Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

ΜΕΓΑ ΛΕΞΙΚΟΝ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ
ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ
ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ
ΑΡΧΑΙΑ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΙΕ

«Τὸ πρῶτον βιβλίον παντὸς Ἕλληνος εἶναι τὸ Λεξικὸν τῆς γλώσσης του».
Κοραῆς

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΔΟΜΗ - Α.Ε.
Ναυαρίνου 20 τηλ. 637 389 - 612 056
ΑΘΗΝΑΙ

ΠΙΝΑΞ ΣΥΝΤΕΤΜΗΜΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

α.	=ἄλλως
αἰολ.	=αἰολικός,-όν
αἰτ.	=αἰτιατική
ἄκλ.	=ἄκλιτος,-ον
ἀλβ.	=ἀλβανική,-ικός
ἀλληλοπθ.	=ἀλληλοπαθής
ἀλχημ.	=ἀλχημιστής,-ικός
ἀμτβ.	=ἀμετάβατος,-ον,-ως
ἀμφ.	=ἀμφίβολον
ἀναγν.	=ἀναγνωστέον
ἀ ατ.	=ἀνατομική,-ός
ἀνέκδ.	=ἀνέκδοτος,-ον
ἀντικ.	=ἀντικείμενον
ἀντικειμ.	=ἀντικειμενικός,-ή,όν,-ῶς
ἀντιδ.	=ἀντιδιαστολή
ἀντιθ.	=ἀντίθετον,-ος,-ως
ἀντίστ.	=ἀντίστοιχος-ον
ἀντων.	=ἀντωνυμία
ἀνών.	=ἀνώνυμος-οι
ἀόρ.	=ἀόριστος
ἀπ.	=ἀπόσπασμα,-ματα
ἀπαρφ.	=ἀπαρέμφατον
ἀποθ.	=ἀποθετικὸν ῥῆμα
ἀπόκρ.	=ἀπόκρισις
ἀπολ.	=ἀπολύτως
ἀπρόσ.	=ἀπρόσωπον
ἀραβ.	=ἀραβική,-ικός
ἀρ μ.	=ἀραμαϊκή,-ός
ἀρκ.	=ἀρκαδικός,-ή,-όν
ἀρσ.	=ἀρσενικόν
ἀρχ.	=ἀρχαῖος,-α,-ον
ἀρχ. λεξ.	=ἀρχαῖα λεξικά
ἀρχιτ κτ.	=ἀρχιτεκτονική,-ός
ἀσσίζ.	=ἀσσίζαι
ἀστρολ.	=ἀστρολογία,-ικός
ἀστρον.	=ἀστρονομία,-ικός
ἀσυν.	=ἀσυναίρετος,-ον
αὔξ.	=αὔξησις
αὐτοπθ.	=αὐτοπαθής
ἄχρ.	=ἄχρηστος
β.	=βίος
βιολ.	=βιολογία,-ικός,-ῶς
βλ.	=βλέπε
βλ. λ.	=βλέπε λέξιν
βλ. λς.	=βλέπε λέξεις
βοιωτ.	=βοιωτικός,-ή,-όν
βυζ.	=βυζαντινός,-ή,-όν
βοταν.	=βοτανική,-ικός
γαλλ.	=γαλλική,-ικός
γεν.	=γενικός,-ή,-όν,-ῶς
γενικ.	=πτῶσις γενική
γερμ.	=γερμανική, ός
γεωδ.	=γεωδαισία,-ικός
γεωλ.	=γεωλογία,-ικός,-ῶς
γεωμ.	=γεωμετρία,-ικός
γλωσσ.	=γλωσσάριον,-α
γνωμ.	=γνωμικόν
γρ.	=γραφή
γραμμ.	=γραμματική,-ός,-ῶς
γρπ.	=γραπτέον
δ. ἀνάγν.	=διάφορος ἀνάγνωσις
δ.γρ.	=διάφορος γραφή
δεικτ.	=δεικτικός,-όν
δηλ.	=δηλαδή
δημ.	=δημοτική,-ός,-όν
διάθ.	=διάθεσις
δ. δίστ.	=δημοτικὸν δίστιχον
δ.ἑρμ.	=διάφορος ἑρμηνεία
δ. μυρ.	=δημοτικὸν μυρολόγι
δίγ.	=δίγεστον
διορ.	=διορισμός
διόρθ.	=διόρθωσις
δ.προφ.	=διάφορος προφορά
δ.τραγ.	=δημοτικὸ τραγούδι
δοτ.	=δοτική
δυϊκ.	=δυϊκός
δυν.	=δυνητικός
δωρ.	=δωρικός,-όν
ἑβρ.	=ἑβραϊκή,-ικός
ἐγκλ.	=ἐγκλιτικόν,-ός
εἰδ.	=εἰδικός,-ῶς
εἰκ.	=εἰκασία
εἰρων.	=εἰρωνικός,-ῶς
ἔκδ.	=ἔκδοσις
ἐκκλ.	=ἐκκλησιαστικός,-ῶς
ἐκφ.	=ἐκφορ
Ἔκφρ.	=Ἔκφρασις,-εις
ἐλεγ.	=ἐλεγεῖον,-εία,-ειακός
ἐμπρόθ.	=ἐμπρόθετος,-έτως
ἑν.	=ἑνικός
ἐνάρθρ.	=ἐνάρθρως
ἐνεργ.	=ἐνεργητικός,-ή,-όν,-ῶς
ἐνεστ.	=ἐνεστώς
ἐνν.	=ἐννοεῖται
ἔνν.	=ἔννοια
ἐντ.	=ἐντεῦθεν
ἐξορκ.	=ἐξορκισμός,-οί
ἐπ.	=ἐπικός,-όν
ἐπέκτ.	=ἐπέκτασις
Ἐπιγρ.	=Ἐπιγραφή
ἐπίγρ.	=ἐπίγραμμα
ἐπίθ.	=ἐπίθετον
ἐπιθετ.	=ἐπιθετικός,-ή,-όν,-ῶς
ἐπίρρ.	=ἐπίρρημα
ἐπιφ.	=ἐπιφώνημα
ἑρμ.	=ἑρμηνεία
ἐρώτ.	=ἐρώτησις
ἐσφ.γρ.	=ἐσφαλμένη γραφή
ἑτερόκλ.	=ἑτερόκλιτον
εὐκτ.	=εὐκτική
εὐφημ.	=εὐφημισμός
εὔχρ.	=εὔχρηστος,-ον
ἐφετ.	=ἐφετικόν
ζωολ.	=ζωολογία,-ικός
θ.	=θέμα
θεοδ.	=θεοδοσιανός
θηλ.	=θηλυκόν
θρησκειολ.	=θρησκειολογία,-ικός
ἰατρ.	=ἰατρική,-ικός,-ῶς
ἰδ.	=ἰδίως
ἱσπ.	=ἱσπανικός,-ή,-όν
ἱστ.	=ἱστορία,-ικός,-ῶς
ἰταλ.	=ἰταλική,-ικός
ἰων.	=ἰωνικός,-όν
κ.	=καί
κ.ἄ.	=καὶ ἄλλα
κ.ἀλλαχ.	=καὶ ἀλλαχοῦ
κατ.	=κατηγορούμενον
κατηγ.	=κατηγορηματικός,-ή,-όν
κρητ.	=κρητικός,-όν
κτ.	=κατά
κτλ.	=καὶ τὰ λοιπά
κττ.	=καὶ τὰ τοιαῦτα
κύρ.	=κύριος,-ον
κυρ.	=κυρίως
κῶδ.	=κῶδιξ, -ικες
κωμ.	=κωμικός-ῶς,
λ.	=λέξις
λ.τραγ.	=λαϊκὸν τραγούδι
λακων.	=λακωνικός,-ικῶς
λατ.	=λατινική,-ικός
λεγόμ.	=λεγόμενος,-ον
Λειτουργ.	=Λειτουργικὰ βιβλία
λόγ.	=λόγος, λόγιον
λυρ.	=λυρικός,-ή,-όν,-ῶς
μ.	=μόνον
μαγ.	=μαγικός
μαθημ.	=μαθηματικός,-ά
μγθ.	=μεγεθυντικόν
ΜΜ	=Μανιάτικα Μυρολόγια
μεθομ.	=μεθομηρικός,-ή,-όν,-ῶς
μέλλ.	=μέλλων
μέσ.	=μέσος,-ον
μετεωρ.	=μετεωρολογικός-ῶς
μετοχ.	=μετοχικός,-κῶς
μετων.	=μετωνυμία,-ός,-ῶς
μουσ.	=μουσική,-ικός,-ικῶς
μσν.	=μεσαιωνικόν,-ικός
μτ.	=μετά
μτβ.	=μεταβατικός,-ή,όν,-ῶς
μτγν.	=μεταγενέστερον,-ος
μτφ.	=μεταφορικῶς
μτφρ.	=μετάφρασις
μτχ.	=μετοχή
ναυτ.	=ναυτικός,-ή,-όν,-ῶς

νεώτ.	=νεώτερ -ος	πρβλ.	=παράβαλε	σύντ.	=σύνταξις
νομ.	=νομική,-ικῶς	πρόσ.	=πρόσωπον,-α	συχν.	=συχνάκις
νομοκ.	=νομοκάνων	προσηγ.	=προσηγορικός,-ῶς	σχόλ.	=σχόλιον,-α
ὅθ.	=ὅθεν	προστ.	=προστακτική	Σχολ.	=Σχολιαστής
οἰκογ.	=οἰκογένεια	πρότασ.	=πρότασις	τ.	=τύπος
ὅμ.	=ὅμοιος,-ὁμοίως	ρ.	=ρῆμα	τμ.	=τμῆσις
ὁμοιογ.	=ὁμοιογένεια	ρηματ.	=ρηματικός,-ή,-όν	τελικ.	=τελικός
ὄν.	=ὄνομα	ρηματ. π.	=ρηματικὰ παράγωγ*	τοπογρ.	=τοπογραφία,-ικός
ὀνομαστ.	=ὀνομαστική	ρητορ.	=ρητορικός,-ικῶς	τουρκ.	=τουρκική,-ικός
ὅρ.	=ὅρος	ρίζ.	=ρίζα	τροπ.	=τρ κός,-ῶς
ὀρθότ.	=ὀρθότερον,-ος	σ.	=σελίς	Τυπικ.	=ΤυπικὸνΜοναστηρίων
ὁριστ.	=ὁριστική	σανσκρ.	=σανσκριτικός	ὑπερθ.	=ὑπερθετικόν,-ῶς
ὀρυκτολ.	=ὀρυκτολογία,-ικός	σατυρ.	=σατυρικός,-ικῶς	ὑπερσ.	=ὑπερσυντέλικος
οὐδ.	=οὐδέτερον	σημ.	=σημασία	ὑποθετ.	=ὑποθετικός
οὐσ	=οὐσιαστικό	σημιτ.	=σημιτι ός	ὑποκ.	=ὑποκείμενον
π.	=παρά	σκώλ.	=σκώλιον	ὑποκειμ.	=ὑποκειμενικός,-ῶς
παθ.	=παθητικός,-ικῶς	σλαβ.	=σλαβική,-ικός	ὑποκορ.	=ὑποκοριστικόν,-ῶς
Πάπ.	=Πάπυροι	σπαν.	=σπάνιος,-ως	ὑποτ.	=ὑποτακτική
παράγ.	=παράγωγον, -α	στερ.	=στερητικόν	φαρμακ.	=φαρμακολογία,-ικός
παραθ.	=παράθεσις,-ετικός	στρ.	=στροφή	φαρμακευτ.	=φαρμακευτικός,-όν
παρακ.	=παρακείμενος	στρατ.	=στρατιωτικός,-ῶς	φιλοσ.	=φιλοσοφία,-ικός
παράλλ.	=παράλληλος,-ον	συγγ.	=συγγενικός,-ῶς	φρ.	=φράσις
παρατ.	=παρατατικός	συγκ.	=συγκοπή	φυσ.	=φυσικός,-ῶς
παρερμ.	=παρερμηνεία	συγκεκ.	=συγκεκομμένος,-ως	χειρόγρ.	=χειρόγραφον,-α
παρισ.	=παρισινός	συγκρ.	=συγκριτικός,-ικῶς	χημ.	=χημεία,-ικός
παροιμ.	=παροιμία	συλλ.	=συλλαβη	χρ.	=χρῆσις
περίφρ.	=περίφρασις,-ικῶς	Συναξ.	=Συναξάριον,-ιστής	χρν.	=χρόνος
περσ.	=περσική,-ός	σύνδ.	=σύνδεσμος	χρησμ.	=χρησμός
πιθ.	=πιθανός,-ῶς	συνεκδ.	=συνεκδοχική,-ικῶς	χρον.	=χρονικός,-ῶς
πλάγ.	=πλάγιος	συνεκφ.	=συνεκφορά	Χρονογρ.	=Χρονογραφία,-φος,-οι
πληθ.	=πληθυντικός	συνήθ.	=συνήθης,-ως	Ψ	=Ψευδο-
ποι.	=ποιητικός,-ικῶς	συνηρ.	=συνηρημένος	ψήφ.	=ψήφισμα
πραγμ.	=πρᾶγμα,-ατα	συνθ.	=σύνθεσις, συνθετικός	ὡσ.	=ὡσαύτως

* Τὰ ρηματ. π. τίθενται ἐν τέλει τοῦ ἑρμηνεύματος ὑπὸ ἴδιον ἀριθμὸν πρὸς εὐχέρειαν τῆς ἀναζητήσεως.
Αἱ λοιπαὶ ἐν τῷ κειμένῳ συντετμημέναι λέξεις εἶναι εὐδιάγνωσται.

ὑφαιρέτρια (ἡ) Ἡσ. «μαῖα».

ὑφαιρῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ., Ἰων. **ὑπαιρέω,** μέλλ. ὑφαιρήσω κ. **ὑφελῶ** (Ἀκύλ.), ἀόρ. β' **ὑφεῖλον** (Πινδ.Ν 7,117) κ. ἀόρ. α' **ὑφεῖλα** (π.Βυζαντ.) κ. νεώτ. **ὑφήρεσα,** παθ. ἀόρ. α' **ὑφῃρέθην** (Σοφ.ἀπ. 34), παρακ. **ὑφῄρηκα** κ. παθ. **ὑφῄρημαι** (Δημ.1119)· π. Ὁμ. ἐν τμήσει, κυριεύω κάτωθεν, ἐσωτερικῶς, καταλαμβάνω : Ἰλ.Ε 862 **τοὺς δ' ἄρ' ὑπὸ τρόμος εἷλε,** Ὀδ.Ω 450 **τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος ᾕρει·** **2)** ἀφαιρῶ τι ὑποκάτωθέν τινος : Ἰλ.Β 154 **ὑπὸ δ' ᾕρεον ἕρματα νηῶν,** Πινδ.Ν 7,117 **καὶ λείριον ἄνθεμον ποντίας ὑφελοῖσ' ἐέρσας,** Πλάτ.Θεαίτ.161Α **οὐ σφόδρα χαλεπαινεῖς, ἐάν τις σοῦ ὡς πρωτοτόκου αὐτὸ ὑφαιρῇ ;·** **3)** κ. νεώτ. ἀφαιρῶ τι ἀπό τινος, μειώνω, ἐλαττώνω : Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.10 **ὑφαιρεῖν τοῦ πλήθους,** Θουκ.1,42 **τῆς δὲ ὑπαρχούσης πρότερον διὰ Μεγαρέας ὑποψίας σῶφρον ὑφελεῖν,** Λουκ.Φιλοψ.8 **καὶ ὅλως ὑφαιρεῖν τοῦ τόνου·** **4)** κ. νεώτ. ἀφαιρῶ τι κρυφίως, ὑποκλέπτω : Θουκ.3,13 **Ἀθηναίους ῥᾷον καθαιρήσετε ὑφαιροῦντες αὐτῶν τοὺς ξυμμάχους·** κ. παθ. : Σοφ.ἀπ.34 **ὑφῃρέθη οἱ κάλαμος ὡσπερεὶ λύρας,** Ἡρ 3,65 **μή κοτέ τίς μοι Σμέρδιος ὑπαραιρημένου ἄλλος ἐπανασταίη ἀνθρώπων** (τὸν ὁποῖον ἔβγαλαν ἀπὸ τὴν μέσην)· ‖ κ. μέσ. ἀφαιρῶ τι δι' ἐμαυτόν, σφετερίζομαί τι κρυφίως, κλέπτω : Ἡρ.5,83 **καὶ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα τῆς τε Δαμίης καὶ τῆς Αὐξησίης ὑπαιρέονται αὐτῶν,** Ἀριστφ.Ἱππ.745 **ἐγὼ δὲ περιπατῶν γ' ἀπ' ἐργαστηρίου ἕψοντος ἑτέρου τὴν χύτραν ὑφειλόμην,** αὐτ.Νεφ.179 **ἐκ τῆς παλαίστρας θοἰμάτιον ὑφείλετο,** αὐτ.Πλ.1140, Πλάτ.Νόμ.857Β **μηδὲν διαφέρειν τῷ κλέπτοντι μέγα ἢ σμικρὸν ὑφελομένῳ,** Δημ.1119 **πρὸς αὐτῷ τῷ διαιτητῇ Στέφανον τουτονὶ αὐτὴν ὑφῃρημένον εὑρίσκω·** **5)** κ. μέσ. ἐπωφελοῦμαι, οἰκειοποιοῦμαί τι : Αἰσχίν.3,66 **τοὺς καιροὺς τῆς πόλεως ὑφαιρούμενος·** **6)** μέσ. μτ. αἰτ. προσ. κ. γενικ., ἀπογυμνῶ τινά τινος, καταλύω : Αἰσχίν.85,30 **καὶ τὴν δημοκρατίαν ἄρδην ἔλαθεν ὑφελόμενος** (λαθραίως κατέλυσεν)· **7)** μέσ. μτ. αἰτ. προσ. κ. αἰτ. συστ. ἀντικ., τηρῶ τι μυστικὸν ἀπό τινος, ἀποκρύπτω : Εὐρ.Ἠλ.271 **σιγῇ τοῦθ' ὑφαιρούμεσθά νιν·** **8)** ρηματ. π. ὑφαίρεσις, ὑφαιρετέον, ὑφαιρέτρια.

ὕφαλα (τά) νεώτ. ναυτ. τὸ κάτω τῆς ἰσάλου γραμμῆς μέρος τοῦ πλοίου, τὰ βρεχάμενα, ἀντίθ. τὰ ἔξαλα.

ὑφαλαῦλαξ-ακος (ἡ) νεώτ. εὐρεῖα καὶ ἐπιμήκης ἐκσκαφή, εἰσδύουσα εἰς ἠπειρωτικὴν ἢ νησιωτικὴν ὑφαλοκρηπῖδα κατὰ διεύθυνσιν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον κάθετον πρὸς τὴν ἀκτήν.

ὑφαλαυλὼν-ῶνος (ὁ) νεώτ. εὐρεῖα καὶ ἐπιμήκης ἐκσκαφὴ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, μὲ πλευρὰς ἐχούσας ἐλαφρὰν κλίσιν.

ὑφαλαυχὴν-ένος (ὁ) νεώτ. μακρὰ καὶ εὐρεῖα ἔξαρσις τοῦ θαλασσίου βυθοῦ ἀνερχομένη ἐλαφρῶς ἀπὸ τούτου.

ὑφᾰλικός-ή-όν ὁ ὀλίγον ἁλμυρός, ὁ ὑφάλμυρος, ὁ ἁλμυρούτσικος : Ἱππ.Ἀέρ.284 **ὑφαλικὰ ὕδατα** (δ.γρ. π. Κορ. ὑφαλυκά).

ὑφαλέκρηγμα-ατος (τό) νεώτ. ἕκαστος τῶν πλωΐμων πόρων τῶν διακοπτόντων τὴν συνέχειαν ὑφαλοταινίας βλ.λ. ἢ τῶν μεσολαβούντων μεταξὺ ἑρμάτων ἀποτελούντων κίνδυνον εἰς τὰ πλοῖα.

ὑφαλέμβολον (τό) νεώτ. πρόσφυσις ἀπὸ βραχώδους καὶ γειτονικῆς πρὸς τὴν ξηρὰν ἐξάρσεως τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, προεκτείνουσα ἠπειρωτικὴν ἢ νησιωτικὴν ὑφαλοκρηπῖδα.

ὑφαλισθμός (ὁ) νεώτ. ὑφαλαυχὴν μικροῦ εὔρους συνδέων ὑφαλοροπέδιον πρὸς τὴν ἀκτὴν ἢ τὴν ὑφαλοκρηπῖδά της.

ὑφάλλομαι μσν. ἀποθ. πηδῶ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω.

ὕφαλμα-ατος (τό) νεώτ. ἰατρ. συνήθ. ἐπὶ νευροπαθῶν, ἀναπήδημα καὶ ἐλαφρὸν ἀνασκίρτημα τῶν τενόντων ὑπὸ τὸ δέρμα κατὰ τὴν ἀπροαίρετον καὶ ἀκαριαίαν συστολὴν τῶν μυῶν.

ὕφαλμος-ον μτγν. ὁ ὀλίγον ἁλμυρός, ὁ ὑφάλμυρος, ὁ ἁλμυρούτσικος : Διοσκ.3,153 **ἀνθυλλὶς . . γευομένῳ ὕφαλμος.**

ὑφαλμυρίζω μτγν. κ. νεώτ. ἔχω γεῦσιν ὑφάλμυρον, εἶμαι κάπως ἢ λίγο ἁλμυρός : Πλούτ.Ἠθ. 669Β, Διοσκ.5,137 **ἔστι δὲ ἐπίπαγος ὑφαλμυρίζων** (ὁ ἀδάρκης).

ὑφάλμυρος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ ὀλίγον ἁλμυρός, ὁ ἁλμυρούτσικος : Εὐστ.Πον.184,57.

ὑφαλμυρότης-ητος (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ ὑφαλμύρου βλ.λ., ἡ μικρὰ ἀναλογία ἁλμυρῶν οὐσιῶν τοῦ θαλασσίου ὕδατος.

ὑφαλοβελός (ὁ) νεώτ. ὕφαλος βραχώδης στήλη ἢ κοραλλιογενής, ἧς ἡ κορυφὴ φθάνει εἰς μικρὸν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν βάθος, ἀλλ' εἶναι ἀκίνδυνος ἕνεκα προηγηθέντος βολίσματος.

ὑφαλοδείκτης (ὁ) νεώτ. σημαντὴρ σημαίνων καὶ ὑποδεικνύων ἐκ τοῦ μακρόθεν τὴν θέσιν ὑφάλου.

ὑφαλοκοιλὰς-άδος (ἡ) νεώτ. μέγας ὑφαλαυλών, προέκτασις κοιλάδος τῆς ξηρᾶς εἰσχωροῦσα εἰς ὑφαλοκρηπῖδα.

ὑφαλοκρηπὶς-ῖδος (ἡ) νεώτ. ἡ ἔκτασις τοῦ θαλασσίου βυθοῦ ἡ περιλαμβανομένη μεταξὺ τῆς ἀκτογραμμῆς καὶ ὡριομένης ἰσοβαθοῦς καμπύλης : **ἠπειρωτική - νησιωτικὴ ὑφαλοκρηπίς.**

ὑφαλόλακκος (ὁ) νεώτ. τὸ βαθύτερον τμῆμα κοιλότητος τοῦ θαλασσίου βυθοῦ.

ὑφαλολεκάνη (ἡ) νεώτ. βαθεῖα κοιλότης τοῦ θαλασσίου βυθοῦ, ἔχουσα σχεδὸν ἰσοβαθῆ τὸν πυθμένα, τὰς δὲ ὁριζοντίας διαστάσεις οὐχὶ πολὺ διαφερούσας, ὑφαλολεκανοπέδιον.

ὑφαλολεκανοπέδιον (τό) νεώτ. ἡ ὑφαλολεκάνη.

ὑφαλόνησος (ἡ) νεώτ. ὑφαλοροπέδιον μεμονωμένον ἐν πελαγίῳ βυθῷ καὶ οὐδεμίαν συνάφειαν πρὸς ἀκτήν τινα ἢ ἄλλην ὑφαλοκρηπῖδα ἔχον.

ὑφαλοπλαίσιον (τό) νεώτ. τὸ σύνολον τῶν ἐξάρσεων τοῦ θαλασσίου βυθοῦ, τῶν πλαισιουσῶν τὸ ὕφαλον τῆς ἀκτῆς τμῆμα.

ὑφαλοπρανὲς-οῦς (τό) νεώτ. ἡ συνέχεια πάσης ὑφαλοκρηπῖδος ἀπὸ τῆς ἄνω ἐπιφανείας αὐτῆς μέχρι τοῦ κανονικοῦ θαλασσίου βυθοῦ τοῦ ἀποτελοῦντος τῆς πραγματικὴν κοίτην τοῦ ὠκεανοῦ.

ὑφαλοροπέδιον (τό) νεώτ. ἔξαρσις τοῦ θαλασσίου βυθοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπίπεδος, ἔχουσα κλιτῦς παρουσιαζούσας μεγάλην κλίσιν, μὴ ἀποτελοῦσα δὲ ὑφαλοκρηπῖδα, ὡς εὑρισκομένη πελαγίως τοῦ ὑφάλου τμήματος τῆς ἀκτῆς.

ὑφαλόρραχις-εως (ἡ) νεώτ. μακρὰ καὶ στενὴ ἔξαρσις τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης ἔχουσα κλιτῦς ἐμφανιζούσας μείζονα κλίσιν τῶν πλευρῶν ὑφαλαυχένος.

ὕφᾰλος-ον (ἅλς) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ εὑρισκόμενος ὑπὸ τὴν ἅλα, ὁ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ὁ βουτηγμένος ἐντὸς τῆς θαλάσσης : Σοφ.Ἀντ.589 **ὅταν Θρῄσσαισιν ἔρεβος ὕφαλον ἐπιδράμῃ πνοαῖς,** Ἀρρ.Ἀν.2,21,6 **καὶ ὡς ὕφαλοι κολυμβηταὶ τὰς σχοίνους αὐτοῖς ὑπέτεμνον,** Λουκ.Ἐνάλ.Δ 10,1, Αἰλ.ΖΙ 14,28 **πέτραι ὕφαλοι καὶ χοιράδες,** Παλλδ.ΑΠ 11,390 **ὑφάλους πέτρας τῶν φανερῶν σπιλάδων·** ‖ τὸ θηλ. ὕφαλος ὡς οὐσ. βραχώδης ἢ κοραλλιογενὴς ἀπόφυσις τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, ἔχουσα μικρὰν τὴν ἄνω αὐτῆς ἐπιφάνειαν, πέτρα, ξέρα, ἀντίθ. σκόπελος· ΕΜ 785,44 «ὕφαλοι· οἱ ὑπὸ τὴν θάλασσαν κεκρυμμέναι πέτραι»· **2)** τὸ οὐδ. ὕφαλον ὡς οὐσ. τὸ κατώτερα ὕδατα : Στράβ.1,3,5· ‖ κ. νεώτ. **τὰ ὕφαλα**

ὡς οὐσ. μέρος πλοίου βρεχόμενον ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐν ἠρεμούσῃ θαλάσσῃ, τὸ ὑπὸ τὴν ἴσαλον γραμμὴν μέρος, ἀντίθ. ἔξαλα : Λουκ.ΖΤραγ.47 **τὰ μὲν ὕφαλα κατάγραφα, τὰ δ' ἔξαλα τῆς νεὼς ἄμορφα, - ρῆγμα εἰς τὰ ὕφαλα·** ‖ ὁμ. ἐπὶ τοῦ πλοίου, ὁ γενόμενος εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἴσαλον γραμμὴν μέρος τοῦ πλοίου· ἀντίθ. ἔξαλος : Πολύβ.16, 3,2 **ὕφαλοι πληγαί,** αὐτ.16,4,12 **ὕφαλα τραύματα** (ρήγματα, ἅτινα λαμβάνει τὸ πλοῖον ὑπὸ τὸ ὕδωρ)· **3)** μτγν. **κ.** μσν. μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ ὕπουλος, ὁ κρυφίνους, ὁ δόλιος : Γρηγ.Ναζ.Λόγ.29,328C **οὐχ ἁπλοῦν γένος εὑρίσκω τοὺς Ἀρμενίους, ἀλλὰ κρυπτόν τι καὶ ὕφαλον,** Φώτ.Βιβλ.428· **4)** ὁ ὀλίγον τι ἁλμυρός, ὁ ὑφάλμυρος, ὁ ἁλμυρούτσικος : Ἱππ.Ἀέρ.281 **ὕφαλα ὕδατα.**

ὑφαλοταινία (ἡ) νεώτ. ἀβαθὴ **ἐκ** τετυπασμένης ἄμμου, καθαρᾶς ἢ μεμειγμένης μετὰ πηλοῦ, χαλίκων κττ., ἔχοντα δὲ σχῆμα ταινίας παρακολουθούσης ἀπεγγὺς τὸ κύριον σχῆμα τῆς ἀκτογραμμῆς.

ὑφαλόταφρος (ἡ) νεώτ. τὸ βαθύτερον τμῆμα κοιλότητος τοῦ θαλασσίου βυθοῦ.

ὑφαλοχαράδρα (ἡ) νεώτ. μακρὰ **καὶ** στενὴ κοιλότης τοῦ θαλασσίου βυθοῦ, ἔχουσα πλευρὰς ἀποκρήμνους.

ὑφαλοχερσόνησος (ἡ) νεώτ. ὑφαλοπεδίον συνδεόμενον πρὸς τὴν ἀκτὴν **ἢ** τὴν ὑφαλοκρηπῖδα αὐτῆς δι' ὑφαλαυχένας.

ὑφαλόχρωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ναυτ. χημικὴ σκευασία πρὸς ἐπάλειψιν τῶν ὑφάλων τῶν πλοίων **ἢ** τῶν σημαντήρων, σκοποῦσα τὴν προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς διαβρωτικῆς ἐνεργείας τῆς θαλάσσης.

ὑφαλοχώνη (ἡ) νεώτ. μικρὸν κοίλωμα τοῦ θαλασσίου βυθοῦ, σχήματος κυκλικοῦ **ἢ** ᾠοειδοῦς.

ὑφαλυκός-ή-όν ἄ. ὑφαλικὸς βλ.λ.

ὑφαλώδης-ους-ες μτγν. **ὁ** πλήρης **ὑφάλων, ὁ** ρηχός : Διόδ.Σ ἀπ.508,49.

ὑφάλως ἐπίρρ. μσν. **κρυφίως, δολίως, ὑπούλως** : Ἰω.Ἀντ. ἐν Μι.132,1128.

ὕφαμμος-ον μτγν. ὁ ἔχων κάτωθεν ἄμμον, ἀμμώδη πυθμένα ἢ ὁ μεμειγμένος μετ' ἄμμου, ὁ ἀμμώδης· πρβλ. ὑπόψαμμος : Θεόφρ.Φ(1,6,12 **φιλεῖ δὲ μάλιστα χωρία τὰ ὕφαμμα,** αὐτ.6,5,2, αὐτ.Φ Αἰτ.2,16,8 **ἔνια λεπτὴν καὶ λυπρὰν χώραν φιλεῖ τὰ δὲ ὕφαμμον,** αὐτ.4,7,3 **οὐ δὲ τὴν ἀγαθὴν χώραν φιλεῖν ἀλλὰ τὴν ὕφαμμον.**

ὕφανσις-εως (ἡ) (ὑφαίνω) μτγν. κ. **νεώτ.** ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑφαίνειν, **τὸ φάσιμο** : Πολυδ.7,33, Κλήμ.Ἀλ.Παιδ.2,10,111.

ὑφαντήριον (τὸ) (ὑφαίνω) νεώτ. **ἐργοστάσιον** ὑφάνσεως ὑφασμάτων, ἡ αἴθουσα **τῆς** ὑφάνσεως.

ὑφάντης (ὁ) (ὑφαίνω) κ. μσν., νεώτ. **ὑφαντής,** θηλ. **ὑφάντρια,** ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν ὑφαντικήν, ὁ ὑφαίνων, ὁ ἀνυφαντής : Πλάτ.Φαίδ.87B **ὥσπερ ἄν τις περὶ ἀνθρώπου ὑφάντου πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον,** αὐτ. Πολ.369D **ἄλλος δέ τις ὑφάντης· 2)** μσν. **π.** Βυζαντ. ἡ ἀράχνη.

ὑφαντής (ὁ) νεώτ. κ. δημ., θηλ. **ὑφάντρια κ.** δημ. **ὑφάντρα,** ὁ ὑφάντης βλ.λ.· **2)** νεώτ. ζωολ. γένος πτηνῶν ᾠδικῶν **ἐκ** τῶν **σπιζιδῶν.**

ὑφαντική (ἡ) κ. νεώτ. ἡ τέχνη **τοῦ ὑφαίνειν** βλ.λ., τῆς ὑφάνσεως : Πλάτ.Γοργ.449D **ὥσπερ ἡ ὑφαντικὴ περὶ τὴν τῶν ἱματίων ἐργασίαν· 2)** νεώτ. βοταν. ἡ ὑφαίνη βλ.λ.

ὑφαντικός-ή-ό(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν **ὑφάντην,** ὁ δι' οὗ γίνεται **ἡ** ὕφανσις : Πλάτ.Κρατ.388C **ὑφαντικὸν δέ γε ἡ κερκίς, - ὑφαντικὸς** ἱστός (εἰδικὸν μηχάνημα δι' οὗ ὑφαίνονται τὰ ὑφάσματα, ὁ ἀργαλειός)· **2)** ὁ **ἔμπειρος,** ὁ **ἐπιδέξιος** εἰς τὴν ὑφαντικήν, ὁ καλὸς ὑφαντής : Πλάτ.Κρατ.388C **ὑφαντικὸς μὲν ἄρα κερκίδι καλῶς χρήσεται· κ.** ὑπερθ. : αὐτ. Γοργ.490D **καὶ δεῖ τὸν ὑφαντικώτατον μέγιστον ἱμάτιον ἔχειν· 3)** ἡ ὑφαντική ὡς οὐσ. βλ.λ.· **4)** νεώτ. κ. δημ. **τὰ ὑφαντικά** ἡ ἀμοιβὴ διὰ τὴν ὕφανσιν : **δὲν ἐπλήρωσε τὰ ὑφαντικά.**

ὑφαντικῶς κατὰ τὸν τρόπον ὑφάντου, ὡς πρὸς τὴν ὑφαντικὴν τέχνην : Πλάτ.Κρατ.388C **καλῶς δ' ἐστὶ ὑφαντικῶς.**

ὑφαντοδίνητος-ον ἐσφ.γρ. ἀντὶ ὑφαντοδόνητος.

ὑφαντοδόνητος-ον **ὁ ἐν τῷ** ὑφαίνειν δονηθείς, **ὁ** ὑφανθεὶς διὰ τῆς δονήσεως τῆς κερκίδος, **ὁ** ὑφαντός : Ἀριστφ.Ὄρν.943 **ὃς ὑφαντοδόνητον ἔσθος οὐ πέπαται.**

ὑφαντοποιοῦμαι-έομαι σχόλ. κατασκευάζω ὕφασμα· ‖ μτφ. μηχανῶμαί **τι, σκευωροῦμαι,** ἐξυφαίνω : Σχόλ.Δημ.115.

ὑφαντός-ή-όν (ὑφαίνω) κ. νεώτ., δημ. φαντός-ή-ό ὁ κατεσκευασμένος εἰς τὸν ὑφαντικὸν ἱστόν, **ὁ** ὑφασμένος : Ὀδ.Ν 136 **χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν,** αὐτ.218 **ὑφαντὰ τε εἵματα καλά,** αὐτ.Π 231, Αἰσχ.Ἀγ.1580 **ἰδὼν ὑφαντοῖς ἐν πέπλοις Ἐρινύων τὸν ἄνδρα τόνδε κείμενον φίλως ἐμοὶ** (ἐπὶ τοῦ πέπλου δι' οὗ ἡ Κλυταιμήστρα περιβαλοῦσα ὡς διὰ δικτύου ἐφόνευσε τὸν Ἀγαμέμνονα), Σοφ.Τρ.1052 **Ἐρινύων ὑφαντὸν ἀμφίβληστρον** (ἐπὶ τοῦ χιτῶνος τοῦ κεχρισμένου διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Νέσσου), Εὐρ.Ἴων 1146 **ἐνῆν δ' ὑφανταὶ γράμμασιν τοιαίδ' ὑφαί, - ὑφαντὸν φάρεμα, - ὑφαντὸς διάκοσμος** (ὁ συνυφανθεὶς μετὰ τοῦ ὑφάσματος, ἀντίθ. πρὸς τὸν ἐπικέντητον καὶ τὸν γραπτόν)· ‖ **τὰ ὑφαντὰ** ὡς οὐσ. ὑφάσματα ἔχοντα σχήματα ἐνυφασμένα, ἀντίθ. λεῖα : Θουκ. 2,97 **ὅσα ὑφαντά τε καὶ λεῖα** (σχόλ. **«λεῖα,** τὰ **λιτά,** πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ὑφαντῶν καὶ πεποικιλμένων»).

ὑφαντουργεῖο(ν) (τὸ) νεώτ. κ δημ. **ἐργοστάσιον** κατασκευῆς ὑφαντῶν ὑφασμάτων.

ὑφαντουργία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. **ἡ** βιομηχανία κατασκευῆς ὑφαντῶν ὑφασμάτων : **ἐργοστάσια ὑφαντουργίας· 2)** σπαν. ἡ τέχνη τοῦ κατασκευάζειν ὕφασμα διὰ σταυρώσεως **ἢ** πλέξεων νημάτων.

ὑφαντουργικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὑφαντουργίαν, ὁ τῆς ὑφαντουργίας.

ὑφαντουργός (ὁ,ἡ) μσν. κ. νεώτ. ὁ ὑφαίνων, **ὁ** κατασκευάζων ὑφαντὰ ἔργα, ὑφάσματα : Τζέτζ. Ἐξήγ.Ἰλ.65,25 **μῆνιν ὕφαινεν ἀπὸ τῶν ὑφαντουργῶν· 2)** νεώτ. ὁ βιομήχανος, ὁ ἐργοστασιάρχης ὑφαντουργείου.

ὑφάντρα (ἡ) δημ. ἄ. φάντρα, ἡ ὑφάντρια βλ.λ.

ὑφάντρια (ἡ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. (**ὑφάντρα** θηλ. τοῦ ὑφάντης **κ.** ὑφαντής βλ.λς, ἡ ὑφαίνουσα, ἡ ἀνυφάντρα : Πολυδ.2,33, Αἰλ.ΖΙ 6,5 **2) νεώτ.** ζωολ. γένος **ὀραχνῶν ἐκ τῶν ἀγαληνιδῶν.**

ὑφαντῶ-όω μσν., ἀόρ. **ὑφάντωσα,** ὑφαίνω : **Νικ.** Χων.Ἰατ.614,27 **εἰς αὐτὰ τεχνίτης ὑφάντωσε.**

ὑφανῶ-άω μτγν. ποι. τ. τοῦ ὑφαίνω : Μαν.6,433 **φαρεὰ θ' ὑφανάωντας.**

ὑφαπλῶ-όω μτγν. κ. νεώτ., **ἀόρ.** ὑφήπλωσα, παθ. ἀόρ. **ὑφηπλώθην,** παθ. παρακ. **ὑφήπλωμαι,** ἐκτείνω, ἁπλώνω ὑποκάτω· ‖ κ. παθ. ἁπλώνομαι ὑποκάτω : Ἡράκλειτ.Ἀλληγ.39 **ἐναγκαλίζεται ἐν κύκλῳ περιέχων ὁ αἰθὴρ ὑφηπλωμένον αὐτῷ τὸν ἀέρα·** ‖ κ. μτφ. : Θεμιστ.Λόγ.22,279D **μῦθόν τινα ὑφαπλώσας τῷ λόγῳ· 2)** ρηματ.π. ὑφάπλωσις, ὑφαπλωτέον.

ὑφάπλωσις-εως (ἡ) (ὑφαπλῶ) μσν. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑφαπλοῦν βλ.λ., τὸ ἁπλώνειν ὑποκάτω : Ρητ.7,268 ὑπόστρωσις, **ἡ κεφαλαίων ἁπάντων . . κατασκευὴ καὶ ὑφάπλωσις.**

ὑφάπτω κ. νεώτ., Ἰων. ὑπάπτω, ἀόρ. ὑφῆψα (Εὐρ. Ὀρ.621), Ἰων. ὑπῆψα (Ἡρ.1,176), μέσ. ἀόρ. ὑφηψάμην (Ἀλέξ.Αἰτ.Παρθέν.14), ἀνάπτω κάτωθεν, πυρπολῶ, καίω : Ἡρ.1,176 **ἔπειτεν ὑπῆψαν τὴν**

ἀκρόπολιν πᾶσαν ταύτην καίεσθαι, Εὐρ.Ὀρ.621 ἕως ὑφῆψε δῶμ᾽ ἀνηφαίστῳ πυρί, Θουκ.2,52 ἐπὶ πυρᾶς γὰρ ἀλλοτρίας τοὺς νήσαντας οἱ μὲν ἐπιθέντες τὸν ἑαυτῶν νεκρὸν ὑφῆπτον· κ. παθ. : Εὐρ.Τρῳ.1274 πάλις ὑφάπτεται πυρί· 2) μτφ. καταφλέγω, ἀνάπτω ἀνεπαισθήτως, ἐξάπτω : Ξεν. ΚΠ 5,1,16 οἱ δὲ καλοὶ καὶ τοὺς ἄπωθεν θεωμένους ὑφάπτουσιν· 3) ἐν συνεκφ. μτ. τοῦ πῦρ, φλόγα, θέτω κάτωθέν τινος πῦρ, βάζω φωτιά : Λουκ.Φάλ.1,12 κατακλείσας αὐτὸν πῦρ ὑφάπτειν ἐκέλευον, Ἀρισταίν.2,4· || κ. ἀπολ. θέτω ἔν τινι τόπῳ πῦρ ἢ ὑποκάτω : Ἀριστφ.Θεσμ.730 ὕφαπτε καὶ κάταιθε· 4) μέσ. ἐν τμ., δένω ἐμαυτὸν κάτωθεν, συνήθ. μτ. τοῦ δειρήν, δένω σχοινίον περὶ τὸν λαιμόν μου καὶ πνίγομαι, ἀπάγχομαι, φουρκίζομαι : Ἀλέξ.Αἰτ.Παρθέν.14 ὑπὸ δειρὴν ἀψαμένη· 5) νεώτ. μαθ. κτ. μτχ. ἐνεστ. ἡ ὑφαπτομένη (ἐνν.γραμμὴ) ὡς οὐσ., ἡ ὑποκάθετος βλ.λ.

ὑφαρμόζω, ἀττ. -ττω, ἀόρ. ὑφήρμοσα, μτχ. παθ. παρακ. ὑφηρμοσμένος, ἁρμόζω, προσαρμόζω ὑποκάτω : Πτολ.1,825 ὑφήρμοσε κυκλίσκον· κ. παθ. : Γρηγ.Νύσσ.2,722Β τὰ μέλη τὰ ὑφηρμοσμένα τῇ κεφαλῇ· 2) ἀμτβ. ἁρμόζω πρός τι : Ἱππ.Ἄρθρ.783 ὡς ὑφαρμάσειε τῇ μασχάλῃ.

ὑφαρπᾰγή (ἡ) (ὑφαρπάζω) μτγν. κ. νεώτ. ἡ λαθραία, ἡ ἐπιτήδειος ἁρπαγή, ἡ ὑπεξαίρεσις : Ἀθανάσ.1,608Α διὰ τῆς τοιαύτης κομψολογίας καὶ πιθανῆς ὑφαρπαγῆς· || νεώτ. μτφ. ἐν φρ. ἐξ ὑφαρπαγῆς ἐξαπίνης καὶ ἐπιτηδείως, λαθραίως.

ὑφαρπάζω κ. νεώτ., ἰων. τ. ὑπαρπάζω, ἀόρ. ὑφήρπασα (Ξεν.ΚΠ 8,4,16) κ. ἰων. ὑπήρπασα (Ἡρ. 5,50), μέσ. ἀόρ. ὑφηρπασάμην (Ἀριστφ.Ἐκκλ.921), κ. ἐν ποι. μτχ. ὑφαρπαμένος (Ἀγαθ ΑΠ 9,619), ἁρπάζω τι ὑποκάτωθέν τινος : Ξεν.ΚΠ 8,4,16 ἐπειδὴ καὶ τὴν ἕδραν σου ὑφήρπασε· 2) κ. νεώτ. ἁρπάζω τι λαθραίως, κρυφίως, ἐπιτηδείως, ὑπεξαιρῶ : Ἀριστφ.Ἱππ.56 μᾶζαν . . πανουργότατά πως παραδραμὼν ὑφαρπάσας, αὐτ.Θεσμ.205 δοκῶν γυναικῶν ἔργα νυκτερείσια κλέπτειν ὑφαρπάζειν τε θήλειαν Κύπριν, αὐτ.Ἐκκλ.722· || ὁμ. κ. μέσ. : αὐτ.Ἐκκλ.921 οὐκ ἂν ποθ᾽ ὑφαρπάσαιο τἀμὰ παίγνια· 3) κ. νεώτ. ἐν συνεκφ. μτ. τοῦ λόγον, ἁρπάζω, ἀφαιρῶ τὸν λόγον ἐκ τοῦ στόματός τινος, διακόπτων τὸν ὁμιλοῦντα λαμβάνω τὸν λόγον : Ἡρ.5,50 ὁ δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον, αὐτ.9,91· κ. ἀπολ. : Πλάτ.Εὐθ.300C ἔφη ὑφαρπάσας· 4) μτγν. κ. νεώτ. μτφ. ἀποσπῶ ὑπόσχεσιν ἢ συναίνεσίν τινος πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ σκεφθῇ, ἀποσπῶ ἐντέχνως, δολίως : ὑφήρπασε τὴν συγκατάθεσίν του· || κ. μέσ. ἀποσπῶ τι δι᾽ ἐμαυτὸν ἐντέχνως : Ἀγαθ.ΑΠ 9,619 τὴν πρὶν Ἀλεξάνδρου ψῆφον ὑφαρπαμένη· 5) ρηματ.π ὑφαρπαγή, ὑφάρπασις.

ὑφάρπᾰσις-εως (ἡ) (ὑφαρπάζω) γλωσσ. ἡ πρᾶξις τοῦ ὑφαρπάζειν βλ.λ.

ὑφασία (ἡ) λεξ. ἡ ὕφανσις βλ.λ. : ΕΜ 785,26.

ὕφασμα-ατος (τὸ) (ὑφαίνω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑφαίνειν, πᾶν ὅ,τι κατασκευάζεται διὰ διαπλοκῆς νημάτων ἐν ὑφαντικῷ ἱστῷ, τὸ ὑφασμένον : Ὀδ.Γ 274 ὑφάσματά τε χρυσόν τε, Αἰσχ.Ἀγ.1492 κεῖσαι δ᾽ ἀράχνης ἐν ὑφάσματι τῷδε, αὐτ.Χο.231 ἰδοῦ δ᾽ ὕφασμα τοῦτο, Πλάτ. Πολιτ.281C δοκεῖν χρὴ τά γε συναιτίας εἶναι προσποιήσασθαι παντὸς ὑφάσματος, Παπαντ. Ἀγ.Ὄρ.6 -εὔπορος ὑφασμάτων.

ὑφασματέμπορος (ὁ) νεώτ. ὁ ἐμπορευόμενος ὁ ἔμπορος ὑφασμάτων.

ὑφασμάτιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ ὕφασμα· Ἡσ.ἐν λ. πραγονίων.

ὑφαστρίς-ίδος (ἡ) λεξ. ἡ ὑφάντρια βλ.λ.· Ἡσ.

ὑφαύω λεξ. ὑφάπτω, ἀναύω, ἀνάπτω κάτωθεν : ΑΒ 655,4 (δ. γρ.).

ὑφαφίδιον (τὸ) νεώτ. ὁ ἀνώτατος λίθος τῶν εὐθυγράμμων καὶ κατακορύφων παραστάδων ἀψῖδος ἢ ὑπερθύρου.

ὑφάω ἐπ. τ. ἀντὶ ὑφαίνω βλ.λ. : Ὀδ.Η 105 αἱ δ᾽ ἱστοὺς ὑφόωσι.

ὕφεαρ-αρος (τὸ) μτγν. π. τοῖς Ἀρκάσι, ὁ ἐπὶ τῶν πιτύων ἢ ἐλατῶν φυόμενος ἰξός : Θεόφρ.ΦΙ 3,16,1 δύο δ᾽ ἄλλους τόν τε τῆς ἰξίας καὶ τὸν τοῦ ὑφέαρος, αὐτ.ΦΑἰτ.2,17,1 φυτὰ καθάπερ ἡ ἰξία καὶ ἡ στελὶς καὶ τὸ ὕφεαρ.

ὑφέγχυμα-ατος (τὸ) νεώτ. ψευδὴς ἱστὸς ἀποτελούμενος ἀπὸ μυκηλιακὰς ὑφὰς μυκήτων τινῶν συνηνωμένας οὕτως, ὥστε νὰ ἐμφανίζωνται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ὡς ἱστὸς ἀποτελούμενος ἀπὸ κύτταρα διαφόρου μεγέθους.

ὑφεδρεύω μτγν. εἰμὶ ἐν τῇ ἐνέδρᾳ, ἐνεδρεύω : Ἀππ.Ἰλλυρ.20.

ὑφεδρία (ἡ) μτγν. κατώτερον κάθισμα, ἀντίθ. προεδρία· Σουΐδ. «ὑφεδρία· ἡ κατωτέρω καθέδρα» : Γρηγ.Ναζ.1,101.

ὑφεδριῶ-άω μτγν. ὑφεδρεύω βλ.λ., ἐνεδρεύω· || ὁμ. σημ. κ. μέσ. : Γρηγ.Ναζ.Ἆσμ.9,9 οἱ δέ μοι ὑφεδριόωντο.

ὑφέζομαι μτγν. παθ. ὑφεδρεύω, ἐνεδρεύω : Ὀππ.Ἁλ.2,302 ὡς ὁ μὲν ἐν πέτρῃσιν ὑφέζεται.

ὑφεῖ ἢ **ὑφί** ἄ. οἰφεῖ βλ.λ.

ὑφειλήτης (ὁ) (ὑφαιρῶ) μσν. ὁ ὑφαιρῶν, ὁ κλέπτων λάθρα, ὁ ὑποκλέπτων : Εὐστ.194,33 (ἑρμήνευμα τοῦ φιλήτης).

ὑφειλμός (ὁ) (ὑφαιρῶ) λεξ. ἡ ὑφαίρεσις, ἡ ἀφαίρεσις· ἀντίθ. προσθήκη : Ἀν.Βοασα.5,108.

ὑφειμένως (ἐκ τῆς μτχ. τοῦ παθ. παρακ. τοῦ ὑφίημι) ἐπίρρ. ἀνειμένως, ἀμελῶς, χαλαρῶς, ἀτόνως : Ξεν.Ἀν.7,7,16 ὁ δὲ Μηδοσάδης μάλα δὴ ὑφειμένως . . ἔφη, Φιλόστρ.536, Ἀριστείδ.2,137.

ὑφεῖσα, ἰων. ὑπεῖσα, ἀόρ. τοῦ ὑφίζω βλ.λ.2) ἔθεσα κάτω εἰς ἐνέδραν : Ἡρ.3,126 κτείνει μιν ὀπίσω κομιζόμενον ἄνδρας οἱ ὑπείσας κατ᾽ ὁδόν.

ὑφεκατόλιτρον (τὸ) νεώτ. τὸ ἑκατοστὸν τῆς λίτρας, μύστρον.

ὑφεκατόμετρον (τὸ) νεώτ. τὸ ἑκατοστόμετρον, ὁ δάκτυλος, ὁ πόντος.

ὑφελκυσμός (ὁ) (ὑφέλκω) γλωσσ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑφέλκειν βλ.λ.

ὑφελκύω ἄ. ὑφέλκω βλ.λ.

ὑφέλκω κ. μέλλ. ὑφελκύω, μέλλ. ὑφελκύσω, ἕλκω, σύρω κάτωθεν : Ἰλ.Ξ 477 ὁ δ᾽ ὕφελκε ποδοῖιν (προσεπάθει νὰ τὸν ἑλκύσῃ κάτωθεν ἐκ τῶν ποδῶν), Θουκ.2,76 ὑφεῖλκον παρὰ σφᾶς τὸν χοῦν (ἔσυρον κατωθεν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ χῶμα), Πλούτ. Ἠθ.781Ε ὑφεῖλκον κάτωθεν τὸ κλιμάκιον, Δίων Κ 66,4· || κ. ἐν μτχ. ἐνεστ. ὑφέλκων ὁ ὀλισθηρός : Πολυδ.1,87 χωρία . . ὑφέλκοντα (τοὺς πόδας)· 2) ὑφέλκομαι περσικὰς (ἐνν. ἐμβάδας), ἕλκω, φέρω ὑπὸ τοὺς πόδας μου, ὑποδένομαι, φορῶ : Ἀριστφ.Ἐκκλ.319 τὰς ἐκείνης Περσικὰς ὑφέλκομαι· 3) ρηματ. π. ὑφελκτέον, ὑφελκυσμός.

ὑφέν (ὑφ᾽ ἕν) ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ. εἰς ἓν ὁμοῦ, ἅμα, ὁμοῦ, μαζί· Ἡσ. «ὑφ᾽ ἕν, ἅμα, ὁμοῦ καὶ πάθος προσῳδιῶν» : Θεόφρ.ΦΙ 1,1,9 καυλὸν δὲ λέγω τὸ ὑπὲρ γῆς πεφυκὸς ὑφὲν (διόρθ. ἐφ᾽ ἕν), ὑφὲν ἀναγινώσκειν (ὁμοῦ, εἰς μίαν λέξιν)· 2) γραμμ. ἡ ὑφὲν ὡς οὐσ. σημεῖον συνδέσεως δύο συλλαβῶν συνθέτου λέξεως, χρησιμεῦον ὅπου ἦτο δυνατὸν νὰ γεννηθῶσιν ἀμφιβολίαι, οἷον Διόσκουροι (οὐχὶ Διὸς κοῦροι), Ἑλλήσποντος (οὐχὶ Ἕλλης πόντος) κττ. : Πλούτ.Ἠθ.3(1)· 3) νεώτ. γραμμ. ὁμοιόσχημον σημεῖον τιθέμενον κάτωθεν δύο συνεκφωνουμένων φωνηέντων ἢ διφθόγγων πρὸς σύνδεσιν αὐτῶν, οἷον γιά, υἱός, γιαίνω· 4) μσν. σημεῖον ἐν τῇ μουσικῇ τῶν ἀρχ. Ἑλλήνων, πιθανὸν

πρὸς δήλωσιν δύο φωνῶν αἵτινες πρέπει νὰ ἐκφέρωνται ἐν ἡνωμένῳ ἤχῳ : Notices Mss 16,2· || π. βυζαντ. μουσικόν τι σημεῖον δι' οὗ ἑνώνονται δύο χαρακτῆρες εἰς μίαν χρονικὴν ἀξίαν.

ὑφέννυμι μτγν. ἐνδύω ὑποκάτω· || κ. μέσ. ἐνδύομαι : Καλλ.ἀπ.59 **στάδιον ὑφέεστο χιτῶνα** (διόρθ. ἐπίεστο).

ὑφεξαίρεσις-εως (ἡ) μτγν. ἐσφ. γρ. ἀντὶ ὑπεξαίρεσις βλ.λ. : Γρηγ.Νυσσ.2,627.

ὑφεξαιρῶ-έω ἐσφ. γρ. ἀντὶ ὑπεξαιρῶ βλ.λ.

ὑφερμηνευτής (ὁ) (ὑφερμηνεύω) μτγν. ὁ κατώτερος διερμηνεύς : Εὐσ.Ἐγκώμ.Κ/ντίνου II.

ὑφερμηνεύω μτγν. χρησιμεύω ὡς διερμηνεὺς τῶν λόγων τινός, διερμηνεύω, μεταφράζω τὰ ὑπό τινος ἐν ἄλλῃ γλώσσῃ λεγόμενα : Εὐσ.Βί.Κ/ντίνου 3,13 **ταῦτ' εἰπὼν Ῥωμαΐᾳ γλώττῃ ὑφερμηνεύοντος ἑτέρου·** **2)** ρηματ. π. ὑφερμηνευτής.

ὑφερπύζω (ἑρπύζω) εὔχρ. μ. ἐν τῷ μέλλ. **ὑφερπύσω** τοῦ ὑφέρπω βλ.λ.

ὑφέρπω κ. μσν. κ. νεώτ., παρατ. **ὑφεῖρπον,** μέλλ. **ὑφερπύσω,** ἕρπω, βαίνω, κινοῦμαι, ἁπλοῦμαι ὑποκάτω, δθ. συνεκδ. κ. λάθρᾳ ἢ ἐπιτηδείως ἢ ἀφανῶς : Φιλόστρ.46 **πολλῶν θανάτων ἄξιος ὁ ὑφέρπων εὐνὴν τὴν ἐμήν,** Γρηγ.Ναζ.Ποι.2,439 **οἶσιν .. ὑφέρπει πικρὸς ὄφις,** Φώτ.Ἐπιστ.352,20 **χώραν ἔχει ὑφερπύσαι, - ὑφέρποντες ἀνῆλθον τὸν ἀπόκρημνον βράχον·** **2)** ἰδ. ἐν χρ. μτφ. παραστατικῶς ἐπὶ συναισθημάτων, ἐπὶ λόγων ἢ φημῶν, ἐπὶ δεινῶν, ἐπὶ νόσων κ. ἄ., διαδίδομαι κρύφα, βαθμηδὸν ἁπλοῦμαι, ἀνεπαισθήτως ἐπέρχομαι : Αἰσχ.Ἀγ.450 **φθονερὸν ὑπ' ἄλγος ἕρπει Ἀτρείδαις** (ἐν τμ., φθονερὸν ἄλγος ἤτοι δυσμένεια, ὀργὴ διαπλοῦται κατὰ τῶν Ἀτρειδῶν), Σοφ. ΟΤ786 **ὑφεῖρπε γὰρ πολὺ** (ὁ λόγος ἢ κτ. διαφ. ἀπόδοσιν τὸ ὄνειδος· δθ. ἑρμ. διεδίδετο μεγάλως ἡ φήμη ἢ ἄλλως τὸ ὄνειδος ἐν-ἐμοὶ πολύ, ἤτοι ἔντονον βαθμηδὸν ἀπέβαινεν αἰσθητόν), Ἰωσ.ΠΙ 5, 8,2 **τὸν ὑφέρποντα λιμὸν αὐτοῖς·** || κτ. γ' πρόσ. **ὑφέρπει** ἐπὶ συναισθήματος ἐν τῇ συντάξει ἐκφερομένου ὡς ὑποκ. μτ.προσωπ. ἀντων. κτ. αἰτ., κατέχει, κυριεύει, καταλαμβάνει : Αἰσχ.Ἀγ.270 **χαρά μ' ὑφέρπει δάκρυον ἐκκαλουμένη,** αὐτ.Χο.464 **τρόμος μ' ὑφέρπει κλύουσαν εὐγμάτων·** **3)** μτγν. μτφ. μτ. αἰτ. προσ. ἐπιβουλεύομαι : Φιλόστρ.500 **ὑφέρπων τὸν Διονύσιον.**

ὑφέσιμος-ον νεώτ. ὁ ἐπιδεκτικὸς ὑφέσεως, ἐλαττώσεως : **ὑφέσιμος πυρετός** (ὁ παρουσιάζων σημαντικὰς διακυμάνσεις τῆς θερμοκρασίας).

ὕφεσις-εως (ἡ) (ὑφίημι) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ ὑποχώρησις, ἡ χαλάρωσις, ἡ ἐλάττωσις ἐντάσεως, τὸ χαμήλωμα· Ἡσ. «ὕφεσις· ταπείνωσις, ἐλάττωσις, χάλασις» : Ἀντυλλ. π. Ὀρειβ.93 **ὕφεσις τῆς φωνῆς,** Πλούτ.Ἠθ.389Ε,- **ὕφεσις πυρετοῦ, - βαρομετρικὴ ὕφεσις** (ἡ ἐλάττωσις τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως)· **2)** ἡ ῥᾳθυμία, ἡ νωθρότης, ἡ ἀδράνεια : Πλούτ.Ἀντ.24,αὐτ.Ἠθ.808C· **3)** νεώτ. ἡ μετακίνησις πρὸς τὰ κάτω, ἡ ὑποβίβασις, ἡ ὑποστολή : **ὕφεσις ἐπιστηλίων** (ἡ ἐν σφοδρῷ ἀνέμῳ, καταιγίδι καταβίβασις αὐτῶν πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ἐξαρτίας)· **4)** νεώτ. μσν. ἡ ἀλλοίωσις ἤχου μουσικοῦ φθογγοσήμου κατὰ ἡμιτόνιον πρὸς τὰ κάτω· || σημεῖον ἀλλοιώσεως βαρῦνον τὸν φθόγγον καθ' ἡμιτόνιον, μπεμόλ· ἀντίθ. δίεσις· **5)** γραμμ. ἡ ὑφαίρεσις βλ.λ. ἐν εἰδ. σημ.: ΕΜ 86,33.

ὑφεσμός (ὁ) (ὑφίημι) κώλυμα, ἐμπόδιον· Ἡσ. «ὑφεσμούς· συμποδισμούς».

ὑφεσπέριος-ον μτγν. ὁ ὑφέσπερος βλ.λ. : Διον.Περ.450 **ὑφεσπερίων στηλάων.**

ὑφέσπερος-ον μτγν. ὁ περὶ τὴν ἑσπέραν, ὁ ἑσπερινός· || ὀνομαστ. οὐδ. πληθ. **ὑφέσπερα** ὡς ἐπίρρ. περὶ τὴν ἑσπέραν : Ἐπιγρ.ΑΠ 5,304 **κούρη τίς μ' ἐφίλησεν ὑφέσπερα χείλεσιν ὑγροῖς.**

ὑφεστία (ἡ) νεώτ. γένος φυτῶν ἀκανθιδῶν.

ὑφέστιος-ον μτγν. ὁ παρὰ τῇ ἑστίᾳ, ὁ ἐν τῇ οἰκίᾳ ὤν : Διον.Ἀλ.Ἀρχ.Ρητ.9,19 (ἐσφ.γρ. ἀντὶ ἐφέστιος).

ὑφεύρημα-ατος (τὸ) (εὑρίσκω) μτγν. τὸ ἐφεύρημα : Ἐπιφάν.I,2Β **τῶν καιρῶν καὶ χρόνων τὰ ὑφευρήματα.**

ὑφή (ἡ) (ὑφαίνω) κ. νεώτ., συνήθ. κτ. πληθ., **τὸ ὑφανθέν,** τὸ ὕφασμα : Αἰσχ.Ἀγ.949 **πολλὴ γὰρ αἰδὼς εἱματοφθορεῖν ποσὶν φθείροντα πλοῦτον ἀργυρωνήτους θ' ὑφάς,** Εὐρ.Ἴων 1146, αὐτ.ΙΤ 312 **πέπλων τε προυκάλυπτεν εὐπήνους ὑφάς,** αὐτ.814, Πλάτ.Πολιτ.281Α **ὁ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς τῶν ἱματίων ἐργασίας ἁπτόμενος τοὐναντίον ὑφῇ δρᾶν φαίνεται·** || κ. ἐπὶ τῆς ἀράχνης : Ἀριστλ.ΖΙ 9,39,5· **2)** νεώτ. ἡ ὕφανσις, ἡ κατάστασις τοῦ ὑφασμένου, τὸ φάσιμο : **ὑφὴ ἀραιά·** **3)** νεώτ. ἡ ἐσωτερικὴ διάταξις καὶ σύστασις τῶν μορίων σώματός, ἡ φυσικὴ σύνθεσις : **ὑφὴ μυὸς - λίθου - δέρματος·** **4)** νεώτ. ἡ σύνδεσις καὶ ἡ διάταξις τῶν μερῶν λογοτεχνικοῦ ἔργου, ἡ κατασκευή : **ἡ ὑφὴ τοῦ δράματος - τοῦ μυθιστορήματος·** **5)** νεώτ. βοταν. ἕκαστον τῶν διακλαδουμένων νηματίων τῶν σχηματιζόντων ἱστόν, ἐξ οὗ ἀποτελεῖται τὸ σῶμα τῶν μυκήτων καὶ τὸ κυριώτερον μέρος τῶν λειχήνων· **6)** νεώτ. βοταν. ὁ τρόπος καθ' ὃν ἀπαρτίζεται μία ἀνατομικὴ μονάς.

ὑφηβικός-ή-όν νεώτ. ἀνατ. ὁ ὑπὸ τὴν ἡβικὴν χώραν εὑρισκόμενος : **ὑφηβικὴ καμπή** (ἣν σχηματίζει ἡ ἀνδρικὴ οὐρήθρα, φερομένη ὄπισθεν καὶ κάτωθεν τῆς ἡβικῆς συμφύσεως, ἄ. περινεϊκή).

ὑφηγεμών-όνος (ὁ) (ὑφηγοῦμαι), δωρ. τ. **ὑφαγεμών** ὁ ὑφηγητής, ὁδηγός : Μελέαγρ.ΑΠ 12,56 **ἁ .. καινὸν Ἔρωτα νέων θρέψεν ὑφαγεμόνα.**

ὑφηγεσία (ἡ) νεώτ. ἡ ὑφήγησις· **2)** τὸ ἀξίωμα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ὑφηγητοῦ : **διατριβὴ ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ.**

ὑφήγημα-ατος (τὸ) (ὑφηγοῦμαι) **μτγν. ὁδηγία,** παράγγελμα : Ἰάμβλ.Πυθ.71,3.

ὑφηγηματικός-ή-όν μσν. ὁ ἔμπειρος πρὸς τὸ ὑφηγεῖσθαι : Ἰσαάκ.Πορφ. ἐν Ἀλλατίου Exc.260.

ὑφήγησις-εως (ἡ) κ. νεώτ. ἡ προπόρευσις, ἡ ὁδηγία, ἡ καθοδήγησις, ἡ εἰσήγησις : Ἱππ.239,12, Πλάτ.Πρωτ.326D **ἀναγκάζουσι γράφειν κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῶν γραμμῶν,** Δημ.277 **κατὰ τὴν ὑφήγησιν τὴν τούτου** (σύμφωνα μὲ τὴν ὁδηγίαν τούτου), Πολύβ.10,27,3 **περιοικεῖται δὲ πόλεσιν Ἑλληνίσι κατὰ τὴν ὑφήγησιν τὴν Ἀλεξάνδρου,** Πολύβ.3,95 **ὑφήγησις ὁδοῦ·** **2)** ἡ διδασκαλία : Ἰάμβλ.Πυθ.95· **3)** ἡ περιγραφή, τὸ σχέδιον ὑποθέσεως : Γαλ.19,11.

ὑφηγητήρ-ῆρος (ὁ) (ὑφηγοῦμαι) ὁ ὑφηγητὴς βλ.λ.II, ὁ ὁδηγός : Σοφ.ΟΚ 1547 **ὑφηγητῆρος οὐδενὸς φίλων,** Αὐτομ.ΑΠ 11,319 **δεῖ δὲ καὶ Ἡρακλείδῃ ὑφηγητῆρι δοθῆναι.**

ὑφηγητής (ὁ) (ὑφηγοῦμαι) κ. νεώτ. κ. δημ., θηλ. -ήτρια, ὁ ἡγούμενος τῆς ὁδοῦ, ὁ ὁδηγός : Σοφ. ΟΚ 500 **οὐ γὰρ ἂν σθένοις τοὐμὸν δέμας ἔρημον ἕρπειν, οὐδ' ὑφηγητοῦ δίχα,** αὐτ.ΟΤ 1260 **δεινὸν δ' αὔσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος** (ὄντος) (ὡσεὶ ὁδηγός τις ἔδειξε τὴν ὁδόν)· **2)** ὁ ὁδηγῶν, ὁ καθοδηγῶν, ὁ συμβουλεύων : Σοφ.ΟΤ 966 **ὧν ὑφηγητῶν ἐγὼ κτανεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν·** **3)** ὁ διδάσκαλος : Πλούτ.Δημ.5· **4)** νεώτ. κατώτερον ἄμισθον μέλος τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν πανεπιστημίων καὶ τῶν πρὸς αὐτὰ ἰσοτίμων ἀνωτάτων σχολῶν, ὑποδεέστερος καθηγητὴς μὴ μετέχων τῆς ἐξετάσεως τῶν φοιτητῶν τῆς γινομένης ὑπὸ τῶν καθηγητῶν : **ὑφηγητὴς τοῦ ἀστικοῦ δικαίου.**

ὑφηγητικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος, ὁ ἀνήκω ἢ ἀναφερόμενος

ἡ ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὴν διδασκαλίαν, ὁ διδακτικός, ὁ ἐξηγητικός, ἀντίθ. ζητητικός : Διογ.Λ 3,49 **οἱ ὑφηγητικοὶ διάλογοι** (τοῦ Πλάτωνος)· **2)** νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ὑφηγητὴν βλ.λ.5), ὁ τοῦ ὑφηγητοῦ.

ὑφηγητικῶς ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τρόπον ὑφηγητικὸν βλ.λ.1), διδακτικῶς, ἐξηγητικῶς : Πολυδ.4,42.

ὑφηγήτρια (ἡ) νεώτ. κ. δημ. θηλ. τοῦ ὑφηγητής βλ.λ.5).

ὑφηγήτωρ-ορος (ὁ) (ὑφηγοῦμαι) μσν. ὁ ὑφηγητής, ὁ ὁδηγός : Μιχ.Σύγκ.Ἐγκώμ.Διον.Ἀρεοπ.).

ὑφηγοῦμαι-έομαι (ὑπό, ἡγοῦμαι) κ. νεώτ. ἀποθ., μέλλ. **ὑφηγήσομαι** (Πλάτ.Εὐθ.278C), μέσ. ἀόρ. **ὑφηγησάμην** (Πλάτ.Πολ.403E), παθ. παρακ. **ὑφήγημαι** (Εὐρ.Ἠλ.664, Ἀριστλ.Πολιτ.1,13,6), προπορεύομαι, προηγοῦμαι, ὁδηγῶ : Εὐρ.Ἠλ.664 **πρώτιστα μέν νυν τῷδ' ὑφήγησας**, Πλάτ.Εὐθ.278C **ἐγὼ ὑφηγήσομαι αὐτοῖν ἃ μοι ὑπέσχοντο ἀποδώσειν**· κ. ἀπολ. : Σοφ.Ἠλ.1502, Θουκ.1,78 **θεοὺς τοὺς ὁρκίους μάρτυρας ποιούμενοι πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέμου ἄρχοντας ταύτῃ ᾗ ἂν ὑφηγῆσθε**, Πλάτ.Φαίδ.82D **ᾗ ἐκείνη ὑφηγεῖται** (ἡ φιλοσοφία), Ἀριστλ.Πολιτ.1,13,6 **τοῦτο εὐθὺς ὑφήγηται**, αὐτ.1, 1,3, αὐτ.ΗΝικ.2,7,9 **κατὰ τὸν ὑφηγημένον τρόπον**· **2)** μτ. συστ. αἰτ., δεικνύω τὴν ὁδόν, τὸν δρόμον : Λυσ.912,5 **ἐκεῖνος μὲν οὖν ταῦθ' ὑφηγήσατο** (ὁ Ἡρακλῆς), Πλούτ.Πομπ.76· **3)** μτ. αἰτ. πράγμ. σπαν. μτ. αἰτ. κ. δοτ. ἢ μτ. γενικ. κ. δοτ., δεικνύω τι ἐμμέσως, πλαγίως, ὑποδεικνύω : Ξεν.ΚΠ 8,7,15 **μὴ ἃ οἱ θεοὶ ὑφήγηνται ἀγαθὰ μάταια ποιήσητε**, αὐτ.Ἀγησ.1,19, Πλάτ.Πολ.403E **ἡμεῖς δὲ ὅσον τοὺς τύπους ὑφηγησαίμεθα, ἵνα μὴ μακρολογῶμεν**· σπαν. μτ. αἰτ. πράγμ. κ. δοτ. : Διογ.Λ 8,60· κ. μτ. γενικ. κ. δοτ. : Πλούτ.Ἠθ. 562B· **4)** ὁμ. μτ. αἰτ. πράγμ., δηλῶ, περιγράφω, ἐξιστορῶ : Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,78 **ὑφηγεῖσθαι τὸν γόνον**· κ. ἀπολ. : Αἰσχ.Εὐμ.192 **πᾶς δ' ὑφηγεῖται τρόπος μορφῆς**· **5)** κ. νεώτ. μτ. αἰτ. προσ. διδάσκω, καθοδηγῶ τινα εἴς τι : Πλούτ.Ἠθ 147C· **6)** ρηματ. π. ὑφηγεμών, ὑφήγημα, ὑφηγηματικός, ὑφήγησις, ὑφηγητήρ, ὑφηγήτωρ, ὑφηγητής, ὑφηγήτρια, ὑφηγεσία, ὑφηγητικός, ὑφηγητέον.

ὑφήλιος-ον μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ὑπὸ τὸν ἥλιον εὑρισκόμενος· ‖ **ἡ ὑφήλιος** ὡς οὐσ. ἡ ὑπὸ τὸν ἥλιον ἔκτασις τῆς γῆς, ἡ οἰκουμένη, ὁλόκληρος ὁ κόσμος : Ἀθανάσ.1,59B, Θεοδώρ.4,839, **μοναδικὸν φαινόμενον εἰς ὅλην τὴν ὑφήλιον.**

ὕφημαι μτγν. παθ. κάθημαι : Γρηγ.Ναζ.Ὠδ.50, 244 **ἀκρεμόνεσσιν ὑφήμενος εἴαρος ὥρῃ.**

ὑφημιόλιος-ον ἐπὶ τῶν σχέσεων δύο ἀριθμῶν, ὁ ἔχων λόγον πρὸς τὸν ἕτερον ὡς ὁ 1 πρὸς τὸν 1 1/2, ἤτοι 2/3, ἀντίθ. ἡμιόλιος ἤτοι 3/2 : Ἀριστλ. Μεταφ.4,15,3, Νικόμ.Γερ.Ἀριθμ.1,19.

ὑφημοσύνη (ἡ) ἐσφ. γρ. ἀντὶ **ἐφημοσύνη** βλ.λ. Σοφ.Φιλ.1144.

ὑφήνιος-ον μσν. ὁ ὑποτεταγμένος εἰς τὰς ἡνίας, ὁ ὑπὸ τὸν χαλινόν : Δαμασκ.11,889A **δράσας ὑφήνιον** (πάθος).

ὑφηνίοχος (ὁ) (ὑπό, ἡνίοχος) ὁ ἱστάμενος ὑπὸ τὸν ἐν τῷ ἅρματι ἀγωνιστήν, οὗτινος εἶναι ὑπηρέτης· Φώτ. «ὑφηνίοχος· ἀντὶ ἡνίοχος» : Ἰλ.Ζ 19 **ὅς ῥα τόθ' ἵππων ἔσκεν ὑφηνίοχος** (σχόλ. «περιέλκει ἡ πρόθεσις»)· **2)** ὁ ὑπὸ τὸν ἡνίοχον, ὁ βοηθός, ὁ ὑπηρέτης τοῦ ἡνιόχου : Ξεν.ΚΠ 6,4,4 **λαβὼν δὲ παρὰ τοῦ ὑφηνιόχου τὰς ἡνίας παρεσκευάζετο ὡς ἀναβησόμενος ἤδη ἐπὶ τὸ ἅρμα**, αὐτ.6,4,10 **ἀναβάντος αὐτοῦ κατέκλεισε τὸν δίφρον ὁ ὑφηνίοχος**, αὐτ.7,1,15 **παραδοὺς τῷ ὑφηνιόχῳ τὰς ἡνίας.**

ὑφηνιοχῶ-έω εἰμὶ ὑφηνίοχος βλ.λ.2), εἶμαι ὑπηρέτης τοῦ ἡνιόχου· κ. γενικ. ἡνιοχῶ : Λουκ.Ἐνύπν. 15 **ἐπεὶ δὲ ἀνῆλθον, ἡ μὲν ἤλαυνε καὶ ὑφηνιόχει·**

2) παθ. ἐπὶ ἁρμάτων, ἐλαύνομαι, φέρομαι, ὁδηγοῦμαι κατόπιν ἢ ὄπισθέν τινος· ἀντίθ. προορμῶ : Δημ.1409 **καὶ τῶν μὲν προορμησάντων, τῶν δ' ὑφηνιοχουμένων.**

ὑφήσσων-ονος-ον κ. μσν. ὁ ὀλίγον ἥττων, ὁ κατώτερος, ὁ ὀλίγον νεώτερος, κτ. ἀ. ὁ ὀλίγον τι μικρότερος κατὰ τὸ ἀνάστημα : Ἡσίοδ.Α 258 **ἡ μὲν ὑφήσσων Ἄτροπος οὔτι πέλεν μεγάλη θεός.**

ὑφιδρῶ-όω ὀλίγον τι ἱδρώνω : Ἱππ.Ἐπιδ.3,1077 (διόρθ. **ἐφιδρῶ**)· **2)** ρηματ.π. ὑφίδρωσις.

ὑφίδρωσις-εως (ἡ) (ὑφιδρῶ) νεώτ. ἡ ἐλάττωσις τῆς ἐκκρίσεως τῶν ἱδρωτοποιῶν ἀδένων εἴς τινος δερματοπαθείας.

ὑφιέρεια (ἡ) Ἐπιγρ. ἡ ὑπὸ τὴν ἱέρειαν, ἡ βοηθὸς αὐτῆς.

ὑφιζάνω κ. νεώτ. ὑφίζω, καθίζω κάτω, ζαρώνω : Εὐρ.Φοίν.1382 **ὑφίζανον κύκλοις, ὅπως σίδηρος ἐξολισθάνοι μάτην**, Πυργ.π.Ἀθήν.4,143Β **ἀπονέμουσι δὲ καὶ τοῖς υἱοῖς κατὰ τὸν θᾶκον τὸν τοῦ πατρὸς ὑφιζάνουσιν**· **2)** κατακαθίζω, ὑφίσταμαι καθίζησιν, βυθίζομαι : Ἀρρ.Ἀν.2,27,4 **καὶ τοῦ χοῦ ἀφανῶς ἐκφερομένου τὸ τεῖχος πολλαχῇ ἠρείπετο ὑφιζάνον κατὰ τὸ κενούμενον**, Ἀππ.Μιθρ.27 **τὸ χῶμα ὑφίζανεν ἄφνω**· **2)** ρηματ.π. ὑφίζησις.

ὑφίζησις-εως (ἡ) (ὑφιζάνω) μτγν. κ. νεώτ. ἡ κατακάθισις, ἡ καθίζησις : Στράβ.5l **τὰ ἐδάφη ὑφίζησιν λαμβάνει**, Προκ.Μυστ.298.

ὑφίζω, ἀόρ. **ὑφεῖσα** κ. **ὑφίζησα** (Δίων Κ 68,25), καθίζω κάτω, ζαρώνω, ὑφιζάνω : Εὐρ.Ῥῆσ.730 **σῖγα πᾶς, ὕφιζ'· ἴσως γάρ εἰς βόλον τις ἔρχεται**· **2)** μτβ. τοποθετῶ εἰς ἐνέδραν : Ἡρ.3,126· **3)** κατοκαθίζω, βυθίζομαι, ποθαίνω καθίζησιν : Δίων Κ 68,25 **ὄρη ἄλλα ὑφίζησε**· ‖ ὁμ. κ. μέσ. : Ὀππ.Ἀλ.4,246.

ὑφίημι κ. νεώτ., ἰων. τ. **ὑπίημι**, μέλλ. **ὑφήσω** (Ἰλ.Ξ 24 ἐν τμήσει, Εὐρ.Ἴων 847), ἰων. **ὑπήσω** (Ἡρ.9,4), μέσ. μέλλ. **ὑφήσομαι** (Ξεν.Ἀν.3,1,17), ἀόρ. **ὑφῆκα** (Ὀδ.Ι 309 ἐν τμήσει, Σοφ.ΟΤ 387, Πλάτ.Ἀξ. 368Ε), ἰων. **ὑπῆκα** (Ἡρ.1,156), μέσ. ἀορ. β' **ὑφείμην** (Ἀριστφ.Σφ.337), ἰων. **ὑπείμην** (Ἡρ.), παθ. παρακ. **ὑφεῖμαι** (Σοφ.Ἀντ.531, Θεόφρ.ΦΑἰτ. 6,14,12) κ. ὑπερσυντ. **ὑφείμην** (Ξεν.Ἀπομν.4,8,6, αὐτ. ΚΠ 5,2,12), ἐπὶ ἱστίων, φέρω πρὸς τὰ κάτω, καταβιβάζω, χαμηλώνω, μαζεύω τὰ πανιά : Ἰλ.Α 434 **ἱστὸν δ' ἱστοδόκῃ πέλασαν προτόνοισιν ὑφέντες**, Ὑμν.Ἀπόλλ.504 **ὑφιέναι τὰ ἱστία**· κ. παθ. : Σοφ. Ἠλ.335 **ἐν κακοῖς μοι πλεῖν ὑφειμένῃ δοκεῖ** (μὲ κατεβασμένα τὰ πανιά, δηλαδὴ μετὰ μετριότητος), Ἀριστφ.Βατρ.1220 **ὑφέσθαι μοι δοκεῖς**, Πλούτ. Λούκ.3 **ὑφειμένοις πλέων ἱστίοις καὶ ταπεινοῖς**· **2)** ἐπὶ τῶν ῥαβδούχων, καταβιβάζω τὰς ῥάβδους πρό τινος, χάριν τιμῆς : Πλούτ.Πομπ.19 **ἐκέλευσεν ὑφεῖναι τὰς ῥάβδους**· **3)** τίθημι, θέτω ὑποκάτω : Ἰλ.Ξ 240 **ὑπὸ δὲ θρῆνυν ποσὶν ἥσει** (ἐν τμήσει), Ὀδ.Τ 57, Ξεν.Κυν.10,2· ‖ ἐπὶ νεογνοῦ, θέτω τὰ νεογνὰ ὑπὸ τὴν μητέρα, ὅπως θηλάσωσιν: Ὀδ.Ι 309 **ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ**, Θεόκρ.4,4 **ὑφίητι τὰ μοσχία** (ἐπὶ νεογεννηθέντων μόσχων)· ‖ μέσ. ἐπὶ τῆς μητρός, θέτω τὸ νεογνὸν ὑπὸ τοὺς ἰδίους μου μαστούς, θηλάζω, βυζαίνω : Εὐρ. Φοίν.31 **ἡ δὲ τὸν ἐμὸν ὠδίνων πόνον μαστοῖς ὑφεῖτο καὶ πόσιν πείθει τεκεῖν**· ‖ κ. μέσ. ἐπὶ τῆς ὄρνιθος, θέτω τοὺς νεοσσοὺς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καλύπτω, προστατεύω : Εὐρ.Ἡρ.72 **οὓς ὑπὸ πτεροῖς σῴζω νεοσσοὺς ὄρνις ὡς ὑφειμένη** (διόρθ. ὑφειμένους)· **3)** μτ. αἰτ. προσ., πέμπω, ἀποστέλλω τινὰ κρυφίως χάριν ἰδιοτελοῦς σκοποῦ, μηχανῶμαι, τεκταίνομαι κρυφίως : Σοφ.ΟΤ 387 **ὑφεὶς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον, δόλιον ἀγύρτην**, Πλάτ.Ἀξ.368Ε **οἱ δὲ περὶ Θηραμένην καὶ Καλλίξενον τῇ ὑστεραίᾳ προέδρους ἐγκαθέτους ὑφέντες κατεχειροτόνησαν τῶν ἀνδρῶν**

ἄκριτον θάνατον, Σουΐδ. ἐν λ. ὕφεις, Πλούτ.Περ. 13 αἰτίαν εἶχε ταῶνας ὑφιέναι ταῖς γυναιξίν· ‖ κ. παθ. εἰσχωρῶ, τρυπώνω λεληθότως : Σοφ. Ἀντ.531 σὺ δ', ἣ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη λήθουσά μ' ἐξέπινες, Πλούτ.Πομπ.20· 4) μτφ. ὑποβάλλω ἑκουσίως, παραχωρῶ, παραδίνω : Εὐρ. Μήδ.24 κεῖται δ' ἄσιτος, σῶμ' ὑφεῖσ' ἀλγηδόσι, Ξεν.Ἀν.3,5,5 ὁρᾶτε, . . , ὑφιέντας τὴν χώραν ἤδη ἡμετέραν εἶναι (βλέπετε, . . οἱ βάρβαροι ἐγκαταλείπουν, ἀφήνουν πλέον μὲ τρόπον εἰς ἡμᾶς τὴν χώραν των)· 5) μετριάζω, κατευνάζω : Πλούτ. Ἠθ.68Ε ὑφιέναι τὸ ἄγαν τινός· ‖ κ ἀμτβ. μτ. γενικ. παύομαι, παραιτοῦμαί τινος, μετριάζω : Ἡρ. 1,156 Κῦρος . . ὑπεὶς τῆς ὀργῆς ἔφη οἱ πείθεσθαι, αὐτ.9,4 ἐλπίσας δέ σφεας ὑπήσειν τῆς ἀγνωμοσύνης, Εὐρ.Ἴων 847 εἰ γάρ γ' ὑφήσεις τοῦδ', ἀπαλλάξει βίου· κ. μέσ. : Ἡρ.2,121,4 χρόνῳ πρηΰνεσθαι προσποιέεσθαι καὶ ὑπίεσθαι τῆς ὀργῆς, Ἀριστφ.Σφ.337 ἀλλ' ὕφεσθε τοῦ τόνου, Ξεν.ΚΠ 7,5,62 οἵ τε ταῦροι ἐκτεμνόμενοι τοῦ μὲν μέγα φρονεῖν καὶ ἀπειθεῖν ὑφίενται· 6) ἀμτβ. ἀπολ. ὑποχωρῶ, παραιτοῦμαι : Ἡρ.7,162 ἐπεὶ τοίνυν οὐδὲν ὑπιέντες ἔχειν τὸ πᾶν ἐθέλετε· κ. μέσ. μτ. δοτ. ὑποχωρῶ εἴς τινα : Ξεν.ΚΠ 5,2,12 τοῖς δὲ πολεμίοις ὡς οὔποτ' ἂν ὑφεῖντο ζῶντες, εἰ μή τις θεὸς βλάπτοι· ‖ κ. μέσ. ἀπολ. : Ξεν.Ἀν.3,1,17 καὶ μὴν εἰ ὑφησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμεθα, τί οἰόμεθα πείσεσθαι;· 7) κ. μέσ. μτ. δοτ. κ. γενικ. εἰμὶ κατώτερος : Πλούτ.Κάτ.Νεώτ.1 φρονήματος οὐδενὶ . . ὑφιέμενος, Λουκ.Πένθ.2 οὐδενὶ τὸ παράπαν τῆς ἄνω ὁδοῦ ὑφιέμενον πλὴν ἐξ ἅπαντος τοῦ αἰῶνος πάνυ ὀλίγων· κ. μτ. δοτ. κ. ἀπαρφ. : Ξεν.Ἀπομν.4,8,6 μέχρι μὲν τοῦδε χρόνου ἐγὼ οὐδενὶ ἀνθρώπων ὑφείμην ἂν οὔτε βέλτιον οὔθ' ἥδιον ἐμοῦ βεβιωκέναι· 8) μέσ. ἐπὶ πραγμ., μειοῦμαι, ἐλαττώνομαι : Ἡρ. 4,181 ἀποκλινομένης δὲ τῆς ἡμέρης ὑπίεται τοῦ ψυχροῦ (τὸ ὕδωρ), Ξεν.Ἀγησ.7,1· ‖ τὸ οὐδ. μτχ. παρακ. τὸ ὑφείμενον ὡς οὐσ. ἡ μείωσις, ἡ ἐλάττωσις : Θεόφρ.ΦΑἰτ.6,14,12 αἱ δὲ τῶν ἡμέρων ἔχουσί τινα ἅμα τῷ ὑφειμένῳ γλυκύτητα καὶ εὐμένειαν· 9) κτ. μτχ. παθ. παρακ. ὑφείμενος-η -ον ὁ ἄτονος, ὁ χαλαρωμένος, μαλακός : Ἀνών.π. Σουΐδ. εὐφειμένῃ τῇ φωνῇ· ἐκλελυμένῃ»· 10) ὁμ. κτ. μτχ. μτ. ἀπαρμφ., ἐπὶ προσ., ὁ πρόθυμος, ὁ ἕτοιμος : Εὐρ.Ἄλκ.524 οἶδ' ἀντὶ σοῦ γε κατθανεῖν ὑφειμένην· 11) ρηματ.π. ὕφεσις, ὑφέσιμος.

ὑφικάνω ὑπέρχομαι, ἔρχομαι βαθμηδὸν ἀπαρατήρητος, εἰσδύω εἰς τὰ ἐνδότατα : Ἰλ.Λ 147 αὐτὴν ὑπὸ τρόμος αἰνὸς ἱκάνει (ἐν τμήσει).

ὑφιστάμενος (ὁ) νεώτ., θηλ. ὑφισταμένη μτχ. μέσ. ἐνεστ. τοῦ ὑφίστημι βλ.λ.10), ὁ ὑποδεέστερος ἱεραρχικῶς, ἀντίθ. προϊστάμενος.

ὑφίστημι κ. μσν. κ. νεώτ., Ἰων. τ. ὑπίστημι, μτγν. τ. ὑφιστῶ (Σχόλ.Ἰλ.Σ 600), μέλλ. ὑποστήσω (Εὐρ. Ἠλ.983) κ. μέσ. μέλλ. ὑποστήσομαι, ἀόρ. ὑπέστησα (Σοφ.Αἴ.1091, Ἡρ.5,92,7, Ξεν.Ἀν.4,1,14), κ. μέσ. ἀόρ. ὑπεστησάμην (Ξεν.Ἀγησ.9,1, Ἰσοκρ.5,113, Πολύβ.3,48,9) κ. ἐνεργ. ἀόρ. β' ἐν παθ. σημ. (Ἰλ.Δ 267, Ἡρ.8,91, Θουκ.1,144, Πρόδρ.1,52) κ. παθ. ἀόρ. ὑπεστάθην (Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.(1,113), ἐνεργ. παρακ. ἐν μέσ. κ. παθ. σημ. ὑφέστηκα κ. μτχ. ὑφεστώς (Ἀριστλ.ἀπ.183, Πλούτ.Ἠθ.829C, Λουκ.Παράσ.27) κ. ἐνεργ. ὑπερσυντ.ὡς μέσ. κ. παθ. ὑφειστήκειν (Εὐρ.Ἀνδρ.1114), θέτω, τοποθετῶ, στήνω ὑποκάτω : Ἡρ.4,152 ὑποστήσαντες αὐτῷ τρεῖς χαλκέους κολοσσοὺς ἑπταπήχεας (τῷ χαλκηΐῳ), αὐτ.5,16 ὁ γαμέων τρεῖς σταυροὺς ὑπίστησι (ἐμπήγει τρεῖς ξυλίνους στύλους ἐν τῇ λίμνῃ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς οἰκίας), Πίνδ.Ο 6,1 χρυσέας ὑποστάσαντες εὐτυχεῖ προθύρῳ θαλάμου κίονας, Ξεν.Κυν.10,7 ὑποστήσουσι κλῶνας, Ἀριστλ.ΖΙ 9,40,24· ‖ κ. παθ. ἵσταμαι ὑποκάτω ὡς στήριγμα : Ἡρ.2,153 ἀντὶ δὲ κιόνων ὑπεστᾶσι κολοσσοὶ δυωδεκαπήχεες τῇ αὐλῇ, αὐτ.5,16 τοὺς δὲ σταυροὺς τοὺς ὑπεστεῶτας τοῖσι ἰκρίοισι, Ἀριστλ.ΖΠ 9,3 τὸ ὑφεστὼς τῷ βάρει· κ. μτφ. : Πίνδ.Ο 8,35 χώραν ὑπέστασε ξένοις κίονας (σχόλ. «ἤτοι θεῖαν ἢ ὀλβίαν, τουτέστιν ὑποκειμένην ἐποίησεν εἰς ἀνάπαυσιν καὶ ἀσφάλειαν παντοδαπῶν ξένων, ὡσπερεί τινα κίονα ὀλβίαν»), Σοφ. Αἴ.1091 μὴ γνώμας ὑποστήσας σοφὰς (ἀφοῦ ὑπέβαλες γνώμας σοφάς), Εὐρ.Ἠλ.983 ἀλλ' ἦ τὸν αὐτὸν τῆδ' ὑποστήσω δόλον;· 2) μέσ. ἀπολ. ἵσταμαι, μένω ὑποκάτω, καταπίπτω, κατακάθομαι : Ἡρ.4,2 δονέουσι τὸ γάλα, καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ ἐπιστάμενον ἀπαρύσαντες ἡγεῦνται εἶναι τιμιώτατον, τὸ δὲ ὑπιστάμενον ἕσσον τοῦ ἑτέρου (τὸ τυρῶδες αὐτοῦ μέρος, ἀντίθ. τὸ ἐπιστάμενον, τὸ ἐπιπλέον, τὰ λιπαρὰ αὐτοῦ μέρη, τὸ βούτυρον), Ἀριστλ.Μετ.2,3,13 ὑφισταμένη ἐν τοῖς ἀγγείοις ἁλμυρίς, Θεόφρ.ΦΙ 3,15,4 πλυνόμενος δὲ ὁ μὲν λευκὸς καὶ ἄπεπτος ἐπιπλεῖ ὁ δὲ μέλας ὑφίσταται· ‖ ἐπὶ τῆς ὑποστάσεως τῶν οὔρων : Ἱππ. Ἀφορ.1252 ὁκόσοισιν ἐν τῷ οὔρῳ ψαμμώδεα ὑφίσταται, τουτέοισι ἡ κύστις λιθιᾷ· 3) τοποθετῶ κρυφίως : Ἡρ.5,92,ζ' ὁ δὲ ὑποστήσας τοὺς δορυφόρους ἀπέδυσέ σφεας πάσας ὁμοίως, Ξεν.Ἀν.4,1,14 ὑποστήσαντες ἐν τῷ στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὑρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφῃροῦντο· ‖ κ. παθ. τίθεμαι κεκρυμμένος δι' ἐνέδραν : Ἡρ.8,91 ὑποστάντες ἐν τῷ πορθμῷ, Εὐρ.Ἀνδρ.1114 τῷ δὲ ξιφήρης ἄρ' ὑφειστήκει λόχος δάφνῃ σκιασθείς· 4) τοποθετῶ, διορίζω : Ξεν.Ἑλλ.4,1,26 ὑποστήσας Ἡριππίδας ταξιάρχους καὶ λοχαγοὺς ἀφείλετο ἅπαντα τόν τε Σπιθριδάτην· 5) μτ. αἰτ. κ. δοτ., θέτω, τοποθετῶ ἀπέναντι, ἀντιτίθημι, ἀντιπαρατάσσω : Πολύβ.1,50,6 ὑπέστησε τὴν ἑαυτοῦ ναῦν ἀντίπρωρον τοῖς πολεμίοις· ‖ παθ. μτ. δοτ., ἀντιτάσσομαι, ἀνθίσταμαί τινι : Αἰσχ.Πέρσ.87 δόκιμος δ' οὔτις ὑποστὰς μεγάλῳ ῥεύματι φωτῶν· πρβλ. Ξεν.Ἀν.3,2,11 ὑποστῆναι αὐτοὶ Ἀθηναῖοι τολμήσαντες ἐνίκησαν αὐτούς· κ. μτ. αἰτ. : Εὐρ Κυκλ.200 μυρίον δ' ὄχλον Φρυγῶν ὑπέστην πολλάκις σὺν ἀσπίδι, Θουκ.1,144 οἱ γοῦν πατέρες ἡμῶν ὑποστάντες Μήδους καὶ οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε ὁρμώμενοι, αὐτ.4,59· ‖ κ. παθ. ἀπολ. ἀνθίσταμαι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, τηρῶ τὴν θέσιν μου : Εὐρ.Φοίν.1470 κοὐδεὶς ὑπέστη, πεδία δ' ἐξεπίμπλασαν φεύγοντες, αὐτ.Ρῆσ.315 ὃν οὔτε φεύγων οὔθ' ὑποσταθεὶς δορὶ ὁ Πηλέως παῖς ἐκφυγεῖν δυνήσεται, Θουκ.4,54 μάχης γενομένης ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ Κυθήριοι, αὐτ.8,68, Ξεν.ΚΠ 4,2,31 ὑποστάντας ἀθωρακίστους κατακαίνουσιν οἱ Ὑρκάνιοι (ἀντίθ. φεύγοντας)· 6) μέσ. ἐν μτβ. σημ., μτ. αἰτ. κ. δοτ. ἀνθίσταμαι ἐναντίον τινὸς εἴς τι, ἀντιτάσσω αὐτῷ τι : Ξεν.Ἀγησ.9,1 ὑπεστήσατο τὸν τρόπον τῇ τοῦ Πέρσου ἀλαζονείᾳ· 7) μέσ. ἐν μτβ. σημ. θέτω ὡς βάσιν, προεκθέτω : Αἰσχ.Ἱκ.461 εἰ μή τι πιστὸν τῷδ' ὑποστήσεις στόλῳ, Πολύβ.3,48,9 ἐπειδὰν τὰς ἀρχὰς ἀπιθάνους καὶ ψευδεῖς ὑποστήσωνται, αὐτ.7, 7,6 ἐπειδὰν ὑποθέσεις εὐπεριλήπτους ὑποστήσωνται καὶ στενάς· 8) μέσ. μτβ. θέτω ἔμπροσθέν μου ὡς παράδειγμα πρὸς μίμησιν : Ἰσοκρ.5, 113 ἅπαντας μὲν οὖν χρὴ τοὺς νοῦν ἔχοντας τὸν κράτιστον ὑποστησαμένους πειρᾶσθαι γίγνεσθαι τοιούτους· 9) παθ. μτ. ἀπαρφ. μέλλ. ἐνίοτε παραλειπ., θέτω ἐμαυτὸν ὑποκάτω, ἀναλαμβάνω νὰ πράξω τι, ἐπιχειρῶ, ὑπόσχομαι : Ἰλ.Δ 267 ὡς τὸ πρῶτον ὑπέστην καὶ κατένευσα (ἐνν ἔσεσθαι), αὐτ.Τ 195 ὅσσ' Ἀχιλῆι .. ὑπέστημεν δώσειν, Ἡρ.9, 94 εἰ ἐθέλοιεν Ἀπολλωνιῆται δίκας ὑποστῆναι

δώσειν τῶν ἐποίησαν, Εὐρ.ΙΑ 360 ἄσμενος θύσειν ὑπέστης παῖδα, Ἀριστφ.Σφ.716 σῖτον ὑφίστανται κατὰ πεντήκοντα μεδίμνους ποριεῖν, Πλάτ.Νόμ.751D ἐπείπερ σὺ μὲν δὴ τὴν πόλιν ὑπέστης τῷ Κρητῶν ἔθνει προθύμως κατοικιεῖν δέκατος αὐτός· κ. μτ. ἀπαρμφ. ἀορ. : Ἰλ.Φ 273 ὡς οὔτις με θεῶν ἐλεεινὸν ὑπέστη ἐκ ποταμοῖο σαῶσαι, Δημ.551 πᾶν ὑποστὰς εἰπεῖν· κ. μτ. ἀπαρφ. ἐνεστ. : Ἡρ.3,128 τῶν δὲ ἄνδρες τριήκοντα ὑπέστησαν, .. ποιέειν ταῦτα, Ξεν.ΚΠ 6,3,35 ἐθελούσιος ὑφίσταμαι τὴν κατὰ πρόσωπον τῆς ἀντίας φάλαγγος τάξιν ἔχειν· ‖ σπαν. μτ. αἰτ. τοῦ ἀντικειμ., ὅπου ὅμως δύναται νὰ ἐννοηθῇ ἀπαρφ. : Ἰλ.Ε 715 ἦ ῥ' ἅλιον τὸν μῦθον ὑπέστημεν Μενελάῳ, Ἴλιον ἐκπέρσαντ᾽.. ἀπονέεσθαι, (Γαζ.Θ «ὄντως που μάταιον λόγον ὑπεσχόμεθα τῷ Μενελάῳ, ἐκπορθήσαντα τὴν.. Ἴλιον ὑποστρέψαι»), αὐτ.Ν 375 πάντα τελευτήσεις ὅσ᾽ ὑπέστης.. Πριάμῳ, αὐτ.Τ 243 τρίποδας φέρειν, οὓς αἱ ὑπέστη· κ. μτ. δοτ. προσ. : Ἰλ.Ο 75 ὡς οἱ ὑπέστην πρῶτον· κ. ἀπολ. : αὐτ.Φ 457 τὸν ὑποστάσας οὐκ ἐτέλεσσεν, Ὀδ.Γ 99 ἤ ἔπος ἠέ τι ἔργον ὑποστὰς οὐκ ἐτέλεσσεν, Ἡρ.3,127 τίς ἄν μοι τοῦτο ὑμέων ὑποστὰς ἐπιτελέσειε σοφίῃ, αὐτ.9,34, Θουκ.4,37, αὐτ.8,29 ὥσπερ ὑπέστη ἐν τῇ Λακεδαίμονι· **10**) παθ. μτ. δατ. προσ., ὑποτάσσομαι εἴς τινα : Ἰλ.Τ 160 καί μοι ὑποστήτω· κ. μτ. ἀπαρφ. ἀορ. : Εὐρ.Ἡρ.706 ὑφ' οἷς ὑπέστητ' αὐτεπάγγελτος θανεῖν, αὐτ.Ἴων.1415· ‖ νεώτ. κτ. μτχ. ὁ ὑφιστάμενος ὡς ούσ. κ. θηλ. -η, ὁ ὑπὸ τὰς διαταγάς τινος, ὁ ὑποδεέστερος ἱεραρχικῶς· ἀντίθ. προϊστάμενος· **11**) παθ. συναινῶ, συγκατατίθεμαι εἴς τι : Ἡρ.1,196 ἐς ὃ τῷ τὸ ἐλάχιστον ὑπισταμένῳ προσεκέετο, Θουκ.4,28 ὑφίσταται τὸν πλοῦν (ἀναλαμβάνει αὐτὸν ἑκουσίως)· **12**) κ. νεώτ. ὑπόκειμαι, ὑποβάλλομαι εἴς τι, ὑπομένω, ὑποφέρω, πάσχω : Εὐρ.Ἰκ.189 πάλις δὲ σὴ μόνη δύναιτ' ἂν τόνδ' ὑποστῆναι πόνον, αὐτ. Ἡρ.1350 τὰς συμφορὰς γὰρ ὅστις οὐκ ἐπίσταται θνητὸς πεφυκὼς ὃν τρόπον χρεὼν φέρειν, οὐδ' ἀνδρὸς ἂν δύναιθ' ὑποστῆναι βέλος, αὐτ.Τρῳ. 415, Θουκ.2,61 ὁ φυγὼν τὸν κίνδυνον τοῦ ὑποστάντος μεμπτότερος, αὐτ.3,57, Πολύβ.1,6,7 ὑποστάντες δὲ γενναίως τὸν πόλεμον τοῦτον, Πρόδρ. 1,52 καὶ πᾶσαν ὁ τρισάθλιος ὑπέστην τὴν ζημίαν, - ὁ ἐχθρὸς ὑπέστη πανωλεθρίαν, - θὰ ὑποστῶσι τὰς συνεπείας τῆς πολιτικῆς των, - ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος· σπαν. μτ. δοτ. : Θουκ.2,61 ξυμφοραῖς ταῖς μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι· ‖ κ. ἀπολ. ὑπομένω, ὑποφέρω μεθ' ὑπομονῆς, ἀγογγύστως : Δημ.1421 τὸ δ' ὑφίστασθαι, περὶ ὧν πέπεικεν ἑαυτὸν συμφέρειν τῇ πόλει· **13**) παθ. παραλαμβάνω, ἀναλαμβάνω ἀξίωμά τι ἀκουσίως καὶ ἐξ ἀνάγκης : Αἰσχ. Εὐμ.204 δέκτωρ ὑπέστης αἵματος, Ξεν.Ἀν.6,1,19 εὔνοιαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστος ἔπειθεν αὐτὸν ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν, Πλούτ.Κάμ.37 ἠνάγκασε ὑποστῆναι τὴν στρατηγίαν, Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.1365 ὑποστῆναι τὴν γυμνασιαρχίαν· ‖ κ. μτφ. : Ἑρμιππ.Μοῖραι 1 λόγους μὲν περὶ τοῦ πολέμου δεινοὺς παρέχει, ψυχὴν δὲ Τέλητος ὑπέστην· **14**) κ. νεώτ. παθ. ὑπάρχω, ἔχω ὑπόστασιν πραγματικήν, ἰσχύω : Ἀριστλ.ἀπ.183 κατ' ἰδίαν ὑφεστώς, Πλούτ. Ἠθ.829C ἐκ τοῦ μηδ' ὄντος μηδ' ὑφεστῶτος, - ὁ νόμος αὐτὸς ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ νὰ ὑφίσταται· ‖ τὰ ὑφεστῶτα τὰ ἐν ἐνεργείᾳ πράγματα : Πολύβ.6,14,5 παρὰ τούτοις οὐδὲν οἷόν τε κατὰ λόγον διοικεῖσθαι τῶν ὑφεστώτων· **15**) παθ. ἔχω ὑπόστασιν ἀεὶ συνᾴδουσαν ἐμοί, συνᾴδω ἐμαυτῷ : Λουκ.Παράσ.27 ἡ μὲν γὰρ ὑφέστηκεν, αἱ δὲ οὔ· **16**) παθ. μτ. αἰτ. διαδέχομαι, ἀκολουθῶ μετά τινα : Πλάτ.Φίλ.19A ἴσως δὴ γελοῖον τὸ ἐμὲ τοῦ λόγου διάδοχον παντελῶς ὑποστάντα διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὸ νῦν ἐρωτηθὲν ἀποκρίνασθαι· **17**) παθ. ἐπὶ τῆς κοιλίας, ἔχω ἔμφραξιν : Πλούτ.Ἠθ.134E ἡ κοιλία ὑφίσταται· **18**) ἐπὶ ἀκουσίων αἰσθημάτων, ἐγείρομαι ἐσωτερικῶς : Πολύβ.11,30,2 τῷ δὲ πλήθει τοιοῦτον ὑπέστη δέος ὑπό τε τοῦ πέριξ φόβου καὶ τῶν κατὰ πρόσωπον δεινῶν· **19**) μέσ. ἐν μτβ. σημ. μτ. ἀπαρμφ. ὑπολαμβάνω, δοξάζω, νομίζω, φαντάζομαι, ὑποθέτω : Διόδ.Σ 1,11 τοὺς θεοὺς ὑφίστανται τὸν κόσμον διοικεῖν· ‖ ἐνίοτε τὸ ἀπαρμφ. παραλείπεται : αὐτ.1,6 ἄφθαρτον ὑποστήσασθαι τὸν κόσμον, Διογ.Λ 2,86· κ. παθ. : Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ. 11,113 τὸ ὑποσταθὲν κακόν· **20**) ρηματ.π. ὑπόστασις, ὑποστάτης, ὑποστατός, ὑποστατικός, ὑποσταθμός, ὑποστάθμη.

ὑφιστῶ-άω σχόλ. μτγν. τ. τοῦ ὑφίστημι βλ.λ. : Σχόλ.Ἰλ.Σ 600.

ὑφοδῶ-όω μτγν. ἄγω, ὁδηγῶ : Φιλιππδ.Φιλευριπίδης(: πόστην ὑφοδώσεις παιδάριον ῥύμην;.

ὑφόλμιον (τὸ) (ὅλμος) τὸ ὑπόθημα τοῦ ὅλμου : Ἀριστλ.ἀπ.155· **2**) τὸ πρὸς τῷ στόματι μέρος τοῦ αὐλοῦ : Φερεκρ.ἐν Φώτ.635,6, Πολυδ.4,70.

ὑφομολογῶ-έω μαν. ὁμολογῶ, ἀναγνωρίζω ἰδιαιτέρως, κρυφίως : Γρηγ.Νύσσ.2,228D ὑφομολογῶν ἠρέμα τῶν λογισμῶν τὴν ἀσθένειαν.

ὑφόπλεγμα-ατος (τὸ) νεώτ. βοταν. ἱστὸς ἀποτελούμενος ἐκ συμπεπλεγμένων ὑφῶν, τὸ ὑφυμένιον.

ὑφόρασις-εως (ἡ) (ὑφορῶ) μτγν. ἡ ὑποψία, ἡ ὑπόνοια : Πλούτ.Ἠθ.479B, Διογ.Λ 2,99.

ὑφόρατος-ον μσν. ὁ διατελῶν, ὁ καταστὰς ὕποπτος : Ἰω.Ἱεροσ.Ἀρχ.Εἰκ.236A (Venet.).

ὑφορβός (ὁ) (ὗς, φέρβω) ἐπ. ὁ συφορβός, ὁ βοφορβός, ὁ χοιροβοσκός : Ὀδ.Ξ 3 ᾗ οἱ Ἀθήνη πέφραδε δῖον ὑφορβόν.

ὑφορμίζω, μέσ. ἀόρ. ὑφωρμισάμην, προσορμίζω, φέρω εἰς τὸν ὅρμον, εἰς τὸν λιμένα· ‖ κ. μέσ. κατάγομαι, εἰσέρχομαι εἰς τὸν λιμένα : Θουκ.2,83 οὐκ ἔλαθον νυκτὸς προσορμισάμενοι (δ.γρ. ἀφορμισάμενοι), Πλούτ.Σόλ.9 ὑφορμίσασθαι τῇ Σαλαμῖνι κατὰ χηλήν τινα πρὸς τὴν Εὔβοιαν ἀποβλέπουσαν· **2**) κ. μέσ. μτφ. εὑρίσκομαι ὑποκάτω, ἔν τινι τόπῳ : Φιλόστρ.670· **3**) ρηματ. π. ὑφόρμισις, ὑφορμιστήρ.

ὑφόρμιον (τὸ) μσν. ὅρμος, κόσμημά τι χρυσοῦν τοῦ τραχήλου· Ἡσ. «ὑφόρμιον· χρυσοῦν κοσμάριον», Φώτ. «κόσμου εἶδος» : Εὐστ.1150,24.

ὑφόρμισις-εως (ἡ) (ὑφορμίζω) Ἐπιγρ. ἡ καταγωγή, ἡ προσόρμισις πλοίου εἰς τὸν λιμένα· ‖ ὁ τόπος τῆς προσορμίσεως, ὁ ὅρμος, ὁ λιμήν : Ἐπίγρ.ΑΠ 7,699 οὐ γάρ σοι σκεπανή τις ὑφόρμισις.

ὑφορμιστήρ-ῆρος (ὁ) (ὑφορμίζω) μτγν. ἐπὶ λίθου προσδεδεμένου εἰς σχεδίαν, ὁ κάτωθεν βαρύνων καὶ κρατῶν τι στερεόν· πρβλ. ἄγκυρα : Ὀππ.Ἁλ.4,421 ἔνερθε δὲ λᾶαν ἔδησαν βριθὺν ὑφορμιστῆρα (σχόλ. «στερεωτήν, κάτωθεν ὁρμώμενον, στηρίζοντα τοὺς φακέλους»).

ὕφορμος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἁρμόδιος, ὁ κατάλληλος πρὸς προσόρμισιν, πρὸς ἀγκυροβολίαν : Στράβ.14,1,35 εἶτα Νάτιον, ὕφορμος αἰγιαλός, Στέφ.Βυζ.ἐν λ. λιμὴν ὕφορμος τόπος· **2**) κ. νεώτ. τὸ ἀρσ. ὕφορμος ὡς ούσ. τόπος πρὸς ἀγκυροβολίαν, ἰδίᾳ μικρὸς ὅρμος, ὅπου δύνανται νὰ καταφύγωσι μικρὰ πλοῖα, καραβοστάσι : Ἀριστλ.Ζ1 5,9,2, Στράβ.6,1,1 αἱ Οἰνωτρίδες νῆσοι δύο ὑφόρμους ἔχουσαι.

ὑφορμῶ-έω κ. σχόλ. ὁρμῶ, εἶμαι ἠγκυροβολημένος κρυφίως ἔν τινι τόπῳ, ὅπως κρύψω ἐμαυτὸν ἢ ἐνεδρεύσω ἄλλους : Πολύβ.3,19,8 ἔχων ἑτοίμους λέμβους πρὸς τὸ συμβαῖνον ἔν τισι τόποις ἐρήμοις ὑφορμοῦντας, αὐτ.34,3,2· **5**) μτφ. ἐπιβουλεύομαι, ἐνεδρεύω : Πλούτ.Ἠθ.61E τοῦ κόλακος

λάγος ὑφορμεῖ πάθει τινί, Δίων Χρ 2,150 **αἱ πόλεις ὑφορμοῦσι ἀλλήλαις,** Συνέσ.163C **ὑφώρμει δέος·** **3**) τὸ οὐδ. μτχ. ἐνεστ. **ὑφορμοῦν** ὡς οὐσ. ἡ ὑποψία : Λιβάν.Λόγ.4,639, Σχόλ.Δημ 65.

ὑφορμῶμαι-άομαι μτγν., μέσ. παθ. ἀόρ. **ὑφωρμήθην,** ὁρμῶ, ἐφορμῶ, ἐπιτίθεμαι, κρυφίως, χωρὶς νὰ μὲ πάρῃ κανεὶς εἴδησιν : Ἀριστφ.Βυζ.εἰς Ἰλ.Π 313 (δ.γρ. ἀντὶ ἐφορμηθέντα).

ὑφορῶ-άω κ. μσν., μέσ. μέλλ. **ὑπόψομαι,** ἀόρ. β' **ὑπεῖδον** κ. μέσ. ἀόρ. β' **ὑπειδόμην,** ὁρῶ, προσβλέπω ὑποκάτωθεν, ὑποβλέπω, ρίπτω λαθραῖα βλέμματα, ὑποπτεύω : Ξεν.Ἀν.2,4,10 οἱ **δὲ Ἕλληνες ὑφορῶντες τούτους αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἐχώρουν ἡγεμόνας ἔχοντες·** κ. παθ. : Πλούτ.Ρωμ.8 **καὶ ὑφορώμενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ ταραττόμενος πρὸς τὰς ἀνακρίσεις·** ‖ συνήθ. μέσ. : Θουκ.3, 40 τὸν **κίνδυνον ὑφορώμενοι** τοῦ ὑπολειπομένου **ἐχθροῦ,** Ξεν.Ἀπομν.2,7,12 **καὶ ἀντὶ ὑφορωμένων ἑαυτοὺς ἡδέως ἀλλήλους ἑώρων,** Ἰσαῖ.2,7 ὑφορᾶσθαι **τὴν ἡλικίαν,** Δημ.2400, Ἀριστλ.Ζ1 9,44,2· ‖ κ. μτ. ἑπομένου ρ. ἀρνητικῶς διὰ τοῦ μὴ ἐκφερομένου : Πολύβ.3,18,8 **ὑφεωρᾶτο, μὴ δυσχερῆ καὶ πολυχρόνιον συμβῇ γενέσθαι τὴν πολιορκίαν·** κ. ἀπολ. : Λουκ.Θε.Δ 19,1 **ἡ Ἀθηνᾶ δὲ ὑφορᾶται ἀεί·** **2**) ρηματ.π. ὑφόρασις, ὑφορατέον, ὑφορατός, ὑφορατικός, ὑποψία, ὕποπτος.

ὑφός-ή-όν μτγν. ὁ κυφός : Ἐπίκ.Ἡρακλ.Πάπυρ.16.

ὕφος-ους (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ὑφή, τὸ ὕφασμα : Φερεκρ.59, Εὔβουλ.Ναυν.1 **ἐν λεπτοπήνοις ὕφεσιν ἑστώσας οἵας Ἠριδανὸς ἁγνοῖς ὕδασι κηπεύει κάρας,** Στράβ.446· ‖ κ. ἐπὶ ἀράχνης : Διοσκ.2,68· ‖ κ. ἐπὶ δικτύου : Τιβέρ. Ἰλλ.ΑΠ 9,370 **χέρσῳ καὶ πελάγει κοινὰ πλέκοντες ὕφη·** **2**) **κ. νεώτ.** κ. δημ. μτφ. **ὁ** τρόπος τῆς **πλοκῆς τῶν λέξεων καὶ** φράσεων, ὁ τρόπος τῆς **ἐκφράσεως ἐν** τῷ λόγῳ, τῷ τε γραπτῷ καὶ τῷ προφορικῷ : Λογγῖν.Ὕψ.1,**4 τὸ ὕφος τῶν λόγων,** Κλήμ.Ἀλ.891 **τὸ σῶμα καὶ τὸ ὕφος τῆς προφητείας, - ὕφος στρυφνὸν - ἐξεζητημένον,- κομψὸν·** ‖ νεώτ. κ. δημ. εἰδ. ἐν τῇ λογοτεχνίᾳ καὶ γεν. ἐν τῇ τέχνῃ,ἡ ἔντεχνος ἔκφρασις,τὸ στύλ: εἰς **τὰ ἔργα** του **δεικνύει βαθεῖαν** παρατήρησιν, **ἀλλ'** ὑστερεῖ ὡς **πρὸς τὸ ὕφος·** **3**) νεώτ.κ.δημ.ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου, ἡ ψυχικὴ διάθεσις ὡς ἀποτυποῦται εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ **τοῦ προσώπου,** ὁ τρόπος τοῦ φέρεσθαι : **ὀργίλον - παιγνιῶδες ὕφος·** ‖ γεν. ἡ **ἐξωτερικὴ** ἐμφάνισις, **τὸ** παρουσιαστικόν τινος : **παίρνει ὕφος μεγάλου ἀνδρός, - τὸ ὕφος του εἶναι αὐθαδες - πρόστυχο.**

ὑφόωσι ἐπ. γ' πληθ τοῦ ὑφῶ βλ.λ., ὑφαίνω : Ὀδ. Η 105 **αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ ἠλάκατα στρωφῶσιν** ἥμεναι.

ὕφυγρος-ον ὁ ὀλίγον τι ὑγρός : Ἀριστλ.Πρ.2,17,1· **2**) ὁ πλήρης ὑγροῦ, ὁ ὕφυδρος : Γαλ.19,1,14, Πολυβ.4,197· πρβλ. ὑπομβρος.

ὑφύγρωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἐπὶ τραύματος ἢ ἐκζέματος, ἡ ἀδιάρατος καὶ συνεχὴς ρύσις ὑγροῦ.

ὕφυδρος-ον κ. νεώτ. ἐπὶ φύτου, ὁ εὑρισκόμενος ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, ὁ ὑποβρύχιος : Θουκ.4,26 **ἐσένεον δὲ καὶ κατὰ τὸν λιμένα κολυμβηταὶ ὕφυδροι,** Πολυδ.1,97· **2**) ὁ πλήρης ὕδατος : Θεόφρ.ΦΑἴτ.3,11,3 **ἡ λειμωνία .. ὑφυδρός ἐστιν ὥστε μὴ δύνασθαι τὸ οὐράνιον ὕδωρ διικνεῖσθαι πρὸς τὸ ἐκ τῆς** γῆς· **3**) ὁ ὑδερικός, ὁ ὑδρωπικός : Γαλ.Ἱππ.Γλωσσ.Ἐξηγ.536· **4**) νεώτ. ζῳολ. ὁ **ὕφυδρος** γένος ἐντόμων σαρκοφάγων ἐκ τῶν ὑδροκανθαριδῶν.

ὑφυμένιον (τὸ) νεώτ. βοταν. **τὸ** ὑφόπλεγμα βλ.λ.

ὑφυπουργεῖο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. κεντρικὴ δημοσία ὑπηρεσία ὡρισμένης δικαιοδοσίας διευθυνομένη ὑπὸ ὑφυπουργοῦ ; **ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ - ἀσφαλείας·** πρβλ. ὑπουργεῖον· **2**) τὸ σύνολον **τῶν** πολιτικῶν **καὶ** διοικητικῶν καθηκόντων, ἅτινα εἶναι ἐμπεπιστευμένα εἰς δημόσιον λειτουργόν, ὀνομαζόμενον ὑφυπουργόν.

ὑφυπουργός (ὁ) νεώτ. κ. δημ. ὑπουργὸς δευτέρας τάξεως, ἤτοι ἀναλαμβάνων τὴν ἀνωτάτην πολιτικὴν διεύθυνσιν τμήματος τῆς ὅλης διοικήσεως ὑπουργείου, διοριζόμενος δὲ καὶ παυόμενος καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ ὑπουργός.

ὑφυστερίζω μτγν. ὑστερίζω ὀλίγον, μένω ὀλίγον ὀπίσω : Γρηγ.Νύσσ.1,6Β **οὐδὲν μετὰ τὴν γνῶσιν** ὑφυστερίζουσα.

ὑφῶ-άω ποι. τ. τοῦ ὑφαίνω βλ.λ. : **Ὀδ.Η 105 αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι.**

ὑφωμᾶδόν λεξ. ὁμαδόν· Φώτ. **«ὁμοθυμαδόν».**

Ὑχαῖος (ὁ) Ἐπιγρ. μὴν ἐν Φυσκέοις.

ὕχιος Ἡσ. «νύξ».

ὑψᾶγόρας (ὁ) (ἀγορεύω), Ἰων. -ης **ὁ τὰ μι**κρὰ καὶ ταπεινὰ ὑψηλῶς ἀγορεύων, ὁ μεγαλορρήμων, ὁ κομπορρήμων : Ὀδ.Α 385 **ἦ μάλα δή σε διδάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ ὑψαγόρην τ' ἔμεναι,** αὐτ.Β 85 **Τηλέμαχ' ὑψαγόρη·** πρβλ. ὑψηγόρος.

ὑψᾶγορῶ-έω ἀ. ὑψηγορῶ βλ.λ.· Ἡσ: **«ὑψαγορεῖ»** μεγαληγορεῖ».

ὑψάντυξ-υγος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἔχων ὑψηλὴν ἄντυγα, ὑψηλὸν τόξον ἢ ἀψῖδα : Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω.5,5.

ὑψαυχενία (ἡ) μτγν. ἡ ἔπαρσις, ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ ἀλαζονεία : Ἐπιφάν.1,607.

ὑψαυχενίζω μτγν. ἀ. ὑψαυχενῶ βλ.λ.2) : Φίλιππ. Θεσσ.ΑΠ 4,777 **δριμὺ γὰρ βλέπων ὑψαυχενίζει.**

ὑψαύχενος-ον (αὐχήν) μτγν. ἀ. ὑψαύχην βλ.λ., **ὁ** ἀγέρωχος : Χρησμ.Σιβ.8,37, Γρηγ.Νύσσ.1,338**Α τὸ** γαῦρον **καὶ ὑψαύχενον.**

ὑψαυχενῶ-έω (αὐχήν) μτγν. **ἐπὶ** ἵππων, **κρατῶ,** σηκώνω ὑψηλὰ τὴν κεφαλήν, ὑψῶ τὸν αὐχένα : Πολυδ.2,135· **2**) μτφ. ἐπὶ προσ., βαδίζω ἀγερώχως, γαυριῶ : Διον.Ἀλ.Ρωμ.7,46, Πλούτ.Ἠθ.324**Β**· ‖ κ. ἐπὶ ἀλεκτρυόνος : Αἰλ.Ζ1 4,29.

ὑψαύχην-ενος (ὁ,ἡ) κ. νεώτ. ἐπὶ ἵππου, **ὁ κρατῶν** ὑψηλὰ τὴν κεφαλήν, ὁ ὑψῶν τὸν αὐχένα : Πλάτ.Φαῖδρ.253D **ὁ μὲν τοίνυν αὐτοῖν ἐν τῇ καλλίονι στάσει ὢν τό τε εἶδος ὀρθὸς καὶ διηρθρωμένος, ὑψαύχην, ἐπίγρυπος, λευκὸς ἰδεῖν** (ἵππος)· πρβλ. ὑψηχής· **2**) ἐπὶ φιάλης, ὁ ἔχων ὑψηλὸν αὐχένα, μακρολαίμης : Ἐπιγρ.ΑΠ 5,135 **μακροτράχηλε, ὑψαύχην, στεινῷ φθεγγομένη στόματι·** ‖ ἐπὶ ἕδρας, ὁ ἔχων ὑψηλὸν **ἐπινώτιον** : Ἐλλ. Ἐπιγραμμ.903 **θῶκος ὑψαύχην·** ‖ ἐπὶ δένδρου, ὁ ἐπηρμένος, ὁ ὑψηλός : Εὐρ.Βακχ.1061 **ἐλάτην ὑψαύχενα ἴδοιμ' ἄν·** **3**) κ. νεώτ. ἐπὶ ἠθικῆς ἐννοίας, ὁ ἀγέρωχος, ὁ γαῦρος, ὁ ἐπηρμένος, ὁ ἀκατάδεχτος : Εἰρην.ΑΠ 5,251,5 **οὐ σῆς κραδίης ὑψαύχενος ὤκλασεν ὄγκος,** Ἀγαθ.ΑΠ 9,641 **καὶ σὺ μεθ' ἑσπερίην ὑψαύχενα.**

ὑψαυχῶ-έω κ. ὑψαυχενῶ μεγαλαυχῶ, ὑψηλοφρονῶ, κομπορρημονῶ : Σοφ.ἀπ.953, ΨΦωκυλ.56 ὑψαυχεῖ **δ' ὁ πολὺς πλοῦτος καὶ εἰς ὕβριν ἀέξει.**

ὑψερεφής-οῦς-ές (ἐρέφω) κ. νεώτ. κ. ὑψηρεφής ὁ ἔχων ὑψηλὴν ὀροφήν, στέγην, ψηλοτάβανος : Ἰλ.Ε 213 **ὑψερεφὲς μέγα δῶμα,** αὐτ.Τ 333, Ὀδ.Ν 4 **ἐπεὶ ἵκευ ἐμὸν ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ, ὑψερεφές,** αὐτ.Δ 757, Ἀριστφ.Νεφ.306 **ναοί θ' ὑψερεφεῖς καὶ ἀγάλματα·** ‖ νεώτ. ἐν χρ. **μ. ὁ** τ. ὑψηρεφής, ἐπὶ οἰκοδομημάτων, ὁ ὑψηλός.

ὑψηγορία (ἡ) μτγν. ἡ μεγαλορρημοσύνη, ἡ κομπορρημοσύνη : Φίλ.1,206, Λογγῖν.Ὕψ.8,1.

ὑψηγορικός-ή-όν μσν. ὁ ἔχων κλίσιν εἰς **τὸ** ὑψηγορεῖν, ἀ.ὑψήγορος : Φιλῆς Ἐπιγρ.3 εἰς Γρηγ.Ναζ.

ὑψήγορος-ον ὁ ἀγορεύων ὑψηλά, ὁ μεγαλήγορος, ὁ κομπορρήμων, ὁ ἀλαζών : Αἰσχ.Πρ 318 **τῆς ἄγαν ὑψηγόρου γλώσσης,** αὐτ.360 **ὃς αὐτῶν ἐξέπληξε τῶν ὑψηγόρων** κομπασμάτων· ‖ **ὁ** ὑψηλὸς τὸ ὕφος βλ.λ.2) : Φίλ.1,473.

ὑψηγορῶ-έω μτγν. κ. μσν. **κ. ὑψαγορῶ** μεγαληγορῶ, κομπορρημονῶ : Φίλ.1,365, Ρήτ.1,444.

ὑψηγόρως ἐπίρρ. μτγν. ὑπερηφάνως, ἀλαζονικῶς, μὲ κομπορρημοσύνην : Κλήμ.'Αλ.802.

ὑψήεις-εντος-ήεσσα-ῆεν μτγν. ποι. τ. ἀντὶ ὑψηλὸς βλ.λ. : Νικ.ἀπ.2,62, 'Επιγρ.ΑΠ 9,525,20 (διόρθ.).

ὑψηλά ἐπίρρ. νεώτ. κ. δημ. εἰς ἱκανὸν ὕψος, πρὸς τὰ ἄνω, ἀνυψωμένα, ψηλά : **ἡ πόλις κεῖται ὑψηλά**· ‖ μτφ. **ἐν φρ. μὲ τὸ μέτωπον ὑψηλά** θαρραλέως ἢ μὲ ὑπερηφάνειαν ἢ μὲ ἐπίγνωσιν ἐντίμου συμπεριφορᾶς.

ὑψηλαυχένεια (ἡ) ἐσφ. γρ. ὑψηλαυχενία βλ.λ.

ὑψηλαυχενία (ἡ) τὸ κρατεῖν ὑψηλὰ τὸν αὐχένα· πρβλ. ὑψαυχενῶ : Ξεν.'Ιππ.10,13.

ὑψηλαύχην-ενος (ὁ,ἡ) ἄ. ὑψαύχην βλ.λ.

ὑψηλέστατος-η-ον μτγν. ἀνώμ. ὑπερθ. τοῦ ὑψηλὸς βλ.λ., ἀντὶ ὑψηλότατος : Παυσ.5,13,9.

ὑψηλοβατῶ μτγν. βαίνω ἐν τῷ ὕψει, περιπατῶ ὑψηλά : 'Ιω.Χρυσ.1,761.

ὑψηλογνώμων-ονος-ον μτγν. ὁ ὑψηλόφρων, ὁ ὑπερήφανος, ὁ ἀλαζών : Θεμίστ.Λόγ.15,190D.

ὑψηλοκάρδιος-ον μτγν. ὁ κομποστής, ὁ ἀλαζών : ΠΔ Παροιμ.16,5 **ἀκάθαρτος παρὰ θεῷ πᾶς ὑψηλοκάρδιος**.

ὑψηλοκάρηνος-ον μτγν. ὁ κρατῶν, ὁ σηκώνων τὴν κεφαλὴν ὑψηλά, **ὁ ὑψαύχην** : Γρηγ.Νύσσ. 'Ομιλ.7,1,462.

ὑψηλόκορμος η-ο νεώτ., δημ. κ. **ψηλόκορμος** ἐπὶ δένδρων, ὁ ἔχων ὑψηλὸν κορμόν.

ὑψηλόκρημνος-ον κ. νεώτ. ὁ ἔχων ὑψηλοὺς κρημνούς, βράχους : Αἰσχ.Πρ.5 **τόνδε πρὸς πέτραις ὑψηλοκρήμνοις τὸν λεωργὸν ὀχμάσαι ἐν ἀρρήκτοις πέδαις**.

ὑψηλολογία (ἡ) μτγν. ἡ κομπορρημοσύνη, ἡ ἀλαζονεία : Πολυβ.2,121, αὐτ.6,148.

ὑψηλολόγος-ον μτγν. ὁ ἐν ὑψηλοῖς λόγοις λαλῶν, ὁ οἰηματίας : Θεμίστ.Λόγ.2,26D.

ὑψηλολογῶ-έω λαλῶ ἐν ὑψηλοῖς ῥήμασιν, ὁμιλῶ ὑπερηφάνως, κομπορρημονῶ : Θεμίστ.Λόγ.31,354C· ‖ κ. μέσ. : Πλάτ.Πολ.545E **ὡς δὴ σπουδῇ λεγούσας, ὑψηλολογουμένας λέγειν**;.

ὑψηλόλοφος-ον ἄ. ὑψίλοφος βλ.λ.

ὑψηλόνους οος-ουν-οον ὁ ὑψηλὰ φρονῶν,ὁ ὑψηλόφρων, ὁ κομπορρήμων· ‖ τὸ οὐδ.τὰ ὑψηλόνουν ὡς οὐσ. τὸ ὑψηλὸν φρόνημα, ἡ κομπορρημοσύνη, ἡ ἀλαζονεία : Πλάτ.Φαῖδρ.270Α **τὸ γὰρ ὑψηλόνουν τοῦτο καὶ πάντη τελεσιουργὸν ἔοικεν ἐντεῦθέν ποθεν εἰσιέναι**, Πλούτ.Περ.8.

ὑψηλόνωτος-ον σχόλ. ὁ ἔχων ὑψηλὰ νῶτα, κτ. ἄ. ὁ κείμενος ἐν ὑψηλοῖς νώτοις : Σχόλ.Αἰσχ. Πρ.830 (ἑρμην. τοῦ αἰπύνωτος).

ὑψηλοπέτης-ους-ες (πέτομαι) γλωσσ. **ὁ ὑψηλὰ** πετόμενος, ποὺ πετᾷ ψηλά.

ὑψηλοποιός-όν μτγν. ἐπὶ ἐκφράσεως, ὁ ποιῶν ὑψηλὸν τὸν λόγον, ὁ διδων ὕψος εἰς τὸν λόγον : Λογγῖν.'Υψ.28,1 **ἡ περίφρασις οὐχ ὑψηλοποιόν**, αὐτ.32,6 **ὑψηλοποιὸν αἱ μεταφοραί**.

ὑψηλόπους-ποδος-πουν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων ὑψηλοὺς πόδας : "Αντυλλ.π.'Ορειβ.231, - **ὑψηλόποδα** γραφεῖα - **ἀναλόγια - καθίσματα**.

ὑψηλός-ή-ό(ν) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. ἀψηλὸς κ. ψηλός, συγκρ. **ὑψηλότερος**, ὑπερθ. **ὑψηλότατος** κ. ἀνωμ. **ὑψηλέστατος** (Παυσ.5,13,9), ὁ ἔχων ὕψος, ὁ διήκων εἰς ὕψος, ἀντίθ. χθαμαλός : 'Ιλ.Γ 384 **τὴν δ' ἐκίχανεν πύργῳ ἐφ' ὑψηλῷ**, 'Οδ.Α 426 **ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς ὑψηλὸς δέδμητο**, Σολωμ.'Εθν.'Υμν.102,2 **κατατρώγει, ὡσὰν τὴν σχίζα, τόπους ἄμετρα ὑψηλούς**, ΜΜ **ἔ Γιάννη μου, ψηλὸ δεντρό**, - **ὑψηλὸν ἀνάστημα**· κ. ὑπερθ. : Παυσ.5,13,9 **τοὺς μηροὺς δὲ ἀναφέροντες ἐς τοῦ βωμοῦ τὸ ὑψηλότατον καθαγίζουσιν ἐνταῦθα**· ‖ κ. ἐπὶ χώρας, ὁ εὑρισκόμενος εἰς ἀρκετὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὕψος, ὁ ὀρεινός : 'Ηρ.1,110 **ὀρεινή ἐστι κάρτα καὶ ὑψηλή τε καὶ ἴδῃσι συνηρεφής**, Θουκ.3,97 **ἦν γὰρ ἐφ' ὑψηλῶν χωρίων ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης ὀγδοήκοντα σταδίους μάλιστα**· ‖ **κ.** ἐμπροθ. ἐν ἐπιρρ. σημ. εἰς ἱκανὸν ὕψος, ὑψηλά : Πλάτ.Νόμ.732C **οἷον πρὸς ὑψηλὰ καὶ ἀνάντη δαιμόνων ἀνθισταμένων τισὶ πράξεσιν**, αὐτ.Θεαίτ.175D **ἰλιγγιῶν τε ἀφ' ὑψηλοῦ κρεμασθεὶς**, Πλούτ.Εὐμ.17 **ἐν ὑψηλῷ εἶναι**· ‖ ὁμ. κ. συγκρ. ἐν ἐπιρρ. σημ. : Ξεν.'Ελλ. 6,2,29 **ἀφ' ὑψηλοτέρου καθορῶντες**· ‖ νεώτ. ἐν φρ. **ἀφ' ὑψηλοῦ** ἀπὸ περιωπῆς, μὲ ἀγέρωχον ἀκαταδεξίαν : **βλέπει τὴν κακοήθειαν τῶν ἀντιπάλων του ἀφ' ὑψηλοῦ**· **2)** μτφ. **ἐπὶ διαθέσεων**, καταστάσεων κτλ., ὁ ὑπέροχος, **ὁ ἔξοχος**, ὁ λαμπρός, ὁ ὑπὸ ἠθικὴν ἢ πνευματικὴν ἔποψιν ἀνώτερος : Πινδ.Ο 2,38 **ὅταν θεοῦ μοῖρα πέμπῃ ἀνεκὰς ὄλβον ὑψηλόν**, αὐτ.5,1 **ὑψηλᾶν ἀρετᾶν**, αὐτ.Π 3,196 **ἐλπίδ' ἔχω κλέος εὑρέσθαι κεν ὑψηλὸν πρόσω**, Σοφ.Αἴ.1230, Πλάτ.Εὐθ.279E **τέχνη θεσπεσία τις καὶ ὑψηλή**, αὐτ.'Επιστ.341E **ὑψηλὴ καὶ χαύνη ἐλπίς**· ‖ κ. ἐπὶ προσ., ὁ ἐν ἀναφ. πρὸς τοὺς ἄ. ὢν ἀνώτερος ἔν τινι, οἷον κατὰ πλοῦτον, ἀξίωμα, δύναμιν, δόξαν, ἀντίθ. δυσδαίμων : Εὐρ.'Ελ.418 **ὅταν δ' ἀνὴρ πράξῃ κακῶς ὑψηλός**, Πλάτ.Πολ.494D **καὶ ἐπὶ τούτοις ὑψηλὸν ἐξαίρειν αὑτόν**, Αἰσχ.2,174 **ἢ τὸν δῆμον** ὑψηλὸν ἦρεν (εἰρήνη)· κ. συγκρ. : Πλούτ.Δίων 4, Λουκ.Νιγρ.25 **ἑαυτὸν ὑψηλότερον λημμάτων παρέχειν**· **3)** εἰδ. ἐπὶ συγγραφέων, ὁ ἔχων ὕψος λόγου ἢ ἐννοιῶν : Λογγῖν.'Υψ.40,2 **συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ φύσει ὑψηλοί**· ‖ ὁμ. ἐπὶ λέξ. ἢ φράσ. : Διον.'Αλ.Λυσ.13 **ὑψηλὴ λέξις, λόγος**, Πλούτ.Περ.5 **καὶ τὸν λόγον ὑψηλὸν εἶχε καὶ καθαρὸν ὀχλικῆς καὶ πανούργου βωμολοχίας**· κ. συγκρ. : Λογγῖν.'Υψ.43,3· ‖ νεώτ. τὸ **ὑψηλὸν ὡς οὐσ. ἐπὶ** νοημάτων, θεωριῶν, πράξεων, τὸ διὰ τοῦ μεγαλείου ἢ τῆς δυνάμεως ἢ τῆς ἀνωτερότητος αὐτοῦ ἐξαιρόμενον ἠθικῶς ἢ πνευματικῶς **καὶ εἰς** ἔξαρσιν τῶν εἰς αὐτὸ ἀποβλεπόντων συντελοῦν· **4)** νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ ἀξιώματος ἢ κοινωνικῆς θέσεως, ὁ ἐξέχων, ὁ ἀνώτερος ἐν τῇ κοινωνικῇ ἱεραρχίᾳ : **ὑψηλὸν ἀξίωμα, - κατέχει ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ**· ‖ νεώτ. κ. δημ. ὁ προερχόμενος ἐκ βασιλέων, πριγκίπων, ὁ βασιλικός, ὁ πριγκιπικός : **καθ' ὑψηλὴν ἐπιταγήν**· ‖ κ. ἐπὶ **προσ., ὁ** ἐκ βασιλικοῦ γένους ὢν : **ὁ ὑψηλὸς ξένος μας**· ‖ κ. ὑπερθ. **ὁ ὑψηλότατος** κ. θηλ. **ἡ ὑψηλοτάτη** προσηγορία πριγκίπων, ἄ. ἡ αὐτοῦ ὑψηλότης· **5)** εἰδ. **'Υψηλὴ Πύλη** ἐπὶ σουλτανικοῦ καθεστῶτος, ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις, κ. ἰδ. τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν· συνεκδ. δὲ τὸ μέγαρον ἐν ᾧ ἦτο αὕτη· **6)** νεώτ. ἐπὶ ἤχων ἢ φωνῶν, **ὁ ἀνώτερος** ἄλλου ἐν τῇ μουσικῇ ἐκτάσει, ὁ ὀξύς, ἀντίθ. βαρύς.

ὑψηλόστεγος-ον μσν. ὁ ἔχων ὑψηλὴν ὀροφήν, στέγην : Παράφρ.'Ιλ.Ε 213, αὐτ.Ι 582.

ὑψηλόστομον (τὸ) νεώτ. ζωολ. **γένος γαστεροπόδων** μαλακίων.

ὑψηλοτάπεινος-ον μτγν. ὁ ὑψηλὸς καὶ **ἐν** ταὐτῷ ταπεινός, ὁ ἄλλοτε ψηλὸς καὶ ἄλλοτε χαμηλός : Φίλ.2,61.

ὑψηλοταπείνωμα-ατος (τὸ) μτγν. ἡ κατάστασις ἡ ἐν ταὐτῷ ὑψηλὴ καὶ ταπεινή, πότε ψηλὴ καὶ πότε χαμηλή : Παῦλ.'Αλ.'Αποτελ.47,14.

ὑψηλότατος (ὁ) νεώτ. ὡς οὐσ., θηλ. **-η**, ὑπερθ. τοῦ ὑψηλὸς βλ.λ.4).

ὑψηλοτέρως ἐπίρρ. μσν. συγκρ. τοῦ ὑψηλῶς βλ.λ., ἀντὶ ὑψηλότερον : Γερμ. ἐν Cod.Coisl.278.

ὑψηλότης-ητος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ ὑψηλοῦ βλ.λ. : Σέξτ.'Εμπ.Μαθ.7,17, ΑΒ 342· **2)** νεώτ. προσηγορία πριγκίπων : **ἡ Αὐτοῦ 'Υψηλότης** (κ ἐν συντμήσει **ἡ Α.Υ.**), - **ἡ 'Υμετέρα 'Υψηλότης**.

ὑψηλοτράχηλος-ον ὁ ἔχων ὑψηλὸν τράχηλον, ὁ μακροτράχηλος· Ἡσ. ἐν λ. Δανήλοφα.
ὑψηλοφανής-οῦς-ές μτγν., ὑπερθ. **ὑψηλοφανέστατος**, ὁ φαινόμενος : Λογγῖν.῞Υψ.24,1.
ὑψηλοφανῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ τρόπον ὑψηλοφανῆ βλ.λ. : Στουδ.Θεόδ.372.
ὑψηλοφερής-οῦς-ές μτγν. ὁ φέρων εἰς τὸ ὕψος, ἐξυψῶν : Κύριλλ. **ὑψηλοφερὴς ταπείνωσις.**
ὑψηλόφθογγος-ον μσν. ὁ φθεγγόμενος ὑψηλά, ὁ τὴν ἔκφρασιν ὑψηλὴν ἤτοι μεστὴν ἀνωτέρων νοημάτων ἔχων : Ἰω.Διάκ. εἰς Ἡσίοδ.Θ 1.
ὑψηλοφόρος-ον ὁ ὑψηλοφερής βλ.λ.· Ἡσ. ἐν λ. ἐρισφάραγος.
ὑψήλοφος-ον ὁ. ὑψίλοφας βλ.λ.
ὑψηλοφρονία (ἡ) λεξ. ἡ ὑψηλοφροσύνη, ἡ ὑπερηφάνεια· Σουΐδ. ἐν λ. ἐωροκοπίαις.
ὑψηλοφρονῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. εἰμὶ ὑψηλόφρων, ἔχω ὑψηλὸν φρόνημα, ἔχω μεγάλην ἰδέαν διὰ τὸν ἑαυτόν μου : ΚΔ Ρωμ.12,20 **μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ,** αὐτ.Τιμ.Ι,6,17 **τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν**· ‖ νεώτ. ἔχω εὐγενές, ἀνώτερον τὸ φρόνημα.
ὑψηλοφροσύνη (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. τὸ ὑψηλοφρονεῖν βλ.λ. : Ὠριγ.1,592C, Μακάρ.696D.
ὑψηλόφρων-ονος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ φρονῶν ὑψηλά, ὁ ἔχων ὑψηλὰ φρονήματα καὶ αἰσθήματα, ὁ γενναιόφρων : Πλάτ.Πολ.550Β **ἐγένετο ὑψηλόφρων τε καὶ φιλότιμος ἀνήρ**· **2)** ὁ ὑπερήφανος, ὁ ἀγέρωχος, ὁ ἀλαζών, ὁ φηλομύτης : Εὐρ.ΙΑ 919 **ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἴρεται πρόσω.**
ὑψηλοφυής-οῦς-ές μτγν. ἐπὶ φυτῶν, ὁ ἔχων ὑψηλὴν φυήν, ἀνάστημα· κ. συγκρ. : Θεόφρ.ΦΙ 3,12,3 **δοκεῖ δὲ καὶ ὑψηλοφυέστερον εἶναι ἡ ἄρκευθος**· **2)** ὁμ. ὁ φυόμενος ὑψηλά, οἷον ἡ ἄρκευθος.
ὑψηλοφωνοῦμαι-έομαι μσν. ἐπὶ λόγου, γίνομαι, ἐκφέρομαι ὑψηλοφώνως : Παχυμ Γ 1,141,18 **ὑψηλοφωνεῖσθαι μέλλουσα ἡ τῶν βασιλέων εὐφημία ἐπὶ τοῦ τείχους.**
ὑψηλόφωνος-ον σχόλ. κ. νεώτ. ὁ ἔχων φωνὴν ὑψηλήν, ἠχηράν, ἰσχυράν : Σχόλ.Σοφ.Ἠλ.243.
ὑψηλοφώνως, δημ. -α κ. ἐπίρρ. νεώτ. μεγαλοφώνως, δι᾿ ἐντόνου, διὰ δυνατῆς φωνῆς.
ὑψηλῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ., δημ. ὑψηλὰ βλ.λ., συγκρ. ὑψηλότερον κ. μσν. ὑψηλοτέρως (Λασκ.Θεόδ. Cod.Par.1193) εἰς ἱκανὸν ὕψος, πρὸς ὑψηλὸν σημεῖον : Φερεκρ.Ἰπνὸς 1 **καθήμενον ὑψηλῶς ὑπὸ σκιαδείῳ**· κ. συγκρ. : Θουκ.7,4 **ἐποικοδομήσαντες δὲ αὐτὸ οἱ Ἀθηναῖοι ὑψηλότερον.**
ὑψήλωσις-εως (ἡ) μτγν. ἡ ἀνύψωσις, ἡ οἴδησις, τὸ πρήξιμο : Γαλ.19,546,1 **ὑψήλωσις τῶν μελῶν.**
ὑψήνωρ-ορος (ὁ, ἡ) μτγν. ὁ ὑψῶν τοὺς ἄνδρας, ἐν χρ. μτφ. ὁ ποιῶν ὑψηλούς, εὐψύχους, ὑπερηφάνους τοὺς ἄνδρας : Νόνν.Δ 17,169.
ὑψηποδισμός (ὁ) νεώτ. βημστισμὸς ἵππου, καθ᾿ ὃν ὑψοῦνται οἱ πόδες ὑπὲρ τὸ σύνηθες.
ὑψηρεφής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ. ὑψερεφής βλ.λ.· πρβλ. ὑψώροφος : Ἰλ.Ι 582 **οὐδοῦ ἐπεμβεβαὼς ὑψηρεφέος θαλάμοιο.**
ὑψηχής-οῦς-ές (ἦχος) ἐπὶ τῶν ἵππων τῆς Ἥρας, ὁ ἠχῶν ὑψηλὰ ἢ λιγυρῶς, ὁ χρεμετίζων ἰσχυρῶς, μὲ ἀνατεταμένην πρὸς τὰ ἄνω τὴν κεφαλήν : Ἰλ.Ε 772 **τόσσον ἐπιθρῴσκουσι θεῶν ὑψηχέες ἵπποι** (ὃ.γρ. ὑψαύχενες), αὐτ.Ψ 27 **λύον δ᾿ ὑψηχέας ἵππους** (σχόλ. «ὧν ὁ ἦχος εἰς ὕψος ἀνέρχεται»)· **2)** μτγν. μτφ. τὸ οὐδ. τὸ **ὑψηχές** ὡς οὐσ. τὸ ὑψηλόφωνον, τὸ ὑψηλόν, τὸ μεγαλόφωνον : Φιλόστρ. 593 **τὸ ὑψηχὲς τῶν λόγων.**
ὑψηχῶ-έω σχόλ. ἠχῶ ὑψηλά, λιγυρῶς, ἰσχυρῶς· Σχόλ.Ἰλ.Ζ 507 **κροαίνων, ὑψηχῶν.**
ὕψι ἐπίρρ. ἐπ. ἐν τῷ ὕψει, εἰς τὸ ὕψος, ὑψηλά : Ἰλ.Ν 140 **ὕψι δ᾿ ἀναθρῴσκων πέτεται,** αὐτ.371 **ὕψι βιβάντα,** αὐτ.Ξ 77 **ὕψι δ᾿ ἐπ᾿ εὐνάων ὁρμίσομεν** (ἐν τῇ ὑψηλῇ θαλάσσῃ, εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλογος), αὐτ.Ο 387 **οἱ δ᾿** ἀπὸ νηῶν **ὕψι μελαινάων ἐπιβάντες** (ἀπὸ τῶν πλοίων ἐφ᾿ ὕψους ἑστῶτες), αὐτ.Υ 155 **Ζεὺς ἥμενος ὕψι κέλευεν,** Ἡσίοδ.῎Εργ. 202 **ὕψι μάλ᾿ ἐν νεφέεσσι φέρων ὀνύχεσσι μεμαρπώς**· πρβλ. ὑψοῦ, ὑψόθι
ὑψιαίετος (ἡ) μτγν. ἐσφ. γρ. ἀντὶ ὑπαίετος **εἶδος** ἀετοῦ : Ἀντωνῖν.Λιβ.20
ὑψιβαθής-οῦς-ές μτγν. ὁ λίαν βαθύς : Ὀππ. Κυν.3,26 **ἀφρύας ὑψιβαθείας** (διόρθ. ὕψι βαθείας).
ὑψιβαίνω μσν. κτ. μτχ βαίνω εἰς ὕψη, ὑψηλά, μτφ. μεταρσιοῦμαι : Λάσκ.Θεόδ.1193· **2)** ρηματ. π. ὑψιβάμων, ὑψιβάτης, ὑψίβατος.
ὑψιβαλτώδης-ους-ες νεώτ. ὁ σχηματιζόμενος ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν βαθυβαλτωδῶν **ἐδαφῶν: ὑψιβαλτώδη ἐδάφη.**
ὑψιβάμων-ονος-ον (ὑψιβαίνω) μσν. ὁ ἐν ὕψει βαίνων, ὁ ὑψίβατος : Εὐστ.Πον.193,43,Νικ.Χων. ἐν Σάθ.1,95 **περιπέζιος ὁ ὑψιβάμων γινόμενος.**
ὑψιβάτης (ὁ) (ὑψιβαίνω) μσν. κ. νεώτ. ὁ βαίνων εἰς ὕψη : Χριστφ. πατρίκ.Μηνολ. ἐν Cod.Par.1578· **2)** νεώτ. γένος ἑρπετῶν **ἰγουανιδῶν.**
ὑψίβατος-ον (ὑψιβαίνω) ὁ ὑψηλὰ ἱστάμενος, κείμενος : Πίνδ.Ν 10,88 **Ἀχαιῶν ὑψίβατοι πόλιες**· **2)** ἐπὶ τρίποδος, ὁ ἔχων ὑψηλὴν βάσιν· Σχόλ.Σοφ. Αἴ.1404 «ὑψίβατος τρίπους· ὑψηλὴν βάσιν ἔχων χυτρόπους» : Σοφ.Αἴ.1404 **ὑψίβατον τρίποδ᾿ ἀμφίπυρον λουτρῶν ὁσίων θέσθ᾿ ἐπίκαιρον.**
ὑψίβιας (ὁ), ἰων. τ. -βίης ὁ ἔχων μεγάλην ἰσχύν, ὁ ὑπερήφανος, ὁ ἀλαζών : Κόριvv.ἀπ.13.
ὑψιβόας (ὁ) κωμ. ὁ βοῶν ὑψηλά, τρανῶς, ἰσχυρῶς· ‖ ὄνομα βατράχου : Βατραχομ.205.
ὑψιβρεμέτης (ὁ) (βρέμω) ποι. ἐπών. τοῦ Διός, ὁ ὑψηλὰ βρέμων, ὁ βροντῶν ἀπὸ τὰ ὕψη : Ἰλ.Α 354, αὐτ.Μ 68, Ὀδ.Ε 4 **ἐν δ᾿ ἄρα τοῖσιν Ζεὺς ὑψιβρεμέτης,** Ἀριστφ.Λυσ.773 **τὰ δ᾿ ὑπέρτερα νέρτερα θήσει Ζεὺς ὑψιβρεμέτης,** Λουκ.Τίμ.4 **καὶ σὺ ὁ ὑψιβρεμέτης ὤκνησας.**
ὑψίβρομος-ον ὁ. **συνηθέστ. ὑψιβρεμέτης βλ.λ.** : Ὀρφ.῞Υμν.18,1.
ὑψιγενής-οῦς-ές μσν. ὁ ὑψίγονος βλ.λ. : Ἀκροπ.Κ/ντῖνος ἐν Βί.Ἰω.Δαμασκ.ASS Μαΐου 2,744D.
ὑψιγέννητος-ον ὁ γεννηθείς, ὁ φυεὶς ἐν ὕψει, ὁ αὐξηθεὶς ὑψηλά : Αἰσχ.Εὐμ.43 **ἔχοντ᾿ ἐλαίας θ᾿ ὑψιγέννητον κλάδον.**
ὑψίγονος-ον (γίγνομαι) μτγν. ὁ γεννηθείς, ὁ παραχθεὶς εἰς τὰ ὕψη, ὑψηλά : Νόνν.Δ 27,98 **ὑψιγόνου φλογόεντος . . κεραυνοῦ**· ‖ κ. μτφ. ἐπὶ κακοῦ : Γρηγ.Ναζ.2,166Β **ὑψιγόνοιο κακοῦ φύσις.**
ὑψίγυιος-ον ὁ ἔχων ὑψηλὰ γυῖα, μέλη, ὁ ὑψηλός· ‖ κ. ἐπὶ ἄλσους, ὁ ἔχων ὑψηλοὺς κορμοὺς καὶ κλάδους δένδρων: Πίνδ.Ο 5,30 **κολλᾷ τε σταδίων θαλάμων ταχέως ὑψίγυιον ἄλσος.**
ὑψίδμητος-ον μτγν. ὁ. ὑψίδομος βλ.λ. : Χρησμ. Σιβ.14,216 **ὑψίδμητος Ἰθώμη** (ὃ.γρ. ὑψίτμητος).
ὑψίδομος-ον μτγν. ὁ ὑψηλὰ ᾠκοδομημένος, κτισμένος, ὁ ὑψηλός : Κόλουθ.391 **Τροίη δ᾿ ὑψιδόμων πυλέων κληῗδας ἀνεῖσα δέξατο νοστήσαντα τὸν ἀρχέκακον πολιήτην.**
ὑψίδρομος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ὑψηλὰ τρέχων, ὁ ἐν τῷ ὕψει κινούμενος : Γρηγ.Ναζ.2,141,49 **ὑψίδρομος Φαέθων,** αὐτ.131,15, Φιλῆς ΖΙ 10.
ὑψίζυγος-ον (ζυγόν) ποι. ἐπὶ κωπηλάτου, ὁ καθήμενος ὑψηλὰ **ἐπὶ τῶν ζυγῶν,** ἐπὶ τοῦ ἑδωλίου τῆς κωπηλασίας· **2)** μτφ. ἐπὶ τοῦ Διός, ὁ ἔχων τὸν θρόνον του ὑψηλά, ὁ ὑπεράνω πάντων ἑδρεύων καὶ ἐκεῖθεν τὸν κόσμον οἰακίζων καὶ κυβερνῶν, ὁ ὑψίθρονος : Ἰλ.Δ 166 **Ζεὺς δέ σφι Κρονίδης ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,** Ἡσίοδ.῎Εργ.18 **θῆκε δέ μιν Κρονίδης ὑψίζυγος.**
ὑψίζωνος-ον μτγν. ὁ ἐζωσμένος ὑψηλά : Καλλ. ἀπ.19,1 **ἡ μὲν . . ὑψίζωνος εἰσανέβαινεν.**

ὑψῐθέμεθλος-ον μτγν. ὁ ἔχων ὑψηλά, ἤτοι βαθέα θεμέλια : Νόνν.Εὐαγγ.'Ιω.4,8.
ὑψῐθέων-οντος-ουσα-ον μτγν. ὁ θέων, τρέχων ὑψηλά : Γρηγ.Ναζ.ἐν ΑΠ 8,183 **τοῖς τε περικτίοσιν σήματος ὑψιθέοντος ὀλωλότος** (δ. γρ. κεχωρισμένως, ὕψι θέοντος).
ὑψιθόωκος-ον μτγν. ἄ. ὑψίθωκος βλ.λ., ὑψίθρονος : Γρηγ.Ναζ.2,137.
ὑψίθρονος-ον ἐπὶ τῶν θεῶν, ὁ ἔχων τὸν θρόνον του ὑψηλά : Πίνδ.Ν 4,105 **ἔγαμεν ὑψιθρόνων μίαν Νηρεΐδων,** αὐτ.Ι 6(5),23 **ὑψίθρονον Κλωθώ.**
ὑψίθωκος-ον μτγν. ἄ. ὑψιθόωκος βλ.λ., ὁ καθήμενος ὑψηλά· πρβλ. ὑψίθρονος : Συνέσ.'Υμν.1,54.
ὑψικάθεδρος-ον μσν. ὁ ἔχων τὴν ἕδραν του ὑψηλά, ὁ ἑδρεύων, ὁ καθήμενος ὑψηλά : 'Ιω.Γεωμ.5.
ὑψικάμινος (ἡ) (ὑψηλὴ κάμινος) νεώτ. φρεατοειδὴς μεταλλουργικὴ ἐντεταμένης θερμάνσεως κάμινος ἔχουσα μέγα ὕψος ἐν χρ. πρὸς τῆξιν τοῦ σιδήρου καὶ μεταβολὴν αὐτοῦ εἰς χυτοσίδηρον.
ὑψικάρηνος-ον (κάρηνον) κ. νεώτ. συνήθ. ἐπὶ δένδρων, ὁ ἔχων ὑψηλὴν κορυφήν, ὁ ὑψικόρυφος : 'Υμν.'Αφρ.265 **ἢ ἐλάται ἠὲ δρύες ὑψικάρηνοι,** 'Ανών.π.Σουΐδ. ἐν λ. ἄγκος **ἄγκος ὑψικάρηνον.**
ὑψικέλευθος-ον μτγν. ὁ πορευόμενος εἰς τὰ ὕψη, ὁ βαδίζων ἐπὶ ὑψηλῶν ὁδῶν : 'Επιγρ.ΑΠ 9,207 **ψυχὴν ὑψικέλευθον ἐλαφρίζων ἀπὸ γαίης.**
ὑψίκερας ἄτος (ὁ,ἡ) Ιων. τ. **ὑψικέρης** ἐπὶ βράχου, ὁ ἔχων ὑψηλὴν κορυφήν, ὁ ὑψικόρυφος : Πίνδ.π.'Αριστφ.Νεφ.597 **Κυνθίαν ἔχων ὑψικέρατα** πέτραν· πρβλ. ὑψίκερως.
ὑψικέραυνος-ον μτγν. ὁ κεραυνοβολῶν ἐκ τοῦ ὕψους, ἀπὸ ψηλά : Χρησμ.Σιβ.1,323, αὐτ.2,240.
ὑψικέρης-ητος (ὁ,ἡ) Ιων. ἀντὶ ὑψίκερας βλ.λ.
ὑψίκερως-ω-ων (κέρας) κ. αἰτ. κτ. μεταπλασμὸν **ὑψικέρατα** (Πίνδ.ἀπ.285), ὁ ἔχων ὑψηλὰ κέρατα : 'Οδ.Κ 158 **ὅς ῥά μοι ὑψίκερων ἔλαφον μέγαν εἰς ὁδὸν αὐτὴν ἧκεν,** Σοφ.Τρ.507 **ὑψίκερω .. φάσμα ταύρου,** Χοιροβ.50,12.
ὑψικλώνος-ον μσν. ἐπὶ δένδρων, ὁ ἔχων ὑψηλοὺς κλώνους : 'Ανν.Κομν.16.
ὑψικογχία (ἡ) νεώτ. κρανιομετρικὴ λεπτομέρεια, καθ' ἣν ὁ κογχικὸς δείκτης σημειοῖ μεῖζον τὸ ὕψος τοῦ ὀφθαλμικοῦ κόγχου ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐγκαρσίαν διάμετρον τῆς βάσεως αὐτοῦ, οἷον ἔχουσιν οἱ 'Εσκιμῷοι, οἱ Μογγόλοι κτλ
ὑψίκογχος-ον νεώτ. ὁ ἔχων ὑψικογχίαν βλ.λ.
ὑψῐκόλωνος-ον μτγν. ὁ κείμενος ἐπὶ ὑψηλοῦ κολωνοῦ, λόφου· 'Ησ. «ὑψικόλωνον· τραχεῖαν. ὑψηλήν» : 'Οππ.Κυν.4,87 **κίονα δειμάσθην μέγαν ὄρθιον ὑψικόλωναν.**
ὑψίκομος-ον κ. -η-ον (κόμη) κ. μσν. κ. νεώτ. ἐπὶ δένδρων, ὁ ἔχων ὑψηλὴν κόμην, ὁ ἔχων ὑψηλὸ τὸ φύλλωμα, οἷον ὁ φοίνιξ, ἡ δρῦς κτλ.· 'Ησ. «ὑψίκομος· φοίνιξ. καὶ ὁ ἄνω τὰς τρίχας ἔχων» : 'Ιλ.Ξ 398 **οὔτ' ἄνεμος τόσσον γε ποτὶ δρυσὶν ὑψικόμοισιν ἠπύει,** 'Οδ.Ι 186, αὐτ.Μ 357 **φύλλα δρεψάμενοι τέρενα δρυὸς ὑψικόμοιο,** 'Ησίοδ.'Εργ 507 **πολλὰς δὲ δρῦς ὑψικόμους ἐλάτας τε παχείας οὔρεος ἐν βήσσῃς πιλνᾷ χθονὶ πουλυβοτείρῃ ἐμπίπτων,** Εὐρ.'Αλκ.585 **νεβρὸς ὑψικόμων πέραν βαίνουσ' ἐλατᾶν σφυρῷ κούφῳ,** Κόϊντ.5,119 **ὑψικόμῃσιν ἐειδομένη ἐλάτῃσι,** Παῦλ.Σιλ.ΑΠ 6,168,2 **τὸν θρασὺν ὑψικόμων ἐννάεταν δονάκων,** - **ὑψίκομος φοίνιξ**· 2) κ. ἐπὶ ὀρέων, ὁ ἔχων ὑψηλὴν κορυφήν, ὁ ὑψικόρυφος, ὁ ὑψηλός : 'Ασι.π. Παυσ.8,1,4 **ἀντίθεον δὲ Πελασγὸν ἐν ὑψικόμοισιν ὄρεσσι**· || κ. μτφ. : Εὐστ.Πον.360,20 **τὸ τῶν ἀρετῶν ὑψίκομον.**
ὑψίκομπος-ον μσν. ὁ μεγάλως κομπάζων, ὁ μεγαλορρήμων, ὁ ἀλαζών : Εὐστ.'Οδ.1687,49.
ὑψικόμπως ἐπίρρ. ἀγερώχως, ἀλαζονικῶς : Σοφ.Αἰ.766 **ὁ δ' ὑψικόμπως κἀφρόνως ἠμείψατο.**

ὑψίκορμος-ον νεώτ. συνήθ. ἐπὶ δένδρων, ὁ ἔχων ὑψηλὸν κορμόν, ὁ ὑψηλόκορμος : **ὑψίκορμος φοίνιξ - δρῦς - κυπάρισσος.**
ὑψικόρυμβος-ον μσν. ὁ ἔχων ὑψηλὴν κορυφήν, ὁ ὑψικόρυφος : Νικήτ.Εὐγ.6,227.
ὑψικόρυφος-ον νεώτ. ὁ ἔχων ὑψηλὴν κορυφήν : **ὑψικόρυφον ὄρος - δένδρον.**
ὑψικρᾶνος-ον μσν. ὁ ἔχων ὑψηλὴν κορυφήν, ὁ ὑψικόρυφος : Εὐστ.Πον.193,48.
ὑψικρᾰτῶ-έω μσν. κρατῶ, ἄρχω ἐν τῷ ὕψει, ὑψηλά· Σουΐδ. **«ὑψικρατεῖν· τὰ ἐν τῷ ὕψει κρατεῖν»**: Φώτ.635.
ὑψικρεμής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἐν τῷ ὕψει κρεμάμενος, ὁ ὑψηλὰ αἰωρούμενος : 'Οππ.Κυν.4,93.
ὑψίκρημνος-ον ἄ. ὑψηλόκρημνος, ἐπὶ ὄρους, ὁ ἔχων ὑψηλοὺς κρημνούς, ὁ ἀπότομος : 'Ομ.'Επιγράμμ.6,5 **ὑπωρείην ὑψικρήμνοιο Μίμαντος**· 2) ἐπὶ πόλεων, ὁ ᾠκοδομημένος, χτισμένος ἐπὶ ὑψηλοῦ κρημνοῦ : Αἰσχ.Πρ.421 **ὑψίκρημνον οἳ πόλισμα Καυκάσου πέλας νέμονται,** αὐτ.28.
ὑψίλᾰλος-ον μσν. ὁ λαλῶν ὑψηλά, ὑπερηφάνως, ἰδίᾳ ἐπὶ λόγου, ὁ ἀγέρωχος, ὁ ἀλαζονικός : Εὐστ.193 **ὑψίλαλος λόγος.**
ὑψῑλοειδής-οῦς-ές μσν. ὁ ἔχων τὸ σχῆμα τοῦ γράμματος Υ : Θεόφιλ.Πρωτ.'Ανθρ.Κατ.123,9 **ὀστοῦν ὑψιλοειδές**· πρβλ. ὑοειδής.
ὕψιλον (τὸ) τὸ εἰκοστὸν γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, τὸ Υ βλ.λ.
ὑψίλοφος-ον κ. ὑψήλοφος κ. ὑψηλόλοφος, ὁ ἔχων ὑψηλὸν λόφον, κορυφήν, ὁ ὑψικόρυφος : Πίνδ.Ο 13,159 ταί θ' **ὑπ' Αἴτνας ὑψιλόφου καλλίπλουτοι πόλιες**· || γεν. ὁ ὑψηλός : 'Ασκληπιάδ.ΑΠ 5,153 **πυκνὰ δι' ὑψιλόφων φαινόμενον θυρίδων**· || μτφ. ἐπὶ λόγων, ὁ ὑψηλός, ὁ αἰθέριος : 'Αριστλ.Βάτρ.818 **ἔσται δ' ὑψιλόφων τε λόγων κορυθαίολα νείκη** (δ.ἀνάγν. ἱππολόφων).
ὑψίλυχνος-ον ὁ ὑψηλὰ φωτίζων, ἰδίᾳ ἐν συνεκφ. μτ. τοῦ αὐγή, φωτισμὸς διὰ λυχνίας ὑψηλὰ κρεμαμένης : Φιλόξ.π.'Αθήν.4,147Α **ταὶ δὲ πρὸς ὑψιλύχνους ἔστιλβον αὐγάς.**
ὑψῐμέδων-οντος (ὁ) κ. μσν., θηλ. **ὑψιμέδουσα,** ἐπὶ τοῦ Διός, ὁ ὑψηλὰ μέδων, ὁ ἐν τῷ ὕψει κρατῶν, βασιλεύων : 'Ησίοδ.Θ 529 **οὐκ ἀέκητι Ζηνὸς 'Ολυμπίου ὑψιμέδοντος,** Βακχ.14,51 **Ζεὺς ὑψιμέδων ὃς ἅπαντα δέρκεται,** 'Αριστφ.Νεφ.563 **ὑψιμέδοντα .. θεῶν Ζῆνα**· 2) μτφ. ἐπὶ ὀρέων, ὁ εἰς τὰ ὕψη ἐκτεινόμενος, ὁ ὑψηλός : Πίνδ.Ν 2.29 **παρὰ μὲν ὑψιμέδοντι Παρνασῷ**· 3) θηλ. **Ὑψιμέδουσα** ὡς κύρ. ὄνομα : 'Ιω.Γεωμ.'Υμν. εἰς Παρθ.5,21.
ὑψῐμέλαθρος-ον ὁ ὑψηλὰ ᾠκοδομημένος, χτισμένος, ὁ ὑψηλός : 'Υμν.'Ερμ.103, αὐτ.134· 2) ἐπὶ τοῦ Διός, ὁ ὑψηλὰ οἰκῶν, ὁ κατοικῶν εἰς τὰ ὕψη : 'Ορφ.'Υμν.4(5),1 **Διὸς ὑψιμελάθρου κράτος.**
ὑψιμέλας-αινα-αν ἐπ. ἐπὶ πλοίων, ὁ ὑψηλὸς καὶ μέλας, ἢ κ. ἄ. ὁ μέχρι τῆς κορυφῆς μέλας, ὁ κατάμαυρος : 'Ιλ.Ο 387 **οἱ δ' ἀπὸ** νηῶν **ὑψιμελαινάων ἐπιβάντες** (διόρθ. ὕψι μελαινάων).
ὑψιμετρία (ἡ) ἄ. ὑψομετρία βλ.λ.
ὑψιμετρικός-ή-όν ἄ. ὑψομετρικὸς βλ.λ.
ὑψίμετρον (τὸ) ἄ. ὑψόμετρον βλ.λ.
ὑψῑνεφής-οῦς-ές ἐπὶ τοῦ Διός, ὁ ὑψηλὰ ἐν τοῖς νέφεσιν οἰκῶν, κατοικῶν εἰς τὰ νέφη : Πίνδ.Ο 5,40 **σωτὴρ ὑψινεφὲς Ζεῦ.**
ὑψίνομος-ον μσν. ἐπὶ τῆς αἰγός, ὁ νεμόμενος, ὁ βόσκων εἰς ὑψηλοὺς τόπους : Εὐστ.472,12.
ὑψίνοια (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ ὑψίνου βλ.λ., ὑψηλὸν φρόνημα, ὑψηλοφροσύνη.
ὑψίνους-οος-ουν-οον μτγν. κ. νεώτ. **ὁ ἔχων** ὑψηλὸν νοῦν, φρόνημα, ὁ ὑψηλόφρων, ὁ ὑπερήφανος, ὁ ἀγέρωχος : Νόνν.Δ 9,207 **ὑψίνους 'Ιουδαῖος,** 'Ελλ.'Επιγράμμ.440,10· || νεώτ. τὸ οὐδ. **τὸ ὑψίνουν** ὡς οὐσ. ἡ ὑψηλοφροσύνη, ἡ ὑπερηφάνεια.

ὕφιος-ον μαν. ὁ ὑψηλός : Πλάν.μτφρ.Βοηθίου 95.
ὑψιπαγής-οῦς-ές (πήγνυμι) μτγν. κ. μσν. ὁ ἐν τῷ ὕψει πεπηγμένος, στερεῶς, εὐσταθῶς κείμενος, ὁ ὑψηλός : Γρηγ.Ναζ.ΑΠ 8,177 **ὄγδοον ἔσκον ἔγωγε πελώριος ἐνθάδε τύμβος, ὑψιπαγής**, ΑΠλ. 132 **Σίπυλος ὑψιπαγής**.
ὑψίπεδον (τὸ) νεώτ. ἐκτεταμένη, εὐρεῖα πεδιὰς εἰς ἀρκετὸν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ὕψος, περιβαλλομένη συνήθως ὑπὸ ὑψηλῶν ὀρέων : **τὸ ὑψίπεδον τοῦ Θιβέτ**.
ὑψίπεδος-ον κ. νεώτ. ἐπὶ τόπων, ὁ ἔχων ὑψηλὸν ἔδαφος, ὁ κείμενος εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον : Πίνδ.Ι 1,42 **ἐν Ἀχαιοῖς ὑψίπεδον Θεράπνας οἰκέων ἕδος**· || νεώτ. τὸ οὐδ. **ὑψίπεδον** ὡς οὐσ. βλ.λ.
ὑψιπέτᾰλος-ον Ιων. τ. ὑψιπέτηλος, κωμ. ἐπὶ τῆς κράμβης, ὁ ἔχων ὑψηλὰ πέταλα, ὁ ἔχων ὑψηλὰ τὸ φύλλωμα· πρβλ. ὑψίκομος : Πολύζ.π.Ἀθήν.9,370F **ὑψιπέταλοί τε κράμβαι συχναί**.
ὑψιπέτας (ὁ) δωρ. τ. ἀντὶ ὑψιπέτης βλ.λ.
ὑψιπέτεια (ἡ) μσν. ἡ ὑψηλὴ πτῆσις· || κ. μτφ.: Εὐστ.Πον.184,96 **κουφίζουσα εἰς ὑψιπέτειαν τὸν πνευματικὸν γέροντα**.
ὑψιπετήεις-εντος-εσσα-εν ἐπ. τ. ἀντὶ ὑψιπέτης βλ.λ., ἀνώμ. αἰτ. πληθ. ὑψιπετήεις : Ἰλ.Χ 308 **ὥστ' αἰετὸς ὑψιπετήεις**, Ὀδ.Ω 538 **οἴμησεν δὲ ἀλεὶς ὥστ' αἰετὸς ὑψιπετήεις**, Μάτρ.π.Ἀθήν.4,136C **κίχλας δ' ἑξείης ἠβήτορας ὑψιπετήεις**.
ὑψιπέτηλος-ον Ιων. κ. ἐπ. ἀντὶ ὑψιπέταλος, ἐπὶ δένδρων, ὁ ἔχων ὑψηλὰ τὸ φύλλωμα, ὁ ὑψίκομος : Ἰλ.Ν 437 **ὥστε στήλην ἢ δένδρεον ὑψιπέτηλον**, Ὀδ.Δ 458 **δένδρεον ὑψιπέτηλον**, αὐτ.Λ 588.
ὑψιπέτης (ὁ) (πέτομαι) κ. μαν. κ. νεώτ., δωρ. ὑψιπέτας, θηλ. -ις-ιδος, ὁ πετῶν ὑψηλά, ὁ αἰωρούμενος εἰς τοὺς αἰθέρας, ὁ αἰθεροβάμων· Εὐστ. 1520,60 **«τὰ ἀπὸ τοῦ πέτεσθαι γινόμενα βαρύνονται, οἷον : ἀετὸς ὑψιπέτης, καὶ τὰ τοιαῦτα, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ πεσεῖν ὀξύνονται, οἷον παλλάδιον ὑψιπετές»** : Ἰλ.Μ 201 **αἰετὸς ὑψιπέτης** αὐτ.219, Ὀδ.Υ 243, Ἀριστφ.Ὄρν.1337 **γενοίμην ἀετὸς ὑψιπέτας**· κ. συγκρ. : Ἑρμ.Τρισμ.ἐν Στοβ.Ἐκλ.1,996 **ὅσα ὑψιπετέστερά τέ ἐστι τῶν ὀρνέων**· || κ. ἐπὶ τῶν ἀνέμων : Πίνδ.Π 3,189 **ἄλλοτε δ' ἀλλοῖαι πνοαὶ ὑψιπετᾶν ἀνέμων**· **2)** νεώτ. μτφ. ὁ μεταρσιούμενος εἰς ἀνωτέρους πνευματικοὺς ἢ μεταφυσικοὺς κόσμους, ὁ ἐκφράζων ὑψηλὰς ἐννοίας : **ὑψιπέτις φαντασία**· πρβλ. Κόντ.ἐν Ποικίλοις Φιλολ.270.
ὑψιπετής-οῦς-ές (πίπτω) κ. νεώτ. ὁ πεσὼν ἐξ ὕψους, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὁ οὐρανοκατέβατος : Εὐστ.1520,20 **παλλάδιον ὑψιπετές**, Σουΐδ.· πρβλ.διιπετής· **2)** ὁ ὑψηλός : Εὐρ.Ἑκ.1100 **αἰθέρ' ἀμπτάμενος οὐράνιον ὑψιπετὲς εἰς μέλαθρον**· πρβλ. ὑψιπέτης (Εὐστ.1520,60)· **3)** νεώτ. ζῳολ. γένος πτηνῶν ἐκ τῶν πυκνοδοντιδῶν.
ὑψιπετῶ-έω μσν. ἵπταμαι, πετῶ ὑψηλά : Μεθόδ.Κ.πλ.400C **τὰ ὄρνεα ὑψιπετοῦντα**· πρβλ.Χαριτων.Ποικίλα Φιλολ.1,318.
ὑψιπόδης (ὁ) μτγν. ποι. τ. ἀντὶ ὑψίπους βλ.λ. : Νόνν.Δ 20,81.
ὑψίπολις-εως (ἡ) ὁ ὕψιστος ἐν τῇ πόλει, ὁ ἀπολαύων ὑψηλῆς τιμῆς ἐν τῇ πόλει, κτ. ἀ. ὁ ὑψῶν, αὐξάνων τὴν πατρίδα του, ἀντίθ. ἄπολις : Σοφ. Ἀντ.370 **νόμους γεραίρων χθονὸς θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν ὑψίπολις**.
ὑψίπολος-ον μτγν. ὁ πολῶν, ὁ περιπολῶν, ὁ περιφερόμενος εἰς τὰ ὕψη : Ὀππ.Κυν.3,111, Νόνν.Δ 41,350 **ὑψίπολος Κρόνος**.
ὑψίπορος-ον μτγν. ὁ ὑψηλά, ὁ ἐν τῷ ὕψει πορευόμενος : Ὀππ.Κυν.3,497 **ὑψίποροι κέλευθοι ἠέρος**, Νόνν. **ἅρματος ὑψιπόροιο**.
ὑψιπότητος-ον μτγν. ποι. ὁ ὑψιπέτης βλ.λ. : Νόνν.Δ 5,295.
ὑψίπους-ποδος-πουν ὁ ἔχων ὑψηλοὺς πόδας, ὁ ὑψηλὰ πατῶν, βαδίζων· || κ. μτφ. ἐπὶ νόμου, ὁ ὑψηλός, ὁ ὑπέρτερος τῆς ἀνθρωπίνης αὐθαιρεσίας: Σοφ.ΟΤ 866 **ὧν νόμοι πρόκεινται ὑψίποδες, οὐρανίαν δι' αἰθέρα τεκνωθέντες**.
ὑψίπρυμνος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων ὑψηλὴν πρύμνην : Στράβ.4,4,1· || νεώτ. τὸ οὐδ. ὑψίπρυμνον ὡς οὐσ. πλοῖον ἔχον τὴν πρύμναν ὑψηλήν, κατὰ δὲ τὴν κορώνην τὸ μεγαλύτερον ὕφος του.
ὑψίπρῳρος-ον μτγν. μτφ. ἐπὶ τοῦ ποδός, ὁ τείνων ὑψηλὴν πρῷραν: Πορφ.π.Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.195D **ὑψίπρῳρον ἔρρε ταρσὸν** (ἰδ.γρ. ὑφόπρῳρος).
ὑψίπυκνος-ον νεώτ. ἐπὶ ἐναλλασσομένου ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, ὁ λίαν πυκνός, ὁ συχνὸς εἰς μέγιστον βαθμόν, ὁ ὑψίσυχνος : **ὑψίπυκνα ρεύματα** (ἐναλλασσόμ. ρεύματα μεγίστης συχνότητος).
ὑψίπῠλος-ον π. Ὁμ. ἐπίθ. τῆς Τροίας καὶ τῆς Θήβης, ὁ ἔχων ὑψηλὰς πύλας : Ἰλ.Ζ 416 **Θήβην ὑψίπυλον**, αὐτ.Π 698 **ἔνθα κεν ὑψίπυλον Τροίην ἕλον υἷες Ἀχαιῶν**· κ. γεν. : Εὐρ.Ἡρ.1030 **διάνδιχα κλῇθρα κλίνεται ὑψιπύλων δάμων**.
ὑψίπυργος-ον ὁ ἔχων ὑψηλοὺς πύργους :Σιμων. 117 **ὅς ποθ' ὑψιπύργου σήμαινε λαοῖς Ἑρμ' ἔχων Κορίνθου**, Αἰσχ.Εὐμ.691 **πόλιν νεόπτολιν τήνδ' ὑψίπυργον ἀντεπύργωσαν τότε**, Σοφ.Τρ.354 **ὑψίπυργον Οἰχαλίαν**· **2)** κ. μτφ. ὁ ὑψηλὸς ὡς πύργος, ὁ φηλός : Αἰσχ.Ἱκ.96 **ἰάπτει δ' ἐλπίδων ἀφ' ὑψιπύργων πανώλεις βροτούς**.
ὑψιρεφής-οῦς-ές ἐαφ.γρ. ὑψερεφὴς βλ.λ.
ὑψίροφος-ον ἐοφ. γρ. ἀντὶ ὑψόροφος βλ.λ.
ὑψίρρινος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἑρπετῶν τῆς οἰκογεν. τῶν ὀμαλοφιδῶν.
ὑψίρρυγχος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἰχθύων τῆς οἰκογεν. τῶν γαδιδῶν.
ὑψιστάριοι (οἱ) μτγν. χριστιανικὴ αἵρεσις τοῦ Γ' αἰῶνος, ἰδίᾳ ἐν Καππαδοκίᾳ, λατρεύουσα τὸν Θεὸν ὕψιστον, οὐχὶ ὅμως πατέρα : Γρηγ.Νύσσ.2, 440 **ὑψισταρίοις, ὧν αὕτη ἐστὶν ἡ πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς διαφορά, τὸ Θεὸν μὲν αὐτοὺς ὁμολογεῖν εἶναί τινα, ὃν ὀνομάζουσιν ὕψιστον, .. πατέρα δὲ αὐτὸν εἶναι μὴ παραδέχεσθαι**.
ὑψίστολος-ον ὁ ἔχων ἔνδυμα ὑψηλὰ ἐζωσμένον· Ἡσ. **«ὑψίστολοι· οἱ ἄνω ἐσταλμένοι τοὺς χιτῶνας»**.
ὕψιστος-η-ον (ὕψι, ὑψοῦ) κ. μσν. κ. νεώτ. ὑπερθ. ἄνευ θετικοῦ, ἐπὶ τόπων, ὁ εὑρισκόμενος εἰς μέγιστον ὕψος, ὁ τὰ μάλα ὑψηλός, ὁ ὑψηλότατος : Αἰσχ.Πρ.720 **πρὶν ἂν πρὸς αὐτὸν Καύκασον μόλῃς, ὀρῶν ὕψιστον**, Σοφ.Τρ.1191 **τὸν Οἴτης Ζηνὸς ὕψιστον πάγον**, - **ὑψίστη κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου**· || μτγν. ἐκκλ. τὰ ὕψιστα ὡς οὐσ. ὁ οὐρανὸς ὡς κατοικία τοῦ Θεοῦ : ΚΔ Ματθ.21,9 **ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις**, αὐτ.Λουκ.2,14 **δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη**· **2)** ἐπὶ τοῦ Διός, ὁ ἀνώτατος πάντων, ὁ ὑπέρτατος : Πίνδ.Ν 1,90 **γείτονα δ' ἐκάλεσεν Διὸς ὑψίστου προφάταν ἔξοχον**, αὐτ. 11,2 **Ἑστία, Ζηνὸς ὑψίστου κασιγνήτα**, Αἰσχ.Εὐμ. 28 **τέλειον ὕψιστον Δία**· || μτγν. τὸ ἀρσ. ὁ ὕψιστος ἐπών. τοῦ Διὸς ἐν Θήβαις, οὗ ναὸς ὑπῆρχε παρὰ ταῖς Ὑψίσταις Πύλαις : Παυσ.8,9,5 **πρὸς δὲ ταῖς Ὑψίσταις (Πύλαις) Διὸς ἱερὸν ἐπίκλησιν ἐστιν Ὑψίστου**· **3)** μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. τὸ ἀρσ. ὁ Ὕψιστος ὡς οὐσ. ἐνίοτε κ. μτ. τοῦ Θεός, ὁ εὑρισκόμενος εἰς τὰ ὕφη, εἰς τὸν οὐρανόν : **δόξα τῷ Ὑψίστῳ**, - **Ὕψιστε Θεέ** (ἀναφώνησις καταπλήξεως ἢ ἀπορίας)· **4)** ἐπὶ πραγμ., ὁ ὑπέρτερος παντὸς ἄλλου, ὁ μέγιστος, ὁ σημαντικώτατος : Πίνδ.Π 1,195 **στέφανον ὕψιστον δέδεκται**, αὐτ.Ι 1,74 **εὐαγορηθεὶς :ἐρδος ὕψιστον δέχεται**, - **διακυβεύονται ὕψιστα συμφέροντα τῆς πολιτείας**· **5)** ἐπὶ κακῆς σημ., ὁ ἔσχατος : Αἰσχ. Πέρσ.331 **κακῶν ὕψιστα δὴ κλύω τάδε**, αὐτ.Ἱκ 479 **ὕψιστος γὰρ ἐν βροτοῖς φόβος**.

ὑφιστόφραστος-ον μτγν. ὁ περὶ οὗ πρέπει τις δι' ὑφίστης φράσεως νὰ ποιεῖται λόγον : Ψ Χρυσ. 11,908Β **ὑφιστόφραστος σταυρός.**

ὑφίσυχνος-ον νεώτ. ἄ. ὑφίπυκνος βλ.λ. : **ὑφίσυχνα ρεύματα.**

ὑφιτέλεστος-ον μτγν. ὁ εἰς τὰ ὕφη τετελεσμένος, τελούμενος, λαμβάνων ὑπόστασιν : Νόνν. Δ 41,94 **ὑφιτέλεστον φάος.**

ὑφιτενής-οῦς-ές (τείνω) μσν. κ. νεώτ. ὁ ὑψηλὰ τεταμένος, ὁ εἰς ὕφος ἐκτεινόμενος, ὁ ὑψηλός : Θεοφύλ.Σ 'Ιστ.38,16 **δένδρον ὑφιτενές τε καὶ εὔκομον**' ‖ νεώτ. ἐπίρρ. -ῶς.

ὑφιτενῶ-έω μσν. τείνω πρὸς τὰ ὕφη, ἔχω ὑψηλὸν φρόνημα, ὑψηλοὺς σκοπούς : Θεόκτ.π. Στοβ.'Ανθολ.3,509.

ὑφιτένων-οντος (ὁ) μτγν. ὁ ἔχων λίαν ἐντεταμένους, ἰσχυροὺς τένοντας ἐν τῷ τραχήλῳ καὶ τῷ αὐχένι, ὁ ἔχων ἰσχυρὸν τράχηλον καὶ αὐχένα : Ψ Φωκυλ.190 **ὑφιτένων ταῦρος**' **2)** μτγν. ὁ ὑψαύχην, ὁ ὑπερήφανος, ὁ κομπορρήμων, ὁ ἀλαζών : Γρηγ.Ναζ.2,138,2 **πλούσιος ὑφιτένων.**

ὑφίτερος-α-ον μτγν. συγκρ. ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ὕφι, ὁ ὑψηλότερος : Θεόκρ.8,46 **δρύες ὑφίτεραι.**

ὑφίτμητος-ον ἐσφ.γρ. ἀντὶ ὑφίδμητος βλ.λ.

ὑφιτράχηλος-ον μσν. ὁ κρατῶν ὑψηλὰ τὸν τράχηλον, ὁ ὑψαύχην' ‖ μτφ. ὁ ὑπερόπτης, ὁ ἀγέρωχος, ὁ ὑπερήφανος, ὁ ἀλαζών : Σπανέ.417.

ὑφίτυχος-ον μτγν. ὁ ἐξικνούμενος εἰς ὕφος, ὁ ἔχων ὑψηλήν, μεγάλην τύχην: Παῦλ.'Αλ.'Αποτελ.46,18.

ὑφιφάεννος-ον μτγν. ἄ. ὑφιφαής βλ.λ. : Φίλ.π. Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.453Α.

ὑφιφαής-οῦς-ές μτγν. ὁ ὑψηλά, ὁ μακρόθεν φαινόμενος, ὁ ὑψηλός, ὁ μέγας, ἄ. ὑφιφάεννος, ὑφιφανής : Διόδ.Ζων.ΑΠ 7,701 **πατὴρ δ' ἐπί οἱ Διομήδης λάϊνον ὑφιφαῆ τόνδ' ἀνέτεινε τάφον.**

ὑφιφανής-οῦς-ές μτγν. ἄ. ὑφιφαής βλ.λ., ὁ ὑψηλός : 'Επιγρ.ΑΠ Παράρτ.246 **μνῆμα τόδ' ὑφιφανὲς Δηοῦς . . δέδορκας.**

ὑφιφερής-οῦς-ές ἄ. ὑφιφόρητος βλ.λ.

ὑφιφοίτης (ὁ) λεξ. ὁ ἐν ὕφει πορευόμενος, ὁ περιπατῶν ὑψηλά' 'Ησ. «ὑφιφοίτης' ὑψηλοπόρος»' **2)** μτφ. ὁ ἔχων ὑψηλὸν φρόνημα, ὁ κομπορρήμων, ὁ ὑπερήφανος, ὁ ἀλαζών' Φώτ. «ὑφιφοίτης' ὑψηλοπόρος ἢ ὑψηλόφρων».

ὑφιφόρητος-ον μτγν. ὁ εἰς ὕφος φέρων, εἰδ. ἐπὶ μέλους : Πρόκλ.'Υμν.3,1 **ὑφιφόρητας ἀταρπάς**' **2** παθ. ὁ εἰς ὕφος φερόμενος : Συνέσ.'Υμν.5,35.

ὑφιφρόνως ἐπίρρ. μσν. ὑψηλοφρόνως, ὑπερηφάνως, ἀγερώχως : Στουδ Θεόδ.824.

ὑφίφρων-ονος (ὁ,ἡ) ὁ ὑψηλόφρων, ὁ ὑπερήφανος, ὁ ἀγέρωχος : Πίνδ.Π 2,94 **ὑφιφρόνων τίν' ἔκαμψε βροτῶν.**

ὑφίφωνος-ον νεώτ. ὁ ἔχων τὴν ὑφίστην, τὴν ὀξυτέραν ἐν τῇ μουσικῇ ἐκτάσει φωνήν' ‖ εἰδ. ὡς οὐσ. **ὑφίφωνος (ὁ,ἡ)** ἀοιδὸς τοῦ λυρικοῦ θεάτρου ἔχων τὴν ὡς ἄνω φωνήν, σοπράνο, τενόρος, πρίμα (ντόνα).

ὑφίφωτον (τὸ) νεώτ. λαμπτὴρ προσηρμοσμένος εἰς τὴν ὀροφήν, πλαφονιέρα.

ὑφιχαίτης (ὁ) ὁ ὑψηλὴν μακρὰν κόμην τρέφων : Πίνδ.Π 4,306 **ὅσιοί δ' ὑφιχαῖται ἀνέρες.**

ὑφίων-ονος-ον ποι. συγκρ. τ. τοῦ ὕφι κ. ὑφίτερος (Θεόκρ.8,46), ὁ ὑψηλότερος : Πίνδ.άπ.232.

ὑφογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ καταγράφων τὰ διάφορα ὕφη τοῦ ἐδάφους ἢ τὰ βάθη τῆς θαλάσσης : **ὑφογραφικὴ καμπύλη** (καμπύλη ἔχουσα τετμημένας μὲν ἀναλόγους πρὸς τὰς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς, τὰς κατεχομένας ὑπὸ τῶν ζωνῶν τῶν διαφ. ὑφῶν καὶ βαθῶν, τεταγμένας δὲ ἀναλόγως πρὸς τὰ ὕφη καὶ τὰ βάθη).

ὑφοδείκτης (ὁ) νεώτ. ἀριθμὸς δεικνύων τὸ ὕφος σημείου τινός, τὸ ὑφόμετρον χωροσταθμίσεως.

ὑφοδοντία (ἡ) νεώτ. τὸ ἔχειν ὀδόντας μετὰ ὑψηλῶν μύλων, ἀντίθ. βραχυοδοντία.

ὑφόθεν (ὕφος) ἐπίρρ. σπον. π. πεζ. ἐκ τοῦ ὕφους, ἄνωθεν, ἀφ' ὑψηλοῦ, ἀπὸ ψηλά : 'Ιλ.Λ 53 **κατὰ δ' ὑφόθεν ἧκεν**, 'Οδ.Β 147, αὐτ.Ρ 210 **κατὰ δὲ ψυχρὸν ῥέεν ὕδωρ ὑφόθεν ἐκ πέτρης**, 'Ησίοδ. Θ 704 **τοῦ δ' ὕφοθεν ἐξεριπόντος**, Πίνδ.Π 8,117 **τέτρασι δ' ἔμπετες ὑφόθεν σωμάτεσσι**, Αἰσχ.'Ικ.173 **ὑφόθεν δ' εὖ κλύοι καλούμενος**, αὐτ.άπ.27, Πλάτ. Σοφ.216C **καθορῶντες ὑφόθεν τὸν τῶν κάτω βίον**' **2)** ἐν τῷ ὕφει, ὑψηλά, ἄ. ὑφοῦ : Αἰσχ.'Ικ. 381 **τὸν ὑφόθεν σκοπὸν ἐπισκόπει**, 'Αντίπ.Σιδ.ΑΠ 12,97 **εἰ γὰρ τῷ τά τ' ἔνερθε, τά θ' ὑφόθεν ἶσα πέλοιτο**' **3)** μτ. γενικ. ὑπεράνω, ἐπάνω : Πίνδ.Ο 3,21 **ἀτρεκὴς 'Ελλανοδίκας γλεφάρων Αἰτωλὸς ἀνὴρ ὑφόθεν ἀμφὶ κόμαισι βάλοι γλαυκόχροα κόσμον ἐλαίας**, 'Ελλ.'Επιγρόμμ.912.

ὑφοθερμόμετρον (τὸ) νεώτ. θερμόμετρον ὑφομετρικὸν βλ.λ.

ὑφόθι (ὕφος) ἐπίρρ. ποι. ἐν τῷ ὕφει, ὑψηλά, ἄ. ὑφοῦ : 'Ιλ.Κ 16 **πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους ἕλκετο χαίτας ὑφόθ' ἐόντι Διί**, αὐτ.Τ 376 **τὸ δὲ καίεται ὑφόθ' ὄρεσφιν**' **2)** μτ. γενικ. ὑπεράνω, ἐπάνω : Νόνν.Εὐαγγ.'Ιω.15,22 **ὑφόθι γαίης.**

ὑφοῖ ἐπίρρ. ποι. εἰς τὸ ὕφος, πρὸς τὰ ἄνω : Σαπφ.95 **ὑφοῖ ἀείρειν.**

ὑφόλοφος-ον ὑφίλοφος βλ.λ. : 'Ιππ.1278,38 (δ.γρ.).

ὑφομέτρης (ὁ) νεώτ. ὄργανον κατάλληλον διὰ τὴν ὑφομετρίαν βλ.λ.

ὑφομετρία (ἡ) νεώτ. ἡ καταμέτρησις τοῦ ὕφους σημείου τινὸς τῆς γηΐνης ἐπιφανείας ὑπὲρ **τὴν ἐπιφάνειαν** τῆς θαλάσσης.

ὑφομετρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὑφομετρίαν ἢ τὸ ὑφόμετρον βλ.λ. : **ὑφομετρικαὶ καμπύλαι** (αἱ χαρασσόμεναι ἐπὶ τοῦ τοπογραφικοῦ χάρτου καὶ συνδέουσαι τὰ σημεῖα τὰ ἔχοντα τὸ αὐτὸ ὑφόμετρον), - **ὑφομετρικὰ ὄργανα** (οἱ χωροβάται βλ.λ.), - **ὑφομετρικὴ διαφορά** (ἡ διαφορὰ ὕφους δύο σημείων ἀπὸ τοῦ ὁριζοντίου ἐπιπέδου) - **ὑφομετρικαὶ μέθοδοι** (διάφοροι μέθοδοι διὰ τὴν ὑφομετρίαν ἀνάλογοι πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον βαθμὸν ἀκριβείας), - **ὑφομετρικὸς χάρτης** (εἰς ὃν παρέχεται διὰ καταλλήλων καμπύλων σαφὴς ἔννοια τοῦ ἀναγλύφου τοῦ ἐδάφους)' ‖ κ. ἐπίρρ. -ῶς.

ὑφόμετρον (τὸ) νεώτ. τὸ ὕφος σημείου τινὸς ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ὑποτιθεμένου ὅτι προεκτείνεται εἰς τὴν ξηράν' **2)** γεωμ. ἡ κατηγμένη δοθέντος σημείου, ἡ ἀπόστασις αὐτοῦ ἀπό τινος ὁριζοντίου ἐπιπέδου, λαμβανομένου ὡς προβολικοῦ' **3)** ὁ ἐπὶ τοῦ τοπογραφικοῦ χάρτου ἀριθμὸς ὁ δεικνύων τὸ ὕφος σημείου τινός.

ὑφοποιός-όν μσν. ὁ ποιῶν τι ὑψηλόν, ὁ ἀνυψῶν : Βί Νείλ.Νεωτ.40C, Εὐστ.Πον.186,31, αὐτ.143,38.

ὑφόπρυμνος-ον ἄ. ὑφίπρυμνος βλ.λ.

ὑφόπρῳρος-ον ἄ. ὑφίπρῳρος βλ.λ.

ὑφόροφος-ον (ὀροφή) ὁ ἔχων ὑψηλὴν **ὀροφήν**, στέγην : 'Ιλ.Γ 423 ἡ **δ' εἰς ὑφόροφον θάλαμον κίε δῖα γυναικῶν**, αὐτ.Ω 192, 'Οδ.Β 337 **ὁ δ' ὑφόροφον θάλαμον κατεβήσετο.**

ὕφος-ους (τὸ) (ὕφι) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., δημ. γενικ. ὕφου, ἔκτασις πρὸς τὰ ἄνω ὁρωμένη ἐκ τῶν κάτω, ἀντίθ. βάθος : Αἰσχ.'Αγ.1376 **ὕφος κρεῖσσον ἐκπηδήματος**, Θουκ.1,91 **σαφῶς κατηγορούντων ὅτι τειχίζεταί τε καὶ ἤδη ὕφος λαμβάνει**, αὐτ.4,13 **ἐλπίζοντες τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος ὕφος μὲν ἔχον**, 'Ελλ.'Επιγράμμ.336 **ὕφους [με] δισκοβόλησε**' ‖ κ. μτφ. : Εὐρ.Φοιν.404 **οὐδ' ηὑγένεια σ' ἦρεν εἰς ὕφος μέγα**' **2)** ἡ ἀπὸ τῆς βάσεως μέχρι τῆς κορυφῆς σώματός τινος μετρουμένη ἀπόστασις, ἀντίθ. μῆκος, εὖρος : 'Ηρ.1,50, αὐτ.1,78, αὐτ.2,155 **αὐτὸς τε τυγχάνει ἐὼν μέγας**

καὶ τὰ προπύλαια ἔχει ἐς ὕφος δέκα ὀργυιέων, - κιβώτιον πλάτους 50 ἑκατοστῶν καὶ ὕψους ἑνὸς μέτρου, - ὕφος πυραμίδος - οἰκοδομῆς· **3**) ἡ ὑπὲρ τὸ ἔδαφος ἢ τὴν μέσην στάθμην τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἔξαρσις, ἔκτασις: τὸ ὕφος τοῦ ὄρους - τοῦ ἀροπεδίου, - τὰ ἀεροπλάνα ἐβομβάρδιζον ἀπὸ μεγάλου ὕφους· || μσν. κ. δημ. κτ. πληθ. τὰ ὕφη τὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας : Ἐρωτόκρ.1,338 πάραυτας κάνω ἄλλα φτερά, πάλι πετῶ στὰ ὕφη· || μσν. κ. δημ. φρ. ἢ τοῦ ὕφου(ς) ἢ τοῦ βάθου(ς) ἐπὶ λήψεως σοβαρᾶς καὶ ἐπικινδύνου ἀποφάσεως· ὁμ. τοῦ ὕφου καὶ τοῦ βάθου εἰς βουνὰ καὶ πεδιάδας : Ἐρωτόκρ.5,164 κι ἀπάνω κάτω πορπατῶ τοῦ ὕφου καὶ τοῦ βάθου· **4**) νεώτ. συνεκδ. ὁ οὐρανὸς ὡς διαμονὴ τοῦ Θεοῦ : εὐχόμεθα τὴν ἐξ ὕφους παραμυθίαν, - ἀναμένει τὴν ἐξ ὕφους βοήθειαν· **5**) νεώτ. κ. δημ. τὸ ἀπό τινος ὑπὲρ τὸ ἔδαφος σημείου προεκτεινόμενον νοητὸν ὁριζόντιον ἐπίπεδον : τὸ προάστιον Ἡράκλειον εἶναι εἰς τὸ ὕφος τοῦ Λυκαβηττοῦ, - ἡ Βαρυμπόπη καὶ ἡ Κηφισιὰ κεῖνται εἰς τὸ αὐτὸ ὕφος, - εἰς τὸ ὕφος τῶν ὤμων· **6**) μτφ. κ. νεώτ. τὸ ὑψηλότατον σημεῖον, τὸ ἀνώτατον ὅριον, τὸ ἀποκορύφωμα : Πλάτ.Ἐπιστ.351Ε ὅσον δὲ ὕφος ἀμαθίας εἶχον καὶ τῆς ἄλλης μοχθηρίας, Ἀριστλ.Κόσ.6,8 ὕφος σεμνότητος, - ὕφος ἀναιδείας - ἀμαθείας - θρασύτητος· || ὁ ἐξέχων σταθμός, ἡ ὑπέροχος ποιότης : Λογγῖν.Ὕφ.1,1, αὐτ. 3,4, - ὕφος λόγου (ἡ διὰ τοῦ λόγου παράστασις ὑψηλῶν πραγμάτων), - ὕφος ἐννοιῶν· || περὶ ὕφους τίτλος συγγράματος τοῦ Λογγίνου πραγματευομένου περὶ τῆς διὰ τοῦ λόγου ἐκφράσεως· **7**) νεώτ. κ. δημ. ἡ περιωπή, ἡ ἀνύψωσις, συνήθ. ἐν φρς εὑρίσκεται εἰς τὸ ὕφος τῶν περιστάσεων (εἶναι ἱκανὸς νὰ τὰς ἀντιμετωπίσῃ), - εἶναι εἰς τὸ ὕφος τῆς θέσεώς του (ἔχει τὴν ἀπαιτουμένην δι' αὐτὴν ἱκανότητα, εἶναι ἀντάξιος αὐτῆς)· **8**) νεώτ. κ. δημ. ὑψηλὴ θέσις, ἀξίωμα : ἀπὸ τοῦ ὕφους τῆς καθηγητικῆς ἕδρας του δὲν καταδέχεται νὰ μᾶς ἀτενίσῃ· || τὸ ὕφος τῆς βασιλείας του παλαιότ. τιμητικὸς τίτλος, ἰδίᾳ τοῦ σουλτάνου, ἄ. ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης· **9**) νεώτ. μουσ. ἐπὶ μουσικῶν φθόγγων, ὁ ὡρισμένος βαθμὸς ὀξύτητος· **10**) νεώτ. ἀστρον. ἐπὶ ἀστέρος, ἡ γωνιακὴ ἀπόστασις ἢ σχηματιζομένη ὑπὸ τῆς ὀπτικῆς ἀκτῖνος τοῦ ἀστέρος μετὰ τοῦ ὁρίζοντος· **11**) νεώτ. ναυτ. ἀστρον. κύκλος ὕφους ὁ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς γεωμετρικὸς τόπος τῶν σημείων, ἀπὸ τῶν ὁποίων λαμβάνομεν τὸ αὐτὸ γωνιακὸν ὕφος ἀστέρος τινός.

ὑφόσε ἐπίρρ. εἰς τὸ ὕφος, πρὸς τὰ ὕφη, πρὸς τὰ ἄνω, ὑψηλά : Ἰλ.Κ 461 καὶ τά γ' Ἀθηναίῃ ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς ὑφόσ' ἀνέσχεθε χειρί, αὐτ.465, αὐτ.Σ 211, Ὀδ.Ι 240, αὐτ.Μ 238 ὑφόσε δ' ἄχνη ἄκροισι σκοπέλοισιν ἐπ' ἀμφοτέροισιν ἔπιπτεν, αὐτ.Τ 38 κίονες ὑφόσ' ἔχοντες (ἐκτεινόμενοι εἰς ὕφος).

ὑφοστενοκέφαλος-ον νεώτ. δολιχοκέφαλος ἔχων ὑψηλὴν καὶ στενὴν κεφαλήν, οἷον οἱ Κάφροι κ. ἄ. λαοὶ τῆς μαύρης φυλῆς.

ὑφοτάτω ἐπίρρ. ὑπερθ. τοῦ ὑφοῦ βλ.λ., ὑψηλότατα : Βακχ.ἀπ.20(27),5 ἀνδράσι δ' ὑφοτάτω πέμπει μερίμνας.

ὑφοῦ (ὕφος) ἐπίρρ. ἐν τῷ ὕφει, εἰς τὸ ὕφος, ἄνω, φηλά : Ἰλ.Α 486 νῆα μὲν .. ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν ὑφοῦ ἐπὶ ψαμάθοις, Ὀδ.Δ 785 ὑφοῦ δ' ἐν νοτίῳ τὴν γ' ὥρμισαν, Πίνδ.Ο 1,184 εἴη σέ τε τοῦτον ὑφοῦ χρόνον πατεῖν, Ἡρ.2,138 ἅτε γὰρ τῆς πόλιος μὲν ἐκκεχωσμένης ὑφοῦ, Ἕρμιππ. Στρατ.3 Χία δὲ κύλιξ ὑφοῦ κρέμαται περὶ πασσαλόφιν, Ἀναξίλ.Νεοττίς 1,30 οἱ δὲ ἐρᾶσθαι προσδοκῶντες εὐθὺς εἰσιν ἠρμένοι, καὶ φέρονθ' ὑφοῦ πρὸς αἰθέραν· **2**) μτφ. μεγάλως, καθ' ὑπερβολήν : Ἡρ.9,79 ἐξαείρας γάρ με ὑφοῦ καὶ τὴν πάτρην καὶ τὸ ἔργον, Σοφ.ΟΤ 914 ὑφοῦ γὰρ αἴρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν λύπαισι παντοίαισιν.

ὑφόφθαλμος-ον μτγν. ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς προέχοντας, ἐξέχοντας πρὸς τὰ ἔμπρός, ἐξοιδημένους : Πρόκλ.Τετράβ.230.

ὑφόφρων-ονος-ον ἄ. ὑψίφρων βλ.λ. : Σουΐδ.

ὑφόφυλλον (τὸ) νεώτ. βοταν. τὸ παράνθιον φύλλον, τὸ βράκτειον.

ὑφόφωνος-ον ὁ ἔχων φωνὴν ὑψηλήν, ὀξεῖαν καὶ διαπεραστικήν : Ἱππ.955D.

ὑφῶ-άω κ.μσν., νεώτ. κ.δημ. ὑφώνω, μέλλ. ὑφώσω (ΚΔ Ματθ.23,12), παθ. μέλλ. ὑφωθήσομαι (αὐτ.), αὐτ. ὕφωσα (Μέν.π.Κλήμ.Ἀλ.721), μέσ. ἀόρ. ὑφωσάμην (Ἀλκ.Μεσσ.ΑΠ 7,55), παθ. ἀόρ. ὑφώθην, δημ. ὑφώθηκα, ἐγείρω, φέρω τι ὑψηλά, ἀναβιβάζω, σηκώνω φηλά : Βατραχομ.81, ΑΠλ.41, Σολωμ.Νεκρ.Ὠδὴ 31 ἀλλ' ἀνήσυχα ὑφώνει τὰ μάτια, - ὑφώνω τοῖχον, - ὑφώνω τὴν σημαίαν (ἀναβιβάζω ἐπὶ κοντοῦ)· κ.παθ. : τὸ ἀερόστατον ὑφώθη βραδέως· || ὁμ. κ. μέσ. : Ἀλκ.Μεσσ.ΑΠ 7,55 καὶ τάφον ὑφώσαντο· || μέσ. ὑφῶ, ἐγείρω ἐμαυτόν, ἐγείρομαι, σηκώνομαι· φρ. ὑφοῦσθαι ἐκ ποδὸς ἐπὶ τῶν αἰφνιδίως ἐγειρομένων : Ἱππ. 27,11· **2**) μτφ. ἀναβιβάζω τὴν ἀξίαν τινός, μεγαλύνω, ἐξαίρω, ἀνυφῶ, ἐξυφώνω· ἀντίθ. ταπεινῶ : Μέν.π.Κλήμ.Ἀλ.721 πονοῦντα τὸν ἴδιον ὑφῶσαι βίον, Πολύβ.5,26,12 βραχεῖς γὰρ δὴ πάνυ καιροὶ πάντες μὲν ἀνθρώπους ὡς ἐπίπαν ὑφοῦσι καὶ πάλιν ταπεινοῦσι, ΚΔ Ματθ.23,12 ὅστις δὲ ὑφώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· || κ. μέσ. κ. παθ. : ΚΔ Ματθ.23,12 καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑφωθήσεται, Ρουφῖν.Ἐπιγρ.ΑΠ 5,92 ὑφοῦται Ροδάπη τῷ κάλλεϊ, παροιμ. ὅποιος πολὺ ὑφώνεται, γρήγορα ταπεινώνεται (ἐπὶ τῶν ἀλαζόνων)· **3**) νεώτ. κ. δημ. μτφ. φρς ὑφώνω τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως τῆς ἀνταρσίας κτλ. (κηρύσσω τὴν ἐπανάστασιν), - καλῶ εἰς ἀνταρσίαν,- ὑφώνω τὴν φωνήν (ὁμιλῶ δυνατώτερα), - ὑφώνω φωνήν (συνηγορῶ ἐκθύμως ἢ διαμαρτύρομαι), - ὑφώνω τὴν τιμὴν πράγματός τινος (αὐξάνω, ὑπερτιμῶ, ἀκριβαίνω), - ὑφώνω τοὺς ὤμους (εἰς δήλωσιν ἀμηχανίας ἢ ἀδιαφορίας)· **4**) παριστῶ τι μὲ ὑψηλὸν ὕφος βλ.λ. ἐν εἰδ. σημ. : Λογγῖν.Ὕφ.14,1· **5**) ρηματ.π. ὕφωμα, ὕφωσις, ὑφωτής, ὑφωμός.

ὕφωμα-ατος (τὸ) (ὑφῶ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. τὸ ὑφωμένον μέρος τοῦ ἐδάφους, ὁ γήλοφος, τὸ φήλωμα : Χρησμ.Σιβ.8,234 ὑφώματα βουνῶν, ΨΦωκυλ.67 οὐ χθὼν οὐρανίοις ὑφώμασι (φθονέει), - ὁ στρατὸς κατέλαβε τὰ πέριξ τῆς πόλεως ὑφώματα, - κατελήφθη τὸ ὑπ' ἀριθμὸν τάδε ὕφωμα· **2**) νεώτ. ἡ ὕφωσις, ἡ ἀνύφωσις, τὸ φήλωμα· **3**) μτγν. ἀστρον. ἡ ὑψηλὴ στάσις ἀστέρος ἐν τῷ ὁρίζοντι· ἀντίθ. ταπείνωμα : Πλούτ.Ἠθ.149Α, αὐτ. 782D ὅταν ὕφωμα λάβῃ μέγιστον ὁ ἥλιος, Σέξτ. Ἐμπ.Μαθ.5,33· **4**) μτγν. ἡ ἔπαρσις : Πέτρ.Σικ. Ἱστ.Μανιχ.6,4 τὸ τῆς ἀλαζονείας σαθρότατον ὕφωμα· **5**) νεώτ. κ. δημ. ἐκκλ. τὸ ἐκ τοῦ ἄρτου τῆς προθέσεως ἀφαιρούμενον ἄνω τεμάχιον, διδόμενον καὶ ὡς ἀντίδωρον· **6**) νεώτ. ὕφωμα διαλογῆς τμῆμα τῶν σιδηροδρομικῶν σταθμῶν σχηματισμοῦ.

ὑφωμός (ὁ) (ὑφῶ) δημ. ἡ ὕφωσις τῶν τιμῶν, ὑπερτίμησις : ὑφωμὸς τῶν μετοχῶν - τοῦ λαδιοῦ.

ὑφώνω δημ. ὑφῶ βλ.λ.

ὑφώροφος-ον ἐσφ. γρ. ἀντὶ ὑφόροφος βλ.λ. : Λοβέκ.Φρύν.706.

ὕφωσις-εως (ἡ) (ὑφῶ) κ. μσν., νεώτ., δημ. -η ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑφῶ, ἡ εἰς ὕφος ἀνέγερσις, ἀναβίβασις, τὸ σήκωμα : Γαλ.324,12 ἡ

τοῦ βραχίονος ὕψωσις, - ὕψωσις τῆς σημαίας· **2)** τὸ ὕψωμα, τὸ φήλωμα : Στράβ.7.5,10· **3)** νεώτ. κ. δημ. ἡ αὔξησις τῶν τιμῶν, ἡ ὑπερτίμησις, ἡ ἀνατίμησις, ὁ ὑψωμός : **μετὰ τὸν πόλεμον παρετηρήθη ὕψωσις εἰς ὅλα τὰ εἴδη·** **4)** μτφ. ἐκκλ. ἡ ἐξύμνησις, ἡ αἴνεσις, ἔπαινος : ΠΔ Ψαλμ.149,6 **αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν λάρυγγι αὐτῶν·** **5)** μαν. κ. νεώτ. ἐκκλ. τελετὴ γινομένη ἐν τῷ ἱερῷ : Δαμασκ.12,57D, Στουδ.Θεόδ.1689, ΨΓερμ.448 **ἡ ὕψωσις τοῦ ζωοποιοῦ σώματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·** **6)** ἐκκλ. **ἡ Ὕψωσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ἑορτὴ** τῆς 14 Σεπτεμβρίου πρὸς ἀνάμνησιν τῆς εὑρέσεως τοῦ τιμίου σταυροῦ ὑπὸ **τῆς** Ἁγίας Ἑλένης : Σωφρόν.3712D, Ἀνδρ.Κρ. 1017C, ΚΠορφ. Ἐκθ.190, Ὡρολ. τὸ Μέγα Σεπτ.14.

ὑψωτής (ὁ) (ὑψῶ) νεώτ. κ. δημ. ὁ ὑψῶν τι, ἰδίᾳ τὰς τιμὰς τῶν ἐμπορευμάτων ἢ τῶν χρεογράφων ἐν χρηματιστηρίῳ, ὁ ἀνατιμητής.

ὕω, μέλλ. ὕσω (Κρατῖν.Νόμ.11, Ἀριστφ.Νεφ.1118), μέσ. μέλλ. ὡς παθ. **ὕσομαι** (Ἡρ.2,14), ἀόρ. **ὗσα** (Πίνδ.Ο 7,91, Ἡρ.2.22, Θεόφρ.ΦΑἰτ.4,14,3), παθ. ἀόρ. **ὕσθην** (Ἡρ.3,10, Θεόφρ.ΦΙ 8,11,4), παθ. παρακ. **ὕσμαι** (ΞενΚυν.9,5), ποιῶ, ῥίπτω βροχήν, βρέχω : Ἰλ.Μ 25 **ὗε δ' ἄρα Ζεὺς συνεχές,** Ὀδ.Ξ 457 **ὗε δ' ἄρα Ζεὺς πάννυχος,** Ἡσίοδ.Ἔργ.487 **τῆμος Ζεὺς ὕοι τρίτῳ ἤματι,** αὐτ.26, Ἡρ.2.13 **ὡς εἰ μὴ ἐθελήσει σφι ὕειν ὁ θεός,** Ἀριστφ.Νεφ. **τίς ὕει ;,** αὐτ.1118 **ὕσομεν πρώτοισιν ὑμῖν** (ἐπὶ τῶν νεφῶν), Μᾶρκ.Αὐρ.5,7 **ὗσον, ὗσον, ὦ φίλε Ζεῦ, κατὰ τὰς ἀρούρας·** || συνήθ. κεῖται ἄνευ ὑποκ. κτ. γ' πρόσ., βρέχει : Ἡσίοδ.Ἔργ.550 **ἄλλοτε μὲν θ' ὕει ποτὶ ἕσπερον,** Ἡρ.2,22 **ἐπὶ δὲ χιόνι πεσούσῃ πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ὗσαι ἐν πέντε ἡμέρῃσι,** αὐτ.4,28, Ἀριστφ.Σφ.774 **ἐὰν δὲ νίφῃ,** πρὸς τὸ **πῦρ καθήμενος, ὕοντος, εἴσει** (ὅταν βρέχῃ), Ξεν. Ἑλλ.1,1,16 **μετὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν παρασκευασάμενος ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν ἀνηγάγετο ἐπὶ τὴν Κύζικον ὕοντος πολλῷ** (ἐνῶ ἔβρεχε πολύ), Θεόφρ. ΦΑἰτ.4,14,3 **δι' ὃ πολὺ μὲν ὕσαντος οὐ γίνεται** (ἀφοῦ ἔβρεξε πολύ)· κ. μτ. αἰτ. τόπου : Ἡρ. 4,151 **ἑπτὰ δὲ ἐτέων μετὰ ταῦτα οὐκ ὗε τὴν Θήρην** (ἑπτὰ χρόνια δὲν ἔκαμε βροχὴν εἰς τὴν Θήραν), Ἀπολλ.Ρ 2,1116 **ὄμβρος ὗε νῆσον,** Παυσ. 2,29,6 **τὴν χώραν ὗεν ὁ θεός·** || συνήθ. μτ. συστ. αἰτ. ῥίπτω τι ἐν εἴδει βροχῆς : Πίνδ.Ο 7,91 **ὗσε χρυσόν,** Ἀριστφ.Νεφ.1280 **πότερα νομίζεις καινὸν ἀεὶ τὸν Δία ὕειν ὕδωρ ἑκάστοτ',** Ἀθήν. 8,333A **ἐν Χερρονήσῳ φησὶν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὗσαι τὸν θεὸν ἰχθύας,** αὐτ. **βατράχους . . ὗσεν ὁ θεός,** Λουκ.Ἀλ.Ἱστ.2,14 **νεφέλαι πυκναὶ ἀνασπάσασαι μύρον ἐκ τῶν πηγῶν . . ὕουσι λεπτὸν ὥσπερ δρόσον·** || κ. μτ. δοτ. τρόπου : Νικοφ. Σειρῆνες 2 **ψακαζέτω δ' ἄρτοισιν, ὑέτω δ' ἔτνει·** κ. γεν. μτ. δοτ. : Φύλαρχ.π.Ἀθήν.8,333A **πολλαχοῦ τὸν θεὸν ὕσαντα ἰχθύσι·** || κ. παθ. βρέχομαι : Ὀδ.Ζ 131 **ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, ὅστ' εἶσ' ὑόμενος καὶ ἀήμενος,** Ἡρ.2,14 **εἰ μήτε γε ὕσεταί σφι ἡ χώρη,** αὐτ.3,10 **ὕσθησαν γὰρ Θῆβαι,** Θεόφρ.ΦΙ 8,11,4 **οὐκ ἐσθίεται δὲ σῖτος ὅταν ὑσθεὶς θεριοσθῇ,** Ἀλεξ.Εἰσοικιζόμενοι 1,8 **ἠλειφόμην ὑόμενος ἰρίνῳ μύρῳ·** || παροιμ. **ὄνος ὕομαι** ἐπὶ ἰσχυρογνώμονος ἀνθρώπου : Κρατῖν.Δραπ.7, Κηφισόδ.Ἀμαζ.1 **ἐγὼ σὲ τοῖς λόγοις ὄνος ὕομαι,** Ζηνόβ.5,53 **οὔθ' ὕεται οὔθ' ἡλιοῦται** (παροιμ., ἐπὶ τῶν ἀναισθήτων καὶ ἀκηδῶν, εἰς οὓς τίποτε δὲν κάμνει ἐντύπωσιν)· || κ. μέσ. πίπτω ὡς βροχή : Στράβ.14,2,10 **χρυσὸν ὑσθῆναί φασιν ἐν τῇ νήσῳ** (ἔβρεξε χρυσάφι), Πλούτ.Ἠθ.912A **ὕδωρ ὑόμενον·** **2)** ῥηματ.π. ὕσμα, ὑετός, ὑέτιος, ὑετώδης.

ὑώδης-ους-ες μτγν. ὁ ὅμοιος ὑΐ, χοίρῳ, ὁ χοιρώδης, δθ.μτφ. ὁ ἀκάθαρτος, ὁ ῥυπαρός : Πλούτ. Ἠθ.535F, Κλήμ.Ἀλ.348.

ὑωδία (ἡ) μτγν. τὸ χοιρῶδες, τρόπος, διαγωγὴ ἀκάθαρτος, ῥυπαρά, κακοήθης, ἡ κτηνωδία : Ἀθήν.3,96F **μήτηρ τῶν Ἱπποκράτους υἱῶν, οὓς εἰς ὑωδίαν κωμῳδουμένους οἶδα.**

Φ, φ, φῖ (τό) κ. μον., νεώτ. κ. δημ. ἄκλ. τὸ εἰκοστὸν πρῶτον γράμμα καὶ δέκατον πέμπτον σύμφωνον τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, δημιουργηθὲν πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ δασέος Π ἤτοι ΠΗ. Ἐκ τῶν ἀρχαϊκωτέρων ἑλληνικῶν ἀλφαβήτων τῆς Θήρας, τῆς Μήλου καὶ τῆς Κρήτης ἐλλείπει· **2**) τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν φ εἶναι ἓν τῶν δασέων συμφώνων (θ, φ, χ), τὰ ὁποῖα ἦσαν κλειστοὶ καὶ ἀκαριαῖοι φθόγγοι καὶ προεφέροντο διὰ τῆς ἀμέσως μετὰ τὴν ἄρθρωσιν τοῦ ὀδοντικοῦ, χειλικοῦ καὶ οὐρανικοῦ στοιχείου των ἐκπομπῆς πνεύματος, ἤτοι ὡς ΤΗ, ΠΗ, ΚΗ, ὅπως καὶ ὄντως φέρονται γεγραμμένα διὰ τοῦ ἀρχαϊκοῦ ἀλφαβήτου τῆς Μήλου καὶ τῆς Θήρας, οἷον ἐν Ἐπιγρ. **ἐκπhαντος** (Ἔκφαντος) - **ἀδελπhεός** (ἀδελφεός) - **ἐπευκhόμενος** (ἐπευχόμενος)· ‖ ἀπὸ τῶν μέσων ἤδη τοῦ 4ου αἰῶνος π.Χ. συνέβη μεταβολή τις ἐν τῇ προφορᾷ τοῦ φ προφερομένου ὡς διαρκοῦς πνευματώδους χειλοδοντικοῦ ὀήχου φθόγγου ἀκριβῶς ὁμοίου πρὸς τὸ λατ. **f**· ὅθ. ἐν τῇ ἑλληνικῇ καὶ λατινικῇ λ. τὴν αὐτὴν ἔχουσαι ῥίζαν γράφονται διὰ τοῦ φ κ. **f** ἐν ἀρχ. λ., οἷον **φώρ** - **fur**, **φάναι** - **fari**, **φέρειν** - **ferre**· ‖ διάμεσον βαθμίδα τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος φωνητικῆς ἐξελίξεως παριστᾷ ἡ γρ. ΠΦ, οἷον **σκύπφος** (σκύφος)· **3**) τὸ ἀρχ. φ εἶχε διττὴν τὴν ἀρχήν· ἀφ' ἑνὸς προῆλθεν ἐξ ἠχηροῦ ἰαπετικοῦ **bh** τραπέντος εἰς ἄηχον δασύ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξ ἰαπετικοῦ ἀήχου δασέος **ph**· ἡ δὲ σύμπτωσις αὕτη τοῦ ἠχηροῦ πρὸς τὸ δασὺ ἐγένετο λίαν ἐνωρίς, ἤτοι εἰς προϊστορικοὺς χρόνους, δι' ὃ καὶ ἡ περαιτέρω ἐξέλιξίς των εἶναι κοινὴ καὶ ὁμοία· **4**) σπαν. τὸ φ λαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ **F**, ὅπερ ἐν τῇ λατινικῇ διετήρησε τὴν πρώτην αὐτοῦ μορφήν, οἷον **σφε** ἀντὶ **σFε**· **5**) ὁμ. τὸ φ προέρχεται ἐξ ἀφομοιώσεως τῶν χειλικῶν **π**, **β** πρὸ δασέος συμφώνου, οἷον **τρέπω** - **ἐτρέφθην**, **τρίβω** - **ἐτρίφθην**· ‖ ὁμ. κ. ἐκ τροπῆς τοῦ **π** πρὸ φων. δασυνομένου, οἷον **ἀπὸ οὗ** - **ἀφ' οὗ**, **ἐπὶ ὁδός** - **ἔφοδος**· ‖ σπαν. ἐκ δασύνσεως ἐν τῇ κλίσει τῶν **π** κ. **β**, οἷον **πέμπω** - **πέπομφα**, **λαμβάνω** - **εἴληφα**· ‖ ὁμ. κ. ἐκ τοῦ δασέος ὑπερωϊκοῦ **quh** ἢ **guh**, οἷον ἐν λ. **σφαῖρα** - **φόνος**· **α**) ἐν τῇ δημ. ἐκτὸς τοῦ ἀρχαιόθεν κληρονομηθέντος φ (φίλος, φιλότιμος - φόνος - φυλάγω) ἔχομεν καὶ ὑστερογενὲς φ ἐν τῷ συμπλέγματι **φτ** ἐξ ἀρχαίου **πτ**, οἷον **φτωχός** (πτωχός) - **φτώχεια** - **φτωχαίνω** - **φτύνω** (πτύω) - **ἐφτά** (ἑπτά)· **6**) ἐν τῇ αἰολ., δωρ. κ. ἰων. τὸ δασὺ πολλάκις ἀπεβάλλετο καὶ τὸ φ ἐγίνετο π, ὡς ἐν ταῖς λ. **ἀσπάραγος** (ἀσφάραγος) - **λίσπος** (λίσφος) - **σπάγγος** (σφόγγος) - **σπονδύλη** (σφονδύλη) - **σπυράς** (σφυράς)· **7**) ἐν ταῖς αὐταῖς διαλέκτοις τὸ φ κεῖται σπαν. ἀντὶ τοῦ **θ**, οἷον **φήρ** (θήρ) - **φλάω** (θλάω) - **φλίβω** (θλίβω)· ‖ ὁμ. κ. δημ., οἷον **Φῆβαι** (Θῆβαι) - **στάφνη** (στάθμη)· ‖ δημ. κ. ἀντιθέτως τὸ φ τρέπεται εἰς **θ**, οἷον **ἀθίβολος** (ἀμφίβολον) - **θύκια** (φύκη)· **8**) ἐν τῇ μακεδ. διαλ. τὸ φ σπαν. μεταβάλλεται εἰς τὸ μέσον **β**, οἷον **Βίλιππος** (Φίλιππος) - **Βρύγες** (Φρύγες) (Ἡρ.7,73) - **Βερενίκη** (Φερενίκη)· **9**) τὸ φ ἀφομοιοῦται πρὸς ἑπόμενον ἠχηρόν, οἷον **κρύφα** - **κρύβδην**, - **στρέφω** - **στρόμβος**· ‖ ὁμ. κ. πρὸς ἑπόμενον **μ**, οἷον **γράφω**-**γράμμα**· **10**) τὸ σύμπλεγμα **φj** ἐξειλίχθη εἰς πτ, οἷον **θρύπτω** (θρύφjω - τρύφος) - **θάπτω** (θάφjω - τάφος) - **κορύπτω** (κορύφjω - κορυφή)· **11**) δι' ἀνομοίωσιν ἐτράπη τὸ φ εἰς **π**, οἷον **φεύγω** - ***φέφευγα** - **πέφευγα**, **φύομαι** - **πέφυκα**· **12**) πρὸ τοῦ **τ** μεταβάλλεται ὁμ. εἰς **π**, οἷον **γέγραπται** (γράφω) - **τέτριπται** (τέτριφα)· **13**) ἐν τῇ δημ. τὸ σύμπλεγμα **φσ** (ἐξ **αυσ** - **ευσ**) μεταβάλλεται εἰς **πσ** ἢ **ψ**, οἷον **ἐδούλευσα** - **ἐδούλεψα**,-**ἐκούρεψα** - **ἐμάζεψα**· **14**) ἐν τῇ δημ. τὸ φ τρέπεται εἰς **τ** ἐν τῷ συμπλέγματι **σφ**, οἷον **βλασφημῶ** - **βλαστημῶ**· ‖ ὁμ. κ. εἰς **φ** τὸ σύμπλεγμα **φθ**, οἷον **φθεῖρ** - **φεῖρα**· **15**) σπαν. ἐν τῇ δημ. ἀναπτύσσεται φ μτ. τὸ σ, οἷον **συρίζω** - **σφυρίζω**· . **17**) τὸ ν πρὸ τοῦ φ τρέπεται εἰς **μ**, οἷον **ἐν-φαίνω** - **ἐμφαίνω**· **18**) ἐν τοῖς παλαιοτ. ἐπ. κ. ἐλεγειακοῖς ποιητ. τὸ φ κατά τινας ἰδιαιτέρας περιστάσεις ἐξελαμβάνετο ὡς διπλοῦν σύμφωνον (πφ), οὕτως ὥστε φων. βραχὺ πρὸ αὐτοῦ γίνεται θέσει μακρόν, ὡς ἐν ταῖς λ. **ὄφις** - **σκύφος** - **Ζεφύριος** - **φιλόσοφος** (Ἡρωδιαν. ἐν Ἀν.'Οξ.3,298)· **19**) κ. νεώτ. ὡς ἀριθμητικὸν ὀξυτονούμενον ἄνωθεν (Φ', φ') ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν ἀριθμὸν πεντακόσια, τὸ τακτικὸν πεντακοσιοστὸς καὶ τὸ ἐπίρρημα πεντακοσιάκις, ὀξυτονούμενον δὲ κάτωθεν (,Φ, ,φ) πρὸς τὸν ἀριθμὸν πεντακόσιαι χιλιάδες, τὸ τακτικὸν πεντακοσιάκις χιλιοστὸς καὶ τὸ ἐπίρρημα πεντακοσιάκις χιλιάκις· **20**) ἐν ταῖς ἐκδ. τοῦ Ὁμήρου τὸ **Φ** δηλοῖ τὴν 21ην ῥαψῳδίαν τῆς Ἰλιάδος καὶ τὸ φ τὴν 21ην ῥαψῳδίαν τῆς Ὀδυσσείας· **21**) νεώτ. ἐπὶ ἑλληνικῶν ὑδρογραφικῶν χαρτῶν τὸ **Φ** σημαίνει τὸν φυκώδη βυθόν, τὸ δὲ φ τὸν φαιὸν βυθόν.

φά (τό) νεώτ. κ. δημ. μουσ. ἄκλ. ὁ τέταρτος φθόγγος τῆς κλίμακος ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ μουσικῇ.

φᾶ δωρ. δ. τ. τοῦ ἔφα δωρ. τ. τοῦ ἔφη γ' ἑν. ἐνεστ. ὁριστ. τοῦ φημὶ βλ.λ.· **2**) κ. β' ἑν. προστ. τοῦ φημί· Ἡσ. «**φᾶ, εἰπέ, λέγε**».

φάανθεν γ' πληθ. παθ. ἀορ. α' τοῦ φαίνω βλ.λ., κτ. ἐπικ. ἐπέκτασιν : Ἰλ.Α 200.

φαάντατος-η-ον ἐπ. ὑπερθ. τοῦ φαεινὸς βλ.λ., φαεινότατος, φωτεινότατος : Ὀδ.Ν 93 **εὖτ' ἀστὴρ ὑπερέσχε φαάντατος**.

φαάντερος-α-ον ἐπ. συγκρ. τοῦ φαεινός, φαεινότερος, λαμπρότερος : ΑΠ 9,210.

φάβα (ἡ) μαν. κ. δημ. τὸ φυτὸν λάθυρος ὁ ἥμερος καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, λαθούρι, φαβέττα: Ἡσ. **2**) δημ. πηκτὸν χυλῶδες φαγητὸν παρασκευαζόμενον ἐξ ἀποφλοιωθέντων καρπῶν τοῦ φυτοῦ λάθυρος ὁ ἥμερος, ἐνίοτε δὲ καὶ κυάμων· **3**) Ἡσ «**εἶδος περιστερᾶς ἀγρίας, σπερμοφάγου**» πρβλ. φάψ· **4**) Ἡσ. «**μέγας φόβος**».

φάβα (τό) δημ. ἡ φάβα βλ.λ.

φάβας-ατος (τό) (λατ.) μσν. ἡ φάβα βλ.λ.2) : Ἐπιγρ., Ἱππιατρ.79,31· **2**) κτ. πληθ. **φάβατα** (τὰ) κύαμοι, κουκκιά : Πρόδρ.2,81 **καὶ σὺ ψηφίζεις φάβατα καὶ γράφεις κουνδᾶτα**· ‖ **φάβατα βρεκτὰ** τὰ βρεχτοκούκκια βλ.λ.· **3**) ἡ φάβα βλ.λ.2) : Κορ.Ἄτ.1,238.

φαβατάριον (τό) πάπ. σκεῦος παρασκευῆς φάβας βλ.λ.2).

φαβάτινος-η-ον μτγν. ὁ ἐκ φάβατος, ἐκ φάβας παρεσκευασμένος : 'Αλέξ.Τραλλ.3,201.

φαβατίτζιν (τὸ) μσν. δημ. ὑποκορ. τοῦ φάβα βλ.λ. : Πρόδρ.2,346 **καὶ φαβατίτζιν ἀλεστόν, ὀρύζιν μὲ τὸ μέλιν.**

φαβεντιανός-ή-όν νεώτ. ὁ ἐκ Φαβεντίας προερχόμενος, ὁ κατὰ τὴν ἐν Φαβεντίᾳ τέχνην κατεσκευασμένος, ἐπὶ εἰδῶν ἐξ ὀπτῆς γῆς· πρβλ. φαγεντιανός.

φαβέττα (ἡ) δημ. ἡ φάβα βλ.λ.2) κ. 3).

φαβιανισμός-ή-όν νεώτ. **ὁ συντηρητικὸς μεταρρυθμιστικὸς σοσιαλισμός.**

φαβιανός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀκολουθῶν τὴν τακτικὴν τοῦ Ρωμαίου ὑπάτου Κοΐντου Φαβίου Μαξίμου, δθ. γεν. **συντηρητικὸς μεταρρυθμιστικὸς** σοσιαλιστής.

φαβισμός (ὁ) **νεώτ.** ἰατρ. ὀνομασία συνόλου παθολογικῶν **φαινομένων** προερχομένων **ἐκ** δηλητηριάσεως διὰ χλωρῶν κυάμων.

φαβοκτόνος (ὁ) (φάψ) 'Ησ. «ὁ περιστερὰς φονεύων».

φαβορίτα (ἡ) δημ. κ. **φαβορίτες** (οἱ) παραγναθὶς βλ.λ.3), μπαρμπέτα, μπαρμπέτες.

φαβοριτισμός (ὁ) (γαλλ.) νεώτ. χαριστικότης ὑπὲρ εὐνοουμένου ἔν τινι διοικητικῇ σχέσει.

φάβος (τὸ) (φάϜος) τὸ φάος βλ.λ. **π.** Παμφυλίοις : 'Ηρακλείδ. π. Εὐστ.1654,20.

φαβοτύπος (ὁ) (φάψ) ὁ τύπτων, κτυπῶν περιστεράς, δθ. εἶδός τι ἱέρακος περιστεροκτόνου : 'Αριστλ.ΖΙ 8,3,1 **ἱέρακες ἄμφω ὅ τε φαβοτύπος καὶ ὁ σπιζίας,** 'Ησ.

φάβρικα (ἡ) (λατ.) **μσν.** **ἡ** ὁπλοποιΐα βλ.λ. · 'Ιω. Λυδ.Ρωμ.2,40, αὐτ.340.

φαβρικίσιοι (οἱ) μσν. **οἱ** δημιουργοὶ ὅπλων, ὁπλοποιοί : 'Ιω.Λυδ.Μην.4,28.

φαβώνιος (ὁ) (λατ.) ὁ ἄνεμος ζέφυρος, μεταγραφὴ τοῦ λατ. **Favonius** : 'Ιω.Λυδ.Μην.4,152.

φαγάδικος-η-ο δημ. κ. **φαγούδικος,** τὸ οὐδ. **φαγούδικο,** ἰδ. ἐπὶ προσ. ὁ ἔχων ῥοπήν, διάθεσιν πολυφαγίας, ὁ φαγάς· ‖ εἰδ. συνήθ. ἐπὶ κατοικιδίων ζῴων, οἷον ὑποζυγίων, αἰγῶν, ὀρνίθων, ὁ διὰ τὴν συντήρησιν αὑτοῦ ἔχων ἀνάγκην ἢ διάθεσιν πολλῆς τροφῆς· **2)** συνεκδ. ἐπὶ ἀτμήρων μηχανῶν ἤτοι κινουμένων διὰ καύσεως ἄνθρακος, ὁ ὑπὲρ τὸ σύνηθες δαπανηρὸς εἰς ἄνθρακα, ὁ δι' οὗ τὴν λειτουργίαν ἀπαιτεῖται ὑπερβολικὴ σχετικῶς ποσότης ἄνθρακος, ἄ. φαγάνα.

φάγαινα (ἡ) μτγν. ἡ ἀδηφαγία, ἡ μανία τοῦ τρώγειν, μεγάλη πεῖνα, ἰδίᾳ ἡ μετὰ τὰς νόσους ἀκόρεστος πεῖνα : 'Αμμῶν.142· **2)** 'Ησ. «φαγέδαινα, νόσος, φῦμα ἑλκῶδες νεμόμενον», ἡ φάουσα.

φαγάνα (ἡ) δημ. ἡ βυθοκόρος βλ.λ.· **2)** μτφ. ἡ λ. ἐν χρ. ὡς χαρακτηριστικὸν παντὸς καταναλίσκοντος ὑπερβολικὴν ποσότητα οἱουδήποτε πράγματος, οἷον φαγητοῦ, χρημάτων, καυσίμου ὕλης κ.ἄ.· πρβλ. φαγάδικας· ‖ συνεκδ. ἐπὶ ἀξιωματούχων ἢ ὑπαλλήλων ἀσκούντων διοικητικὴν ὑπηρεσίαν, ὁ ἄπληστος δωροδόκος.

φαγάνθρωπος-ον λεξ. ὁ ἀνθρωποφάγος, **ὁ** τρώγων ἀνθρώπους, ἀνθρωπίνας σάρκας : Φώτ., Σουΐδ.· **2)** 'Ησ. «ἀκάθαρτος».

φαγαρρώστια (ἡ) δημ. εἰρων. ἀσθένεια, ἀρρώστια χαρακτηριζομένη μὲ ὄρεξιν πρὸς τὸ τρώγειν, πρὸς φαγητόν, δθ. προσποιητὴ ἀσθένεια : παροιμ. φρ. **φαγαρρώστιας προσανάγκη** (ἐπὶ τῶν προσποιουμένων τὸν ἀσθενῆ).

φαγάς (ὁ) δημ., θηλ. **φαγού,** οὐδ. **φαγούδικο,** ὁ πολυφάγος, ἀδηφάγος, λαίμαργος : Κρατῖν.'Αδηλ. 137Β, δημ. παροιμ. **ἀπ' ἀκριβὸ βλέπεις,** ἀπὸ **φαγὰ δὲ βλέπεις** (εὐκολώτερον εἶναι νὰ δώσῃ ὁ φιλάργυρος χρήματα παρὰ ὁ λαίμαργος ἐκ τοῦ φαγητοῦ του).

φαγγρί (τὸ) δημ. ποικιλία τις τοῦ ἰχθύος συναγρίς.

φαγγρίζω δημ. δ. τ. τοῦ φεγγρίζω, φεγγαρίζω βλ.λ.2).

φάγγρισμα (τὸ) δημ. **δ. τ.** τοῦ φέγγρισμα βλ.λ.

φαγγριστός-ή-ά δημ. δ. τ. τοῦ φεγγριστὸς βλ.λ.

φαγέδαινα (ἡ) κ. νεώτ. ἰατρ. ἑλκώδης καὶ διαβρωτικὴ ἐπεξεργασία· Πολυδ.4,206 «ἕλκωσις ἄχρι τῶν ὀστῶν διαδιδοῦσα ταχείᾳ νομῇ μετὰ φλεγμονῆς, ἰχῶρας δυσώδεις ἀφιεῖσα καὶ πρὸς θάνατον ῥέπουσα»· ‖ συνεκδ. καρκινοειδὴς πληγή, καρκινωτικὸν ἕλκος κατατρώγον πᾶσαν τὴν περὶ αὐτὸ σάρκα, φάγουσα : 'Ιππ.'Αέρ.287,Αἰσχ.ἀπ.246 φαγέδαινα ἥ μου **σαρκὸς ἐσθίει** ποδός, Εὐρ.ἀπ. 790, Δημ.798 **ὥσπερ οἱ ἰατροί, ὅταν καρκίνον ἢ φαγέδαιναν ἢ τῶν ἄλλων ἀνιάτων τι κακῶν ἴδωσιν·** ‖ νεώτ. διαβρωτικῆς ἐπεξεργασίας ἕλκος χοιραδικόν, ἀφροδίσιον, καρκινωτικὸν κττ.· **2)** μσν. νόσος τις τῶν μελισσῶν : Columella RR 9,13,10· **3)** μτγν. φάγαινα βλ.λ.Ι : Γαλ.2,262C.

φαγεδαινικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων χαρακτῆρα φαγεδαίνης, ὁ ὡς φαγέδαινα καταβιβρώσκων : Πλούτ.'Ηθ.1087Ε, Διοσκ.2,95 **φαγεδαινικὰ ἕλκη.**

φᾰγεδαινισμός (ὁ) νεώτ. ἰατρ. κ. **φαγεδαίνωσις-εως** (ἡ) ἕλκωσις διαβρωτικὴ προχωροῦσα ῥαγδαίως εἰς ἔκτασιν καὶ καταστροφήν.

φᾰγεδαινοῦμαι-όομαι πάσχω ἐκ φαγεδαίνης βλ.λ.1)· ‖ κ. γενικ. **πάσχω ἐκ** διαβρωτικοῦ καρκινοειδοῦς ἕλκους : 'Ιππ..125C.

φᾰγεδαινώδης-ους-ες νεώτ. **ὁ** φαγεδαινικός.

φᾰγεδαίνωμα-ατος (τὸ) μσν. ἡ φαγεδαίνωσις βλ.λ. : Παλλάδ.'Ιατρ.Πυρ.7.

φᾰγεδαίνωσις-εως (ἡ) νεώτ. ὁ φαγεδαι**νισμός.**

φᾰγέειν ἰων. κ. ἐπ. τ. τοῦ φαγεῖν βλ.λ.

φαγεῖ (τὸ) δημ. δ.γρ. τοῦ φαΐ βλ.λ.

φαγεῖν ἀπαρφ. τοῦ ἀορ. β' ἔφαγον, λαμβανομένου ὡς ἀορ. τοῦ ἐσθίω **ἢ τρώγω** βλ.λ., ἰων. κ. **ἐπ. φαγέειν** κ. **φαγέμεν,** ἐν χρ. κ. ἐπὶ ἀνθρ. κ. ἐπὶ κτηνῶν : 'Οδ.Σ 3 **ἀζηχὲς φαγέμεν καὶ πιέμεν,** αὐτ. Ο 378, 'Αριστλ.'Αχ.78 **πλεῖστα φαγεῖν τε καὶ πιεῖν,** Πλάτ.Νόμ.831Ε, αὐτ.Πρωτ.314Α· ‖ συχν. συντάσσεται μτ. αἰτ. : 'Ιλ.Φ 127, αὐτ.Ω 411· κ. μτ. γενικ · 'Οδ.Ι 102, αὐτ.Ο 373, Αἰσχ.'Ικ.226, ΠΔ Γεν.2, 16· **2)** μτφ. καταβιβρώσκω, καταβροχθίζω, καταναλίσκω, καταδαπανῶ : 'Οδ.Β 76, αὐτ.Δ 33 **ξεινήϊα πολλὰ φαγόντε ἄλλων ἀνθρώπων.**

φαγεῖον (τὸ) μσν. κ. **φαγίον** κ. **φαγίν** (Πρόδρ.2, 286) φάγημα, φαγητόν : 'Αποφθ.Πατ.408Β, Κύριλλ. Σκυθ. ἐν ΒΙ.Σ.283C.

φαγέμεν ἐπ. κ. ἰων. τ. τοῦ φαγεῖν βλ.λ.

φαγεντιανός-ή-όν νεώτ. ὁ ἐκ τῆς γαλλικῆς πόλεως Φαγιὰνς ἢ ἐκ τῆς Ἰταλικῆς Φοέντσα (Φαβεντία) προερχόμενος, φαβεντιανός· ἡ λ. ἐν χρ. πρὸς χαρακτηρισμὸν ἀγγείων ἢ ἄ. εἰδῶν **ἐξ** ὀπτῆς γῆς ἐχόντων στιλπνὴν ἐζωγραφημένην ἐπιφάνειαν ἢ ἀνάγλυφον σμαλτωμένην διακόσμησιν : **φαγεντιαναὶ πλάκες, - κοινὰ φαγεντιανὰ** (εἴδη φερόμενα ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα μαγιόλικαι), **- φαγεντιανὴ ἢ φαβεντιανὴ τέχνη (ἡ** τῆς κατασκευῆς φαγεντιανῶν εἰδῶν).

φαγέντσα (ἡ) δημ. δ. τ. τοῦ φαγιάντσα βλ.λ.

φᾰγέσωρος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ., θηλ. **φαγεσωρῖτις -ιδος** (ἡ) (Πολυδ.6,42), λαίμαργος, ἀδηφάγος, φαγάς : Κωμ.'Ανών.320· **2)** νεώτ. δερματολ. μικρὸν πῆγμα ἠλλοιωμένου σμήγματος, σχηματιζόμενον εἰς τὸν ἐκφορητικὸν πόρον τῶν σμηγματογόνων ἀδένων τοῦ δέρματος, μπιμπίκι.

φαγηλός 'Ησ. «φάγιλος».

φάγημα-ατος (τὸ) μτγν. τροφή, ἔδεσμα, φαγητόν, φαΐ : Δημήτρ.Σκήψ.π.'Αθήν.91D, 'Επιγρ., Σουΐδ.

φᾰγήσια (ἱερά) (τὰ) ἑορτή τις συνοδευομένη ὑπὸ εὐωχίας : Κλέαρχ.π.'Αθήν.7,275Β.

φαγησιπόσια (τὰ) μτγν. ἑορτὴ μετὰ φαγητῶν καὶ ποτῶν, φαγοπότι : 'Αθήν.7,275Β.

φάγησις-εως (ἡ) μτγν. τὸ τρώγειν ἀπλήστως, τὸ καταβροχθίζειν : 'Ιω.Χρυσ.6,236Α **καθαιρεῖ ἰσχὺν ἡ ὑδροποσία καὶ φάγησις σπερμάτων.**

φα(γ)ητό(ν) (τὸ) μσν., νεώτ., δημ. κ. φα(γ)εῖ κ. φα(γ)ί ὅ,τι τρώγει τις, πᾶν ὅ,τι τρώγεται, τὸ παρεσκευασμένον πρὸς βρῶσιν καὶ ἰδίᾳ τὸ μαγειρευμένον ἔδεσμα, τὸ βρῶμα : **κρύα - ζεστὰ - κρεατινὰ-νηστήσιμα φαγητά**· ‖ δημ. φρ. **ἄλλο φαΐ τώρα** (ἂς ἀλλάξωμεν θέμα, ἂς ἐπιληφθῶμεν ἄλλου τινός)· ‖ δημ. φρ. **πῆγε τὸ φαΐ στὴ ράχη μου** (ἀπὸ δυσαρέσκεια ἢ ἀνησυχία δὲν εὐχαριστήθηκα τὸ φαγητό μου)· **2)** τὸ νὰ τρώγῃ τις, γεῦμα ἢ δεῖπνον : **μετὰ τὸ φαγητὸν ἔχουν ἀνάπαυσιν οἱ στρατιῶται, - ὅλο φαΐ καὶ ὕπνο πῶς νὰ μὴν παχύνῃς**· **3)** μσν. δημ. κτ. ἐπέκτ. ἡ πρὸς βρῶσιν ὄρεξις : 'Ερωτόκρ.Ι,1212 **ἐχάθηκεν ὁ ὕπνος της κι ἐκόπη τὸ φαγητό της.**

φαγιάντσα (ἡ) (γαλλ.) δημ. κ. **φαγέντσα** εἶδος ἢ κομψοτέχνημα φαγεντιανόν· **2)** λοπάς, πιατέλλα.

φάγιλος (ὁ) ἀμνὸς ὅταν καταστῇ φαγώσιμος ἢ ὅταν ἀρχίζῃ νὰ βόσκηται, γαλαθηνός, ἀρνὶ τοῦ γαλάτου : 'Αριστλ.ἀπ.464.

φαγίν (τὸ) μσν. δημ. τ. τοῦ φαγίον : Πρόδρ.2,286.

φαγκότ(τ)ο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. ὁ βαρύαυλος βλ.λ.

φάγναλον (τὸ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ποωδῶν ἐκ τῶν συνθέτων : **φάγναλον τὸ ἑλληνικὸν** (τὸ ἀσπροθύμαρο, σαρκόχορτο).

φαγόγηρος (ὁ) μτγν. λαίμαργος, ἀδηφάγος γέρων, γεροφαγάς : Παλλάδ.Παυσ.933D **πολιοφάγε, φαγόγηρε.**

φαγοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. θεραπεία ἡ γινομένη δι' ὑπερσιτισμοῦ.

φαγοκυτταρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ φαγοκύτταρα βλ.λ.

φαγοκυτταρισμός (ὁ) νεώτ. κ. **φαγοκυττάρωσις-εως** (ἡ) κ. **φαγοκύτ(τ)ωσις** ἡ ἰδιότης τῶν φαγοκυττάρων νὰ συλλαμβάνουν καὶ τρώγουν τὰ εἰς τὸν ὀργανισμὸν εἰσδύοντα μικρόβια.

φαγοκύτταρον (τὸ) νεώτ. ζῷον λευκοκύτταρον τοῦ ὀργανισμοῦ κατατρῶγον τὰ εἰς αὐτὸν εἰσδύοντα μικρόβια.

φαγοκυττάρωσις-εως (ἡ) νεώτ. ὁ φαγοκυτταρισμὸς βλ.λ.

φαγοκύτ(τ)ωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ φαγοκυττάρωσις βλ.λ.

φάγομαι μτγν. μέσ. τ. τοῦ φάγω βλ.λ.

φαγόνω πάπ. τρώγω : **οὐκ ἀπεστείλαμέν σε σχολάσαι εἰς τὸ φαγόνειν.**

φαγοπότι (τὸ) δημ. τὸ νὰ τρώγῃ τις καὶ νὰ οἰνοποτῇ συγχρόνως· **2)** συχν. συνεκδ. εὐωχία, ξεφάντωμα.

φαγοποτοῦρα (ἡ) δημ. κ. **φαγοπιοτοῦρα** μεγεθ. τοῦ φαγοπότι βλ.λ.1).

φαγοποτῶ-έω νεώτ., ἀόρ. **ἐφαγοπότησα,** τρώγω καὶ πίνω κατὰ κόρον ἢ ἀπολαυστικῶς, εὐωχοῦμαι, ξεφαντώνω.

φάγος (ὁ) μτγν. κ. **φαγός** ('Αρκάδ.47,4) λαίμαργος, ἀδηφάγος, φαγάς : ΚΔ Ματθ.11,19, Λουκ. 7,34 **ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης.**

φαγός (ἡ) μτγν. δωρ. τ. τοῦ φηγός : Θεόφρ.9,20.

φαγός (ὁ) 'Επιγρ. δ. προφ. τοῦ φακός.

φαγοῦ (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ φαγάς βλ.λ.

φαγοῦδικος-η-ο δημ. ἄ. φαγάδικος βλ.λ.

φαγουλιανός-ή-ό δημ. ὁ κατάλληλος πρὸς βρῶσιν, φαγώσιμος : **φαγουλιανὸ σταφύλι** (κτ. ἀντιδ. πρὸς τὸ κρασοστάφυλο).

φαγοῦρα (ἡ) δημ. κνησμονή, ὀδαξησμός, φαγωμάρα.

φά(γ)ουσα (ἡ) δημ. ἡ φαγέδαινα βλ.λ.· ἐν χρ. κ. ἐπὶ ἀρᾶς : **ὤ ! ποῦ νὰ βγάλῃς τὴ φάουσα !**

φάγρος (ὁ) εἶδός τι ἰχθύος, τὸ φαγγρί : Εὔπολ. ἐν 'Αστρατ.6, Πλάτ.Κωμ. ἐν Κλεοφῶντι 1, 'Αντιφάν. Προβ.1, 'Αριστλ.Ζ1 8,13,3, αὐτ.19,5, Στράβ.17,2,4 **φαγρώριος, ὃν καὶ φάγρον καλοῦσιν**· **2)** κρητ. ἡ ἀκόνη βλ.λ. : Σιμμί.π.'Αθήν.327F.

φαγρώριος (ὁ) μτγν. ὁ ἰχθὺς φάγρος: Στράβ.17,2,4.

φαγύλιον (τὸ) μσν. σάκκος πλήρης τροφίμων : Φώτ.636,4.

φάγω μτγν. κ. μσν. δημ. τ. ἐνεστ., γ' ἑν. εὐκτ. **φαγέοις,** μέλλ. **φαγήσω** (Λιβάν.3,124), μέσ. **φάγομαι** (ΠΔ Ροὺθ 2,14, ΚΔ 'Ιω.14,15), β' ἑν. **φάγεσαι** (αὐτ.17,8), ἐν συχνοτ. χρ. τὸ μέσ., τρώγω, ἐσθίω : ΠΔ Ρουθ.2,14 **πρόσελθε ὧδε καὶ φάγεσαι τῶν ἄρτων,** ΚΔ Λουκ.14,15.

φάγωμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ τρώγω, βρῶσις· **2)** τὸ νὰ φαγώνεταί τι, φθορὰ ἐκ τριβῆς ἢ διαβρωτικῆς ἐνεργείας, διάβρωσις· **3)** μτφ. διαρκεῖς λογομαχίαι ἢ διενέξεις μεταξὺ διχονοούντων, γκρίνια, ἄ. φαγωμάρα.

φαγωμάρα (ἡ) δημ. ἡ φαγοῦρα βλ.λ.· **2)** μτφ. φάγωμα βλ.λ.2), γκρίνια.

φαγωμός (ὁ) δημ. ἔρις μεταξὺ διχονοούντων, διένεξις διαρκής, φάγωμα βλ.λ.3), φαγωμάρα βλ.λ.2), γκρίνια.

φάγων-ωνος (ὁ) μτγν. λαίμαργος, ἀδηφάγος, φαγάς : Οὐάρρ.π.Νόνν., Vopisc.Aurel.50· **2)** Ζωναρ.1791 «**φίλαυτος,** ἄπληστος, ἔστι δὲ Σύρων ἡ λέξις».

φαγών-ῶνος (ὁ) 'Ησ. «σιαγών, γνάθος».

φαγώνομαι δημ. παθ. τ. τοῦ τρώγω βλ.λ., ἀόρ. (ἐ)φαγώθηκα, μτχ. παρακ. **φαγωμένος,** φθείρομαι ἐκ τριβῆς ἢ ἄλλης διαβρωτικῆς ἐνεργείας : **τὸ σακκάκι σου φαγώθηκε στοὺς ἀγκῶνες**· **2)** εὑρίσκομαι εἰς συνεχεῖς διενέξεις, γκρινιάζω, συχν. ἐν ἀλληλοπ. χρ. : **φαγώνονται ὅλη τὴν ἡμέρα**· **3)** ρηματ. π. φάγωμα, φαγωμός, φαγωμάρα.

φάγωρος (ὁ) ὁ ἰχθὺς φάγρος· 'Ησ. «φαγρώριος».

φαγώσιμος (-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ἐκεῖνος, ὃν δύναταί τις νὰ φάγῃ, βρώσιμος, ἐδώδιμος· **2)** παικτ. ἰδ. ἐπὶ γυναικῶν, ὁ ὁπωσοῦν ὑποφερτὸς ἢ νόστιμος.

φαδάζω 'Ησ. «γνόμπτω».

φάδι (τὸ) δημ. συγκεκομ. τ. τοῦ ὑφάδι βλ.λ.

φαεθοντιάς-άδος (ἡ) μτγν. ποι. ἡ φαεθοντὶς βλ.λ. : 'Οππ.Κυν.1,219.

φαεθοντίς-ίδος (ἡ) ποι. θηλ. τοῦ φαέθων, ἡ λάμπουσα, ἀκτινοβολοῦσα : ΑΠ 9,782, ΑΠλ.77.

φαέθω λάμπω, ἀκτινοβολῶ, εὔχρηστ. μ. κτ. μτχ. **φαέθων** ὡς ἐπίθ. τοῦ ἡλίου : 'Ιλ.Λ 735 **εὖτε γὰρ ἠέλιος φαέθων ὑπερέσχεθε γαίης,** 'Οδ.Ε 479, αὐτ.Λ 16, 'Ησίοδ.Θ 760, Σοφ.'Ηλ.824, Εὐρ.'Ηλ.464· **2)** ἡ μτχ. ἀπολ. ὡς οὐσ. ὁ ἥλιος : ΑΠ 5,274, αὐτ. 9,137· **3)** ὁμ. ἡ ἡμέρα : Σοφ.Αἴ.930 **τοιά μοι πάννυχα καὶ φαέθοντ' ἀνεστέναζες**· **4)** ὡς κύρ. ὄνομ. εἷς τῶν ἵππων τῆς 'Ηοῦς, τῶν φερόντων τὸ φῶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους : 'Οδ.Ψ 246· **5)** υἱὸς τῆς 'Ηοῦς καὶ τοῦ Κεφάλου ἢ τοῦ Τιθωνοῦ (κατὰ τὸν 'Απολλόδ.3,14,3) ἁρπαχθεὶς ὑπὸ τῆς 'Αφροδίτης : 'Ησίοδ.Θ 987· **6)** υἱὸς τοῦ 'Ηλίου καὶ τῆς Κλυμένης περίφημος γενόμενος ἐπὶ τῷ δυστυχήματι, τὸ ὁποῖον τοῦ συνέβη ἐν τῷ ἡνιοχεῖν τοὺς ἵππους τοῦ 'Ηλίου : 'Ελλάν.π.Σχόλ.Πίνδ.Ο 7, 135, Εὐρ.'Ιππ.740· **7)** ὁ πλανήτης Ζεύς : 'Αριστλ. Κόσ.2,9, Κικ.ND 2,20.

φαεῖ (τὸ) δημ. δ. τ. τοῦ φαγεῖ βλ.λ.

φαεινός-ή-όν (φάος) κ. μσν. κ. νεώτ., δωρ. κ. ἀττ. **φαεννός** ὁ πλήρης φωτός, ἀκτινοβόλος, φωτεινός, λαμπρός : 'Ιλ.Ε 215, αὐτ.Θ 555 **ὡς δ' ὅτ' ἐν οὐρανῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην φαίνετ' ἀριπρεπέα,** αὐτ.Ν 3, αὐτ.7, 'Οδ.188, Πρόδρ. ἐν Κορ. 'Ατ.1,311 **ἀστέρα φαεινότατον, ἡδραιωμένην πέτραν**· ‖ νεώτ. ἡ αἰτ. ἑνικ. τοῦ οὐδ. ἐν ἐπιρρ.

χρ. ἐν φρ. **ἡλίου φαεινότερον** ἐπὶ πράγματος προφανεστάτου· πρβλ. φῶς φανάρι· || συχν. ἐπὶ ἐστιλβωμένου μετάλλου ἢ ἐπὶ πραγμάτων ἐκ μετάλλου ἢ διὰ μετάλλου κεκοσμημένων : Ἰλ.Μ 151 **ὡς τῶν κάμπει χαλκὸς ἐπὶ στήθεσσι φαεινός,** αὐτ.Ψ 561, αὐτ.Γ 247, αὐτ.Δ 496, αὐτ.Γ 357, αὐτ.Θ 272, αὐτ.Ν 805, αὐτ.Σ 610 **θώρηξ φαεινότερος πυρὸς αὐγῆς,** Ἡσίοδ.Α 122, αὐτ.142· || κτ. ἐπέκτ. κ. ἐπὶ ἄ. πραγμάτων : Ἰλ.Κ 500 **ἐπεὶ οὐ μάστιγα φαεινὴν ποικίλου ἐκ δίφροιο νοήσατο χερσὶν ἑλέσθαι,** Ὀδ.Ζ 19· || κ. ἐν ἀναφ. πρὸς λαμπρὰ χρώματα : Ἰλ.Ζ 219 **Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν,** αὐτ.Ε 315, αὐτ.Κ 156· || κ. ἐπὶ γυναικός: ΑΠ 5,228· **2)** ὁ λάμπων, στίλβων, στιλπνός : αὐτ.Ξ 176 **χερσὶ πλοκάμους ἔπλεξε φαεινούς·** **3)** λαμπρός· δθ. ἐπὶ φωνῆς, εὐκρινής, εὔηχος : Πίνδ.Π 4,283 **ὀρφανίζει μὲν κακὰν γλῶσσαν φαεννᾶς ὀπός·** **4)** γεν. λαμπρός, ἔξοχος : αὐτ.Ν 7,51 **φαενναῖς ἀρεταῖς ὁδὸν κυρίαν λόγων οἴκοθεν·** **5)** νεώτ. ὁ διασαφῶν ἀπορίαν τινά, ὁ ὑποδεικνύων διέξοδον εἰς δυσχερῆ περίστασιν : **φαεινὴ ἰδέα.**

φαεινότης-ητος (ἡ) νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τι φαεινόν, λαμπρότης, φωτεινότης.

φαείνω ποι. τ. τοῦ φαίνω, φωτίζω, φέγγω, λάμπω, παρέχω φῶς : Ὀδ.Γ 2 **ἠέλιος δ' ἀνόρουσε .. ἵν' ἀθανάτοισι φαείνοι,** αὐτ.Μ 383, αὐτ.385, αὐτ.Σ 308 **λαμπτῆρας τρεῖς ἵστασαν ἐν μεγάροισιν ὄφρα φαείνοιεν,** Ἡσίοδ.Ἔργ.526, Θέογν.372 **ἠὼς .. ἐπιχθονίοισι φαείνει·** || μτ. δοτ. παρέχω φῶς διά τινος : Ὀδ.Σ 343 **λαμπτῆρσι φαείνων·** κ. παθ.: Ἀπολλ.Ρ 2,42· **2)** μτγν. μτβ. φέρω εἰς φῶς : Νίκ. Θηρ.390 **ὁπόθ' ἑρπετὰ γαῖα φαείνει·** **3)** κ. μτφ. : Ὀρφ.ἀπ.2 **παλαιὸς δὲ λόγος περὶ τοῦδε φαείνει.**

φάεννος-ον δ. τ. τοῦ φαεννὸς βλ.λ. : Ἀν.Ὀξ.2, 232,30

φαεννός-ή-όν δ. τ. τοῦ φαεινὸς βλ.λ.: Πίνδ.Π 4, 283, αὐτ.Ν 7,51.

φαεσίμβροτος-ον ποι. ὁ τοὺς βροτοὺς φωτίζων, ὁ φέρων φῶς εἰς τοὺς θνητούς : Ἰλ.Ω 785 **ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη φαεσίμβροτος ἠώς,** Ὀδ.Κ 138, αὐτ.191, Ἡσίοδ.Θ 958, Εὐρ.Ἡρακλ.750 **θεοῦ φαεσιμβρότου αὐγαί,** Ὕμν.Ἀπόλλ.77,1 **φαεσίμβροτον ἦμαρ ἄγουσα Ἠὼς λαμπροφαής,** Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.798.

φαεσφορία (ἡ) μτγν. ποι., ἰων. -ίη τὸ φέρειν, τὸ κομίζειν φῶς, τὸ φωτίζειν : Καλλ.Ἄρτ.11 **οὐδ' αἰτέω μέγα τόξον .. ἀλλὰ φαεσφορίην τε καὶ ἐς γόνυ μέχρι χιτῶνα ζώννυσθαι λιγνωτόν.**

φαεσφόρος-ον (φάος, φέρω)· ποι. ὁ φέρων ἢ παρέχων φῶς, φωτίζων· Σουΐδ. «φωτοφόροι, φωτὸς παρεκτικοί» : Αἰσχ.Ἀγ.489, Εὐρ.Κύκλ.462, αὐτ.Ἑλ.629 **ἐν μακρᾷ φλογὶ φαεσφόρῳ** (ἤτοι μετὰ μακρὸν χρόνον), Καλλ.Ἄρτ.204, Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.798, Γρηγ.Ναζ.2,41,547 **Θεοῖο φαεσφόροιο ἀντιάσαντας,** Δαμασκ.Ι 2,826C **λαμπρὰ καὶ φαεσφόρος ἡμέρα·** **2)** Ἡσ. «ὁ γνωσιφωτίζων», Σουΐδ. «ὁ γνώσει φωτίζων».

φαεσφοροῦσα σελήνη (ἡ) Ἐπιγρ. ἡ φῶς φέρουσα, ἡ καταυγάζουσα διὰ φωτὸς σελήνη.

φαζάλη (ἡ) Ἡσ. «πάθος σωματικόν, ὃ γίνεται τοῖς Ἐρυθρὰν θάλασσαν πλέουσι».

φαζάνι (τὸ) δημ. κ. φεζάνι ὁ φασιανὸς βλ.λ.

φάζμα-ατος (τὸ) Ἐπιγρ. δ. γραφ. τοῦ φάσμα βλ.λ. : Ἐπιγρ. Οἰνοάνδων Λυκίας.

φαητό (τὸ) μσν. δημ. τ. τοῦ φαγητὸν βλ.λ. : Ἐρωτόκρ.1,1212 **π' ἀφήνουνε πολλοὶ νὰ τὰ γρικοῦσι,** αὐτ.1359, αὐτ.3,26, αὐτ.3,27, αὐτ.1760 **πότε καὶ λίγο φαητὸ στανιὰ τζὶ γιοματίζει.**

φάθι β' ἑν. προστ. τοῦ ρ. φημὶ βλ.λ.

φαΐ (τὸ) δημ. δ. τ. τοῦ φαγὶ βλ.λ.

φαιακικός-ή-όν μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φαίακας, ὁ τῶν Φαιάκων : Εὐστ. Ὀδ.1521,28, αὐτ.1610,17, αὐτ.1733,63, αὐτ.1734,39.

φαιάνθραξ -ακος (ὁ) νεώτ. ὁ λιγνίτης βλ.λ.

φάϊβ-ό-κλὸκ (τὸ) (ἀγγλ.) δημ. ἄκλ. ἀπογευματινὴ φιλικὴ συγκέντρωσις μετὰ τεϊοποσίας.

φαιδιμόεις-εντος-εσσα-εν ἐπ. σπάν. τ. τοῦ φαίδιμος βλ.λ. : Ἰλ.Ν 686 **Λοκροὶ καὶ Φθῖοι καὶ φαιδιμόεντες Ἐπειοί.**

φαίδιμος(-η)-ον ποι. (ἡ λ. εὑρηται π. τραγ. μ. ἐν ἐπικ. φρ. : Αἰσχ.ἀπ.128, Σοφ.ἀπ.403, Ἀριστφ.Βάτρ. 992) ὁ λαμπρός, στιλπνός, λάμπων, ἀποστίλβων, ἐπὶ μελῶν τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἰδίᾳ ἐν ἀνσφ. πρὸς τὴν κοινὴν χρ. τοῦ ἐλαίου π. τοῖς ἀρχαίοις εἰς ἄλοιφὴν αὐτοῦ : Ἰλ.Ζ 27 **καὶ μὲν τῶν ὑπέλυσε μένος καὶ φαίδιμα γυῖα,** Ὀδ.Λ 128, Ἡσίοδ.Θ 492, Πίνδ.Ο 1,41, αὐτ.Ν 1,68, αὐτ.Π 4,18· || κ. ἐπὶ ἵππων : αὐτ.Ο 6,14· **2)** ἐπὶ ἡρώων, ὁ περιφανής, ὁ ἔνδοξος : Ἰλ.Ι 434 **εἰ μὲν δὴ νόστον γε μετὰ φρεσί, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ, βάλλεαι·** **2)** Ἡσ. «ὁ κατὰ ψυχὴν ἰσχυρός, ἐπίσημος, σπουδαῖος».

φαίδρα (ἡ) μτγν. τὸ φυτὸν ἵππουρις βλ.λ.3) : Διοσκ.4,46 (δ.γρ.).

φαιδροείμων-ονος-ον (εἷμα) μτγν. ποι. **ὁ** λαμπρῶς ἐνδεδυμένος : Ἀγαθ.159C **ἀστικοί τε καὶ φαιδροείμονες.**

φαιδρόκοσμος-ον μσν. ὁ λαμπρῶς κεκοσμημένος : Μεθόδ.287 **ἄνασσα φαιδρόκοσμε.**

φαιδρόκυκλος-ον μσν. ὁ ἔχων λάμποντα, λίαν λαμπρὸν κύκλον : Τζέτζ.Χιλ.1,13,276 **ἡ πληροσέληνος φαιδρόκυκλος σελήνη.**

φαιδρόμορφος-ον μτγν. ὁ ἔχων **φαιδρὰν μορφήν** : Ἐπιφάν.2,285Α **κεφαλὴ φαιδρόμορφος.**

φαιδρόνους-οος-ουν-οον ποι. ὁ **φαιδρόν,** καθαρόν, ἐναργῆ νοῦν ἔχων, δθ. ὁ εὔθυμος : Αἰσχ. Ἀγ.1229 **οἷα γλῶσσα μισητῆς κυνὸς λέξασα καὶ κτείνασα φαιδρόνους.**

φαιδροποιός-όν μτγν. ὁ ποιῶν τινα φαιδρόν, λαμπρόν, στιλπνόν, ἐπὶ ἐλαίου : Εὐσ.Εὐαγγ.Ἀπ.173Β **τὸ τῶν ἐπαλειφομένων φαιδροποιῶν.**

φαιδροπρεπῶς ἐπίρρ. μτγν. μετὰ φαιδροῦ ἐξωτερικοῦ, μετὰ τῆς προσηκούσης φαιδρότητος : Ἀθανάσ.2,422.

φαιδροπρόσωπος-ον μσν. ὁ ἔχων φαιδρόν, χαρωπὸν πρόσωπον : ΚΜανασσ.Χρον.816 **γυναικὶ φαιδροπροσώπῳ.**

φαιδρός-ά-όν (φάω) κ. μσν. κ. νεώτ. **ὁ** φωτεινός, ὁ λάμπων, ὁ στίλβων : Πίνδ.ἀπ.228 **φαιδρὸν φάος Ἀσυχίας,** Αἰσχ.Εὐμ.926 **φαιδρὸν ἁλίου σέλας,** αὐτ.Ἀγ.298, Κρατῖν.Ἀδήλ.Ἀλεξ.ἐν Κύκνῳ 1· || κ. ἐπὶ ὕδατος : Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 7,218 **Λαΐδ' ἔχω .. Πειρήνης λευκῶν φαιδροτέραν λιβάδων·** || ἐπὶ τοῦ ἀέρος : Πολυδ.9,20· **2)** κ. νεώτ. μτφ. ὁ ἀκτινοβολῶν ἐκ χαρᾶς, λαμπρὸς ἐξ αὐτῆς, εὔθυμος, ἀνοιχτόκαρδος, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὰ στυγνός, κατηφής : Σόλ.4,13, Αἰσχ.Ἀγ.520 **φαιδροῖσι .. ὄμμασι δέξασθαι .. βασιλέα,** αὐτ.Χο.565, Σοφ.Ἠλ. 1310, αὐτ.1279, Εὐρ.Μήδ.1043 **ὄμμα φαιδρὸν ὡς εἶδον τέκνων,** Ἀριστφ.Εἰρ.156· **3)** ὁ ἔχων εὔθυμον τὸ πρόσωπον, εὔθυμος, γελαστός, χαρούμενος : Σοφ.ἀπ.704, Ἀριστφ.Ἱππ.550 **φαιδρὸς λάμποντι μετώπῳ,** Ξεν.ΚΠ 3,3,59, αὐτ.Ἀπολ.27 **ὄμμασι καὶ σχήμασι καὶ βαδίσμασι φαιδρός,** αὐτ. Κυν.4,2· || ἡ αἰτ. πληθ. τοῦ οὐδ. **φαιδρὰ** ἐν ἐπιρρ. χρ. μὲ φαιδρὸν μειδίαμα : Σοφ.ΟΚ 319· || **φαιδρὸς ἐπί τινι** πλήρης χαρᾶς διά τι : Δημ. 332· **4)** νεώτ. ἱλαρός, χαρωπός, γελαστός, εὔθυμος, εὐτράπελος, ἀστεῖος : **φαιδρὰ ἱστορία·** **5)** ὁμ. καταχρ. ὁ προκαλῶν φαιδρότητα, γελοῖος : **φαιδρὸν πρόσωπον - ὑποκείμενον.**

φαιδρότης-ητος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις φαιδρός, λαμπρότης, ἀκτινοβολία : Πολυδ.3,

97, αὐτ.4,32, αὐτ.6,199 **φαιδρότης ὀφθαλμῶν**· || κ. μτφ. : Γρηγ.Νύσσ.2,816Β **ἐν τῇ παρούσῃ φαιδρότητι**, αὐτ.850Α **κληθεὶς εἰς φαιδρότητα γάμου**· **2)** μτφ. εὐθυμία, εὔθυμος διάθεσις, χαρά : Ἰσοκρ.'Αντιδ.141, Πλούτ.'Ηθ.595D **τοῦ παιδὸς τὴν φαιδρότητα καὶ τὸ ἀδεὲς πρὸς τὸν κίνδυνον**, Νικηφ.'Αντιοχ. ἐν Βί.Συμ.Στυλ. ASS Μαΐου 5,316C **διὰ τοῦ προσώπου τὴν ἔνδον φαιδρότητα παραδείκνυσθαι**· **3)** νεώτ. συνεκδ. κ. ἡ φράσις ἢ ἡ πρᾶξις ἡ προκαλοῦσα φαιδρότητα, γελοῖα.

φαιδροῦμαι-όομαι καθίσταμαι, γίνομαι φαιδρός, λάμπω ἐκ χαρᾶς : Ξεν.ΚΠ 2,2,16 **ὁ Κῦρος ἰδὼν αὐτὸν φαιδρωθέντα.**

φαιδρυντήριον (τὸ) νεώτ. ψυχαγωγικὸν μέσον, δι' οὗ φαιδρύνεταί τις· || κτ. πληθ. **φαιδρυντήρια** ἀνεπίσημος καὶ ἐν στενῷ κύκλῳ ἔναρξις ζωγραφικῆς ἢ γλυπτικῆς ἐκθέσεως.

φαιδρυντής (ὁ) μτγν. ὁ φαιδρύνων, λαμπρύνων, καθαρίζων : Πολυδ.7,37· **2) φαιδρυνταί** (οἱ) οἱ ἀπόγονοι τοῦ Φειδίου, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἐν Ἤλιδι ἀγάλματος τοῦ Διός· Παυσ. 5,14,5 «οἱ ἀπόγονοι τοῦ Φειδίου, καλούμενοι δὲ φαιδρυνταί, γέρας παρὰ Ἠλείων εἰληφότες τοῦ Διὸς τὸ ἄγαλμα ἀπὸ τῶν προσιζανόντων καθαίρειν· οὗτοι θύουσιν ἐνταῦθα πρὶν ἢ λαμπρύνειν τὸ ἄγαλμα ἄρχονται» : Ἐπιγρ., ΑΒ 318.

φαιδρυντικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἱκανὸς νὰ φαιδρύνῃ, ὁ προξενῶν ἢ προκαλῶν φαιδρότητα : Βασ.1,218D **τὸ φῶς τῇ ἑαυτοῦ φύσει λαμπρὸν ἐστι καὶ φαιδρυντικόν.**

φαιδρύντρια (ἡ) ποι.θηλ. τοῦ φαιδρυντής βλ.λ.||, ἡ καθαρίζουσα πλύνουσα, πλύντρια, πλύστρα : Αἰσχ.Χο.748 **παιδὸς σπαργάνων φαιδρύντρια.**

φαιδρύνω (φαιδρός) κ. μσν. κ. νεώτ., ἀόρ. ἐφαίδρυνα, παθ. ἀόρ. -ύνθην, καθαίρω, καθαρίζω, πλύνω, λαμπρύνω, καθιστῶ, κάμνω τι λάμπον· πρβλ. Πολυδ.7,40 «καὶ τὸ φαιδρύνειν δὲ καὶ ἀποπλύνειν, καὶ διαπλύνειν τῷ πλύνειν προσήκει» : Αἰσχ.'Αγ.1109 **τὸν ὁμοδέμνιον πόσιν λουτροῖσι φαιδρύνασα**, Εὐρ.'Ελ.678 **θεαὶ μορφὰν ἐφαίδρυναν** (ἔδωκαν μορφὴν λαμπράν, ἐξωραΐσαν), Καλλ.Δία 32, 'Απολλ.Ρ 3,1043, αὐτ.4,671, ΑΠ 5,228, Αἰλ.ΖΙ 3,21· || ὁμ. κ. τὸ μέσ. : Ἡσίοδ.Ἔργ.751· **2)** κ. νεώτ. μτφ. καθιστῶ τινα φαιδρόν, ἱλαρύνω, χαροποιῶ, εὐφραίνω, προξενῶ χαράν : Αἰσχ.'Αγ.1120 **οὔ με φαιδρύνει λόγος**· κ. παθ. πληροῦμαι χαρᾶς : Ξεν. ΚΠ 5,5,37 **εὐθὺς ἥσθησαν καὶ ἐφαιδρύνθησαν**, Καλλίστρ.901, Πολυδ.7,199 **φαιδρύνεσθαι τὼ ὀφθαλμώ**, Πάπ.· || ὁμ. κ.μέσ. : Πλάτ.Νόμ.718Β **φαιδρύνεσθαι τὸν ἑαυτοῦ βίον**· **3)** νεώτ. προκαλῶ φαιδρότητα, θυμηδίαν.

φαίδρυσμα-ατος (τὸ) μτγν. κόσμος, στολή, κόσμημα, στολισμός : Κλήμ.'Αλ.291 **ὅταν ἡ κεκοσμημένη ἡ ψυχὴ ἁγίῳ πνεύματι καὶ τοῖς ἐκ τούτου ἐμπνεομένη φαιδρύσμασιν** (δ.γρ. φαιδρύμασιν).

φαιδρωπός-όν ποι. ὁ λάμπον ἢ χαρωπὸν βλέμμα ἔχων, δθ. ἐπὶ τοῦ λεοντιδέως : Αἰσχ.'Αγ.725 **φαιδρωπὸς ποτὶ χεῖρα σαίνων τε γαστρὸς ἀνάγκαις**, Εὐρ.'Ορ.894.

φαιδρῶς ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ., μσν. κ. ὑπερθ. φαιδροτάτως ('Αμφιλόχ 99), μετὰ φαιδρότητος, μετὰ χαρᾶς, εὐθύμως : Ξεν.ΚΠ 4,6,6 **καὶ ὡς πρόσθεν φαιδρῶς βιοτεύων νῦν διάκειμαι**, Νικηφ. 'Αντιοχ.Βί.Συμ.Στυλ.ASS Μαΐου 5,352Α **προηγεῖτο μάλα φαιδρῶς**, Παλλάδ. ἐν Βί.'Ιω.Χρυσ.97,5.

φαιδυντής (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ φαιδρυντής : Ἐπιγρ. 'Αθηνῶν **φαιδυντὴν τοῖν θεοῖν. φαιδυντὴν . . Διὸς ἐκ Πείσης, φαιδυντὴν Διός, Ὀλυμπίου.**

φαίκανον Ἡσ. «πήγανον».

φαικάς-άδος (ἡ) μτγν. εἶδός τι λευκῶν ἐλαφρῶν ὑποδημάτων τῶν 'Αθηναίων γυμνασιαρχῶν βλ.λ.|| **καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων** : Μυρῖν.ΑΠ 6,254.

φαικάσιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φαικὰς βλ.λ. : Ἐρατοσθ.π.Πολυδ.7,90 **πέλμα ποτιρράπτεσκεν ἐλαφροῦ φαικασίοιο**, 'Αππ.'Εμφ.Πολ.5,11, Πλούτ. 'Αντών.33 **μετὰ τῶν γυμνασιαρχῶν ἐν ἱματίῳ καὶ φαικασίοις προῄει**, Κλήμ.'Αλ.240 **βλαύταις ἢ φαικασίοις χρηστέον**· **2)** Ἡσ. «ὑποδήματος εἶδος γεωργικοῦ».

φαίκλα (ἡ) (λατ.) μτγν. ἡ τρὺξ βλ.λ. : Γαλ.13,355.

φαικός-ή-όν Ἡσ. «ἐλαφρός, ἰταμός, κοῦφος, λαμπρός»· || φαικῶς αὐτ. «λαμπρῶς»· **2)** ὁ ἀκμάζων : Σοφ.π.Σουΐδ.

φαιλόνη (ἡ) πάπ. ὁ φαινόλης βλ.λ.

φαιλόνι(ον) Ἐπιγρ., Πάπ., μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. **φελόνιον** κ. **φελώνιον** ἢ **φαινόλιον** διακριτικὸν ἄμφιον τῶν πρεσβυτέρων, ἐν εἴδει κωνοειδοῦς ἄνευ χειρίδων μανδύου, πλήρους ὄπισθεν καὶ βραχέος ἔμπρός, ὅπερ φοροῦσιν οἱ ἱερεῖς τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἐν ταῖς ἱερουργίαις : Ἰω.Ψ Χρυσ 12,777C, ΚΠορφ.Ἔκθ.374.

φαιλώνιον (τὸ) πάπ. δ.γρ. τοῦ φαιλόνιον.

φαῖμι αἰολ. τ. τοῦ φημὶ βλ.λ. : Σαπφ.ἀπ.32, **αὐτ.66**, 'Αλκαῖ.ἀπ.65.

φαιναζίνη (ἡ) νεώτ. χημ. ὀργανικὴ ἕνωσις ἀποτελοῦσα τὴν πρώτην ὕλην μεγάλης σειρᾶς συνθετικῶν χρωμάτων τῶν ἀζινοχρωμάτων.

φαίναξ-ακος (ἡ) (φαίνω) ἐπίθ. τῆς σελήνης : Καισάρ.Διάλ.1,100,604 **πάλιν δὲ μετὰ τὴν λῆξιν γεννᾶται ἡ φαίναξ**, αὐτ.3,130,638 **δύο ἡλίους καὶ δύο φαίνακας.**

φαινασετίνη (ἡ) νεώτ. κ. φαινακετίνη φαρμακευτική τις σκευασία ἀντινευραλγικὴ καὶ ἀντιπυρετική.

φαίνεται ἠλει. τ. τοῦ φαίνηται γ' ἑν. ὑποτ. τοῦ φαίνομαι βλ.λ. : Ἐπιγρ.

φαινέλαιον (τὸ) νεώτ. χημ. ἡ φαινόλη βλ.λ.

φαινικὸν ὀξὺ (τὸ) νεώτ. ἡ φαινόλη βλ.λ.

φαινικοῦς-οῦν πάπ. δ. τ. τοῦ φοινικοῦς βλ.λ.

φαινικοῦχος-ον νεώτ. ὁ περιέχων φαινικὸν ὀξύ.

φαινίνδα μτγν. εἶδός τι παιδιᾶς μετὰ σφαίρας, ἁρπαστόν· Σχόλ.Πλάτ.358 «φαινίνδα δὲ (παιδιά) ἐστιν ὅταν ἑτέρῳ τὴν σφαῖραν προδεικνύντες ἑτέρῳ αὐτὴν ἐπιπέμπωσιν» : Πολυδ.9,105 **ἡ δὲ φαινίνδα εἴρηται ἢ ἀπὸ τοῦ Φαινίδου τοῦ πρώτου εὑρόντος ἢ ἀπὸ τοῦ φαινακίζειν**, 'Αθήν.1,4F, Σχόλ.Κλήμ.'Αλ.283,39· πρβλ. φαννίς.

φαινίς-ίδος (ἡ) σχόλ. λακων. ἡ ἀνεμώνη βλ.λ.· Σχόλ.Θεόκρ.5,92 «Σωσίβιος δὲ τὰς ἀνεμώνας παρὰ Λάκωσι φαινίδας καλεῖσθαί φησι».

φαινοκρύσταλλος (ὁ) νεώτ. ὁ ἐντὸς τῶν ἐκρηξιγενῶν πετρωμάτων ἀπαντῶν σαφὴς κρύσταλλος.

φαινόλας (ὁ) δωρ. τ. τοῦ φαινόλης βλ.λ.

φαινόλη (ἡ) νεώτ. χημ. συστατικὸν τοῦ βαρέος ἐλαίου τῆς λιθανθρακοπίσσης, ἐν χρ. ὡς ἀπολυμαντικόν, δ. φαινικὸν ὀξύ.

φαινόλης (ὁ), δωρ. -ας κ. **φαιλόνη** (ἡ) εἶδος ἐπινωτίου μετὰ κορδύλης, φερόμενον ὑπεράνω τοῦ χιτῶνος ἐν καιρῷ βροχῆς ἢ κακοκαιρίας, κατεσκευασμένον ἐξ ὑφάσματος χονδροῦ, ἐνίοτε δὲ ἐκ δορᾶς ζώου, ἐπανωφόριον, μανδύας : Ρίνθ.π.Πολυδ.7,61,'Αθήν.3,97Ε,'Αρτεμίδ.'Ονειρ.2,3,ΚΔΤίμ.2,4,13 **τὸν φαινόλην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ ἐρχόμενος φέρε**, Πάπ.

φαινόλιον (τὸ) Ἐπιγρ., Πάπ., μσν. κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ φαινόλης βλ.λ., φαιλόνιον.

φαινόλις (ἡ) (φαίνω) ποι., αἰολ. φαίνολις (Σαπφ. 95(68)) ἡ φῶς φέρουσα, φωσφόρος: Ὕμν.Δήμ.51 **ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη οἱ ἐπήλυθε φαινόλις ἠώς**, ΕΜ 174,44, Σχόλ.Εὐρ.'Ορ.1252, 'Αν.'Οξ.2,444,18.

φαινολογία (ἡ) νεώτ. βιολ. ἡ ἔρευνα ἢ μελέτη τῆς ἐξαρτήσεως πολλῶν βιολογικῶν φαινομένων τῶν φυτῶν ἐκ τῶν μετεωρολογικῶν συνθηκῶν καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς θερμοκρασίας.

φαινολοθήκη (ἡ) γλωσσ. ἡ θέσις, τὸ μέρος ἔνθα φυλάσσονται αἱ φαινόλαι, ἱματιοφυλάκιον.
φαίνομαι κ. νεώτ. κ. δημ. μσν. κ. παθ. τοῦ φαίνω.
φαινομενικός-ή-όν νεώτ. ὁ κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον ὑφιστάμενος, ὁ πρὸς τὸ θεαθῆναι γινόμενος, ὁ μὴ ἔχων πραγματικὴν ὑπόστασιν, ἀπατηλός: **φαινομενικὴ φιλία - ἀπάθεια, - φαινομενικὸς θάνατος** (ἡ νεκροφάνεια)· || ἐπίρρ. **-ῶς.**
φαινομενικότης-ητος (ἡ) νεώτ. τὸ νὰ εἶναι τι φαινομενικόν.
φαινομενοκρατία (ἡ) (διεθν. δρ. phenomenalismus) φιλοσ. ἡ θεωρία καθ' ἣν αἱ γνώσεις ἃς ἔχομεν ἐκ τῶν αἰσθήσεων καὶ ἐκ τῆς διὰ μαθήσεως ἐμπειρίας δὲν ἀφορῶσιν εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα, ἀλλὰ εἰς τὰ ἐκ τούτων προκαλούμενα φαινόμενα καὶ δὴ κ. ὡς ταῦτα ἐμφανίζονται εἰς τὰ αἰσθητήρια καὶ τὴν νόησιν ἡμῶν ἤτοι εἰς τὴν συνείδησιν ἢ ἄ. εἰπεῖν εἰς τὰς φυσικοφυχικὰς ἰδιότητας ἡμῶν. Κατὰ τὸν Κάντ, κύριον θεωριολόγον τῆς φαινομενοκρατίας, τὰ αἰσθητὰ εἶναι μόνον φαινόμενα, ὅλως δὲ ἄγνωστα εἰς ἡμᾶς ἀπομένουσι τὰ πράγματα ἐξ ὧν τὰ φαινόμενα προκύπτουσιν. Οὕτως αἱ περὶ χρόνου καὶ τόπου ἀντιλήψεις ἡμῶν εἶναι οὐχὶ καθ' ἑαυτὰς ἀληθεῖς, ἀλλ' ὑποστατοὶ διὰ τὴν ἀνθρωπίνην αἴσθησιν καὶ νόησιν. Ἡ φαινομενοκρατία, ἀντίθετος πρὸς τὰς φιλοσοφ. θεωρίας τὰς διαστελλούσας εἰς ὄντα καὶ εἰς φαινόμενα (êtres et phénomènes), ὑποτυπωδῶς εὕρηται εἰς τὴν ἰνδικὴν θεοσοφίαν καὶ εἴς τινας ἀρχ. ἑλληνικὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας, ἰδ. τὴν πυρρώνειον, ἀλλὰ συστηματικῶς διετυπώθη κατὰ τοὺς νεωτ. χρόνους, ἀσκήσασα σημαντικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ θεωρητικῶν ἐπιστημονικῶν ἀναζητήσεων.
φαινομενολογία (ἡ) νεώτ. ἡ συστηματικὴ κατ' ἐπιστήμην περιγραφή, μελέτη, ἐξακρίβωσις καὶ αἰτιολογία τῶν φαινομένων· **2)** φιλοσ., ὀνομ. τῆς θεωρίας καθ' ἣν διὰ τὴν φιλοσοφικὴν ἐποπτείαν παντὸς φαινομένου δέον πρότερον νὰ διερευνᾶται καὶ καθορίζηται ἡ ἔννοια αὐτοῦ καὶ συναφῶς ἡ οὐσία ταύτης καὶ τὰ βασικὰ γνωρίσματά της· εἰδ. ἐν τῷ φαινομένῳ τῆς γνώσεως ἡ ἔννοια αὐτοῦ δείκνυται περιέχουσα τρία κατ' οὐσίαν στοιχεῖα· α) τὸ ὑποκείμενον, ἤτοι τὴν συνείδησιν, β) τὴν εἰκόνα (ἐξωτερικὴν παράστασιν) ὑπὸ τῆς λογικῆς περιγραφομένην, καὶ γ) τὸ ἀντικείμενον, διερευνόμενον ὑπὸ τῆς ὀντολογικῆς ἐπιστήμης. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στοιχείων τούτων, ἀνεπαρκῶν καθ' ἑαυτά, διὰ τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῆς συνθέσεως αὐτῶν ἡ γνωσιολογία δέον νὰ χωρῇ εἰς τὴν φιλοσοφικὴν ἐποπτείαν τοῦ φαινομένου. Οὕτω διὰ τῆς γνωσιολογίας ἡ θεωρία τῆς φαινομενολογίας ἐπιδιώκει τὴν διευκρίνισιν τοῦ ὅλου ὀντολογικοῦ ζητήματος καὶ διατυπώνει ἐν τούτῳ ὑπόθεσιν καθ' ἣν ὁ κόσμος ὃν γινώσκομεν εἶναι οὐχὶ τι ὄντως ὄν, ἀλλὰ παράστασις ἐν τῇ συνειδήσει ἡμῶν ὑπάρχουσα ἐπὶ τοσοῦτον σταθερὰ καὶ ἀμετάβλητος, ἐφ' ὅσον τὰ ἀποτελοῦντα τὴν συνείδησιν στοιχεῖα δὲν ἀλλοιοῦνται· **3)** φιλοσ. **φαινομενολογία τοῦ πνεύματος** ὅρος τῆς Ἑγελειανῆς φιλοσοφίας ἐμφαίνων τὴν πραγματείαν περιγραφῆς τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας τῆς κατ' αἴσθησιν ἀντιλήψεως μέχρι τῆς κατὰ λογικὴν ἀφαίρεσιν διαμορφουμένης ἀπολύτου γνώσεως.
φαινομενολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος ἢ ἰδιάζων εἰς τὴν φαινομενολογίαν βλ.λ.1) κ. 2) : **φαινομενολογικὴ θεωρία - δοξασία.**
φαινόμενο(ν) (τὸ) (ἐκ μτχ. τοῦ φαίνομαι) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. πᾶν ὅ,τι φαίνεται, ὑποπίπτει εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν, δθ. πᾶν τὸ ἐμφανές, κατάδηλον : Ἀριστλ.Οὐρ.3,4,Β, αὐτ.Μεταφ.11,9,1 **τῶν φαινομένων θειότατον**· **2)** ἐν τῇ ἀρχ. φιλοσοφίᾳ, φαινόμενα καλοῦνται τὰ **ὄντα καὶ τὰ ἀληθῆ**: αὐτ.3,5, αὐτ.Ψυχ.1,2,8, ΖΜ 1,1,8· **3)** ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ, πᾶσα μεταβολὴ συμβαίνουσα εἰς τὸ σύστημα τῶν κόσμων ἢ τὸν οὐράνιον κύκλον καὶ γινομένη ἀντιληπτὴ ὑπὸ τῶν αἰσθητηρίων μας. δθ. κτ. πληθ. **τὰ φαινόμενα** τίτλος ἔργου τοῦ Εὐδόξου, ὅπερ μετέτρεψεν εἰς στίχους ὁ Ἄρατος : Ἵππαρχ. τοῦ Ἀράτ.κ.Εὐδοξ.Φαιν.Ἐξήγ.98· **4)** νεώτ. κ. δημ. φυσ. πᾶσα μεταβολὴ συμβαίνουσα εἰς τὸν ὑλικὸν κόσμον καὶ γινομένη ἀντιληπτὴ εἴτε ὑπὸ τῶν αἰσθητηρίων, εἴτε δι' εἰδικῶν ὀργάνων : **ἡ βροχὴ εἶναι μετεωρολογικὸν φαινόμενον**· **5)** ὁμ. πᾶν γεγονὸς τοῦ σωματικοῦ ἢ ψυχικοῦ βίου ἀνθρώπων καὶ ζώων : **ἡ βούλησις εἶναι ψυχικὸν φαινόμενον**· **6)** πᾶν ὅ,τι φαίνεται εἰς τὸν νοῦν, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ πράγματι ὑπάρχον : Πλάτ.Πολ. 506Ε **ναί, ἔφη, φαινόμενα, οὐ μέντοι ὄντα**, αὐτ. 517Β, Ἀριστλ.Τοπ.1,1,3, αὐτ ΗΝικ.3,4,4· **7)** νεώτ. κ. δημ. πᾶν ὅ,τι εἶναι ἀσύνηθες ἢ ἔκτακτον : **αὐτὸ τὸ παιδὶ εἶναι φαινόμενον εὐφυΐας** - ἀταξίας - **πονηρίας**· **8)** νεώτ. φιλοσ. τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐμπειρίας, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ νοούμενον ἢ τὸ πρᾶγμα καθ' αὑτό.
φαινομένως ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τὸ φαινόμενον, μὴ ἀληθῶς : Πρόκλ.Ἀλκ.1,73 (=243).
φαινομηρίς-ίδος (ἡ) κ. νεώτ. μτγν. κ. **φανόμηρις** (Πολυδ.2,187) γυνὴ φέρουσα ἀνοικτὸν εἰς τὰ πλάγια χιτῶνα, ὥστε νὰ φαίνωνται οἱ μηροὶ αὐτῆς αὐτ.7,55 **«ἐκ τῆς κάτω πέζης παρέφαινον τοὺς μηροὺς μάλιστα αἱ Σπαρτιάτιδες, ἃς διὰ τοῦτο φαινομήριδας ὠνόμαζον»** : Ἴβυκ 57· **2)** νεώτ. ὁ ὡς ἄνω ἀνοικτὸς χιτὼν ἢ ἀνοικτὴ ἐσθής.
φαινόπους-οδος (ὁ,ἡ) Θεόγνωστ.Καν.12 **«λευκόπους»**· **2)** Σουΐδ. **«λαμπρόπους».**
φαινοπροσωπῶ-έω μτγν. δεικνύω τὸ πρόσωπόν μου δημοσίᾳ, δὲν φοβοῦμαι τὰ μάτια τοῦ κόσμου, ἤτοι παρουσιάζομαι θαρραλέως πρὸ τοῦ λαοῦ : Κικ.Ἀττ.14,22,2.
φαίνουκλον (τὸ) τὸ μάραθον : ΕΓουδ. **ἐν λ.** μάραθον.
φαινούλης (ὁ) πάπ. δ. προφ. τοῦ φαινόλης βλ.λ.
φαΐναφ-οπος (ὁ,ἡ) (ὦφ) μτγν. ποι. ὁ φαεινὴν ἔχων ὄψιν, φαεινός : Μαν.4,239 **ἡνίκ' ἂν . . ὀφθῇ . . Φαίνων κατ' αἰθέρα φαίνοπι ῥόμβῳ.**
φαίνω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. μ. τὸ μέσ. **φαίνομαι,** ἐπ. **φαείνω** βλ.λ., μέλλ. **φανῶ** (Εὐρ.Βάκχ.528 **ανα-**, Ἀριστφ.Ἱππ.300), εὐκτ. **φανοίην** (Σοφ.Αἰ.313), μτγν. μέλλ. **φανήσω** (Ἀρχιμ.Ψαμμ.331), ἀόρ. **ἔφηνα** (Ἡρ. 1,95), δωρ. **ἔφᾱνα** (Πίνδ.1 4(3),4, Αἰλ.ΠΙ 12,33, ΚΔ Λουκ.1,79), μτγν. ἀόρ. **β' ἔφᾰνον,** ἐπ. ἀόρ. **β' ἐν γ'** προσ. **φάνεσκε,** παρακ. **πέφαγκα** (Δεὶν.92,4 **απο-**, αὐτ.97,9, αὐτ 37), ἀμτβ. παρακ. **πέφηνα,** δωρ. **γ'** πληθ. **πεφάναντι** (Σώφρ.75 **ἐκ-**), ὑπερσ. **ἐπεφήνειν** (Δίων Κ 46,10), μέσ. μέλλ. **φανοῦμαι** (Ὀδ.Μ 230), ἰων. **φανέομαι** (Ἡρ.3,35) εὐκτ. β' πληθ. **φανοῖσθε** (Λυσ.176,12), ἀόρ. α' **ἐφηνάμην** (Σοφ.Φιλ. 944), παθ. ἰων. παρατ. γ' ἐν. **φαινέσκετο** (Ὀδ.Ν 194), παθ. μέλλ. **φανήσομαι** (Ἡρ.8,108), ἐπ. μέλλ. **πεφήσομαι** (Ἰλ.Ρ 155), παθ. ἀόρ. α' **ἐφάνθην,** Αἰσχ. Πέρσ.264, Σοφ.ΟΤ 525, Ξεν.Ἑλλ.6,4,11, Δημ.1325), ἐπ. **ἐφαάνθην,** γ' πληθ. **φάανθεν** (Ἰλ.Α 200, αὐτ.Ρ 650), ἀόρ. β' **ἐφάνην,** δημ (ἐ)**φάνηκα,** ἐπ. γ' πληθ. **φάνεν** (Ὀδ.Σ 68), ἐπ. ὑποτ. **φανείῃ** (Ἰλ.Τ 375), ἐπ. ἀπαρφ. **φανήμεναι** (αὐτ.Β 240), παρακ. **πέφασμαι** (Σοφ.ΟΚ 1543), γ' ἐν. **πέφανται** (Ἰλ.Β 122, αὐτ.Π 207, Πίνδ.Π 5,153, Αἰσχ.Ἀγ.374) κ. **πέφαται** (Στοβ.487,51), ἀπαρφ. **πεφάνθαι** (Πλάτ.Εὐθ.294Α), μτχ. **πεφασμένος** (Θέογν.227), γ' πληθ. ὑπερσ. **ἐπέφαντο** (Ἡσίοδ. Α 166), φέρω εἰς φῶς, καθιστῶ τι φανερόν, κάμνω νὰ φανῇ, φανερώνω, ἐπὶ φυσικῆς ἐνν. : Ἰλ.Β 324 **ἡμῖν μὲν τάδ' ἔφηνε τέρας μέγα μητίετα Ζεύς,** αὐτ.353, Ὀδ.Γ 173 **ἠτέομεν δὲ θεὸν φῆναι**

τέρας, Πίνδ.Ν 5,10, αὐτ.32 φαίνοισα πρόσωπον ἀλάθεια, Ἡρ.2,132, Σοφ.Φιλ.297 ἔφην' ἄφαντον φῶς, Εὐρ.Ἠλ.565· || κ. παθ. ἔρχομαι εἰς φῶς, καθίσταμαι, γίνομαι ὁρατός : Ἰλ.Β 546 ἕκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγή, Ὀδ.Σ 67 φάνεν δέ οἱ εὐρέες ὦμοι, - ἡ φαινομένη πλευρὰ τοῦ ὄρους, - ἀπὸ τὸ σπίτι μου φαίνεται τὸ δικό σας· || ἰδ. ἐπὶ πυρός, γίνομαι ὁρατὸς ὡς ἐκ τῆς λάμψεώς μου : Ἰλ.Θ 561 πυρὰ φαίνεται Ἰλιόθι πρό· || κ. ἐπὶ τῆς ἐμφανίσεως ἢ ἐπιτολῆς τῶν οὐρανίων σωμάτων : αὐτ.556 ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην φαίνετ' ἀριπρεπέα· || κ. ἐπὶ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τῆς ἕω : αὐτ.Α 477 ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς, Ὀδ.Β1· || ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν τὴν αὐγήν, κατὰ τὰ χαράματα : Ἰλ.Ι 618, Ὀδ.Δ 407· || πάπ. κ. νεώτ. κ. δημ. καθίσταμαι φανερός, φανερώνομαι : ἡ αἰτία τῆς κλοπῆς ἐφάνη, - ἵνα φανῇ τὸ γεγονός, - ὅπως μὴ αὐτὸς φανῇ, - τὸ δίκαιον, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ φανῇ ἀργὰ ἢ γρήγορα· **2)** δεικνύω ἀποκαλύπτων τι, κάμνω τι διὰ τῆς ἀποκαλύψεως φανερόν, παρουσιάζω, ἀποκαλύπτω : Ὀδ.Σ 67 φαῖνε μηρούς, αὐτ. 74 ἐκ ῥακέων ὁ γέρων ἐπιγουνίδα φαίνει· || κ. μον. κ. παθ. δι' ἀπογυμνώσεως γίνομαι ὁρατός, παρουσιάζομαι, ἐμφανίζομαι : Ἰλ.Ο 275 ἐφάνη λὶς εἰς ὁδόν, Πρόδρ.2,556 καὶ φαίνονται καὶ οἱ σάρκες μου καὶ ἀμοιάζω νυκτοκλέπτης· || κ. νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ προσ. : Σοφ.ΟΚ 77 αὐτοῦ μέν', οὗπερ κἀφάνης, αὐτ.Φιλ.1746, Ξεν.Ἀν.1,10,16 ἐθαύμαζον ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος φαίνοιτο, - ἔχει καιρὸ νὰ φανῇ ἀπὸ 'δῶ, - δὲν φαίνεσαι τώρα τελευταῖα· || φρ. φανῆναι ὁδὸν βραχυλ. ἔκφρ. ἀντὶ ἐλθεῖν ὁδὸν ὥστε φανῆναι : Σοφ.Ἠλ.1274· || ὁμ. κ κέλευθον φανείς : αὐτ.ΑΙ.878· **3)** ὁμ.τὸ παθ. ἐμφανίζομαι, ἐπιφαίνομαι : Ἰλ.Β 122 τέλος οὔπω τι πέφανται, αὐτ Η 104, αὐτ.Π 207, Ὀδ.Φ 106, Σοφ. Ἀντ.100 ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλλιστον ἑπταπύλῳ φανὲν Θήβᾳ τῶν προτέρων φάος, ἐφάνθης ποτ', αὐτ.ΟΤ 474, αὐτ.848, αὐτ.Τρ.1· **4)** ὁμ. ἐκδηλοῦμαι : Ὀδ.Δ 361 οὐδέ ποτ' οὖροι πνείοντες φαίνονθ' ἁλιαέες· || δημ. ἐκδηλοῦμαι, παρέχω σαφεῖς ἐνδείξεις, προμηνύομαι : ἡ καλὴ μέρα ἀπὸ τὸ πρωὶ φαίνεται· **5)** ὁμ. τὸ παθ. παρουσιάζομαι, ἔρχομαι, γίγνομαι, γεννῶμαι : Σοφ.ΟΚ 974 φανεὶς δύστηνος, αὐτ.ΑΙ.1020 δοῦλος ἀντ' ἐλευθέρου φανείς, Ξεν.Ἀν.7,7,28 ἐκ βασιλέως ἰδιώτην φανῆναι· **6)** φανερώνω, δεικνύω, καταδεικνύω, ἀποκαλύπτω : Σοφ.ΟΤ 1299 τὰ δ' αὐτίκ' ἐς τὸ φῶς φανεῖ κακὰ ἑκόντα κοὐκ' ἄκοντα, αὐτ.Ἀντ.1078 φανεῖ κωκύματα (οἱ θρῆνοι θὰ φανερώσουν τὴν ἀλήθειαν), αὐτ.853, Εὐρ.ΙΤ 899, Ἀντιφ.129,13 τὸν μιαρὸν τῷ χρόνῳ ἀποδόντες φῆναι, Ξεν.Ἀν.4,3,13 εὔχεσθαι τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε ὀνείρατα καὶ τὸν πόρον· || κ. μτ. κατηγορουμένου : Σοφ.ΑΙ.1362 ἡμᾶς σὺ δειλοὺς φανεῖς· **7)** παρουσιάζω, ἐπιδεικνύω, παρέχω, δίδω : Ὀδ.Δ 12 Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκέτ' ἔφαινον, αὐτ Ο 26, Αἰσχ.ἀπ.305,4 δύο μορφὰς φαίνειν· **8)** ἐπιδεικνύω, καταδεικνύω, ἀποδεικνύω, φέρω εἰς φῶς, ἐκθέτω, λέγω : Ἰλ.Σ 295 μηκέτι ταῦτα νοήματα φαῖν' ἐνὶ δήμῳ, Ὀδ.Θ 237, αὐτ.Υ 309, Ἡσίοδ.Θ 689, Πίνδ.Ι 4(3)20, Ἡρ.3,36 ὁ μὲν δὴ εὔνοιαν φαίνων συνεβούλευέ οἱ ταῦτα, αὐτ.127, Αἰσχ.Χο.326· **9)** ποιῶ τι φανερόν, καθιστῶ, κάμνω σαφές, ἐναργές, σαφηνίζω, ἑρμηνεύω, ἀναλύω, ἐξηγῶ : Ἡρ.1,116 οὕτω δὴ ἔφαινε τὸν ἐόντα λόγον, αὐτ. 117, αὐτ.95· **10)** ἐπὶ ἤχου, κάμνω τι φανερὸν εἰς τὸ οὖς, τὴν ἀκοήν, κάμνω νὰ ἠχήσῃ καθαρῶς, εὐκρινῶς : Ὀδ.Θ 496, Αἰσχ.Εὐμ.569 σάλπιγξ ὑπέρτονον γήρυμα φαινέτω στρατῷ· **11)** καταγγέλλω, καταμηνύω, προδίδω, καταδίδω : Ἀριστφ.Ἀχ.300 φανῶ σε τοῖς πρυτάνεσι, αὐτ.824, Δημ.1324· || καταγγέλλω τι ὡς παράνομον : αὐτ. 542 εἰ . . ἀπέδοτο φήνας κυνίδιον Σεριφίων, αὐτ. 819· || τὰ φανθέντα πράγματα περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο καταγγελία ὡς παρὰ τὸν νόμον ἢ λαθρεμπορικῶς εἰσαχθέντων : Δημ.1323 ἔνοχον εἶναι Θεοκρίνην τῷ φήναντα Μίκωνα Χολλείδην μὴ ἐπεξελθεῖν· **12)** ἀπολ. παρέχω, δίδω πληροφορίας : Ξεν.ΚΠ 1,2,14 φαίνουσι μὲν οἱ φύλαρχοι ἕκαστοι καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλόμενος· **13)** κ. νεώτ. κ. δημ. τὸ παθ. μτ. ἀπαρφ. εἶμαι κατὰ τὸ φαινόμενον, παρέχω τὴν ἐντύπωσιν, νομίζομαι, θεωροῦμαι ὅτι . . : Ὀδ.Ο 25 δμωάων ἥτις τοι ἀρίστη φαίνεται εἶναι, αὐτ.Ξ 355 οὐ γάρ σφιν ἐφαίνετο κέρδιον εἶναι, Ἡρ.7,137 τοῦτό μοι θειότατον φαίνεσθαι γενέσθαι, Αἰσχ.Πρ.317, Ἀριστφ.Νεφ.403 εὖ λέγειν φαίνει· || τὸ ἀπαρφ. τοῦτο συχν. παραλείπεται : Ἰλ.Ε 864, αὐτ.Ι 94 οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή, Ὀδ.Ξ 106 ὅστις φαίνηται ἄριστος, αὐτ.Ζ 137, Πλάτ.Πολ.368D ἕρμαιον ἂν ἐφάνη· || π. Ἡρ. κ. ἀττ. συντάσσεται κ. μτ. μτχ., ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐνν.· φαίνεσθαι μτ. ἀπαρφ. δηλοῖ γνώμην ὅτι πρᾶγμά τι φαίνεται νὰ εἶναι, ἐνῷ φαίνεσθαι μτ. μτχ. δηλοῖ γεγονός, ὅτι δηλ. πρᾶγμά τι φανερῶς εἶναι οἷον λέγεται, π.χ. φαίνεται εἶναι φαίνεται νὰ εἶναι, ἀλλὰ φαίνεται ὢν φανερῶς εἶναι : Ἡρ.1,32 ἐμοὶ σὺ μέγα πλουτέειν φαίνεαι (μοῦ δίδεις τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἶσαι πλούσιος), αὐτ.7,173 εὔνοος ἐφαίνετο ἐὼν (ὅτι ἦτο φανερῶς εὔνους), Θουκ.1,2 φαίνεται ὁ νόμος ἡμᾶς βλάπτων, Πλάτ.Σοφ.235D φαίνομαι δύο καθορᾶν εἴδη· || συχν. παραλείπεται ἡ μτχ. : Πίνδ.Π 5,154 πέφανται ἁρματηλάτας σοφὸς (ὤν), Αἰσχ.Ἀγ.1632 ἡμερώτερος φανεῖ, Εὐρ.Βάκχ.925 τί φαίνομαι; Θουκ.1,8 Κᾶρες ἐφάνησαν (ὄντες)· || δθ. τὸ φαίνεσθαι ἀντίκειται τῷ εἶναι : Εὐρ.ἀπ. π.Ἀριστφ.Ἀχ.441 εἶναι μὲν ὅσπερ εἰμί, φαίνεσθαι δὲ μή, Ξεν.Ἀπομν.1,7,3 στρατηγὸς . . μὴ ὢν φαίνεσθαι· || νεώτ. κ. δημ. μτ. προτ. εἰσαγομένης διὰ τοῦ νά : δὲν θέλω νὰ φαίνωμαι μόνον ἀλλὰ καὶ νὰ εἶμαι δίκαιος· || ὁμ. κ. ἀπολ. φαίνεται εὔκολον - δύσκολον - ὀρθὸν - δίκαιον· **14)** ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ φαίνομαι κεῖται ὁτὲ μὲν ἐξ ἀντικειμένου ἐπὶ τῶν πραγμάτων ὅσα εἶναι ἐμφανῆ εἰς τὰς αἰσθήσεις, ὁτὲ δὲ ἐξ ὑποκειμένου ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ὅσα φαίνονται εἰς τὸν νοῦν ὡς ὄντα τοιαῦτα ἢ τοιαῦτά τινα : Ἀριστλ.Οὐρ.4,5,9, αὐτ. ΖΓ 1,2,6, αὐτ.ΗΝικ.1,7,11, ἈΠρ.1,1,7· || ἡ δευτέρα αὕτη σημ. διακρίνεται ἀπὸ τοῦ δοκῶ, δοξάζω : αὐτ.Ψυχ.2,3,15 τὸ φαίνεσθαί ἐστι τὸ δοξάζειν ὅπερ αἰσθάνεται· **15)** μτγν. μτ. δοτ. προσ. κ. ἀπαρφ., νομίζω, θεωρῶ καλόν, εὔλογον : Διον.Ἀλ. Ῥωμ.2,14, αὐτ.4,85· || αὐτὸ φανὲν αὐτοδήλως : Ἀριστλ.Πολιτ.3,5,4· || κ. ἄνευ ἀπαρφ. : Πάπ. ὡς καὶ σοὶ φανήσεται, αὐτ.ἐφάνη αὐτῷ, αὐτ. ἐφάνη οὖν μοι· || σπαν.ἐν τῇ αὐτῇ σχεδὸν σημ. πρὸς τὴν τοῦ δοκῶ μτ. τοῦ ὁποίου κ. συνεκφέρεται ἢ συνάπτεται : Εὐρ.Ἱππ.1071 εἰ δὴ κακός γε φαίνεσθαι δοκῶ γέ σοι, Θουκ.1,122 δοκοῖμεν . . ἂν χείρους φαίνεσθαι, Ξεν.Ἀπομν.2,1,22· || μον., νεώτ. κ. δημ. ἀπροσ. μτ. γενικ. τῆς προσ. ἀντων. νομίζω, θεωρῶ ὀρθόν, καλόν : Ἐρωτόκρ.2,128 ποὺ φαίνεταί σ' ὄχ' τὸ δεντρὸ τὸν εἶχασι κομμένο, αὐτ.4, 1701, αὐτ.5,571 ὥρες σὲ σκοτεινὴ φλακὴ τσὶ φαίνετο πὼς εἶναι, - μοῦ φαίνεται ὅτι ἀργήσαμε, - δὲν σοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι ὥρα νὰ φύγωμε ;, - ἔτσι σοῦ φαίνεται (νομίζεις ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἐνῷ δὲν ἔχει οὕτως, ἀπατᾶσαι)· || ὁμ. ὡς (ἢ ὅπως) φαίνεται (κατὰ τὰ φαινόμενα, πιθανῶς) : ὡς φαίνεται, θὰ καλοκαιρέψῃ πολὺ σύντομα· || συχν. ἐν τοῖς διαλόγοις τοῦ Πλάτ. εὑρίσκεται ἐν ἀποκρίσει, ὁπότε ἀποδοτέον διὰ τοῦ ναί, μάλιστα : αὐτ.Πρωτ.322Ε φαίνεταί σο

ταῦτα; - φαίνεται, αὐτ.Πολ.333C, αὐτ.324D, Ξεν. Ἀπομν.4,2,20 (τοῦτο) **φῂς εἶναι; - φαίνομαι·** **16)** νεώτ. κ. δημ. φαίνεται εἰκάζεται : **φαίνεται ὅτι θὰ βρέξῃ - ὅτι θά' χουμε πόλεμο· 17)** παρέχω φῶς, φωτίζω τι, φέρω πρὸ αὐτοῦ φῶς, φέγγω : Ὀδ.Τ 25, αὐτ.Η 102 **φαίνοντες νύκτας . . δαιτυμόνεσσι·** || κ. ἐπὶ τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης κττ. : Ἀριστφ.Νεφ.586 **οὐ φανεῖν ἔφασκεν ὑμῖν,** Πλάτ.Τίμ.39Β, Θεόκρ.2,11 **ἀλλά, σελάνα, φαῖνε καλόν·** || κ. ἐπὶ τῶν Διοσκούρων : Εὐρ.Ἠλ.1234· || κ. ἐπὶ τοῦ ἔαρος ὡς ὄντος λαμπροῦ, ὡς λάμποντος : Αἰσχ.ἀπ.305,4 **ἦρι μὲν φαίνοντι· 18)** τὸ οὐδ. τῆς μτχ. ἐνεστ. **φαινόμενον** (τὸ) ὡς αὐσ. βλ.λ.· **19)** ρηματ. π. φάσμα, φάσις.

φαίνω (2) μσν. δημ. συγκεκομμ. τ. τοῦ ὑφαίνω βλ.λ. : Πρόδρ.1,362 **κάπα μου, ἄνταν σ' ἔθηκεν ἡ βλάχα νὰ σὲ φάνῃ.**

φαινων-οντος (ὁ) ὁ λάμπων, ὁ φωτίζων, ὄνομα πλανήτου, τοῦ νῦν Κρόνου ὀνομαζομένου : Ἀριστλ. Κόσ.2,9, Κικ.ND 2,20.

φαινῶπις-ιδος (ἡ) μτγν. ποι. ἰδιότυπ. θηλ. τοῦ φαίνοψ βλ.λ. : Μαν.2,177 **ἦν . . Κρόνου . . ἀστὴρ φαινώπιδα τάξιν ἐπίσχῃ.**

φαιο- α' συνθ. πολλῶν λ. προσθέτον εἰς τὴν ἔνν. τοῦ β' συνθετικοῦ τὴν ἔνν. τοῦ φαιοῦ, οἷον **φαιοκίτρινος, φαιόλευκος,** φαιόξανθος.

φαιομυελῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ τεφρομυελῖτις βλ.λ.

φαιορρητίνη (ἡ) νεώτ. ρητινώδης κόνις ἐξαγαμένη ἐκ τοῦ ρήου.

φαιός-ά-όν κ. μσν. κ. νεώτ. ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ χρώματος τοῦ λυκαυγοῦς ἢ τοῦ λυκόφωτος ἢ τοῦ σκιόφωτος τῆς ἑσπέρας, ὁ ἔχων χρῶμα μεταξὺ λευκοῦ καὶ μέλανος, σκοτεινόχρους, τεφρόχρους, σταχτερός, ἀμαυρός, μουντός, ακοῦρος, δθ. κ. ἐπὶ παντὸς χρώματος γενομένου ἐκ μείξεως μέλανος καὶ λευκοῦ· Πλάτ.Τίμ.68C «φαιὸν (γίγνεται) λευκοῦ τε καὶ μέλανος (κράσει)», Φώτ. «φαιόν· χρῶμα σύνθετον ἐκ μέλανος καὶ λευκοῦ» : Ἀλεξ. Κυπρ.1 **οἶσε δεῦρό μοι λευκοὺς μὲν ὀκτώ, τῶν δὲ φαιῶν τοὺς ἴσους,** Πολύβ.30,4,5, Ἐπιγρ., Πάπ.· || κ. ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μέλας καὶ πρὸς τὸ λευκὸς ὡς τὸ ἄλυπος πρὸς τὸ λυπηρὸς καὶ πρὸς τὸ ἡδύς, ἐπὶ ἐνν. ἁπλῶς ἀρνητικῆς : Πλάτ.Πολ. 585Α **πρὸς μέλαν φαιὸν ἀποσκοποῦντες· 2)** νεώτ. τεφρός, σταχτύς, γκρίζος : **φαιὰ μαλλιά· 3)** όμ. ἀνατομ. **φαιὰ οὐσία** ἡ περιφερικὴ φλοιώδης στιβὰς τοῦ ἐγκεφάλου ἢ ἡ κεντρικὴ μοῖρα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ· **4)** μτφ. ἐπὶ ἤχου ἢ τῆς φωνῆς, βαθύς, σομφός : Ἀριστλ.Ἀκουστ.27, Σέξτ.Ἐμπ. Μαθ.6,41(364) **οὐ ξένον εἰ ὥσπερ φαιάν τινα καὶ μέλαιναν καὶ λευκὴν φωνὴν ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν ὅρασιν αἰσθητῶν κεκλήκαμεν,** Πολυδ.2,117.

φαιότης-ητος (ἡ) ἡ ἰδιότης τοῦ φαιοῦ βλ.λ. : Ἀριστλ.Φυτ.2,9,5.

φαιουρός-όν (οὐρά) μτγν. ποι. ὁ ἔχων φαιάν, σταχτερὴν οὐράν : Λυκόφρ.334 **Μαίρας ὅταν φαιουρὸν ἀλλάξῃς δομὴν** (πιθ. ἐκ τοῦ φάος, ὁπότε λάμπουρος).

φαιοφυτίνη (ἡ) νεώτ. βοταν. χλωροφύλλη, ἧς ἀφῃρέθη τὸ μαγνήσιον τῇ ἐπιδράσει ὀξαλικοῦ ὀξέος.

φαιοχίτων-ωνος (ὁ,ἡ) κ. νεώτ. ὁ φέρων φαιόν, τεφρόχρουν χιτῶνα : Αἰσχ.Χο.1049 **φαιοχίτωνες καὶ πεπλεκτανημέναι πυκνοῖς δράκουσιν.**

φαιρίδδω Ἡσ. «σφαιρίζω. Λάκωνες, Βοιωτοί».

φαιρωτήρ-ῆρος (ὁ) Ἡσ. «σφαιρωτήρ, Λάκωνες· σκύτος».

φαῖσι αἰολ. τ. τοῦ φασὶ γ' πληθ. όρ. ἐνεστ. τοῦ ρ. φημὶ βλ.λ. : Σαπφ.ἀπ.56.

φάκα (ἡ) (τουρκ.) δημ. μυοπαγὶς βλ.λ.· || ωρ. πιάστηκε στὴ φάκα συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ ἀπεκαλύφθη πονηρευόμενός τι.

φακᾶς (ὁ) μτγν. ὁ φέρων φακούς, φακοειδῆ στίγματα, φακίδες, δθ παρωνύμιον σκωπτικὸν τοῦ Διοσκορίδου· Σουΐδ. ἐν λ. «Διοσκορίδης ὁ ἰατρὸς φακᾶς ἐπεκλήθη διὰ τοὺς ἐπὶ τῆς ὄψεως φακούς».

φακέα (ἡ) ἀσυναίρ. τ. τοῦ φακῆ βλ.λ.

φάκελ(λ)ο (τὸ) δημ. τ. τοῦ φάκελος βλ.λ.

φακελ(λ)οποιεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ ἐργοστάσιον κατασκευῆς φακέλων.

φακελ(λ)οποιΐα (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη καὶ ἡ βιομηχανία κατασκευῆς φακέλων.

φακελ(λ)οποιός (ὁ) νεώτ. ὁ ἐργάτης ὁ κατασκευάζων φακέλους.

φάκελ(λ)ος κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. **φάκελ(λ)ο(ν)** (τὸ) δέσμη, δεσμίς, δεμάτι : Ἡρ.4,62 **φρυγάνων φάκελοι συννενέαται ὅσον τε ἐπὶ σταδίους τρεῖς,** αὐτ 67, Εὐρ.Κύκλ.242, Θουκ.2,77 **φοροῦντες ὕλης φακέλους,** Ἀριστλ.Μεταφ.4,6,11, Πλούτ.Φάβ.6, Αἰλ.ΖΙ 6,61, αὐτ.10,10 **φάκελοι ράβδων μεγάλοι,** Ἰώσ.ΑΙ 7,4 **φακέλους ὕλης ξηρᾶς περιβαλὼν τῷ χωρίῳ, πῦρ ἐνῆκε· 2)** Σουΐδ. ἐν λ. «τὸ τῆς κεφαλῆς φόρεμα, ὃ καὶ φακιόλιον λέγεται»· **3)** νεώτ. κ. δημ. τὸ ἐκ χάρτου ἐν σχήματι θύλακος περίβλημα ἐπιστολῶν ἢ ἐγγράφων, πλίκος· **4)** όμ. σύνολον ἐγγράφων ἀναφερομένων εἰς ὡρισμένην τινὰ ὑπόθεσιν : **ἀπωλέσθη ὁ φάκελος τῶν ἀνακρίσεων· 5)** όμ. **ταχυδρομικὸς φάκελος** τὸ σύνολον τῶν ἔκ τινος ταχυδρομείου πρὸς ἄλλο ἀποστελλομένων ἀντικειμένων.

φακελ(λ)ῶ-όω μσν. κ νεώτ., δημ. φακελ(λ)ώνω ἐγκλείω ἐπιστολὴν ἢ ἔγγραφον ἐντὸς φακέλου : Νικ.Χων.Χρον.197C **τὴν ἱστορίαν εἰς τὸ πολύστιχον ἐφακέλωσαν.**

φακελ(λ)ώδης-ους-ες νεώτ. βοταν. ἐπὶ ριζῶν, ὁ ἔχων σχῆμα φακέλου βλ.λ.).

φακελ(λ)ώνω δημ. τ. τοῦ φακελλῶ βλ.λ.

φάκελος (ὁ) ὀρθοτ.γρ. τοῦ φάκελλος βλ.λ.

φακελῶ-όω ὀρθοτ.γρ. τοῦ φακελλῶ όω βλ.λ.

φακεύς-έως (ὁ) σπάν. τ. τοῦ φακῆ βλ.λ. : Εὔφρ. π. Ἀθήν.11,503Α **ἐπὰν δὲ καλέσῃ φυγέα τὴν φυκτηρίαν . . φακέα τὴν φακῆν τί δεῖ ποιεῖν;.**

φάκεφα (τὰ) πάπ. βεβρασμέναι φακαί.

φακεφός-ή όν πάπ. ὁ βράζων φακούς, φακᾶς.

φακῆ (ἡ) (φακέα) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. φυτὸν ἐκ τῶν χεδροπῶν ὡς καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, δθ. ἔδεσμα ἐκ φακῶν, φακῖδα : Εὔφρ.π.Ἀθήν.11,503 \ **ἐπὰν δὲ καλέσῃ . . φακέα τὴν φακῆν, τί δεῖ ποιεῖν;,** Ἀριστφ.Σφ.811 **καὶ πῦρ γε τουτὶ καὶ προσέστηκεν φακῆ, ἐὰν ροφεῖν δέῃ τι,** Διογ.Λ 6,37· || νεώτ. φρ. **ἀντὶ πινακίου φακῆς** ἀντὶ μηδαμινῆς ἀμοιβῆς· || δημ. **παλληκάρι τῆς φακῆς** εἴρων. ἐπὶ θρασυδειλῶν· **2)** δημ. **φακῆ τοῦ νεροῦ** τὸ φυτὸν λέμνα, ἄ. φοροφάκη.

φακηφός (ὁ) πάπ. δ. τ. τοῦ φακεφὸς βλ.λ.

φακιάλιον (τὸ) πάπ. δ. τ. τοῦ φακιόλιον βλ.λ.

φακιάριον (τὸ) Ἐπιγρ. κ. πάπ. δ.τ. τοῦ φακιάλιον.

φακῖδα (ἡ) δημ. ἐφηλὶς βλ.λ.

φακιδιάρης (ὁ) δημ., θηλ. **-α** ὁ ἔχων ἐφηλίδας, φακίδες.

φακίης (ἡ) (λατ.) μσν. ἡ ὄψις : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.1,32.

φακινᾶς (ὁ) πάπ. ὁ ἔμπορος φακῶν.

φάκινος-η-ον ὁ ἐκ φακῶν πεποιημένος : **Σώπ.** π. Ἀθήν.4,158D **φάκινον ἄρτον ἐσθίειν.**

φακιόλι(ον) (τὸ) (λατ.) κ.-όλιν μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ., πάπ. **φακιάλιον** εἶδός τι κεφαλοδέσμου ἐκ λεπτοῦ τουλπανίου ἐγχρώμου ἢ οὔ, συνήθως χρησιμοποιούμενον ὑπὸ γυναικῶν : ΨΚωδ.285,5 (ἐκδ.Freg.), Σχόλ.Ἀριστφ.Πλ.729· || ἐκμαγεῖον, χειρόμακτρον, πετσέτα· Ἰω.Λυδ.Ἀρχ.1,33 **φακιόλιν.**

φακίολας (ὁ) μσν. ὁ φάκελος βλ.λ. : Διον. Ἀλ.Ρωμ.7,11.

φάκιον (τὸ) ἀφέψημα φακῶν ἐν χρήσει ὡς ἰατρικόν : Ἱππ.474,19.

φάκιος-ον πάπ. **ὁ** ἀνήκων **ἢ** ἀναφερόμενος εἰς τὴν φακῆν, ὁ τῆς φακῆς : ἀχύρου φακίου.

φακίρης (ὁ) (ἀραβ.) νεώτ. κ. δημ., θηλ. -ισσα, Ἰνδὸς ἀσκητὴς καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῶν ἐκτελούντων διάφορα ὑπερφυσικὰ πειράματα· **2)** κτ. ἐπέκτ. ἐν μοιρολατρείᾳ ἀδρανῶν.

φακιρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων **ἢ** ἰδιάζων εἰς φακίρην βλ.λ. : **φ- θαύματα, φ- νοοτροπία.**

φακιρισμός (ὁ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τῶν φακιρῶν νὰ ἐκτελοῦν διάφορα ὑπερφυσικὰ πειράματα καὶ θαύματα· **2)** κτ. ἐπέκτ. μοιρολατρεία.

φακιώλιον (τὸ) δ. τ. τοῦ φακιόλιον βλ.λ.

φακλεῖον (τὸ) (λατ.) πάπ. δᾴς, λαμπάς.

φακοειδής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ ἔχων τὸ σχῆμα τοῦ φακοῦ βλ.λ.1), ὁ πρὸς αὐτὸν ὅμοιος : Ἀριστλ. Οὐρ.2,4,8, Πλούτ.Ἠθ.288B **τὸ γὰρ φαινόμενον σχῆμα τῆς σελήνης, ὅταν ᾖ διχόμηνος . . φακοειδές ἐστι καὶ δισκοειδές,** Διοσκ.4,178, Πολυδ. 2,71· **2)** νεώτ. ὁ ὁμοιάζων πρὸς φακὸν βλ.λ.8).

φακομαλακία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. μαλάκυνσις τοῦ φακοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ.

φακόμετρον (τὸ) νεώτ. ὄργανον μετρήσεως τῆς διαθλαστικῆς δυνάμεως τῶν φακῶν.

φακοπτισάνη (ἡ) μτγν. ἔδεσμά τι λαμβανόμενον ἐξ ἐκχειλίσματος ἡλεσμένων φακῶν καὶ κριθῶν : Γαλ.6,324, Ὀρειβ.1,38,8.

φακοπωλεῖον (τὸ) πάπ. κατάστημα **ἢ** μέρος ἔνθα πωλοῦνται φακαί.

φακοπώλης (ὁ) πάπ. **ὁ** πωλητὴς φακῶν.

φακός (ὁ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. τὸ φυτὸν καὶ **ὁ** καρπὸς τῆς φακῆς : Σόλ.π.Ἀθήν.14,645F **τρώγουσι συμμεμιγμένους γούρους φακοῖσι,** Ἡρ.4,17 **κρόμμυα καὶ σκόροδα καὶ φακοὺς καὶ κέγχρους·** **2)** ἔδεσμα ἐκ φακῶν : Φερεκρ.Κοριαν.1, Ἄμφις Ἀδὴλ.4· **3)** μτγν. **φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων** φυτόν τι φυόμενον εἰς τὰ ἕλη, τὸ φυτὸν λέμνα ἡ μικρά : Διοσκ.4,88· **4)** πᾶν πρᾶγμα ὅμοιον κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸν ὠμὸν καρπὸν τοῦ φακοῦ, ὅθ. **φακὸς ὀστράκινος** πλατὺ ἀγγεῖον εἰς σχῆμα φακῆς χρήσιμον πρὸς θέρμανσιν : Ἱππ.576,44, αὐτ. Ἀρετ.Ὀξ.Νούσ.2,5· ‖ **φακὸς τοῦ ἐλαίου** ἀγγεῖον ἐλαίου, λαδικὸ : ΠΔ Βασ.1,10,1 **καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου·** **5)** θήκη νεκροῦ : Ἰουστ.34C **ἡμῖν ὑποδειξάντων καὶ φακόν τινα ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένον, ἐν ᾧ τὰ λείψανα αὐτῆς σώζεσθαι ἔλεγον·** **6)** κηλὶς ἐπὶ τοῦ σώματος, στίγμα, ἐφηλίς, φακίδα : Πλούτ.Ἠθ. 563A **ἀκροχορδόνες καὶ μιάσματα καὶ φακοὶ πατέρων ἐν παισὶν ἐμφανισθέντες,** αὐτ.800E· **7)** κόσμημά τι κλίνης : Ἀθήν.10,413B **φακὸν τῆς κλίνης περίχαλκον·** **8)** νεώτ. κ. δημ. σῶμα ἐκ διαφανοῦς ὕλης, τοῦ ὁποίου τὸ σχῆμα ὁμοιάζει πρὸς τὸ τῆς φακῆς, περιοριζόμενον εἴτε ὑπὸ δύο κομπύλων ἐπιφανειῶν, κυρτῶν ἢ κοίλων, εἴτε ὑπὸ μιᾶς καμπύλης καὶ μιᾶς ἐπιπέδου : **φακὸς ἀμφίκυρτος** (ὁ ἔχων ἀμφοτέρας τὰς ἐπιφανείας αὐτοῦ κυρτάς), **- φακὸς κοιλόκυρτος** (ὁ ἔχων τὴν μίαν τῶν ἐπιφανειῶν του κυρτὴν καὶ τὴν ἑτέραν κοίλην), **- φακὸς ἐπιπεδόκυρτος** (ὁ ἔχων μίαν τῶν ἐπιφανειῶν του κυρτὴν καὶ ἑτέραν ἐπίπεδον), - **φακὸς ἀμφίκοιλος** (ὁ ἔχων ἀμφοτέρας τὰς ἐπιφανείας του κοίλας) **9)** νεώτ. ἀνατ. **κρυσταλλοειδὴς φακὸς** ὄργανον διαθλαστικὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ κείμενον ὄπισθεν τῆς ἴριδος καὶ ἔμπροσθεν τοῦ ὑαλοειδοῦς σώματος, ἔχον σχῆμα ἀμφικύρτου φακοῦ· **10)** νεώτ. ζῳολ. γένος πρωτοζώων μαστιγωτῶν ἐκ τῶν **χλωριπελτιδῶν.**

φακοσκλήρωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. σκλήρυνσις τοῦ κρυσταλλοειδοῦς φακοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ.

φακοσκόπιον (τὸ) νεώτ. ὄργανον δι' οὗ ἐξετάζονται καὶ ἐξακριβοῦνται αἱ ἀλλοιώσεις τοῦ σχήματος τοῦ κρυσταλλοειδοῦς φακοῦ.

φακοτρίβων (ὁ) μτγν. **ὁ τρίβων φακούς,** ἐκεῖνος ποὺ κοπανίζει φακές : Γρηγ.Νύσσ.2,291B **συντιθεὶς ἐν ταῖς λοιδορίαις τὰ ἄμεικτα φακοτρίβωνα στρατιώτην καὶ ἅγιον ἐξάγιστον.**

φακούρα (ἡ) δημ. ὀνομασία ἐν Κρήτῃ **τοῦ φυτοῦ** νεραντζέα ἡ μεγαλόκαρπος.

φακοφόρος-ον μσν. ὁ φέρων, παράγων φακούς, φακὰς : Μαλάλ.11,35· **2)** ὁ φέρων φακοὺς βλ.λ.6), φακοειδῆ **στίγματα,** φακίδες : Ἰω.ΨΧρυσ. 10,900C **φακοφόρον τὸν ἄνδρα τὸν Ἀμβακούμ,**

φάκοψις-εως (ὁ,ἡ) γλωσσ. ὁ ἔχων φακούς, φακίδες ἐπὶ τοῦ προσώπου.

φακρασής (ὁ) μσν. δημ. οἰνόφλυξ, μεθυστής : Πρόδρ. ἐν Κορ.Ἀτ.1,279 **καὶ φακρασὴν μὲ λέγουσιν καὶ ἐγὼ οὐ μυρίζομαί το.**

φάκται Ἡσ. «ληνοί, σιπύαι, πύελοι».

φακτιωνάρης (ὁ) (λατ.) μτγν. ὁ φάκτωρ, **φακτονάριος** βλ.λς : Θεοδοσ.Κῶδ.15,10,1.

φακτονάριος (ὁ) (λατ.) **πάπ.** ὁ **φάκτωρ** βλ.λ.

φάκτωρ-ορος (ὁ) (λατ.) μσν. **κ. φακτιωνάρης** (Θεοδοσ.Κῶδ.15,10,1) **κ. φακτονάριος** (Πάπ.) ὁ προκαθήμενος ἱπποδρομικοῦ κόμματος.

φακώδης-ους-ες ὁ φακοειδής, ὁ πλήρης φακοειδῶν στιγμάτων : Ἱππ.Ἐπιδ.3,1090.

φάκωσις-εως (ἡ) μτγν. ἐμφάνισις **ἐν τῷ** προσώπῳ ἢ κάλυψις αὐτοῦ ὑπὸ φακοειδῶν **στιγμάτων,** ἀπὸ φακίδες : Ἡφαιστ.Ἀποτ.13,20.

φακωτός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ μορφὴν φακοῦ ἔχων, ὁ ὅμοιος πρὸς φακὸν βλ.λ.1), φακοειδής : Ἡλιόδ. ἐν Schneid.Ecl.Phys.1,469· **2)** νεώτ. ὁ ὅμοιος κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς φακὸν βλ.λ.8)· **3)** ὁμ. ἐπὶ ὑφασμάτων, ὁ διάστικτος διὰ φακοειδῶν κηλίδων ἢ ὑφασμένος μὲ φακοειδεῖς ἐξοχάς.

φάλαγγαι (αἱ) ἀρχ. λεξ. στρογγύλαι δοκοί, περιφράγματα, χαρακώματα.

φαλαγγάριος (ὁ) πάπ. **ὁ** ἀνήκων **εἰς** φάλαγγο, φαλαγγίτης.

φαλαγγάρχης (ὁ) μσν. κ. νεώτ. ὁ ἡγέτης, ἀρχηγὸς φάλαγγος : Θεοδόσ.Διάκ.Ἐκφρ.4,6,42, Νικήτ.Εὐγ.5,325, ΚΜανασσ.Χρον.3139.

φαλαγγαρχία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἡ ἀρχή, τὸ ἀξίωμα ἢ ἡ θέσις τοῦ φαλαγγάρχου : Μανασσ.Κ Χρον.2157 **τὰς αὐτῶν ῥήξας φαλαγγαρχίας.**

φάλαγγας (ὁ) δημ. εἶδός τι ποδοκάκκης βλ.λ. ἢ χοίνικος ἀποτελουμένης ἐκ ξύλου **μετὰ** συνεστραμμένου σχοινίου, δι' οὗ συνεσφίγγοντο ἄλλοτε οἱ πόδες ἐγκληματίου ἢ μαινομένου ἢ καὶ μαθητῶν· **2)** σωματικὴ ποινὴ ἐν τοῖς παλαιοτέροις σχολείοις, καθ' ἣν συνεσφίγγοντο οἱ πόδες τοῦ ἀτακτήσαντος ἢ ἀμελοῦς μαθητοῦ μεταξὺ δύο ξύλων καὶ **ἐτύπτοντο** τὰ πέλματα αὐτῶν διὰ ῥάβδου.

φαλαγγηδὸν ἐπίρρ. κ. νεώτ. κατὰ φάλαγγας : Ἰλ.Ο 360 **οἱ γε προχέοντο** φαλαγγηδόν, Πολύβ. 3,115,12, αὐτ.4,8,10, Φίλ.1,445,43 **τοὺς ζηλωτὰς φαλαγγηδὸν ἐπιόντας,** Πλούτ.Ὀθ.12 **φαλαγγηδὸν ἐμάχοντο,** Εὐστ.177,39.

φαλάγγι (τὸ) δημ. τ. τοῦ φαλάγγιον βλ.λ. : φρ. **τὸν - τοὺς πῆρανε φαλάγγι** (τοὺς ἔτρεψαν εἰς προτροπάδην φυγήν).

φαλαγγιόδηκτος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ δηχθεὶς ὑπὸ φαλαγγίου βλ.λ.1), ὑπὸ δηλητηριώδους τινὸς ἀράχνης : Διοσκ.4,52, αὐτ.116, Γαλ.14,180,15, αὐτ. 248,15, Θεοφάν.Νόνν.2,320,6, Ἱππιατρ.139,17.

φαλάγγι(ον) (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. εἶδός τι ἰοβόλου ἀράχνης, σφαλάγγι, ρωγαλίδα : Πλάτ. Εὐθ.290A, Ξεν.Ἀπομν.1,3,12, Ἀριστλ.ΖΙ 9,39,1, αὐτ. 5,19 **γίνεται τὰ μὲν ἐκ ζῴων τῶν συγγενῶν, οἷον φαλάγγιά τε καὶ ἀράχνια ἐκ φαλαγγίων τε καὶ ἀραχνίων,** Δημ.798, Θεόφρ.Φ18,10,1, αὐτ.9,11,1, Πλίν.Φ129,4, Διογ.Λ 6,44, Ἐπιφάν.1,262B, Σέξτ.Ἐμπ. 25,3, αὐτ.22,27 **Ἀθηναγόρας δὲ ὁ Ἀργεῖος ὑπὸ σκορπίων καὶ φαλαγγίων ἀλύπως ἐπλήσσετο·**

2) ἀράχνιον, ἱστός, ὕφασμα τῆς δηλητηριώδους αὐτῆς ἀράχνης : Ἀριστλ.ΖΙ 5,27,5· **3)** μτγν. βοτάνη τις ἡ ὁποία ἐπιδρᾷ θεραπευτικῶς ἐπὶ τῶν δηγμάτων τῶν προερχομένων ἐκ τῆς ἰοβόλου ὀράχνης, τοῦ φαλαγγίου : Διοσκ.3,122· **4)** σχόλ., μσν., νεώτ. κ. δημ., ναυτ. ἑκάστη τῶν στρογγύλων δοκῶν, ἐφ' ὧν μετακινεῖται βάρος τι, ἰδίᾳ στρογγύλον ξύλον τιθέμενον ὑπὸ τὸ πλοῖον πρὸς μετακίνησιν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, κατρακύλι· ΕΜ 786,50 **«καὶ οἱ κόρακες δὲ παρὰ Ἀττικοῖς φαλάγγια»** : Σχόλ.Ὀππ.Ἁλ.1,1, Εὐστ.140,9· **5)** νεώτ. κ. δημ. ναυτ. ἑκάστη τῶν δοκῶν τῶν τιθεμένων ἐγκαρσίως τῆς ἐσχάρας τῆς ναυπηγικῆς κλίνης.

φαλαγγιόπληκτος-ον μτγν. ὁ πληγείς, δηχθεὶς ὑπὸ φαλαγγίου βλ.λ.1), φαλαγγιόδηκτος : Γαλ.7,3,543.

φαλαγγίτης (ὁ) μτγν., νεώτ. κ. δημ., θηλ. **φαλαγγίτισσα,** στρατιώτης τῆς φάλαγγος, τῆς παρὰ Ρωμαίοις λεγεῶνος, λεγεωνάριος : Πολύβ.4,12,12 **οἱ δὲ συμπίπτοντες ἀντίοις τοῖς ἐπιφερομένοις φαλαγγίταις οὐ προσεδέχοντο τῶν πολεμίων,** αὐτ.11,11,4, αὐτ.12,1, Διόδ.Σ 18,2 **τὰ τῶν φαλαγγιτῶν συστήματα,** Διον.Ἁλ.Ρωμ.4,18 **τὸ πεζικὸν τῶν τε φαλαγγιτῶν καὶ τῶν φιλῶν στράτευμα·** **2)** νεώτ. παλαιότερον, ἀπόμαχος τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821· **3)** νεώτ. κ. δημ. μέλος φάλαγγος τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας· **4)** μτγν. φαλάγγιον βλ.λ.3)· Γαλ.13,239 **«φαλαγγίτης ὠνόμασται μὲν οὕτως ἐκ τοῦ βοηθεῖν τοῖς ὑπὸ φαλαγγίων δακνομένοις. Ἔστι δὲ λεπτομεροῦς δυνάμεως ξηραντικῆς».**

φαλαγγιτικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ., δημ. **φαλαγγίτικος-η-ο** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φαλαγγίτην βλ.λ.1), ὁ τοῦ φαλαγγίτου : Πολύβ.18, 11,10 **τιθεὶς ἐναλλὰξ σημαίαν καὶ σπεῖραν φαλαγγιτικήν·** **2)** νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φαλαγγίτην βλ.λ.3) : **φαλαγγιτικὸς ὅρκος, - φαλαγγίτικη στολή.**

φαλαγγίτιον (τὸ) μτγν.φαλάγγιον βλ.λ.3):Διοσκ.3,122.

φαλαγγίτισσα (ἡ) νεώτ. κ. δημ. θηλ. τοῦ φαλαγγίτης βλ.λ.3).

φαλαγγιῶ-άω εἶμαι δηλητηριώδης ὡς φαλάγγιον, δθ. μτφ. εἶμαι τεθηριωμένος, ἠρεθισμένος ὡς φαλάγγιον βλ.λ.1) : Ἡσ. (πιθ.γρ. ἀντὶ φαλαγγῶ).

φαλαγγομάχης (ὁ) μτγν. ποι. ὁ μαχόμενος πρὸ τῶν φαλάγγων, ὁ ἐν φάλαγγι μαχόμενος : Φίλιππ. Θεσσ.ΑΠ 9,285 **φαλαγγομάχης . . ἐλέφας.**

φαλαγγομαχῶ-έω μάχομαι μετ' ἄλλων ἐν φάλαγγι, δθ. γεν. μάχομαι ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ στρατοῦ, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ἱππομαχῶ καὶ πυργομαχῶ : Ξεν.ΚΠ 6,4,18 **πῶς ἅμα δυνήσεται ἱππομαχεῖν τε καὶ φαλαγγομαχεῖν καὶ πυργομαχεῖν;**

φάλαγγος (ὁ) Ἡσ. «τορύνη, ὄργανον πολεμικόν».

φαλαγγοσώστης (ὁ) μσν. ὁ διασῴζων τὴν φάλαγγα, σωτὴρ τῆς φάλαγγος, τῆς λεγεῶνος : Θεοδόσ.Διάκ.Ἔκφρ.2,136.

φαλαγγῶ-άω δ.γρ. τοῦ φαλαγγιῶ-άω βλ.λ.

φαλαγγῶ-όω μτγν. κ. μσν. θέτω στρογγύλας δοκούς, φαλάγγια βλ.λ.4) καὶ τῇ βοηθείᾳ αὐτῶν κυλῶ τι, κινῶ διὰ φαλαγγίων τι : Ἀρχ.Μαθ 98 **ὁδοποιήσας καὶ φαλαγγώσας τὰς προσαγωγὰς τοῖς μηχανήμασι·** **2)** μτγν. ἐφοδιάζω διὰ φαλαγγίων βλ.λ.4) : Πολύαιν.5,2,6 **τοῦτον** (τὸν τόπον) **οἱ στρατιῶται ξύλοις φαλαγγώσαντες ὑπερήνεγκαν ὀγδοήκοντα τριήρεις ἡμέρᾳ μιᾷ·** **3)** μσν. συναθροίζω, συλλέγω, συγκροτῶ φάλαγγας : Θεοδόσ.Διάκ. Ἔκφρ.2,110 **καὶ δὴ στρατεύσας καὶ φαλαγγώσας ὅλους . . ἤθροιζεν ὁ δράκων ὄφις.**

φαλάγγωμα-ατος (τὸ) Ἡσ. «πομπή τις ἐν τοῖς Διονυσίοις»· **2)** ΑΒ 71,11 **«τὸ ξύλον ἢ φάλαγξ, ἃ νῦν φαλαγγώματα καλοῦσιν».**

φαλαγγώνω δημ. ἐν Κρήτῃ θέτω τὰ πρόβατα εἰς γραμμὴν πρὸς διενέργειαν μετρήσεως.

φαλάγγωσις-εως (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἰατρ. νόσος τις τῶν βλεφαρίδων καθ' ἣν αὗται εἶναι κεχωρισμέναι εἰς σειρὰς ἢ στρέφονται πρὸς τὰ ἔσω τοῦ ὀφθαλμοῦ : Γαλ.19,438 **διαφοραὶ τριχιάσεως τρεῖς· φαλάγγωσις, πτῶσις, ὑπόφυσις,** αὐτ.14,767,14, αὐτ. 771,16· **2)** νεώτ. ἰατρ. χαλάρωσις τοῦ δέρματος τοῦ ἄνω βλεφάρου.

φάλαγξ-αγγος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. γραμμή, τάξις, παράταξις στρατεύματος πρὸς μάχην εἰς μέγα βάθος : Ἰλ.Ζ 6 **Αἴας Τρώων ῥῆξε φάλαγγα,** αὐτ.Λ 215, αὐτ.Β 558, αὐτ.Δ 332, αὐτ.Ε 93, Ἡσίοδ.Θ 676 **Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας,** αὐτ.936· **2)** ἰδιαιτέρα διάταξις, ἰδιαίτερος τακτικὸς σχηματισμὸς στρατεύματος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, ἰδίᾳ τοῦ κυρίου σώματος, τῶν βαρέως ὡπλισμένων στρατιωτῶν· Αἰλ.Τακτ.7 **«τὸ ὅλον σύστημα τοῦ πλήθους τῶν λόχων φάλαγξ καλεῖται, ἧς μῆκος μὲν τὸ πρῶτον τῶν λοχαγῶν τάγμα· τοῦτο δὲ μέτωπον . . καλεῖται· τὸ δὲ κατόπιν τοῦ μετώπου πᾶν μέρος τῆς φάλαγγος μέχρι τῶν οὐραγῶν βάθος καλεῖται»·** ὁ σχηματισμὸς τῆς φάλαγγος δὲν ἦτο πάντοτε ὁ αὐτός, ἐπὶ παραδείγματι ἡ τῶν Σπαρτιατῶν ἐν Τεγέᾳ φάλαγξ εἶχε βάθος ὀκτὼ ἀνδρῶν (Θουκ.5,68), ἡ τῶν Θηβαίων ἐπὶ Δηλίῳ εἰκοσιπέντε (αὐτ.4,93), ἀλλὰ τὸ σύνηθες βάθος κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ξενοφῶντος ἦτο μόνον τεσσάρων ἀνδρῶν (αὐτ.Ἀν.1, 2,5, αὐτ.Ἑλλ.3,4,13) (περὶ τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος: Πολύβ.18,9,4, αὐτ.12-15) : Ξεν.Ἀν.1,8,17, αὐτ 6,3, 25, αὐτ.27, αὐτ.ΚΠ 6,3,1 **τοὺς ἱππέας πρώτους . ., ὄπισθεν δὲ ἡ φάλαγξ ἐφεπομένη,** αὐτ.Ἀγ.2,9, Πλούτ.Κράσσ.23 **ἐπετάχυνε τὴν πορείαν προσβιαζόμενος ἀκολουθεῖν τὴν φάλαγγα τοῖς ἱππεῦσιν,** Διόδ.20,10· **3)** δθ. ἡ λ. σημαίνει τὴν πρὸς μάχην κατὰ μέτωπον παράταξιν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ κέρας : Ξεν.ΚΠ 1,6,43 **εἴ σοι ἐπ' φάλαγγος ἄγοντι ἄλλαθέν ποθεν οἱ πολέμιοι φαίνοιντο,** αὐτ.8,5,15, αὐτ.6,3,21, αὐτ.Ἑλλ.6,2,30· **4)** τὸ κύριον σῶμα τοῦ στρατοῦ, τὸ κέντρον, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὰ κέρατα : Ξεν.ΚΠ 7,1,5 **στήσαντες τὴν αὐτῶν φάλαγγα, οὐ γάρ ἐστιν ἄλλως κυκλοῦσθαι·** **5)** νεώτ. ἔκτακτον στρατιωτικὸν σῶμα, ἔχον ἴδιον ὀργάνωσιν : **φάλαγξ ἱερολοχιτῶν - τῶν ξένων·** **6)** νεώτ. τμῆμα συγκεκροτημένον τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας· **7)** ὁμ. σχηματισμὸς στρατιωτικοῦ τινος σώματος ἢ ναυτικῆς μονάδος ἢ καὶ μαθητικῆς ἐν τῇ γυμναστικῇ : **φάλαγξ κατὰ δυάδας - τριάδας - τετράδας** (ἡ ἀποτελουμένη ἐκ δύο, τριῶν, τεσσάρων κτλ. ἀνδρῶν εἰς βάθος),-**διπλῆ φάλαγξ** (σχηματισμὸς στρατεύματος εἰς δύο παραλλήλους σειράς)· **8)** τὸ στρατόπεδον : αὐτ.Ἀγησ.2,15 **συνελκύσαντες τοὺς τῶν πολεμίων νεκροὺς εἴσω φάλαγγος,** αὐτ.Ἱππ. 8,12, αὐτ.Λακ.12,3· **9)** στρογγύλον, κυλινδρικὸν τεμάχιον ξύλου, στέλεχος, πρέμνον, κορμός, μακρὸν ξύλον : Ἡρ.3,97 **φάλαγγες ἐβένου,** Ἀπολλ. Ρ 2,843 **σῆμα δ' ἔπεστι . . Νηΐου ἐκ κοτίνοιο φάλαγξ·** **10)** μτγν. κτ. πληθ. ξύλινοι κύλινδροι, φαλάγγια βλ.λ.4) πρὸς μετακίνησιν βαρῶν : Ἀπολλ.Ρ 1,375, Ὀρφ.Ἀργ.272 **πυκινὰς ἐκέδασσε φάλαγγας . . αἳ οἱ ὑπὸ τρόπιν εἶντο μιῆς σχοίνοιο ταθεῖσαι·** **11)** Φώτ. **«φάλαγγες . . λέγεται . . καὶ νεὼς ὑπερείσματα . . καὶ ἐπὶ τῆς νεὼς ἡ διαβάθρα»·** **12)** κ. νεώτ. τοῦ ζυγοῦ ἡ ὁριζοντία σιδηρᾶ ῥάβδος, ἐξ ἧς ἐξαρτῶνται ἑκατέρωθεν αἱ πλάστιγγες, ὁ κανὼν τοῦ ζυγοῦ, τρυτάνη : Ἀριστλ. Μηχ.1,20, αὐτ.20,1· **13)** κ. νεώτ. ἕκαστον τῶν τριῶν ἐπιμήκων ὀστῶν τῶν δακτύλων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζῴων : αὐτ.ΖΙ 1,15,3 **δακτύλου τὸ ἄκαμπτον φάλαγξ·** **14)** τὸ φαλάγγιον βλ.λ.1) : Ἀριστοφ.Σφ.1509 **τουτὶ τί ἦν τὸ προσέρπον, ὀξὶς ἢ φάλαγξ,** αὐτ.Βάτρ.1314, Πλάτ.Κωμ.π.Εὐστ.924,8

ἐοίκασιν ἡμῖν οἱ νόμοι τούτοισι τοῖσι λεπτοῖς ἀραχνίοις, ἃ τοῖσι τοίχοισιν ἡ φάλαγξ ὑφαίνει, Ξεν.'Απομν.3,11,6, 'Αριστλ.ΖΙ 9,1' **5)** πάπ. δ.προφ. τοῦ φάραγξ βλ.λ. : **ἐλαιῶν οὐ γείτονες νότῳ φάλαγξ, βορρᾷ καὶ λιβὶ ἐλαιών, ἀπηλιώτῃ ἐλαιών.**

φάλαινα (ἡ) κ. νεώτ. δ.γρ. τοῦ φάλλαινα βλ.λ.

φαλαιναλιευτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἁλιείαν τῶν φαλλαινῶν : **φαλαιναλιευτικὸν πλοῖον.**

φαλαίνιον (τὸ) νεώτ. ἔλασμα ἐξ ὀδόντος φαλαίνης, μπαλαίνα.

φαλαινίς-ίδος (ἡ) νεώτ. ναυτ. εἶδός τι ὀξυπρύμνου λέμβου τῶν πολεμικῶν πλοίων πρὸς χρῆσιν τῶν ναυάρχων καὶ τῶν κυβερνητῶν.

φαλαινίτης (ὁ) νεώτ. ἕκαστος τῶν ναυτῶν τῶν ἀποτελούντων τὸ πλήρωμα φαλαινίδος.

φαλαινοειδής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φάλαιναν, μτφ. ὁ καθ' ὑπερβολὴν σωματώδης.

φαλαινοθήρας (ὁ) νεώτ. ὁ θηρεύων, ἁλιεύων φαλαίνας.

φαλαινοθηρία (ἡ) νεώτ. θήρα, ἁλιεία φαλαινῶν.

φαλάκρα (ἡ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. κ. καράφλα ἔλλειψις τριχῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, φαλακρότης : **φαλάκρας ἐγκώμιον** (τίτλος πραγματείας τοῦ Συνεσίου, 72Α)' **2)** νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. τὸ γυμνὸν τριχῶν μέρος τοῦ κρανίου' **3)** ἄδενδρος γυμνὴ ἄκρα ὄρους' Στέφ.Βυζ. «φαλάκραι, ἄκρα τῆς Ἴδης ἥτις οὐκ ἔχει ζῶν φυτὸν διὰ τὴν χιόνα καὶ τὸν κρύσταλλον, ἀλλ' ἐφίλωται καὶ πάντα δὲ τὰ ἐφιλωμένα ὄρη ἐλέγοντο φαλάκραι».

φαλακριῶ-άω ἐσφ. γρ. τοῦ φαλακρῶ-άω βλ.λ.

φαλακροειδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἐμφανιζόμενος ὡς φαλακρός : Δίων Κ 76,8.

φαλακροκορακίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. οἰκογ. στεγανοπόδων πτηνῶν, ἐφ' ὁλοκλήρου σχεδὸν τῆς γῆς ἐξηπλωμένων.

φαλακροκόραξ-ακος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. πτηνὸν τῆς οἰκογ. τῶν φαλακροκορακιδῶν, ἡ καλικατζοῦ.

φαλακρός-ά(-ή)-ό(ν) (φαλός, φάω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. (ΕΜ 787,1 «ὁ τὸ ἄκρον ἔχων φαλόν, ὅ ἐστι λευκόν' παρὰ τὸ φάος' φάλιον γὰρ τὸ λευκόν») ὁ **ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐφιλωμένην,** γυμνὴν ἀπὸ τριχῶν **παντελῶς ἢ** μόνον κατὰ τὴν κορυφήν, δημ. ἁ. καραφλός : 'Ανακρ.68, 'Ηρ.3,12, αὐτ.4,23 **ἄνθρωποι φαλακροὶ ἐκ γενετῆς γινόμενοι,** 'Ιπп.'Αφ.1258,'Αριστφ.Νεφ.540 **οὐδ' ἔσκωψε τοὺς φαλακρούς,** αὐτ.Εἰρ.767, αὐτ.771, 'Αριστλ.ΖΙ 3,11,8, Λουκ.Πένθ.16 **φαλακρὸς τὴν κεφαλήν, τὴν δ' ὄψιν ἐρρυτιδωμένος,** Εὐρ.Κύκλ.227 πρόσωπον φαλακρόν' || παροιμ. **φαλακρῷ κτένας δανείζω** ματαιοπονῶ : Παροιμιογρ.' ὁμ. **φαλακρὸν τίλλω** : Σουίδ.' **2)** κτ. ἐπέκτ. λεῖος, ἐν εἰδ.σημ. : 'Ιππ.'Αρθρ.787Η **σιδηρίοισι δὲ χρὴ τὰ τοιαῦτα καίειν μὴ παχέσι, μηδὲ λίην φαλακροῖσιν ἀλλὰ προμήκεσι** (Γαλ. 12,313 «φαλακρὰ κέκληκε τὰ περιφέρειαν ἔχοντα κατὰ τὸ πέρας, οἷον οἱ κατὰ τὰς μασχάλας ἔχουσι πυρῆνες, ἤτοι τὰ διπύρηνα καλούμενα καὶ αἱ σπαθομῆλαι»' || στιλπνός, διαφεγγής : Σώφρ.13 (ἀνάγν.Ahrens) **φαλακρότερος εὐδίας**' **3)** νεώτ. κ. δημ. εἰδ. ἐπὶ βράχων, ὀρέων, ὁ ἄνευ βλαστήσεως, ἀπεφιλωμένος, ἄδενδρος, γυμνός : **φαλακρὴ πλαγιά, - κάβος - κάμπος φαλακρός**' **4)** τὸ ὀρσ. ὡς οὐσ. ὄνομα περιφήμου σοφίσματος τοῦ Μεγαρικοῦ Εὐβουλίδου : Διογ.Λ 2,108' **5)** νεώτ ζῳολ. γένος κολεοπτέρων ἐντόμων.

φαλακρότης-ητος (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φαλακροῦ βλ.λ., ἡ ἔλλειψις τριχῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἡ φαλάκρα : 'Αριστλ.ΖΙ 3,11,8 **ἡ μὲν κατὰ κορυφὴν λειότης φαλακρότης καλεῖται,** αὐτ. Ψυχ.5,3, Πλούτ.Γάλβ.13 **Μιθριδάτης . . ἐπισκώπτων τὴν φαλακρότητα καὶ ῥυσότητα τοῦ Γάλβα,** αὐτ.'Ηθ.1058Α, Γρηγ.Νύσσ.1,290Β' **2)** λειότης, στιλπνότης : 'Ιππ.Μοχλ.866' **3)** νεώτ. μτφ. ἐπὶ γῆς ἔλλειψις βλαστήσεως, γυμνότης.

φαλακρῶ-άω μαν. εἶμαι, γίνομαι φαλακρὸς βλ λ.2) : Σουίδ.ἐν λ. ἀωρόλειος ὁ παρὰ τὴν ὥραν **καὶ τὴν ἡλικίαν λειαινόμενος καὶ φαλακρῶν** (ἐσφ. γρ. φαλακριῶν).

φαλακρῶ-όω νεώτ.κ.-ώνω ποιῶ τινα φαλακρόν, σύστοιχως : ΠΔ'Ιεζ.27,31 **φαλακρώσουσιν ἐπὶ σὲ φαλακρώματα**' || εὐχρ. ἐν τῷ παθ. γίνομαι φαλακρός, φαλακρῶ-άω βλ.λ., κάνω φαλάκρα, μοῦ πέφτουν τὰ μαλλιά : 'Ηρ.3,12 **ἀπὸ παιδίων ἀρξάμενοι ξυρῶνται τὰς κεφαλὰς . . τωὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ τοῦ μὴ φαλακροῦσθαι αἰτιόν ἐστι,** 'Αριστλ. ΖΙ 3,11,15, αὐτ.ΖΓ 5,3,4.

φαλάκρωμα-ατος (τὸ) μτγν. ἡ φαλάκρωσις βλ.λ. : ΠΔ'Ιεζ.27,31' **2)** ἡ γυμνή, φαλακρὰ κεφαλή, ἐν χρ.κ. ἐπὶ φαλακροῦ προσ. : Κικ.'Αττ.14... **3)** φαλακρὸν μέρος, τμῆμα : 'Ιω.Χρυσ.1,26C **κεφαλῆς φαλακρώματα ἐχούσης πολλά.**

φαλάκρωσις-εως (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἀπόπτωσις τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, ὁ σχηματισμὸς φαλάκρας : Ψ'Ιππ.285,3, ΠΔ Λευϊτ.21,5, Πλούτ.'Ηθ.652F, αὐτ. 919C,Γαλ.1,55,14 **τὴν καλουμένην ὑπὸ τῶν ἰατρῶν μαδάρωσιν ὀνομάζει φαλάκρωσιν.**

φάλανθος-ον μτγν. ὁ κατὰ μέτωπον, κατὰ τὸ βρέγμα φαλακρός' ΑΠ 9,317,Διογ.Λ 7,160' || Φρύν. «ὁ οὐδέπω μὲν φαλακρός, ὑπὸ δὲ τῆς οὐλότητος τῶν τριχῶν τὸ μέτωπον μεῖζον ἀναφαίνων . . ».

φαλαντίας (ὁ) μτγν. ὁ φαλακρός : Λουκ.Φιλοψ.18 **προγάστορα, φαλαντίαν.**

φάλαρα (τὰ) (φάλος) κ. νεώτ. κοσμήματά τινα ἐξέχοντα τῆς περικεφαλαίας ἢ κρίκοι κατὰ τὰ πλάγια ταύτης, εἰς οὓς προσεδένοντο οἱ ὑπὸ τὴν σιαγόνα διερχόμενοι ἱμάντες : 'Ιλ.Π 106 **βάλλετο δ' αἰεὶ κὰπ φάλαρ' εὐποίηθ'** || ἐν χρ. κ. καθ' ἑνικόν : Αἰσχ.Πέρσ.661 **βασιλείου τιάρας φάλαρον πιφαύσκων** (σχόλ. «φαίνων, δεικνύων τῆς περικεφαλαίας τὸν λόφον»)' **2)** κ. νεώτ. κοσμήματα τῆς προμετωπίδος καὶ τοῦ χαλινοῦ τῶν ἵππων ἢ τῶν ἡνίων' Φώτ. «φάλαρα' τὰς προμετωπίδας, τοὺς ἀσπιδίσκους' τὴν κόσμησιν τὴν κατὰ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων' ἢ τὰ τῶν γνάθων σκεπάσματα» : 'Ηρ.1,215 **τὰ περὶ τοὺς χαλινοὺς καὶ στόμα καὶ φάλαρα χρυσῷ χρέωνται,** Σοφ.ΟΚ 1069 **πᾶς γὰρ ἀστράπτει χαλινάς, πᾶσα δ' ὁρμᾶται κατ' ἀμπυκτήρια φάλαρα πώλων ἄμβασις,** αὐτ.'Ικ.586, Ξεν.'Ελλ.4,1,39 **φάλαρα ἔχοντος περὶ τῷ ἵππῳ 'Ιδαίου τοῦ γραφέως πάγκαλα,** 'Αθήν.12,550Α **ἵππον . . σὺν φαλάροις διαχρύσοις,** Πολύβ.6,39,2, Πλούτ.Σερτ.19 **ἵππον φαλάρων ἀνάπλεων πολυτελῶν**' **3)** κτ. ἐπέκτ. καθόλου τὰ κοσμήματα, τὰ στολίδια : αὐτ.'Ηθ.528Α **τὰ τοῦ πλούτου φάλαρα καὶ περιδέραια,** Δίων Χρ.2,423 **οὐδενὸς ἔξωθεν κόσμου προσδεόμενος . . οὐδὲ φαλάρων,** Συνέσ.591D **χρυσίον οὔτε ἐν φαλάροις ἔχω γυναικῶν οὔτε ἐν νομίσμασιν.**

φαλαρίδα (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν φαλαρὶς βλ.λ.2) ἡ βραχύσταχυς' || ὁμ. τὸ φυτὸν κενταύριον τὸ τοῦ ἡλιοστοσίου' **2)** τὸ πτηνὸν φαλαρὶς βλ.λ.1).

φαλαρίζω μτγν. βουλεύομαι σκληρῶς ὡς ὁ Φάλαρις' πρβλ. φαληρισμός: 'Επιφάν.1,1092Β ὅσοι τὰν φαλλὸν **ἀναστρέφοντες, αἵ τε φαλαρίζουσαι αἰσχρουργίας μελετήματα** (δ. ἀνάγν φαλλίζουσαι).

φαλαρίς-ίδος (ἡ) κ. νεώτ., ἰων. φαληρίς πτηνὸν λιμναῖον, κληθὲν οὕτως ἐκ τῆς φαλακρᾶς λευκῆς κεφαλῆς του, ὑδρόρνις ἡ μέλαινα, δημ. φαλαρίδα, λούφο, ἀγριοπουλάδα, μπάλιζα : 'Αριστφ.'Αχ. 875, αὐτ.'Ορν.565 **ἢν 'Αφροδίτῃ θύῃ πυροὺς ὄρνιθι φαληρίδι,** 'Αριστλ.ΖΙ 8,3,15' **2)** κ. νεώτ.ποῶδες φυτὸν νομευτικόν, οὗ τὸ σπέρμα ἀποτελεῖ ἐκλεκτὴν τροφὴν τῶν κοκκοφάγων ᾠδικῶν πτηνῶν'

Διοσκ.3,159, Πλίν.Φι 27,102,-**φαλαρίς ἡ βραχύσταχυς** (δημ. φαλαρίδα, ἀνεμόχορτο, κούκκουλο), **φαλαρὶς ἡ καλαμοειδὴς - ἡ ἐλάσσων - ἡ παράδοξος** (δημ. ἀλεπονουρά), - **φαλαρὶς ἡ βολβώδης -ἡ ὑποκύανος, - φαλαρὶς ἡ κανάριος** (ἐξωτικὸν εἶδος, ἰθαγενὲς τῶν Καναρίων νήσων, ἐξ οὗ λαμβάνεται ἐκλεκτῆς ποιότητος κανορόσπορος).

φαλαρισμός (ὁ) μτγν. σκληρότης οἵα ἡ τοῦ περιφήμου διὰ τὴν ἀπανθρωπίαν Φαλάριδος, τυράννου τοῦ Ἀκράγαντος τῆς Σικελίας Κικ.Ἀττ.7,12.

φαλαρῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. ἡ ἔχουσα φάλαρα βλ.λ.1), ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς : Καλλ.π.Σχολ.Ὀδ.Γ 380.

φάλαρον (τὸ) βλ. φάλαρα.

φαλᾱρος-α-ον δωρ. κ. **φαλᾱρός**, ἰων. φάληρος ὁ λευκὸς ἐν δλῳ ἢ ἐν μέρει : Θεόκρ.8,27 **κύων ὁ φάλαρος**˙ ‖ **Φάλαρος** ὡς ὄνομα κριοῦ : αὐτ.5,103.

φάλη (ἡ) Ἡσ. «ἡ πετομένη ψυχή»˙ πρβλ. φάλλαινα 2).

φαλέρνο(ν) (τὸ) (λατ.) νεώτ. κ. δημ. ἐκλεκτὸς οἶνος ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ παλαιοῦ Φαλέρνου τῆς Ἰταλίας : Γρυπ.Σκ.Τερρ.9,5 **πλουσίου φαλέρνου ὁ καπνὸς τὶς κεφαλὲς βαραίνει | τῶν συμποτῶν.**

Φαληρεύς-έως (ὁ) κ. νεώτ. ὁ κατοικῶν ἐν Φαλήρῳ, ὁ ἐκ Φαλήρου καταγόμενος : Ἡρ.3,63.

φαληρικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸ Φάληρον ἢ ὁ ἐξ αὐτοῦ προερχόμενος : Ἀριστφ.Ἀχ.901 **ἀφύαι Φαληρικαί**, αὐτ. Ὄρν.761, Ἀθήν.3,108B **εἰς τὰ φαληρικὰ ὕδατα κατέπλευσεν ὁ ἀγγλικὸς στόλος.**

φαληρίς-ίδος (ἡ) θηλ. τοῦ Φαληρεὺς βλ.λ. : Στέφ.Βυζ.

φαληριῶ-άω ποι. εἶμαι λευκός : Ἰλ.Ν 799 **κύματα κυρτὰ φαληριάωντα** (σχόλ. «λευκανθίζοντα τῷ ἀφρῷ»), Λυκόφρ.188 **φαληριῶσαν οἰκήσει σπίλαν** (σχόλ. «λευκαινομένην ἐκ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων»), αὐτ.491 ἀργῷ πᾶς **φαληριῶν λύθρῳ** στόρθυγξ (σχόλ. «λευκῷ ὅλας λευκαινόμενος ἀφρῷ»).

Φαληριώτης (ὁ) δημ., θηλ. **Φαληριώτισσα** ὁ κάτοικος τοῦ Φαλήρου ἢ ὁ ἐκ τούτου καταγόμενος, ὁ Φαληρεύς.

φαληριώτικος-η(-ια)-ο δημ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸ Φάληρον˙ ἰδίως δὲ ὁ ἐξ αὐτοῦ προερχόμενος : μαρίδα **φαληριώτικη.**

Φαληρόθεν ἐπίρρ. τοπ. ἐκ τοῦ Φαλήρου : Πλάτ. Συμπ.172A.

φαληροῖ ἐπίρρ. τοπ. ἐν Φαλήρῳ : Ξεν.Ἱππαρχ. 3,1, Πλούτ.Θεμ.17.

φαληρόνδε ἐπίρρ.τοπ. εἰς Φάληρον : Θουκ.1,107.

φάληρος-ον μτγν. ἰων. τ. τοῦ φαλαρὸς βλ.λ., λευκός : Νίκ.Θηρ.462 **ὄρη χιάνεσσι φάληρα.**

φάλης-ητος (ὁ) κ. **φαλῆς-ῆτος** ὁ φαλλὸς βλ.λ. : Ἀριστφ.Λυσ.771 **ἀπόσχωνται τε φαλήτων**, Κωμικ. π.Διον.Χρ.2,31 **ἐπὶ φαλήτων συκίνων ἑκκαίδεκα**, Θεόκρ.Ἐπιγράμμ.4 **φάλητι παιδογόνῳ**˙ **2**) ὡς οὐσ. θεός τις οὗ ἡ λατρεία, ὡς καὶ ἡ τοῦ Πριάπου, ἦτο συνδεδεμένη πρὸς τὴν διονυσιακήν : Ἀριστφ.Ἀχ.263.

φαλίδο (τὸ) δημ. ναυτ. τὸ ραφίδωμα βλ.λ.

φαλίδωμα (τὸ) δημ. ναυτ. φαλίδο βλ.λ.

φαλιδώνω δημ. ναυτ. ραφιδῶ βλ.λ., δένω μὲ φαλίδο.

φαλιόπους-ποδος-**πουν** Ἡσ. «φαλιόπουν, λευκόπουν».

φαλιός-ά-όν μτγν. κ. μσν. κ. **φάλιος** ὁ λευκός : Καλλ.ἀπ.176 **φαλιὸν ταῦρον** (τὸν λευκομέτωπον), Εὐστ.424,7, Ἡσ.

φαλίπτει Ἡσ. «μωραίνει».

φαλίσσομαι Ἡσ. «φαλίσσεται˙ λευκαίνεται. ἀφρίζει».

φάλκη (ἡ) μτγν. ἡ νυκτερίς : Χρησμ.Σιβ.14,160 **μέγα σῆμα θεὸς μερόπεσσι βροτοῖσιν οὐρανόθεν δείξει . . φάλκην, ἐσσομένην δὲ τέρας πολέμοιο κακοῖο**˙ **2**) Ἡσ. «φάλκη ὁ τῆς κόμης αὐχμός . . ».

φάλκης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ξύλον προσηλούμενον εἰς τὴν τρόπιν τοῦ πλοίου˙ Πολυδ. «τὸ τῇ στείρᾳ προσηλούμενον φάλκης ἀφ᾽ οὗ ἡ δευτέρα τρόπις. Καλεῖται δὲ οὗτος καὶ λέαβιον καὶ καλχήνη καὶ κλειτοπόδιον»˙ ‖ νεώτ. ναυτ. τὸ σύνολον τῶν τεμαχίων, ἅτινα ἑνούμενα μεταξύ των καὶ μετὰ τῆς στείρας σχηματίζουσι τὸ προέχον μέρος τῆς πρῴρας τῶν ἱστιοφόρων καὶ ἀτμοπλοίων τινῶν : **ὁ φάλκης** χρησιμεύει **διὰ τὴν ἐπ᾽ αὐτοῦ στερέωσιν τοῦ προβόλου.**

φαλκίδιος νόμος (ὁ) νεώτ. ρωμαϊκὸς νόμος τοῦ κληρονομικοῦ δικαίου ὑπὸ τοῦ δημάρχου Φαλκίδου εἰσαχθείς, ὁρίζων ὅτι ὁ κληρονόμος δικαιοῦται ὅπως παρακρατήσῃ ἐκ τῆς κληρονομίας ποσὸν ἴσον πρὸς τὸ τέταρτον τῆς ἀφεθείσης αὐτῷ μερίδος, καὶ εἶτα νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς κληροδοσίας˙ , ‖ ὁμ. **φαλκίδιον τέταρτον** τὸ κατὰ τὴν ἄνω διάταξιν κληρονομικὸν δικαίωμα.

φαλκιδοῦμαι-όομαι μσν. ὑπάγομαι εἰς τὰς διατάξεις τοῦ φαλκιδίου βλ.λ. νόμου : Φώτ.Νομοκ. ἐν Σύντ.Καν.1,88.

φάλκο (τὸ) δημ. τὸ ἁρπακτικὸν πτηνὸν γυπάετος.

φαλλαγώγια (τὰ) μτγν. (κτ. παράλ. τοῦ ἱερά) τὰ φαλληφόρια βλ.λ. : Κορνοῦτ.30.

φαλλαγωγία (ἡ) μτγν. ἡ ἐν διονυσιακῇ πομπῇ περιαγωγὴ τοῦ φαλλοῦ : Θεοδώρ.4,783 τὸν τοῦ Διονύσου **φαλλὸν ἐν τῇ φαλλαγωγίᾳ παρὰ τῶν** ὀργιαζόντων **προσκυνεῖν**, Ἐπιγρ.

φάλ(λ)αινα (ἡ) κ. νεώτ. εὐμέγεθες θαλάσσιον κῆτος ἀνῆκον εἰς τὰ θηλαστικά, βιοῦν κατ᾽ ἀγέλας, ἁλιευόμενον πρὸς ἀπόληψιν τοῦ ἰχθυελαίου καὶ τοῦ κητείου ὀστοῦ : Ἀριστλ.Ζῷ 1,5,2, αὐτ.3,20,5, Βαβρ 39,1, Νόνν.Δ 6,298 **μετανάστιος ἔτρεχε δελφὶς καὶ βυθίη φάλλαινα**˙ ‖ ἐν χρ. κ. ἐπὶ παντὸς ἀδηφάγου θηρίου : Ἀριστφ.Σφ.35 **κἄπειτα τούτοις τοῖς προβάτοισι μαὐδόκει δημηγορεῖν φάλλαινα πανδοκεύτρια** (δ.γρ.κώδ. φάλαινα), αὐτ.39, Λυκόφρ.841˙ **2**) κ. νεώτ. ψυχή τις, ἔντομον ἀνῆκον εἰς τὰ λεπιδόπτερα˙ Σχόλ Λυκόφρ.84 «φάλλαινα ζωΰφιόν ἐστι ταῖς λυχνίαις ἐπιπετόμενον, ὃ καὶ πυραυστούμορος καὶ ψυχὴ καὶ φώρα καλεῖται», αὐτ.85 «καὶ περὶ μὲν τῆς φαλλαίνης τοῦ χερσαίου ζωϋφίου, ὃ καὶ κανδηλοσβέστραν ἰδιωτικῶς φασιν εἴπομεν», Σχόλ.Νίκ.Θηρ.760 «φάλλαινα δὲ Ῥοδίοις ἐστὶν ὄνομα˙ οὕτω γὰρ αὐτοὶ τὰ περὶ τοὺς λύχνους πετόμενα θηρία καλοῦσι».

φάλ(λ)η (ἡ) ἡ φάλλαινα βλ.λ.1) : Λυκόφρ.84,394 **ἀναγκάσει φάλλαισι κοινωνεῖν δρόμου κόκκυγα**˙ **2**) φάλλαινα βλ.λ.2) : Ἡσ. «φάλλη˙ ἡ πετομένη ψυχή» (δ. γρ. φάλη).

φαλλήν-ῆνος (ὁ) (φαλλός) μτγν. ἐπών. τοῦ Διονύσου : Παυσ.10,19,2 **ἡ δὲ** (Πυθία) **αὐτοὺς σέβεσθαι** Διόνυσον **Φαλλῆνα ἐκέλευσεν**˙ πρβλ. Φαλῆς.

φάλληνος-ον μτγν. ὁ ἐν σχήματι φαλλοῦ βλ.λ. : Χρησμ. π Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.233D.

φαλλητάριον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φαλλὸς βλ.λ.: Νόνν.Συναγ.Ἱστ.166.

φαλληφόρια (τὰ) μτγν. (ἐνν. ἱερὰ) ἑορτὴ τοῦ Βάκχου καθ᾽ ἣν περιήγετο ἐν πομπῇ φαλλὸς ὡς σύμβολον τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως: Πλούτ.Ἠθ.355F **τὴν τῶν Παμυλίων ἑορτὴν αὐτῷ** (Ὀσίριδι) **τελεῖσθαι φαλληφορίοις ἐοικυῖαν.**

φαλληφορῶ-έω μτγν. περιάγω τὸν φαλλὸν ἐν διονυσιακῇ τελετῇ : Πλούτ.Ἠθ.365Ι˙ **ἡ Ἶσις τιμᾶν τὸ ἄγαλμα καὶ φαλληφορεῖν ἔταξε.**

φαλλικός-ή-όν ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸν φαλλόν˙ ‖ τὸ οὐδ. **φαλλικὸν** (ἐνν. μέλος) ᾆσμα ᾀδόμενον κατὰ τὴν ἐν διονυσιακῇ πομπῇ περιφορὰν τοῦ φαλλοῦ : Ἀριστφ.Ἀχ.261 **ὁ φαλλὸς ἐξόπισθε τῆς κανηφόρου˙ ἐγὼ δ᾽ ἀκολουθῶν ᾄσομαι τὸ**

φαλλικόν· πρβλ. Ἀριστλ.Ποιητ.4,14· || όμ. Διονυσιακὸς χορός· Πολυδ.4,100 «ὄρχημα Διονύσῳ»· Ἡσ. «ὄρχημά τι, οἱ δὲ μέλος. ἄλλοι, ᾠδὴν αὐτοσχέδιον ἐπὶ τῷ φαλλῷ ᾀδομένην»· || όμ. κτ. πληθ. Ἡσ. «φαλλικά· ᾠδὴ πεποιημένη εἰς τὸν Διόνυσον, τοῦ φαλλοῦ ἀγομένου».

φαλλιμέντο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. πτώχευσις ἢ χρεοκοπία.

φαλλίνη (ἡ) νεώτ. χημ. ἡ δηλητηριώδης οὐσία τῶν μυκήτων.

φαλλίρω (ἰταλ.) δημ. πτωχεύω ἢ χρεοκοπῶ: **ἡ τράπεζα ἐφαλλίρισε.**

φαλλῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. φλεγμονὴ τοῦ πέους.

φαλλοβάτης (ὁ) μτγν. ὁ βαίνων, ἀναβαίνων ἐπὶ στύλου ὁμοίου πρὸς φαλλόν, ἱερεὺς τοῦ Βάκχου: Λουκ.Συρ.29.

φαλλόπειος πόρος (ὁ) νεώτ. ἀνατομ. πόρος τοῦ λιθοειδοῦς ὀστοῦ τοῦ κροταφικοῦ, χρησιμεύων πρὸς δίοδον τοῦ προσωπικοῦ νεύρου· || όμ. **φαλλόπειοι σάλπιγγες** οἱ ἐκφορητικοὶ πόροι τῶν ᾠοθηκῶν, οἱ ᾠαγωγοί· || όμ. **φαλλόπειος σύνδεσμος** ὁ βουβωνικὸς σύνδεσμος· || **φαλλόπειον τόξον** ἀνατομ. τὸ μηριαῖον τόξον.

φαλλοπιανὸς πόρος (ὁ) νεώτ. ἀνατ. φαλλόπειος βλ.λ. πόρος.

φαλλός (ὁ) κ. νεώτ. ὁμοίωμα ἀνδρικοῦ αἰδοίου ἐκ ξύλου συκῆς ἢ ἐκ σκύτους (ὄλισβος) περιαγόμενον ἐν πομπῇ κατὰ τὰ Βακχικὰ ὄργια ὡς σύμβολον τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως: Ἡρ.2,48, αὐτ.2,49 **Μελάμπους ἐστὶ ὁ ἐξηγησάμενος τοῦ Διονύσου τό τε οὔνομα καὶ τὴν θυσίην καὶ τὴν πομπὴν τοῦ φαλλοῦ,** Ἀριστφ. Ἀχ.243 **ὁ Ξανθίας τὸν φαλλὸν ὀρθὸν** στησάτω, Λουκ.Συρ.16, Νόνν.Συναγ.Ἱστ.139 **τῷ Διονύσῳ ἑορτὴν ἄγοντες οἱ Ἕλληνες φαλλοῖς ἐτίμων αὐτόν**· **2)** νεώτ. ἀνατομ. ἡ ἀρχικὴ καταβολὴ τῶν ἔξω γεννητικῶν ὀργάνων παρὰ τῷ ἐμβρύῳ, ἄ. γεννητικὸν φῦμα· **3)** νεώτ. βοταν. γένος μυκήτων τῆς τάξεως τῶν γαστερομυκήτων.

φαλλοφορεῖον (τὸ) Ἐπιγρ. Δήλου τὸ ὑποστήριγμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου περιέφερον τὸν φαλλόν.

φαλλοφόρια (τὰ) κ. φαλληφόρια νεώτ. διονυσιακὴ ἑορτὴ καθ' ἣν περιήγετο ὁ φαλλὸς βλ.λ.II.

φαλλοφόρος-ον μτγν. ὁ φέρων, περιάγων φαλλόν: Σῆμ.π.Ἀθήν.14,622Ι) **οἱ δὲ φαλλοφόροι . . προσωπεῖον μὲν οὐ λαμβάνουσι, προπόλιον δὲ ἐξ ἑρπύλλου περιτιθέμενοι καὶ παιδέρωτας ἐπάνω τούτου ἐπιτίθενται.**

φαλλοφορῶ-έω μτγν. ἄγω, ἑορτάζω τὰ φαλληφόρια βλ.λ.: Ἀθήν.10,445B **οὗτος δὲ καὶ κωμῳδίας ἐποίει καὶ ἄλλα πολλά . . τῶν ποιημάτων, ἃ ἐξῆρχε τοῖς μεθ'** αὐτοῦ **φαλλοφοροῦσι.**

φαλλῳδοί (οἱ) μτγν. οἱ ᾄδοντες τὰ φαλλικά: Atil.Fortun. ἐν Gramm.Latin. ed. Kel.6,293,33.

φαλλωδυνία (ἡ) νεώ. ἰατρ. ἄλγος, νευραλγία κατὰ τὸ πέος.

φαλμπαλάς (ὁ) γαλλ., δημ. κ. **φαρμπαλάς** κ. φραμπαλάς πλατεῖα πτυχωτὴ παρυφὴ γυναικείας ἐσθῆτος κατὰ τὸ κάτω αὐτῆς ἄκρον.

φάλος (ὁ) τὸ πρόσθιον μετάλλινον μέρος τῆς περικεφαλαίας, προέχον πάντων τῶν λοιπῶν μερῶν αὐτῆς, κείμενον δὲ ἀμέσως ὑπὸ τὸν λόφον (πρβλ. ἀμφίφαλος): Ἰλ.Γ 362 **Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος ξίφος ἀργυρόηλον πλῆξεν ἀνασχόμενος κόρυθος φάλον,** αὐτ.Δ 459, αὐτ.Λ 41, αὐτ.Ν614 **κόρυθος φάλον ἤλασεν ἱπποδασείης ἄκρον ὑπὸ λόφον αὐτόν,** αὐτ.Π 338· || κτ. Σχολ.Ἰλ.Ζ 182 «φάλοι εἰσὶν οἱ κατὰ τὸ μέτωπον τῆς περικεφαλαίας χρυσοῖ ἧλοι ἢ ἀστερίσκοι».

φαλός-ή-όν (φάω) σχόλ., ἀρχ. λεξ. ὁ λάμπων, ὁ λευκός· Σχόλ Ἰλ.Ε 182 **«φαλὸν γὰρ τὸ λαμπρόν»,** Ἡσ.· **2)** ὡς οὐσ. ὁ **φαλός** Ἀπολλ.Σοφ.Λεξ.Ὁμ. «τὸ λάμπρυσμα τῆς περικεφαλαίας . .», ΕΜ 787,3 «φαλὸς ὁ λόφος τῆς περικεφαλαίας καὶ τρυφάλεια ἡ τρεῖς κεφαλὰς ἔχουσα»· πρβλ. φάλος.

φαλσεύω μσν. καταστρέφω: Ἀναστ.Σιν.Ὁδηγ. 198,27 **φαλσεύοντας τὰς βίβλους.**

φαλσέττο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. ἡ κορυφαία φωνὴ ἣν δύναται ν' ἀποδώσῃ ὑπὲρ τὴν φυσικὴν ἔκτασιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἄρρην ἀοιδός, ἰδίως ὀξύφωνος κατ' ἀπομίμησιν τῆς φωνῆς γυναικὸς ἢ παιδίου χρησιμοποιῶν ἀποκλειστικῶς τὰ κεφαλικὰ αὐτοῦ ἀντηχεῖα.

φαλτσάρισμα (τὸ) δημ. παρατονία, παραφωνία ἐν ᾄσματι, φάλτσο· **2)** ἐκτροπὴ ἀπὸ τῆς κανονικῆς, ὁμαλῆς πορείας, φορᾶς.

φαλτσάρω (ἰταλ.) δημ. ᾄδων ὑποπίπτω εἰς παραφωνίαν ἢ παρατονίαν, κάνω φάλτσο· **2)** κτ. ἐπέκτ. σφάλλω, πέφτω ἔξω.

φαλτσαστέκκα (ἡ) δημ. ἀτυχὲς κτύπημα τῆς σφαίρας εἰς τὸ παίγνιον τοῦ σφαιριστηρίου· **2)** μτφ. ἐπίψογος, ἀξιόμεμπτος πρᾶξις: **μὴ μοῦ κάνῃς φαλτσαστέκκες, γιατὶ θὰ τσακωθοῦμε.**

φαλτσέττα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. μικρὸς κοπεὺς ὑποδηματοποιοῦ ἢ σκυτοτόμου· **2)** μικρὸν κοπτερὸν γεωργικὸν ἐργαλεῖον ἀποτελούμενον ἐκ κυρτοῦ χαλυβδίνου ἐλάσματος μὲ μικρὸν ξύλινον στειλεόν, ἐν εἴδει μικροῦ δρεπάνου.

φάλτσο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. παραφωνία, παρατονία· **2)** φαλτσαστέκκα βλ.λ.(I)· **3)** σφάλμα, λάθος: **ἔκανε μεγάλα φάλτσα στὴ διαχείριση κι ἔπεσε ἔξω**· **4)** κτύπημα παρὰ τὴν περιφέρειαν καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ κέντρον τῆς σφαίρας ἐν τῇ παιγνίῳ τοῦ σφαιριστηρίου· **5)** κτ. πληθ. τὰ δερμάτινα τεμάχια τοῦ ὑποπτερνίου (τακουνιοῦ), πλὴν τοῦ πρώτου (πτερνίτου).

φαλτσογωνιά (ἡ) δημ. ξυλουργικόν τι ἐργαλεῖον.

φάλτσος-α-ο (ἰταλ.) δημ. ὁ μουσικῶς παράτονος, παράφωνος· **2)** λοξός, γωνιώδης, στραβός: **εἶναι φάλτσο καὶ δὲν ἐφαρμόζει καλά.**

φαλύνει Ἡσ. «λαμπρύνει».

φαλύσσεται Ἡσ. «καταρρήσσει. περιέρχεται».

φαλωθείς Ἡσ. «παρατραπείς».

φαλωτός-ή-όν μσν. ὁ φέρων φάλον βλ.λ.: Εὐστ. Ἰλ.425,44 **φαλωταὶ περικεφαλαῖαι.**

φάμα (ἡ) δωρ. τ. ἀντὶ φήμη βλ.λ.

φαμελιά (ἡ) δημ. κ. φαμίλια βλ.λ. ἡ οἰκογένεια: Λασκαρ.Μυστ.Κεφ.142 **οἱ φαμελιὲς ξυπνοῦν τρομαγμένες.**

φαμελιακός-ή-ό δημ. ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν οἰκογένειαν, τὴ φαμελιά, ὡς ὅλον: **τό 'χουνε φαμελιακό τὸ σπίτι.**

φαμελιάρης (ὁ) δημ. ὁ φαμελίτης βλ.λ.

φαμέλιος (ὁ) δημ. οἰκέτης, ὑπηρέτης παρά τινι οἰκογενείᾳ.

φαμελίτης (ὁ) δημ., θηλ. -ίτισσα, ὁ ἔχων οἰκογένειαν, φαμελιά, ἰδ. ὁ ἐπιβεβαρημένος μὲ τὴν διατροφὴν μεγάλης οἰκογενείας, ἄ. φαμελιάρης.

φαμιλιά (ἡ) (ἰταλ.) μσν., δημ. φαμίλια κ. φαμελιά ἡ οἰκογένεια: Ἐπιγρ., Θεοφύλ.Σ Ἱστ.250,11, Ἀχμ.Ὀνειροκρ.57,9, Ἀραβ.Μυθ.Χαλ.1,41 **εὑρίσκετο εἰς μίαν ὑπερβολικὴν χαράν· ὁμοίως καὶ ἡ φαμιλιά του,** - **ἔχει μεγάλη φαμίλια ὁ φουκαράς.**

φαμιλιάριος-ον πάπ.· οἰκογενειακός.

φάμουλος (ὁ) (λατ.) μτγν. δοῦλος, οἰκέτης: Ἰω. Λυδ.Ρωμ.1,11.

φάμπρικα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. τὸ ἐργοστάσιον: **δουλεύει στὴ φάμπρικα γιὰ ἕνα φευτομεροκάματο**· **2)** τρόπος πλάγιος, ἔμμεσος, ἰδίως ἀπατηλός, δι' οὗ ἐπιτυγχάνεταί τι: **βρῆκε καινούργια φάμπρικα γιὰ νὰ ξεγελάῃ τὸν κοσμάκη.**

φαμπρικάντης (ὁ) δημ. κ. -άντες ὁ ἰδιοκτήτης φάμπρικας βλ.λ.II, ἐργοστασιάρχης, βιομήχανος.

φαμπρικάρω (ἰταλ.) δημ. κατασκευάζω βιομηχονικὰ προϊόντα.
φαμῶσας (ὁ) (λατ. famosus) μτγν. βλάσφημος : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.3,43.
φάναι ἀπαρφ. τοῦ ρ. φημὶ βλ.λ.
φᾶναι ἀπαρφ. ἀορ. τοῦ ρ. φαίνω βλ.λ.
φαναῖος-α-ον (φανή) ὁ παρέχων, φέρων φῶς, ἐπίθ. τοῦ Διός : Εὐρ.Ρῆσ.355 **σύ μοι Ζεὺς ὁ φαναῖος ἥκεις διφρεύων βαλιαῖσι πώλοις.**
φανάπτης (ὁ) πάπ. ὁ ἀνάπτων τοὺς φανούς, κανδήλια : **φανάπτης τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.**
φανανάπτης (ὁ) νεώτ. ὁ ἀνάπτων τοὺς φανούς.
φανάρι(ον) (τὸ) σχόλ., μσν., νεώτ. κ.δημ. ὑποκορ. τοῦ φανὸς βλ.λ., συνήθ. ἄνευ ὑποκορ. σημ. : Σχόλ. Ὀππ.Ἁλ.5,430, Εὐστ.1516,4, Δραγ.Μονοπάτι 104 **μεγάλα ἠλεκτρικὰ φανάρια φωτίζουν ἀπὸ ψηλὰ** || **φανάρι τῆς κόφας** ὁ ἐπιθωράκιος φανὸς τῶν πλοίων· **2**) εἰδ. φανὸς ἐπὶ ξηρᾶς ἢ ὑφάλου πρὸς καθοδήγησιν τῶν ναυτιλλομένων, φάρος : **τὸ φανάρι στὶς Φλέβες**· **3**) δημ. σκεῦος ἐκ λεπτοῦ συρματοπλέγματος χρησιμοποιούμενον ὡς ὀψοφυλάκιον : **ἔχει λίγο καλάμι στὸ φανάρι, κόψε καὶ φάε**· **4**) ναυτ. εἶδος καρυοκόμβου· **5**) εἰδ. **φανάρι τοῦ Διογένη** τὸ ἐν Ἀθήναις ἀρχαῖον χορηγικὸν μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους· **6**) ἐν φρ. **ἔγινε φανάρι** περὶ ἀνθρώπου καθ' ὑπερβολὴν ἰσχνοῦ, οἱονεὶ ἔφεξεν ἐκ τῆς ἀδυναμίας· || **κρατάει φανάρι** παρίσταται ὡς εὐμενῶς διατεθειμένος μάρτυς εἰς τὰς ἐρωτικὰς ὑποθέσεις ἄλλων.
φαναρ(ι)τζήδικο (τὸ) δημ. τὸ ἐργαστήριον τοῦ φαναρ(ι)τζῆ βλ.λ., τοῦ φανοποιοῦ.
φαναρ(ι)τζής (ὁ) δημ. ὁ φανοποιὸς βλ.λ.· || συνεκδ. ὁ τενεκετζῆς βλ.λ.
φαναριώτης (ὁ) νεώτ. κ. δημ., θηλ. **φαναριώτισσα**, ὁ καταγόμενος ἐκ Φαναρίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κ. κτ. συνεκδ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ἐκεῖ σχηματισθεῖσαν ἀπὸ τοῦ 17ου αἰῶνος ἑλληνικὴν ἀριστοκρατίαν : **οἱ Φαναριῶται κατέλαβον ὑψηλότατα ἀξιώματα εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Πολιτείαν, - οἱ Φαναριῶται λόγιοι.**
φαναριώτικος-η-ο δημ. ὁ φαναριωτικὸς βλ.λ.
φαναριωτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φαναριώτας βλ.λ. : **ἡ φαναριωτικὴ ἀριστοκρατία - φιλολογικὴ παράδοσις.**
φανατίζω νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. **ἐφανάτισα**, παθ. ἀόρ. **ἐφανατίσθην**,δημ. **(ἐ)φανατίστηκα**, ἐμπνέω εἴς τινα φανατισμὸν βλ.λ., τὸν κάνω φανατικό : **εἶχαν φανατίσει τοὺς ἐκλογεῖς σὲ σημεῖο ποὺ νὰ σκοτώνωνται**· κ. παθ. : **ὁ κόσμος ἐφανατίστηκε ἀπὸ τὰ ἔξαλλα ἄρθρα τῶν ἐφημερίδων**, Λασκαρ. Μυστ.Κεφ.186 **τὸν ὄχλο, ὁ ὁποῖος φανατιζόμενος εἰς τὸ εὔμορφον ὄνομα τῆς ἐλευθερίας . . .**
φανατικός-ή(ιά)-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ παραφερόμενος, ἐμπνεόμενος ὑπὸ φανατισμοῦ, ὑπερβάλλοντος ζήλου πρὸς τὴν θρησκείαν αὐτοῦ, κ. γεν. πρὸς ἰδέαν τινά : **φανατικὸς καθολικὸς - ἐθνικιστὴς - σοσιαλιστὴς - πνευματιστής**· || ὅθ. κ. ὁ τυφλῶς καὶ ἀλογίστως ἐμπαθής.
φανατικῶς ἐπίρρ. νεώτ., δημ. -ά κατὰ τρόπον φανατικὸν βλ.λ., μὲ φανατισμό : **ὑπεστήριζε φανατικῶς τὰ σοσιαλιστικὰ δόγματα.**
φανατισμός (ὁ) (λατ. fanum ἱερόν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ὑπερβάλλων ζῆλος, ὁ μετὰ πάθους ἐνθουσιασμὸς ὑπὲρ θρησκείας τινός, ὁ δυνάμενος νὰ ἐξίκηται μέχρι τῆς κακοποιήσεως τῶν ἀλλοπίστων· κτ. ἐπέκτ. καὶ ὁ ὑπὲρ ἰδεολογικῆς τινος κατευθύνσεως, συστήματος ἢ κόμματος ἐμπαθής, τυφλὸς ζῆλος ἀναπτύσσων τὸ μῖσος κατὰ τῶν ἄλλα φρονούντων : Λασκαρ.Μυστ.Κεφ.99 **οἱ δυτικοὶ .. εὐλογούσανε τὸν φανατισμὸν τῶν σταυροφόρων**, Παπαντ.Ἅγ.Ὄρ.14 **τὰ ψυχικὰ ἐλαττώματα . . τοὺς φανατισμοὺς ποὺ συνοδεύουν τὴν ἀντικοινωνική τους ζωή, - ὁ φανατισμὸς τῶν ἱεροεξεταστῶν, - πολιτικὸς - ἐθνικὸς - κομματικὸς φανατισμός, - αἱ ἐκλογαὶ διεξήχθησαν μὲ πρωτοφανῆ φανατισμόν.**
φανειά (ἡ) δημ. ἡ ἐμφάνεια· φρ. **φαίνεται ἡ φανειά μου** ἐμφανίζομαι, παρουσιάζομαι : Ἐρωτόκρ.5,1362 **πές μου το νὰ ξενιτευτῶ, νὰ μὴ φανῆ ἡ φανειά μου.**
φανεῖμεν ποι. ἀντὶ φανείημεν : Αἰσχ.Πέρσ.786.
φανειρός-ά-όν Ἐπιγρ. φανερὸς βλ.λ.
φανέλλα (ἡ) (γαλλ.) νεώτ. κ. δημ. εἶδος ὑφάσματος μαλλίνου ἢ βαμβακεροῦ, χνοώδους· **2**) εἰδ. ἐσώρρουχον πλεκτὸν ἐκ λεπτοῦ ἐρίου ἢ βάμβακος, φερόμενον ὑπὸ τὸ ὑποκάμισον καὶ ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ σώματος.
φανελλάδικο (τὸ) δημ. φανελλοποιεῖον βλ.λ.
φανελλᾶς (ὁ) δημ. ὁ φανελλοποιὸς βλ.λ.
φανελλένιος-α-ο δημ. ὁ ἐκ φανέλλας βλ.λ.1) κατεσκευασμένος : **πουκάμισο φανελλένιο.**
φανελλοποιεῖον (τὸ) νεώτ. ἐργοστάσιον κατασκευῆς φανελλῶν βλ.λ.2) ὡς κ. ἄ. ἐσωρρούχων, φανελλάδικο.
φανελλοποιΐα (ἡ) νεώτ. ἡ βιομηχανία κατασκευῆς φανελλῶν βλ.λ.2).
φανελλοποιός (ὁ) νεώτ. ὁ κατασκευαστὴς φανελλῶν βλ.λ.2), ὁ φανελλᾶς.
φανερά ἐπίρρ. νεώτ. κ. δημ. κατὰ τρόπον φανερὸν βλ.λ., καταφανῶς, ὄχι κρυφά : **συνειργάζετο φανερὰ μὲ κομμουνιστάς**, Χατζόπ.Ὑπεράνθρ.28 **πρώτη φορὰ . . μιλοῦσα ἔτσι φανερὰ καὶ λεύτερα μαζί του.**
φανεροβιωτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνοφερόμενος εἰς τὰ καταφανῆ ἢ ἔκδηλα φαινόμενα τῆς ζωῆς.
φανεροβράγχιος-ον νεώτ. ἐπὶ ἰχθύων, ὁ ἔχων ἐμφανῆ τὰ βράγχια· || **φανεροβράγχια** (τὸ) νεώτ. ζωολ. οἰκογένεια ἀμφιβίων κερκοφόρων.
φανερόγαμος-ον νεώτ. βοταν. ἐπὶ φυτῶν, ὁ ἔχων ἐμφανῆ τὰ πολλαπλασιαστικὰ ὄργανα· || τὸ οὐδ. **τὰ φανερόγαμα** ὡς οὐσ. τὰ σπερματόφυτα, ἄ. φανερογόνα.
φανερογόνος-ον νεώτ. βοταν. φανερόγαμος.
φανερολογία (ἡ) μσν. φανερός, σαφὴς λόγος : Μάρκ.Ἐρημ.π.Βαπτίσμ.939A **εἴ τις μετὰ τοσαύτην φανερολογίαν ἀπιστεῖ τοῖς εἰρημένοις.**
φανερόμισος-ον ὁ φανερῶς μισῶν : Ἀριστλ.Ἠ Νικ.4,3,28.
φανεροποίησις-εως (ἡ) γλώσσ. τὸ καθιστᾶν τι ἐμφανές, κατάδηλον.
φανεροποιῶ-έω μτγν. ποιῶ τι ἐμφανές, κατάδηλον, ἀποκαλύπτω, φανερώνω : Σχόλ.Ἀριστφ. Ἱππ.1253 **ὁ καταγγέλλων καὶ φανεροποιῶν τὰ πράγματα**, Ἀθανάσ.2,408E **τῆς ψυχῆς ἀποκεκρυμμένην νόσον φανεροποιούσης.**
φανερός-ά(-ή)-ό(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐμφανής, πρόδηλος, κατάδηλος, καταφανής : Ἡρ.3,24 **καὶ ἔχει πάντα φανερὰ ὁμοίως αὐτῷ**, Σοφ.Φιλ. 1291 **τοὔργον πάρεσται φανερόν**, Εὐρ.Ἡρ.658 **δίδυμον ἂν ἦβαν ἔφερον φανερὸν χαρακτῆρ' ἀρετᾶς**, Θουκ.2,15 **τὸ δὲ πάλαι φανερῶν τῶν πηγῶν οὐσῶν**, αὐτ.1,42, αὐτ.1,102 **καὶ διαφορὰ ἐκ ταύτης τῆς στρατείας πρῶτον Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις φανερὰ ἐγένετο**· || ἀπροσ. φρ. **φανερόν ἐστι** κ. **φανερὸν γίνεται** : Ξεν.Ἀπομν.3,9,2, Πλάτ.Φαῖδρ.70D· κ. νεώτ. : **εἶναι φανερὸν ὅτι θὰ παραταθῇ ὁ πόλεμος, - δὲν θὰ ἐπιτευχθῇ συμφωνία**· || φρ. **φανερός εἰμι** ἐπὶ προσ., φαίνομαι, καταφανής, ἀντιληπτὸς γίνομαι, ἐν συνεκφ. μτ. μτχ. : Ἡρ.3,26, αὐτ.7,18 **ὃς πρότερον ἀποσπεύδων ἐφαίνετο, τότε ἐπισπεύδων φανερὸς ἦν**, Ἀντιφ.π.Ἡρῴδου φόνου 23 **ὁ μὲν ἔστι φανερὸς ἐκβὰς τοῦ πλοίου καὶ οὐκ εἰσβὰς πάλιν**· κ. μτ. πλαγίας προτάσεως : Ξεν.Ἀπομν.1,1,17

ὅσα μὴ φανερὸς ἦν ὅπως ἐγίγνωσκεν· || ὁμ. φρ. φανερὸς γίνομαι : αὐτ.ΚΠ 2,2,12 καὶ ταῦτα φανεροῖς γιγνομένοις ὅτι τοῦ λαβεῖν τι ἕνεκα ποιοῦσι· 2) ἐπὶ προσ., κατάδηλος, καταφανὴς γινόμενος ἔν τινι ἐνεργείᾳ : Σοφ.ΟΚ 507, αὐτ.Τραχ. 861 Κύπρις.. φανερὰ τῶνδ' ἐφάνη πράκτωρ, Θουκ.4,11 πάντων φανερώτατος Βρασίδας ἐγένετο· 3) ὁμ. ἐπὶ προσ., ἐν ἠθικῇ σημ. ὁ εἰλικρινῶς, ἐν καθαρᾷ συνειδήσει ἐκδηλούμενος (ἀντίθ. ἐπίβουλος) : Ἀριστλ.ΗΝικ.7,6,3· 4) γνωστός, παγκοίνως ἀνεγνωρισμένος : Ἡρ.2,146 εἰ οὗτοι οἱ θεοὶ φανεροὶ ἐγένοντο ἐν τῇ Ἑλλάδι· 5) νεώτ. κ. δημ. σαφής, εὐληπτος, καθαρός : εἶναι πολὺ φανερὸς ὁ τρόπος τῆς λύσεως τοῦ προβλήματος· 6) εἰδ. φανερὰ οὐσία ἡ κτηματική, ἀκίνητος περιουσία (κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν ἀφανῆ, τὴν χρηματικήν) : Ἀνδοκ.15,38, Λυσ.32,4 καὶ τὴν μὲν ἀφανῆ οὐσίαν ἐνείμαντο, τῆς δὲ φανερᾶς ἐκοινώνουν, Ἰσαῖ.59,18, Δημ.986· || ὅθ. φανερόν τι περιουσιακὸν στοιχεῖον καθιστάμενον ἐμφανές, ὡρισμένως γνωστόν : Σχόλ.Ἀριστφ.Πλ. 330· || φρ. φανερὸν κέκτημαι οὐδέν στεροῦμαι οἱασδήποτε κτηματικῆς περιουσίας : Δείναρχ.99,15· 7) τὸ οὐδ. φανερόν ἐν ἐπιρρ. χρ. ἐν ποικίλαις συνεκφοραῖς, οἷον λ.χ. ἐκ τοῦ φανεροῦ ἐμφανῶς, φανερά : Ἡρ.5,96, αὐτ.8,126 ἐκ τοῦ φανεροῦ ἀπέστασαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, Θουκ.4,79 πολέμιος οὐκ ὢν ἐκ τοῦ φανεροῦ (οὐχὶ κεκηρυγμένος ἐχθρός), Ξεν.Ἑλλ.6,5,16 ἐκ τοῦ δικαίου καὶ φανεροῦ τὴν μάχην ποιεῖσθαι, αὐτ. Ἀπομν.3,11,8· || ὁμ. εἰς τὸ φανερόν : Θουκ.1,23 αἱ δ' ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι αἵδ' ἦσαν, αὐτ.3,27· πρβλ. Πλάτ.Γοργ.480C· || ὁμ. κατὰ τὸ φανερόν : Ἀριστφ.Θεσμ.525· || ἀπὸ τοῦ φανεροῦ : Διον.Ἀλ.Ρωμ.4,4· || μτγν. φρ. εἰς φανερὸν ἔρχεται φανεροῦται, γίνεται κοινῶς γνωστόν, ἐμφανές : αὐτ.Μᾶρκ.4,22 ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν· || ὁμ. φρ. παροιμ. οὐκ.. ἔστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται (αὐτ.Λουκ.8,17)· || ὁμ. ἐν τῷ φανερῷ : αὐτ.ΚΠ 7,5,55 εἰκότως ἐν τῷ φανερῷ σαυτὸν παρεῖχες, αὐτ.Ἀν.1,3,21, Δημ.306, ΚΔ Ματθ.6,4 ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

φανερότης-ητος (ἡ) μτγν. ἡ ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις : Φίλ.π.Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.392Α ὑπὸ τῆς λαμπρᾶς φανερότητος ἀπατώμενοι.

φανερόφιλος-ον ὁ φανερῶς, καταφανῶς ἀγαπῶν, φιλῶν τινα (ἀντίθ. φανερόμισος βλ.λ.) : Ἀριστλ.ΗΝικ.4,3,28.

φανερόφυτος-ον νεώτ. ἐν τῇ βοτανικῇ, ὅρος ἐν χρήσει ἐπὶ φυτῶν ἐχόντων τοὺς κοιμωμένους ὀφθαλμοὺς ἐπὶ ἐναερίων κλάδων.

φανερῶ-όω κ. νεώτ., δημ. φανερώνω δῆλον, φανερὸν ποιῶ, ἐμφανίζω, ἀποκαλύπτω, δείχνω φανερά : ΚΔ Ἰω.7,4 εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ, - ἐφανέρωσε ὅλη του τὴν κακοήθεια, - μοῦ ὑπεσχέθη νὰ φανερώσῃ τὴν ἀλήθεια - τὰ μυστικά της· κ. παθ. : ΚΔΚορ.2,5, 10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, Ἐρωτόκρ.1,21 τότες μι' ἀγάπη μπιστικὴ στὸν κόσμο φανερώθη· 2) εἰδ. ἀποκαλύπτω, ἀναδεικνύω τι ἐν πάσῃ τῇ αἴγλῃ του, δείχνω φανερὰ στὸν κόσμο : Διον.Ἀλ. Ρωμ.10,27 ταῦτ' ἔστι τὰ φανερώσαντά με καὶ εἰς ἡγεμονίαν προαγαγόντα γενναῖα ἔργα· || παθ. εἰδ. γίνομαι περίφημος ἐπί τινι, μτ. δοτ. : Ἡρ.6, 122 ἐφανερώθη εἰς τοὺς Ἕλληνας μεγίστῃσι δαπάνῃσι· || κ. ἀπολ. ἀποκαλύπτομαι, ἀναδεικνύομαι, ἀναλάμπω : ΚΔ Ρωμ.3,21 νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται· 3) ἐμφαίνω, δηλῶ, σημαίνω : Ζερβ.Ἰατ.116 τὰ λόγια του ἐφανέρωναν μεγάλην αὐταπάρνησιν, -ἡ διαγωγή του φανερώνει ἀχαριστίαν· 4) ῥῆματ.π. φανέρωμα, φανέρωσις.

φανέρωμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φανερώνω βλ.λ., ἀποκάλυψις : πρέπει νὰ τιμωρηθῇ γιὰ τὸ φανέρωμα τοῦ μυστικοῦ μας· 2) ἐκδήλωσις, φαινόμενον : τὰ ἐπεισόδια ποὺ γίνονται καθημερινῶς εἶναι ἄσχημα φανερώματα· 3) ἐμφάνισις, παρουσίασις : εἶναι εὐχάριστο τὸ φανέρωμα ἀξιολόγων μουσικῶν ταλέντων.

Φανερωμένη (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ὄνομα ἐκκλησιῶν ἢ μονῶν ἱδρυθεισῶν εἰς τόπους ἔνθα, κατὰ τὴν κοινὴν πίστιν, ἀνευρέθη εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, τῇ ἐμφανίσει καὶ ὑποδείξει αὐτῆς· || συνεκδ. ἐπίθετον τῆς Θεομήτορος ἐν χρ. κ. ὡς οὐσ. : παροιμ. φρ. ἀπὸ τὸν Ἅη Φίλιππα εἰς τὴ Φανερωμένη (ἐπὶ συνεχῶν παλινδρομήσεων, ἐνεργειῶν ἢ φρονημάτων).

φανερώνω δημ. φανερῶ βλ.λ.

φανερῶς ἐπιρρ. κ. νεώτ., συγκρ. φανερώτερον κ. φανερωτέρως (Ἀριστλ.ΖΜ 2,10), ὑπερθ. φανερώτατα, ἐμφανῶς, προδήλως, καταδήλως, φανερά : Ἡρ.9,71 Ἀριστόδημον μὲν βουλόμενον φανερῶς ἀποθανεῖν, Αἰσχ.Πρ.1090 τοιάδ' ἐπ' ἐμοὶ ῥιπὴ.. στείχει φανερῶς, Σοφ.Ἠλ.833 τῶν φανερῶς οἰχομένων εἰς Ἀΐδαν, Ἀριστφ.Νεφ.290 φανερῶς ἠκούσατέ μου καλέσαντος, Θουκ.1,87, Πλάτ. Συμπλ.182D κάλλιον τὸ φανερῶς ἐρᾶν τοῦ λάθρα· συγκρ. : Ἀριστλ.ΖΜ 2,10 ἐπὶ δὲ τῶν .. αἰσθητηρίων φανερωτέρως ἐστὶν ἡ αἴσθησις διμερής.

φανέρωσις-εως (ἡ) κ. νεώτ., δημ. φανέρωση ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φανερῶ βλ.λ., ἀποκάλυψις, ἐμφάνισις, ἐκδήλωσις, τὸ φανέρωμα : ΚΔ Κορ.1,12,7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον, Γρηγ.Ναζ.1, 232Α, Δαμασκ.11,246D τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτῷ σοφίαν εἰς φανέρωσιν ἄγων, Ρωμ.Μελ. Κοντάκιον Χριστουγέννων καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις, Ζερβ.Ἰατ.199 τοῦ κοσμίου ἐσωτερικοῦ ῥυθμοῦ, ἤγουν τῆς ψυχῆς, φανέρωσις εἶναι ἡ ἀγάπη· 2) εἰδ. τὸ καθίστασθαι ὁρατόν : Ἀριστλ.Φυτ.2,1,2.

φανερωτής (ὁ) δημ. ὁ ἀποκαλύπτων, ποὺ φανερώνει κάτι, φανιστής.

φανερωτικός-ή-όν μαν. κ. νεώτ. ὁ ἄγων εἰς φανέρωσιν, ἀποκάλυψιν, ὁ ἀποκαλυπτικός : Ζιγαβ. ἐν περιοδ. «Σωτήρ» 4,31 φανερωτικὸν τῶν κρυπτομένων.

φανή (ἡ) ποι. φανός, πυρσός : Ἡσίοδ.π.Ἡρωδιαν. Γρ.Μον.Λεξ.18,22 οἴ πρόσθε φανὴν ἔντοσθεν ἔκευθον· 2) κτ. πληθ. τελεταὶ μετὰ λαμπαδηφορίας, ὡς αἱ γινόμεναι κατὰ τὰς Διονυσιακὰς ἑορτάς : Εὐρ.Ἴων 550, αὐτ.Ρῆσ.943 μυστηρίων τε τῶν ἀπορρήτων φανάς.

φανήῃ ἐπ. τ. ἀντὶ φανῇ τοῦ φαίνομαι βλ.λ.

φανήμεναι ἐπ. ἀπαρφ. μέσ. ἀορ. ἀντὶ φανῆναι.

Φάνης-ητος (ὁ) μτγν. θεὸς τοῦ Ὀρφικοῦ συστήματος ἀναπηδήσας ἐκ τοῦ ἀργυροῦ ᾠοῦ τοῦ δημιουργηθέντος ὑπὸ τοῦ Χρόνου, ἔχων πολλὰς κεφαλάς, πτέρυγας χρυσᾶς, γεννήτωρ τῆς Νυκτός, θεωρούμενος δὲ ὡς κυβερνήτης τοῦ κόσμου, οὗτινος καὶ ὑπεδήλου τὴν πρώτην ἀρχήν : Νόνν.Σχόλ. Γρηγ.Ναζ.Στηλιτ.154, Μαλάλ.174,9 (Βόννη).

φαντία (ἡ) μσν. ἐξωτερικὴ ἐμφάνεια, ἐπιδεικτικότης : Τιμαρ. ἐν Notices et Extraits 9,176 ὥσπερ ὑποτερπόμενος τῇ τῆς περιβολῆς φαντίᾳ.

φαντίας (ὁ) μτγν. ὁ ἀρεσκόμενος εἰς ἐπιδεικτικὴν ἐμφάνισιν, οἰηματίας, φαντασμένος, ξυπασμένος : Γρηγ.Ναζ.Ἰαμβ.15,84 ὑπερήφανος δ' ἔμοιγε καὶ φαντίας.

φαντιασμός (ὁ) μσν. ἡ πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπίδειξιν ἀρέσκεια, ἀγάπη· πρβλ. φαντία : Ἰω.

Κλίμ.23Α **ὑπὸ τῆς κενοδοξίας ποτιζόμενα καὶ ὑπὸ φανητιασμοῦ κελευόμενα,** Δαμασκ.Ι Ι,330C, Εὐστ. 904,62 **τὰ δὲ** λοιπὰ **κόσμος ἄλλως ἐστὶ** καὶ ἐν φανητιασμῷ ἐπίδειξις **φράσεως,** αὐτ.894,8.

φανητιῶ-άω μτγν. ἐφετ. τοῦ φαίνομαι, ἐπιθυμῶ νὰ δειχθῶ, νὰ ἐπιδειχθῶ : Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ.Ι,7.

φανίζομαι μαν. κ. δημ. εὔχρ. ἰδίως ἐν τῷ ἀορ. (ἐ)φανίστη ἀπροσ. ἐν φρ. μοῦ 'φανίστη μοῦ ἐφάνη, ἔκρινα, ἐνόμισα : Ἐρωτόκρ.Ι,1546, αὐτ.2,613, αὐτ.2,1438 **κι' ἐφάνιστή σου νίκησε στὴν κονταρὰν ἐκείνη· 2)** προσποιοῦμαι, ἐμφανίζομαι ὡς . . : Χρον.Μορ.3734 **χρήματα πολλὰ τοῦ ἐτάχθη κι ὑπησχήθη | νὰ φανιστῇ ὅτι ἔφυγεν κι ἐδιάβη** στὸν Δεσπότην.

φανικὸν ὀξὺ (τὸ) νεώτ. χημ. ἡ φαινάλη, ἄ. φαινικὸν ὀξύ.

φανιστής (ὁ) δημ. ὁ ἐμφανίζων τι κρυπτὸν ἢ ἄδηλον· || κυριώτατα ἐν χρ. ὡς προσωνυμία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ὡς ἀποκαλύπτοντος τὸ μέλλον διὰ τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς του (24 Ἰουνίου) γινομένης μαντείας τοῦ κλήδονα βλ.λ.

φανοθήκη (ἡ) νεώτ. θέσις ἐν ᾗ τίθεται φανός, εἰδ. τὸ μέρος τῆς ναυτικῆς πυξίδος ὅπου ὑπάρχει ὁ φανὸς ὁ φωτίζων αὐτὴν ἐν ὥρᾳ νυκτός.

φανοίην εὐκτ. μέλλ. τοῦ ρ. φαίνω βλ.λ.

φανοκόρος (ὁ) νεώτ. ὁ ἐπιμελούμενος τὰ τῆς καλῆς καταστάσεως τῶν φανῶν φωτισμοῦ τῆς πόλεως.

φανόμηρις-ιδος (ἡ) λεξ. **δ. τ.** τοῦ φαινομηρίς βλ.λ. : Πολυδ.2,187.

φανοποιεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ ἐργαστήριον τοῦ φανοποιοῦ βλ.λ. τὸ φαναρτζήδικο.

φανοποιός (ὁ) νεώτ. ὁ κατασκευαστὴς φανῶν, ἰδ. ἐκ λευκοσιδήρου· || συνεκδ. ὁ τενεκετζῆς βλ.λ.

φανόπτης (ὁ) σχόλ. ὁ φεγγίτης : Σχόλ.Λυκόφρ. 98· 2) μικρὰ οἰκία, οἰκίσκος, σπιτάκι : Σχόλ.Ἀριστφ.Ἱππ.997.

φανός-ή-όν (φάω) φωτεινός, λαμπρός : Πλάτ. Φιλ.16C **ἐρρίφη . . ἅμα φανοτάτῳ τινὶ πυρί,** Ξεν. Κυν.10,7 **ἵνα ὡς φανότατον ᾖ τὸ ἔσω·** || τὸ οὐδ. **τὸ φανὸν** ὡς οὐσ. ἡ λαμπρότης, φωτεινὴ ἀτμοσφαῖρα : Πλάτ.Πολ.5 8C **ξὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους,** αὐτ.506D· 2) ἐπὶ ἐνδυμάτων, καθαρός, πλυμένος : Ἀριστφ.Ἀχ.845 **χλαῖναν δ' ἔχων φανὴν δίει,** αὐτ.Ἐκκλ.347· 3) πλήρης χαρᾶς, εὔθυμος, φαιδρός : Αἰσχ.Πρ.540 **φαναῖς θυμὸν ἀλδαίνουσαν ἐν εὐφροσύναις,** Πλατ.Φαῖδρ.256D **φανὸν βίον διάγοντας εὐδαιμονεῖν μετ' ἀλλήλων πορευομένους·** 4) ἐπιφανής, προφανής, πρόδηλος : Συμπ.197 **ἐλλόγιμος καὶ φανὸς ἀπέβη.**

φανός (ὁ) κ. νεώτ. πυρσός, δᾴς, λαμπάς : Ξεν. Λακ.5,7 **ὑπὸ φανῶν πορεύεσθαι,** Ἀναξανδρίδ.Ὕβρις Ι **οὔκουν λαβὼν τὸν φανὸν ἄψεις μοι λύχνον ;·** || εἰδ. πυρσὸς ἐκ ξύλων πεύκης ἢ κληματίδων : Σχόλ.Ἀριστφ.Λυσ.308· || εἰδ. νεώτ. λυχνία, κηρίον, πυρσὸς ἀνημμένος ἐντὸς ὑαλοφράκτου σκεύους, φανάρι : **ἐτιμωρήθη διότι ὡδήγει αὐτοκίνητον μὲ ἐσβεσμένους τοὺς φανούς,** - **ἐνετικὸς φανὸς** (κυλινδρικὸς ἢ σφαιρικὸς ἐκ χρωματιστοῦ χάρτου ἡμιδιαφανοῦς, πτυσσόμενος),-**κινεζικὸς φανὸς** (ὁ **ἐκ** μεταξωτοῦ ὑφάσματος ἢ χάρτου)· **2)** μτφ. **ἐπὶ** τοῦ ἡλίου : Ἀλεξ.Θεοφόρητ.Ι.

φανοστάτης (ὁ) νεώτ. στῦλος ξύλινος ἢ σιδηροῦς **ἐφ'** οὗ προσαρμόζεται φανὸς **ἐκ τῶν** φωτιζόντων τὰς ὁδοὺς καὶ πλατείας τῶν πόλεων.

φανότης-ητος (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἡ ἰδιότης τοῦ φανοῦ βλ.λ.7), λαμπρότης, φωτεινότης, φεγγοβολή : Ἀριστεῖδ.Ι,7 **ἡ ἡλίου ἄπαυστος κίνησις . . Διὸς ἐστι** πρόρρησις . . ὑπὲρ τῆς **τοῦ παντὸς κόσμου φανότητος,** Εὐστ.Πον.238,20 **ἄνθη οἷς ἐλλάμπει** φανότης λευκότητος· 2) εἰδ. ΕΜ 337,57 **«ἐνάργεια** ἡ τῶν λόγων λευκότης καὶ φανότης».

φανοφόρος-ον νεώτ. ἐπὶ προσ., ὁ φέρων φανόν· || ἐπὶ στύλων, ὁ φανοστάτης βλ.λ.· 2) νεώτ. ζῳολ. γένος ἡμιπτέρων ἐντόμων φωτοβόλων.

φάνσις-εως (ἡ) μτγν. ἐμφάνισις εἰς τὸν ὁρίζοντα, ἐπιτολὴ ἀστέρος : Πορφύρ.π.Εὐστ.Εὐαγγ. Προπ.92C **τοὺς ἀστέρας καὶ τὰς τούτων φάνσεις καὶ ὑποκρύψεις·** Σουΐδ. ἐν λ. ἐπιτολῆς.

φάνταγμα (τὸ) δημ. φαντασστικὴ παράστασις, ἴνδαλμα, εἴκασμα· 2) φαντασμός, ἔπαρσις, οἴησις, ξίπασμα, ξιπασμάρα.

φανταγμένος-η-ο δημ. μτχ. τοῦ φαντάζω ὡς οὐσ. ἄ. φαντασμένος βλ.λ.

φανταγμός (ὁ) δημ. ἡ φαντασία, ἡ ἐν ὀνείρῳ ὀπτασία : Γρυπ.Σκ.Τερρ.47,8 **κι οἱ λήθαργοι . . κι οἱ φανταγμοὶ σταζοβολοῦν οἱ πλάνοι.**

φαντάζω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. σφαντάζω κ. **σφαντάω,** μέλλ.**φαντάσω,** ἀόρ. **ἐφάντασα,** δημ. **(ἐ)φάνταξα** κ. **(ἐ)σφάνταξα,** μέσ. **φαντάζομαι,** ἀόρ. **ἐφαντάσθην,** δημ. **(ἐ)φαντάσθηκα,** καθιστῶ τι φανερόν, παρουσιάζω, ἐμφανίζω, δεικνύω : Ἀλέξ. Ἀφρ.π.Θησ.Στεφ. **ἐν λ. καὶ τοῦτο φαντάζοντα ὡς κατ' ἀλήθειαν,** Ἀρέθ.Ἀποκαλ.13 **φαντάζει γὰρ ἑαυτὸν ἐπιεικῆ ὡς ὁ Χριστός, ἵνα πλανᾷ· 2)** δθ. ἐξαπατῶ, πλανεύω, ξεγελῶ : Καλλίστρ.Ἔκφρ.12 **ὁ γὰρ δὴ κηρὸς ἐφάνταζε τὴν αἴσθησιν ὡς καὶ πνοὴν δημιουργεῖν ἐπιστάμενος· 3)** νεώτ. κ. δημ. προξενῶ ζωηρὰν ἐντύπωσιν διὰ τῆς ἐμφανίσεώς μου, ἔχω ὡραίαν, ἐπιβλητικὴν ὄψιν, κάνω φιγούρα, ἔχω θεωρία : Παλαμ.Περ.Χαιρ.126,5 **κι ἐφάνταζε, καθὼς φαντάζει ἀσύγκριτη καὶ στὸν ξύπνο· 4)** δημ. ἐν εἰδ. σημ. ἔχω φαντάσματα· **5)** μέσ. **φαντάζομαι** παριστῶ τι κατὰ διάνοιαν, πλάττω, ἀναπαριστῶ διὰ τῆς φαντασίας : Λογγῖν.Ὕφ. 15,2 **ἐνταῦθ' ὁ ποιητὴς αὐτὸς εἶδεν Ἐρινύας, ἃ δ' ἐφαντάσθη, μικροῦ δεῖν θεάσασθαι καὶ τοὺς ἀκούοντας ἠνάγκασεν,** αὐτ.15,8, Ἱμέρ.Λόγ.15,24 **καὶ ὃν τρόπον ἐκεῖνοι περὶ τῆς φύσεως ἐφαντάσθησαν,** Δραγ.Μονοπ.17 **ὅταν εἶμ' ἀδύνατος καὶ δὲν μπορῶ νὰ φανταστῶ τὴν αἰωνιότητα· 6)** ὁμ. τὸ μέσ. φαίνομαι, γίνομαι ὁρατός, μτ. δοτ. : Ἡρ. 4,124 **ἀφανισθέντων δὲ τούτων τὸ παράπαν, ὡς οὐκέτι ἐφαντάζοντό σφι . . ,** αὐτ.7,15 **ὄνειρον φαντάζεταί μοι·** || ὁμ. μτ. προσδιορ. δηλοῦντος τόπον : Εὐρ.Ἀνδρ.876 **μηδὲ φαντάζου δόμων πάροιθεν,** αὐτ.Φοίν.93 **μή τις πολιτῶν ἐν τρίβῳ φαντάζεται ;· 7)** κτ. ἐπέκτ. γίνομαι ἀντιληπτός κ. εἰδ. ἀκούομαι : Ἀπολλ.Ρ 4,1285· **8)** ὁμ. τὸ μέσ. γίνομαι ὅμοιος πρός τινα, λαμβάνω τὸ σχῆμα, τὴν ἐμφάνισίν τινος, παίρνω τὴ μορφή : Αἰσχ.Ἀγ.1500 **φανταζόμενος δὲ γυναικὶ νεκροῦ τοῦδ' . . ὁ παλαιὸς ἀλάστωρ· 9)** ὁμ. τὸ μέσ. κ. νεώτ. κ. δημ. ἐπαίρομαι, κομπάζω, ἔχω οἴησιν, περηφανεύομαι : Ἡρ.7,10,ε' **ὁρᾷς τὰ ὑπερέχοντα ζῷα ὡς κεραυνοῖ ὁ θεὸς οὐδὲ ἐᾷ φαντάζεσθαι· 10)** ὁμ. μέσ., νεώτ. κ. δημ. ὑποθέτω, σχηματίζω τὴν ἰδέαν, τὴν ἀντίληψιν ὅτι. : Γρυπ.Σκ.Τερρ.34,2 **τ' ὡραῖο νησὶ . . φαντάζομαι πὼς φεύγει κι ἀρμενίζει,** Χατζόπ.Ὑπεράνθρ.54 **τὸ ἐμπορικό μου κατόρθωμα δὲν ἦτανε** τόσο μεγάλο ὅσο **τὸ φαντάστηκα, - δὲ φανταζότανε πὼς θὰ 'ρθῇ - πως θ' ἀποτύχῃ· 11)** ὁμ. τὸ μέσ. ἐν παθ. σημ. σχηματίζομαι, πλάττομαι διὰ τῆς φαντασίας : Πλάτ.Ἱππ.Μ 300C, αὐτ.Συμπ.211Α **οὐδ' αὖ φαντασθήσεται αὐτὸ τὸ καλὸν οἷον πρόσωπόν τι,** αὐτ. **Φιλ.51Α πολλὰς** (ἡδονὰς) **φαντασθείσας,** Ἀριστλ.Ψυχ.3,10,7· **12)** ὁμ. τὸ μέσ. εἰδ. κωμ. **ἀντὶ** τοῦ συκοφαντοῦμαι : Ἀριστφ.Ἀχ.823.

φανταιζί (γαλλ. ἄκλιτ.) δημ. ὁ ἔχων ἰδιόμορφον σχέδιον ἢ χρωματισμόν, ὁ χαρακτηριζόμενος ἀπὸ ἰδιοτύπου ρυθμοῦ, ἰδιότροπος, φανταχτερός.

φάνταξη (ἡ) δημ. ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιδεικτικὴ ἐμφάνισις : Λασκαρ.Μυστ.Κεφ.22 **ἐπαραιτήθηκε.. ὡς καὶ ἀπὸ τὴν ἐξωτερική της φάνταξη· 2)** ἄ. φανταξιά, ἡ φαντασίωσις βλ.λ.(| κ. 2).

φανταξιά (ἡ) δημ. ἡ φαντασίωσις βλ.λ.(| κ. 2), τὸ φανταστικῶς ὁρώμενον, ἴνδαλμα φανταστικόν.

φανταρία (ἡ) (ἰταλ.) δημ. ὁμὰς στρατιωτῶν· || τὸ σύνολον τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ.

φανταρίστικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς φαντάρους, στρατιωτικός : **προχτὲς πέταξε τὰ φανταρίστικα** (τὴν στρατιωτικὴν στολήν)· **2)** τὸ οὐδ. κτ. πληθ. κ. ὡς ἐπίρρ.

φαντάρος (ὁ) (ἰταλ.) δημ. ὁ στρατιώτης, κ. εἰδ. ὁ τοῦ πεζικοῦ.

φαντασία (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις, ἐμφάνισις : Πολύβ.32,12,6· **2)** ὡς φιλοσοφ. ὅρος ἡ δύναμις δι' ἧς ἔννοιά τις γίνεται φανερά, παρίσταται εἰς τὸν νοῦν, ὁριζομένη ὑπὸ μὲν τοῦ Πλάτωνος ὡς **δόξα** παρουσιαζομένη εἰς τὸ πνεῦμα διὰ τῆς αἰσθήσεως, ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ὡς κίνησις τοῦ νοῦ ὁμοίως διὰ τῆς αἰσθήσεως παραγομένη, ἢ ὡς **αἴσθησις** ἀσθενὴς ἣν προσδοκᾷ τις ἢ ἀναμιμνήσκεται, ὑπὸ δὲ τῶν Στωϊκῶν (Χρύσιππος κ. ἄ.) ὡς πάθος ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενον διὰ τῶν αἰσθήσεων : Πλάτ.Σοφ.264Α, Ἀριστλ.Ψυχ.3,3,20, αὐτ.Ρητ.1,11,6· **3)** ἐν τῇ ψυχολογίᾳ ἡ ψυχικὴ ἱκανότης πρὸς δημιουργίαν, σύνδεσιν νέων παραστάσεων : Σολωμ.Τρελλὴ μάννα 32,4 **σὰν τὰ κινήματα τῆς φαντασίας | ποὺ ζωγραφίζουνε τὴν εὐτυχιά,** Ψυχάρ.Ταξ.2 **μόλις τὴν εἶδα τὴ θάλασσα, καὶ πῆρε ἡ φαντασία μου ἄλλο δρόμο, - ἡ φαντασία ἐνεργεῖ ὡς δημιουργικὴ ἱκανότης ἐπιτυγχάνουσα νέους συνδυασμοὺς τῶν αἰσθητικῶν ἐντυπώσεων, - ποιητὴς μὲ ζωηρὰν φαντασίαν· 4)** ἐντύπωσις, παράστασις φανταστική, ἴνδαλμα, πλάσμα φανταστικόν, δημ. φαντασιά : Πλάτ.Θεαίτ.161Β, Χρύσ.π.Πλούτ.Ἠθ.2046F, αὐτ.1055F· **5)** δημ. μεγαλαυχία, ἔπαρσις, ἀλαζονεία, ψευτοπερηφάνεια : **σοῦ ἔχει ὁ λεγάμενος μιὰ φαντασία σὰ νά 'ναι κάτι· 6)** νεώτ. μουσικὴ σύνθεσις δι' ὄργανον ἢ ὀρχήστραν, ἐλευθέρα μορφικῶς, κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὰς ἀκολουθούσας ὡρισμένους τύπους συνθέσεις (ὡς ἡ σονάτα, ἡ φούγκα).

φαντασιά (ἡ) δημ. φανταστικὴ παράστασις, εἰκών· πρβλ. φαντασία 4).

φαντασιάζω μτγν. πληρῶ τὴν διάνοιάν τινος διὰ φαντασιωδῶν πραγμάτων· ὅθ. ἀπατῶ, φενακίζω, ξεγελῶ : Ἐπιφάν.1,69Α **φαντασιάζειν τοὺς ἀπείρους,** αὐτ.2,66Β.

φαντασια(νι)σταί (οἱ) μσν. κ. νεώτ. αἱρετικοὶ πρεσβεύοντες ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἦτο φάντασμα, καὶ ἑπομένως καὶ πρὸ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ δὲν ὑπέκειτο εἰς φθοράν : Τιμ. Πρεσβ.57Β, Εὐστ.Μον.904,909.

φαντασιαστής (ὁ) μσν. ὁ παρουσιάζων μόνον τὴν ἐπιφάνειαν, τὴν κατὰ τὸ φαινόμενον ὄψιν· ὅθ. κ. ἀπατεών : Φώτ.ἐνWolf.Ἀπ.2,134· **2)** κτ. πληθ. ἄ. φαντασιανισταί βλ.λ.

φαντασιαστικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῆς φαντασίας, ὁ ζωηρὰν φαντασίαν ἔχων : Πλούτ.Ἠθ.431Β **ποιοῦσι κατόχους τοῖς ἐνθουσιασμοῖς καὶ φαντασιαστικοὺς τοὺς προφήτας καὶ τὰς προφήτιδας,** Ψελλ.Ἀλληγ.360,16.

φαντασιοδοκῆται (οἱ) μσν. κ. νεώτ. οἱ φαντασιανισταί βλ.λ. : Θεοφύλ.Σ'Ἰώβ 4,605.

φαντασιοκοπία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. σκέψις (δ. ἔξω τῆς δυνατῆς πραγματικότητος, ματαία, φανταστικὴ ἐλπίς : Λέοντ.Αὐτ.Βί.Ἰω.Χρυσ.8,281,42.

φαντασιοκόπος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ τὰ μάταια, τὰ ἀδύνατα φανταζόμενος, ὁ ὑπὸ ματαίων ἐλπίδων, φανταστικῶν κατεχόμενος, ἄ. φαντασιόπληκτος : Εὐστ.1700,53 **φαντασιοκόπος ὤν, καὶ ἐλπίσι κεναῖς ἐφ' οἷς οὐ χρὴ βοσκόμενος· 2)** ἀπατεών, πλάνος : Ἰω.Χρυσ.8,8,245F.

φαντασιοκοπῶ-έω μτγν., μσν. κ. νεώτ. εἶμαι φαντασιοκόπος βλ.λ. : ΠΔ Σοφ.Σειρ.4,31 **μὴ ἴσθι ὡς λέων ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ φαντασιοκοπῶν ἐν τοῖς οἰκέταις σου,** Εὐστ.Πον.177,3· **2)** ἀποπλανῶ ἐμβάλλων εἰς φαντασιοκοπίας βλ.λ. : Ἀθανάσ.1,74 **δαίμονες ἐφαντασιοκόπουν τοὺς ἀνθρώπους,** Ἰω.Χρυσ.11,285Β.

φαντασιολογία (ἡ) μτγν. ἡ περὶ φανταστικῶν πραγμάτων ὁμιλία ἢ πραγματεία : Ἐπιφάν.1,79Β **ποῦ ἡ κίσσησις τῆς φαντασιολογίας;.**

φαντασιόπληκτος-ον νεώτ. ἐπὶ προσ., ὁ φαντασιοκόπος βλ.λ.· **2)** κτ. ἐπέκτ. ὁ κατ' ἰδιότροπον, ἔξω τῆς πραγματικότητος δόκησιν σκεπτόμενος ἢ ρυθμίζων τὰ τοῦ βίου αὐτοῦ : **νεανίας-νεάνις φαντασιόπληκτος.**

φαντασιοπλήκτως ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τρόπον φαντασιόπληκτον βλ.λ. : Μᾶρκ.Αὐρ.1,7.

φαντασιοπληξία (ἡ) νεώτ. φαντασιοκοπία βλ.λ.· **2)** ἀλόγιστος, ἐνορμητικὴ ἐνέργεια, ἰδιότροπος ἐκδήλωσις, καπρίτσιο.

φαντασιοποιός (ὁ) μσν. ὁ ἐνεργῶν θαυμάσια, φαντασιώδη, ὁ θαυματοποιός : Πρεσβ.Κεντυρ. 992C **ὥσπερ παιδίον, φαντασιοποιόν τινα βλέπον.**

φάντασις-εως (ἡ) ἡ φαντασία βλ.λ.2) : Πλάτ.Τίμ. 72Β **τῆς δι' αἰνιγμῶν οὗτοι φήμης καὶ φαντάσεως,** Πλωτῖν.3,6,13· **2)** τὸ ἀποκύημα τῆς φαντασίας, τὸ κατὰ φαντασίαν συλλαμβανόμενον : Προκ.Ἱστ.170D **Ἰωάννῃ πολλὰς τερατολόγοι φαντάσεις προὔλεγον.**

φαντασιῶ-όω κ. νεώτ. πληρῶ ἰνδαλμάτων τὴν διάνοιάν τινος, τὸν ξεγελῶ μὲ φαντασιώσεις : Ὠριγ.Κέλσ.35,53, Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.8,406· **2)** εὔχρ. ἰδίως **ἐν τῷ μέσ. τ. φαντασιοῦμαι** πλάττω διὰ τῆς φαντασίας ἰνδάλματα, ἀναπαραστάσεις νοεράς, μεταφέρομαι νοερῶς εἰς ὑπερπραγματικούς, φαντασιώδεις κόσμους : Ἀριστλ.π.Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ. 769C **αἰσθανόμενοι καὶ φαντασιούμενοι πρὸς τὰ ἔξω βλέπομεν,** Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.2,72 **ἡ διάνοια φαντασιοῦται διὰ τῶν αἰσθήσεων· κ. μτ. αἰτ.** τοῦ πράγμ. : Πλούτ.Ἠθ.236D.

φαντασιώδης-ους-ες μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ πλήρης φαντασιῶν, ἰνδαλμάτων, φανταστικῶν εἰκόνων : Φιλόστρ.295 **τὰς ἀμυδρὰς καὶ φαντασιώδεις πτοίας,** Γαλ.6,247,17 **ἐν ὕπνοις καὶ φαντασιώδεσι καὶ ταραχώδεσιν,** αὐτ.6,259,15· **2)** ὁ κατὰ φαντασίαν μόνον ὑπάρχων, ἀνύπαρκτος, οὐχὶ πραγματικός : Δαμασκ.(Βί.Ἰσιδ.120,19 **διττὸν τὸν τρόπον τῶν θείων αὐτοφιῶν, τὸν μὲν αἰσθητικὸν τῶν ἐγρηγορότων, φαντασιώδη δὲ τῶν καθευδόντων, - φαντασιώδεις τελείως ἀπεδείχθησαν οἱ φόβοι, - φαντασιώδης κίνδυνος· 3)** ὁ ἔχων ζωηρὰν τὴν φαντασίαν, εὐφάνταστος· **4)** ἐπιδεικτικός, πομπώδης, φανταχτερός : ΕΜ 506,47 **φαντασιῶδες ἔνδυμα,** Σουΐδ. ἐν λ. κεστός.

φαντασίωσις-εως (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἡ διάπλασις φανταστικῶν μορφῶν, εἰκόνων : Εὐστ.Πον. 174,78 **εἰς φαντασιώσεις ἀναγόμενον νοεράς·** || νεώτ. ἰδ. ἡ ἐκ νοσηρᾶς διαθέσεως, καταστάσεως, ψευδαίσθησις βλ.λ. : **εἴδη τινὰ τοξινώσεων προκαλοῦσι χαρακτηριστικὰς φαντασιώσεις· 2)** τὸ ὑπὸ τῆς φαντασίας πλαττόμενον, ἴνδαλμα, εἴκασμα, φανταγμός.

φάντασμα-ατος (τὸ) κ. νεώτ. κ. δημ. τὸ ἐν τῇ φαντασίᾳ μόνον ὑπάρχον, φανταστικόν, ὑπερπραγματικόν, ἄϋλον ὄν, φάσμα : Αἰσχ.ἀπ.298 **νυκτέρων φαντασμάτων ἔχουσι μορφάς,** αὐτ.Ἑπτ.710 **ἄγαν δ' ἀληθεῖς ἐνυπνίων φαντασμάτων ὄψεις,** Εὐρ.Ὀρ.407 **φαντασμάτων δὲ τάδε νοσεῖς ποίων ὕπο ;,** Χρύσ.π.Πλούτ.Ἠθ.900F, Ἐρωτόκρ.5,1102 **γὴ**

φάντασμα πατάσσει με, καὶ δείχνει πῶς σοῦ μοιάζει ;, Σολωμ.Λόρδ Μπάϋρ.140,3 ἀντίκρυ ἀπὸ τὰ πλάσματα | τοῦ ναοῦ τ' ἀληθινά | τοῦ προβαίνουν δύο φαντάσματα, Γρυπ.Σκ.Τερρ.71,10, Πορφύρ.Σκ.20,7 κάτι σὰ φάντασμα θολὸ κι ἀνέγγιχτο· **2)** ἡ ἰδεατὴ εἰκών, παράστασις πράγματός τινος : Πλάτ. Φαίδ.81D, αὐτ. Θεαίτ. 167B **ἃ δή τινες τὰ φαντάσματα ὑπὸ ἀπειρίας ἀληθῆ καλοῦσιν**, Ἀριστλ.Ψυχ.3,3,9· **3)** γεν. τὸ διαστελλόμενον πρὸς τὴν πραγματικότητα : Πλάτ.Παρμ.166A, αὐτ.Πολ.598B **φαντάσματος ἢ ἀληθείας οὖσα μίμησις**· **4)** κ. νεώτ. ἐμφάνισις ἀποθανόντος ὑπὸ αἰσθητήν, ὁρατὴν μορφήν, εἴδωλον, σκιά, σκιάχτρο : Εὐρ.Ἑκ.54 **περῶ γὰρ ἤδ' ὑπὸ σκηνῆς.. φάντασμα δειμαίνουσ' ἐμόν**, ΚΔ Ματθ.14,26 **καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστι**, Μαλακ.Συντρ.46,11 **τὸ φεγγάρι |.. δείχνει ἐδῶ φαντάσματα | καὶ σκέλεθρα παρέκει**· **5)** μτφ. δημ. ἄνθρωπος κάτισχνος : **ἔγινε φάντασμα ἀπὸ τὴν ἀδυναμία - τὴν ἀρρώστια**· **6)** ἐνύπνιον, ὄνειρον : Θεόκρ.21,30 **οὔ σε θέλω τὠμῶ φαντάσματος ἦμεν ἄμοιρον.**

φαντασμαγορία (ἡ) (φάντασμα, ἀγορεύω) νεώτ. ἡ τέχνη τῆς δι' ὀπτικῶν τεχνασμάτων ἐμφανίσεως φανταστικῶν παραστάσεων, ἰνδαλμάτων· **2)** εἰδ. θεατρικὸν ἔργον ἐν ᾧ κυριαρχεῖ τὸ φανταστικόν, θεαματικὸν στοιχεῖον· **3)** πᾶν τὸ θαυμασίως, φανταστικῶς ὡραῖον, τὸ ἐξόχως θεαματικόν : **ἤτανε φαντασμαγορία ἡ νυχτερινή μας βαρκάδα - ἡ ἀκρογιαλιὰ στὸ σεληνόφως.**

φαντασμαγορικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς φαντασμαγορίαν βλ.λ., ὁ φανταστικῶς ὡραῖος, θεαματικός : **φαντασμαγορικὴ ἡ θέα τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τὸ δειλινόν, -φαντασμαγορικὴ ἄποψις**· **2)** ἐπίρρ. **-ῶς.**

φαντασμάτιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φάντασμα βλ.λ.(1), ὀπτασία : Πλούτ.Ἠθ.766B **δυσόνειρα φαντασμάτια φιληδόνων.. ἀνδρῶν.**

φαντασμένος-η-ο δημ. ἐπιθετ. μτχ. τοῦ φαντάζω βλ.λ. κ. φανταγμένος ὁ ἔχων μεγάλην περὶ ἑαυτοῦ ἰδέαν, ὁ ἐπηρμένος, οἰηματίας, ὁ ἀλογίστως ὑπερήφανος, μεγαλομανής.

φαντασμός (ὁ) μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. **φανταγμός** τὸ ἴνδαλμα, τὸ δημιούργημα τῆς φαντασίας : Τίμ.π.Διογ.Λ 9,25· **2)** κ. νεώτ. οἴησις, ἀλαζονεία, ἔπαρσις : Μᾶρκ.Ἐρημ.Βαπτίσμ.937C.

φαντάσσω δημ. ἰδιωμ. τ. τοῦ φαντάζω βλ.λ.

φανταστής (ὁ) ὁ εἰς τὰς ἐπιδείξεις ἀρεσκόμενος, ὁ φαντασμένος : Πολέμ.Φυσιογν.1,6.

φανταστικός-ή(-ιά)-ό(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ εἰς τὴν ψυχικὴν λειτουργίαν τῆς φαντασίας ἀναφερόμενος, ὁ διὰ τῆς φαντασίας νοούμενος, συλλαμβανόμενος : Πλάτ.Σοφ.266D, αὐτ.268C· ‖ **φανταστικὸς ἀριθμός** εἰδ. μαθημ. ὁ παριστῶν τὴν τετραγωνικὴν ῥίζαν ἀρνητικοῦ ἀριθμοῦ· **2)** ὁ κατὰ φαντασίαν μόνον ὑπάρχων, ὁ οὐδεμίαν ἔχων σχέσιν πρὸς τὴν πραγματικότητα, ἀνύπαρκτος, φαντασιώδης : Ζερβ.Ἱστ.1 118 **νὰ δημιουργήσῃ ἀνύπαρκτα πράγματα καὶ φανταστικὰς μεταστάσεις, - φανταστικὰ ὄντα οἱ καλικάντζαροι, - φόβοι τελείως φανταστικοί, - φανταστικὴ ἀσθένεια, - φανταστικὸ ταξίδι στὸ φεγγάρι**· **3)** ὁ παριστῶν φαντασιώδεις, ὑπερπραγματικὰς μορφάς, ἐντυπώσεις : **φανταστικὰ διηγήματα ἔγραφεν ὁ Ἀμερικανὸς ποιητὴς Ἔδγαρ Πόε**· **4)** ἐπιδεικτικός, φανταχτερός· **5)** τὸ θηλ. (κτ. παράλ. τοῦ τέχνη) ὡς οὐσ. ἡ ἱκανότης, δεξιότης τῆς νοερᾶς ἀναπλάσεως, ἀναπαραστάσεως : Πλάτ. Σοφ.236D· **6)** ὁμ. τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. : Δαμασκ.1 1,183B **«φανταστικόν ἐστι δύναμις τῆς ἀλόγου ψυχῆς, διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἐνεργοῦσα».**

φανταστικῶς ἐπίρρ. μτγν., μσν. κ. νεώτ. κατὰ φαντασίαν ἢ διὰ τῆς φαντασίας : Σέξτ.Ἐμπ.443,11, αὐτ.443,30 **ἡ ψυχὴ φανταστικῶς πάσχουσα**, Μᾶρκ.Αὐρ.3,16, Πρέσβ.Κεντυρ.986, **- περιέγραφε φανταστικῶς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν.**

φανταστός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ δεκτικὸς ἀναπαραστάσεως διὰ τῆς φαντασίας, ἐκεῖνος ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν φαντασθῇ· ἀντίθ. ἀφάνταστος : Ἀριστλ.Μνήμ.1,9 **ἔστι μνημονευτὰ καθ' αὑτὰ μὲν ὅσα φανταστά**, Πλούτ.Ἠθ.901F.

φανταχτερὰ ἐπίρρ. δημ. ἐπιδεικτικῶς, χτυπητά, ζωηρά : **ντύνεται πολὺ φανταχτερά.**

φανταχτερός-ή-ό δημ. κ. σφανταχτερὸς ἐπιδεικτικός, ζωηρός, ἰδίως ὡς ἐκ τοῦ ποικίλου ἢ λίαν ἐντόνου χρωματισμοῦ του : Χατζόπ.Ὑπεράνθρ.110 **φοροῦσε.. πλατὺ καπέλο μὲ φανταχτερὰ φτερά, - φανταχτερὸ φόρεμα, - φανταχτερὴ γραβάτα.**

φανταχτικὰ ἐπίρρ. δημ. φανταχτερὰ βλ.λ.

φανταχτικός-ή-ό δημ. φανταχτερὸς βλ.λ.

φανταχτός-ή-ό δημ. κ. σφανταχτὸς φανταχτερὸς βλ.λ. : **γέρασε καὶ δὲν τῆς πᾶνε πιὰ τὰ φανταχτὰ φορέματα.**

φάντες (ὁ) (Ἰσπαν. infante = στρατιώτης πεζικοῦ) δημ. κ. **φάντης** φιγούρα παιγνιοχάρτων παριστῶσα νεανίαν, ἄ. βαλές : **φάντης κοῦπα - καρρὸ - σπαθί**· ‖ φρ. **ἦρθε σὰν φάντης μπαστούνι** ἐπὶ ἀπροόπτου, ὀχληρᾶς δέ, ἐμφανίσεως προσώπου τινός· ‖ ὁμ. φρ. **τί σχέση ἔχει ὁ φάντες μὲ τὸ ρετσινόλαδο;** (λέγεται πρὸς σχετίζοντα πράγματα ὅλως ἄσχετα μεταξύ των).

φάντης (ὁ) (1) ὁ φαίνων, φανερῶν, μηνύων τι, ὁ συκοφάντης : Φώτ.«ποταγωγίδες· φάνται ἢ μηνυταί».

φάντης (ὁ) (2) δημ. ἄ. φάντες βλ.λ.

φαντί δωρ. τ. γ' πληθ. ἐνεστ. ὁριστ. τοῦ ρ. φημί.

φαντός-ή-όν (φαίνομαι) ὁ φαινόμενος, ὁρατός : Ὀρφ. ἐν ΕΜ 787,29· **2)** (φημί) ὁ δυνάμενος νὰ λεχθῇ, νὰ εἰπωθῇ : Γρηγ.Ναζ.2,130,127 **ὡς κε μάθῃ τά τε φαντὰ τά τε οὐ φατὰ γλῶσσα φυλάσσειν.**

φαντός-ή-ό δημ. ὁ ὑφαντὸς βλ.λ. : Ἐρωτόκρ. 2,523 **ἄσπρη φαντή.. ἦτον ἡ φορεσά ντου.**

φανφάρα (ἡ) (γαλλ.) δημ. μελῳδία πανηγυρικοῦ χαρακτῆρος, ἐκτελουμένη ὑπὸ σαλπίγγων· **2)** ὀρχήστρα χαλκίνων ὀργάνων, ἄ. μπάντα.

φανφαρονισμός (ὁ) δημ. κομπορρημοσύνη, ἀνόητος, φλύαρος μεγαλαυχία.

φανφαρονίστικος-η-ο δημ. ὁ ἰδιάζων εἰς φανφαρόνον βλ.λ. : **φανφαρονίστικα λόγια.**

φανφαρόνος (ὁ) (ἰταλ.) δημ. ὁ κομπορρήμων, ὁ ἀλογίστως, μετ' ἀνοήτου φλυαρίας μεγαλαυχῶν, ὁ καυχηματίας· ‖ γεν. ὁ εἰς οὗ τοὺς λόγους δὲν δύναταί τις νὰ προσδώσῃ σημασίαν, ὁ φαφλατάς, λογάς.

φανῶ-άω Ἡσ. φανητιῶ βλ.λ.

φάο ἐπ. προστ. ἐνεστ. μέσ. τ. τοῦ φημί : Ὀδ.Π 168.

φαολκός (ὁ) μσν. δ. τ. τοῦ φολκὸς βλ.λ. : Τζέτζ. Μ Ὁμ.664.

φαόμορφος-ον μτγν. ὁ ἔχων φαεινήν, λαμπρὰν τὴν μορφήν : Ἀνών.Ὕμν.εἰς Παρθένον 22.

φάος-εος (τό), γεν. κ. φάους (Ξεν.ΚΠ 4,2,9, αὐτ. Οἰκ.9,3, Ἀριστλ.Ψυχ.3,3,21) δοτ. **φάει** (Αἰσχ.Ἀγ. 575, αὐτ.Χοηφ.63, Σοφ.Φιλ.415, αὐτ.1412) μτγν. ποιητ. κ. **φαΐ** (Χρησμ.Σιβ.Προοίμ.18), πληθ. **φάεα** κ. **φάη** (ΑΠ 7,273, αὐτ.8,77), γεν. **φαέων** (Ἄρατ.90), δοτ. **φαέεσσι** (Ἡσίοδ.ἀπ.21, Ἀπολλ.Ρ) κ. **φάεσι** (Καλλ. Ἄρτ.71), ἀουναίρ. τ. τοῦ φῶς βλ.λ.

φαοστασία (ἡ) λέξις πεπλασμένη πρὸς ἑρμηνείαν τῆς λ. φαντασία· Φίλ.2,606,29 **«φαντασία, οἱονεὶ φαοστασία τις οὖσα».**

φάπα (ἡ) δημ. κόλαφος κατὰ τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ τραχήλου, κορπαζιὰ ἢ σβερκιά : Χατζόπ.

Ὑπεράνθρ.93 **ἡ ἀδερφή του τοῦ ἔδωσε μιὰ φάπα ἀνάλαφρη.**

φάρ (τό) μτγν. εἶδος σιτηροῦ, ζέα, φάρος: Ἀρετ.Ὀξ.Νούσ.2,2, Ἀλέξ.Τραλλ.8,438, αὐτ.8,451· **2)** φάρ κατ' ἀποκοπὴν ἐκ τοῦ φᾶρος βλ.λ.· Ἀρκάδ.124 «καὶ φᾶρ τὸ ἱμάτιον ἀπὸ τοῦ φᾶρος».

φάρα (ἡ) (ἀλβαν.) δημ. φυλή, γένος, σόϊ· ‖ εἰδ. χλευαστ. εὐτελής, χαμηλῆς ὑποστάσεως, ἀσημάντου καταγωγῆς γενεὰ ἢ ἄνθρωποι τοῦ αὐτοῦ ἠθικῶς χαμηλοῦ ἐπιπέδου: **εἶναι κι αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἴδια φάρα** (ὅμοιος μὲ τοὺς ἄλλους).

φαράγγι (τό) δημ. κ. **φάραγγας** (ὁ) ὁ φάραγξ.

φαραγγίζω γλωσσ. κρημνίζω εἰς φάραγγα, ἐκβάλλω, ἀπωθῶ.

φαραγγίτης (ὁ) ὁ ἐκ φάραγγος πνέων, ἐπὶ ἀνέμου: Ἀριστλ.Ἀν.Β «Ἰάπυξ οὗτος ἐν Τάραντι Σκυλητῖνος .. ὑπὸ δέ τινων φαραγγίτης· πνεῖ γὰρ ἔκ τινος φάραγγος τῶν κατὰ τῶν Πηγαίων».

φαραγγώδης-ους-ες κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐν εἴδει φάραγγος, ἢ ὁ πλήρης φαράγγων, γεμάτος χαράδρες · Ἀριστλ.Ζ 16,28,1, Διόδ.Σ 1,32 **τόπος .. κρημνοῖς συγκλειόμενος .. ἅπας δὲ τραχὺς καὶ φαραγγώδης,** Πλούτ.Ἠθ.293F· **2)** ὁ ἀγαπῶν τὰς φάραγγας· ὅθ. κ. ἐπὶ φυτῶν, ὁ εἰς τὰς χαράδρας, τὰς φάραγγας φυόμενος, εὐδοκιμῶν: Θεόφρ.Φ 13,10,4 **ἔνυδρον δὲ καὶ φαραγγῶδες** (ἡ ὄστρυς), Γεωπ.2,6,10.

φαράγγωσις-εως (ἡ) μτγν. ἡ οἱονεὶ εἰς φάραγγα κατάπτωσις, μτφ. : Ἰουστ.Σικ.Ἐπιστ 34,1 **τῆς τοιαύτης σου ἀσεβοῦς φαραγγώσεως.**

φάραγξ-αγγος (ἡ) κ. νεώτ., δημ. **φάραγγας** (ὁ) κ. **φαράγγι** (τό) βαθὺ χάσμα, ρῆγμα μεταξὺ ὀρέων, βαθεῖα, κρημνώδης χαράδρα, βάραθρον: Ἀλκμ.44 **ὀρέων κορυφαί τε καὶ φάραγγες, πρώνές τε καὶ χαράδραι,** Αἰσχ.Πρ.15 **δῆσαι βίᾳ φάραγγι πρὸς δυσχειμέρῳ,** Εὐρ.ΙΤ 277, Θουκ.2,67 **πάντας .. ἐς φάραγγας ἐσέβαλλον,** Ξεν.Ἑλλ.7,2,(3 **τὴν σύντομον πρὸς τοὺς Πελληνέας ἀφικέσθαι ἡ πρὸ τοῦ τείχους φάραγξ εἶργε,** αὐτ.Κυν. 5,16, Δημ.793· ‖ κτ. ἐπέκτ. πᾶσα ἐδαφικὴ κοιλότης, ὡς τὸ σπήλαιον: Εὐρ.Κύκλ.667 **ἐν πύλαισι γὰρ σταθεὶς φάραγγος·** **2)** μτφ. ἐπὶ ἀνθρώπου πλεονέκτου, ἅρπαγος: Ἀριστφ.Ἱππ.248 **φάραγγα καὶ χάρυβδιν ἁρπαγῆς.**

φαραδίζω νεώτ. ἠλεκτρίζω, διεγείρω διὰ ρεύματος φαραδικοῦ, ἤτοι διὰ ρεύματος **ἐξ ἐπαγωγῆς,** δι' ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ὑπὸ μορφὴν βραχειῶν ἐκκενώσεων· πρβλ. φαραδισμός.

φαραδικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φαραδικὸν βλ.λ., τὸ **ἐξ ἐπαγωγῆς** ἠλεκτρικὸν ρεῦμα (λέξις σχηματισθεῖσα ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἄγγλου φυσικοῦ Φαρανταίϋ).

φαράδιον (τό) νεώτ. φαρὸντ βλ.λ.

φαραδισμός (ὁ) νεώτ. ἰατρ. μέθοδος θεραπευτικὴ τῶν νευρικῶν παθήσεων συνιστωμένη εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἐπιδράσεως **ἐναλλασσομένου** ρεύματος ἀσθενοῦς, παραγομένου δι' εἰδικῆς δυναμομηχανῆς ἢ μαγνητομηχανῆς.

φάραι Ἡσ. «ὑφαίνειν, πλέκειν».

φαραιδάκη Ἡσ. «μυρίκη»·

φαράκλα (ἡ) δημ. φαλάκρα βλ.λ.

φαρακλός-ή-ό δημ. σπάν. τ. τοῦ φαλακρὸς βλ.λ.

φαράντ (τό) (ἀγγλ.) νεώτ. μονὰς ἠλεκτρικῆς χωρητικότητος, ἄ. φαράδιον.

φαραοσυκιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν ὀπουντία βλ.λ.

φαράσι (τό) (τουρκ.) δημ. εἶδος μικροῦ λευκοσιδηροῦ πτύου ἐν χρήσει πρὸς ἀπόληψιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἀποσαρωμάτων.

φαρατρίτης (ὁ) βοιωτ. τ. τοῦ φαρετρίτης: Ἐπιγρ.

Φαραώ (ὁ) (ἄκλιτ.) νεώτ. κ. δημ. τίτλος τῶν μέχρι τῆς ἐπὶ Καμβύσου περσικῆς κατακτήσεως βασιλέων τῆς Αἰγύπτου (αἰγυπτ. Πέρ-ἀα).

φαραώ (τό) (γαλλ. ἄκλιτ.) νεώτ. κ. δημ. εἶδος τυχηροῦ παιγνίου διὰ παιγνιοχάρτων, ὁμοιάζον πρὸς τὸν λασκενέ.

φαραωκτόνος (ὁ) μσν. ὁ φονεὺς τοῦ Φαραώ, ὁ καταργήσας τὴν φαραωνικὴν ἐξουσίαν, ἐπίθ. τοῦ Μωυσέως: Βαλσ.45,15.

φαραώνια (τά) δημ. οἱ τελωνοφύλακες (ἰδιωματισμὸς τῆς διαλέκτου τῶν λαθρεμπόρων τοῦ βορείου Αἰγαίου)

φαραωνικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φαραὼ βλ.λ. : φαραωνικὴ ἐποχή.

φάργνυμι κτ. μετάθεσιν ἀντὶ φράγνυμι, φράσσω βλ.λς· Ἡσ. «ἐφάργνυσαν, ἔφραξαν»: Ἐπιγρ.

φαρδαίνω δημ. κ. **φαρδένω κ. φαρδύνω,** ἀόρ. (ἐ)**φάρδυνα,** μτβ. καθιστῶ φαρδὺ βλ.λ., εὐρύνω, πλατύνω, ἀντίθ. στενεύω : **φαρδαίνω τὸ μανίκι·** **2)** ἀμτβ. γίνομαι, καθίσταμαι φαρδύς, εὐρύνομαι, πλατύνομαι: **δὲν φαρδαίνει τὸ φόρεμα.**

φαρδίνι (τό) (ἀγγλ.) δημ. ἀγγλικὸν κέρμα βλ.λ.3), ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὸ τέταρτον τῆς πένας βλ.λ.3).

φαρδομάνικο (τό) δημ. πλατεῖα, εὐρεῖα χειρὶς ἐνδύματος, κ. ἰδ. τοῦ ράσου· **2)** εὐρὺ ἔνδυμα μὲ πλατείας χειρίδας : παροιμ. **καλὰ 'ν' τὰ φαρδομάνικα, μὰ 'ν' γιὰ τοὺς δεσποτάδες** (πολλοὶ ἐπιθυμοῦν ἀξιώματα καὶ τιμάς, ἀλλὰ ὀλίγοι εἶναι ἄξιοι αὐτῶν).

φάρδος-ου(ς) (τό) δημ. εὖρος, πλάτος.

φαρδύνω δημ. ἄ. φαρδαίνω βλ.λ.

φαρδύς-ιά-ύ δημ. εὐρύς, πλατύς: **φαρδὺ φόρεμα - μανίκι, - τὸ καλλάρο τοῦ ἔρχεται φαρδύ.**

φάρειν δωρ. τ. τοῦ φέρειν· ΕΜ 114,19 : Ἐπιγρ. **τὸν Ϝοῖνον μὲ (μὴ) φάρεν ἐς τοῦ δρόμου.**

φαρέτρα (ἡ), (φέρω) κ. μσν. κ. νεώτ., ἰων. **-τρη** θήκη συνήθ. ἐκ δέρματος, ἐν ᾗ ἔθετον τὰ βέλη οἱ διὰ τόξων ὡπλισμένοι στρατιῶται, **βελαθήκη,** σαγιτταθήκη· ΕΜ 787,38 «φαρέτρα, ἡ βελοθήκη· εἴρηται παρὰ τὸ φέρειν καὶ κομίζειν τὰ τιτρώσκοντα» : Ἰλ.Α 45 **τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην,** αὐτ.Ο 443 **φαρέτρην ἰοδόκον,** Ὀδ. Ι 314 **ὡσεί τε φαρέτρῃ πῶμ' ἐπιθείη,** Ἡσίοδ.Α 129, Πίνδ.Ο 2,92 **βέλη ἔνδον ἐντὶ φαρέτρας,** Εὐρ. Ρῆσ.979, αὐτ.Ἡρ.969, Ἀριστφ.Ἱππ.1271, Πλάτ.Θεαίτ. 180Α **ὥσπερ ἐκ φαρέτρας ρηματίσκια .. ἀνασπῶντες ἀποτοξεύουσι,** Πλούτ.Αἰμ.32 **Θρᾴκια γέρρα καὶ φαρέτραι,** Ρουφῖν.Ἐπιγρ.ΑΠ 5,86 **βελέων δεξάμενον φαρέτρην,** Χαρίτ.6,4 **φαρέτραν καὶ τόξον αὐτῷ προσήρτητο,** Ἐπιγρ. **φαρέτρα τοξευμάτων** (πλήρης βελῶν).

φαρετρεών-ῶνος (ὁ) ἰων. ἡ φαρέτρα βλ.λ. : Ἡρ.1,216 **τὸν φαρετρεῶνα ἀποκρεμάσας,** αὐτ.2, 141, αὐτ.7,61, Πολυδ.10,142.

φαρέτριον (τό) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φαρέτρα βλ.λ., μικρὰ φαρέτρα : Μόσχ.1,20 **χρύσεον περὶ νῶτα φαρέτριον.**

φαρετρίτας (ὁ) βοιωτ. ὁ φέρων φαρέτραν, ὁ τοξότης : Ἐπιγρ. **φαρετριτάων** (τοξοτῶν).

φαρετροφορία (ἡ) μσν. τὸ φέρειν φαρέτραν, τὸ νὰ εἶναί τις φαρετροφόρος : ΚΜανασσ.Χρον. 2228, αὐτ.3241.

φαρετροφόρος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ φέρων φαρέτραν : Μελέαγρ.ΑΠ 5,177.

φάρην Ἐπιγρ.Ὀλυμπίας, ἀντὶ φέρειν βλ.λ.

φαρθένε Ἐπιγρ. ἀντὶ παρθένε.

φαρί(ν) (τό) (ἀραβ.) μσν. κ.δημ. ἵππος, κ.ἰδ. ὁ πολεμικός : Διγεν.Ἀκρ.338 **φαρὶν ἐκαβαλλίκευεν φητιλόν,** αὐτ.3073 **καὶ τὸ φαρί του μοῦ ἄρεσεν,** Ἐρωτόκρ.2,296, αὐτ.2326 **οἱ καβαλλάροι μάχουνται, καὶ τὰ φαριὰ μουγκρίζου,** Χρον.Μορ.858 **οἱ καβαλλάροι ἐπέζεψαν ἀπάνω ἐκ τὰ φαρία,** αὐτ.1069, αὐτ.1145· πρβλ. φαρίον.

φαρία (ἡ) πάπ. εἶδος δοχείου, βυτίον, βουτσί, βαρέλι : **φαρίας οἴνου.**

φαριακὸν φάρμακον (τὸ) μτγν. τὸ φαρικὸν βλ.λ.: Φύλαρχ.π.᾿Αθήν.3,81Ε **τὸ γοῦν φαριακὸν φάρμακον ἐμβληθὲν.., εἰς ῥίσκον.. ὀδωδότα ἀπὸ τῆς τῶν μήλων τούτων συνθέσεως ἐξίτηλον γενέσθαι μὴ τηρῆσαν τὴν ἰδίαν δύναμιν.**
φαρικὸν (τὸ) μτγν. εἶδος ἀγνώστου δηλητηρίου· ῾Ησ. «φαρικόν· φάρμακον σύνθετον θανάσιμον» : Νικ.᾿Αλεξ.393.
φαρικὸς-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς φάρους, ὁ τῶν φάρων : **φαρικὰ τέλη** (τὰ ἐπιβαλλόμενα εἰς πάντα τὰ πλοῖα τὰ προσορμιζόμενα καὶ ἐνεργοῦντα ἐμπορικὰς πράξεις εἰς λιμένα, ὅρμον ἢ ἀκτὴν τοῦ κράτους), - **φαρικὸν ὕψος** (τὸ μῆκος τῆς κατακορύφου ἀποστάσεως τοῦ κέντρου τῆς φωτιστικῆς πηγῆς ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης).
φαρίνα (ἡ) (ἰταλ.) νεώτ. κ. δημ. λεπτότατον καὶ ἐκλεκτῆς ποιότητος σιτάλευρον, ἄ. ἄχνα.
φάριον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ φάρος βλ.λ., ὁ μάλλινος κεκρύφαλος· Πολυδ.7,66 «φάριον τὸν ἐρεοῦν κεκρύφαλον ὠνόμαζον»· **2)** νεώτ. τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν εὐζώνων, τὸ φέσι.
φαρίον (τὸ) (ἀραβ.) μσν.,δημ., φαρὶ βλ.λ., ἵππος πολεμικὸς ἢ ἱππασίας, κτ.ἀντιδιαστ. πρὸς τὸ ἄλογον, τὸ ὑποζύγιον : Διγεν.᾿Ακρ.671 **ἔστειλα δέ σοι, ὡς ὁρᾷς, ἐπίλεκτα φαρία.**
φαρισαϊκὸς-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φαρισαίους, ὁ τῶν Φαρισαίων· ‖ μτφ. ὁ κατὰ τὸ σύστημα τῶν Φαρισαίων, ὁ ὑποκριτικός, ὁ δόλιος : **φαρισαϊκὸς τρόπος.**
φαρισαϊκῶς ἐπίρρ. μσν. κ. νεώτ. κατὰ τὸν τρόπον τῶν Φαρισαίων, ὑποκριτικῶς, δολίως : ᾿Αναστ.Σιν.Συντ.82D, Εὐστ. ἐν Maii Coll.Vat.5,367, ᾿Ακροπ.Κ ἐν ASS Μαΐου 2,742F.
φαρισαῖος (ὁ) (ἑβρ.) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων εἰς μίαν τῶν ἰουδαϊκῶν θρησκευτικοπολιτικῶν αἱρέσεων, κτ. ἀντιδιαστ. πρὸς τοὺς Σαδδουκαίους· Σουΐδ. «Φαρισαῖοι, οἱ ἑρμηνευόμενοι ἀφωρισμένοι παρὰ τὸ μερίζειν καὶ ἀφορίζειν ἑαυτοὺς τῶν ἄλλων ἁπάντων εἴς τε τὸ καθαρώτατον τοῦ βίου καὶ ἀκριβέστατον καὶ εἰς τὰ τοῦ νόμου ἐντάλματα» : ΚΔ Ματθ.22,34 **οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό,** αὐτ.23,25, ᾿Ιώσ. Αἰ 13,5, ᾿Επιφάν.1,21,᾿Ιω.Χρυσ.3,82· **2)** νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. ὡς προσηγ. ὁ εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τῆς λατρείας ἢ τῆς ἠθικῆς προσηλωμένος, ἰδ. πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· ‖ νεώτ. κ. δημ. γενικ. ὁ ὑποκριτής, ὁ δόλιος.
φαρισαϊσμὸς (ὁ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ Φαρισαίου, ἐνέργεια ἢ συμπεριφορὰ ἁρμόζουσα εἰς Φαρισαῖον, ἐπίπλαστοι τρόποι, ὑποκρισία, δολιότης.
φάριτζα (ἡ) μσν. ὡς θηλ. τοῦ φαρίον, φαρὶ βλ.λ.: Διγεν.᾿Ακρ.347 **ἡ φάριτζα δὲν ἔπαιζεν κι ἐθαύμαζον οἱ πάντες | εἰς ἓν ἐπισυνάγουσα τὰ τέσσαρά της πόδια.**
φαρκάζω κλέπτω· ῾Ησ. «φαρκάζει· κλέπτει».
φαρκιδοῦμαι-όομαι (φαρκίς) παθ. ρυτιδοῦμαι, κάμνω ζαρωματιὲς στὸ πρόσωπο· ῾Ησ. «φαρκιδούμενοι· στυγνάζοντες».
φαρκιδώδης-ους-ες ὁ πλήρης, ὁ γέμων ρυτίδων, ὁ ρυτιδώδης : ῾Ιππ.π.᾿Ερωτιαν.388 (Γαλ.586).
φαρκὶς-ῖδος (ἡ) ἡ ρυτίς, ζαρωματιά· Φώτ.640, 18 «φαρκῖδα· τὴν ἐκ τοῦ γήρως ῥυτίδα» : Σοφ. ἀπ.955, ᾿Αρκάδ.196,9.
φάρκτεσθαι Φώτ. ἀντὶ φράττεσθαι βλ.λ.
φαρκτὸς-ή-όν ῾Ησ. ἀντὶ φρακτὸς βλ.λ.
φαρκτοῦν ἀντὶ φαργνύναι· ῾Ησ. «φάρκτου· φυλακὴν σκεύαζε»· πρβλ. πακτοῦν.
φαρμακάδα (ἡ) δημ. ἡ φαρμακίλα βλ.λ.
φαρμακαποθηκάριος (ὁ) νεώτ. ὁ μὴ ἐπιστήμων φαρμακοποιὸς ἰδιοκτήτης φαρμακαποθήκης.
φαρμακαποθήκη (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ἀποθήκη φαρμάκων· **2)** κατάστημα χονδρικῆς πωλήσεως φαρμακευτικῶν καὶ χημικῶν εἰδῶν.
φαρμάκεια (ἡ) ἡ φαρμακὶς βλ.λ. : ᾿Αριστλ.ΖΙ 9,17 **ἡ καλουμένη σίττη.. λέγεται φαρμάκεια εἶναι διὰ τὸ πολύϊδρις εἶναι.**
φαρμακεία (ἡ) (φαρμακεύω) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ χρῆσις ἢ παροχή, ἡ χρησιμοποίησις φαρμάκου, κ. ἰδ. καθαρτικοῦ : ῾Ιππ.᾿Αφορ.1244, αὐτ.1245, ᾿Αριστλ.Πρ.33,5 **αἱ ἄνω φαρμακεῖαι** (τὰ ἐμετικά)· ‖ ἡ παροχή, ἡ χρῆσις δηλητηριώδους, δῆθεν μαγικοῦ φαρμάκου· Σουΐδ. «φαρμακεία λέγεται ὅταν διά τινος σκευασίας θανατηφόρου, πρὸς φίλτρον ἢ ἄλλως, δοθῇ τισι διὰ στόματος» : Πλάτ. Νόμ.933Β **τὸν τῆς φαρμακείας πέρι νόμον,** αὐτ. 845Ε, αὐτ.Πρωτ.354Α **τομῶν καὶ φαρμακειῶν,** αὐτ.Τιμ.89Α, Μέν.ἀπ.6· ‖ Σχόλ.Λιβάν.4,750 «φαρμακεία ἡ διὰ φαρμάκων γενομένη μαγεία» : ΚΔ Γαλ.5,20 **εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι,** αὐτ. ᾿Αποκ.18,23 **ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη·** **2)** δθ. δηλητηρίασις· ᾿Αμμών.142 «φαρμακεία γοητείας διαφέρει· φαρμακεία μὲν γὰρ κυρίως ἡ βλάβη διὰ δηλητηρίου τινὸς γινομένη φαρμάκου, γοητεία δὲ ὑπὸ ἐπικλήσεώς τε καὶ ἐπαοιδῆς» : Δημ.1025 **τίνος οὗτοι ἢ φαρμακείας ἂν ἢ κακουργίας τοιαύτης ὑμῖν ἀποσχέσθαι δοκοῦσιν,** ᾿Αριστλ.ΖΙ 6,18 **αἱ περὶ τὰς φαρμακείας** (αἱ φαρμακίδες), Πολύβ.6,13,4 **προδοσίας, συνωμοσίας, φαρμακείας, δολοφονίας,** Διον.᾿Αλ.Ρωμ.4,24 **συνεργοὶ φαρμακειῶν καὶ ἀνδροφονιῶν,** Πάπ. **τῇ μητρί μου φαρμακείας ἐνκαλῶν·** ‖ νεώτ. νομ. ἡ χρῆσις, ἡ χρησιμοποίησις δηλητηρίου πρὸς διάπραξιν ἐγκλήματος, δηλητηρίασις· **3)** γεν. ἡ χρῆσις φαρμάκου πρὸς θεραπευτικὸν σκοπόν, θεραπεία : ᾿Αριστλ.Πολιτ. 1337b,42 **ὡς προσάγοντας φαρμακείας χάριν.**
φαρμακεῖο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. κατάστημα παρασκευῆς καὶ πωλήσεως φαρμάκων.
φαρμάκεμα (τὸ) δημ. ἄ. φαρμάκωμα βλ.λ.
φαρμακεμπορεῖον (τὸ) νεώτ. κατάστημα χονδρικῆς πωλήσεως φαρμάκων καὶ ἄλλων φαρμακευτικῶν καὶ χημικῶν εἰδῶν, ἄ. φαρμακαποθήκη.
φαρμακεμπορία (ἡ) νεώτ. τὸ ἐμπόριον τῶν φαρμάκων, κ. ἰδ. τῶν πρώτων ὑλῶν ἐξ ὧν παρασκευάζονται ταῦτα.
φαρμακεμπόριον (τὸ) νεώτ. ἄ. φαρμακεμπορία.
φαρμακέμπορος (ὁ) νεώτ. κ. δημ. ὁ διευθύνων φαρμακεμπορεῖον βλ.λ., ἔμπορος χονδρικῆς πωλήσεως φαρμάκων.
φαρμακεργάτης (ὁ) μσν. κ. νεώτ. ὁ παρασκευάζων φάρμακα, ὁ φαρμακουργός· Τζέτζ.Χιλ. 8,918 «φαρμακεργάτην κάλει.. τὸν φάρμακα σκευάζοντα»· **2)** νεώτ. ὑπάλληλος φαρμακείου ἀσχολούμενος εἰς φαρμακοτεχνικὰς ἐργασίας τῇ ἐποπτείᾳ τοῦ φαρμακοποιοῦ.
φαρμακερὸς-ή-ὸ μσν. κ. δημ. ὁ πλήρης δηλητηριώδους φαρμάκου, ὁ δηλητηριώδης : ᾿Ερωτόκρ.4,635 **ἔχει νερὰ φαρμακερά·** ‖ ἐπὶ ζῴων, κ. ἰδ. ὄφεως, ὁ ἰοβόλος : **φαρμακερὸ φίδι·** **2)** μτφ. ὁ δηκτικός, ὁ πικρός : **φαρμακερὴ γλῶσσα, - φαρμακερὰ λόγια·** **3)** ἐπὶ ψύχους, ὁ διαπεραστικός, ὁ δριμύς : **ἔκανε ἕνα κρύο φαρμακερό.**
φαρμακεύγω μσν. κ. δημ. ἰδιωμ. τ. τοῦ φαρμακεύω βλ.λ., δηλητηριάζω, ἐν τῷ παθ. παρακ. μτχ. : ᾿Ερωτόκρ.1,177 **ἀπόχει φύλλα βλαβερά, καρπὸ φαρμακεμένο.**
φαρμάκευμα-ατος (τὸ) (φαρμακεύω) μσν. φαρμάκευσις, φαρμακεία : Νικ.Χων.203D **τῶν φορολόγων ἔπασμα καὶ φαρμάκευμα.**
φαρμακεὺς-έως (ὁ) (φαρμακεύω) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ παρασκευάζων δηλητηριώδη φάρμακα ἢ φίλτρα καὶ παρέχων ταῦτα εἰς ἄλλον, ἄ. φαρμακευ-

της, μάγος, γόης, δηλητηριαστής· Εὐστ.1415,63 «φαρμακεὺς καὶ φαρμακευτὴς ὁ φαρμάκοις χρώμενος ἐπὶ διαφθορᾷ» : Σοφ.Τρ.1140 καὶ τίς τοσοῦτος φαρμακεὺς Τραχινίων;, Πλάτ.Συμπ.203D δεινὸς γόης καὶ φαρμακεὺς καὶ σοφιστής, Ἰώσ.Θί. 3Ι διὰ φαρμακέων νικᾶν τοὺς πολεμίους, Πλωτῖν.4,4,40,805, Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.125C μαγγανευτής τις ἦν καὶ φαρμακεύς, ἀπατεὼν τε καὶ γόης, Γρηγ.Νύσσ.2,309Α· **2)** κ. νεώτ. ὁ παρασκευάζων καὶ πωλῶν φάρμακα, φαρμακοποιός, φαρμακοπώλης : Ἀρετ.Χρον.Νούσ.2,12 τοὺς νοσέοντας ἑωυτῶν φαρμακέας εὐπόρους τίθησι ἡ ξυμφορή.

φαρμάκευσις-εως (ἡ) (φαρμακεύω) ἡ ἐνέργεια τοῦ φαρμακεύειν, ἡ φαρμακεία : Ἱππ.Προρρ.87, Πλάτ.Νόμ.845D οὔτε γὰρ γῆν οὔτε ἥλιον.. ῥᾴδιον φθείρειν φαρμακεύσεσιν.

φαρμακευτής (ὁ) (φαρμακεύω) μτγν., μσν. κ. νεώτ., θηλ. -κεύτρια, ὁ φαρμακεύων, ὁ παρασκευάζων ἢ χρησιμοποιῶν δηλητηριώδη φάρμακα ἢ φίλτρα, ἄ. φαρμακεύς, δηλητηριαστής : Φίλ.Ι, 449,11 τοὺς ἐπαοιδοὺς καὶ φαρμακευτάς, Πτολεμ. Τετράβ.159,17, Ἀλέξ.Τραλλ.1,29, Εὐστ.1415,63 φαρμακεὺς καὶ φαρμακευτής.

φαρμακευτική (ἡ) (ἐνν. τέχνη) μτγν. κ. νεώτ. ἡ γνῶσις τῶν φαρμάκων, ἡ περὶ τῶν φαρμάκων διδασκαλία : Γαλ.6,22C, αὐτ.33F, Διογ.Λ.3,84 τῆς ἰατρικῆς ἐστιν εἴδη πέντε, ἡ μὲν φαρμακευτική· ‖ νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν γνῶσιν τῶν φαρμάκων καὶ τῶν θεραπευτικῶν αὐτῶν ἰδιοτήτων, ἄ. φαρμακολογία.

φαρμακευτικός-ή-όν κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ φάρμακα ἢ τὴν φαρμακοποιίαν : Πλάτ.Τίμ.89B τὸ τῆς φαρμακευτικῆς καθάρσεως γιγνόμενον ἰατρικόν, Ἐπιφάν.1,549C, Φώτ.Βιβλ.465,41, - φαρμακευτικὰ ἰδιοσκευάσματα (τὰ σπεσιαλιτέ)· ‖ κ. νεώτ. τὸ θηλ. φαρμακευτική ὡς οὐσ. βλ.λ.· **2)** νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φαρμακευτικήν : φαρμακευτικὰ περιοδικά, - φαρμακευτικαὶ σπουδαί· **3)** νεώτ. ὁ ἔχων ἰδιότητας φαρμάκου : φαρμακευτικαὶ βοτάναι, - φαρμακευτικὰ φυτά.

φαρμακεύτρια (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. θηλ. τοῦ φαρμακευτής βλ.λ. : ΚΜανασσ.Χρον.3250, Εὐστ. 1415,64· ‖ ὡς τίτλος τοῦ β' εἰδυλλίου τοῦ Θεοκρ.

φαρμακεύω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. (ἐ)φαρμάκευσα, δημ. μτχ. παθ. παρακ. φαρμακεμένος, δίδωμι, παρέχω τινὶ φάρμακον πρὸς θεραπευτικὸν σκοπόν : Πλάτ.Πολ.459C ὅταν δὲ δὴ καὶ φαρμακεύειν δέῃ, ἴσμεν ὅτι ἀνδρειοτέρου δεῖ τοῦ ἰατροῦ, αὐτ.Τίμ.89D· **2)** μτ. αἰτ. προσ. χρῶμαι φαρμάκῳ καθαίροντι, παρέχω τινὶ πρὸς χρῆσιν καθάρσιον, καθαίρω διὰ καθαρτικοῦ : Ἱππ.Ἀφορ.1249 φαρμακεύειν τινά, αὐτ.Ἄρθρ.630 ἄνω φαρμακεύειν φαρμάκῳ τινὶ κούφῳ· κ. παθ. φαρμακεύομαι ποιοῦμαι χρῆσιν καθαρτικῶν : αὐτ. Ἀφορ.1245, Ἀριστλ.Τοπ.2,3, αὐτ.Β, Μέν.Ἡρ.4· **3)** μτ. αἰτ. προσ. δίδω, παρέχω δηλητηριώδες ἢ ναρκωτικὸν ἢ μαγικὸν φάρμακον εἴς τινα : Εὐρ. Ἀνδρ.355 εἰ σὴν παῖδα φαρμακεύομεν καὶ νηδὺν ἐξαμβλοῦμεν, Πλάτ.Νόμ.933D ὃς ἂν φαρμακεύῃ τινὰ ἐπὶ βλάβῃ μὴ θανασίμῳ (ὅστις δίδει δηλητήριον εἴς τινα), Ἀπολλδ.3,15,4 Πασιφάη.., ἐπειδὴ πολλαῖς Μίνως συνηυνάζετο γυναιξίν, ἐφαρμάκευσεν αὐτόν, καὶ ὁπότε ἄλλῃ συνηυνάζετο, εἰς τὰ ἄρθρα ἀφίει θηρία· κ. παθ. : Πλούτ.Ἠθ.881D Ἡρακλῆς ὑπὸ Δηϊανείρας φαρμακευθεὶς ἐδολοφονήθη· **4)** μσν., νεώτ. κ. δημ. δηλητηριάζω, φαρμακώνω : ἐφαρμάκευσε τὸν ἄνδρα της γιὰ νὰ πάρῃ τὸν ἀγαπητικά της· κ. παθ. δηλητηριάζομαι, πληροῦμαι δηλητηρίου : Ἐρωτόκρ.1,278 φαρμακεμένες μαγεριὲς πάντα μᾶς μαγερεύει· ‖ κ. μτφ. : Βαλαωρ.Βράχ.Κῦμ.49 τὰ παθήματά μου | τὰ φαρμακέφανε κρυφὰ μὲ τὴν ἐλεημοσύνη· κ. παθ. : Ἐρωτόκρ.1,660 κανίσκια μᾶς ἐδώκασι πρικιὰ φαρμακεμένα, αὐτ.1075 ἔχει κομμένα σωθικά, χείλη φαρμακεμένα· **5)** ποιοῦμαι χρῆσιν ἐπῳδῶν καὶ μαγείας, ἐπᾴδων μαγεύω : Ἡρ.7,114 φαρμακεύσαντες δὲ ταῦτα ἐς τὸν ποταμὸν (μεταχειρισθέντες ταῦτα πρὸς καθησύχασιν τοῦ ῥεύματος)· **6)** ἀρτύω, καρυκεύω, τὸ παθ.· Ἡσ. «φαρμακεύεται, κατασκευάζεται, ἀρτύεται» : Φιλήμ.Στρατιωτ.ἀπ.1,5 ἰχθῦν.. οὐ πεφαρμακευμένον τυροῖσιν· **7)** ῥηματ. π. φαρμακεία, φαρμάκευμα, φαρμακεύς, φαρμάκευσις, φαρμακευτής.

φαρμακή Ἡσ. «ἡ χύτρα, ἣν ἡτοίμαζον τοῖς καθαίρουσι τὰς πόλεις».

φαρμακηρός-ά-όν πάπ. λαθη κεχρωματισμένη ἢ ἐμβεβαπτισμένη ἐν μετάλλῳ : φαρμακηρὰ τρίωτα χαλκᾶ τρία, αὐτ. φαρμακηρὰ κωπῶν ζεύγη Χ· προλ. φαρμάσσω.

φαρμάκι (τὸ) μσν. κ. δημ. κ. φαρμάκιν δηλητήριον : Πρόδρ.2,285 οἱ δ' ἄλλοι καταπίνουσιν, ἀντὶς νερόν, φαρμάκιν, | ἀντὶς φωμίν, τὸν δρόλικον, αὐτ.418, Ἐρωτόκρ.2,1436 εἶναι νὰ πιῇ φαρμάκι, Σολωμ.Φαρμακ.3 θὰ πεθάνω, φαρμάκι θὰ πιῶ· **2)** κτ. ἐπέκτ. οὐσία λίαν πικρά, πᾶν ὅ,τι εἶναι λίαν πικρόν : πίνει τὸν καφὲ πικρό, φαρμάκι· ‖ κ. μτφ. φρ. τὰ λόγια του εἶναι φαρμάκι λίαν πικρά, δηκτικά : Ἐρωτόκρ.2,950 τοῦ Ῥήγα πιλοήθηκε μὲ λόγι' ὅλο φαρμάκι· ‖ φρ. κάνει ἕνα κρύο φαρμάκι ψῦχος λίαν δριμύ, διαπεραστικόν· **3)** μτφ., μσν. κ. δημ. ψυχικὴ πικρία : Ἐρωτόκρ.3,98 ἤπια φαρμάκια καὶ χολὲς γιὰ τὰ κουτσούνικά σου, δ.δ(στ. ξενιτεμένα μου πουλὶ καὶ ντάπιο μου ἀηδονάκι, | ἡ ξενιτειὰ σὲ χαίρεται κι ἐγὼ πίνω φαρμάκι, - ἤπιε πολλὰ φαρμάκια (ἐδοκίμασε πολλὰς πικρίας), - μ' ἐπότισες φαρμάκι (μὲ κατέθλιψες).

φαρμακία (ἡ) ποι. ἰων. τ. τοῦ φαρμακεία βλ.λ. : Μαν.2,310 φαρμακίης ὀλοῆς ἐπιίστορας, Χρησμ. Σιβ.5,164 φαρμακίην ἐπάθησας.

φαρμακιά (ἡ) δημ. τὸ ποῶδες καὶ κονδυλόρριζον φυτὸν ψευδοβρυωνία βλ.λ.

φαρμακιάρης (ὁ) δημ., τὸ θηλ. -άρα, ἐπὶ προσ., ὁ κακεντρεχής, ἄ. φαρμακίτης, φαρμακομύτης.

φαρμακικός-ή-όν μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς φάρμακον, ὁ τοῦ φαρμάκου : Τζέτζ.Λυκόφρ.1138 βάμματα φαρμακικά.

φαρμακίλα (ἡ) δημ. κ. -άδα πικρὰ γεῦσις, πικράδα, πίκρα· **2)** μτφ. ψυχικὴ πικρία, θλῖψις.

φαρμάκιν (τὸ) μσν. ἄ. φαρμάκι βλ.λ.:Πρόδρ.2,418.

φαρμάκιον (τὸ) κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ φάρμακον βλ.λ., ἤπιον θεραπευτικὸν φάρμακον : Πλάτ. Φαῖδρ.268C ἐκ βιβλίου ποθὲν ἀκούσας ἢ περιτυχὼν φαρμακίοις ἰατρὸς οἴεται γεγονέναι, αὐτ. Θεαίτ.149C· ‖ τὸ καθάρσιον : Ἱππ.Ἀφορ.1244.

φαρμακίς-ίδος (ἡ), ὑπερθ. φαρμακιστοτάτη (Ἰώσ. Αἰ 17,63), θηλ. τοῦ φαρμακεύς βλ.λ.(1), ἄ. φαρμακεύτρια, μάγισσα, γόησσα : Ἀριστλ.Νεφ.749 γυναῖκα φαρμακίδα.. Θετταλήν, Δημ.793 Θεωρίδα, τὴν Λημνίαν, τὴν φαρμακίδα, Ἀπολλ.Ρ 4,53, Πλούτ.Ἠθ.990B, Λουκ.Δὶς Κατ.21, αὐτ.Θε.Δ 20,10, Γρηγ.Νύσσ.1,869D, αὐτ.870Α· **2)** Ἡσ. «φαρμακίς,.. καὶ εἶδος φαρμάκου»· **3)** Ἡσ. «φαρμακίς,.. ἡ ἀκρίς»· **4)** ὡς ἐπίθ. δηλητηριώδης, φαρμακερός : Νίκ.Ἀλεξ.551 φαρμακίδος σαύρης.

φαρμάκισσα (ἡ) μσν. ἄ. φαρμακίς βλ.λ. : Ἀχμ. Ὀνειροκρ.253,7 φαρμακίσσης καὶ μαγευτρίας.

φαρμακιστοτάτη (ἡ) μτγν. ὑπερθ. τοῦ φαρμακίς βλ.λ.1), δεινὴ μάγισσα : Ἰώσ.Αἰ 17,63 φαρμακιστόταται δ' εἰσὶ γυναικῶν αἱ ἐκ τῆς Ἀραβίας.

φαρμακίστρια (ἡ) ἡ φαρμακεύτρια βλ.λ.· Ἡσ. ἐν λ. βαυβακεύτρια.

φαρμᾰκίτης (ὁ) κ. νεώτ. κ. δημ., θηλ. -ῖτις -ῑδος, ὁ διὰ φαρμάκων, δηλητηρίων ἢ φίλτρων παρεσκευασμένας : Εὐπ.Βαπτ.άπ.22 **δακτύλιος φαρμακίτης** (ὁ περιέχων δηλητήριον, ὁ ἀποτρέπων βασκανίαν), Ἀθήν.1,30Β **οἶνον, ὃν καὶ φαρμακίτην τινὰς καλεῖν·** **2)** ὁ ἀδηφάγος, ὁ ἄπληστος· Ἡσ. «φαρμακίτης, ἀδηφάγος» : Κωμ.Ἀδέσπ.320 **φαρμακίτης γαστήρ·** **3)** δημ. ἁ. φαρμακιάρης, φαρμακομύτης βλ.λ.

φαρμακῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ φαρμακίτης βλ.λ. : Διοσκ.5,181 **φαρμακῖτις γῆ** (ἡ γῆ εἰς ἣν εὐδοκιμεῖ ἡ ἄμπελος, ἁ. ἀμπελῖτις), Γαλ.14,42,11 **κατὰ τὴν φαρμακῖτιν βίβλον** (τὴν βίβλον τῆς φαρμακογραφίας), αὐτ.13,387.

φαρμακοανατομία (ἡ) νεώτ. τὸ μέρος τῆς φαρμακογνωσίας τὸ ἀναγράφον τὰ μικροσκοπικὰ γνωρίσματα τῆς δρόγης.

φαρμακοβοηθός (ὁ) νεώτ. ἐπιστήμων βοηθὸς φαρμακοποιοῦ.

φαρμακοβοτανική (ἡ) νεώτ. τμῆμα τῆς φαρμακογνωσίας περιλαμβάνον τὴν φαρμακοσυστηματικήν, τὴν φαρμακοανατομίαν, τὴν φαρμακομορφολογίαν, τὴν φαρμακοφυσιολογίαν καὶ τὴν φαρμακοπαθολογίαν καὶ ἀποτελῶν πλήρη βοτανικὴν τῶν φαρμακευτικῶν φυτῶν.

φαρμακογενής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ἐκ φαρμάκου προερχόμενος : **φαρμακογενῆ ἐξανθήματα** (τὰ ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ἢ ἐσωτερικῆς χρήσεως φαρμάκων προκαλούμενα).

φαρμακογεωγραφία (ἡ) νεώτ. τμῆμα τῆς φαρμακογνωσίας ἔχον ἀντικείμενον τὴν γνῶσιν τῆς τοπικῆς προελεύσεως τῶν φυτικῶν φαρμάκων.

φαρμακογνωσία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ σπουδὴν τῶν ἰδιοτήτων τῶν διαφόρων φαρμακευτικῶν οὐσιῶν τῇ βοηθείᾳ τῶν μέσων τῶν παρεχομένων ὑπὸ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν κ. ἰδ. τῆς χημείας· πρβλ. δρογογνωσία.

φαρμακογνώστης (ὁ) νεώτ. ἐπιστήμων φυσιοδίφης ἀσχολούμενος περὶ τὴν φαρμακογνωσίαν.

φαρμακογνωστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φαρμακογνωσίαν ἢ τὸν φαρμακογνώστην : **φαρμακογνωστικὰ συστήματα·** ‖ τὸ θηλ. **φαρμακογνωστική** ὡς οὐσ. ἁ. φαρμακογνωσία βλ.λ.

φαρμακογραφία (ἡ) νεώτ. περιγραφὴ φαρμάκων, πραγματεία φαρμακογνωστική.

φαρμακοδιακοσμητική (ἡ) νεώτ.ἡ **φαρμακοδιακοσμία** τμῆμα τῆς φαρμακογνωσίας ἔχον ἀντικείμενον τὴν συσκευασίαν τῶν φυτικῶν φαρμάκων.

φαρμακοδόχος (ἡ) νεώτ. ἀγγεῖον, δοχεῖον φαρμάκων.

φαρμακοδυναμικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν θεραπευτικὴν δύναμιν τῶν φαρμάκων· ‖ τὸ θηλ. **φαρμακοδυναμική** ὡς οὐσ. μέρος τῆς φαρμακολογίας ἔχον ἀντικείμενον τὴν γνῶσιν καὶ σπουδὴν τῆς ἐνεργείας καὶ τῶν θεραπευτικῶν ἰδιοτήτων τῶν διαφόρων φαρμάκων.

φαρμᾰκόεις-εντος-εσσα-εν μτγν. ὁ πλήρης δηλητηρίου, ὁ δηλητηριώδης, ἁ. φαρμακώδης : Μόσχ.4,30 **φαρμακόεντα δι' ἥπατος ἰὸν ἔχουσα**, Νικ.Ἀλεξ.293 **φαρμακόεις πόσιες** (ἀντὶ φαρμακόεσσαι), αὐτ.4 **ποσίεσσι φαρμακοέσσαις**, αὐτ. 538 **μύκητα φαρμακόεντα**, Χρησμ.Σιβ.1,365 **πτώματα φαρμακόεντα·** **2)** ἐπὶ προσ., ὁ μάγος, ὁ γόης : Νόνν.Δ 21,142.

φαρμακοζωολογία (ἡ) νεώτ. τμῆμα τῆς φαρμακογνωσίας ἔχον ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ σπουδὴν τῶν ζωϊκῶν φαρμάκων.

φαρμακοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ φαρμάκων θεραπευτική.

φαρμακοθήκη (ἡ) μσν. κ. νεώτ. θήκη πρὸς φύλαξιν φαρμάκων : Σωφρόν. ἐν Spicil.Rom.3,158· ‖ νεώτ. κιβώτιον ἢ ἑρμάριον πρὸς φυλάξιν φαρμάκων ἐν τῷ οἴκῳ.

φαρμακοκάπηλος (ὁ) νεώτ. ὁ παραβαίνων τοὺς ἰσχύοντας φαρμακευτικοὺς νόμους φαρμακέμπορος.

φαρμακοληψία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐσωτερικὴ λῆψις φαρμάκου.

φαρμακόλιθος (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν ἀποτελοῦν ἔνυδρον ἕνωσιν ἀσβεστίου καὶ ἀρσενικικοῦ ὀξέος.

φαρμακολογία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ τὴν σπουδὴν τῆς ἐνεργείας τῶν διαφόρων φαρμάκων ἐπὶ τοῦ ζωϊκοῦ ὀργανισμοῦ ὡς καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν προκαλουμένων λειτουργιακῶν ἀλλοιώσεων αὐτοῦ.

φαρμακολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φαρμακολογίαν, ὁ τῆς φαρμακολογίας : **φαρμακολογικαὶ ἔρευναι - μελέται, φαρμακολογικὴ πραγματεία·** κ. ἐπίρρ. **-κῶς.**

φαρμακολόγος (ὁ) νεώτ. ὁ εἰδικῶς περὶ τὴν φαρμακολογίαν ἀσχολούμενος ἐπιστήμων ἰατρός.

φαρμακολύτρια (ἡ) μσν. ἡ λύουσα ἐκ τῶν φαρμακειῶν, ἐπίθ. τῆς Ἁγ. Ἀναστασίας, ἑορταζομένης παρὰ τοῖς Ἕλλησι τὴν 22αν Δεκεμβρίου : Ἀκροπ.Κ ἐν ASS Μαΐου 7,71Α.

φαρμακομανής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ἐμμανῶς χρησιμοποιῶν φάρμακα ἢ συνιστῶν τὴν χρῆσιν φαρμάκων, ὁ καθ' ὑπερβολὴν πιστεύων εἰς τὴν θεραπευτικὴν ἰδιότητα τῶν φαρμάκων.

φαρμᾰκόμαντις-εως (ὁ) κ. μσν. ὁ φαρμακὸς ἅμα καὶ μάντις ὢν ἢ ὁ ποιούμενος χρῆσιν φαρμάκων ὅπως δι' αὐτῶν μαντεύηται, ὀνομασία κωμῳδίας τινὰς τοῦ Ἀναξάνδρ. : Ἀθήν.6,261F **Ἀναξανδρίδης ὁ κωμῳδιοποιὸς ἐν Φαρμακομάντει λέγων**, Ἰω.Ἱερασ.Εἰκον.235C **ὁ φαρμακόμαντις Ἑβραῖος.**

φαρμᾰκομήτωρ-ορος (ὁ) μσν. ὁ παράγων φάρμακα : ΚΜανασ.Ἐραστ.4,71.

φαρμακομύτης (ὁ) δημ., τὸ θηλ. -ύτα, οὗτινος ἐκ τῆς ῥινὸς οἱονεὶ στάζει δηλητήριον, ὁ κακεντρεχής, ὁ φθονερός, ὁ κακός, ἁ. φαρμακιάρης.

φάρμακο(ν) (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. οὐσία ἀσκοῦσα θεραπευτικήν τινα ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ, θεραπευτικὸν μέσον ἐπαναφέρον εἰς τὴν φυσιολογικὴν κατάστασιν τὴν λειτουργίαν τοῦ πάσχοντος ὀργανισμοῦ, γιατρικό, π. Ὁμ. συνήθ. ἐπὶ φαρμάκων ἐξωτερικῆς χρήσεως : Ἰλ.Δ 191 **ἕλκος δ' ἰητὴρ ἐπιμάσσεται ἠδ' ἐπιθήσει φάρμαχ', ἅ κεν παύσῃσι μελαινάων ὀδυνάων**, αὐτ.218 **αἷμ' ἐκμυζήσας ἐπ' ἄρ' ἤπια φάρμακα.. πάσσε**, αὐτ.Ε 401 **ἐπὶ . . ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων**, αὐτ.Ο 394, Ὀδ.Κ 392 **προσάλειφεν ἑκάστῳ φάρμακον ἄλλο·** κ. ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῆς χρήσεως φαρμάκων : Πίνδ.Π 3,53 **τοὺς δὲ προσανέα πίνοντας . . φάρμακα**, Ἡρ.4,160 **κάμνοντά τε καὶ φάρμακον πεπωκότα**, Αἰσχ.Ἀγ.474 **οὐκ ἔχεις εὑρεῖν ὁποίοις φαρμάκοις ἰάσιμον**, Πλάτ.Πολ.406D **κάμνων ἀξιοῖ παρὰ τοῦ ἰατροῦ φάρμακον πιὼν ἐξεμέσαι τὸ νόσημα**, αὐτ.Γοργ.467C, Πλούτ.Ἠθ.796C **καθάπερ τὰ φάρμακα δάκνει παραχρῆμα καὶ λυπεῖ, τὰ δὲ καλὸν καὶ λυσιτελὲς ὕστερον ἀποδίδωσι·** ‖ ἀναλόγως τοῦ τρόπου χρήσεως διακρίνονται εἰς **φάρμακα χριστὰ - ἔγχριστα - ἐπίχριστα** (αἱ ἀλοιφαί)· εἰς **φάρμακα παστὰ - ἐπίπαστα - καταπλαστὰ** (ἔμπλαστρα, καταπλάσματα) : Ἀριστφ. Πλ.716 **φάρμακον καταπλαστὸν ἐνεχείρησε τρίβειν**, Θεόκρ.11,1 **φάρμακον . . οὔτ' ἔγχριστον, . . οὔτ' ἐπίπαστον**, Στράβ.17,1,10 **φαρμάκῳ ἐπιχρίστῳ·** ὁμ. κ. εἰς **φάρμακα βρώσιμα - πότιμα -ποτὰ - πιστὰ** : Αἰσχ.Πρ.479 **εἴ τις ἐς νόσον πέσοι,**

οὐκ ἦν ἀλέξημ' οὐδέν, οὔτε βρώσιμον, οὐ χριστόν, οὔτε πιστόν, ἀλλὰ φαρμάκων χρείᾳ κατεστέλλοντο, Εὐρ.Ἱππ.516 **πάτερα δὲ χριστὸν ἢ ποτὸν τὸ φάρμακον**· κ. μτ. γενικ.: Αἰσχ.Πρ.249 **εὑρών τῆσδε φάρμακον νόσου** (τὸ μέσον δι' οὗ ἰᾶται, θεραπεύεται αὕτη), αὐτ.606, Φρύν.Κωμ.ἀπ.6 **ἀμυγδαλῆ τῆς βηχὸς ἀγαθὸν φάρμακον**, Ἄμφις ἀπ.2 **φάρμακον μέθης**, Πλάτ.Χαρμ.155Β **φάρμακον κεφαλῆς** (πρὸς θεραπείαν κεφαλαλγίας), Ἀριστλ.Ζ 9,6,11 **φάρμακον στραγγουρίας**, Θύιλλ. ΑΠ 6,170 **δίψης φάρμακ' ἀλεξίκακα**, Ἀριστείδ.1,11 **φάρμακον ὑγείας** (πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ὑγείας)· **2)** δηλητήριον, φαρμάκι: Ἰλ.Χ 94 **βεβρωκὼς κακὰ φάρμακα**, Ὀδ.Α 261 **φάρμακον ἀνδροφόνον**, αὐτ.Β 329 **θυμοφόρα φάρμακα**, αὐτ. Κ 394 **φάρμακον οὐλόμενον**, Σοφ.Τρ.685 **τὸ φάρμακον τοῦτ' ἄπυρον**, Εὐρ.Μήδ.385 **κράτιστα.. φαρμάκοις αὐτοὺς ἑλεῖν**, Ἀντιφ.6,15 **οὔτε ἐκέλευσα πιεῖν τὸν παῖδα τὸ φάρμακον οὔτ' ἠνάγκασα**, Θουκ.2,48 **ὡς οἱ.. φάρμακα ἐσβεβλήκοιεν ἐς τὰ φρέατα**, Πλάτ.Φαίδ.57Α **παρεγένου Σωκράτει ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ**, αὐτ.115Α, αὐτ.63D, Ξεν.ΚΠ 8, 8,14 **διαφθείρονται ὑπὸ φαρμάκων**, Πλοῦτ.Ἀρτξ. 30 **φάρμακον σκευάσοντα τῶν θανασίμων καὶ πιόντα τοῦ ζῆν ἀπαλλαγῆναι**, Λουκ.Νεκρ.Δ 7,2 **ἐμοὶ μὲν τὸ φάρμακον, Πτοιοδώρῳ δὲ τὸ ἀφάρμακτον ἔδωκεν**, Πάπ. **τοξικὸν φάρμακον**· ὁμ. κ. δηλητήριον φάρμακον: Ἡρωδιαν.Ἱστ.1,17,8 **δοῦναι φάρμακον δηλητήριον τῷ Κομμόδῳ**, αὐτ.3,5,4 **ἔδωκε δὲ αὐτοῖς.. δηλητήρια φάρμακα**, αὐτ.4,5,4· **3)** μαγικὸν ποτόν, μεμαγευμένον πῶμα, μάγευμα, φίλτρον, ἐπὶ τῶν μαγικῶν ποτῶν καὶ ἀλοιφῶν ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐξορκισμῶν κττ.· δθ. μαγεία, μαγγανεία, γοητεία: Ἰλ.Λ 741 **ἣ τόσα φάρμακα ᾔδη**, Ὀδ.Δ 220 **εἰς οἶνον βάλε φάρμακον.. κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων**, αὐτ.213, αὐτ.290, Ἡρ.3,85 **τοιαῦτα ἔχω φάρμακα** (τοιαῦτα θελκτήρια μέσα ἔχω ἐγώ), Ἀριστφ.Θεσμ.561 **οὐδ' ὡς φαρμάκοις ἑτέρα τὸν ἄνδρ' ἔμηνεν**, αὐτ.Πλ.302 **τὴν Κίρκην.. τὴν τὰ φάρμακ' ἀνακυκῶσαν**, Ἀριστείδ.1,182 **ἅπαντας.. οὐκ ἴυγγι ὑποκινοῦντες ἀλλὰ τῷ καλλίστῳ τῶν φαρμάκων τῷ λόγῳ**, Πάπ. **φάρμακα φίλτρα**· **4)** γεν. ἀντίδοτον, βοηθητικὸν μέσον, ἐπικούρημα, βοήθημα: Ἡσίοδ.Ἔργ.485 **εἰ δέ κεν ὀψ' ἀρόσῃς, τόδε κέν τοι φάρμακον εἴη**, (Τζέτζ. «εἰ δ' ὕστερον ἀροτριάσεις, τοῦτό σοι βοήθημα ὑπαρχέτω»), Πινδ.Ο 13,85 **φάρμακον πραῢ τείνων ἀμφὶ γένυι** (ἐπὶ χαλινοῦ)· κ. μτ. δοτ.: Θέογν.1134 **ζητῶμεν δ' ἕλκει φάρμακα φυομένῳ**· κ. ἐμπροθ. (ἐπί, πρός τι): Ἀρχίλ.9(55),7 **ἐπὶ κρατερὴν τλημοσύνην ἔθεσαν φάρμακον**, Ἀριστλ.Πολιτ.1321a,16 **δεῖ δὲ πρὸς τοῦτο φάρμακον παρὰ τῶν πολεμικῶν λαμβάνειν στρατηγῶν**, Θεόκρ.11,1 **οὐδὲν πὸτ τὸν ἔρωτα πεφύκει φάρμακον ἄλλο**· συνήθ. μτ. γενικ.: Σιμων.70(89) **Ζεὺς πάντων αὐτὸς φάρμακα μοῦνος ἔχει**, Αἰσχ.Ἀγ.548 **πάλαι τὸ σιγᾶν φάρμακον βλάβης ἔχω**, Εὐρ.Βάκχ.283 **φάρμακον πόνων**, αὐτ.ἀπ.582 **τὰ τῆς λήθης φάρμακα** (ἐπὶ τῶν γραμμάτων), Πλάτ.Νόμ.647Ε **φόβου φάρμακον**· **5)** ὁμ. μτ. γενικ. τὸ μέσον ἢ τρόπος δι' οὗ προκαλεῖ, παράγει ἢ ἐπιτελεῖ τίς τι: Εὐρ.Φοίν.893 **πόλει παρασχεῖν φάρμακον σωτηρίας**, Ἀντιφάν.Διπλάσ.ἀπ.2 **φάρμακον ἀθανασίας**, Πλάτ.Φαῖδρ.274Ε **μνήμης τε.. καὶ σοφίας φάρμακον εὑρέθη**, αὐτ.275Α **ὑπομνήσεως φάρμακον εὗρες**, αὐτ.230D, Ἀριστλ.Πολιτ.1273b,23 **οὐδέν ἐστι φάρμακον διὰ τῶν νόμων τῆς ἡσυχίας**, Διογ.Λ 1,104 **φάρμακον μανίας** (ἐπὶ τοῦ ἐλαίου, οὗ χρῆσιν ἐποιοῦντο οἱ παλαισταί)· ‖ ἐρεθιστικὸν μέσον πρὸς αὔξησιν τῆς καλῆς γεύσεως τῶν φαγητῶν, δθ μτφ. π. Πινδ.Π 4,187 **ἀλλ' ἐπὶ καὶ θανάτῳ φάρμακον κάλλιστον ἑᾶς ἀρετᾶς ἅλιξιν εὑρέσθαι σὺν ἄλλοις** (θεραπείαν ἢ παρηγορίαν ἐν τῇ ἰδίᾳ ἀρετῇ· σχόλ. «ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς ἰδίας ἀρετῆς κάλλιστον φάρμακον τὴν μετὰ ταῦτα εὐδοξίαν σὺν τοῖς ἄλλοις ὁμήλιξιν εὑρέσθαι· φάρμακον οὖν θανάτου τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὔκλειάν φησιν, ἀντὶ τοῦ παραμυθίαν τοῦ θανάτου ταύτην εὑρεῖν, τὴν ἀπὸ τοῦ διαπλεῦσαι ἀρετήν»)· **6)** βαφικὴ οὐσία, βαφή, χρῶμα: Ἡρ.1,98 **πάντων τῶν κύκλων οἱ προμαχεῶνες ἠνθισμένοι εἰσὶ φαρμάκοισι**, Αἰσχ.ἀπ.137, Ἑρμ.84 **ὁπόταν γραφέες μάρψωσι πολύχροα φάρμακα χερσίν**, Ἀριστφ.Ἐκκλ.735 **ὡς ἂν εἰ τὸ φάρμακον ἔφουσ' ἔτυχες ᾧ Λυσικράτης μελαίνεται**, Πλάτ.Πολ.420C **εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γράφοντας προσελθών τις ἔψεγε λέγων, ὅτι οὐ τοῖς καλλίστοις τοῦ ζῴου τὰ κάλλιστα φάρμακα προστίθεμεν**, αὐτ.Πολιτ. 277C, αὐτ.Κρατ.424D· **7)** ὑγρόν τι, αὐτίνος χρῆσιν ποιοῦνται οἱ βυρσοδέψαι: Σουΐδ. ἐν λ. βυρσαίετος, ξαίνειν· **8)** Ἡσ. «φάρμακον· ἡ ὑποστάθμη· ἄλλοι σύνθεσις ᾗ κηδεύουσι τὰ ἱερὰ τῶν ζῴων» (διόρθ. καταδεύουσι.. ἔρια).

φαρμακοπαθολογία (ἡ) νεώτ. μέρος τῆς φαρμακογνωσίας ἔχον ἀντικείμενον τὴν σπουδὴν τῶν ὑπὸ τῶν φυτικῶν καὶ ζωϊκῶν ὀργανισμῶν προκαλουμένων νοσημάτων τῶν φαρμακευτικῶν φυτῶν ὡς καὶ τῶν μέσων τῆς θεραπείας αὐτῶν.

φαρμᾰκοπνεύστης (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ ἐκπνέων, ἐκπέμπων δηλητήρια: **φαρμακοπνευστῶν βασκάνων Ὑδρουντίνων**.

φαρμακοποιεῖον (τὸ) νεώτ. ἐργαστήριον παρασκευῆς φαρμάκων, φαρμακεῖον.

φαρμᾰκοποιία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ κατασκευὴ φαρμάκων, ἡ τέχνη τῆς παρασκευῆς φαρμάκων: Διογ.Λ 7,117 **οἴνῳ, ᾧ πρὸς τὴν φαρμακοποιίαν χρῶνται**· **2)** νεώτ. ἐπίσημος ὁδηγὸς πρὸς ὁμοιόμορφον ἔλεγχον τῶν φαρμάκων καὶ παρασκευὴν τῶν φαρμακοτεχνικῶν σκευασμάτων, **ἅ.** φαρμακευτικὸς κῶδιξ.

φαρμακοποιός-όν κ. νεώτ. κ. δημ. **ὁ** παρασκευάζων φάρμακα, δηλητήρια ἢ χρώματα: Αἰσχ. ἀπ.448 **φαρμακοποιὸν ἔθνος** (τὸ ἐκ μάγων ἀποτελούμενον)· **2)** νεώτ. κ. δημ. τὸ ἀρσ. ἢ θηλ. φαρμακοποιός ὡς οὐσ. ἐπιστήμων ἐπαγγελλόμενος τὴν φαρμακευτικὴν καὶ ἐκτελῶν ἰατρικὰς συνταγάς· ‖ εἰδ. στρατ. βαθμὸς ἀξιωματικοῦ τοῦ φαρμακευτ. σώματος ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸν τοῦ λοχαγοῦ.

φαρμᾰκοποιῶ-έω παρασκευάζω φάρμακα, δηλητήρια ἢ βαφάς: Σουΐδ.ἐν λ. βάφας.

φαρμακοποσία (ἡ) (φαρμακοποτῶ) κ. νεώτ. τὸ πίνειν φάρμακα, ἡ πόσις φαρμάκων: Ἱππ.Ἀφορ. 1249, αὐτ.1258, Πλάτ.Σοφ.227Α, αὐτ.Νόμ.646C **τοὺς εἰς τὰ ἰατρεῖα.. βαδίζοντας ἐπὶ φαρμακοποσίᾳ**, Ξεν.Ἀν.4,8,21, Φιλόστρ.279, Γρηγ.Νύσσ.1,434C, αὐτ.789Α· **2)** πόσις δηλητηρίου: Λουκ.Νεκυομ. 18 **ἐπεφύσητο αὐτῷ καὶ διῳδήκει ἐκ τῆς φαρμακοποσίας τὰ σκέλη**.

φαρμακοπότης (ὁ) (φαρμακοποτῶ) νεώτ. **ὁ** ποιούμενος ὑπερβολικὴν χρῆσιν, κατάχρησιν φαρμάκων.

φαρμᾰκοποτῶ-έω πίνω φάρμακον: Θεόφρ.ΦΙ 9,15,4 **οἷγε Ἀρκάδες εἰώθασιν ἀντὶ τοῦ φαρμακοποτεῖν, γαλακτοποτεῖν περὶ τὸ ἔαρ· τότε γὰρ φαρμακωδέστερον τὸ γάλα**· **2)** ρηματ. π. φαρμακοποσία, φαρμακοπότης.

φαρμακοπωλεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ κατάστημα τοῦ φαρμακοπώλου βλ.λ.

φαρμᾰκοπώλης (ὁ) κ. νεώτ. ὁ πωλῶν φάρμακα, δηλητήρια, φιμύθια, χρώματα, βάτανα κττ.: Ἀριστφ.Νεφ.766 **παρὰ τοῖσι φαρμακοπώλαις τὴν λίθον ταύτην ἑόρακας**, Θεόπομπ.Κωμ.Ἀλθαι.1 **κίστην φαρμακοπώλου Μεγαρικοῦ**, Θεόφρ.ΦΙ 9,8,5, Λουκ.Ἀπολ.7 **τὸ δ' ὅλον ἐκείνῳ τῷ φαρμακο-**

πώλῃ ἔοικας, αὐτ.᾿Ερωτ.39, Γαλ.1,770,11, Σέξτ.᾿Εμπ. 297,22 **ὃν λόγον ἔχει φαρμακοπώλης πρὸς ἰατρόν,** ᾿Ιω.Χρυσ.1,306C· **2)** νεώτ. ὁ πωλῶν φάρμακα ἀκατέργαστα καὶ βιομηχανικὰς δρόγας.

φαρμᾰκοπωλῶ-έω εἶμαι φαρμακοπώλης βλ.λ.1), πωλῶ φάρμακα, δηλητήρια κττ. : ᾿Αριστφ.ἀπ.95 **παῦσαι φαρμακοπωλῶν,** Πολυδ.7,197, Διογ.Λ 10,θ.

φαρμακός (ὁ,ἡ) κ.μσν. κ. νεώτ. ὁ μάγος, ὁ γόης : ᾿Ιππῶν.4,28, ΚΔ ᾿Αποκ.21,8 **πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις,** ᾿Ιώσ.Αἱ 9,6,3 **φαρμακὸν καὶ πόρνην,** ᾿Ωριγ.3,513D **οἱ τῶν Αἰγυπτίων ἐπαοιδοὶ καὶ φαρμακοί,** ᾿Ιω.Χρυσ,1,835E, αὐτ.11,42C· **2)** μσν. ὁ ἰατρός : ᾿Ιω.Κλίμ.36,16· **3)** ὁ πρὸς ἐξιλασμὸν τῶν ἄλλων θυόμενος, θυσιαζόμενος κακοῦργος. ἄ. κάθαρμα βλ.λ.2)· Σουΐδ. «φαρμακός ὁ ἐπὶ καθαρμῷ πόλεως ἀναιρούμενος, ὃν λέγουσι κάθαρμα» : ᾿Ιππῶν.5,6, ᾿Αριστφ.Βατρ.733 **οἷσιν ἡ πόλις πρὸ τοῦ οὐδὲ φαρμακοῖσιν εἰκῇ ῥᾳδίως ἐχρήσατ᾿ ἄν,** Τζέτζ.Χιλ.5,760· ‖ κ. νεώτ. κακοῦργος, φαῦλος, ἀνόσιος, ἀπόδρασμα, ἀπόρριμμα τῆς κοινωνίας : ᾿Αριστφ.᾿Ιππ.1405 **εἰς τὴν ἕδραν θ᾿, ἵνα ἐκεῖνος ἦν ὁ φαρμακός,** Λυσ.6,53 **καὶ φαρμακὸν ἀποπέμπειν καὶ ἀλιτηρίου ἀπαλλάττεσθαι,** Δημ.794 **οὗτος οὖν αὐτὸν ἐξαιρήσεται, ὁ φαρμακός, ὁ λοιμός.**

φαρμακοσιδηρίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ἔνυδρος ὀρυκτὸς ἀρσενικὸς σίδηρος.

φαρμακοσυλλέκτης (ὁ) νεώτ. ὁ συλλέγων φαρμακευτικὰ φυτά, ἄ. βοτανοσυλλέκτης.

φαρμακοσυστηματική (ἡ) νεώτ. μέρος τῆς φαρμακογνωσίας ἔχον ἀντικείμενον τὴν συστηματικὴν ὀνοματολογικὴν κατάταξιν τῶν φαρμακευτικῶν βοτάνων.

φαρμακοτέχνης (ὁ) νεώτ. ὁ εἰδικῶς εἰς τὴν φαρμακοτεχνίαν ἀσχολούμενος.

φαρμακοτεχνία (ἡ) νεώτ. κ. **φαρμακοτεχνική** τὸ σύνολον τῶν τεχνικῶν μεθόδων τῆς παρασκευῆς τῶν φαρμάκων.

φαρμακοτεχνικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φαρμακοτεχνίαν βλ.λ.· **2)** τὸ θηλ. **φαρμακοτεχνική** ὡς οὐσ. ἄ. φαρμακοτεχνία βλ.λ.· **3)** τὸ ἀρσ. **φαρμακοτεχνικός** ὡς οὐσ. ὁ καταγινόμενος, ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν φαρμακατεχνίαν, ὁ φαρμακοτέχνης.

φαρμακοτριβεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ διαμέρισμα τοῦ φαρμακοτεχνικοῦ ἐργαστηρίου, ἐν ᾧ γίνεται ἡ κονιοποίησις καὶ ἡ τμῆσις τῶν χημικῶν φαρμάκων καὶ δρογῶν διὰ διαφόρων μεθόδων μερισμοῦ.

φαρμακοτρίβης (ὁ) κ. νεώτ. κ. **φαρμακοτρίπτης,** δημ. **φαρμακοτρίφτης** ὁ τρίβων καὶ παρασκευάζων φάρμακα ἢ χρώματα, συνήθ. δοῦλός τις ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ φαρμακοπώλου : Δημ.1170 **ἡ δὲ ἑτέρα ἦν μερὶς οἰκίᾳ ἑτέρᾳ καὶ τἀνδράποδα οἱ φαρμακοτρίβαι,** Πολυδ.7,179, Αἰλ.ΖΙ 9,62 **φαρμακοτρίβης ἀνήρ·** ‖ νεώτ. κ. δημ. κατώτερος ὑπάλληλος βοηθὸς φαρμακείου.

φαρμᾰκοτρίπτης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ φαρμακοτρίβης βλ.λ.· ΑΒ 314,16 «φαρμακοτρίπται· οἱ βαφεῖς, οἱ τὰ φάρμακα τρίβοντες ἢ οἱ τὰ φάρμακα πωλοῦντες».

φαρμακοτρίφτης (ὁ) δημ. ὁ φαρμακοτρίπτης.

φᾰρμακότριψ-ιβος (ὁ) μτγν. ἀντὶ φαρμακοτρίβης : Λοβεκ.Φρύν.611 (ἐαφ.γρ.).

φαρμᾰκουργός-όν (ἔργον) μτγν. κ. μσν. ὁ φαρμακοποιός : Τζέτζ.Χιλ.5,759 «φαρμακουργός, ἐργάτης τε καὶ πωλητὴς φαρμάκων»: Λυκόφρ.61 **αὐτὴ δὲ φαρμακουργός,** Σχόλ.᾿Οππ.᾿Αλ.2,483, Πράδρ. ἐν Notitl. Mss 11,2,188.

φαρμακοῦσα (ἡ) δημ. ἐπίθ. τῆς θαλάσσης, ἡ προκαλοῦσα ὀδύνας καὶ πικρίας, ἡ ἐπισωρεύουσα συμφοράς, ἡ ποτίζουσα μὲ φαρμάκι.

φαρμακοφορεῖον (τὸ) νεώτ. στρατ. ὄχημα μεταφορᾶς φαρμάκων, φορεῖον φαρμάκων.

φαρμᾰκοφόρος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ φέρων, ὁ παράγων φάρμακα, ἐπίθ. τῆς ᾿Εφύρας : Εὐστ.1415, 55 **φαρμακοφόρον ποτὲ γενέσθαι αὐτήν, διὰ τὸ ἐκεῖ κατοικῆσαι τὴν Μήδειαν.**

φαρμακοφυσική (ἡ) νεώτ. τμῆμα τῆς φυσικῆς ἔχον ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν φαρμακογνωσίαν ὀργάνων.

φαρμακοφυσιολογία (ἡ) νεώτ. μέρος τῆς φαρμακογνωσίας ἔχον ἀντικείμενον τὴν περιγραφὴν τῶν ἐν τῷ φυτικῷ μορίῳ ἐξεργαζομένων σχηματισμῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν συστατικῶν τῶν δρογῶν, τῶν ζυμώσεων, τῆς βιολογίας αὐτῶν κττ.

φαρμακοχημεία (ἡ) νεώτ. τμῆμα τῆς φυτοχημείας ἔχον ἀντικείμενον τὴν σπουδὴν τῶν ἐκ φαρμακευτικῶν φυτῶν προερχομένων χημικῶν συστατικῶν.

φαρμακτήρ-ῆρος (φαρμάσσω) (ὁ) μτγν. ἄ. φαρμακεύς βλ.λ.1) : ᾿Οππ.᾿Αλ.2,483 **Πέρσαι φαρμακτῆρες ὀλέθρια μητίσαντο.**

φαρμακτήριος-α-ον (φαρμάσσω) μτγν. ὁ φαρμακευτικός : Λυκόφρ.1138 **ῥέθους βαφὰς πεπαμέναι θρόνοισι φαρμακτηρίοις** (σχόλ. «ἠλειμμέναι τοῖς βαπτηρίοις τοῖς πυρροῖς, τοῖς ποικίλως κατεσκευασμένοις φαρμάκοις»).

φαρμάκτης (ὁ) (φαρμάσσω), μτγν. ὁ φαρμακτήρ, ὁ φαρμακεύς : ᾿Οππ.᾿Αλ.4,648, αὐτ.693 **ἀνδράσι φαρμάκτῃσι.**

φαρμακτός-ή-όν (φαρμάσσω) μτγν. ὁ περιέχων δηλητήριον, ὁ πλήρης δηλητηρίου, ὁ φαρμακώδης, ὁ δηλητηριασμένος : Μαν.4,52 **διὰ φαρμακτοῖο δόλου νοσερὸν τέλος ἕξει.**

φαρμάκτρια (ἡ) (φαρμάσσω) μσν. ἡ φαρμακεύτρια : ΚΜανασσ.Χρον.3770, αὐτ.᾿Εραστ.4,39.

φαρμᾰκῶ-άω (1) ὑποφέρω, πάσχω ἐκ τῆς πόσεως φαρμάκου, δηλητηρίου, ἡ μτχ. **φαρμακῶν,** ὁ ὑπὸ φαρμάκων βεβλαμμένος, ζαλισμένος : Δημ. 1133 **νοσοῦντα . . ἢ φαρμακῶντα ἢ γυναικὶ πειθόμενον,** Θεόφρ.ἀπ.105, Πλούτ.᾿Ηθ.1016E **ταῦτα γὰρ ἄντικρυς φαρμακῶντός ἐστιν,** αὐτ.1123F **2)** ἔχω ἀνάγκην, ἐπιθυμῶ φάρμακον, χρειάζομαι ἰατρικόν : Λουκ.Λεξιφ.4 **τὰ ὄμματά μοι φαρμακῶ καὶ δέομαι ᾿Ασκληπιάδου τινὸς ὀφθαλμοσόφου.**

φαρμᾰκῶ-όω (2) (φάρμακον) κ. μσν., δημ. **φαρμακώνω** ἀναμείγνυμί τι μετὰ φαρμάκου : Πίνδ.Π 4,221 **σὺν δ᾿ ἐλαίῳ φαρμακώσαισ᾿ ἀντίτομα στερεᾶν ὀδυνᾶν** (ἀναμείξασα ἀλεξιφάρμακα ὀδυνῶν μετ᾿ ἐλαίου ἔδωκεν . .)· κ. παθ. : Πλούτ.᾿Ηθ.768C **πεφαρμακωμένον μελίκρατον·** **2)** τὸ παθ. ἐμβάπτομαι εἰς δηλητήριον : Διοσκ.Εὐπ.2,140 **τοὺς τρωθέντας ὑπὸ βέλους φαρμακωθέντας·** **3)** κ. μσν. δηλητηριάζω, φαρμακώνω : Γρηγ.Νύσσ.1, 423C· κ. παθ. : Μοσχόπ.Σχεδ. ἐν λ. ἐξενεγκεῖν **μὴ φαρμακωθεὶς ἀποθάνῃ·** **4)** μτφ. τὸ παθ. ἐπὶ λόγου ἀσελγοῦς : Βασ.1,719D **λόγος πεφαρμακωμένος·** **5)** μτγν. κ. μσν. ἐπᾴδω, μαγεύω, γοητεύω, τὸ παθ. : ΠΔ Ψαλμ.57,6 **ἥτις οὐκ εἰσακούσεται φωνὴν ἐπᾳδόντων, φαρμάκου τε φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ,** Γεωπ.15,8.

φαρμᾰκώδης ους-ες κ. νεώτ. ὁ ἔχων τὴν φύσιν φαρμάκου, ὁ κεκτημένος ἰδιότητας φαρμάκου, ὅθ. θεραπευτικός, ἰαματικός : ᾿Αριστλ.ΖΙ 9, 40, αὐτ.10, αὐτ.Θαυμ.77, αὐτ.Πρ.1,40, Θεόφρ.1,7,3 **τὰ φαρμακώδη ταῖς ῥίζαις καὶ τοῖς ὀποῖς·** ‖ τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ ἰδιότης τοῦ φαρμακώδους, τὸ πικρόν, ἡ πίκρα, ἡ φαρμακίλα : Πλούτ.᾿Ηθ.17C **ὅτι τὸ μυθῶδες αὐτοῖς πολὺ καὶ τὸ ψεῦδος ὥσπερ τροφαῖς τὸ φαρμακῶδες ἐγκέκραται·** **2)** κ. νεώτ. δηλητηριώδης : Πλούτ.᾿Αντ 47 **ἁλμυρὸν δὲ καὶ φαρμακῶδες ὕδωρ,** αὐτ.᾿Ηθ.974C, Διοσκ.3,94 **φαρμακῶδες τόξευμα,** Πολυδ.1,138 **φαρμακώδης ἰός·** **3)** ὁ βαφικός : Κλήμ.᾿Αλ.237 **αἱ ῥύψεις καὶ αἱ στύψεις τοῖς φαρμακώδεσι τῆς βαφῆς χυμοῖς ἐκτήκουσαι τὰ ἔρια τῶν ἀμπεχονῶν.**

φαρμάκωμα (τό) δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φαρμακώνω, δηλητηρίασις.
φαρμακών-ῶνος (ὁ) κ. μσν. τὸ βαφεῖον : Σοφ. ἀπ.956, Εὐστ.464,49.
φαρμακώνω δημ., ἀόρ. (ἐ)φαρμάκωσα, παθ. ἀόρ. (ἐ)φαρμακώθηκα, μτχ. παρακ. φαρμακωμένος, παρέχω, δίδω εἴς τινα φαρμάκι βλ.λ.1), ποτίζω τινὰ διὰ δηλητηρίου πρὸς θανάτωσιν, φονεύω διὰ δηλητηρίου, φαρμακεύω, δηλητηριάζω : Σολωμ.Φαρμακωμ.10 **κοίτα μέσα στὰ σπλάχνα μου**, Πλάστη ! | **τὰ φαρμάκωσα, ἀλήθεια, ἡ πικρή, - ἡ ἀστυνομία φαρμακώνει τὰ ἀδέσποτα σκυλιά, - φαρμακώθηκε, γιατὶ τὴν παράτησε ὁ ἀγαπητικός της** (ηὐτοκτόνησε λαβοῦσα δηλητήριον)· **2)** ἐνεργῶ ἢ συντελῶ εἰς τὸ νὰ αἰσθανθῇ τις πικρὰν γεῦσιν : **μοῦ ἔκαμε πικρὸ τὸν καφὲ καὶ μὲ φαρμάκωσε**· **3)** μτφ. προκαλῶ πικρίαν, ἐπιφέρω βαθεῖαν θλῖψιν : **μὲ φαρμάκωσε μὲ τὰ λόγια του**· **4)** ἀμτβ. β' κ. γ' πρόσ. κτ. ἀόρ. (ἐ)φαρμάκωσες **-ε** κ. πληθ. **-ώσατε -ωσαν** κ. ἰδ. κτ. προστ. ἐν ἀναφ. πρὸς φαγητὸν ἢ ποτὸν ἐν ὑβριστικῇ πως ἐκφρ. **ἔφαγες -εν -ατε -αν** (ἢ **ἔπιες** κτλ.) ἐκ παροχῆς ἄλλου καὶ κατ' ἀνοχήν, συγκατάβασίν του : **τὸ φαγί σου εἶναι ἕτοιμο καὶ φαρμάκωσε, παλιόπαιδο**· **5)** ρηματ. π. φαρμάκωμα.
φάρμαξις-εως (ἡ) (φαρμάσσω) κ. νεώτ. ἡ διὰ φαρμάκων θεραπεία : Πλάτ.Φιλ.46A **οἷον τὰς τῆς ψώρας ἰάσεις τῷ τρίβειν, καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὐκ ἄλλης δεόμενα φαρμάξεως**· **2)** γλωσσ. φαρμακεία· **3)** ἐπῳδή, γοητεία, μάγια : Νουμήν.'Απ. π.Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.737C **περιερχόμενος τῇ φαρμάξει τοὺς συγκορυβαντιῶντας**, Σχόλ.Εὐρ.'Ιππ. 519(514) **τὴν ὅλην φάρμαξιν οὐκ ἐπὶ σκηνῆς, ἀλλ' ἔνδον ποιῆσαι μέλλουσαι**· **4)** ἡ βάφις βλ.λ.2) : Πλούτ.'Ηθ.395B **ἆρ' οὖν κρᾶσίς τις ἦν καὶ φάρμαξις τῶν πάλαι τεχνιτῶν περὶ τὸν χαλκόν**.
φαρμασονία (ἡ) δημ. ἡ φραμασονία, ὁ τεκτονισμός.
φαρμασόνος (ὁ) δημ., θηλ. **-σόνα**, ὁ φραμασόνος, ὁ ἐλεύθερος τέκτων· **2)** κτ. παρετυμολογίαν πρὸς τὸ φαρμάκι, **ὁ πικρόχολος**, ὁ κακεντρεχής, ὁ φαρμακιάρης.
φαρμάσσω κ. ἀττ. -ττω, μέλλ. **φαρμάξω**, ποιοῦμαι χρῆσιν φαρμάκων, ἐν ἀναφ. πρὸς σίδηρον, βάπτω βλ.λ.1)· 'Ησ. «**φαρμάσσων**, βάπτων, στομῶν στομοποιῶν» : 'Οδ.Ι 393 **ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς πέλεκυν .. εἰν ὕδατι ψυχρῷ βάπτῃ μεγάλα φαρμάσσων** (Εὐστ. «**φαρμάσσειν**,.. στομοῦν καὶ στερροποιεῖν»)· πρβλ.φάρμαξις 4)· **2)** βάπτω, χρωματίζω : Πολυδ.7,169 **λέγεται δὲ καὶ φαρμάττειν τὰ ἔρια, καὶ μηλοῦν, καὶ καταμηλοῦν, τὸ τῷ κινήθρῳ καταδύειν**· || φυκῶ, φιμμυθιῶ, τὸ παθ. μτφ.: Φιλόστρ.'Επιστ.ἐν Θησ.Στεφ. **ὁ μὲν γὰρ καλλωπισμός, ἑταιρικός, καὶ πάνυ δεῖ δυσχεραίνειν τὴν φαρμασσομένην εὐμορφίαν** (τὴν ἐφιμυθιωμένην, τὴν ψευδῆ)· **3)** ποιοῦμαι χρῆσιν φαρμάκου πρὸς θεραπείαν, θεραπεύω ἢ ἀνακουφίζω διὰ φαρμάκου : Πλάτ.Νόμ.933C **πρῶτον μὲν τὸν ἐπιχειροῦντα φαρμάττειν οὐκ εἰδότα τί δρᾷ, τά τε κατὰ σώματα, ἐὰν μὴ τυγχάνῃ ἐπιστήμων ὢν ἰατρικῆς**, 'Απολλ.Ρ 4,15(2· **4)** μαγεύω διὰ ποτῶν ἢ φίλτρων, γοητεύω : 'Απολλ.Ρ 3,478, αὐτ.4,61, Δίων Χρ.1,313 **παρακαλοῦσα φαρμάξαι τὸν πατέρα**· κ. παθ. : 'Αμμών.112 **τοὺς οἰομένους πεφαρμάχθαι δι' ἐπῳδῶν**· || τὸ μέσ. ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : 'Απολλ.Ρ 3, 859 **οἵην ἰκμάδα .. ἀμήσατο φαρμάσσεσθαι** (ἡ Μήδεια)· **5)** μτφ. μαγεύω διὰ κολακείας ἢ ἄλλως, καταθέλγω, καταγοητεύω : Πλάτ.Συμπ.194A **φαρμάττειν βούλει με, ὦ Σώκρατες, .. ἵνα θορυβηθῶ**, αὐτ.Μέν.80A **γοητεύεις με καὶ φαρμάττεις καὶ ἀτεχνῶς κατεπᾴδεις**· κ. παθ. : 'Αριστφ. Θεσμ.534 **ἀλλ' ἢ πεφάρμαχθ' ἢ κακόν τι μέγα πεπόνθατ' ἄλλο**· || μτφ. κ. π. Αἰσχ. 'Αγ.94 **φαρμασσομένη χρίματος ἁγνοῦ μαλακαῖς ἀδόλοισι παρηγορίαις** (ποτιζομένη ὡς διὰ φαρμάκου διὰ τῶν μαλακῶν καὶ ἀδόλων τονωτικῶν δυνάμεων τοῦ ἁγνοῦ ἐλαίου)· **6)** φαρμακεύω, δηλητηριάζω, καθιστῶ τι δηλητηριῶδες δι' ἀναμείξεως φαρμάκου : Πλούτ.'Ηθ.978C **φαρμάττουσα τὸ ὕδωρ**. κ. παθ. : αὐτ.681E **πεφαρμαγμένα βέλη**, αὐτ.'Αρτξ. 19 **τὰ φαρμασσόμενα τῶν κρεῶν**· **7)** παρασκευάζω τι δι' ἀναμείξεως μετὰ φαρμάκων : Νίκ. Θηρ.619 **φαρμάσσειν μέθυ**· **8)** ἀρτύω, καρυκεύω : 'Ιππῶν.27 **τηγανίτας σησάμοισι φαρμάσσων**· **9)** ρηματ. π. φαρμακτήρ, φαρμακτήριος, φαρμάκτης, φαρμακτός, φαρμάκτρια.
φαρμπαλᾶς (ὁ) (γαλλ.) δημ. κ. **φρομπαλᾶς** πλατεῖα πτυχωτὴ παρυφὴ ἐπιρραπτομένη κατὰ τὸ κάτω ἄκρον γυναικείας ἐσθῆτος.
φαρνάκειον (τό) μτγν. ὀνομασία φυτοῦ τινος : Πλίν.Φ1 25,4,14.
φαροδείκτης (ὁ) νεώτ. ἐπίσημον πλωτικὸν βιβλίον ἀναγράφον τοὺς φάρους ἀκτῶν, τὰς πυρσωρίδας, τοὺς φανοὺς λιμένων καὶ ἀγκυροβολίων κτλ. ὡρισμένης τινὸς περιοχῆς.
φαρόπλοια(ν) (τό) νεώτ. κ. δημ. **ἡ πυρσωρὶς βλ.λ.**
φᾶρος-ους (τό) (φέρω) μέγα τεμάχιον ὑφάσματος, πανί : 'Ιλ.Σ 353 **ἑανῷ λιτὶ κάλυψαν ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς, καθύπερθε δὲ φάρεϊ λευκῷ**· κ. πρὸς κατασκευὴν ἱστίου πλοίου : 'Οδ.Ε 258 **τόφρα δὲ φάρε' ἔνεικε Καλυψὼ .. ἱστία ποιήσασθαι**· || κ. ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ ἱστίου πλοίου : Εὐρ. 'Εκ.1082 **ναῦς ὅπως ποντίοις πείσμασι, λινόκροκον φᾶρος στέλλων**· || τεμάχιον ὑφάσματος δι' οὗ ἐκάλυπτον τοὺς νεκρούς, σάβανον ἢ νεκρικὴ σινδών : 'Ιλ.Ω 580 **κὰδ δ' ἔλιπον δύο φάρε' ἐΰννητόν τε χιτῶνα, ὄφρα νέκυν πυκάσας**, 'Οδ.Β 97 **εἰσόκε φᾶρος ἐκτελέσω .. Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον**, αὐτ.Τ 142, αὐτ.Ω 132, Σοφ.Αἴ.916 **ἀλλά νιν περιπτυχεῖ φάρει καλύψω τῷδε παμπήδην** (τὸν νεκρὸν Αἴαντα)· **2)** συνήθ. πλατὺς ἐπενδύτης ἄνευ χειρίδων, ὃν ἐφόρουν οἱ ἄνδρες ὑπεράνω τοῦ χιτῶνος, χλαῖνα, μανδύας, περιβόλαιον, ἐπανωφόρι· ΕΜ 788,8 «**φᾶρος**· ἱμάτιον, περιβόλαιον, ἀπὸ τοῦ φέρεσθαι, οἱονεὶ φέρος τι ὄν· ἢ παρὰ τὸ τῇ ὑφῇ ἀρηρέναι. Λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ γυναικῶν» : 'Ιλ.Β 43 **μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα .. περὶ δὲ μέγα βάλλετο φᾶρος**, αὐτ.Θ 221 **πορφύρεον .. φᾶρος**, 'Οδ.Ο 61, 'Ηρ.2.122, αὐτ.9,109 **ἡ δὲ .. αἰτέει τὸ φᾶρος. Ξέρξης δὲ παντοῖος ἐγίνετο οὐ βουλόμενος δοῦναι**· || ὁμ. γυναικεῖος ἐπενδύτης : 'Οδ.Ε 230 **αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἕννυτο νύμφη**, αὐτ.Κ 543, 'Ησίοδ.'Εργ.198 **λευκοῖσιν φαρέεσσιν καλυψαμένω χρόα καλὸν .. Αἰδὼς καὶ Νέμεσις**, Αἰσχ.Χο.11 **ὁμήγυρις στείχει γυναικῶν φάρεσιν μελαγχίμοις πρέπουσα**· || ὁμ. ἠδύναντο νὰ καλύπτωσι δι' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἐν εἴδει καλύπτρας : 'Οδ.Θ 84 **μέγα φᾶρος ἑλὼν χερσὶ .. κὰκ κεφαλῆς εἴρυσσε**, αὐτ.88, Εὐρ.'Ιππ. 286 **λέπτ' ἐπ' ὀμμάτων φάρη βαλοῦσα τῶν αὖν**;, 'Αριστφ.Θεσμ.890 **τί δὴ σὺ θάσσεις τάσδε τυμβήρεις ἕδρας φάρει καλυπτός**· **3)** ἐν χρ. ὁμ. κ. ὡς ἐπικάλυμμα στρωμνῆς : Σοφ.Τρ.916 **δεμνίοις .. στρωτὰ βάλλουσαν φάρη**· || πύματον φᾶρος τὸ τελευταῖόν μου ράκος : ΑΠ 7,268· || φρ. π. Σοφ.ἀπ.274 **ἀναιδείας φᾶρος** ('Ησ. «**χλαῖνάν τ' ἠδὲ χιτῶνα, τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει**»).
φάρος-ους (τό) τὸ ἄροτρον : 'Αλκμ. κ. 'Αντίμ.π. 'Ηρωδιαν.Περὶ Μον.Λεξ.36,30· **2)** ἄροσις, ὄργωμα· 'Ησ. **ἐν λ. βούφαρος**, «**φάρος** γὰρ ἡ ἄροσις».
φάρος (ὁ) (!) μτγν. φάρυγξ· ΕΜ 788,30 «**φάρυγξ**, παρὰ τὸ φέρω, δι' ἧς φέρεται τὸ πνεῦμα· φέρω, φέρος καὶ φάρος, καὶ παρώνυμον φάρυγξ» : Λυκόφρ.π.ΕΜ 788,30 **ἐτύμβευσεν φάρῳ**.

φάρος (ὁ) (2) μτγν., νεώτ. κ. δημ. φωτιστικὸν μηχάνημα ἐπὶ πυργίσκου ἱδρυμένου εἰς κατάλληλον σημεῖον ἀκτῆς πρὸς προσανατολισμὸν τῶν ναυτιλλομένων κατὰ τὴν νύκτα : ΑΠ 9,671, αὐτ.11, 117· **2)** νεώτ. κριθὴ ἀποφλοιωμένη καὶ ἀδρομερῶς ἀλεσμένη πρὸς παρασκευὴν σούπας βλ.λ.· **3)** νεώτ. βοταν. γένος **ἀγρωστοειδῶν** φυτῶν, ὧν ὁ καρπὸς ὁμοιάζει πρὸς τὴν ὄρυζαν.

φαροφύλαξ-ακος (ὁ) νεώτ. ὁ φύλαξ φάρου (2) βλ.λ.1).

φαρρακία ἡ **φαρράκια** Διον.'Αλ.Ρωμ.2,25 «ἐκάλουν δὲ τοὺς ἱεροὺς οἱ παλαιοὶ γάμους ρωμαϊκῇ προσηγορίᾳ περιλαμβάνοντες φαρράκιο, ἐπὶ τῆς κοινωνίας τοῦ φαρός, ὃ καλοῦμεν ἡμεῖς ζέαν».

φαρράς (ὁ) δημ. τὸ φυτὸν γράστις βλ.λ.

φάρσα (ἡ) (γαλλ.) εἶδος θεατρικοῦ ἔργου ἐλαφροτέρου τῆς κωμῳδίας, καθ' ὃ ὁ γέλως τοῦ θεατοῦ προκαλεῖται ἐκ τῆς γοργῆς ἐναλλαγῆς ἀπροόπτων καὶ κωμικῶν τινων παρεξηγήσεων· **2)** ἀστειότης εἰς βάρος τινὸς προκαλοῦσα τὸν γέλωτα τῶν ἄλλων: **θὰ τοῦ σκαρώσωμε μιὰ φάρσα γιὰ νὰ γελάσωμε.**

φαρσέρ (ὁ) (γαλλ.) δημ. ἀκλ. ὁ ἔχων τὴν διάθεσιν ἢ τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ κάνῃ φάρσες βλ.λ.2).

φαρσί (περσ.) ἐπίρρ. δημ. ἀπταίστως εἰς τὴν ἐντέλειαν, ἰδ. ἐν ἀναφ. πρὸς ξένην γλῶσσαν : **ὁμιλεῖ - ξέρει φαρσὶ τὰ τούρκικα·** ‖ κ. κτ. ἐπέκτ. : **μᾶς τὸ εἶπε φαρσὶ τὸ μάθημά του.**

φαρσίον (τὸ) γλωσσ. ὑποκορ. τοῦ φάρσος, κομματάκι.

φάρσος-ους (τὸ) πᾶν ἀποκεχωρισμένον, ἀποκεκομμένον μέρος, τεμάχιον· 'Ησ. «τρύφος, κλάσμα, πτερύγιον» : 'Ηρ.1,180 **φάρσεα** **πόλιος** (τὰ μέρη, αἱ συνοικίαι τῆς πόλεως), αὐτ.181 **ἐν δὲ φάρσεϊ ἑκατέρῳ τῆς πόλιος,** αὐτ.186,'Ιώσ.ΑΙ 8,7,7 **σχίζειν τὸ ἱμάτιον εἰς δώδεκα φάρση,** αὐτ.3,6,4, Φανί.ΑΠ 6,299 φάρσος σοὶ γεραροῦ **τόδε βότουος.**

φαρσοφόρος (ὁ) (φέρω) γλωσσ. ὁ σημαιοφόρος.

φάρσωμα-ατος (τὸ) μσν. μεσότοιχος, τσατμάς : Πρόδρ.1,226 **γείτοναν ἔχω κασκινάν, φάρσωμα μᾶς χωρίζει.**

φαρύγγεθρον (τὸ) ἢ **φαρύγεθρον** ὁ φάρυγξ βλ.λ.1) : 'Ιππ.915Ε **ἀρτηρίη ἐξ ἑκατέρου φαρυγγέθρου,** Γαλ.14,721,5· **2)** 'Ησ.«φαρύγεθρον· ὁ κατὰ τὰ παρίσθμια τόπος».

φαρυγγίζω μτγν. ἀντὶ λαρυγγίζω : Πολυδ.2,207.

φαρυγγικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φάρυγγα, ὁ τοῦ φάρυγγος : **φαρυγγικὸν πλέγμα** (νευρικὸν πλέγμα ἐκ κλάδων τοῦ πνευμονογαστρικοῦ ἐξαπλούμενον ἀνὰ τὴν μέσην μοῖραν τοῦ φάρυγγος), - **φαρυγγικὸν φῦμα.**

φαρυγγισμός (ὁ) νεώτ. ἰατρ. σπασμὸς τῶν μυῶν τοῦ φάρυγγος ὡς σύμπτωμα πολλῶν νοσηρῶν περιπτώσεων, οἷον ὑστερισμοῦ, ὄγκων κττ., ὅ. φαρυγγόσπασμος.

φαρυγγῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. φλεγμονὴ τῶν ὀπισθίων καὶ πλαγίων τοιχωμάτων τοῦ φάρυγγος, ὅ. κοκκιώδης κυνάγχη, χρόνιος κατάρρους τοῦ φάρυγγος : **ἑρπητική - συφιλιδικὴ φαρυγγῖτις.**

φαρυγγοαμυγδαλοτόμον (τὸ) νεώτ. ἰατρ. ἢ φαρυγγοαμυγδαλοτόμος (ὁ) χειρουργικὸν ἐργαλεῖον πρὸς ἀφαίρεσιν τῶν ἀδενοειδῶν ἐκβλαστήσεων τῶν καλουμένων ἀμυγδαλῶν τοῦ φάρυγγος.

φαρυγγόγναθοι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. κατηγορία τελεοστέων **ἀκανθοπτερυγίων** ἰχθύων τῆς θαλάσσης ἢ καὶ τῶν γλυκέων ὑδάτων.

φαρυγγόμυια (ἡ) νεώτ. ζῳολ. γένος διπτέρων **οἰστριδῶν ἐντόμων,** ὧν αἱ προνύμφαι ἐνδιαιτῶνται παρασιτῶς ἐπὶ τοῦ φάρυγγος διαφόρων ζῴων κ. ἰδ. τῆς ἐλάφου.

φαρυγγορραγία (ἡ) **νεώτ.** ἰατρ. αἱμορραγία ἀπὸ τοῦ φάρυγγος.

φαρυγγοσκόπιον (τὸ) νεώτ. ἰατρ. ἰατρικὸν ἐργαλεῖον πρὸς ἐξέτασιν τοῦ βάθους τοῦ στόματος, τοῦ φάρυγγος καὶ τῆς ὀπισθίας ρινικῆς κοιλότητος.

φαρυγγόσπασμος (ὁ) νεώτ. φαρυγγισμός βλ.λ.

φαρυγγοτομία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ δι' ἐγχειρήσεως διάνοιξις τοῦ φάρυγγος, ἰδ. ἐπὶ καρκινωμάτων ἢ πρὸς ἀφαίρεσιν ἀλλοτρίων σωμάτων.

φαρυγγοϋπερῷος μῦς (ὁ) νεώτ. ἀνατ. μῦς τῆς μαλθακῆς ὑπερῴας.

φαρυγγώδης-ους-ες νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φάρυγγα βλ.λ.1).

φαρύγεθρον (τὸ) ἀντὶ φαρύγγεθρον· 'Ησ.

φαρύγετρον (τὸ) μτγν. ἀντὶ φαρύγγεθρον βλ.λ.1): Γαλ.14,721,5.Πολυδ.2,99.

φαρυγίνδην ἐπίρρ. ἐν εἴδει φάρυγγος : Κωμ.'Αδέσπ.238.

φάρυγξ (ἡ, σπανιώτ. ὁ, νεώτ. μ. ὁ) (φάρος) κ. μσν. κ. νεώτ., γενικ. **φάρυγος** (πάντοτε π. 'Ομ. κ. τοῖς δοκίμοις 'Αττ.) κ. μτγν. κ. νεώτ. **φάρυγγος** (π.Νίκ.'Αλεξ.363) (πρβλ. Φρύν.65, Σουΐδ.ἐν λ., Θωμ. Μ 570, Εὐστ.1635,22) αὐλακοειδὴς ἢ χωνοειδὴς κοιλότης τοῦ λαιμοῦ κειμένη ὄπισθεν μὲν τοῦ κύτους τῆς ρινὸς καὶ τοῦ κοίλου τοῦ στόματος καὶ τοῦ λάρυγγος, ἔμπροσθεν δὲ τῆς αὐχενικῆς μοίρας τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἐκτεινομένη ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ ἰνιακοῦ ὀστοῦ μέχρι τοῦ ἕκτου αὐχενικοῦ σπονδύλου, ἔνθα ἰσοϋψῶς πρὸς τὸ κάτω χεῖλος τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου μεταβαίνει εἰς τὸν οἰσοφάγον· Πολυδ.2,99 «πᾶν δὲ στομάχου ὑπερκείμενον φάρυγξ καὶ φαρύγετρον ὀνομάζεται»· Θεόφιλ.Πρωτ.'Ανθρ.Κατ.56,10 «ἔστι δὲ ὁ φάρυγξ ἡ ἐντὸς τοῦ στόματος εὐρυχωρία, εἰς ἣν κρέμαται ἡ σταφυλή» : 'Οδ.Ι 373 **φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος,** 'Ιππ.Προγν.45 **φάρυγξ ἑλκουμένη σὺν πυρετῷ, δεινόν** (Γαλ. «ὅτι φάρυγγα τὴν προκειμένην χώραν στομάχου τε καὶ λάρυγγος δῆλόν ἐστι»), Εὐρ.Κύκλ.215 **ὁ φάρυξ εὐτρεπὴς ἔστω** (ἕτοιμος πρὸς δεῖπνον), αὐτ.356, αὐτ.410, αὐτ.592 **ἐξ ἀναιδοῦς φάρυγος ὠθήσει κρέα,** 'Επίχ.π.'Αθήν.10,411Β **βρέμει μὲν ὁ φάρυγξ, ἀραβεῖ δ' ἁ γνάθος,** Φερεκρ.Κοριανν.ἀπ.3 **ξηρὰν ἔχουσα τὴν φάρυγα,** Τελεκλ.'Αμφικτ.ἀπ.1,12 **ὀπταὶ δὲ κίχλαι .. εἰς τὸν φάρυγ' εἰσεπέτοντο,** Θουκ.2,49 **ἥ τε φάρυξ καὶ ἡ γλῶσσα,** Παυσ.8,37,5 **τῶν ἱερείων .. τὰς φάρυγγας ἀποτέμνει·** ‖ ἀντὶ τοῦ οἰσοφάγος, ἀντίθ. τῷ λάρυγξ· Πολυδ.2,207 «ὅ γε μὴν φάρυγξ στομάχου ἐστὶν ἀρχή, ὡς βρόγχου λάρυγξ», ΕΜ 557,17 «λάρυγξ μὲν δι' οὗ λαλοῦμεν καὶ ἀναπνέομεν, φάρυγξ δὲ δι' οὗ ἐσθίομεν καὶ πίνομεν», πρβ'.Greenhill.εἰς Θεόφιλ.Πρωτ.293· ‖ π. 'Αριστλ. ὁλόκληρος ὁ ἀναπνευστικὸς σωλὴν (λάρυγξ, ἀρτηρίαι), ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸν οἰσοφάγον· Φιλόπ.'Ιω.'Υπομν.Ψυχ.2,1α «φάρυγξ ὅτε μὲν θηλυκῶς λέγεται, σημαίνει τὴν κυρίως φάρυγγα .. ὅτε δὲ ἀρσενικῶς, σημαίνει πολλάκις τὸν λάρυγγα» : 'Αριστλ.ΖΜ 664α,16 **ταῦτα δ' ἐστὶν ὅ τε φάρυγξ καὶ ὁ καλούμενος οἰσοφάγος,** αὐτ.ΖΙ 535α,30 **φωνεῖ μὲν οὖν οὐδενὶ τῶν ἄλλων μορίων πλὴν τῷ φάρυγγι·** κ. π.'Αριστφ.Βάτρ.259 **ἀλλὰ μὴν κεκραξόμεσθά γ' ὁπόσον ἡ φάρυγξ ἂν ἡμῶν χανδάνῃ·** ‖ ἐπὶ ἀνθρώπων λαιμάργων : 'Αριστφ. Βάτρ.571 **ὦ μιαρὰ φάρυγξ·** **2)** κτ. πληθ. **φάρυγγες** τὰ νοσήματα τοῦ φάρυγγος : 'Ιππ.'Αφορ. 1247· **3)** ὁ λαιμός, ὁ τράχηλος : 'Οδ.Τ 480 **χεῖρ' ἐπιμασσάμενος φάρυγος λάβε δεξιτερῆφιν,** Θεόκρ.24,28 **δραξάμενος φάρυγος·** **4)** τὸ ὑπὸ τὸν λαιμὸν τῶν βοῶν κρεμάμενον δέρμα, ἡ λαμυρίς, τὸ λωγάνιον : 'Ηλιόδ.Αἰθ.3,1 **βαθεῖαν τὴν φάρυγγα τοῖς γόνασιν ἐπαιωροῦντες.**

φαρυμός-ή-όν ὁ τολμηρός· 'Ησ. «φαρυμός, τολμηρός, θρασύς».

φαρύνω Ἡσ. ἀντὶ φιαρύνω βλ.λ.
φαρφαράς (ὁ) δημ. οἰηματίας, καυχηματίας, καυχησάρης, παινεσιάρης.
φαρφουρένιος-ια-ιο δημ. ὁ ἐκ λεπτῆς πορσελάνης, ὁ κατεσκευασμένος ἀπὸ φαρφουρί : **φαρφουρένιο βάζο**· **2)** μτφ. ὁ ἔχων τὴν χροιάν, τὴν ὀπτικὴν ἔκφρασιν τοῦ φαρφουριαῦ βλ.λ. : Ζερβ.Λυρ.Σάτ.3 **ἔσβηνε πρόσχαρα ὁ λαιμὸς σὲ στήθη φαρφουρένια.**
φαρφουρί (τό) δημ. ἡ λεπτὴ κοτειργασμένη πορσελάνη· **2)** συνεκδ. ἀγγεῖον, δοχεῖον, σκεῦος ἐκ λεπτῆς πορσελάνης : Χατζόπ.Ἀπλ.Τρόπ.10 **κι ἄκουσαν τὸ τρεμούλιασμα τῆς σιγανῆς φωνῆς σὰ φαρφουρὶ ποὺ ράγισε ἦχο βραχὺ ν' ἀφήνῃ.**
φάρχμα-ατος (τό) Ἐπιγρ. δ. τ. τοῦ φάργμα, φράγμα βλ.λ. : Ἐπιγρ. Ἐπιδαύρου.
φάρω δωρ. τ. τοῦ φέρω βλ.λ. : ΕΜ 114,20.
φάσα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. λωρὶς ὑφάσματος ἐπίρραπτος ἢ ὑπόρραπτος καὶ ἐφαρμοστὴ ἑκατέρωθεν τῆς γυναικείας ἐσθῆτος.
φασά (ἡ) δημ. ὁ τρόπος τῆς ὑφάνσεως, ὑφή, ὕφανσις.
φασαμαίν (τά) (γαλλ.) νεώτ. κ. δημ. φορητὰ δίοπτρα μετὰ μικρᾶς λαβῆς.
φάσαξ-ακος (ὁ) **ὁ** συκοφάντης· Ἡσ. «**φάσακες**, συκοφάνται».
φασαρία (ἡ) (ἰταλ.) δημ. θόρυβος, ταραχή, ἀταξία, ἀναστάτωσις· **2)** ὀχληρὰ ἐνασχόλησις, φορτικὴ ἀσχολία, μέριμνα, ἀνησυχία, δουλειὰ βλ.λ.5) : **μοῦ φαίνεται πὼς θὰ 'χουμε φασαρίες μὲ τὶς ἐρωτοδουλειὲς τοῦ γυιοῦ μας.**
φασαρίας (ὁ) δημ. ἐπὶ προσ., ὁ προκαλῶν ταραχὴν ἢ ἐνόχλησιν.
φασάτος-η-ο δημ. **ὁ** ἔχων φάσας βλ.λ. διαφόρου χρώματος, ὁ ταινιωτός **φασάτο πανί**· **2)** ἐπὶ προβάτων, **ὁ** ἔχων μαῦρα **τὰ** πλάγια τοῦ προσώπου.
φασγάνιον (τό) μτγν. κ. μον. ὑ. φάσγανον βλ.λ.2) : Κορνοῦτ.Φύσ.Θε.35 **ἐκ τῶν λεγομένων φασγανίων στέφουσι τὸν Πλούτωνα,** Παῦλ.Αἰγ.248.
φασγανίς-ιδος (ἡ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φάσγανον βλ.λ. : Φανί.ΑΠ 6,307 **λιποκώπους φασγανίδας.**
φάσγανον (τό) (σφάζω) κ. μσν. κ. νεώτ. ξίφος, μάχαιρα, **ἁ.** ἀορ· Ἡσ. «**φάσγανον**, ξίφος, παρὰ **τὸ φάσαι, ὅ** ἐστιν ἀνελεῖν» : Ἰλ.Ψ 824 **δῶκεν μέγα φάσγανον ἥρως σὺν κολεῷ τε φέρων καὶ εὐτμήτῳ τελαμῶνι,** Ὀδ.Λ 424, αὐτ.82, Πίνδ.Ν 1,53 **κολεοῦ γυμνὸν τινάσσων φάσγανον,** Αἰσχ.Ἀγ. 1262 **θήγουσα φωτὶ φάσγανον,** Σοφ.Αἰ.899, αὐτ. Τρ.930, Εὐρ.Ἑκ.543, Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.8,8,24, Ἀχμ. Ὀνειροκρ.252,23, Τζέτζ.Ὁμ.Ἀλλ.196,70 **τὸ φάσγανον ἐθραύσθη**· **2)** εἶδός τι φυτοῦ ἔχοντος ξιφοειδῆ φύλλα : Θεόφρ.Φ.7,12,3, Διοσκ.4,20.
φασγανουργός-όν (ἔργω) ὁ κατασκευάζων φάσγανα βλ.λ.1) : Αἰσχ.Χο.647 **προχαλκεύει δ' Αἶσα φασγανουργός.**
φασγάνω σφάζω διὰ φασγάνου βλ.λ.1)· Ἡσ. «**φασγάνεται**· ξίφει ἀναιρεῖται».
φασεόμετρον (τό) νεώτ. φυσ. ἠλεκτρομετρικὸν ὄργανον πρὸς μέτρησιν τῆς διαφορᾶς φάσεως μεταξὺ δύο ἐναλλασσομένων ἠλεκτρικῶν ρευμάτων.
φασήλιον (τό) πάπ. ὁ φάσηλος βλ.λ.
φασηλοειδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ὅμοιος πρὸς φάσηλον βλ.λ.1) : Χοιροβ.305.
φάσηλος (ὁ) τὸ ποῶδες φυτὸν φασίολος ὁ κοινός, ὡς καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ : Ἐπίχ.102 (Ahr.), Ἀριστφ.Εἰρ.1144 **ἄφευε τῶν φασήλων . . τρεῖς χοίνικας,** Ἀθήν.2,56Α **κυάμους καὶ φασήλους χλωρούς,** αὐτ.4,139Α· **2)** ἐν λατ. μεταγραφῇ phaselus, ἐλαφρὸν μεταγωγικὸν πλοιάριον, πιθ. ὀνομασθὲν οὕτως ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ σχήματος αὐτοῦ πρὸς φασίολον : Catull.4, Ὁράτ.Ὠδ.3,2,29.
φασήολος (ὁ) μτγν. ὁ φάσηλος βλ.λ.1) : Γαλ.6, 329 **ἔνιοι μὲν .. λοβούς, ἔνιοι δὲ φασηόλους ὀνομάζουσιν** (διόρθ. ἀντὶ φασιόλας).
φάσθαι ἀπαρφ. μέσ. ἐνεστ. τοῦ φημὶ βλ.λ. : Ἰλ. Α 187, Ὀδ.Λ 443.
φασία (ἡ) νεώτ. ζῳολ. γένος διπτέρων μυιιδῶν ἐντόμων περιλαμβάνον ἀρκετὰ εἴδη εὐμεγέθων μυιῶν τῆς Εὐρώπης.
φασιανίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. οἰκογέν. **ὀρνιθοειδῶν** πτηνῶν.
φασιανικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φασιανόν, ὁ ἐκ τοῦ γένους τοῦ φασιανοῦ : Ἀθήν.9,387Ε **περὶ τῶν φασιανικῶν ὀρνίθων**· **2)** π. κωμ. ὁ συκοφαντικός : Ἀριστφ.Ὄρν.68 **ὁδὶ δὲ δὴ τίς ἐστιν ὄρνις; οὐκ ἐρεῖς; Ἐπικεχοδὼς ἔγωγε Φασιανικός.**
φασιανόρνις-ιθος (ἡ) νεώτ. ζῳολ. γένος ὀρνιθοειδῶν **φασιανιδῶν** πτηνῶν τῆς Ἀσίας.
φασιανός-ή-όν κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. **ὁ ἐκ τοῦ** ποταμοῦ Φάσιος : Πτολ.Εὐερ.π.Ἀθήν.9,387 **τὸν φασιανὸν ὄρνιν,** Λουκ.Μισθ.Συν.17· ‖ κ. νεώτ. κ. δημ. τὸ ἀρσ. φασιανὸς ὡς οὐσ. τὸ ἐκ τῶν ὀρνιθοειδῶν πτηνῶν φασιανὸς ὁ κοινὸς ἢ κολχικός, τὸ φαζάνι, ἡ ἀγριόκοτα· Σουΐδ. «**φασιανοί, ἀλεκτρυόνες καὶ ὄρνεις τινές**» : Ἀριστφ.Νεφ.109 **τοὺς φασιανοὺς οὓς τρέφει Λεωγόρας,** Μνησίμ.Φίλιππ.ἀπ.3 **καὶ φασιανὸς ἀποτετιλμένος καλῶς,** Καλλίξ.π.Ἀθήν.9,387D **φασιανοὶ καὶ ὄρνιθες αἰθιοπικοί,** Γαλ.6,700,17 **ὁμοία δὲ τῶν ἀλεκτορίδων ἐστὶν ἡ τῶν φασιανῶν εἰς πέψιν καὶ τροφήν,** Ἀγαθ.ΑΠ 9,642 **φασιανοί τε καὶ ἰχθύες,** ΨΧρυσ. 9,875, Γεωπ.14,7,994· ‖ νεώτ. ζῳολ. γένος ὀρνιθοειδῶν φασιανιδῶν πτηνῶν περιλαμβάνον ἀρκετὰ εἴδη χαρακτηριζόμενα ἐκ τῆς **μακρᾶς οὐρᾶς** αὐτῶν, ἧς τὰ πτερὰ ὑπέρκεινται εἰς δύο σειρὰς ὡς καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λοφίσκου, **οὗτινος** τὰ πτερὰ φέρονται πρὸς τὰ ὄπισθεν· **2) φασιανὸς** ἀνὴρ ὁ συκοφάντης : Ἀριστφ.Ἀχ.726 **ἐνταῦθα μήτε συκοφάντης εἰσίτω μήτ' ἄλλος ὅστις Φασιανός ἐστ' ἀνήρ.**
φασικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φάσιν : **φασικὴ ἀπόκλισις** (ἡ χρονικὴ ἀπόστασις μεταξὺ τάσεως καὶ ἐντάσεως **τοῦ ἐναλλασσομένου** ἠλεκτρικοῦ ρεύματος).
φάσιμος-η-ον λεξ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φάσιν, τὴν ἐξωτερικὴν ἐπίδειξιν· Φώτ. «**φασίμη** κύλιξ· παρὰ τὴν φάσιν, τὴν ἔνδειξιν».
φάσιμο (τό) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑφαίνω, ὕφανσις : **γερὸ - σφιχτὸ φάσιμο.**
φασίνα (ἡ) δημ. ναυτ. ἡ κειρία βλ.λ.2).
φασίολος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. **τὸ** ποῶδες φυτὸν φασίολος ὁ κοινός, ὡς **καὶ** ὁ καρπὸς αὐτοῦ, ἁ. φάσηλος : Διοσκ.2,130 **φασίολος φυσώδης, πνευμάτων γεννητικός, δύσπεπτος,** Πολυδ.1,237· ‖ νεώτ. βοταν. γένος **ἑλλοβοκάρπων** φυτῶν περιλαμβάνον πάσας ἐτησίας ἢ πολυετεῖς **ἰθαγενεῖς τῶν εὐκράτων** καὶ θερμῶν χωρῶν **τῆς γῆς.**
φάσις-εως (ἡ) **I)** (φαίνω) κ. μσν. κ. **νεώτ.** δήλωσις, μήνυσις, κατηγορία, καταγγελία, ἰδ. κατὰ λαθρεμπόρων, παρεμπολούντων : Ἀνδοκ.1,88 **ὁπόσαις ἢ γραφαί εἰσιν ἢ φάσεις ἢ ἐνδείξεις ἢ ἀπαγωγαί,** Δημ.793 **φάσεις ἀπαγωγὰς ἐνδείξεις,** αὐτ. 1323 **τὴν περὶ τὸ πλοῖον φάσιν ηὑρίσκομεν γεγονυῖαν**· ‖ εἰδ. **ἐν τῷ** ἀττ. δικαίῳ, μήνυσις ἀπευθυνομένη ὑπὸ παντὸς ἰδιώτου κατὰ τοῦ παραβλάπτοντος τὰ ὑλικὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου, ἰδ. κατὰ τῶν κατσχρωμένων τὸν δημόσιον θησαυρὸν ἢ κατακρατούντων δημόσιον πρᾶγμα· **2)** (φαίνομαι) κ. νεώτ. ἡ ὄψις ἢ ἡ μορφὴ ἣν παρουσιάζει ἑκάστοτε πρᾶγμά τι, ἐμφάνισις : Τίμ.Λοκρ.97Ι1 **περικαταλάψιας ποιεύμενοι φάσιάς τε καὶ κρύψιας καὶ ἐκλείψιας,** Ἀριστλ.Μετ.1,6 **διὰ γὰρ τὸ**

μικρὸν ἐπαναβαίνειν, πολλὰς ἐκλείπει φάσεις, Βέττ.Βάλ.96,5,- **φάσεις τῶν ἀπλανῶν** (ἡ συγχρόνως σχεδὸν μετὰ τοῦ ἡλίου ἀνατολὴ ἢ δύσις τῶν ἀπλανῶν), - **φάσεις σελήνης ἢ ἀστέρος** (αἱ διάφοραι μορφαί, ἢ τὰ σχήματα ὑφ' ἃ παρουσιάζεται πρὸς τὴν γῆν τὸ φωτιζόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου τμῆμα τῆς σελήνης ἢ ἄλλου ἀστέρος), - **φάσις μάχης** (ἡ ἔν τινι μετώπῳ ἐκτέλεσις ὡρισμένης μαχητικῆς ἐνεργείας περιλαμβανούσης σειρὸν γεγονότων περιστρεφομένων περὶ τὸν ἴδιον σκοπόν), - **φάσεις νόσου - τῆς πολιτικῆς καταστάσεως** (τὰ διάφορα στάδια τῆς ἐξελικτικῆς πορείας αὐτῶν), - **φάσις ἐναλλασσομένου ἠλεκτρικοῦ ρεύματος** (ἡ εἰς μοίρας διαφορὰ μεταξὺ διαγραμμάτων παριστώντων τὰ ἐναλλασσόμενα ρεύματα)· **3**) κ. μσν. ἴχνος : Ἀνών.π.Σουίδ. **φάσις τινός.**

φάσις-εως (ἡ) (2) (φημί) κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φημί, τὸ λέγειν, ὁ λόγος : Ἀριστλ.Ἑρμ.4,1, αὐτ. 5,3· **2**) πρότασις, ἰσχυρισμός, λόγος περιλαμβάνων τήν τε κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν, αἱ ὁποῖαι ὁρίζονται ὡς αἱ ἀντικείμεναι : Ἀριστλ.Ἑρμ.12,10, αὐτ.Μεταφ.3,6 **μὴ εἶναι ἀληθεῖς ἅμα τὰς ἀντικειμένας φάσεις,** αὐτ.10,5· **3**) κατάφασις, διαβεβαίωσις, ἀντίθ. ἀπόφασις : Πλάτ.Σοφ.263Ε **φάσιν τε καὶ ἀπόφασιν,** Ἀριστλ.Μεταφ.3,4, αὐτ.32, αὐτ.ΑΠρ.1,46,5· **4**) ἄγγελμα, εἰδοποίησις, ἀνακοίνωσις, εἴδησις : Ἀριστλ.ΗΝικ.21,31 **ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ,** Πάπ. **καλαὶ φάσεις,** αὐτ. **πέμψεις μοι φάσιν εἰ τὸν χαλκὸν ἐκομίσω.**

φασισμὸς (ὁ) (ἰταλ.) νεώτ. κ. δημ. πολιτειακὸν σύστημα δικτατορικῆς ὀργανώσεως ἔχον ἐθνικιστικὰς τάσεις, ἰσχῦον ἐν Ἰταλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1922.

φασίστας (ὁ) νεώτ. κ. δημ. κ. **φασιστὴς** ὁ ὀπαδὸς τοῦ φασισμοῦ βλ.λ.

φασιστικός-ή-ό(ν) νεώτ.κ.δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φασισμὸν ἢ τὸν φασιστήν : **φασιστικαὶ ἰδέαι, - φασιστικὰ κράτη, - φασιστικὴ ὀργάνωσις.**

φάσκα (τὸ) (ἑβρ.) μτγν. κ. μσν. ἀντὶ πάσχα βλ.λ.1) : Ζωναρ., Ἰώσ.ΑΙ 14,3,1 **τῆς τῶν Ἀζύμων ἑορτῆς, ἣν Φάσκα λέγομεν,-νομικὸν φάσκα.**

φασκαίνω ἀντὶ βασκαίνω βλ.λ.· ΕΜ 2,176Β.

φασκάς-άδος (ἡ) εἶδός τι τοῦ πτηνοῦ νῆσσα, πάπια· Ἡσ. «φασκάδες, ὄρνεις ποιοί» : Ἀλέξ. Μύνδ.π.Ἀθήν.9,395Ε **αἱ . . λεγόμεναι φασκάδες μικρῷ μείζονες οὖσαι τῶν μικρῶν κολυμβίδων, τὰ λοιπὰ νήτταις εἰσὶ παραπλήσιοι**· πρβλ. βασκάς, βοσκάς.

φασκελιά (ἡ) δημ. τὸ φασκέλωμα, τὸ φάσκελο.

φάσκελο (τὸ) δημ. κ. **σφάκελο** ἁ. μούντζα βλ.λ.2).

φασκελοκουκκουλώνω δημ. ἐπιτατ. τοῦ φασκελώνω βλ.λ.2) : φρ. **φασκελοκουκκούλωσ' τα.**

φασκέλωμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φασκελώνω, ἡ διὰ φασκέλου ἐξύβρισις, ἁ. μούντζωμα.

φασκελώνω δημ. προβάλλω ἐναντίον τινὸς τὴν ὑβριστικὴν χειρονομίαν τοῦ φασκέλου, ἁ. μουντζώνω· **2**) μτφ. ἐγκαταλείπω τι ἐκ περιφρονήσεως, βαρυνθεὶς περιφρονῶ τι, ἀδιαφορῶ διά τι : **τὰ φασκέλωσα καὶ ἔφυγα**· **3**) ρηματ.π. φασκέλωμα.

φάσκης (οἱ) (λατ.) μτγν. οἱ λατ. fasces, δέσμαι ράβδων μετὰ πελέκεως ἐν τῷ μέσῳ, ἃς οἱ Ρωμαῖοι ραβδοῦχοι φέροντες προηγοῦντο τῶν βασιλέων, ὑπάτων καὶ ἄλλων μειζόνων ἀρχόντων, πρὸς ἐπιτέλεσιν θανατικῆς ποινῆς καὶ ὡς σύμβολον τῆς ἰσχύος καὶ τῆς πρὸς τιμωρίαν ἐξουσίας : Πλούτ.Ποπλ.12 **ἀπέδειξεν ἑαυτῷ συνάρχοντα . . Λουκρήτιον, ᾧ τῆς ἡγεμονικωτέρας ἐξιστάμενος ὄντι πρεσβυτέρῳ τάξεως παρέδωκε τοὺς καλουμένους φάσκης.**

φασκία (ἡ) (λατ.) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. **φασκιά** Πολυδ.2,166 «τὴν ζώνην ἣν Ρωμαῖοι φασκίαν καλοῦσι», Σχόλ.Ἀριστφ.Πλ.588 «ταινία, κοινότερον **δὲ** εἰπεῖν φασκία» : Βασ.2,748, Ἱππιατρ.93,28, Πάπ. **φασκιῶν ζεῦγος**· ‖ νεώτ. ἰδ. πλατεῖα λωρὶς ὀθόνης, δι' ἧς σπαργανοῦνται τὰ βρέφη· **2**) ΕΜ 749,41 «ταινία σημαίνει τὸ στηθοδέσμιον, ἣν οἱ πολλοὶ ἀδοκίμως φασκίαν λέγουσι».

φασκιά (ἡ) (λατ.) δημ. ἡ φασκία βλ.λ.1).

φασκίδιον (τὸ) μσν. ὑποκορ. τοῦ φασκία βλ.λ., μικρὴ φασκιά : Δουκάγγ.

φασκιολαρία (ἡ) νεώτ. ζῳολ. γένος γαστεροπόδων **φασκιολαριδῶν** μαλακίων.

φασκιῶ-όω (φασκία) μτγν. κ. νεώτ., δημ. **φασκιώνω**· περιτυλίσσω καὶ περιδένω διὰ φασκίας βλ.λ.1), δι' ἐπιδέσμου, ταινίας : Διοσκ.Εὐπ.2,67 **ἔμπλαστρον ἐπίθες τῷ ὀμφαλῷ τοῦ πάσχοντος καὶ φασκίωσον ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς,** Γαλ.14,561,7 **καλάμωσον καὶ φασκίωσον**· ‖ ἰδ. **ἐν ἀναφ.** πρὸς βρέφη, περιτυλίσσω διὰ τῶν σπαργάνων καὶ περιδένω διὰ τῆς φασκίας, σπαργανῶ : Μοσχί. Ἰατρ.32,8 **πῶς τὸ νήπιον φασκιώσομεν.**

φάσκιωμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ **τὸ** ἀποτέλεσμα τοῦ φασκιώνω, ἡ διὰ φασκίας περιτύλιξις· ‖ ἰδ. ἐπὶ βρεφῶν, ἡ σπαργάνωσις.

φασκιώνω νεώτ. κ. δημ. τ. τοῦ φασκιῶ βλ.λ.· **2**) ρηματ.π. φάσκιωμα.

φασκομηλία (ἡ) μσν. ἡ φακῆ, δ.ἑρμ. **τὸ** ποώδες φυτὸν ἐλελίσφακον τὸ τρίλοβον : Ἀγάπ.Γεωπ. 54 **βράσον φασκομηλίαν, ἤγουν φακὸν** (πιθ.διορθ. σφάκον ἢ φάσκον), Δουκάγγ.

φασκομηλιά (ἡ) δημ. κ. **φασκόμηλο** (τὸ) **τὸ** ποώδες φυτὸν ἐλελίσφακος ὁ **φαρμακευτικός**· **2**) τὸ ἀφέψημα **τοῦ** φυτοῦ τούτου.

φασκόμηλο (τὸ) δημ. ἁ. φασκομηλιά βλ.λ.

φάσκον (τὸ) κ. νεώτ. μικρόν τι καὶ τριχῶδες βρύον τῶν δένδρων : Θεόφρ.ΦΙ 3,8,6 **ὃ δὲ καλοῦσί τινες φάσκον, ὁμοίως τοῖς βρογχίοις ἡ αἰγίλωψ φέρει, πολιὸν καὶ βράγχιον**· πρβλ. σφάκος· ‖ νεώτ. βοταν. γένος **κλειστοκάρπων** βρυοφύτων.

φάσκος (ὁ) δημ. ἁ. φασκομηλιά βλ.λ.1).

φασκοφόρος (ὁ) Ἐπιγρ. ἀντὶ πασκοφόρος, **ὁ** μεταφέρων πάσκον, **ποῦ** κουβαλάει πηλό.

φάσκω κ. νεώτ., γ' ἑν. **φάσκει** (Ἰσαΐ.58,1, Σέξτ. Ἐμπ.Πυρρ.1,17), γ' πληθ. **φάσκουσι** (Αἰσχίν.Ἐπιστ. 11,1, Πλούτ.Ἀντ.86, Ἀθήν.10,429Β) π. Ὁμ. κ. Ἡσιόδ. ἐν χρ. μ. **ἐν τῷ** παρατ. **ἔφασκον,** κ. ἐπ. **φάσκον** (Ὁμ.), (τὸ **ἔφασκον** συνηθέστ. π. Ἀττ. ποιηταῖς, καταστὰν αὐτῷ πράγματι παρατ. **τοῦ** φημί) (ὁμ.ἡ ὑποτ. ἀπαρφ. κ.μτχ. τοῦ **ἐνεστ.** τοῦ φημί, παραλαμβάνονται ἐκ τοῦ φάσκω), ὁμ. π. Ἀττ. κ. πραστ. **φάσκε** (Εὐρ.Ἑλ.1083, Ἀριστλ.Ρητ.Ἀλ.8,14), ὑποτ. **φάσκω** (Αἰσχ.Χο.93, Ἀριστφ.Σφ.561, Λυσ.1, 36), εὐκτ. **φάσκοιμι** (Σοφ.Αἴ.1037, Λυσ.7,12, Δημ. 871), ἀπαρφ. **φάσκειν** (Σοφ.Ἠλ.9, αὐτ.ΟΤ 462, Ἀριστφ.Βάτρ.695), μτχ. **φάσκων** (π.τραγ., ὁ μ. ἐν χρ. τ. τοῦ ρ. π. Θουκ., Ξεν. κ. Πλάτ., πλὴν τοῦ **ἔφασκεν** ἐν Νόμ.901Α), παθ. **ἐφάσκετο** (Σοφ.Φιλ. 114), φημί, λέγω τι κ. ἰδ. κατηγορηματικῶς, ἀποφαίνομαι καταφατικῶς, καταφάσκω, βεβαιῶ, συχν. μτ. τῆς ἐννοίας τοῦ διισχυρίζεσθαι, προσποιεῖσθαι ἢ προφασίζεσθαι κ. ἰδ. **ἐν τῷ παρατ.,** μτ. αἰτ. κ. ἀπαρφ. : Ὀδ.Δ 191 **περὶ μὲν σε βροτῶν πεπνυμένον εἶναι Νέστωρ φάσχ' ὁ γέρων,** αὐτ.Θ 565 **ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι ἡμῖν**· ὁμ. μτ. ἁπλοῦ ἀπαρφ.: Ἡρ.3,58 **οὐ φασκόντων . . χρήσειν** (λεγόντων ὅτι δὲν θὰ . .), Θουκ.8,52 **οὐ φάσκων ἀνεκτὸν εἶναι,** Πάπ. **διὰ τὸ φάσκειν παραπεπτωκέναι**· ὁμ. ἀπαρφ. ἀντὶ προστ. : Σοφ. ΟΤ 462 **φάσκειν ἐμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν,** αὐτ.Φιλ.1411· ὁμ. μτ. ἐννοουμένου συχν. ἀπαρφ. : αὐτ.ΟΤ 110 **ἐν τῇδ' ἔφασκε γῇ** (ἐνν. εὑρεθήσεται), αὐτ.Ἠλ.319 **φησίν γε· φάσκων δ'** (ἐνν. ἥξειν), Πλάτ. Παλ.538Α **τῶν φασκόντων γονέων** (ἐνν. εἶναι)· κ. σπαν. μτ. ἑπομένης **εἰδ.** προτάσεως : Μόσχ.2,12

φάσκεν δ' ὥς μιν ἔτικτε, Πλούτ.᾿Ηθ.215E **φάσκειν ὅτι·** κ. μτ. αἰτ. : Αἰσχ.Χο.93 **τοῦτο φάσκω τοὔπος,** Εὐρ.᾿Ηρ.1382 **τί φάσκων;·** κ. ἀπολ. : Σοφ. ΟΤ 114 **ὡς ἔφασκεν,** Πλάτ.Θεαίτ.190Α **καὶ φάσκουσα καὶ οὐ φάσκουσα·** νεώτ. μ. ἐν τῇ φρ. **φάσκει καὶ ἀντιφάσκει** (ἄλλοτε παραδέχεται καὶ ἄλλοτε ἀρνεῖται τὸ αὐτὸ πρᾶγμα)· **2)** πιστεύω, νομίζω, στοχάζομαι : ᾿Ιλ.Ν 100 **ὃ οὔποτ' ἐγώ γε τελευτήσεσθαι ἔφασκον,** ᾿Οδ.Χ 35 **οὔ μ' . . ἐφάσκεθ' ὑπότροπον οἴκαδ' ἱκέσθαι,** Σοφ.᾿Ηλ.9 **φάσκειν Μυκήνας . . ὁρᾶν·** **3)** ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν, μτ. ἀπαρφ. μέλλ. : ᾿Οδ.Ε 135 **τὸν μὲν . . ἔφασκον θήσειν ἀθάνατον,** Θουκ.2,85 **φάσκων προσποιήσειν αὐτὴν οὖσαν πολεμίαν.**

φασκώλαρκτος (ἡ) νεώτ. ζωολ. γένος μεγάλων μαρσιποφόρων θηλαστικῶν.

φασκώλιον (τὸ) κ. μσν. ὑποκορ. τοῦ φάσκωλος βλ.· ᾿Ησ. «φασκώλιον· βαλλάντιον δερμάτινον. φάσκωλος δὲ τὸ μέγα, εἰς ὃ τὰ ἱμάτια ἐμβάλλεται», Φώτ.641,25 «φασκώλιον· ἱματιοφορεῖον» : Θωμ.Μ 886 : Λυσ. π. ᾿Αρποκρ. ἐν λ., Τέλ.π.Στοβ. ᾿Ανθολ.97,31,523,16 **δυνήσῃ τὸ φασκώλιον ῥαδίως λῦσαι** (δ.γρ. φασκιώλιον), Δίων Χρ.1,24) **εἶχον ἀργύριον ἐν φασκωλίοις** (σχόλ. «φασκώλια, ταινιώδη βαλάντια ἐξ ὑφασμάτων λινέων»), Γαλ.2,560,2, Κλήμ.᾿Αλ.Παιδ.3,6,35, Αἰλ.Ζ16,10 **τὸν διδόμενον μισθὸν εἰς φασκώλιον ἐμβάλλων** ἐξηρτημένον **ἔφερεν,** Εὐστ.1446,4.

φασκωγαλῆ (ἡ) νεώτ. ζωολ. γένος μικρῶν μαρσιποφόρων **δασυουριδῶν** θηλαστικῶν.

φάσκωλον (τὸ) ὁ φάσκωλος βλ.· ᾿Αρποκρ. «φάσκωλον. **πήρα τις οὕτως ἐκαλεῖτο,** ὡς ᾿Ισαῖος καὶ Λυσίας».

φάσκωλος (ὁ) κ. νεώτ. μικρὸς βύρσινος σάκκος, μάρσιπος, δερματίνη πήρα, ἢ θύλακος, τσάντα ἢ τσέπη· Πολυδ.7,79 «φασκώλους ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τὰ τῶν ἱματίων ἀγγεῖα καὶ θυλάκους», αὐτ.10,137· Θωμ.Μ 886 «φάσκωλος, ὁ ἐκ δέρματος, ὁ λεγόμενος ἰδιωματικῶς τζαμανδᾶς, ἐν ᾧ **τὰ ἱμάτια φέρομεν·** φασκώλιον δὲ δερμάτινόν τι πηρίδιον»· πρβλ. Ξεν.᾿Αν.4,3,11 «μαρσίπους ἱματίων» : ᾿Αριστφ.ἀπ.303 (π.᾿Αθήν.15,690D) **οἷον ἐνέπνευσ' ὁ μιαρὸς φάσκωλος εὐθὺς λυόμενός μοι τοῦ μύρου.**

φάσμα-ατος (τὸ) (φαίνω) κ. νεώτ. πᾶν ὅ,τι φαίνεται, τὸ φάντασμα· ᾿Αμμών.142 «φάσμα μέν ἐστι τὸ ὅμοιον ἀληθείᾳ, φάντασμα δὲ τὸ ἑτερόμορφον, . . τέρας δὲ ἐναργὲς σῶμα ἑτερόμορφον» : ᾿Ηρ.6,69 **ἦλθέ μοι φάσμα εἰδόμενον ᾿Αρίστωνι,** αὐτ.117, Αἰσχ.᾿Αγ.415 **πόθῳ δ' ὑπερποντίας φάσμα δόξει δόμων ἀνάσσειν·** κ.μτ. γενικ. προσ.: ᾿Ηρ.4,15 **τὸ φάσμα τοῦ ἀνθρώπου** (τὸ φάντασμα, ἡ φασματοειδὴς ἐμφάνισις τοῦ ἀνθρώπου), Εὐρ.᾿Αλκ. 1127 **φάσμα νερτέρων,** Πλάτ.Συμπ.179D **φάσμα δείξαντες τῆς γυναικός·** ‖ νεώτ. μτφ. ἐπὶ δεινῶν οἱονεὶ προσωποποιουμένων: **τὸ φάσμα τῆς πείνης - τοῦ πολέμου - τῆς νόσου ἀπειλεῖ τὸν λαόν·** **2)** τὸ καθ' ὕπνους ὅραμα, ὄνειρον : Αἰσχ.᾿Αγ.274 **πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπιθῆ σέβεις;,** Σοφ.᾿Ηλ.503 **εἰ μὴ τάδε φάσμα νυκτὸς εὖ κατασχήσει,** αὐτ.644, Εὐρ.ΙΤ 42, αὐτ.1263 **νύχια χθὼν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων,** Πλάτ.Νόμ.910Α· **3)** ὁμοίωμα, εἰκών : Πλάτ.Θεαίτ.155Α **τῷ ὄντι ἡμᾶς αὐτοὺς ἐξετάζοντες, ἅττα ποτ' ἐστὶ ταῦτα τὰ φάσματα ἐν ἡμῖν;·** ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν μυστηρίων ὡς εἰκόνων ἢ τύπων τῶν ὄντως ὄντων : αὐτ. Φαῖδρ.250C **ὁλόκληρα δὲ καὶ ἁπλᾶ καὶ ἀτρεμῆ καὶ εὐδαίμονα φάσματα μυούμενοί τε καὶ ἐποπτεύοντες ἐν αὐγῇ καθαρᾷ·** **4)** σημεῖον πεμφθὲν ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, σύμβολον, οἰωνός : Πίνδ.Ο 8,43 **ὡς ἐμοὶ φάσμα λέγει Κρονίδα πεμφθέν,** ᾿Ηρ.7,37 **εἴρετο τοὺς μάγους τὸ θέλει προφαίνειν τὸ φάσμα,** αὐτ.38, αὐτ.8,37, Αἰσχ.᾿Αγ.145, Σοφ.᾿Ηλ.1466 **ὦ Ζεῦ, δέδορκα φάσμ' ἄνευ θεοῦ μὲν οὐ πεπτωκός,** Εὐρ.ΙΑ 252, Πλάτ. Πολιτ.268Ε **τὸ περὶ τὴν ᾿Ατρέως καὶ Θυέστου λεχθεῖσαν ἔριν φάσμα·** **5)** τερατῶδες φαινόμενον, ἔκτακτος, ὑπερφυσικὴ ἐμφάνισις, τὸ ὑπερφυές, τέρας, θαῦμα : ᾿Ηρ.3,10 **φάσμα Αἰγυπτίοισι μέγιστον δὴ ἐγένετο,** αὐτ.4,79· ὁμ. ἐν περιφρ. : Σοφ. Τρ.508 **ὑψικέρω τετραόρου φάσμα ταύρου,** αὐτ. 837 **φάσμα ὕδρας** (τέρας ὕδρας)· ‖ ὁμ. ἐπὶ τῆς Σφιγγός : ᾿Ελλ.᾿Επιγράμμ.1016,3· **6)** ἐπὶ παραδόξων, ἰδ. οὐρανίων φαινομένων : ᾿Αριστφ.Μετ.1,1,2, Πλούτ.Πελ.31 **ὁρῶν πρὸς τὸ φάσμα** (τὴν τοῦ ἡλίου ἔκλειψιν)· **7)** νεώτ. φυσ. **ἡλιακὸν φάσμα** ἡ σειρὰ τῶν χρωμάτων εἰς ἃ ἀναλύεται τὸ ἡλιακὸν φῶς διερχόμενον διὰ κρυσταλλικοῦ πρίσματος.

φασματικός-ή-όν μσν. κ. νεώτ. ὁ φανταστικός, ὁ πλαστός, ὁ ψευδής, ὁ μὴ ἀληθής : ᾿Ομολογία Κυπριανοῦ ἐν ASS Σεπτεμβρ.7,223Α· **2)** νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φάσμα βλ.λ.7) : **φασματικὴ ταξινόμησις ἀστέρων** (ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ φάσματος αὐτῶν γενομένη).

φασματικῶς ἐπίρρ. μσν. δίκην φάσματος βλ.λ.1), φανταστικῶς : ASS Σεπτεμβρ.7,223B **γιγάντων ψυχάς, φασματικῶς ὀρθούσας γῆν.**

φασματόγραμμα-ατος (τὸ) νεώτ. εἶδος **φάσματος** βλ.λ.7) ἐπὶ φωτογραφικῆς πλακός.

φασματογράφος (ὁ) νεώτ. ἀστρον. φασματοσκοπικὸν ὄργανον ἐν χρ. πρὸς ἀντικειμενικὴν ἐξέτασιν τῶν φασμάτων.

φασματοηλιόγραμμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἀστρον. ἡ διὰ τοῦ φασματοηλιογράφου ληφθεῖσα ἐπὶ φωτογραφικῆς πλακὸς εἰκὼν τοῦ ἡλίου.

φασματοηλιογράφος (ὁ) νεώτ. ἀστρον. ἀστρονομικὸν ὄργανον πρὸς διαρκῆ σπουδὴν **τῆς** χρωματοσφαίρας τοῦ ἡλίου.

φασματοηλιοσκόπιον (τὸ) νεώτ. ἀστρονομικὸν ὄργανον πρὸς ἀνίχνευσιν καὶ παρατήρησιν τῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τοῦ ἡλίου ἐκδηλουμένων ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐκρήξεων καὶ λοιπῶν σημείων δράσεως τῆς ὕλης αὐτοῦ.

φασματολογῶ-έω σχόλ. λέγω, ὁμιλῶ **περὶ** φασμάτων βλ.λ.1) : Σχόλ.Λουκ.᾿Ικαρ.1.

φασματόμετρον (τὸ) νεώτ. εἶδος ὀπτικοῦ γωνιομέτρου πρὸς παρατήρησιν καὶ καταμέτρησιν τοῦ μήκους κύματος τῶν διαφόρων ἀκτινοβολιῶν τοῦ φάσματος.

φασματοπαραβλητής (ὁ) νεώτ. ἀστρον. ἀστρονομικὸν ὄργανον πρὸς συγκριτικὴν μέτρησιν τῶν φασματογραμμάτων βλ.λ.

φασματοσκοπία (ἡ) νεώτ. φυσ. φασματικὴ ἐξέτασις καὶ ἀνάλυσις· ‖ τὸ κεφάλαιον τῆς φυσικῆς τὸ ἔχον ἀντικείμενον **τὴν ἔρευναν** τῶν φασμάτων τῶν σωμάτων.

φασματοσκοπικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φασματοσκοπίαν, ὁ τῆς φασματοσκοπίας : **φασματοσκοπικὴ ἀνάλυσις** (ἡ διὰ τοῦ φασματοσκοπίου ἀνίχνευσις κηλῖδός τινος, ἂν προέρχηται ἐξ αἵματος, ὡς καὶ ἡ δι' αὐτοῦ ἐξέτασις τοῦ αἵματος πρὸς διάγνωσιν δηλητηριάσεώς τινος διὰ μονοξειδίου τοῦ ἄνθρακος), - **φασματοσκοπικαὶ συσκευαὶ** (αἱ πρὸς παραγωγὴν καὶ παρατήρησιν τοῦ φάσματος χρησιμεύουσαι), - **φασματοσκοπικοὶ κατάλογοι** (οἱ περιέχοντες πλὴν τῶν συντεταγμένων καὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἀστέρων καὶ τὸν φασματικὸν τύπον αὐτῶν).

φασματοσκόπιον (τὸ) νεώτ. ὄργανον τῆς φυσικῆς δι' οὗ γίνεται ἀνάλυσις τοῦ συνθέτου φωτὸς καὶ ἐξέτασις τοῦ φάσματος αὐτοῦ.

φασματοῦμαι-όομαι μσν. φαντάζομαι, ὀνειρεύομαι : Πρόδρ.Ροδ.101 **καὶ καθευδήσας τότε δῆμος ἐῴκει φασματούμενος πιεῖν,** αὐτ.402.

φασματοφάνεια (ἡ) σχόλ. ἐμφάνισις φασμάτων : Σχόλ.᾽Αριστείδ.3,343,25 (ἔκδ. Dind.).

φασματοφωτόμετρον (τὸ) νεώτ. εἶδος φωτομέτρου πρὸς προσδιορισμὸν τῆς σχετικῆς ἐντάσεως τῶν διαφόρων γραμμῶν ἢ τμημάτων τοῦ φάσματος τῶν οὐρανίων σωμάτων, μετὰ τὴν ἀποτύπωσιν αὐτοῦ ἐπὶ φωτογραφικῆς πλακός.

φασματώδης-ους-ες σχόλ. κ. μσν. ὁ ὅμοιος πρὸς φάσμα, φάντασμα : Μεθόδ.Συμπ.176,7, αὐτ. 236 **σκιαὶ φασματώδεις**, Δαμασκ.Ι 2,908B **ἀπατηλὴ καὶ φασματώδης ὄψις**· **2)** ὁ ὅμοιος πρὸς φάσμα βλ.λ.5), ὁ τερατώδης : Σχόλ.Λουκ.᾽Ικαρ.Ι **τὸ περίεργον καὶ φασματῶδες**.

φασόλα (ἡ) δημ. ἄ. φασόλι κ. φασούλι βλ.λ.

φασόλι(ν) (τὸ) μσν. κ. δημ. ὁ φασίολος βλ.λ., φασούλι : Πρόδρ.2,347 **φασόλιν ἐξοφθάλμιστον.. καὶ χαβιαρίτζιν**.

φασουλάκια (τὰ) δημ. τὸ ποῶδες ἐτήσιον φυτὸν φασίολος ὁ μάχος ὡς καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ.

φασουλῆς (ὁ) δημ. ὄνομασ. τοῦ κυρίου κωμικοῦ προσώπου τοῦ λαϊκοῦ θεάτρου τῶν ἀνδρεικέλων· **2)** συνεκδ. ὡς προσηγ. τὸ θέατρον τῶν ἀνδρεικέλων· **3)** μτφ. γελοῖον πρόσωπον.

φασούλι (τὸ) δημ. ὁ καρπὸς τοῦ ποώδους καὶ ἐτησίου φυτοῦ φασίολος ὁ κοινός.

φασο(υ)λιά (ἡ) δημ. τὸ ποῶδες ἐτήσιον φυτὸν φασίολος ὁ κοινός.

φασοῦμες ἀντὶ φήσομεν:Διοτογ.π.Στοβ.᾽Εκλ.17,10.

φάσσα (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀττ. **φάττα** τὸ πτηνὸν περιστερὰ ἢ πέλεια ἢ λευκαύχην : ᾽Αριστφ. ᾽Αχ.1105 **ἐμοὶ δὲ τὰς φάττας γε φέρε καὶ τὰς κίχλας**, αὐτ.῞Ορν.303, αὐτ.Εἰρ.1004, Πλάτ.Θεαίτ.199B **φάτταν ἀντὶ περιστερᾶς** (ἀγρίαν περιστερὰν ἀντὶ ἡμέρου), ᾽Αριστλ.ΖΙ 558b,22 **περιστερὰ δὲ καὶ φάττα**, Λυκόφρ.357, Λουκ.Δίκ.Φων.8 **ἀφείλετο δέ μου φάσσαν ἅμα νήσσαις τε καὶ κοσσύφοις**, Αἰλ. ΖΙ 1,35, Θεοφάν.Νόνν.48· **2)** δημ. τὸ φυτὸν βαλλωτὴ ἡ κρατηροφόρος.

φασσοπερίστερο (τὸ) δημ. τὸ εἶδος ἀγρίας περιστερᾶς, ἥτις ζῳολ. ὀνομάζεται οἰνὰς βλ.λ.5).

φασσοφόνος-ον ὁ φονεύων φάσσας βλ.λ.1), ἐπίθ. τοῦ ἱέρακος· ᾽Ησ. «φασσοφόνῳ, τῷ τὰς φάσσας φονεύοντι.᾽Εστι δὲ εἶδος περιστερᾶς ὑπὸ τὴν τρυγόνα» : ᾽Ιλ.Ο 238 **ἴρηκι ἐοικὼς.. φασσοφόνῳ**· || ὡς οὐσ. εἶδός τι ἱέρακος : ᾽Αριστλ. ΖΙ 9,12 **ἱέραξ ὁ φασσοφόνος καλούμενος**.

φασσοφόντης (ὁ) μτγν. ὁ φονεύων φάσσας, ὁ φασσοφόνος : Αἰλ.ΖΙ 12,4 **῾Ερμοῦ τὸν φασσοφόντην ἄθυρμα εἶναί φασιν**.

φασσοχόρταρο (τὸ) δημ. κ. **φασσόχορτο** τὸ θαμνῶδες φυτὸν ψευδοπράσιον τὸ μέγα.

φάσχα (τὸ) (ἑβρ.) μσν. ἄ. Πάσχα βλ.λ.1) : Δαμασκ. ῾Ιερομον.᾽Ομιλ.8 **τὸ Πάσχα ὅπου λέγομεν ἡμεῖς οἱ ῾Εβραῖοι λέγουσι τὸ Φάσχα. Δηλοῖ δὲ τὸ Φάσχα τὴν διάβασιν ἤγουν πῶς ἐπέρασαν τὴν ᾽Ερυθρὰν Θάλασσαν**.

φαταλισμός (ὁ) (λατ.) νεώτ. ἡ θεωρία τῆς μοιροκρατίας βλ.λ.

φαταλιστής (ὁ) νεώτ., τὸ θηλ. **-λίστρια**, ὁ ὀπαδὸς τοῦ φαταλισμοῦ.

φατειάζω μσν. καταμηνύω, κατηγορῶ : Antiq. Lipol.spectac.4 **τὸ δεύτερον φατειασθεὶς ὁ αὐτὸς Γαληνὸς παρὰ τοῦ Καλλιστράτου**.

φάτειός-ά-όν ἐπ. ἀντὶ τοῦ ἀχρ. φατέος, ρηματ. π. τοῦ φημὶ βλ.λ., ὁ μὴ δυνάμενος νὰ λεχθῇ, νὰ ὀνομασθῇ : ῾Ησίοδ.Θ 310 **ἔτικτεν ἀμήχανον, οὔ τι φατειὸν Κέρβερον** (οὐ καὶ τὸ ὄνομα δὲν πρέπει νὰ λέγῃ τις), αὐτ.Α 144, αὐτ.161, Μηνόφιλος π. Στοβ.407,21 **φάσμα καρτερὸν οὔτι φατειόν**.

φάτης (ὁ) (φημί) ᾽Ησ. φλύαρος, λογάς, ψεύστης.

φατί δωρ γ' ἑν. ἐνεστ. τοῦ φημὶ βλ.λ. : Θεόκρ.Ι, **ὁ τὸ παιδίον οὐ πρὶν ἀνησεῖν φατί**.

φατίζω, μέλλ. φατίσω κ. δωρ. -ίξω, ἀόρ. **ἐφάτισα**, παθ. ἀόρ. **ἐφατίσθην**, παρακ. **πεφάτισμαι**, ἀρχ. ἰων. ρ. ἐν χρ. κ. π. τραγ., λέγω, ὁμιλῶ, διαφημίζω, διαδίδω, ἀγγέλλω, ὁρίζω· ᾽Ησ. «φατίζει· λέγει» : ῾Ηρ.5,58 **ἐφάτισαν .. Φοινικήια κεκλῆσθαι** (τὰ γράμματα), Σοφ.Αἶ.715 **κοὐδὲν ἀναύδατον φατίσαιμ' ἄν**· κ. παθ. : αὐτ.ΟΚ 139 **τὸ φατιζόμενον** (τὸ λεγόμενον, διαδιδόμενον), ᾽Απολλ.Ρ Ι,24 **φατίζεται εὐνηθεῖσα τεκέσθαι** (λέγεται, διαδίδεται, θρυλεῖται..)· **2)** ὑπισχνοῦμαι, μνηστεύω, ἀρραβωνίζω : Εὐρ.ΙΑ 135 **ὃς τῷ τῆς θεᾶς σὴν παῖδ' ἄλοχον φατίσας ἦγες**· κ. παθ. : αὐτ.936 **ἐμὴ φατισθεῖσα** (ἡ ἀρραβωνιαστικιά μου)· **3)** καλῶ, ὀνομάζω : Δῖος π.Στοβ.᾽Ανθολ.65,17 **πρὸς ὃν ὑποβληδὸν φατίζω.. εὐδαίμονα οὐκ ἔχω ὅπως τὺ φατίζω**· κ. παθ. : Καλλ Δία 39 **Καυκώνων πτολίεθρον, ὃ Λέπρειον πεφάτισται**, ᾽Απολλ.Ρ 4,658 **ἐν δὲ λιμὴν ᾽Αργῷος ἐπωνυμίην πεφάτισται**,᾽Οππ. ᾽Αλ.1,638 **ὅσα.. μαλάκεια φατίζεται**· **4)** ρηματ. π. φάτισις.

φατικός-ή-όν μτγν. ὁ πλήρης φλυαρίας, ὁ φλύαρος, ὁ πολυλόγος· || τὸ οὐδ. **φατικὸν** ὡς οὐσ. ἡ ἰδιότης τοῦ φατικοῦ, ἡ φλυαρία, ἡ πολυλογία : Φιλόδ.Ρητ.8,32 (ἔκδ. Sudh., 1892) **πολὺ δ' ἐν τοῖς λόγοις ἄγαν ἐστὶ καὶ τὸ φατικὸν καὶ τὸ παντελῶς ἀκατάσκευον**.

φατικῶς ἐπίρρ. διὰ πολλῶν ἄνευ σημασίας λόγων : Φιλόδ.Ρητ.60,10 (ἔκδ. Sudh., 1892) **φατικῶς μόνον, χωρὶς πίστεως**.

φάτιξις-εως (ἡ) δωρ. τ. τοῦ φάτισις βλ.λ. : Σχόλ. Σοφ.Αἶ.706.

φατιρίς ᾽Ησ. «εἶδος ὀρχήσεως».

φάτις-εως (κ. ἰων. -ιος) (ἡ) (φημί) αἰτ. **φάτιν**, κλητ. **φάτι** (Σοφ.ΟΚ 151) κ. **φάτις** (Σοφ.Αἶ.173), συνηρ. αἰτ. πληθ. **φάτῖς** (Πίνδ.Π 3,199), ἰων. κ. ποι. φωνὴ ἢ λόγος παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, κοινὴ ὁμιλία, φήμη : ᾽Οδ.Φ 323 **αἰσχυνόμενοι φάτιν ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν**, αὐτ.Ζ 29 **φάτις.. ἐσθλή** (ἀγαθὴ φήμη, ὑπόληψις), Πίνδ.Π 1,96 **ἐχθρὰ.. φάτις**, Αἰσχ.᾽Αγ.1132 **ἀγαθὰ φάτις**, αὐτ.611 **ἐπίψογον φάτιν**, Σοφ.Αἶ.193 **κακὰν φάτιν**, Εὐρ.᾽Ελ.251 **μαψίδιον ἔχει φάτιν**, αὐτ.ΙΑ 795 **φάτις ἔτυμος**, αὐτ.ἀπ.244 **εὐκλεᾶ τ' ἔχων φάτιν**· κ. μτ. γενικ. ἀντικειμ. : ᾽Οδ.Ψ 362 **φάτις.. μνηστήρων** (ἡ φήμη περὶ τῶν μνηστήρων), Βατραχομ.138 **ἀγγέλων πολέμοιο κακὴν φάτιν** (κακὴν εἴδησιν), ῾Ηρ.2,102 **κατὰ τῶν ἱερέων τὴν φάτιν** (κατὰ τὴν φήμην..), Σοφ.᾽Αντ 829 **ὡς φάτις ἀνδρῶν**· ὁμ. κ. εἰς πλείστας φρς : Πίνδ.Ι 7(8),40 **φάτις** (ἐστὶ) (λέγεται ὅτι), ῾Ηρ.7,189 **ὡς φάτις ὁρμηται**, αὐτ.3 **ὡς ἡ φάτις μιν ἔχει** (ὡς ἡ φήμη περὶ αὐτοῦ λέγει), αὐτ.1,60 **ἐς.. τοὺς δήμους φάτις ἀπίκετο ὡς**, αὐτ.122 **κατέβαλον φάτιν ὡς**, αὐτ. **ἐντεῦθεν.. ἡ φάτις αὕτη κεχώρηκε**, Αἰσχ.᾽Ικ.294 **φάτις πολλὴ κρατεῖ**, αὐτ.᾽Αγ.9 **αὐγὴν πυρὸς φέρουσαν ἐκ Τροίας φάτιν** (ἀγγελίαν, εἴδησιν), Σοφ. ΟΤ 715 **ὥσπερ γ' ἡ φάτις**, αὐτ.Αἶ.193, αὐτ.850 **τήνδε ὅταν κλύῃ φάτιν**, αὐτ.᾽Αντ.700 **τοιάδ' ἐρεμνὴ.. ἐπέρχεται φάτις**, Εὐρ.῎Ιων 225 **οὕτω καὶ φάτις αὐδᾷ**, αὐτ.῾Ιππ.130 **ὅθεν μοι πρώτα φάτις ἦλθε**· **2)** ἀντικείμενον φήμης, θέμα ὁμιλίας : Πίνδ.Π 3,112 **καὶ Λύκιον Σαρπηδόν', ἀνθρώπων φάτις** (οἵτινες ἐξυμνοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων), Σοφ.Τραχ.693 **φάτιν ἄφραστον** (ἀνέκφραστον πρᾶγμα περὶ οὗ γίνεται λόγος)· **3)** φήμη, φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ ἢ μαντείου, χρησμός : Αἰσχ.᾽Αγ.1132 **ἀπὸ.. θεσφάτων.. φάτις**, Σοφ.ΟΤ 151 **ὦ Διὸς ἁδυεπὲς φάτι**, αὐτ.1440, αὐτ.310 **ἀπ' οἰωνῶν φάτιν**, ᾽Αριστφ. ῎Ορν.924 **Μουσάων φάτις**· || ἐπὶ ὀνείρου : Αἰσχ.Πέρσ.227 **εὔνους γ' ὁ πρῶτος τῶνδ' ἐνυπνίων κριτὴς παιδὶ καὶ δόμοις ἐμοῖσι τήνδ' ἐκύρωσας φάτιν**· || ὁμ. κ. ἐπὶ τοῦ ἑρμηνευτοῦ ὀνείρων : αὐτ.521 **ἐπειδὴ τῇδ' ἐκύρωσεν φάτις ὑ-**

μῶν· 4) λόγος, ὁμιλία, κουβέντα : Σοφ.Φιλ. 1045 **βαρὺς τε καὶ βαρεῖαν ὁ ξένος φάτιν τήνδ' εἶπε**, αὐτ.'Ηλ.1213 **οὔ σοι προσήκει τήνδε προσφωνεῖν φάτιν**· 5) ἡ γλῶσσα, ἡ φωνή : Αἰσχ.'Αγ. 1254 **καὶ μὴν ἄγαν γ' Ἕλλην ἐπίσταμαι φάτιν**· 6) ὄνομα : αὐτ.ἀπ.5.

φάτισις-εως (ἡ) (φατίζω) σχόλ. κ. δωρ. φάτιξις ἢ φάτις βλ.λ. : Σχόλ.Σοφ.Αἰ.715.

φατνεύω (φάτνη) μτγν. τρέφω ἐντὸς φάτνης, τὰ παθ. : Οἰνόμ.π.Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.232C **τιμᾶν ἄνδρας πεφατνευμένους** (σχόλ. «τοὺς ἀθλητὰς λέγει διὰ τὴν σωμασκίαν καὶ ἀναγκοφαγίαν»).

φάτνη (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ξύλινον ἐντὸς στάβλου κατασκεύασμα ἢ κοίλωμα, ἐν ᾧ παρατίθεται ἡ τροφὴ εἰς τὰ ὑποζύγια ζῷα, τὸ παχνί· ΕΜ 789,17 «φάτνη· παρὰ τὸ φαγεῖν φάγνη καὶ φάτνη. Δύναται δὲ καὶ παρὰ τῷ πατῶ, τὸ ἐσθίω, ὡς τὸ πάσασθαι, πάτνη καὶ φάτνη» : 'Ιλ.Ε 271 (ἵππους) **ἀτίταλλ' ἐπὶ φάτνῃ**, αὐτ.Ζ 506, αὐτ.Ο 263, αὐτ.Ω 280, 'Οδ.Δ 535 **κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ**, αὐτ.Λ 411, Εὐρ.'Ηλ.1136, Πλάτ.Φαῖδρ.247Ε **ὁ ἡνίοχος πρὸς τὴν φάτνην τοὺς ἵππους στήσας**, ΚΔ Λουκ.2,7 **ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ .. ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ**, αὐτ.13,15 **οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;**, Λόγγ.67 **βοῶν ἐπὶ φάτναις**, Κάλανδ.Χριστουγένν. **ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων**· ‖ παροιμ. Φιλόστρ. 828 **βοῦς ἐπὶ φάτνῃ** (ἐπὶ ἡσύχου καὶ ἀνέτου βίου), Λεξ.Ρητ.276,6 **κύων ἐν φάτνῃ ἢ ἐπὶ φάτνην** («ἐπὶ τῶν μήτε αὐτῶν χρωμένων μήτε ἄλλοις ἐπιτρεπόντων»), Λουκ.Τίμ.14 **καθάπερ τὴν ἐν τῇ φάτνῃ κύνα μήτε αὐτὴν ἐσθίουσαν τῶν κριθῶν μήτε τῷ ἵππῳ πεινῶντι ἐπιτρέπουσαν**, Φώτ.Βιβλ.503,25 **τῷ τρυφῶντι βίῳ ὡς φάτνῃ βοῦς προσδεδεμένος**· 2) τράπεζα· 'Ησ. «φάτνη καὶ ἡ τράπεζα», Σουΐδ.: Εὔβουλ.ἀπ.17 **πολλοὶ φυγόντες δεσπότας ἐλεύθεροι ὄντες πάλιν ζητοῦσι τὴν αὐτὴν φάτνην**, Εὐρ. ἀπ.379 **ἢν τις οἴκων πλουσίαν ἔχῃ φάτνην**, Αἰλ.π. Σουΐδ.ἐν λ. **τοὺς ἐκ τῆς αὐτῆς φάτνης**· 3) κτ. πληθ. ἀ. φατνώματα βλ.λ.1) : Διόδ.Σ 1,66 **μονόλιθος ἦν ὀροφή, φάτναις τισὶ διαγεγλυμμένη**· 4) κ. νεώτ. ἀστρον. σμῆνος ἀστέρων ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Καρκίνου : Θεόφρ.Σημ.1,23,788 (ἔκδ. Schn.) **ἐν τῷ καρκίνῳ δύο ἀστέρες εἰσὶν οἱ καλούμενοι ὄνοι, ὧν τὸ μεταξὺ τὸ νεφέλιον, ἡ φάτνη καλουμένη**, αὐτ.3,6, 'Αρατ.892, αὐτ.996 **ἐς φάτνην ὁράαν, τὴν καρκίνος ἀμφιελίσσει**.

φατνιάζομαι μτγν. τίθεμαι ἐν φάτνῃ βλ.λ.1) : 'Ακύλ.ΠΔΠαροιμ.14,4 **φατνιάζεται**.

φατνιακός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ φατνία : **φατνιακὸν πέταλον** (τὸ μέρος τοῦ ὀστοῦ τῶν γνάθων ἐν ᾧ κεῖται τὸ φατνίον τῶν ὀδόντων),- **φατνιακὴ πυόρροια** (σύμπτωμα διαφόρων νοσηρῶν καταστάσεων τῶν οὔλων καὶ τῶν φατνίων), - **φατνιακὸν ἀπόστημα**.

φατνιάρχης (ὁ) μσν. ἀξίωμα παρὰ Βυζαντ. ὁ ἀρχηγὸς τῆς φάτνης βλ.λ. : 'Εφραὶμ 1787 **ὡς φατνιάρχην δεικνύει Βυζαντίδος Κωνσταντῖνον**.

φατνιεκτομή (ἡ) νεώτ. ἰατρ. χειρουργικὴ ἐπέμβασις πρὸς ἐξαίρεσιν τῶν ἀνωμάλως ἐγγεγομφωμένων ἢ στρεβλοφυῶν ὀδόντων.

φατνίζω μτγν. κ. μσν. τρέφω **ἐν** φάτνῃ, ἐν στάβλῳ, τὸ παθ. : 'Ηλιόδ.Αἰθ.7,29 **ἵππον τε 'Αρμένιον, τῶν εἰς πομπὰς καὶ πανηγύρεις τῷ σατράπῃ φατνιζομένων**· 2) μσν. μτφ. ἐν ἀναφ. πρὸς ἄνθρωπον πολυτελεῖς τροφὰς χρώμενον : ΚΜανασσ.Χρον.509 **κἀκεῖνον μὲν ἐφάτνιζον ἀφθόνοις πανδαισίαις**· 3) ρηματ.π. φατνιστός.

φατνιῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. φλεγμονὴ τοῦ φατνίου τῶν ὀδόντων μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ ὀδόντος ἐκ μολύνσεως ὑπὸ μικροργανισμῶν.

φατνιοδοντικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ φατνία τῶν ὀδόντων.

φατνίον (τό) μτγν. κ. νεώτ. κ. **φάτνιον** ὑποκορ. τοῦ φάτνη βλ.λ.1) : 'Αθανάσ.2,404Ε **ἀλογοτροφεῖον μικρὸν καὶ φάτνιον**· 2) κ. νεώτ. ἀνατ. ἕκαστον τῶν κοιλωμάτων τῆς ἄνω καὶ κάτω γνάθου, ἐντὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἐσφηνωμένοι αἱ ὀδόντες : Φίλ.2,238,15 **τὸ ἐνδοτέρω φάτνιον οὐκ ὀδοντοφυεῖ**, Γαλ.2,211F, αὐτ.14,721,17.

φατνιορραγία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν ὀδόντος συμβαίνουσα ἐνίοτε αἱμορραγία τοῦ φατνίου.

φατνιῶ-άω μσν. εἶμαι ὡς κτῆνος ἐν τῇ φάτνῃ, εἰς τὸν στάβλον, ἐνδιαφέρομαι εἰς ὑλικάς, ταπεινὰς ἀπολαύσεις : Παιδ.ΓΜαταιότ.Βι.72 **ἄνθρωπος φατνιῶν**, αὐτ.'Ηρακλ.2,53 **ἡ φατνιῶσα τῶν φρενῶν ἀταξία**.

φατνῶ-όω (φάτνη) μτγν. κ. νεώτ. στεγάζω διὰ φατνωτῆς ὀροφῆς, μὲ φατνώματα : ΠΔ Βασ.3,7,3 **ἐφάτνωσε τὸν οἶκον ἄνωθεν**· κ. παθ. : αὐτ.'Ιεζ.41, 15 **ὁ ναὸς καὶ αἱ γωνίαι .. πεφατνωμένα**· 2) νεώτ. κατασκευάζω· 3) ρηματ.π. φάτνωμα, φάτνωσις, φατνωτήρ, φατνωτός.

φάτνωμα-ατος (τό) (φατνῶ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἕκαστον τῶν ἐν εἴδει φάτνης κοίλων τετραγώνων τῶν ἐπὶ τῆς ὀροφῆς σχηματιζομένων ἐκ τῆς διασταυρώσεως τῶν δοκῶν αὐτῆς· Εὔστ.547,3 «φατνώματα, σανιδώματα στέγης διάγλυφα» : Πολύβ.10,27,10 **τὰς δοκοὺς καὶ τὰ φατνώματα καὶ τοὺς κίονας.., τοὺς μὲν ἀργυραῖς, τοὺς δὲ χρυσαῖς λεπίσι περιειλῆφθαι**, 'Ιώσ.Αἰ 8,3, **ὀροφαὶ δ' αὐταῖς ἦσαν ἐκ κέδρου φατνώμασιν ἐξεσμέναι**, Δαμοσκ.1 1,373Ε **ἕως τοῦ φατνώματος τῆς στέγης**· ‖ ἡ ἐπικαλύπτουσα ἕκαστον φάντωμα διὰ γλυφῶν κεκοσμημένη πλάξ, ἀ. καλυμμάτιον : Αἰσχ.ἀπ.72 **ὁ μέν τις Λέσβιον φατνώματι κῦμ' ἐν τριγώνοις ἐκπεραινέτω ῥυθμοῖς**, Καλλίξ.π.'Αθήν.5,196C **δοκοὺς μεσολεύκοις ἐμπετάσμασι πυργωτοῖς κατειλημμένας, ἐν αἷς φατνώματα γραπτὰ κατὰ μέσον ἐτέτατο**, Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.9,450Β **τό τε ὄρόφωμα ποιῆσαι ἐκ φατνωμάτων χρυσοῦν**, αὐτ.451Β **ἐπὶ τοῖς φατνώμασι τῶν πυλῶν καὶ στυλῶν**, αὐτ.Βί.Κωνστ. 4,58 **διαλαβὼν λεπτοῖς φατνώμασιν τὴν στέγην**, Γρηγ.Νύσσ.1,524Β· 2) κτ. πληθ. αἱ κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου ὀπαί, δι' ὧν ἐβάλλοντο βλήματα κατὰ τῶν ἐχθρῶν : Μοσχί.π.'Αθήν.5,208Β **ἐφ' ὧν κατεσκεύαστο φατνώματα, δι' ὧν ἠφιέντο λίθοι πρὸς τοὺς ὑποπλέοντας τῶν πολεμίων**· 3) νεώτ. πυροβολ. πρισματικὸν ἄνοιγμα ἐπὶ τοῦ πάχους προπετάσματος διὰ τὴν δίοδον σωλῆνος πυροβόλου· 4) ἀντὶ φατνίον βλ.λ.2)· Εὔστ.547,3 «φατνώματα, . . καὶ ὀδόντων δὲ προσφυῶς ἐντεῦθεν φατνώματα».

φατνωματικός-ή-όν μτγν. ὁ πεποικιλμένος διὰ φατνωμάτων, ὁ πλήρης φατνωμάτων : Πλούτ. 'Ηθ.227C **τῆς στέγης τοῦ οἴκου τὴν κατασκευὴν πολυτελῆ καὶ φατνωματικήν**.

φάτνωσις-εως (ἡ) (φατνῶ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φατνῶ βλ.λ.1), ἡ διὰ φατνωμάτων κάλυψις τῆς ὀροφῆς : Σύμμ.ΠΔ 'Ασμ.1,16, Γρηγ.Νύσσ.1,523Α **διὰ τῆς.. φατνώσεως τὴν ἔσωθεν τοῦ οἴκου κατασκευὴν ὡραΐζουσαν**.

φατνωτήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ. κ. φατνωτής μαρμαρίνη πλὰξ ἢ σανὶς μετὰ ἢ ἄνευ γλυφῶν πρὸς ἐπένδυσιν τῶν τοίχων.

φατνωτής (ὁ) νεώτ. ἀ. φατνωτήρ βλ.λ.

φατνωτός-ή-όν (φατνῶ) λεξ. κ. νεώτ. ὁ φέρων φατνώματα, ὁ διὰ φατνωμάτων κεκοσμημένος· 'Ησ. «φατνωτῶν, σανιδωτῶν», Φώτ. κ. Σουΐδ.«φατνωτόν, σανιδωτόν».

φατός-ή-όν (Ι) (φημί) ὁ περὶ οὗ γίνεται, δύναται ἢ πρέπει νὰ γίνηται λόγος, ἀναμάσιμος, συ-

νήθ. μτ. ἀρνήσεως **οὐ φατὰς** ὁ ἄφατος, ὁ ἀνέκφραστος, ὁ ἄρρητος : Ἡσιοδ.Α 230 **Γοργόνες . . οὐ φαταὶ ἐρρώοντα,** Πινδ.Ο 6,37 **χόλον οὐ φατόν,** αὐτ.Ι 6(7),37 **πένθος οὐ φατόν,** Ἀριστφ.Ὄρν. 1713 **κάλλος οὐ φατὸν λέγειν** (σχόλ. «οὐ δυνατὸν λέγειν»), Ὀρφ.Ἀργ.926 **οὐ φατὸν εἰπεῖν,** Καλλ. Δῆλ.60 **μέγα δή τι καὶ οὐ φατόν,** Πλούτ.Ἠθ.384Α **τὸ μήτε φατὸν μήτε ῥητὸν κάλλος,** Γρηγ.Ναζ.2, 130,127 **ὥς κε μάθῃ τά τε φατὰ τά τ' οὐ φατὰ γλῶσσα φυλάσσειν,** Ἐπιφάν.Ι,2Β **ἄφατα καὶ φατά·** πρβλ. φατειός· **2)** μτφ. ὀνομαστός, ἔνδοξος, περίφημος : Ἡσιοδ.Ἔργ.3 **ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί τε φατοί τε.**

φᾰτός-ή-όν (2) (ἐκ τοῦ ἀχρ. φάω, φένω)· Ἡσ. «φατοί· τεθνεῶτες», αὐτ. «φατόν· τεθνηκός».

φατούρα (ἡ) (Ἰταλ.) δημ. τιμολόγιον λογαριασμός, ἐν ᾧ καταγράφονται αἱ τιμαὶ ἐμπορευμάτων.

φάτρα (ἡ) ἡ φράτρα βλ.λ.· Στέφ.Βυζ. ἐν λ. Φρατρία «ἐλέγοντο δὲ καὶ φρᾶτραι καὶ φᾶτραι».

φατρία (ἡ) Ἐπιγρ. κ. νεώτ. ἀντὶ φράτρα, φρατρία βλ.λς· **2)** νεώτ. τὸ ἄνευ ἠθικῶν ἀρχῶν πολιτικὸν κόμμα, ὁμὰς ἀνθρώπων ἐπιδιωκόντων τὴν προαγωγὴν τῶν ἰδίων συμφερόντων παρὰ πάντα νόμον καὶ ἠθικήν.

φατριάζω κ. νεώτ. ἀντὶ φρατριάζω βλ.λ.· ΑΒ 115,29 «φατριάζειν, τὸ εἰς τὰς φατρίας συνιέναι»· **2)** νεώτ. δρῶ, ἐνεργῶ ὑπὲρ τῆς φατρίας βλ.λ.2), ἐργάζομαι ὑπὲρ τοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκω, ὑπὲρ τῶν συμφερόντων ἐκείνων μεθ' ὧν συνδέομαι κτλ.· **3)** ῥηματ.π. φατριασμός, φατριαστής.

φατριακός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φατρίαν : **φατριακὰ ὄργια.**

φατριασμός (ὁ) (φατριάζω) μσν. κ. νεώτ. συνωμοσία· Εὐστ.647,34 «ἡ συνωμοσία . . ὕστερον ἐδήλου φατριασμὸν στασιωτικόν»· **2)** τὸ φατριάζειν βλ.λ.2).

φατριαστής (ὁ) (φατριάζω) νεώτ. ὁ φατριάζων βλ.λ.2).

φάτριν Ἡσ. «τόπον ὕπαιθρον, ἐρείπιον, φάνα» (πιθ.).

φάτσα (ἡ) (Ἰταλ.) δημ. πρόσωπον, ὄψις, κ. ἰδ. δυσειδὴς δυσηρεστημένη : **γιὰ ἰδὲς φάτσα ποὺ ἔχει σήμερα ἡ πεθερά σου·** **2)** συνεκδ. πρόσωπον, ἄτομον, ἰδ. ὑπόπτου ἠθικῆς ὑποστάσεως : **κάθε βράδυ μαζεύονται κάτι παράξενες φάτσες στὸ σπίτι του·** **3)** ὄψις, πρόσοψις : **ἡ φάτσα τοῦ σπιτιοῦ εἶναι πρὸς τὴ θάλασσα** (ἡ πρόσοψις)· **4)** ὡς ἐπίρρ. κατ' ἐνώπιον, ἐν ὄψει, ἀπέναντι ἀκριβῶς : **κάθεται φάτσα στὸ σπίτι μας.**

φατσάδα (ἡ) (Ἰταλ.) δημ. φάτσα βλ.λ.3).

φατσάρω δημ. ναυτ. ἐπὶ ἀνέμου, προδίδω τὰ ἱστία προσπίπτων ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως αὐτῶν.

φάττα (ἡ) ἀττ. τ. τοῦ φάσσα βλ.λ. : Ἀριστφ. Ὄρν.303 **ἱέραξ, φάττα, κόκκυξ.**

φαττάγης (ὁ) μτγν. πιθ. ὁ λεπιδωτὸς μυρμηκοφάγος : Αἰλ.ΖΙ 16,6 **ἐν Ἰνδίαις γίνεται ζῷον κροκοδείλῳ χερσαίῳ παραπλήσιον ἰδεῖν . . καλοῦσι δὲ φαττάγην αὐτό.**

φάττιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φάττα βλ.λ. : Ἔφιππ.π. Ἀθήν.8,359Β **ἀλεκτρυόνιον, φάττιον, περδίκιον·** || ὁμ. ὡς κολακευτικὸν ὄνομα : Ἀριστφ.Πλ.1011 **νηττάριον ἂν καὶ φάττιον ὑπεκορίζετο.**

φάττος (ὁ) ὡς ἀρσ. τοῦ φάττα βλ.λ. πλασθὲν ὑπὸ Λουκ.Ψευδοσ.7 **περιστερὰν δέ τινας εἰπόντας ὡς δὴ Ἀττικόν, καὶ τὸν φάττον ἐροῦμεν, ἔφη.**

φατῶς ῥητῶς· Ἡσ. «οὐ φατῶς, ἀρρήτως».

φαύζω ἢ φαῦζω ἀττ. τ. τοῦ φώζω, φώγω, φήνω· Φώτ. «φαύζειν· τὸ φρύγειν. Ἀττικοί».

φαυλεπίφαυλος-η-ον κ. μσν. κ. νεώτ. **ὁ καθ'** ὑπερβολὴν φαῦλος, ὁ ἀχρειότατος· κ. ὑπερθ. : Δημόδ.ΑΠ ΙΙ,238 γίγνονται **φαυλεπιφαυλότατοι,** Εὐστ.Παν.6,40 **φαυλεπίφαυλον πρεσβύτερον.**

φαυλεργάτης (ὁ) μσν. ὁ τὰ φαῦλα ἐργαζόμενος, ὁ κακοποιός : Ἐφραὶμ 143,1294.

φαυλίζω κ. μσν., μέλλ. ἀττ. **φαυλιῶ,** εὑρίσκω ἢ θεωρῶ τι φαῦλον, ἀνάξιον λόγου, **ἐκφαυλίζω,** εὐτελίζω, χλευάζω, ψέγω, ἀποδοκιμάζω, **περιφρονῶ·** Μοῖρ.396 «φαυλίζειν Ἀττικοί, κατευτελίζειν Ἕλληνες» : Πλάτ.Νόμ.667Α **οὐκ οἶδα ἡμῶν . . ὅπῃ πάλιν αὖ τοὺς νομοθέτας φαυλίζεις,** Ξεν.Ἀπομν. 4,4,14 **τοὺς τοῖς νόμοις πειθομένους φαυλίζων,** αὐτ.1,6,5 **τὴν δίαιτάν μου φαυλίζεις,** Λουκ.Κυν.5, Ἀριστείδ.2,112,15 **τὰς ἀρετὰς φαυλίζειν,** Φώτ. Ἐπιστ.173,3, αὐτ.312,29 **τὸν μὲν φαυλίζειν, ὅτι γηπονεῖν εἵλετο·** κ. παθ. : ASS Σεπτεμβρ.3,220F **τῷ πεφαυλισμένῳ μου βίῳ·** **2)** παρέχω εἰς εὐτελῆ τιμήν : ΠΔ Γέν.25,34 **καὶ ἐφαύλισεν Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια·** **3)** ῥηματ.π. φαύλισμα, φαυλισμός, φαυλιστής, φαυλίστρια.

φαύλεος-ία-ιον ἀντὶ τοῦ φαῦλος βλ.λ., ἐν χρ. μ. ἐπὶ τινων καρπῶν, ὁ κακῆς ποιότητος, ὁ ἄθλιος, ὁ ἐλεεινός : Τελεκλ.Ἀμφικτ.ἀπ.2 **τὰ δὲ φαυλότεραι φαυλίων μήλων·** **2) φαυλία ἐλαία** ἢ κ. ἁπλῶς **φαυλία** ἀγρία ἐλαία· Μοῖρ.381 «φαυλίας ἐλαίας τὰς ἐκ κοτίνου μεταπεφυτευμένας ἐλαίας», Ἡσ. «φαυλία, εἶδος ἐλαίας», Φώτ. «φαυλία, ἡ κότινος, καὶ ἁπλῶς εἶδος ἐλαίας» : Θεόφρ.ΦΑἰτ.6,8,3, αὐτ.ΦΙ 2,2,12, αὐτ.Ὀσμ.15 **ἐλαίῳ . . τῷ ἐκ τῶν ἐλαιῶν μάλιστα χρῶνται τῷ ὠμοτριβεῖ τῆς φαυλίας,** Λουκ. Λεξιφ.5 **ἄλλος ἤσθιε φαυλίας, ὁ δὲ ἐρρόφει τῶν κριθῶν,** Πολυδ.6,45 **ἐκαλοῦντο δὲ αἱ κοτινάδες ἐλαῖαι καὶ φαύλιαι.**

φαύλισμα-ατος (τὸ) (φαυλίζω) μτγν. ὁ φαυλισμός βλ.λ. : ΠΔ Σοφον.3,11 **τότε περιελῶ ἀπὸ σοῦ τὰ φαυλίσματα τῆς ὕβρεώς σου,** Ὠριγ.Κέλσ.439.

φαυλισμός (ὁ) (φαυλίζω) μτγν. κ. μσν. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φαυλίζω, ἐκφαυλισμός, ἐξευτελισμός, καταφρόνησις : ΠΔ Ἡσ.51,7 **μὴ φοβεῖσθε ὀνειδισμὸν ἀνθρώπων, καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ ἡττᾶσθε,** Γρηγ.Νύσσ.2,92Β, αὐτ. 785Α, Σύνοδ.Λατερ.Πράξ.Συνόδ.3,781C.

φαυλιστής (ὁ) (φαυλίζω) μτγν. κ. μσν., τὸ θηλ. -λίστρια, ὁ φαυλίζων βλ.λ., περιυβρίζων, χλευάζων, ἐπιδιώκων νὰ ἐξευτελίζῃ τι : Ἐπιστ.Συνόδ. Νικαί.π.Montefalc.Bibl.Coisl.97,45 **τοὺς φαυλιστὰς τῆς σῆς δόξης,** Κηρουλ.729Α.

φαυλιστικῶς ἐπίρρ. μσν. εὐτελιστικῶς, ἐξευτελιστικῶς : Βαλσ.ἐν Συντ.Καν.4,505.

φαυλίστρια (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ φαυλιστὴς βλ.λ.· Ἡσ. «φαυλίστρια· ἡ καταγελῶσα» : ΠΔ Σοφον.3,1 **αὕτη ἡ πόλις ἡ φαυλίστρια.**

φαυλόβιος(-α)-ο(ν) σχόλ., νεώτ. κ. δημ. ὁ διάγων φαῦλον βίον, ὁ ζῶν φαύλως, αἰσχρῶς : Σχόλ.Ἀριστφ.Βάτρ.425 **διαβάλλει τὸν Κλεισθένη ὡς φαυλόβιον καὶ . . πεπορνευμένον.**

φαυλογράφος (ὁ) μσν. κ. νεώτ. ὁ γράφων φαῦλα ἢ φαύλως : Στίχοι χειρογράφου π.Nauck Lexic.Vindob. ἐν Προοιμ.XXXII **φαυλογράφος περ ἐὼν Τζέτζης πρωτογράφος ἔακεν ἐμεῖο.**

φαυλοδιδάσκαλος (ὁ) μσν. ὁ διδάσκων φαῦλα : Εὐστ.Πον.163,1.

φαυλόδοξος-ον μσν. ὁ ἔχων φαύλην δόξαν, γνώμην, ὁ κακῶς δοξάζων, σκεπτόμενος, κρίνων : Εὐστ.Πον.37,80. **ἄφρων καὶ φαυλόδοξος ὁ τιμᾶσθαι θέλων ἐφ' οἷς χρεὼν αἰσχύνεσθαι.**

φαυλοκόλαξ-άκος (ὁ) μσν. κ. νεώτ. ὁ κολακεύων τοὺς φαύλους ἀνθρώπους· || κ. νεώτ. ὁ φαῦλος κόλαξ : Εὐστ.Πον.261,20 **ἐπιπέμπει τοὺς παρ' αὐτῷ φαυλοκόλακας,** Νικ.Χων.Χρον.9,18.

φαυλοκράτης (ὁ) νεώτ. ἐπὶ πολιτικῶν, ὁ διὰ φαύλων μεθόδων διοικῶν τὰ κοινά.

φαυλοκρατία (ἡ) νεώτ. τὸ κράτος τῶν φαύλων, ἡ ἐπικράτησις τῶν φαύλων ἐν τῇ πολιτικῇ, πολιτικὴ ἐξαχρείωσις.

φαυλοκρατικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φαυλοκρατίαν : **φαυλοκρατικαὶ μέθοδοι·** **2)** τὸ ὀρσ. ὡς οὐσ. ὁ προσκείμενος εἰς τὴν φαυλοκρατίαν, ὁ ὀπαδὸς τῆς φαυλοκρατίας.

φαυλολογία (ἡ) μσν. τὸ λέγειν φαῦλα, αἰσχρά, αἰσχρολογία : Εὐστ.Πον 131,40 **τὴν ψίθυρον φαυλολογίαν, δι' ἧς ὁ προπάτωρ τῆς κατὰ τὸν παράδεισον πατρίδος ἐξώριστο.**

φαυλόνους-ουν σχόλ. ὁ ἔχων φαῦλον νοῦν, ὁ σκαιός, ὁ ἀπαίδευτος : Σχόλ.'Αριστφ.Νεφ.625.

φαυλοποιός-όν μσν. ὁ ποιῶν, ὁ πράττων φαῦλα, ὁ κακοποιός : Εὐστ.Πον.81,80 **τοὺς ἀρχεκάκους καὶ φαυλοποιούς.**

φαυλοπρά(κ)της (ὁ) μσν. ὁ τὰ φαῦλα πράττων, ὁ φαυλοποιός : Στουδ.Θεόδ.1808 (ἐκδ.Mi.).

φαυλοπραξία (ἡ) μσν. τὸ πράττειν φαῦλα : Εὐστ.673 (ἐκδ.Mi.).

φαυλορρεπής-οῦς-ές μσν. ὁ ῥέπων εἰς τὰ φαῦλα, μ. ἐν τῷ ἐπιρρ. -πῶς μετὰ ῥοπῆς πρὸς τὰ φαῦλα : Εὐστ.Πον.3,50 **φαυλορρεπῶς τὴν ὅλην πλάστιγγα τοῦ λογισμοῦ πρὸς τῷ δαίμονι κλίναντα.**

φαυλορρημόνως (ῥῆμα) ἐπίρρ. μτγν. διὰ φαύλων καὶ αἰσχρῶν ἐκφράσεων, αἰσχρολόγως, αἰσχρορρημόνως : Πολυβ.8,81.

φαῦλος-η-ον κ. μσν. κ. νεώτ. κ. **φαῦλος-ον** (Εὐρ.'Ιππ.435, αὐτ.ἀπ.1068,8 Θουκ. 6,21), κυρ. ὁ ἄνευ φροντίδος ἢ ἀξίας, ὁ στερούμενος φροντίδος ἢ ἀξίας, ὅθ. ἐπὶ πραγμ. μικρός, ἐλαφρός, εὔκολος, ἁπλοῦς· Φώτ.642,15 «φαῦλον . . . παρὰ δὲ Πλάτωνι καὶ τοῖς ἄλλοις 'Αττικοῖς σημαίνει τὸ ἁπλοῦν καὶ ῥάδιον» : 'Ιππ.'Αγμ.775 **φαύλην δίαιταν,** Εὐρ.'Ικ. 317 **φαῦλον ἀθλήσας πόνον,** αὐτ.'Ηλ.760 **οὔτοι βασιλέα φαῦλον κτανεῖν,** αὐτ.ἀπ.212, 'Αριστφ.'Ιππ.293 **φαυλότατον ἔργον** (εὐκολώτατον), Πλάτ.Πολ.368C, αὐτ.527D **οὐ . . φαῦλον ἀλλὰ χαλεπὸν πιστεῦσαι,** αὐτ.Φίλ.19A **φαῦλον . . ἐρώτημα,** αὐτ.Θεαίτ.179D· **2)** μικρός, εὐτελής, μηδαμινός, ἀσήμαντος, ὀλίγου ἄξιος, ἀνάξιος λόγου : Θουκ.6,21 **οὐ ναυτικῆς καὶ φαύλης στρατιᾶς** (οὐχὶ ἐκλεκτῆς), αὐτ.4,9 **ἀσπίσι φαύλαις** (σχόλ. «ταῖς τυχούσαις, ταῖς ἐπιτυχούσαις καὶ εὐτελέσι»), αὐτ.115 **φαύλου τειχίσματος,** Ξεν.'Ελλ.5,3,8 **ἐδόκει οὐ φαύλην πεμπτέον δύναμιν,** αὐτ.'Απομν.1,6,2 **σιτία . . σιτεῖ καὶ ποτὰ πίνεις τὰ φαυλότατα, καὶ ἱμάτιον ἠμφίεσαι . . φαῦλον,** Δημ.1261 **οὐ μετρίας τινὰς καὶ φαύλας λαβὼν πηγάς,** Μέν.Φαν. 3 **φιλοῦσιν ἰατροὶ λέγειν τὰ φαῦλα μείζω** (μεγαλοποιοῦν τὰ ἀσήμαντα)· ὁμ. κ. **ἐν** φρς : 'Ηρ.1,26 **τοῖσι δὲ αὐτῶν καὶ φαῦλα ἐπιφέρων** (μικρὰς κατηγορίας), Σοφ.ἀπ.39 **τὰ φαῦλα νικᾶν** (μικράς, ἀσημάντους νίκας), Διον.'Αλ.Ρητ.4,3 **παρὰ φαῦλον τίθεσθαι** (θεωρῶ τι ἀνάξιον λόγου), Λιβάν.Προγ. 4,8 **παρὰ φαῦλον ἡγεῖσθαι,** Προκ.3,11,25· **3)** αἰσχρός, ἄθλιος, πονηρός, κακός, ἐλεεινός, πρόστυχος : Εὐρ.Φοίν.94 **φαῦλος . . φάγος,** αὐτ.Ρῆσ. 599 **φαύλῳ τρόπῳ,** Πλάτ.Σοφ.223B, Δημ.764 **τὸν . . βλάπτειν ὑμᾶς καὶ δόξης ἀναπιμπλάναι φαύλης ἐπιχειροῦντα,** αὐτ.350 **καὶ τὰ πράγματ' ἐστὶ φαῦλα ὧν ἡ πόλις ἀξιοῦται παρὰ τοῖς ἄλλοις,** Τίτ.2,8 **μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον·** **4)** τὸ οὐδ. φαῦλον (τὸ) κ. φαῦλα (τὰ) ὡς οὐσ. τὸ κακόν, ἡ δυστυχία : Εὐρ.ΙΤ 390 **εἰς τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ,** Ξεν.Συμπ.4,47 **τοὺς θεοὺς τὰ μὲν φαῦλα ἀποτρέπειν, τἀγαθὰ δὲ διδόναι·** ‖ κτ. πληθ. πονηραί, κακαὶ πράξεις : Φιλήμ.ἀπ.51D **φαῦλα διαπεπραγμένος,** ΚΔ 'Ιω.3,20 **ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς,** αὐτ.5,29 **οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως·** **5)** νεώτ. φρ. **φαῦλος κύκλος** ἅ. διάλληλος τρόπος ἢ διαλληλία βλ.λ.)· **6)** ἐπὶ προσ., ὁ ἐκ ταπεινοῦ οἴκου ἢ τάξεως, ὁ ἄσημος, ὁ πρόστυχος : Εὐρ.ἀπ.689 **ἥκιστα φαῦλος, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον,** Ξεν.'Ιέρ.1,27 **γάμος ὁ μὲν ἐκ μειζόνων . . ὁ δ' ἐκ φαυλοτέρων,** Πλάτ.Πολ.475B **ὑπὸ σμικροτέρων καὶ φαυλοτέρων τιμώμενοι·** **7)** ὁμ. ἐπὶ ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως, δύσμορφος, δυσειδής, ἄσχημος : 'Αριστφ.'Εκκλ.617 **αἱ φαυλότεραι καὶ σιμότεραι παρὰ τὰς σεμνὰς καθεδοῦνται,** αὐτ. 626 **φυλάξουσ' οἱ φαυλότεροι τοὺς καλλίους,** Πλάτ.Πολ.519A **οὐ φαύλην ἔχον τὴν ὄψιν·** **8)** ὁ κακός, ὁ ἀνίκανος εἰς τὸ ἔργον ὅπερ ἀσκεῖ, ὁ μὴ ἐπιστάμενος καλῶς τὴν ἑαυτοῦ τέχνην, ὁ ἄνευ ἀξίας, ὁ ἀνάξιος, ὁ ἀνίκανος : Σοφ.ἀπ.707 **φαῦλος διδάσκαλος,** Πλάτ.Πρωτ.327C **φαῦλος αὐλητής,** αὐτ.Θεαίτ.194A **τοξότην φαῦλον,** αὐτ.Κρατ. 390D· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ σπουδαῖος : 'Ισοκρ.1,1 **τὰς . . τῶν σπουδαίων γνώμας καὶ τὰς τῶν φαύλων διανοίας,** αὐτ.50· κ. ἰδ. ἐν σχέσει πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἱκανότητα· ἀντίθ. σοφός : Εὐρ.'Ιππ.988 **οἱ γὰρ ἐν σοφοῖς φαῦλοι παρ' ὄχλῳ μουσικώτεροι λέγειν,** αὐτ.'Ιων 834, αὐτ.Φοίν.496, αὐτ.Βάκχ.430, Πλάτ.Συμπ.174C **ἀλλὰ καθ' Ὅμηρον φαῦλος ὢν ἐπὶ σοφοῦ ἀνδρὸς ἰέναι θοίνην ἄκλητος·** ὁμ. **οἱ φαυλότεροι** ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ξυνετώτεροι : Θουκ.3,37 **οἵ τε φαυλότεροι τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ξυνετωτέρους·** κ. μτ. αἰτ. τοῦ κατά τι : Πλάτ.Φαῖδρ.242C **ὥσπερ οἱ τὰ γράμματα φαῦλοι·** κ. μτ. ἀπαρφ. : Εὐρ.ΙΤ 305 **φαύλους μάχεσθαι,** Πλάτ.Θεαίτ.181B **λέγειν φαύλους ὄντας,** αὐτ.Πρωτ.336C **φαυλότερος εἶναι . . διαλεχθῆναι·** ‖ ὁ μὴ ἔχων δύναμιν, ἀσθενής, ἀδύνατος : Πλάτ.Γοργ.483C **ἀγαπῶσι γὰρ . . αὐτοὶ ἂν τὸ ἴσον ἔχωσι φαυλότεροι ὄντες·** ‖ ὁμ. ἐπὶ ζῴων, ὁ κακός, ὁ εὐτελής, ὁ ἀνάξιος λόγου : Ξεν.'Απομν.4,1,3 **δυσκαθεκτοτάτους καὶ φαυλοτάτους** (ἵππους), Δημ.807 **κύνα . . ἀγεννῆ καὶ φαῦλον·** **9)** κ. νεώτ. ἐπὶ ἠθικ. ἐννοίας, κακός, κακοήθης, πονηρός, μοχθηρός, ἀχρεῖος, διεστραμμένος· ἀντίθ. ἀγαθός, χρηστός : Πλάτ.Πρωτ.326E **διὰ τί οὖν τῶν ἀγαθῶν πατέρων πολλοὶ υἱεῖς φαῦλοι γίγνονται, - συναναστρέφεται ὅλους τοὺς φαύλους·** **10)** ἄφροντις, ἀμέριμνος, ἀπερίσκεπτος, ἀδιάφορος : Εὐρ.Μήδ.807 **μηδείς με φαύλην κἀσθενῆ νομιζέτω μηδ' ἡσυχαίαν·** **11)** ἐν καλῇ σημ., ἁπλοῦς, ἀφελής, ἀνεπιτήδευτος, ὁ μὴ πονηρός, ὁ ἀγαθός, ἀγαθούλης : Εὐρ.ἀπ.476 **φαῦλον ἄκομψον, τὰ μέγιστ' ἀγαθόν,** Κωμ.ἀπ.2,363, Πλάτ.'Αλκ.1,129A **πότερον οὖν δὴ ῥάδιον τυγχάνει τὸ γνῶναι ἑαυτόν, καί τις ἦν φαῦλος ὁ τοῦτο ἀναθεὶς εἰς τὸν ἐν Πυθοῖ νεών·** **12)** Φώτ. «φαῦλον . . Τεθείη, δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου» : Σοφ.Αἰχμαλ.ἀπ.36 **εἰ μικρὸς ὢν τὰ φαῦλα νικήσας ἔχω·** πρβλ. 'Ησ. ἐν λ. φαῦλον, ΕΜ 789,43.

φαυλότης-ητος (ἡ) κ. μσν. κ.νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φαύλου, κακία, κακὴ ποιότης, εὐτέλεια, σμικρότης, πενιχρότης, μηδαμινότης, ἐπὶ πραγμάτων : Πλάτ.Νόμ.745D **φαυλότητος . . χώρας** (τοῦ ἀγόνου), Ξεν.ΚΠ 2,4,5 **τῇ δὲ φαυλότητι τῆς στολῆς ἠχθέσθη,** αὐτ.5,2,16 **ὁρῶν τὴν φαυλότητα τῶν παρατιθεμένων βρωμάτων,** 'Ισοκρ.4,146 **οἱ διὰ φαυλότητας ἐν ταῖς αὐτῶν οὐχ οἷοι ἦσαν ζῆν** (ἕνεκα τῆς πενίας, τῆς ἐνδείας των), 'Αριστλ.Η Νικ.8,10,3 **φαυλότης γάρ ἐστι μοναρχίας ἡ τυραννίς,** αὐτ.10,5,6 (ἀντίθ. ἐπιείκεια), 'Επιφάν.1,12C, 'Ιππιοτρ.113,6 **διὰ φαυλότητα ὑδάτων·** **2)** κ. νεώτ. ἐπὶ προσ., αἰσχρότης, κακία, μοχθηρία, κακοήθεια : Πλάτ.Νόμ.646B **εἰ δεῖ ἑκόντα ποτὲ ἄνθρωπον εἰς ἅπασαν φαυλότητα ἑαυτὸν ἐμβάλλειν·** **3)** ἡ ἔλλειψις δεξιότητος, ἱκανότητος, ἀνεπιτηδειότης, ἀδεξιότης, ἀνικανότης : 'Ιππ.'Αγμ. 837 **ὑπὸ φαυλότητος,** Εὐρ.ἀπ.642 **ἐν τῷ γὰρ ὄλβῳ φαυλότης ἔνεστί τις,** Δημ.326 **στρατηγῶν**

φαυλότης ἢ **τῶν προδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῶν κακία,** Πολύβ.10,5,8 **οἱ . . μὴ δυνάμενοι τοὺς καιροὺς μηδὲ τὰς αἰτίας καὶ διαθέσεις ἑκάστων ἀκριβῶς συνθεωρεῖν ἢ διὰ φαυλότητα φύσεως ἢ δι' ἀπειρίαν·** || φρ. ἡ ἐμὴ φαυλότης ἡ μηδαμινὴ δύναμις τῆς κρίσεώς μου, ἡ ἐμὴ ἀκρισία : Πλάτ.'Ιππ.Μ 286D **διὰ τὴν ἐμὴν φαυλότητα ἠπορούμην τε καὶ οὐκ εἶχον αὐτῷ κατὰ τρόπον ἀποκρίνασθαι,** Ξεν.'Απομν.4,2,39 **ἀναγκάζει με καὶ ταῦτα ὁμολογεῖν δῆλον ὅτι ἡ ἐμὴ φαυλότης·** **4)** ἐπὶ καλῆς σημ., ἁπλότης, ἀφέλεια, τὸ ἀνεπιτήδευτον : Ξεν.'Αγησ.11,11 **ἐκαλλωπίζετο τῇ μὲν ἀμφὶ τὸ σῶμα φαυλότητι, τῷ δ' ἀμφὶ τὸ στράτευμα κόσμῳ,** αὐτ.'Ελλ.4,1,30 **ὑποτιθέντων δὲ αὐτῷ τῶν θεραπόντων ῥαπτά, ᾐσχύνθη . ., ὁρῶν τοῦ 'Αγησιλάου τὴν φαυλότητα.**

φαυλοτομία (ἡ) μσν. ἡ φαύλη, κακὴ διαίρεσις : Εὐστ.Πον.162,140.

φαυλοτρῖβής-οῦς-ές μτγν. ὁ περὶ τὰ φαῦλα ἐντριβής, ὁ ἐξησκημένος, ὁ εἰδικὸς εἰς τὸ κακόν : 'Ισίδ.Πηλ.'Επιστ.1,439 **ἡ κακόσχολος καὶ φαυλοτριβὴς τῶν ἀθέων ἀπόνοια.**

φαυλότροπος-ον μσν. ὁ ἔχων φαύλους τρόπους, φαῦλα ἤθη : Κ Μανασσ.Χρον.2612 **οἱ τῆς κόρης ἀδελφοὶ φαυλότροποι φανέντες.**

φαυλουργία (ἡ) μσν. φαῦλον, αἰσχρὸν ἔργον : 'Εφραὶμ 1189 **ἀδικίας ἔγκλημα καὶ φαυλουργίας.**

φαυλουργός-όν (ἔργω) κ. μσν. ὁ φαύλως ἐργαζόμενος, ὁ κακὸς ἐργάτης, τεχνίτης· Πολυδ.6,7 «τοὺς μέντοι μὴ ἀκριβεῖς τεχνίτας φαυλουργούς» : 'Αριστφ.ἀπ.698· πρβλ. φλαυρουργός· **2)** μσν. ὁ φαῦλα ἐργαζόμενος, ὁ αἰσχρουργός, ὁ φαῦλος : ΚΜανασσ.Χρον.389 **τοὺς φαυλουργοὺς καὶ δυσσεβεῖς,** αὐτ.2245 **φαυλουργοῖς ἀνδράσι καὶ μεθύσαις,** Τζέτζ.'Ομ.'Αλλ.'Ιλ.Π 122 **σὺν τοῖς ἀστέρων φαυλουργοῖς.**

φαυλουργῶ-έω μσν. διαπράττω φαῦλα, αἰσχρὰ ἔργα, αἰσχρουργῶ : Μιχ.'Ακομ.2,178,16 (ἐκδ.Λ).

φαυλόφωνος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἔχων φαύλην φωνήν : Εὐστ.'Οδ.1860,26.

φαυλωνῦμῶ-έω μσν. ὀνομάζω, καλῶ τινα διὰ φαύλου ὀνόματος, τὸ παθ. : Εὐστ.Πον.40,20 **οὐδὲ τὸν παπᾶν ἔχοις ἂν παραδεῖξαι φαυλωνυμούμενον.**

φαύλως ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον φαῦλον βλ.λ.1), ῥᾳδίως, εὐχερῶς, εὐκόλως : 'Αριστφ.'Ιππ.404 **εἴθε φαύλως, ὥσπερ εὗρες, ἐκβάλλοις τὴν ἔνθεσιν** (τόσον εὔκολα), αὐτ.509 **οὐκ ἂν φαύλως ἔτυχεν τούτου,** αὐτ.Λυσ.566, αὐτ.'Αχ. 711, αὐτ.Νεφ.778 **φαυλότατα καὶ ῥᾷστα·** **2)** μὲ μικράν, ἀναξίαν λόγου δύναμιν, οὐχὶ ἰσχυρῶς : Εὐρ.Φοίν.111 **οὐ γάρ τι φαύλως ἦλθε Πολυνείκης χθόνα** (ὄχι μὲ μικρὰν δύναμιν), Δημ.194 **βοηθήσειν αὐτὴν . . φαύλως,** 'Ηρωδιαν.'Ιατ.1,3,1 **τὰς πρὸς σωτηρίαν ἐλπίδας φαύλως ἔχειν ὑπώπτευεν** (ὑπωπτεύετο ὅτι . . ἦσαν μικραί)· **3)** ἐπιπολαίως, ἀπερισκέπτως, ἀμερίμνως, ἀφροντίστως : Αἰσχ. Πέρσ.520 **ὑμεῖς δὲ φαύλως αὔτ' ἄγαν ἐκρίνατε** (δὲν τὸ ἐθεωρήσατε σπουδαῖον), Εὐρ.'Ιων 1546, αὐτ.Ρῆσ.769 **φαύλως . . ηὕδομεν,** αὐτ.ΙΑ 850 **ἀλλ' ἀμελείᾳ δὸς αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε** (νὰ τὰ ὑποφέρῃς ἀπαθῶς, μὲ ἀδιαφορίαν), 'Αριστφ.'Όρν. 961 **τὰ θεῖα μὴ φαύλως φέρε·** || προχείρως, ἐκ τοῦ προχείρου, οὐχὶ μετ' ἀκριβείας : Εὐρ.'Ηρ.89 **οὔτοι ῥᾴδιον τὰ τοιάδε φαύλως περαίνειν σπουδάσαντ' ἄνευ πόνου** (ἐκ τοῦ προχείρου, αὐτοσχεδίως, χωρὶς προσπάθειαν), 'Αριστφ.Σφ. 656 **λόγισαι φαύλως, μὴ ψήφοις, ἀλλ' ἀπὸ χειρός,** Πλάτ.Πολ.449C **καὶ λήσειν οἰηθῆναι εἰπὼν αὐτὸ φαύλως,** αὐτ.Θεαίτ.147C **φαύλως καὶ βραχέως ἀποκρίνασθαι·** **4)** κ. νεώτ. κακῶς, ἀθλίως, ἐλεεινῶς : Πλάτ.Νόμ.966Β **ὁ γὰρ ἰδὼν ταῦτα μὴ φαύλως μηδ' ἰδιωτικῶς,** αὐτ.Θεαίτ.173C **τοὺς .. φαύλως διατρίβοντας ἐν φιλοσοφίᾳ,** αὐτ. 'Επιστ.343D **φύσις . . πεφυκυῖα φαύλως,** Μέν.Σομ. 165 **φαύλως πράττειν,** Γαλ.6,443,5 **φαύλως κατεσκευασμένον·** || ὁμ. ἐπὶ ὑγείας, π. 'Ιππ.'Αφορ. 4245 **φαύλως ἔχω** (εἶμαι ἀσθενής)· **5)** μετὰ φαυλότητος βλ.λ., ἁπλῶς, ἁπλοϊκῶς, ἀκάκως, ἠπίως, ὄχι αὐστηρῶς : Πλάτ.Νόμ.876D **φαυλοτέρως ἂν πεπαιδευμένοι,** Ξεν.Οἰκ.13,4 **πῶς .. παιδεύεις; φαύλως, ἔφη, πάνυ.**

φαυόν 'Ησ. «ἀκανθῶδες φυτόν».

φαυοφόροι 'Ησ. «Αἰολεῖς, ἱέρειαι».

φαῦρος-α-ον τ. ἰσοδύν. τῷ φαῦλος· 'Ησ. «φαῦρος· κοῦφος»· πρβλ. φαυκρός, σαυκρός.

φαυσιβολῶ-έω μσν. ἐκπέμπω ἀκτῖνα, ῥίπτω φῶς, λάμπω, ἀκτινοβολῶ : Νικ.Χων.Χρον.12,6.

φαῦσιγξ-ιγγος (ἡ) (φαύζω) φυσαλλίς, φλύκταινα ἐξ ἐγκαύματος, **ἰδ. ἐπὶ τῶν σκελῶν** καὶ τῶν κνημῶν, γεν. φλύκταινα· Γαλ.'Ιππ.'Εξήγ.Γλωσσ.586 «**φαύσιγγες** κυρίως μὲν οἱ ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐν ταῖς κνήμαις ἐπανιστάμενοι κύκλοι ἐρυθροί· καταχρηστικῶς δὲ **καὶ** οἱ λοιποί», Πολυδ.7,110, 'Ησ. : 'Αριστφ.ἀπ.699· **2)** 'Ησ. «φαύσιγγες, **αἱ** ἐν ταῖς πτέρναις γινόμεναι ῥαγάδες».

φαυσίμβροτος-ον ἀ. φαεσίμβροτος βλ.λ. : Πίνδ. Ο 7,39 **φαυσίμβροτος δαίμων.**

φαῦσις-εως (ἡ) (φάω) μτγν. κ. μσν. φῶς, λάμψις· 'Ησ. «αὐγή, φέγγος, λαμπρότης», Εὐστ.1728,7 «φῶς, φέγγος»: Τζέτζ.'Ομ.'Αλλ.'Ιλ.Π 144 **φαῦσιν ἡλίου πυραυγῆ,** Εὐστ.Διον.Περ.589 **διὰ τὸ καθαρὸν τῆς φαύσεως χρυσοῦς εἶναι δοκεῖ ὁ ἥλιος·** **2)** φωτισμός : ΠΔ Γέν.1,15 **καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ** (ἐπὶ τῶν φωστήρων τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης), αὐτ.'Εξ.25,6 **ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν,** Βασ.1,70Β **ἀντὶ γὰρ τοῦ φωτισμοῦ τὴν φαῦσιν εἴρηκε.**

φαύσκω ἀντὶ φαύω, μ. ἐν ΕΜ κ. μ. ἐν συνθέσει, **δια-, ἐπι-, ὑποφαύσκω** κ. ἐν ἀναδιπλ. τ. πιφαύσκω.

φαῦσμα 'Ησ. «σπλάγχνα ἐκ σίτων πεποιημένα· καὶ αἱ ἀπαρχαὶ τῶν πεμμάτων» (πιθ. γρ.).

φαυστήριος (ὁ) μτγν. κ. μσν. ἐπίθ. **τοῦ** Διονύσου, ἐκ τῆς φωταγωγίας κατὰ τὰ ὄργια αὐτοῦ : Λυκόφρ.212 **δαίμων ἐνόρχης φηγαλεὺς φαυστήριος** (σχόλ. «ὁ Διόνυσος, ὅτι μετὰ λαμπάδων ἄγεται αὐτῷ τὰ μυστήρια»), Εὐστ.Πον.329,30 **ἐζήτουν ἀναδῦναι μὲν τοῦ ἔνδον ἀλαμποῦς, ἀνατεῖλαι δὲ οἷον φαυστήριος.**

φαῦστιγξ-ιγγος μτγν. ἀντὶ φαῦσιγξ βλ.λ.1)· ΕΜ 789, 52 «φαύστιγγες, οἱ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐν ταῖς κνήμαις σπίλοι» (ἐσφ. γρ. ἀντὶ φαύσιγγες).

φαύω (φάϝω) ἀρχ. τ. τοῦ φάω βλ.λ. π.'Ησ.,ΕΜ κ. Εὐστ.1728,7.

φαφλατάδικος-η-ο δημ. ὁ ἁρμόζων ἢ ἰδιάζων εἰς φαφλατὰν βλ.λ.

φαφλατᾶς (ὁ) δημ., τὸ θηλ. **φαφλατοῦ,** φλύαρος, μωρολόγος, ἀδολέσχης, πολυλογάς.

φαφλατάρω δημ. ἀ. φαφλατίζω βλ.λ.

φαφλατιά (ἡ) δημ. ἡ ἰδιότης τοῦ φαφλατᾶ· **2)** λόγοι ἰδιάζοντες ἢ ἁρμόζοντες **εἰς** φαφλατάν, φλυαρία, **πολυλογία.**

φαφλατίζω δημ. **ἀ.** φαφλατάρω, φλυαρῶ, μωρολογῶ.

φαφούτης (τό) δημ., τὸ θηλ. **-ούτα** κ. **-ούτισσα,** ὁ νωδός, ὁ ξεδοντιάρης.

φαφουτιάζω δημ. γίνομαι φαφούτης, ἀποβάλλω, χάνω τοὺς ὀδόντας μου.

φαφουτιαίνω δημ. ἀ. φαφουτιάζω βλ.λ.

φάψ-αβός (ἡ) κ. νεώτ. εἶδος ἀγρίας περιστερᾶς· πρβλ. φάβα : Αἰσχ.ἀπ.208,'Αριστλ.Ζ1 8,3,9,Λυκόφρ.580 **οἰνοτρόπους Ζάρηκος ἐκγόνους φάβας,** 'Αθήν.9,394 Α κ.Β· || νεώτ. ζῳολ. εἶδος τοῦ γένους τῆς περιστερᾶς τῆς οἰκογεν. τῶν **περιστεριδῶν.**

φάω παράλλ. τ. τοῦ φαέθω, φέγγω, λάμπω, φωτίζω, ἐν τῇ μτχ. φῶντα· Ἡσ. «λάμποντα»· κ. ἐπ. ἀόρ. β' πέφη· Ἡσ. «ἐφάνη» : Ὀδ.Ξ 502 **φάε δὲ χρυσόθρονος Ἠώς.**

φαωτός-ή-όν Ἐπιγρ. ὁ λευκόφαιος : **τὰν δὲ παχεῖαν χλαῖναν φαωτὰν εἶμεν.**

φαῶφι (ὁ) μτγν. ἢ φαωφί ὀνομασία τοῦ δευτέρου μηνὸς τῶν Αἰγυπτίων, ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸ μεταξὺ 28ης Σεπτεμβρίου καὶ 27ης Ὀκτωβρίου χρονικὸν διάστημα : Πλούτ.Ἠθ.372Β **τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος τοῦ Φαωφί,** Ἰουλ.Αἰγ.ΑΠ 9,383 **ἰχθυβόλοισι Φαωφὶ φέρει πανδήμιον ἄγρην,** Σχόλ.Ἄρατ.462 **τῷ Φαωφὶ παύεται ὁ Νεῖλος, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Ὀκτώβριος.**

φεβλάριος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ μὴν Φεβρουάριος βλ.λ.

φέβομαι ποι. παθ. ἐν χρ. μ. κτ. ἐνεστ. κ. παρατ., φοβοῦμαι, φεύγω πεφοβημένος, τρέπομαι εἰς φυγήν : Ἰλ.Ε 527 **μένον ἔμπεδον οὐδ' ἐφέβοντο.** αὐτ.Θ 107 **ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι,** αὐτ.342 **οἱ δὲ φέβοντο,** αὐτ.Ο 345, Ὀδ.Χ 299 **οἱ δ' ἐφέβοντο κατὰ μέγαρον βόες ὣς ἀγελαῖαι,** Ἀπολλ.Ρ 2,1056 **αἱ δὲ φέβοντο τηλοῦ·** ‖ μτ. αἰτ. τρέπομαι εἰς φυγὴν ἐνώπιόν τινος : Ἰλ.Ε 232 **εἴ περ ἂν αὖτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν.**

φεβρουαριανός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν μῆνα Φεβρουάριον ἢ ὁ κατὰ τὸν Φεβρουάριον γινόμενος : **φεβρουαριανὴ ἐπανάστασις.**

φεβρουάριαι καλάνδαι (αἱ) μτγν. αἱ καλάνδαι τοῦ Φεβρουαρίου : Πλούτ.Γάλβ.24 **ἕκτῃ γὰρ ἀνῃρέθησαν, ἣν ἄγουσι Ῥωμαῖοι πρὸ δεκαοκτὼ καλανδῶν Φεβρουαρίων.**

φεβρουάριος (ὁ) (λατ.) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. **Φλεβάρης** ὁ δεύτερος μὴν τοῦ Ἰουλιανοῦ καὶ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου, ἔχων ἡμέρας 28 καὶ κατὰ τὰ δίσεκτα ἔτη 29 : Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,32, Πλούτ.Ρωμ.21 **τὰ δὲ Λουπερκάλια τῷ μὲν χρόνῳ δόξειεν ἂν εἶναι καθάρσια· δρᾶται γὰρ ἐν ἡμέραις ἀποφράσι τοῦ Φεβρουαρίου μηνός, ὃν καθάρσιον ἄν τις ἑρμηνεύσειε,** αὐτ.Νομ.18.

φεγατέλλη (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος **μαρχαντιοειδῶν** βρυοφύτων.

φεγγαῖος-α-ον ὁ λάμπων : Αἰν.Τακτ.10 (ἀμφ. γρ.).

φεγγαράκι (τό) δημ. ὑποκορ. τοῦ φεγγάρι βλ.λ.: δ. τραγ. **φεγγαράκι μου λαμπρό,) φέγγε μου νὰ περπατῶ,** δ.δίστ. **τὸ φεγγαράκι ρώτησε καὶ τ' ἄστρη νὰ σοῦ ποῦνε.**

φεγγαρένιος-ια-ιο δημ. κ. **φεγγαρήσιος-ια-ιο** ὁ τοῦ φεγγαριοῦ, ὁ σεληνιακός, ἄ. φεγγαριάτικος.

φεγγάρι (τό) μσν. κ. δημ. ἡ σελήνη : Διγεν. Ἀκρ.259 **τὰ μάτια της ἦσαν ἥλιος, τὰ φρύδια της φεγγάρι,** αὐτ.1771 **ὀφρύδια κατάμαυρα, κυρτὰ ὡσὰν φεγγάρι,** αὐτ.2587 **στὴν χάσιν . . τοῦ φεγγαριοῦ** (κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τῆς σελήνης), Ἐρωτόκρ.2,309 **εἶχε φεγγάρι λαμπιρὸ καὶ στρογγυλὸ γεμάτο,** Σολωμ.Λάμπρ.25,3 **εἶναι νύκτα γλυκιά, καὶ τὸ φεγγάρι δὲ βγαίνει νὰ σκεπάσῃ ἄστρο κανένα,** Βαλαωρ.Βράχ.Κῦμα 24 **τοῦ φώτιζαν τὸ μέτωπο, σχισμένα ἀπὸ ρυτίδες, | τοῦ φεγγαριοῦ, ποὺ 'ταν χλωμό, μισόσβηστες ἀχτίδες,** Ἐφταλ.Ἐκλ.Σελ.101 **τώρα ποὺ ἡ νύχτα πύκνωσε καὶ γέρνει τὸ φεγγάρι, - στὴ γέμιση τοῦ φεγγαριοῦ, - γεμάτο ἢ ὁλόγιομο φεγγάρι** (ἡ πανσέληνος), παροιμ. **ὀρθὸ φεγγάρι, δίπλα γεμιτζής· δίπλα τὸ φεγγάρι, ὀρθὸς ὁ γεμιτζής** (ὁσάκις ἡ σελήνη φαίνεται ὀρθία ἐν τῷ οὐρανῷ, ἐπικρατεῖ γαλήνη καὶ ἑπομένως ὁ ναυτικὸς δύναται νὰ κοιμηθῇ ἥσυχος, ἀντιθέτως δὲ ἐπικρατεῖ ἢ ἐπίκειται τρικυμία, ὅταν αὕτη φαίνεται κεκλιμένη)· ‖ μον. δημ. ὡς προσωποποιημένη θεότης : Ἐρωτόκρ.3,1457 **κι' ἀμνόγω του στὸν Οὐρανό, στὸν Ἥλιο, στὸ Φεγγάρι·** 2) τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, τὸ σεληνόφως : Παλαμ.Ὕμν.Ἀθην.Μάτ.Ψυχ.91,1 **ὁ Παρθενώνας μὲ φεγγάρι | τὴ νύχτα ἐδῶ | νικάει στὴ δόξα καὶ στὴ χάρη | τὸν οὐρανό, - ὑπέροχο φεγγάρι ἀπόψε·** 3) σεληνιακὴ περίοδος, σεληνιακὸς μήν : **ἔχω φεγγάρια νὰ σὲ ἰδῶ καὶ νὰ σὲ συναντήσω** (πολὺν καιρόν)· ‖ φρ. **ἔχει τὰ φεγγάρια του** (ἔχει ἰδιοτροπίες, λόξες).

φεγγαριάζομαι δημ., ἀόρ. (ἐ)φεγγαριάστηκα, παθ. μτχ. παρακ. **φεγγαριασμένος,** ὑφίσταμαι τὴν κακὴν ἐπίδρασιν τῆς σελήνης, τοῦ φεγγαριοῦ, ἰδ. ἐπὶ κυνῶν, ὅταν τρώγωσι χλόην· 2) πάσχω ἐκ σεληνιασμοῦ, εἶμαι ἐπιληπτικός· 3) ρηματ. π. φεγγάριασμα.

φεγγάριασμα (τό) δημ. ἡ κακὴ ἐπίδρασις τῆς σελήνης, τοῦ φεγγαριοῦ· 2) ἡ νόσος ἴκτερος, προκαλουμένη, ὡς πιστεύεται, ἐκ τῆς κακῆς ἐπιδράσεως τῆς σελήνης, ἄ. ἡλιάκρουγμα.

φεγγαριάτικος-η-ο δημ. ὁ σεληνιακός, **ἄ.** φεγγαρήσιος· 2) μτφ. ὁ ἔχων ἰδιοτροπίας, ὁ ἀνισόρροπος ὡς ὁ σεληνιαζόμενος· 3) τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **φεγγαριάτικα** ὡς οὐσ. ἰδιοτροπίαι, παραξενιές, λόξες : φρ. **ἄ(φ)σ' τὰ φεγγαριάτικα.**

φεγγαρίζω δημ. ἐκπέμπω ὠχρόν, χλωμὸν φῶς, οἷον τῆς σελήνης· 2) μτφ. ἀφήνω νὰ διαφαίνεταί τι ἀμυδρῶς δι' ἐμοῦ, εἶμαι ἢ γίνομαι ἡμιδιαφανής· 3) ὁμ. μτφ. ἐπὶ προσ., γίνομαι, καθίσταμαι οἱονεὶ διαφανὴς **ἐκ τῆς ἐπισχέσεως, τῆς ἀδυναμίας,** ἄ. φέγγω, γίνομαι φανάρι.

φεγγάριον (τό) μτγν. κ. μσν. ἡ σελήνη, **τὸ φεγγάρι** : Μεθόδ.1333, Δουκάγγ.1669.

φεγγαροκατέβατος-η-ο σημ. ὁ οἱονεὶ ἐκ τῆς σελήνης καταβάς : Θεοτ.Κ μτφρ.Τρικυμία Σαίξπηρ (0) **δὲν εἶσαι οὐρανοκατέβατος; φεγγαροκατέβατος, σὲ βεβαιώνω.**

φεγγαρόλαμπρος-η-ο δημ. ὁ λαμπρὸς ὡς ἡ σελήνη, σὰν τὸ φεγγάρι.

φεγγαρόλουστος-η-ο δημ. ὁ οἱονεὶ ἐν τῷ φωτὶ τῆς σελήνης λουόμενος· πρβλ. φεγγαροντυμένος : **φεγγαρόλουστη βραδιά.**

φεγγαροντυμένος-η-ο δημ. μτφ. ὁ λαμπρῶς ὑπὸ τῆς σελήνης φωτιζόμενος : Σολωμ.Κρητ.20 **κι ὀμπρός μου ἰδοὺ ποὺ βρέθηκε μιὰ φεγγαροντυμένη.**

φεγγαροπρόσωπος-η-ο δημ. ὁ ἔχων πρόσωπον στρογγύλον καὶ λαμπρὸν ὡς ἡ πανσέληνος : Ἐφταλ. Ἐκλ.Σελ.101 **ἔβγα, φεγγαροπρόσωπη, στὸ παραθύρι σου.**

φεγγαροστολισμένος-η-ο δημ. μτφ. φεγγαροντυμένος βλ.λ. : Σολωμ. Ἑλ.Παλ. Σχεδίασμ.2,19 **ὁ υἱός σου κρίνος μὲ δροσιὰ φεγγαροστολισμένος.**

φεγγαροφώτιστος-η-ο δημ. ὁ ὑπὸ τῆς σελήνης λαμπρῶς φωτιζόμενος.

φεγγαρόφωτος-η-ο δημ. ἄ. φεγγαροφώτιστος βλ.λ.· ‖ τὸ οὐδ. **φεγγαρόφωτο** ὡς οὐσ. τὸ φῶς τῆς σελήνης, τὸ σεληνόφως.

φεγγαρόψαρο (τό) δημ. **ὁ ἰχθὺς** ὀρθαγορίσκος βλ.λ.2).

φεγγίτης (ὁ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ σεληνίτης βλ.λ. : Πλίν.Φ) 36,22,46, ΨΧρυσ.8,664C **ἵνα τὸν φεγγίτην λίθον, ὡς ἐνόμιζον, τῇ ἀπιστίᾳ σκοτίσωσιν·** ‖ νεώτ. ὀρυκτολ. ἡ πλουσιωτέρα εἰς διοξίδιον πυριτίου παραλλαγὴ τοῦ μοσχοβίτου βλ.λ.2)· 2) μσν., νεώτ. κ. δημ. κυκλοτερὲς ὀρθογώνιον ἢ ἐλλειψοειδές, συνήθ. ὑαλόφρακτον τῆς στέγης ἢ τοῦ ἄνω μέρους τοίχου, δι' οὗ εἰσέρχεται τὸ φῶς τῆς ἡμέρας εἰς δευτερεύοντα διαμερίσματα οἰκοδομῆς· Τζέτζ.Λυκόφρ.98 «σαλάμβαι οἱ φανόπαι, ἤτοι οἱ φεγγῖται ἰδιωτικῶς, παρὰ τὸ σέλας δι' αὐτῶν βαίνειν»· ‖ νεώτ. κ. δημ.συνεκδ. τὸ ἄνωθεν τῶν παραθυροφύλλων ὑαλόφρακτον πλαίσιον τῶν παραθύρων, τὸ ἀνοῖγον **χωριστά.**

φεγγοβολή (ή) δημ. ἡ φεγγοβολία : Σολωμ.Ἔθν. Ὕμν 94 ἀ | τὸ φῶς ποὺ σὲ στολίζει, | σὰν ἡλίου φεγγοβολή, Παλαμ.Ὕμν.Ἀθην.Μάτ.Ψυχ.92 ξεχνῶ τὴν ψεύτικη τοῦ κόσμου φεγγοβολή.

φεγγοβόλημα (τό) δημ. ἡ ἐκπομπὴ φέγγους, φεγγοβολία.

φεγγοβολία (ἡ) νεώτ., δημ. φεγγοβολιά ἡ ἐνέργεια τοῦ φεγγοβολεῖν, ἡ ἐκπομπὴ φέγγους, φωτός, φωτοβολία, ἀκτινοβολία, μαρμαρυγή : Παλαμ.Περ. Χαιρ.177 ρίχνει τ' ἀστέρι τοῦ Καιροῦ χλωμὴ φεγγοβολιά, αὐτ.Ὕμν.Ἀθην.Μάτ.Ψυχ.96.

φεγγόβολος-η-ο δημ. ὁ φεγγοβολούμενος, ὁ οἱονεὶ ἀπαστράπτων ἐκ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ προσπίπτοντος φωτός : Παλαμ.Περ.Χαιρ.83 λόγια κι ἔργα μου σὰν τῶν ἀγρῶν τὰ κρίνα, | προφητικά, φεγγόβολα, Γρυπ.Σκ.Τερρ.9.

φεγγοβόλος-ον μτγν., μσν., νεώτ. κ.δημ. ὁ φεγγοβολῶν, ὁ ἐκπέμπων φέγγος, ὁ φωτοβόλος, ὁ ἀκτινοβόλος, ὁ λάμπων, ὁ φωτεινός : Ἰω.Χρυσ.8,41, Πρόδρ.Ἐπιστ.15, Εὐστ. ἐν Maji Spicil. Rom.5,329, Παλαμ.Ὕμν.Ἀθην.Μάτ.Ψυχ.92 ὁ Παρθενώνας φεγγοβόλος, - φεγγοβόλο ἀστέρι.

φεγγοβολῶ-έω μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. φεγγοβολάω βάλλω, ἐκπέμπω φέγγος, φῶς, φέγγω ἰσχυρῶς, ἀκτινοβολῶ, φωτοβολῶ, λάμπω, λαμποκοπῶ : Μαν.4,527 ὁππότε .. μέγα φεγγοβολῶσι ζῳδίοις κατὰ χῶρον ἀνάστερον, Ζωναρ.Λεξ.932 ἤστραπτεν ὁ ἀδάμας λίθος καὶ ἐφεγγοβόλει ἀκτῖνας ἐκπέμπων, Σολωμ.Λάμπρ.32 φεγγοβολώντας | ἡ ἀναλαμπὴ τοῦ φεγγαριοῦ κοντά της· **2)** βάλλω διὰ τοῦ φωτός : Μαν.4,367 ἀστὴρ Ἄρεως ἀκτῖσι Σελήνην φεγγοβολῶν· **3)** ρηματ. π. φεγγοβόλημα, -βολία, φεγγόβολος, φεγγοβόλος.

φεγγοειδής-οῦς-ές ὁ ὅμοιος πρὸς φέγγος : Hesych.Centur.1017D φεγγοειδῆ καὶ ἀστεροειδῆ νοήματα.

φεγγοκάτοχος-ον μτγν. ὁ κατέχων φέγγος : Κλήμ.Ρώμ.1461 (ἔκδ. Mi.).

φέγγος-ους (τό) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. γεν. φῶς, λάμψις : Ὕμν.Δήμ.279 τῆλε δὲ φέγγος ἀπὸ χροὸς ἀθανάτοιο λάμπε θεᾶς, Πίνδ.Π 9,97 λαμπρὸν φέγγος ἔπεστιν· ‖ εἰδ. ὡς τὸ φάος, φῶς, τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, μτ. ἢ ἄνευ προσδιορισμοῦ : Αἰσχ.Πέρσ.377 φέγγος ἡλίου, αὐτ.Ἀγ.1577 ὦ φέγγος .. ἡμέρας, Σοφ.Τρ.606 μηδ' ὄψεταί νιν μήτε φέγγος ἡλίου, αὐτ.Αἴ.673, Εὐρ.Ἀλκ.722 τὸ φέγγος τοῦτο τοῦ θεοῦ, αὐτ.Ἠλ.766,αὐτ.Ἰκ.990 τί φέγγος .. ἐδίφρευε τόθ' ἅλιος, αὐτ.ΙΑ 1507,Ξέν.Κυν.10,7 ὅπως εἰς τὸν κόλπον αἱ αὐγαὶ τοῦ φέγγους ἐνέχωσιν· ‖ φρς φέγγος ἰδεῖν - προσιδεῖν κτλ., ἰδεῖν τὸ φῶς, ἐλθεῖν εἰς τὸν κόσμον, γεννηθῆναι : Πίνδ.Π 4,111,Βακχ.Ἐπίνικοι 5,160,2(Blass.) μηδ' ἀελίου προσιδεῖν φέγγος, π. Σοφ.Τρ.1144 ὄλωλα, φέγγος οὐκέτ' ἔστι μοι, Εὐρ.Ὀρ 954 ὡς δεῖ λιπεῖν σε φέγγος· ‖ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς ἡμέρας : Εὐρ.Ἑκ.32 τριταῖον ἤδη φέγγος αἰωρούμενος, αὐτ.Ἐπιγρ.π.Ἀθήν.2,61C συναίμους ἐν ταὐτῷ φέγγει μοιραδίῳ φθιμένους· ‖ ὁμ. π. Αἰσχ.Ἀγ.504 δεκάτῳ σε φέγγει τῷδ' ἀφικόμην ἔτους (κατὰ τὸ δέκατον ἔτος)· **2)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἰδ. τὸ διάχυτον ἢ ὠχρὸν ἢ ἀμυδρὸν φῶς τῆς σελήνης ἢ τῶν ἄστρων· Ἡσ. «φῶς ἡμέρας, φέγγος σελήνης» : Πλάτ.Πολ.508C τὸ ἡμερινὸν φῶς .. νυκτερινὰ φέγγη, Ξεν.Κυν.5,4 ὅταν ᾖ πανσέληνος .. χαίροντες τῷ φέγγει, ΚΔ Ματθ.24,29 ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, αὐτ.Μάρκ.13,24, Μαυρίκ.Στρατηγ.9,2 ἐν πανσελήνῳ ἢ ἐπαρκοῦντος τοῦ φέγγους τῷ διαστήματι τῆς ὅλης πορείας, Ἐρωτόκρ.2,310 εἶχε φεγγάρι λαμπιρὸ καὶ στρογγυλὸ γεμάτο, | κι ἕνα δεντρὸ πολλὰ ξερὸ στὸ φέγγος ἀποκάτω· ‖ θ αὐτὴ ἡ σελήνη, τὸ φεγγάρι· Ἡρῳδιαν.Ἐ.Β. 122 «σελήνη τὸ φέγγος», Κύρ. «σελήνη τὸ φέγγος, ἥτις μετὰ τῶν ἄστρων ἐτάχθη φωτίζειν τὴν νύκτα»· ‖ τὸ φέγγος τοῦ γάλακτος ὁ γαλαξίας : Ἀριστλ.Μετ.1,8,18· **3)** τεχνητὸν φῶς, οἷον λαμπάδος, πυρσοῦ κτλ. : Αἰσχ.Εὐμ.1022 φέγγει λαμπάδων, αὐτ.1029 φέγγος .. πυρός, αὐτ.Χο.1037, Ἀριστφ.Βάτρ.455 μόνοις γὰρ ἡμῖν ἥλιος καὶ φέγγος ἱλαρόν ἐστιν, Ξεν.Συμπ.1,9 ὅταν φέγγος τι ἐν νυκτὶ φανῇ πάντων προσάγεται τὰ ὄμματα, Διον.Ἀλ.Ρωμ.5,42 φέγγος λαμπτήρων, ΚΔ Λουκ.11, 33 οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρύπτην τίθησιν .. ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν· ‖ κτ. πληθ. φέγγη πυρά : Πλούτ.Κάμ.25 τοῖς φέγγεσι καὶ τῷ θορύβῳ τεκμαιρόμενος, ἐβάδιζε, αὐτ.Ἀλέξ.31· **4)** νεώτ. ἐπὶ φάρων, ἡ εἰς φωτιστικὰς μονάδας μετρουμένη ἔντασις τοῦ φωτὸς αὐτῶν· **5)** κ. δημ. τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν, ὅρασις : Εὐρ.Ἑκ.368 ὀμμάτων .. φέγγος, αὐτ.1068 ὀμμάτων .. τυφλὸν .. φέγγος, αὐτ.1035 τυφλοῦμαι φέγγος ὀμμάτων τάλας, Θεόκρ.24,75 ναὶ γὰρ ἐμὸν γλυκὺ φέγγος ἀποιχόμενον πάλαι ὄσσων, - ἔχασε τὸ φέγγος του· **6)** μτφ. τέρψις, χαρά, εὐφροσύνη, ὑπερηφανία, δόξα, τιμή : Πίνδ.Π 8,97 λαμπρὸν φέγγος ἔπεστιν ἀνδρῶν καὶ μείλιχος αἰών, αὐτ.Ν 3,64 τηλαυγὲς ἄραρε φέγγος Αἰακιδᾶν, αὐτ.4,12, αὐτ.9,42, αὐτ. Ο 2,62 πλοῦτος .. ἐτυμώτατον ἀνδρὶ φέγγος, Αἰσχ.Ἀγ.602 τί γὰρ γυναικὶ τούτου φέγγος ἥδιον δρακεῖν, Ἀριστφ.Ἱππ.1319 ὦ ταῖς ἱεραῖς φέγγος Ἀθήναις, αὐτ.Πλ.640, Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 7,6 μουσῶν φέγγος Ὅμηρον, Ἀγαθ.αὐτ.7,614 πάτρης φέγγεα, Ἰωσὴφ ἐν ASS Ἰουνίου 3,96B· ὁμ. φέγγος ὀπώρας : Πίνδ.ἀπ.118· ‖ ὁμ. μτφ. : Πλάτ.Φαῖδρ.250B δικαιοσύνης μὲν .. καὶ σωφροσύνης, καὶ ὅσα ἄλλα τίμια ψυχαῖς, οὐκ ἔνεστι φέγγος οὐδὲν ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασιν, Φίλ.1,46,47 φέγγος τῆς ἀρετῆς, Πλούτ.Ἠθ.792A ἐκεῖνο τῆς ψυχῆς .. τὸ φέγγος, Πλωτῖν.30,14 (Creuz.) τὸ τῶν ἀρετῶν φέγγος, Μηναῖ.3,6 Ὄρθρ.Ὠδ.5 λαμπάδες ὤφθητε μυστικαὶ φέγγει εὐσεβείας τὰς ψυχὰς τῶν εὐσεβῶν σελαγίζουσαι.

φεγγοτόκος-ον μτγν. ὁ γεννῶν, ὁ παράγων φέγγος, φῶς : Ἐπιφάν.2,286D οὐρανοὺς τοὺς φεγγοτόκους ἀνοίξας.

φεγγρίζω δημ. κ. φαγγρίζω, ἀόρ. (ἐ)φέγγρισα, κ. (ἐ)φάγγρισα, φεγγαρίζω βλ.λ.2)· **2)** ρηματ.π. φέγγρισμα, κ. φάγγρ-, φεγγριστὸς κ. φαγγρ-.

φέγγρισμα (τό) δημ. κ. φάγγρισμα τὸ νὰ φεγγρίζῃ, φεγγαρίζῃ τι.

φεγγριστὸς-ή-ό δημ. κ. φαγγριστὸς ὁ ἡμιδιαφανής.

φέγγω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. ἔφεγξα, δημ. ἔφεξα, μτβ. ρίπτω φῶς ἐπί τινος, φαίνω, φωτίζω· Ἡσ. «φέγγουσαν· λαμπρύνουσαν» : Παλαμ. Ὕμν.Ἀθήν.Μάτ.Ψυχ.78 τὸ βραδινό μας τὸ λυχνάρι | ποὺ θὰ μᾶς φέγγῃ μέσ' στὸ σπίτι, φρ. φέξε μου καὶ γλίστρησα (εἰρων. ἐπὶ τῶν ὀφὲ ζητούντων ἢ λαμβανόντων βοήθειαν· θθ. ἐπὶ ἀδυνάτου θεραπείας ἢ μεταβολῆς καταστάσεως ἢ ἀποτροπῆς κινδύνου ἢ συμφορᾶς)· κ. παθ. : Ἀριστφ. Βάτρ.344 φλογὶ φέγγεται δὲ λειμών· ‖ δημ. φρ. τοῦ 'φεξε (συνέβη εἰς αὐτὸν καλὸν ἀνέλπιστον καὶ ἀπροσδόκητον)· **2)** ἀμτβ. κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐκπέμπω, ἐκχέω φῶς, εἶμαι φωτεινός, λάμπω : Αἰν.Τακτ.26 ὁ λαμπτὴρ φεγγέτω, Ἀπολλ.Ρ 4,1714 αὐτίκα δ' ἠὼς ἔφεγγεν ἀνερχομένη, Ἰώσ.ΑΙ 3,8,3, Ἐρωτόκρ.4,169 ἐκείνη ἡ λαμπιρὴ φωτιά, ποὺ φέγγε σὰν ἡμέρα, αὐτ.637, αὐτ.1,51, - δὲ φέγγει ἡ λάμπα σας, - ἀρχίζει νὰ φέγγῃ ἡ ἡμέρα, - ἔφεξε ἡ αὐτή, φρ. ὄμορφος εἶσαι μὰ δὲ φέγγεις (συνήθ. ἐπὶ παρεμβαίνοντος μεταξύ τινος καὶ τῆς λυχνίας καὶ ἐμποδίζοντος αὐτὸν νὰ βλέπῃ, ἀντὶ

τοῦ φύγε ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ φῶς, κ. μτφ. ἐπὶ ἀξέστου ἐπιδεικνυομένου)· || κ. τριτοπροσ. **φέγγει** ὑποφώσκει, γίνεται ἡμέρα, ξημερώνει : **θὰ φύγωμε πρὶν φέξῃ,-μόλις ἄρχιζε νὰ φέγγῃ**· **3)** δημ. ἀντὶ φεγγαρίζω βλ.λ.ς : **ἔφεξε ἀπὸ τὴν πεῖνα - ἀπὸ τὸν ἔρωτα - ἀπὸ τὴν ἀρρώστια** (ἔγινε κάτισχνος)· **4)** ρηματ.π. φέξη, φέξιμο.

φεγγώδης-ους-ες μτγν. ὁ φέγγων, ὁ λάμπων, ὁ λαμπρός, ὁ ἀκτινοβόλος : Γρηγ.Ναζ.1,720A **φεγγώδης** Ἰησοῦς, **καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.**

φεδέρατος-η-ον Ἐπιγρ. μτγν. κ. **φιδέρατος κ.** φοιδέρατος ὁ ὁμόσπονδος.

φεδυντής (ὁ) Ἐπιγρ. ἀ. φαιδυντὴς βλ.λ.

φέϊγ - βολάν (τὸ) (γαλλ.) νεώτ. κ. δημ. **ἄκλ.** ἔντυπον μονόφυλλον χάρτου περιέχον διαφήμισιν καὶ διονεμόμενον ἀνὰ τὰς ὁδούς.

φειδάλφιτος-ου (ὁ) λεξ. κυρ. ὁ φειδόμενος τῶν ἀλφίτων, ὁ οἰκονομῶν τὰ πρὸς τὸ ζῆν, κ. γεν. φειδωλός, φιλάργυρος, οἰκονόμος· Φρύν. π. AB 69,32· κ. ἐπίρρ. -**φίτως**· Σουίδ. «**ἐκ τοῦ ἄλφιτον**· **ὃ** ἐστι πεφεισμένως τῶν ἀλφίτων».

φειδαλφιτῶ-έω λεξ. φείδομαι τῶν ἀλφίτων· Φρύν.π.AB 69,32 «φειδαλφιτεῖν, τὸ φείδεσθαι τῶν ἀλφίτων, οἷον τροφῆς καὶ σιτίων», Ἡσ. «φειδαλφιτῆσαι, φειδωλὸν περὶ τὰ ἄλφιτα γενέσθαι».

φειδασμός (ὁ) μτγν. ἡ φειδωλία, ἡ οἰκονομία : Λιβάν.4,833,20 καὶ **τότε με μόνον ἡ γαστὴρ οὐ ποθεῖ· ἣν δὲ ἄστει, φειδασμὸν αὐτῇ παρέχω τὰς τροφάς** (ἐσφ.γρ. φεῦ δασμόν).

φειδέομαι Ἰων. φείδομαι βλ.λ.:Εὐσ.π.Στοβ.130,33.

φειδι (τὸ) δημ. κ. παράγ. ἀντὶ φίδι κττ. βλ.λ.ς.

φειδιακός-ή-όν δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν περιφανέστατον τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων γλυπτῶν Φειδίαν : Παλαμ.Περ.Χαιρ.84 **εἰκόνας** φειδιακῆς ἐσὺ γαλήνης, **- φειδιακὴ τέχνη.**

φειδίτειον (τὸ) ἀ. φειδίτιον βλ.λ.

φειδίτης (ὁ) μτγν. ὁ μετέχων, ὁ ἀποτελῶν μέλος φειδιτίου, ὁ ἐν φειδιτίῳ σιτούμενος : Ἀθήν. 4,140C **ὄντα οἷον ἐπιχορηγήματα τοῦ συντεταγμένου τοῖς φειδίταις αἴκλου** (δ.γρ. ἀντὶ φιδίταις).

φειδίτιον (τὸ) ἀ. φιλίτιον βλ.λ., συνηρ. κτ. πληθ. τὰ συασίτια παρὰ Σπαρτιάταις : Ἀριστλ.Ρητ.3,10 (δ.γρ. φιδίτια ἢ φιλίτια).

φείδομαι κ. μσν. κ. νεώτ., παρατ. **φείδοντο** (ἄνευ αὐξήσεως, Σοφ.Ἠλ.716 μτ. δίφθογγον ἐν τέλει τοῦ προηγουμένου στίχου), μέλλ. **φείσομαι** (Ἀριστφ. Ἀχ.312) κ. ἐπ. **πεφῑδήσομαι** (Ἰλ.Ο 215), ἀόρ. α' **ἐφεισάμην** (ἀττ.), ἐπ. γ' ἑν. **φείσατο** (Ἰλ.Ω 236), κτ. ἐπ. ἀναδίπλ. ἀόρ. β' **πεφῑδόμην**, ἐν χρ. π.Ὁμ. ἐν τῇ εὐκτ. **πεφῑδοίμην** (Ὀδ.Ι 277), **πεφίδοιτο** (Ἰλ.Υ 464), ἀπαρφ. **πεφιδέσθαι** (Ἰλ.Φ 101), μτχ. παρακ. **πεφεισμένος** (Λουκ., Δίων Κ), ἐπ. προστ. **πεφίδησο** (Ἐπιγρ.), μτχ. **πεφιδημένος** (Νόνν.Δ 12,392), ἐν ἀναφ. πρὸς πρόσ. ἔχω ὑπέρ τινος φειδώ, ἤτοι πρόνοιαν, ἀνασκοπήν, μέριμναν, ἐπιμελοῦμαι τῆς διατηρήσεως, τῆς συντηρήσεως, τῆς διαφυλάξεώς τινος, ἀπέχω τῆς ἐνεργείας ἐναντίον τινός, δθ. ἀφήνω ἀπείρακτον, δὲν βλάπτω, δὲν καταστρέφω τινά, κ.συνεκδ. εὐσπλαγχνίζομαι, οἰκτίρω τινά, τὸν συμπονῶ, μτ. γενικ.· Ἡσ. «φείδεσθαι, ἐλεεῖν»· πρβλ. φειδώ (ἑρμ. Φώτ.) : Ἰλ.Φ 101, αὐτ.Ω 158 **πεφιδήσεται ἀνδρός,** Ὀδ.Ι 277 **πεφιδήμην οὔτε σεῦ οὔθ' ἑτάρων,** Αἰσχ.Ἑπτ.412 **ἀνδρῶν, ὧν Ἄρης ἐφείσατο,** Σοφ.Αἴ.844 **μὴ φείδεσθε στρατοῦ,** Εὐρ. Μήδ.1057 **φεῖσαι τέκνων,** Ξεν.ΚΠ **οὐδὲν φειδόμενοι αὐτῶν οὔτ' ἐν πόνοις, οὔτ' ἐν κινδύνοις,** Πλάτ.Ἀπολ.31A **ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ μου,** αὐτ.Φίλ.15E, ΠΔ Γέν.19,16 **ἐν τῷ φείσασθαι Κύριον αὐτοῦ,** ΚΔ Ρωμ.8,32 **τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο,** Πλούτ.Γάλβ.26 **διεκελεύετο φείδεσθαι τοῦ αὐτοκράτορος,** Δίων Κ 618,33, Ἡρωδιαν. Ἱστ.7,10,1 **ἐγὼ δὲ φείσομαι μὲν ὑμῶν ὡς μὴ φονεῦσαι,** Λιβάν.5,392,5, Πάπ. **οὐκ ἐφείσατο ἡμῶν,** **-δὲν φείδεται τοῦ στρατοῦ - τῶν ὑπηρετῶν του, -φείσθητι τῶν τέκνων του**· || ὁμ. κ. περὶ τῶν εἰς προσ. ἀνηκόντων ἢ ἰδιαζόντων, ψυχῆς, ζωῆς, δυνάμεων, προσόντων κττ. : Τυρτ.7(8),14 **περὶ παίδων θνῄσκομεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι,** Σοφ.Φιλ. 749 **μὴ φείσῃ βίου** (μὴ λυπηθῇς τὴν ζωήν σου), αὐτ.115 **φείδου μηδέν, ὧν περ ἐννοεῖς** (ἑρμ. Βερναρδ.Γρηγ. «μὴ λυπᾶσαι διόλου (νὰ κάμνῃς) ὅσα ἔχεις εἰς τὸν νοῦν σου), Εὐρ.Ἡρ.1146, Δημ.1394 **οὐδὲ τῆς ψυχῆς ἐφείσαντο,** Ἐπιγρ. **οὐδενὸς φεισάμενος οὔτε τῶν πρὸς τοὺς πολείτας** (sic) **δικαίων,** Μηναῖ.3,2 Ὄρθρ.Ὠδ.3 **τῆς σαρκὸς μὴ** φεισάμενος, **- δὲν φείδεται κόπων** καὶ θυσιῶν, **- οὐδεμιᾶς δαπάνης ἐφείσθη**· || κ. ἀναφ. πρὸς ζῷα, δὲν ἐξοντώνω, δὲν βλάπτω, συνεκδ. ἔχω μέριμναν, ἐπιμέλειαν ὑπὲρ αὐτῶν : Ἰλ.Ε 202 **ἵππων φειδόμενος,** Ἀριστφ.Ὄρν.987 **φείδου μηδέν, μηδ' αἰετοῦ ἐν νεφέλῃσι,** ΚΔ Πράξ.20,29 **μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου** (μτφ.)· || ὁμ. κ. ἀναφ. πρὸς πράγμ., ἐπιμελοῦμαι τῆς διατηρήσεως, δὲν κάμνω ὑπέρμετρον ἢ μεγάλην χρῆσιν πράγμ. τινος : Πίνδ.Ι 5(6),33 **οὐ φείσατο . . νευρᾶς Ἡρακλέης, - φείδεται τῶν χρημάτων του - τῶν βιβλίων του**· || ὁμ. κ. περιληπτ. ἐπὶ προσ. ἅμα καὶ πραγμ. ἐν ταῖς ὡς ἄνω σημ. : Ἰλ.Ο 215 **Ἰλίου . . πεφιδήσεται,** Ἡρ.8,68,1 **φείδεο τῶν νεῶν μηδὲ ναυμαχίαν ποιέο,** ΚΔ Πέτρ.2,2,25 **ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο,- δὲν ἐφείσθη τῆς πόλεως**· || κ. ἐμπροθ. (ἐπί τινι, τινα, περί, ὑπέρ, ἀπό τινος) : ΠΔ Ἱερ.15,5 **τίς φείσεται ἐπὶ σοὶ Ἰερουσαλήμ ;,** αὐτ.21,7, αὐτ.28,3 **καὶ μὴ φείσησθε ἐπὶ τοὺς νεανίσκους αὐτῆς,** αὐτ. Βασ.1,12,6, αὐτ.Σοφ.Σειρ.13,12 **καὶ οὐ μὴ φείσηται περὶ κακώσεως καὶ δεσμῶν,** αὐτ.Ἰων.4,10 **σὺ ἐφείσω ὑπὲρ τῆς κολοκύνθης,** αὐτ.Βασ.1,15,3, αὐτ. Ἰεζ.24,21 **ὑπὲρ ὧν φείδονται αἱ ψυχαὶ ὑμῶν**· || **κ.** ἀπολ. δεικνύω οἶκτον, φαίνομαι οἰκτίρμων, ἐλεήμων : Θουκ.3,59 **φείσασθαι δὲ καὶ ἐπικλασθῆναι τῇ γνώμῃ**· **2)** κ. νεώτ. ἐν ἀναφ. πρὸς περιουσίαν, ποιοῦμαι μετρίαν χρῆσίν τινος, μεταχειρίζομαι ἢ δαπανῶ τι μετὰ φειδοῦς, καταναλίσκω ἢ διαθέτω τι ἐν μέτρῳ καὶ μετὰ συνέσεως, μτ. γενικ.: Ἰλ.Ω 236 **οὐδέ νυ τοῦ περ φείσατ' ἐνὶ μεγάροις** (δέπαος), Ἡσίοδ.Ἔργ.369 **πίθου . . μεσσόθι φείδεσθαι,** αὐτ.604 **μὴ φείδεο σίτου,** Σόλ.3(2),13 **οὔθ' ἱερῶν κτεάνων . . φειδόμενοι,** Θέογν.908, Ἡρ.9, 41, Πλάτ.Κωμ.άπ.15 **φείδεσθαι τοὐλαίου σφόδρα,** Ἀριστφ.Ἀχ.319 **τί φειδόμεσθα τῶν λίθων** (διατί δὲν ποιούμεθα χρῆσιν αὐτῶν ;), αὐτ.Εἰρ.254 **φείδου τἀττικοῦ** (μέλιτος), Πλάτ.Φαίδ.78A **μήτε χρημάτων φειδομένων μήτε πόνων,** Πάπ. **μηδενὸς ὧν ἔχομεν αὐτῶν φειδομένη, - δὲν φείδεται ποσῶς χρημάτων,** φρ. **χρόνου φείδου** (κάμνε οἰκονομίαν χρόνου, μὴν ἀφήνῃς τὸν καιρόν σου νὰ περνᾷ ἀνωφελῶς)· **3)** ἀπολ. εἶμαι φειδωλός, οἰκονόμος ἢ φιλάργυρος, ζῶ μετὰ φειδοῦς, μὲ οἰκονομίαν : Θέογν.931 **φείδεσθαι μὲν ἄμεινον,** Δημ. 753 **οἱ γεωργοῦντες καὶ φειδόμενοι**· || συνήθ. μτ. μτχ. **φειδόμενος-η-ον** ὡς ἐπίθ. ὁ φειδωλός : Ἀριστφ.Πλ.247, αὐτ.553 || κ. μτφ. : Ἀριστλ.ΖΙ 9,40,51 **αἱ μὴ φειδόμεναι** (μέλισσαι) (αἱ φειδωλαί), Στράτ.ΑΠ 12,71 **φειδομένοις ὄμμασι νεύειν** (μὲ ὄμματα διστάζοντα, μάτια δειλά), Λουκ.Ἱστ.Συγγρ. 59 **ἔπαινοι . . πάνυ πεφεισμένοι,** Νόνν.Δ 12,392 **πεφιδημένα δάκτυλα** (πρβλ. σφιχτός, σφιχτοχέρης), Ἀγαθ.ΑΠ 5,268 **χείλεϊ φειδομένῳ τὴν ἑτέρην ἐφίλουν,** ΑΠλ.140,301 **φειδομένῃ ὁρμῇ**· **4)** ἀπέχομαι, ἀποφεύγω, ἀποχωρῶ, ἀπομακρύνομαί τινος, μτ. γενικ. : Πίνδ.Ν 9,20 **φείσασθαι κελεύθου,** Εὐρ.Μήδ.401 **φείδου μηδὲν ὧν ἐπίστασαι,** Ξεν. ΚΠ 5,5,18 **πόνου ἀποστάντα ἤ τινος κινδύνου φεισάμενον,** αὐτ.Ἑλλ.7,1,24 **τοῦ ἀκολουθεῖν . .**

φείσεσθε, Βίων 2,12 **φείσεσθε τῆς θήρας**· κ. ἀπολ.: Εὐρ.Τρῳ.1285 **ἄγετε, μὴ φείδεσθε**, αὐτ.'Εκ.1044 **ἄρασσε, φείδου μηδέν**· ‖ κ. μτ. ἀπαρφ. ἀπέχομαι πράξεώς τινος, παύομαι πράττων τι, ἀποφεύγω νὰ πράξω τι : Εὐρ.'Ορ.393 **φείδου . . λέγειν κακά**, Ξεν.ΚΠ 1,6,35 **μὴ φείδου . . διδάσκειν**· κ. μτ. ἑπομένης προτάσεως μτ. τοῦ μή : Πλάτ.Πολ.574Β **ἆρ' εὐλαβηθείη ἂν καὶ φείσαιτο μή τι δρᾶσαι τῶν τυραννικῶν**· **5)** μτγν. ἀπομακρύνω, ἀποκρούω τι, μτ. αἰτ. κ. ἐμπροθ. (τι ἀπό τινος) : ΠΔ 'Ιὼβ 30,10 **ἐβδελύξαντο δέ με ἀποστάντες μακράν, ἀπὸ δὲ τοῦ προσώπου μου οὐκ ἐφείσαντο πτύελον**· κ. μτ. γενικ. κ. ἐμπροθ. (τινὸς ἀπό τινος) : αὐτ.33,18 **ἐφείσατο δὲ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀπὸ θανάτου**, αὐτ.Ψαλμ.18,14 **καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φεῖσαι τοῦ δούλου σου**, αὐτ.77,50 **οὐκ ἐφείσατο ἀπὸ θανάτου τῶν ψυχῶν αὐτῶν**.

φειδομένως (μτχ. ἐνεστ. τοῦ φείδομαι) ἐπίρρ. μτγν. κ. μσν. μετὰ φειδοῦς, μὲ οἰκονομία, φειδωλῶς : ΚΔ Κορινθ.2,9,6 **ὁ σπείρων φειδομένως καὶ θερίσει**, Πλούτ.'Αλέξ.25 **νῦν δὲ φειδομένως χρῶ τοῖς παροῦσι**, 'Αφρικαν.Κεστ.310,41 **φειδομένως τούτους διώκουσιν**, Γρηγ.Ναζ.1,834Β, 'Ιω. Χρυσ.8,480C, ASS 'Ιουνίου 5,267,1.

φειδός-ή-όν κ. μσν. ἄ. φειδωλὸς βλ.λ.· 'Ησ. «φειδωλός» : Κωμ.'Αδέσπ.86, Δημόκρ.π.Σταβ.'Ανθολ. 83,25 **φειδότεροι ἐς τὰ χρήματα**, Καλλ.ἀπ.460, Εὐστ.537,39 **κατὰ παλαιὰν κωμῳδίαν εἰπεῖν φειδὸς ἤγουν φειδωλὸς δαπάνης**.

φεδούλα (ἡ) μσν. κ. φέδουλα ἐπὶ προσ., τὸ εἶναί τινα πιστόν, σταθερὸν εἴς τι, ἰδ. εἰς τὸν ἔρωτα ἢ τὴν φιλίαν : Λιβ.Ροδ.978 **οὐκ ἂν καλὸν εἰς ἔρωταν παρὰ ἡ φιλία τοῦ πόθου, | καὶ τοῦ νὰ ἄνῃ ἀπὸ ψυχῆς ἐρωτικῆς φεδούλας**.

φειδύλος-η-ον κωμ. ὑποκορ. τοῦ φειδὸς βλ.λ.· πρβλ. μικκύλος· ΕΜ 791,15 «παρὰ τὸ φειδῶ φειδωλός, ὁ φεύγων τὸ διδόναι καὶ φειδύλας ὁμοίως».

φειδώ-οῦς (ἡ) (φείδομαι) κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φείδομαι· 'Ησ. «φειδώ, τὸ φείδεσθαι», Φώτ. «πρόνοια, φεισμονή, εὐσπλαγχνία» : 'Ιλ.Η 409 **οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων κατατεθνηώτων γίγνεται** (σχόλ. «φροντὶς ὥστε μὴ ἀναλωθῆναι, βέλτιον δὲ ἀκούειν, τὸ περὶ τῆς ταφῆς φείσασθαι»), Εὐρ.ἀπ. 441 **ὕβριν τε τίκτει πλοῦτος, οὐ φειδὼ βίου**, ΠΔ Σοφ.Σαλ.12,18 **ἰσχύος ἐν ἐπιεικείᾳ κρίνεις, καὶ μετὰ πολλῆς φειδοῦς διοικεῖς ἡμᾶς**, Διον.'Αλ. Ρωμ.8,78 **οὔτε τῶν κατὰ πολέμους ἔργων . . φειδώ τινα ποιησάμενος**, αὐτ.11,55 **φειδὼ μηδεμίαν ποιούμενος μήτ' ἰδιώτου μήτ' ἄρχοντος**, Διόδ.Σ 14,51 **οὐδεμίαν φειδὼ τοῦ ζῆν ποιούμενοι**, 'Αντίπ. Θεσσ.ΑΠ 7,493 **οὐδ' ἰδίου φειδὼ δύσμορος ἔσχε βίου**, Πλούτ.Καῖσ.37 **θυρεοῦ τίς ἐστι φειδὼ ἐν χρόνῳ τοσούτῳ**, αὐτ.'Ηθ.47C, 'Ηρωδιαν.'Ιστ.4,6,1 **οὐδέ τις ἦν φειδὼ ἡλικίας, οὐδὲ** μέχρι νηπίων, 'Ηλιόδ.Αἰθ.8,6 **ἀπελπισθεὶς . . ὁ ἔρως οὐδεμίαν ἔχει φειδὼ τοῦ ἐρωμένου**, Αἰλ.ΖΙ 8,22 **ἀναλαβοῦσα σὺν πολλῇ τῇ φειδοῖ κατειλεῖ τὴν πληγήν**· κ. μτ. ἀπαρφ. : Εὐρ.ἀπ.411 **φειδοῖ πονηρᾷ μηδὲν εὖ ποιεῖν βροτῶν**, Θουκ.7,81 **φειδώ τέ τις ἐγίγνετο . . μὴ προαναλωθῆναι** (τὴν εὐπραγίαν)· **2)** κ. νεώτ. ἡ μετὰ μέτρου καὶ συνέσεως κατανάλωσις ἢ διάθεσις πράγματός τινος, οἰκονομία, φιλαργυρία, τσιγκουνιά : 'Οδ.Ξ 92 **κτήματα δαρδάπτουσιν ὑπέρβιον, οὐδ' ἔπι φειδώ**, αὐτ.Π 315, 'Ησίοδ.'Εργ.369 **ἀρχομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος κορέσασθαι, μεσσόθι φείδεσθαι δειλὴ δ' ἐνὶ πυθμένι φειδώ**, 'Αριστλ.Ρητ.1390b,1 **οὔτε πρὸς τὸ καλὸν ζῶντες μόνον οὔτε πρὸς τὸ συμφέρον . . καὶ οὔτε πρὸς φειδὼ οὔτε πρὸς ἀσωτίαν**, Πλούτ.Λυκ.12 **πρὸς εὐτέλειαν καὶ φειδὼ συνεθιζόντων**, Συνέσ.'Επιστ.57 **τίς φειδὼ ῥημάτων**, - διεχειρίσθη μετὰ φειδοῦς τὰ δημόσια χρήματα.

φειδωλεύομαι νεώτ. εἶμαι φειδωλός, δαπανῶ μετὰ γλισχρότητος, λυποῦμαι νὰ ἐξοδεύσω ἢ νὰ διαθέσω τι, τσιγκουνεύομαι.

φειδωλή (ἡ) φειδώ, οἰκονομία : 'Ιλ.Χ 244 **μηδέ τι δούρων ἔστω φειδωλή**, Σόλ.12,16 **φειδωλὴν ψυχῆς οὐδεμίαν θέμενος**, Φανί.ΑΠ 12,31 **φειδωλὴν ἀπόθου**· **2)** θηλ. τοῦ φειδωλὸς βλ.λ.

φειδωλία (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φειδωλοῦ, μικρολόγος φειδώ, γλισχρότης, τσιγκουνιά, σφιχτοχεριά : 'Αριστφ.Νεφ.835 **ὧν ὑπὸ τῆς φειδωλίας ἀπεκείρατ' οὐδεὶς πώποτ' οὐδ' ἠλείψατο οὐδ' εἰς βαλανεῖον ἦλθε λουσόμενος**, Πλάτ.Πολ.572C **μίσει τῆς τοῦ πατρὸς φειδωλίας**, Θεόφρ.Χαρ.10 **ἔστι δὲ ἡ μικρολογία φειδωλία τοῦ διαφόρου ὑπὲρ τὸν καιρόν**, Φίλ.2,245,24 **φειδωλίαν καὶ ἀνελεύθερον κακίαν**, Κλήμ.'Αλ.271 **τὴν φειδωλίαν βούλονται πενίαν λέγειν**, Γρηγ. Νύσσ.1,177, 'Ιω.Χρυσ.12,270C.

φειδώλιον 'Ησ.«δίφρος, σφέλος, χόρτος» (πιθ.γρ.).

φειδωλός-ή-όν κ. νεώτ. κ. φειδωλάς-όν ('Αριστφ. Νεφ.420) ὁ μετὰ φειδοῦς δαπανῶν, οἰκονόμος, φιλάργυρος, τσιγκούνης, σφιχτοχέρης· 'Αρκάδ.52,20 «φειδόμενος δαπάνης», Σχόλ.'Αριστφ.Πλ.237 «φειδωλός ἐστιν ὁ φεύγων τὸ δοῦναι, ὁ περίψηφος· τινὲς δὲ παρὰ τὸ φείδομαι καὶ δοῦναι, φειδωδός τις ὢν καὶ τροπῇ τοῦ δ εἰς λ φειδωλός» : 'Ησίοδ. 'Εργ.720 **γλώσσης . . θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος φειδωλῆς** (ἐπὶ γλώσσης μὴ λαλούσης πολλά), 'Αριστφ.Νεφ.421 **φειδωλοῦ καὶ τρυσιβίου γαστρός**, Πλάτ.Νόμ.719Ε **φειδωλός . . τις καὶ πένης ἀνήρ**, 'Ιουλ.'Επιστ.105,14 (Hey1.) **ἐρωμένη φειδωλός**· ὁμ. κ. παραλειπομένου τοῦ οὐσ. : 'Αριστφ. Πλ.237 **ἢν μὲν . . εἰς φειδωλὸν εἰσελθὼν τύχω**, Εὐπ.Κόλακ.ἀπ.16 **ἐκεῖνος ἦν φειδωλός, ὃς ἐπὶ τοῦ βίου . . τριχίδας ὠψώνησ' ἅπαξ**, Πλάτ.Πολ.534Β, αὐτ.555Α **τὸν φειδωλόν τε καὶ χρηματιστήν**, αὐτ. Φαῖδρ.256Β, 'Αριστλ.ΗΝικ.4,1 **φειδωλοί, γλίσχροι, κίμβικες**· κ. μτ. γενικ. : Πλάτ.Πολ.548Β **φειδωλοὶ χρημάτων**, 'Αρρ.'Αν.7,28,3 **χρημάτων δὲ ἐς μὲν ἡδονὰς τὰς αὐτοῦ φειδωλότατος**, Παυσ.5,12,3 **οὐ φειδωλοὶ χρημάτων**· κ. ἐμπροθ. (περί τι) : Στοβ.4,104 **φειδωλὸς περί τι**· ‖ τὸ οὐδ. φειδωλὸν ὡς οὐσ. ἡ φειδωλία : Πλάτ.Πολ.560C **ἐὰν παρ' οἰκείων τις βοήθεια τῷ φειδωλῷ αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἀφικνῆται**, Πλούτ.Γάλβ.3 **τὸ δὲ εὔκολον αὐτοῦ τῆς διαίτης καὶ φειδωλὸν ἐν δαπάναις**· **2)** νεώτ. μτφ. ὁ μὴ εὐκόλως ἢ ἀφθόνως παρέχων, δίδων τι : **φειδωλὴ εἰς ὑποσχέσεις**.

φειδωλόφιλος-ον λεξ. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τοὺς φειδωλούς· 'Ησ. «μικρολόγος, ἀκριβής, φειδωλός, φειδωλόφιλος».

φειδωλῶς ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ. μετὰ φειδοῦς, φειδωλίας, γλισχρότητος, γλίσχρως : Πλάτ.Πολ. 559D **τεθραμμένος . . ἀπαιδεύτως . . καὶ φειδωλῶς**, Φίλ.1,195,7 **φειδωλῶς καὶ ἀνελευθέρως**, Συνέσ.'Επιστ.4,165D, Συμ. ἐν ASS 'Ιουνίου 8,266D **πάνυ φειδωλῶς καὶ μικρολόγως**.

φείδων-ωνος (ὁ) εἶδος ἐλαιηροῦ ἀγγείου ἔχοντος στενὸν λαιμόν, δι' οὗ ὀλίγον μόνον ἔλαιον δύναται νὰ ἐκρεύσῃ : 'Αριστλ.ἀπ.440 (π. Πολυδ.10, 179)· **2)** ὡς κύρ. ὄνομα, ὡς ἐπίθ. γέροντος π. Κωμ., ὁ φειδωλός, ὁ φιλάργυρος, ὁ απαγορραμμένος : 'Αντιφάν.Ποιής.ἀπ.1,21 **Χρέμης τις ἢ Φείδων τις ἐκσυρίττεται**.

φειδωνίδης (ὁ) κωμ. ὁ υἱὸς ἢ ἔκγονας τοῦ Φείδωνος βλ.λ.2), ὁ φειδωλός : 'Αριστφ.Νεφ.65 **ἐγὼ δὲ τοῦ πάππου 'τιθέμην Φειδωνίδην**.

φειδών(ε)ιος-α-ον κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἀρχαῖον βασιλέα τοῦ "Αργους (8ος αἰὼν π.Χ.) : Θεόφρ.Χαρ.30,11) **Φειδωνείῳ μέτρῳ**, Στράβ.8,3,33 **καὶ μέτρα ἐξεῦρε τὰ Φειδώνια καλούμενα καὶ σταθμοὺς καὶ νόμισμα**, Πο-

λυδ.10,179 φείδων . . ἀγγεῖον . . ἀπὸ τῶν **Φειδωνίων μέτρων** ὠνομασμένον, Ἀλκίφρ.3,57 **Φειδωνείῳ τῷ μέτρῳ κέχρηται** (διόρθ. ἀντὶ φειδωλῷ).

φειδωτός-ή-ό δημ., ὀρθότ. **φιδ-** ὁ δίκην ὄφεως, ὁ ἑλικοειδῶς βαίνων : Θεοτ.Κ μτφρ. Σαίξπηρ Τρικυμ.139 **τοῦ φειδωτοῦ τοῦ ποταμοῦ κυράδες**, Μαλακ.Συντρ.8 **σὰν ποταμάκι φειδωτό.**

φεῖλος δ.γρ. τοῦ φίλος βλ.λ. : Ἐπιγρ. **φεῖλος ἀδελφειοῦ μηδενὶ λειπόμενος.**

φεῖσις-εως (ἡ) Κύρ. ἃ. φεισμονὴ βλ.λ.

φεισμονή (ἡ) λεξ. οἶκτος, ἔλεος· Φώτ. κ. **Σουΐδ.** «φειδώ· πρόνοια, φεισμονή, εὐσπλαγχνία».

φέκλη (ἡ) (λατ.) μτγν. κ. μσν. ἡ τρύξ, κ. ἰδ. ἡ πεφρυγμένη τρυγία οἴνου : Γαλ.13,355 **τρυγὸς οἴνου κεκαυμένης, ἣν Ρωμαῖοι φέκλην καλοῦσι,** Ἱππιατρ.212,21· πρβλ. αφέκλη.

φελαδούρι (τὸ) δημ. τὸ ἐντόνιον βλ.λ.2).

φελγύνει Ἡσ. «ἀσυνετεῖ, ληρεῖ».

φελί (τὸ) (λατ.) δημ. πλατὺ καὶ ἐπίμηκες τεμάχιον ἄρτου, ἃ. φέτα : **φελὶ φωμί·** || ὀρθογώνιον ἢ ρομβοειδὲς τεμάχιον τυροῦ, ἐδέσματος, ἢ γλυκίσματος : **ἕνα φελὶ** μπακλαβᾶ - πίττας.

φελιάζω δημ., ἀόρ. (ἐ)φέλιασα, προσαράπτω τεμάχιον ὑφάσματος ἐπὶ ἐνδύματος, ἃ. ρελιάζω· **2)** ἐν ἀναφ. πρὸς φυτά, ἐγκεντρίζω, ἐμβολιάζω· **3)** ρηματ.π. φέλιασμα, φελιαστός.

φέλιασμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φελιάζω, ἡ προσαραφή· **2)** ἐγκέντρισμα, ἐμβολίασμα· **3)** αὐτὸ τοῦτο τὸ προσραπτόμενον· **4)** αὐτὸ τὸ ἐγκεντριζόμενον.

φελιαστός-ή-ό δημ. ὁ προστεθεὶς μὲ φέλιασμα βλ.λ., ὁ φελιασμένος.

φελλαγωγία (ἡ) Σουΐδ. «φελλαγωγία· πανήγυρις ἐπιτελουμένη παρὰ Ρωμαίοις, ἐν ᾗ διέβαλλον αὐτούς» (πιθ. κατὰ σύγχυσιν πρὸς τὸ φαλλαγώγια).

φελλάνδριον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. εἶδος φυτοῦ ἔχοντος φύλλα κισσοῦ : Πλίν.ΦΙ 27,12,101· || νεώτ. βοταν. γένος **σκιαδοφόρων** ποωδῶν φυτῶν.

φελλάς-άδος (ἡ) Σουΐδ. «τὸ τῶν βιβλίων ἔξωθεν σκέπασμα».

φελλάτας λίθος (ὁ) μτγν. εἶδος λίθου ἐξ οὗ κατεσκευάζοντο ἀγάλματα· Ἡσ. «φελλάτας· λίθος σκληρὸς ἀπὸ τόπου» : Κλήμ.Ἀλ.Προτρ.52 (Dind.) **Διονύσου ἄγαλμα.. ἐκ τοῦ φελλάτου καλουμένου λίθου** (σχόλ. «ἀπὸ ὄρους Φελλέως καλουμένου»).

φελλάχος (ὁ) νεώτ. κ. δημ., τὸ θηλ. **-χα,** ἰθαγενὴς ἀγρότης τῆς Αἰγύπτου.

φελλέα (τὰ) ἀντὶ φελλία **βλ.λ.** : Ἁρποκρ., Φώτ. κ. Σουΐδ. : Ἰσαῖ.73,39 **κατέχει τὸν ἀγρόν, φελλέα δὲ ἄττα ἐκείνῳ δέδωκε.**

φελλεάτας (ὁ) σχόλ. ἀντὶ φελλάτας βλ.λ.· Σχόλ. Ἀριστφ.Νεφ.75 **τόπος τῆς Ἀττικῆς οὕτω καλούμενος. Ἐκ τούτου δὲ φελλεάτας λέγουσι Δωριεῖς τοὺς κισσηρώδεις λίθους.**

φελλένιος-ια-ιο δημ. ὁ φέλλινος βλ.λ.

φέλλερα (τὰ) ΑΒ 315,10 «τὰ πετρώδη καὶ **αἰγί**βοτα χωρία».

φελλέτας (ὁ) **ἀντὶ** φελλάτας βλ.λ.· Σουΐδ.

φελλεύς-έως (ὁ) πετρώδης τόπος, ἔδαφος· Σχόλ.Πλάτ.Κριτ.560 «φελλεύς, τόπος σκληρός πως καὶ πετρώδης, συνεργὴς δέ, οἱ δὲ τὸν ἐξ ἐπιπολῆς πετρώδη» : Ἀλκίφρ.3,21 **τὴν καλλίστην τῶν αἰγῶν ἐκ τοῦ φελλέως ἁρπάσας οἴχεται· 2)** ὡς κύρ. ὄνομα, τοπωνύμ., ὀνομασία πετρώδους μέρους τῆς Ἀττικῆς· Στεφ.Βυζ. «Φελλεύς, ὄρος Ἀττικῆς, τάχα δ' οὐ μόνης Ἀττικῆς, ἀλλὰ παντὸς τοῦ τόπου ἔχοντος ἐπιπολῆς μὲν πέτρας» : Ἀριστφ.Ἀχ.273, αὐτ.Νεφ.71.

φελλεύω (φελλός) ἐπιπλέω δίκην φελοῦ· Ἡσ. «φελλεῦον· ἐπιπλέον».

φελλεών-ῶνος (ὁ) μτγν. ἀντὶ φελλεὺς βλ.λ.1) : Ἀρρ.Κυν.17 **οἷα τὰ τραχέα καὶ οἱ φελλεῶνες.**

φελλής (ἡ) Ἐπιγρ. ἀντὶ φελλὶς βλ.λ.

φελλί (τὸ) **δημ.** ἀντὶ φελὶ βλ.λ.

φελλία (τὰ) πετρώδη μέρη, τόποι : Ξεν.Κυν.5,18 **ὅταν τοὺς λίθους, τὰ ὄρη, τὰ φελλία, τὰ δασέα ἀποχωρῶσι.**

φελλίνας (ὁ) **μτγν.** ὁ ἐλαφρὸς ὡς ὁ φελλός, ὁ φελλοειδής· Ἡσ. «κοῦφος ἀπὸ τοῦ φελλοῦ»· **2)** εἶδος **παρυδατίου** πτηνοῦ : Ὀππ.Ἰξ.3,23.

φελλίνη (ἡ) **νεώτ. βοταν.** ἔκκριμα φυτῶν τινων ἀποτελοῦν πηκτὴν ἢ κηροειδῆ ὕλην, χαρακτηριστικὴν τοῦ φελλοῦ.

φέλλινος-η-ον μτγν. κ. νεώτ., δημ. φελλένιος -ια-ιο ὁ ἐκ φελλοῦ ἀποτελούμενος, ὁ φελλώδης : Λουκ.Ἀλ.Ἱστ.2,4 **ἡμῖν προσεοικότας καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ μεγέθη, πλὴν τῶν ποδῶν μόνων· ταῦτα γὰρ φέλλινα εἶχον·** || νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐκ φελλοῦ κατεσκευασμένος, ὁ φελλωτός : **φελλένια παπούτσια.**

φελλίον (τὸ) **ἰδ.** κτ. πληθ. φελλία βλ.λ.

φελλίς-ίδος (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ φελλεὺς **βλ.λ.** : Πολυδ.1,227 **φελλὶς γῆ** (πετρώδης γῆ).

φελλογόν(ι)ον (τὸ) νεώτ. τὸ κάμβιον φυτῶν τινων τὸ παράγον δευτερογενῆ φελλώδη ἱστόν.

φελλόδερμα-ατος (τὸ) νεώτ. εἶδος δευτερογενοῦς φλοιοῦ σχηματιζομένου ἐκ τῶν φελλογόνων ἐκκρίσεων τοῦ κορμοῦ ἢ τῶν ριζῶν δένδρων τινῶν ἐπιστρῶνον τὴν ἐσωτερικὴν των ἐπιφάνειαν.

φελλόδρυς-υος (ἡ) ἀρχ. κ. νεώτ. τὸ δένδρον δρῦς ἡ ἱσπανικὴ **ἡ** φελλοφόρος, τοῦ ὁποίου ὁ φλοιὸς δίδει τὸν φελλόν : Θεόφρ.ΦΙ 1,9,3, αὐτ.3,33.

φελλομάννα (ἡ) δημ. μέγα τεμάχιον φελλοῦ ἐκ τῶν προσδενομένων εἰς τὰ ἁλιευτικὰ δίκτυα.

φελλόπους-ποδος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἔχων πόδας ἐκ φελλοῦ, ποὺ ἔχει φέλλινα πόδια : Λουκ.Ἀλ.Ἱστ.24 **ἀφ' οὗ δὴ οἶμαι καὶ ἐκαλοῦντο Φελλόποδες.**

φελλός (ὁ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. τὸ δένδρον δρῦς ἡ ἱσπανικὴ ἢ φελλοφόρος : Εὐστ.302,29 «Ἐρατοσθένης παρὰ Ἀρκάσι φησὶ φελλὸν μέσον τι πρίνου καὶ δρυός, ὃ ἐνίοις θηλύπρινον καλεῖν» : Θεόφρ.ΦΙ 2,7,1, αὐτ.1,5,2· **2)** κ. νεώτ. κ. δημ. σπογγώδης, ἐλαφρά, ἐλαστικὴ καὶ ἀδιάβροχος φυτικὴ ὕλη ἀποτελοῦσα τὸ ἐξωτερικὸν στρῶμα τοῦ φλοιοῦ δένδρων τινῶν κ. ἰδ. τῆς δρυὸς τῆς φελλοφόρου· Παυσ.8,12,1 «ταύτης τῆς δρυὸς τὸν φλοιὸν ἄλλοι τε Ἰώνων καὶ Ἑρμησιάναξ ὁ τὰ ἐλεγεῖα ποιήσας φελλὸν ὀνομάζουσιν», Ἡσ. «καὶ φλοιὸς δένδρων καὶ ξύλον ἐλαφρόν», Πλάτ.Πολιτ. 288Ε **φελλῶν καὶ βύβλων καὶ δεσμῶν ἐργαστικαί,** Στράβ.1,3,9 **ἢ ξύλον ἢ τὸ κουφότατον, φελλόν, ὑπὸ τοῦ κύματος εἰς γῆν** ἀναβληθῆναι, Πλούτ.Ἠθ. 127C **φελλοῦ δίκην ὑπὸ κουφότητος** ἀναφέρεται· || κ. νεώτ. κ. δημ. ἰδ. τεμάχιον φελλοῦ ἐκ τῶν ἐν χρήσει **διὰ τὴν ἐπὶ** τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος συγκράτησιν τῶν δικτύων : Πίνδ.Π 2,80 **ἀβάπτιστος εἶμι φελλὸς ὣς ὑπὲρ ἕρκος ἅλμας,** Αἰσχ.Χο.506 **φελλοὶ δ' ὣς ἄγουσι δίκτυον,** (σχόλ. «τὰ κοῦφα ξύλα τὰ ἀναβαστάζοντα ἐν τῇ θαλάσσῃ τὰ δίκτυα»), Ἀρχί.ΑΠ 6,192 **ἀβάπτιστόν τε καθ' ὕδωρ φελλόν, ἀεὶ κρυφίων σῆμα λαχόντα βόλων,** Πλούτ.Ἠθ.592Α **ὥσπερ τοὺς τὰ δίκτυα διασημαίνοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ φελλοὺς ὁρῶμεν ἐπιφερομένους·** || κ. νεώτ. κ. δημ. τεμάχιον φελλοῦ ἢ εἶδος κατεσκευασμένον ἐξ αὐτοῦ : Πλούτ.Ἠθ. 324F **ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἦλθε νύκτωρ φελλοὺς πλατεῖς ὑποστερνισάμενος καὶ τὸ σῶμα τῇ κουφότητι τοῦ σχήματος παραθέμενος,** αὐτ.Κάτ.Νεώτ. 38, Λουκ.Τόξ.20 **φελλοὺς . . πολλοὺς ἀφεῖναι αὐτοῖς . . ὡς ἐπὶ τούτων ἀπονήξαιντο, - ἔμαθε κολύμπι μὲ τοὺς φελλούς· 3)** δημ. εἰδ. τὸ ἐκ φελλοῦ πῶμα φιάλης ἢ ἄλλου τινὸς ἀγγείου· **4)** δημ. μτφ. **ἐπὶ** προσ., ὁ **ἐλαφρόνους,** ὁ **ἐπιπόλαιος·** || παροιμ. : Στράβ.1,2,30 **εἰσί τινες ὑπερβολαὶ ἐπὶ ὀ-**

περδολαῖς ὡς τὸ κουφότερον εἶναι φελλοῦ σκιᾶς· 5) Ἡσ. «φελλός, σκληρὸς τόπος καὶ δυσεργὴς καὶ ἐξ ἐπιπολῆς πετρώδης»· 6) ἡ ἀρχὴ τῆς ἑορτῆς τῶν Διονυσίων καὶ αὐτὴ ἡ ἑορτὴ φελλαγωγία· Σχόλ.᾽Αριστφ.Νεφ.72 «καὶ ἑορτή τις περὶ τὸν Διόνυσον Φελλὸς καλουμένη» (πιθ. ἐσφ. ἀντὶ φαλλός).

φελλοτάπης-ητος (ὁ) νεώτ. εἶδος τάπητος ἐκ χονδροῦ ὑφάσματος ἐπικεχρισμένου διὰ μείγματος λινελαίου, ρινημάτων φελλοῦ καὶ ὀξικοῦ μολύβδου πρὸς ἐπίστρωσιν δαπέδων καὶ τοίχων δωματίων, ὡς ἀπομονωτικὸν τῆς θερμότητος, τῆς ὑγρασίας καὶ τοῦ ἤχου.

φελλοχαλαστοῦντος (τοῦ δεῖνα) μτχ. ἀχρ. ρ. φελλοχαλαστῶ ᾽Επιγρ. ἀναφ.πρὸς ἁλιευτ. δίκτυα, χαλῶ, καλάρω τοὺς φελλούς, ἤτοι ἁπλώνω τὰ δίκτυα:᾽Επιγρ.ΚαλλιπόλεωςἐνΔελτ.Γαλλ.Σχολ.᾽Αθηνῶν.

φελλόχορτο (τὸ) δημ. κ. **φελλοχόρταρο** τὸ ποῶδες φυτὸν ἀναγαλλὶς βλ.λ.

φελλοχόρτι (τὸ) δημ. ἀ. φελλόχορτο βλ.λ.

φελλύκι (τὸ) δημ. τὸ θαμνῶδες φυτὸν φιλλυρέα ἡ μεσαία, ἀ. φιλλύκι, φίλλυκας.

φελλώδης-ους-ες μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἐκ φελλοῦ, ὁ φέλλινος : Πολυδ.10,85 **τὰ κάναστρα φελλώδεις τινὲς πινακίσκοι εἶναι δοκοῦσιν**· 2) νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φελλὸν βλ.λ.2).

φελλωτός-ή-ό(ν) μσν. κ. νεώτ. ὁ διὰ φελλοῦ κατεσκευασμένος ἢ ἐπενδεδυμένος, ὁ φέλλινος : Μιχ.᾽Ακομ.2,317,Β (ἔκδ.Λ) **φελλωτὰ σανδάλια.**

φελόνης (ὁ) ἐσφ. ἀντὶ φαινόλης βλ.λ. : ΕΜ 790,8.

φελόνι(ον) (τὸ) μτγν., μσν., νεώτ. κ.δημ. ἐσφ. ἀντὶ φαινόλιον βλ.λ.: γλωσσ., Σολωμ.᾽Ονειρο 23 **οἱ παπάδες, | τὰ φελόνια φορεμένα,** Παπαντ.᾽Αγ.᾽Ορ. 93 **ἀκολουθεῖ τὸ ἱερατεῖον, ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς, ἔντονη ἐμφάνιση μὲ τὰ διακοσμητικὰ πολυσταύρια τῶν φελονιῶν.**

φελοῦκα (ἡ) (ἀραβ.) δημ.᾽ γεν. ἐφόλκιον, λέμβος· 2) τύπος στενοῦ καὶ χαμηλοῦ ἀφράκτου πλοιαρίου πλέοντος διὰ κωπῶν ἢ λατινίων ἱστίων.

φέλπα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. εἶδος βαμβακεροῦ ἢ ἐξ ἐρίου ὑφάσματος παρεμφεροῦς πρὸς τὸ βελοῦδο βλ.λ.1).

φελπεδένιος-ια-ιο δημ. ἀ. φελπένιος βλ.λ.

φελπένιος-ια-ιο δημ. ὁ ἐκ φέλπας βλ.λ.

φέλσα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. ἀ. φέρσα βλ.λ.

φελσίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. παραλλαγὴ **τοῦ** ὀρυκτοῦ ὀρθοσχίστου, **περιέχουσα ὀλίγον ἐλεύθερον** πυριτικὸν ὀξύ.

φελῶ μσν., δημ. κ. **-άω,** ἀόρ. **(ἐ)φέλεσα,** ὠφελῶ βλ.λ. μτβ. : Πρόδρ.2,554 **ποῦ μὲ φελοῦν ὅτι ἔμαθα καμπόσα γραμματίτζια,** ᾽Ερωτόκρ.1,680 **δὲν ηὕρισκε πρᾶμα νὰ τὴ φελέσῃ,** αὐτ.2,258· 2) κ. δημ. ἀμτβ. ἔχω ἀξίαν, ἀξίζω, χρησιμεύω, εἶμαι χρήσιμος : Πρόδρ.1,74 **καὶ μάθε τὰ γραμματικά, ἂν θέλῃς νὰ φελέσῃς,** αὐτ.57, ᾽Ερωτόκρ.2,2068 **ἦτο δειλὸ κι ἀκάτεχο, στ᾽ ἄρματα δὲν ἐφέλα,** αὐτ.4,689, αὐτ.1425 ὅπού ᾽ν᾽ ἄνθρωποι καὶ **φελοῦ, κι ἔχουν ἀντρειὰ καὶ γνώση,** ΜΜ **τί εἶν᾽ τὰ παιδιά μας μικρὰ | καὶ δὲ φελοῦσι γιὰ δουλειά,** Παλαμ.Περ.Χαιρ.28 **τῆς ρίμας τὸ παιγνίδι | δὲ φελᾷ,** παροιμ. ὅπου **φελᾷ, παντοῦ φελᾷ** (ὁ ὄντως ἱκανὸς ἐπιτυγχάνει παντοῦ).

φελώνιον (τὸ) μσν. ἀντὶ φαινόλιον βλ.λ. : Μηναῖ.3, 7 Συνξ.) ὁ ᾽Επίσκοπος . . **ἐξῆλθεν ἄφλεκτος, μεστὸν ἔχων τὸ φελώνιον ἀνθράκων πυρός.**

φεμινισμός (ὁ) (γαλλ.) νεώτ. κ. δημ. ἡ κοινωνικὴ θεωρία περὶ τῆς ἰσότητος τῶν δύο φύλων, ὡς καὶ ἡ κίνησις πρὸς χειραφέτησιν τῆς γυναικὸς καὶ ἐξίσωσιν αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνδρα **ἐν τῷ κοινωνικῷ,** τῷ πολιτικῷ καὶ ἀστικῷ ἐπιπέδῳ.

φεμινιστής (ὁ) νεώτ. κ. δημ., **τὸ θηλ. -ίστρια, ὁ** ὀπαδὸς τοῦ φεμινισμοῦ βλ.λ.

φεμινιστικός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φεμινισμόν : **φεμινιστικαὶ ἰδέαι - θεωρίαι, - φεμινιστικὸν κίνημα.**

φέναγμα-ατος (τὸ) (φενάσσω) ἀ. φενάκισμα βλ.λ.· Φώτ. «φενάγματα· φενακίσματα».

φενάκη (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. πρόσθετος τεχνητὴ κόμη φερομένη ἐπὶ τοῦ κρανίου εἴτε πρὸς κόσμον εἴτε πρὸς κάλυψιν φαλακρότητος ἢ καὶ ὡς ἐξάρτημα ἐπισήμου στολῆς, ἡ περρούκα, ἀ. πηνίκη· Σχόλ.᾽Αριστφ.Πλ.271 «φενάκη .. ἡ προσθετὴ καὶ ἐπιτηδευτὴ κόμη, ἀπὸ τῶν κατερρυηκυιῶν γυναικῶν καὶ οὕτως ἀπατωσῶν διὰ τῆς ἐπεισάκτου κόμης» : Λουκ.᾽Εταιρ.Δ 11,3 **ἐπίσκεφαι . . τοὺς κροτάφους αὐτῆς, ἔνθα μόνον τὰς αὐτῆς τρίχας ἔχει· τὰ δὲ ἄλλα φενάκη βαθεῖα,** αὐτ.᾽Αλέξ.59 **τῆς φενάκης ἀφῃρημένης,** Θεοφύλ.Σ 6,5 **ἡ τῆς φενάκης ἀπάτη λίαν ἐγκρατῶς ἀπεβουκόλει τὸν βάρβαρον**· 2) νεώτ. συνεκδ. ψεῦδος, ἀπάτη, ἐξαπάτησις : **οἱ λόγοι του ἀπετέλουν φενάκην.**

φενακίζω κ. μσν. κ. νεώτ., μέλλ. **φενακίσω,** μτβ. ἀπατῶ, ἐξαπατῶ τινα διὰ κολακευτικῶν λόγων ἢ ὑποσχέσεων, πλανῶ διὰ ψευδῶν, δολιεύομαι· Μοῖρ. 384 «φενακίζειν ᾽Αττικοί, ἐξαπατᾶν ῞Ελληνες», ΕΜ 790,15 «φενακίζειν σὺν τὸ ἀπατᾶν· ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι φενακίζειν ἔλεγον» : ᾽Αριστφ.Εἰρ. 1087 **ἄρα φενακίζων ποτ᾽ ᾽Αθηναίους ἔτι παύσει ;,** Δημ.20 **οὐδείς ἐστιν ὅντιν᾽ οὐ πεφενάκικ᾽** ἐκεῖνος **τῶν αὐτῷ χρησαμένων,** αὐτ.363 **ὧν ὑπέσχετο, ὧν πεφενάκικε τὴν πόλιν,** αὐτ.890 **παρακρούσεσθαι καὶ φενακιεῖν ὑμᾶς**· κ. παθ.· ΕΜ 790,15 «φενακισθέντες, χλευασθέντες, ἀπατηθέντες» : ᾽Αριστφ. Βάτρ.921 **οἷα . . ἐφενακιζόμην ὑπ᾽ αὐτοῦ**· 2) ἀμτβ. φέρομαι ὡς φέναξ, ἀπατῶ : Σοφ.ἀπ.792,Θεόπομπ. Κωμ.Εἰρ.ἀπ.2 **τὸ δὲ φενακίζειν προσόν,** Θεόπομπ.᾽Ιστ.π.᾽Αθήν.6,260F **τὸ δ᾽ ἐπιορκεῖν καὶ φενακίζειν ἐν τῷ σεμνοτάτῳ ὑπελάμβανον**· κ. μτ. οὐδ. ἐπιθ. : ᾽Αριστφ.᾽Αχ.90 **ταῦτ᾽ ἄρ᾽ ἐφενάκιζες σύ, δύο δραχμὰς φέρων**· 3) μσν φέρων, φορῶν φενάκην ἐμφανίζω ἄλλοίαν, ψευδῆ μαρφήν : Εὐστ.165,12 **οὐ μὴν ἐντριβόμενοι κατὰ τοὺς ὕστερον καὶ προκόμια περίθετα φέροντες ἐφενάκιζον γυναικικώτερον**· 4) ρηματ. π. **φενάκισμα,** φενακισμός, φενακιστής.

φενακικῶς ἐπίρρ. ἀπατηλῶς· ΕΜ 402,39.

φενάκισμα-ατος (τὸ) (φενακίζω) κ. μσν. κ. νεώτ. ἀ. φενακισμός βλ.λ. : Σωκρ.᾽Επιστ.36,74,22(44) **μηδὲ τὰ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ φενακίσματα θαυμάζειν,** ῾Ησ. ἐν λ. πηνηκισμάτων, Φώτ.644,11).

φενακισμός (ὁ) (φενακίζω) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φενακίζειν, ἀπάτη, ψεῦδος πρὸς ἐξαπάτησιν, ἐπίπλαστος ἐνέργεια ἢ βεβαίωσις πρὸς παραπλάνησιν γινομένη : ᾽Αριστφ.᾽Ιππ.633 **τοῖς φενακισμοῖσιν ἐξαπατωμένην,** Δημ.54 **τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φενακισμούς,** αὐτ.760 **φενακισμοῦ καὶ παρακρούσεως εἵνεκα ῥηθησόμενα,** Δειν.102,1, Φιλ.1,664,22 ἀπάτης, φενακισμοῦ, γοητείας, Δίων Χρ.31,571, ᾽Ιουλ.᾽Επιστ.135,11, Μεν.᾽Εφ. 421,6 (Bonn.) ἀποσκιάσματα **καὶ φενακισμοί,** Δαμασκ.11,251Α,αὐτ.404Β **φαντασία καὶ φενακισμός.**

φενακιστής (ὁ) (φενακίζω) σχόλ., μσν. κ. νεώτ. **φέναξ,** ἀπατεών, πλάνος, πλανευτής : Σχόλ.᾽Αριστφ.᾽Αχ.88 **φενακιστὴν αὐτὸν κωμῳδεῖ,** Κ Μανασσ.Χρον.2105 **ὁ βασιλεὺς φενακιστὴν θέλων αὐτὸν ἐλέγξαι.**

φενακιστικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ φενακίζων, ὁ ἐξαπατῶν : Πολυδ.4,21 **φενακιστικὸς ῥήτωρ**· 2) νεώτ. **ὁ** γινόμενος πρὸς φενακισμὸν ἢ ὁ ἰδιάζων εἰς φενακιστήν : **φενακιστικοὶ λόγοι.**

φενακιστικῶς ἐπίρρ. μτγν. ἀ. φενακικῶς βλ.λ. : Πολυδ.4,24, αὐτ.5).

φενακιστισκόπιον (τὸ) (γαλλ.) νεώτ. εἶδος ἀθυρματώδους ὀπτικοῦ ὀργάνου, ὅπερ διὰ δύο περι-

στρεφομένων δίσκων ἢ κυλίνδρων, ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν ὁποίων εἰκονίζονται αἱ διαδοχικαὶ φάσεις κινουμένου ὄντος ἢ πράγματος, παρέχει εἰς τὸν θεατὴν τὴν ἐντύπωσιν συνεχοῦς κινήσεως.

φενακνίς-ίδος (ἡ) μτγν. εἶδος ἀγγείου ὕδατος ἢ οἴνου· Πολυδ.10,74 «οὐ μόνον ὕδατος, ἀλλὰ καὶ οἴνου ἂν εἴη ἀγγεῖον ἡ ὑδρία, ἣν καὶ φιδακνίδα τις ἂν εἴποι καὶ φενακνίδα».

φενᾱκόμαντις-εως (ὁ,ἡ) μσν. ὁ ἀπατηλὸς μάντις, ψευδόμαντις, ψευδοπροφήτης : Νικ.Χων.218Λ **τοὺς διὰ πλυνῶν καὶ λεκανίδων φενακομάντεις.**

φενακῶ ἀντὶ φενακίζω : ΕΜ (19,29, ἐν λ. ἀπαφῶ, «ἔγκειται τῷ φῶ τὸ φαίνω, ἐξ οὗ καὶ φενακῶ».

φέναξ-ᾱκος (ὁ,ἡ) κ. νεώτ. ὁ φενακιστής, ὁ ἀπατεών, ὁ ἀγύρτης· Ἡσ. «φέναξ· χλευαστής, ἀπατεών, ψεύστης, πλάνος» : Ἀριστφ.Βάτρ.909 **ὡς ἦν ἀλαζὼν καὶ φέναξ·** ‖ κωμ. ὀνομασία τοῦ πτηνοῦ φοῖνιξ : αὐτ.Ἀχ.89 **καὶ ναὶ μὰ Δι' ὄρνιν τριπλάσιον Κλεωνύμου παρέθηκεν ἡμῖν· ὄνομα δ' ἦν αὐτῷ φέναξ·** ‖ κτ. πληθ. ὡς κύρ. ὄνομα **Φένακες** δαίμονες τῆς ἀπάτης ἐν Ἀθήναις, πρὸς οὓς ἐδέοντο οἱ ἐπιδιώκοντες νὰ ἐξαπατήσωσί τινα διὰ τῆς πειθοῦς ἢ διὰ δόλου : αὐτ.Ἱππ.634 **ἄγε δὴ Σκίταλοι καὶ Φένακες, . . νῦν μοι θράσος καὶ γλῶτταν εὔπορον δότε·** **2)** κ. ὡς ἐπίθ. : Φιλ.2,267,12 **λόγον οὐ φένακα,** αὐτ.554,23 **τὸν φένακα τρόπον,** αὐτ.1,677.24 **τὸν πλαστὸν καὶ φένακα τῦφον,** Παλλάδ.Βι.Χρυσ.34,31.

φεννησία (ἡ) (αἰγυπτ.) πάπ. κ. **φεννῆσις** τὸ ἱερατεῖον, ἡ ἱερωσύνη : **ὑπὲρ τῶν δημοσίων τῆς φεννησίας.**

φεννίον Ἡσ. «μηδικὴ (δημικὴ Brunο) ὁδός. Παμφύλιοι».

φέν(ν)ος Ἡσ. «θάνατος, ἐνιαυτός».

φεννίς-ίδος (ἡ) Φώτ.644,9 «παιδιὰ διὰ σφαίρας, ὅταν ἑτέρῳ ἀφιῶσι τὴν σφαῖραν ὥσπερ φενακίζοντες» πρβλ. φαινίνδα.

φενόλης Σουίδ. ἀντὶ φαινόλης βλ.λ.

φένω ρ. ἄχρ. κτ. ἐνεστ. ἀπαντῶν μ. **ἐν τῷ ἀορ. β' ἔπεφνον** (Ἰλ.Φ 55, Πινδ.Π 10,46, Σοφ.ΟΤ 1497) κ. ἐπ. κ. λυρ. **πέφνον** (Ἰλ.Ν 363, Βακχ.Β,13) (κτ. συγκ. **ἐκ τοῦ μτ. ἀναδιπλ. τ. πέφενον**), ὑποτ. **πέφνῃς-ῃ** (Ὀδ.Χ 346, Ἰλ.Υ 172), ἀπαρφ. **πεφνέμεν** (Ἰλ.Ζ 180), μτχ. **πεφνών** (Ἰλ.Π 827) (κ. ὡς παροξ. κτ. Ἀρίσταρχ. ὡς εἰ προῆλθεν ἐξ ἐνεστ. **πέφνω** ὅπερ π. μτγν. ποι.: Ὀππ.Ἁλ.2,133) **ἐκ τῆς βραχείας ῥίζης φα** προέρχεται **ὁ παθ.** παρακ. **πέφαμαι,** γ' ἑν. **πέφαται** (Ἰλ.Ο 140), γ' πληθ. **πέφανται** (Ἰλ.Ε 531),· ἀπαρφ. **πεφάσθαι** (Ἰλ.Ν 447), παθ. μέλλ. **πεφήσεαι** (Ἰλ.Ν 829, Ὀδ.Χ 217), μτγν. μτχ. **πεφασμένος** (Λυκόφρ. 269, αὐτ.1374, Ὀππ.Ἁλ.5,122)· π.Γραμμ.ἀόρ. α' **φάσαι** (Ἡσ.ἐν λ. φάσγανον, Σχόλ.Πινδ.Ν.1,69, Φώτ. ἐν λ. **πρόσφατος**), ἀόρ. μτχ. β' **παφών** (Ἡσ.), ἀόρ. β' μέσ. **ἀπέφατο** (Ἡσ. «ἀπέθανεν»)· δ.τ. τοῦ θείνω βλ.λ., φονεύω· **2)** ῥηματ.π. φατός.

φέξη τοῦ φεγγαριοῦ (ἡ) δημ. ἡ νέα σελήνη· ‖ κ. ἀπολ. **ἐν τῇ φρ. στὴ χάση καὶ στὴ φέξη** ἐνν. τοῦ φεγγαριοῦ (σπανιώτατα).

φέξιμο (τὸ) δημ. **ἡ ἐνέργεια τοῦ** φέγγω, **τὸ νὰ** φωτίζῃ τις, **καὶ τὸ νὰ** φέγγῃ τι, ἡ φέξη.

φεόγω Ἐπιγρ. Ἀμφιπολιτ. ἀντὶ φεύγω βλ.λ.

φεουδαλικός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς **τὸ** φέουδον, **τὸν** φεουδάρχην ἢ τὸν **φεουδαλισμόν,** ἀ. τιμαριωτικός.

φεουδαλισμός (ὁ) **νεώτ.** κ. δημ. κ. **φεουδαρχισμός** τὸ κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν σύστημα διαιρέσεως **τῆς** χώρας **εἰς** φέουδα, **εἰς** τιμάρια, ἀ. τιμαριωτισμὸς βλ.λ.

φεουδάρχης (ὁ) νεώτ. ὁ ἄρχων **ἢ** κάτοχος φε**ούδου, τιμαρίου, ἀ.** τιμαριώτης.

φεουδαρχία (ἡ) νεώτ. τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν **καθεστὼς τῆς κατὰ** φέουδα διοικήσεως.

φεουδαρχικός-ή-όν νεώτ. **ὁ** ἀνήκων **ἢ** ἀναφερόμενος εἰς τὴν φεουδαρχίαν ἢ τὸν φεουδάρχην, ἀ. φεουδαλικός· κ. ἐπιρρ. νεώτ. **-κῶς** κ. **δημ. -κά** κατὰ τὸ φεουδαρχικὸν σύστημα.

φεουδαρχισμός (ὁ) νεώτ. ἀ. φεουδαλισμὸς **βλ.λ.**

φεραῖος (ὁ) εἶδος **κεστρέως,** πιθ. **ὁ** περαίας βλ.λ. : Ἀριστλ.ἀπ.299.

φέραλγος-ον (φέρω, ἄλγος) μσν. **ὁ** φέρων ἄλγος, πόνον : Νικήτ.Εὐγ.6,215 **κακώνυμος . . Μοῖρα, μέλαινα, φέραλγος.**

φερανθής-οῦς-ές μτγν. **κ.** μσν. ὁ φέρων ἄνθη : Μελέαγρ.ΑΠ 7,363 **φερανθέος εἴαρος ὥρῃ,** ΚΜανασσ.Ἐραστ.3,25 **λάμπει ποτὲ καὶ φερανθὲς ὀπωροφόρον ἔαρ.**

φέρασπις-ιδος (ὁ,ἡ) **ὁ φέρων** ἀσπίδα : Ὑμν.Ἀρ. 8,2 **ὀβριμόθυμε, φέρασπι,** Αἰσχ.Πέρσ.240 **ἔγχη σταδαῖα καὶ φεράσπιδες σαγαί,** αὐτ.Ἀγ.693 **φεράσπιδες κυναγοί,** ΑΠ 7,152 **φέρασπις Αἴας.**

φεραύγεια (ἡ) μσν. τὸ φέρειν αὐγήν, φῶς, λάμψιν : ΚΜανασσ.Χρον.3274 **ἀστέρων φεραυγείαις** (διόρθ. ἀντὶ ἀστέρας φεραυγοῦντας).

φεραυγής-οῦς-ές μτγν. κ. μσν. ὁ φέρων αὐγήν, φῶς· Σουίδ. «κατάλαμπρος» : Νόνν.Δ 38,81 **ἠελίοιο φεραυγέος,** αὐτ.92,181, Τζέτζ.π.Ἀν.Κρ.3, 306,17 **ὁ φεραυγὴς φωσφόρος,** Εὐστ.Πον.2.2.10 **σελήνη καλὸν καὶ φεραυγὲς** ἀπαστράπτουσα.

φεραυγίζω μσν. ἐκπέμπω αὐγήν, λάμψιν, **φῶς :** Φιλῆς 1,12 **φεραυγίζουσα πυρφόρος βάτος.**

φέρβω ποι. ρ. ἐν χρ. μ. κατ' ἐνεστ. κ. παρατ. ὡς κ. ὑπερσ. **ἐπεφόρβειν,** βόσκω, τρέφω, μτ. αἰτ. : Ὁμ.Ὑμν.30,2 **φέρβειν τινά,** Πινδ.Ο 2,81 **ὕδωρ δ' ἄλλα φέρβει,** Εὐρ.Ὀρ.869 **καὶ μ' ἔφερβε σὸς δόμος·** κ. ἐπὶ ποιμένων : **αὐτ.**Ἱππ.75 **ποιμὴν . . φέρβειν βοτά·** κ. μτ. γενικ. πράγμ. : Ὑμν.Ἑρμ.105 **ἐπεὶ βοτάνης ἐπεφόρβει βοῦς·** κ. παθ. : Ὁμ Ὑμν.30,4 **τάδε φέρβεται ἐκ σέθεν ὄλβου,** Σοφ.Φιλ.957 **ἀλλ' αὐτὸς τάλας θανὼν παρέξω δαῖθ' ὑφ' ὧν ἐφερβόμην** (θὰ χρησιμεύσω ὡς τροφὴ ἐκείνων ἐξ ὧν ἐτρεφόμην)· **2)** τὸ μέσ. βιβρώσκω, τρώγω, καταναλίσκω, μτ. αἰτ. : Ἱππ.Ἐπιδ.6,55 **ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα φέρβεται·** ‖ κ. ἀπολ. τρέφομαι, ζῶ, ὑπάρχω : Ἀπολλ.Ρ 4,1016 **εἴ νυ καὶ αὐτὴ ἀνθρώπων γενεῆς μία φέρβεαι** (σχόλ. «εἰ τῆς αὐτῆς εἶ φύσεως»)· ‖ **κ.** μτφ. μτ. αἰτ. τρέφομαι μέ τι : Εὐρ. Μηδ.827 **φερβόμενοι . . σοφίαν** (δ.γρ. ἀντὶ ἀποφερβόμενοι) (προσλαμβάνοντες σοφίαν)· **3) τὸ** ἐνεργ. σῴζω, διασῴζω, διαφυλάττω, διατηρῶ : Ἡσίοδ.Ἔργ.377 **μουνογενὴς δὲ παῖς οἶκον πατρώϊον εἴη φερβέμεν·** **4)** ἔχω, κέκτημαι : Ὀππ. Ἁλ.2,643 **κεστρέα δ' . . ἀκούω φέρβειν πρηΰτατόν τε δικαιότατόν τε νόημα·** ‖ τὸ μέσ. **ἐν τῇ** αὐτῇ σημ. : Πινδ.Π 5,110 **κρέσσονα μὲν ἁλικίας νόον φέρβεται** (σχόλ. «κρείττονα τῆς ἡλικίας νοεῖ καὶ λέγει, ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν τὸν νοῦν ἔχει καὶ τὴν φρόνησιν»)· **5)** ῥηματ.π. φορβάς, **φορβή.**

φεργάδα (ἡ) **δημ.** ἡ φρεγὰς βλ.λ.

φερεαυγής-οῦς-ές μτγν. ἀντὶ φεραυγὴς βλ.λ.: ΑΠ 9,634 **φερεαυγέα κοίρανον** αἴγλης.

φερέβοτρυς-υος-υ μτγν. ὁ φέρων βότρυς : Νόνν.Δ 19,53 **καὶ σταφυλὴν φερέβοτρυν** ἀπὸ **Σταφύλοιο καλέσσω.**

φερέγγυος-ον (ἐγγύη) **κ. νεώτ.** ὁ φέρων **ἢ** παρέχων ἐγγύην ἢ ἐχέγγυα, ὁ δυνάμενος νὰ δώσῃ ἐγγύησιν, **ἀ. ἐχέγγυος·** ὅθ. ἀσφαλής, ἀξιόπιστος, ἀξιόχρεος· Ἡσ. «φερέγγυος, ἀξιόπιστος ἐγγυητὴς καὶ βεβαιωτής», Σουίδ. «ὁ ἐκδεξάμενός τι καὶ δυνάμενος ἀποτῖσαι αὐτὸν ἀξιόχρεως· δυνάμενος ἀναδέξασθαι τὴν ἐγχείρησιν», Φώτ.,Θωμ.Μ 891 : Αἰσχ.Ἑπτ.449 **Πολυφόντου βία, φερέγγυον φρούρημα,** αὐτ.797 **πύλας φερεγγύοις ἐφαρξάμεσθα μονομάχοισι προστάταις, - φερέγγυος ὀφειλέτης·** ‖ κ. μτ. γενικ. πράγμ. ἄξιος νὰ ἐγγυηθῇ πε-

ρί τινος, ἱκανὸς νὰ δώσῃ λόγον : Σοφ.Ἠλ.942 **τί γὰρ κελεύεις ὧν ἐγὼ φερέγγυος** (Σουΐδ. «ὧν ἐγὼ εἰς τὸ πράττειν ἀσφαλὴς εἰμι»)· κ. ἔμπροσθ. (πρός τι) : Θουκ.8,68 **πρὸς τὰ δεινὰ . . φερεγγυώτατος ἐφάνη**· ‖ κ. μτ. ἀπαρφ. ἀρκετός, ἐξαρκῶν, ἱκανός : Ἡρ.5,30 **αὐτὸς μὲν ὑμῖν οὐ φερέγγυός εἰμι δύναμιν παρασχεῖν τοσαύτην**, αὐτ.7,49 **λιμὴν . . φερέγγυος ἔσται διασῶσαι τὰς νέας** (κατάλληλος νὰ προφυλάξῃ τὰ πλοῖα), Αἰσχ.Ἑπτ.396 **τίς Προίτου πυλῶν κλῄθρων λυθέντων προστατεῖν φερέγγυος;**, αὐτ.470 αὐτ.Εὐμ.87.

φερεγγυότης-ητος (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φερεγγύου, τοῦ ἀξιοχρέου, ἡ ἀξιοχρεωσύνη.

φερεγλᾰγής-οῦς-ές ὁ φέρων ἢ ὁ παρέχων, δίδων γάλα : Ὀρφ.Λιθ.216 **αἶγες φερεγλαγέες**.

φερέδειπνος-ον ὁ φέρων ἢ παρέχων, δίδων δεῖπνον : Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω.6,23 **φερέδειπνος ἠώς**· ‖ κ. ὡς κύρ. ὄνομα : Ἀριστφ.Σφ.401.

φερέζῠγος-ον ὁ φέρων τὸν ζυγόν, **ὁ** ὑπὸ τὸν ζυγὸν **ἐζευγμένος** : Ἴβυκ.2 **ἵππος φερέζυγος**.

φερέζωος-ον μτγν. ὁ φέρων ἢ δίδων ζωήν, **ὁ** σωτήριος : Νόνν.Δ 12,6.

φέρεθρον (τὸ) μτγν. κ. μσν. ἀντὶ φέρετρον βλ.λ. : Ἀνών.π.Σουΐδ. **κόσμος βασιλικὸς καὶ φέρεθρα, ἔχοντα εἰκόνας βασιλέων**.

φερέκᾰκος-ον μτγν. ὁ φέρων τὰ κακά, τοὺς μόχθους, ὁ ἀντέχων εἰς τοὺς κόπους, τὰς ταλαιπωρίας, ὁ φερέπονος, ὁ καρτερικός : Πολύβ.3,71, 10 **τοὺς Νομαδικοὺς ἱππεῖς** συναγαγών, **ὄντας φερεκάκους**, αὐτ.79,5 **ὡς ἂν καὶ φερέκακοι πάντες ὄντες καὶ συνήθεις ταῖς . . ταλαιπωρίαις**.

φερέκαρπος-ον ὁ φέρων παρέχων ἢ παράγων καρπούς: Ὀρφ.Λιθ.241 **Δημήτηρ μεστὸν ἴοι φερέκαρπον ἐς αὔλακα κόλπον ἔχουσα**, αὐτ.Ὕμν.25,3, Πλούτ.Ἠθ.495C **σπέρματα φερέκαρπα**, Φίλιππ. Θεσσ.ΑΠ 9,778 **γαῖα φερέκαρπος**.

φερέκοσμος-ον μτγν. ὁ φέρων ἢ παρέχων κόσμον, ὁ κοσμητικός : Σωρ.1,3 (Ermerins).

φερεκράτειος-ον νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἀρχαῖον Ἀθηναῖον κωμικὸν ποιητὴν **καὶ** ἠθοποιὸν Φερεκράτην : **φερεκράτειος στίχος**· ‖ τὸ οὐδ. **φερεκράτειον** ὡς οὐσ. εἶδος στίχου τῆς ἀρχαίας χορικῆς ποιήσεως ἀποτελοῦντος μεικτὴν δακτυλοτροχαϊκὴν τριποδίαν ἐξ ἑνὸς τροχαίου, ἑνὸς δακτύλου καὶ ἑνὸς τροχαίου; **ὀνομασθέντος δὲ οὕτως ἐκ** τῆς συχνῆς χρήσεως **αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ** κωμικοῦ Φερεκράτους.

φερεμμελίης (ὁ) ποι. ἀντὶ φερεμελίας, ὁ φέρων δόρυ, ὁ δορυφόρος : Μίμν.13,4 **φῶτα φερεμμελίην**.

φέρενα (ἡ) αἰολ. τ. τοῦ φερνή βλ.λ.· ΕΜ 700,41 «**οἱ Αἰολεῖς λέγουσι τὴν φέρνην φέρενα(ν)**», Ἡρωδιαν.2,939,9 «**Αἰολεῖς δὲ φέρεναν αὐτὴν λέγουσιν**».

φερένῑκος-ον ὁ φέρων τὴν νίκην, νικηφόρος, νικητής, ἰδ. ὡς κύρ. ὄνομα : Πίνδ.Ο 1,19.

φερεντάριοι (οἱ) (λατ.) μτγν. οἱ φιλοὶ στρατιῶται, οἱ ἀκροβολισταί : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.1,46.

φερέοικος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν οἰκίαν **του, ὡς ὁ** κοχλίας, ἡ χελώνη κττ.· Ἡσ. κ. Φώτ. «**φερέοικος**· **ὁ** κοχλίας· ἔνιοι ζῷον λευκόν, ὅμοιον γαλῇ, ὑπὸ δρυσὶ **καὶ** ἐλαίαις γιγνόμενον» : Ἡσίοδ.Ἔργ.571 **ὁπότ' ἂν φερέοικος ἀπὸ χθονὸς ἂν φυτὰ βαίνῃ** (ἐπὶ τοῦ κοχλίου), Ἀθήν.2,63B **τὸν κοχλίαν φερέοικον καλεῖ**, Γρηγ. Ναζ.2,51,535 **ὡς δὴ φερέοικον ὑπ' ἄχθεϊ ὀστρακόεντι ἕλκουσαν μογερῶς ὑγρὸν δέμας ἴχνεσι νωθροῖς** (ἐπὶ τῆς χελώνης), Μᾶρκ.Εὐγεν.Εἰκ.161,10 (Kayser)· **2**) ἐπὶ προσ., ὁ μὴ **ἔχων** μόνιμον κατοικίαν, ὁ νομάς, **ἐπὶ** τῶν Σκυθῶν : Ἡρ.4,46 **φερέοικοι ἐόντες πάντες ἔωσι ἱπποτοξόται**· ‖ νεώτ. ὁ πλάνης, ὁ ὁπουδήποτε τυχαίως καταλύων.

φερέοινος-ον μτγν. ἀντὶ οἰνοφόρος βλ.λ. : Ἀπολλ.Δύσκ.Συντ.14,20.

φερέπολις -ιος (ὁ,ἡ) ὁ φέρων, ὁ διατηρῶν τὴν πόλιν, τὸ κράτος : Πίνδ.ἀπ.14 **φερέπολιν τῆς Ῥώμης** (τύχην), Παυσ.4,30,6.

φερεπονία (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. **ἡ** ἰδιότης τοῦ φερεπόνου, ἡ **ἐν** τοῖς πόνοις, κόποις καρτερία : Ἰάμβλ.Προτρ.150, Εὐστ.Πον.43,1, αὐτ.86,80.

φερέπονος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ φέρων γενναίως τοὺς πόνους, ὁ ὑπομένων κόπους καὶ ταλαιπωρίας, ὁ καρτερικός, ὁ ὑπομονητικός, ἀ. φερέκακος : Μέν.Ἐφ.312,17 (Ι'οππ.) **φιλοπόλεμοί τε καὶ φερέπονοι**, Ἰω.Κλίμ.348,10, αὐτ.56,5 **οἱ δοκοῦντες φερέπονοι καὶ ὑπομονητικοί**, Εὐστ.Πον.123,30· ‖ τὸ οὐδ. **τὸ φερέπονον** ὡς οὐσ. ἡ φερεπονία : Μᾶρκ.Αὐρ.1,5 **τὸ φερέπονον καὶ ὀλιγοδεές**, Θεμίστ.(1),149 **τὸ φερέπονον τῆς ψυχῆς**· **2**) ὁ φέρων, ὁ **ἐπιφέρων**, ὁ παρέχων πόνους, ταλαιπωρίας, ὁ αἴτιος τῶν πόνων, τῆς δυστυχίας : Πίνδ. Π 2,30 **αἱ δύο δ' ἀμπλακίαι φερέπονοι τελέθοντι**.

φερεπονῶ-έω μσν. φέρω πόνους, εἶμαι φερέπονος, ὑπομένω κόπους : Εὐστ.Πον.209,27.

φερέπτερος-ον μτγν. ὁ φέρων πτερά, πτεροφόρος, φτερωτός : Μάξιμ.Κατ 610.

φερεπτέρυγος-ον μτγν. ποι. **ἡ φερεπτέρυξ** υγος (ὁ,ἡ) ὁ φερέπτερος βλ.λ. : Ὀππ.Ἁλ.2,482.

φερεπτόλεμος-ον ποι. τ. ἀντὶ φερεπόλεμος, ὁ φέρων, ἐπιφέρων, προκαλῶν πόλεμον, πολεμικός, ὅθ. **φερεπτόλεμοι νῆες** πολεμικὰ πλοῖα : Χρησμ. π.Παυσ.10,9,11 **οὕπερ κράτος ἐστὶ μέγιστον νηυσὶ φερεπτολέμοισι μάχην καὶ δηϊοτῆτα**.

φερέπτολις-ιος (ὁ,ἡ) μτγν. ποι. τ. τοῦ φερέπολις βλ.λ. : Ὀππ.Ἁλ.1,197 **βασιλῆα φερέπτολιν**, Νόνν. Δ 2,86 **φερέπτολιν Ἀτθίδα νύμφην**.

φερεσανθής-οῦς-ές ποι. ὁ φερανθής, ὁ φέρων ἄνθη, ὁ κεκοσμημένος δι' ἀνθέων : Ὁμ.Ὕμν 30,14 **χοροῖς φερεσανθέσιν** (ἴδ. ἀνάγν. τοῦ εὐανθέσιν).

φερέσβιος-ον ποι. ὁ τὸν βίον ἢ τὰ πρὸς βίον χρήσιμα ἢ ἀναγκαῖα παράγων, ὁ διδοὺς τροφήν : Ὕμν.Ἀπόλλ.341 **κινήθη δ' ἄρα γαῖα φερέσβιος**, αὐτ.Δήμ.450, Ὁμ.Ὕμν.30,9· **2**) ὁ φέρων, ὁ παρέχων ζωήν, ὁ συντελῶν εἰς αὐτήν : Αἰσχ.ἀπ.304, Ἀντιφάν.Ἀγροῖκ.1 **ποθεινὴν μᾶζαν, ἣν φερέσβιος Δηὼ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται φίλον**.

φερέσπονδος-ον μτγν. ὁ σπονδὰς φέρων, ὡς κύρ. ὄνομα π.Νόνν.Δ 18,313 **Φερέσπονδον δὲ καλέσας, οὐρανίου κήρυκος ἀπόσπορον**.

φερεσσακής-οῦς-έος-ές ποι. ὁ φέρων σάκος, ἀσπίδα, ὁ φέρασπις, ἐπὶ ἀνδρῶν : Ἡσίοδ.Α 13, Νόνν.Δ 14,28, αὐτ.15,66· **2**) ἐπὶ πραγμ., ὁ ἐξ οὗ ἤρτηται ἢ ἐφ' οὗ τίθεται τὸ σάκος, ἡ ἀσπίς : Τρυφιόδ.11 **ἁρμονίη ῥηχθεῖσα φερεσσακέων τελαμώνων**.

φερεσσίπονος-ον ποι. **ὁ** φερέπονος βλ.λ. : Ἑλλ. Ἐπιγράμμ.1026.

φερεστάφυλος-ον ὁ φέρων, ὁ κομίζων ἢ παράγων σταφυλάς : Ἀρχέστρ. π. Ἀθήν.1,29B, Μελέαγρ.ΑΠ 9,363,11.

φερέσταχυς-υος-υ μτγν. ποι. **ὁ φέρων**, ὁ παράγων ἀστάχυς : Νόνν.Δ 42,330 **αὔλακα δὲ σπείρουσιν φερέσταχυν**.

φερεστέφανος-ον Ἐπιγρ. ὁ φέρων, ὁ λαμβάνων ὡς ἔπαθλον, ὁ κερδίζων τὸν στέφανον τῆς νίκης : Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.928.

φερετζές (ὁ) (τουρκ.) δημ. τὸ ἐξωτερικὸν ἔνδυμα παλαιότερον τῶν Μουσουλμανίδων τῆς Τουρκίας, εἰς οὗ τὸ ἄνω μέρος ἐφηρμόζετο ἡ καλύπτρα τοῦ προσώπου : παροιμ. **ὅλα τὰ ἔχει ἡ Ζαφειρίτσα (ἢ ἡ Μαριορή), μόνο ὁ φερετζὲς** τῆς **λείπει** (ἐπὶ τῶν στερουμένων τὰ ἀπαραίτητα καὶ ζητούντων τὰ περιττά).

φερετρεύομαι μτγν. **ἐπὶ** τροπαίου ἀφιερουμένου, φέρομαι, διακομίζομαι ἐπὶ φορείου ἐν πομπῇ εἰς τὸν ναὸν **τοῦ** Φερετρίου Διός : Πλούτ.Μάρ-

κελλ.8 ἀπὸ τοῦ φερετρευομένου τροπαίου κατὰ τὴν Ἑλληνίδα γλῶσσαν· πρβλ. φερέτριος.

φερέτριος (ὁ) (λατ.) μτγν. ἐπίθ. τοῦ Διός, ὁ τροπαιοῦχος, σκυλοφόρος, ὑπερφερέτης : Διον.Ἁλ. Ρωμ.2,34, Πλούτ.Μάρκελλ.8 **καλεῖται δὲ ὁ μὲν θεός, ᾧ πέμπεται, φερέτριος Ζεύς.**

φέρετρον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ., π.Ὁμ. κ. συγκεκομμ. τ. φέρτρον (Ἰλ.Σ 236) νεκροφόρον κλινίδιον ἢ φορεῖον, νεκροφορεῖον, κιβώτιον ἐν ᾧ ἐναποτίθεται πρὸς μεταφορὰν καὶ ταφὴν ὁ νεκρός, ξυλοκρέβατο, κάσσα : Πολύβ.8,31,4.

φερετροποιεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ ἐργαστήριον ἢ κατάστημα τοῦ φερετροποιοῦ.

φερετροποιός (ὁ) νεώτ. ὁ κατασκευάζων ἢ πωλῶν φέρετρα, κάσσες.

φερετροπωλεῖον (τὸ) νεώτ. κατάστημα ἔνθα πωλοῦνται φέρετρα.

φερέφλογος-ον μσν. κ. **φερήφλογος** ὁ φέρων φλόγα, φλογοφόρος : Φιλῆς 2,373,291 (ἔκδ. Mi.)

φερέχαιρος-ον μσν. ὁ φέρων, κομίζων τὸ χαῖρε, ἐπὶ τοῦ Γαβριὴλ ὡς κομίσαντος τῇ Θεοτόκῳ τὸν οὐράνιον χαιρετισμόν : Στουδ.Θεόδ.741 (ἔκδ Mi.)· πρβλ. φρ. ἐν Ἀκαθ.Ὕμν.Α «εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῳ τὸ χαῖρε».

φέρην αἰολ. φέρειν ἀπαρφ. ἐνεστ. τοῦ φέρω.

φερήφλογος-ον μσν. ὁ φερέφλογος βλ.λ.

φέριστος-η-ον κ. **φέρτιστος** (Πίνδ.ἀπ.92) δ. τ. τοῦ φέρτατος βλ.λ. : Ἰλ.Ι 110 **οὐ δὲ μεγαλήτορι θυμῷ εἴξας, ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοί περ ἔτισαν, ἠτίμησας,** αὐτ.Ζ 123, αὐτ.Ο 247, αὐτ.Ψ 409, Αἰσχ.Ἑπτ.39 **φέριστε Καδμείων ἄναξ,** Σοφ.ΟΤ 1149, Πλάτ.Φαῖδρ.238D.

φέρμα-ατος (τὸ) (φέρω) κ. δημ. πᾶν ὅ τι φέρεται, ἰδίᾳ ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας, τὸ ἐν κοιλίᾳ βασταζόμενον ἔμβρυον, τὸ τέκνον : Αἰσχ.Ἀγ.118 **βοσκόμενοι λαγίναν, ἐρικύμονα φέρματι γένναν· 2)** ὁ καρπὸς τῆς γῆς, τὸ προϊὸν αὐτῆς : αὐτ. Ἱκ.690 **καρποτελῆ δέ τοι Ζεὺς ἐπικραινέτω φέρματι γᾶν πανώρῳ.**

φερμάνι (τὸ) (τουρκ.) δημ. τ. τοῦ φιρμάνιον βλ.λ.

φερμάρω (ἰταλ.) δημ., ἀόρ. (ἐ)φερμάρισα κ. (ἐ)φέρμαρα, παρατηρῶ τι μετὰ προσοχῆς, καθηλώνω τὸ βλέμμα μου εἴς τι(να), διακρίνω· **2)** σταματῶ τι εὑρισκόμενον ἐν κινήσει, ἰδίᾳ ἐπὶ ὀχήματος, κλείω τὴν τροχοπέδην καὶ τὸ κάμνω νὰ σταθῇ, νὰ σταματήσῃ, δθ. φέρμα ! ἐν χρ. ὡς παράγγελμα εἰς τὸν ὁδηγὸν τροχιοδρομικοῦ ὀχήματος ἢ αὐτοκινήτου νὰ σταματήσῃ.

φερμελη (ἡ) δημ. χρυσοποίκιλτον ἢ μεταξοκέντητον ἀνδρικὸν κολόβιον, γιλέκι φερόμενον μὲ τὴν φουστανέλλαν.

φέρμια (τὰ) Ἡσ. «ἃς ἔνιοι ἀσίλλας τὰς ἐκ σχοίνων πλεκομένας καὶ ἰχθυηρὰ ἀγγεῖα, οἷον σπυρίδια».

φερμπαλάς (ὁ) δημ. δ. τ. τοῦ φαρμπαλάς βλ.λ.

φερνά (ἡ) Ἐπιγρ. δωρ. τ. τοῦ φερνὴ βλ.λ., τὸ διὰ τὸν θεὸν προωρισμένον μέρος τῆς προσφερομένης θυσίας πρβλ. θευμοιρία : Ἐπιγρ. Ἐπιδαύρ. **ἀνθέντο τῷ Ἀσκλαπιῷ φερνὰν κριθᾶν μέδιμνον.**

φερνάριον (τὸ) πάπ. ὑποκορ. τοῦ φερνή, μικρὰ προίξ, προικοῦλα.

φερνή (ἡ) (φέρω) πᾶν ὅ,τι φέρει μεθ' ἑαυτῆς ἡ γυνὴ εἰς τὸν τοῦ ἀνδρὸς οἶκον ὑπανδρευομένη, προίξ : Ἡρ.1,93 **αἱ θυγατέρες πορνεύονται πᾶσαι, συλλέγουσαι σφίσι φερνάς,** Εὐρ.ΙΑ 47, Ξεν.ΚΠ 8, 5,19 **ἐπιδίδωμι δὲ αὐτῇ ἐγὼ καὶ φερνὴν Μηδίαν τὴν πᾶσαν,** Αἰσχίν.32,22, Πάπ.· ‖ κ. κτ. πληθ. προίξ ὡς συνισταμένη ἐκ πολλῶν γαμηλίων δώρων : Εὐρ.Ὀρ.1662· ‖ **φερνὴ θεραποντὶς** προὶξ ἀποτελουμένη ἐκ θεραπαινίδων, ἤτοι θεράπαιναι δοθεῖσαι ὡς προίξ : Αἰσχ.Ἱκ.979 **οὕτως ὡς ἐφ' ἑκάστῃ διεκλήρωσεν Δαναὸς θεραποντίδα φερνήν·** ‖ **φερναὶ πολέμου** γυνὴ κτηθεῖσα ἐν πολέμῳ : Εὐρ.Ἴων 298 **φερνάς γε πολέμου καὶ δορὸς λαβὼν γέρας· 2)** κτ. πληθ. γεν. νυμφικὰ δῶρα : αὐτ.956 **λάζυσθε φερνὰς τάσδε, παῖδες** (ἐπὶ τῶν δώρων τῆς Μηδείας πρὸς τὴν Κρέουσαν).

φερνίζω μτγν. παρέχω, δίδω ὡς φερνήν, ὡ προῖκα, προικίζω : ΠΔ Ἐξ.22,16 **φερνῇ φερνιεῖ αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα.**

φέρνιξ (ἡ) μσν. φερνὴ ἢ προίξ : ΕΜ 790,51.

φερνίον (τὸ) (φέρω) μτγν. κ. **φέρνιον** (Ἀρκάδ.119), ἁλιευτικὸν σπυρίδιον, ἰχθυηρὸς κάλαθος, φαροκάλαθο : Μέν.Ἀδηλ.60, Αἰλ.ΖΙ 17,18, Ἀλκίφρ.1,9.

φερνοφόρος-ον μτγν. ἐπὶ γυναικός, ἡ φέρουσα φερνήν, προῖκα, ἡ προικισμένη : Ἱερών.Ἐκκλ. 5,560Β.

φέρνω μσν. κ. δημ. τ. τοῦ φέρω βλ.λ.

φέροικος-ον ὁ φερέοικος βλ.λ., δθ. **τὸ φέροικον** (ζῷον) ὡς οὐσ. ζῷόν τι ὁμοιάζον τῇ γαλῇ, λευκόν, φωλεῦον εἰς τὰς ρίζας τῶν δρυῶν, βαλανηφάγον : Κρατῖν.Κλεοβ.7, Φώτ.

φερόλβιος-ον ποι. ὁ φέρων ὄλβον, εὐτυχίαν : Ὀρφ.Ὕμν.63,12.

φερόντεσσι Ἐπιγρ. δωρ. τ. τοῦ **φέρουσι, δοτ.** πληθ. τῆς μτχ. ἐνεστ. τοῦ ρ. φέρω βλ.λ.

φέροπλος-ον μτγν. ὁ φέρων ὅπλα : Μάξιμ. Καταρχ.180.

φέρος (τὸ) μσν. ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων, ἐν φρ **ἔφερε τὸ φέρος** : Χρον.Μορ.7030.

φερούλη (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν σκιαδοφόρων : **φερούλη ἡ κοινὴ** (τὸ καυφόξυλο, κουφάρδακας, μαγκοῦτα), - **φερούλη ἡ γλαυκὴ** (ἡ κουρκοῦτα)-**φερούλη ἡ τιγγιτανὴ** (ὁ κάρουμπος).

φερρεύει Ἡσ. «ἀποφέρει».

φερρίτης (ὁ) (λατ.) νεώτ. ἐν τῇ μεταλλογραφίᾳ ὁ καθαρὸς ἢ σχεδὸν καθαρὸς σίδηρος.

φέρσα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. κ. **φέλσα** λωρὶς ὑφάσματος, λουρίδα· **2)** ναυτ. ἕκαστον τῶν φύλλων τῆς ὀθόνης, ἐξ ὧν συρράπτεται τὸ ἱστίον.

φέρσιμο (τὸ) δημ. ἡ μεταφορά, ἡ μετακόμισις· **2)** ἰδ. εὐχρ. μτφ. πληθ. **φερσίματα** ὁ τρόπος τοῦ φέρεσθαι πρὸς τοὺς ἄλλους, τρόπος συμπεριφορᾶς, διαγωγή : **καλό - κακό φέρσιμο**· ‖ ὁ τρόπος συμπεριφορᾶς **ἐν** ὡρισμένῃ τινὶ περιστάσει : **ἦταν ἄσχημο τὸ φέρσιμό σου.**

φερτάζω Ἡσ. «φέρω».

φέρτατος-η-ον ποι. κ. **φέριστος**-η-ον ὑπερθ βαθ. ἐπίθ. ἄνευ θετ., πιθ. ὁ βαθμὸς οὗτος εὕρηται ἐν τῷ β' συνθ. τοῦ προφερὴς καὶ ἡ ρίζα εἶναι ἡ τοῦ φέρεσθαι, ὥστε ἡ πρώτη σημ. θὰ ἦτο ὁ λίαν ταχὺς εἰς τὸ φέρειν ἤτοι εἰς ἐνέργειαν δραστήριος, ὁρμητικός, δθ. συνεκδ. ἡ κατισχύσασα σημ. ἰσχυρότατος, γενναιότατος, ἀνώτερος τὴν τάξιν, ἄριστος : Ἰλ.Α 581 **ὁ γὰρ πολὺ φέρτατός ἐστιν,** αὐτ.Π 21· ‖ κ. μτ. δοτ. τοῦ τρόπου ἢ τοῦ κατά τι : αὐτ.Η 289 **περὶ δ' ἔγχει Ἀχαιῶν φέρτατός ἐσσι,** Ὀδ.Μ 246 **χερσί τε βίηφί τε φέρτατοι ἦσαν,** Πίνδ.Ν 10,13 **ὁ δ' ὄλβῳ φέρτατος ἵκετ' ἐς ἐκείνου γενεάν·** ‖ κ. ἐπὶ πραγμ., κάλλιστος, ἄριστος, βέλτιστος : αὐτ.Π 5,48 **μακάριος, ὃς ἔχεις καὶ πεδὰ μέγαν κάματον λόγων φερτάτων μναμήϊ',** αὐτ.Ο 7,26· ‖ **κακὸν φέρτατον** τὸ βέλτιστον κακὸν ἤτοι ἐκ δύο κακῶν τὸ μικρότερον, τὸ μὴ χεῖρον : Ἰλ.Ρ 105 **κακῶν δέ κε φέρτατον εἴη.**

φέρτε δημ. συγκεκομμ. τ. τοῦ φέρετε β' πληθ προστ. ἐνεστ. τοῦ φέρω βλ.λ.

φέρτερος-α-ον ποι. ὁ δυνατώτερος, γενναιότερος, καλύτερος, ἀνώτερος κατὰ τὴν κοινωνικὴν θέσιν, ἰσχυρότερος· πρβλ. φέρτατος : Ἰλ.Δ 56 **ἐπειὴ πολὺ φέρτερός ἐσσι·** ‖ κ. μτ. δοτ. τοῦ τρόπου : αὐτ.Ι 431 **σῇ τε βίῃ καὶ χερσὶ καὶ ἔγχεϊ φέρτερος εἶναι,** αὐτ.Τ 217, Πίνδ.Ι 7(8),33 **εἵνεκεν πεπρωμένον ἦν φέρτερον γόνον ἄνα-**

νακτα πατρὸς τεκεῖν ποντίαν θεόν, Αἰσχ.Πρ.768· κ. μτ. ἀπαρφ. : Ὀδ.Ε 170 θεοὶ φέρτεροί εἰσι νοῆσαι· κ. ἐπὶ πραγμ. : Πίνδ.Ο 1,7 μηδ' Ὀλυμπίας ἀγῶνα φέρτερον αὐδάσομεν· ‖ φρ. φέρτερόν ἐστι καλύτερον, συμφερώτερον εἶναι : Ἰλ. Α 169· ‖ κ. μτ. ἀπαρφ. : Ὀδ.Μ 109 ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστι ἓξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι ἢ ἅμα πάντας, αὐτ.Φ 154· ‖ τὸ οὐδ. τὸ φέρτερον κ. ὡς οὐσ. : Εὐρ.Ἑλ.346 εἰς τὸ φέρτερον τίθεται τὸ μέλλον· ‖ ἡ αἰτ. τοῦ οὐδ. φέρτερον ὡς ἐπίρρ. : Θεόκρ.1,148 τέττιγος φέρτερον ᾄδεις.

φερτίκια (τὰ) δημ. δαπάνη, ἔξοδα τῆς ἔκ τινος τόπου μεταφορᾶς πράγματός τινος, κόμιστρα.

φέρτιστος-η-ον ποι. δ. τ. τοῦ φέριστος βλ.λ. : Πίνδ.άπ.92.

φερτός-ή-ά(ν) κ. δημ. ὃν ἔφερέ τις ἢ δύναται νὰ φέρῃ, νὰ σηκώσῃ, νὰ ὑπομείνῃ, ὑποφερτός : Εὐρ.Ἑκ.158 δουλείας τᾶς οὐ τλατᾶς, τᾶς οὐ φερτᾶς· 2) δημ. ὁ ἄλλοθεν ἢ ἔξωθεν κομισθείς, ἐπείσακτος.

φέρτρον (τὸ) ἐπ. συγκεκομμ. τ. τοῦ φέρετρον βλ.λ. : Ἰλ.Σ 236 κείμενον ἐν φέρτρῳ δεδαϊγμένον ὀξέϊ χαλκῷ.

φέρτρυς Ἡσ. «ἄθλον. Θούριοι».

φέρω κ.μσν. κ.νεώτ., μαν. κ.δημ. κ. φέρνω, β' ἑν. ὑποτ. φέρῃσθα (Καλλ.Ἄρτ.144), γ' ἑν. φέρῃσι (Ἰλ.Σ 308, Ὀδ.Ε 164, αὐτ.Κ 507, αὐτ.Τ 111), β' πληθ. προστ. φέρτε (Ἰλ.Ι 179), ἀπαρφ. φέρειν, ἐπ. φερέμεν (αὐτ. Ι 41), παρατ. ἔφερον, ἐπ. φέρον, δημ. ἔφερνα, γ' ἑν. ἐπ. φέρεσκε (Ὀδ.Ι 429), γ' πληθ. φέρεσκον (αὐτ.Κ 108), μέλλ. οἴσω, δωρ. οἰσῶ, α' πληθ. οἰσεῦμες (Θεόκρ.15,133), ἀπαρφ. οἴσειν (Πίνδ.Π 4, 181), ἐπ. οἰσέμεν (Ὀδ.Γ 429), κ. οἰσέμεναι (Ἰλ.Γ 120, Ὀδ.Θ 399), Ἰων. ἀόρ. α' οἶσα, β' ἑν. προστ. οἶσε (Ὀδ.Χ 106, αὐτ.481, Ἀριστφ.Ἀχ.1099, αὐτ.1122, αὐτ.Βάτρ.482), γ' ἑν. οἰσέτω (Ἰλ.Τ 173, Ὀδ.Θ 255), γ' πληθ. οἰσόντων (Ἀθήν.468Β), ἀπαρφ.οἶσαι, δημ. ἔφερα, ἀόρ. α' ἤνεγκα (Σοφ.Ἠλ.13, Εὐρ.Ἴων 38, Ἰσοκρ.311Β, Αἰσχίν.28,19), Ἰων. ἤνεικα, ἐπ. ἔνεικα, ἀόρ. β' ἤνεγκον, β' ἑν. ἤνεγκας, ἐπ. ἔνεικας (Ἰλ. Ξ 255 ἀπ-), γ' ἑν. ἤνεγκε, Ἰων. ἤνεικε, ἐπ. ἔνεικε, δυϊκ. ἐνεγκάτην (Πλάτ.Νόμ.723Β δι-), α' πληθ. ἠνέγκαμεν, ἐπ. ἐνείκαμεν (Ὀδ.Ω 43), β' ἠνέγκατε, γ' πληθ. ἤνεγκαν, Ἰων. ἤνεικαν, ἐπ. ἔνεικαν, ὑποτ. ἐνέγκω, α' ἑν. εὐκτ. ἐνέγκαιμι (Εὐρ.Ἱππ.393, Πλάτ. Κρίτ.43C), γ' ἑν. ἐνέγκαι (Σοφ.Τρ.774) κ. ἐνέγκοι (αὐτ.ἀπ.105, Θουκ.6,20, Πλάτ.Πολ.330Δ), Ἰων. ἐνείκαι ἢ ἐνείκοι (Ἰλ.Σ 147), β' πληθ. ἐνέγκαιτε (Εὐρ. Ἡρακλ.751), β' ἑν. προστ. ἔνεγκε (Εὐρ.Ἡρακλ.699, Ἀριστφ.Ἱππ.110), Ἰων. ἔνεικον (Ἀνακρ.62), γ' ἑν. ἐνεγκάτω (Ἀριστφ.Θεσμ.238, αὐτ.Βάτρ.847 ἐξ-), Ἰων. β' πληθ. ἐνείκατε (Ὀδ.Θ 393), ἀπαρφ. ἐνεγκεῖν, ἐπ. ἐνεῖκαι, μτχ. ἐνεγκών κ. ἐνέγκας, Ἰων. ἐνείκας, μέσ. μέλλ. οἴσομαι (Εὐρ.Ὀρ.440, Ξεν.Οἰκ. 18,6), παροιμ. ἐνήνοχα (Πλάτ.Κριτί.113Α μετ-, Ξεν. Ἀπομν.3,5,22 συν-, Δημ.550,αὐτ.612), β' ἑν. μέσ. ἀορ. α' ἠνέγκω (Εὐρ.Ἱκ.58), Ξεν.Οἰκ.7,13), γ' ἠνέγκατο (Σοφ.Τρ.462, Πλάτ.Πολ.406Β), ἐπ. ἐνείκατο (Ἰλ.Τ 313), α' πληθ. ἠνεγκάμεθα (Πλάτ.Ἴων 530Β), Ἰων. γ' πληθ. ἠνείκαντο (Ἰλ.Ι 127, Ἡρ.1,57), β' ἑν. προστ. ἐνεγκοῦ (Σοφ.ΟΚ 470), ἀπαρφ.ἐνέγκασθαι (Ἰσοκρ. Ἀντιδ.201(188) εἰσ-), μτχ. ἐνεγκάμενος (Αἰσχίν.18,29), ποι. ἐνεικάμενος (Ἀλκαῖ.35), παθ. μέλλ. οἰσθήσομαι (Εὐρ.Ἱκ.561 ἐξ-, Δημ.1094, Ἀριστλ.Φυσ.3,5,13) κ. ἐνεχθήσομαι (Θουκ.7,56 ἐν-, Ἰσοκρ.295Α κατ-, Ἀριστλ.Φυσ.3,5,18), παθ. ἀόρ. ἠνέχθην (Ξεν.Ἀν.4,7, 12), Ἰων.ἠνείχθην (Ἡρ.1,66 ἀπ-), νεώτ.ἐφέρθην, δημ. (ἐ)φέρθηκα, παθ. παρακ. ἐνήνεγμαι, γ' ἑν. ἐνήνεκται (Εὐρ.Ἴων 1340), μτγν. κ. οἶσται (Λουκ.Παράσ.2 προ-), μτχ. ἐνηνεγμένος (Πολύβ.10,32,1), Ἰων. ἐνηνειγμένος (Ἡρ.8,37 ἐξ-), ὑπερσ.γ' ἑν. ἐνήνεκτο (Ξεν.Ἑλλ.3,20,1 προσ-), δημ. φερμένος, βαστάζω, βαστῶ, σηκώνω, κρατῶ ἐπὶ τῶν ὤμων, εἰς τὰς χεῖράς μου ἢ ἀλλοῦ που : Ἰλ.Σ 568 ἐν ταλάροισι φέρον μελιηδέα καρπόν, αὐτ.Ε 303 μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν, Ὀδ.Δ 622 ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ' εὐήνορα οἶνον, Αἰσχ. Χο.15, Σοφ.Τρ.564, αὐτ.Ἀντ.429 χερσὶν εὐθὺς διψίαν φέρει κόνιν, Αἰσωπ.Μῦθ. ἀνθρώπων ἕκαστος δύο πήρας φέρει, τὴν μὲν ἔμπροσθεν τὴν δὲ ὄπισθεν (ἀντιλαμβανόμεθα καὶ κατακρίνομεν τὰ ξένα μόνον ἐλαττώματα, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἰδικά μας), Πλάτ.Νόμ.914Δ, Ξεν.Ἀπομν.3,13,6, αὐτ.Ἀν. 4,3,6 ἐπί τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα εἴ τις φέροι, -φέρει βαρὺ φορτίον ἐπὶ τῶν ὤμων του, - ἐστρατεύθησαν πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ φέρωσιν ὅπλα· ‖ γαστέρι φέρω κοῦρον ἐπὶ γυναικὸς ἐγκυμονούσης : Ἰλ.Ζ 58 μηδ' ὄντινα γαστέρι μήτηρ κοῦρον ἐόντα φέροι· 2) ἔχω τι ἐπί τινος : Αἰσχ. Ἑπτ.559 εἰκὼ φέροντα πολεμίας ἐπ' ἀσπίδος· ‖ π. τραγ. ἰσχυροτέρα ἔκφρ. τῆς ἐνν. τοῦ ἔχω : αὐτ.Χο.581, αὐτ.Ἱκ.994, Σοφ.ἀπ.669, αὐτ.Τρ.967, Εὐρ.Ἱππ.316 ἁγνὰς μέν, ὦ παῖ, χεῖρας αἵματος φέρεις ;· ‖ νεώτ. κ. δημ. ἔχω τι ἐπάνω μου προσπεφυκὸς ἢ προσηρτημένον ἢ ἀναγεγραμμένον ἐπ' ἐμοῦ, γεν. ἔχω : τὰ ζῷα, τὰ ὁποῖα φέρουν κέρατα, καλοῦνται κερασφόρα, - τὸ ἀνάγλυφον φέρει ἐπιγραφὴν εἰς τὴν βάσιν του, - δὲν φέρω τὴν εὐθύνην δι' ὅ,τι συνέβη (εἶμαι ἀνεύθυνος)· ‖ νεώτ. φορῶ ἐπάνω μου : ἡ κυρία ἔφερε πολυτελῆ ἀμφίεσιν - περιδέραιον ἐκ μαργαριτῶν, - εἰς τοὺς ἀποστράτους δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φέρουν τὴν στολήν· 3) μτφ. ὑποφέρω, ὑφίσταμαι, ὑπομένω, πάσχω : Ὀδ.Σ 135 καὶ τὰ φέρει ἀεκαζόμενος τετληότι θυμῷ, Ἡσίοδ.Ἔργ.213, Ἡρ. 1,32 ἄτην μὲν καὶ ἐπιθυμίην οὐκ ὁμοίως δυνατὸς ἐκείνῳ ἐνεῖκαι, Αἰσχ.Ἀγ.1066, αὐτ.1226, αὐτ.Πέρσ. 293, Θουκ.2,60 ὁπότε οὖν πόλις μὲν τὰς ἰδίας ξυμφορὰς οἵα τε φέρειν, Ἀντιφ.122,14, Πάπ. ἐνέγκαντος τοῦ δεῖνα τὴν ὕβριν, αὐτ. μηκέτι φέρειν τὴν ἐπίθεσιν· ‖ κ. ἐν ἀναφ. πρὸς τροφήν : Ξεν.ΚΠ 8,2,21 καὶ ὅμως ἔνδον ἔχοντες τοσαῦτα οὔτε ἐσθίουσι πλείω ἢ δύνανται φέρειν· ‖ τὸ μέσ. βαστάζω ὡς ἴδιόν μου βάρος : Ἀντιφ.124,13· ‖ συχν. μτ. τροπικοῦ τινος διορισμοῦ : Πίνδ.Π 3,83 τὰ μὲν ὦν οὐ δύνανται νήπιοι κόσμῳ φέρειν, Εὐρ.Ἑκ.738, Θουκ.1,31· ‖ ἰδ. μτ. ἐπιρρημ. διορισμοῦ : Ἡσίοδ.Ἔργ.213 φέρειν ὕβριν ῥηϊδίως· ‖ κ. νεώτ. βαρέως φέρω αἰσθάνομαι ψυχικὸν ἄλγος διά τι συμβὰν εἰς ἐμέ, δὲν τὸ ἀνέχομαι, πολὺ μοῦ κοστίζει : Ἡρ.5,19 ὥστε δὲ βαρέως φέρων εἶπε πρὸς τὸν Ἀμύντην τάδε, - βαρέως φέρει τὴν ὕβριν· ὁμ. κ. πικρῶς - δεινῶς - χαλεπῶς φέρω τι ὑποφέρω τι μετὰ δυσθυμίας, θεωρῶ τι πικρόν, δεινόν, χαλεπόν : Εὐρ.Ἴων 610· ‖ ὁμ. δυσπετῶς- βαρυστόνως φέρω τι : Αἰσχ.Πρ.752, αὐτ.Εὐμ.794· αἱ φρ. αὗται ἐκφέρονται μονολεκτικῶς διὰ τοῦ δυσφορῶ, ἀντίκεινται δὲ εἰς τὰς διὰ τῶν κούφως, εὐπόρως, εὐπετῶς, εὐχερῶς, εὐμενῶς, ῥᾳδίως, προθύμως φέρω τι ὑποφέρω τι εὐκόλως, μεθ' ὑπομονῆς, θεωρῶ τι εὔκολον, ἐλαφρόν : Ἡρ.1,35· ‖ αἱ φρ. αὗται συχν. συνάπτονται μτ. αἰτ. πράγμ. ἢ μτ. μτχ. : αὐτ.3,155 βαρέως ἤνεικε ἰδών τι, Ἀριστφ.Θεσμ. 385· ‖ φέρω ἐπί τινι ἐν χρ. ἀμτβ. : Ξεν.Ἑλλ.7, 4,21 χαλεπῶς δὲ ἡ τῶν Λακεδαιμονίων πόλις φέρουσα ἐπὶ τῇ πολιορκίᾳ τῶν πολιτῶν, αὐτ. 3,4,9, Δημ.1339· ‖ μτγν. κ. χαλεπῶς φέρω διά τι - πρός τι : Διόδ.17,111, Ἰουλ.Ἐγκώμ.Κωνστ.17C· κ. μτ. μ. δοτ. : Ξεν.Ἀν.1,3,3 χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασι, αὐτ.Ἑλλ.5,1,29· 4) ἄγω, κομίζω μτ. τῆς παρασημασίας τῆς κινήσεως, μετακινῶ τι μὲ κόπον, ἐντείνων τὴν δύναμίν μου μετακινῶ τι τῆς θέσεώς του, κομίζω μακράν, ὅθ. π.

῞Ομ. περὶ παντός, ὅπερ εἶναι αἰτία κινήσεώς τινος, περὶ τῶν ποδῶν : Ἰλ.Ζ 514 ταχέες δὲ πόδες φέρον· || ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν πεδίλων, ἃ ἐλέγοντο φέροντες οἱ θεοὶ ἐπί τε τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν : αὐτ.Ω 341 πέδιλα τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρήν, ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν· || γεν. περὶ οἱουδήποτε μεταφορικοῦ μεταγωγικοῦ μέσου, οἷον ἵππων, ἡμιόνων, ὀχημάτων, πλοίων : αὐτ.Β 838 ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι αἴθωνες μεγάλοι, αὐτ.Ε 232, αὐτ.Ν 820, αὐτ.Ν 453 νῦν δ' ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν, Ὀδ.Ζ 83 ἡμίονοι φέρον ἐσθῆτα καὶ αὐτήν, αὐτ.Π 323· || ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν ἀνέμων, οἱ ὁποῖοι κινοῦσι τὰ πλοῖα καὶ ἄγουσιν αὐτὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ : αὐτ.Τ 378, Ὀδ.Κ 26 ὄφρα φέροι νῆάς τε καὶ αὐτούς, αὐτ.Ε 330 σχεδίην ἄνεμοι φέρον ἔνθα καὶ ἔνθα· κ. ὁπολ. : αὐτ.Γ 300 ἐπέλασσε φέρων ἄνεμος, αὐτ.Ε 111, αὐτ.Η 277, Ξεν.Ἀν.5,7,7 ὁ βορέας εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρει· || μτφ. κ. ἐπὶ ἀνθρώπων : Ἰλ.Ε 506 οἱ δὲ μένος χειρῶν ἰθὺς φέρον (οἱ δὲ τὴν ἰσχὺν τῶν χειρῶν των ἀπ' εὐθείας ἔφερον κατὰ τῶν ἀντιπάλων, ἔβαζαν ὅλη τὴ δύναμη τῶν χεριῶν τους)· || νεώτ. κ. δημ. σηκώνω ἢ βαστῶ τι καὶ τὸ πηγαίνω κάπου, πηγαίνω τι ἐκεῖ ὅπου εὑρίσκεται ὁ λαλῶν ἢ ἐκεῖνος πρὸς ὃν ἢ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος, μεταφέρω, κομίζω : νὰ μοῦ φέρῃς τὴ βαλίτσα στὸν σταθμό, - ποιὸς ἔφερε τὸ γράμμα;· **5)** ἐν τῷ παθ. κινοῦμαι ἀπὸ τὴν θέσιν μου, ἰδίᾳ περὶ ἀκουσίας κινήσεως, συχν. δὲ καὶ διὰ τῆς ἐπενεργείας βιαίως παρασυρούσης ἐξωτερικῆς δυνάμεως, ἄγομαι ἀκουσίως, μάλιστα ὑπὸ ἀνέμων ἢ κυμάτων, παρασύρομαι, ὥστε συνήθως ἐνυπάρχει ἐν αὐτῷ ἡ παρασημ. ταχείας κινήσεως : Ἰλ.Υ 172 ἰθὺς φέρεται μένει, αὐτ.Α 592 πᾶν δ' ἦμαρ φερόμην (περὶ τοῦ εἰς τὴν γῆν ριφθέντος Ἡφαίστου), αὐτ.Φ 120, Ὀδ.Μ 442, Πλάτ.Φαῖδρ.254Α βίᾳ φέρεται, αὐτ.Πολ.496D κονιορτοῦ φερομένου, αὐτ.Φαίδ.114Β, Ξεν.Ἑλλ.4,8,37, αὐτ.ΚΠ 1,4,23 ἑώρων τοὺς μὲν σφετέρους φυγῇ εἰς ἑαυτοὺς φερομένους· || γεν. κινοῦμαι, πορεύομαι, βαδίζω, πηγαίνω : Σοφ.ΟΤ 1309 ποῖ γᾶς φέρομαι;, αὐτ.Ἠθ.922· || φιλοσ. ἡ φερομένη οὐσία ἡ οὐσία ἡ ἀεὶ κινουμένη συμφώνως πρὸς τὴν θεωρίαν τῆς παγκοσμίου κινήσεως : Πλάτ.Θεαίτ.177C· **6)** γεν. περὶ πάσης κινήσεως, ἥτις οὐχὶ δι' ἰδίας δυνάμεως, πολλάκις δὲ καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ κινουμένου ἀντικειμένου γίνεται, ὅθ. μτφ. περὶ ὁρμῶν, κινήσεων ψυχικῶν, συναρπάζω : Αἰσχ.Ἑπτ.689 μή τί σε θυμοπληθὴς δορίμαργος ἄτα φερέτω, αὐτ.Χο.1023, Πλάτ.Πολ.394D ὅπῃ ἂν ὁ λόγος ὥσπερ πνεῦμα φέρῃ· || εἶμαι ἐπιρρεπὴς εἴς τι : Εὐρ.Ἀνδρ.729 (γένος πρεσβυτῶν) ἄγαν προνωπὴς εἰς τὸ λοιδορεῖν φέρει· || συχν. τὸ παθ. κτ. μτχ. μτ. ἄ. ρ. κινήσεως σημαντικοῦ, ἐν κυριολ. κ. μτφ. χρ. : Ἡρ.8,91 φερόμενοι ἐπέπιπτον ἐς τοὺς Αἰγινήτας, Πλάτ.Φαίδ.98Β ἀπὸ τῆς ἐλπίδος ᾠχόμην φερόμενος, Λυκοῦργ.155,22· || κ. ἐν τῇ ἐνεργ. μτχ. ἀμτβ. : Ἡρ.8,87 φέρουσα ἐνέβαλε νηῒ φιλίῃ· **8)** κ. νεώτ. κ. δημ. ἄγω, ὁδηγῶ που, κατευθύνομαι εἴς τι μέρος, ἄγω πρός τινα κατεύθυνσιν : Ἡρ.2,122 ἐς ὁδὸν φέρουσαν ἐς ἱρὸν Δήμητρος, αὐτ.7,31, Αἰσχ.ἀπ.236 ἁπλῆ οἶμος εἰς Ἅιδου φέρει, Θουκ.3,24 ἡ εἰς Θήβας φέρουσα ὁδός, Ξεν.Ἀν.3,5,15, αὐτ.Ἑλλ.7,2,7, Πάπ. ρύμη ἡ φέρουσα εἰς τὴν λαύραν, - ποῦ φέρ(ν)ει αὐτὸς ὁ δρόμος;, - τὸ σκάφος ἀκυβέρνητον ἐφέρετο ὑπὸ τῶν κυμάτων, - ποῦ μᾶς ἔφερες;· κ. μτφ. ἐν φρ. σχετλιασμοῦ : ποῦ φερόμεθα;· **9)** ἄγω, ὁδηγῶ μακράν : Ἰλ.Β 302 οὓς μὴ Κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι, αὐτ.Ξ 429, αὐτ.Ρ 718· || κ. ἐπὶ θυελλώδους ἀνέμου : Ὀδ.Ε 111 ἄνεμος . . φέρων καὶ κῦμα· || κ. ἐπὶ θυέλλης : αὐτ.Κ 48 τοὺς δ' αἶψ' ἁρπάξασα φέρεν πόντονδε θύελλα· παροιμ. : αὐτ.Θ 409 ἔπος δ' εἴπερ τι βέβακται δεινόν, ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι· **10)** κ. νεώτ. προσάγω, προσκομίζω, δίδω : Ἰλ.Ω 502, αὐτ.Γ 120 νῆας ἔπι γλαφυρὰς ἰέναι, ἠδ' ἄρν' ἐκέλευεν οἰσέμεναι, αὐτ.Σ 191, Ὀδ.Φ 196 εἰ . . θεὸς αὐτὸν ἐνείκοι, Ἡρ.7,131, Αἰσχ.Ἑπτ.675, Ἀριστφ.Νεφ.1490, ΚΔ Μᾶρκ.12,16 φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. οἱ δὲ ἤνεγκαν, Πάπ. ἀπέσταλκά σοι Φίλωνα φέροντα ἐπιστολήν, - δίδετε τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν φέροντα τὴν παροῦσαν, φρ. πληρωτέον εἰς τὸν φέροντα (ἄ. ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει)· || τὸ μέσ. κομίζω, προσάγω, συμπαραλαμβάνω μετ' ἐμοῦ καὶ ἄγω ἢ κομίζω : Ὀδ.Τ 504 γρηῦς δὲ διὲκ μεγάροιο βεβήκειν οἰσομένη ποδάνιπτρα, Ἀλκαῖ.35, Ἡρ.4,67, αὐτ.7,50 μέτρῳ καὶ σκυτάλῃ, οἷς αὐτὸς ἠνέγκατο ἐξ Ἀλεξανδρείας· κ. παθ. : τὸ ἅπαν ἐνεχθὲν ἐπὶ τὸν γάμον χόρτον ποίησον ἐνεχθῆναι· **11)** νεώτ. κ. δημ. φέρ(ν)ω μάρτυρας μάρτυρας παρέχομαι, προβάλλομαι ἐνώπιον τῶν ἀκουόντων, κ. ἰδ. ἐνώπιον δικαστηρίου προσάγω μάρτυρας· || νεωτ.φρ. μάρτυς μου ὁ θεός (εἰς ἔντονον βεβαίωσιν)· || φρ. δημ. φέρνω γιατρὸ προσάγω, προσκαλῶ νὰ ἐπισκεφθῇ ἰατρὸς ἀσθενῆ· **12)** δημ. εἰσάγω τι ἔκ τινος τόπου, εἰσκομίζω : στὴν Ἑλλάδα τὸν καφὲ τὸν φέρνουμε ἀπὸ τὴ Βραζιλία - ἔφερε κι ἄλλα ἐμπορεύματα· || δημ. φρ. φέρνω τὸ νερό κομίζω ὕδωρ ἀπὸ ἑνὸς τόπου εἰς ἄλλον διὰ τῶν ὑδραγωγείων, ὀχετεύω· **13)** μτγν., νεώτ. κ. δημ. προσάγω, ὁδηγῶ τινά που, κάμνω ἢ καλῶ νὰ ἔλθῃ : ΚΔ Μᾶρκ.9,17 διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, - πότε θὰ μοῦ φέρῃς τὸ γυιό σου νὰ τὸν γνωρίσω;· **14)** μτγν. ἐπάγω, ὁδηγῶ, κατευθύνω : Πολύβ.22,14,8, αὐτ.33,5,2 φέρων τὴν αἰτίαν τὴν ἐπιβουλὴν ἐπ' ἐκεῖνον· **15)** διευθύνω : Πλούτ.Λούκ.6 ἀνθοῦντα τῇ δόξῃ τότε καὶ φέροντα τὴν πόλιν· || νεώτ. ἄγω καὶ φέρω διευθύνω τινὰ κατ' ἀπόλυτον βούλησιν· **16)** νεώτ. κ. δημ. ὠθῶ, παρακινῶ, περιάγω : φέρω εἰς ἀπόγνωσιν, - ἐκεῖ τὸν ἔφερε ἡ ἀνάγκη, - ποῦ θὰ μᾶς φέρῃ ἡ διχόνοια;· **17)** κ. νεώτ. κ. δημ. ἄγω πρός τι, συντελῶ εἴς τι : Ἡρ.1,10 ἄνδρα ὀφθῆναι γυμνὸν ἐς αἰσχύνην μεγάλην φέρει, αὐτ.4,90, Σοφ.ΟΤ 517, αὐτ.991, Εὐρ.Ἱκ.295, Ξεν.Ἀπομν.4,2,31 τὰ πρὸς τὸ ὑγιαίνειν φέροντα, Ἀντιφ.119,7, - πιστεύεται ὅτι τὸ ὀπάλιον φέρει δυστυχίαν, - τὸν ἔφερεν εἰς ἀπόγνωσιν· **18)** ὁρίζω, δίδω, προσπορίζω, παρέχω : Ἡρ.8,100 ἀγὼν ὁ τὸ πᾶν φέρων ἡμῖν, αὐτ.62 τὸ πᾶν ἡμῖν τοῦ πολέμου φέρουσι αἱ νῆες, Σοφ.Φιλ.109, Πάπ. οἰκόπεδον φέρον ἐνοίκιον· **19)** κ. μαν. κ. νεώτ. παράγω, προκαλῶ, προξενῶ, ἐπιφέρω, γίνομαι αἰτία νὰ συμβῇ τι ἢ νὰ πάθῃ τίς τι : Ἰλ.Χ 31 (ἀστὴρ) φέρει πυρετὸν βροτοῖσιν, αὐτ.Θ 541, Ὀδ.Α 283 ὄσσαν . . ἥτε φέρει κλέος ἀνθρώποισιν, αὐτ.Μ 231, αὐτ.427, αὐτ.Ζ 203, Ἡσιόδ.Α 150, Αἰσχ.Ἀγ.1135 τέχναι . . φόβον φέρουσιν μαθεῖν, Πάπ. εἰ τοῦτό σοι βάρος φέρει, Πρόδρ.2,262 μυρίζομαί την, βλέπω την εἰς ὄρεξιν μὲ φέρνει, Ἐρωτόκρ.Ι,Β νὰ πῶ τὰ κάμαν καὶ τὸ φέρα 'ς μιὰν κόρη κι ἕναν ἄγουρα, - ἡ μεσολάβησίς του δὲν ἔφερεν ἀποτέλεσμα, - τὰ ἁλμυρὰ φέρ(ν)ουν δίψαν, - ἡ ὁμιλία του φέρει νύστα - πλήξη - ἀηδία· || δημ. παροιμ. ὅσα φέρνει ἡ ὥρα δὲν τὰ φέρνει ὁ χρόνος (ἐν μιᾷ στιγμῇ πολλὰ ἀπρόοπτα καὶ ἀνέλπιστα δύνανται νὰ συμβοῦν)· **20)** προσφέρω, δίδω : Ὀδ.Θ 428 τά οἱ Φαίηκες ἀμύμονες ἐνθάδ' ἔνεικαν, Πίνδ.Π 2,7, Αἰσχ.Χο.487, Σοφ.Τρ.602 ὅπως φέρῃς μοι τόνδε ταναϋφῆ πέπλον, δώρημ' ἐκείνῳ τἀνδρί, Ξεν.Ἀν.7,3,31· || φέρω χάριν τινὶ χαρίζομαί τινι : Ἰλ.Ε 211 φέρων χάριν Ἕκτορι δίῳ, Ὀδ.Ε 307· **21)** μτγν. ἐπιρρίπτω : ΠΔ Βασ.4,21,12

Ἰδού ἐγὼ φέρω κακὰ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ· **22)** ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τόπου ἢ ἐπὶ φυτῶν, παράγω, ἀποδίδω, ἀποφέρω : Ὀδ.Δ 229 τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα φάρμακα, αὐτ.Ι 110, αὐτ.131, Ἡσίοδ.Ἔργ.117, αὐτ.565, Αἰσχ.ἀπ.198 γύαι φέρουσι βίοτον, ΚΔ Ἰω.15,2 πᾶν κλῆμα . . μὴ φέρον καρπόν· ‖ νεώτ. κ. δημ. παράγω, ἀποδίδω, ἀποφέρω, προσπορίζω : ἡ ἐπιχείρησις δὲν τοῦ ἔφερε μεγάλα κέρδη· ‖ κ. ἀπολ. φέρω καρπόν, καρποφορῶ : Ἡρ.5,82 καὶ ἥ τε γῆ σφι ἔφερε, Ξεν. Οἰκ.20,4· ‖ κ. ἐπὶ ἐμψύχων : Πλάτ.Τίμ.24C· ‖ ἡ ἐνεγκοῦσα ὡς οὐσ. ἡ μήτηρ γῆ : Μᾶρκ.Αὐρ.4,48· ‖ μσν. ἡ ἐνεγκοῦσα ὡς οὐσ. ἡ πατρίς τινος : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.3,26· **23)** μτγν. γεν. δημιουργῶ, παράγω, σχηματίζω : Φιλόστρ.799 Πηνειὸς Τέμπη φέρει· **24)** ἀποδίδω, παρέχω εἰσόδημα, ἰδίᾳ ἐκ μισθώσεως : Ἰσαῖ.54,27 φέρω μίσθωσιν τοῦ ἐνιαυτοῦ· **25)** ἀναφέρω τι εἴς τι, ἀποδίδω : Πλάτ.Τίμ.37E, αὐτ.Χαρμ.163D δήλου δὲ μόνον ἐφ' ὅ,τι ἂν φέρῃς τοὔνομα ὅ,τι ἂν λέγῃς· κ. μτ. δοτ. κ. ἐμπροθ. διορ. : αὐτ.Πολ.478B οὐχ ὁ δοξάζων ἐπὶ τί φέρει τὴν δόξαν;· **26)** τὸ μέσ. φέρομαι συχν. εὕρηται ἐπὶ παντὸς πράγμ., ὅπερ λαμβάνει τις δι' ἑαυτὸν πρὸς ἰδίαν χρῆσιν ἢ ὠφέλειαν ἢ λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ, ἰδ. εἰς τὴν οἰκίαν του : Ἰλ.Δ 97 τοῦ κεν δὴ πάμπρωτα παρ' ἀγλαὰ δῶρα φέροιο, Ὀδ.Β 410, Ἡσίοδ.ἀπ.39,8· ‖ δθ. λαμβάνω εἰς τὸν οἶκόν μου, πᾶν ὅ,τι ἔλαβον παρά τινος ἄλλου : Ἡρ.5,47 διὰ δὲ τὸ ἑωυτοῦ κάλλος ἠνείκατο παρὰ Ἐγεσταίων τὰ οὐδεὶς ἄλλος· **27)** ὁμ. μέσ. λαμβάνω, παίρνω : Αἰσχ.Εὐμ.266, Σοφ.ΟΚ 470 ἱρὰς ἐξ ἀειρύτου χοὰς κρήνης ἐνεγκοῦ· ‖ φέρομαι ἐπί τι τινὰς λαμβάνω τι πρός τι : Ἡρ.4,129 ταῦτα ἐπὶ σμικρόν τι ἐφέροντο τοῦ πολέμου· ‖ ἐνεργ. λαμβάνω, παίρνω ὅ,τι μοὶ ὀφείλεται : Σοφ.ΟΤ 764 ἄξιος γὰρ οἷ' ἀνὴρ δοῦλος φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μείζω χάριν· **28)** ὁμ. μέσ. λαμβάνω τι ὡς βραβεῖον : Ἰλ.Ψ 663 αὐτὰρ ὁ νικηθεὶς δέπας οἴσεται ἀμφικύπελλον, αὐτ.Ι 127, αὐτ.Ψ 413, αὐτ.538, αὐτ.663· ‖ ὁμ. μτφ. τὰ πρῶτα - τὰ δεύτερα φέρομαι κερδαίνω καὶ κατέχω τὸν πρῶτον, τὸν δεύτερον βαθμὸν ἢ τὴν πρώτην, τὴν δευτέραν θέσιν : Ἡρ.8,104· **2ϒ)** ἀποκομίζω, ἀποφέρω, κερδίζω ἰδίᾳ διὰ κόπων καὶ μόχθων, κατορθώνω τι δι' ἐπιμόνων ἀγώνων : Ἰλ. Σ 308 ἤ κε φέρῃσι μέγα κράτος, Ἡσίοδ.Ἔργ.655, Πλάτ.Πολ.468C, αὐτ.Νόμ.657E· **30)** λαμβάνω ἀμοιβήν, ἀμείβομαι, πληρώνομαι, λαμβάνω, παίρνω λεπτά : Ἀριστφ.Ἀχ.66 μισθὸν φέροντας δύο δραχμὰς τῆς ἡμέρας, Θουκ.3,17, Ξεν.Ἀν.1,3,21, αὐτ.Οἰκ.1,6, Λυσ.ἀπ.2, Λυκοῦργ.150,42· **31)** ἀποτίνω, πληρώνω: Θουκ.4,57 φόρον τέσσαρα τάλαντα φέρειν, αὐτ.1,19, Πλάτ.Πολιτ.298A, Ξεν.Ἀν.5,7,10, αὐτ.ΚΠ 1,6,12· **32)** ἐπὶ λείας, λαφύρων, λαμβάνω καὶ φέρω μετ' ἐμαυτοῦ, ἁρπάζω : Ἰλ.Ζ 480 φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα, αὐτ.Ρ 70 ἔνθα κε ῥεῖα φέροι κλυτὰ τεύχεα Πανθοΐδαο Ἀτρεΐδης, Ὀδ.Κ 124, Ἀντιφ.142,35· ‖ ἄγω καὶ φέρω περὶ παντελοῦς λεηλασίας, ὅπου τὸ φέρω λέγεται ἐπὶ τῶν ἀψύχων, τὸ ἄγω δὲ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ζῴων : Ἡρ.1,88 ἀλλὰ φέρουσί τε καὶ ἄγουσι τὰ σά· ‖ νεώτ. κ. δημ. ἄγω καὶ φέρω μτ. αἰτ. προσωπ. ἐπιβάλλω τὴν θέλησίν μου εἴς τινα, τὸν κατευθύνω κατὰ τὸ δοκοῦν μοι, παρασύρω : ἡ γυναίκα του - ὁ γιός του - ὁ ἰδιαίτερός του τὸν ἄγει καὶ τὸν φέρει· νεώτ. κ. παθ. ἄγεται καὶ φέρεται ὑπὸ τῆς γυναικός του· **33)** διαρπάζω, συλῶ, λῃστεύω, κλέπτω : Εὐρ.Ἑκ.804 θεῶν ἱερὰ τολμῶσιν φέρειν, Θουκ.1,7· κ. παθ. : Εὐρ.Βάκχ.759 φερόμενοι βακχῶν ὕπο· **34)** ψῆφον φέρω δίδω τὴν ψῆφον, παρέχω αὐτήν, τὴν ῥίπτω εἰς τὴν ψηφοδόχον : Αἰσχ.Εὐμ.674 ἤδη κελεύσω τούσδ' ἀπὸ γνώμης φέρειν ψῆφον δικαίαν, Ἀνδοκ.1,12, Ἰσαῖ.85,31· κ. παθ. : Εὐρ.Ὀρ.440 ψῆφος καθ' ἡμῶν οἴσεται, Δημ.1094 περὶ ταύτης ψήφος οἰσθήσεται, Λυκοῦργ.148,30· **35)** δίδω τὴν ψῆφόν μου κατὰ τὴν ἐκλογήν τινος ἀρχῆς δημοσίας, δθ. προτείνω τινὰ διά τι δημόσιον ἀξίωμα, ἐκλέγω, διορίζω τινά, ἀναδεικνύω : Πλάτ.Νόμ.753D, Δημ.496, αὐτ. 996 οἴσουσί με ἂν χορηγὸν ἢ γυμνασίαρχον ἢ ἑστιάτορα ἢ ἐάν τι τῶν ἄλλων φέρωσι, Ἀριστλ. Πολιτ.2,6,19· **36)** μέσ. ἐκλέγω, προτιμῶ : Εὐρ. Ἀνδρ.786 ταύταν ᾔνεσα ταύταν καὶ φέρομαι βιοτάν· **37)** ἔχω ὡς ἐπακόλουθον : Ἡρ.1,120 καὶ νῦν ἐς τί ὑμῖν ταῦτα φαίνεται φέρειν;· **38)** ἀποτείνομαι πρός τινα: αὐτ.159 φωνὴν ἐκ τοῦ ἀδύτου γενέσθαι φέρουσαν μὲν πρὸς τὸν Ἀριστόδικον· **39)** ἀποβλέπω εἰς . . : αὐτ.7,19 τὴν οἱ μάγοι ἔκριναν ἀκούσαντες φέρειν τε ἐπὶ πᾶσαν γῆν· ‖ εἰδ. ἐπὶ τόπου ἐκτείνομαι πρός τι, διήκω : αὐτ. 4,99 τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης τὴν μὲν ἐπὶ θάλατταν τὴν αὐτὴν φέρουσαν· **39)** ῥέπω, κλίνω : αὐτ.11 ἡ τοῦ δήμου φέρει γνώμη ὡς . .· κ. μτ. ἀπαρφ. : αὐτ.8,100 πλέον ἔφερέ οἱ ἡ γνώμη κατεργάσασθαι, Θουκ.5,118 τῶν ἡ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, αὐτ.6,110· **40)** προβάλλω : Ἰσοκρ.141A, Δημ.1328 τοὐναντίον πάντα λόγον μᾶλλον ἐρεῖν καὶ πάσας αἰτίας οἴσειν· ‖ νεώτ. κ. δημ. προβάλλω, προτείνω, διατυπώνω : φέρει διαρκῶς δυσκολίας, - δὲν ἔφερε καμμίαν ἀντίρρησιν, - φέρε μου ἕνα παράδειγμα· ‖ φρ. φέρνει τὸν κατακλυσμό παρουσιάζει διὰ τῶν λεγομένων του ἀνυπερβλήτους δυσχερείας, λίαν δυσμενεῖς περιστάσεις διά τι ἔργον· **41)** ἔχω εἰς τὸ στόμα, ὁμιλῶ διαρκῶς, πολὺ περί τινος : Αἰσχίν.85,33 φέρειν τινὰ ἐν ταῖς διαβολαῖς· συχν. τὸ παθ. : Πίνδ.Π 1,170 εἴ τι καὶ φλαῦρον παραιθύσσει, μέγα τοι φέρεται πὰρ σέθεν· ‖ τὰ φερόμενα τὰ λεγόμενα : Wyrt. Ep.Gr.238· ‖ δημ. φρ. ὁ λόγος τὸ φέρνει ἀναφέρεταί τι, λέγεται παρεμπιπτόντως, χωρὶς νὰ ἀποδίδεται ἰδιαιτέρα σημασία εἰς αὐτό· ‖ εὖ ἢ πονήρως φέρομαι παρά τινι ἀπολαύω καλῆς ἢ κακῆς φήμης παρά τινι : Ξεν.Ἑλλ.2,1,16 εὖ φερόμενον παρὰ τοῖς συμμάχοις, αὐτ.1,5,17 Ἀλκιβιάδης μὲν οὖν πονήρως καὶ ἐν τῇ στρατιᾷ φερόμενος· **42)** κ. νεώτ. φέρεται διαδίδεται, λέγεται ἢ λέγουν, μτ. αἰτ. κ. ἀπαρφ. : Ἡρ.8,104 τοιόνδε φέρεται πρῆγμα γίγνεσθαι· ‖ νεώτ. ὁμ. τὸ μέσ. ὡς τριτοπρόσ. φέρεται ὑπάρχει ἡ πληροφορία ἢ ἡ φήμη ὅτι εἶμαι ἢ ὅτι ἔπραξά τι, λέγεται, ἀναφέρεται, παραδίδεται, μνημονεύεται : φέρεται ἐπιλαχὼν - ὡς ὑπουργήσιμος· κ. προσ. : φέρονται ὡς ὑποθάλψαντες τοὺς λῃστάς· **43)** φρ. ἐν χρόνοις φέρεται ὑπολογίζεται ὅτι εἶναι, χρονολογεῖται ἀπό : Στράβ.1,3,15 ἡ μὲν τῆς Κυρήνης κτίσις ἐν χρόνοις φέρεται μνημονευομένοις· **44)** μνείαν ποιοῦμαι, μνημονεύομαι : Δημ.1404 ᾧ τινα ἁρμόττουσαν εἰκόνα ἐνέγκω σκοπῶν οὐχ ὁρῶ· **45)** ἀγγέλλω : Αἰσχ.Ἑπτ.370, αὐτ.Ἀγ.9 αὐγὴν πυρὸς φέρουσαν ἐκ Τροίας φάτιν ἁλώσιμόν τε βάξιν, αὐτ.Πέρσ.248· ‖ φρ. μῦθον ἢ ἀγγελίαν φέρω τινὶ φέρω εἴς τινα λόγον ἢ ἀγγελίαν, εἴδησιν : Ἰλ.Κ 288 αὐτὰρ ὁ μειλίχιον μῦθον φέρε Καδμείοισιν κεῖσ', αὐτ.Ο 175, αὐτ.202, Ὀδ.Α 408, Πίνδ.Π 8,54· κ. μέσ. : Εὐρ.Ἰκ.583, αὐτ. Φοίν.1546· **46)** τὸ μέσ. πράττω τι χάριν ἐμαυτοῦ : Ἰλ.Ν 486 αἶψά κεν ἠὲ φέροιτο μέγα κράτος, ἠὲ φεροίμην, αὐτ.Χ 217· **47)** εὖ φέρομαι ἐπιτυγχάνω, εἶμαι ἐπιτυχής, ἔχω ἐπιτύχει : Θουκ.5,16 εὖ φερόμενοι ἐν στρατηγίαις· **48)** ἐπὶ λόγου, μέγα φέρεται ἔχει ἢ λαμβάνει μεγάλην βαρύτητα : Πίνδ.Π 1,88 μέγα τοι φέρεται πὰρ σέθεν· **49)** ἐν ἀπροσ. χρ. φέρει συμφέρει, εἶναι λυσιτελές, συμφέρον : Ἡρ.1,134 φέρει σοι ἐπ' ἀμφότε-

ρα **ταῦτα ποιεῖν,** Πλάτ.Πολ.449D, Ξεν.ΚΠ 8,1,42· **50**) συχν. ἐν τῇ ἐκτενεῖ ἐπ. παραστάσει προστίθεται τὸ ἀπαρφ. **φέρειν - φέρεσθαι** ἐπεκτατικῶς, οἱονεὶ πλεοναστικῶς εἰς τὸ δίδωμι κ. τὰ τούτῳ ὅμοια ρ. : Ἰλ.Ψ 513 **δῶκεν .. τρίποδα φέρειν,** αὐτ. Π 665, αὐτ.Ρ 131, αὐτ.Λ 798 **τεύχεα . . δότω φέρεσθαι,** Ὀδ.Φ 349, Εὐρ.Τρῳ.419, αὐτ.454· **51**) ἡ μτχ. **φέρων-ουσα-ον** συχν. συνάπτεται ἑτέρῳ ρ. προσθέτουσα πλαγίαν τινὰ ἐνέργειαν εἰς τὴν κυρίαν, ὅπερ ἐν τῷ νεωτ. κ. δημ. ἀποδίδεται διὰ δύο κτ. παράταξιν ρ. : Ὀδ.Χ 146 **ὦκα φέρων μνηστῆρσιν ἔδωκεν** (ἔφερε καὶ ἔδωκεν), αὐτ.Ρ 345 **δὸς τῷ ξείνῳ τοῦτο φέρων** (λαβὲ τοῦτο καὶ δὸς εἰς τὸν ξένον), αὐτ.Α 127 **ἔγχος ἔστησε φέρων** (ἔφερε τὸ ἔγχος καὶ τὸ ἔστησε), αὐτ.139· **52**) ἡ προστ. **φέρε** ἐν ἐπιρρ. χρ. πρὸ ἑτέρας προστ., ὁπότε ἀποδοτέα διὰ τοῦ ἐμπρός, ἔλα, ἄς : Αἰσχ.Πρ.294 **φέρε γὰρ σήμαινε,** Σοφ.Ἀντ.534 **φέρ᾽ εἰπὲ δή μοι,** Πλάτ.Κρατ.385Β· ‖ κ. πρὸ τοῦ α' ἑν. ἢ πληθ. τῆς ὑποτ. τιθεμένου ἀντὶ προστ. : Ἡρ.1,11 **φέρε ἀκούσω,** αὐτ.97 **φέρε στήσωμεν,** Ἀριστφ.Ἀχ.4 **φέρ᾽ ἴδω, τί δ᾽ ἥσθην,** αὐτ.Εἰρ.361, Πλάτ.Γοργ.455Α· ‖ νεώτ. **φέρ᾽ ἴδωμεν,** δημ. **φέρε νὰ ἰδοῦμε** ἄς ἴδωμεν· ‖ σπανιώτ. πρὸ τοῦ β' προσ. : Σοφ. Φιλ.300 **φέρε . . μάθῃς**· ‖ κ. πρὸ ἐρωτήσεως χρησιμευούσης ὅπως ἀναιρέσῃ ἑτέραν : Εὐρ. Φοίν.571 **φέρε τροπαῖα πῶς ἄρα στήσεις;**, Ἀριστφ Θεσμ.589, αὐτ.Ἀχ.541, Πλάτ.Πολ.348C, αὐτ. Νόμ.805D **φέρε μῶν οὐκ ἀνάγκη;**, αὐτ.Γοργ.514D· ‖ συχν. ἐν τῇ φρ. **φέρε γὰρ** : Ἀριστφ.Νεφ.218 **φέρε τίς γὰρ οὗτος;**, Ἰσοκρ.79Β **φέρε γὰρ πρὸς τίνας χρὴ πολεμεῖν;**· ‖ **φέρε ἐὰν εὕρωμεν** ἐμπρὸς ἄς ἴδωμεν ἂν δυνάμεθα νά . . : Stelib. Πλάτ.Κρατ.430Α· ‖ **φέρε** μτ. ἀπαρφ. ὑπόθες ὅτι, δεδόσθω ὅτι : Πλούτ.Ἠθ.98Β, Εὐσ.Εὐαγγ. Προπ.13C, Πορφ.Ἀποχ.3,3· ‖ κ. νεώτ. φρ. **φέρ᾽ εἰπεῖν** ἐπὶ παραδείγματι, λόγου χάριν· **53**) τὸ οὐδ. τῆς μτχ. ἐνεστ. **τὸ φέρον** ὡς οὐσ. τύχη, μοῖρα : Σοφ.ΟΚ 1693 **τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς φέρειν χρή,** ΑΠ 10,73 **εἰ τὸ φέρον σε φέρει, φέρε καὶ φέρου· εἰ δ᾽ ἀγανακτεῖς, καὶ σαυτὸν λυπεῖς καὶ τὸ φέρον σε φέρει**· **54**) πάπ. κ. νεώτ. τὸ μέσ. **φέρομαι,** δημ. **φέρνομαι** συμπεριφέρομαι : Πάπ. ἡ **δεῖνα τολμηρῶς καὶ ἀτάκτως φερομένη, - πρέπει νὰ μάθῃς νὰ φέρεσαι, - φέρθηκε πολὺ ἄσχημα στὴ γυναίκα του**· ‖ νεώτ. **τρόπος τοῦ φέρεσθαι** συμπεριφορά· **55**) δημ. ἀμτβ. ὁμοιάζω κάπως, προσομοιάζω, ἀποκλίνω πρός τι : **αὐτὸ τὸ παιδὶ φέρνει τοῦ πατέρα του, - τὸ χρῶμα τοῦ ρούχου σου φέρνει πρὸς τὸ γαλάζιο** (ἐν τῇ σημ. ταύτῃ συχν. ἐν συνθέσει, πρβλ. ἐγγλεζοφέρνω, κουτοφέρνω)· **56**) ρηματ.π. φορά, φορεύς, φέρμα, φερνή, φερτός, φέρσιμα.

φερωνυμία (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ., ἰων. -ίη τὸ νὰ εἶναί τις φερώνυμος, τὸ νὰ φέρῃ ὄνομα ληφθὲν ἔκ τινος προσώπου, πράγματος ἢ γεγονότος, ὅθ. τὸ ὄνομα τὸ ληφθὲν ἔκ τινος γεγονότος ἢ ἔκ τινος ἐνεργείας : Ὀππ.Ἀλ.1,243 **τοίων δὲ φερωνυμίην λάχεν ἔργων**· **2**) μσν. ἡ συμφωνία ὀνόματος πρὸς γεγονός : Εὐστ.776,49 **κατὰ φερωνυμίαν, ἢ μάλιστα εἰπεῖν, κατὰ ἐμφέρειαν ὀνόματος.**

φερώνυμος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ φέρων ὄνομα ληφθὲν ἔκ τινος προσώπου, πράγματος ἢ γεγονότος, ὁ ἀπό τινος ὀνομασθείς, ὁ συμφώνως πρός τι τὸ ὄνομα ἔχων, μτ. γενικ. : Ὀρφ.Ἀργ.717, **- ἡ φερώνυμος τῆς Ἀθηνᾶς πόλις** (αἱ Ἀθῆναι), **αἱ φερώνυμοι τοῦ Ραῖντγκεν ἀκτῖνες.**

φερωνυμοῦμαι-έομαι μσν. φέρω τὸ ὄνομα ἀπό τινος προσώπου, γεγονότος ἢ πράγματος : Εὐστ.656,62 **τὸ Ἰλίου ἶφι ἀνάσσειν εὐχή ἐστι τοῦ φερωνυμηθῆναι τὸν Ἀστυάνακτα κληθέντα παρὰ τὸ ἄστεος ἀνάσσειν,** αὐτ.Πον.99,70.

φερωνύμως ἐπίρρ. κ. μσν. διὰ φερωνυμίας βλ.λ., κατὰ φερωνυμίαν : Ἀριστλ.Κόσ.6,20, Ἡράκλειτ.Ἀλληγ.22, Πρόδρ.2,375 **καὶ γὰρ ἡ κλῆσις ἄνωθεν ἐδόθη φερωνύμως.**

φέσα (ἡ) δημ. μεγεθυντ. τοῦ φέσι βλ.λ., μέγα, ὑψηλὸν φέσι : Ἐφταλ.Ἐκλ.Σελ.106,2 **νησιώτης ἀνεγνώριστος μὲ φέσα τσακισμένη, - φέσα τουρλωτή.**

φεσάς (ὁ) δημ., θηλ. **φεσοῦ,** ἄτομον φέρον ἀντὶ πίλου φέσι, φεσοφόρος· **2**) ὁ κατασκευαστὴς φεσίων, φεσοποιός.

φέσι(ον) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. εἶδός τι καλύμματος τῆς κεφαλῆς τῶν Ἀνατολιτῶν ἐξ ἐριούχου ὑφάσματος ἄνευ γύρου, μετὰ ἢ ἄνευ θυσάνου, φούντας, συνήθως ἐρυθρὸν καὶ ποικίλου κατὰ τόπους σχήματος, φάριον : Ψυχάρ.Ταξ.10 **τοῦ πέταξε τὸ φέσι του στὸ πρόσωπο, - φέσι εὐζώνου - φουστανελλᾶ - γυναικεῖο - τούρκικο**· ‖ φρ. **ἔγινε φέσι** (στὸ μεθύσι) ἐμεθύσθη λίαν.

φεσκάσιον Φώτ. «μάγγανον πλοϊκόν».

φεσοποιεῖον (τὸ) νεώτ. ἐργοστάσιον ἔνθα κατασκευάζονται φέσια.

φεσοποιός (ὁ) νεώτ. ὁ κατασκευάζων φέσια, κατασκευαστὴς φεσιῶν, φεσάς.

φεσοῦ (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ φεσάς βλ.λ.1).

φεσοφόρος-ον νεώτ. ὁ φέρων ἀντὶ πίλου φέσι· **2**) τὸ ἀρσ. **φεσοφόρος** ὡς οὐσ. ἄτομον φοροῦν φέσιον, φεσάς βλ.λ.1).

φέστα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. ἑορτή, πανήγυρις· **2**) μτφ. δυσάρεστος περιπλοκὴ ἢ ἱστορία, πάθημα ἐξ οὗ γελοιοποιεῖταί τις, σκηνὴ ἐκθέτουσά τινα : **τί φέστα ἦταν αὐτὴ πού παθε, - ὡραῖες φέστες μοῦ ἄνοιξες.**

φεστιβάλ (τὸ) (γαλλ.) νεώτ. κ. δημ. ἄκλ. (διεθν. ὅρος) πανηγυρικὴ συναυλία καὶ ἰδ. ἐκείνη καθ᾽ ἣν ἐκτελοῦνται μόνον ἔργα τοῦ τιμωμένου συνθέτου.

φεστόνι (τὸ) (ἰταλ.) δημ. εἶδός τι ἀνεβατοῦ κεντήματος· **2**) ἀρχιτεκτ. γλυπτός τις διάκοσμος ἐν εἴδει πλαισίου, γιρλάνδας ἐκ φύλλων ἢ καρπῶν· **3**) ὀδοντωτὸν ἢ δαντελλωτὸν ἀκρογείσιον.

φεσωμένος-η-ο δημ. ὁ ὑποχρεωτικῶς ἢ μὴ φέρων φέσιον, φεσάς, φεσοφόρος.

φέτα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. λεπτὸν καὶ πλατὺ τεμάχιον ἐδωδίμου τινός : **μιὰ φέτα ψωμὶ - κρέας - πεπόνι**· **2**) (τυρὶ) **φέτα** εἶδός τι λευκοῦ μαλακοῦ τυροῦ διατηρουμένου ἐντὸς ἅλμης.

φετάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φέτα βλ.λ.1).

φετ(ε)ινός-ή-ό δημ. ἐφετινὸς βλ.λ.

φετιάλιοι (οἱ) (λατ.) μτγν. οἱ φιτιαλεῖς βλ.λ. : Διον.Ἁλ.Ρωμ.2,72.

φετίτσα (ἡ) δημ. ὑποκορ. τοῦ **φέτα** βλ.λ.1), μικρὴ φέτα, φετούλα.

φετίχ (τὸ) (πορτογ.) νεώτ. κ. δημ. ἄκλ. (διεθν. ὅρος) κ. **φετίς** οἱονδήποτε ἄψυχον ἀντικείμενον εἰς ὃ ἀποδίδεται ὑπὸ τῶν μὴ πεπολιτισμένων λαῶν ὑπερφυσική τις ἢ μαγικὴ δύναμις, εἶδός τι μυστηριώδους ἱεροῦ ἀντικειμένου ἢ φυλακτοῦ.

φετιχικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φετίχ.

φετιχισμός (ὁ) νεώτ. λατρεία τῶν ἀγρίων ἢ ἀπολιτίστων λαῶν πρὸς τὰ φετὶχ βλ.λ.· **2**) συνεκδ. ὁ ὑπερβολικὸς καὶ δεισιδαίμων σεβασμὸς πρός τι· **3**) ἰατρ. νοσηρὰ διαστροφὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ γενετήσιος διέγερσις προκαλεῖται ἐπὶ τῇ θέᾳ μέλους τινὸς τοῦ γυναικείου σώματος ἢ ἀντικειμένου ἀνήκοντος εἰς γυναῖκα.

φετιχιστής (ὁ) νεώτ. ὁ φετιχολάτρης, ὁ ἀκολουθῶν τὸν φετιχισμὸν βλ.λ.1)· **2**) ἰατρ. ὁ πάσχων ἐκ φετιχισμοῦ βλ.λ.3).

φετιχολάτρης (ὁ) νεώτ., θηλ. **-ις-ιδος,** ὁ λατρεύων τὰ φετίχ, φετιχιστὴς βλ.λ.1).

φέτος ἐπίρρ. δημ. ἐφέτος βλ.λ.

φετούλα (ἡ) δημ. ἄ. φετίτσα βλ.λ.

φετφᾶς (ὁ) (ἀραβ.) δημ. κ. φετβάς ἐπίσημος γνωμοδότησις ἢ ἑρμηνεία ἐπὶ θρησκευτικοῦ ἢ νομικοῦ ζητήματος τοῦ ἱεροῦ μουσουλμανικοῦ δικαίου, διδομένη ὑπὸ τοῦ μουφτῆ ἢ τοῦ ἰμάμη· **2**) γενικώτ. αὐθαίρετος διαταγὴ ἢ γνωμοδότησις.

φεῦ κ. μσν. κ. νεώτ. ἐπιφών. σχετλιαστικὸν πρὸς ἔκφρασιν ὀδύνης, πόνου ἢ ἀγανακτήσεως, ὀργῆς, ἀλίμονον, ἄχ! (τὸ φεῦ π. Ἀττ. απαν. κεῖται ὡς ἐκτὸς τοῦ στίχου (Αἰσχ.Ἀγ.1307, αὐτ.Χο.194, Ἀριστφ.Νεφ.41), ὅταν δὲ ἀποτελῇ μέρος τοῦ στίχου, συνήθως τίθεται ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ· ἐξαίρεσις τούτου ὑπάρχει ἐν Σοφ Φιλ.234, αὐτ.1302) : αὐτ.Αἴ.983 **φεῦ τάλας, τί γὰρ τέκνον τὸ τοῦδε, ποῦ μοι γῆς κυρεῖ τῆς Τρῳάδος·** ‖ κ. μσν. συχν. μτ. γενικ. : Αἰσχ.Ἑπτ.597 **φεῦ τοῦ ξυναλλάσσοντος ὄρνιθος βροτοῖς δίκαιον ἄνδρα τοῖσι δυσσεβεστάτοις,** Σοφ.Ἠλ.920, αὐτ.1183, Εὐρ.Ἱππ.936 **φεῦ τῆς βροτείας φρενός,** Πρόδρ.1,146 **ἐγὼ δέ, φεῦ τῆς συμφορᾶς! πόσους νὰ πλέξω στίχους ;·** ‖ συχν. μτ. ἄ. ἐπιφων. : Αἰσχ.Εὐμ.781 **φεῦ ἰοῦ ἰοῦ,** Σοφ. Φιλ.786 **παπαῖ φεῦ,** αὐτ.792 **φεῦ παπαῖ·** ‖ κ.μτ. κλητ. ἐπιφωνήσεως : Ξεν.Ἀγησ.7,5 **φεῦ ὦ Ἑλλάς·** **2**) ἐν χρ. κ. πρὸς ἔκφρασιν θαυμασμοῦ ἢ ἀλγεινῆς ἐκπλήξεως, μπᾶ!, ὤ! : Εὐρ.Ἡρακλ.553 **φεῦ· ὅδ' αὖ λόγος σοι τοῦ πρὶν εὐγενέστερος,** Σχόλ. Ἀριστφ.Ὄρν.162· κ. διπλοῦν : Εὐρ.Ἡρακλ.535 **φεῦ φεῦ, τί λέξω παρθένου μέγαν λόγον κλύων,** Ἀριστφ.Ὄρν.162· ‖ κ. μτ. γενικ. : αὐτ.1724 **φεῦ τῆς ὥρας,** Ξεν.ΚΠ 3,1,39 **φεῦ τοῦ ἀνδρός·** ‖ κ. μτ. ὀνομ. ἢ αἰτ. : Σοφ.Φιλ.234 **φεῦ τὸ καὶ λαβεῖν πρόσφθεγμα τοιοῦδ' ἀνδρός,** Εὐρ.Φοίν.1741 **φεῦ τὸ χρήσιμον φρενῶν·** κ. μτ. ἀναφορ. ἑπομένου : Πλάτ.Φαῖδρ.263D **φεῦ ὅσῳ λέγεις τεχνικωτέρας νύμφας.**

φεῦγα δημ. β' ἑν. προστ. ἐνεστ. τοῦ φεύγω βλ.λ.· **2**) ὡς οὐσ. φεῦγα (τό, τὰ) ἄκλ. φυγή, φευγάλα.

φευγάλα (ἡ) δημ. φυγή, ἐσπευσμένη ἀπομάκρυνσις, τρεχάλα, φευγιό : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 72,20 **διπλὸς κι ὁ κόπος στὴ φευγάλα.**

φεύγας (ὁ) δημ. ὁ φεύγων, φυγάς· παροιμ.φρ. **τοῦ φεύγα ἡ μάννα ποτὲ δὲν κλαίει** (ὁ δειλὸς ὡς ἀποφεύγων τοὺς κινδύνους δὲν ἔχει κίνδυνον).

φευγατίζω δημ., ἀόρ. (ἐ)φευγάτισα, μτχ. παθ. παρακ. **φευγατισμένος,** φυγαδεύω, διευκολύνω τὴν φυγήν, τὴν ἀπόδρασίν τινος : Βιζυην.131,1 **τώρα τῆς ἐφευγάτισεν ὁ χάρος τὴν ψυχή τους.**

φευγάτισμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φευγατίζω, φυγάδευσις.

φευγάτος-η-ο δημ. ὁ ἔχων ἤδη φύγει, ὁ φυγών, ὁ ἤδη ἀναχωρήσας : δ. τραγ. **τῆς ἐρημιᾶς, τῆς σκοτεινιᾶς, τοῦ γυιοῦ μου τοῦ φευγάτου,** Παλαμ.Περ.Χαιρ.19,2 **εἶναι χαρὰ στὸν λυγισμένο ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ φευγάτα νὰ βλέπῃ ἕνα χαμόγελο σὲ χείλη δροσερά·** ‖ φρ. **εἶναι φευγάτος** ἔχει φύγει ἢ ἀναχωρήσει.

φευγιό (τὸ) δημ. φυγή, φευγάλα : Βιζυην.127,33 **καὶ τοὺς ἐπῆρε τὰ μπροστὰ μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι κι ἐπιάσαν τὸ φευγιό,** Ἐφταλ.Ἐκλ.Σελ.40 **βλέποντας οἱ ἐχτροὶ πῶς βγῆκε ἐναντίο τους ἡ προφητεία, τὸ ρίξανε στὸ φευγιό·** **2**) ἀποχώρησις, ἀναχώρησις.

φεύγυδρος-ον (ὕδωρ) μτγν. ὁ φεύγων, ἀποφεύγων, φοβούμενος τὸ ὕδωρ, ὑδροφόβος : Πολύβ.π.Καλλ.Αὐρ.Μ Αε.3,9.

φεύγω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., παρατ. **ἔφευγον** (Ἰλ. Χ 158, Σοφ.ΟΤ 796), ἐπ. κ. **φεῦγον** (Ἰλ.Ι 498), ἰων. **φεύγεσκον** (Ἰλ.Ρ 461, Ἡρ.4,43), δημ. **ἔφευγα** κ. **ἤφευγα,** μέσ. μέλλ. μτ. ἐνεργ. σημ. **φεύξομαι** κ. **φευξοῦμαι** (Εὐρ.Ἑλ.500, αὐτ.1041, αὐτ.Βάκχ.658, Ἀριστφ.Πλ.447, αὐτ.496), μτγν. κ. **φεύξω** (Χρησμ.Σιβ. 3,565,Αἰσώπ.Μῦθ,449), β'μέσ.μέλλ. **φυγοῦμαι**(Χρησμ. Σιβ.11,45) κ. **φύγομαι** (αὐτ.12,93, αὐτ.253), ἀόρ. β' **ἔφυγον,** δημ. **ἔφυγα,** ἰων. **φύγεσκον** (Ὀδ.Ρ 316), ἀόρ. α' **ἔφευξα** (Χρησμ.Σιβ.6,6 ἐκ-), παρακ. **πέφευγα,** α' ἑν. εὐκτ. **πεφευγοίην** (Σοφ.ΟΤ 840 ἐκ-), γ' ἑν. **πεφεύγοι** (Ἰλ.Φ 609) κ. **πεφευγὼς εἴη** (Ξεν. Ἀν.9,1,3), μτχ. **πεφευγότες** (Ὀδ.Α 22), ἐπ. **πεφυζότες** (Ἰλ.Φ 6, αὐτ.528, αὐτ.532, αὐτ.Χ 1), ἀπαρφ. μέσ. ἀόρ. α' **φεύξασθαι** (Δόγμ.Ἀθηναίων π. Ἱππ.1290,43 δια-), μτχ. παθ. παρακ. **πεφυγμένος** μτ. ἐνεργ. σημ. (Ἰλ.Ζ 488, αὐτ.Ὀδ.Α 18), ἐκ φόβου ἢ καταδιωκόμενος τρέπομαι εἰς φυγήν, ἀπομακρύνομαι ταχέως, ἀπέρχομαι ἐν σπουδῇ, τὸ βάζω στὰ πόδια : Ἰλ.Χ 157, αὐτ.Β 665 **βῆ φεύγων ἐπὶ πόντον,** αὐτ.Θ 94 **ποῖ φεύγεις μετὰ νῶτα βαλὼν κακὸς ὣς ἐν ὁμίλῳ,** αὐτ.Π 422, Αἰσχ.Ἱκ.777 **ποῖ φύγωμεν χθονός ;,** Σοφ.Αἴ.403 **ποῖ τις ἂν φύγῃ ;,** Πλάτ.Θεαίτ. 176Α, παροιμ. φρ. ἐκκλ. **ἁμαρτωλοὶ ποῖ φύγωμεν ;,** δ. τραγ. **φεύγετε νὰ φεύγουμε, γιατ' ἔρχετ' ὁ τουρλάπαπας·** ‖ φρ. **ὅπου φύγῃ φύγῃ** ἐπὶ ἐσπευσμένης φυγῆς· ‖ **ἔφυγε** (ἢ τὸ **ἔβαλε**) **στὰ τέσσερα** ἔφυγε προτροπάδην· ‖ **φεύγω ὑπό τινος** τρέπομαι εἰς φυγὴν ὑπό τινος : Ἰλ.Φ 23 **ὡς δ' ὑπὸ δελφῖνος μεγακήτεος ἰχθύες ἄλλοι φεύγοντες,** αὐτ.554· κ. μτ. συστ. αἰτ. : Πίνδ.Π 9,215 **φύγε λαιψηρὸν δρόμον,** Εὐρ.Ἑλ.1041· ‖ **φεύγω τὴν παρὰ θάλασσαν** (ὁδὸν) ἀναχωρῶ κατεσπευσμένως πρὸς τὴν θάλασσαν : Ἡρ.4.12· **2**) συχν. ὑπάρχει ἐν τῷ ρ. ἰδίᾳ κτ. ἐνεστ. κ. παρατ.ἡ ἔννοια τοῦ σκοποῦ, τῆς θελήσεως, ὁπότε ἐκφράζεται ὁ σκοπὸς ἢ ἡ προσπάθεια πρὸς φυγήν, ζητῶ, θέλω νὰ φύγω, ἐν ᾧ διὰ τῶν συνθέτων ἀποφεύγω, ἐκφεύγω, προφεύγω δηλοῦται ἡ πράγματι τετελεσμένη φυγή : Ἰλ.Ξ 81 **βέλτερον, ὃς φεύγων προφύγῃ κακὸν ἠὲ ἁλώῃ** (εἶναι καλύτερα ἐὰν προτίθεταί τις νὰ φύγῃ, νὰ φύγῃ πραγματικὰ παρὰ νὰ σταθῇ καὶ νὰ συλληφθῇ), Ἡρ.5,95 **νικεόντων Ἀθηναίων αὐτὸς μὲν φεύγων ἐκφεύγει,** Ἀριστφ. Ἀχ.17,7, αὐτ.Νεφ.167· **3**) κ. νεώτ. κ. δημ. γεν. ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ, ἀποχωρῶ : Ξεν.Ἀν.2,1,3 **Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη,** Παπαντ.Ἀγ.Ὄρ.72 **κάμποσοι ἀγράμματοι ρασοφόροι φεύγουν ἀπ' τὰ μοναστήρια,** Ἐφταλ.Ἐκλ.Σελ.40 **ἔτσι τὴν ἀφήνει ὁ βασιλιὰς καὶ φεύγει καὶ πηγαίνει κατὰ τὰ τειχίσματα,** - **αὔριο φεύγω γιὰ τὸ χωριό,** - **ὅταν ἔφτασα στὸ λιμάνι, εἶχε φύγει τὸ βαπόρι·** ‖ φρ. **ἔφυγε** (ἄ. **τὸ σκασε**) **ἀλὰ γαλλικὰ** ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτός, κρυφίως· **4**) **φεύγω εἰς** καταφεύγω εἰς : Εὐρ.Ἱππ.1076 **εἰς τοὺς ἀφώνους μάρτυρας φεύγεις σοφῶς·** **5**) κ. νεώτ. κ. δημ. διαφεύγω, δραπετεύω, ξεφεύγω : Ἡρ.4,126 **δαιμόνιε ἀνδρῶν, τί φεύγεις αἰεί, ἐξεὸν τοι τῶνδε τὰ ἕτερα ποιέειν ;,** δ. τραγ. **μοῦ σκανταλίστη τὸ κλουβὶ καὶ μοῦ 'φυγε τ' ἀηδόνι,** - **ἀφήσανε τὸν αἰχμάλωτο κι ἔφυγε·** ‖ δημ. φρ. **κοίταξε μὴ σοῦ φύγῃ κανένας λόγος** μὴ εἴπῃς καμμίαν ἀκριτομυθίαν· **6**) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἀπομακρύνομαι ὅπως ἀπαλλαγῶ ἀπό τινος, ἀποφεύγω, διαφεύγω, γλυτώνω, μτ. αἰτ. : Ἰλ.Ζ 488, Ὀδ.Α 11 **ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ὅσοι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον, οἴκοι ἔσαν πόλεμόν τε πεφευγότες ἠδὲ θάλασσαν,** αὐτ.Κ 131, Πίνδ.Ο 6,152, αὐτ.Π 9,163, Ἡρ.7,104, αὐτ.4,12 **φαίνονται δὲ οἱ Κιμμέριοι φεύγοντες ἐς τὴν Ἀσίην τοὺς Σκύθας,** αὐτ.7,154 **οὐδεμία πόλις πέφευγε δουλοσύνην πρὸς Ἱπποκράτεος,** Ἐπιγρ. **οὐδὲ γὰρ ἀνθρώπων ἔφυγέν τις μοῖραν,** ἀρχ. γνωμ. **τὸ πεπρωμένον φυγεῖν ἀδύνατον,** Πόπ. **φεύγειν τὰς δίκας,** Ἐρωτόκρ.3,205 **πολλαῖς τσὶ μεγαλότητες τούτου τοῦ κόσμου φεύγου,** - **φεύγω τὸν κίνδυνον·** ‖ **φεύγω φόνον** ἀποφεύγω τὰ ἀποτελέσματα τοῦ φόνου : Εὐρ.Μήδ.795· ‖ ἡ μτχ. τοῦ παθ. παρακ. διατηρεῖ τὴν αἰτ., ὁπότε ἡ μτχ. συνάπτεται κατηγορηματικῶς πρὸς τὸ εἶναι ἢ γενέ-

σθαι μεθ' οὗ σημαίνει φεύγω, ἀποφεύγω : Ἰλ.Ζ 488 **μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,** αὐτ.Ι Χ 219 **οὐ οἱ νῦν ἔτι γ' ἐστὶ πεφυγμένον ἄμμε γενέσθαι·** κ. μτφ. μτ. δύο αἰτ. : αὐτ.Δ 350 **ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων,** Ὀδ.Α 64· **7)** ἐπὶ πραγμ., ἐκφεύγω, διαφεύγω, ξεφεύγω : Ἰλ.Ψ 465 **ἡνίοχον φύγον ἡνία,** αὐτ.Θ 137 **Νέστορα δ' ἐκ χειρῶν φύγον ἡνία·** ‖ τὸ φεῦγον ὡς οὐσ. τὸ μέρος τὸ ὁποῖον ἐκφεύγει, διαφεύγει : Ξεν.Ἱππ.10,9 **τὸ δὲ φεῦγον ἐν τῷ στόματι ἀεὶ θηρεύων ἀφίησιν ἀπὸ τῶν γνάθων τὸ στόμιον·** **8)** μτ. ἀπαρφ. ἀποφεύγω ἢ διστάζω νὰ πράξω τι, ἐνδοιάζω, φοβοῦμαι, ἀποφεύγω, ἀπέχω τοῦ νὰ πράξω τι : Ἡρ.4,76 **οὕτοι αἰνῶς χρᾶσθαι φεύγουσι,** Ἀντιφ.112,44, Πλάτ.Ἀπολ.26Λ· ‖ κ. παραλειπομένου τοῦ ἀπαρφ. : Σοφ.Ἀντ.580 **φεύγουσι γάρ τοι χοἱ θρασεῖς·** ‖ μτ. τοῦ ἀπαρφ. συχν. τίθεται τὸ μὴ κτ.φαινόμενον πλεοναστικῶς, ὡς συμβαίνει εἰς πάντα τὰ ρ. ἐν οἷς περιέχεται ἢ νοεῖται ἄρνησις : αὐτ.263 **ἀλλ' ἔφευγε πᾶς τὸ μή·** **9)** φυγὰς γίνομαι, ἐγκαταλείπω τὴν πατρίδα μου ἕνεκα ἐγκλήματος : Ἰλ.Ι 478 **φεῦγον ἔπειτ' ἀπάνευθε δι' Ἑλλάδος εὐρυχόροιο,** Ὀδ.Ν 259, αὐτ.Ο 228, Θουκ.5,26, Ξεν.ΚΠ 3,1,24 **οἱ μὲν βουλόμενοι μὴ φύγωσι πατρίδα,** αὐτ.Ἀν.1,3, 3· ‖ οἱ **φεύγοντες** οἱ ἐξόριστοι, οἱ φυγάδες : Θουκ.1,24 **τοὺς .. φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι·** ‖ **φεύγω ὑπό τινος** ἐξορίζομαι ὑπό τινος : Ἡρ.4, 125 **ὁρέοντες καὶ τοὺς ὁμούρους φεύγοντας ὑπὸ Σκυθέων,** Ξεν.Ἑλλ.1,1,27· ‖ **φεύγω ἐξ Ἀρείου Πάγου** ἐξορίζομαι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου : Δεῖν.95,44· ‖ ἀπολ. πορεύομαι, πηγαίνω εἰς ἐξορίαν, ζῶ ἐν ἐξορίᾳ : Ἡρ.6,103 **αὐτῷ φεύγοντι Ὀλυμπιάδα ἀνελέσθαι τεθρίππῳ συνέβη,** Αἰσχ.Ἀγ.1668, Ἀντιφ.117,21· ‖ κ. μτ. συστοίχ. αἰτ. **ἐν φρ. φεύγω ἀειφυγίαν** ἐξορίζομαι διὰ βίου : Πλάτ.Νόμ.871D, αὐτ.877C, αὐτ.881Β· **10)** ὡς ἀττ. δικανικὸς ὅρος, καταμηνύομαι ἢ καταδιώκομαι διὰ νόμου, δικαστικῶς, διότι ὁ κατηγορούμενος ἐν πάσῃ φονικῇ δίκῃ ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ ταύτην δι' ἑκουσίας ἐξορίας ἢ διότι ὁ μηνυτής, ἤτοι ὁ διώκων, κατεδίωκε τὸν μηνυθέντα, ἤτοι τὸν φεύγοντα, ὅθ. **ὁ φεύγων** ὁ κατηγορούμενος, ὁ ἐγκαλούμενος, ὁ μηνυθεὶς : Ἀριστφ.Σφ.390 **τοῖς δακρύοισιν τῶν φευγόντων ἀεὶ καὶ τοῖς ὀλοφυρμοῖς,** Πλάτ.Πολ.405Β **ὁ φεύγων τε καὶ ὁ διώκων·** ‖ κ. π. τοῖς ρητ. συχν. μτ. αἰτ. **φεύγω γραφὴν ἢ δίκην** εἶμαι ὑπόδικος προσκαλοῦμαι πρὸ τοῦ δικαστηρίου, δικάζομαι ὡς κατηγορούμενος διά τι : Ἀριστφ.Ἱππ.442 **φεύξει γραφὰς ἑκατονταλάντους τέτταρας,** αὐτ.Νεφ.167, Πλάτ.Ἀπολ.19C· ‖ τὸ ἔγκλημα τίθεται κατὰ γενικήν : Ἀντιφ.130,17 **φεύγειν φόνου δίκην·** ‖ συχν. παραλείπεται τὸ δίκην οἷον **φεύγω φόνου** κατηγοροῦμαι ἐπὶ φόνῳ : Λυσ.10,31 **τῇ δ' αὐτῇ ψήφῳ φόνου φεύγω τοῦ πατρός,** Λυκοῦργ.166,40· ‖ ὁμ. **φεύγω δειλίας** καταμηνύομαι, κατηγοροῦμαι ὅτι ὑπῆρξα δειλός, ἐπὶ δειλίᾳ : Ἀριστφ.Ἀχ.1129· κ. μτ. ἐμπροθ. διορ. : Ἀντιφ.140,39, Ἀνδοκ.3,33 **φεύγω ἐπὶ μηνύσει τινάς·** ‖ **φεύγω δίκην ὑπό τινος** κατηγοροῦμαι ὑπό τινος : Δημ.1184· ‖ **φεύγω ἀσεβείας ὑπό τινος** κατηγοροῦμαι, καταγγέλλομαι ὑπό τινος ὡς ἀσεβής : Πλάτ.Ἀπολ.35D **ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ Μελήτου·** ‖ σπαν.ἐπὶ πραγμ. **τὸ φεῦγον ψήφισμα** τὸ οἱονεὶ δικαζόμενον, τὸ ὑπὸ συζήτησιν : Δημ.638.

φεύζω (φεῦ) ποι. κράζω, φωνάζω φεῦ, οἰμώζω : Αἰσχ.Ἀγ.1308 **τί τοῦτ' ἔφευξας;**

φευκταῖος-α-ον μτγν. ὁ ἀποτρόπαιος βλ.λ. : Ἀδαμ.Φυσιογν.2,27 **ταῦτα εἴδη κακορέκτου καὶ .. φευκταίου ἀνδρός.**

φευκτέος-α-ον νεώτ. ρηματ. ἐπίθ. τοῦ φεύγω, ὃν πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τις.

φευκτικός-ή-όν ὁ πρὸς ἀποφυγὴν ρέπων, ὁ τείνων νὰ ἀποφύγῃ τι, μτ. γενικ. : Ἀριστλ.Ψυχ.3,7,3.

φευκτιῶ-άω ἐφετ. τοῦ φεύγω, ἐπιθυμῶ νὰ φύγω : Σχόλ.Ἰλ.Π 283 **δεινότατον τῶν ἐπῶν Ὁμήρου τοῦτό φησιν Ἀριστοτέλης ἐν ᾧ πάντες φευκτιῶσι.**

φευκτός-ή-όν κ. νεώτ. ὃν πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τις : Ἀριστλ.ΗΝικ.7,14,1, Λουκ.Τίμ.28 **ὀρέγεται τῶν φευκτῶν·** **2)** ὃν δύναταί τις νὰ διαφύγῃ : Σοφ.Αἴ.224, Πλάτ.Ἀξίοχ.369Ε.

φευξασπίδιον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν πόλιον : Διοσκ.3,124.

φευξείω ποι. φευκτιῶ βλ.λ. : Εὐρ.Ἡρ.628 **οὐ γὰρ πτερωτὸς οὐδὲ φευξείω φίλους** (διόρθ. τοῦ φευξιῶ).

φεύξιμος-ον μτγν. τ. τοῦ φύξιμος : Πολύβ.13,6,9, Πλούτ.Ἠθ.166F **δούλῳ φευξίμῳ βωμός·** **2)** Ἡσ. «φευκτός».

φεῦξις-εως (ἡ) ποι. τ. τοῦ φύξις βλ.λ. : Σοφ.Ἀντ. 362 **Ἅιδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται.**

φεύξομαι μέσ. μέλλ. μτ. σημ. ἐνεργ. τοῦ φεύγω.

φέφαλος (ὁ), ἰων. **φέφελος** (Ἡσ.) σπινθὴρ ἀναφερόμενος ἐκ καιομένων ξύλων ἢ πρινίνων ἀνθράκων : Ἀριστφ.Ἀχ.666 **οἷον ἐξ ἀνθράκων πρινίνων φέφαλοι ἀνήλατ',** Ἀριστλ.Μετ.2,8,15· **2)** τὸ κάτω πλατὺ μέρος τῆς καπνοδόχης, ἡ φοῦσκα : Ἀριστφ.Ἀχ.278 **ἀσπὶς ἐν τῷ φεφάλῳ κρεμήσεται.**

φεφαλοῦμαι-όομαι ποι. καίομαι καὶ μεταβάλλομαι εἰς τέφραν· **2)** μτφ. ἐξουθενοῦμαι : Αἰσχ.Πρ.362 **ἐφεφαλώθη κἀξεβροντήθη σθένος.**

φεφάλυξ-υγος (ὁ) ποι. ὁ φέφαλος βλ.λ.1), κ. μτφ. ἴχνος : Ἀρχίλ.113, Ἀριστφ.Λυσ.107 **ἀλλ' οὐδὲ μοιχοῦ καταλέλειπται φεφάλυξ.**

φεφαλῶ-έω μσν. μσν. καίων μεταβάλλω εἰς τέφραν : Νικήτ.Εὐγ.5,240 **πρηστὴρ κεραυνὸς φεφαλεῖ τὴν παρθένον.**

φέφελος Ἡσ. «φέφαλος».

φεῶν (τῶν) Ἐπιγρ. δωρ. προφ. τῶν θεῶν : Ἐπιγρ. Δωδώνης **φεῶν φύοντες** (θεῶν θύοντες).

φέως-ω (ὁ) φυτόν τι ἀκανθῶδες : Θεόφρ.Φ1 6,1,3.

φῆ ἐγκλ. συντετμημ. τοῦ φησὶ γ' ἑν. ὁριστ. τοῦ φημὶ βλ.λ. : Ἀνακρ.ἀπ.40.

φῆ δωρ. τ. τοῦ φησὶ γ' ἑν. ὁριστ. τοῦ φημί.

φῆ ἐπίρρ. ποι. κ. **φῆ,** ὡς, ὅπως, καθώς : Ἰλ.Β 144, αὐτ.Ξ 499 **ὁ δὲ φῆ, κώδειαν ἀνασχών,** Ὕμν.Ἑρμ. 241, Καλλ.ἀπ.Ἐκ. ἐν Πάπ. **κυάνεον φῆ πίσσαν.**

φηγινέος-α-ον ποι. ὁ φήγινος βλ.λ. : ΑΠ 6,33.

φήγινος-η-ον ὁ ἐκ ξύλου φηγοῦ πεποιημένος : Ἰλ.Ε 838 **μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων.**

φηγός (ἡ) κ. νεώτ. εἶδός τι δρυὸς φερούσης ἐδώδιμον βάλανον· ΑΒ 1096 «**δρῦς Κερκυραίων**»: Ἰλ.Ε 693 **Διὸς περικαλλέϊ φηγῷ,** αὐτ.Η 60 **φηγῷ ἐφ' ὑψηλῇ .. Διός,** Τραγ.171· **2)** ἡ βάλανος τοῦ ὡς ἄνω φυτοῦ : Ἀριστφ.Εἰρ.1137 **τήν τε φηγὸν ἐμπυρεύων,** Πλάτ.Πολ.372C· **3)** νεώτ. βοταν. τὸ δένδρον ὀξύα, ὀξυά.

φηγότευκτος-ον μτγν. ποι. ὁ ἐκ φηγοῦ κατεσκευασμένος : Λυκόφρ.1432 **μόσυνα φηγότευκτα.**

φηγὼν-ῶνος (ὁ) γλωσσ. τόπος ὅπου ἡ φηγὸς βλ.λ. φύεται ἐν ἀφθονίᾳ, δάσος φηγῶν.

φήῃ ἐπ. γ' ἑν. ἐνεστ. ὑποτ. τοῦ φημὶ βλ.λ. : Ὀδ.Λ 128, αὐτ.Ψ 275.

φηκάρι (τὸ) δημ. δ. προφ. τοῦ θηκάρι βλ.λ.

φηκαρώνω δημ. κ. φηκαρίζω ἐν ἀναφ. πρὸς μάχαιραν ἢ ξίφος, θέτω ἐν τῇ θήκῃ, εἰς τὸ θηκάρι.

φηληκίζω ΕΜ 160,41 «**φηλῶ-όω**».

φηληκόθρεπτος-ον Ἡσ. «**ὁ ἀπὸ τῶν ὀλύνθων τῆς συκῆς τεθραμμένος**».

φῆληξ-ηκος (ὁ) ὁ ὄλυνθος, ἐρινεός, ἀγριόσυκο· Ἡσ «**φῆληξ· ὄλυνθος, τὸ μὴ πεπεσμένον σῦκον**» : Ἀριστφ.Εἰρ.1165 **τόν τε φήληχ' ὁρῶν οἰδάνοντ'.**

φηλητεύω ποι. ἀπατῶ, ἐξαπατῶ, κλέπτω, ληστεύω : Ὕμν.Ἑρμ.159.

φηλήτης (ὁ) [φηλός] κ. φηλητής ἀπατεών, δόλιος, κλέπτης : Ἡσίοδ.Ἔργ.373 ὅς δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅγε φηλήτῃσι, Ὕμν.Ἑρμ.67,446 φῶτες φηληταί, Αἰσχ.Χο.1001, Σοφ.671, Εὐρ.Ρῆσ.217 Ἑρμῆς φηλητῶν ἄναξ, ΑΠ 5,309 φηλήτης ὁ Ἔρως καλοῖτ' ἄν, Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.1108.

φῆλος-ον σχόλ. ἀπατηλός βλ.λ. : Σχόλ.Ἀριστφ. Εἰρ.1165,Σουΐδ.

φηλῶ-όω ποι. ἀπατῶ, ἐξαπατῶ : Αἰσχ.Ἀγ.492 τερπνὸν τόδ' ἐλθὸν φῶς ἐφήλωσεν φρένας, Λυκόφρ.785 φηλώσας πρόμον (ἀπατήσας τοὺς ἄρχοντας), Ἀπολλ.Ρ 3,983· κ. παθ. : Εὐρ.Ἰκ.3,983 γλώσσαις πονηρῶν προστατῶν φηλούμενος.

φήλωμα-ατος (τό) ἐξαπάτησις, ἀπάτη : Ἀντιφ. ἐν Σχόλ.Ἀριστφ.Εἰρ.1165.

φήλωσις-εως (ἡ) λεξ. ὅ. φήλωμα βλ.λ. : ΕΜ 791,33.

φῆμα (ἡ) δ.τ. τοῦ φάμα δωρ. τ. τοῦ φήμη βλ.λ. : Ἰσυλλ.ἐν Ἐπιγρ.,Βακχ.2,1,5,194.

φήματα Ἡσ. «ῥήματα, φάσματα».

φήμη (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., δωρ. φάμα κ. σπαν. φῆμα, δημ. κ. φούμη φωνὴ ἢ λόγος πηγῆς ἀγνώστου, δθ. συχν., κτ. τὰς ἑλλ. δοξασίας, οὐρανόθεν φωνή, θεῖος λόγος, ἀποκάλυψις, γνωστοποίησις τοῦ μέχρι νῦν ἀγνώστου, ἰδ. δὲ μέλλοντος, διὰ πολλάκις ἀκουσίως ἐκπεμπομένων ἀνθρωπίνων φθόγγων, λέξεων ἢ ἄλλων σημείων· Εὐστ. Ὀδ.Β 35 «ἔστι δὲ φήμη λόγος δηλωτικὸς μέλλοντος ἐξ αὐτομάτου λαλούμενος» : Ὀδ.Β 35 ὡς φάτο, χαῖρε δὲ φήμῃ Ὀδυσσῆος φίλος υἱός, αὐτ.Υ 100 φήμην τίς μοι φάσθω, αὐτ.105 φήμην .. γυνὴ προέηκεν ἀλετρίς· **2)** χρησμός, προφητεία διὰ μαντειῶν, οἰωνῶν καὶ σημείων ἐπὶ τῶν θυμάτων ἐξιχνιαζομένων δι' ὀνείρων κττ. : Ἡρ.1,43 βληθεὶς ἐξέπλησε τοῦ ὀνείρου τὴν φήμην, Σοφ. ΟΤ 43 εἴ τε του θεῶν φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρός, αὐτ.723,αὐτ.Τρ.1150,Εὐρ.Ἱππ.1056 μάντεων φήμας ἐλέγξας, αὐτ.Ἴων 180 τοὺς θεῶν ἀγγέλλοντας φήμας θνατοῖς, αὐτ.Ἑλ.820 φήμη τις οἴκων ἐν μυχοῖς ἱδρυμένη, Πλάτ.Φαίδ.111C φήμας τε καὶ μαντείας, Ξεν.Συμπ.4,48 φήμας καὶ ἐνύπνια καὶ οἰωνούς· || συχν. ἐν χρ. π. κωμ. : Ἀριστφ.Ὄρν.720 φήμη γ' ὑμῖν ὄρνις ἐστί, αὐτ.Σφ. 824 φήμην ἀγαθὴν λέξομεν (εὐφημίαν παρέξομεν)· **3)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. λόγος διαδιδόμενος ἢ διαδεδομένος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἀναφ. πρός τινα ἄγνωστον, ἄδηλον προέλευσιν ἢ αἰτίαν, δθ. συνεκδ. ἀνεξέλεγκτος εἴδησις, διάδοσις : Ἡσίοδ.Ἔργ.763 φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ λαοὶ φημίζουσι, Ἡρ.9,100 φήμη ἐσέπτατο ἐς τὸ στρατόπεδον, αὐτ.1,31, Αἰσχ.Ἀγ.938, Ἀριστφ.Ἱππ.1320 τίν' ἔχων φήμην ἀγαθὴν ἥκεις;, Θουκ.1,11 ὑποδεεστέρα τῆς φήμης, Ἀντιφάν.Θαμ.1 καὶ σοῦ γ' ἐπώνυμος ἐν φήμαις βροτῶν, Πλάτ. Νόμ.672Β, αὐτ.Ἀπολ.18C, -κατὰ τινα φήμην συνελήφθησαν οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ κινήματος, - κυκλοφορεῖ ἡ φήμη, - κατὰ κοινὴν φήμην· || εἰδ. νεώτ. ναμ. ἡ μεταξὺ τοῦ κοινοῦ κυκλοφορία διαδόσεως περὶ τῆς διαπράξεως ἀδικήματός τινος· **6)** κ. νεώτ. κ. δημ. ὁμιλία, λόγος, θρύλημα, ὑπόληψις, δημοσία γνώμη περί τινος προσώπου καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ἡ γενικῶς κρατοῦσα καλὴ ἢ κακὴ γνώμη περί τινος, ὄνομα : Ἡσίοδ.Ἔργ.758 δεινὴν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο φήμην· φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται, Πλάτ.Νόμ.935Α ἐπιφέρειν γυναικείους ἑαυτοῖς φήμας, Ἰσοκρ.97Ε, Αἰσχίν.18,7,-ἔχει τὴν φήμην ἐναρέτου ἀνδρός, - ἔχει πολὺ κακή(ν) φήμη(ν), δ.δίστ. βγῆκε μιὰ φήμη στὸ χωριό, λόγος στὸ παραχώρι· || εἰδ.ἡ καλὴ περί τινος γνώμη, ὑπόληψις, καλὸν ὄνομα, δόξα : Ἡρ.1,31, Πλάτ.Νόμ. 709C κατὰ τὴν εὐδοξίαν καὶ τοὺς ἐπαίνους καὶ τὴν φήμην, - ἡ πρᾶξις αὕτη ἡδραίωσε τὴν φήμην του, - ἔχει μεγάλην φήμην· **7)** κτ. πληθ. ἐν τῷ δωρ. τ. φᾶμαι (αἱ) ἐπαινετικοὶ ὕμνοι : Πίνδ.Π 2, 15 κελαδέοντι μὲν ἀμφὶ Κινύραν πολλάκις φᾶμαι Κυπρίων, Αἰσχ.Ἰκ.697· **8)** πᾶν εἶδος λόγου, πᾶσα φωνή, λόγος, τὸ λεγόμενον : αὐτ.Ἀγ.938 φήμη γε μέντοι δημόθρους μέγα σθένει, αὐτ.Χο.1045· || φήμη λόγων ποιητ. περιφρ. ἀντὶ λόγοι : Σοφ. Φιλ.846· **9)** κοινὸς λόγος, παράδοσις, μῦθος : Αἰσχ.Ἰκ.760 ἀλλ' ἔστι φήμη κρείσσονας λύκους κυνῶν εἶναι, Εὐρ.Ἠλ.701· **10)** ἀγγελία, παραγγελία : Αἰσχ.Χο.741 δόμοις δὲ τοῖσδε παγκάκως ἔχει φήμης ὑφ' ἧς ἤγγειλαν οἱ ξένοι τορῶς, Σοφ. Ἠλ.1155, Εὐρ.Ἱππ.158· **11)** ὡς κύρ. ὄν. Φήμη (ἡ) ὡς θεὰ θεωρουμένη θυγάτηρ τῆς Διαβολῆς : Αἰσχίν.18,10,20, Παυσ.1,17,1, Σχόλ.Σοφ.ΟΤ 158· **12)** μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ἡ ὑπὲρ τοῦ ἱερουργοῦντος ἐπισκόπου ψαλλομένη εὐχή.

φημί κ. νεώτ. μ. ἐν φρ., δωρ. φᾱμί, β' ἑν. φῄς, γ' φησί, δωρ. φᾱσὶ κ. φᾱτὶ κ. φῆ (Ἀνακρ.40), α' πληθ. φᾰμέν, β' φᾰτέ, γ' φᾱσί, δωρ. φαντί, παρατ. ἔφην, ἐπ. φῆν κ. ἔφασκον, β' ἔφησθα, σπαν. ἔφης, ἐπ. φῆσθα (Ἰλ.Φ 186) κ. φῆς (αὐτ.Ε 473, Ὀδ. Η 239), γ' ἔφη, ἐπ. φῆ, δωρ. φᾶ, α' πληθ. ἔφαμεν, β' ἔφατε, γ' ἔφασαν κ. ἔφαν, ἐπ. φάν, ὑποτ. ἐνεστ. φῶ, β' φῇς, γ' φῇ, ἐπ. φῇσιν (Ὀδ.Λ 168) κ. φήῃ (αὐτ.Λ 123, αὐτ.Ψ 275), εὐκτ. φαίην, β' φαίης, γ' φαίη, α' πληθ. φαῖμεν (Ἰλ.Β 81, αὐτ.Ω 222), β' φαῖτε, γ' φαῖεν κ. φαίησαν (Θουκ.Β,53), προστ. β' ἑν. φάθι, γ' φάτω, β' πληθ. φάτε, γ' φάντων κ. φάτωσαν, ἀπαρφ. φάναι, ποι. φάμεν, μτχ. φάς, θηλ. φᾶσα, οὐδ. φάν, μέλλ. φήσω, δωρ. φασῶ, ἀόρ. ἔφησα (Ἡρ.3,153), δωρ. γ' ἑν. φᾶσε (Πίνδ.Ν 1,99) κ. εἶπον, εὐκτ. γ' ἑν. φήσειε (Ἡρ.6,69), μτχ. φήσας (Ξεν.Ἀπομν.3,11,1), μέσ. παρατ. κ. ἀόρ. β' ἐφάμην, γ' ἑν. ἔφατο, ἐπ. φάτο, γ' πληθ. ἔφαντο, ἐπ. φάντο, β' ἑν. προστ. φάο (Ὀδ.Π 168, αὐτ.Σ 171), γ' φάσθω, β' πληθ. φάσθε, ἀπαρφ. φάσθαι, μτχ. φάμενος, δωρ. μέλλ. φάσομαι (Πίνδ.Ν 9,102), παθ. γ' ἑν. παρακ. πέφαται (Ἀπολλ.Ρ 2,500), γ' ἑν. προστ. πεφάσθω (Πλάτ.Τίμ.72D), μτχ. πεφασμένος (Ἰλ.Ξ 127, Αἰσχ.Πρ.843), ἀόρ. ἐφάθην (Ἀριστλ.Ἑρμ. 9,9 κατ-) [ὁ ἐνεστ. τῆς ὁριστ. πάσχει ἔγκλισιν τοῦ τόνου εἰς πάντα τὰ πρόσ., πλὴν τοῦ β' ἑν. φῄς], διακηρύσσω, κάμνω γνωστόν, λέγω, φαίνω, ἀποκαλύπτω, φανερώνω, διαβεβαιῶ, διισχυρίζομαι, τίθεται ἀπολ. ἢ μτ. ἀπαρφ. ἢ μτ. αἰτ. : Ἰλ.Θ 153 σὲ κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φήσει, Ξεν.Ἑλλ.3,5,12 Κορινθίους τί φῶμεν; (τί νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν Κορινθίων;), Πάπ. ἐὰν δὲ μὴ φῇ παρεῖναι· || λόγιον Πυθαγορείων αὐτὸς ἔφα τὸ εἶπε ὁ Πυθαγόρας, δθ. εἶναι ἀναμφισβήτητον· κ. νεώτ.ἐπὶ ἀνθρώπου οὗ ἡ γνώμη ἀποτελεῖ αὐθεντίαν ἢ ὅστις δὲν δέχεται οὐδεμίαν ἀμφισβήτησιν· || κατά τινος φημί ὁμιλῶ, λέγω ἐναντίον τινός : Ξεν.Ἀπολ.25· || τὸ γ' πληθ. φασί ἐν χρ. παρενθετικῶς λέγουν, λέγεται : Ἰλ.Ε 638 ἀλλ' οἷόν τινά φασι βίην Ἡρακληείην εἶναι, Ὀδ.Ζ 42· || ἐν ὁμ. χρ. π. Ἀττ. τὸ γ' ἑν. φησί : Δημ.650, Πλούτ.Ἠθ.112C· || ὁμ. κ. τὸ γ' ἑν. παρατ. ἢ ἀόρ. ἔφη : Ξεν.Ἀν.1,6,6· || τὸ φημί συχν. συνάπτεται μτ. τινος συνων. ρ. : Ἡρ.3,156, αὐτ.6,137 ἔφησε λέγων, αὐτ.5,36 ἔλεγε φάς, αὐτ.2,22 λέγει οὐδὲν φαμένη, Πάπ. καὶ ἔφη λέγων ὁ κύριος τοῦ ταυρικοῦ· || κ. παραλλήλως : Εὐρ.Ἑλ.483 τί φῶ; τί λέξω; Δημ.99 τί ἐροῦμεν; τί φήσομεν;· || ἐν ἐπαναλήψει διαλόγου, στιχομυθίας, τὸ ρ. συχν. προτ. τοῦ ὑποκειμ., οἷον ἔφην ἐγώ, ἔφη ὁ Σωκράτης· || σπαν. κ. ἀντιθ. : ἐγὼ ἔφην, ὁ Σωκράτης ἔφη· || τὸ φημί, φησί, ἔφην, ἔφη σπαν. παρεμβάλλονται ἐν τῷ λόγῳ παρενθετικῶς, ἂν καὶ προηγήθη ἤδη τὸ λέγει ἢ εἶπεν, ἐξ οὗ ὁ λόγος ἐξαρτᾶται : Ξεν.Οἰκ.17,10 ὁ Ἰσχόμαχος .. εἶπεν, ἀλλὰ παίζεις μὲν σύ γε, ἔφη· || τί φημί; τί φῄς; ἐν χρ. ἐκτὸς τοῦ μέτρου ὡς

ἐπιφών. : Σοφ.ΟΤ 1471, αὐτ.655, αὐτ.Φιλ.803, Εὐρ. Ἑλ.706· **2**) νομίζω, στοχάζομαι, πιστεύω, ὑποθέτω : Ἰλ.Β 37 **φῆ γὰρ ὅγ' αἱρήσειν Πριάμου πόλιν**, αὐτ.Γ 220, αὐτ.Α 187, αὐτ.Ο 167, Θεόκρ.22,56 **μὴ .. φαθὶ λεύσσειν**· ‖ τὸ πρόσ., πρὸς ὃ ὁ **λόγος** ἀπευθύνεται, ἐκφέρεται διὰ τοῦ ἐμπροθ. διορ. **πρός τινα** : Ὀδ.Ρ 584 **κάλλιον .. οἴην πρὸς ξεῖνον φάσθαι ἔπος**· σπαν. κτ. δοτ. : ΚΔ Ματθ.13,28 **ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς**· **3**) κ. ἐπὶ μᾶλλον, πλέον ὡρισμένης σημ., κατάφημι, λέγω ναί, μάλιστα, βεβαιῶ, ἰσχυρίζομαι, διαβεβαιῶ (ἐπὶ τῆς ὡρισμένης ταύτης σημ. οἱ Ἀττ. πλὴν τοῦ ἐνεστ. μεταχειρίζονται κ. τὸν μέλλ. **φήσω** κ. τὸν ἀόρ. **ἔφησα**· ἀλλ' ἐν τῷ παρατ., ἀπαρφ. κ. μτχ. ἐνεστ. πρὸς ἀποφυγὴν ἀσαφείας προυτίμων τὸν τ. **ἔφασκον, φάσκειν, φάσκων** κ. τὰ μέσ. **φάσθαι, φάμενος**) : Ἡρ.8,88 **καὶ τοὺς φάναι σαφέως τὸ ἐπίσημον τῆς νεὸς ἐπισταμένους**, Σοφ.ΟΚ 317 **καί φημι κἀπόφημι**, Πλάτ.Γοργ.562C, αὐτ.Θεαίτ.165· κ. μτ. ἀπαρφ. : Σοφ.Ἀντ.442 **φῂς ἢ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε;**· ‖ **οὔ φημι** ἀρνοῦμαι, δὲν παραδέχομαι, δὲν συναινῶ, μτ. ἀπαρφ. : Ἡρ.1,19 **ἡ Πυθίη οὐκ ἔφη χρήσειν**, Αἰσχ.Εὐμ.251 **οὔ φημ' Ὀρέστην σ' ἀδίκως ἀνδρηλατεῖν**, Ἀριστφ.Ὄρν. 555 **κἂν μὲν μὴ φῇ** (καὶ ἂν μὲν εἴπῃ ὄχι), Λυσί. 131,9 **οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι**· ‖ ἐν τοῖς διαλόγοις, εἰς τὰς ἀπαντήσεις συχν. **φημί**=ναί κ. **οὔ φημι** =ὄχι : Πλάτ.Πολ.275Β, αὐτ.Φαίδ.117Ε· **4**) παραγγέλλω, προστάσσω : Πίνδ.Ν 3,28 **Αἰακῷ σε φαμὶ γένει τε Μοῖσαν φέρειν**.

φημίζω (φήμη) κ.μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. **ἐφήμισα** (Εὐρ.ΙΑ 1356), δωρ. **ἐφάμιξα** (Πίνδ.Ο 6,92 κατ-), μέσ. ἀόρ. **ἐφημισάμην** (Αἰσχ.Ἀγ.629), ἐπ. **ἐφημιξάμην**, παθ. μέλλ. **φημισθήσομαι** (Λυκόφρ.1082), παθ.ἀόρ. **ἐφημίσθην** (Πλούτ.Ἠθ.264D), ἐπ.**ἐφημίχθην** (Χρησμ. Σιβ.5,7), παρακ. **πεφήμισμαι**, μτχ. **(πε)φημισμένος**, ἐκπέμπω, ἀφήνω φωνήν, ὅθ. προφητεύω, λέγω, λαλῶ, ἐκφράζω διὰ λόγων, ἐκφράζομαι : Αἰσχ.Χο. 558 **ἣ καὶ Λοξίας ἐφήμισε**· ‖ κ. μέσ. ἐκφράζομαι διὰ λόγων, ἐκθέτω, λέγω : αὐτ.Ἀγ.629 **μακρὸν δὲ πῆμα συντόμως ἐφημίσω**· **2**) διαδίδω λόγους, ὁμιλῶ, διασπείρω φήμας : Ἡσίοδ.Ἔργ.762 **φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ λαοὶ φημίξωσι**, Κόϊντ.13,538· κ. παθ. : Πλούτ.Ἠθ.264D· **3**) καλῶ, ὀνομάζω : Διον.Ἀλ. ἐν ΕΜ 280,18, Ὀππ.Ἀλ.5,476· ‖ κ. μέσ. : Εὔφορ. ἐν ΕΜ 181,32 **τοὔνεκα Μυρμιδόνες μιν Ἀχιλλέα φημίξαντο**· **4**) πάπ., μσν., νεώτ., δημ. κ. φου- αὐξάνω τὴν φήμην τινός, καθιστῶ τι(να) γνωστόν, περιώνυμον, διάσημον, ἐξυμνῶ, διαφημίζω, εὐφημῶ, ἐπαινῶ, ἐγκωμιάζω : Ἐρωτόκρ.2,1232 **ποιὸ πρέπει νὰ παινέσουσι, ποιὸ πρέπει νὰ φημίσου**· ‖ τὸ μέσ. **φημίζομαι** ἔχω φήμην, εἶμαι περιώνυμος, γνωστός : Πάπ. **τὰ ὄντα τοῦ καιροῦ φημιζόμενα**, Ζερβ.Ἱστ.183 **κάποιος μάλιστα φημισμένος μεταξὺ τοῦ λαοῦ διὰ γενναιότητα**· ‖ πάπ. κ. ἐπὶ πραγμ. : **τὰ ὄντα τοῦ καιροῦ φημιζόμενα**· **5**) ὑπισχνοῦμαι : Εὐρ.ΙΑ 1356 **ἥν** (εὐνὴν) **ἐφήμισεν ὁ πατήρ μοι**· **6**) μσν.δημ. τὸ μέσ. μτ. μτχ. **φημίζοντα**, ἐπιδεικνύομαι, κάμνω ἐπίδειξιν τῆς δυνάμεως, ἱκανότητός μου, καλλωπισμοῦ μου κττ. : Χρον.Μορ.5064 **ὑπάγαινε καὶ ἔρχετον φημίζοντα δρομαίως**· κ. μέσ. : αὐτ.5067 **κι ἄρξετο νὰ φημίζεται ἐμπρὸς ἀπὸ τοὺς Φράγκους**.

φῆμις-ιος (ἡ), δωρ. **φᾶμις** ποι. τ. ἀντὶ φήμη, φάτις, λόγος, φωνή, ὁμιλία, συνομιλία, συνδιάλεξις : Ἰλ.Κ 207 **ἤ τινά που καὶ φῆμιν ἐνὶ Τρώεσσι πύθοιτο**· **2**) ἰδ. λόγος, φήμη, δημοσία γνώμη περὶ προσώπου τινός, ἢ ἡ κοινὴ γνώμη ἢ ἡ κρίσις περὶ τῶν πραγμάτων ἐκφερομένη ἐν τῇ κοινῇ ὁμιλίᾳ : Ὀδ.Ξ 239 **χαλεπὴ δ' ἔχε δήμου φῆμις**, αὐτ.Ζ 273 **τῶν ἀλεείνω φῆμιν ἀδευκέα, μή τις ὀπίσσω μωμεύῃ**, Ἴβυκ.8 **Κασσάνδραν .. φᾶμις ἔχῃσι βροτῶν**· ‖ **δήμοιο φῆμις** ἡ φωνή, ἡ γνώμη τοῦ λαοῦ, ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ : Ὀδ.Π 75 **εὐνήν τ' αἰδομένη πόσιος δήμοιό τε φῆμιν**· ‖ ὁμ. δήμοιο φῆμις ἡ ὁμιλία τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἢ ἡ ψηφοφορία αὐτοῦ ἢ κτ. Εὐστ. «ἡ δημοτικὴ συνέλευσις ἐπὶ δημηγορίᾳ» : αὐτ.Β 150 **ἐς θῶκον πρόμολον δήμοιό τε φῆμιν**· **3**) φήμη, ὑπόληψις : αὐτ.Ω 201 **χαλεπήν τε φῆμιν ὄπασσεν .. γυναιξί**· ‖ μτγν. ἡ καλὴ φήμη, εὐδοξία : Μαν.3,183, αὐτ.237.

φημισμός (ὁ) μτγν. τὸ φημίζειν ἢ φημίζεσθαι, φήμη : Ῥήτ.1,584, Σουΐδ.

φημιστός-ή-ό δημ. κ. **φου-** ὁ πεφημισμένος, ὀνομαστός, περιώνυμος, περίφημος : **φημιστὰ κρασιὰ - πορτοκάλια**.

φημύς-ύος (ἡ) ἡ φήμη· ΕΜ 379,31.

φῆν ἰων. τ. τοῦ ἔφην παρατ. τοῦ φημὶ βλ.λ.

φῆναι ἀπαρφ. ἀορ. α' τοῦ φαίνω βλ.λ.

φήνειτη βοιωτ. τ. τοῦ φαίνηται γ' ἐν. **ἐνεστ. ὑποτ.** μέσ. φων. τοῦ φαίνω βλ.λ.

φήνη (ἡ) εἶδός τι ἀετοῦ, πιθ. θαλασσίου, ὁ ἁλιαίετος : Ὀδ.Π 217 **φῆναι ἢ αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες**, αὐτ.Γ 372, Ἀριστφ.Ὄρν.304, Ἀριστλ.ΖΙ·Β,3,2, αὐτ. 9,34,2· **2**) μτγν. ἱερὸν πτηνὸν τῆς Ἀθηνᾶς : Αἰλ.ΖΙ 12,4.

φηνός Ἀρκάδ.63,18 «λαμπρός».

φήρ-ρός (ὁ) αἰολ. προφ. τοῦ θὴρ βλ.λ., κτ. πληθ. ἐν χρ. ἐπὶ τῶν Κενταύρων : Ἰλ.Α 268, αὐτ.Β 743· κ. καθ' ἕν. : Σιμων.29, Πίνδ.Π 3,8, αὐτ.4,211· ‖ κ. ἐπὶ τῶν Σατύρων : Γαλ.Ἱππ.Γλωσσ.Ἐξήγ.586.

φήρεα (τά) ἐπιμήκεις ὑπὸ τὰ ὦτα ἀδενώδεις ἐξοχαί, ἐπιμήκη ἐξογκώματα τῶν ἀδένων, ὅμοια πρὸς τὰ κεράτια τῶν Σατύρων : Ἱππ.1175C, Γαλ. Ἱππ.Γλωσσ.Ἐξήγ.586.

φηρήκι (τό) δημ. ὁ καρπὸς τῆς φηρηκιᾶς βλ.λ.

φηρηκιά (ἡ) δημ. ἐξαίρετος ποικιλία τῆς μηλέας τῆς κοινῆς.

φηρομανής-οῦς-ές μτγν. ποι. αἰολ. προφ. τοῦ θηρομανής, ὁ ἐμμανῶς ἀγαπῶν τὴν θήραν, ὁ οἱονεὶ μέχρι μανίας ἀγαπῶν τὴν θήραν, ἐν χρ. ὡς προσωνυμία τοῦ Διονύσου : ΑΠ 9,524.

φῆρος (ὁ) κ. **φῆρον** (τό) Ἡσ. «ἡ τῶν θεῶν τροφή».

φητιάλεις (οἱ) (λατ.) μτγν. δ.γρ. τοῦ φιτιαλεῖς.

φητιάλιοι (οἱ) (λατ.) μτγν. δ.τ. τοῦ φετιάλιοι βλ.λ. : Πλούτ.Κάμ.18.

φήτρη (ἡ) ἐσφ. τ. τοῦ φρήτρη βλ.λ. : Ἡρ.1,125.

φητρία (ἡ) ἰων. τ. τοῦ φατρία βλ.λ.

φθαίρω δωρ. τ. τοῦ φθείρω βλ.λ. : Εὐστ.1648,5.

φθαλεΐνη (ἡ) νεώτ. χημ. ὀνομ. μεγάλης τάξεως ὀργαν. χρωμάτων λαμβανομένων δι' ἐπιδράσεως φαινολῶν ἐπὶ ἀνυδρίτου τοῦ φθαλικοῦ ὀξέος.

φθαλικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος, ὁ σχετικὸς πρὸς τὴν φθαλεΐνην· ‖ **φθαλικὸν ὀξὺ** λευκὴ κρυσταλλικὴ οὐσία ἐξ ἧς λαμβάνεται ἡ φθαλεΐνη.

φθάνω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. προφ. **φτάνω**, μέλλ. **φθάσω** (Ἱππ.491,28, Ξεν.ΚΠ 5,4,38, αὐτ.7,1,19), κ.μέσ. ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημ. **φθήσομαι** (Ἰλ.Ψ 444, Θουκ.5,10, Πλάτ.Πολ.375C), ἀόρ. **ἔφθασα** (Ἡρ.7,161, Αἰσχ. Πέρσ.752) (ἐν χρ. καθ' ἁπάσας τὰς ἐγκλ. πλὴν τῆς προστ.), εὐκτ. γ' ἐν. **φθάσειε** (Ἰσοκρ.183C), γ' πληθ. **φθάσειαν** (Ξεν.Ἑλλ.7,2,14), δωρ. **ἔφθαξα** (Θεόκρ. 2,115), δημ. **ἔφτασα** κ. **ἔφταξα**, ἀόρ. β' **ἔφθην** (Εὐρ. Φοίν.1468, Ἰσοκρ.83Ε, αὐτ.58Β, Ἀντιφ.117,2), ἐπ. γ' πληθ. **φθάν** (Ἰλ.Λ 51), ὑποτ. **φθῶ**, ἐπ. γ' ἐν. **φθήῃ** κ. **φθῇσιν** (αὐτ.Π 861, αὐτ.Ψ 805), ἐπ. α' πληθ. **φθέωμεν** (Ὀδ.Π 383), γ' πληθ.**φθέωσιν** (αὐτ.Ω 437). εὐκτ. **φθαίην**, ἐπ. γ' ἐν. **φθαίησι** (Ἰλ.Κ 346 παρα-), ἀπαρφ. **φθῆναι** (Ἡρ.6,115, Θουκ.4,4) μτχ. **φθάς** (Ἡρ. 3,71), μτχ. μέσ. ἀόρ. **φθάμενος** (Ἰλ.Ε 119, Ἡσίοδ. Ἔργ.552), παρακ. **ἔφθακα** (Δημ.239), μσν. κ. **πέφθακα** (Χριστ.Πάσχ.2077), ὑπερσ. **ἐφθάκειν** (Πλούτ.

Γάλθ.17, Λουκ.Φιλοφ.61, μτγν. παθ. άορ. **ἐφθάσθην** |Διον. 'Αλ. Ρωμ. 6,25, 'Ελλ. 'Επιγράμμ.315, αὐτ.3581, νεώτ. μτχ. παθ. παρακ. (ἐ)**φθασμένος**, δημ. **φτασμένος**, ἔρχομαι ἢ πράττω τι πρῶτος, πρὸ ἄλλου ἢ ἄλλων, δθ. μτ. αἰτ. προσ. προλαμβάνω τινά, κάμνω τι πρὸ ἄλλου, τὸν προφτάνω : 'Ιλ.Φ 262 **φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα**, 'Ησίοδ.'Εργ. 552, αὐτ.568, 'Ηρ.7,161 **φθάσας δὲ ὁ 'Αθηναίων ἄγγελος τὸν Λακεδαιμονίων ἀμείβετό μιν τοισίδε**, Εὐρ. 'Ηρακλ. 120, αὐτ.ΙΤ 669, 'Ισοκρ. 197Β· || **φθάνω τὸν χειμῶνα** προλαμβάνω ν' ἀποφύγω τὴν θύελλαν : 'Ηρ.7,188 **οἱ δ' ἔφθησαν τὸν χειμῶνα ἀνασπάσαντες τὰς νῆας**· || ἡ πρᾶξις ἢ ἡ ἐνέργεια ἐν ᾗ ὁ εἷς περιλαμβάνει τὸν ἄλλον ἐκφέρεται διὰ μτχ. κατηγορηματικῆς τοῦ ὑποκειμένου : 'Ιλ.Ι 506 |"Ατη| **πολλὸν ὑπεκπροθέει, φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν βλάπτουσ' ἀνθρώπους**, 'Οδ. Χ 91 **ἀλλ' ἄρα μιν φθῆ Τηλέμαχος κατόπισθε βαλών**, 'Ηρ.4,136 **ἔφθησαν πολλῷ οἱ Σκύθαι τοὺς Πέρσας ἐπὶ τὴν γέφυραν ἀπικόμενοι**, αὐτ.6,115, Εὐρ.'Ηρ.986, Θουκ.3,112, αὐτ.7,25 **ἢν φθάσωσιν πρότερον διαφθείραντες τὸ στράτευμα**· ὁμ. κ. μτ. μτχ. παθ. : 'Ιλ.Ν 815 **ἦ κε πολὺ φθαίη πόλις ἁλοῦσα**, αὐτ.Π 861 **εἴ κε φθήῃ τυπείς** (ἐὰν κτυπηθῇ, τραυματισθῇ πρῶτος), 'Ηρ.6,108 **φθαίητε γὰρ ἂν . . ἐξανδραποδισθέντες ἤ**, Θουκ,3,83, Ξεν. 'Ελλ.1,6,17, αὐτ.ΚΠ 2,4,25· || αἱ προτ. αὗται ὡς ἔχουσαι συγκριτικὴν ἔνν. συνάπτονται συχν. μτ. γενικ. : 'Ιλ.Λ 51 **φθὰν δὲ μέγ' ἱππήων . . κοσμηθέντες**· || συχνότ. μτ. τοῦ **πρὶν ἢ** μτ. τοῦ συγκρ. **ἤ** : αὐτ.Π 322 **ἔφθη ὀρεξάμενος πρὶν οὐτάσαι**, αὐτ.Ψ 444 **φθήσονται τούτοισι πόδες καὶ γοῦνα καμόντα ἢ ὑμῖν**, 'Οδ.Λ 53, 'Ηρ.6,108· || κ. μτ. τοῦ **πρὶν ἤ**: αὐτ.9,70 **ἔφθησαν ἀναβάντες πρὶν ἢ ..**· || κ.**πρότερον ἤ..** : αὐτ.6,91 **ἔφθησαν ἐκπεσόντες πρότερον ἤ**· || ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἔνν. συχν. εὕρηται ἡ μτχ. **φθάς** ἢ **φθάσας** κ. **φθάμενος** ἐν ἐπιρρ. χρ. : 'Ιλ.Ε 119 **ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος** |ἀντὶ **ὅς μ' ἔφθη βαλὼν** ὅστις ἐπρόφθασε νὰ μὲ κτυπήσῃ πρωτύτερα|, 'Οδ.Τ 449, 'Ηρ.3,71 **οὐκ ἄλλος φθὰς ἐμοῦ κατήγορος ἔσται** |οὐδεὶς ἄλλος θὰ προφθάσῃ νὰ γίνῃ κατήγορός μου|, 'Αριστφ.Πλ.1102, Θουκ.5,9 **φθάσας προσπεσοῦμαι**, Ξεν.ΚΠ 1,5,3· || σπαν. ἐν τῇ μτχ. ἐνεστ. : αὐτ.3,3,18 **φθάνοντες δῃοῦμεν**· || φρ. κ. νεώτ. **ἔφθην εἰπὼν** πρὸ ὀλίγου εἶπον· || σπαν.μτ. ἀπαρφ. : Εὐρ.Μήδ.1169 **μόλις φθάνει θρόνοισιν ἐμπεσοῦσα μὴ χαμαὶ πεσεῖν**, 'Αριστφ. 'Ιππ. 935 **φθαίης ἔτ' εἰς ἐκκλησίαν ἐλθεῖν**, Θουκ.3,82, 'Απολλ. Ρ 1,1188, Διον.'Αλ.Ρωμ.4,59, αὐτ.61, Λουκ.Νεκρ.Δ 13, 2, αὐτ.'Αρμον.2· || μτ. ἀρνήσεως διακρίνονται αἱ ἑξῆς περιπτώσεις· μτ. τοῦ **οὐ** κ. μτχ. ἑπομένου **καὶ** ἢ **καὶ εὐθὺς** ἐκφέρει τὸ ρ. δύο ἐνεργείας, αἵτινες ἀκολουθοῦσιν ἡ μία τὴν ἄλλην: Εὐρ.'Ικ.1219 **ἀλλ' οὐ φθάνειν χρὴ συσκιάζοντας γένυν καὶ . .'ορμᾶν** |οὐκ ἂν φθάνοιτε συσκιάζοντες γένυν καὶ . . ὁρμῶντες|, 'Αριστφ.Νεφ.1384, Ξεν.'Ιππ.5,10 **οὐ φθάνει ἐξαγόμενος καὶ εὐθὺς ὅμοιός ἐστι τοῖς ἀκαθάρτοις**, 'Ισοκρ.588Ε **οὐκ ἔφθημεν εἰς Τροιζῆνα ἐλθόντες καὶ τοιαύταις νόσοις ἐλήφθημεν**, αὐτ.92Ε, αὐτ.179Α, αὐτ.199D, Δημ.1073 **οὐκ ἔφθη μοι συμβᾶσα ἡ ἀτυχία καὶ εὐθὺς ἐπεχείρησαν διαφορῆσαι τἄνδοθεν**, αὐτ.1319· || ἐν ἐρωτημ. φρ ἰδ. τὸ **οὐκ ἂν φθάνοις, - οὐκ ἂν φθάνοιτε** μτ. μτχ. ἐνεστ. σημαίνει τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ ἀναμένοντος τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐν τῇ ἐρωτήσει ἐκφραζομένου ἢ τὴν σπουδὴν αὐτοῦ, δθ. ἐκφράζει ἢ ἰσχυράν, ἔντονον προτροπὴν ἢ ἐσπευσμένην προσταγὴν ἢ εἶναι ἠπιώτερος τ. τῆς προστ., ἰδίᾳ ἐπὶ διαταγῶν εὐθὺς ἐκτελεστέων : 'Ηρ.7,162 **οὐκ ἂν φθάνοιτε ἀπαλλασσόμενοι** |σπεύσατε νὰ ἀπέλθετε|, Εὐρ.'Ορ.936 **οὐ φθάνοιτ' ἔτ' ἂν θανόντες** |σπεύσατε ν' ἀποθάνετε, ταχέως ἀποθάνετε|, αὐτ.'Ηρακλ.721, αὐτ.Τρῳ.456, αὐτ.ΙΤ.245, 'Αριστφ.Πλ.485 **οὐκ ἂν φθάνοιτον τοῦτο πράττοντε**, αὐτ.1133, αὐτ.874, Πλάτ.Συμπ.185F **οὐκ ἂν φθάνοις λέγων**, αὐτ.Φαίδ.100C, Ξεν.'Απομν.2,3,11· || μτγν. κ. μτ. μτχ. ἀορ. : Λουκ.Τόξ.2· || **οὐκ ἂν φθάνοιμι** |λέγων| ἀμέσως θὰ ἀρχίσω νὰ ὁμιλῶ : Πλάτ.Συμπ. 214Ε· **2)** ἀπόλ. ἔρχομαι πρῶτος, ἀντίθ. ὑστερῶ: Αἰσχ.Πέρσ.752, αὐτ.ἀπ.22Β, Εὐρ.Φοίν.975 **κἂν μὲν φθάσωμεν, ἔστι σοι σωτηρία**, Θουκ.4,121, Ξεν.'Αν. 5,9,18, 'Αριστλ.Πολιτ.5,3,4, αὐτ.Ρητ.1,2,30· || ἡ μτχ. **φθάνων - ὁ φθάσας** ὁ πρότερος : Ζώσ.1,26,2 **ἐν τοῖς φθάσασι χρόνοις**· || **τὸ φθάνον** ὡς οὐσ. ὁ πρότερος χρόνος : Αἰλ.Ζ 14,6· || **τὰ φθάσαντα** τὰ πρότερον μνημονευθέντα : αὐτ.Π 1,34, 'Υπόθ.Δημ.1128· **3)** κ. νεώτ. κ. δημ. εὑρίσκομαι ἐν τέλει ἐκεῖ ὅπου μεταβαίνω ἢ μεταφέρομαι ἢ εἰς ὡρισμένον τι σημεῖον τῆς διαδρομῆς μου, ἔρχομαί που, ἀφικνοῦμαι, γίνομαι, παραγίγνομαι, καταφθάνω : Θουκ.1,100 **ἐπειγόμενος μὴ φθάσῃ ἐς τὸν 'Ελλήσποντον ἐσπλεύσας**, Ξεν.ΚΠ 5,4,9 **οἱ δὲ φθάσαντες εἰς πόλιν τινὰ τοῦ 'Ασσυρίου μεγάλην**, ΠΔ Δαν.4,8 **τὸ ὕψος αὐτοῦ ἔφθασεν ἕως τοῦ οὐρανοῦ**, ΚΔ Ματθ.12,28 **ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ**, αὐτ.Λουκ.11,20, αὐτ.Θεσσ.2,16, Πρόδρ.2,112 **φθάσε σήμερον γοργὸν νὰ πᾷς στὸν μύλον, - δὲν κατώρθωσαν νὰ φθάσουν μέχρι τῆς κορυφῆς, - τί ὥρα θὰ φθάσετε στὴ Χίο ;—ἔφθασαν τὰ νέα ἐμπορεύματα, - μόλις ἔφτασα ἀπὸ τὸ ταξίδι, - φτάνει ὡς ἐδῶ ἡ μυρουδιὰ - ἡ δυσωδία - ὁ ἀχός**· || δημ. **ἔφτασα !** ἔρχομαι αὐτοστιγμεί, πάραυτα, ἀμέσως· || φρ. **ἔφτασε στὴν ἄκρη τῆς προκοπῆς** ἐπρόκοψε ὁλότελα· || **ἔφθασα εἰς ἄκρον πλοῦτον** κατέστην, ἔγινα πάμπλουτος· || **ἔφτασε σὲ τόση ἀδιαντροπιὰ** ἔγινε τελείως ἀδιάντροπος· **4)** μτγν., νεώτ. κ. δημ. ἐκτείνομαι μέχρις ἑνὸς σημείου, προχωρῶ ἢ φέρω ἢ ἔρχομαι ἕως σημείου τινός, ἐξικνοῦμαι : ΚΔ Ρωμ.9,31 **'Ισραὴλ δὲ διώκων νόμον, δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν**, αὐτ.Φιλ.3,16 Πλούτ. 'Ηθ.338Α, **- ὁ γιός μου φήλωσε, μοῦ φτάνει τώρα ὡς τὸν ὦμο, - τὸ μονοπάτι φθάνει ὡς τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ, - τὸ τειχόκαστρο ἔφτανε ὡς τὴ θάλασσα, - τὰ γένια του φτάνουν ὡς τὰ πόδια του, - ἡ φήμη του ἔφτασε ἀκόμα κι ἐδῶ, - ὡς ἐκεῖ φτάνει μόνο τὸ μυαλό του** |τόσον μόνον ἐννοεῖ|· || φρ. **ἔφτασε τὸ μαχαίρι στὸ κόκκαλο** |ἐπὶ καταστάσεως εἰς τὸ ἀπροχώρητον|· **5)** νεώτ. κ. δημ. πλησιάζω νὰ ἔλθω, νὰ εἶμαι ἐγγύς, πλησιάζω, προσεγγίζω : **φτάνει ὁ χειμώνας - ὁ πόλεμος - ἔφτασε ἡ ὥρα τῶν λογαριασμῶν**· **6)** ὁμ. σπεύδων πρός τι(να) συναντῶ αὐτό(ν), καταφθάνω, προφθάνω, προλαμβάνω : **τὸν ἔφτασε, ὅταν εἶχε βγῆ πιὰ ἔξω ἀπ' τὸ χωριό,- τὸ αὐτοκίνητο ἔτρεχε πιὸ γρήγορα ἀπ' τὸ δικό μας καὶ δὲν μπορούσαμε νὰ τὸ φτάσουμε**· **7)** ὁμ. νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. ἁμιλλώμενος πρός τινα καθίσταμαι, γίνομαι ἰσάξιος αὐτοῦ, ἀναδεικνύομαι ἐφάμιλλος, ἐξισοῦμαι πρός τινα ὡς πρός τι : **ἦταν πολὺ πίσω στὰ γράμματα, μὰ τώρα τὸν ἔφτασε, - καμιὰ δὲν τὴν φτάνει στὴν ὀμορφιὰ - στὴ χάρη - στὸ νοικοκυριὸ**· **3)** ὁμ. μτφ. πραγματοποιῶ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, εὑρίσκομαι εἰς καθωρισμένον σημεῖον τῆς σταδιοδρομίας μου, ἐπιτυγχάνω, ἀξιώναμαι, κατορθώνω : **ἀγωνίστηκε πολύ, μὰ στὸ τέλος ἔφτασε στὸ σκοπό του, - ἔφτασε στὸ βαθμὸ τοῦ ὑποστρατήγου**· κ. παθ. : **ἕνας καλλιτέχνης φτασμένος** |ἐπιτυχὼν ἐν τῷ σταδίῳ του καὶ ἀναγνωρισθείς|· || κ. ἐπὶ κατάρας : **νὰ μὴ φτάσῃ νὰ δῇ προκοπὴ** |νὰ μὴν ἀξιωθῇ νὰ προοδεύσῃ, νὰ προκόψῃ|, **- νὰ μὴ φτάσῃς τοῦ χρόνου,-(ὢ) ποὺ νὰ μὴν ἔφθανα** |ὡς μὴ ὤφελον, εἴθε νὰ μὴ . .|· || φρ. δημ. **λέει ὅ,τι φτά-**

ση (ὅ,τι τοῦ κοτέβῃ, ὅ,τι τοῦ ῥθῇ)· **9**) νεώτ. κ. δημ. περιέρχομαι, περιπίπτω που, ἢ εἴς τινα κατάστασιν, καταντῶ : **τοιοῦτόν τι δὲν ἔφθασε μέχρις ἡμῶν**, - **τὸ πρᾶγμα ἔφθασε εἰς τὸ ἀπροχώρητον**, - **ἔφθασεν εἰς ἀπόγνωσιν**, - **ἔφτασε νὰ ζητιανεύῃ ὡς καὶ τὸ ψωμὶ ἀκόμα**· **10**) ἀμ. μτφ. εἶμαι ἀρκετός, ἐπαρκῶ, συχν. ὡς τριτοπρ. : **σὰ νὰ μὴν ἔφταναν ὅλα τ' ἄλλα, ἔχουμε τώρα καὶ τὴ γκρίνια**, - **γιὰ ἕνα πουκάμισο φτάνουν πέντε πῆχες ὕφασμα**, - **τὸ φαΐ δὲν μᾶς ἔφτασε**, - **δὲν μοῦ φτάνει ὁ καιρὸς νὰ τὰ διηγηθῶ**, - **φτάνουν τὰ δάκρυα**, - **τρεῖς λέξεις φτάνουν**, παροιμ. **τοῦ χωριάτη τὸ σκοινὶ μονὸ δὲ φτάνει, διπλὸ φτάνει καὶ περισσεύει**· ‖ κ. ἀπροσ. **φθάνει** - **φτάνει** εἶναι ἀρκετόν, ἀρκεῖ, σώνει : **φτάνει μιά, μᾶς ἐσκότισες!**, **μὴ βάζῃς ἄλλο κρασί, φτάνει!**, - **φτάνει νὰ πῆς μιὰ κουβέντα καὶ θὰ γίνῃ ἡ δουλειά μας**· ‖ **φτάνει μόνο νὰ** ἀρκεῖ μόνον νὰ . . : **φτάνει μόνο νὰ βρέξῃ**· **11**) ὁμ. νεώτ. κ. δημ. ἐκτείνω τὴν χεῖρα ἢ ὅλον τὸ σῶμα, ἵνα λάβω τι ἢ δύναμαι νὰ ἐκτείνω τὴν χεῖρα μέχρι σημείου τινός : **φτάσε μου τὸ βιβλίο ἀπ' τὸ ῥάφι**,- **πήγανε νὰ φτάσουν τὰ καρύδια** (νὰ συλλέξουν κάρυα ἀπὸ . .), παροιμ. **ὅσα δὲ φτάνει ἡ ἀλεπού τὰ κάνει κρεμαστάρια** (ἐπὶ τοῦ λέγοντος ὅτι παραιτεῖται ἑκουσίως ἀγαθοῦ τινος, ἐνῷ παραιτεῖται ἐξ ἀδυναμίας)· **12**) ὁμ. ἡ μτχ. παθ. παρακ. **φτασμένος-η-ο** ὁ εἰς ἡλικίαν, ἐνήλικος, ὁ ἐν ἀκμῇ ὤν, ἔνακμος, ἀκμαῖος· **13**) ὁ πλήρως ἀποκατασταθεὶς ἐν ἀξιοζήλῳ κοινωνικῇ θέσει : **λίγοι φθασμένοι προσέχουν τὴ φτωχολογιά**.

φθάρμα-ατος (τὸ) μτγν. φθορά, καταστροφή, ὄλεθρος : ΠΔ Λευΐτ.22,25 **ὅτι φθάρματά ἐστιν ἐν αὐτοῖς, μῶμος ἐν αὐτοῖς**· **2**) πᾶν τὸ προκαλοῦν φθοράν, πᾶν τὸ φθαρτικόν : Ἐπιφάν.1,502Α τῆς ἀποθήκης **τὰ φθάρματα τουτέστι καὶ σκώληκας καὶ σῆτας**· **3**) μτφ. ὁ διεφθαρμένος, τὸ κάθαρμα : Ἰώσ.Π1 5,10,5 **δοῦλοι καὶ συνήλυδες καὶ νόθα τοῦ ἔθνους φθάρματα**.

φθαρμός (ὁ) μσν. φθορά, καταστροφή, ὄλεθρος : Ἀραβ Μυθ.Χαλ.3,56.

φθάρσις-εως (ἡ) μσν. φθορά, φθαρμός : Ψελλ. ἐν A.J.H. Vincent, Notices des Manuscr.16,2,340,10.

φθαρτικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἐπιφέρων φθοράν, καταστρεπτικός, φθοροποιός, βλαβερός, ἐπιβλαβής, ὀλέθριος : Πλάτ.Ὅρ.416Α **μανία ἕξις φθαρτικὴ ἀληθοῦς ὑπολήψεως**, Ἀριστλ.Φυσ.1,9,4, αὐτ. ΗΝικ.6,5,6 **ἡ κακία φθαρτικὴ τῆς ἀρχῆς**· **2**) νεώτ. ἐμβρυολ. ὁ φθαρτογενὴς βλ.λ.

φθαρτικῶς ἐπίρρ. καταστρεπτικῶς, ὀλεθρίως, ἐπιβλαβῶς : Ἀριστλ.Τοπ.7,3,7.

φθαρτογενής-οῦς-ές νεώτ. ἐμβρυολ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἐξώτερον φθαρτὸν ἐμβρυϊκὸν ὑμένα : **φθαρτογενῆ κύτταρα** (τὰ φθαρτικὰ κύτταρα).

φθαρτολάτρης (ὁ) μτγν. ὁ λατρεύων τὰ φθαρτά, τὰ τοῦ φθαρτοῦ κόσμου, πράγματα : Εὐσ.π. Φώτ.Βιβλ.106,19.

φθαρτός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ὑποκείμενος εἰς φθοράν, ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ στοιχεῖα φθορᾶς, ὁ δυνάμενος νὰ καταστραφῇ, ἀντίθ. ἀΐδιος : Ἀριστλ.Α Ὑστ.1,8,2 αὐτ.24,5, αὐτ.Μεταφ.1,9,8, Παπαντ.Ἅγ. Ὅρ.5 **τὸ σῶμά μας εἶναι φθαρτό**, - **φθαρτὸν σκήνωμα** (τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου)· **2**) νεώτ. ἰατρ. **φθαρτὸς ὑμὴν** ἕκαστος τῶν τριῶν ὑμένων τοῦ ἐμβρύου, καλουμένων οὕτω, διότι ἀποπίπτουν μετὰ τὸν τοκετόν· ‖ **γνήσιος φθαρτὸς ὑμὴν** ὁ ἐξώτερος τῶν τριῶν.

φθάσιμο(ν) (τὸ) νεώτ., δημ. **φτάσιμο** τὸ νὰ φτάνῃ ἢ νὰ φθάσῃ τις εἴς τι μέρος ἢ εἴς τινα κατάστασιν, ἄφιξις.

φθατέω Ἡσ. «φθάνω».

φθέγγομαι κ. μσν. κ. νεώτ., μέλλ. **φθέγξομαι**, ἀόρ. **ἐφθεγξάμην**, παρακ. **ἔφθεγμαι**, β' **ἔφθεγξαι** (Πλάτ.Νόμ.830C),γ' **ἔφθεγκται** (Ἀριστλ.Α Ὑστ.1,18,8), ἐκπέμπω φθόγγον, ἐκβάλλω φωνήν, ἦχον, τόνον, ὑψώνω τὴν φωνήν μου, ἰδίᾳ μὲ δύναμιν ὁμιλῶ, φωνάζω : Ἰλ.Λ 603 **φθεγξάμενος προσέειπε**, Ὀδ. Ι 497 **φθεγξαμένου τευ ἢ αὐδήσαντος**, Πίνδ.Ο 6,14 **ὃν ἐν δίκᾳ ἀπὸ γλώσσας Ἄδραστος μάντιν Οἰκλείδαν ποτ' ἐς Ἀμφιάρηον φθέγξατ'**, Πλάτ. Σοφ.238Β, Ξενοφάν.6,5 (ψυχῆς) **φθεγξαμένης αἴων**, Πρόδρ.2,290 **καὶ πρὸς ἡμᾶς φθεγγόμενοι μετὰ θυμοῦ τοιάδε**· ‖ συχν. μτ. μτχ. δηλούσης τὸ εἶδος τῆς φωνῆς : Ἰλ.Φ 341 **φθέγξομ' ἐγὼν ἰάχουσα**, Ὀδ.Κ 229 **τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες**· κ. μτ. ἐμπροθ. διορ. : Πλάτ.Νόμ.791Ε **φθέγγομαι μετὰ βοῆς**· κ. μτ. ἐπιρρ. : Δημ.405 **τίνα δὲ φθέγγεσθαι μέγιστον ἁπάντων**· ‖ κ. ἐν ἀναφ. πρὸς μικρὰν καὶ ἀσθενῆ φωνήν : Ὀδ.Ξ 492 **ὀλίγῃ ὀπὶ φθεγξάμενος**· ‖ συχν. ἐν χρ. ἰδ. περὶ τῆς κραυγῆς τῶν στρατιωτῶν ἐν ἀρχῇ τῆς μάχης : Ξεν.Ἀν.1,8,18 **καὶ ἅμα ἐφθέγξαντο πάντες οἷόνπερ τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι**· ‖ κ. περὶ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ χοροῦ : αὐτ.Οἰκ.8,3 **ὅταν δὲ τεταγμένως ποιῶσι καὶ φθέγγωνται**· ‖ κ. ἐπὶ βρέφους ἄρτι γεννηθέντος : Ἀριστλ.ΖΙ 7,10,4· ‖ κ. νεώτ. ὁμιλῶ, λαλῶ, λέγω : Πλάτ.Πολ.368C **μὴ βοηθεῖν ἔτι ἐμπνέοντα καὶ δυνάμενον φθέγγεσθαι**, Ξεν.Ἀπομν.4,2,6, Δημ.320 **καὶ εἶτα σὺ φθέγγει ;**· **2**) κ. μσν. μτ. συστοίχ. ἢ συνωνύμου αἰτ., προφέρω, ἐκστομίζω, λέγω : Θέογν.532, αὐτ.761, Ἡρ.5, 106 **βασιλεῦ κοῖον ἐφθέγξαο ἔπος ;**, Αἰσχ.Πρ 34, Σοφ.Φιλ.682, Εὐρ.Φοίν.475 **ἀράς, ἃς Οἰδίπους ἐφθέγξατ' εἰς ἡμᾶς τότε**, αὐτ.Μήδ.1307, αὐτ.ΙΤ 1385, αὐτ.Ἴων 1189, Πλάτ.Φίλ.49Β, Διγεν.Ἀκρ.4095 **φθέγξου φωνὴν ἡδέως**· ‖ τὸ πρόσ. πρὸς ὃ λαλεῖ τις ἐκφέρεται συχν. δι' ἐμπροθ. διορ. : Εὐρ.Φοίν. 475, Πλάτ.Ἴων 534D **διὰ τούτων δὲ φθέγγεται πρὸς ἡμᾶς**· κ. δι' ἁπλῆς δοτ. : Πλούτ.Κράσσ. 27· ‖ **τὸ φθεγγόμενον** ὁ φθόγγος, ὅστις φθέγγεται ἢ ἡ φθεγγομένη φωνή : Ἡρ.8,35 **εἴρεσθαί τε αὐτὸν ὅ,τι τὸ φθεγγόμενον εἴη τοῦτο**· **3**) ὀνομάζω, καλῶ κατ' ὄνομα, ὀνομαστί, δίδω ὄνομα : Ἀριστφ.ἀπ.253 **καὶ τὸν κύλλαστιν φθέγγου**, Πλάτ. Πολ.527Α **προστιθέναι καὶ πάντα οὕτω φθεγγόμενοι**, αὐτ.Σοφ.262D **τῷ πλέγματι τούτῳ τὸ ὄνομα ἐφθεγξάμεθα λόγον**, αὐτ.240Α, αὐτ.Θεαίτ. 157Β· **4**) μτ. αἰτ. προσ. ἐπαινῶ, ὑμνῶ, γεραίρω, ἐξυμνῶ, ἰδίᾳ μεγαλοφώνως : Πίνδ.Ο 1,37 **σὲ δ' ἀντίᾳ προτέρων φθέγξομαι**· **5**) νεώτ. λέγω μετὰ στόμφου, ἀξιωματικῶς· **6**) ἐπὶ φωνήεντος, ἔχω τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον ἦχον : Πλάτ.Κρατ. 394C· **7**) κ. ἐπὶ ζῴων, οἷον τοῦ ἵππου, χρεμετίζω : Ἡρ.3,84 **ὅτευ ἂν ὁ ἵππος ἡλίου ἐπανατέλλοντος πρῶτος φθέγξηται**, αὐτ.85· **8**) μτγν. κ. ἐπὶ νεβροῦ : Θεόκρ.13,62 **ἐσακούσας νεβρῶ φθεγξαμένας τις ἐν ὤρεσιν**· **9**) κ. ἐπὶ πτηνῶν, οἷον ἀετοῦ, κλάζω : Ξεν.Ἀν.6,1,23 **ἀετὸν ἀνεμιμνῄσκετο ἑαυτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον**· **10**) ἐπὶ κόρακος, κράζω : Θεόφρ.Σημ.1,16 **κόραξ πολλὰς μεταβάλλειν εἰωθὼς φωνάς, τούτων ἐὰν ταχὺ δὶς φθέγξηται . . ὕδωρ σημαίνει**· **11**) κ. ἐπί τινων ἰχθύων : Ἀριστλ.ἀπ.284· **12**) κ. ἐπὶ σκωλήκων : Θεόφρ.Φ Αἰτ.5,10,5 **φθέγγεσθαι οἷον τρισμόν**· **13**) κ. ἐπὶ ἀψύχων, οἷον τῆς θύρας, τρίζω : Ἀριστφ.Πλ.1099 **ἀλλὰ δῆτα τὸ θύριον φθεγγόμενον ἄλλως κλαυσιᾷ**· **14**) ἐπὶ σάλπιγγος, ἠχῶ : Ξεν.Ἀν.4,2,7 **ἡ τε σάλπιγξ ἐφθέγξατο καὶ ἀλαλάξαντες ἵεντο ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους**· **15**) κ. ἐπὶ τοῦ αὐλοῦ : αὐτ.Συμπ.6,3 **ὅταν γὰρ ὁ αὐλὸς φθέγγεται παντάπασι σιωπῶμεν**· **16**) κ. ἐπὶ λύρας : Ἀριστλ.Μεταφ.4,12,7· **17**) κ. ἐπὶ πηλίνου ἀγγείου : Πλάτ.Θεαίτ.179D **εἴτε ὑγιὲς εἴτε**

σαθρὸν φθέγγεται· 18) ἐπὶ βροντῆς : Ξεν.ΚΠ 7.1,3 **βροντὴ δεξιὰ ἐφθέγξατο·** 19) μτγν. ποι. **φθέγγομαι παλάμαις** κροτῶ τὰς χεῖρας, χειροκροτῶ : Νόνν.Δ 5,106· 20) ρ.ιματ.π. φθέγμα, φθέγξις, φθόγγος, φθεγκτός.

φθεγγώδης-ους-ες ὁ πρὸς φθόγγον, πρὸς φωνὴν ὅμοιος : Ἱππ.27,10 (δ.ἀνάγν. φθινώδης).

φθεγκτικός-ή-όν μτγν. ὁ ἔχων τὴν ἱκανότητα τοῦ φθέγγεσθαι, ὁ φθεγκτός : Μάξ.Τύρ.14,2.

φθεγκτός-ή-όν (φθέγγομαι) μτγν ὁ ἠχῶν, ὁ ἐκβάλλων φθόγγον, φωνητικός, ὁ ἔχων φωνήν : Πλούτ.Ἠθ.1017F.

φθέγμα-ατος (τό) ὁ φθόγγος, ὁ ἦχος τῆς φωνῆς, φωνή : Πίνδ.Π 8,31 **εἰμὶ δ' ἄσχολος ἀναθέμεν πᾶσαν μακραγορίαν λύρα τε καὶ φθέγματι μαλθακῷ**, Αἰσχ.Πρ.588, Σοφ.ΟΚ 1623, Πλάτ.Πολ.616Α **μὴ γένοιτο ἑκάστῳ τὸ φθέγμα·** || **ὦ φθέγμ' ἀναιδὲς ὦ ἀναιδῆ φθεγξάμενε** : Σοφ.ΟΚ 863· 2) γλῶσσα, λαλιά : αὐτ.Ἀντ.354 **καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὀργὰς ἐδιδάξατο·** 3) λόγος, ὁμιλία : αὐτ.ΟΚ 1177 **ἔχθιστον, ὦναξ, φθέγμα τοῦθ' ἥκει πατρί**, Πλάτ.Νόμ. 655Α· 4) ὁ ἦχος τῆς φωνῆς, ἡ φωνὴ τῶν πτηνῶν : Σοφ.Ἠλ.18 **ἑῷα κινεῖ φθέγματ' ὀρνίθων σαφῆ**, Εὐρ.Ἑλ.747· 5) ὁ μυκηθμὸς τοῦ ταύρου : αὐτ.Ἱππ.1215 **οὗ πᾶσα μὲν χθὼν φθέγματος πληρουμένη φρικῶδες ἀντιφθέγγετ'.** 6) μουσικὸς φθόγγος ἢ ἦχος : Πλάτ.Νόμ.812D· 7) τὸ ᾆσμα τῆς ἀηδόνος : Ἀριστφ.Ὄρν.204, αὐτ.223 **ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τοῦ φθέγματος τοὐρνιθίου·** 8) φθέγμα θυείας ὁ κρότος, ὁ κτύπος ἰγδίου : αὐτ.Εἰρ.235 **ᾐσθόμην καὐτὸς θυείας φθέγμα πολεμιστηρίας.**

φθεγματικός-ή-όν μτγν. ὁ φθεγγόμενος : Μάξ. Τύρ.2,274 **φθεγματικὸν μαντεῖον.**

φθέγξις-εως (ἡ) τὸ φθέγγεσθαι, φθόγγος, φωνή, προφορά : Ἱππ.1050 **τῆς φωνῆς λυομένης πάντα λύεται· ἡ γὰρ λύσις τῇ φθέγξει ὁμοίη**, ΕΜ 430, 55 **τὰ ἡμίφωνα τὰ ἐγγὺς ὄντα τῶν φωνηέντων κατὰ τὴν φθέγξιν.**

φθείομεν ἐπ. α' πληθ. ὑποτ. ἀόρ. β' τοῦ ρ. φθάνω βλ.λ.

φθείρ-ειρός (ὁ,ἡ) κ. νεώτ., δοτ. πληθ. φθειρσί, γένος ἐντόμων ἡμιπτέρων ἐκ τῶν φθειριδῶν, βιούντων παρασιτικῶς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζῴων, φεῖρα : Ἀρχίλ.125, Ἡρ.2,37 **ἵνα μήτε φθεὶρ μήτε ἄλλο τι μυσαρὸν μηδὲν ἐγγίνηταί σφι**, αὐτ. 4,168, Ἀριστφ.Πλ.537 **φθειρῶν τ' ἀριθμὸν καὶ κωνώπων**, - **φθεὶρ τοῦ αἰδοίου ἢ τῆς ἥβης** ὁ φθείριος βλ.λ.· παροιμ. **πρὸς φθεῖρα κείρεσθαι** κείρασθαι μέχρι χρωτός : Εὔβουλ.Δόλ.3· || κ. ἐπὶ τῶν φθειρῶν τῶν ζῴων : Ἀριστλ.ΖΙ 5,31,5· κ. τῶν πτηνῶν : αὐτ.· κ. τῶν ἰχθύων : αὐτ.7· κ. τῶν ἰχθύων : αὐτ.7· || κ. ἐπὶ τῶν φθειρῶν τοῦ σίτου : Λουκ.Κρόν.26 **μὴ ὁ σῖτος φθειρὶ ζέσῃ·** 2) μτγν. ἡ νόσος φθειρίασις, φειρίασμα : Πλούτ. Σύλλ.26 **τὴν σάρκα εἰς φθεῖρας μεταβάλλειν**, Διόδ.Ἐκλ.529,66· 3) θαλάσσιός τις ἰχθὺς ἐκ τοῦ εἴδους τῶν ἐχενηΐδων : Ἀριστλ.ΖΙ 4,10,4, αὐτ. 5,31,8· 4) ὁ κῶνος εἴδους τινὸς πίτυος : Φώτ.· 5) μτγν. κ. νεώτ. τὸ μέσον, τὸ πλατὺ μέρος τοῦ πηδαλίου : Πολύδ.1,89.

φθειράριος-ον γλωσσ. ὁ φθειριῶν, ὁ γεμάτος φεῖρες, ὁ φειριάρης, φειρής.

φθειρίασις-εως (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἰατρ. δερματοπάθεια προκαλουμένη ἐξ ὑπερπληθύνσεως φθειρῶν ἢ φθειρίων : Πλούτ.Σύλλ.36 **μετὰ τὴν ἅλωσιν εἰς Ῥώμην ἀγόμενον ὑπὸ φθειριάσεως ἀποθανεῖν.**

φθειρίζω κ. νεώτ. ἀναζητῶ καὶ καταστρέφω τὰς ἐπί τινος φθεῖρας, φειρίζω : ΠΔ Ἱερ.50,12 **καὶ φθειριεῖ γῆν Αἰγύπτου ὥσπερ φθειρίζει ποιμὴν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ·** κ. μέσ. ἀναζητῶ μόνος μου, καταστρέφω τὰς ἐπ' ἐμοῦ φθεῖρας, φειρίζομαι : Ἀριστλ.ἀπ.66, Ἀθήν.586Α **ἐπὶ τῆς θύρας ἑστῶσα ἐφθειρίζετο.**

φθειρικός-ή-όν γλωσσ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς φθεῖρας.

φθείριον (τό) μτγν. σταφὶς ἡ ἀγρία : ΨΔιοσκ.4,156.

φθείριος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. εἶδός τι φθειρὸς παρασιτούσης εἰς τὴν ἡβικὴν χώραν, φθεὶρ τοῦ αἰδοίου ἢ τοῦ ἐφηβαίου ἢ τῆς ἥβης, μουνόφειρα.

φθειριστικός-ή-όν ὁ ζητῶν ὁ συλλαμβάνων φθεῖρας· || ὁθ. **ἡ φθειριστικὴ** (τέχνη) ὡς οὐσ. ἡ τέχνη τοῦ συλλαμβάνειν καὶ καταστρέφειν φθεῖρας : Πλάτ.Σοφ.227Β.

φθειριῶ-άω μτγν., μσν. κ. νεώτ., μέλλ. **-άσω**, ἀόρ. **ἐφθειρίασα**, εἶμαι πλήρης φθειρῶν, ἔχω φεῖρες, φειριάζω : Διογ.Λ 5,5· || μσν. ἐπὶ πτηνῶν καὶ προβάτων : Γεωπ.17,29· 2) πάσχω ἐκ φθειριάσεως : Πλούτ.Σύλλ.36 **λέγεται δὲ .. Ἄκαστον φθειριάσαντα τὸν Πελίου τελευτῆσαι.**

φθειρόβρωτος-ον μσν. ὁ ὑπὸ φθειρῶν καταβρωθείς : Ἡσ.Μιλ.71,53 **γέγονε δὲ** (ὁ Φερεκύδης) **φθειρόβρωτος.**

φθειρογομίδης (ὁ) κ. φθειροκομίδης Ἡσ. «ὁ φθεῖρας τρέφων».

φθειροκτόνος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἐξολοθρεύων τὰς φθεῖρας : **φάρμακον φθειροκτόνον·** 2) μτγν. φυτόν τι ἐξολοθρευτικὸν τῶν φθειρῶν, φθείριον, σταφὶς ἡ ἀκρία : ΨΔιοσκ.4,156· || νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν χοιραδιοειδῶν.

φθειροκτονῶ-έω φονεύω, ἐξολοθρεύω τὰς φθεῖρας : ΑΒ 71,15.

φθειροποιός-όν ὁ ποιῶν, ὁ παράγων φθεῖρας βλ.λ.1) : Πλούτ.Ἠθ.642C **ἔριον φθειροποιόν·** 2) ὁ φέρων, παράγων φθεῖρας βλ.λ.4) : Θεόφρ.ΦΙ 2,2,6 **πίτυς φθειροποιός.**

φθειροτραγῶ-έω μτγν. ἅ. **φθειροτρωκτῶ-έω** (Ἀρρ.Εὐξ.18) τρώγω φθεῖρας βλ.λ.4), κώνους πίτυος : Ἡρ.4,109 **νομάδες τέ εἰσι καὶ φθειροτραγέουσι μοῦνοι τῶν ταύτῃ.**

φθειροτρωκτῶ-έω μτγν. ἅ. φθειροτραγῶ, τρώγω κώνους πίτυος : Ἀρρ.Εὐξ.18.

φθειροφάγος-ον μτγν. ὁ καταβιβρώσκων φθεῖρας βλ.λ.4), ἐν χρ. κτ. πληθ. ὡς ὄνομα ἔθνους, λαοῦ τινος : Στράβ.11,4,19 **τῶν δὲ συνερχομένων ἐθνῶν εἰς τὴν Διοσκουριάδα καὶ αἱ Φθειροφάγοι εἰσίν.**

φθειροφόρος-ον κ. νεώτ. ὁ φέρων φθεῖρας βλ.λ.4), φθειροποιός : Θεόφρ.ΦΑἰτ.1,9,2 **πίτυς φθειροφόρος·** 2) νεώτ. ὁ φέρων φθεῖρας βλ.λ.1).

φθείρω κ. μσν. κ. νεώτ., αἰολ. **φθέρρω**, δωρ. **φθαίρω**, γ' ἑν. ἰων. παρατ. **φθείρεσκε** (Ἡρ.1,36 **δια-**), μέλλ. **φθερῶ**, ἰων. **φθερέω** (αὐτ.5,51 **δια-**), ἐπ. **φθέρσω** (Ἰλ.Ν 625), ἀόρ. **ἔφθειρα** (Θουκ.2,91, Ξεν.Ἑλλ.7,5,4), ποιητ. **ἔφθερσα** (Λυκόφρ.1402), παρακ. **ἔφθαρκα** (Δείν.98,22), μέσ. μέλλ. **φθεροῦμαι** (Σοφ.ΟΤ 272,Εὐρ.Ἀνδρ.708,Θουκ.7,48), ἰων. **φθερέομαι** (Ἡρ.8,108 **δια-**, αὐτ.9,42), παθ. μέλλ. **φθαρήσομαι** (Ἀριστλ.Μεταφ.10,10,7), δωρ. **φθαροῦμαι** (Τίμ.Λοκρ.94D), ἀόρ. **ἐφθάρην** (Σοφ.ΟΤ 1502,Θουκ. 7,13), ποι. γ' πληθ. **ἔφθαρεν** (Πίνδ.Π 3,66), παρακ. **ἔφθαρμαι**, γ' πληθ. **ἐφθάραται** (Θουκ.3,13), ἀπαρφ. **ἐφθάρθαι** (Ἀριστλ.Μεταφ.4,16,4), αἰολ. **ἐφθάρθαι** (Εὔστ.790,8), γ' πληθ. ὑπερσ. **ἐφθάρατο** (Ἡρ.8,90 **δι-**), καταστρέφω ὀλίγον κατ' ὀλίγον, βλάπτω, ἀναλίσκω, ἀφανίζω : Ὀδ.Ρ 246 **μῆλα κακοὶ φθείρουσι νομῆες**, Ἡρ.1,76 **φθείρων τῶν Συρίων τοὺς κλήρους**, Σοφ.Αἴ.1344, Θουκ.2,91, αὐτ.7,48, Πλάτ. Νόμ.958C, Ξεν.Ἀπομν.1,5,3, αὐτ.Ἑλλ.7,2,11, αὐτ.Ἀν. 4,7,20 **παρεκελεύετο αἴθειν καὶ φθείρειν τὴν χώραν·** || ἐπὶ ἀνθρώπων περιληπτ. : Ἡσίοδ.Θ 876 **ναύτας τε φθείρουσι**, Αἰσχ.Πέρσ.244 **ὥστε Δαρείου πολύν τε καὶ καλὸν φθεῖραι στρατόν**

αὐτ.'Αγαμ.652,Σοφ.Αἶ.25· κ. παθ. : Πίνδ.Π 3,36 **ἀμᾷ δ' ἔφθαρεν, πολλὰν δ' ὄρει πῦρ ἐξ ἑνὸς σπέρματος ἐνθορὸν ἀΐστωσεν ὕλαν,** Θουκ.3,13 **νόσῳ τε γὰρ ἐφθάραται 'Αθηναῖοι καὶ** χρημάτων δαπάνῃ· **2)** κ. νεώτ. εἰδικώτ. κάμνω τι νὰ χαλάσῃ ἢ νὰ τριβῇ διὰ τῆς συνεχοῦς ἢ κακῆς χρήσεως ἢ ἄλλως πως, χαλνῶ : Αἰσχ.'Αγ.949 **ποσὶν φθείροντα πλοῦτον ἀργυρωνήτους θ' ὑφάς,** αὐτ.Χο.1013· νεώτ. τὸ παθ. : **ἐφθάρησαν οἱ τάππητες - τὰ ἐνδύματά μου·** **3)** ἐπὶ προσ., ἀπακτείνω, φονεύω : Σοφ.Τρ.716 **φθείρει τὰ πάντα κνώδαλ',** αὐτ.ἀπ. 449Β **κημοῖσι πλεκτοῖς πορφύρας φθείρει γένος·** κ. παθ. : Αἰσχ.Πέρσ.272 **πλήθουσι νεκρῶν δυσπότμως ἐφθαρμένων Σαλαμῖνος ἀκταί,** αὐτ.283· **4)** τὸ παθ. ἐπὶ προσ., καθίσταμαι χειρότερος, περιπίπτω εἰς χειροτέραν κατάστασιν, καταστρέφομαι, δυστυχῶ· ὅθ. ἡ προστ. ἐπὶ κατάρας **φθείρου - φθείρεσθε νὰ χαθῇς ! νὰ χαθῆτε !** : 'Ιλ.Φ 128 **φθείρεσθ', εἰσόκεν ἄστυ κιχείομεν 'Ιλίου ἱρῆς,** 'Αριστφ.'Αχ.460, αὐτ.Πλ.598, αὐτ.610, Σανν.'Ιῶ Ι **φθείρεσθ' ἐπίτριτοι φωμοκόλακες·** ‖ ὅθ. ἐπὶ ταύτης τῆς σημ. κ. ἐν ἄ. ἐγκλίσεσι : Εὐρ.'Ανδρ.709 **εἰ μὴ φθερεῖ τῆσδ' ὡς τάχιστ' ἀπὸ στέγης** (ἐὰν δὲν φύγῃς, ἂν δὲν ξεκουμπιστῇς)· **5) φθείρομαί τινος** ἀφήνω τινά, ἀπομακρύνομαι αὐτοῦ. : αὐτ.715 **φθείρεσθε τῆσδε, δμῶες, ὡς ἂν ἐκμάθω εἴ τίς με λύειν τῆσδε κωλύσει χέρας·** **6) φθείρομαι εἴς τι - πρός τι** διὰ τὴν καταστροφήν μου, τὴν δυστυχίαν μου περιπίπτω, ἐμπίπτω **εἴς τι(να)** : Δημ. 560 **ἀλλὰ δεινοί τινές εἰσι . . φθείρεσθαι πρὸς τοὺς πλουσίους·** **7)** νεώτ. ἀπόλλυμι μέρος τοῦ κύρους μου ἐξ ἀλλεπαλλήλων κακῶν ἐνεργειῶν μου ἢ ἀστοχιῶν μου· ἰδ. κατ' ἀκολουθίαν μακροχρονίου δράσεως: **ἡ κυβέρνησις ἔπεσε διότι ἐφθάρη·** **8)** ἐπὶ παρθένων, ἀτιμάζομαι, διαφθείρομαι : Εὐρ. ἀπ.489· **9)** μτγν.διαφθείρω διὰ χρημάτων, διὰ δώρων : Διόδ.4,73· κ. παθ. : Πλούτ.'Αρατ.40 **τοὺς μὲν ἐν Σικυωνίᾳ ἐφθαρμένους ἀπέκτεινε·** **10)** μτφ. βλάπτω ἠθικῶς ἢ πνευματικῶς, διαφθείρω : ἀρχ. γνωμ. **ὁμιλίαι κακαὶ φθείρουσιν ἤθη χρηστά·** **11)** ἐπὶ γυναικῶν ἀγάμων, μαραίνομαι, χαλνῶ : Σοφ.ΟΤ 1502 **χέρσους φθαρῆναι κἀγάμους ὑμᾶς χρεών·** **12)** μτγν. ἀναμειγνύω καθωρισμένα, σταθερὰ χρώματα μετ' ἄλλων πρὸς ἀποτέλεσιν μικρᾶς τινος παραλλαγῆς : Πλούτ.'Ηθ.393D· **13)** ρηματ. π. φθόρος, φθορά, φθαρτός.

φθειρώδης-ους-ες ὁ φθειριῶν, πλήρης φθειρῶν, φειριάρης : 'Αριστλ.ΖΙ 5,31,4.

φθεῖσθαι δ. γρ. τοῦ φθίσθαι ἀπαρφ. **παθ. παρακ.** τοῦ φθίω βλ.λ. : 'Ιλ.Ι 246.

φθεῖτο δ. γρ. τοῦ φθῖτο γ' πληθ. ὑπερσ. μέσ.φων. τοῦ φθίω βλ.λ. : 'Οδ.Λ 329.

φθέρρω αἰολ. τ. τοῦ φθείρω βλ.λ.

φθέρσαι ποι. ἀπαρφ. ἀορ. α' τοῦ φθείρω βλ.λ.

φθερσίβροτος-ον ὁ φθισίμβροτος βλ.λ. : 'Επίγρ. π.Παυσ.3,8,9 **δηρὸν γὰρ μόχθοι σε κατασχήσουσιν ἄελπτοι φθερσίμβροτόν τε.**

φθερσιγενής-οῦς-ές ποι. ὁ φθείρων, **ὁ** καταστρέφων, φονεύων τὸ γένος, τὴν γενεάν : Αἰσχ. 'Επτ.1054 **ὦ μεγάλαυχοι καὶ φθερσιγενεῖς Κῆρες.**

φθέωμεν ἐπ. α' πληθ. ἀόρ. β' τοῦ φθάνω βλ.λ.

φθήῃ ἐπ. γ' ἑν. ἀορ. β' τοῦ φθάνω βλ.λ.

φθήνια (ἡ) δημ. δ. προφ. τοῦ φτήνια βλ.λ.

φθηνός-ή-ό δημ. δ. προφ. τοῦ φτηνός βλ.λ.

φθήρων 'Επιγρ. δ. γρ. τοῦ φθείρων μτχ. ἐνεστ. τοῦ φθείρω βλ.λ. : 'Επιγρ.Τεγέας.

φθίδιος-α-ον (φθίω) 'Ησ. «ὀλιγοχρόνιος, ὀλίγος».

φθίηφι ἐπίρρ. ἐν Φθίᾳ : 'Ιλ.Τ 323.

φθίμενος-ον 'Επιγρ. ὁ φθιτός : **κεῖται μὲν γαίῃ φθίμενον δέμας.**

φθίνα (ἡ) 'Ησ. «ἀσθένεια τῶν σιτηρῶν, ἐρυσίβη» **2)** αὐτ. «εἶδος ἐλαίας».

φθινάς-άδος (ἡ) (φθίνω) ἡ φθίνουσα, ἡ ἐλαττουμένη, ὀλιγοστεύουσα, ἐξαφανιζομένη ἢ ἡ πρὸς τὸ τέρμα φθάνουσα, ἐγγίζουσα : Εὐρ.'Ηρακλ.779 **οὐδὲ λάθει μηνῶν φθινὰς ἁμέρα,** 'Ηράκλειτ.'Αλληγ.71· **2)** ἐνεργ. ἡ ἐπιφέρουσα φθίσιν, ἐλάττωσιν, κατάπτωσιν, φθοράν, ἐξαφάνισιν : Σοφ.'Αντ. 819 **οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις·** **3) φθινὰς** (νόσος) (ἡ) ἡ νόσος φθίσις βλ.λ. : 'Ιππ.273,9.

φθίνασμα-ατος (τὸ) ποι. ἐλάττωσις, ἐξαφάνισις, ὅθ. **φθίνασμα ἡλίου** ἡ δύσις τοῦ ἡλίου : Αἰσχ. Πέρσ.232 **τῆλε πρὸς δυσμαῖς, ἄνακτος 'Ηλίου φθινάσμασιν.**

φθινόκαρπος-ον ποι. ἐπὶ δένδρου, ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου οἱ καρποὶ φθίνουσι, πίπτουσιν, ὁ ἀπολέσας τὴν γονιμότητα ἢ τὴν δύναμιν τῆς καρποφορίας, ὁ ἄνευ καρπῶν, ἄκαρπος : Πίνδ.Π 4,265 **καὶ φθινόκαρπος ἐοῖσα διδοῖ ψᾶφον περ' αὐτᾶς.**

φθινόκωλος-ον μτγν. ποι. ὁ ἔχων φθίνοντα κῶλα, φθειρόμενα μέλη, ἐν φθορᾷ εὑρισκόμενα : Μαν.4,500 **ἰχνοβλαβέος, φθινοκώλους.**

φθινομετόπωρον (τὸ) τὸ μετόπωρον : 'Αν.'Οξ. 1,108, ΕΜ 371,50.

φθινοπωρινός-ή-ό(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φθινόπωρον, ὁ ὑπάρχων ἢ γινόμενος κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ φθινοπώρου: 'Ιππ.'Αφορ.1245, 'Αριστλ.ἀπ.232, αὐτ.ΖΙ 5,12,3 **ἰσημερία ἡ φθινοπωρινή,** Πολύβ.4,37,2, Πάπ.,- **φθινοπωρινὴ βροχή·** **2)** νεώτ. ὁ κατὰ τὸ φθινόπωρον χρησιμοποιούμενος : **φθινοπωρινὴ ἐνδυμασία·** **3)** ὁμ. ὁ ὑπὸ τοῦ φθινοπώρου προκαλούμενος : **φθινοπωρινὴ μελαγχολία.**

φθινοπωρίς-ίδος (ἡ) ποι. ἀνώμ. θηλ. τοῦ φθινοπωρινὸς βλ.λ.1), ἡ φθινοπωρινή : Πίνδ.Π 5,120 **μὴ φθινοπωρὶς ἀνέμων χειμερία κατὰ πνοὰ δαμαλίζοι χρόναν·** **2)** μτγν. ἡ **φθινοπωρὶς** (ἐλαία) ἡ κολυμβὰς βλ.λ. : Καλλ.ἀπ.50.

φθινοπωρισμός (ὁ) ποι. τὸ φθινόπωρον : 'Ανάν. π.'Αθήν.7,282Β **ἡδὺ δ' ἐσθίειν χιμαίρης φθινοπωρισμῷ κρέας.**

φθινόπωρο(ν) (τὸ) κ. μαν. κ. νεώτ., δημ. κ. **χινόπωρο** μία τῶν τεσσάρων ὡρῶν, ἐποχῶν τοῦ ἔτους, ἡ ἐνδιάμεσος μεταξὺ θέρους καὶ χειμῶνος, καθ' ἣν φθίνουσιν αἱ ὀπῶραι καὶ ἀποπίπτουσι τὰ φύλλα τῶν μὴ ἀειθαλῶν δένδρων, μετόπωρον· 'Ησ. «φθινόπωρον ὁ ἀπὸ τῆς πεντεκαιδεκάτης Αὐγούστου μηνὸς ἕως τῆς πεντεκαιδεκάτης Δεκεμβρίου. Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς εἰκοστῆς δευτέρας Αὐγούστου ἕως πάλιν εἰκοστῆς δευτέρας Δεκεμβρίου» : 'Ηρ.4, 42 **ὅκως δὲ γίνοιτο φθινόπωρον, προσίσχοντες ἂν σπείρεσκον τὴν γῆν,** αὐτ.9,117, 'Ιππ.'Αφ.1244, Θουκ.2,31, 'Αριστλ.ΖΙ 8,19,4· **2)** νεώτ. μτφ. **φθινόπωρον τοῦ βίου** ἡ πρὸς τὸ γῆρας ἡλικία.

φθινύθω ποι. τ. τοῦ φθίνω, ἐν χρ. μ. κτ. ἐνεστ. κ. παρατ. γ' ἑν. **φθινύθεσκε** ('Ιλ.Α 491), φθείρω, καταστρέφω, ἐπιφέρω φθοράν, καταστροφήν, ὄλεθρον : 'Οδ.Α 250 **φθινύθουσιν ἔδοντες οἶκον ἐμόν·** **2)** κατεξαντλῶ, καταναλίσκω, ἀπαντλῶ ὑπερμέτρως : αὐτ.Ξ 95 **οἶνον δὲ φθινύθουσιν ὑπέρβιον ἐξαφύοντες·** **3)** μτφ. κατατρύχω, κατατήκω τὴν καρδίαν μου, λειώνω : αὐτ.Κ 485 **οἵ μευ φθινύθουσι φίλην κῆρ·** **4)** ὁμ. καταστρέφω, μαραίνω, φθείρω ἰδ. τὴν ζωήν μου : αὐτ.Σ 203 **ἵνα μηκέτ' ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν αἰῶνα φθινύθω·** ‖ ἀμτβ. φθείρομαι, ἀπόλλυμαι, καταστρέφομαι, μαραίνομαι : 'Ιλ.Ζ 327 **λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν,** αὐτ.Ρ 264, 'Οδ.Μ 131, αὐτ.Θ 530 **ἄχεϊ φθινύθουσι παρειαί·** ‖ κ. ὡς ἀρά : 'Ιλ.Β 346 **τούσδε ἔα φθινύθειν.**

φθίνυλλα (ἡ) (φθίνω) σκωπτικὸν ὄνομα καταβεβλημένης γραίας γυναικός, στρίγγλα : 'Αριστφ. 'Εκκλ.935 **νὴ Δί, ὦ φθίνυλλα σύ, δείξει τάχ' αὐτός, ὡς ἔγωγ' ἀπέρχομαι.**

φθίνω κ. νεώτ. συχνότ. τ. τοῦ φθίω βλ.λ.

φθινῶ-άω κ. μαν., μέλλ. φθινήσω κ. φθινύσω (Γεωπ.Ι,12,34), ἀόρ. ἐφθίνησα (Ἱππ.1240D, Πλούτ. Ἠθ.117C κατ-), παρακ. ἐφθίνηκα (αὐτ.Κικ.14 κατ-), φθίνω βλ.λ. : Λουκ.Παράσ.57.

φθινώδης-ους-ες (εἶδος) ὁ ἐκ φθίσεως πάσχων, ὁ ὑποκείμενος εἰς τὴν νόσον ταύτην, φθισικός : Ἱππ.Ἀφορ.1249· 2) τὸ οὐδ. τὸ φθινῶδες ὡς οὐσ. ἡ κατάστασις τοῦ φθισικοῦ : αὐτ.· 3) φθινώδης νόσος ἡ φθίσις : Παυσ.10,2,4 φθινώδης νόσος ἐπετέλει τοῦ ἐνυπνίου τὴν μαντείαν.

φθίρ Ἡσ. «ὁ τῆς πίτυος καρπός· Βοιωτοί».

φθῖσα (ἡ) Ἡσ. «φθίνυλλα, ἡ λεπτὴ ἀπὸ φθίσεως».

φθισήνορος-ον μτγν. ὁ φθισήνωρ: Ὀππ.Ἁλ.2,667.

φθισήνωρ-ορος (ὁ,ἡ) (φθίω, φθίσω) ποι. ὁ φθείρων, ὁ καταστρέφων, ἀφανίζων, φονεύων τοὺς ἄνδρας : Ἰλ.Β 833 στείχειν ἐς πόλεμον φθισήνορα, Ἡσίοδ.Θ 431· 2) μτγν. γεν. καταστρεπτικός, ὀλέθριος, θανατηφόρος : ΑΠ 9,457.

φθίσθαι ἀπαρφ. παθ. παρακ. τοῦ φθίω βλ.λ.

φθισιατρεῖον (τὸ) νεώτ. θεραπευτήριον φθισιώντων, φυματικῶν, σανατόριον.

φθισίατρος (ὁ) νεώτ. ἰατρὸς εἰδικὸς εἰς τὰ τῆς φθίσεως, τῆς φυματιάσεως, φυματιολόγος.

φθισικεύομαι μτγν. εἶμαι φθισικός, φυματικός : Γαλ.13,529, αὐτ.532.

φθισήκηρος-ον (κέαρ - κῆρ) ποι. ὁ τὴν καρδίαν φθείρων, ὁ φθίνων, ἐπὶ τῆς Σελήνης : Ὕμν. ἐν Mil.Mél. de Lit.gr.454.

φθισικός-ή(-ιά)-όν κ. νεώτ. κ.δημ. ὁ ἐκ φθίσεως, ἐκ φυματιάσεως πάσχων, φυματικός, χτικιασμένος: Μέν.Ἀδήλ.12,7,Ἀριστλ.Πρ.5,31,Πλούτ.Ἠθ.674B φθισικοὺς μὲν ὁρῶντες δυσχεραίνομεν, ἀνδριάντα δὲ καὶ γραφὰς φθισικῶν ἡδέως θεώμεθα· ‖ δημ. κ. ἐπὶ πραγμ. : Βιζυην.Ποιήμ.22,1 ὁ ἄρρωστος Φθινόπωρος, μ' ὄψη φθισική.

φθισίμβροτος-ον (φθίω, βροτός) ἐπ. ὁ καταστρέφων, ἀφανίζων, ἐξολοθρεύων ἢ φονεύων τοὺς βροτούς, τοὺς ἀνθρώπους : Ἰλ.Ν 339 ἔφριξεν δὲ μάχη φθισίμβροτος ἐγχείῃσιν μακρῇς.

φθισιολογία (ἡ) νεώτ. ἡ φυματιολογία βλ.λ.

φθισιοφοβία (ἡ) νεώτ. ὁ φαντασιώδης φόβος τοῦ νομίζοντος ὅτι πάσχει ἐκ φθίσεως.

φθίσις-εως (ἡ) (φθίω) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. φθίση ἡ ἀφῃρημένη ἔννοια τοῦ φθίειν, φθορά, μάρανσις, ἐλάττωσις, σμίκρυνσις : Πίνδ.ἀπ.74,8 φθίσις καρποῦ· ἀντίθ. αὔξησις, αὔξη : Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.10,Πλάτ. Φαίδ.71B μείζονος μὲν πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ αὔξησις καὶ φθίσις, αὐτ.Πολ.521E σώματος γὰρ αὔξης καὶ φθίσεως ἐπιστατεῖ, αὐτ. Νόμ.897A, αὐτ.Φίλ.42D, Ἀριστλ.ΖΙ 582b,1 φασί τινες . . τὴν σελήνην εἶναι θῆλυ, ὅτι ἅμα συμβαίνει ταῖς μὲν ἡ κάθαρσις, τῇ δ' ἡ φθίσις, αὐτ. ΖΓ 767a,1 διὰ τὴν φθίσιν καὶ ἀπόλειψιν τῆς σελήνης, αὐτ.Φυσ.201a,14 αὔξησις καὶ φθίσις· 2) κ. νεώτ. ἐπὶ προσ., μαρασμός, ἀπίσχνανσις, ἀτροφία: Ἱππ.Ἄρθρ.780· ‖ κ. νεώτ. κ. δημ. εἰδ. ἡ φυματίασις βλ.λ., τὸ χτικιό : Ἡρ.7,88 πεσὼν δὲ αἱμά τε ἤμεε καὶ ἐς φθίσιν περιῆλθε ἡ νοῦσος, Ἱππ. Ἀφορ.1247, Ἀριστλ.ΖΙ 3,11 ἐν ταῖς φθίσεσι, αὐτ. ΗΝικ.7,8,11, Γαλ.9,299,- καλπάζουσα φθίσις· ‖ κ. ἐπὶ νοσήματος τῆς κόρης τῶν ὀφθαλμῶν· Γαλ.2, 392 «φθίσις λέγεται στενουμένης τῆς κόρης, ὡς κεντήματι ἐοικέναι, καὶ ἀμαυροτέρας καὶ ῥυσοτέρας γινομένης, ἢ ἐξ ἀσθενειῶν ἐπικινδύνων ἢ κεφαλαλγιῶν ἐπιτεταμένων» : Παῦλ.Αἰγ.3,22.

φθισίφρων-ονος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ φθείρων τὰς φρένας, ὁ καταστρέφων τὸν νοῦν : Ὀππ.Κυν.2,423 οἰστοὺς πευκεδανούς, μαλερούς, φθισίφρονας.

φθισιῶ-άω κ. νεώτ. πάσχω ἐκ φθίσεως βλ.λ.2), εἶμαι φθισικός, φυματικός : Ἱππ.Ἀφ.1253, Ἀριστλ. Πρ.28,1,1, Πλούτ.Ἠθ.43A.

φθῖτο γ' ἑν. μέσ. ἀορ. εὐκτ. τοῦ φθίω βλ.λ. : Ἰλ.Λ 330.

φθιτός-ή-όν (φθίω) ὁ ὑποκείμενος εἰς φθοράν, ὁ φθαρτός· Ἡσ. «φθαρτός, θνητός» : Ἀριστλ.Φυσ. 201a,13 τοῦ δὲ αὐξητοῦ καὶ τοῦ ἀντικειμένου φθιτοῦ . . αὔξησις καὶ φθίσις· 2) ὁ φθίμενος, ὁ ἀφανισμένος, συνήθ. κτ. πληθ. φθιτοί οἱ νεκροί : Αἰσχ.Πέρσ.220 χρὴ χοὰς γῇ τε καὶ φθιτοῖς χέασθαι, αὐτ.523, αὐτ.Εὐμ.97, αὐτ.ἀπ.257, Εὐρ.Ἄλκ. 100 χέρνιβ' ἐπὶ φθιτῶν πύλαις, αὐτ.Ἱππ.1437, αὐτ. Ἡρ.1026, αὐτ.Ἰκ.73· κ. π. μτγν. πεζογράφοις κ. κτ. ἑν. : Πλούτ.Ἠθ.955C φθιτῶν καὶ ἐνέρων, αὐτ.16E παύσεται δὲ τὸν φθιτὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα τὸν καθ' Ἅιδου δακρύων, αὐτ.Νομ.19 τοῖς φθιτοῖς ἐναγίζουσι, Λουκ.Θε.Δ 26,2 ὁ μὲν παρὰ θεοῖς, ὁ δὲ παρὰ τοῖς φθιτοῖς ὤν.

φθιτῶ-όω (φθίω) μτγν. φθίνω, φθείρομαι : Λυκόφρ.1159 τῆς ἐκ λόφων Τράρωνος ἐφθιτωμένης (σχόλ. «ἐφθαρμένης»).

φθίω κ. μσν. κ. παρατ. ἔφθιον (μ. π. Ὁμ. κ. ἑκάτερος τούτων μ. ἅπαξ : Ἰλ.Σ 446, Ὀδ.Β 368), συνήθ. ἐνεστ. φθίνω, παρατ. ἔφθῖνον (Ἡρ.3,29, Πλάτ.Τίμ.77A), μέλλ. φθίσω, κ. ἀόρ. ἔφθισα (μ. μτβ.), παρακ. ἔφθῖκα (Διοσκ.Προοιμ.1,2, κ. κατ- : Θεμίστ.28,341), μέσ. κ. παθ. (ἐν τῇ αὐτῇ σημ.), μέλλ. φθίσομαι (Ἰλ.Λ 821, Ὀδ.Ν 384), ἀόρ. α' ἀπαρφ. φθίσασθαι (κ. ἀπο- : Κόϊντ.14,545), γ' πληθ. ἀορ. παθ. ἐφθίθεν (πρβλ. ἀποφθίνω), παρακ. ἔφθιμαι, γ' ἑν. ἔφθιται (Ὀδ.Υ 340), ὑπερσ. ἐφθίμην, ἐν χρ. ἀντὶ τοῦ ἀορ. ἔφθῖσο (Αἰσχ.Ἑπτ.970), ἔφθῖτο (Ἰλ.Σ 100, Θέογν.1141, Αἰσχ.Εὐμ.458, Σοφ. ΟΤ 962, Εὐρ.Ἄλκ.414), γ' πληθ. ἐφθίατο (Ἰλ.Α 251), προστ. γ' ἑν. φθίσθω (ἀπο- : Ἰλ.Θ 429), ἐπ. ὑποτ. φθίεται (ἀντὶ -ηται : Ἰλ.Υ 173), φθιόμεσθα (ἀντὶ -ώμεθα, Ἰλ.Ξ 87), εὐκτ. φθίμην (ἀπο- : Ὀδ.Κ 51), φθῖτο (Ἰλ.Λ 330), ἀπαρφ. φθίσθαι (Ἰλ.Ι 246), μτχ. φθίμενος (Ἰλ.Θ 359,αὐτ.Π 581, Ὀδ.Λ558,Πίνδ.Π 4,112, Αἰσχ.Χο.363, Σοφ.Τρ.1161, Εὐρ.Ἄλκ.80), ἀμτβ. ἐπὶ χρόνου, κλίνω πρὸς τὸ τέρμα, τὸ τέλος, ἐλαττοῦμαι, ἐξαντλοῦμαι, λήγω, τελειώνω, παρέρχομαι, περνῶ : Ὀδ.Λ 330 πρὶν . . καὶ νὺξ φθῖτο (σχόλ. «ἐπιλίποι»)· ἰδ. ἐπὶ τῆς σημ. ταύτης συνηθέστ. ὁ ἐνεστ. φθίνω : αὐτ.183 φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα (παρέρχονται), αὐτ.Ε 160 μηδέ τοι αἰὼν φθινέτω· κ. παθ. ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : Σοφ.Αἴ.141 τῆς νῦν φθιμένης νυκτός· ‖ ὁμ. ἐπὶ τῶν σεληνιακῶν μηνῶν· Ἡσ. «φθίνοντος μηνός, λήγοντος τοῦ μηνός» : Ὀδ.Κ 470 μηνῶν φθινόντων, αὐτ.Ξ 162 τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἱσταμένοιο, αὐτ.Τ 307 (ἐπὶ τοῦ τελευταίου ἡμίσεος τοῦ μηνός), Ἡσίοδ.Ἔργ.798 τετράδ' ἀλεύασθαι φθίνοντός θ' ἱσταμένου τε· ‖ εἰδ. ἐν τῷ ἀττ. ἡμερολογίῳ, μὴν φθίνων ἡ τρίτη καὶ τελευταία δεκὰς τοῦ μηνός· Ἡσ. «φθίνων δὲ μὴν καλεῖται ὁ ἀπὸ εἰκάδος ἕως τριακάδος· μέσος δὲ μὴν ὁ ἀπὸ πρώτης ἕως πέμπτης» : Θουκ.5,54 τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνὸς ἐξελθόντες τετράδι φθίνοντος, Ἀριστλ.ΖΙ 6, 17 ὀχεύονται δὲ οἱ θύννοι καὶ οἱ σκόμβροι περὶ τὸν ἐλαφηβολιῶνα φθίνοντα, τίκτουσι δὲ περὶ τὸν ἑκατομβαιῶνα ἀρχόμενον, Πλούτ.Ἀλέξ.24 ἐκέλευε μηκέτι τριακάδα τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀλλὰ τρίτην φθίνοντος ἀριθμεῖν· 2) ἐπὶ τῶν ἀστέρων, κλίνω πρὸς τὴν δύσιν, δύω, δύνω, βασιλεύω : Αἰσχ.Ἀγ.7 ἀστέρας, ὅταν φθίνωσιν· ὁμ. κ. ἐπὶ τῆς σελήνης : Ἀριστλ.Οὐρ.2,11,2· 3) ἐπὶ προσ., φθείραμαι, κατατήκομαι, ἀφανίζομαι, ἀπόλλυμαι, μαραίνομαι, καταστρέφομαι, ἀποθνήσκω, χάνομαι : Ἰλ.Σ 446 ἤ τοι ὁ τῆς ἀχέων φρένας ἔφθιεν, Ὀδ.Β 368 ὥς κε δόλῳ φθίῃς, Σοφ. Τρ.558 Νέσσου φθίνοντος, Εὐρ.Ἄλκ.203 φθίνει . . καὶ μαραίνεται νόσῳ· τὸ παθ. ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : Ἰλ.Υ 173 ἢ αὐτὸς φθίεται· συνηθέστ. ἐν τῷ μέλλ.

κ. ἀορ. : αὐτ.Λ 821 ἤδη φθίσονται, αὐτ.Σ 100 ὁ μὲν μάλα τηλόθι πάτρης ἔφθιτο, αὐτ.251 δύο . . γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων ἐφθίατο, αὐτ.Θ 359, αὐτ.Ν 667, Ὀδ.Λ 558, αὐτ.Ν 384, Αἰσχ.Εὐμ.458 ἔφθιθ᾽ οὗτος οὐ καλῶς, Σοφ.ΟΤ 962 νόσοις ὁ τλήμων . . ἔφθιτο· κ. ἐμπροθ. (πρός τινος) : Αἰσχ. Ἑπτ.970 πρὸς φίλου ἔφθισο (ἐφονεύθης ὑπὸ φίλου), Εὐρ.Μήδ.1414 οὓς μήποτ᾽ ἐγὼ φύσας ὄφελον πρὸς σοῦ φθιμένους ἐπιδέσθαι· **4)** μτχ. κτ. πληθ. φθίνοντες οἱ φυματικοί, οἱ φθισικοί : Ἱππ. Ἐπιδ.1,963, αὐτ.Ἀφορ.1247· ‖ παθ. μτχ. φθίμενος ὁ φονευθείς, ὁ νεκρός· Ἡσ. «θανών» : Ὀδ. Ω 436 τάχιστα θανὼν φθιμένοισι μετείην, Χρησμ. π.Ἡρ.7,220 πενθήσει βασιλῆ φθίμενον, Αἰσχ.Ἑπτ. 732, αὐτ.Πέρσ.626 φθιμένων πομπούς, αὐτ.ἀπ.449, αὐτ.Τρ.1161 ὅστις Ἅιδου φθίμενος οἰκήτωρ πέλοι, Εὐρ.Ἑκ.137 μηδέ τινα . . φθιμένων, αὐτ.Τρῳ. 1083· κ. σπανιώτ. μτ. τοῦ ἄρθρου : Αἰσχ.Ἑπτ.336 τὸν φθίμενον . . προλέγω βέλτερα τῶνδε πράσσειν, αὐτ.Ἀγ.1023 τῶν φθιμένων, αὐτ.403· σπανιώτατον π. πεζογράφοις : Ξεν.ΚΠ 8,7,18 τοῖς δὲ φθιμένοις τὰς τιμὰς διαμένειν· **5)** ὁμ. κ. ἐπὶ ζωῆς, ἰσχύος, ἡλικίας κ. ἄ., ἐλαττοῦμαι, παρακμάζω, ἐξασθενῶ, ἐξαφανίζομαι, χάνομαι : Πίνδ.Π 1, 94 οὐ φθίνει Κροίσου.. ἀρετά, Σοφ.ΟΚ 610 φθίνει μὲν ἰσχὺς γῆς, φθίνει δὲ σώματος, αὐτ.Τρ.548 ὁρῶ . . ἥβην τὴν μὲν ἕρπουσαν πρόσω, τὴν δὲ φθίνουσαν, αὐτ.ἀπ.707 ὕβρις . . ἀνθεῖ τε καὶ φθίνει πάλιν, αὐτ.ΟΤ 906 φθίνοντα . . θέσφατα, Εὐρ. ἀπ.419,5 τοῖς μὲν αὔξεται βίος, τῶν δὲ φθίνει, Πλάτ.Φαίδ.71Β, αὐτ.Τίμ.77Α ὑπὸ τούτων τηκόμενον κενούμενόν τ᾽ ἔφθινε· **6)** μτβ. ἐν τῷ μέλλ. φθίσω, ἀορ. α᾽ ἔφθισα, ἐνεργῶ, κάμνω νὰ ἐλαττωθῇ, νὰ χαθῇ τι, φθείρω, κατατήκω, καταστρέφω, ἐξολοθρεύω, ἀφανίζω, φονεύω, σκοτώνω, ἐν ἀναφ. πρὸς πρόσ. : Ἰλ.Ζ 407 φθίσει σε τὸ σὸν μένος, αὐτ.Π 461 τὸν οἱ Πάτροκλος ἔμελλεν φθίσειν, αὐτ.Χ 61, Ὀδ.Δ 741 οἳ μεμάασιν . . Ὀδυσσῆος φθῖσαι γόνον, αὐτ.Π 369 ἵνα φθίσωμεν ἑλόντες αὐτόν, αὐτ.Υ 68· σπάν. π. Ἀττ. : Αἰσχ.Εὐμ.173 Μοίρας φθίσας, Σοφ.ΟΤ 202 τὸν . . ὑπὸ σῷ φθίσον κεραυνῷ· ὁμ. ὁ ἐνεστ. ἐν χρ. π. Σοφ.Ἠλ.1414 νῦν σε μοῖρα . . φθίνειν, Διογ.Λ 8,23· προλ. ἀποφθίνω, καταφθίνω· **7)** ρηματ.π. φθίσις, φθιτός.

φθιώτης (ὁ), θηλ. φθιῶτις-ιδος, ὁ κάτοικος τῆς ἀρχαίας Φθίας τῆς Θεσσαλίας : Ἡρ.7,131 Ἀχαιοὶ οἱ Φθιῶται, Εὐρ.Τρῳ.187 τίς . . Ἀργείων ἢ Φθιωτῶν, Θουκ.8,3, Στράβ.8,7,1· ‖ κ. ὡς ἐπίθ. φθιώτης ὁ ἐν Φθίᾳ τῆς Θεσσαλίας κατοικῶν ἢ ὁ ἐξ αὐτῆς καταγόμενος : Αἰσχ.ἀπ.13 Φθιῶτ᾽ Ἀχιλλεῦ, Εὐρ.Τρῳ.575, Καλλ.Δῆλ.112 Πηνειὲ Φθιῶτα.

φθιωτικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀρχαίαν Φθίαν τῆς Θεσσαλίας : Στράβ.9,5,8 ὁ δὲ Φθιωτικὸς Ἅλος, αὐτ.10 ὑπὸ τῷ Φθιωτικῷ τέλει· ‖ νεώτ. ὁ τῆς ἢ ὁ ἐκ τῆς Φθιώτιδος.

φθιώτιος-α-ον μτγν. ὁ τῆς ἢ ὁ ἐκ τῆς ἀρχαίας Φθίας τῆς Θεσσαλίας : Χριστόδ.Ἐκφρ.200.

Φθιῶτις-ιδος (ἡ) κ. νεώτ. θηλ. τοῦ φθιώτης βλ.λ., ὡς οὐσ. ἡ περὶ τὴν ἀρχαίαν Φθίαν τῆς Θεσσαλίας χώρα, ἡ περὶ τὸ ὄρος Ὄθρυς χώρα τῆς ΝΑ Θεσσαλίας : Θουκ.1,3 Ἕλληνος δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν τῇ Φθιώτιδι ἰσχυσάντων, Στράβ.9, 5,3· ‖ κ. ὡς ἐπίθ. φθιῶτις ἡ τῆς ἢ ἐκ τῆς Φθίας τῆς Θεσσαλίας : Ἡρ.1,56 οἴκεε γῆν τὴν Φθιῶτιν, Εὐρ.Ἀνδρ.664, αὐτ.Τρῳ.1125 πρὸς ἀκτὰς ναυστολεῖν Φθιώτιδας, αὐτ.Ἀνδρ.1047 Φθιώτιδες γυναῖκες, Πολύβ.5,99,2 τὰς Φθιώτιδας καλουμένας Θήβας, Στράβ.9,5,8 Θῆβαι . . αἱ Φθιώτιδες, καὶ ἡ Ἅλος δὲ Φθιῶτις καλεῖται καὶ Ἀχαϊκή.

φθοατήσει Ἡσ. «φθάσει κτήσασθαι» (ἐσφ.γρ. ἀντὶ φθατήσῃ).

φθογγάζομαι ἐκβάλλω φθόγγον, φθέγγομαι: Ἴων Χ ἀπ.10 ὀλιγοδρανέων φθογγάζεται, ΑΠ 9,539 ἀβρὸς δ᾽ ἐν προχοαῖς Κύκλωψ φθογγάζετο.

φθογγάριον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φθογγή, ὁ ἀγωγὸς τῆς φωνῆς σωλήν : Ἥρων Πνευμ.227 φθογγάριον τῶν γινομένων πρὸς τὸ τὰς φωνὰς παρίεσθαι.

φθογγή (ἡ) (φθέγγομαι) ποι. τ. τοῦ φθόγγος, ὁ ἦχος τῆς φωνῆς, ἡ φωνή, ἰδ. τοῦ ἀνθρώπου· Ἡσ. «φθογγή, φθέγμα ἢ φωνή» : Ἰλ.Β 791 εἴσατο δὲ φθογγὴν υἷι Πριάμοιο Πολίτῃ, αὐτ.Π 508, αὐτ.Ὀδ. Μ 198 φθογγῆς Σειρήνων ἠκούομεν, Αἰσχ.Ἀγ.37 οἶκος δ᾽ αὐτός, εἰ φθογγὴν λάβοι, σαφέστατ᾽ ἂν λέξειεν, αὐτ.325, αὐτ.1630 ὁ μὲν . . ἦγε πάντ᾽ ἀπὸ φθογγῆς χαρᾷ, Σοφ.Φιλ.205, Εὐρ.Ἑκ.338 ὥστ᾽ ἀηδόνος στόμα φθογγὰς ἱεῖσα, αὐτ.Ἱππ.418· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ τῆς φωνῆς ζῴων : Ὀδ.Ι 167 φθογγὴν οἴων τε καὶ αἰγῶν, Εὐρ.ΙΤ 293 φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα.

φθογγήεις-εντος-εν μτγν. κ. συνῃρ. φθογγῆς -ῆντος ὁ ἐκβάλλων, ὁ παράγων φθόγγον, ὁ ἠχῶν, ὁ φωνήεις· Ζωναρ.Λεξ.1806 «φθογγήεις παρὰ τὸ φθόγγος» : Νικόμ.Γερ.Ἀριθμ.37.

φθογγικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς φθόγγους, ὁ τῶν φθόγγων : φθογγικαὶ μεταβολαὶ - μεταπτώσεις· κ. ἐπιρρ. -κῶς.

φθογγόγραμμα-ατος (τὸ) νεώτ. σημεῖον ἢ γράμμα τῆς πρωτογόνου γραφῆς δηλοῦν πλείονας τοῦ ἑνὸς φθόγγους.

φθογγογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ φθογγογραμμάτων βλ.λ. γραφή.

φθογγογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φθογγογραφίαν, ὁ τῆς φθογγογραφίας βλ.λ. : φθογγογραφικὸν ἀλφάβητον (κατ᾽ ἀντιδ. πρὸς τὸ ἰδεογραφικόν), - φθογγογραφικαὶ ἐπιγραφαί, - φθογγογραφικὰ σημεῖα· κ. ἐπιρρ. -κῶς.

φθογγολογία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῶν φθόγγων ὡς καὶ τῶν νόμων καθ᾽ οὓς τελοῦνται αἱ φθογγικαὶ μεταβολαὶ καὶ ἀλλοιώσεις, ἄ. φωνητικὴ βλ.λ.

φθογγολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φθογγολογίαν, ὁ τῆς φθογγολογίας : φθογγολογικαὶ μεταβολαὶ - ἀλλοιώσεις· **2)** τὸ οὐδ. φθογγολογικὸν ὡς οὐσ. τὸ πρῶτον μέρος τῆς γραμματικῆς τὸ ἔχον ἀντικείμενον τὴν ἐξέτασιν τῆς φύσεως καὶ τῶν μεταβολῶν τῶν φθόγγων, κατ᾽ ἀντιδ. πρὸς τὸ τυπικόν.

φθόγγος (ὁ) (φθέγγομαι) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ διὰ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων παραγόμενος ἔναρθρος ἦχος, ὁ ἦχος τῆς φωνῆς, ἡ φωνή, κ. ἰδ. τοῦ ἀνθρώπου· Ἡσ. «φθόγγος, φθογγή, φωνὴ καὶ τὰ ὅμοια» : Ἰλ.Ε 234 τεὸν φθόγγον ποθέοντε, Ὀδ.Μ 41 φθόγγον ἀκούσῃ Σειρήνων, αὐτ.Σ 199 ἀμφίπολοι . . φθόγγῳ ἐπερχόμεναι (φωνάζουσαι, φλυαροῦσαι μεγαλοφώνως), Αἰσχ.Ἑπτ.73 Ἑλλάδος φθόγγον χέουσαν, αὐτ.Ἀγ.237, Σοφ.ΟΚ 1668 γόων . . οὐκ ἀσήμονες φθόγγοι, αὐτ.Ἀντ.1218 τὸν Αἵμονος φθόγγον, αὐτ.1187 καί με φθόγγος οἰκείου κακοῦ βάλλει δι᾽ ὤτων (αἱ φωναί, οἱ λόγοι . .), ΠΔ Ψαλμ.18,5 εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, Μηναῖ.3,11 Ὄρθρ.Ὠδ.6 ὁ φθόγγος τῶν σῶν λόγων· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ τῆς φωνῆς τῶν πτηνῶν : Θέογν.864 ἀλεκτρυόνων φθόγγος, Σοφ. Ἀντ.1001 ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων, Εὐρ.ΙΑ 9 φθόγγος . . ὀρνίθων, Ξεν.Ἀπολ.12 φθόγγοις οἰωνῶν· κ. ἐπὶ τῆς φωνῆς ζῴων : Πλάτ.Πολ.397Β κυνῶν καὶ προβάτων . . φθόγγοις· **2)** γεν. ἦχος, κτ. διαστολὴν ἀπὸ τῆς φωνῆς : Πλάτ.Φιλ.18Α φωνῆς μὲν οὔ, φθόγγου δὲ μετέχοντά τινος, Ἀριστλ.Ἀκουστ. 5,21· ‖ κ. νεώτ. ἐπὶ μουσικοῦ ἤχου : Εὐρ.Ἠλ.716 λωτὸς δὲ φθόγγον κελαδεῖ κάλλιστον, Πλάτ.

Νόμ.812D τοῖς φθόγγοις τῆς λύρας, Καλλ.Λαυτρ. Παλ.14 συρίγγων άίω φθόγγον, ΚΔΚορινθ.1,14,7 **αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ διδῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον,** Δίων Χρ.10,19 **τὴν κιθάραν διαφθείρων καὶ ἀπορρηγνὺς τοὺς φθόγγους,** - μουσικὸς φθόγγος ἢ ἁπλῶς φθόγγος ἦχος ὡρισμένης ὀξύτητος ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς ἢ μουσικοῦ ὀργάνου παραγόμενος, ἄ. μουσικὸς ἦχος)· **3)** βοή, βουητό : Σιμων.44(22),11 **ἀνέμων φθόγγον,** Εὐρ.ΙΑ 9 **φθόγγος.. θαλάσσης**· **4)** τὸ σύμβολον, δι' οὗ παρίσταται γραφικῶς ὁ φθόγγος, γράμμα, φθογγόσημον : Πλάτ.Κρατ.389D **καὶ τὸ ἑκάστῳ φύσει πεφυκὸς ὄνομα τὸν νομοθέτην ἐκεῖνον εἰς τοὺς φθόγγους καὶ τὰς συλλαβὰς δεῖ ἐπίστασθαι τιθέναι,** Πλούτ.᾿Αλέξ.27 **«ὦ παιδίον» ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν φθόγγων ὑπὸ βαρβαρισμοῦ πρὸς τὸ σίγμα ἐξενεχθῆναι καὶ εἰπεῖν «ὦ παιδίος» ἀντὶ τοῦ νῦ τῷ σίγμα χρησάμενον**· ‖ π.γραμμ. ἰδ. ὁ φωνήεις φθόγγος, τὸ φωνῆεν : ᾿Απολλ.Δύσκ.᾿Αντων.379B **ὔμμες.. βοιωτοὶ μετὰ φθόγγου τοῦ ου ούμές**· πρβλ. δίφθογγος.

φθογγόσημον (τὸ) νεώτ. μουσ. σημεῖον ἢ σύμβολον ἐκφράζον τὴν ἀκριβῆ ὀξύτητα καὶ διάρκειαν μουσικοῦ τινος φθόγγου, ἡ νότα· πρβλ. ἐκφωνητικόν, σημάδιον, σημαδόφωνον.

φθογγοτόκος ον μτγν. ὁ τίκτων, παράγων φθόγγους, ἤχους : ᾿Ιω.Χρυσ.εἰς Γρηγ.Θαυμ.36C **φθογγοτόκοι οὐρανοί.**

φθογγῶ-έω μσν. ἐκβάλλω φθόγγον, φωνῶ, ἀναβοῶ : ΚΠορφ.᾿Εκθ.278-81 **φθογγεῖ καὶ ὁ λαός ἐκ γ', πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι !,** - **φθογγεῖ** ἐκ γ', ἀνάτειλον !

φθόη (ἡ) (φθίω) κ. μσν., άττ. τ. τοῦ φθίσις βλ.λ.2)· Μοῖρ.399 **«φθόην τὴν φθίσιν· ᾿Αττικοί»,** Φρύν.π.ΑΒ 71 **«φθόη ἡ φθίσις ἡ ἐν σώματι γινομένη»** : Πλάτ. Κωμ.ἀπ.2, Πλάτ.Νόμ.916Α **ἐὰν τις ἀνδράποδον ἀποδῶται κάμνον φθόῃ.. ἢ τῇ καλουμένῃ ἱερᾷ νόσῳ,** ᾿Ισοκρ.19,11 **φθόῃ σχόμενον αὐτὸν καὶ πολὺν χρόνον ἀσθενήσαντα,** Δημ.1481, Λουκ.Χάρ.17 **φθόαι καὶ περιπνευμονίαι,** Γαλ.18,1, αὐτ.116,1 **ἣν ἰδίως ὀνομάζουσιν οἱ ῞Ελληνες καὶ μάλιστ' αὐτῶν οἱ ᾿Αθηναῖοι φθόην, ταύτην νῦν ὁ ῾Ιπποκράτης ὠνόμασε φθίσιν,** Θεόφιλ.Πρωτ.Σφυγ.51,24 (Ermerins) **φλεγμονὰς καὶ φθόας**· **2)** μσν. μίασμα, μόλυσμα : Φιλῆς Ζώων 29,14.

φθοΐδιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φθοΐς βλ.λ.1) κ.4) : Πολυδ.6,77.

φθοΐς-ΐος (ὁ) κ. άττ. **φθοΐς-ΐδος** (ἡ), ὀνομαστ. κ. αἰτ. πληθ. **φθόεις** (῾Ιππ.792Β, ᾿Αθήν.11,489C) κ. άττ. **φθοΐς** (᾿Αριστφ.Πλ.677), δοτ. **φθοΐσι** (Εὔπ.ἀπ.71) εἶδος πλακοῦντος· ῾Ησ. **«φθοΐς, πλακοῦς καὶ τὰ πρὸς λεπτὸν ἀληλεσμένα»,** Σχόλ.Κλήμ.᾿Αλ.7 **«φθοΐς πλακοῦντος εἶδος, ὃ συναλείφοντες ᾿Αττικοὶ φθοΐς καλοῦσιν»** : ᾿Αριστφ.Πλ.677 **ὁρῶ τὸν ἱερέα τοὺς φθοῖς ἀφαρπάζοντα καὶ τὰς ἰσχάδας,** Πλούτ.᾿Ηθ. 292Ε **διὰ τὸ πέττεσθαι φθοΐς,** Χρύσ.Τυαν.π.᾿Αθήν. 647D κ. Ε· **2)** εἶδ. ἰατρ. τροχίσκος, καταπότιον, χάπι : ῾Ιππ.Γυν.636,10, αὐτ.15 **διαπλάσσειν φθόεις**· **3)** κόνις ἢ ἄμμος χρυσοῦ· ῾Ησ. **εφθοΐς.. καὶ τὸ ἀπορρέον ψῆγμα τοῦ χρυσίου»**· **4)** εἶδος ὀμφαλωτῆς φιάλης· ᾿Αθήν.11,502B **«φθοΐς, πλατεῖαι φιάλαι ὀμφαλωτοί»** : Εὔπ.ἀπ.71 **σὺν φθοΐσι προπεπωκώς,** ᾿Αθήν.11,489D **φθόεις κυκλοτερεῖς καὶ ἀστέρας ἔχοντας.**

φθοΐς-ΐδος (ἡ) μτγν., αἰτ. **φθοΐδα,** πληθ. ὀνομαστ. **φθοΐδες** ἄ. φθοΐς βλ.λ. : ᾿Αδαῖ.ΑΠ 6,258 **καὶ τροχιὰν ἐν κανέῳ φθοΐδα.**

φθοΐσκος (ὁ) ὑποκορ. τοῦ φθοΐς βλ.λ.1)· ᾿Ερωτιαν.388 **«φθοΐσκους καὶ φθοΐς· ἔστι δὲ ποπάνων ἢ πλακούντων εἶδος οὕτω καλουμένων παρ' ᾿Αττικοῖς, ᾧ χρῶνται εἰς τὰς θυσίας»**· **2)** ὑποκορ. τοῦ φθοΐς βλ.λ.2), ἄ. τροχίσκος : ῾Ιππ.621,2 **πλάσαι φθοΐσκους.**

φθονερία (ἡ) ζηλοφθονία, φθόνος, ζηλοτυπία : ᾿Αριστλ.ΗΜ 1192b,18 **νέμεσις δὲ ἐστιν μεσότης φθονερίας καὶ ἐπιχαιρεκακίας.**

φθονεροποιός-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ποιῶν τινα φθονερὸν ἢ ὁ ἐγείρων, ὁ προκαλῶν φθόνον : Εὐστ. ᾿Οδ.Ε 457 (σ.1542).

φθονερός-ά(-ή)-ό(ν) (φθόνος) κ. μσν. κ.νεώτ., δημ. προφ. κ. φτ- ὁ φθονῶν, ὁ κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ φθόνου, ὁ ζηλόφθονος, ὁ ζηλότυπος, ὁ μοχθηρός, ὁ ζηλιάρης, ἰδ. ἐπὶ προσ. : Θέογν. 770 **χρὴ Μουσέων θεράποντα.. μὴ φθονερὸν τελέθειν,** Πίνδ.Ο 1,48 **ἔννεπε κρυφᾷ τις αὐτίκα φθονερῶν γειτόνων,** αὐτ.Ν 8,21 **ὄψον.. λόγοι φθονεροῖσιν,** ᾿Αριστλ.Ρητ.1387b,32 **καὶ οἱ φιλότιμοι φθονερώτεροι τῶν ἀφιλοτίμων,** Φιλόδ.Κακ.20,12 (Saupp) **τὸν φθονερὸν λυπεῖ.. τἀλλότρια τῶν ἀγαθῶν,** - **φθονερὸς ἄνθρωπος**· κ. μτ.δοτ. πράγμ.: Διον.᾿Αλ.Ρωμ.6,46 **φθονερὸς ταῖς εὐτυχίαις** (ὁ ζηλεύων διὰ τὰς εὐτυχίας)· ‖ κ. ἐπὶ τῶν θεῶν, θεωρουμένων ὡς ζηλοτύπων ἐναντίον τῶν ποιουμένων κακὴν χρῆσιν τῶν θεόθεν δώρων ἢ καὶ ἐναντίον τῶν ἀπολαυόντων περισσῆς καὶ ἀδιαταράκτου εὐτυχίας : ῾Ηρ.1,32 **ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν,** αὐτ.3,40 **ἐμοὶ .. αἱ σαὶ .. εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, τὸ θεῖον ἐπισταμένῳ ὡς ἔστι φθονερόν,** αὐτ.7,46, Πλαύτ.᾿Αλκ.33 **τύχῃ πονηρᾷ καὶ φθονερῷ δαίμονι**· ὁμ. κ. π. Πινδ.Π 10,20 **φθονεραῖς ἐκ θεῶν μετατροπίαις** (ἕνεκα ζηλοτύπων μεταβολῶν σκοποῦ)· **2)** ἐπὶ ζῴων, κακότροπος : ᾿Αριστλ.Ζ1 1,1) **φθονερὰ ζῷα,** Διογ.Λ 5,85, Συνέσ. 57Β, Φώτ.᾿Επιστ.235,18· **3)** ἐπὶ αἰσθημάτων κττ, ὁ πλήρης φθόνου, ὁ δυσμενής : Πίνδ.Ι 1,44 **μὴ φθονεραῖσι φέρειν γνώμαις,** αὐτ.2,43 **φθονεραὶ θνατῶν φρένας ἀμφικρέμανται ἐλπίδες,** Αἰσχ.᾿Αγ. 450.. **φθονερὸν ἄλγος,** Σοφ.Φιλ.1141 **μὴ φθονεράν ἐξῶσαι γλώσσας ὀδύναν,** αὐτ.ἀπ.324 **φθονεραὶ ὁδοί** (πλήρεις φθόνου), ᾿Ιώσ.Π11,10,1 **φθονερὸν πάθος,** ᾿Ανακρεόντ.16(29),38 **φθονερὴν ἔχεις δὲ τέχνην,** - **φθονερὰ λόγια.**

φθονερῶς ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. -ά μετὰ φθόνου, ζηλοφθονίας, ζηλοφθόνως, ζηλοτύπως : Πλάτ.Φαῖδρ.243C **καὶ ἔχουσι πρὸς τὰ παιδικὰ φθονερῶς τε καὶ βλαβερῶς,** Ξεν.ΚΠ 1,4,15, αὐτ. Κυν.3,10, ᾿Ιώσ.ΑΙ 1,1,4 **φθονερῶς εἶχε,** ᾿Ακροπ.Κ ἐν ASS Μαΐου 2,740F **φθονερῶς ἡμῖν ἐποφθαλμίζων.**

φθόνησις-εως (ἡ) (φθονῶ) ἄρνησις : Σοφ.Τρ. 1212 **φορᾶς.. φθόνησις οὐ γενήσεται** (Βερναρδ. Γρηγ. εδὲν θὰ σοὶ ἀρνηθῶ τὴν χάριν τῆς μεταφορᾶς (νὰ σὲ μεταφέρω)).

φθονητικός-ή-όν μτγν. ὁ φθονερός, ὁ κακεντρεχής : Πλούτ.᾿Ηθ.682D **τὴν φθονητικὴν ἕξιν**· ‖ τὸ θηλ. **φθονητικὴ** ὡς οὐσ. ἡ κακὴ ἕξις τοῦ φθονεῖν : Φιλόδ.Κακ.33,36 (ἐκδ. Saupp.).

φθονητικῶς ἐπίρρ. μτγν. φθονερῶς, ζηλοφθόνως, ζηλοτύπως : Πλούτ.᾿Ηθ.682D.

φθονητός-ή-όν (φθονῶ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ φθονούμενος, ὃν φθονεῖ τις, ὁ ὑποκείμενος εἰς φθόνον, ὁ ἐπίφθονος : Κλήμ.᾿Αλ.Στρωμ.7,2,7.

φθόνος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. **φτόνος** τὸ συναίσθημα τῆς λύπης ἐπὶ τῇ ἀλλοτρίᾳ ὑπεροχῇ, διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἄλλου, ζηλοφθονία, ζηλοτυπία, κακεντρέχεια, ζήλεια· Πλάτ.᾿Ορ.416B **«φθόνος λύπη ἐπὶ φίλων ἀγαθοῖς ἢ οὖσιν ἢ γεγενημένοις»,** ᾿Αριστλ.Ρητ.1387b,22 **«ἔστιν ὁ φθόνος λύπη τις ἐπὶ εὐπραγίᾳ φαινομένῃ τῶν εἰρημένων ἀγαθῶν περὶ τοὺς ὁμοίους»,** ῾Ησ. **«φθόνος, πάθος ἐπὶ τῇ τοῦ πέλας εὐπραγίᾳ»** : Πινδ.Ο 8,55 **μὴ βαλέτω με λίθῳ τραχεῖ φθόνος,** αὐτ.Ι 6(7),39, αὐτ.Π 11,29 **ἴσχει.. ὄλβος.. φθόνον** (ἐπισύρει τὸν φθόνον, τὴν δυσαρέσκειαν), αὐτ.1,85 **κρέσσων .. οἰκτιρμοῦ**

φθόνος (καλύτερον νὰ φθονῆταί τις ἢ νὰ εἶναι ἄξιος οἰκτιρμῶν), Ἡρ.3,30 τὸν ἀπέπεμψε ἐς Πέρσας φθόνῳ (διὰ φθόνον, ζηλοφθονίαν), αὐτ.9,71, Αἰσχ.Πρ.859 φθόνον δὲ σωμάτων ἕξει θεός (θὰ ἔχῃ ἢ θὰ αἰσθανθῇ ζήλειαν), αὐτ.Εὐμ.686 ὅτ' ἦλθον Θησέως κατὰ φθόνον στρατηλατοῦσαι (ἕνεκα ζηλοφθονίας), Σοφ.Αἴ.157 πρὸς . . τὸν ἔχονθ' ὁ φθόνος ἕρπει, αὐτ.ΟΤ 382, Εὐρ.Μήδ.297, αὐτ. Βάκχ.1005, αὐτ.Ἀνδρ.780 ξὺν φθόνῳ σφάλλειν, αὐτ.ἀπ.296 εἰς τἀπίσημα δ' ὁ φθόνος πηδᾶν φιλεῖ, Θουκ.2,45 φθόνος γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τῶν ἀντιπάλων (διότι μεταξὺ τῶν ζώντων εἶναι (ὑφίσταται) φθόνος πρὸς τοὺς ἀντιπάλους), Λυσ.24,1 ἐπαίνου μᾶλλον ἄξιον ἢ φθόνου, Πλάτ.Νόμ.635Α τῷ μὴ φθόνῳ τὰ λεγόμενα ἀλλ' εὐνοίᾳ δεχομένῳ, Ξεν.Ἀπομν.3,9,8 φθόνον δὲ σκοπῶν, ὅ,τι εἴη, λύπην μέν τινα ἐξηύρισκεν αὐτὸν ὄντα, οὔτε μέντοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχίαις οὔτε τὴν ἐπ' ἐχθρῶν εὐτυχίαις γιγνομένην, ἀλλὰ μόνους ἔφη φθονεῖν τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους, Ἰσοκρ.5,68 τὰ . . τοιαῦτα τῶν ἔργων φθόνον ἔχει καὶ δυσμένειαν (ἐπισύρουσι τὴν ζηλοφθονίαν), Φιλόδ.Κακ.20,12 (Suppl.) φθόνος ὀφθαλμία τίς ἐστι ψυχῆς . . καὶ τὸν φθονερὸν λυπεῖ . . τἀλλότρια τῶν ἀγαθῶν, Πλούτ.Ἠθ.39D φθόνος . . μετὰ βασκανίας καὶ δυσμενείας οὐδενὶ μὲν ἔργῳ παρὼν ἀγαθός, αὐτ.Ε, Ἀντίφιλ.ΑΠ 6,257 τίς ὁ φθόνος εἰς ἐμέ, ΚΔΜατθ.27,18 ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν, αὐτ.Ρωμ. 1,29 μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος, αὐτ.Τιμ.1,6,4, Λουκ.Ρητ.Διδ.22 φθόνος πρὸς ἅπαντας καὶ μῖσος, Ἀριστείδ.1,506 ἔσχατον τῶν ἀνθρωπίνων ἁμαρτημάτων ὁ φθόνος, Βασ.Λόγ.Φθόν.445 φθόνου πάθος οὐδὲν ὀλεθριώτερον ψυχαῖς ἀνθρώπων ἐμφύεται . . ὥσπερ . . ὁ ἰὸς τὸν σίδηρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν ἔχουσαν αὐτὸν ψυχὴν ἀναλίσκει, Σωκρ.Σχόλ.Ἐκκλ.Ἱστ.1,22,184 φθόνος τοῖς ἀγαθοῖς ἐφεδρεύειν φιλεῖ, Ἰσίδ.Πηλ.Ἐπιστ.3,356,397 φθόνος ταῖς εὐπραγίαις ἀντιστρατεύεσθαι πέφυκεν, Πάπ. οὐδεὶς φθόνος, Οἰκουμ.ΚΔΡωμ.1,255 φθόνος ἐστὶν ἡ ἐπὶ τοῖς τῶν πλησίον καλοῖς βασκανία, Ἀραβ.Μυθ.Χαλ.1,37· ‖ κ. μτ. γενικ. ἀντικειμ. ἕνεκα φθόνου πρός τινα : Ἡρ.8,124 οὐ βουλομένων . . ταῦτα κρίνειν τῶν Ἑλλήνων φθόνῳ, Αἰσχ.Πρ. 859· ‖ κ. μτ. γενικ. ὑποκειμ. ζηλοφθονία, ζηλοτυπία ἣν αἰσθάνεται ἄλλος : Εὐρ.Ἄλκ.1135, Πλάτ. Ἱππ.Μ 282Α εὐλαβούμενος μὲν φθόνον τῶν ζώντων· ‖ ὁμ. ἐπὶ τῆς ζηλοφθονίας, τῆς ζηλοτυπίας τῶν θεῶν, πρβλ. Valck. εἰς Ἡρ.3,40, Blomf. εἰς Αἰσχ.Πέρσ.368(362)· δθ. φρς π. Σοφ.Φιλ.776 τὸν φθόνον δὲ πρόσκυσον μή σοι γενέσθαι πολύπον' αὐτά, Δημ.327 εὐλαβούμενος τὸν φθόνον· ‖ κτ. πληθ. φθόνοι αἰσθήματα φθονερά : Πλάτ.Νόμ. 679C ζῆλοί τε αὖ καὶ φθόνοι οὐκ ἐγγίγνονται, αὐτ.801Ε, ΚΔ Γαλ.5,21 φθόνοι, φόνοι, μέθαι· **2**) ἡ ἐκ ζηλοφθονίας ἢ δυσμενείας ἄρνησις, ἀποποίησις : Αἰσχ.Πρ.628 φθόνος μὲν οὐδείς· κ. μτ. ἀπαρφ. ὅταν παρέχῃ τις προθύμως τὸ αἰτούμενον : Πλάτ.Φαίδ.61D ἃ . . τυγχάνω ἀκηκοώς, φθόνος οὐδεὶς λέγειν (δὲν γεννᾶται φθόνος, εὐχαρίστως), αὐτ.Σοφ.217Α οὐδεὶς . . φθόνος αὐτῷ διελθεῖν αὐτά· **3**) μέμψις, μομφή, σμίκρυνσις, ὑποβίβασις ἐκ φθόνου : Εὐρ.Ἑκ.288 ἀποκτείνειν φθόνος γυναῖκας (ἐνν. ἐστί) (εἶναι ἄξιον μομφῆς καὶ δυσφημίας ν' ἀποκτείνῃ τις γυναῖκας)· **4**) ἐπὶ προσ., ἀντὶ τοῦ ἐπιθ. φθονερός : Ἱμέρ.Λόγ.22,2.

φθονῶ-έω (φθόνος) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. φτονῶ κ. -άω, ἀόρ. ἐφθόνησα κ. μτγν. ἐφθόνεσα (ΑΠ 5,304, αὐτ.7,607, Νόνν.Δ 3,159) κ. δημ. φτόνεσα, μέσ. μέλλ. φθονήσομαι (ὡς παθ. : Δημ.1160), παθ. μέλλ. φθονηθήσομαι (Ξεν.Ἱέρ.11,15), ἀόρ. ἐφθονήθην (Εὐρ.Ἠλ.30, Ξεν.Ἀπομν.4,2,33, Δημ. 1378), παρακ. ἐφθόνημαι, μτχ. ἐφθονημένος (Ἰώσ. ΑΙ 11,101), αἰσθάνομαι ἢ ἔχω φθόνον πρός τινα ἢ διά τι, ἀποβλέπω εἴς τινα μετὰ φθόνου, λυποῦμαι καὶ διατίθεμαι κακῶς ἢ ζηλοτύπως διὰ τὴν εὐτυχίαν ἢ τὴν εὐδοκίμησίν τινος, ζηλοτυπῶ, ζηλοφθονῶ, ζηλεύω, ἀπολ. : Ἰλ.Δ 55 εἴ περ γὰρ φθονέω τε καὶ οὐκ ἐῶ διαπέρσαι, οὐκ ἀνύω φθονέουσα, (Βερναρδ.Γρηγ.«διότι καὶ ἂν ἐγὼ ἀπὸ φθόνον δὲν θέλω καὶ δὲν σὲ ἀφήνω νὰ τὰς ἐκπορθήσῃς, δὲν κατορθώνω τίποτε μὲ τὸν φθόνον μου»), Σοφ.ΟΤ 624 ὅταν προδείξῃς οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν, Πλάτ.Φιλ. 48Β ὁ φθονῶν γε ἐπὶ κακοῖς ταῖς τῶν πέλας ἡδόμενος ἀναφανήσεται, Ξεν.Ἀπομν.3,9,8 ἀλλὰ μόνους ἔφη φθονεῖν τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν εὐπραξίαις ἀνιωμένους, Δημ.35 μόνοι δ' ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον· κ. μτ. δοτ. προσ. : Ἡσίοδ.Ἔργ.26 πτωχὸς πτωχῷ φθονέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ, Πίνδ.Π 3,71 οὐ φθονέων ἀγαθοῖς, Εὐρ.Ἴων 1025 φθονεῖν . . φασὶ μητρυιὰς τέκνοις, Πλάτ.Ἀπολ.33Α οὐδενὶ πώποτε ἐφθόνησα, Ἰσοκρ 12,241 τοὺς μὲν ὑπὸ πάντων ἐπαινεῖσθαι καὶ δοκεῖν εὔνους εἶναι τῷ πλήθει, τοῖς δὲ τοὺς μὲν πολλοὺς φθονεῖν καὶ δυσμενῶς ἔχειν, αὐτ.8,13, ΚΔ Γαλ.5,26 ἀλλήλοις φθονοῦντες, Πάπ. ἐφθόνησεν ἐμοί· κ. συχν. μτ. μτχ. : Ἡρ.7,236 ὃς φθονέει τοι εὖ πρήσσοντι (διὰ τὴν εὐτυχίαν), αὐτ.237, Πλάτ.Φαῖδρ.240Α ἀνάγκη ἐραστὴν παιδικοῖς φθονεῖν . . οὐσίαν κεκτημένοις· ὁμ. κ. μτ. μτχ. ἄνευ τοῦ ἀντικειμ. : Λυσ.21,15 πένητα..ἐλεῆσαι μᾶλλον ἢ πλουτοῦντι φθονῆσαι, Ἰσοκρ.1,26 ἀτυχοῦσι μὲν συνάχθονται, καλῶς δὲ πράττουσι φθονοῦσι· κ. μτ. δοτ. πράγμ. : Ἰσοκρ. 5,131 τούτοις ὑπ' ἐμοῦ . . λεγομένοις πολλοὶ φθονήσουσι, αὐτ.8,124 οὐδὲ φθονοῦμεν ταῖς εὐπραγίαις αὐτῶν, Πάπ. πονηροῦ δαίμονος φθονήσαντος τῷ ἡμετέρῳ συνοικεσίῳ· ὁμ. κ. μτ. γενικ. πράγμ. : Ὀδ.Σ 18 οὐδέ τί σε χρὴ ἀλλοτρίων φθονέειν (σχόλ. «οὕτως ἡ σύνταξις : οὐ χρή σε φθονεῖν μοι τῶν ἀλλοτρίων»), Εὐρ.Ἡρ.333 οὐ φθονῶ πέπλων, Θουκ.3,43 φθονήσαντες τῆς οὐ [illegible] δοκήσεως τῶν κερδῶν, Πλάτ.Μενξ.238Α τούτου δὲ τοῦ καρποῦ οὐκ ἐφθόνησεν· κ. μτ. γενικ.πράγμ. κ. δοτ. προσ. : Φωκυλ.65 μὴ φθονέσῃς ἀγαθῶν ἑτάροις, Πλούτ.Καῖσ.54 φθονῶ σοι τοῦ θανάτου· καὶ γὰρ σύ μοι τῆς σωτηρίας ἐφθόνησας, Ἡρωδιαν.Ἱστ.6,1,9 φθονοῦσά τε τῆς προσηγορίας ἐκείνῃ· κ. ἐμπροθ. (ἐπί τινι) : Ξεν.ΚΠ 2,4,10 μήτε τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ ἄρχοντος φθονήσοντας, Ἰσοκρ.1,26 τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας, Δημ.503· νεώτ. κ. δημ. μτ. αἰτ. : παροιμ. κάλλιο νὰ σὲ φτονοῦν παρὰ νὰ σὲ ψυχοπονιοῦνται· κ. παθ. φθονοῦμαι εἶμαι ἢ γίνομαι ἀντικείμενον φθόνου, ζηλοφθονίας : Ἡρ.3,52 φθονέεσθαι κρέσσον ἐστὶ ἢ οἰκτίρεσθαι, Σοφ.ἀπ.194 τοῖς φθονουμένοις, Εὐρ.Ἠλ. 30 παίδων δ' ἔδεισε μὴ φθονηθείη φθόνῳ, αὐτ. ἀπ.811 φθόνον οὐ σέβω, φθονεῖσθαι δὲ θέλοιμ' ἂν ἐπ' ἐσθλοῖς, Ξεν.ΚΠ 8,2,19 φθονεῖσθαί τε δι' αὐτοὺς καὶ μισεῖσθαι, αὐτ.Ἀπομν.4,2,33, Ἰσοκρ.11,49 τῆς φιλοσοφίας . . φθονουμένης, Πολύβ.13,2,5 διὰ τὴν ἀπληστίαν καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς διδοῦσι φθονηθείς, Πλούτ.Ἠθ.772Β εἰ καὶ τοῦ γάμου ἐφθονήθη ὑπὸ δαιμονίου τινός· **2**) κ. μτ. ἑπομένης προτάσ. διὰ τοῦ εἰ, ἢ τοῦ ἐάν, λυποῦμαι, δυσαρεστοῦμαι : Ἡρ.3,146 φθονήσας . . Συλοσῶντι εἰ . . ἔμελλε ἀπολάμψεσθαι, Εὐρ.Ἴων 1302 φθονεῖς ἄπαις οὖσ', εἰ πατὴρ ἐξηῦρέ με, Λυσ.3,9 τῶν φθονεῖν εἰθισμένων, ἐάν τις . . χρηστὸς εἶναι, Πλάτ.Πολ.528Α φθονοῖς μὴν οὐδ' ἂν ἄλλῳ, εἴ τίς τι δύναιτο ἀπ' αὐτῶν ὄνασθαι, αὐτ. 579C φθονῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ἐάν τις ἔξω ἀποδημῇ, Ξεν.Ἑλλ.2,4,29 φθονήσας Λυσάνδρῳ, εἰ κατειργασμένος ταῦτα ἅμα μὲν εὐδοκι-

μήσοι· κ. μτ. προτάσ. διὰ τοῦ ὅτι : Λυσ.18,16 ἄξιον.. φθονῆσαι ὅτι οὕτως.. διάκειται, Ξεν.ΚΠ 3,1,39 ἐφθάνουν ὅτι· 3) οὐ βούλομαι μεταδιδόναι τινί τινος, ἀρνοῦμαι ἢ ἀποποιοῦμαί τι ἐκ φθόνου ἢ δυσμενείας, μτ. δοτ. προσ. κ. γενικ.πράγμ.: Ὀδ.Ζ 68 οὔτε τοι ἡμιόνων φθονέω, τέκος, οὔτε τευ ἄλλου, Αἰσχ.Πρ.583 μηδέ μοι φθονήσῃς εὐγμάτων (Βερναρδ.Γρηγ. «εἰσάκουσον τῶν εὐχῶν μου»), Εὐρ.Ἑκ.238, αὐτ.Ἡρ.1309, Πλάτ.Εὐθ.297Β καὶ μή μοι φθονήσῃς τοῦ μαθήματος, Ξεν.ΚΠ 8,4,16 παλλὰ.. συγγεγραμμένα, ὧν ἐγώ σοι οὐ φθονήσω· ὁμ. μτ. αἰτ. πράγμ. : Σοφ.ΟΤ 310 φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδὸν (ἡ φυσικὴ ὅμως σύνταξις εἶναι : μὴ φθονήσας, εἴτε τιν' ἔχεις ἀπ' οἰωνῶν φάτιν, εἴτε μαντικῆς ὁδόν)· κ. μτ. ἀπαρφ. : Ὀδ.Λ 381 οὐκ ἂν.. φθονέοιμι.. ἀγορεῦσαι, Πίνδ.Ι 4(5),24 μὴ φθόνει.. κιρνάμεν, Εὐρ.Μήδ.63 μὴ φθόνει φράσαι, Ἀριστφ.Θεσμ.249 σαυτὸν ἐπιδοῦναι φθονεῖς, Πλάτ.Πολ.338Α καὶ μὴ φθονήσῃς.. τόνδε διδάξαι, αὐτ.Γοργ.489Α· κ.παραλειπομένου τοῦ ἀπαρφ.: αὐτ.Πρωτ.320C εἰ.. ἔχεις.. ἡμῖν ἐπιδεῖξαι, ὡς διδακτόν.. ἡ ἀρετή, μὴ φθονήσῃς, αὐτ.Συμπ.222Ε, αὐτ.Ἱππ.Ε 363C· κ. μτ. αὐτ. κ. ἀπαρφ. : Ὀδ.Α 346 τί.. φθονέεις.. ἀοιδὸν τέρπειν, αὐτ.Σ 16, Ἡρ.8,109 (θεοὶ) ἐφθόνησαν ἄνδρα ἕνα.. βασιλεῦσαι, Σοφ.Ἀντ.553 οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν, Εὐρ.Μήδ.312, Ἀριστλ.Μεταφ.1,2,13 εἰ πέφυκε φθονεῖν τὸ θεῖον· κ. μτ. δοτ. κ. ἀπαρφ. : Ὀδ.Τ 348 τῇ δ' οὐκ ἂν φθονέοιμι ποδῶν ἅψασθαι ἐμεῖο, Αἰσχ.Ἑπτ.236 οὔτοι φθονῶ σοι δαιμόνων τιμᾶν γένος· κ μ. ἅπαξ μτ. μτχ. ἀντὶ ἀπαρφ. : αὐτ.480 μηδέ μοι φθόνει λέγων (διόρθ. λόγων)· || φρ. φθονεῖν τινί τι ἀρνοῦμαι, δὲν παραδέχομαι νὰ δώσω, νὰ παράσχω τι εἴς τινα : Πολύβ.6,58,5 παρακαλούντων τὴν σύγκλητον μὴ φθονῆσαι τοῖς ἑαλωκόσι τῆς σωτηρίας· 4) ρηματ. π. φθόνησις, φθονητός.

φθορά (ἡ) (φθείρω) κ. νεώτ., Ἰων. φθορή ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φθείρειν, ὄλεθρος, καταστροφή, ἀφανισμός : Ἡρ.2,161 ἵνα δὴ σφέων φθορὴ γένηται, αὐτ.7,18 Ἕλληνας.. φθορή τις καταλαμβάνει θεήλατος, Αἰσχ.Ἀγ.406, Σοφ.ΟΚ 368 λόγῳ σκοποῦσι τὴν πάλαι γένους φθοράν, Εὐρ. ἀπ.π.Στοβ.Ἀνθολ.93,17 πόνοι δὲ κἂν σοὶ καὶ φθοραὶ πολλαὶ βίου, ΚΔ Πέτρ.2,2,12 ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται, αὐτ.Κολ.2,22, Λασκαρ. Μυστ.99 ἐφέρνανε τὸν ὄλεθρο καὶ τὴ φθορὰ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα· || ἐν ἀναφ. πρὸς πρόσ., ἀφανισμός, θάνατος, κ. ἰδ. ἐξ ἐπιδημικῆς τινος νόσου, οἷον ἐκ λοιμοῦ : Θουκ.2,47 οὐ μέν τοι τοσοῦτός γε λοιμὸς οὐδὲ φθορὰ οὕτως ἀνθρώπων οὐδαμοῦ ἐμνημονεύετο γενέσθαι, Πλάτ.Νόμ.677Α τὸ πολλὰς ἀνθρώπων φθορὰς γεγονέναι κατακλυσμοῖς τε καὶ νόσοις· 2) ἡ κατὰ μικρὸν ἀποτριβή, ὁ βαθμιαῖος ἀφανισμὸς τῆς ὕλης : Πλάτ.Πολ.546Α ἐπεὶ γενομένῳ παντὶ φθορά ἐστιν, αὐτ.Φίλ.55Α τὴν δὴ φθορὰν καὶ γένεσιν αἱροῖτ' ἄν τις τοὔθ' αἱρούμενος, αὐτ.Φαίδ.96Β, Ἀριστλ. Φυσ.229a,10 γένεσις καὶ φθορά, ΚΔ Ρωμ.8,21 καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς, - Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς (ἔργον τοῦ Ἀριστλ.)· κ. μτ. δοτ. : Πλάτ.Τίμ.23C ὑπὲρ τὴν μεγίστην φθορὰν ὕδασιν· κ. ἐμπροθ. (εἰς) : Θεόφρ.ΦΑἰτ.5,8,2 ἡ φθορὰ εἰς..· || πάπ. κ. νεώτ. βλάβη, ζημία, ἀπώλεια : Πάπ. ἐκφορίου ἀρταβῶν Χ ἀνυπολόγου πάσης φθορᾶς, - ἡ ἀεροπορία μας ἐπροξένησε μεγάλην φθορὰν εἰς τὰ στρατεύματα τοῦ ἐχθροῦ, - τὸν κατήγγειλεν ἐπὶ φθορᾷ ξένης ἰδιοκτησίας· || νεώτ. μτφ. ἡ ἐκ τοῦ χρόνου τῆς χρήσεως ἢ τῆς τριβῆς βλάβη : ἡ κυβέρνησις ὑπέστη μεγάλην φθοράν (μείωσιν ἔναντι τῆς κοινῆς γνώμης)· 3) ἡ ἀτίμασις, ἡ διαφθορὰ παρθένου, ἡ διακόρευσις, ἡ ἀποπλάνησις κόρης : Αἰσχίν.1,12 ἔνοχος ἔστω ὁ γυμνασιάρχης τῷ τῆς ἐλευθέρων φθορᾶς νόμῳ, Πλούτ.Ἠθ.712C φθοραὶ παρθένων· 4) παθ. ἡ φθίσις, ἡ φυματίασις : Ἱππ.Ἀφορ.1261· 5) Ἐπιγρ. ἐξάμβλωσις, ἔκτρωσις· 6) ἡ μεῖξις καθαρῶν χρωμάτων μετ' ἄλλων, ἐν τῇ ζωγραφικῇ : Πλούτ.Ἠθ.346Α, αὐτ. 725C τὰς μείξεις τῶν χρωμάτων οἱ ζωγράφοι φθορὰς ὀνομάζουσι.

φθοραῖος-αία-αῖον ὁ ὀλέθριος, ὁ καταστρεπτικός : Βασ.1,776D φθοραίαις τισὶν ἐπαφαῖς.

φθορεῖον (τὸ) Ἐπιγρ. φάρμακον ἐπιφέρον, προκαλοῦν φθορὰν βλ.λ.5).

φθορεύς-έως (ὁ) (φθείρω) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ φθείρων, ὁ διαφθείρων, ὁ καταστρέφων· || ἰδ. ὁ ἐξαπατῶν, ὁ διαφθορεύς· Μοῖρ.390 «φθορέα καὶ ἐφθαρμένην οὐδεὶς τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ τὸν βιασάμενον καὶ βεβιασμένην. Φθορεὺς δὲ καὶ ἐφθαρμένη Ἕλληνες» : Μαν.3,195 φθορέας λέκτρων, Φίλ.2,311,23 προικιζέτω τὴν παῖδ' ὁ φθορεὺς ἄλλῳ, αὐτ.1,412,15, Πλούτ.Ἠθ.18C ὁ.. Σίσυφος ὁ φθορεὺς .. λέγων ἢ πράττων πεποίηται (ἰδ.γρ. ἀντὶ φθόρος), αὐτ.1164 κατ' οὐδένα τρόπον (αἱ παρθένοι) τοὺς φθορέας φοβοῦνται, Κλήμ.Ἀλ.5,28 (Sylb.) φθορεὺς κόρης. Ἀγαθ.ΑΠ 5,301 ποινὰς τὰς περὶ τῶν φθορέων, Φώτ.Βιβλ.480,29.

φθορία (ἡ) φθορά, διαφθορά, βλάβη : Ἱππ. Ὅρκ.· 2) ἡ διάλυσις : Ἥρων Πνευμ.147,45 τὰ μὲν γὰρ λεπτότερα τῆς φθορίας εἰς τὸν ἀνώτατω χωρεῖ τόπον.

φθορίζω νεώτ. ἐμφανίζω φθορισμὸν βλ.λ.

φθορικός-ή-όν μτγν. ὁ ὀλέθριος, ὁ καταστρεπτικός : Ὠραπ.Ἱερογλ.2,79 ἄνθρωπον προβάτων καὶ αἰγῶν φθορικόν.

φθοριμαῖος-α-ον μτγν. ὁ ἔχων τὴν ἰδιότητα τοῦ φθορίμου, ὁ ἔχων καταστρεπτικὸς ἰδιότητας : Εὐσ. Ἐκκλ.Ἰατ.4,22,183 φθοριμαία ψευδοδοξία, αὐτ.28, 192, Ἐπιφάν.1,83D φθοριμαίοις σώμασι πλησιάσαι.

φθόριμος-η-ον μτγν. ὁ ὀλέθριος, ὁ καταστρεπτικός, ὁ βλαβερός : Μαν.2,346 φθόριμος ὑγρῶν· 2) ὁ ὑποκείμενος εἰς φθοράν, ὁ φθαρτός : Ἰουστ. 3,2,336Β (Ott.) τῶν φθορίμων πραγμάτων, Στοβ. Ἐκλ.980 τὸ φθόριμον τῶν σωμάτων.

φθοριολαμπής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ἔχων φθορισμόν, φθορίζουσαν λάμψιν.

φθόριον (τὸ) νεώτ. χημ. ἀμέταλλον στοιχεῖον ἐν ἀερώδει καταστάσει, ἔχον ἀνοικτὸν ὑποπρασινίζον κίτρινον χρῶμα.

φθόριος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐπιφέρων φθοράν, ὁ καταστρεπτικός, ὁ βλαπτικός, ἰδ. ἐπὶ ἐκτρωτικῶν φαρμάκων : Ἱππ.Ὅρκ. ὁμοίως δὲ οὐδὲ γυναικὶ πεσσὸν φθόριον δώσω, Διοσκ.5,77 φθόριος ἐμβρύων οἶνος, Γαλ.19,456,8 πεσσὸς φθόριος, Σουΐδ. ἐν λ. ἀμβλωθρίδιον φθόριον φάρμακον· 2) τὸ οὐδ. φθόριον ὡς οὐσ. τὸ ἐπιφέρον, προκαλοῦν ἄμβλωσιν φάρμακον, ἐκτρωτικόν : Πλούτ.Ἠθ.134F καθάπερ ἀκόλαστοι γυναῖκες, ἐκβολίοις χρώμεναι καὶ φθορίοις ὑπὲρ τοῦ πάλιν πληροῦσθαι καὶ ἡδυπαθεῖν, Σύνοδ.Ἀγκύρ. Καν.21 γυναικῶν σπουδαζουσῶν τὰ φθόρια ποιεῖν· 3) νεώτ. χημ. ὡς οὐσ. τὸ οὐδ. φθόριον βλ.λ.

φθοριοῦχος-ον νεώτ. ἐπὶ χημικῶν ἑνώσεων, ὁ περιέχων φθόριον βλ.λ.

φθοριοφόρμιον (τὸ) νεώτ. χημ. ὀργανικὴ ἕνωσις τοῦ φθορίου ἀποτελοῦσα ἀέριον ἀνάλογον πρὸς τὸ χλωροφόρμιον, παρασκευαζόμενον ἐξ ἰωδοφορμίου καὶ φθοριούχου ἀργύρου.

φθορισμός (τὸ) νεώτ. τὸ φαινόμενον, καθ' ὃ σώματά τινα ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν φωτεινῆς τινος ἀκτινοβολίας ἐκπέμπουσι φωσφορισμόν.

φθορίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν φθοριοῦχον ἀσβέστιον, ὁ. ἀργυροδάμας βλ.λ.

φθορίωσις-εως (ἡ) νεώτ. ὁ εἰδικὸς φωτισμὸς ἢ φωτοβολία, ἣν ἐμφανίζουσιν οὐσίαι τινὲς ἐκτιθέμεναι εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῶν χημικῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος ἢ εἰς τὴν τῶν ἀκτίνων Χ.
φθοροεργάτης (ὁ) μσν. ὁ ἐργάτης φθορᾶς, ὁ ἐπιφέρων, προκαλῶν φθοράν : Στουδ.Θεόδ.1489.
φθοροεργός-όν μτγν. ἄ. φθοροποιός : Δαμάσκ. π.Φῶτ Βιβλ.348,36 **δαίμονας . . φθοροεργούς.**
φθοροποιός-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ποιῶν, ὁ ἐπιφέρων φθοράν, ὁ καταστρεπτικός, ὁ βλαπτικός, ὁ ὀλέθριος : Φίλ.2,457,14 **ἀὴρ φθοροποιός,** αὐτ. 96,30 **φθοροποιὸς δύναμις,** αὐτ.1,102,10 **ζῷον φθοροποιόν,** Πλούτ.'Ηθ.911Α, Διον.'Αρεοπ.89,90, Γολ. 14,145,8, αὐτ.152,7 **πᾶσαν φθοροποιὸν ὕλην,** Πολυδ.5,132 **φάρμακον φθοροποιόν,** Κλήμ.'Αλ.141, 'Αθανάσ.2,304, 'Ανδρ.Κρ.168, Δαμασκ.12,855Α **φθοροποιὸς ἐπίνοια,** Τζέτζ.'Ομ.'Αλλ.'Ιλ.Σ 734 **φθοροποιοὶ καὶ βλάπτοντες,** Καλλιγ.Θαν.Βλ.25 **ἐκορυφοῦτο . . ἡ λῃστεία ὡς φθοροποιὸς ἐπιδημία.**
φθοροποιῶ-έω μτγν. ποιῶ, ἐπιφέρω φθοράν, βλάβην : Διοσκ.Πρόλ.7,Σουΐδ. ἐν λ. λοιμεύεται.
φθόρος (ὁ) κ. μσν. ἀντὶ φθορὰ βλ.λ.11 : Θέογν. 833 πάντα **τάδ' ἐν κοράκεσσι καὶ ἐν φθόρῳ,** Θουκ.2,52 **ἐν καλύβαις πνιγηραῖς . . διαιτωμένων ὁ φθόρος ἐγίγνετο οὐδενὶ κόσμῳ ἀλλὰ καὶ νεκροὶ ἐπ' ἀλλήλους ἀποθνήσκοντες ἔκειντο,** Πλάτ. Εὐθ.285Β **φθόρον τινὰ καὶ ὄλεθρον,** Πολύβ.3,51,3 **πολὺς ἐγίγνετο φθόρος τῶν φαρχηδονίων, καὶ μάλιστα τῶν ἵππων,** Πλούτ.Μάρκελλ.15 **ἅμα φθόρῳ πολλῷ τῶν ἐπιβατῶν συντριβομένων,** Προκ. 'Ανεκδ.13 **πολὺς φθόρος ἐγίνετο τῶν σωμάτων·** συνήθ. ἐν φρς ἀρᾶς : Αἰσχ.'Επτ.252 **οὐκ ἐς φθόρον σιγῶσ' ἀνασχήσει τάδε** (δὲν πᾷ νὰ χαθῇς) ; αὐτ.'Αγ.1267 **ἴτε ἐς φθόρον πεσόντ'** (ἄ' νὰ χαθῆτε),'Επίχ.ἀπ.107 Ahr. **ἄπαγ' ἐς τὸν φθόρον** (ἄϊ στὰ κομμάτια)· **2)** ἐπὶ προσ.κ.θηλ., ὁ ὀλέθριος, ὁ φθοροποιός, ὁ λυμεών : 'Αριστφ.'Ιππ.1151 **σύ γ', ὦ φθόρε,** αὐτ.Θεσμ 535 **ταύτην ἐῶσαι τὴν φθόρον τοιαῦτα περιυβρίζειν** (ἐπὶ γυναικός)· κ. ὡς ἐπίθ. : Λιβάν.Λόγ.64,83 **φθόροι οὗτοι καὶ λύμη πόλεων,** Δημ 172 **φθόροις ἀνθρώποις οἰκοτρίβων,** 'Ιώσ.Πλ 1,26,2 **'Αντιπάτρῳ τῷ φθόρῳ,** Βασ.2,795Α **φθόρον ἄνθρωπον·** ‖ φθόρος ἀργυρίου ὁ ἄσωτος, ὁ φατσούλας : Θεόκρ.15,18 **χὠμὸς ταυτᾷ ἔχει, φθόρος ἀργυρίω, Διοκλείδας.**
φθορώδης-ους-ες μτγν. ὁ διεφθαρμένος τὴν φύσιν, ὁ ἐφθαρμένης ποιότητος, ὁ μεμολυσμένος : 'Ηρωδιαν.'Ιστ.1,12,2 **τὸ φθορῶδες τοῦ ἀέρος.**
φθόσις 'Ησ. «φθίσις».
φθύζω δωρ. τ. τοῦ πτύω βλ λ.
φῖ (τὸ) κ. νεώτ. κ. δημ ἄκλ. τὸ εἰκοστὸν πρῶτον γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, ἐν φρ. **πῖ καὶ φῖ : τὰ εἶπε** πῖ καὶ φῖ (ὡμίλησεν ἐν τάχει, ὡς ἀπὸ βιβλίου), - στὸ πῖ καὶ φῖ (ἀμέσως).
-φι κ. -φιν, ἐπ. κατάληξις πτώσ. ἀντιστοίχ. πρὸς τὴν δοτ. ὀργαν. ἀντὶ -ῃ' 'Απολλ.Δύσκ.574,7 «τὰ διὰ τοῦ φι παραγόμενα βαρείας ἔχεται τάσεως, λέγω περὶ τοῦ «ἶφι βίηφι», οὐρανόφι, ἅπερ ἔσθ' ὅτε καὶ σὺν τῷ ν λέγεται, πασσαλόφιν, ἀριστερόφιν, δεξιόφιν», αὐτ.576,2, οἷον ἐν 'Οδ.Δ 47 **ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν,** αὐτ.Ζ 6 **βίηφι δὲ φέρτεροι ἦσαν·** ‖ ὁμ. ἀντὶ -ω ἢ -οις, ὁπότε πάντοτε παροξύνεται, οἷον ἐν **παρ' αὐτόφι, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·** ‖ ὁμ. ἀντὶ -ι ἐν. κ. πληθ., οἷον **ἐν ναῦφι,** κοτυληδονόφι, σὺν ὄχεσφι, κατ'ὄρεσφι, διὰ στήθεσφι· **2)** ὁμ. ὡς κατάληξις τῆς γενικ. ἀντὶ -ης, οἷον ἐν 'Ιλ.Π 580 **ἐξ εὐνῆφι·** ‖ ὁμ. ἀντὶ -ου οἷον **ἐκ θεόφιν,** ἐκ πασσαλόφιν· ‖ ὁμ. ἀντὶ -ος οἷον κράτεσφι (ἀντὶ κρατός)· **3)** π. Γραμμ. ὡς κατάληξις τῆς αἰτ.· 'Απολλ.Δύσκ.'Επιρρ.576,2,Σουΐδ. ἐν λ. 'Ιφι «ἡ εἰς φι συλλαβὴ κατὰ πᾶσιν πτῶσιν φυλάττεται, εὐθεῖα «ὁδὸς δ' ἑτέρηφι», γενικὴ «ἀπὸ χαλκόφι», δοτικὴ «παραφροσύνηφι», αἰτιατικὴ «ἐπὶ δεξιόφι», κλητικὴ «οὐρανίαφι λίγαινε»· **4)** ὁμ. ὡς κατάληξ. τῆς κλητ. π. 'Αλκμ.43 Berk.· **5)** ἐν χρ. κ.ὡς ἁπλῆ ἐπιρρηματ. κατάληξ. ἰδ. πρὸς δήλωσιν τόπου· πρβλ. Buttm.Ausf.Gr.56,Anm.2.
φιάλη (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. εἶδος πεπλατυσμένου καὶ ἀβαθοῦς ἀγγείου ὁμοιάζοντος πρὸς λέβητα, ἐν ᾧ ἐβράζοντο ὑγρά· Μοῖρ.389 «φιάλη 'Αττικοὶ διὰ τοῦ α, διὸ τοῦ ε 'Ελληνες» : 'Ιλ.Ψ 270 **πέμπτῳ δ' ἀμφίθετον φιάλην ἀπύρωτον ἔθηκεν** (ἀμεταχείριστον, διδομένην ὡς βραβεῖον· πρβλ.'Αθήν.11, 50 Λ κἑξ.)· **2)** εἶδος κοίλου ἀγγείου πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν ὀστῶν ἢ τῆς τέφρας νεκροῦ, κάλπις τῆς νεκρικῆς τέφρας, τεφροδόχος ὑδρία : 'Ιλ.Ψ 243 **τὰ μὲν ἐν χρυσέῃ φιάλῃ καὶ δίπλακι δημῷ θείομεν,** αὐτ.253· **3)** μυροδόχον ἀγγεῖον, μυροθήκη : Ξενοφ.1,3· **4)** μεθ' 'Ομ. εἶδος πλατέος καὶ ἀβαθοῦς κυαθίου ἢ ἐκπώματος χρησίμου πρὸς πόσιν ἢ πρὸς ἔκχυσιν σπονδῶν· 'Ασκληπιάδ.Μ π. 'Αθήν.11,501 «**ἡ μὲν** φιάλη (φησὶ) κατ' ἀντιστοιχίαν ἐστὶ πιάλη, ἡ τὸ πιεῖν ἅλις ἔχουσα· μείζων γὰρ τοῦ ποτηρίου» : Πίνδ.Ο 7,1, αὐτ.Ι 5(6),40 **οἰνοδόκον φιάλαν χρυσῷ πεφρικυῖαν,** αὐτ.9,51 **ἀργυρέαισι . . φιάλαισι,** 'Ηρ.9,80 **φιάλας . . καὶ ἄλλα ἐκπώματα,** αὐτ.7,54 **σπένδων ἐκ χρυσέης φιάλης,** αὐτ.2,151, αὐτ.1,50 **φιάλας χρυσέας,** Εὐρ. 'Ιων 1182 **ἀργυρηλάτους χρυσέας τε φιάλας,** Λυσ. 12,11 **φιάλας ἀργυρίου τέσσαρας,** Πλάτ.Συμπ. 223C **πίνειν ἐκ φιάλης μεγάλης,** Ξεν.Συμπ.2,23 **ὁ παῖς ἐγχεάτω μοι τὴν μεγάλην φιάλην,** Δημ. 1193 **φιάλας λυκιουργεῖς,** ΚΔ 'Αποκ.15,7 **φιάλας χρυσᾶς,** 'Αθήν.2,48F **φιάλας λιθοκολλήτους χρυσᾶς·** **5)** νεώτ. ὑάλινον ἢ πήλινον ἢ μετάλλινον συνήθως δὲ στρογγυλόσχημον ἐπίμηκες καὶ στενόλαιμον δοχεῖον ὑγρῶν, μποτίλια, μπουκάλι : **δύο φιάλαι οἴνου·** **6)** π. κωμ. ἰδ. **"Αρεος φιάλη** ἡ ἀσπίς, ὡς ἐκ τοῦ εὑρέος καὶ ἀβαθοῦς σχήματος αὐτῆς : 'Αντιφάν.Καιν.ἀπ. **εἰ τῇ δῆλος φιάλην "Αρεος, κατὰ Τιμόθεον, ξυστὸν τε βέλος,** 'Αναξανδρ.ἀπ.22, 'Αριστλ.Ρητ.1407a,17 **τὴν ἀσπίδα ἁρμόττει λέγεσθαι φιάλην "Αρεως,** αὐτ.1412b,36· **7)** συνεκδ. κ. νεώτ. τὸ πρὸς τὴν φιάλην παρεμφερὲς κοῖλον καὶ σκαλιστὸν φάτνωμα τῆς ὀροφῆς : 'Αγαθρχ.65, Διόδ.Σ 3,47 **τὰς δ' ὀροφὰς καὶ θύρας χρυσαῖς φιάλαις λιθοκολλήτοις καὶ πυκναῖς διειληφότες·** **8)** μσν. κ. νεώτ. ἡ πρὸ τοῦ ναοῦ ἰδ. μονῆς κυκλοτερὴς περίστυλος ἐξέδρα, ἡ ἔχουσα ἐν τῷ μέσῳ τὴν λεκάνην τοῦ ἁγιασμοῦ : Θεοφάν.Συνεχ.3,43, Βαλσ.Καν.76, Συνόδ. Τρουλλ.· πρβλ.Δουκάγγ.· **9)** κρήνη μετὰ λεκάνης ἐν διαφόροις δημοσίοις τόποις πρὸς χρῆσιν τῶν πολιτῶν : Θεοφάν.'Ομ.Κοπρων.ἔτος 9 **θέλων ἐν τῷ τόπῳ ποιῆσαι φιάλην.**
φιαληφόρος-ον μτγν. **ὁ φέρων** φιάλην, ὡς ὀνομασία Λοκρίδας ἱερείας : Πολύβ.12,5,9 **ὑπὲρ τῆς φιαληφόρου παρ' αὐτοῖς λεγομένης τοιαύτη τις ἱστορία παρεδέδοτο·** ‖ ὀνομασία κωμῳδίας τοῦ 'Αναξάνδρ. : 'Αθήν.4,176Α.
φιαλίδιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ἄ. φιάλιον, μικρὰ φιάλη, μπουκαλάκι : 'Ηρων Πνευμ.166,28.
φιάλιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φιάλη, μικρὰ φιάλη : Εὔβουλ.Νεόττ.ἀπ.1,3 **οὑμὸς υἱὸς ᾤχετο ἔχων φιάλιον,** 'Αριστλ.Θαυμ.33, Δοῦρ. π. 'Αθήν.6,231C **φιάλιον χρυσοῦν,** 'Επιγρ., Πάπ.
φιαλίς-ίδος (ἡ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φιάλη, μικρὰ φιάλη, φιάλιον : Λουκ.Λεξιφ.7 **κυμβία δὲ ἦν καὶ φιαλίδες καὶ ποτήρια.**
φιαλίσκη (ἡ) σχόλ. ὑποκορ. τοῦ φιάλη, ἄ. φιαλίς· Σχόλ.'Αριστφ.Βάτρ.1403 «κυνίσκας ἀντὶ τοῦ κύνας, ὡς φιάλας καὶ φιαλίσκας».
φιαλίτης ἀριθμός (ὁ) μτγν. ἀριθμητικόν τι πρόβλημα περὶ ποσοῦ φιαλῶν : Πρόκλ.Εὐκλ.12.

φιάλλη (ἡ) πάπ. ἀντὶ φιάλη βλ.λ.
φιάλλω, μέλλ. φιᾰλῶ, ἄρχομαί τινος, ἀναλαμβάνω, ἐπιχειρῶ τι, βάζω χέρι σὲ κάτι : Ἀριστφ.Σφ. 1348 **ἀλλ' οὐκ ἀποδώσεις οὐδὲ φιαλεῖς** (ἴδ. γρ. ἐφιαλεῖς) (Σουΐδ. «φιαλεῖν δὲ κυρίως ἐστὶ τὸ ἄρχεσθαι πράγματος»), αὐτ.Εἰρ.432 ὅπως **ἔργῳ φιαλοῦμεν** (Εὐστ.'Οδ.1403,20 «καὶ μὴν ἄλλως οὐκ ἀναντίρρητον, ὅτι ἐν τῷ «ἔργῳ φιαλοῦμεν» τὸ τοῦ ἐφιαλεῖν ἔγκειται ῥῆμα . . οὕτως εἶναι κατὰ συναλοιφὴν καὶ τὸ «ἔργῳ 'φιαλοῦμεν», ἀντὶ τοῦ ἐφιαλοῦμεν καὶ ἐπιβαλοῦμεν ἔργῳ . . », Σχόλ. «φιαλοῦμεν, οἷον ἐπιθῶμεν τῇ φιάλῃ ἐπὶ τῶν ἔργων, ἢ ἔργῳ ἐπιβαλοῦμεν, ἐπὶ τοῦτο ὁρμήσομεν»)· **2)** Σχόλ. Σφ.1339 «φιαλεῖν μὲν κυρίως τὸ τῇ φιάλῃ πίνειν, νῦν δ' ἴσως καὶ κακεμφάτως».
φιαλοδόχη (ἡ) νεώτ. κ. φιαλοδόχος ἑρμάριον ἢ σκεῦος διῃρημένον καθ' ὕψος καὶ πλάτος εἰς πολλὰ διαμερίσματα κατάλληλα πρὸς τοποθέτησιν φιαλῶν, ἡ μποτιλιέρα, φιαλοθήκη.
φιαλοδόχος (ἡ) νεώτ. ἄ. φιαλοδόχη βλ.λ.
φιαλοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φιάλην, ὁ ἔχων σχῆμα φιάλης : Ἥρων Πνευμ. 213,2 **ἀγγεῖον φιαλοειδές,** Ἡσ. ἐν λ. πατάνια φιαλοειδῆ ποτήρια.
φιαλοθέτης (ὁ) νεώτ. ἡ φιαλοδόχη βλ.λ.
φιαλοθήκη (ἡ) νεώτ. ἡ φιαλοδόχη βλ.λ.
φιαλοκαθαρτήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ. ἐργαλεῖον πρὸς καθαρισμὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν φιαλῶν.
φιαλοποιεῖον (τὸ) νεώτ. ἐργοστάσιον κατασκευῆς φιαλῶν.
φιαλοσῦριγξ-ιγγος (ἡ) νεώτ, κτ. κακόζηλ. ἐξελλην.) ὁ ναργιλὲς βλ.λ.
φιαλῶ-όω μσν. σκάπτων καιλαίνω τι εἰς σχῆμα φιάλης : Γεωπ.9,5,7 **τὴν βόθρον φιαλώσαντες,** αὐτ. 10,2· **2)** ῥηματ. π. φιαλωτός.
φιαλώδης-ους-ες μτγν. συνηρ. τ. τοῦ φιαλοειδὴς βλ.λ. : Ἀθήν.11,488F **τὰς φιάλας καὶ εἴ τι φιαλῶδές ἐστι τὴν ἰδέαν,** Σχόλ.'Αριστφ.1227 **φ- ποτήριον.**
φιαλωτός-ή-όν (φιαλῶ) μσν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων τὸ σχῆμα φιάλης, ὁ κοῖλος καὶ περιφερὴς ὡς ἡ φιάλη : Γεωπ.12,13,8 **θρίδακας . . φιαλωτὰς** (μαρούλια ἔχοντα σχῆμα φιάλης).
φιάμολα (ἡ) δημ. ναυτ. ὁ ἐπισείων βλ.λ.1), ἄ. φιλάντρα.
φιάμπολη (ἡ) δημ. ἡ γλυκύρριζα βλ.λ.3).
φιαρός-ή-όν μτγν., Ἰων. φιερός-ή-όν ὁ λάμπων, ὁ λαμπρός, ὁ φωτεινός : Γαλ.Λεξ.588 «λαμπρὸς ὑπὸ ὑγρότητος» : Καλλ.ἀπ.257 **φιαρὴ τῆμος ἀνέσχεν ἕως,** Μάξ.Καταρχ.594· **αἴγλῃσι φιαρῇσι**· **2)** γεν. ἐπὶ ὑγιοῦς καταστάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἢ μελῶν αὐτοῦ, ὁ στιλπνός, ὁ ζωηρός, ὁ εὔρωστος : Θεόφρ.11,2) **φιαρωτέρα ὄμφακος ὤμας** (ἐπὶ νεαρᾶς κόρης), Μάξ.Καταρχ.443 **φιαρὸν δέμας**· **3)** ἐπὶ ἰχθύος, ὁ λιπαρός : Θεόκρ. Βερενίκ.ἀπ.4 **ἰχθὺν, ὃν λεῦκον καλέουσιν, ὃ γὰρ φιαρώτατος ἄλλων** (ὅ. γρ. θ' ἱερώτατος)· ‖ ἐπὶ πτηνῶν, ὁ παχύς : Νικ.'Αλεξ.387 **ὄρνιθος φιαρῆς**· ‖ κ. ἐπὶ τοῦ πάχεος ἄνθου τοῦ γάλακτος, τῆς κρέμας : αὐτ.91 **φιαρὴν δὲ ποτῷ ἀπαιίνυσο γρῆῦν** (σχόλ. «τὸν πεπηγότα ἀφρὸν ἢ τὸν ἐπὶ τοῦ γάλακτος γινόμενον πάγον»).
φιαρύνω Ἡσ. «λαμπρύνω».
φιάσκο (τό) (ἰταλ.) δημ. παταγώδης ἀποτυχία ἢ πάθημα προκαλοῦν χλεύην· ἰδ. ἐπὶ ἀποτυχίας θεατρικοῦ ἔργου ἢ ἄλλης δημοσίας ἐπιδείξεως.
φῖβαλέον (τό), κτ. πλ. **φιβαλέα**· Ἡσ. «εἶδος σύκων, καὶ ἡ συκῆ ὁμωνύμως· τινὲς δὲ ἰσχάδας».
φιβάλεως-ω (ἡ), πληθ. ὀνομαστ. **φιβάλεῳ,** γενικ. **φιβάλεων,** αἰτ. **φιβάλεως,** εἶδος πρωΐμων σύκων λαβόντων τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ Φιβαλίς, τόπου ἐν Μεγαρίδι ἢ Ἀττικῇ, μτ. ἢ ἄνευ τῶν λέξεων σῦκον, ἰσχάς : Φερεκρ.Κραπατάλ.ἀπ.1 **τῶν φιβάλεων τρῶγε σύκων τοῦ θέρους,** Ἀριστφ.'Αχ.802 **φιβάλεως ἰσχάδας,** Τελεκλ.'Αμφικτ.ἀπ.3 **ὡς καλοὶ καὶ φιβάλεῳ,** Ἕρμιππ.Στρατιώτ.ἀπ.10 **φιβάλεων,** Ἀπολλφ.Κρητ.ἀπ.1 **φιβάλεως πάνυ καλάς,** Ἀθήν. 3,75B· **2)** τὸ δένδρον τὸ παράγον τὰ φιβαλέα σῦκα· ΕΜ793,26 «φιβάλεως, γένος συκῆς».
φίβαλις-εως (ἡ) σχόλ., ἄ. φιβάλεως βλ.λ.2)· Σχόλ. Ἀριστφ.'Αχ.802 « . . γένος δὲ συκῆς ἡ φίβαλις ἐπιτήδειον εἰς ξηρασίαν ἰσχάδων»· **2)** μτφ. ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν ἀνθρώπων· Σχόλ.'Αριστφ.'Αχ.802 «..καὶ τοὺς ἰσχνοὺς τῶν ἀνθρώπων φιβάλεις καλοῦσιν».
φίβλα (ἡ) (λατ.) λεξ. Ἡσ. «φίβλα, πόρπη, φικίον, περόνη», Σουΐδ. ἐν λ. πόρπη, «ἡ παρὰ Ῥωμαίοις φίβλα».
φιβλατούριον (τὸ) ἢ **φιβλατώριον** Σουΐδ. «φιβλατώριον, περιβόλαιον Περσικοῦ».
φιβουλατόριον (τὸ) μτγν. σάγος, ἤτοι χονδρὰ χλαμὺς ἐμπορπουμένη, λατ. sagum fibulatorium : Διοκλητ.'Εδικτ.Συμπληρ.85,73 (ἔκδ. Mommsen) **φιβουλατορίου καινοῦ μοντονησίου.**
φιβρίνη (ἡ) νεώτ. χημ. εἶδος λευκώματος ἐκ τῶν γλοβουλινῶν, παραγόμενον κατὰ τὴν διὰ θρομβίνης θρόμβωσιν τοῦ φιβρινογόνου.
φιβρινογόνον (τὸ) νεώτ. φυσιολ. ἄ. ἰνωδογόνον.
φιβροΐνη (ἡ) νεώτ. χημ. λευκωματώδης οὐσία ἀποτελοῦσα τὸ κύριον συστατικὸν τῶν ἰνῶν τοῦ μετοξοσκώληκος (μετάξης).
φίγγι (τό) δημ. ὁ καρπὸς **τοῦ** φυτοῦ μυρτίδιον τὸ κοινόν, τὸ μύρτιλλον.
φιγούρα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. μορφή, πρόσωπον· **2)** εἰκών : **δὲν τ' ἀρέσουν οἱ φιγοῦρες στὰ βιβλία**· **3)** ἕκαστον τῶν εἰκονογραφημένων παιγνιοχάρτων, οἷον ὁ ῥήγας, ὁ βαλὲς ἢ φάντες κ. ἡ ντάμα· **4)** εἰδ. ναυτ. τὸ ἀκρόπρωρον βλ.λ.· ‖ κτ. πληθ. φιγοῦρες τὰ ἄφλαστα τῆς πρύμνης· **5)** μτφ. ἐντύπωσις ἐκ τοῦ παρουσιαστικοῦ, τῶν λόγων κτλ. : **ἔκαμε καλὴ - κακὴ φιγούρα**· ‖ εἰδικώτ. εὐπρόσωπος ἐμφάνισις, ἐπίδειξις, καλὴ ἐντύπωσις : **ἔκαμε πολλὴ φιγούρα μὲ τὴν ἀτλαζένια τουαλέττα**· **6)** εἰδ. μουσ. σύνολον μελῳδικῶν ἢ ῥυθμικῶν στοιχείων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται μελῳδία τις, τὸ ῥυθμικὸν σχῆμα· **7)** εἰδ. χορογρ. χορευτικὴ παραλλαγή : **δὲν ἔμαθε ἀκόμη τὶς φιγοῦρες τοῦ ταγκό.**
φιγουράρω δημ., **ἀόρ. (ἐ)φιγουράρισα, ἀμτβ.** κάμνω φιγούραν βλ.λ.5), καλὴν ἐντύπωσιν· **2)** ἐπιδεικνύομαι, φαντάζω.
φιγουρίνι (τό) (γαλλ.) δημ. εἰκονογραφημένον ἔντυπον ὑποδείγματος τοῦ συρμοῦ, ἰδ. τοῦ γυναικείου· ‖ περιοδικὸν περιέχον τὰς εἰκόνας ὑποδειγμάτων τοῦ συρμοῦ· **2)** μτφ. ὡραία, κομψὴ γυνὴ ἐνδεδυμένη συμφώνως πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς τελευταίας μόδας βλ.λ.
φίδα (ἡ) δημ. κ. **φίδες** (πληθ.) τὸ θαμνῶδες φυτὸν ἄρκευθος ἡ φοινικική, ἄ. δημ. κέδρος ἢ κέντρος.
φιδάγκαθο (τό) δημ. τὸ ποῶδες φυτὸν ἠρύγγιον τὸ ἀρουραῖον : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 46,13 **φιδάγκαθο εἶναι σὲ λιθιά**· **2)** ἄ. φίδα βλ.λ.
φιδάκνη (ἡ) ἀττ. τ. τοῦ πιθάκνη βλ.λ.· Μοῖρ.392P «φιδάκνη Ἀττικῶς πίθος μέγας καὶ σύστομος, πιθάκνη Ἕλληνες».
φιδάκνιον (τὸ) Ἐπιγρ. ὑποκορ. τοῦ φιδάκνη βλ.λ., πιθάκνιον, μικρὸν κρασοπίθαρον.
φιδεϊκομισσάριος (ὁ) (λατ.) πάπ. **ὁ** εἰς ὃν εἶναι ἐμπεπιστευμένον καταπίστευμα βλ.λ., θεματοφύλαξ.
φιδένιος-ια-ιο δημ. ὀφιοειδής, στριφτός : **φιδένια στριφογυρισιά.**
φιδές (ὁ) δημ. λεπτὸν νηματῶδες ζυμαρικὸν πρὸς παρασκευὴν σούπας βλ.λ.
φιδήσιος-ια-ιο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ὄφιν, ὁ τοῦ ἢ ἐκ τοῦ ὄφεως : **φιδήσιο τομάρι - δέρμα - ἀχνάρι**· **2)** παρεμφερὴς πρὸς

τι τοῦ ὄφεως : **φιδήσια περπατησιά, - φιδήσια κορμί** (λεπτὸν καὶ εὔκαμπτον).

φίδι (τὸ) δημ. ὁ ὄφις : **τὸν δάγκασε τὸ φίδι, - φίδι φαρμακερὸ** (ἰοβόλος ὄφις), **- φίδι τοῦ νεροῦ** (ἡ νεροφίδα)· ‖ φρς **εἶναι φίδι κολοβὸ** (λίαν πονηρός, ὕπουλος), **- μαῦρο φίδι ποὺ σ' ἔφαγε** (μεγάλο κακὸ θὰ πάθῃς ἢ ἔπαθες), **- μὲ ζώσανε τὰ φίδια ἢ ζώστηκα μὲ φίδια** (ἤρχισα νὰ κυριεύωμαι ὑπὸ ἀνησυχίας, νὰ διαβλέπω, νὰ ὑποψιάζωμαι κίνδυνον)· παροιμ. **βάλαν τὸν τρελλὸ νὰ βγάλῃ τὸ φίδι ἀπὸ τὴν τρῦπα** (ἀνέθεσαν εἰς τὸν ὀφελέστερον τὸ μᾶλλον ἐπικίνδυνον μέρος ἔργου τινός), **- τὸ φίδι θωρεῖς καὶ τὸ συρμὸ γυρεύεις** (ἐπὶ τῶν ζητούντων νὰ ἐξαγάγωσι συμπεράσματα ἐξ εἰκασιῶν, **ἐνῷ** εὑρίσκονται πρὸ τετελεσμένων γεγονότων).

φιδιασμένος-η-ο δημ. ὁ ὑπὸ ὄφεως δηχθείς, ὅ. φιδοδαγκωμένος· **2)** μτφ. ὁ φαρμακερός, ὁ φαρμακωμένος.

φιδίτιον (τὸ) μτγν. ἢ **φειδίτιον,** ὅ. φιλίτιον βλ.λ.· Πλούτ.Λυκ.12 **«τὰ δὲ συσσίτια Κρῆτες μὲν ἀνδρεῖα, Λακεδαιμόνιοι δὲ** φιδίτια **προσαγορεύουσιν, εἴτε ὡς φιλίας καὶ** φιλοφροσύνης **ὑπαρχόντων, ἀντὶ τοῦ λ τὸ δ λαμβάνοντες, εἴτε ὡς πρὸς εὐτέλειαν καὶ φειδὼ συνεθιζόντων».**

φίδνα Ἡσ. **«ῥίζα ἡ Ἀχίλλειος καλουμένη»** (πιθ.γρ.).

φιδοβότανο (τὸ) δημ. ὅ. φιδόχορτο βλ.λ.

φιδογλιστρῶ δημ. ὀλισθαίνω ὡς ὄφις, δίκην ὄφεως, γλιστρῶ σὰ φίδι μὲ τὴν κοιλιά.

φιδόγλωσσα (ἡ) δημ. ἡ γλῶσσα τοῦ ὄφεως· **2)** μτφ. ὁ κακόγλωσσος βλ.λ.

φιδοδαγκωμένος-η-ο δημ. ποὺ τὸν δάγκασε τὸ φίδι, ὅ. φιδιασμένος.

φιδοζώνουμαι δημ. ἀνησυχῶ ὑποψιαζόμενός τι· πρβλ. φρ. μὲ ζώσανε τὰ φίδια.

φιδοκύλισμα (τὸ) δημ. τὸ κυλίεσθαι πρηνὴς δίκην ὄφεως, τὸ κύλισμα μὲ τὴν κοιλιά.

φιδοκυλῶ δημ. ἕρπω πρηνὴς ὡς ὄφις, **κυλιέμαι μὲ τὴν κοιλιά.**

φιδομάλλης (ὁ) δημ., τὸ θηλ. **-άλλα** κ. **-αλλοῦ** κ. **-μαλλοῦσα** ὁ ἔχων βοστρύχους ἐξ ὄφεων ἢ ὀφιοειδεῖς.

φιδοπουκάμισο (τὸ) δημ. τὸ ἀποβαλλόμενον δέρμα τοῦ ὄφεως, σῦφαρ, γῆρας.

φιδός-ή-όν ἀντὶ φειδὸς βλ.λ. : Καλλ.ἀπ.460 **Μουσέων δὲ μάλα φιδὸς ἐγώ.**

φιδότρυπα (ἡ) δημ. ὑπόγειος κρύπτη τοῦ ὄφεως, ἡ τρῦπα τοῦ φιδιοῦ.

φιδόχορτο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν δρακοντία ἡ κοινή· **2)** τὸ ποῶδες καὶ πολυετὲς φυτὸν ἄρον τὸ ἀνατολικόν.

φιδωτός-ή-ό δημ. ἐπὶ γραμμῶν, ὁδῶν, ποταμῶν κ. ἄ., ὁ σπειροειδῶς **ἑλισσόμενος,** ὁ ὀφιοειδής· πρβλ. φειδωτός.

φιὲ (τὸ) (γαλλ.) ἀκλ. τιμάριον, φέουδον : Χρον. Μορ.1914 **εἶχε εἰκοσιτέσσαρα καβαλλαρίων τὰ φιέ,** αὐτ.1934, αὐτ.1940 **νὰ ἔχῃ τὰ Καλάβρυτα καὶ φιὲ δέκα καὶ δύο.**

φιέλη (ἡ) ἰων. τ. τοῦ φιάλη βλ.λ.· Μοῖρ.389, Μοσχόπ.Περὶ Σχεδῶν 120.

φιερός-ή-όν ἰων. ἀντὶ φιαρὸς βλ.λ.· Ἡσ.

φῖξ ἡ σφίγξ· Ἡσ. **«σφίγγα»** : Ἡσίοδ.Θ 326 **ἡ δ' ἄρα** (ἡ Χίμαιρα) **Φῖκ' ὀλοὴν τέκε.**

φικαρία (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος ποωδῶν ρανουγκουλιδῶν φυτῶν φυομένων **ἐπὶ ὑγρῶν** δασωδῶν **ἐκτάσεων.**

φίκατι Ἐπιγρ. Παμφυλ. Fίκατι, **εἴκοσιν.**

φικιδίζω Σουΐδ. **«φικιδίζειν** ἐπὶ **τοῦ παιδεραστεῖν».**

φικοπήδαλος-ον πάπ. ἐπὶ πλοίων, πιθ. ὁ ἔχων **τὸ** πηδάλιον βεβαμμένον **ἐρυθρόν : πλοῖον Ἑλληνικὸν φικοπήδαλον.**

φῖκος (ὁ) νεώτ. κ. δημ. κοινὴ ὀν. τοῦ ἀειθαλοῦς κοσμητικοῦ φυτοῦ συκῆ ἡ ἐλαστικοφόρος.

φιλάβουλος-ον μτγν. ὁ φιλῶν νὰ εἶναι ἄβουλος, ὁ ἑκουσίως ἄβουλος ὤν : Ἀντίπ Σιδ.ΑΠλ.133 **τὰν .. φιλάβουλον ἔριν,** Μελέαγρ.ΑΠ 12,80 **μὴ .. ὦ φιλάβουλε, κινήσῃς τέφρῃ πῦρ ὑπολαμπόμενον.**

φίλαβρος-ον μτγν. ὁ φιλῶν τὴν ἁβρότητα, ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἁβρούς, τοὺς λεπτούς : Ἡλιόδ.Αἰθ 7, 12 **φιλέλληνά τε καὶ φίλαβρον.**

φῐλᾰγᾰθία (ἡ) μτγν. κ. μσν. τὸ φιλεῖν τὸ ἀγαθόν, τὴν ἀγαθότητα, ἡ ἀγάπη τοῦ ἀγαθοῦ, καλοῦ : Φίλ.2,136,9 **φιλαγαθίας δ' ἀποδέχεσθαι τὰ φύσει καλά,** Κλήμ.Ἀλ.139 **ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν ὑπὸ φιλαγαθίας ζητεῖ,** Ἰω.Χρυσ.12,285Α.

φῐλάγαθος-ον κ. μσν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὸ ἀγαθόν, ὁ φίλος τοῦ ἀγαθοῦ, τῆς ἀγαθότητος : Ἀριστλ.ΗΜ 1212b,18 **ἔστι μὲν .. καὶ φιλάγαθος, οὐ φίλαυτος,** ΠΔΣοφ.Σαλ.7.22 **πνεῦμα .. ἀπήμαντον,φιλάγαθον, ὀξύ,** Φίλ.2,136,3,Πλούτ.Ἠθ.140C φιλάγαθος **καὶ** φιλόκαλος, ΚΔΤίτ.1,8 **φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον,** Διον.Ἀρεοπ.Ἐπιστ.8,778 (θεὸν) **τὸν ὑπεράγαθον καὶ φιλάγαθον,** Δαμασκ.1,389Α, ASS Μαΐου 2,786C **τὸν φιλοικτίρμονα καὶ φιλάγαθον θεόν,** Μιχ.Ἀτταλ.ἐν Σάθ.1,11.

φῐλᾰγᾰθῶ-έω Ἐπιγρ. κ. πάπ., μτχ. ἀορ. **φιλαγαθήσας** (Ἐπιγρ.), εἶμαι φιλάγαθος βλ.λ., φιλῶ τὴν ἀγαθότητα, τὴν ἀρετήν, ἀγαπῶ τοὺς ἀγαθούς.

φιλαγάθως ἐπίρρ. κατὰ τὸν τρόπον τοῦ φιλαγάθου, μετὰ φιλαγαθίας : Ἐπιγρ. **μεγαλοπρεπῶς τε καὶ φιλαγάθως,** Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.4,631,37 **τὰ δὲ ἀναγκαῖα εὐπόριστα γεγενῆσθαι φιλαγάθως παρὰ τοῦ θεοῦ,** Κύριλλ.ΠΔ Ἰεζ.59,828 **ἔνεστι τῷ θεῷ καὶ τὸ πανσθενές, καὶ τὸ προσίεσθαι** φιλαγάθως **τὰς παρὰ τῶν καμνόντων λιτάς.**

φῐλᾰγᾰθωσύνη (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἀγάπη, ἡ ἀγάπη τοῦ ἀγαθοῦ, ἡ φιλαγαθία : Ἰω. Χρυσ.4,311Α **τὴν πρὸς τοὺς πλησίον ἐπιδείκνυσθαι** φιλαγαθωσύνην.

φῐλᾰγέννητος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὸ ἀγέννητον ὡς ἰδιότητα τοῦ θεοῦ : Γρηγ.Ναζ.1,209Β.

φιλάγιος-ον μσν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν πᾶν ὅ,τι εἶναι ἅγιον : Ναυκρ.Θον.Στουδ.1844 (ἔκδ. Mi.).

φῐλάγλαος-ον ὁ φιλῶν τὸ ἀγλαόν, τὴν λαμπρότητα, τὴν ὡραιότητα, ὁ ἀγαπῶν τὸ λαμπρόν, τὸ ὡραῖον, ὁ φιλόκαλος : Πίνδ.Π 12,1 **αἰτέω σε, φιλάγλαε** (σχόλ. **«ὦ** φιλόκαλε καὶ καλλίστη τῶν πόλεων»), Βακχ.17,60 **δίζησθαι δὲ φιλαγλάους Ἀθάνας,** Ἀσκληπιάδ.ΑΠ 12,77 **Ἑρμῆς φιλάγλαος.**

φίλαγνος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὴν ἁγνότητα : Ποιητ.π.Ἀν.Κρ.Παρ.4,266,7, αὐτ. 271,13 **χορὸς φιλάγνων παρθένων σεμνοτρόπων,** Ἰω.Χρυσ.5,740Ε **τὴν τρυγόνα φίλανδρον εἶναι καὶ φίλαγνον,** Ἰω.Κλίμ.496,16, Δαμασκ.1 2,881C **ἁγνὴ .. αὕτη καὶ φίλαγνος,** ASS Σεπτεμβρ.3,857Β.

φῐλάγραυλος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀγροτικὸν βίον : Μακεδ.ΑΠ 6,73 **Πανὶ φιλαγραύλῳ,** Νόνν.Δ 8,15 **ἠχὼ φιλάγραυλος.**

φῐλαγρέτις-ιδος (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ ἀχρ. φιλαγρέτης, ἐπίθ. τῆς Ἀρτέμιδος, ἡ φιλοῦσα τὸ ἀγρεύειν, τὴν θήραν, τὸ κυνήγιον : Παυλ.Σιλ.ΑΠ 9, 9,396 **τριμάκαιρα φιλαγρέτις Ἄρτεμις.**

φῐλαγρευτής (ὁ) μτγν. ὁ φιλῶν τὴν θήραν, **τὸ** κυνήγιον : Βάβρ.106,10 **καὶ φιλαγρευταῖς ἐμπεσὼν νεανίσκοις** (ὅ.γρ. φιλοαγρευταῖς).

φῐλάγριον (τὸ) μτγν. κ. μσν. **ἢ** φιλαγρίανον εἶδος μαλάγματος βλ.λ.) ἐπινοηθέντος ὑπὸ τοῦ Φιλαγρίου : Ἀλέξ.Τραλλ.1,14 **ἔπειτα δὲ καὶ ἐπιθέμασι, πολυαρχίῳ, ἢ φιλαγρίῳ,** Παυλ.Αἰγ.7,18.

φίλαγρος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἀγρούς ἢ τὸν ἀγροτικὸν βίον : Λουκ.Λεξιφ.3.

φῐλαγρότις-ιδος (ἡ) ὅ. τ. τοῦ φιλαγρέτις βλ.λ. : Ὀρφ. Ὕμν.35,6.

φιλάγρυπνος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὸ ἀγρυπνεῖν, ὁ μὴ εἰς πολὺν ὕπνον ἀρεσκόμενος, ἀντίθ. φίλυπνος, ὑπνηλός: ΑΠλ.Χριστοδ. Ἔκφρ.39 **φυλαγρύπνοιο μελίσσης** 2) κ. νεώτ. ὁ διάθεσιν ἀγρυπνίας ἐμβάλλων, ὁ ποιῶν ἀγρυπνεῖν: Μελέαγρ.ΑΠ 5,165 **φιλάγρυπνος ἐμοὶ πόθος Ἡλιοδώρας** 3) ἐπὶ λύχνου, ὁ τῆς ἀγρυπνίας παραστάτης, ὁ τοῦ ἀγρυπνοῦντος φίλος, σύντροφος: αὐτ.5,196· 4) κ. νεώτ. ὁ φιλῶν τὸ ἀγρύπνως, ἐν ἐγρηγόρσει, ἐν προσοχῇ διατελεῖν: Νικήτ.Εὐγ.1,176G **φιλάγρυπνος καρδία** - στοργή.

φιλαγρῶ-έω μτγν. φιλῶ, ἀγαπῶ τοὺς ἀγροὺς ἢ τὸν ἀγροτικὸν βίον: Ἐπίκ.π.Διογ.Λ 10,120.

φιλάγων-ωνος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἀγῶνας ἢ ὁ ἐν χρ. εἰς διακόσμησιν, πρὸς βράβευσιν εἰς τοὺς ἀγῶνας: Διοσκ.Ἐπιγρ. ΑΠ 7,708, Ἀθήν.6,241F **τὸν φιλάγωνα κισσόν**.

φιλαγωνιστικός-ή-όν σχόλ. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἀγῶνας: Σχόλ.Πίνδ.Ι 4,47 **οὕτω φιλαγωνιστικοὶ καὶ φιλόδοξοι ἦσαν, ὥστε καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι τῶν κοινῶν πανηγύρεων ἀγωνίζεσθαι.**

φιλαδέλφεια (τὰ) ἑλν. ἱερὰ ὀνομασία ἑορτῆς τινος: Ἐπιγρ.· πρβλ. ἐπινίκια, εὐτυχεῖα.

φιλαδελφία (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη, ἡ μεταξὺ ἀδελφῶν στοργή: Ἀλεξ. ἐν ΑΒ 115,26, Βάβρ.27,15. ΚΔ Ρωμ.12,10 **τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι,** αὐτ.Θεσσ.1,4,9, αὐτ.Πέτρ. 2,1,7, Λουκ.Θε.Δ 26,2 **ὑπὸ φιλαδελφίας τοῦτο ποιοῦσιν,** Ἰω.Χρυσ. εἰς Ματθ.607Β, Παλλαδ.Βί.Ἰω. Χρυσ.58,29, Ἐπιγρ. **μηδένα τῆς ἑαυτοῦ φιλαδελφίας βουλόμενος ἄμοιρον γενέσθαι.**

φιλαδελφικῶς ἐπίρρ. μσν. μετὰ φιλαδελφίας βλ.λ.: Εὐστ.321 (ἔκδ. Mi.).

φιλάδελφος-ον κ. νεώτ. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἀδελφοὺς ἢ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ: Σοφ.Ἀντ. 527 **φιλάδελφα κάτω δάκρυ᾽ εἰβομένη·** κ. ἐπὶ προσ.: Ξεν.Ἀπομν.2,3,17 **ἐπιδεῖξαι σὺ μὲν χρηστός τε καὶ φιλάδελφος εἶναι,** ΠΔ Μακκ.2,15, 14 **ὁ φιλάδελφος αὐτός ἐστιν ὁ πολλὰ προσευχόμενος περὶ τοῦ λαοῦ,** Πλούτ.Σόλ.27 **Κλέοβιν καὶ Βίτωνα, φιλαδέλφους καὶ φιλομήτορας διαφερόντως ἄνδρας,** αὐτ.Λούκ.43 **φιλαδελφότατος γενόμενος,** ΚΔ Πέτρ.1,3,8 **πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι·** ‖ συχν. ὡς ἐπώνυμον βασιλέων, οἷον τοῦ Πτολεμαίου β' κ. Ἀττάλου τοῦ β': Πλούτ.Κοριολ.11 **καθάπερ Ἕλληνες ἐτίθεντο πράξεως μὲν ἐπώνυμον τὸν Σωτῆρα καὶ τὸν Καλλίνικον,.. ἀρετῆς δὲ τὸν Εὐεργέτην καὶ τὸν Φιλάδελφον,** αὐτ.Ἠθ.543Β· πρβλ. Clinton.Fast.Hell.3,379(384)· ὁμ. κ. ἐπὶ Ἀττάλου τοῦ β': Στεφ.Βυζ. ἐν λς Ἀττάλεια κ. Φιλαδέλφεια· πρβλ. Clinton.Fast.3,407(417)· ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν Ἀντωνίου καὶ Οὐήρου: Ἐπιγρ.· 2) κ. νεώτ. τὸ οὐδ. **φιλάδελφον** ὡς οὐσ. ἡ φιλαδελφία βλ.λ.: Διόδ.Σ 17,34· 3) ὁμ. τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. εἶδος θαμνώδους φυτοῦ φέροντος εὐώδη ἄνθη, πιθ. τὸ φυτὸν ἴασμος, γιασεμί: Ἀπολλδ.π.Ἀθήν.15,682C **μυρσίνης γένη ποικίλα μίλαξ τε καὶ τὸ .. φιλάδελφον.**

φιλαδελφῶ-έω μτγν. εἶμαι φιλάδελφος, περιβάλλω τινὰ δι᾽ ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἀγαπῶ τινα ἀδελφικῶς: Γρηγ.Ναζ.1,905C **ἐφιλαδελφήσαμεν.**

φιλαδέλφως ἐπίρρ. μτγν. κ. μσν. μετὰ φιλαδελφίας: Σχόλ.Lips.Ἰλ.Κ 121 Bachm. **φιλαδέλφως** ἀπολογεῖται, Σχόλ.Σοφ.Ἀντ.527.

φιλάδικος(-η)-ο(ν) μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ φιλῶν τὸ ἀδικεῖν, ὁ ἀγαπῶν τὴν ἀδικίαν: ΚΜανασσ. Χρον.3160, αὐτ.3818.

φιλαδοῦρι (τὸ) δημ. ναυτ. τὸ ἐντόνιον βλ.λ.2).

φιλαδύναμος-ον ὁ ἐπιφέρων ἀδυναμίαν· κ. παραθ.: Ἱππ.Διαίτ.394 **φιλαδυναμώτατον ὕδωρ.**

φιλάεθλος-ον μτγν. ποι. τ. τοῦ φίλαθλος βλ.λ.: ΑΠ 12,143 **ὦ φιλάεθλε,** Χριστόδ.Ἔκφρ.ΑΠ 2,391.

φιλαθήναιος-ον κ. νεώτ. ὁ φίλος τῶν Ἀθηναίων, ὁ ἀγαπῶν τοὺς Ἀθηναίους: Ἀριστφ.Ἀχ. 142, αὐτ.Σφ.283 **ἐξαπατῶν καὶ λέγων ὡς φιλαθήναιος ἦν,** Πλάτ.Τίμ.21Ε **μάλα δὲ φιλαθήναιοι καί τινα τρόπον οἰκεῖοι τῶνδ᾽ εἶναί φασιν,** Δημ. 439 **εἶναί τε τὸν Φίλιππον αὐτὸν.. Ἑλληνικώτατον ἀνθρώπων,.. φιλαθηναιότατον,** Πλούτ. Ἀντ.23 **φιλέλληνα ἀκούων ἔχαιρεν, ἔτι δὲ μᾶλλον φιλαθήναιος,** Γρηγ.Ναζ.1,328D **ἐγὼ δέ, ὁ φιλαθήναιος καὶ μάταιος.**

φιλαθηναιότης-ητος (ἡ) μτγν. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλαθηναίου, ἡ φιλία, ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς Ἀθηναίους: Γαλ.· πρβλ.Κόντ.Γλωσσ.Παρατ.322,327,328.

φιλαθλητής (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ φιλῶν τοὺς ἀγῶνας, ὁ φίλαθλος: Πλούτ.Ἠθ.140C **οἱ φιλόμουσοι τῶν βασιλέων πολλοὺς μουσικοὺς ποιοῦσιν.., οἱ φιλαθληταὶ γυμναστικούς,** αὐτ.631Α **ἄνδρα ἐρωτᾶν φιλαθλητὴν περὶ γυμνικῶν ἀγώνων.**

φίλαθλος(-η)-ο(ν) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἀγῶνας, τὰ ἀθλητικὰ ἀγωνίσματα ἢ ὁ ἐπιδιδόμενος εἰς τὰ ἀθλητικὰ ἀγωνίσματα ἢ παιδιάς: Φιλ.1,268 **φιλάθλοις καὶ φιλογυμνασταῖς ἡ πρὸς ἰσχὺν πρόσοδος οἰκεία,** Πλούτ.Ἠθ.724Β **φίλαθλος ἄλλως καὶ φιλόνεικος ἡμῖν ὁ θεὸς αὐτὸς ἐν κιθαρίσει,** Πρόκλ.Τετράβ.233,5, Ἑλλ.Ἐπίγραμμ.113· 2) λεξ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἄθλους, τοὺς μόχθους· Φώτ. κ. Σουΐδ. «φιλόπανος».

φίλαι ἐπ. β' ἑν. προστ. μέσ. ἀόρ. α' τοῦ φιλῶ βλ.λ.: Ἰλ.Ε 117, αὐτ.Κ 280 **νῦν αὖτε μάλιστά με φῖλαι, Ἀθήνη.**

φιλαίακτος-ον ὁ φιλῶν τὰς οἰμωγάς, τοὺς θρήνους, ὁ θρηνώδης, ὅθ. συνεκδ. ὁ ἀξιοθρήνητος: Αἰσχ.Ἱκ.803 **τῷ γὰρ θανεῖν ἐλευθεροῦμαι φιλαιάκτων κακῶν.**

φιλαιδήμων-ονος-ον μτγν. ὁ φιλῶν τὴν αἰδῶ, ὁ ἀγαπῶν τὴν αἰδημοσύνην, ὁ σεμνός, ὁ ντροπαλός: Διοσκ.Ἐπιγρ.ΑΠ 7,450.

φιλαιδής-οῦς-ές μτγν. ὁ φιλαιδήμων βλ.λ.: Βέττ.Βάλ.14,25.

φιλαίθριος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ὅθ. συνεκδ. ὁ παρέχων τὴν αἰθρίαν, κ. μτφ. τὴν ἱλαρότητα, τὴν φαιδρότητα: Γρηγ.Ναζ.Ὠδ.22Α **φιλαίθριον γὰρ οὐδὲν ὡς πανήγυρις.**

φιλαίματος-ον κ. μσν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὸ αἷμα, ὁ αἱμοχαρής: Ἀνακρ.ΑΠ 7,226 **φιλαίματος Ἄρης,** Αἰσχ.Ἑπτ.45 **φιλαίματον Φόβον,** Εὐρ.Φοίν.174, αὐτ.Ῥῆσ.932· **φιλαιμάτους ἀλκὰς** (δ.γρ. φιλαρμάτους), Νίκ.Ἀλεξ.498 **φιλαίματος βδέλλα,** ΚΜανασσ.Χρον.4732, αὐτ.5299.

φίλαιμος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ φιλαίματος βλ.λ.: Πρόκλ.Τετράβ.3,18,230, Ἀνών.Βί.Χρυσ.8,327,29 **ὁ αἱμοβόρος,.. καὶ φίλαιμος θήρ.**

φιλαίμων-ονος-ον Ἡσ. «φιλῶν τὸ αἷμα».

φίλαινα (ἡ) μσν. δημ. θηλ. τοῦ φίλος βλ.λ., φίλη, φιλαινάδα: Ἐρωφ.Ἰντερμέδ.1,29 **ἂν ἔλειπε μιὰ φίλαινα πιστὴ μας κορασίδα,** Ἐρωτόκρ.2,660 **τὴ βοσκοπούλα λόγιαζε, πὼς φίλαινα τοῦ γίνη.**

φιλαινάδα (ἡ) κ. -ινάδα, δημ. ἡ φίλη, φίλαινα βλ.λ.: Χατζόπ.Ὑπερ.125 **τὴν ἀπάντησα μὲ κάποια φιλαινάδα, - πάει στὶς φιλαινάδες της·** 2) ἐρωμένη ἀνδρός, γκόμενα, (ἀ)μορόζα.

φιλαιρετικός-ή-όν μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς αἱρετικούς, ὁ προσκείμενος εἰς τοὺς αἱρετικούς: Βασ.2,1036D **εἰ μὲν καὶ αἱρετικὸς τὸ φρόνημα, οὐκ ἐπίσταμαι, πλὴν ἀλλὰ φιλαιρετικός.**

φιλαίτερος κ. φιλαίτατος ἀνώμ. συγκρ. κ. ὑπερθ. τοῦ φίλος βλ.λ.

φιλαίτιος-ον ὁ φιλῶν νὰ αἰτιᾶται, ὁ ἀγαπῶν νὰ ψέγῃ, νὰ κατηγορῇ, ὁ φιλόψογος, ὁ φιλοκατήγορος: Αἰσχ.Ἱκ.485 **κατ᾽ ἀρχῆς γὰρ φιλαίτιος λεώς,** Ξεν.Ἀπομν.2,8,6 **χρὴ ... τοὺς φιλαιτίους φεύγειν καὶ τοὺς ἀγνώμονας διώκειν,** Πλάτ.Νόμ.903Α

μετρίως διειλέχθαι τῷ φιλαιτίῳ τῆς ἀμελείας περὶ θεῶν, Ἰσοκρ.1,31 μὴ δὲ φιλαίτιος ὢν.., μηδὲ φιλεπιτιμητής, Δημ.307 πονηρὸν ὁ συκοφάντης καὶ.. βάσκανον καὶ φιλαίτιον· || τὸ οὐδ. τὸ φιλαίτιον ὡς οὐσ. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλαιτίου, τὸ φιλόψογον: Πλούτ.Σόλ.25 διαφυγεῖν τὸ δυσάρεστον καὶ φιλαίτιον τῶν πολιτῶν, αὐτ.Ἠθ. 813Α· **2)** ὁ ὑποκείμενος εἰς αἰτίασιν, εἰς ψόγον, κατηγορίαν: Δημ.150 τὸν μὲν τῶν ἰδιωτῶν βίον ἀσφαλῆ.. τὸν δὲ τῶν πολιτευομένων φιλαίτιον καὶ σφαλερόν.

φιλαιτίως ἐπίρρ. μτγν. μετὰ διαθέσεως ἢ προθέσεως πρὸς κατηγορίαν: Στράβ.2,1,41 ὅπου τι φιλαιτίως εἴρηκεν, αὐτ.4,1,7 μέμφεσθαι φιλαιτίως, Πολύβ.3,139, Ὠριγ.3,487 φιλαιτίως ἐγκαλοῦντες, Δαμάσκ.π.Φώτ.Βιβλ.336b,2 οὔτε φιλαιτίως οὔτε ἐθελέχθρως πρὸς οὐδένα διέκειτο.

φιλακίζομαι λεξ. Φώτ.647,4, ΕΜ 793,29 «φιλακίζεται, χαριεντίζεται» (πιθ. ἐσφ.γρ., διόρθ. φιλ' ἀκκίζεται).

φιλακόλαστος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὴν ἀκολασίαν: Πλούτ.Τιμ.14 φύσει ῥᾴθυμον ὄντα καὶ φιλακόλαστον, αὐτ.Γάλβ.19.

φιλακόλουθος-ον κ. νεώτ. ὁ ἑτοίμως, ἀσμένως ἀκολουθῶν: Ἀριστφ.Βάτρ.415 ἐγὼ δ' ἀεί πως φιλακόλουθός εἰμι, αὐτ.ἀπ.2, Ναυμήν.Ἀπ π. Εὐα.Εὐαγγ.14,728Α· **2)** νεώτ. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἐκκλησιάζηται, ὁ συχνάζων τακτικῶς εἰς τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας, ὁ τακτικῶς ἐκκλησιαζόμενος.

φιλάκρατος-ον, ἰων. -ητος-ον, ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν ἄκρατον, ἀμιγῆ οἶνον, ὁ δεδομένος εἰς ἀκρατοποσίαν, κ.γεν. ὁ οἰνοπότης: Σιμων.179 (περὶ τοῦ Ἀνακρ.), Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 7,26 φιλακρήτου σύντροφος ἁρμονίης, Μελέαγρ.αὐτ.4,1,53 τὰν.. φιλάκρητον.. ἕρπυλλον, αὐτ.6,169 ἀνέθηκε φιλακρήτῳ Διονύσῳ.

φιλακριβῶ-έω φιλῶ, ἀγαπῶ τὴν ἀκρίβειαν, εἶμαι λίαν ἀκριβής· Ἡσ. «φιλακριβοῦντες· μετ' ἀκριβείας διαχωρίζαντες».

φιλακροάμων-ονος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν νὰ ἀκροᾶται τι, ὁ ἐπιθυμητικὸς τοῦ ἀκούειν, ὁ φιλακροατής: Κύριλλ.3,325C, Θεοφύλ.Σ 25,20 (Boiss.), Δαμασκ.Ι 2,868Ε τοῖς φιλολόγοις ὑμῖν καὶ φιλακροάμοσι, Εὐστ.201,42 ἡ φήμη ἐπιστρέφειν εἴωθε τοὺς φιλακροάμονας.

φιλακροατής (ὁ) νεώτ. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἀκροᾶται, νὰ συχνάζῃ εἰς διαλέξεις.

φιλαλαζών-όνος (ὁ,ἡ) ἀρχ. λεξ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἀλαζονείαν, ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἀλαζών.

φιλαλειπτῶ-έω λεξ. φιλῶ, ἀγαπῶ νὰ ἀλείφωμαι ὡς ἀθλητής: ΕΜ 61,13 οὐκ ἔστι πίστις ἀνδρὶ φιλαλειπτοῦντι, Ἀρκάδ.150,19.

φιλαλεξανδρεύς-έως (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου, ὁ χαίρων ἐπὶ τῇ ἐν αὐτῇ διαμονῇ· πρβλ. φιλαθήναιος.

φιλαλέξανδρος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου: Στράβ.13,1,27 ὁ.. Καῖσαρ φιλαλέξανδρος ὤν, Διόδ.Σ 17,46 ὀνομάζειν τὸν θεὸν τοῦτον Ἀπόλλω φιλαλέξανδρον, Πλούτ.Πομπ.2 εἰ φίλιππος ὢν φιλαλέξανδρος ἐστι, αὐτ.Ἠθ.181Γ· τὸ ὑπερθ. φιλαλεξανδρότατος: Διον.Κ 77,9.

φιλαλήθεια (ἡ) νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις φιλαλήθης, ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀλήθειαν.

φιλαλήθης-ους-ες (οὐχὶ φιλαληθής, κτ. Ἀρκάδ. 27,14)· κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὴν ἀλήθειαν, ὁ φίλος τῆς ἀληθείας, ὁ μηδέποτε ψευδόμενος· Ἡσ. «ὁ τὴν ἀλήθειαν φιλῶν», ἀντίθ. φιλοψευδής: Ἀριστλ.ΗΝικ.4,7,8, Διόδ.Σ 1,76 τῶν φιλαλήθων καὶ κατεσταλμένων τοῖς ἤθεσι, Πλούτ.Μάρ.28 τὰ μὲν ἄλλα φιλαλήθης ἀνὴρ καὶ χρηστός, αὐτ. Ἠθ.39C, Εὐστ.144,28· || ἐπὶ φιλοσόφων τινῶν, πιθ. τῶν Ἐπικουρείων: Διογ.Λ 1,17, Ἀθήν.13,588Α Ἐπικούρου τοῦ φιλαληθεστάτου· || ὡς ἐπίθ. τοῦ Διὸς ἐπὶ νομισμάτων τῆς Λαοδικείας.

φιλάληθος-ον μσν. φιλαλήθης: Τζέτζ.Ὁμ.Ἀλλ. Ἰλ.Μ.65 φιλάληθος γυνὴ χειρωνακτοῦσα.

φιλαλήθως ἐπίρρ. μτγν., μσν. κ. νεώτ. κατὰ τὸν τρόπον τοῦ φιλαλήθους, μετὰ φιλαληθείας: Διόδ.Σ 2,32 τοῖς φιλαλήθως τὰς πράξεις ἱστορεῖν βουλομένοις, Γαλ.19,348,2 φιλαλήθως λέγομεν, Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.8,914, Ὠριγ.1,470C φιλαλήθως καὶ ἀδεκάστως, ASS Ἰουνίου 1,612F, Φώτ.Ἐπιστ. 372,4 πρεσβυτικῶς τε καὶ φιλαλήθως.

φιλαλληλία (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς τοὺς ἄλλους ἀγάπη· πρβλ. ἀλτρουισμός: Κύριλλ.Γλαφυρ.ΠΔ Δευτ.412 τὸ ἐξ ἀγάπης καὶ φιλαλληλίας ἐπίσταξαι δάκρυον, Εὐστ.1126,32, αὐτ.Πον.13,1· κ. ἐπὶ ἀριθμῶν: Νικόμ.Γερ.Ἀριθμ.134,2 Ast. τὴν φιλαλληλίαν καὶ τὸ συλληπτικόν, Ἰάμβλ.Νικ.Ἀριθμ.41C, αὐτ.46Β.

φιλάλληλος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν καὶ ἀγαπώμενος ἀμοιβαίως, ὁ αἰσθανόμενος ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον: Πλούτ.Ἠθ.977C, αὐτ.979F, Ἀλκίφρ.3,73 ἁπλοϊκοὺς καὶ φιλαλλήλους τοὺς ἑαυτῆς τροφίμους ἀνεθρέψατο· κ. ἐπὶ τῶν ζῴων: Ζηνόβ.2,47 τὸ ζῷον φιλάλληλον καὶ συνδυαστικόν· || τὸ οὐδ. τὸ φιλάλληλον ὡς οὐσ. ἡ φιλαλληλία βλ.λ.: Πλούτ.Ἠθ.977C, Ἰω.Χρυσ.6,540.

φιλαλλήλως ἐπίρρ. μσν. μετὰ φιλαλληλίας βλ.λ.: Εὐστ.1126,29 φιλαλλήλως τῷ κρατῆρι ἐμπίπτουσιν (ἐπὶ τῶν κολοιῶν).

φιλαλλογενής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἀλλογενεῖς, ὁ φίλος τῶν ξένων: Κύριλλ.ΠΔ Ἀρ. 381 εἰ μὴ φιλέλλην ἦσθα καὶ φιλαλλογενής.

φίλαλλος-ον νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἄλλους, ὁ φιλάλληλος, ὁ ἀλτρουιστής.

φιλαλλότριος-ον μσν. ὁ φιλῶν τὰ ἀλλότρια, ὁ ἀγαπῶν τὰ ξένα: ΚΜανασσ. Ἀριστ. Καλλιθ.323 (ἔκδ. Boiss. καὶ γὰρ τὸ φιλλαλότριον ὁ στρατιώτης χρῆμα.

φιλάλυπος-ον ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὸν ἄλυπον βίον, ὁ μὴ ἀγαπῶν τὴν λύπην: Ὀρφ.Ὕμν.49,7 χάρμα βροτοῖς φιλάλυπον.

φιλαλυστής (ὁ) ὁ φιλῶν ἀλύζειν, ριπτάζεσθαι: Ἱππ 28,25 κατήχησις ἰδιωτέων φιλαλυστέων.

φίλαμα-ατος (τὸ) ψευδοδωρ. ἀντὶ φίλημα βλ.λ.: Θεόκρ.3,20 ἔστι καὶ ἐν κενεοῖσι φιλάμασιν ἁδέα τέρψις (δ. γρ. ἀντὶ φίλημα).

φιλαμαρτήμων-ονος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ φιλῶν τὸ ἁμάρτημα, ὁ ἀγαπῶν τὴν ἁμαρτίαν: ΠΔ Παροιμ.17,19 φιλαμαρτήμων χαίρει μάχαις, Ἰω.Χρυσ. 3,237 ὦ φιλαμαρτήμονος καὶ φιληδόνου, καὶ πρὸς κακίαν βλεπούσης ψυχῆς, Κύριλλ.ΠΔ Ἰεζ. 54,770 μυσαρᾶς ἡδονῆς τὰ κύματα φέρει τοὺς φιλαμαρτήμονας εἰς Ἅδου πυθμένα, Φώτ.Ἐπιστ. 93,28, Οἰκουμ.ΚΔ Ἀποκ.239,1 τοῖς φιλαμαρτήμοσι καταφρονηταῖς.

φιλαμάρτητος-ον μτγν. ἄ. φιλαμαρτήμων, ὁ εἰς τὴν ἁμαρτίαν ῥέπων: Γρηγ.Νύσσ.3,222Α.

φιλάμαρτος-ον μτγν. ἄ. φιλαμαρτήμων βλ.λ.: Νεῖλ.Ἐπιστ.190,20 τὰ φιλάμαρτα καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα.

φιλάμπελος-ον ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἄμπελον, ἐν χρ. κ. παραθ.: Ἀριστφ.Εἰρ.308 τὴν θεῶν πασῶν μεγίστην καὶ φιλαμπελωτάτην, Νόνν.Δ 12,41 φιλάμπελος κούρη· || Φρύν.π.ΑΒ 71,27 «φιλάμπελος ἄνθρωπος· ὁ φιλῶν ἀμπέλων ἐργασίαν»· **2)** ἐπὶ τόπων, πλούσιος εἰς ἀμπέλους, ὁ περιέχων πολλὰς ἀμπέλους ἢ ἀμπελῶνας, ὁ ἐν ᾧ λίαν εὐδοκιμεῖ ἡ ἄμπελος: Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,37 χωρία θαυμαστῶς ὡς φιλάμπελα.

φιλαμπελῶ-όω μσν. εἶμαι φιλάμπελος βλ.λ.1), ἀγαπῶ τὴν ἄμπελον, καὶ συνεκδ. τὸ τῆς ἀμπέλου

προϊόν : Τζέτζ.Χιλ.6,74 **ὅς ἦν φιλοινότατος καὶ τῶν φιλαμπελούντων.**

φῐλᾰναγνώστης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ., θηλ.-ώστρια, ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν νὰ ἀναγινώσκη, ὁ ἀγαπῶν τὴν ἀνάγνωσιν : Πλούτ.'Αλέξ.8 **ἦν δὲ φύσει φιλόλογος . . καὶ φιλαναγνώστης.**

φῐλᾰναγνωστῶ-έω μτ ν κ. μσν. εἶμαι φιλαναγνώστης, ἀγαπῶ τὴν ἀνάγνωσιν : Διόδ.Σ 1,77 **τῶν νόμων ὅσοι . . ὠφέλειαν τοῖς φιλαναγνωστοῦσι δύνανται παρασχέσθαι,** Τζέτζ.Λυκόφρ.265 **τοῖς φιλαναγνωστοῦσι τῶν νέων χαριζόμενος.**

φῐλᾰνᾱλωτής (ὁ) ὁ φιλῶν νὰ δαπανᾷ, ὁ ἀγαπῶν τὴν σπατάλην, ὁ σπάταλος, ὁ ἄσωτος, μτ. γενικ. πράγμ. : Πλάτ.Πολ.548Β **φιλαναλωταὶ δὲ ἀλλοτρίων δι' ἐπιθυμίαν,** Δίων Κ 77,9, 'Αλκίφρ.3,43 **φιλόγελως τε ὢν καὶ φιλαναλωτής.**

φῐλανάλωτος-ον μτγν. ἅ. φιλαναλωτής βλ.λ. : ΔίωνΚ 39,37 (πιθ. γρ.).

φιλανδρία (ἡ) ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνδρα, τὸν σύζυγον : Εὐρ.'Ανδρ.228 **μὴ τὴν τεκοῦσαν τῇ φιλανδρίᾳ . . ζήτει παρελθεῖν,** Λουκ.'Αλκ.2 **μεγάλην . διὰ τὴν φιλανδρίαν εἴληφε παρὰ θεῶν τιμήν,** 'Ελλ.'Επιγράμμ. (προσθ.) 497Α, Γρηγ.Ναζ.1,180D **οἰκουρίαν γυναικὸς καὶ φιλανδρίαν.**

φῐλανδρόνικος (ὁ) μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν (βυζ. αὐτοκράτορα) 'Ανδρόνικον, ὁ φίλος τοῦ 'Ανδρονίκου : Μιχ.'Ακομ.171,31 (ἐκδ.Λ).

φῐλανδρος-ον κ. μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς ἄνδρας, ἐπὶ χώρας ἀγαπώσης τοὺς κατοίκους αὐτῆς : Αἰσχ.'Επτ.902 **στένει πέδον φίλανδρον· 2)** ἐπὶ γυναικῶν, ἡ φιλοῦσα, ἀγαπῶσα τοὺς ἄνδρας ἢ τὰς ἀνδρικὰς ἕξεις : Σοφ.ἀπ.356· πρβλ. 'Ερμογ.3, 324· **3)** κ. ἐν κακῇ σημ. ἐπὶ γυναικός, ἡ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπῶσα τοὺς ἄνδρας, μάχλος, ἀσελγής, ἀνδρομανής : Πλάτ.Συμπ.191Ε **γυναῖκες φίλανδροί τε καὶ μοιχεύτριαι· 4)** κ. μσν. ἐπὶ γυναικός, ἡ φιλοῦσα, ἀγαπῶσα τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα, σύζυγον : Φάλ.246 **φιλάνδρου καὶ σώφρονος γυναικός,** ΚΔ Τίτ.2,4 **ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,** Πλούτ.'Αλκ.8 **εὔτακτος δ' αὖσα καὶ φίλανδρος ἡ 'Ιππαρέτη,** αὐτ.'Ηθ.57D, Εὐστ.346,22 **τὴν γενναίαν καὶ φίλανδρον "Αλκηστιν·** κ. συχν. ἐν ἐπιτυμβίοις : 'Ελλ.'Επιγράμμ.387,12, αὐτ.642,12· κ. γεν. : αὐτ.547,14 **ψυχῇ φιλανδροτάτῃ,** Λουκ.'Αλκ.8 **τὸν εὐσεβῆ καὶ φίλανδρον ἔρωτα.**

φῐλάνδρως ἐπίρρ. 'Επιγρ. 'Ανάφης μετὰ φιλανδρίας βλ.λ. : **φιλάνδρως ἔζησε.**

φῐλάνθεμος-ον ἅ. φιλανθής βλ.λ. : Εὐρ.ἀπ.888 Βακχίου **φιλανθέμου Αἴθοπα πεπαίνοντ' ὀρχάτους ὀπωρινούς,** Νόνν.Δ 17,83 **καί μιν ἄναξ ἐδίδαξε φιλάνθεμον ἔργον ἀλωῆς.**

φῐλανθής-οῦς-ές μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰ ἄνθη κ. συνεκδ. ὁ ἐν ἄνθεσι διαπρέπων : Ρουφῖν.'Επιγρ.ΑΠ 5,72· **στέφανοι . . φιλανθέες,** Μάρκ.'Αργ.αὐτ.31 **φιλανθέος ἔργα μελίσσης.**

φῐλανθρακεύς-έως (ὁ) ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς ἀνθρακεῖς, ὁ φίλος τῶν ἀνθρακέων : 'Αριστφ.'Αχ. 336 **ἀπολεῖς ἄρ' ὁμήλικα τόνδε φιλανθρακέα.**

φῐλανθρώπευμα-ατος (τὸ) (φιλανθρωπεύομαι) μτγν. φιλάνθρωπος πρᾶξις, ἔργον : Πλούτ.Σόλ.15 **σεισάχθειαν ὀνομάσαι τὸ φιλανθρώπευμα τοῦτο,** αὐτ.'Ηθ.970Α **ἀπομιμησάμενοι τὸ πρὸς τὸν ἡμίονον φιλανθρώπευμα τῶν παλαιῶν 'Αθηναίων,** 'Ιουλ.'Επιστ.40,419Β, Δαμάσκ.π.Φώτ.342,36 **ὅσα τοιαῦτα φιλανθρωπεύματα·** ‖ πρᾶξις φιλοφροσύνης καὶ τρόπου εὐγενοῦς : Πλούτ.'Ηθ.816C.

φῐλανθρωπεύομαι ἀποθ. φέρομαι φιλανθρώπως ἢ φιλοφρόνως, συμπεριφέρομαι ὡς φιλάνθρωπος : Δημ.384 **ἐν θυσίᾳ τινὶ (καὶ δείπνῳ) πίνων καὶ φιλανθρωπευόμενος πρὸς αὐτούς·** κ. μτ. δοτ. προσ. : Δίων Κ 50,2 **φιλανθρωπεύσονται τινὶ νικήσαντες οἱ καὶ πρὶν κρατῆσαί τι πεποιηκότες·** ‖ ὡς παθ. **φιλανθρωπευθέντες τυχόντες φιλανθρώπου χρήσεως, μεταχειρίσεως** : Διόδ.Σ 18,18 **'Αθηναῖοι παρ' ἐλπίδα φιλανθρωπευθέντες· 2)** ὡς μτβ. ποιῶ τινα φιλάνθρωπον, καθιστῶ τινα εὐμενῆ, διαλλάττω, συμφιλιώνω, μτ. αἰτ. προσ. : 'Απп.'Εμφ. Πολ.1,23 **φιλανθρωπεύεσθαι τὸν δῆμον· 3)** μτ.αἰτ. προσ. κ. πράγμ. πράττω φιλάνθρωπόν τινα πρᾶξιν πρός τινα : 'Ηλιόδ.Αἰθ.9,2 **ταῦτα ἡμᾶς ἡ τύχη τὰ μεγάλα φιλανθρωπεύεται·** ‖ μτ. αἰτ. πράγμ. δεικνύω φιλανθρωπίαν παρέχων τι, προσφέρω τι φιλανθρώπως, φιλοφρόνως : 'Ηλιόδ.Αἰθ.9,27· **4)** ρηματ. π. φιλανθρώπευμα.

φῐλανθρωπία (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλανθρώπου, ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπη, ἡ πρὸς τὸν πλησίον στοργή, εὐμενὴς διάθεσις, φιλαλληλία, ἀγαθότης, φιλευσπλαγχνία· Πλάτ. 'Ορ.412Ε **«φιλανθρωπία ἕξις εὐάγωγος ἤθους πρὸς ἀνθρώπου φιλίαν»,** Διογ.Λ 3,98, Θωμ.Μ 896 **«φιλανθρωπία . . ἀλλὰ καὶ ἡ τινος ἁπλῶς πρὸς ὁντινοῦν φιλία καὶ διάθεσις ἀγαπητική»·** ἐπὶ προσ.: Πλάτ.Εὐθφρ.3D **ὑπὸ φιλανθρωπίας . . λέγειν,** Ξεν. ΚΠ 1,4, **διὰ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ φιλατιμίαν,** αὐτ.'Αγησ.1,22, 'Ισοκρ.5,114 **κατά γε τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος καὶ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν εὔνοιαν,** αὐτ.116 **τῶν 'Ελλήνων . . πρᾳότητα καὶ φιλανθρωπίαν,** Δημ.325 **φιλανθρωπία λόγων** (φιλοφροσύνη), Πολύβ.1,81,8 **ἐὰν . . συγγνώμην . . προσάγῃς καὶ φιλανθρωπίαν,** αὐτ.79,8 **τὴν 'Αμύλκου φιλανθρωπίαν εἰς τοὺς αἰχμαλώτους,** ΚΔ Πράξ.28,2 **παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν,** Πρόδρ.2,372 **ὦ τῆς χριστομιμήτου του πολλῆς φιλανθρωπίας·** ‖ πρᾳότης, ἐπιείκεια : Ξεν.ΚΠ 7,5,73 **οὔκουν ἀδικίᾳ γε ἕξετε ὅ,τι ἂν ἔχητε, ἀλλὰ φιλανθρωπίᾳ οὐκ ἀφαιρήσεσθε, ἤν τι ἐᾶτε ἔχειν αὐτούς· 2)** κ. νεώτ. συνεκδ. κτ. πληθ. φιλάνθρωποι πράξεις, ἔργα εὐνοίας, εὐεργεσίαι : Δημ.107 **χορηγίας καὶ χρημάτων εἰσφορὰς καὶ λύσεις αἰχμαλώτων, καὶ τοιαύτας ἄλλας φιλανθρωπίας,** Πλούτ.Σόλ.2 **τὴν οὐσίαν τοῦ πατρὸς ἐλαττώσαντος εἰς φιλανθρωπίας,** Λουκ.Δημ.'Εγκώμ.16 **εἰ μετρίαις ἐπὶ τὰς φιλανθρωπίας·** ὁμ. κ. κτ. ἑν. : Πάπ. **τὴν γεγονυῖαν ἡμῖν ὑφ' ὑμῶν περὶ τούτων φιλανθρωπίαν, - τελευταίως ἐπεδόθη εἰς τὴν φιλανθρωπίαν· 3)** κ. μσν. ἐπὶ τοῦ Θεοῦ, ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπη, στοργή : ΚΔ Τίτ.3,4 **ὅτε . . ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,** Πάπ. **φιλανθρωπία τοῦ σωτῆρος,** Μιχ.'Ατταλ.π. Σάθ.1,5 **τὴν . . ἄβυσσον τῆς ἀνυπερβλήτου χρηστότητος καὶ φιλανθρωπίας αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς . . τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐπεδείξατο· 4)** ἐπὶ πραγμ., ἀγαθότης, μετριότης, ἠπιότης : Δημ.748 **τὴν . . τοὐνόματος φιλανθρωπίαν·** ‖ π. Διοδ.Σ 17,50 **χώρα ἐστερημένη πάσης φιλανθρωπίας** (ἡ ἐστερημένη παντὸς ἀνθρωπίνου ἔργου πολιτισμοῦ, δηλ. ἡ ἔρημος).

φιλανθρωπικός-ή-όν νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φιλανθρωπίαν ἢ ὁ διαπνεόμενος ὑπὸ τῆς φιλανθρωπίας : **φιλανθρωπικὰ καταστήματα - ἱδρύματα - σωματεῖα, - φιλανθρωπικὸν ἔργον, - φιλανθρωπικὸς ἔρανος.**

φῐλανθρωπίνως ἐπίρρ. μτγν. ἐσφ. γρ. ἀντὶ φιλανθρώπως βλ.λ. : Πολύβ.33,16,3.

φιλανθρωπισμός (ὁ) νεώτ. τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα, καθ' ὃ τὸ ὑπέρτατον ἀγαθὸν ἔγκειται εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ καὶ τοῦ ὑλικοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητος.

φῐλάνθρωπος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς ἀνθρώπους, ὁ αἰσθανόμενος ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, ὁ φιλάλληλος, ὁ ἀλτρουιστής, ὅθ. ὁ πρᾶος, ὁ ἀγαθός, ὁ ἤπιος, ὁ φιλόφρων, ὁ εὐπροσήγορος : 'Επίχ.125 (Ahr.), Ξεν.'Α-

πομν.1,2,60 Σωκράτης .. φανερὸς ἦν καὶ δημοτικὸς καὶ φιλάνθρωπος ὤν, αὐτ.ΚΠ 1,2,1 ψυχὴν δὲ φιλανθρωπότατος, Ἰσοκρ.2,15 φιλάνθρωπον εἶναι δεῖ καὶ φιλόπολιν, αὐτ.Ἐπιστ.5,2 ὡς φιλάνθρωπος εἶ καὶ φιλαθήναιος καὶ φιλόσοφος, Ἡρωδιαν.Ἱστ.4,3,3 χρηστός τε ὢν καὶ φιλάνθρωπος τοῖς συνοῦσι, Συνέσ.Ἐπιστ.14 περιέστημεν ἡμεῖς εἰς τὸ τοῖς μὲν ἠδικηκόσι γενέσθαι φιλάνθρωποι, Πάπ. φιλανθρωπότερός σοι ἔσομαι· **2)** τὸ οὐδ. φιλάνθρωπον μτ. τοῦ ἄρθρου, ὡς οὐσ. ἡ φιλανθρωπία : Πλούτ.Κάτ.Πρεσβ.3 οὐδαμοῦ δὲ τῷ φιλανθρώπῳ τῆς διαίτης εἰς τὰ σπουδαῖα καὶ μεγάλα ῥάθυμος· **3)** ὁμ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. ὡς οὐσ. φιλάνθρωποι πράξεις ἢ περιποιήσεις, εὐεργεσίαι : Πολύβ.10,38,3 τεύξεσθαι .. ἁπάντων τῶν φιλανθρώπων ὑπὸ Ῥωμαίων, αὐτ.12,5,3, Διόδ.Σ 13,3 εἰς .. Θουρίους κατενεχθέντες, πάντων ἔτυχον τῶν φιλανθρώπων, Πάπ. ἔσομαι τετευχὼς τῶν παρὰ σοῦ φιλανθρώπων, αὐτ. τὰ γεγονότα ὑπὸ τοῦ πατρὸς φιλάνθρωπα· **3)** ὁμ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. ὡς οὐσ. συγχώρησις, ἀμνηστία : Πάπ. καὶ μὴ καταφεύξεται ἐπὶ πρόσταγμα φιλανθρώπων, αὐτ. κατὰ τὸ ἐκκείμενον τῶν φιλανθρώπων πρόσταγμα· **4)** ὁμ. τὸ οὐδ. φιλάνθρωπον ὡς οὐσ. φόρος τις ἐν Αἰγύπτῳ : Πάπ.· **5)** νεώτ. ὡς ἐπίθ. ὁ φιλεύσπλαγχνος, ὁ ἐλεήμων, ὁ ἀγαθοεργός : ὁ μεγάλος φιλάνθρωπος Ροκφέλλερ· **6)** ἐπὶ τῶν θεῶν, ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἀνθρώπους : Πλάτ.Συμπ.189D ἔστι .. θεῶν φιλανθρωπότατος, αὐτ.Νόμ.713D, Πλούτ.Νόμ.4 τὸν θεὸν .. φιλάνθρωπον ὄντα, Αἰλ.ΖΙ 9,33 θεῶν φιλανθρωπότατος (ἐπὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ), Πάπ. εὐχαριστοῦμεν τῷ φιλανθρώπῳ θεῷ, αὐτ. ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ τοῦ ἐλεήμονος καὶ φιλανθρώπου, Μηναῖ. 3,7 Ἑσπερ.Ἀπολ. ὡς μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος (ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ)· **7)** ἐπὶ ζώων, ὁ μετ' ἀγάπης, μετ' ἀφοσιώσεως προσκεκολλημένος τῷ ἀνθρώπῳ, ἐπὶ κυνός : Ξεν.Κυν.6,25 κύων φιλάνθρωπος· κ. ἐπὶ ἵππου : αὐτ.Ἱππ.2,3 πῶλος πρᾶος τε καὶ χειροήθης καὶ φιλάνθρωπος· κ. ἐπὶ ἐλάφου : Πλούτ.Σερτ.11 χρόνῳ δὲ ποιησάμενος τιθασὸν οὕτω καὶ φιλάνθρωπον (τὴν νεβρόν)· **8)** ἐπὶ πραγμ., ὁ συντελῶν εἰς τὸ καλόν, εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου : Ξεν.Οἰκ.19,17 ἡ γεωργία οὕτω φιλάνθρωπός ἐστι καὶ πραεῖα τέχνη, Πλούτ. Ἠθ.1135D φιλάνθρωπος τρόπος (ἐν τῇ μουσικῇ)· || ἐπὶ οἴνου, π. Πλούτ.Κλεομ.13 ἀφθονωτέρας εἶναι τὰς παραθέσεις καὶ φιλανθρωπότερον τὸν οἶνον (ὀλίγον καλύτερον)· **9)** ἐπὶ λόγων, ἐνεργειῶν, διαθέσεων κττ., ὁ ὑπὸ φιλανθρωπίας διαπνεόμενος, ὁ φιλανθρωπικός : Αἰσχ.Πρ.11 φιλανθρώπου δὲ παύεσθαι τρόπου, αὐτ.28, Ξεν.Προσ. 3,6 ψηφίσματα φιλάνθρωπα, Δημ.353 ἀκούετε .. τῆς ἐπιστολῆς, ὡς καλὴ καὶ φιλάνθρωπος, αὐτ. 1102 φιλάνθρωποι λόγοι, Πάπ. ὁ φιλάνθρωπος σκοπός, - φιλάνθρωπα αἰσθήματα· **10)** τὸ θηλ. φιλάνθρωπος ὡς οὐσ. τὸ φυτὸν ἀπαρίνη βλ.λ. : Διοσκ.3,104.

φιλανθρωπότατα ὑπερθ. τοῦ ἐπιρρ. φιλανθρώπως βλ.λ.

φῐλανθρωπῶ-έω εἶμαι φιλάνθρωπος ἢ φέρομαι φιλανθρώπως, δεικνύω φιλανθρωπίαν, μτ. δοτ. : Ἐπιγρ. ταῖς ἑαυτοῦ δυνάμεσιν πεφιλανθρώπηκε πάσαις· **2)** μτβ. μτ. αἰτ. μεταχειρίζομαί τινα φιλανθρώπως, συμπεριφέρομαι πρός τινα μετὰ φιλανθρωπίας, ἀγαθότητος : ΠΔ Μακκ.2,13,23 καὶ τὸν τόπον ἐφιλανθρώπησε, Πολύβ.3,76,2 τοὺς δὲ προσδεχομένους ἐφιλανθρώπει, αὐτ.21,2,3 ἐφιλανθρώπει τοὺς ἄνδρας· κ. παθ. φιλανθρωπηθεὶς γενόμενος φιλοφρόνως δεκτός : αὐτ.39,3,2.

φῐλανθρώπως ἐπίρρ. κ. μαν. κ. νεώτ., δημ. φιλάνθρωπα κ. παθ. -ότερον,-ότατα, κατὰ τρόπον φιλάνθρωπον, μετὰ φιλανθρωπίας Ἰσοκρ.4,29 θεοφιλῶς καὶ φιλανθρώπως ἔσχεν, Δημ.411 τούτῳ φιλανθρώπως ἐκεχρήμην, αὐτ.707 πάντα φιλανθρώπως καὶ δημοτικῶς .. πράττειν, αὐτ.760 φιλανθρωπότατ' ἐστὶν ἀκοῦσαι, ΠΔ Μακκ.2,9,27 ἐπιεικῶς καὶ φιλανθρώπως, Πολύβ.1,68,13 πρὸς δὲ Γέσκωνα .. διέκειντο φιλανθρώπως, ΚΔ Πράξ. 27,3 φιλανθρώπως .. τῷ Παύλῳ χρησάμενος, Πλούτ.Ἠθ.55Α οὕτως ἔχουσιν οἰκείως καὶ φιλανθρώπως πρὸς τοὺς ἀποθανόντας, Λουκ.Φάλ. 1,10 φιλανθρώπως προσφέρομαι τοῖς κατοίρουσιν, Δίων Κ 69,2 φιλανθρωπότατα ἄρξας, Γρηγ. Ναζ.1,801C δικαίως καὶ φιλανθρώπως, Μέν.Ἐφ. 317,20 (Bonn.) δέχεται ἐπιεικῶς καὶ πάνυ φιλανθρώπως, Δαμασκ.1,1,303, - συμπεριεφέρθησαν φιλανθρώπως πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους.

φιλάντρα (ἡ) δημ. ὁ ἐπισείων βλ.λ.), ἄ. φιάμολα.

φιλάνωρ-ορος (ὁ,ἡ) δωρ. τ. τοῦ φιλήνωρ βλ.λ., ὁ φίλανδρος : Αἰσχ.Ἀγ.411 στίβοι φιλάνορες, αὐτ. 856 τοὺς φιλάνορας τρόπους, αὐτ.Πέρσ.135 πόθῳ φιλάνορι· **2)** ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἀνθρώπους, ἐπὶ τῶν δελφίνων : Πίνδ.ἀπ.260 φιλάνορα οὐκ ἔλιπον βιοτάν (πρβλ.Σχόλ.Ὀδ.Κ 340).

φίλαξ Ἡσ. «δρῦς, νέος. Ἠλεῖοι».

φῐλάοιδος-ον μτγν. ὁ τὴν ᾠδὴν ἢ τοὺς ἀοιδοὺς ἀγαπῶν, ὁ φίλος τῆς ἀοιδῆς ἢ τῶν ἀοιδῶν : Θεόκρ.28,23 καί οἱ μνάστιν ἄει τῶ φιλαοίδω παρέχης ξένω, ΑΠ 9,372 φιλάοιδος τέττιξ· τὸ ὑπερθ. φιλαοιδότατος : Ποιητ.π.Ἰω.Χρυσ.1,694· **2)** μουσικός, ᾠδικός : Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 6,47 κερκίδα τὴν φιλάοιδον· πρβλ. Ἀρκάδ.86,24.

φῐλαπελλῆς-οῦς-ές μτγν. ὁ φίλος τοῦ Ἀπελλοῦ : Ἀρκάδ.28,4.

φῐλάπεπτος-ον μτγν. ὁ πάσχων ἐκ δυσπεψίας, ὁ χωνεύων κακῶς : Ὀρειβ.92 (Matth.).

φῐλαπεχθημόνως ἐπίρρ. κατὰ τὸν τρόπον τῶν φιλαπεχθημόνων, μετὰ φιλαπεχθημοσύνης· Ἡσ.«φιλαπεχθημόνως· φιλομίσως, φιλοῦντας μισεῖσθαι» : Πλάτ.Πολ.500Β λοιδορουμένους τε αὐτοῖς καὶ φιλαπεχθημόνως ἔχοντας, Φίλ.2,381,10, αὐτ. 120,21 ἐθελέχθρως καὶ φιλαπεχθημόνως ἔχοντες, Λουκ.Ἱστ.Συγγρ.59 τὴν αὐτὴν Θεοπόμπῳ αἰτίαν ἕξεις φιλαπεχθημόνως κατηγοροῦντι τῶν πλείστων, αὐτ.Ἔρωτ.24, Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.1,378 φιλαπεχθημόνως πρὸς Ἑβραίους διακείμενος, Ὠριγ. 1,335Α οὐκ ἀληθῶς ἀλλὰ φιλαπεχθημόνως λέγειν.

φῐλαπεχθημοσύνη (ἡ) κ. μσν. ἡ τάσις τοῦ νὰ ἐπιδιώκῃ τις νὰ γίνηται ἐχθρὸς τῶν ἄλλων, τὸ φίλερι : Ἰσοκρ.15,317 οἰηθέντες ταῖς μὲν τόλμαις καὶ ταῖς φιλαπεχθημοσύναις ἱκανοὺς αὐτοὺς ἔσεσθαι διαφυλάττειν τὴν δημοκρατίαν, Δημ. 1268 τοιαύτης φιλαπεχθημοσύνης καὶ πονηρίας καὶ ἀναιδείας, Διον.Ἀλ.Ἀμμ.1,757,14, Ἀριστείδ.2, 297, Κλήμ.Ἀλ.190,9 (Sylb.), Δαμασκ.1 π. Φώτ.Βιβλ. 343,17· || κτ. πληθ. πράξεις, ἐνέργειαι τείνουσαι εἰς ἀνακίνησιν ἔχθρας, εἰς ὑποκίνησιν ἔριδος : Ἰσοκρ.15,317 ταῖς φιλαπεχθημοσύναις ἱκανοὺς αὐτοὺς ἔσεσθαι διαφυλάττειν τὴν δημοκρατίαν.

φῐλαπεχθήμων-ονος-ον ὁ φιλῶν τὴν ἔχθραν, ὁ ἀγαπῶν νὰ κάμνῃ ἐχθρούς, ὁ προσβάλλων τοὺς ἄλλους ἀσμένως, ὁ φίλερις, ὁ φίλεχθρος : Λυσ. 24,24 ὅτι πολυπράγμων εἰμὶ καὶ θρασὺς καὶ φιλαπεχθήμων, Ἰσοκρ.15,115 ὁ λόγος ὁ περὶ τούτων φιλαπεχθήμων, Δημ.701 ἀνθρώπῳ πονηρῷ καὶ φιλαπεχθήμονι, Διον.Ἀλ.Θουκ.3 φιλαπεχθήμονες γραφαί, Φίλ.2,248,19 βασκάνων καὶ φιλαπεχθημόνων γνώμαις, Πλούτ.Ἠθ.1100D, Ἰουλ.Μισ. 342D ὦ πάντων ἀνθρώπων ἀμαθέστατε καὶ φιλαπεχθημονέστατε, Βαα.2,36.

φῐλαπεχθής-οῦς-ές μτγν. ὁ φιλαπεχθήμων βλ.λ. : Πολύβ.5,28,4 λοιδορίαι φιλαπεχθεῖς. αὐτ.12,25,6 φιλαπεχθὴς καὶ ψεύστης.

φῐλαπεχθῶς ἐπίρρ. μτγν. ἀ. φιλαπεχθημόνως βλ.λ. : Πολύβ.32,20,3 κατηγορεῖν αὐτοῦ παρεσκευάζοντο φιλαπεχθῶς.

φῐλαπλοϊκός-ή-όν μτγν. ἀ. φιλάπλους βλ.λ. : Λουκ.'Αλ.20 φιλαλήθης τε γὰρ φιλόκαλος καὶ φιλαπλοϊκός.

φιλάπλους-οος-ουν-οον γλωσσ. ὁ φιλῶν τὴν ἁπλότητα, ὁ φιλῶν τὴν εἰλικρίνειαν.

φῐλᾰπόδημος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἀποδημῇ, νὰ ξενιτεύηται, νὰ ταξιδεύῃ, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὰ ταξίδια, ταξιδευτής, ταξιδιάρης : Ξεν. 'Ελλ.4,3,2 ἀεὶ φιλαπόδημος ἦν, Αἰλ.Ζ17,24.

φῐλᾰπόστολος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς ἀποστόλους : Διον.'Αλεξ. κτ. Παύλ.Σαμοσ. ὁ φιλαπόστολος 'Ονήσιμος, ὁ σπουδαῖος περὶ τὴν θεραπείαν τοῦ ἀποστόλου (τοῦ Παύλου).

φῐλᾰπόστροφος-ον μσν. ὁ εὐκόλως ἀποστρεφόμενος, ὁ εὐμετάβλητος, ὁ ἀσταθής : Θεοφύλ.Σ 55D (104,13 Bonn.) φιλαπόστροφον γὰρ ἡ τύχη καὶ ἄπιστον.

φιλαράκος (ὁ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φίλος, ἰδ. εἰρων. πανοῦργος, πονηρός, κατεργάρης, μπιρμπάντης : τὸν ἔπιασαν στὰ πράσα, τὸ φιλαράκο.

φῐλαργεῖος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τοὺς 'Αργείους, ὁ φίλος τῶν 'Αργείων : Θεμίστ.Λόγ.27,335C.

φῐλαργικός-ή-όν (ἀργός) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἀργίαν, τὴν ὀκνηρίαν, ὁ ὀκνηρός : Φουλγέντ.Μῦθ. 2,1 φιλαργικὸς βίος (πλήρης ὑλικῶν ἀπολαύσεων).

φῐλαργυρία (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ὑπερβολικὴ ἀγάπη πρὸς τὸ ἀργύριον, ἡ ὑπερβολικὴ προσήλωσις εἰς τὸ χρῆμα, φιλοχρηματία, ἀπληστία, τσιγγουνιά· 'Ησ. «ὑπόληψις τοῦ τὸ ἀργύριον καλὸν εἶναι» : 'Ισοκρ.8,96 τοὺς .. ἰδιώτας ἐνέπλησεν ἀδικίας, .. ἀνομίας, φιλαργυρίας, Δίφιλ. ἀπ.14, ΠΔ 'Ιερ.8,10 ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πάντες φιλαργυρίαν διώκουσι, Πολύβ.9,25,4, Διόδ.Σ 1,62 μικροψυχίαν καὶ φιλαργυρίαν, ΚΔ Τιμ.1,6,10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, Πλούτ.'Ηθ.451D τὴν ἐπιθυμίαν διὰ τὴν φιλαργυρίαν φέγοντες, 'Ακολουθ.Μεγ.Παρασκ.Τροπάρ. τότε 'Ιούδας ὁ δυσσεβής, φιλαργυρίαν νοσήσας ἐσκοτίζετο, Πρόδρ.2,422 ἐκεῖνοι τὰ νομίσματα συνάγουσιν ἀπλήστως | ἡμᾶς δὲ κατηχίζουσι περὶ φιλαργυρίας, Λασκαρ.Μυστ. 69 φιλαργυρία εἶναι ἡ τυφλὴ ἀγάπη τῶν ἀργυρίων.

φῐλάργῡρος (-η)-ο(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπῶν τὸ χρῆμα, ὁ ὑπερβαλλόντως φιλοχρήματος, ὁ ἄπληστος χρημάτων, ὁ πλεονέκτης, ὁ λίαν φειδωλός, τσιγγούνης, ἑξηνταβελόνης : Σοφ.'Αντ.1055 τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος, αὐτ.ἀπ.512, Ξεν.'Απομν.3,1,10 τοὺς φιλαργυρωτάτους πρώτους καθιστάντες, αὐτ. 13,4, Πολύβ.9,22,8 τινὲς μὲν γὰρ ὠμὸν αὐτὸν οἴονται γεγονέναι καθ' ὑπερβολήν, τινὲς δὲ φιλάργυρον, αὐτ.25,1, ΚΔ Λουκ.16,14 οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, αὐτ.Τιμ.2,3,2, Πλούτ.'Ηθ. 457B ἀργιλώτατος γὰρ ὁ φιλάργυρος πρὸς τὸν οἰκονόμον, Βιζυην.Ποιήμ.120,15 (ἐκδ. Φέξη) τοὺς θησαυροὺς λιχνάνε, | ποῦ τσ' ἄφησε ὁ φιλάργυρος στὸν κόσμο νὰ φυλάνε, Λασκαρ.Μυστ.69 ὁ φιλάργυρος δίνει τῷ ὄντι τ' ὄνομά της εἰς τὴ φιλαργυρία του· || παροιμ. στὸ φιλάργυρο τὰ γρόσα καθὼς στὸ νεκρὸ ἡ γλῶσσα (ὅπως ὁ νεκρὸς δὲν ὁμιλεῖ, οὕτω καὶ ὁ φιλάργυρος δὲν δίδει χρήματα)· || τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ φιλαργυρία βλ.λ. : Πλάτ.Παλ.347B ὅτι τὸ φιλότιμόν τε καὶ φιλάργυρον ὄνειδος λέγεταί τε καὶ ἔστιν.

φῐλαργυρῶ-έω κ. μσν. εἶμαι φιλάργυρος, ἀγαπῶ καθ' ὑπερβολὴν τὰ χρήματα : ΠΔ Μακκ.2,10,20 οἱ δὲ περὶ τὸν Σίμωνα φιλαργυρήσαντες ὑπό τινων τῶν ἐν τοῖς πύργοις ἐπείσθησαν ἀργυρίῳ, 'Επιγρ. ὅτι τελέως ἐν οὐθενὶ φιλαργυρῆσαι βουλήμεθα, Κλήμ.Ρωμ.'Επιστ.Κορινθ.2,4, Σέξτ.'Εμπ. Μαθ.11,122, 'Αλκιφρ.1,40, 'Ωριγ.3,721D φιλαργυρήσας καὶ προδούς, Γρηγ.Νύσσ.1,796D τοῖς φιλαργυροῦσιν, 'Ανών.π.'Αν.Κρ.Παρ.2,381,5 τὸ μὴ ὀργίζεσθαι, τὸ μὴ φιλαργυρεῖν, 'Ακολουθ.Μεγ.Τρίτ. ὁ 'Ιούδας τῇ γνώμῃ φιλαργυρεῖ κατὰ τοῦ Διδασκάλου ὁ δυσμενής.

φιλαργύρως ἐπίρρ. νεώτ. κατὰ τὸν τρόπον τοῦ φιλαργύρου, μὲ φιλαργυρία.

φιλαρέσκεια (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης, τὸ γνώρισμα τοῦ φιλαρέσκου, ἡ ὑπερβολικὴ ἐπιθυμία τοῦ ἀρέσκειν, ἐρωτότροπος διάθεσις, κοκεταρία.

φιλάρεσκος (-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἐπιθυμῶν καὶ προσπαθῶν νὰ ἀρέσκῃ, νὰ φαίνηται ὡραῖος, ὁ κοκέτης· ἐπίρρ. -σκως, δημ. -α.

φιλαρέτο (τό) δημ. ναυτ. τὸ αἰωροθέσιον βλ.λ.· 2) κτ. ἐπέκτ. τὸ δρύφακτον, τὸ παραπέτο.

φῐλάρετος-ον κ. μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἀρετήν, ὁ φίλος τῆς ἀρετῆς : 'Αριστλ.'ΗΝικ.1,8,10 καὶ ὅλως τὰ κατ' ἀρετὴν τῷ φιλαρέτῳ (ἐνν. ἡδέα ἐστί), Φίλ.1,19,36 τὸν θεὸν ἅτε φιλάρετον καὶ φιλόκαλον, 'Αθανάσ.2,451C ὡς θεοφιλεῖς καὶ φιλάρετοι ἄνδρες, Φώτ.'Επιστ.284,8, Μᾶρκ. Εὐγεν.'Επιστλ.178,24· κ. ἐπίρρ. μσν. -ρέτως : Μαρτυρολ.'Αγ.Βονιφ.347.

φιλαριστείδης (ὁ) μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν 'Αριστείδην, ὁ φίλος αὐτοῦ : ΑΠλ.315 εἰμὶ δὲ λίην καὶ φιλαριστείδης καὶ φιλοθουκυδίδης.

φιλαριστοτέλης (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν 'Αριστοτέλη, ὁ φίλος, ὀπαδός, θαυμαστὴς ὢν αὐτοῦ : Στράβ.13,1,54 Τυραννίων τε ὁ γραμματικὸς διεχειρίσατο (τὴν βιβλιοθήκην) φιλαριστοτέλης ὤν.

φιλάρματος-ον ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὰ ἅρματα, ὁ φίλος τῆς ἁρματηλασίας, τῶν ἁρματοδρομιῶν : Πινδ.Ι 7(8),20 ὃ τὰν μὲν παρὰ καλλιρόῳ Δέρκᾳ φιλαρμάτου πόλιας ᾤκισσεν ἀγεμόνα, Εὐρ.'Ηρ. 467 σὺ δ' ἦσθα Θηβῶν τῶν φιλαρμάτων ἄναξ.

φιλαρμονική (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ὀρχήστρα ἀποτελουμένη ἐκ ξυλίνων, χαλκῶν καὶ κρουστῶν ὀργάνων : ἡ φιλαρμονικὴ τοῦ Δήμου τῆς Κερκύρας.

φιλάρπαξ-αγος (ὁ,ἡ) μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀρεσκόμενος ν' ἁρπάζῃ, νὰ ἰδιοποιῆται ξένα κτήματα ἢ πράγματα, ὁ φίλος τῆς ἁρπαγῆς, ἁρπακτικός : Χοιροβ.ἐν ΑΒ 1199.

φιλαρσάκης (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν 'Αρσάκην, ὁ φίλος αὐτοῦ : Στράβ.16,1,28 διὰ τὸ εἶναι σφόδρα φιλαρσάκας τοὺς Παρθυαίους.

φιλάρτεμις (ὁ,ἡ) 'Επιγρ. ὁ ἀγαπῶν τὴν 'Αρτεμιν : 'Επιγρ.'Εφέσου.

φιλάρχαιος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἀρχαιότητα, τὰ ἀρχαῖα, ὅ,τι διεσώθη ἐκ τῆς ἀρχαιότητος : Πλούτ.'Ηθ.1107Ε, 'Αθήν.3,126Β Νίκανδρον ἀεὶ τεθαύμακας τὸν ἐποποιὸν ὡς φιλάρχαιον καὶ πολυμαθῆ.

φιλαρχία (ἡ) κ. νεώτ. ζωηρὰ ἐπιθυμία πρὸς τὸ ἄρχειν, σφοδρὰ ἀγάπη τῆς ἐξουσίας : Θεόφρ. Χαρ.26,1 δόξειεν δ' ἂν εἶναι ἡ ὀλιγαρχία φιλαρχία τις ἰσχύος καὶ κέρδους γλιχομένη, Πολύβ.6, 49,3· 2) μτγν. κτ. πληθ. φιλόδοξοι προσπάθειαι: Πλούτ.Εὐμ.13 ταῖς δὲ φιλονεικίαις καὶ φιλαρχίαις .. ἐπῆγε δεισιδαιμονίαν.

φιλαρχικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς φίλαρχον ἄνθρωπον· || ὁ κλίνων πρὸς τὴν φιλαρχίαν : Φερεκρ.'Αγρ.7 (διόρθ. φιλαρχικός).

φιλαρχιῶ άω μτγν. ἐφετ. τ. τοῦ φιλαρχῶ βλ.λ. : Κέλσ.π.'Ωριγ.7,373 ἢ φιλαρχιῶντι ἢ σοφίας ἢ δόξης ἀντιποιουμένῳ, 'Ωριγ.1,706Β.

φίλαρχος-ον (ἀρχή) κ. νεώτ. ὁ ζωηρῶς ἐπιθυμῶν νὰ ἄρχῃ, νὰ κατέχῃ τὴν ἐξουσίαν : Πλάτ. Φαιδ.82C, αὐτ.Πολ.549Α φίλαρχος δὲ καὶ φιλότιμος· || τὸ οὐδ. τὸ φίλαρχον ὡς οὐσ. ἡ φιλαρχία βλ.λ.) : Πλούτ.'Ηθ.793Ε.

φιλαρχῶ-έω μτγν. εἶμαι φίλαρχος βλ.λ., ἐπιδιώκω τὸ ἄρχειν : Πολύβ.6,9,6, Διόδ.15,2, Πλούτ.Κατ. Νεώτ.44 **διαφθειρομένου δὲ τοῦ δήμου ταῖς δωροδοκίαις ὑπὸ τῶν φιλαρχούντων**, ΔίωνΚ 36,29.
φιλάρχων-οντος (ὁ) μτγν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἄρχοντας : Ἀριστόξ.π.Στοβ.243,39.
φιλᾶσαι δωρ. τ. τοῦ φιλῆσαι ἀπαρφ. ἀορ. τοῦ φιλῶ βλ.λ.
φιλάσθενος(-η)-ο(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ εὐκόλως ἀσθενῶν, ὁ φύσει ἐπιρρεπὴς εἰς ἀσθενείας, ὁ ἔχων κρᾶσιν ἀσθενικήν : Ἱππ.De hominis fabr. 281,18, Πρόδρ.2,253 **φοβοῦμαι διὰ τὴν βλάβην των, φιλάσθενος ὑπάρχω.**
φιλασκητής (ὁ) μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἄσκησιν, τὰς ἀσκήσεις : Βέττ.Βάλ.45,32.
φιλαστράγαλος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν νὰ παίζῃ τοὺς ἀστραγάλους, φίλος τοῦ παιγνίου τῶν ἀστραγάλων : ΑΠ 6,276 **τῇ Λυκομηδείου παιδὶ φιλαστραγάλῳ** (δ. γρ. φιλοστραγάλῃ), Σουΐδ.
φιλαστρολόγος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἀστρολογίαν : Πτολ.Τετράβ.2,17, Πρόκλ.Τετράβ.95,19.
φιλασφαλής-οῦς-ές μσν. ὁ ἀγαπῶν, ἐπιδιώκων νὰ εἶναι ἀσφαλὴς βλ.λ.3) : Παχυμ.Γ 12,243.
φιλάσωτος-ον μτγν. ὁ ῥέπων εἰς τὸν ἄσωτον βίον, ὁ ἀγαπῶν νὰ ζῇ ἀσώτως, ὁ διάγων μαλθακὸν καὶ ἀπάταλον βίον : Μελέαγρ.ΑΠ 5,175 **σέ γε τὴν φιλάσωτον μηνύει μυρόπνους ἀρτιβρεχὴς πλόκαμος**, αὐτ.191.
φιλᾶτο ἐπ. γ' ἑν. μέσ. ἀορ. τοῦ φιλῶ βλ.λ. : Ἰλ. Υ 304.
φιλάττικος-ον μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς κατοίκους τῆς Ἀττικῆς, φιλαθήναιος : Εὐστ.Πον. 59,22 **Πινδάρου φιλαττίκου.**
φιλαυθόμαιμος-ον μτγν. ποι. ὁ φιλάδελφος : Λυκόφρ.566.
φίλαυλος-ον ὁ φιλῶν τὸν αὐλόν, ὁ ἐπιθυμῶν νὰ παίζῃ ἢ νὰ ἀκούῃ παιζόμενον αὐλόν : Σοφ.Ἀντ. 965 **φιλαύλους τ' ἠρέθιζε Μούσας**, Εὐρ.Ἠλ.345, Ἀριστφ.Βάτρ.1352, Ἀριστλ.ΗΝικ.10,5,3.
φιλαυξής-οῦς (ὁ,ἡ) μσν. ὁ ἀγαπῶν τὸ αὔξεσθαι, τὴν αὔξησιν : Νικ.Χων.Χρον.42D **ἡ Ἐνυὼ φιλαυξὴς οὖσα καὶ ἀεὶ τῶν ἄνω ἐφιεμένη.**
φιλαύστηρος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν αὐστηρότητα, ὁ φίλος τῆς αὐστηρότητος, αὐστηρός : Φίλ.1,39 **φιλαυστήρῳ καὶ σεμνῷ βίῳ.**
φιλαυτία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλαύτου βλ.λ.2), ἤτοι ἡ καθ' ὑπερβολὴν ἀγάπη πρὸς ἑαυτόν, ὑπέρμετρος ἐγωϊσμός τινος, ὁ ἀποβλέπων εἰς ἱκανοποίησιν τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ ἀξιώσεων, ἐπιδιώξεων καὶ ὀρέξεων· Ἡσ. «φιλαυτία· τὸ πάντα πρὸς τὰ ἑαυτῷ ἀρέσκοντα πράττειν» : Πλούτ.Ἠθ.48F, αὐτ. Σύγκρ.Θησ. κ. Ρωμ.2 **τοῦτο δὲ φιλαυτίας ἁμάρτημα καὶ χαλεπότητος**, Κικ.Ἀττ.13,13, Ἱεροκλ.π. Στοβ.84,20,162.
φιλαυτοκράτωρ-ορος (ὁ,ἡ) μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν αὐτοκράτορα : Τζέτζ.Ἐπιστ.53 (ἔκδ. Presel.) **δοῦλος ἀνάξιος μὲν φιλαυτοκράτωρ δὲ καὶ φιλόπατρις.**
φίλαυτος-ον κ. νεώτ. ὁ καθ' ὑπερβολὴν φιλῶν, ἀγαπῶν ἑαυτόν : Ἀριστλ.ΗΝικ.9,8,4· **2)** ἐπὶ κακ. σημ. ὁ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀγαπῶν ἑαυτόν, ἄκρως ἐγωϊστής, τὸ ἴδιον συμφέρον ἢ τὸ εἰς αὐτὸν ἀρεστὸν ἐπιδιώκων· Φώτ. «ὁ ἑαυτὸν δήθεν φιλῶν καὶ πάντα πράττων ἑαυτοῦ χάριν» : Ἀριστλ.ΗΜ 2,14,3, αὐτ.Ρητ.1,11,26 **ἐπεὶ δὲ φίλαυτοι πάντες καὶ τὰ αὐτῶν ἀνάγκη ἡδέα εἶναι πᾶσιν**· **3)** τὸ οὐδ. **τὸ φίλαυτον** ὡς οὐσ. ἡ φιλαυτία : Πλούτ.Ἠθ.40F.
φιλαυτότης-ητος (ἡ) μτγν. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλαύτου, ἡ φιλαυτία βλ.λ. : Βέττ.Βάλ.345,9.
φιλαυτοφιλαργυροφιλοσαρκία μσν. λ. κακοζήλως συντεθειμένη, τὸ νὰ εἶναι τις φίλαυτος ἐν ταὐτῷ καὶ φιλάργυρος καὶ λίαν ἐγωϊστικῶς φίλος τοῦ σαρκίου αὐτοῦ : Φιλῆς 2,375.
φιλαυτῶ-έω μτγν. εἶμαι φίλαυτος βλ.λ., τὰ τοῦ βίου μου ἢ αἱ ἔν τινι ὡρισμένῃ περιπτώσει πράξεις μου φανεροῦσιν ὅτι κατέχομαι ὑπὸ φιλαυτίας βλ.λ. : Φίλ.2,558, Ὠριγ.4,729A.
φιλαύτως ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τρόπον φιλαύτου βλ.λ.2) : Λουκ.Ἔρωτ.27 **καλὸν μὴ φιλαύτως ἀπολαῦσαι θελήσαντες.**
φίλαυχος-ον σχόλ. ὁ φιλῶν τὴν αὔχησιν, ὁ ἀγαπῶν νὰ καυχᾶται, κομποστής : Σχόλ.Ἰλ.Κ 249.
φιλαφροδισία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἡ ζωηρὰ ἐπιθυμία τῶν ἀφροδισίων ἡδονῶν, ἡ πρὸς τὰ ἀφροδίσια ῥοπή : Φιλῆς ἐν Thorlac.Opusc 3,67.
φιλαχαιός (ὁ,ἡ) ὁ ἀγαπῶν τοὺς Ἀχαιούς, **ὁ φίλος** ὢν αὐτῶν : ΕΜ 215,6.
φιλαχιλλεὺς-έως (ὁ) μσν. ὁ ἀγαπῶν τὸν Ἀχιλλέα, ὁ φίλος, ὁ ἐπαινέτης τοῦ Ἀχιλλέως : Εὐστ. 1696 **πάνυ φιλαχιλλεὺς ὢν ὁ ποιητής.**
φιλαψευδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸ ἀψευδές, τὴν ἀλήθειαν, φιλαλήθης : Φίλ.1,644 (πιθ.γρ.).
φιλδισένιος-α-ο δημ. κ. **φιλντισένιος** ὁ κατεσκευασμένος ἀπὸ φίλντισι, ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν· **2)** ὁ κατεσκευασμένος ἐκ μαργάρου, ἀπὸ σεντέφι, ἀπὸ μαντραπέρλα· **3)** συνεκδ. ἐπὶ ἐπίπλων, ὁ ἔχων ἔνθετον διακόσμησιν ἐκ μικρῶν τεμαχίων ἐλεφαντοστοῦ ἢ μαργάρου : **φιλδισένιο κομό**· **4)** μτφ. ὁ ἔχων τὴν στιλπνότητα τοῦ ἐλεφαντοστοῦ ἢ τὰς μαρμαρυγὰς τοῦ μαργάρου : δ.δίστ. **μαλαματένιος ἀργαλειὸς καὶ φιλντισένιο χτένι**, Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 29,6 **μαργαρένια ἡ αὐγή, φιλντισένιο τὸ δειλι.**
φίλδισι (τὸ) (ταυρκ.) δημ. κ. **φίλντισι** ὁ ἐλεφαντόδους, τὸ ἐλεφαντοστοῦν, ἐλεφαντοκόκκαλο· **2)** ὁ μάργαρος, τὸ σεντέφι, μαντραπέρλα.
φιλέβδομος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀριθμὸν ἑπτά : Φίλ.1,27 **τί γὰρ οὐ φιλέβδομον τῶν ἐν τῷ κόσμῳ μέρος;**
φιλέγγυος-ον μτγν. ὁ παρέχων, ὁ δίδων εὐκόλως, προθύμως ἢ εὐχαρίστως ἐγγύησιν : Στράβ. 5,1,9 **φασὶ δέ τινα τῶν πάνυ γνωριζόμενον ὡς εἴη φιλέγγυος.**
φιλεγκλήμων-ονος-ον μτγν. ὁ φιλῶν νὰ ἐγκαλῇ, νὰ καταμηνύῃ, νὰ κατηγορῇ : Πολυδ.3,139, Σχόλ.Ἰλ.Α 354, Ἡσ ἐν λ. μεμψίμοιρος, Κύριλλ.Ὠσηὲ 15 **οἱ φιλεγκλήμονες Φαρισαῖοι**· ‖ ἐπίρρ. **-μόνως** : Πολυδ.3,139.
φιλεγκώμιος-ον σχόλ. ὁ ἀγαπῶν τὰ ἐγκώμια, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ λέγῃ ἢ νὰ ἀκούῃ ἐγκωμιαστικοὺς λόγους : Σχόλ.Ἀριστφ.Πλ.773 **Ἀθηναῖοι φιλεγκώμιοι.**
φιλεδάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φιλὲς βλ.λ.
φιλέθειρος-ον μτγν. ποι. ὁ φιλῶν τὰς τρίχας, ὅθ. συνεκδ. ὁ εἰς περιποίησιν τῶν τριχῶν συντελῶν : Φανί.ΑΠ 6,307 **φιλέθειρον σινδόνα.**
φιλεθνισμός (ὁ) νεώτ. τὸ φιλεῖν τὸ ἴδιον ἔθνος, ἡ πρὸς τὸ ἔθνος, πρὸς τὴν ἰδίαν ἐθνότητα ἀγάπη· συγγ. πατριωτισμός : Λασκαρ.Μυστ.Κεφ.177 **ὁ φιλεθνισμὸς σήμερα εἶναι ἡ ἀρετὴ τῆς ἡμέρας.**
φιλειδήμων-ονος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν νὰ μανθάνῃ, φιλομαθής, περίεργος : Στράβ.1, 1,23 **πλὴν εἴ τι κινεῖν δύναται καὶ τῶν μικρῶν τὸν φιλειδήμονα καὶ τὸν πραγματικόν**· ‖ **τὸ φιλείδημον** ἡ ἀγάπη τῆς μαθήσεως, φιλομάθεια : αὐτ.3,4,19 **ἐξ ἑαυτῶν δ' οὐ πολὺ μὲν προσφέρονται τὸ φιλείδημον.**
φιλείδωλος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ εἴδωλα : Ἀθανάσ.2,269.
φίλειμι βοιωτ. τ. τοῦ φιλῶ βλ.λ., ἄ. φίλημι.
φιλειρηνικός-ή-όν νεώτ. κ. δημ. ὁ τὴν εἰρήνην ἀγαπῶν, εἰρηνόφιλος : ὁ πάπας **εἶναι φιλειρηνικός**· **2)** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν

ἀγάπην καὶ ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης : **ἡ φιλειρηνικὴ προσπάθεια τοῦ Πάπα, - ἡ φιλ- κίνησις.**

φιλειρηνισμός (ὁ) νεώτ. ἡ ἐπιδίωξις τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς παγκοσμίου εἰρήνης.

φίλεισι αἰολ. τ. τοῦ φιλοῦσι γ' πληθ. ἐνεστ. ὁριστ. τοῦ φιλῶ βλ.λ. : Αἰολ.Ἐπιγρ.Αἰγύπτου.

φιλεκδημητής (ὁ) μτγν. ὁ φιλέκδημος : Βέττ. Βάλ.45,32.

φιλέκδημος-ον μτγν. ὁ φιλαπόδημος βλ.λ. : Στράβ.1,2,29 **τὸ φιλείδημον τοῦ ποιητοῦ καὶ τὸ φιλέκδημον.**

φιλέκδικος-ον νεώτ. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἐκδικῆται, ἐκδικητικός.

φιλεκκλήσιος-ον μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἐκκλησίαν : Εὐστ.Πον.85,90.

φιλεκπαιδευτικός-ή-όν νεώτ. ὁ φιλῶν τὴν ἐκπαίδευσιν, ὁ ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐργαζόμενος : **φιλεκπαιδευτικὸς σύλλογος.**

φιλέλαιος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς ἐλαίας, ὁ φίλος ὢν τῶν ἐλαιῶν : ΑΠ 7,199.

φιλελεήμων-ονος ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἐλεῇ, φιλέλεος, φιλεύσπλαγχνος : ΠΔ Τωβ.14,9 **γενοῦ φιλελεήμων καὶ δίκαιος.**

φιλέλεος-ον μτγν. ὁ φιλελεήμων βλ.λ. : Κύριλλ.Ἰωὴλ 2,219 **ὁ τῶν ὅλων δεσπότης φιλάνθρωπός τε καὶ φιλέλεος καὶ οἰκτίρμων.**

φιλελευθερία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. τὸ νὰ εἶναί τις φιλελεύθερος, ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας, φιλελευθερισμός : Λασκαρ.Μυστ.Κεφ 205 **ἡ ψυχή μας πνέει αἰσθήματα φιλελευθερίας.**

φιλελευθέριος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἐλευθεριότητα, τὸ ἐλευθεροφρονεῖν : Λιβάν.4, 798,1, Χορίκ.191,9' || ὅθ. τὸ οὐδ. **τὸ φιλελευθέριον** ὡς οὐσ. ἡ ἀγάπη τῆς ἐλευθεριότητος, τοῦ ἐλευθεροφρονεῖν : Διον.Ἁλ.Ρωμ.11,15 **τὸ τῆς γνώμης φιλελευθέριον.**

φιλελευθερισμός (ὁ) νεώτ. ἡ ἀφοσίωσις ἢ προσαρμογὴ πρὸς τὰς φιλελευθέρας ἰδέας ἤτοι πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἀρχῶν τῶν βασιζομένων ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας καὶ ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν συναλλαγῶν.

φιλελεύθερος-ον μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἐλευθερίαν, ὁ φίλος αὐτῆς ἢ ὁ τείνων πρὸς ταύτην : Πλούτ.Τιμ.2 **πόλιν φιλελευθέραν καὶ μισοτύραννον,** αὐτ.Πελ.5 **ἑταιρείαν φιλελευθέραν καὶ δημοτικήν,** Λασκαρ.Μυστ.Κεφ.205 **'γυρεύουμε . . ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση θεσμοθεσίες φιλελεύθερες'** || τὸ οὐδ. **τὸ φιλελεύθερον** ὡς οὐσ. ἡ φιλελευθερία : Πολύβ.2,55,9 **τὸ μὲν γὰρ Κλειτορίων φιλελεύθερον..κατήσχυνε,**Κλήμ.Ἀλ.Παιδ.1,99' **2)** νεώτ. **ὁ** ὀπαδὸς τοῦ φιλελευθερισμοῦ : **φιλελευθέρα σχολὴ** (τὸ σύστημα τῶν θεωριῶν τῶν ἐχουσῶν ὡς βασικὸν ἀξίωμα τὴν ἀπεριόριστον ἐλευθερίαν τῆς οἰκονομικῆς δράσεως τοῦ ἀτόμου).

φιλελήμων-ονος-ον Ἐπιγρ. σημηρ. τ. τοῦ φιλελεήμων βλ.λ. : Ἐπιγρ.Ἀθηνῶν.

φιλέλλην-ηνος (ὁ,ἡ) κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς Ἕλληνας, τὴν Ἑλλάδα : Ἡρ.2,178 **φιλέλλην δὲ γενόμενος ὁ Ἄμασις,** Πλούτ.Ἀντών.23' || ἐν χρ. ἡ λ. κ. ὡς προσων. Ἑλλήνων τυράννων, οἷον τοῦ Ἰάσονος τῶν Φερῶν καὶ τοῦ Εὐαγόρου τῆς Κύπρου : Ἰσοκρ.107A, αὐτ.199A' **2)** ὁ ἀγαπῶν τὴν Ἑλλάδα, ἐπὶ παντὸς φιλοπάτριδος Ἕλληνος : Πλάτ. Πολ.470E, Ξεν.Ἀγησ.7,4 **καλὸν Ἕλληνα ὄντα φιλέλληνα εἶναι,** αὐτ.2,31, Ἰσοκρ.60D, αὐτ.199A' **3)** νεώτ. ἐπὶ παντὸς ξένου ὑποστηρίζοντος τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἢ ἐπὶ παντὸς ξένου συμμετασχόντος εἰς τοὺς πολεμικούς της ἀγῶνας : **οἱ φιλέλληνες τοῦ 21** (οἱ μετασχόντες εἰς τὸν ὑπὲρ ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τοῦ 1821 **τῶν Ἑλλήνων).**

φιλελληνικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φιλέλληνα ἢ τὸν φιλελληνισμόν' **2)** ὁ ἐξυπηρετῶν τοὺς Ἕλληνας ἢ τὴν Ἑλλάδα : **φιλελληνικὴ πολιτικὴ - φιλελληνικὸν πνεῦμα'** || ἐπίρρ. -ῶς.

φιλελληνισμός (ὁ) νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις φιλέλλην, ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἢ τὴν Ἑλλάδα.

φιλέλπις-ιδος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἐλπίζῃ, ὁ εὐχαριστούμενος εἰς τὸ νὰ πλάττῃ ἢ νὰ ἔχῃ ἐλπίδας' Φρύν.ἐν ΑΒ 70 **«ὁ φιλῶν ἐλπίδα καὶ ἡδόμενος ἐν τῷ ἀεὶ ἐλπίζειν».**

φίλεμα (τὸ) δημ. μικρὸν δῶρον, ἰδ. ἐκ βρωσίμων πραγμ. εἰς ἔνδειξιν φιλίας διδόμενον, πεσκέσι' || δῶρον προσφερόμενον ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ ἢ τοῦ παρανύμφου εἰς τὴν νύμφην' **2)** παράθεσις εἴς τινα γεύματος, ἑστίασις.

φιλέμπορος-ον μτγν. ὁ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ ταξίδια ἀγαπῶν : Νόνν.Δ 9,88 **πίσυνος πλεύσεις φιλέμπορος εἶν ἁλὶ ναύτης,** Ἀμφιλ.124A' || τίτλος κωμῳδ. τοῦ Ναιβίου : Γρηγ.Νύσσ.3,174D.

φιλενάδα (ἡ) δημ. ἐσφ. γρ. τοῦ φιλαινάδα βλ.λ.

φιλενδείκτης (ὁ) μτγν. ὁ φιλῶν νὰ ἐπιδεικνύηται, ὁ ἀγαπῶν τὰς ἐπιδείξεις, ἐπιδεικτικός : Νεῖλ. 312D, αὐτ.328, αὐτ.540D, αὐτ.289 **φιλήδονος καὶ φιλενδείκτης ὑπάρχων,** Σχόλ.Ἰω.Κλήμ.38,5 **φιλενδείκτας καὶ φιλοδόξους.**

φιλενδεικτικός-ή-όν μσν. ὁ εὐχαρίστως δεικνύων, ἐπιδεικνύων ἑαυτόν, ὁ ἐπιδεικνυόμενος, ἐπιδεικτικός, ἐν χρ. μ. τὸ ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. **φιλενδεικτικώτερον** : Εὐστ.Πον.237,93 **τὴν μοναχικὴν μελαμφορίαν σεμνυνεῖ** (ἡ πόλις) **φιλενδεικτικώτερον.**

φιλενδεικτῶ-έω μσν. ἀγαπῶ νὰ ἐπιδεικνύωμαι : Εὐστ.702,22 **φίλιππος ἀνήρ, ὃς καὶ . . φιλενδεικτεῖ ἐπαινῶν ἵππους.**

φιλενδειξία (ἡ) μσν. ἀγάπη, τάσις ἢ κλίσις πρὸς ἐπιδείξεις : Εὐστ.Πον.146,28.

φιλένδοξος-ον μτγν. ὁ φιλῶν τὴν δόξαν ἢ τὴν φήμην, ὁ ἀγαπῶν νὰ δοξάζηται ἢ νὰ δοξασθῇ, φιλόδοξος : Κικ.Ἀττ.13,19,3.

φιλένδοτος-ον ὁ εὐχαρίστως, εὐκόλως ἐνδίδων, ἐνδοτικός, ὑποχωρητικός, ὁ ἔχων μαλακήν, φιλεύσπλαγχνον καρδίαν, ἐλεήμων' Ἡσ.

φιλένθεος-ον μτγν. ὁ εὐκόλως γινόμενος ἔνθεος, ὁ συνήθως ἢ εὐκόλως ἐνθουσιαζόμενος, ὑπ' ἐνθουσιασμοῦ καταλαμβανόμενος : Ὀρφ.Ὕμν.10,5, Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.176.

φιλέννυχος-ον ποι. μτγν. μσν. ὁ ἀγαπῶν τὴν νύκτα : Παῦλ.Σιλ.Ἔκφρ.410 **φῶς φιλέννυχον.**

φίλεντι δ.τ. τοῦ φίλεισι βλ.λ.

φιλέντολος-ον Ἐπιγρ. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ : Ἐπιγρ.Ρώμης, Ἐπιγρ.Ἀλεξανδρείας **φιλόλαος, φιλέντολος, καλῶς βιώσας.**

φιλέξοδος-ον ὁ φιλῶν νὰ ἐξέρχηται, ὁ ἀγαπῶν νὰ περιφέρηται ἔξω τοῦ οἴκου : Ἐπίχ.139 **γυναῖκα φιλέξοδον.**

φιλεορταστής (ὁ) μτγν. ὁ φιλέορτος βλ.λ. : Πολυδ.1,20.

φιλέορτος-ον κ. νεώτ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὰς ἑορτάς, ὁ φίλος ὢν αὐτῶν : Ἀριστφ.Θεσμ.1147 **ἔχουσα δέ μοι μόλοις εἰρήνην φιλέορτον,** Γρηγ. Ναζ.1,130B, Δαμασκ.1 2,835C, αὐτ.791A **ταῖς φιλεόρτοις ἄνω δυνάμεσιν'** || νεώτ. ὁ ἀρεσκόμενος, προστρέχων εἰς τὰς ἑορτάς, τὰς πανηγύρεις : **πλήθη φιλεόρτων παρηκολούθησαν τὴν περιφορὰν τῆς εἰκόνος.**

φιλεπαινέτης (ὁ) μσν. ὁ φιλῶν νὰ ἐπαινῇ, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς ἐπαίνους : Μιχ.Ἀκομ.2,317,8.

φιλεπίδημος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν, ἀρεσκόμενος νὰ διαμένῃ συχνὰ ἔν τινι τόπῳ, ἐπιδημικός : Θεοφύλ.Σ.Ἱστ.56A (104,17, ἔκδ. Βόννης) **ταῖς Μήδοις φιλεπίδημον ἦν τὸ κακόν.**

φιλεπίσκοπος (ὁ,ἡ) μσν. ὁ εὐχαρίστως ἐπισκοπῶν, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ παρατηρῇ ἑαυτόν : Ἰω.Κλίμ.6,5 **φίλαγνόν τινα καὶ φιλεπίσκοπον.**
φιλεπιστημόνως ἐπίρρ. μτγν. μετ' ἀγάπης πρὸς τὴν γνῶσιν ἢ τὴν ἐπιστήμην : Φίλ.2,300 **φιλεπιστημόνως διακύπτειν εἰς ἕκαστον.**
φιλεπιστήμων-ονος (ὁ,ἡ) μτγν. κ.νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὴν γνῶσιν ἢ τὴν ἐπιστήμην, ὁ καταγινόμενος εἰς ἐπιστημονικὰ ζητήματα : Φίλ.2,374 **τὴν τῶν φιλεπιστημόνων μνήμην διακινῆσαι.**
φιλεπιτιμητής (ὁ) ὁ ἀγαπῶν, ἀρεσκόμενος νὰ ἐπιτιμᾷ, νὰ ἐπιπλήττῃ, φιλόψογος : Ἰσοκρ.1,31 **μηδὲ** φιλαίτιος **ὤν· βαρὺ γάρ· μηδὲ φιλεπιτιμητής· παροξυντικὸν γάρ,** Ἀθήν.9,385Α **ὁ φιλεπιτιμητὴς Οὐλπιανὸς κατακείμενος** μόνος.
φιλεραστής (ὁ) **ὁ** ἀγαπῶν τὸν ἐραστὴν ἢ ὁ ἀρεσκόμενος νὰ ἔχῃ ἐραστὰς ἢ ὁ φιλῶν νὰ εἶναι ἐραστής : Πλάτ.Συμπ.192Β **πάντως μὲν οὖν ὁ τοιοῦτος παιδεραστής τε καὶ φιλεραστὴς γίγνεται,** Ἀριστλ.Ρητ.1,11,26 **φιλερασταὶ καὶ φιλότιμοι.**
φιλεραστία (ἡ) τὸ νὰ ἀγαπᾷ τις τοὺς ἔρωτας ἢ ἡ ἀγάπη πρὸς ἐραστήν, ἡ πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσις : Πλάτ.Συμπ.213D **ὡς ἐγὼ τούτου τὴν μανίαν τε καὶ φιλεραστίαν ὀρρωδῶ.**
φιλέραστος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀρεσκόμενος νὰ ἀγαπᾷ, ὁ εἰς ἔρωτας ἐπιρρεπής, ἐρωτικός : Πολύβ.24,5,7, **παρὰ τὰς συνουσίας εὐτράπελος καὶ πολιτικός, ἅμα δὲ** τούτοις **φιλέραστος,** ΑΠ 5,144· **2)** ὁ εὐχάριστος, ἀγαπητός, προσφιλὴς εἰς τοὺς ἐραστάς, τοὺς ἀγαπῶντας : αὐτ.136 **φιλέραστον ῥόδον,** αὐτ.Συμπλ.327 **πηκτὶς φιλέραστος.**
φιλεράστρια (ἡ) μτγν. ποι. ἰδιότ. θηλ. τοῦ φιλεραστής, ἡ φίλη τῶν ἐρώτων : ΑΠ 5,4 **φιλεράστρια** ἄκοιτις, αὐτ.10,18 **ἡ φιλεράστρια** Κύπρις.
φιλεραστῶ-έω μτγν. εἶμαι εὐεπίφορος **εἰς** τὸν ἔρωτα, εἶμαι ἐρωτόληπτος : Πολυδ.3,68.
φιλεργατικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φίλον τῶν ἐργατῶν ἢ τῆς ἐργασίας : **ἡ κυβέρνησις ἀκολουθεῖ φιλεργατικὴν πολιτικήν.**
φιλεργάτις-ιδος (ἡ) **μσν.** ἡ φιλεργός **βλ.λ.** : Παιδ.Γ 418.
φιλεργία (ἡ) κ. νεώτ. ἡ πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀγάπη, φιλοπονία : Ξεν.Οἰκ.20,26 **ἄλλον τοι εὐθὺς ἀντεωνεῖτο, ἀργὸν διὰ τὴν φιλεργίαν,** Δημ.945, Ἀριστλ.Ρητ.1,5,6.
φίλεργος-ον μτγν. κ. νεώτ. δ. τ. τοῦ φιλεργὸς βλ.λ. : Πολυδ.6,166· ‖ μτγν. κ. νεώτ. ἐπίρρ. φιλέργως φιλοπόνως : Αἰλ.Π 12,45 **μύρμηκας πάνυ φιλοπόνως καὶ φιλέργως εἰσφέρων τοὺς πυρούς.**
φιλεργός-όν μτγν. κ. νεώτ. ἅ. φίλεργος ὁ ἀγαπῶν τὴν ἐργασίαν, **ὁ** ἀρεσκόμενος εἰς αὐτήν, ὁ **φιλόπονος** : Δημ.957 **φιλεργὸν δόξαι καὶ χρηστὸν εἶναι τὸν αὐτὸν θαυμαστὸν ἡλίκον·** ‖ μτγν. τὸ οὐδ. **τὸ φιλεργὸν** ὡς οὐσ. ἡ φιλεργία : Αἰλ.Π 13,1· ‖ ὁμ. ἐπίρρ. **-γῶς** : **αὐτ.12,45** (δ.τ. φιλέργως).
φιλεργῶ-έω μτγν. εἶμαι φιλεργός, φιλόπονος : Πλούτ.Ἠθ.13Α· **κ. ἐπὶ** τῆς ἀράχνης : Αἰλ.Ζ 1,21.
φιλέρημος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἐρημίαν, **ὁ ἀρεσκόμενος εἰς αὐτήν, ὁ** φίλος τῆς ἐρημίας, **τῆς** ἀπομονώσεως, **τῆς** μοναξιᾶς : Ἱππ.1275,37, **Ὀρφ.Ὕμν.55,2, ΑΠ 5,9, αὐτ.9,373,** Φίλ.1,506,4, αὐτ. **490,47 φιλέρημος γὰρ ἡ θεία σοφία,** Σολωμ. Λάμπρ.31,2 **καὶ δὲν ἔμεινε μήτε ἕνα κλωνάρι, φιλέρημο πουλάκι νὰ καθίσῃ.**
φιλέρι (τὸ) δημ. ποικιλία τις τῆς ἀμπέλου καὶ ἡ **ἐξ** αὐτῆς σταφυλὴ ἔχουσα πυκνὰς ἀφαιρικὰς ῥᾶγας χρώματος ῥοδίνου - ἰώδους.
φιλέριθος-ον μτγν. ποι. ὁ ἀγαπῶν τὴν **ἐριουργίαν,** ὁ ἀρεσκόμενος **εἰς** τὴν κλῶσιν ἐρίων : ΑΠ 6, **247 φιλέριθος κόρη Παλλαντιάς·** κ. **ἐπὶ πραγμ.** : Θεόκρ.28,1 **ὦ φιλέριθ' ἀλακάτα.**

φίλερις-ιδος-ι κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰς ἔριδας, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς αὐτάς, φιλόνικος, ἐριστικός, καβγατζής : Ἀριστλ.Σοφ.Ἔλ.11,5, Ἀξιόν.Χαλκιδ.1,9 **οἷον φίλερίς τίς ἐστι καὶ μάχεταί τί μοι,** Μουσῶν.π.Στοβ.459,49.
φιλεριστής (ὁ) ποι. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὰς ἔριδας, ὁ φίλερις, ὁ καβγατζής : Ἀλεξ.Ἀδήλ.56, Σουΐδ.
φιλεριστικός-ή-όν σχόλ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς φιλεριστήν, εἰς φιλόνικον, καβγατζήν : Σχόλ.Ἀριστφ.Εἰρ.788 **φιλεριστικὴ τῶν ἀρρένω** ὀρτύγων ἡ φύσις.
φιλέριστος-ον μγτν. ὁ φίλερις, ὁ φιλεριστής : Ἰουστ.292D, αὐτ.287D **φιλέριστος καὶ κενός·** ‖ **κ.** ἐπίρρ. -ίστως : Ψ'Ὠριγ.κ.Μᾶρκ.3,70.
φιλεριστῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ τὰς ἔριδας, ἀρέσκομαι εἰς αὐτάς, ἀγαπῶ νὰ φιλονικῶ, νὰ **ἐρίζω** : Ἐπιφάν.1,252D, Ἰουστ.352D, αὐτ.345D **παυσάμενοι** τοῦ **φιλεριστεῖν,** Φώτ., Σουΐδ.
φιλέρμαιος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν, φιλῶν τὸν Ἑρμῆν, ὁ φίλος αὐτοῦ : Θεόδ.Ὑρτ.Ἐπιστ.7 **ἐν** Notices et Extraits 5,729.
φιλερνοῦντες Ἡσ. «ἐν συνδένδρῳ τόπῳ προσφιλῶς διάγοντες».
φίλερως-ωτος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν πολὺ τὸν ἔρωτα, τὰς ἐρωτικὰς ἀπολαύσεις, ὁ λίαν ἐπιρρεπής, ἔκδοτος εἰς τὰ ἐρωτικά, ἐρωτικός : ΑΠ 5,170 **τᾶς φιλέρωτος Ζηνοφίλας,** Λουκ.Ἐρωτ.12 **παντὶ δένδρῳ . . ὁ φίλερως** προσεῖρπε **κιττός.**
φιλές (ὁ) δημ. δικτυωτὸν πλέγμα πρὸς περίδεσιν τῆς γυναικείας κόμης· **2)** τυπογρ. μικρὰ γραμμὴ χωρίζουσα αὐτοτελῆ κείμενα εἰς ἐφημερίδα, περιοδικὸν ἢ βιβλίον.
φιλέσπερος-ον μτγν. ποι. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἑσπέραν : ΑΠ 7,31 **ἴον, τὸ φιλέσπερον ἄνθος.**
φιλεταίρεια (ἱερά) (τὰ) ὀνομασία ἑορτῆς τινος : Ἀν.Ὀξ.3,277.
φιλεταιρ(ε)ία (ἡ) ἡ ἀγάπη, φιλία, ἀφοσίωσις πρὸς τοὺς ἑταίρους, τοὺς συντρόφους, τοὺς φίλους : Ξεν.Ἀγησ.2,21 ἀλλ' οὖν **φιλεταιρείᾳ γε πραχθέντα φανερά ἐστι,** Ἀριστλ.Ρητ.1,7,18.
φιλεταιρικός-ή-όν σχόλ. ὁ πρὸς τοὺς ἑταίρους φιλικῶς διακείμενος, ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν αὐτούς : Σχόλ.Ἰλ Δ 412 προσφώνησις φιλεταιρική.
φιλεταίριον (τὸ) μτγν. κ. φιλεταίριος (ἡ) τὸ φυτὸν ἀπαρίνη· Γαλ.Ἱππ.Γλωσσ.Ἐξήγ.568 «φιλεταίριος ἣν καὶ ἀπαρίνην ὀνομάζουσιν» : Διοσκ.4,8.
φιλέταιρις-ιδος (ἡ) μτγν. τὸ φιλεταίριον **βλ.λ.** : Νίκ.Θηρ.632.
φιλέταιρος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἑαυτοῦ ἑταίρους, τοὺς συντρόφους του, τοὺς φίλους, ὁ ἀφωσιωμένος, ὁ πιστὸς εἰς αὐτούς : Θουκ.3,82 **τόλμα γὰρ ἀλόγιστος ἀνδρία φιλέταιρος** ἐνομίσθη, Πλάτ.Λύσ.211Ε, Ξεν.ΚΠ 8,3,49, Ἀριστλ.Ρητ.2, 12,13· ‖ τὸ **φιλέταιρον** ὡς οὐσ. ἡ φιλεταιρεία : Τιμοκλ.Δρακοντ.1,4· ‖ ἐπίρρ. -ως : Αἰσχίν.15,32 **ἔκλεπτον δὲ τῆς πόλεως** κοινῇ καὶ **μάλα φιλεταίρως χιλίας δραχμάς·** **2)** νεώτ. ζῳολ. γένος πτηνῶν ξηροβατικῶν τῆς οἰκογ. τῶν σπιζιδῶν.
φιλετάκι (τὸ) δημ. μικρὸν φιλέτο βλ.λ.1)· **2)** τεμάχιον δέρματος καλύπτον τὴν ὀπισθίαν ῥαφὴν τοῦ ὑποδήματος.
φιλετνής-οῦς-ές ΑΒ 70,21 **«ὁ** φιλῶν ἔτνος ἐσθίειν».
φίλετνος-ον ὁ ἀγαπῶν, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ ἐσθίῃ, νὰ τρώγῃ ἔτνος, χυλὸν ἐξ ὀσπρίων, εἶδός τι φάβας, ἅ. φίλετνος : ΑΒ 70,21.
φιλέτο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. πρόσθετον λεπτὸν περίρραμμα ἐνδύματος· **2)** ἡ ψόα, ὁ ψοΐτης μῦς τῶν σφαγίων, τὸ κρέας τῆς νεφρικῆς χώρας τῶν σφαγίων, φαρονέφρι.
φιλευγενής-οῦς-ές μσν. **ὁ** φιλῶν, ἀγαπῶν τὸ εὐγενές, τὴν εὐγένειαν **ἢ** τοὺς εὐγενεῖς : Θεοφύλ.Σ Ἰστ.4,11,105C.

φιλεύδιος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν εὔδιον οὐρανόν, τὴν εὐδίαν : Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.1028,55 **φιλεύδιος Ἀφροδίτη.**

φιλεύηχος-ον Ἐπιγρ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς καλούς, τοὺς ἁρμονικοὺς ἤχους, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς αὐτοὺς ἢ ὁ ἀγαπῶν τὴν ἠχὼ ἢ τὰς μεγάλας φωνάς, τὰς κραυγάς : **τήνδε θεὰν ἀνέθηκε φιλευήχῳ Διόπανι Οὐΐκτωρ.**

φιλεύϊος-ον μτγν. ποι. ἐπίθ. τοῦ Βάκχου, ὁ ἀγαπῶν τὸ βακχικὸν ἐπιφώνημα εὐοῖ : ΑΠ 9,524, Νόνν.Δ 12,114.

φιλευλαβής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν εὐλάβειαν, τὴν προφύλαξιν, εὐσυνείδητος : Κύριλλ.6, 329C **ὁ φιλόθεός τε καὶ φιλευλαβής.**

φιλεύλειχος-ον (λείχω) μτγν. ποι. ὁ ἀγαπῶν τὰ λιχνεύματα, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὰ ἡδύσματα : Λεων.Ταρ.ΑΠ 6,305 **φιλευλείχῳ τε καὶ λαφυγμῷ.**

φίλευμα-ατος (τὸ) νεώτ. τὸ φίλεμα βλ.λ.

φίλευνος-ον μτγν. ποι. ὁ ἀγαπῶν τὴν γαμήλιον εὐνήν, τὴν συνουσίαν : Ἀνακρεόντ.1,7 **γέρων μὲν ἦν, καλὸς δὲ καὶ φίλευνος.**

φιλεῦντι δωρ. τ. τοῦ φιλοῦσι γ' πληθ. ἐνεστ. ὁρ. τοῦ φιλῶ βλ.λ.

φιλευποιΐα (ἡ) μτγν. δ.γρ. τοῦ φιλοποιΐα βλ.λ.

φιλευπρόσωπος-ον μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὰ ὡραῖα πρόσωπα ἢ ὁ ἀρεσκόμενος νὰ ἔχῃ ὡραῖον πρόσωπον : Βί.Πολυκ.π.Halloix.550Λ.

φιλευριπίδης (ὁ) ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν Εὐριπίδη, ὁ ὢν φίλος αὐτοῦ : Πλούτ.755D **ἅτε δὴ καὶ φιλευριπίδην ὄντα**· ‖ ὄνομα κωμῳδίας τοῦ Ἀξιονίκου.

φιλευσέβεια (ἡ) μσν. τὸ νὰ εἶναί τις φιλευσεβής, ἡ ἀγάπη τῆς εὐσεβείας : Νεῖλ.Νεώτ.153,18 **δέομαι τῆς φιλευσεβείας ὑμῶν.**

φιλευσεβής-οῦς-ές μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν εὐσέβειαν : ΚΜανασσ.Χρον.3021, Φώτ.Βιβλ.31,19.

φιλευσεβῶ-έω μσν. εἶμαι φιλευσεβής, ἀγαπῶ τὴν εὐσέβειαν : ΚΜανασσ.Χρον.2874.

φιλευσεβῶς ἐπίρρ. μσν. μετὰ φιλευσεβείας : Ἰω.Γενέσ.61,10 (ἔκδ.2α).

φιλευσπλαγχνία (ἡ) νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις φιλεύσπλαγχνος.

φιλεύσπλαγχνος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ φιλῶν τὴν εὐσπλαγχνίαν, ὁ λίαν εὔσπλαγχνος, φιλελεήμων, ἀγαθοεργός : Ἰω.Ἱεροσ. ἐν Βί.Δαμασκ.Ι ASS Μαΐου 2,726F, Ἀκροπ.Γ αὐτ.746D, Ἐφραὶμ Καισ. 5649 **οἰκτῳ . . φιλευσπλάγχνοις τρόποις.**

φιλευσπλάγχνως ἐπίρρ. μσν. μετὰ πολλῆς εὐσπλαγχνίας : Τυπικ.Σάββα 97C.

φιλεύτακτος-ον μτγν. ὁ τὴν τάξιν, τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν εὐπρέπειαν φιλῶν, ἀγαπῶν : ΑΠ 6,282 **δέξαι δῶρα, φιλευτάκτου δῶτορ ἐφηβοσύνας.**

φιλευτικά ἐπίρρ. μσν. φιλικῶς : Ἐρωτόκρ.4,1629 **ὡσὰν ἐμνόξασι κι οἱ δυό, φιλευτικὰ μιλοῦσι.**

φιλευτράπελος-ον ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὰς εὐτραπελίας, τὰς ἀστειότητας, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς αὐτάς, ὁ χωρατατζής : Ἀριστλ.Ἀρετ.6,5 **τὸ φιλογέλοιον εἶναι . . καὶ φιλευτράπελον.**

φιλευφρόσυνος-ον μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν εὐφροσύνην, ὁ συνήθως ἢ σφόδρα χαίρων : Νικ.Χων.Χρον.313C.

φιλεύχειλος-ον ἐσφ.γρ. τοῦ φιλεύλειχος.

φιλεύω δημ., ἀόρ. (ἐ)φίλεψα, μτχ. παθ. παρακ. φιλεμένος, προσφέρω φιλοφρόνως τι, οἷον γεῦμα, ποτόν, φαγώσιμον εἶδος κττ. : **μὲ φίλεψε ὁ θεῖός μου ἕνα καλάθι σῦκα**· **2)** προσφέρω τι ἕνεκα φιλοφροσύνης, τρατάρω : Χατζόπ.Ὑπερ. 85 **προσφέρθηκα νὰ πᾶμε νὰ τὴ φιλέψω ἕνα γλυκό**· **3)** δίδω μικρὸν φιλοδώρημα : **ἂν μοῦ κάνῃς αὐτὸ τὸ θέλημα, θὰ σὲ φιλέψω κάτι**· **4)** φιλεύω τὴ νύφη ἐπὶ γαμβροῦ ἢ παρανύμφου, προσφέρω, δίδω εἰς τὴν νύμφην δῶρόν τι.

φιλευώδης-ους-ες μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὰς εὐωδίας : Τζέτζ.Χιλ.5,399 **θηρίον ὁ μονόκερως τυγχάνει φιλευῶδες.**

φιλεφέσιος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς Ἐφεσίους.

φιλέφηβος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἐφήβους, τὰ παιδιά : ΑΠ 12,121 **Δόρκιον ἡ φιλέφηβος.**

φιλεχθής-οῦς-ές μτγν. ὁ φίλεχθρος : Θεόκρ. 5,137 **τὺ δ', ὦ τάλαν, ἐσσὶ φιλεχθής.**

φιλεχθρία (ἡ) μτγν. ῥοπή, τάσις τοῦ νὰ κάμνῃ τις ἐχθρούς : Βασ.Ι,821Α **κατεσθίει τὸ ἀγαπητικὸν ἡ φιλεχθρία.**

φιλεχθρικῶς ἐπίρρ. μσν. φιλέχθρως : Εὐστ. Ἰλ.1320,14.

φίλεχθρος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἐπιρρεπὴς εἰς ἔχθραν, ὁ τείνων ἢ ἀρεσκόμενος νὰ προκαλῇ ἔχθρας, νὰ εὑρίσκηται εἰς ἔχθραν πρὸς ἄ. : Παῦλ. Σιλ.74,169, Πισίδ.Γ'Ἑξαήμ.581.

φιλεχθρῶ-έω μτγν. εἶμαι φίλεχθρος, ἀγαπῶ τὰς ἔχθρας : ΠΔ Παροιμ.3,30 **μὴ φιλεχθρήσῃς πρὸς ἄνθρωπον μάτην,** Πρόκλ.Τετράβ.171 **φιλεχθρήσουσι καὶ φθονήσουσι.**

φιλέχθρως ἐπίρρ. μτγν. μετὰ φιλεχθρίας, ἐχθρικῶς : Διογ.Λ 3,36 **εἶχε δὲ φιλέχθρως ὁ Πλάτων καὶ πρὸς Ἀρίστιππον.**

φιλέψιος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὰ παίγνια, τὰς διασκεδάσεις : Νόνν.Δ 10,378 **τοῖος ἀγὼν τετέλεστο φιλέψιος,** Εὐστ.Πον.115,46.

φίλη (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. κ. δημ. θηλ. τοῦ φίλος βλ.λ.1)· **2) φίλη** αἰολ. τ. τοῦ φίλει β' προστ. ἐνεστ. τοῦ φιλῶ βλ.λ.

φίληβος-ον (ἥβη) ὁ ἀγαπῶν τὴν ἥβην, τὴν νεότητα, ἐν χρ. ὡς κύρ. ὄν.:Πλατ.Διάλογ.,Λουκ.Ὄν.36.

φιληδής-οῦς-ές ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὰ ἡδέα, τὰς ἡδονάς, τὰς εὐχαριστήσεις : ἈριστλΗΝικ.8,4,4 **καὶ γὰρ τὸ ἡδὺ ἀγαθόν τι τοῖς φιληδέσι**· **2)** σχόλ. ὁ εὐάρεστος, ἀρεστός, εὐαρέστησιν ἐμποιῶν, εὐφραντικός : Σχόλ.Πίνδ.Π 2,133 **οὐ γὰρ προσήκει σε κολακεύουσιν ἥδεσθαι· οἱ γὰρ τοιοῦτοι φιληδεῖς εἰσι παισί, τελείοις γε μὴν οὐκέτι.**

φιληδία (ἡ) ἡ ἀγάπη, ἡ κλίσις πρὸς τὴν ἡδονήν, ἡδονή, εὐχαρίστησις : Ἀριστφ.Πλ.307 **ὑμεῖς δὲ γρυλίζοντες ὑπὸ φιληδίας ἕπεσθε μητρὶ χοῖροι.**

φιληδονία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἀγάπη τῶν ἡδονῶν, ἡδυπάθεια, ἡδονισμός : Πλούτ.Ἠθ.12C, αὐτ. 216C, αὐτ.556Β **ὅπου φιλοπλουτία καὶ φιληδονία περιμάχητος καὶ φθόνος ἄκρατος.**

φιληδονικός-ή-όν μτγν. ὁ εἰς φιληδονίαν ἐπιρρεπής, ὁ ἔχων ἀγάπην, διάθεσιν, κλίσιν, τάσιν, πρὸς τὰς ἡδονάς : Ὀλυμπ.Γοργ. ἐν ΑΒ 1429.

φιλήδονος(-η)-ο(ν) (ἡδονή) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὰς ἡδονάς, ἡδυπαθής, ἡδονιστής : Πολύβ.40,6,11, Πλούτ.Ἠθ.6Β **καὶ τὸν βίον ὡς τὰ πολλὰ ἀσώτους καὶ φιληδόνους ἀποβαίνοντας,** αὐτ.140Β, αὐτ.766Β, Λουκ. Ἑρμότ.36, Δαμασκ.Ι 1,295D, Θεοφύλ.Σ 167,6, αὐτ. 143,14· ‖ τὸ οὐδ. **τὸ φιλήδονον** ὡς οὐσ. ἢ φιληδονία : Πλούτ.Ἠθ.1094Α· **2)** μτγν. ὁ προκαλῶν ἡδονήν, εὐφραντικός, εὐφραίνων : ΑΠ 10,118 **ἀλλά μοι Βάκχοιο φιλήδονον ἔντυνε νᾶμα.**

φιληδονῶ-έω μτγν. εἶμαι φιλήδονος βλ.λ.1), φιλῶ τὰς ἡδονάς : Κύριλλ. εἰς Ἰω.895.

φιληδόνως ἐπίρρ. μτγν. μετὰ φιληδονίας : Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.3,4,30.

φιληδῶ-έω ἀγαπῶ, ζητῶ, εὑρίσκω τὴν ἡδονήν, τὸ εὐχάριστον, τὴν διασκέδασιν **εἴς τι,** τέρπομαι, εὐφραίνομαι **ἐπί** τινι, μτ. δοτ. : Ἀριστφ.Εἰρ.1130 **οὐ γὰρ φιληδῶ μάχαις,** Ἀντιφάν.Κορινθ.1 **ἐν τῇ Κύπρῳ δ' οὕτω φιληδεῖ ταῖς ὑσίν, ὥστε σκατοφαγεῖν ἀπεῖρξε τὸ ζῷον,** Πολύβ.34,10,4· κ. μτ. μτχ. : Αἰλ.Ζ 4.21· κ. ἀπολ. : Θεόφρ.Φι 9, 16,1· ‖ φρ. **φιληδονῶ τινι** εὐχαριστοῦμαι ὑπερ-

βαλλόντως νὰ διαμένω, νὰ φοιτῶ που, ἔν τινι τόπῳ : Ἀθήν.7,312Ε φιληδοῦντας λιμώδεσιν ἐρημίαις· || κ. πρός τινι : Ἀλκίφρ.3,24 πρὸς τοῖς μυροπωλείοις φιληδεῖ.

φιληκοΐα (ἡ) ἡ ἀγάπη τοῦ ἀκούειν ἢ ἀκροᾶσθαι : Ἰσοκρ.Ι,18 **καταναλίσκε τὴν ἐν τῷ βίῳ σχολὴν εἰς τὴν τῶν λόγων φιληκοΐαν,** Πλούτ.Ἠθ.40Α, αὐτ. 44Α, Ἀριστείδ.Ι,559, Ἱμέρ.532, Ἰουλ.358D **τὴν τῶν νέων φιληκοΐαν.**

φιλήκοος-ον (ἀκοή) κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰ ἀκροάματα, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ ἀκούῃ συνδιαλέξεις, λόγους, συζητήσεις, ὁμιλίας : Πλάτ.Πολ.535D **φιλομαθὴς δὲ μή, μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός,** αὐτ.548Ε, αὐτ.475D, Πλούτ.Ἀλκ.10, αὐτ.Ἠθ. 618Ε **ἀδολέσχῳ πρεσβύτῃ ὑποκατακλίνεσθαι φιλήκοον νεανίσκον·** || τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. **τὸ φιλήκοον** ὡς οὐσ. ἡ φιληκοΐα : αὐτ.Ἠθ.704F· **2)** μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἀκροᾶται, νὰ ἀκούῃ ἁπλῶς ὅπως κατατρίβῃ τὸν χρόνον του, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ φιλομαθῶν : Πολύβ.7,7,8 **τοῖς φιληκόοις ἡδίων οὗτος** (ὁ λόγος) **καὶ τοῖς φιλομαθοῦσι τῷ παντὶ χρησιμώτερος.**

φιληκοῶ-έω μτγν. φιλῶ, ἀγαπῶ νὰ ἀκροῶμαι, νὰ ἀκούω, ἀρέσκομαι εἰς τὰ ἀκροάματα : Πολύβ.3,57,4 **οὐδ' ἀποπλανᾶν ἀπὸ τῆς πραγματικῆς ὑποθέσεως τοὺς φιληκοοῦντας.**

φιληκόως ἐπίρρ. μτγν. μετὰ φιληκοΐας : Ἡλιόδ.Αἰθ.5,16 **ἡδονῇ θείᾳ τῷ ὄντι συγκράτων φιληκόως ἔχεις.**

φιληλάκατος-ον μτγν. ποι. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἠλακάτην, τὴν ρόκαν : ΑΠ 6.160 **καὶ πήνας καὶ τόνδε φιληλάκατον καλαθίσκον.**

φιληλιάς-άδος (ἡ) (ἥλιος) μτγν. ἡ φιλοῦσα, ἀγαπῶσα τὸν ἥλιον : Ἀθήν.14,619Ε **ἡ εἰς Ἀπόλλωνα ᾠδὴ φιληλιάς, ὡς Τελέσιλλα παρίστησιν.**

φιληλιαστής (ὁ) ὁ ἀγαπῶν, ἐπιδιώκων νὰ εἶναι ἡλιαστής, ἤτοι νὰ μετέχῃ τοῦ δικαστηρίου τῆς Ἡλιαίας ἢ νὰ ἔχῃ δίκας ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου, ὅθ. ὁ φιλόδικος : Ἀριστφ.Σφ.88 **φιληλιαστὴς ἐστιν ὡς οὐδεὶς ἀνήρ.**

φιλήλιος-ον μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν ἥλιον : Στουδ.Θεόδ.1806 (ἔκδ.Μi.).

φίλημα-ατος (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., δωρ. **φίλᾶμα** μυζητική πως ἐπαφὴ τῶν χειλέων ἐπὶ μέρους τοῦ σώματος ἄλλου προσώπου ἢ καὶ ἐπὶ ζῴου ἢ καὶ πράγματος πρὸς ἐκδήλωσιν ἔρωτος, πόθου, στοργῆς ἢ σεβασμοῦ, ἀσπασμός, φιλί : Αἰσχ.ἀπ. 135 **τῶν πυκνῶν φιλημάτων,** Σοφ.ἀπ.482 **κνισμὸς καὶ φιλημάτων ψόφος,** Εὐρ.Ἀνδρ.416 **πατρὶ τῷ σῷ διὰ φιλημάτων ἰὼν δάκρυά τε λείβων,** αὐτ. ΙΑ 679,αὐτ.1238, αὐτ.Ἰκ.1155, Ξεν.Ἀπομν.1,3,8, αὐτ. Συμπ.5,7,αὐτ.4,26, Θεόκρ.15,130 **οὐ κεντεῖ τὸ φίλαμ',** ΚΔ Λουκ.22,48 **Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;,** Λουκ.Νεκρ.Δ 10,3, Ἰω. Χρυσ.Ὁμ.30,705, Ἀκολ.Μ Παρασκ.Ὄρθρ.Ἀντίφ.5, Ἀκολ.Θ Μεταλ. **οὐ φίλημα σοὶ δώσω καθάπερ ὁ Ἰούδας·** || φρ. δημ. **εἶναι γιὰ φίλημα** ὡς ἔκφρ. ἐνθουσιασμοῦ ἀναφ. πρὸς ἄνθρ. ἐξαιρετικῶς ὡραῖον ἢ ἀγαθὸν ἢ ἱκανὸν ἢ μεταδόντα εὐχάριστόν τινα εἴδησιν κττ.· || μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. τὸ φίλημα θεωρεῖται ὡς σύμβολον τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης : ΚΔ Κορ.1,16,20 **ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.**

φιληματικῶς ἐπίρρ. μσν. διὰ φιλήματος, μὲ φιλί : Εὐστ. ἐν Mai.Spicil.Rom.5,310, Γερμ.Α'257C **τὴν λαβίδα τῶν χειλέων συμπτύσσοντες φιληματικῶς.**

φιλημάτιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φίλημα βλ.λ.: Λουκ.Ἑταιρ.Δ 11,3.

φιλήμερος (ὁ,ἡ) μσν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὴν ἡμέραν : Ἰω.Γαζ.Ἔκφρ.597 **φιλήμερος ὄρθρος.**

φιλήμη (ἡ) μσν. ἡ φιλία:Θεόγνωστ.Καν.112,ΕΜ 216,3.

φίλημι Ἐπιγρ. αἰολ. τ. τοῦ φιλῶ-έω βλ.λ.

φιλημονήΐα (τὰ) Ἐπιγρ. ἀγὼν πρὸς τιμὴν τοῦ Φιλήμονος : Ἐπιγ.Ἀφροδισιάδος.

φιλημοσύνη (ἡ) ποι. ἀγάπη, φιλία, φιλικὸν αἴσθημα, φιλικὴ διάθεσις : Θέογν.284 **μήθ' ὅρκῳ πίσυνος μήτε φιλημοσύνῃ,** Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.9.

φιληνάδα (ἡ) δημ. ἐσφ. γρ. τοῦ φιλινάδα βλ.λ.

φιλήνεμος-ον (ἄνεμος) μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν ἄνεμον : Πλούτ.Ἠθ.676Α, ΑΠ 6,92 **αὐλὸν καμινευτῆρα τὸν φιλήνεμον,** Ἀλκίφρ.3,12.

φιλήνιος-ον (ἡνία) ὁ ὑπείκων, ὑπακούων εἰς τὰς ἡνίας, εἰς τὸν χαλινόν, εὐήνιος, πειθήνιος : Αἰσχ. Πρ.465 **ὑφ' ἅρμα τ' ἤγαγον φιληνίους ἵππους.**

φιλήνωρ-ορος (ὁ,ἡ) μτγν. ἐπ. τ. τοῦ φιλάνωρ βλ.λ.: Μουσ.267, Κόλουθ.213.

φιλήρεμος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἠρεμίαν· || συνεκδ. ὁ τὴν ἠρεμίαν διαχέων, εἰδ. ἐπίθ. τῆς Σελήνης : Ὕμν. Mil. Mel.de Liter.Gr.454.

φιλήρετμος-ον (ἐρετμός) ὁ φιλῶν τοὺς ἐρετμούς, τὰς κώπας, τὴν κωπηλασίαν· Ἡσ. «φιλόκωπος, φιλοναύτης» : Ὀδ.Θ 96 **αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα,** αὐτ.Α 182, Νόνν.Δ 39,214.

φιλήσια (τὰ) (ἱερά) μτγν. ἑορτή τις ἀγομένη πρὸς τιμὴν τοῦ Φιλησίου Ἀπόλλωνος : Κόνων ἐν Φώτ.Βιβλ.136,31· **2)** Ἡσ. «φιλοτήσια».

φιλησία (ἡ) Ἡσ. «κλεπτοσύνη» (ἐσφ. γρ. τοῦ φηλησία).

φιλησίμολπος-ον ποι. ὁ φιλόμολπος : Πίνδ.Ο 14,14 **ὦ πότνι' Ἀγλαΐα φιλησίμολπέ τ' Εὐφροσύνα.**

φίλησις-εως (ἡ) τὸ φιλεῖν, ἀγάπη, αἴσθημα στοργῆς : Ἀριστλ.ΗΝικ.9,5,1, αὐτ.9,7,6, αὐτ.8,5 **ἔοικε δ' ἡ μὲν φίλησις πάθει· ἡ δὲ φιλία ἕξει.**

φιλησιστέφανος-ον μτγν. ὁ φιλοστέφανος : Ἀριστείδ.Ι,316 **ὑπεγέγραπτο τοῦ λόγου δὴ τοὐπίγραμμα φιλοστέφανος ἢ φιλησιστέφανος.**

φιλήσυχος(-η)-ο(ν) μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ φιλῶν τὴν ἡσυχίαν, ὁ ἀποφεύγων τὰς ἔριδας, τὰς φιλονικίας, εἰρηνικός : Συμ.ἐν Βί.Ἰω.Χρυσ.8,378,27, Παχυμ.Γ 56,29 **τέχνη τις ἐστὶ τῶν φιλησύχων ἡ γραφική·** **2)** νεώτ. κ. δημ. κτ. ἐπέκτ. ὁ νομοταγής: **οἱ φιλήσυχοι δὲν μετέσχαν τῆς διαδηλώσεως, - φιλήσυχη οἰκογένεια·** || ἐπίρρ. νεώτ. -ύχως.

φιλητεύω ἐσφ. γρ. τοῦ φηλητεύω βλ.λ.

φιλητής (ὁ) μτγν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν, ὁ ἀσπαζόμενος, ὁ ἐραστής : ΑΠ 5,271 **οἱ δὲ φιληταὶ . . νῦν μέγα πεφρίκασι·** **2)** ἐσφ. γρ. τοῦ φηλητής.

φιλητικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φιλεῖν, ὁ φύσει κλίνων εἰς τὸ φιλεῖν τι, ὁ ρέπων εἰς τὸ νὰ ἀγαπᾷ τι : Ἀριστλ.ΗΝικ.3,10,2, αὐτ. Πολιτ.7,7,5· **2)** ἀπολ. ἀγαπητός, τρυφερός, πλήρης στοργῆς, ὁ γεμάτος τρυφερότητα : αὐτ. ΗΕὐδ.7,4,5, αὐτ.3,10 **ἑκάτερος γὰρ τούτων χαίρει οὐ φιλητικός ἐστι,** αὐτ.Ζ1 Ι,1,33, Πλούτ.Περ.1 **τὸ φύσει φιλητικὸν καὶ φιλόστοργον·** **3)** ὁ ἀγαπῶν νὰ ἀσπάζηται τι(να) : Ἀριστλ.Πρ.30,1,8.

φιλητικῶς ἐπίρρ. μτγν. μετὰ πλήρους στοργῆς καὶ τρυφερότητος : Κλήμ.Ἀλ.768 **φιλητικῶς διατεθεῖσα πρὸς τὴν σοφίαν,** Τζέτζ.Ἐξ.Ἰλ.86,103.

φιλητός-ή-ό(ν) κ. μσν. κ. δημ. ὁ ἄξιος ἀγάπης, ἀξιαγάπητος : Ἀριστλ.ΗΝικ.9,7,6 **τούτου δ' αἴτιον τὸ εἶναι πᾶσιν αἱρετὸν καὶ φιλητόν,** Εὐστ. Ὀδ.1750F· || τὸ οὐδ. **τὸ φιλητὸν** ὡς οὐσ. τὸ ἀξιαγάπητον : Ἀριστλ.ΗΝικ.8,2,2· **2)** δημ. ὁ φιλιασμένος, ὁ κολλητός.

φίλτρον (τὸ) ἔρως, ἐρωτικὴ σχέσις, ἐρωτικὴ περιπέτεια : Κράτ.ΑΠ 11,218 **κατάγλωττ' ἐποίει τὰ ποιήματα καὶ τὰ φίλητρα ἀτρεκέως ᾔδει·** **2)** ΕΜ 795,15 «φίλτρον».

φιλήτωρ-ορος (ὁ,ἡ) ὁ ἐραστής, ἀγαπητικὸς παρὰ Κρησί : Στράβ.10,4,21 **«τὸν μὲν γὰρ ἐρώμενον καλοῦσι κλεινόν, τὸν δ' ἐραστὴν φιλήτορα»** **2)** **φιλήτωρ** (ἡ) ἡ ἐρωμένη ἢ ἡ **ἀγαπητὴ** τῆς καρδίας.

τινός, φιλτάτη· πρβλ. μεγαλήτωρ : Αἰσχ.Ἀγ.1446 **ἡ δέ τοι κύκνου δίκην τὸν ὕστατον μέλψασα . . γόον κεῖται φιλήτωρ τοῦδ'**, Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω. 18,55 **Ἰησοῦς δ' ἀνέκοψε φιλήτορι Πέτρον ἰωῇ.**

φιλητῶς ἐπίρρ. μαν. ἀγαπητῶς, ἀξιαγαπήτως : Εὐστ.1490,48 **τὸ διακρίνειν ἔσθ' ὅτε μὲν φιλητῶς λαλεῖται . . ποτὲ δὲ ἀνάπαλιν.**

φιλήφαιστος-ον ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν, τὸν Ἥφαιστον, ὁ φίλος ὢν αὐτοῦ : Ἐραστοθ.261.

φιλὶ (τὸ) δημ. τὸ φίλημα βλ.λ. : παροιμ. **ἀνάρια ἀνάρια τὸ φιλὶ γιὰ νὰ 'χῃ νοστιμάδα.**

φιλία (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., μαν. δημ. κ. **φιλιά**, ἰων. **φιλίη** τὸ νὰ εἶναί τις φίλος ἄλλου, ἀμοιβαία ἐξ ἐκτιμήσεως ἀγάπη μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων ἀτόμων, διαστελλομένη τῆς ἐρωτικῆς : Θέογν.306 **ἄνδρεσσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίαν**, Ἡρ. 7,170 **δοκέων ὁ Ξέρξης ἀπὸ παντός σφεας τοῦ ἔθνεος ἐπαγγέλλεσθαι φιλίην**, Εὐρ.Ἱππ.253, Πλάτ. Φαῖδρ.237C, Ξεν.Ἀπομν.2,6,29, αὐτ.ΚΠ 3,1,28, αὐτ. Συμπ.8,15 **ἡ ψυχῆς φιλία διὰ τὸ ἁγνὴ εἶναι** συχν. μτ. προθ. : αὐτ.Πολιτ.304E, Ξεν.Ἀπομν. 1,2,10· ‖ τὸ πρόσ. συχν. ἐκφέρεται διὰ τοῦ **πρός τινα** : Ἰσοκρ.88D, αὐτ.100C· σπανιώτ. διὰ τοῦ **εἴς τινα** : Εὐρ.Ἀλκ.Ἱππ.253 **χρῆν γὰρ μετρίας εἰς ἀλλήλους φιλίας θνητοὺς ἀνακίρνασθαι**· ‖ κ. μτ. γενικ. ἀντικειμενικῆς, δθ. **διὰ φιλίαν αὐτοῦ** ἕνεκα φιλίας πρὸς αὐτόν : Θουκ.1, 91· ‖ **ἡ ἡμετέρη φιλίη** ἡ μεθ' ἡμῶν φιλία ; Θέογν.600, αὐτ.1002· ‖ κ. ἐπὶ τῶν φιλικῶν σχέσεων, ἐπὶ τῆς φιλικῆς ἀγάπης μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων : Πλάτ.Συμπ.188C· ‖ κ. γεν. ἐπὶ οἰκογενειακῆς στοργῆς καὶ ἀφασιώσεως : Ξεν.Ἱέρ. 3,7 **βεβαιόταται μὲν γὰρ δήπου δοκοῦσι φιλίαι εἶναι γονεῦσι πρὸς παῖδας καὶ παισὶ πρὸς γονεῖς**, Ἀριστλ.Ποιητ.14,9· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ ἀφασιώσεως τῶν κατωτέρων πρὸς τοὺς ἀνωτέρους αὐτῶν : Ξεν.Ἀν.1,6,3 **ἐνῆν δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως**· **2**) φιλικὴ διάθεσις, εὔνοια, κλίσις, εὐμένεια, καλωσύνη ἄνευ σταργῆς τινος : Ἀριστλ. ΗΝικ.2,7,93, αὐτ.4,6,5· **3**) μτγν. ἔφεσις, πόθος πρὸς συνουσίαν, ἀγάπη σαρκική, ἔρως : ΠΔ Παροιμ.5,19 **ἔλαφος φιλίας καὶ πῶλος σῶν χαρίτων ὁμιλείτω σοι**· **4**) ἐν ἀναφ. πρὸς πράγμ., ἀγάπη πρός τι, ἐπιθυμία τινός : Πλάτ.Πολ.581A **ἆρ' οὖν καὶ τὴν ἡδονὴν αὐτοῦ καὶ φιλίαν εἰ φαῖμεν εἶναι τοῦ κέρδους**, Ἀριστλ.Οὐρ.3,7,10· **5**) ἡ καθ' ὑπόθεσιν φυσικὴ δύναμις ἡ συνάπτουσα, συνδέουσα τὰ διεστῶτα στοιχεῖα καὶ τὰς κατ' ἀλλήλων καταφερομένας κινήσεις, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ **νεῖκος** ἤτοι τὴν δύναμιν τὴν φυσικὴν ἥτις ὑποτίθεται ὅτι ἀποχωρίζει ταῦτα : Ἐμπ.π.Ἀριστλ.Φυσ.8,1,3, Ἀριστλ.Γεν.Φθορ.2,6,7, αὐτ.Μεταφ.1,4,2· **6**) θηλ. τοῦ φίλιος βλ.λ.

φιλιά (ἡ) μσν., δημ. τ. τοῦ φιλία βλ.λ. κ. εἰδικώτ. ἡ ἐρωτικὴ φιλία : Ἐρωτόκρ.1,1100, αὐτ.1724, αὐτ. 2250 **ὄντεν ἀρχίσαυ φιλιὰ νὰ κάμουν τσ' ἐρωτιᾶς**, Γρυπ.Σκ.Τερρ.81· **2**) δημ. τὸ φίλεμα βλ.λ.ΙΙ.

φιλιάζω μτγν. εἶμαι ἢ καθίσταμαι, γίνομαι φίλος τινός : ΠΔ Σοφ.Σειρ.37,1 **πᾶς φίλος ἐρεῖ, ἐφίλιασα αὐτῷ κἀγώ**, Ὀλυμπ.π.Φώτ.Βιβλ.63,23.

φιλιακός-ή-όν μτγν. ὁ φιλικός : Πλωτῖν.2,412, 24 (ἐκδ.Kirchh.) **φιλιακὴ διάθεσις.**

φίλιασμα (τὸ) δημ. φίλιωμα· **2**) ἕνωσις, ἀδέλφωμα, συνταίριασμα.

φιλιαστής (ὁ) Ἡσ. «συναλλακτής, διαλλακτής».

φιλίατρος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἰατρικὴν τέχνην, ὁ φίλος αὐτῆς : Γαλ.6,262,12 **τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, οὓς ὀνόματι κοινῷ προσαγορεύουσιν ἔνιοι φιλιάτρους**, Πρόκλ.Τετράβ.225,23· ‖ ἐπίρρ. φιλιάτρως : Ἀπολλ.Κιτ.1 **θεωρῶν φιλιάτρως διακείμενόν σε.**

φιλιατρῶ-έω μτγν. εἶμαι φιλίατρος, ἀγαπῶ τὴν ἰατρικήν : Διοσκ.Ἀλεξ.401,13 (ἐκδ. Kühn) **φαρμάκων . . οἷς χρῶνται οἱ φιλιατροῦντες**, Πλούτ. Ἠθ.58A, αὐτ.Ἀλέξ.8 **δοκεῖ δέ μοι καὶ τὸ φιλιατρεῖν Ἀλεξάνδρῳ προστρίψασθαι μᾶλλον ἑτέρων Ἀριστοτέλης**, αὐτ.Ἠθ.122D.

φιλιγκράν (τὸ) (γαλλ.) δημ.. ἄκλ. κ. **φιλιγκράμ** διάτρητον δικτυωτὸν κόσμημα ἢ ἔργον τέχνης ἐκ λεπτῶν καὶ ἀφανῶς συγκεκολλημένων φύλλων ἢ συρμάτων χρυσοῦ, ἀργύρου ἢ μολύβδου ἢ ὑέλου : **φλωρεντινὰ φιλιγκράν**· **2**) ὑδατοειδὲς (κυματιατόν) σημεῖον, σχῆμα ἢ γράμμα ἐκτετυπωμένον διὰ πιέσεως κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ χάρτου πρὸς διάκρισιν, διαφήμησιν ἢ ἵνα μὴ εὐκόλως γίνηται παραποίησις.

φιλίκι (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν ράμνος ἡ ἀλάτερνας.

φιλικός-ή-ό(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φίλον ἢ τὴν φιλίαν : Πλάτ. Νόμ.919A, Ξεν.ΚΠ 8,7,15 **ἀλλ' ἐπὶ ταῦτα εὐθὺς οἰκοδομεῖτε ἄλλα φιλικὰ ἔργα**, - **φιλικοὶ δεσμοί**, - **φιλικὸν ἐνδιαφέρον**, - **φιλικαὶ σχέσεις**, - **φιλικὸ σπίτι**· κ. ἐπὶ προσ. : Ἀριστλ.ΗΝικ.8,5,2· ‖ **φιλικὰ** (τὰ) ὡς οὐσ. φιλικὰ αἰσθήματα, φιλικαὶ διαθέσεις : Ξεν.Ἀπομν.2,6,21 **φύσει ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι τὰ μὲν φιλικά . . τὰ δὲ πολεμικά**, Ἀριστλ. ΗΝικ.9,4,1 **τὰ φιλικὰ δὲ πρὸς τοὺς φίλους.**

φιλικῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ., δημ. **φιλικά**, συγκρ. **-ώτερον** (Ξεν.Ἀπομν.4,3,12), δημ. **-κώτερα**, ὑπερθ. **-κώτατα** (αὐτ.Συμπ.9,4), φιλικῷ τῷ τρόπῳ, μὲ φιλικὸν τρόπον : Πλάτ.Γοργ.485E, Ξεν.Ἑλλ.4,8,17 **πρὸς ἑαυτοὺς μὲν πολεμικῶς ἔχοντα, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους φιλικῶς**, Ἰσαῖ.64,11, Ἀριστλ.ΗΝικ.7, 4,10, Πλούτ.Ἠθ.621A.

φιλινάδα (ἡ) δημ. δ. τ. τοῦ φιλαινάδα βλ.λ.

φιλῖνος ΕΜ 793,50 «φίλος».

φιλιόκβε (τὸ) (λατ.) μσν., νεώτ. κ. δημ. ἄκλ. ἐν χρ. ὡς ὅρος δηλῶν τὸ δόγμα τῆς δυτικῆς καὶ προτεσταντικῆς ἐκκλησίας, καθ' ὃ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται ὄχι μόνον ἐκ τοῦ Πατρὸς ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ.

φιλιοποιός-όν μσν. ὁ συντελεστικός, **ὁ συντελῶν εἰς φιλίαν** : Εὐστ.Ἰλ.1487,3.

φιλιοποιῶ-έω μσν. συντελῶ εἰς τὴν φιλίαν, εἰς τὴν σύναψιν φιλικῶν ἢ ἐρωτικῶν δεσμῶν : Τζέτζ. Ἐξήγ.Ἰλ.86,9 **εὐνὴ ἡ συνουσία παρὰ τὸ εὐνοποιεῖν ἤγουν φιλιοποιεῖν.**

φίλιος (-α)-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς φίλον, ὁ ἐκ φίλου προερχόμενος, φιλικός : Πίνδ.Π 1,60 **ἄγ' ἔπειτ' Αἴτνας βασιλεῖ φίλιον ἐξεύρωμεν ὕμνον**, Ἡρ.7,163, αὐτ.9,4 **προέχων μὲν τῶν Ἀθηναίων οὐ φιλίας γνώμας**, Αἰσχ. Ἀγ.1491, αὐτ.Χο.810, Σοφ.ΟΚ 201, Εὐρ.Τρφ.849, Θουκ.2,86, Ξεν.ΚΠ 6,1,19 **ὥστε καὶ ταῦτα φίλια τοῖς συμμάχοις ὑπάρχειν**, - **τοῦ ἔτεινε φιλίαν χεῖρα**· ‖ συχν. κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ πολέμιος : Θουκ.5,44 **νομίζοντες πόλιν τε σφίσι φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ**, - **φίλια στρατεύματα**· ‖ φιλία τριήρης φιλικὸν πλοῖον, πλοῖον ἀνῆκον εἰς φιλικὸν κράτος : αὐτ.120· ‖ **πρεσβεῖαι φίλιαι καὶ πολέμιαι** πρεσβεῖαι πρὸς φίλους καὶ πολεμίους : Ξεν.Λουκ.13,10· ‖ **φίλια καὶ πολέμια ναυάγια** ναυάγια φιλικῶν καὶ ἐχθρικῶν πλοίων : Λυσ.2,38 **πολλῶν μὲν συμπιπτόντων καὶ φιλίων καὶ πολεμίων ναυαγίων**· ‖ **ἡ φιλία** (χώρα) ὡς οὐσ. ἡ φιλικὴ χώρα : Ξεν.ΚΠ 1,6,9 **ἕως ἔτι ἐν φιλίᾳ ἐσμέν**, αὐτ.Ἀν.5,5,3, Δημ.326· ‖ ἐν τῇ αὐτῇ σημ. κ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **τὰ φίλια** : Ξεν.Ἱππ.7,6 **ἀναχωρίζειν τὰ φίλια οὐκ ἀκαιρότεροι**· ‖ **Ζεύς φίλιος** ὁ προστάτης τῆς φιλίας : Διόδ.Σιν.Ἐπικλ. 1,5 **τὸ παρασιτεῖν εὗρεν ὁ Ζεὺς ὁ φίλιος**, Πλάτ. Φαῖδρ.234E **πρὸς Διὸς φιλίου**, Μέν.Ἀνδρογ.6 **μαρτύρομαι τὸν φίλιον . . Δία**· ‖ συχν. κ. ἁπλῶς

φίλιος· προβλ. Θωμ.Μ 897 **«φίλιος, ὁ τῆς φιλίας ἔφορος θεός»** : Ἀριστφ.Ἀχ.730 **ναὶ τὸν φίλιον**, Πλάτ.Γοργ.500Β **πρὸς φιλίου**, αὐτ.519Ε, αὐτ.Εὐθφρ. 6Β, αὐτ.Ἀλκ.I,109Β **μὰ τὸν φίλιον τὸν ἐμόν τε καὶ τὸν σόν**· || κ. ἐπὶ ἄλλων θεῶν : Ἀρισταίν. 2,14, ΑΠ5,11, Λουκ.Τόξ.7· **2)** παθ. ἀγαπητός, ἠγαπημένος, φίλος, ἐπὶ προσ. κ. πραγμ. : Αἰσχ. Ἱκ.533 **παλαίφατον ἁμέτερον γένος φιλίας προγόνου γυναικός**, Σοφ.Ἠλ.226, Εὐρ.Ἀλκ.876.

φιλιότσας (ὁ) (Ἰταλ.) δημ., θηλ. **φιλιότσα**, ὁ ἀναδεκτός, βαφτισιμιός.

φιλίππειος(-α)-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν Φίλιππον, ὁ τοῦ Φιλίππου : Παυσ.8,7,4 **καὶ τὴν πηγὴν αὐτόθι ὀνομάζουσιν ἔτι ἀπὸ ἐκείνου Φιλίππειον**· **2)** μτγν. κ. νεώτ. **φιλίππειος** (χρυσοῦς, στατήρ) ὡς οὐσ. χρυσοῦν νόμισμα κοπὲν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου τοῦ Β' καὶ ἰσοδυναμοῦν μὲ βάρος 29,50 χρυσῶν δραχμῶν· Διόδ.Σ 16,8 **«νόμισμα χρυσοῦν κόψας τὸ προσαγορευθὲν ἀπ' ἐκείνου Φιλίππειον»** : Πολυδ.9,59, αὐτ.84· **3)** **φιλίππειον** (τὸ) ὡς οὐσ. ναός τις τοῦ Φιλίππου Β' ἐν Ὀλυμπίᾳ : Παυσ.5,20,9 **ἐπὶ κορυφῇ δὲ ἐστι τοῦ Φιλιππείου μήκων χαλκῆ σύνδεσμος ταῖς δοκοῖς**.

φιλιππία (ἡ) μτγν. τὸ φιλεῖν τοὺς ἵππους, ἡ πρὸς τοὺς ἵππους ἢ τὴν ἱππασίαν ἀγάπη : Στοβ.Ἐκλ.2,120.

φιλιππιδοῦμαι-όομαι λ. κωμ. καθίσταμαι, γίνομαι, καταντῶ ὡς ὁ Φιλιππίδης : Ἄλεξ.Μανδρ.5 **ἀκαρῆς πεφιλιππίδωται**.

φιλιππίζω κ. νεώτ., μέλλ. ἀττ. -ιῶ, εἶμαι φίλος τοῦ Φιλίππου, φρονῶ τὰ τοῦ Φιλίππου, εἶμαι μὲ τὴν μερίδα τοῦ Φιλίππου : Δημ.287 **μιᾷ γνώμῃ πάντων φιλιππισάντων**, αὐτ.1324, Αἰσχίν.72,14, Πλούτ. Ἠθ.844F, Σχόλ.Δημ.79, Φώτ.Βιβλ.493,35 **ἐπεὶ τοὺς μὲν ἑώρα τῶν πολιτῶν φιλιππίζοντας**.

φιλιππικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν Φίλιππον, ὁ τοῦ Φιλίππου : Πολύβ.3,32,7 **τὸν δὲ φιλιππικὸν ἐκ τοῦ κατ' Ἀννίβαν**· **2)** **φιλιππικός** (ὁ) ὡς οὐσ. ἕκαστος τῶν κατὰ τοῦ Φιλίππου τοῦ Β' τῆς Μακεδονίας ἐκφωνηθέντων τριῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους· **3)** συνεκδ. ὁμ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. σφοδρὸν κατηγορητήριον : **τοῦ ἔψαλλε τὸν φιλιππικόν του**.

φιλίππιον (τὸ) σχόλ. ὑποκορ. τοῦ Φίλιππος βλ.λ. σκωπτ. ἢ θωπευτ. : Σχόλ.Ἰλ.Β 235.

φιλιππισμός (ὁ) σχόλ. τὸ φιλιππίζειν βλ.λ. : Σχόλ.Δημ.275,12.

φιλιππόδρομος (ὁ,ἡ) μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν ἱππόδρομον, τὰς ἱπποδρομίας : Κωδ.Πάτρ.66.

φίλιππος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἵππους ἢ τὴν ἱππασίαν : Πίνδ.Ν 9,32 **ἐντί τοι φίλιπποί τ' αὐτόθι**, Σοφ.ἀπ.523, αὐτ.738, Εὐρ.Ἑκ.9· **2)** ἐν χρ. τὸ ἀρσ. ὡς κύρ. ὄνομα π. ἀρχ. κ. νεώτ. **φίλιππος**.

φιλιππότης-ητος (ἡ) μσν. τὸ νὰ εἶναί τις φίλιππος βλ.λ. : Πισίδ.Γ Χριστ.Ἀναστ.79.

φιλιπποτρόφος-ον ὁ ἀγαπῶν νὰ τρέφῃ ἵππους : Φαλάρ.68 **φίλοπλοι καὶ μαχηταὶ καὶ φιλιπποτρόφοι**.

φιλιππῶ-έω ἀγαπῶ τοὺς ἵππους : ΑΒ 815.

φιλίσκος-η-ον ποι. ὑποκορ. τοῦ φίλος : Τέλ. π. Στοβ.516,19.

φιλισραηλίτης (ὁ) μσν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς Ἰσραηλίτας : Πρόδρ.Ἐπιγρ.8.

φιλίστιον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν φιλεταίριον, ἀπαρίνη βλ.λ. : Γαλ.Ἱππ.Γλωσσ.Ἐξήγ.588.

φιλιστιώνειος-ον μσν. ὁ τοῦ Φιλιστίωνος : Φώτ.Ἐπιστ.92,420.

φιλιστορία (ἡ) μτγν. ἡ σπουδὴ τῆς ἱστορίας, γεν. φιλομάθεια : Γρηγ.π.Βασ.1,320C **φιλεῖ γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις φιλιστορίαν ἡ ψυχή**.

φιλιστορῶ-έω σχόλ. ἀγαπῶ τὰς γνώσεις, ἀρέσκομαι νὰ μανθάνω, εἶμαι φιλομαθής : Σχόλ. Ὀδ.I 174, αὐτ.229 **ὑπὲρ φιλοτιμίας ἰδεῖν αὐτὸν θέλει φιλιστορῶν**.

φίλιστος-η-ον ὑπερθ. τοῦ φίλος : Σοφ.Αἴ.842.

φιλιστρίνι (τὸ) δημ. ναυτ. μικρὰ κυκλικὴ ἢ ἡμικυκλικὴ θυρὶς ἀερισμοῦ ἐπὶ τῶν θαλαμίσκων πλοίου.

φιλίστωρ-ορος (ὁ,ἡ) μσν. κ. νεώτ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ἱστορίαν, τὰς ἱστορικὰς μελέτας, ὅθ. γεν. φιλομαθής : Ἱεροκλ.π.Στεφ Βυζ.ἐν λ. Βραχμᾶνες, Τζέτζ.Χιλ.7,716 **ἐν φιλίστορσιν λόγοις**.

φιλίτια (τὰ) τὰ φειδίτια, συσσίτια, κοιναὶ τράπεζαι τῶν Σπαρτιατῶν, εἰς ἃς πάντες οἱ πολῖται συνεδείπνουν : Ἀντιφάν.Ἀρχ.I **βάδιζ' . . εἰς τὰ φιλίτια, ἀπόλαυε τοῦ ζωμοῦ**.

φιλιτιανός (ὁ) πάπ. ὁ μετέχων φιλιτίων ἤτοι συσσιτίου, κοινοῦ σιτηρεσίου : **φιλιτιανοῖς νομισμάτια Χ**.

φιλίτιον (τὸ) ἡ κοινὴ αἴθουσα ἐν ᾗ ὑπῆρχεν ἡ κοινὴ τράπεζα τῶν Σπαρτιατῶν : Ξεν.Ἑλλ.5,4,28 **καὶ τότε μὲν δὴ ἐκ τοῦ φιλιτίου εἰς τὸν οἶκον ἐλθὼν ἀνεπαύετο** (διόρθ. φιδιτίου) : αὐτ.Λακ.3,5.

φίλιχθυς-υος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἰχθῦς : Ἀθήν.I,6D **φίλιχθυν τὸν Φιλόξενόν φασιν**.

φιλιῶ-όω μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. **φιλιώνω** κάμνω τινὰ φίλον : Τζέτζ.Ὁμ.Ἀλληγ.· || τὸ παθ. γίνομαι φίλος : Αἰσώπ.Μῦθ.I **ἀετὸς καὶ ἀλώπηξ φιλιωθέντες**, Κλήμ.Ρωμ.Ὁμ.1,3 **τοῖς . . προφήταις φιλιωθήσομαι**· **2)** νεώτ. κ. δημ. διαλλάττω, συμφιλιῶ· || ὁμτβ. συμφιλιοῦμαι : **ἤμαστε μαλωμένοι, μὰ φιλιώσαμε**.

φιλίωμα (τὸ) δημ. κ. **φίλιωμα** ἡ φιλίωσις, συνδιαλλαγή, συμφιλίωσις.

φιλίων-ονος-ον συγκρ. τ. τοῦ φίλος ἀγαπητότερος, προσφιλέστερος : Ὀδ.Τ 35 **οὐ γάρ πώ τις ἀνὴρ πεπνυμένος ὧδε ξείνων τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα**.

φιλιώνω δημ. συμφιλιῶ, διαλλάττω : **μπήκανε στὴ μέση τὰ συμπεθερικὰ καὶ τοὺς φιλιώσανε**· **2)** ἀμτβ. συμφιλιοῦμαι : **ἤταν μαλωμένοι, μὰ φιλιώσανε τώρα**.

φιλίως ἐπίρρ. κ. νεώτ. κατὰ φίλιον, φιλικὸν τρόπον, φιλικά : Θουκ.3,65, Ξεν.ΚΠ 6,3,13.

φιλίωσις-εως (ἡ) σχόλ. μσν. κ. νεώτ. ἡ συμφιλίωσις, τὸ μόνοιασμα, τὸ φίλιωμα : Σχόλ.Εὐρ.Φοίν. 375, Τζέτζ.Ἀλληγ.Ἰλ.Ω 192· **2)** εἰδ. ἡ ἐρωτικὴ ἐπαφή, συνουσία, κτ. πληθ. : Σχόλ.Αἰσχ.Ἑπτ.367 **αἱ φιλιώσεις τοῦ Οἰδίποδος καὶ τῆς Ἰοκάστης**.

φιλιωτής (ὁ) μσν. ὁ διαλλάττων, συμφιλιῶν, ὁ συμφιλιωτής· Σουΐδ. ἐν λ. διαλλακτής.

φιλιωτικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἄγων εἰς συμφιλίωσιν, διαλλαγήν, ὁ διαλλακτικός, συμφιλιωτικός : Θεολ.Ἀριθμ.5,160 (πιθ.ἀνάγν.).

φιλλανδικός-ή-ά(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν Φιλλανδίαν ἢ τοὺς Φιλλανδούς.

φιλ(λ)ύκι (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν φιλ(λ)υρέα βλ.λ.

φιλ(λ)υρέα (ἡ) μτγν. ἐσφ. τ. τοῦ φιλύρα βλ.λ. : Διοσκ.1,125· **2)** νεώτ. βοταν. δένδρον τῆς οἰκογ. τῶν **ἐλαιοειδῶν**, ἔχον λευκὰ καὶ ἀρωματικὰ ἄνθη, φελλύκι, θελλύκι, ἀγλαβιτζιά, (ὁ)γλαντζινιά.

φίλμ (τὸ) (ἀγγλ. ἀκλ.) νεώτ. κ. δημ. φωτογραφικὴ πλὰξ ἢ ταινία (κορδέλλα) κινηματογράφου **ἐκ κυτταροειδοῦς**· **2)** ὅθ. κ. κινηματογραφικὸν ἔργον : **γυρίζεται ἕνα ὡραιότατο φίλμ παρμένο ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν Ἐσκιμώων**.

φιλντισένιος-α-ο δημ. ὅ. φιλδισένιος βλ.λ.

φίλντισι (τὸ) δημ. ὅ. φίλδισι βλ.λ.

φιλο- κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. α' συνθετ. λέξεων δηλουσῶν τὸν ἀγαπῶντα, ἀρεσκόμενον εἴς τι ἢ τὴν ἀγάπην, ἀρέσκειαν, τὴν ἰδιότητα τοῦ φιλοῦντός τι, οἷον φιλόβοτρυς (Ἀθήν.276F), φιλόγαμος (Εὐρ.ΙΑ 392), **φιλόγελως** (Πλάτ.Πολ.388F), **φιλογυμναστία** (αὐτ.Συμπ.182C), **φιλογύνης** (Πολύβ.10,19,3), **φιλόπολις** (Πίνδ.Ο 4,14).

φιλόβακχος-ον μτγν. ὁ φιλῶν τὸν Βάκχον, δθ. συνεκδ. ὁ ἀγαπῶν τὸν οἶνον, ποὺ τοῦ ἀρέσει τὸ κρασί : ΑΠ 7,222 **φῦε κατὰ στήλης, ἱρὴ κόνι, τῇ φιλοβάκχῳ μὴ βάτον, ἀλλ' ἁπαλὰς λευκοΐων κάλυκας.**

φιλοβαρβαρίζω μτγν. ἀγαπῶ τοὺς βαρβάρους, διάκειμαι εὐμενῶς πρὸς αὐτούς : Φιλόδ.άπ.6,155.

φιλοβάρβαρος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς βαρβάρους, τοὺς ξένους : Πλούτ.Ἠθ.857Α **οὕτω δὲ φιλοβάρβαρός ἐστιν ὥστε Βούσιριν ἀπολύσας τῆς .. ξενοκτονίας .. ἐφ' Ἕλληνας ἀναστρέφει τὸ μύσος.**

φιλοβάρβιτος-ον ὁ ἀγαπῶν τὴν βάρβιτον, τὴν λύραν : Κριτί.π.Ἀθήν.13,600D **αὐλῶν ἀντίπαλον, φιλοβάρβιτον** (περὶ τοῦ Ἀνακρέοντος).

φιλοβασίλειος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν βασιλέα ἢ τὸ βασιλικὸν πολίτευμα : Πλούτ.Αἰμ.24 **ἀεὶ μὲν οὖν λέγονται φιλοβασίλειοι Μακεδόνες.**

φιλοβασιλεύς-έως (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ φίλος τοῦ βασιλέως : Διόδ.Σ 17,114, Πλούτ.Ἀλέξ.4/ **λέγων τὸν μὲν Ἡφαιστίωνα φιλαλέξανδρον εἶναι, τὸν δὲ Κρατερὸν φιλοβασιλέα,** αὐτ.Ἠθ.181D,Εὐστ.Πον.280,1 **φιλαλεξίοις εἶτ' οὖν φιλοβασιλεῦσι.**

φιλοβασιλικός-ή-όν νεώτ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν βασιλείαν ὡς πολίτευμα, ὁ θιασώτης τοῦ βασιλικοῦ, τοῦ μοναρχικοῦ θεσμοῦ· **2)** ὁ γινόμενος εἰς ἔκφρασιν ἀγάπης πρὸς τὸν βασιλέα : **φιλοβασιλικαὶ ἐκδηλώσεις.**

φιλοβασιλιστής (ὁ) πάπ. αὐλικὸς στρατιωτικὸς τίτλος ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ Εὐεργέτου Β'.

φιλοβασκανία (ἡ) ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν βασκανίαν : Ψ'Ιππ.Ἐπιστ.17,56 **δι' οὐτιδανῶν** φιλοβασκανίην **τωθασθέντα.**

φιλοβάσκανος-ον μτγν. ὁ τείνων, ρέπων εἰς τὸ νὰ βασκαίνῃ, ὁ φθονερός, ὁ μοχθηρός : Πρόκλ.Τετράβ.226.

φιλοβένετος-ον μσν. ὁ φιλικῶς διακείμενος πρὸς τὴν φατρίαν **τῶν** βενέτων βλ.λ. : Γλυκ.Χρον. **σφόδρα .. ἐφίλει αὐτὸ καὶ ταῦτα φιλοβένετος ὤν.**

φιλόβιβλος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰ βιβλία, τὴν μελέτην, ὁ βιβλιόφιλος : Στράβ.13, 1,54 **ἦν δὲ ὁ Ἀπελλικῶν φιλόβιβλος μᾶλλον ἢ φιλόσοφος·** ‖ τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τὰ βιβλία ὑπερβάλλουσα ἀγάπη : Εὐστ.Πον.249,80 **βαρυνθεὶς τὸ ἐν ἐμοὶ οὕτω φιλόβιβλον.**

φιλόβιος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὴν ζωήν, φιλόζωος : Ἀναστ.Σιν. ἐν Mi.Patr.Gr.89,733.

φιλοβλαβής-οῦς-ές μσν. ὁ συνήθως βλάπτων, ὁ ἐπιφέρων συχνὰς βλάβας : Πισίδ.ΓΠέρσ.2,198 **κακωθὲν ἐκ φιλοβλαβοῦς νόσου.**

φιλόβορος-ον μτγν. ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ καταβιβρώσκῃ, νὰ κατατρώγῃ : Ἑρμ.Τρισμ.π.Στοβ. Ἐκλ.1,960 **καίτοι φιλοβορωτάτου πάντων ἐσομένου τοῦ τῶν ἐνύδρων γένους.**

φιλοβορρᾶς (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν **τὸν** βορρᾶν, τὸν βόρειον ἄνεμον : Ἀρκάδ.22,20.

φιλόβοτρυς-υος-υ μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς βότρυς, τὰ σταφύλια : Φανοκρ.π.Ἀθήν.4,276F **Ἱστορεῖ δὲ ὅτι καὶ Ἀρκεσίλας φιλόβοτρυς ἦν,** Νόνν. Δ 12,108 **θεὰ φιλόβοτρυς,** Πλούτ.Ἠθ.668Α.

φιλοβούπαις-παιδος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἤδη ἀνεπτυγμένους **παῖδας,** τοὺς **ἐφήβους** : Στράτ. ἐν ΑΠ 12,255.

φιλόβρωμος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὰ βρώσιμα, τὰ φαγώσιμα, ἀδηφάγος· πρβλ. φιλόβρως : Ἰω.Κλίμ. Παραδ.6Α **φιλαμάκελλαν κύνα καὶ φιλόβρωμον.**

φιλόβρως-ωτος (ὁ) μτγν. ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ τρώγῃ, ἀδηφάγος, φαγάς : Ἑρμ.Τρισμ.π.Στοβ.Ἐκλ.1,960.

φιλογαθής-οῦς-ές δωρ. τ. τοῦ φιλογηθὴς βλ.λ. : Αἰσχ.Ἐπτ.918 **ἀχάεσσ' ἰὰ τοὺς προπέμπει, δαΐκτὴρ γόος·.. δαΐόφρων, οὐ φιλογαθής.**

φιλόγαιος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν γῆν : Φίλιππ. Θεσσ. ἐν ΑΠ 6,104 **ἱστοβόην τε σὺν γυροῖς ἀρότροις καὶ φιλόγαιον ὕνιν.**

φιλόγαμος-ον ὁ φιλῶν, σφόδρα ἐπιθυμῶν τὸν γάμον : Εὐρ.ΙΑ 392 **ὤμοσαν τὸν Τυνδάρειον ὅρκον οἱ κακόφρονες φιλόγαμοι μνηστῆρες.**

φιλογαρέλαιος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸ γαρέλαιον, ἐν χρ. ὡς κωμ. ὄν. παρασίτου : Ἀλκίφρ.3,58.

φιλογαστορίδης (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν καθ' ὑπερβολὴν τὴν γαστέρα, ἀδηφάγος, λαίμαργος, καλοφαγάς, κωμ. λ. : Γρηγ.Ναζ. ἐν ΑΠ 8,169.

φιλογελοιαστής (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς γελοιαστάς, ποὺ τοῦ ἀρέσουν οἱ γελωτοποιοί: Πολυδ.5,161.

φιλογέλοιος-ον ὁ ρέπων, τείνων εἰς τὰ γελοῖα : Ἀριστλ.Ρητ.2,13,15 **οὐκ εὐτράπελοι οὐδὲ** φιλογέλοιοι, αὐτ.Ἀρετ.Κακ.6,5 **τὸ φιλογέλοιον εἶναι καὶ φιλοσκωπτεῖν.**

φιλόγελως-ωτος-ων κ. μαν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν νὰ γελᾷ, ὁ ἔχων εὔκολον τὸν γέλωτα : Πλάτ. Πολ.388Ε **οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῖ εἶναι,** Ἀριστλ.Ρητ.2,12,16, Διόδ.Σ 1,18 **εἶναι τὸν Ὄσιριν φιλογέλωτα,** Ἀθήν.6,261D **Τιρυνθίους φησὶ Θεόφραστος φιλόγελως ὄντας,** Γρηγ.Νύσσ.3,325D, Τζέτζ.Ἀλληγ.954· ‖ τὸ οὐδ. ἐν χρ. ἀντὶ οὐσ. ἡ πρὸς τὸν γέλωτα τάσις, διάθεσις : αὐτ.2,13,15 **ἐναντίον γὰρ τὸ ὀδυρτικὸν τῷ φιλογέλωτι.**

φιλογένναιος-ον μτγν. κ. φιλογενναῖος ὁ ἀγαπῶν τὰ γενναῖα, τὰ εὐγενῆ· τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ πρὸς πᾶν τὸ εὐγενὲς ἀγάπη : Διογ.Λ 4,19 **διὰ τὸ** φιλογενναῖον **ἐτιμᾶτο** (διόρθ. φιλογένναιον).

φιλογερμανικός-ή-ό(ν) Ἐπιγρ., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀγαπῶν τὴν Γερμανίαν, τοὺς Γερμανοὺς ἢ πᾶν τὸ γερμανικόν: **φιλογερμανικαὶ ἐκδηλώσεις· 2)** Ἐπιγρ. ἐν ἀναφ. πρὸς πρόσ., ὁ φίλος τοῦ Ρωμ. αὐτοκράτορος Γερμανικοῦ : **φιλογερμανικοῦ καὶ φιλοπάτριδος (βασιλέως Πολέμωνος).**

φιλογερμανός (ὁ) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς Γερμανούς, τὴν Γερμανίαν, ἄ. γερμανόφιλος.

φιλογεωμέτρης (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἀσχολῆται εἰς τὴν γεωμετρίαν : Πτολ.Τετράβ.163 **φιλολόγους, φιλογεωμέτρας, μαθηματικούς.**

φιλογεωμετρία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὴν γεωμετρίαν κλίσις, ἀγάπη : Στοβ.Ἐκλ.2,128.

φιλογεωργία (ἡ) ἡ πρὸς τὴν γεωργίαν, πρὸς τὰ γεωργικὰ ἔργα ἀγάπη : Ξεν.Οἰκ.20,25 **διὰ τὴν φιλογεωργίαν καὶ φιλοπονίαν ἐπιθυμῆσαι ἔφη τοιούτου χώρου.**

φιλογέωργος-ον ὁ ἀγαπῶν τὴν γεωργίαν, τὸν γεωργικόν, ἀγροτικὸν βίον : Ξεν.Οἰκ.20,27 **φύσει τὸν πατέρα φιλογέωργον εἶναι,** αὐτ.21,23· **2)** ἐπὶ θεῶν, ὁ εὐνοῶν τὴν βλάστησιν, τὴν γεωργίαν : Διόδ.Σ 1,15 **γενέσθαι φιλογέωργον τὸν Ὄσιριν.**

φιλογηθής-οῦς-ές, δωρ. -γαθής ὁ ἀγαπῶν τὴν εὐθυμίαν, τὴν φαιδρότητα : Αἰσχ.Ἐπτ.918.

φιλόγλυκος-ον πιθ. **ἐσφ.** γρ. ἀντὶ φιλόγλυκυς βλ.λ. : Ἀριστλ.ΗΕὐδ.2,10,28.

φιλόγλυκυς-εος-υ ὁ ἀγαπῶν τὰ γλυκέα, εἰδ. ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸν γλυκὺν οἶνον : Ἀριστλ.Τοπ. 2,3,8 αὐτ.Πρ.3,28.

φιλόγλωσσος-ον μτγν. **ὁ** ἀγαπῶν νὰ ὁμιλῇ, νὰ λέγῃ πολλά, **φαφλατάς** : Γρηγ.Ναζ.3,1113Α.

φιλογνώμων-ονος-ον μσν. ὁ ἔχων φιλικὰς διαθέσεις, ὁ τρέφων φιλικὰ πρός τινα αἰσθήματα : Πρόδρ.97 **φιλόξενος καὶ φιλογνώμων.**

φιλογονία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τοὺς γόνους, πρὸς τὰ τέκνα ἀγάπη : Καλλιστρ.Εἰκόνες 906 **τοὺς πρὸς τὰ ἔκγονα φιλογονίας ὅρους ἐκβάλλουσα.**

φιλόγονος-ον μτγν. ὁ τρέφων αἰσθήματα ἀγάπης πρὸς τὰ ἴδια αὐτοῦ τέκνα, ἐν τῷ συγκρ. : Ἰώσ. Μακκ.12 **φιλογονώτεραι ὑπάρχουσιν αἱ μητέρες.**

φιλόγραικος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς Γραικούς, τοὺς Ἕλληνας : Βάρρ.De Re Rust 3,10,1.

φιλογραμματία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὰ γράμματα, πρὸς τὴν σπουδὴν ἀγάπη : Στοβ.'Εκλ.2,120.

φιλογράμματος-ον μτγν. ὁ φίλος τῶν γραμμάτων, ὁ ἀγαπῶν τὴν σπουδήν, τὴν μελέτην : Πλούτ.'Ηθ.963B φιλολόγους **καὶ φιλογραμμάτους**, Διογ. Λ 4,30, Πιολ.Τετράβ.63,13.

φιλογραμματῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ τὰ γράμματα, τὴν σπουδὴν τῶν βιβλίων : Πλούτ.Αἰμ 28 **μόνα τὰ βιβλία τοῦ βασιλέως, φιλογραμματοῦσιν τοῖς υἱέσιν ἐπέτρεψεν ἐξελέσθαι.**

φιλογραφῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ τὴν γραφικὴν τέχνην, μοῦ ἀρέσει ἡ ζωγραφική· δθ. κ. ἀσχολοῦμαι εἰς αὐτήν : Πλούτ.'Ηθ.1093D **οἱ φιλογραφοῦντες οὕτως ἄγονται τῇ πιθανότητι τῶν ἔργων.**

φιλογρηγόριος (ὁ) μσν. ὁ ἀγαπῶν τὸν Γρηγόριον (τὸν Ναζιανζηνόν) : Κοσμ.'Ιεροσ.341 (ἐκδ. Mi.), αὐτ.346.

φιλογρήγορος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ γρηγορῇ, ὁ φιλάγρυπνος· ‖ τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. ὡς οὐσ. : Κύριλλ.'Αλεξ.10,208 **τὸ φιλογρήγορον τῶν ἐν ἀγέλαις κυνῶν ζηλοῦν οὐκ ἤθελον.**

φιλογυμνασία (ἡ) δ.γρ. τοῦ φιλογυμναστία βλ.λ.

φιλογυμναστής (ὁ) ὁ ἀγαπῶν τὴν γυμναστικήν, ὁ φίλος τῶν ἀθλητικῶν ἀσκήσεων : 'Ιππ.'Αέρ.280 **φιλογυμνασταί τε καὶ φιλόπονοι**, Πλάτ.Πολ.535D, Φίλ.1,263,4 **φιλάθλοις καὶ φιλογυμνασταῖς.**

φιλογυμναστία (ἡ) ἡ πρὸς τὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις ἀγάπη : Πλάτ.Συμπ.182C **τοῖς γὰρ βαρβάροις διὰ τὰς τυραννίδας αἰσχρὸν τοῦτό τε καὶ ἥ γε φιλοσοφία καὶ ἡ φιλογυμναστία.**

φιλογυμναστικός-ή-όν ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν φιλογυμναστίαν : Πλάτ.Πολ.455E **γυμναστικὴ δ' ἄρα οὔ, οὐδὲ πολεμική, ἡ δὲ ἀπόλεμος, καὶ οὐ φιλογυμναστική**, 'Αριστλ.ΗΕὐδ.2,5,5.

φιλογύμναστος (ὁ) μτγν. πιθ. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φιλογυμναστής βλ.λ. : Φίλ.1,657 **φίλαθλος καὶ φιλογύμναστος ὁ πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων ὡρμημένος θήραν.**

φιλόγυμνος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὴν γυμνότητα, ὁ διάγων γυμνός, ἐπίθ. **τοῦ** 'Αγίου 'Ονουφρίου : Φιλῆς 1,214 (ἐκδ.Mil.).

φιλογυμνῶ-έω μσν. ἀγαπῶ τὴν γυμνότητα : Στουδ.Θεόδ. ἐν Cod.Par.892, fol.10r°.

φιλογύναικες (οἱ) πληθ τ. ἀχρήστ. φιλογύναιξ οἱ ἀγαπῶντες τὰς γυναῖκας : Πλάτ.Συμπ.191D **φιλογύναικές εἰσι, καὶ πολλοὶ τῶν μοιχῶν ἐκ τούτου τοῦ γένους γεγόνασι**, 'Αρισταίν.1,12 **οἱ πανταχόθεν ἐρωτικοὶ φιλογύναικες.**

φιλογύναιος-ον φιλογύνης βλ.λ.· Μοῖρ.390 «**φιλογύνης 'Αττικοί, φιλογύναιος 'Ελληνές**» : 'Αριστλ. Φυσιογν.3,14, 'Αδαμάντ.1,339· **2**) ὁ ἐκ φιλογυνίας προερχόμενος, τελούμενος : Φίλ.2,301,9 **οἱ φιλογυναίοις συνουσίαις ἐπιμεμηνότες.**

φιλογύνεια (ἡ) μτγν. δ. τ. τοῦ φιλογυνία βλ.λ. : Κικ.Τουσκ.4,11,25.

φιλογύνης (ὁ) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπῶν τὰς γυναῖκας, ὁ γυναικάς : 'Αντιφάν. Ζακύνθιος 1 **εἶτ' οὐ δικαίως εἰμὶ φιλογύνης ἐγὼ καὶ τὰς ἑταίρας ἡδέως πάσας ἔχω;**, Πολύβ.10,19, 3, 'Αθήν.13,603E **φιλομεῖραξ δ' ἦν ὁ Σοφοκλῆς, ὡς Εὐριπίδης φιλογύνης**, αὐτ.12,553C.

φιλογυνία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ πρὸς τὰς γυναῖκας ὑπερβάλλουσα ἀγάπη, πόθος πρὸς τὸν μετὰ γυναικῶν ἔρωτα : Πλούτ.'Ηθ 706B, Στοβ.'Εκλ.2,182.

φιλογυνιάζω μσν. εἶμαι φιλογύνης : Ναυκράτ. Εἰς θάνατον Στουδ.Θεοδ.1837 (ἐκδ.Mi.).

φιλόγυνος-ον μτγν. δ.γρ. ἀντὶ φιλογύνης βλ.λ. : 'Αθήν.464D.

φιλογώνιος-ον μσν. ὁ οἱονεὶ διάγων ἐν γωνίᾳ τινί, δθ. ὁ ἐν ἡσυχίᾳ διερχόμενος : Τζέτζ.Χιλ.1, 282 **ὅθεν τὸν φιλογώνιον ἡρετισάμην βίον** (τὴν ἥσυχη ζωὴ τοῦ σπιτιοῦ, τῆς γωνιᾶς).

φιλοδαίμων-ονος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, λατρεύων τοὺς δαίμονας, τὰ ψευδῆ εἴδωλα (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν φιλόθεον) : Γρηγ.Ναζ.1,88B, αὐτ.2,141,74.

φιλοδαιτυμών-ονος (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς δαιτυμόνας, ὁ ἀσμένως δεχόμενος ξένους, ὁ φιλόξενος : Χοιροβ. ἐν Θεοδόσ.74.

φιλοδάκρυος-ον μτγν. φιλόδακρυς βλ.λ. : Νόνν.Εὐαγγ.'Ιω.11,107.

φιλόδακρυς-υος-υ μτγν. κ. μσν. ὁ ἀγαπῶν τὰ δάκρυα, ὁ συχνάκις κλαίων, ὁ κλαψιάρης : Πολυδ. 2,63, αὐτ.6,102, Κύριλλ.'Αλ.'Ιωάνν.1064 **φιλόδακρύ πως ἀεὶ τὸ θηλειῶν ἐστι γένος· 2**) ἐπὶ γεγονότων, καταστάσεων, ὁ ἐπιφέρων θρήνους, δάκρυα : Θεοφύλ.Σ 'Ιατ.64,8 **φιλόδακρυς πόλεμος**, αὐτ. 201,2 (ἐκδ. Βόννης).

φιλοδάκρυτος-ον σχόλ. ὁ φιλόδακρυς βλ.λ. : Σχόλ.Σοφ.ΑΪ.580.

φιλοδαμῶ-έω μτγν. φιλίως δαμάζω (ἀλλὰ πιθ. ἐφθαρμ. ἡ λ.) : Πλούτ.'Ηθ.745C.

φιλοδάπανος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὰς δαπάνας, ὁ ἔχων ροπήν, διάθεσιν εἰς τὸ νὰ δαπανᾷ, νὰ ἐξοδεύῃ, ὁ ἄσωτος, σπάταλος:Φωκᾶ Νεαρ 295.

φιλοδάρειος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν Δαρεῖον : Θεμίστ.Λόγ.7,95D.

φιλοδασικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος **εἰς** τὴν πρὸς τὰ δάση ἀγάπην, **εἰς** τὴν προστασίαν, ἐπιμέλειαν τῶν δασῶν.

φιλόδαφνος-ον ὁ ἀγαπῶν τὴν δάφνην, ἐπίθ. τοῦ Διονύσου : Εὐρ.ἀπ.480 **φιλόδαφνε Βάκχε.**

φιλοδειπνιστής (ὁ) μτγν. ὁ τερπόμενος, εὐχαριστούμενος εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ προσφορὰν δείπνων, γευμάτων, ποὺ τοῦ ἀρέσει νὰ δίνῃ τραπέζια, νὰ φιλεύῃ : Διογ.Λ 3,98.

φιλόδειπνος-ον ὁ τερπόμενος ἐπὶ τοῖς δείπνοις, ὁ ἀγαπῶν νὰ παρακάθηται εἰς συμπόσια· Φρύν. «**φιλόδειπνος· ὁ ἐπὶ δεῖπνα καὶ ἑστιάσεις φίλων ἀπιέναι**» : 'Αλεξ.'Ομοία 1 **οὐδὲ φιλόδειπνός εἰμι, μὰ τὸν 'Ασκληπιόν, τραγήμασι δὲ χαίρω μᾶλλον**· ‖ τὸ οὐδ. ἐν χρ. ἀντὶ οὐσ. ἡ πρὸς τὰ δεῖπνα ἀγάπη : Πλούτ.'Ηθ.726A· **2**) ὁ ἀγαπῶν νὰ προσφέρῃ δεῖπνα, συμπόσια, φιλευτής, φιλόξενος : Φίλ.2,70 **φιλοεστιάτορες καὶ φιλόδειπνοι.**

φιλοδέμνιος-ον μτγν. ὁ τὴν κοίτην, τὰ δέμνια ἀγαπῶν, ἐπὶ ἵππου : 'Οππ.Κυν.1,161 **ὅτ' ἀλεύασθαι χρειὼ φιλοδέμνιον ἦτορ ἵππων.**

φιλόδενδρος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ δένδρα, τὰ δάση, τὴν φυτικὴν βλάστησιν : ΑΠλ.2331.

φιλοδεπαστής (ὁ) μσν. ὁ ἀγαπῶν τὰ ποτήρια, δθ. συνεκδ. τὴν πόσιν, τὸ ποτό : Εὐστ.808,53.

φιλοδέσποινος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν δέσποιναν, τὴν οἰκοκυράν· τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τὴν δέσποιναν ἀγάπη : 'Ιω.Χρυσ.'Ομιλ.12 **τοῦ ὄνου τὸ φιλοδέσποινον καὶ τοῦ βοός.**

φιλοδεσποτεία (ἡ) μτγν. δ.γρ. κωδ. ἀντὶ φιλοδεσποτία βλ.λ.

φιλοδεσποτεύομαι ἀγαπῶ ἢ τείνω νὰ ἄρχωμαι ὑπὸ δεσπότου : 'Αναξίλ.'Αδήλ.9.

φιλοδεσπότης (ὁ) ὁ φιλοδέσποτος βλ.λ., τίτλος κωμῳδιῶν τῶν Τιμοστράτου καὶ Θεόγνητος.

φιλοδεσποτία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὸν δεσπότην, τὸν κύριον ἀγάπη, ἀφοσίωσις : 'Ιωα.Γενέσ.'Ιατ.1 (κωδ. φιλοδεσποτε(α) **δῶρον . . ἐκ φιλοδεσποτίας συντεθὲν ἔκ τε πόθου.**

φιλοδεσποτικός-ή-όν μτγν. ἐπὶ προσ., ὁ ἀγαπῶν τὸν δεσπότην, τὸν κύριόν του· συγκριτ. : 'Ιω.Χρυσ.7227 **ὁ Πέτρος . . θέλει . . τῶν λοιπῶν μαθητῶν φιλοδεσποτικώτερος εὑρεθῆναι.**

φιλοδέσποτος-ον ὁ ἀγαπῶν τὸν δεσπότην, ὁ εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ ἀφωσιωμένος : 'Ηρ.4,122 **ἀνδράποδα φιλοδέσποτά φασι εἶναι καὶ ἄδρηστα**, Διόδ.Σ 17,66, Πολυδ.3,74· ‖ όμ. ἐπὶ πλήθους ἀνθρώπων ἀρχομένων : Θέογν.817 **δήμου φιλοδέ-**

σποτον· ‖ ἐπὶ κυνῶν : Πλούτ.᾽Ηθ.491C· **2)** τὸ οὐδ. τὸ **φιλοδέσποτον** ὡς οὐσ. ἡ φιλοδεσποτία βλ.λ. : Λουκ.Δραπ.16 **τὸ . . χρήσιμον ὁπόσον ἔνεστι τῇ φύσει τῶν κυνῶν, οἷον τὸ φυλακτικὸν ἢ οἰκουρικὸν ἢ φιλοδέσποτον.**

φιλοδεσποτῶ-έω μτγν. εἶμαι φιλοδέσποτος, ἀγαπῶ τὸν δεσπότην μου, τὸν κύριόν μου:Φίλ.2,340.

φιλοδημία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὸν δῆμον, τὸν λαὸν ἀγάπη : Πολυδ.3,65.

φιλόδημος-ον ὁ φιλῶν τὸν δῆμον, ὁ φίλος τοῦ λαοῦ : ᾽Αριστφ.Νεφ.1187 **ὁ Σόλων ὁ παλαιὸς ἦν φιλόδημος τὴν φύσιν,** Πολυδ.4,34· **2)** ἐπὶ πράξεων, ἐνεργειῶν, ὁ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν λαὸν γινόμενος, ὁ ἀγάπην πρὸς τὸν λαὸν ἐκδηλῶν : ᾽Αριστφ.᾽Ιππ.787 **ἔργον γενναῖον καὶ φιλόδημον·** **3)**·ὁμ. ἐπὶ διαθέσεων, καταστάσεων : αὐτ.᾽Εκκλ. 572 **πυκνὴν φρένα καὶ φιλόδημον ἐγείρειν φροντίδα** [διόρθ.φιλόσοφον]. Δίων Χρ.2,139.

φιλοδημόσιος-ον μσν. ὁ φιλόδημος βλ.λ. : Νικ.Χων.Χρον.39Α **φιλοδημόσιος λογιστής.**

φιλοδημοτικός-ή-όν μτγν. ὁ τείνων, ρέπων πρὸς τὴν φιλοδημίαν, ὁ συμπαθῶν πρὸς τὰς λαϊκὰς τάξεις : Διον.᾽Αλ.Ρωμ.8,90 **Γάϊον ᾽Ιούλιον ἐκ τῶν φιλοδημοτικῶν.**

φιλοδημώδης-ους-ες μτγν. ὁ φιλοδημοτικὸς βλ.λ. : Διογ.Λ 4,22 **ἦστην οὐ φιλοδημώδεε.**

φιλοδήμως ἐπίρρ. μτγν. ἐξ ἀγάπης ἢ μετ᾽ ἀγάπης πρὸς τὸν δῆμον, τὸν λαόν : Πολυδ.3,66.

φιλόδηρις-ιος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ τὰς ἔριδας ἀγαπῶν, ἐριστικός, καβγατζῆς : Γρηγ.Ναζ.2,170,78.

φιλοδιαιρέτης (ὁ) μσν. ὁ ἀγαπῶν νὰ διαιρῇ : Νικόλ.Μεθών.11 (ἔκδ.Voen.).

φιλοδιδάσκαλος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν διδάσκαλον : Παλλάδ.Βί.Χρυσ.86 **ἡ σύνταξις τῶν φιλοδιδασκάλων.**

φιλοδίκαιος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὸ δίκαιον, ὁ ἔχων ἀνεπτυγμένον τὸ ἠθικὸν συναίσθημα τῆς δικαιοσύνης, εὐθύς, ἴσιος, τίμιος : ᾽Αριστλ.Η Νικ.1,8,10, Πλούτ.᾽Αριστ.22 **οὕτω μὲν ὁ δῆμος ἦν φιλοδίκαιος,** Γρηγ.Ναζ.1,841Β **φιλόπτωχοι πλέον ἢ φιλοδίκαιοι·** ‖ τὸ οὐδ. ἔναρθρ. **τὸ φιλοδίκαιον** ὡς οὐσ. **ἡ** πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἀγάπη, ἡ ἀγαθή, δικαία κρίσις : Μᾶρκ.Αὐρ.1,14 **τὸ φιλάληθες καὶ φιλοδίκαιον.**

φιλοδικαστής (ὁ) σχόλ. ·ὁ ἀγαπῶν τὸ ἀξίωμα τοῦ δικαστοῦ, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ ἀπονέμῃ τὸ δίκαιον : Σχόλ ᾽Αριστφ.Σφ.103 **διὰ τὸ φιλοδικαστὴς εἶναι οὐ καθεύδει.**

φιλοδικία (ἡ) σχόλ. ἡ πρὸς τὰς δίκας, τὰς δικαστικὰς ἔριδας, διενέξεις ἀγάπη, κλίσις : Σχόλ. ᾽Αριστφ.᾽Αχ.374 **τῆς τῶν γερόντων φιλοδικίας.**

φιλόδικος(-η)-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀγαπῶν τὰς δίκας, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ ἔχῃ δικαστικὰς διενέξεις, φιλοπράγμων : Λυσ.10,1, Δημ.1287 **ἐλαττοῦσθαί τε καὶ συγχωρεῖν, ὥστε μὴ δοκεῖν φιλόδικοι εἶναι,** ᾽Αριστλ.Ρητ.2,23,33 **καὶ φησὶ μὲν εἶναί με φιλόδικον, οὐκ ἔχει δὲ ἀποδεῖξαι δεδικασμένον οὐδεμίαν δίκην.**

φιλοδικῶ-έω ἀγαπῶ τὰς δίκας, τὰς διαμάχας, τὰς ἔριδας : Θουκ.1,77 **ποιήσαντες τὰς κρίσεις, φιλοδικεῖν δοκοῦμεν,** ᾽Αριστλ.Ρητ.1,12,35 **καὶ ὅσα φιλοδικεῖν δόξειεν ἂν ὁ ἐπεξιών.**

φιλοδίτης (ὁ) ὁ φίλος τῶν ὁδοιπορούντων, ἐπίθ. τοῦ Πριάπου καὶ τοῦ Πανός : ΑΠ 6,102 **σοί, φιλοδῖτα Πρίαπε, . . ἄνθετο.**

φιλοδολία (ἡ) μσν. ἡ πρὸς τὸν δόλον κλίσις, τάσις, ροπὴ πρὸς τὴν δολιότητα : Κ᾽Ερμ.μτφρ. ᾽Ιλ.2627 (ἔκδ.Μαυροφρ.).

φιλοδοξία (ἡ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ πρὸς τὴν ἀγαθὴν φήμην, τὴν δόξαν ζωηρὰ ἀγάπη, τὸ νὰ εἶναι κανεὶς φιλόδοξος βλ.λ. : Πολύβ.3,104,1 **ἤδει τήν τε τῶν ἡγεμόνων πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμίαν . . καὶ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Μάρκου,** αὐτ. 26,2,8, Φίλ.2,448,22 **μεθορμίζεται ἐκ φιλοδοξίας εἰς ἀτυφίαν,** Γρηγ.Ναζ.1,224Β, Δαμασκ.11,510D, Φώτ.᾽Επιστ.185,41· κ. κτ. πληθ. : Πλούτ.᾽Ηθ.1050D· ‖ ζωηρὰ ἐπιθυμία πρὸς ἐπιτέλεσιν ἀγαθοῦ, λαμπροῦ τινος ἔργου : **ἔχει τὴν φιλοδοξίαν νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας.**

φιλόδοξος(-η)-ο(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ καθ᾽ ὑπερβολὴν ἀγαπῶν, ἐκτιμῶν τὴν δόξαν, τὴν ἀγαθὴν περὶ τοῦ ἀτόμου του φήμην, ἐκτίμησιν : Πλάτ.Πολ.480Α **μὴ οὖν τε πλημμελήσομεν φιλοδόξους καλοῦντες αὐτοὺς μᾶλλον ἢ φιλοσόφους . . ;** κ. μτ. προσδιορ. : ᾽Αριστλ.Ρητ.2,10,3· ‖ τὸ αὐδ. ἔναρθρ. **τὸ φιλόδοξον** ὡς οὐσ. ἡ φιλοδοξία : Λουκ.Περεγρ.38.

φιλοδοξῶ-έω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἀγαπῶ τὴν δόξαν, ἐνασμενίζομαι εἰς τὴν καλὴν περὶ ἐμοῦ γνώμην, τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κοινοῦ· Σέξτ.᾽Εμπ 713 **«τὸ συντόνως ἐφίεσθαι τῆς δόξης ἐστὶ φιλοδοξεῖν»·** μτ. δοτ. δηλούσης τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐπιδιώξεων : Πολύβ.32,14,12 **προῆλθε πρὸς τὸ φιλοδοξεῖν σωφροσύνῃ καὶ καλοκαγαθίᾳ·** ‖ κ. ἐμπρόθ. : ᾽Αριστλ.Ρητ.2,10,4, Πλούτ.᾽Ηθ.1251D **εἴπερ φιλοδοξεῖν πρὸς τὰ τοιαῦτα . .·** κ. ἀπολ. : ᾽Επιγρ. **᾽Αττικῆς ὅπως ἐφάμιλλον ᾖ πᾶσι τοῖς βουλομένοις φιλοδοξεῖν·** ‖ φρ. **φιλοδοξῶ εἴς τινα** ζητῶ δόξαν διὰ τὴν ἐναντί τινος διαγωγήν μου : Πολύβ. 1,16,10· ‖ παροιμ. **φιλοδοξῶ ἐν ὀξυβάφῳ** ἐπιζητῶ δόξαν διὰ μικρὰ πράγματα : αὐτ.24,9,3· **2)** νεώτ. κ. δημ. ἔχω τὴν πρόθεσιν, τὴν φιλοδοξίαν νὰ . . : **φιλοδοξεῖ νὰ γίνῃ ὑπουργός.**

φιλοδόξως ἐπίρρ. ᾽Επιγρ. κ. νεώτ., δημ. **-α** μετὰ φιλοδοξίας, ἀγάπης πρὸς τὴν ἀγαθὴν φήμην, φιλοτίμως, διὰ τὴν ἀπόλαυσιν ἐκτιμήσεως : ᾽Επιγρ. **ἱερατεύσαντα τοῦ Διὸς καλῶς καὶ φιλοδόξως.**

φιλοδοσία (ἡ) ᾽Επιγρ. φιλοδωρία, γενναιοδωρία.

φιλόδουλος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ διάγῃ ἐν δουλείᾳ, νὰ εἶναι δοῦλος : ᾽Ιώσ.ΠΙ 4,3,10 **φιλόδουλοι δὲ καὶ φιλοδέσποτοι γεγόναμεν·** **2)** ὁ ἀγαπῶν τοὺς δούλους αὐτοῦ : Φίλ.1,126,5 **φιλόδουλος δεσπότης.**

φιλόδουπος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν δοῦπον, τὸν θόρυβον : Φανί. ἐν ΑΠ 6,297 **φιλόδουπον φάρσος ἅμα στελεοῦ χεῖρον ἐλαΐνεον.**

φιλοδρήριος-ον ᾽Επιγρ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς Δρηρίους : ᾽Επιγρ.Κρήτης ἐν Rang.Ant.Hell.2477.

φιλόδρομος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν δρόμον, ποὺ τοῦ ἀρέσει νὰ τρέχῃ : ᾽Ορφ.῞Υμν.13,11.

φιλόδροσος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν δρόσον : Νόνν.Δ 1,357 **εἰαρινῷ Φαέθοντι φιλόδροσα νῶτα φυλάσσων.**

φιλόδυρμος-ον μτγν. **ὁ ἀγαπῶν τοὺς ὀδυρμούς,** τοὺς θρήνους : Πολυδ.6,202 **φιλόδυρμον καὶ φιλόθρηνον.**

φιλόδυρτος-ον ποι. ὁ ἀγαπῶν νὰ ὀδύρηται : Αἰσχ.᾽Ικ.69 **ἐγὼ φιλόδυρτος ᾽Ιαονίοισι νόμοισι δάπτω . . τὰν παρειάν.**

φιλοδυσσεύς (ὁ) μσν. ὁ ἀγαπῶν τὸν ᾽Οδυσσέα, ὁ συμπαθῶν πρὸς αὐτόν, περὶ τοῦ ῾Ομήρου : Εὐστ.᾽Οδ.1878,48.

φιλοδώρημα-ατος (τὸ) μσν., νεώτ. κ. δημ. φιλικὸν δώρημα, φιλικὴ προσφορά : Νικ.Χων.Χρον.1,5· **2)** εἰδ. νεώτ. κ. δημ. μικρὸν χρηματικὸν δῶρον διδόμενον διὰ παρασχεθεῖσαν ἐκδούλευσιν, ὑπηρεσίαν, μπαξίσι, ρεγάλο, πουρμπουάρ.

φιλοδωρία (ἡ) μτγν. κ. μσν. τὸ φιλοδωρεῖν, ἡ γενναιοδωρία : Λουκ.Βί.Πρ.18 **βαβαῖ τῆς φιλοδωρίας· τῆς δὲ σοφίας τί σοι τὸ κεφάλαιον ;,** Αἰλ.ΠΙ 9,1, Κλήμ.᾽Αλ.953,ΚΜανασσ.Χρον.105C,᾽Επιγρ. **ἐκ θείας φιλοδωρίας.**

φιλόδωρος-ον ὁ ἔχων διάθεσιν φιλοδωρίας, γενναιοδωρίας, **ὁ** γενναιόδωρος : Κρατῖν.᾽Αδήλ.6,

Ξεν.'Απομν.3,1,6 **καὶ προετικὸν καὶ ἅρπαγα καὶ φιλόδωρον καὶ πλεονέκτην**· 2) ἀναφ. πρὸς ἀφῃρημένα, ὁ παρέχων ἀφθόνως, ἀφειδῶς τι, μτ. δοτ. : Πλάτ.Συμπ.197D **φιλόδωρος εὐμενείας, ἄδωρος δυσμενείας,** Συνέσ.237D **φιλοδωρότατος τῶν ἐγκωμίων**· 3) ἐπὶ ἐνεργειῶν, ὁ χαρακτηριζόμενος ὑπὸ γενναιοδωρίας : Δημ.264 **τῶν δόντα τι τῶν ἰδίων καὶ ποιήσαντα πρᾶγμα .. φιλόδωρον.**

φιλοδωρῶ-έω μσν., νεώτ. κ. δημ. παρέχω δωρεάν τινα εἰς ἔνδειξιν φιλίας, ἀμείβω τινὰ ὑλικῶς δι' ὑπηρεσίαν ἥν μοὶ παρέσχε : Φραντζ.Χρον. 49A **φιλοδωρήσας τὰ μέγιστα, - τὸν ἐφιλοδώρησε γενναιότατα.**

φιλοδώρως ἐπίρρ. κατὰ τρόπον φιλόδωρον, μετὰ γενναιοδωρίας : Πλάτ.Θεαίτ.146D.

φιλοεθνής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸ ἔθνος, τὴν πατρίδα του : Φίλ.2,386 **φιλοεθνὲς πάθος.**

φιλοεπής-οῦς-ές μσν. ὁ ἀγαπῶν τὴν ποίησιν, τὰ ἔπη : Σουΐδ. ἐν λ. Κῦρος Πανοπολίτης **Εὐδοκία .. φιλοεπὴς οὖσα.**

φιλοεργός-όν μτγν. κ. **φιλόεργος** ὁ ἀγαπῶν τὴν ἐργασίαν, φίλεργος, ἐργατικός, προκομμένος: ΑΠ 6,48 **κερκίδα τὴν φιλοεργὸν 'Αθηναίῃ θέτο Βιττὼ ἄνθεμα,** αὐτ.7,423· ὑπερθ. : αὐτ.6,288 **αἱ Λυκομήδευς παῖδες .. αἱ φιλοεργόταται.**

φιλοεστιάτωρ-ορος (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἑστιᾷ, νὰ παραθέτῃ γεῦμα : Φίλ.2,70.

φιλοζέφυρος-ον μτγν. ἐπὶ τόπων, ὁ ἀγαπῶν τὸν ζέφυρον, τὸν δυσμικὸν ἄνεμον, ὁ ἐν ᾧ συνήθ. πνέει ὁ ζέφυρος : ΑΠ 10,16 **φιλοζέφυροι λειμῶνες.**

φιλοζήλως μτγν. μετὰ ζήλου : 'Ιππόδαμ.π.Στοβ. 251,15 **φιλοζήλως διατίθεσθαι.**

φιλοζητητής (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν ζήτησιν, τὴν ἔρευναν, ὁ ἀσχολούμενος εἰς ἐπιστημονικὰς ἐρεύνας, μελετηρός, ἐρευνητικός : Κύριλλ.'Αλεξ.3, 840C **φιλόλογοί τε καὶ φιλοζητηταί.**

φιλοζωΐα (ἡ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ πρὸς τὴν ζωὴν ἀγάπη· εἰδ. ἐπὶ ταπεινῆς, ἄνευ ἰδανικοῦ, ἄνευ ἀνδρείας ζωῆς : Πολύβ.15,10,5 **εἰ .. ἑλοίμεθα τὰ μέγιστα τῶν κακῶν διὰ φιλοζωΐαν;,** Διόδ.Σ 2, 50, αὐτ.17,84 **τὸν ἔνδοξον θάνατον τῆς ἀγεννοῦς φιλοζωΐας ἀλλάξασθαι,** Διογ.Λ 6,19.

φιλόζωος (-η)-ο(ν) μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπῶν τὴν ζωήν του, ἰδίως ἐν τῇ σημ. τοῦ δειλοῦ, ἀνάνδρου ἀνθρώπου : Εὐρ.ἀπ.813,6 **ὦ φιλόζωοι βροτοί,** 'Αριστλ.Ρητ.2,13,8, Λουκ.Νεκρ.Δ 15,1 **ἀγεννῆ τινα Φρύγα δειλὸν καὶ πέρα τοῦ καλῶς ἔχοντος φιλόζωον**· || τὸ οὐδ. **τὸ φιλόζωον** ὡς οὐσ. ἡ φιλοζωΐα βλ.λ. : Εὐστ.Εὐαγγ. 'Αποδ.111C· 2) ἐπὶ φυτῶν, ἀειθαλής : Νίκ.Θηρ.68.

φιλόζῳος (ὁ,ἡ) κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν καθ' ὑπερβολὴν τὰ ζῷα, ἀ. ζῳόφιλος : Ξεν.'Απομν.1,4,7 **ἔοικε ταῦτα σοφοῦ τινὸς δημιουργοῦ καὶ φιλοζῴου τεχνήματι, - ἡ ἑταιρία τῶν φιλοζῴων.**

φιλοζωῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ καθ' ὑπερβολὴν τὴν ζωήν : Πολύβ.11,2,10 **μήτε προπετῶς κινδυνεύοντες .. μήτε φιλοζωοῦντες παρὰ τὸ δέον.**

φιλόθακος-ον 'Ησ. **ὁ ἀγαπῶν νὰ** κάθηται, νὰ μένῃ ἀργός.

φιλοθάλαμος-ον **μτγν.** ἐπὶ γυναικός, ἡ ἀγαπῶσα τὸν γαμήλιον θάλαμον : ΨΚαλλισθ.1,12.

φιλοθεαμοσύνη (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς **τὰ** θεάματα ἀγάπη : 'Ιώσ.ΑΙ 19,1,15.

φιλοθεάμων-ονος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν καθ' ὑπερβολὴν τὰ θεάματα, τὰς θεαματικὰς καταστάσεις : Πλάτ.Πολ.475D, αὐτ.476A **φιλοθεάμονάς τε καὶ φιλοτέχνους**· || μτ. γενικ. δηλούσης τὸ ἀντικείμ. τὸ ἀποτελοῦν τὸ θέαμα : Λουκ.'Ηρόδ.8 **οὐ συρφετώδης ὄχλος, ἀθλητῶν δὲ μᾶλλον φιλοθεάμων,** Κύριλλ.'Αλεξ.135 **τοὺς τῶν παραδόξων φιλοθεάμονας**· 2) ἀναφ. πρὸς ἀφῃρημένα, ὁ μετ' εὐχαριστήσεως διακρίνων, ὁρῶν τι : Πλάτ. Πολ.475F **τῆς ἀληθείας φιλοθεάμονες**· || **τὸ οὐδ.** τὸ φιλοθέαμον ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τὰ θεάματα ἀγάπη : Πλούτ.'Ηθ.704F.

φιλοθέατος-ον μσν. ὁ ἀποτελῶν εὐχάριστον θέαμα : Στουδ.Θεόδ.909 (ἔκδ.Mi.).

φιλοθεΐα (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἀγάπη, εὐσέβεια : Κύριλλ.'Αλεξ.10,976C **ἐκ πολλῆς ἄγαν φιλοθεΐας,** Βασίλ Σιλ.469B.

φιλοθεΐται (οἱ) μσν. μοναχοὶ ἀνήκοντες εἰς τὴν μονὴν τοῦ Φιλοθέου : Πρόδρ.2,296.

φιλόθεος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν, λατρεύων τὸν θεόν (ἢ π. ἀρχ. τοὺς θεούς), θεοσεβής, εὐλαβικός : 'Αριστλ.Ρητ.2,17,6 **ὅτι φιλόθεοί εἰσι καὶ ἔχουσι πρὸς τὸ θεῖον πως,** Λουκ.Πιστ.Διαθ.14 **πρὸς δὲ τὸν εὐσεβῆ καὶ φιλόθεον ὡς ἄθεος καὶ ἀνόσιος ὁ φίλος διαβάλλεται,** Μηναῖ.3,9 'Ωδ. **ἡ φιλόθεος μήτηρ τῆς εὐσεβείας καρπὸν προσάγει.**

φιλοθεότης-ητος (ἡ) μτγν. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλοθέου βλ.λ. : Πολυδ.1,21, Ψ 'Ιω.Χρυσ.8,950F **ἐπιφαίνων φιλοθεότητα.**

φιλόθερμος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὴν θερμότητα : Πλούτ.'Ηθ.648D· 2) νεώτ. ὁ ἀναπτυσσόμενος, εὐδοκιμῶν εἰς θερμὸν περιβάλλον, εἰς θερμὴν ἀτμοσφαῖραν : Θεόφρ.ΦΑίτ.2,3,3 **δένδρα φιλόθερμα, - φιλόθερμα μικρόβια.**

φιλοθερσίτης (ὁ) ὁ ἀγαπῶν τὸν ἐν 'Ομ.'Ιλ. Θερσίτην, οὗ τὸ ὄνομα παρέμεινε δηλοῦν τὸν αὐθάδη ἐπικριτήν : ΑΒ 1189.

φιλοθεῶ-έω μτγν. εἶμαι φιλόθεος, εὐλαβοῦμαι τὰ θεῖα : Κύριλλ.'Αλεξ.1,948B **τῷ φ- ᾐρημένῳ.**

φιλοθεωρητής (ὁ) μσν. ὁ φιλοθεάμων βλ.λ.:Φώτ.

φιλοθέωρος-ον ὁ ἀγαπῶν τὰ θεάματα : 'Αλεξ. π.Πολυδ.6,168, 'Αριστλ.ΗΝίκ.1,8,10 **ἡδὺ θέαμα τῷ φιλοθεώρῳ**· 2) ὁ ἀγαπῶν νὰ βλέπῃ τι, μτ. γενικ. τοῦ πράγμ. : Διον.'Αλ.Ρωμ.1,6,4 **φιλοθεώρους τῶν καλῶν ἔργων καὶ μεγάλων**· 3) ὁ ἀγαπῶν τὰς θεωρίας, τὰς παρατηρήσεις : 'Επίκτ.1,29,58.

φιλοθεωρῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ τὰς παρατηρήσεις, τὰς θεωρίας : 'Ιάμβλ.'Αριθμ.126 **ὅσα ἄλλα συμπτώματα δύναται ἐπινοεῖσθαι ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ φιλοθεωρεῖν συντεινόντων ἑαυτούς.**

φιλοθήβαιος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς Θήβας, τοὺς Θηβαίους: Τίτλος κωμῳδίας τοῦ 'Αντιφάνους.

φιλόθηλυς-εος-υ μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸ θῆλυ γένος, τὰ θηλυκά : Αἰλ.Ζ 12,43 **ἕκαστος (ἱέραξ) ἐστὶ δεινῶς φιλόθηλυς.**

φιλοθηρεία (ἡ) ἐσφ. ἀντὶ φιλοθηρία.

φιλοθηρία (ἡ) κ. νεώτ. ἡ πρὸς τὴν θήραν, τὸ κυνήγιον ἀγάπη : Ξεν.ΚΠ 2,4,26 **μὴ μέντοι .. οὕτως αὖ ποίει ὥσπερ ἐνίοτε διὰ τὴν φιλοθηρίαν,** Πλούτ.'Ηθ.633A.

φιλόθηρος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὴν θήραν, τὸ κυνήγιον : Πλάτ.Πολ.535D, Ξεν.'Αν.1,9,5 **ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεπε, καὶ φιλοθηρότατος ἦν καὶ πρὸς τὰ θηρία .. φιλοκινδυνότατος.**

φιλοθηρῶ-έω ἀγαπῶ τὴν θήραν, εἶμαι φίλος τοῦ κυνηγίου· ἀθ. κ. μεταβαίνω εἰς κυνήγιον : Αἰλ.ΠΙ 19, 4 **Λεοννάτῳ καὶ Μενελάῳ φιλοθηροῦσι αὐλαῖαι σταδίων ἑκατὸν ἠκολούθουν**· 2) μτφ. θηρεύω ἐπιδιώκω, κυνηγῶ : Κύριλλ.'Αλεξ.489 **διάκενον δόξαν φιλοθηρεῖν,** αὐτ.630.

φιλόθοινος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ δεῖπνα, τὰς διασκεδάσεις : Κέβ.Πίν.19 **εἴ τις φιλόθοινος κάμνων ἐτύγχανεν** (διόρθ. Κορ. φιλοτίμως).

φιλοθόρυβος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὸν θόρυβον, τὴν ταραχήν, ποὺ τοῦ ἀρέσει ἡ φασαρία : Πρόκλ.Παράφρ.Πτολ.223 **πολεμικούς, τολμητάς, φιλοθορύβους,** Θεοφύλ.Σ 'Ιστ.218,20.

φιλοθουκυδίδης (ὁ) σχόλ. ὁ φίλος, ὁ θαυμαστὴς τοῦ ἱστορικοῦ Θουκυδίδου : Σχόλ.ΑΠλ.315.

φιλοθρέμματος-ον Ἐπιγρ. ὁ φιλοθρέμμων βλ.λ.: Ἐπιγρ. Περγάμου **οἰκοδεσπότης φιλοθρέμματος.**

φιλοθρέμμων-ονος-ον μτγν. ὁ ἀσμένως ἀνατρέφων, διατηρῶν ζῷα, δθ. ἐπὶ βλαστήσεως, ἡ πρὸς τροφὴν ζώων πρόσφορος : Χρησμ.Σιβ.5,395 **φιλοθρέμμονος ὕλης,** Μάξ.Τυρ.7,7,117 **ἀνὴρ φιλοθρέμμων ὄρνιθας εἶχε.**

φιλόθρεσκος-ον Ἐπιγρ. φιλόθρησκος βλ.λ. : Ἐπιγρ. **φιλοθρέσκων ἱερὸς νόμος.**

φιλοθρηνής-οῦς-ές μτγν. φιλόθρηνος βλ.λ. : Μόσχ.4,68.

φιλόθρηνος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς θρήνους, ἢ ὁ συνήθως θρηνῶν : Νόνν.Δ 9,294 **γυναικεῖον γένος ἐστὶ φιλόθρηνον.**

φιλόθρησκος(-η)-ο(ν) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀγαπῶν τὴν θρησκείαν, ὁ ἔχων ἱκανῶς ἀνεπτυγμένον τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα : Πτολ.κτ.Σκαλίγ. εἰς Manil.13.

φιλόθυρσος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν θύρσον βλ.λ. : Ὀρφ.Ὕμν.53,11 **Γάλλαι μητρὸς ὀρείης φιλόθυρσοι νομάδες.**

φιλοθύτης (ὁ) φιλόθυτος βλ.λ. : Ἀριστφ.Σφ.82 **εἶναι φιλοθύτην αὐτὸν ἢ φιλόξενον,** Ἀντιφ.2,6,12, Θεόφρ.π.Στοβ.Ἐκλ.3,50 **χρὴ τὸν μέλλοντα θαυμασθήσεσθαι περὶ τὸ θεῖον φιλοθύτην εἶναι,** Πλούτ.Ἠθ.613Α.

φιλόθυτος-ον ἐπὶ προσ., ὁ ἀγαπῶν νὰ θύῃ, κ. ἐπὶ πραγμ. ὁ ἐπάγων θυσίας, ὁ καθ' ὃν τελοῦνται θυσίαι : **φιλοθύτων δὲ τοι πόλεως ὀργίων μνήστορες ἔστε μοι.**

φιλοϊερατεία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὴν ἱερατείαν, τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα ἀγάπη, συμπάθεια : Βί.Νεῖλ. Νεωτ.38,13 **φιλαρχία καὶ φιλοϊερατεία.**

φιλοϊερεύς-έως (ὁ) μσν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἱερεῖς : Δαμασκ.Ι ἐν Ὠριγ.Κ/πόλ.140 **τοσοῦτον ἦν φιλοϊερεὺς καὶ φιλομόναχος.**

φιλοίκειος-ον ὁ τοὺς οἰκείους, τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ ἀγαπῶν : Ἀριστλ.Ἀρετ.Κακ.π.Στοβ.Ἐκλ.Ι,ΙΙ, Θεμίστ.Λόγ.6,76D, Πλούτ.Ἠθ.120Α **φιλοπάτωρ γινόμενος καὶ φιλομήτωρ καὶ φιλοίκειος,** Αἰλ.Ζ15,28, Δίων Χρ.55Α· ‖ δθ. κ. ἐπὶ διαθέσεων, αἰσθημάτων : Φίλ.2,384 **ἡττηθέντα εὐνοίας συγγενικῆς καὶ πάθους φιλοικείου,** αὐτ.2,74· ‖ τὸ οὐδ. **τὸ φιλοίκειον** ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τοὺς οἰκείους, τοὺς συγγενεῖς ἀγάπη : Πολύβ.32,14,9.

φιλοικοδόμος-ον ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ κτίζῃ, νὰ οἰκοδομῇ : Ξεν.Οἰκ.20,29 **ἐγὼ δὲ καὶ φιλοικοδόμους νομίζω οὐδὲν ἧττον οἵτινες ἂν ἀποδιδῶνται ἐξοικονομοῦντες τὰς οἰκίας.**

φίλοικος-ον ὁ ἀγαπῶν τὸν οἶκον, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὴν οἴκοι παραμονήν : Ἀριστλ.Ἀρετ.Κακ.8.

φιλοικτιρμόνως ἐπίρρ. μτγν. μετὰ συμπαθοῦς, οἰκτίρμονος διαθέσεως : Πολυδ.8,11.

φιλοικτίρμων-ονος-ον κ. μσν. ὁ ἔχων οἰκτίρμονα, συμπαθῆ διάθεσιν, φιλελεήμων, σπλαχνικός : Εὐρ.ΙΤ 345 **εἰς ξένους γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων,** Πλάτ.Μενέξ.244Ε, Σχόλ.Ὀδ.Ζ 310 **φιλοικτίρμον τὸ θῆλυ,** Κύριλλ.Ἀλεξ.38,496 **Χριστός ἐστι καὶ φιλοικτίρμων ὁ τῶν ὅλων θεός,** Δαμασκ.Ι 2,897Α, ASS Μαΐου 2,786C· τὸ οὐδ. **τὸ φιλοίκτιρμον** ὡς οὐσ. ὁ οἶκτος, ἡ συμπάθεια : Πλούτ.Ἠθ.959F.

φιλοίκτιστος-ον ποι. φιλοικτος βλ.λ. : **Σοφ.Αἴ. 577 κάρτα τοι φιλοίκτιστον γυνή.**

φίλοικτος-ον κ. μσν. ὁ κινῶν, προκαλῶν τὸν οἶκτον : Αἰσχ.Ἀγ.232 **ἔβαλλ' ἕκαστον θυτήρων ἀπ' ὄμματος βέλει φιλοίκτῳ·** **2)** οἰκτίρμων, ἐλεητικός, ψυχοπονιάρης· πρβλ. φιλοίκτιστος : Σχόλ.Ἰλ. Χ 88 **φίλοικτον χρῆμα ἡ γυνή.**

φιλοίκτωρ-ορος (ὁ) μσν. ὁ οἰκτίρμων, σπλαχνικός : Πρόδρ.Ι,388 **σὺ . . βασιλεύς, φιλεύσπλαγχνος, φιλότεκνος, φιλοίκτωρ.**

φιλοινία (ἡ) ἡ πρὸς τὸν οἶνον ἀγάπη, φιλοποσία, ἀγάπη τοῦ κρασιοῦ, τοῦ πιοτοῦ : Ἡρ.3,34 **τῇ δὲ φιλοινίῃ σε φασι πλεόνως προσκεῖσθαι,** Ἀθήν. 10,430Α, Κλήμ.Ἀλ.Παιδ.2,2,23.

φίλοινος-ον ὁ ἀγαπῶν τὸν οἶνον, τὸν πότον : Πλάτ.Πολ.475Α, Ἀριστλ.Ῥητ.Ι,ΙΙ, Πλούτ.Ἠθ.652Ε **πρωιαίτατα γηρῶσιν οἱ φίλοινοι.**

φιλοινῶ-έω μσν. ἀγαπῶ τὸν οἶνον, μοῦ ἀρέσει τὸ κρασί, τὸ πιοτό· κ. ὡς μτβ. παραθέτω τινὶ συμπόσιον, φιλεύω μὲ κρασοπότι : Φώτ.Βιβλ.543,23 **τοὺς κεκλημένους ὁ βασιλεὺς φιλοινεῖ.**

φιλοιστρομανής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ οἰστρηλατῆται, φίλοιστρος : Ὀρφ.Ὕμν.13,2 **τυμπανόδουπε, φιλοιστρομανές, χαλκόκροτε κούρη.**

φίλοιστρος-ον ὁ ἀγαπῶν τὴν μανίαν, τὴν ἐν ταῖς τελεταῖς τοῦ Βάκχου καὶ τῆς Κυβέλης καταλαμβάνουσαν τοὺς ὀργιάζοντας παράφορον ἔμπνευσιν : Ὀρφ.Ὕμν.26,13.

φιλοΐστωρ-ορος (ὁ,ἡ) Ἡσ. «ὁ φιλῶν ἱστορεῖν».

φιλοίφης (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς συνουσίας, τὰς ἀσελγεῖς πράξεις, σαρκικός, φιλήδονος : Θεόκρ.4,62 **εὖ γ', ὤνθρωπε φιλοῖφα.**

φιλοιφος-ον ἀρχ. λεξ. φιλοίφης βλ.λ.

φιλοκαθάριος-ον μτγν. ἀ. φιλοκάθαρος **ὁ ἀγαπῶν τὴν καθαριότητα, τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ σώματος** : Πρόκλ.Τετράβ.90.

φιλοκάθαρος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν καθαριότητα, φιλοκαθάριος : Πτολ.Τετράβ.63.

φιλοκαθεδρία (ἡ) μτγν. ἡ τῆς ἐπισκοπικῆς καθέδρας, τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος ἐπιθυμία : Σωκρ.Κ Ἐκκλ.Ἱστ.290Α, Γεώργ.Ἀλεξ.Βί.Ἰω.Χρυσ.25, 79 **τὰ φιλοκαθεδρίας καὶ πρωτοκαθεδρίας πάθη, δι' ὧν εἰργάσαντο τὸ σχίσμα.**

φιλοκαθεδρῶ-έω μτγν. προσβλέπω συμπαθῶς εἰς τὴν ἐπισκοπικὴν καθέδραν, ἀποβλέπω εἰς τὸ νὰ γίνω ἐπίσκοπος : Κλήμ.Ἐπιστ.πρὸς Ἰάκωβ. ἐν Coteler. Patr.1,606.

φιλοκάθολος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸ καθόλου, τὸ γενικόν : Ὀλυμπ.Ἀλκ.Ι.

φιλόκαινος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἀγαπῶν τὰ καινά, τοὺς νεωτερισμούς, τὰς καινοτομίας, δθ. τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. : Λουκ.Ἴκαρ.24 **τὸ δὲ φιλόκαινον αὐτῶν ἀκριβῶς οἶδα,** Πλούτ.Ἠθ.731Β, Εὐστ.Πον. 202,80 **οἷς ἐπίσημον τὸ φιλόκαινον,** ASS Ἰουνίου 1,611Β **τὸ τῶν ἀκροατῶν φιλόκαινον.**

φιλόκαισαρ-αρος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ φιλικῶς διακείμενος **πρὸς τὸν καίσαρα,** ποὺ ἀγαπᾷ τὸν **αὐτοκράτορα.**

φιλόκακος-ον σχόλ. ὁ εὐνοῶν τοὺς κακούς, ὁ συμπαθῶν **πρὸς τὴν** κακίαν : Σχόλ.Πινδ.Π 4,285 **Θερσίτην εἰσήγαγε φιλόκακον καὶ μισάγαθον.**

φιλοκακοῦργος (ὁ) μτγν. ὁ μετ' εὐχαριστήσεως κακουργῶν, ἐγκληματῶν : Κύριλλ.Ἀλεξ.1110 **τὴν τοῦ διαβόλου φιλοκακοῦργον γνώμην.**

φιλοκακούργως ἐπίρρ. μτγν. μετ' ἀγάπης, κλίσεως πρὸς τὴν κακουργίαν, ἐγκληματικῶς : Κυριλλ.Ἀλεξ.Ὁμιλ.Πασχ.23,279 **πολυπλόκων ὑπαλλάττεσθαι λογισμῶν καὶ φιλοκακούργως ἐξηρτυμένων.**

φιλοκαλία (ἡ) κ. νεώτ. ἡ πρὸς τὸ καλόν, τὸ ἠθικῶς ἢ τὸ αἰσθητικῶς ὡραῖον ἀγάπη : Ἀριστείδ.2,311 **φιλοκαλία τις . . καὶ διατριβὴ περὶ λόγους,** Μαλάλ.1418,19 **οἰκήματα φιλοκαλίας τυγχάνοντα·** ‖ φιλόκαλος διακόσμησις : Πάπ. **ποιεῖσθαι τὴν φιλοκαλίαν τοῦ βαλανείου.**

φιλοκαλλιπρόσωπος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ ὡραῖα πρόσωπα, τὶς ὡραῖες μορφές : Ἱππ.Κλίμ. Παραδ.174.

φιλοκαλλωπιστής (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς καλλωπισμούς, ποὺ τοῦ ἀρέσουν τὰ στολίδια : Πτολ.Τετράβ.70 **φιλοκαλλωπισταὶ ὑπάρχουσι καὶ κόσμους γυναικείους περιζώννυνται.**

φιλόκαλος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὸ καλόν, τὸ ὡραῖον ἔν τε τῇ ἠθικῇ, ἰδίως δὲ τῇ αἰσθητικῇ αὐτοῦ σημασίᾳ : Πλάτ.Φαῖδρ.248D **ἀνδρὸς . . φιλοσόφου ἢ φιλοκάλου ἢ** μουσικοῦ τινός, αὐτ. Κρίτ.111, Λουκ.Ἐνάλ.Δ 5,2 **ὅς οἶδε διαγνῶναι τὴν καλλίονα φιλόκαλος ὤν·** ‖ ὅθ. κ. εἰδ. ὁ ἀγαπῶν τὸν καλλωπισμόν, τὸν στολισμόν : Ξεν.ΚΠ 8,3, 5 **συνετὸν εἶναι καὶ φιλόκαλον·** κ. μτ. ἐμπροθ. διορ. : αὐτ.2,1,22 **καὶ φιλόκαλον περὶ ὅπλα καὶ φιλότιμον ἐπὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις,** Ἰσοκρ.1,27· κ. συγκρ. : Ξεν.Συμπ.4,15 **φιλοκαλωτέρους ἐν τοῖς κινδύνοις·** **2)** τὸ οὐδ. τὸ φιλόκαλον ὡς οὐσ. ἡ φιλοκαλία βλ.λ. : Φίλ.1 **ἀγάμενος αὐτοῦ τὸ φιλόκαλον καὶ μισοπόνηρον.**

φιλοκαλῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ. ἀγαπῶ τὸ καλὸν εἰς πᾶσαν αὐτοῦ ἔκφανσιν, ἰδίως δὲ τὸ αἰσθητικῶς ὡραῖον, εἶμαι φιλόκαλος βλ.λ. : Θουκ. 2,40 **φιλοκαλοῦμεν γὰρ μετ' εὐτελείας καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας,** Πλούτ.Ἠθ.1044C· **2)** ἐπιδιώκω τι, τείνω πρός τι ὅπως τιμηθῶ δι' αὐτοῦ, μτ. ἀπαρφ. : Πλούτ.Ἀλέξ.35 **φιλοκαλῶν Ἑλληνικαῖς φυτείαις διακοσμῆσαι τὰ βασίλεια,** Διόδ.Σ 1,66 **εἰς ταύτην τὴν ἐπιβολὴν φιλοκαλοῦντες ἔσπευσαν ὑπερβάλλεσθαι τῷ μεγέθει τῶν ἔργων·** **3)** εἰδ. φιλοκάλως διακοσμῶ : αὐτ.20,37 **τὰ περὶ τὴν ἐκφορὰν· βασιλικῶς ἐφιλοκάλησε,** Μαλάλ.1 232,20 **φιλοκαλήσας τὰ τετράπυλα μαρμάροις·** κ. παθ. : αὐτ.489,19 **φιλοκαλουμένου τοῦ τρούλλου τῆς ἐκκλησίας,** Παχυμ.Γ 16,2 **φιλοκαλούμενοι κῆποι.**

φιλοκάλως ἐπίρρ. μτγν., μσν. κ. νεώτ. μετὰ φιλοκαλίας, ἀντιλήψεως τοῦ αἰσθητικῶς καλοῦ : Γαλ.14,218,4, Εὐστ.Εὐαγγ.Προοι.514Α, αὐτ.469C **ξόανα φιλοκάλως ἐξείργαστο,** Ἰώσ.ΑΙ 12,2,1 **περὶ τὴν συλλογὴν τῶν βιβλίων εἶχε φιλοκάλως,** ASS Ἰουνίου 5 270D **φιλοκάλως καὶ μεγαλοπρεπῶς.**

φιλοκαμπής-οῦς-ές μτγν. ὁ εὐκόλως καμπτόμενος, λυγιζόμενος : Φανί.ἐν ΑΠ 6,294.

φιλοκάνων-ονος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς κανόνας, ὅθ. ὑποτασσόμενος εἰς τούτους : Θεοφύλ. Βουλγ.3,663 **τῇ σῇ . . φιλοκάνονι τιμιότητι.**

φιλοκαρποφόρος-ον μτγν. ὁ φέρων ἀφθόνους καρπούς, ὁ οἱονεὶ ἀγαπῶν νὰ καρποφορῇ : ΑΠ 6,42 **φιλοκαρποφόρου γευσάμενος θέρεος.**

φιλοκατάσκευος-ον μτγν. ὁ ἀσμένως ἀσχολούμενος εἰς τὴν τεχνικὴν κατασκευὴν τῶν περιόδων : Πρόκλ.ἐν Φώτ.Βιβλ.318,30.

φιλοκατήγορος-ον νεώτ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν νὰ κατηγορῇ, νὰ ψέγῃ τοὺς ἄλλους.

φιλόκενος-ον λεξ. ὁ τὰ κενά, τὰ μάταια ἀγαπῶν, ὁ ἔχων κλίσιν, τάσιν πρὸς τὴν ἐξωτερικήν, ματαίαν ἐπίδειξιν : Σουίδ.

φιλοκέρδεια (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ὑπερβάλλουσα ἀγάπη πρὸς τὰ ὑλικὰ κέρδη, πρὸς τὰς χρηματικὰς ὠφελείας, πλεονεξία, ἀπληστία : Πλάτ.Νόμ. 649D, Ξεν.Κυν.13,12, Θεόκρ.16,63 **φιλοκερδείη βεβλαμμένον ἄνδρα.**

φιλοκερδής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ τὸ κέρδος, ἰδίως δὲ ὁ τὴν ὑλικὴν ὠφέλειαν ἀγαπῶν, ἐπιδιώκων : Θέογν.199 **θυμὸς φιλοκερδής,** Πίνδ.Ι 2,6, Ἀριστφ. Πλ.591 **εἰ πλούσιος ὢν ἀνελεύθερος ἔσθ' οὑτωσὶ καὶ φιλοκερδής,** Πλάτ.Πολ.581C· ἐπίρρ. νεώτ.-ῶς.

φιλοκερδία (ἡ) μτγν. ἡ φιλοκέρδεια : Διόδ.Σ 5,35, Λουκ.Κυν.18, αὐτ.Κρόν.14 **μικρολογία καὶ φιλαργυρία καὶ φιλοκερδία,** ΕΜ 462,16.

φιλοκερδῶ-έω ἀγαπῶ τὰ κέρδη, τὰ χρηματικὰ ὀφέλη, ἰδίως ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς δι' οἱωνδήποτε μέσων ἐπιδιώξεως ὑλικῶν ὠφελειῶν : Ξεν.Ἀν.1,9,10 **ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενοι περὶ παντὸς ποιεῖσθαι τούτους πλουσιωτέρους ποιεῖν τῶν ἐκ τοῦ ἀδίκου φιλοκερδούντων,** αὐτ.ΚΠ 1,6,32, Πλάτ.Ἵππαρχ. 225Β **τολμᾶν φιλοκερδεῖν δι' ἀναισχυντίαν.**

φιλοκέρτομος-ον ὁ ἀγαπῶν, ἀρεσκόμενος νὰ πειράζῃ διὰ πικρῶν, ἐγγικτικῶν λόγων, ὁ τσουχτερὸς στὰ πειράγματά του : Ὀδ.Χ 287 **ὦ Πολυθερσείδη φιλοκέρτομε,** ΑΠλ.247 **ἱπποσύνης φιλοκέρτομος ὤλετο τέχνη.**

φιλοκηδεμών-όνος (ὁ) ὁ ἀγαπῶν τοὺς συγγενεῖς του : Ξεν.Ἀγησ.11,12 **ἐκεῖνον οἱ μὲν συγγενεῖς φιλοκηδεμόνα ἐκάλουν.**

φιλοκηδής-οῦς-ές ὁ ἀγαπῶν τὰς φροντίδας, τὰς μερίμνας : Ἀριστλ.ἀπ.700.

φιλόκηπος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς κήπους : Διογ.Λ 9,112.

φιλοκιθαριστής (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν κιθαρισμόν, ποὺ τοῦ ἀρέσει νὰ παίζῃ τὴν κιθάρα : Πλούτ.Ἠθ.633Α **φιλῳδοῦ τινὸς καὶ φιλοκιθαριστοῦ θύραν κόψας.**

φιλοκιθαρίστρια (ἡ) μσν. θηλ. τοῦ φιλοκιθαριστής βλ.λ. : ΚΜανασσ.Χρον.6046 **γυναιξὶν φιλοκιθαριστρίαις.**

φιλοκινδυνευτής (ὁ) μσν. ὁ φιλοκίνδυνος : Θεοφύλ.Σ Ἱστ.96,17 **τολμητὰς καὶ φιλοκινδυνευτάς.**

φιλοκίνδυνος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς κινδύνους, ποὺ τοῦ ἀρέσει νὰ ἐκτίθεται σὲ περιπέτειες, νὰ ἐπιχειρῇ τὰ τολμηρά, ριψοκίνδυνος : Ξεν. Ἀν.2,6,8 **εὐπειθῆ τοῖς ἄρχουσιν καὶ ἐθελόπονον καὶ φιλοκίνδυνον,** αὐτ.1,9,5, Δημ.145, Πλούτ.Ἀλκ. 18 **ἐδόκει μηδὲν ἧττον εἶναι τοῦ Ἀλκιβιάδου διάπυρος καὶ φιλοκίνδυνος ἐν τοῖς ἀγῶσι,** Συνέσ.Ἐπιστ.4 **ἀνὴρ εὔψυχός τε καὶ φιλοκινδυνότατος ἀποδειλιᾷ.**

φιλοκινδύνως ἐπίρρ. κατὰ τρόπον τολμηρόν, φιλοκίνδυνον : Ξεν.Ἑλλ.6,1,4 **φιλοπόνως καὶ φιλοκινδύνως ἔχοντα πρὸς τοὺς πολεμίους,** Πολύβ.3, 92,5, Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.2,18,84, Φίλ.1,323,28 **ἐκθύμως καὶ φιλοκινδύνως μαχομένους,** αὐτ.2,383,1.

φιλοκισσοφόρος-ον ὁ ἀγαπῶν νὰ φορῇ τὸν κισσόν, νὰ στέφεται διὰ κισσοῦ : Εὐρ.Κύκλ.616.

φιλοκλαύδιος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ φίλος τοῦ Κλαυδίου.

φιλόκλαυτος-ον μτγν. ὁ εὐχαρίστως ἢ συνήθως κλαίων, ὁ κλαψιάρης : Νόνν.Δ 12,158 **πέτηλα φιλοκλαύτων ὑακίνθων.**

φιλοκλέαρχος (ὁ) μτγν. ὁ φίλος τοῦ Κλεάρχου : Πλούτ.Ἀρτοξ.13.

φιλοκλεῖα (τὰ) Ἐπιγρ. ἑορτὴ ἐν Δήλῳ.

φιλόκνημις-ιδος (ὁ) ὁ ἀγαπῶν νὰ φέρῃ κνημῖδας, ὅθ. γεν. ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ ὁπλοφορῇ, νὰ εἶναι ἁρματωμένος : Ἡσ.

φιλόκνισος-ον μτγν. ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὴν κνῖσαν : Νόνν.Δ 19,177.

φιλοκνώσιος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ φίλος τῶν Κνωσίων τῆς Κρήτης : Ἐπιγρ. Δρήρων.

φιλόκοινος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἐπικοινωνίαν, τὴν συντροφιά, κοινωνικός : Ἀντίφιλ.ΑΠ 9,546 **εἶχε τύχη τις πρώην τοιαύτη τὸν φιλόκοινον ἐμέ,** Γλυκ.Συντ.1,3 **φιλόκοινον γὰρ ζῷον ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀγελαστικόν·** ‖ τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τὴν κοινωνίαν ἀγάπη : Σχόλ.Σοφ.ΟΤ 669 **τὸ φιλόκοινον αὐτοῦ κἀνταῦθα δείκνυσι.**

φιλοκοιρανίη (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὴν τυραννίαν, τὴν βασιλείαν, πρὸς τὸ ἄρχειν ἀγάπη : Χρησμ.Ριβ. 14,4 **φιλοκοιρανίην αὐτὸς θεὸς ἐχθαίρει.**

φιλοκοιτία (ἡ) μτγν. ἡ ἀγάπη, ὁ πόθος τῆς γαμικῆς κοίτης, τῆς συνουσίας : Ἐπιφάν.1,544 **τοῖς τῶν ἀνθρώπων εἰς φιλοκοιτίαν ὁμιλήσαντες θυγατράσιν.**

φιλοκόλαξ-ακος (ὁ,ἡ) ὁ ἀγαπῶν τὴν κολακείαν : Ἀριστλ.Ἠθ.8,8.

φιλόκολπος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν, ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ σκέπῃ, οἱονεὶ νὰ προστατεύῃ εἰς τοῖς κόλποις αὐτοῦ, εὐμενής, ἀγαθός : Θεόφ.εἰς Αὐτόλ. 278 **Ἀθηνᾶς τῆς φιλοκόλπου καὶ Ἀφροδίτης τῆς ἀναισχύντου.**

φιλοκόμμοδος (ὁ) μτγν. ὁ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κομμόδου εὐνοούμενος : Ἡρωδιαν.1,17.
φιλόκομος-ον ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπῶν, περιποιούμενος τὴν κόμην του : Σουΐδ.
φιλοκομπία (ἡ) μτγν. τάσις, διάθεσις πρὸς κομπασμόν, ἀλοζονείαν : Κύρ.
φιλόκομπος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἀγαπῶν νὰ κομπάζῃ, ἀλαζών, κομπορρήμων : Ἰουστ.9 (ἔκδ. Βενετ.), Φώτ.Βιβλ.96,32 **τῶν φιλοσόφων τὸ φιλόκομπον ἦθος.**
φιλοκομπῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ νὰ κομπάζω, νὰ κομπορρημονῶ, εἶμαι φιλόκομπος : Σουΐδ. «φιλακομπῶν· μεγαλορρημονῶν», Κύριλλ.5,413F.
φιλοκονίμων-ονος (ὁ,ἡ) ὁ ἀγαπῶν, ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ κυλίεται ἐν τῇ κόνει : Ἐπιχ.25 **κορυδάλλας τε φιλοκονίμονας.**
φιλόκοπρος-ον μτγν. κ. μσν. ἐπὶ ἀγρῶν, ὁ ἀγαπῶν, ὅθ. ὁ ἀπαιτῶν κόπρον, ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ κοπριά : Θεόφρ.ΦΙ 2,7,1· **2)** ὁ συχνάκις κοπρίζων : Γεωπ.12,9,2 **φιλόκοπρον ζῷον·** **3)** μτφ. ὁ τὰ κοπρώδη κακὰ ἀγαπῶν, ὁ εἰς αὐτὰ ἀρεσκόμενος : Ἰω.Κλίμ.Παραδ.416 **φιλόκοπροι δαίμονες.**
φιλοκορίνθιος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν, συμπαθῶς ἔχων πρὸς τοὺς Κορινθίους : Θεμίστ.Λόγ.27,335D.
φιλοκοσμία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἡ πρὸς τὸν κόσμον, ἤτοι τὰ κοσμήματα, τὰς ἐξωτερικὰς ἐπιδείξεις, τὰ στολίδια ἀγάπη : Πλούτ.Φιλοπ.9 **ὁ δὲ ἀρξάμενος ἐκτρέπειν ἀπὸ τῶν οὐκ ἀναγκαίων ἐπὶ τὰ χρήσιμα καὶ καλὰ τὴν φιλοκοσμίαν,** Κλήμ. Ἀλ.233, Ἰω.Κλίμ.Παραδ.434· κ.κτ.πληθ. : Δαμασκ.Ι 510C **φιλοκοσμίαι, περπερεῖαι.**
φιλόκοσμος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰ κοσμήματα, τοὺς στολισμούς, τὰ στολίδια : Αἰλ.ΠΙ 12,1, Πλούτ.Ἠθ.997A **φιλόκοσμον εἶναι περὶ κόμην καὶ καλλωπιστήν,** Κ Μανασσ.Χρον.3299 **βασιλεὺς φιλόκαλος, φιλόκοσμος·** **2)** π ἐκκλησιαστικοῖς ὁ ἀγαπῶν τὸν κόσμον, τὰ κοσμικὰ πράγματα : Βασ.2,1085A **τῶν φιλοκόσμων ἀνθρώπων,** Γρηγ.Ναζ.1,176C,αὐτ.2,138,11,Παιδ.Γ'Εξοήμ. 18· **3)** νεώτ. κ. ὁ ἀγαπῶν τὴν μετὰ τῶν ἀνθρώπων, μετὰ τοῦ κόσμου ἀναστροφήν, κοινωνικός : Μωραϊτίδ.Διηγήμ.1,17 **αἱ θυγατέρες . . εἶχον ἀποκτήσει ἐν τοιαύτῃ ἀγωγῇ οὐχὶ τόσον φιλοκόσμους ἕξεις.**
φιλοκοσμῶ-έω μτγν. κ. μσν. ἀγαπῶ τὰ κοσμήματα, τοὺς ἐξωτερικοὺς στολισμούς : Κλήμ.Ἀλ. 202 **φιλοκοσμοῦσα ἀπαπέπτωκε καὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ γάμου τοῦ σώφρονος,** Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ.5,18 **προφήτης στιβίζεται, προφήτης φιλοκοσμεῖ.**
φιλόκουρος-ον γλωσσ. ὁ ἀγαπῶν τὴν κουράν, ποὺ τοῦ ἀρέσει νὰ εἶναι κουρεμένος.
φιλοκρατία (ἡ) μτγν. ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ κρατεῖν, ἄρχειν : Μεθόδ.Συμπ.280,14.
φιλόκρατον (τό) μτγν. εἶδός τι φαρμάκου : Γαλ.14,161.
φιλόκρημνος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς κρημνούς, ὁ συνηθίζων, ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ φοιτᾷ εἰς κρημνώδη μέρη : Λεωνίδ.Ταρ.ἐν ΑΠ 6,221 **ἦλθε φιλοκρήμνων αὖλιν ἐς αἰγινόμων.**
φιλοκρινῶ-έω μτγν. κ. μσν. διακρίνω, διαχωρίζω, μετὰ σπουδῆς, μελέτης, ξεχωρίζω· : Λουκ. Ἀποκ.4 **τῶν ἰατρῶν οὐκ ἀκριβῶς φιλοκρινούντων τὰς νόσους,** Φάλαρ.2,9 **φιλοκρινεῖν τὰ ἀναθήματα,** Κύριλλ.Ἰησ.2 **ἕκαστα σαφῶς φιλοκρινοῦντας,** Βασιλ.Καισ.π.Θησ.Στεφ.ἐν λ. **οὐδεὶς ὁ τοῦ ἀληθοῦς τὸ ψεῦδος φιλοκρινῶν,** Φώτ.Ἐπιστ.282,7, Μιχ.Ἀκομ.Πανηγ.20,25.
φίλοκρος ον Ἐπιγρ. δωρ. ἀντὶ φίλακρος, ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν Ἄκραν, ὡς ἐπίθ. τῆς Ἀφροδίτης : Ἐπιγρ Σικελίας.
φιλοκρόταλος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ κρόταλα : ΑΠ 9,505 **θυμέλαι φιλοκρόταλοι.**
φιλόκροτος-ον **ὁ** ἀγαπῶν τοὺς κρότους, τὸν θόρυβον, ἐπίθ. τοῦ Πανός : Ὕμν.Ὁμ.19,2.
φιλοκτέανος-ον ἐπ. φιλοκτήμων βλ.λ., ἄπληστος, πλεονέκτης· ἐν τῷ ὑπερθ. : Ἰλ.Α 122Α **Ἀτρεΐδη κύδιστε, φιλοκτεανώτατε.**
φιλοκτήματος-ον μτγν. φιλοκτήμων βλ.λ. : Πτολ.Τετράβ.64, Πρόκλ.Τετράβ.92.
φιλοκτημοσύνη (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ κτᾶσθαι, φιλοκέρδεια : Βασ.1,196D, Σχόλ.Ἰω.Κλίμ.27.
φιλοκτήμων-ονος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐπιθυμῶν νὰ κτᾶται, νὰ ἀποκτᾷ, ὁ ἐπιδιώκων τὴν πρόσκτησιν ὑλικῶν κερδῶν, ἄπληστος, πλεονέκτης : Σόλ.35,19, Γρηγ.Νύσσ.2,264Α, Ἀθανάσ.2,361D **μὴ γίνου φιλάργυρος, μὴ αἰσχροκερδής, μὴ φιλοκτήμων·** || μτ. προσδιορ. δηλοῦντος τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπιδιωκομένης κτήσεως : Παχυμ.Γ ἐν Ἀνεκδ.Hase 5,366 **οὗτος ὁ λογισμὸς ἐποίει κἀμὲ τὸ μέρος τῶν πανοπλιῶν φιλοκτήμονα,** Ἡσ.
φιλοκτίστης (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ ἀγαπῶν, ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ κτίζῃ, νὰ οἰκοδομῇ : Σχόλ. Διον.Θρ. **ἐν** ΑΒ 815,21, Μαλάλ.Ι 232,17.
φιλόκτιστος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ κτίζῃ, φιλοκτίστης βλ.λ. : Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω.2,98.
φιλόκτιτος-ον μτγν. δ. τ. τοῦ φιλόκτιστος βλ.λ. : Νόνν.Δ 40,503 **φιλόκτιτον ἦθος ἀέξων.**
φιλόκτονος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς φόνους, ὅθ. φονικός, θανατηφόρος : Πρόδρ.210 **φ. μάχη.**
φιλόκυβος-ον ὁ ἀγαπῶν τοὺς κύβους, τὰ ζάρια, τὰ τυχηρὰ παίγνια : Ἀριστοφ.Σφ.75 **Ἀμυνίας μὲν ὁ Προνάπους φήσ' οὗτοσὶ εἶναι φιλόκυβον αὐτόν,** Ἀριστλ.Φυσιογν.3,13, Ἀδαμάντ.5,338, αὐτ.2, 44,443, Πολυδ.6,168.
φιλοκυδής-έος-οῦς-ές **ὁ** ἀγαπῶν τὸ κῦδος, τὴν ἀγαθὴν φήμην, τὴν δόξαν : Ὕμν.Ὁμ.Ἑρμ.375 **φιλοκυδέος ἥβης,** αὐτ.481.
φιλοκύμαιος-ον Ἐπιγρ. ὁ φίλος τῶν Κυμαίων.
φιλοκυνηγέτης (ὁ) φιλοκύνηγος βλ.λ. : Ξεν.Κυν. 5,14, αὐτ.12,11, Πολυδ.5,9, αὐτ.6,167.
φιλοκυνηγία (ἡ) ἡ πρὸς τὸ κυνήγιον ἀγάπη : Στοβ.Ἐκλ.120.
φιλοκύνηγος-ον ὁ ἀγαπῶν τὸ κυνήγιον, τὴν θήραν : Πλούτ.Ἠθ.310E **νέος φιλοκύνηγος,** Σχόλ. Εὐρ.Φοίν.1169 **ὡς φιλοκύνηγος ἐν ὄρει διέτριβε·** || κ. ὡς ἐπίθ. τῆς Ἀρτέμιδος : Διόδ.Σ 4,45 **Ἑκάτη φιλοκύνηγος·** **2)** ἐπὶ ἔργων ἢ διαθέσεων, ὁ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸ κυνήγιον γινόμενος : Σώστρ.π. Στοβ.Ἐκλ.64,33 **διὰ φιλοκύνηγον ἐνέργειαν ἐν ὕλαις διέτριβε.**
φιλόκυνος-ον μτγν. φιλοκύων βλ.λ. : Ἀδαμάντ. Φυσιογν.1,33.
φιλοκύριος-ον Ἐπιγρ. ὁ ἀγαπῶν τὸν κύριον.
φιλόκυρος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν Κῦρον : Στράβ.11,11,4 **Κύρου κτίσμα . . κατασκάψαι δὲ τὸ κτίσμα τοῦτο καίπερ ὄντα φιλόκυρον.**
φιλοκύων-κῦνος (ὁ,ἡ) ὁ ἀγαπῶν τοὺς κύνας : Πλάτ.Λυσ.212Β, Ἰάμβλ.Πυθ.426.
φιλοκωθωνιστής (ὁ) μτγν. **ὁ** ἀγαπῶν τὸν κωθωνισμὸν βλ.λ., ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ πίνῃ μέχρις οὗ μεθυσθῇ : Ἀθήν.10,433Β **φίλοινος ὁ πρὸς οἶνον ἕτοιμος, φιλοπότης ὁ πρὸς πότους, φιλοκωθωνιστὴς δὲ ὁ μέχρι μέθης.**
φιλόκωμος-ον ὁ ἀγαπῶν τοὺς κώμους, **ὁ** ἀρεσκόμενος εἰς τὰς διασκεδάσεις, ποὺ τοῦ ἀρέσει νὰ γλεντοκοπᾷ : Σιμωνίδ.179, Ἀνων.ἐν ΑΠ 6,169 **Διονύσῳ φιλοκώμῳ** (δ.γρ.)· || ὅθ. κ. ἐπὶ μουσικῶν ὀργάνων συνοδευόντων τὰς εὐωχίας : Μελέαγρ. αὐτ.5,174 **καλεῖ σε γὰρ ἡ φιλόκωμος πηκτὶς καὶ κροτάλων . . πάταγος.**
φιλοκώμῳδος ον ὁ ἀγαπῶν, ἀρεσκόμενος εἰς τὰς κωμῳδίας· τίτλος συγγράμματος π Σουΐδ ἐν λ. Διονυσιάδης . . Μαλλώτης.

φιλόκωπος-ον ὁ ἀγαπῶν τὰς κώπας, τὴν κωπηλασίαν, τοὺς ναυτικούς : Ἡσ. «φιλήρετμοι, φιλόκωποι, φιλοναῦται».
φιλόλαγνος-ον ὁ ἀγαπῶν τὰς σαρκικάς, τὰς ἀφροδισίους ἡδονάς : Ἱππ.479,9.
φιλολακεδαιμόνιος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς Λακεδαίμονας : Θεμίστ.Λόγ.7,96A.
φιλολάκων-ονος (ὁ,ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς Λάκωνας, τοὺς Σπαρτιάτας· πρβλ. φιλολακεδαιμόνιος : Πλούτ.Ἀρτξ.13 Κτησίας.. **φιλότιμος ὢν καὶ οὐχ ἧττον φιλολάκων..**· ‖ εἰδ. ὡς ἐπίθ. τοῦ Κίμωνος : αὐτ.Περ.9, αὐτ.Κίμ.16.
φιλολαλία (ἡ) μτγν. ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ λαλεῖν, φλυαρία, πολυλογία : Γρηγ.Ναζ.1,463A **τῆς νῦν κατεχούσης φιλολαλίας.**
φιλόλαλος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ λαλῇ, νὰ ὁμιλῇ, ποὺ τοῦ ἀρέσει νὰ λέῃ : Διογ.Λ 1,92 **φιλήκοος μᾶλλον ἢ φιλόλαλος**· **2)** στωμύλος, λάλος, φλύαρος, πολυλογάς : Πρόκλ.Τετράβ.225 **περιέργους, φιλολάλους.**
φιλολάμπαδος-ον ἀρχ. λεξ. ὁ ἀγαπῶν τὰς λαμπάδας, τὰς δᾷδας, τὸ νύκτιον φῶς· ἐπίθ. τῆς Ἀρτέμιδος : Ἡσ.
φιλόλαος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὸν λαόν, ὁ φίλος τοῦ λαοῦ : Ἐπιγρ.
φιλολείμων ονος (ὁ,ἡ) μον. ὁ ἀγαπῶν τοὺς λειμῶνας, τὰ λιβάδια : Εὐστ.Ἰλ.1349,43.
φιλολαϊκός-ή-όν νεώτ. ὁ χαρακτηρίζων τὸν φιλόλαον, ὁ ἐμπνευσμένος ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν λαόν : **φιλολαϊκαὶ διατάξεις.**
φιλολήϊος-ον ἐπ. τ. ἀντὶ τοῦ (μὴ ἀπαντῶντος) φιλόλειος ὁ ἀγαπῶν τὴν λείαν : Ὕμν.Ὁμ.Ἑρμ.335 **οἷος ἐγὼ φιλολήϊός εἰμι.**
φιλόληπτος-ον ὁ ἀρεσκόμενος **εἰς τὸ νὰ** λαμβάνῃ : Πολυδ.6,167.
φιλόλιθος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς πολυτίμους λίθους : Πλούτ.Ἠθ.462C **ἀνθρώπου φιλολίθου καὶ περὶ σφραγῖδα πολυτελῆ νοσοῦντος,** Κλήμ.Ἀλ.257.
φιλόλιχνος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ λιχνεύματα, τὰ ἡδύσματα, ὁ λιχούδης : Λεωνίδ.Ταρ.ἐν ΑΠ 6, 302, Φανί.αὐτ 6,295 **μάζας ἀνίκ' ἔκυρσε τελωνιάδος φιλολίχνου.**
φιλολογία (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἀγάπη τῆς διὰ τοῦ λόγου, τῆς διαλεκτικῆς ἐπιτυγχανομένης ἐπιστημονικῆς, ἀπηκριβωμένης ζητήσεως, ἡ πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τάσις : Πλάτ. Θεαίτ.146A· **2)** ἡ περὶ τὰ γράμματα, περὶ τὴν μάθησιν σπουδή : Ἰσοκρ.316, Ἀριστλ.Πρ.18, Κικ. Ἀττ.2,17· **3)** εἰδ. ἡ λογία ἐνασχόλησις περὶ τὰς ἀρχαίας γλώσσας καὶ τὴν ἱστορίαν : Πλούτ.Ἠθ. 645C· **4)** ἡ περὶ σπουδαίων ζητημάτων συζήτησις, ἐνασχόλησις : Ἀθήν 12,548A **ἐποιήσαντο τὰς συνόδους ταύτας οἱ περὶ Πλάτωνα καὶ Σπεύσιππον.. τὸ πλεῖστον ἕνεκεν ἀνέσεως καὶ φιλολογίας**· **5)** νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ὡς ὑποκείμενον τῶν μελετῶν της ἔχουσα πάσας τὰς διὰ τοῦ γραπτοῦ λόγου ἐκφαινομένας ἐκδηλώσεις τῆς πνευματικῆς, καλλιτεχνικῆς καὶ γενικώτερον τῆς κοινωνικῆς ζωῆς λαοῦ τινος ἢ λαῶν ἔν τινι ἢ ἐν πάσαις ταῖς ἐποχαῖς : **ἑλληνική - λατινικὴ φιλολογία, - ἐσπούδασε** φιλολογίαν **τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, -κλασσικὴ φιλολογία** (ἡ τοὺς κλασσικοὺς συγγραφεῖς μελετῶσα)· **6)** ὁμ.τὸ σύνολον τῶν εἰδικῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων τῶν πρὸς κατανόησιν τῆς λογοτεχνίας γλώσσης τινὸς ἀπαιτουμένων, καὶ δὴ ἡ γραμματικὴ καὶ κριτικὴ τῶν κειμένων· **7)** ὁμ.τὸ σύνολον τῶν ἔργων τοῦ ἐντέχνου λόγου τῶν ἀποτελούντων τὴν παραγωγὴν χώρας τινὸς ἢ ἐποχῆς, λογοτεχνία : **ὁ Παπαδιαμάντης ἐδημιούργησεν ἐν ἐκ τῶν ὡραιοτέρων ἔργων τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας**· ‖ **ἐλαφρὰ φιλολογία** ἡ λογοτεχνία ἡ στερουμένη σοβαροῦ πνευματικοῦ περιεχομένου, ἢ κατωτέρου πως αἰσθητικοῦ ποιοῦ, ἡ μόνον χάριν τῆς τέρψεως τῶν ἀναγνωστῶν συντεθειμένη : **τὸ χρονογράφημα, τὸ εὐθυμογράφημα ἀνήκουν εἰς τὴν ἐλαφρὰν φιλολογίαν**· **8)** νεώτ. κ. δημ. τὸ σύνολον τῶν εἴς τινα κύκλον τοῦ ἐπιστητοῦ ἀναφερομένων συγγραμμάτων : **τὸ νέον του ἔργον πλουτίζει σημαντικῶς τὴν ἑλληνικὴν ἰατρικὴν φιλολογίαν**· **9)** νεώτ. κ. δημ. λόγος, σκέψις, ὑπόθεσις ἄνευ πραγματικῆς τινος βάσεως, χαρακτῆρος μᾶλλον ἀσαφοῦς, ἐπιπολαίου, ἀβεβαίου, ἀερολογία, φλυαρία· κ. κτ. πληθ. : **ὅλα αὐτὰ ποὺ μᾶς ἀράδιασε εἶναι φιλολογίες.**
φιλολογικός-ή-ό(ν) μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν φιλολογίαν βλ.λ., ἢ τοὺς φιλολόγους : **κατέγινεν εἰς φιλολογικὰς μελέτας, - φιλολογικὴ μόρφωσις, - φιλολογικὴ ἐπιστήμη** (ἡ φιλολογία καὶ δὴ ἡ κλασσική)· ‖ ἐν χρ. κ. ἀντὶ τοῦ λογοτεχνικός : **ἔχει ἀξιόλογον φιλολογικὸν τάλαντον.**
φιλολογικῶς ἐπίρρ. νεώτ., δημ. **-ά** ὡς πρὸς τὴν φιλολογικὴν ἐπιστήμην : **τὸ περιεχόμενον τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων φιλολογικῶς ἀποτελεῖ πρόβλημα**· ‖ ὡς πρὸς τὰς φιλολογικὰς γνώσεις, μελέτας : **δὲν εἶναι ἀρκετὰ μορφωμένος φιλολογικῶς.**
φιλολογιστικός-ή-όν μτγν. εἰδ. ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὰς διὰ τοῦ λόγου, τῶν σοφισμάτων σκοπίμους παρερμηνείας πρὸς ἐξαπάτησιν, σοφιστικός : Ἐπιφάν.1,945D **τῷ..τὰς κατὰ θεὸν δόξας ἐρευνῶντι ἐκ συλλογισμῶν καὶ σῆς φιλολογιστικῆς ἐννοίας.**
φιλόλογος-ον κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς λόγους, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ ὁμιλῇ, λάλος, φλύαρος : Ἀλεξ.Ἀδηλ.17 **οἶνος φιλολόγους ποιεῖ**· ‖ ὁ ἀγαπῶν ν' ἀγορεύῃ, ἐπίθ. τοῦ Λυσίου : Πλάτ.Φαῖδρ.236E· ‖ ὁ ἀρεσκόμενος **εἰς** τὴν ἐν ἐκτάσει, τὴν ἀναλυτικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἰδεῶν τῶν σκέψεών του, κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸν βραχύλογον : αὐτ.Νόμ.641F **τὴν πόλιν ἅπαντες ἡμῶν Ἕλληνες ὑπολαμβάνουσιν ὡς φιλόλογός τίς ἐστι καὶ πολύλογος**· **2)** ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὴν διὰ τῶν λόγων, διὰ τῆς διαλεκτικῆς συζητήσεως ἔρευναν, ἐξιχνίασιν τῶν φιλοσοφικῶν ζητημάτων (εἰδ.π.Πλάτωνι ὡς ἀντίθ. τοῦ μισόλογος) : αὐτ.Λάχ.188C, αὐτ.Θεαίτ.161A **φιλόλογος γ' εἶ καὶ χρηστός,** αὐτ.Πολ.582E, Στοβ. Ἐκλ.2,114 **μηδ' εἶναι φιλόλογον, λογόφιλον δὲ μᾶλλον μέχρι λαλιᾶς ἐπιπολαίου προβαίνοντα**· **3)** ὁ ἀγαπῶν τὴν μάθησιν, τὴν περὶ τοὺς συγγραφεῖς, τὰ γράμματα ἀσχολίαν, πεπαιδευμένος, μορφωμένος· Φρύν.392 **«φιλόλογος ὁ φιλῶν λόγους καὶ σπουδάζων περὶ παιδείαν»** : Ἀριστλ.Ρητ.2,23,11 **Λακεδαιμόνιοι.. ἥκιστα φιλόλογοι ὄντες,** Στοβ. Ἐκλ.218,10, Πλούτ.Ἠθ.618E **φιλολόγῳ ὑποκατακλίνεσθαι φιλομαθῆ**· **4)** εἰδ. ὁ περὶ τοὺς λόγους σπουδάζων κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸν μελετῶντα **τὰ ζητήματα, τὰ** πράγματα, πρὸς τὸν φιλόσοφον : Συνέσ.43B· ‖ ὁμ. κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸν πολιτικόν : Πλούτ.Λούκ.42· **5)** ἐπὶ συγγράμματος, βιβλίου, ὁ ἔχων σοβαρὰν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν, περισπούδαστος : Κικ.Ἀττ.13,12 **6)** νεώτ. κ. δημ. ὡς οὐσ. **φιλόλογος** (ὁ,ἡ) ὁ τῆς κλασσικῆς **φιλολογίας** ἐπιστήμων, ὁ καθηγητὴς τῆς φιλολογίας : **διορίζονται πενήντα νέοι φιλόλογοι εἰς γυμνάσια τοῦ** Κράτους· **7)** νεώτ. κ δημ. **ἐν** χρ. κ. ἀντὶ τοῦ λόγιος, λογοτέχνης.
φιλολογῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. ἀγαπῶ τὴν μάθησιν, τὴν περὶ τοὺς συγγραφεῖς, τὰ γράμματα σπουδήν, μελέτην, ὅθ. κ. μελετῶ τοὺς συγγραφεῖς, καταγίνομαι περὶ τὴν φιλολογίαν : Πλούτ.Ἠθ.113B, αὐτ.Κάτ.Νεώτ.6 **λέγουσιν αὐτὸν ἔτι νέον ὄντα εἰς σπήλαιον ἀπιέναι κἀκεῖ φιλολογεῖν,**

'Απολλ.Δύσκ.Συντ.267,25· **2)** παθ. μτχ. **τὰ φιλολογηθέντα εἰδ. τὸ** χρησιμεύσαντα ὡς ὑπόθεσις λόγου σοβαροῦ, σπουδαίου : αὐτ. 'Ηθ.612Ε· **3)** νεώτ. κ. καταγίνομαι, ἀσχολοῦμαι περὶ τὴν λογοτεχνίαν, συνήθ. ἐν τῇ σημ. τῆς μᾶλλον ἐλαφρᾶς, τῆς οὐχὶ κατὰ *σύστημα* σπουδῆς, ἢ τῆς ἀσημάντου λογοτεχνικῆς δημιουργίας : **διάφοροι φιλολογοῦντες νεαροὶ τὸν ἔπεισαν νὰ ἐκδώσῃ τὰ ἔργα τους.**

φιλολόγως ἐπίρρ. μτγν. μετὰ σπουδῆς, μαθήσεως : Πολυδ.4,11, Σχόλ.'Αριστφ.Βάτρ.'Υπόθ. **τὸ δὲ δρᾶμα τῶν . . φιλολόγως πεποιημένων.**

φιλολοιδορία (ἡ) ἡ πρὸς τὰς λοιδορίας, τὰς ὕβρεις ἀγάπη, διάθεσις, ροπή : ΕΜ 403,44.

φιλολοίδορος-ον ὁ ἀγαπῶν, ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ λοιδορῇ, **νὰ** ὑβρίζῃ, λοίδορος, ὑβριστής : Δημ.269 **οὐ φιλολοίδορον ὄντα** φύσει, 'Αριστλ. ΖΙ 9,1,7 **φιλολοίδορον μᾶλλον καὶ πληκτικώτερον.**

φιλολοιδόρως ἐπίρρ. μτγν. ὑβριστικῶς, προσβλητικῶς : Πολυδ.3,139, Φιλόστρ.587,10.

φιλόλουτρος-ον ὁ ἀγαπῶν τὸ λουτρόν, ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ λούηται : 'Ιππ.Διαίτ.'Οξ.395 **ἦν ὑγιαίνων ἔῃ φιλόλουτρος,** 'Αριστλ.ΖΙ 8,24,11.

φιλολουτρῶ-έω ἀγαπῶ τὸ λουτρόν, ἀρέσκομαι εἰς τὰς συχνὰς λούσεις : 'Ιππ.Διαίτ.'Οξ.395, Γαλ. εἰς Γλαῦκ.π.Θησ.Στεφ.ἐν λ. **τοὺς δὲ φιλολουτροῦντας .. εἰ δὶς τῆς ἡμέρας λούειν ἐθέλοις.**

φιλόλυπος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸ συναίσθημα τῆς λύπης, τῆς θλίψεως, ὁ συχνάκις μελαγχολικός : Πλούτ.'Ηθ.600C· ‖ τὸ οὐδ. τὸ φιλόλυπον ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τὴν λύπην ροπή, λυπηρά, μελαγχολικὴ διάθεσις : Βασ.Ι,361Α **τὸ φιλόλυπον καὶ πολύθρηνον ὡς ἀγεννὲς παραιτούμενος.**

φιλόλυρος-ον ὁ ἀγαπῶν τὴν λύραν : 'Επίχ.69.

φιλομάθεια (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν μάθησιν, τὴν γνῶσιν : Πλάτ.Πολ.499Ε, αὐτ.Τίμ. 90Β **τῷ δὲ περὶ φιλομάθειαν καὶ περὶ τὰς ἀληθεῖς φρονήσεις ἐσπουδακότι** (δ.γρ. κώδ. φιλομαθίαν), 'Αριστλ.ΗΝικ.3,10,2, 'Ιάμβλ.Πυθ.17,24, Γρηγ. Νύσσ.Ι,473Β, Θεοφύλ.Σ'Ιστ.305Β (Βόνν.).

φιλομαθής-οῦς-έος-ές κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὴν μάθησιν, τὴν κτῆσιν γνώσεων, ποὺ τοῦ ἀρέσει νὰ μαθαίνῃ : Πλάτ.Φαίδ.67Β, αὐτ.Πολ.376C **φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖ εἶναι,** 'Ισοκρ.50 **ἐὰν ἧς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής**· κ. ἐν τῷ ὑπερθ. : Ξεν.ΚΠ 1,2,2· **2)** μτ. γενικ. τοῦ πράγμ. ὁ ἐκθύμως ἐπιδιώκων νὰ μάθῃ τι : Πλάτ.Πολ.485D, Ξεν.'Αν.1,9,5 **τοξικῆς καὶ ἀκοντίσεως φιλομαθέστατον**· **3)** τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ φιλομάθεια : Πλάτ.Πολ.376Β, αὐτ.411D **εἴ τι ἐνῆν αὐτοῦ φιλομαθὲς ἐν τῇ ψυχῇ.**

φιλομαθία (ἡ) δ. τ. τοῦ φιλομάθεια βλ.λ. ἐν κώδ.

φιλομαθῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ. ἀγαπῶ τὴν μάθησιν, τὴν γνῶσιν, εἶμαι φιλομαθής : Πλάτ. Νόμ.810Α, Πολύβ.1,13,9 **τοῖς τε φιλομαθοῦσιν . . εὐμαθῆ καὶ ῥᾳδίαν ἐπὶ τὰ μέλλοντα ῥηθήσεσθαι παρασκευάσομεν τὴν ἔφοδον,** 'Ιάμβλ.Πυθ. 22,23, 'Ωριγ.3,767C, Φώτ.'Επιστ.286,31· ‖ μτ. προσδιορ. δηλοῦντος τὸ ἀντικείμενον τῆς μαθήσεως, τῆς σπουδῆς : αὐτ.3,59,4 **πολυπραγμονεῖν καὶ φιλομαθεῖν περὶ τῶν προειρημένων.**

φιλομαθῶς ἐπίρρ. μτγν. μετὰ φιλομαθείας : Ψ'Ιω.Χρυσ.5,750Α **οἱ φιλοπόνως καὶ φιλομαθῶς ἀκούοντες,** Κύριλλ.'Ιεροσολ.Κατηχ.36.

φιλομακεδών-όνος (ὁ) μτγν. ὁ φίλος τῶν Μακεδόνων, τῆς Μακεδονίας : Θεμίστ.Λόγ.132Β.

φιλομάκελλος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὴν μάκελλαν, ποὺ τοῦ ἀρέσει νὰ τσαπίζῃ : Δαμασκ.Ι 2, 839C, 'Ιω.Κλίμ.Παραδ.6Α.

φιλομάλακος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν μαλθακότητα, τὴν ἡδυπάθειαν : Πτολ.Τετράβ.162 **φιλοκόσμους, φιλομαλάκους.**

φιλομαντευτής (ὁ) ὁ ἀγαπῶν τὰς μαντείας τοὺς οἰωνισμούς : Πλάτ.Νόμ.813D **τοὺς σφόδρα φιλομαντευτὰς σεβόμενοι.**

φιλόμαντις-εως (ὁ,ἡ) μτγν. φιλομαντευτής βλ.λ. : Λουκ.Χάρ.11.

φιλομάρτυς-υρος (ὁ,ἡ) μτγν. ἐκκλ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς μάρτυρας : Βασ.Ι.526Α, Γρηγ.Νύσσ.2,1017Α.

φιλόμαστος-ον ὁ ἀγαπῶν τοὺς μαστούς, ἀρεσκόμενος εἰς τὸν θηλασμόν, ἐπὶ τῶν νεογνῶν ζῴων : Αἰσχ.'Αγ.147 **φιλομάστοις θηρῶν ὀβρικάλοισι,** αὐτ.720.

φιλόμαχος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰς μάχας, φιλοπόλεμος : Πίνδ.ἀπ.142, Αἰσχ.'Επτ.129 **σύ τ', ὦ διογενές, φιλόμαχον κράτος,** αὐτ.'Αγ.230, Κ Μονασσ.Χρον.2223.

φιλομαχῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ, δθ. κ. ἐπιδιώκω τὴν μάχην, τὸν πόλεμον : Πλούτ.Πομπ.65 **ὥστε . . Καίσαρα δυσχερείας . . περιεχόμενον ἐξ ἀνάγκης φιλομαχεῖν,** αὐτ.Καῖσ.52· **2)** δμ. ἀγαπῶ τὰς φιλονικίας, τὰς λογομαχίας, εἶμαι καβγατζής : αὐτ.'Ηθ.122Β **ἀλλ' ἔφυγον καὶ ἐφοβήθην λαβὴν φιλομαχοῦντι παρασχεῖν.**

φιλόμβριος-ον ὁ ἀγαπῶν τὸν ὄμβρον, τὴν βροχήν, φίλομβρος : ΑΠ 6,43 **φιλόμβριος τέττιξ.**

φίλομβρος-ον μτγν. φιλόμβριος βλ.λ. : Μελέαγρ.ΑΠ 5,143 **θάλλει δὲ φίλομβρος νάρκισσος.**

φιλόμβροτος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς βροτούς, τοὺς θνητούς, ὁ φιλάνθρωπος : Μάξιμ.Καταρχ.456.

φιλομειδής-οῦς-ές κ. νεώτ., ποι. φιλομμειδής κ. φιλομμηδής ὁ ἀγαπῶν τὸ μειδίαμα, ποὺ τοῦ ἀρέσει νὰ χαμογελᾷ : Λουκ.Εἰκ.8 **φιλομειδῆ "Ομηρος ποιήσει** (ἐνν. τὴν 'Αφροδίτην), ΑΠ 9,254, Γρηγ. Ναζ.2,170.

φιλομείλιχος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν μειλίχιον τρόπον, τὸ μαλακὸν ἦθος : 'Ιω.Γαζ.Ποιήμ. ἐν Matr.An.Gr.2,638 **φιλομείλιχος γλῶσσα Παφίη.**

φιλομειράκιος-ον μτγν. φιλομεῖραξ βλ.λ. : Κλήμ.'Αλ.346, Διογ.Λ 4,40 **φιλομειράκιος ἦν καὶ καταφερής.**

φιλομεῖραξ-ακος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς μείρακας, παιδεραστής : 'Αθήν.13,603Ε **φιλομεῖραξ ἦν ὁ Σοφοκλῆς,** Παυσ.6,23,6.

φιλομεμφής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἀρεσκόμενος, ἔχων τάσιν εἰς τὸ νὰ φέγῃ, νὰ ἐπιτιμᾷ, γκρινιάρης : Πλούτ.'Ηθ.707Α **οἱ φιλομεμφεῖς καὶ δύσκολοι ταῖς τοιαύταις τῶν φίλων παροράσεσι καὶ ἀνοίαις ἐπιτίθενται.**

φιλομέριμνος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὰς μερίμνας, τὰς φροντίδας : Θεοφύλ.Σ'Επιστ.29,48 **ἄγρυπνον, φιλομέριμνον.**

φιλομετάβλητος-ον μσν. φιλομετάβολος βλ.λ.: Θεόδωρ.'Επιστ. ἐν 'Αν.Βοασσ.5,417.

φιλομετάβολος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν, ἀρεσκόμενος εἰς τὰς μεταβολάς, εὐμετάβολος : Σέξτ.'Εμπ. Μαθ.1,82 **φιλομετάβολόν τί ἐστιν ὁ αἰών.**

φιλομετρία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὸ μέτρον ἢ τὰ μέτρα ἀγάπη : Συνέσ.62C **οὐδ' ἔστιν ἰδέα φιλομετρίας τινὸς ἢ ποιήσεως.**

φιλομέτριος-ον πάπ. ὁ φίλος τῆς μετριότητος.

φιλόμετρος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὰ μέτρα, τοὺς στίχους· δθ. κ. τὸ οὐδ. **τὸ φιλόμετρον** ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τὴν στιχουργίαν, τὴν ποίησιν ἀγάπη : Νικήτ. Εὐγ.2,7 **ἤτησας στίχους . . ἔχεις γὰρ . . καὶ τὸ φιλόλογον ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ φιλόμετρον.**

φιλομήδειον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν χελιδόνιον βλ.λ. : Διοσκ.2,211.

φιλομήλα (ἡ) κ. νεώτ. ποι., ἰων. **φιλομήλη** ὄνομα μυθικῆς γυναικὸς μεταμορφωθείσης εἰς ἀηδόνα : Δημ.1397, 'Απολλδ.3,14,8· ‖ **δθ. νεώτ. κ.** ἡ ἀηδών· **2)** εἶδος ἰχθύος, κόκκυξ : Κορ.εἰς Ξενοκρ.71.

φιλόμηλος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ μῆλα **κ. γεν.** τὰς ὀπώρας : Δωρόθ.π.'Αθήν.7,277F.

φιλόμηρος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν Ὅμηρον, ἀρεσκόμενος εἰς τὴν μελέτην τῆς Ὁμηρικῆς ποιήσεως : Στράβ.13,1,27, Ἀθήν.620B, Εὐστ.440.38.

φιλομήτωρ-ορος (ὁ,ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ μητέρα : Πλούτ.Σόλ.27, αὐτ.Σερτώρ.2 **πατρὸς ὀρφανὸς ὑπερφυῶς δοκεῖ φιλομήτωρ γενέσθαι·** **2)** ἐπών. Πτολεμαίου τοῦ 6ου, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου : αὐτ.Ἠθ.543E.

φιλομίσως μετὰ μεγάλου μίσους : Ἡσ. ἐν λ. φιλαπεχθημόνως.

φιλομμειδής-οῦς-έος-ές ποι. τ. τοῦ φιλομειδὴς βλ.λ., ἐπίθ. τῆς Ἀφροδίτης : Ἰλ.Γ 424, Ὀδ.Θ 362.

φιλομμηδής-οῦς-ές βοιωτ. τ. τοῦ φιλομμειδὴς βλ.λ., ἐπίθ τῆς Ἀφροδίτης : Ἡσίοδ.Θ 200.

φιλόμολπος-ον ποι. ὁ ἀγαπῶν τὰς μολπάς, τοὺς χοροὺς καὶ τὰ τραγούδια : Πίνδ.Ν 7,12.

φιλομονάζω μτγν. ἀγαπῶ τὸν μοναχικόν, τὸν ἀσκητικὸν βίον, καλογερεύω : Παλλάδ.Λουσ.1027B **διά τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον .. ἐγένετο φιλομονάζων.**

φιλομόναχος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς μονάζοντας, τοὺς μοναχούς : Μόσχ.Λειμωνάριον 1130F **ὁ φιλόχριστος καὶ φιλομόναχος καὶ φιλάπτωχος.**

φιλομουσία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὰς Μούσας ἀγάπη, ἡ πρὸς τὰς καλὰς τέχνας καὶ δὴ τὴν μουσικὴν κλίσις : Πλούτ.Ἠθ.283B, Λουκ.Ἐνάλ.Δ 8,2 **ἐπαινῶ σε τῆς φιλομουσίας,** Ἀγαθρχ.115.4.

φιλόμουσος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰς Μούσας, ὁ ἔχων κλίσιν, ἀγάπην πρὸς τὰς καλὰς τέχνας : Πλάτ.Φαῖδρ.259B **φιλόμουσον ἄνδρα,** αὐτ Πολ.548E, Ξεν.ΚΠ 5,1,1· ‖ εἰδ. ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὴν μουσικήν : Ἀρίων ἐν Bergk Lyr.567 **δελφὶς φιλόμουσος,** Πλούτ.Ἠθ.668C **ἄριστος κριτὴς .. μελῶν ἀρετῆς ὁ φιλομουσότατος·** **2)** τὸ οὐδ. ὡς οὐσ ἡ φιλομουσία : αὐτ.Ἠθ.984B.

φιλομουσῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ, θεραπεύω τὰς Μούσας, ἀσχολοῦμαι μὲ τὰς καλὰς τέχνας : Ἀθήν.11,633A **συνέβαινε τὸ παλαιὸν φιλομουσεῖν τοὺς Ἕλληνας.**

φιλομόχθηρος-ον κ. μσν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς κακούς, τοὺς μοχθηροὺς ἀνθρώπους : Φιλωνίδ.Ἀδήλ. B, ΚΜανασσ Χρον.4849· **2)** ὁ ἀγαπῶν τοὺς μόχθους, τοὺς κόπους, φιλόμοχθος, φιλόπονος· δ.γρ. ἐν Πλάτ.Πολ.535D.

φιλόμοχθος ον ὁ ἀγαπῶν τοὺς μόχθους, τοὺς κόπους, φιλόπονος, ἐργατικός : Φάλαρ.Ἐπιστ.120 **ἵνα ἔχῃς ἐπιδεῖξαι σαυτὸν μαχητὴν φιλόμοχθον,** Πρόκλ.Τετράβ.222· ‖ τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **φιλόμοχθα** ἐν χρ. ἐπιρρ. : Μαν.4,277.

φιλομυθία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὰς μυθικὰς διηγήσεις ἀγάπη, ἀρέσκεια : Στράβ.11,6,2 **οὔτε τὰ παλαιὰ .. ἐς πίστιν ἀφικνεῖτο μεγάλην διὰ τὴν τῶν συγγραφέων ἁπλότητα καὶ τὴν φιλομυθίαν.**

φιλόμυθος-ον κ. μσν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς μύθους, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὰς μυθικάς, μυθιστορικὰς διηγήσεις : Ἀριστλ.Μεταφ.1,2,10 **ὁ φιλόμυθος φιλόσοφός πώς ἐστιν,** Πλούτ.Ἠθ.30D **δεινόν ἐστι τὸν μὲν φιλόμυθον μὴ λανθάνειν τὰ καινῶς ἱστορούμενα καὶ περιττῶς,** Ἰουλ.Μισοπ.358, Ψελλ. Ἀναγ.344,8· **2)** λάλος, φλύαρος, πολυλογάς : Ἀριστλ.ΗΝικ.3,13 **φιλόμυθος καὶ διηγητικὸς** (παραμυθάς), ἀπ.618· **3)** τὸ οὐδ. τὸ **φιλόμυθον** ὡς οὐσ. ἡ φιλομυθία βλ.λ. : Λογγῖν.Ὕψ.9,11 **ἴδιόν ἐστιν ἐν γήρᾳ τὸ φιλόμυθον.**

φιλομυθῶ-έω μτγν. κ μσν. ἀγαπῶ τοὺς μύθους, ἀρέσκομαι εἰς τὰς μυθικὰς ἀφηγήσεις (κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν), μοῦ ἀρέσουν τὰ παραμύθια : Στράβ.9,3,11 **ἐπιτιμήσας γοῦν τοῖς φιλομυθοῦσιν ἐν τῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπαινέσας,** Συνέσ.Ἐπιστ.105 **τὰ μὲν οἴκοι φιλοσοφῶν, τὰ δ' ἔξω φιλομυθῶν,** Φώτ.Ἐπιστ.111,1 ποιηταῖς φιλομυθοῦσιν.

φιλόμυρος-ον ὁ ἀγαπῶν τὰ μύρα, ἀρεσκόμενος εἰς τὰ ἀρώματα : Ἄλεξ.Ἐκπωματοποιὸς 1 **ἀεὶ φιλόμυρον πᾶν τὸ Σάρδεων γένος·** ‖ τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τὰ μύρα ἀγάπη : Αἰλ.ΦΙ 16,24 **ἐνίαις τῶν ἵππων τά τε φιλόκοσμον καὶ τὸ φιλόμυρον συντεχθῆναι.**

φιλομύστης (ὁ) μσν. ἔμπιστος φίλος, οἰκεῖος. Ἰω Κλίμ.Παραδ.174C **ὁ μὲν φιλήδονας ἑαυτόν, ἴσως δὲ καὶ ἕτερον ἕνα, φιλομύστην αὐτοῦ, λυμαίνεσθαι πέφυκεν.**

φιλόμωμος-ον ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ μέμφηται, ψέγῃ τοὺς ἄλλους, ἐπικριτικός, κουτσομπόλης : Σιμωνίδ.8,12 **οὐ μιν ἐγὼ μωμήσομαι· οὐ γὰρ εἰμι φιλόμωμος,** Πτολ.Τετράβ.162,26.

φιλονάματος-ον ὁ ἀγαπῶν τὰ νάματα, τὸ ὕδωρ : Ὀρφ.Ὕμν.7,16.

φιλόναος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὸν ναόν, τὴν ἐκκλησίαν : Μιχ.Ἀκομ.1,118,29 (ἔκδ.Λάμπρ.).

φιλοναύτης (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ναύτας : Φίλιππ.Θεσσ. ἐν ΑΠ 6,38 **φιλοναύτην σπέρμα πυρὸς σῴζειν πέτρον ἐπιστάμενον·** **2)** ὁ ἀγαπῶν τὰ πλοῖα, τοὺς πλόας : Ἡσ.

φιλονείκημα-ατος (τὸ) κ. -νίκημα μσν. ἡ φιλονεικία : Φωτ.Βιβλ.82,4 **συνέβη τότε τὸ κατὰ τῶν ἀνθρωπομορφιτῶν ἐκραγῆναι φιλονείκημα.**

φιλονεικία (ἡ) κ. -νικία κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ πρὸς τὰς ἔριδας ἀγάπη, ἐριστικὴ διάθεσις· ἔρις, λογομαχία, καβγάς : Θουκ.1,41 **ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεῖα χεῖρον τίθενται φιλονεικίας ἕνεκα τῆς αὐτίκα,** αὐτ.3,82, Πλάτ.Λύσ.215D **φθόνου καὶ φιλονεικίας καὶ ἔχθρας ἐμπίπλασθαι,** αὐτ.Γοργ.515B **οὐ φιλονεικίᾳ γε ἐρωτῶ,** αὐτ.Νόμ.938C, αὐτ.Μενξ.243B, Ξεν.ΚΠ 8,7,12 **ὑπὸ τῆς πρὸς τἀμὰ ἔργα φιλονεικίας,** αὐτ.Ἀγησ.2,8, Ἰσοκρ.44D **ἵνα παυσάμενοι τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς φιλονεικίας, κοινῇ τοῖς βαρβάροις πολεμήσωμεν,** Δημ.114 **ἐκεῖνος ἐκλύσας τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔριν ὑμῶν καὶ φιλονεικίαν·** κ. κτ. πληθ. : Πλάτ.Πολ.548F, Ξεν. ΚΠ 2,1,22 **περὶ ὁπόσων ἂν ἐγγένωνται ἀνθρώποις φιλονεικίαι,** Ἰσοκρ.150C, Ἀριστλ.Πολιτ.5,8,9 **φιλονεικίαι καὶ στάσεις,** Κορκβ.Ζητ.15 **νὰ προβάλλουν τ' ὄνομα τοῦ μπέη στὶς κομματικὲς φιλονεικίες τους,** Ζερβ.Ἱστ.1 15 **καὶ αὐτὸς δὲν ἤξευρε πῶς νὰ συμβιβάζῃ τὰς φιλονεικίας των·** **2)** ἐπὶ καλῆς σημ., ἅμιλλα, συναγωνισμός, ἀνταγωνισμός : Πλάτ.Νόμ.834C **ἔστω τούτων .. κατὰ νόμον ἅμιλλά τε καὶ φιλονεικία,** Ξεν.Ἀν.4,8,27 **πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἅτε θεωμένων τῶν ἑταίρων πολλὴ φιλονεικία ἐγίγνετο** (περὶ ἀθλητῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι), αὐτ.Ἱέρ.9,6, αὐτ.Οἰκ.21,10 **ἐμπίπτει φιλονεικία πρὸς ἀλλήλους καὶ φιλονεικία κρατίστη.**

φιλόνεικος(-η)-ο(ν) κ. -όνικος κ. μσν., νεώτ. κ. δημ ὁ ἀγαπῶν τὰς ἔριδας, τὰς φιλονεικίας, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὰς λογομαχίας, φίλεριs, καβγατζῆς· Ἡσ. «φιλόνεικος· μάχιμος, φίλερις· φιλονεικία γὰρ ἡ μάχη» : Πίνδ.Ο 6,19 **οὔτε δύσηρις ἐὼν οὔτε φιλόνεικος** Πλάτ.Πολ.550B **τὴν ἐν αὐτῷ ἀρχὴν παρέδωκε τῷ φιλονείκῳ καὶ θυμοειδεῖ,** Ἰσοκρ.8D **μὴ δύσεριs ὢν μηδὲ πρὸς πάντας φιλόνεικος·** ‖ τὸ οὐδ. τὸ φιλόνεικον ὡς οὐσ. ἐριστικὴ διάθεσις : Δίων Κ 45,B2 **εἰς τὸ φιλόνεικον προπετέστατοι ὄντες,** αὐτ.56,40· **2)** κ. ἐπὶ καλῆς σημ. φιλότιμος, ἐπιδιώκων τὴν διὰ τῆς ἁμίλλης, τοῦ συναγωνισμοῦ ἐπιτυχίαν : Πλάτ.Πολ 551B **ἀντὶ φιλονείκων καὶ φιλοτίμων ἀνδρῶν φιλοχρήματοι τελευτῶντες ἐγένοντο,** Ξεν Ἀπομν.3,4,3 **ἀλλὰ καὶ φιλόνεικος Ἀντισθένης ἐστίν, ὃ στρατηγῷ προσεῖναι ἐπιτήδειόν ἐστιν·** εἰδ. ἐπὶ θυμοειδῶν ἵππων : αὐτ.Ἱππ.9,8· ‖ τὸ οὐδ. τὸ **φιλόνεικον** ὡς οὐσ. ἡ ἅμιλλα, ὁ εὐγενὴς συναγωνισμός, ἡ ἀγωνιστικὴ διάθεσις : αὐτ.ΚΠ 7,5,64 **κατάδηλοι γίγνονται καὶ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἐν ταῖς θήραις ὅτι ἔσῳζον τὸ φιλόνεικον ἐν ταῖς ψυχαῖς.**

φιλον(ε)ικῶ-έω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἀγαπῶ τὰς ἔριδας, τὰς λογομαχίας, μοῦ ἀρέσουν τὰ τσακώματα, οἱ καβγάδες· ὅθ. ἐρίζω, ἀντιμάχομαι, μαλώνω: Θουκ.5,43 **φρονήματι φιλονεικῶν ἠναντιοῦτο** (ἀγόμενος ἐκ πνεύματος ἐριστικοῦ), Πλάτ.Γοργ. 457Ε **φιλονεικοῦντας, ἀλλ' οὐ ζητοῦντας τὸ προκείμενον,** Ξεν.'Ελλ.6,3,16 νενικηκότες ἤδη . . οὕτω **φιλονεικοῦσιν ὥστε . .,** Δημ.50. μηδὲν **οὖν φιλονείκει, Λεπτίνη·** ‖ μτ. προσδιορ. δηλοῦντος τὸ πρόσωπον πρὸς ὃ τις ἐρίζει, ἀντιμάχεται : Λυσ. 100,1, Πλάτ.Νόμ.731Α **φιλονεικῶ σοι πρὸς ἀρετήν·** κ. περὶ πόλεως, κράτους : 'Ηρωδιον.'Ιστ. 7,6,2 **φιλονεικοῦσα πρὸς τὴν 'Αλεξάνδρου πόλιν** (περὶ τῆς Καρχηδόνος)· ‖ ὁμ. μτ. προσδιορ. δηλοῦντος τὸ ζήτημα δι' ὃ τις ἀντιμάχεται, χάριν τοῦ ὁποίου φιλονεικεῖ· κ. ἐμπροθ. : Πλάτ.Νόμ.935C **ἢ μηδέποτ' ἀριστείων πέρι φιλονεικήσῃ,** 'Ισοκρ. 19Ε, αὐτ.217C **θεᾶς περὶ κάλλους** φιλονεικούσας, Λουκ.'Αστρολ.12 **περὶ τῇ πατρῴῃ βασιληΐῃ φιλονεικεόντων·** κ. μτ. πλαγ. προτ. : Ξεν.'Απομν.2,3,17 **φιλονεικήσῃ ὅπως περιγένηταί σου·** σπαν. κ. μτ. αἰτ. ἁπλῶς : Πλάτ.Πρωτ.360Ε **φιλονεικεῖς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον·** **2)** ἐπὶ καλῆς σημ. ἁμιλλῶμαι, συναγωνίζομαι : Ξεν.ΚΠ 1,4,15 **ἐθεᾶτο ἁμιλλωμένους ἐπὶ τὰ θηρία καὶ φιλονεικοῦντας,** 'Ισοκρ.57Ε· **3)** παθ. ἐν σπαν. χρ. : Πλάτ.Νόμ. 907Ε **τούτου ἕνεκα πεφιλονείκηνται οἱ λόγοι,** μή . . (γι' αὐτὸ γινήκανε τὰ λόγια . .).

φιλονείκως κ. -ίκως ἐπίρρ. μετὰ φιλονεικίας, ἀντιζηλίας : Πλάτ.Γοργ.505F, Ξεν.ΚΠ 3,3,57.

φιλόνεος-ον μτγν., ἰων. **φιλόνειος** (Πάπ.) ὁ ἀγαπῶν τοὺς νέους, ὁ ἐρωτικῶς πρὸς αὐτοὺς διακείμενος : Λουκ.'Ερωτ.24 **ψυχῆς ἀρετὴν λέγουσι τὴν τοῦ σώματος εὐπρέπειαν οἱ φιλόνεοι μᾶλλον ἢ** φιλόσοφοι, Τζέτζ.Χιλ.6,55.

φιλονίκημα (τὸ) δ.γρ. τοῦ φιλονείκημα βλ.λ.

φιλονικία (ἡ) δ.γρ. τοῦ φιλονεικία βλ.λ.

φιλόνικος-ον δ.γρ. τοῦ φιλόνεικος βλ.λ.

φιλονικῶ-έω δ.γρ. τοῦ φιλονικῶ βλ.λ.

φιλονομία (ἡ) νεώτ. ἡ πρὸς τοὺς νόμους ἀγάπη, ἡ εἰς τούτους ὑποταγή, ἡ νομιμοφροσύνη.

φιλόνομος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς νόμους, ὁ εἰς τούτους ὑποτασσόμενος προθύμως, **ὁ** νομιμόφρων : Πσχυμ.ΓΜελέτ.7,129,20 **καὶ ὁ φιλόνομος σὺ τίς ἐγένου τότε,** αὐτ.12,274, - **φιλόνομος πολίτης.**

φιλονοσῶ-έω μτγν. συνήθως, εὐκόλως νοσῶ, εἶμαι φιλάσθενος, ἀρρωστιάρης, βερέμης : 'Αλκίφρ.2,2 **οὐκ ἂν αὐτοῦ ἠνεσχόμην φθειριῶντος καὶ φιλονοσοῦντος.**

φιλονύμφιος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς νεονύμφους, ἐπίθ. τῆς 'Αφροδίτης : ΑΠ10,21,'Ιω.Γαζ.2,634.

φιλόνυμφος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον : Δαμασκ.Ι 2,895Α.

φιλόξεινος-ον ποι. τ. τοῦ φιλόξενος βλ.λ.

φιλοξένειος-ον μτγν. ὁ ὑπὸ τοῦ Φιλοξένου ἐπινοηθείς : 'Αθήν.1,5D **ἀπὸ Φιλοξένου τοῦ Λευκαδίου καὶ Φιλοξένειοί τινες πλακοῦντες ὠνομάσθησαν.**

φιλοξένημα-ατος (τὸ) μσν. πρᾶξις, ἐκδήλωσις φιλοξενίας : Πρόδρ.100, Νικήτ.Εὐγ.6,244 **ὡς εὐχαριστῶ τῶν φιλοξενημάτων,** αὐτ.7,304.

φιλοξενητικός-ή-όν μσν. ὁ ἐπιδεικνύων, ἔχων φιλόξενον διάθεσιν, φιλόξενος : 'Αραβ.Μυθ.Χαλ. 3,98 **νὰ λάβουν μεγάλην ὑπόληψιν εἰς ἐκεῖνες τὲς ὡραῖες καὶ φιλοξενητικὲς νέες.**

φιλοξενία (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἰων. τ. **φιλοξενίη** τὸ φιλοξενεῖν τινα, ἡ φιλόφρων ὑποδοχὴ καὶ περιποίησις ξένων, ἰδίως ἐν τῷ οἴκῳ τινός : Πλάτ.Νόμ.953Α **καταλύσεις . . φιλοξενίαις ἀνθρώπων παρεσκευασμένας,** 'Απολλ.Ρ 3,1108, Πολύβ.4,20,1, Πλούτ.Θησ.23 **Θησέως ἀποδόντος αὐτοῖς ἀμοιβὴν τῆς φιλοξενίας,** Γρηγ.Ναζ.2,98,38 **ἀκροτάτη φιλοξενίη,** Συνέσ.'Επιστ.57,192C, Θεοφύλ.Σ'Ιστ.44,2, αὐτ.184,12, ASS Μαΐου 3,22C, - **οἱ χωρικοὶ τῆς 'Ελληνικῆς ὑπαίθρου φημίζονται διὰ τὴν φιλοξενίαν των.**

φιλοξενίζω φιλοξενῶ βλ.λ. : Σχόλ.Θεόκρ.22,61.

φιλοξενικός-ή-όν μσν. ὁ εἰς τὴν φιλοξενίαν ἀναφερόμενος ἢ ἁρμόζων : Εὐστ.158,37 **ἐπιμέλειαν ἔσχε φιλοξενικήν.**

φιλόξενος (-η)-ο(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ποι. **φιλόξεινος** ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς ξένους, ὁ φιλοφρόνως ὑποδεχόμενος καὶ περιποιούμενος αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ του : 'Οδ.Ζ 121 **ἤ ῥ' οἵ γ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι οὐδὲ δίκαιοι, ἦε** φιλόξεινοι **καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής;,** αὐτ.Θ 576, Πίνδ.Ο 3,1, αὐτ.Ν 1,30 **ἐπ' αὐλείαις θύραις ἀνδρὸς φιλοξείνου,** 'Αριστλ.'Αρετ.Κακ 5,5, αὐτ.8,3, Κρατῖν. 'Αρχίλ.1 **σὺν ἀνδρὶ θείῳ καὶ φιλοξενωτάτῳ·** ‖ φρ. **πάσχω φιλόξενον ἔργον** φιλοξενοῦμαι : Πίνδ.Ι 3,36.

φιλοξενοφῶν-ῶντος (ὁ) μτγν. ὁ τὸν Ξενοφῶντα φιλῶν, αγαπῶν, προτιμῶν, ὁ ἐξαιρέτως ἀναγνωρίζων, ἐκθειάζων τὸ συγγραφικὸν ἔργον, τὸ ὕφος, τὸ λεκτικὸν τοῦ Ξενοφῶντος : 'Αρκάδ.17, Χοιροβ.Θεσ.74,22· πρβλ. φιλοθουκυδίδης.

φιλοξενῶ-έω μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ., παθ. -οῦμαι, δημ. παθ. ἀόρ. (ἐ)φιλοξενήθηκα κ. μτχ. παρακ. **φιλοξενημένος,** ξενίζω βλ.λ., περιποιοῦμαι, περιθάλπω τινὰ ξένον ἐν τῇ πατρίδι μου ἢ ἐν ᾧ τόπῳ διαμένω, κ. ἰδ. ἐν τῷ οἴκῳ μου : Εὐστ. 1654,58 **τοὺς ἑταίρους ἐφιλοξένησεν, - τοὺς φιλοξενεῖ ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ·** ‖ καλῶ τινα καὶ περιποιοῦμαι ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, ἰδ. παραθέτων ἑστιάσιν, φιλεύω : ΕΜ 402,8 **φιλοξενοῦντος τοὺς παρόντας,** Δουκ.10D **σὺν δώροις ὅ,τι πλείστοις φιλοξενήσασα·** κ. παθ. : Διογ.3 **φιλοξενηθεὶς ὑπὸ τῶν τεκόντων, - ἐφιλοξενήθημεν εἰς τὴν μονήν, - ποντικὸς ἀπ' τοὺς ἀγροὺς φερμένος | βρέθη φιλοξενημένος | ἀπὸ ποντικοῦ σπιτιοῦ·** **2)** νεώτ. κ. δημ. ἐν εἴρων. ἐκφρ. ἐπὶ φυλακῆς ἢ κρατητηρίου, ἐν ἀνοφ.πρὸς κακοποιὸν ἢ ταραξίαν, ἔχω ἐν ἐμοὶ ἔγκλειστον, κρατῶ εἰς περιορισμόν : **αἱ φυλακαὶ τῶν ὑποδίκων φιλοξενοῦσιν ἀπὸ τῆς χθὲς τρεῖς διαρρήκτας - τοὺς λαθρεμπόρους - τὴν σπεῖραν τῶν παραχαρακτῶν·** ‖ κ. παθ. ἐπὶ προσ., ἐγκλείομαι εἰς φυλακήν, ὑφίσταμαι προσωπ. κράτησιν : **οἱ ταραξίαι μέθυσοι ἐφιλοξενήθησαν εἰς** τὸ τμῆμα **ὅλην τὴν νύκτα·** **3)** νεώτ. ἐπὶ χωρῶν ἢ πόλεων περὶ ἐπισήμων ἢ περιφήμων προσώπων, χρησιμεύω ὡς τόπος βραχείας, ὀλιγοημέρου διαμονῆς : **αἱ 'Αθῆναι φιλοξενοῦσιν ἀπὸ προχθὲς τὸν ἐμίρην τῆς 'Αραβίας - τὸν ποιητὴν Ταγγὸρ - τὴν πρωταγωνίστραν τῆς Γαλλικῆς Κωμῳδίας·** κ. εἴρων. ὡς ἀνωτ. : **ὁ Πειραιεὺς ἐφιλοξένησε χθὲς τὸν διάσημον λωποδύτην Α μεταγόμενον εἰς 'Ιταλίαν·** **4)** ἀγαπῶ, στέργω τὰ ξένα ἤθη, τὰς ξενικὰς λατρείας ἢ συνηθείας, ἀρέσκομαι εἰς τρόπους ξενικούς, διαφέροντας τῶν πατρίων : Στράβ.10,3,18.

φιλοξένως κ. νεώτ., δημ. -α κατὰ τρόπον φιλικόν, εὐμενῆ πρὸς τοὺς ξένους : 'Ισοκρ.48D **τὴν τοίνυν ἄλλην διοίκησιν οὕτω φιλοξένως κατεσκευάσατο·** ‖ νεώτ. δημ. κατὰ τρόπον φιλόξενον.

φιλοξεφάντωση (ἡ) μτγν. δημ. ἡ μετὰ φίλων διασκέδασις, ἡ ξεφάντωση μὲ φίλους : 'Ερωτόκρ. 1,865 **ἡ φιλοξεφάντωση πολὺ τόνε πειράζει.**

φίλοξος-ον νεώτ. ἐπὶ μικροβίων, **ὁ** ἀναπτυσσόμενος **ἐν τῷ ὄξει.**

φιλοξύτονος-ον μσν. γραμμ. ὁ συνήθως ὀξυτονούμενος : Εὐστ.72,39.

φιλόοινος-ον μτγν. ποι. τ. τοῦ φίλοινος βλ.λ. . 'Αγαθί. ἐν ΑΠ 5,261) **εἰμὶ μὲν οὐ φιλόοινος· ὅταν δ' ἐθέλῃς με μεθύσσαι.**

φιλοπαθής-οῦς-ές μτγν. κ. μον. ὁ ἐπιρρεπὴς εἰς τὰ πάθη, εἰς τὰς σαρκικὰς ὁρμὰς καὶ ἐπιθυμίας, ὑλικός : Φίλ.62A **κατασκευάσασα αὐτὴν ἀντὶ φιλαρέτου φιλοπαθῆ,** αὐτ.106D, αὐτ.155D **ὁ μισάρετος καὶ φιλοπαθής,** Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.204A.

φιλοπαιγμόνως ἐπίρρ. μτγν. μετὰ φιλοπαίγμονος διαθέσεως : Πολυδ.5,161.

φιλοπαιγμοσύνη (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὰς παιδιὰς ἀγάπη : Πολυδ.5,161.

φιλοπαίγμων-ονος-ον κ. νεώτ., ἀττ. κ. **φιλοπαίσμων** (Πλάτ.Πολ.452E, αὐτ.Κρατ.406C· δ.γρ.) ὁ ἀγαπῶν νὰ παίζῃ, νὰ διασκεδάζῃ, γλεντζές : Ὀδ. Ψ 184 **αὐτὰρ θεῖος ἀοιδὸς .. ἡμῖν ἡγείσθω φιλοπαίγμονος ὀρχηθμοῖο,** Ἡσίοδ.ἀπ.13,3 **Κουρῆτές τε θεοί, φιλοπαίγμονες ὀρχηστῆρες,** Ἀνακρεόντ.42 **φιλοπαίγμων Διόνυσος,** ΑΠ 11,32, Θεμίστ.Λόγ.24,301C **τοὺς κομψοὺς καὶ φιλοπαίγμονας·** **2)** κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἀστειεύηται, νὰ πειράζῃ : Λιβάν.Λόγ.4,180,9 **τοὺς φιλοσκώμμονας καὶ φιλοπαίγμονας.**

φιλοπαίγνιος-ον μτγν. ὁ φιλοπαίγμων, ὁ φιλοπαίκτης : Βέττ.Βάλ.3,25.

φιλοπαιδεύτρια (ἡ) μτγν. ἡ ἀγαπῶσα νὰ ἐκπαιδεύῃ, νὰ διδάσκῃ : Καλλίνικ. Βίος Ὑπατίου ἐν ASS Ἰουνίου 3,310F **κατὰ φύσιν ἡ πατρὶς φιλοπαιδεύτριά ἐστιν.**

φιλοπαιδία (ἡ) σχόλ. ἡ πρὸς τὰ τέκνα στοργή, ἀγάπη : Σχόλ.Ἰλ.Γ 259.

φιλοπαίκτης (ὁ) μτγν. φιλοπαίγμων βλ.λ.· πρβλ. κ. φιλοπαίστης : Πολυδ.5,161.

φιλόπαις-αιδος (ὁ,ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰ ἴδια αὐτοῦ τέκνα : Ἀρισταίν.1,13 **φιλόπαις πατήρ,** Ἐπιγρ. **Πάρον τὴν .. φίλανδρον καὶ φιλόπαιδα καὶ φιλόπατριν,** ASS Αὐγούστου 6,30F· ‖ ὁ ἀγαπῶν γενικῶς τοὺς παῖδας : Πολυδ.3,14, αὐτ.6,167· **2)** ὁ ἐρωτικῶς διακείμενος πρὸς τοὺς παῖδας, ἐπὶ ἀνδρῶν, ὁ παιδεραστής, ὁ ὁμοφυλόφιλος : Πλάτ.Πολ.474D **τὸν φιλόπαιδα καὶ ἐρωτικόν,** Θεόκρ.12,29, Ἀθήν.14,603A **φιλόπαις δὲ ἦν ἐκμανῶς καὶ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς,** Λουκ. Ἔρωτ.4 **ποτέρους ἀμείνονας ἡγῇ, τοὺς φιλόπαιδας ἢ τοὺς γυναίοις ἀσμενίζοντας·** ‖ κ. ἐπὶ διαθέσεων, ἐπιθυμιῶν, ἀδυναμιῶν ἐχουσῶν σχέσιν πρὸς τὸ παρὰ φύσιν ἐρωτικὸν πάθος τῆς παιδεραστίας : Στράτ.ΑΠ 12,81 **ὅσοι φλόγα τὴν φιλόπαιδα οἴδατε,** Καλλ.αὐτ.12,150 **τὰν φιλόπαιδα νόσον.**

φιλοπαίσμων-ονος-ον ἀττ. τ. διάφ. τοῦ φιλοπαίγμων βλ.λ. : Πλάτ.Πολ.452E **εἴτε τις φιλοπαίσμων εἴτε σπουδαστικός** (δ. γρ. κώδ.), αὐτ.Κρατ.406C **φιλοπαίσμονες γὰρ καὶ οἱ θεοὶ** (δ. γρ. ἀντὶ φιλοπαίγμονες).

φιλοπαίστης (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ φιλοπαίσμων, ὁ φιλοπαίγμων βλ.λ. : Αἰλ.ΖΙ 4,34, αὐτ.5,39, Σουΐδ. ἐν λ. Θεόπομπος Θεοδέκτου.

φιλοπάλαιστρος-ον ὁ ἀγαπῶν τὴν παλαίστραν, τὰς ἀθλητικὰς ἀσκήσεις : Ἡσ. ἐν λ. φιλέφιος.

φιλοπάννυχος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς παννυχίδας, τὰς ὁλονυκτίους διασκεδάσεις, τὰ ξενύχτια : Φιλόδ.ΑΠ 5,123, Ὀρφ.Ἀργ.2,5 **Ἀφροδίτη φιλοπάννυχος,** αὐτ.54,2.

φιλόπαππος (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν πάππον του, ὡς κύρ. ὄν. : Ἀθήν.8,350.

φιλοπαράβολος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς παραβόλους ἐπιχειρήσεις, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὰ τολμηρὰ ἐγχειρήματα : Πλούτ.Φιλοπ.9 **ἐποίει φιλοπαράβολον καὶ πρόθυμον ἐπὶ τοὺς κινδύνους.**

φιλοπάρθενος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς παρθένους, τὰ νέα κορίτσια : Ἀχιλλ.Τάτ.8,13 **θεὸς ἐστι φιλοπάρθενος** (περὶ τοῦ Πανός), Νόνν.Δ 48,430, Παλλάδ.Λαυσ.953A· **2)** ὁ ἀγαπῶν τὴν παρθενίαν, τὴν παρθενικὴν ἁγνότητα : Δαμασκ.Ι 2,833C **παρθένος αὕτη καὶ φιλοπάρθενος.**

φιλοπατορία (ἡ) μτγν. ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πατέρα, γεν. πρὸς τοὺς γεννήτορας : Καισάρ.Διάλ. 3,131 **φιλοπατορίαν ἡμᾶς διδάσκει.**

φιλοπατρία (ἡ) κ. νεώτ. κ. δημ. ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη, ὁ πατριωτισμός : Ἀριστοφ.Σφ. 1465 **διὰ τὴν φιλοπατρίαν καὶ σοφίαν** (σχόλ. «διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἠγωνίσθαι»).

φιλόπατρις-ιδος-ι κ. μσν. κ. νεώτ., αἰτ. **φιλόπατριν** (Πολύβ.1,14,4, Λουκ.Περεγρ.15), ὁ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἀγαπῶν, ὁ πατριώτης : Πολύβ.1,14,4 **καὶ γὰρ φιλόφιλον δεῖ εἶναι τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ φιλόπατριν,** Πλούτ.Κικ.49 **λόγιος ἀνὴρ καὶ φιλόπατρις,** Λουκ.Περεγρ.15· **2)** τὸ οὐδ. **τὸ φιλόπατρι** ἐν χρ. ὡς οὐσ. **ἡ φιλοπατρία, ὁ πατριωτισμὸς** : Πλούτ.Ἠθ.119C.

φιλοπάτωρ-ορος (ὁ,ἡ) ὁ ἀγαπῶν τὸν ἑαυτοῦ πατέρα· Κλήμ.Ἀλ.830 **«φιλοπάτωρ ὁ τιμῶν τὸν πατέρα»** : Εὐρ.Ὀρ.1605, αὐτ.ΙΑ 638 **φιλοπάτωρ δ' ἀεὶ ποτ' εἶ μάλιστα παίδων ὅσους ἐγὼ 'τεκον'** Ἀριστλ.ΗΝικ.7,4,5,Πλούτ.Δημήτρ.3 **ἦν μὲν οὖν καὶ φιλοπάτωρ διαφερόντως,** αὐτ.Ἠθ.120A· ‖ Ἐπιγρ. προσωνυμία Πτολεμαίου τινὸς ὡς κ.ἄ. βασιλέων.

φιλοπείσμων-ονος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ εὐκόλως καταπειθόμενος, ὁ πειστικός : Μεθόδ.Συμπ.4B **ἀεὶ δεινὸς ἐν ταῖς ὁμιλίαις καὶ φιλοπείσμων σφόδρα τυγχάνεις, ἅπαντας ἀτεχνῶς ἐξελέγχων.**

φιλοπελλᾶς (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς γέροντας : Ἀρκάδ.22,20 **τὸ δὲ φιλοπελλᾶς .. τὸν τῶν ἁπλῶν ἐφύλαξε τόνον ..** (αὐτ. « .. τὸ μὲν τι πελλᾶς ὁ γέρων περισπᾶται ἐπὶ σκώμματος ὄν»).

φιλοπένης-ητος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς πένητας, ὁ βοηθῶν τοὺς πτωχούς : Ἰω.Χρυσ. 6,811,32 **καλείσθωσαν οὖν εἰς μέσον οἱ φιλόθεοι καὶ φιλότιμοι καὶ φιλοπένητες.**

φιλοπενθής-οῦς-ές ὁ ἀγαπῶν νὰ πενθῇ, ὁ συνήθως, ὁ καθ' ὑπερβολὴν πενθῶν, θλιβόμενος : Γοργ.Ἐγκ.Ἑλ.95 (Reick.) **ἔλεος πολύδακρυς καὶ φιλοπενθής,** Πλούτ.Ἠθ.133A **γυναῖκες γὰρ ἀνδρῶν φιλοπενθέστεραί εἰσιν,** αὐτ.882B, Σχόλ.Ἰλ. Σ 28, Ψ Ἰω.Χρυσ.10,937E· ‖ τὸ οὐδ. **τὸ φιλοπενθὲς** ὡς οὐσ. ἡ ὑπερβάλλουσα θλῖψις, τὸ συχνὸν πένθος : Βασ.1,362F **οὔτε γυναιξὶν ἐπιτρέπεται τὸ φιλοπενθὲς καὶ πολύδακρυ.**

φιλοπένταθλος-ον σχόλ. ὁ ἀγαπῶν **τὸ ἀγώνισμα** τοῦ πεντάθλου : Σχόλ.Πίνδ.Ν 7,16 **ὡς φιλοπεντάθλων ὄντων τῶν Αἰγινητῶν, ἐπειδὴ Πηλεὺς δοκεῖ εὑρηκέναι τὸ πένταθλον.**

φιλοπερίεργος(-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ καθ' ὑπερβολὴν περίεργος, ἰδ. ὁ μετ' ἀδιακρισίας προσπαθῶν νὰ μάθῃ τὰ κατὰ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων ἢ τὰ καθέκαστα ἀλλοτρίων ὑποθέσεων, οἷον διενέξεων, σκανδάλων κττ.

φιλοπέρσης (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς Πέρσας : Θεμίστ.Λόγ.10,132C, αὐτ.34,467,27, Μέν.Ἱστ. 402,22 (ἐκδ. Βόνν.) **τὸ φιλορώμαιος μᾶλλον ἢ φιλοπέρσης ἠσπάσατο.**

φιλοπευθής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἐρωτᾷ, ὅθ. κ. νὰ μανθάνῃ : Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.1,42 **φύσει φιλοπευθὴς ἄνθρωπος,** Νόνν.Ἰω.1,181,Θεοφύλ.ΣΦυσ. 10,5, αὐτ.Ἱστ.17,5 **ταῖς φιλοπευθέσι ψυχαῖς.**

φιλοπευθῶ-έω μαν. δ. τ. τοῦ φιλοπευστῶ βλ.λ.

φιλοπεύστης (ὁ) μτγν. φιλοπευθὴς βλ.λ. : Πτολ. Τετράβ.160.

φιλοπευστία (ἡ) μτγν. ἡ εἰς τὸ ἐρωτᾶν, μανθάνειν εὐχαρίστησις, φιλομάθεια : Πλούτ.Ἠθ.518C.

φιλοπευστικός-ή-όν μαν. φιλοπευθὴς βλ.λ. : Φώτ., Σουΐδ.

φιλόπευστος-ον Σουΐδ. «φιλοπευθής, ἡδέως μανθάνων».

φιλοπευστῶ-έω μτγν. ἀρέσκομαι εἰς τὸ νὰ ἐρωτῶ, νὰ μανθάνω· Ἡσ. «φιλοπευστεῖν· ἀκούειν, μανθάνειν, ἐρωτᾶν», αὐτ. «φιλοπευστοῦντα· ἡδέως

ἀκούοντα ἢ ἐρωτῶντα», Σουΐδ. «φιλοπευστεῖ φιλοπραγμονεῖ» : Πολύβ.3,59,6 **τοὺς τε φιλοπευστοῦντας ὁλοσχερέστερον βουλησάμεθα συνεπιστῆσαι**, Σχόλ.Σοφ.'Ηλ.80 **ὑπὸ νεότητος ὁ 'Ορέστης παράγεται φιλοπευστῶν**· κ. μτ. αἰτ. : Στράβ. 14,1,32 **φιλοπευστοῦντας τὰ μὴ προσήκοντα**, Χορίκ.164 **μὴ κακόν τι λάθῃ τὰ τῆς δεσποίνης φιλοπευστοῦσα παθήματα.**

φιλόπικρος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ πικρά : 'Αριστλ.ΗΕὐδ.2,10,28.

φιλόπιστος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ παραμένῃ πιστός : Βασ.'Επιστ.2,738 **μὴ φιλόνεικος, μὴ κενόδοξος, μὴ ἐξηγητικός, ἀλλὰ φιλόπιστος.**

φιλοπλάκουντος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς πλακοῦντας : 'Αθήν.14,644Α.

φιλοπλάτανος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ κάθηται ὑπὸ πλάτανον : 'Αρισταίν.1,3.

φιλοπλατύνομαι μσν. ἀγαπῶ νὰ μεγαλώνω ἐμαυτόν, νὰ περηφανεύωμαι: 'Ιω.Κλίμ.Παραδ.242Β **ἀπιστία τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ, τὸ φιλοπλατύνεσθαι.**

φιλοπλάτων-ονος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν Πλάτωνα : Διογ.Λ 3,47, Εὐστ.Εὐαγγ.Προπ.795C.

φιλόπλεκτος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ πλέκηται, ὁ συνήθως πλεκόμενος : ΑΠ 6,206 **φιλοπλέκτοιο κόμης σφιγκτῆρα.**

φιλοπληκτικός-ή-όν ὁ συνήθως πλήττων, ἀνιῶν: Κωμικ.π.Εὐστ.1206,56.

φιλοπλόκαμος-ον ὁ ἀγαπῶν τοὺς πλοκάμους: Εὐφορ.π Στεφ.Βυζ. ἐν λ. Δυμᾶνες 42.

φίλοπλος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰ ὅπλα, τὴν ὁπλασκίαν : ΑΠ 11,195, 'Ελλ.'Επιγράμμ. 223,7, ΚΜανασσ.Χρον.2476.

φιλόπλους οος-ουν-οον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς πλόας, τὰ θαλάσσια ταξίδια : Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 6, 236 **ἔμβολα χαλκογένεια, φιλόπλοα τεύχεα νηῶν.**

φιλοπλούσιος-ον μτγν. ὁ φιλόπλουτος βλ.λ. : 'Ηλιόδ.ΑΙθ.5,12.

φιλοπλουτία (ἡ) μτγν. ἡ ἀγάπη τοῦ πλούτου : Πλούτ.Λυκοῦργ.30 **ἐνέπλησε τὴν πατρίδα φιλοπλουτίας καὶ τρυφῆς**, αὐτ.'Ηθ.556Β, 'Ιω.Χρυσ. 3,34Β **ὅσα τοῖς ἐρῶσι χρημάτων ὑπὸ τῆς φιλοπλουτίας ἐπιφύεται δεινά.**

φιλόπλουτος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὸν πλοῦτον, ὁ ἐπιθυμῶν νὰ γίνῃ πλούσιος ἢ νὰ ἐπιδειχθῇ ὡς πλούσιος : Λουκ.Οἰκ.5 **οὐ φιλόκαλοι γάρ, ἀλλὰ φιλόπλουτοί εἰσιν οἱ βάρβαροι**, Πλούτ. 'Ηθ.140F· **2)** ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ πλούτου : Εὐρ.ΙΤ 412 **φιλόπλουτον ἅμιλλαν αὔξοντες μελάθροισιν**· **3)** τὸ οὐδ. τὸ φιλόπλουτον ὡς οὐσ. ἡ ἀγάπη, ἡ ἐπιθυμία τοῦ πλούτου : Πλούτ.'Ηθ.793Β.

φιλοπλουτῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ τὸν πλοῦτον, ἐπιθυμῶ νὰ γίνω πλούσιος ἢ νὰ ἐπιδειχθῶ ὡς πλούσιος : Πλούτ.'Ηθ.524F, Βακ.1,878D **ἡλίκον ἁμάρτημα τὸ φιλοπλουτεῖν.**

φιλοποίησις-εως (ἡ) γλῶσσ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φιλοποιεῖσθαι, ἡ ἀπόκτησις φίλων, ὁ προσεταιρισμός τινος ὡς φίλου.

φιλοποιητής (ὁ) ὁ ἀγαπῶν τοὺς ποιητάς : Πλάτ. Πολ.607D **ὅσοι μὴ ποιητικοί, φιλοποιηταὶ δὲ ..**

φιλοποιία (ἡ) μτγν. φιλοποίησις βλ.λ. : Σέξτ. 'Εμπ.Μαθ.7,239 **τὸν ἔρωτα ἐπιβολὴν εἶναι φιλοποιίας**, Διογ.Λ 7,130.

φιλοποίκιλος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὴν ποικιλίαν, τὰς μεταβολάς, ὁ ὑπὸ παντοίας μορφὰς ἐμφανιζόμενος, πολυποίκιλος : Θεοφύλ.Σ 'Ιστ.35Α **ὁ πόλεμος οὐκ ἐπίδηλα τὰ κινήματα κέκτηται, ἅτε φιλοποίκιλος ὢν καὶ πολύμορφος.**

φιλοποίμην-ενος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ποιμένας ἢ τὴν ποιμενικὴν ζωὴν ἢ τὸ ποίμνιον : Γρηγ. Ναζ.1,107Β· ‖ ἐν χρ. κ. ὡς κύρ. ὄν. : Παυσ.4,29,10.

φιλοποίμνιος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν καὶ προστατεύων τὸ ποίμνιον, τὸ κοπάδι : Θεόκρ.5,106 **χάμῖν ἐστὶ κύων φιλοποίμνιος, ὃς λύκος ἄγχει.**

φιλόποινος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἐκδίκησιν, ὁ ἐπιθυμῶν τὴν τιμωρίαν, τὴν ποινήν : 'Εφραὶμ Καισ.2206 **φιλόποινος καρδία.**

φιλοποιός-όν μτγν. ὁ ποιῶν, προσεταιριζόμενος φίλους : Πλούτ.Κάτ.Πρεσβ.25 **τὴν δὲ τράπεζαν ἐν τοῖς μάλιστα φιλοποιὸν ἡγεῖτο**· **2)** φίλεργος : 'Ησ.' **3)** τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. φιλοποιία βλ.λ. : Πλούτ.'Ηθ.612D, αὐτ.632F.

φιλοποιῶ-έω κάμνω, προσεταιρίζομαί τινα ὡς φίλον : ΑΒ 423· ‖ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ μέσ. τ. ἑλκύω τινὰ πρὸς ἐμαυτόν, τὸν φέρνω μὲ τὸ μέρος μου, τὸν κάνω δικό μου : Πολύβ.3,42,2 **καὶ φιλοποιησάμενος παντὶ τρόπῳ τοὺς παροικοῦντας τὸν ποταμόν**, αὐτ.32,5,7, Διόδ.Σ 19,96, Γεωργ.'Αλ. Βί.'Ιω.Χρυσ.214,38 **φιλοποιεῖται τότε τὸν 'Επιφάνιον.**

φιλοπόλεμος(-η)-ο(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ποι. φιλοπτόλεμος (Χρησμ.Σιβ.5,116, Θεόκρ.17,89) ὁ ἀγαπῶν τὸν πόλεμον, ὁ πολεμικός, πολεμοχαρής : 'Ιλ.Π 65 **ἄρχε δὲ Μυρμιδόνεσσι φιλοπτολέμοισι μάχεσθαι**, αὐτ.Π 90, Πλάτ.Τίμ.24D **ἅτε οὖν φιλοπόλεμός τε καὶ φιλόσοφος ἡ θεὸς οὖσα**· ‖ νεώτ. κ. ὁ ὑπὲρ τοῦ πολέμου : φ. ἀγορεύσεις· **2)** κ. ἐπὶ κακῆς σημ. φίλερις, καβγατζής : Πλούτ.Εὐμ. Σερτ.Σύγκρ.2 **τῷ δὲ ἄλλῳ τρόπῳ φιλοπόλεμος μὲν ὁ Εὐμένης καὶ φιλόνεικος, ἡσυχίας δὲ καὶ πραότητος οἰκεῖος ὁ Σερτώριος**, αὐτ.Φάβ.19, αὐτ.Μάρκελλ.1· **3)** τὸ οὐδ. τὸ φιλοπόλεμον ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τοὺς πολέμους, τὰς μάχας ἀγάπη : Διόδ.Σ 2,21 **Νινύας Σεμιράμιδος υἱὸς .. ἦρχεν εἰρηνικῶς, τὸ φιλοπόλεμον .. τῆς μητρὸς οὐδαμῶς ζηλώσας**, ΚΜανασσ.Χρον.4744.

φιλοπολεμῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ τὸν πόλεμον εἰδ. μτ. δοτ. προσ. διάκειμαι πολεμικῶς, ἐχθρικῶς πρός τινα, τὸν ἀντιμάχομαι : Παράφρ.Γρηγ.Ναζ. 6,77 **ἐχθρῶ σοι καὶ φιλοπολεμοῦντι ἀεί.**

φιλοπολέμως ἐπίρρ. κατὰ τρόπον φιλοπόλεμον βλ.λ.1), μὲ διάθεσιν πολεμικήν, μαχητικήν : 'Ισοκρ. 8,97 **οὕτω δὲ φιλοπολέμως καὶ φιλοκινδύνως διετέθησαν.**

φιλόπολις-ιδος-ι κ. νεώτ., ποι. φιλόπτολις (Εὐρ. Ρῆσ.158), αἰτ. φιλόπολιν (Πίνδ.Ο 4,26, Πλάτ.'Απολ. 24Β), πληθ. φιλοπόλεις (Αἰσχ.'Επτ.176), ὁ ἀγαπῶν τὴν πόλιν : Αἰσχ.'Επτ.176 **ἰὼ φίλοι δαίμονες, λυτήριοι τ' ἀμφιβάντες πόλιν, δείξαθ' ὡς φιλοπόλεις**· **2)** ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα, φιλόπατρις : 'Αριστφ.Πλ. 726, αὐτ.900 **οἴμ' ὡς ἄχθομαι ὅτι χρηστὸς ὢν καὶ φιλόπολις πάσχω κακῶς**, Θουκ.2,60 **ὃς οὐδενὸς ἥσσων οἴομαι εἶναι γνῶναί τε τὰ δέοντα .. φιλόπολίς τε καὶ χρημάτων κρείσσων**, αὐτ.6, 92· ‖ φιλόπολις ἀρετή ἡ ἀρετὴ τῆς φιλοπατρίας : 'Αριστφ.Λυσ.547· **3)** τὸ οὐδ. τὸ φιλόπολι ἐν χρ. ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τὴν πόλιν, τὴν πατρίδα ἀγάπη : Θουκ.6,92 **τό τε φιλόπολι οὐκ ἐν ᾧ ἀδικοῦμαι ἔχω, ἀλλ' ἐν ᾧ ἀσφαλῶς ἐπολιτεύθην.**

φιλοπολιτεία (ἡ) νεώτ. ἡ ἀγάπη τῆς πολιτείας, ἡ τάσις τῆς μετοικήσεως ἐκ τῆς ὑπαίθρου χώρας εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, ἀστυφιλία, οὐρμπανισμός.

φιλοπολίτης (ὁ), δωρ. φιλοπολίτας ὁ ἀγαπῶν τοὺς συμπολίτας του : Πλούτ.Λυκ.20 **«καλὸν ἦν τοι» εἶπεν «ὦ ξένε, φιλοπολίταν καλεῖσθαι»**, αὐτ.Φλαμ.13· **2)** ὁ ἀγαπῶν τὰς πόλεις : Βασ. 2,739Α.

φιλοπολύγελως-ωτος (ὁ,ἡ) μτγν. κ. **φιλοπουλύγελως** ὁ ἀγαπῶν τὸν πολὺν γέλωτα, τοὺς χαριεντισμούς, παιχνιδιάρης, ναζιάρης: Μακεδόν. ΑΠ 5,242 **τὴν φιλοπουλυγέλωτα κόρην ἐπὶ νυκτὸς εἶχον.**

φιλοπόνημα-ατος (τὸ) μσν. ἔργον μετὰ φιλοπονίας γενόμενον· πρβλ. πόνημα : Φώτ.Βιβλ.99,21, αὐτ.292,37 **εἰς δοξολογίας θεοῦ ἀπoπερατοῖ τὸ** φιλοπόνημα, Γερμ.Κ/πολ.254Α.

φιλοπονηρία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἡ πρὸς τοὺς πονηροὺς ἢ τὰ πονηρὰ ἀγάπη, κλίσις, ῥοπή : Θεόφρ.Χαρ.39, Ἀρέθ.Ἀποκάλ.673.

φιλοπόνηρος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς πονηροὺς ἢ τὰ πονηρὰ : Πλούτ.Ἀλκ.24 **οὐκ ὢν ἁπλοῦς ἀλλὰ κακοήθης καὶ** φιλοπόνηρος, Πολυδ.6,168· **2**) τὸ οὐδ. **τὸ** φιλοπόνηρον ὡς οὐσ. ἡ φιλοπονηρία : Ἰω.Χρυσ.5,381Ε **τὸ φιλοπόνηρον καὶ πρὸς κακίαν ἐπιρρεπές.**

φιλοπονήρως ἐπίρρ. μσν. μετὰ φιλοπονηρίας : Μιχ.Μον.Βί.Στουδ.Θεόδ.293 (ἔκδ.Mi.).

φιλοπονία (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλοπόνου βλ.λ., ἡ πρὸς τοὺς κόπους, πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀγάπη, φιλεργία, ἐργατικότης : Πλάτ. Πολ.535C **πρῶτον . . φιλοπονίᾳ οὐ χωλὸν δεῖ εἶναι τὸν ἁψόμενον, τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον, τὰ δ' ἡμίσεα ἄπονον,** αὐτ.Ἀλκ.1,122C, Καλλιγ.Θάν. Βλ.23 **τοῦ γεωργοῦ . . ὅστις διεκρίνετο ἐπὶ φιλοπονίᾳ καὶ πραότητι,** Μωραϊτίδ.Διηγ.1,8 **νὰ ὑποδιδάσῃ ἡ ὀκνηρία τὰ ἔργα τῆς φιλοπονίας**· || μτ. προσδιορ.ἐμπροθ. : Ἰσοκρ.1,45 **τεκμηρίῳ χρώμενος τῇ περὶ τὴν ἄλλην παιδείαν φιλοπονίᾳ,** Δημ.1409 **τὴν μὲν φιλοπονίαν εὐθέως ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐπιδειξάμενος**· || μτ. γενικ. τοῦ πράγμ. φιλοπονία τινός ἡ μετὰ κόπου ἐξεργασία πράγματός τινος : αὐτ.1408.

φιλοπονικός-ή-όν μσν. ὁ ἔχων ἔμφυτον τάσιν, διάθεσιν πρὸς τὴν φιλοπονίαν, τὴν φιλεργίαν, ὁ φιλόπονος : Κοσμ.Ἰνδικοπλ.7,274.

φιλοπονικῶς ἐπίρρ. μσν. μετὰ φιλοπονίας : Εὐστ.Πον.289,16.

φιλόπονος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς πόνους, τοὺς σωματικοὺς μόχθους, τὴν ἐργασίαν, φίλεργος, ἐργατικός, προκομμένος, δουλευτής : Ἱππ.Ἀέρ.280, Σοφ.Αἴ.879 **τίς ἂν φιλοπόνων ἁλιαδᾶν ἔχων ἀΰπνους ἄγρας . . ,** Ἰσοκρ.6,56 **φιλοπονώτατοι δοκοῦντες εἶναι τῶν Ἑλλήνων,** Μωραϊτίδ.Διηγ.1,29 **ἐπὶ ὥραν τὰ ἐθαύμαζεν ἡ φιλόπονος γραῖα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν της**· || μτ. προσδιορ. σχετικοῦ πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦ μόχθου, τῆς ἐργασίας τινός : Ξεν.Ἀπομν.3,4,9 **οὐκοῦν καὶ ἐπιμελεῖς καὶ φιλοπόνους ἀμφοτέρους εἶναι προσήκει περὶ τὰ αὑτῶν ἔργα;,** Αἰλ.ΠΙ 1,12, Μηναῖ.3,5 Συνξ. **οὗτος, ἐν πᾶσι φιλόπονος γενόμενος . . ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ἀσκήσεως προῆλθε**· **2**) ἐπὶ πραγμ., ἐγχειρημάτων, ἐργώδης, κοπιώδης, δυσχερής : Ξεν.ΚΠ 7,5,47 **νῦν δ' ἐπειδὴ ὁ φιλοπονώτατος πόλεμος ἀναπέπαυται**· || φρ. **φιλόπονόν (ἐστι)** μτ. ἀπαρφ., εἶναι δύσκολον νὰ . . : αὐτ.Κυν.6,8· **3**) τὸ οὐδ. **τὸ φιλόπονον** ὡς οὐσ. ἡ φιλοπονία : Πλούτ.Ἠθ.88D.

φιλοπόντιος-ον ὁ ἀγαπῶν τὸν πόντον, τὴν θάλασσαν : Σωφρόν. ἐν Mai.Spic.Rom.4,101.

φιλοπονῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ. ἀγαπῶ τὸν μόχθον, τὴν ἐργασίαν, εἶμαι φιλόπονος, δουλευτής, ἐργατικός : Ξεν.ΚΠ 1,6,9 **ἐγὼ δὲ οἶμαι . τὸν ἄρχοντα οὐ τῷ ῥᾳδιουργεῖν χρῆναι διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τῷ προνοεῖν τε καὶ** φιλοπονεῖν, αὐτ.Οἰκ.21,6· || μτ. αἰτ. τοῦ πράγμ. μοχθῶ, κοπιάζω χάριν τινός : Πλάτ.Πολ.535D **ὅταν τις . . πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος φιλοπονῇ**· || ὁμ. **φιλοπονῶ περί τι** ἐργάζομαι μετὰ προθυμίας, σπουδάζω, φροντίζω περί τινος : Ἰσοκρ.1,46 **τὸ δὲ περὶ τὴν ἀρετὴν φιλοπονεῖν καὶ σωφρόνως τὸν . . βίον οἰκονομεῖν**· **2**) ὁμ. ἐν τῷ μέσ. τ. **φιλοπονοῦμαι περί τινος** : Ἀριστλ.Ρητ.3,2,8, Θεόπομπ.Ἱστ.260.

φιλοπόνως ἐπίρρ. κ. νεώτ. μετὰ φιλοπονίας, φιλέργως : Ξεν.Ἑλλ.6,1,4, Δημ.292 **ταῦτα ἐπιμελῶς ἔπραξα καὶ φιλοπόνως ὑπὲρ δύναμιν.**

φιλόπορνος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς πόρνας, τὴν πορνείαν : Νεῖλ.Παραιν.222 **οὐαὶ τῷ φιλοπόρνῳ· ῥυποῖ γὰρ τὴν στολὴν . .,** αὐτ.Ἐπιστ.273,27.

φιλοπόρφυρος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν πορφύραν : Κλήμ.Ἀλ.257.

φιλοποσία (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλοπότου βλ.λ., ἡ πρὸς τὴν πόσιν, τὸν οἶνον ἀγάπη, φιλοινία : Ξεν.Ἀπομν.1,2,22 **ὁρῶ δὲ καὶ τοὺς εἰς φιλοποσίαν προαχθέντας ἧττον δυναμένους τῶν τε δεόντων ἐπιμελεῖσθαι**· κ. κτ. πληθ. : Πλάτ. Φαῖδ.81Ε **τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας**· πρβλ. φιλοποτία.

φιλοπότης (ὁ) κ. νεώτ., θηλ. **φιλοπότις**, ὁ ἀγαπῶν τὴν οἰνοποσίαν, οἰνοπότης, μέθυσος : Ἡρ.2,174 **λέγεται δὲ ὁ Ἄμασις . . ὡς φιλοπότης ἦν καὶ φιλοσκώμμων,** Ἱππ.Ἀέρ.280, Ἀριστφ.Σφ.79, Εὔπ. Πόλ.10, Ἀριστλ.ΖΙ 6,2,5.

φιλοποτία (ἡ) δ. τ. τοῦ φιλοποσία βλ.λ.

φιλοπότις-ιδος (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ φιλοπότης βλ.λ.: Αἰλ.ΠΙ 2,41.

φιλόποτμος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν δυστυχίαν, ὁ συνήθως ἄθλιος, ἐν δυστυχίᾳ ὢν : Πλούτ. Ἠθ.986Ε.

φιλόποτος-ον ὁ φιλοπότης : Ἀριστλ.Πρ.3,23.

φιλοποτῶ-έω μτγν. εἶμαι φιλοπότης : Πολυδ. 6,120, Ἀθήν.11,438C.

φιλοπουλύγελως-ωτος (ὁ,ἡ) δ. τ. τοῦ φιλοπολύγελως βλ.λ.

φιλοπραγματίας (ὁ) μτγν. ὁ φιλοπράγμων βλ.λ.: Δίων Κ 61,4 .. **Νέρων οὔτ' ἄλλως φιλοπραγματίας ἦν καὶ ἔχαιρεν ἐν ῥᾳστώνῃ διάγων,** ΑΒ 3,13.

φιλοπραγμονία (ἡ) σχόλ. ἡ φιλοπραγμοσύνη βλ.λ. : Σχόλ.Εὐρ.Ἱππ.73.

φιλοπραγμονῶ-έω μτγν., μσν. κ. νεώτ. εἶμαι φιλοπράγμων, πολυπράγμων βλ.λ., πολυπραγμονῶ : Δίων Κ 77,17 **ἐν δὲ τούτῳ τά τε ἄλλα ἐφιλοπραγμόνει,** Φώτ.Βιβλ.199,27· **2**) μτ. αἰτ. πράγμ. ἐπιζητῶ τι μετὰ σπουδῆς καὶ προθυμίας : Στοβ.426, 43 (δ. γρ. τοῦ φιλοφρονῶ).

φιλοπραγμοσύνη (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλοπράγμονος, τὸ νὰ εἶναί τις φιλοπράγμων, ἤτοι πολυάσχολος καὶ περίεργος, τὸ νὰ ἀγαπᾷ τις νὰ ἀναμειγνύηται εἰς ξένας ὑποθέσεις : Πλάτ.Πόλ.549C **φεύγοντες τάς τε τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ δίκας καὶ τὴν τοιαύτην πᾶσαν φιλοπραγμοσύνην,** Δημ.13, αὐτ.52 **τὴν φιλοπραγμοσύνην . . ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ**· **2**) πολυπραγμοσύνη βλ.λ. : Ἀριστλ.Τοπ.2,4,1.

φιλοπράγμων-ονος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰς ἀπασχολήσεις, τὰς ἀσχολίας, ὅθ ὁ ἀρεσκόμενος νὰ ἀναμειγνύηται παντοῦ καὶ πάντοτε, εἰς ξένας ὑποθέσεις, πολυάσχολος, πολυπράγμων, ἀνήσυχος καὶ περίεργος ἄνθρωπος : Λυκοῦργ.148,12, Ἰσαῖ 49, 31· || τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. **τὸ φιλόπραγμον** ὡς οὐσ. ἡ φιλοπραγμοσύνη βλ.λ. : Πλούτ.Ἠθ.515F.

φιλόπρακτος-ον μτγν. ὁ φιλοπράγμων : Πτολ. Τετράβ 3,160, Πρόκλ.Τετράβ 225.

φιλοπρεπής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἀγαπῶν **τὸ** πρέπον, ὁ εἰς τὸ προσῆκον ἢ **εἰς τὴν** εὐπρέπειαν ἀρεσκόμενος : Διον.Ἀλ.Ρητ.3,5 (δ. γρ. μεγαλοπρεπής).

φιλοπρόβατος-ον μτγν. ἐπὶ ποιμένος, ὁ φιλῶν τὰ πρόβατα : Παλλάδ.ἐν Βί.Ἰω.Χρυσ.48Β **χωρεῖν ἐπὶ τὴν μάνδραν τοῦ σωτῆρος ἔρωτι τῆς σύριγγος τοῦ φιλοπροβάτου ποιμένος.**

φιλοπροεδρία (ἡ) μτγν. τὸ ἀγαπᾶν, ἐπιδιώκειν τὴν προεδρίαν, τὴν πρωτοκαθεδρίαν : Σωζομ. Ἐκκλ.Ἱστ.7,2.

φιλοπρόοδος(-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀγαπῶν τὴν πρόοδον, ὁ ἐπιθυμῶν ἢ θέλων συνεχῶς νὰ προοδεύῃ· **2**) ὁ συντελῶν, ὁ συμβάλλων εἰς τὴν καθόλου πρόοδον, προοδευτικός.

φιλοπροσηγορία (ἡ) τὸ νὰ ἀγαπᾷ τις νὰ προσφωνῇ, νὰ χαιρετίζῃ ἀπαντῶντας, τὸ νὰ εἶναι ὁμιλητικός, φιλόφρων, πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντας· πρβλ. εὐπροσήγορος : Ἰσοκρ.6Β **ἔστι δὲ φιλοπροσηγορίας . . τὸ προσφωνεῖν** τοὺς ἀπαντῶντας, Διον. Ἁλ.Ρητ.5,1.

φιλοπροσήγορος-ον ὁ ἀγαπῶν νὰ προσφωνῇ, νὰ χαιρετίζῃ φιλοφρόνως τοὺς ἀπαντῶντας : Ἰσοκρ 6Α τῷ τρόπῳ γίνου φιλοπροσήγορος.

φιλοπροσηγόρως ἐπίρρ. μτγν. μετὰ φιλοπροσηγορίας βλ.λ. : Πολυδ 5,139.

φιλοπροσηνής-οῦς-ές μτγν. ὁ φιλῶν νὰ φέρηται πρὸς τοὺς ἄλλους προσηνῶς, δθ. ἐπιρρ. **φιλοπροσηνῶς**, οὗ τὸ ὑπερθετ. **φιλοπροσηνέστατα** π. Κικ.Ἀττ.5,9.

φιλοπροσωπία (ἡ) μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐκδήλωσις φιλίας, ἀγάπης πρὸς τὸ πρόσωπόν τινος : Χρον.Μορ.2183 **τιμὴν μεγάλην τοῦ ἔποικεν καὶ φιλοπροσωπίαν·** **2)** νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐκδήλωσις προτιμήσεως, εὐνοίας ὑπέρ τινος εἰς βάρος ἄλλου, προσωποληψία, μεροληψία.

φιλοπρωτ(ε)ία (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. τὸ φιλοπρωτεύειν, τὸ νὰ εἶναί τις φιλόπρωτος, ῥοπή, ἐπιθυμία τοῦ πρωτεύειν, φιλαρχία : Μέν.Ἐφ.π.Σουΐδ. ἐν λ. φιλεριστῆσαι **τὸ φίλερι τῆς φιλοπρωτείας μεταξὺ αὐτοῦ συμπεσόν**, Πορφ.Πλωτ.10, Εὐσ.Ἐκκλ. Ἱστ.1,46 (180)· **2)** μσν. ὁ πόθος, ἡ ἐπιδίωξις τοῦ ἔχειν ἔν τινι τὰ πρωτεῖα : Φώτ.Βιβλ.393,27.

φιλοπρωτεύω μτγν. ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ ἢ ἀγωνίζομαι νὰ πρωτεύω, νὰ εἶμαι πρῶτος : ΚΔ Ἰω.Ἐπ. 3,9 **ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.**

φιλοπρωτία (ἡ) κ.νεώτ.δ.γρ. τοῦ φιλοπρωτεία βλ.λ.

φιλόπρωτος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἔχῃ τὰ πρωτεῖα, ὁ ἐπιζητῶν νὰ εἶναι πάντοτε πρῶτος : Πολύβ.Γραμμ.ἀπ.115 **φιλότιμος καὶ φιλόνεικος καὶ φιλόπρωτος ἦν·** ‖ τὸ οὐδ. ἔναρθρ. **τὸ φιλόπρωτον** ὡς οὐσ. ἡ φιλοπρωτία : Πλούτ.Σόλ. 29 **εἴ τις ἐξέλοι τὸ φιλόπρωτον αὐτοῦ τῆς ψυχῆς καὶ** τὴν **ἐπιθυμίαν ἰάσαιτο τῆς τυραννίδος.**

φιλόπτερος-ον μσν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν τὰ πτερά : Φιλῆς 2,67.

φιλοπτόλεμος-ον ποι. τ. τοῦ φιλοπόλεμος βλ.λ. : Ἰλ.Π 65, αὐτ.90 **μὴ σύ γ' ἄνευθεν ἐμεῖο λιλαίεσθαι** πολεμίζειν **Τρωσσὶ φιλοπτολέμοισιν.**

φιλόπτολις (ὁ,ἡ) ποι. τ. τοῦ φιλόπολις βλ.λ. : Εὐρ. Ρῆσ.158 **ἐπώνυμος μὲν κάρτα καὶ φιλόπτολις.**

φιλόπτορθος-ον μτγν. ποι. ἐπὶ μελισσῶν, ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τοὺς πτόρθους, τοὺς νέους κλάδους : Νόνν.Δ 13,261.

φιλοπτώματος-ον μσν. ἐπὶ κόρακος, ὁ ἀγαπῶν ἤτοι ὁ τρώγων τὰ πτώματα : Γερμ.Α' ἐν Combef. Auct. Patr. nov. 1496Β **φιλοπτώματοι κόρακες.**

φιλοπτωχία (ἡ) ἡ πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀγάπη : ΑΠ 15,35, Ἀθανάσ.2,670, Ἰω.Χρυσ.1,920,11.

φιλόπτωχος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν καὶ βοηθῶν τοὺς πτωχούς, ἐλεήμων : Ἀθανάσ.2, 368D, Δαμάσκ.12,48Α· ‖ νεώτ. κ. ἐπὶ πραγμ. ὁ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ὑπάρχων : **φιλόπτωχον ταμεῖον.**

φιλοπυγιστής (ὁ) σχόλ. ὁ φιλῶν τὴν πυγήν, ὁ ἀρεσκόμενος **εἰς αὐτήν, παιδεραστής, ἀσελγής,** ἀκόλαστος : Σχόλ.Ἰουβεν.9,1.

φῐλόπῡρος-ον μτγν. ποι. **ἐπὶ** τῆς **Δήμητρος, ὁ** ἀγαπῶν τοὺς πυρούς, τὸν σῖτον : ΑΠ 6,36.

φιλόπυστος Ἡσ. «φιλοπράγμων».

φιλοπυστῶ-έω μτγν. φιλοπευστῶ βλ.λ.:Ἰαυστ.266.

φιλοπωριστής (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς ὀπώρας, τοὺς καρπούς : ΑΠ 9,563.

φιλοπώτης (ὁ) δ. γρ. τοῦ φιλοπότης βλ.λ. : Ἀθήν. 430C (κῶδ.).

φιλοργής-οῦς-ές μτγν. ποι. ὁ ταχέως ὀργιζόμενος, εὐέξαπτος εἰς ὀργήν : Νίκ.Ἀλεξ.175.

φιλόργιος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἐπιζητῶν τὰ ὄργια· ΑΠ 10,21, Νόνν.Εὐάγγ.Ἰω.6,9.

φιλορήτωρ-ορος (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν **ῥητορικὴν** τέχνην ἢ τοὺς ῥήτορας : Κικ.Ἀττ.1,13.

φιλόρθιος-ον μτγν. ποι. ὁ τὸ ὄρθιον, τὸ εὐθὺ ἀγαπῶν, δθ. ὁ πρὸς τὸ ὄρθιον, τὸ ἐατηκὸς ὀρθὸν τείνων : ΑΠ 6,295 **σελίδων κανόνισμα φιλόρθιον.**

φιλοριστία (ἡ) μτγν. ἡ ἀγάπη, ἡ ῥοπὴ πρὸς **τὸ** δίδειν ὁρισμούς : Γαλ.8,81 **ἐπεὶ καὶ τοῦτον τὸν ἄνδρα . . τὸ τῆς φιλοριστίας ἐπενείματο νόσημα.**

φιλορμίστειρα (ἡ) μτγν. ποι. ἐπίθ. τῆς Ἀφροδίτης, ἡ ἀγαπῶσα, δθ. ἡ προστατεύουσα τοὺς ὅρμους, τὰ λιμάνια : ΑΠ 10,21.

φιλορνιθία (ἡ) ἡ πρὸς τοὺς ὄρνιθας, πρὸς **τὰ** πτηνὰ ἀγάπη : Ἀριστφ.Ὄρν.1300 **ᾖδον δ' ὑπὸ φιλορνιθίας πάντες μέλη,** Φιλόστρ.273.

φίλορνις-ιθος (ὁ,ἡ) ὁ ἀγαπῶν τὰ πτηνά : Πλούτ. Νομ.4 **καί που λόγον ἔχει τὸν θεὸν οὐ φίλιππον οὐδὲ φίλορνιν,** Ὀππ.Κυν.1,78· **2)** ὁ φιλούμενος, ὁ ἀγαπώμενος ὑπὸ τῶν πτηνῶν : Αἰσχ.Εὐμ.23 **ἔνθα Κωρυκὶς πέτρα κοίλη, φίλορνις.**

φιλορρήτωρ-ορος (ὁ) δ. γρ. τοῦ φιλορήτωρ βλ.λ.

φιλόρρυθμος ον μτγν. ὁ φιλῶν, **ὁ** ἀρεσκόμενος εἰς τὸν ῥυθμὸν **ἐν τῇ** μουσικῇ : Πλούτ.Ἠθ. 1138Β.

φιλορρύπαρος-ον μτγν. ὁ φιλῶν τὸν ῥύπον, τὴν ῥυπαρότητα· ἐν χρ. **κ. μτφ.** : Νεῖλ.Ἐπιστ.82 **δαιμόνων φιλορρυπάρων.**

φιλόρρυπος-ον μτγν. **ὁ** φιλορρύπαρος βλ.λ. : Νεῖλ.Ἐπιστ.100.

φιλορρώθων-ωνος (ὁ,ἡ) μτγν. ποι. ἐπὶ κημοῦ, ὁ τοὺς ῥώθωνας οἱονεὶ φιλῶν, ὁ εἰς τοὺς ῥώθωνας προσαρμοζόμενος : ΑΠ 6,246.

φιλορρώμαιος-ον μτγν. δ. γρ. τοῦ φιλορώμαιος.

φιλορρώξ-ῶγος (ὁ,ἡ) μτγν. ποι. ὁ ἀγαπῶν νὰ παράγῃ, νὰ φέρῃ ῥᾶγας βοτρύων : ΑΠ 7,22.

φιλορτυγοτροφῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ νὰ τρέφω ὄρτυγας : Ἀρτεμίδ.Δαλδ.3,5.

φιλόρτυξ-υγος (ὁ,ἡ) ὁ ἀγαπῶν τοὺς ὄρτυγας, τὰ ὀρτύκια : Πλάτ.Λύσ.212D **οὐδ' ἄρα φίλιπποι εἰσιν οὓς ἂν οἱ ἵπποι μὴ ἀντιφιλῶσι, οὐδὲ φιλόρτυγες.**

φιλόρφανος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ὀρφανούς, τὰ ὀρφανά : Ἀθανάσ.2,363

φιλορχήμων-ονος-ον μτγν. ὁ φιλῶν τὴν ὄρχησιν, ὁ φιλορχηστὴς βλ.λ. : Ἀρρ.Ἀν.6 3.

φιλορχηστής (ὁ) μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ὄρχησιν, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ ὀρχεῖσθαι : Ἀριστείδ.Κ 73, Πρόκλ.Τετράβ.230.

φιλορχικός-ή-όν διόρθ. τοῦ φιλάρχικός βλ.λ.

φιλορώμαιος-α-ον μτγν. κ. φιλορ(ρ)ωμαῖος (ΕΜ 396,45) ὁ φιλῶν τοὺς Ῥωμαίους, ὁ φίλος αὐτῶν: Στράβ.14,2,5 **Ῥωμαίοις ἐγένετο φίλη καὶ τῶν βασιλέων τοῖς φιλορωμαίοις καὶ φιλέλλησιν,** Ἐπιγρ.

φίλος(-η)-ον κ. -η-ον κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., συγκρ. **φιλώτερος-α-ον** (Καλλ.ἀπ.146) κ. **φιλαίτερος** (Ξεν. Ἀν.1,9,29) κ. **φίλτερος κ. φιλίων-ον** (Ὀδ.Τ 351, αὐτ. Ω 268), ὑπερθ. **φιλώτατος-η-ον** κ. **φιλαίτατος** (Ξεν. Ἑλλ.7,3,8), κ. **φίλτατος** κ. **φίλιστος** (Σοφ.Αἴ.842) (τὸ Ι· ἀλλὰ π. Ὁμ. ἡ κλητ. **φίλε** ἐν ἀρχῇ στίχου ἔχει τὸ **Ι**) ὁ ἠγαπημένος, πεφιλημένος, ἀγαπητός, προσφιλής : Ἰλ.Η 279 **μηκέτι, παῖδε φίλω, πολεμίζετε, μηδὲ μάχεσθον, - τὸ φίλον ἔθνος, - ἡ φίλη ἐπικράτεια·** ‖ συχν. μτ. δοτ. : αὐτ.Α 381 **μάλα οἱ φίλος ἦεν,** αὐτ.Υ 347 **φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσι** ‖ συχν. ἐν κλητ. προσφ. : αὐτ.Δ 155 **φίλε κασίγνητε, θάνατόν νύ τοι ὅρκι' ἔταμνον,** αὐτ.Ε 359· ὁμ. κ. μτ. οὐδ. οὐσ. : Ὀδ.Β 363, αὐτ.Γ 184 **ὣς ἦλθον, φίλε τέκνον, ἀπευθής, οὐδέ τι οἶδα κείνων·** ‖ ἐν κλητ. προσφων. ἐν χρ. τὸ **φίλος** ἀντὶ τοῦ **φίλε** : Ἰλ.Δ 189 **φίλος ὦ Μενέλαε,** αὐτ.Φ 106 Πίνδ.Ν 3,133, Αἰσχ.Πρ.546, Εὐρ.Ἱκ.277, Ἀριστφ.

Νεφ.1168· ‖ σπαν. μτ. τῆς κλητ. συνάπτεται γενικ. : Θεόκρ.15,74 **κεῖς ὥρας, κἤπειτα, φίλ' ἀνδρῶν, ἐν καλῷ εἴης**, αὐτ.24,40· **2)** κ. νεώτ. συνεκδ. ὁ ἀγαπῶν τινα, ὁ φιλικῶς διακείμενος, προσηλωμένος εἴς τι, ὁ φίλιος : 'Ιλ.Ω 775, 'Οδ.Α 313 **ὅ τοι κειμήλιον ἔσται ἐξ ἐμεῦ, οἷα φίλοι ξεῖνοι ξείνοισι διδοῦσιν**· συχν. μτ. γενικ. : Πίνδ.Ν 5,18 **φίλαν ξένων ἄρουραν**, αὐτ.Π 5,9, - **φίλος τοῦ λαοῦ - τῆς ἀληθείας - τῆς τάξεως**· ‖ κ. νεώτ. **φίλα φρονῶ** ἔχω, τρέφω φιλικὰ αἰσθήματα : 'Ιλ.Δ 219 **τά οἵ ποτε πατρὶ φίλα φρονέων πόρε Χάρων**· ‖ **φίλα ποιοῦμαί τινι** κάμνω προτάσεις φιλικὰς πρός τινα, προσελκύω εἰς φιλίαν τινά : 'Ηρ.2,152, αὐτ.5, 37, αὐτ.7,104· **3)** ὁμ. συχν. τὸ ἀρσ. κ. θηλ. ὡς οὐσ. ἄτομον, μεθ' οὗ συνδέεταί τις δι' ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως : 'Οδ.Β 333 **τῆλε φίλων ἀπόληται**, αὐτ.Ζ 287, Αἰσχ.Πρ.304 **ὁ Διὸς φίλος**, Σοφ.Φιλ.421 **τί δ' ὃς παλαιὸς κἀγαθὸς φίλος τ' ἐμός**, αὐτ.509, Ξεν.'Ελλ.4,10,25, - **εἶναι φίλοι ἀχώριστοι**, - **τοῦ κάνει τὸ φίλο**· παροιμ. **ἔστιν ὁ φίλος ἄλλος αὐτός** [ὁ φίλος μου εἶναι ἄλλος ἑαυτός μου]: 'Αριστλ.ΗΝικ.9,4,5· ‖ ὁμ. **κοινὰ τὰ τῶν φίλων**: αὐτ.8,9,1, αὐτ.9,8,2· ‖ ὁμ. **οὐδεὶς φίλος ᾧ πολλοὶ φίλοι** : αὐτ.ΗΕὐδ.7,12,17· ‖ ὁμ. δημ. **ἀπὸ μακριὰ καὶ φίλος** [ἐπὶ διατηρήσεως σχέσεων τυπικῆς φιλοφροσύνης, ὅταν δὲν δύναται νὰ ὑπόρξῃ πραγματικὴ φιλία]· ‖ ὁμ. **ἀγάπα τον τὸν φίλο σου μὲ τὸ ἐλάττωμά του** [ἡ πραγματικὴ φιλία συγχωρεῖ καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν φίλων]· ‖ ὁμ. **μιὰ τοῦ φίλου, δυὸ τοῦ φίλου, τρεῖς καὶ τὴν κακή του μέρα** [ὑπάρχει καὶ ὅριον ἀνεκτικότητος]· **4)** κ. τὸ θηλ. **φίλη** ἀγαπητὸν πρόσωπον γυναικός, ἀγαπωμένη, ἀγαπητή, φιλαινάδα : 'Οδ.Δ 722 **τῆς δ' ἀδινὸν γοόωσα μετηύδα Πηνελόπεια «Κλῦτε, φίλαι»**· ‖ **ἡ Ξέρξου φίλη** ἡ μήτηρ του, ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀγαπητὸν πρόσωπον : Αἰσχ. Πέρσ.832· ‖ κουρίδιος **φίλος** ὁ σύζυγος : 'Οδ. Ο 22· ‖ τὸ θηλ. ἡ σύζυγος : 'Ιλ.Ι 146, αὐτ.288· **5)** μτγν., νεώτ. κ. δημ. ἡ κλητ. τοῦ ἀρσ. **φίλε** ἐν ἀπολ. χρ., ὅταν διαλέγηταί τις πρὸς ἄγνωστον : ΚΔ Λουκ.14,10 **φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον**· ‖ συχν. νεώτ. κ. δημ. μτ. τοῦ **μου** : **ἐδῶ, ποὺ τὰ λέμε, φίλε μου, δὲν ἔκανες καλά**· **6)** ὁ σύμμαχος, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ πολέμιος : Ξεν.'Ελλ.6,5,48 **εἰ πολλάκις καὶ φίλοι καὶ πολέμιοι γενόμενοι Λακεδαιμονίοις**, Δημ.113· **7)** τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἀντικείμενον ἀγάπης : Σοφ.ΟΚ 187 **ὅτι καὶ πόλις τέτροφεν ἄφιλον ἀποστυγεῖν καὶ τὸ φίλον σέβεσθαι**· ‖ ἐπὶ προσ. τὸ οὐδ. **φίλον** ἀγάπη μου : 'Αριστφ.'Εκκ.952· ‖ ὁμ. κ. **τὸ φίλτατον**: αὐτ.970· ‖ κτ. πληθ. **τὰ φίλτατα** τὰ ἀγαπητότατα, **τὸ οἰκειότατα καὶ προσφιλέστατα** οἷα ἡ γυνὴ καὶ **τὰ** τέκνα : Αἰσχ.Πέρσ.851, αὐτ.Εὐμ.216, Σοφ.ΟΤ 366, αὐτ.ΟΚ 1110 **ἔχω τὰ φίλτατα**, Εὐρ. Μήδ.16· **8)** κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐρωμένος, ὁ ἐραστής : Ξεν.'Απομν.3,11,4 **ἐπὶ δὲ τοῖς τῶν φίλων ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς ὁμοίως σοι δοκοῦσιν ἔχειν τὰ πρόσωπα οἵ τε φροντίζοντες καὶ οἱ μή**, αὐτ.Λακ.2,13, - **ὁ φίλος της τὴ συντηρεῖ**· ‖ ὁμ. κ. τὸ θηλ. **φίλη** ἡ ἐρωμένη : Σοφ.'Αντ.543 **λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην**, Ξεν.'Απομν.2, 1,23, αὐτ.3,11,16· **9)** **οἱ φίλοι** οἱ φίλοι καὶ οἱ οἰκεῖοι ὁμοῦ : 'Ιλ.Ξ 256 **καί μιν ἔπειτα Κόωνδ' εὖ ναιομένην ἀπένεικας, νόσφι φίλων πάντων**· ‖ συχν. ἐπὶ τῶν πλησιεστάτων συγγενῶν : αὐτ.Χ 408 **ᾤμωξεν δ' ἐλεεινὰ πατὴρ φίλος**, αὐτ.Ι 146· ‖ συχν. τιθέμενον ὡς ἐπιθετικὸς διορ. πολλῶν οὐσ. καὶ ὅταν οὐδεμία σχέσις ἀγάπης δύναται νὰ νοηθῇ : αὐτ.555 **μητρὶ φίλῃ 'Αλθαίῃ χωόμενος κῆρ**· **10)** μτγν.εἰδ. **οἱ πρῶτοι φίλοι** ἀξίωμά τι ἐν τῇ αἰγυπτιακῇ αὐλῇ : 'Επιγρ.· **11)** ἐπὶ πραγμ. ὡς ἐπιθ. ἀγαπητός, **εὐάρεστος, εὐχάριστος, τερπνός** : 'Οδ. Θ 248 **αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη κίθαρίς τε χοροί τε**· κ. μτ. δοτ. προσ. : 'Ιλ.Ε 891 **αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη**, 'Οδ.Ν 295, 'Ηρ.2,155, αὐτ.5,37· ‖ συχν. ὡς κατηγορούμενον : 'Ιλ.Η 387, 'Οδ.Η 320 **εἴ πού τι φίλον ἐστί**, αὐτ.317, αὐτ.Ν 145, αὐτ.335· συχν. μτ. ἀπαρφ. : 'Ιλ.Δ 372 **οὐ μὲν Τυδέϊ γ' ὧδε φίλον πτωσκαζέμεν**, αὐτ.Φ 101, αὐτ.Ω 334, 'Οδ.Ξ 378, 'Ηρ.1,87 **ταῦτα δαίμοσί κου φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι**· σπαν. μτ. μτχ. : Αἰσχ.'Αγ.161 **εἰ τόδ' αὐτῷ φίλον κεκλημένῳ** [ἂν ἀρέσῃ εἰς αὐτὸν νὰ καλῆται οὕτω]· συχν. κτ. πληθ. : 'Ιλ.Α 108 **αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι**, αὐτ.Δ 345, 'Ησίοδ.'Εργ.304 **σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μέτρια κοσμεῖν**, 'Ηρ.3,49 **τοῖσι Κορινθίοισι φίλα ἦν πρὸς τοὺς Κερκυραίους**· **12)** π. 'Ομ. κ. ἄ. ποι. γίνεται χρ. τοῦ ἐπιθ. **φίλος** ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ σώματος, τῆς ζωῆς κ. ἄ. τοῦ λαλοῦντος : 'Ιλ.Ε 155 **φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμόν**, αὐτ.Χ 58, αὐτ.Γ 31 **κατεπλήγη φίλον ἦτορ**, αὐτ.Ι 609, αὐτ.Τ 109 **φίλον κατὰ λαιμόν**· ‖ ὁμ. κ. πρὸς δήλωσιν ἁπλῶς πράγματός τινος : αὐτ.Β 261 **εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν ἀπὸ μὲν φίλα εἵματα δύσω**· ‖ **φίλος πόνος** ὁ συνήθης κόπος, τὸ σύνηθες ἔργον : Θεόκρ.21,20 **τοὺς δ' ἁλιεῖς ἤγειρε φίλος πόνος**.

φῖλος-ους (τὸ)· 'Επιγρ. ἡ φιλία:'Ελλ.'Επιγράμμ.289,6.

φιλοσαρκία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἡ ἀγάπη τῆς σαρκός, τοῦ σαρκίου : Κύριλλ.'Αλ.1,144, 'Ωριγ.2,813, 'Αναστ.Σιν.552C, 'Αν.'Οξ.4,219.

φιλόσαρκος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς σαρκικὰς ἡδονάς, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς αὐτάς, ὁ παραδεδομένος εἰς τὰς τῆς σαρκὸς ἐπιθυμίας : Βασ.1,457 **τὴν φιλήδονον καὶ φιλόσαρκον τιμᾶν ζωήν**, αὐτ. 4,625C, Γρηγ.Ναζ.1,893C.

φιλοσαρκῶ-έω μτγν. εἶμαι φιλόσαρκος βλ. : Κύριλλ.'Αλ.4,313D.

φιλοσέβαστος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν σεβαστόν, ἤτοι τὸν Ρωμαῖον αὐτοκράτορα : 'Επιγρ. **τῆς μητροπόλεως τῆς 'Ασίας 'Αδριανῆς . . φιλοσεβάστου Κιζυκηνῶν πόλεως**, αὐτ. **ἡ φιλοσέβαστος βουλὴ - γερουσία - σύνοδος**, αὐτ. **Αἰνείου φιλορωμαίου καὶ φιλοσεβάστου**.

φιλοσεβής-οῦς-ές μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν εὐσέβειαν : Δαμασκ.1,833C.

φιλοσίγματος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὸ σίγμα, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ μεταχειρίζηται λέξεις ἐχούσας τὸ γράμμα σίγμα : Εὐστ.1170,53.

φιλόσιτος-ον ὁ ἀγαπῶν τὸν σῖτον, τὰ σιτηρά, ὁ περὶ αὐτῶν ἀσχολούμενος : Ξεν.Οἰκ.20,27 **τῷ ὄντι φύσει τὸν πατέρα φιλογέωργον εἶναι οὐδὲν ἧττον ἢ οἱ ἔμποροι φιλόσιτοί εἰσι**· **2)** ὁ ἀγαπῶν τὰ σῖτα, τὴν τροφήν, ὁ ἀρεσκόμενος, εὐχαριστούμενος νὰ τρώγῃ : Πλάτ.Πολ.475C **οὐδὲ φιλόσιτον, ἀλλὰ κακόσιτον εἶναι**, Πολυδ.6,34.

φιλόσκαρθμος-ον μτγν. ποι. ὁ ἀγαπῶν νὰ πηδᾷ, νὰ χορεύῃ, ὁ εὐχαριστούμενος εἰς τὸν χορόν : Νόνν.Δ 5,115, αὐτ.10,222.

φιλόσκεπος-ον ὁ ἀγαπῶν νὰ εἶναι ὑπὸ σκέπην, νὰ εἶναι σκεπασμένος : Θεόφρ.ΦΑἰτ.2,7,3.

φιλόσκηπτρος-ον μτγν. ἐπὶ βασιλέως, ὁ ἀγαπῶν τὸ σκῆπτρον, τὴν βασιλείαν : ΑΠ 9,691.

φιλοσκήπων-ωνος (ὁ,ἡ) μτγν. ποι. ὁ τὴν βακτηρίαν, τὴν ῥάβδον ἀγαπῶν, ὁ ἀγαπῶν νὰ φέρῃ, νὰ κρατῇ ῥάβδον : ΑΠ 6,232.

φιλοσκιρτητής (ὁ) μσν. ὁ ἀγαπῶν νὰ σκιρτᾷ, ἐπὶ τῶν Σατύρων : 'Αστερ.'Αμασ.ἐνMi.Pa.Gr.40,324

φιλόσκιος-ον κ. νεώτ. ἐπὶ φυτῶν, ὁ ἀγαπῶν τὴν σκιάν, ὁ ὑπὸ σκιὰν εὐδοκιμῶν : Θεόφρ.ΦΑἰτ. 3,7,1, 'Οππ.'Αλ.4,422.

φιλοσκόπελος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς σκοπέλους, τοὺς βράχους : ΑΠ 6,32, Νόνν.Δ 5,230.

φιλόσκοπος-ον μτγν. ὁ συνήθως τοῦ σκοποῦ ἐπιτυγχάνων : 'Ιμέρ.Λόγ.14,608.

φιλοσκύλαξ-ᾰκος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς σκύλακας, τοὺς κύνας : Νόνν.Δ 3,74.

φιλοσκωμμόνως ἐπίρρ. μτγν. μετ' εὐχαριστήσεως πρὸς τὸ σκώπτειν, μετὰ φιλοσκωμμοσύνης : Πολυδ.5,161.

φιλοσκωμμοσύνη (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ σκώμματα ἢ τοὺς ἀστεϊσμούς, ροπή, κλίσις, τάσις πρὸς **τὰ σκώμματα**, πρὸς τὸ σκώπτειν : Πολυδ.5,161.

φιλοσκώμμων-ονος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰ σκώμματα, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ σκώπτῃ, ὁ σατιριστής, περγελαστής : Ἡρ.2,174 **φιλοπότης ἦν καὶ** φιλοσκώμμων **καὶ οὐδαμῶς κατεσπουδασμένος** ἀνήρ.

φιλοσκώπτης (ὁ) **ὁ** φιλοσκώμμων : Ἀριστλ. Ἀρετ.6,5, Χρυσ.π.Ἀθήν.14,616B.

φιλοσκωπτῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ, ἀρέσκομαι νὰ σκώπτω : Ἀθήν.14,616B.

φιλοσμάραγος-ον μτγν. ποι. **ὁ** ἀγαπῶν τὸν θόρυβον, τὸν κρότον, τὴν βοήν : Νόνν.Δ 3,77.

φιλόσμηνος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ σμήνη ἢ τὰς κυψέλας τῶν μελισσῶν, τὰ μελίσσια : Νόνν.Δ 5,252.

φιλοσόφημα-ατος (τὸ) κ. νεώτ. τὸ ὑποκείμενον ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης ἢ μελέτης, τὸ ἀποτέλεσμα ἐπισταμένης ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης, δθ. ἐπιστημονικὴ παρατήρησις, ἔρευνα, φιλοσοφικὴ διερεύνησις, φιλοσοφικὴ πραγματεία : Ἀριστλ.Οὐρ.2,13, 12 **ὥστε περὶ τούτου ἀπορεῖν, εἰκότως ἐγένετο .. φιλοσόφημα πᾶσι**, Πολύβ.34,4,4· **2)** νεώτ. φιλοσοφικὴ ἰδέα, φιλοσοφικὴ ἀρχὴ ἢ δόγμα· **3)** εἰδικ. ἐν τῇ λογικῇ, ἀπόδειξις : Ἀριστλ.Τοπ.8,11,12· **4)** μτγν. ἐπίνοια, ἐφεύρεσις : Πλούτ.Ἠθ.269A.

φιλοσόφησις-εως (ἡ) μσν. **ἡ** σπουδὴ τῆς φιλοσοφίας : Θαυμ. εἰς Ὠριγ.72.

φιλοσοφία (ἡ) **κ. μσν., νεώτ. κ.** δημ. τὸ φιλεῖν, ἀγαπᾶν τὴν σοφίαν ἤτοι τὴν γνῶσιν, τὴν μόρφωσιν, ἡ πρὸς **τὸ εἰδέναι, ἐπίστασθαι**, ἐννοεῖν ἐπιθυμία **καὶ** προσπάθεια **καὶ** ἐπίδοσις : Πλάτ.Φαίδ. 61A **μουσικὴν ποιεῖν, ὡς φιλοσοφίας .. οὔσης μεγίστης μουσικῆς**, Ἰσοκρ.12,209 **ἀπολελειμμένοι τῆς κοινῆς παιδείας καὶ φιλοσοφίας εἰσίν, ὥστ' οὐδὲ γράμματα μανθάνουσιν**, Ἀριστλ.Φυσ.191a, 24 **ζητοῦντες γὰρ οἱ κατὰ φιλοσοφίαν πρῶτοι ἀλήθειαν καὶ τὴν φύσιν τὴν τῶν ὄντων ἐξετράπησαν..**· **2)** ὁ κατ' ἐπιστήμην, κατὰ μέθοδον τρόπος ἐρεύνης καὶ διευκρινήσεως πράγματός τινος, ἡ κατὰ σύστημα θεωρητικὴ σπουδὴ καὶ μάθησις : Ἰσοκρ.2,35 **ὅ,τι ἂν ἀκριβῶσαι βουληθῇς ὧν ἐπίστασθαι προσήκει τοὺς βασιλέας ἐμπειρίᾳ μέτιθι καὶ φιλοσοφίᾳ**, Ἀριστλ.Πολιτ.8,7,3 **τῶν ἐκ φιλοσοφίας ὅσοι τυγχάνουσιν ἐμπείρως ἔχοντες τῆς περὶ τὴν μουσικὴν παιδείας**· ‖ εἰδ. ἡ κατ' ἐπιστήμην σπουδή, μάθησις, ἄσκησις περὶ τὴν **τέ**χνην τοῦ λόγου, ἤτοι τὴν ρητορικὴν κ. ἰδ. τὴν διαλεκτικήν : Ἰσοκρ.4,42 **τὴν περὶ τοὺς λόγους φιλοσοφίαν**, αὐτ.10,6 **ἔστι δ' ἡ περὶ τὰς ἔριδας φιλοσοφία δυναμένη ταὐτὸ ποιεῖν** (ἡ κατὰ τὴν συστηματικὴν διαλεκτικὴν συζήτησις)· κ. κτ. πληθ. : Πλάτ.Θεαίτ.172C **αἱ ἐν ταῖς φιλοσοφίαις πολὺν χρόνον διατρίψαντες** (οἱ εἰς θεωρητικὰς σπουδὰς ἐπὶ μακρὸν ἀσχοληθέντες), Ἰσοκρ.10,67 **χωρὶς τεχνῶν καὶ φιλοσοφιῶν καὶ τῶν ἄλλων ὠφελειῶν**· **3)** ἔρευνα, ζήτησις πρὸς εὕρεσιν τῆς ἀληθείας ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐπιστητὰ ἢ καὶ πρὸς τὰ κατὰ θεωρίαν μόνον ληπτά, ὑποθετά· Πλάτ.Ὅρ.414B «φιλοσοφία τῆς τῶν ὄντων ἀεὶ ἐπιστήμης ὄρεξις» : αὐτ.Φαίδ.68C **τοῖς μάλιστα τῶν σωμάτων ὀλιγωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν**, αὐτ.Πολ.521C **ψυχῆς περιαγωγὴ .. εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὖσα ἐπάνοδος, ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι**, Ἰσοκρ.2,51 **περὶ μὲν τῶν γυμνασίων τῶν τῆς ψυχῆς ἀμφισβητοῦσιν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατρίβοντες**, αὐτ.5, 84, Ἀριστλ.Φυσ.194b,14 **πῶς δ' ἔχει τὸ χωριστὸν καὶ τί ἐστι, φιλοσοφίας τῆς πρώτης διορίσαι ἔργον**, αὐτ.203a,2 **οἱ δοκοῦντες ἀξιολόγως ἧφθαι τῆς τοιαύτης φιλοσοφίας πεποίηνται λόγον περὶ τοῦ ἀπείρου**, Ἐπικ.π.Ἀθήν.13,558A **μακαρίζω σε, ὦ οὗτος, ὅτι καθαρὸς πάσης αἰτίας ἐπὶ φιλοσοφίαν ὥρμησας**· **4)** κ. νεώτ. εἰδ. ἡ κατὰ θεωρίαν διὰ τῶν δεδομένων τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐμπειρίας, ἅμα δὲ καὶ διὰ τῶν ἀξιωμάτων, κανόνων καὶ θεωρημάτων τῆς καθαρᾶς λογικῆς ἤτοι τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης ἐξερεύνησις, διευκρίνησις, συσχέτισις τοῦ συνόλου τῶν ὄντων καὶ φαινομένων καὶ ἡ οὕτω διαμόρφωσις κοσμοθεωρίας, ἧς πόρισμα ἠθικοὶ κανόνες ἀπορρέοντες ἐκ τῆς συστηματικῆς ἀντιλήψεως περὶ τοῦ σύμπαντος καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ σύμπαντι, ἰδίως δὲ ἐν τῷ ἡμετέρῳ κόσμῳ, ἰδιαζούσης θέσεως, ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου. Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος καὶ μέχρι νῦν διάφοροι διετυπώθησαν ὁρισμοὶ τῆς φιλοσοφίας, μὲ τάσιν προσαρμογῆς τοῦ ὅρου πρὸς τὴν καθολικὴν θεωρίαν ἣν ὁ δίδων τὸν ὁρισμὸν αὐτὸς ἔπλασεν ἢ ἀπεδέχετο· οὕτως ὁ Πλάτων ὥρισεν ὅτι φιλοσοφία εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ ἀεὶ ὄντως ὄντος, ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι εἶναι ἡ ἔρευνα περὶ τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὄντων, οἱ Στωϊκοὶ ὅτι ἀντικείμενον, σκοπός, καὶ λόγος τῆς φιλοσοφίας εἶναι ἡ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ἀρετή, οἱ Ἐπικούρειοι δὲ ὅτι ἀφετηρία ἅμα καὶ τέλος αὐτῆς εἶναι ἡ διὰ τῆς λογικῆς πρόσκτησις τῆς ἱκανότητος πρὸς εὐδαιμονίαν. Ἐκ τῶν νεωτέρων φιλοσόφων ὁ Καρτέσιος ὁρίζει τὴν φιλοσοφίαν ὡς τὸ ἐν συστηματικῇ κατὰ λόγον διατυπώσει διαμεμορφωμένον σύνολον τῆς γνώσεως, ὁ Κὰντ θεωρεῖ αὐτὴν ὡς ἔλλογον συσχέτισιν καὶ συναρμογὴν πάσης γνώσεως πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου, ὁ Ἕγελος χαρακτηρίζει ταύτην ὡς ἐπιστήμην τοῦ ἑαυτὸν νοοῦντος λόγου, ὁ Αὔγουστος Κὸμτ διχάζων τὸ περιεχόμενον αὐτῆς προσδιορίζει ὡς θετικὴν μὲν φιλοσοφίαν τὴν ἐκ τῶν ὄντων καὶ τῶν φαινομένων κατ' ἐπιστημονικὴν μέθοδον προκύπτουσαν, ὡς μεταφυσικὴν δὲ τὴν ἐξ ἀφετηρίας ὑποθετικῶν γενικῶν θεωριῶν πλασσομένην, οἱ δὲ ἐμπειρικοὶ νεώτ. φιλόσοφοι τὴν φιλοσοφίαν λογίζουσιν ὡς τὴν καθολικὴν ἐπιστήμην τὴν συνάπτουσαν καὶ συναρμόζουσαν τὰς ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους ἐπιστημῶν γνώσεις εἰς ἑνιαῖον σύστημα. Ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀνωτέρω ἀρχικῶς δοθέντος ὁρισμοῦ παρίσταται ἀμέσως ἀντιληπτὴ ἡ σημ. τοῦ ὅρου φιλοσοφία **ἐν ᾗ** χρήσει εὕρηται π. ἀρχ. καὶ νῦν πρὸς διάκρισιν καὶ διαστολὴν τῶν διαφόρων φιλοσοφικῶν θεωριῶν καὶ συστημάτων : Ἀριστλ. Μεταφ.5,1, Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.1,228 **φιλοσοφίαν στωϊκήν, Πλατωνικήν, Ἐπικούρειον**, Διογ.Λ 1,122 **ἡ Ἰωνικὴ φιλοσοφία**, Πλούτ.Ἠθ.607C **ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐν ἀρχῇ τῆς φιλοσοφίας, - ἡ Πυθαγόρειος - ἡ ὑλιστικὴ - ἡ Καρτεσιανὴ - ἡ θετικὴ - ἡ ἐμπειρικὴ φιλοσοφία**· **5)** μτγν. κ. μσν. π. ἐκκλ. συγγρ. φιλοσοφία ἡ χριστιανικὴ θεολογία : Γρηγ.Νύσσ.3, 433 **ἵνα μὴ προδῶ τὴν ἱερὰν φιλοσοφίαν**, Ἰσίδ. Πηλ.Ἐπιστ.4,134 **τὰ νομικὰ καὶ προφητικὰ μαθήματα προπαιδεύματά εἰσι τῆς νέας καὶ εὐαγγελικῆς φιλοσοφίας**· **6)** συνεκδ. μτγν. π. ἐκκλ. ὁ θεωρητικὸς βίος : Γρηγ.Νύσ.2,217 **πολλοὺς χρόνους ἐχαρίσω τῇ ἡδονῇ, δὸς καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ σχολήν**, Ἰω.Χρυσ.Ὁμιλ.55 **τὴν τῶν μοναχῶν φιλοσοφίαν ζηλεῦσαι**· **7)** δημ. προσεκτικὴ διερεύνησις ἐν φρ. **δὲ θέλει φιλοσοφία** (εἶναι ἁπλοῦν, εὐνόητον)· **8)** νεώτ. κ. δημ. ἡ ἀπάθεια, τὸ ἀσυγκίνητον, ἰδ. ἐν δεινοῖς· πρβλ. φιλοσοφῶ 4) : **μὲ φιλοσοφίαν ἐδέχθη τὰ ἀλλεπάλληλα πλήγματα τῆς μοίρας, - πῆρε τὴ φτώχεια μὲ φιλοσοφία.**

φιλοσοφικός-ή-όν μτγν.κ.νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φιλοσοφίαν βλ.λ.4) : Κικ.Τοπ..5,4 ;δ.γρ.(.-φιλοσοφικὴ θεωρία - πραγματεία -φιλοσοφικὸς καταρτισμός· || φιλοσοφικὴ σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἡ σχολὴ ἐν ᾗ διδάσκονται ἡ φιλοσοφία καὶ αἱ φιλολογικαὶ καὶ ἱστορικαὶ ἐπιστῆμαι· 2) ὁ ἰδιάζων εἰς φιλόσοφον, ὁ ἐνέχων φιλοσοφικότητα, στωικός : φιλοσοφικὴ ἀπάθεια.

φιλοσοφικότης-ητος (ἡ) νεώτ. ἡ πρὸς φιλοσοφίαν διάθεσις ἢ τάσις· 2) τὸ ψυχικὸν σθένος ἀπέναντι τῶν πληγμάτων τῆς τύχης, εὐψυχία, στωικότης, ἐγκαρτέρησις, φιλοσοφία : ὑπέμεινε τὴν δυστυχίαν μὲ πολλὴν φιλοσοφικότητα.

φιλοσοφικῶς ἐπίρρ. μτγν. κ. νεώτ., δημ. -ά φιλοσόφως βλ.λ. : Εὐσ.Κτ.Ἱεροκλ.523D· 2) νεώτ. κ. δημ. κατὰ τρόπον φιλοσοφικὸν βλ.λ.1) : ἐν τῇ ὅλῃ συγκροτήσει ὑστερεῖ φιλοσοφικῶς· 3) δμ. κατὰ φιλοσοφικὸν βλ.λ.2) τρόπον : τὸ πῆρε φιλοσοφικὰ τὸ πάθημά του - τὸ ζήτημα.

φιλοσοφοκλῆς (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν τραγικὸν ποιητὴν Σοφοκλέα, τὴν σοφόκλειον ποίησιν : Διογ.Λ.4,20 ἦν δὲ καὶ φιλοσοφοκλῆς καὶ μάλιστα ἐν ἐκείνοις, ὅπου κατὰ τὸν κωμικὸν τὰ ποιήματα αὐτῷ κύων τις ἐδόκει συμποιεῖν Μολοττικός.

φιλοσοφομειρακίσκος (ὁ) μτγν. σκωπτ. ὁ ἐξασκῶν τὴν παιδεραστίαν κατὰ σύστημα οἱονεὶ φιλοσοφικόν, συστηματικῶς : Ἀθήν.13,572B.

φιλόσοφος-ον κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ τὴν ἐπιτηδειότητα, τὴν τέχνην, τὰς γνώσεις, τὴν μάθησιν ἀγαπῶν ἢ ἀσκῶν, ἐν πρώτοις περὶ σωματικῆς, μηχανικῆς ἐμπειρίας : Πλάτ.Πολ.475E τούτους οὖν πάντας καὶ ἄλλους τοιούτων τινῶν μαθητικοὺς καὶ τοὺς τῶν τεχνυδρίων φιλοσόφους φήσομεν;, Ξεν.Πρόσ.5,4 καὶ μὴν χειροτέχναι τε καὶ σοφισταὶ καὶ φιλόσοφοι, Ἠσ.· 2) ὁ τυχὼν ἐλευθερίου ἀγωγῆς, πεπαιδευμένος, ἐπιστήμων, ὁ τὴν μάθησιν, τὴν παιδείαν, τὴν ἐπιστήμην ἀγαπῶν, κτ. ἀντίθ. πρὸς τοὺς πολλοὺς κ. συχν. ἐν συνδέσει πρὸς τὸ φιλομαθὴς καὶ φιλόλογος : Πλάτ.Πολ.376B, αὐτ.C φύσει φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖν εἶναι;, αὐτ.582E· || κ. κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ σοφιστής : Ξεν.Κυν.13,6 φέγουσι δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τοὺς νῦν σοφιστὰς καὶ οὐ τοὺς φιλοσόφους· 3) ὁ ἐπαγγελλόμενος ἐλευθέριον τέχνην ἢ ἐπιστήμην, ἰδ. ὁ διδάσκαλος τῆς λογικῆς, τῆς ρητορικῆς ἢ τῆς διαλεκτικῆς : Πλάτ.Συμπ.182E, Ἰσοκρ.Παν.1· 4) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν σοφίαν, τῆς λ. ταύτης λαμβανομένης ἐν τῇ περιληπτικῇ τῶν θεωρητικῶν αὐτῆς περιεχομένων σημασίᾳ, ἤτοι, ἄλλως εἰπεῖν, ὁ μετὰ μαθήσεως καὶ κατὰ λόγον ἐπιδιδόμενος καὶ ἐνδιατρίβων εἰς τὴν ἐξέτασιν, διερεύνησιν, διευκρίνησιν τῶν τῆς φύσεως ὄντων καὶ φαινομένων ἔν τε τοῖς καθ' ἕκαστα καὶ ἐν τῇ ἀλληλουχίᾳ καὶ συναρμογῇ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ συνόλῳ, διαμορφῶν δ' ἐπακολούθως ἢ ἀποδεχόμενος κοσμοθεωρίαν τινά, τουτέστι πιθανὴν γενικὴν ἀντίληψιν περὶ τῶν κοσμολογικῶν καὶ ὀντολογικῶν προβλημάτων, καὶ ἐξάγων ἐκ ταύτης ἐν ἀναφ. πρὸς τὸν ἄνθρωπον πορίσματα περὶ τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν καὶ κανόνων : Πλάτ.Πολ.475B οὐκοῦν καὶ τὸν φιλόσοφον σοφίας φήσομεν ἐπιθυμητὴν εἶναι, αὐτ.473C, Διογ.Λ.Προοίμ.12. - οἱ τὸν δυϊσμὸν διδάσκοντες φιλόσοφοι, - οἱ ἀνηθικισταὶ φιλόσοφοι· || Ἡσ. «φιλόσοφος ὁ πάντων πειραθείς, φιλομαθής»· || ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῶν διαφ. φιλοσοφικῶν σχολῶν ἐν τῇ ἀρχ., ὁ διδάσκων τὴν φιλοσοφίαν κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἰδίας σχολῆς, ὁ ἀρχηγὸς τῆς σχολῆς ὁ ἴδιον φιλοσοφικὸν σύστημα ἔχων καὶ ὡς διδάσκαλος παραδίδων αὐτό : Πλούτ.Ἀλέξ.7, Ἀθήν.561A· || νεώτ. ὁ ἀσχολούμενος περὶ τὴν φιλοσοφίαν, ὁ διδάσκων αὐτήν, ὁ συγγραφεὺς φιλοσοφικῶν πραγματειῶν, ἔργων· || μτγν. κ. νεώτ. σκηνικὸς ἢ ἀπὸ σκηνῆς φιλόσοφος περὶ τοῦ Εὐριπίδου ὡς φιλοσοφοῦντος ἐν τοῖς δραματικοῖς ἔργοις αὐτοῦ· 5) ὁ ἀγαπῶν τὴν γνῶσιν τῶν ὄντων : Πλάτ.Φαίδ.64D φαίνεταί σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέναι, αὐτ.Πολ.501E, αὐτ.494A, αὐτ.486B, αὐτ.498A· 6) τὸ οὐδ. ὡς ἐπίθ. π. τέχνης ἢ ἐπιστήμης ὁ φιλοσοφικοῦ, θεωρητικοῦ περιεχομένου, ἐν χρ. κ. συγκρ. : αὐτ.Φαῖδρ.257B, Ἰσοκρ.289E, Ἀριστλ.Πολιτ.9,3 φιλοσοφώτερον ἱστορίας ἡ ποίησις· || τὸ οὐδ. ἔναρθρ. τὸ φιλόσοφον ὡς οὐσ. ἡ φιλοσοφία : Πλάτ.Πολ.411E· || δμ. ἐν ἀναφ. πρὸς πρόσ. ἡ φιλοσοφικὴ διάθεσις· 7) μτγν., νεώτ. κ. δημ. μτφ. ὁ μετ' ἀπαθείας, στωϊκότητος ἐγκαρτερῶν, ὁ ἀδιαφορῶν διὰ τὰ ἐγκόσμια, ὁ ζῶν, ὁ διερχόμενος βίον πνευματικὸν ἐν αὐταπαρνήσει : Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ.6,3,59.

φιλοσοφῶ-έω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἀγαπῶ τὴν σοφίαν βλ.λ.2), τ. ἔ. τὴν παιδείαν, τὴν θεωρητικὴν μόρφωσιν, τὴν ἐπιστήμην· ὅθ. συνεκδ. ἐπιδίδομαι εἰς τὴν μελέτην, τὴν μάθησιν τῆς σοφίας, εἶμαι φιλόσοφος βλ.λ.2) : Ἡρ.1,30 φιλοσοφέων (Σόλων) γῆν πολλὴν θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυθε, Θουκ.2,40 φιλοκαλοῦμεν γὰρ μετ' εὐτελείας καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας (σχόλ. «τὰ δυσχερῆ τῆς πενίας ὑπομένομεν», ἀλλ' ὀρθότερον καὶ ἐκ τῶν προφραζομένων ἑρμηνευτέον «εἰς τὰ κατ' ἐπιστήμην καὶ θεωρίαν ἀσχολούμεθα χωρὶς νὰ ἐκκλίνωμεν οὕτως εἰς χαυνότητα»), Πλάτ.Συμπ.203E θεῶν οὐδεὶς φιλοσοφεῖ οὐδ' ἐπιθυμεῖ σοφὸς γενέσθαι· ἔστι γάρ, Ξεν.Ἀπομν.1,2,19 πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν, Ἰσοκρ.2,35 ἐμπειρίᾳ μέτιθι καὶ φιλοσοφίᾳ, τὸ μὲν γὰρ φιλοσοφεῖν τὰς ὁδούς σοι δείξει, τὸ δ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων γυμνάζεσθαι δύνασθαί σε χρῆσθαι ταῖς πράγμασι ποιήσει· 2) καταγίνομαι εἰς τὴν φιλοσοφίαν βλ.λ.2), ἤτοι ἀσχολοῦμαι ἐπιστημονικῶς εἰς τὴν μελέτην ἢ τὴν διδασκαλίαν τῆς ρητορικῆς καὶ τῆς διαλεκτικῆς : Πλάτ.Συμπ.203D φιλοσοφῶν διὰ παντὸς τοῦ βίου (ὁ ἔρως), Ἰσοκρ.4,186 τίς τῶν ποιεῖν δυναμένων ἢ τῶν λέγειν ἐπισταμένων οὐ πονήσει καὶ φιλοσοφήσει βουλόμενος .. ἀρετῆς .. μνημεῖον καταλιπεῖν· || συζητῶ, πραγματεύομαι περί τινος ζητήματος συμφώνως πρὸς τὸν λογικὸν κανόνα, ἤτοι χρῆσιν ποιούμενος τῶν λογικῶν ἐπιχειρημάτων, ὅθ. κ. μελετῶ, ἀναλύω, διερευνῶ λογικῶς, φιλοσοφικῶς : αὐτ.Ἐπιστ.360D μάνθανε παρ' αὐτοῦ καὶ τἆλλα φιλοσόφει, Ἰσοκρ.4,6 ἕως δ' ἂν τὰ μὲν ὁμοίως ὥσπερ πρότερον φέρηται, τὰ δ' εἰρημένα φαύλως ἔχοντα τυγχάνῃ, πῶς οὐ χρὴ σκοπεῖν καὶ φιλοσοφεῖν τοῦτον τὸν λόγον ..;, Ἀριστλ.Πολιτ.1340b,0 ταῦτα γὰρ καλῶς λέγουσιν οἱ περὶ τὴν παιδείαν ταύτην πεφιλοσοφηκότες· κ. παθ. : Πλούτ.Καῖσ.59 τοῦ ἡμερολογίου διάθεσις φιλοσοφηθεῖσα χαριέντως· || συζητῶ κατὰ τὸν τρόπον, κατὰ τὴν μέθοδον τῶν φιλοσόφων βλ.λ.3) : Λυσ.113,18 ἐγὼ μὲν ᾤμην φιλοσοφοῦντας αὐτοὺς περὶ τοῦ πράγματος ἀντιλέγειν· 3) διδάσκω τὴν φιλοσοφίαν βλ.λ.3) κ. 4) : Λουκ.τίτλ. περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ φιλοσοφούντων, Φιλ.Κόσμ. οἱ παρ' Ἕλλησι φιλοσοφήσαντες· || ἡ μτχ. παθ. ἐνεστ. τὰ φιλοσοφούμενα τὰ περιεχόμενα, τὰ ἐκτιθέμενα ἔν τινι θεωρίᾳ διδασκαλίᾳ φιλοσοφίας : Διογ.Λ.4,49· 4) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὑπομένω τι μετ' ἀπαθείας, μετ' ἀταραξίας, ταπεινοφροσύνης, φιλοσοφικῶς : Γρηγ.Ναζ.Βί.Κυπριαν. ἵνα φιλοσοφήσῃ τὸ ταπεινὸν εἰς κάθαρσιν τῆς προτέρας ἀλαζονείας, - τὰ ἀλλεπάλληλα ἀτυχήματα θὰ τὸν κατέβαλλαν ἂν δὲν ἐφιλοσόφει, - τὸ πῆρε κατάκαρδα, δὲν τὸ φιλοσόφησε· || ἐγκαρτερῶ : Γρηγ.Ναζ.Ἐπιστ.58,821 εὖ γε ὅτι φιλοσοφεῖς ἐν τοῖς πάθεσιν, Ἰω.Χρυσ.Ὁμιλ.80 εἰς Ἰω-

889 τὸ διὰ ρημάτων **φιλοσοφεῖν εὔκολον**· ‖ νεώτ. κ. τὸ μετ' ἀπαθείας, ἀντικειμενικῶς ἐξετάζειν, προσβλέπειν τι: φιλοσοφεῖν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων· **5)** λεξ. σπουδάζω τι, ἀσκοῦμαι εἴς τι· Ἁρποκρ. «φιλοσοφεῖν ἀντὶ πονεῖσθαι»· Φώτ. κ. Σουΐδ. «φιλοσοφεῖν, σπουδάζειν».

φιλοσπήλυγξ-υγγος μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ σπήλαια, ὁ διατρίβων εὐχαρίστως εἰς σπήλαια: ΑΠ Ι),194 Πανὶ φιλοσπήλυγγι.

φιλόσπονδος-ον ὁ ἀγαπῶν τὰς σπονδάς: Αἰσχ. Χο.292 φιλοσπόνδου λιβάς.

φιλοσπούδαστος-ον μτγν. ὁ ὢν εὐχαρίστως σπουδαστός: Ἰάμβλ.Πυθ.72.

φιλόσπουδος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν, ἐπιζητῶν τὴν σπουδήν, τὸν ζῆλον: ΑΠ 5,45.

φιλοστασιαστής (ὁ) μσν. ὁ ἀγαπῶν τὰς στάσεις, τὰς ταραχάς: Εὐστ.Πον.277,79.

φιλοστασιώτης (ὁ) γλωσσ. ὁ ἀγαπῶν τὰς στάσεις, φιλοστασιαστής.

φιλόσταυρος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὸν σταυρόν, δθ. συνεκδ. τὸν ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν: Λεόντ. Νεαπ.1673C.

φιλοστάφῠλος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς σταφυλάς: Νόνν.Δ 29,234.

φιλοστέφᾰνος-ον ὁ ἀγαπῶν τοὺς στεφάνους: Ὕμν.Δήμ.103, Βακχ.12,184 **σὺν Εὐκλείᾳ δὲ φιλοστεφάνῳ πόλιν κυβερνᾷ**, Ἴων π.Ἀθήν.10,447F **Διόνυσε φιλοστεφάνοισιν** ἀρέσκων **ἀνδράσιν**· **2)** ἐπὶ κώμου, συμποσίου κττ. ὁ καθ' ὃν γίνεται χρῆσις στεφάνου: Εὐρ.ἀπ.462,7 **φιλοστεφάνους κώμους**· **3)** κ. ὡς κύρ. ὄνομα.

φιλοστεφανῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ ἢ ἐπιζητῶ τοὺς στεφάνους, τὰς τιμάς, τὴν δόξαν: Πολύβ.7,10,2 **τῶν περὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας φιλοστεφανούντων**, αὐτ.1,16,10 **φιλοστεφανῶν καὶ φιλοδοξῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας** (φροντίζων νὰ λάβῃ στέφανον παρὰ τῶν Ἑλλήνων).

φιλόστολος-ον Ἐπιγρ. ὁ ἀγαπῶν τὸ στολίζειν, διακοσμεῖν, εὐπρεπίζειν: Ἰουλία ἡ φιλόστολος **ἔζησε ἔτη λγ'** (διάρθ. εἰκ. Kaibel φιλόστοργος).

φιλόστονος-ον ὁ ἀγαπῶν, ὁ συνηθίζων νὰ στενάζῃ: Εὐστ.832,34.

φιλοστόνως ἐπιρρ. μετὰ στεναγμῶν: Αἰσχ. Ἑπτ.279 **τοιαῦτ' ἐπεύχου μὴ φιλοστόνως θεοῖς**.

φιλοστοργία (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης ἢ ὁ χαρακτὴρ τοῦ φιλοστόργου, ἡ τρυφερὰ ἀγάπη, στοργή, ἰδ. ἐπὶ γονέων πρὸς τὰ τέκνα: Ἀντιφ.ἐν ΑΒ 78, Διόδ.Σ 4,44 **ἡ φυσικὴ τῶν γονέων εἰς τέκνα φιλοστοργία**, Φύλαρχ.π.Ἀθήν.606Ε **δεινή τις φιλοστοργία γέγονε τοῦ θηρὸς πρὸς τὸ παιδίον** (περὶ ἐλέφαντας), Πάπ. **μητρικὴ φιλοστοργία**· ‖ γεν. στοργή, ἀγάπη: Ξεν.ΛΠ 1,4,3 **ἁπλότης καὶ φιλοστοργία**, Πολύβ.16,17,8 **διὰ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα φιλοστοργίαν**.

φιλόστοργος(-η)-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ τρέφων στοργήν, ἰδ. ἐπὶ τῆς ἀμοιβαίας φυσικῆς ἀγάπης γονέων, τέκνων ἢ ἀδελφῶν: Ξεν.ΚΠ 1,3,2 **παῖς φύσει φιλόστοργος ὤν**, Θεόκρ.18,13 **φιλοστόργῳ παρὰ ματρί**, Πλούτ.Ἠθ.608C, ΚΔ Ρωμ.12,10 **τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι**· ‖ ὡς οὐσ. **τὸ φιλόστοργον** ἡ φιλοστοργία: Ξεν.Ἀγησ.8,1· **2)** ἐν χρ. κ. ὡς κύρ. ὄν.

φιλοστοργῶ-έω τρέφω στοργήν, ἀγαπῶ τρυφερῶς, ἰδ. ἐπὶ τῆς ἀμοιβαίας φυσικῆς ἀγάπης γονέων, τέκνων ἢ ἀδελφῶν: Πλάτ.Νόμ.927Β **τούτους οἱ παῖδες παίδων φιλοστοργοῦντες ζῶσι μεθ' ἡδονῆς**, Πολύβ.2,74,5 **ἐπεφιλοστοργήκει τὴν παρθένον ὡς θυγατέρα**· ‖ κ. ἐπὶ ἐρωτικῆς ἀγάπης: Ἀθήν.13,555D **ἵνα φιλοστοργῶσί τε καὶ ἐν ὥρᾳ** προσίωσι τοῖς γάμοις, Γεωπ.14,2,2.

φιλοστόργως ἐπιρρ. κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. φιλόστοργα μετὰ στοργῆς: Ἀριστλ. ΖΙ.9,37,13, Πλούτ.Φάβ.21 **ἔχων ἀδελφὴν πιστῶς καὶ φιλοστόργως διακειμένην**, Πάπ.

φιλοστρατιώτης (ὁ) ὁ ἀγαπῶν τοὺς στρατιώτας, ἰδ. ἐπὶ ἄρχοντος: Ξεν.Ἀν.7,6,4 **ἀνὴρ φιλοστρατιώτης**, Πολυβ.1,41 **φιλοστρατιώτης βασιλεύς**, αὐτ. **φ. στρατηγός**· **2)** ὁ ἀγαπῶν τὸ στρατιωτικόν, τὰς στρατιωτικὰς ἀσκήσεις: Πλούτ.Φιλοπ.3 **ἐκ παίδων εὐθὺς ἦν φιλοστρατιώτης**.

φιλόστροφος-ον ὁ ἀγαπῶν τὴν ἀλλαγήν, εὐμετάβολος· Πολυβ.6,168 **«ἔλεγον δὲ καὶ ποιητοὶ καὶ** φιλόστροφον τὸν εὐμετάβολον»· **2)** ὁ ἀγαπῶν τὴν ἐπιστροφὴν πρός τινα τόπον, νοσταλγός: Πορφ.Ἄντρ.Νυμφ.19 (περὶ μελισσῶν).

φιλοσύγγᾰμος-ον Ἐπιγρ. Σπάρτ. φιλοσύζυγος βλ.λ.: **φιλοσύγγαμος σύνευνος**.

φιλοσυγγένεια (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς **τοὺς** συγγενεῖς ἀγάπη: Παλλάδ.Λαυσ.6.

φιλοσυγγενής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἑαυτοῦ συγγενεῖς: Ἱεροκλ.π.Στοβ.449,39· κ. ὑπερθ. **φιλοσυγγενέστατος**: Δίων Χρυσ.1,136.

φιλοσύγχυτος-ον ὁ ἀγαπῶν τὴν σύγχυσιν: Σύνοδ.Ἀρχ.101.

φιλοσύζῠγος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον, ἢ ἐπὶ γυναικ. ἡ ἀγαπῶσα τὸν ἑαυτῆς σύζυγον: Εὐστ.Πον.102,81.

φιλόσῡκος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ σῦκα: Πλούτ. Ἠθ.668Α (περὶ τοῦ Πλάτωνος)· **2)** ὁ συκοφάντης: Σχόλ.Ἀριστφ.Πλ.874.

φιλοσυκοφαντία (ἡ) σχόλ. ἡ ἀγάπη, ροπὴ πρὸς τὴν συκοφαντίαν: Σχόλ.Ἑρμογ. ἐν Ρήτ.7,265 **πονηρὸν ὄνομα φιλοσυκοφαντίας**.

φιλοσυμβίωτος-ον μτγν. ὁ ἐν συμβιώσει φιλίως διάγων: Βέττ.Βάλ.46,25.

φιλοσύμμᾰχος-ον Ἡσ. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἑαυτοῦ συμμάχους (ἀμφ.).

φιλοσυμπᾰθής-οῦς-ές μσν. ὁ εὐκόλως συμπαθῶν, φιλελεήμων: Ἰω.Μόσχ.Λειμ.1137Ε **τὸ ἐλεῆμον καὶ** φιλοσυμπαθές, Θεόδ.Στουδ.576.

φιλοσυνέστιος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς συνεστιάσεις: Βέττ.Βάλ.9,3.

φιλοσυνήθης-ους-ες μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς συνηθείας, τὰς συναναστροφάς: Πλούτ.Ἠθ.56C **τὸν δ' ἐρωτικὸν φιλοσυνήθη καὶ φιλόστοργον**.

φιλοσυνουσιάζω μτγν. ἀγαπῶ τὰς συναναστροφάς: Διογ.Λ 3,98.

φιλοσυνουσιαστής (ὁ) σχόλ. ὁ ἀγαπῶν τὴν σαρκικὴν συνουσίαν: Σχόλ.Θεόκρ.4,62.

φιλοσύντομος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν συντομίαν, τὴν βραχυλογίαν: Πλούτ.Ἠθ.511Β.

φιλοσωκράτης (ὁ) μτγν. ὁ φιλῶν τὸν Σωκράτην, τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους: Ἀθήν. 3,215F· πρβλ. φιλοθουκυδίδης, φιλοξενοφῶν.

φιλοσωματία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὸ σῶμα ἀγάπη, περιποίησις: Πολυβ.2,235, Κλήμ.Ἀλ.739,872.

φιλοσώματος-ον ὁ ἀγαπῶν καὶ περιποιούμενος τὸ ἑαυτοῦ σῶμα: Πλάτ.Φαίδ.68Β **οὐ φιλόσοφος, ἀλλὰ φιλοσώματος**, Πλούτ.Ἠθ.140C **ἀνὴρ φιλοσώματος καλλωπίστριαν γυναῖκα ποιεῖ**· ‖ τὸ οὐδ. ἔναρθρ. **τὸ φιλοσώματον** ὡς οὐσ. **ἡ** φιλοσωματία βλ.λ.: Πλούτ.Ἠθ.593D.

φιλοσωματῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ καὶ περιποιοῦμαι τὸ σῶμά μου: Πολυβ.3,137, Κέλσ.π.Ὠριγ.1,786Ε.

φιλοσωμάτως ἐπιρρ. μετ' ἀγάπης **πρὸς** τὸ σῶμα: Πολυβ.3,137

φιλοσώφρων-ονος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν σωφροσύνην· ‖ τὸ οὐδ. **τὸ φιλόσωφρον** ὡς οὐσ. ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν σωφροσύνην: Εὐμάθ.8,14.

φιλοταλαίπωρος-ον μτγν. ὁ εἰς τὴν ταλαιπωρίαν ρέπων, ὁ τὴν ταλαιπωρίαν ἀνεχόμενος: Στεφ.Ἀθ. ἐν Mai.5,42.

φιλοτάπεινος-ον μτγν. **ὁ ἀγαπῶν τὴν** ταπεινοφροσύνην: Γαλ.9,483.

φιλοτάρᾰχος(-η)-ο(ν) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἢ τὰς ταραχάς, ὁ ταραξίας : Μέν.'Ιστ. 430,12 φιλοτάραχον χρῆμα ὁ δῆμος· ‖ νεώτ. κ. δημ. ὁ προκαλῶν, ἔχων, ἀγαπῶν ταραχώδη κατάστασιν, ὁ ταραχοποιός : φιλοτάραχος σύνοικος, - φιλοτάραχη γειτονιά.

φιλοτάρῑχος-ον ὁ ἀγαπῶν τοὺς τεταριχευμένους ἰχθῦς, τὰ παστά : 'Αντιφάν.π.'Αθήν.3,125B.

φιλότας (ἡ) αἰολ. τ. τοῦ φιλότης βλ.λ.

φιλόταυρος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν ταῦρόν τινα ἢ γενικ. τοὺς ταύρους, ὡς ἐπίθ. βασιλέως τινὸς τῶν Αἰγυπτίων : Γεώργ.Σύγκ.1,180.

φιλοτεκνία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ τέκνα : Πλούτ.'Ηθ.14B αὐτῆς τὴν φιλοτεκνίαν σημαίνει τοὐπίγραμμα, Πολυδ.3,14· 2) νεώτ. εἰδ. ἡ ἐπιθυμία πρὸς ἀπόκτησιν τέκνου.

φιλότεκνος-ον κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν τὰ ἑαυτοῦ τέκνα : 'Ηρ.2,66 φιλότεκνον γὰρ τὸ θηρίον (περὶ αἰλούρων), Εὐρ.Φοίν.965 πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισι φιλότεκνος βίος, 'Αριστφ.Θεσμ.752 φιλότεκνός τις εἶ φύσει, Πλούτ.Αἰμ.6 φιλοτεκνότατος γενόμενος, Πάπ. φιλότεκνοι πατέρες· ‖ τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. τὸ φιλότεκνον ὡς οὐσ. ἡ φιλοτεκνία : Πλούτ.'Ηθ.93F τῶν ζῴων τὸ φιλότεκνον τοῖς μονοτόκοις ἰσχυρότερον ἐμφύεται· 2) νεώτ. ὁ ἐπιθυμῶν νὰ κάμῃ, νὰ ἔχῃ τέκνα.

φιλοτεκνῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ τὰ τέκνα μου : Φιλόστρ 66.

φιλοτελής-οῦς-ές (ὁ) νεώτ. ὁ συλλέκτης γραμματοσήμων, ἄ. φιλοτελιστής.

φιλοτέλεια (ἡ) νεώτ. ἡ πρὸς συλλογὴν καὶ μελέτην τῶν γραμματοσήμων εὐχάριστος ἐνασχόλησις, δ. γραμματοσημοφιλία.

φιλοτελικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φιλοτέλειαν ἢ τοὺς φιλοτελιστάς βλ.λς : φιλοτελικαὶ ἀσχολίαι - ἑνώσεις.

φιλοτελισμός (ὁ) νεώτ. ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν φιλοτέλειαν βλ.λ.

φιλοτελιστής (ὁ) νεώτ., θηλ. -λίστρια, ὁ ἐπιδιδόμενος εἰς τὴν φιλοτέλειαν βλ.λ., ὁ συλλέκτης γραμματοσήμων.

φιλοτερπής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς τέρψεις, τὰς διασκεδάσεις : Ἰω.Χρυσ.7,360.

φιλοτεχνάζω μσν. φιλοτεχνῶ βλ.λ.: 'Ιωα.Γενέσ.42B.

φιλοτέχνημα-ατος (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ἔργον κατεσκευασμένον μετὰ τέχνης, φιλοτέχνως : Κικ. 'Αττ.13,40,1· 2) εἰδ. ἐντέχνως στηθεῖσα παγίς : Διόδ.Σ 3,37 ἐκπηδῆσαι ἐκ τοῦ φιλοτεχνήματος.

φιλοτεχνήμων-ονος-ον μτγν. ὁ μετὰ φιλοτεχνίας βλ.λ.2) τεχνουργῶν : Κύριλλ.'Αλεξ.8,560D.

φιλοτέχνης (ὁ) μτγν. ὁ μετὰ φιλοτεχνίας βλ.λ.2) τεχνουργῶν : Πολέμ.Φυσιογν.1,6,229.

φιλοτέχνησις-εως (ἡ) μτγν. ἡ μετὰ φιλοτεχνίας βλ.λ.2) ἐξεργασία : Γρηγ.Νύσσ.1,155B.

φιλοτεχνία (ἡ) κ. νεώτ. ἡ πρὸς τὴν τέχνην ἀγάπη, φιλοκαλία : Πλάτ.Κριτί.109C ἅμα δὲ φιλοσοφίᾳ, φιλοτεχνίᾳ τε ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἐλθόντες, Πολυδ.6,167· 2) ἐπιτηδειότης ἢ ἐπιμέλεια περὶ τὴν τέχνην, δεξιοτεχνία : Κτήσ.π.Διόδ.Σ 2,8 τῶν Σεμιράμιδος ἔργων τῇ φιλοτεχνίᾳ λείπεσθαι· 3) ἔντεχνος ἐνέργεια, τέχνασμα, πανουργία: Διόδ. Σ 3,37 φιλοτεχνίᾳ τε καὶ δόλῳ τὸ τῇ βίᾳ δυσκαταγώνιστον ἐχειρώσαντο.

φιλοτεχνικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φιλοτεχνίαν ἢ τὸν φιλοτέχνην βλ.λς.

φιλοτεχνίτης (ὁ) πάπ. φιλοτέχνης βλ.λ.

φιλότεχνος(-η)-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀγαπῶν τὴν τέχνην, ἰδ. ὁ φίλος τῶν καλῶν τεχνῶν : Πλάτ. Πολ.476A φιλοθεάμονάς τε καὶ φιλοτέχνους καὶ πρακτικούς, Πλούτ. οἱ κύκλοι τῶν φιλοτέχνων· ‖ τὸ φιλότεχνον ἡ φιλοτεχνία : Πλούτ.Δημήτρ.20 οὐκ εἰς παιδιὰς οὐδ' εἰς διαγωγὰς ἀχρήστους ἔτρεψε τὸ φιλότεχνον· 2) ὁ μετ' ἐπιμελείας καὶ δεξιότητος τεχνουργῶν, φιλόκαλος τεχνίτης, δεξιοτέχνης : 'Αθήν.15,700C ποικίλαι γὰρ ἦσαν αἱ παρὰ τοῖς Τυρρηνοῖς ἐργασίαι, φιλοτέχνων ὄντων τῶν Τυρρηνῶν· 3) ἐπὶ πράγμ., ὁ ἐντέχνως κατεσκευασμένος, τεχνικός : Διόδ.Σ 1,33 ἐμηχανήσατό τι φιλότεχνον διάφραγμα· 4) μτ. ἀπαρφ. κατορθώνω διὰ τῆς τέχνης ὥστε νὰ . . : Διόδ.Σ 13,82 ἐφιλοτέχνησαν πλῆθος ἰχθύων ἐν αὐτῇ ποιῆσαι· 5) παθ. ἐπὶ πράγμ., διὰ τῆς τέχνης γίνομαι ἐπιτήδειος πρός τι : Διόδ.Σ 3,38 στόμιον . . πεφιλοτεχνημένον πρὸς ταύτην τὴν ὀξύτητα, αὐτ.14,80 παράδεισον . . πεφιλοτεχνημένον εἰς τρυφήν.

φιλοτεχνῶ-έω κ. νεώτ., παθ. παρακ. πεφιλοτέχνημαι, μετ' ἀγάπης ἀσκῶ τὴν τέχνην, καταγίνομαι εἰς τὴν τεχνουργίαν μετὰ ζήλου καὶ φιλοκαλίας : Πλάτ.Πρωτ.321E εἰς δὲ τὸ τῆς 'Αθηνᾶς καὶ 'Ηφαίστου οἴκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνείτην . .' ‖ ἐπεξεργάζομαί τι μετὰ δεξιοτεχνίας· 2) συζητῶ περὶ τέχνης ὡς εἰδήμων, δεικνύω ἐνδιαφέρον διὰ τὴν τέχνην : Πολύβ.26,10,3 εὐρησιλογῶν καὶ φιλοτεχνῶν πρὸς τοὺς τορευτὰς καὶ τοὺς ἄλλους τεχνίτας· 3) ἐνεργῶ ἐντέχνως, χρησιμοποιῶ τεχνάσματα, πανουργίας : Πολύβ 16, 30,2 οἱ πολιορκούμενοι πρὸς ἀλλήλους εἰώθασιν ἀντιμηχανᾶσθαι καὶ φιλοτεχνεῖν.

φιλοτέχνως ἐπίρρ. κ. νεώτ. μετὰ φιλοτεχνίας, ἐντέχνως, ἐπιτηδείως : Κτησ.π.Διόδ.Σ 2,8 εἰς βυθὸν φιλοτέχνως καθίσασα τοὺς κίονας, Πλούτ.'Ηθ. 104B ἐμφαντικῶς σφόδρα καὶ φιλοτέχνως ὑπερβολῇ χρησάμενος.

φῐλότης-ότητος (ἡ) φιλία, ἀγάπη : 'Ιλ.Π 282 μηνιθμὸν μὲν ἀπορρῖψαι φιλότητα δ' ἑλέσθαι, 'Οδ. Ο 197 ξεῖνοι μὲν διαμπερὲς εὐχόμεθ' εἶναι ἐκ πατέρων φιλότητος· κ. κτ. δοτ. κ. μτ. ἐμπροθ. πλαγ. πτ. : 'Ιλ.Γ 453 οὐ μὲν γὰρ φιλότητί γ' ἐκεύθανον, αὐτ.Η 302 ἐν φιλότητι διέτμαγεν (ἐχωρίσθησαν ὡς φίλοι), Εὐρ.ΙΤ 498 φιλότητί γε (κατὰ τὴν φιλίαν τοὐλάχιστον εἴμεθα ἀδελφοί), αὐτ.'Ορ. 1048 σ' ἀμείψασθαι θέλω φιλότητι χειρῶν (διὰ φιλικῆς ἀφῆς τῶν χειρῶν)· ‖ ἐν φρ. δηλούσαις σύναψιν φιλικῶν σχέσεων : 'Ιλ.Δ 16 φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι βάλωμεν, αὐτ.Δ 83 φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησι, 'Οδ.Ο 158 παρὰ σεῖο τυχὼν φιλότητος, Αἰσχ.Πρ.191 εἰς ἀριθμὸν ἐμοὶ καὶ φιλότητα . . ἥξει, 'Ανδ.27,16 φιλότητα ἀντὶ διαφορᾶς ἐθέλειν· ‖ μτ. γενικ. προσ. φιλία, ἀγάπη, στοργὴ πρός τινα : 'Οδ.Ξ 505 φιλότητι καὶ αἰδοῖ φωτὸς ἑῆος, Αἰσχ.Πρ.123 διὰ τὴν λίαν φιλότητα βροτῶν (ἕνεκα τῆς ὑπερβαλλούσης αὐτοῦ ἀγάπης πρὸς τοὺς ἀνθρώπους)· ‖ ἡ κλητ. ὦ φιλότης ἐν φιλικαῖς προσφωνήσεσι, ἀγαπητέ μου, φίλε μου : Πλάτ.Φαῖδρ.288D, Φιλόξ.2,7,35· 2) φιλοξενία, περιποίησις : 'Ιλ.Γ 354 ξεινοδόκον . . ὅ κεν φιλότητα παράσχῃ, 'Οδ.Ο 55· ‖ κτ. πληθ. φιλικαὶ ἐκδηλώσεις, φιλοφροσύναι : Θέογν.860 πολλοὺς ἀσπασμοὺς καὶ φιλότητας ἔχω· 3) φιλικὴ συνενόησις μεταξὺ λαῶν, πολιτικὴ φιλία : 'Ιλ.Γ 73 φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες, 'Ηρ.1,172 κατὰ φιλότητα συγγίνεσθαι (ἕνεκα τῆς ὑπαρχούσης φιλίας συνέρχεσθαι), Λυσ.194,7 ναυμαχεῖν ὑπὲρ τῆς φιλότητος· 4) παροιμ. ἰσότης φιλότητα ἀπεργάζεται ἢ ἁπλῶς ἰσότης φιλότητα : Πλάτ.Νόμ. 757A, 'Αριστλ.ΗΝικ.9,8,2· 5) συνουσία ἀνδρὸς καὶ γυναικός, τὸ μετὰ γυναικὸς συνευρίσκεσθαι καὶ συγκοιμᾶσθαι, ἡ ἀμοιβαία ἐρωτικὴ ἀπόλαυσις : 'Ιλ.Ξ 295 ἐμισγέσθην φιλότητι, αὐτ.Ο 33 φιλότης τε καὶ εὐνὴ ἣν ἐμίγης (πρβλ. μείγνυμι 5ΙΙ, αὐτ.Ξ 353, 'Οδ.Θ 313 καθεύδετον ἐν φιλότητι· κ. μτ. γενικ. προσ. : 'Ησίοδ.Α 31 ἱμείρων φιλότητος εὐζώνοιο γυναικός, αὐτ.Θ 374 'Υπερίονος ἐν φιλότητι· κ. κτ. πληθ. : Πινδ.Π 9,70

ἱερᾶν φιλατάτων, αὐτ.Ν 8,2 ἀμβροσιᾶν φιλοτάτων· **6)** εἰδ. **ἐν τῇ** φιλοσ. τοῦ Ἐμπεδοκλέους, ἡ μία **ἐκ** τῶν δύο δημιουργῶν τοῦ κόσμου δυνάμεων, ἥτις εὑρίσκεται ἐν συνεργασίᾳ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ νεῖκος, **δ.** φιλία βλ.λ. : Ἐμπεδ.8I, Πλούτ.Ἠθ.756D.

φιλοτησία (ἡ) ὡς οὐσ. τὸ θηλ. τοῦ φιλοτήσιος βλ.λ.I), εὐχετικὴ πρόποσις ὑπὲρ φίλου συμπότου· συνεκδ. κ. τὸ διὰ τὴν πρόποσιν ταύτην προσφερόμενον πῶμα· Ἡσ. «φιλετησία, πρόποσίς τις μετὰ τὸ δεῖπνον ὑπὲρ φιλίας» : Ἀριστφ.Ἀχ.985 **πῖνε, κατάκεισο, λαβὲ τήνδε φιλοτησίαν**, Δημ.380 **συνεπαιώνιζεν Φιλίππῳ καὶ φιλοτησίας προὔπινεν**, Ἡρωδιαν.Ἱστ.1,17, Γρηγ.Ναζ.(Ἐπιστ.)58,822 **||** κύλιξ φιλοτησία, ἡ διὰ τὴν φιλοτησίαν πρόποσιν κύλιξ : Ἀριστφ.Λυσ.203, Ἀλεξ.π.Ἀθήν.11,502B.

φιλοτήσιος-ία-ον ποι., δωρ. -άσιος, ἰων. θηλ. -ίη ὁ φιλότητα ἐνέχων, ὁ ἐκ φιλότητος, ἀγάπης, στοργῆς γινόμενος, ὁ φιλότητα προκαλῶν, δθ. γενικ. ὁ φίλιος, ὁ εὐάρεστος : Σοφ.Ἠλ.1072 **τὰ δὲ πρὸς τέκνων διπλῆ φύλοπις οὐκέτ' ἐξισοῦται φιλοτασίῳ διαίτᾳ**, Πλούτ.Ἠθ.777D **ἔμοίγε δοκεῖ τὰ τῶν μουσῶν ἔργα καὶ δῶρα μᾶλλον ἢ τὰ τῆς Ἀφροδίτης φιλοτήσια εἶναι**, Ὀππ.Ἀλ.114 **αὔρῃ θελγόμεναι φιλοτησίῃ**, Εὐατ.Πον.47,40 **φιλοτήσιον καὶ οὐδὲ ἀπαίσιον ἔδεσμα**, αὐτ.70,8 **φιλοτήσιαν βρῶμα συσκευάζομεν·** **2)** εἰδ. **φιλοτήσια ἔργα** ἡ ἐσωτερικὴ συνάφεια, συνουσία· Ἡσ. «φιλοτήσια ἔργα, ἀφροδίσια, τὰ συνουσιαστικά» : Ὀδ.Λ 246 **ἐπεὶ δ' ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα**, Πλούτ.Ἠθ.654C **νέοι πάρεισι γεγαμηκότες, ὑφ' ὧν δεῖ φιλοτήσια ἔργα τελεῖσθαι·** **||** **κτ. ἐνικ. τὸ οὐδ. φιλοτήσιον** ὅμιλος συνευωχουμένων μὲ ἄνδρας ἑταίρων : Ἀθήν.11,502B **ἐκαλεῖτο δὲ καὶ τὸ ἑταιρικὸν συνευωχούμενον φιλοτήσιαν·** **||** ὁμ. **φιλοτήσιος χαρός** ὁ ἐξ ἑταίρων ὅμιλος : Ἀριστφ.ἀπ.π.Ἀθήν.αὐτ. **ὡς ἤδη καλεῖ μ' ὁ χορὸς ὁ φιλοτήσιος.**

φιλοτιβέριος (ὁ) μτγν. ὁ φίλος τοῦ (αὐτοκράτορος) Τιβερίου : Φίλ.2,551.

φιλοτίμημα-ατος (τὸ) μτγν. ἡ πρᾶξις φιλοτιμίας βλ.λ.I) ἤτοι ἡ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸ τιμήν, δόξαν ἔχειν, ἰδ. ἡ διὰ δαπανῶν, δώρων κτλ. γινομένη : Πλούτ.Ἀλκ.16 **ἐπιδόσεις γὰρ καὶ χορηγίαι καὶ φιλοτιμήματα πρὸς τὴν πόλιν**, αὐτ.Ἠθ.822A· **2)** γεν. φιλοδοξία : Λουκ.Τίμ.43 **ἀνοήτων ἀνδρῶν φιλοτιμήματα.**

φιλοτίμαιος (ὁ) ὁ φιλῶν τὸν Τίμαιον, ὁ ἀπολογητὴς τοῦ πυθαγορείου Τιμαίου· συγκρ. **φιλοτιμαιότερος**, δθ. ἐπιρρ. **φιλοτιμαιότερον** : Πολύβ.12,25A (δ. γρ. φιλοτιμότερον).

φιλοτίμησις-εως (ἡ) **νεώτ.** τὸ διεγείρειν τὴν φιλοτιμίαν τινὸς βλ.λ.2).

φιλοτιμία (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἰων. **-ίη** τὸ νὰ εἶναί τις φιλότιμος βλ.λ.I), ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ διαγωγὴ τοῦ φιλοτίμου βλ.λ.I), ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ διαγωγὴ τοῦ φιλοτίμου, ἡ πρὸς τὴν τιμὴν ἢ τὴν **δόξαν ἔνθερμος ἀγάπη**, φιλοδοξία, ζῆλος, συχν. **ἐπὶ** κακ. σημ. : Πίνδ.ἀπ.229, Εὐρ.ΙΑ 527 **φιλοτιμία μὲν ἀνέχεται, δεινῷ κακῷ**, Ἀριστφ.Θεσμ.383, Ἀριστλ.Η Νικ.4,4, Ἰσοκρ.408C· **||** απαν. συνεκφέρεται μετὰ τοῦ φιλονεικία : Πλάτ.Νόμ.860B, αὐτ. Πολ.548C· κ. μτ. τοῦ πλεονεξία : Θουκ.3,82· κ. **ἐπὶ** καλῆς σημ. : Ξεν.Ἀπομν.3,3,13 **οὔτε εὐφωνίᾳ τοσοῦτον διαφέρουσιν Ἀθηναῖοι τῶν ἄλλων, οὔτε σωμάτων μεγέθει καὶ ῥώμῃ, ὅσον φιλοτιμίᾳ**, αὐτ.Ἱέρ.7,3, Ἰσοκρ.99C, αὐτ.104C· **||** συχν. **μτ. γενικ.** ἀντικειμενικῆς : Πλάτ.Πολ.555A **ἀνταγωνιστὴς γε ἰδίᾳ ἐν πόλει ὁ φειδωλὸς φαῦλος ἤ τινος νίκης ἢ ἄλλης φιλοτιμίας τῶν καλῶν**, Ξεν. ΚΠ 3,1,35· κ. **μτ. ἐμπροθ.** διορ. : Πλάτ.Συμπ. 178D, αὐτ.Νόμ. 834B, Πολύβ. 1,52,4. αὐτ.6,55,4· **||** **φιλοτιμία πρός τινα** φιλόδοξος ἅμιλλα πρός τινα : Ἰσοκρ.30C· **2)** κ. νεώτ. ἡ μετὰ ζήλου προσπάθεια, φιλόδοξος ἅμιλλα : Ξεν.ΚΠ 8,1,39 **ὥστε πολλὴν πᾶσι φιλοτιμίαν ἐνέβαλλεν·** **||** συχν. μτ. προθ. **ἐν** ἐπιρρημ. σημ. : Λυσ.157,θ, Πλάτ.Πολ. 586C, αὐτ.Φαῖδρ.257C, Ἰσοκρ.99C· **||** ἡ δοτ. **φιλοτιμίᾳ ἐν** ἐπιρρ. χρ. : Δημ.23· **3)** κτ. πληθ. ζηλοτυπίαι, ἀντιζηλίαι : Πλάτ.Πολ.548C **διαφανέστατον δ' ἐν αὐτῇ ἐστιν ἕν τι μόνον ὑπὸ τοῦ θυμοειδοῦς κρατοῦντος, φιλονεικίαι καὶ φιλοτιμίαι·** **4)** μτγν. ὁμ. κτ. πληθ. φατριαστικὰ αἰσθήματα : Πολύβ.3,21,10 **αἱ φιλοτιμίαι τῶν συγγραφέων·** **5)** φιλόδοξος ἐπιμονή, ἰσχυρογνωμοσύνη : Ἡρ.3, 53 **φιλοτιμίη κτῆμα σκαιόν·** **6)** φιλόδοξος ἐπίδειξις : Λυσ.911 **φ- πλούτου·** **7)** δαψιλὴς δαπάνη, ἀσωτία, σπατάλη : Δημ.312 **μηδεμιᾶς φιλοτιμίας μήτ' ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι**, Πλούτ.Νικ.3· **8)** μεγαλοδωρία, γενναιοδωρία, ἐλευθεριότης : Αἰσχίν.3,19 **τὰς πατρῴας οὐσίας εἰς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀνήλωσε φιλοτιμίαν·** **9)** πᾶν τὸ ἐπιδιωκόμενον ἢ γινόμενον πρὸς τὸ περιποιῆσαι, διδόναι τινὶ τιμήν, δθ. τιμητικὴ διάκρισις, ὑπόληψις : Δημ.477 **ἔστι δὲ τοῦτο τὸ γράμμα . . ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμία πρὸς ὑμᾶς αὐτούς**, αὐτ. 765, αὐτ.410· **10)** νεώτ. κ. δημ. ζωηρὰ καὶ διαρκὴς συναίσθησις τῆς τιμῆς, τῆς ἰδίας ἀξιοπρεπείας, προσωπικὸς ἐγωϊσμός, φιλότιμο : **ἔθιγη ἡ φιλοτιμία του·** **11)** ὁμ. αἴσθημα ἢ ἐκδήλωσις χαρακτηριστικὴ ἀνθρώπου φιλοτίμου : **εἰργάσθη μὲ πολλὴν φιλοτιμίαν·** **||** νεώτ. φρ. τὴν ἀνάγκην **φιλοτιμίαν ποιοῦμαι**, δημ. **κάνω τὴν ἀνάγκη φιλοτιμία** (τὸ κατ' ἀνάγκην πραττόμενον ἐμφανίζω ὡς οἰκειοθελῶς γινόμενον)· **12)** κ. ἐν λογοπαιγνίῳ, διαγωγὴ τινος καλουμένου Φιλοτίμου : Κικ.Ἀττ.7,11.

φιλοτιμιέμαι δημ. κ. φιλοτιμιοῦμαι δ. τ. τοῦ φιλοτιμοῦμαι μέσ. φων. τοῦ φιλοτιμῶ βλ.λ.

φιλότιμο (τὸ) δημ. ἡ φιλοτιμία βλ.λ.10) : **δὲν ἔχει καθόλου φιλότιμο·** **||** συχν. εἰρων. ἐπὶ μωρᾶς ἢ μικρολόγου φιλοτιμίας βλ.λ.10) : **τὸ κουτσαβάκικο φιλότιμο.**

φιλότιμος(-η)-ο(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. **ὁ** ἀγαπῶν τὰς τιμάς, ὁ διψῶν τιμῆς, φιλόδοξος, συχν. ἐν κακ. σημ. : Εὐρ.Φοίν.567 **ὃν ζητεῖς ἔχειν γενήσεται Θήβαισι, φιλότιμος δὲ σύ**, αὐτ.ΙΑ 520· **||** κ. ἐν συνεκφ. μτ. τοῦ φιλοχρήματος : Πλάτ.Φαίδ. 68C· **||** κ. μτ. τοῦ φιλόνεικος : αὐτ.Πολ.551A· κ. **ἐπὶ** καλῆς σημ. : Ξεν.Ἀπομν.2,3,16 **οὐχὶ ὁρᾷς, ὡς φιλότιμός ἐστι καὶ ἐλευθέριος ;**, Ἰσοκρ.189C **φιλότιμος καὶ μεγαλόψυχος·** **||** συχν. εὕρηται μτ. ἀφῃρημένων οὐσ. ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν σημ. : Αἰσχ. Ἱκ.656, Εὐρ.Ἱκ.907, Ἀριστφ.Βάτρ.679 **οὗ σοφίαι μυρίαι κάθηνται, φιλοτιμότεραι Κλεοφῶντος**, Ξεν. Οἰκ.13,9,Λυσ.19,27, Πλάτ.Πολ.545B· κ. μτ. ἀπαρφ.: Ξεν.Ἱππ.2,2 **ἐκ τῶν ἀκμαζόντων καὶ φιλοτιμοτάτων καλόν τι ποιεῖν καὶ ἀκούειν·** κ. μτ. αἰτ. τροπ. : αὐτ.7,3 **τὰ σώματα τοίνυν οὐ χείρω ἔχοντας καὶ τὰς ψυχὰς φιλοτιμότεροι**, Ἀριστλ.Ρητ.2, 17,2· **||** τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. **τὸ φιλότιμον** ὡς οὐσ. ἡ φιλοτιμία βλ.λ.I) : Εὐρ.ΙΑ 342 **τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου ;**, Θουκ.2,44 **2)** φρ. **φιλότιμος ἐπί τινι ὁ** ἀγαπῶν νὰ τιμᾶται διά τι, ὁ ἐπιθυμῶν νὰ διακρίνεται ἐπί τινι : Πλάτ.Πρωτ. 343C, αὐτ.Νόμ.744B· **3)** ὁ φιλοδόξως ἄσωτος, δαψιλὴς εἰς δαπάνας : Δημ.566 **ἀλλ' ὃς ἂν ἐν τούτοις λαμπρὸς καὶ φιλότιμος ᾖ**, Πλούτ.Κράσσ.3· **||** νεώτ. κ. δημ. ἐλευθέριος, γενναιόδωρος, κουβαρντάς· **4)** νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων ζωηρὸν τὸ συναίσθημα τῆς φιλοτιμίας βλ.λ.10), τῆς τιμῆς, τῆς ἰδίας ἀξιοπρεπείας· ἀντίθ. ἀφιλότιμος· **5)** ὁμ. ὁ καταβάλλων εὐσυνειδήτους προσπαθείας ὅπως φανῇ ἄξιος, ὅπως ἀναδειχθῇ, ὁ ἔχων τὸν ζῆλον νὰ ὑπερτερήσῃ ἢ νὰ διακριθῇ εἴς τι : **εἶναι φιλό-**

τιμα παιδὶ καὶ θᾶ προκόψῃ' || δημ. τὸ οὐδ. φιλότιμο ὡς οὐσ. βλ.λ.' **6)** κ. ἐν παθ. σημ., ὁ πολυτίμητος, ὁ σεβαστός : Αἰσχ.Εὐμ.1033 **βᾶτε δόμῳ, . . φιλότιμοι Νυκτὸς παῖδες ἄπαιδες' 7)** 'Επιγρ. ἐπῶν. ἢ τίτλος ἀρχόντων ἐν Μ. 'Ασίᾳ.

φιλοτιμοῦμαι-έομαι κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. φιλοτιμιοῦμαι κ. **φιλοτιμιέμαι**, παθ. μέλλ. -ηθήσομαι (Διόδ.Σ 11,18), ἀόρ. **ἐφιλοτιμήθην** (Ξεν.'Απομν. 2,9,3, Πλάτ.Λάχ.182B, 'Ισοκρ.49C), δημ. (ἐ)φιλοτιμήθηκα, μέσ. ἀόρ. **ἐφιλοτιμησάμην** (Πολύβ.20,8,2, Πl 3,1), παρακ. πεφιλοτίμημαι (Δημ.1046), νεώτ. κ. δημ. ἐν χρ. κ. τὸ ἐνεργ. φιλοτιμῶ-έω, ἀόρ. (ἐ)φιλοτίμησα, εἶμαι φιλότιμος βλ.λ.1), φιλόδοξος, ἀγαπῶ, ἢ ἐπιζητῶ τὰς τιμάς : Πλάτ.'Αλκ.2,146A ὁπόταν ὁρῴης **ἕνα ἕκαστον αὐτῶν φιλοτιμούμενόν τε**, Δημ.488' || εἶμαι φιλόδοξος, ζηλότυπος, φιλονεικῶ : 'Αριστφ.Βάτρ.281 **ἠλαζονεύεθ', ἵνα φοβηθείην ἐγώ, εἰδώς με μάχιμον ὄντα, φιλοτιμούμενος'** || μτ. αἰτιολ. προτ. εἰσαγομένης διὰ τοῦ ὅτι, ζηλοτυπῶ διότι . .: Ξεν.'Αν.1,4,7, Λυσ.141,28' **2)** συχν. τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοδοξίας τίθεται ἐμπροθ. φιλοτιμοῦμαι ἐπί τινι στηρίζω τὴν φήμην εἴς τι πρᾶγμα, εἶμαι ὑπερήφανος δι' αὐτό : Πλάτ.Πολ.553D **καὶ φιλοτιμεῖσθαι μηδ' ἐφ' ἑνὶ ἄλλῳ ἢ ἐπὶ χρημάτων κτήσει**, Ξεν.'Απομν 2,6,11, Λυσ.143,31' || κ. **φ- ἔν τινι** : Πλάτ.Λάχ.182B' || κ. ὑπέρ τινος φ- : 'Ισοκρ.178A' || **φ- περί τινος** : Πλούτ.'Ηθ.760B' ὁμ. **περί τι φ-** : Διόδ.Σ 3,18' || σπαν. μτ. οὐδ. ἐπιθ. κτ. αἰτ. : Ξεν.Οἰκ.4,24 **ἀεί τι φιλοτιμούμενος**, αὐτ.'Ελλ.1,6,5, Λυσ.139,33' κ. μτ. συστοιχ. αἰτ. : Πλούτ.'Ηθ.830F' **3)** ἁμιλλῶμαι : Πλάτ.Συμπ.178E, αὐτ.Φαῖδρ.234A, Λυσ.29,14 **οὐ πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμησάμενος ἐξέπλευσε' 4) φιλοτιμοῦμαι πρὸς** τὴν πόλιν συμβάλλομαι μετὰ ζήλου πρὸς τὸ μεγαλεῖον τῆς πόλεως : Λυκοῦργ.167,39' **5)** μτ. ἀπαρφ. ἀγωνίζομαι μετὰ ζήλου καὶ δραστηριότητος νὰ πράξω τι, προσπαθῶ εἰλικρινῶς καὶ ἐνθέρμως διά τι : Πλάτ.Φαῖδρ.232A **φιλοτιμούμενοι ἐπιδείκνυσθαι πρὸς ἅπαντας**, Ξεν.Οἰκ.21,6, αὐτ.'Απομν.2,9,3 **οἳ πάνυ ἂν φιλοτιμηθεῖεν φίλῳ σοι χρῆσθαι'** κ. μτ. μτχ. : Πλάτ.Πολ.330C' || μ . ἀπαρφ. θερμῶς, μετὰ ζέσεως προσπαθῶ νὰ : Ξεν. 'Ιππαρχ.1,25' **6)** νεώτ. δημ. δεικνύω φιλοτιμίαν, ζῆλον, παρακινοῦμαι ἐκ φιλοτιμίας νὰ πράξω τι : **ἐφιλοτιμήθησαν νὰ μᾶς περιποιηθοῦν'** κ. ἐνεργ. φιλοτιμῶ βλ.λ.' **7)** μτγν. μτ. δοτ. τοῦ μέσου, κινῶ **τὸν ζῆλόν** τινος, πείθω : Προκ.'Ιστ.320A **χρήμασιν αὐτοὺς φιλοτιμησάμενοι' 8)** Σουΐδ. «φιλοτιμεῖται, ἐπιδαφιλεύεται, μεγαλοφρονεῖ, σπουδάζει, ἀγαπᾷ»' **9)** Φώτ. «λαμπρύνομαι»' **10)** 'Ησ. «δαφιλῶς τιμῶ» μτ. αἰτ. πράγμ. παρέχω δαφιλῶς, ἐπιδαφιλεύω : 'Αρισταίν.1,1.

φιλοτιμῶ-έω, δημ. -άω νεώτ. κ. δημ. διεγείρω τὴν φιλοτιμίαν βλ.λ.10) τινός, κάμνω τινὰ νὰ ἐπιδείξῃ ζῆλον, νὰ φανῇ φιλότιμος' || τὸ μέσ. φιλοτιμοῦμαι βλ.λ.6), δημ. -ιέμαι κ. -ιοῦμαι.

φιλοτίμως ἐπίρρ. κ. νεώτ., δημ. **φιλότιμα**, συγκρ. **φιλοτιμότερον** (Λυσ.16,20) κ. **φιλοτιμοτέρως** ('Ισοκρ.190A), ὑπερθ. **φιλοτιμότατα** (Πλούτ.Καῖσ.3), μετὰ φιλοτιμίας βλ.λ.4), φιλοδόξως, μετὰ ζηλοτυπίας: Πλάτ.Χαρμ.162C, Ξεν.ΚΠ 1,6,26, Λυσ.16,18 **χρὴ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν**, 'Ισαῖ.67,26, 'Ισοκρ.57D' **2)** νεώτ. κ. δημ. κατὰ τρόπον φιλότιμον βλ.λ.3), μετὰ φιλοτιμίας βλ.λ.10): **εἰργάσθη λίαν φιλοτίμως**.

φιλότμητος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ τέμνῃ, νὰ κόπτῃ, δθ. κ. ὁ καθ' ὃν γίνεται τμῆσις : Νόνν.Εὐαγγ. 'Ιω.14,16 **φιλότμητος ἠὼς** (ἡ πρωΐα τῆς περιτομῆς).

φιλοτοιαθτος (ὁ) ὁ φίλος τῶν τοιούτων πραγμάτων : 'Αριστλ.ΗΝικ.1,8,10 **ἑκάστῳ δ' ἐστὶν ἡδὺ πρὸς ὃ λέγεται φιλοτοιοῦτος, οἷον ἵππος μὲν τῷ φιλίππῳ, θέαμα δὲ τῷ φιλοθεώρῳ**, αὐτ.3,11,4.

φιλοτοκῶ-έω γλωσσ. τίκτω συχνάκις.

φιλότονος-ον μσν. ὁ φίλος τοῦ ἰσχυροῦ τονισμοῦ, ὁ ἀγαπῶν νὰ προφέρῃ τὰς λέξεις μετ' ἰσχυροῦ τόνου : Πλαν.ἐν 'Αν.Βάχμ.2,35,21.

φιλοτονῶ-έω μσν. εἶμαι φιλότονος, ἀγαπῶ τὸν ἰσχυρὸν τονισμόν, τοὺς ἰσχυροὺς **τόνους** : Μοσχόπ.4) (ἔκδ.Titz.).

φιλότοπος-ον μτγν. ὁ φίλος τόπου ἢ θέσεώς τινος : 'Ιω.Χρυσ.5,654 **ὡς φιλότοπος γὰρ ἠγωνιᾶτο καταλιπεῖν.**

φιλοτραγήμων-ονος-ον ὁ ἀγαπῶν τὰ τραγήματα, ὁ φίλος αὐτῶν : Εὔβουλ.Καμπ.5.

φιλοτραγῳδός-όν ὁ τοὺς τραγικοὺς ποιητὰς ἢ τὰς τραγῳδίας ἀγαπῶν, ἐν χρ. ὡς τίτλος κωμῳδίας τοῦ 'Αλέξιδος : Στοβ.108,52.

φιλοτράπεζος-ον μτγν. ὁ **ἀγαπῶν τὴν** τράπεζαν, τὰ γεύματα : 'Αθήν.3,113.

φιλοτραφής-οῦς-ές ὁ φιλοτρόφος : Εὐρ.ἀπ.283.

φιλοτραφία (ἡ) μσν. ἡ ἀγάπη **τοῦ τρέφειν**, ἰδ. ἐν ἀναφ. πρὸς ζῷα : Γεωπ.14,973.

φιλοτρόφιος-ον (ὁ) πάπ. **ὁ καταλεγόμενος** μεταξὺ τῶν φιλοτρόφων, ἰδ. **τῶν τὰ** τῆς τροφῆς, τῆς συντηρήσεως ζῴων ἐπιμελουμένων.

φιλότροφος-ον 'Επιγρ. ὁ τὸν ἢ τοὺς **τροφίμους** φιλῶν, ἐξαιρέτως περιποιούμενος : **φιλότροφε χαῖρε** 'Ελένη Τιμοκλείδου.

φιλοτρόφος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ τρέφῃ, **ὁ** εὐχαρίστως τρέφων, διατηρῶν : 'Ορφ.'Υμν.1,5.

φιλοτροφῶ-έω μτγν. ἀγαπῶ νὰ τρέφω, εὐχαρίστως τρέφω, ἀρέσκομαι νὰ διατρέφω, νὰ διατηρῶ : Πλούτ.'Ηθ.684D **φιλοτροφεῖν κύνας' 2)** τὸ παθ. τρέφομαι καλῶς, παχύνομαι : ΠΔ Βασ.1,28,24.

φιλοτρυφητής (ὁ) μσν. ὁ φιλῶν τὴν τρυφήν, **ὁ.** φιλότρυφος : 'Ιω.'Ιεροσ.235C (ἔκδ.Βεν.).

φιλότρυφος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὴν τρυφήν, τὴν πολυτέλειαν, τρυφηλός : Πτολ.Τετράβ.162C.

φιλότρωξ-ωγος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ εὐχαρίστως τρώγων, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ τρώγῃ διαρκῶς, λιχούδης: 'Αντίπ.π.Εὐστ.'Ιλ.185.

φιλοττάριον (τό) ποι. ὑποκορ. τοῦ φιλότης βλ.λ.: 'Αριστφ.'Εκκλ.891 **σὺ δέ, φιλοττάριον αὐλητά, τοὺς αὐλοὺς λαβὼν ἄξιον ἐμοῦ καὶ σοῦ προσαύλησον μέλος.**

φιλοτύραννος-ον μτγν. **ὁ** τοὺς τυράννους ἢ τὴν τυραννίαν, τὸ τυραννικὸν πολίτευμα ἀγαπῶν, φίλος, ὀπαδὸς τῆς τυραννίας : Διον.'Αλ.Ρωμ.4,83, Πλούτ.Περ.4 **ὡς μεγαλοπράγμων καὶ φιλοτύραννος ἐξωστρακίσθη**, Δίων Κ 36' || τὸ οὐδ. ἔναρθρ. **τὸ φιλοτύραννον** ὡς οὐσ. ἡ ἀγάπη τοῦ τυραννικοῦ πολιτεύματος : Διον.'Αλ.Ρωμ.4,83.

φιλότυφος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν τῦφον, τὴν ὑπερηφάνειαν, τετυφωμένος, ὑπερήφανος λίαν, ἀλαζών : Φίλ.1,671,5.

φιλοτώθαστος-ον ὁ ἀγαπῶν **νὰ** μέμφηται νὰ ψέγῃ, νὰ εὑρίσκῃ σφάλματα, **ὁ ἀρεσκόμενος** συχνὰ νὰ ψέγῃ, νὰ σκώπτῃ : 'Ιππ.'Επιστ.1285 (ὁ γρ. φιλοτωθάσσοντα).

φιλουγιής-οῦς-ές **ὁ ἀγαπῶν τὴν ὑγείαν, ὁ φί**λος αὐτῆς : 'Αριστλ.ΗΕὐδ.2,5,5.

φιλουλία (ἡ) μσν. τὸ φιλεῖν τὴν ὕλην, ἡ πρὸς τὸν ὑλικὸν κόσμον, ἡ πρὸς τὰς σαρκικὰς ἡδονὰς ἔντονος κλίσις, ἀγάπη : Δαμασκ.1 2,82B.

φιλόϋλος-ον μτγν. ὁ τὴν ὕλην, τὰς σαρκικὰς ἡδονὰς ἀγαπῶν, σαρκικός : 'Ιγνάτ.693, 'Ωριγ.3,190A.

φιλόϋπνος-ον μσν. ὁ φίλυπνος βλ.λ. : 'Ιω.Γεωμ. Παραδ.51.

φιλούρα (ἡ) δημ. κ. **-ριά τὸ** φυτὸν τιλία, ἡ **φιλύρα**.

φιλοφαίαξ-ακος (ὁ,ἡ) ὁ ἀγαπῶν τοὺς Φαίακας : ΑΒ 1199.

φιλοφάρμακος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ φάρμακα, ὁ ἔχων τὴν συνήθειαν ἢ ἀρεσκόμενος νὰ λαμβάνῃ φάρμακα : Γαλ.16,322' || **τὸ οὐδ.** ἐνάρ-

δρως τὸ φιλοφάρμακον ὡς οὐσ. ἡ ἕξις ἢ προθυμία τοῦ λαμβάνειν φάρμακα : Παῦλ.Αἰγ.3,6,45.
φιλόφθογγος-ον μτγν. ὁ τοὺς φθόγγους, τὸν θόρυβον, τὰς κραυγὰς ἀγαπῶν : 'Ανύτ.ΑΠ Συμπλ.6.
φιλοφθονία (ἡ) μτγν. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλοφθόνου ἡ διάθεσις, τὸ πάθος τοῦ φθονεῖν· ἡ λ. ἀπαντᾷ ὡς τίτλος πραγματείας τοῦ Βάρρωνος.
φιλόφθονος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ φθονῇ, ὁ ἀγαπῶν τὸν φθόνον, φθονερός : Διόδ.Σ'Εκλ.513,60· || τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. **τὸ φιλόφθονον** ὡς οὐσ. ἡ φιλοφθονία : Πλούτ.'Ηθ.91Β.
φῐλοφιλία (ἡ) ἡ ἀγάπη **πρὸς τοὺς φίλους** : 'Αριστλ.ΗΝικ.8,1,5 (δ.γρ. τοῦ πολυφιλία).
φῐλόφῐλος-ον ὁ ἀγαπῶν τοὺς **φίλους** του : 'Αριστλ.Ρητ.2,4,26, αὐτ.ΗΝικ.8,8,4.
φιλοφλύαρος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰς φλυαρίας, ὁ ἔχων συνήθειαν ἢ εὑρίσκων εὐχαρίστησιν εἰς τὸ φλυαρεῖν : 'Αντίοχ.Ρήτ.1062Β.
φιλόφονος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς φόνους, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ φανεύῃ : 'Ιω.Χρυσ.7,321,26.
φιλοφόρμιγξ-ιγγος (ὁ,ἡ) ποι. ὁ ἀγαπῶν τὴν φόρμιγγα, ὁ συναδεύων συνήθως καὶ εὐχαρίστως τὸν ἦχον αὐτῆς : Αἰσχ.'Ικ.696 **ἀγνῶν τ' ἐκ στομάτων φερέσθω φάμα φιλοφόρμιγξ.**
φιλοφρόνημα-ατος (τὸ) κ. νεώτ. πρᾶξις ἢ ἔνδειξις φίλου φρονήματος, εὐμενοῦς διαθέσεως, φιλοφροσύνης, εὐγενής, προσηνὴς συμπεριφορὰ πρός τινα : Αἰσχίν.'Επιστ.5,3.
φιλοφρόνησις-εως (ἡ) (φιλοφρονῶ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. -η ἡ ἐκδήλως φιλικὴ συμπεριφορά, τὸ μετ' εὐμενείας, προσηνείας, περιποιητικῶς φέρεσθαι πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντας ἢ εἰδ. πρός τινα : Διον. 'Αλ.Ρωμ.10,57 **τὰς ἄλλας τῶν πενήτων φιλοφρονήσεις**, 'Ιωσ.ΑΙ 19,7,1 **ἐν ταῖς φιλοφρονήσεσιν ἐγένετο φορτικός**, Χαρίτ.4,3 **ἡδεῖα φιλοφρόνησις**· **2)** κ. νεώτ. πρᾶξις, ἐνέργεια γινομένη πρὸς ἐκδήλωσιν εὐμενοῦς προθυμίας πρός τινα, φιλικῶς περιποιητικὴ ἢ καὶ κολακευτική, φιλοφρόνημα, κομπλιμέντο : 'Ιωσ.ΑΙ 13,6,1) **ὑπέρχεται δώροις αὐτὸν καὶ φιλοφρονήσει**, Πλούτ.'Ηθ.212F **ἄρξαι φιλοφρονήσεώς τινος**, - **ἡ ὑπ' αὐτοῦ γενομένη πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του πολιτικὸν φιλοφρόνησις ἐνεποίησε ζωηρὰν αἴσθησιν.**
φιλοφρονητικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ μεταχειριζόμενος τοὺς ἄλλους μετὰ φιλοφροσύνης βλ.λ., φιλικός, εὔνους : Πρόκλ.Τετράβ.225,29, Σχόλ. 'Ιλ.Ζ 27,Σχόλ.'Οδ.Ξ 145· **2)** νεώτ. κ. ἐπὶ πράξεως, ὁ ἐκ φιλοφρονήσεως γινόμενος· || ἐπίρρ. νεώτ. -ῶς.
φιλόφρονος-ον μτγν. τ. τοῦ φιλόφρων βλ.λ.2) : Εὐσ. ἐν Βl.Κωνστ.4,4,548D **τὴν σύνοδον ἐτίμα φιλοφρόνῳ δεξιώσει.**
φιλοφρονῶ-έω κ. νεώτ., συχν. **τὸ μέσ.**, μέλλ. φιλοφρονήσομαι (Λουκ.Τίμ.43), ἀόρ. **ἐφιλοφρονησάμην** (Ξεν.'Αν.4,5,34), παθ. ἀόρ. **ἐφιλοφρονήθην** (αὐτ.ΚΠ 3,1,40), φέρομαι πρός τινα μετὰ φιλοφροσύνης, μετ' εὐμενείας, περιποιητικῶς, δεικνύομαι πρός τινα εὔνους, προσηνής : 'Οδ.Π 17 **ὡς δὲ πατὴρ ὃν παῖδα φιλοφρονέων** ἀγαπάζει (διορθ. φίλα φρονέων), Πλούτ.'Ηθ.750D, Νικόστρ. π.Στοβ.426,43 || συχνότ. **τὸ μέσ.** : 'Ηρ 3,50 **μεταπεμψάμενος παρ' ἑωυτὸν ἐφιλοφρονέετο**, Πλάτ.Νόμ.738D, Λουκ.Τίμ.48· || μτ. δοτ. προσ. δεικνύω φιλοφροσύνην πρός τινα : Ξεν.ΚΠ 3,1,8 **ὁ δὲ Κῦρος ἰδὼν αὐτὸν ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐφιλοφρονήσατο αὐτῷ**· || κ. μτ. ἐμπροθ. διορ. : Διόδ.Σ 16,89, αὐτ.91· κ. παθ. : Ξεν.ΚΠ 3,1,40 **φιλοφρονηθέντας ὥσπερ εἰκὸς ἐκ συναλλαγῆς** (ἀφοῦ ἔκαμαν πρὸς ἀλλήλους τὰς ἀπαιτουμένας φιλοφρονήσεις ὡς ἦτο ἑπόμενον μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν συμφιλίωσιν)· **2)** ἀπολ. ἔχω ἀγαθὴν διάθεσιν, εἶμαι εὐδιάθετος : αὐτ.'Απολ.7 **ὅταν . . ὑγιὲς δὲ τὸ σῶμα ἔχων καὶ τὴν ψυχὴν δυναμένην φιλοφρονεῖσθαι ἀπομαραίνηται**· **3)** ἐπὶ πραγμ., εὐφραίνω, εὐαρεστῶ, εὐχαριστῶ : Πλάτ.Νόμ.820E· **4)** μτφ. φιλοφρονοῦμαι **ἤθη κακὰ** ἐγκολποῦμαι, ἐνστερνίζομαι κακὰ ἤθη : αὐτ.669B· **5)** ὁμ. φιλοφρονοῦμαι θυμῷ χαρίζομαι, εἴκω θυμῷ, κάμνω κατὰ βούλησιν ἄλλου, πράττω ἢ ἐνεργῶ ὅπως τοῦ ἀρέσει : αὐτ.935C· **6)** ρηματ.π. φιλοφρόνημα, φιλοφρόνησις.
φιλοφρόνως ἐπίρρ. κ. νεώτ. μετὰ φιλοφροσύνης, εὐπροσηγόρως, φιλικῶς : 'Ηρ.2,121 **ὡς δέ μιν παρὰ τὴν πόσιν φιλοφρόνως ἠσπάζοντα**, αὐτ.3,13, αὐτ.51, αὐτ.5,18, Σοφ.Αἴ.751, Πλάτ.Κριτί. 120E, Ξεν.'Απομν.3,10,4, αὐτ.ΚΠ 3,3,10 **οἱ κοινοὶ κίνδυνοι φιλοφρόνως** ποιοῦσιν **ἔχειν τοὺς συμμάχους πρὸς ἀλλήλους**, - **τοὺς ὑπεδέχθησαν φιλοφρόνως.**
φιλοφροσύνη (ἡ) (φιλόφρων) κ. νεώτ. φιλική, εὔνους, εὐμενής, περιποιητικὴ πρός τινα διάθεσις, πρόθυμος, εὐνοϊκὴ πρός τινα μεταχείρισις, συμπεριφορά : 'Ιλ.Ι 256 **φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων**, 'Ηρ. 5,92 **δοκέουσά σφεας φιλοφροσύνης τοῦ πατρὸς εἵνεκεν αἰτέειν**, Πλάτ.Νόμ.628C **εἰρήνη πρὸς ἀλλήλους καὶ φιλοφροσύνη**, αὐτ.640B, Πλούτ. Πύρρ.11, αὐτ.Μάρ.40, αὐτ.Κάτ Νεώτ.3· || νεώτ. εὐπροσηγορία, εὐγένεια, περιποιητικότης· **2)** κτ. πληθ. φιλικὸς ἀσπασμός, φιλικὴ ὑποδοχή, δεξίωσις : Πίνδ.Ο 6,98 **σὺν δὲ φιλοφροσύναις εὐκράτοις** 'Αγησία δέξαιτο κῶμον, Λουκ.Εἰκ.21· **3)** εὐδιαθεσία, εὐθυμία, φαιδρότης, καλοκεφιά : Ξεν. Συμπ 2,24 **τὰς δὲ φιλοφροσύνας ὥσπερ ἔλαιον φλόγα ἐγείρει.**
φιλοφρόσυνος-η-ον μτγν. **δ.** φιλόφρων **βλ.λ.** : ΑΠ Συμπλ.282, 'Επιγρ.
φιλόφρων-ονος-ον (φίλος, φρήν) κ. νεώτ. ὁ φίλα φρονῶν πρός τινα, ὁ φιλικῶς διακείμενος, εὐμενῶς διατεθειμένος, ὁ φιλικῶς, ὁ ἐν εὐνοίᾳ πρός τινα σκεπτόμενος καὶ πράττων : Πίνδ.Π 1,94 **οὐ φθίνει Κροίσου φιλόφρων ἀρετά**, Αἰσχ.Πέρσ. 97 **φιλόφρων γὰρ παρασαίνει βροτὸν εἰς ἄρκυας 'Ατα**, Εὐρ.ΙΑ 1061· || συχν. ἐν ἀναφ. πρὸς στρατηγούς, προσηνὴς συμπεριφορά, καλοὶ τρόποι : Ξεν.'Απομν.3,1,6 **καρτερικὸν καὶ ἀγχίνουν καὶ φιλόφρονά τε καὶ ὠμὸν** (χρὴ εἶναι τὸν στρατηγόν), αὐτ.5,3, αὐτ.Συμπ 8,16· || **τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. τὸ φιλόφρον** ὡς οὐσ. ἡ φιλοφροσύνη : Πλούτ.'Ηθ. 1102D· || νεώτ. ὁ εὐπροσήγορος, εὐγενής, εὐγενικός, περιποιητικός, ὁ ἔχων καλοὺς τρόπους.
φιλοφυσικός-ή-όν μτγν. ὁ φίλος τῆς φύσεως, τῶν εἰς τὴν φύσιν ἀνηκόντων ἢ τῶν δυνάμεων αὐτῆς, ὁ φίλος τῶν φυσικῶν ἰαματικῶν φαρμάκων, ἡ λ. ὡς ἐπιθ. τοῦ 'Ασκληπιάδου : Γαλ.13,102.
φιλόφωνος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸ φωνεῖν, ἤτοι λέγειν, λαλεῖν, ὁ λάλος, φλύαρος, θορυβώδης, πολυλογάς, φωνακλάς : Πλούτ.'Ηθ.1125C **φιλόφωνος καὶ κωτίλος**· || τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. **τὸ φιλόφωνον** ὡς οὐσ. ἡ ἰδιότης τοῦ φιλοφώνου : αὐτ.967B.
φιλοχαλκηδόνιος-ον μαν. ὁ φίλα φρονῶν πρὸς τὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου : Εὔφημ.Βl 400.
φιλοχαρές-οῦς (τὸ) μτγν. τὸ ὄνομα τοῦ φυτοῦ πράσιον : Πλίν.ΦΙ 20,22,89.
φιλόχηρος-ον μτγν. **ὁ φίλος καὶ προστάτης** τῶν χηρῶν : Πάμφιλ.1553Β.
φίλοχθας (ὁ) νεώτ. ζωολ. **γένος καραβιδῶν μικροσώμων** κανθάρων.
φιλοχίτων (ὁ) μον. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἔχῃ **ὡς ἔνδυμα** αὐτοῦ τὸν χιτῶνα : Μιχ.'Ακομ.Ι,34,18.
φιλόχλαινος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν νὰ ἔχῃ ὡς ἔνδυμα αὐτοῦ τὴν χλαῖναν : Νόνν.Δ 37,150.
φιλόχληρος-ον μαν. ὁ ἀγαπῶν νὰ παρέχῃ τοῖς ἄλλοις ὀχλήσεις, ὁ ὀχληρός : Παχυμ.Γ Προγ.3,43,7.
φίλοχλος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν ὄχλον, ὁ φιλῶν τὴν εὔνοιαν αὐτοῦ, **ὁ φίλος τοῦ λαοῦ** : Πτολ.

Τετράδ.16,3,11, Διογ.Λ 4,41 διά ταῦτα δὴ οὖν ἐδακνόν τε αὐτὸν οἱ προειρημένοι καὶ ἐπέσκωπτον ὡς φίλοχλον καὶ φιλόδοξον· || τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. τὸ φίλοχλον ὡς οὐσ. ἡ πρὸς τὸν ὄχλον ἀγάπη, ἡ ἐπιδίωξις τῆς εὐνοίας τοῦ ὄχλου : αὐτ.42 εἰς δὲ τὸ διαβαλλόμενον αὐτῷ φίλοχλον καὶ Τίμων.. φησίν.

φιλοχορευτής (ὁ) ὁ φίλος τοῦ χοροῦ, τῆς χορικῆς ποιήσεως : Ἀριστφ.Βάτρ.402 Ἴακχε φιλοχορευτά, συμπρόπεμπέ με.

φιλόχορος-ον ὁ τὸν χορὸν ἀγαπῶν, ὁ φίλος τῆς ὀρχήσεως : Αἰσχ.Πέρσ.448 ἣν ὁ φιλόχορος Πὰν ἐμβατεύει· 2) ὁ φίλος τοῦ χοροῦ ἐν τῷ δράματι, τῆς χορικῆς ποιήσεως : Ἀριστφ.Θεσμ.1136 Παγλάδα τὴν φιλόχορον ἐμοὶ δεῦρο καλεῖν νόμος ἐς χορόν· κ.ἐπὶ τόπων, ἑορτῶν, μουσ. ὀργάνων ὁ ἐν ᾧ γίνονται χοροί, ὁ κατὰ τοὺς χοροὺς ἐν χρ. : Εὐρ.ΙΑ 1037 φιλοχόρου κιθάρας, Ἀριστφ.Θεσμ.989 ἐγὼ δὲ κώμοις σὲ φιλοχόροισι μέλψω Εὔιον.

φιλοχρηματία (ἡ) κ. νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις φιλοχρήματος, ἀγάπη ἢ ῥοπὴ πρὸς τὴν κτῆσιν χρημάτων : Ποιητ.π.Ζηνόδ.2,24, Πλάτ.Πολ.391C ἀνελευθερίαν μετὰ φιλοχρηματίας καὶ αὖ ὑπερηφανίαν, αὐτ.Νόμ.747B, αὐτ.938B· || παροιμ. σπαρτιατικὴ ἁ φιλοχρηματία ὀλεῖ : Ἀριστφ.ἀπ.501.

φιλοχρηματιστής (ὁ) ὁ ἀγαπῶν τὴν κτῆσιν χρημάτων, ὁ φίλος τοῦ χρηματίζεσθαι, ὁ προσποθῶν νὰ ἀποκτήσῃ χρήματα, περιουσίαν : Πλάτ.Πολ. 551A ἀντὶ δὴ φιλονείκων καὶ φιλοτίμων ἀνδρῶν φιλοχρηματισταὶ καὶ φιλοχρήματοι.

φιλοχρηματιστικῶς ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τὸν τρόπον τῶν φιλοχρηματιστῶν : Πολυδ.3,113.

φιλοχρήματος(-η)-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ., συγκρ. φιλοχρηματώτερος (Ξεν.Συμπ.4,45), ὑπερθ. φιλοχρηματώτατος (Διόδ.Σ 1,94), ὁ ἀγαπῶν τὸ χρῆμα, φιλοκερδής, ἄπληστος, παραδόπιστος. Ἀνδοκ. 30,20,Πλάτ.Φαίδ.68C, αὐτ.82C, αὐτ.Πολ.551A, αὐτ. 549B μᾶλλον ἀεὶ ἀσπάζοιτο ἂν τῷ τε μετέχειν τῆς τοῦ φιλοχρημάτου φύσεως, Ἀριστλ.Πολιτ 5, 12,14· || τὸ φιλοχρήματον ὡς οὐσ. ἡ φιλοχρηματία : Πλάτ.Πολ.435E τὸ φιλομαθές, ὃ δὴ περὶ τὸν παρ' ἡμῖν μάλιστ' ἄν τις αἰτιάσαιτο τόπον, ἢ τὸ φιλοχρήματον.

φιλοχρημάτως ἐπίρρ. μετὰ φιλοχρηματίας, δθ. φρ. φιλοχρημάτως ἔχω φιλοχρηματῶ, εἶμαι φιλοχρήματος : Ἰσοκρ.1,23.

φιλοχρηματῶ-έω εἶμαι φιλοχρήματος, ἀγαπῶ τὰ χρήματα, προσπαθῶ, πασχίζω νὰ γίνω πλούσιος, εἶμαι ἄπληστος περὶ τὰ χρήματα : Πλάτ. Νόμ.737A, Ἰσαῖ.2,29,αὐτ.10,17.

φιλοχρημονῶ-έω εἶμαι φιλοχρήμων, φιλοχρηματῶ βλ.λ. : Πλάτ.Νόμ.729A.

φιλοχρημοσύνη (ἡ) ἡ φιλοχρηματία : ΨΦωκυλ. 42, Πλάτ.Νόμ.938C, ΑΠ 11,270.

φιλοχρήμων-ονος-ον μτγν. ὁ φιλοχρήματος : Δαμάσκ. ἐν Φώτ.Βιβλ.380,18, Σουΐδ. ἐν λ. ψυχή.

φιλόχρηστος-ον ὁ ἀγαπῶν τὴν χρηστότητα ἢ τὴν τιμιότητα, ὁ ἀγαπῶν τὸ καλὸν ἢ τοὺς καλούς: Ξεν.Ἀπομν.2,9,4 ἀλλὰ φιλόχρηστός τε καὶ ἔφη ῥᾷστον εἶναι ἀπὸ τῶν συκοφαντῶν λαμβάνειν.

φιλόχριστος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ., ὑπερθ. φιλοχριστότατος (Στουδ.Θεόδ.401E), ὁ ἀγαπῶν τὸν Χριστόν, ὁ εὐσεβὴς χριστιανός : ΑΠ 1,10,13, Ἐπιγρ., Ἀκολ.ΘΛειτ. ὑπὲρ τοῦ φιλοχρίστου στρατοῦ.. τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

φιλόχρονος-ον μτγν. ἐν ἀναφ. πρὸς τὴν αἵρεσιν τῶν Ἀρειανῶν περὶ τῆς κατὰ χρόνον γεννήσεως τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοῦ Υἱοῦ, ὁ ἀγαπῶν νὰ καθορίζῃ τὸν χρόνον : Γρηγ. Ναζ.2,70B.

φιλοχρύσης (ὁ) μτγν. ὁ φιλῶν τὸν Χρύσην, ὡς γραμματ. παράδειγμα ἐν Χοιροβ.1,185,27.

φιλοχρυσία (ἡ) μτγν. ἡ ἀγάπη τοῦ χρυσοῦ, τὸ φιλοχρυσεῖν : Πολυδ.3,113.

φιλόχρυσος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὸν χρυσόν, χρυσομανής : Λουκ.Ὄνειρ.13, ΑΠ 8,213.

φιλοχρυσῶ-έω μσν. ἀγαπῶ τὸν χρυσόν, εἶμαι φιλόχρυσος : Στουδ.Θεόδ.536C.

φιλοχωρία (ἡ) ἡ ἀγάπη πρός τινα τόπον, τὸ νὰ ἀγαπᾷ νὰ συχνάζῃ τις εἴς τινα τόπον, στοργὴ πρὸς τόπον : Ἀριστφ.Σφ.834 ὡς δεινὸν ἡ φιλοχωρία, Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,27, Πολυδ.6,167.

φιλόχωρος-ον (χώρα) μτγν. ὁ σφόδρα ἀγαπῶν τόπον τινά, ὁ εὐχαρίστως ἔν τινι τόπῳ διαμένων : Πολυδ.6,167, Γρηγ.Ναζ.1,553C.

φιλοχωρῶ-έω ἀγαπῶ τόπον ἢ χώραν τινὰ σφόδρα, μένω, διαμένω, κατοικῶ εὐχαρίστως ἔν τινι τόπῳ ἢ χώρᾳ : Ἡρ.8,111 θεοὺς δύο ἀχρήστους οὐκ ἐκλείπειν σφέων τὴν νῆσον, ἀλλ' ἀεὶ φιλοχωρέειν, Ἀριστφ.ἀπ.198· κ. μτ. δοτ. : Πολύβ.4, 46,1, Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,13,αὐτ.8,47· κ. μτ. ἐμπροθ. διορ. : αὐτ.35, Πλούτ.Ἠθ.612A· κ. μτ. ἀπαρφ. : Διον.Ἀλ.Ρωμ.6,79 φιλοχωροῖμεν ἂν μένειν· || κ. μτφ. : Ἰάμβλ.Προτρ.112 φιλοχωρεῖν ἐπὶ τῇ φιλοσοφίᾳ, Πλούτ.Ἠθ.714A.

φιλόψαλμος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ψαλμούς: Νικ.Χων.Χρον.138,17.

φιλοψευδής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ ἀγαπῶν νὰ ψεύδηται, ὁ προτιμῶν τῆς ἀληθείας τὸ ψεῦδος : Ἰλ. Μ 164 ἦ ῥά νυ καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο πάγχυ μάλ', Πλάτ.Πολ.485D· || μτγν. τὸ φιλοψευδὲς ὡς οὐσ. ἡ φιλοψευδία : Πλούτ.Ἠθ.61D.

φιλοψευδία (ἡ) ἡ πρὸς τὸ ψεύδεσθαι ἀγάπη, τάσις, ῥοπή : Ἱππ.1283,36 φιλοψευδίην ἀσκέουσι, Πλούτ.Ἠθ.61D.

φιλοψευδολόγος-ον μσν. ὁ φίλος τοῦ ψευδολογεῖν, ὁ ῥέπων πρὸς τὴν ψευδολογίαν : Τζέτζ. Χιλ.5,140.

φιλοψεύστης-ου (ὁ) Ἡσ. «ὁ τὸ ψεῦδος φιλῶν».

φιλοψία (ἡ) μτγν. ἡ διάθεσις, ἡ ἰδιότης τοῦ φιλόψου βλ.λ. : Πλούτ.Ἠθ.730A.

φιλόψιλος-ον ὁ ἀγαπῶν τὴν τελευταίαν θέσιν ἐν τῷ χορῷ· Σουΐδ. «ἡ φιλοῦσα ἐπ' ἄκρου χοροῦ ἵστασθαι» : Ἀλκ.144· πρβλ. ψιλεύς.

φιλοψογία (ἡ) μτγν. ἡ πρὸς τὸ ψέγειν ἀγάπη, τάσις : Κύριλλ.6,617A.

φιλόψογος-ον κ. νεώτ. ὁ φιλῶν τὸ ψέγειν, ἐπικρίνειν, ὁ φιλοκατήγορος : Εὐρ.Φοίν.198 φιλόψογον δὲ χρῆμα θηλειῶν ἔφυ, Πλάτ.Πρωτ.346C οὐ διὰ ταῦτά σε ψέγω ὅτι εἰμὶ φιλόψογος.

φιλοψογῶ-έω μτγν. εἶμαι φιλόψογος βλ.λ. : Κύριλλ.10,177B τῶν εἰωθότων φιλοψογεῖν οὐ διέδρα λόγους.

φιλοψόγως ἐπίρρ. κατὰ τρόπον φιλόψογον βλ.λ. : Πολυδ.3,139.

φίλοψος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ ὄψα, τὰ νόστιμα φαγητά, ἰδ. ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ τρώγειν ἰχθῦς, ὀψάρια : Πλούτ.Ἠθ.665D, αὐτ.Ἠθ.677E.

φιλόψοφος-ον μτγν. ὁ φιλῶν τὸν ψόφον, ὁ ἀγαπῶν τὸν περὶ ἑαυτόν, περὶ τὸ ὄνομά του θόρυβον ὁ ἐπιδεικτικός: Ἰουστ.2,120 Κρίσκεντος τοῦ φιλοψόφου καὶ φιλοκόμπου.

φιλοψυχία (ἡ) νεώτ., Ἰων. -ίη τὸ φιλεῖν τὴν ψυχήν, τὸ ἀγαπᾶν τὴν ζωήν, ἡ πρὸς τὴν ζωὴν ἀγάπη, φειδώ : Ἡρ.6,29 φιλοψυχίην ἀναιρέεται (γίνεται φιλόψυχος, φιλόζωος), Πλάτ.Ἀπολ.37C πολλή μέντ' ἄν με φιλοψυχία ἔχοι, εἰ.., αὐτ.Νόμ. 944E φιλοψυχίας ἕνεκα.

φιλόψυχος-ον κ. νεώτ. ὁ λίαν ἀγαπῶν τὴν ζωὴν αὐτοῦ, δθ. συνεκδ. ὁ ἄτολμος, δειλός : Εὐρ. Ἑκ.348 κακὴ φανοῦμαι καὶ φιλόψυχος γυνή, αὐτ.Φοίν.597 δειλὸν δὲ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν· 2) ὁ ἀγαπῶν τὰς ψυχὰς τῶν ἄλλων, φιλάνθρωπος : ΨΓρηγ.Ναζ.2,229.

φιλόψυχρος-ον ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸ ψῦχος, ἐπὶ φυτῶν : Θεόφρ.ΦΑἴτ.2,33 **δένδρα φιλόψυχρα,** Πλούτ.᾿Ηθ.648D **τῶν ἐναντίων ὀρέγονται· καὶ φιλάθερμόν ἐστι τὸ ψυχρόν καὶ φιλόψυχρον τὸ θερμόν.**

φιλοψυχῶ-**έω** ἀγαπῶ τὴν ψυχήν μου, τὴν ζωήν μου, φείδομαι τῆς ζωῆς μτ. τινος ἐννοίας δειλίας ἢ μικροψυχίας : Τυρτ.7,18, Εὐρ.᾿Εκ.315 **πότερα μαχούμεθ᾿ ἢ φιλοψυχήσομεν τὸν κατθανόντ᾿ ὁρῶντες οὐ τιμώμενον,** αὐτ.᾿Ηρ.518, αὐτ.᾿Ηρ.533, Λυσ. 193,2 **φιλοψυχεῖν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς,** Δημ.1397.

φιλοψύχως ἐπίρρ μτγν. κατὰ τρόπον φιλόψυχον βλ.λ.1), **ἐκ** φιλοζωΐας : Πολυβ.3,137.

φίλτατος-η-ον κ. νεώτ. ἀνώμ. ὑπερθ. τοῦ φίλος βλ.λ., ἀγαπητότατος, προσφιλέστατος : ᾿Ομ.Ρ 584, Αἰσχίν.64,42 **τὰ φίλτατα σώματα** (ἐν ἀντιθ. πρὸς **τὸ τοὺς ἀλλοτρίους**)· ‖ περιληπτ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **τὰ φίλτατα οἱ προσφιλέστατοι, τὰ** ἀγαπητότατα **πρόσωπα, οἱ** γονεῖς, ὁ σύζυγος, τὰ τέκνα, οἱ ἀδελφοί, σπαν. π. πεζ. : Πλάτ.Πρωτ.313Β, αὐτ. Γοργ.513Α, αὐτ.Νόμ.650Α· πρβλ. φίντατος.

φίλτερος-α-ον ἀνώμ. συγκρ. τοῦ φίλος βλ.λ., ἀγαπητότερος, προσφιλέστερος : ᾿Ιλ.Λ 162,᾿Οδ.Λ 360 **φίλτερος ἀνδράσιν εἴην πᾶσιν,** ῾Ησιοδ.᾿Εργ.307 (π. ᾿Αττ. δὲν ἀπαντᾷ).

φιλτραῖος-α-ον ὁ πλήρης φίλτρων, γοητευτικός, γόης, ὄν. μυὸς **ἐν** Βατραχομ.226(229) **Φιλτραῖον δ᾿ ἄρ ἔπεφνεν ἀμύμων** ᾿Εμβασίχυτρος (διόρθ. ἀντὶ Λιτραῖον).

φιλτράρισμα-ατος (τὸ) (Ιταλ.) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φιλτράρω βλ.λ., διήθησις, σούρωμα, στράγγισμα ὑγροῦ πρὸς καθαρισμόν.

φιλτράρω (Ιταλ.) δημ. μτβ., ἀόρ. (**ἐ**)**φιλτράρισα,** παθ. **φιλτράρομαι,** ἀόρ (**ἐ**)**φιλτραρίστηκα,** μτχ. παθ. παρακ. **φιλτραρισμένος,** ἐνεργῶ τὴν διήθησιν, τὴν διύλισιν ρευστοῦ τινος διὰ τοῦ φίλτρου βλ.λ.(2) ἢ διὰ διηθητικοῦ χάρτου, διηθῶ· ‖ παθ. ἐπὶ ρευστοῦ, ὑποβάλλομαι εἰς διήθησιν, εἰς διύλισιν : **λάδι φιλτραρισμένο.**

φιλτροδότης-ου (ὁ) μτγν. ἐπὶ φυτῶν τινων, ὁ διδων, ὁ παρέχων φίλτρον βλ.λ.(1) : Διοσκ.4,60.

φιλτροκατάδεσμος (ὁ) πάπ. μαγικὸς κατάδεσμος πρὸς ἐρωτικὴν ἕνωσιν.

φιλτροκίνητος-ον μσν. ὁ διὰ φίλτρων βλ.λ.(1) κινούμενος, διεγειρόμενος : Τζέτζ.῾Ησιοδ.7 **Τζέτζης δὲ** πληρῶν **φιλτροκινήτῳ πόθῳ.**

φίλτρον (τὸ) (1) (φιλῶ) κ. νεώτ ἀντὶ **φίλητρον** ΕΜ 795,16 «**ἀπὸ** τοῦ φιλῶ περισπωμένου φίλητρον· καὶ συγκοπῇ φίλτρον»· μαγικὸν **μέσον ἢ ποτόν,** φάρμακον διεγεῖρον τὸν ἔρωτα **ἢ ἐπαναφέρον** αὐτόν, παρασκευαζόμενον συνήθως διὰ μαγικῶν **τελετῶν** (Θεόκρ.2,1) : Εὐρ.᾿Ιππ.509 **ἔστιν . . φίλτρα μοι θελκτήρια ἔρωτος,** αὐτ.Φοίν.1260, αὐτ.᾿Ανδρ.541· ‖ **ἐπὶ** τοῦ χιτῶνος ὃν ἡ Δηιάνειρα βάψασα εἰς τὸ αἷμα τοῦ Νέσσου ἔπεμψε πρὸς τὸν ῾Ηρακλέα ὅπως ἐπανεγείρῃ τὸν ἔρωτα αὐτοῦ : Σοφ.Τρ.584 **φίλτροις δ᾿ ἐάν πως τήνδ᾿ ὑπερβαλώμεθα·** αὐτ.Τρ. 1132· ἐπὶ θανατηφόρων τοιούτων φαρμάκων : ᾿Αριστλ.ΗΜ 1,16,2,᾿Αλκίφρ.1,37· **2)** γεν. θέλγητρον **ἢ μέσον** προκαλοῦν τὴν συμπάθειαν, τὴν ἀγάπην τινός, ἑλκυστικὸν μέσον : Πίνδ.Π 3,112 **καὶ τί φίλτρον ἐν θυμῷ μελιγάρυες ὕμνοι ἁμέτεροι τίθεν,** Μέν.100 **ἓν ἔστ᾿ ἀληθὲς φίλτρον, εὐγνώμων τρόπος·** ‖ πᾶν τὸ θέλγον, τέρπον τινά : Εὐρ.ΙΑ 917 **δεινὸν τὸ τίκτειν καὶ φέρει φίλτρον μέγα,** αὐτ. ἀπ.104,αὐτ.᾿Ηρ.1407,αὐτ.Τρ.52 **αἱ ξυγγενεῖς ὁμιλίαι φίλτρον οὐ σμικρὸν φρενῶν· 3)** μέσον παρορμῶν εἴς τι, προκαλοῦν τι, **διεγερτικόν** τινος : Αἰσχ.Χο.1029 **φίλτρα τόλμης τῆσδε πλειστηρίζομαι τὸν πυθόμαντιν Λοξίαν** (ἐπὶ τῶν τὴν τόλμην διεγειράντων χρησμῶν τοῦ ᾿Απόλλωνος), Πλούτ. Νομ.16 **φίλτρα εἰρήνης** (**τὰ** δελεάσματα τῆς εἰρήνης), ᾿Απολλωνίδ.ΑΠ 9,422 **δεύτερα φίλτρα γάμων** (**παρόρμησις ἐρεθισμὸς** πρὸς δεύτερον γάμον)· **4)** μέσον δι᾿ οὗ τις κυριαρχεῖ, ἐπιβάλλεται ἐπί τινος : Πίνδ.Ο 13,95 **φίλτρον ἵππειον** (**ὁ** χαλινός)· **5)** κτ. πληθ. ἀγάπη, ἔρως, συμπάθεια, στοργή : Εὐρ.Τρ.859 **τὰ θεῶν δὲ φίλτρα φροῦδα Τροίᾳ,** αὐτ.᾿Ηλ 1309,᾿Αντιφ.112,26 **ἐπὶ φίλτροις, οὐκ ἐπὶ θανάτῳ δοῦναι φάρμακον,** Αἰλ.ΖΙ 10,17,ΑΠ 7, 623· ‖ νεώτ. ἐν τῷ ἑν. ἐν τῇ σημ. ταύτῃ : **τὸ μητρικὸν φίλτρον** (ἡ μητρικὴ στοργή)· **6) ἡ ἐν** τῷ ἄνω χείλει, ὑπὸ τὴν ρῖνα κοιλότης, **ἄ.** ὑπορρινικὴ αὔλαξ : Πολυδ.2,90 (ἐν ἀντιθ. πρὸς τὴν ἐν τῷ κάτω, ἥτις ἐκαλεῖτο τύπος **ἢ** νύμφη)· **7)** τὸ φυτὸν ἱππομανὲς βλ.λ. : Αἰλ.ΖΙ 16,18· πρβλ. Βιργίλ.Γεωργ.3,281· **8)** ἑτέρα ὀνομασία τοῦ φυτοῦ **σταφυλίνου** : Εὐστ.1163,10.

φίλτρο(ν) (τὸ) (2) (γαλλ.) νεώτ. **κ. δημ. διυλιστήριον,** ἠθμός, σουρωτήρι.

φιλτροποιός-όν μτγν. ὁ παρασκευάζων φίλτρα, ἤτοι **ἐρωτικὰ** ποτά, ἢ ἐνεργῶν διὰ μαγικῶν τρόπων πρὸς διέγερσιν τοῦ **ἔρωτος** : ᾿Αρισταίν.2,18 **ὁ ἐραστὴς τὸν φιλτροποιὸν ἱκέτευε πάλιν κατ᾿ ἐκείνης** ἀνακινῆσαι **τὰς ἴυγγας· 2)** ὁ ἐπενεργῶν ὡς φίλτρον,' ὡς διεγερτικόν : Στουδ.Θεόδ. 1108 **φιλτροποιὸν πρᾶγμα ἡ γραμματικὴ προσφώνησις** (ἡ διὰ γραμμάτων, ἐπιστολῶν).

φιλτρόποτον (τὸ) μτγν. μαγικὸν ποτόν, φίλτρον προκαλοῦν ἐρωτικὴν διέγερσιν : Καίλ.Αὐρ. Χρον.1,5,326 **a Graecis φιλτρόποτα appellata.**

φίλυβρις-ιος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὴν ὕβριν, τὸν ὑβριστικὸν τρόπον, τὸν ἀλαζονικόν, ἀκόλαστον βίον : Κράτ.π.Κλήμ.᾿Αλεξ.492.

φιλυβριστής-οῦ (ὁ) μτγν. φίλυβρις βλ.λ. : ΑΠ 5,48 **εἰσδέχομαι φιλόπαιδα, γυναικομανῆ, φιλυβριστήν.**

φιλυγιής-οῦς-ές δ.γρ. ἀντὶ φιλουγιής βλ.λ.

φιλύδρηλος-ον μτγν. φίλυδρος βλ.λ. : ΑΠ 6,21 **κήποιο φιλυδρήλοιο.**

φιλυδρίας-ου (ὁ) ἀρχ. **λεξ.** φίλυδρος βλ.λ. : Φώτ., Σουΐδ., ΕΜ 795,2.

φίλυδρος-ον κ. νεώτ. **ὁ** ἀγαπῶν τὸ λουτρόν, τὸ ὕδωρ, **ἐπὶ** τοῦ ἵππου : ᾿Αριστλ.ΖΙ Β,24 **φιλόλουτρον τὸ ζῷον καὶ φίλυδρον·** ‖ **ἐπὶ** φυτῶν, ὑδροχαρής, ἐν τῷ ὕδατι ἀναπτυσσόμενος : Θεόφρ. ΦΙ 7,5,1 **φίλυδρα λάχανα·** ‖ νεώτ. ὁ ἀπορροφῶν τὸ ὕδωρ ἢ τὰ ὑγρὰ **ἐν** γένει, **ἄ.** ὑδρόφιλος : **φίλυδρος βάμβαξ· 2)** νεώτ. βοταν. **φίλυδρον** (τὸ) ὡς οὐσ. γένος φυτῶν **ἐκ** τῶν **φιλυδροειδῶν· 3)** νεώτ. ζωολ. **φίλυδρος** (ὁ) ὡς οὐσ. κατηγορία κολεοπτέρων **ὑδροφιλιδῶν ἐντόμων.**

φιλύκη (ἡ) ἀειθαλές τι φυτόν, **ἄ.** κιτρινόξυλον : Θεόφρ.ΦΙ 1,9,3, αὐτ.ΦΙ 3,3,1.

φίλυμνος-ον ὁ ἀγαπῶν τοὺς ὕμνους, τὰ ᾄσματα : ᾿Ανακρεόντ.35,16 **φίλυμνος τέττιγξ.**

φιλυπερηφάνως μσν. **ἐπίρρ.** μετὰ τάσεως πρὸς τὴν ὑπερηφάνειαν : ΚΜανασσ.1654 **προσφερόμενος ὠμῶς καὶ φιλυπερηφάνως.**

φιλυπήκοος-ον μτγν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἑαυτοῦ ὑπηκόους : Πλούτ.᾿Αρτξ.30 **δόξας πρᾶος εἶναι καὶ φιλυπήκοος.**

φίλυπνος-ον **κ. νεώτ. ὁ** φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν ὕπνον, ὑπναράς : Θεόκρ.18,10, Πολύβ.6,167.

φιλυπόδοχος-ον μτγν. **ὁ** ἀγαπῶν τὸ ὑποδέχεσθαι, ὁ εὐχαριστούμενος νὰ ξενίζῃ, νὰ δέχηται εἰς τὸν οἶκον του, φιλόξενος : Διογ.Λ 2,133 **ἦν φιλυπόδοχος . . καὶ πλείω** συνάγων συμπόσια.

φιλύποπτος (-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ εἰθισμένος εἰς τὸ νὰ ὑποπτεύῃ, **ὁ** εὐκόλως ὑποπτεύων, καχύποπτος, δύσπιστος· ‖ ἐπίρρ. **φιλυπόπτως** καχυπόπτως, δυσπίστως.

φιλυπόστροφος-ον ὁ ἀγαπῶν νὰ ὑποστρέφῃ, νὰ ἐπανέρχηται· ἐπὶ νόσων, ὁ εὐκόλως ὑποτροπιάζων : ᾿Ιππ.Κωακ.172, αὐτ.Μοχλ.862.

φιλυποστροφῶ-έω ἀγαπῶ νὰ ὑποστρέφω, ἐπανέρχομαι, ὑποτροπιάζω, ἐπὶ νόσων: Γερμ.Α' 732.
φιλυποστροφώδης-οῦς-ες φιλυπόστροφος βλ.λ.: Ἱππ.1121D **οὐ κρινόμενοι φιλυποστροφώδεα.**
φιλυποψία (ἡ) νεώτ. ἡ τάσις πρὸς τὸ ὑποπτεύειν κακόν τι, τὸ γνώρισμα τοῦ φιλυπόπτου βλ.λ.
φιλύρα (ἡ) κ. νεώτ., ἰων. -η τὸ δένδρον τὸ παράγον τὸ ἄνθος τίλιον, φιλουριά, φλαμούρι: Ἡρ. 4,67 **φιλήρης ὦν φλοιῷ μαντεύονται,** Θεόφρ.Φ1 1,12,4· || νεώτ. βοταν. τὸ δένδρον τιλία βλ.λ.· **2)** μτγν. τὸ ὑπὸ τὸν φλοιὸν ὑπένδυμα τοῦ δένδρου τούτου, ἐν χρ. ὡς εἶδος χάρτου πρὸς γραφήν: Ἡρωδιαν.1,17, Δίων Κ 72,8· ἐν χρ. πρὸς κατασκευὴν στεφάνων: Ξέναρχ.Στρατ.1 **φιλύρας εἶχε γὰρ ὁ παῖς ἄφυλλον στέφανον ἀμφικείμενον.**
φιλυρέα (ἡ) νεώτ. κ. φιλλυρέα θάμνος τις φέρων εἶδος σταφυλῶν: Θεόφρ.Φ1 1,9,3, Διοσκ.1,125· **2)** νεώτ. βοταν. δένδρον ἐκ τῶν ἐλαιοειδῶν φέρον σαρκώδη φύλλα καὶ ἄνθη λευκὰ καὶ ἀρωματικά, ἀγλατζινιά, ὀγλαβιτζιά, φελλύκι, φιλλύκι.
φιλύρινος-η-ον ὁ ἐκ φιλύρας, ἐκ ξύλου φιλύρας, φλαμουριοῦ: Ἱππ.Ἄρθρ.813 **φιλυρίνη σανίς**· **2)** μτφ. ὁ ὡς ξύλον φιλύρας ἐλαφρός, κοῦφος: Ἀριστφ.Ὄρν.1377 **ἀσπαζόμεσθα** φιλύρινον **Κινησίαν** (σχόλ. «ὡς εὐτελῆ καὶ κοῦφα ποιοῦντα, τοιοῦτον γὰρ τὸ ξύλον, κοῦφον καὶ ἐλαφρόν»)· δ.ἑρμ. π. Ἀθήν.551D **«διὰ τὸ φιλύρας τοῦ ξύλου λαμβάνοντα σανίδα συμπεριζώννυσθαι, ἵνα μὴ κάμπτηται διά τε τὸ μῆκος καὶ τὴν ἰσχνότητα».**
φιλύριον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φιλύρα βλ.λ., πινακὶς ἐκ ξύλου φιλύρας: ΑΠ.ΠΙ 14,12 **φιλύριον εἶχε καὶ μαχαίριον ἵνα ξέῃ τοῦτο.**
φιλῶ-άω δημ. συνήθ. ἐν τῷ ἀσυναιρ. τ. **φιλάω** ἀντὶ φιλῶ-έω βλ.λ.: Μαλακ.Συντρ.14.
φιλῶ-έω (φίλος) κ. μαν. κ. νεώτ., δημ. κ. **φιλάω** βλ.λ., αἰολ. **φίλημι, β'** πρόσ. **φιλεῖσθα** (Σαπφ.89), ἐπ. ἀπαρφ. **φιλήμεναι** (Ἰλ.Χ 265), ἰων. κ. ἐπ. παρατ. **φιλέεσκε** (Ἰλ.Γ 338), μέλλ. **φιλήσω,** ἐπ. ἀπαρφ. **φιλησέμεν** (Ὀδ.Δ 171), ἀόρ. α' **ἐφίλησα** κ. δημ. **φίλησα,** παρακ. **πεφίληκα** (Πίνδ.Π 1,25), μέσ. φιλοῦμαι, δημ. **φιλιοῦμαι** κ. **φιλιῶμαι,** δημ. παρατ. **(ἐ)φιλιώμουν(α)** (ἐκ τ. φιλάω βλ.λ.), μέσ. ἀόρ. **ἐφιλάμην** (ὡς ἐξ ἐνεστ. **φίλλω**), γ' ἑνικ. **ἐφίλατο, φίλατο** (Ἰλ.Ε 61), προστ. **φῖλαι** (Ἰλ.Ε 117), ὑποτ. **φίλωνται** (Ὕμν.Δήμ.117· οὕτω πιθ. ἐν Ἡσιόδ.Θ 67 **ἀντὶ** φιλεῦνται)· **ὁμ. φίλατο, φιλάμενος,** μτ. παθ. σημ. (Ἀπολλ.Ρ 3,66), παθ. μέλλ. **φιληθήσομαι,** μέσ. μέλλ. μτ. παθ. σημ. **φιλήσομαι** (Ὀδ.Α 132, αὐτ.Ο 281), Ἀντιφ.113,38), μέλλ. γ' **πεφιλήσομαι** (Καλλ.Δῆλ. 270), ἀόρ. **ἐφιλήθην** (Εὐρ.Ἑκ.1000), ἐπ. γ. πληθ. **ἐφίληθεν** (Ἰλ.Β 668), παθ. παρακ. **πεφίλημαι** (Πίνδ. Ν 4,74), δωρ. μτχ. **πεφιλαμένος** (Θεόκρ.3,3), δημ. **φιλημένος-η-ο,** ὁμ. **πέφιλμαι** (Ἐφραΐμ Καισ.35, Τζέτζ.Ἰλ.21,15) (τὸ-ι βραχύ, πλὴν **ἐν** τοῖς ἐπ. τύποις **ἐφῖλατο, φῖλατο** κττ.), ἀποβλέπω εἴς τινα ὡς **εἰς** φίλον, θεωρῶ τινα μετὰ τρυφερότητος, ἀγαπῶ, ἀντίθ. τοῦ μισῶ, **ἐπὶ** τῆς ἀγάπης τῶν θεῶν πρὸς **τοὺς** ἀνθρώπους: Ἰλ.Β 197 **φιλεῖ δέ ἑ μητίετα Ζεύς,** αὐτ.Ι 117, αὐτ.Π 94 **μάλα τούς γε φιλεῖ ἑκάεργος Ἀπόλλων,** αὐτ.Η 204, Ὀδ.Ξ 146 **ὃν περὶ κῆρι φιλεῖ Ζεύς,** αὐτ.Ο 245· **ἐπὶ** τῆς ἀγάπης τοῦ **συβώτου** πρὸς **τὸν** ἑαυτοῦ δεσπότην: Ὀδ.Ξ 146· **ὁμ. ἐπὶ** τῆς πρὸς ἀδελφὸν ἀγάπης: Ὀδ.Ο 370· **ἰδ. ἐπὶ** τῆς ἀγάπης τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα **αὐτοῦ**: Ἰλ.Ι 342 **ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθὸς .. τὴν αὐτοῦ φιλέει καὶ κήδεται ὡς καὶ ἐγὼ τὴν ἐκ θυμοῦ φίλεον,** αὐτ.Ι 450 **τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν,** αὐτ. **Ι 486,** Ὀδ.Θ 309, Πίνδ.Π 10,103 **φιλέων φιλέοντα, Σοφ.**Ἀντ.543 **λόγοις φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην· ἐν** ἀντιθ. πρὸς τὸ στυγῶ, ἐχθαίρω: Αἰσχ.Χο.907 **μάλιστά σ' .. ἤχθηρα κἀφίλησ' ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, Μέν.**Ζεὺς Ἐξαπατῶν 4 **ὃν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνῄσκει νέος·** ὁ ἐπ. μέσ. ἀόρ. **ἔχει ἐνεργ.** σημ. π. Ἀττ., ἡ δὲ σημ. τοῦ μέσ. ἀορ. **ἐξεφέρετο** περιφραστικῶς διὰ τοῦ **φιλῶ ἐμαυτόν**: Εὐρ.Ἑλ.999, αὐτ.Μήδ.86· || παθ. γεν. ἀγαπῶμαι: Ἰλ.Β 668 **φιλεῖσθαι ἔκ τινος,** αὐτ.Ν 627 **φιλεῖσθαι παρά τινος,** Εὐρ.Ἑκ.1000 **φιλεῖσθαί τινι**· || κ. νεώτ. ἐν τῇ σημ. ταύτῃ μ. κτ. μτχ. παθ. παρακ. **πεφιλημένος** ἰδ. ἐπὶ τῶν νεκρῶν, ὁ ἀγαπητός, ὁ προσφιλής (νεκρός)· **2)** φέρομαι φιλοφρόνως, τρυφερῶς, εὐμενῶς πρός τινα, ἰδ. φίλον ἢ ξένον, ὑποδέχομαι φιλοφρόνως ὅπως ξενίσω, περιποιηθῶ τινα, φιλεύω: Ἰλ.Ζ 14 **φίλος δ' ἦν ἀνθρώποισιν· πάντας γὰρ φιλέεσκεν ὁδῷ ἔπι** οἰκία ναίων, αὐτ.Γ 207, Ὀδ.Ο 542 **ξεῖνον ἄγων ἐν δώμασι .. φιλέειν καὶ τιέμεν,** αὐτ.Η 256 **ἥ με .. ἐφίλει τε καὶ ἔτρεφεν,** αὐτ.Θ 268 **τίς ἂν φιλέοντι** μάχοιτο; (τίς θὰ ἤριζε πρὸς φιλοξενοῦντα εὐμενῶς), αὐτ.Δ 29, αὐτ.Θ 42, αὐτ.Ξ 322· || παθ. φιλοξενοῦμαι εὐμενῶς, φιλεύομαι: Ὀδ.Α 123 **παρ' ἄμμι φιλήσεαι** (θὰ φιλοξενηθῇς παρ' ἡμῖν), αὐτ.Ο 281· || ἐν ἀντιδ. πρὸς τὸ ἐρῶ: Πλάτ.Φαῖδρ.231C **τούτους μάλιστά φασι φιλεῖν ὧν ἂν ἐρῶσι** (λέγουσιν ὅτι περιποιοῦνται τρυφερῶς ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους τρέφουν θερμὸν ἔρωτα), Ξεν.Ἱέρ.11,11 **ὥστε οὐ μόνον φιλοῖο ἄν, ἀλλὰ καὶ ἐρῷο,** αὐτ.Συμπ.8,21, Ἀριστλ. ΑΠρ.2,27,1 **φιλοῦσιν οἱ ἐρώμενοι**· **3)** ἐνίοτε ἐν πλησιεστάτῃ πρὸς τὸ ἐρῶ σημ., ἀγαπῶ, τρέφω ἔρωτα: Ὀδ.Σ 325 **ἡ γ' Εὐρυμάχῳ μιγέσκετο καὶ φιλέεσκεν,** Εὐρ.Τρ.1051 **οὐκ ἔστ' ἐραστής, ὅστις οὐκ ἀεὶ φιλεῖ,** Ἡρ.4,176, Ἀριστφ.Βάτρ.541, αὐτ. Εἰρ.1138· πρβλ. φιλότης (1)· **4)** κ. μαν., νεώτ. κ. δημ. **ἐκδηλῶ** τὴν πρός τι πρόσωπον ἀγάπην, ἰδ. ἔρωτα, δι' ἐξωτερικῶν σημείων, ἀσπάζομαι, δίδω φίλημα (π. Ὁμ. **δὲν** ἀπαντᾷ ἐν τῇ σημ. ταύτῃ, ἐν ᾗ εὔχρ. τὸ **κυνέω, κύσαι**): Ἡρ.1,134 **ἀντὶ γὰρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους φιλέουσι τοῖσι στόμασι** (ἐν ἀντιδ. πρὸς τὸ **φιλεῖν τὴν παρειάν**), Αἰσχ. Ἀγ.1560 **πατέρα περὶ .. χεῖρε βαλοῦσα φιλήσει,** Σοφ ΟΚ 1131 **φιλήσω .. τὸ σὸν κάρα,** Ἀριστφ. Ὄρν.671, αὐτ.Ὄρν 674, Πλάτ.Φαῖδρ.255Ε, Ξεν. Συμπ.95 **φιλεῖν τοῖς στόμασι,** αὐτ.Κ 1,4,27, ΑΠ 5,285 **φιλεῖν κατὰ τὸ στόμα·** μτ. διπλῆς αἰτ. δίδω εἴς τινα ἀσπασμόν, φιλί: Μόσχ.3,69 **τὸ φίλαμα, τὸ .. τὸν Ἄδωνιν .. ἀποθνάσκοντα φίλασεν,** δ.τραγ. **νὰ τῇ φιλήσω ντρέπομαι, νὰ τῆς τὸ εἰπῶ ντεριῶμαι·** || μέσ. φιλοῦμαι, δημ. φιλιοῦμαι ἀμοιβαίως δίδω καὶ λαμβάνω ἀσπασμόν, ἀνταλλάσσω φίλημα: Ἡρ.1,134 **ἢν δ' ᾖ οὕτερος ὑποδεέστερος ὀλίγῳ τὰς παρειὰς φιλέονται,** Σολωμ. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς 14 **φιληθῆτε γλυκὰ χείλη μὲ χείλη·** || π. μαν. ἐνίοτε τὸ **φιλῶ** ἀλληλοπαθῶς ἐν τῇ σημ. ταύτῃ: Ἐρωτόκρ.5,780 **πιάνονται κι ἀγκαλιάζονται καὶ κλαίοντας φιλοῦσι** (φιλιοῦνται)· **5)** δημ. κτ. ἐπέκτ. ἔρχομαι εἰς στενοτέραν ἐρωτικὴν ἐπικοινωνίαν, συνευρίσκομαι ἐρωτικῶς, συνουσιάζομαι· ὁμ. κ. παθ.: δ.τραγ. **κορίτσι φιλημένο δὲν κάνει προκοπή·** **6)** δημ. κτ. εὐφημισμόν, **ἐπὶ** δήγματος ἑρπετοῦ, ἰδ. ὄφεως, ἀντὶ δαγκάνω: **τὴν κατσίκα τὴν ἐφίλησε φίδι·** **7)** ἐπὶ πραγμ. ὡς ἀντικειμένων ἀγάπης, ἀγαπῶ, στέργω, εὐαρέστως ὑποδέχομαι, εὐχαριστοῦμαι εἴς τι: Ὀδ.Δ 83 **σχέτλια ἔργα φιλεῖν,** Πίνδ.Ν 3,11 **φιλεῖν ἀοιδάς,** αὐτ.Ν 11,9 **φιλεῖν δείπνων τέρψιας,** Σοφ. Ἀντ.1056 **φιλεῖν αἰσχροκέρδειαν,** Ἔφιππ.1 **Πράμνιον οἶνον φιλεῖν,** Τηλεκλείδ.Ἀμφικτ.1,6 **μάζας φιλεῖν·** **8)** ἐπὶ πραγμ. ὡς ὑποκειμένων, ἀγαπῶ τι, ἀρέσκομαι εἴς τι, μοῦ ἀρέσει κάτι: Πίνδ.Ν 9,114 **ἀσυχίαν δὲ φιλεῖ συμπόσιον,** Καλλ.ἀπ.40 **ἡ (μίτρη) μαστοὺς ἐφίλησε·** **9)** μτ. ἀπαρφ. ἀγαπῶ, ἀρέσκομαι, ἐθ. συνηθίζω νὰ πράττω τι: Πίνδ.Ν 1,15 Μοῖσα μεμνᾶσθαι φιλεῖ, αὐτ.Π 3,31, Ἡρ.7,10 **φιλέει ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα κολούειν,** Αἰσχ.Ἀγ.764

φιλεῖ δὲ τίκτειν ὕβρις . . ὕβριν, Σοφ.Αἴ.989 **τοῖς** θανοῦσί τοι φιλοῦσι πάντες κειμένοις ἐπεγγελᾶν· || σπαν. μτ. μτχ. ἐν τῇ αὐτῇ σημ : Ἀριστφ. Πλ.645 **φιλεῖς δὲ δρῶσ' αὐτὸ σφόδρα·** || ὁμ. ἐπὶ πραγμ., γεγονότων κττ ἔχω τὴν συνήθειαν νὰ . . : Ἡρ.2,27 **αὔρα φιλέει πνέειν,** Αἰσχ.Ἱκ.767 **φιλεῖ ὠδῖνα τίκτειν** νύξ, Σοφ.ΟΚ 304 ἐμπόρων ἔπη **φιλεῖ πλανᾶσθαι,** Θουκ.4,125 **φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδ' ἐκπλήγνυσθαι·** || ἰδ. μτ. τοῦ γίγνεσθαι συνηθίζω νὰ συμβαίνω, νὰ γίνωμαι, συνήθως γίνομαι : Ἡρ 7,9 **ἀπὸ πείρης πάντα ἀνθρώποις φιλέει γίγνεσθαι,** αὐτ.7,10, αὐτ.7,50, αὐτ.8, 128, Θουκ.3,42· κ παραλειπομένου τοῦ γίγνεσθαι : Πλάτ.Πολ 467B **οἷα δὴ φιλεῖ** [ὡς εἶναι σύνηθες], Λουκ.Ἔρωτ.9 **ἁποῖα φιλεῖ·** **10)** ἀπροσ. συνηθίζεται, εἶναι σύνηθες : Ἡρ.6,27 **φιλέει δὲ καὶ κως προσημαίνειν** [ἐνν. ὁ θεός] **εὖτ' ἄν,** Πλούτ. Συμπ.182C **ὡς δὴ φιλεῖ . . λόγον ἔχειν ἀνθρώπους** [ἡ χρ. αὕτη ἀπαντᾷ μ. παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμ πρβλ. τὸ λατ. amare ἐν τῇ αὐτῇ χρ. : Hor.Od.3,10]· **11)** δημ. μτφ. ἔρχομαι εἰς ἐπαφὴν πρός τι, ἐφάπτομαι, ἐφαρμόζομαι τελείως ἐπί τινος : **τὸ παραθυρόφυλλα δὲν φιλεῖ στὸ πρεβάζι·** || ὁμ. μτβ. φέρω τι εἰς τελείαν ἐποφὴν πρός τι, ἰδ. ναυτ. περὶ κεραίας, τροχίλου κττ., ἐφαρμόζω **ταῦτα** εἰς τὰς ὑποδοχάς των.

φιλῶ-όω μσν. ἀδόκιμος **τ.** ἀντὶ φιλιώ-όω βλ.λ. : Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ 1,6.

φιλω ἄχρ. ρίζα ἐξ ἧς **παράγονται** χρόνοι τινὲς τοῦ φιλῶ-έω βλ.λ.

φιλῳδός-όν (ᾠδή) ὁ ἀγαπῶν τὰς ᾠδάς : Ἀριστφ. Σφ.270 ἀνὴρ **φιλῳδός,** αὐτ.Βάτρ.241 **ἀλλ', ὦ φιλῳδὸν γένος, παύσασθε,** Φρύν.ἐν ΑΒ 7), Νικ.Χων. 138,17 **Δαυΐδ ὁ φιλῳδός.**

φιλωνίδειον σκάφιον (τὸ) Ἐπιγρ. σκάφιον **ἀνήκον** εἴς τινα ὀνόματι Φίλωνα.

φιλωνίζω ἀρχ. λεξ. μιμοῦμαι τὸν Φίλωνα, ἀκολουθῶ τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ Φίλωνος : Σουΐδ.ἐν λ.Φίλων Ἰουδαῖος **Πλάτων φιλωνίζει ἢ** Φίλων **πλατωνίζει.**

φιλώραιος-ον μσν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸ ὡραῖον, φιλόκαλος : Τζέτζ.Χιλ.6,234 **Νάρκισσος** φιλώραιος ἦν νέας.

φιλωρείτης-ου (ὁ) μτγν. ὁ ἀγαπῶν τὰ ὄρη : ΑΠ 6,96 **φιλωρείτης Πάν.**

φιλως ἐπίρρ. ἐκ τοῦ φίλος **βλ.λ., φιλικῶς, μὲ** ἀγάπην ι Ἰλ.Δ 347.

φιλωτερίς-ίδος (ἡ) Ἡσ. **«καστανέα».**

φιλώτερος ον συγκρ. τοῦ φίλος βλ.λ.:Καλλ.ἀπ.146.

φιμάριον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φιμὸς βλ.λ., μικρὸν φίμωτρον : Ἱεροκλ.Φιλολ.321,11.

φιμόληπτος-ον μσν. ὁ πεφιμωμένος, δεσμευμένος, κρατούμενος ἀπὸ τὰς ἡνίας : Πλαν.7,30 (τὸ ι βραχύ, ὡς καὶ ἐν τῷ φιμὸς π. Πλαν.15,16, **ἐνῷ** π. παλαιοτέροις φῖμός).

φιμός (ὁ) κ. νεώτ. μτ. ἑτερογενοῦς πληθ. **τὰ φιμὰ** (ΑΠ 6,312) πᾶν δι' οὗ κλείεται τὸ στόμα, ὡς ὁ κημός, τὸ φίμωτρον, τὸ πλέγμα, δι' οὗ κωλύονται τὰ ζῷα νὰ δάκνωσιν ἢ νὰ θηλάζωσιν : Ἀνύτ.ἐν ΑΠ 6,312 **φιμὰ περὶ** στόματα, Λουκ.Βί.Πρ.22 **φιμὸν περιθεῖναί τινι·** **2)** μέρος τοῦ χαλινοῦ τοῦ ἵππου ἀνερχόμενον πρὸς τὴν ῥῖνα καὶ περιβάλλον αὐτήν, ἔχον ἐνίοτε καὶ αὐλούς, δι' ὧν παρήγετο συριστικός τις ἦχος **ἐκ** τῆς ἀναπνοῆς τοῦ ἵππου (π. βαρβάροις) : Αἰσχ.Ἑπτ.463 **φιμοὶ δὲ συρίζουσι βάρβαρον νόμον,** αὐτ.ἀπ.341 **πώλους . . φιμοῖσιν αὐλητοῖσιν ἐστομωμένους·** **3)** εἶδος ποτηρίου, δι' οὗ ἔρριπτον τοὺς κύβους : Αἰσχίν.1,59 **ἀστραγάλους . . διασείστους καὶ φιμοὺς καὶ κυβευτικὰ ἕτερα ὄργανα,** Πολυδ.7,203,αὐτ.10,150 (πρβλ.ΕΜ 795,21· τὸ ι μακρὸν καὶ μόνον παρὰ μτγν. βραχὺ βλ. φιμόληπτος).

φιμῶ-όω κ. νεώτ., μέλλ. -ώσω, συσφίγγω, κλείω, δένω διὰ φιμοῦ βλ.λ., φιμώνω, βάζω φίμωτρο : Ἀριστφ.Νεφ.592 **φιμώσητε τούτου τῷ ξύλῳ τὸν αὐχένα** [νὰ δέσητε τὸν λαιμὸν του εἰς τὸν κλοιόν]· || εἰδ. νεώτ. κ. δημ. ἀποφράσσω τὸ στόμα διὰ τῆς χειρὸς ἢ τεμαχίου ὑφάσματος πρὸς παρεμπόδισιν τῆς φωνῆς· ὅθ. καταστιγάζω, ἀποστομώνω, βουλλώνω τὸ στόμα : ΚΔ Ματθ.22,34 **οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους,** αὐτ.Μᾶρκ.1,25 (παθ.), αὐτ.Μᾶρκ.4,39 (παθ.), Λουκ.Περεγρ.15 **οἱ ἐχθροὶ ἐπεφίμωντο·** || παθ. **φιμοῦμαί** τινι ἀποστομώνομαι διά τινος ἢ ἐξ αἰτίας τινός : Ἰώσ Π1 1,22,3, αὐτ.Π1 5,1,5· || παθ. φιμοῦμαι πρός τινι γίνομαι ἄφωνος, ἀμίλητος ὡς πρός τι, δὲν λέγω τι : Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.8,275.

φιμώδης-ους-ες μτγν. ὁ ὅμοιος πρὸς φιμὸν **βλ.λ.,** πρὸς φίμωτρον· μτφ. ἀποστομωτικός, σκληρός, δριμύς, στυφός : Νίκ.Θηρ.872.

φιμώνω νεώτ. κ. δημ. τ. τοῦ φιμῶ βλ.λ.

φίμωσις-εως (ἡ) **ἡ φῖμος** (ὁ) μτγν. κ. **νεώτ. ἡ** ἔμφραξις πόρου, στένωσις, κλείσιμον διόδου, ὀπῆς τινος : Διοσκ.4,90(92) **φίμους τοὺς ἐν τοῖς αἰδοίοις χαλᾷ,** Γαλ.Ὅροι 2,274 **φῖμος ἐστὶν ἡ τῶν φυσικῶν πόρων κατάκλεισις·** **2)** νεώτ. ἰατρ. **φίμωσις** ἡ στένωσις τῆς πόσθης τοῦ αἰδοίου, ὥστε νὰ παρεμποδίζηται ἡ **ἔξοδος** τῆς βαλάνου.

φιμωτής-οῦ (ὁ) μτγν. δαμαστής, ἐξημερωτής : Γρηγέντ.Διάλ.168,11 **φιμωτῶν δαιμόνων καὶ εἰδώλων.**

φιμωτικός-ή-όν πάπ. ὁ ἀναφερόμενος **εἰς** τὸ φιμῶ ἢ τὴν φίμωσιν βλ.λς· || **φιμωτικὸν καὶ ὑποτακτικὸν** μαγικὸν παράγγελμα, ξόρκι δι' οὗ τις ἐξηναγκάζετο εἰς σιωπὴν καὶ ὑποταγήν, **ὑπακοήν.**

φίμωτρον (τὸ) Σουΐδ. κ. νεώτ. ὄργανον δι' οὗ ἐμφράσσεται, συσφίγγεται, κρατεῖταί τι δεδεμένον· **2)** νεώτ. πλέγμα ἢ δεσμός, δι' οὗ περιβάλλεται τὸ ῥύγχος τῶν ζῴων, ὥστε νὰ ἐμποδίζωνται **ταῦτα** ἀπὸ τοῦ νὰ δάκνωσιν ἢ τρώγωσι.

φιν Ἡσ. βοιωτ. κατάλ. γενικ. ἐν. : Ἡσ.ἐν λ. **πασσαλόφιν,** αὐτ. ἐν λ. **«Ἴδηφιν Ἴδης. Βοιωτοί».**

φίν σπαν. δωρ. τ. ἀντὶ σφίν, σφίσιν : Ἐμπεδ.ἀπ. 22,3 ὅσα **φιν ἐν θνητοῖσιν ἀποπλαγχθέντα πέφυκεν,** Καλλ.Ἄρτ.125, αὐτ.Ἄρτ.243.

φίνα (ἡ) μσν. ἑκατέρα τῶν δύο σειρῶν σκαμνῶν τῶν τοποθετουμένων περὶ τὴν βασιλικὴν κόρτην ἐν τοῖς στρατοπέδοις τῶν Βυζαντινῶν, ὧν ἡ **ἔσω** (φίνα) ἀπετελεῖτο ἐξ ἀνδρῶν τῆς **«Ἑταιρείας»,** ἡ δὲ ἔξω ἐκ τῶν τοῦ σώματος τῶν **«Σχολαρίων».**

φίνα ἐπίρρ. δημ. ἐκ τοῦ **φίνος** βλ.λ., ὡραῖα, ἐξαιρετικά, πολὺ καλά : **περάσαμε φίνα, - φίνα καὶ ὡραῖα.**

φινακολιά (ἡ) δημ. **τὸ** φυτὸν θυμελαία βλ.λ.

φινάλε (τὸ) (Ἰταλ.) νεώτ. κ. δημ. τὸ τελευταῖον μέρος θεατρικοῦ, μουσικοῦ **ἔργου,** ῥητορικοῦ λόγου, τελετῆς κττ., τὸ τέλος, ἡ κατακλίς : **τὸ φινάλε τῆς συναυλίας - τῆς κωμῳδίας - τῆς** γιορτῆς· **2)** μτφ. τὸ ἀποτέλεσμα πράξεώς τινος : **ἔζησε ἄσωτα καὶ στὸ φινάλε πέθανε στοὺς δρόμους·** || φρ. **στὸ φινάλε** ἐν τέλει, **ἐπὶ** τέλους.

φίναξ Ἡσ. **«δρῦς».**

φινέστρα (ἡ) (Ἰταλ.) δημ. **ἃ.** φινεστρίνι βλ.λ.

φινεστρίνι-ιοῦ (τὸ) (Ἰταλ.) δημ. **κ. φιλιστρίνι κ.** φινέστρα (ἡ) παραφωτὶς πλοίου.

φινέτσα (ἡ) (Ἰταλ.) νεώτ. κ. δημ. ἡ ἰδιότης τοῦ φίνου, τοῦ λεπτοῦ, **λεπτότης,** δεξιότης, **δεξιοτεχνία, ἐπὶ** τρόπων, λόγων, **ἐνεργειῶν.**

φίνις (ὁ) μτγν. φήνη βλ.λ. : Διοσκ.2,58.

φιννικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φίννους, τὸν **ἐν** ταῖς ΒΑ ἀκταῖς τῆς Βαλτικῆς οἰκοῦντα λαόν, **τοὺς νῦν** Φιλλανδούς : **φιννικὸς κόλπος.**

φίνος-α-ο (ἰταλ.) νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ πραγμ., ὁ λεπτός, λεπτῶς κατειργασμένος : **φίνο ὕφασμα**· || γεν. ὁ ἐξαιρετικός, ἐκλεκτῆς μορφῆς, ποιότητος, ὡραῖος : **φίνο κρέας - βούτυρο - λουλούδι**· **2)** ἐπὶ ἀνθρ., ὁ λεπτός, δεξιὸς τοὺς τρόπους, τὸς ἐνεργείας· || ὁ ὀξύνους.

φιντανάκι (τὸ) (ἀραβ.) δημ., δ.γρ. φυντανάκι ὑποκορ. τοῦ φιντάνι βλ.λ.2), μικρὸς βλαστός, βλασταρόκι· **2)** εἰδ. μτφ. ἐπὶ προσ. κ. ἰδ. κορασίων, νεόβγαλτο, τρυφερούδι.

φιντάνι-ιοῦ (τὸ) (ἀραβ.) δημ., δ.γρ. φυντάνι φυτώριον· **2)** νεαρὸν φυτόν· || νεαρὸς βλαστός, βλαστάρι τρυφερό· **3)** ἄ. φεδδάνι μέτρον ἐπιφανείας ἴσον πρὸς 4201 περίπου τετραγ. μ.

φίντατος-η-ον δωρ. ἀντὶ φίλτατος βλ.λ. : Ἐπίχ.31.

φίντερος-α-ον Ἐπιγρ. δωρ. ἀντὶ φίλτερος βλ.λ.

φίξ (γαλλ.) νεώτ. κ. δημ. ἄκλ. ὡς ἐπίθ., ὡρισμένος, καθωρισμένος· μ. ἐν ταῖς φρ. **πρὶ φίξ** τιμὴ ὡρισμένη, **ζοὺρ φίξ** (ὡρισμένη) ἡμέρα δεξιώσεως.

φιξάρισμα-ατος (τὸ) νεώτ. κ. δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φιξάρω βλ.λ., σταθεροποίησις. ἰδ. χρώματος : **φιξάρισμα φωτογρ. πλακός.**

φιξάρω (ἰταλ.) νεώτ. κ. δημ. ἰδ. ἐπὶ χρωμάτων, φωτοτύπων κττ., σταθεροποιῶ, καθιστῶ ἀμετάβλητον, ἀναλλοίωτον, μόνιμον : **φιξάρω τὸ φίλμ, - μὲ τὴ στύψη φιξάρουν τὰ χρώματα τῶν ὑφασμάτων.**

φιογκάκι νεώτ. κ. δημ. ὑποκορ. τοῦ φιόγκος βλ.λ., εἶδος μικροῦ λαιμοδέτου **δενομένου** εἰς φιόγκον.

φιόγκος (ὁ) (ἰταλ.) **νεώτ.** κ. δημ. τρόπος δεσίματος ταινίας, ὥστε ν' ἀποτελῆται ἑκατέρωθεν τοῦ κόμβου εἶδος θυσάνου, φούντας : **δένει φιόγκους στὰ μαλλιά**· εἰδ. τοιοῦτον δέσιμον λαιμοδέτου· || δθ. λαιμοδέτης οὕτω δεδεμένος, **ἄ.** φιογκάκι.

φιόρδ (τὸ) (δανικ.) νεώτ. κ. δημ. κ. **φιόρντ** ἄκλ. ἐπιμήκης καὶ σκολιὸς κόλπος θαλάσσης βαθέως εἰσδύων **εἰς** ὀρεινὴν ἀκτήν.

φιορίνι(ον) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. ἄ. φλωρίνιον βλ.λ.

φιοριτούρα (ἡ) (ἰταλ.) νεώτ. κ. δημ. μουσ. διεθν. ὅρ. καλλωπισμός τις ἐν τῇ μουσικῇ, ἄ. ἄνθισμα.

φιόρντ (τὸ) φιόρδ βλ.λ.

φιόρο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. ἄνθος, λουλούδι.

φιούμπα (ἡ) δημ. κ. **φλιούμπα** πόρπη ὑποδήματος, ἄ. ἀγκράφα : **παντοῦφλες μὲ φιοῦμπες.**

φιρὶ φιρὶ δημ. ἐπιρρ. φρ. ἐπιμόνως, ἐπιζητητικῶς : **πάει φιρὶ φιρὶ νὰ** τσακωθοῦμε.

φίρμα (ἡ) (ἰταλ.) νεώτ. κ. δημ. ἐπωνυμία ἐμπορικῆς, βιομηχανικῆς, χρηματιστικῆς κτλ. ἐπιχειρήσεως : **φίρμα ἐργοστασίου - καταστήματος**· || μτφ. **εἰρων.** ἐπὶ προσ. **καλὴ φίρμα** (ἀνεγνωρισμένης κακοηθείας, ἀφερεγγυότητος κττ.)· **2)** μτφ. γνώρισμα χαρακτηριστικὸν τῆς προελεύσεώς τινος.

φιρμάνι (τὸ) δημ. κ. **φερμάνι** φιρμάνιον βλ.λ.

φιρμάνι(ον) (τουρκ.) νεωτ. κ. δημ. κ. **φερμάνι(ον)** διάταγμα ἀπολυταρχικοῦ ἡγεμόνος, σουλτάνου.

φίσα (ἡ) (γαλλ.) νεώτ. κ. δημ. ἕκαστον τῶν μικρῶν καὶ ὁμοιοσχήμων φύλλων χάρτου, ἐφ' ὧν ἀναγράφονται πρὸς ταξινόμησιν καθ' ὕλην ἢ ἀλφαβητικὴν σειρὰν σημειώσεις, ἰδ. ἐπιστημονικῆς φύσεως· **2)** μάρκα χαρτοπαιγνίου.

φίσκα (ἡ) (λατ.) δημ. ἄκλ. μονοκατάλ. ἐπίθ. ὁ ὑπερπλήρης, τελείως γεμάτος, ποὺ νὰ μὴ χωρῇ ἄλλο : **τὸ θέατρο εἶναι φίσκα ἀπὸ κόσμο**· ὁμ. ὡς ἐπίρρ. **ἐντελῶς,** πλήρως : **γέμισε τὴν κοιλιά** του **φίσκα, - μοῦ γέμισες φίσκα τὸ ποτήρι.**

φίσκος (ὁ) (λατ.) ὁ δημόσιος θησαυρὸς τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους περιλαμβάνων πᾶσαν τὴν περιουσίαν τοῦ ἡγεμόνος, ἀφ' ὅτου ἐξέλιπεν ἡ διάκρισις τῆς δημοσίας περιουσίας ὡς νομικοῦ προσώπου ἀπὸ τῆς τοῦ ἡγεμόνος· Ἡσ. : Ἐπιγρ. **χωρία τὰ ὑπὸ τοῦ** φίσκου **πραθέντα.**

φισκοσυνήγορος (ὁ) Ἡσ. ὁ συνήγορος τοῦ δημοσίου ταμείου.

φιστάκια ἐσφ. πληθ. τοῦ πιστάκιον βλ.λ.

φιστικύς-ιά-ύ δημ. ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ **φιστικιοῦ** : **φιστικὶ φόρεμα.**

φιστίκι-ιοῦ (τὸ) δημ. ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου φιστικιά, τῆς πιστάκης· **2) φιστίκι ἀράπικο** ὁ καρπὸς του δένδρου ἀραχὶς βλ.λ.

φιστικιά (ἡ) δημ. τὸ δένδρον πιστάκη βλ.λ.

φίστουλας (ὁ) (ἰταλ.) δημ. συρίγγιον βλ.λ.

φιστουλίνα (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος ἐδωδίμων μυκήτων ἐκ τῶν **πολυπορίδων.**

φισφιρίζω δημ. ὀνοματοπ. λ. **ἐκ τοῦ** συρίγματος φι σφι σφι, κάμνω φι σφι σφι.

φιτίλι (τὸ) δημ., δ.γρ. φυτίλι ἐλλύχνιον, θρυαλλίς : **τὸ φιτίλι τοῦ καντηλιοῦ,-σώθηκε τὸ φιτίλι**· **2)** πυροδοτικὴ θρυαλλίς, ἄπτρα : **ὁ δυναμίτης παίρνει φωτιὰ μὲ φιτίλι**· || μτφ. φρ. **βάνω** φιτίλι ὑπεκκαίω, προκαλῶ ἔριδα, διένεξιν μεταξὺ ἄλλων, ραδιουργῶ· **3)** βύσμα ἕλκους ἀποχετευτικὸν τοῦ πύου : **καθαρίζει τὴν πληγὴ τὸ φιτίλι.**

φιτρός (ὁ) κυρ. κορμός, στέλεχος δένδρου : Ἀριστλ.Φυτ.1,4,3· || π. Ὁμ. σχίζα, τεμάχιον ξύλου· πρβλ. **κορμός** : Ἰλ.Μ 29 **φιτρῶν καὶ λαῶν,** Ὀδ.Μ 11 **φιτροὺς αἶψα ταμόντες**· **2)** δαλός, δαυλός, δαυλί : Λυκόφρ.913 **φιτροῦ . .** μιαιφόνου (σχόλ. «τὸν φονέα τοῦ Ἀλεξάνδρου· **φιτρὸν δὲ τὸν** Ἀλέξανδρον λέγει διὰ τὸν δαλὸν τὸν φανέντα **κατ'** ὄναρ τῇ Ἑκάβῃ»).

φίτσας (ὁ) δημ. πασσαλίσκος **ἢ** λίθος χρησιμεύων ὡς σημεῖον, σημάδι εἴς τινα παίγνια, οἷον εἰς τὰ παίγνιον, ἀμάδες, αχάρα κττ.

φίττα (ἡ) αἰολ. **ἀντὶ** ψίττα, σίττα βλ.λ. : Πολυδ. 9,112, αὐτ.9,127, Εὐστ.855,26.

φιττάκια (τὰ) αἰολ. ἀντὶ ψιττάκια βλ.λ.: Εὐστ.1210,42.

φιττακίδες (αἱ) εἶδός τι γυναικείων σανδαλίων : Πολυδ.7,94.

φῖτυ (τὸ) ποι. ἀντὶ φίτυμα βλ.λ. : Ἀριστφ.Εἰρ.1164 **τὸ γὰρ φῖτυ πρῶτον φύσει,** αὐτ.ἀπ.π.Εὐστ.1291,26, Εὐπ.**ἐν**Σχόλ.Πλάτ.Κρίτ.164,10 καινὸν **φῖτυ τῶν** βοῶν.

φίτυμα-ατος (τὸ) (φιτύω) φύτευμα, κλάδος, παραφυάς, κλαδί, βλαστάρι· μτφ. τέκνον, παιδί, βλαστάρι : Αἰσχ.Ἀγ.1281 **μητροκτόνον φίτυμα, ποινάτωρ πατρός,** Πλούτ.Ἠθ.241Α **οὐκ ἐμὸν τὸ φίτυμα** (περὶ τοῦ δειλοῦ υἱοῦ αὐτῆς λέγει Σπαρτιᾶτις μήτηρ)· πρβλ. φύτευμα.

φιτυποίμην-ενος (ὁ) ποι. ἀντὶ φυτοκόμος, ὁ περιποιούμενος τὰ φυτά, κηπουρός : Αἰσχ.Εὐμ.910 **στέργω γάρ, ἀνδρὸς φιτυποίμενος δίκην.**

φῖτυς-υος (ὁ) μτγν. ὁ φυτεύων, ὁ γεννήτωρ, γονεύς, πατήρ : Λυκόφρ.462 **οὐ γάρ τι πείσει φῖτυν,** αὐτ.486.

φιτύω, μέλλ. -ύσω, ἀόρ. ἐφίτυσα, **ἐπ.** μέσ. β' ἑνικ. φιτύσεαι (Μόσχ.2,160), φυτεύω, σπείρω, γεννῶ, παράγω, δημιουργῶ, φέρω εἰς τὴν ζωήν : Αἰσχ.Πρ. 233 **ἀϊστώσας γένος τὸ πᾶν ἔχρῃζεν ἄλλο φιτῦσαι νέον,** αὐτ.Ἰκ.312, Σοφ.Ἀντ.645 **ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιτύει τέκνα,** αὐτ.Αἶ.1296, αὐτ.Τρ.311, Εὐρ. Ἀλκ.294· || μέσ. **ἐπὶ** γυναικός, τίκτω, γεννῶ Ἡσίοδ.Θ 986 **Ἠὼς . . Κεφάλῳ** φιτύσατο υἱόν, Ἀπολλ.Ρ 4,807, Ὀππ.Κυν.1,4. (Πιθ. ποι. τ. τιθέμενος **ἀντὶ** τοῦ φυτεύω ἐκεῖ, ὅπου ἡ πρώτη συλλαβὴ πρέπει νὰ εἶναι μακρά· π. πεζ. (Πλάτ.Πολ.461Α, αὐτ.Νόμ.879D, αὐτ.Κριτί.116C) ἴσως διορθωτέον **διὰ** τοῦ φυτεύω).

φιφιρίζω δημ. ὀνοματοπ. λ. ὡς τὸ φισφιρίζω.

φκιασίδι-ιοῦ (τὸ) δημ., ἐσφ. **φκειασίδι** καλλωπιστικὸν παρασκεύασμα, φιμύθιον δι' οὗ προσδίδουσιν **ἐρυθρότητα** εἰς τὰς παρειάς, κοκκινάδι.

φκιασιδοῦ (ἡ) δημ. ἡ χρησιμοποιοῦσα φκιασίδι, ἡ διὰ τεχνητῆς ἐρυθρότητος καλλωπίζουσα τὸ πρόσωπον.

φκιασιδώνω δημ., ἐσφ. **φκειασιδώνω** καλλωπίζω μὲ φκιασίδι βλ.λ. : **φκιασίδωσε τὰ μάγουλά της καὶ βγῆκε'** ‖ συνηθ. παθ. **φκιασιδώνομαι** φιμυθιοῦμαι, βάζω φκιασίδι βλ.λ. : **οἱ περισσότερες εἶναι φκιασιδωμένες.**

φκιάρι-ιοῦ (τὸ) κ. **φκυ-** δημ. φτυάρι, πτύον βλ.λ.

'φκολα μσν. δημ. κτ. ἀποκοπὴν ἐκ τοῦ εὔκολα, ἔφκολα, προηγουμ. λ. ληγούσης εἰς φωνῆεν : Ἐρωτόκρ.5,497 **κι ἐγὼ θανάτους ἑκατὸ πλιὰ 'φκολα θέλω πάρει.**

φλαβίλλιον (τὸ) (λατ.) μτγν. ῥιπίδιον : Ἀθήν. 647F **ἐὰν μὴ ᾖ κόσκινος φλαβιλλίοις καινοῖς χρῷ ἐν οἷς τὸ πῦρ ῥιπίζεται.**

φλαγέλλιον (τὸ) (λατ.) λεξ. σκυτάλη, ἄ. φλογέλλιον, φραγέλλιον, **φρακέλλιον, φολλατώριον** : Ἡσ. ἐν λ. σκυτάλη.

φλαγίλλιον (τὸ) πάπ. φλαγέλλιον βλ.λ.

φλάγω μσν. κ. δημ. συγκ. τ. τοῦ φυλάσσω βλ.λς' ἐν τῇ σημ. ἐπιφυλάσσω : Ἐρωτόκρ.5,585 **ἴντα μοῦ φλάγ' ἡ μοῖρά μου'** **2)** παραφυλάσσω, ἐνεδρεύω : δ.γρ. **φλάγω μιᾶς αὐγῆς φεγγάρι, πιάνω μιὰ ἀπὸ τὸ ποδάρι.**

φλαδιῶ-άω Ἡσ. «φλαδιᾶν' θλαδιᾶν, μαλάττειν, τύπτειν» πρβλ. φλάω.

φλάζω ἀμτβ. τ. τοῦ **φλῶ-άω,** ἀόρ. β' **ἔφλαδον,** διαρρήγνυμαι, διασχίζομαι, ἀνοίγω : Αἰσχ.Χο.28 **λακίδες ἔφλαδον** (ὁ ἐνεστὼς ἀπαντᾷ μ. ἐν τῷ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ τύπῳ **παφλάζω**).

φλακάτορας (ὁ) μσν. κ. δημ., πληθ. **φλακατόροι** (πρβλ. φλάγω, φλοκή) δεσμοφύλαξ : Ἐρωτόκρ.4, 587 **καὶ φλακατόρους μπιστικοὺς νὰ βλέπου ἀπάξω βάνει,** αὐτ.4,855.

φλακή (ἡ) μσν. κ. δημ. φυλακή, δεσμωτήριον : Ἐρωτόκρ.5,412, αὐτ.1,382 **πᾶτε νὰ βρῆτε στὴ φλακὴ τὸ μέλι καὶ τὸ γάλα.**

φλακιάζω μσν. κ. δημ. ἐγκλείω εἰς φυλακήν, φυλακίζω : Ἐρωτόκρ.3,794 **νὰ μοῦ φλακιάσουν τὸ κορμί, νὰ χάσω τὴν ἐξά μου.**

φλάκιασμα (ἡ) μσν. δημ. συγκ. τ. τοῦ φυλάκισμα, ἡ ἐγκάθειρξις : Ἐρωτόκρ.4,754 **τῆς Ἀρετῆς τὸ φλάκιασμα καὶ τοῦ κυροῦ τὴ μάχη.**

φλαμανδικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φλαμανδούς, τοὺς κατοίκους τῆς Φλάνδρας ἢ ὁ ἐκεῖθεν καταγόμενος : **φλαμανδικὴ τέχνη - γλῶσσα.**

φλαμέντας-ου (ὁ) (λατ.) μτγν. στεφανηφόρος ἱερεύς, ἄ. φλαμὴν βλ.λ. : Ἀππ.Ἐμφ.Πόλ.1,65 **λέγεται οὗτος ὁ ἱερεὺς φλαμέντας.**

φλαμὴν (ὁ) μτγν. φλαμέντας βλ.λ. : Ἐπιγρ.' πληθ. **φλάμινες** (flamines) : Διον.Ἀλ.Ῥωμ.2,64, Πλούτ. Νομ.7, αὐτ.Ἠθ.274C· ὁμ. πληθ. **φλαμίνιοι** : Πλούτ. Μάρκελλ.5.

φλαμμαυλάριος κ. φλαμουράριος (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ φέρων τὸ φλάμμουλον βλ.λ., σημαιοφόρος, φλομπουριάρης' Ἰω.Λυδ.Ἀρχ.1,46 **«ὢν ἐπὶ τοῦ δόρατος φοινικᾶ ῥάκη ἐξήρτηντο».**

φλάμμουλον ἢ φλάμουλον (τὸ) μτγν. λατ. σημαία φλογίνου χρώματος' π. Βυζ. βασιλικὸν λάβαρον φερόμενον κατὰ τὰς ἐπισήμους τελετὰς πρὸ τῶν βασιλέων, φλάμπουρο.

φλαμουλίσκιον (τὸ) μσν. ὑποκορ. τοῦ φλάμουλον βλ.λ., μικρὸν λάβαρον : Ζων.375.

φλάμουλα(ν) μσν. κ. δημ. δ. γρ. ἀντὶ φλάμμουλον βλ.λ.

φλαμούρι-ιοῦ (τὸ) δημ. ὀν. τοῦ φυτοῦ φιλύρα βλ.λ., φλαμουριά' ‖ τὸ ξύλον τῆς φιλύρας' **2)** τὸ ἐκ τῶν φύλλων τῆς φιλύρας ἀφέψημα, ἄ. τίλιο' **3)** ὀν. τοῦ φυτοῦ μελία βλ.λ.

φλαμουριά (ἡ) δημ. φλαμούρι βλ.λ.1.

φλαμουράριος (ὁ) (λατ.) μσν. φλαμμουράριος βλ.λ. : Χρον.Μορ.135 **τὸ δὲ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ τῶν φλαμουραρίων,** αὐτ.923, αὐτ.1175.

φλαμπουριάρης (ὁ) (λατ.) δημ. φλαμουράριος, φλαμμουλάριος βλ.λ., ἰδ. ὁ κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου φέρων τὸ φλάμπουρο βλ.λ.2).

φλάμπουρο(ν) (τὸ) μσν. κ. δημ. ἐκ τοῦ φλάμμουλον βλ.λ., πολεμικὴ σημαία ἀπολήγουσα εἰς ὀξεῖαν γλῶσσαν : Χρον.Μορ.643, αὐτ.1932' **2)** κτ. ἐπέκτ. λάβαρον φερόμενον παλαιότερον κατὰ τὰς γαμηλίους τελετὰς καὶ ἀποτελούμενον ἐκ ξυλίνου κοντοῦ φέροντος σταυρόν, κατὰ τὰ ἄκρα τοῦ ὁποίου προσηρμόζοντο καρποὶ ῥοιᾶς καὶ ἐκ τεμαχίου ὑφάσματος ἢ μανδηλίου.

φλανέλλα (ἡ) δημ. ἄ. φανέλλα βλ.λ.

φλάντζα (ἡ) δημ. πᾶν τεμάχιον ἐκ μεταλλίνου ἐλάσματος ἢ δέρματος ἢ ἐλαστικοῦ κτλ., παρεντιθέμενον κατὰ τὴν συναρμογὴν δύο μερῶν πρὸς ἄλληλα ἐπὶ διαφόρων κατασκευῶν.

φλανύσσω Ἡσ. «φλανύσσει· φλυαρεῖ, ληρεῖ».'

φλαούειον στράτευμα (τὸ) μτγν. λατ. λεγεὼν τοῦ Φλαβίου : Δίων Κ 55,25.

φλαουϊάλιας (ὁ) (λατ.) πάπ. στρατιώτης ἀνήκων εἰς τὸ φλαούειον βλ.λ. στράτευμα.

φλάουτο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. πλαγίαυλος βλ.λ.

φλάρης (ὁ) νεώτ. κ. **φλάρος** ἱερεὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας : Βιζυην.36 **κι οὔτε τῶν Φράγκων προδοσιές οὔτε τῶν φλάρων δίχτυα τὸν Βασιλέα σειοῦνε'** ‖ κ. ἐν ἀρᾷ ἢ ὕβρει, φρ. **τὸν κακό σου τὸ φλάρο.**

φλάσις-εως (ἡ) (φλάω) ἰων. ἀντὶ θλάσις βλ.λ.: Ἱππ. 911B **προσέτι φλάσις καὶ ῥωγμή'** πρβλ. Θωμ.Μ 453 **«θλᾶν . . ὁ παρὰ ποιηταῖς φλᾶν λέγεται, οὐκέτι δὲ καὶ ὄνομα φλάσις».**

φλάσκα (ἡ) (λατ.) μτγν., νεώτ. κ. δημ. κ. **φλάσκη-ης** ἀγγεῖον, δοχεῖον οἴνου : Ἰσίδ.Σεβ.20,6' ‖ νεώτ. κ. δημ. δοχεῖον οἴνου ἢ καὶ ὕδατος κατασκευαζόμενον συνήθως ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ φυτοῦ φλασκία βλ.λ. ἀποξηραινομένου, ἢ ἐκ ξύλου, ἄ. *φλασκί, τσότρα, τσίτσα'* ‖ παροιμ. **κατὰ πῶς κουδουνίζει (ἢ μολογᾶ) ἡ φλάσκα, οὔτε φέτας λαμπρὴ οὔτε τοῦ χρόνου πάσκα** (κατὰ τὰ φαινόμενα, θὰ εἶναι ἀνεκπλήρωτα τὰ προσδοκώμενα).

φλασκάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φλασκὶ βλ.λ., μικρὸ φλασκί, μικρὴ τσότρα, τσίτσα.

φλάσκας (ὁ) δημ. **ἐκ** τοῦ φλάσκα βλ.λ. ἐπὶ προσ., ὁ ἔχων **φουσκωμένα** τὰ **μάγουλα,** πρησκομάγουλος : Βλ.Συνμ. ἐν λ. ἄσκημος.

φλασκεῖον (τὸ) Ἡσ. φλάσκιον βλ.λ.

φλάσκη (ἡ) **ἄ.** φλάσκα βλ.λ.

φλασκί-ιοῦ (τὸ) μσν. κ. δημ. **ἐκ τοῦ** ὑποκορ. φλασκίον βλ.λ. ἄνευ ὑποκορ. σημ., φλάσκα : Χρον. Μορ.8209 **ἔπαρε φλασκὶ καὶ ἄμε εἰς τὸ κάστρον.**

φλασκιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν κολοκύνθη ἡ λαγυνοφόρος, ἄ. νεροκολοκυθιά' **2)** κτύπημα διὰ τῆς φλάσκας βλ.λ.

φλάσκιον ἢ **φλασκίον** (τὸ) ἀρχ. λεξ. μτ. δ.γρ. φλασκεῖον, δημ. φλασκὶ βλ.λ. ὑποκορ. τοῦ φλάσκα, μικρὰ φλάσκα, μικρὸν δοχεῖον οἴνου, **φλασκάκι** : Σουΐδ. ἐν λ. πυτίνη, Ἡσ.

φλασκόφυλλο (τὸ) δημ. ἀρχιτ. κυμάτιον βλ.λ.

φλάσκων-ωνος (ὁ) μσν. φλάσκα βλ.λ.' Ἡσ. **«φλάσκων δέ ἐστιν εἶδος ποτηρίου»** ‖ μτφ. ὁ πίνων διὰ τῆς φλάσκας, κρασοκανάτας : Τζέτζ. Χιλ.13,644 (Ἡσ. **«καὶ δοῦλος δὲ τῷ** ποιητῇ κλῆσιν ὑπῆρχε Βύκκων, **ὃν βίκωνα καὶ φλάσκωνα παίζων** ὁ Τζέτζης λέγει»).

φλασκωτός-ή-ό δημ. ὁ ἔχων τὸ πεπλατυσμένον σχῆμα τῆς φλάσκας, πλατσουκωτός.

φλάσμα-ατος (τὸ) ἰων. ἀντὶ θλάσμα βλ.λ. : Ἱππ. Ἄρθρ.802 (Γαλ.12,98 **«φλάσματα διὰ τοῦ φ καλεῖν ἔθος Ἱπποκράτει κατὰ τὴν τῶν Ἰώνων διάλεκτον, ἃ πρὸς ἡμῶν ὀνομάζεται διὰ τοῦ θ θλάσματα»).**

φλασμὸς (ὁ) Ἡσ. «τῦφος».

φλαστός-ή-όν ρηματ. ἐπιθ. αἰολ. τ. τοῦ θλαστὸς βλ.λ. : Ἀριστλ.ΖΙ 4,Ι,4 **τὸ δὲ σκληρὸν αὐτῶν οὐ θραυστὸν ἀλλὰ φλαστόν.**

φλαττόθρατ κ. φλαττοθρατταφλαττάθρατ κωμ. λ. ἄνευ σημ. πρὸς γελοιοποίησιν τοῦ κομπώδους τραγικοῦ ὕφους : Ἀριστφ.Βάτρ.1286.

φλαυρίζω μτγν. μέλλ. -ίσω, ἀττ. ἀντὶ φαυλίζω βλ.λ. : Πλούτ.Κικ.38 **φλαυρίζων δὲ τὴν τοῦ Πομπηίου παρασκευήν,** αὐτ.Ἠθ.1118C.

φλαῦρος-α-ον Ἰσοδύν. τοῦ φαῦλος βλ.λ. (ΕΜ 128,57· ὁ ἐπικρατῶν τ. π. Ἴωσι πεζ. κ. συνήθης π. Ἀττ., τὸ πρῶτον ἐν Σόλ.12(4),15, Πίνδ.Π Ι,170), συνήθ. ἐπὶ πραγμ., φαῦλος, μηδαμινός, ἀνάξιος λόγου, ἀσήμαντος, τιποτένιος, πρόστυχος : Σόλ.12(4),15, Πίνδ.Π Ι,170, Ἡρ.7,8 **χώρην . . οὐκ ἐλάσσονα οὐδὲ φλαυροτέρην,** αὐτ.Ι,120 **τοῦ ἐνυπνίου ἀποσκήψαντος ἐς φλαῦρον,** αὐτ.Ι,99· **2)** μηδαμινός, οὐτιδανός, κακός : Ἱππ.Ἀφ.1258 **φλαῦρον σημεῖον,** Αἰσχ.Πέρσ.2,7 **εἶ τι φλαῦρον εἶδες,** Σοφ. Αἴ.1162 **φλαῦρ' ἔπη μυθούμενος,** αὐτ.Αἴ.1323 **φλαῦρα κλύειν,** Ἀριστφ.Νεφ.1357 **φλαῦρον ἐργάζεσθαί τινα** (βλάπτειν τινά),αὐτ.Νεφ.834 **φλαῦρον εἰπεῖν τινα** (κακολογεῖν τινα), αὐτ.Λυσ.1041 **φλαῦρον οὐδὲν δρᾶν,** Ἀντιφ.133,5 **φλαῦρον εἰπεῖν περί τινος,** Ἰσοκρ.97C, αὐτ.175B **φλαῦρον ἀπολαύειν τινός**· ‖ ἀνωφελής, ἀσύμφορος, ἄχρηστος : Σοφ.ΟΚ 395 **γέροντα δ' ὀρθοῦν φλαῦρόν (ἐστι)**· **3)** σπανιώτ. ἐπὶ προσ., ἀσήμαντος, ἀνάξιος, ἀνίκανος πρός τι, κατώτερος : Ἡρ.7,171 **οὐ φλαυροτάτους . . τιμωροὺς** (ὄχι ποταπωτάτους, εἰς ἄκρον ἀνικάνους ἐκδικητάς), αὐτ.Ι,207 **τῆς στρατιῆς τὸ φλαυρότερον** (τὸ ἥκιστα μάχιμον τμῆμα)· ‖ εὐτελής, πενιχρὸς τὴν ἐμφάνισιν, ποῦ δὲ γεμίζει τὸ μάτι : Ἡρ.6,61· **4)** ὁ τὸ ἦθος κακός, φαῦλος, οὐχὶ χρηστός : Εὐρ.Μήδ.1103.

φλαυρότης-ητος (ἡ) μτγν. ἀντὶ φαυλότης βλ.λ. : Πλούτ.Ἠθ.962A **τὸ τοῖς ἀνθρωπίνοις ἤθεσι τὰ τῶν ζῴων παρατιθέναι . . πολλὴν ἐν ὅλῳ φλαυρότητα ἔχει,** Πολυδ.4,12.

φλαυροτόκεια (ἡ) μσν. τὸ φλαῦρα τίκτειν, ἡ γέννησις ἀνωφελῶν πραγμάτων : Πρόδρ.Ἐπιστ.76.

φλαυρουργός-όν ὁ κακῶς ἐργαζόμενος, κακά, ἀνάξια λόγου κατασκευάζων : Σοφ.Φιλ.35 **αὐτόξυλόν γ' ἔκπωμα φλαυρουργοῦ τινος τεχνήματ' ἀνδρὸς** (ἀθλίου τινὸς ἐργάτου).

φλέβα (ἡ) μτγν. κ. δημ. τ. τοῦ φλέψ βλ.λ. : Ἱππιατρ.159,24 **διακοπτομένης τῆς φλέβης**· ‖ δημ. ὡς τὸ φλέψ ἐν πάσαις ταῖς σημ. οὗτοῦ : **φλέβα πηγαδιοῦ - μεταλλείου**· **2)** δημ. μτφ. καταγωγή, γενεά : **φρς ἀπὸ καλή, - κακή - γερὴ φλέβα** (ἐξ ἐκλεκτῶν - κακῶν κτλ. γονέων)· ὁμ. **κρατάει ἀπὸ φλέβα** (εἶναι εὐγενοῦς καταγωγῆς)· **3)** δημ. μτφ. τὸ σημεῖον τῆς ἀδυναμίας τινός, τὸ εὐαίσθητον σημεῖον : **τοῦ βρῆκα τὴ φλέβα** (τὴν εὐαίσθητον χορδήν, τὸ κουμπί).

φλεβάζω (φλέψ) ἀρχ. λεξ. φλέω, φλύω, βρύω βλ.λ. : Φώτ., ΕΜ 795,43.

φλεβαναισθησία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. νάρκωσις δι' ἐνδοφλεβίου ἐνέσεως, ἄ. φλεβικὴ νάρκωσις.

φλεβαρήσιος-ια-ιο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν μῆνα Φλεβάρην, φεβρουαριανός, φλεβαριάτικος : **κάνει φλεβαρήσιο κρύο**· ‖ ὁ κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον γινόμενος, συμβαίνων, γεννώμενος : **φλεβαρήσιες ἀπόκριες, - φλεβαρήσιο ἀρνί** (γεννηθὲν κατὰ Φεβρουάριον).

φλεβαριάτικος-η-ο δημ. φλεβαρήσιος βλ.λ. : **φλεβαριάτικες βροχές, - φλεβαριάτικο μπόλιασμα τῶν δένδρων, - φλεβαριάτικη σπαρμουδιά.**

φλεβαριώτικος-η-ο δημ. φλεβαριάτικος βλ.λ.

φλεβεκτασία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἔκτασις, διαστολὴ ἢ ἀνευρυσμὸς τῶν φλεβῶν παρατηρούμενος ἐπὶ πασχόντων ἰδ. ἐκ κιρσῶν κτλ.

φλεβέκτασις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. φλεβεκτασία.

φλεβικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς φλέβα ἢ τὰς φλέβας : Ἀριστλ.ΖΙ 3,Ι,13 **φλεβικοὶ πόροι,** αὐτ.ΖΙ 6,33, - **φλεβικὸν αἷμα - σύστημα, - φλεβικὴ πίεσις**· ‖ **φλεβικὸν ατέλεχος** ἑκατέρα τῶν δύο κοίλων φλεβῶν τοῦ σώματος αἵτινες εἰσδεχόμεναι τὸ αἷμα ἁπασῶν τῶν φλεβῶν αὐτοῦ πλὴν τῶν πνευμονικῶν καὶ τῶν τῆς καρδίας ἐκβάλλουσιν αὐτὸ εἰς τὸν δεξιὸν κόλπον τῆς καρδίας (**ἄνω ἢ κατιοῦσα** καὶ **κάτω** ἢ ἀνιοῦσα κοίλη φλέψ)· ‖ **φλεβικὴ νάρκωσις** φλεβαναισθησία βλ.λ.

φλεβί(ον) (τό) κ. νεώτ. κ. δημ. ὑποκορ. τοῦ φλέψ βλ.λ., πᾶσα μικρὰ φλέψ, φλεβίτσα : Ἱππ.Ἀφ.1252 **φλεβίου ῥῆξις,** Πλάτ.Τίμ.65C, αὐτ.Τίμ.84E, Ἀριστλ. ΖΙ 3,3,17, αὐτ.ΖΙ 3,3,21· **2)** μτφ. ἐπὶ τῶν ἐν τῇ γῇ φλεβῶν, ὑπόγειον ῥεῖθρον : Στράβ.379 **ἐξ . . ὑπονόμων τινῶν φλεβίων συνθλίβεσθαι τὴν πρὸς τῇ ῥίζῃ τοῦ ὄρους κρήνην**· ‖ δημ. κ. ἐπὶ ῥαβδωτῶν ἀποχρώσεων : **φλεβιὰ τοῦ μαρμάρου.**

φλεβήσιος-ια-ιο δημ. φλεβικὸς βλ.λ.

φλεβῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ., δημ. -η φλεγμονὴ τῶν φλεβῶν προκαλοῦσα τοπικὴν στάσιν τοῦ αἵματος, ἐξοίδησιν, ῥίγη κτλ., ἐμφανιζομένη δὲ ἐπὶ γενικῶν λοιμώξεων διὰ μεταφορᾶς τοῦ ἰοῦ εἴς τινα φλεβικὴν περιοχὴν ἢ προερχομένη ἐκ τοπικῆς μολύνσεως· ‖ **φλεβῖτις συφιλιδικὴ** ἡ παρουσιαζομένη κατὰ τοὺς 2-4 μῆνας ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἕλκους, ἰδ. εἰς μηριαίαν φλέβα.

φλεβίτσα (ἡ) δημ. φλέβιον βλ.λ.· ‖ μτφ. ἐπὶ τῶν φυτῶν, ἑκάστη τῶν ἰνῶν τῆς ῥίζης, ἄ. κλωστή, ῥάμμα, νεῦρο : Βλ.Συνμ.106 ἐν λ. **κλωστή.**

φλεβογενής-οῦς-ές νεώτ. ἰατρ. ὁ γεννημένος, προερχόμενος ἐκ τῶν φλεβῶν.

φλεβογράφημα-ατος (τό) νεώτ. ἰατρ. τὸ διὰ φλεβογραφήσεως βλ.λ. λαμβανόμενον διάγραμμα τοῦ φλεβικοῦ σφυγμοῦ.

φλεβογράφησις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ πρᾶξις τοῦ φλεβογραφῶ βλ.λ., ἡ λῆψις φλεβογραφήματος.

φλεβογραφία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ περιγραφὴ τοῦ φλεβικοῦ συστήματος.

φλεβογράφος (ὁ) νεώτ. ἰατρ. ὄργανον δι' οὗ λαμβάνεται διάγραμμα τοῦ φλεβικοῦ σφυγμοῦ ὁ-ποτελούμενον ἐκ μικρᾶς ὑαλίνης χώνης συγκοινωνούσης δι' ἐλαστικοῦ σωλῆνος μετὰ γραφικῆς ἀεριούχου κάψης, ἥτις τοποθετεῖται ἐπὶ τῆς σφαγίτιδος φλεβὸς οὕτως, ὥστε οἱ κινήσεις τῆς φλεβὸς μεταδίδονται εἰς τὸν ἀέρα τῆς χώνης καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὴν γραφικὴν κάψαν ὑφ' ἧς γράφεται τὸ φλεβογράφημα.

φλεβογραφῶ-έω νεώτ. ἰατρ. λαμβάνω δι' αὐτογραφικῆς μεθόδου τὸ διάγραμμα τοῦ φλεβικοῦ σφυγμοῦ.

φλεβοδονώδης-ους-ες ὁ ἐπιφέρων διατάραξιν εἰς τὰς φλέβας : Ἱππ.75F, αὐτ.120A (πιθ. ἐσφ. ἀντὶ φλεδονώδης βλ.λ.).

φλεβολογία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. μέρος τῆς ἀνατομικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς φυσιολογίας πραγματευόμενον τὴν φλεβικὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος.

φλεβομαλακία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ μαλάκυνσις τῶν φλεβικῶν τοιχωμάτων προερχομένη ἐξ ἐκφυλίσεως τῶν ἱστῶν ἢ τῶν χιτώνων αὐτῶν ἐκ παθολογικῶν αἰτίων.

φλεβονευρώδης-ους-ες ὁ ἀποτελούμενος ἐκ φλεβῶν καὶ νεύρων : Ἀριστλ.Ἀναπν.16,4 **τείνει ἐξ ἄκρου τῆς καρδίας αὐλὸς φλεβονευρώδης εἰς τὸ μέσον.**

φλεβοπαλία (ἡ) ὁ παλμὸς τῆς φλεβός, ὁ σφυγμός· Ἐρωτιαν.382 «**καὶ** Δημόκριτος δὲ φλεβοπαλίαν καλεῖ τὴν τῶν ἀρτηριῶν κίνησιν».

φλεβορραγία (ἡ) (ῥήγνυμι) κ. νεώτ. ἰατρ. ἡ ἐκ τραυματικῆς ἢ ἄλλης ῥήξεως φλεβός τινος προ-

καλουμένη φλεβική αίμορραγία. διάρρηξις φλεβός : Ἱππ.403,26 (Γαλ.11,165 «φλεβορραγίαν λέγει τὴν ῥῆξιν τῶν φλεβῶν»).

φλεβοσκλήρωσις-εως (ἡ) κ. **φλεβοσκλήρυνσις** νεώτ. ἰατρ. σκληρώδης ἀλλοίωσις, μεταμόρφωσις τῶν τοιχωμάτων τῶν φλεβῶν ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀρτηριοσκλήρυνσιν.

φλεβοσυλία (ἡ) μτγν. ἡ βλάβη τῶν φλεβῶν : Ἀθαν.2,1,409C.

φλεβοσφυξία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ὁ ἐφ' ὡρισμένων παθολογικῶν καταστάσεων καθιστάμενος αἰσθητὸς σφυγμὸς φλεβῶν τινων ὡς τῶν σφαγιτίδων κ.ὁ.

φλεβοτμής (ὁ) μτγν. ὁ ἔχων τετμημένην φλέβα : Ἡρωδιαν. π.Σχόλ.'Ιλ.Π 44.

φλεβοτομία (ἡ) κ. νεώτ. τομή, διάνοιξις. ἄνοιγμα φλεβός, ἡ διὰ τομῆς φλεβὸς ἀφαίρεσις αἵματος : Πόλυβος ἐν Ἀριστλ.Ζl 3,31· ‖ νεώτ. ἰατρ. ἡ διὰ χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως ἀφαίμαξις ἐκ φλεβός, ἰδ. τῆς κατὰ τὸν βραχίονα μεσοβασιλικῆς. ἐνδεικνυομένη ἐπὶ μεγάλης ἀρτηριοκῆς πιέσεως, ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως κτλ.

φλεβοτομικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φλεβοτομίαν βλ.λ.· ‖ **ἡ φλεβοτομική** (ἐνν. τέχνη) ἡ τέχνη τῆς διὰ τομῆς τῆς φλεβὸς ἀφαιρέσεως αἵματος : Καὶλ.Αὐρ.'Οξ.1,3,39.

φλεβοτόμος-ον ὁ τέμνων, ἀνοίγων τὰς φλέβας· **2) τὸ φλεβοτόμον** (ἐνν. σμιλίον) ὡς οὐσ. τὸ χειρουργ. μαχαιρίδιον δι' οὗ κόπτουσι τὰς φλέβας : Λουκ.'Απαίδ.29, Καὶλ.Αὐρ.'Οξ.1,3,39.

φλεβοτομῶ-έω κ. νεώτ. τέμνω, κόπτω, ἀνοίγω φλέβα, ἰδ. πρὸς φλεβοτομίαν : Ἱππ.'Αφ.1254.

φλεβοτονοῦμαι-έομαι ΑΒ 70 «φλεβοτονεῖσθαι· τὸ τείνειν τὰς φλέβας λέγοντά τι ἢ πράττοντα».

φλεβώδης-ους-ες κ. νεώτ. ὁ ὑπὸ φλεβῶν χαρακτηριζόμενος, ὁ πλήρης φλεβῶν ἢ ἔχων μεγάλας φλέβας : Σιμων.3,17, Ἀριστλ.Ζl 1,15,5 **σὰρξ νευρώδης ἢ φλεβώδης,** αὐτ.Ζl 7,1,15· **2)** νεώτ. ἀνατομ. **φλεβώδης γωνία** γωνία σχηματιζομένη ὄπισθεν τῆς στερεοκλειδικῆς ἀρθρώσεως ἐκ δύο φλεβῶν εἰς ἣν ἐκβάλλουσιν οἱ θωρακικοὶ πόροι· ‖ **φλεβῶδες σφαγιτιδικὸν τόξον** κλάδος τῆς προσθίας σφαγίτιδος φλεβός· ‖ **φλεβώδης κόμβος** τὸ πλέον εὐαίσθητον σημεῖον τοῦ καρδιακοῦ μυὸς ὑπὲρ τὸν δεξιὸν κόλπον, διακρινόμενον διὰ τὴν νευροβρίθειαν καὶ τὴν ἰδιάζουσαν πλοκὴν τῶν μυϊκῶν ἰνῶν· ‖ ὑπερθ. **φλεβωδέστατος**-η-ον ὁ ἔχων πολλὰς φλέβας : Ἀριστλ.Πνευμ.5,11.

φλέγα (ἡ) μαν. δημ. φλέβα βλ.λ. : Ἐρωτόκρ.1,743 **νὰ μὴν ἀφήσῃ τὸ κακὸ τσὶ φλέγες του νὰ πιάνῃ·** **2)** μτφ. πηγή, ὅθεν τι προέρχεται, πηγάζει· πρβλ. φλέβα 2) : Ἐρωτόκρ.1,82 **ἤτονε τσ' ἀρετῆς παιδὶ καὶ τσ' ἀρχοντιᾶς ἡ φλέγα** (ὁ Ρώκριτος).

φλεγέθω ποι. τ. τοῦ φλέγω βλ.λ. ἐν χρ. μ. κτ. ἐνεστ., μτβ. καταφλέγω, κατακαίω, πυρπολῶ : Ἰλ.Ρ 738 **πῦρ πόλιν φλεγέθει,** αὐτ.Ψ 197 **ὄφρα πυρὶ φλεγεθοίατο νεκροί·** **2)** ἀμτβ. φλέγομαι, καίομαι, ἀναδίδω φλόγας, βγάζω λαμπρό : Ἰλ.Φ 358 **πυρὶ φλεγέθοντι,** αὐτ.Σ 211 **πυρσοί τε φλεγέθουσι·** ‖ ἐπὶ κεραυνοῦ, λάμπω, ἀστράφτω : Ἡσίοδ. Θ 846 **κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος·** ὁμ. ἐπὶ τοῦ ἡλίου : Σοφ.Τρ.99 **ὦ λαμπρᾷ στεροπᾷ φλεγέθων,** Εὐρ.Φοίν.169· **3)** μτφ. λάμπω ζωηρῶς, ἐκλάμπω, ἀναλάμπω, εἶμαι πλήρης αἴγλης : Αἰσχ.'Ικ.87 **Διὸς ἵμερος . . παντᾶ τοι φλεγέθει κἀν σκότῳ μελαίνᾳ ξὺν τύχᾳ μερόπεσσι λαοῖς.**

φλεγιῶ-άω μτγν. φλέγω βλ.λ. : Ἡρωδιαν. Π. μαν. λέξ.44· βλ. φλεγυῶ.

φλέγμα-ατος (τὸ) (φλέγω) κ. νεώτ., δημ. **φλέμα** φλόξ, καῦσις, πῦρ καὶ θερμότης ἐν ταυτῷ : Ἰλ.Φ 337 **χαλεπὴν ὄρσουσα θύελλαν, ἥ κεν ἀπὸ Τρώων κεφαλὰς καὶ τεύχεα κήαι φλέγμα κακὸν φορέουσα,** Ὀππ.'Αλ.1,20· **2)** ὡς ἰατρ. ὅρος φλεγμονὴ καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς καῦσος, φλόγωσις ἐσωτερική : Ἱππ.Προγν.43, αὐτ.Προγν.470,9· **3)** ὁμ. ἰατρ. κ. δημ. **φλέμα** φερομένη ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐσωτερικῆς ταύτης φλογώσεως, λευκὴ καὶ μυξώδης ψυχρὰ ὕλη ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι, εἰς ἣν ἀπεδίδον πολλὰς ἀσθενείας : Ἱππ.'Αφ.1260, Ἡρ.4,187 **καταρρέον φλέγμα ἐκ τῆς κεφαλῆς,** Πλάτ.Τίμ 85Β **φλέγμα ὀξὺ καὶ ἁλμυρὸν πηγὴ πάντων νοσημάτων ὅσα γίγνεται καταρροϊκά,** αὐτ.Τίμ.85C, Ἀριστλ.Πρ.1,29 **ἡ χολὴ μέν ἐστι θερμόν, τὸ δὲ φλέγμα ψυχρόν·** ἐν τῇ σημ. ταύτῃ πολλάκις συναπτόμενον μετὰ τοῦ χολή : Πλάτ.Τίμ.82E, αὐτ.Πολ. 564B· **4)** δθ. χολή, κακὴ διάθεσις, ὀργή : ΑΠ 7,70 **ἄγριον Ἀρχιλόχου φλέγμα,** αὐτ.7,337· **5) λευκὸν φλέγμα** εἶδος ὕδρωπος : Ἱππ.'Αφ.1259· **6)** νεώτ. ἡ βλεννώδης ὕλη ἡ ἐκκρινομένη ἐκ τῶν ρινικῶν κοιλοτήτων, ἃ. μύξα, ἢ ἐκ τῶν βρόγχων, ἃ. φλέμα, ρόχαλο· **7)** νεώτ. μτφ. ἀπάθεια, ψυχραιμία : τὸ ἀγγλικὸν **φλέγμα·** πρβλ. φλεγματικός.

φλεγμαγωγός-όν (φλέγμα) ὁ ἄγων, ἐξάγων, καθαίρων τὰ φλέγματα βλ.λ.3) : Γαλ.10,463 **τὸ καθαῖρον φάρμακον .., ὃ καλοῦσι φλεγμαγωγόν.**

φλεγμαίνω κ. νεώτ., ἀόρ. **ἐφλέγμανα** κ. **ἐφλέγμηνα,** μτβ. φλογίζω, προκαλῶ φλεγμονήν, ἐξοίδημα, πρήξιμον : ΠΔ'Ησ.1.6 **πληγὴ φλεγμαίνουσα·** **2)** μτβ. ἐπὶ τροφῆς, πληρῶ, φουσκώνω, τρέφω, παχύνω· ἀντίθ. τοῦ ἰσχναίνω : Ἱππ.419,46· **3)** ἀμτβ. φλογίζομαι, εὑρίσκομαι ἐν φλογώσει, πάσχω φλεγμονήν : Ἱππ.'Αφορ.1255, Ἀριστφ.Εἰρ.276, Πλάτ. Τίμ.85Β· **4)** ἐπὶ τοῦ ὕδατος, βράζω : Μᾶρκ.Αὐρ. 4,49 **τὰ φλεγμαίνοντα τοῦ ὕδατος·** **5)** μτφ. ὁ ἐν ταραχῇ, συγχύσει εὑρισκόμενος, ἀντίθ. πρὸς τὸ ὑγιής : Πλάτ.Πολ.372Ε **φλεγμαίνουσα πόλις,** αὐτ. Νόμ.691Ε **ἀρχὴ φλεγμαίνουσα** (σπαργῶσα καὶ θυμουμένη), Πλούτ.Πομπ.21 **τὰ φλεγμαίνοντα τῶν πραγμάτων·** **6)** μτφ. ἐπὶ παντὸς θερμοῦ ἢ φλογεροῦ πάθους : Πολύβ.3,86,ὁ **φλεγμαίνοντος τότε τοῦ πάθους·** **7)** μτβ. ἐπὶ πολυτελείας ἢ τρυφῆς, φουσκώνω, ἐπιδεικνύομαι : Πλούτ.'Ηθ.660F.

φλέγμανσις-εως (ἡ) φλεγμονὴ βλ.λ. : Ἱππ.607,2.

φλεγμασία (ἡ) φλεγμονὴ βλ.λ. : Ἱππ.Διαίτ.389 **οὔτε ἀκμαζόντων τῶν νοσημάτων καὶ ἐν φλεγμασίῃ ἐόντων προσφέρειν,** Ἀριστλ.Ζl 10,4,2.

φλεγματιαῖος-α-ον μτγν. ὁ πάσχων ἐκ φλέγματος βλ.λ.3) : Γεωπον.12,22,2 **ῥαφανῖδες φλεγματιαίοις χρήσιμοι.**

φλεγματίας-ου (ὁ), Ἰων.-ίης φλεγματιαῖος βλ.λ. : Ἱππ.'Αέρ.287, αὐτ.Διαίτ.389· **2)** ὁ πάσχων ἐξ ὕδρωπος : Ἱππ.Διαίτ.1211C.

φλεγματικός-ή-όν κ. νεώτ. φλεγματώδης βλ.λ. : Ἀριστλ.Ζl 10,1,10· **2)** νεώτ. ψύχραιμος, ἀπαθής, ἀσυγκίνητος : **οἱ Ἄγγλοι εἶναι φλεγματικοί,-φλεγματικὸς χαρακτὴρ** (ἀντίθ. εὐέξαπτος, θερμόαιμος).

φλεγμάτιον (τὸ) μτγν. φλέγμα βλ.λ.3) : Σωτ.π.Στοβ. Ἀνθολ.22,26 **ἂν μακρᾶ πτύῃς φλεγματίῳ κρατεῖ περισσῷ** (διόρθ. φλέγματι ᾧ).

φλεγματοειδής-οῦς-ές φλεγματώδης βλ.λ.1) : Ἱππ.602,3.

φλεγματόεις-εντος-εσσα-εν Ἡσ. **«φλεγματόεν** ἔκρηγμα, τὸ τῆς φλογὸς ἔκρηγμα».

φλεγματοῦμαι-όομαι μτγν. μεταβάλλομαι εἰς φλέγμα, γίνομαι φλέγμα : Γαλ.14,659,11 **τῆς τροφῆς φλεγματωθείσης.**

φλεγματώδης-ους-ες κ. νεώτ. συνηρ. ἀντὶ φλεγματοειδής, φλογώδης, φλογισμένος, φουσκωμένος, ἐρεθισμένος : Ἱππ.'Αέρ.281· **2)** ὁ τρεφόμενος, αὐξανόμενος, ἀντίθ. ἰσχναινόμενος : Ἱππ.4[illegible], 9, Πλάτ.Πολ.406Α· **3)** ἐπὶ προσ., ὁ φλεγματικὸς βλ.λ.2), φλεγματικῆς διαθέσεως : Ἱππ.'Επιδ.γ' 1080, Ἀριστλ.Πρ.1,11· **4)** ὁ ὅμοιος πρὸς φλέγμα βλ.λ.3) : Ἀριστλ.Ζl 6,20,5 **φλ- κάθαρσις,** αὐτ.Ζl 6,29,3· ‖ ὑπερθ. **φλεγματωδέστατος** ὁμοιότατος πρὸς

φλέγμα: Ἱππ.227,19 ἀπομύσσεσθαι **φλεγματωδέστατον**· **5)** ὁ ἔχων τὴν ἰδιότητα, δυνάμενος, κατάλληλος νὰ παράγῃ φλέγματα: Ἱππ.Ἀέρ.283.

φλεγμονή (ἡ) κ. νεώτ. μεγάλη, ὑψηλὴ θερμότης: Πλούτ.Ἠθ.398Ε· **2)** φλόγωσις τῶν ὑπὸ τὸ δέρμα μορίων, καῦσος: Πλάτ.Ἀξ.366Α νόσους .. **καὶ φλεγμονὰς τῶν αἰσθητηρίων,** Φιλήμ. ἐν Ἀδήλ.25· **3)** π. ἰατρ. οἴδημα, πρήξιμον προερχόμενον ἐκ φλογώσεως: Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.15, Πλάτ.Ἀξ.368C, Πλούτ.Ἀλέξ.35, Πλίν.20,13· **4)** νεώτ. ἰατρ. ἐρεθισμὸς ἱστοῦ τοῦ σώματος χαρακτηριζόμενος ὑπὸ ἐρυθρότητος, θερμότητος καὶ ἄλγους· **5)** μτφ. ἔξαψις, ὀργή, ἀφροδισιακὴ διέγερσις: Πλούτ.Ἠθ. 994Α, αὐτ.1059C, Ἀθήν.10Ε, Ἰώσ.Μακκ.3,17.

φλεγμονικός-ή-όν νεώτ. ἰατρ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φλεγμονὴν βλ.λ.

φλεγμονώδης-ους-ες (εἶδος) κ.νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φλεγμονὴν βλ.λ.3)· **2)** ὁ ἔχων τοιαύτην φλεγμονήν: Γαλ.10,320 **φλεγμονὴν ἐρυσιπελατώδη καλεῖν ἡμᾶς ἢ ἐρυσίπελας φλεγμονῶδες,** αὐτ.6, 191,7 **αἴσθησις φλεγμονώδης**· || νεώτ. ἰατρ. **φλεγμονώδης ἐπεξεργασία** τὸ σύνολον τῶν ἐπὶ τῶν ἱστῶν παραγομένων ἐκ φλεγμονῆς ἀλλοιώσεων, ἅ. φλογιστικὴ ἐπεξεργασία.

φλεγμός (ὁ) μτγν. φλογμὸς βλ.λ.· Ἡσ. «**τὸ αἷμα**»· μτφ. ἐπὶ τοῦ οἴνου: Κλήμ.Ἀλ.674 **ἴδε σοι Βρομίου αἴθοπα φλεγμὸν λείβω.**

φλέγμων-ωνος (ὁ) νεώτ. ἰατρ. φλεγμονὴ τοῦ ὑποδορίου ἱστοῦ ἢ τῶν βαθυτέρων μαλακῶν μορίων προκαλουμένη ἐκ μικροβιακῆς προσβολῆς.

φλεγοντίς-ίδος (ἡ) μτγν. εἶδος πολυτίμου λίθου ἔχοντος λαμπρὸν χρῶμα: Πλίν.37,11,73.

φλέγος-ους (τὸ) Ἡσ. «**φλέγος**· τὸ φλέγμα».

φλεγοτομῶ-άω μσν. δημ. φλεβοτομῶ βλ.λ.: Ἐρωτόκρ.1,742 **κι εἶν' χρειὰ γιαμιὰ ὁ ἄρρωστος νὰ τὴ φλεγοτομήσῃ.**

φλεγρεώδης-ους-ες σχόλ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν Φλέγραν, τὴν μυθικὴν χώραν, ἔνθα ὁ Ζεὺς ἐφυλάκισε τοὺς Τιτᾶνας, ἢ ὁ ὅμοιος πρὸς τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Φλέγρας: Σχόλ.Ἀριστφ. Λυσ.912 **φλεγρεώδης λειμών** (ὄνομα λειμῶνος ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Ἀθηνῶν).

φλεγύας-ου (ὁ) ὁ πυρώδης, φλογίνου χρώματος· || ἀθ. ὀνομ. μέλανος ἀετοῦ: Ἡσίοδ.Α 134 **μόρφνοιο φλεγύαο καλυπτόμενοι πτερύγεσσιν.**

φλεγυρός-ά-όν φλογερός Γαλ.Ἱππ. Γλωσσ.Ἐξήγ. 590 «**φλεγυρόν**, πυρῶδες τὸ οἷον φλέγον»· **2)** μτφ. θερμός, φλογερός, ἐνθουσιώδης: Ἀριστφ.Ἀχ.665 **δεῦρο Μοῦσ' ἐλθὲ φλεγυρὰ πυρὸς ἔχουσα μένος**· || ὁμ. μτφ. ὁ ὀνομαστός, περίφημος (πιθ.): Κρατῖν.Δραπέται 1 **φλεγυρὰ ψῆφας βροτῶν.**

φλεγυῶ-άω Εὐστ.933,14 ἀντὶ τοῦ φλεγιῶ-άω βλ.λ.

φλέγω κ. μσν. κ. νεώτ., μέλλ. **φλέξω**, ἀόρ **ἔφλεξα**, παθ. μέλλ. **φλεγήσομαι**, παθ. ἀόρ. **ἐφλέχθην** (Ὁμ.Ἐπιγράμμ.14,Θουκ.4,133I), παθ. ἀόρ. β' **ἐφλέγην** (Λουκ.Θε.Δ 9,2), παρακ. πέφλεγμαι (Λυκόφρ. 806), μτβ. καίω τι διὰ φλογός, φλογίζω, θερμαίνω, ζεσταίνω: Ἰλ.Φ 13 **τὸ δὲ φλέγει ἀκάματον πῦρ ὄρμενον ἐξαίφνης,** Αἰσχ.Πέρσ.364 **φλέγον ἀκτῖσιν ἥλιος χθόνα,** αὐτ.Πρ.582 **πυρί με φλέξον**· παθ. φλέγομαι, καίομαι, θερμαίνομαι: Ἰλ.Φ 365 **πυρὶ φλέγεσθαι**· **2)** μτφ. ἐξάπτω, ἐξερεθίζω, ἐκκαίω, ἀνάβω, ξανάβω εἰς ὀργήν, ἔρωτα κτλ.: Σοφ.ΟΤ 192 **Ἄρεα .. ὃς .. φλέγει με,** Μόσχ.6,3, ΑΠ 5,123,αὐτ.5,283, Λίβ Ροδ.1302 **νὰ συμπονῇς τοὺς ἔφλεξεν ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης,** Μηναῖ.3,2 Ὀρθ. Ὠδ 8 **ἄϋλον πῦρ .. ἔφλεξε τυράννους**· || παθ. διακαίομαι ὑπὸ πάθους, ἐξάπτομαι, ἀνάβω: Σοφ.ΟΚ 1695,Ἀριστφ.Νεφ.993 **κἂν σκώπτῃ τίς σε, φλέγεσθαι,** Πλάτ.Τίμ.85Β **καίεσθαί τε καὶ φλέγεσθαι,** αὐτ Χαρμ.155D, αὐτ.Νόμ.716Α **φλέγεσθαι τὴν ψυχὴν νεότητι καὶ ἀνοίᾳ,** Διον.Ἀλ.Ρωμ.11,28 **φλέγεσθαι ὑπὸ τοῦ πάθους,** αὐτ.9,66 **φλέγεσθαι ὑπὸ δίψης** (πρβλ.σκάζω ἀπὸ τὴ δίψα), Αἰλ.ΖΙ 14,27 **φλέγεσθαι ὑπὸ τοῦ λιμοῦ,** Σουΐδ. ἐν λ. ἐφλέγετο **φλέγεσθαι ἐπί τινι - φλέγεσθαι ἐξ ἔρωτος πρὸς μάθησιν - ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ**· **3)** ἀναφλέγω, ἀνάπτω, προκαλῶ ἀνάφλεξιν, κάμνω ν' ἀναπέμψῃ τι φλόγας, πληρῶ φωτός τι: Αἰσχ.Ἑπτ.512 **Ζεὺς διὰ χειρὸς βέλος φλέγων,** Εὐρ.Τρ.309 **φλέγειν λαμπάσι τὸ ἱερόν,** Κωμ.Ἀνών.17 **πυρὸς φλέξον μένος**· || παθ. ἀνάπτομαι, ἀναφλέγομαι, ἀναδίδω φλόγας: Αἰσχ.Ἀγ.9 **βωμοὶ δώροισιν φλέγονται**· **4)** ἀμτβ. ἐπὶ πυρός, πυρσῶν κτλ., καίομαι, φλογίζομαι, ἀναπέμπω φῶς, ἀναλάμπω: Αἰσχ.Ἀγ.30Β **Σαρωνικοῦ πορθμοῦ κάτοπτον πρῶν' ὑπερβάλλειν πρόσω φλέγουσαν** (ἐνν. φλόγα), αὐτ. Ἑπτ.433,Σοφ.ΑΙ.1278· || ἐπὶ κεραυνοῦ: Σοφ.ΟΚ 1466· ἐπὶ τῶν ταύρων τῶν ἐκφυσώντων φλόγας: αὐτ.άπ.320 **φλέγει δὲ μυκτήρ**· || εἰδ. λάμπω, λαμποκοπῶ: Αἰσχ.Ἑπτ.388 **φλέγονθ' ὑπ' ἄστροις οὐρανόν**· ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ἀστράφτω: αὐτ.άπ. 238· ἐπὶ ὅπλων, λάμπω, στίλβω, ἀπαστράπτω: Εὐρ.Φοίν.251· ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ: Πινδ.Ο 2,131 **ἄνθεμα χρυσοῦ φλέγει**· **5)** μτφ. ἀναφλέγω, ἐξεγείρω ὡς φλόγα: Σοφ.ΑΙ.196 **ἄταν οὐρανίαν φλέγων** (προκαλῶν τὴν μέχρις οὐρανοῦ ἀνάφλεξιν τῆς Ἄτης)· παθ.ἀνέρχομαι ὡς φλόξ, ἀναπέμπομαι: Βακχ. ἀπ.4(13),17 **συμποσίων δ' ἐρατῶν βρίθοντ' ἀγυιαί, παιδικοί θ' ὕμνοι φλέγονται**· **6)** ἀμτ. μτφ. ἐπὶ ὀργῆς, ἐξάπτομαι, ἐκρήγνυμαι, ξεσπάζω: Αἰσχ.Ἑπτ. 52 **θυμὸς ἀνδρείᾳ φλέγων** (σχόλ. «θερμῶς κινούμενος») αὐτ.Ἑπτ.286, Ἀριστφ.Θεσμ.680 **μανίαις φλέγων**· **7)** ἀμτβ. μτφ. ἐκλάμπω, γίνομαι λαμπρός, ἔνδοξος, περιφανής: Πινδ.Ν 6,66 **φλέγεται ἀρεταῖς,** Ἀπολλ.Ρ 3,773· πρβλ.φλεγυρός· ἡ λ. σπανία π. πεζ.· μ. ὁ Πλάτων μεταχειρίζεται ταύτην ἐν τῷ παθ. τ. φλέγομαι κ. ἐν τῇ σημ.2).

φλεδονεία (ἡ) ΕΜ 796,3 ἀνωφελὴς φλυαρία, ἄσκοπος πολυλογία, κενολογία.

φλεδονεύομαι ἀρχ. λεξ. μέσ. φλυαρῶ, λέγω μωρίας, κούφια λόγια: Ἡσ.,ΕΜ 796,3.

φλεδονῶ-έω Ἡσ. φλεδονεύομαι βλ.λ.

φλεδονώδης-ους-ες (εἶδος) μτγν. ληρώδης, φλύαρος, κενολόγος, μωρός: Ἐρωτιαν.280, Γαλ. Ἱππ.Γλωσσ. Ἐξήγ.590· οὕτω πιθ. διορθωτέον ἐν Ἱππ.75F, αὐτ.120Α, αὐτ.1137Α ἀντὶ φλεβοδονώδης ἢ φλεβονώδης.

φλέδων-ονος (ὁ,ἡ) (φλέω) φλύαρος, λάλος, κενολόγος: Τίμ. π. Διογ.Λ 6,18 **φλεδόνων**· ἐπὶ γυναικός: Αἰσχ.Ἀγ.1195 **ψευδόμαντίς εἰμι θυροκόπος φλέδων;**· || Ἡσ. «**ἀλαζών, εὐήθης**».

φλεδών-όνος (ἡ) κενολογία, φλυαρία: Ξενοφ. π. Ἀθήν.462F **ἀσπασίας φλεδόνας,** Πλούτ.Ἠθ.420Β **φλεδόνας καὶ σκιὰς ἕλκοντας εἰς φυσιολογίαν.**

φλέϊνος-η-ον ὁ πεποιημένος **ἐκ** τοῦ φυτοῦ φλέως βλ.λ.: Φρύν.293.

φλεκτήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ. κ. **φλέκτης**-ου πᾶσα συσκευὴ χρησιμεύουσα πρὸς καῦσιν ἀερίων ἢ ὑγρῶν καυσίμων ὑλῶν· **2)** συσκευὴ ἀναδίδουσα διὰ προστριβῆς φλόγα, ἀναφλεκτήρ· **3)** πυρσὸς πυροδοτήσεως τῶν παλαιῶν πυροβόλων.

φλέκτης-ου (ὁ) νεώτ. φλεκτὴρ βλ.λ.

φλεκτικός-ή-όν μσν. ὁ ἱκανός, κατάλληλος πρὸς ἀνάφλεξιν, ἀναφλεκτικός: Ψσίδ.Γ 1577,αὐτ. 1793· || ἐπίρρ. **φλεκτικῶς** κατὰ τρόπον φλεκτικόν, δι' ἀναφλέξεως: Νικήτ.Εὐγ.1,89.

φλέμα-ατος (τὸ) μσν. κ. δημ. φλέγμα βλ.λ.: Ἐρωτόκρ.3,825 **τὸ φλέμα σὰν ἐπλήθυνε καὶ σὰν τὸ αἷμα χάσου,** Βλ.Συνμ.α.325 **ἐν** λ.

φλεμόνι-ιοῦ (τὸ) δημ. πλεμόνι, πνεύμων βλ.λς.

φλεμονόχορτο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν ἀριστολοχία.

φλέξις-ιδος (ἡ) ὄν. ἀγνώστου πτηνοῦ: Ἀριστφ. Ὀρν.883 **καὶ πελεκίνῳ, καὶ φλέξιδι, καὶ τέτρακι.**

φλέον (τό) νεώτ. βοταν. δ. όν. τοῦ φυτοῦ φλέως βλ.λ.2).

φλέος (ὁ) Ἡσ. «φλέος· βασκανία, φθορά. καὶ ὁ αἴλιος φλοιός».

φλέρτ (τό) (ἀγγλ.) νεώτ. κ.δημ. ἄκλ. ἐλαφρὰ ἐρωτοτροπία· πρβλ. κόρτε.

φλερτάρω (φλέρτ) νεώτ. κ. δημ. ἐρωτοτροπῶ ἐλαφρῶς.

φλετζακίδα (ἡ) μσν. κ. δημ. ἰδιωμ. **φλετζακούδα, φλετζασκούδα, φλετζασκίδα** σχίζα, πελεκούδα : Ἐρωτόκρ.2,1508 **μιὰ φλετζακίδ' ἀλύπητη ἐμπῆκε πρὸς τ' ἀμμάτι.**

φλέτουρας δημ. κ. -ργας (ὁ) ἡ πεταλούδα.

φλετουρῶ-έω κ. **φλετουργῶ** κ. φλετουργάω ἐπὶ πτηνῶν, ἀρχίζω νὰ κινῶ τὰς πτέρυγας, νὰ φτερουγίζω, πετῶ : **τὸ πουλὶ φλετούρησε.**

φλέψ (ἡ), γεν. φλεβός κ. νεώτ., δημ. **φλέβα** βλ.λ., κ. ὡς ἀρσ. ὁ **φλέψ** (Νόνν.Δ 47,1) **φλέβες οἰδαίνοντες**), ἀρχικῶς αἱμοφόρον ἀγγεῖον ἐν τῷ ζῶντι σώματι ἀδιακρίτως ἀρτηρίας ἢ κυρίως φλεβός, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱππ. κ. ἑξ. ἐν ἀντιδ. ἀπὸ τῆς ἀρτηρίας, φλέβα : Ἰλ.Ν 546, Ἱππ.1046C **φλὲψ σφύζει** (πάλλει, κτυπᾷ), Ἡρ.4,2, Αἰσχ.ἀπ.230, Σοφ.Φιλ.825, Λουκ.Δὶς Κατ.11 **φλὲψ ἐξανίσταται** (κτυπᾷ)· **φλὲψ κοίλη** ἡ δι' ἧς τὸ αἷμα ἐπανάγεται εἰς τὴν καρδίαν : Ἱππ.344,30, Εὐρ.Ἴων 1011, Ἀριστλ.ΖΙ 1,17,1· **φλὲψ μεγάλη, - φλὲψ μεγίστη** μτ. τῆς αὐτῆς σημ.: Ἀριστλ.ΖΙ 1,16,12, αὐτ.3,3,17· **φλέβα σχάζω** διανοίγω, ἀνοίγω, χαράσσω φλέβα, φλεβοτομῶ : Ξεν. Ἑλλ.5,4,58· ὁμ. **φλέβα λύω ἐν τῇ** αὐτῇ σημ. : Ἀθήν.45F· ‖ νεώτ. ἀνατ. αἱμαφόρον ἀγγεῖον τοῦ σώματος διαρρεόμενον ὑπὸ τοῦ μελανερύθρου ἢ φλεβικοῦ αἵματος ἐν ἀντιδ. πρὸς τὴν ἀρτηρίαν· **φλὲψ ἀρτηριώδης ἡ** πνευμονικὴ ἀρτηρία· **φλὲψ ὑπολάβιος** ἡ κατὰ τὴν βάσιν ἑκάστου ἡπατικοῦ λοβίου εἰς ἣν ἐκβάλλει ἡ κεντρικὴ φλὲψ τούτου· **φλὲψ κεντρικὴ ἥπατος** τὸ φλεβικὸν στέλεχος εἰς ὃ ἑνοῦνται τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα τοῦ ἡπατικοῦ λοβοῦ· **φλὲψ ἱερὰ μέση ἡ ἐκ τοῦ** προσθίου ἱεροῦ πλέγματος ἀθροιζομένη καὶ ἐξηπλωμένη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ φλέψ· **2)** ὀνομασία κ. ἄλλων τινῶν ἀγωγῶν ἢ σωλήνων τοῦ σώματος : Ἀριστλ. ΖΙ 3,2,7 **φλὲψ ἡπατῖτις, φλὲψ σπληνῖτις** (οἱ πόροι τοῦ ἥπατος, τοῦ σπληνός)· αὐτ.3,2,15 **φλέβες σπερματίτιδες**· ‖ **φλὲψ γονίμη τὸ** ἀνδρικὸν αἰδοῖον : ΑΠ 6,218· **κ. ἁπλῶς φλὲψ ἐν τῇ** σημ. ταύτῃ : ΑΠλ. 261· **3)** κ. νεώτ. πᾶν ὑπὸ χαρακτηριστικοῦ χρώματος διακρινόμενον ἐν τῇ γῇ κοίτασμα ὀρυκτοῦ : Ξεν.Προσ.1,5, Ἀριστλ.Γεν.Φθορ.1,9,1, Διόδ.Σ 2,36, - **φλὲψ χρυσοφάρος,-ἀργυροφόρος**· **4)** νεώτ. ἔγχρωμος γραμμὴ ἐν τῇ μάζῃ ὀρυκτῶν τινων· **5)** ὑπόγειον ρεῖθρον ὕδατος : Ἀριστλ.Πρ.23,37, Πολύβ.34,9,7 **αἱ φλέβες τῆς πηγῆς**· πρβλ.Γεωπ.2,5,6 **ἡ φλέβα τοῦ πηγαδιοῦ**· **6)** ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῶν φυτῶν, ἐν οἷς κυκλοφορεῖ ὁ χυμός : Ἀριστλ. ΖΜ 3,5,10· **7)** νεώτ. κ. δημ. μτφ. ἐπὶ προσ., ἰδιοφυΐα, κλίσις, ἱκανότης πρός τι, ταλέντο : **ἔχει φλέβα** ποιητοῦ ἢ ποιητικὴ φλέβα· κ. ἐν κακῇ σημ. **ἔχει φλέβα ἀπατεῶνος** - λωποδύτη.

φλέω εὔχρ. μ. κτ. μτχ. φλέων-ουσα-ον γέμω, εἶμαι πλήρης, κατάμεστος, γεμᾶτος ἐντελῶς : Αἰσχ.Ἀγ.377 **δωμάτων φλεόντων ὑπέρφευ,** αὐτ. Ἀγ.1416 **μήλων φλεόντων εὐπόκοις νομεύμασιν**· ‖ Ἡσ. «φλεῖ· γέμει, εὐκαρπεῖ, πολυκαρπεῖ»· **2)** Ἡσ. «φλέοντας .. φλυαροῦντας»· ἡ ῥίζα τούτου μεταβαλλομένη ποικιλοτρόπως σχηματίζει πλείστας λέξεις ὡς ἐκφλαίνω, παφλάζω - φλέω, φλέψ, Φλέων κ. Φλεὺς κ. Φλοῖος (ἐπίθ. τοῦ Διονύσου), Φλειὼ (ὄν. Μαινάδος), Φλοιὰ (ὄν. τῆς Περσεφόνης), φλοίω, φλόος - φλύω, φλύαξ, φλύαρος, φλυάσσω - φλύζω, φλύξαι, οἰνόφλυξ, φλυκτίς, φλύκταινα - φλέδων, φλήναφος, φληναφῶ.

φλέως-ω (ὁ) κ. νεώτ., ἰων. **φλοῦς, φλοῦν** φυτόν τι ὑδροχαρές, εἶδος ἀνθοῦντος σπάρτου ἢ καλάμου : Ἀριστφ.Βάτρ.244 **ἡλάμεθα διὰ κυπείρου καὶ φλέω,** αὐτ.ἀπ.85, Ἀριστλ.ΖΙ 9,40,49, Θεόφρ.ΦΙ 4,8,1· πρβλ. φλόϊνος· ‖ νεώτ. βοταν. κ. φλέον (τό) φυτὸν ἐκ τῶν **ἀγρωστοειδῶν,** ἀ. μουστάκα τοῦ κατσουλιοῦ.

φληδῶ-άω Ἡσ. «φληδῶντα· ληροῦντα».

φληναφεύω σχόλ. φληναφῶ βλ.λ. : Σχόλ.Ἀριστφ.Θεσμ.468.

φληνάφημα (τό) μτγν. κ. νεώτ. φλήναφος βλ.λ.I) : Εὐρ.Ἐπιστ.5, Δαμασκ.I 1,4B.

φληναφία (ἡ) φλυαρία, μωρολογία : Οἰκουμ. Ἀποκ.313,32, Σουΐδ.ἐν λ. φλήναφος, Μηναῖ.Μαρτ.3 Ὠδ.5,2 **στερρότητι νοὸς φληναφίαν ἐθραύσατε.**

φλήναφος (ὁ) (φλέω) κ. μσν. κ. νεώτ. ματαιολογία, κενολογία, φλυαρία, ἀνοησία : Μέν.Ὑποβολ. 3 **ἡ πρόνοια δ' ἡ θνητὴ καπνὸς καὶ φλήναφος,** Λουκ.Δημ.Ἐγκώμ.35, αὐτ.Ἐνύπν.7 (πληθ.), Μην.Μαρτ. 18 Ὠδ.7,1 **πρόσταγμα τυραννικὸν εἰς φλήναφον θέμενοι**· **2)** ὁ φληναφῶν, ματαιολογῶν, μωρολογῶν, φλύαρος, **ἀνόητος** : Μεν.Δεισιδ.2 **ὦ φλήναφε,** Πολυδ.6,119.

φληναφῶ-άω (φλέω) κ. νεώτ. κ. **φληναφῶ-έω** φλυαρῶ, μωρολογῶ : Ἀριστφ.Ἱππ.664 **ὁ δὲ ταῦτ' ἀκούσας ἐκπλαγεὶς ἐφληνάφα,** αὐτ.Νεφ.1475, Ἀλεξ.Αὐτοδίδ.1,1 **τί ταῦτα ληρεῖς, φληναφῶν ἄνω κάτω;,** Οἰνόμ. ἐν Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.217C.

φληναφῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. φληναφῶ-άω βλ.λ.

φληνάφως ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τρόπον φλήναφον βλ.λ. : Κύριλλ.5,483A **τὸ αὐτοῖς φληνάφως δοκοῦν.**

φληναφώδης-ους-ες μτγν. κ. μσν. λάλος, φλύαρος, μωρολόγος· Γαλ.Ἱππ.Γλωσσ.Ἐξήγ.590 «**φληναφώδεις,** φλύαροι» : ASS Αὐγούστ.2,435C **φληναφώδεις λέσχεις.**

φληνάφως ἐπίρρ. μτγν. μωρῶς, ἀνοήτως : Κύριλλ. 5,414C, αὐτ.483A **τὸ αὐτοῖς φληνάφως δοκοῦν.**

φλῆνος-ους (τό) Ἡσ. φλήναφος (διόρθ. ἀντὶ φλῆφος).

φληνύω μτγν. φλυαρῶ, μωρολογῶ· Γαλ.Ἱππ. Γλωσσ.Ἐξήγ.590 «**φληνύουσα,** φλυαροῦσα».

φλησκούνι (τό) δημ. τὸ ποῶδες φαρμακευτικὸν φυτὸν ἡδύοσμος ὁ γλήχων.

φλῆφος-ους (τό) Ἡσ. «φλύαρος» (πιθ.γρ.).

φλιά (ἡ) κ. νεώτ. ἑκατέρα τῶν ὀρθίων δοκῶν ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ θύρα, παραστὰς θύρας· ΕΜ 769,19 «**φλιά·** τὸ πλάγιον τῆς θύρας, αἱ παραστάδες, ἐν ᾧ ἵσταταί τις καὶ ἐπερείδεται», Σουΐδ. «**φλιά·** ὁ παραστάτης τῆς θύρας»· ἴδ. κτ. πληθ. **φλιαί** : Ὀδ.Ρ 221 **ὃς πολλῇς φλιῇσι παραστὰς φλίψεται ὤμους,** Βίων 1,87 **ἔσβεσε λαμπάδα ἐπὶ φλιαῖς,** ΠΔ Δευτ.6,9 **ἐπὶ τὰς φλιὰς τῶν οἰκιῶν,** Πολύβ.12,12,2 **αἱ φλιαὶ τῶν νεῶν,** Ἰώσ.ΑΙ 5,8,10 **τὰς πύλας αὐταῖς τε φλιαῖς καὶ μοχλοῖς**· **2)** κ. νεώτ. κτ. ἐν. τὸ κατώφλιον : Θεόκρ.23,18 **ἔκλαιε ποτὶ στυγνοῖσι μελάθροις, καὶ κύσε τὰν φλιάν,** αὐτ.2,60 **λαβοῖσα . . τὰ θρόνα . . ὑπόμαξον τᾶς τήνω φλιᾶς καθ' ὑπέρτερον**· **3)** τὸ ἀνώφλιον· Κύρ. «**φλιά,** ἡ ἐπάνωθεν τῶν σταθμῶν ἤτοι τῶν παραστάδων» : Ἀπολλ.Ρ 3,278 **ὦκα δ' ὑπὸ φλιὴν προδόμῳ ἔνι τόξα τανύσσας,** Δωρ.Ἐπιγρ. **τὸ ψάφισμα . . ἀναγράφαι ἐς τὴν φλιάν**· **4)** Ἡσ. «**φλιή,** πρόθυρον»· **5)** αἱ παραστάδες τοῦ ἀνίσκου βλ.λ.5)· Ἐρωτιαν.386 «**φλιαί,** τὰ ἑκατέρωθεν τοῦ βάθρου ὄρθια ξύλα, ἐν οἷς οἱ ἄξονες περιέχονται» : Ἱππ.813H **τὰς φλιὰς τῶν ἀνίσκων,** αὐτ. 834A **φλιὰς βραχείας, ἰσχυράς, ἐνηρμοσμένας,** ὀνίσκους **ἔχειν ἑκατέρωθεν.**

φλιαρός-ά-όν Ἡσ. ὁ χλιαρὸς βλ.λ.

φλιάσιος-α-ον κ. νεώτ. ὁ τοῦ ἢ ἐκ τοῦ Φλιοῦντος, ἀρχαίας πόλεως τῆς Πελοποννήσου, ὁ κάτοικος τοῦ Φλιοῦντος **ἢ ὁ ἐξ αὐτοῦ καταγόμενος** :

Ἡρ.9,28 Φλιάσιοι χίλιοι (δ.γρ. Φλειάσιοι), Θουκ. 1,27, Πλάτ.Φαίδ.57Α **τῶν πολιτῶν Φλιασίων,** Ξεν. Ἑλλ.4,2,16, Διόδ.Σ 15,40· **2)** τὸ θηλ. **Φλιασία** ὡς οὐσ. ἡ περὶ τὸν Φλιοῦντα χώρα τῆς Πελοποννήσου : Θουκ.6,105 **οἱ Ἀργεῖοι ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλιασίαν** (δ.γρ. Φλειασίαν), Πολύβ. 4,67,7 **κατεστρατοπέδευσε τῆς Φλιασίας,** Στράβ. 8,6,24 **ἡ νῦν Φλιασία καλουμένη·** **3)** τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ὀνομ. τοῦ μηνὸς τοῦ θερισμοῦ παρὰ Λακεδαιμονίοις· Στέφ.Βυζ. ἐν λ. Φλιοῦς «Λακεδαιμόνιοι δὲ τῶν μηνῶν ἕνα Φλιάσιον καλοῦσιν, ἐν ᾧ τοὺς τῆς γῆς καρποὺς ἀκμάζειν συμβέβηκεν».

φλίβω αἰολ. τ. τοῦ θλίβω βλ.λ.· Ἡσ. «ἔφλιβεν, .. ἔθλιβεν» : Ὀδ.Ρ 221 **φλιῇσι παραστὰς φλίβεται ὤμους** (δ. γρ. θλίβεται), Θεόκρ.15,76 **φλίβεται Εὐνόα ᾄμμιν·** πρβλ. Σχόλ.Ὀδ.Ρ 221, Εὐστ. 1817,42, αὐτ.102,1.

φλιδάνω Ἡσ. «φλιδάνει· διαπίπτει, διαρρεῖ»· πρβλ. φλιδῶ.

φλιδιῶμαι-άομαι Ἡσ. «φλιδιόωντο· διεσπῶντο ἐτέμνοντο»· πρβλ. φλιδῶ, φλιδάνω.

φλιδῶ-άω κ. **φλυδῶ-άω** μτγν. σφριγῶ ἐκ πλησμονῆς, περισσείας λίπους, ὑγραίνομαι, μυδῶ, εἶμαι κάθυγρος ἐκ τοῦ λίπους, εἶμαι πλαδαρός, σαχλιάζω : Νίκ.Ἀλεξ.569 **συὸς φλιδόωντος ἀλοιφῇ·** ‖ διαλύομαι, σαπίζω : αὐτ.Θηρ.363 **σηπεδόσι φλυδόωσα** (Ἡσ. «ῥηγνυμένη»), Πλούτ.Ἠθ. 642Ε **τοῖς δέρμασι φλιδᾷ καὶ ῥακοῦται.**

φλιδὼν-όνος (ἡ) μτγν. πτυχὴ ἢ ρυτίς· Ἡσ. «φλιδόνες· τὰ ἐν τοῖς ἱματίοις ἀπάσματα καὶ ῥυτίδες. τινὲς δὲ καὶ σφυγμοί» : Πλούτ.Ἠθ.420C **φλιδόνας καὶ σκιὰς ἕλκοντες εἰς φυσιολογίαν.**

φλιμέλια (τὰ) μτγν. τὰ σπάσματα, σκασίματα, φλεγμονὴ τῶν ποδῶν τῶν ἵππων ἐξ ὑπερβολικῆς κοπώσεως : Ἱππιστρ.

φλιντζάνι (τὸ) δημ. κ. **φλιτζάνι** κύαθος βλ.λ. : ἕνα φλιντζάνι **καφέ.**

φλιοβατῶ-έω μτγν. διέρχομαι, διαβαίνω τὸ κατώφλιον, εἰσέρχομαι : Γεώργ.Ἀλ.Βί.Χρυσ.180,10 **ἐν ταῖς πύλαις τοῦ Ἅδου ἤδη φλιοβατήσαντα.**

φλιοῦς Ἡσ. «**ἡ τῶν καρπῶν ἔκχυσις**» (διόρθ. φλίουσ' ὀπώρα).

φλίσα (ἡ) δημ. τὸ ποῶδες καὶ ἐτήσιον **φυτὸν** βραχυπόδιον τὸ διστάχυον.

φλίσι (τὸ) δημ. τὸ ἰστίον λαῖφος βλ.λ.3).

φλιτζάνι (τὸ) δημ. φλιντζάνι βλ.λ.

φλῖψις-εως (ἡ) (φλίβω) αἰολ. ἀντὶ θλῖψις βλ.λ.· Ἡσ.

φλόα μτγν. ἑτερόκλ. αἰτ. τοῦ φλοῦς-όος βλ.λ. : Νίκ.Ἀλεξ.302.

φλόγα (ἡ) δημ. φλὸξ βλ.λ.

φλογαγωγὸς (ὁ) νεώτ. φλογοσωλὴν βλ.λ.

φλόγεος-α-ον κ. μσν. ὁ ἐκπέμπων φλόγας, φλογερός, καίων, θερμαίνων, φωτίζων, λάμπων : Ἰλ.Ε 745 **φλόγεα ὄχεα,** αὐτ.Θ 389, Εὐρ.Ἑλ.1104 **φλόγεαι πυρὸς αὐγαί,** αὐτ.Τρ.1257 **χέρας φλογέας δαλοῖσι,** Ἀριστφ.Βάτρ.340 **φλογέας λαμπάδας ἐν χερσὶ τινάσσων,** Ὀρφ.Ἀργ.812 **ἀκτῖσιν φλογέαις,** Νίκ.Θηρ.287, Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω.15,25 **φλογέῳ πυρὸς ἀτμῷ,** ΚΜανασσ.Χρον.45 (ἔκδ. Meurs.) **φλόγεον ἀνθρακίαν·** **2)** ὁ φλογώδης, ὁ ἐρυθρός· πρβλ. Foës.Oec.Hipp.

φλογέουσα (ἡ) ἐσφ.γρ. ἀντὶ φλογόεσσα : Χρησ Σιβ.3,72.

φλογέρα (ἡ) δημ. **ὁ** ποιμενικὸς αὐλός : δ.τραγ. **νὰ βγοῦν καὶ τὰ κλεφτόπουλα λαλῶντας τὶς φλογέρες,** Σολωμ.Ἐθν.Ὕμν.76 **εἰς τὸν ἥσυχον αἰθέρα | .. δὲν ἀντηχεῖ .. ἡ φλογέρα,** Ζερβ. Τραγ.ΚΚ 12,1 **κι ἀχοῦν φλόγες | κι ἀχοῦνε γκάϊδες.**

φλογερόπνους-οος μσν. ὁ πνέων, ὁ ἐκπέμπων, ἐκφυσῶν φλόγας : Εὐστ.ἐνMai.Spic.Rom.5,222.

φλογερὸς-ά(-ή)-ὸ(ν) (φλὸξ) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐκπέμπων φλόγας, πυρώδης, **πυριφλεγής,** καυστικός, ὀθ. κ. λάμπων, φωτίζων· Ἡσ. «φλογερόν, θερμόν, λαμπρόν» : Ἀνακρ.59,36 **φλογερὸν ἄστρον,** Εὐρ.Ἠλ.991 **φλογερὸς αἰθήρ,** αὐτ.Ἑλ.1126 **φλογερὸν σέλας,** Θεόκρ.3,134 **Ἡφαίστοιο σέλας φλογερώτερον αἴθει,** Ἀπολλ.Ρ 126 **φλογεραὶ ἀκτῖνες,** Μαλακ.Συντρ.66 **ὁ ἥλιος .. μέσ' στὸ φλογερὸ τὸ ἀνάβλεμμά του, - φλογερὸ καμίνι·** **2)** μτγν. μτφ. ἐπὶ τοῦ ἔρωτος, θερμός, διακαής : ΑΠ 5,239 **ἐσβέσθη φλογεροῖο πυρὸς μένος,** αὐτ.9,443· ‖ νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ παντοίων συναισθημάτων, ἔντονος, θερμός, ὑπεράγαν ζωηρός, ἐνθουσιώδης : φλογερὸς πατριωτισμός, - φλογερὴ **καρδιά - ψυχή·** **3)** ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς φλογός, ὁ φλογώδης, ὁ ἐρυθρός : Νίκ.Θηρ.754 **φλογερῇ χροιῇ,** Ὀππ.Κυν.2,91 **χροιὴν .. ξανθοί τε φλογεροί τε.**

φλογερότης-ητος (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φλογεροῦ βλ.λ.2), τὸ νὰ εἶναι **τις φλογερὸς** βλ.λ. : φλογερότης πάθους - ψυχῆς.

φλογερῶνυξ-υχος (ὁ,ἡ) (ὄνυξ) μτγν. ἐπὶ τῶν ἵππων τοῦ ἡλίου, ὁ ἔχων φλογεροὺς ὄνυχας : Ἰω. Γαζ.Ἔκφρ.545 **εἰ .. ἐλάσῃ φλογερώνυχας ἵππους** (ὁ Ἥλιος).

φλογερῶς ἐπίρρ. νεώτ., δημ. **φλογερά** κατὰ τρόπον φλογερὸν βλ.λ., ὑπεράγαν θερμῶς· **2)** μτφ. ὑπεράγαν ἐνθουσιωδῶς, μὲ ζέσιν μεγάλην, περιπαθῶς : ἀγαπᾷ **τὴν πατρίδα φλογερῶς, - τὴ φίλησε φλογερά.**

φλογετὸς (ὁ) γλωσσ. φλογερὰ θερμότης, ζέσις, πυρετός.

φλογηφόρος-ον μτγν. ὁ φέρων, ἐκπέμπων, ἀναδίδων φλόγας, φλογοβόλος, φωτοβόλος : Ἡλιόδ.Φιλ.173 **λαμπτὴρ φλογηφόρος.**

φλογιὰ (ἡ) μτγν. ποι. ἀντὶ φλὸξ βλ.λ. : Νίκ.Θηρ. 54, αὐτ.Ἀλεξ.392 **πολλάκι θάλψας ἐν φλογιῇ.**

φλογίδιον (τὸ) Ἡσ. «φλογίδια· αἱ **κεχρίδες δι'** ἐλαίου σκευαζόμεναι».

φλογίζω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. **-ιῶ,** νεώτ. κ. δημ. **-ίσω,** νεώτ. ἀόρ. **(ἐ)φλόγισα,** παθ. ἀόρ. **ἐφλογίσθην,** δημ. **φλογίστηκα,** νεώτ. μτχ. παθ. παρακ. **(πε)φλογισμένος,** φλέγω, καίω, καταφλέγω, κατακαίω· Ἡσ. «φλογίσει, καύσει» : Σοφ.Φιλ.1199 **ἀστεροπητὴς βροντᾶς αὐγαῖς μ' εἶσι φλογίζων,** ΠΔ Ψαλμ.96,3 **φλογιεῖ .. τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ,** αὐτ.Μακκ.1,3,5, Γαλ.14,559,13 **φλόγισον ἐν πυρί·** κ. παθ. : Ἀριστλ.Κόσ.5,11· ‖ ὁμ. τὸ παθ. φλέγομαι, καίομαι, λάμπω, φέγγω : Σοφ.Τρ.95 **φλογιζόμενον Ἅλιον,** ΠΔΣοφ.Σειρ.3,29 **πῦρ φλογιζόμενον ἀποσβέσει ὕδωρ,** ASS Αὐγούστ.3,422D· **2) ἐκ**θέτω εἰς τὴν φλόγα, καίω κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καψαλίζω : Σχόλ.Ἀριστφ.Ἱππ.1233· **3)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. πυρακτῶ, πυρώνω : ΚΔ Ἰακ 3,6 **ἡ .. φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης·** κ. παθ. : Ἀχμ.Ὀνειροκρ.136,37, αὐτ.133,21, **ἐφλογίσθη μέν, οὐκ ἐκάη δέ,** Μαλακ.Συντρ.12,4 **τοῦ φλογισμένου ἀπείρου·** **4)** νεώτ. ἐπιφέρω φλόγωσιν, προκαλῶ φλεγμονήν· **5)** μον., νεώτ. κ. δημ. μτφ. ἐπὶ πάθους ἰδ. ἐρωτικοῦ, ἀνάπτω, καίω βλ.λ.7) : Λίβ.Ροδ. 1297 **μὴ σὲ φλογίσῃ πρόσεχε τοῦ πόθου τὸ καμίνιν,** Παλαμ.Περ.Χαιρ.28,3 **φλογίζει μυστικὰ | τ' ἀμίλητά μου βάθη·** κ. παθ. : Νικήτ.Εὐγ. ἔκδ.Ph. Lebas Bibl.de l' Ec. des chartes 2,421,19 **φλογίζεταί μοι στέρνα πυρὶ τοῦ πάθους,** Γρυπ.Σκ.Τερρ. 23,14 **στὴν ὄψι μου τὴ φλογισμένη ἐπάνω·** **6)** ἀμτβ. ἀναδίδω, ἐκπέμπω φλόγας, βγάζω, πετῶ φωτιά : ΠΔ Ἔξ.9,24 **πῦρ φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ·** **7)** ρηματ. π. φλόγισις, φλόγισμα, φλογισμός, φλογιστής, φλογιστός, φλογίστρα.

φλογικὸς-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φλόγα· ‖ νεώτ. φυσ. φλογικὸν τόξον ἡ μεταξὺ δύο ραβδίων **ἐξ** ἄνθρακος ἠλεκτρικὴ ἐκκένωσις.

φλόγινον (τὸ) μτγν. τὸ χρῶμα τῆς φλογός, τὸ πυρρὸν χρῶμα : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.116 **ἐπὶ τὸ φλόγινον καὶ οὐ σφόδρα βαθὺ ἀναπτομένη** (βαφή).

φλόγινος-η-ο(ν) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ φλογερός, πυρώδης, ἐκπέμπων φλόγας, πύρινος, ἐπὶ τῆς ρομφαίας τοῦ ἀγγέλου : ΠΔ Γέν.3,24, Φύλαρχ.π. Ἀθήν.12,539Ε **οἱ μὲν φλόγινα ἐνδεδυκότες** (ἐνν. ἱμάτια)· **2**) ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς φλογός, πυρώδης, τῆς φωτιᾶς : Διόδ.Σ 2,22, **τὰ μὲν φλόγινα, τὰ δὲ κροκώδη, τινὰ δὲ σμαραγδίζοντα**, Αἰλ.Πἰ 9,3 **τὰ φλόγινα ἱμάτια**· ‖ τὸ οὐδ. φλόγινον ὡς οὐσ. βλ.λ.· **3**) βοταν. φλόγινον ἴον εἶδός τι ἴου, πιθ. τὸ ποῶδες κοσμητικὸν φυτὸν χείρανθος ὁ κοινός : Θεόφρ.Φl 6,8,1· πρβλ. Ἀθήν 15,680Ε.

φλόγιον (τὸ) μσν. ὑποκορ. τοῦ φλὸξ βλ.λ., μικρὰ φλόξ, φλογίτσα : Λογγῖν.35,4 τὸ **ὑφ' ἡμῶν τουτὶ** φλόγιον ἀνακαιόμενον.

φλόγιος-α-ον ἀμφ.τ.τοῦ φλόγεος ἢ φλόγινος βλ.λ.: Ἱππ.534,25 **φλέβες . . φλόγιαι ἢ μέλαιναι** (διόρθ. φλόγεαι), Ὀρφ.Ὕμν.65(65),2.

φλογίς-ίδος (ἡ) μτγν. τὸ **ἐπὶ τῆς φλογός, ἐπὶ** πυρᾶς ἀνθράκων, ψητὸ στὴ σχάρα· Πολυδ.6,55 «τὸ δὲ ὀπτὸν κρέας φλογὶς ἐκαλεῖτο»· Ἡσ. «φλογίδες· κρέα ὀπτὰ διὰ τὸ φλογίζεσθαι» : Ἀρχιππ. Ἡρακλ.γαμ.2 **ταύρου . . φλογίδες**, Στράττ.Καλλιπ.1 **κάπρου φλογίδες**.

φλόγισις-εως (ἡ) Ἡσ. φλογισμὸς βλ.λ.

φλόγισμα-ατος (τὸ) (φλογίζω) λεξ., μσν., νεώτ. κ. δημ. φῶς βλ.λ., φλύκταινα, φουσκάλα ἐκ καύματος· Ψελλ. ἐν σημ. Piers. εἰς Μοῖριν 398 «φῷδας, τὰ φλογίσματα»· ‖ γεν. φουσκάλα, φουσκαλίδα, ὡς ἐπὶ τοῦ ἄρτου : Ἡσ. ἐν λ. **οὐδ' ἅλα**· **2**) νεώτ. κ. δημ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φλογίζω, φλόγωσις, ἐρεθισμός.

φλογισμός (ὁ) (φλογίζω) κ. νεώτ. φλογμὸς βλ.λ.· Ἡσ. ἐν λ. φλογμός· **2**) μουσικός τις ὅρος ἀμφ. σημ. : Ρητ.6,293· **3**) νεώτ. ἡ πρᾶξις τοῦ φλογίζω βλ.λ.· ‖ **τὸ** φλόγισμα βλ.λ.2).

φλογιστής-οῦ (ὁ) νεώτ. ὁ φλογίζων, θερμαίνων, καίων· **2**) νεώτ. χημ. ὀπαδὸς τῆς φλογιστικῆς βλ.λ. θεωρίας.

φλογιστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φλογισμὸν ἢ τὸ φλογίζω· **2**) νεώτ. χημ. φλογιστικὴ θεωρία παλαιὰ χημ. θεωρία δεχομένη τὸ φλογιστὸν βλ.λ.3), ἤτοι ὑποθετικήν τινα οὐσίαν ἥτις ἑνουμένη μετὰ τῶν ἐν καύσει σωμάτων ἐπάγεται μείωσιν τοῦ βάρους αὐτῶν.

φλογιστός-ή-όν (φλογίζω) κ. νεώτ. ὁ δυνάμενος νὰ ἐκπέμπῃ φλόγα ἢ νὰ φλεγῇ : Ἀριστλ.Μετ. 4,9,30 **τῶν καυστῶν τὰ μὲν φλογιστά ἐστι, τὰ δὲ ἀφλόγιστα**· **2**) ὁ πεφλογισμένος, ὁ καεὶς διὰ φλογός, καμένος : Σοφ.Ἠλ.58 **τοὐμὸν ὡς ἔρρει δέμας φλογιστὸν ἤδη καὶ κατηνθρακωμένον**· **3**) νεώτ. χημ. τὸ οὐδ. φλογιστὸν ὡς οὐσ. ὑποθετικὴ οὐσία, ἥτις κατὰ παλαιὰν θεωρίαν ἑνουμένη μετὰ τῶν καιομένων σωμάτων προκαλεῖ μείωσιν τοῦ βάρους αὐτῶν· πρβλ. φλογιστικὸς 2).

φλογίστρα (ἡ) (φλογίζω) σχόλ. κ. μσν. **τὸ μέρος** ὅπου φλογίζουσι βλ.λ.2) τοὺς χοίρους· Σχόλ. Ἀριστφ.Ἱππ.1233 «εὔστραις ἀντὶ τοῦ φλογίατραις, ὅπου τὰ ἱερεῖα θύεται», Εὐστ.1286,20 «εὔστρα, ἡ τῶν συῶν φλογίστρα».

φλογίτης-ου (ὁ) μτγν. εἶδος λίθου φλογώδους χρώματος : Σολῖν.37(50).

φλογῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. φλογίτης βλ.λ.: Πλίν.Φl 37,11.

φλογιῶ-άω φλογίζομαι, καίω, ἀνάβω, κοκκινίζω, γίνομαι φωτιά· Γαλ.Λεξ.590 «φλογιᾷ, πυροῦται μετὰ ἐρυθήματος» : Ἱππ.309,28 **τότε μᾶλλον τὸ πρόσωπον φλογιᾷ**, αὐτ.424,28.

φλογμός (ὁ) κ. μσν. φλόξ, φλόγα, λάμψις, ὡς ἡ τῆς ἀστραπῆς : Εὐρ.Ἑλ.1162 **φλογμὸς ὥστε Διός**, αὐτ.Ἰκ.831 **πυρὸς φλογμὸς ὁ Διός**, αὐτ.Ἑκ.74, Ἀπολλ.Ρ 4,870 **φλογμῷ πυρός**· **2**) πυρώδης θερμότης, ζέστη, πυράδα : Αἰσχ.Εὐμ.940 **φλογμός τ' ὀμματοστερὴς ὕφοιτο, μὴ περᾶν ὅρον τόπων**· ‖ ἐπὶ τῆς καιούσης λάβας, ἡ ἐξ αὐτῆς ἀποδιδομένη θερμότης : Ἀριστλ.Κόσ.6,33· κ.κτ. πληθ.: Ἐρατοσθ.π.Σχόλ.Ἰλ.Σ 468· **3**) φλόγωσις, φλεγμονή : Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.15· πρβλ. αὐτ.908F· ‖ πυρετώδης θερμότης, πυρετός, κάψα : Λουκ.Περεγρ.44 **χαμαὶ κυλιόμενον καὶ τὸν φλογμὸν οὐ φέροντα καὶ ψυχρὸν αἰτοῦντα . . ἐρωτικῶς**· **3**) κ. μσν. μτφ. ἡ θέρμη τοῦ πάθους, ἡ ἔξαψις, τὸ ξάναμμα : Φιλ.2,180 **φλογμὸς παθῶν**, ΚΜανασσ.Χρον.5443 **τὸν φλογμὸν ἐμάραινε καὶ τὴν ὁρμὴν ἐπεῖχε.**

φλογμοτύραννος (ὁ) ὁ βασιλεύς, κύριος, ἐξουσιαστὴς τῶν φλογμῶν βλ.λ.1) : Ποι. ἐν Εὐσ.Εὐογγ. Προπ.5,13,201Β **λαμπηδόνα φλογμοτύραννον.**

φλογοβαφής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἔχων χρῶμα φλόγινον βλ.λ. : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.2,13,116 **Παρθικὰ τὸ φλογοβαφῆ συμβαίνει καλεῖσθαι.**

φλογοβολή (ἡ) κ. -ιά, δημ. ἡ ἐκπομπὴ φλογῶν.

φλογοβόλος-ον νεώτ. ὁ βάλλων, ἐκπέμπων, ἀναδίδων φλόγας : **φλογοβόλα τάνκς**· ‖ τὸ οὐδ. **φλογοβόλον** ὡς οὐσ. παλαιὰ πολεμικὴ μηχανὴ ἐκτοξεύουσα πυρίφλεκτον ὑγρόν.

φλογοβολῶ-έω νεώτ., δημ. -άω ἀμτβ. ἐκβάλλω, ἐκπέμπω, ἀναδίδω φλόγας : Σολωμ.Λάμπρ.25, 06 **κόλαση .. κι' ὅλη φλογοβολάει στὰ σωθικά μου.**

φλογογενής-οῦς-ές γλωσσ. ὁ ἐκ τῶν φλογῶν γεννηθείς, προελθών, παραχθείς.

φλογοδαίμονας (ὁ) δημ. ὁ ἐκ φλογῶν δαίμων, ὁ φλόγας ἐκπέμπων, ὁ πύρινος δαίμων, μτφ. ἐπὶ τοῦ ἀτμοῦ : Παλαμ.Περ.Χαιρ.136,2 **τεράστιος φλογοδαίμονας τῶν καραβιῶν ὁ ἀχνός.**

φλογόδειπνοι Ἡσ. ἑρμ. «ἄνθρακες οἱ ὑπὸ τῶν φλογῶν δειπνούμενοι, ἀναλισκόμενοι» (γρ. κώδ. φλογόδερπνος· διόρθ. Headlam φλογότερπνοι)· πρβλ. πυρίδειπνος.

φλογοειδής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φλόγα, πυρώδης : Πλούτ.Ἠθ.695C, αὐτ.Πομπ 68 **λαμπὰς ἀρθεῖσα φλογοειδής**· **2**) ὁ ὅμοιος κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς φλόγα, ὁ πυρώδης, φλόγινος, ποὺ ἔχει τὸ χρῶμα τῆς φωτιᾶς : Ἀριστλ. Χρωμ.1,2, αὐτ.2,5, αὐτ.Φυσιογν.6,34· **3**) ὁ φλεγμαίνων, ὁ διατελῶν ἐν φλεγμονῇ : Ἱππ.489,37 **φλογοειδέα ἐρυθήματα**· **4**) μτφ. ὁ καυστικός, ὁ καυτερός : Εὐνάπ.Ἱστ.ἀπ.111,20 Nieb. **κατὰ ἀλκὴν σώματος καὶ θυμοῦ τραχύτητα φλογοειδὴς ἦν.**

φλογόεις-εντος-εσσα-εν φλόγεος βλ.λ. : Ὀρφ. Ὕμν.19,2 (Δία) **φλογόεντα, πυρίδρομον**, Ὀππ.Ἁλ. 2,530 **φλογόεν σέλας**· ‖ ὁ πυρώδης τοὺς ὀφθαλμούς : Στράττ.ΑΠ 12,225 **φλογόεις κύων.**

φλογοθυρίς-ίδος (ἡ) νεώτ. ναυτ. ατεγανὴ θύρα τοῦ πύργου τῶν πυροβόλων ἀπομονοῦσα τὴν πυριτιδαποθήκην ἐκ τῶν φλογῶν κατὰ τὴν ἔκρηξιν ὀβίδος ἢ πυρκοϊάν.

φλογοιδοῦμαι-όομαι (οἰδάνω) μσν. εἶμαι πεφλογισμένος καὶ ἐξῳδηκώς, ξαναμμένος καὶ πρησμένος : Τζέτζ.Λυκόφρ.35 «φλοιδούμενος . . γίνεται ἀπὸ τοῦ φλογὶ οἰδούμενος, φλογοιδούμενος καὶ φλοιδούμενος».

φλογοκαμένος-η-ο δημ. (ἐκ τῆς παθ. μτχ. τοῦ καίω) καμένος ἀπὸ φλόγες, καψαλισμένος.

φλογοκάμινος (ἡ) νεώτ. εἶδος καμίνου θερμαινομένης διὰ τῶν φλογῶν παροκειμένης ἑστίας.

φλογόλευκος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων χρῶμα λευκῆς, λευκαζούσης φλογός· Ἡσ. «φλογόλευκον, ἐρυθρόλευκον» : Πολυδ.7,127· **2**) νεώτ. ὁ μέχρι λευκοπυρώσεως πεπυρωμένος.

φλογομαραίνομαι δημ. μτχ παρακ. **φλογομαραμένος**, ἐπὶ φυτῶν, μαραίνομαι προσβληθείς, πυρωθεὶς ὑπὸ φλογός, οἷον ἡλιακοῦ καύματος ἢ πυρκαϊᾶς : **ἀπὸ τὴ φωτιὰ τοῦ λόγγου φλογομα-**

ράθηκαν ὅλα γῦρο τὰ σπαρτά, - ἀπὸ τὴν πύρα τοῦ καλοκαιριοῦ ἦταν φλογομαραμένα τὰ λουλούδια τοῦ κήπου· **2)** συνεκδ. ἐπὶ προσ. ἐκ πάθους, οἷον ἐρωτικοῦ, ἢ ἐκ νόσου, πυρετικῶς ἐξασθενῶ βαθμηδόν.

φλογός-ή-όν μτγν. φλογερός, καυστικός, θερμός, κτ. συγκρ. -ώτερος : Cramer Ἀνέκδ.Παρισ.4, 348 **ἔρωτι φλογωτέρῳ.**

φλογόστομος-ον μσν. ὁ ἔχων φλόγινον, πύρινον στόμα, ὁ σκληρῶς ἐπιτιμῶν ῥήτωρ : Μιχ.Μοναχ. ἐν Βί.Στουδ.Θεόδ.297 (ἔκδ.Mi.).

φλογοσωλήν-ῆνος (ὁ) νεώτ. σωλὴν τῆς ἑστίας ἀτμολεβήτων, ἔνθα συμπληροῦται ἡ καῦσις τῶν ὑπὸ τῆς πυρᾶς ἐκλυομένων θερμῶν ἀερίων, ἄ. φλογαγωγός.

φλογότερπνοι Ἡσ. πιθ. ἀντὶ φλογόδειπνοι βλ.λ.

φλογότρεμος-η-ο δημ. ἐπὶ πυρός, ὁ οὗ οἱ φλόγες τρέμουσιν, ἀνεμίζονται· **2)** μτφ. ὁ ὑποτρέμων ὡς ἡ φλόξ.

φλογοτρόφος-ον μτγν. ὁ τρέφων, ὑποθάλπων τὰς φλόγας : Γρηγ.Νύσσ.2,1011 › **τὴν φλογοτρόφον κάμινον.**

φλογόφαιος-ον Ἡσ. ὁ ἔχων χρῶμα φλογὸς ἀποκλῖνον πρὸς τὸ λευκόν.

φλογοφανής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς φλογός, φλόγινος, φλογώδης : Δαμασκ.Ι 2,856Β **φλογοφανὲς ἔριον.**

φλογόφθαλμος-η-ο δημ. ὁ ἔχων φλογίνους, πυρώδεις ὀφθαλμούς· πρβλ. φλογόεις : Βιζυην.120, 14 (ἔκδ. Φέξη) **στοιχειὰ φλογόφθαλμα.**

φλογοφθόρος-ον μσν. ὁ φθείρων, σβεννύων, τὴν φλόγα: Νικήτ.Εὐγ.9,90 **φλογοφθόρος δρόσος.**

φλογοφόρος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ φέρων ἐν ἑαυτῷ φλόγα : Στεφ.Ἀθ. ἐν Ideler. Phys.2,204 **ὁ φλογοφόρος φεγγίτης**, Ἀνδρ.Κρ.240.

φλογοφορῶ-έω μσν. φέρω φλόγας, **φλέγομαι** : Στουδ.Θεόδ.70 **φλογοφοροῦσα.**

φλογῶ-όω κ. μσν. φλέγω βλ.λ. : Σχόλ.Ἰλ.Ν 841· παθ. ἐπὶ τοῦ πυρός, ἀναπέμπω φλόγας, καίομαι : Θεόφρ.Πυρ.71 **φλογοῦται καὶ κατισχύεται** (τὸ πῦρ)· ὁμ. ἐπὶ λίθου : αὐτ.Λίθ.20 **λίθου τῆς φλογουμένης**, Εὐστ.Πον.49,30· **2)** μτφ. (ἰδ. ἐπὶ ἐρωτικοῦ πάθους, ἀνάπτω, καίω βλ.λ.7)· τὸ παθ. : Μεθόδ.288 Allat.(=163) **φλογουμένη πόθοις**· **3)** ῥηματ.π. φλόγωμα, φλόγωσις.

φλογώδης-ους-ες κ. μσν. κ. νεώτ. συνῃρ. ἀντὶ φλογοειδής βλ.λ., ὁ ὅμοιος πρὸς φλόγα, πυρώδης, καυτερός : Ἀριστλ.Θαυμ.38, αὐτ.Κόσ.2,11, Λουκ. Ἀνάχ.16 **ἥλιον . . ὀξὺν καὶ φλογώδη ἐμπίπτοντα γυμνῇ τῇ κεφαλῇ,** Δίων Κ 40,15, Δαμασκ.Ι 1,74 **διὰ πυρὸς φλογώδους**· ‖ τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. **τὸ φλογῶδες** ἡ πυρώδης θερμότης, πύρα : Δίων Κ 48,51 **τὸ φλογῶδες τοῦ πυρὸς σβέννυται**· **2)** ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς φλογώσεως, ὁ ἐκ φλεγμονῆς ἐρυθρός, κόκκινος : Ἱππ.Κωακ.220· ‖ τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. **τὸ φλογῶδες** τὸ ἐκ τῆς φλεγμονῆς ἐρύθημα, κοκκίνισμα : αὐτ.Κωακ.118 **τὸ φλογῶδες ἐν τῷ προσώπῳ**· **3)** κ. νεώτ. ὁ ἔχων χρῶμα φλογός, ἐρυθρός, κόκκινος, τῆς φωτιᾶς : Διόδ.Σ 2,50 **χρυσὸς τὴν χρόαν φλογώδης, - ἔχει λάμψιν φλογώδη, - ὀφθαλμοὶ φλογώδεις**· **4)** νεώτ. ὁ πλήρης φλογῶν, ὁ γεμάτος φλόγας.

φλόγωμα-ατος (τὸ) (φλογῶ) λεξ., νεώτ. κ. δημ. ὁ σκληρὸς ἐπίπαγος, ἡ σκληρὰ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ ἄρτου, ἄ. κόρα· Ἡσ. «**φλογώματα· τῶν ἄρτων τὰ ἐπικεκαυμένα**»· **2)** δημ. ἐν ἀναφ. πρὸς ἄνθρ. κ. ζῷα, πᾶσα τοπικὴ ἔκδηλος ἐπὶ τοῦ σώματος φλόγωσις.

φλογώνω δημ. ἄ. κορώνω βλ.λ.1)· **2)** ἀμτβ. ἐκπέμπω, ἀναδίδω φλόγας· **3)** ἀνάπτω βλ.λ.8), παθαίνω ἔξαψιν : **φλόγωσε τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὸν πυρετό - ἀπὸ τὸ θυμό.**

φλογωπός-όν (ὤψ) κ. μσν., νεώτ. -ή-όν, ὁ ἔχων ὄψιν φλογός, φλογώδης, φλογερός : Αἰσχ.Πρ. 253 **καὶ νῦν φλογωπὸν ⟨σπέρμ'⟩ ἔχουσ' ἐφήμεροι**, Ἀποστόλ.Ἀρ.Παροιμ.13,34 **σέλας . . πυρῶδες καὶ . . φλογωπόν**· ‖ μτφ. πυρώδης, πύρινος, καυτερός : Εὐστ.58,14· **2)** φλογωπὰ σήματα οἱ διὰ τοῦ πυρὸς οἰωνοί, σήματα, σημεῖα μαντικὰ διὰ τοῦ πυρὸς ἐκδηλούμενα : Αἰσχ.Πρ.498 **κνίσῃ τε κῶλα . . καὶ μακρὰν ὀσφῦν πυρώσας δυστέκμαρτον ἐς τέχνην ὥδωσα θνητοὺς καὶ φλογωπὰ σήματα ἐξωμμάτωσα,** Εὐρ.Φοίν.954.

φλόγωσις-εως (ἡ) (φλογῶ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ διὰ φλογῶν καῦσις, πυρπόλησις, κάψιμο : Θεόφρ.Πυρ. 69, Εὐστ.Πον.243,60· **2)** πυρώδης θερμότης, καῦμα, ζέστη, πύρωμα, ἄναμμα : Θουκ.2,49 **τῶν ὀφθαλμῶν ἐρυθήματα καὶ φλόγωσις ἐλάμβανε,** Φίλ.2,101,4, αὐτ.563,2 **ταῖς ἀφ' ἡλίου φλογώσεσιν**· **3)** νεώτ. ἡ φλεγμονὴ βλ.λ.

φλογώψ-ῶπος (ὁ,ἡ) φλογωπὸς βλ.λ. : Αἰσχ.Πρ.791 **πρὸς ἀντολὰς φλογῶπας ἡλίου.**

φλοῖαξ-ακος (ὁ) ἐσφ.γρ. ἀντὶ φλύαξ βλ.λ.

φλοιδιῶ-άω Ἡσ. «**φλοιδιᾶν· πεπρῆσθαι**».

φλοιδῶ-έω μτγν. κ. μσν. φλυδῶ βλ.λ. : Δαμασκ.Ι 2,889Ε **τὴν σάρκα φλοιδοῦσαν τοῖς πάθεσιν**· κ.παθ.: Λυκόφρ.35 **φλοιδούμενος** (σαπίζων)· **2)** μτβ. **φλοιδῶ τοὺς ὀφθαλμοὺς** ἐκκόπτω, τυφλώνω, στραβώνω : Παχυμ.Γ 155Β **ἀπηνῶς φλοιδοῦντες τοὺς ὀφθαλμούς.**

φλοΐζω ἀπογυμνῶ τοῦ φλοιοῦ, ξεφλουδίζω, ξεφλουδάω· μ. ἐν τῷ παθ. : Θεόφρ.Φ1 3,16,3 **φλοϊσθέντος τοῦ ξύλου**, αὐτ.3,5,4, αὐτ 5,9,5 **φλοϊσθέντα δὲ καὶ ἀποβρεχθέντα**· **2)** Ἡσ. «**πεφλοιδέναι· φλυκταινοῦσθαι**» (ἀπαρφ.παρακ.)· ‖ ὁμ.π.Ἡσ. μνημονεύεται μτχ. παρακ. **πεφλοιδώς** «**ὁ τὸν φλοιὸν ἀποβαλών**».

φλοινόν Ἡσ. «φλοῖον» (πιθ. φλοϊνόν).

φλόϊνος-η-ον ὁ ἐκ τοῦ φυτοῦ φλέως βλ.λ. κατεσκευασμένος· Πολυδ.10,178 «**φλοΐνην σπυρίδα ἢ ψίαθον ἢ ὁτιδήποτε . . ἡ δὲ ὕλη ὅθεν ἐπλέκετο, φλοῦς κατὰ τοὺς Ἴωνας, φλέως δὲ κατὰ τοὺς Ἀττικούς**» : Ἡρ.3,98 **ἐσθῆτες φλόϊναι,** Εὐρ.ἀπ.286 **φλόϊναι ἡνίαι.**

φλοιοβαρής-οῦς-ές σχόλ. ἐπὶ δένδρων, ὁ ἔχων βαρὺν ἢ πολὺν φλοιόν, ὡς ἡ πίτυς : Σχόλ.Ἰλ.Ψ 574 **πίτυς βλωθρὴ ἤτοι φλοιοβαρῆ,** Εὐστ.939,4.

φλοιοβαφή (ἡ) νεώτ. χρωστικὴ ὕλη προερχομένη ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῆς δρυὸς κ. ἄ. δένδρων, ἄ. φλοιοχρωστική.

φλοιορραγής-οῦς-ές ἐπὶ δένδρων, ὁ ἔχων τὸν φλοιὸν ἐρρωγότα, τὴ φλούδα ραγισμένη, σκασμένη : Θεόφρ.Φ1 4,15,2, αὐτ.ΦΑ(τ.3,18,3, Διοσκ.1,12.

φλοιορραγῶ-έω μτγν. ἔχω ἐρρωγότα, ραγισμένον, σκασμένον φλοιόν, εἶμαι ἢ γίνομαι φλοιορραγής : Διοσκ.4,180(183) **ξυλώδη, τραχέα, φλοιορραγοῦντα** (ἰδ.γρ. φλοιορροοῦντα) (ἐπὶ τῶν κλημάτων τῆς ἀγρίας ἀμπέλου).

φλοιόρριζος-ον ἐπὶ φυτῶν, ὁ ἔχων ῥίζας ἀποτελουμένας ἐξ ἀλλεπαλλήλων φλοιῶν· τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. **φλοιόρριζα τὰ βολβώδη φυτά** : Θεόφρ.Ὀσμ.63.

φλοιός (ὁ) κ. νεώτ. τὸ ἐξωτερικὸν περίβλημα τοῦ κορμοῦ ἢ τῶν κλάδων τῶν δένδρων, ἡ φλούδα, ἰδ. ἡ λεία· ΕΜ 796,29 «**φλοιός· τὸ λέπος, παρὰ τὸ φλοῦς, φλόος**», Θωμ.Μ 895 «**φλοιός, τὸ ἐκτὸς τοῦ δένδρου**» : Ἰλ.Α 237 **περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε φύλλα τε καὶ φλοιόν,** Ἐμπ.π.Πλούτ.Ἠθ. 919D, Ἡρ.4,67 **φιλύρης ὦν φλοιῷ μαντεύονται,** Θεόφρ.Φ1 1,5,2, Θεόκρ.18,47 **γράμματα δ' ἐν φλοιῷ γεγράψεται,** Πολύβ.7,1,3, Στράβ.11,8,7 **τοὺς τῶν δένδρων φλοιούς,** Πλούτ.Ἀντ.17, **- φλοιὸς ἐλάτης - συκῆς - ἀμπέλου, - φλοιὸς λεπτός**· ‖ ὁμ.κ. νεώτ. τὸ περίβλημα, ἡ φλούδα, τὸ φλούδι καρπῶν

τινων : Ἐμπ.π.Πλούτ.Ἠθ.624Α· **2)** τὸ ὀστρακῶδες περίβλημα ᾠοῦ, τὸ τσόφλι : Ἀριστλ.ΗΙ 5,34,1 ὁ δὲ νεοττὸς (ἐνν. τοῦ ὄφεως) **ἄνω ἐπιγίγνεται καὶ αὐ περιέχει φλοιὸς** ὀστρακώδης· **3)** κ. νεώτ. ἐν γένει περίβλημα, ἐξωτερικὸν κάλυμμα : αὐτ.ΖΙ 9, 39,7 **δύνανται δ' ἀφιέναι αἱ ἀράχναι τὸ ἀράχνιον.. οὐκ ἔσωθεν ὡς ὂν περίττωμα, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ σώματος οἷον φλοιόν**, - **φλοιὸς τῆς γῆς** (ὁ ἐπίπαγος, τὸ ἔξω στρῶμα τῆς γηΐνης σφαίρας), - **φλοιὸς ἐγκεφάλου** (ὁ περιβάλλων ἔξωθεν τὸν τελικὸν ἐγκέφαλον χιτών)· **4)** μτφ. **ἐπικάλυμμα, ἐξωτερικόν**, ἐπιπόλαιον, μάταιον κάλυμμα, ὑφ' ὅ τι εἶναι ἀφανές, κρύπτεται : Πλούτ.Ἠθ.510F **ὁ Λακωνικὸς λόγος οὐκ ἔχει φλοιόν**, Διογ.Λ 4,27 **φωνὴν.. φλοιοῦ μεστήν**, Μᾶρκ.Αὐρ.12,2 γυμνὸς **τῶν φλοιῶν** (γυμνωθεὶς παντὸς ἐξωτερικοῦ πράγματος)· ‖ ἐπιφάνεια, πέτσα, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὴν οὐσίαν: Λουκ.Ἑρμότ.79 **περὶ τὸν φλοιὸν ἀσχολεῖσθαι.**

φλοιοφάγος-ον νεώτ. ἐπὶ ἐντόμων, ὁ βιβρώσκων, τρώγων τὸν φλοιὸν τῶν δένδρων.

φλοιοχρωστική (ἡ) νεώτ. φλοιοβαφὴ βλ.λ.

φλοισβίζω νεώτ. κ. δημ. ἀμτβ. ἐπὶ κινουμένων ὑδάτων, παράγω φλοῖσβον, παφλάζω ἐλαφρῶς : Σολωμ.Μιμησ.Τραγ.Δεσδεμ.5 **ὁ ρύαξ ἐκεῖ στὰ πόδια της | ἐφλοίσβιζε** τερπνά, αὐτ.Ἄνοιξ.Μεταστ.13 **τὸ σιγὸ τὸ κυματάκι | εἰς τὲς ἄκρες του φλοισβίζει**, Παλαμ.Περ.Χαιρ.144,6 **πότε φλοισβίζει ἡ θάλασσα, πότε βαρυβογγᾷ**· **2)** ρηματ.π. φλοίσβισμα.

φλοίσβισμα (τό) ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φλοισβίζω βλ.λ., ὁ φλοῖσβος : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 4,5 **καὶ στὸ φλοίσβισμ' ἀπάνω τοῦ κυμάτου.**

φλοῖσβος κ. νεώτ. κ. δημ. ὑπόκωφος ἦχος, συγκεχυμένος θόρυβος κινουμένου ὄγκου, ἰδ. πλήθους ἀνθρώπων, ὀχλοβοή, χλαλοή· ΕΜ 796,32 «φλοῖσβος, τάραχος» : Ἰλ.Ε 322 **τοὺς.. ἑοὺς ἠρύκακε.. ἵππους νόσφιν ἀπὸ φλοίσβου** (σχόλ. «ταραχῆς, θορύβου»), αὐτ.Ε 469, αὐτ.Κ 416 (οὐδαμοῦ ἐν τῇ Ὀδ.)· **2)** ὁ ρόθος τῆς κυμαινομένης θαλάσσης, ὁ θόρυβος τῆς φουσκοθαλασσιᾶς: Κύρ. ἐν Matth. γλωσσ.1,17 «φλοῖσβος, ἡ ταραχὴ καὶ ὁ ἦχος τῆς θαλάσσης» : Αἰσχ.Πρ.792 **πόντου περῶσα φλοῖσβον**, Σοφ.ἀπ.380 (π.Ὁμ.ἐν τῇ σημ. ταύτῃ μ.τὸ πολύφλοισβος βλ.λ.)· ‖ ὁ θόρυβος τῶν θραυομένων ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ κυμάτων : Λυκόφρ.379 **φλοίσβων δίναις**, Ὀππ.Ἁλ.1,777 **φλοῖσβος ἰλυόεις**· ‖ νεώτ. κ. δημ. γεν. ἐλαφρὸς παφλασμὸς κινουμένου ὕδατος : **ὁ φλοῖσβος τοῦ ρυακίου**· πρβλ. ἀφλοισμός, ἄφλοισβος.

φλοισμός-οῦ (ὁ) ἡ ἀφαίρεσις τοῦ φλοιοῦ, τῆς φλούδας, τὸ ξεφλούδισμα : Θεόφρ.ΦΙ 5,1,1.

φλοιστικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φλοισμὸν βλ.λ., εἰς τὸ ξεφλούδισμα τῶν δένδρων· ‖ **ἡ φλοιστικὴ φυτῶν** (ἐνν. τέχνη) ἡ τέχνη **τῆς κατασκευῆς** παντοειδῶν, πλεκτῶν ἀντικειμένων ἐκ τοῦ **ἐσωτερικοῦ** ἰδ. φλοιοῦ τῶν δένδρων: Πλάτ.Πολιτ.288D **καὶ πλεκτική, καὶ ἔτι φλοιστική, φυτῶν τε καὶ ἐμψύχων δέρματα σωμάτων περιαιροῦσα**· πρβλ Πολυδ.7,209.

φλοιῶ-όω μτγν. μεταβάλλω τι εἰς φλοιόν, εἰς φλούδαν : Νόνν.Δ 36,310.

φλοίω σφριγῶ, εἶμαι ἐν ἀκμῇ φυτικῆς γονιμότητος, ἀκμάζω : Ἀντίμ.π.Πλούτ.Ἠθ.683Ε **φλοίουσα ὀπώρα**, αὐτ.Ἠθ.735D· πρβλ. φλέω.

φλοιώδης-ους-ες κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φλοιὸν δένδρου, πρὸς φλούδαν : Ἀριστλ.ΖΙ 5,23,2 **ἐκ φλοιώδους καὶ ἀραχνώδους ὕλης**, Θεόφρ. ΦΙ 1,6,7 **ρίζαι φλοιώδεις ἢ λεπυρώδεις**, Γεωπ.10, 75,9, - **φλοιώδης οὐσία τοῦ ἐγκεφάλου**· **2)** μτφ. ἐπὶ προσ., **ἐπιπόλαιος**, κοῦφος, **ἐλαφρόνους**, ματαιόδοξος, ἐλαφρός, ἄδειος, κούφιος : Πλούτ.Ἠθ. 81Β **τὸ φλοιῶδες καὶ σοβαρὸν ἀποτίθεται**· **3)** **νεώτ. ὁ ἔχων** πολύν, παχὺν φλοιόν, χονδρόφλουδος.

φλοιώδως ἐπίρρ. μτγν. ἐλαφρῶς : Φιλόδ.ἐν Ἡρακλ.Παπ.ΙΙΙΙ,145 **φλοιώδως καὶ ταχέως.**

φλοιῶτις-ιδος (ἡ) (φλοιός) μτγν. ἡ ἐκ φλοιοῦ, ἐκ φλοιῶν συγκειμένη, ἀποτελουμένη : Λυκόφρ. 1442 **φλοιῶτιν ἐκδύνουσα δίπλακα** σκέπην (σχόλ. «τὴν τῶν φλοιῶν διπλῆν σκέπην»).

φλοκάτα (ἡ) (Ἰταλ.) δημ. κ. **φλοκάτη, φλοκκάτα** παχύ, χονδρὸν φλοκκωτὸν ἐπανωφόριον ποιμένων καὶ χωρικῶν : Βαλαωρ.Ἀθ.Διάκ. **ἐβρόντησαν τὰ χαϊμαλιά, ἀνέμισε ἡ φλοκάτη.**

φλόκι (τό) δημ. κ. **φλόκκι** παρυφασμένον χνούδι ὑφασμάτων· **2)** θηλιὰ ἐξ ἐρίου ἢ βάμβακος.

φλοκιάζω δημ. κ. **φλοκκιάζω** μτβ. κατασκευάζω ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ, ὑφαίνω, φτιάνω φλόκια βλ.λ.

φλοκιαστός-ή-ό δημ. φλοκωτὸς βλ.λ.

φλοκκάτα, φλόκκι, φλοκκιάζω, φλοκκιαστός, δ. γρ. τῶν φλοκάτα, φλόκι, φλοκιάζω, **φλοκιαστὸς** βλ.λς.

φλόκ(κ)ος (ὁ) δημ. ναυτ. **τὸ ἱστίον** ἀρτέμων βλ.λ.**ἰ).**

φλοκ(κ)ωτός-ή-ό δημ. ἐπὶ ὑφάσματος, ὁ ἔχων φλόκια βλ.λ. : **φλοκωτὴ κουβέρτα - βελέτζα - τσέργα** (μάλλινον κλινοσκέπασμα μὲ φλόκια)· κ. ὡς οὐσ. ἡ **φλοκωτὴ ἐν τῇ** αὐτῇ σημ.

φλομάκι-ιοῦ (τό) δημ. τὸ ποῶδες, πολυετὲς καὶ κονδυλόρριζον φυτὸν εὐφόρβιον τὸ ἄπιον.

φλομιάζω δημ. ἁ. φλομώνω βλ.λ.· **2)** ρηματ. π. φλόμιασμα.

φλόμιασμα (τό) δημ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φλομιάζω.

φλομίς-ιδος (ἡ) μτγν. κ. **νεώτ.** ἑτέρα ὀν. τοῦ φλόμος βλ.λ. : Διοσκ.4,104· ‖ **φλομὶς λυχνῖτις** εἶδός τι τοῦ **φυτοῦ** τούτου, οὗ τὰ παχέα καὶ χνοώδη ἀπορροφητικὰ ὄντα φύλλα ἐχρησίμευον ὡς θρυαλλίδες λυχνιῶν : Διοσκ.4,104· **2)** νεώτ. βοταν. γένος τῶν χειλανθῶν φυτῶν, οὗ εἴδη ἐν τῇ δημ. **σφάκα**, γαϊδουροσφάκα, ἀγκάθαρος, καλογρίτσα, φλόμος.

φλόμος (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. **φλῶμος** (Ζων.) κ. **πλόμος** βλ.λ. κ. **φλόνος** (ὁ) τὸ φυτὸν βερβάσκον βλ.λ.· Ἡσ. «**φλόμος**· πόα τις, ᾗ καὶ ἀντὶ **ἐλλυχνίου** χρῶνται» : Κρατῖν.135, Εὐπ.Αἶγες 1,5· ‖ **διάφορα** εἴδη τοῦ **φυτοῦ** τούτου : Θεόφρ.ΦΙ 9,12,3, Διοσκ.1,27, αὐτ.4,104, Παῦλ.Αἰγ.7,257,3) **φλόμοι πλείονές εἰσιν**· ‖ **ἀγρία φλόμος** (ἡ) τὸ ποῶδες φυτὸν φλομὶς ἢ θαμνώδης, ἡ σφάκα, γαϊδουροσφάκα· **2)** **φλόμος** (ὁ) δημ. ὀν. εἴδους **τοῦ φυτοῦ φλομὶς** βλ.λ.2)· **3)** νεώτ. βοταν. ἀρσ. δ. ὀν. **τοῦ φυτοῦ** εὐφόρβιον **βλ.λ.**· **4)** νεώτ. ἀρσ. ἡ ἐκ τοῦ φυτοῦ βερβάσκου **τοῦ** κολπώδους λαμβανομένη ναρκωτικὴ οὐσία.

φλομπέρ (τό) (γαλλ.) νεώτ. **κ. δημ.** ἐλαφρὸν ὀπισθογεμὲς ὅπλον ἢ πιστόλιον βάλλον μικροῦ διαμετρήματος φυσίγγια ἢ σφαιρίδια.

φλομώδης-ους-ες ὁ ὅμοιος πρὸς φλόμον **βλ.λ.**· Ἡσ. ἐν λ. αἰθιοπίς **φλομώδης πόα.**

φλομώνω δημ. μτβ. ναρκώνω τοὺς ἰχθῦς **ρίπτων** φλόμον βλ.λ.4) εἰς τὴν θάλασσαν· **2)** διαχέω, σκορπίζω καπνὸν συνήθ. δύσοσμον : **φλόμωσες ὅλη τὴ γειτονιὰ μὲ τὰ σκουπίδια ποὺ καῖς**· **3)** κ. ἀμτβ. πληροῦμαι (δυσώδους) καπνοῦ, ντουχνιάζω : **φλόμωσε τὸ σπίτι ἀπ' τὸν καπνό**· **4)** ἀμτβ. μτφ. ἐπὶ προσ., ὠχριῶ, γίνομαι κίτρινος ὅπως ὁ φλόμος· **5)** ὁμ. ἀμτβ. **ἐπὶ** προσ., διατελῶ ἐν ταραχῇ, **ἐν** συγχύσει, **ἐν** ζάλῃ, οἷον **ἐξ** ὀργῆς ἢ ἁ. πάθους : **δὲν σ' ἔβρισε κανεὶς γιὰ νὰ φλομώσῃς ἔτσι**· **ἐν** τῇ σημ. ταύτῃ κ. κτ. μτχ. παθ. παρακ. **φλομωμένος.**

φλονίς-ίδος (ἡ) Ἡσ. «**φλονίδες**· **λεπίδες**».

φλονῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. **ἑτέρα** ὀν. **τοῦ φυτοῦ** ὀνωνὶς ἢ ὄνοσμα βλ.λς: Διοσκ.3,137.

φλόνος (ὁ) μτγν. ἑτέρα όν. τοῦ φυτοῦ φλόμος βλ.λ.ΙΙ : Διοσκ.4,104.

φλόξ-φλογός (ἡ) κ.μσν.κ.νεώτ., δημ.-όγα ἀεριώδης γλῶσσα πυρὸς ἀναδίδουσα φῶς καὶ θερμότητα : Ἰλ.Θ 135 **δεινὴ δὲ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο,** αὐτ.Π 123 **τῆς δὲ** (νηὸς) **κατ' ἄσβεστος κέχυτο φλόξ,** αὐτ.Θ 212, Ὀδ.Ω 71, Ἡσίοδ.Θ 859, Πίνδ.Π 4,400 **βόας, οἱ φλόγ' ἀπὸ ξανθᾶν γενύων πνέον καιομένοιο πυρός,** Εὐρ.Βάκχ.8 **Δίου πυρὸς ἔτι ζῶσαν φλόγα,** αὐτ.Ἡρ.914, αὐτ.Τρῳ.344, Θουκ.2, 77 **ἐμβαλόντες δὲ πῦρ . . ἧψαν τὴν ὕλην καὶ ἐγένετο φλὸξ τοσαύτη,** Πλάτ.Τίμ.67C, αὐτ.58C, Ξεν.ΚΠ 7,5,23 **πολλὴν . . πίτταν καὶ στυππεῖον, ἃ ταχὺ πολλὴν παρακαλεῖ φλόγα,** αὐτ.Συμπ.2,24, Ἀριστλ.Φυσ.217b,6· **2)** ἐν εἰδ. σημ. **φλὸξ κεραυνία** ὁ κεραυνός, τὸ ἀστροπελέκι : Αἰσχ.Πρ.1017 **φάραγγα.. κεραυνίᾳ φλογὶ πατὴρ σπαράξει τήνδε**· ‖ ὁμ. **φλὸξ οὐρανία** ἡ ἀστραπή, ὁ κεραυνός: Εὐρ.Μήδ.144 **αἰαῖ διά μου κεφαλᾶς φλὸξ οὐρανία βαίη** (ἀστροπελέκι ἂς μὲ κάψῃ)· **3)** ἐπὶ τῆς ἐντόνου, τῆς οἱονεὶ φλεγούσης ἡλιακῆς θερμότητος : Αἰσχ.Πρ.22 **σταθευτὸς δ' ἡλίου φοίβῃ φλογὶ χροιᾶς ἀμείψεις ἄνθος,** αὐτ.Πέρσ.505 **λαμπρὸς ἡλίου κύκλος . . θερμαίνων φλογί,** Σοφ. Τρ.696 **ῥίφασα . . ἐς μέσην φλόγα, ἀκτῖν' ἐς ἡλιῶτιν**· **4)** ὁμ. ἐν χρ. ἐπὶ τῆς στίλβης, τῆς λάμψεως ἣν ἐκπέμπει στίλβουσα ἐπιφάνεια, γυαλάδα, λαμπράδα : Ἰλ.Σ 206 **βάλ' αἰγίδα θυσανόεσσαν, ἀμφὶ δὲ κεφαλῇ νέφος ἔστεφε . . ἐκ δ' αὐτοῦ δαῖε φλόγα παμφανόωσαν,** Πίνδ.άπ.88,5 **ψυχρὰ φλὸξ** (περὶ τῆς λάμψεως πολυτίμου λίθου, πετραδιοῦ)· δθ. κ. ἐν χρ. ἐπὶ ξίφους λάμποντος : ΠΔ Κριτ.3,22 **ἔλαβε τὴν μάχαιραν . . καὶ ἐνέπηξεν αὐτὴν ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ καὶ ἐπεισήνεγκε καί γε τὴν λαβὴν ὀπίσω τῆς φλογός**· **5)** εἰδ. κτ. πληθ. **φλόγες** (αἱ) τὰ μετέωρα : Ἀριστλ.Μετ.1,4,1, αὐτ.Κόσ.2,11, Ὀρφ.Λιθ.176· **6)** ἐν ποιητ. παρομοιώσει περὶ ὁρμητικοῦ πολεμιστοῦ, ἐνθέρμου μαχητοῦ π. Ὁμ. ἐν φρ. : Ἰλ.Ν 39, αὐτ.330 **οἱ δ' ὡς Ἰδομενῆα ἴδον φλογὶ εἴκελον ἀλκήν,** αὐτ.668· **7)** ὁμ. ἐπὶ ἐντόνου, ζωηροῦ πάθους : Σοφ.ΟΤ 166 **ἠνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πήματος**· ‖ ἐπὶ σφοδροῦ, διακαοῦς πόθου, συναισθήματος: **δὲν ἠδυνήθη νὰ κατασβέσῃ τὴν φλόγα τοῦ ἔρωτος**· **8)** ἡ θερμαντικὴ ἰδιότης, ἐνέργεια : Εὐρ.Ἄλκ.758 **πίνει .. εὔζωρον μέθυ, ἕως ἐθέρμην' αὐτὸν ἀμφιβᾶσα φλὸξ οἴνου**· **9)** φυτόν τι κοσμητικὸν (τὸ π. Πλινίῳ viola alba) : Θεόφρ.ΦΙ 6,6,2· ‖ νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν τῆς οἰκογ. τῶν **πολεμωνιοειδῶν.**

φλοξίνη (ἡ) νεώτ. ἐρυθρὰ χρωστικὴ οὐσία.

φλόος (ὁ), αἰτ. **φλόα,** ὁ φλοιός, τὸ φλούδι : ΑΠ 9,706· **2)** τὸ δέρμα τὸ ἀπορριπτόμενον ὑπὸ τῶν ὄφεων, λεβηρίς, σῦφαρ, φιδοπουκάμισο : Νίκ.Ἀλεξ.302· **3)** ἄνθησις, ἡ ὑγιής, ἀκμαία κατάστασις φυτοῦ : Ἄρατ.335.

φλορεντίν (τὸ) (γαλλ.) δημ. κ. νεώτ. λεπτὸν μετάξινον ὕφασμα, ἐν εἴδει ταφτᾶ, κατασκευασθὲν κατ' ἀρχὰς ἐν Φλωρεντίᾳ.

φλορετίνη (ἡ) νεώτ. χημ. κ. **φλοιορετίνη** μικρά, κρυσταλλικὴ οὐσία, λευκόχρους, λαμβανομένη ἐξ ὑδρολύσεως τῆς φλοριζίνης καὶ χρησιμοποιουμένη ὡς φάρμακον ἀντιπυρετικόν.

φλορίνιον (τὸ) νεώτ. δ.γρ. τοῦ **φλωρίνιον βλ.λ.**

φλόρος (ὁ) λεξ. τὸ ᾠδικὸν πτηνὸν **χλωρίς**· πρβλ. φλῶρος : Σουίδ.

φλουάζω λεξ. φλυάσσω βλ.λ. : Ἡσ.

φλ·ύδα (ἡ) δημ. κ. φλούδι (τὸ) ὁ φλοιός, **τὸ ἐξώφλοιον,** τὸ τσούφλι· ‖ λέπυρον ἢ κέλυφος.

φλουδάτος-η-ο δημ. ἄ. φλουδερὸς βλ.λ.2).

φλουδερός-ή-ό δημ. ὁ ἔχων φλοιόν, ἰδίως **δὲ** ὁ ἔχων χονδρὸν τοιοῦτον, χοντρόφλουδος : **τὰ φλουδερὰ πορτοκάλια εἶναι μονάχα γιὰ γλυκό.**

φλούδι(ον) (τὸ) λεξ. κ. δημ. ὁ φλοιός, ἄ. φλοῦδα : Ζωναρ.1183, **τὰ φλούδια τοῦ πορτοκαλιοῦ**· ‖ κέλυφος : **τὸ φλούδι τοῦ αὐγοῦ.**

φλουδωτός-ή-ό δημ. φλουδερός, φλουδάτος.

φλοῦκτος (ὁ) Ἡσ. «εἶδος ῥοφήματος».

φλουρί (τὸ) δημ. τὸ φλωρίον βλ.λ., χρυσοῦν νόμισμα : δ. δίστ. **ἔχασα μαντήλι μ' ἑκατὸ φλουριά,** Βιζυην.Ποιήμ.83,1 **τί μ' ὠφελοῦνε τὰ φλουριά | τὸ κίτρινο χρυσάφι . . ;** , Γρυπ.Σκ.Τερρ.84,15 **δὲν τὴν πουλῶ μὲ οὐδὲ φλουριὰ μὲ οὐδ' ὅσα κι' ἄλλα τόσα γράσα**· ‖ φρ. **ἔγινε** (κίτρινος) **σὰν τὸ φλουρί** ὠχρίασεν ἐκ φόβου ἢ ἐκ συγκινήσεως· ‖ ὁμ. **εἶναι βουτηγμένος στὸ φλουρί** (εἶναι πάμπλουτος).

φλουροκαπνισμένος-η-ο δημ. ὁ ἐπιχρυσωθείς, ὁ μαλαμοκαπνισμένος, δθ. ξανθὸς τὴν χροιάν : Γρυπ.Σκ.Τερρ.14,9 **καὶ σμίγ' ἡ τρίχα τῶν μαλλιῶν ἡ φλουροκαπνισμένη | μ' ἄσπρα μαλλιά.**

φλοῦς (ὁ) συνηρ. ἰων. τ. τοῦ φλόος βλ.λ., ὁ φλοιός : Πάπ.· **2)** εἰδ. εἶδός τι σχοίνου, βούρλου : Ἡρ.3,98 **ἐπεὰν ἐκ τοῦ ποταμοῦ φλοῦν ἀμήσωνται καὶ κόψωσι.**

φλουσκούνι (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν ἡδύοσμος **ὁ** γλήχων, ἄ. φλησκούνι.

φλουτουριά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν βαλλωτή.

φλῦ Σχόλ. Αἰσχ.Πρ.504 «ποιὰ λέξις τῶν λοπαδίων, τὸ φλῦ φλῦ ὅταν βράζωσιν».

φλυακογραφία (ἡ) λεξ. ἡ συγγραφὴ φλυάκων βλ.λ. : Σουίδ.ἐν λ. Ρίνθων.

φλυακογράφος (ὁ) μτγν. ὁ συγγραφεὺς φλυάκων βλ.λ. : Ἀθήν.3,86Α **ὡς καὶ Σώπατρός φησιν ὁ φλυακογράφος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δράματι.**

φλύαξ-ακος (ὁ) δωρ. τ. τοῦ φλύαρος βλ.λ., εἶδος ποιήσεως ἱλαροτραγικῆς διαμορφωθείσης ὑπὸ τοῦ Ρίνθωνος ἐκ δημωδῶν κωμικῶν ποιημάτων τῶν Δωριέων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, ἰδίως δὲ τοῦ Τάραντος : ΑΠ 7,414· **2)** γελωτοποιός, ἀστειολόγος : Στέφ.Βυζ. ἐν λ. Τάρας, Πολυδ.9,149, Εὐστ. 884,26 (κῶδ. φλοίακες)· πρβλ. φλυακογραφία, φλυακογράφος.

φλυάρημα-ατος (τὸ) μτγν. λόγος μάταιος, φλυαρία, ἀνοησία, μωρολογία : Διον.Ἁλ.Συνθ.18.

φλυαρία (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ματαία, μωρὰ πολυλογία, πλησμονὴ ἀνωφελῶν λόγων, μωρολογία, ἀνοητολογία : Τιμοκρ.10, Ἀριστφ.Λυσ.159 **φλυαρία ταῦτ' ἐστὶ τὰ μεμιμημένα,** Πλάτ.Κρίτ.46C **νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο, ὅτι ἄλλως ἕνεκα λόγου ἐλέγετο, ἦν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς,** - **τὸν κατεῖχεν ἀκατάσχετος φλυαρία,** - **μὲ τὴν φλυαρία του εἶναι ἀνυπόφορος** κ. κτ. πληθ. : Πλάτ.Ἱππ.Μ 304Β **λῆροι καὶ φλυαρίαι,** αὐτ.Γοργ.486C **εἴτε ληρήματα . . εἴτε φλυαρίας**· ‖ κ. περὶ πραγμάτων περὶ ὧν γίνεται λόγος ἄσκοπος, ἀνωφελής, ἀνοησίες : αὐτ.490C **περὶ σιτία καὶ ποτὰ καὶ ἰατροὺς καὶ φλυαρίας,** Εὔβουλ.Ἰξίων 1,3 **ἄνηθα καὶ σέλινα καὶ φλυαρίαι.**

φλυαρογράφος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ γράφων φλυαρίας, μωρολόγος : Νίκ.Ἀλεξ.214

φλυαρογραφῶ-έω μτγν. γράφω ἀνοησίας, φλυαρίας, εἶμαι φλυαρογράφος : Νίκ.Ἀλεξ.214 **καὶ οἱ Ἰταλιῶται τοὺς φλυαρογραφοῦντας φλυζογράφους ἐκάλουν.**

φλυαροκοπία (ἡ) μσν. ἀκατάσχετος φλυαρία, μωρολογία : Ζωναρ.1495 **παιὰν ὕμνος ᾀδόμενος . . ἐπὶ ἀφέσει λιμοῦ, κατὰ τὴν φλυαροκοπίαν τῶν Ἑλλήνων.**

φλυαροκόπος-ον μσν. ὁ ἀκατασχέτως φλυαρῶν, ἀνοητολογῶν : Διήγ.Παιδιόφρ.ἐν Carm.Gr. Medii Aevi (ἐκδ.Wagner) 1874.

φλυαροκοπῶ-έω μσν. ἀκατασχέτως, συνεχῶς φλυαρῶ, μωρολογῶ, ἀνοητολογῶ : Ζωναρ.1626 **οὕτω φλυαροκοποῦσιν οἱ ἄφρονες Ἕλληνες.**

φλυαρολογία (ἡ) μωρολογία, ἀνοητολογία : Πλάτ.'Αξ.369D **ἐκεῖθεν γάρ ἐστιν ἥδε ἡ φλυαρολογία, πρὸς τὰ μειράκια διακεκοσμημένη,** Σχόλ. 'Αριστφ.Νεφ.1109.

φλύαρος (-η)-ο(ν) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ. ὁ πολλὰ καὶ ἄκριτα λέγων, ἀνοηταίνων, πολυλογάς, μωρολόγος, γεν. ἀνόητος : Πλάτ.'Αξ.369Α **δῆμος γὰρ . . ἀχάριστον, ἀφίκορον . . ἀπαίδευτον, ὡς ἂν συνηρανισμένων ἐκ σύγκλυδος ὄχλου καὶ βιαίων φλυάρων,** Στράττ. π.'Αθήν.14,654F, ΚΔ Τιμ.1,5,13 **φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα,** Πρόδρ.2,291 **τοῦ μοναχοῦ τοῦ στοματᾶ, τοῦ λάλου, τοῦ φλυάρου,** αὐτ.2,363, - **φλυαρότερη γυναίκα δὲν ἔχω γνωρίσει·** **2)** καθ' 'Ησ. «φλύαρος· φαῦλος, εὐήθης» : Μιχ.'Ατταλ.ἐν Σάθ.1.42 **ἀποσοβῇ μὲν . . τὸν λύκον τοῦτον καὶ πονηρὸν διώκτην καὶ φλύαρον·** **3)** ὅθ. κ. ἐπὶ λόγων, σκέψεων, ἐκδηλώσεων ἀναήτων, μωρῶν : ΠΔ Μακκ.4, 5,10 **οὐκ ἐξυπνώσεις ἀπὸ τῆς φλυάρου φιλοσοφίας ὑμῶν,** 'Αλκίφρ.3,69, Πλούτ.'Ηθ.169Ε **ἀποδεικνυσι τὸν Πυθαγόρου λόγον φλύαρον.**

φλύαρος (ὁ) μωρολογία, λῆρος, ἀνοησία, φλυαρία : 'Αριστφ.Νεφ.365 **αὗται γάρ τοι μόναι εἰσὶ θεαί, τἄλλα δὲ πάντ' ἐστὶ φλύαρος,** Πλάτ.'Αξ. 365Ε, Πλούτ.Κικ.2 **ταῦτα ὀνείρατα . . καὶ φλύαρον εἶναι δοκοῦντα·** ‖ κτ. πληθ. ἀνοητολογίαι, μωρίαι : Στράττ.Μακεδόνες 7.

φλυαρῶ-έω κ. μαν., νεώτ. κ. δημ., Ιων. **φλυηρῶ** λέγω ἀνοησίας, μωρίας, μωρολογῶ, ληρῶ, εἶμαι, γίνομαι πολυλογάς : 'Ηρ.2,131 **ταῦτα δὲ λέγουσι φλυηρέοντες, ὡς ἐγὼ δοκέω,** 'Αριστφ.'Ιππ.543 **οὐκ ἀνοήτως ἐσπηδήσας ἐφλυάρει,** αὐτ.Σφ.85, αὐτ.Πλ.360 **παῦσαι φλυαρῶν,** Φιλήμ.'Αδήλ.1, Καλλιγ.Θάν.Βλ.2Β **ἐφλυάρει . . περὶ μεθόδου καὶ γραμματικῆς·** μτ. συστ. αἰτ. : 'Ηρ.7,103, Πλάτ. 'Απολ.19C **φάσκοντα . . ἀεροβατεῖν καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦντα,** αὐτ.Πολ.337Β **οὐκ ἀποδέξομαί σου ἐὰν τοιαῦτα φλυαρῇς·** κ. περίφραστ. μτ. τῶν μτχ. **ἔχων, φάσκων, διατρίβων** : 'Αριστφ.Βάτρ.202 **οὐ μὴ φλυαρήσεις ἔχων . . ,** Πλάτ.Γοργ.490Ε, αὐτ.Συμπ.103Δ **Αἰσχύλος φλυαρεῖ φάσκων·** **2)** τὸ παθ. φλυαροῦμαι ἐν εἰδ. σημ. γίνομαι ἀντικείμενον φλυάρου κακολογίας, ἀνοήτου ὕβρεως, ἐμπαίζομαι : Διογ.Λ 7,173 **τὸν μὲν Διόνυσον καὶ τὸν 'Ηρακλέα φλυαρουμένους ὑπὸ τῶν ποιητῶν καὶ ὀργίζεσθαι·** **3)** κτ. ἐπέκτ. πράττω, ἐνεργῶ ἀνοήτως, ἀσκόπως : Ξεν.ΚΠ 1,4,11 **ἐφλυαροῦμεν, ὅτε τὰ ἐν παραδείσῳ θηρία ἐθηρῶμεν,** αὐτ.'Ελλ.3,1,18 **νομίσας τὸν Δερκυλίδαν φλυαρεῖν διατρίβοντα·** **4)** δημ. ποι. κ. ἐπὶ ἀψύχων, θορυβῶ, ἠχῶ ἀδιακόπως : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 3,Β **στὶς πλαγιὲς πού τ' αὐλάκια φλυαροῦν.**

φλυαρώδης-ους-ες μτγν. φλύαρος, ἀνόητος : Πλούτ.Λυκ.6 **φλυαρώδεις ἀπεργαζόμενα καὶ χαύνους . . τὰς διανοίας,** αὐτ.'Ηθ.615Α **φλ. διήγημα.**

φλυάρως ἐπίρρ. σχόλ. κατὰ τρόπον φλύαρον βλ.λ.1), ἀνοήτως : Σχόλ.'Αριστφ. Σφ.588.

φλυάσσω 'Ησ. «φλυαρῶ».

φλυδαρός-ά-όν μτγν. ὑγρός, πλαδαρός : Γαλ. 'Ιππ.Γλωσσ.'Εξήγ.592.

φλυδῶ-άω (φλέω) ὑγραίνομαι, μυδῶ, σήπομαι, γίνομαι φλυδαρός, πλαδαρός : 'Ιππ.308,31.

φλυζάκιον (τὸ) κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ φλύκταινα βλ.λ. : 'Ιππ.401,7 **φλυζάκια ἐπὶ τὴν ὀφρὺν καὶ ἐρυθήματα ἴσχει** (Γαλ. «φλυκταίνας»).

φλυζογράφος-ον σχόλ. φλυαρογράφος βλ.λ. : Σχόλ Νίκ.'Αλεξ.214.

φλύζω ἄ. φλύω βλ.λ.

φλυηρῶ-έω Ιων. τ. τοῦ φλυαρῶ βλ.λ. : 'Ηρ.2,131.

φλύκταινα (ἡ) κ. νεώτ. φυσαλλὶς ἐξανθήματος ἀναπτυσσομένη **ἐπὶ τοῦ δέρματος ἰδίως ἐξ** ἐγκαύματος, φουσκάλα· 'Ησ. «**τὸ** ἀπὸ πυρὸς φύσημα γενόμενον ἐν τῷ σώματι», Εὐστ. «τὸ ἀπὸ καύσεως ἐν σαρκὶ **ἀνάστημα»** : 'Αριστφ.Σφ.1119 **τῆσδε τῆς χώρας ὕπερ μήτε κώπην μήτε λόγχην, μήτε φλύκταιναν λαβών** (σχόλ. «φύσκαν ἐν τῇ χειρὶ ἐκ τοῦ κωπηλατεῖν»), αὐτ.Βάτρ.236, Θουκ.2,49 **τὸ σῶμα . .** πελιτνόν, **φλυκταίναις μικραῖς καὶ ἕλκεσιν ἐξηνθηκός,** 'Ιππ.42,34 **φλύκταιναι γίνονται ἀνὰ τὸ σῶμα,** Θεόφρ.Πυρ 57 **τὰ κατακαύματα τῷ θερμῷ καθίσταται καὶ κωλύει φλυκταίνας ἐπαίρεσθαι,** Νίκ.Θηρ.240 **ἐν πυρὶ φλύκταιναι** ἀραιαί, Φίλ 2,101,1 σώματα . . ὑποπύους ἔχοντα **φλυκταίνας·** ‖ εἰδ. νεώτ. ἰατρ. δερματικὴ βλάβη διὰ πυογόνων μικροργανισμῶν ἐπιμολυνθεῖσα, δυναμένη νὰ προχωρήσῃ βαθέως καὶ θίγουσα τὸ χόριον νὰ καταλίπῃ ἐπουλουμένη εὐδιάκριτον οὐλήν : **αἱ φλύκταιναι αὐτομάτως ῥηγνυόμεναι καλύπτονται ὑπὸ παχείας ἐφελκίδος·** **2)** νεώτ. ἐν τῇ μεταλλοτεχνίᾳ, **ἐξόγκωσις** παρατηρουμένη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν μετάλλων καὶ ὀφειλομένη εἰς ἀέρια παραμείναντα πολὺ πλησίον τῆς ἐπιφανείας, ἧς **λεπτὸν** στρῶμα **διέρρηξαν ἢ** ἀνύψωσαν, πομφός.

φλυκταινίδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ **φλύκταινα βλ.λ.1),** μικρὸν ἐξάνθημα, φουσκαλίτσα : 'Ιππ.183Α.

φλυκταινίς-ίδος (ἡ) ὑποκορ. τοῦ **φλύκταινα βλ.λ.,** ἄ. φλυκταινίδιον : 'Ιππ.994D.

φλυκταινοειδής-οῦς-ές ὁ ὁμοιάζων κατά τινα ἰδιότητα, ποιότητα πρὸς τὴν φλύκταιναν : 'Ιππ.641,12.

φλυκταινοῦμαι όομαι κ. νεώτ. βρίθω φλυκταινῶν, καλύπτομαι ἀπὸ φλυκταίνας, φουσκαλιάζω : 'Ιππ.1195C **φλυκταινούμενοι τὰ ἄρθρα ἐξερύθροισι ἐπιπολαίοις,** Διοσκ.1,134 **πυρίκαυτά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι, καταχριόμενον μετ' ᾠοῦ,** 'Αντυλλ.π.'Ορειβ.2,447,7, αὐτ.2,412,6.

φλυκταινώδης ους-ες σχόλ. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φλύκταιναν, ὁ πλήρης φλυκταινῶν, φουσκαλιασμένος : Σχόλ.'Αριστφ.Βάτρ.249, 'Ησ.

φλυκταίνωσις-εως (ἡ) κ. νεώτ. ἰατρ. ὁ σχηματισμὸς φλυκταίνης, ἐξάνθησις φλυκταινῶν, φουσκάλιασμα : 'Ιππ.756F, Γαλ.14,163,16 **τοὺς μετὰ φλυκταινώσεως μελανουμένους.**

φλυκτίς-ίδος (ἡ) κ. μσν. **ἡ** φλύκταινα βλ.λ.1), φουσκάλα, ἐξάνθημα : 'Ιππ.673,37, ΠΔ'Εξ.9,9, αὐτ. 9,10 **καὶ ἐγένοντο ἕλκη, φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι,** Γαλ.19,433, Γρηγ.Ναζ.2,99, Βασ.1,722Β **φλυκτίδες ἀθρόως ἐπαναστᾶσαι,** 'Αχμ.'Ονειροκρ.62,14, αὐτ. 104,23· ‖ εἰδ. Ζωναρ.1815 «**φλύειν . .** ὅθεν **ἡ ἐκ** θερμότητος ἀνάζεσις λέγεται φλυκτίς».

φλυκτώδης-ους-ες σχόλ. ὁ ἐν εἴδει φλυκτίδος, φλυκταίνης, ἄ. φλυκταινώδης : Σχόλ.Θεόκρ.9,30 **φῦμα, φλύκταινα, φλυκτώδης φύσκα.**

φλύος (τὸ) φλυαρία, πολυλογία, μωρολογία : 'Αρχίλ.187(174).

φλύσις-εως (ἡ) ἡ ἕνεκα μεγάλης ὑγρασίας **ἐξάνθησις** : Γαλ.'Ιππ.Γλωσσ.'Εξήγ.592.

φλυσκούνι (τὸ) δημ. ἀντὶ φλησκούνι **βλ.λ.**

φλυσός (ὁ) 'Ησ. «ατοίβη».

φλύσσει 'Ησ. «ἐρυγγάνει».

φλυσσῶσα 'Ησ. «μαινομένη».

φλύσχης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. γεωλογ. σύστημα **πετρωμάτων** ἀνῆκον τὸ πλεῖστον εἰς τὴν παλαιοτριτογενῆ ἡλικίαν ἐμφανιζόμενον μὲ πάχος σημαντικὸν εἰς νεωτέρους ὀρεινοὺς σχηματισμοὺς καὶ ἀποτελούμενον ἐξ ἀργιλικοῦ σχιστολίθου καὶ ἐπαλλήλων στρωμάτων ψαμμίτου.

φλυτζάνι (τὸ) δημ. δ. γρ. τοῦ φλιντζάνι βλ.λ.

φλύω (ἰ) ἀναβρύω, ὑπερεκχειλίζω· ἐν χρ. ἐπὶ ἀναβρύζοντος ἢ ἄλλως γοργῶς ἀνακινουμένου ὕδατος : 'Ιλ.Φ 361 **ἀνὰ δ' ἔφλυε καλὰ ῥέεθρα·** ‖ Σουΐδ. «φλύειν. τὸ ἀναζεῖν».

φλύω (2) λέγω πολλά, φλυαρῶ, μωρολογῶ, εἶμαί, γίνομαι πολυλογάς : Αἰσχ.Πρ.504 μὴ μάτην φλῦσαι θέλων· κ. μτ. αἰτ. ἀντικειμ. : Μελέαγρ.ΑΠ 7,352 πολλὰ δ' ὁ πικρὸς αἰσχρὰ καθ' ἡμετέρης ἔφλυσε παρθενίης 'Αρχίλοχος, Διοσκ.αὐτ.7,351· ‖ ἀναφέρω, λόγον ποιοῦμαι περὶ μεγάλων, σπουδαίων, μεγαλαυχῶ : Αἰσχ.'Επτ.661 γράμματα ἐπ' ἀσπίδος φλύοντα σὺν φοίτῳ φρενῶν (σχόλ. «φλυαροῦντα»).

φλωραμίνη (ἡ) νεώτ. χημ. ὀργανικὴ βάσις κρυσταλλική, ἀποτελοῦσα παράγωγον τῆς ἀμμωνίας.

φλωρένιος-ια-ο μσν. : 'Αραβ.Μυθ.Χαλ.3,5.

φλωρεντινός-ή-όν νεώτ. ὁ ἐκ τῆς πόλεως Φλωρεντίας τῆς 'Ιταλίας καταγόμενος ἢ προερχόμενος, ὁ ἐν αὐτῇ ἀναπτυχθείς : φλωρεντινὴ τέχνη - ζωγραφική· ‖ εἰδ. φλωρεντικαὶ φιάλαι φιάλαι χρησιμοποιούμεναι εἰς τὴν συλλογὴν τῶν αἰθερίων ἐλαίων κατὰ τὴν μεθ' ὕδατος ἀπόσταξιν τῶν φυτῶν· **2)** ἐπὶ προσ. κ. Φλωρεντῖνος ὁ γεννηθεὶς ἐν Φλωρεντίᾳ ἢ ὁ ἐξ αὐτῆς ἕλκων τὴν καταγωγήν : μεγάλοι Φλωρεντινοὶ ποιηταὶ ὑπῆρξαν ὁ Δάντης, ὁ Πετράρχης καὶ ὁ Βοκκάκιος.

φλώρι (τὸ) δημ. τὸ ᾠδικὸν πτηνὸν χλωρίς, ἄ. φλῶρος : Γρυπ.Σκ.Τερρ.46,6 καὶ τιτυβίζοντας τὰ φλώρια, οἱ σπίνοι.

φλωρί (τὸ) μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. φλουρὶ βλ.λ. παλαιοτ. ὀνομ. παντὸς χρυσοῦ νομίσματος, ἰδ. λεπτοῦ, οἷον τὸ κωνσταντινᾶτον, τὸ ἐνετικὸν δουκᾶτον, τὸ φλωρίνιον, ὁ τουρκικὸς μαχμουδιὲς κ.ἄ. : Διγεν.'Ακρ.2611 ἐκαβαλλίκευσα λοιπὸν τὸ ἄλογον ἐκείνου· | τὸ ἄλλον ἐφορτώσαμε ὅλοι φλωρὶ καὶ ἄσημι (χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα), Πολίτ.'Εκλ. Τραγ.66,12 νὰ πιάσω ἀγάδες ζωντανοὺς . . | νὰ φέρουν τ' ἄσπρα στὴν ποδιὰ καὶ τὸ φλωριὰ στὸν κόρφο, Καλλ.Θάν.Βλ.72 ἀφοῦ ἐμετρήθησαν τὰ χίλια φλωριά, ἐκομίσθη αὐτάθι ὑπὸ δύο λῃστῶν ἡ Φατμέ.

φλωρικίνη (ἡ) νεώτ. χημ. ὑγρὸν κιτρινόφαιον λαμβανόμενον ἐκ κικελαίου, χρησιμοποιούμενον διὰ τὴν παρασκευὴν ἰξωδῶν λιπαντικῶν ἐλαίων.

φλωρίνι(ον) (τὸ) (ἰταλ. fiorino) μσν., νεώτ. κ. δημ. νόμισμα χρυσοῦν κοπὲν τὸ πρῶτον ἐν Φλωρεντίᾳ κατὰ τὰ μέσα τοῦ 13ου αἰῶνος, εἶτα δὲ διαδοθὲν εἰς πλείστας χώρας τῆς Εὐρώπης ὡς νομισματικὴ μονὰς ποικιλλούσης ἀξίας, μετὰ δὲ τὸν 17ον αἰῶνα καὶ ἐξ ἀργύρου κατασκευασθέν, νῦν δὲ ἐν χρήσει μόνον ἐν 'Ολλανδίᾳ καὶ Δάντσιγκ.

φλωρίον (τὸ) μσν. κ. νεώτ. τ. τοῦ φλωρὶ βλ.λ. : 'Αραβ.Μυθ.Χαλ.3,38.

φλωροκαπνισμένος-η-ο δημ. ὁ ἐπίχρυσος, μαλαμοκαπνισμένος· πρβλ. κ. φλουροκαπνισμένος : Μαλακ.Μπάθρων 1 στοὺς τοίχους ἅρματα ἀσημιὰ καὶ φλωροκαπνισμένα.

φλῶρος (ὁ) δημ. κ. φλώρι (τὸ) τὸ ᾠδικὸν πτηνὸν χλωρίς, χλωρίον βλ.λ.

φνεὶ κωμ. ἀπομίμησις τοῦ ρινικοῦ ἤχου φν : Λουκ. Λεξιφ.19 οὐδ' ὅσον τοῦ γρῦ καὶ τοῦ φνεὶ φροντιοῦμεν αὐτοῦ· ‖ εἰδ. παρ' 'Αριστοφάνει ὡς ἀπομίμησις τῆς φωνῆς πτηνῶν· ΕΜ «τὸ δὲ φνεὶ ἐπιτετηδευμένον ἐστὶ παρ' 'Αριστοφάνει μίμημα ὀρνέων φωνῆς» : 'Αριστφ.ἀπ.702.

φόα (ἡ) 'Ησ. «ἐξάνθημα ἐν τῷ σώματι».

φοβᾶμαι δημ. τ. τοῦ φοβοῦμαι βλ.λ.

φοβέρα (ἡ) δημ. τὸ ἀφῃρημ. οὐσ. τοῦ φοβερίζω βλ.λ., ἐκφόβησις, ἀπειλή : Σολωμ.'Εθν.'Υμν. 4,3 καὶ ἦταν ὅλα σιωπηλά, | γιατὶ τὰ 'σκιαζε ἡ φοβέρα καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά, Βαλαωρ. Βράχος καὶ Κῦμα 29 τὸ μούγκρισμα τοῦ κύματος τὴν ἄσπλαχνη φοβέρα, - θέλει λίγη φοβέρα τὸ παιδὶ γιὰ νὰ φρονιμέψῃ, - τὸ εἶπε - τὰ 'καμε γιὰ φοβέρα (πρὸς ἐκφοβισμόν)· ‖ εἰδ. φρ. φοβέρας πρᾶμα πρᾶγμα φοβερόν, τρομερόν : 'Ερωτόκρ.4,127 κι ὅσοι κοιμῶνται τὴν αὐγὴ εἶδα φοβέρας πρᾶμα.

φοβερά ἐπίρρ. δημ. κατὰ τρόπον, εἰς βαθμὸν ἐμπνέοντα φόβον, τρόμον : ἦταν φοβερὰ σκατεινὴ ἡ νύχτα· ‖ γεν. εἰς ὑπερβάλλοντα βαθμόν, πάρα πολὺ : εἶμαι φοβερὰ κουρασμένος - πεινασμένος, - φτάσαμε φοβερὰ ἐξαντλημένοι στὸ ξενοδοχεῖο.

φοβερίζω μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. ἐφοβέρισα, δημ. φοβέρισα κ. (ἐ)φοβέριξα, ἐκφοβῶ, ἀπειλῶ, κάνω κάποιον νὰ φοβηθῇ, νὰ τρομάξῃ : ΠΔ Ἔσδρ.10,3 φοβέρισον αὐτοὺς ἐν ἐντολαῖς θεοῦ, αὐτ.Δαν.4,2 ἐνύπνιον εἶδον καὶ ἐφοβέρισέ με, ASS Maiou 3,42Β φοβερίζων πάντας, 'Ερωτόκρ.1,1708 ἄδικα τυραννᾷ με, μ' ἅρματα φοβερίζει με, αὐτ.2,1598, - τὸν φοβέρισε πὼς θὰ τὸν καταγγείλῃ γιὰ νὰ τοῦ ἀποσπάσῃ λεφτά.

φοβέρισμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φοβερίζω βλ.λ., ἀπειλή, ἐκφόβησις : σ' ἐμένα δὲν πιάνουν φοβερίσματα.

φοβερισμός (ὁ) μτγν., μσν. κ. δημ. ἐκφόβησις, ἀπειλή, φοβέρισμα : ΠΔ Ψαλμ.87,17 ἐπ' ἐμὲ διῆλθον αἱ ὀργαί σου, καὶ οἱ φοβερισμοί σου ἐξετάραξάν με, Boiss.Πράξ.Συνόδ.3,11241 τοὺς αὐξήσαντας φοβερισμοὺς ἀπελάσας, 'Αραβ.Μυθ.Χαλ. 1,16 τότε ἐκείνη ἄρχισε μὲ φοβερισμοὺς καὶ τοὺς ἐβίασε καὶ ἔκλιναν εἰς τὰ θελήματά της.

φοβεριστικός-ή-όν μσν. ἐκφοβιστικός, ἀπειλητικός : 'Αραβ.Μυθ.Χαλ.1,16 τοὺς λέγει μὲ σιγανὴν φωνήν, ἀλλὰ φοβεριστικὴν ὅτι ἂν δὲν κατεβοῦν . .

φοβεροειδής-οῦς-ές μτγν. ὁ φοβερὸς τὴν θέαν, τρομερὸς ἰδεῖν : ΠΔ Μακκ.3,6,18 τὰς οὐρανίους πύλας, ἐξ ὧν δεδοξασμένοι δύο φοβεροειδεῖς ἄγγελοι κατέβησαν.

φοβερόμματος-ον 'Επιγρ. ὁ ἔχων φοβερὸν ὄμμα : 'Επιγρ. π. Maffeium Mus.Veron.3,5 φοβερόμματε Βριμώ.

φοβεροποιῶ-έω μτγν. παριστῶ, ἐμφανίζω τι ὡς φοβερόν, τρομερόν : 'Ονήσ.Στρατηγ.14,65 τὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων ὑποσημαίνειν κίνδυνον, οὐχ ἥκιστα φοβεροποιοῦντα τὴν ἐκείνων ἐφεδρείαν.

φοβερός-ά(-ή)-ό(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐμποιῶν, προξενῶν φόβον, τρόμον, ὁ τρομερός : 'Ηρ.7,139 χρηστήρια φοβερὰ καὶ ἐς δεῖμα βαλόντα, Αἰσχ.Πρ.127 πᾶν μοι φοβερὸν τὸ προσέρπον, αὐτ.'Επτ.78 φοβερὰ μεγάλ' ἄχη, αὐτ.Εὐμ.900, Εὐρ.'Εκ.77 δι' ὀνείρων εἶδον γὰρ φοβερὰν ὄψιν, αὐτ.'Ηλ.743, 'Αριστφ.Εἰρ.1101 οὗτος φοβερὸς τοῖς σπλάγχνοις ἐστὶν ὁ χρησμός, Πλάτ.Νόμ.677Ε μυρίαν μέν τινα φοβερὰν ἐρημίαν, Ξεν.ΚΠ 3,3,28 τὰ πολέμια ἐξαίφνης ὁρώμενα φοβερώτερα τοῖς ἐναντίοις, Σολωμ.Εἰς Μοναχὴν 27 πικρὴ 'ναι ἡ φοβερώτατη | τοῦ κόσμου ἀνεμοζάλη· κ. μτ.ἀπαρφ.: Αἰσχ.Πέρσ.27 τοξοδάμαντες ἠδ' ἱπποβάται, φοβεροὶ μὲν ἰδεῖν, δεινοὶ δὲ μάχην . . ., αὐτ.48 φοβερὰν ὄψιν προσιδέσθαι, Εὐρ.Φοίν.128 ἓ ἕ ὡς γαῦρος, ὡς φοβερὸς εἰσιδεῖν, Δημ.24 Φίλιππον . . φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, Θεόκρ.22,2 φοβερὸν Πολυδεύκεα πὺξ ἐρεθίζειν· **2)** εἰδ. ὅ,τι σκέπτεταί τις, ἀναλογίζεται, ἀναμιμνήσκεται μετὰ φόβου, ἀνησυχίας, εὐλαβείας : Θουκ. 3,83 οὐ γὰρ ἦν ὁ διαλύσων οὔτε λόγος ἐχυρὸς οὔτε ὅρκος φοβερός, 'Ανδοκ.31,27 σεμνότερος καὶ φοβερώτερος δοκεῖ εἶναι, Πλάτ.Φίλ.32C φοβερὸν τὸ πρὸ τῶν λυπηρῶν [προσδόκημα]· ‖ μτ. πλαγ. προτ. ὁ ἐμπνέων ἀνησυχίαν, φόβον μὴ . . : Ξεν.'Ιέρ.6,15 ἵππος . . φοβερός . . μὴ ἀνήκεστόν τι ποιήσῃ· ‖ φρ. φοβερὸν (ἐστὶ) μὴ . . ὑπάρχει εὔλογος αἰτία νὰ φοβῆται, ἀνησυχῇ τις μὴ . . : αὐτ.ΚΠ 7,5,22 ὃ δὴ λέγεται φοβερὸν εἶναι τοῖς . . εἰσιοῦσι . . μὴ βάλλωσιν, αὐτ.'Ιέρ.1,12 φο-

βερὸν μὴ στερηθῶσι, 'Αριστλ.Μεταφ.9,8 **οὐ φοβερὸν μή ποτε στῇ·** κ. ἐν φρ. : Ξεν.'Ελλ.1,4,17 **τῶν φοβερῶν ὄντων τῇ πόλει γενέσθαι** (τῶν πραγμάτων περὶ ὧν ὑπῆρχε φόβος ὅτι δυνατὸν νὰ συμβῶσιν)· ‖ ἐπὶ προσ., ὁ δι' ὃν φοβεῖταί τις ὅτι θὰ . . : Πλούτ.'Αγ.12 **ἐγένοντο φοβεροὶ τοῖς ὑπεναντίοις ὡς πολλοὺς ἀποκτενοῦντες** (ἐφοβήθησαν οἱ ἀντίπαλοι ὅτι θὰ σκοτώσουν πολλούς)· **3)** ἐν παθ. σημ. ὁ κατεχόμενος ὑπὸ φόβου, δέους, τρόμου· Πολυβ.5,124 «**εἴποις ἂν καὶ φοβερὸν ἄνθρωπον τὸν φοβούμενον**», 'Ησ. «φοβερόν, δειλόν, **ἔμφοβον**» : Σοφ.ΟΤ 153 **ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα δείματι πάλλων,** Εὐρ.ΙΑ 620 **φοβερὸν γὰρ ἀπαράμυθον ὄμμα πωλικόν·** ‖ δειλός, φοβιτσιάρης : Πλάτ.Πολ.413D **ὥσπερ τοὺς πώλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ θορύβους ἄγοντες σκοποῦσιν εἰ φοβεροί·** ‖ εἰδ. κτ. ἀντίθ. πρὸ τὸ θαρσαλέος : Θουκ.2,3 **ἐν νυκτὶ φοβερώτεροι ὄντες..,** Ξεν.ΚΠ 3,3,15 **εἴ τι ἐκείνους μὲν φοβερωτέρους ποιήσομεν, ἡμᾶς δὲ αὐτοὺς θαρραλεωτέρους·** ‖ μτ. αἰτ. ἐμπροθ. δηλούσης τὸ ἀντικείμ. τοῦ φόβου : αὐτ.Οἰκ.7,25 **γιγνώσκων ὁ θεὸς ὅτι πρὸς τὸ φυλάττειν οὐ κάκιόν ἐστι φοβερὰν εἶναι τὴν ψυχήν·** **4)** ἐπὶ καταστάσεων, ὁ προκληθεὶς ὑπὸ τοῦ φόβου, τῆς ταραχῆς : Αἰσχ.Πρ.144 **φοβερὰ δ' ἐμοῖς ὄσσοις ὁμίχλη προσῇξε·** ‖ ὁμ. ὁ μετὰ φόβου γινόμενος, ἐνεργούμενος, τεταραγμένος : Θουκ.4,128 **οἷα ἐν νυκτερινῇ καὶ φοβερᾷ ἀναχωρήσει·** **5)** ἐπὶ σκέψεων, αἰσθημάτων, ὁ μετ' ἀνησυχίας, φόβου : Πλάτ.Θεάγ.127Β **πολλῶν καὶ φοβερῶν φροντίδων·** **6)** εἰδ. ἐπὶ ὕφους ἐν τῷ ρητορικῷ ἢ τῷ ποιητικῷ λόγῳ, ὁ ἐμποιῶν ἰσχυράν, ζωηρὰν ἐντύπωσιν, αὐστηρός, ἐπιβλητικός, σοβαρός : Διον. 'Αλ.Λυσ.13, Λογγῖν.'Υψ.10,6 **πλὴν μικρὸν αὐτὸ καὶ γλαφυρὸν ἐποίησεν ἀντὶ φοβεροῦ·** **7)** νεώτ. κ. δημ. καταπληκτικός, ἐκπληκτικός : **εἶναι φοβερὸς ἄνθρωπος** (ἐπιτήδειος), **- ἔκαμε ἕνα φοβερὸ πήδημα·** ‖ δημ. ἐπιτετ. **φοβερὸς καὶ τρομερὸς** (ἐπὶ ἀνθρ.)· **8)** τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. **τὸ φοβερὸν** ὡς οὐσ. ὁ φόβος, τρόμος, τὸ δέος : Θουκ.6,55 **τὸ σύνηθες τοῖς μὲν πολίταις φοβερὸν** (ὁ συνήθως ἐπικρατῶν παρὰ τοῖς πολίταις φόβος), Ξεν.Λακ.9,1.

φοβερόστροφος-ον μσν. ὁ φοβερῶς στρεφόμενος : Λέοντ.Μαγ.Ποιήμ.An.Gr.Metr.2,567 **φοβερόστροφα πρόσωπα.**

φοβερότης-ητος (ἡ) ἡ ἰδιότης τοῦ φοβεροῦ, τοῦ ἐμπνέοντος τρόμον : 'Αριστλ.Ρητ.1,5, 'Ιώσ.ΠΙ 7,31,3 **βάθος κρημνῶν, τῇ φοβερότητι πᾶσαν εὐτολμίαν ἐκπλῆξαι δυνάμενον.**

φοβερόφθαλμος-ον μτγν. ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς φοβερούς, ὁ τρομερῶς προσβλέπων : 'Ηρωδιαν.'Επιμερ.17· πρβλ. φοβερομματας.

φοβεροχάριτος-ον μτγν. ὁ φόβον ἐμποιῶν, ἀλλ' ἅμα καὶ χάριτος ἔκφρασιν ἔχων : Ψ'Ιω.Χρυσ. 11,908Β **τὸν φοβεροχάριτον σταυρόν.**

φοβερῶ-όω λέξ. ἐμπνέω φόβον, φοβερίζω : 'Ησ. «δεινοῦσι, φοβεροῦσι» (πιθ. ἐσφ.ἀνάγν.).

φοβερωπός-όν μτγν. ὁ ἔχων φοβερὰν ὄψιν : 'Ορφ.ἀπ.8,8 **προσιδεῖν φοβερωπὸν ἔχιδναν.**

φοβερῶς ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. -ά κατὰ τρόπον φοβερὸν βλ.λ., ἐμπνέοντα φόβον, τρόμον, τρομερά : Ξεν.'Ιππαρχ.8,20, αὐτ.ΚΠ 8,3,5 **πῶς ἂν τοῖς μὲν εὔνοις κάλλιστα ἰδεῖν ποιοῖτο τὴν ἐξέλασιν, τοῖς δὲ δυσμενέσι φοβερώτατα,** αὐτ.Συμπ. 1,10 **φοβερώτερον φθέγγεσθαι·** ‖ εἰδ. ἐκπληκτικῶς, καταπληκτικῶς : ΠΔΨαλμ.138,13 **ἐξομολογήσομαί σοι ὅτι φοβερῶς ἐθαυμαστώθης·** ‖ εἰς μέγαν, εἰς ὑπερβάλλοντα βαθμὸν : ASS Μαΐου 5, 346F **φοβερῶς ἐπαιρόμενος, - φοβερὰ ἐγωϊστής.**

φοβερώψ-ῶπος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ φοβερὸς τὴν ὄψιν· πρβλ. φοβερωπός : 'Ορφ.'Υμν.69,8 **φοβερῶπες, ἀπόστροφοι.**

φοβεσιστράτη (ἡ) ἡ φόβον ἐμβάλλουσα εἰς τοὺς στρατούς, ἡ πτοοῦσα τὰ στρατεύματα τῶν ἐναντίων· ὡς ἐπίθ. τῆς 'Αθηνᾶς : 'Αριστφ.'Ιππ.1177.

φοβέστρατος (ἡ) ΕΜ 797,54 «ἡ φυγὴν τοῖς πολεμίοις ἐμποιοῦσα» : 'Ησίοδ.ἀπ.π.Γαλ.Δογμ.'Ιππ.κ. Πλάτ.3,12,273 **αἰγίδα ποιήσασα φοβέστρατον ἔντος 'Αθήνη·** πρβλ. φοβεσιστράτη.

φόβη (ἡ) θρίξ, τρίχα, ἰδ. τῆς κεφαλῆς : Σοφ.'Ηλ. 449 **βοστρύχων ἄκρας φόβας,** αὐτ.ΟΚ 1465· ‖ ἐπὶ τῶν ὀφιωδῶν πλοκάμων τῆς Γοργόνος : Πινδ.Π 10,75 **ποικίλον κάρα φόβαισιν·** ‖ περιληπτικῶς ἡ κόμη· 'Ησ. «φόβη, κόμη» : Αἰσχ.Χο.188 **πῶς γὰρ ἐλπίσω ἀστῶν τιν' ἄλλον τῆσδε δεσπόζειν φόβης;** **2)** ἡ χαίτη τῶν ἵππων : Σοφ. ἀπ.587,7,Εὐρ.'Αλκ.429 **ζεύγνυσθε . . πώλους, σιδήρῳ τέμνετ' αὐχένων φόβην,** αὐτ.Βάκχ.1188· **3)** μτφ. ὡς τὸ κόμη, ἡ φυλλάς, τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων: Σοφ.'Αντ.419 **πᾶσαν αἰκίζων φόβην ὕλης πεδιάδος,** Εὐρ.'Αλκ.172 ἀποσχίζουσα **μυρσίνης φόβην,** αὐτ.Βάκχ.684 **πρὸς ἐλάτης νῶτ' ἐρείσασαι φόβην·** ‖ **εἰδ.** τὸ πτιλοειδὲς ἄνθος τῶν καλαμοειδῶν φυτῶν, τῆς κέγχρου κττ. : Θεόφρ.ΦΙ 8,3,4 **τὰ μὲν χεδροπὰ λοβὸν ἔχει, τὰ δὲ κεγχρώδη φόβην· ἡ γὰρ καλαμώδης ἀπόφυσις, φόβη,** αὐτ.4,4,10· ‖ ὁμ. κ. συνεκδ. ἴων φόβαι σωρὸς ἴων : Πινδ.ἀπ.45,18 **εὐπέταλοι φόβαι** οἱ βλαστοὶ τῆς ἀμπέλου : ΑΠ 6, 158 τρισσὸν ὑπ' **εὐπετάλοις δῶρον ἔθηκε φόβαις.**

φόβημα-ατος (τὸ) φόβητρον : Σοφ.ΟΚ 699 **ἐγχέων φόβημα δαΐων·** **2)** φόβος, τρόμος, τρομάρα : 'Ακύλ.Ψαλμ.9,21, αὐτ.Δευτ.4,34.

φοβητικός-ή-όν ὁ ὑποκείμενος εἰς φόβον, δειλός, φοβητσιάρης : 'Αριστλ.Πολιτ.1342a,12 **τοὺς ἐλεήμονας καὶ τοὺς φοβητικούς.**

φοβητός-ή-όν (φοβῶ) **ὁ ἐμπνέων** φόβον, ὃν τινα πρέπει νὰ φοβοῦνται, ἐπίφοβος, φοβερός : **Σοφ.**Φιλ.1154 **χῶρος . . οὐκέτι φοβητὸς ἡμῖν.**

φόβητρον (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. τὸ προκαλοῦν, ἐμπνέον φόβον, φοβερὸν πρᾶγμα· Σχόλ. Εὐρ.Φοίν.1266 «φόβητρον τὸ φόβου ποιητικόν» : ΠΔ 'Ησ.19,17 **καὶ ἔσται ἡ χώρα τῶν 'Ιουδαίων τοῖς Αἰγυπτίοις εἰς φόβητρον,** ΚΔ Λουκ.21,11 **φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται·** ‖ **κ. νεώτ.** τὸ μέσον δι' οὗ προκαλοῦμεν φόβον εἴς τινα, σκιάχτρο : 'Ιππ.303,16 **φόβητρα καὶ φεύξιες ἔξω,** Πλάτ.'Αξ.367Α **νηπίων ἀληθῶς φόβητρα,** 'Ιω.Χρυσ.1,201Β, Θεοφύλ.Σ 'Επιστ.33 **τὰ δὲ φόβητρα ἃ ἡμῖν ἐπανατείνεσθε μορμολυκεῖα παίδων εἰσίν·** ‖ Τισιφάνης τὰ φόβητρα (πιθ. τραγικὰ προσωπεῖα τῶν 'Ερινύων) : ΑΠ 11,189.

φοβητσ(ι)άρης-α-ικο μσν. κ. δημ. **κ. φοβιτσιάρης** βλ.λ. δειλός, ἄτολμος.

φοβητσιάρικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος, ἁρμόζων εἰς φοβητσιάρην βλ.λ. : **φοβητσιάρικα μάτια - καμώματα.**

φοβήτωρ-ορος (ὁ) μσν. ὁ φοβῶν, ὁ φόβον ἐμποιῶν, ἐμβάλλων : Νικ.Χων.ἐν Σάθ.1,85 **ὁ τῶν βαρβάρων φοβήτωρ, ὁ τῶν τυράννων λικμήτωρ.**

φοβία (ἡ) νεώτ. **ὁ.** φοβοπάθεια βλ.λ.

φοβίζω κ. νεώτ. κ. δημ. προκαλῶ, ἐπιφέρω, ἐμποιῶ φόβον, ἀνησυχίαν : **δὲν τὸν φοβίζουν οἱ φωνές, - μὲ φοβίζει ὁ πυρετὸς ποὺ ἀνεβαίνει·** **2)** ἀπειλῶ, φοβερίζω : **τὰ παιδιὰ τὰ φοβίζουν μὲ τὸν μπαμπούλα·** **3)** ρηματ. π. φόβισμα, φοβιστής.

φόβισμα-ατος (τὸ) δημ. **ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα** τοῦ φοβίζω βλ.λ.

φοβιστής (ὁ) δημ. ὁ ἐπιχειρῶν, προσπαθῶν διά τινος τρόπου νὰ ἐμβάλῃ εἰς ἄ. φόβον, οἷον διὰ μεταμφιέσεως, δι' ἰσχυροῦ κράτου κττ., σκιάχτης.

φοβιτσιάρης δ. γρ. τοῦ φοβητσιάρης βλ.λ. : 'Ερωτόκρ.1,588 **κάνει καὶ τὸν ἀνήμπορο ἄντρα καὶ παλληκάρι, τὸ φοβιτσιάριν ἄφοβο.**

φοβοδιάκτορες (οἱ) πάπ. ὡς ἐπίθ. δαιμόνων, οἱ διατάσσοντες, οἱ διέποντες, οἱ μεταδίδοντες τὸν φόβον· πρβλ. διάκτορος.

φοβόδιψος-ον μτγν. ὑδροφόβος βλ.λ., ὁ φοβούμενος τὸ ὕδωρ : Καῖλ.Αὐρ.Χρον.3,9.

φοβοθεΐα (ἡ) Ἡσ. «δεισιδαιμονία».

φοβοπάθεια (ἡ) νεώτ. ἰατρ. παθολογικὸς φόβος καταλαμβάνων νευρασθενικὰ ἢ ὑστερικά τινα ἄτομα δι' ἀσήμαντον αἰτίαν.

φοβοποιῶ-έω σχόλ. ἐμποιῶ φόβον, φοβῶ, φοβίζω, ἐκφοβίζω : Σχόλ.Ἡσίοδ.Ἔργ.1.

φόβος (ὁ) (φέβομαι) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ φυγή, φευγάλα (π. Ὁμ. μ ἐν τῇ σημ. ταύτῃ) : Ἰλ.Ι 2 Ἀχαιοὺς θεσπεσίη ἔχε φύζα, φόβου κρυόεντος ἑταίρη, αὐτ.Λ 402, αὐτ.Ν 470 ἀλλ' οὐκ Ἰδομενῆα φόβος λάβε . . ἀλλ' ἔμενε, αὐτ.Ο 396 ἀτὰρ Δαναῶν γένετο ἰαχή τε φόβος τε, αὐτ.Ρ 596 πρῶτος Πηνέλεως Βοιώτιος ἦρξε φόβοιο, Ὀδ.Ω 57· ‖ ὅθ. κ. ἐν ἐπιρρ. τ. φόβονδε εἰς φυγήν, εἰς ὀπισθοχώρησιν : Ἰλ.Ο 666 ἑστάμεναι κρατερῶς, μηδὲ τρωπᾶσθε φόβονδε, αὐτ.Θ 139 φόβονδ' ἔχε μώνυχας ἵππους· ἐν εἰδ. ἐκφρ. : αὐτ.Ε 252 μή τι φόβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ με πεισέμεν οἴω (μὴ μὲ συμβουλεύῃς νὰ φύγω)· **2)** εἰδικώτ. ὁ πανικὸς ὁ καταλαμβάνων τὸν ἡττηθέντα στρατόν, τὸ κινοῦν εἰς φυγὴν καταθλιπτικὸν συναίσθημα τοῦ κινδύνου : Ἡρ.7,10,5 οὕτω δὲ καὶ στρατὸς πολλὸς ὑπ' ὀλίγων διαφθείρεται . . ἐπεάν σφι ὁ θεὸς φθονήσας φόβον ἐμβάλλῃ ἢ βροντήν, αὐτ.9,69 ἐν δὲ τούτῳ τῷ γιναμένῳ φόβῳ (διαρκοῦντος δὲ αὐτοῦ τοῦ πανικοῦ)· **3)** κ. μσν. νεώτ. κ. δημ. δέος, τρόμος, τρομάρα : Διογ.Λ 7,112 «φόβος ἐστὶ προσδοκία κακοῦ· εἰς δὲ τὸν φόβον ἀνάγεται καὶ ταῦτα, δεῖμα, ὄκνος..»: Αἰσχ.Πρ.181 ἐμὰς δὲ φρένας ἐρέθισε διάτορος φόβος, αὐτ.Χο.32, αὐτ.Ἑπτ.240, αὐτ.Πέρσ.205 φόβῳ δ' ἄφθογγος ἐστάθην, Εὐρ.Ἱππ.1204 παρ' ἡμῖν δ' ἦν φόβος νεανικὸς πόθεν ποτ' εἴη φθόγγος, Θουκ.3,54 μέγιστος φόβος περιέστη τὴν Σπάρτην, ΚΔ Λουκ.5,26 ἐπλήσθησαν φόβου, αὐτ.Ματθ. 14,26· ‖ εἰδ. ἐν συνεκφ. μετὰ τῶν λέξ. δέος καὶ δεῖμα κατ' ἀντιδιαστολὴν δὲ πρὸς τὸ θάρσος : Εὐρ.Ἠλ.319, Πλάτ.Νόμ.644C φόβος μὲν ἡ πρὸ λύπης ἐλπίς, θάρρος δὲ ἡ πρὸ τοῦ ἐναντίου· ‖ μτ. γενικ. δηλωτικῆς τοῦ ἀντικειμένου τοῦ φόβου : Αἰσχ.Πέρσ.115 φόβῳ . . Περσικοῦ στρατεύματος τοῦδε, Ξεν.Ἀν.3,1,18 πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεῦσαί ποτε, - ὁ φόβος τοῦ πολέμου συνετέλεσεν εἰς ἀμοιβαίας ὑποχωρήσεις· κ. μτ. διπλ. αἰτ. : Σοφ.ΟΚ 729 ὁρῶ τιν' ὑμᾶς ὀμμάτων εἰληφότα φόβον νεώρη τῆς ἐμῆς ἐπεισόδου· ‖ ὁμ. φόβος περί τινος ὡς πρός τι : Θουκ.4,88 καὶ περὶ τοῦ καρποῦ φόβῳ ἔγνωσαν οἱ πλείους ἀφίστασθαι Ἀθηναίων· ὁμ. ὑπέρ τινος : αὐτ.7,41· ‖ κ. ἐμπροθ. εἰς δήλωσιν τῆς αἰτίας, τῆς προελεύσεως : Αἰσχ.Χο.930 ἦ κάρτα μάντις οὑξ ὀνειράτων φόβος, Σοφ.Ἠλ.783 ἡμέρᾳ γὰρ τῇδ' ἀπηλλάγην φόβου πρὸς τῆσδ' ἐκείνου θ', Ξεν.Ἀν.7,2,37 φόβος ἀπὸ Λακεδαιμονίων ᾖ, αὐτ.ΚΠ 3,3,53· ‖ εἰδ. ἐν συνεκφ. μτ. ρημ. περὶ τοῦ προκαλοῦντος τὸ αἴσθημα τοῦ τρόμου, τοῦ δέους παρ' ἄλλῳ τινί : Αἰσχ.Πρ.1090 τοιάδ' ἐπ' ἐμοὶ ῥιπὴ Διόθεν τεύχουσα φόβον στείχει φανερῶς, Εὐρ.Ἑκ.1113 φόβον παρέσχεν οὐ μέσως ὅδε κτύπος, Ξεν.Ἀν.1,8, Β καὶ ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν φόβον ποιοῦντες τοῖς ἵπποις, αὐτ.7,4· κ.κτ. πληθ. : αὐτ.ΚΠ 8,7,18 (αἱ ψυχαὶ) οἵους μὲν φόβους τοῖς μιαιφόνοις ἐμβάλλουσιν· ‖ ὁμ. περὶ τοῦ πτοουμένου, τοῦ αἰσθανομένου τὸν τρόμον, τὸ δέος : Εὐρ.Ἠλ 39 ὦ; ἀσθενεῖ δοὺς ἀσθενῆ λάβοι φόβον, Ξεν.Ἱέρ.11,11· ‖ μτ. συστ. αἰτ. : Εὐρ.Ἰκ 548 φόβους πονηροὺς καὶ καινοὺς δεδοικέναι, Πλάτ.Πρωτ.360B οὐκοῦν ὅλως ἀνδρεῖοι οὐκ αἰσχροὺς φόβους φοβοῦνται· ‖ φόβος ἐστὶ (τινὶ) φοβεῖταί τις, ἀντιμετωπίζει μετὰ δέους, τρόμου τὴν περίπτωσιν νά . ., μτ. ἀπαρφ.: Ξεν.Ἀν.2,4,3 ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι φόβος εἴη ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρατεύειν· ‖ ἡ δοτ. ἐν ἐπιρρ. χρ. φόβῳ : Αἰσχ.Ἱκ.786 πατρὸς σκοπαὶ δὲ μ' εἷλον· οἴχομαι φόβῳ· ‖ ὁμ. ἡ ἐμπρόθ. γενικ. κ. αἰτ. ἐν ἐπιρρ. χρ., οἷον διὰ φόβον, ἐκ φόβου : Σοφ.ΟΚ 837, Ξεν.Ἱέρ.1,38· **4)** πρᾶγμα προξενοῦν τρόμον, δέος : Σοφ.ΟΚ 1652 ὡς δεινοῦ τινος φόβου φανέντος· ‖ κτ. πληθ. φόβοι φοβερὰ πράγματα : αὐτ.ΟΤ 917, Ξεν.Ἀν.4,1,23 πολλῶν φόβων προσαγομένων· **5)** νεώτ. φρ. μτφ. διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων (ἐκ τοῦ ἐν τῇ ΚΔ Ἰω.7,13) ἐν χρ. ἐπὶ ὑπερβαλλούσης μερίμνης διὰ τὴν ἀποτροπὴν παντὸς ἀπευκταίου· ‖ ὁμ. δημ. φρ. δὲν ἔχει φόβο δὲν διατρέχει κίνδυνον· παροιμ. ὁ φόβος φυλάει τ' ἀμπέλια ἡ πρόβλεψις περὶ ἐνδεχομένης νομικῆς τιμωρίας ἐξασφαλίζει τὴν ἰδιοκτησίαν· **6)** ἐν προσωποποιΐᾳ Φόβος ὡς κύρ. ὄνομα εἷς ἐκ τῶν δορυφόρων τοῦ θεοῦ τοῦ πολέμου Ἄρεως: Ἰλ.Ν 299, Ὀδ.Λ 37, Ἡσίοδ.Θ 934.

φοβῶ-έω (φόβος) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., γ' πληθ. προστ. φοβεόντων (Ἡρ.7,235), ἰων. παρατ. φοβέεσκον (Ἡσίοδ.Α 162), μέλλ. φοβήσω (Εὐρ.Ἡρ.557, Θουκ.4,126 ἐκ-), ἀόρ. ἐφόβησα (Ἰλ.Ο 15, ἀττ.), παθ. κ. μέσ. φοβοῦμαι-έομαι δημ. κ. φοβᾶμαι, ἰων β' ἑνικ. φοβέαι (Ἡρ.1,39), ἰων. προστ. φοβέο ἢ φοβεῦ (αὐτ.1,9, αὐτ.7,52), ἐπ. γ' πληθ. παρατ. φοβέοντο (Ἰλ.Ζ 41), μέλλ. φοβήσομαι (αὐτ.Χ 250), παθ. μέλλ. φοβηθήσομαι (Πλούτ.Βρούτ.40· ἐν Ξεν.ΚΠ 3, 3,30, Πλάτ.Πολ.470Α, Δημ 197 διωρθώθη εἰς φοβήσομαι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρίστων χειρογράφων), παθ. ἀόρ. ἐφοβήθην (πάντοτε π.Ἀττ.), δημ. (ἐ)φοβήθηκα, ἐπ. γ' πληθ. ἐφόβηθεν ἢ φόβηθεν (Ὁμ.), μέσ. ἀόρ. ἐφοβησάμην (μ. Ἀνακρεόντ.34,11), παρακ. πεφόβημαι, ἀττ. γ' πληθ. πεφόβηνται (Πλάτ. Κρατ.403Ε), ὑπερσ. ἐπεφοβήμην (Ξεν.Ἑλλ.7,4,32), γ' πληθ. ἐπεφόβηντο (Θουκ.5,5), ἐπ. γ' πληθ. ἐπεφοβήατο (Ἰλ.Φ 206), ἐν τῷ ἐνεργ. τύπῳ μ. π. ἀρχαίοις· ἐν τῇ νεωτ. κ. δημ. ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ φοβίζω βλ.λ.· π.Ὁμ. κυρίως ἐν τῇ Ἰλ. (ἐν τῇ Ὀδ. ἅπαξ παθ. : Π 163) κ. πάντοτε ἐν τῇ παρούσῃ σημ. τρέπω εἰς φυγήν· Ἡσ. «φοβεῖ· κνίζει, διώκει» : Ἰλ.Π 583 (ἴρηξ) ἐφόβησε κολοιούς, αὐτ.Π 689 Ζεὺς καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ, αὐτ.Χ 11 Τρώων οὓς ἐφόβησας, αὐτ.Ρ 505 φοβῆσαί τε στίχας ἀνδρῶν, αὐτ.Ο 15, αὐτ.Υ 187· ἅπαξ ἐν Ἡσίοδ.Α 162 φοβέεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων· ‖ παθ. (πάντοτε π.Ὁμ. ὡς κ. τὸ φέβομαι βλ.λ. : Σχόλ.Ἰλ.Ε 223, Ζ 41, Φ 606), τρέπομαι εἰς φυγήν, φεύγω περίφοβος, τρομαγμένος : Ἰλ.Ε 498 ὑπέμειναν ἀολλέες οὐδ' ἐφόβηθεν, αὐτ.Π 295, αὐτ.Λ 172 κάμ μέσσον πεδίον φοβέοντο, βόες ὣς ἅς τε λέων ἐφόβησε, Ὀδ.Π 163 κύνες . . διὰ σταθμοῖο φόβηθεν· συνήθ. κτ. μτχ. : Ἰλ.Κ 510 μὴ καὶ πεφοβημένος ἔλθῃς, αὐτ. Ο 4, αὐτ.Φ 606, αὐτ.Ζ 135 φοβηθεὶς δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα, αὐτ.Χ 137· ‖ φοβοῦμαι ὑπό τινος τρέπομαι ὑπό τινος εἰς φυγήν : Ἰλ.Θ 149· ὁμ. φοβοῦμαι ὑπό τινι : αὐτ.Ο 637· κ. μτ. αἰτ. φοβοῦμαί τινα : αὐτ.Χ 250· πιθ. ἐν τῇ σημ. ταύτῃ κ. ἐν Ἡρ.9,70 ἀλύκταζόν τε οἷα ἐν ὀλίγῳ χώρῳ πεφοβημένοι (φυγάδες ὄντες ἐν στενῷ χώρῳ)· **2)** κ. νεώτ. ἐμποιῶ φόβον, φοβίζω, πτοῶ τινα, κάμνω νὰ φοβηθῇ τις, τρομάζω, σκιάζω : Ἡρ.7,235 ἀλλὰ πάντα ὁμοίως φοβεόμενος ἀνδρῶν στόλον, Αἰσχ. Ἑπτ.262 μὴ φίλους φόβει, Σοφ.ΟΤ 296 ᾧ μή 'στι δρῶντι τάρβος οὐδ' ἔπος φοβεῖ, αὐτ.ΟΤ 1013, αὐτ.Φιλ.864 πόνος ὁ μὴ φοβῶν, Εὐρ.Ἱππ 527, Ἀντιφ.127,23 ἡ δύναμις φοβοῦσα, Θουκ.5,45 τὸν Ἀλκιβιάδην ἐφόβουν μὴ . . λέγωσιν, Ξεν.ΚΠ 7,1,42

αἱ κάμηλοι ἐφόβουν τοὺς ἵππους· μτ. δοτ. τοῦ μέσου ἢ τοῦ ὀργάνου, φοβίζω διά τινος τρόπου, ὀργάνου, μέσου, μὲ κάτι: Αἰσχ.Πέρσ.215 **οὔτ' ἄγαν φοβεῖν λόγοις,** Εὐρ.Ἡρ.357 **μεγαληγορίαισι φοβεῖν,** Θουκ.8,82 **ξυνέβαινε δὲ τῷ Ἀλκιβιάδῃ τῷ μὲν Τισσαφέρνει τοὺς Ἀθηναίους φοβεῖν, ἐκείνοις δὲ τὸν Τισσαφέρνην·** μτ. μτχ. φοβίζω πράττων τι, διά τινος πράξεως: Ξεν.Ἱππαρχ.1,8 **φοβεῖν τινα λέγων,** Δημ.185 **ἐφόβουν λέγοντες ὡς ἥξει βασιλεύς·** ‖ ἀπολ. προκαλῶ φόβον, φέρνω τρόμο: Σοφ.Φιλ. 864 **πόνος ὁ μὴ φοβῶν κράτιστος,** Πλάτ.Πολ.551Β **φοβήσαντες κατεστήσαντο τὴν πολιτείαν·** ‖ παθ. φοβοῦμαι, ἐμποιεῖταί μοι τρόμος ὑπό τινος, μὲ φοβίζει κάτι: Εὐρ.Ρῆσ. 37 **φοβεῖσθαι μάστιγι·** **3)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. μέσ. κ. παθ. καταλαμβάνομαι ὑπὸ φόβου, ἀπολ. δοκιμάζω, αἰσθάνομαι, νιώθω φόβον, τρομάζω, σκιάζομαι, δειλιάζω: Σοφ.Αἶ.139 **πεφόβημαι πτηνῆς ὡς ὄμμα πελείας,** Αἰσχίν.7,3 **φοβηθέντες ᾤχοντο φεύγοντες** (καταληφθέντες ὑπὸ φόβου ἀπῆλθον φεύγοντες)· πρβλ. Πλάτ.Ἀπολ.29Β· ‖ μτ.αἰτ. προσ. καταλαμβάνομαι ἢ κατέχομαι ὑπὸ φόβου ἐνώπιόν τινος, τρομάζω, τρέμω τινά, σκιάζομαι (ἀπὸ) κάποιον: Αἰσχ.Ἱκ.893 **οὔ τοι φοβοῦμαι δαίμονας τοὺς ἐνθάδε,** Σοφ.Φιλ.1250 **στρατὸν Ἀργείων φοβεῖσθαι,** Πλάτ.Νόμ.927Α **φοβεῖσθαι τοὺς ἄνω θεούς,** Ἰσοκρ.5Β, Ξεν.Κυν.5,16 **φοβεῖσθαι τοὺς κύνας,** δ. παροιμ. φρ. **φοβᾶτ' ὁ Γιάννης τὸ θεριὸ καὶ τὸ θεριὸ τὸ Γιάννη** (ἐπὶ ἀμοιβαίου φόβου), φρ. **οὔτε θεὸ φοβᾶται, οὔτε ἀνθρώπους ντρέπεται** (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀναιδῶς ἀνηθίκου, ἴδ. ἀδίκου)· ‖ μτ. αἰτ. πράγμ. φοβοῦμαί τι, ἀπὸ κάτι: Αἰσχ.Ἑπτ.476 **βρόμον φοβηθεὶς ἐκ πυλῶν χωρήσεται,** Σοφ.Αἶ.227 **φοβεῖσθαι τὸ προσέρπον,** Εὐρ.Ἀλκ.1057 **φοβεῖσθαι μέμψιν,** Ξεν.ΚΠ3,1,24 **φοβεῖσθαι δουλείαν, φοβᾶμαι τὴ φτώχεια·** ‖ ὁμ. τρομάζω, ἔχω φόβον διά τι, περί τινος: Πλάτ. Φαῖδρ.239C **φοβεῖσθαι τὸ σῶμα, - τὸ φοβοῦμαι τὸ κακὸ** (φοβοῦμαι μὴν πάθω κακό)· ὁμ. μτ.ἐνάρθρου ἀπαρφ.: Πλάτ.Νόμ.522Ε **φοβεῖσθαι τὸ ἀποθνῄσκειν** (τὸν θάνατον)· ‖ μτ. συστ. αἰτ. φοβοῦμαι φόβον δοκιμάζω, αἰσθάνομαι φόβον: Εὐρ. Τρ.1166, αὐτ.Ἱκ.548· ὁμ. φοβοῦμαι **φόβους**: Πλάτ. Πρωτ.360Β· ‖ μτ. ἀπαρφ. φοβοῦμαι νὰ πράξω τι, δὲν τολμῶ νὰ κάμω κάτι: Αἰσχ.Χο.46 **φοβοῦμαι δ' ἔπος τόδ' ἐκβαλεῖν,** Σοφ.Αἶ.264, Εὐρ. Ἴων 628· ‖ σπαν. παρεμβαλλομένου τοῦ μὴ φοβοῦμαι μήπως πάθω τι: Πλούτ.Περ.7 **φοβεῖσθαι μὴ ἐξοστρακισθῆναι·** ὁμ. μσν., νεώτ. κ. δημ. μτ. προτ. εἰσαγ. διὰ τοῦ **νὰ** ἢ **νὰ μὴ**: Πρόδρ.2,600 **νὰ μὴν φοβᾶσ' εἰς ποταμὸν ξερὸν νὰ κινδυνεύσῃς - φοβοῦμαι νὰ πάω - νὰ μὴν πάω·** ‖ μτ. μτχ. αἰτιολ. συνήθ. φοβοῦμαι διότι: Λυκοῦργ.150,6 **προδιδοὺς ἐφοβήθη·** ‖ μτ. ἐμπροθ. πτώσεων **φοβοῦμαι ἔκ τινος** ἔχω φόβον ἔκ τινος αἰτίας: Σοφ.Τρ.671· **φοβοῦμαι ἀπό τινος** φοβοῦμαι, τρέμω τινά, σκιάζομαι κάποιον (πιθ. ἑβραϊσμός): ΠΔ'Ἰερ.1,8 **μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν,** ΚΔ Ματθ.10,28, αὐτ.Λουκ.12,4 **μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα·** ‖ **φοβοῦμαι εἴς τι ἢ πρός τι** καταλαμβάνομαι ὑπὸ φόβου διά τι: Σοφ. ΟΤ 980, αὐτ.Τρ.1211· **φοβοῦμαι ἐπί τινι** μτ. τῆς αὐτῆς σημ.: Λουκ.Ἐνάλ.Δ 14,4· ‖ **φοβοῦμαι ἀμφί τινι** φοβοῦμαι, κατέχομαι ὑπὸ φόβου διὰ κάποιον, διὰ κάτι: Ξεν.ΚΠ 5,2,35· ὁμ. **φοβοῦμαι περί τινος** ἐν τῇ αὐτῇ σημ.: Θουκ.2,90, Πλάτ.Εὐθύδ.275Β, αὐτ. Ἀπολ.29Β· ὁμ.**φοβοῦμαι τι περί τινος**: Θουκ.3,123· ὁμ. **φοβοῦμαι ὑπέρ τινος** μτ τῆς αὐτ.σημ.: Ἀνδοκ. 33,43,Πλάτ.Πολ.387C· ‖ **φοβοῦμαι περί τι διά τι**: Πλάτ.Κρατ.404Ε· **φοβοῦμαι πρός τινα** ἐν τῇ αὐτ. σημ.: Σοφ.Τρ.150· ὁμ. μσν. **φ- διά τι** ἕνεκά του: Πρόδρ.2,253 **φοβοῦμαι διὰ τὴν βλάβην των·**

3) κ. νεώτ. κ. δημ. μέσ. κ. παθ. μτ. ἐξηρτ. προτ. ἐνδοιαστικῶν ἢ φόβου σημαντικῶν, **φοβοῦμαι μὴ** κατέχομαι ὑπὸ φόβου διὰ πιθανόν τι κακόν, δι' ἀνεπιθύμητόν τι, μήπως συμβῇ, γίνῃ τι: Εὐρ.Ὀρ. 770, Ἀριστοφ.Εἰρ.606 **φοβηθεὶς μὴ μετάσχοι τῆς τύχης, - φοβᾶται μὴν ἀρρωστήσῃ·** ‖ **φοβοῦμαι μὴ οὐ** φοβοῦμαι μήπως δὲν συμβῇ τι: Ξεν. Ἀπομν.1,2,7,αὐτ.Οἰκ.16,6· ‖ ὁμ. νεώτ. κ. δημ. **φοβοῦμαι μὴ δὲν..ἢ μήπως δὲν..**· ‖ **φοβοῦμαι ὅπως μή**: Θουκ.6,13 **φοβοῦμαι .. ὅπως μὴ δόξει,** Ξεν.Ἀπομν. 2,9,3 **εἰ μὴ φοβοίμην ὅπως μὴ ἐπ' αὐτὸν με τράποιτο·** ‖ συνήθ. μτ. αἰτ. ἀντικ. μεθ' ἣν ἕπεται ἡ ἐξηρτ. πρότ. διὰ τοῦ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ σημ.: Σοφ. Τρ.550 **ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι μὴ ..,** Ξεν.Ἀνάβ.7,1,2 **φοβούμενος τὸ στράτευμα μὴ ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χώραν στρατεύηται·** ὁμ. **φοβοῦμαι ὑπέρ τινος μή**: Πλάτ.Πολ.387C **ὑπὲρ τῶν φυλάκων φοβούμεθα, μὴ .. μαλακώτεροι .. γένωνται·** ‖ ὁμ. μτ. ἀπαρφ., ἑπομένης τῆς ἐνδοιαστ. προτ. φοβοῦμαι νὰ πράξω τι, μήπως..: Πλάτ.Γοργ.457Ε **φοβοῦμαι .. διελέγχειν σε .. μὴ με ὑπολάβῃς,** Ξεν.Ἀνάβ.1,3,17 **φοβοίμην ἂν τῷ ἡγεμόνι ἕπεσθαι, μὴ ἀγάγῃ·** ‖ ἐπὶ θετικωτέρας ἐννοίας, συγκεκριμένου ἢ βεβαιότερον προσδοκωμένου κακοῦ, **φοβοῦμαι ὅτι** φοβοῦμαι ὅτι θά, φοβοῦμαι μήπως: Ξεν.ΚΠ 3,1,1 **ἐφοβεῖτο, ὅτι ὀφθήσεσθαι ἔμελλε, - φοβοῦμαι ὅτι θὰ ἔχῃ φύγει - ὅτι δὲν θὰ τὸν συναντήσω·** ὁμ. προηγουμένου τοῦ ἀντικειμ. ἢ προδιορισμοῦ τινος: Θουκ.7,67 **φοβοῦμαι τόδε, ὅτι ..,** Πλάτ.Γοργ.479Α, Ἰσοκρ.6,60,128· **διὰ τοῦτο φοβεῖσθαι τοὺς πολεμίους ὅτι, - τοῦτο φοβοῦμαι, ὅτι θ' ἀργήσουμε·** ‖ **φοβοῦμαι ὡς** μτ. ὁμ. σημ., ἀλλὰ μετά τινος ἀβεβαιότητος: Ξεν. ΚΠ 5,2,12 **ἀνδρὸς τῇ θυγατρὶ μὴ φοβοῦ ὡς ἀπορήσεις ἀξίου ταύτης·** ‖ **φοβοῦμαι εἰ** κατέχομαι ὑπὸ φόβου ὅτι ἐνδεχομένως θὰ συμβῇ τι (ἢ ὄχι): Ξεν.ΚΠ 6,1,17 **ὃ δ' ἴσως ἄν τινες ὑμῶν φοβηθεῖεν, εἰ δεήσει πόρρω τῆς ἑαυτῶν φρουρεῖν·** ‖ **φοβοῦμαι πῶς** κατέχομαι ὑπὸ φόβου ὡς πρὸς τὸν τρόπον, τίνι τρόπῳ: αὐτ.4,5,19 **φοβούμενοι .. πῶς χρὴ ἀπειλοῦντι ὑπακοῦσαι.**

φοβῶ-έω (φόβη) ἐν χρ. μ. κτ. ἀπαρφ. μέσ. παρακ., τρέφω κόμην, μαλλιά· Ἡσ. «πεφοβῆσθαι· κεκομῆσθαι, κομᾶν».

φόγας (ὁ) δημ. ναυτ. ἐπίκριον βλ.λ.

φόδρα (ἡ) (Ἰταλ.) δημ. ὑπόρραμμα, ἐσωτερικὴ ἐπένδυσις ἐνδύματος, (ἐ)σωπάνι: **ἡ φόδρα τοῦ πανωφοριοῦ·** **2)** κτ. ἐπέκτ. πᾶσα ἐσωτερικὴ ἐπένδυσις ἀντικειμένου διὰ ξύλου, χάλυβος κττ., **ἃ.** ντουμπλιούρα.

φοδράρισμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φοδράρω.

φοδράρω δημ., παθ. μτχ. φοδραρισμένος, ὑπενδύω, ἐπενδύω ἐσωτερικῶς ἔνδυμα: **τὰ λινὰ δὲν τὰ φοδράρουν, - τὸ γελεκάκι ποὺ φορᾷς .. τὸ 'χω φοδραρισμένο·** **2)** κτ. ἐπέκτ. ἐπενδύω ἔσωθεν ὁτιδήποτε: **κιβώτιο φοδραρισμένο μὲ λαμαρίνα.**

φόδρο (τὸ) δημ. ναυτ. ἐντεράσνεια βλ.λ.).

φοιβάζω (Φοῖβος), μέλλ. -άσω, μαντεύομαι, προφέρω μαντικούς, προφητικοὺς λόγους, προφητεύω, προλέγω: ΑΠ 9,525 **Ἀπόλλων φοιβάζων,** αὐτ.9,191 **Κασσάνδρη φοίβαζε μύθους,** Λυκόφρ.6 **δαφνηφάγων φοίβαζεν ἐκ λαιμῶν ὄπα·** **2)** ἐμπνέω, ἐνθουσιάζω: Ἡρ.2,22, Λογγῖν.8,4 **πάθος φοιβάζον τοὺς λόγους·** **3)** φοιβῶ-άω βλ.λ.: Λυκόφρ.731 **ὀρνιθόπαιδος ἴσμα φοιβάζων ποτοῖς** (σχόλ. «λευκαίνων, καθαρίζων, πλύνων»), αὐτ.875, αὐτ.1166· **4)** ρηματ. π. φοίβασμα, φοιβασμός, φοιβαστήριος, φοιβαστής, φοιβάστρια.

φοιβαίνω ἀρχ. λεξ. Ἡσ. «φοιβᾶναι· λαμπρῦναι, μαντεύσασθαι, κοσμῆσαι, καθᾶραι, ἁγνίσαι· καὶ φοιβάσαι ὁμοίως»· ‖ ΕΜ 797,6 «φοιβᾶναι, τὸ καθᾶραι, ὡς τὸ φοιβανάτω δέ τις ἀσάμινθον».

φοιβάς-άδος (ἡ) ἱέρεια τοῦ Φοίβου· δθ. θεόπνευστος γυνή, προφῆτις, μάντισσα : Εὐρ.Ἑκ.827 **παῖς ἐμὴ . . ἡ φοιβάς, ἣν καλοῦσι Κασσάνδραν Φρύγες**, Τιμόθ.ἀπ.1· **2)** ὡς θηλ. ἐπίθ. φοιβάζουσα, προφητική, μαντεύτρα : Πλούτ.Ἠθ.22A **Ἄρτεμιν.. μαινάδα . . φοιβάδα**, αὐτ.170A· ‖ **φοιβάς** (ἐνν. τέχνη) ἡ ἰατρική : Νόνν.7,356.

φοίβασμα-ατος (τὸ) μσν. προφητεία, χρησμός : ΚΜανασσ.3521 **τὸ φοίβασμα καὶ κόμψευμα τῶν τερατολογούντων**, Πρόδρ. ἐν Notitt.Mss.8,139.

φοιβασμός (ὁ) (φοιβάζω) μσν. τὸ φοίβασμα βλ.λ. : Ἀκροπ.Κπ. ASS Μαΐου 2,758Β· **πρὸς φοιβασμὸν ἤ, . . σαφῆ τοῦ γενησομένου προδήλωσιν**, Μετοχ.Θ 32 **φοιβασμοὺς καὶ πυθόχρηστα.**

φοιβαστήριος-α-ον μτγν. καθαρτήριος βλ.λ.· Θεόγνωστ.Καν.25,32 «**φοιβαστήρια**, καθαρτήρια».

φοιβαστής-οῦ (ὁ) μτγν. ὁ ἔνθους, ἐνθουσιασμένος, μάντις, προφήτης : Μαν.4,237.

φοιβαστικός-ή-όν μτγν. ὁ ὑπὸ τοῦ Φοίβου ἐμπνεόμενος, μαντευτικός, προφητικός, ἐνθουσιαστικός : Λογγῖν.13,2· ‖ **φοιβαστικὸς χρησμῶν** χρησμοδοτῶν, διδῶν χρησμούς, προφητεύων : Πλούτ.Ρωμ.21 **φοιβαστικὴν ἐμμέτρων χρησμῶν.**

φοιβάστρια (ἡ) μτγν. κ. μσν. θηλ. ἐξ ἀχρ. ἀρσ. φοιβαστήρ, μαντεύτρια, προφῆτις, μάντισσα : Λυκόφρ.1408 **παρθένον φοιβάστριαν**, Κ Μανασσ. Χρον.6547 **δυσάγγελος φοιβάστρια.**

φοίβειος-α-ον κ. -ος-ον ὁ τοῦ Φοίβου βλ.λ.3), ὁ ἱερὸς τοῦ Φοίβου : Εὐρ.Ἴων 461.

φοίβη (ἡ) Ἐπιγρ. κυρ. ἡ καθαρά, ἡ λάμπουσα, ὡς ὄν. πλοίου τῶν Ἀθηναίων.

φοιβήιος-η-ον ἰων. τ. τοῦ φοίβειος : Εὐρ.ΙΑ 756.

φοιβηίς -ίδος (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ φοιβήιος βλ.λ., ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸν Φοῖβον, ἡ ἱερὰ τοῦ Φοίβου : ΑΠ 9,201 **φοιβηὶς τέχνη.**

φοίβησις-εως (ἡ) μτγν. ἡ ἐνέργεια τοῦ φοιβᾶν βλ.λ.2), μαντεία : Βέττ.Βάλ.110,31.

φοιβητεύω Ἡσ. «φοιβητεύειν, χρησμῳδεῖν».

φοιβητήρ-ῆρος (ὁ) (φοιβῶ) πάπ. ἀντὶ φοιβητής

φοιβητής-οῦ (ὁ) (φοιβῶ) μτγν. φοιβόληπτος, θεόπνευστος, μάντις, προφήτης : Μαν.1,273 **φοιβητὰς ἢ μάντιας.**

φοιβητός-ή-όν (φοιβῶ) μτγν. ρημ. ἐπίθ. θεόπνευστος, προφητικός, μαντικός : Μαν.4,550 **προλέγοντα φοιβητοῖς μύθοισιν ἀποφθεγκτήρια κρυπτά.**

φοιβήτρια (ἡ) ἡ καθαίρουσα, ἡ ἐξαγνίζουσα· Ἡσ. «καθάρτρια»· **2)** ἐν Ἐπιγρ. ἡ Ἶσις : **τοῦ ἱεροῦ τῆς Φοιβητρίας.**

φοιβήτωρ-ορος (ὁ) μτγν. φοιβητής βλ.λ.: Ὀρφ. Λιθ.383 **φοιβήτορι λᾶϊ πιθήσας.**

φοιβολάλας-ον μτγν. προφητικός, θεόπνευστος, μαντικός : ΨΚαλλισθ.1,45 **φοιβολάλος μάντις**, αὐτ. **φοιβολάλος τρίπους.**

φοιβόλαμπτος-ον ἰων. ἀντὶ φοιβόληπτος βλ.λ.: Ἡρ.4,13 **ἀπικόμενος ἐς Ἰσσηδόνας φοιβόλαμπτος γενόμενος.**

φοιβόληπτος-ον μτγν. **ὁ ὑπὸ τοῦ Φοίβου κατεχόμενος**, ἐμπνευσμένος, ἐνθουσιασμένος, προφητικός, προφήτης : Λυκόφρ.1460 **τὴν φοιβόληπτον χελιδόνα** (σχόλ. «ἑαυτὴν λέγει ἡ Κασσάνδρα τὴν τῷ θεῷ ὀνειρωμένην»), Πλούτ.Πομπ.48 **ἐπίπνους καὶ φοιβόληπτος**, Λογγῖν.16,2 **ἐμπνευσθεὶς ἐξαίφνης ὑπὸ θεοῦ, καὶ οἱονεὶ φοιβόληπτος.**

φοιβολόγος (ὁ) μτγν. ὁ προφητικός, ὁ προφήτης : ΨΚαλλισθ.1,46,52 (ἔκδ.Müll.) φ· Τειρεσίας.

φοῖβος-η-ον (πιθ. ἐκ τοῦ φάος, φαῦος) καθαρός, διαυγής, λαμπρός, ἁγνός, ἀμίαντος : Ἡσ.ἀπ.78 **φοῖβον ὕδωρ**, Ἀλκμ.45 **φοῖβον ὄνειρον**, Αἰσχ.Πρ. 22 **ἡλίου φοίβῃ φλογί**, Λυκόφρ.1009 **φοῖβον ἐκβράσσων ὕδωρ**· **2)** ΕΜ 797,1 «**φοῖβαι**· κυρίως αἱ καθαραὶ καὶ λαμπραὶ τρίχες, παρὰ τὸ φοῖβος»· **3)** **Φοῖβος** ὡς κύρ. ὄνομα, ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς φωτεινοῦ καὶ λάμποντος θεοῦ, π. Ὅμ. συνήθ. **Φοῖβος Ἀπόλλων**, ἀλλὰ κ. μ. **Φοῖβος** (κτ. παράλειψιν τοῦ Ἀπόλλων) : Ἰλ.Α 443, αὐτ.Ο 221, Πλούτ.Κικ.27 **Φοίβου ποτ' οὐκ ἐῶντος ἔσπειρεν τέκνα** (παροιμ. ἐπὶ πατέρων δυσειδῶν τέκνων)· σπαν. κτ. ἀντίστροφον τάξιν **Ἀπόλλων Φοῖβος** : Ἰλ.Π 68, Ἡσιοδ.ἀπ.π.Σχολ.Ὀδ.Δ 231 **εἰμὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ὑπὲκ θανάτοιο σαώσει.**

φοιβός-ή-όν δ. τ. τοῦ φοῖβος βλ.λ.1) : Βακχ.12, 139(11)· **φοιβὰν ἐπιδόντες ὑπαὶ χειμῶνος αἴγλαν.**

φοιβῶ-άω μτγν. καθαίρω, ἁγνίζω, ἐξαγνίζω : Καλλ.Λουτρ.Παλ.11 **ἐφοίβασεν δὲ παγέντα πάντα . . ἀφρὸν ἀπὸ στομάτων**, Θεόκρ.17,134 **χεῖρας φοιβήσασα μύροις**, Ἀπολλ.Ρ 2,302 **πινόεν περὶ δέρμα γέροντος πάντῃ φοιβήσαντες**· **2)** ἀντὶ φοιβάζω βλ.λ.1) : Σχόλ.Σοφ.ΑΙ.322, Ἡσ.· **3)** ρηματ.π. φοίβησις, φοιβητήρ, φοιβητής, φοιβητός, φοιβήτρια, φοιβήτωρ.

φοιδέρατος (ὁ) (λατ.) Ἐπιγρ. ἄ. φοιδεράτος βλ.λ.

φοιδεράτος (ὁ) μσν. λατ. π. Βυζ. μισθοφόρος στρατιώτης ἀνήκων εἰς ἴδιον σῶμα· κτ. πληθ. **οἱ φοιδεράτοι τὸ σῶμα τῶν ξένων μισθοφόρων.**

φοῖδες ἐσφ. γρ. ἀντὶ **φῳδες** πληθ. τοῦ φῳς βλ.λ. : Ἀριστλ.Πρ.38,7.

φοίνα (ἡ) δωρ. ἀντὶ θοίνη βλ.λ. : **Ἀλκμ.11.**

φοινεικοφόρος (ὁ) Ἐπιγρ. ὀν. **ὑπηρέτου ἱεροῦ** τινος : Ἐπιγρ.Τεγέας.

φοινεύς Ἡσ. «**ἡ ἐρυσίβη**».

φοινήεις-εντος-εσσα-εν (φοινός) **ὁ ἔχων** φοινικοῦν, πορφυροῦν χρῶμα, κατακόκκινος : Ἰλ.Μ 202 **φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον** (Εὐστ. «φοινήεις δράκων ἢ ὁ μέλας ἢ ὁ φόνῳ ἤγουν αἵματι βεβαμμένος, ἢ ὁ φόνιος»), Μόσχ.2,52 **φοινῆεν αἷμα**· ‖ ὁ αἱματοβαφής, ματωμένος : Νίκ.Θηρ.158 **φοινήεσσα ἀσπίς.**

φοίνιγμα-ατος (τὸ) (φοινίσσω) μτγν. τὸ γενόμενον, τὸ βαφὲν φοινικοῦν, πορφυροῦν, κατακόκκινο πρᾶγμα : Λιβάν.4,1072 **γλῶσσαν τὸ φοίνιγμα καθυγραίνουσαν**, Σχόλ.Εὐρ.Φοίν.1493.

φοινιγμός (ὁ) (φοινίσσω) κ. μσν. κ. νεώτ. ἰατρ. ἐρυθρότης τοῦ δέρματος ἐξ ἐπιθέσεως ἐρεθιστικῆς οὐσίας : Γαλ.19,714,17 **τῷ διὰ τῶν ἰσχάδων καὶ νάπυος φοινιγμῷ χρῆσθαι**, Παῦλ.Αἰγ.3, Φώτ. Βιβλ.177,22 σιναπισμοῦ **καὶ φοινιγμοῦ.**

φοινικάδες (οἱ) Ἡσ. «**αἱ ῥάφανοι ὑπὸ Εὐβοέων**».

φοινικαμπεχόνη (ἡ) μτγν. πορφυροῦν κάλυμμα τῶν ἵππων : Πολυδ.1,186.

φοινικάνθεμος-ον ὁ ἔχων φοινικᾶ, πορφυρᾶ, ἐρυθρὰ ἄνθη : Πίνδ.Π 4,114 **φοινικάνθεμον ἔαρ.**

φοινικείμων-ονος-ον (εἷμα) ὁ φορῶν φοινικοῦν, πορφυροῦν, βαθὺ κόκκινο ἔνδυμα : Ἐπίχ.π. Ἀθήν.9,398D **κορυδάλλας τε φοινικείμονας.**

φοινίκειος-ον, ἰων. **φοινικήϊος** βλ.λ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ δένδρον φοῖνιξ, ὁ ἐκ φοίνικος προερχόμενος : Διόδ.Σ 1,91 **φοινίκειος οἶνος**· **2)** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φοίνικας καὶ τὴν Φοινίκην, φοινικικός : Ἡλιόδ.Αἰθ.5,18 **φοινίκειον φιλοτέχνημα**· ‖ ὁ πληθ. τοῦ οὐδ. ὡς οὐσ. **τὰ φοινίκεια** (ἐνν. γράμματα) τὸ φοινικικόν, ἀρχαῖον ἰωνικὸν ἀλφάβητον : Πλούτ.Συμπ.9,3,2.

φοινικέλαιον (τὸ) νεώτ. ἔλαιον παρασκευαζόμενον ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ φυτοῦ φοῖνιξ βλ.λ. ὁ κοκκοφόρος, ἄ. φοινικόλιπος.

φοινικελίκτης-ου (ὁ) ἀπατηλός, ἀπατεών, πανοῦργος (κατὰ τὸ **ἐν** Ὀδ.Ξ 288, **Φοῖνιξ ἀνὴρ ἀπατήλια εἰδώς**· πρβλ. Meineke Κωμ.ἀπ.5.120) · Ποι. π.Ἡσ. **φοινικελίκτην καὶ λόγων κάπηλον ἀπατηλὸν καὶ ἀλαζόνα.**

φοινίκεος-έα-ον ἰων. ἀσυναίρ. ἀντὶ φοινικοῦς βλ.λ. : Σιμων.23, Πίνδ.Ι 4(3),30 **φοινίκεα ῥόδα**, Ἡρ. 1,98 **φοινίκεοι προμαχεῶνες**, αὐτ.2.132 **φοινίκεον εἷμα**, αὐτ.7,76, αὐτ.9.22.

φοινικηγόν μέτρον (τὸ) πάπ. εἶδος μέτρου ἐν χρήσει πρὸς μέτρησιν τῶν φοινικοβαλάνων βλ.λ.

φοινικήιος-η-ον Ιων. ἀντὶ φοινίκειος βλ.λ., φοινίκινος, ἐκ φοινικοδένδρου : Ἡρ.4,43 **ἐσθῆς φοινικηίη** (ἔνδυμα ἐκ φύλλων φοίνικος), αὐτ.2,86 **φοινικήιος οἶνος** (ἐκ φοινίκων, χουρμάδων παρεσκευασμένος), αὐτ.1,194 **βίκους φοινικηίου .. οἴνου** (διόρθ. ἀντὶ φοινικηίους)· ‖ π. ἰατρ. **φοινικηίη νοῦσος ἡ ἐλεφαντίασις** : Ἱππ.π.Γαλ.Ἱππ. Γλωσσ. Ἐξήγ.592 «ἡ κατὰ Φοινίκην καὶ κατὰ τὰ ἄλλα ἀνατολικὰ μέρη **πλεονάζουσα**»· **2)** φοινίκειος βλ.λ.2), φοινικικός : Ἡρ.3,37, αὐτ.8,90, αὐτ.8,97, αὐτ.5,58 **φοινικήια γράμματα** (τὸ φοινικικὸν (ἀρχαῖον ἰωνικὸν) ἀλφάβητον).

φοινικηΐς-ΐδος (ἡ) Ἡσ. «φοινικίς».

φοινικηρόν μέτρον ἀ. φοινικηγὸν βλ.λ. : Πάπ. (μέτρῳ) : **δρόμιον φοινικηρῷ.**

φοινίκι(ν)-ιοῦ (τὸ) μσν. κ. δημ. **τὸ δένδρον** φοῖνιξ, ἡ φοινικιά : Λίβ.Ροδ.161 **ἴδες καὶ θαύμασε τὸ δένδρον τὸ φοινίκιν**· **2)** δημ. **ὁ καρπὸς** τοῦ δένδρου φοῖνιξ **ὁ δακτυλοφόρος**· **3)** δημ. μελομακάρονο.

φοινικία (ἡ) μσν. **ἡ φοινικιὰ** βλ.λ. : Διγεν.Ἀκρ. 2519 **φοινικία ἦτο τὸ δένδρον καὶ βρύση εἰς τοῦτο ἦτον.**

φοινικιά (ἡ) δημ. τὸ μακρόβιον, εὐθυτενὲς καὶ μακροστέλεχον δίοικον δένδρον φοῖνιξ ὁ δακτυλοφόρος : Πορφύρ.Σκ.56 **ἀπὸ μακριὰ σᾶς χαιρετοῦν τῆς φοινικιᾶς τὰ τόξα.**

φοινικιάζω δημ. δ.γρ. φηνυκιάζω, θηλυκιάζω, θηλυκώνω βλ.λ. : Βλαστ.Συνμ.240 ἐν λ. χαλικώνω.

φοινικίας (ὁ) (ἐνν. ἄνεμος) ὁ ἐκ τῆς κατευθύνσεως τῆς Φοινίκης **πνέων**, νοτιοανατολικὸς ἄνεμος, ἀ. φοῖνιξ, φρυγίας : Ἀριστλ.Μετ.2,6, Γαλ.8,569.

φοινικίδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φοῖνιξ βλ.λ., μικρὸς φοῖνιξ ὡς ὑποκορ. τοῦ ὀνόμ. Φοῖνιξ : Διογ.Λ 7,3 **φησὶν ὁ Κράτης, τί φεύγεις φοινικίδιον; οὐδὲν δεινὸν πέπονθας**· **2)** μικρὸν δενδρύλλιον φοίνικος : Ἐπιγρ. **κόσμος χρυσοῦς ἐπὶ φοινικιδίου.**

φοινικίζω (φοῖνιξ, Φοῖνιξ) μτγν. κ. μσν., μέλλ. -ιῶ, ἔχω φοινικοῦν, βαθυκόκκινον χρῶμα : Ἰω. Χρυσ.3,340Β **χείλη φοινικίζοντα,** Γεωπ.16,2,3 τὸν φοινικίζοντα συναριθμοῦσι **τοῖς ἀγαθοῖς ἵπποις**· πρβλ. πορφυρίζω· **2)** κ. νεώτ. μιμοῦμαι τοὺς Φοίνικας, ἰδ. ὡς πρὸς τὴν ἀσέλγειαν, ἐν παραπλησίᾳ σημ. πρὸς τὸ λεσβιάζω βλ.λ. : Λουκ.Ψευδολ. 28, Γαλ.12,249, Ἡσ. **σκύλαξ· σχῆμα ἀφροδισιακόν, ὡς καὶ τὸ τῶν φοινικιζόντων.**

φοινικικός-ή-όν κ. μσν. κ. **νεώτ.** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φοίνικας **καὶ** τὴν Φοινίκην : Ἡρ.6,47 **τὰ .. μέταλλα τὰ φοινικικά,** Θουκ.6,46, Διόδ.Σ 5,58 **φοινικικὰ γράμματα** (τὸ φοινικικὸν ἀλφάβητον), Στέφ.Ἐμπ.610,28 **φοινικικὰ σήματα Κάδμου**· **2)** ἐξ γεν. τὸ ἐκ τῆς σκοτεινῆς ἀρχαιότητος, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ καινόν, σύγχρονον : Πλάτ.Πολ.414C **μηδὲν καινὸν .. ἀλλὰ Φοινικικόν τι**· **3)** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Καρχηδονίους, καρχηδονικός, ἰδ. εἰς δήλωσιν δόλου καὶ πανουργίας : Πολύβ.3,78,1 **φοινικικὸν στρατήγημα,** Εὐστ.1757 **φοινικικόν τι ψεῦδος**· **4)** φοινίκεος, φοινικοῦς βλ.λς, πορφυρόχρους, μτφ. αἱματηρός, ὁ πλήρης αἵματος, ἐπὶ τῶν πολεμικῶν δεινῶν : Ἀριστφ.Εἰρ.303 **ἀπαλλαγέντες .. κακῶν φοινικικῶν.**

φοινικικῶς ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τρόπον φοινικικόν : Διογ.Λ 7,25.

φοινίκινος-η-ον ὁ φοινικήιος, **ὁ ἐκ** τοῦ δένδρου φοίνικος ἢ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ : Ἀντιφάν.Θορίκιοι 1,4 **μύρῳ .. φοινικίνῳ,** Ἔφιππ.π.Ἀθήν.1,293 **οἶνος ὁ φοινίκινος**· ‖ κ. ὡς οὐσ. ἄνευ τοῦ οἶνος ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : αὐτ.Ἔφηβοι 1 **φοινικίνου βῖκός** τις ὑπανεῴγνυτο· **2)** φοινικικός βλ.λ.1)· **φοινικίνη νόσος ἡ** φοινικίη βλ.λ.1) νόσος : Γαλ.Ἱππ.Γλωσσ. Ἐξήγ.592.

φοινίκιον (τὸ) κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ φοῖνιξ βλ.λ.3) ἄνευ ὑποκορ. σημ. : Γαλ.14,559,4 **ῥοΐδιον καὶ φοινίκια** πότισον, Ἀλέξ.Τραλλ.1,24, Ζερβ.Ἰατ.I II **ὑψηλόκορμα φοινίκια**· **2)** νεώτ. ἀντὶ φοῖνιξ βλ.λ.5), ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ φοῖνιξ ὁ δακτυλοφόρος, ὁ χουρμάς· **3)** ἀντὶ φοῖνιξ βλ.λ.7) ι Ἀριστλ.Πρ.19,14 **διὰ τί λανθάνει τὸ διὰ πασῶν καὶ δοκεῖ ὁμόφωνον εἶναι οἷον ἐν τῷ φοινικίῳ καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ** (διόρθ. φοινίκι)· **4)** χρῶμα φοινικοῦν, βαθὺ κόκκινον, πορφυροῦν : Ἐπιγρ.

φοινίκιος-ία-ιον μτγν. τ. τοῦ φοινίκεος βλ.λ. : Ἀριστλ.Μετ.3,2,4, Πολύβ.6,23,12 **πτεροῖς φοινικίοις** (δ.γρ. φοινικοῖς)· **2)** ὁ φοινικικός βλ.λ. : Σοφ. ἀπ.460, Διόδ.Σ 3,67 **τὰ γράμματα Φοινίκια κληθῆναι,** αὐτ.5,74, Πλούτ.Ἠθ.738E· **3)** ὁ ἐκ τοῦ δένδρου φοῖνιξ ἢ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ : Ἀθήν.1,29D **φοινικίου οἴνου μέμνηται.**

φοινικιοῦς-ῆ-οῦν κ. νεώτ. ὁ ἔχων χρῶμα φοινικοῦν, ὁ φοινίκεος : Ἀριστφ.Ὄρν.272 **καλός γε καὶ φοινικιοῦς** (ὄρνις), Ἀριστλ.Χρωμ.5,796,32 **τὰ τῆς μήκωνος φύλλα τὰ μὲν ἄνω ἔχει φοινικιᾶ** (διόρθ. ἀντὶ φοινικιοῦνται), αὐτ.797,28 **ἄπιου φύλλα .. γίνεται φοινικιᾶ,** Ἐπιγρ. μετὰ ταινιδίου φοινικιοῦ· **2)** τὸ οὐδ. φοινικιοῦν δικαστήριόν τι ἐν Ἀθήναις ὀνομασθὲν ἐκ τοῦ χρώματος τῶν τοίχων αὐτοῦ : Παυσ.1,28,8· πρβλ. βατραχειοῦν.

φοινικίς-ίδος (ἡ) (φοῖνιξ) **κ.** μσν. κ. νεώτ. φοινικοῦν, πορφυροῦν ὕφασμα οἱασδήποτε χρήσεως : Ἀριστφ.Πλ.731 **καταπέτασ' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν φοινικίδι,** αὐτ.735 **τούτῳ δ' ὑπὸ τὴν φοινικίδ' ὑποδύνθ'** ἡσυχῇ· ‖ φοινικοῦν ὕφασμα ἐν χρ. ὡς κάλυμμα ἵππου : Ξεν.8,3,12 **φοινικίσι καταπεπταμένοι οἱ ἵπποι**· **2)** πορφυροῦν ἔνδυμα, ἱμάτιον· Πολυδ.4,119 «φοινικὶς ἢ μελαμπόρφυρον ἱμάτιον φόρημα νεωτέρων» : Ἀριστφ.Εἰρ.1173 **ἔχοντα καὶ φοινικίδ' ὀξεῖαν πάνυ,** αὐτ.Ἀχ.320 **μὴ οὐ καταξαίνειν τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐς φοινικίδα** (σχόλ. «λίθοις αὐτὸν αἱμάσσειν ὥστε φοινικοῦν αὐτῷ ποιῆσαι τὸ σῶμα. Τὸ δὲ καταξαίνειν ὡς ἐπὶ ἐρίων ἔθηκε· διὸ καὶ φοινικίδα εἶπεν ὡς ἐπὶ ἱματίου»), Ἀριστλ.Ρητ.1405ε,13 **δεῖ σκοπεῖν, ὡς νέῳ φοινικίς, οὕτω γέροντι τί· οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ πρέπει ἐσθής**· ‖ ἰδ. τὸ βαθέος ἐρυθροῦ χρώματος στρατιωτικὸν ἱμάτιον τῶν Λακεδαιμονίων : Ἀριστφ.Λυσ.1140 **ὁ Λάκων Ἀθηναίων ἱκέτης καθέζετο ἐπὶ τοῖσι βωμοῖς ὠχρὸς ἐν φοινικίδι,** Ξεν.Λακ.11,3, Ἀριστλ. ἀπ.499, Μοίρ.398, Θωμ.Μ 899· ‖ ὁμ. κ. πορφυροῦ χρώματος στρατιωτικὸν ἱμάτιον τῶν Περσῶν : Ξεν.ΚΠ 6,4,1 **ἤνθει δὲ φοινικίσι πᾶσα ἡ στρατιά**· κ. ἐπὶ ὁμοίου ἱματίου τῶν Ρωμαίων : Πλούτ.Αἰμ 18 **ἀστράπτοντες ἐπιχρύσοις ὅπλοις καὶ νεουργοῖς φοινικίσι,** Αἰλ.ΠΙ 6,6 **φοινικίδα ἀμπέχεσθαι κατὰ τὰς μάχας**· ‖ διάφορον τῆς πορφυρίδος βλ.λ. : Ξεν.ΚΠ 8,3,3 **οὐδὲν φειδόμενος οὔτε πορφυρίδων οὔτε .. φοινικίδων**· **3)** ἐρυθρὸν ἢ πορφυροῦν παραπέτασμα ἢ τάπης : Αἰσχίν.3,76 **προσκεφάλαια ἔθηκε καὶ φοινικίδας περιεπέτασε**· **4)** κ. μσν. ἐρυθρὰ σημαία, ἧς ἡ ἔπαρσις ἐσήμαινεν ἔναρξιν ναυμαχίας : Πολύβ.2,66,11 **ἐπειδὰν φοινικὶς ἐξαρθῇ παρὰ τοῦ βασιλέως,** Διόδ.Σ 13,77 **ὁ δὴ συνιδὼν ὁ Κόνων, ὡς ἤδη τῆς Μιτυλήνης ἤγγιζον, ἦρεν ἀπὸ τῆς ἰδίας νεὼς φοινικίδα,** Λέων Σοφ.19,42· ‖ νεώτ. ναυτ. τὸ σῆμα Β τοῦ διεθνοῦς κώδικος σημάτων· **5)** γεν. ἐρυθρὰ σημαία ἀνασειομένη ὑπὸ τῶν ἱερέων ἐπὶ καταρῶν ἢ ἀφορισμῶν ἀπὸ τῆς κοινωνίας : Λυσ.6,51 **ἐπὶ τούτοις ἱέρειαι καὶ ἱερεῖς στάντες κατηράσαντο πρὸς ἑσπέραν καὶ φοινικίδας ἀνέσεισαν**· **6) κ. νεώτ.** ἐρυθρὰ πινακὶς ὑπὸ εἰκόνα ἀνηρτημένη εἰς ὕψος **δηλοῦσα τί** παριστάνει αὕτη : Ἰω.Χρυσ.6,725.

φοινῑκιστής (ὁ) (φοῖνιξ) κ. μσν. ὁ βάπτων εἰς ἐρυθρὰ ἢ πορφυρᾶ χρώματα, μὲ κόκκινο χρῶμα: Ζωναρ.1818· **2)** π. Πέρσαις, ὁ φορῶν πορφύραν, ὁ πορφυρᾶν ἐσθῆτα ἐνδεδυμένος, δηλ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ἀνωτάτην τάξιν, ὁ κατέχων τὰ ὕψιστα ἀξιώματα, ἡγεμών, σατράπης: Ξεν.᾽Αν.1,2,20 **ἀπέκτεινεν ἄνδρα Πέρσην Μεγαφέρνην, φοινικιστὴν βασίλειον**· **3)** ὁ φοινικίζων, ὁ λεσβιάζων, ὁ ἔκδοτος εἰς κτηνώδεις ἢ παρὰ φύσιν ἀσελγείας: Σχόλ.᾽Αριστφ.Εἰρ.883 **λείκτης διεβάλλετο ὁ ᾽Αριφράδης καὶ μεμηνὼς ἐπὶ γυναιξίν· ὡς φοινικιστὴς γὰρ λοιδορεῖται**, ΕΜ 235,47 **γλωττοκομεῖον . . εἴρηται τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον ὑπὸ Εὐδούλου φοινικιστὴν σκώπτοντος**.

φοινῑκιστί ἐπίρρ. μτγν. εἰς φοινικικὴν γλῶσσαν, ἐν τῇ διαλέκτῳ τῶν Φοινίκων ἢ τῶν Καρχηδονίων: Πολύβ.1,80,6 **ᾔδει διαλέγεσθαι φοινικιστί**.

φοινῑκίτης (ὁ) (φοῖνιξ) μτγν. ἐπὶ οἴνου, **ὁ ἐκ** φοινίκων: Διοσκ.5,40.

φοινικῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. εἶδος πολυτίμου **λίθου**, πιθ. ἐρυθρομέλανος: Πλίν.Φl 37,10,6.

φοινῑκοβάλᾰνος (ἡ) κ. μσν. ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ φοῖνιξ, ὁ χουρμᾶς: Πολύβ.12,2,6 **βρῶμα παραπλήσιον σύκῳ καὶ φοινικοβαλάνῳ**, αὐτ.26,10,9 **ἐδίδου .. τοῖς μὲν ἀστραγάλους δορκαδείους, τοῖς δὲ φοινικοβαλάνους**, ᾽Επιγρ., ᾽Ιππιατρ.242,13.

φοινῑκόβαπτος-ον ὁ εἰς φοινικοῦν χρῶμα βεβαμμένος, ὁ βαμμένος μὲ κόκκινο χρῶμα: Αἰσχ. Εὐμ.1023 **φοινικοβάπτοις ἐνδυτοῖς ἐσθήμασιν**.

φοινῑκοβατῶ-έω μτγν. ἀναβαίνω, ἀνέρχομαι εἰς φοίνικα, φοινικόδενδρον, ἀναρριχῶμαι ἐπὶ φοίνικος: Λουκ.Συρ.29 **ὅπωπε δὲ φοινικοβατέοντας ἢ ἐν ᾽Αραβίῃ ἢ ἐν Αἰγύπτῳ**.

φοινῑκοβᾰφής-οῦς-ές μτγν. ἄ. φοινικόβαπτος βλ.λ.: Φιλόστρ.Ε 225,2, αὐτ.244,4, ᾽Ηλιόδ.Αἰθ.3,3 **φοινικοβαφῆ χλαμύδα καθειμένος**, Σχόλ.᾽Αριστφ. ᾽Αχ.319, Συνέσ.18C **φοινικοβαφὴς χιτών**.

φοινῑκογενής-οῦς-ές ὁ ἐν Φοινίκῃ γεννηθεὶς ἢ ὁ ἐκ τοῦ γένους τῶν Φοινίκων, ἐπίθ. τῆς Εὐρώπης: Εὐρ.ἀπ.475,1 **Φοινικογενοῦς παῖ τῆς Τυρίας τέκνον Εὐρώπης**.

φοινῑκοδάκτῡλος-ον ὁ ἔχων φοινικούς, κοκκίνους δακτύλους, οὗτινος οἱ δάκτυλοι ἔχουσι τὸ χρῶμα τῆς πορφύρας. ἐπίθ.ἐπινοηθὲν ὑπὸ ᾽Αριστλ.: ᾽Αριστλ.Ρητ.1405b,19 **διαφέρει δ᾽ εἰπεῖν, οἷον ῥοδοδάκτυλος ἠὼς μᾶλλον ἢ φοινικοδάκτυλος, ἢ ἔτι φαυλότερον ἐρυθροδάκτυλος**.

φοινικοειδής-οῦς-ές μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐρυθρωπός: Θεοδόσ.Διάκ.Κρήτ.1,171 **φοινικοειδεῖ τῶν πτερῶν τῇ συνθέσει**· **2)** νεώτ. ὁ ὁμοιάζων πρὸς φοίνικα· **3)** τὸ οὐδ. κτ. πληθ. φοινικοειδῆ ὡς οὐσ. εἰδ. βοταν. οἰκογέν. **μονοκοτυληδόνων** φυτῶν, περιλαμβάνουσα πλεῖστα γένη ἰθαγενῆ τῶν τροπικῶν χωρῶν καλλιεργούμενα ἰδ. πρὸς κόσμον.

φοινῑκοείμων-ονος (ὁ) (ἕννυμι) ὁ ἐνδεδυμένος πορφυροῦν ἔνδυμα, ὁ φορῶν κόκκινον ἔνδυμα, περίβλημα: ᾽Επίχ.π.᾽Αθήν.9,398D **κορύδαλλας τε φοινικοείμονας** (ἰδ.γρ. ἀντὶ φοινικείμονας).

φοινῑκόεις-εντας-εσσα-εν (φοῖνιξ) ποιητ. τοῦ φοινίκεος βλ.λ., ὁ πορφυροῦς, ὁ ἔχων βαθὺ ἐρυθρὸν χρῶμα, ὁ ἐρυθρός, ὁ κόκκινος: ᾽Ιλ.Κ 133 **χλαῖναν.. φοινικόεσσαν**, αὐτ.᾽Οδ.Ξ 500, ᾽Ησιοδ.Α 95 **ἡνία φοινικόεντα**· ‖ **ὁ** ἐρυθρός, κόκκινος ἐκ τοῦ αἵματος: ᾽Ιλ.Ψ 717 **σμώδιγγες . . αἵματι φοινικόεσσαι**, ᾽Ησιοδ.Α 194 **αἵματι φοινικόεις**.

φοινῑκόθριξ-τριχος (ὁ,ἡ) κ. μσν. ὁ ἔχων πορφυρᾶς, ἐρυθρὰς τρίχας: Βάκχ.10,105Bl. **φοινικότριχας βοῦς**, ΚΠορφ.Θεμ.14D.

φοινῑκοκαρύα (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος **φοινικοειδῶν** περιλαμβάνον δένδρα ἰθαγενῆ τῶν τροπικῶν χωρῶν τῆς ᾽Αμερικῆς.

φοινικοδόκιον (τὸ) πάπ. κόφινος φοινίκων.

φοινικοκρᾱ́δεμνος-ον αἰολ. **τ. τοῦ** μὴ εὔχρ. φοινικοκρήδεμνος ἐπὶ γυναικ., ἡ ἔχουσα, φοροῦσα φοινικοῦν, **ἐρυθρὸν κρήδεμνον**: Βακχ.12,222 **Φοινικοκραδέμνοιο Μούσας**, αὐτ.10,97.

φοινῑκόκροκος-ον (κρόκη) ὁ ἔχων φοινικῆν κρόκην βλ.λ.I), ὁ ὑφασμένος μὲ κόκκινο ὑφάδι, κ. γεν. μὲ κόκκινο μαλλί: Πίνδ.Ο 6,39 **φοινικόκροκον ζώναν** (σχόλ. «κοκκινόβαφον»).

φοινικολάχανο (τὸ) δημ. **τὸ ἐκ** τῶν **φοινικοειδῶν** δένδρων νανόρωφ.

φοινικόλεγνος-ον κ. μσν. ὁ ἔχων φοινικοῦν λέγνον βλ.λ.I), **ἐπίθ. τοῦ** πτηνοῦ πηνέλοψ· ᾽Ησ. «φοινικόλεγνον· ᾽Ιων **τὸν πηνέλοπα**, τὸ ὄρνεον· τὸν γὰρ τράχηλον ἐπίπαν φοινικοῦν, ἡ δὲ λέγνη **παρέλκει**»: ᾽Ιων ἀπ.68, Τζέτζ.Λυκόφρ.792.

φοινικάλιπος-ους (τὸ) νεώτ. ἄ. φοινικέλαιον **βλ.λ.**

φοινῑκόλοφος-ον κ. μσν. ὁ ἔχων πορφυροῦν λόφον, κόκκινην φαύντα ἀπὸ πτερὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς: Εὐρ.Φοίν.820 **θηροτρόφου φοινικολόφοιο δράκοντος**, Θεόκρ.22,72 **ὀρνίθων φοινικολόφων**, Γεωπ.14,16,2 **ἀλεκτρυόνες φοινικόλοφοι**.

φοινῑκόνωτος-ον ὁ φοινικοῦς κατὰ τὰ νῶτα, ὁ ἔχων ἐρυθρά, **κόκκινα νῶτα**: Βακχ.5,102 **φοινικονώτων βρῶν**.

φοινικοπαράδεισος (ὁ) **πάπ. ὁ** φοινικιὼν **βλ.λ.**

φοινῑκοπάρῃος-ον ᾽Ιων. κ. μσν. ἀντὶ φοινικοπάρειος, ὁ ἔχων ἐρυθρὰς παρειάς, κόκκινα μάγουλα, ἄ. μιλτοπάρηος, ἐπὶ πλοίων, ὧν τὰ ἑκατέρωθεν τῆς πρῴρας καὶ τῆς πρύμνης ἦσαν **ἐρυθρόβαφη**: ᾽Οδ.Λ 124 **νέας φοινικοπαρῄους**, αὐτ. Ψ 271 μσν. **ἐπὶ** γυναικός: ΚΜανασσ.Χρον.816 **τρυφερᾷ καὶ φοινικοπαρῄῳ**.

φοινῑκοπάρῡφος-ον μτγν. **ὁ ἔχων** φοινικοῦ χρώματος, κοκκίνην παρυφήν: Διον.᾽Αλ.Ρωμ.2,70 **τηβέννας ἐμπεπορπημένοι περιπορφύρους φοινικοπαρύφους**, αὐτ.6,13 **πορφυρᾶς φοινικοπαρύφους ἀμπεχόμενοι τηβέννας**.

φοινῑκόπεδος-ον ὁ ἔχων φοινικοῦ χρώματος πυθμένα, ἐπίθ. τῆς ᾽Ερυθρᾶς θαλάσσης: Αἰσχ.ἀπ. 192 **φοινικόπεδόν τ᾽ ἐρυθρᾶς . . χεῦμα θαλάσσης**.

φοινῑκόπεζα (ἡ) ἡ ἔχουσα πόδας πορφυροῦς, κοκκίνους, **ἐρυθρόπους**, ἐπίθ. τῆς Δήμητρος, πιθ. **ἐκ** τοῦ πυρροῦ χρώματος τοῦ ὡρίμου σίτου: Πίνδ. Ο 6,94 **φοινικόπεζαν ἀμφέπει Δάματρα**· κ. ἐπὶ τῆς ᾽Εκάτης: αὐτ.Παιάν.2,77 **φοινικόπεζα . . ᾽Εκάτα**· πρβλ. ἀργυρόπεζα.

φοινικοπτερίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. οἰκογέν. πλατυρραμφῶν **καλοβατικῶν** πτηνῶν τῶν εὐκράτων καὶ θερμῶν κλιμάτων.

φοινῑκόπτερος-ον ὁ ἔχων ἐρυθρά, κόκκινα πτερά: Κρατῖν.Νεμέσ.ἀπ.4 **ὄρνιθα φοινικόπτερον**· **2)** τὸ ἀρσ. φοινικόπτερος ὡς οὐσ. εἶδος ὑδροβίου πτηνοῦ, ἔχοντος πτέρωμα ἐρυθροῦ χρώματος: ᾽Αριστφ.᾽Ορν.273 **καὶ γὰρ ὄνομ᾽ αὐτῷ γ᾽ ἐστὶ** φοινικόπτερος· ‖ νεώτ. ζῳολ. γένος πλατυρραμφῶν **φοινικοπτεριδῶν** καλοβατικῶν **μεγαλοσώμων** πτηνῶν.

φοινικοπώλης (ὁ) πάπ. **ὁ** πωλῶν φοινικοβαλάνους, χουρμάδες, **ὁ** πωλητὴς φοινικοβαλάνων.

φοινῑκόροδος-ον ὁ ἔχων ἐρυθρά, κόκκινα **ῥόδα**, ὁ κόκκινος ἐκ τῶν ῥόδων: Πίνδ.ἀπ.95 **φοινικορόδοις ἐν λειμώνεσσι**, Πλούτ.᾽Ηθ.1130C, ᾽Ανών. ἐν ᾽Αν.Κρ.3,173 **Διὸς κήπους . . φοινικορόδους**.

φοινῑκόρυγχος-ον ὁ ἔχων φοινικοῦν ῥύγχος, κόκκινον ῥάμφος: ᾽Αριστλ.ΖΙ 9,24 **κορακίας ὅσον κορώνη φοινικόρυγχος**.

φοινικός-ή-όν ἐσφ. γρ. ἀντὶ φοινικοῦς βλ.λ.· **2)** ἐσφ. γρ. ἀντὶ φοινικικός βλ.λ.· **3)** ἐσφ.γρ. ἀντὶ φονικὸς βλ.λ.: Εὐνάπ.63.

φοινῑκοσκελής-οῦς-ές ὁ ἔχων σκέλη φοινικοῦ χρώματος, ὁ ἔχων κοκκίνους πόδας: Εὐρ.᾽Ιων 1207 **φοινικοσκελεῖς χηλὰς παρεῖσα**.

φοινῑκοστερόπης (ὁ), δωρ. **-πας** ὁ ρίπτων, ὁ ἐξακοντίζων ἐρυθρὰς ἀστραπάς, κεραυνούς: Πίνδ.Ο 9,6 Δία τε **φοινικοστερόπαν.**

φοινῑκόστολος-ον ὁ ὑπὸ τῶν Φοινίκων στολείς, ριφθείς: Πίνδ.Ν 9,27 **Φοινικοστόλων ἐγχέων** (ἐγχέων τοῦ τῶν Φοινίκων στόλου).

φοινῑκοτρόφος-ον μτγν. ἐπὶ τόπου, ὁ τρέφων, ὁ φέρων, ὁ φύων φοίνικας: Στράβ.17,3,23 **ὁ τόπος . . φοινικοτρόφος τε καὶ εὔυδρος.**

φοινῑκουρος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ ᾠδικὸν πτηνὸν φοινίκουρας **ὁ** κοινός, ὁ κοκκινόκωλος, κοκκινονούρα, απεντζάς, καμπογιαννίτης, γιαννάκος· Ἡσ. «φοινίκουρος, ὄρνις ποιός, . . καὶ ὁ ἐρίθακος»: Ἀριστλ.ΖΙ 9,49b,4, Γεωπ.15,1,22· ‖ νεώτ. ζῳολ. γένος ᾠδικῶν **κοττυφιδῶν** μικροσώμων πτηνῶν τῶν εὐκράτων χωρῶν τοῦ παλαιοῦ κόσμου.

φοινῑκοῦς-ῆ-οῦν κ. νεώτ. συνηρ. τ. τοῦ φοινίκεος βλ.λ., ὁ ἔχων βαθὺ ἐρυθρὸν χρῶμα· Ἡσ. «φοινικοῦν· πυρρόν, κόκκινον, αἱματῶδες»: Τίμ. Λοκρ.101C **λευκόν, μέλαν, λαμπρόν, φοινικοῦν** (χρῶμα), Ξεν.Ἀν.1,2,16 **χιτῶνας φοινικοῦς,** αὐτ.ΚΠ 7,1,2, αὐτ.Ἀγησ.2,7 **ἅπαντα . . φοινικᾶ φαίνεσθαι,** Πολύβ.6,41,7 **ταύτας . . ποιοῦσι φοινικᾶς** (τὰς σημαίας), Πλούτ.Νομ.13 **φοινικοῦς . . χιτωνίσκους,** Διοσκ.3,105 **φοινικοῦν ῥάκος,** Πολυδ.4,118, Ἀθήν.12, 538D **πορφυροῖς καὶ φοινικαῖς χρυσοῦφέσι·** **2)** τὸ οὐδ. **φοινικοῦν** ὡς οὐσ. τὸ πορφυροῦν, βαθὺ ἐρυθρὸν χρῶμα: Ἀριστλ.Φυσ.9,7,2.

φοινῑκοῦς-οῦντος-οῦσα-**οῦν** συνηρ. τ. τοῦ φοινικόεις βλ.λ.

φοινῑκοφαής-οῦς-ές ὁ φαινόμενος φοινικοῦς βλ.λ.: Ἴων 163 **φοινικοφαῆ πόδα κινήσεις.**

φοινικοφόρος (ὁ) μσν. ὁ φέρων φοίνικας: Πλαν. μτφ. Ὀβιδ. Μεταμ.10,478 **φοινικοφόροι Ἄραβες** (λατ. palmiferi).

φοινῑκόφυτος-ον μτγν. ἐπὶ τόπων, **ὁ** κατάφυτος ἐκ φοινίκων: Διόδ.Σ 2,48 **ἀγαθὴ δ' ἐστὶ φοινικόφυτος** (ἡ γῆ), αὐτ.19,98, Ἰώσ.ΑΙ 3,1,3 **φοινικόφυτος ἦν** (Ἦλις), αὐτ.4,8,1 **φοινικόφυτον . . τὸ χωρίον.**

φοινικόφυλλα (τὰ) μσν. **τὰ φύλλα** τοῦ φυτοῦ φοῖνιξ βλ.λ.: ΚΠορφ.Ἔκθ.170,412 (ἔκδ.Β).

φοινικόχλοος-ον Ἡσ. «φοινικοχλόοις, ξανθοχλόοις».

φοινῑκόχρους-οος-ουν-οον μτγν. ὁ ἔχων φοινικοῦν χρῶμα: Ποιήμ.π.Ἀν.Κρ.Πάρ.4,287,5.

φοινῑκόχρως-ωτος-ων μσν. ὁ ἔχων φοινικοῦν χρῶμα, ὁ φοινικοῦς τὸ χρῶμα: Σωφρόν. ἐν Maii Spicil.Rom.3,257.

φοινῑκτικῶς ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τρόπον προκαλοῦντα **ἐρυθρίασιν,** ἐρυθρότητα, κοκκίνισμα: Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.7,198 **οἱ δὲ φοινικτικῶς, οἱ δὲ λευκαντικῶς πάσχουσιν.**

φοινῑκτός-ή-όν μτγν. ὁ διὰ φοινικοῦ χρώματος βεβαμμένος: Ἰώσ.ΑΙ 4,4,6 **φοινικτὸν ἔριον.**

φοινῑκῶ-άω γλωσσ. φοινίσσω βλ.λ.).

φοινῑκών-ῶνος (ὁ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. τόπος κατάφυτος ἐκ φοινίκων, ἄλσος φοινίκων: Στράβ. 16,2,41 **ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ φοινικών, μεμειγμένην ἔχων καὶ ἄλλην ὕλην,** Ἰώσ.ΠΙ 4,8,2, Αἰλ.ΖΙ 16,18 **φοινικῶνας πεφυτευμένους εἰς στοῖχον,** Ἐπιγρ. **ὑπεργεωμετρίας φοινικώνων,** Πάπ. **ἐλαιῶνος καὶ** φοινικῶνος **ἄρουραι Χ,** Προκ.Ἰστ.57C, Σουΐδ. ἐν λ. φοινικῶνος, Ἀχμ.Ὀνειροκρ.174,7 **εἰσιόντα εἰς φοινικῶνα.**

φοῖνιξ-ικος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. κ. **φοίνιξ** τὸ φοινικοῦν, πορφυροῦν ἢ βαθὺ **ἐρυθρὸν** χρῶμα, τὸ ὁποῖον ἐξῆγον οἱ Φοίνικες ἐκ τῶν ἁλιευομένων κογχυλίων καὶ οὗτινος **ἐγίνετο** χρῆσις **ἐν τῇ** ὑφαντουργίᾳ· Ἡσ. «φοίνικι, ἐρυθρῷ βάμματι»: Ἰλ.Δ 141 **ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ,** αὐτ.Ζ 219 ζωστῆρα . . **φοίνικι φαεινόν** (Ἡσ. «φοίνικι φαεινόν· φοινικικῷ χρώματι λελαμπρυσμένον», Εὐστ.682,43«ἐρυθροβαφῆ, φοινικῷ ἄνθει φαιδρόν»), αὐτ.Η 305, αὐτ.Ο 538 (λόφος) **χαμᾶζε κάππεσεν ἐν κονίῃσι, νέον φοίνικι φαεινός** (Εὐστ.1030,39 «λάμπων φοινικῷ νεαρῷ χρώματι»), Ὀδ.Ψ 201 **ἱμάντα βοὸς φοίνικι φαεινόν·** ‖ γεν. **ἡ ἐρυθρότης,** ἡ κοκκινάδα: Εὐρ.Φοιν.1488 **τὸν ὑπὸ βλεφάροις φοίνικ' ἐρύθημα προσώπου·** **2)** δθ. ὡς ἐπίθ. μ. θηλ. φοίνισσα (Πίνδ.Π 1,23), ἀλλὰ κ. **φοῖνιξ** (ὡς θηλ. **ἐν** Εὐρ.Τρῳ 815, οὐδέποτε **παρὰ** τοῖς δοκίμοις ὡς οὐδ., πρβλ.Λοβεκ.Παραλ.284), ὁ ἔχων φοινικοῦν χρῶμα, **ὁ** φοινικοῦς, **ὁ** πορφυρόχρους, **ὁ** πυρρός, ὁ κόκκινας, ἐπὶ ἵππου: Ἰλ.Ψ 454 **ἵππον . ., ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν, ἐν δὲ τῷ μετώπῳ λευκὸν σῆμ' ἐτέτυκτο·** κ. **ἐπὶ** βοός: Πίνδ. Π 4,205 **φοίνισσα δὲ Θρηικίων ἀγέλα ταύρων ὑπάρχεν,** Θεόκρ.25,128 **ταῦροι . . φοίνικες·** κ. **ἐπὶ τοῦ** πυρός: Πίνδ.Π 1,23 **φοίνισσα . . φλόξ,** Εὐρ. Τρῳ.815 πυρὸς **φοίνικι πνοᾷ·** κ. **ἐπὶ τοῦ** ἡλίου: αὐτ.Ἑλ.181 **φοίνικος ἁλίου πέπλους·** **3)** κ. νεώτ. τὸ μακροστέλεχον καὶ μονοστέλεχον δίοικον καὶ **εὐθυτενὲς** μακρόβιον δένδρον φοῖνιξ ὁ δακτυλοφόρος, ἡ χουρμαδιά· ‖ νεώτ. βοταν. γεν. γένος μονοκοτυληδόνων **φοινικωδῶν** φυτῶν ἰθαγενῶν τῶν θερμῶν χωρῶν: Ὀδ.Ζ 163 **φοίνικος νέον ἔρνος** (Ἡσ. «φοίνικος ἔρνος· περιφραστικῶς τὸν φοίνικα»), Ὕμν.Ἀπόλλ.117 **ἀμφὶ δὲ φοίνικι βάλε πήχεε,** Πίνδ.ἀπ.45,13 **φοίνικος ἔρνος,** Ἡρ.1,193 **φοίνικες πεφυκότες,** Διόδ.Σ 2,53 **τῶν δένδρων οἱ φοίνικες κατὰ μὲν τὴν Λιβύην αὐχμηροὺς . . ἐκφέρουσι καρπούς,** ΚΔ Ἰω.12,13 **ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ,** Πάπ. **ἀμπελῶν χερσεύων, ἐν ᾧ σποράδες φοίνικας·** ‖ **ἐνίοτε** ὁ θῆλυς φοῖνιξ διακρίνεται τοῦ ἄρρενος διὰ τοῦ θηλ. ἄρθρου: Ἡρ.1,193 **φοινίκων τοὺς ἔρσενας . . τούτων τὸν καρπὸν περιδέουσι τῇσι βαλανηφόροισι τῶν φοινίκων·** σπαν. ὁ θῆλυς φοῖνιξ τὸ ἀρσ. ἄρθρον: αὐτ.4,172 **ὀπωριεῦντες τοὺς φοίνικας·..πάντες ἐόντες καρποφόροι,** αὐτ.183 **φοίνικες καρποφόροι πολλοί·** **4)** ὁ μετὰ φύλλων κλάδος τοῦ δένδρου φοῖνιξ· Πολυδ.1,244 **«καλεῖται δὲ καὶ ὁ κλάδος αὐτοῦ ὁμωνύμως φοῖνιξ, καὶ** ῥάβδος φοίνικος, καὶ ἐν τοῖς ποιηταῖς σπάδιξ»: Ἀριστλ.ΗΜ 1,34,43, ΚΔ Ἀποκ.7,9 **φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·** ‖ μικρὸς κλάδος πρὸς πλοκὴν στεφάνων διὰ τοὺς νικητάς: Πλούτ.Ἠθ.723Β, **αὐτ.** 1045D **φοίνικα ὁποτέρῳ βούλεται ἀποδοῦναι,** Πολυδ.3,152 **ὁ νικήσας τὰ ἆθλα ἀνείλετο . . τὴν ῥάβδον τοῦ φοίνικος, ἢ τὸν φοίνικα ἔλαβεν·** **5)** κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ καρπός, ἡ βάλανος τοῦ δένδρου φοῖνιξ ὁ δακτυλοφόρος, ὁ χουρμάς, **ἄ.** φοινικοβάλανος: Ἐλλάν.157, Ἀντιφάν.Βούσιρ.ἀπ.1 **βότρυς, ῥόας, φοίνικας ἕτερα νώγαλα,** Ἔφιππ.ἀπ. 3, Ξεν.Ἀν.2,3,14 **οἶνος φοινίκων,** Γαλ.6,427 **φοινίκων γὰρ ἐκεῖνοι βαλάνοις τὸν καρπὸν τοῦτον, οὐ φοίνικας οὐδὲ φοινικοβαλάνους ὀναμάζουσιν,** Ἀθήν.14,651F, Πάπ. **φοίνικος πατητοῦ ἀρτάβη,** Πρόδρ.2,349 **μηλίτζια καὶ φοίνικας, σῦκα καὶ καρυδίτζια·** πρβλ.Ἡρ.1,193, Ἑρμιππ.Φορμοφόρ.ἀπ. 1,22· **6)** εἶδος χαμαιριφοῦς **φυτοῦ ἔχοντος** φύλλον μαλακόν, ἐκ τῶν ἰνῶν τοῦ ὁποίου πλέκουσι φορμοὺς καὶ σπυρίδας, τὸ φυτὸν χαμαίρωψ **ὁ** ταπεινός: Θεόφρ.ΦΙ 2,6,11· ‖ φυτόν τι ἐν Αἰθιοπίᾳ ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Θεοφρ. κ. **ὀνομαζόμενον ἄ.** μύκας· ‖ ὁμ. ἀναφερόμενον ὑπὸ Θεοφρ. θαλάσσιόν τι φυτὸν ἀγνώστου **εἴδους·** ‖ ὁμ. εἶδος ἀγρίου καλαμοειδοῦς **φυτοῦ φυομένου ἐν** ἀρούραις καὶ ἐπὶ τῶν νεοκαταχρίστων στεγῶν οἰκοδομημάτων καὶ ἔχοντος **φύλλα** ὅμοια **τῇ κριθῇ,** βραχύτερα δὲ καὶ στενότερα: Διοσκ.4,43· **7)** εἶδος μουσικοῦ ὀργάνου ὁμοιάζοντος πρὸς τὴν κιθάραν καὶ ἐφευρεθέντος ὑπὸ τῶν Φοινίκων· **Ἀ-**

θήν.14,637Β «φοίνικα δὲ τὸ ὄργανον Ἔφορος καὶ Σκάμων ἐν τοῖς περὶ εὑρημάτων ὑπὸ Φοινίκων εὑρεθέντα ταύτης τυχεῖν τῆς προσηγορίας», Θεόγνωστ.Καν.25,32 «φοῖνιξ· ὀργάνου εἶδος» : Ἡρ.4,192 ὄρυες τῶν τὰ κέρεα τοῖσι φοίνιξι οἱ πήχεες ποιεῦνται, Φὶλλ.π.Ἀθήν.14,636Β φοίνικες πηκτίδες μαγάδιδες, σαμβῦκαι, αὐτ.4,182F· πρβλ. φοινίκιον· **8)** κ. μσν. κ. νεώτ. ἱερὸν μυθικὸν πτηνὸν τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, ὅπερ ἐλέγετο ὅτι ἔζη ἐπὶ 500 ἔτη, αἰσθανόμενον δὲ προσεγγίζον τὸ τέλος αὐτοῦ ἥναπτε πυρὰν καὶ ριπτόμενον ἐντὸς αὐτῆς ἀνεγεννᾶτο ἐκ τῆς τέφρας του : Ἡσίοδ.ἀπ.50,4, Ἡρ.2,73 ἔστι . . καὶ ἄλλος ὄρνις ἱρός, τῷ οὔνομα φοῖνιξ . . ἐξ Ἀραβίης ὁρμώμενον ἐς τὸ ἱρὸν τοῦ Ἡλίου, Ἀντιφάν.π.Ἀθήν.14,655Β ἐν Ἡλίου μέν φασι γίγνεσθαι πόλει φοίνικας, ἐν Ἀθήναις δὲ γλαῦκας, Λουκ.Ἑρμοτ.53 ἢν μὴ φοίνικος ἔτη βιώσῃ (παροιμ. ἐπὶ μακροβιότητος), Κλήμ.Ἀλ.ΚΔ Ρωμ. Κορινθ.25, Ἐπιφάν.2,505, Κοτελ.1,102,103· || κτ. μτγν. μύθους ἦτο ἰνδικὸν πτηνὸν ἐμφανιζόμενον κατὰ περιόδους 500 ἢ 1461 ἐτῶν : Φιλόστρ.134· **9)** νεώτ. ὀνομασία ἀργυροῦ νεοελληνικοῦ νομίσματος κοπέντος ἐπὶ Ἰω. Καποδιστρίου· **10)** **Φοῖνιξ**-ικος, θηλ. **Φοίνισσα**, ὡς ἐθνικὸν ἰδ. κτ. πληθ. ὁ κάτοικος τῆς Φοινίκης, χώρας τῆς Ἀσίας, ὁ ἐκ Φοινίκης καταγόμενος : Ἰλ.Ψ 744 Φοίνικες δ᾽ ἄγον ἄνδρες, Ὀδ.Ξ 288 Φοῖνιξ ἦλθε ἀνὴρ ἀπατήλια εἰδώς, αὐτ.Ν 272, αὐτ.Ο 415, Σοφ.ἀπ.756 ὡς Φοῖνιξ ἀνήρ, Σιδώνιας κάπηλος· κ. θηλ. : Ὀδ.Ο 417 γυνὴ Φοίνισσα· κ. ἐπὶ πραγμ. : Πίνδ.Π 2,68 κατὰ Φοίνισσαν ἐμπολάν, Εὐρ.Φοίν.6 Φοίνισσαν . . χθόνα, αὐτ.204 Φοινίσσας ἀπὸ νάσου, αὐτ.301 Φοίνισσαν βοάν, αὐτ.Ἑλ.1272 Φοίνισσα κώπη· || Φοίνισσαι (αἱ) ὀνομασία δραμάτων τοῦ Εὐρ. κ. Φρυν. Τραγ.· **11)** κτ. πληθ. **Φοίνικες** (οἱ) κ. οἱ Καρχηδόνιοι, ὡς ἐκ τῆς ἐκ Φοινίκων καταγωγῆς αὐτῶν : Böckh.Expl. εἰς Πίνδ.Π 1,72(183)· || ὁμ. κ. ὡς ἐπίθ. : Διόδ.Σ 13,80 Φοίνισσα ναῦς.

φοίνιξις-εως (ἡ) (φοινίσσω) μτγν. ὁ φοινιγμὸς βλ.λ., ἡ ἐκ τῆς ἐπιθέσεως ἐμπλάστρων ἢ ἄλλων ἐρεθιστικῶν ὑλῶν ἐρυθρότης τοῦ δέρματος : Ἀντυλλ. π.Ὀρειβ.2,59,2 πυριᾶν τὰ μέρη μέχρι φοινίξεως.

φοίνιος-α-ον (φοινός) κ. **φοίνιος-ον** (Πίνδ.Ι 3(4),53) ποι. ἐπίθ. ἐν χρ. ἀντὶ τοῦ φόνιος βλ.λ. (ὁσάκις ἡ πρώτη συλλαβὴ πρέπει νὰ εἶναι μακρά). ὁ ὅμοιος πρὸς τὸ αἷμα κατὰ τὴν χροιάν, ὁ ἐρυθρὸς ὡς τὸ αἷμα, ὁ ἔχων βαθὺ ἐρυθρὸν χρῶμα, ὁ αἱματόεις, ὁ αἱματόχρους : Ὀδ.Σ 97 φοίνιον αἷμα, Αἰσχ. Ἑπτ.737, αὐτ.Ἀγ.1390 ψακάδι φοινίας δρόσου, Σοφ.Φιλ.783, αὐτ.Ἀντ.1239 φοινίου σταλάγματος (δηλ. αἵματος), Ἀριστφ.Θεσμ.694 πληγὲν μαχαίρᾳ . . φοινίας φλέβας καθαιματώσει βωμόν· πρβλ. Αἰσχ.Περσ.82· **2)** ὁ κατεργαζόμενος φόνον, ὁ ἐπιφέρων θάνατον, ὁ φονικός, ὁ θανατηφόρος : Πίνδ.Ι 3(4),53 ἀλκὰν φοίνιον (ἐπὶ τοῦ Αἴαντος, σχόλ. «τὴν φονίαν, τὴν πολεμικήν»), Αἰσχ. Ἀγ.643 φοινίαν ξυνωρίδα, αὐτ.1164 δήγματι φοινίῳ, Σοφ.Αἴ.772 χεῖρα φοινίαν, αὐτ.Ἀντ 601 φοινία . . κονίς, αὐτ.770 φοινίας . . ἐχίδνης ἰός· || φρ. φοίνιος σάλος μτφ. ἐπὶ τοῦ λοιμοῦ : αὐτ.ΟΤ 24 ἄγαν ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρα βυθῶν ἔτ᾽ οὐχ οἵα τε φοινίου σάλου· **3)** ὁ αἱμοχαρής, ὁ αἱμοδιψής : Αἰσχ.Χο.614 φοινίαν Σκύλλαν.

φοινίσκη (ἡ) πάπ. μικρὸς φοῖνιξ βλ.λ.3) : ἄρουρα μία, ἐν ᾗ φοινίσκη.

φοίνισσα (ἡ) θηλ. τοῦ Φοῖνιξ βλ.λ.10).

φοινίσσω (φοινός), μέλλ φοινίξω, ποιῶ, κάμνω τι ἐρυθρόν, κόκκινον ὡς τὸ αἷμα, κοκκινίζω· Ἡσ. «φοινίσσων, βάπτων, ἐρυθρῶν Φοινίξαι, αἱμάξαι, βάψαι» : Βακχ.12,165 Bl. μέλλον . . φοινίξειν Σκάμανδρον (ἐνν. αἵματι), Χρησμ.π.Ἡρ.8,77 αἵματι δ᾽ Ἄρης πόντον φοινίξει, Εὐρ.Ὀρ.1285 σφάγια φοινίσσειν, αὐτ.ΙΑ 187, Λυκόφρ.1191 κρηπῖδα φοινίξεις φόνῳ ταύρων· κ. παθ. γίνομαι ἐρυθρός, κόκκινος· Ἡσ. «φοινιχθέντων, αἱμαχθέντων, αἱματωθέντων» : Σοφ.Αἴ.110 μάστιγι πρῶτον νῶτα φοινιχθεὶς θάνῃ, Εὐρ.Ἑκ.152 φοινισσομένην αἵματι παρθένον, Θεόκρ.20,16 καὶ χρόα φοινίχθην, Ἀπολλ.Ρ 3,725 φοινίχθη δ᾽ ἄμυδις καλὸν χρόα, Λουκ.Πενθ.12 φοινισσόμεναι παρειαί, Ρουφῖν.Ἐπιγρ.ΑΠ 5,35 φοινίσσετο χιονέη σάρξ· || τὸ μέσ. ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : Νίκ.Ἀλεξ.254 σκίλλη . . φοινίξατο σάρκα (σχόλ. «ἤγουν τὴν ἁπαλὴν σάρκα ἐπυράκτωσεν»), Νόνν.Δ 34,143· **2)** κτ. τὴν διάλεκτον τῶν Περραιβῶν, αἱμάσσω : Ἀριστλ.Θαυμ. 132· **3)** ἀμτβ. γίνομαι, καθίσταμαι ἐρυθρός, κόκκινος ὡς τὸ αἷμα : Σοφ.ἀπ.462Β φοινίξαντα μόρον, Νίκ.Θηρ.238 σὰρξ φοινίσσουσα, αὐτ.303 οὖρα φοινίσσοντα, Ὀππ.Ἁλ.2,427 αὐτίκα οἱ κνῆστις μὲν ἐπὶ χροΐ, θερμὸν ἔρευθος, φοινίσσει· **4)** ρηματ.π. φοινιγμός, φοίνιξις.

φοινός-ή-όν (φόνος) κ. μσν. ὁ ἐρυθρός, ὁ κόκκινος ὡς τὸ αἷμα, ὁ αἱματώδης· Ἡσ. «φοινόν, πυρρόν» : Ἰλ.Π 159 πᾶσιν δὲ παρήιον αἵματι φοινόν· **2)** ὁ αἱμοχαρής, ὁ φονικός : Ὑμν.Ἀπόλλ. 362 θυμὸν φοινὸν ἀποπνείουσα, Παῦλ.Σιλ.ΑΠ 6,57 φοινῷ κρατὶ συνεξερύσας . . δέρμα· || ὀλέθριος, θανατηφόρος : Νίκ.Θηρ.146 φοινὰ δάκη.

φοινός (ὁ) μτγν. ἀντὶ φόνος βλ.λ. : Νίκ.Ἀλεξ.187 κεῖνο ποτὸν δὴ γάρ τε καρήατι φοινὸν ἰάπτει (σχόλ. «φοινὸν δὲ ἀντὶ τοῦ πεφοινιγμένου ἢ ὀλέθριον, φόνιον κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ι»).

φοινώδης-ους-ες μτγν. ὁ ἔχων ὄψιν ἐρυθρὰν ὡς τὸ αἷμα, ὁ κόκκινος τὴν ὄψιν : Νίκ.Ἀλεξ.489 καρπὸν . . φοινώδεα σίδης.

φοῖς-ίδος (ἡ) ἀντὶ φωΐς βλ.λ.: Ἱππῶν.ἀπ.59 (Bechtel).

φοιτάζω μτγν. ἀντὶ φοιτίζω βλ.λ. : Ἑλλάδ.π.Φώτ. Βιβλ.532,10 «τὸ φοιτάζειν Καλλίμαχος παραλόγως εἶπε φοιτίζειν».

φοιτᾰλέος-α-ον ποι. κ. **φοιταλέος-ον** (Εὐρ.Ὀρ. 326) ὁ μανιωδῶς περιφερόμενος τῇδε κἀκεῖσε, ὁ περιπλανώμενος, παράφρων· Ἡσ. «φοιταλέος, παράκοπος, μανιώδης» : Ὀρφ.Ὕμν.1,45, Μόσχ.2,46 φοιταλέη δὲ πόδεσσιν ἐφ᾽ ἁλμυρὰ βαῖνε κέλευθα· || ὁ μανιώδης : Ἀντίπ.Θεσσ.ΑΠ 9,603 Διωνύσοιο θεραπνίδες . . πᾶσαι φοιταλέαι· **2)** ἐπὶ ἀνέμου, ὁ πνέων μετὰ μανιώδους ὁρμῆς, ὁ λίαν ὁρμητικός, σφοδρός : Ὀππ.Ἁλ.1,45 φοιταλέων ἀνέμων σκέπας (σχόλ. «μανικῶν, μανικῶς ὁρμωμένων»)· **3)** ἐνεργ. ὁ ἐπιφέρων μανίαν, ὁ ἐμβάλλων εἰς μανίαν : Αἰσχ.Πρ.599 θεόσυτον . . νόσον . . ἃ μαραίνει με χρίουσα κέντροις φοιταλέοις, Εὐρ.Ὀρ.327 γόνον ἐάσατ᾽ ἐκλαθέσθαι λύσσας μανιάδος φοιταλέου, Ὀππ.Ἁλ.1,513 ἐπισπέρχει δ᾽ ἀέκοντας φοιταλέῃ μάστιγι χορευέμεν.

φοιτᾰλιεύς-έως (ὁ) μτγν. ἅ. φοιταλιώτης βλ.λ. : Ὀππ.Κυν.4,236 Βάκχου φοιταλιῆος.

φοιτᾰλιώτης (ὁ) μτγν. ὡς ἐπίθ. τοῦ Βάκχου, ὁ περιπλανώμενος, ὁ περιφερόμενος τῇδε κἀκεῖσε : ΑΠ 9,524,22· πρβλ. φοιταλέος, φοιτάς.

φοιτάς-άδος (ὁ) (φοιτῶ) ἰδ. ὡς θηλ. τοῦ φοιταλέος βλ.λ.1), παράφρων πλανωμένη, ἐπὶ τῆς Κασσάνδρας : Αἰσχ.Ἀγ.1273 καλουμένη δὲ φοιτάς, ὡς ἀγύρτρια . . . ἠνεσχόμην· κ. ἐπὶ τῶν Βακχῶν : Εὐρ.Βάκχ.162 ἱερὰ παίγματα βρέμῃ, σύνοχα φοιτάσιν εἰς ὄρος· **2)** ὡς ἐπίθ. ἡ περιφερομένη τῇδε κἀκεῖσε, ἡ περιπλανωμένη, ἡ μανιακή : Σοφ. Τρ.980 φοιτάδα δεινὴν νόσον (τὴν μανίαν, παραφροσύνην), Λυκόφρ.610 φοιτάδος πλάνης (σχόλ. «τῆς ἐκ τόπου εἰς τόπον φοιτώσης»), Τρυφιόδ.231 φοιτὰς ῥιπή (ἡ ἀσταθὴς κίνησις τῆς φλογὸς τοῦ πυρός), Ἰουλ.Αἰγ.ΑΠ 7,586 φοιτάδος ἐμπορίης (ἐπὶ τοῦ κατὰ θάλασσαν ἐμπορίου)· || ὁμ. κ. μτ.

οὐδ. οὐσ.: Εὐρ.Φοίν.1024 **φοιτάσι πτεροῖς** (διὰ πλανωμένων πτερῶν)· πρβλ.Λοβεκ.Παραλ.262· μτγν. κ. μτ. ἀρσ. οὐσ.: Ἰω.Γαζ.Ἔκφρ.510 **φοιτάδι μάχθῳ**· **3)** ἀρχ. λεξ. ὡς οὐσ. ἡ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς περιφερομένη πόρνη, τροτέζα· **4)** Σουΐδ. «φοιτάδας, τετριμμένας. Τὴν θέσιν τῆς χώρας ἀνεζήτει .. καὶ φοιτάδας ὁδούς τε καὶ διαστήματα'».

φοιτεία (ἡ) λεξ. ἀντὶ φοίτησις· Σουΐδ. «φοιτεία, πορεία», Θεόγνωστ.Καν.25,22 «φοιτεία ἡ μάθησις».

φοίτης (ὁ) Ἡσ. «ὁ κήρυξ, παρὰ τὸ φοιτᾶν πανταχοῦ».

φοίτησις-εως (ἡ) (φοιτῶ) κ. νεώτ. τὸ φοιτᾶν, τὸ συχνάζειν που, ἡ συχνὴ ἢ ἐπανειλημμένη ἐπίσκεψις, μετάβασις εἴς τινα τόπον: Πλάτ.Νόμ.784D **τῶν εἰς τοὺς γάμους καὶ γενέσεις τῶν παίδων φοιτήσεων μὴ μετεχέτω**, Ξεν.Ἑλλ.1,6,7 **ταῖς ἐπὶ τὰς θύρας φοιτήσεσιν ὀργισθείς**· **2)** κ. νεώτ. **τὸ** συχνάζειν εἰς τὸ σχολεῖον, ἡ ἐν τῷ σχολείῳ μαθητεία: Πλάτ.Νόμ.764D **διδασκαλείων ἐπιμελητὰς .. καὶ παιδεύσεως ἅμα καὶ τῆς περὶ ταῦτα ἐπιμελείας τῶν φοιτήσεών τε πέρι καὶ ἀσκήσεων**, - **ἡ φοίτησις εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα εἶναι ὑποχρεωτική**· || φρ. **ἐκ** φοιτήσεώς τινος ἐκ τῆς σχολῆς, τοῦ σχολείου τινός: Παυσ.5,17,4 **τούτου .. ὁ διδάσκαλος τοῦ Κλέωνος, ὄνομα Ἀντιφάνης ἐκ φοιτήσεως Περικλύτου**· || νεώτ., δημ. -η εἰδ. ἡ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ μαθητεία, σπουδή: **τετραετὴς φοίτησις**, - **ἐλλιπὴς φοίτησις**· **3)** ἡ ἔλευσις, ἡ ἄφιξις τοῦ Σωτῆρος: Δίδυμ. Κατ.Ψαλμ.1,749,10 **γέγραπται περὶ τῆς δεῦρο φοιτήσεως τοῦ Σωτῆρος**.

φοιτητήρ-ῆρος (ὁ) μτγν. ἀντὶ φοιτητὴς βλ.λ.: Κόλουθ.99 **φοιτητῆρες ἔρωτες**, Νόνν.Δ 4,270 **Διονύσου .. φοιτητῆρος**.

φοιτητήριον (τὸ) μτγν. ὁ τόπος ἔνθα φοιτᾷ τις, τὸ σχολεῖον: Οἰνόμ.π.Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.226.

φοιτητής (ὁ) (φοιτῶ) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ., θηλ. **φοιτήτρια**, ὁ φοιτῶν **που**, ὁ συχνάζων εἴς τινα τόπον, ἰδ. ὡς μαθητευόμενος, μαθητής· Φρύν. π.ΑΒ 71,23 «φοιτητής, ὁ μαθητής. Κυρίως δὲ λέγονται φοιτηταὶ οἱ γραμματικὴν ἢ μουσικὴν μανθάνοντες», Σουΐδ. «φοιτητάς·.. παραγενομένους»: Πλάτ.Πολ.563Α **διδάσκαλός τε ἐν τῷ τοιούτῳ φοιτητὰς φοβεῖται, αὐτ. φοιτηταὶ .. διδασκάλων ὀλιγωροῦσιν**, αὐτ.Εὐθ.295D, αὐτ.Ἀλκ.1,109D, αὐτ.Νόμ.779D, Φίλ.1,544,45 **τίς τῶν φοιτητῶν Μωσέως**, Λιβάν.3,50,13, Νεῖλ.Ἐπιστ.331,21, Εὐστ.585,13· πρβλ.Ἀντιαττ.π.ΑΒ 116,1· **2)** νεώτ. κ. δημ., θηλ. φοιτήτρια, ὁ φοιτῶν, ὁ σπουδάζων ἐν πανεπιστημίῳ, ὁ σπουδαστὴς τοῦ πανεπιστημίου: **φοιτητὴς φιλολογίας - νομικῆς - ἰατρικῆς**.

φοιτητικός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φοιτητὴν βλ.λ.2): **φοιτητικὸν ἀναγνωστήριον**, - **φοιτητικὴ λέσχη**, - **φοιτητικὸν γυμναστήριον**· || ὁ ἰδιάζων εἰς φοιτητὴν ἢ ὁ ὑπὸ τῶν φοιτητῶν γινόμενος: **φοιτητικὲς τρέλλες**, - **φοιτητικὴ ζωή**.

φοιτίζω ποι. ἀντὶ φοιτῶ βλ.λ., συχνάζω που: Ὑμν.Ὁμ.25,8 **δὴ πότε φοιτίζεσκε καθ' ὑλήεντας ἐναύλους**, Καλλ.ἀπ.148 **φοιτίζειν ἀγαθοὶ πολλάκις ἠΐθεοι**, Ἀπολλ.Ρ 3,54 **αὔτι πάρος γε λίην φοιτίζουσαι**.

φοῖτος (ὁ) τὸ φοιτᾶν, συχνάζειν που συνεχῶς, ἡ φοίτησις· κ. μτφ. ἡ περιπλάνησις τῆς διανοίας, μανία, παραφροσύνη, τρέλλα: Αἰσχ.Ἑπτ.661 **σὺν φοίτῳ φρενῶν**.

φοιτῶ-άω κ. νεώτ., Ἰων. -έω (περὶ τοῦ **ἐφοίτεε** (Νόνν.Δ 321), πρβλ.Λοβεκ.Τεχν.164), παρατ. ἐπ. γ' δυϊκ. φοιτήτην, ἀντὶ **ἐφοιτάτην** (Ἰλ.Μ 266), Ἰων. **φοίτεσκον** (Ἀσι.π.Ἀθήν.525F), μέλλ. φοιτήσω (μτ. τῆς συν-: Πλάτ.Εὐθ.304D), ἀόρ. **ἐφοίτησα** (Πλάτ. Γοργ.456D, Ξεν.ΚΠ 2,3,9, ἀπ-: Πλάτ.Γοργ.489D), παρακ. **πεφοίτηκα** (Πλάτ.Ἀλκ.1,106Ε) περιφέρομαι τῇδε κἀκεῖσε, περιέρχομαι, πηγαίνω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, τριγυρίζω, μπαίνω βγαίνω, πάντοτε ἐν τῇ σημ. τῆς συχνῆς καὶ ἐπανειλημμένης κινήσεως ἢ τοῦ ἀσκόπου καὶ ἀβεβαίου ἢ τοῦ τάχους καὶ ἐν σπουδῇ βαδίσματος· Ἡσ. «φοιτᾷ, ἔρχεται, βαδίζει, .. περίεισιν, ἀφικνεῖται, περιέρχεται, παραγίνεται»: Ἰλ.Γ 449 **ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα**, αὐτ.Β 779 **φοίτων ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ στρατόν**, αὐτ.Ε 595 **φοίτα δ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' Ἕκτορος, ἄλλοτ' ὄπισθεν**, αὐτ.Υ 6 **πάντη φοιτήσασα**, αὐτ.Ο 686, Ὀδ.Ι 401 **ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος**, αὐτ.Κ 119, αὐτ. Μ 420 **διὰ νηὸς ἐφοίτων** (ἐπορευόμην ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ πλοίου), αὐτ.Β 182 **ὄρνιθες .. πολλοὶ ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο φοιτῶσ'**, Ἡρ.1,78 **οἱ ἵπποι .. φοιτέοντες κατήσθιον** (ἐπὶ νεμομένων ἵππων), Σοφ.Ἀντ.785 **φοιτᾷς δ' ὑπερπόντιος ἔν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς** (ἐπὶ τοῦ Ἔρωτος περιφερομένου ἀνὰ τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν), αὐτ.ἀπ.234,11 **λαμπροὶ τ' ἐν ἥβῃ καὶ πόλεως ἀγάλματα φοιτῶσ'** (ἐπὶ νεανιῶν περιφερομένων τῇδε κἀκεῖσε, ὅπως ἐπιδείξωσι τὸ κάλλος αὐτῶν), Εὐρ.Ἱππ.1059, αὐτ.447 **φοιτᾷ δ' ἀν' αἰθέρ', ἔστι δ' ἐν θαλασσίῳ κλύδωνι Κύπρις**, Ξεν.Κυν. 4,4, αὐτ.6,19 (ἐπὶ κυνηγετικῶν κυνῶν περιτρεχόντων καὶ ἰχνηλατούντων)· || κινοῦμαι ἄνω καὶ κάτω, περιφέρομαι τῇδε κἀκεῖσε μανιωδῶς ἢ ὡς παράφρων· Σχόλ.Φιλόστρ.Ἡρ.606 (ἔκδ. Boiss.) «φοιτᾶν παρὰ τοῖς ποιηταῖς τὸ μαίνεσθαι»: Ἰλ.Ω 533 **φοιτᾷ δ' οὔτε θεοῖσι τετιμένος οὔτε βροτοῖσιν**, Ὀδ.Ξ 355 **οἱ δὲ μεγάλα στενάχοντες φοίτων**, Σοφ.Αἴ.59 **φοιτῶντ' ἄνδρα μανιάσιν νόσοις** (σχόλ. «περιερχόμενον ἐν τοῖς ποιμνίοις διὰ τὴν μανίαν»), αὐτ.ΟΤ 476, αὐτ.1255· || δθ. ἀλῶμαι, κ. ἰδ. ἐπὶ τῶν Βακχῶν καὶ τῶν ἱερέων τῆς Κυβέλης, περιφέρομαι τῇδε κἀκεῖσε ἐν ἐκστάσει ἢ ὡς μαινόμενος: Ἀγαθ.6,172 **ὅτ' ἐς Διόνυσον ἐφοίτα κισσωτὴν στέρνοις νεβρίδ' ἀναπτομένη**· πρβλ. φοιταλέος, φοιτάς· **2)** ἐπὶ σαρκικῆς μείξεως, ἐπισκέπτομαι, πλησιάζω ἄνδρα ἢ γυναῖκα πρὸς συνουσίαν, ἔμπροθ. (εἰς, παρά, πρός τινα): Ἰλ.Ξ 296 **εἰς εὐνὴν φοιτῶντε**, Ἡρ.2,111 **ἥτις παρὰ τὸν ἑωυτῆς ἄνδρα μοῦνον πεφοίτηκε**, αὐτ.4,1 **αἱ .. τῶν Σκυθέων γυναῖκες .. ἐφοίτων παρὰ τοὺς δούλους**, Λυσ.1,19 **ὅτι οὗτος ὁ φοιτῶν εἴη πρὸς τὴν γυναῖκα**, αὐτ.15 **ὅτι οὐκέτι ὁμοίως ἐφοίτα παρ' αὐτήν**, Πλάτ.Πολ.390C **ὅτε τὸ πρῶτον ἐφοίτων πρὸς ἀλλήλους**, Λουκ.Ἐνάλ.Δ 13,1 **κόρης .. καλῆς φοιτώσης .. παρὰ σέ**, Ἀθήν.13, 596F **διὰ τὸ δύο δραχμῶν φοιτᾶν πρὸς τὸν βουλόμενον**· κ. μτ. δοτ. προσ.: Ἡρ.3,69 **αἱ γυναῖκες φοιτῶσι τοῖσι Πέρσῃσι**· || ὁμ. κ. ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτομένου τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ: Πλούτ.Φάβ. 20 **ἔρωτι παιδίσκης κατεχόμενον τὸν ἄνδρα .. φοιτῶντα πρὸς ἐκείνην ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου**· **3)** κ. νεώτ. μεταβαίνω, πηγαίνω που συχνάκις καὶ τακτικῶς, συχνάζω που πρός τινα σκοπόν· Ἡσ. «φοιτήσας, παραγενόμενος», ἔμπροθ. (παρά, εἰς, ἐπί, πρός τι(να), ἔκ τινος): Ἡρ.1,96 **ἐφοίτων παρὰ τὸν Δηιόκεα .. δικασόμενοι**, αὐτ.37 **ἐς .. πολέμους καὶ ἐς ἄγρας φοιτέοντας ..**, αὐτ. **ἔς τε ἀγορὴν καὶ ἐξ ἀγορῆς φοιτέοντα**, αὐτ.3,119 **φοιτῶσα ἐπὶ τὰς θύρας τοῦ βασιλέος** (συχνάζουσα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως ὅπως τύχῃ τῆς εὐνοίας καὶ βοηθείας αὐτοῦ), αὐτ.6,125 **ἐς τὰ χρηστήρια φοιτεόντων**, αὐτ.7,103 **ὅσοι .. παρ' ἐμὲ φοιτῶσι .. ἐς λόγους**, Κρατῖν.Διονυσαλέξ.ἀπ.3 **οὐ γάρ τοι οὔγε πρῶτος ἄκλητος φοιτᾷς ἐπὶ δεῖπνον ἄνηστις**, Θουκ.1,95 **φοιτῶντες .. πρὸς τοὺς Ἀθηναίους** (ἐπὶ πρέσβεων τῶν ὑποτελῶν πόλεων), Πλάτ.Νόμ.794Β **φοιτῶσα εἰς τὸ ἱερὸν ἑκάστης ἡμέρας**, αὐτ.817Α **πότερον φοιτῶμεν ὑμῖν εἰς τὴν**

πόλιν τε καὶ χώραν ἢ μὴ (ἐπὶ τῶν ἐπὶ τραγῳδίαν ποιητῶν ἐρωτώντων), αὐτ.Πολ.476Ε. Ξεν.ΚΠ 8,1,8, αὐτ.'Ελλ.1,6,10 ἐπὶ τὰς ἐκείνου θύρας φοιτᾶν, Δημ.1001 εἰς Ἱπποθοωντίδ' ἐφοίτα φυλὴν εἰς παῖδας χορεύσων, Πλούτ.Κάτ.Νεώτ.21 προσιὼν καὶ φοιτῶν ἐπὶ θύρας, αὐτ.'Ηθ.643Ε φοιτᾶν εἰς καπήλου, Πάπ φοιτᾶν πρὸς τὸν κόμιτα· ‖ κ. ἐπὶ ὀνείρου ἐπιφαινομένου συχνάκις εἴς τινα : Εὐρ. Ἀλκ.355 ἐν .. ὀνείρασι φοιτῶσά μ' εὐφραίνοις ἄν, Πλάτ.Φαίδ.60Ε πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον, Πλούτ.'Ηθ.735Α, αὐτ.Κίμ.6 νύκτωρ εἴδωλον αὐτῷ φοιτῶσαν εἰς τὸν ὕπνον, 'Ηλιόδ. Αἰθ 2,16 τῇ Χαρικλείᾳ .. ὄναρ ἐφοίτησεν· **4)** μεταβαίνω, συχνάζω πρός τινα ὡς πρὸς φίλον, ἐπισκέπτομαί τινα ὡς φίλος, φιλικῶς, ἐμπροθ. (παρά τινα, πρός τι) : Πλάτ.Εὐθ.275D παρὰ τοῦτον φοιτᾶν, αὐτ.Λάχ.181C, αὐτ.Πολ.328D δεῦρο παρ' ἡμᾶς φοίτα ὡς παρὰ φίλους .. καὶ πάνυ οἰκείους, αὐτ.Νόμ.624Α· κ. μτ. δοτ. προσ. : αὐτ.Γοργ.523C ὅτι φοιτῷέν σφιν ἄνθρωποι ἑκατέρωσε ἀνάξιοι· **5)** κ. νεώτ. μεταβαίνω, συχνάζω εἴς τινα ὡς πρὸς διδάσκαλον, παρακολουθῶ μαθήματα παρά τινι διδασκάλῳ ἢ ἔν τινι διδασκάλῳ, μαθητεύω, διδάσκομαι παρά τινι, ἐμπροθ. (εἰς, παρά, πρός τινα) : 'Αριστφ.'Ιππ.1235 παῖς ὢν ἐφοίτας ἐς τίνος διδασκάλου (οἶκον), Πλάτ.Φαίδ.59D φοιτᾶν .. παρὰ τὸν Σωκράτη, αὐτ.Συμπ.206Β ἐφοίτων παρὰ σὲ .. ταῦτα μαθησόμενος, αὐτ.Πρωτ. 320C, αὐτ.'Αλκ.1,109D, αὐτ.Γοργ.456D εἰς παλαίστραν φοιτήσας, αὐτ.'Ερυξ.398Ε πρὸς τὰς τοῦ γραμματιστοῦ φοιτῶν θύρας, Ξεν.ΚΠ 1,2,6 παῖδες εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες, Πλούτ.Κάμ.10 τοὺς .. παῖδας αὐτῶν εἴς τε τὰ διδασκαλεῖα φοιτᾶν, Λουκ.'Ενύπν.1 ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν, Παυσ.2,8,4 ὃς παρὰ Ζήνωνα .. κατὰ μάθησιν σοφίας ἐφοίτησεν, - ἐφοίτησεν εἰς τὴν ἀνωτάτην ἐμπορικὴν σχολὴν - εἰς τὸ πανεπιστήμιον, 'Αθήν.13,584C· κ. μτ. δοτ. προσ. : Φιλάστρ.35 φοιτᾶν αὐτὸν τοῖς μάγοις· κ. μτ. τοῦ ἐπιρρ. ὅποι : 'Ισαῖ.9,28 τῶν διδασκάλων ὅποι ἐφοιτῶμεν· ‖ κ. ἀπολ. συχνάζω, πηγαίνω εἰς τὸ σχολεῖον, εἶμαι σπουδαστής, μαθητεύω, παρακολουθῶ μαθήματα : 'Αριστφ.Νεφ.916 φοιτᾶν οὐδεὶς θέλει τῶν μειρακίων, αὐτ.938, Πλάτ.Νόμ. 804D διδάσκειν .. τοὺς φοιτῶντας (τοὺς μαθητάς), Δημ.315 ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δ' ἐφοίτων, Δίων Κ 41,33 ἂν οἱ φοιτῶντες τῶν παιδευτῶν ἀμελήσωσιν· πρβλ. συμφοιτῶ, φοιτητής· **6)** ἐπὶ ἰατροῦ, ἀσκῶ τὸ ἐπάγγελμά μου περιερχόμενος τὰς πόλεις : 'Ιππ.Λεξ.· **7)** ἐπὶ πραγμ. κ. ἰδ. ἐπὶ ἐμπορευμάτων, εἰσάγομαι, εἰσκομίζομαι, ἰδ. πρὸς ἐμπορίαν : 'Ηρ.3,115 ἀπ' ὅτευ τὸ ἤλεκτρον φοιτᾶν, αὐτ. ἐκ τῶν ὁ κασσίτερος ἡμῖν φοιτᾷ, αὐτ. 7,126 κέρεα .. τὰ ἐς Ἕλληνας φοιτέοντα (τὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσαγόμενα), αὐτ.23 σῖτος .. σφι πολλὸς ἐφοίτα ἐκ τῆς Ἀσίης, Ξεν.'Ελλ.1,1,35 εἰ μή τις σχήσοι καὶ ὅθεν ὁ κατὰ θάλασσαν σῖτος φοιτᾷ· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ εἰσπραττομένων φόρων ἢ τελῶν : 'Ηρ.5,17 τάλαντον ἀργυρίου Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρης ἑκάστης ἐφοίτα (ὁ Ἀλ. εἰσέπραττε καθημερινῶς ἀργυροῦν τάλαντον)· **3)** ἐπὶ χρόνου, ἐπανέρχομαι κατὰ περιόδους, περιοδικῶς : Εὐρ. ἀπ.597 ἀκάμας .. χρόνος ἀενάῳ ῥεύματι .. φοιτᾷ· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ τῆς ὁδοιπορικῆς πήρας ἢ ῥάβδου : ΑΠ 7,65 Διογένευς τόδε σῆμα .. ᾧ μία τις πήρα μία διπλοΐς, εἷς ἅμ' ἐφοίτα σκήπων· **9)** κ. ἐπὶ περιοδικῶν κενώσεων τῆς κοιλίας, τῆς μήτρας κτλ., ἔρχομαι, γίνομαι καθ' ὡρισμένας χρονικὰς περιόδους : 'Αριστλ.ΖΓ 1,19,22, αὐτ.ΖΙ 7,2,1 ταῖς μὲν συνεχῶς καθ' ἕκαστον ὀλιγάκις τὰ καταμήνια φοιτᾷ· **10)** ἐπὶ νόσου, ἐπέρχομαι συχνάκις, προσβάλλω : 'Ησίοδ.'Εργ.103 νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν .. αὐτόματοι φοιτῶσι, Σοφ.Φιλ.808 (νόσος) ὀξεῖα φοιτᾷ καὶ ταχεῖ' ἀπέρχεται· **11)** ἐπὶ βροχῆς, χιόνος ἢ χαλάζης, ἐπέρχομαι, πίπτω συχνάκις : 'Αριστλ.Μετ.1,11,1, αὐτ.Πρ.23,2· **12)** ἐπὶ λόγου, φήμης, δόξης κτλ., διαδίδομαι μετ' ἐπιτάσεως, ἐξαπλοῦμαι : Διόδ.Σ ἀπ.556,100 ἀρετὴ πάντῃ φοιτᾷ διὰ τῆς φήμης, Πλούτ.Φάβ.21 λόγος ἐφοίτα πολὺς (ἐθρυλεῖτο), αὐτ.Σερτ.23 μέγα .. κλέος ἐφοίτα πανταχόσε· **13)** ρηματ.π. φοιταλέος, φοιτάς, φοιτεία, φοίτης, φοίτησις, φοιτητήρ, φοιτητής, φοιτητήριον.

φόκο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. πῦρ, φωτιά, μ. ἐν ταῖς φρς : βάλε φόκο, - ἔβαλε φόκα (ἐπυρπόλησε, ἐνέπρησε), - πῆρε φόκα (ἀνεφλέγη, κ.μτφ. ἐξεμάνη).

φόλα (ἡ) μσν. κ. δημ. εἶδος νομίσματος, ὀβολός· πρβλ. φόλλις 2) : Πρόδρ.2,90 αὐτὸς κἂν δέκα κέκτηται λίτρας χρυσᾶς λογάριν, | καὶ σὺ φόλαν οὐδὲν ἔχεις νὰ δῶσ' διὰ τὴν ψυχήν σου, 'Αρμενόπ. in Legg.Georg. κεράτιον ἕν, ἤγουν φόλας δώδεκα· **2)** δημ. μικρὸν δερμάτινον ἐπίρραμμα ἐπὶ ἐφθαρμένου μέρους ὑποδήματος· **3)** δημ. μικρὸν τεμάχιον κρέατος ἢ βλωμὸς περιέχων δηλητήριον πρὸς θανάτωσιν τῶν ἀδεσπότων κυνῶν : λαϊκ. τραγ. τὸ σκυλί σου θέλει φόλα | κι' ἄνδρας σου μὲ τὴ μπιστόλα.

φόλετρον (τὸ) πάπ. ἀντὶ φόρετρον βλ.λ.

φολιά Ἡσ. «πάθα. Χρύσιππος δὲ καὶ τὸ σέλινον οὕτω λέγει» (πιθ.γρ.).

φόλη (ἡ) μσν. ἀντὶ φόλα βλ.λ.1) : Πρόδρ.2,272, αὐτ. 555 καὶ περπατῶ καὶ προσαιτῶ, καὶ φόλην οὐ λαμβάνω.

φολιδοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. μσν. ὁ ὁμοιάζων πρὸς φολίδα βλ.λ.1) : Παῦλ.Αἰγ.4,2 τὸ δέρμα φολιδοειδὲς ἀφιέναι λεπίδας.

φολιδοῦμαι-όομαι μτγν. καλύπτομαι διὰ φολίδων βλ.λ. : 'Ωριγ.Κέλσ.221, 'Αέτ.28 (π. Schneider. Hist.pisc.349) τὰ κατὰ τὴν κοιλίαν μέρη πεφολίδωται στοιχηδόν· πρβλ. λεπιδοῦμαι.

φολιδώδης-ους-ες ὁ πλήρης φολίδων, ὁ ἔχων τὴν ἐπιφάνειαν κεκαλυμμένην διὰ φολίδων : 'Ιππ.

φολιδωτός-ή-όν κ. μσν. κ. νεώτ. κ. φολιδωτός-όν (πρβλ. 'Ιακώφ. εἰς Φιλόστρ.793), ἐπὶ ζῴων, ὁ κεκαλυμμένος διὰ φολίδων, ὁ ἔχων φολίδας ἐπὶ τοῦ δέρματος : 'Αριστλ.ΖΙ 490b,26 πεζὸν τὸ τῶν ὄφεων γένος· ἔστι δὲ τοῦτο φολιδωτόν, αὐτ.517b, 15 ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν λεπιδωτῶν ἔχει καὶ τῶν φολιδωτῶν, Διόδ.1,35 (κροκοδείλου) τὸ δέρμα φολιδωτόν ἐστι, Γεωπ.14,16,2 φολιδωτὰ σκέλη ἀλεκτρυόνων· **2)** ἐπὶ τεχνητῶν ἀντικειμένων, ὁ κεκαλυμμένος ὑπὸ μικρῶν μεταλλίνων πετάλων κειμένων ἐπ' ἄλληλα δίκην δέρματος ὄφεως : Ποσείδ.Χορεύουσα.ἀπ.8 ὅστις ἂν θώρακ' ἔχῃ φολιδωτόν, Πάπ. φολιδωτὴ παροψίς.

φόλιζα (ἡ) δημ. τὸ πτηνὸν φαλαρὶς βλ.λ.

φολίς-ίδος (ἡ) κ. νεώτ. ἕκαστον τῶν μικρῶν ὀστρακοειδῶν πεταλίων, ἅτινα καλύπτουσι τὸ σῶμα διαφόρων ἑρπετῶν, τὸ λέπι, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ λεπίς· Εὐστ.Διον.441 «φολὶς ἐπὶ ὄφεως, λεπὶς ἐπὶ ἰχθύος» : 'Αριστλ.ΖΙ 490b,24 ἔστι δ' ἡ φολὶς ὅμοιον χώρᾳ λεπίδος, αὐτ.517a,3 ἔχει .. φολίδας .. ὅσα πεζὰ καὶ ᾠοτόκα, λεπίδας δὲ ἰχθύες μόνοι, αὐτ.ΖΜ 691a,17, 'Όππ.Κυν.3,438 θηρῶν φολίδεσσιν ὁμοίη, 'Αλέξ.'Αφρ.Πρ.1,1 πεζοῖς δὲ ζῴοις τρίχας ἡ φύσις περιέβαλεν, ἑρπετοῖς δὲ φολίδας, ἐνύδροις δὲ λεπίδας ἢ ὄστρακα· **2)** κ. ἐπὶ τοῦ ὀστράκου τῆς χελώνης : Διόδ.Σ 17,105 ἀντὶ δὲ τῶν κεράμων ταῖς φολίσι τῶν ζῴων τὰς στέγας κατεκάλυπτον· **3)** νεώτ. τὸ λέπιον βλ.λ.3)· **4)** κ. νεώτ. μετάλλινον πετάλιον ἐπί τινος ἀντικειμένου : 'Ιππ.689,10 φολὶς χαλκοῦ· **5)** κηλὶς ἢ στίγμα ἐπὶ τοῦ δέρματος λεοπαρδάλεως ἢ πάνθηρος : 'Ηλιόδ.Αἰθ.9,28 χροιὰν καὶ δορὰν παρ-

δάλεως, φολίσιν ἀνθηροῖς ἐστιγμένην· ‖ γεν. πᾶν στίγμα, στιγμή : Ἀπολλδ.Ρ 1,22)· **6)** **φολὶς λιθοκόλλητος** ἡ διὰ ψηφοθετημάτων ἐν εἴδει φολίδων διακόσμησις : Διόδ.Σ 18,26 **ἁρμάμαξαν, ἧς κατεσκεύαστο κατὰ μὲν τὴν κορυφὴν καμάρα χρυσῆ, ἔχουσα φολίδα λιθοκόλλητον.**

φολκός (ὁ) ὁ ραιβὸς ἢ στρεβλόπους, ὁ στραβοπόδαρος, δ. ἑρμ. ὁ ἀλλοίθωρος· Ἡσ. «φολκός, στραβός· οἱ δὲ λιπόδερμον» μ. π. Ἰλ.Β 217 **φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα** (σχόλ. «παρὰ τὸ ἐφέλκεσθαι τὰ φάη, ὁ τὰ φάη εἱλκυσμένος ὅ ἐστιν ἐστραμμένος»· πρβλ.Βούτμαν.Λεξιλ.1,246).

φολλατώριον (τὸ) (λατ.) πάπ. ἐπικάλυμμα, περίβλημα βιβλίου ἐκ δέρματος ἢ χάρτου : **φολλατώριον κόκκινον καινὸν ἐν περιστρώματι.**

φόλλετρον (τὸ) πάπ. ἀντὶ φόλετρον, φόρετρον.

φολλικώδης-ους-ες ὁ θυλακώδης, ὁ σπογγώδης· Γαλ.Ἱππ.Γλωσσ.Ἐξήγ.592 «φολλικώδεα· τὰ οἱονεὶ θυλακώδεα καὶ σομφά» : Ἱππ.1127Β· **2)** ὁ ἔχων λεπιδωτὸν δέρμα· Ἐρωτιαν.484 «φολλικώδη, τὰ ἐφιλλώδη καὶ λεπρώδη. οἱ δὲ γὰρ παλαιοὶ φόλλικας ἐκάλουν τὰς φωρώδεις τραχύτητας».

φόλλιξ-ικος (ἡ) φωρώδης τραχύτης τοῦ δέρματος : Ἐρωτιαν.384 «οἱ γὰρ παλαιοὶ φόλλικας ἐκάλουν τὰς φωρώδεις τραχύτητας».

φόλλις-εως (ὁ) (λατ.) μτγν. κ. μσν. ἡ φῦσα, ὁ φυσητήρ, τὸ φυσερό: Παλλ.ΑΠ 9,528 **χώνη φόλλιν ἄγουσα φερέσβιον·** **2)** μτγν. κ. μσν. νόμισμα ἰσοδυναμοῦν πρὸς τεσσαράκοντα νουμμία βλ.λ., ὀβολός· Σουΐδ. «φόλλις, ἀρσενικῶς, φόλλεως, ὁ ὀβολός. Πληθυντικῶς τοὺς φόλλεις» : Προκ.Ἀνέκδ. 25 **ὀβολοὶ δέ εἰσιν οὓς καλοῦμεν φόλλεις,** Εὐστ. 136,13· ‖ ποσόν τι χρημάτων ἀδήλου ἀξίας : Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ.10,6,1· πρβλ. Δουκάγγ.

φόλλος (ὁ) πάπ. ἀντὶ φόλλις βλ.λ.2).

φολύνει Ἡσ. «μολύνει, καταπίμπλησιν» (πιθ.γρ.).

φόλυς-υος (ὁ) εἶδός τι κυνός· Ἡσ. «φόλυες, κύνες οἳ πυρροὶ ὄντες μέλανα στόματα εἶχον· οἱ δὲ φυλακάς» : Ἀντίμ.π. Ἡρωδιαν. Περὶ μον. λέξ.32,34 **φόλυες κύνες.**

φόμπ (τὸ) (ἀγγλ.) **νεώτ. ἄκλ.** διεθνὴς ἐμπορικὸς ὅρος πλασθεὶς ἐκ τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων τῆς φρ. Free on bord, καὶ σημαίνων ὅτι εἰς τὴν τιμὴν τοῦ ἐμπορεύματος ἔχουσι συμπεριληφθῆ καὶ πάντα τὰ ἔξοδα μέχρι τῆς φορτώσεως αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἢ τοῦ σιδηροδρόμου.

φόναξ-ακος (ὁ) ὁ αἱμοχαρής, ὁ αἱμοβόρος, ὁ φονικός, ὀνομασία κυνός : Ξεν.Κυν.7,5.

φόνειος-α-ον μσν. ὁ φονικός : : Νικήτ.Εὐγ.7,53.

φονεργάτης (ὁ) σχόλ. ὁ ἐργάτης φόνου, ὁ φονεύς, ὁ φονικός : Σχόλ.Νεώτ.Αἰσχ.Ἑπτ.122 **ἠχόν τινα φονικὸν καὶ φονεργάτην.**

φόνευμα-ατος (τὸ) (φονεύω) τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φονεύειν· **2)** τὸ φονευθέν, τὸ ἀντικείμενον φόνου, τὸ θῦμα : Εὐρ.Ἴων 1495 **οἰωνῶν γαμφηλαῖς φόνευμα θοίναμά τ' εἰς Ἅιδαν ἐκβάλλει.**

φονεύς-έως (ὁ κ. ἡ) (*φένω) κ. νεώτ., **ἐπ.** γενικ. **φονῆος,** αἰτ. **φονῆα** (Σοφ ΟΤ 362,αὐτ.721), **κ. φονέα** (Εὐρ.Ἑκ.882), πληθ. ὀνομαστ. **φονέες** (Λεσβῶν. 173,37) κ. συνηρ. **φονῆς** (Ἀντιφ.4,2,7), αἰτ. **φονέας** (Ἀντιφ 4,3,1) κ. συνηρ. **φονεῖς** (Πλούτ.Ἠθ.162Ε), ὁ φονεύων, **ὁ** ἀποκτείνων τινά, ἀνθρωποκτόνος, δολοφόνος, φονιάς· Μοῖρ.401 «φονέα Ἀττικοί, ἀνδροφόνον Ἕλληνες» : Ἰλ.Ι 632 **κασιγνήτοιο φονῆος ποινήν,** αὐτ.Σ 335 **μεγαθύμου σοῖο φονῆος,** Ὀδ.Ω 434, Ἡρ.1,45 **ὁ φονεὺς . . τοῦ ἑωυτοῦ ἀδελφεοῦ γενόμενος,** Αἰσχ.Εὐμ.122 **φονεὺς . . Ὀρέστης μητρός,** αὐτ.425.Σοφ.ΟΤ 362 **φονέα σε φημὶ τἀνδρός,** αὐτ.460, Εὐρ.Ὀρ.74, αὐτ.Ἀνδρ.403 **φονεῦσιν Ἕκτορος,** Ἀντιφ 4,3,1 **τοῦ τεθνηκότος .. φονεὺς εἶναι,** Πλάτ.Πολ.451Α, αὐτ.Νόμ.872C **ἐάνπερ βίῳ παιόμενος ὁ φονεύς,** Ἰσοκρ.4,111 **ἐτίμων τοὺς αὐτόχειρας καὶ φονέας τῶν πολιτῶν,** ΚΔ Ματθ.22,7 **ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους,** αὐτ. Πράξ.3,14 **ἄνδρα φονέα,** αὐτ.Πέτρ.1,4,15 **πασχέτω ὡς φονεύς·** κ. ὡς θηλ. : Εὐρ.Ἑλ.230, Ἀντιφ.1,3 **τὴν τούτων μητέρα φονέα οὖσαν τοῦ ἡμετέρου πατρός·** ὁμ. κ. τὸ ἀρσ. ἐπὶ γυναικός : αὐτ.1,20· ‖ ἐπὶ τοῦ ξίφους, ἐφ' οὗ ὁ Αἴας ἔρριψεν ἑαυτόν : Σοφ.Αἴ.1026 **ὑφ' οὗ φονέως ἄρ' ἐξέπνευσας·** **2)** ὡς ἐπίθ. ὁ φονικός : Εὐρ.ΙΤ 586 **οὐχὶ τὴν ἐμὴν φονέα νομίζων χεῖρα·** **3)** ὁ καταστροφεύς : Σοφ.ΟΚ 1361 **σοῦ φονέως μεμνημένος·** ‖ κ. μτφ.: Ἀντιφ.4,2,7 **τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας αὐτοὶ φονῆς εἰσι.**

φονεύσιμος-η-ον (φονεύω) σχόλ. ὃν δύναταί τις νὰ φονεύσῃ ἢ ὁ προωρισμένος νὰ φονευθῇ, ὁ διὰ φόνευμα : Σχόλ.Ἰλ.Χ 13.

φονευτήριον (τὸ) μσν. τὸ μέρος ἔνθα ἐκτελεῖ τὸ ἔργον του ὁ δήμιος ἢ τὸ δημόσιον σφαγεῖον : Κεδρ.Γεώργ.459.

φονευτής (ὁ) (φονεύω) μτγν. κ. μσν. **ὁ** φονεύς, ὁ ἀνδροφόνος : ΠΔ Βασ.4,9,31 **ὁ φονευτὴς τοῦ κυρίου αὐτοῦ,** αὐτ.Παροιμ.22,13, Σχόλ.Αἰσχ.Εὐμ.40 **αὐθέντης λέγεται ὁ φονευτής,** Ἀθανάσ 2,406Β **φονευτὴς καὶ στασιώδης,** Θεοδόσ.Διάκ.Ἀκρ.3. 248, Ἀκραπ.Γ Χρον.13D.

φονευτικός-ή-όν σχόλ. ὁ φονεύων, ὁ ἐπιφέρων θάνατον, ὁ καταστρέφων, ὁ φονικός : Σχόλ. Νίκ.Θηρ.1 **τῶν φονευτικῶν καὶ ὀλεθρίων θηρῶν·** κ. ἐπίρρ. **-κῶς** : Λεξ π.Ἀν.Βοισσο.4,409.

φονεύτρια (ἡ) μτγν. κ. μσν. θηλ. τοῦ φονευτής βλ.λ., ἡ δολοφόνος : Σχόλ.Εὐρ.Ὀρ.261, Εὐστ.Πον. 184,40· **2)** μσν. ὡς ἐπίθ. ἡ φονική : Κ Μανασσ. Χρον.357 **ἐπενεγκεῖν παλάμας φονευτρίας.**

φονεύω (φόνος) κ. μσν. κ. νεώτ., μέλλ. **φονεύσω,** ἀόρ. **ἐφόνευσα** (Πλάτ.Νόμ.873Ε), παθ. ἀόρ. **ἐφονεύθην** (Πλάτ.Νόμ.871D), νεώτ., μτχ. παθ. παρακ. **φονευμένος,** διακόπτω ἢ ἀφαιρῶ βιαίως τὴν ζωήν τινος, ἀποκτείνω, θανατώνω, σκοτώνω, μτ. αἰτ. : Ἡρ.1,35 **τίνα τε ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφόνευσας;** αὐτ.211 **οἱ . . Πέρσαι . . πολλοὺς .. σφέων ἐφόνευσαν,** Αἰσχ.Ἑπτ.340 **ἄλλος δ' ἄλλον ἄγει, φονεύει,** Σοφ.Αἴ.409, Εὐρ.Ἀνδρ.300, Ὀρ.1665 **ὅς νιν φονεῦσαι μητέρ' ἐξηνάγκασα,** Πάπ. **ὁ χρεώστης ἐφόνευσέν με,** Ἀραβ.Μυθ.Χαλ.1,9 **ἐφόνευσεν ἰδιοχείρως καὶ τοὺς δύο μοιχούς·** κ. μτ. διπλῆς αἰτ. : Σχόλ.Εὐρ.Ἑκ.335 **φόνος ὃν τις φονεύει ἕτερον·** κ. ἀπολ. : Σοφ.Ἀντ.1174 **καὶ τίς φονεύει;** αὐτ.Ἠλ.34, ΠΔ Ἐξ.20,15 **οὐ φονεύσεις,** ΚΔ Ματθ. 521· κ. παθ. : Πίνδ.Π 11,17 **φονευομένου πατρός,** Εὐρ.ΙΑ 1317 **φονεύομαι διόλλυμαι,** Θουκ.8,95 **χαλεπώτατα ἔπραξαν φονευόμενοι ὑπ' αὐτῶν,** Πλάτ. Νόμ 871D, Σχόλ.Εὐρ.Ἑκ.332 **αὐτὸς ὑφ' ἑτέρου φονεύεται·** κ. ἐπὶ ζῴων : Πλάτ.Νόμ.873Β **ἐὰν . . ζῷον . . φονεύσῃ τινά·** **2)** ρηματ.π. φόνευμα, φονεύς, φονεύσιμος, φονευτήριον, -τής.

φονή (ἡ) (*φένω) Ἰων. τ. τοῦ φόνος βλ.λ., σφαγή, δολοφονία, ἀνθρωποκτονία, φονικό : Ἰλ.Κ 521 **ἄνδρας . . ἀσπαίροντας ἐν ἀργαλέῃσι φονῇσιν,** Πίνδ.Π 11,37 **θῆκέ τ' Αἴγισθον ἐν φοναῖς** (τὸν ἐφόνευσε), Ἡρ.9,76 **ἐν τῇσι φονῇσι ἐόντας** (ἐν τῇ ἐκτελέσει φόνου), Αἰσχ.Ἀγ.446 **τὸν δ' ἐν φοναῖς καλῶς πεσόντα,** Σοφ.Ἀντ.1003 **σπῶντας . . φοναῖς** (διασπῶντας, διασπαράττοντας ἐν φόνῳ, φονικῶς), Εὐρ.Ἠλ.1207, αὐτ.Ἑλ.154 **ἄπεστι . . ἐν φοναῖς θηροκτόνοις** (ἀπουσιάζει, εὑρίσκεται εἰς κυνήγιον θηρίων)· ‖ αἱμάσσον πτῶμα : Ἰλ.Ο 633 **μαχήσασθαι . . βοὸς ἀμφὶ φονῇσιν** (σχόλ. «φονῇσι τῷ φόνῳ, ἢ τῷ τόπῳ ἔνθα πεφόνευται)· **2)** ὁ τόπος φόνου, σφαγῆς, θέσις, πεδίον μάχης· Ἡσ. «φοναί· οὕτω καλοῦνται οἱ τόποι ἔνθα τινὲς ἀναιροῦνται»· πρβλ. Böckh.εἰς Πίνδ.Π 11,37.

φονιάς (ὁ) μσν. κ. δημ., δημ. θηλ. **φόνισσα**, ὁ φονεύς, ὁ ἀνθρωποκτόνος, ὁ δολοφόνος : Ἐρωτόκρ. 2,108 **κι ἂν εἰς τὸ** φόρο γή μωρό γή ἀνήμπορος **προβάλῃ, | κι ἀπὸ κιανένα σκοτωθῇ, φονιά μὴν τότε βγάλῃ,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 49,3 **καὶ γιά τὸ Χάρο τὰ φονιά | κοντάρια καὶ** μαχαίρια, παροιμ. **κι ἔπειτα φταίει ὁ φονιάς** (πολλάκις ὁ παθὼν διά τῆς καθόλου συμπεριφορᾶς του γίνεται αἴτιος τοῦ ἀδικήματος, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται)· **2**) δημ. ὁ καθ' ἕξιν, κατὰ σύστημα ἢ κατ' ἐπάγγελμα δολοφόνος : Σολωμ.Ὄνειρ.4 **εἰς τὴν ὥρα ποὺ σκιασμένος, | καὶ παράξενα ντυμένος, | βγαίν' ὁ κλέφτης γιά νὰ κλέφῃ, | κι ὁ φονιάς γιά νὰ φονέψῃ.**

φονικάς-ή-ό(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων κλίσιν, ὁ ῥέπων εἰς τὸ φονεύειν, ὁ ἐπιρρεπὴς εἰς τὸν φόνον, ὁ αἱμοχαρής, ὁ αἱμοβόρος : Θουκ.7,29 **τὸ . . γένος τὸ τῶν Θρᾳκῶν.. φονικώτατόν ἐστιν,** Πλάτ. Φαῖδρ.252C **φονικοὶ καὶ ἕτοιμοι καθιερεύειν αὐτούς,** Διόδ.Σ 18,33 **πολλοὶ τῶν φίλων ἐγκαταλιπάντες ἀπεχώρησαν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον. καὶ γὰρ φονικὸς ἦν,** Πλούτ.Ἠθ.256Β **φονικὴ γυνή**· || τὸ οὐδ. **τὸ φονικόν** ὡς οὐσ. ἡ ὄρεξις πρὸς φόνον, φονικὴ διάθεσις : Αἰλ.ΠΙ 2,17· **2**) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φόνον ἢ τὸν φονέα : Ἀντιφ.4,1,1 **τὰς φονικὰς δίκας,** Δημ.122 **ἐν τοῖς φανικοῖς γέγραπται νόμοις** (τοὺς περὶ ἀνθρωποκτονίας), αὐτ.528, Ἀριστλ. Πολιτ.1275b,10, αὐτ.1300b,24 (δικαστηρίων) **τό τε φονικὸν καὶ τὸ ξενικόν,** Διόδ.Σ 1,77 **τῶν μὲν . . φονικῶν νόμων,** Πολυδ.5,132 **φονικὸν φάρμακον** (τὸ προκαλοῦν τὸν θάνατον), - **φονικὸν ὅπλον** (οὗ τὸ πλῆγμα ἐπιφέρει θάνατον), - **φονικά ὄργανα,** - **φονικὴ μάχη** (καθ' ἣν ἐφονεύθησαν πολλοί)· || κ. νεώτ. κ. δημ. τὸ οὐδ. **φονικό(ν)** (δημ. κ. ἄνευ τοῦ ἄρθρου), ὁ φόνος, ἡ ἀνθρωποκτονία, ἡ δολοφονία : ΑΒ 194,12, - **ἔκαμε φονικό,** - **ἔγινε φονικό**· || ὁμ. κ. κτ. πληθ. **φονικά** φονικαὶ πράξεις, φόνοι, ἀνθρωποκτονίαι, δολοφονίαι : Ἰσοκρ.4,40 **οἱ . . ἐν ἀρχῇ περὶ τῶν φονικῶν ἐγκαλέσαντες.**

φονικῶς ἐπίρρ. μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. -ά κατὰ τρόπον φονικόν, ὠμῶς, σκληρῶς, ἀπανθρώπως : Πολυδ.6,192, Γρηγ.Ναζ.1,377C **φονικῶς τε καὶ τυραννικῶς,** Γεώργ.Ἀλ.Βί.Χρυσ.251,29 **φονικῶς καὶ ἀκανονίστως.**

φόνιος-ον κ. **φόνιος-ία-ιον** ποι. τ. τοῦ φονικὸς βλ λ., ὁ τοῦ φόνου, ὁ ἐκ φόνου προερχόμενος : Αἰσχ.Χο.400 **φονίας σταγόνας χυμένας ἐς πέδον**· || **φόνιος Ἀΐδας** ὁ ἐκ φόνου θάνατος : Σοφ ΟΚ 1688 **κατά με φόνιος Ἀΐδας ἕλοι πατρὶ τάλαιναν**· **2**) ὁ πλήρης αἵματος, ὁ κεκηλιδωμένος αἵματι, ὁ αἱμοσταγής : Αἰσχ.Εὐμ.317 **χεῖρας φονίας ἐπικρύπτει**· **3**) ὁ κατεργαζόμενος φόνον, ὁ ἐπιφέρων θάνατον, ὁ φονικός : Σοφ.Ἠλ.99 **σχίζουσι κάρα φονίῳ πελέκει,** Εὐρ.Τρῳ.819 **φονία . . αἰχμά,** αὐτ. Ἑλ.1089 **παρῇδι τ' ὄνυχα φόνιον ἐμβαλῶ χροός,** Ἀριστφ.Ὄρν.345 **ἐπίφερε πολέμιον ὁρμὰν φονίαν,** Μαν.2,196 **φονικώτερον ἰόν**· || ἐπὶ τραυμάτων, ὁ καίριος, ὁ θανατηφόρος : Αἰσχ.Χο.312 **ἀντὶ δὲ πληγῆς φονίας φονίαν πληγὴν τινέτω,** Εὐρ.Ῥῆσ.749 **οἷα μ' ὀδύνη τείρει φονίου τραύματος**· **4**) μτφ. ὁ θανατηφόρος, ὁ ὀλέθριος, ὁ καταστρεπτικός : Πίνδ.ἀπ.97 **φόνια ἄλγεα,** Εὐρ. Φοίν.1031 **ἔφερες ἄχεα πατρίδι φόνια,** αὐτ.Ἡρ. 649· **5**) ὁ αἱμοχαρής, ὁ αἱμοδιψής : Αἰσχ.Πέρσ. 82 **φονίου δέρμα δράκοντος**· || **τὸ** οὐδ. κτ. πληθ. **φόνια** ὡς ἐπίρρ. μὲ φονικὴν διάθεσιν, μὲ ὄρεξιν διά φόνον : Ἀριστφ.Βάτρ.1337 **φόνια φόνια δερκόμενον**· **6**) ἐπὶ ἐνεργειῶν, πράξεων κτλ., ὁ φονικός, ὁ θανατηφόρος : Εὐρ.Ὀρ.334 **τίς ὅδ' ἀγὼν φόνιος ἔρχεται,** αὐτ.Ἠλ.1178 **ἴδετε τάδ' ἔργα φόνια μυσαρά** (φόνους), **αὐτ.**1324, Ἀριστλ.ἀπ.624· πρβλ. **φοίνιος.**

φονιωδῶς ἐπίρρ. μσν. μετὰ φόνων, αἱματηρῶς : Λέων Δ 12,6 **ὅσα φονιωδῶς Ῥωμαίοις εἰργάσαντο.**

φονίως ἐπίρρ. μσν. μετὰ φόνου, διαθέσεως πρὸς φόνον, ὠμῶς, ἀπανθρώπως : Βί.βάκχ.Νεωτ. 122,12 (Compef.) **φονίως πᾶν ὁτιοῦν διαρπάζουσιν,** Οἰκουμ.ΚΔ'Ἀποκ.436,10 (Cremer) **οἱ φονίως διατεθέντες.**

φονόβαπτος-ον μσν. ὁ εἰς φόνον, αἷμα βεβαμμένος : ΚΜανασσ.Χρον.1448 **φονόβαπτα τὰ ξίφη.**

φονογνώμων-ονος-ον μσν. ὁ ἔχων φονικὴν γνώμην, ὁ φονικός : Βέλθ.Χρυσ.1237 (ἔκδ.Μαυρ.).

φονοδρόμος-ον μσν. ὁ ἄγων, ὁδηγῶν ἢ ἀποβλέπων εἰς ἐκτέλεσιν φόνου : Ψελλ.Σκωπτ.Ἀσμ. 27 (π. Wiener Stud.XXV 14, ἔκδ. Sternbach) **κινεῖς ἀναιδῶς τοὺς φονοδρόμους πόδας,** αὐτ.131 **καὶ χεὶρ ἕτοιμε πρὸς φονοδρόμους βλάβας.**

φονόεις-εντος-εσσα-εν Ἐπιγρ. κ. μσν. ὁ πλήρης φόνου, αἵματος, ὁ αἱματόεις, ὁ αἱματηρός : Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.Συμπλ.874a,8, Πρόδρ.ἐν Notices et Extraits 8,184 **φονόεσσα μάχη** (καθ' ἣν ἐφονεύθησαν πολλοί).

φονοεργός-όν μσν. ὁ διαπράττων φόνον, ὁ φονικός : ΚΜανασσ.Χρον.372 **ἐκ παλαμῶν φονοεργῶν,** αὐτ.4729.

φονοκοπεῖον (τὸ) μσν. κ. **φονοκόπιον** μεγάλη σφαγή, φθορὰ ἀνθρώπων ἐν μάχῃ, μακελλειό : Χρον.Μορ.1533 **ζημίαν μεγάλην ἔποικεν, φονοκοπεῖο στοὺς Φράγκους,** αὐτ.6009 **ἤθελεν ἔχει ἁμαρτία διὰ τὰ φονοκοπεῖα | τῆς μάχης.**

φονοκόπιον (τὸ) μσν. φόνος, μεγάλη σφαγή, μακελλειό, σκοτωμός : Θεοφάν.Ἰουστιν.36 **γέγονε λεῖψις ὕδατος ὥστε . . γίνεσθαι φονοκόπια εἰς τὰ ὑδρεῖα**

φονοκτονία (ἡ) μτγν. κ. μσν. φόνος, ἀνθρωποκτονία : ΠΔ Μακκ.1,1,24 **ἐποίησε φονοκτονίαν,** Ἀθανάσ.2,433Ε **πρὸς φονοκτονίαν ἐπιζητεῖται,** Νεῖλ.Ἐπιστ.84,6 **φονοκτονίαν καὶ ἀναίρεσιν,** Ψ Χρυσ.6,621Α, Πασχ.Χρον.22C **φονοκτονίας . . καὶ ἀρνησιθεΐας** (διόρθ. ἀντὶ φθονοκτονίας).

φονοκτόνος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ φονεύς, ὁ ἀνθρωποκτόνος : Ἰω.Χρυσ.5,2 (ἔκδ. Coteleri, ΨΧρυσ. 9,746C **τὸν φονοκτόνον Ἡρώδην,** αὐτ.10,905C.

φονοκτονῶ-έω μτγν. κ. μσν. μιαίνω διὰ φόνου, μολύνω δι' ἀνθρωποκτονίας : ΠΔ'Ἀρ.35,33 **καὶ οὐ μὴ φονοκτονήσητε τὴν γῆν εἰς ἣν ὑμεῖς κατοικεῖτε**· κ. παθ. : αὐτ.Ψαλμ.105,38 **ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασι**· **2**) μτγν. κ. μσν. φονεύω, σκοτώνω : Γρηγ.Νύσσ.1,234Α **τοῖς φονοκτονήσασι,** Ἰω.Χρυσ.115,23 (Combef.) **ἐφονοκτάνουν**· κ. παθ. : Γρηγ.Νύσσ.1,434D **ἐκείνων φονοκτονηθέντων**· πρβλ. Εὐστ.437,13· **3**) ῥηματ.π. φονοκτονία, φονοκτόνος.

φονολιβής-οῦς-ές ὁ στάζων αἷμα : Αἰσχ.Εὐμ.164 **κρατοῦντες τὸ πᾶν δίκας πλέον φονολιβεῖ θάκῳ**· || **φονολιβὴς τύχη** φόνος, ἀναίρεσις : αὐτ.Ἀγ. 1427 **φονολιβεῖ τύχᾳ φρὴν ἐπιμαίνεται.**

φονολουτῶ-έω μσν. λούων καθαρίζω ἀπὸ φόνου : ΚΜανασσ.Χρον.6565 **φονολουτῶν τὰς χεῖρας.**

φονομοιχεία (ἡ) μτγν. κ. μσν. φόνος μετὰ μοιχείας : ΨΧρυσ.11,920Β.

φονορύτος-ον ὁ ῥέων ἀπὸ αἷμα : Αἰσχ.Ἑπτ.939 **ἐν . . γαίᾳ ζόα φονορύτῳ μέμεικται.**

φόνος (ὁ) (*φένω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ βιαία διακοπή, ἀφαίρεσις τῆς ζωῆς τινος, σφαγή, σκότωμα· Ἡσ. «φόνος, ὁ διὰ σφαγῆς θάνατος· καὶ αὐτὸ τὸ φονεύειν» : Ἰλ Β 352 **Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες,** αὐτ.Ε 652, Ὀδ.Λ 430 **κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον,** αὐτ.Β 165, αὐτ.325, αὐτ.Π 379, αὐτ.Δ 843, Πίνδ.Ν 3,46 **ἔπρασσεν φόνον,** Ἡρ.

7,158 ἐπισκήπτοντός τε τὸν Δωριέος τοῦ Ἀλεξανδρίδεω πρὸς Ἐγεσταίων φόνον ἐκπρήξασθαι (ζητῆσαι καὶ λαβεῖν ἐκδίκησιν ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ..), αὐτ.7,170 φόνος Ἑλληνικός (ἡ σφαγὴ τῶν Ἑλλήνων), Σοφ.Φιλ.105 ἰοὺς.. προπέμποντας φόνον, αὐτ.Αἴ.1055, αὐτ.ΟΚ 542, Εὐρ.Ἴων 114· κ. ἐν φρς Ιδ. ποιητ. : Αἰσχ.Πρ.355 συρίζων φόνον, αὐτ.Ἑπτ.123 μινύρονται φόνον χαλινοί, αὐτ.Ἀγ.1309, αὐτ.Εὐμ. 580 τῆς τοῦδε μητρὸς τοῦ φόνου, αὐτ.212 ὅμαιμος αὐθέντης φόνος, αὐτ.Χο.805, Σοφ.Ἠλ.955, αὐτ.Αἴ.55, αὐτ.309, Εὐρ.Ὀρ.1579 Ἑλένην φονεύσας ἐπὶ φόνῳ πράσσεις φόνον», αὐτ.Ἡρ.1085, Πλάτ.Νόμ.869Α οἱ τὸν ἀκούσιον φόνον ἐξεργασάμενοι, Διόδ.Σ 198 ἐπληρώθη τοῦ κατὰ τῶν πολιτῶν φόνου, ΚΔΜάρκ.15,7 οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν, Πλούτ.Ἠθ.856Α τὸν ὑπὸ Θήβης Ἀλεξάνδρου.. φόνον· κ. κτ. πληθ. : Ὀδ. Λ 612 φόνοι τ' ἀνδροκτασίαι τε, Ἡσίοδ.Θ 228, Θέογν.51 στάσιές τε καὶ.. φόνοι ἀνδρῶν, Σοφ. ΟΚ 1234 ἔρις, μάχαι καὶ φόνοι, ΚΔΜατθ.15,19 φόνοι, μοιχεῖαι, αὐτ.Γαλ.5,21 φθόνοι, φόνοι, μέθαι· || εἰδ. ὡς νομ. ὅρος, ἡ ὑπ' ἀνθρώπου ἀφαίρεσις ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἀνθρωποκτονία : Αἰσχ.Εὐμ.483 φόνων δικαστὰς ὁρκίων αἰδουμένους θεσμόν, Σοφ.ΟΚ 962, αὐτ.Τρ.558, Εὐρ.Μήδ.795 παίδων φόνον φεύγουσα, Ἀριστφ.Βάτρ.1032 φόνων.. ἀπέχεσθαι, Ἀντι 6.6,9 φόνου διώκοντες, αὐτ.5,12 τοὺς δικαστὰς.. φόνου δίκην καταγνῶναι, αὐτ. 5,59 πολὺ ἂν δικαιότερον ἁλοίης.. τοῦ φόνου, αὐτ.1,11 ἔνοχοί εἰσι τῷ φόνῳ, Πλάτ.Πολ.451Β ἀφιέμενον σε ὥσπερ φόνου.. καθαρόν, αὐτ.Νόμ.759C φόνου.. ἁγνόν, αὐτ.778D αἱ.. τῶν φόνων.. δίκαι, αὐτ.870C φόνοι.. φόνοις δεόμενοι καθαίρεσθαι, Δημ.643 δικαστήριον.. τῶν ἀκουσίων φόνων, αὐτ.1264 φόνου.. ἦν ὑπόδικος, Ἀριστλ. ἀπ.385, αὐτ.417, ΚΔ Λουκ.23,25 τὸν διὰ.. φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, - ἔχει διαπράξει φόνον· || νεώτ. νομ. ἀνθρωποκτονία ἀποφασισθεῖσα ἐκ προμελέτης καὶ ἐκτελεσθεῖσα ἐσκεμμένως, κτ. ἀντιδ. πρὸς τὴν ἀναίρεσιν βλ.λ.5) : κατηγορεῖται ἐπὶ φόνῳ· **2)** ὁ θάνατος ὡς ποινή, ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου : Σοφ.Ἀντ.36 ἀλλ' ὃς ἂν τούτων τι δρᾷ, φόνον προκεῖσθαι δημόλευστον ἐν πόλει· προβλ. φονή· **3)** τὸ μέρος τοῦ φόνου, ὁ τόπος ἔνθα ἐγένετο φόνος, σφαγή: Ἰλ.Κ 298 βὰν δ' ἴμεν.. ἂμ φόνον, ἂν νέκυας, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα, Ὀδ.Χ 376 ἐκ φόνου εἰς αὐλήν· **4)** τὸ ἐκ τοῦ φόνου, τὸ κατὰ τὸν φόνον χυνόμενον αἷμα : Ἰλ.Π 162 ἐρευγόμενοι φόνον αἵματος (φοίνιον αἷμα), Πίνδ.Ι.7(8),50 μέλανι ῥαίνων φόνῳ πεδίον, Αἰσχ.Χο.1012 φόνου κηκίς, αὐτ. Εὐμ.184 θρόμβους.. φόνου, Σοφ.ΟΤ 1278 φόνου μυδώσας σταγόνας, αὐτ.Αἴ.43 χεῖρα χραίνεσθαι φόνῳ, Εὐρ.Ἑκ.241 φόνου σταλαγμοί, Λουκ.Τυρανν. 20 ὀλίγου ἐμπνέοντα, ᾑμαγμένον, ἐμπεπλησμένον τοῦ φόνου· || ἐπὶ τοῦ αἵματος τοῦ θύματος, τῆς θυσίας : Αἰσχ.Ἑπτ.44 θιγγάνοντες χερσὶ ταυρείου φόνου, Εὐρ.ΙΤ 72 καὶ βωμός, Ἕλλην οὗ καταστάζει φόνος· **5)** ὁ νεκρός, τὸ πτῶμα : Αἰσχ.Πέρσ.420 θάλασσα.. ναυαγίων πλήθουσα καὶ φόνου νεκρῶν, Εὐρ.Ὀρ.1357 πρὶν.. ἴδω τὸν Ἑλένας φόνον καθαιμακτὸν ἐν δόμοις κείμενον, αὐτ.1490 ἐπὶ φόνῳ χαμαιπετεῖ ματρός· **6)** ἐπὶ πρασ., ὁ ἄξιος θανάτου κακοῦργος, ἐγκληματίας· ΕΜ 662,4 «φόνους δὲ ἔλεγον οἱ Δωριεῖς τοὺς ἐπονειδίστους, ἤγουν τοὺς ἄξια φόνου δεδρακότας» προβλ. Λοβεκ.Παραλ.345· **7)** τὸ ὄργανον δι' οὗ διαπράττεται ὁ φόνος ἢ ἡ αἰτία τοῦ φόνου : Ἰλ.Π 144 φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσιν (νὰ ἐπιφέρῃ θάνατον), Ὀδ.Φ 24 οἳ δὴ οἱ καὶ ἔπειτα φόνος καὶ μοῖρα γένοντο· **8)** φάρμακον θανάσιμον : Πάπ. ἀπίδος καὶ φόνον ἱκανόν· **9)** ὁ φονεύς, ὁ φονιάς, ἐπὶ τῆς Μηδείας : Πίνδ.Π 4,250 Μήδειαν.. τὰν Πελίαο φόνον· **10)** κ. νεώτ. βοταν. τὸ ποῶδες φυτὸν ἀτρακτυλὶς ἡ μαλλωτή : Θεόφρ.Φ1 6,4,6· **11)** δημ. τὸ θαμνῶδες φυτὸν κενταύριον τὸ ἀκανθῶδες.

φονοστάγής-οῦς-ές (στάζω) μσν. ὁ στάζων αἷμα φόνου : Πισίδ.Γ Ματαιότ.194, ΚΜανασσ.Χρον. 2063 φονοσταγεῖς παλάμαι, αὐτ.6574 φ. ἡ δεξιά.

φονουργία (ἡ) μσν. ἡ ἐκτέλεσις, ἡ διάπραξις φόνου :Θεοδόσ.Διάκ.Ἀκρ.2,69,211,αὐτ.3,33,Πρόδρ. 13,37, Ἐφραὶμ 1654.

φονουργός-όν (ἔργω) σχόλ. κ. μσν. ὁ διαπράττων, ἐκτελῶν φόνον, ὁ δράστης φόνου, φονεύς, ἀνθρωποκτόνος : Σχόλ.Σοφ.Ἠλ.1150, Ἀνν.Κομν.258, Νικ.Χων.Χρον.ΒΑ, Ἐφραὶμ 1731, αὐτ.5175.

φονόφυρτος-ον (φύρω) μσν. ὁ φόνῳ πεφυρμένος, ὁ αἵματι μεμολυσμένος : ΚΜανασσ.Χρον. 6574 φονόφυρτος ἡ σπάθη.

φονόχορτο (τὸ) δημ. κ. φονοχόρταρο τὸ ποῶδες φαρμακευτικὸν καὶ κοσμητικὸν φυτὸν ἀγριμόνιον τὸ εὐπατόριον.

φοντάν (τὸ) (γαλλ.) νεώτ. κ. δημ. ἀκλ. εἶδος σακχαρωτοῦ διαλυομένου εὐκόλως ἐν τῷ στόματι.

-φόντης ὁ φονεύς, μ. ἐν συνθέσει, οἷον Ἀργειφόντης· ΕΜ 517,37, Χοιροβ.Θεο.50,1 «Κλεοφόντης· παρὰ τὸ κλέος καὶ τὸ φόντης, ὃ σημαίνει τὸν φονεύσαντα»,

φόντι (τὸ) δημ. τὸ ἄνω μέρος τοῦ ὑποδήματος τὸ ἀποτελούμενον ἀπὸ δέρμα, ὕφασμα ἢ ἄλλο ὑλικὸν καὶ τὴν φόδρον βλ.λ.

φόντο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. τὸ βάθος πράγματος, ἀντικειμένου τινός· **2)** εἰδ. τὸ ἔσω ἐπίπεδον εἰκόνος, ζωγραφικοῦ πίνακος, ἐφ' οὗ προέχει ἡ κυρίως παράστασις, τὸ βάθος : εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ χρυσὸ φόντο· **3)** μτφ. τὸ ἐφ' οὗ τις στηρίζεται, χρηματικόν, ἠθικὸν ἢ πνευματικὸν κεφάλαιον ἢ ἀξία : ἄνθρωπος δίχως φόντο (ἐπιπόλαιος ἢ ἡμιμαθής), - δὲν ἔχει γερὰ φόντα.

φονῶ-άω (!) ἐφετ. ἐπιθυμῶ νὰ φονεύσω, διψῶ αἷμα· Ἡσ. «φονᾶν· τὸ ἐπὶ φόνῳ μαίνεσθαι», αὐτ. «φονώντων, πρὸς φόνον θρασυνομένων καὶ λυσσώντων», αὐτ. «φονῶσα, φόνου ἐπιθυμοῦσα» : Σαφ.Φιλ.1209 φονᾷ φονᾷ νόος ἤδη, αὐτ.Ἀντ.117 φονώσαισιν ἀμφιχανὼν.. λόγχαις (διόρθ. ἀντὶ φοινίαις, σχόλ. «ταῖς τοῦ φόνου ἐρώσαις λόγχαις»), Φιλόστρ.Εἰκ.9 ἄγριος ἰδεῖν καὶ φονᾶν τὸ ὄμμα, Αἰλ.Π1 2,44 ἐπισείει τὸ ξίφος, φονῶντι ἐοικώς, αὐτ.3,9 τῷ ἐξ Ἄρεως καὶ Ἔρωτος φονῶντι.

φονῶ-όω ρυπαίνω διὰ φόνου, μολύνω δι' αἵματος : Ὀππ.Κυν.4,192 πεφονωμένον ἔγχος.

φονώδης-ους-ες κ. μσν. ὁ ὅμοιος πρὸς φόνον βλ.λ.4), ὁ αἱματοειδής : Θεόφρ.Φ1 6,4,6 ὀσμὴ δεινὴ καὶ φονώδης· **2)** ὁ φονικός, ὁ αἱμοχαρής, ὁ αἱμοδιψής : ΠΔ Μακκ.4,10,17 ὁ αἱμοβόρος καὶ φονώδης.. Ἀντίοχος, Ἀλκίφρ.3,21 βλέπων φονῶδές τι καὶ αἱμοβόρον, Ἐπιφάν.1,85C, ASS Μαΐου 7,576F ὁ αἱμοβόρος καὶ φονώδης, αὐτ. 787F τοῦ παμμιάρου καὶ φονώδους· **3)** πυρετὸς ὁ φονώδης ὁ ἐπιφέρων τὸν θάνατον: Ἱππ.484,44.

φοξῖνος (ὁ) κ. νεώτ. εἶδος ποταμίου ἰχθύος· ΕΜ 798,14 «φόξενος (sic), ἰχθὺς εὐθέως γεννώμενος ἔχων κύημα· τίκτει δὲ ἐν ταῖς προλίμναις τῶν ποταμῶν»: Ἀριστλ.ΖΙ 568α,20 οἵ τε φοξῖνοι καὶ αἱ πέρκαι, Μνησίμ.Ἱπποτρ.ἀπ.1,33 φοξῖνος ὅλος· || νεώτ. ζωολ. γένος φυσοστόμων κυπρινιδῶν ἰχθύων τῶν γλυκέων ὑδάτων.

φοξίχειλος-ον ἐπὶ ἀγγείων, ὁ στενούμενος κατὰ τὰ χείλη, ὁ ἔχων στενὰ χείλη : Σιμων.Ἀμ.25 κύλιξ φοξίχειλος· προβλ.Λοβεκ.Φρύν.666.

φοξός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀπολήγων εἰς ὀξύ, ὁ ὀξύς, ὁ μυτερός, ὁ σουβλερός· Εὐστ.202,6 «τὸ φοξὸν ἐπὶ ταύτου (τοῦ εἰς ὀξὺ ἀνηγμένου) τάττουσι»:

Ἰλ.Β 219 αὐτὰρ ὕπερθεν φοξὸς ἔην κεφαλὴν (ἐπὶ τοῦ Θερσίτου, ὁ ἔχων κεφαλὴν ἀπολήγουσαν εἰς ὀξύ), (σχόλ. «εἴρηται ἀπὸ τῶν κεραμεικῶν ἀγγείων τῶν ἐν τῇ καμίνῳ ἀπὸ τοῦ φωτὸς ἀπωξυμμένων» κ. «φοξὰ κυρίως εἰσὶ τὰ πυριρραγῆ ὄστρακα»), Ἱππ.Ἐπιδ.6,1,2, αὐτ.8,49 οἷον εἰ φοξάς, Ἀριστλ.Φυσιογν.137 οἱ τὰς κεφαλὰς φοξοὶ ἀναιδεῖς, Λουκ.Νεκρ.Δ 25,1 ὁ φοξὸς ἐγὼ καὶ ψεδνός, Γαλ.Ἱππ.Ἐπιδ.1164D φοξὴ κεφαλὴ προμηκεστέρας τοῦ δέοντος ἔχουσα τὰς ἐξοχάς, Κλήμ.Ἀλ.Παιδ. 3,4,30 συνανακλίνονται τοῖς φοξοῖς παίζουσαι· **2)** νεώτ. ζωολ. τὸ ἀρσ. φοξός ὡς οὐσ. γένος μαλακοστράκων φοξινιδῶν περιλαμβάνον μικροὺς καρκίνους τῶν βορείων εὐρωπαϊκῶν θαλασσῶν.

φοξότης-ητος (ἡ) σχόλ. ἡ ἰδιότης τοῦ φοξοῦ βλ.λ.1), ἡ εἰς ὀξὺ ἀπόληξις σχήματός τινος : Σχόλ. Γαλ.π Daremberg, Notices .. des manuscr. médic. 1,109,36 κἂν τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς ἐπὶ βραχὺ μηκυνθῇ, τὸ αὐτὸ εἶδός ἐστι τῆς φοξότητος.

φοξόχειλος-ον ἐσφ. γρ. ἀντὶ φοξίχειλος βλ.λ. π. Harker, Class.Journ.13,171.

φὸξ τέρριερ (ὁ ἢ τὸ) (ἀγγλ.) νεώτ. ἄκλ. κ. φὸξ τερριέ ποικιλία κυνός, ἀ. ἀλωπεκοθήρας.

φὸξ τρὰτ (τὸ) (ἀγγλ.) νεώτ. κ. δημ. ἄκλ. εἶδός τι ὀρχήσεως, χοροῦ ἀμερικανικῆς προελεύσεως.

φόρα (ἡ) δημ. φορά, ὁρμή, δύναμις : Μαβίλ. Μούχρωμα φυσάει τ' ἀεράκι μ' ἀνάλαφρη φόρα, - ἔπεσε ἀπάνω του μὲ φόρα· **2)** προπαρασκευαστικὴ κίνησις πρὸς ἅλμα ἢ ῥῖψιν, φορά, παλμὸς βλ.λ.4) : πᾶρε φόρα γιὰ νὰ πηδήσῃς τὸ ρυάκι· ‖ φρ. πῆρε φόρα (ἐπὶ ὁμιλοῦντος ἀδιακόπως καὶ ἀκατασχέτως)· **3)** (ιταλ.) ὡς ἐπίρρ. μ. ἐν ταῖς φρς βγάζω στὴ φόρα ἢ στὰ φόρα, κ. ἐκβάλλω εἰς τὸ φανερόν, ἀποκαλύπτω, φανερώνω τι κρύφιον ἢ μυστικόν, ξεσκεπάζω : τὰ ἔβγαλε ὅλα στὰ φόρα - θὰ σοῦ βγάλω φόρα ὅλα σου τὰ ἄπλυτα· ὁμ. κ. φρ. φόρα τὸ μαχαίρι - τὸ κουμπούρι του (ἐνν. ἔβγαλε) (ἀνέσπασε μάχαιραν, ἀνέσυρε πιστόλιον).

φορά (ἡ) (φέρω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φέρειν, μεταφορά, μετακόμισις, προσκόμισις, μετακομιδή, μετατόπισις : Σοφ.Τρ.1212 φορᾶς .. φθόνησις οὐ γενήσεται (κανεὶς δὲν θὰ ἀρνηθῇ νὰ σὲ φέρῃ), αὐτ.ἀπ.303 πιστοί με κωχεύουσιν ἐν φορᾷ δέμας (ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῶν), Πλάτ.Νόμ. 739A ἡ .. φορὰ καθάπερ πεττῶν (ἡ μετακίνησις ὡς ἡ τῶν πεσσῶν ἐν τῷ παιγνιδίῳ)· ‖ ψήφου φορά ἡ ψηφοφορία, ἡ δόσις τῆς ψήφου πρὸς ἐκλογήν : Εὐρ.Ἰκ 484 εἰ δ' ἦν παρ' ὄμμα θάνατος ἐν ψήφου φορᾷ· **2)** ἡ ἀπότισις ὀφειλομένων χρημάτων ἢ ἡ καταβολὴ δασμοῦ, φόρου : Θουκ.2, 72 ἐργαζόμενοι καὶ φορὰν φέροντες, Λυσ.ἀπ.2,5 αἱ ὑπόλοιποι φοραί, Πλάτ.Νόμ.706B χαλεπήν τινα φορὰν δασμοῦ, Ξεν.ΚΠ 8,6,16 ἢν δέ τις .. δασμῶν φορᾶς ἀμελῇ, Λιβάν.2,5 περὶ ὧν οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὡς μετεῖχον τῶν περὶ τὴν φοράν· **3)** παραγωγὴ κ. ἰδ. καρπῶν, εὐφορία, καρποφορία : Θεόφρ.ΦΑἰτ.3,14,5 πρὸς τὴν τοῦ καρποῦ φοράν, αὐτ.ΦΙ 3,15,1 πολύκαρπον ἐν ταῖς φοραῖς· κ. ἐπὶ ζῴων : Πλάτ.Πολ.546A ἐν ἐπιγείοις ζῴοις φορὰ καὶ ἀφορία, Αἰλ.ΖΙ 17,40· **4)** μσν., νεώτ. κ. δημ. χρονικὴ περίοδος ἢ στιγμή, περίπτωσις ἢ κατάστασις ἐν συνδυασμῷ πρὸς χρονικὴν ἔννοιαν : αὐτὴν τὴ φορὰ δὲ θὰ τὴ γλυτώσῃς (εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν), - ἄλλη φορὰ νὰ σκέφτεσαι καλὰ πρὶν ὁμιλήσῃς (ἄλλοτε, εἰς ἄλλην ὥραν, περίστασιν ἢ εὐκαιρίαν), - νὰ μὴ τὸ ξανακάμῃς ἄλλη φορά, - μιὰ φορὰ κι ἕνα καιρὸ (φρ. δι' ἧς γίνεται ἀρχὴ τῶν λαϊκῶν παραμυθιῶν, εἰς κάποιαν παρῳχημένην ἐποχήν, κάποτε), - κάθε φορὰ ποὺ σὲ βλέπω, μοῦ λὲς τὰ ἴδια (ὁσάκις, ἑκάστοτε)· ‖ κ. μτ. ἀριθμητικοῦ ἢ ποσοτικοῦ ἐπιθ. ὡς ποσοτικὸν ἐπίρρ.: Θεοφάν.Ἡρακλ.ἔτ.20 γίνεται πρώτη φορᾷ πτῶσις τοῦ στρατοῦ (τὸ πρῶτον), Λέων Σοφ 6,30 εἰς δύο φορὰς (δίς), Τζέτζ.Χιλ.13,58 πάλιν φορᾷ δευτέρᾳ (τὸ δεύτερον), - μιὰ φορὰ ποὺ βρεθήκαμε στὴ ζωή, ἂς ζήσουμε (ἅπαξ), Ἐρωτόκρ.1,261 τόσες φορὲς καὶ τόσες (τοσάκις), - δύο τρεῖς - δέκα φορὲς (δίς, τρίς, δεκάκις), - μερικὲς - κάμποσες φορές, - πόσες φορὲς τὴ φίλησε (ποσάκις)· ὁμ. κ. κτ. παράλειψιν τῆς λ. : Ἐρωτόκρ.3,225 ἀρχὴ 'τονε πολλὰ μικρὴ κι ἀφήφιστη τὴν πρώτη, αὐτ.45 λέει τσὶ μιὰ 'πὸ τσὶ πολλές, αὐτ.2,1671, αὐτ.2065· ‖ δημ φρς ἄντρας μιὰ φορὰ (ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀνήρ, ἄξιος τοῦ ἀνδρικοῦ ὀνόματος, ἀνδρεῖος, γενναῖος, δυνατός), - φορά σου καὶ φορά μου (ὡς ἀπειλή, θὰ ἔλθῃ καὶ δι' ἐμὲ ἡ ὥρα τῆς ἀνταποδόσεως)· **5)** (ἐκ τοῦ παθ. φέρεσθαι) τὸ φέρεσθαι, τὸ κινεῖσθαι πρός τι μέρος, ἡ κίνησις· Ἡσ. «φοράν· τὸ φέρεσθαι, τὴν ὁρμήν, κίνησιν», ἰδ. ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων : Πλάτ.Κρατ.421B ἡ .. θεία τοῦ ὄντος φορά, αὐτ. Νόμ.897C ἡ ξύμπασα οὐρανοῦ .. φορὰ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ὄντων, αὐτ.Γοργ.451C περὶ τὴν τῶν ἄστρων φορὰν καὶ ἡλίου καὶ σελήνης, αὐτ.Θεαίτ. 152D φορᾶς τε καὶ κινήσεως, αὐτ.Πολ.617B φορᾷ ἰέναι, Ἀριστλ.Φυσ.260a,28 τριῶν δ' οὐσῶν κινήσεων, τῆς τε κατὰ μέγεθος καὶ τῆς κατὰ πάθος καὶ τῆς κατὰ τόπον ἣν καλοῦμεν φοράν, αὐτ. 260b,6 φορὰν .. εἶναι πρώτην τῶν κινήσεων, αὐτ.Οὐρ 1,2,2· **6)** ταχεῖα, ὁρμητικὴ κίνησις, ὁρμή, δύναμις, ἐπὶ ἀψύχων : Δημ.316 φοράν τινα πραγμάτων χαλεπὴν (ἡ βία τῶν περιστάσεων), Πολύβ.1,48,2 ἀνέμου .. βίαν καὶ φοράν, αὐτ. 4,43,3 ἡ φορὰ τοῦ ῥεύματος, Φίλ.1,14 φορὰ κυμάτων· **7)** κ. νεώτ. ἐπὶ προσ., ὁρμή, βία, φόρα : Πολύβ.10,4,3 τῆς τοῦ πλήθους φορᾶς, Πλούτ.Θεμ. 2 παῖς ὢν .. φορᾶς μεστὸς εἶναι, Μάξ.Τύρ.11,6, 200 ὀργὴ καὶ φορὰ καὶ ἄλογοι ἕξεις, Χρον.Μορ. 4004 ἂν ποιήσωμεν ὁρμὴν ὡς φρόνιμοι στρατιῶτες, τῶν Ἀλλαμάνων τὴν φορὰν τοῦ πολέμου ἀπαντῆσαι, - ἐπέπεσαν κατ' ἀλλήλων μετὰ μεγάλης φορᾶς· ὁμ. κ. ἐπὶ ζῴων : Χρον.Μορ.4730 ἑνὸς φαρίου μας ἡ φορὰ νὰ ρίξῃ δεκαπέντε· **8)** νεώτ. ἡ προπαρασκευαστικὴ κίνησις πρὸς ἅλμα, ῥῖψιν κτт., φόρα : ἅλμα μετὰ φορᾶς, - ἄνευ φορᾶς· **9)** κ. νεώτ. ἡ κατεύθυνσις τῆς κινήσεως, ἡ διεύθυνσις τοῦ κινουμένου πράγματος : Πλάτ.Πολ.617A κυκλεῖσθαι .. τὸν ἄτρακτον .. τὴν αὐτὴν φοράν, αὐτ.Πολιτ.269E κατὰ δύναμιν.. ἐν τῷ αὐτῷ κατὰ ταὐτὰ μίαν φορὰν κινεῖται, - ἡ φορὰ τοῦ ἀνέμου - τοῦ ῥεύματος - τοῦ βλήματος, - ὀρθὴ φορὰ κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων (ἡ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς), - ἀνάδρομος φορὰ (ἡ ἀντίθ. πρὸς τὴν ὀρθήν)· ‖ φρ. νεώτ. ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων (ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη ἐξέλιξις τῆς καταστάσεως)· **10)** ἡ ἔκτασις, τὸ διάστημα, μέχρι τοῦ σημείου καθ' ὃ ἐξικνεῖται κινούμενον σῶμα : Ἱππ.Προγν.38 ἡ τῶν χειρῶν φορά, Ἀντιφ.3,2,4 τοῦ .. παιδὸς ὑπὸ τὴν τοῦ ἀκοντίου φορὰν ὑποδραμόντος (τῆς τροχιᾶς ἣν διατρέχει τὸ ἀκόντιον), Πλάτ.Νόμ.898B σφαίρας ἐντόρνου ἀπεικασμένα φοραῖς· **11)** ἡ κατ' ἀνιοῦσαν ἢ κατιοῦσαν κλίμακα ἀλλαγὴ τῶν τόνων, τῶν μουσικῶν φθόγγων : Πλάτ.Νόμ.747A ἐν φθόγγοις καὶ κινήσεσι ταῖς τε κατὰ τὴν εὐθυπορίαν τῆς ἄνω καὶ κάτω φορᾶς, αὐτ.Πολιτ. 306D κατὰ φωνῆς φοράν· **12)** τὸ φαινόμενον τῶν πλημμυροιῶν, κ. ἰδ. ἡ ἄμπωτις : Πλούτ.Μάρ.37 ἄχρι οὗ φορὰ γένηται· γίγνεται δὲ τὴν εἰωθυῖαν ὥραν τοῦ πελαγίου μαραινομένου καὶ τῶν ἑλῶν αὔραν ἀναδιδόντων· **13)** (ὡς πρᾶγμα) τὸ φερόμενον, τὸ κομιζόμενον, ὅθ. φορτίον, ὅσον δύναταί τις νὰ σηκώσῃ διὰ μιᾶς : Πλούτ.Ἀντ.68 καὶ

μίαν μὲν οὕτω φορὰν ἐνεγκεῖν· **14)** εἰσφορά, φόρος : Θουκ.1,96 **τῶν χρημάτων ἡ φορά,** Ξεν. ΚΠ 3,1,34 **ἔλιπες τὴν φοράν,** Δημ.547 **τούτῳ τὰς ὁμοίας φορὰς παρ' ἑκάστου δίκαιον ὑπάρχειν,** αὐτ.776· ‖ ἡ εἰς ἔρανον εἰσφορά : Ἀντιφάν.ἐν Κνοιθιδεῖ ἢ Γάστρωνι, 1,9 **φέρομεν γὰρ ἄνθρωποι δέκα ἔρανόν τινα, οὐ φέρει δὲ τούτων τὴν φορὰν οὐδείς·** ‖ εἰδ. ἀττ. δίκ. ἡ μηνιαία καταβολή, ἣν ὑπεχρεοῦτο νὰ καταβάλῃ ἕκαστος τῶν ἐρανιστῶν εἰς τὸ κοινὸν αὐτῶν ταμεῖον, τὸ ὁποῖον εἶχε σκοπὸν τὴν ἀλληλοβοήθειαν τῶν μελῶν του καὶ τὴν δαπάνην διὰ τὰ κοινὰ δεῖπνα· **15)** τὸ παραγόμενον, πλουσία πρόσοδος, ἐσοδεία, πολλὰ προϊόντα : Ἀριστλ.Πολιτ.1259a,11 **ἐλαιῶν φοράν,** Στράβ.3,2,7 **φορᾶς τε τῆς βαλάνου γενομένης φορὰν καὶ τῶν θύννων εἶναι·** ‖ μτφ. πληθώρα, μέγα πλῆθος : Δημ.245 **φορὰ προδοτῶν καὶ δωροδόκων,** Ἀριστλ.Ρητ.1390b,25 **φορά . . τίς ἐστιν ἐν τοῖς γένεσιν ἀνδρῶν,** Διόδ.Σ 16,54, Πλούτ.Ἠθ. 999E **φορὰν τῶν σοφιστῶν·** **16)** πληρωμή, ἀμοιβὴ τῆς μεταφορᾶς, μετακομίσεως φορτίου, κόμιστρον βλ.λ.2) : Εὔπ.Φίλ.ἀπ.7 **πόση τις ἡ φορά ;·** πρβλ.Ἀριστφ.ἀπ 293.

φοράδα (ἡ) δημ. ἡ φορβὰς βλ.λ. : Πολίτ.Ἐκλ. Τραγ.107 **κι ὅσες φοράδες τ' ἄκουσαν ἔρριξαν τὰ πουλάρια·** ‖ κ. ὀνειδιστ. ἐπὶ γυναικὸς ἰδ. μεγαλοσώμου.

φοράδαν ἐπίρρ. δωρ. ἀντὶ φοράδην βλ.λ. : Ἐπιγρ. Ἐπιδαύρ. **φοράδαν εἰς τὸ ἱαρὸν ἀφικομένα.**

φοράδην (φέρω) ἐπίρρ. κ. μσν. διὰ μεταφορᾶς, ἐπὶ φορείου, σηκωτά· Ἡσ. «φοράδην . . ὁ φερόμενος βασταγμῷ». Ἰδ. ἐπὶ ἀσθενῶν : Εὐρ.Ἀνδρ. 1166 **φοράδην . . δῶμα πελάζει,** αὐτ.Ρῆσ.888 **τὸν νεκρὸν ἐν χεροῖν φοράδην πέμπει,** Δημ.1263 **ὑγιὴς ἐξελθὼν φοράδην ἦλθον οἴκαδε,** Φίλ.2,528,12 **φοράδην ἐκκομισθέντας,** Πλούτ.Ποπλ.16 **τραύμασι . . περιπεσὼν ἀπεκομίσθη φοράδην ἐκ τῆς μάχης,** Λουκ.Νεκρ.Δ 14,5 **φοράδην τοῦ πολέμου ἐκκομιζόμενον,** Πολυδ.6,175 **φοράδων κομίζεσθαι,** Δίων Κ 60,35 **ἐκ τοῦ συμποσίου φοράδην ἐξενηνόχεσαν,** Ζώα.3,29 **φοράδην . . ἄγεται,** Ἀγαθ. 272,18 (Bonn.) **φοράδην ἀχθείς,** Πρόδρ.4,177, Τζέτζ. Ὁμ.Ἀλ.Ἰλ.Θ129 **φοράδην ἀχθῆναι πρὸς τὰς νῆας·** **2)** φέρειν τι μεθ' ὁρμῆς πρός τι μέρος, ὁρμητικῶς· Σουΐδ. «**φοράδην, ὁρμητικῶς φερόμενος**» : Σοφ.ΟΤ 1310 **φθογγὰ διαπέταται φοράδην.**

φοράδια (τὰ) μσν. κ. δημ. **φορβάδες κ.** γεν. φορτηγὰ ἄλογα : Χρον.Μορ.3714 **ἠφέραν τὰ φοράδια τους, βοΐδια κι ἀγελάδια.**

φοράδιν (τὸ) πάπ. τὸ φοράδιον βλ.λ.

φοράδιον (τὸ) μτγν. κ. μσν. ὑποκορ. **τοῦ φορὰς** βλ.λ.2): Σχόλ.Νίκ.Θηρ.925, Πάπ., Λέων Σοφ.18,53, Μοσχόπ.Σχεδ.43 **φορβὰς τὸ φοράδιον.**

φορακώδης-ους-ες ἐσφ. γρ. ἀντὶ **φαρκιδώδης** βλ.λ. : Ἱππ.663,42.

φορὰς-άδος (ἡ) ἡ φέρουσα καρπόν, καρποφόρος, εὔφορος, γόνιμος : Θεόφρ.ΦΙ 4,16,2 **φοράδες γίνονται ἐξ ἀφόρων·** **2)** ἀ. φορβὰς βλ.λ.· Ἡσ. «φοράδες· αἱ θήλειαι ἵπποι», Σουΐδ. «φοράς, φοράδος ἡ ἵππος, θηλυκῶς» : Σχόλ.Αἰσχ.Πρ.723 **φοράδων γάλα ἤσθιον,** Βασ.Ἐπιστ.303.

φορατζῆς (ὁ) δημ. **εἰσπράκτωρ δημοσίων ἢ** δημοτικῶν φόρων.

φοράω δημ. κ. φορῶ βλ.λ.

φορβαδικὸς-ή-όν μτγν. **ὁ ἔχων κλίσιν, ῥοπὴν** εἰς τὸ βόσκειν, τρέφεσθαι, ὁ βοσκηματώδης : Πλούτ.Ἠθ.713B **ὅσον ἔνεστι τῇ ψυχῇ φορβαδικὸν καὶ ἀγελαῖον·** πρβλ. φορβάς.

φορβαία (ἡ) μτγν. ἀντὶ φορβειὰ βλ.λ.1)· Ἡσ.«φορβαῖον· περιστόμιον, καπίστριον» : ΠΔ Ἰὼβ 40,20 **ἄξεις . . δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ, περιθήσεις δὲ** φορβαίαν **περὶ ῥῖνα αὐτοῦ.**

φορβαῖος-α-ον (φορβή) μτγν. **ὁ παρέχων φορβήν,** βοσκήν, ἢ ὁ ἔχων ἀφθόνους φορβάς, βοσκάς: Καλλ.Λουτρ.Παλ.50 **φορβαίων . . ἐξ ὀρέων.**

φορβάμων-ονος (ὁ,ἡ) Ἐπιγρ. ἀντὶ φορβὰς **βλ.λ.1)** : **φορβάμονα γαῖαν·** πρβλ. πολύφορβος.

φόρβαντα Ἡσ. «ἰατρικὰ φάρμακα» (διορθ. Headlam «φόρβα· τὰ ἰατρικὰ φάρμακα»).

φορβὰς-άδος (ὁ,ἡ) (φέρβω) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ παρέχων φορβήν, βοσκήν, τροφήν, ὁ τρέφων : Σοφ.Φιλ 700 **φορβάδος ἐκ γαίας** (τῆς παρεχούσης τροφήν), αὐτ.ἀπ.285 **ἐξ Ὠλένου γῆς φορβάδος κομίζομαι,** Νόνν.Δ 2,1 **φορβάδος ὕλης·** **2)** ὁ ἐν ἀγέλῃ νεμόμενος, **ὁ ἐν λειμῶνι** βόσκων, ὁ ἀγελαῖος ἐπὶ ἵππων, βοῶν· Ἡσ. «φορβάδες, νομάδες, φοιτάδες, βοσκήματα» : Ἀριστλ.ΖΙ 604a,23 **τῶν ἵππων αἱ μὲν φορβάδες ἄνοσοι,** Ἰουστ.70C **ἵππων φορβάδων,** Συνέσ.Ἐπιστ.265B **ἐν ἵπποις φορβάσιν·** ὅμ. κ. ἐπὶ χοίρων : Ἀπολλ.Ρ 2,1025· κ. ἐπὶ αἰγῶν : Νίκ.Θηρ.925 **φορβὰς αἶξ·** κ. ὡς ἀρσ. : Ἐπιγρ. **φορβὰς ταῦρος·** ‖ μ. **φορβὰς** (ἐνν. **ἵππος**) ἡ μετὰ τῆς ἀγέλης βόσκουσα : Εὐρ.Βάκχ. 166 **πῶλος ὅπως ἅμα ματέρι φορβάδι,** Πλάτ.Νόμ. 666E· **2)** μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ θήλεια **ἵππος** : ἡ φοράδα : Ὀππ.Κυν.1,385, Ἱππιατρ.59,29 **συλλαβεῖν φορβάδα·** **3)** μτφ. ἐπὶ γυναικῶν τρεφομένων διὰ τῆς πορνείας· Εὐστ.1088,34 «**ἡ πολλοῖς προσομιλοῦσα τροφῆς χάριν**», Πίνδ.ἀπ.87,11 **φορβάδων κορᾶν,** Σοφ.ἀπ.645 **φορβὰς γυνή,** Πολυδ.7,203.

φορβασία (ἡ) ἀντὶ φορβεία βλ.λ.1)· Σουΐδ. «**φορβασία·** καπίστριον».

φορβέα (ἡ) Ἡσ. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φορβειὰ **βλ.λ.1).**

φορβειὰ (ἡ) (φορβή, φέρβω) κ. μσν., **νεώτ. κ.** φορβιὰ ὁ ἐκ σκυτίνων λωρίδων ἢ σχοινίων **δεσμός,** ὁ περιβάλλων τὴν κεφαλὴν τῶν ἱππιδῶν κ. ἰδ. τοῦ ἵππου καὶ χρησιμεύων διὰ τὴν **πρόσδεσιν** αὐτῶν εἰς τὸν στάβλον, τὸ καπίστρι· Ἡσ. «φορβειά, ἕλκυστρον, περιστόμιον, καπίστριον» : Ξεν. Ἱππ.5,1 **τῆς ἐπιφατνιδίας φορβειᾶς,** Στράβ.15,1,52 **αἱ δὲ ἵπποι ἀπὸ φορβειᾶς ἄγονται,** Λουκ.Ὄν.51 **καὶ με ἐκ τῆς φορβειᾶς ἐπιλαβομένη ἐπὶ τὸ χαμεύνιον εἷλκε,** Πολυδ.1,203 **ἐκ φορβειᾶς τὸν ἵππον περιακτέον·** πρβλ. Εὐστ.539,16· **2)** εἶδος δερματίνου περιστομίου, τὸ ὁποῖον ἐφόρουν οἱ αὐληταὶ κατὰ τὴν αὔλησιν πρὸς μετριασμὸν **τῆς** φωνῆς τοῦ αὐλοῦ· Ἡσ. «φορβειά· **ἡ αὐλητικὴ στομίς»,** αὐτ. ετό περικείμενον **τῷ** στόματι τοῦ αὐλητοῦ δέρμα, ἵνα μὴ σχισθῇ τὸ χεῖλος αὐτοῦ» : Ἀριστφ.Σφ.582 **κἂν αὐλητὴς γε δίκην νικᾷ, ταύτης ἡμῖν ἐπίχειρα ἐν φορβειᾷ τοῖσι δικασταῖς ἔξοδον ηὔλησ' ἀπιστοῦσιν** (σχόλ. «φορβειαὶ εἰσι τὰ δέρματα τὰ περὶ τὸ στόμα τῶν αὐλητῶν προσδεσμευόμενα, ὅπως ἂν σύμμετρον τὸ πνεῦμα πεμπόμενον ἡδεῖαν τὴν φωνὴν τοῦ αὐλοῦ ποιήσῃ»), Ἀριστλ.Πολιτ.1324b,16 **περιεζῶσθαι τὴν φορβειάν,** Πλούτ.56B, αὐτ.456B **ὁ Μαρσύας φορβειᾷ τινι καὶ περιστομίοις βίᾳ τοῦ πνεύματος τὸ ῥαγδαῖον ἐγκαθεῖρξε·** ὅθ. κ. φρ. : Σοφ.ἀπ.753 **φυσᾷ φορβειᾶς ἄτερ** (ἄνευ τοῦ ἐφεκτικοῦ ταύτου μέσου, **μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων, κ. μτφ.** ἄνευ μέτρου, **κτ.** Κικ.Ἀττ.2,16).

φόρβειος (ὁ) μτγν. ἡ γλήνη, **ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ** : Ἀθανάσ.2,342A **φόρβειος τῶν ὀφθαλμῶν.**

φορβὴ (φέρβω) κ. μσν. κ. νεώτ. νομή, βοσκή, τροφὴ τῶν κτηνῶν, χόρτον, ἰδ. **τῶν ἵππων κ. ὄνων·** Ἡσ. «φορβή, βορά, τρυφή, βοτάνη, βρῶσις» : Ἰλ.Ε 202, **αὐτ.Λ 562 ἐπεὶ τ' ἐκορέσσατο φορβῆς·** ‖ νεώτ. ξηρὰ ἀποθηκευμένη τροφὴ τῶν κτηνῶν, οἷον σανός, **ἄχυρον** κτλ.· ‖ ὁμ. κ. τροφὴ τῶν ἁρπακτικῶν ὀρνέων : Σοφ.ΑΪ.1065 **ὄρνισι φορβὴ παραλίοις γενήσεται·** ‖ κ. ἐπὶ **τοῦ βρώματος** τοῦ ἰχθύος **βατράχου : Ὀππ.Ἁλ.2,88 καὶ τῷ μή-**

τις **ἀνεύρατο γαστέρι φορβήν** (σχόλ. «φορβή, ἡ τροφή, ἀπὸ τοῦ φέρειν .. τὸν βίον»)· || κ. ἐπὶ τῆς τροφῆς τῶν ἀνθρώπων : Ἡρ.1,202 **καρποὺς .. ἐς φορβὴν κατατίθεσθαι,** αὐτ.119, αὐτ.1,211 **πληρωθέντες φορβῆς καὶ οἴνου,** Σοφ.Φιλ.43 **ἢ 'πὶ φορβῆς νόστον ἐξελήλυθεν,** αὐτ.162, Ἀντ 775, Ἀπολλ.Ρ 2,189 **ἐλείπετο δ' ἄλλοτε φορβῆς οὐδ' ὅσον·** πρβλ.Εὐστ.539,13· **2)** μσν. μτφ. καυστικὴ ὕλη : Παῦλ.Σιλ.ΑΠ 5,238 **φορβῆς ἠπανίη φύχεται αὐτομάτως.**

φόρθια Ἡσ. «φάρμακα, οἱ δὲ φόρβα».

φορβιά (ἡ) νεώτ. ἡ φορβειά βλ.λ.(Ι).

φόρβον Ἡσ. «ἀπάνονα» (πιθ. διόρθ. «Φοῖβον' Ἀπόλλωνα»).

φορβόν (τὸ) ἀντὶ φορβή βλ.λ.Ι), μ. κτ. πληθ. φορβά (τὰ) : Ὀρφ.Ἀργ.1118 **μελινδέα φορβὰ νέμοντα.**

φόρβυ Ἡσ. «τὰ οὖλα, Ἠλεῖοι» (πιθ.γρ.(.

φορβῶ-άω βόσκω, μτχ. παθ. **φορβώμενος·** Ἡσ. «τρεφόμενος».

φοργάνη ἡ φοργόνη· Ἡσ. «ἡ ἀραιότης».

φορεαφόρος (ὁ) μτγν. ἡ **φορειαφόρος** (ὁ) δοῦλος φέρων φορεῖον : Πλούτ.Γάλβ.25 **τὸ φορεῖον ἐκέλευον αἴρεσθαι, .. καὶ τοὺς φορειαφόρους ἐπιταχύνοντος,** Διογ.Λ 5,23 **τοὺς φορεαφόρους.**

φορειά (ἡ) μτγν. βόρβορος· Ἀρκάδ.98 «τὸ δὲ παρειὰ καὶ φορβειὰ καὶ φορειὰ ὁ βόρβορος .. ὀξύνονται».

φορειαφόρος (ὁ) μτγν. ἁ. φορεαφόρος βλ.λ. : Πλούτ.Γάλβ.25.

φορεῖο(ν) (τὸ) (φορά, φέρω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. τὸ δι' οὗ φέρεταί τις, ἕδρα ἢ φορητὴ κλίνη, ἐφ' ἧς μεταφέρεταί τις βασταζόμενος ὑπὸ ἄλλων· Φώτ.654,9 «φορεῖον, ὁ νῦν ὄκνος λεγόμενος» : Δείν.94,4) **ἐπὶ φορείου κατακομιζόμενος τὴν εἰς Πειραιᾶ ὁδόν,** Πολύβ.31,3,18 **ἐπόμπευον ἐν χρυσόποσι μὲν φορείοις .. γυναῖκες,** Ἰώσ.ΑΙ 18,6,6, αὐτ.19,3,2 **οἱ τὸ φορεῖον αὐτοῦ φέροντες,** Πλούτ. Νομ.10, αὐτ.Περ.27 **ὃν χωλὸν ὄντα καὶ φορείῳ .. προσκομιζόμενον,** αὐτ.Πελ.30, αὐτ.Εὐμ.14, Λουκ. Μισθ.Συν.36 **τῷ φορείῳ ἑπομένους,** Διογ.Λ 5,41, Ἀθήν.5,195C, αὐτ.212B **φορεῖον ἀργυρόπουν,** Εὐστ. 809,2· || **νεώτ.** κ. δημ. τετράπλευρον σανίδωμα ἐπὶ δύο παραλλήλων δοκῶν πρὸς μεταφορὰν ἀσθενῶν, τραυματιῶν **κττ.·** **2)** τὸ φέρετρον : ΠΔ Μακκ.2,3,27 **πεσόντα πρὸς τὴν γῆν καὶ πολλῷ σκότει περιχυθέντα, συναρπάσαντες καὶ εἰς φορεῖον ἐνθέντες,** Νικόλ.Δαμ.46,21 (Piccol.)**ἐνθέμενοι τὸν νεκρὸν εἰς φορεῖον·** **3)** κτῆνος πρὸς μεταφορὰν φορτίων, ὑποζύγιον : ΠΔ Γέν.45,17 **γεμίσατε τὰ φορεῖα ὑμῶν, καὶ ἀπέλθετε·** **4)** μτφ. ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος : Γρηγ.Νύσσ.2,872B **σῶμα φορεῖον ἀθανασίας·** **5)** μισθός, ἀμοιβὴ ἀχθοφόρου, κόμιστρον : Πολύβ.7,133.

φορειοφόρος (ὁ) γλωσσ. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φορειαφόρος βλ.λ.

φόρεμα-ατος (τὸ) (φορῶ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ἀντὶ φόρημα **βλ.λ., πᾶν** ὅ,τι φέρει τις ὡς κάλυμμα **ἢ ἔνδυμα,** δθ. ἔνδυμα, ἐσθής, ἱμάτιον : Σωκρ.Σχ. Ἐκκλ.Ἱστ.7,13, Φώτ. κ. Σουΐδ. ἐν λ. φάκελος· || νεώτ. **κ. δημ. τὸ ἐξωτερικὸν** ἔνδυμα κ. ἰδ. τὸ γυναικεῖον· || δημ. **ὁ** ἐπενδύτης, τὸ ἐπανωφόρι· **2)** δημ. **κτ. πληθ. φορέματα τὸ** σύνολον τοῦ ρουχισμοῦ.

φορεσά (ἡ) δ. τ. τοῦ φορεσιὰ βλ.λ.

φορέσαι ἀντὶ φορῆσαι, ἀπαρφ. ἀορ. τοῦ φορῶ βλ.λ. : Πλούτ.Κάτ.Πρεσβ.4 **ἐσθῆτα .. οὐδέποτέ φησι φορέσαι πολυτελεστέραν.**

φορεσία (ἡ) (φορῶ), μσν. ἐνδυμασία, ἀμφίεσις, περιβολή, κοστούμι, φόρεμα : Ἰω.Ἀντ.825, Πασχ. Χρον.274 **τῆς βασιλικῆς φορεσίας,** Θεοφάν.Ἰουστιν.ἔτ.31 **ἡ λοιπὴ φορεσία αὐτῶν ὁμοία τῶν λοιπῶν Οὔννων,** Σουΐδ.ἐν λ.Ἀντωνῖνος ταῖς **φορεσίαις αὐτῶν χρᾶσθαι.**

φορεσ(ι)ά (ἡ) μσν. κ. δημ φορεσία βλ.λ. : Ἐρωτόκρ.2,89, αὐτ.91 **ἄσπρ' ἀργυρὴ μὲ τὰ χρυσὰ ἡ φορεσά** ντου γίνη, αὐτ.116, δ. δίστ. **τῆς τρανταφυλλιᾶς τὰ φύλλα θὰ τὰ κάνω φορεσιά,** Βιζυην. Ποιήμ.81,14 **μιὰ φορεσιὰ ποῦ πρέπει νὰ φαντάζῃ,** Παπαντ.Ἀγ.Ὀρ.6 **τρία κομμάτια ὕφασμα, ποῦ ἀποτελοῦν τὴ φορεσιά του.**

φόρεσις **εως** (ἡ) σχόλ. κ. πάπ. ἀντὶ φόρησις βλ.λ. : Σχόλ.Ἀριστφ.Ὄρν.156, Σουΐδ. ἐν λ. τριβή.

φορετρίζω πάπ. φέρω, κομίζω, πορίζω, προμηθεύω· **2)** πάπ. φορτώνω βλ.λ.

φόρετρον (τὸ) μτγν. ὁ μισθός, ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ἀχθοφόρου, ἁ. φορεῖον βλ.λ.5)· Πολυβ.7,133 «καὶ ὁ μισθός, κόμιστρον, εἴποι δ' ἂν τις αὐτὸν καὶ φόρετρον, καὶ φορεῖον» : Πάπ.

φορεύς-έως (ὁ) (φέρω) κ. νεώτ., Ἰων. γενικ. **-ῆος,** ὁ φέρων, ὁ κομίζων ἢ βαστάζων τι, ὁ κουβαλητής· Ἡσ. «φορεῖς· οἱ βαστάζοντες ἢ φέροντές τι» : Ἰλ.Σ 566 **μία δ' οἴη ἀταρπιτὸς ἦεν .. τῇ νίσσοντο φορῆες,** Ἀπολλ.Ρ 1,132 **ἴων τε φορεὺς φύλακός τε βιοῖο·** || Ἡσ. «φορεῖς· οἱ τὴν μεταλλικὴν ὕλην ἐκκομίζοντες παῖδες»· **2** ὁ βαστάζων φορεῖον, ὁ μεταφέρων τινὰ ἐπὶ φορείου : Πλούτ.Ἀρτξ.22 **καὶ φορεῖς τοὺς κομίζοντας αὐτὸν μέχρι θαλάσσης μαλακῶς ἔχοντα,** Κλήμ.Ἀλ. 269, Ζώσ.5,3,8 **συμπαρατρεχόντων τοῖς φορεῦσιν,** Νόνν.Δ 1,234 **κορυσσομένου δὲ φορῆος·** **3)** ἵππος φορεὺς σκευοφόρος, φορτηγὸς ἵππος : Πλούτ.Αἰμ.19 **ἵππον αὐτῷ κελεῦσαι τῶν φορέων προσαγαγεῖν·** **4)** νεώτ. τεχνικὸν κατασκεύασμα πρὸς μεταφορὰν φορτίων, οἷον αἱ σιδηροδρομικαὶ ῥάβδοι, τὰ κεκλιμένα ἐπίπεδα κττ.· **5)** νεώτ. ὁ φέρων, ὁ μεταδίδων τι : **φορεῖς τῶν μικροβίων, - φορεὺς νέων ἰδεῶν - ἐνεργείας - δυνάμεως·** **6)** νεώτ. ἕκαστον τῶν ἑκατέρωθεν τῆς κάτω σιαγόνος τοῦ ἵππου τμημάτων τῶν οὔλων, ἅτινα στεροῦνται ὀδόντων καὶ χρησιμεύουσιν ὅπως φέρωσι τὴν στομίδα τοῦ χαλινοῦ.

φορεύω ἀντὶ φορῶ βλ.λ.· Ἡσ. «φορεύουσι· φοροῦσιν»· κ. παθ. : αὐτ. «φορεύμενα· φορούμενα».

φορηδόν ἐπίρρ. μτγν. ἀντὶ φοράδην βλ.λ.ΙΙ, σηκωτά, κουβαλητά : Λουκ.Τ(μ.2) **φορηδὸν ἀράμενοι μετακομίζουσι.**

φόρημα-ατος (τὸ) (φορῶ) **κ.** μσν. κ. **φόρεμα** ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φορεῖν, φέρειν, τὸ φερόμενον, δθ. φορτίον, ἄχθος, βάρος : Σοφ. Φιλ.474 **δυσχέρεια .. πολλὴ τοῦδε τοῦ φορήματος** (πολὺ ὀχληρὸν εἶναι τὸ φορτίον τοῦτο)· || τὸ βασταζόμενον, τὸ ἐν χερσὶ κρατούμενον ἢ ἐπὶ τῶν γονάτων ἀποτεθειμένον : Παυσ.9,30,2 **κάθηται .. Ἡσίοδος κιθάραν ἐπὶ τοῖς γόνασιν ἔχων οὐδέν τι οἰκεῖον Ἡσιόδῳ φόρημα·** κ. μτφ. : Ἱππ. Ἄρθρ.802 **ἀσηρὸν τὸ φόρημα,** Αἰσχ.ἀπ.258, Εὐρ. ἀπ.644 **βαρὺ τὸ φόρημ' οἴησις ἀνθρώπου κακοῦ** (δ.γρ. φρόνημα), Ξεν.ΚΠ 3,1,25 **οἷον φόρημα ὁ φόβος·** **2)** γεν. πᾶν ὅ,τι φορεῖ, φέρει τις **ἐπὶ τοῦ σώματός** του, οἷον κόσμημα: Ἀριστφ.ἀπ.310, Δίφιλ.Παλλακ.ἀπ.1 **βουβάλια, καρπῶν παρθένου φορήματα** (χρυσᾶ κοσμήματα περιτιθέμενα εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς παρθένου), Πλούτ.Δημ.30 **τὸν δὲ κρίκον εἶναι τοῦτον αὐτῷ φόρημα περιβραχιόνιον·** || κ. μσν. ἰδ. πᾶν ὅ,τι φέρει, φορεῖ τις ὡς ἔνδυμα, ἐνδυμασία, φορεσιά : Ἀριστλ.ἀπ. 458 **ἡ χλαῖνα ἡρωϊκὸν φόρημα,** Διον.Ἀλ.Ρωμ.2,72 **κεκοσμημένος ἐσθῆτι καὶ φορήμασι ἱεροῖς,** Πολυβ.7,95, Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.274Α **οὐκ ἂν ἔχοντες σχῆμα φορημάτων,** αὐτ.276Α, Ἀνών.π.ASS Μαΐου 5,406F· **3)** ὡς μτφρ. τοῦ λατ. ferculum τὸ φορεῖον, ἐφ' οὗ ἐφέροντο ἐν πομπαῖς τὰ λάφυρα καὶ αἱ εἰκόνες τῶν θεῶν : Πλούτ.Σύλλ.38, αὐτ.Λαύκ. 37 **φορήματα εἴκοσι .. ἀργυρῶν σκευῶν·** **4)** περιληπτ. οἱ φορεῖς : Πολύβ.Β,31,7.

φορήμεθα αἰολ. τ. ἀντὶ φορούμεθα : Ἀλκ.ἀπ. 18,3 ἄν τὸ μέσσον **νᾶϊ φορήμεθα σὺν μελαίνᾳ.**
φορήμεναι ἐπ. ἀπαρφ. τοῦ φορῶ : Ἰλ.Ο 310.
φόρημι ἄχρ. δ. τ. τοῦ φορῶ βλ.λ.
φορῆναι ἐπ. ἀπαρφ. τοῦ φορῶ βλ.λ. : Ἰλ.Β 107.
φόρησις-εως (ἡ) (φορῶ) μτγν. ἡ ἐνέργεια τοῦ φορεῖν, τοῦ φέρειν : Διον.Ἀλ.Ρωμ.2,64 **φόρησις τῶν πιλωτῶν,** Ἀθήν.5,220A **ἱματίου . . φορήσεως·** **2)** τὸ φέρεσθαι, φορά, κίνησις : Διον.Ἀλ.Ρωμ.2, 49, Γρηγ.Ναζ.2,222,12B.
φορητός-ή-όν (φορῶ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. φορτάς-όν (Λουκ.Ὀρχ.27) ὁ φερόμενος, ὁ μεταφερόμενος, ὁ μετακομιζόμενος, ὁ μετακινούμενος, ὁ ἀκτός : Πίνδ.ἀπ.58,6 **κυμάτεσσι φορητά,** Στράβ. 3,2,8 (τόπους) **τοὺς ἀνύδρους . . φορητῷ ἐπικλύζοντες ὕδατι·** **2)** κ. νεώτ. κ. δημ. ὃν δύναταί τις νὰ μεταφέρῃ, νὰ μετακινήσῃ ἀπό τινος τόπου εἰς ἄλλον, ὁ δεκτικὸς μετακινήσεως, μετακινητός, ἀντίθ. ἑδραῖος : Φίλ.2,238,23 **φορηταὶ οἰκίαι,** αὐτ. 146,29 **φορητὸν ἱερόν, - φορητὸν ὅπλον - γραμμάφωνον - δοχεῖον, - φορητὴ λυχνία,** Παπαντ. Ἀγ.Ὄρ.100 **φορητὲς εἰκόνες** (αἱ ἐπὶ ξύλου ἢ ὑφάσματος, κατ᾽ ἀντίθ. πρὸς τὰς τοιχογραφίας)· **3)** ἐπὶ τῶν πλανητῶν, ὁ πλανώμενος : Πολυδ.4, 156 **ἄστρα φορητά·** **4)** μτφ. ὁ συνεχῶς κινούμενος, ὁ εὐμετάβολος, ὁ ἄστατος : Φίλ.1,219,43 **γένεσιν τὴν ἄστατον πάντη καὶ φορητήν,** Πλούτ. Ἠθ.428B **φύσις φορητὴ καὶ μετάβολος·** **5)** ὁμ. μτφ. μαν. ὃν δύναταί τις νὰ φέρῃ, νὰ ὑποφέρῃ, νὰ ὑπομείνῃ, ἀνεκτός, ὑποφερτός· Ἡσ. «φορητά· ἀκτά, βασταικτά, ἃ δύναταί τις φέρειν» : Αἰσχ. Πρ.979 **εἴης φορητὸς οὐκ ἄν, εἰ πράσσοις καλῶς,** Εὐρ.Ἱππ.443 **Κύπρις γὰρ οὐ φορητός, ἢν πολλὴ ῥυῇ,** Λουκ.Τίμ.23 **οὐκέτι φορητός ἐστι τοῖς ἐντυγχάνουσιν,** αὐτ.Ἀλ.27, αὐτ.Μισθ.Συν.36, Ἡλιόδ.Αἰθ.4,19, Ἀλκίφρ.1,8 **χαλεπὸν καὶ οὐ φορητόν,** Ἰουλ.Γαλ.201E **οἰστὰ δὲ ὅμως πεπόνθειε ἂν καὶ φορητά,** Ζῷα.5.48,5 **ἐπὶ φορητοῖς καὶ μετρίοις ποιήσασθαι τὰς σπονδάς,** Ἀκροπ.Γ π.ASS Μαΐου 7,85A **ὀδύναι οὐδ᾽ ὁπωσοῦν φορηταί.**
φόριγγες (αἱ) Ἡσ. «τὰ ὕδνα».
φορικός-ή-όν πάπ. ὁ εἰσφερόμενος, ὁ συνεισφερόμενος, ὁ παρεχόμενος ὡς συνεισφορά : Πάπ. **ἀπό τε τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ τοῦ φορικοῦ σίτου,** αὐτ. **πυροῦ φορικοῦ,** αὐτ. **ἀράκου καθαροῦ καὶ φορικοῦ ἀρτάβαι Χ·** **2)** τὸ οὐδ. **φορικόν** εἶδος φόρου **ἐν Αἰγύπτῳ.**
φόριμος-ον (φέρω) μτγν. καρποφόρος, παραγωγικός, γόνιμος : Γέμιν.ΑΠ 9,414 **τίς μ᾽ ἄφορον λέξει τὴν φορίμων φύλακα ;,** Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.6,15, 118 **τὰς ἀφόρους φορίμους γίνεσθαι,** Πάπ. **φόριμος γῆ, αὐτ. φοινικῶν φόριμος,** αὐτ. **ἄφορα ἐν φορίμοις ἀναγράφεσθαι·** **2)** γεν. χρήσιμος, ὠφέλιμος· Ἡσ. «λυσιτελής»· **3)** κ. μσν. τὸ θηλ. **φορίμη** εἶδός τι στυπτηρίας : Διοσκ.Εὐπ.1,52, Ἱππιατρ.213,9.
φορίνη (ἡ) κ. μσν. τὸ παχὺ δέρμα, δορὰ παχυδέρμων τινῶν ζῴων κ. ἰδ. τοῦ χοίρου : Ἱππ.404,55 **ἐσθίειν δὲ καὶ ἄνευ τῆς φορίνης,** Ἀθήν.9,381 **τῆς φορίνης ἤδη γενομένης κραμβαλέας·** || ὁμ. τοῦ ρινόκερω : Αἰλ.Ζ 17,44· || ὁμ. τοῦ χαμαιλέοντος : αὐτ.4,33 **στερεὰν φορίνην ἔχει·** || ὁμ. τοῦ βοός : Εὐστ.1915,13· || κ. ἐπὶ τοῦ δέρματος τῶν ἰχθύων· Φρύν.π. ΑΒ 70,26 «φορίνην τὸ τῶν κρεῶν δέρμα ἢ τῶν ἰχθύων»· || κ. ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ ἀνθρώπου : Ἁρποκρ. ἐν λ. «καὶ ἐπ᾽ ἀνθρωπείου δέρματος ἐλέγετο ἡ φορίνη» : Ἀριστομ.Γόητ.ἀπ.6, Ἀντιφ.ἀπ.115· **2)** ἔνδυμα **ἐκ χοιρείου δέρματος :** Πλούτ.Ἠθ.57A **ἀγροίκου . . φορίνην παχεῖαν φέροντος.**
φορίνιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φορίνη βλ.λ., ἡ παχυνθεῖσα ἐπιδερμὶς τοῦ ὀφθαλμοῦ· **Φώτ.**427,12 **ἐν λ.** πεφοριῶσθαι «φορίνιον γὰρ λέγεται **τὸ παχυνθὲν** δέρμα τοῦ ὀφθαλμοῦ».
φορινοῦμαι-όομαι παθ. **ἐπὶ τοῦ** ὀφθαλμοῦ, περιβάλλομαι, καλύπτομαι ὑπὸ παχείας μεμβράνης : Λυσ.ἀπ.Ἁρποκρ. ἐν λ. πεφοριῶσθαι **τὸν ὀφθαλμὸν τὸν ἕτερον γλαυκότερον εἶναι ἢ πεφοριῶσθαι,** Meineke εἰς Εὔφορ.143.
φοριοφόρος (ὁ) γλωσσ. **ἐσφ.γρ.** ἀντὶ φορειοφόρος βλ.λ.
φόρκες Ἡσ. «χάρακες» (πρβλ. λατ.**furcae**).
φορκίς-ίδος (ἡ) Ἡσ. «μονόφθαλμος».
φορκός-ή-όν μτγν. ποι. **ὁ** λευκός, πολιός, λευκόσκουρος : Λυκόφρ.477· **2)** Ἡσ. «ρυσός».
φόρμα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. μορφή, σχῆμα πράγματός τινος : **φόρμα καπέλλου, - ὡραῖες φόρμες·** **2)** μήτρα, καλούπι : **παγωτὰ τῆς φόρμας, - βάλε τὸ καπέλλο στὴ φόρμα·** **3)** τὸ ὕφος τοῦ γραπτοῦ λόγου, **τὸ στύλ·** **4)** εἰδ. ἐργατικὸς **ἐπενδύτης.**
φορμαλδεΰδη (ἡ) νεώτ. χημ. ὑγρὸν ἄχρουν καὶ δριμύ, οὗ διάλυσις ἐν ὕδατι ἀποτελεῖ τὴν φορμόλην, ἔχει δὲ ἰσχυροτάτην ἀντισηπτικὴν δύναμιν.
φορμαλία (ἡ) (λατ.) πάπ. φύλλον, πίναξ τροφοδοσίας : **παραδεδώκατε . . αἷς ἐπηνέγκατε φορμαλίαις χωρήσασι στρατιώταις ἄρτου μοδίους Χ·** **2)** ἀπόδειξις καταβολῆς : αὐτ. **τῆς καταβολῆς γιγνομένης τὰς φορμαλίας κομίζειν.**
φορμαλίνη (ἡ) νεώτ. ἡ φορμόλη βλ.λ.
φορμαλισμός (ὁ) (λατ.) νεώτ. διεθν. **ὅρ. ἡ τυπο**κρατία βλ.λ.
φορμαλιστής (ὁ) νεώτ., θηλ. **-ίστρια,** ἐπὶ λογοτεχνῶν, ὁ τὰ μάλιστα προσέχων τὴν μορφήν, ἔστω καὶ ἐπὶ ζημίᾳ τῆς **ἐννοίας.**
φορμαρία (ἡ) μτγν. δ. τ. τοῦ φορμαλία **βλ.λ. :** Πάπ.· **2)** π. Ρωμαίοις ἀπόφασις θανάτου **:** Ἀμμιαν.Μαρκ.14,1,3.
φορμηδόν (φορμός) ἐπίρρ. ἐν εἴδει φορμοῦ, πλεκτοῦ καλύμματος, σταυροειδῶς, σταυρωτά· πρβλ. κοφινηδόν, φιαθηδόν : Θουκ.2,75 **ξύλα . . φορμηδὸν ἀντὶ τοίχων τιθέντες,** αὐτ.4,48 **φορμηδὸν ἐπὶ ἁμάξας ἐπιβαλλόντες** (τοὺς νεκρούς), Φίλ.1,530 **συνδεδεμένων δοράτων φορμηδόν.**
φορμιγκτάς (ὁ) **ἐσφ.γρ.** τοῦ φορμικτὰς βλ.λ.
φόρμιγξ-ιγγος (ἡ) τὸ ἀρχαιότατον τῶν ἐγχόρδων μουσικῶν ὀργάνων τῶν Ἑλλήνων ἀοιδῶν, παρεμφερές πως πρὸς τὴν σημερινὴν ἅρπαν ἀλλὰ μικροτέρου σχήματος, πολλάκις ἐπίχρυσον, διὰ πολυτίμων ἢ ἡμιπολυτίμων λίθων κεκοσμημένον, πιθ. ἀρχικῶς τετράχορδον, εἶτα δὲ ἀπὸ Τερπάνδρου ἑπτάχορδον· || συχν. **ἀναφέρεται π.** Ὁμ. ὡς ὄργανον τοῦ Ἀπόλλωνος : Ἰλ.Α 603 **φόρμιγγος περικαλλέος,** αὐτ.Ω 63, Ὀδ.Ρ 270, Ἡσιόδ.Α 203 **ἱμερόεν κιθάριζε Διὸς καὶ Λητοῦς υἱὸς χρυσείῃ φόρμιγγι,** Πίνδ.Π 2,71 **τὸ Καστόρειον δ᾽ ἐν Αἰολίδεσσι χορδαῖς θέλων ἄθρησον χάριν ἑπτακτύπου φόρμιγγος ἀντόμενος,** αὐτ.Ν 5,24, Ἀριστφ. Ὄρν.219 **ἐλεφαντόδετον φόρμιγγα·** **2)** ἐν ρητ. μτφ. χρ. **φόρμιγξ ἄχορδος** τὸ τόξον : Ἀριστλ.Ρητ. 1413a,1 **ὥσπερ ἡ ἀνάλογον μεταφορά. οἷον ἡ** ἀσπὶς **φαμὲν ἐστι φιάλη Ἄρεως καὶ τόξον φόρμιγξ ἄχορδος.**
φορμίζω (1) ποι., **μέλλ. -ισω,** δωρ. **-ίξω,** παίζω τὴν φόρμιγγα : Ἰλ.Σ 605 **μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς φορμίζων,** Ὀδ.Α 155, αὐτ.Δ 18, αὐτ. Θ 266· **2)** μτ. αἰτ. ᾄδω τι πρὸς φόρμιγγα βλ.λ. (: Ἑρμησιάν.3,48 **Σαπφοῦς φορμίζων . . πόθον.**
φορμίζω (2) μσν. δημ. συγκεκομμ. **τ.** τοῦ ἀφορμίζω, μαίνομαι, ἐξίσταμαι τῶν φρενῶν : Ἐρωτόκρ. 3,54 **ἐφάρμισε στοῦ πόθου τὴν ὀδύνη.**
φορμίθιον Ἡσ. «φορμίον».
φόρμικα Ἡσ. «μύρμηκα».
φορμικτάς (ὁ) δωρ. **τ. τοῦ** φορμικτὴς **βλ.λ.**

φορμικτήρ-ῆρος **(ὁ)** μτγν. ποι. ὁ φορμικτής βλ.λ.: Νόνν.Δ 24,238.

φορμικτής (ὁ) ποι., δωρ. φορμικτάς (Πίνδ.Π 4, 176) ὁ παίζων φόρμιγγα, τὴν κίθαριν : αὐτ. **ἐξ Ἀπόλλωνος δὲ φορμικτὰς ἀοιδᾶν πατὴρ ἔμολεν** (ἐσφ.γρ. φορμιγκτάς), Ἀριστφ.Βάτρ.231 **προσεπιτέρπεται δ' ὁ φορμικτὰς Ἀπόλλων**, ΑΠ 9,308.

φορμικτός-ή-όν ἐπὶ ἀσμάτων, ὁ πρὸς φόρμιγγα ᾀδόμενος : Σοφ.ἀπ.15 (μέλη) **καὶ πεζὰ καὶ φορμικτά**, Σχόλ.Εὐρ.Ἀλκ.448.

φορμίον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φορμός, πλέγμα ψιαθωτόν, ψιαθῶδες : Ἱππῶν.129, Ἡσ. **2)** εἶδός τι δεσμοῦ, δέματος : Διογ.Λ 5,3 **ᾧ τὰ φορμία τῶν φρυγάνων εὔογκα ποιοῦσιν· 3)** εἶδός τι φυτοῦ, πιθ. τὸ ὄρμινον βλ.λ.(1).

φορμίς-ίδος (ἡ) ὑποκορ. τοῦ φορμός, καλαθίσκος, μικρὸ καλάθι : Ἀριστφ.Σφ.58 **ἡμῖν γὰρ οὐκ ἔστ' οὔτε κάρυ' ἐκ φορμίδος**, Ἀλεξ.Ἀδήλ.69· ‖ πλεκτόν τι ὄργανον ἁλιείας, εἶδός τι κύρτου : Ἀριστλ.ΖΙ 5,15,5 **ἐν ταῖς φορμίσιν . . ἐντίκτουσιν**.

φορμίσκιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φορμίσκος, καλαθάκι : Πολυδ.7,173.

φορμίσκος (ὁ) ὑποκορ. τοῦ φορμός, φορμὶς βλ.λ.(1)· ΕΜ 798,51 **«φορμίσκοι, καλαθίσκοι, πλεκτὰ ἀγγεῖα»** : Πλάτ.Λύσ.206Ε **ἐκ φορμίσκων τινῶν προαιρούμενοι** (ἀστραγάλους).

φορμοκοιτῶ-έω κοιμῶμαι, κοίτομαι **ἐπὶ** φορμοῦ, ἐπὶ ψιάθου, σὲ ψάθα : Κωμ.ἐν ΑΒ 70,5.

φορμόλη (ἡ) νεώτ. χημ. κ. **φορμαλίνη** ὑδατικὸν διάλυμα τῆς μυρμηκαλδεΰδης ἢ φορμαλδεΰδης, ταχέως καταστρέφουσα **τὰ** μικρόβια καὶ ἀπὸ λίαν ἀραιᾶς διαλύσεως.

φορμορραφίς-ίδος (ἡ) ῥαφίς, βελόνη, **δι' ἧς** ῥάπτονται φορμοὶ βλ.λ.3) : Αἰν.Τακτ.18.

φορμορραφῶ-έω κατασκευάζω καλύμματα, σκεπάσματα ἐκ σχοίνου, ψιάθου, συρράπτω, συμπλέκω· ἐν χρ. τὸ παθ. περιπλέκομαι ἀδεξίως, στενοχωροῦμαι ὡσὰν νὰ ἔχω ῥαφῆ ἐντὸς φορμοῦ βλ.λ.2) : Αἰσχίν.3,166 **ἀμπελουργοῦσί τινες τὴν πόλιν, ἀνατετμήκασι τινες τὰ κλήματα τοῦ δήμου, φορμορραφούμεθα ἐπὶ τὰ στενά**.

φορμός (ὁ) (φέρω) πᾶν τὸ ἐκ σχοίνου ἢ καλάμου πλέγμα, πεπλεγμένον, πλεκτὸν σκεῦος, κόφινος **ἰδίᾳ** πρὸς μεταφορὰν γεννημάτων : Ἡσίοδ.Ἔργ. 482 **ἀντία δεσμεύων κεκονιμένος, οὐ μάλα χαίρων, οἴσεις δ' ἐν φορμῷ**, Ἡρ.8,71. Πολύβ.1,19,13 **φορμοῖς ἀχύρων σεσαγμένοις**· ‖ παροιμ. **ὁ ἐν Λυκείῳ φορμὸν δοὺς ἐπὶ** ὑπηρεσίας παρασχεθείσης κατὰ τὴν κρίσιμον ἢ τὴν ἀναγκαιοτάτην στιγμήν : Ἀριστλ.Ρητ.2,7,3· **2)** πλεκτὸν κάλυμμα ἢ στρῶμα, ψάθα : Ἡρ.3,98 **τὸ ἐντεῦθεν φορμοῦ τρόπον καταπλέξαντες ὡς θώρηκα ἐνδύνουσι**, Ἀριστφ.Πλ.542, αὐτ.ἀπ.227· **3)** ἔνδυμα ναυτῶν ἐκ χονδροῦ πλεκτοῦ ὑφάσματος : Θεόκρ.21,13 **νέρθεν τᾶς κεφαλᾶς φορμὸς βραχύς**, Παυσ.10,29,8· **4)** μέτρον σιτηρῶν, γεννημάτων σχεδὸν ἰσοδύναμον πρὸς τὸν μέδιμνον : Ἀριστφ.Θεσμ.813 **φορμὸν πυρῶν τἀνδρὸς κλέψασ'**, Λυσ.22,5 **μὴ πλείω σῖτον συνωνεῖσθαι πεντήκοντα φορμῶν· 5)** μτγν. δέσμη ξύλων, δεμάτι : Διογ.Λ 4,1,6.

φορμοσίκων Ἡσ. «παχύς».

φόρμουλα (ἡ) νεώτ. νόμ. ὁ ἐν τῷ ρωμ. δικαίῳ **εἰσαχθεὶς κατὰ τὸν 6ον ἀπὸ** κτίσεως Ῥώμης αἰ. **διαδικαστικὸς τύπος, δι' οὗ ὁ πραίτωρ παρέπεμπεν εἰς** τὸν δικαστὴν τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως **ἄνευ** πανηγυρικῶν τύπων καὶ ῥητῶν λέξεων.

φορμοφόρος (ὁ) ὁ φέρων, ὁ κομίζων φορμοὺς βλ.λ.(1), κοφίνους, ψιάθινα περιτυλίγματα, δεματίων ξύλων : Διογ.Λ 9,53, Ἀθήν.8,354C **Πρωταγόραν φησὶ τὸν σοφιστὴν ἐκ φορμοφόρου καὶ ξυλοφόρου πρῶτον μὲν γενέσθαι γραφέα**· ‖ **οἱ φορμοφόροι** τίτλος κωμῳδίας **τοῦ** Ἑρμίππου.

φορμοφορῶ-έω μτγν. εἶμαι φορμοφόρος, κομίζω, σηκώνω κοφίνους ἢ δέσμας φρυγάνων, ἀχθοφορῶ, εἶμαι ἀχθοφόρος : Δίων Κ 52,25.

φορμύνιος (ἡ) εἶδός τι συκῆς : Ἄνδροτ.π.Ἀθήν. 3,75D **ἐπὶ δὲ τὸ πλεῖστον αἱ κόλουροι καὶ φορμύνιοι . . συμφέρουσιν, ἐὰν ἔχωσιν ὕδωρ**.

φορογράφος (ὁ) μτγν. ὁ καταγράφων τοὺς φόρους γραμματεύς : Γρηγ.Ναζ.3,1177Α.

φορόδεσμος (ὁ) νεώτ. γένος **γεωμετριδῶν** ἐντόμων.

φοροδοτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν δόσιν φόρων.

φοροθετῶ-έω μτγν. θέτω, ἐπιβάλλω φόρους, φορολογῶ : Βασ.2,944Α **τίς τῶν ἐπισκόπων τοὺς λόγους ἐφοροθέτησε;**

φορολόγημα-ατος (τὸ) μσν. εἴσπραξις φόρων : Ἀκροπ.Γ Ἱστ.23Β.

φορολογήσιμος-ον νεώτ. ὁ δεκτικὸς φορολογίας, φορολογητέος : **φορολογήσιμον εἰσόδημα**.

φορολόγητος-ον μτγν. ὁ φορολογήσιμος, ὁ φορολογούμενος, ὁ φόρου ὑποτελής : ΠΔ Δευτ. 20,11 **ἔσται πᾶς ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέντες ἐν αὐτῇ ἔσονταί σοι φορολόγητοι καὶ ὑπήκοοί σου**· ‖ Ἡσ. «φορολόγητοι· ὑποτελεῖς λειτουργοί».

φορολογία (ἡ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. εἴσπραξις, ζήτησις φόρων, ἢ δασμῶν : ΠΔ Μακκ.1,1, 29 **ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα φορολογίας εἰς τὰς πόλεις** Ἰούδα, Φίλ.2,326, Εὐστ.Πον.258,80· **2)** νεώτ. κ. δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ φορολογῶ, ἐπιβολὴ φόρου· **3)** Ἐπιγρ., Πάπ., νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. φόρος : Πάπ. **οὐκ ὀλίγην κατ' ἔτος φορολογίαν τῷ ἱερωτάτῳ ταμείῳ εἰσφέρει, - ἡ φορολογία** τοῦ **εἰσοδήματος**.

φορολογικός-ή-ό(ν) μσν., νεώτ. κ. δημ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος **εἰς** τὴν φορολογίαν : Εὐστ. Πον.258,70, Μιχ.Ἀκομ.Πανηγ.56,13 **ξυνεκύκας τὰ φορολογικὰ θηρία, - φορολογικὸν** σύστημα, **- φορολογικοὶ κατάλογοι**· ‖ νεώτ. **ἐπίρρ.** -ῶς.

φορολόγος-ον μτγν. ὁ εἰσπράττων δημοσίους φόρους, δημόσιος φοροεισπράκτωρ : ΠΔ Ἰὼβ 3, 18 **ὁμοθυμαδὸν δὲ οἱ αἰώνιοι οὐκ ἤκουσαν φωνὴν φορολόγου**, Πλούτ.Πύρρ.23, Πάπ.

φορολογῶ-έω μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ., παθ. -οῦμαι, ἀόρ. **ἐφορολογήθην**, δημ. (ἐ)φορολογήθηκα, ἐπιβάλλω ἢ εἰσπράττω φόρους ἢ δασμούς : Πολύβ.1,8,1 **πολλὰ μέρη τῆς Σικελίας ἐφορολόγουν**, Διόδ.5,32, **οὐκ ὀλίγην τῆς Ἀσίας φορολογήσαντες**, Πλούτ.Σύλλ.24, Πολυδ.4,28,Πάπ. **νέμεσθαι καὶ κτᾶσθαι ἢ καὶ φορολογεῖν καὶ ἐκμισθοῦν**· ‖ τὸ παθ. ὑποβάλλομαι ἢ ὑπόκειμαι εἰς καταβολήν, **εἰς** πληρωμὴν φόρου : Διόδ.Σ 19, 94, Ἀθανάσ.2,404Β **ἄνω προσκυνούμενος καὶ κάτω φορολογούμενος**, Θεοφύλ.Σ 124,22 **φορολογεῖσθαι ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων, - οἱ φορολογούμενοι πολῖται**.

φορομπήχτης (ὁ) δημ. εἰρων. **ἐπὶ** κυβερνώντων, ὁ ἐπιβάλλων πολλοὺς καὶ βαρεῖς, δυσβαστάκτους φόρους **εἰς** τὸν λαόν.

φόρο(ν) (τὸ) (λατ.) πάπ., μσν., νεώτ. **κ. δημ.** κ. φόρος (ὁ) ἡ ἀγορά : Πάπ. συνηγόρους φόρου **Θηβαΐδος, - σχολαστικὸς** φόρου Θηβαΐδος, - **τὸ** φόρον **τῆς** Ῥώμης - **τῆς** Κωνσταντινουπόλεως, **- πήγαμε μαζὶ ὡς τὸ φόρο, - ἔχει** μαγαζὶ **στὸ φόρο**· ‖ δημ. φρ. **τὰ** '**βγαλε** στὸ **φόρο ἢ στὰ** φόρα τὰ ἐφανέρωσε, τὰ διελάλησε.

φορονομία (ἡ) (φορά, νόμος) νεώτ. μαθημ. φυσ. ἡ κινητική, ἡ διδασκαλία περὶ τῶν νόμων τῆς κινήσεως ἄνευ **ἀναφορᾶς** πρὸς τὴν ὕλην τῶν σωμάτων καὶ **τὰς** προκαλούσας αὐτὴν δυνάμεις.

φόρος (ὁ) (φέρω) **κ.** μσν., νεώτ. κ. δημ. πᾶν ὅ,τι φέρει τις, πᾶν τὸ εἰσφερόμενον ἢ ἀποτινόμενον, ἰδίᾳ χρηματικὸν ποσὸν καταβαλλόμενον **ὑπὸ**

τῶν ὑπηκόων εἰς τὴν κυβερνῶσαν ἀρχήν, ὁμ. τὸ ποσόν, ὅπερ πληρώνει χώρα τις ἡμιανεξάρτητος εἰς ἑτέραν κυρίαρχον : Ἡρ.1,6 πρῶτος τῶν ἡμεῖς ἴδμεν τούς μὲν κατεστρέψατο Ἑλλήνων ἐς φόρου ἀπαγωγήν, αὐτ.27,Θουκ 1,56 ξυμμάχους φόρου ὑποτελεῖς· || φρ. φόρον ὑποτελῶ εἶμαι ὑποτελὴς φόρου, ἀποτίνω, πληρώνω φόρον : Ἡρ. 1,171 φόρον μὲν οὐδένα ὑποτελέοντες· || φόρον φέρω καταβάλλω, πληρώνω χρηματικόν τι ποσὸν ὡς εἰσφοράν : Ἀριστφ.Ὄρν.19, Ξεν.Ἀν,3,1,9, αὐτ.Ἀθ.2,1 οἳ φέρουσι τὸν φόρον καὶ κατὰ γῆν κράτιστοί εἰσι· || φόρον τάσσω τινί ὁρίζω τὸν ἀναλογοῦντα εἴς τινα φόρον : Ἀνδοκ.30,21, Δημ.690 τότε μὲν γὰρ τῷ κυρίῳ τῶν φόρων γενομένῳ τάξαι Ἀριστείδῃ οὐδεμιᾷ δραχμῇ πλείω τὰ ὑπάρχοντα ἐγένετο· || φόρον δέχομαι λαμβάνω φόρον : Θουκ.1,96,Ξεν.Ἀθ.3,2 φόρον δέξασθαι καὶ νεωρίων ἐπιμεληθῆναι καὶ ἱερῶν· || φόρος πρόσεισι ἢ φόροι ἥκουσι φόρος εἰσφέρεται, εἰσπράττεται, φόροι εἰσπράττονται : Ἀριστφ.Σφ 657 ὁ προσιὼν ἀπὸ τῶν πόλεων φόρος, αὐτ.Ἀχ.505,Ἀνδοκ.24,29· || βασιλικὸς φόρος εἶδός τι φόρου ἐν Σπάρτῃ : Πλάτ.Ἀλκ.1,123Α· **2)** γεν πᾶσα καταβολή, πᾶσα πληρωμὴ χρημάτων : Ξεν.Συμπ.4,32 φόρον ἀπέφερον τῷ δήμῳ· || πᾶσα καταβαλλομένη δόσις, δθ. φρ. κατὰ φόρους κατὰ δόσεις : Ψήφ. π.Πολύβ.18,27,7· **3)** νεώτ. κ. δημ. ἡ ὑπὲρ τοῦ κράτους ἢ ἄλλων νομικῶν προσώπων ἐπιβαλλομένη καταβολὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος, ποσοστὸν ἰδιωτικῆς περιουσίας ὀφειλόμενον καὶ καταβαλλόμενον εἰς τὸ κράτος ἢ εἰς νομικὰ πρόσωπα, ἵνα χρησιμεύσῃ διὰ τὰς δημοσίας δαπάνας τὰς ἀναγκαίας πρὸς τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἐξασφάλισιν τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ ἢ διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ὀργανισμῶν δημοσίου δικαίου : ἔμμεσοι - ἄμεσοι φόροι, - ὁ φόρος τῆς δεκάτης - καθαριότητος· **4)** ποι. ἡ καρποφορία, ἡ παραγωγή : Αἰσχ.Ἱκ.674 τίκτεσθαι δὲ φόρους γᾶς ἄλλους τ' εὐχόμεθ' ἀεί· **5)** μσν. κ. νεώτ. ἡ ρωμαϊκὴ ἀγορά, τὸ φόρον βλ.λ. : Σουΐδ.,Πρόδρ. ἐν Κορ.Ἀτ.1,296 πάτερ, πυρέσσω δύσκολα, νὰ διάβω ἀπὸ τὸν φόρον, Ἐρωτόκρ.1,621· **6)** περικόσμησις βωμοῦ : Ἐπιγρ.

φορός-όν (φέρω) κ. νεώτ. ὁ φέρων, ὁ κομίζων τι, φορεύς, δθ. ἐπὶ ἀνέμου, ὁ εὐνοϊκὸς εἰς τὴν πλεῦσιν, ὁ πνέων κατ' ἀμβλεῖαν γωνίαν ὡς πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου, λασκάδα : Πολύβ.1,60,6, αὐτ.31,23,8,Στράβ.6,3,5 ἐντεῦθεν δὲ τηρήσαντες φορὸν πνεῦμα προσέχουσι τοῖς μὲν Βρεντεσίνων λιμέσιν· || νεώτ. φορὸς ἱστιοδρομία ἡ ὑπὸ φορὸν ἄνεμον ἱστιοδρομία, χυτά· || κ. μτφ. εὐνοϊκός : φορὸς κύβος : Λουκ.Κρόν.4· φορὸς πρὸς ὑγίειαν : Στράβ.6,1,12 τοῦ τόπου πρὸς ὑγίειαν . . ἔχοντός τι φορόν· || φορὸς πρὸς ἀρετήν : Πλούτ.Ἠθ.5C· **2)** ὁ τείνων πρός τινα διεύθυνσιν : Ἀριστλ.Πρ 13,5· **3)** εὔφορος, καρποφόρος, προσοδοφόρος, γόνιμος : Θεόφρ.ΦΑἴτ. 3,20,3· **4)** ἐπὶ γυναικός, ἔγκυος : Ἱππ.595,3 φορὸς δὲ οὐ δύναται εἶναι ὧδε ἔχουσα, Γαλ.Ἱππ.8, 408,18 μελεδανθεῖσα ἡ γυνὴ φορὸς γίνεται.

φορόσημον (τὸ) νεώτ. εἰδικὸν ἔνσημον, δι' οὗ εἰσπράττεται ὁ φόρος ἐπὶ ὡρισμένων τόκων.

φοροτελής-οῦς-ές κ. νεώτ. πάπ. ὁ τελῶν, ὁ καταβάλλων φόρον· || νεώτ. ὁ ὑπόχρεως εἰς πληρωμὴν φόρου.

φορούσι (τὸ) δημ. δ. προφ. τοῦ φουρούσι βλ.λ.

φοροφορῶ-έω Ἐπιγρ. φέρω, ὑποφέρω φόρον : Ἐπιγρ.Δελφῶν κυριευέτω δὲ καὶ τῶν ἔχει καὶ κατεσκέασται φοροφορέων (ὁ ἀπελευθερούμενος δοῦλος) Σωτήριχος πάντων.

φορσῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. εἶδός τι ἐκρηκτικῆς ὕλης ἰσχυροτέρας τῆς δυναμίτιδος.

φορταγωγός-όν σχόλ., μσν. κ. νεώτ. ὁ φέρων φόρτον, φορτία, βάρη, ὁ φορτηγός : Σχόλ.Ὀδ.Ε 250 ναῦς φορταγωγάς, Θωμ.Μ 900 φορταγωγὸν ναῦν φαμεν καὶ φορτηγίδα καὶ φορτωτικήν.

φορταγωγῶ-έω μτγν. φέρω, σηκώνω φόρτον, φορτία, εἶμαι φορταγωγός : Λογγῖν.Ὕφ 43,4.

φόρταξ-ᾶκος (ὁ) μτγν. ὁ φέρων, ὁ σηκώνων φόρτον, φορτίον, βάρη, ἀχθοφόρος : Πολυδ.7,13,2· **2)** φορτικός, ὀχληρός, ἐπαχθὴς ἢ πανοῦργος καὶ ἄθλιος ἄνθρωπος : Νουμήν. ἐν Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ. 735C οἱ παῖδες φόρτακες ἦσαν.

φόρτε (τὸ) (ἰταλ.) δημ. ἄκλ. δύναμις, ἔντασις, φορά : ἔβαλα ὅλο μου τὸ φόρτε· **2)** ἰδιότης εἰς ἣν ἐξέχει τις, ἱκανότης μεγάλη : τὸ τάβλι εἶναι τὸ φόρτε του· **3)** ἐπὶ μουσικῶν συνθέσεων, ἕκαστον τῶν ἠχηροτέρων μερῶν· **4)** κ. ἐν ἐπιρρ. χρ. ἐπὶ μουσικῶν συνθέσεων, ἰσχυρῶς· ἀντιθ. πιάνο.

φορτέτσα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. τεμάχιον χονδροῦ λινοῦ ὑφάσματος ραπτόμενον ὑπὸ τὴν φόδραν εἴς τινα μέρη τῶν ἀνδρικῶν ἰδ. ἐνδυμάτων, ὅπως ἐμποδίζῃ τὴν ρίκνωσιν αὐτῶν· **2)** τεμάχιον ἐκ χονδροῦ δέρματος ἐφαρμοζόμενον κάτωθεν τοῦ πάτου τῶν ὑποδημάτων ὡς ὑποστήριγμα τῆς καμάρας τοῦ ποδός.

φορτηγία (ἡ) ἡ μετακόμισις φορτίων, δθ. τὸ ἐμπόριον διὰ πλοίων φορτηγῶν : Ἀριστλ.Πολιτ.1,11,3.

φορτηγικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φορτηγίαν, εἰς τὴν μεταφορὰν φορτίων, ὁ κατάλληλος δι' αὐτήν, δθ. πλοῖον φορτηγικὸν πλοῖον φορτηγόν, ἐμπορικόν : Θουκ.6,88, Ξεν.Ἑλλ.5, 1,21 τά δὲ φορτηγικὰ πλοῖα καὶ γέμοντα ἀναδούμενος ἄγειν ἔξω (δ. ἀνάγν. φορτικά)· **2)** φορτηγικὰ βρώματα βρώματα εὑρισκόμενα εἰς φορτηγὰ πλοῖα, ἤτοι τροφὴ ἀθλία : Διον.Κωμ.Θεσμοφ. 1,42 ἐξ ἀντλίας ἥκοντα καὶ γέμοντ' ἔτι φορτηγικῶν μοι βρωμάτων ἀγωνίαις.

φορτηγίς-ίδος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. δ. γρ. τοῦ φορτηγός : Πολυδ.1,83· **2)** νεώτ. σκάφος πλατὺ καὶ χαμηλὸν χρησιμεῦον πρὸς μεταφορὰν ἐμπορευμάτων εἰς μικρὰς ἀποστάσεις ἢ εἰς φορτώσεις ἀτμοπλοίων, φορτίς, μαούνα.

φορτηγός-ό(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ κομίζων, ὁ μεταφέρων φορτία, ἔμπορος : Θέογν.679,Σιμων.181, Αἰσχ.ἀπ.256 ναυβάτης φορτηγός, Μεταγ.Αὔρ.1 αὐλητρίδας, αἵ τε τάχιστα ἀνδρῶν φορτηγῶν ὑπὸ γούνατα μισθοῦ ἔλυσαν· **2)** μτγν. κ. νεώτ. ἐπὶ πλοίων, ὑποζυγίων, ἁμαξῶν κττ.: Πολυδ.1,52,6 φορτηγὸς ναῦς, Διόδ.Σ 14,55, αὐτ.20,85, - φορτηγὸν ἀτμόπλοιον - ζῷον, - φορτηγὸς ἅμαξα.

φορτηγῶ-έω φορταγωγῶ βλ.λ. : Ἡρ.2,96 τὰ δὲ δὴ πλοῖά σφι, τοῖσι φορτηγέουσι, ἐστὶ ἐκ τῆς ἀκάνθης ποιεύμενα· || κ. ἐπὶ φορτηγῶν ζῴων : Λουκ.Ὄν.33 ἀλλ' εἰ μή τι βαδίζειν, ἔφη, ἐθέλει, μήτε φορτηγεῖν.

φόρτι (τὸ) (ἰταλ.) δημ. τεμάχιον σκληροῦ δυσκάμπτου δέρματος τιθέμενον εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ φοντιοῦ τοῦ ὑποδήματος κάτωθεν τοῦ ὑπορράμματος, τῆς φόδρας αὐτοῦ.

φορτίζω κ. νεώτ. φορτώνω, γεμίζω μὲ φορτία, μὲ ἐμπορεύματα : Βάβρ.116,3 φορτίσας τὸν ὄνον· || φορτίον φορτίζω τινά ἐπιτίθημι φορτίον εἴς τινα, τὸν ζαλώνω : ΚΔ Λουκ.11,46 ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα· || τὸ μέσ. φορτώνω : Μάχ.π.Ἀθήν 582F Ὑμήττιόν τε φορτιούμενος μέλι, Θεοδώρητ.Ἱστ.Ἐκκλ.840Β τὴν γαστέρα φορτίζεται· || φρ. τὰ μείονα φορτίζομαι ἐμβιβάζω, φορτώνω ἐπὶ πλοίου τὸ μικρότερον μέρος τῆς περιουσίας μου : Ἡσίοδ.Ἔργ.688· || κ. παθ. φορτώνομαι βαρέως : ΚΔ Ματθ.11,28 δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, Λουκ.Πλ.45 βαδιῇ τὴν ἀριστερὰν πεφορτισμένος κατὰ δάκτυλον ἕνα.

φορτικεύομαι σχόλ. φέρομαι, ὁμιλῶ φορτικῶς, εἶμαι φορτικός, ἐπαχθής, συμπεριφέρομαι ἀγροίκως, αὐθαδῶς, βαναύσως, ἀστεΐζομαι χυδαίως : Σχόλ.᾿Αριστφ.Βάτρ.13 **Φρύνιχος ἐν ταῖς κωμῳδίαις παρ᾿ ἕκαστα ἐφορτικεύετο.**

φορτίκι (τὸ) δημ. ὁ ὄνος, ἴδ. ὁ φορτηγός.

φορτικός-ή-όν (φόρτος) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ κατάλληλος πρὸς μεταφορὰν φορτίων, δθ. **πλοῖον φορτικόν** φορτηγὸν πλοῖον : Δίων Κ 56,27 **μήτε πλοῖα πλείω φορτικοῦ τε ἑνὸς χιλιοφόρου,** Δούκ.᾿Ιστ.Βυζ.12C **κατασκευὰς φορτικῶν νηῶν·** **2)** κ. νεώτ. ἐπὶ προσ., ὁ κατ᾿ ἐπανάληψιν ἐνοχλῶν τινα, ὀχληρός, ἐνοχλητικός, βαρετός : Δημ.57 **οὕτως ἡγοῦμαι φορτικὸν καὶ ἐπαχθές, ὥστε ἀνάγκην οὖσαν ὁρῶν ὅμως ἀποκνῶ,** Πλούτ.᾿Ηθ.456Ε, Λουκ.Νιγρ.13 **φορτικῷ ἀκολουθῶν ὄχλῳ,** Πρόδρ. 2,273 **ἀλλ᾿ ἵνα μήπως φορτικὸς δόξω τοῖς ἀδελφοῖς μου·** κ. ἐπὶ πραγμ. : αὐτ.1,245 **τὸ κουβαλεῖν γὰρ τὸν πηλόν, ὡς φορτικὸν ἡγοῦμαι·** **3)** ὁ διὰ τοῦ τρόπου του, τῶν σχημάτων, τῶν ὁμιλιῶν του δεικνυόμενος βάναυσος, ἀγροῖκος, χυδαῖος, κοινός, πρόστυχος, ἀμέτοχος ἀγωγῆς καὶ παιδείας ἐλευθερίου, ἰδιώτης, ἀπαίδευτος : ᾿Αριστφ.Νεφ.524 **εἶτ᾿ ἀνεχώρουν ὑπ᾿ ἀνδρῶν φορτικῶν ἡττηθείς,** ᾿Αριστλ.Πολιτ.8,7,6, αὐτ.ΗΝικ.1,5,1, αὐτ.4,8,3 **βωμολόχοι καὶ φορτικοί,** Πλούτ.᾿Ηθ. 708C **φορτικὸς καὶ νεόπλουτος,** αὐτ.634B· || κ. ἐπὶ πραγμ., χυδαῖος, ταπεινός : ᾿Αριστφ.Σφ.66 **ὑμῶν μὲν αὐτῶν οὐχὶ δεξιώτερον, κωμῳδίας δὲ φορτικῆς σοφώτερον,** αὐτ.Λυσ.1218, Κωμ.᾿Ανών.274 **φορτικὸς γέλως,** Πλάτ.Φαῖδρ.256B **δίαιτα φορτικὴ καὶ ἀφιλόσοφος,** αὐτ.Πολιτ.581D, αὐτ.Γοργ. 482E **φορτικὰ καὶ δημηγορικὰ** (ἐπιχειρήματα χυδαῖα προβαλλόμενα πρὸς εὔκολον προσέλκυσιν τῆς εὐνοίας τοῦ ὄχλου), αὐτ.᾿Απολ.32A, αὐτ.Κρατ.435C αὐτ.Εὐθ.286E **φορτικώτερόν τι ἐρήσομαι,** ᾿Αριστλ. ΗΝικ.10,8,7, αὐτ.Ποιητ.26,2 **ἡ ἅπαντα μιμουμένη** (τέχνη) **φορτική** (ἡ τέχνη ἡ μιμουμένη τὰ πάντα καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ μηδαμινὰ εἶναι χυδαία ταπεινή), Αἰσχίν.6,27 **λέγω οὐ τοῦ φορτικοῦ ἕνεκα** (οὐχὶ ἐκ τυχαίας ἀλαζονείας)· || κ. ἐπὶ πομπώδους ἀλλὰ κατωτέρου ρητορικοῦ ὕφους : Διον. ᾿Αλ.Λυσ.3· || **τὸ φορτικὸν καὶ στρατιωτικὸν** ἐπὶ τῶν δημηγοριῶν τοῦ ᾿Ιφικράτους : αὐτ.12· || τὸ οὐδ. **τὸ φορτικὸν** ἡ φορτικότης, ἡ χυδαιότης : αὐτ.Θουκ.27 **τὸ φορτικὸν τῆς λέξεως,** Λουκ.Ζ Τραγ.13 **τὸ φορτικὸν τῶν μέτρων.**

φορτικότης-ητος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις φορτικὸς βλ.λ.3), πρόστυχος, ταπεινή, ἀνάγωγος συμπεριφορά, χυδαιότης : ᾿Αριστλ.Ρητ. 2,21,15, Εὐστ.1081,8· **2)** νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις φορτικὸς βλ.λ.2), ἐνοχλητικότης : Καλλ.Θάν.Βλ.77 **μετὰ φορτικότητος τὸν κατεβάρυνον.**

φορτικῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον φορτικὸν βλ.λ.3), κατὰ τὸν τρόπον ἀνθρώπου ἀπαιδεύτου, ἀγροίκως, χυδαίως, βαναύσως : Πλάτ. Πολ.367A **μεταστρέφοντες αὐτοῖν τὴν δύναμιν, φορτικῶς, ὥς γέ μοι δοκεῖ,** αὐτ.528E, αὐτ.Θεαίτ. 183E, ᾿Ισοκρ.238A, αὐτ.150D, Πλούτ.Σόλ.3 **τὸ φορτικώτερον ἢ φιλοσοφώτερον ἐν τοῖς ποιήμασι διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἡδονῶν.**

φόρτιμος-η-ον σχόλ. φορτικὸς βλ.λ.1), φορτηγός : Σχόλ.᾿Αριστφ.῞Ορν.599.

φορτιό (τὸ) δημ. τὸ ὑπὸ ὑποζυγίου φερόμενον, βασταζόμενον φορτίον, ἄ. φόρτωμα : παροιμ. **γιὰ τὸ φορτιὸ τοῦ γαϊδουριοῦ λόγιαζε τὸν ἀνήφορο κι ὄχι τὸν ἴσιο δρόμο.**

φορτίο(ν) (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. πᾶν ὅ,τι φέρει τις ὡς βάρος ἢ ὅ,τι φορτώνεται εἰς μεταγωγικὸν μέσον πρὸς μεταφοράν : ᾿Αριστφ.Πλ.352 **τουτὶ πονηρὸν φαίνεται τὰ φορτίον καὶ μ᾿ οὐκ ἀρέσκει,** αὐτ.Λυσ.3(2, αὐτ.᾿Αχ.214 **ἐγὼ φέρων ἀνθράκων φορτίον ἠκολούθουν Φαΰλλῳ τρέχων,** Τέλ.π.Στοβ.1,159, Ξεν.ΚΠ 2,3,14 **ἐν μεγάλοις φορτίοις καὶ βαδίζειν καὶ τρέχειν,** αὐτ.᾿Απομν.3,13,6 **ἤρετο αὐτὸν εἰ καὶ φορτίον ἔφερε,** αὐτ.᾿Αν.7,1,37· **2)** συχν. κτ. πληθ. τὸ σύνολον τῶν ἐμπορευμάτων τῶν μεταφερομένων διὰ πλοίου ἢ διά τινος ἄλλου μεταφορικοῦ μέσου : ᾿Ησιόδ.῎Εργ.641, αὐτ.691, ῾Ηρ. 1,1 **ταύτας στάσας κατὰ πρύμνην τῆς νεὸς ὠνέεσθαι τῶν φορτίων,** αὐτ.2,179, ᾿Αριστφ.᾿Αχ.899, αὐτ. 910, αὐτ.Σφ.1398, αὐτ.Βάτρ.573· **3)** τὸ ἐν τῇ μήτρᾳ φερόμενον, βασταζόμενον ἔμβρυον : Ξεν.᾿Απομν.2,2,5 **ἡ γυνὴ φέρει τὸ φορτίον τοῦτο·** **4)** νεώτ. **ἠλεκτρικὸν φορτίον** τὸ ποσὸν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἠλεκτρισμένου τινὸς σώματος, ἄ. ἠλεκτρικὴ μᾶζα· **5)** κ. νεώτ. μτφ. πᾶν πρᾶγμα δυσκόλως φερόμενον, βασταζόμενον, δυσβάστακτον : Δημ. 156 **ὃ νῦν παθεῖν εἰκὸς ἐκεῖνον μεῖζον φορτίον ἢ καθ᾿ αὐτὸν αἰρόμενον,** ᾿Αντιφάν.᾿Αγροῖκ.4 **μέγα τὸ φορτίον,** αὐτ.᾿Αδήλ.53 **οὐκ ἔστιν οὐδὲν βαρύτερον τῶν φορτίων γυναικός,** ᾿Αναξανδρ.᾿Αδήλ.2 **οὗτοι τὸ γῆράς ἐστιν . . τῶν φορτίων μέγιστον, βαρὺ φορτίον εἶναι ὁ ἔρως.**

φορτίς-ίδος (ἡ) (ναῦς) ναῦς φορτηγός, φορτηγίς, ὁλκάς, γαυλός, φορτηγόν, ἐμπορικὸν πλοῖον : ᾿Οδ. Ε 250 **ἔδαφος . . φορτίδος εὐρείης,** Διόδ.Σ16,6.

φόρτισις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις τοῦ φορτίζω, φόρτωσις, πλήρωσις, γέμισμα : **φόρτισις ἠλεκτρικοῦ ἀγωγοῦ** (ἡ δι᾿ ἐπαφῆς ἢ ἐπιδράσεως ἠλέκτρισις αὐτοῦ).

φορτισμός (ὁ) μσν. φόρτισις, φόρτωσις, φόρτωμα : ᾿Ιππιατρ.208,20 **ταῦτα δὲ συμβαίνει ἀπὸ δρόμου ἢ φορτισμοῦ.**

φορτίσσιμο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. μουσ., διεθν. ὅρ. ἠχηρότατα, ἐντονώτατα ἐκτελουμένη περίοδος μουσικῆς συνθέσεως· ἀντίθ. πιανίσσιμο.

φορτιώδης-ους-ες (εἶδος) μσν. ὁ ὅμοιος πρὸς φόρτωμα, φορτικός, ἐνοχλητικός, ὀχληρός : Τζέτζ. Παιδ.᾿Αγ.263 **τὸ φορτιῶδες τῶν φόρων βάρος.**

φορτοβαστάκτης (ὁ) σχόλ. φορτοφόρος, ἀχθοφόρος, βαστάζος : Σχόλ.Πλάτ.Πολ.476, Σουΐδ.ἐν λ. Πρωταγόρας.

φορτοεκφορτωτής (ὁ) νεώτ. ἐργάτης ἔργον ἔχων τὴν φόρτωσιν ἐπὶ πλοίων καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ἐκφόρτωσιν ἐμπορευμάτων.

φορτοθυρίς-ίδος (ἡ) νεώτ. θυρὶς πλοίου δι᾿ ἧς εἰσάγονται τὰ φορτία, μπουκαπόρτα.

φόρτος (ὁ) (φέρω) κ. νεώτ. τὸ φορτίον, βάρος, φόρτωμα ὅσον δύναται νὰ βαστάσῃ ἄνθρωπος, ζῷον, ἢ νὰ μεταφέρῃ οἱονδήποτε μεταφορικὸν μέσον, δθ. τὸ φορτίον πλοίου : ᾿Οδ.Θ 163, αὐτ.Ξ 296 **ἵνα οἱ σὺν φόρτον ἄγοιμι,** ᾿Ησιόδ.῎Εργ. 629, ῾Ηρ.1,1 **ἀπικομένους δὲ τοὺς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ ῎Αργος τοῦτο διατίθεσθαι τὸ φορτίον,** Σοφ. Τρ.237· || νεώτ. φορτίον, βάρος καὶ ἰδίᾳ ὑπερβολικόν· **2)** κ. νεώτ. μτφ. πᾶν ὅ,τι εἶναι ἐπαχθές, ὀχληρόν, ἀφόρητον : Εὐρ.᾿Ικ.20 **κοινὸν δὲ φόρτον ταῖσδ᾿ ἔχων χρείας ἐμῆς,** αὐτ.ΙΤ 1306, ᾿Ανακρεόντ.167· **3)** νεώτ. ἰατρ. **φόρτος γαστρικὸς** αἴσθημα βάρους εἰς τὸν στόμαχον ὀφειλόμενον εἰς δυσπεψίαν· **4)** πρᾶγμα φορτικὸν βλ.λ.3), χυδαῖον, πρόστυχον : ᾿Αριστφ.Εἰρ.748, αὐτ.Πλ.796 **ἔπειτα καὶ τὸν φόρτον ἐκφύγοιμεν ἄν·** **5)** μτγν. ὕλη, ὑλικὸν πραγματείας : ᾿Αρετ.Χρον.Νούσ.1,4.

φορτοστόλος-ον μτγν. ποι. ὁ ἐκπέμπων ἐμπορικὸν πλοῖον πεφορτωμένον : Μαν.4,134.

φορτούνα (ἡ) δημ. ὅ. τ. τοῦ φουρτούνα βλ.λ.· || φρ. μτφ. **φο(υ)ρτούνα μου** ἰσοδυναμ. μὲ τὴν φρ. συμφορά μου ἢ δυστυχία μου.

φορτοφορῶ-έω μτγν. φέρω, βαστάζω φορτίον, εἶμαι φορτοφόρος : Πλούτ.Περικλ.26 **ὥστε καὶ φορτοφορεῖν καὶ ταχυναυτεῖν** (ὁ γρ. ποντοπορεῖν)· **2)** ἐπὶ γυναικός, εἶμαι ἔγκυος : Χρησμ-

Σιβ.2,190 ὁπόσαι κείνῳ ἐνὶ ἤματι φορτοφοροῦσαι γαστέρι φωραθῶσι.

φόρτσα (ἡ) (Ἰταλ.) δημ. δύναμις, φορά, ἔντασις: ὁ ἀέρας φύσαγε μὲ φόρτσα· **2)** ἐν ἐπιρρημ. χρ. ἰσχυρῶς, δυνατά, ἰδ. ἐπιφωνητικῶς ὡς παρακέλευσις τῶν ὁμοῦ μετακομιζόντων βαρύ τι πρᾶγμα.

φορτσάδος (ὁ) δημ., νεώτ. ἐπὶ ἀνέμου, ὁ ἰσχυρός, ὁ σφοδρός.

φορτσάρισμα (τό) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φορτσάρω βλ.λ.

φορτσάρω (Ἰταλ.) δημ. ἐντείνω τι μέχρις ὑπερβολῆς: φορτσάρω τὴ δουλειά· **2)** ἀμτβ. ἰδίᾳ ἐπὶ ἀνέμων, ἐντείνομαι, σφοδρύνομαι: φορτσάρισε ὁ βοριάς· **3)** ναυτ. ἐπαυξάνω τὰ ἱστία.

φορτσέρι (τό) (Ἰταλ.) δημ. μέγα ξύλινον κιβώτιον διὰ τὴν ἐναπόθεσιν ἐνδυμάτων, μπαοῦλο, κασέλλα.

φορτῶ-όω μτγν. κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. φορτώνω, ἀόρ. (ἐ)φόρτωσα, παθ. ἐφορτώθην, δημ. (ἐ)φορτώθηκα, νεώτ., δημ. μτχ. παθ. παρακ. φορτωμένος, ἐπιθέτω βάρος, φορτίον, ἰδίᾳ πρὸς μεταφοράν, φορτίζω: Ἡλιόδ.Αἰθ.3,5 βωμὸν τε παμμεγέθη σχίζαις μυρίαις φορτώσαντες, Ἀν.Βασσα.5,91 οἱ τὰ κτήνη αὐτῶν φορτοῦντες φορτία βαρέα, - φορτώνω τὸ καράβι - τὸ κάρρο - τὸ γαϊδούρι· κ. παθ.: Παλλάδ.ἐν Βί.Ἰω.Χρυσ.64 κάνθαρος πεφορτωμένος τῆς κόπρου, Ἀμφιλόχ.98D τοιαῦτα βάρη . . φορτούμενος· || δημ. φρ. τὰ φόρτωσε στὸν πετεινὸ ἢ στὸν κόκορα ἐπὶ ἐμπόρου, ἐπτώχευσεν· ἐπὶ μαθητοῦ, οὐδεμίαν ἐπέδειξε πρόοδον· || κ. παθ. ἐπὶ γυναικὸς ἐγκυμονούσης: Κ Μανασσ.Χρον.148 φορτουμένης τοκετῷ τελειομήνου βρέφους· **2)** νεώτ. κ. δημ. ἀμτβ. ἰδίᾳ ἐπὶ πλοίων, λαμβάνω φορτίον, φορτίζομαι: τὸ καράβι φορτώνει γιὰ τὸ Τριέστι· **3)** ὁμ. μτφ. ἐπιβαρύνω: τὸν ἐφόρτωσαν καὶ μὲ τὸ πρωτόκολλο, - τοῦ φόρτωσαν καὶ τὸν ἔλεγχο· || ὁμ. ἐπιβάλλω εἴς τινα κοπιῶδές τι: μὲ φόρτωσε μὲ πολλὴ δουλειά· **4)** ὁμ. δημ. τὸ μέσ. φορτώνομαι καθίσταμαι, γίνομαι βάρος, ἐνοχλητικὸς εἴς τινα: μὲ φορτώθηκε νὰ τοῦ δανείσω ἕνα χιλιάρικο, -μᾶς φορτώθηκε στὰ καλὰ καθούμενα· **5)** μτγν. πληρῶ τινά τινος ἐν ἀφθονίᾳ, τὸ παθ.: Ἰω.Λυδ. Μαγ.3,73 δακρύοις πεφορτωμένος τὰς ὄψεις· || δημ. μεταδίδω τι εἴς τινα ἐν πλησμονῇ, ἐν ἀφθονίᾳ, γεμίζω: μᾶς φόρτωσε ὅλους φεῖρες· κ. παθ. φέρω ἐν ἀφθονίᾳ: Ζερβ.Ἱστ.Ι 12 ἄλλη φορτωμένη ἀσήμια ὡσὰν ἡ σελήνη, αὐτ.115, Λασκαρ.Μυστ.24 νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὸ σπίτι χωρὶς νὰ εἶναι φορτωμένη στολίδια· **6)** ρηματ.π. φόρτωσις, φόρτωμα, φορτωτήρ, φορτωτήρα.

φόρτωμα-ατος (τό) νεώτ. κ. δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φορτώνω, φόρτωσις: τὸ φόρτωμα τοῦ βαποριοῦ, - τὸ καΐκι βύθισε ὡς τὰ χείλια ἀπὸ τὸ φόρτωμα· **2)** φόρτος, φορτίον, ποσότης πράγματός τινος, τὴν ὁποίαν ἰδίᾳ δύναται νὰ βαστάσῃ καὶ μεταφέρῃ ὑποζύγιον: μᾶς ἔφεραν ἕνα φόρτωμα σανό, - ἀγόρασα τρία φορτώματα ξύλα· **3)** μτφ. βάρος λίαν ὀχληρόν, πολὺ ἐνοχλητικόν: ἔχει ὅλους τοὺς συγγενεῖς τῆς γυναίκας του φόρτωμα· **4)** ὁμ. ἐν ἀναφ. πρὸς πρόσ., λίαν ὀχληρός, πολὺ ἐνοχλητικός: μοῦ 'γινε φόρτωμα νὰ τοῦ βρῶ δουλειά.

φορτώνω δημ. τ. τοῦ φορτῶ βλ.λ.

φόρτωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις τοῦ φορτώνω, φόρτωμα.

φορτωτήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ., δημ. φορτωτήρα (ἡ) συσκευὴ ἐπὶ τοῦ πλοίου, δι' ἧς φορτώνονται καὶ ἐκφορτώνονται ἐμπορεύματα.

φορτωτήρα (ἡ) δημ. ὁ φορτωτὴρ βλ.λ.· **2)** στήριξ, στήριγμα, ἀκτηρίς, διχαλωτὸν ξύλον, διὰ τοῦ ὁποίου ὑποβοηθεῖται ἡ φόρτωσις τῶν ζῴων.

φορτωτής (ὁ) νεώτ. κ. δημ. ἐργάτης ἔργον ἔχων τὴν φόρτωσιν ἐμπορευμάτων· **2)** ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ φορτίου, τῶν ἐμπορευμάτων, τὸ ὁποῖον ἐπιβιβάζει εἰς πλοῖον, σιδηρόδρομον κτλ., ὁ ἀποστολεὺς τοῦ φορτίου.

φορτωτικός-ή-όν νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φόρτωσιν· **2)** τὸ θηλ. ἡ φορτωτική ὡς οὐσ. ἀπόδειξις φορτώσεως ἐμπορευμάτων, περιέχουσα κατάστασιν τοῦ συνόλου αὐτῶν· **3)** τὸ οὐδ. κτ. πληθ. τὰ φορτωτικά ὡς οὐσ. ἡ δαπάνη διὰ τὴν φόρτωσιν ἐμπορευμάτων, ἡ ἀμοιβὴ τῶν φορτωτῶν.

φορυκτός-ή-όν (φορύσσω) μτγν. ὁ κεχρωματισμένος, ἐστιγματισμένος, κηλιδωμένος, λεκιασμένος: Λυκόφρ.864.

φορύνω μολύνω, κηλιδῶ, λερώνω, ἐν χρ. τὸ παθ.: Ὀδ.Χ 21 σῖτός τε κρέα τ' ὀπτὰ φορύνετο, Κόϊντ. 2,356 λύθρῳ ἐφορύνετο γαῖα, αὐτ.3,604.

φορύπαια Ἡσ. «δένδρον ποιόν» (πιθ. φορυπέα).

φόρυς (ἡ) Ἡσ. «δακτύλιος ὁ κατὰ τὴν ἕδραν».

φορύσσω, ἀπαρφ. ἀόρ. φορύξαι (Ἱππ.619,49), μτχ. φορύξας (Ὀδ.Σ 336), γ' ἑν. μέσ. ἀόρ. α' ἐφορύξατο (Νίκ.Θηρ.203), γ' ἑν. παθ. ἐνεστ. φορύσσεται (Ὀππ.Ἁλ.5,269), παρακ. πεφόρυγμαι, φορύνω, ἀναμειγνύω, ἀνακατώνω, ζυμώνω: Ἱππ.619, 49 ὕδατι φορύξαι, αὐτ.679,34 μέλιτι ἑφθῷ φορύξαντα καὶ φυρήσαντα· **2)** μολύνω, μιαίνω, κηλιδῶ: Ὀδ.Σ 336 ὅς τίς σ' ἀμφὶ κάρη κεκοπὼς χερσὶ στιβαρῇσιν δώματος ἐκπέμψῃσι φορύξας αἵματι πολλῷ· κ. παθ.: Νίκ.Θηρ.302 πεφορυγμένος ἰῷ, Ὀππ.Κυν.1,380· κ. μτ. γενικ.: αὐτ.Ἁλ.5,269 λύθροιο φορύσσεται.

φορυτός (ὁ) μεῖγμα διαφόρων ἀχρήστων πραγμάτων, σκουπίδια, ἀκαθαρσίες, δθ. γεν. πᾶν ὅ,τι σύρει ὁ ἄνεμος, ἄχυρα, φρύγανα, φρυγανώδη χόρτα, σκουπίδια, φρόκαλα, οἷα τὰ συσσωρευόμενα εἰς τὴν αὐλὴν ἀγροτικῆς οἰκίας, ἢ ροκανίδια, οἷα τὰ συσσωρευόμενα εἰς τὸ ἐργαστήριον ξυλουργοῦ· πρβλ. Ἡσ. «φρύγανα, ἄχυρα, καὶ ὁ ἀπὸ γῆς αἰρόμενος ὑπὸ ἀνέμου χόρτος, συρφετός, βόρβορος, ἀκαθαρσία»: Ἀριστφ.Ἀχ.72 σφόδρα γὰρ ἐσῳζόμην ἐγὼ παρὰ τὴν ἔπαλξιν ἐν φορυτῷ κατακείμενος, Ἀριστλ.ΖΙ 9,41,13· || φρυγανώδης τις χόρτος χρήσιμος πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ θραῦσιν ἐκ συγκρούσεως πηλίνων ἀγγείων κατὰ τὴν φόρτωσιν: Ἀριστφ.Ἀχ.927 δός μοι φορυτόν, ἵν' αὐτὸν ἐνδήσας φέρω· **2)** μτγν. βρωμάτων φορυτός μεῖγμα ἢ ἀνάμειξις παντοειδῶν φαγητῶν: Ἀλκίφρ.3,7.

φορῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. ἀσυναιρ. φοράω, γ' ἑν. ἐπ. ὑποτακτ. φορέῃσι (Ὀδ.Ε 328, αὐτ.Ι 10), ἐπ. ἀπαρφ. φορῆναι (Ἰλ.Β 107, αὐτ.Η 149, Ὀδ.Ρ 224) κ. φορήμεναι (Ἰλ.Ο 310), παρατ. ἐφόρεον κ. ἐφόρευν (Ὀδ.Χ 456, αὐτ.3) γ' ἑν. ἐφόρει (Ἰλ.Δ 137), ἰων. φορέεσκον (αὐτ.Β 770, αὐτ.Ν 372), δημ. (ἐ)φόραγα κ. (ἐ)φοροῦσα, μέλλ. φορήσω (Σκόλ.3, Ξεν. Πρόσ.4,32) μτγν., νεώτ. κ. δημ. φορέσω (ΠΔ Παροιμ.16,23, Χρησμ.Σιβ.8,294), ἀόρ. ἐφόρησα (Καλλ. Ἀρτ.213), ἐπ. φόρησα (Ἰλ.Τ 11), μτγν., νεώτ. κ. δημ. (ἐ)φόρεσα, παρακ. πεφόρηκα (Ἑρμ.Ποιμὴν 97), μέσ. μέλλ. φορήσομαι (Πλούτ.Ἠθ.398D, Ἡσ.), ἀόρ. ἐφορησάμην (Ἰσαΐ.60,16 ἐξ-), παθ. ἀόρ. ἐφορήθην, δημ. (ἐ)φορέθηκα, παρακ. πεφόρημαι, γ' ἑν. ὑπερσ. πεφόρητο (Ὀρφ.Ἀργ.819), δημ. μτχ. φορεμένος, θαμιστ. τοῦ φέρω, σημαῖνον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς πράξεως ἢ ἐνέργειαν ἐπαναλαμβανομένην ἢ συνήθη, φέρω, κομίζω, φέρνω: Ἰλ.Β 770 ἵπποι, οἳ φορέεσκον ἀμύμονα Πηλείωνα, αὐτ.Β 323, αὐτ.Ζ 457, Ὀδ.Θ 390 τά τε νῆες φορέουσιν, αὐτ.Κ 358, αὐτ.Ι 10, αὐτ.Ρ 224· || φρ. φορῶ θρεπτήρια φέρω διαρκῶς, πάντοτε τὴν τροφήν μου μαζί μου: Σοφ.ΟΚ 1262· **2)** ἀγγελίας

φορῶ εἶμαι φορεὺς ἀγγελιῶν, φέρω συνήθως ἀγγελίας, εἰδήσεις, χρησιμεύω, ὑπηρετῶ ὡς ἀγγελιαφόρος, ἀσκῶ τὸ ἔργον τοῦ ἀγγελιαφόρου, κτ. ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸ ἀγγελίαν φέρω φέρω ἀγγελίας, δίδω εἴδησιν ἅπαξ (Ἡρ.3,53) : αὐτ.34 **τὸν ἐτίμα τε μάλιστα καὶ οἱ τὰς ἀγγελίας ἐφόρεε οὗτος**· **3)** κ. νεώτ. κ.δημ. συχν. ἀναφορ. πρὸς ἐνδύματα, ἐξαρτήματα ἐνδυμασίας, ὁπλισμοῦ κτλ. φέρω συνήθως, εἶμαι ἐνδεδυμένος : Ἰλ.Α 238 **νῦν αὐτέ μιν υἷες Ἀχαιῶν ἐν παλάμῃς φορέουσι δικασπόλοι**, αὐτ.Ν 372 **θώρηξ χάλκεος, ὃν φορέεσκε**, Ὀδ. Ο 127, Ἡρ.1,71 **σκυτίνην δὲ τὴν ἄλλην ἐσθῆτα φορέουσι**, Σοφ.Ἠλ.269 **ἐσθήματα φοροῦντ' ἐκείνῳ ταὐτά**, αὐτ.ΟΚ 1357, Ἀριστφ.Ἱππ.872, Πλάτ.Θεαίτ. 197Β, Πρόδρ.1,239 **φόρει καὶ τὸ προσώμιν σου**, αὐτ.260, αὐτ.261 **καὶ γὰρ οὐκ ἔχων τί φορεῖν μεγάλως τουρτουρίζω**, αὐτ.2,51, Ἐρωτόκρ.2,139, αὐτ. 461, αὐτ.3,1470, Χατζόπ.Ὑπερ.34, - **δὲν φορεῖ φανέλλα, - αὔριο θὰ φορέσω τὸ καινούργιο μου κουστούμι**· || παροιμ. δημ. **ὅ,τι ἔχει τὸ φορεῖ καὶ κλέφτη δὲ φοβᾶται** (ἐπὶ λίαν πένητος)· || κτ. ἐπέκτ. κ. ἐπὶ κοσμημάτων ἢ ἄλλων ἐξαρτημάτων : Ἀριστφ.Πλ.883 **φορῶ γὰρ πριάμενος τὸν δακτύλιον τονδὶ παρ' Εὐδάμου δραχμῆς**, Ἐρωτόκρ 4, 1964, Γρυπ.Σκ.Τερρ.86,8 **στὶς κομπωτὲς πλεξοῦδες των φοροῦν νεραϊδογνέματα καὶ πολυτρίχια, - δὲν συνήθισε νὰ φορῇ σκουλαρίκια,-φορεῖ γυαλιὰ - μπερούκα - φεύτικα δόντια**· || μσν. δημ. κ. μτφ. : Διγεν.Ἀκρ 1096 **ἐφόρεσεν ἀσθένειαν ἀνθρώπων**· || δημ. κ. μτβ. ἐνδύω τινά τι, φοραίνω : **φόρεσε τὰ παπούτσια τοῦ παιδιοῦ**· || δημ. ἡ μτχ. παθ. παρακ. **φορεμένος-η-ο** ἐπὶ ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων, ὁ μεταχειρισμένος, ἀντίθ. ἀφόρετος· **4)** μτφ. ἐπὶ μονίμων ἰδιοτήτων ψυχικῶν ἢ σωματικῶν, ἔχω τι ἢ εἶμαί τι : Ὀδ.Ρ 245 **τῷ κέ τοι ἀγλαΐας γε διασκεδάσειεν ἁπάσας, τὰς νῦν ὑβρίζων φορέεις**, Σοφ.ἀπ.573, αὐτ.Ἀντ 705 **μὴ νυν ἓν ἦθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει**, Ἀριστφ.Πλ.1059, αὐτ.Ἱππ.757, Πλάτ.Κωμ.Ζ.Κακ 4· || συχν. συνάπτεται μτ. διορ. ἢ κατηγορουμένου : Ἡρ.2,76, αὐτ. 3,12 **τούτοισι μὲν δὴ τοῦτό ἐστι αἴτιον ἰσχυρὰς φορέειν τὰς κεφαλάς**, Αἰσχ.ἀπ.258, Σοφ.ἀπ.143, Εὐρ.Ἑλ.618, Ἀριστφ.Ἱππ.757, Ἀναξίλ.Καλυψ.1 **ῥύγχος φορῶν θεῖον ᾐσθόμην τότε**, Πλάτ.Κωμ.Ἀδήλ. 2, Ἀριστλ.Ρητ.3,11,13, Ἀλεξ.Ἰουστ.1,21 **ἵνα θεωρῶσ' οἱ παρόντες τὸ στόμα ὡς κομψὸν φορεῖ**· **5)** μτγν. μτφ. ὑφίσταμαι, ὑπομένω, ὑποφέρω : Πλούτ.Ἠθ.692C, Ὀππ.Κυν.1,297· **6)** ἐπὶ ἀνέμου, μεταφέρω, ἄγω καὶ φέρω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, παροφέρω, παρασύρω : Ἰλ.Ε 499 **ἄχνας ἄνεμος φορέει**, αὐτ.Φ 337, Ὀδ.Ε 328, αὐτ.Μ 68 **κύμαθ' ἁλὸς .. φορέουσι θύελλαι**, αὐτ.Ζ 171· || τὸ παθ. φέρομαι ἢ μεταφέρομαι βιαίως, μεθ' ὁρμῆς : Αἰσχ.Ἑπτ. 362 **πολλὰ δ' ἀκριτόφυρτος γᾶς δόσις οὐτιδανοῖς ἐν ῥοθίοις φορεῖται**, Σοφ.Ἠλ.752 **φορούμενος πρὸς οὖδας**, αὐτ.715 **κόνις δ' ἄνω φορεῖτ'** Εὐρ.Ἱκ.689, αὐτ.Ἑκ.29, Πλάτ.Τίμ.52Δ· || θθ. παρασύρομαι ὑπὸ θυέλλης : Ἀριστφ.Εἰρ.144 **λιμὴν δὲ τίς σε δέξεται φορούμενον**· || μτγν. κ. μτφ.: Πλούτ.Ἠθ.398D **φορήσεται ἐν φήμαις**· **7)** τὸ παθ. μεταφέρομαι, μετακομίζομαι, λαμβάνομαι : Θουκ.2,76 **ὅπως μὴ διαχεόμενον, ὥσπερ ἡ γῆ, φοροῖτο**· **8)** τὸ μέσ. λαμβάνω δι' ἐμαυτόν, λαμβάνω συνήθως : Εὐρ.Ἠλ.309 **αὐτὴ δὲ πηγὰς ποταμίους ποιουμένη**, Ἀπολλ.Ρ 2,192 **λευκανίηνδε φορεύμενος** (θέτωντροφὴν εἰς τὸ στόμα του).

φορῶς ἐπίρρ. μτγν. σύμφωνος πρός τι, σύμφωνα μὲ κάτι : Φιλόδ. ἐν Herk.Stud.1,32,46.

φόσσα (ἡ) (λατ.) διῶρυξ, διωρυγή : Πλούτ.Φάβ.1.

φοσσατικῶς ἐπίρρ μσν. κατὰ τὸν τρόπον τῶν διωρύγων, τῶν χανδάκων τῶν στρατοπέδων, **ἐν εἴδει** διώρυγος : Θεοφάν.Χρον.567,11, αὐτ.662,16.

φόσσατον (τὸ) (λατ.) μτγν. κ.μσν., δημ. κ. φουσᾶτο(ν), μσν. ὄρυγμα, τάφρος, ὅριον : Ἐπιγρ.,Ζωναρ., Σουΐδ. ἐν λ. σέδετον· **2)** στρατόπεδον βλ.λ. : Ἰω.Χρυσ.II,174F, Μαυρίκ.12,22, Πασχ.Χρον.725, Μαλάλ.I 30· **3)** στρατός, στράτευμα : Θεοφάν.603, 16, Στέφ.Διάκ.1129, ΚΠορφ.Ἔκθ.437,6.

φοτεύει Ἡσ. «γεννᾷ. Κύπριοι».

φοῦ (τὸ) μτγν. ἀγρία νάρδος, βαλεριάνα : Διοσκ.1,10.

φοῦ ἐπιφών. ποι. φεῦ βλ.λ. : Ἐπιχ π. Ἀθήν.7, 277F περὶ **σαμά με καλοῦσα κατίσκα λέγοι, φοῦ τῶν κακῶν**.

φουά Ἡσ. «φυή».

φουαγιέ (τὸ) (γαλλ.) δημ. **ἀκλ.** αἴθουσα συνήθ. μετὰ κυλικείου ἐντὸς θεάτρου, **ἐν ᾗ** οἱ θεαταὶ δύνανται νὰ περιφέρωνται **κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν** παραστάσεων.

φουά γκρά (τὸ) (γαλλ.) δημ. **ἀκλ.** ὀρεκτικὸν ἔδεσμα ἐξ ἥπατος χηνὸς ἢ καὶ χοίρου παρασκευαζομένου μετὰ διαφόρων καρυκευμάτων.

φουάδδει Ἡσ. «σωμασκεῖ. Λάκωνες».

φούαξις Ἡσ. «ἡ ἐπὶ τῆς χώρας σωμασκία τῶν μελλόντων μαστιγοῦσθαι».

φουβού (ἡ) δημ. κ. **φουγού** δ. προφ. τοῦ φουφού.

φουγάρο (τὸ) (ἰτολ.) δημ. καπνοδόχη, ἰδίᾳ ἐργοστασίου ἢ πλοίου.

φουγίων-ωνος (ὁ) (λατ.) πάπ. ξιφίδιον, **ἐγχειρίδιον** πολεμιστοῦ : **φουγίων κεράτινος**.

φούγκα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. διεθν. μουσ. δρ. δηλῶν εἶδος τι πολυφωνικῆς συνθέσεως, καθ' ἣν αἱ διάφοροι φωναὶ ἢ **ὄργανα** ἐπαναλαμβάνουσι καὶ ἀντιφωνοῦσι μετὰ παραλλαγῶν ἐπιτροχάδην τὴν ἀρχικὴν μελῳδίαν.

φουνού (ἡ) δημ. δ. προφ. τοῦ φουβού βλ.λ.

φουδούρα (ἡ) δημ. **τὸ φυτὸν** ὑπερικὸν **τὸ ἐμπειρόφυλλον**.

φοῦιξ Ἡσ. «φῦσιγξ. Λάκωνες».

φουκάλι (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν ὑπερικὸν τὸ οὖλον.

φουκαράκος (ὁ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φουκαράς.

φουκαράς (ὁ) (ἀραβ.) δημ. **πένης**, πτωχός· **2)** συχν. σχετλ. δυστυχής, ἄθλιος, ταλαίπωρος, κακομοίρης, φουκαριάρης : **βρὲ τὸν φουκαρά, τί ἔπαθε στὰ καλὰ καθούμενα!**

φουκαρατζίκος (ὁ) δημ. κ. **φουκαράκος** ὑποκορ. τοῦ φουκαράς, ἐν θωπευτ. σημ.

φουκαριάρης α-ικο δημ. ὁ φουκαράς· || ἡ αἰτ. τοῦ οὐδ. **φουκαριάρικα** ἐν ἐπιρρ. χρ. ὡς, ὅπως ὁ φουκαράς, σὰν φουκαράς βλ.λ.2).

φουκροῦμαι μσν. δημ. ἀφουγκράζομαι, ἀκροῶμαι : Ἐρωτόκρ.1,247, αὐτ.794, αὐτ.1,23 αὐτ. 2,43, αὐτ.897, αὐτ.1246, αὐτ.3,429 **ἤγου στὸ δῶμα νὰ 'ν'** αὐτὸς ἀπόξω **νὰ φουκρᾶται**.

φούκτα (ἡ) (πύκτη) μσν. δημ. κ. **φούχτα** κ. **χούφτα** τὸ κοῖλον, τὸ βαθούλωμα τῆς παλάμης· **2)** συνεκδ. ὅσον χωρεῖ ἡ παλάμη, χουφτιά : Πρόδρ.2,200 **καὶ λίτραν μίαν ἔλαιον, πιπέριν, φούχταν μίαν**.

φούλ (τὸ) (ἀγγλ.) δημ. ἀκλ. συνδυασμὸς τριῶν ὁμοίων παιγνιοχάρτων **μετ'** ἄλλων δύο ὁμοίων εἰς τὸ παίγνιον τοῦ πόκερ.

φουλάρι (τὸ) (γαλλ.) **δημ. εἶδός** τι ἐλαφροῦ μεταξίνου ὑφάσματος.

φουλβίν (τὸ) πάπ. τὸ **φουλβίνον**.

φουλβίνον (τὸ) (λατ.) πάπ. τύλη, προσκέφαλον.

φούλι (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν ἴασμος ὁ ἀραβικός· **2)** τὸ ἄνθος τοῦ ἰάσμου τοῦ ἀραβικοῦ· **3)** εἶδός τι αἰγυπτιακοῦ κυάμου.

φουλίατον (τὸ) (λατ.) μτγν. εἶδός τις ἀλοιφῆς ἀρωματώδους, εἶδός τι μύρου : Γαλ 6 440,5 «**τῶν μύρων τὰ ἐν Ῥώμῃ** σκευαζόμενα **ταῖς πλουσίαις** γυναιξίν, **ἃ φουλιᾶτά τε καὶ σπικᾶτα προσαγορεύουσι**» : Πλίν ΦΙ 13,1,2, Γαλ.6,427,3.

φουλκίζω μσν. ἀνασκολοπίζω : ΨΚωδ.228,17

φουλ(λ)ίδερ Ἡσ. «παρθένων χορός. Λάκωνες».
φούλλικλος (ὁ) μτγν. κ. φούλλικλον (τὸ) εἶδός τι σφαιρίου· Ἀθήν.1,14F «ὅτι τὸ φούλλικλον καλούμενον, ἣν δὲ ὡς ἔοικε σφαιρίον τι, εὗρεν Ἀττικὸς Νεαπολίτης παιδοτρίβης».
φ(ο)υλλόμενοι Ἡσ. «τιλλόμενοι. Δωριεῖς».
φουλλωνική (ἡ) (λατ.) μτγν. ἡ γναφευτικὴ τέχνη: Ἐδικτ.Διοκλητ.ἐν Ἐπιγρ.
φουλμινάτο (τὸ) δημ. ὁ βροντώδης ὑδράργυρος.
φουμάδα (ἡ) δημ. πυρά, φωτιὰ μετ' ἀφθόνου καπνοῦ.
φουμαδόρος (ὁ) (ἰταλ.) δημ. ὁ ἔχων τὴν ἕξιν νὰ καπνίζῃ, ὁ καθ' ἕξιν καπνίζων ὑπερβολικά, ἐκεῖνος ποὺ φουμάρει, καπνιστής.
φοῦμαρα (τὰ) δημ. καπνοὶ τῆς φαντασίας, φαντασιοκοπήματα, ἰδέαι ἢ λόγοι ἢ πράξεις ξυπασμένου ἀνθρώπου, ἐπιδείξεις, ἐπιδεικτικαὶ πράξεις καὶ λόγοι, κεναὶ καυχησιολογίαι.
φουμαρία (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν καπνίτης.
φουμαρικὸν (ὀξὺ) (τὸ) νεώτ. ἄ. καπνικὸν ὀξύ.
φουμαρίνη (ἡ) νεώτ. χημ. ἀλκαλοειδὲς λαμβανόμενον ἐκ τοῦ φυτοῦ φουμαρία ἢ φαρμακευτική.
φουμάρισμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ φουμάρω, κάπνισμα, ἰδίᾳ σιγάρων, σιγαρέττων.
φουμαρόλι (τὸ) (ἰταλ.) δημ. ἀτμίδες ἐκπεμπόμεναι ἐκ τοῦ κρατῆρος ἢ ἐκ τῶν ρωγμῶν τῆς ἐκχεομένης λάβας τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἡφαιστείων.
φουμάρω (ἰταλ.) δημ. κ. **φουμέρνω,** ἀόρ. (ἐ)φουμάρισα κ. (ἐ)φούμαρα, μτχ. παθ. παρακ. **φουμαρισμένος,** καπνίζω σιγάρα, ποῦρα, ναργιλὲν κττ.· || φρ. **τί καπνὸ φουμάρει ;** τί εἴδους ἄνθρωπος εἶναι, ποίου χαρακτῆρος, ποίων κοινωνικῶν ἀντιλήψεων.
φουμάω δημ. δ. τ. τοῦ φουμίζω βλ.λ.
φουμέρνω δημ. δ. τ. τοῦ φουμάρω βλ.λ.
φούμη (ἡ) δημ. δ. προφ. τοῦ φήμη. ἡ γενικῶς κρατοῦσα καλὴ ἢ κακὴ γνώμη περί τινος, ἡ φήμη.
φουμιά (ἡ) δημ. καύχημα, ἐγκαλλώπισμα, στολίδι.
φουμίζω δημ. κ. φουμάω, ἀόρ. (ἐ)φούμισα, παθ. ἀόρ. (ἐ)**φουμίστηκα**, μτχ. παθ. παρακ. φουμισμένος, φημίζω, διαφημίζω, ἐγκωμιάζω, ἐπαινῶ· παροιμ. **ποιὸς φουμίζει τὸν γαμπρό ; ἡ καλή του ἡ πεθερά** (ἐπὶ τῶν ἐπαινούντων τὰ ἑαυτῶν)· || ἡ μτχ. **φουμισμένος-η-ο** ὁ πεφημισμένος, φημισμένος, περιώνυμος, ὀνομαστός.
φούμισμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ φουμίζω.
φουμιστός-ή-ό δημ. ὁ φουμισμένος.
φοῦμο (τὸ) δημ. ὁ φοῦμος βλ.λ.2).
φοῦμος (ὁ) μσν. δημ. τὸ ἀποκορύφωμα τῆς φήμης : Χρον.Μορ.4058 **ἔπεσε γὰρ κι ὁ θαυμαστός, τὸ φοῦμος τῶν στρατιώτων**· 2) δημ. ἀσβόλη, τὸ μέλαν τῆς αἰθάλης, καπνιά, ἄ. φοῦμο· 3) εἶδός τι μελάνης ἐξ αἰθάλης, ἀλάθη.
φουμώσος τυρὰς (ὁ) μτγν. εἶδός τι τυροῦ : Ἀθήν.3,113C **καὶ τότ' ἐπιτίθεται ὁ ἄρτος καὶ ἕλκει χρῶμα κάλλιστον, ὅμοιον τῷ φουμώσῳ τυρῷ.**
φούνδα (ἡ) (λατ.) μτγν. κ. φούνδη ἡ σφενδόνη : Διοκλητ.Ἐδικτ.1,17 **ἐάν τις ἔχων χαλκὸν μὴ παραδείξῃ ἤτε ἐν φούνδῃ ἤτε ἐν καμπίστρῳ** αὐτὸν αἰτιάσεται.
φούντα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. θύσανος : **ἡ φούντα τοῦ φεσιοῦ - τοῦ κομπολογιοῦ**· || φρ. **δουλειὲς μὲ φοῦντες** ἐπὶ ἐργασιῶν περιπλόκων καὶ πλήρων κακῶν συνεπειῶν· 2) ὁ ἀνθοφόρος θύρσος φυτῶν τινων, ἀνθήλη.
φουντανέλλα (ἡ) δημ. ἰατρ. βοθρίον ἢ φρεάτιον βλ.λ.
φουντάρισμα (τὸ) δημ. βιαία βύθισις, καταποντισμός, βούλιαγμα· 2) ἀγκυροβόλημα.
φουντάρω (ἰταλ.) δημ., ἀόρ. (ἐ)φουντάρισα κ. (ἐ)φούνταρα, μτχ παθ. παρακ. φουνταρισμένος, βυθίζω πλοῖον διὰ βιαίου μέσου, ἰδίᾳ δι' ἐμβολῆς ἢ διὰ συγκρούσεως· 2) κ. ἐν ἀμτβ. χρ. καταβυθίζομαι, καταποντίζομαι, βουλιάζω· 3) ποντίζω ἄγκυραν, ἀγκυροβολῶ.
φούντι (τὸ) (ἰταλ.) δημ. ἑκάστη τῶν σανίδων τοῦ πυθμένος βαρελίου· 2) (γερμ.) δημ. ἡ γερμανικὴ λίτρα, πφούντ.
φοῦντο(ς) (τὸ) (ἰταλ.) κ. φοῦντος (ὁ) ὁ βυθός, ὁ πυθμήν, ὁ πάτος : **δὲν βρίσκει φοῦντο ἡ ἄγκυρα**· || φρ. **πάει** (στὸ) **φοῦντο(ς)** κατεποντίσθη, ἐβούλιαξε· || ἡ φρ. κ. ἐν μτφ. σημ. ἐπὶ ὑποθέσεως ἀποτυχούσης.
φουντούκι (τὸ) δημ. ὁ καρπὸς τῆς φουντουκιᾶς, λεπτοκάρυον.
φουντουκιά (ἡ) δημ. τὸ δένδρον λεπτοκαρύα : Παπαντ.Ἀγ.Ὀρ.41 **περιποιοῦνται τὶς φουντουκιές τους, τ' ἀμπέλια τους.**
φουντουκὺς ιά-ύ δημ. ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ φουντουκιοῦ.
φούντωμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φουντώνω : Παλαμ.Περ.Χαιρ.118,17 **φούντωμα στὴ γλάστρα λουλουδιῶν, - τὸ φούντωμα τοῦ δένδρου-τῆς φωτιᾶς**· || κ. ἐν μτφ. χρ. **τὸ** φούντωμα **τῆς ἐπαναστάσεως - τῆς ἀρρώστιας - τοῦ κακοῦ**· 2) τοποθέτησις τῶν φουντιῶν εἰς βαρέλια· 3) ὀρεινὴ στενοπορία, δερβένι.
φουντώνω (φούντα) δημ., ἀόρ. (ἐ)φούντωσα, μτχ. παθ. παρακ. **φουντωμένος,** ἐπὶ φυτῶν καὶ δένδρων, ἀναδίδω πυκνὰ φύλλα καὶ κλάδους, ἀναπτύσσομαι : Παλαμ.Περ.Χαιρ.84,5 **ὅπου πατᾷς, μεστὰ τὰ στάχια φούντωσαν**· || ἡ μτχ. παθ. παρακ. φουντωμένος-η-ο ἐπὶ δένδρων, ὁ πυκνόφυλλος, δασύς, ἀνεπτυγμένος, φουντωτός : αὐτ. Τάφ.74,12 **εἶμαι βαθιὰ σὰ νὰ ζῶ στὴν καρδιὰ ρουμανιοῦ φουντωμένου**· 2) ἐπὶ πυρός, ἀναδίδω, ἐκπέμπω πολλάς, ἀφθόνους καὶ μεγάλας φλόγας, δυναμώνω, ἀναφλέγομαι· 3) μτφ. ἐντείνομαι εἰς τὸ ἔπακρον, ἐπεκτείνομαι : Γρυπ.Σκ.Τερρ. 45,2 **τοῦ Γιαλινοῦ μεσημερὶς ποὺ τ' ἀνεφόκαμα πνιχτὸ φουντώνει, - φούντωσε τὸ κακὸ - ἡ ἐπανάσταση**· || **ἐφούντωσε ὁ θυμός του** ἢ **ἀπὸ τὸ θυμό του** ἡ ὀργή του ἐνετάθη μέχρι μανίας· 4) (φούντι 1)) τοποθετῶ τὰ φούντια εἰς βαρέλια.
φουντωτός-ή-ό δημ. ὁ ἐν εἴδει φούντας, θυσανώδης· 2) ἐπὶ φυτῶν, **πυκνόφυλλος,** δασύς, φουντωμένος.
φουξία (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος κοσμητικῶν φυτῶν ἐκ τῶν ὀναγροειδῶν.
φουξίνη (ἡ) νεώτ. ἐρυθρὰ χρωστικὴ οὐσία, ἐν χρ. πρὸς βαφὴν ἐρίων, μετάξης ἢ βάμβακος.
φούρια (ἡ) (ἰταλ.) δημ. σπουδὴ πρὸς διενέργειαν ἢ διεκπεραίωσιν ὑποθέσεώς τινος, βία νὰ προφθάσῃ τίς τι, βιασύνη : Παλαμ.Περ.Χαιρ.21,5 **καὶ στὸ περιβόλι, τοῦ δρόμου ἡ φούρια, κάτι λεκιασμένο, σὰν ἀγορά, - στὴ φούρια τῆς δουλειᾶς, - ἦταν πάλι στὶς φούριες του**· 2) κτ. ἐπέκτ. ὁρμή, ὁρμητικὴ κίνησις, σφοδρότης : **μπῆκε μὲ τόση φούρια μέσ' στὴν κάμαρα, ποὺ ἔρριξε κι ἔσπασε ἕνα βάζο.**
φουριόζικος-η-ο δημ. ἐπὶ ἐνεργείας, ὁ ἐσπευσμένος, βιαστικός, ὁρμητικός.
φουριόζο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. μουσ. ὅρος σημαίνων ὁρμητικὴν καὶ περιπαθῆ ἀγωγήν.
φουριόζος-α-ο (ἰταλ.) δημ. ἐπὶ ἀνθρώπων, ὁ ἐνεργῶν μὲ φούρια βλ.λ.1), ὁρμητικός, ἀνυπόμονος· 2) εὐέξαπτος, ὀργίλος, θυμώδης.
φοῦρκα (ἡ) (λατ.) μτγν., δημ.κ.**φούρκα** πάσσαλος διχαλωτός : Πλούτ.Κορ.24 «ὃ γὰρ οἱ Ἕλληνες ὑποστάτην καὶ στήριγμα . . τοῦτο Ῥωμαῖοι φοῦρκαν ὀνομάζουσι»· 2) δοκὸς ἐν σχήματι Τ ἢ σταυροῦ, δθ. κτ. ἐπέκτ. ἀγχόνη, κρεμάλα· παροιμ. ὅπου **φούρκα καὶ παλούκι καὶ τοῦ σκοτωμένου ἡ**

μάννα (ἐπὶ ἑταιρείας τυχοδιωκτῶν καὶ χυδαίων)· **3)** ἰσχυρὰ μνησικακία, μῆνις, θυμός, ἄνευ ἐκδηλώσεων παραφορᾶς : Βιζυην.Ποιήμ.96,20 ἀπ' τὴ φούρκα μου θὰ **κλάψω, - τὸν ἔχω φούρκα** (μηνίω ἐναντίον του).

φούρκα (ἡ) (τουρκ.) **δημ.** στενωπός, στενὴ ὀρεινὴ διάβασις.

φουρκάδα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. τὸ δίκρανον, ἄ. ὁ φουρκάς· **2)** ποσότης ἀχύρου ἢ χόρτου αἱρομένου διὰ μιᾶς ὑπὸ τοῦ δικράνου· **3)** ναυτ. στήριγξ λέμβου.

φουρκάς (ὁ) δημ. ἡ φουρκάδα βλ.λ.1).

φουρκέτ(τ)α (ἡ) (ἰταλ.) δημ. κορφὶς ἐπιμήκους σχήματος ὑοειδοῦς χρησιμεύουσα πρὸς συγκράτησιν τῆς κομμώσεως τῶν γυναικῶν.

φουρκίζω μαν. κ. δημ., παθ. ἀόρ. (ἐ)φουρκίστη**κα,** μτχ. παθ. παρακ. **φουρκισμένος,** θέτω, κρεμῶ **εἰς** φούρκαν, ἀπαγχονίζω : Μόσχ.Ι 1084Ε **ἐφούρκιζον τὸν γέροντα,** Ἐρωτόκρ.Ι,1748 **κι ὁ κύρις τσι σὰν πίβουλη βάνει νὰ μὲ φουρκίσῃ·** **2)** δημ. **στυλώνω** μὲ τὴν φούρκα, διὰ διχαλωτοῦ πασσάλου : **φουρκίζω τὰ κλαριὰ τοῦ δέντρου·** **3)** δμ. παρενοχλῶ ἢ στενοχωρῶ τινα, τὸν ἐξοργίζω, παροργίζω, πεισμώνω τινά : **τὸν ἐφούρκισε μὲ τὰ λόγια ποὺ τοῦ 'πε·** ‖ τὸ μέσ. φουρκίζομαι ἐξοργίζομαι, θυμώνω, μὲ πιάνει φούρκα.

φουρκισιά (ἡ) δημ. ἐξόργισις, μὴ ἐκδηλουμένη ψυχικὴ ὀργὴ στενοχωρία : **ἀπὸ τὴν ἐπίπληξη εἶχε μεγάλη φουρκισιά, μὰ δὲν ἀποκρίθηκε.**

φούρκισμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φουρκίζω βλ.λ.1), ἀπαγχονισμός, κρέμασμα : **τὸ φούρκισμα τῆς κατσίκας·** **2)** ἐξόργισις, **παρόργισις,** ἄναμμα θυμοῦ ἄνευ ἐκδηλώσεων **καὶ** παραφορᾶς, ἄ. φουρκισιὰ βλ.λ.

φ(ο)ῦρκορ Ἡσ. «ὀχύρωμα. Λάκωνες» πρβλ. «φύρκος, τεῖχος», «φόρκες, χάρακες».

φουρκραῦα (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος ποωδῶν φυτῶν ἐκ τῶν **ἀμαρυλλιδοειδῶν.**

φούρλα (ἡ) δημ. ὁ γῦρος, ἀναγυρίδα, κυκλάδα.

φούρμα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. ναυτ. τροπὸς πλοίου ναυπηγουμένου.

φουρμάζω δημ. δ. τ. τοῦ φρουμάζω βλ.λ.

φούρνα (ἡ) δημ. ὁ ἰχθὺς φρῦνος.

φουρνάκι (τὸ) **δημ.** ὑποκορ. τοῦ φοῦρνος.

φουρνάκιος-α-ον μτγν. ὁ ἐν κλιβάνῳ ὠπτημένος, φουρνιστός : Ἀθήν.3,113Β **κλιβανίκιος δὲ καὶ φουρνάκιος χαίρουσιν ἁπαλωτέρᾳ τῇ ζύμῃ.**

φουρναρειό (τὸ) δημ. παράρτημα ἀγροτικῆς οἰκίας **ἐν χρ. δι'** ἀρτοποιητικὰς **ἐργασίας.**

φοῦρναρης (ὁ) (λατ.) δημ. κ. **φουρνάρης,** θηλ. **φουρνάρισσα** κ. φουρναρῖνα, ὁ κλιβανεύς, ἀρτοποιός· ‖ τὸ θηλ. ἡ σύζυγος τοῦ ἀρτοποιοῦ **ἢ γυνὴ** διατηροῦσα, διευθύνουσα ἀρτοποιεῖον.

φουρνάρικο (τὸ) (λατ.) δημ. φοῦρνος, κλίβανος, ἀρτοποιεῖον.

φουρναρῖνα (ἡ) δημ. ἡ φουρνάρισσα βλ.λ.

φουρνάρισσα (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ φούρναρης βλ.λ.

φοῦρνελας (ὁ) δημ. τὸ φυτὸν βούγλωσσον τὸ φαρμακευτικόν.

φουρνέλ(λ)ο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. σκαφίδιον ἐκ χυτοσιδήρου, **οὗ** ὁ πυθμὴν σχηματίζει ἐσχάραν, εἰς ἣν γίνεται **ἡ** καῦσις τῶν ἀνθράκων εἰς τὰς μαγειρικὰς **ἑστίας·** **2)** πετρορρήκτης βλ.λ. : βάρδα **φουρνέλλο !** προειδοποίησις ὅτι πρόκειται νὰ **ἐκ**ραγῇ **πετρορρήκτης·** ἡ φρ. **ἐν** χρ. κ. μτφ.

φουρνιά (ἡ) δημ. ὅσα ἐφάπαξ χωρεῖ ὁ φοῦρνος **ἢ** ὅσα **ἑκάστοτε** εἰσάγονται **ὁμοῦ** εἰς αὐτὸν πρὸς ἔφησιν, γιὰ φήσιμο : **μιὰ φουρνιὰ φωμιά·** **2)** μτφ. ποσότης ἀνθρώπων **ἢ** πραγμάτων ὡρισμένης **κατηγορίας,** ὁμάς, δόσις : **ἔφτασε** ἡ **πρώτη φουρνιὰ τῶν περιηγητῶν, - φουρνιὲς φουρνιὲς (κατ' ἀλλεπαλλήλους,** ἀθρόας **ὁμάδας).**

φουρνίζω δημ., ἀόρ. (ἐ)φούρνισα, μτχ. παθ. παρακ. φουρνισμένος, εἰσάγω τι εἰς τὸν φοῦρνον ἵνα ἑψηθῇ, πρὸς ἔψησιν, γιὰ νὰ ψηθῇ· **2)** ἐν φρ. ἀντὶ τοῦ φουρνίρω βλ.λ.· πρβλ. ξεφουρνίζω.

φουρνίρισμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φουρνίρω βλ.λ.

φουρνίρω (ἰταλ.) δημ., ἀόρ. (ἐ)φούρνιρα κ. (ἐ)φούρνισα, προμηθεύω, παρέχω, προσφέρω, μεταδίδω· ‖ ἐν χρ. συνηθ. εἰρωνικῶς : **γιὰ νέο μᾶς τὸ φουρνίρεις.**

φοῦρνισμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια **τοῦ** φουρνίζω βλ.λ.

φουρνιστός-ή-ό δημ. ὁ ἐν φούρνῳ ἑψηθεὶς ἢ παρασκευασθείς : **σῦκα - κάστανα φουρνιστὰ** (τὰ ἀποξηρανθέντα ἐντὸς φούρνου)· **2)** τὸ θηλ. **ἡ** φουρνιστὴ ὡς οὐσ. ἡ ἀστράβη τῶν πλοίων.

φουρνίτης ἄρτος (ὁ) μτγν. ἄρτος ἑψηθεὶς **ἐν** κλιβάνῳ : Γαλ.13,607.

φουρνόξυλο (τὸ) δημ. μακρὸς κοντός, δι' οὗ εὐθετεῖται ἡ πυρὰ τοῦ φούρνου· **2)** μακρὸν ξύλον μετὰ μάκτρου εἰς τὸ ἕτερον τῶν ἄκρων πρὸς καθαρισμὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν φούρνων· **3)** κοντὸς καταλήγων εἰς πλάτυσμα δισκοειδές, δι' οὗ εἰσάγονται ἢ ἐξάγονται τὰ πρὸς **ἔψησιν εἰς** τὸν φοῦρνον, φουρνόφτυαρο.

φουρνόπαννο (τὸ) δημ. **τὸ** μάκτρον τοῦ κλιβάνου, τοῦ φούρνου, πάννα.

φουρνοπλάστης (ὁ) μτγν. **ὁ** ἰπνοπλάθης, **ἄ.** κεραμεύς : Τίμ.Λεξ.149.

φοῦρνος (ὁ) (λατ.) μτγν. κ. δημ. θολωτὸν κτίσμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται ἔψησις ἄρτου ἢ φαγητῶν, κλίβανος, κάμινος, πνιγεύς, ἰπνός : Ἀθήν. 3,113C **ἐπειδὰν δ' ἐμβληθῇ εἰς τὸν φοῦρνον, ὑποπάσσεται τῷ κεράμῳ χόνδρος τις·** ‖ μαν. κ. δημ. οἰκοδόμημα ἐν ᾧ ὑπάρχει τοιοῦτον κτίσμα παρασκευῆς ἄρτου ἢ ἐψήσεως φαγητῶν κ.ἐν ᾧ πωλεῖται ἄρτος, φωμάδικο : παροιμ. **ὅποιος δὲν εἶδε κάστρο, βλέπει φοῦρνο καὶ ξυπάστηκε** (ἢ θάμαξε οἱ μὴ ἀποδημοῦντες βλακίζουν), - **φωμὶ νὰ μὴ λείψῃ καὶ φοῦρνος ἂς μὴν καπνίσῃ** (ἐπὶ ἀδιαφορίας περὶ τῆς προελεύσεως ἀγαθοῦ τινος ἢ ἀναγκαίου διὰ τὴν ζωήν)· ‖ δημ. παροιμ. φρ. **φοῦρνος ἂς μὴ καπνίσῃ** (ἂς ἐρημωθῇ, ἂς καταστραφῇ τὸ πᾶν), - **κάποιος φοῦρνος ἔπεσε - γκρέμισε - γκρεμίστηκε - χάλασε** (ἐπὶ συμβάντος ἀπροσδοκήτου), - **σὰν τὸ φοῦρνο τοῦ Ναστραδὶν Χότζα** (ὁσάκις ὑπὸ διαφόρων ἀνευθύνων δίδονται εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον ἀλληλοσυγκρουόμεναι γνῶμαι ἢ συμβουλαί)· **2)** δημ. ἡ ἑστία τοῦ ὁτμολέβητος.

φουρνός (ὁ) δημ. **εἶδός τι** δηλητηριώδους βατράχου, φρῦνος.

φουρνόφτυαρο (τὸ) **δημ.** μακρὸς κοντὸς μετὰ δισκοειδοῦς πλατύσματος εἰς **τὸ ἕτερον** τῶν ἄκρων, **εἶδός** τι πτύου διὰ τοῦ ὁποίου **εὐθετεῖται** ἡ ἐν τῷ κλιβάνῳ πυρά, **εἰσάγονται** ἢ ἐξάγονται ἄνθρακες ἢ τὰ πρὸς ἔψησιν, φουρνόξυλο βλ.λ.3) : παροιμ. ἀπὸ **ἕνα ξύλο φτειάνουν καὶ τὸ φουρνόφτυαρο καὶ τὸ κοπρόφτυαρο** (αἱ καλοὶ **καὶ** οἱ κακοὶ ἐκ μιᾶς ζύμης πλασθέντες διαφέρουν **ὡς** πρὸς τὰ ἤθη καὶ τὰ αἰσθήματα).

φ(ου)ραοῦσι (τὸ) δημ. κ. **φοραοῦσι** προεξοχὴ ἐπιφανείας τοίχου ἢ πρόσθετον ἐξάρτημα χρησιμεῦον ὡς ὑποστήριγμα ἐξώστου, γεισώματος, προτομῆς **κττ.,** ὠτίς, ἄ. κονσόλα.

φο(υ)ρτοῦνα (ἡ) (λατ.) δημ. τρικυμία, θαλασσοταραχή, **χειμών, κλύδων,** κακοκαιρία, ἀνεμοζάλη, θύελλα : παροιμ. ὁ **καλὸς ὁ καπετάνιος στὴ φουρτοῦνα φαίνεται** (εἰς τὰς **δυσκόλους** περιστάσεις ἀναδεικνύεται ἡ ἱκανότης τινός)· **2)** μτφ. δεινὴ περιπέτεια, δυστυχία, συμφορά : **ἐπέρασα (ἀπὸ) μιὰ μεγάλη φουρτοῦνα, - φουρτοῦνα μᾶς**

βρῆκε! - φουρτούνα σου! (εἰς δήλωσιν οἰκτιρμοῦ ἢ ἐλεεινολογίας), - **φουρτούνα στὰ μπατζάκια σου!** (ἀλίμονον εἰς σὲ τί πρόκειται νὰ πάθῃς. καὶ εἰρωνικῶς, οὐαὶ τῆς ἀδασημοσύνης σου!).

φουρτουνιάζω δημ., ἀόρ. **(ἐ)φουρτούνιασα,** μτχ. παθ. παρακ. **φουρτουνιασμένος,** συχν. τριτοπρ. ἐπὶ καιροῦ, καθίσταμαι, γίνομαι θυελλώδης, προκαλῶ τρικυμίαν : Βιζυην.Ποιημ.117,7 **φουρτούνιασεν ἡ θάλασσα καὶ βουρκωθῆκαν τὰ βουνά!'** ‖ ἡ μτχ. παθ. παρακ. **φουρτουνιασμένος-η-ο** ἐν ἐπιθ. χρ. τρικυμιώδης, πολυτάραχος· **2)** μτφ. πολυπαθής, δυστυχής, ἀξιολύπητος.

φοῦσα (ἁ) βοιωτ. τ. τοῦ φῦσα, μτχ. θηλ. ἀόρ. β' τοῦ φύω βλ.λ. : Κόριvν.21.

φουσατήρια (τά) διόρθ. τοῦ φυσαντήρια βλ.λ.

φουσᾶτο(ν) (τὸ) δ.γρ. τοῦ φουσσᾶτον βλ.λ.

φουσέκι (τὸ) δημ. τ. τοῦ φυσέκι βλ.λ.

φουσικλάδιον (τὸ) νεώτ. ἀσθένεια τῆς μηλέας προσβάλλουσα τοὺς νεαροὺς βλαστοὺς καὶ τὰ φύλλα της, βοῦλλα τῆς μηλιᾶς.

φούσκα (ἡ) (φύσκη) δημ. κύστις ἐλαστικὴ ἢ οἱουδήποτε ἄλλου εἴδους, ἰδίᾳ δὲ ἡ οὐροδόχος : **κοντεύει νὰ σκάσῃ ἡ φούσκα μου** (ἐπὶ μεγάλης ἐπείξεως πρὸς οὔρησιν)· **2)** μεγάλη φυσαλλίς, πομφόλυξ, φῦσιγξ· **3)** φλύκταινα, φουσκάλα, φουσκαλίδα : **ἔπαθε δηλητηρίαση καὶ γέμισε ὅλο του τὸ σῶμα φοῦσκες'** **4)** εἰδικώτ. σφαῖρα ἐξ ἐλαστικοῦ ὑμένος ἢ καὶ χάρτου πληρουμένη ἀέρος ἢ ἀερίου ἐλαφροτέρου τοῦ ἀέρος, ὥστε νὰ ἀνυψοῦται, μπαλλόνι· **5)** τὸ κάτω μέρος τῆς βράκας, φουφούλα· **6)** ναυτ. τὸ ἱσχίον τοῦ πλοίου : **ἀέρας τῆς φούσκας** (ὁ ἐπίφορος ἄνεμος), - **ἀρμενισιὰ τῆς φούσκας** (ἡ ἐπίφορος ἱστιοδρομία)· **7)** τὸ κανθήλιον τῶν παλαιῶν τροχηλάτων ἀτμοπλοίων· **8)** βοταν. τὸ φυτὸν λεοντικὴ ἢ λεοντοπέταλος.

φοῦσκα (ἡ) (λατ.) μτγν. ὄξινος οἶνος, ξινὸ κρασί : Ἀλέξ.Τραλλ.7,295.

φουσκάλα (ἡ) δημ., φούσκα βλ.λ.3), φλύκταινα, φουσκαλίδα.

φουσκαλιάζω δημ., ἀόρ. **ἐφουσκάλιασα,** μτχ. παθ. παρακ. **φουσκαλιασμένος,** σχηματίζω φουσκάλες, φλυκταίνας, φλυκταινοῦμαι : Καρκθ.Ζητ.73.

φουσκάλιασμα (τὸ) δημ. σχηματισμὸς φλυκταινῶν, φλυκταίνωσις.

φουσκαλίδα (ἡ) δημ. φυσαλλὶς ἀέρος· **2)** φουσκάλα, φλύκταινα.

φουσκάριος (ὁ) πάπ. ὁ πωλητὴς φούσκας, ὁ πωλῶν φοῦσκαν, ὄξιναν οἶνον, ξινὸ κρασί.

φουσκὶ (τὸ) δημ. χῶμα μεμειγμένον μετὰ κόπρου πρὸς λίπανσιν τῆς γῆς διὰ τὴν καλλιέργειαν φυτῶν, κοπράχωμα· **2)** τὰ περιττώματα τῶν μεταξοσκωλήκων τὰ χρησιμοποιούμενα ὡς τροφὴ τῶν κτηνῶν.

φουσκιάζω δημ., ἀόρ. **(ἐ)φούσκιασα,** μτχ. παθ. παρακ. **φουσκιασμένος,** κάμνω φοῦσκες, ἰδ. ἐπί τινων καρπῶν φέρω, ἔχω ἐσωτερικῶς κενά, εἶμαι κούφιος : **κολοκύθια φουσκιασμένα'** ‖ κ. ἐπὶ ἄρτου, πλακούντων, πίττας, ἔχω φουσκάλες βλ.λ.' **2)** ἐπὶ προσ., ἔχω πλαδαρὰς ἐξοιδήσεις : **ἐφούσκιασε ἡ ὄψη του'** ‖ συνεκδ. κ. ἐπὶ τοῦ ὅλου σώματος : **φουσκιασμένο κορμί.**

φουσκίδι (τὸ) δημ. τὸ φουσκὶ βλ.λ.1).

φουσκίζω δημ. ρίπτω φουσκὶ εἰς τὴν γῆν πρὸς λίπανσιν, καθιστῶ εὐφορωτέραν τὴν γῆν ρίπτων εἰς αὐτὴν κοπρόχωμα· ‖ ἐνιαχῶ φυτεῖαν ρίπτων φουσκί, κοπρόχωμα.

φούσκισμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα, τοῦ φουσκίζω, λίπανσις τῆς γῆς μὲ κοπρόχωμα, μὲ φουσκί.

φουσκοδεντριά (ἡ) δημ. ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν σχηματίζονται οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δένδρων, αἱ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔαρος ἡμέραι, καθ' ἃς ὀργᾷ ἡ φύσις πρὸς βλάστησιν, ἡ ἐποχὴ τῆς βλαστήσεως κατὰ τὰς ἀμέσως πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔαρος ἡμέρας : Γρυπ.Σκ.Τερρ.33,2 **ἡ ἄνοιξη σὰ βάρυνη παρθένα ξυπνάει μὲ τὴ φουσκοδεντριά'** **2)** πληθ. **φουσκοδεντριὲς** ἐν παικτ. χρ. πρώϊμος νεανικὸς ὀργασμός.

φουσκοθαλασσιά (ἡ) δημ. κυματώδης, τεταραγμένη θάλασσα ἐν νηνεμίᾳ ἢ καὶ ὑπὸ ἄνεμον, προερχομένη ὅμως ἐξ ἀνέμου καταπαύοντος, διαφόρου τοῦ ἐπιπνέοντος, κολόκυμα, ἀποθαλασσία.

φουσκοκούτελος-η-ο δημ. ὁ ἔχων φουσκωμένο κούτελο, ἐξωγκωμένον κυρτὸν μέτωπον.

φουσκομάγουλος-η-ο δημ. ὁ ἔχων φουσκωμένα μάγουλα, φυσίγναθος.

φουσκονεριά (ἡ) δημ. ἡ πλημμυρὶς κατὰ τὴν παλίρροιαν, ἀντίθ. φυρονεριά.

φουσκοποταμιά (ἡ) δημ. ὄγκωσις, διόγκωσις, φούσκωμα τῶν ὑδάτων ποταμοῦ.

φοῦσκος-ον (λατ.) μσν. **ὁ μελάγχρως :** Ἰω.Λυδ. Ρωμ.3,22.

φοῦσκος (ὁ) δημ. ἰσχυρὸν παταγῶδες ράπισμα, μπότσος, σφαλιάρα· **2)** ναυτ. σφαιρικὸν κατασκεύασμα ἐκ σχοινίνου πλέγματος, χρησιμεῦον ὅπως ἀμβλύνῃ τὰς κρούσεις τῶν πλευρῶν πλοίου εἰς κρηπίδωμα ἢ ἄλλο τι, ἅ. μπαλλόνι.

φουσκοῦδι (τὸ) δημ. σιληνὴ ἢ φυσκώδης, γένος φυτῶν καρυοφυλλωδῶν.

φούσκωμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φουσκώνω, διάτασις, διεύρυνσις, ἐξόγκωσις, μεγέθυνσις μετὰ διατάσεως, ἔπαρμα : Παλαμ.Περ.Χαιρ.127,15 **γυρίζαμε πλάνα μάτια σὲ μιᾶς θάλασσας πέρα τὰ φουσκώματα καὶ τὰ πλάτια'** **2)** οἴδημα, πρήξιμο· **3)** εἰδικ. δυσφορία ἐκ στομαχικῆς διαταράξεως ἢ δυσπνοίας· **4)** μτφ. ἔπαρσις, ὑπερηφάνεια, ἀλαζονεία.

φουσκώνω (φούσκα) μαν. δημ., ἀόρ. **(ἐ)φούσκωσα,** παθ. ἀόρ. **(ἐ)φουσκώθηκα,** μτχ. παθ. παρακ. **φουσκωμένος,** διογκώνω τι ἐν εἴδει φούσκας, μεγεθύνω καὶ διευρύνω ἐμφυσῶν ἀέρα ἢ ἀέριον, ἐξοιδαίνω, ἐξογκώνω, ἐμπνευματῶ : Ἐρωτόκρ.2, 277 **φόβοι, τρομάρες, μάνιτες κύματα κι ἃ φουσκώσου, δὲν ἠμπορεῖ μιὰ μπιστικὴ φιλιὰ νὰ ξεριζώσου,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 14,28 **αὖρες ἐλαφρὲς στὸ γιαλὸ θ' ἁπλώσουν, κῦμα θὰ φουσκώσουν κι ὄμορφον ἀφρό,** - **γιατὶ φουσκώνεις τὰ μάγουλά σου;,** - **φουσκώνω τὸ ἀσκί** - **τὰ σφαγμένα πουλερικὰ** - **τὰ μπαλλόνια'** ‖ τὸ ἀμτβ. κ. παθ. φυσοῦμαι, διογκοῦμαι, διευρύνομαι ἐμφυσωμένου ἀέρος : Μωραΐτ.1,55 **οἱ ὀγκώδεις, ὡς φουσκωμένοι ἀσκοί, φυσητῆρες,** Παπαντ.Ἀγ.Ὄρ.16 **στηρίζοντας τὰ χέρια τους στὶς φουσκωμένες ὀμπρέλλες'** ‖ μτφ. φρ. **φουσκωμένο ἄντερο** ἐπὶ ἀνθρώπου ματαιοδόξου καὶ κούφου' ‖ ὁμ. **φουσκωμένο ἀσκὶ** ἐπὶ ἐπηρμένου, πεφυσιωμένου' παροιμ. **ὅσο θέλεις φούσκωνέ τα, μὲ τὸ ζύγι θὰ τὰ πάρω** (προειδοποίησις πρός τινα : ἔχω λάβει τὰ μέτρα μου, ὅπως μὴ ἀπατηθῶ ὑπὸ σοῦ)· **2)** δημ. ἐπὶ ἱστίων, κολπῶ : Σολωμ.Ξανθούλα 5 **ἐφούσκωνε τ' ἀέρι λευκότατα πανιά'** ‖ ἀμτβ. κ. παθ. κολποῦμαι : **τὰ πανιὰ τοῦ καϊκιοῦ φουσκώνουν ἀπ' τὸν ἀγέρα,** Ψυχάρ.Ταξ.143 **ἕνα καράβι ποὺ περνᾷ μὲ φουσκωμένα παννιά'** **3)** ὁμ. γεν. διευρύνω, ἐξοιδαίνω, πρήσκω : **αὐτὸ τὸ φαΐ μοῦ φούσκωσε τὸ στομάχι,** - **μὲ φούσκωσε** (μοῦ διηύρυνε τὸν στόμαχον, ὥστε νὰ αἰσθάνωμαι δυσφορίαν)· ‖ κ. ἀμτβ. : **φούσκωσα καὶ δὲν μπορῶ νὰ φάω ἄλλο,** - **φούσκωσαν τὰ μάγουλά του ἀπ' τὸ πολὺ πάχος'** **4)** ἀμτβ. καταλαμβάνομαι ὑπὸ δυσπνοίας, δυσπνοῶ, πνευστιῶ, λαχανιάζω : **φούσκωσα ἀπὸ τὸν ἀνήφορο'** κ. παθ. : Μαλακ.Συντρ.34,4 **μὲ φουσκωμένα ἀπὸ πα-**

ράπονα τὰ στήθια· 5) μτφ. ἐξογκώνω, μεγαλώνω: ἐφούσκωσε πολὺ τὸν λογαριασμό· 6) όμ. μτφ. ὑπερβάλλω, λέγω, ὁμιλῶ περί τινος μεθ' ὑπερβολῆς, ἐξωγκωμένα, μεγαλοποιῶ: ἄφησέ τον, τὰ φουσκώνει πολύ· 7) όμ. ἀμτβ. ἐπαίρομαι, βρενθύομαι, κορδώνομαι: φουσκώνει σὰν τὸν διάνο· 8) μσν. δημ. ἐρεθίζω, παροξύνω, ἐξοργίζω, παροργίζω: μὲ φούσκωσε πάρα πολὺ μὲ τὴν ἐπιμονή του· κ. ἀμτβ. : Ἐρωτόκρ.2, 1055 μὲ μάνιτα καὶ μ' ἀντρειὰ ἀγριεύουν καὶ φουσκώνου· 9) δημ. ἐπὶ δένδρων, ἐξοιδαίνομαι ἐξ ὀργασμοῦ, ὀργῶ πρὸς βλάστησιν· πρβλ. φουσκοδεντριά: Γρυπ.Σκ.Τερρ.33,4 κάθε δεντρὶ μὲ νέο χυμὸ φουσκώνει· 10) όμ. ἐν ἀναφ. πρὸ γυναῖκα, τὴν φουσκώνω ἢ τῆς φουσκώνω τὴν κοιλιὰ καθιστῶ τινα ἔγκυον· 11) μσν. δημ. ἀμτβ. κ. παθ. ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καθίσταμαι, γίνομαι τρικυμιώδης, ἔχω μεγάλα κύματα: Ἐρωτόκρ.1,1674 καὶ τὸ καράβ' ἀμπώθουσι μὲ μάνιτα μεγάλη στὴ φουσκωμένη θάλασσα, Παλαμ. Ὑμν.Ἀθ.10,20 ἡ θάλασσ' ἀντρειεύεται, φουσκώνει, ξεχειλίζει· 12) ρηματ.π. φούσκωση, φούσκωμα, φουσκωτός.

φούσκωση (ἡ) μσν. δημ. φούσκωμα βλ.λ.1), φῦσα, φύσημα, οἴδησις, ὄγκωσις, ἐμπνευμάτωσις· 2) δημ. φούσκωμα βλ.λ.3), δυσφορία προκαλουμένη ἐκ στομαχικῆς διαταράξεως ἢ δυσπνοίας· 3) μσν. δημ. εἰδικώτ. ἐρεθισμός, ψυχικὴ δυσφορία ἢ ὀδύνη, θλῖψις: Ἐρωτόκρ.3,533 φούσκωση μεγαλύτερη δὲ θέλει νὰ τσὶ δώσῃ, γιατὶ φοβήθηκε πολὺ ὁ νοῦς τσι μὴ σηκώσῃ.

φουσκωτός-ή-ό δημ. ὁ ἔχων σχῆμα φούσκας, φουσκωμένος, ἐξωγκωμένος, κυρτός: Σολωμ.Ἐθν. Ὑμν.106,2 νὰ ἀποφύγετε! τὸ κῦμα ἔγινε ὅλο φουσκωτό· ‖ φουσκωτὸ φωμί ἔνζυμος ἄρτος, ἀνεβατὸ φωμί, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ λειψό.

φοῦσος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος κτενοβραγχίων γαστεροπόδων μαλακίων ἐκ τῶν μουρικιδῶν.

φουσσάτευμα (τὸ) μσν. δημ. ἡ στράτευσις, ἐκστρατεία: Χρον.Μορ.2704 ὡσαύτως εἰς φουσσάτευμα ν' ἀπέλθωμε διὰ κοῦρσο.

φουσσατεύω μσν. δημ. στρατεύω, ἐκστρατεύω: Χρον.Μορ.1443 βουλὴν ἐπῆρεν μετ' αὐτοὺς τὸ ποῦ νὰ φουσσατέψῃ, αὐτ.4880.

φουσ(σ)ᾶτο(ν) τὸ) λατ.) μσν. δημ. κ. φόσατον π. Βυζαντ. περικεχαρακωμένον στρατόπεδον, ὅθ. στῖφος ἐνόπλων, στράτευμα : Ἐρωτόκρ.4, 867 εἶχε φουσσᾶτα δυνατὰ κι ἡ μιὰ μερὰ κι ἡ ἄλλη, αὐτ.872· 2) όμ. φουσσᾶτο κ. φουσσᾶτα ἐν μτφ. σημ. ἐπιδεικτικότης ἀπὸ ἔπαρσιν, ὑπερηφάνεια, ἀλαζονεία: αὐτὸς ἔχει πολλὰ φουσσᾶτα, - τοῦ κοπήκανε τὰ φουσσᾶτα.

φούστα (ἡ) (ἰταλ.) μσν. δημ. γυναικεῖον ἔνδυμα κατερχόμενον ἀπὸ τῆς ὀσφύος πρὸς τοὺς πόδας ἢ τὸ κάτωθεν τῆς ὀσφύος μέρος τῆς γυναικείας ἐσθῆτος· 2) μσν. δημ. ναυτ. εἶδος μακροστένου καὶ ἀλιτενοῦς πλοιαρίου κωπηλάτου καὶ ἱστιοφόρου χρησιμοποιουμένου παλαιότερον ἐν Μεσογείῳ, ἰδίᾳ ὡς πειρατικοῦ.

φουστανάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φουστάνι βλ.λ.1) : Μωραΐτ.1,7 συμμαζευμένη μέσα εἰς τὸ μαῦρο φουστανάκι της.

φουστανέλλα (ἡ) δημ. εἶδος πολυπτύχου κοντῆς φούστας, ἤτοι ἐνδύματος ἀπὸ τῆς ὀσφύος μέχρι τῶν γονάτων ἐκ λευκῆς κυρίως ὀθόνης, ἐν χρ. ὡς τμῆμα τῆς παλαιοτέρας ἐθνικῆς ἑλληνικῆς ἐνδυμασίας καὶ νῦν δ' ἔτι φερομένης ὑπὸ χωρικῶν περιφερειῶν τινων τῆς χώρας καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν εὐζώνων: Ζαλοκ.Ποιήμ.5,4 λάμπουν ὅπλα χρυσὰ καὶ λερὴ φουστανέλλα μαυρίζει.

φουστανελλᾶς (ὁ) δημ., δ.γρ. -ελάς ὁ φουστανελλοφόρος βλ.λ.

φουστανελλίτσα (ἡ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φουστανέλλα : Μαλακ.Συντρ.97,13 φουστανελλίτσα φάραε ζυγιασμένη.

φουστανελλοφόρος (ὁ) νεώτ. ὁ φορῶν φουστανέλλαν, φουστανελλᾶς: Καρκβ.Ζητ.16.

φουστάνι (τὸ) δημ. τὸ γυναικεῖον ἔνδυμα, φόρεμα: Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.10,3 ἄλλη καμιὰ δὲν τὸ 'βαλε τὸ λιαχουρὶ φουστάνι, Καρκβ.Ζητ.13.

φουστουκουδιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν ὀραχὶς βλ.λ.

φουσουρίζω δημ. ὅ. φουσουρῶ, φυσομανῶ.

φουσουρῶ δημ. φουσουρίζω βλ.λ.

φουτάς (ὁ) δημ. κ. χουτάς ὑφαντὸν μάκτρον, ὑφαντὴ πετσέτα, ἧς τὸ ἓν ἄκρον χρησιμοποιεῖται ὡς μαντήλι, τὸ δὲ ἕτερον ἀνεστραμμένον σχηματίζει σακκίδιον.

φοὺτ μπὼλ (τὸ) (ἀγγλ.) δημ. ἄκλ. ἡ ποδοσφαίρισις βλ.λ.

φουτουρισμός (ὁ) (ἰταλ.) καινοφανής τις δοξασία ἰσχυριζομένη ὅτι πρέπει ν' ἀπορριφθῶσιν ἡ θεωρία καὶ ἡ παράδοσις, οἱ κανόνες καὶ οἱ τρόποι ὅσοι ἐν τῇ διαδρομῇ τῆς ἱστορίας μέχρι τοῦδε καθιερώθησαν, ἰδ. ἐν τῇ συνθέσει τοῦ λόγου καὶ ταῖς καλαῖς τέχναις, νὰ ἐπιδιωχθῇ δὲ ἡ δημιουργία νέου ὕφους καὶ νέας τέχνης ἀποδιδούσης τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ὑφὴν τοῦ συγχρόνου μηχανικοῦ πολιτισμοῦ· ‖ διάφοροι τεχνοτροπίαι ἐν τῇ ζωγραφικῇ, τῇ λογοτεχνίᾳ, τῇ ἀρχιτεκτονικῇ, τῇ μουσικῇ, τῇ γλυπτικῇ, τῇ διακοσμητικῇ ἀπὸ τῆς ὡς ἄνω δοξασίας ἐμπνευσθεῖσαι, διακρινόμεναι δὲ κυρ. διὰ τὸ παράδοξον, τὸ ἀηθες καὶ τὸ ἀσύνδετον.

φουτουριστής (ὁ) νεώτ., θηλ. φουτουρίστρια, ὁ ὀπαδὸς τοῦ φουτουρισμοῦ.

φουτουριστικός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φουτουριστὴν ἢ τὸν φουτουρισμόν: φουτ. πίναξ - σχολὴ - δρᾶμα.

φουφού (ἡ) δημ. κ. φουβού κ. φουγού μετακινητὸν πύραυνον ἐκ σιδηρελάσματος μὲ τρεῖς ἢ τέσσαρας πόδας.

φουφούλα (ἡ) δημ. τὸ κάτω κρεμάμενον μέρος τῆς νησιωτικῆς βράκας, ὅ. φούσκα, κόφα· 2) συνεκδ. ἡ βράκα.

φουφουλιαστός-ή-ό δημ. ὁ ἀναφουφουλιασμένος, ἀναφούφουλος.

φούχτα (ἡ) δημ. κ. χούφτα ἡ παλάμη τῆς χειρός: Γρυπ.Σκ.Τερρ.106,9 κι ὅσο κι ἂν μὲ τὶς φοῦχτές των σκορπίζουν στὰ μαλλιά· 2) ὅσον χωρεῖ ἡ παλάμη, δράξ, δράγμα, ὅ. φουχτιά: Σολωμ. Πορφυρ.5,12 μὲ δυὸ φιλιὰ τῆς μάννας μου, μὲ φούχτα γῆς τῆς γῆς μου, - μιὰ φούχτα ἁλάτι.

φουχτιά (ἡ) δημ. κ. χουφτιά τὸ περιεχόμενον μιᾶς φούχτας, φούχτα βλ.λ.2): δῶσέ του μιὰ φουχτιὰ στραγάλια.

φουχτιάζω δημ. κ. χουφτιάζω ὅ. φουχτώνω βλ.λ.

φούχτιασμα (τὸ) δημ. κ. χούφτιασμα ὅ. φούχτωμα βλ.λ.

φουχτίζω δημ. φουχτώνω βλ.λ.

φούχτωμα (τὸ) δημ. κ. χούφτωμα ἡ πρᾶξις τοῦ φουχτώνω βλ.λ.

φουχτώνω δημ. κ. χουφτώνω κ. φουχτιάζω κ. φουχτίζω ἁρπάζω τι μὲ τὴν φούχτα, διὰ τῆς παλάμης : ἐφούχτωσε τὸν παρὰ κι ἔφυγε, - ἐφούχτωσε τὴ γυναίκα (τῆς ἐπετέθη διὰ χειρονομιῶν)

φουχτωσιά (ἡ) δημ. κ. χουφτωσιά ἀδραξιά, φουχτιά, φούχτα βλ.λ.2).

φόως (τὸ) ἐπ. κτ. ἐπέκτ. ἐκ τοῦ φῶς βλ.λ. : Ἰλ.Λ 2 ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσιν· 2) τὸ φῶς, ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου: αὐτ.Θ 47 Ζηνὶ φόως ἐρέουσα καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν· 3) Ἡσ. «χαρά»· 4) αὐτ. «σωτηρία».

φόωσδε ἐπίρρ. ἐπ. εἰς τὸ φῶς, εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας: Ἰλ.Β 309 τόν ῥ' αὐτὸς Ὀλύμπιος ἧκε φόωσδε, αὐτ.Τ 103.

φραγ(γ)έλ(λ)η (ἡ) σχόλ. κ. δημ. τὸ φραγγέλλιον : Σχόλ.᾿Αριστφ.᾿Αχ.724.
φραγγέλ(λ)ι (τὸ) δημ. τὸ φραγγέλλιον.
φραγ(γ)έλ(λ)ιον (τὸ) (λατ.) μτγν. κ. νεώτ. μάστιξ, μαστίγιον, καμ(ου)τσίκι : ΚΔ᾿Ιω.2,15 **καὶ ποιήσας φραγέλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ Ἱεροῦ,** Παλαμ.Περ Χαιρ.100,15 **σὲ δέρνουν ποιὰ φραγγέλια, καρδιά!.**
φραγ(γ)ελ(λ)ῶ-όω μτγν. κ. νεώτ., δημ. **-ώνω** δέρω διὰ φραγγέλλης, διὸ φραγγελλίου, μαστιγώνω : ΚΔ Ματθ.27,26 **τὸν δὲ ᾿Ιησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.**
φραγγέλ(λ)ωμα (τὸ) νεώτ. κ. δημ. δαρμὸς διὰ φραγγελλίου, μαστίγωσις, μαστίγωμα.
φραγγελ(λ)ώνω (τὸ) δημ. τ. τοῦ φραγγελλῶ βλ.λ.
φραγγέλ(λ)ωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις τοῦ φραγγελλῶ, μαστίγωσις.
φραγγίδα (ἡ) μαν., δημ. προνόμια, ἐλευθερίαι : Χρον.Μορ.7687 **κι εἰς τὴν φραγγίδαν ποὺ ἔχουσιν νὰ μὴν τοὺς σκανταλίσῃ,** αὐτ.8633.
φράγδην ἐπίρρ. πεφραγμένως, κεκαλυμμένως, τεθωρακισμένως, ἐνόπλως : Βατραχομ.62, αὐτ.253.
φραγέλλη (ἡ) σχόλ. δ. γρ. τοῦ φραγγέλλη βλ.λ.
φραγέλλιον (τὸ) μτγν. δ. γρ. τοῦ φραγγέλλιον βλ.λ.
φραγελλῶ-όω μτγν. δ.γρ. τοῦ φραγγελλῶ βλ.λ.
φραγή (ἡ) δημ. φραγμός, φράκτης.
φραγκεύω δημ., ἀόρ. (ἐ)φράγκεψα, κάμνω τινὰ Φράγκον, τὸν προσηλυτίζω εἰς τὸ καθολικὸν δόγμα· ‖ ἀμτβ. γίνομαι Φράγκος, καθολικός, ἀσπάζομαι τὸ καθολικὸν δόγμα.
φραγκίζω δημ. διάγω ὡς Φράγκος, **φέρομαι** ὡς Εὐρωπαῖος.
φραγκικός-ή-όν μσν. κ. νεώτ., μσν. κ. δημ. **φράγκικος-η-ο** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φράγκους, ὁ τῶν Φράγκων : **διαίρεσις τοῦ φραγκικοῦ κράτους,** Χρον.Μορ.67 **ταὺς κεφαλάδες κι ἀρχηγοὺς τοῦ Φράγκικου φουσσάτου,** αὐτ. 581, Πολίτ.᾿Εκλ.Τραγ.28,9 **γρήγορα εἰς τὴν φράγκικην ἀρμάδα ἐγράφανε παράπονα μεγάλα·** **2)** νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φράγκους, τοὺς Εὐρωπαίους, εὐρωπαϊκός· ‖ τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **φράγκικα** ὡς οὐσ. εὐρωπαϊκὴ ἐνδυμασία, κτ. ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἢ ἀσιατικήν : **ἔβγαλε τὴ βράκα - τὴ φουστανέλλα κι ἔβαλε φράγκικα·** ‖ ὁμ. ἡ αἰτ. τοῦ οὐδ. κτ. πληθ. φράγκικα, ὡς οἱ Φράγκοι, οἱ Εὐρωπαῖοι, εὐρωπαϊκά : Πολίτ.᾿Εκλ.Τραγ.102,5 **σῦρε, ξουρίσου φράγκικα καὶ ντύσου στὰ γυναίκεια·** **3)** δημ. ὁ τοῦ δυτικοῦ, τοῦ καθολικοῦ δόγματος : **φράγκικη ἐκκλησιά.**
φράγκο (τὸ) δημ. τ. τοῦ φράγκου βλ.λ.
φραγκογαρουφαλιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν δίανθος ὁ γενειοφόρος.
φραγκόκλησα (ἡ) δημ. δ. τ. τοῦ φραγκοκλησιά.
φραγκοκλησιά (ἡ) δημ. κ. **φραγκόκλησα** φράγκικη ἐκκλησία, ναὸς τῶν καθολικῶν.
φραγκοκόρακας (ὁ) δημ. τὸ πτηνὸν ἔποψ.
φραγκόκοττα (ἡ) δημ. τὸ πτηνὸν μελεαγρίς.
φραγκοκρατία (ἡ) νεώτ. ὀνομασία τῆς χρονικῆς περιόδου ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 13ου μέχρι τῶν μέσων τοῦ 16ου αἰ., καθ᾿ ἣν ἐκυριάρχησαν κατὰ τόπους ἐπὶ τῆς ῾Ελλάδος οἱ Φράγκοι βλ.λ.21.
φραγκολεβαντῖνος-ο δημ. Φράγκος, ἄνθρωπος καταγόμενος ἀπὸ τὰς δυτικὰς χώρας τῆς Εὐρώπης, γεννηθεὶς καὶ κατοικῶν εἴς τινα χώραν τῆς ᾿Εγγὺς ᾿Ανατολῆς.
φράγκο(ν) (τὸ) (γαλλ.) νεώτ. κ. δημ. νομισματικὴ μονὰς τῆς Γαλλίας, τῆς ῾Ελβετίας καὶ τοῦ Βελγίου· **2)** κτ. ἐπέκτ. δραχμή : **δὲν ἔχω φράγκο στὴν τσέπη μου** (εἶμαι ἀπένταρος).
φραγκοπαναγιά (ἡ) δημ. γυνὴ κατ᾿ ἐπίφασιν σεμνή, σιγανοπαπαδιά **πρβλ.** χαμηλοβλεποῦσα.
φραγκόπαππας (ὁ) δημ. ἱερεὺς τοῦ καθολικοῦ χριστιανικοῦ δόγματος.
φραγκορ(ρ)αφτάδικα (τὸ) δημ. **τὸ** κατάστημα τοῦ φραγκορράφτη, ραφεῖον ἀνδρικῶν ἐνδυμάτων εὐρωπαϊκοῦ τύπου.
φραγκορ(ρ)άφτης (ὁ) δημ., θηλ. **-άφτρα,** ράπτης ἀνδρικῶν ἐνδυμάτων τύπου εὐρωπαϊκοῦ κτ. ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸν ἑλληνορράπτην.
φράγκος (ὁ) μσν. δημ. κ. νεώτ., δημ. θηλ. **-α** κ. **-ισσα,** ἰδ. κτ. πληθ. ὀνομασία δοθεῖσα ἀρχικῶς κατὰ τὸν 3ον μ.Χ. αἰῶνα εἰς ὁμοσπονδίαν γερμανικῶν λαῶν, μετὰ τῆς ὁποίας ἡνώθησαν βαθμηδὸν καὶ ἄλλα εὐρωπαϊκὰ φῦλα· **2)** μσν. κ. δημ. παρὰ Βυζαντινοῖς καὶ Τούρκοις περιληπτ. ὀνομ. τῶν κατοίκων τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ἄνευ ἐθνολογικῆς διακρίσεως : Χρον.Μορ.2938 **Φράγκοι ἐγκουσάτοι ἐνομοῦ μετὰ τὰ πράγματά τους·** **3)** δημ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸ δυτικὸν ἢ καὶ τὸ προτεσταντικὸν χριστιανικὸν δόγμα : **δὲν εἶναι ὀρθόδοξος, εἶναι Φράγκος, - πᾶμε μὲ τοὺς Φράγκους στὸ ἡμερολόγιο.**
φραγκοσταφυλιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν ριβήσιον τὸ ἐρυθρὸν τῆς οἰκογ. τῶν **ρηξιπετρωδῶν.**
φραγκοστάφυλο (τὸ) δημ. ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ ριβησίου τοῦ ἐρυθροῦ, τῆς φραγκοσταφυλιᾶς.
φραγκοσυκιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν ὀπουντία.
φραγκόσυκο (τὸ) δημ. ὁ καρπὸς τῆς φραγκοσυκιᾶς.
φραγκοσύνη (ἡ) δημ. τὸ σύνολον τῶν Φράγκων, τῶν (δυτικῶν) Εὐρωπαίων· πρβλ. ρωμιοσύνη.
φραγκοσυριανός-ή δημ. ὁ κάτοικος τῆς νήσου Σύρου ῞Ελλην τὸ γένος, δυτικὸς δὲ τὸ δόγμα.
φραγκοφάσουλο (τὸ) δημ. εἶδός τι φασιόλου.
φραγκοφέρνω δημ. φέρομαι ὡς οἱ Φράγκοι, οἱ (δυτικοὶ) Εὐρωπαῖοι, μιμοῦμαι αὐτούς, ἐνδύομαι ὡς οἱ Φράγκοι, ἔχω τὰς συνηθείας αὐτῶν.
φράγμα-ατος (τὸ) (φράσσω) κ. νεώτ. πᾶν ὅ,τι φράσσει, φραγμός, φράκτης, πρόφραγμα : ῾Ηρ.8, 52 **ὅκως στυπεῖον περὶ τοὺς ὀϊστοὺς περιθέντες ἅψειαν, ἐτόξευον ἐς τὸ φράγμα,** Πλάτ.Πολιτ.279Ι **τῶν δὲ προβλημάτων τὰ μὲν πρὸς τὸν πόλεμον ὁπλίσματα, τὸ δὲ φράγματα·** **2)** μτγν. πᾶν τὸ χρησιμεῦον ὡς ἀμυντήριον : Λεωνίδ.ΑΠ 6,110,4 **τὰ δ᾿ ὀκτάρριζα μετώπων φράγμαθ᾿ ὑπὲρ κραναὰ ἄλος ἔπαξε** πίτυν (ἐπὶ τῶν κεράτων τῆς ἐλάφου)· ‖ **κ. ἐπὶ τοῦ μέλανος ὑγροῦ** τῆς σηπίας : ᾿Αριστλ. ΖΜ 4,5,12· ‖ κ. ἐπὶ τῶν βλεφάρων : αὐτ.Ψυχ.2, 9,13· **4)** **νεώτ.** φυσ. ὑάλινον ἢ μεταλλικὸν κάτοπτρον **κεχαραγμένον διὰ** πυκνοτάτων ἰσαπεχουσῶν εὐθειῶν γραμμῶν· **5)** νεώτ. ὑδραυλ. τεχνητὸν ἔργον φράσσον τὴν δίοδον εἰς ρέοντα ὕδατα, ὑδροφράκτης : **τὸ φράγμα τοῦ Μαραθῶνος.**
φραγμίτης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. εἶδός τι θάμνου φυομένου παρὰ τοὺς φράκτας : Διοσκ.1,121· ‖ νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν **ἀγρωστωδῶν** : **φραγμίτης ὁ κοινός** (τὸ ἀγριοκάλαμο).
φραγμόκωνος (ὁ) νεώτ. ζωολ. τὸ **τμῆμα τοῦ** μανδύου μαλακοστράκων τινῶν, **τὸ** εἰσχωροῦν ἐντὸς τοῦ κωνικοῦ ὀστράκου των.
φραγμόλυτος-ον νεώτ. βοταν. **ἐπὶ** καρπῶν, **ἐκεῖνος,** τοῦ ὁποίου ἡ κάψα διαρρηγνύεται μόνον κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῆς τοίχωμα, διατηρουμένων τῶν διαφραγμάτων.
φραγμοπλάστης (ὁ) νεώτ. βοταν. πτυχὴ σχηματιζομένη εἰς τὸ κέντρον τοῦ φυτικοῦ κυττάρου μετὰ τὸν μερισμὸν αὐτοῦ.
φραγμορραγής-οῦς-ές νεώτ. ἐπὶ καρπῶν ὁ κατὰ τὴν διάρρηξιν τῆς **κάψης αὐτοῦ διαχωριζόμενος εἰς τ᾿** ἀποτελοῦντα αὐτὴν καρπόφυλλα
φραγμός (ὁ) (φράσσω) **κ.** νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φράσσω, κατασκευὴ φράκτου, **περίφραξις,**

φράξιμο : Σοφ.ΟΤ 1387 **ἀλλ᾽ εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ᾽ ἦν πηγῆς δι᾽ ὤτων φραγμός·** **2)** τὸ δι᾽ οὗ φράσσεταί τι, φράκτης, διάφραγμα, διαχώρισμα : Ἡρ.7,36 **καταναξάντες δὲ καὶ τὴν γῆν φραγμὸν παρείρυσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν,** Ξεν.Κυν.11,4 **τὰ δὲ ἀκούοντα τῆς φωνῆς ἐν τῇ νυκτὶ κύκλῳ τὸν φραγμὸν περιθέουσι, - κιγκλιδωτὸς φραγμός·** **3)** νεώτ. μτφ. πᾶν ὅ,τι ἀναχαιτίζει, ἀνακόπτει, παρεμποδίζει : **ἡ κακοήθειά του οὐδένα γνωρίζει φραγμόν·** **4)** τὸ διάφραγμα : Ἀριστλ.ΖΜ 3,10,3· **5)** μτγν. κ. νεώτ. ἐπὶ ὀδόντων, τὸ ἕρκος, ἡ ὀδοντοστοιχία : Πολυδ.2,93· **6)** ὁ κολεὸς τῶν κανθάρων : Ἀριστλ.ΖΜ 4,6,4· **7)** τόπος περιπεφραγμένος, ἀποκεχωρισμένος διὰ φράκτου : ΑΠ 9,343· **8)** μτγν. μτφ. διαχώρισμα, μεσότοιχον : ΚΔ Ἐφεσ.2,14 **ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας·** **9)** νεώτ. στρατ. ὀργάνωσις πυκνοῦ δικτύου πυρὸς καθιστῶντος ἀδύνατον τὴν ἐντὸς ἐδαφικῆς τινος ζώνης παραμονὴν ἢ δίοδον τοῦ ἐχθροῦ· **10)** νεώτ. ναυτ. προκαθωρισμένη θαλασσία ζώνη ἐξ ἀνιχνευτικῶν πλοίων κατειλημμένη κινουμένων κατὰ γραμμὰς ἐπίσης προκαθωρισμένας εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὴ ἡ δίοδος ἐχθρικοῦ σκάφους χωρὶς νὰ γίνῃ τοῦτο ὁρατόν.

φραγμῶ-όω μσν. φράσσω, περιφράττω : Πισίδ.Γ Ἑξαήμ.146 **τὰ στοιχεῖα φραγμώσας ὅλα.**

φραγμών-ῶνος (ὁ) γλωσσ. ὁ φράκτης.

φράγνυμι σπάν. τ. τοῦ φράσσω βλ.λ. : ΑΠ 7,391 **κελεύθους φράγνυτε·** κ. μέσ. : Ἀριστφ.ἀπ.336· κ. παθ. : Πλούτ.Καῖσ.24 **χωρία λαβὼν ἐπιτηδείως ἔχοντα πρὸς πολλοὺς μαχομένῳ μετ᾽ ὀλίγων φράγνυται στρατόπεδον.**

φράγουλα (ἡ) δημ. ἄ. φράουλα βλ.λ.

φραδά (ἁ) δωρ. τ. τοῦ φραδή, βουλή : Πίνδ.Ο 1/,9, Βακχ.18,7.

φραδάζω (φραδή) ποι. ὁμιλῶ, λέγω, ποιῶ τι δῆλον, καθιστῶ γνωστόν : Πίνδ.Ν 3,26 **διά τ᾽ ἐξερεύνασε τεναγέων ῥοάς, . . καὶ γᾶν φράδασσε.**

φραδάον Ἡσ. «ἑρμηνεῦον. Δωριεῖς».

φραδατήρ-ῆρος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ γραμματεύς, ἑρμηνεύς, συμβολαιογράφος : Ἐπιγρ.Σικελίας.

φραδάω μτγν. λέγω ἢ βουλεύομαι : Ἀρκάδ. 155,17.

φραδεύω Ἡσ. «λέγω».

φραδή (ἡ) (φράζω) ποι. ὄνομα, γνῶσις : Πίνδ.Ο 12,9 **τῶν δὲ μελλόντων τετύφλωνται φραδαί·** **2)** προαγγελία, προειδοποίησις ἢ συμβουλή, ἐντολή, διαταγή : Αἰσχ.Χο.941 **ἔλασε δ᾽ ἐς τὸ πᾶν ὁ πυθοχρήστας φυγὰς θεόθεν εὖ φραδαῖσιν ὡρμημένος,** Θεόκρ.25,52 **ἀθανάτων φραδῇ ἐνθάδ᾽ ἱκάνει·** πρβλ. Αἰσχ.Εὐμ.245· **3)** βουλή : Εὐρ. Φοίν.667 **δίας ἀμάτορος Παλλάδος φραδαῖσι γαπετεῖς δικὼν ὀδόντας εἰς βαθυσπόρους γύας·** **4)** Ἡσ. «φρόνησις, σύνεσις».

φραδής-έος-ές ἐπ. ὁ νοήμων, ὁ φρόνιμος, ὁ ἔμπειρος, ὁ φράδμων, ὁ συνετὸς καὶ ἄριστα δυνάμενος βουλεύεσθαι : Ἰλ.Ω 354 **φραδέος νόου ἔργα τέτυκται.**

φραδμοσύνη (ἡ) ποι. νόησις, φρόνησις, εὐφυΐα, δεξιότης, ἐπιτηδειότης, πανουργία : Ὕμν.Ἀπόλλ.99, Ἡσίοδ.Ἔργ.245 **μινύθουσι δὲ οἶκοι, Ζηνὸς φραδμοσύνῃσιν Ὀλυμπίου,** Θέογν.626, Ἀπολλ.Ρ 2,647, Ἡσ.

φράδμων-ονος-ον φρόνιμος, ἔμπειρος, συνετός, νοήμων, ὀξύς, πανοῦργος : Ἰλ.Π 638 **οὐδ᾽ ἂν ἔτι φράδμων περ ἀνὴρ Σαρπηδόνα δῖον ἔγνω** (σχόλ. «ὁ δὲ λόγος· οὐδὲ ὁ πάνυ γνώριμός φησι καὶ συνήθης τῷ Σαρπηδόνι ἠδύνατο γνωρίσαι αὐτόν, διὰ τὸ αἵματι καὶ κόνει πεφῦρθαι»), Χρησμ.π.Ἡρ. 3,57 **τότε δὴ δεῖ φράδμονος ἀνδρός.**

φραδῶς Ἡσ. «φραστικῶς, φανερῶς».

φράζω, δωρ. φράσδω, ποι. παρατ. **φράζον** (Πίνδ. Ν 1,61), μέλλ. **φράσω,** ἀόρ. α' **ἔφρασα** (Ὕμν.Ἀφρ. 128, αὐτ.Ἑρμ.442), ἐπ. **φράσα** (Ὀδ.Λ 22), ποι. **φράσσα** (Πίνδ.Π 4,117), ἐπ. ἀόρ. β' (ἐ)**πέφραδον** (Ἰλ. Κ 127, Ὀδ.Α 273), γ' ἑν. προστ. **πεφράδοι** (Ἰλ.Ξ 335) ἀπαρφ. **πεφραδέειν** (Ὀδ.Τ 477) κ. **πεφραδέμεν** (αὐτ.Η 49), παρακ. **πέφρακα** (Ἰσοκρ.101Α), μέσ. κ. παθ. **φράζομαι,** **ἐπ.** προστ. **φράζεο** (Ἰλ.Ε 440) κ. **φράζευ** (αὐτ.Ι 251), ἀπαρφ. φράζεσθαι (Ὀδ. Α 294), ἐπ. γ' ἑν. παρατ. **φράζετο** (αὐτ.Λ 624) κ. **φραζέσκετο** (Ὕμν.Ἀπόλλ.346), μέλλ. **φράσομαι** (Ἰλ. Ο 234) ἐπ. **φράσσομαι** (Ὀδ.Π 238), ἀόρ. α' **ἐφρασάμην** (αὐτ.Ρ 161), ἐπ. **φρασάμην** (αὐτ.Ψ 75), γ' ἑν. **ἐφράσσατο** (αὐτ.Δ 527), γ' πληθ. **φράσσαντο** (Ἰλ.Ο 671), β' ἑν. προστ. **φράσαι** (Ὀδ.Ω 331), ἐπ. γ' ἑν. ὑποτ. **φράσσεται** (αὐτ.217), ἐπ. ἀπαρφ. **φράσσασθαι** (Χρησμ.π.Ἡρ.3,57), παθ. ἀόρ. **ἐφράσθην** (Ὀδ. Τ 485, αὐτ.Ψ 260, Ἡρ.1,84, Εὐρ.Ἑκ.546) παθ. παρακ. **πέφρασμαι** (Αἰσχ.Ἱκ.437), μτχ. **πεφραδμένος** (Ἡσίοδ.Ἔργ.653 **προ-**), δεικνύω, ὑποδεικνύω, δηλῶ, κάμνω φανερόν : Ἰλ.Ψ 138, Ὀδ.Λ 22 **ἐς χῶρον ὃν φράσε Κίρκη,** αὐτ.Ξ 3 **ᾗ οἱ Ἀθήνη πέφραδε δῖον ὑφορβόν,** αὐτ.Τ 250 **σήματ᾽ . . , τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ᾽ Ὀδυσσεύς,** αὐτ.Ψ 206, αὐτ.Α 273, Πίνδ.Π 4,117 **λευκίππων δὲ δόμους πατέρων, κεδνοὶ πολῖται, φράσσατέ μοι σαφέως,** Ἡρ.7,213, αὐτ.4,113 **φωνῇσαι μὲν οὐκ εἶχε, τῇ δὲ χειρὶ ἔφραζε,** Αἰσχ. Ἀγ.1061 **ἀντὶ φωνῆς φράζε . . χερί·** **2)** καθιστῶ δῆλον, φανερόν, φανερώνω, ἐξηγοῦμαι, λέγω, διακηρύσσω, ἐκφράζομαι : Πίνδ.Ο 2,66 **τὰ δ᾽ ἐν τᾷδε Διὸς ἀρχᾷ ἀλιτρὰ κατὰ γᾶς δικάζει τις ἐχθρᾷ λόγον φράσαις ἀνάγκᾳ,** Αἰσχ.Πέρσ.173, αὐτ.Ἱκ.319· ‖ **φράζω τινί τι** λέγω εἴς τινά τι : Ἡρ.6,100, Αἰσχ.Πρ.781 **ἑλοῦ γὰρ ἢ πόνων τὰ λοιπά σοι φράσσω σαφηνῶς ἢ τὸν ἐκλύσοντ᾽ ἐμέ·** ‖ ὁμ. κ. **φ- τι πρός τινα** : Ἡρ.1,68, Ἀριστφ.Νεφ. 359· ‖ κ. μτ. διπλῆς αἰτ. : Ἰσοκρ.Ἀντιδ.107· ‖ κ. μτ. μ. αἰτ. πράγμ. : Πλάτ.Φαῖδρ.267C, Πάπ. **φράζοντες τό τε αὐτῶν ὄνομα καὶ ἐν ᾗ κώμῃ οἰκοῦσιν·** ‖ κ. **φ- περί τινος** : Ἰσοκρ.Ἀντιδ.107· ‖ κ. **φ- ἐπί τινος** : αὐτ.419D· ‖ κ. μτ. γενικ. ὁμιλῶ περί τινος : Σοφ.Τρ.1122 **τῆς μητρὸς ἥκω τῆς ἐμῆς φράσων, ἐν οἷς νῦν ἐστι·** ‖ κ. μτ. ἐξηρτ.προτ. ἑπομ. : Λυσ.1,23 **ἡ θεράπαινα ἐπεγείρασά με εὐθὺς φράζει ὅτι ἔνδον ἐστί,** Ξεν.Οἰκ.16,8· ‖ σπαν. μτ. μτχ. : Ὀδ.Τ 477 **πεφραδέειν ἐθέλουσα φίλον πόσιν ἔνδον ἐόντα·** **3)** ἐξηγῶ, διευκρινίζω, διασαφηνίζω : Σοφ.Φιλ.559 **φράσον, ἅπερ γ᾽ ἔλεξας,** αὐτ.ΟΤ 655, αὐτ.Φιλ.49, Πλάτ.Νόμ.814C, Ξεν. Ἀν.2,4,18 **ἄγουσιν αὐτὸν παρὰ τὸν Κλέαρχον καὶ φράζουσιν ἃ λέγει,** Ἰσοκρ.Ἀντιδ.124 **οὐχ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ σαφῶς φράσαι περὶ αὐτῶν,** αὐτ.104· ‖ τὸ ῥ. ἐν χρ. κ. ἐπὶ τῶν διδασκόντων : Ἀντιφ.143, 3, Πλάτ.Θεαίτ.180B· κ. ἐπὶ μαντείων : Ἀριστφ. Ἱππ.1048, αὐτ.Πλ.46, Πλάτ.Νόμ.923Α· ‖ μτγν. κ. ἐπὶ ἐπιστολῶν : Πλούτ.Κικ.15· **4)** ἀπολ. σημαίνω, ὑποδηλῶ : Ξεν.Συμπ.8,30 **τοῦτο δὲ φράζει ὅτι ἥδεται δέ τ᾽ ἀκούων·** **5)** μτ. δοτ. προσ. κ. ἀπαρφ. λέγω, ὁδηγῶ, καθοδηγῶ τινα νὰ πράξῃ τι: Ἀριστφ. Εἰρ.98 **τοῖς τ᾽ ἀνθρώποισι φράσον σιγᾶν,** Θουκ. 6,58 **τοῖς ἐπικούροις φράσας τὰ ὅπλα ὑπολαβεῖν·** πρβλ. Ἰλ.Κ 127, Ὀδ.Θ 68· ‖ σπαν.μτ.αἰτ.προσ. κ. ἀπαρφ. : Θεόκρ.25,47· **6)** ἀπολ. παρέχω, δίδω γνώμην, συμβουλήν, συμβουλεύω : Σοφ.Ἠλ.197 **δόλος ἦν ὁ φράσας, ἔρος ὁ κτείνας,** Αἰσχίν.18,17· **7)** τὸ μέσ. κ. παθ. δεικνύω, ὑποδεικνύω, δηλῶ πρὸς ἐμαυτόν, σκέπτομαι, συλλογίζομαι περί τινος, κρίνω, συζητῶ κατ᾽ ἐμαυτόν : Ἰλ.Α 554 **εὔκηλος τὰ φράζεαι ἅσσ᾽ ἐθέλῃσθα,** αὐτ.Σ 313, Ὀδ. Λ 510, Ἡσίοδ.Ἔργ.686, Ἡρ.1,84 **ἐφράσθη καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο·** ‖ **ἀμφὶς φράζομαι** διάφορα φρονῶ, διχογνωμῶ : Ἰλ.Β 14 **οὐ γὰρ ἔτ᾽ ἀμφὶς Ὀ-**

λύμπια δώματ' ἔχοντες ἀθάνατοι φράζονται· || συχν. ἕπεται πρότ. κτ. μέλλ. οριστ. εἰσαγομένη διὰ τοῦ **εἰ** : αὐτ.Α 83 **σὺ δὲ φράσαι, εἴ με σαώσεις,** 'Οδ.Κ 192· **8)** ὀμ. σκέπτομαι, διαλογίζομαι, διανοοῦμαι, ἐπινοῶ, σχεδιάζω, μηχανῶμαι : 'Ιλ.Μ 212, 'Οδ.Α 205 **φράσσεται ὥς κε νέηται,** αὐτ.Γ 129, αὐτ.Β 367, αὐτ.Γ 242, αὐτ.Ν 373, αὐτ.Δ 444· **9)** ὀμ. ἀποφασίζω τι κατόπιν σκέψεως : 'Ιλ.Ψ 126 **φράσσατο Πατρόκλῳ μέγα ἤριον· 10)** ὀμ.μτ. ἀπαρφ. σκέπτομαι, νομίζω, ὑποθέτω, φαντάζομαι, πιστεύω : 'Οδ.Λ 624 **οὐ γάρ ἔτ' ἄλλον φράζετο τοῦδέ γέ μοι κρατερώτερον εἶναι ἄεθλον,** 'Ηρ.3, 154 **οὐκ ἐφράζετο δυνατὸς εἶναι·** σπαν. μτ. μτχ. : Πίνδ.Ι 1,68 **ψυχὰν 'Αΐδᾳ τελέων οὐ φράζεται δόξας ἄνευθεν· 11)** ὀμ.παρατηρῶ, ἀντιλομβάνομαι, καθορῶ : 'Ιλ.Κ 339 **τὸν δὲ φράσατο προσιόντα,** 'Οδ.Ρ 161 **τοῖον ἐγὼν οἰωνὸν . . ἐφρασάμην,** αὐτ.Ψ 75· **12)** ὀμ.μτγν. μτ. γενικ. αἰσθάνομαι, προβλέπω, προαισθάνομαι : Θεόκρ.2,84 **κοὐδέ τι πομπᾶς τήνας ἐφρασάμαν,** 'Αρατ.745 **χειμῶνος ἐφράσσατο· 13)** ὀμ. παρατηρῶ, ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν, φυλάττω, παραφυλάττω : 'Οδ.Χ 129 **τὴν δ' 'Οδυσσεὺς φράζεσθαι ἀνώγει δῖον ὑφορβὸν ἑστεῶτ' ἄγχ' αὐτῆς· 14)** πληροφοροῦμαι, λαμβάνω γνῶσιν τινος, ἀκούω : Θεόφρ.2,69 **φράζεό μευ τὸν ἔρωθ' ὅθεν ἵκετο· 15)** ὀμ. ἀμτβ. φυλάττομαι, προφυλάττομαι, προσέχω : Χρησμ.'Ηρ.3,57 **τότε δὴ δεῖ φράδμονος ἀνδρὸς φράσσασθαι ξύλινόν τε λόχον κήρυκά τ' ἐρυθρόν,** 'Αριστφ.'Ιππ.1030 **φράζευ κύνα,** αὐτ.1067 **φράσσαι κυναλώπεκα·** κ. μτ. ἐνδοιαστικῆς προτ. : Σοφ.'Ηλ.213 **φράζου μὴ πάρσω φωνεῖν,** 'Αριστφ.Εἰρ.1065 **φράζεο δὴ μὴ . . μάρψῃ·** κ. ἀπολ. : Αἰσχ.Εὐμ.130 **λαβέ, λαβέ, λαβέ, λαβέ, φράζου,** Σοφ.'Ηλ.383.

φράζω (2) δημ. τ. τοῦ φράσσω βλ.λ.

φραΐζα (ἡ) (γαλλ.) δημ. ἐκγλυπτικὴ μηχανὴ κατεργασίας ξύλων ἢ μετάλλων.

φραίνουμαι δημ., ἀόρ. **(ἐ)**φράθηκα, συγκεκ. τ. τοῦ εὐφραίνομαι βλ.λ.

φράκ (τὸ) (γαλλ.) δημ. ἄκλ. ἄ. φράκο βλ.λ.

φράκ(ο) (τὸ) (γαλλ.) δημ. ἐπίσημον ἀνδρικὸν ἔνδυμα, βελάδα.

φρακτεύω πάπ. περικλείω διὰ φράκτου, διὰ φράγματος, περικυκλώνω.

φρακτή (ἡ) νεώτ. ναυτ., δημ. φραχτή ἕκαστον τῶν ὑδατοστεγῶν διαφραγμάτων τῶν πλοίων, μπουλμές.

φρακτήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ. ἐπὶ μηχανῶν, ὄργανον δι' οὗ ἐγκλείεται ἢ ἀποφράσσεταί τι, φράκτης βλ.λ.3).

φράκτης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. προφ. **φράχτης** φράγμα ἢ τείχισμα περικλεῖον χῶρόν τινα, ἰδίᾳ φράγμα ὕδατος μετ' ὀπῆς τινος : Προκ.3,219,5· **2)** νεώτ. κ. δημ. τὸ ἐκ κλάδων ἢ ἀκανθωδῶν θάμνων περίφραγμα ἀγροῦ, ἀμπέλου κτλ.· **3)** νεώτ. φρακτὴρ βλ.λ.

φρακτικός-ή-ό(ν) μτγν. κ.νεώτ., δημ. προφ. **φραχτικός** ὁ κατάφρακτος : 'Αθήν.5,214Α **δορυφόρους ἔχων πολλοὺς τῶν φρακτικῶν καλουμένων· 2)** νεώτ. ὁ κατάλληλος πρὸς ἀπόφροξιν ἢ περίφραξιν : **φρακτικὴ δενδροστοιχία· 3)** νεώτ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **φρακτικά,** δημ. **φραχτικά** ὡς οὐσ. ἡ δαπάνη, τὰ ἔξοδα περιφράξεως τόπου, περιοχῆς τινος, οἷον ἀγροῦ, ἀμπέλου κτλ.

φρακτός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ., δημ. προφ. **φραχτός** ὁ πεφραγμένος, ὁ κεκαλυμμένος, τεθωρακισμένος, σκεπασμένος : 'Οππ.'Αλ.1,641 **ὅσσα φῦλα ἢ λεπίσιν πυκινῇσι καλύπτεται ἢ φολίδεσι φρακτά· 2)** νεώτ. κ. δημ. ὁ πεφραγμένος, ὁ διὰ φράκτου περικεκλεισμένος, φρομένος· || δημ. τὸ οὐδ. **φραχτὸ** κτῆμα περιπεφραγμένον, περίφρακτον· **3)** νεώτ. ὁ δυνάμενος νὰ φραχθῇ, νὰ περικλεισθῇ διὰ φράκτου.

φραμασόνος (ὁ) (γαλλ.) δημ. **κ. φαρμασόνος** ἐλεύθερος τέκτων βλ.λ.5).

φραμπαλάς (ὁ) δημ. **ἄ.** φαλμπαλάς βλ.λ.

φράν (ὁ) δωρ. τ. τοῦ φρὴν βλ.λ.

φρανίζω 'Ησ. «φρενόω, σωφρονίζω»· πρβλ. δωρ. δοτ. πληθ. φροσί (φρεσί).

φράνκο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. ἐμπορ. ὅρος δηλῶν ὅτι ἡ τιμὴ προσφερομένου ἐμπορεύματος περιλαμβάνει καὶ πάντα τὰ ἔξοδα μέχρι τῆς ἀφίξεώς του εἰς ὡρισμένον σημεῖον : **φράνκο σταθμὸν φορτώσεως - λιμένα.**

φράντζα (ἡ) δημ. ταινιόπλεγμα συνήθως **μετὰ** κροσσῶν.

φραντζέζικος-η-ο δημ. κ. **φραντσ- ὁ** ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φραντζέζους, τοὺς Γάλλους, γαλλικός· || ἡ αἰτ. τοῦ οὐδ. **φραντζέζικα** ἐν ἐπιρρ. χρ. κατὰ τὸν τρόπον τῶν Γάλλων ἢ **εἰς** γαλλικὴν γλῶσσαν· **2)** τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **τὰ φραντζέζικα** ὡς οὐσ. ἡ γαλλικὴ γλῶσσα.

φραντζόλα (ἡ) δημ. **κ. φραντζέλα,** ὑποκορ. **φραντζολάκι** (τὸ), ὀνομ. τοῦ ἄρτου τοῦ ἔχοντος σχῆμα στενὸν καὶ ἐπίμηκες· || **φραντζολάκι** ὁμ. στενὸς ἐπιμήκους σχήματος ἀρτίσκος, συνήθ. καλυτέρας τῆς συνήθους ποιότητος.

φράξια (ἡ) (γαλλ.) δημ. ξενίζων ὅρος δηλῶν ὁμάδα κομμουνιστῶν δρῶσαν εἰς ἔξω τοῦ κόμματος ὀργανισμούς, οἷον εἰς τὸν στρατόν, εἰς τὰ διάφορα σωματεῖα κτλ.

φραξίδι (τὸ) δημ. μικρὸς φράκτης : Σολωμ. Τὸ καλοκαίρι 14,3 **φιλωμένα στὰ φραξίδια πρὸς τὸν ἥλιο ἔχουν στολή.**

φράξιμο (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φράττω, ἡ κατασκευὴ φράκτου, ἡ διὰ φράκτου περιβολὴ χώρου τινός, περίφραξις.

φράξινος-η-ο δημ. ὁ πεποιημένος ἀπὸ φράξον, ὁ ἐκ ξύλου μελίας.

φράξις-εως (ἡ) 'Επιγρ. φραγμός : 'Επιγρ.Δελφῶν.

φράξος (ὁ) δημ. κ. **φράξο** (τὸ) τὸ φυτὸν μελία.

φράουλα (ἡ) δημ. κ. **φράγουλα** ὁ καρπὸς τῆς χαμαικεράσου, τὸ χαμαικέρασον.

φραουλιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν χαμαικέρασον.

φράπ(π)α (ἡ) νεώτ. κ. δημ. εἶδός τι ἑσπεριδοειδοῦς δένδρου· **2)** ὁ καρπὸς αὐτοῦ.

φραπ(π)ονεραντζιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν νεραντζέα ἡ μεγαλόκαρπος.

φράσδω δωρ. τ. τοῦ φράζω βλ.λ.

φρασεολογία (ἡ), ὀρθότ. **φρασιο-** νεώτ. ὁ τρόπος τῆς συνθέσεως τῶν φράσεων, τῶν προτάσεων, τοῦ λόγου, ἐκφραστικὸς τρόπος : **καλλιεπὴς - εὐπρεπὴς - σεμνὴ φρασεολογία· 2)** συλλογὴ φράσεων πρὸς διδασκαλίαν.

φρασεολογικός-ή-όν, ὀρθότ. **φρασιο-** νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φρασεολογίαν, ὁ τῆς φρασεολογίας.

φράση (ἡ) δημ. τ. τοῦ φράσις βλ.λ.

φρασίζωον 'Ησ. «διασκεπτόμενον εἰς ζωήν».

φρασιολογία (ἡ) νεώτ. ἄ. φρασεολογία βλ.λ.

φράσις-εως (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **φράση** ὁμιλία, λόγος γλῶσσα : ΑΙλ.ΠΙ 9,16 **εἰς τὴν 'Ελλάδα φράσιν· 2)** νεώτ. κ. δημ. συγκράτημα λέξεων ἐκφράζον πλήρη ἔννοιαν, πρότασις : **διετύπωσε τὴν γνώμην του διὰ μιᾶς καὶ μόνης φράσεως· 3)** κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ τρόπος τοῦ λαλεῖν ἢ ἐκφράζεσθαι, ἔκφρασις, φρασεολογία, ὕφος : 'Αριστλ.ἀπ.59, Διον.'Αλ.Θουκ.22, αὐτ.Πομπ.2,**-εὐπρεπεῖς φράσεις, - δι' ἀκαταλλήλων φράσεων· 4)** μτγν. τὸ ἐκφραστικόν, ἡ ἐκφραστικότης : αὐτ. 3,19, Σχόλ.'Αριστφ.Νεφ.488· **5)** μτγν. προφορά, ἀπαγγελία : Κάτ.Πρεσβ.12 **θαυμάσαι δέ φησι τοὺς 'Αθηναίους τὸ τάχος αὐτοῦ καὶ τὴν ὀξύτητα τῆς φράσεως· 6)** μτγν. πρόφασις : Διον.'Αλ. Ρωμ.1,84.

φρασμοσύνη (ἡ) Ἐπιγρ. δ. προφ. τοῦ φραδμοσύνη : μαντειῶν φρασμοσύναι μητρὸς ἔπηραν.

φράσμων Ἡσ. «φράδμων».

φράσσεται ἐπ. τ. τοῦ φράσεται γ' ἐν. μέσ. μέλλ. τοῦ φράζω βλ.λ.

φράσσω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. φράζω, ἀττ. φράττω (Ξεν.Κυν.2,9, Δημ.520), ἀόρ. ἔφραξα, παρακ. πέφραγα (Σχόλ.Ἡσίοδ.Α 298 περι-), γ' πληθ. ὑπερσ. ἐπεφράκεσαν (Ἰώσ.ΑΙ 12,8,5), μέσ. μέλλ. φράξομαι (Λουκ.Τίμ.19 ἐμ-), ἀόρ. ἐφραξάμην, ἀττ. ἀπαρφ. κ. φάρξασθαι, παθ. μέλλ. φραχθήσομαι κ. φραγήσομαι (ΚΔ Κορ.2,10,1), ἀόρ. ἐφράχθην, ἀττ. ἐφράγην (Ἀρετ.Ὀξ.Παθ.1,7 ἐν-, ΚΔ Ῥωμ.3,19), δημ. (ἐ)φράχτηκα, παρακ. πέφραγμαι, μτχ. παθ. παρακ. πεφραγμένος, δημ. φρα(γ)μένος, γ' ἐν. ὑπερσ. ἐπέφρακτο (Ἡρ.9,142), κατασκευάζω φραγμόν, περιφράττω, περικλείω διὰ φραγμοῦ, μὲ φράκτην, συχν. μτ. τῆς ἐνν. τῆς προστασίας, ὑπερασπίσεως, προφυλάξεως ἢ ἀσφαλείας, προφυλάττω, προστατεύω, ἀσφαλίζω διὰ φραγμοῦ, μὲ φράκτην : Ἰλ.Μ 263 ῥινοῖσι βοῶν φράξαντες ἐπάλξεις, Ὀδ.Ε 256 φράξε δέ μιν (τὴν σχεδίην) ῥίπεσσι, Αἰσχ.Ἀγ.1375 ἀρκύστατ' ἂν φράξειεν, ὕψος, -φράσσω τὸν ἀγρόν, - φράζω τὸ περβόλι· || ὁμ. σημ. κ. μέσ. : Ἰλ.Ο 566 φράξαντο δὲ νῆας ἕρκεϊ χαλκείῳ (Θ Γαζῆς «διέφραξαν δὲ τὰς ναῦς σιδηρῷ περιφράγματι»), Ἡρ.8,51 φραξάμενοι τὴν ἀκρόπολιν, Αἰσχ.Ἑπτ.798 πύλας . . ἐφραξάμεθα προστάταις· κ. παθ. : Ἰλ.Ρ 268 φραχθέντες σάκεσιν χαλκήρεσιν, Ἡρ.7,142, Εὐρ.ΙΑ 826· || ἀπολ. οἱ πεφραγμένοι οἱ ὠχυρωμένοι, οἱ ὡπλισμένοι, οἱ παρεσκευασμένοι πρὸς ἄμυναν : Ἡρ.5,34, Θουκ. 1,82· || ἐπὶ προσ., ὁ δι' ὁπλισμοῦ ἑαυτὸν προστατεύων, ὡπλισμένος, ἔνοπλος : Σοφ.ἀπ.376 πεφραγμένος τοξεύμασιν· || κ. μτφ. : ἐλπίδος πεφραγμένος ἔχων τὴν πανοπλίαν τῆς ἐλπίδος : αὐτ.Ἀντ.235· 2) τὸ μέσ. ἀπολ. ἐνισχύω τὰ ὀχυρά μου : Θουκ.8,35 καὶ ὡς ἄμεινον φραξαμένων αὐτῶν ὑπὸ νύκτα· 3) συνάπτω δύο ἢ πλείονα πράγματα, ὥστε νὰ ἀποτελέσουν φραγμόν : Ἰλ.Ν 130 φράξαντες δόρυ δουρί, σάκος σάκεϊ, Ἡρ.9,61 φράξαντες τὰ γέρα (τοποθετήσαντες, θέντες αὐτὰ εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀποτελῶσι φραγμόν)· 4) κ. νεώτ. κ. δημ. ἀποκλείω δίοδον, ἀποφράττω, κλείνω : Ἡρ.8,7 φράξαντες αὐτῶν τὴν ὀπίσω φέρουσαν ὁδόν, Θουκ.4,14, Δημ.520, -μὲ τὰ χαλίκια ποὺ ρίξανε φράξανε τὸ δρόμο· κ. παθ. : Ἡρ.2,99, Πλάτ.Τίμ.84D ὑπὸ ῥευμάτων φραχθεὶς (ὁ πλεύμων), Ἀριστλ.Πρ.23,37 πεφραγμένων τῶν πόρων· 5) πάπ., νεώτ. κ. δημ. κλείω στόμιον, βουλλώνω : Πάπ. ἔφραξε τὴν διώρυγα ἡμῶν, - ἔφραξε μὲ στουπὶ τὴν τρύπα τοῦ βαρελιοῦ· κ. παθ. : Πάπ. θύρα πεφραγμένη πλίνθοις· || φρ. μτφ. τοῦ 'φραξε τὸ στόμα (τὸν ἀπεστόμωσε, τοῦ βούλωσε τὸ στόμα)· κ. παθ. : ΚΔ Ῥωμ.3,19 ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ· || κ. ἐν ἀμτβ. χρ. ἀποφράσσομαι, βουλλώνω : ἔφραξε ἡ τρύπα τοῦ νεροχύτη· 6) μτγν., νεώτ. κ. δημ. μτφ. ἀποφράττω, ἐμποδίζω, παρακωλύω, κρατῶ, δεσμεύω : Ἀθήν. 157D αἱ βαρεῖαι αὗται τροφαὶ φράττουσι τὸ ἡγεμονικὸν καὶ οὐκ ἐῶσι τὴν φρόνησιν ἐν αὐτῇ εἶναί τι· 7) δημ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. τῆς παθ. μτχ. τοῦ παρακ. τὰ φρα(γ)μένα ὡς οὐσ. οἱ περίφρακτοι ἀγροί· 8) ῥηματ. π. φράξις, φράγμα, φράκτης, φραγμός, φρακτός.

φράσσω (2) δ. προφ. τοῦ φράζω βλ.λ.(Ι), π. Ταραντίνοις : Ἀν.Ὀξ.1,62,16.

φραστήρ-ῆρος (ὁ) (φράζω) ὁ ἐκφράζων, ὁ ἐξηγῶν, ὁ ἑρμηνεύων, ὁ πληροφορῶν περί τινος, ὁ ὁδηγητής, ὁ δεικνύων τι εἴς τινα, ὁ πληροφοριοδότης : Ξεν.ΚΠ 4,5,17 πεμφάντων δὲ καὶ ὀπτῆρας ὧν πράττομεν καὶ φραστῆρας ὧν ἐρωτῶμεν· 2) φραστὴρ ὁδῶν ὁδηγός : αὐτ.5,4,40 ὁ Κῦρος . . ἥει ἔχων καὶ ὁδῶν φραστῆρα, Πλούτ.Ἠθ. 243F, Φίλ.2,77,17 σκοποὶ καὶ φραστῆρες τῆς ὁδοῦ· 3) φραστῆρες ὀδόντες οἱ γνώμονες, οἱ ὀδόντες διὰ τῶν ὁποίων διακρίνεται ἡ ἡλικία ζῴου τινός : Σχόλ.Ἀριστφ.Βάτρ.421, Σουΐδ.ἐν λ. ἑπτέτης.

φραστικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ κατάλληλος πρὸς φράσιν, πρὸς δήλωσιν ἢ ἔκφρασίν τινος : Πλάτ. Ὅρ.414D φραστικὴ (ἡ φωνὴ) ἑκάστου τῶν ὄντων, Λογγῖν.Ὕψ.30,1 τὸ φραστικὸν μέρος τοῦ λόγου· || φραστικοὶ τόποι τόποι ἐκφραστικοί : αὐτ.32,6· || φραστικὴ δύναμις ἡ δύναμις τῆς ἐκφράσεως : Αἰλ.ΠΙ 3,1· || τὸ οὐδ. τὸ φραστικὸν ὡς οὐσ. ἡ ἱκανότης τοῦ ἐκφράζεσθαι, ἡ γλῶσσα : Πλούτ. Ἠθ.909Α· 2) μτγν. ἐπὶ προσ., ὁ διακρινόμενος ἐπὶ ἐκφραστικότητι, ἐκφραστικός, εὔγλωττος : Διογ.Λ 5,65 τοῦτον διεδέξατο Λύκων Ἀστυάνακτος, Τρωαδεύς, φραστικὸς ἀνήρ· 3) νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φράσιν, ὁ τῆς φράσεως : φραστικοὶ τρόποι - φραστικὰ σφάλματα· || ἐπίρρ. νεώτ. -ῶς.

φραστύς-ύος (ἡ) Ἡσ. «σκέψις, ἔννοια, βουλή, φράσις».

φράστωρ-ορος (ὁ) ποι. ὁ φραστὴρ βλ.λ., ὁ ὁδηγός : Αἰσχ.Ἱκ.493 ὀπάονας δὲ φράστορας τ' ἐγχωρίων ξύμπεμψον.

φρατερικός-ή-όν δ. γρ. τοῦ φρατορικὸς βλ.λ.

φράτηρ-ερος (ὁ) κ. **φρατήρ**-ῆρος κ. **φράτωρ**-ορος (Ἐπιγρ.) μέλος φράτρας, φρατρίας : Αἰσχ. Εὐμ.656 ποία δὲ χέρνιψ φρατέρων προσδέξεται, Ἀριστφ.Ἱππ.255, αὐτ.Ὄρν.1669, Λυσ.30,2 καὶ ὅσα ἔτη γεγονὼς εἰς τοὺς φράτερας εἰσήχθη, Ἰσαῖ. 68,4, αὐτ.58,25, αὐτ.28, αὐτ.46,8, Δημ.1092 ἕνα τινὰ τῶν φρατέρων ἐνέγραφεν εἰς τὸ φρατορικὸν γραμματεῖον· || φύω φράτερας μτ. τινος παιδιᾶς πρὸς τὸ φραστῆρας ὀδόντας, φύω, βγάζω τοὺς πολιτικούς μου ὀδόντας, καθίσταμαι τέλειος πολίτης : Ἀριστφ.Βάτρ.418 ὃς ἑπτέτης ὢν οὐκ ἔφυσε φράτερας· || φράτερες τριωβόλου οἱ Ἀθηναῖοι δικασταί : αὐτ.Ἱππ.255 ὦ γέροντες ἡλιασταί, φράτερες τριωβόλου· 2) μτγν. μτφ. ὀνομ. τοῦ πτηνοῦ ἀγρέως βλ.λ.2) : Αἰλ.ΖΙ 8,24 τὸ γένος κοσσύφων φράτωρ.

φρατορία (ἡ) σχόλ. ἡ φράτρα βλ.λ. : Σχόλ.Ἀριστφ.Ὄρν.766 «τρίτη μοῖρά ἐστι τῆς φυλῆς ἡ φρατορία, οὕστινας τριττὺν λέγει».

φρατορίαρχος (ὁ) μτγν. ὁ φρατρίαρχος· Λεξ. Ῥητ.ἐν ΑΒ 313,28 «φρατρία τὸ τρίτον μέρος τῆς φυλῆς, φρατορίαρχος δὲ ὁ ἡγούμενος τούτου τοῦ μέρους».

φρᾱτορικός-ή-όν ὁ φράτριος : Δημ.1092 ἕνα τινὰ τῶν φρατέρων ἐνέγραφεν εἰς τὸ φρατορικὸν γραμματεῖον (δ.γρ. φρατερικόν).

φρατόριος-ον ἐσφ.γρ. τοῦ φράτριος.

φράτρα (ἡ) κ. νεώτ., ἰων. φρήτρη, δωρ. πάτρα, ἀττ. φρατρία ἀδελφότης, πάντοτε ἐπὶ πολιτικῆς σημ., ὅθ. κτ. τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους μέρος λαοῦ συνδεόμενον διὰ φυλετικῶν καὶ οἰκογενειακῶν δεσμῶν, λαὸς συγγενὴς ἐκ τοῦ αὐτοῦ γενάρχου καταγόμενος, φυλή, γένος : Ἰλ.Β 362 κρῖν' ἄνδρας . . κατὰ φρήτρας, ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, Ἡρ.1,125 ἐν τοῖσι καὶ Ἀχαιμενίδαι εἰσὶ φρήτρη· 2) κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, πολιτικὴ μερὶς τοῦ λαοῦ ἔχουσα ἀνέκαθεν τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἀπὸ συγγενείας· ἐν Ἀθήναις ὑποδιαίρεσις τῆς φυλῆς συγκειμένης ἐκ τριῶν φρατρῶν ἢ φρατριῶν, ὧν τὰ μέλη ἐκαλοῦντο φράτερες ἢ φράτορες, ὡς τὰ μέλη τῆς φυλῆς ἐκαλοῦντο φυλέται, συνεδέοντο δὲ διὰ ποικίλων θρησκευτικῶν τελετῶν ἰδιαζουσῶν ἑκάστῃ· ἡ φράτρα ἢ φρατρία περιελάμβανε τριάκοντα γένη, ὧν τὰ μέλη ἐκαλοῦντο γεννῆται (κτ. τὸ πολίτευμα τῶν Ἀθηνῶν τὸ ἱδρυθὲν

ὑπὸ τοῦ Σόλωνος, οἱ ᾿Αθῆναι εἶχον δώδεκα φράτρας ἢ φρατρίας καὶ 360 γένη : Πολυδ.8,101,Πλάτ. Νόμ.746D, αὐτ.785A παραγεγράφθαι δ᾿ ἐν τοίχῳ λελευκωμένῳ ἐν πάσῃ φρατρίᾳ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀρχόντων, ᾿Ισοκρ.176D, Αἰσχίν.47,39, ᾿Αριστλ. Πολιτ.2,5,17, ᾿Επιγρ. πρὸς φυλὴν καὶ φρατρίαν προσγραφῆναι ὁποίαν ἂν βούλωνται· 2) μτγν. ἡ ρωμ. κουρία βλ.λ. : Διον.᾿Αλ.Ρωμ.2,7, Πλούτ. Ποπλ.7 ἐν Ρώμῃ γενέσθαι πολίτην καὶ φέρειν ψῆφον ἣ βούλοιτο φρατρίᾳ προσνεμηθέντα· 3) μτγν. ὅμιλος συσσιτούντων : ᾿Ιώσ.Α] 3,10,5, αὐτ. Π] 6,9,3 ὥσπερ δὲ φρατρία περὶ ἑκάστην γίνεται θυσίαν· 4) ὁμ. δειπνητικὴ κλίνη ἢ δειπνητικὸν ἀνάκλιντρον : Δημήτρ.Σκ.π.᾿Αθήν.4,141F ἔχει τε ἑκάστη σκιὰς φρατρίας τρεῖς.

φρατρία (ἡ) ἀττ. τ. τοῦ φράτρα βλ.λ.

φρατριάζω, μέλλ. φρατριάσω, εἶμαι τῆς αὐτῆς φρατρίας μὲ ἄλλον, ἀνήκω εἰς τὴν αὐτὴν φρατρίαν : Δημ.1054 μεθ᾿ ὧν . . ἐφρατρίαζε καὶ αὐτὰς Ιδ.γρ. ἐφράτιζε κ. ἐφατρίαζεὶ, ᾿Αρποκρ.ἐν λ. ναυτοδίκαι, αὐτ. ἐν λ. φράτορες· 2) σχόλ. συνωμοτῶ : Σχόλ Δημ.744 συνταξάμενοι· ἀντὶ τοῦ φρατριάσαντες καθ᾿ ἡμῶν, Σχόλ.Αἰσχίν.55,23.

φρατριακός-ή-όν μτγν. ὁ φρατριατικός : Διον. ᾿Αλ.Ρωμ.2,23, αὐτ.9,41 φρατριακὴ ψηφοφορία.

φρατρίαρχος (ὁ) ὁ ἀρχηγὸς φρατρίας : Δημ. 1305 λαβὲ δὴ καὶ τὰς τῶν δημοτῶν μαρτυρίας καὶ τὰς τῶν συγγενῶν περὶ τῶν φρατέρων, ὡς εἵλοντό με φρατρίαρχον, Διον.᾿Αλ.Ρωμ.2,7.

φρατριαρχῶ-έω ᾿Επιγρ. εἶμαι φρατρίαρχος, ἀρχηγὸς φρατρίας : ᾿Επιγρ.᾿Αττικῆς.

φρατριασμός (ὁ) μσν. σύνδεσμος, συνωμασία, φατριασμός : Εὐστ.647,34.

φρατριαστής (ὁ) μτγν. κ.μσν. ὁ φράτηρ βλ.λ.1) : Διον.᾿Αλ.Ρωμ.4,43 συνόδους κωμητῶν ἢ φρατριαστῶν ἢ γειτόνων· 2) μσν. ὁ φατριαστής, συνωμότης : ᾿Ανών.De martt.Cpol.ASS Αὐγ.2,44E ὡς φρατριαστὴν καὶ οὐχ ὡς ὁμολογητήν.

φρατριατικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φράτραν βλ.λ.2) ἢ φρατρίαν· 2) ὁ ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς φράτρας ἀποτελούμενος, φρατρικὸς βλ.λ.· δθ. νόμος φρατριατικός μτφρ. τοῦ λατ. lex curiata, νόμος ὑπὸ τῆς φρατρίας τεθεὶς : Δίων Κ 37,51 ἐν γὰρ τῇ εἰσφορᾷ τοῦ φρατριατικοῦ νόμου μόνως ἐξῆν γίνεσθαι.

φρατριεύς-έως (ὁ) μτγν. ὁ φράτηρ βλ.λ.1) : Διον.᾿Αλ.Ρωμ.2,64 τοῖς τριάκοντα κουρίωσιν, οὓς ἔφην τὰ κοινὰ θύειν ὑπὲρ τῶν φρατριέων ἱερά.

φρατρίζω λεξ. φρατριάζω : ᾿Αρποκρ., Φώτ.

φρατρικός-ή-όν μτγν. ὁ ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς φράτρας βλ.λ.2) ἀποτελούμενος ἢ γινόμενος : Διον.᾿Αλ.Ρωμ.4,20 ἐκκλησία φρατρικὴ (ἀπόδοσις τοῦ λατ. comitia curiata).

φράτριος-α-ον κ. νεώτ., Ιων. φρήτριος-η-ον ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φράτραν βλ.λ.1), ὁ τῆς φράτρας, ἐν χρ. ὡς ἐπίθ. τοῦ Διὸς καὶ τῆς ᾿Αθηνᾶς ὡς προστατῶν τῶν φρατρῶν : Πλάτ.Εὐθ. 302D, Δημ.1054 ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέροντες τοῦ Διὸς τοῦ φρατρίου, Κρατῖν.Νεώτ.Χείρ.1,5 Ζεὺς ἔστι μοι ἑρκεῖος, ἔστι φράτριος, τὰ τέλη τελῶ, ᾿Επιγρ. οἱ θεοὶ οἱ φρήτριοι· 2) τὸ οὐδ. τὸ φράτριον ὡς οὐσ. ναὸς τῶν θεῶν τῶν προστατῶν τῆς φρατρίας, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Διὸς καὶ τῆς ᾿Αθηνᾶς, ἢ πᾶν ἱερὸν οὗ ἐποιεῖτο χρῆσιν ἡ φρατρία : Πολυδ.3,52.

φράττω ἀττ. κ. νεώτ. τ. τοῦ φράσσω βλ.λ.

φράτωρ-ορος (ὁ) δ. τ. τοῦ φράτηρ βλ.λ.

φραχτή (ἡ) δημ. προφ. τοῦ φρακτὴ θηλ. τοῦ φρακτὸς βλ.λ.

φράχτης (ὁ) δημ. προφ. τοῦ φράκτης βλ.λ.

φραχτικά (τὸ) δημ. προφ. τοῦ φρακτικά, ὀνομ. πληθ. οὐδ. τοῦ φρακτικὸς βλ.λ.

φραχτός-ή-ό δημ. προφ. τοῦ φρακτὸς βλ.λ.2)· ‖ τὸ οὐδ. τὸ φραχτὸ ὡς οὐσ. τὸ περιπεφραγμένον μέρος, οἷον δενδρόκηπος, λαχανόκηπος, ζῳοστάσιον κτλ., κτήματος.

φρεάντλης (ὁ) μτγν. ὁ ἀντλῶν ὕδωρ ἐκ φρέατος, ἡ λ. ἐν χρ. ὡς ἐπώνυμ. τοῦ φιλοσόφου Κλεάνθους : Διογ.Λ 7,168 νύκτωρ μὲν ἐν τοῖς κήποις ἤντλει, μεθ᾿ ἡμέραν δὲ ταῖς λόγοις ἐγυμνάζετο, ὅθεν καὶ φρεάντλης ἐκλήθη.

φρέαρ-ατος (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ., συνηρ. γενικ. φρητὸς (Χοιροβ.ἐν ΕΜ 800,10), ἐπ. πληθ. ὀνομ. φρείατα, πηγὴ ὕδατος τεχνητή, διακρινομένη ἑπομένως κατὰ τοῦτο τῆς κρήνης : ᾿Ιλ.Φ 197 πᾶσαι κρῆναι καὶ φρείατα μακρὰ νάουσιν· 2) κ. νεώτ. κυλινδρικὸν συνήθως καὶ βαθὺ ὄρυγμα ἐντὸς τοῦ ἐδάφους φθάνον μέχρις ὑπογείου ὕδατος πρὸς ἄντλησιν τούτου, πηγάδι : ῾Ηρ.1,68 ἐγὼ γὰρ ἐν τῇδε ἐθέλων τῇ αὐλῇ φρέαρ ποιήσασθαι, αὐτ. 4,120, Θουκ.2,48, αὐτ 49, Πλάτ.Πρωτ.350A, ΚΔ᾿Ιω. 4,11 οὔτε ἄντλημα ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ, Σέξτ.᾿Εμπ.Μαθ.8.120· ‖ παροιμ. ἡ περὶ τὸ φρέαρ ὄρχησις ἐπὶ ἀνθρώπων εὑρισκομένων εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ὀλέθρου : Πλούτ.᾿Ηθ.68A· 3) μτγν. γεν. βόθρος, ὄρυγμα, λάκκος : ΠΔ Ψαλμ.54,24 σὺ δὲ ὁ θεὸς κατάξεις αὐτοὺς εἰς φρέαρ διαφθορᾶς, ΚΔ Λουκ.14,5 τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτόν· ‖ χάσμα γῆς μέγα : ΚΔ᾿Αποκ 2 καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· 4) δεξαμενὴ ὕδατος : Πλάτ.Λάχ.193C εἰς φρέαρ καταβαίνοντες καὶ κολυμβῶντες· 5) ἀγγεῖον, δοχεῖον ἐλαίου : ᾿Αριστφ.Πλ.810 τὸ φρέαρ δ᾿ ἐλαίου μεστόν· 6) μτγν. ἐν ἀνοφ. πρὸς πότον, μέγα ποτήριον : ᾿Αθήν.11,461C «οἱ φάσκοντες τὸ μέγα ποτήριον φρέαρ ἀργυροῦν εἶναι» : αὐτ.5,192A καὶ πίνει ἐξ ἀργυροῦ φρέατος· 7) μτφ. δυσχερὴς θέσις : Πλάτ.Θεαίτ. 174C εἰς φρέατά τε καὶ πᾶσαν ἀπορίαν εἰσπίπτειν ὑπὸ ἀπειρίας, αὐτ.165B.

φρεάρριος-ον ἐπωνυμ. τῆς Δήμητρος, πιθ. δοθὲν εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ ἐν ᾿Ελευσῖνι Καλλιχόρου φρέατος : ᾿Επιγρ.᾿Αθηνῶν.

φρεατία (ἡ) κ. μσν. τόπος ἔχων φρέατα, ὑδραγωγεῖα μετὰ φρεάτων, ὑδροθήκη, δεξαμενή : Ξεν. ᾿Ελλ.8,1,7 ποιησάμενος αὖ χελώνην ξυλίνην ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ, Πολύβ.10,28,2, ᾿Ηλιόδ.Αἰθ. 9,4, Γεωπ.2,6,43 ὀρύσσειν φρεατίαν.

φρεατιαῖος-α-ον ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς φρέαρ, εἰς δεξαμενήν, δθ. φρεατιαῖον ὕδωρ (νερὸ πηγαδήσιο) : Θεόφρ.ΦΑἴτ.2,6,3,᾿Ερμιππ.Κέκρ.3, Πλούτ.᾿Ηθ.954C καὶ γὰρ τῶν ρυτῶν ὑδάτων τὰ πετραῖα καὶ ὀρεινὰ ψυχρότατα καὶ τῶν φρεατιαίων τὰ κοιλότατα.

φρεατίας (ὁ) ὑπόνομος, ὀχετὸς ὑπόγειος πρὸς διοχέτευσιν ὕδατος ἐκ φρέατος : Ξεν.᾿Ελλ.3,1,7 φρεατίαν τεμόμενος ὑπόνομον ὤρυττεν.

φρεατίδιος-α-ον μτγν. ὁ φρεατιαῖος βλ.λ. · Πλούτ.᾿Ηθ.690B.

φρεάτιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ φρέαρ, πηγαδάκι : Πάπ. περὶ τῶν φρεατίων· 2) ἴσθμιον, τὸ τοῦ φρέατος περιστόμιον : Μοῖρ.193, Φώτ.· 3) Σουΐδ. «βαθὺ ὄρυγμα»· 4) νεώτ. κατασκεύασμα ἐν εἴδει μικροῦ φρέατος, διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ κάθοδος εἰς ὑπονόμους, ὑδραγωγεῖα κτλ. ἢ καὶ ὁ καθαρισμὸς αὐτῶν· 5) νεώτ. ναυτ. χώρισμα ἐν τῷ κύτει τῶν πλοίων, ἐντὸς τοῦ ὁποίου στοιβάζεται ἡ ἅλυσις τῆς ἀγκύρας· 6) ὁμ. νεώτ. ναυτ. περίφραγμα πολεμικοῦ πλοίου κατακόρυφον, ἐν τῷ ὁποίῳ κινοῦνται οἱ ἀνελκυστῆρες ἀναχορηγίας πυρομαχικῶν ἀπὸ τῆς πυριτιδαποθήκης· 7) νεώτ. ἰατρ. βοθρίον βλ.λ.

φρεάτιος-α-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φρέαρ, ὁ ἐκ φρέατος προερ-

χόμενος, φρεατιαῖος, πηγαδήσιος : Γεωπ.2,6,33 **ἐν τόποις τοῖς μὴ ἔχουσιν ὕδωρ μήτε ἐπίρρυτον, μήτε πηγαῖον, μήτε φρεάτιον,** Σουΐδ.

φρεατίς-ίδος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ὑπόγειος θάλαμος, ὄρυγμα : Βασ.Ι,1031Β **ἑκάστη γὰρ φρεατὶς τῆς ἑτέρας ἔχεται·** **2**) νεώτ. χάσμα γῆς συγκοινωνοῦν μεθ' ὑδροφόρου ὑπογείου στρώματος· **3**) ὀμ. ναυτ. ἕκαστον τῶν θυριδίων ὑδροφόρου πλοίου, δι' ὧν εἰσέρχονται οἱ ναῦται εἰς τὸ κύτος πρὸς καθαρισμὸν αὐτοῦ.

φρεατοκάμινος (ἡ) νεώτ. κάμινος πρὸς τῆξιν μετάλλων ἔχουσα σχῆμα φρέατος.

φρεατορύκτης (ὁ) κ. νεώτ. ὁ φρεωρύχος βλ.λ., ὁ ὀρύττων, σκάπτων φρέατα : ΕΜ 799,41.

φρεατοτύ(μ)πανον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. βαροῦλκον ἐν χρ. πρὸς ἀνέλκυσιν ἀπὸ φρέατος ὑδάτων ἢ μεταλλευμάτων, μαγγάνι : Πολύβ.ἀπ 135.

φρεατ(τ)ῶ-οῦς (ἡ) δικαστήριον ἐν Πειραιεῖ, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσήγοντο δίκαι ἐπὶ διπλῇ ἀκουσίῳ ἀνθρωποκτονίᾳ, τοῦ δευτέρου φόνου διαπραχθέντος κατὰ τὸν χρόνον τῆς φυγῆς, τῆς ἐξορίας· κατὰ τὴν διαδικασίαν ὁ μὲν κατηγορούμενος ἵστατο ἐπὶ λέμβου παρὰ τὴν παραλίαν, διότι δὲν ἐπετρέπετο νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῆς χώρας, οἱ δὲ δικασταὶ εἰς τὴν ξηράν : Δημ.645 **ἔτι τοίνυν πέμπτον δικαστήριον ἄλλο θεάσασθε οἷον ὑπερβέβηκε, τὸ ἐν Φρεαττοῖ,** αὐτ.646, Ἀριστλ.Πολιτ 4,16,3, Ἁρποκρ.ἐν λ.

φρεατώδης-ους-ες σχόλ. ὁ ὅμοιος πρὸς φρέαρ βλ.λ.2) : Σχόλ Ἀριστφ.Πλ.431 **φρεατῶδες χάσμα.**

φρεατωρύχος (ὁ) μον. κ. νεώτ. ὁ φρεωρύχος, ἐργάτης ὀρύσσων φρέατα, πηγαδᾶς : ΕΜ 799,41.

φρεγάδα (ἡ) δημ. κ. **φρεγάτα** δημ. τ τοῦ φρεγὰς βλ.λ.

φρεγάς-άδος (ἡ) νεώτ., δημ. **φρεγάδα κ. φρεγάτα** κ. **φεργάδα** τρίστηλον πολεμικὸν πλοῖον, εἶδος τι δρόμωνος· **2**) μτφ. γυνὴ εὐσταλής, εὔσαρκος, καμαρωτή.

φρεγάτα (ἡ) δημ. προφ. τοῦ φρεγὰς βλ.λ.

φρέζα (ἡ) δημ ἄ. φραῖζα βλ.λ.

φρέζια (ἡ) δημ. τὸ κοσμητικὸν φυτὸν φρεεσία ἡ εὔοσμος : Παλαμ.Περ.Χαιρ. **ἡ φρέζια στὴ γαστρούλα της | λυγάει τὸ ἀνάστημά της.**

φρεῖαρ-ᾶτος (τὸ) ἐπ. τ. τοῦ φρέαρ βλ.λ.: Ἰλ.Φ 197.

φρεμινούρης (ὁ) μαν. κ. **φρεμενούρης** κ. **φρεμενούριος** μοναχὸς τάγματός τινος Λατίνων, ἄ. μινορίτης : Χρον.Μορ.2659 **φρεμενουρίους ἀπέστειλεν . . στὸν Πάπαν τὸν ἁγιώτατον,** αὐτ.8622.

φρένα (τὰ) δημ. (ἀντὶ τοῦ αἱ φρένες) ὁ νοῦς, τὸ λογικόν : Παλαμ.Περ.Χαιρ.9,2 **ξόανα, ριγμένα ἀπὸ ψηλά, μοῦ θόλωναν τὰ φρένα,** Μαλακ.Μπαταριᾶς 49 **μὰ ἐκεῖ ποὺ πέλαγο ἡ φωνὴ σάλευε πιὰ τὰ φρένα, - ἔχασε τὰ φρένα** του (ἔπαθε διανοητικὴν παράκρουσιν, τοῦ στρίψανε, τρελλάθηκε).

φρεναδόρος (ὁ) δημ. ὁ τροχοπεδητής.

φρεναπάτη (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ποι. ἀπάτη, πλάνη τῶν φρενῶν ἢ τῶν αἰσθήσεων, ἀποτηλή, ψευδὴς αἴσθησις, ἀντίληψις, ψευδαίσθησις, πλάνευμα: Γρυπ. Σκ.Τερπ.23,4 **κι ὅλοι . . τὸ καταπόδι σου πετοῦν στοῦ νοῦ τὴ φρεναπάτη.**

φρεναπάτης (ὁ) μτγν. ὁ φρενοπατῶν, ἐξαπατῶν, πλάνος, ξεγελαστής : ΚΔ Τίτ.1,10 **εἰσὶ γὰρ πολλοὶ . . ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται,** Παλλάδ.Βί. Ἰω Χρυσ.83,24, Ἐπίγρ Ἀλεξανδρ.Ἐρωτ. **ὁ φρεναπάτης ὁ πρὸ τοῦ μέγα φρονῶν.**

φρεναπατῶ-άω μτγν. κ. μαν. ἀπατῶ, ξεγελῶ, πλανεύω : ΚΔ Γαλ.6,3 **εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ,** Εὐστ.Πον. **περιεφάστει φρεναποτῶν τοὺς πολλούς·** κ. παθ. : Αἰσώπ.Μῦθ 201 **πρὸς ἄνδρα ἐν φιλονεικίαις φρεναπατούμενον,** Θεοφάν.Συνεχ 82C **τούτοις οὐ μαλακισθείς, μηδὲ φρεναπατηθείς·** **2**) εἰδ. ἀναφ. πρὸς γυναῖκα, ἀποπλανῶ : Συμ.Μάγ.Χρον. 432A **γυναῖκά τινα φρεναπατήσαντες·** **3**) Ἡσ. «φρεναπατᾷ· χλευάζει» πρβλ. ΕΜ 811,3.

φρενάρισμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φρενάρω βλ.λ., ἡ τροχοπέδησις.

φρενάρω (Ἰταλ.) δημ. τροχοπεδῶ, ἄ. πατῶ φρένο : **ξαφνικὰ φρενάρισε τὸ αὐτοκίνητο.**

φρενερημιά (ἡ) μτγν. ἐρημιά, ἔλλειψις φρενῶν: ὀίδ. Ἀλ.992 (ἐκδ.Mi.).

φρένες (αἱ) κ. μαν. κ. νεώτ. πληθ. τοῦ φρὴν βλ.λ.

φρενήρης-εος-ους-ες κ. μαν. κ. νεώτ. ὁ ἀρηρὼς τὰς φρένας, φρόνιμος, ἐχέφρων, μυαλωμένος, ὑγιὴς τὸν νοῦν : Ἡρ.3,25 **οἷα δὲ ἐμμανής τε ἐὼν καὶ οὐ φρενήρης,** Εὐρ.Ἡρ.151 **φρενήρη γ' ὄντα σε,** αὐτ. Ἠλ.1053, Διον. Ἁλ. Ρωμ.4,77, αὐτ.11,36, Πλούτ.Ἠθ.323C **συνετὴν οὖσαν καὶ φρενήρη,** Ἀρρ.Ἀν.3,22 **ἄνδρα τὰ πολέμια . . μαλθακόν τε καὶ οὐ φρενήρη,** Σχόλ.Ἀριστφ Ἱππ.1118 **ἐγκέφαλος οὐκ ἔστιν ὑμῖν, οὐδὲ ἐστὲ φρενήρεις·** **2**) νεώτ. ὁ ὑπὸ φρενίτιδος κατειλημμένος, ἔξαλλος, ἀλλόφρων, ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

φρένησις-εως (ἡ) μτγν. ἐν λατ.μεταγραφ. phrenesis, ἡ φρενῖτις : Σενέκ.De Ira 1,13,3, Ἰουβεν.14,136.

φρενήτης (ὁ) μτγν. φρενῖτις βλ.λ. : Κύριλλ.Ἱεροσ Προοίμ.6.

φρενητίζω μτγν. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φρενιτίζω βλ.λ. : Πλούτ.Ἠθ.112BD.

φρενητικός-ή-όν μτγν. ἐσφ.γρ. ἀντὶ τοῦ φρενιτικὸς βλ.λ. : Ἐπικτ.Γνωμ.2,15,3, Θεόφρ.Νόνν.1,130.

φρενητιῶ-άω μτγν. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φρενιτιῶ βλ.λ. : Πλούτ. Ἀλέξ.75, Ἐπιφάν.1,662C.

φρενιάζω δημ., ἀόρ. (ἐ)φρένιασα, μτχ. παθ. παρακ. **φρενιασμένος,** ἐρεθίζω τινὰ μέχρι μανίας, ἐκμαίνω, δαιμονίζω, κάνω ἔξω φρενῶν : Γρυπ.Σκ. Τερπ.9,8 **Ἡρωδιάς . . τοῦ Γιοχαννὰν τὴν κάταρα γροικάει ποὺ τὴν φρενιάζει, - μὲ φρένιασε μὲ τὰ λόγια του·** **2**) κ. ἀμτβ. γίνομαι ἔξαλλος, ἔξω φρενῶν, ἐκφαίνομαι, δαιμονίζομαι : **θαρρεῖς, πῶς φρένιασε ὁ ἄτιμος καὶ δὲν ἤξερε τί ἔκαμε·** || εἰδ. θορυβῶ καθ' ὑπερβολήν : **ἄκου τα πῶς φρενιάζουνε τὰ μπασταρδάκια·** **3**) εἶμαι ἐν ἐκστάσει, ἐν ἱερᾷ μανίᾳ : Παλαμ.Παράκ.60,3 **πιὰ ὁ ψάλτης δὲ φρενιάζει . . στῆς ὀρφικῆς κιθάρας γερμένος τὴ χορδή·** **4**) ποι. κ. ἐπὶ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως, ὁ ἐν σφοδρότητι, ὁ οἱονεὶ ἐν μανίᾳ ὤν, ἐνεργῶν, κτ. παθ. μτχ. : Ζερβ.Ἰατ.1 123 **πῶς τὴ γῆ δέρνουν φρενιασμένες μπόρες.**

φρένιασμα (τὸ) δημ. ἡ κατάστασις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φρενιάζω βλ.λ., μανιώδης ὀργή, ἀλλοφροσύνη, ἔξαψις : **τί φρένιασμα καὶ τί κακὸ τὸν ἔπιασε πάλι !**

φρενικεκτομία (ἡ) νεώτ. ἄ. φρενικοτομία βλ.λ.

φρενικοεξαίρεσις-εως (ἡ) νεώτ. φρενικοτομία.

φρενικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὰς φρένας, ὁ σχετικὸς πρὸς τὴν διανοητικὴν κατάστασιν: **φρενικὴ νόσος** (ἡ φρενοπάθεια)· **2**) ὁ πάσχων ἐκ φρενοπαθείας· **3**) εἰδ. ἀνατομ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸ διάφραγμα : **φρενικὸν νεῦρον** (κλάδος τοῦ αὐχενικοῦ πλέγματος, νευρῶν τὸ διάφραγμα, διερχόμενος δὲ ὄπισθεν τῆς στερνοκλειδικῆς ἀρθρώσεως μεταξὺ ὑποκλειδίου φλεβὸς καὶ ὑποκλειδίου ἀρτηρίας, ὅπου καὶ γίνεται συνήθως ἡ τομὴ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐγχείρησιν τῆς φρενικοτομίας βλ.λ., ἄ. διαφραγματικόν), - **φρενικαὶ ἀρτηρίαι - φλέβες** (ἄ. διαφραγματικαί).

φρενικοτομία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως τομὴ τοῦ φρενικοῦ νεύρου τοῦ ἡμιθωρακίου, καθ' ὃ κεῖται πνεύμων προσβεβλημένος ὑπὸ φυματιάσεως, ἢ καὶ ἡ ἐξαίρεσις τμήματος αὐτοῦ ὀλίγων ἑκατοστομέτρων (φρενικοεξαίρεσις).

φρένιον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν ἀνεμώνη : Πλίν. ΦΙ 21,94.

φρενιτιαῖος-α-ον φρενιτικός : Ἱππ.Ἐπιδ.3,1079.

φρενιτίασις-εως (ἡ) μσν. παραφροσύνη· Σουΐδ. «παρακοπὴ φρενῶν, ἡ φρενιτίασις».

φρενιτίζω μτγν. κατέχομαι ὑπὸ φρενίτιδος, παραφρονῶ · Ἰουστ.Ἐπιστ.Ἰάμβλ.424A **καίτοι δίκαιον ἦν, ὥσπερ φρενιτίζοντας, οὕτω καὶ τούτους ἅπαντας ἰᾶσθαι**· ‖ εἰδ. ἐν χρ. περὶ τῶν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ πυρετοῦ παραληρούντων, οἱονεὶ μαινομένων : Γαλ.8,693 **μαίνεσθαι ὀνομάζουσι πάντες ἄνθρωποι τοὺς ἄνευ πυρετοῦ παραφρονοῦντας, φρενιτίζειν δὲ τοὺς ἐν πυρετῷ.**

φρενιτικός-ή-όν κ. νεώτ. ἐπὶ προσ., ὁ πάσχων ἐκ φρενίτιδος βλ.λ., μανιακός : Ἱππ.Ἀφ.1252, Γαλ. 8,271 **ἐκείνους μόνον φρενιτικούς, ὅσοι κεκράγασιν, ἢ ἀναπηδῶσιν**· **2)** ὁ σχετικὸς πρὸς τὴν φρενίτιδα, ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὰς φρενικὰς παθήσεις ὅθ. τὸ οὐδ. πληθ. **φρενιτικὰ** (κτ. παράλ. τοῦ νοσήματα) : αὐτ.Ἐπιδ.1,944.

φρενῖτις-ιδος (ἡ) κ. νεώτ. ἐγκεφαλικὴ φλεγμονή, συνοδευομένη ὑπὸ ἐντόνου πυρετοῦ μετὰ παραληρήματος : Ἱππ.Ἀφ.1248, Πλούτ.Ἠθ.81F **οἱ δ' εἰς μελαγχολίαν ἢ φρενῖτιν ἢ παρακοπὴν ἥκοντες . . ὑπὸ τοῦ σφόδρα νοσεῖν μηδ' ὅτι νοσοῦσιν αἰσθανόμενοι**, Ἀρετ.72 **ὁκόσα ξὺν πυρετοῖσι ὀξέα γίγνεται πάθεα, οἷον φρενῖτις**, Λουκ.Συμπ.20 **φρενίτιδι ἑαλωκώς**, Ἀλέξ.Ἀφρ.Πρ.1,96· **2)** νεώτ. ὁμ. τὸ ἐπὶ ἐγκεφαλίτιδος ἢ μηνιγγίτιδος παραλήρημα· **3)** ὁμ. φλεγμονὴ τοῦ διαφράγματος· **4)** ὁμ. διατάραξις τῶν φρενῶν, μανία.

φρενιτισμός (ὁ) μτγν. μανία, φρενῖτις : Πλούτ. π.Στοβ.Ἐκλ.6,4,31 **ἐν ταῖς παρακοπαῖς καὶ φρενιτισμοῖς.**

φρενιτιῶ-άω μτγν., μαν. κ. νεώτ. καταλαμβάνομαι πάσχων ὑπὸ φρενίτιδος βλ.λ.1) : Πλούτ.Ἀλέξ.75 **ἐκ τούτου φρενιτιᾶσαι καὶ τελευτῆσαι τριακάδι Δαισίου μηνός** **2)** γεν. ἐκμαίνομαι, μανιάζω, φρενιάζω : Δαμασκ.Ι 2,805D **ὑπὸ φρενιτιῶντος ὑβριζόμενος**

φρενιτιώδης-ους-ες νεώτ. ὁ πλήρης φρενίτιδος, ὁ ἔξαλλος : **φρενιτιώδη χειροκροτήματα.**

φρένο (τὸ) δημ. τροχοπέδη.

φρενοάρας (ὁ) δωρ. τ. τοῦ φρενήρης βλ.λ. : Βακχ.16,118 **φρενοάραις βροτῶν.**

φρενοβάρβαρος-ον ὁ βάρβαρος τὰς φρένας, τὴν διανοητικὴν ὑπόστασιν : Σωφρ. **ἐν** Φαβρικ.Ἑλλ.Βιβλ.7,485.

φρενοβλάβεια (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. βλάβη τῶν φρενῶν, τῆς διανοητικῆς λειτουργίας, μανία, παραφροσύνη, τρέλλα : Διον.Ἀλ.Ῥωμ.5,9, Φίλ.4, 230, Λουκ.Συρ 18, Ἀθανάσ.2,306C **τῆς Ἰουδαϊκῆς σκληροκαρδίας καὶ φρενοβλαβείας**, ASS Ἰουνίου 3,567A· ‖ **ἐκδήλωσις** μανίας, βλάβης τῶν φρενῶν· κ. **κτ. πληθ.** : Κύριλλ.Ἀλεξ.5,431E **τὸν ἐπὶ ταῖς ἀνωτάτω φρενοβλαβείαις γέλωτα.**

φρενοβλαβής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ βεβλαμμένος τὰς φρένας, τὴν διανοητικὴν λειτουργίαν, παράφρων, μανιακός : Ἡρ.2,120 **οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβὴς ἦν ὁ Πρίαμος οὐδὲ οἱ ἄλλοι . . ὥστε . .**, Εὐσ.π.Πλούτ.Νικ.4 **νῦν δ' ὡς ἐπ'** ἀρηρόσι **τούτοισιν ἐν τῷ βίῳ φρενοβλαβέες τετύφωνται**, Λουκ.Συρ.43, ASS Ἰουνίου 3,319C, - **φρενοβλαβὴς ἐκ κληρονομικῆς συφίλιδος.**

φρενοβλαβία (ἡ) ποι. τ. τοῦ φρενοβλάβεια βλ.λ.: Μαν.6,579, Νειλ.Ἐπιστ.290.

φρενόβλαβος-ον μτγν. φρενοβλαβὴς βλ.λ., ὅθ. κ. ὁ τοῦ φρενοβλαβοῦς : Χρησμ.Σιβ.8,115 **φρενόβλαβον αὐδήν.**

φρενοβλαβῶ-έω σχόλ. κ. μσν. εἶμαι φρενοβλαβὴς βλ.λ., παράφρων : Σχόλ.Ἰλ.Ι 232, Εὐστ.Πον. 300,20 **ἐβούλοντο ἀναισθητεῖν ἡμᾶς καὶ φρενοβλαβεῖν**, ASS Σεπτεμβρ.3,853C.

φρενοβλαβῶς ἐπίρρ. μσν. ἀφρόνως, μωρῶς, παλαβά : Εὐστ.Πον.26,80, Νικ.Χων.Χρον.232C.

φρενογηθής-οῦς-έος-ές ὁ ἐμποιῶν χαρὰν εἰς τὰς φρένας, ὁ προκαλῶν εὐφροσύνην: ΑΠ 9,525,22.

φρενογαστρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸ διάφραγμα καὶ τὸν στόμαχον.

φρενογλωττισμός (ὁ) νεώτ. σπασμὸς τῆς γλωττίδος καὶ τοῦ διαφράγματος.

φρενογράφος (ὁ) νεώτ. ὄργανον αὐτογραφικόν, χρησιμεῦον πρὸς γραφικὴν παράστασιν τῶν κατὰ τὴν ἀναπνοὴν κινήσεων τοῦ διαφράγματος.

φρενοδαλής-οῦς-έος-ές (δηλέομαι) ὁ προκαλῶν βλάβην εἰς τὰς φρένας : Αἰσχ.Εὐμ.330 **παρακοπά, παραφορὰ φρενοδαλής** (διόρθ. φρενοπλανής), αὐτ.343.

φρενοδινής-οῦς-έος-ές μτγν. ὁ οἱονεὶ περιδινῶν τὸν νοῦν : Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω.12,109 **φρενοδινέος ὥρης.**

φρενοθελγής-οῦς-έος-ές μτγν. ὁ θέλγων τὰς φρένας, εὐφραίνων τὸ πνεῦμα, θελκτικός, γοητευτικός : Πρόκλ.Ὕμν.Μούσ.17 **κλέος εὐεπίης φρενοθελγέος**, Νόνν.Δ 1,406 **φρενοθελγέος ἀοιδῆς**, αὐτ.8,175 **Παφίης φρενοθελγέα κεστόν**, Ἐπίγρ. ἐν Ἀν.Κο.Παρισ.4,386,10.

φρενόθεν ἐπίρρ. οἰκείᾳ βουλήσει, οἰκειοθελῶς : Σοφ.Αἴ.183 **οὔποτε γὰρ φρενόθεν γ' ἐπ' ἀριστερὰ . . ἔβας** (σχόλ. «ἤγουν οἴκοθεν, ἀπὸ οἰκείας γνώσεως»).

φρενοκηδής-οῦς-έος-ές μτγν. ὁ λυπῶν, θλίβων τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχήν : Συνέσ.Ὕμν.2,85.

φρενοκλόπος-ον ὁ κλέπτων τὴν διάνοιαν, ἐξαπατῶν τὸ πνεῦμα, ποὺ ξεπλανεύει : Μαίκ.ΑΠλ.198 **φρενοκλόπος Ἔρως.**

φρενοκλοπῶ-έω Ἡσ. «φρενοκλοπεῖ· ἐξαπατᾷ».

φρενοκολικός-ή-όν νεώτ. ὁ εἰς τὸ διάφραγμα καὶ τὸ κόλον ἀνήκων, ἀναφερόμενος : **φρενοκολικὸς σύνδεσμος** (περιτοναϊκὴ πτυχὴ συνδέουσα τὴν ἀριστερὰν καμπὴν **τοῦ κόλου μετὰ** τοῦ διαφράγματος).

φρενοκομεῖο(ν) (τὸ) **νεώτ. κ. δημ.** φιλανθρωπικὸν ἵδρυμα δημόσιον ἢ ἰδιωτικόν, σκοπὸν ἔχον τὴν **περίθαλψιν** φρενοβλαβῶν, **ὅ.** ψυχιατρεῖον, τρελλοκομεῖο : φρ. **εἶναι γιὰ τὸ φρενοκομεῖο** (πάσχει διανοητικῶς, δὲν **εἶναι στὰ καλά του**).

φρενόληπτος-ον μτγν., μσν. κ. **νεώτ.** φρενοβλαβής, παράφρων, **ποὺ ἔχει πάθει τὸ μυαλό του**· Σουΐδ. **«ὁ** ἀναίσθητος» : **Ἰω.Χρυσ.5,820,24, Δαμασκ.Ι 2,903A φρενοβλαβὴς καὶ φρενόληπτος.**

φρενοληπτοῦμαι-έομαι μτγν. καταλαμβάνομαι, πάσχω ἐκ φρενικῆς νόσου, εἶμαι, γίνομαι φρενόληπτος βλ.λ., τρελλαίνομαι : Ἰω.Χρυσ.8,665C **ὁ Ἰσραὴλ φρενοληπτεῖται** (ἴδ. ἀνάγν. φρενολυπεῖται).

φρενοληστής (ὁ) μτγν. ὁ ληστεύων, ὅθ. κ. ὁ ἐξαπατῶν τὸν νοῦν· πρβλ. φρενοκλόπος : Μελέαγρ. ΑΠ 12,144 **τί κλαίεις, φρενοληστά ;**.

φρενολογία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἀσχολουμένη εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν φρενῶν, ἰδίως δὲ μελετῶσα τὰς διαφόρους μορφάς, ἐκδηλώσεις τῶν φρενικῶν νοημάτων, ὡς καὶ τὰ μέσα πρὸς θεραπείαν αὐτῶν· πρβλ. ψυχιατρική.

φρενολογικός-ή-όν νεώτ. **ὁ ἀνήκων ἢ** ἀναφερόμενος εἰς τὴν φρενολογίαν βλ.λ. **: φρενολογικαὶ μελέται - σπουδαί**

φρενολογικῶς ἐπίρρ. νεώτ. ὡς πρὸς τὴν φρενολογίαν, ἀπὸ ἀπόψεως φρενολογικῆς : **ἡ περίπτωσις πρέπει νὰ ἐξετασθῇ φρενολογικῶς.**

φρενολόγος (ὁ) νεώτ. ἰατρὸς εἰδικῶς εἰς τὴν σπουδὴν τῶν φρενῶν ἀσχολούμενος, ὁ σπουδάσας τὰ φρενικὰ νοσήματα, **τὴν φρενολογίαν βλ.λ.**· πρβλ. ψυχίατρος.

φρενολυποῦμαι-έομαι **μτγν. δ. ἀνάγν. ἀντὶ** φρενοληπτοῦμαι βλ.λ.

φρενόλυσσος-ον μτγν. **ὁ λυσσῶν τὰς φρένας:** Καισάρ.1096 (ἔκδ.Mi.).

φρενομανής οῦς-ές ποι. ὁ μανιώδης τὰς φρένας, παράφρων, μανιακός: Αἰσχ.'Αγ.1140 **φρενομανής τις εἶ θεοφόρητος.**
φρενομόρως ἐπίρρ. ποι. ἐν χρ. μόν. ἐν τῇ φρ. **νοσοῦντο φρενομόρως** νοσοῦντα ἐκ φρενικῆς νόσου, ἐκ μανίας, μαινόμενον : Σοφ.Αἴ.626.
φρενοπάθεια (ἡ) νεώτ. πάθησις, βλάβη τῶν φρενῶν, φρενοβλάβεια, παραφροσύνη.
φρενοπαθής-οῦς-ές νεώτ. ὁ πάσχων ἐκ φρενικῆς νόσου, ποὺ τοῦ ἔχουνε στρίψει, τρελλός.
φρενοπαθολογία (ἡ) νεώτ. ἡ παθολογία τῶν φρενικῶν νοσημάτων.
φρενοπαθολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φρενικὴν παθολογίαν : **φρενοπαθολογικὰ φαινόμενα, - φρενοπαθολογικαὶ μελέται.**
φρενοπαθολογικῶς ἐπίρρ. νεώτ. ὡς πρὸς τὴν φρενικὴν παθολογίαν, ἀπὸ φρενοπαθολογικῆς ἀπόψεως : **ἡ περίπτωσις, φρενοπαθολογικῶς ἐξεταζομένη, προσκομίζει σπουδαῖα στοιχεῖα.**
φρενοπληγής-οῦς--ές ποι. ὁ πλήττων τὰς φρένας, ὁ ἄγων εἰς παραφροσύνην : Αἰσχ.Πρ.879 **φρενοπληγεῖς μανίαι.**
φρενόπληκτος-ον ποι. ὁ τὰς φρένας πληγείς, παράφρων, τρελλός, μανιακός : Αἰσχ.Πρ.1054 **τοιάδε** μέντοι **τῶν φρενοπλήκτων βουλεύματ' ἔπη τ' ἔστιν** ἀκοῦσαι.
φρενοπλήξ-ῆγος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ φρενόπληκτος βλ.λ. : ΑΠ 9,141 **κοινῇ . . ληθαργικὸς ἠδὲ φρενοπλὴξ κείμενοι,** Γρηγ.Ναζ.80,15 **φρενοπλῆξιν ὁμοῖος,** 'Αθανάσ.2,583F **οὕτω μεμηνὼς καὶ φρενοπλήξ,** 'Ησ.,Φώτ.,Σουΐδ.
φρενοπληξία (ἡ) μον. ἡ πλῆξις τῶν φρενῶν, μανία,παραφροσύνη, τρέλλα : Κ Μανασσ.Χρον.684.
φρενοπτωσία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ὑποβίβασις τοῦ θόλου τοῦ διαφράγματος, ὡς ἐπακόλουθον τῆς πτώσεως τῶν κοιλιακῶν σπλάγχνων.
φρενοσπληνικός σύνδεσμος (ὁ) νεώτ. ἀνατομ. μικρὰ περιτοναϊκὴ πτυχὴ ἐκτεινομένη μεταξὺ τοῦ ἄνω ἄκρου τοῦ σπληνὸς καὶ τοῦ περιτοναίου τοῦ διαφράγματος.
φρενοτέκτων-ονος-ον ὁ ἐκ τῆς ἑαυτοῦ φρενὸς τεκταινόμενος καὶ συντιθείς· κωμ. περὶ **τοῦ** Αἰσχύλου : 'Αριστφ.Βάτρ.820.
φρενοτερπής-έος-οῦς-ές μτγν. ὁ τέρπων τὰς φρένας, εὐφραίνων τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχήν, ὁ εὐφραντικός : Νόνν.Δ 4,135 **φρενοτερπέα κύκλον** ὀπωρῆς, αὐτ.18,823 **φρενοτερπέα καρπὸν ὀπώρης.**
φρενοφθόρος-ον μον. ὁ τὰς φρένας φθείρων, καταστρέφων, ὁ ἐπιφέρων μώρανσιν, φρενοπάθειαν : Κ Μανασσ.Εἰς Μάταιον Βίον 123.
φρενῶ-όω (φρήν) καθιστῶ τινα σώφρονα, φρόνιμον, σωφρονίζω, νουθετῶ, τοῦ βάζω μυαλό : Αἰσχ.Πρ.335 **πολλῷ γ' ἀμείνων τοὺς πέλας φρενοῦν ἔφυς ἢ σαυτὸν** (σχόλ. **«φρονίμους ποιεῖν καὶ σωφρονίζειν»**), αὐτ.'Αγ.1183 φρενώσω δ' **οὐκέτ' ἐξ αἰνιγμάτων** (θὰ τὸν διδάξω ὄχι πλέον μὲ αἰνίγματα), αὐτ.Χο.114, Σοφ.'Αντ.754 **κλαίων φρενώσεις, ὢν φρενῶν αὐτὸς κενός,** αὐτ.Τρ.52, Εὐρ.'Ιων 526 **οὐ φιλῶ φρενοῦν . . μεμνάτας ξένους,** Ξεν.'Απομν.4,1,5, αὐτ.2,6,1 **δοκεῖ δέ μοι καὶ εἰς τὸ δοκιμάζειν, φίλους ὁποίους ἄξιον κτᾶσθαι, φρενοῦν, τοιοῦτο λέγων·** || κ. παθ. μτχ. παρακ. πεφρενωμένος ὡς οὐσ. φρόνιμος, ἐχέφρων, μυαλωμένος, γνωστικός : Λεξιφ.19 **τουτονὶ . . ὃς περιφανῶς μακκοᾷ καὶ ἄνδρας πεφρενωμένους ὀλισθογνωμονεῖν οἴεται·** 2) παθ.εἰδ. ὑψηλοφρονῶ, εἶμαι ὑπερήφανος : ΠΔ Μακκ.2,11,4 **πεφρενωμένος δὲ ταῖς μυριάσι τῶν πεζῶν καὶ ταῖς χιλιάσι τῶν ἱππέων,** Βάβρ.101,5 **μὴ φρενωθείην, ἔφη,** τοσοῦτον **ὡς σὺ νῦν ἐτυφώθης·** 3) 'Ησ. **«φρενώσας·** παραλογισάμενος· ἐξαπατήσας**».**
φρενώλης (ὁ,ἡ) ποι. ὁ ἀπολέσας τὰς φρένας, παράφρων, τρελλός, ποὺ τὰ 'χει χαμένα : Αἰσχ. 'Επτ 757 **παράνοια συνᾶγε νυμφίους φρενώλεις.**
φρένωσις-εως (ἡ) μτγν. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φρενῶ βλ.λ., σωφρόνισις· 'Ησ. **«φρένωσις, νουθέτησις»** : Κλήμ.'Αλ.145 **φρένωσις ἐστὶ** φόγος **φρενῶν ἐμποιητικός.**
φρενωτήριον (τὸ) 'Ησ. **«παραίνεσις».**
φρεορύκτης (ὁ) ὁ φρεωρύχος βλ.λ. : Σουΐδ.
φρεορυκτῶ-έω φρεορυχῶ βλ.λ. : Σουΐδ.
φρεσκάδα (ἡ) δημ. ἡ ἰδιότης τοῦ φρέσκου, τοῦ νωποῦ, ἡ νωπότης : **φρεσκάδα τοῦ φρούτου·** 2) δροσερότης : **ἔχει φρεσκάδα τὸ δέρμα της·** 3) δροσερά, εὐχάριστος ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις, εὐκρασία : **εἶχε φρεσκάδα στὴν ἀκρογιαλιά·** 4) μτφ.πνευματικὴ εὐφορία, εὐδιαθεσία τοῦ πνεύματος, πνευματικὸ κέφι : **γέρασε, μὰ τὸ μυαλό του διατηρεῖ ὅλη τὴ φρεσκάδα του.**
φρεσκαλειμμένος-η-ο δημ. ὁ ἄρτι κεχρισμένος, ποὺ μόλις ἀσπρίστηκε : Καρκθ.Ζητ.6 **τὰ γιαπιά, . . , ἐφήλωναν . . φρεσκαλειμμένα.**
φρεσκάρω (ἰταλ.) καθιστῶ τι νωπόν, προσδίδω ὄψιν, ἐμφάνισιν δροσερόν : **κοίταξε νὰ βάλῃς τὰ φροῦτα στὸν πάγο νὰ τὰ φρεσκάρῃς λιγάκι·** 2) συνεκδ. ἀνακαινίζω, μετοποιῶ τι ὥστε νὰ φαίνεται καινουργές : **μὲ τὸ σιδέρωμα τὰ φρεσκάρισα τὰ ρουχά σου, - ἔδωσα τὸ καπέλλο μου στὸ καθαριστήριο νὰ μοῦ τὸ φρεσκάρουν·** 3) ἀμτβ. γίνομαι, φαίνομαι νωπός, δροσερός, φρέσκος : **φρεσκάρουν τὰ λουλούδια μὲ τὸ πότισμα·** || συνεκδ. φαίνομαι, γίνομαι καινουργέστερος : **μὲ τὴν περιποίηση φρεσκάρανε τὰ ρουχα·** 4) ὁμ. ἀμτβ. ἐπὶ ἀτμοσφαιρικῶν φαινομένων, καιρικῶν καταστάσεων, γίνομαι πλέον δροσερός, ψυχρότερος, εὐχαριστότερος : Γρυπ. Σκ.Τερρ.21,4 **προσμένει | ἀπ' τὶς μεγάλες τὶς κορφὲς τ' ἀγέρι νὰ φρεσκάρῃ·** || κ. τριτοπροσώπως (ἐννοουμένης τῆς ἀτμοσφαιρικῆς καταστάσεως) : **πρὸς τὸ βράδυ φρεσκάρισε λίγο.**
φρέσκο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. φρέσκος βλ.λ. ὡς οὐσ., ζωγραφικὴ ἐπὶ τοίχου διὰ χρωμάτων διαλελυμένων εἰς ὕδωρ, ἐμποτιζόντων τὸ κονίαμα, νωπογραφία· 2) δροσερὸς καιρός, εὐχαρίστως ψυχρὰ ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις : **ἔχει φρέσκο ἀπόψε·** 3) εἰρων. ἡ φυλακή : **τοὺς ἔπιασαν ἐπ' αὐτοφώρῳ καὶ τοὺς κλείσανε στὸ φρέσκο.**
φρεσκο- α' συνθετ. λέξεων τῆς δημοτικῆς προσδίδον εἰς τὸ δεύτερον τὴν ἔννοιαν τοῦ νεωστί, τοῦ μόλις πρό τινος ἀποκτήσαντος ἰδιότητά τινα ἢ ποιότητα, ἰδ. εἰς σύνθετ. μτ. μτχ. παθ. παρακ., οἷον φρεσκοβαμμένος, φρεσκοξυρισμένος, φρεσκοποτισμένος, φρεσκοδιωρισμένος.
φρεσκοβαμμένος-η-ο δημ. ὁ ἄρτι, πρὸ ὀλίγου βαφείς, ὁ φέρων νωπὰ εἰσέτι ἐπ' αὐτοῦ τὰ χρώματα τῆς βαφῆς : **κάθισε σ' ἕναν πάγκο φρεσκοβαμμένο καὶ λέρωσε τὸ παντελόνι του.**
φρεσκογυαλισμένος-η-ο δημ. ὁ ἄρτι στιλβωθείς, ποὺ μόλις πρὸ ὀλίγου γυαλίστηκε : **φρεσκογυαλισμένα παπούτσια, πῆγε καὶ τὰ βούτηξε στὶς λάσπες.**
φρεσκομαγειρεμένος-η-ο ἐπὶ φαγητῶν, ὁ ἄρτι μαγειρευθείς.
φρεσκοξυρισμένος-η-ο δημ. κ. **φρεσκοξουρισμένος** ὁ ἄρτι ξυρισθείς, ποὺ μόλις ἔκοψε τὰ γένια του.
φρεσκοπλυμένος-η-ο δημ. ὁ μόλις πρό τινος πλυθείς : **φρεσκ- σεντόνια - ροῦχα - δρόμοι·** || συνεκδ. κ. ἐπὶ τῆς γῆς ἄρτι ὑπὸ βροχῆς ποτισθείσης : **φρεσκοπλυμένο χῶμα.**
φρεσκοποτισμένος-η-ο δημ. **ὁ ἄρτι ποτισθείς** : **φρεσκοποτισμένα λουλούδια.**

φρέσκος-η-(-ια)-ο (Ιταλ.) δημ. πρόσφατος, νωπός : **φρέσκα ψάρια** - **φρούτα** - **σταφύλια** - **λαχανικά** 2) δροσερός, εὐχάριστος, ψυχρός : **φρέσκο δέρμα** - **μάγουλο**· || ἰδ. δὲ ἐπὶ ἀτμοσφαιρικῶν φαινομένων, καταστάσεων : **φρέσκο ἀεράκι**· 3) ἐπὶ προσ., ζωηρός, εὔρωστος, εὐδιάθετος, κεφάτος : **ἦρθε τὸ πρωῒ φρέσκος φρέσκος**· 4) μτφ. ἐν χρ. ἐπὶ διανοητικῆς εὐφορίας, πνευματικῆς γονιμότητος, δροσερότητος : **ἔχει ἕνα μυαλὸ πάντοτε φρέσκο**· 5) φρ. **φρέσκος ἀέρας** πρὸς χαρακτηρισμὸν λόγων, ὑποθέσεων, ἐπιχειρημάτων ἄνευ τινὸς περιεχομένου, σοβαρότητος· 6) τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. **φρέσκο** (τὸ) βλ.λ.

φρέω, μέλλ. φρήσω, ἐν χρ.μ. ἐν συνθέτοις ὡς διαφρέω, ἐκφρέω, ἐπεισφρέω, παρεισφρέω βλ.λς κ.ἄ.

φρεωρυχία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἡ ἀνόρυξις φρέατος, ἄνοιγμα πηγαδιοῦ· ἀθ. κ. ἡ ἐξάσκησις τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ φρεωρύχου βλ.λ. : Ἰώσ.ΑΙ 1,18,2 **παρασχόντος αὐτῷ τὴν φρεωρυχίαν ἀνεπικώλυτον** (τὸ δικαίωμα . .), Εὐστ.461,5.

φρεωρυχικός-ή-όν λεξ. κ. μσν. ὁ ἐν χρήσει εἰς τὴν φρεωρυχίαν βλ.λ. : Φώτ.Λεξ. ἐν λ. τορὸς **φρεωρυχικὸν ἐργαλεῖον,** ΕΜ 762,33, Εὐστ.1533,10.

φρεωρύχος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ χρησιμεύων εἰς τὴν ἀνόρυξιν φρεάτων : Πλούτ.'Ηθ.159C **φρεωρύχα σκεύη**· 2) τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ὁ ἰδίως κατ' ἐπάγγελμα ὀρύσσων φρέατα, ποὺ ἀνοίγει πηγάδια, ὁ πηγαδᾶς : Ἰω.Χρυσ.5,845,42, Γρηγ.Νύσσ.3,102D, Βασ.1,10D **τὴν τοῦ ὕδατος φύσιν ἐνυπάρχουσαν τῇ γῇ οἱ φρεωρύχοι δεικνύουσιν,** Θεμίστ.Λόγ.152C.

φρεωρυχῶ-έω ὀρύσσω φρέατα, ἀνοίγω πηγάδια, γεν. ἀνασκάπτω τὸ χῶμα πρὸς ἀνεύρεσιν ὕδατος : Στράβ.16,4,14 **οἱ ἐλέφαντες ταῖς προβοσκίσι . . φρεωρυχοῦσι καὶ ἀνευρίσκουσιν ὕδωρ,** Πλούτ.'Ηθ.776D· 2) κτ. μτφ. ἐπὶ ἐμπίδος ἢ κώνωπος, οἱονεὶ ἀνασκάπτω τὸ δέρμα τινός, κωμ. : Ἀριστφ.Λυσ.1133 **πάλαι γέ μ' ἐφρεωρύχει** (σχόλ. «ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν τὰ φρέατα ὀρυττόντων. Εἰς βάθος ὡς φρέαρ ἀνώρυττεν, φησί».

φρήν - φρενός (ἡ) κ. μσν. νεώτ., δωρ. **φράν,** πληθ. **φρένες,** γενικ. **φρενῶν,** δοτ. **φρεσί,** δωρ. **φρασί,** ὁ κυκλοτερὴς μῦς, ὁ διαχωρίζων τὴν θωρακικὴν κοιλότητα, ἐν ᾗ ἡ καρδία καὶ οἱ πνεύμονες, ἀπὸ τῆς κοιλιακῆς τοιαύτης, ἔνθα τὰ λοιπὰ σπλάγχνα· Ἐρωτιαν.386 «φρένας ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὸ διάφραγμα», Αἰσχ.Πρ.881 **κραδία δὲ φόβῳ φρένα λακτίζει**· εὐχρ. ἰδίως ἐν τῷ πληθ. : Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.18, αὐτ.Ἄρθρ.807, Πλάτ.Τίμ.70Α **τὰς φρένας διάφραγμα εἰς τὸ μέσον αὐτῶν τιθέντες,** Ἀριστλ.ΖΓ 3,10,1 **τοῦτο δὲ τὸ διάζωμα καλοῦσί τινες φρένας, ὃ διορίζει τόν τε πνεύμονα καὶ τὴν καρδίαν**· πρβλ. αὐτ.ΖΙ 1,17,8· 2) γενικ. τὰ περὶ τὴν καρδίαν μέρη, τὸ στῆθος : Ἰλ.Π 481 **ἔνθ' ἄρα τε φρένες ἔρχαται ἀμφ' ἁδινὸν κῆρ,** Ὀδ.Ι 301 **πρὸς στῆθος, ὅθι φρένες ἧπαρ ἔχουσιν,** Αἰσχ. Πρ.361 **φρένας γὰρ εἰς αὐτὰς τυπείς,** αὐτ.Εὐμ. 158, Σοφ.Τρ.931 **πλευρὰν ὑφ' ἧπαρ καὶ φρένας πεπληγμένην**· 3) εἰδ. ἡ καρδία ὡς ἕδρα τῶν ἐπιθυμιῶν, παθῶν, συναισθημάτων : Ἰλ.Κ 10 **ὡς πυκίν' ἐν στήθεσσιν ἀνεστενάχιζ' Ἀγαμέμνων νειόθεν ἐκ κραδίης, τρομέοντο δέ οἱ φρένες ἐντός,** αὐτ.Ν 493 **γάνυται δ' ἄρα τε φρένα ποιμήν,** αὐτ. Ο 627, Ὀδ.Ζ 147 **μή οἱ γοῦνα λαβόντι χολώσαιτο φρένα κούρη,** Πίνδ.Π 1,21 **δαιμόνων θέλγει φρένας,** Αἰσχ.Ἱκ.379 **ἀμηχανῶ δὲ καὶ φόβος μ' ἔχει φρένας,** αὐτ.Ἑπτ.484· || φρ. ἐκ φρενὸς ἀπὸ βάθους καρδίας : αὐτ.Χο.107 **λέξω . . τὸν ἐκ φρενὸς λόγον,** αὐτ.Ἑπτ.919 **ἐτύμως δακρυχέων ἐκ φρενός**· || ὁμ. φρ. ἀπ' ἄκρας φρενὸς ἐπιπολαίως, ἀψελῶς, χωρὶς διάθεσιν : αὐτ.Ἀγ.805 **νῦν δ' οὐκ ἀπ' ἄκρας φρενὸς οὐδ' ἀφίλως εὔφρων πόνος εὖ τελέσασιν**· 4) ὁ νοῦς, ὁ ἐγκέφαλος ὡς κέντρον τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, τῆς σκέψεως, ἀντιλήψεως, τὸ λογικόν, ἡ διάνοια, τὸ μυαλό : Ἰλ.Α 55 **ἀγορήνδε καλέσσατο λαόν . . τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεά,** αὐτ.Β 301 **εὖ γὰρ δὴ τόδε ἴδμεν ἐνὶ φρεσίν,** αὐτ.Ι 434, αὐτ.Ν 121, Ὀδ.Κ 438 **αὐτὰρ ἐγώ γε μετὰ φρεσὶ μερμήριξα,** Πίνδ.Ο 8,31 **ὀρθᾷ διακρίνειν φρενὶ** (μὲ σωστὸ μυαλό), αὐτ.Β,80, αὐτ.Π 2,105, Αἰσχ.Πέρσ.767 **φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν ᾠακοστρόφουν,** Εὐρ.Ἱππ. 612 **ἡ γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος,** Ἀριστφ.Βάτρ.535· || π.Ἀττ. εὐχρ. ἰδ. ἐν συνεκφ. μετὰ ρημ. εἰς δήλωσιν τῆς ἀπωλείας τοῦ νοός : Σοφ.Φιλ.865 **σιγᾶν κελεύω μηδ' ἀφεστάναι φρενῶν,** αὐτ.Ἀντ.648, Εὐρ.Ὀρ.1021 **ὥς σ' ἰδοῦσ' ἐν ὄμμασι πανυστάτην πρόσοψιν ἐξέστην φρενῶν** (ἔχασα τὰ λογικά μου), αὐτ.Βάκχ.943, αὐτ.Ἱππ.1012· || ὁμ. μτ. ἐπιθ. ἢ μτχ. ἐπὶ τοῦ ἀπολέσαντος τὴν διανοητικὴν ἀρτιότητα, τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ κυριαρχίαν, τοῦ ἀνισορρόπου : Αἰσχ.Ἀγ.479, Σοφ. Ἀντ.754 **ὢν φρενῶν αὐτὸς κενός,** Εὐρ.Βάκχ.33 **παράκοποι φρενῶν**· || φρ. **ἔξω φρενῶν** ἐκτὸς τοῦ λογικοῦ : Πίνδ.Ο 7,86 **καὶ παρέλκει πραγμάτων ὀρθὰν ὁδὸν ἔξω φρενῶν**· ἡ φρ. νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ προσ., ἀλλόφρων, παλαβός, μαινόμενος : **ἔγινε ἔξω φρενῶν μόλις τὸ ἄκουσε** (ἐξεμάνη)· || ὁμ. ἐπὶ τῶν ὑγιῶς ἐχόντων τὸν νοῦν : Σοφ.Ἀντ.492, Πάπ. **λογισμοὺς καὶ φρένας ἀπαθεῖς διασώσων,** -**δὲν ἔχει σώας τὰς φρένας**· κ. ἐν ἐπιρρ.φρ. **ἔσω φρενῶν** λίαν ἐλλόγως, σωφρόνως : Αἰσχ.Ἀγ.1052 **ἔσω φρενῶν λέγουσα πείθω νιν λόγῳ,** Σοφ.Φιλ. 1325· 5) νεώτ. νομ. **κατάστασις διφορουμένων φρενῶν** ἡ κατάστασις ἐκείνου αὐτινος ἡ πνευματικὴ νόσος δὲν εἶναι τελείως ἀποδεδειγμένη, ἡ κατ' ἀκολουθίαν δημιουργοῦσα δυνατότητα ἀπορρίψεως μὲν τῆς περὶ ἀπαγορεύσεως αἰτήσεως, διορισμοῦ δὲ δικαστικοῦ ἀντιλήπτορος ἀπαραιτήτου διὰ τὴν ἔγκυρον διεξαγωγὴν τῶν νομικῶν πράξεων τοῦ ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ εὑρισκομένου.

φρῆνος (ὁ) μσν. δ. προφ. τοῦ θρῆνος : Χρον. Μορ.2462 **φρῆνος πολὺς ἐγίνετον εἰς ὅλον τὸ Μορέαν** (κῶδ. Παρισ.).

φρητάρχης (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ ἀρχηγὸς φρατρίας, ὁ φρατρίαρχος.

φρήταρχος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ φρητάρχης βλ.λ.

φρήτηρ Ἡσ. «ἀδελφός».

φρητία (ἡ) (1) Ἡσ. «στόμα φρέατος».

φρητία (ἡ) (2) Ἐπιγρ. ἡ φρατρία βλ.λ.

φρήτιον (τὸ) Ἐπιγρ. δωρ. τὸ φρεάτιον βλ.λ., πηγαδάκι.

φρητός Ἐπιγρ. γενικ. τοῦ φρέαρ ἀντὶ φρέατος.

φρήτρη (ἡ) Ιων. τ. τοῦ φράτρα βλ.λ. ἐπ. δοτ. **φρήτρηφιν.**

φρητρία (ἡ) Ἐπιγρ. Ιων. τ. τοῦ φρατρία βλ.λ.

φρήτριος-ον Ιων. τοῦ φράτριος βλ.λ. : Ἐπιγρ. **φρήτριοι θεοί.**

φρήτωρ-ορος (ὁ) Ιων.τ. τοῦ φράτωρ βλ.λ.: Ἐπιγρ. **φρήτορες θεοί.**

φρῖγος-εος-ους (τὸ) ἐσφ. γρ. ἀντὶ σφρῖγος : Ἑρμιππ.Στρατιῶται.

φρίζα (ἡ) (γαλλ.) δημ. ἡ ζωοφόρος.

φριζάρισμα-ατος (τὸ) (φριζάρω) δημ. βοστρυχισμός, ὀντυλασιόν.

φριζάρω (γαλλ.) δημ. βοστρυχίζω, ὀντυλάρω.

φρικάζω μτγν. φρικιῶ, τρέμω : Ποιητ.Βοταν 71 **φρικάζῃ δ' ὁπόταν τις ἀνήρ, βοτάνης ἀπὸ ταύτης κλῶνας ἑλών, κάμνοντος ἐναντίος ἵστασο.**

φρικαλέος-α-ον κ. νεώτ. ὁ φρίσσων, φρικιῶν, ἀναρριγῶν ἐκ τοῦ ψύχους : Ἱππ.Ἀρχ. Ἰητρ.14· 2) ὁ τραχὺς τὴν ἐπιφάνειαν : ΑΠ 7,382, Τρυφιόδ. 195 **φρικαλέῃσιν ἐπὶ πλευρῇσιν**· 3) κ. νεώτ. ὁ πολλὴν φρίκην ἐμποιῶν, προκαλῶν, φρικτός, τρο-

μερός, φοβερός : ΑΠ7,69,αὐτ.9,300· ‖ ἀπαίσιος, ἀπεχθής : **ἔχει ἕνα μοῦτρο φρικαλέο.**

φρικαλεότης-ητος (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φρικαλέου βλ.λ.3), τοῦ ἐμπνέοντος φρίκην : **διεπράχθησαν ἐγκλήματα πρωτοφανοῦς φρικαλεότητος ὑπὸ τῶν λῃστῶν·** ‖ ἰδ. κτ. πληθ. πρᾶξις φοβερά, φρικτή : **οἱ φρικαλεότητες τοῦ πολέμου.**

φρικαλέως ἐπίρρ. νεώτ. κατὰ τρόπον φρικαλέον, φρικτόν, ὑπὸ μορφὴν φρικαλέαν.

φρικαντῶ (τὸ) (γαλλ.) δημ. εἶδος ἐδέσματος ὁμοιάζοντος πρὸς τὸν καπαμάν.

φρικασμός (ὁ) μτγν. φρίκη, τρόμος, τρεμούλα : ΠΔ Μακκ.2,3,17 **περιεκέχυτο δὲ περὶ τὸν ἄνδρα δέος τι καὶ φρικασμὸς σώματος.**

φρικασσέ (τὸ) (γαλλ.) εἶδος ἐδέσματος ἐκ κρέατος μετὰ μικρῶν κρομμύων καὶ ἄλλων λαχανικῶν, οἷον μαράθου, ἀνήθου κ.ἄ.

φρίκη (ἡ) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ. ἐλαφρὰ ρυτίδωσις τῆς θαλασσίας ἐπιφανείας, μικρὸς κυματισμός : Αἰλ.Ζ 16,19 Πλούτ.'Ηθ.92)F, 'Αλκίφρ.1,10 **τὴν θάλατταν φρίκη κατέχει·** **2)** φρικίασις, ρῖγος, ἀνατρίχιασμα:'Ιππ.'Αφ.1255,Πλάτ.Φαῖδρ.251Λ **ἰδόντα δὲ αὐτὸν οἷον ἐκ τῆς φρίκης μεταβολή τε καὶ ἱδρὼς καὶ θερμότης ἀήθης λαμβάνει,** Θεόφρ. ἀπ.3,74,Νίκ.Θηρ.721 **φρίκη δ' ἐν ρέθεϊ σκηρίπτεται·** κτ. πληθ. : 'Αριστλ.Πρ.1,39· **3)** εἰδ. δέος θρησκευτικόν : 'Ηρ.6,134 **πρὸς τῇσι θύρῃσι τε γενέσθαι καὶ πρόκατε φρίκης αὐτὸν ὑπελθούσης ὀπίσω . . ἴεσθαι,** Σοφ.ΟΤ 1306 **τοίην φρίκην παρέχεις μοι,** αὐτ. ἀπ.921, Ξεν.ΚΠ 4,2,15, Πλάτ. Πολ.387C· **4)** γεν. δέος, φόβος, τρόμος ἐξ ὁράματος ἢ ἀκούσματος ἀποτροπαίου, φρικαλέου : Εὐρ.Φοίν.1285 **τρομερὰν φρίκᾳ τρομερὰν φρέν' ἔχω,** Διόδ.Σ 17,118 **τῆς σφαγῆς φρίκην ἐμποιούσης τοῖς φίλοις,** Αἰλ π.Σουΐδ. **φρίκη τις αὐτὴν περιέρχεται,** Σολωμ.'Εθν.'Υμν.34,1 **ἐρμιά, θάνατος καὶ φρίκη | ὅπου ἐπέρασες κι ἐσύ·** ‖ δθ. κ. πρᾶγμα φρικαλέον, ἀποτρόπαιον : **ἦταν φρίκη αὐτὸ ποὺ ἀντίκρυσαν τὰ μάτια μου, - εἶναι φρίκη νὰ τὴν βλέπῃς** (ἀπαισία, εἰδεχθής)· **5)** ψῦχος δριμύ, παγωνιά : **Γέλλ.**17,8,7.

φρικία (τὰ) μτγν. αἱ ἐκ τοῦ ψύχους φρικιάσεις ἀνατριχιάσματα : **Διοσκ.**4,14.

φρικιάζω δημ. (προφ. τριαύλλαβος) φρικιῶ, ἀναρριγῶ, ἀνατριχιάζω : Βλαστ.Συνμ.219 231.

φρικίαι (αἱ) μτγν. κ. νεώτ. ἰατρ. φρικιάσεις, ρίγη : Διοσκ.1,182 **στομάχου τε ἀλγήματα καὶ φρικίας·** ‖ εἰδ. ἐλαφρὸν αἴσθημα ρίγους ἐμφανιζόμενον ὡς σύμπτωμα πρόδρομον πυρετικῶν καταστάσεων ἰδίως λοιμώδους φύσεως, προσδίδον δὲ εἰς τὸ δέρμα ὄψιν χαρακτηριστικήν, κρυάδες.

φρικίασις-εως (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. αἴσθησις ρίγους ὀφειλομένη εἰς αἴτια φυσικὰ (ψῦχος) ἢ ψυχικὰ (συναίσθημα χαρᾶς, φόβου, συγκίνησις) ἢ εἰς παθολογικὰς καταστάσεις (πυρετός), κρυάδα, ἀνατριχίλα : ΨΔιοσκ.47Β **πυρετὸν ἐκ φρικιάσεως,** Ζερβ.'Ιστ.1 54 **ἀπὸ τὸν ὕπνον τῶν κουρασμένων καὶ τὴν φρικίασιν τῶν ἀπολαυόντων·** **2)** ἐλαφρὰ κύμανσις ὑδατίνης ἐπιφανείας : **φρικίασις τῶν κυμάτων.**

φρικιαστικός-ή-όν νεώτ. ὁ προκαλῶν φρικίασιν, ἀποτρόπαιος, ἀνατριχιαστικός : **φ- θέαμα.**

φρικιαστικῶς ἐπίρρ. νεώτ. κατὰ τρόπον φρικιαστικόν, φρικτῶς, φρικαλέως.

φρικιῶ-άω (φρίξ) μσν. κ. νεώτ. αἰσθάνομαι φρικίασιν, ριγῶ ἐκ πυρετοῦ, φόβου ἢ ἐντόνου συγκινήσεως, ἀνατριχιάζω, τρεμουλιάζω : Μοσχόπ. Λειμωνάρ.1058Α **ἤρξατο φρικιᾶν καὶ πυρέσσειν·** **2)** αἰσθάνομαι φρίκην, ἀποτροπιασμόν· **3)** ἐπὶ ὑδατίνης ἐπιφανείας. ἐλαφρῶς ρυτιδοῦμαι, κυμαίνομαι : Βιζυην.Πύργος Κόρης 297 **ταράσσετ' ὁ ροῦς, φρικιοῦν τὰ νερά.**

φρικνόν 'Ησ. «φρικαλέον, δεινόν, φοβερόν».

φρικοποιός-όν μτγν. ὁ ἐμποιῶν φρικίασιν, προκαλῶν ρῖγος, ἀνατρίχιασμα : Δίφιλ.Σ 3,74C **ὁ σικυὸς ψυκτικὸς ὑπάρχων . . ἔτι δὲ φρικοποιὸς καὶ γεννητικὸς χολῆς.**

φρῖκος-εος (τὸ) μτγν. φρίκη, φρικίασις ἀνατριχίλο : Νίκ.Θηρ.778.

φρικοῦμαι-όομαι γλωσσ. φρικιῶ, τρέμω, ἀνατριχιάζω.

φρικτά ἐπίρρ. δημ. κ. **φριχτά** φοβερά, τρομερά : Βιζυην.Ποιήμ.24,38 **ὅμως ἂν κι ἐτιμωρήθη τόσο δὰ φρικτά.**

φρικτοβόας (ὁ) μσν. ὁ φρικτῶς βοῶν, ποὺ φοβερά, τρομερὰ φωνάζει : Πρόδρ.'Επιστ.14.

φρικτοειδής-οῦς-ές μσν. ὁ φρικτὸς τὸ εἶδος, τὴν ὄψιν, τὴν μορφήν : Στουδ.Θεόδ.1796 (ἐκδ.Mi.).

φρικτός-ή-ό(ν) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. προφ. **φριχτός** (ρηματ. ἐπίθ. τοῦ φρίσσω) ὁ προξενῶν φρίκην, φοβερός, φρικώδης, φρικιαστικός, ἀποτρόπαιος : 'Ορφ.'Υμν.13,6, Πλούτ.Κικ.49 **τὴν δὲ κεφαλὴν καὶ τὰς χεῖρας ἐκέλευσεν . . ἐπὶ τοῦ βήματος θεῖναι, θέαμα Ρωμαίοις φρικτόν,** Βηλορ. Ποιήμ.126,26 **τὸ φριχτὸ καὶ φλογερὸ . . σου ἀστροπελέκι,** Ζαλοκ.Ποιήμ.13,19 **ὅπου ἔχαινε χάσμα φρικτὸν | ἡ μεγάλη πληγή του,** Βιζυην.Μητέρα τῶν 'Επτὰ 378 **νὰ μείνῃ αὐτὴ ὁλομόναχη σ' ἐρήμωση φρικτή·** ‖ εἰδ. εἰδεχθής, ἀπαίσιος, δύσμορφος : **ἔχει ἕνα πρόσωπο φρικτό·** **2)** ὁ προκαλῶν δέος, ἔκστασιν, ἔκπληξιν : Μηναῖ.3,2 Θεοτοκ. **ἀκατάληπτον ὑπάρχει, Δέσποινα, τὸ πεπραγμένον ἐπὶ σοὶ φρικτὸν μυστήριον.**

φρικτοτελής-οῦς-ές μσν. ὁ εἰς φρικτάς, μυστηριώδεις, καταπληκτικὰς τελετὰς καθιερωμένος, περὶ τῆς 'Αγίας Τραπέζης : Δαμασκ.12,839C.

φρικτῶς ἐπίρρ. μτγν., μσν. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον φρικτόν, φοβερῶς, τρομερά, ὑπὸ μορφὴν φρικτήν : ΠΔ Σοφ.Σαλ.6,5 **φρικτῶς καὶ ταχέως ἐπιστήσεται ὑμῖν, ὅτι κρίσις ἀπότομος ἐν τοῖς ὑπερέχουσι γίνεται·** ‖ κατὰ τρόπον καταπληκτικόν : Μηναῖ.3,5 Σταυροθεοτ. **καὶ ρήγνυται φρικτῶς ναοῦ σου τὸ καταπέτασμα.**

φρικώδης-ους-ες κ. νεώτ. ὁ ὑπὸ φρικιάσεως, ρίγους συνοδευόμενος, ἐπὶ νοσηρῶς παθολογικῶν καταστάσεων, προκαλουσῶν ρῖγος : 'Ιππ.'Επιδ.1, 949 **πυρετὸς φρικώδης,** αὐτ.'Αφ.1247 **δυσουρία φρικώδης·** ‖ τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ τραχύτης τῆς ριγούσης ἐπιδερμίδος : αὐτ.· **2)** κ. νεώτ. ὁ ἐμποιῶν φρίκην, τρόμον, φρικαλέος, τρομερός, ἀποτρόπαιος, εἰδεχθής : 'Αριστφ.Βάτρ.1336 **φρικώδη δεινὰν ὄψιν,** 'Ανδοκ.5,5 **τὰ δεινὰ καὶ φρικώδη,** 'Αριστλ.Θαυμ.130,2· **3)** εἰδ. ὁ προκαλῶν δέος, θρησκευτικὴν ἔκστασιν : Πλαύτ.Γράκχ.21 **τὸ ἁγιώτατον καὶ φρικωδέστατον ἐν τῇ πόλει τῶν ἱερῶν,** 'Αριστείδ.1,256· **4)** τὸ οὐδ. φρικῶδες ἐν χρ. ἐπιρρ. φρικτῶς, φρικωδῶς : Εὐρ.'Ιππ.1216 **τέρας, οὗ πᾶσα μὲν χθὼν φθέγματος πληρουμένη φρικῶδες ἀντεφθέγγετ'.**

φρικωδία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φρικώδους, ἡ φρικαλεότης : Νικόμ.ἐν Φώτ.Βιβλ.143,29 **στύγα τὴν μονάδα τερατολογοῦσι καὶ φρικωδίαν καὶ βάραθρον.**

φρικωδῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον φρικώδη βλ.λ., φρικτῶς, φοβερά· ‖ φρ. ἔχω φρικωδῶς : ἐμπνέω φρίκην, δέος : Δημ.644 **τρίτον δ' ἕτερον πρὸς τούτοις δικαστήριον, ὃ πάντων ἁγιώτατα τούτων ἔχει καὶ φρικωδέστατα.**

φριμαγμός (τὸ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. τὸ φριμάσσεσθαι βλ.λ., τὸ ἐκ τῶν μυκτήρων φύσημα, τὸ φρίμασμα· γεν. δὲ πᾶσα κίνησις θυμοειδοῦς ζῴου, ἰδίως τοῦ ἵππου : Λυκόφρ.244, Πρόδρ.'Ανδρόν. Κομν.173· **2)** 'Αμμών 144 «φριμαγμός· ἡ τοῦ τράγου φωνή».

φριμάζω δημ. ἐπὶ ἵππων, φριμάσσομαι βλ.λ., ὅ. φρουμάζω.

φρίμασμα (τὸ) δημ. φριμαγμὸς βλ.λ.

φριμάσσομαι κ. νεώτ., ἀττ. **φριμάττομαι** ἐπὶ ἵππων, εἶτα δὲ καὶ ἄλλων ζῴων, φυσῶ ἰσχυρῶς διὰ τῶν μυκτήρων ἐξ ἀνυπομονησίας, ἐντόνου συναισθήματος ἢ ὀργασμοῦ, φρουμάζω : Ἡρ.3,87 **τὴν χεῖρα πρὸς τοῦ Δαρείου ἵππου τοὺς μυκτῆρας προσενεῖκαι, τὸν δὲ αἰσθόμενον φριμάξασθαί τε καὶ χρεμετίσαι**· πρβλ.ΑΠ 9,281· ‖ Σουΐδ. «φριμασσομένη, χρεμετίζουσα, ἀγριουμένη ἢ ἀτάκτως πηδῶσα»· ‖ εἰδ. σκιρτῶ ἐξ ἀκολάστου ἐπιθυμίας, ἐκ λαγνείας : Θεόκρ.5,141 **φριμάσσεο, πᾶσα τραγίσκων νῦν ἀγέλα**· πρβλ. Πολυδ.5,88.

φρίν ἐπιγρ. Λοκρ. τ. ἀντὶ τοῦ πρίν.

φρίνιον (τὸ) πάπ. ἄγνωστόν τι οἰκιακὸν σκεῦος.

φρίξ-ικός (ἡ) φρικίασις, ἐλαφρὰ κύμανσις ὑδατίνης ἐπιφανείας : Ἰλ.Η 63 **Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἔπι φρίξ** (ἐλαφρὸς κυματισμὸς ἐκ τῆς πνοῆς τοῦ Ζεφύρου), αὐτ.Ψ 692, Ὀδ.Δ 402 **μελαίνῃ φρικὶ καλυφθεὶς** (ἐπὶ τοῦ Πρωτέως ἀνερχομένου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν), ΑΠ 7,668 **οὐδ᾽ εἴ μοι γελόωσα καταστορέσειε γαλήνη κύματα, καὶ μαλακὴν φρῖκα φέροι ζέφυρος**· σπαν. ἐν χρ. π. πεζογράφοις : Αἰλ.ΖΙ 15,1, αὐτ.6,19 **φασὶ δὲ αὐτὸν** (τὸν λαγών) **ἐπ᾽ ἄκρα τῇ φρικὶ τῆς θαλάττης νήχεσθαι**· **2**) φρικίασις, ἀνατρίχιασμα : Βάβρ.93,7 **κριὸς βαθείῃ φρικὶ μαλλὸν ὀρθώσας**· ‖ παροξυσμὸς ρίγους : Ἱππ.485,15 **πυρετὸς ἴσχει ξηρὸς καὶ φρὶξ ἄλλοτε**, Βάβρ.95,59 **φρὶξ ἐπέσχεν ὦτα καὶ κνήμας** (ρίγος διέδραμε), Πάπ. **ἐπιημερινὸς φρίξ**, αὐτ. **καθημερινὸς φρίξ**.

φριξαύχην-ενος (ὁ,ἡ) ποι. ὁ ἔχων ἠνωρθωμένην τὴν χαίτην : Ἀρίων π.Αἰλ.ΖΙ 12,45 **πλωτοὶ θῆρες φριξαύχενες** (περὶ τῶν δελφίνων), Ποιητὴς π.Πλούτ. Ἠθ.402Ε **κάπραν φριξαύχενα**.

φρῖξις-εως (ἡ) μτγν. τρεμούλα, τρόμος προκαλῶν φρικίασιν, ἀνόρθωσιν τῶν τριχῶν : Ἐπιφάν. 1,85C **φόβον καὶ φρῖξιν ἐμποιήσω**.

φριξόθριξ-ιχος (ὁ,ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων ἠνωρθωμένας τὰς τρίχας : Κλήμ.Ἀλ.26, Ζαλοκ. Ποιήμ.10,10 **τὸ πᾶν βλέπει μὲ ὄφιν ἀγρίου | τὴν φριξότριχα κόμην κινῶν**· **2**) ὁ ἀνορθῶν τὰς τρίχας, **ποὺ κάνει νὰ σηκωθοῦν οἱ τρίχες**: ΕΜ 800,32.

φριξοκόμης (ὁ) μτγν. ποι. ὁ ἔχων φρίσσουσαν, ἠνωρθωμένην τὴν κόμην, ὅ. φριξόθριξ βλ.λ.((: Ἀνύτ.ΑΠλ.291 **φριξοκόμᾳ Πανί**.

φριξολόφας-ον λεξ. φριξαύχην βλ.λ.· Ἡσ. «φριξολόφος· ὀρθοχαίτης».

φρῖξος (ὁ) κωμ. ὄνομα τοῦ θεοῦ ἢ τοῦ δαίμονος τοῦ προκαλοῦντος τὴν φρίκην, τὸν τρόμον : ΑΠ 9,617 **Φρίξου καὶ Νάρκης οὗτος τόπος**.

φριξός-ή-όν ὁ ἐν φρικιάσει διατελῶν, ἠνωρθωμένος ἐκ ρίγους : Ἀριστλ.Φυσιογν.5,8 **τρίχες φριξαί**, αὐτ.6,41.

φρίσσα (ἡ) δημ. ὁ ἰχθὺς θρίσσα.

φρίσσω κ. μσν. κ. νεώτ., ἀττ. φρίττω (Πλάτ.Πολ. 287C), μέλλ. **φρίξω** (Χρησμ.Σιβ.3,679), ἀόρ. **ἔφριξα** (Ἰλ.Ν 339, Αἰσχ.Ἱκ.608, Σοφ.Τρ.1044, Θεόκρ.24,14), παρακ. **πέφρικα** (Αἰσχ Πρ.697, Ἀπολλ.Ρ 4,1341) μτχ. παρακ. **πεφρικώς** (Ἰλ.Δ 282, Πινδ 1.6,59), ὑπερσ. **ἐπεφρίκειν** (Φιλόστρ.581), Θεοδώρητ.. Ἐκκλ.Ἱστ.5), μέσ. ἀόρ.α' **ἐφριξάμην** (Πολύαιν.4,6,7), κινοῦμαι ὡς ἡ ἐλαφρῶς κυμαινομένη θάλασσα, ταράσσομαι, ἀνακινοῦμαι, ἀνορθοῦμαι : Ἰλ.Ψ 599 **τοῖο δὲ θυμὸς ἰάνθη, ὡς εἴ τε περὶ σταχύεσσιν ἐέρση ληίου ἀλδήσκοντος, ὅτε φρίσσουσιν ἄρουραι** (σχόλ. «ὅτι πεπύκνωνται διανεστηκότες ταῖς χώραις αἱ ἄρουραι»), Εὐρ.Ἱκ.31 **φρίξοι κάρπιμος στάχυς**· ‖ ἐπὶ παρατάξεως πρὸς πόλεμον, ἀνακινοῦμαι, ἀναταράσσομαι : Ἰλ.Ν 339 **ἔφριξε δὲ μάχη . . ἐγχείῃσι** (σχόλ. «ἐπυκνώθη δὲ ἡ μάχη, τῇ τῶν δοράτων ἀνατάσει· φρίσσειν γὰρ τὸ ὀρθοῦσθαι πυκνῶς»), αὐτ.Δ 282 **φάλαγγες σάκεσίν τε καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι** (σχόλ. «τῇ ἀνατάσει τῶν δοράτων πεπυκνωμέναι»)· ‖ ἐπὶ φυλλώματος, ἐλαφρῶς κυμαίνομαι ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ ἀνέμου : ΑΠλ.13 **πεύκη φρίσσουσα ζεφύροις**· ‖ ἐπὶ τῶν τριχῶν κόμης, χαίτης, ἀνορθοῦμαι, σηκώνομαι, ἀνατριχιάζω : Ἡσίοδ.Ἔργ.538 **ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι μηδ᾽ ὀρθαὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα**, Θεόκρ.25,244 **πυρσαὶ δ᾽ ἔφριξαν ἔθειραι**· ‖ ἀνορθῶ· Ἡσ.«φρῖξαν ἔθειραν· ὀρθὴν ἔστησαν τὴν τρίχα»· κ. μτ. αἰτ. : Ὀδ.Τ 446 **φρίξας εὖ λοφιήν**, Ἡσίοδ.Α 391 **ὀρθὰς δ᾽ ἐν λοφιῇ φρίσσει τρίχας**, Ἀριστφ.Βάτρ.822 **φρίξας χαίταν**, Βάβρ.82, Δίων Χρ.574Α **ὑπὸ τῆς ὀργῆς φρίξας τὴν χαίτην**· ‖ φρ. Πίνδ.Π 4,326 **πτεροῖσι νῶτα πεφρίκοντες** ἔχοντες ἠνωρθωμένα τὰ κατὰ τὰ νῶτα πτερά· ὁμ : Εὐρ.Φοίν.1121 **λέοντος δέρος χαίτῃ πεφρικός**· **2**) εἰδ. ἐπὶ ὑδατίνης ἐπιφανείας γαληνίου, ἐλαφρῶς ρυτιδουμένης : Διον.Περ.112 **δοιαὶ . . φρίσσουσι θάλασσαι . . πνοιῇσιν ἐλαυνόμεναι**· πρβλ. Ἀλκ(φρ.1,)· ‖ ὁμ. ἐν χρ. κ. ἐπὶ τῶν κυμάτων : Ἀπολλ.Ρ 4,1575, Αἰλ.ΖΙ 7,33· **3**) κ. νεώτ. ριγῶ, ἀναρριγῶ, τρεμουλιάζω, ἀνατριχιάζω ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ψύχους ἢ ἀνωμάλου, παθολογικῆς καταστάσεως, οἷον πυρετοῦ κττ. : Ἡσίοδ.Ἔργ.510 **καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νήριτος ὕλη . . θῆρες δὲ φρίσσουσ᾽, οὐρὰς δ᾽ ὑπὸ μέζε᾽ ἔθεντο** (ἐνν. πνεύσαντος τοῦ Βορρᾶ), Ἀριστλ.ΖΙ 6,2,20, αὐτ Πρ.8,12, Διον.Ἀλ.Ρητ.9 **ὅταν ὑπό τινος δριμέος ἢ στρυφνοῦ, μὴ οἷοί τ᾽ ὦσι τέμνειν οἱ ὀδόντες ὥσπερ φρίττοντες** (ὡσὰν νὰ τρέμουν ἀπ᾽ τὸ κρύο)· **4**) ὁμ. φρικιῶ, ριγῶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν καταθλιπτικοῦ, βαρέως ἐκδηλουμένου συναισθήματος, οἷον ἐκ φόβου, ἐντόνου πάθους, ζωηρᾶς συγκινήσεως, τρεμουλιάζω ἀπὸ . . : Αἰσχ.Ἑπτ 490 **ἅλω δὲ πολλήν . . ἔφριξα δινήσαντος** (κατελήφθην ὑπὸ τρόμου ἅμα ὡς περιέστρεφε τὴν ἀσπίδα), Σοφ.Ἠλ. 1408 **ἤκουσ᾽ ἀνήκουστα . . ὥστε φρῖξαι**, αὐτ.Τρ. 1044 **κλύουσα ἔφριξα τάσδε συμφοράς**, Ὕμν.Ὁμ. 27,8· ‖ μτ. αἰτ. προσ. φρικιῶ, ριγῶ, τρέμω ἐνώπιόν τινος : Ἰλ.Λ 383 **οἵ τε σε πεφρίκασι, λέοντ᾽ ὡς μηκάδες αἶγες** (ποὺ σὲ τρέμουνε, ὅπως τὸ λιοντάρι τρέμουνε τὰ κατσίκια), αὐτ.Ω 775,Πίνδ.Ο 7,70, Σοφ.Ἀντ.997 **τὸ σὸν φρίσσω στόμα**· ‖ κ. μτ. ἀπαρφ. φρικιῶ, τρέμω ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ, τῇ ὑποθέσει ὅτι . . : Αἰσχ.Ἑπτ.720 **πέφρικα . . Ἐρινὺν τελέσαι** (ἀναλογιζόμενος ὅτι ἡ Ἐρινὺς θὰ . .)· πρβλ. Ἀριστφ. Νεφ.1133· ‖ μτ. δοτ. φρικιῶ ἐπὶ τῇ θέᾳ τινός : Χρησμ.π.Ἡρ.8,96 **κωλιάδες δὲ γυναῖκες ἐρετμοῖσι φρίξουσι**· κ. μτ. μτχ. : Αἰσχ.Ἱπп.345 **πέφρικα λεύσσων τάσδ᾽ ἕδρας κατασκίους**, αὐτ.Πρ.540,αὐτ 695 **πέφρικ᾽ εἰσιδοῦσα πρᾶξιν Ἰοῦς**· ‖ μτ. ἐμπροθ. προσδιορ : Δημ.1230 **φρίσσειν ὑπὲρ ὧν προσήκει παθεῖν**, Πλούτ.Ἠθ.8F· **5**) πάλλομαι ἐξ ὑπερβαλλούσης χαρᾶς, ὑπὸ ζωηρᾶς, εὐχαρίστου συγκινήσεως ταράσσομαι : Σοφ.Αἴ.693 **ἔφριξ᾽ ἔρωτι, περιχαρὴς δ᾽ ἀνεπτόμαν**· πρβλ.Αἰσχ.ἀπ.384· **6**) ἐν φρ.Πίνδ.Ν 10,14 **ἄσθματι φρίσσοντα πνοάς** πνευστιῶντα, ἀναπνέοντα μετ᾽ ἀγωνίας, ἐπὶ ψυχορραγοῦντος.

φριτιλλαρία (ἡ) νεώτ. βοταν. **γένος λειριοειδῶν φυτῶν**, δημ. γαζοῦλι, καλογριά.

φριτούρα (ἡ) (Ἰταλ.) δημ. τηγανισμὸς **ἐντὸς ζέοντος ἐλαίου** ἢ λίπους· **2**) **μεῖγμα** λίπους καὶ ἐλαίου διὰ τὸν τοιοῦτον τηγανισμόν· **3**) ὀπτὰ ἐν τηγάνῳ ἰχθύδια.

φρίττω ἀττ. κ. νεώτ. τ. τοῦ φρίσσω βλ.λ.

φριχτά ἐπιρρ. δημ. φρικτῶς, φοβερά, τρομερά, ἀπαίσια : Σολωμ.Λάμπρ.19,20,ὁ **γκλὰν γκλὰν οἱ ἀντίλαλοι | τῆς ἐρημίας | ἀποκρινόντανε φριχτά**· **2**) εἰς μέγαν βαθμόν : **ἐπονοῦσα φριχτά**.

φριχτός-ή-ό δημ. φρικτὸς βλ.λ. : Σολωμ. Εἰς Μοναχὴν 59 **φριχτὴ ᾿ναι ἡ ὥρα ποὺ ἄνθρωπος || βαριὰ ψυχομαχᾷ.**
φροιμιάζομαι συνηρ. τ. τοῦ προοιμιάζομαι βλ.λ., ἀόρ. **ἐφροιμιασάμην** (Ἀριστλ.Ποιητ.1460a 10), παρακ. **πεφροιμίασμαι**, προλογίζομαι, κάνω εἰσαγωγή : Αἰσχ.᾿Αγ.1354, Εὐρ.ΙΤ 1262,Λουκ.᾿Ιστ.Συγγρ.53.
φροίμιον (τὸ) συνηρ. τ. τοῦ προοίμιον βλ.λ. : Αἰσχ.᾿Αγ.829, **αὐτ.**᾿Ικ.830, Εὐρ.᾿Ηρ.755, ΑΠ 9,236, ᾿Ιώσ.ΑΙ 18,6,9, Συνέσ.᾿Επιστ.5Α.
φροκαλητής (ὁ) δημ., θηλ. **φροκαλήτρα**, ὁ κατ᾿ ἐπάγγελμα ἐκτελῶν σαρώσεις, ἰδ. ὁ ὁδοκαθαριστής : **ἀρρώστησε ἡ φροκαλήτρα τοῦ γραφείου.**
φροκάλι (τὸ) δημ. ἀ. φρόκαλο βλ.λ.
φροκαλιά (ἡ) δημ. τὸ σάρωθρον, ἡ σκούπα.
φροκαλίδι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φρόκαλο βλ.λ., ἀποσάρωμα, σαρίδι.
φροκαλίζω δημ. ἀ. φροκαλῶ βλ.λ.
φρόκαλο (τὸ) δημ. τὸ διὰ τῆς σαρώσεως παρασυρόμενον, σαρίδι, σκουπίδι· || φρ. **μ᾿ ἔκαμε φρόκαλο** μ᾿ ἐταπείνωσε δι᾿ ὕβρεων, προσβλητικῶν λόγων ἢ πράξεων.
φροκαλῶ-άω δημ. καθαρίζω διὰ τοῦ σαρώθρου, μὲ τὴ φροκαλιά : **νὰ φροκαλήσῃς τὸ μπαλκόνι.**
φρόνα (τὰ) μσν. ἡ φρόνησις, ἡ ἱκανότης τοῦ ὀρθῶς σκέπτεσθαι, ἀντιλαμβάνεσθαι, τὸ μυαλό : Χρον.Μορ.239, αὐτ.6942 **ἀλλὰ ἂς τοὺς πολεμήσωμεν μὲ μηχανίαν καὶ φρόνα,** αὐτ.7366 **ἐκεῖνος μὲ τὰ φρόνα του.**
φρόνασις-εως (ἡ) μτγν. δωρ. τ. τοῦ φρόνησις : Στοβ.᾿Εκλ.1,6,19.
φρόνημα-ατος (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ νοῦς, τὸ πνεῦμα, ἡ ἀφῃρημένη σκέψις, διάθεσις διανόησις, συναισθηματικὴ κλίσις : Αἰσχ.Πρ.376 **ἔστ᾿ ἂν Διὸς φρόνημα λωφήσῃ χόλου,** Τηλεκλείδ.᾿Ησίοδ.1 **Αἰσχύλου φρόνημ᾿ ἔχων·** || ἐν χρ. ἰδ. μετ᾿ ἐπιθετικῶν προσδιορισμῶν : Αἰσχ.Χο.191 **φρόνημα . . δύσθεον,** αὐτ.595 **ὑπέρτολμον ἀνδρὸς φρόνημα,** Πλάτ.Νόμ.865D **ἐν ἐλευθέρῳ φρονήματι βεβιωκώς,** αὐτ.Πολ.573Β, Ξεν.Λακ.15,8· 2) διανόημα, ἐπιθυμία, σκέψις : Σοφ.᾿Αντ.354 **φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα·** πρβλ. αὐτ.176· εὐχρ. ἰδ. κτ. πληθ. : Αἰσχ.Πρ.207 **καρτεροῖς φρονήμασι,** αὐτ. Πέρσ.827 **Ζεύς τοι κολαστὴς τῶν ὑπερκόπων ἄγαν φρονημάτων,** Σοφ.᾿Αντ.169, αὐτ.473 **ἀλλ᾿ ἴσθι τοι τὰ σκλήρ᾿ ἄγαν φρονήματα πίπτειν μάλιστα,** Εὐρ.᾿Ηρ.388, Πλάτ. Συμπ.190Β, αὐτ. Κριτ.120F, Σολωμ.Λάμπρο Μπάϋρ.36,2 **μ᾿ ἕνα βλέμμα ὁποὺ φονεύει | τὰ φρονήματα τὰ αἰσχρά·** 3) συναίσθησις ἀξίας, ὑπεροχῆς ἣν ἔχει τις, αὐτοπεποίθησις, ὑψηλοφροσύνη, περηφάνεια : ᾿Ηρ. 8,144 **ἀτὰρ αἰσχρῶς γε οἴκατε ἐξεπιστάμενοι τὸ ᾿Αθηναίων φρόνημα ἀρρωδῆσαι,** Αἰσχ.Πρ.953, Θουκ.2,43 **ἀνδρὶ . . φρόνημα ἔχοντι,** ᾿Αριστλ.Πολιτ.3,11,5 **φρόνημα καὶ πίστις·** || φρ. **ἐν φρονήματί εἰμι** ἔχω τὴν φιλοτιμίαν, τὴν φιλοδοξίαν ὅπως . . : Θουκ.5,40 **ἐν φρονήματι ὄντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσασθαι, - τὸ ἐθνικὸν φρόνημα·** || εὐχρ. κτ. πληθ. σκέψεις, διαθέσεις ὑψηλαί, σχέδια μεγάλα : ᾿Ηρ.6,109 **διασείειν τὰ ᾿Αθηναίων φρονήματα,** Πλάτ.Συμπ.182C **οὐ . . ξυμφέρει τοῖς ἄρχουσι φρονήματα μεγάλα ἐγγίγνεσθαι τῶν ἀρχομένων·** πρβλ. αὐτ.190B· 3) ἐπὶ κακῆς σημ. κομπασμός, ἀλαζονεία, ὑπερηφάνεια, τῦφος : Αἰσχ.Πρ.955, Εὐρ.᾿Ηρ.426 **μή ποτ᾿ ἐμοὶ φρόνημα ψυχᾷ τ᾿ ἀκόρεστος εἴη,** ᾿Αριστφ.Σφ.1024 **οὐκ ἐκτελέσαι φησὶν ἐπαρθεὶς οὐδ᾿ ὀγκῶσαι τὸ φρόνημα·** || εἰδ. κ. ἐκκλ. ἀκόλαστος, ἰσχυρὰ ἐπιθυμία, ἀσέλγεια : Μηναῖ.3,7 ᾿Εσπερ. **νεκρώσας τὸ φρόνημα τὸ τῆς σαρκός·** 4) εἰδ. κτ. πληθ. αἱ φρένες, ἡ καρδιά : Αἰσχ.Εὐμ.478 **ἰὸς ἐκ φρονημάτων πεσών·** 5) νεώτ. κ. δημ. γνώμη, ἰδεολογία : **πολιτικὰ φρονήματα, - μόλις ἔπεσε τὸ κόμμα του ἀπὸ τὴν ἀρχή, ἄλλαξε φρόνημα.**
φρονηματίας (ὁ) ὁ ἔχων ὑψηλὸν φρόνημα, μεγαλόφρων, ἀλαζών, ὑπερήφανος, τὸ πλεῖστον ἐπὶ κακῆς σημ. : ᾿Αριστλ.Πολιτ.5,11,5 **ἔστι δὲ πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος τὸ τοὺς ὑπερέχοντας κολούειν, καὶ τοὺς φρονηματίας ἀναιρεῖν,** Διογ. Λ 7,183 **οὕτω δ᾿ ἦν φρονηματίας, ὥστ᾿ ἐρομένου τινός . . ·** || μτ. προσδιορ. δηλοῦντος τὸ ἐφ᾿ ᾧ τις φρονηματιᾷ, ὑπερηφανεύεται : Ξεν.᾿Αγησ.1,24 **φρονηματίας .. ἂν ἐπὶ τῇ ἱππικῇ γενέσθαι·** || ἐπὶ ἵππου θυμοειδοῦς, ζωηροῦ, ὑπερηφάνου:Πολυδ.1,194.
φρονηματίζομαι κ. μσν. εἶμαι, γίνομαι φρονηματίας, ἀλαζών, ὑπερήφανος, ἀλαζονεύομαι, περηφανεύομαι, μτ. ἐμπροθ. προσδιορ. : ᾿Αριστλ. Πολιτ.2,12,5, αὐτ.8,6,11 **φρονηματισθέντες ἐκ τῶν ἔργων,** αὐτ.3,13,19, αὐτ.5,7,2, Πολύβ.22,8,8, Διόδ. Σ 5,24 **διὰ τὴν τοῦ σώματος ῥώμην καὶ τὴν θαυμαζομένην εὐπρέπειαν πεφρονηματισμένη·** κ. ἀπολ. : ᾿Ανδρ.Κρ.᾿Ομιλ.Δημ.1 **τῷ πεφρονηματισμένῳ καὶ πλήρει ὄγκου δαίμονι·** 2) φρ. **φρονηματίζομαι ὅτι** φρονῶ, νομίζω, φαντάζομαι ὅτι : Σχόλ.Θεόκρ.14,48.
φρονηματίζω μτγν., μσν. κ. νεώτ. ποιῶ τινα ἐξίστασθαι τῶν φρενῶν, κάνω κάποιον νὰ χάσῃ τὰ μυαλά του· κ. παθ. ἐξίσταμαι τῶν φρενῶν, τρελλαίνομαι : Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.435C **φρονηματισθέντα ἐπὶ τῷ γεγονότι,** Φώτ.᾿Επιστ.58,18· 2) νεώτ. κ. δημ. ποιῶ τινα σώφρονα, φρόνιμον, τοῦ βάζω μυαλό· κ. παθ. : **μὲ τὴν τιμωρίαν ποὺ τοῦ ἔγινεν ἐφρονηματίσθη·** 3) ὁμ. νεωτ. ἐμβάλλω **εἴς** τινα φρόνημα, θάρρος, αὐτοπεποίθησιν : **ὁ στρατηγὸς ἠθέλησε νὰ φρονηματίσῃ τὸν στρατὸν διὰ λόγου πραγρεπτικοῦ.**
φρονηματισμός (ὁ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἔπαρσις, ἀλαζονεία, περηφάνεια : Πολύβ.᾿Ελλ.ἀπ.136 **θεασάμενοι τὸν φρονηματισμὸν τῶν ἀνθρώπων ἐν . . ταῖς ὁμιλίαις καὶ . . ἐντεύξεσιν,** Θεμιστ.Λόγ. 21,251Β, Παχυμ.Γ ἐν ᾿Αν.Βοασσ.5,362· 2) νεώτ. σωφρονισμός : **οἱ δράσται θὰ τιμωρηθῶσι σκληρῶς πρὸς φρονηματισμόν.**
φρονηματιῶ-άω μτγν. κ. μσν. φρονηματίζομαι βλ.λ.ΙΙ, ἀλαζονεύομαι : ᾿Ιω.Χρυσ.4,576,38,Τζέτζ. ᾿Εξήγ.᾿Ιλ.21,23 **μή τις ἐμὲ οἰήσαιτο φρονηματιῶντα καὶ τολμητίαν εἶναι.**
φρονηματώδης ους-ες μτγν. φρονηματίας βλ.λ., ἀλαζών, ὑπερήφανος : Δίων Κ 48,19, Φιλόστρ.᾿Ηρ. 705 **λαμπρᾷ τῇ φωνῇ καὶ φρονηματώδει·** || τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ ὑπερηφάνεια, ἀλαζονεία : αὐτ.535 **τὸ μεγαλόγνωμον καὶ φρονηματῶδες.**
φρόνησις-εως (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **φρόνηση** σκέψις, πρόθεσις, σκοπὸς ὃν διανοεῖταί τις : Σοφ. ΟΤ 664 **φρόνησιν εἰ τάνδ᾿ ἔχω,** αὐτ.Φιλ.1078 **χοὖτος τάχ᾿ ἂν φρόνησιν ἐν τούτῳ λάβοι λῴω τιν᾿ ἡμῖν** (ἴσως κι αὐτὸς στὸ μεταξὺ σκεφθῇ καλύτερα γιὰ μᾶς)· 2) αἴσθησις, ἀντίληψις περί τινος : ᾿Ισοκρ.308Β **εἴ τις ἄρα τοῖς ἐκεῖ φρόνησις περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων·** 3) ὑψηλὸν φρόνημα, ὑπερηφανία : Εὐρ.ἀπ.739 **τὸ φῦναι πατρὸς εὐγενοῦς ἄπο ὅσην ἔχει φρόνησιν·** 4) κ. ἐπὶ κακῆς σημ. τὸ ὑπερφρονεῖν, ἀλαζονεία, ἀγερωχία : αὐτ.᾿Ικ.162· 5) κ. νεώτ. κ. δημ. ἡ γνῶσις τοῦ ὀρθοῦ, ἡ ὀρθή, ἀκριβοδικαία κρίσις, ἱκανότης τοῦ ὀρθοφρονεῖν, σύνεσις, φρονιμάδα, γνῶσι : ᾿Αριστλ.ΗΝικ.5,5,8 **«λείπεται ἄρα αὐτὴν (τὴν φρόνησιν) εἶναι ἕξιν ἀληθῆ μετὰ λόγου πρακτικὴν περὶ τὰ ἀνθρώπῳ ἀγαθὰ καὶ κακά»** : Πλάτ. Συμπ.209Α **φρόνησίν τε καὶ ἄλλην ἀρετήν,** αὐτ. 202Ε, Ξεν.᾿Απομν.1,2,10 **οὔκουν τῶν φρόνησιν ἀσκούντων τὸ βιάζεσθαι,** ᾿Ισοκρ.275D, Πάπ. **πάσης φρονήσεως καὶ νουνεχίας ὑπέρτερον·** κ. κτ.

πληθ. : Πλάτ.Φίλ.63Α, αὐτ.Νόμ.665D· **6)** ἐγκράτεια, σωφροσύνη : Μηναῖ.3,12 Ὠδ. **σωφρόνως.. τὴν ζωὴν διήνυσας.. μετὰ φρονήσεως ἔσχες·** **7)** ἐν χρ. κ. ἐπὶ τῆς εὐφυΐας, τῆς πανουργίας ζώων τινῶν : Ἀριστλ.ΖΓ 3,2,5· πρβλ.αὐτ.ΖΙ 9,1,1.

φρονητικός-ή-όν μσν. ὁ κατὰ τὴν φρόνησιν προέχων, ὑπερέχων : ΕΜ 605,49 **νομιζομένης τῆς Ἀθηνᾶς πολεμικῆς καὶ φρονητικῆς.**

φρόνιμα ἐπίρρ. δημ. μετὰ σωφροσύνης, συνέσεως, μὲ φρονιμάδα : **σκέπτεται φρόνιμα καὶ γι' αὐτὸ προκόβει·** || ἡσύχως, ἐν πνευματικῇ ἡσυχίᾳ, γαλήνῃ, ἄνευ ταραχῶν, ἀτάκτων ἐκδηλώσεων : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.77,3 **πὲ του νὰ κάνῃ φρόνιμα κι ὅλο ταπεινωμένα, - ἂν καθόντουσαν φρόνιμα καὶ δὲ σηκώνανε παντιέρα δὲν θὰ τὰ παθαίνανε·** || χρηστῶς, μετ' ἐγκρατείας, ἁγνότητος. **τώρα ποὺ ἅρπαξε τὴν ἀρρώστια, τώρα κατάλαβε τί θὰ πῇ νὰ μὴν κάθεται κανεὶς φρόνιμα.**

φρονιμάδα (ἡ) μσν. κ. δημ. φρόνησις, σωφροσύνη, φρονιμότης : Ἀραβ.Μυθ.Χαλ.1,7 **τὸν ἀγαποῦσεν ὁ λαὸς του διὰ τὴν φρονιμάδα του καὶ καλὴν κυβέρνησιν, - δὲν εἶχε ποτὲ φρονιμάδα αὐτὸ τὸ παιδί·** || σοβαρότης χαρακτῆρος, διαθέσεως, ἤθους : Βιζυην.Ποιήμ.12 **κι ἡ φρονιμάδα σου ἄτοπη | χωρὶς καιρό·** **2)** χρηστοήθεια, ἁγνότης ἠθῶν : **ὅλοι στὴ γειτονιὰ μιλοῦνε γιὰ τὴν φρονιμάδα τοῦ κοριτσιοῦ.**

φρονιμαίνω δημ. γίνομαι ἔμφρων, βάζω μυαλό : Παροιμ.Ἀραβαντ.90 **ὅποιος γεννήθηκε ζουρλὸς ποτὲ δὲν φρονιμαίνει.**

φρονίμευμα-ατος (τὸ) μτγν. φρόνησις, συνετὴ διαγωγή : Στοβ.Ἐκλ.2,194.

φρονίμευσις-εως (ἡ) σχόλ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φρονιμεύομαι βλ.λ. : Σχόλ.Λουκ.Δὶς Κατ.21.

φρονιμεύομαι μτγν. εἶμαι, γίνομαι φρόνιμος, σωφρονίζομαι : Λοβέκ. εἰς Φρύν.386.

φρονιμεύω δημ., ἀόρ. (ἐ)**φρονίμεψα,** γίνομαι φρόνιμος, σωφρονίζομαι, βάζω μυαλό : **φρονίμεψε πιὰ τὸ παιδὶ καὶ σωστὰ συλλογιέται·** || γίνομαι ἐγκρατής, ἀπέχω ἐπιβλαβῶν ἐκδηλώσεων, πράξεων, ἐνεργειῶν : **ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ παντρεύτηκε φρονίμεψε πιὰ καὶ ἄφησε τὰ ξενύχτια**

φρονιμίτης (ὁ) δημ. ὁ σωφρονιστὴρ ὀδούς : φρ. **δὲν ἔβγαλε ἀκόμα τὸ φρονιμίτη** (δὲν ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν σκέπτεταί τις, κρίνει ὀρθῶς).

φρόνιμος(-η)-ο(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., θηλ. κ. **φρονίμη** (Πλούτ.Ἠθ.1070Β), ὁ ἔχων σώας τὰς φρένας, ἔμφρων, γνωστικός : Σοφ.Αἴ.259 **καὶ νῦν φρόνιμος νέον ἄλγος ἔχει·** **2)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. σώφρων, συνετός, μυαλωμένος : Πλάτ.Σοφ. 247Α **ψυχὴν.. τὴν μὲν φρόνιμον, τὴν δὲ ἄφρονα,** Ἰσοκρ.2,14 **εἰ δυνατὸν ἡγήσαιο τοὺς χείρους τῶν βελτιόνων ἄρχειν καὶ τοὺς ἀνοητοτέρους τοῖς φρονιμωτέροις προστάττειν,** Βάτ.π. Ἀθήν.4,163Α **τὸν φρόνιμον ζητοῦντας.. ὥσπερ ἀποδεδρακότα,** Χρον.Μορ.238 **ὡς φρόνιμον κι εὐγενικὸν οἱ ὅλοι τὸν ἐκλέξαν,** παροιμ. **τῶν φρονίμων τὰ παιδιὰ πρὶν πεινάσουν μαγειρεύουν** (οἱ συνετοὶ μεριμνῶσι περὶ τῶν μελλόντων)· || μτ. ἐμπροθ. προσδιορ. ὁ δεικνύων φρόνησιν, σύνεσιν εἴς τι : Ξεν.ΚΠ 1,6,15 **συνῆν τούτοις, οὓς μάλιστα φρονίμους περὶ τούτων ἤκουεν εἶναι,** αὐτ.1,6,2, Πλάτ.Γοργ.490Β **ἐὰν.. εἷς.. ἡμῶν ᾖ φρονιμώτερος περὶ ταῦτα,** αὐτ.Ἀλκ.1,125Α· **3)** ἐγκρατής, μετριοπαθῶς ἔχων ὡς πρὸς τὴν χρῆσίν τινος : Ξεν.ΚΠ 5,2,17 **οὕτω κἀκεῖνοι ἐν τῷ σίτῳ οἴονται δεῖν φρόνιμοι καὶ μέτριοι φαίνεσθαι·** **4)** κ. ἐπὶ σκέψεων, πράξεων, ἐκδηλώσεων, ὁ ἐμφαίνων σύνεσιν, φρόνησιν : Ἀριστφ.Λυσ.42 **τί δ' ἂν γυναῖκες φρόνιμον ἐργασαίατο ἢ λαμπρόν,** αὐτ. 548, - **φρόνιμα λόγια, - φρόνιμα πράματα,** παροιμ. **καμιὰ φορὰ κι ὁ ἄγνωστος (ἢ ἄγνωρος) φρόνιμη γνώμη δίνει** (ἄγνωστος, ὁ μὴ ἔχων γνώση, νοῦν)· **5)** εἰδ. ἐν χρ. περὶ τῶν πτηνῶν τῶν προοιωνιζόντων τὰ μέλλοντα : Σοφ.Ἠλ.1059 **τοὺς ἄνωθεν φρονιμωτάτους οἰωνοὺς ἐσορώμενοι·** πρβλ. Πλάτ.Πολιτ.263D· || γεν. ἐν χρ. περὶ τῶν ζώων ὅσα δεικνύουσιν εὐφυΐαν, πανουργίαν τινά : Πλάτ.Πολιτ.263D **εἴ που φρόνιμόν ἐστί τι ζῷον ἕτερον,** Ἀριστλ.ΖΙ 1,2,32, αὐτ.ΖΜ 2,2,4 **καὶ τῶν ἐναίμων τὰ ψυχρὸν ἔχοντα καὶ λεπτὸν αἷμα φρονιμώτερα τῶν ἐναντίων ἐστίν,** αὐτ.ΖΓ 3,2,14· **6)** τὸ οὐδ. **τὸ φρόνιμον** ὡς οὐσ. ἡ ἰδιότης τοῦ φρονίμου, τοῦ σώφρονος, ἡ σύνεσις, φρονιμάδα : Εὐρ. ἀπ.53,9 **τὸ φρόνιμον εὐγένεια, καὶ τὸ συνετὸν ὁ θεὸς δίδωσιν,** Πλάτ.Πολ.586D, αὐτ.Φαῖδρ.236Α **παρέντα τοῦ μὲν τὸ φρόνιμον ἐγκωμιάζειν, τοῦ δὲ τὸ ἄφρον ψέγειν,** Ξεν.Συμπ.8,14· κ. κτ. πληθ. : Σοφ.ΟΤ 692 **ἴσθι δὲ.. ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα πεφάνθαι μ' ἄν, εἰ σ' ἐνοσφιζόμαν.**

φρονιμότης-ητος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φρονίμου, τοῦ συνετοῦ, φρόνησις, σύνεσις, φρονιμάδα : Γαλ.19,481,16 **τὴν λογικότητα καὶ φρονιμότητα,** Ἐπιφάν.1,215, Γρηγ.Νύσσ.Ἀντιρρ. κ. Ἀπολλ.7,140.

φρονιμώδης-ους-ες μτγν. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φρονηματώδης : Φιλόστρ.705 (κῶδ.).

φρονίμως ἐπίρρ. μσν. κ. νεώτ., συγκρ. **φρονιμώτερον** κ. **φρονιμωτέρως,** συνετῶς, σωφρόνως, γνωστικά, σωστά : Ἀριστφ.Ἱππ.1364 **τουτὶ μὲν ὀρθῶς καὶ φρονίμως ἤδη λέγεις,** αὐτ.Ὄρν.1333, Ξεν. ΚΠ 3,3,57, Ἰσοκρ.3,9 **οὐδὲν τῶν φρονίμως πραττομένων εὑρήσομεν ἀλόγως γιγνόμενον·** κ. συγκρ.: αὐτ.13,15 **αὐτοὺς δ' ἂν.. πρὸς πολλὰ φρονιμωτέρως διακεῖσθαι ποιήσειεν,** Διογ.Λ 10,140 **ζῆν φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως,** ASS Ἰουνίου 5, 269C· || ἐν τῷ πρέποντι μέτρῳ : Πλάτ.Λάχ.192Ε **ἀναλίσκων ἀργύριον φρονίμως.**

φρόνις-εως (ἡ) (φρήν, φρονῶ-έω) ποι. φρόνησις, σύνεσις : Ὀδ.Γ 244 **περίοιδε δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων** (περὶ τοῦ Νέστορος), αὐτ.Δ 358 **κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλὴν** (Εὐστ. «κατήγαγεν εἰς τοὺς Ἕλληνας φρόνιν, ὅ ἐστι φρόνησιν πολλήν, συνετώτατος δόξας») πρβλ. Ὀππ.Ἁλ.1,653,Λυκόφρ.1456.

φρόνος (τὸ) μσν. τὸ φρόνημα : Πολεμ.Τρῳάδ. 20 (Μαυροφ.) **ἀπὸ μεγάλα φρόνα·** **2)** ἐπὶ προσ., ὁ ἐφ' ᾧ μέγα φρονεῖ τις, τὸ καμάρι : Διήγ.Ἀχιλλ. 1264 (ἐκδ. Wagner) **ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ θαυμαστός, τὸ φρόνος τῶν Ἑλλήνων.**

φρονούντως ἐπίρρ. ἐκ τῆς μτχ. ἐνεστ. τοῦ φρονῶ, φρονίμως, συνετῶς, μὲ φρόνησιν : Αἰσχ.Ἱκ. 204 **πάτερ, φρονούντως πρὸς φρονοῦντας ἐννέπεις,** Σοφ.Ἀντ.682 **λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκεῖς πέρι.**

φροντίδα (ἡ) δημ. τ. τοῦ φροντὶς βλ.λ.

φροντιδοκοποῦμαι-έομαι μσν. κόπτομαι, ταλαιπωροῦμαι ὑπὸ φροντίδων, ἔχω ἕνα σωρὸ μπελάδες : Νικ.Χων.Χρον.214D **φροντιδοκοπεῖται ὑπὲρ αὐτῶν.**

φροντίζω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. ἀττ. φροντιῶ (Εὐρ.Τρῳ.1234, Ἀριστφ.Νεφ.1251, ἀόρ. **ἐφρόντισα,** δημ. **φρόντισα,** παρακ. **πεφρόντικα,** μέσ. μέλλ. φροντιοῦμαι (Εὐρ.ΙΤ 343), σκέπτομαι, μελετῶ, συλλογίζομαι : Θέογν.912 **δύ' εἰσὶν πρόσθεν ὁδοί μοι· φροντίζω τούτων ἥντιν' ἴω προτέρην,** Ἡρ.5,24 **ἐγὼ φροντίζων εὑρίσκω ἐμοὶ.. εἶναι οὐδένα σεῦ ἄνδρα εὐνοέστερον,** Αἰσχ.Πρ.1034 **σὺ δὲ πάπταινε καὶ φρόντιζε,** αὐτ.Ἱκ.419, Ἀριστφ. Νεφ.700 **φρόντιζε δὴ καὶ διάρθρει·** **2)** εἶμαι πλήρης ἀνησυχιῶν, φροντίδων, μεριμνῶ, γνοιάζομαι : Φρύν.Κωμ.Μονότρoπ.3 **τίς δ' ἔστιν ὁ μετὰ ταῦτα φροντίζων·** ὅθ. κ. : Εὐρ.Ἀλκ.773 **τί πεφροντικὼς βλέπεις;** κ. ἀρνητικῶς : αὐτ.Ἐκ.256 **οἳ τοὺς φίλους βλάπτοντες οὐ φροντίζετε** (δὲν νοιαζό-

σαστεί· || τὸ οὐδ. τῆς μτχ. παρακ. τὸ πεφροντικὸς ὡς οὐσ. σκέψις, φροντίς : Πλούτ.Ἠθ.983D· 3) κρίνω, ἐξετάζω, διανοοῦμαί τι, συνήθ. μτ. αἰτ. τοῦ πράγμ. : Θέογν.1247 φρόντισον ἔχθος ἐμὸν καὶ ὑπέρβασιν, Ἡρ.7,16,β πεπλανῆσθαι αὗται μάλιστα εἰώθασι [αἱ] ὄψιες [τῶν] ὀνειράτων, τά τις ἡμέρης φροντίζει· ὁμ. κ. ἑπομένης πλαγίας προτάσεως : αὐτ.7,θ, Ἀριστφ.Ἐκκλ 263 ἐκεῖνο δι' οὗ πεφροντίκαμεν, ὅτῳ τρόπῳ .. μνημονεύσομεν· || κ. μτ. πλαγ. προτ. ἄνευ αἰτ. ὡς ἀντικειμ. : Ἡρ. 8,100 φροντίσας .. ὡς δώσει δίκην, Πλάτ.Γοργ. 502Ε, αὐτ.Πολ 344Ε οὐδέ τι φροντίζειν εἴτε χεῖρον εἴτε βέλτιον βιωσόμεθα ἀγνοοῦντες ὃ σὺ φῂς εἰδέναι, Ξεν.Ἀν.3,7,6 τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ μεταβαλλομένους καὶ φροντίζοντας ὅτι ἐλάττονος πριάμενοι πλείονος ἀποδῶνται, Πολύβ 2,8,8· κ. μτ. ἀπαρφ. : Πλούτ.Φάβ.12· 4) λαμβάνω φροντίδα, μεριμνῶ περί τινος, μτ. γενικ. τοῦ πράγμ.: Εὐρ.Βάκχ.242, Λυσ.7,17 εἰ τῶν οἰκετῶν παρέστη μοι μηδὲν φροντίζειν, Πλάτ.Νόμ.888C θεοὺς εἶναι μέν, φροντίζειν δὲ οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων, Ξεν.Ἀπομν.3,11,10 καὶ τῷ σφόδρα σου φροντίζοντι ὅλῃ τῇ ψυχῇ κεχαρίσθαι, Ἰσοκρ.π.Ἀντιδ. 325 μηδενὸς ἄλλου φροντίζων πλὴν ὅπως .., Μηναῖ.3,3 Ὠδ. ὑπὲρ τὰ γεηρά, οὐρανίων φροντίσαντες· κ. μτ. προθ., ὡς φροντίζω περί τινος λαμβάνω μέριμναν περί τινος, δεικνύω ἐνδιαφέρον : Ἡρ.θ,36 Δελφοὶ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες σφέων αὐτῶν πέρι ἐφρόντιζον, Ξεν.Ἀπομν. 1,1,12 περὶ τῶν τοιούτων φροντίζειν, - φροντίζει περὶ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων του, -περὶ τῆς εὐημερίας τῶν γονέων του· || ἐν τῇ σημ. ταύτῃ σπαν. κ. μτ. αἰτ. : Εὐπ.Ἀδήλ.10 (Σωκράτης) ἄλλα μὲν πεφρόντισεν, Πλάτ.Γοργ.501Ε τὴν ἡδονὴν ἡμῶν μόνον διώκειν, ἄλλο δ' οὐδὲν φροντίζειν; Μέν.Μισογύνης 10 ἀλλ' οὐδὲ τὰ βίου .. δεῖ φροντίσαι, Πάπ. ταχύτερον τὰ ἐπείγοντα ἔργα φροντίζετε, Βηλαρ.Ποιήμ.21,8 τὸ νοῦ σου μὴ σκοτίζεις) παρόμοια νὰ φροντίζῃς· κ. μτ. ἀπαρφ.: Πάπ. φροντίσατε οὖν τὰ ἀναλωθέντα ἑτοιμάσαι· || δημ. φροντίζω νὰ ἐπιδιώκω : Καρκδ. Ζητ.114 φροντίζοντας νὰ τὸ ἐξασφαλίσῃ καλύτερα, Ζερβ.Ἱστ.182 ἐφρόντισε μὲ κάθε τρόπον νὰ τοὺς κρύψῃ (τοὺς θησαυρούς του), - φροντίζει νὰ διορισθῇ στὴν τράπεζα, - θὰ τὸ φροντίσω ἐγὼ τὸ ζήτημα τῶν παιδιῶν· 5) παθ. εἶμαι, γίνομαι ἀντικείμενον φροντίδος, μερίμνης : Ξεν. Ἱέρ.7,10 οὐκ ἐπιβουλευόμενον, ἀλλὰ φροντιζόμενον μή τι πάθῃ· || ἡ παθ. μτχ. πεφροντισμένος ἐν χρ. ἀντὶ οὐσ. ἐπιμελῶς ἐξετασθείς, ἐπιτετηδευμένος, περιποιημένος : Διόδ.Σ 15,78, Αἰλ.ΖΙ 7,9 τρέφονται τροφῇ πεφροντισμένῃ, Πάπ. πᾶν ἐμοὶ ἔσται πεφροντισμένον· πρβλ. δημ. φροντισμένος· 6) δημ. μτβ. μτ. αἰτ. προσ. συντηρῶ ἢ τακτικῶς περιποιοῦμαι ἢ ὑπηρετῶ τινα : τὸν φροντίζει ὁ γιός του, - τὸν ἐφρόντιζε μιὰ νοσοκόμα· 7) ρηματ.π. φρόντισις, φρόντισμα, φρόντιση, φροντισιά, φροντισμός, φροντιστής.

φροντίς-ίδος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. φροντίδα ἡ δύναμις τοῦ σκέπτεσθαι, τοῦ διανοεῖσθαι, σκέψις, πνεῦμα, νοῦς : Σοφ.Φιλ.863 τὸ δ' ἁλώσιμον ἐμᾷ φροντίδι .. πόνος, αὐτ.ΟΤ 1390 τὸ γὰρ τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκὺ (εἶναι γλυκὸ τὸ πνεῦμα νὰ ζῇ μακριὰ ἀπ' τὰ κακά), Εὐρ. Μήδ.48 νέα γὰρ φροντὶς οὐκ ἀλγεῖν φιλεῖ (σχόλ. ἡ γὰρ τῶν νέων διάνοια πονεῖν ἢ λυπεῖσθαι οὐ φιλεῖ ..)· 2) ἐπιθυμία, πόθος : Πίνδ.Π 10,96 ἑτέραις ἑτέρων ἔρως ὑπέκνισε φρένας· τῶν δ' ἕκαστος ὀρούει, τυχὼν κεν ἁρπαλέαν σχέθοι φροντίδα τὰν πὰρ ποδός· 3) κ. νεώτ. κ. δημ. μέριμνα, ἡ μετ' ἐνδιαφέροντος ἀπασχόλησις τοῦ πνεύματος, τῆς καρδίας περί τι, μτ. γενικ. : Σιμωνίδ.85,10, Εὐρ.Μήδ.1301 ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτῆς φροντίδ' ὡς τέκνων ἔχω· || γεν. μέριμνα, ἔγνοια : Ἡρ.6,129 οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ· κ. ἔμπροθ. : Πλάτ.Φαίδ.101Ε ἐκείνοις οὐδὲ εἷς περὶ τούτου λόγος οὐδὲ φροντίς, Διόδ.Σ 15,28· || φρ. ἐν φροντίδι εἰμὶ φροντίζω, μεριμνῶ : Ἡρ.1,111 ἦσαν δὲ ἐν φροντίδι ἀμφότεροι ἀλλήλων πέρι· || νεώτ. λαμβάνω φροντίδα ἀπασχολοῦμαι μετ' ἐνδιαφέροντος, νοιάζομαι : Καλλιγ.Θάν.Βλ.51 οὐδὲ φροντίδα ἐλάμβανον νὰ διασώσουν ὅ,τι ἠδύνατο εἰσέτι νὰ διασωθῇ· || ὁμ. ἑπομένης ἐξηρτημένης προτάσεως : Ξεν.Ἑλλ.6,5,33 ἐν φροντίδι ἦσαν ὅτι χρὴ ποιεῖν περὶ Λακεδαιμονίων· || ἀπολ. σκέψις, συλλογή : Αἰσχ.Ἀγ.912 τὰ δ' ἄλλα φροντὶς .. θήσει δικαίως, Σοφ.ΟΤ 67 πολλὰς .. ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις· 4) εἰδ. ἀνησυχία, ἀγωνιώδης μέριμνα : Αἰσχ.Πέρσ.161 καί με καρδίαν ἀμύσσει φροντίς, αὐτ.Ἀγ.102 ἐλπὶς ἀμύνει φροντίδ', Ἀντιφ.116,28, Μέν.Συναριστῶσαι 6 τρισάθλιόν γε καὶ ταλαίπωρον φύσει πολλῶν τε μεστόν ἐστι τὸ ζῆν φροντίδων, Παλαμ.Ὕμν. Ἀθ.5,57 καὶ τὸ χιλιάκριβο πιοτὸ ποὺ διώχνει τὶς φροντίδες (περὶ τοῦ οἴνου), - ἔπεσε μικρὸς μικρὸς σὲ φοβερὲς φροντίδες· || φρ. ἐμβαίνω εἰς φροντίδα, - τίθημι φροντίδα ἐμβάλλω τινὰ εἰς σκέψεις, ἀνησυχίας : Ἡρ.1,46, Αἰσχ.Πέρσ 142 φροντίδα κεδνὴν καὶ βαθύβουλον θώμεθα.

φροντίσδω αἰολ. τ. τοῦ φροντίζω : Σαπφ.41.

φρόντιση (ἡ) δημ. μέριμνα, ἐπιμέλεια : τὴ φρόντιση τῆς δουλειᾶς τὴν ἄφησε στὸν ἀδερφό του.

φροντισιά (ἡ) δημ. ἡ ἰδιότης τοῦ φροντίζοντος, τοῦ μετ' ἐπιμελείας ἐπιλαμβανομένου τινός, ἐπιμέλεια, ἐνδιαφέρον.

φρόντισις-εως (ἡ) μσν. ἐπιμέλεια, φροντίς· ὅθ. κ. ἀξίωμα, λειτούργημα : Ἰουστ.Ἐδικτ.13,10.

φρόντισμα-ατος (τὸ) κ. νεώτ. κ. δημ. ὅ,τι σκέπτεταί τις, ἐπινόημα, σκέψις : Ἀριστφ.Νεφ.155 τί δῆτ' ἄν, ἕτερον εἰ πύθοιο Σωκράτους φρόντισμα; Λουκ.Δὶς Κατ.34 καὶ τὸ φρόντισμα ἡδὺ αὐτῷ δοκεῖ· || εἰδ. τὰ φροντίσματα οἱ προμεμελετημένοι λόγοι : Φιλόστρ.482· 2) νεώτ. ἐπιμέλεια, φροντίς· 3) δημ. τὸ φροντίζειν βλ.λ.6) τινά.

φροντισμένα ἐπίρρ. δημ. μετὰ φροντίδος, ἐπιμελείας, μετὰ προγενεστέρας τακτοποιήσεως· 2) μετὰ προσοχῆς, διακρίσεως : Παλαμ.Τρισεύγ. 61 μὲ κάθε ἄνθρωπο ποὺ θὰ φέρνονταν πρὸς ἐμένα εὐγενικὰ καὶ φροντισμένα.

φροντισμένος-η-ο δημ. μτχ. παθ. παρακ. τοῦ φροντίζω βλ.λ. ὁ τυχὼν μεγάλης φροντίδος, ἐπιμελείας, περιποιημένος, ἐπιμελημένος : φροντισμένη ἔκδοση, - φροντισμένο ντύσιμο - γράφιμο.

φροντισμός (ὁ) φρόντισμα βλ.λ.2) : Ἡσ.

φροντιστηριακός-ή-όν ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸ φροντιστήριον, ὁ ἐν φροντιστηρίῳ διεξαγόμενος : παρακολουθεῖ φροντιστηριακὰ μαθήματα, - φροντιστηριακαὶ ἀσκήσεις.

φροντιστηριακῶς ἐπίρρ. νεώτ. ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐν τῷ φροντιστηρίῳ μαθήματα διὰ τοῦ φροντιστηρίου, ἐν τῷ φροντιστηρίῳ : κατηρτίσθη φροντιστηριακῶς, - ἀπεκλείσθη τῶν ἐξετάσεων, διότι δὲν ἦτο ἐν τάξει φροντιστηριακῶς.

φροντιστήριο(ν) (τὸ) μαν., νεώτ. κ. δημ. τόπος μελέτης, σπουδῆς· ἐντευκτήριον σπουδαζόντων, μελετώντων, σχολή, σπουδαστήριον : Ἀριστφ. Νεφ.94, αὐτ.128 ἀλλ' εὐξάμενος τοῖσιν θεοῖς διδάξομαι αὐτὸς βαδίζων εἰς τὸ φροντιστήριον, αὐτ.142,181. Λουκ.Νέρ.1 τοῖς .. ἀφιγμένοις ἐς ἀηδὲς οὕτω φροντιστήριον ἐπὶ τῷ σπουδάζειν, Πολύβ.4,41· || ὅθ. κ. διδασκαλία ἐν σπουδαστηρίῳ : Ἀναστ.Γόρδιος ἐν Σάθ 3,439 καὶ φροντιστηρίοις παντοδαπῶν μαθημάτων τοῦ τῶν Ἑλλήνων γένους σεμνυνομένου· 2) εἰδ. νεώτ. κ.

δημ. προπαρασκευαστική σχολή διά μαθητάς ἤ φοιτητας : φροντιστήριον νομικῶν σπουδῶν - μαθηματικῶν· 3) είδικόν πανεπιστημιακόν μάθημα καθ' ὅ γίνεται ἐξέτασις καί ἐφαρμογή τῶν δεδιδαγμένων· 4) ἀποθήκη φροντιστοῦ.

φροντιστής (ὁ) μαν., νεώτ. κ. δημ. ὁ φροντίζων, ἐπιμελούμενός τινος, ἐπιμελητής : Σχόλ.'Αριστφ.Πλ.908 φροντιστής τῶν δημοσίων πραγμάτων, 'Επιγρ. φροντιστής τοῦ ἱεροῦ· || οἰκονόμος, ἐπιμελητής οἰκίας : Γεωπ.7,8,1· || κ. ἀναφ. πρός πρόσ., ὁ λαμβάνων μέριμναν, φροντίδα περί τινος, ὁ προστάτης : Παλαμ.Τρισεύγ.59 ἀφέντης μου καί φροντιστής μου ὁ ἄντρας μου· 2) ὁ βαθέως ἐρευνῶν, μελετῶν τι, βαθύς, ἐμβριθής φιλόσοφος:'Αριστφ.Νεφ.267,αὐτ.414 εἰ μνήμων εἰ καί φροντιστής, αὐτ.456· || μτ. γενικ. δηλούσης τό ἀντικείμενον τῆς σπουδῆς : Ξεν.Συμπ.6,6 εἰ μή γε ἐδόκεις τῶν μετεώρων φροντιστής εἶναι, αὐτ.'Απομν.4,7,6· || ὁμ. μτ. αἰτ. τοῦ κατά τι : Πλάτ.'Απολ.18Β· 3) νεώτ. παλαιός τίτλος οἰκονομικοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, νῦν πλωτάρχης οἰκονομικός· 4) ὑπάλληλος θεάτρου ἔργον ἔχων τήν προμήθειαν καί φύλαξιν τῶν κινητῶν πραγμάτων καί σκευῶν τοῦ θεάτρου.

φροντιστικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ φροντίζων περί τινος, ἐπιμελητής περί τι : 'Αριστλ.ΖΙ 9,1,5 τά θήλεα περί τήν τέκνων τροφήν φροντιστικώτερα· 2) ὁ εἰς σκέψεις, εἰς μερίμνας δεδομένος : αὐτ. Μαντ.2,8 ἡ διάνοια τῶν τοιούτων οὐ φροντιστική, 'Αντιφάν.'Αδήλ.33 ὑποπίνων δέ πάνυ φροντιστικός (γίγνεται)· 3) τό οὐδ. ὡς οὐσ. τό φροντιστικόν ἡ θεωρία, ἡ ἀφηρημένη σκέψις, διανόησις : Πλαύτ.'Ηθ.432C.

φροντιστικῶς ἐπίρρ. μετά φροντίδος, μερίμνης : Ξεν.'Απομν.3,11,10 καί ἀρρωστήσαντός γε φίλου φροντιστικῶς ἐπισκέψασθαι.

φροντίστρια (ἡ) πάπ. κ. μσν. θηλ. τοῦ φροντιστής, ἡ φροντίζουσα, ἐπιμελουμένη τινός, ἐπιμελήτρια, ἐπιστάτρια : Πάπ. ἡ δεῖνα φροντίστρια τοῦ υἱωνοῦ, Κ Μανασσ.Χρον.4967 τοῦ κράτους φροντίστρια, αὐτ.6434 τῶν παίδων φροντίστρια.

φρονῶ-έω (φρήν) κ. μσν., νεώτ. μ. κτ. ἐνεστ. κ. παρατ., ἐπ. ὑποτ. φρονέῃσι ('Οδ.Η 75) κ. πληθ. φρονέωι ('Επιγρ.Κύπρ.), ἐπ. παρατ. φρόνεον ('Ιλ.Ρ 286) κ. φρονέεσκον ('Απολλ.Ρ 4,1164), μέλλ. φρονήσω (Ξεν.ΚΠ 8,7,23), ἀόρ. ἐφρόνησα (κ. συνήθ. παρ-), παρακ. πεφρόνηκα ('Ισοκρ.5,124,Διόδ.Σ 18, 66, κ. ὑπερ- : Πλάτ.'Αλκ.1,104Α)· παθ. μ. ἐν τῇ προστ. φρονείσθω (ΚΔ Φιλ 2,5) (ρ. ἐκφράζον κατ' ἀρχάς πάσας τάς ἐνεργείας τῆς φρενός ἤ τῶν φρενῶν, ἤτοι τήν ἐνέργειαν οὐ μόνον τῆς διανοίας ἀλλά καί τῆς βουλήσεως) εἶμαι ἔμφρων, σκέπτομαι, νοῶ, συλλογίζομαι, διανοοῦμαι, ἔχω νοῦν, φρόνησιν, λογικόν, εἶμαι συνετός, φρόνιμος· 'Αριστλ.Ψυχ.427a,19 «δοκεῖ τό νοεῖν καί τό φρονεῖν ὥσπερ αἰσθάνεσθαί τι εἶναι· ἐν ἀμφοτέροις γάρ τούτοις κρίνει τι ἡ ψυχή καί γνωρίζει τῶν ὄντων, καί οἵ γε ἀρχαῖοι τό φρονεῖν καί τό αἰσθάνεσθαι ταὐτόν εἶναί φασιν, ὥσπερ καί 'Εμπεδοκλῆς εἴρηκε . .» : 'Ιλ.Ζ 79 ἄριστοι . . μάχεσθαί τε φρονέειν τε (ἄριστοι εἰς τήν μάχην καί φρονιμώτατοι εἰς τήν σκέψιν), Αἰσχ.'Αγ.176 τόν φρονεῖν βροτούς ὁδώσαντα, αὐτ.'Ικ.204 φρονούντως πρός φρονοῦντας ἐννέπεις, αὐτ.176, αὐτ.Χο.753 τό μή φρονοῦν (ἐπί νηπίου), Σοφ.ΟΤ 617 φρονεῖν γάρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς (οἱ ταχέως κρίνοντες σφάλλονται), αὐτ.Τρ.313 ὅσῳ περ καί φρονεῖν οἶδεν μόνη, Πλάτ.Φαῖδρ.266Β ἵν' οἷός τε ὦ λέγειν τε καί φρονεῖν, αὐτ.Φαίδ.96Β, Ξεν.ΚΠ 5,5,44 τούς ἱκανωτάτους τῶν φίλων καί φρονεῖν καί συμπράττειν, 'Ισαῖ.76,37 ἐπειδή τάχιστα ἤρχετο φρονεῖν, Αἰσχίν.19,34 ἡ φρονοῦσα ἡλικία, ΚΔ Κορινθ. 1,13,11 ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· || τό ἀπαρφ. φρονεῖν ἐνάρθρ. φρόνησις, νόησις, σύνεσις, ὀρθή κρίσις : Σοφ.'Αντ.1348 πολλῷ τό φρονεῖν εὐδαιμονίας πρῶτον ὑπάρχει, αὐτ.1353, Πλάτ.'Αλκ.1,133C περί ὅ τό εἰδέναι τε καί φρονεῖν ἐστιν;, αὐτ.Φίλ.11Β τό φρονεῖν καί τό νοεῖν, 'Ισοκρ.4,50 περί τό φρονεῖν καί λέγειν· || κ. μτ. ἐπιρρ. εὖ φρονῶ σκέπτομαι ὀρθῶς : 'Ηρ.2,16 οὐκ εὖ φρονέουσι περί Αἰγύπτου, Αἰσχ.Πρ.385 εὖ φρονοῦντα, Σοφ.'Ηλ.394 εἰ σύ γ' εὖ φρονεῖν ἠπίστασο, Πλάτ.Πρωτ.333D τό δέ σωφρονεῖν λέγεις εὖ φρονεῖν; . . τό δέ εὖ φρονεῖν εὖ βουλεύεσθαι, 'Αριστλ.Ρητ.1354b,1 πολλούς εὖ φρονοῦντας καί δυναμένους νομοθετεῖν· ἀντίθ. μῶρα φρονεῖν : Σοφ.Αἶ 594 μῶρά μοι δοκεῖς φρονεῖν· 2) εἶμαι ἔμφρων, ἔχω, διατηρῶ σώας τάς φρένας μου, τό λογικόν μου, εἶμαι μυαλωμένος, εἶμαι στά σύγκαλά μου : Θέογν.625 ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν, Αἰσχ. Πρ.385, Σοφ Αἶ.82 φρονοῦντα (ἀντίθ. μεμηνότα), αὐτ.344, αὐτ.ΟΚ 1666, αὐτ.'Αντ.557, Εὐρ.Μήδ.1329 ἐγώ δέ νῦν φρονῶ, τότ' οὐ φρονῶν, αὐτ.Βάκχ. 853 ἔξω . . ἐλαύνων τοῦ φρονεῖν, αὐτ.332 φρονῶν οὐδέν φρονεῖς (ἄν καί ἔχεις τάς φρένας σου, δέν εἶσαι ὅμως φρόνιμος), 'Αριστφ.'Ιππ.1121 νοῦς οὐκ ἔνι ταῖς κόμαις ὑμῶν, ὅτε μ' οὐ φρονεῖν νομίζετε, Ξεν.'Απομν.1,3,12 τούς ἀνθρώπους . . τοῦ φρονεῖν ἐξίστησι (τούς κάνει νά χάνουν τό λογικό τους), 'Ισοκρ.5,18 διά τό γῆρας ἐξεστηκώς . . τοῦ φρονεῖν, 'Επιγρ. ζῶν καί φρονῶν (διατελῶν ἐν τῇ ζωῇ καί ἔχων σώας τάς φρένας)· ὁμ.κ. μτ. ἐπιρρ. (ἄγαν, εὖ, λίαν) : Σοφ.Αἶ.942 ἄγαν φρονεῖν (εἶμαι ὑπέρ τό δέον φρόνιμος), Εὐρ Βάκχ.851 φρονῶν μέν εὖ, αὐτ.ΙΑ 924 λίαν φρονεῖν,'Αριστφ. Νεφ.817 εὖ φρονεῖς· 3) ἔχω κατά νοῦν, σκέπτομαι κατά τινα τρόπον, διανοοῦμαι, μελετῶ, ἔχω σκοπό, πρόθεσιν, θέλησιν, μτ. αἰτ. κ. ἀπαρφ. : 'Ιλ.Γ 98 φρονέω . . διακρινθήμεναι . . 'Αργείοις· κ. μ. μτ. ἀπαρφ. : αὐτ.Ρ 286 φρόνεον . . ἄστυ . . ἐρύειν, Ξεν.ΚΠ 3,3,66 τοξεύειν . . καί ἀκοντίζειν . . ἐφρόνουν· κ. ἄνευ ἀπαρφ. : αὐτ.Μ 124 ἰθύς φρονέων (ἰέναι) (ἐσκόπευον νά χωρήσω πρός τά ἐμπρός), αὐτ.Ν 135, αὐτ.Ι 310 ᾗ περ δή φρονέω (τελέσαι)· || ὁμ. κ. ἐν φρς : 'Οδ.Ι 445 πυκινά φρονέοντι (ἔχοντα συνετάς ἤ πανούργους σκέψεις), αὐτ. Φ 85 ἐφημέρια φρονέοντες (σκεπτόμενοι μόνον διά τήν σήμερον· Εὐστ. «τό παρόν μόνον καί παραυτίκα σκοπούμενοι»)· 4) σκέπτομαι, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν μου, φροντίζω, προσέχω, ἔχω στό νοῦ μου, λογαριάζω : 'Οδ.Π 136 γιγνώσκω, φρονέω (τό ξαίρω, τά σκέπτομαι), αὐτ.Ρ 193, αὐτ.281, Σοφ.'Ηλ.1171 θνητοῦ πέφυκας πατρός, 'Ηλέκτρα, φρόνει (ἔχε το ὑπ' ὄψιν σου), Αἰσχίν.67,11 ὁρώντων, φρονούντων, βλεπόντων· || κ. μτ. αἰτ. πράγμ. δίδω προσοχήν εἴς τι, συλλογίζομαι, φροντίζω περί τινος, κρίνω ἤ σταθμίζω τι ἐν τῇ διανοίᾳ μου : 'Οδ Β 116 τά φρονέουσ' ἀνά θυμόν, ἅ, αὐτ.Ξ 82 οὐκ ὄπιδα φρονέοντες ἐνί φρεσίν (οὐδόλως προσέχοντες), 'Ηρ.9,16 πολλά φρονέοντα μηδενός κρατέειν, ΚΔ Ρωμ.14,6 ὁ φρονῶν τήν ἡμέραν Κυρίῳ φρονεῖ· 5) κ. μσν. κ. νεώτ. ἔχω τοιαύτην ἤ τοιαύτην γνώμην, ἰδέαν, νομίζω, δοξάζω, πιστεύω : 'Ιλ.Ν 345 ἀμφίς φρονέοντε (ἔχοντες διάφορον γνώμην), αὐτ.441 μηδέ θεοῖσιν ἶσ' ἔθελε φρονέειν (μηδέ νά θέλῃς νά νομίζῃς σεαυτόν ἴσον πρός τούς θεούς), αὐτ.Δ 361 τά γάρ φρονέεις ἅ τ' ἐγώ περ, αὐτ.Ο 50 ἶσον ἐμοί φρονέουσα (ἔχουσα τήν αὐτήν πρός ἐμέ γνώμην), 'Υμν.'Απόλλ.469 ἄλλῃ φρονῶ (σκέπτομαι ἀλλέως, ἔχω διάφορον γνώμην), 'Ηρ.1,60 τωὐτό φρονήσαντες, αὐτ.7,145 τῶν περί τήν 'Ελλάδα τά ἀμείνω φρονεόντων

(ἐχόντων τὴν καλυτέραν γνώμην), αὐτ.9,54 ἄλλα φρονεόντων καὶ ἄλλα λεγόντων, Σοφ.'Αντ.375, αὐτ.ἀπ.62 σώφρονα φρονεῖν, αὐτ.'Ηλ.228, 'Αριστφ.'Ορν.635 ἐμοὶ φρονῶν ξυνῳδά, αὐτ.Νεφ. 821 φρονεῖς ἀρχαϊκὰ (ἔχεις πεπαλαιωμένας γνώμας, ἰδέας), αὐτ.Σφ.507, 'Ισοκρ.8,126 τὴν πόλιν χεῖρον μὲν φρονοῦσαν, ΚΔ Πράξ.28,22 ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς, αὐτ.Ρωμ.15,5 τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, αὐτ.Φιλ.2,2, αὐτ.3,15 καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, Λουκ.Νεκρ.Δ 20,5 περὶ ἐμοῦ δὲ τί φρονοῦσιν;, Πάπ. οἱ ἀλλότρια φρονήσαντες, αὐτ. οἱ τὰ ἴδια φρονοῦντες· κ. μτ. ἑπομέν. προτάσεως διὰ τοῦ ὡς ἢ τοῦ ὅτι εἰσαγομένης : Σοφ.'Αντ.49 φρόνησον . . πατὴρ ὡς νῷν ἀπεχθὴς . . ἀπώλετο, αὐτ.ΟΚ 872 φρονοῦσ' ὅτι ἔργοις πεπονθὼς ῥήμασίν σ' ἀμύνομαι, - φρονῶ ὅτι θὰ ἔχωμεν βροχήν· ὁμ. κ. μτ. τοῦ ὡς κ. αἰτ.: Σοφ.Τρ.288 φρόνει νιν ὡς ἥξοντα· || φρ. φρονῶ τά τινος συμμερίζομαι τὴν γνώμην ἢ τὰς σκέψεις τινός, ἔχω τὰ αὐτὰ μέ τινα ἄλλον φρονήματα, εἶμαι μὲ τὴ γνώμη ἢ τὸ μέρος τινός : 'Ηρ.2,162 οἳ ἔτι τὰ ἐκείνου ἐφρόνεον, 'Αριστφ.Εἰρ.639 φρονεῖ τὰ Βρασίδου, Δημ.187 Θηβαίων τἀκείνου φρονούντων, ΚΔ Ματθ 16,23 οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων, αὐτ.Μάρκ.8,33, αὐτ.Ρωμ.8,5 οἱ . . κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· ὁμ. κ. ἐν ἄλλαις φρς : 'Ηρ.7,102 πάντες τὰ σὰ φρονέωσι, Σοφ.'Αντ.491 εὖ φρονῶ τὰ σά, Θουκ.3,68 ὅσοι τὰ σφέτερα φρονοῦντες Πλαταιῶν, Ξεν.'Αν.7,7,30 φοβεῖσθαί τε αὐτοὺς καὶ φρονεῖν τὰ πρὸς σέ (δ.γρ. σωφρονεῖν), Λουκ.Ζ Τραγ.17 τὰ ἡμέτερα . . ἐφρόνει, 'Ακροπ.Γ Χρον. 44Β τὰ οὐχ ὑπὲρ Δημητρίου φρονοῦντα· 5) ἔχω τοιαύτην ἢ τοιαύτην διάθεσιν πρός τινα, διάκειμαι, εἶμαι διατεθειμένος κατά τινα τρόπον πρός τινα, ἐν ποικίλαις φρς μτ. διαφόρων ἐπιρρ. : 'Ιλ.Δ 219 πατρὶ φίλα φρονέων, αὐτ.Ζ 162 τὸν οὔτι πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέοντα, αὐτ.Α 542 κρυπτάδια φρονέοντα (ἔχοντα κεκρυμμένα σχέδια, κρυφοὺς σκοπούς), αὐτ.Π 701 τῷ ὀλοὰ φρονέων, αὐτ.Σ 567 ἀταλὰ φρονέοντες (ὄντες εὐθύμως διατεθειμένοι), αὐτ.Χ 264 κακὰ φρονέουσι . . ἀλλήλοισιν, αὐτ.Ω 173, 'Οδ.Α 307 ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις, αὐτ.Η 74 οἷσίν τ' εὖ φρονέῃσι καὶ ἀνδράσι νείκεα λύει, αὐτ.Σ 168 οἵ τ' εὖ μὲν βάζουσι, κακῶς δ' ὄπισθεν φρονέουσιν, 'Ησίοδ.Θ 989, Πίνδ.Ν 4,95 μαλακὰ . . φρονέων ἐσθλοῖς, αὐτ.Ο 3,17 πιστὰ φρονέων Διὸς αἰτεῖ, Αἰσχ.'Αγ.1436 τὸ πρόσθεν εὖ φρονῶν ἐμοί, αὐτ.Χο.774 φρονεῖς εὖ τοῖσι νῦν ἠγγελμένοις (χαίρεις διὰ τὰ . .), 'Ισοκρ. 4,60 τοιαῦτα καὶ περὶ ἀπόντος φρονεῖτε· 6) ἔχω φρόνημα, θάρρος, πεποίθησιν, ἰδ. ἐν τῇ φρ. μέγα φρονῶ ἔχω μεγάλα, ὑψηλὰ φρονήματα, μεγάλην ἰδέαν, μέγα θάρρος, εἶμαι θαρραλέος καὶ ὑπερήφανος, ὑψηλόφρων, μεγαλοφρονῶ : 'Ιλ.Λ 296 αὐτὸς δ' ἐν πρώτοισι μέγα φρονέων ἐβεβήκειν, αὐτ.Ν 156, 'Ισοκρ.4,132 τοὺς φύσει καὶ μὴ διὰ τύχην μέγα φρονοῦντας· π.'Αττ.συνήθ. ἐν κακῇ σημ. ἔχω μεγάλην ἰδέαν, εἶμαι ἀλαζών, ἐπαίρομαι, ἀλαζονεύομαι : Σοφ.ΟΤ 1078 φρονεῖ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα, Πάπ. οὐκέτι γὰρ μέγα μέλλω φρονεῖν· κ. μέγα φρονεῖν ἐφ' ἑαυτῷ : Θουκ.6,16 οὐδέ γε ἄδικον ἐφ' ἑαυτῷ μέγα φρονοῦντα μὴ ἴσον εἶναι, Ξεν.'Ελλ.7,1,27 μέγα ἐφ' ἑαυτοῖς φρονούντων· κ. ἐμπροθ. (εἴς τινα, ἐπί τινι, περί τι) : Εὐρ.'Ιππ.6 σφάλλω δ' ὅσοι φρονοῦσιν εἰς ἡμᾶς μέγα, Πλάτ. Πρωτ.342D ἄνδρες ἐπὶ παιδεύσει μέγα φρονοῦντες, Αἰσχίν.44,36 μέγα φρονεῖν περί τι· ὁμ. κ. ἑπομένων προτάσ. διὰ τῶν ὡς, ὅτι κ. μὴ εἰσαγομένων : Πλάτ.Συμπ.198D καὶ πάνυ δὴ μέγα ἐφρόνουν ὡς εὖ ἐρῶν, Ξεν.ΚΠ 2,3,13 οὗτοι μέγα φρονοῦσιν ὅτι πεπαίδευνται, αὐτ.'Ελλ.5,4,45 μέγα φρονοῦντες μὴ ὑπείξειν τοῖς Θηβαίοις· ὁμ. κ. μ. φρονεῖν ἀντὶ τοῦ μέγα φρονεῖν : Παυσ.1,12,5 φρονήσας δὲ ἐφ' ἑαυτῷ Καρχηδονίων, αὐτ.4,1,2 φρονοῦσα δὲ ἡ Μεσσήνη διὰ τὸν πατέρα· ὁμ κ. μτ. ἄλλων ἐπιρρ. οἷον μεῖζον φρονῶ μεγαλοφρονῶ, ἐπαίρομαι ὑπὲρ τὸ δέον : Σοφ.'Αντ.768 δράτω, φρονείτω μεῖζον ἢ κατ' ἄνδρ' ἰών, Εὐρ.'Ηρακλ.933 ἔστειχε μεῖζον τῆς δίκης φρονῶν, Ξεν.'Αν.5,6,8 ἀλλὰ μεῖζον φρονεῖ ὁ ἄρχων αὐτῶν, 'Ισοκρ.7,7 μεῖζον φρονήσαντες τοῦ δέοντος, αὐτ.6,34· κ. μτ. τοῦ ὑπερθ. : Πλάτ.Φαιδρ.257Ε οἱ μέγιστον φρονοῦντες τῶν πολιτικῶν, Ξεν.'Αγησ.2,5 τοὺς μέγιστον φρονοῦντας ἐφ' ἱππικῇ· ὁμ. κ. μτ. ἄλλων ἐπιρρ. . Αἰσχ. Πρ.1000 πρὸς τὰς παρούσας πημονὰς ὀρθῶς φρονεῖν, Πλάτ.Συμπ.217Α ἐφρόνουν . . ἐπὶ τῇ ὥρᾳ θαυμάσιον, αὐτ.'Ιππ.Ε 371Α τοῦ 'Οδυσσέως τοσοῦτον φαίνεται φρονεῖν πλέον, Δημ.836 ἐφ' ᾧ φρονεῖ μάλιστα· κ. μτ. ἀντιθ. ἐπιρρ. : Σοφ.Αἶ.1120 ὁ τοξότης ἔοικεν οὐ σμικρὸν φρονεῖν (δὲν ἔχει ταπεινὸν φρόνημα, δὲν εἶναι δειλός, μικρόψυχος), Εὐρ.'Ηρακλ.386 καὶ μάλ' οὐ σμικρὸν φρονῶν εἰς τὰς 'Αθήνας, αὐτ.Φοίν.1128 ὁ δ' οὐκ ἔλασσον 'Αρεος εἰς μάχην φρονῶν Καπανεύς, αὐτ.'Ανδρ.313 ἧσσον φρονοῦσα τοῦδε, Ξεν.'Ιππαρχ.7,3 οὐ μεῖον φρονεῖν ἐπί τινι, 'Ισοκρ.4,151 προκαλινδούμενοι καὶ πάντα τρόπον μικρὸν φρονεῖν μελετῶντες· κ. ἀντιθ. μέτριον φρονεῖν σκέπτομαι μετριοφρόνως : Ξεν.ΚΠ 4,3,7 τούτους τε ἔχοιμεν ἂν τότε μετριώτερον πρὸς ἡμᾶς φρονοῦντας· ὁμ. κ. ἐν ἄλλαις φρς : 'Ιλ.Ρ 23 οὔτ' .. παρδάλιος τόσσον μένος . . ὅσσον Πανθόου υἷες . . φρονέουσιν (τὸ μένος τῆς παρδάλεως δὲν εἶναι τόσον μέγα ὅσον εἶναι τὸ θάρρος τῶν υἱῶν τοῦ Πανθόου), Αἰσχ.'Επτ.425 ὁ κόμπος δ' οὐ κατ' ἄνθρωπον φρονεῖ, αὐτ.Πέρσ.820 οὐχ ὑπέρφευ θνητὸν ὄντα χρὴ φρονεῖν, Σοφ.Τρ.473 ἐπεί σε μανθάνω θνητὴν φρονοῦσαν θνητά, αὐτ.ἀπ.515, αὐτ. Αἶ.777, Εὐρ.'Αλκ.799, Πλάτ.90C φρονεῖν . . ἀθάνατα καὶ θεῖα, Ξεν.ΚΠ 8,7,3 οὐδεπώποτε ἐπὶ ταῖς εὐτυχίαις ὑπὲρ ἄνθρωπον ἐφρόνησα, Λουκ.Τίμ.57 μέτριον χρὴ εἶναι τὸν φιλοσοφοῦντα καὶ μηδὲν ὑπὲρ πήραν φρονεῖν· || κ. ἐπὶ λεόντων κ. κάπρων, ταύρων, ἡ φρ. μέγα φρονῶ εἶμαι πλήρης ἀλκῆς, μένους : 'Ιλ.Π 758, αὐτ.Λ 325 ὡς ὅτε κάπρω ἐν κυσὶ . μέγα φρονέοντε πέσητον, Ξεν.ΚΠ 7,5, 62 ταῦροι ἐκτεμνόμενοι τοῦ . . μέγα φρονεῖν . . ὑφίενται· 7) ἔχω συναίσθησιν, συνείδησιν, ζωήν, διατηρῶ τὰς αἰσθήσεις, τὰς φρένας μου, τὸ λογικόν μου, διατελῶ ἐν τῇ ζωῇ : 'Ιλ.Χ 59 ἐμὲ τὸν δύστηνον ἔτι φρονέοντ' ἐλέησον (ἐν ὅσῳ ἀκόμη ζῶ, εἶμαι ἐν τῇ ζωῇ), Αἰσχ.Χο.517 θανόντι δ' οὐ φρονοῦντι δειλαία χάρις ἐπέμπετο, Σοφ.Αἶ.554 ἐν τῷ φρονεῖν . . μηδὲν ἥδιστος βίος, Πλάτ.Σοφ. 249Α μηδὲ ζῆν . . μηδὲ φρονεῖν, 'Επιγρ. νοῶν καὶ φρονῶν· 8) σημαίνω, δηλῶ, φανερώνω : 'Ηρ.1, 46 διέπεμπε . . πειρώμενος τῶν μαντηίων ὅ,τι φρονέοιεν· || ἀποσκοπῶ, ἔχω ὡς σκοπόν : Θουκ.5,85 τοῦτο φρονεῖ ἡμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγή· 9) ρημτ. π. φρόνημα, φρόνησις.

φροξυλάνθι (τὸ) δημ. ἀ. ἀφροξυλάνθι βλ.λ2), τὸ ἄνθος τοῦ φυτοῦ φροξυλιὰ βλ.λ.

φροξυλιά (ἡ) δημ. κ. ἀφροξυλιά τὸ θαμνῶδες φυτὸν ἀκτὴ ἡ μέλαινα, ζαμπούκος.

φροῦδος-η-ον κ. φροῦδος-ον (Σοφ.'Ηλ.807, Εὐρ. ΙΤ 154) (κτ. συναίρ. ἐκ τοῦ πρό-ὁδοῦ· πρβλ.'Ιλ.Δ 382) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀπελθὼν ἤδη καὶ προχωρήσας οὕτως, ὥστε νὰ μὴ φαίνηται πλέον, ὁ προαπελθὼν καὶ γενόμενος ἄφαντος, ἐξαφανισθείς, ἐπὶ προσ. ὁ ἀναχωρήσας, ὁ φυγών· 'Ησ. «φροῦδος, πρόοδος, ἐξ οὗ τὸ οὐκ ἔρχεσθαι δηλοῦται· οἱ δὲ ἐληλυθώς, ἔκδημος, ἀφανής» : Σοφ.'Αντ.15 φροῦδός ἐστιν 'Αργείων στρατός, Εὐρ.ΙΤ 1289 βεβᾶσι

φροῦδοι . . **νεανίαι,** **αὐτ.**'Αλκ.94 **φροῦδος . . ἐξ** οἴκων, αὐτ.'Ανδρ.73 **φροῦδος . . δόμων ἄπο,** αὐτ. 'Ιων 804 **φροῦδος . . σκηνάς ἐς ἱεράς,** 'Αριστφ. 'Αχ.210 **οἴχεται φροῦδος·** κ. μτ. μτχ. : Σοφ.Φιλ.561 **φροῦδοι διώκοντές σε** (εἰσί), αὐτ.'Ηλ.848 **φροῦδος ἀναρπασθείς,** 'Αριστφ.Εἰρ.197 **φροῦδοι . . ἐχθὲς εἰσιν ἐξῳκισμένοι,** 'Αντιφ.5,29 **φροῦδος ἦν πλέων·** όμ. κ. ἐπὶ νεκρῶν : Σοφ.'Ηλ.1152 **φροῦδος αὐτὸς εἶ θανών,** αὐτ.Φιλ.425 **ἐπεὶ θανὼν 'Αντίλοχος αὐτῷ φροῦδος·** **2)** όμ. ἐπὶ προσ., ὁ ἀπολεσθείς, ὁ κατεστραμμένος, ὁ χαμένος : Εὐρ.Μήδ. 722 **εἰς τοῦτο γὰρ δὴ φροῦδός εἰμι πᾶς ἐγώ,** αὐτ.'Ηρ.703, αὐτ.'Ορ.390· **3)** κ. νεώτ. ἐπὶ πραγμ., ὁ ἐξαφανισθείς, ὁ μάταιος, ἀνώφελος, χαμένος : Σοφ.ΟΚ 660 **φροῦδα τἀπειλήματα,** αὐτ.Αἰ.264 **φρούδου γὰρ ἤδη τοῦ κακοῦ μείων λόγος,** Εὐρ. 'Εκ.335 **λόγοι πρὸς αἰθέρα φροῦδοι,** αὐτ.Τρῳ.1071 **φροῦδαί σου θυσίαι,** αὐτ.'Ιων 866 **φροῦδαι . . ἐλπίδες,** αὐτ.'Ηρ.592, αὐτ.'Ανδρ.1078 **φρούδη μὲν αὐδή, φροῦδα δ' ἄρθρα μου κάτω** (ἐχάθηκε ἡ φωνή μου καὶ κόπηκαν τὰ πόδια μου), 'Αριστφ. Νεφ.718 **φροῦδα τὰ χρήματα, φρούδη χροιά, φρούδη ψυχή, φρούδη δ' ἐμβάς,** Λουκ.Μισθ.Συν. 24 **φροῦδα πάντα καὶ οὐδὲ μνήμη τις αὐτῶν·** || μσν. ἐν φρ. **εἰς φροῦδον** εἰς ἀπώλειαν, εἰς καταστροφήν, ἀφανισμόν : Θεοφάν.Συνεχ.257C **τὸ κάστρον . . καταπολεμήσας . . καὶ εἰς φροῦδον ἀπωλείας τοῦτο ποιήσας,** αὐτ.231Α **εἰς τροπὴν καὶ φροῦδον καὶ ἀπώλειαν παρέχειν·** **4)** μτ. γενικ. **φροῦδος ἀπληστίας** ὁ ἐλευθερωθεὶς τῆς ἀπληστίας : Κλήμ.'Αλ.440 **ἡ ἀπληστία ἧς φροῦδος ὁ ἀγαθός . . καὶ πλούσιος γ' ἂν εἴη.**

φρουκτόζη (ἡ) νεώτ. χημ. ἡ ὀπωρόζη, τὸ ὀπωροσάκχαρον βλ.λ.

φρουμα(γ)έλλα (ἡ) (Ἰταλ.) δημ. εἶδος σκληροῦ τυροῦ, ἰδ. τῆς περιοχῆς τοῦ Παρνασσοῦ.

φρουμάζω δημ. κ. φουρμάζω ἀμτβ. φριμάσσομαι· **2)** φρυάσσω· **3)** ρηματ. π. φρούμασμα.

φρούμασμα (τό) **δημ.** ὁ φριμαγμὸς ἵππου, ἄ. φρίμασμα.

φρουμαρία (ἡ) (λατ.) πάπ. σιτοδοσία, τὰ ἐπιτήδεια : **τῷ δεῖνα ὀπτίωνι ἀκολούθως 'Ρωμαϊκῇ αὐτοῦ φρουμαρίᾳ λίτραι χ.**

φρουμεντάριος (ὁ) (λατ.) μτγν. ὁ σιτώνης βλ.λ.2): Ἰω.Λυδ.Ρωμ.3,7,αὐτ.Μην.1,30.

φροῦνος (ὁ) μτγν. κ. μσν. **τ. τοῦ φρῦνος** βλ.λ. : Εὐστ.Διον.Περ.752 (ἀμφ. γρ.).

φρουρά (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἰων. -ρή φρούρησις, φύλαξις καὶ ὑπεράσπισίς τινος, ὡς ἔργον ἢ καθῆκον : 'Ηρ.2,30 **τοὺς . . Αἰγυπτίους τρία ἔτεα φρουρήσαντας ἀπέλυε οὐδεὶς τῆς φρουρῆς,** Αἰσχ.'Αγ.2 **αἰτῶ . . ἀπαλλαγὴν πόνων φρουρᾶς ἐτείας μῆκος,** αὐτ.Πρ.143 **φρουρὰν ὀζηλον ὀχήσω,** Σοφ.Τρ.225 **οὐδέ μ' ὄμματος φρουρὰν παρῆλθε** (δὲν διέφυγε τὸ ἄγρυπνον ὄμμα μου), Εὐρ.'Ορ.1252 **εἰς φρουρὰν δόμων,** αὐτ. 'Ανδρ.1099,'Αριστφ.Νεφ.721 **φρουρᾶς ᾄδων** (ᾄδων ὡς φρουρὸς ὁ ὁποῖος φοβεῖται μήπως ἀποκοιμηθῇ παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀγρυπνούντων κ. γεν. καταπονουμένων, οἵτινες ὀφείλουσι πρὸς τούτοις νὰ εἶναι εὐχαριστημένοι), Πλάτ.Κριτ.117Β **τοῖς . . πιστοτέροις . . διετέτακτο ἡ φρουρά·** **2)** φυλακή, φρούρησις ἐν καιρῷ νυκτός : Εὐρ.Ρῆσ.5 **οἳ τετράμοιρον νυκτὸς φρουρὰν** (διόρθ. φυλακήν), 'Ηρωδιαν.3,11 **τὴν νυκτερινὴν φρουρὰν ἐκ περιόδου ἐγκεχειρισμένος·** || νεώτ. κ. δημ. ἡ ὑπηρεσία τοῦ φρουροῦ, βάρδια βλ.λ.2) : **εἶμαι τῆς φρουρᾶς·** **3)** κ. μσν. **εἱρκτή**, δεσμωτήριον, φυλακή : Πλάτ.**Φαίδ.62Β, ὡς ἔν τινι φρουρᾷ ἐσμὲν οἱ ἄνθρωποι,** αὐτ.Γοργ.525Α, Λουκ.'Ον.22 **ἐκέλευον . . τὴν γραῦν . . τὴν παῖδα ἐν φρουρᾷ ἔχειν,** 'Ηρωδιαν.'Ιστ.3,2,5 **συλλαβὼν πάντας . . φρουρᾷ δοὺς εἶχε σὺν αὐτῷ,** Μηναῖ.4,6 'Ορθρ.'Ωδ.3 **Κάθισμα φρουρᾷ συγκλεισθέντες χρόνοις πολλοῖς·** **4)** φρούριον : 'Επιγρ. **εἰσαγησαμένωι τὰν φρουρὰν καὶ κατασκευάξαντι·** **5)** κ. νεώτ. κ. δημ. ὁμὰς ἀνδρῶν κ. ἰδ. στρατιωτῶν ἐντεταλμένη τὴν φρούρησιν θέσεως, πόλεως ἢ καὶ προσώπου τινός, βάρδια· 'Ησ. **εφρουρά, . . στρατός»** : 'Ηρ.6, 26, αὐτ.7,59 **Περσέων φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατεστήκεε ὑπὸ Δαρείου,** Αἰσχ.'Αγ.301, Εὐρ.'Ανδρ.1099 **φρουρὰν ἐτάξαντ' ἐν περιστύλοις δόμοις,** Θουκ. 1,115 **φρουρὰν ἐγκαταλιπόντες ἀνεχώρησαν,** αὐτ. 3,51, Ξεν.ΚΠ 7,4,10 **καταλιπὼν ἐν ταῖς ἄκραις ἰσχυρὰς Περσέων φρουράς,** Δημ.119 **φρουραῖς καὶ ξένοις τοὺς τόπους τούτους κατέχει,** αὐτ.258, αὐτ.1334, Διόδ.Σ 20,19, αὐτ.77 **πόλεις ἀσφαλιζόμενος φρουραῖς,** Πλούτ.'Ηθ.774Β **τὰς πόλεις φρουραῖς κατειλήφεσαν,** αὐτ.'Αλκ.30, 'Ηρωδιαν.'Ιστ.2, 5,9 **φρουρὰς ἐπὶ τῶν πύργων καταστήσαντες,** Πάπ. **τὸν ἀπειθοῦντα μετὰ φρουρᾶς τῷ ἀρχιερεῖ πέμπειν,** - **φρουρὰ τῶν φυλακῶν - τῆς βουλῆς - τῶν ἀνακτόρων·** || ἰδ. ἐν τῇ 'Αττικῇ οἱ κατὰ τὰ μεθόρια τεταγμένοι στρατιῶται, οἱ περίπολοι : Λυσ.16,18 **τῶν . . ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε,** Ξεν. 'Ελλ.6,5,24 **φρουρὰς . . καθεστάναι . . ἐπὶ τοὺς εὐπροσοδωτάτους,** Δημ.1257 **ἐξῆλθον . . εἰς Ναύπακτον φρουρᾶς ἡμῖν προγραφείσης·** **6)** νεώτ. κ. δημ. τὸ σύνολον τῶν ἔν τινι πόλει ἑδρευόντων στρατευμάτων· **7)** ἐν Σπάρτῃ, στρατιωτικὸν σῶμα ἐξωπλισμένον καὶ προωρισμένον δι' ἐκστρατείαν ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ἐκστρατεία, συνήθ. ἐν φρ. **φρουρὰν φαίνειν** σχηματίζειν ἐκστρατευτικὸν σῶμα : Ξεν.'Ελλ.3,2,23 **φρουρὰν ἔφηναν οἱ ἔφοροι,** αὐτ.6,4,17,αὐτ.4,7,1 **φρουρὰν ἔφαινεν ἐπὶ τοὺς 'Ακαρνᾶνας,** αὐτ.5,1,29,αὐτ.2,4,29 **ἐξάγει φρουράν·** πρβλ. φυλακή.

φρουραρχεῖο(ν) (τό) νεώτ. κ. δημ. δημόσιον κατάστημα, ἐν ᾧ τὰ γραφεῖα τοῦ φρουράρχου βλ.λ.2) καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

φρουράρχης (ὁ) κ. μσν. δ. τ. τοῦ φρούραρχος βλ.λ.1) : Ξεν.ΚΠ 5,3,11 (ἰδ.γρ. ἀντὶ φρούραρχος), Θεμίστ.Λόγ.10,136Β, Θεοφύλ.Σ 'Ιστ.179,13 (Bonn.).

φρουραρχία (ἡ) ἡ θέσις, τὸ ὑπούργημα, τὸ ἀξίωμα τοῦ φρουράρχου βλ.λ. : Ξεν.'Απομν.4,4,17 **τῷ δ' ἂν μᾶλλον οἱ σύμμαχοι πιστεύσειαν ἢ ἡγεμονίαν ἢ φρουραρχίαν ἢ πόλεις,** Πλούτ.Φωκ.31.

φρούραρχος (ὁ) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ διοικῶν φρουρὸν βλ.λ.5), ὁ ἀρχηγὸς φρουρᾶς ἢ ὁ διοικητὴς φρουρίου : Πλάτ.Νόμ.760Β, αὐτ.843D, Ξεν. 'Αν.1,1,6 **ὁπόσας εἶχε φυλακὰς ἐν ταῖς πόλεσι παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις,** αὐτ.ΚΠ 5,3,11, αὐτ.7, 5,34 **τὰς . . ἄκρας . . παρελάμβανε καὶ φρουράρχους τε καὶ φρουροὺς εἰς ταύτας ἀνέπεμπε,** Μέν.'Επιτρ.479, Πολύβ.22,25,1 **τὸν ἐπὶ τῆς Πέργης καθεσταμένον ὑπ' 'Αντιόχου φρούραρχον οὔτε τὴν φρουρὰν ἐξάγειν,** Διόδ.Σ 20,45 **τοὺς μὲν φρουροὺς ἠνάγκασαν θέσθαι τὰ ὅπλα, τὸν δὲ φρούραρχον . . ἐζώγρησαν,** 'Ηλιόδ.Αἰθ.2,24, Γρηγ. Ναζ.1,389Α **χρήμασι τὸν φρούραρχον ὑποσπάσαντες·** **2)** νεώτ. κ. δημ. ἀξιωματικὸς ἐπιφορτισμένος τὴν ἀνωτάτην ἐπίβλεψιν τῶν ἐκτὸς ὑπηρεσίας στρατιωτικῶν τῶν ἑδρευόντων ἔν τινι πόλει ἢ περιοχῇ καὶ κανονίζων τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ κανονισμοῦ πόλεων προβλεπομένων ὑπηρεσιῶν φρουρᾶς : **φρούραρχος 'Αθηνῶν·** **3)** ὁ δεσμοφύλαξ : 'Αρισταίν.1,20.

φρουραρχῶ -έω μτγν. εἶμαι φρούραρχος βλ.λ.1), προΐσταμαι, διοικῶ φρουρὰν βλ.λ.5): Πλούτ. Δίων 11 **τὴν ἄκραν διεφύλαξε φρουραρχῶν ἐπὶ πολὺν χρόνον·** **2)** μτφ. φρουρῶ, φυλάττω, ἐν χα. κ. μτφ. συγκρατῶ : Γρηγ.Νύσσ.3,263D **φρουραρχείτω τὴν σάρκα σωφροσύνη.**

φρούρημα-ατος (τό) (φρουρῶ) τὸ φρουρούμενον, τὸ φυλαττόμενον : Σοφ.Αἶ.54 **λείας ἄδαστα βουκόλων φρουρήματα** (τὰ ὑπὸ τῶν βουκόλων φρουρούμενα ἀμοίραστα (βουκόλια) ἐκ τῆς λείας)· **2)** ὁ φρουρός, ὁ φύλαξ : Αἰσχ.Εὐμ.706 **εὑδόντων ὕπερ ἐγρηγορὸς φρούρημα γῆς καθίσταμαι**, αὐτ. Ἑπτ.449 **Πολυφόντου βία, φερέγγυον φρούρημα** («ἱκανὸς φρουρεῖν την πατρίδα»), Εὐρ.Ἠλ.798 **λόγχας . . θέντες δεσπότου φρουρήματα· 3)** τὸ φρουρεῖν, φρούρησις, φύλαξις : Εὐρ.Ἴων 511 **αἳ τῶνδ᾽ ἀμφὶ κρηπῖδας δόμων θυοδόκων φρούρημ᾽ ἔχουσαι.**

φρούρησις-εως (ἡ) (φρουρῶ) κ. νεώτ. τὸ φρουρεῖν, φυλάσσειν διὰ φρουρᾶς, ἡ φύλαξις : Ἐπιγρ. **ὑπὲρ τῆς γεγονυίας ἐπὶ τῆς Ῥωμαίων στρατείας φρουρήσεως**, ΠΔ Βασ 2,5,23 (δ.γρ.).

φρουρητήρ-ῆρος (ὁ) (φρουρῶ) μτγν. **ὁ** φρουρῶν φρουρός, φύλαξ : Μάν.4,47.

φρουρητικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ κατάλληλος, ὁ ἐπιτήδειος πρὸς φρούρησιν : Διον.Ἀρεοπ.56,59, 63· κ. μτ. γενικ. : Ἑρμεῖ.Ἀλ.Φαῖδρ.134,141, Ἰω.Λυδ. Μην.4,67,120,20, Σχόλ.Μαγ.Χρησμ.96.

φρουρητός-ή-όν (φρουρῶ) μτγν. **ὁ** φρουρούμενος ἢ ὃν δύναταί τις νὰ φρουρήσῃ, ὁ δεκτικὸς φρουρήσεως : ΑΠ 6,230.

φρουρήτωρ-ορος (ὁ) (φρουρῶ) μτγν. φρουρητήρ, φρουρός : ΑΠ 9,812 **φρουρήτωρ θεσμῶν.**

φρουριακός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. **ὁ** ἀνήκων **ἢ** ἀναφερόμενος εἰς τὸ φρούριον, ὁ τοῦ φρουρίου: **φρουριακὸν πυροβολικόν, - φρουριακὸς πόλεμος** (ὁ ἐναντίον φρουρίου διεξαγόμενος)· **2)** ὁ συγκείμενος, ἀποτελούμενος ἐκ φρουρίων : **φρουριακὸν συγκρότημα.**

φρουρικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φρουρὰν βλ.λ.5), ὁ τῆς φρουρᾶς : Θουκ.5,80 **ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρουρικόν** (δ. γρ. ἀντὶ φρούριον), Δίων Κ 56,42 **τὸ ὁπλιτικὸν τὸ φρουρικὸν** (τὰ στρατεύματα τῆς φρουρᾶς).

φρούριο(ν) (τό) κ. νεώτ. κ. δημ. ὀχυρὸς κατῳκημένος τόπος, θέσις ὠχυρωμένη διὰ μονίμων ἔργων, περιλαμβάνουσα φρουρὸν πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς, κάστρον· Ἡσ. «**φρούριον, προφύλαγμα, προφυλακτήριον**» : Αἰσχ.Εὐμ.919, Θουκ.7,28 **ἀντὶ τοῦ πόλις εἶναι φρούριον κατέστη**, Δημ.379 **τὰ φρούρι᾽ ἐπισκευάζειν καὶ τὸν Πειραιᾶ τειχίζειν·** || ἰδ. ὀχύρωμα ἐπὶ λόφου **ἢ** βουνοῦ, πύργος, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὴν ὠχυρωμένην πόλιν : Θουκ.2,18 **Οἰνόη . . ἐτετείχιστο καὶ αὐτῷ φρουρίῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο**, αὐτ.3,18, αὐτ.51 **ἐχρῶντο δὲ αὐτῇ πύργον ἐνοικοδομήσαντες οἱ Μεγαρῆς φρουρίῳ**, Λυσ.12,40 **τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν φρούρια καθεῖλον**, Ξεν.ΚΠ 1,4,16 **ἀφικόμενος . . ὅπου ἦν αὐτοῖς τὰ φρούρια καὶ ἡ φυλακή**, αὐτ.24,17, Μέν.Ἀσπ.5 **βίον ὡς οἰκτρὸν ἐξαντλοῦσιν οἱ τὰ φρούρια τηροῦντες· 2)** εἱρκτή, δεσμωτήριον, φυλακή : Πλάτ.Ἀξ.365Ε **ζῷον ἀθάνατον ἐν θνητῷ καθειργμένον φρουρίῳ· 3)** οἱ κατέχοντες καὶ φρουροῦντες τὸ φρούριον στρατιῶται, ἡ φρουρὰ τοῦ φρουρίου : Αἰσχ.Πρ.801 **τοιοῦτο μέν σοι τοῦτο φρούριον λέγω**, Εὐρ.Ὀρ.760 **φυλασσόμεσθα φρουρίοισι πανταχῇ· 4)** ποι. μτφ. πόλεως φρούριον τὸ ἐν Ἀθήναις δικαστήριον τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς : Αἰσχ.Εὐμ.949 **ἦ τάδ᾽ ἀκούετε, πόλεως φρούριον.**

φρουρίς-ίδος (ἡ) ναῦς πρὸς φρουράν, πλοῖον πρὸς φρούρησιν, φύλαξιν : Θουκ.4,13 **προσεβοήθησαν . . τῶν τε φρουρίδων τινὲς αὐτοῖς**, Ξεν. Ἑλλ.1,3,17 **ἄλλαι καταλελειμμέναι φρουρίδες.**

φρουροδέσμιος (ὁ) μσν. ὁ δέσμιος ἐν φρουρίῳ : Στουδ.Θεόδ.1368 (ἔκδ.Mi.).

φρουροδόμος-ον μτγν. ὁ φρουρῶν τὸν δόμον, τὸν οἶκον : ΑΠ 9,245, **φρουροδόμοι κύνες.**

φρουρός (ὁ) (προορός) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ φρουρῶν, ὁ φυλάττων, φύλαξ, ἰδ. στρατιώτης ἀποτελῶν μέλος φρουρᾶς βλ.λ.5) : Εὐρ.Ἴων 22, αὐτ. Ῥῆσ.506 **κτανὼν . . φρουροὺς . . ἐξῆλθεν**, Θουκ. 2,6 **φρουροὺς ἐγκατέλιπον**, αὐτ 8,108 **ἐκβάλλουσι τοὺς φρουροὺς αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως**, Πλάτ. Πολ.560Β **φρουροί τε καὶ φύλακες**, Ξεν ΚΠ 8,6,3 **εἰσὶν ἡμῖν ἐν ταῖς κατεστραμμέναις πόλεσι φρουροὶ καὶ φρούραρχοι**, Ἀριστλ.Πολιτ.1264a.26 **ποιεῖ . . τοὺς μὲν φύλακας οἷον φρουρούς**, Φιλ. 1,335,43 **τὰ μὲν . . ἀνθρώπου κτήματα φρουροὺς ἔχει καὶ φύλακας**, Αἰλ.ΠΙ 2,14 **φρουρὸς καὶ φύλαξ τῆς ἐρωμένης**, Ζαλοκ.Ποιήμ.15,1 **νὰ ἰδῶ τοὺς ἀνδρείους φρουρούς, - οἱ φρουροὶ τῶν συνόρων·** || νεώτ. κ. δημ. εἰδ. ἐπὶ στρατιωτῶν ναυτῶν, ὁ σκοπὸς ποὺ φυλάει βάρδια, βαρδιάτορας : Μωραΐτ.52 **τὸ . . φῶς τοῦ σιγάρου τοῦ πρωραίου φρουροῦ, ἀγρυπνοῦντος βαρδιάνου· 2)** κ. ἐπὶ κυνὸς φύλακος : Πουσ.2,26,4 **ἐφύλασσε δὲ ὁ κύων ὁ τοῦ αἰπολίου φρουρός· 2)** κ. μσν. κ. νεώτ. γεν. ὁ ἐντεταλμένος τὴν φύλαξιν, ὁ ἐπιμελούμενος τῆς ἀσφαλείας τινός : Ξεν Ἑλλ.2,3,7 **δέκα ἄρχοντας καταστήσας φρουροὺς** (δ γρ. φρουρεῖν) (ἐπὶ τῶν ἀρχόντων οὓς κατέστησεν ὁ Λύσανδρος εἰς Σάμον πρὸς φρούρησιν τῆς πόλεως), ΨΧρυσ.12,1052Ι **τὸν φρουρὸν τῆς Χριστοῦ πόλεως**, Ἀνών.π.ASS Μαΐου 2,771Ε **τῆς οἰκουμένης ἀσφαλεστάτους φρουρούς, - φρουροὶ τῆς τάξεως - τοῦ πολιτεύματος·** || κ. μτφ. : ΨΧρυσ.10,941D **νυμφίος ἀφθαρσίας φρουρός.**

φρουρῶ-έω (φρουρός) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ **ἐφρούρησα** (Ξεν.ΚΠ 1,2,12), μέσ. μέλλ. **φρουρήσομαι** (ἐν παθ. σημ. : Εὐρ.Ἴων.603), παθ ἀόρ. **ἐφρουρήθην** (Εὐρ.Ἴων 1370), παρακ. **πεφρούρημαι** (Ἱππ.1289,21, κ. **δια-** : Αἰσχ.ἀπ.263), ἀμτβ. φυλάττω ὡς φρουρὸς βλ.λ., εἶμαι φρουρός : Ἡρ.2,30 **ἐν Ἐλεφαντίνῃ Πέρσαι φρουρέουσι**, αὐτ.4,133, Σοφ. Τρ.915 **κἀγὼ λαθραῖον ὄμμ᾽ ἐπεσκιασμένη ἐφρούρουν**, Θουκ.2,80 **αἳ περὶ Ναύπακτον ἐφρούρουν** (ἐπὶ πλοίων), Πλάτ.Νόμ.763D **ὁπόσ᾽ ἂν αὐτοῖς πέμπωσι . . οἱ φρουροῦντες** (οἱ φυλάττοντες), αὐτ. 758Β **συνάπτειν .. ἄρχοντας ἄρχουσι, φρουροῦντάς τε φρουροῦσι**, αὐτ.Πολ.420Α, Ξεν.ΚΠ 6,1,17 **εἰ δεήσει πόρρω τῆς ἑαυτῶν φρουρεῖν·** || παροιμ.π.Σοφ.ἀπ.35 **ἐν παντὶ . . σκορπίος φρουρεῖ λίθῳ·** πρβλ.᾽ κ. Ζηνόβ.6,20· κ. ἐμπροθ. (ἐπί τινι), ἀγρυπνῶ ἐπί τινος : Εὐρ.Ἄλκ.35 **νῦν δ᾽ ἐπὶ τῇδ᾽ αὖ χέρα τοξήρη φρουρεῖς ὁπλίσας·** || νεώτ. κ. δημ. εἰδ. ἐπὶ στρατιωτῶν, ἐκτελῶ ὑπηρεσίαν φρουροῦ, σκοποῦ, εἶμαι ἢ φυλάω βάρδια· **2)** μτβ. κ. μσν. κ. νεώτ. φυλάττω, ὑπερασπίζω τι : Ἡρ.3,90 **φρουρέουσαν . . τὴν χώρην**, αὐτ.4,133 **φρουρήσαντας τὴν γέφυραν**, αὐτ.7,217, Αἰσχ.Εὐμ.1024, Σοφ.ΟΤ 1479, Εὐρ.Κύκλ.690 **φυλακαῖσι φρουρῶ σῶμ᾽ Ὀδυσσέως**, αὐτ.Ἰκ.103, Θουκ.3,17 **τὴν . . Ποτίδαιαν . . ἐφρούρουν** (ἐφύλαττον διὰ φρουρᾶς), Ξεν.ΚΠ 6,1,17 **φρουρήσειν . . τὰ ἐγγύτατα χωρία**, Πολύβ.17,(18),4,6 **τοὺς στρατιώτας . . τοὺς φρουροῦντας αὐτήν**, ΚΔ Κορινθ.2,11,32 **ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν**, Ἡρωδιαν.Ἱστ 3,6,10 **τὸν . . φρουρήσοντα τῆς Ἰταλίας τὰς εἰσβολάς**, Ζαλοκ. Ποιημ.117,2 **δράκων ὑπῆρχε πλησίον | τὴν θέσιν φρουρῶν·** κ. παθ. : Ἡρ.7,203 **ἡ θάλασσα ὑπ᾽ . . Ἀθηναίων . . φρουρεομένη**, Αἰσχ.Εὐμ.218, Σοφ.ΟΚ 1013 **οἵων ὑπ᾽ ἀνδρῶν ἥδε φρουρεῖται πόλις**, Θουκ.1,107 **ἡ Γεράνεια . . ἐφρουρεῖτο . . ὑπὸ Ἀθηναίων**, Πλάτ.Πολ.579Β **κύκλῳ φρουρούμενος ὑπὸ πάντων πολεμίων** (ἐπὶ πολιορκουμένων), Ἡρωδιαν.Ἱστ.8,3,1 **φρουρουμένη καὶ κεκλεισμένη . . ἡ πόλις**, Ἀρισταίν.2,5 **παιδισκάριον .. ἔτι θαλαμευόμενον, ἔτι φρουρούμενον**, Νικήτ.Εὐγ.2,61,40 **μυχαιτάτῳ θαλάμῳ φρουρουμένη. - φρουροῦν-**

ται ὅλα τὰ ἐπίκαιρα σημεῖα τῆς πόλεως, - φρουροῦνται αἱ ξέναι πρεσβεῖαι - τὰ δημόσια καταστήματα· **2**) μτφ. **πέτραν φρουρῶ** φυλάττω φρουρὰν ἐπὶ τοῦ κρημνοῦ, εἶμαι σκοπός, βάρδια πάνω στὸ βράχο, ἐπὶ τοῦ Προμηθέως : Αἰσχ.Πρ. 31 **ἀνθ' ὧν ἀτερπῶς τήνδε φρουρήσεις πέτραν**· **3**) νεώτ. γεν. ἐπιμελοῦμαι τῆς ἀσφαλείας τινός, μεριμνῶ, φροντίζω διὰ τὴν ἀσφάλειαν ἢ τὴν ἐξασφάλισίν τινος : **κατὰ τὴν σύναψιν τῆς συμβάσεως ἠλεκτροφωτισμοῦ ἐφρουρήσαμεν δεόντως τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου**· **4**) φυλάττω, διαφυλάττω, τηρῶ, διατηρῶ : Εὐρ.'Αλκ 27 **φρουρῶν τόδ' ἦμαρ ᾧ θανεῖν αὐτὴν χρεών**, Σοφ.Φιλ.151 **φρουρεῖν ὄμμ' ἐπὶ σῷ μάλιστα καιρῷ**, αὐτ.'Ηλ. 74 **τὸ σὸν μελέσθω βάντι φρουρῆσαι χρέος** (νὰ τηρήσης, νὰ φυλάξης τὸ χρέος σου)· ‖ φρ. **στόμα εὔφημον φρουρῶ** τηρῶ σιγήν, σιωπῶ : Εὐρ. 'Ιων 98 **στόμα τ' εὔφημον φρουρεῖ τ' ἀγαθόν**· **5**) φυλάττομαι, προφυλάττομαι ἀπό τινος, λαμβάνω προφυλακτικὰ μέτρα, προσέχω, ἔχω τὸν νοῦν μου μὴν πάθω τι : Εὐρ.'Ικ.900 **ἐφρούρει μηδὲν ἐξαμαρτεῖν** (ἐπρόσεχε ὥστε νὰ μὴ ὑποπέσῃ εἰς κανένα σφάλμα)· κ. ἑπομένης προτάσεως ἐκφερομένης διὰ τοῦ **ὅπως** ἢ **ὅπως ἂν** ἢ **μὴ** κ. ὑποτ.: Σοφ.'Ηλ.1402 **φρουρήσουσ' ὅπως Αἴγισθος ἡμᾶς μὴ λάθῃ μολὼν ἔσω**, Εὐρ.'Ελ.742 **φρουρεῖν ὅπως ἂν εἰς ἓν ἐλθόντες τύχης ἐκ βαρβάρων σωθῶμεν**, αὐτ.'Ηλ.1139 **φρούρει δὲ μοι μή σ' αἰθαλώσῃ πολύκαπνον στέγος πέπλους**· ‖ τὸ μέσ. **φρουροῦμαι** ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : Εὐρ.'Ανδρ. 1135 **δεινὰς δ' ἂν εἶδες πυρρίχας φρουρουμένου βέλεμνα παιδός**· **6**) ρηματ. π. φρούρημα, φρούρησις, φρουρητήρ, φρουρητός, φρουρήτωρ.

φρουρώπωρος (ὁ) μτγν. ὁ φρουρός, ὁ φύλαξ τῶν ὀπωρῶν, δραγάτης : Καισάρ.Διαλ.2,144,672 **παραδείσου φυτοκόμου καὶ φρουρωπώρου**.

φροῦσι (τὸ) δημ. ἄ. φουρούσι βλ.λ.

φρουτιέρα (ἡ) (ἰταλ.) δημ. ἐπιτραπέζιον δοχεῖον ἐν ᾧ παρατίθενται τὰ φροῦτα βλ.λ.

φροῦτο (τὸ) (ἰταλ.) δημ. ὀπώρα, καρπός· **2**) μτφ. εἰδ. εἰρων. ἐν φρς **τί φροῦτο εἶναι πάλι αὐτό ;,** **-σπουδαῖο φροῦτο** (ἐπὶ καινοφανοῦς καὶ παραδόξου πράγματος).

φροὺ φρού (τό) δημ. ἦχος, θροῦς παραγόμενος ἐκ τοῦ ἐνδύματος τῶν γυναικῶν κατὰ τὴν βάδισιν : **τὸ φροὺ φροὺ τοῦ φουστανιοῦ**· **2**) ὡς ἐπιρρ. ἐν σπουδῇ, ἐσπευσμένως, ἐπιτροχάδην, ἐν παροιμ. **φροὺ φροὺ καὶ τ' ἀμπέλια ξέφραγα** (ἐπὶ τῶν κατεσπευσμένως καὶ ἀπροσέκτως ἐκτελούντων τὸ ἔργον αὐτῶν).

φρόχειλο (τό) δημ. τὸ χεῖλος, ὁ ἐπιστόμιος λίθος, τὸ περιστόμιον τοῦ φρέατος.

φρύαγμα-ατος (τὸ) (φρυάσσω) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φρυάσσειν, ἰσχυρόν, ἠχηρὸν φύσημα διὰ τῶν μυκτήρων, ἰδ. θυμοειδοῦς ἵππου· κ. γεν. **ἀκατάσχετοι κινήσεις** ἀλκίμου ζῴου· Πολυδ.1,216, ΕΜ 801,11 **«φρύαγμα, ἡ τῶν ἵππων καὶ ἡμιόνων διὰ τῶν μυκτήρων ἠχή, ἀγρίῳ φυσήματι ἐκπίπτουσα»**:Αἰσχ.'Επτ.245 **ἀκούω ..ἱππικῶν φρυαγμάτων**, αὐτ.475, Σοφ.'Ηλ.717 **φρυάγμαθ' ἱππικά**, 'Ιππ.Ξέν.11,12 **ἀθρόον δὲ τὸ φρύαγμα καὶ τὸ φύσημα τῶν ἵππων**· ὁμ. κ. ἐπὶ κάπρου : 'Οππ.Κυν.2,457 **συὸς ἀγραύλοιο φρύαγμα**· **2**) μτφ. μτγν. κ. μσν. ἀκόλαστος τρόπος, ἀλαζονικὴ συμπεριφορά, αὐθάδης ἔπαρσις, αὐθάδεια· 'Ησ. **«φρύαγμα· ἔπαρσις, μετεώρισμα, ὑπερηφάνεια»** : Μελέαγρ.ΑΠ 12,101 **τὸ δ' ἐπ' ὀφρύσι κεῖνο φρύαγμα**, Πλούτ.Αἰμ.27 **τὸ κενὸν φρύαγμα τοῦτο καὶ γαυρίαμα τῆς νίκης**, Λουκ.Κατάπλ.26 **τοῦ πρὸς ἐντυγχάνοντας φρυάγματος**, Αἰλ.ΖΙ 7,12 **τὸ φρύαγμα αἴρειν**, Θεοφύλ. Σ. 'Ιστ.4Ι,14 (Bonn.),ASS **Σεπτέβρ.8,152E καταβληθῆναι τὸ φρύαγμα**· πρβλ. φρυαγμοσέμνακος **3**) νεώτ. μανιώδης ὀργή, ὑπερβολικὸς θυμός.

φρυαγμᾰτίας (ὁ) (φρυάσσω) μτγν. ὁ ἀτίθασος, ἀδάμαστος, ζωηρὸς ἵππος : 'Ησ. **ἐν λ. πεδοωριστής**· **2**) μτφ. ὡς ἐπιθ. ὁ αὐθάδης, ὁ ἀλαζονικός, ὁ ὑπερήφανος : Πλούτ.'Αντ.2 **πρὸς τὸν βίον αὐτοῦ κομπώδη καὶ φρυαγματίαν ὄντα**.

φρυαγματώδης-ους-ες μσν. ἐπὶ λόγων, ὁ πλήρης φρυάγματος βλ.λ.2), ὁ κομπώδης : Κεδρ. Γεώργ.2,277,11 (ἐκδ.Β) **φρυαγματώδεις λόγοι**.

φρυαγμός (ὁ) (φρυάσσω) μτγν. ἀντὶ φρύαγμα βλ.λ.1) : Διόδ.Σ 19,31 **ἵππων φρυαγμός** (διόρθ. ἀντὶ ἱππέων)· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ τράγων : Διον.'Αλ.Συνθ.16 **2**) ἀντὶ φρύαγμα βλ.λ.2) : 'Αθανάσ.2,454C **φρυαγμοὺς αἱρεσιάρχων**.

φρυᾰγμοσέμνᾰκος-ον ὁ γαῦρος καὶ ἀλαζών, ὁ αὐθάδης, ὁ λίαν ὑπερήφανος, ἀγέρωχος : 'Αριστφ.Σφ.135 **ἔχων τρόπους φρυαγμοσεμνάκους τινάς**· πρβλ. φρύαγμα 2).

φρυάζω δημ. ἀμτβ. ἀντὶ φρυάττω βλ.λ., μαίνομαι ἐξ ὀργῆς, κυριεύομαι ὑπὸ μανιώδους ὀργῆς.

φρυακτής (ὁ) (φρυάσσω) μτγν. ἄ. φρυαγματίας βλ.λ.1) : Διογ.Λ 6,7 **φρυακτὴς ἵππος**.

φρυακτίας (ὁ) μσν. ὁ φρυακτής βλ.λ. Κ Μανασσ.Χρον.3,409, αὐτ.3708.

φρύαξις-εως (ἡ) (φρυάσσω) μτγν. **ἄ.** φρύαγμα βλ.λ. : Γρηγέντ.Διαλ.49,7.

φρυάσσομαι μσν. κ. μτγν., ἀττ. -ττομαι, μέλλ. φρυάξομαι, κυρ. ἐπὶ θυμοειδοῦς ἵππου, φυσῶ διὰ τῶν μυκτήρων, ἰσχυρῶς, ἠχηρῶς, θορυβωδῶς, χρεμετίζω καὶ ἀνορθοῦμαι, κ. γεν. τινάσσομαι πλήττων τοὺς πόδας, κάμνω ἀνυπόμονα κινήματα, φριμάζω : Καλλ.Λουτρ.Παλ.2 **τῶν ἵππων ἄρτι φρυασσομενᾶν τᾶν ἱερᾶν ἐσάκουσα**, Πλούτ.Λυκ. 22 **ἵπποις .. φρυαττομένοις πρὸς τοὺς ἀγῶνας** (ποὺ ἀνυπομονοῦσι διὰ νὰ ἀγωνισθῶσιν), ΑΠ 5,201 **ἑσπερινῶν πώλων ἄρτι φρυασσομένων**· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ ἄλλων ζῴων, οἷον τοῦ ἀλέκτορος : Αἰλ.ΖΙ 7,7, Θωμ.Μ 901, πρβλ. φριμάσσομαι· **2**) **κ. μσν.** μτφ. ἐπὶ προσ., ἀλαζονεύομαι, ὑπερηφανεύομαι, εἶμαι αὐθάδης, ἀλαζών, μεγάλαυχος· 'Ησ. **«φρυάσσεται, ἐπεγείρεται, μεγαλοφρονεῖ, γαυριᾷ»**, αὐτ. **«φρυάττεται, ἐπαίρεται»** : ΠΔ Μακκ.2,7,34 **μὴ μάτην μετεωρίζου φρυαττόμενος ἀδήλοις ἐλπίσιν**, Μελέαγρ.ΑΠ 12,33 **μὴ γαῦρα φρυάσσου**, Φίλ.1,151, 297, Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠλ.215 **ἔρωτες φρυασσάμενοι**, 'Αλκίφρ.3,27, **Δαμασκ.1 1,414Α τί μάτην λαλοῦντες φρυάττεσθε**· κ. ἐμπροθ. (ἐπί, ἔν τινι, κατά τινος): Διόδ.Δ 4,74 **ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν τέκνων μέγα φρυαττομένη**, ΑΠ 4,3,27 **ἐν τοῖς ἐκείνων πέμμασι φρυάττομαι**, ΚΜανασ.Χρον.451 **φρυάττομαι κατά τινος**· **3**) ΕΜ 801,17 **«φρυάττεσθαι, καταπλήττειν· οὕτω Μένανδρος»**.

φρυάσσω κ. **φρυάττω** μτγν., νεώτ. κ. δημ. ἐν χρ. (ἰδ. τὸ μέσ. φρυάσσομαι βλ.λ.1), φριμάζω· **2**) **ὁμ. ἐπὶ** προσ., ἀντὶ τοῦ μέσ. φρυάσσομαι βλ.λ.2) : ΠΔ Ψαλμ.2,1 **ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη**, ΚΔ Πράξ.4,25, Χριστ.Πάσχ.2409 (Dübn.) **ταῦτ' ἐφρύαξαν ἱερεῖς μάτην φθόνῳ**· **3**) νεώτ., δημ. μ. κτ. μέλλ. κ. ἀόρ ἐπὶ προσ., καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανιώδους ὀργῆς, λυσσῶ ἐξ ὀργῆς, εἶμαι καθ' ὑπερβολὴν ὠργισμένος : **φρύαξε ἀπὸ τὸ κακό του**· **4**) ρηματ.π. φρύαγμα, φρυαγματίας, **φρυαγμός**, φρυακτής, φρυακτίας, φρύαξις.

φρυγανιά (ἡ) δημ. λεπτὸν τεμάχιον ἄρτου πεφρυγμένον εἰς τὴν πυράν, φέτα ψωμιοῦ φρυγανισμένη· **2**) εἶδος γλυκίσματος ἐκ λεπτῶν τεμαχίων ἄρτου ἐμπεποτισμένων διὰ γάλακτος καὶ τηγανιζομένων, ἐφ' ὧν περιχύνεται σιρόπιον βλ.λ.

φρῡγᾰνίζω μτγν., μσν. κ. δημ., ἀόρ. **ἐφρυγάνισα**, μτχ. παθ. παρακ. **φρυγανισμένος**, συλλέγω φρύγανα πρὸς καῦσιν : Πολυδ.7,142· ‖ **τὸ μέσ. φρυ-**

γανίζομαι ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : Γρηγ.Νύσσ.1,439Α **εἰ φρυγανιζόμενός τις ἑάλω,** Βασ.1,121Β **οὐχ ὁρᾷς ὅτι φρυγανιζομένῳ τῷ Παύλῳ ἐνάψας ὁ ἔχις οὐδεμίαν προσετρίψατο βλάβην,** Ἀνών.π.ASS Ἰουνίου 5,421C **φρυγανιζομένου τοῦ Παύλου·** **2)** δημ. ἔψω ἐλαφρῶς ἐπὶ πυρᾶς λεπτὸ τεμάχια ἄρτου, κάνω φρυγανιές· **3)** ρηματ.π. φρυγάνισμα, φρυγανισμός, φρυγανιστήρ, φρυγανίστρα, φρυγανῖτις.

φρῠγᾰνικός-ή-όν ὁ ὅμοιος πρὸς φρύγανον, ὁ φρυγανώδης : Θεόφρ.ΦΙ 6,1,1 **φρυγανικὴ οὐσία,** αὐτ.ΦΑἰτ.3,7,11 **φρυγανικώτατα πάντων τῇ προσόψει,** Γρηγ.Νύσσ.1,126D **ἤ τι τῶν φρυγανικῶν βλαστημάτων ἐγένετο,** Βασ.2,144Α **τοῦ σινάπεως, ὁ μικρότατον ὂν τῶν φρυγανικῶν σπερμάτων.**

φρῠγάνιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φρύγανον βλ.λ., μικρὸν φρύγανον, τσαχαλάκι : Διοσκ.3,105.

φρῠγᾰνίς-ίδος (ἡ) μτγν. κ. μσν. φρύγανον, τσάχαλο : Εὐστ.862,33 **δεταί, δεσμοὶ δᾴδων .. συνδεδεμέναι φρυγανίδες.**

φρυγάνισμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φρυγανίζω βλ.λ.2).

φρῠγᾰνισμός (ὁ) (φρυγανίζω) ἡ ἐνέργεια τοῦ φρυγανίζειν βλ.λ.1), τὸ συνάγειν, συναθροίζειν φρύγανα ἢ ξηρὰ ξύλα πρὸς καῦσιν : Θουκ.7,4 **ἐπὶ φρυγανισμὸν ἅμα ὁπότε ἐξέλθοιεν οἱ ναῦται,** αὐτ.13, Φίλ.2,167,32 **ἐπὶ φρυγανισμὸν ἐξῄει,** Ἰώσ. ΠΙ 4,9,8 **λαχανείας ἕνεκα ἢ φρυγανισμοῦ,** Γρηγ. Νύσσ.1,441Α· πρβλ. ξυλισμός.

φρῠγᾰνιστήρ-ῆρος (ὁ) (φρυγανίζω) μτγν. ὁ συνάγων, συλλέγων φρύγανα ἢ ξηρὰ ξύλα πρὸς καῦσιν : Πολύαιν.1,18.

φρῠγᾰνίστρια (ἡ) θηλ. τοῦ φρυγανιστήρ **βλ.λ.** : Ἀριστφ.ἀπ.618.

φρῠγᾰνῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. κ. μσν. ὡς θηλ. τοῦ φρυγανικός βλ.λ. : Ἡλιόδ.ΑΙθ.9,8 **χοῦν τε ἅμα καὶ φρυγανίτιδα ὕλην συνδέοντες.**

φρῠγᾰνοειδής-οῦς-ές μτγν. **ὁ** ὅμοιος πρὸς φρύγανον, ἃ. φρυγανώδης βλ.λ. : Διοσκ.4,38.

φρῠγᾰνον (τὸ) (φρύγω) κ. μσν. κ. νεώτ., συνήθ. κτ. πληθ. φρύγανα λεπτὰ ξηρὰ ξυλάρια, ξηροὶ κλαδίσκοι ἢ θάμνοι ἐν χρ. ἰδ. πρὸς καῦσιν, ὡς ἔναυσμα, ἃ. κληματίδες, κάρφη, τσάχαλα, φλέσουρα· Ἡσ. «φρύγανα, ὕλη λεπτὴ καὶ ξηρά», ΕΜ 801,19 «φρύγανα τὰ εἰς τὸ καίειν καὶ φρύγειν ἐπιτήδεια» : Ἡρ.4,62 **φρυγάνων φάκελοι,** Ἀριστφ.Ὄρν.642 **κάρφη καὶ . . φρύγανα,** Θουκ. 3,111 **ἐπὶ λαχανισμὸν καὶ φρυγάνων ξυλλογὴν ἐξελθόντες,** Ξεν.Ἀν.4,3,11 **φρύγανα συλλέγοντες ὡς ἐπὶ πῦρ,** Ἀριστλ.ΖΙ 8,20,5 **φρυγάνοις καὶ λίθοις περιφράξαντες,** ΠΔ Ἰὼβ 30,7 **οἳ ὑπὸ φρύγανα ἄγρια διῃτῶντο,** αὐτ.Ἱερ.13,24 **ὡς φρύγανα φερόμενα ὑπὸ ἀνέμου,** Φίλ.2,564,28 **φρύγανα συνεφόρουν,** ΚΔ Πράξ.28,3 **φρυγάνων πλῆθος .. ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν,** Πλαύτ.Ἡθ.525Ε **ξύλα καὶ φρύγανα κατακομίζων,** Διογ.Λ 4,3 **τὰ φορμία τῶν φρυγάνων,** Παλλάδ.ΒΙ.Χρυσ.57,18 **ἐμπίπρησι φρυγάνοις τὰς κέλλας,** Γεωπ.9,6,3, Καλλιγ.Θάν.βλ.52 **ἔσφαξαν τὴν . . αἶγα, . . τὴν ἔπηξαν εἰς τὸν ὀβελὸν καὶ συλλέξοντες φρύγανα τὴν ἐπέθηκαν·** ὁμ. κτ. ἑν. μ. ἐν περιληπτ. σημ. : Ἀριστφ.Εἰρ.1026 **δοκῶ σοι μαντικῶς τὸ φρύγανον τιθέσθαι,** Πλούτ. Ἠθ.553C **τὸ φρύγανον ἐπικαίουσι·** **2)** κ. νεώτ. κτ. πληθ. **φρύγανα** τάξις ἢ διαίρεσις τοῦ φυτικοῦ βασιλείου διακρινομένη ἐκ τῆς τῶν **δένδρων, θάμνων, ποῶν** : Θεόφρ.ΦΙ 1,3,1· **3)** νεώτ. **φρύγανα** τὰ ξυλώδη φυτὰ τὰ φέροντα πολλὰ στελέχη καὶ πολλοὺς κλαδίσκους, οἷον θύμος ὁ κεφαλωτός, τὸ ποτήριον τὸ ἀκανθῶδες, ρυτὴ ἡ κοινὴ κτт.

φρῠγᾰνοφόρος-ον ὁ φέρων, κομίζων φρύγανα βλ.λ.1) : Λυσ.π.Πολυδ.7,130.

φρῠγᾰνόω-όω μσν. ἀντὶ φρυγανίζω **βλ.λ.1)** : Ψ Κωδ.224,18 (ἐκδ.Ρtag.)

φρῠγᾰνώδης-ους-ες κ. μσν. κ. νεώτ. **ὁ** ὅμοιος πρὸς φρύγανον βλ.λ.1), ἃ. φρυγανοειδής : Θεόφρ. ΦΙ 6,6,2 **κἀκείνων ἡ φύσις φρυγανώδης,** Διοσκ.4, 48, αὐτ.162, Γρηγ.Κορ.557· || τὸ οὐδ. κτ. πληθ. φρυγανώδη τὰ ὅμοια πρὸς φρύγανα : Θεόφρ.ΦΙ 1,3,4· **2)** νεώτ. **ὁ** πλήρης **φρυγάνων, ὁ** γεμάτος φρύγανα.

φρυγεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ ἐν εἴδει κολούρου κώνου ἀνεστραμμένου κάτω τμῆμα ὑφικαμίνου, ἐν ᾧ γίνονται χημικαὶ μεταβολαὶ πρὸ τῆς τήξεως τοῦ μεταλλεύματος.

φρῠγετρον (τὸ) (φρύγω) κ. νεώτ. τὸ σκεῦος ἐν ᾧ φρύγεται ἡ κριθή, κ. νῦν ὁ καφὲς κττ., τὸ καβουρδιστήρι : Πολύζ.Διονύσ.Γον.1 **οὗπερ αἱ χύτραι κρέμανται καὶ τὸ φρύγετρον,** Πολυδ.1,246 **Σόλων . . τὰς νύμφας ἰούσας ἐπὶ τὸν γάμον ἐκέλευσε φρύγετρον φέρειν σημεῖον ἀλφιτουργίας** (ὡς σύμβολον τῶν οἰκιακῶν καθηκόντων)· πρβλ. Πλίν.ΦΙ 18,3· **2)** τεμάχιον ξύλου, δι᾽ οὗ ἀνετάρασσον τὴν φρυγομένην κριθήν· Ἡσ. «φρύγετρον· ξυλήφιον, ᾧ κινοῦσι τὰς πεφρυγμένας κριθάς».

φρῠγεύς-έως (ὁ) (φρύγω) ἀγγεῖον, σκεῦος ἐν ᾧ ἐφρύγετο ἡ κριθὴ κττ., φρύγετρον· Πολυδ.7,181 «φρυγεύς, ἀγγεῖον ὅπου ἐπέφρυγον» : Θεόπομπ. Κωμ.Σειρ.4 **φρυγεύς, θύεια, λήκυθος·** **2)** ὁ φρύγων, ἐκεῖνος ποὺ ξεροψήνει, καβουρδίζει : Πολυδ.7,181.

φρυγεύω μτγν. ἀντὶ φρύγω **βλ.λ.** : Πολυδ.7,181.

φρῠγία (ἡ) (φρύγω) μτγν. ἐπὶ γυναικῶν, ἡ ἔχουσα ἔργον τὸ φρύγειν· Ἡσ. «ἡ φρύγουσα»· **2)** φυτόν τι ἐκ τοῦ εἴδους ἀσπλήνιον : Διοσκ.3,151.

φρυγιακός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀρχαίαν χώραν τῆς δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας Φρυγίαν : Μάχ.π.Ἀθήν.13,578Β **αἰσχρὸν γὰρ ὄνομα φρυγιακὸν γυναῖκ᾽ ἔχειν,** Στράβ.10,3, 15 **καὶ ὁ Σαβάζιος . . τῶν Φρυγιακῶν ἐστι,** Νικόλ.Δαμ.π.Ἀθήν.θ,332F **περὶ Ἀπάμειαν τὴν φρυγιακήν,** Σουίδ.ἐν λ.Μίδας **κώμη Φρυγιακή.**

φρυγιατικόν (τὸ) μσν. ἄγνωστον εἶδος φυτοῦ : Γεωπ.12,1,2.

φρυγιαύλιον (τὸ) πάπ. εἶδος μελῳδίας διὰ φρυγικὸν αὐλόν.

φρῠγίζω μτγν. κ. μσν. ὁμοιάζω πρὸς τοὺς Φρύγας εἴς τι : Στεφ.Βυζ.ἐν λ.Ἀρμενία **οἱ Ἀρμένιοι τὸ μὲν γένος ἐκ Φουγίας καὶ τῇ φωνῇ πολλὰ φρυγίζουσι.**

φρυγικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ο ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φρύγας ἢ τὴν Φρυγίαν, ἃ. φρύγιος : Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,29 **ἄλλα ἔθνη . . ταυτὸ ἔπαθον ὥσπερ τὸ Τρωϊκὸν καὶ τὸ Φρυγικόν,** - **φρυγικὴ γλῶσσα,** - **φρυγικὸς πῖλος.**

φρῠγίλος (ὁ) ἄγνωστον εἶδος πτηνοῦ, πιθ. τὸ λατ. fringilla : Ἀριστφ.Ὄρν.763 **φρυγίλος ὄρνις ἐνθάδ᾽ ἔσται,** αὐτ.875.

φρῠγίνδα (ἡ) λεξ. εἶδος παιδιᾶς παιζομένης διὰ πεφρυγμένων κυάμων ἢ δι᾽ ὀστράκων τοποθετουμένων εἰς τὰ διάμεσα τῶν δακτύλων τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ πληττομένων ἐν ρυθμῷ διὰ τῆς δεξιᾶς· Ἡσ. «παιδιᾶς εἶδος διὰ κυάμων», ἐν φρ. **φρυγίνδα παίζειν** : Πολυδ.9,110, αὐτ.114.

φρύγιον (τὸ) μτγν. ξηρὸν καύσιμον ξύλον, φρύγανον· Ἡσ. «φρύγιον, ξύλον ξηρόν» : ΠΔ Ψαλμ. 101,4 **τὰ ὀστᾶ μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν·** **2)** τόπος ἔνθα ἐκτίθενται διάφορα πράγματα πρὸς ξήρανσιν εἰς τὸν ἥλιον : ΕΜ 561,12 «λέσχας, τὰ φρύγια καὶ ἀλεεινοὺς τόπους».

φρύγιος-α-ον (1) (φρύγω) Ἡσ. ὁ ξηρός, ὁ στεγνός.

φρύγιος-α-ον (2) (φρύξ) κ. νεώτ. κ. φρύγιος-ον (Λουκ.Ἀρμ.1) ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φρύγας ἢ τὴν Φρυγίαν, ἃ. φρυγικός . Αἰσχ.Ἱκ 548 **δι᾽ αἴας . . Φρυγίας,** Σοφ.Ἀντ.824, Εὐρ.Ὀρ.1382 **Φρύγιον ἄστυ,** αὐτ.ΙΑ 1627, Ἀριστφ.Ὄρν.493 **χλαῖ-**

ναν . . Φρυγίων ἐρίων, - **φρύγιος πῖλος** (εἶδος κολουρακωνικοῦ σκούφου βλ.λ., οὗτινος τὸ ἄνω ἄκρον ἐδιπλοῦτο πρὸς τὰ ἐμπρὸς) || τὸ φρύγιον δηλ. ἔδαφος, τὸ ἔδαφος τῆς Φρυγίας : Στράβ.12,4,5 **καὶ ἦν αὐτῆς τὸ μὲν Φρύγιον τὸ δὲ Μύσιον ἀπωτέρω δὲ τῆς Τροίας τὸ Φρύγιον·** || τὰ Φρύγια δηλ. πράγματα : Στράβ.10,3,7 **οἱ παραδόντες τὰ Κρητικὰ καὶ τὰ Φρύγια·** **2)** ἐν τῇ μουσ. ὁ ἰδιάζων παρὰ τοῖς Φρυξί, ὁ ὑπὸ τῶν Φρυγῶν ἐν χρήσει ὤν : Εὐρ.Ὀρ.1426 **Φρυγίοις ἔτυχον Φρυγίοισι νόμοις,** αὐτ.Τρῳ.545 **Φρύγιά τε μέλεα** (ἐπὶ ἀγρίων καὶ ζωηρῶν μουσικῶν μελῶν τῶν παιζομένων ἐπὶ αὐλοῦ ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς Κυβέλης), αὐτ.Βάκχ.127 **Φρυγίων αὐλῶν,** Ἀριστλ.Πολιτ.1276b,9 **οἷον ἁρμονίαν τῶν αὐτῶν φθόγγων ἑτέραν εἶναι λέγομεν, ἂν ὁτὲ μὲν ᾖ Δώριος ὁτὲ δὲ Φρύγιος,** αὐτ.1342b,7 **πᾶσα . . βακχεία . . ἐστὶν ἐν τοῖς αὐλοῖς, . . ὁ διθύραμβος ὁμολογουμένως εἶναι δοκεῖ Φρύγιον,** Πλούτ.Ἠθ.1134B **Φρύγιος τόνος,** Λουκ.Ἁρμ.1 **τῆς Φρυγίου τὸ ἔνθεον,** αὐτ. Νιγρ.37, Πολυδ.4,79 **Φρύγιοι νόμοι,** Βασ.1,579A, Σουΐδ. **Φρύγιος αὔλησις·** || νεώτ. μουσ. **φρύγιος τρόπος** ἐκ τῶν τριῶν θεμελιωδῶν τρόπων τῆς ἀρχαίας μουσικῆς, ἄ. φρυγιστὶ ἁρμονία· **3)** φρύγιος λίθος, εἶδος στυπτικῆς κισσήρεως ἐν χρ. ὑπὸ τῶν βαφέων : Διοσκ.5,141, Ἰουλ Μισ.341B **ἴστε δήπου τὸν Φρύγιον λίθον, ᾧ ἐῴκει μάλιστα τοῦ λευκοῦ τούτου τὰ κρύσταλλα.**

φρῠγιστί ἐπίρρ. κατὰ τὸν τρόπον τῶν Φρυγῶν, ἰδ. ἐν τῇ μουσ. κατὰ τὸν φρυγικὸν μουσικὸν τρόπον : Πλάτ.Πολ.399A **δωριστὶ λείπεσθαι καὶ φρυγιστί,** Ἀριστλ.Πολιτ.1340b,5, αὐτ.1342b,2 **ἔχει .. τὴν αὐτὴν δύναμιν ἡ φρυγιστὶ τῶν ἁρμονιῶν,** αὐτ.6 **ἐν τοῖς φρυγιστὶ μέλεσι,** Πλούτ.Ἠθ.1134B, Κλήμ. Ἀλ.Στρωμ.6,2,88, Ἀθήν.14,637D **διένειμε δ' ἑκάστῃ χώρᾳ τὰς τρεῖς ἁρμονίας, τήν τε δωριστὶ καὶ λυδιστὶ καὶ φρυγιστί·** **2)** κατὰ τὴν φρυγικὴν διάλεκτον : Στέφ.Βυζ.ἐν λ.Ἀδραμύτειον **τὸν Ἕρμωνα Λυδοὶ Ἄδραμιν καλοῦσι φρυγιστί.**

φρυγῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. ἄ. φρυγία βλ.λ.2) : Διοσκ. (Νόθ.) 3,151.

φρυγμένος-η-ο δημ. **κ. φρυμένος** παθ. μτχ. τοῦ φρύγω βλ.λ.

φρυγμός (ὁ) (φρύγω) Ἡσ. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φρύγειν, φρυγάνισμα, ξερόφημα, ἄ. φρῦξις.

φρῦγω κ. μαν., νεώτ. κ. δημ., μτγν. κ. μσν. **κ. φρύττω** (Διοσκ.2,177, Σχόλ.Ὀδ.1 388, Εὐστ.1547,11), μέλλ. **φρύξω** (Χρησμ.π.Ἡρ.8 96) κ. δωρ. -ξῶ (Θεόκρ.7,66), ἀόρ. **ἔφρυξα** (Ἱππ.874H, Κρατῖν.Ὀδυσσ. 5), παθ. ἀόρ. **ἐφρύχθην** (Ὁμ.Ἐπιγράμμ.14,4, Χρησμ. Σιβ.8,237) κ. **ἐφρύγην** (Ἱππ.878C), παρακ. **πέφρυγμαι** (Θουκ 6,22), μτχ. παρακ. **πεφρυγμένος** κ. δημ. **φρυμένος,** ἕψω ἢ ξηραίνω διὰ τοῦ πυρός, φρυγανίζω, ξεροψήνω, καβουρδίζω : Χρησμ.π.Ἡρ.8,96 **ἐρετμοῖσι φρύξουσι** (μὲ τὰ ξύλα τῶν κωπῶν), αὐτ. 2,94 **φρύξαντες ἀπέφουσι,** Κρατῖν.Ὀδυσσ.5 **φρύξας, ἑψήσας κἀπ' ἀνθρακιᾶς ὀπτήσας,** Ἀριστφ. Βάτρ.511 **τραγήματα ἔφρυγε,** αὐτ.Ἐκκλ.221, Θεόκρ. 7,66 **κύαμον δέ τις ἐν πυρὶ φρυξεῖ·** κ. παθ. : Ὁμ. Ἐπιγράμμ.14,4, Φερεκρ.ἀπ.2 **πεφρυγμένοι ἐρέβινθοι,** Ἀριστφ.Ἐκκλ.844 **φρύγεται τραγήματα,** Θουκ.6,22 **πυροὺς καὶ πεφρυγμένας κριθάς,** ΠΔ Λευϊτ.2,14 **νέα πεφρυγμένα χίδρα,** Γαλ.6 534,4 **φρυγομένων ἐρεβίνθων,** αὐτ.506,16 **νέων κριθῶν φρυγεισῶν,** Γεωπ 7,12,9 **φρυγέντα καρπόν,** αὐτ.14,18,4 **φρυγέντας κυάμους,** - **φρυμένα σῦκα - κουκκιά·** κ. μτφ. : Τελεκλ.ἀπ.2 **φρύγει τι δρᾶμα καινὸν Εὐριπίδῃ, καὶ Σωκράτης τὰ φρύγαν' ὑποτίθησι·** **2)** ἐπὶ τοῦ ἡλίου κττ., ξηραίνω, καταξηραίνω τι διὰ τῆς θερμότητός μου : Θεόκρ.6,16 **τὸ καλὸν θέρος ἁνίκα φρύγει,** αὐτ.12,9 **σκιερὴν δ' ὑπὸ φηγὸν ἠελίου φρύγοντος ὁδοιπόρος ἔδραμον ὥς τις·** || κ. παθ. ἐπὶ τῆς δίψης : Ἰσίδ.Αἰγ.ΑΠ 7, 293 **ἀνημένῳ πλόῳ πεδηθεὶς ἐφρύγη δίψης ὕπο,** Αἰλ.ΖΙ 7,47· **3)** ρηματ.π.φρυγμός, φρυκτάς.

φρυδᾶς (ὁ) δημ., τὸ θηλ. φρυδοῦ, ὁ ἔχων μεγάλας ἢ πυκνὰς ὀφρῦς, ἄ. φρυδᾶτος.

φρυδᾶτος-η-ο δημ. ὁ φρυδᾶς βλ.λ.

φρῦδι (τὸ) μσν. κ. δημ. ὀφρύδιον, ὀφρύς : Διγεν.Ἀκρ.259 **τὰ μάτια της ἦσαν ἥλιος, τὰ φρύδια της φεγγάρι,** Ἐρωτόκρ.2,492 **τὰ φρύδια ντου ἐνέσυρε, τὰ μάτια του ἀγριεύει,** Ζαλοκ.201,4 **τὰ φρύδια της σὰν νὰ ἤτανε γραμμένα μὲ κονδύλι.**

φρυκτεύω μσν. πυρπολῶ : Νικ.Χων.Χρον.21,3.

φρυκτοειδής-οῦς-ές μτγν κ. μσν. ὁ ὅμοιος πρὸς φρυκτόν : Εὐστ.608 (ἔκδ Mi.).

φρυκτός-ή-όν (φρύγω) κ. μσν. κ. νεώτ. **ὁ πεφρυγμένος,** ὁ φρυγανισμένος, ὁ ξεροψημένος, ὁ καβουρδισμένος : Ἀριστφ.Σφ.1331 **ὑμᾶς . . φρυκτοὺς σκευάσω** (θὰ σᾶς ξεροψήσω), Γαλ.6,498,10 **ἐρεβίνθους ἑφθούς τε καὶ φρυκτούς·** **2)** τὸ ἀρσ. **φρυκτός** ἀνημμένη δᾶς, δαυλὸς φλεγόμενος : Ἀγαθ.ΑΠ 5,293,9 **φρυκτοὺς αἰθαλόεντας ἐμῆς ῥιπίσμασι λύπης ἔσβεσα·** || ὁμ. ὡς οὐσ. δαυλὸς φλεγόμενος ἢ πυρσὸς πρὸς ἐκτέλεσιν σημάτων· Σουΐδ. «ἡ διὰ τῶν δᾴδων γινομένη ἐν πολέμοις λαμπάς» : Αἰσχ.Ἀγ.30 **ὡς ὁ φρυκτὸς ἀγγέλλων πρέπει,** αὐτ.282 **φρυκτὸς δὲ φρυκτὸν δεῦρ' ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς ἔπεμπεν,** αὐτ.292, Θουκ. 2,94 **ἐς . . τὰς Ἀθήνας φρυκτοὶ . . ᾔροντο πολέμιοι** (ἀνήπτοντο πυρσοί, ἵνα σημάνωσι τὴν προσέγγισιν τοῦ ἐχθροῦ), αὐτ.3,22, Ἀριστείδ.1,225 **φρυκτοὶ φίλιοι καὶ πολέμιοι,** Συνέσ.Ἐπιστ.130 **τῆς ὥρας πολλάκις φρυκτοὺς ὁρῶν, καὶ αὐτοὺς ἀνάπτων καὶ αὐτός, καὶ αἴρων τοῖς ἄλλοις σημεῖα·** **3)** ὁμ. τὸ ἀρσ. **ὁ φρυκτὰς** (ἐνν.κύαμος), ὡς οὐσ. κλῆρος, ψῆφος, ἐπειδὴ κατὰ τὰς ψηφοφορίας ἦσαν πολλάκις ἐν χρ. πεφρυγμένοι κύαμοι : Πλούτ.Ἠθ.492A **τῶν Θεσσαλῶν φρυκτοὺς περὶ βασιλέως πρὸς θεὸν πεμπόντων·** || ὁμ. κύαμος πρὸς ψηφοφορίαν : Πολυδ.8,18· **4)** ὁμ. τὸ ἀρσ. κτ. πληθ. **φρυκτοὶ** ἢ τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **φρυκτὰ** ὡς οὐσ. εἶδος μικρῶν ἰχθύων διὰ τηγάνισμα : Ἀναξανδρ.Ὀδυσσ.1 **τίς δὲ συνδειπνεῖ βροτῶν φρυκτοὺς καταβαλὼν ἢ κορακίνους ὠνίους,** Ἀλεξ.Ὀδυσσ.Ὑφαίν.2· || Ἡσ. «φρυκτὰ· ξηρὰ ἰχθύδια εὐτελῆ»· **5)** κ. μσν. τὸ θηλ. **ἡ φρυκτὴ** ὡς οὐσ. εἶδός τι ῥητίνης : Γαλ.13,715 **ξηροτάτη τῶν ῥητινῶν ἐστιν ἣν ὀνομάζουσί τινες φρυκτήν,** Γεωπ.16,17.

φρυκτώρημα-ατος (τὸ) (φρυκτωρῶ) μσν. λάμψις, φεγγοβόλημα : Ἀνών. π.ASS Μαΐου 2,767D **τοῖς ἄστρων φρυκτωρήμασι.**

φρυκτώρησις-εως (ἡ) μσν. ἡ ἐνέργεια τοῦ φρυκτωρῶ βλ.λ., μτφ. ὑπέκκαυσις : Ἐφραὶμ 2082 **μῆνιν ἐναύων ἐς φρυκτώρησιν πάθους.**

φρυκτωρία (ἡ) (φρυκτωρῶ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ διὰ φρυκτῶν βλ.λ.2) ἐκ μεγάλων ἀποστάσεων συνεννόησις κατὰ τὴν νύκτα· Σουΐδ. «ἡ διὰ τῶν πυρσῶν παραφυλακὴ νυκτερινή, ἢ λαμπὰς ἢ καῦσις, παρὰ τὸ πυρσὸν καὶ ὠρεῖν, ὅ ἐστι φυλάττειν» : Αἰσχ.Ἀγ.33 **τὰ δεσποτῶν γὰρ εὖ πεσόντ' αἰσθήσομαι τρὶς ἓξ βαλούσης τῆσδέ μοι φρυκτωρίας,** αὐτ.490, Σοφ.ἀπ.379 **στρατῷ φρυκτωρίαν ἔδειξε,** Εὐρ.Ῥῆσ.55 **φαίνει μ' ἔννυχος φρυκτωρία,** αὐτ. 128, Ἀριστφ.Ὀρν.1161 **φυλακαὶ καθεστήκασι καὶ φρυκτωρίαι ἐν τοῖσι πύργοις,** Θουκ.3,22 **ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας τοῖς πολεμίοις ᾖ,** Ἀριστλ.Κόσ.5 **φύλακες φρυκτωριῶν τε ἐποπτῆρες,** Λυκόφρ.1096, Δίων Κ 65,18 **πῦρ ὥσπερ ἐκ φρυκτωρίας αἰρόμενον,** αὐτ.60,11· **2)** κ. μσν. αὐτὸ τοῦτο τὸ πρὸς συνεννόησιν ἀναπτόμενον πῦρ : Σχόλ.Εὐρ.Ὀρ.432 **φρυκτωρίας ἧψε περὶ τὰς**

ἀκτὰς τῆς Εὐβοίας, Ἀγαθ.313,2 (Bonn.) φρυκτωρίας ἀνῆπτε πολλάς· 3) μσν. μτφ. τὸ πνευματικὸν ἰδ. φῶς : Δαμασκ.Ι 2,372Ε τῇ φρυκτωρίᾳ λαμπομένη τοῦ Πνεύματος, Μηναῖ.3.1 Ἑσπ.Θεοτ. νοῦς ἀστράπτων θείαις φρυκτωρίαις· 4) ὁμ. μαν. μτφ. ὁρμή, παραφορά : Θεοφύλ.Σ 117,13 (Bonn.) ὑπομαραίνειν τῶν στρατιωτῶν τὰς μαινόλεις τῆς ὀργῆς φρυκτωρίας.

φρυκτώριον (τὸ) μτγν. φυλακεῖον ἢ πύργος, ἀφ' οὗ ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξεπέμποντο φρυκτωρίαι βλ.λ.1) : Πλούτ.Πομπ.24 ἦν . . ναύσταθμα πολλαχόθι πειρατικὰ καὶ φρυκτώρια τετειχισμένα, Πολυδ.4,127· 2) εἶδός τι φάρου πρὸς καθοδήγησιν τῶν ναυτιλλομένων : Ἡρωδιαν.Ἰστ.4,2,8 ἀπεικάσαι τι ἂν τὸ σχῆμα τοῦ κατασκευάσματος φρυκτωρίοις, ἃ τοῖς λιμέσιν ἐπικείμενα νύκτωρ διὰ τοῦ πυρὸς ἐς ἀσφαλεῖς καταγωγὰς τὰς ναῦς χειραγωγεῖ.

φρυκτωρὸς (ὁ) (φρυκτός, οὖρος) κ. μσν. ὁ φρουρῶν ἐν φρυκτωρίῳ πρὸς διαβίβασιν φρυκτωριῶν βλ.λ.1), φύλαξ φρυκτωρίου διαβιβάζων ἐκεῖθεν σημεῖα διὰ πυρσῶν : Αἰσχ.Ἀγ.590 φρυκτωρῶν δια πεισθεῖσα, Θουκ.8,102 ὡς αὐτοῖς οἵ τε φρυκτωροὶ ἐσήμαινον καὶ ᾐσθάνοντο τὰ πυρὰ . . ἔγνωσαν ὅτι· πρβλ. Αἰσχ.Ἀγ.281· 2) κ. μαν. αὐτὸ τοῦτο τὸ διὰ πυρσῶν σημεῖον : Λυκόφρ.345 ὅταν . . λάμψῃ κακὸν φρυκτωρὸν αὐτανέφιος τοῖς . . ἐκπεπλευκόσιν· || μαν. αὐτὸ τὸ πῦρ, ὁ πυρσός : ΚΜανασσ.Χρον.1437 φρυκτωρὸν ἦραν.

φρυκτωρῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ. ἐκτελῶ φρυκτωρίαν βλ.λ.1), δίδω σημεῖα διὰ πυρσῶν κατὰ τὴν νύκτα πρὸς συνεννόησιν· Ἁρποκρ. «φρυκτωρεῖν ἐστι κυρίως τὸ διὰ πυρσῶν ἀνατεινομένων σημαίνειν ὁτιοῦν, Δείναρχος ἐν τῇ Αἰσχίνου συνηγορίᾳ κατὰ Δεινίου»: Ὀνήσανδρ.Στρατηγ.91,10 (Cor.) τοῖς φρυκτωροῦσιν· κ. παθ. : Θουκ.3,80 ὑπὸ νύκτα αὐτοῖς ἐφρυκτωρήθησαν . . νῆες . . προσπλέουσαι (ἐδόθη σημεῖον διὰ πυρσῶν ὅτι προσεγγίζουσι πλοῖα)· 2) μτγν. κ. μαν. μτφ. φωτίζω, καταλάμπω : Γρηγ.Ναζ.Λόγ.28,520A πόθεν ἥλιος φρυκτωρεῖ πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ, καὶ πάσαις ὄψεσι, αὐτ.1,679D ὅσον ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν φρυκτωρεῖ, Δαμασκ.Ι 2,818B πάντα φρυκτωροῦντα τοῖς ἀγλάοις ἀμαρύγμασιν· κ. παθ. : Νεῖλ.Ἐπιστ.116,2B οὐρανὸς φρυκτωρούμενος (ὁλοφώτιστος)· 3) ρηματ.π. φρυκτώρημα, φρυκτώρησις, φρυκτωρία.

φρυμάζω δημ. κ. φρουμάζω κ. φριμάζω φριμάσσομαι· 2) φρυάττω.

φρυνέος (ὁ) ΕΜ 801,29 «δηλονότι φρῦνος· φρυνέος . . εἶδος βατράχου, παρὰ τὸ ἐμφερεῖς εἶναι πρὸς τοὺς ἄλλους, ἢ ἀπὸ τοῦ φέρεσθαι ἀπὸ τῆς λιμνώδους φύσεως ἐπὶ τὸ χερσαῖον».

φρύνη (ἡ) εἶδος νυκτοβίου βατράχου ζῶντος ἐν τῇ ξηρᾷ ἐντὸς τρωγλῶν καὶ τρεφομένου ἐκ ποικίλων ζωΰφίων : Ἀριστλ.ΖΙ 4,5,7· 2) σκωπτ. ὀνομ. ἑταιρῶν τινων τῶν Ἀθηνῶν : Ἀριστφ.Ἐκκλ.1101 Φρύνην ἔχουσαν λήκυθον πρὸς ταῖς γνάθοις.

φρύνιον (τὸ) μτγν. εἶδος φυτοῦ, ἄ. βατράχιον, ποτήριον βλ.λ. : Διοσκ.3,17.

φρυνοειδὴς-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φρύνην βλ.λ.1) : Ἀριστλ.Πρ 1,22 μικρῶν βατράχων τῶν φρυνοειδῶν· 2) νεώτ. ζωολ. τὸ οὐδ. πληθ. φρυνοειδῆ οἰκογ. ἀραχνωδῶν ἀρθροπόδων.

φρυνοκέφαλος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος σαυροειδῶν ἀγαμιδῶν ἑρπετῶν.

φρυνολόγος-ον ὁ συλλέγων ἢ συλλαμβάνων φρύνους βλ.λ. : Ἀριστλ.ΖΙ 9,36,1 (δ.γρ. ἀντὶ -λόχοι).

φρυνολόχος-ον (λοχῶ) ὁ ἐνεδρεύων, θηρεύων τοὺς φρύνους, ὄνομ. ἁρπακτικοῦ τινος ὀρνέου, πιθ. εἴδους τινὸς ἱέρακος : Ἀριστλ.ΖΙ 9,36,1 οἱ δὲ φρυνολόχοι εὐβιώτατοι καὶ χθαμαλοληπται (δ. γρ. φρυνολόγοι).

φρυνόμαντις-εως (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος ἐγγαστομιδῶν ἀνούρων ἀμφιβίων περιλαμβάνον διάφορα εἴδη μικρῶν βατράχων.

φρυνόρρομβος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος μαλακοπτέρων μικροσώμων ἰχθύων τῆς Μεσογείου.

φρῦνος (ὁ) κ. ἡ : Βάβρ.28,6) ἄ. φρύνη βλ.λ.1)· Ἡσ. «φρῦνος, βάτραχος» : Ἀριστλ ΖΙ 9,40,41, Νίκ.Ἀλεξ. 580 ἦν γε μὲν ἐκ φρύνοιο θερειομένου ποτὸν ἴσχῃς, Βάβρ.24,4, Πλούτ.Ἠθ.537A γαλᾶς καὶ κανθαρίδας ἔνιοι μισοῦσι, καὶ φρύνους καὶ ὄφεις, Λουκ.Φιλοψ.12 ἔχιδναι . . καὶ ἀκοντίαι φρῦναί τε καὶ φύσαλοι, Βασ.2,920C ἐπήγειρας ἡμῖν σαύρας τε καὶ φρύνους, Συνέσ.262A ἀσπίδα, φρῦνον, ὄφιν καὶ Λαδικέας περίφευγε· || νεώτ. ζωολ. γένος ἀνούρων φρυνιδῶν ἀμφιβίων περιλαμβάνον βατράχια ἔχοντα σῶμα ἀτρακτοειδὲς καὶ πόδας βραχεῖς· 2) νεώτ. ζωολ. γένος φρυνιδῶν ἀραχνοειδῶν περιλαμβάνον μικρὰς ἀράχνας.

φρύξα (ἡ) μτγν. σκυθικὴ ὀνομασία εἴδους τινὸς μαγικῆς βοτάνης ὁμοίας πρὸς πήγανον : Πλούτ. Ποτ.14,5 βοτάνη, τῇ διαλέκτῳ τῶν βαρβάρων Φρύξα καλουμένη, ὅπερ μεθερμηνευόμενόν ἐστι μισοπόνηρος· πηγάνῳ δὲ ἐστι παρόμοιος.

φρῦξις-εως (ἡ) νεώτ., δημ. φρύξη, ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φρύσσω, φρυγμός, φρυγάνισμα· 2) δημ. ἐπίσχεσις τῶν κοπράνων, δυσκοιλιότης ἐν τῇ φρ. ἔχει φρύξη (εἶναι δυσκοίλιος)· 3) νεώτ. ἐν τῇ μεταλλουργ. ἡ ἄνευ τήξεως ἀλλὰ μετὰ χημικῆς μεταβολῆς πύρωσις, ἀποτελοῦσα τὴν βάσιν τῶν κυριωτέρων μεταλλουργικῶν μεθόδων.

φρύσσω Ἡσ. κ. νεώτ. ἄ. φρύγω βλ.λ.· Ἡσ. ἐν λ. πεφρυγμέναν.

φρύττω μτγν., μσν. κ. νεώτ. τ. τοῦ φρύγω βλ.λ. : Διοσκ.2,177, Σχόλ.Ὀδ.Σ 27 φρυττούσῃ τὰς κριθάς· κ. παθ. : αὐτ.1 388 φρυττομένων τῶν σαρκῶν, Εὐστ.1547,11 εἰ . . ἡλίῳ ἄβληται, οὐκ . . ἐφρύττοντο.

φρώριον (τὸ) κρητ. τ. τοῦ φρούριον βλ.λ.: Ἐπιγρ.

φταί(γ)ω δημ. τ. τοῦ πταίω βλ.λ.4) : δ.δίστ. πὲς μου, πουλί μου, ἂν σοῦ 'φταιξα, νὰ δείρω τὸ κορμί μου, ὁμ. ἢ σὺ ἔφταιξες ἢ ἐγὼ · ἔφταιξα ἄς εἶν' συμπαθιομένο, φρ. κι ἔπειτα φταίει ὁ φονιάς.

φτάζυμο (τὸ) δημ. ἐπτάζυμος βλ.λ.

φταίξιμο (τὸ) δημ. τὸ παίσιμον βλ.λ. : δ.δίστ. κάκια κι' ἀμάχη μοῦ κρατᾷ τὸ γιαρενόπουλό μου, | νὰ τὸ ρωτήσω νὰ μοῦ 'πῇ ἰντά 'ν' τὸ φταίξιμό μου, Παλαμ.Τρισεύγ.59 ἀνίσως καὶ δὲ μοῦ τὸ φωνάξῃς ὁλοστρόγγυλα τὸ φταίξιμό μου.

φταῖσμα (τὸ) δημ. τ. τοῦ πταῖσμα βλ.λ.

φταίστης (ὁ) δημ. κ. φταίχτης, θηλ. φταίχτρα, ὁ παίστης βλ.λ.

φταίω δημ. ἀντὶ πταίω βλ.λ.4).

φτάκοιλο (τὸ) δημ. τὸ ἑπτάκοιλον βλ.λ., ἄ. ἑφτακοίλι.

φτάνω δημ. προφ. τοῦ φθάνω βλ.λ.

φταρμὸς (ὁ) δημ. ἀντὶ πταρμὸς βλ.λ.

φταρμίζω δημ. βασκαίνω βλ.λ.1), ἄ. ματιάζω βλ.λ.2)· 2) ρηματ.π. φτάρμισμα.

φτάρμισμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φταρμίζω, ἢ βασκανία βλ.λ.1), ἄ. βάσκομα, μάτιασμα.

φταρνίζομαι δημ. κ. φτερνίζομαι πταρνίζομαι.

φτάρνισμα (τὸ) δημ. ὁ πταρμὸς βλ.λ.

φταχρονίτικο (τὸ) δημ. τὸ θαμνῶδες κοσμητικὸν φυτὸν αἰώνιον τὸ δενδρῶδες.

φτειαγμένος-η-ο δημ. μτχ. παθ. παρακ. τοῦ φτειάνω, ὡς ἐπίθ. ὁ τεχνητός, ὁ μὴ φυσικός, ὁ νοθευμένος : φτειαγμένο κρασὶ (οἶνος περιέχων προσθέτους καὶ βλαβερὰς χημικὰς οὐσίας).

φτ(ε)ιάνω μαν. κ. δημ. κ. φκιάχνω κ. φχιάνω. ἀόρ. ἔφτ(ε)ιαξα κ. ἔφτ(ε)ιασα, κ. ἔφκιαξα, κ. ἔφκιασα, μτχ. παθ. παρακ. φτ(ε)ιαγμένος κ. φτ(ε)ια-

σμένος κ. φκιασμένος, μτβ. διευθετῶ, τακτοποιῶ, διορθώνω, σιάζω, ἰδ. τι στρεβλόν: **φτειάνει μόνος του τὸ κρεββάτι του, - φτειάξε τὸ γιακά σου - τὴ γραβάτα σου, - ἔφτειαξε τὰ βιβλία - τὰ μαλλιά της·** 2) μσν. κ. δημ. πλάττω, κατασκευάζω, παρασκευάζω, δημιουργῶ, ἐργάζομαί τι: Πρόδρ.2,111 **ἀπελθε φτιάσε τὸ θερμόν, δὸς νῆμαν ταῖς πατρᾶσιν,** αὐτ.251, - **φτειάνω σπίτι -καράβι - φόρεμα - παπούτσια - πουκάμισο,** παροιμ. **ξέρ' ἡ μάννα μου νὰ φτειάσῃ πίττα, μόν' ἀλεύρι δὲν ἔχει** (ἐπὶ τῶν γνωριζόντων νὰ κατασκευάσωσί τι, μὴ ἐχόντων δὲ τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα)· ‖ φρ. **τοῦ τὴν ἔφτειαξαν** (τὸν ἐνέπαιξαν, τὸν ἠπάτησαν)· 3) γεν. καταγίνομαι, ἀσχολοῦμαι εἴς τι, κάμνω κάτι: **τί φτειάνεις ὁλημερνὶς ἐδῶ ;,** φρ. **τί φτειάνεις ;** (ἀντὶ τοῦ τί κάνεις ; πῶς ἔχεις ;, εἶσαι καλά ;)· 4) ἀμτβ. ἀποκθίσταμαι, ἐπανέρχομαι εἰς καλὴν κατάστασιν, διορθώνομαι, ἀναλαμβάνω: **ἀφ' ὅτου παντρεύθηκε, ἔφτειαξε, - στὴν ἐξοχὴ ἔφτειαξε τὸ πρόσωπό της·** 5) φρ. **τὰ φτειάνω** συνάπτω ἐρωτικὰς σχέσεις **μετά** τινος· ‖ ὁμ. **τὰ φτειάνω** συμβιβάζομαι, συμφιλιοῦμαι, συνδιαλλάσσομαι πρός τινα· 6) μέσ. **φτειάνομαι** κ. **φκιά(χ)νομαι** καλλωπίζομαι, φιμυθιοῦμαι: **γιὰ νὰ βγῇ ἔξω, φτειάνεται δύο ὧρες στὸν καθρέφτη·** 7) ρηματ. π. φτειάσιμο, φτειαστικά, φτειαστός.

φτειάξιμο (τὸ) δημ. ἄ. φτειάσιμο βλ.λ.

φτειασίδι, φτειασιδού, φτειασίδωμα, φτειασιδώνω κττ. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φκιασίδι, φκιασιδού, φκιασίδωμα, φκιασιδώνω βλ.λς.

φτειάσιμο (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φτειάνω βλ.λ., ἡ κατασκευή, ἡ ἀρτίωσις, ἡ ἐπιδιόρθωσις πράγματός τινος: **τὸ φτ- τῆς πίττας - τοῦ κουστουμιοῦ - τοῦ ρολογιοῦ.**

φτειαστικά (τὰ) δημ. κ. **φτειαχτικά** ἡ ἀμοιβὴ διὰ τὸ φτειάσιμο βλ.λ.

φτειαστός-ή-ό δημ. κ. **φτειαχτός** ὁ τεχνητός, ὁ μὴ φυσικός, ἄ. φτειαγμένος.

φτελιά (ἡ) δημ. τὸ μέγα καὶ μακρόβιον δένδρον πτελέα ἡ πεδινή.

φτελοκοτσά (ἡ) δημ. τὸ μέγα δένδρον κελτὶς ἡ νότιος.

φτενάδα (ἡ) δημ. μικρὸς πλακοειδὴς λίθος, **μικρὸ πλακάκι.**

φτενόπετσος-η-ο δημ. ὁ ἔχων λεπτὸν πετσὶ βλ.λ., ἀντίθ. χοντρόπετσος.

φτενός-ή-ό δημ. ὁ λεπτὸς βλ.λ.2), ἀντίθ. χονδρός: **φτενὸ σανίδι - ξύλο.**

φτενοσιά (ἡ) δημ. τὸ μέρος καθ' ὃ λεπτύνεταί τι, ἐκεῖ ὅπου εἶναί τι λεπτόν, φτενόν: **ἔσπασε τὸ σανίδι στὴ φτενοσιά.**

φτενόφλουδος-η-ο δημ. ἐπὶ καρπῶν, ὁ ἔχων λεπτὸν φλοιόν, φτενὴ φλούδα βλ.λ.: **φτενόφλουδο πορτοκάλλι.**

φτέρα (ἡ) δημ. ἄ. φτέρη βλ.λ.

φτερακῶ δημ. πετῶ ἐλαφρῶς.

φτεράω δημ. κινῶ τὰς πτέρυγας.

φτέρη (ἡ) δημ. τὸ ποῶδες φυτὸν πτέρις ἡ ἀέτειος ἢ κοινή.

φτεριάζω δημ. ἐπὶ νεοσσῶν, ἐκφύω, κάνω πτερά, πτεροφυῶ· 2) ρηματ.π. φτέριασμα.

φτέριασμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φτεριάζω, ἡ πτίλωσις, ἡ πτεροφυΐα.

φτέρνα (ἡ) δημ. τ. τοῦ πτέρνη βλ.λ.

φτερνὶ (τὸ) δημ. ἡ πτέρνα τοῦ ποδός: **τὸν βρῆκε ἡ πέτρα στὸ φτερνί·** 2) ἡ πτέρνα ὑποδήματος.

φτερνιά (ἡ) δημ. τὸ διὰ τῆς πτέρνης ἢ πτερνιστῆρος πλῆγμα: Πολιτ.'Εκλ.Τραγ.92,4 **φτερνιὰ δίνει τοῦ μαύρου της, πάει σαράντα μίλια.**

φτερνίζομαι δημ. ἄ. φταρνίζομαι βλ.λ.

φτέρνισμα (τὸ) ἄ. φτάρνισμα βλ.λ.

φτερνιστήρα (ἡ) μσν. τ. τοῦ πτερνιστὴρ βλ.λ.: Πρόδρ.2,69 **αὐτὸς δὲ καβαλάριος διηνεκῶς ὁδεύει, | βουτουλωμένας τοῖς ποσὶν φέρων τὰς φτερνιστῆρας.**

φτερνιστήρι (τὸ) δημ. ὁ πτερνιστὴρ βλ.λ.: Πολιτ.'Εκλ.Τραγ.92,3 **φίδια στρώνει τὸ φάρο της κι ὀχιὲς τὸν καλιγώνει, | καὶ τοὺς ἀστρίτες τοὺς κακοὺς τοὺς βάνει φτερνιστήρια.**

φτερνίτης (ὁ) δημ. ἕκαστον τῶν τεμαχίων χονδροῦ δέρματος ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ τακούνι βλ.λ. τοῦ ὑποδήματος.

φτερνοκοπῶ δημ. πλήττω, κτυπῶ διὰ τῆς πτέρνης ἢ τοῦ πτερνιστῆρος, ἄ. φτερνοχτυπῶ.

φτερνοχτυπῶ-άω δημ. ἄ. φτερνοκοπῶ βλ.λ.

φτερὸ (τὸ) δημ. τ. τοῦ πτερὸν βλ.λ.

φτεροδέρνομαι δημ. ἐπὶ πτηνῶν, πλήττω ἐμαυτόν, δέρνομαι διὰ τῶν πτερύγων: Καρκβ.Ζητ.174 **ἄρχισαν νὰ πετοῦν ἐμπρὸς στὶς φωλιές τους, νὰ φωνάζουν ἀπελπιστικὰ καὶ νὰ φτεροδέρνωνται μὲ συγχυσμένο σάλαγον.**

φτεροθορυβῶ-έω δημ. ἐπὶ πτηνῶν, παράγω, προκαλῶ θόρυβον διὰ τῆς κινήσεως τῶν πτερύγων: Βαλαωρ.Βράχ.Κῦμ.27 **καθὼς ἀνεμοδέρνουνε καὶ φτεροθορυβοῦνε | τὴ δυσωδία τοῦ νεκροῦ τὰ ὄρνια ἂν μυριστοῦνε.**

φτεροκόπημα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φτεροκοπῶ, ἡ πλῆξις τοῦ ἀέρος διὰ τῶν πτερύγων· ‖ ὁ διὰ τοῦ φτεροκοπήματος παραγόμενος θόρυβος: Καρκβ.Ζητ.62 **καὶ οἱ λυγμοὶ του ἀντηχοῦσαν μέσα στὸν ἀχυρώνα, σὰν φτεροκόπημα νυχτερίδας.**

φτεροκοπῶ-άω ἐπὶ πτηνῶν, πλήττω, κτυπῶ διὰ τῶν πτερύγων τὸν ἀέρα· 2) ρηματ.π. φτεροκόπημα.

φτερολογιέμαι δημ. ἐπὶ πτηνῶν, ἀρχίζω νὰ ἐκφύω πτερά, πτέρυγας· 2) ἐπὶ πτηνῶν, δοκιμάζω τὰς πτέρυγάς μου πρὸς πτῆσιν: παροιμ. **ἀπ' ὅσα φτερολογιοῦνται τρώει ὁ γάτος.**

φτερομαδῶ-άω δημ. τίλλω, ἀποτίλλω· 2) μτφ. ἀφαιρῶ, ἀποστερῶ τινά τινος τελείως: **τὸν φτερομάδησαν στὸ πόκερ** (ἄ. τὸν ἀπεγύμνωσαν).

φτεροπετῶ-άω δημ.,μτχ. **φτεροπετάμενος,** ἵπταμαι, πετῶ διὰ τῶν πτερύγων.

φτεροπηδῶ-άω δημ. ἐπὶ πτηνῶν ἢ ἐντόμων, πηδῶ τῇ βοηθείᾳ τῶν πτερύγων: **τὰ κοττοπουλάκια - οἱ ἀκρίδες φτεροπηδοῦν·** 2) μτφ. ἐπὶ ἀνθρ., οἱονεὶ ἱπτάμενος πηδῶ, χορεύω.

φτεροπόδαρος-η-ο δημ. ὁ οἱονεὶ πτέρυγας ἔχων ἐν τοῖς ποσίν, ὁ λίαν ταχεῖς πόδας ἔχων, ὁ ὠκύπους, ὁ γρήγορος, ἄ. γοργοπόδαρος.

φτεροσπαθάτος-η-ο δημ. ἐπὶ πτηνῶν, ὁ ἔχων φτερὸ ὁμοιάζοντα κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς σπαθία, ἄ. σπαθόφτερος.

φτερούγα (ἡ) δημ. ἡ πτέρυξ βλ.λ.1): Πορφύρ.Σκ.72,7 **τὶς στέγες, ποὺ χιονίζουνε περιστεριῶν φτεροῦγες,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 45,5 **στὶς φτεροῦγες της ἡ φήμη | ὡς τὰ αἰθέρια θὰ τὸν πάρῃ.**

φτερουγητὸ (τὸ) δημ. ἄ. φτερούγισμα βλ.λ.

φτερούγι (τὸ) δημ. τ. τοῦ πτερύγιον βλ.λ.1)· 2) ἀντὶ πτερύγιον βλ.λ.3): Καρκβ Ζητ.55 **τὰ φτερούγια τῆς μύτης του ἀνακινοῦνταν.**

φτερούγιασμα (τὸ) δημ. ἐπὶ νεοσσῶν, ἡ ἀρχομένη πτεροφυΐα.

φτερουγίζω δημ. τ. τοῦ πτερυγίζω βλ.λ.

φτερούγισμα (τὸ) δημ. τ. τοῦ πτερύγισμα βλ.λ.

φτερουγῶ-άω δημ. ἄ. φτερουγίζω βλ.λ.

φτερουγωτός-ή-ό δημ. τ. τοῦ πτερυγωτὸς βλ.λ.

φτεροχτυπῶ-άω δημ. κτυπῶ διὰ τῶν πτερύγων τὸν ἀέρα, ἄ. φτεροκοπῶ.

φτερώνω δημ., ἀόρ. **ἐφτέρωσα,** ἐπὶ νεοσσῶν, ἐκφύω πτερά, πτεροφυῶ· 2) μτφ. ἀναπτεροῦμαι βλ.λ.3).

φτερωτός-ή-ό δημ. τ. τοῦ πτερωτὸς βλ.λ.

φτηναίνω δημ. καθιστῶ τι εὔθηνὸν βλ.λ.2), ὑποτιμῶ : θὰ φτηνήνουν τὶς πατάτες· 2) ἀμτβ. ἐπὶ ἐμπορευμάτων, ὑποτιμῶμαι, καθίσταμαι εὐθηνὸς βλ.λ.2) : ἐπέρασε τὸ καλοκαίρι κι ἀκόμη δὲν ἐφτήνηναν οἱ τομάτες.
φτήνια (ἡ) κ. φθήνια δημ. τ. τοῦ εὐθηνία βλ.λ.5), ἀντίθ. ἀκρίβεια : φτήνια ἐφέτος στὰ φροῦτα.
φτηνοδουλειά (ἡ) δημ. ἡ μὴ ἀπαιτοῦσα μεγάλην δαπάνην ἐργασία, φτηνὴ δουλειά· || συνεκδ. κατασκεύασμα εὐτελές, ἀμελῶς γενόμενον.
φτηνός-ή-ό δημ. τ. τοῦ εὔθηνὸς βλ.λ.2), ὁ εὔωνος, ἀντίθ. ἀκριβός Παλαμ.Τρισεύγ.19 παννιὰ πολὺ φτηνότερα, ποὺ τὸ δούλεμά τους δὲ συγκρίνεται μὲ κεῖνο, τ' ἀκριβοπλήρωσεν· παροιμ. ἀκριβὸς στὰ πίτυρα καὶ φτηνὸς στ' ἀλεύρι (ἐπὶ τῶν φειδομένων τὰ μικρὰ καὶ δαπανώντων ἀφειδῶς τὰ ἀκριβά, τὰ πολύτιμα), - τὸ ἀκριβὸ πρᾶμα εἶναι τὸ φτηνὸ (διότι τὰ ἀκριβὰ πράγματα εἶναι καλυτέρας ποιότητος καὶ διαρκείας).
φτιάνω μσν. κ. δημ. δ.γρ. τοῦ φτειάνω βλ.λ.: Πρόδρ.2,251 καὶ ἂς μᾶς φτιάσουν καὶ ἄλλας.
φτιαξιά (ἡ) δημ. κ. φτιασιά τὸ φτειάσιμο βλ.λ.
φτιάση (ἡ) δημ. ἡ φτιαξιὰ βλ.λ.
φτιασίδι (τὸ) δημ. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φκιασίδι βλ.λ.
φτιασιδοῦ (ἡ) δημ. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φκιασιδοῦ βλ.λ.
φτιασιδώνω δημ. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φκιασιδώνω βλ.λ.
φτιάσιμο (τὸ) δημ. ἀντὶ φτειάσιμο βλ.λ.
φτιαστός-ή-ό δημ. ἀντὶ φτειαστός βλ.λ.
φτισικός-ή-ό δημ. τ. τοῦ φθισικὸς βλ.λ.
φτονερός-ή-ό δημ. τ. τοῦ φθονερὸς βλ.λ.
φτονῶ κ. -άω δημ. τ. τοῦ φθονῶ βλ.λ.
φτοῦ ἐπιφ. δημ. ἐκ τῆς λ. φτύνω, πρὸς ἔκφρασιν ἀηδίας καὶ περιφρονήσεως : φτοῦ σου μασκαρά, - φτοῦ νὰ μοῦ χαθῇς, παλιάθρωπε· || ἐν χρ. ἐν φρς κ. πρὸς ἀποτροπὴν βασκανίας ἢ εἰρωνικῶς : φτοῦ σου νὰ μὴ βασκαθῇς πῶς πάχυνες.
φτουραίνω δημ. ἄ. φτουρῶ βλ.λ.
φτουρῶ κ. -άω δημ. ἐπὶ πραγμ. κ ἰδ. ἐδωδίμων, ἐπαρκῶ, διαρκῶ, βαστῶ πολύ : τὸ ἄσπρο ψωμὶ δὲ φτουρᾷ (καταναλίσκεται, τρώγεται γρήγορα).
φτυάρι (τὸ) δημ. κ. φκυάρι φτυάριον, πτύον : Βιζυην.Ποιήμ.10,18 βγαίν' ὁ γεωργός, ἀντὶ σπαθί, μ' ἕνα τσαπὶ καὶ φτυάρι.
φτυαρίζω κ. φκυαρίζω δημ. τ. τοῦ πτυαρίζω βλ.λ.
φτύκα (ἡ) δημ. σύμπλεγμα σταχύων σίτου ἀναρτώμενον εἰς τὴν ὀροφὴν τῶν ἀγροτικῶν οἰκιῶν, καὶ ὡς σύμβολον εὐτυχίας καὶ ἀλεξητήριον τῶν κακῶν πνευμάτων.
φτύμα (τὸ) (πτύω) δημ. προφ. τοῦ πτύσμα βλ.λ.1).
φτύνω δημ. προφ. τοῦ πτύω βλ.λ.
φτυσιά (ἡ) δημ. τὸ πτύσμα βλ.λ.1).
φτύσιμο (τὸ) δημ. πτύσις, πτυσμός : τοῦ χρειάζεται φτύσιμο, - εἶναι γιὰ φτύσιμο (φρ. πρὸς ἐξευτελισμόν).
φτῶ δημ. ἀντὶ φτύνω βλ.λ.
φτωχαδάκι (τὸ) δημ. ὁ μικρὸς ἢ ὁ ἀξιολύπητος πτωχός : φρ. ἐμεῖς τὰ φτωχαδάκια.
φτωχαίνω δημ. κ. πτωχαίνω πτωχεύω βλ.λ.
φτώχεια (ἡ) δημ. τ. τοῦ πτωχεία βλ.λ.1) : Βηλαρ. 12,14 ἢ ζήσω τὴ ζωή μου, μεγάλος καὶ λαμπρός, | ἢ πάλι τὴν περάσω σὲ φτώχια, Παλαμ.Ὕμν. Ἀθ.Μάτ.Ψυχ.26,6 ζωὴ χαρούμενη . . καὶ πλούσια | μέσ' ἀπὸ χρόνια συμφορᾶς καὶ φτώχειας,-τοὺς δέρνει ἡ φτώχεια, - τοὺς ἔφαγε ἡ φτώχεια, παροιμ. ἡ φτώχεια δὲν εἶναι ντροπὴ (ἡ πτωχεία δὲν ἐπιφέρει καταισχύνην).
φτώχεψη (ἡ) δημ. τ. τοῦ πτώχευσις βλ.λ.
φτωχικός-ή-ό δημ. τ. τοῦ πτωχικὸς βλ.λ. : Παλαμ.Ὕμν.Ἀθ.Μάτ.Ψυχ.75,22 καὶ τὸ μικρό, τὸ φτωχικό μας σπίτι, Καρκβ.Ζητ.5 ἔχει τὴν φτωχικὴν ἐκείνην καὶ φοβισμένην ἔκφραση, - σ' ἕνα καλύβι φτωχικὸ εὑρέθηκε μιὰ μέρα· 2) τὸ οὐδ. φτωχικὸ ὡς οὐσ. οἶκος πτωχοῦ, ἐνδιαίτημα πένητος· || κ. κτ. ἔκφρ. μετριοφροσύνης, γεν. πᾶς οἶκος μὴ πολυτελής : ὅταν θὰ ἔλθῃς στὸ φτωχικό μας, θὰ σὲ φιλέψουμε.
φτωχογειτονιά (ἡ) δημ. συνοικία ἐν ᾗ κατοικοῦσι πένητες, γειτονιὰ ὅπου κατοικοῦν φτωχοί, φτωχομαχαλάς.
φτωχογυναίκα (ἡ) δημ. γυνὴ πτωχή, ἐκ πτωχῆς οἰκογενείας.
φτωχοδέρνω δημ. διάγω ζωὴν πτωχοῦ, βίον στερήσεων, περνῶ φτωχικὴ ζωή.
φτωχοκόριτσο (τὸ) δημ. κόρη πτωχή, πτωχῆς οἰκογενείας.
φτωχολογία (ἡ) μσν., δημ. -γιά τὸ σύνολον ἢ τὸ πλῆθος τῶν πτωχῶν, ὁ πτωχὸς κόσμος : Χρον. Μορ.4087 οὐδὲν ἐγλύτωσάν τινες, μόνη ἡ φτωχαλογία, αὐτ.7226 ἄντραν εἶχαν οἱ χῆρες, | ἀφέντην καὶ διαφέστοραν ὅλη ἡ φτωχολογία.
φτωχολογιά δημ. φτωχολογία βλ.λ.
φτωχομάν(ν)α (ἡ) δημ. μτφ. ἐπὶ χωρῶν, ἡ τροφὸς τῶν πτωχῶν, μάννα διὰ τοὺς πτωχούς : καημένη Ἑλλάδα φτωχομάννα.
φτωχομαχαλάς (ὁ) δημ. μαχαλὰς βλ.λ., ἐν ᾧ κατοικοῦσι πτωχοί, φτωχογειτονιά.
φτωχονοικοκύρης (ὁ) δημ. ὁ πτωχὸς μὲν ἀλλὰ νοικοκύρης βλ.λ.5).
φτωχόπαιδο (τὸ) δημ. παῖς ἢ νέος ἀνήκων εἰς πτωχὴν οἰκογένειαν, παιδὶ ἀπὸ φτωχοφαμελιά.
φτωχοπάζαρο (τὸ) δημ. ἡ ἀγορά, τὸ παζάρι, ὅπου πωλοῦνται εὐτελῆ πράγματα· 2) ἡ ἀγορὰ ἐν ᾗ δὲν προσφέρονται πολλὰ εἴδη πραγμάτων πρὸς πώλησιν.
φτωχοπερήφανος-η-ο δημ. ὁ πτωχὸς μὲν ἀλλ' ὑπερήφανος· 2) ἄ. φωροπερήφανος.
φτωχοπροδρομικῶς ἐπίρρ. νεώτ. κ. δημ. κατὰ τὸν τρόπον τοῦ φτωχοπροδρόμου, δι' ἱκεσιῶν, ἐκλιπαρήσεων.
φτωχοπρόδρομος (ὁ) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐπαγγελλόμενος τὸν λόγιον καὶ διεκτραγῳδῶν τὴν πενίαν του, ἐκλιπαρεῖ οὕτω τὴν ἀρωγὴν τῶν γνωρίμων του καὶ τῶν πλουσίων.
φτωχός-ή-ό μσν. κ. δημ. τ. τοῦ πτωχὸς βλ.λ. : Χρον.Μορ.7228 ποτὲ φτωχὸν οὐκ ἄφηνεν νὰ δυστυχοατυχήσῃ, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.33,1 ὁ πλούσιος ἔχει τὸ φλωριά, ἔχει ὁ φτωχὰς τὰ γλέντια.
φτωχούλης (ὁ) δημ., τὸ θηλ. -ούλα, τὸ οὐδ. -ούλικο, θωπευτ. ὁ πτωχός.
φτωχούτσικος-η-ο δημ. ὁ σχετικῶς πτωχός.
φτωχοφαμελιά (ἡ) δημ. ἡ πτωχὴ οἰκογένεια.
φτωχοφαμελίτης (ὁ) δημ. ὁ πτωχὸς οἰκογενειάρχης, ὁ ἀρχηγὸς πτωχῆς οἰκογενείας.
φῦ ἐπιφ. πόνου, δυσαρεσκείας καὶ ἀηδίας, οὐφ! : Ἀριστφ Λυσ.295 φῦ φῦ. ἰοὺ ἰοὺ τοῦ καπνοῦ, αὐτ. 305· 2) φῦ ἐπ. ἀντὶ ἔφυ, ἀόρ. β' τοῦ φύω βλ.λ.
φυά (ἡ) ἀντὶ φυή, φύσις βλ.λς : Ἐπιγρ. ἐὰν δὲ κατὰ φυὰν διαφθαρῆι τις τῶν λίθων.
φυάς-άδος (ἡ) (φύω) μτγν. κ. μσν. κλάδος φυτοῦ παρὰ τὴν ρίζαν, παροφυάς, κωλορρίζι : Ψ Χρυσ.Β,724C κ. Β τὰς παρενοχλούσας φυάδας τεχνικῶς τέμνουσιν.
φυγάγωγός-όν (φυγάς) μτγν. ὁ συλλαμβάνων καὶ προσάγων τοὺς φυγάδας ἢ αἰχμαλώτους : Πολύαιν.8,16,6 οἱ φυγαγωγοὶ παρθένον ἦγαγον (ἐσφ.γρ. ἀντὶ λαφυραγωγοί).
φύγαδε (φυγή) ἐπίρρ. εἰς φυγήν : Ἰλ.Θ 157 φύγαδ' ἔτραπε . . ἵππους, αὐτ.257, αὐτ.Λ 446 ὁ μὲν φύγαδ' αὖτις ὑποστρέφας ἐβεβήκειν, αὐτ.Π 697 οἱ ἄλλοι φύγαδε μνώοντο ἕκαστος· πρβλ. φύγδα.
φυγάδεια (ἡ) μτγν. κ. μσν. φυγή, ἐξορία : Πολύβ.6,14,7 ἑκούσιον ἑαυτοῦ καταγνόντα φυγαδείαν, Σχόλ.Ἰλ.Ν 513 οὐκ ἦν αὐτῷ ἐγκλῖναι καὶ φυγαδείαν ἀσπάσασθαι, Γρηγ.Ναζ.1,384Β καὶ τὴν

φυγαδεῖον ὡς κάλλιστα διατίθεται, Νικ.Χων.'Ιστ. 594,18 (Bonn.), Σχόλ.'Ιω.Κλίμ.18,11 τῆσδε φυγαδείας ἀνακαλέσηται· 2) δραπέτευσις, φυγή : ΠΔ'Εσδρ. 2,4,15 καὶ φυγαδεῖαι δούλων γίνονται ἐν μέσῳ αὐτῆς· 3) σῶμα ἢ πλῆθος φυγάδων : ΠΔ 'Ιεζ. 17,20 καὶ πάσας φυγαδείας αὐτοῦ ἐν πάσῃ παρατάξει αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται.

φῠγᾰδείη (ἡ) 'Επιγρ. ἀντὶ φυγαδεία βλ.λ.1).

φῠγᾰδεῖον (τὸ) μτγν. τόπος καταφυγῆς, καταφύγιον, ἄσυλον : ΠΔ 'Αρ.35,15 ἔσονται αἱ πόλεις αὗται εἰς φυγαδεῖον (δ.γρ. ἀντὶ φυγαδευτήριον).

φῠγαδεύαντι 'Επιγρ. ἀντὶ φυγαδεύσαντι, μτχ. ἀόρ. τοῦ φυγαδεύω βλ.λ.

φῠγάδευσις-εως (ἡ) γλωσσ. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φυγαδεύειν βλ.λ.1)· 2) νεώτ. τὸ φυγαδεύειν βλ.λ.3), τὸ φευγάτισμα.

φῠγᾰδευτήριον (τὸ) μτγν. κ. μσν. τόπος ἢ πόλις καταφυγῆς, ἄσυλον : ΠΔ 'Αρ.35,15 ἔσονται αἱ πόλεις αὗται εἰς φυγαδευτήριον, αὐτ.6, αὐτ.'Ιησ. 20,2 τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, αὐτ.3, Γρηγ. Ναζ.1,419C δοσίς σοι τὸ φυγαδευτήριον, Δαμασκ.1 2,879A, 'Ανν.Κομν.12,352G· 2) καταφύγιον, προφυλακτήριον ἀπό τινος : 'Ιουστ.40C παθῶν . . φυγαδευτήριον, 'Ιω.Χρυσ.2,621C ἀλόγου πάθους καὶ λογισμοῦ φυγαδευτήριον τὸ ὄνομα.

φῠγᾰδευτήριος-ία-ον μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φυγαδεῖον : 'Αθανάσ.π.Σωκρ.Σχ. 'Εκκλ.'Ιστ.3,8,21 πόλεις φυγαδευτηρίους (καταφυγῆς)· 2) τὸ οὐδ. φυγαδευτήριον ὡς οὐσ.

φυγαδευτής (ὁ) (φυγαδεύω) μτγν. κ. μσν. ὁ φυγαδεύων : 'Αστέρ.Κατ.Ψαλμ.1,325,27 τῷ τῶν δαιμόνων φυγαδευτῇ,Μιχ.Σύγκ.'Εγκώμ.Διον.'Αρεοπ.359,5.

φῠγᾰδευτικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ φυγαδεύων, ὁ ποιῶν τινα φεύγειν : Κλήμ.'Αλ.72,52 (Sylb.) φυγαδευτικὸς τῶν περιόντων, 'Ηλιόδ.Αἰθ.8,11 δύναμίν τινα ἥκειν τῇ λίθῳ πυρὸς φυγαδευτικήν, Γρηγ. Νύσσ.1,589C ἡμέραν ἧς ἡ πνοὴ φυγαδευτικὴ τῶν σκιῶν, Κλήμ.Ρώμ.'Αποστ.Διατ.8,29 δύναμιν δαιμόνων φυγαδευτικήν· 2) φυγαδευτικὰ χρήματα ἡ περιουσία τῶν εἰς ἀειφυγίαν καταδικασθέντων : Φῶτ.Λέξ.248,21 ἐν λ. μαστῆρες.

φῠγᾰδεύω κ. μσν. κ. νεώτ. ποιῶ, κάμνω τινὰ φυγάδα, ἐκδιώκω, ἀποδιώκω τινὰ ἔκ τινος, ἐξορίζω· 'Αντιαττ.π.ΑΒ 115,18 «φυγαδεῦσαι· τὸ φυγάδα ἐλάσαι» : Ξεν.'Ελλ.2,3,42 οὐκ αὖ ἐδόκει μοι . . 'Αλκιβιάδην φυγαδεύειν, αὐτ.5,4,19, 'Ισοκρ.'Επιστ. 7,8 ἀπέχειν τοῦ τῶν πολιτῶν τινας ἀποκτείνειν ἢ φυγαδεύειν, Δημ.1018 οὐδὲ τοὺς τῶν τριάκοντα υἱεῖς φυγαδεῦσαι ἐκ τῆς πόλεως ἠξιώσατε, 'Αριστλ.Πυθαγοριστ.2 δεῦρ' αὐτὸν ἐφυγάδευσαν ὡς ἡμᾶς κάτω (τὸν 'Ερωτα), 'Αριστλ.Πολιτ.1288a,25 αὐτε . . κτείνειν ἢ φυγαδεύειν οὐδ' ὀστρακίζειν . . τὸν τοιοῦτον πρέπον, Πολύβ.4,35,5 ἐφυγάδευσαν δὲ τοὺς ἀντειπόντας τοῖς Αἰτωλοῖς, 'Απολλδ.2,8,3 κελεύοντος φυγαδεῦσαι δέκα ἔτη τὸν ἀνελόντα, Διοδ.Σ 4,57 τοὺς 'Ηρακλείδας ἐξ ὅλης τῆς 'Ελλάδος φυγαδεῦσαι· κ. παθ. : Ξεν.'Ελλ 2,4,14 ἀλλ' οὐδ' ἐπιδημοῦντες ἐφυγαδευόμεθα, 'Απολλδ.3,6,1 φυγαδευθεὶς . . ἐκ Θηβῶν ἧκεν εἰς 'Αργος, Πλούτ.'Αντ.15 ἐνίους . . καὶ κατῆγε πεφυγαδευμένους· 2) μτγν. κ. μσν. τρέπω εἰς φυγήν, ἐκδιώκω, ἐξορίζω : Γαλ.6,496,11 πνεύμων ὄνου ἅπαν ἰοβόλον φυγαδεύει, Δοσίθ Μαγ.'Ερμ 79,13 (Böcking) Αἴας τοὺς Τρῶας ἐφυγάδευσε, Πάπ. φυγαδεύοντας τοὺς δανειστάς, αὐτ. τὸν πατέρα τῶν παιδίων μου ἐφυγάδευσεν· κ. παθ. : Γαλ.19,679,8 πάθη φυγαδευόμενα, Φῶτ.'Επιστ.203,2· || μτφ. ἐκδιώκω, ἀπομακρύνω, παραμερίζω ἰδ. ἐκ καταφρονήσεως : Λουκ.'Ερωτ.38 καὶ τὸ θῆλυ τοῦ βίου φυγαδεύεις· 3) νεώτ. διευκολύνω ἢ βοηθῶ τινα νὰ φύγῃ, νὰ δραπετεύσῃ, φευγατίζω· 4) ἀμτβ. κ. μσν. διατελῶ φυγάς, ἐξόριστος, ζῶ ἐν ἐξορίᾳ : 'Ιππ.120I τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς φυγαδεύοντος, Πολύβ.10,25,1 Κλέανδρον . . φυγαδεύοντα, 'Ανών. π. ASS Σεπτεμβρ.3,852C ἐμάκρυνα φυγαδεύων· ὁμ. κ. παθ. : 'Ιουλ.43,17 (Hertlein) τοῖς Γαλιλαίοις τοῖς φυγαδευθεῖσι, Βασ 1,518C αἱ ἐρημίαι πλήρεις τῶν φυγαδευομένων, Εὐάγρ 263A ἀνὰ τὴν καλουμένην 'Οασιν φυγαδεύεται· 5) ρηματ. π. φυγαδεία, φυγαδεῖον, φυγάδευσις, φυγαδευτής.

φῠγαδίας (ὁ) μσν. ὁ φυγάς, ὁ ἐξορισθείς : Κ Μανασσ.Χρον.663 λαγωὸς φυγαδίας, Κίνναμ.22D, Παχυμ.Γ Βί.'Ανδρον.432A.

φῠγᾰδικός-ή-όν ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος ἢ ἁρμόζων εἰς φυγάδα, ἐξόριστον : Θουκ.6,92 τὴν φυγαδικὴν προθυμίαν, Διόδ 20,31 συνηθροικότα φυγαδικὴν στρατιάν, Πλούτ Πελ.8 φυγαδικαὶ ἐλπίδες, αὐτ.'Ηθ.603B φυγαδικὴ νῆσος· 2) τὸ ἀρσ. κτ. πληθ. φυγαδικοὶ ὡς οὐσ. οἱ φυγάδες : 'Ισοκρ.9,28 τοὺς . . πλάνους τοὺς φυγαδικοὺς . . ὑπερεῖδεν, Πολύβ.23,10,6 ἦσαν δὲ περὶ τῶν φυγαδικῶν τοῖς Μεσσηνίοις ἀντιρρήσεις· || ὁμ. τὸ οὐδ. φυγαδικὸν ἐνάρθρ. ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : Διον.'Αλ.Ρωμ.6,63,Διόδ.Σ 14 32 συμβουλεύειν αὐτῷ τὸ διαλῦσαι τὸ συνεστηκὸς φυγαδικόν.

φῠγᾰδικῶς ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τὸν τρόπον τῶν φυγάδων, ὡς φυγάς : Πλούτ.Τιμ.24 φυγαδικῶς καὶ ταπεινῶς ζῶντας.

φῠγάδις ἐπίρρ. λεξ. εἰς φυγήν : ΕΜ 806,8.

φῠγᾰδοθήρας (ὁ) μτγν. ὁ θηρεύων, ὁ κυνηγῶν ἢ καταδιώκων τοὺς φυγάδας ἢ τοὺς ἐξορίστους : Πολύβ.9,29,3 εἰς τοῦτο δ' ὕβρεως ἦλθε καὶ παρανομίας ὡς φυγαδοθήρας καταστήσας ἐξέπεμψε πρὸς τὰς πόλεις, Πλούτ.Δημ.28 'Αρχίας ὁ κληθεὶς φυγαδοθήρας, αὐτ.'Ηθ 846E, αὐτ.849B.

φῠγαίχμης (ὁ) ὁ φεύγων, ἀποφεύγων τὴν αἰχμήν, τὸ ἀκόντιον· δθ. ὁ δειλός, ὁ ἀπόλεμος : Αἰσχ. Πέρσ.1025 'Ιάνων λαὸς οὐ φυγαίχμας, Καλλ.ἀπ.117.

φυγανθρωπία (ἡ) μτγν τὸ φεύγειν, ἀποφεύγειν τοὺς ἀνθρώπους· πρβλ. μισανθρωπία : 'Αρετ. Χρον.Παθ.1,5,30,32.

φυγανθρωπῶ-έω μτγν. ἀποφεύγω τοὺς ἀνθρώπους : 'Αρετ.Χρον.Παθ.1,6,33,5 φυγανθρωπέουσι ἐς ἐρημίην (διόρθ. ἀντὶ φυγανθρωπεύουσι)· 2) ρημ. π. φυγανθρωπία.

φῠγαρσενία (ἡ) μτγν. τὸ ἀποφεύγειν τοὺς ἄρσενας, τοὺς ἄνδρας, ἡ πρὸς τοὺς ἄνδρας ἀποστροφή : Μαν.4,64 ἔνθα φυγαρσενίης μυστήρια τεύχετ' ἄπυστα.

φῠγάς-άδος (ὁ,ἡ) (φεύγω) κ. νεώτ. ὁ φεύγων : Εὐρ.'Ιων 108 πτηνῶν τ' ἀγέλας . . τόξοισιν ἐμοῖς φυγάδας θήσομεν· || ἰδ. ὁ φεύγων ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πατρίδος εἴτε ἑκὼν ὡς δραπέτης εἴτε ἄκων ὡς ἐξόριστος, ὁ ἐκπεσὼν τῆς πατρίδος, ὁ φυγὼν τὴν πατρίδα, ὁ καταφυγὼν εἰς τὴν ξένην ὡς διωκόμενος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ χώρᾳ : 'Ηρ.1,150 οἱ φυγάδες τῶν Κολοφωνίων φυλάξαντες τοὺς Σμυρναίους, αὐτ.3,138,Αἰσχ.'Αγ.1282 φυγὰς δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος κάτεισιν, αὐτ.'Ικ 214 φυγάδ' ἀπ' οὐρανοῦ θεόν, Σοφ.'Ηλ.1135 ἐκτὸς οἴκων κἀπὶ γῆς ἄλλης φυγάς . . ἀπώλου, αὐτ.ΟΤ 309, αὐτ. ΟΚ 430 κἀξεκηρύχθην φυγάς, αὐτ.1292, αὐτ.'Αντ. 108, Εὐρ.'Ορ.765, Λυσ.13,64 τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ φυγάδας ἐντεῦθεν ἐποίησε (τοὺς ἐξώρισεν ἀπ' ἐδῶ), Πλάτ.'Αλκ.2,145B φυγάδα ποιεῖν τῆς πατρίδος, Ξεν.'Ελλ.4,1,7 φυγάδα πάσης τῆς χώρας . . πεποίηκεν, αὐτ.3,2,29 τοὺς ἐξ 'Ηλιδος φυγάδας, αὐτ.6,4,34, αὐτ.1,5,19 φυγάδα ἐξ 'Αθηνῶν . . ὑπὸ 'Αθηναίων, 5,2,10 ἐψηφίσαντο καταδέχεσθαι τοὺς φυγάδας, αὐτ.2,2,20 τοὺς φυγάδας καθέντας, αὐτ.'Αν.5,6,23 ἔνθεν καὶ εἰμι φυγάς, αὐτ.ΚΠ 6,3,11 φυγὰς εἶναι παρ' ὑμῶν (αὐτομολήσας ἀπὸ σᾶς), Πλούτ.'Αντ.69 φυγὰς ἀνθρώπων, Πάπ. ὑπὲρ τοῦ μὴ φυγάδας γενέσθαι· κ. μτ.

αἰτ. : Πλάτ.Νόμ.855C μηδένα εἶναι . . ὑπερόριον φυγάδα' κ. παροιμ. : Εὐρ.Φοίν.396 αἱ . . ἐλπίδες βόσκουσι φυγάδας (οἱ φυγάδες τρέφονται διὰ τῶν ἐλπίδων)˙ || π. Θουκ.6,92 φυγάς . . εἰμι τῆς τῶν ἐξελασάντων πονηρίας καὶ οὐ τῆς ὑμετέρας . . ὠφελίας (Βερναρδ.Γρηγ. «φεύγω τὴν πονηρίαν (τ. ἔ. ἀπήλλαγμαι τῆς πονηρίας) τῶν ἐξελασάντων καὶ οὐ τὸ ὠφελεῖν ὑμᾶς»)˙ || φρ. φυγάδες πύλαι αἱ πύλαι δι' ὧν ἔφυγον οἱ ἔν τινι πόλει : Διον. 'Αλ.Ρωμ.1,46 ἀνοίξας τὰς φυγάδας πύλας˙ **2)** νεώτ. ὁ φεύγων, ἡ ὁ τραπεὶς εἰς φυγὴν ἐν τῇ μάχῃ ἢ πρὸ τοῦ κινδύνου˙ πρβλ. τρεσάς κ. τρέσας.

φυγγάνω ποι. τ. τοῦ φεύγω βλ.λ. : Αἰσχ.Πρ 513 ὧδε δεσμὰ φυγγάνω, Σοφ.'Ηλ.132 ξυνίημι τάδ' οὔ τί με φυγγάνει, Γρηγ.Ναζ.2,241,235.

φύγδα ἐπίρρ. ἀντὶ φύγαδε βλ.λ. : Αἰσχ.Εὐμ.256 μὴ λάθῃ φύγδα βὰς ματροφόνους ἀτίτας.

φύγδην ἐπίρρ. μτγν. ἀντὶ φύγδα, εἰς φυγήν, φεύγοντας : Νίκ Θηρ.21.

φύγεθλον (τὸ) μτγν. κ. μσν. φλεγμονὴ καὶ ἐξοίδησις τῶν ἀδένων κ. ἰδ. τῶν κατὰ τὰς μασχάλας καὶ τοὺς βουβῶνας : Γαλ.2,274, Πολυδ.4,191, Ψελλ. π.'Αν.Βρασσ.1,228,129) βουβῶν δὲ καὶ φύγεθλον, ἀλλὰ καὶ φῦμα, πάθη πέφυκεν ἀδένων.

φυγεῖον (τὸ) μσν.κ.-ίον ἄτακτος φυγή, φευγάλα : Χρον.Μορ.3333, αὐτ.4825 ὅλοι εἰς φυγίον ἐβάλθησαν ἔνθα ἠμπόρει ὁ καθένας, αὐτ.5336 ὅλα εἰς φυγίον ἐβάλθησαν, ἐφεῦγαν ὅπου ἐφτάσαν.

φύγεργος-ον (ἔργον) ὁ ἀποφεύγων τὴν ἐργασίαν : 'Αριστφ.ἐν Κωμ.'Αποσπ.1131.

φυγή (ἡ) (φεύγω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐσπευσμένη, ἡ κρυφία ἀναχώρησις, φευγειό, φευγάλα, ἰδ. τὸ φεύγειν κατὰ τὴν μάχην, τροπή, ταχεῖα ὀπισθοχώρησις : 'Οδ.Κ 117 τὼ δὲ δύ' ἀΐξαντε φυγῇ ἐπὶ νῆας ἱκέσθην, αὐτ.Χ 306 οὐδέ τις ἀλκὴ γίγνεται οὐδὲ φυγή, 'Ηρ.8,89 ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἐτράποντο, Αἰσχ.Πέρσ.481 οὐκ εὔκοσμον αἱρονται φυγήν, Εὐρ.Ῥῆσ 54, αὐτ.143 εἰς φυγὴν ὁρμώμενοι, Πλάτ.Νόμ.737Α ὅπῃ ποτ' ἂν ἐποιούμεθα αὐτῆς τὴν φυγήν, Ξεν.ΚΠ 4,2,28 οἱ δὲ πλεῖστοι εἰς φυγὴν ὥρμων, αὐτ.1,4,22 ἰσχυρὰν τὴν φυγὴν τοῖς πολεμίοις . . ἐποίει, αὐτ.7,1,26, αὐτ.'Αν.1,8,24 εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἑξακισχιλίους, Διόδ.Σ 10,12, ΚΔ Ματθ.24,20 ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, Λουκ.Τόξ.54 τὸ μὲν ὑπέφευγεν οὐ πάνυ σαφῶς ἡττημένον ἀλλ' ἀναχώρησις ἐδόκει ἡ φυγή, Πάπ. εἰς φυγὴν ὥρμησαν, - ὁ ἐχθρὸς κατετροπώθη τραπεὶς εἰς ἄτακτον φυγήν˙ κτ. πληθ. συνήθ. ἀντὶ ἐν. ἐν ταῖς φυγαῖς ἐπὶ τῆς εἰς 'Αθήνας φυγῆς τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τῆς 'Αττικῆς οἰκούντων, κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον : 'Αριστφ. 'Εκκλ.243 ἐν ταῖς φυγαῖς μετὰ τἀνδρὸς ᾤκησ' ἐν πυκνί˙ πρβλ.Θουκ.2,17. || ἡ δοτ. φυγῇ ὡς ἐπίρρ. ἐν ἐσπευσμένῃ φυγῇ, μετὰ σπουδῆς, ἐσπευσμένως, ταχέως : Σοφ.ΟΤ 468 φυγᾷ πόδα νωμᾶν, Εὐρ.'Ορ.1468 φυγᾷ . . ποδὶ . . ἴχνος ἔφερεν (φεύγουσα ταχέως μετέφερε τὸν . . πόδα), αὐτ.'Ηλ.218 φυγῇ . . ἐξαλύξωμεν ποδί, αὐτ.Βάκχ.437, αὐτ.'Εκ. 1064, Πλάτ.Συμπ.195Β φεύγων φυγῇ τὸ γῆρας, αὐτ.221Α ὅτε ἀπὸ Δηλίου φυγῇ ἀνεχώρει τὸ στρατόπεδον, αὐτ. 'Επιν. 974Β, Λουκ.'Απαίδ.16 φυγῇ φευκτέον˙ **2)** ἐκφυγή, ἀποφυγή, ἀπαλλαγὴ ἀπό τινος πράγματος, μτ. γενικ. : Αἰσχ.'Ικ.395 γάμου δύσφρονος φυγᾷ, Σοφ.'Αντ.364 νόσων δ' ἀμηχάνων φυγὰς ξυμπέφρασται, Εὐρ.'Ελ.799 λέκτρων ἱκετεύομεν φυγάς, Πλάτ.Τιμ.69Ι) ἀγαθῶν φυγάς˙ **3)** ἡ ἐκ τῆς πατρίδος ἔξωσις, ἐκδίωξις, ἐξορία : 'Ηρ.7,3 φυγὴν ἐπιβαλὼν ἑωυτῷ ἐκ Λακεδαίμονος (ὡς ποινήν), Αἰσχ.'Αγ.1412 νῦν μὲν δικάζεις ἐκ πόλεως φυγὴν ἐμοί, αὐτ.'Ικ.614, Σοφ. ΟΤ 659 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς, Εὐρ.'Ιππ.37 ἐνιαυσίαν . . φυγήν, αὐτ.'Ορ.900 φυγῇ . . ζημιοῦντες, 'Ανδοκ.1,106 τῶν δὲ φυγὴν κατέγνωσαν, Λυσ 14,38 φυγὴν αὐτοῦ καταγνούς, αὐτ. 13,74 τῆς φυγῆς ἧς αὐτοὶ ἔφυγον, αὐτ.3,42 ἐπὶ τούτοις ἠξίωσαν τῆς πατρίδος φυγὴν ποιήσασθαι, Πλάτ.'Απολ.21Α ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατῆλθε (ἐξωρίσθη μαζί σας), αὐτ.37C ἀλλὰ δὴ φυγῆς τιμήσωμαι (ἐνν. δίκην)˙ κ. κτ. πληθ. : Εὐρ.'Ιππ.1043 ἐκτενεῖς τοι σ' ἂν κοὐ φυγαῖς ἐζημίουν, αὐτ.Μήδ.400 φυγὰς ἐμὰς χθονός, Πλάτ.Νόμ.639Α φυγαὶ καὶ διώξεις, αὐτ.706C φεύγουσι . . φυγάς, 'Ισοκρ.4,116 ἀθυμοτέρως διάγουσιν οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες τῶν ταῖς φυγαῖς ἐζημιωμένων, Πολύβ 4,17,4 πολλὰς μὲν κατ' ἀλλήλων πεποιῆσθαι σφαγὰς καὶ φυγάς, αὐτ.8),13 πλείστοις . . ἐπάλαισαν ἀναδασμοῖς καὶ φυγαῖς˙ **4)** περιληπτ. οἱ φυγάδες, οἱ ἐξόριστοι : Αἰσχ.'Ικ. 74 τᾶσδε φυγᾶς . . ἀπὸ γᾶς εἴ τις ἐστι κηδεμών, Θουκ Β.64 φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν ὑπὸ τῶν 'Αθηναίων παρὰ τοῖς Πελοποννησίοις, Ξεν.'Ελλ.5,2, 9 κατάγειν ἐβούλοντο τὴν φυγὴν (ἀνακαλεῖν τοὺς φυγάδας, ἐπαναφέρειν τοὺς ἐξορίστους), Αἰσχίν.2, 143 τοὺς ἀπὸ τῆς τῶν Βοιωτῶν φυγῆς ᾐρημένους, 'Αριστείδ.1,172 δεξάμενοι τὴν φυγήν˙ ὁμ. κ. κτ. πληθ. : Πλάτ.Νόμ.682Ε διὰ τὸ τὸν συλλέξαντα εἶναι τὰς τότε φυγὰς Δωριᾶ, Πλούτ.Φλαμ.12 καταπαύων μὲν τὰς στάσεις, κατάγων δὲ τὰς φυγάς˙ **5)** καταφυγή, καταφύγιον, ἄσυλον : Διόδ. Σ 17,78 καταφυγεῖν εἰς ὄρος . . ἔχον πολλὰς δυσχωρίας καὶ φυγὰς εὐθέτους τοῖς μὴ τολμῶσι **6)** νεώτ. μουσ. εἶδος πολυφωνικῆς μουσικῆς συνθέσεως, ἀναπτυσσόμενον κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀντιστίξεως βλ.λ. ἐν εἴδει μιμήσεως βλ.λ.6), καθ' ἣν τὰ διάφορα ὄργανα ἢ φωναὶ ἐπαναλαμβάνουσι καὶ ἀντιφωνοῦσι μετὰ παραλλαγῶν τὴν ἀρχικὴν μελῳδίαν, ἥτις οὕτως ἀκούεται οἱονεὶ φεύγουσα ἀπὸ φωνῆς εἰς φωνὴν καὶ ἀπὸ ὀργάνου εἰς ὄργανον, πλεκομένη συνεχῶς εἰς ἓν προοδευτικὸν σύνολον, ἡ φούγκα.

φύγιμον (τὸ) (φεύγω) καταφυγή, καταφύγιον, ἄσυλον : 'Επιγρ. τοῖς δούλοις φύγιμον ἔστω τὸ ἱερόν, καθὼς ἂν οἱ ἱεροὶ ἀποδείξωντι τὸν τρόπον, 'Επιγρ. φύγιμον εἶμεν τοῖς δούλοις.

φυγίνδα ἐπίρρ. μσν. ἐν χρ. μ. ἐπὶ παιδιᾶς τινος : Θεόγνωστ.Καν.165,1 φυγίνδα παίζειν (ἐσφ. γρ. ἀντὶ φρυγίνδα).

φυγοδέμνιος-ον μτγν. ὁ τὴν κλίνην κ. ἰδ. τὴν συζυγικὴν ἀποφεύγων, ἐπὶ τῆς Παλλάδος : 'Αντίπ. Σιδ.ΑΠ 6,10 Διὸς φυγοδέμνιε κούρα, Παλλάς.

φυγόδεμνος-ον μτγν. ἄ φυγοδέμνιος βλ.λ. : Νόνν. Δ 2,98 Δαφναίη φυγόδεμνος 'Αμαδρυάς.

φυγοδικία (ἡ) γλωσσ. κ. νεώτ. τὸ φυγοδικεῖν, τὸ ἀποφεύγειν τὴν δίκην διὰ τῆς μὴ ἐμφανίσεως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου.

φυγόδικος (ὁ,ἡ) πάπ. κ.νεώτ., δημ. θηλ.-η ὁ φυγοδικῶν, ὁ φεύγων τὴν δίκην, ὁ μὴ παρουσιαζόμενος ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ὅπως δικασθῇ διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ διαπραχθεῖσαν ἢ εἰς αὐτὸν ἀποδιδομένην ἀξιόποινον πρᾶξιν.

φυγοδικῶ-έω κ. νεώτ., μέλλ. φυγοδικήσω, φεύγω, ἀποφεύγω τὴν δίκην, κρύπτομαι καὶ δὲν προσέρχομαι ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ὅπως δικασθῶ διὰ τὴν ὑπ' ἐμοῦ διαπραχθεῖσαν ἀξιόποινον πρᾶξιν, εἶμαι φυγόδικος : Δημ.1013 ὡς δ' οὐκ ἀπήντων οὗτοι, ἀλλ ἐφυγοδίκουν, Σχόλ.Δημ.580, 13 τῶν μὴ ἐθελόντων ὑπακούειν, ἀλλὰ φυγοδικούντων˙ **2)** ρηματ. π. φυγοδικία.

φύειν ἀπαρφ. ἀντὶ θύειν βλ.λ. : 'Επιγρ.Δωδώνης.

φυγοκεντρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυγόκεντρον δύναμιν, ὁ τῆς φυγοκέντρου δυνάμεως : φυγοκεντρικὴ ἀντλία.

φυγόκεντρος-ον νεώτ. ὁ φεύγων τὸ κέντρον, ὁ τείνων ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ κέντρου, ἀ. κεντρό-

φυξ, ἀντίθ. κεντρομόλος : **φυγόκεντρος δύναμις** (ἡ κατὰ τὴν ταχεῖαν περιφερικὴν κίνησιν σώματός τινος ἀναπτυσσομένη καὶ τείνουσα νὰ ἐκτινάξη αὐτὸ πρὸς ἔξω)˙ **2)** ὁ φυγοκεντρικός : **φυγόκεντρος ρυθμιστής.**

φῠγόλεκτρος-ον ὁ φεύγων, ἀποφεύγων τὸ λέκτρον, ἄ. φυγοδέμνιος : Ὀρφ.31,8.

φῠγομᾰχία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. τὸ φυγομαχεῖν, ἡ ἀποφυγὴ τῆς μάχης, τὸ ν' ἀποφεύγη τις τὴν μάχην ἐκ δειλίας : Θεοφάν.Συνεχ.831) **φυγομαχίᾳ καὶ ταυτὸν εἰπεῖν προδοσίᾳ.**

φῠγόμᾰχος-ον κ. νεώτ. ὁ φυγομαχῶν, ὁ ἀποφεύγων τὴν μάχην ἐκ δειλίας : Σιμων.π.Στοβ.'Ανθολ.118,6 **ὁ θάνατος ἔκιχε καὶ τὸν φυγόμαχον.**

φῠγομᾰχῶ-έω μτγν. κ. νεώτ., ἀόρ. **ἐφυγομάχησα,** ἀποφεύγω τὴν μάχην ἢ τὸν ἀγῶνα, δὲν μετέχω μάχης, ἰδ. ἐκ δειλίας : Πολύβ.3,90,10 **ὁρῶν τὸν Φάβιον φυγομαχοῦντα μὲν προδήλως,** Διόδ.Σ 17,27, αὐτ.19,42 **ἀνελάμβανε τοὺς μετὰ Φιλίππου τεταγμένους, οἷς ἦν παρηγγελκὼς φυγομαχεῖν,** Δίων Κ ἀπ.76,3 **φυγομαχεῖν ἐν ταῖς ἁμίλλαις,**'Ονήσανδρ. 60,26 (Cor.) **ἐπικεῖσθαι φυγομαχοῦσι τοῖς πολεμίοις˙** **2)** ρηματ. π. φυγομαχία.

φῠγόξενος-ον ὁ φεύγων, ἀποφεύγων τοὺς ξένους, ὁ ἀφιλόξενος : Πινδ.Ο 10(11),18 **φυγόξενον στρατόν** (σχόλ. «μισόξενον, φυγαδεύοντα τοὺς ξένους, κακόξενον»).

φῠγόπατρις-ιδος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ φεύγων τὴν πατρίδα, ὁ ἐκπεσὼν τῆς πατρίδος, ὁ ἐξόριστος : Γρηγ.Ναζ. Λόγ.28,483,6 (Boiss.), αὐτ.'Επικτ.64,822,18.

φυγόποινος-ον νεώτ. ὁ φεύγων τὴν ποινήν, ὁ ἀποφεύγων νὰ ἐκτίση τὴν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐπιβληθεῖσαν αὐτῷ ποινήν, ὁ μὴ εὑρισκόμενος ἐν τῇ φυλακῇ κατάδικος.

φυγοπόλεμος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ., ἐπ. φυγοπτόλεμος ('Οδ.Ξ 213) ὁ ἐκ φόβου φεύγων τὸν πόλεμον, ὁ ἀποφεύγων νὰ πολεμήση, νὰ μετάσχη μάχης, ὁ δειλός˙ Σουΐδ. «φυγοπόλεμος, λιποτάκτης» : Σχόλ.'Ιλ.Θ 77 **δόξαν ἔχουσιν ὡς οὐδείς ἐστι φυγοπόλεμος** (κῶδ. φυγοπολέμος)˙ ‖ νεώτ. ἰδ. ὁ καλούμενος ὑπὸ τὰ ὅπλα στρατεύσιμος ἐν καιρῷ ἢ ἐν παραμοναῖς πολέμου καὶ ἀποφεύγων νὰ προσέλθη, ὡς καὶ ὁ ἐστρατευμένος, ὁ προσπαθῶν ν' ἀποφύγη τὴν εἰς τὸν πολεμικὸν ἀγῶνα ἄμεσον συμμετοχήν του˙ **2)** ἐπὶ διαθέσεων κτλ., ὁ ἐμφαίνων προσπάθειαν ἀποφυγῆς τοῦ πολέμου, ὁ φανερώνων φόβον τοῦ πολέμου, δειλίαν : 'Ησ. **φυγοπόλεμος τρόπος,** Παχυμ.Γ.Προφ.11,227.

φυγόπολις-ιδος-ι μτγν. ποι. φυγόπτολις (Μάξιμ. 349) ὁ φεύγων ἐκ τῆς πόλεως ἤτοι τῆς πατρίδος του : Χοιροβ. **ἐν** Θεοδοσ.188,28, ΕΜ 328,54.

φυγοπονία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἀποφυγὴ τῶν πόνων, τῶν κόπων, ἡ ἀποστροφὴ πρὸς τὴν ἐργασίαν, ὀκνηρία, τεμπελιά : Πολύβ.3,79,4 **τῆς τῶν Κελτῶν μαλακίας καὶ φυγοπονίας.**

φυγόπονος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀποφεύγων τοὺς κόπους, τὴν ἐργασίαν, ὀκνηρός, ἀδούλης, τεμπέλης : Πολύβ.40,6,10 **καὶ κατὰ τὸν λοιπὸν βίον ἐζηλώκει τὰ χείριστα τῶν 'Ελληνικῶν˙ καὶ γὰρ φιλήδονος ἦν καὶ φυγόπονος.**

φυγοπονῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. εἶμαι φυγόπονος βλ.λ., ἔχω φυγοπονίαν, ὀκνεύω, τεμπελιάζω : 'Ωριγ. Κέλσ.348, **- ἐὰν φυγοπονῇς, δὲν θὰ προκόψῃς.**

φυγοπτόλεμος-ον ἐπ. ὁ φυγοπόλεμος βλ.λ., ὁ δειλός : 'Οδ.Ξ 213 **οὐκ ἀποφώλιος ἦα οὐδὲ φυγοπτόλεμος,** Κόϊντ.1,740.

φυγόπτολις-ιδος-ι ποι. φυγόπολις : Μάξιμ.349.

φυγός (ὁ) δημ. ὁ φυγάς : παροιμ. **τοῦ φυγοῦ ἡ μάννα δὲν κλαίει** (ὁ ἀποφεύγων τοὺς κινδύνους διαφεύγει τὸν ὄλεθρον ἢ τὴν συμφοράν).

φυγοστρατία (ἡ) νεώτ. ἡ κατάστασις τοῦ φυγοστράτου βλ.λ.

φυγόστρατος-ον νεώτ. ὁ ἀποφεύγων νὰ προσέλθη εἰς στράτευσιν, καίτοι κατὰ νόμον κληθείς˙ ‖ ὁ μὴ ἐκπληρώσας τὴν θητείαν του.

φύζα (ἡ) ἐπ. ἐν κῶδ. κ. φῦζα ('Αρκάδ.96,11) φυγὴ ἐκ τρόμου, φόβου, φευγάλα˙ 'Απολλ.Σοφ.Λεξ.'Ομ. «'Αρίσταρχος σεσημείωται ὅθι συνήθως φόβος ἐπὶ τῆς φυγῆς, φύζα δὲ ἐπὶ τῆς μετὰ δειλίας φυγῆς», 'Ησ. «φύζα, φυγή, φόβος, ἀθυμία, δειλία» : 'Ιλ.Θ 62, αὐτ.366, αὐτ.Ι 2 **αὐτὰρ 'Αχαιοὺς θεσπεσίη ἔχε φύζα, φόβου κρυόεντος ἑταίρη,** (σχόλ. «τὴν μετὰ δέους φυγήν»), αὐτ.Ρ 381 **ἐπισσομένω θάνατον καὶ φύζαν ἑταίρων,** 'Οδ.Ξ 269 **φύζαν ἐμοῖς ἑτάροισιν κακὴν βάλεν,** 'Απολλ.Ρ 4,5 **φύζαν ἀεικελίην, ᾗ κάλλιπεν ἔθνεα Κόλχων,** Νίκ.Θηρ.402 **φύζῃ δὲ παλιντροπέες φορέονται.**

φυζακινός-ή-όν ἐπ. ὁ ρᾳδίως εἰς φυγὴν τρεπόμενος, ποὺ ἀμέσως τὸ σκάει, δειλός, φοβιτσιάρης : 'Ιλ.Ν 102 **Τρῶας . . οἳ τὸ πάρος περ φυζακινῇς ἐλάφοισιν ἐοίκεσαν.**

φυζαλέος-α-ον μτγν. ποι. δειλός, τρεπόμενος εὐχερῶς εἰς φυγήν : ΑΠ 6,237 **'Ωμηστὰν δ' ἔτραπε φυζαλέον.**

φυζᾶναι 'Ησ. «φυγεῖν, δειλιάσαι».

φυζάω μτγν. ποι. τ. τοῦ φεύγω ἐν τῇ μτχ. παθ. ἀορ. : Νίκ.Θηρ.825 **ἄλλῃ ἄλλα φυζηθέντας.**

φυζηλός-ή-όν φυζαλέος βλ.λ.˙ π. 'Ησ. ὡς παρο-ξύτ. «φύζηλος˙ δειλός, φυγάς».

φύζω ἐπ. ἀχρ. ρηματ.τ. διάφ. τοῦ φεύγω βλ.λ., ἐξ οὗ ἐσχηματίσθη ἡ παρ' 'Ομ. κ. τοῖς μτγν. ἐπ. μτχ. **πεφυζώς** (ἀντὶ τοῦ πεφευγώς) : 'Ιλ.Φ 528 **ὑπ' αὐτοῦ Τρῶες ἄφαρ κλονέοντο πεφυζότες,** αὐτ. 6, Νίκ.Θηρ.128 **δάγμα πεφυζὼς περκνὸς ἔχις.**

φυή (ἡ) ποι., δωρ. φυά ἡ σωματικὴ ἀνάπτυξις, διάπλασις, τὸ ἀνάστημα, ἰδίως ἐν χρ. ἐπὶ τοῦ καλῶς, ἁρμονικῶς διαπεπλασμένου σώματος (π. 'Ομ. κτ. αἰτ. πάντοτε) : 'Ιλ.Α 115 **οὐ ἑθέν ἐστι χερείων, οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὔτ' ἄρ φρένας,** αὐτ.Β 58 **Νέστορι δίῳ εἶδός τε μέγεθός τε φυήν τ' ἄγχιστα ἐῴκει,** αὐτ.Γ 208, Χ 370, 'Οδ.Ε 212, αὐτ.Ζ 152, Θεόκρ.22,160 **οὔτε φυῆς ἐπιδευεες οὔτε νόοιο˙** ‖ απαν. π. τοῖς τραγικοῖς, **ἐν τῷ** δωρ. τ. : Εὐρ.'Ηλ.461 **φυὰν Γοργόνος ἴσχειν˙** ‖ ἐν χρ. κ. ἐπὶ τοῦ σώματος ζῴων : Πινδ.Π 4,419 **ἐμβάλλων ἐριπλεύρῳ φυᾷ κέντρον** (σχόλ. «τῇ μεγαλοπλεύρῳ φύσει τῶν ταύρων»)˙ ‖ ἐπὶ φυτοῦ, ἡ ἀνάπτυξις, βλάστησις : Μόσχ.2,36 **τερπόμεναι ροδέαι τε φυῇ˙** **2)** ἡ φύσις, ἡ ἐκ φύσεως ἐνυπάρχουσα τῷ ἀνθρώπῳ δύναμις : Πινδ.Ο 2,154 **σοφὸς ὁ πόλλ' εἰδὼς φυᾷ,** αὐτ.Ν 1,38, αὐτ.Π 8,62 **φυᾷ τὸ γενναῖον ἐπιπρέπει,** Κρατῖν.Τροφώνιος 1˙ **3)** ἡ ἡλικία : Πινδ.Ο 1,109 **πρὸς εὐάνθεμον δ' ὅτε φυὰν λάχναι νιν μέλαν γένειον ἔρεφον˙** ‖ Σουΐδ. «βλάστησιν, αὔξησιν ἡλικίας»˙ **4)** ἡ ὑπόστασις, σύστασις : 'Οππ.'Αλ.1,639 **ἀναίμων ἐστὶ φυὴ μελέων καὶ ἀνόστεος˙** ‖ μορφὴ ὑφ' ἣν ἐμφανίζεταί τι : 'Αρετ.Χρον.Παθ.2,3 **νεφροὶ τὴν φυὴν ὀδενώδεες˙** κ. ἀναφορ. πρὸς ἀφῃρημένα : αὐτ.π.Θηρ. Στεφ. **ἐν λ. χρονίη ἡ τῆς νούσου φυή˙** **5)** τὸ γένος, ἡ φυλή : ΑΠλ.183,7 **καὶ μερόπων δὲ φυὴν ἐγεραίρομεν** (ἐτιμήσαμεν τὴν φυλὴν τῶν ἀνθρώπων).

φῦμα-ατος (τό) ἀμφίβ. γρ. ἀντὶ φῦμα: 'Ιππ.1200G˙ **2)** 'Ησ. «φύημα. κόπρος».

φυίω αἰολ. τ. τοῦ φύω βλ.λ. : 'Αλκ.94.

φυκαρίζω μτγν. χρίω διὰ φύκους, φυκῶ, φκιασιδώνω : 'Ηρωδιαν.'Επιμερ.146, Σχόλ.'Οππ.'Αλ.1,127.

φυκάριον (τό) λεξ. ὑποκορ. τοῦ φῦκος βλ.λ. : 'Ηρωδιαν.'Επιμερ.146,'Ησ., Ζωναρ.

φύκη (ἡ) τὸ θηλυκὸν τοῦ ἰχθύος ὁ φύκης βλ.λ. : 'Απολλόδ.3,12,6.

φυκήν-ῆνος (ὁ) μτγν. **ὁ ἰχθὺς φύκης** βλ.λ.: Δίφιλ. Σ 8,355C **ὁ φυκὴν καὶ ἡ φυκίς, ἀπαλώτατα ἰχθύδια ὄντα, ἄβρωμα καὶ εὔφθαρτά εἰσι.**

φύκης (ὁ) ἰχθύς τις βοσκόμενος εἰς τὰ φύκη : Ἀριστλ.ΖΙ 6,13,8 **διαφέρει ὁ ἄρρην φύκης τῆς θηλείας τῷ μελάντερος εἶναι καὶ μείζους ἔχειν τὰς λεπίδας.**
φύκι (τό) δημ., πληθ. φύκια κ. ἰδιωμ. προφ. θύκια, ὑδρόβιον φυτόν, τὸ φῦκος βλ.λ. : Πορφύρ.Σκ.62,6 **θαλασσινὸ φθινόπωρο στὸν πάτο ἔχει σκεπάσει | τὶς ἀστραπὲς τῶν κοχυλιῶν καὶ τῶν φυκιῶν τὰ δάση,** Γρυπ.Σκ.Τερρ.18,4 **τὴν ἁρμυρὴ τοὺς μυρωδιὰ γύρω σκορποῦν τὰ φύκια.**
φυκία (ἡ) τὸ φῦκος βλ.λ.2) : Φίλ. ἐν Ἀρχ.Μαθ.85 **αὔξαντες τὰ στόματα φυκίας.**
φυκίδιον (τό) μτγν. ὑποκ. τοῦ φυκίς βλ.λ.: ΑΠ 5,185.
φυκίζω φυκῶ βλ.λ.: Ἡρωδιαν.Ἐπιμερ.146 «φυκίζεσθαι τὸ φυκαρίζεσθαι».
φυκιόεις-εντος-εσσα-εν ὁ κεκαλυμμένος ὑπὸ φυκῶν, σκεπασμένος μὲ φύκια : Ἰλ.Ψ 693 **ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ φρικὸς Βορέω ἀναπάλλεται ἰχθὺς θῖν' ἐν φυκιόεντι,** Θεόκρ.11,14 **αὐτῷ ἐπ' ἀϊόνος κατετάκετο φυκιοέσσης,** αὐτ.21,10.
φυκίον (τό) κ. **φύκιον** τὸ φῦκος βλ.λ.1), τὸ φύκι : Ἀριστλ.ΖΙ 6,13,13 **φασι . . ἄνθος εἶναί τι φυσικὸν τὸ φυκίον** || τὸ πλεῖστον ἐν χρ. κτ. πληθ. : Πλάτ.Πολ.611D, Ἀριστλ.ΖΙ 5,18 **ἡ σηπία ἐντίκτει περὶ τὰ φυκία,** Θεόκρ.7,58 **εὖρον οἱ ἔσχατα φυκία κινεῖ,** Πλούτ.Ἠθ.980D **τὰ δὲ ἐδώδιμα τῶν βρύων καὶ τῶν φυκίων ἀναλαμβάνουσαι,** Ἰουλ.Ἐπιστ.46, ΑΠ 6,24 **πολλὰ . . φυκί' ἀπ' εὐόρμων εἵλκυσεν αἰγιαλῶν'** || ΕΜ 801,55 «φυκία, θαλάσσια ζῷα ἢ ὁ ἀφρὸς παρὰ τὸ φύω· λέγεται δὲ καὶ τὰ βρύα φυκία καὶ φυκίς» 2) τὸ φῦκος βλ.λ.2), τὸ φκιασίδι : Λουκ.Ἱστ.Συγγρ.8 **ὥσπερ ἂν τις ἀθλητὴν . . ἁλουργίσι περιβάλοι καὶ τῷ ἄλλῳ κόσμῳ τῷ ἑταιρικῷ καὶ φυκίον ἐντρίβοι,** Φιλόστρ.Ἐπιστ.39 **τὸ δὲ φυκίον καὶ ὁ κηρός, Θαΐδος καὶ Λαΐδος φάρμακα,** Θεμίστ.Λό.13,167D, αὐτ.27,336C **κοσμοῦντες τοὺς λόγους οἷον φυκίῳ.**
φύκιος (ὁ) (φῦκος) Ἐπιγρ. Μυκόνου ἐπίθ. τοῦ Ποσειδῶνος.
φυκιοφάγος-ον ἐπὶ ἰχθύων, ὁ τρεφόμενος ἐκ φυκῶν : Ἀριστλ.ΖΙ 8,19,9 (ἴδ. ἀνάγν. φυκοφάγος).
φυκιοφόρος-ον ὁ φέρων φυκία, φύκη : Ξενοκρ.Ἐνύδρ.Τροφ.29 **φυκιοφόρος ἀκτή.**
φυκιοχαίτης (ὁ) Ἡσ. «φυκιοχαίτην· φαφαροχαίτην».
φυκίς-ίδος (ἡ) τὸ θηλ. τοῦ ἰχθύος ὁ φύκης βλ.λ. : Ἀριστλ.ΖΙ 8,2,39, Ἀπολλωνίδ.ΑΠ 6,105 **τρίγλαν ἀπ' ἀνθρακιῆς καὶ φυκίδα σοὶ λιμενῖτιν,**
φυκῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. εἶδός τι πολυτίμου λίθου : Πλίν.ΦΙ 37,10,66.
φυκιῶ-όω γλωσσ. κ. μσν. φυκῶ βλ.λ., φκιασιδώνω : Γλωσσ. || παθ. : Τζέτζ.Χιλ.3,418 **ξυρόμενος καὶ πεφυκιωμένος.**
φυκιώδης-ους-ες σχόλ. ὁ διὰ φυκίων κεκαλυμμένος, σκεπασμένος μὲ φύκια: Σχόλ. Ὀππ. Ἁλ 3,421 λίθοι φυκιώδεις.
φυκογείτων-ονος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ γειτονεύων πρὸς τὰ φύκη, ὁ παρὰ τὴν θάλασσαν κατοικῶν : ΑΠ 6,193 **Πρίηπ' αἰγιαλῖτα, φυκόγειτον.**
φυκόθριξ-τριχος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ φέρων ἄφθονα ἐπ' αὐτοῦ τὰ φύκη ὡς κόμην, ὁ ὑπὸ φυκῶν κεκαλυμμένος : Μάτρ.π.Ἀθήν.4,135B **πίνας ἦλθε φέρων . . ἃς κατὰ φυκότριχος πέτρης . . τρέφει ὕδωρ.**
φυκόζη (ἡ) νεώτ. χημ. σάκχαρον λαμβανόμενον ὡς προϊὸν ὑδρολύσεως διαφόρων φυκῶν διὰ θειικοῦ ὀξέος.
φυκοκυανίνη (ἡ) νεώτ. χημ. ἐρυθρὰ χρωστικὴ οὐσία εἰς πολλὰ εἴδη φυκῶν, ἀνήκουσα δὲ εἰς τὰς πρωτεϊκὰς οὐσίας.
φυκομύκητες (οἱ) νεώτ. ὁμοταξία μυκήτων περιλαμβάνουσα ὀργανισμοὺς ὁμοιάζοντας πρὸς τὰ ἄνευ κυτταρικῶν χωρισμάτων φύκη.
φῦκος-ους-εος (τό) (λατ.) κ. νεώτ. γενικὴ ὀνομασία ἀποδιδομένη εἰς θαλάσσια φυτά, τὸ φύκι : Ἰλ.Ι 7 **ἀμυδις δέ τε κῦμα κελαινὸν κορθύεται, πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευεν,** Ἀλεξ.Κρατεύας 7, Ἀριστλ.ΖΙ 8,20,6, Θεόφρ.ΦΙ 4,6,2, Πλούτ.Ἠθ.456C **τὴν μὲν γὰρ θάλασσαν, ὅταν ἐκταραχθεῖσα τοῖς πνεύμασι τὰ βρύα καὶ τὸ φῦκος ἀναβάλλῃ'** 2) ἐρυθρόν τι φιμύθιον κατασκευαζόμενον ἐκ τῶν ὡς ἄνω φυτῶν, τὸ φκιασίδι : Ἀριστφ.ἀπ.309,5, Θεόφρ.15,16 **λέγομες δὲ . . νίτρον καὶ φῦκος ἀπὸ σκανᾶς ἀγοράσδειν.**
φυκόστρωτος-η-ο δημ. ὁ διὰ φυκῶν ἐστρωμένος.
φυκοφάγος ον ὁ τρώγων φύκη· πρβλ. φυκιοφάγος : Ἀριστλ.ἀπ.300,12.
φυκτός-ή-όν ποι. τ. τοῦ φευκτός βλ.λ., ὃν δύναταί τις νὰ ἐκφύγῃ, νὰ διαφύγῃ : Ἰλ.Π 128 **μὴ δὴ νῆας ἕλωσι καὶ οὐκέτι φυκτὰ πέλωνται,** Ὀδ.Θ 299 **καὶ τότε δὴ γίγνωσκον, ὅ τ' οὐκέτι φυκτὰ πέλοντο,** αὐτ.Ξ 489.
φυκῶ-όω μτγν. κ. μσν. ἐντρίβω, χρίω διὰ φύκους βλ.λ.2), βάφω φκιασίδι : Κλήμ.Ἀλ 254 || κ. παθ. ἐντρίβομαι διὰ φύκους, φκιασιδώνομαι Πλούτ.Ἠθ.142A, αὐτ.693B **φυκούμεναι καὶ μυρίζόμεναι, καὶ χρυσὸν φοροῦσαι καὶ πορφύραν'** 2) ἐν απαν. χρ. παθ. καλύπτομαι ὑπὸ θαλασσίων φυκῶν : Διόδ.Σ 17,45 **διφθέραι πεφυκωμέναι.**
φυκώδης-ους-ες ἐπὶ θαλασσίου πυθμένος ἢ αἰγιαλοῦ, ὁ ἔχων πολλὰ φύκη : Ἀριστλ ΖΙ 8,19,9 **φυκώδεις τόποι'** 2) ὁ ἐκ τῶν φυκίων προερχόμενος : Διοσκ.5,135 **φυκώδης ἀποφορά.**
φύκωμα-ατος (τό) μτγν. τὸ ὡς φῦκος ἐπιτιθέμενον τῷ προσώπῳ, φκιασίδι : Ἰω.Χρυσ.Κατ. εἰς Ἱερεμ.2,424A **φυκώματα καὶ ἐπιτρίμματα.**
φύλαγμα ατος (τό) μτγν. τὸ δι' οὗ φυλάσσεται, προφυλάσσεταί τις, φραγμός : Σχόλ.Θουκ.6,66,ΕΜ 298,5' 2) παράγγελμα, ἐντολή : ΠΔΛευιτ.8,35 **φυλάξεσθε τὰ φυλάγματα κυρίου,** αὐτ.Μακκ.1,8,26, αὐτ.1,8,28, Ἰουλ. κτ. Χριστ.306B, αὐτ 238C **τοῖς μὲν γὰρ Ἑβραίοις ἐστὶ φυλάγματα κυρίου,** ASS Μαΐου 7,55A **φυλάττειν τὰ φυλάγματα τῶν μάγων.**
φυλάγομαι δημ. παθ. τ. τοῦ φυλάσσω βλ.λ.
φυλάγω μσν. κ. δημ. τ. τοῦ φυλάσσω βλ.λ.
φυλάδδω μτγν. λακων. τ. τοῦ μὴ εὐχρ. φυλάζω, διαιρῶ εἰς φυλάς : Πλούτ.Λυκ.6 **φυλὰς φυλάξαντα καὶ ὠβὰς ὠβάξαντα . . γερουσίαν καταστήσαντα.**
φύλακας (ὁ) δημ. τ. τοῦ φύλαξ βλ.λ.
φυλακάτορας (ὁ) δημ. ὁ κατ' ἐπάγγελμα φύλαξ.
φυλάκεια (ἡ) μτγν. δεσμός, ταινία δι' ἧς περιδένεταί τι πρὸς διαφύλαξιν, φασκιά : Ποιητὴς π. Βοταν.181.
φυλακεῖον (τό) μτγν. τόπος, οἴκημα ἐν ᾧ διαμένουσι φύλακες, ἰδίως δὲ στρατιῶται ἀποτελοῦντες φρουράν : Πολύβ.5,75,10, αὐτ.5,76,3 **προσαγγείλαντος δέ τινος οἱ μὲν ἐπὶ τὸ ἱερὸν ὥρμων μετὰ σπουδῆς, οἱ δ' ἐπὶ τὰ φυλακεῖα'** 2) φυλακή, φρουρὰ ἐκ στρατιωτῶν, ἀπόσπασμα : αὐτ.6,35,6 **τῶν δ' εἰς τὰς φυλακὰς ἀποταχθέντων, ἀφ' ἑκάστου φυλακείου τῶν τὴν πρώτην μελλόντων τηρεῖν . . ,** αὐτ.6,33,6, αὐτ.6,33,7, Πάπ. **ἀπεστάλκαμεν πρὸς σὲ τὸν δεῖνα μετὰ φυλακῆς'** 3) τὸ παρὰ ταῖς γυναιξὶ κατὰ τὴν ἔμμηνον περίοδον χρησιμοποιούμενον τεμάχιον ὑφάσματος· Σουΐδ. «φυλακεῖα· ἐκμαγεῖα τῶν γυναικείων μολυσμῶν» : Δαμάσκ. ἐν Φωτ.Βιβλ.338,25.
φυλακεύς-έως (ἡ) μτγν. ἐπ. ὁ φύλαξ, κτ πληθ. φυλακῆες : Ὀππ.Κυν.4,290.
φυλακή (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ κατάστασις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φυλάττω βλ.λ., ἰδ. δὲ ἡ ἐν καιρῷ νυκτὸς φύλαξις, φρούρησις : Ἰλ.Η 371 **φυλακῆς μνήσασθε καὶ ἐγρήγορθε,** αὐτ Κ 99 **μὴ .**

φυλακῆς ἐπὶ πάγχυ λάθωνται, Ἡσίοδ.ἀπ.47,7 φυλακὴ δ' ἔχεν ἔμπεδον αὐτὸν (τὸν ἀπησχόλει τὸ ζήτημα τῆς φρουρήσεως), Εὐρ.Τρῳ.194 τὰν παρὰ προθύροις φυλακὰν κατέχουσα, Θουκ.4,67 ὅπως.. τοῖς Ἀθηναίοις ἀφανὴς δὴ εἴη ἡ φυλακή (σχόλ. «ὅπως ἀφανὲς δῆθεν ᾖ τοῖς Ἀθηναίοις τί χρὴ φυλάττεσθαι»), Λυκοῦργ.150,4 φυλακὴν τῶν τειχῶν ἔρημον καταλιπεῖν· ‖ φρ. φυλακὴν ποιοῦμαι κ. φυλακὰς ποιοῦμαι κ. φυλακὴν ποιῶ ἀντὶ τοῦ φυλάττω, φρουρῶ : Ξεν.Ἀν. 5,7,31, αὐτ.ΚΠ 1,6,37 ἐν τούτοις μὲν γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πάντες ἰσχυρὰς φυλακὰς ποιοῦνται ‖ ὁμ. φυλακὰς καθίστημι - κατασκευάζω : Ἀριστφ.Ὀρν.841 φυλακὰς κατάστησαι (δ.γρ.κώδ. φύλακας), Ξεν.Ἑλλ.7,2,23· ‖ ὁμ. κ. συστοίχως φυλακὴν φυλάττω φρουρῶ : Ξεν.Ἀν.2,6,10, Πλάτ. Νόμ.758D κοινῇ δεῖ τὰς φυλακὰς ταύτας φυλάττειν, Δημ.80· 2) σῶμα φυλάκων, φρουρὰ ἔνοπλος, κουστωδία : Πλάτ.Πρωτ.321D αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν· ‖ φυλακὴ τοῦ σώματος ἡ φυλακὴ περὶ τὸ σῶμα ἔνοπλος φρουρὰ διὰ τὴν προσωπικὴν ἀσφάλειάν τινος, σωματοφυλακή : Ξεν.ΚΠ 7,5,58 φυλακῆς περὶ τὸ σῶμα ἡγήσατο δεῖσθαι, Δημ.622 Χαριδήμῳ φυλακήν τινα τοῦ σώματος διδόναι· 3) ἡ τάξις τῶν φυλάκων : Πλάτ.Πολ.415C ἀνάξουσι τοὺς μὲν εἰς φυλακήν.. · 4) ἡ θέσις τοῦ φύλακος, σταθμός : Ἰλ.Κ 408 πῶς δ' αἱ τῶν ἄλλων ἡρώων φυλακαί τε καὶ εὐναί, αὐτ.416, Εὐρ.Ῥῆσ.18 τί σὺ γὰρ φυλακὰς προλιπὼν κινεῖς στρατιάν· 5) κ. νεώτ. κ. δημ. κλειστὸς χῶρος ἐν ᾧ φυλάσσεταί τις ὡς κατάδικος ἢ ὑπόδικος : Λουκίλλ. ἐν ΑΠ 11,276 εἰς φυλακὴν βληθείς ποτε Μᾶρκος ὁ ἀργὸς ἑκοντί, ΚΔ Ματθ.18,30 ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον, αὐτ.14,3 ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, Μηναῖ 3,6 Ἑσπερ. δέσμιοι γεγόνατε καὶ ἀπετέθητε ἐν φυλακῇ ἐπὶ μήκιστον, Χρον.Μορ.4138 νὰ τὸν κρατῇ εἰς φυλακὴν ὡσὰν κρατεῖς εμέναν, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ. 35,31 ὥρα καλή, πασά μου καὶ Τοῦρκο κριτή, νὰ βγάλῃς τὰ παιδιά μου ἀπ' τὴ φυλακή· 6) ἡ διατήρησις, διαφύλαξίς τινος πρὸς ἀσφάλειαν ἢ περιορισμόν, κράτησις προσώπου : Ἡρ.1,24 Περίανδρον δὲ ὑπὸ ἀπιστίης Ἀρίονα μὲν ἐν φυλακῇ ἔχειν οὐδαμῇ μετιέντα, Θουκ.3,34 ὁ δ' ἐκεῖνον μὲν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν· ‖ φρ. ἐν φυλακῇ ἔχω προφυλάττω, ἐπιμελῶς φροντίζω περί τινος, ἀναφορ. πρὸς πρόσωπα ἢ καὶ ἀφῃρημένας καταστάσεις : Θέογν.439 τὸν ἐμὸν μὲν ἔχει νόον ἐν φυλακῇσιν, Ἡρ.1,57 τὸν ἠνείκαντο γλώσσης χαρακτῆρα μεταβαίνοντες ἐς ταῦτα τὰ χωρία, τοῦτον ἔχουσι ἐν φυλακῇ· ‖ ὁμ. ἐν φυλακῇ (εἰμὶ) τυγχάνω φροντίδος, ἐπιμελείας ὑπό τινος : Δημ.300 τὰ παρὰ πᾶσιν ἐν πλείστῃ φυλακῇ, παῖδας καὶ γυναῖκας· ‖ ὁμ. διὰ φυλακῆς ἔχω - ποιοῦμαί τινος λαμβάνω προφύλαξιν, μετὰ προφυλάξεως ἐνεργῶ τι : Ἡρ.2,154, Θουκ.7,8, αὐτ. 8,39 καὶ πλείω τὸν πλοῦν διὰ φυλακῆς ποιησάμενοι ἐς τὴν Καῦνον.. κατῆραν· ‖ ὁμ. εἰμὶ ἐν φυλακαῖς λαμβάνω πολλὴν προφύλαξιν : Ἡρ. 3,152 ἀλλὰ γὰρ δεινῶς ἦσαν ἐν φυλακῇσι οἱ Βαβυλώνιοι· ‖ φυλακὴν ἔχω μτ. πλαγ. προτ. προσέχω, κοιτάζω, ἔχω τὸ νοῦ μου.. : αὐτ.1,38 φυλακὴν ἔχων, εἴ κως δυναίμην.., Θουκ.2,69 φυλακὴν εἶχε μήτ' ἐκπλεῖν ἐκ Κορίνθου.. μηδένα μήτ' ἐσπλεῖν· 7) προφύλαξις ἐναντίον τινός, μτ. γενικ. : Πλάτ.Ὅρ.413C εὐλάβεια φυλακὴ κακοῦ, Ἀντιφ.115,7 πάσης ὑποψίας φυλακὴν ποιήσωνται· 8) ἀσφάλεια, ἐξασφάλισις : Ἀνδοκ. 31,32 τὴν μεγίστην φυλακὴν ἀναιρεῖν τὴν πόλεως (τὴν κυριωτέραν αὐτῆς ἀσφάλειαν)· 9) εἰδ. ἡ ἐπιτροπεία : Ἀριστλ.Πολιτ.5,9,5· 10) ἐν χρ. κ. ἐπὶ χρονικῆς διαιρέσεως βάσιν ἐχούσης τὸ διάστημα χρόνου καθ' ὃ φρουροῦσιν οἱ φύλακες, ἡ βάρδια· Σουΐδ. «φυλακαί· αἱ διαιρέσεις καθ' ἃς οἱ φύλακες τὰς φυλακὰς ἀλλήλοις ἐγχειρίζουσι» : Ἡρ.9,51 ἐπεὰν τῆς νυκτὸς ᾖ φυλακὴ δευτέρη, Εὐρ.Ῥῆσ.765 φυλακαῖσι νυκτέροισιν, ΚΔ Ματθ. 14,25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε.. ὁ Ἰησοῦς, Πάπ. πρώτης φυλακῆς ἀρχομένης.

φυλακίζω μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. (ἐ)φυλάκισα, δημ.κ. φυλάκωσα, δημ. μτχ. παθ. παρακ. φυλακισμένος, ἐγκλείω τινὰ εἰς φυλακήν, εἰς εἱρκτήν, τὸν βάζω φυλακή : ΚΔ Πράξ.22,19 ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ, Ἐπιφάν.2,281Α· κ. παθ. : ΠΔ Σοφ.Σαλ.18,4 ἄξιοι μὲν γὰρ ἐκεῖνοι στερηθῆναι φωτὸς καὶ φυλακισθῆναι ἐν σκότει, Μάρκ.Ἐρημ.980Α, Ἀχμ.Ὀνειροκρ.94,31, αὐτ. 97,37, - συνελήφθη κατόπιν ἐντάλματος καὶ ἐφυλακίσθη κατηγορούμενος ὡς συνυπεύθυνος.

φυλακικός-ή-όν ὁ διατεθειμένος νὰ φυλάττῃ, νὰ τηρῇ τι, μτ.γενικ. τοῦ ἀντικειμ. : Πλάτ.Νόμ.412Ε εἰ φυλακικώτεροί εἰσι τούτου τοῦ δόγματος· 2) ἐπιμελής, προσεκτικός, ἀγρυπνῶν διὰ τὴν φύλαξιν, τὴν συντήρησίν τινος : αὐτ.375F, αὐτ.456Α.

φυλάκειο(ν) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. σταθμός, οἴκημα χρησιμοποιούμενον ὡς διαμονητήριον φυλάκων, φρουρῶν, φυλακεῖον βλ.λ. : Ἀππ.Ἰλλυρ.26, Σουΐδ.· 2) νεώτ. μικρὸν στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα ἀποτελοῦν κλιμάκιον ἐπιτηρήσεως τῶν προφυλακῶν σταθμεύοντος στρατεύματος.

φυλακίς-ίδος (ἡ) κ. νεώτ. θηλ. τοῦ φύλαξ βλ.λ. : Πλάτ.Πολ.457C ὡς δεῖ κοινῇ πάντα ἐπιτηδεύειν τούς τε φύλακας καὶ τὰς φυλακίδας· ‖ ἡ προφυλάττουσα, προστάτις, ἐπίθ. τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς : Δίων Κ 47,17 ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς τῆς φυλακίδος, ὃ πρὸ τῆς φυγῆς ὁ Κικέρων εἰς τὸ Καπιτώλιον ἀνετίθει, αὐτ.38,17· 2) εἰδ. ναῦς φυλακίς ἡ χρησιμεύουσα πρὸς φρούρησιν : Ἀππ.Ἐμφ.Πολ. 5,72 οἱ δὲ αὖθις συνῆλθον ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον χῶμα περιορμουσῶν φυλακίδων νεῶν· ‖ κ. ὡς οὐσ. (κτ. παράλ. τοῦ ναῦς) : Διόδ.Σ 20,16 αἱ φυλακίδες τῶν Καρχηδονίων ἐπεδίωκον· ‖ ὁμ. κ. νεώτ. μικρὸν πολεμικὸν πλοῖον ἠγκυροβολημένον κατὰ τὸν εἴσπλουν λιμένος καὶ ἐκτελοῦν τὴν ἐπίβλεψιν τῶν εἰς τὸν λιμένα καταπλεόντων πλοίων ὡς καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν ναυτιλιακῶν των ἐγγράφων· ‖ εἰδ. ἐν Τουρκίᾳ ἐπὶ σουλτανικοῦ καθεστῶτος, πολεμικὸν πλοῖον ξένης δυνάμεως μονίμως ναυλοχοῦν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τελοῦν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ οἰκείου πρεσβευτοῦ.

φυλάκισις-εως (ἡ) νεώτ., δημ. -η ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φυλακίζω βλ.λ., ἔγκλεισις εἰς φυλακήν· ‖ ἡ κατάστασις τοῦ ἐν φυλακῇ κρατουμένου καταδίκου ἢ ὑποδίκου· 2) εἰδ. νομ. εἶδος ἐπανορθωτικῆς ποινῆς διαρκούσης ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν μέχρι πέντε ἐτῶν.

φυλάκισμα (τό) δημ. ἡ φυλάκισις βλ.λ.

φυλακισμένος-η-ο δημ. μτχ. παθ. παρακ. τοῦ φυλακίζω βλ.λ., ὡς οὐσ. ὁ ἐν φυλακῇ ἔγκλειστος ὡς ὑπόδικος ἢ κατάδικος· ‖ κτ. ἐπέκτ. ὁ ὑπὸ περιορισμὸν ὡς πρὸς τὴν δυνατότητα τῆς ἐξόδου του : τὴν ἔχει φυλακισμένη τὴ γυναίκα του.

φυλάκισσα (ἡ) μτγν. κ. μσν. θηλ. τοῦ φύλαξ βλ.λ., ἄ. φυλακίς : ΠΔ Ἆσμ.1,6 ἔθεντό με φυλάκισσαν ἐν ἀμπελῶσιν, ἀμπελῶνα ἐμὸν οὐκ ἐφύλαξα.

φυλακιστής (ὁ) μτγν. ὁ ἐγκλείων τινὰ ἐν φυλακῇ, ὡς χαρακτηρισμὸς αὐστηροῦ, σκληροῦ δανειστοῦ (ἐν τῇ λατ. phylacistes) : Πλαῦτ.Aul.315,44· 2) ὁ κουσπάτωρ βλ.λ. : Ἰω.Λυδ.Μαγ.1,46.

φυλακίτης (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ ἐν φυλακῇ κρατούμενος, φυλακισμένος, δεσμώτης : Ἐπιγρ., Ἀ-

ποστ.Διατ.4,2 φυλακίταις **βοήθειαν,** Νικ.Χων. Ἀνδρόν.Κομν.2,2 **τοῖς φυλακίταις τιθέασι τὴν ἔξοδον ἄνετον·** **2)** ἐν Αἰγύπτῳ, κτ. πληθ. φύλακες τῶν πόλεων, εἶδος ἀστυφυλάκων : Πάπ.

φυλακιτικόν (τό) πάπ. ὁ μισθὸς τῶν φυλακιτῶν.

φύλακος (ὁ) ἐπ. κ. ἰων. τ. ἀντὶ τοῦ φύλαξ : Ἰλ.Ω 566 **οὐδὲ γὰρ ἂν φυλάκους λάθοι,** Ἡρ.1,81 **κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλιος τῇ οὐδεὶς ἐτέτακτο φύλακος,** αὐτ.1,89 **κάτισον τῶν δορυφόρων ἐπὶ πάσῃσι τῇσι πύλῃσι φυλάκους·** ‖ ἐν χρ. κ. ὡς κύρ. ὄνομα : Ἰλ.Ζ 35, Ὀδ.Ο 231.

φυλακτήρ-ῆρος (ὁ) κ. νεώτ. ποι. ὁ φύλαξ : Ἰλ.ι 66 **φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι λεξάσθων παρὰ τάφρον,** αὐτ.80, Ω 444, Ὀππ.Ἁλ.4,55, Κόϊντ.7· **2)** ὁ φυλάσσων, διατηρῶν ἐν ἑαυτῷ, μτ.γενικ.τοῦ πράγμ· Ἰώσ.Πϊ 7,8,2 λάκκους **φυλακτῆρας** ὑδάτων· **3)** νεώτ. εἰδ. μέρος τῆς λαβῆς ξίφους ἢ σπάθης προφυλάσσον τὴν χεῖρα τοῦ κρατοῦντος ἀπὸ τὰ πλήγματα τοῦ ἀντιπάλου.

φυλακτηρία (ἡ) φυλακή· Ἡσ. «παννυχίς».

φυλακτήριον (τό) κ. μαν. κ. νεώτ. θέσις ἰσχυρῶς φρουρουμένη, φυλασσομένη, ὀχυρόν, φρούριον : Ἡρ.5,52 **ὁ Ἅλυς ποταμός, ἐπ' ᾧ πύλαι τε ἔπεισι . . καὶ φυλακτήριον μέγα ἐπ' αὐτῷ·** ‖ εἰδικώτ. προμαχὼν ἐπικοινωνῶν μετὰ τοῦ κυρίου φρουριακοῦ συγκροτήματος : Θουκ.4,33 **ὡς εἶδον τότε πρῶτον φυλακτήριον διεφθαρμένον καὶ στρατὸν σφίσιν ἐπιόντα,** αὐτ.4,110, Ξεν.ΚΠ 7,5,12 **ἀνίστη δὲ καὶ ἄλλους πολλοὺς πύργους . . ὅπως ὅτι πλεῖστα φυλακτήρια εἴη,** Ἀριστλ.Πολιτ.7,12,1, Πολύβ.8,17,5 **πεπιστεῦσθαί τι τῶν φυλακτηρίων τῶν κατὰ τοὺς ὄπισθεν τόπους,** Προκ.Γότθ.3,282· **2)** μέσον ἀσφαλείας, προφυλάξεως ἀπό τινος : Πλάτ.Νόμ.917Β **καλῶς ἐπόμνυσιν ἐν τοῖς τῶν ἀγορανόμων νόμοισί τε καὶ φυλακτηρίοις·** ‖ μέσον διατηρήσεως, συντηρήσεως, ἀμύνης : Δημ.71 **ἓν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον πρὸς τοὺς τυράννους·** **3)** κ. νεώτ. ἀντικείμενον περὶ οὗ πιστεύεται ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν τῆς ἀποτροπῆς τῶν δεινῶν ἅτινα ἀπειλοῦσι πρόσωπόν τι ἢ καὶ πρᾶγμα, φυλαχτό, φυλαχτάρι, χαϊμαλί : Διοσκ.5,159 **φυλακτήρια περίαπτα,** αὐτ.5,158 **καὶ ἀντὶ φυλακτηρίου περιάμματι αὐτῷ αἱ γυναῖκες χρῶνται,** Πλούτ. Ἠθ.378Β· ‖ εἰδ. παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις λωρὶς μεμβράνης φέρουσα ἐπιγεγραμμένα ἐπ' αὐτῆς χωρία τινὰ τοῦ Νόμου καὶ ἣν περιέδενον περὶ τὸ μέτωπον κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς ὡς σύμβολον ἐξόχου θεοσεβείας : ΚΔ Ματθ.23,5 **πλατύνουσι γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων.**

φυλακτήριος-ία-ον ὁ χρησιμεύων πρὸς φύλαξιν : Πλάτ.Νόμ.842D **τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα φυλακτηρίοις τε καὶ ἐπιστάταις ὀργάνων·** κ. μτ. γενικ. τοῦ πράγμ. : Διοσκ.5 **φυλακτήριος τῶν συνειληψιῶν.**

φυλάκτης (ὁ) μτγν. φύλαξ, δεσμοφύλαξ, ὀνομ. ἄρχοντος ἐν Κύμῃ : Πλούτ.Ἠθ.291Ε.

φυλακτής (ὁ) μτγν. ὁ φύλαξ, ὁ τηρητής τινος : Φίλ.Γαλ.31 **φ- τῶν ἰδίων ἐθῶν.**

φυλακτικός-ή-όν κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ φυλάσσων, διαφυλάσσων τι, τηρῶν τι : Ἀριστλ.ΗΝικ.4,1, 20· ‖ μτ. γενικ. τοῦ πράγμ. ὁ διατηρῶν τι : Πλάτ. Ὅρ.414Α **μνήμη διάθεσις ψυχῆς φυλακτικὴ τῆς ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσης ἀληθείας,** Ἀριστλ.Τοπ.1,15,10 **φυλακτικὸς ὑγείας·** **2)** ἐπὶ προσ., ὁ ἀγρύπνως φυλάττων τι : Ξεν.Ἀπομν.3,4,9 **ἀλλὰ φυλακτικοὺς τῶν ὄντων οὐκ ἀμφοτέρους εἶναι προσήκει·** **3)** ὁ λαμβάνων προφυλάξεις, προφυλακτικός, προσεκτικός : Ἀριστλ.Ρητ.1,12,19· ‖ ὃθ. κ. τὸ **οὐδ.** ὡς οὐσ. ἡ διάθεσις πρὸς προφύλαξιν : Ξεν.Ἱππαρχ. 5,15 **τὸ λίαν φυλακτικὸν προσποιήσασθαι εἶναι καὶ μηδαμινῶς φιλοκίνδυνον·** **4)** εἰδ. ὁ διατηρῶν τὴν ἀνάμνησίν τινος, μτ. γενικ. : Ἀριστλ.Ρητ.2, 4,17 **φυλακτικοὺς τῶν ἐγκλημάτων·** **5)** νεώτ. κ. δημ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **φυλακτικά** ἡ εἴς τινα ἀμοιβὴ διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ φύλαξιν πράγματός τινος, ἅ. φύλακτρα.

φυλακτικῶς ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τρόπον φυλακτικόν, μετὰ διαθέσεως πρὸς συντήρησιν, διατήρησιν, προφυλακτικά, προσεχτικά : Πολύβ.6,8,3 **καὶ κηδεμονικῶς καὶ φυλακτικῶς ἕκαστα χειρίζοντες·** ‖ μετὰ προφυλάξεως, ἐν φρ. **φυλακτικῶς** ἔχω προφυλάσσομαι : Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.14Α **φυλακτικῶς ἔχειν τῶν τῆς κακίας ἐπιτηδευμάτων.**

φυλακτό(ν) (τό) μσν.κ.νεώτ., δημ. προφ. φυλαχτό φυλακτήριον βλ.λ.3), φυλαχτάρι : Βί.Νείλου 4 **ἐξουθενεῖν τὰ λεγόμενα φυλακτὰ καὶ τοὺς λεγομένους ἐξορκισμούς,** ASS Ἰουλίου 1,164Ε **οὐδὲ μαντεῖαν οὐδὲ φυλακτόν·** ‖ **φυλακτὸν ἐπί τινι τὸ** δυνάμενον νὰ ἔχῃ μαγικὴν εὐτυχῆ ἐπίδρασιν ἐπί τινος : Ἀρμενόπ.6,10,3 **φυλακτὰ ἐπὶ φιλίᾳ·** ‖ εἰδ. μικρὰ θήκη περιέχουσα λείψανα ἁγίων, ἥτις ἐξηρτημένη ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἐφέρετο ὡς ἀποτρεπτικὸν παντὸς κακοῦ : Ἀναστ.Σιν.Ψαλμ.6 **φυλακτὰ ἀπέστειλε,** Θεοφάν.318 **ἐν τῷ τραχήλῳ φυλακτά.**

φυλακτός-ή-όν μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. **ὁ** δυνάμενος νὰ φυλαχθῇ, νὰ περιφρουρηθῇ, νὰ διαφυλαχθῇ· ΕΜ «παρὰ τὸ φυλάσσω πεφύλακται φυλακτός» : Ἀλέξ.Ἀφρ. (ἔκδ.Δ Σχινᾶ) 378,6 **φυλακτὴ ἡ ὑγεία·** **2)** κ. νεώτ. ὁ ἄξιος φυλάξεως, διατηρήσεως, ὃθ. συνεκδ. ὁ ἄξιος προσοχῆς : Φαλ. Ἐπιστ.334 **ταῦτα δ' ἀκατάληπτα πᾶσίν ἐστιν, ἀλλ' οὐ φυλακτά·** **3)** μσν., νεώτ. κ. δημ. ὡς οὐσ. **τὸ φυλακτὸν** βλ.λ.

φύλακτρον (τό) πάπ. κ. νεώτ. ἡ εἰς τὸν φύλακα περιοχῆς τινος, ἰδ. νυκτοφύλακα, διδομένη τακτικὴ ἀμοιβὴ ὑφ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν φύλαξιν, οἷον ἀποθηκῶν, καταστημάτων, οἰκιῶν, ἀγρῶν: Πάπ.· **2)** νεώτ.κτ.πληθ. **φύλακτρα** τὸ διὰ τὴν φύλαξιν, ἰδ. ἐμπορευμάτων ἐν ἀποθήκῃ ἢ ἐπὶ προκυμαίας καταβαλλόμενον εἰς τὸν ὑφ' οὗ ἐγένετο ἡ φύλαξις εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων ὑπ' αὐτοῦ, τὰ φυλακτικά.

φυλάκτωρ-ορος (ὁ) μτγν. κ. μσν. ποι. ὁ φυλάσσων, φύλαξ : Νόνν.Δ 2,176, Πρόδρ.ἐν Notitt.Mss. Β,2,163.

φυλακῶ-έω μσν. φυλακίζω, ἐγκλείω εἰς φυλακήν : Δούκ.Ἱστ.Βυζ.117Β **φυλακήσας αὐτὸν ἐν τῷ πύργῳ.**

φυλακώνω δημ., ἰδιωμ. **θυλακώνω** φυλακίζω βλ.λ., ἐγκλείω εἰς τὴν φυλακήν· κ.παθ. : **ἤταν φυλακωμένος τρεῖς μῆνες.**

φυλακωτός-ή-ό δημ. ὁ ἐγκεκλεισμένος **ἐν** φυλακῇ : **ἤταν δυὸ χρόνια φυλακωτός.**

φύλαξ-ακος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **φύλακας** ὁ φυλάττων, τεταγμένος, διωρισμένος νὰ φυλάττῃ τι, φρουρός : Ἰλ.Ι 477 **ἐξῆλθον . . λαθὼν φύλακάς τ' ἄνδρας δμωάς τε γυναῖκας,** αὐτ.Κ 58, Αἰσχ.Ἀγ. 914 **δωμάτων ἐμῶν φύλαξ,** Σοφ.Φιλ.543 **ὃς ἦν νεὼς σῆς σὺν δυοῖν ἄλλοιν φύλαξ,** Θουκ.2,78 **καταλιπόντες φύλακας τοῦ ἡμίσεος τείχους** (ὁ γρ. κώδ. φυλακάς), Ξεν.Ἑλλ.4,4,8 **τὼ ἄνδρε . . ἐγενέσθην φύλακε κατὰ τὰς πύλας ταύτας,** Πλάτ. Κρίτ.43Α **θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι** (ὁ δεσμοφύλαξ)· ‖ κ.νεώτ.κτ. πληθ. **φύλακες** ἡ φρουρά : Θουκ.6, 100 **οἱ τριακόσιοι αἱροῦσι τὸ σταύρωμα. καὶ οἱ φύλακες αὐτὸ ἐκλιπόντες,- φύλακες γρηγορεῖτε** (τύπος διατεταγμένης παρακελεύσεως πρὸς ἀλλήλους τῶν φρουρούντων **ἐν καιρῷ** νυκτὸς εἱρκτὴν τινα, ὅπως ἀγρυπνοῦν)· ‖ ὁμ. **ἐν** γενικώτ. σημ. κτ. πληθ. οἱ φρουροί, οἱ ἐπόπται, **οἱ ἐπιμεληταί** : παροιμ. φρ. **ἔχουσι τὴν γνῶσιν οἱ φύλακες** (πρβλ

λατ. caveant consules)· || εἰδ. **φύλακες τοῦ σώματος** ἡ σωματοφυλακή : Πλάτ.Πολ.566Β· || απαν. κ. ὡς θηλ. **φύλαξ** (ἡ) μτφ.: Αἰσχ.άπ.307 **ἔστι κἀμοὶ κλῄς ἐπὶ γλώσσῃ φύλαξ**, Εὔβουλ.Ὀρθάνη 7, Τιμοκλ.Ἥρωες 2 **φύλαξ φιλίας** (ἡ τράπεζα)· **2**) κηδεμών, προστάτης, ὑπερασπιστής, μτ. γενικ. προσ. : Ἡσίοδ.Ἔργ.122 **δαίμονες . . φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων**, αὐτ.251, Πίνδ.Π 8,81, Ἡρ.1,41 **φύλακα παιδός σε τοῦ ἐμοῦ χρηίζω γενέσθαι**, Ξεν. ΚΠ 6,3,14 **ὁ φύλαξ τῆς Σουσίδος γυναικός**, Ἀνδοκ.31,12· κ. μτ. γενικ. τοῦ πράγμ. : Εὐρ.Φοίν.1094 **λοχαγέτας πύλας ἐφ᾽ ἑπτά, φύλακας Ἀργείου δορός**· **3**) τηρητής, ἐκτελεστής τινος : Πλάτ. Πολ.413C **τίνες ἄριστοι φύλακες τοῦ παρ᾽ αὐτοῖς δόγματος**, Ξεν.Κυν.12,2 **φύλακες τοῦ ἐπιταττομένου**· **4**) ὁ ἐπιβλέπων, ἐπιτηρῶν τι : Λυσ.165,54 **φύλακες ἐπὶ τοῖς ὠνίοις**, οἱ ἀγορανόμοι.

φύλαξη (ἡ) δημ. ἡ διαφύλαξις, ἡ φροντὶς περὶ τῆς διατηρήσεως, ἐπίβλεψις : **ἀφήνω τὰ παιδιὰ στὴ φύλαξή σου, ὅσα ποὺ νὰ γυρίσω.**

φυλαξίκακος-ον μσν. ὁ λαμβάνων προφυλάξεις, μέτρα προληπτικὰ κατὰ παντὸς ἐνδεχομένου κακοῦ : Εὐστ.Πον.113,30 **φιλαξίκακός εἰμι, εὐμαθέστερον δὲ εἰπεῖν, δειλός, εὐλαβής.**

φυλάξιμος-ον μτγν. πιθ. ἐσφ. γρ. ἀντὶ φύξιμος βλ.λ. : Πλούτ.Πομπ.76.

φυλαξίομες Ἐπιγρ. ἀντὶ φυλάξαμεν : Ἐπιγρ. Κρητ.ἐν Τέῳ.

φύλαξις-εως (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. φύλαξη βλ.λ., τὸ φυλάττειν, φρούρησις : Σοφ.άπ.379,6, Νικ.Χων.Χρον.6,8 **εἰς πόλεως φύλαξιν τεταγμένοι**, Ἀκροπ.ΓΧρον.76D **πρὸς φύλαξιν τῆς χώρας**· **2**) ἀσφάλεια, ἐξασφάλισις : Εὐρ.Ἑλ.506 **δισσὰς δέ μοι ἔχει φυλάξεις**· **3**) προφύλαξις : Ἀραβ. Μυθ.Χαλ.1,55 **νὰ τοῦ ξεμυστηρευθῇ μίαν ὑπόθεσιν πολλὰ ἀναγκαίαν πρὸς φύλαξιν τῆς ζωῆς του, ὁποὺ εὑρίσκεται εἰς κίνδυνον**· **4**) διατήρησις, συντήρησις, διαφύλαξις : **τοῦ ἀνεπιστεύθη τὴν φύλαξιν τῶν θησαυρῶν του.**

φυλάρχης (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ ἀρχηγὸς φυλῆς, ὁ φύλαρχος : ΠΔ Μακκ.2,8,32 **τὸν δὲ φυλάρχην τῶν περὶ Τιμόθεον ἀνεῖλον**, Φίλ.1,497,37.

φυλαρχία (ἡ) τὸ ἀξίωμα τοῦ φυλάρχου : Ἀριστλ. Πολιτ.1322b,5 **τριηραρχίαι καὶ λοχαγίαι καὶ φυλαρχίαι**· **2**) Ἡσ. «φυλαρχία· πομπή τις».

φύλαρχος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀρχηγὸς φυλῆς, ἀ. φυλάρχης : Ἡρ.5,69 **τὰς φυλὰς μετωνόμασε, καὶ ἐποίησε πλεῦνας ἐξ ἐλασσόνων δέκα τε δὴ φυλάρχους ἀντὶ τεσσέρων ἐποίησε**, Ξεν. ΚΠ 1,2,14, Διον.Ἁλ.Ρωμ.4,14 **ἡγεμόνας ἐφ᾽ ἑκάστης ἀποδείξας συμμορίας, ὥσπερ φυλάρχους ἢ κωμάρχας**· || εἰδ. πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ ρωμαϊκοῦ tribunus : αὐτ.2,7 **φύλαρχοί τε καὶ τριττύαρχοι, οὓς καλοῦσι Ῥωμαῖοι τριβούνους**, Πλούτ.Ρωμ.20· **2**) γεν. ἡγεμών, ἀρχηγός, ἡγέτης : Προκ.Πέρσ.1,17 **Σαρακηνῶν ἡγούμενοι, οἳ φύλαρχοι ἐπικαλοῦνται**· **3**) εἰδ. ὡς ὅρος στρατιωτικὸς ἐν Ἀθήναις, ὁ διοικητὴς ἑνὸς τῶν παρ᾽ ἑκάστης φυλῆς παρεχομένων εἰς τὴν πολιτείαν ἱππικῶν σωμάτων : Ἀριστλ.Ἀθ.90,12 **χειροτονοῦσι δὲ καὶ φυλάρχους [ι′], ἕνα τῆς φυλῆς, τὸν ἡγησόμενον τῶν ἱππέων, ὥσπερ οἱ ταξίαρχοι τῶν ὁπλιτῶν**· **4**) κτ. πληθ. εἰδ. συμβούλιον ὀλιγαρχικῶς διοικοῦν ἐν Ἐπιδάμνῳ : Ἀριστλ.Πολιτ.1301b,22 **ἀντὶ γὰρ τῶν φυλάρχων βουλὴν ἐποίησαν.**

φυλαρχῶ-έω κ. μσν. εἶμαι φύλαρχος, ἡγοῦμαι φυλῆς τινος, ἡ μτχ. ἀντὶ τοῦ οὐσ. ὁ φύλαρχος : Ἀριστφ.Λυσ.561 **φυλαρχοῦντ᾽ εἶδον ἐφ᾽ ἵππου**, Ξεν.Ἱππ.11,10, Ἰσαῖ.88,18, Βίος Νείλου 26,5 **τῶν Σαρακηνῶν φυλαρχούντων**, ASS Μαΐου 3,19A· || μτ. γενικ. δηλούσης τὸν τόπον ἐν ᾧ τις ἡγεμονεύει : Ἰσαῖ.55,19 **φυλαρχῶν τῆς Ὀλυσίας.**

φυλάσιος (ὁ) κάτοικος τῆς ἐν τῇ Ἀττικῇ Φυλῆς : Ἀριστφ.Ἀχ.1028.

φυλάσσω κ. μσν. κ. νεώτ., ἀττ. **φυλάττω**, δημ. **φυλάγω** κ. **φυλάω**, ἐπ.ἀπαρφ. **φυλασσέμεναι** (Ἰλ. Κ 312,419), μέλλ. **φυλάξω**, ἀόρ. **ἐφύλαξα**, ἐπ. κ. δημ. **φύλαξα** (Ἰλ.Π 636), παρακ. **πεφύλαχα** (δια- : Ξεν.ΚΠ 8,6,3, Δείναρχ.91,15, παρα- : Πλάτ.Νόμ. 632A) κ. **πεφύλακα** (ΠΔ Βασ.1,25,21, Εὐρ.Μήδ.Ὑπόθ.), μέσ. μέλλ. **φυλάξομαι** (Σοφ.Φιλ.48, Ξεν.Οἰκ.4,9), ἀόρ. **ἐφυλαξάμην** (Ἡρ.7,130), παθ. **φυλάσσομαι** κ. **φυλάττομαι**, δημ. **φυλάγομαι**, μέλλ. **φυλαχθήσομαι** (Διον.Ἁλ.Ρητ.5,6), ἀόρ. **ἐφυλάχθην** (Λουκ. Ἀλ.15), δημ. **(ἐ)φυλάχθηκα** κ. **(ἐ)φυλάχτηκα**, παρακ. **πεφύλαγμαι** (Εὐρ.άπ.475a,20), μτχ. **πεφυλαγμένος**, δημ. **φυλαγμένος**, προστ. **πεφύλαξο** (Ἡσίοδ.Ἔργ.795), ἐπιτηρῶ, φρουρῶ τι, μένω, ἵσταμαι ὡς φύλαξ, φρουρός τινος (ἰδ. δὲ ἀγρυπνῶ φυλάττων) : Ἰλ.Κ 312 **οὐδ᾽ ἐθέλουσι νύκτα φυλασσέμεναι**, αὐτ.419, Ὀδ.Ε 466 **εἰ μέν κ᾽ ἐν ποταμῷ δυσκηδέα νύκτα φυλάσσω**, αὐτ.Υ 52 **ἀνίη καὶ τὸ φυλάσσειν πάννυχον ἐγρήσσοντα**, Αἰσχ. Εὐμ.243, Θουκ.7,28 **πρὸς γὰρ τῇ ἐπάλξει τὴν μὲν ἡμέραν κατὰ διαδοχὴν οἱ Ἀθηναῖοι φυλάσσοντες, τὴν δὲ νύκτα καὶ ξύμπαντες**, Ξεν.ΚΠ 7,5,68 **μυρίους δορυφόρους, οἳ . . ἐφύλαττον περὶ τὰ βασίλεια**, Διγεν. Ακρ.2702 **ἵνα καὶ αὐτὴν λάβωμεν τὴν κόρην ὁποὺ φυλάττει**, Ζαλοκ.Ποιήμ.95,10 **τοῦ προμαχῶνος ὄπισθεν τὴν θέσιν του φυλάττει**· || ἀθ. κ. διαμένω ἔν τινι τόπῳ, κάθομαι : Ὀδ.Ε 208 **τόδε δῶμα φυλάσσοις, ἀθάνατός τ᾽ εἴης**· **2**) διαφυλάσσω, προστατεύω, ὑπερασπίζω, σκέπω : Ὀδ.Ο 35 **πέμψει δέ τοι οὖρον ὄπισθεν ἀθανάτων ὅς τίς σε φυλάσσει τε ῥύεταί τε**, αὐτ.Ρ 536, Αἰσχ.Ἑπτ.136 **πόλιν φύλαξον κήδεσαί τ᾽ ἐναργῶς**, Ἀριστφ.Ἱππ.500 **φυλάττοι σε Ζεύς**, - **ὁ θεὸς νὰ μᾶς φυλάῃ ἀπὸ τέτοιες συφορές**· **3**) προφυλάσσω τινά, μτ. ἀπαρφ. : Σοφ.ΟΚ 667 **οἶδ᾽ ὅτι τοὐμόν φυλάξει σ᾽ ὄνομα μὴ πάσχειν κακῶς**, Δημ.329· || ὁμ. ἑπομένης ἐξηρτημένης προτάσεως : Πλάτ.Γοργ.480A **αὐτὸν ἑαυτὸν μάλιστα φυλάττειν ὅπως μὴ ἀδικήσει**, αὐτ.Κρατ. 393C, - **φύλαξε τὸ παιδὶ μήπως πέσῃ καὶ χτυπήσῃ**· || κ. ἀναφορ. πρὸς καταστάσεις : Ζερβ. Τραγ.ΚΚ 18,3 **φύλαξ᾽ τὸν ὕπνο μας ἀπὸ ἁμαρτίο**· **4**) ἐπιτηρῶ, ἐπιβλέπω, προσέχω : Ἰλ.Μ 303 **βώτορας ἄνδρας σὺν κυσὶ καὶ δούρεσσι φυλάσσοντας περὶ μῆλα** (νὰ προσέχουν, νὰ φυλᾶνε τὰ πρόβατα), δ.τραγ. **τσομπανάκος ἤμουνα, προβατάκια φύλαγα**· **5**) ἐνεδρεύω τινά, παραφυλάττω, στήνω καρτέρι : Ὀδ.Δ 670 **αὐτὸν ἰόντα λοχήσομαι ἠδὲ φυλάξω ἐν πορθμῷ Ἰθάκης**, Θουκ.3,105 **φυλάσσοντες τοὺς μετὰ Εὐρυλόχου Πελοποννησίους, μὴ λάθωσι διελθόντες**, Ξεν.Λακ. 12,2, - **τὸν φύλαξε τὴν ὥρα ποὺ περνοῦσε τὸ μονοπάτι καὶ τὸν ἐσκότωσε**· || κ. ἐν. φρ. **φυλάω καρτέρι** ἐνεδρεύω : Βλαχογ.Παληκ.Παλ.70 **μπήκανε δυὸ τρία παλληκάρια χωρὶς τουφέκια . . κι οἱ ἄλλοι φυλάγανε καρτέρι**· **6**) ἀθ. κ. ἀναφορ. πρὸς πράγματα, γεγονότα, καταστάσεις, ἀναμένω, καραδοκῶ, περιμένω νὰ ἔρθῃ, νὰ φανῇ : Ἡρ.1,48 **φυλάξας τὴν κυρίην τῶν ἡμερέων ἐμηχανᾶτο τοιάδε**, Αἰσχ.Ἀγ.8 **φυλάσσω λαμπάδος τὸ σύμβολον**, Δημ.48 **φυλάττων τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶνα**· **7**) ἀναφ. πρὸς καταστάσεις, τηρῶ, διαφυλάσσω, διατηρῶ : Πίνδ.Ο 3,74 **εὐσεβεῖ γνώμᾳ φυλάσσοντες μακάρων τελετάς**, - **φύλαξε τὴν παρθενιά της ὡς τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου της**· || πιστῶς ἐμμένω εἴς τι, ἀναφ. πρὸς διατάξεις, ὑποσχέσεις, βεβαιώσεις : Ἰλ.Γ 280 **ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε, φυλάσσετε δ᾽ ὅρκια πιστά**, αὐτ. Π 686, Πίνδ.Ι 2,16 **νῦν δ᾽ ἐφίητι τὸ τὠργείου φυλάξαι ῥῆμ᾽**, Σοφ.Τραχ.616 **καὶ φύλασσε πρῶτα**

μὲν νόμον, Πλάτ.Πολ.484B φυλάξαι νόμους τε καὶ ἐπιτηδεύματα πόλεων, αὐτ.484D, αὐτ.Πολιτ. 292Λ, Βίος Ἀλεξάνδρ.1391 φυλάττοντες τὸ νόμιμον μέχρι τῆς δεῦρο, - δὲν ἐφύλαξε τὴ συμφωνία ποὺ κάμαμε· || όμ. ἐπιμόνως, πιστῶς διατηρῶ συναισθηματικήν τινα κατάστασιν, τρόπον διαγωγῆς, ἐκδηλώσεως, συμπεριφορᾶς : Ἰλ.Π 30 μὴ ἐμέ γ' οὖν οὗτός γε λάβοι χόλος, ὃν σὺ φυλάσσεις, αὐτ.Ω 111 αἰδῶ καὶ φιλότητα τεὴν μετόπισθε φυλάσσων, Σοφ.ΟΚ 1213 σκαιοσύναν φυλάσσων ἐν ἐμοὶ κατάδηλος ἔσται, Εὐρ.Ἴων 736 ἄξι' ἀξίων γεννητόρων ἤθη φυλάσσεις, Μέν. Μον.4 ἀθάνατον ὀργὴν μὴ φύλαττε, Διον.Ἀλ. Θουκ.34 τὴν διάνοιαν φυλάττων ἀδέκαστον, - τόσον καιρὸ μοῦ φυλάει κάκια γιὰ ἕνα μικροαστεῖο· || παθ. ἐπὶ αἰσθημάτων, καταστάσεων, διαθέσεων, διατηροῦμαι : Σοφ.ΟΤ 383 ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται· 8) όμ. ὡς ἀνωτ. πρὸς πράγμ., διατηρῶ ἔν τινι καταστάσει : Λουκ.Ἐνάλ.Δ 6,1 ἀκύμαντον ἐν τοσούτῳ φυλάττειν τὸ πέλαγος· κ. παθ. : μ' αὐτὴ τὴ ζέστη δὲν φυλάγονται φρέσκα τὰ ψάρια γιὰ πολλὴν ὥρα· || κ. ἁπλῶς, διατηρῶ, συντηρῶ : Μέν.Μον.172 εἰ μὴ φυλάσσεις μίκρ', ἀπολεῖς τὰ μείζονα· μτ. δοτ. προσ. διαφυλάσσω, διατηρῶ τι χάριν τινός : Ξεν. Ἀν.5,3,4 διέλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· κ. νεώτ. κ. δημ. : φύλαξέ μου σὲ παρακαλῶ μία καλὴ μερίδα, - τὸν παρεκάλεσα νὰ μοῦ φυλάξῃ τὰ πράγματα· 9) εἰδ. νεώτ. κ. δημ. ἀναφ. πρὸς πράγμ., διατηρῶ τι εἰς καλὴν κατάστασιν, δὲν ἀφήνω νὰ φθαρῇ, καταστραφῇ ἢ ἀπολεσθῇ : δὲν φυλάει καθόλου τὰ βιβλία του - τὰ ἔπιπλά της, παροιμ. ὅποιος φυλάει τὰ ροῦχά του ἔχει τὰ μισὰ (ὅτι ἡ προφύλαξις ἀποτελεῖ ἐγγύησιν, ἐξασφάλισιν)· || φυλάω τὰ χρήματα - τὰ λεπτά μου (εἶμαι οἰκονόμος, δὲν τὰ σπαταλῶ)· || ὅθ. κ. ἀπολ. ἐν παροιμ. ὅποιος φυλάει, φυλάει γι' ἄλλονε (τῶν φιλαργύρων τὰς ἀποταμιεύσεις καρποῦνται οἱ κληρονόμοι)· 10) τὸ μέσ. φυλάσσομαι - φυλάττομαι, δημ. φυλάγομαι κ. φυλάομαι διατηρῶ ἐν τῷ νῷ, ἐν τῇ μνήμῃ, κρατῶ μέσα μου : Ἡσίοδ.Ἔργ.263 ταῦτα φυλασσόμενοι, βασιλῆες, ἰθύνετε δίκας· || κ. μτ. προσδιορ. καθιστῶντος πληρεστέραν τὴν ἔκφρασιν : αὐτ.491 ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα φυλάσσεο, Ὑμν.Ἀπόλλ.544· 11) όμ. τὸ μέσ. διατηρῶ ἐν ἀσφαλείᾳ, ἐξασφαλίζω : Χρησμ.π.Ἡρ.7,148 καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο (φύλαξε τὸ κεφάλι σου)· 12) όμ. τὸ μέσ. εἶμαι προσεκτικός, προφυλάσσομαι, προσέχω, ἔχω τὸ νοῦ μου : Ἡρ.1,108 ταῦτα δὴ ὦν φυλασσόμενος ὁ Ἀστυάγης, αὐτ.7,130, Αἰσχ.Πρ.715 οἱ σιδηροτέκτονες οἰκοῦσι Χάλυβες, οὓς φυλάξασθαί σε χρή· κ. μτ. ἀπαρφ. : αὐτ. Ἱκ.205 φυλάξομαι δὲ τάσδε μεμνῆσθαι . . ἐφετμάς, Δημ.773 οὕτω δὴ δεῖ ψηφίζεσθαι, φυλαττόμενον . . μὴ καταισχῦναι ταύτην, Ἀριστλ.Ζ19, 5,3· || ἑπομένης ἀρνήσεως, προσέχω μήπως : Αἰσχ.Ἱκ.498 φύλαξαι μὴ θράσος τέκῃ φόβον, Ἀριστφ.Ἀχ.257, αὐτ.Ἐκκλ.831 ἃ ἐγὼ φυλάξομαι . . μὴ κατουρήσωσί μου, Ξεν.Ἀπομν.2,2,14 τοὺς ἀνθρώπους φυλάξῃ μή σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων ἀμελοῦντα, πάντες ἀτιμάσωσι, - φυλάξου μήπως θελήσῃ νὰ σὲ γελάσῃ· || μτ. ἐμπροθ. προσδιορ.: Θουκ.7,69, Ξεν.ΚΠ 2,3,9 φυλάττεσθαι . . ἀφ' ὧν μάλιστα δεῖ, αὐτ.Ἑλλ.7,2,10, - φυλάξου ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο γιατὶ εἶναι ἐπικίνδυνος, - δὲν ξέρει νὰ φυλάγεται ἀπὸ τὶς κακοτοπιές· || σπαν. μτ. γενικ. : Σοφ.ΟΚ 161 τῶν, ξένε πάμμορ', εὖ φύλαξαι· 13) όμ. τὸ μέσ. εἶμαι ἐπιφυλακτικός, δὲν ἀποφασίζω : Ἀριστφ.Ἐκκλ.769 φυλάξομαι, πρὶν ἄν γ' ἴδω τὸ πλῆθος ὅτι βούλεται· || ἡ μτχ. πεφυλαγμένος ὡς οὐσ. ἐπιφυλακτικός, φρόνιμος : Ξεν.ΚΠ 5,2,30· 14) όμ. μέσ. λαμβάνω μέριμναν, φροντίδα, ὥστε νὰ ..., μτ. ἀπαρφ. : Ἡρ.7,5 καί τις ὕστερον φυλάσσηται ἐπὶ γῆν τὴν σὴν στρατεύεσθαι, Αἰσχ.Ἱκ.205· 15) ρηματ. π. φυλακή, φυλακτήρ, -άκτης, -άκτωρ, φυλακτόν, φύλαξ, φύλαξις.

φυλαχτάρι (τὸ) δημ. φυλακτήριον βλ.λ.4), φυλαχτό: Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.133,2 κι ἀνάμεσα στὰ δυὸ βυζιὰ τ' ἀντροῦ σου φυλαχτάρι.

φυλαχτής (ὁ) δημ. ὁ διαφυλάσσων, διατηρῶν τι· 2) φύλαξ, βαρδιάτορας : Βλαστ.Συνμ.50.

φυλαχτικός-ιά-ό δημ. διατηρητικός, συντηρητικός· 2) προσεκτικός, ἐπιφυλακτικός : Βλάστ.Συνμ.234.

φυλαχτό (τὸ) δημ. ἀντικείμενον χρησιμεῦον πρὸς ἀποτροπὴν κακοῦ ὡς ἐνέχον μαγικὰς ἰδιότητας, φυλακτήριον βλ.λ.4), περίαπτον, φυλαχτάρι. Δροσ.Χῶμα Ἑλληνικὸ 5 ἄφησε μαζί μου φυλαχτὸ νὰ πάρω γιὰ τὴν κάθε λύπη, κάθε τι κακό, μόνο λίγο χῶμα, χῶμα ἑλληνικό.

φυλάχτρα (ἡ) δημ. τὸ θηλ. τοῦ φυλαχτής βλ.λ.2), τὸ μέρος, ἡ θέσις ἔνθα ἐνεδρεύει τις, παραφυλάει : Βλαστ.Συνμ.98.

φυλετεύω δέχομαι νὰ προσλάβω, περιλάβω εἰς τοὺς κόλπους φυλῆς τινός, πολιτογραφῶ : Ἀριστλ.Πολιτ.3,2 πολλοὺς γὰρ ἐφυλέτευσε ξένους, καὶ δούλους μετοίκους.

φυλέτης (ὁ) κ. νεώτ. ὁ εἰς τὴν αὐτὴν φυλὴν ἀνήκων : Ἀνδοκ.19,31, Πλάτ.Νόμ 955D κωμῆταί τε καὶ φυλέται, Ξεν.Ἱππαρχ.2,5, Αἰσχίν.5,22 φυλέτας καθῆσθαι βοηθοῦντας τοῖς νόμοις, Δημ.521, αὐτ. 689 καὶ παρὰ τῶν φυλετῶν τινὲς ᾑρημένοι σύνδικοι δεηθῶσιν, Λουκ.Τίμ.43, αὐτ.Δὶς Κατ.27 εἰς φυλέτας τοὺς ἐμοὺς παρέγραψα, καὶ ἀστὸν ἀπέφηνα, Φίλ.2,11,20 οὐδενὸς οὖν φροντίσας, οὐ φυλετῶν, οὐ δημοτῶν, οὐ συμφοιτητῶν, οὐχ ἑταίρων, αὐτ.2,81,34, Ἐπιγρ. συμπεριενεχθεὶς φυλέταις καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις . . φιλοστόργως· κ. μτ. γενικ. τοῦ προσώπου : Ἀριστφ.Ὄρν.368 τῆς ἐμῆς γυναικὸς ὄντε ξυγγενέε καὶ φυλέτα (σχόλ. «συμπατριώτας»)· 2) ἐν χρ. ἀντὶ ἐπιθέτου, ὁ ἀνήκων εἰς τὴν φυλήν : Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.927 φυλέτης χορὸς (ὁ χορὸς φυλῆς τινος).

φυλετικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς φυλέτας, τοὺς εἰς τὴν αὐτὴν φυλὴν ἀνήκοντας : Ἀριστλ.ΗΝικ.8,121 φυλετικὴ φιλία (ἡ μεταξὺ τῶν συμφυλετῶν ἀγάπη), Διον.Ἀλ.Ρωμ.7,59 φυλετικαὶ ἐκκλησίαι (τὰ παρὰ Ρωμαίοις tributis comitia)· || ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὰς μεταξὺ τῶν φυλετῶν σχέσεις, ἐνεργείας : Πλάτ.Νόμ.915C δίκαι δ' ἔστωσαν ταύτων ἐν τοῖς φυλετικοῖς δίκαις, Δίων Κ 53,23 φυλετικαὶ ἀρχαιρεσίαι, - φυλετικὸς πόλεμος (ὁ ἐμφύλιος)· || ὅθ. κ. εἰδ. ὁ ἐκδικάζων τὰς μεταξὺ φυλετῶν διαφοράς : Πλάτ. Νόμ.768C τοῖς μὴ δυναμένοις . . ἐν τοῖς φυλετικοῖς δικαστηρίοις ἀπαλλάττεσθαι· 2) νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰς μεταξὺ φυλῶν, ἐθνῶν σχέσεις : φυλετικὸν μῖσος (τὸ μεταξὺ δύο λαῶν ὑπάρχον μῖσος, τὸ εἰς ἐθνικὰς διαφοράς, συγκρούσεις ὀφειλόμενον).

φυλετικῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ. ὡς πρός, κατὰ τὰς μεταξὺ τῶν φυλετῶν σχέσεις : Ἀριστλ.Σοφ.Ἔλ.1,2· 2) ὑπὸ φυλετικῆς βλ.λ.2) ἀπόψεως, ὡς πρὸς τὴν φυλήν, τὴν καταγωγήν : οἱ Βούλγαροι φυλετικῶς ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Σλάβους.

φυλέτις-ιδος (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ φυλέτης βλ.λ.· ἐν ἐπιθ. χρ. ὡς θηλ. τοῦ φυλετικός βλ.λ.1), ἡ εἰς τὴν φυλὴν ἀνήκουσα : Διον.Ἀλ.Ρωμ.7,59, Ἀππ.Ἐμφ. Πολ.3,30 ἡ δὲ βουλὴ τὴν φυλέτιν ἐκκλησίαν ἐνόμιζε συλλεγήσεσθαι (τὰ π.Ρωμ.comitia curiata).

φυλή (ἡ) (φύω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. σύνολον ἀνθρώπων διὰ κοινῆς καταγωγῆς συνδεομένων πρὸς ἀλλήλους : Ἡρ.5,68 φυλὰς δὲ τὰς Δωρι-

έων . . μετέβαλε είς άλλα ούνόματα, Ξεν.ΚΠ 1,2,5, αύτ.1,2,12 **έν ή δ' άν φυλή πλεΐστοι ώσι δαημονέστατοι**, ΚΔΜατθ.19,28 **κρίνοντες τάς δώδεκα φυλάς τοῦ 'Ισραήλ**, Πλούτ.Σολ.19 **δευτέραν προσένειμε βουλήν άπό φυλής έκάστης**, - **ή φυλή τών Δαναών**, - **αί Δωρικαί φυλαί**· ‖ νεώτ. κτ. έπέκτ. έπί τής έννοίας τοῦ έθνους, τής έθνότητος : **ή έλληνική - ή Ιταλική φυλή**· **2)** όμ. όμάς, σύνολον άνθρώπων ήνωμένων διά τής έν τῷ αύτῷ τόπῳ συνοικήσεως, άποτελούντων δέ πολιτικήν, τεχνητήν καθαρώς ύποδιαίρεσιν, σχηματισθεῖσαν διά λόγους διοικητικής όργανώσεως εύχερεστέρας (ώς λ.χ. αί έν 'Αθήναις δέκα φυλαί αί ύπό τοῦ Κλεισθένους σχηματισθεῖσαι)· Δικαίαρχ. π.Στεφ.Βυζ. έν λ. πάτρα «φυλή δέ καί φυλέται πρότερον ώνομάσθησαν έκ τής είς τάς πόλεις . . συνόδου γενομένης» : 'Ηρ.5,69 **τάς φυλάς μετωνόμασε καί έποίησε πλεῦνας έξ έλασσόνων**, αύτ.6,131 **Κλεισθένης τε ό τάς φυλάς καί τήν δημοκρατίην 'Αθηναίοισι καταστήσας**, Δημ.556 **άλλ' έπί μέν τοῖς είς τόν χορόν γεγενημένοις άδικήμασιν, ή φυλή τό δέκατον μέρος ύμών συνηδίκηται**, 'Αριστλ.'Αθ.30,20· **3)** είδ. στρατιωτικόν σώμα έν 'Αθήναις, έκ τών παρεχομένων ύφ' έκάστης τών δέκα φυλών (βλ. άνωτ.) : 'Ηρ.6,111 **τόν πολέμαρχον έχειν κέρας τό δεξιόν. ήγεομένου δέ τούτου έξεδέκοντο ώς άριθμέοντο αί φυλαί**, Θουκ.6,98 **καί τών 'Αθηναίων φυλή μία τών όπλιτών καί οί ίππεῖς μετ' αύτών . .**, αύτ.3,90, Πλάτ.Νόμ.755D **έκάστη φυλή ταξίαρχον**· ‖ όμ. σώμα ή τάγμα ίππέων : Ξεν.'Ελλ.4,2,19· **4)** νεώτ. άνθρωπολογικώς σύνολον άτόμων έχόντων κοινά σωματολογικά χαρακτηριστικά : **καυκασία - κιτρίνη - μαύρη φυλή**, - **ή φυλή τών 'Ερυθροδέρμων**.

φυλία (ή) είδός τι έλαίας άγρίας· 'Ησ. «φυλία έστίν είδος άγριελαίας» : 'Οδ.Ε 477 **δοιούς δ' άρ' ύπήλυθε θάμνους, έξ όμόθεν πεφυώτας, ό μέν φυλίης, ό δ' έλαίης** (σχόλ. «φυλία· είδος έλαίας, μυρρίνης όμοια φύλλα έχούσης. Οί δέ τό άγριέλαιον λέγουσι»), Παυσ.2,32,9 **πάν όσον άκαρπον έλαίας, κότινον καί φυλίαν**· ‖ 'Ησ. «είδος . . άλλοι συκής, οί δέ είδος δένδρου όμοιον πρίνῳ» ‖ 'Αμμών. « . . φυλία δέ ή σχῖνος».

φυλίκη (ή) νεώτ. βοταν. γένος φυτών τής οίκογεν. τών **ραμνοειδών**, περιλαμβάνον άειθαλή δενδρύλλια καί **θάμνους**.

φύλιος-ία-ον μτγν. ό τής φυλής, ό είς τινα φυλήν, έθνότητα άνήκων· Στεφ.Βυζ. έν λ. Φύλον «σύνθετον έμφυλος καί έμφύλιος· λέγεται καί φύλιος άνευ τής έν»· είδ. ό ύπό τινος φυλής λατρευόμενος : Πολυδ.3,51 **φύλιοι θεοί**, αύτ.8,110.

φυλΐτις-ιδος (ή) νεώτ. είδος άκάπνου πυρίτιδος.

φυλλάδα (ή) μσν., νεώτ. κ. δημ. μικρόν, όλιγοσέλιδον βιβλίον, λαϊκοῦ συνήθως περιεχομένου : **ή φυλλάδα τοῦ γαϊδάρου - τοῦ Ναστραντίν Χότζα - τοῦ Μπερτόλδου**· **2)** είδ. κ. νεώτ. κ. δημ. κ. μτφ. έν χρ. έπί παντός άσημάντου, άναξίου λόγου βιβλίου, συγγράμματος· **3)** δημ. τό φυτόν νήριον ή **ροδοδάφνη**, ά. πικροδάφνη.

φυλλάδιο(ν) (τό) νεώτ. κ. δημ. έντυπον μικρόν, όλιγοσέλιδον, ίδ. τεῦχος περιοδικής έκδόσεως· ‖ όμ. τυπογραφικόν φύλλον βιβλίου έκδιδομένου καί κυκλοφοροῦντος περιοδικώς : **αί παραδόσεις τών καθηγητών τής Νομικής κυκλοφοροῦν κατά φυλλάδια**· **2)** άτομικόν βιβλιάριον, τετράδιον τών συνταξιούχων, καταθετών, πελατών πρός έγγραφήν τών έκάστοτε δοσοληψιών· ‖ είδ. **φυλλάδιον άπογραφής** βιβλιάριον άτομικόν έκδιδόμενον διά τούς έργάτας θαλάσσης ίσχῦον ώς άδεια άσκήσεως ναυτικοῦ έπαγγέλματος.

φυλλάζω γλωσσ. **έχω φύλλα, σχηματίζω, βγάζω φύλλα, φύλλωμα.**

φυλλάκανθος-ον μτγν. κ. νεώτ. **ό έχων άκανθώδη φύλλα** : Θεόφρ.Φ1 1,10,7 αύτ.6,1,3 **ταῦτα γάρ καί τά τοιαῦτα έπί τών φύλλων έχει τήν άκανθαν· διό καί φυλλάκανθα καλεῖται**· **2)** νεώτ. ζωολ. γένος έχινοδέρμων τών θερμών θαλασσών.

φυλλάμπελον (τό) γλωσσ. φύλλον άμπέλου, κληματόφυλλο.

φυλλανθές (τό) μτγν. φυτόν τι φέρον άκανθώδη φύλλα, πιθ. ό άστεροκέφαλος βλ.λ. : Θεόφρ. Φ1 7,8,3· πρβλ. Πλίν.Φ1 21,59.

φυλλαράκι (τό) δημ. ύποκορ. τοῦ φύλλον βλ.λ.

φυλλάριον (τό) μτγν. κ. νεώτ. ύποκορ. τοῦ φύλλον βλ.λ., μικρόν φύλλον, φυλλοράκι : Διοσκ.3,176, **αύτ**.4,27, 'Ιππιατρ.46,4· ‖ είδ. νεώτ. βοταν. έκαστον τών μικρών πεταλίων έξ ών άποτελοῦνται τά σύνθετα φύλλα· **2)** κ. μτφ. έπί πραγμάτων άδυνάτων, δυναμένων νά παρασυρθώσιν ύπό τής πρώτης δυσμενοῦς καταστάσεως, ώς τά φύλλα παρασύρονται ύπό τής ριπής τοῦ άνέμου : Μάρκ. Αύρ.10,34 **φυλλάρια δέ όμοίως καί τά διαδεξόμενα τήν ύστεροφημίαν.**

φυλλαρούδι (τό) δημ. ά. φυλλαράκι βλ.λ.

φυλλάς-άδος (ή) τό σύνολον τών φύλλων δένδρου, τό φύλλωμα, ή φυλλωσιά : Αίσχ.'Αγ.966 **ρίζης γάρ ούσης φυλλάς ἵκετ' ές δόμους**, Καλλίξ. π.'Αθήν.5,204 **κισσίνην φυλλάδα**· ‖ κλάδος μετά φύλλων : Εύρ.'Ικ.32 **δεσμόν δ' άδεσμον τάνδ' έχουσα φυλλάδος μένω πρός άγναῖς έσχάραις**, αύτ.259, 'Αριστφ.Σφ.398 **ταῖσιν φυλλάσι παῖε**· ‖ **όμ. κτ.πληθ.**κλάδοι φυλλώδεις : Λογγ.51 **άράμενος τάς φυλλάδας άς έκοψεν**, Γεωπ.3,10,6· ‖ 'Ησ. «φυλλάδες· οί ξηροί κλάδοι καί φύλλα έχοντες»· **2)** σωρός, στρώμα φύλλων : 'Ηρ.8,24 **τούτων ώς χιλίους, τούς λοιπούς τάφρους όρυξάμενος έθαψε, φυλλάδα τε έπιβαλών καί γήν έπαμησάμενος**, Σοφ.Φιλ.33 **στιπτή γε φυλλάς ώς έναυλίζοντί τῳ**, 'Απп.'Εμφ.Πολ.1,62 **είς τήν φυλλάδα άπεκρύφθη**· πρβλ.Βίων 1,65, 'Απολλ.Ρ 1,1183· **3)** ποι. έν χρ. άντί δένδρου ή φυτοῦ : Εύρ.'Ανδρ.1100 **μήλα φυλλάδος Παρνασσίας** (δάφνης)· ‖ όμ. έν χρ. έπί συνόλου φυτικοῦ, σειράς δένδρων : Σοφ.ΟΚ 676 **φυλλάδα μυριόκαρπον** (πυκνόν άλσος), αύτ. Τραχ.753· **4)** έδεσμα έκ χλωρών λαχάνων, είδός τι σαλάτας : Μνησίμ.'Ιπποτρόφος 1,31, Δίφιλ.'Απολιποῦσα 2,4 **ή φυλλάς ή δριμεία**· **5)** έν χρ. κ. συνθετικώς, φυλλώδης, πλήρης φύλλων : Νόνν.Δ 26,112, 'Ιωάν.'Έκφρ.2,292 **φυλλάς λόχμη.**

φυλλαφίς-ίδος (ή) νεώτ. ζωολ. γένος ήμιπτέρων έντόμων τής οίκογεν. τών **άφιδιδών**.

φυλλεῖον (τό) ύποκορ. τοῦ φύλλον, ά. φύλλιον βλ.λ., τό πλεῖστον κτ. πληθ. : 'Αριστφ.Πλ.544 **ραφανίδων φυλλεῖα**· ‖ είδ. 'Ησ. «φυλλεῖα· τά τών λαχάνων, ά προστιθέασι τοῖς ώνουμένοις έωλα καί φαῦλα» : αύτ.'Αχ.469 **ές τό σπυρίδιον ίσχνά μοι φυλλεῖα δός** (σχόλ. «τά εύτελή καί μεμαραμμένα τών λαχάνων φύλλα· τοιαῦτα γάρ οί πτωχοί έσθίουσι . . καλεῖται δέ φυλλεῖα καί τά τής θριδακίνης φύλλα»).

φυλληρεφής-οῦς-ές νεώτ. ό σκιαζόμενος, σκεπόμενος ύπό φυλλωμάτων δένδρων.

φυλλιάζω δημ. κ. **φελλιάζω** έμφυλλίζω, έγκεντρίζω φυτόν, κεντρώνω.

φύλλιασμα (τό) δημ. κ. **φέλλιασμα** ό έγκεντρισμός φυτοῦ, κέντρωμα· **2)** είδ. έμβολιασμός κατά τής νόσου εύλογίας, εύλογιασμός.

φυλλιθίδαι (οί) νεώτ. ζωολ. οίκογένεια μαλακίων γαστεροπόδων όπισθοβραγχίων.

φυλλιδωτός-ή-όν νεώτ. ό είς λεπτά φύλλα, πετάλια σχιζόμενος, διαχωριζόμενος.

φυλλίζω μτγν., μσν. κ. νεώτ. άφαιρώ τά φύλλα, άποφυλλίζω, ξεφυλλώ : 'Ορειβάσ.1,433,4 **φυλλίσας ταῦτα** (τά ἴα) **βρέξον**· **2)** νεώτ. ναυτ. έν

εἰδ. σημ. ἐπὶ ἱστίου ὅταν ἐκ κερουλκήσεως αὐτοῦ, μεταπτώσεως τοῦ ἀνέμου ἢ στροφῆς τοῦ πλοίου, παύεται κολπούμενον, σβέννυται (δημ. τὸν παίζει στὸ φύλλο, παίζει).

φυλλικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὰ φύλλα, τὸ φύλλωμα : Θεόφρ.Φl 3,5,5 **βλάστησις φυλλική**· πρβλ.αὐτ.3,7,5.

φυλλίνη (ἡ) νεώτ. περιληπτικὴ ὀνομασία δι' ἧς χαρακτηρίζονται τὰ προϊόντα τῆς διὰ τῶν ὀξέων καὶ τῶν βάσεων ἀποσυνθέσεως τῶν χλωροφυλῶν, τὰ συγκρατοῦντα τὸ μαγνήσιον.

φυλλίνης (ὁ) φυλλίτης βλ.λ.1) : Πολυδ.3,154, ΕΜ 802,38 **φυλλῖναι ἀγῶνες**, Ἡσ.

φύλλινος-η-ον μτγν. ὁ ἐκ φύλλων ἀποτελεσθείς, πεποιημένος, καμωμένος ἀπὸ φύλλα : Θεόκρ 21,8 **τοίχῳ κεκλιμένοι τῷ φυλλίνῳ**, Λουκ Μισθ.Συν.13 **ἵνα μὴ φύλλινος μόνος ὁ στέφανος ᾖ.**

φύλλιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φύλλον, φυλλαράκι· πρβλ. φυλλεῖον : Ἀριστείδ.1,283, Πολυδ.6,94 **τὰ ἐπὶ τοὔδαφος ἀπερριμμένα . . φυλλία**, Αἰλ.Φl 13,26 **τὰ φυλλίων ἄκρα ἤσθιε** (περὶ τοῦ Διογένους, δ.γρ. κώδ. φύλλων).

φυλλιρόη (ἡ) νεώτ. ζωολ. γένος μαλακίων γαστεροπόδων τῶν θερμῶν θαλασσῶν.

φυλλίς-ίδος (ἡ) μτγν. κ. μον. τὸ σύνολον τῶν φύλλων δένδρου, φυτοῦ, τὸ φύλλωμα : Προκ.Γαζ. ἐν Ἀν.Βοασσ.76, Γεωπ.7,18,1 **ἀφαιροῦσι πᾶσαν τὴν φυλλίδα** (τῆς ἀμπέλου)· πρβλ. φυλλὰς 2)· **2)** ἔδεσμά τι ἐκ φύλλων· πρβλ. φυλλὰς 4) : Ἀθήν.3,120**1** **προπαρατίθεσθαι δ' ἐστὶν ὠφέλιμον τὴν λεγομένην φυλλίδα καὶ τευτλίον.**

φύλλισις-εως (ἡ) γλωσσ. ἡ ἀφαίρεσις τῶν φύλλων, τὸ ξεφύλλισμα· πρβλ. φυλλίζω

φυλλίτης (ὁ) **1)** μτγν. ἐν εἰδ. χρ. **φυλλίτης ἀγὼν** ὁ γινόμενος διὰ τὴν ἀπόκτησιν φυλλίνου στεφάνου· πρβλ. στεφανίτης, χρηματίτης : Παλαίφ.37.

φυλλίτης (ὁ) **2)** νεώτ. πέτρωμα ἀνῆκον εἰς τὰ κρυσταλλοσχιστώδη, ἀργιλικόν, ἔχον κύρια συστατικὰ τὸν χαλαζίαν καὶ τὸν μαρμαρυγίαν.

φυλλῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. φυτόν τι, πιθ. τὸ σκολοπένδριον : Διοσκ.3,121.

φυλλιῶ-άω μτγν., ἐπ. μτχ. **φυλλιόων,** φύω ἄφθονα φύλλα : Ἄρατ.333 **οὐκέτι κεῖνον ἅμ' ἠελίῳ ἀνιόντα φυταλιαὶ ψεύδονται ἀναλδέα φυλλιόωσαι** (σχόλ. «ἐναυξῆ θάλλουσαι»).

φυλλόβιος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος κολεοπτέρων ἐντόμων, περιλαμβάνον μικροὺς κανθάρους.

φυλλοβολὴ (ἡ) δημ. ποι. ἡ φυλλοβολία βλ.λ., τὸ πέσιμο τῶν φύλλων : Πορφύρ.Σκ.11,9 (φύλλο), **ποὺ .. τρεμοσβήνεις μέσ' στὴ φυλλοβολή.**

φυλλοβόλησις-εως (ἡ) μον. ἡ φυλλοβολία βλ.λ.: Παχυμ.Γ 12,248.

φυλλοβολία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ πτῶσις τῶν φύλλων, ἡ φυλλοβολή : Θεόφρ.1,15 **οὐκ ἀνάλογον δὲ αἱ φυλλοβολίαι ταῖς βλαστήσεσιν**· **2)** τὸ ραίνειν τοὺς ἐν τοῖς ἀγῶσι νικητὰς διὰ φύλλων **καὶ** πετάλων ἀνθέων : Κλήμ.Ἀλ.Παιδ.2,8,72 **ἐπὶ δὲ τοῖς ἀγῶσι πρῶτον ἡ τῶν ἀθλητῶν δόσις ἦν, δεύτερον δὲ ὁ ἐπαγερμός, τρίτον ἡ φυλλοβολία.**

φυλλόβολον (τὸ) Ἐπιγρ., κτ. πληθ. **φυλλόβολα** φύλλα πεπτωκότα, πεσμένα φύλλα.

φυλλοβόλος-ον μτγν. ἐπὶ δένδρων, ὁ κατὰ τὸν χειμῶνα ἀποβάλλων τὸ φύλλωμα, ποὺ πέφτουν τὰ φύλλα του : Θεόφρ.Φl 1,9,3, Βασ.1,627**B** **τὰ ἀειθαλῆ, τὰ φυλλοβόλα, τὰ ἀείφυλλα.**

φυλλοβολῶ-έω μτγν. ἀποβάλλω, ρίχνω τὰ φύλλα, φυλλορροῶ : Ἀριστοφ.Νεφ 1007 **λεύκης φυλλοβολούσης**, Ἀριστλ.ΖΓ 5,3, Θεόφρ.Φl π.Θησ. Στεφ. ἐν λ. **φυλλοβολεῖ δὲ πάντα τοῦ μετοπώρου καὶ μετὰ τὸ μετόπωρον**, Βασ.1,67Α **φυλλοβολεῖ γὰρ καὶ ἐλαία καὶ πίτυς, εἰ καὶ λεληθότως ὑπαλλάσσει τὰ φύλλα**· ‖ ὁμ. ἐπὶ ἀνθέων, ἀποβάλλω τὰ πέταλα, μαδιέμαι : Καλλίμ.ΑΠ 12,134 **ρόδα φυλλοβολοῦντα**· **2)** κοσμῶ διὰ φύλλων, στεφάνων, ραίνω μὲ φύλλα, μὲ ἄνθη : Ἡρωδιαν.8,7,2 **εὐφήμουν τε καὶ ἐφυλλοβόλουν τὸν Μάξιμον**· κ. παθ. : αὐτ.7,10,15, Φίλ.2,591 **φυλλοβολούμενος καὶ θαυμαζόμενος.**

φυλλόγναθος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος κολεοπτέρων ἐντόμων περιλαμβάνον κανθάρους τῶν μεσογειακῶν χωρῶν.

φυλλοδάκτυλος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος ἑρπετῶν τῆς οἰκογεν. τῶν **σαυροειδῶν.**

φυλλοδάφνη (ἡ) μτγν., μσν. φύλλον δάφνης : Μαλάλ.1 272,15 **βάλλεσθαι ἐν τῷ πυρὶ τῶν φυλλοδαφνῶν λίβανον πολύ,** αὐτ.287,11 **στέφανον ὁλόχρυσον τύπῳ φυλλοδαφνῶν.**

φυλλοδήκτης (ὁ) νεώτ. γένος κολεοπτέρων ἐντόμων προσβαλλόντων τὴν λεύκην καὶ τὴν ἰτέαν.

φυλλοειδής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ἐν εἴδει, ἐν σχήματι φύλλου· ‖ εἰδ. ἀνατομ. **φυλλοειδεῖς θηλαὶ** ὑποτυπώδεις γευστικαὶ θηλαὶ ἐν τῇ ὀπισθίᾳ μοίρᾳ ἑκατέρου πλαγίου τῆς γλώσσης.

φυλλοδρομία (ἡ) νεώτ. γένος ὀρθοπτέρων ἐντόμων τῆς οἰκογεν. τῶν **βλαττιδῶν** : **φυλλοδρομία ἡ γερμανική,** δημ. ξανθὴ κατσαρίδα.

φυλλοκάρδια (τὰ) μαν. κ. δημ. οἱονεὶ τὰ ἔνδον, τὰ ἐσώτατα φύλλα τῆς καρδίας· κ. μτφ. τὰ μυχιαίτατα τῆς ψυχῆς, τὰ πλέον ἐνδόμυχα αἰσθήματα : Φλώριος κ. Πλατζιαφλώρο 1153 (ἐκδ.Μουροφρ.), Σολωμ.Λάμπρ.25,93 **ὅσα ἐδῶσαν φιλιά, τόσα μαχαίρια | στοῦ δυστυχῆ τὰ φυλλοκάρδια ἐμπῆκαν, - τρέμουν τὰ φυλλοκάρδια μου ἀπὸ τὸ φόβο.**

φυλλόκερα (τὰ) νεώτ. ζωολ. κατηγορία μαλακίων, ὧν αἱ κεραῖαι προσομοιάζουσι πρὸς φύλλα.

φυλλόκερως-ωτος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος κολεοπτέρων ἐντόμων φυτοφάγων.

φυλλοκλάδιον (τὸ) νεώτ. βοταν. εἶδος βλαστοῦ προσομοιάζοντος πρὸς φύλλον καὶ ἐκτελοῦντος πάσας τὰς λειτουργίας τῶν φύλλων, ἀ. κλαδώδιον : **φυλλοκλάδια ἀπαντῶσιν εἰς τὸν ἀσπάραγον, τὸν λάθυρον τὸν φυλλόκλαδον κ. ἄ.**

φυλλόκλαδος (ὁ) νεώτ. βοταν. γένος δένδρων ἀειθαλῶν τῆς οἰκογεν. τῶν **κωνοφόρων.**

φυλλόκομος-ον ὁ πυκνόφυλλος : Ἀριστοφ.Ὄρν. 215 **καθαρὰ χωρεῖ διὰ φυλλοκόμου σμίλακος ἠχὼ πρὸς Διὸς ἕδρας,** αὐτ.742.

φυλλοκόπος (ὁ) **νεώτ.** μαχαιρίδιον ξύλινον **ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς ὕλης, ἐν χρ.** εἰδικῶς διὰ τὴν κοπὴν τῶν φύλλων βιβλίου.

φυλλοκρινῶ-έω ἐσφ.γρ. ἀντὶ φυλοκρινῶ βλ.λ.

φυλλοκτόνος-ον μσν. ὁ **ἐπιφέρων** τὸν θάνατον, **τὴν** μάρανσιν, **τὴν** πτῶσιν τῶν φύλλων, ποὺ ρίχνει τὰ φύλλα : Βαλσ.31,11 **φυλλοκτόνος, οὐ φυτοκτόνος χειμών.**

φυλλολόγημα-ατος (τὸ) νεώτ. κ. δημ. ἡ συλλογὴ τῶν φύλλων φυτοῦ, χάριν τούτων κυρίως καλλιεργουμένου, οἷον τῆς μορέας· **2)** εἰδ. καλλιεργητικὴ **ἐργασία** σκοποῦσα εἰς τὴν ἀφαίρεσιν μέρους τινὸς τῶν φύλλων τῶν φυτῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς βλαστήσεώς των.

φυλλολογία (ἡ) πάπ. ἡ συλλογὴ τῶν φύλλων φυτοῦ, τὸ **φυλλολόγημα.**

φυλλολογῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. συλλέγω τὰ φύλλα φυτοῦ τινος, οἷον μορέας, ἀμπέλου, συκῆς : Πολυδ.7,143, Πάπ. **βοτανολογῆσαι καὶ φυλλολογῆσαι**· **2)** νεώτ. διεξέρχομαι τὰ φύλλα βιβλίου, φυλλομετρῶ.

φυλλομαδῶ-έω δημ. μαδῶ τὰ φύλλα φυτοῦ ἢ τὰ πέταλα ἄνθους : **φυλλομαδοῦσε μιὰ μαργαρίτα καὶ τὴ ρωτοῦσε γιὰ τὴν ἀγάπη.**

φυλλομανής-οῦς-ές σχόλ. κ. νεώτ. ὁ ἔχων ἄφθονα φύλλα, πυκνὸν φύλλωμα : Σχόλ.Σοφ ΑΙ.143.

φυλλομαντεία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἡ διὰ καύσεως τῶν φύλλων μαντική : Ψελλ.Πονημ.42.

φυλλομανῶ-έω μτγν. κ. μσν. φύω ἄφθονα φύλλα, ἰδίως ἐπὶ βλάβῃ τῆς καρποφορίας : Θεόφρ.ΦΙ 8,7,4 **ἐν ταῖς ἀγαθαῖς χώραις πρὸς τὸ μὴ φυλλομανεῖν ἐπινέμουσι καὶ ἐπικείρουσι τὸν σῖτον.**

φυλλομέτρημα (τὸ) δημ. τὸ μέτρημα τῶν φύλλων βιβλίου· ‖ κτ. συνεκδ. ἡ ἐπιτροχάδην ἀνάγνωσις βιβλίου : **μ' ἕνα φυλλομέτρημα μονάχα δὲν μπορεῖς νὰ δώσῃς ἐξετάσεις.**

φυλλομετρῶ-έω νεώτ., δημ. κ. **-άω** μετρῶ τὰ φύλλα βιβλίου· ‖ διεξέρχομαι ἐπιτροχάδην βιβλίον, σύγγραμμά τι : **φυλλομέτρησα τὸ βιβλίο του, μὰ δὲ μοῦ φάνηκε νὰ λέῃ τίποτε.**

φύλλο(ν) (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἓν ἕκαστον τῶν ἀπὸ τῶν βλαστῶν ἢ κλάδων φυτοῦ ἐκφυομένων μεμβρανωδῶν ὀργάνων ἀναπνοῆς τοῦ φυτοῦ, λεπτῶν καὶ πλατέων ἢ ἐπιμήκων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ κατὰ τὴν ἀκμὴν αὐτῶν πρασινοχρόων· ὑποκορ. φύλλιον, δημ. φυλλάκι, φυλλαράκι· π. Ὅμ., Ἡσίοδ., Ἡρ. πάντοτε κ. π. τραγ. συνήθ. κτ. πληθ. (τὰ) φύλλα περιληπτ. ἤτοι τὸ φύλλωμα : Ἰλ.Β 146 **οἵη περ φύλλων γενεὴ τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν,** Αἰσχ.Πέρσ.616 **τῆς τ' αἰὲν ἐν φύλλοισι θαλλούσης βίον ξανθῆς ἐλάας,** Εὐρ.Βάκχ 685 **αἱ δ' ἐν δρυὸς φύλλοισι . . βαλοῦσαι,** Πλάτ.Πολ.372Β **ἐπὶ κάλαμόν τινα παραβαλλόμενοι ἢ φύλλα καθαρά,** ΚΔ Ματθ.21,19 **ἰδὼν συκῆν . . ἦλθεν ἐπ' αὐτὴν καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰμὴ φύλλα μόνον, - ἐκάλυψαν τὴν γυμνότητα αὐτῶν οἱ πρωτόπλαστοι διὰ φύλλων συκῆς,** παροιμ. **φύλλα ἔχουν ὅλα τὰ δεντρά, μὰ πλῆσα δὲν καρπίζουν·** κ. κτ. ἑνικ. : Σοφ.ΟΚ 701 **γλαυκᾶς παιδοτρόφου φύλλον ἐλαίας** (ποι. ἡ ἐλαία)· κ. περιληπτ. **τὸ φύλλον τοῦ φοίνικος - τῆς ἀμπέλου - τῆς βανανέας** κττ. τὸ φύλλωμα· ‖ ἐν φρ. **φύλλοις βάλλειν** ραίνειν διὰ φύλλων, οἷον δάφνης, μυρσίνης ἢ διὰ πετάλων ἀνθέων (βλ. κατωτ.) : Εὐρ.Ἑκ.574 **ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν τὴν θανοῦσαν ἐκ χερῶν φύλλοις ἔβαλλον·** ὁμ. **πλεκτὰ φύλλα** στέφανος ἐκ φύλλων ἢ ἀνθέων ἢ τι κόσμημα ἐκ τεχνητῶν φύλλων : αὐτ.Ἱππ.807 **ἀνέστεμμαι κάρα πλεκτοῖσι φύλλοις·** **2)** πέταλον ἄνθους : Ἡρ.8,138 **ῥόδον ἔχον ἑξήκοντα φύλλα·** πρβλ. νεώτ. ἑκατόμφυλλον· ‖ συνεκδ. ἄνθος : Θεόκρ.11,26 **ὑακίνθινα φύλλα ἐξ ὄρεος δρέψασθαι·** ‖ ὁμ. ἠνθισμένος χόρτος : αὐτ.18,39 **ἐς λειμώνια φύλλα ἔρφεῦμες στεφάνους δρεψεύμεναι·** **3)** εἰδ. ὁ φυλλοειδὴς σπόρος τοῦ σιλφίου βλ.λ. : Ἱππ.274, Θεόφρ.ΦΙ 6,3,1· **4)** γεν. φυτόν, χόρτος : Ναυμὴν.π.Ἀθήν.9,371Β **φύλλων δ' ὅσσ' ἄσπαρτά τ' ἐρρίζωται ἀρούραις·** **5)** ὡς ὄνομα διαφ. φυτῶν, ἤτοι τῆς βρυωνίας βλ.λ. (Διοσκ.3,140), τοῦ ἰνδικοῦ μαλαβάθρου (Πολύαιν.4,3,32), ἀνατολικοῦ τινος φυτοῦ καλουμένου ἐπιχωρίως betel (Διοσκ.1,11) καὶ τινος φυτοῦ μὴ σαφῶς καθοριζομένου, πιθ. τοῦ mercurialis (Θεόφρ.ΦΙ 9,18,5)· ‖ ὁμ. ἐν φρ. ὡς ὄν. ἐνδεικτικὸν ἰατρικῆς βοτάνης : Σοφ.Φιλ.44, αὐτ.698 **αἱμάδα κηκιομέναν ἑλκέων . . ἠπίοισι φύλλοις κατευνάσειεν,** αὐτ.650· **6)** νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. πᾶν λεπτὸν καὶ πλατὺ πρᾶγμα ἐκ χάρτου ἢ μετάλλου ἢ ζύμης ἢ ξύλου κττ. : **φύλλον χάρτου - ψευδαργύρου - κασσιτέρου - χρυσοῦ, - φύλλο γιὰ πάστες·** ‖ δθ. **φύλλα βιβλίου, - τὰ φύλλα τῶν παιγνιοχάρτων·** κ. φρ. δημ. **ἐγύρισε τὸ φύλλο** (ἤλλαξε τρόπον ἐνεργείας ἢ μετέβαλε φρονήματα, στάσιν κττ.)· ὁμ. ἐν χαρτοπαιγν. **ἔχει φύλλο** (εὐνοεῖται ὑπὸ τῆς τύχης πλέον τῶν ἄλλων)· **7)** συνεκδ. ἐκ τῆς σημ. χάρτης **φύλλον** ἡ ἐφημερὶς ἢ τὸ περιοδικόν· **8)** ὁμ. στρατ. ἔγγραφον δηλοῦν τὴν κατάστασιν, εἰς ἣν τελεῖ στρατιωτικός τις : **φύλλον ποιότητος - ἀδείας - πορείας·** **9)** εἰδ. **τυπογραφικὸν φύλλον** μέγα φύλλον χάρτου, ὅπερ τυπούμενον καὶ διπλούμενον καταλλήλως ἀπαρτίζει 4 ἢ 8 ἢ 16 ἢ 32 σελίδας ἀναλόγως τοῦ ὁριζομένου διά τι βιβλίον μεγέθους, ἀλλὰ καὶ ἀναλόγως τοῦ μεγέθους (τῶν διαστάσεων) τοῦ χάρτου· **10)** δημ. ἕκαστον τῶν τεμαχίων ὑφάσματος, ἐξ ὧν συρραπτομένων ἀποτελεῖται φόρεμά τι, ἰδ. γυναικεῖον ἢ φουστανέλλα βλ.λ.· **11)** νεώτ. κ. δημ. τὸ ἀνοιγοκλεῖον τμῆμα θύρας ἢ παραθύρου : **παράθυρον μὲ δύο φύλλα.**

φυλλοξήρα (ἡ) νεώτ. κ. δημ. γένος ἡμιπτέρων ἐντόμων τῆς ὁμοιογενείας τῶν **ἀφιδιδῶν,** κτ. ἄ. δὲ βοτανολόγους εἰς ἰδίαν ὁμοιογένειαν τὴν τῶν φυλλοξηριδῶν, καθ' ὅσον αἱ παρθενογενετικαὶ μορφαὶ τῆς **φυλλοξήρας** εἶναι ᾠοτόκοι καὶ οὐχὶ ζωοτόκοι, ὡς αἱ τῶν **ἀφιδιδῶν.** Πάντα τὰ εἴδη φυλλοξήρας εἶναι ἀπλήστως φυτοφάγα, βιοῦσι δὲ παρασιτικῶς ἐπὶ δένδρων καὶ φυτῶν καὶ ἀποβαίνουσι λίαν ἐπιβλαβῆ ἢ καὶ καταστρεπτικὰ ἕνεκα τοῦ μεγάλου καὶ ταχυτάτου πολλαπλασιασμοῦ αὐτῶν· τὸ γνωστότερον καὶ μᾶλλον διαδεδομένον εἶδος εἶναι **φυλλοξήρα ἡ ἐρημώτρια** ἄ. **τῆς ἀμπέλου,** προκαλοῦσα μεγάλας ζημίας εἰς τὰς ἀμπελοφύτους χώρας· **2)** συνεκδ. ἡ ἐκ τοῦ ἐντόμου **φυλλοξήρα** προερχομένη νόσος **τῶν φυτῶν** κ. ἰδ. τῆς ἀμπέλου : **φέτος τ' ἀμπέλια τοῦ νομοῦ μας ἔχουν φυλλοξήρα·** **3)** δημ. μτφ. ἐν φρ. περὶ προσώπων εἰς δήλωσιν τοῦ λίαν ἐπιζημίου ἢ ὀλεθρίου τῆς δράσεως αὐτῶν ἢ καὶ τῆς ὑποτιθεμένης ἀτυχίας ἣν ἡ ἐπέμβασις ἢ ἡ παρουσία αὐτῶν ἐπάγεται : **ο' ὁποια ἐπιχείρηση ἀνακατεύτηκε ἔπεσε φυλλοξήρα.**

φυλλορόϊσμα (τὸ) νεώτ. ἄ. φυλλόρροια, ἡ πτῶσις τῶν φύλλων δένδρου ἢ πετάλων ἄνθους.

φυλλορόος-ον μτγν., δ. γρ. **φυλλόροος** ὁ ἐπάγων φυλλόρροιαν, ὁ καθ' ὃν γίνεται φυλλόρροια, πτῶσις τῶν φύλλων τῶν δένδρων : Ὀππ.Κυν.1,116 **εἴαρι φυλλοτόκῳ καὶ φυλλορόῳ φθινοπώρῳ.**

φυλλορραγῶ-έω, φυλλορραγία ἐσφ. γρ. ἐν κώδ. ἀντὶ φλοιορραγῶ, φλοιορραγία.

φυλλορροή (ἡ) μτγν. ἡ φυλλόρροια βλ.λ. : Καισάρ.ἐκδ.Mi.1096.

φυλλόρροια (ἡ) (φυλλορροῶ) κ. νεώτ. ἡ πτῶσις τῶν φύλλων τῶν φυτῶν κ. ἰδ. τῶν δένδρων, ἡ φυλλοβολία : Θεόφρ.ΦΙ 2,19,2.

φυλλόρροος-ον δ. γρ. τοῦ φυλλορόος βλ.λ.

φυλλορροῶ-έω κ. νεώτ. ἀμτβ. ἐπὶ φυτοῦ, ἀποβάλλω, ρίπτω, χάνω τὰ φύλλα μου : Ἱππ.378,5 **δένδρα φυλλορροέοντα,** Φερεκρ.π.Ἀθήν.6,269Ε **τὰ δὲ δὴ δένδρη τἀν τοῖς ὄρεσιν χορδαῖς ὀπταῖς ἐριφίοις φυλλορρήσει** (ἔνθα ἡ δι' ἑνὸς ρ γρ. χάριν τοῦ μέτρου), Ἀριστλ.Α'Ὑστ.2,6,11· ‖ κ. κτ. κωμ. μτφ. ἐπὶ τῆς ἀπορριπτομένης ὑπὸ φυγάδος μαχητοῦ ἀσπίδος : Ἀριστφ.Ὄρν.1481 **τοῦ δὲ χειμῶνος πάλιν τὰς ἀσπίδας φυλλορροεῖ** (ὁ Κλεώνυμος - Κλέων)· **2)** ὁμ. μτφ. ἐπὶ προσ., πάσχω πτῶσιν τῶν τριχῶν, τῆς κεφαλῆς, γίνομαι φαλακρός : Ἀριστλ.ΖΓ 5,3,26· **3)** νεώτ. μτφ. ἐκλείπω βαθμηδόν, χωρῶ πρὸς ἐξάλειψιν : **φυλορροοῦσα ἐπιχείρησις·** εὔχρ. ἰδ. ἐν τῇ φρ. **φυλλορροοῦσιν αἱ ἐλπίδες.**

φυλλοσινής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἐπιφέρων βλάβην, καταστροφὴν εἰς τὰ φύλλα : Νίκ.π.Ἀθήν.15,683F **φυλλοσινῆ ἑρπετά.**

φυλλοσκεπής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ὑπὸ φυλλώματος καλυπτόμενος, ὁ σκεπασμένος ἀπὸ φύλλα· πρβλ. φυλλόσκεπος.

φυλλόσκεπος-ον μτγν. κ. νεώτ. φυλλοσκεπής βλ.λ. : Θεόφρ.ΦΑΙτ.2,7,3 **φυλλόσκεπα δένδρα** (πιθ. ἐσφ. γρ. ἀντὶ φυλλόσκεπα).

φυλλοστάφυλον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν κάππαρις : Διοσκ.2,204.

φυλλοστρωμένος-η-ο δημ. ἐπιθετ. μτχ. φυλλόστρωτος βλ.λ. : **ἤτανε φυλλοστρωμένοι οἱ δρόμοι γιὰ νὰ περάση.**

φυλλοστρὼς-ῶτος (ὁ,ἡ,τὸ) μτγν. φυλλόστρωτος βλ.λ. : Θεόκρ.ΑΠ 9,338 **φυλλοστρῶτι πέδῳ.**

φυλλόστρωτος-ον κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ διὰ φύλλων ἐστρωμένος, κεκαλυμμένος, σκεπασμένος : Εὐρ.Ρῆσ.9 **λεῖπε χαμεύνας φυλλοστρώτους.**

φυλλοταξία (ἡ) νεώτ. βοταν. ἡ ἐπὶ τοῦ βλαστοῦ διάταξις τῶν φύλλων, ὡρισμένη μὲν καὶ σταθερὰ οὖσα δι' ὅλα τὰ φυτὰ τὰ εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκοντα, παρουσιαζομένη δὲ ὑπὸ δύο γενικὰς μορφάς, τελείως διακεκριμένας : **ἐναλλασσομένη φυλλοταξία** (ἡ διάταξις καθ' ἣν ἐπί τινος ὁριζοντίου τμήματος τοῦ κλάδου ἓν μόνον φύλλον ὑπάρχει, ἀμέσως δὲ κατόπιν τὰ φύλλα ἀκανονίστως διατάσσονται ἐπὶ τοῦ ἄξονος),-**ἀντίθετος** ἢ **ἀντίπλευρος φυλλοταξία** (ἡ καθ' ἣν ἐπὶ ὁριζοντίου τμήματος φύονται δύο φύλλα).

φυλλοτόκος-ον μτγν. ὁ τίκτων, γεννῶν, φύων φύλλα : Ὀππ.Κυν.1,116.

φυλλοτόμος-ον γλωσσ. κ. νεώτ. ὁ τέμνων, διατρυπῶν τὰ φύλλα : Γλωσσ.· **2)** τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. φυλλοτόμος νεώτ. ζωολ. γένος ἐντόμων ὑμενοπτέρων ὧν αἱ προνύμφαι σφηματίζουσιν ἐπὶ τῶν φύλλων διαφόρων δασικῶν φυτῶν στοάς, ἐντὸς τῶν ὁποίων μεταμορφοῦνται εἰς βομβύκια, ἀφοῦ καταφάγωσι τὴν ἐπιδερμίδα.

φυλλοτρήτης (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος κολεοπτέρων ἐντόμων φυτοφάγων περιλαμβάνον πλεῖστα εἴδη, καταστρεπτικὰ κυρίως τῶν σταυρανθῶν φυτῶν, ὧν διατρυπῶσι τὰ φύλλα.

φυλλοτρὼξ-ώγος (ὁ,ἡ) ὁ τρώγων φύλλα, λαχανικά, χορταρικά, φυτοφάγος : Ἀντιφάν.Οἰνόμαος 1.2 **τί δ' ἂν Ἕλληνες μικροτράπεζοι φυλλοτρῶγες δράσειαν ;**

φυλλοφάγος-ον νεώτ. ὁ κατ' ἐξοχὴν διὰ φύλλων τρεφόμενος· πρβλ. φυλλοτρώξ.

φυλλουριὰ (ἡ) δημ. τὸ φύλλωμα, ἡ φυλλωσιά : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 59,4 **παίζει τ' ἀγέρι στὴ ροδιὰ | κι ἡ φυλλουριά της σειέται.**

φυλλοφόρος-ον κ. νεώτ. ὁ φέρων, ἔχων φύλλα· ἀντίθ. ἄφυλλος· || εἰδ. ὁ καθ' ὃν φέρουσι φύλλα, φυλλίνους στεφάνους : Πίνδ.Ο 8,101 **Βλεντιάδαις ἐπίνικον, ἔκτος οἷς ἤδη στέφανος περίκειται φυλλοφόρων ἀπ' ἀγώνων·** πρβλ. φύλλινος, φυλλίτης, φυλλίνης· **2)** τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. **φυλλοφόρος** νεώτ. ζωολ. γένος ἐχινοδέρμων ἀπαντῶν ἀνὰ τὴν Μεσόγειον.

φυλλοφορῶ-έω μτγν., μσν. κ. νεώτ. φέρω φύλλα, ἔχω, σφηματίζω φύλλωμα : Θεόφρ.ΦΙ 3,9,2 **φυλλοφορεῖν ἐθέλουσι τὰ λάχανα,** Ἀχμ.Ὀνειροκρ. 180,35 **οὔτε ἄνω φυλλοφοροῦσιν, οὔτε κάτω ῥιζοῦνται.**

φυλλοφολλίνη (ἡ) νεώτ. ἡ ἐκ τῆς διασπάσεως τῆς χλωροφύλλης λαμβανομένη φυλλίνη.

φυλλοφυῶ-έω γλωσσ. φύω, ἐκφύω φύλλα, σχηματίζω φύλλωμα.

φυλλοχαρὴς-οῦς (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος ἐντόμων κολεοπτέρων.

φυλλοχλωρίτης (ὁ) νεώτ. πετρογρ. ὀρυκτὸν ἀπαντῶν ἐνιαχοῦ ὡς συστατικὸν τοῦ φυλλίτου βλ.λ.

φυλλόχλωρος-η-ο δημ. ποι. ὁ ἔχων χλωρὰ τὰ φύλλα : Βαλαωρ. Δάφνη καὶ Ἀηδόνι 70 **καὶ σὺ δαφνούλα ἑλληνική, | φυλλόχλωρη δαφνούλα.**

φυλλοχόος-ον κ. μσν. ὁ χύνων, ρίπτων τὰ φύλλα· ἐπὶ χρονικῶν διαιρέσεων, ἐποχῶν, ὁ καθ' ὃν τὰ φύλλα πίπτουσι : Ἡσίοδ.π.Πολυδ.1,231,Πλούτ. Ἠθ.734Β, αὐτ.735D **φυλλοχόοι μῆνες (οἱ φθινοπωρινοὶ μῆνες)**, Ἀπολλ.Ρ 4,217, Βασ.2,842Β, Εὐστ.631,4.

φυλλοχοῶ-έω ρίπτω, ἀποβάλλω τὸ φύλλωμα· Φρύν.ἐν ΑΒ 71,11 **«φυλλοχοεῖν· ἐπὶ τῶν δένδρων τῶν ἀποβαλλόντων τὰ φύλλα, φυλλορροεῖν»·** **2)** κ. μτφ. ἐπὶ τῆς κόμης : ΑΠ 7,141.

φυλλώδης-ους-ες μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἐν εἴδει φύλλου, ὁ ὁμοιάζων πρὸς φύλλον, φυλλοειδής : Θεόφρ. ΦΙ 6,3,1 **σπέρμα φυλλῶδες·** **2)** ὁ ἔχων ἄφθονα φύλλα, πυκνὸν φύλλωμα : αὐτ.7,8,3 **ἄνθεμον τὸ φυλλῶδες·** || ἐπὶ ἀνθέων ἐχόντων πολλὰ πέταλα : αὐτ.8,3,3.

φυλλώδιον (τὸ) νεώτ. βοταν. ὅρος δι' οὗ χαρακτηρίζεται ὁ μίσχος τῶν φύλλων φυτῶν τινων ὁ πλατυνόμενος περὶ τὸ μέσον τῆς ἐπιφανείας τοῦ φύλλου καὶ ἐκτελῶν πάσας τὰς λειτουργίας τῶν ἐλαττωματικῶν ἢ ἀναναπτύκτων φύλλων.

φύλλωμα-ατος (τὸ) μτγν., νεώτ. κ. δημ. τὸ σύνολον τῶν φύλλων φυτοῦ τινος, ἡ φυλλωσιά : Διόδ. Σ 3,18 **ἐλάται πυκναὶ τοῖς φυλλώμασι,** Πορφύρ. Σκ 58,1 **τὰ σκοτεινὰ φυλλώματα τὰ πεῦκα ἀργοσαλεύουν,** Ζερβ.Ἱστ.1 92 **μέσα εἰς τὰ φυλλώματά του ἔχουν φωλιὲς τὰ πουλιά,** Γρυπ.Σκ.Τερρ. 101,13 **καὶ φτάνουν στὰ φυλλώματα τοῦ πένθιμου κισσοῦ . . οἱ σπουργίτες·** || ἀμ. σύνολον βλαστήσεως : Ζαλοκ.Ποιήμ.116,17 (ἐκδ.Φέξη) **περῶν ἀπὸ φύλλωμα κήπου δασύ.**

φυλλωσιὰ (ἡ) δημ. τὸ φύλλωμα βλ.λ. : Παλαμ. Παράκ.15,2 **τὰ γυμνὰ λιγνοκλώνια . . καὶ χωρὶς πρασινάδες καὶ φυλλωσιές.**

φυλοβασιλεὺς-έως (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἕκαστος τῶν τεσσάρων βασιλέων τῶν ἰσαρίθμων ἐν Ἀθήναις Ἰωνικῶν φυλῶν, ἐχόντων κυρίως θρησκευτικὴν καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν καὶ ἐπιμελουμένων τὰ τῶν ἱερῶν τελετῶν· Πολυδ.8,11,1, αὐτ. 8,120 **«φυλοβασιλεῖς ἐκ τῶν φυλῶν αἱρετοί, οἱ τὰς θυσίας ἐπιτελοῦντες»** : Ἀριστλ.Ἀθπ.349, Φώτ.Λεξ. 288,15 **μετὰ τὴν Κλεισθένειον μεταρρύθμισιν ἐξελέγοντο δέκα φυλοβασιλεῖς.**

φυλοβασιλικὸς-ή-όν Ἐπιγρ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φυλοβασιλέα· ἐν χρ. κτ. οὐδ. πληθ. **φιλοβασιλικὰ (ἐνν.χρήματα)** : Ἐπιγρ.Ἀθηνῶν.

φυλογένεια (ἡ) νεώτ. ἡ γένεσις καὶ ὕπαρξις τῶν φύλλων ἄρρενος καὶ θήλεος, ὡς καὶ αἱ εἰς ἑκάτερον τούτων προσιδιάζουσαι ἰδιότητες.

φυλογενετικὸς-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυλογένειαν βλ.λ.

φυλογονία (ἡ) νεώτ. ἡ γένεσις, δημιουργία, ὁ σχηματισμὸς τῶν φυλῶν· **2)** ἡ ἐπιστήμη ἡ πραγματευομένη τὰ τῆς γενέσεως καὶ ἐξελίξεως τῶν διαφόρων ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν μορφῶν ὡς καὶ τῶν διαφόρων γενῶν καὶ εἰδῶν αὐτῶν ἐν αἰτιώδει σχέσει πρὸς τοὺς διαφόρους σταθμοὺς ἐξελίξεως τῆς γῆς, ἄ. ὀντογονία· **3)** καταγωγή, γένεσις ἐκ συγγενῶν μορφῶν.

φυλογονικὸς-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυλογονίαν βλ.λ.· **2)** εἰδ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὰς γενετησίους σχέσεις τῶν φύλων : **φυλογονικὸν ἔνστικτον** (ἄ. γενετήσιον).

φυλογόνος-ον νεώτ. ἐπὶ ἐντόμων, ὁ παράγων ἄτομα ἐγγενῆ ἢ ἔμφυλα.

φυλοκρίνησις-εως (ἡ) μτγν. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φυλοκρινῶ βλ.λ., διάκρισις, διαχωρισμός, ξεχώρισμα : Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.2,8,38.

φυλοκρινητικὸς-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος ἢ ἐπιτήδειος εἰς τὴν φυλοκρίνησιν βλ.λ., διακριτικός, **διαχωριστικός** : Κλήμ.Ἀλ. Στρωμ.2,8,36.

φυλοκρινῶ-έω κ. μσν. διακρίνω τὰς φυλὰς κ. γενικ. διακρίνω, ξεχωρίζω· ΑΒ 71,8 **«φυλοκρινεῖν κυρίως μὲν τὸ τὰς φυλὰς τὰς ἐν ταῖς πόλεσι διακρίνειν, σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἄλλο τι διατάττειν καὶ διακρίνειν»** : Θουκ.6,18 **εἴ γε ἡσυχάζοιμεν πάντως ἢ φυλοκρινοῖμεν οἷς χρεὼν βοηθεῖν** (ἄ.γρ. φιλοκρινοῖμεν), Λουκ.Ἀποκ.4 (ἄ.γρ. κώδ.1, Πολυδ.8,110, Γρηγ.Νύσσ.1,66Α **ἕκαστον φυλοκρινῶν τε καὶ δι-**

ἐξετάζων ὁ νοῦς, αὐτ.1,460C, Φώτ.᾿Επιστ.182,7 τὸν ἄμεινον εἰπόντα φυλοκρινεῖν, Εὐστ.239,22.

φῦλον (τὸ) (φύω) κ. μαν. κ. νεώτ. ἄθροισμα ἐμψύχων ὄντων ὁμοίων μὲν ὡς πρὸς τὴν φύσιν, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ εἶδος διακρινομένων ἀπ' ἀλλήλων : ᾿Ιλ.Ε 441 οὔποτε φῦλον ὁμοῖον ἀθανάτων τε θεῶν χαμαὶ ἐρχομένων ἀνθρώπων, αὐτ.Ρ 220, ᾿Οδ.Η 206 ὥς περ Κύκλωπές τε καὶ ἄγρια φῦλα Γιγάντων, ῾Ησιόδ.Θ 202 θεῶν . . ἐς φῦλον, Πίνδ.Π 3,36· ‖ εἰδ. ἐπὶ ζῴων, τὸ γένος ἢ τὸ εἶδος : Σοφ.᾿Αντ. 342 κουφονόων τε φῦλον ὀρνίθων ἀμφιβαλὼν ἄγει, Εὐρ.ἀπ.27 φῦλα πόντου (οἱ ἰχθύες), ᾿Αριστφ. ῎Ορν.1088 εὔδαιμον φῦλον πτηνῶν οἰωνῶν, αὐτ. 777, Πλάτ.Σοφ.220Β· 2) τὸ ἄρρεν ἢ τὸ θῆλυ γένος : ῾Ησιόδ.Θ 1020 νῦν δὲ γυναικῶν φῦλον ἀείσατε, ᾿Αριστφ.Θεσμ.786 καίτοι πᾶς τις τὸ γυναικεῖον φῦλον κακὰ πόλλ' ἀγορεύει, Ξεν.Λακ.1,4 σωμασκεῖν ἔταξεν οὐδὲν ἧττον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος φύλου, - τὸ ἰσχυρὸν φῦλον (αἱ ἄνδρες),- τὸ ὡραῖον φῦλον (αἱ γυναῖκες)· 3) γένος ἀνθρώπων, φυλή, ἔθνος, λαός : ᾿Ιλ.Β 840 ῾Ιππόθοος δ' ἄγε φῦλα Πελασγῶν, Αἰσχ.Πρ.808 τηλουρὸν δὲ γῆν ἥξεις κελαινὸν φῦλον, οἳ πρὸς ἡλίου ναίουσι πηγάς (περὶ τοῦ λαοῦ τῶν Αἰθιόπων), Εὐρ.ΙΤ 887 θανάτῳ πελάσεις ἀνὰ βάρβαρα φῦλα, Ξεν. ΚΠ 1,5,2· 4) ἐν πλέον στενῇ ἐννοίᾳ, σύνολον ἀνθρώπων ἐχόντων δεσμοὺς συγγενείας, γενιά : ᾿Ιλ.Β 362 κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα, κατὰ φρήτρας, αὐτ.363, ᾿Οδ.Ξ 68 ὡς ὤφελλ' ῾Ελένης ἀπὸ φῦλον ὀλέσθαι πρόχνυ· 5) ὁμ. τάξις, σύνολον ἀνθρώπων ἐχόντων κοινὸν τὸ ἐπάγγελμα, τὴν ἀποστολήν, ἢ χαρακτηριστικάς τινας ἰδιότητας : Πλάτ.Σοφ. 218C τὸ φῦλον . . οὐ . . ῥᾷστον συλλαβεῖν τί ποτ' ἐστίν, ὁ σοφιστής, αὐτ.Θεαίτ.160D, Εὐπ.Μαρικᾶς 25 περιήλθομεν καὶ φῦλον ἀμφορεαφόρων, Δίων Κ 59,9 ἐκ τοῦ βουλευτικοῦ φύλου γεγενημένος· 6) νεώτ. βιολ. ἡ ἰδιάζουσα διαμόρφωσις ὀργανικοῦ τινος ὄντος, ἡ καθιστῶσα τοῦτο κατάλληλον ὅπως ἐπιτύχῃ τὸν πολλαπλασιασμόν του· ‖ ὁμ. βιολ. τὸ ἄθροισμα τῶν ὀργανικῶν ὄντων, ζῴων ἢ φυτῶν, τῶν ἐχόντων τὰ αὐτὰ πολλαπλασιαστικὰ ὄργανα.

φύλοπις-ιδας (ἡ), ἐπ. αἰτ. φυλόπιδα κ. φύλοπιν, ἡ κραυγή, βοὴ τῆς μάχης, ὁ πολεμικὸς σάλαγος : ᾿Ιλ.Ε 496 κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ ὀτρύνων μαχέσασθαι, ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν, αὐτ.Ε 635, ᾿Οδ.Π 314 φυλόπιδα . . πολυάικος πολέμοιο, αὐτ. Δ 15,82, αὐτ.Υ 141, ῾Ησιόδ.Α 114, Σοφ.᾿Ηλ.1071, Λυκόφρ.555 συμβαλόντα φύλοπιν, Χρησμ.Σιβ.3,451, αὐτ.4,62 φύλοπις αἰνὴ στήσεται ἐν πολέμῳ, ᾿Επιγρ.Κερκ. φυλόπιδος δ' ἐξέρυσαν στυγερᾶς.

φυλοπορφυρίνη (ἡ) νεώτ. χημ. χρωστικὴ οὐσία παραγομένη ἐκ τῆς χλωροφύλλης.

φυλοστάφυλον (τὸ) μτγν. δ. γρ. τοῦ φυλλοστάφυλον βλ.λ.

φυλουριά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν ἀγριελαία.

φῦμα-ατος (τὸ) (φύω) κ. μαν. κ. νεώτ., μτγν. ποι. δοτ. φυμάτεσσι (Μάρκελλ.Σιδ.83), πᾶν ὅ,τι φύεται, ἔχει φυή, ἰδίᾳ τὸ ἐπὶ τοῦ δέρματος φυόμενον βλάστημα, ἐξόγκωμα, οἴδημα ἐπὶ τοῦ σώματος ἕνεκα φλεγμονῆς, πρήξιμο, σπυρί, ἀπόστημα ἢ ἕλκος ὑπὸ τὸ δέρμα : ᾿Αρχίλ.123, ῾Ηρ.3,133 Δαρείου δὲ γυναικὶ ἐπὶ τοῦ μαστοῦ ἔφυ φῦμα, ῾Ιππ. ᾿Αρχ.᾿Ιητρ.18, Πλάτ.Τίμ.85C λαμβάνουσα μὲν οὖν ἀναπνοὴν ἔξω παντοῖα ἀναπέμπει φύματα, Μάρκελλ.Σιδ.83 φέρει φυμάτεσσιν ἀρωγήν, Γρηγ.Ναζ. ῏Ασμ.19· ‖ νεώτ. φῦμα τῆς ᾿Ανατολῆς δερματοπάθεια ὑπὸ μορφὴν ἐρυθρῶν κηλίδων, ἐμφανιζομένη ἐπὶ τῶν ἀκαλύπτων μερῶν τοῦ σώματος τῶν κατοίκων τῆς ᾿Αφρικῆς ἰδίᾳ καὶ τῆς ᾿Ασίας· 2) μτγν. φλεγμονὴ καὶ ἐξοίδησις τῶν ἀδένων τῶν βουβώνων, φύγεθλον : Γαλ. Definit. med. 2,274 «φῦμά ἐστι κατὰ βουβῶνα γινόμενον ἀπόστημα» : Πολυδ.4,191 φῦμα περὶ βουβῶνα μετὰ πυρετοῦ· 3) μτγν. κ. μαν. ἐρυσιπελατώδης φλεγμονὴ ἀδένος : Θεοφάν Νόνν.2,254, ᾿Ιω.ΨΧρυσ.1,1019Β· 4) νεώτ. ἔπαρμα ἐπὶ τῶν ὀστῶν ἢ καὶ τῶν μαλακῶν μορίων τοῦ σώματος : φῦμα γενειακὸν - ἡβικὸν βλ.λ.)· 5) ῾Ησ. «φύματα, φυδράκια, φῶραι».

φυματίας (ὁ) ὁ ἔχων φύματα, ἐπάρματα, ἐξογκώσεις ἢ οἰδήματα ἐπὶ τοῦ σώματος : ῾Ιππ.῎Αρθρ. 807 φυματίας σκληρῶν φυμάτων· 2) μτγν. ὁ φυματικός : Ῥοῦφ.π.᾿Ορειβ.2,93,2 φυματίαι κατὰ θώρακα καὶ δύσπνοοι καὶ βηχώδεις.

φυματίασις-εως (ἡ) νεώτ. ὀρθότ. τ. τῆς λ. φυματίωσις βλ.λ.

φυματικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ φυμάτια ἢ τὴν φυματίασιν· 2) ὁ πάσχων ἐκ φυματιάσεως, φθισικός, χτικιασμένος.

φυματίνη (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ὑγρὸν παρασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ Κὼχ πρὸς διάγνωσιν τῆς φυματιάσεως, ἄ. τουμπερκουλίνη.

φυματιολόγος (ὁ) νεώτ. ἰατρὸς εἰδικῶς ἀσχολούμενος ἐπὶ τῶν φυματιάσεων.

φυμάτιον (τὸ) νεώτ. ὑποκορ. τοῦ φῦμα, μικρὸν φῦμα, ἔκφυμα : ῾Ιππ.64Β,19, Ῥοῦφ.11 ἢ φυματίοις ἢ αὐτομάτοις ἕλκεσιν· 2) νεώτ. παθολ. σωμάτιον ἀναπτυσσόμενον εἰς τὸ παρέγχυμα ἢ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἱστῶν, ὀφειλόμενον εἰς τὴν εἴσδυσιν ἐν τῷ ὀργανισμῷ καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ βακίλλου Κώχ.

φυματιῶ-άω νεώτ. ἔχω φυμάτια, εἶμαι πλήρης φυματίων, πάσχω ἐξ ἀναπτύξεως παθολογικῶν φυματίων : φυματιῶν πνεύμων - ἐγκέφαλος· 2) πάσχω φυματίασιν, εἶμαι φυματικός, φθισικός.

φυματιώδης-ους-ες νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς φυμάτια ἢ τὴν φυματίασιν, φυματικός : φυματιώδης ἀρθρῖτις - λαρυγγῖτις - μηνιγγῖτις, - φυματιῶδες βακτηρίδιον.

φυματίωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ὀφθαλμ. φυματιώδης ὄγκος τοῦ χοριοειδοῦς.

φυματίωσις-εως (ἡ) νεώτ. κ. ὀρθότ. φυματίασις ἀνάπτυξις παθολογικῶν φυματίων· 2) μεταδοτικὴ λοιμώδης νόσος ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἀνάπτυξιν τοῦ βακίλλου τοῦ Κώχ : πνευμονικὴ φυματίωσις, - φυματίωσις τῶν ὀστῶν - τοῦ λάρυγγος· 3) φυματίασις τῆς ἐλαίας νόσος τις τῆς ἐλαίας, ἄ. ἐκσάρκωσις, καρκίνωσις, καρούλες, κομπιά.

φυματοῦμαι-όομαι γίνομαι φυματίας βλ.λ.1), πληροῦμαι γεμίζω φύματα βλ.λ.1) : ῾Ιππ.1299Η.

φυματώδης-ους-ες κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φύματα, ὀζώδης, ἢ ὁ πλήρης φυμάτων βλ.λ.1) : ῾Ιππ.400,39 σκέλεα φυματώδεα.

φῦν δ. τ. τοῦ φῦναι ἀπαρφ. ἀόρ. β' τοῦ φύω βλ.λ.: Παρμενίδ.ἀπ.7,10,10.

φῦναι ἀπαρφ. ἀόρ.β' τοῦ φύω βλ.λ.

φυντανάκι (τὸ) δημ. δ. γρ. τοῦ φιντανάκι βλ.λ.

φυντάνι (τὸ) δημ. δ. γρ. τοῦ φιντάνι βλ.λ.

φύξ ὑποθετικὴ ὀνομ. τοῦ φύγαδε βλ.λ. : ΕΜ 802, 46, Εὐστ.1080,17.

φύξα (ἡ) ἐσφ. γρ. τοῦ φύζα βλ.λ.

φυξάνωρ-ορος (ὁ,ἡ) ποι. ὁ ἀποφεύγων ἐκ φόβου τοὺς ἄνδρας ἢ τοὺς συζύγους : Αἰσχ.῾Ικ.9 ἀλλ' αὐτογενεῖ φυξάνορι γάμον Αἰγύπτου παίδων ἀσεβῆ τ' ὀνοταζόμεναι (διόρθ. φυξανορίᾳ).

φυξήλιος-ον μτγν. ποι. ὁ ἀποφεύγων τὸν ἥλιον καὶ ἐπιζητῶν τὴν σκιάν : Νίκ.Θηρ.660.

φύξηλις-ιος (ὁ,ἡ) ποι. γενικ. κ. -ιδος, φυγάς, φυγοπόλεμος, δειλός : ᾿Ιλ.Ρ 143 ἤ σ' αὔτως κλέος ἐσθλὸν ἔχει, φύξηλιν ἐόντα, Νίκ.᾿Αλεξ.472, Λυκόφρ.943, Συνέσ.῞Υμν.5,46.

φυξίμηλος-ον ποι. ἐπὶ δένδρων, ὁ ἱκανῶς αὐξηθείς, ὥστε νὰ μὴ βλάπτεται ἢ καταστρέφεται

ὑπὸ τῶν προβάτων ἢ ἄλλων παρομοίων ζώων: Αἰσχ.απ.377, Πλούτ.'Ηθ.293Α.

φύξιμος-ον (φεύγω) ποι. τ. τοῦ φεύξιμος βλ.λ., ἐπὶ τόπων, εἰς ὃν δύναταί τις νὰ καταφύγῃ, νὰ εὕρῃ καταφύγιον, ἄσυλον: Πλούτ.'Ηθ.823Α· || ὀθ. **ἱερὸν φύξιμον** ἢ ἁπλῶς **φύξιμον** τόπος καταφυγῆς, καταφύγιον, ἄσυλον: 'Οδ.Β 359 **ὅθι μοι φάτο φύξιμον εἶναι**, Πολύβ.9,29,4, Πλούτ.Ρωμ.9 **ἱερόν τι φύξιμον τοῖς ἀφισταμένοις κατασκευάσαντες**· **2)** ὃν δύναταί τις ν' ἀποφύγῃ, νὰ διαφύγῃ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δύναταί τις νὰ ἐκφύγῃ, ἀποφευκτός: Μάξ.Καταρχ.358· **3)** ὃν θέλει τις ν' ἀποφύγῃ, ἀντιπαθητικός, βδελυκτός, ἀπεχθής, ἀηδής: Σιμων. 251· **4)** μτ. αἰτ. ὁ δυνάμενος, ὁ ὢν εἰς κατάστασιν νὰ ἐκφύγῃ, νὰ διαφύγῃ τινά: Σοφ.'Αντ.787 **καί σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς οὔθ' ἁμερίων ἐπ' ἀνθρώπων**.

φυξῖνος (ὁ) εἶδός τι ἰχθύος: Μνησίμ.'Ιππότρ.Ι,33.

φύξιον (τὸ) μτγν. φύξιμον, τόπος καταφυγῆς, καταφύγιον, ἄσυλον: Πλούτ.Θησ.36 **ἔστι δὲ φύξιον οἰκέταις καὶ πᾶσι τοῖς ταπεινοτέροις καὶ δεδιόσι κρείττονας** (ὃ. γρ. φύξιμον).

φύξιος-ον μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυγήν, ὁ τῆς φυγῆς, ὀθ. **φύξιος οἶτος** ὁ θάνατος: 'Απολλ.Ρ 4,699· **2)** ὁ βοηθῶν τοῖς φυγάσι, ὁ διευκολύνων τὴν φυγήν, τὴν διάσωσιν τῶν φευγόντων, ὡς ἐπίθ. τοῦ Διός: 'Απολλδ.Ι,9,Ι· || ὁμ. ὡς ἐπίθ. τοῦ 'Απόλλωνος: Φιλόστρ.710, Σουΐδ.

φυξίπολις-εως (ὁ,ἡ) μτγν. ποι. ὁ φεύγων **ἐκ τῆς πόλεως**, ὁ διωκόμενος, ὁ ἐκδιωχθείς, ἐξόριστος: 'Οππ.'Αλ.Ι,278.

φύξις-εως (ἡ) ποι. τ. τοῦ φεῦξις βλ.λ., φυγή: 'Ιλ.Κ 311, αὐτ.447 **μὴ δή μοι φύξιν γε, Δόλων, ἐμβάλλεο θυμῷ**· **2)** μτγν. καταφυγή, διαφυγή, ἀποφυγή, ἐκφυγή: Νίκ.Θηρ.588.

φύος (τὸ) 'Ησ. «φύτευμα, γέννημα».

φύρα (ἡ) δημ. ἡ ἐξ ἀποστραγγίσεως ἢ ἐξατμίσεως ἐλάττωσις τοῦ ὄγκου ἢ τοῦ βάρους ἢ καὶ ἀμφοτέρων χυμώδους πράγματος, οἷον καρπῶν, γαλακτωδῶν προϊόντων, ζυμορικῶν: **τὸ γιαούρτι σὰ γίνεται σακκουλήσιο ἔχει μεγάλη φύρα, - τὰ πετσιὰ ὅταν ξεραθοῦν ἔχουν κάποια φύρα, - τὸ τυρί - τὸ σαπούνι ἔχει φύρα**· || ὁμ. ἡ μείωσις τῆς ὅλης ποσότητος πράγματος καθαριζομένου ἀπὸ ξένων ὑλῶν διὰ τήξεως ἢ ἄλλως, ἡ (ν)τάρα: **τὸ βούτυρο - τὸ μελισσοκέρι - τὸ μέλι ἀφήνουν φύρα**· || ὁμ. ἡ ἐκ τριβῆς ἐπερχομένη εἴς τινα εὔθρυπτα πράγματα μείωσις τοῦ βάρους καὶ τοῦ ὄγκου αὐτῶν: **τὰ μπισκότα πακεττάρονται, γιὰ νὰ μὴ ἔχουνε φύρα**· **2)** μτφ. ἐν φρ. **φύρα τοῦ μυαλοῦ** ἡ μεγάλη μείωσις τῆς πνευματικῆς ἱκανότητος, ἡ ἐλάττωσις τῆς νοημοσύνης, τῆς ἀντιλήψεως, τῆς κρίσεως: **τὸ γεροντάκι ἔπαθε φύρα τοῦ μυαλοῦ**· πρβλ. **ἐν** ὁμ. σημ. φυραίνω, κλουβιαίνω· **3)** μτφ. ἐν ἀναφ. πρὸς κοινωνικὸν σύνολον **ἡ φύρα ὁ χύδην ὄχλος**, ἰδ. **ὁ ἐν ἠθικῇ ἐκπτώσει**· πρβλ. ὑποστάθμη.

φυράδην ἐπίρρ. μτγν. τ. τοῦ φύρδην βλ.λ.: Πολυβ.6,175.

φυραίνω δημ. ὑφίσταμαι ἐλάττωσιν, παθαίνω φύρα βλ.λ.· **2)** συστέλλομαι, συρρικνοῦμαι, μαζεύω, ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῆς θερμότητος ἰδίως: **ἐφύρανε ἡ πόρτα**· **3)** μτφ. **ἐφύρανε τὸ μυαλό του ἐμωράνθη**· πρβλ. κλουβιαίνω 3).

φύρασις-εως (ἡ) μτγν., ἰων. **φύρησις**, ἀνάμειξις, ἀνακάτωμα, ὀθ. ζύμωσις, ζύμωμα: 'Αρετ.'Οξ. Νούσ.2,3.

φυρατής (ὁ) μτγν. ὁ ἀναμειγνύων, ὁ ἐπιφέρων σύγχυσιν: Κικ.'Αττ.7,1,8.

φύρδην (φύρω) ἐπίρρ. κ. νεώτ., δωρ. **φύρδαν** (ΑΠ7,531) μεμειγμένως, πεφυρμένως, ἀναμεὶξ, ἀνάκατα, ἀνακατωμένα: Αἰσχ.Πέρσ.812 **δαιμόνων ἱδρύματα πρόρριζα φύρδην ἐξανέστραπται βάθρων**, Ξεν.ΚΠ7,1,37 **φύρδην ἐμάχοντο καὶ πεζοὶ καὶ ἱππεῖς**, Πολύβ.30,14,6 **φύρδην πάντα ἐπράττετο**· || νεώτ. ἰδ. ἐν φρ. **φύρδην μίγδην ἐν** παντελεῖ ἀναμείξει, ὅλως διόλου ἀνακατωμένα.

φύρησις-ιος (ἡ) ἰων. τ. τοῦ φύρασις βλ.λ.

φυρί φυρί ἐπίρρ. δημ. ἐπιμόνως, πεισματικά: **πάει φυρί φυρί γιὰ μάλωμα**.

φυρκηλῖτοι 'Ησ. «τειχήρεις».

φύρκορ 'Ησ. «ὀχύρωμα».

φύρκος-ους (τὸ), δωρ. **φοῦρκος** 'Ησ. «τεῖχος».

φύρμα-ατος (τὸ) μτγν. μεῖγμα ἀχρήστων ὑλῶν, ἀκαθαρσία, ῥύπος, κόπρος: Νίκ.'Αλ.485.

φυρμός (ὁ) μτγν. μεῖξις, ἀνάμειξις, ἀνακάτωμα, ὀθ. σύγχυσις, ἀταξία: Κικ.'Αττ.14,5· **2)** 'Ησ. «μολυσμός, ῥύπος, μίασμα».

φυρομυαλίζω δημ. γίναμαι φυρόμυαλος.

φυρόμυαλος-η-ο δημ. **ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὸ** μυαλὸ εἶναι φυρό, ὁ ἀνόητα πράττων ἢ λέγων, ἀνόητος.

φυρός-ή-ό(ν) παπ. κ. δημ. πυρὸς βλ.λ.: Πάπ.· **2)** δημ. ὁ ἔχων φύραν βλ.λ., ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ κατ' ὄγκον ἢ βάρος ἠλαττωμένος **ἐξ ἐξατμίσεως ἢ** τριβῆς· || μτφ. **φυρὸ μυαλὸ** ὁ ὄχι ὑγιὴς νοῦς, ὁ μὴ ὀρθῶς σκεπτόμενος· **3)** ὁ συρρικνωθείς: **φυρὸ παράθυρο** (τὸ παράθυρον οὗ αἱ σανίδες συσταλεῖσαι ἀφήνουν ῥωγμὰς κατὰ τοὺς ἁρμούς).

φύρσιμος-ον μτγν. **ὁ** ἀναμεμειγμένος, ἀνακατωμένος: Νίκ.'Αλ.324.

φύρσις-εως (ἡ) μεῖξις, ἀνάμειξις, ἀνακάτωμα, ζύμωσις, ζύμωμα: ΑΒ 838 **κατὰ φύρσιν δὲ ἐπὶ ξηρῶν καὶ ὑγρῶν, ἀλεύρου καὶ ὕδατος**.

φυρσόστομος (ὁ) μον. ἐμπαικτικὸν παρωνύμιον τοῦ 'Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: Ζιγαβ.**ἐν** Μί. 131,53 «φυρσόστομον τὸν 'Αγιον 'Ιωάννην τὸν Χρυσόστομον ἀτιμάζουσιν οἱ παμμίαροι Βογομίλοι».

φύρτης (ὁ) μον. ὁ φύρων: Εὐστ.Μον. ἐν Μί. 86,1,932.

φυρτίζεσθαι 'Ησ. «τὸ παίζειν συνεστραμμένοις φυροῖς τοῖς ἱματίοις».

φυρτίτης (ὁ) 'Ησ. «εἶδος οἴνου».

φυρτός-ή-όν μτγν. ὁ συμπεφυρμένος, ἀναμεμειγμένος, ἀνακατωμένος: 'Επιφάν.1,773Α, 'Ησ.

φύρω κ. νεώτ., παρατ. **ἔφυρον**, ἀόρ. **ἔφυρσα** ('Οδ.Σ 21), μτγν., μαν. κ. νεώτ. **ἔφυρα** (Λουκ.Πραμ. 13, Εὐστ.Πον.279,87), μέσ. μτχ ἀόρ. α' **φυρσάμενος** (Νίκ.Θηρ.507), μέλλ. **πεφύρσομαι** (Πίνδ.Ν Ι, 104), μτγν. **φυρήσομαι** (Σχόλ.Πίνδ.Ν Ι,104 **συμ-**), παθ. ἀόρ. **ἐφύρθην** (Αἰσχ.'Αγ.732), μτγν. **ἐφύρην** (Λουκ. 'Επ.Κρον.28), παρακ. **πέφυρμαι**, μτχ. **πεφυρμένος**, μειγνύω, ἀναμειγνύω τι ξηρὸν μετ' οὐσίας ὑγρᾶς, συχνότατα δὲ μτ. τῆς ἐνν. τοῦ φθείρειν, καταστρέφειν ἢ μιαίνειν: 'Ησίοδ.'Εργ.61 **φύρειν γαῖαν ὕδει** κ. παθ.: Σιμων.'Αμ 6,3 **πάντα βορβόρῳ πεφυρμένα**· || κ. ἐπὶ ξηρῶν οὐσιῶν ἢ πραγμάτων: Εὐρ. 'Εκ.496 **κόνει φύρουσα κάρα**· κ. παθ.: Πίνδ.Ν Ι, 104 **γαῖα πεφύρσεται κόμαν**· **2)** ῥαντίζω, βρέχω, μολύνω, λερώνω: 'Ιλ.Ω 162 **δάκρυσιν εἵματ' ἔφυρον**, 'Οδ.Σ 21 **στῆθος καὶ χείλεα φύρσω αἵματος**· κ. παθ.: αὐτ.Ρ 103, αὐτ.Ι 397, Αἰσχ.'Αγ.732 **αἵματι δ' οἶκος ἐφύρθη**, Εὐρ.'Ορ.1411 **ὄμμα δακρύοις πεφυρμένοι**, Ξεν.'Αγ.2,14· **3)** βάπτω, **ἐν** χρ. τὸ παθ.: Σιμων.23 **ἱστίον .. πεφυρμένον ἄνθεϊ πρίνου**· **4)** μτφ. ἀναμειγνύω, συγχέω, φέρω εἰς ἀταξίαν, κάνω ἄνω κάτω, ἀνακατώνω: Αἰσχ.Πρ.450 **ἔφυρον εἰκῇ πάντα** (ἀνεμείγνυον, ἀνακάτωναν ἀδιακρίτως τὰ πάντα, ἔπραττον **τὰ** πάντα ἄνευ τάξεως καὶ κανόνος), Εὐρ.'Εκ.958 **φύρουσι δ' αὐτὰ θεοὶ πάλιν τε καὶ πρόσω ταραγμὸν ἐντιθέντες**, 'Αριστφ.Βάτρ.945, Πλάτ.Φαίδ. 97Β· κ. μέσ.: αὐτ.101Ε **οὐκ ἂν φύροιο**· κ. παθ.: Εὐρ.'Ικ.201 **αἰνῶ δ' ὃς ἡμῖν βίοτον ἐκ πεφυρμέ-**

νου καὶ θηριώδους θεῶν διεσταθμήσατο (ἐκ καταστάσεως συντεταραγμένης καὶ ἀτάκτου, συγκεχυμένης καὶ ἀγρίας)· || φύρω ἐν τοῖς ὁμιλίαις ἀπροσέκτως καὶ συγκεχυμένως ὁμιλῶ : Μάρκ.Αὐρ. 8,51 5) ἐν τῷ παθ. ἀναμειγνύομαι, ἀνακατώνομαι μετ' ἄλλων, ἀναμειγνύομαι ἐν κοινωνίᾳ : Πλάτ.Νόμ.950Α || φύρομαι πρὸς τὸν ἄνθρωπον συναναστρέφομαι, ἔχω σχέσεις πρὸς αὐτόν : αὐτ.'Ιππ.Μ 291Α· 2) μτγν. φύρομαι περὶ γαστέρος ὁρμὴν κυλίομαι ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς κοιλίας : 'Οππ.'Αλ.3,440· 7) ὁμ. μολύνω δι' αἰσχρῶν, διὰ κακῶν λέξεων, κακολογῶ, ὑβρίζω : Πλούτ. 'Ηθ.891)· 8) ρηματ.π. φύρσις, φύρτης, φύρμα, φυρτός, φύρσιμος, φύρδην.

φυρῶ-άω κ.μσν.,νεώτ. κ.δημ.,μέλλ.-άσω (Αἰσχ.'Επτ. 48), ἀόρ. ἐφύρᾱσα (Πλάτ.Τίμ.73Ε), Ιων. ἐφύρησα, μέσ. ἀόρ ἐφυρασάμην ('Αριστφ.Νεφ.979), Ιων. ἐφυρησάμην (Νίκ.Θηρ.932), παθ. ἀόρ. ἐφυράθην (Πλάτ.Θεαίτ.147C, ΑΠλ.191), Ιων. ἐφυρήθην (ΑΠ 7,748, παρακ. πεφύρημαι, ἐκτετομένος τ. τοῦ φύρω βλ.λ.), μειγνύω, ἀναμειγνύω ἀνακατώνω ἰδίᾳ ἄλευρον μεθ' ὕδατος πρὸς ἀποτέλεσιν φυράματος, ζυμαριοῦ : 'Ηρ.2,36 φυρέουσι τὸ μὲν σταῖς τοῖσι ποσί, 'Ιππ.8901) οἴνῳ φυρήσας, αὐτ.355,36, Ξεν.'Ελλ.7,2,22 κατελάμβανον δὲ τοὺς ἐν τῷ τείχει πολεμίους τοὺς μὲν λουομένους, τοὺς δ' ὀψοποιουμένους, τοὺς δὲ φυρῶντας· κ. παθ. : 'Ιππ. 'Αρχ.'Ιητρ.13 πολλῷ ὕδατι πεφυρημένος, Θουκ.3, 49 οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ πεφυραμένα ἄλφιτα, Πλάτ. Θεαίτ.147C γῆ ὑγρῷ φυραθεῖσα πηλὸς ἂν εἴη· 2) μτφ. μολύνω, λερώνω : Αἰσχ.'Επτ.48 γῆν θανόντες τήνδε φυράσειν φόνῳ· 3) ὁμ. μτφ. μαλακὴν φωνὴν πρός τινα φυρῶμαι προσποιοῦμαι, ὁμιλῶ πρός τινα μὲ μειλίχιον φωνήν : 'Αριστφ.Νεφ. 979 μαλακὴν φωνὴν πρὸς τοὺς ἐραστὰς φυράσασθαι· 4) δημ. φυραίνω βλ.λ.1) : δ.δίστ. ἐφύρασεν ἡ θάλασσα κι ἐπλέφαν οἱ κα(β)οῦροι.

φῦσα (ἡ) κ. νεώτ. ἐργαλεῖον δι' οὗ φυσᾶται ἀήρ, ἰδίᾳ πρὸς ἀναρρίπισιν τοῦ πυρός, φυσητήρ, φυσερό : 'Ιλ.Σ 372 τὸν δ' εὗρ'.. ἑλισσόμενον περὶ φύσας, 'Ηρ.1,68, Θουκ.4,100 φύσας ἐσθέντες ἐφύσων, 'Αριστλ.'Αναπν.7,7· 2) ὁ σωλὴν τοῦ ὡς ἄνω ἐργαλείου : 'Ιππ.'Αρθρ.837· 3) πνοή, φύσημα ἀνέμου, ἄνεμος σφοδρός, ἰδίᾳ ἡ αἰφνίδιος πνοὴ αὐτοῦ : 'Ιππ.'Αρθρ.814, Σοφ.ἀπ.753 ἀγρίαις φύσαισι φυσᾶν· 4) κ. φύσσα (ἐσφ.γρ. κῶδ.) ἡ πνοή, τὸ ρεῦμα ἀέρος τὸ παραγόμενον ἐκ πυρὰς : 'Υμν.'Ερμ.114 φλὸξ φῦσαν ἱεῖσα πυρός· 5) κ. νεώτ. ἰατρ. τὰ ἐν τοῖς ἐντέροις ἀέρια ἐκφυσώμενα διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου, βδόλος, πορδή : 'Ιππ.'Αρχ.'Ιητρ.12,18, αὐτ.'Αφορ.1252, Πλάτ. Πολ.405D φύσας τε καὶ κατάρρους νοσήμασιν ὀνόματα τίθεσθαι ἀναγκάζειν τοὺς κομψοὺς 'Ασκληπιάδας, 'Αριστλ.Ζ18,22,2, αὐτ.Πρ.33,9· 6) πομφόλυξ, φυσαλὶς πλήρης ἀέρος : Λουκ.Μισθ.Συν. 22· 7) ὁμ. μτφ. ἀλαζανεία, τύφος, ὑπερηφάνεια, φούσκωμα : Συνέσ.2791· 8) κρατὴρ ἡφαιστείου, ἡφαιστειῶδες ἄνοιγμα : Στράβ.13,3,11 «δείκνυνται δὲ καὶ βόθροι τρεῖς, οὓς φύσας καλοῦσιν»· 9) ὄνομα εἴδους τινὸς ἰχθύος εὑρισκομένου ἐν τῷ Νείλῳ : αὐτ.17,2,4 ἔτι σίλουρος, κιθαρός, θρίσσα, κεστρεύς, λύχνος, φῦσα, βοῦς.

φυσακτήρ 'Ησ. «ἄρτος ποιὸς τις πεπανώδης».

φυσαλέος-α-ον μτγν. ὁ πλήρης φύσης βλ.λ.3), ἀνέμου : Νόνν.Δ 43,405.

φυσαλίς-ίδος (ἡ) δ.γρ. τοῦ φυσαλλίς βλ.λ.

φυσαλ(λ)ιδώδης-ους-ες νεώτ. ὁ πρὸς φυσαλλίδα ὅμοιος· 2) ὁ πλήρης φυσαλλίδων βλ.λ.2) : φυσαλλιδώδη ἐρυθήματα.

φυσαλ(λ)ίς-ίδος (ἡ) κ. νεώτ. ποσότης μικρὰ ἀέρος ἢ ἀερίου ἀνερχομένη ἐν σχήματι σφαιριδίου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὑγροῦ, πομφόλυξ, μπουρμπουλήθρα: Λουκ.Χαρ.19«πομφόλυγας.. τὰς φυσαλλίδας λέγω ἀφ' ὧν συναγείρεται ὁ ἀφρός» 2) νεώτ. δερματολ. κύστις ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐξ ἐγκαύματος, ἢ νόσου τινὸς προελθοῦσα, φλύκταινα, φουσκάλα, φουσκαλίδα· 3) πνευστὸν μουσικὸν ὄργανον, εἶδός τι πλαγιαύλου : 'Αριστφ.Λυσ.1245 λαβὲ δῆτα τὰς φυσαλλίδας· 4) μτγν. εἶδός τι φυτοῦ ἔχοντος καρπὸν ὅμοιον πρὸς φυσαλλίδας, εἶδός τι στρύχνου, ἁλικάκαβον : Διοσκ.4,72 || νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν σολανοειδῶν ἀγραβανιά, κερασούλι.

φύσαλος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. εἶδός τι φρύνου ἢ βατράχου περὶ οὗ ἀναφέρεται ὅτι διαστέλλεται ἢ φουσκώνει ἑκουσίως μέχρι καὶ διαρρήξεως καὶ ὅτι ἔχει πνοὴν δηλητηριώδη : Λουκ.Φιλοψ.12, αὐτ.Διψ.3· 2) εἶδός τι τερατομόρφου καὶ δηλητηριώδους ἰχθύος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν Αἰλιανὸν (Ζ) 3,18) «ἔξω τοῦ κύματος γενόμενος οἰδαίνει.. εἰ δὲ αὐτὸν ἐθέλοι τις ζῶντα εἰς τὴν θάλασσαν μεθεῖναι, ὁ δὲ ἐπινήχεται δίκην κύστεως ἀρθείσης πνεύματι καὶ φησιν ὅτι ἐκ τοῦ πάθους φύσαλον ἐκάλουν αὐτόν» 3) μτγν. κ. νεώτ. μέγα κῆτος ἐκ τῶν φαλαινοπτεριδῶν : 'Οππ.'Αλ.1,368.

φυσᾶντες βοιωτ. τ. φυσῶντες τοῦ φυσῶ βλ.λ.

φυσαντήρια (τὰ) δ.γρ. φυσατήρια, ἀ. ἀττ. φυσαλλίδες βλ.λ.3) : 'Αριστφ.Λυσ.1242 λαβὲ τὰ φυσατήρια, ἵν' ἐγὼ διποδιάξω τε κάεισω.

φυσάριον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φῦσα βλ.λ.5) : 'Αντυλλ.π.'Ορειβ.323.

φυσαρμόνικα (ἡ) δημ. κ. σαρμόνικα μουσικὸν ὄργανον ἐκ φυσητῆρος καὶ σειρᾶς μεταλλικῶν γλωττίδων, ἐκ τῶν ὁποίων ἑκάστη παράγει διάφορον τόνον ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν τοῦ ρεύματος τοῦ ἀέρος· 2) ἡ ἁρμόνικα βλ.λ.

φυσασμός (ὁ) τὸ φύσημα, κατ' ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀσμός : 'Αριστλ.Πρ.34,7,2.

φυσατήριον (τὸ) δωρ. τ. τοῦ φυσητήριον.

φυσείδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φύσις:Θεόγνωστ.Καν.

φύσεις (αἱ) μτγν. λίθοι τινὲς τίμιοι ποικιλόχροοι ἄνευ ὡρισμένου ἢ εἰδικοῦ ὀνόματος : Πλίν Φ1 37,74.

φυσέκι (τὸ) δημ. φυσίγγιον πυροβόλου ὅπλου· 2) δυναμῖτις φυσιγγιοειδής : Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.13,12 καὶ τὰ φυσέκια ἀνάψανε κι ὅλοι φωτιὰ γενῆκαν, - φαρεύει μὲ φυσέκια· 3) συνεκδ. κύλινδρος φυσιγγιοειδὴς ἐκ πολλῶν ὁμοίων μεταλλικῶν κερμάτων περιτετυλιγμένων διὰ φύλλου χάρτου.

φυσεκλίκι (τὸ) δημ. ἡ φυσιγγιοθήκη.

φυσερό (τὸ) δημ. φυσητήρ, φῦσα.

φυσέχη (ἡ) λ. πλασθεῖσα ἐκ τοῦ φύσιν ἔχειν ἢ ὀχεῖν πρὸς ἐτυμολογίαν τοῦ ψυχή Πλάτ.Κρατ.400Β.

φύση (ἡ) (1) Ιων. τ. τοῦ φῦσα.

φύση (ἡ) (2) μσν. δημ. τ. τοῦ φύσις βλ.λ.:'Ερωτόκρ. 1,620, αὐτ.2238.

φυσηλάτης (ὁ) (ἐλαύνω) γλωσσ. ὁ ἐλαύνων, ὁ κινῶν τὰς φύσας.

φύσημα-ατος (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φυσῶ, τὸ διὰ φυσήσεως ἢ ἀναπνοῆς παραχθέν, πνοή : Εὐρ.Φοίν. 1438 στέρνων δ' ἄπο φύσημ' ἀνεὶς δύσθνητον 'Ετεοκλῆς ἄναξ ἤκουσε μητρός· || δημ. φρ. παίρνω τὸ φύσημά μου ἢ παίρνω φύσημα ἀφοῦ κρατήσω τὴν ἀναπνοήν μου ἀναπνέω ἔπειτα μετ' ἀνακουφίσεως· || κ. μτφ. ἡ φρ. ἀναχωρῶ, φεύγω δρομαίως· 2) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ φυσώμενος ἀήρ, πνοὴ ἀνέμου : αὐτ.Τρῳ.79 πέμψει γνοφώδη τ' αἰθέρος φυσήματα, αὐτ.Ῥῆσ.440, αὐτ. 'Ιππ.1211 κἄπειτ' ἀνοιδῆσάν τε καὶ πέριξ ἀφρὸν πολὺν καχλάζον ποντίῳ φυσήματι χωρεῖ πρὸς ἀκτάς· 3) νεώτ. ἰατρ. ἦχος παθολογικὸς ἀκουόμενος ἐν τῷ θώρακι : πλευροπνευμονικὸν - καρδιακὸν φύσημα· 4) μτγν. πᾶν τὸ φυσώμενον, τὸ ἐκ φυσήσεως οἰδαινόμενον, φυσαλλίς, πομφό-

λυξ : Λουκ.Χάρ.19· || κ. ἐπὶ τῶν ἀτελῶς ἐσχηματισμένων ὀστράκων : Πλίν.Φl 9,54· **5)** οἴδημα, φούσκωμα : Δίφιλ.'Αδήλ.7 δαύρειον . . χῆνα **τῷ φυσήματι** [χῆνα ὁμοίαν πρὸς τὸν δούρειον ἵππον κατὰ τὸ φούσκωμα, δηλ. χῆνα παραγεμιστήν]· **6)** τὸ φυσᾶν, ὀνοπνοή, ρωθωνισμός, φρύαγμα ἵππων : Ξεν.'Ιππ.11,12 ἀθρόον δὲ τὸ **φρύαγμα καὶ τὸ φύσημα** τῶν ἵππων συμπαρέσοιτο· **7)** μτφ. ἀλαζονεία, τῦφος, ὑπερηφάνεια, φούσκωμα : Πλάτ.'Αλκ.2,145E πρὸς δὲ καὶ ἀνδρῶν ῥητορικῶν πολιτικὸν **φύσημα** φυσώντων, 'Υπερείδ.π.'Αθήν.13.591F· **8)** μέλανος αἵματος **φυσήματα** μέλαν, μαῦρον αἷμα ἐκφυσώμενον ἐκχυνόμενον ἐκ τῶν μυκτήρων ἄρτι ἐσφαγμένου ζῴου : Εὐρ.ΙΑ 1114· **9)** μτγν. ἡ ρητίνη τῶν πεύκων, ρητίνη πιτυίνη : Γαλ.13,833.

φυσηματιά (ἡ) μσν. δημ. ἡ φυσηξιά βλ.λ. : 'Ερωτόκρ 2,387.

φυσημάτιον (τὸ) μτγν ὑποκορ. τοῦ φύσημα βλ.λ.1): Γλωσσ.· **2)** μτφ. μικρὸς τῦφος, μικρὰ ὑπερηφάνεια, ἀλαζονεία : 'Αρρ 'Επίκτ.2,16,10.

φυσηξιά (ἡ) δημ. φύσημα, φυσηματιά.

φύσησις-εως (ἡ) τὸ φυσᾶν, τὸ ἀναπνέειν, ἀναπνοή, ἀνάσα : Θεόφρ Φl 5,19,3 εἰς τὴν **φύσησιν** ἀμείνους ὡς ἧσσον καταμαραινόμενοι.

φυσητήρ-ῆρος (ὁ) κ. νεώτ. συσκευὴ δι' ἧς φυσᾶται ἀήρ, σύριγξ, σωλήν, ἀσκὸς πρὸς εὐφύσησιν : 'Ηρ.4,2 ἐπεὰν **φυσητῆρας** λάβωσι ὀστείνους, 'Οππ.'Αλ.4,463, Διοσκ.5,85· **2)** μτγν. κ. νεώτ. ὀχωγός, δι' οὗ προσφυσᾶται ἀὴρ εἰς κάμινον, ἀκροφύσιον, φυσερό : Πολυδ.1,147· **3)** κ. νεώτ. τὸ φυσητήριον ὄργανον τῆς φαλαίνης, ἡ ὀπή, διὰ τῆς ὁποίας ἡ φάλαινα ἀναπνέει καὶ ἀναφυσᾷ τὸ ὕδωρ· πρβλ. 'Ησ. «ὁ τῶν κητωδῶν ἰχθύων αὐλός» : 'Αριστλ.Ζl 6,12,1· **4)** ἡ ὀπὴ διὰ τῆς ὁποίας ἡ σηπία ἐκτινάσσει τὸ μέλαν ἔκχυμα : αὐτ.5,6,4· **5)** ὁ ἄνθρωπος ὁ μεταχειριζόμενος φυσητήριον ὄργανον, Σουΐδ. ἐν λ. ἐξέλιπε «φυσητὴρ καὶ τὸ ὄργανον, ᾧ ἐμφυσᾷ ὁ χρώμενος καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ τὸ ὄργανον μεταχειριζόμενος» : Διοσκ.5,85· **6)** εἶδός τι κήτους : Στράβ.3,2,7 ὀρύγων τε καὶ φαλαινῶν καὶ **φυσητήρων**· || νεώτ. ζωολ. γένος θηλαστικῶν κητῶν τῆς οἰκογ. τῶν φυσητηριδῶν.

φυσητήριον (τὸ), δωρ **φυσατήριον** πνευστὸν μουσικὸν ὄργανον, ἀ. φυσαλλίς βλ.λ.3)· πρβλ. 'Ησ. αὐλός : 'Αριστφ.Λυσ.1242 ὦ πολυχαρίδα, λαβὲ τὰ **φυσατήρια**, ἵν' ἐγὼ διποδιάξω τε κἀείσω καλόν.

φυσητής (ὁ) μτγν. ὁ φυσητήρ, ὁ φυσῶν Μαν.1,79.

φυσητικός ή-όν κ. νεώτ. ὁ προκαλῶν, προξενῶν φύσημα, φῦσαν, φούσκωμα : 'Ιππ 622,9, 'Αριστλ.Ζl 8,7,1, αὐτ.Πρ.13,6,2· **2)** νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φύσημα, ὁ τοῦ φυσήματος : **φυσητικὰ ὄργανα**.

φυσητός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ πεφυσημένος, ὁ διὰ φυσήματος κατειργασμένος : 'Ηρόδ.'Ιατρ.π.'Ορειβ. 79 **ὕελος φυσητή**· **2)** τὸ οὐδ. τὸ **φυσητὸν** ὡς οὐσ. φυσητήριον ὄργανον, ριπίδιον χρήσιμον εἰς φύσησιν τοῦ πυρός : 'Επιγρ.

φυσήτωρ-ορος (ὁ) μτγν. ποι. ὁ φυσητὴρ βλ.λ.1) : Νόνν Δ 30,70 **φυσήτορας** ἀσκούς.

φυσίαμα-ατος (τὸ) ποι. ἰσχυρὸν φύσημα, ἰσχυρᾶς ἐντάσεως πνοή, ρουθούνισμα : Αἰσχ.Εὐμ.53 ῥέγκουσι δ' οὐ πλατοῖσι **φυσιάμασιν**.

φυσιασμός (ὁ) χαρακτηριστικὸς ἦχος παραγόμενος κατὰ τὴν ἀναπνοήν, ρουθούνισμα, ροχάλισμα : 'Αριστλ.Πρ.11,41.

φυσιατρική (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ χρησιμοποιοῦσα τὰς φυσικὰς δυνάμεις ἐν τῇ θεραπευτικῇ.

φυσίγγη (ἡ) σχόλ. κ. νεώτ. φῦσιγξ βλ.λ.2) : Σχόλ. 'Αριστφ 'Αχ.526, Σουΐδ.· **2)** νεώτ. σακκίδιον φέρον τὸ ἐκ πυρίτιδος γέμισμα τῶν παλαιοτέρων πυροβόλων· **3)** ὁμ. ὁλομερὲς βλῆμα πυροβόλου ἤτοι κάλυξ μετὰ τοῦ γεμίσματος καὶ βολίς.

φυσιγγιοθήκη (ἡ) νεώτ. φορητὴ θήκη φυσιγγίων ὑπὸ μορφὴν κυτίου ἢ ζώνης φερομένη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἢ τῶν κυνηγῶν, φυσεκλίκι.

φυσίγγιον (τὸ) νεώτ., δημ. κ. φυσέκι ἢ φουσέκι μικρὸς κυλινδρικὸς σωλήν, μετάλλινος ἢ χάρτινος, περιλαμβάνων τὴν γόμωσιν φορητοῦ πυροβόλου ὅπλου καὶ φέρων εἰς τὸ πρόσθιον αὐτοῦ ἄκρον τὴν βολίδα ἢ τὰ σφαιρίδια· || νεώτ. **φυσίγγιον δυναμίτιδος** κυλινδρίσκος ἐκ δυναμίτιδος.

φυσιγγοδόχη (ἡ) νεώτ. στρατ. θήκη δι' ἧς μεταφέρονται αἱ φυσίγγαι παρὰ τὰ πυροβόλα κατὰ τὴν βολὴν πυροβολικοῦ.

φυσιγγοῦμαι-όομαι (φῦσιγξ) θυμοῦμαι, ἐξερεθίζομαι, εἶμαι θυμωμένος, ὠργισμένος ὡς οἱ μαχητικοὶ ἀλεκτρυόνες, τοὺς ὁποίους ἐξερεθίζουν διδόντες εἰς αὐτοὺς νὰ φάγωσι σκόροδα : 'Αριστφ.'Αχ.526 κᾆθ' οἱ Μεγαρῆς ὀδύναις **πεφυσιγγωμένοι** ἀντεξέκλεψαν 'Ασπασίας πόρνα δύο.

φυσίγναθος-ον ὁ ἔχων πεφυσιωμένας τὰς γνάθους, τὰς παρειάς, φουσκομάγουλος, ὄνομ. βατράχου ἐν Βατραχομ.· πρβλ. Δημ.442.

φυσιγναθῶ-έω μσν. φυσῶ τὰς γνάθους, τὰς παρειάς, φουσκώνω τὰ μάγουλα : Τζέτζ.Χιλ.8,201.

φυσιγνώμων-ονος-ον μτγν. ποι. ὁ φυσιογνώμων : Θεόκρ.'Επιγρ.11,1 Εὐσθένεος τὸ μνᾶμα· **φυσιγνώμων** ὁ σοφιστής.

φῦσιγξ-ιγγος (ἡ) κ. νεώτ. κύστις, φούσκα· Πολυδ.4,198 «χηλαὶ ἢ **φύσιγγες**· ραγάδες πτερνῶν, αἰδοίου»· **2)** νεώτ. φαρμακολ. ὑαλίνη κλειστὴ κύστις περιέχουσα φαρμακευτικὸν διάλυμα δι' ἐνέσιν, ἀμπούλα· **3)** ὁ πρὸς κύστιν ὅμοιος κενὸς καυλὸς τοῦ σκορόδου καὶ τῶν ἄλλων βολβοειδῶν φυτῶν, ὡς καὶ ὁ ἐξωτερικὸς φλοιὸς ὁ περιβάλλων τὸν βολβόν : 'Ερωτιαν.352 «σκορόδου **φύσιγγα** τὸ ἔξωθεν λέμμα» : Γαλ.'Ιππ.Γλωσσ.'εξήγ. 594 **4)** 'Ησ. «εἶδος σκορόδου, ἄλλοι δὲ σκορόδων κεφαλίδας» : Διοκλ.Καρ.π.'Αθήν.2,68E.

φυσίζοος-ον (φύω, ζωή) κ. μσν. ὁ παράγων, ὁ διδοὺς ζωήν, ὁ ζωοποιῶν : 'Ιλ.Γ 243 τοὺς δ' ἤδη κάτεχε **φυσίζοος** αἶα, αὐτ.Φ 63 ἦ μιν ἐρύξει γῆ **φυσίζοος**, 'Οδ.Λ 301, Χρησμ π 'Ηρ.1,67, Αἰσχ.'Ικ.585 **φυσιζόου** . . Ζηνὸς γένος, ΑΠ 9,383 **φυσίζοον** ὕδωρ, Τρυφιόδ.77 **φυσίζοος** ἀήρ, Εὐστ.410.

φυσίζωος-ον 'Επιγρ. ὁ φυσίζοος βλ.λ.

φυσικά ἐπίρρ. δημ. φυσικῶς βλ.λ.:Καρκθ.Ζητ (4).

φυσίκευμα-ατος (τὸ) μσν. τὸ φυσικόν, ἡ φυσικὴ δύναμις : Τζέτζ.Χιλ.11,480.

φυσικεύομαι μτγν. εἶμαι ἢ ὁμιλῶ ὡς ἐπιστήμων φυσικός, ὡς γνωρίζων τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην ἢ φυσιογνωμίαν : 'Ιουλ π.Γαλ.18,1,258.

φυσική (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ σπουδάζουσα τὰς ἰδιότητας τῶν σωμάτων καὶ τοὺς νόμους, καθ' οὓς ταῦτα μεταβάλλουν κατάστασιν ἢ θέσιν ἄνευ ἀλλοιώσεως τῆς ὕλης, ἐξ ἧς σύγκεινται· **θεωρητικὴ - πειραματικὴ φυσική**.

φυσικιλλος (ὁ) μτγν. ὀνομασία λακωνικὴ εἴδους τινὸς ἄρτου : 'Αθήν.4,139A.

φυσικὸ (τὸ) δημ. φυσικὴ ἰδιότης ἀτόμου, ἰδιοσυγκρασία, χαρακτήρ, ἰδίᾳ δὲ ἰδιοτροπία ἢ ἐλάττωμα : **δὲν ξέρω τὰ φυσικά** του, - **ἔχει τὸ φυσικὸ νὰ κοιμᾶται στὴν καρέκλα**, - **ἔχει ἄσχημα φυσικὰ** (ἐλαττώματα).

φυσικοθεραπεία (ἡ) νεώτ. θεραπευτικὴ ἀγωγὴ χρησιμοποιοῦσα τοὺς φυσικοὺς παράγοντας πρὸς θεραπευτικοὺς σκοπούς, οἷον ἀεροθεραπεία, ὑδροθεραπεία, ἀκτινοθεραπεία, ἡλιοθεραπεία.

φυσικοθεραπευτής (ὁ) νεώτ. ἰατρὸς ἐφαρμόζων τὴν φυσικοθεραπείαν.

φυσικομαθηματικά (τὰ) νεώτ. κ. δημ. ἡ φυσικὴ καὶ ἡ μαθηματικὴ ἐν ταὐτῷ ἐπιστήμη.

φυσικομαθηματικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυσικὴν ἅμα καὶ μαθηματικὴν ἐπιστήμην : **φυσικομαθηματικὴ σχολή**· ‖ τὸ ἀρσ. **ὁ φυσικομαθηματικὸς** ὡς οὐσ. ἐπιστήμων φυσικὸς ἅμα καὶ μαθηματικός· ‖ τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **τὰ φυσικομαθηματικὰ** ὡς οὐσ. βλ.λ.

φυσικός-ή-ό(ν) (φύσις) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φύσιν, ὁ ἐκ τῆς φύσεως, ὁ ὑπὸ τῆς φύσεως πλασθείς, παραχθείς, γεννηθείς : Ξεν.Ἀπομν.3,9,1 **πάλιν δὲ ἐρωτώμενος, ἡ ἀνδρεία πότερον εἴη διδακτὸν ἢ φυσικόν**, Ἀριστλ.ΗΝικ.5,7,1· **2)** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος ἢ ἀποβλέπων εἰς τὴν τάξιν τῆς φύσεως, ὁ τὴν φύσιν ἐξετάζων : Ἀριστλ.ΖΜ 1,1,13 **ἡ φυσικὴ ἐπιστήμη**, αὐτ.44, αὐτ.2,7,13, αὐτ.ΗΝικ.7,14,5, αὐτ.Τοπ. 4,14,4, - **φυσικοὶ νόμοι** (οἱ διέποντες τὰ τῆς φύσεως, οἱ καθ' οὓς λειτουργεῖ ἡ φύσις), - **φυσικαὶ ἐπιστῆμαι** (αἱ ἀνερευνῶσαι τοὺς φυσικοὺς νόμους καὶ τὰ φυσικὰ φαινόμενα)· ‖ νεώτ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **τὰ φυσικὰ** ὡς οὐσ. αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι· ‖ τὸ θηλ. **ἡ φυσικὴ** ὡς οὐσ. ἡ φυσικὴ φιλοσοφία : Ἀριστλ.Μεταφ.5,1,8· ‖ νεώτ. ἡ φυσικὴ ὡς οὐσ. βλ.λ.· ‖ τὸ οὐδ. **φυσικὸν** ὡς οὐσ. τὸ μέρος τῆς φιλοσοφίας τὸ πραγματευόμενον τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀρχικὴν αἰτίαν τῶν πραγμάτων ὡς ἰδίᾳ οἱ Στωϊκοὶ διαιροῦσι τὴν φιλοσοφίαν εἰς φυσικόν, ἠθικὸν καὶ διαλεκτικόν : Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.2, 13· ‖ **ὁ φυσικὸς** ὡς οὐσ. ὁ ἐρευνητὴς τῆς φύσεως, φυσικὸς φιλόσοφος ἢ ἐπιστήμων : Ἀριστλ. Ψυχ.1,1,18, αὐτ.ΖΜ 1,1,29, αὐτ.Μεταφ.5,1, αὐτ.Φυσ. 2,7,2 **περὶ πασῶν τῶν αἰτιῶν εἰδέναι τοῦ φυσικοῦ**· ‖ **οἱ φυσικοὶ** οἱ Ἴωνες καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι **οἱ** πρὸ τοῦ Σωκράτους ὑπάρξαντες : αὐτ.1,2,1, αὐτ.4,1, αὐτ.3,5,12, αὐτ.Ψυχ.1,1,11· ‖ νεώτ. δμ. **ὁ φυσικὸς** ὡς οὐσ. ὁ μὲ τὴν φυσικὴν ἀσχολούμενος ἐπιστήμην ἢ ὁ διδάσκων αὐτήν· ‖ **τὰ φυσικὰ** τίτλος πραγματείας τοῦ Ἀριστοτέλους : αὐτ.Γεν. Φθορ.1,2,10· **3)** νεώτ. ὁ τῆς ὕλης ἢ τοῦ σώματος, ὑλικός, σωματικός, κατ' ἀντίθ. πρὸς τὸ ψυχικός, πνευματικός : **φυσικαὶ ἀνάγκαι**, - **φυσικὴ ἀγωγή**· **4)** δμ. ὁ κατὰ φύσιν ὑφιστάμενος ἢ συμβαίνων : **φυσικὸς θάνατος** (ὁ ἐκ γήρατος ἢ ἀσθενείας ἐπερχόμενος· ἀντίθ. βίαιος)· **5)** δμ. νεώτ. συνεκδ. ὁ οἱονεὶ κατὰ φυσικὸν νόμον συμβαίνων, ὁ ἀναγκαίως ἐπακολουθῶν : **φυσικὴ συνέπεια τῶν μέτρων τούτων ὑπῆρξε ἡ ἐξόντωσις τῶν ἀκρίδων**, - **φυσικὸν ἦτο νὰ ἐξεγερθοῦν οἱ ἀδικηθέντες**· **6)** κ. νεώτ. μτφ ὁ ἀληθής, ὁ ἁπλοῦς, ὁ εἰλικρινής, ὁ ἀνεπιτήδευτος, ὁ ἄδολος : Διον.Ἀλ. Θουκ.42, - **φυσικὴ ἐκδήλωσις**, - **φυσικὸν ὕφος**· **7)** δημ. φυσικὴ ἰδιότης, μόνιμον χαρακτηριστικόν : Ἐρωτόκρ.4,615 **γιατὶ ἔτσι τὰ 'χει φυσικὸ τσῆ Μοίρας τὸ παιγνίδι**· ‖ τὸ οὐδ. **τὸ φυσικὸ** ὡς οὐσ. βλ.λ.· **8)** μαν. ὁ νόμιμος : Χρον Μορ.821 **τὸν βασιλέαν ποὺ εἴχασιν διὰ φυσικὸν ἀφέντην**· **9)** μαν. **φυσικὸς υἱὸς - παῖς**, νεώτ. **φυσικὸν τέκνον** τὸ ἐξώγαμον τέκνον : Θεωρ Μ· **10)** σχολ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς κεκρυμμένους νόμους τῆς φύσεως, ὁ μαγικός, δθ. **φυσικοὶ** γόητες, μάγοι οἵτινες διετείνοντο ὅτι κατεῖχον τὸ περὶ τῶν τῆς φύσεως κρυπτῶν δυνάμεων γνώσεις : Σχόλ. Ἀριστφ.Πλ 884.

φυσικότης-ητος (ἡ) νεώτ., δημ. -**ητα** (ἡ) τὸ νὰ εἶναι τι φυσικόν, ὄχι τεχνητὸν ἢ ἐπίπλαστον, ἀλλ' εἰλικρινές, ἀπροσποίητον : ἡ **φυσικότης τῶν κινήσεων ἦτο θαυμαστή**.

φυσικοχημεία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἐρευνῶσα τὰ χημικὰ φαινόμενα ἐν σχέσει ἰδίως πρὸς **τὰς** παραλλήλως πρὸς τοῦτα χωροῦσας φυσικὰς μεταβολὰς τῶν διαφόρων μορφῶν ἐνεργείας.

φυσικοχημικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυσικοχημείαν.

φυσικῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ., δημ. -**ά** ἐκ φύσεως, κατὰ φύσιν : Ἀριστλ.Φυσ.3,1,7, αὐτ.Οὐρ.4,1,1,Διόδ. Σ 20,55 **φυσικῶς ὠχυρωμένη**, Πολύβ.6,4,7· **2)** κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως : Ἀριστλ.Φυσ.2,7,2, αὐτ.3,5,8· **3)** νεώτ. κ. δημ. κατὰ τρόπον φυσικὸν βλ.λ.· **4)** κατ' ἀκολουθίαν, βεβαίως : **φυσικὰ δὲν θὰ γίνῃ τίποτε, νὰ εἶσθε βέβαιος**· **4)** μαν. κατὰ τρόπον φυσικὸν βλ.λ.9) : Γεωπ.9,1,5.

φύσιμος-ον ὁ δυνάμενος νὰ παραγάγῃ, **ὁ** ἱκανὸς πρὸς παραγωγήν, βλάστησιν, ἀνάπτυξιν : Θεόφρ.ΦΑἰτ.4,4,8,αὐτ.16,3.

φυσιογνωμία (ἡ) μτγν., νεώτ. κ. δημ. **ἐσφ.** τ. τοῦ φυσιογνωμονία βλ.λ. : Στοβ.Ἐκλ.1,764· **2)** νεώτ. κ. δημ. τὸ σύνολον τῶν χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων προσώπου ἢ πράγματος, ἔκφρασις, μορφή : **ἔχει πολὺ ἑλκυστικὴν φυσιογνωμίαν**, - **ἀνδρικὴ - γυναικεία φυσιογνωμία**, - **ἡ φυσιογνωμία τῆς πόλεως ἤλλαξε καταπληκτικῶς**· **2)** δμ. ἰδιάζουσα προσωπικότης : **πολιτικὴ - ἐπιστημονικὴ - ἐκκλησιαστικὴ φυσιογνωμία**, - **αἱ μεγάλαι φυσιογνωμίαι τῆς νεωτέρας ἱστορίας**.

φυσιογνωμικὴ (ἡ) νεώτ. κ. **φυσιογνωμονικὴ** ἡ ἔρευνα τῶν σχέσεων τῶν ὑπαρχουσῶν μεταξὺ φυσιογνωμίας καὶ χαρακτῆρος ἢ τῶν ψυχικῶν ἐν πολλοῖς δὲ καὶ τῶν πνευματικῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἀτόμου.

φυσιογνωμικός-ή-όν νεώτ. ἐσφ. τ. τοῦ φυσιογνωμονικὸς βλ.λ.· **2)** νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυσιογνωμίαν, ὁ τῆς φυσιογνωμίας· ‖ ἐπίρρ. -**ῶς**· ‖ τὸ θηλ. **φυσιογνωμικὴ** ὡς οὐσ. βλ.λ.

φυσιογνωμιστής (ὁ) νεώτ. ὁ φυσιογνώμων.

φυσιογνωμονία (ἡ) ἡ ἐπιστήμη ἢ τέχνη τοῦ κρίνειν ἄνθρωπόν τινα ἐκ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ κατασκευῆς, ἰδίᾳ ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ γνωρισμάτων : Ἱππ.π.Γαλ.19,530,5 **ὁπόσοι τὴν ἰατρικὴν ἀσκέοντες φυσιογνωμίης ἀμοιρέουσι**.

φυσιογνωμονικὴ (ἡ) νεώτ. ἡ φυσιογνωμικὴ βλ.λ.

φυσιογνωμονικός-ή-όν νεώτ. κ. **φυσιογνωμικός**-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυσιογνωμονίαν, ὁ ἠσκημένος εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς : Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.1,85· ‖ τὸ ἀρσ. -**ονικὸς** ὡς οὐσ. τίτλος πραγματείας τοῦ Ἀντισθένους : Ἀθήν.656F· ‖ **τὰ φυσιογνωμονικὰ** ὡς οὐσ. τίτλος πραγματείας τοῦ Ἀριστοτέλους· ‖ κ. **ἐπίρρ.** -**ῶς** : Εὐστ.838,19· **2)** νεώτ. ὁ φυσιογνωμικὸς βλ.λ.

φυσιογνωμονῶ-έω κρίνω τὴν φύσιν, σπουδάζω τι ἐκ τῆς φύσεως, **ἐκ** τῆς φυσικῆς αὐτοῦ μορφῆς, μελετῶ τὴν **ἐξωτερικὴν** ὄψιν ἢ τοὺς χαρακτῆρας, κρίνω **περὶ** τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ ὄψεως : Δημ.799 **εἰς ἕκαστον τὸν παριόντα βλέψονται καὶ φυσιογνωμονήσουσι τοὺς ἀποψηφισαμένους**, Ἀριστλ.ΑΠρ 2,27,8 αὐτ.Φυσιογν.1,9, αὐτ.4, αὐτ.7· κ. παθ. : αὐτ.2,1.

φυσιογνωμῶ-έω ἐσφ. τ. τοῦ φυσιογνωμονῶ βλ.λ.

φυσιογνώμων-ονος-ον κ. νεώτ. ὁ κρίνων περί τινος ἀνθρώπου **ἐκ** τῶν **ἐξωτερικῶν** αὐτοῦ γνωρισμάτων, **ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς** αὐτοῦ ὄψεως, **ὁ** ἐκ τῆς φυσιογνωμίας διαγιγνώσκων τὸν χαρακτῆρα, **ὁ** ἀσχολούμενος εἰς τὴν φυσιογνωμονίαν, φυσιογνωμιστής : Ἀριστλ.ΖΓ 4,3,32, αὐτ. Φυσιογν.1,4.

φυσιογνωσία (ἡ) νεώτ. τὸ σύνολον τῶν φυσικῶν **ἐπιστημῶν**, ὧν σκοπὸς **εἶναι** ἡ σπουδὴ τῶν φυσικῶν σωμάτων **καὶ** τῶν μεταβολῶν τῆς ὕλης· **2)** εἰδικῶτ. ἡ φυσιογνωσία **τῆς ἐνοργάνου φύσεως**, δ. βιολογία.

φυσιογνωστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυσιογνωσίαν, ὁ τῆς φυσιογνωσίας : **φυσιογνωστικὰ μαθήματα**.

φυσιογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ περιγραφὴ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φαινομένων.

φυσιογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυσιογραφίαν βλ.λ., ὁ τῆς φυσιογραφίας.

φυσιογράφος (ὁ,ἡ) νεώτ. ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν φυσιογραφίαν βλ.λ.

φυσιοδίφης (ὁ) νεώτ. ὁ ἐρευνητὴς τῆς φύσεως, ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν σπουδὴν τῶν φυτῶν, τῶν ζῴων καὶ τῶν ὀρυκτῶν.

φυσιοδιφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἔρευναν τῆς φύσεως ἢ τὸν φυσιοδίφην, ὁ τοῦ φυσιοδίφου: **φυσιοδιφικαὶ ἔρευναι**.

φυσιοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ὅ. φυσικοθεραπεία.

φυσιοκράτης (ὁ) νεώτ. ὁ ὀπαδὸς τῆς φυσιοκρατίας βλ.λ.1)· 2) κτ. πληθ. **φυσιοκράτοι** (οἱ) οἱ ἀσπαζόμενοι, οἱ ἀκολουθοῦντες τὰ δόγματα παλαιᾶς σχολῆς τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας οἰκονομολόγοι, καθ' ἣν κυρία πηγὴ πλούτου καὶ εὐημερίας τῶν ἐθνῶν εἶναι ἡ γεωργία, κτ. ἀντίθ. πρὸς τοὺς ἐμποροκράτας.

φυσιοκρατία (ἡ) νεώτ. φιλοσ. μεταφυσικὴ θεωρία, καθ' ἣν τὰ πάντα δέον νὰ κρίνωνται κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἐξωτερικῆς φύσεως· 2) ἠθικολογικὴ θεωρία, καθ' ἣν ἡ ἠθικὴ πρέπει νὰ πηγάζῃ ἐκ τῶν φυσικῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁρμῶν καὶ νὰ καταλείπῃ ἐλευθέραν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυσικῶν αὐτοῦ ἱκανοτήτων.

φυσιοκρατικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυσιοκρατίαν· 2) ὁ ἀσπαζόμενος, ἀκολουθῶν τὰ τῆς φυσιοκρατίας: **φυσιοκρατικὸς φιλόσοφος**· 3) ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν θεωρίαν τῶν φυσιοκρατῶν βλ.λ.2): **φυσιοκρατικὴ οἰκονομικὴ θεωρία**.

φυσιολατρεία (ἡ) νεώτ. ἡ ἀγάπη τῆς φύσεως, τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς, τῆς ἐν ὑπαίθρῳ διαμονῆς, τῶν ἐκδρομῶν κττ.

φυσιολάτρης (ὁ) νεώτ., θηλ. -ις -ιδος, ὁ ἀγαπῶν τὴν φύσιν, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὴν κατὰ φύσιν ζωήν, εἰς τὴν ἐν ὑπαίθρῳ διαμονήν, τὰς ἐκδρομὰς κττ.

φυσιολατρία (ἡ) νεώτ. δ.γρ. τοῦ φυσιολατρεία.

φυσιολατρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυσιολατρείαν ἢ τὸν φυσιολάτρην: **φυσιολατρικὸς ὅμιλος Ἀθηνῶν**.

φυσιολογεῖον (τὸ) νεώτ. ἐπιστημονικὸν φυσιολογικὸν ἐργαστήριον.

φυσιολόγημα-ατος (τὸ) μτγν. διερεύνησις, ἐξέτασις, ἔρευνα τῆς φύσεως: Ἐπίκ.π.Διογ.Λ 87 **δῆλον ὅτι καὶ ἐκ παντὸς ἐκπίπτει φυσιολογήματος**.

φυσιολογία (ἡ) κ. νεώτ. ἔρευνα, διερεύνησις, ἐξέτασις τῶν φυσικῶν αἰτίων καὶ φαινομένων, φυσικὴ φιλοσοφία: Ἀριστλ.Αἰσθ.4,24, Πλούτ.Ἠθ.420Β, Λογγῖν.Ὕψ.12,5· 2) νεώτ. κλάδος τῆς βιολογίας σπουδάζων τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας τῶν ζώντων ὀργανισμῶν, ὅ. ἐπιστήμη τῆς ζωῆς· 3) ὁμ. τὸ μέρος τῆς ἰατρικῆς τὸ πραγματευόμενον περὶ τῆς λειτουργίας τοῦ ὀργανισμοῦ.

φυσιολογικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυσιολογίαν βλ.λ.1), **τὴν ἐξέτασιν τῆς φύσεως, ἰδίᾳ δὲ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως**· Γαλ.2,365 «φυσιολογικὸν ἰατρικῆς μέρος, ἐν ᾧ περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου διαλαμβάνομεν»: Φίλ.1,139, Γαλ.Ὅρ.Ἰατρ.19,451 **φυσιολογικὸν μὲν οὖν ἐστι τὸ περὶ τὴν θεωρίαν τῆς διοικούσης ἡμᾶς καὶ οἰκονομούσης δυνάμεως φύσεως**· 2) νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυσιολογίαν βλ.λ.2), ὁ τῆς φυσιολογίας: **φυσιολογικὸν ἐργαστήριον** (τὸ φυσιολογεῖον), - **φυσιολογικαὶ ἔρευναι**· 3) ὁμ. κτ. ἐπέκτ. ὁ κατὰ τὴν ὑγιᾶ φύσιν ὑπάρχων, γινόμενος ἢ ἐξελισσόμενος, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ παθολογικός: **φυσιολογικὸς σφυγμός - ὀργανισμός**· ‖ ἐπίρρ. -ῶς, δημ. -ά.

φυσιολόγος (ὁ) κ. νεώτ. ὁ ποιούμενος λόγον περὶ τῆς φύσεως, ὁ ἐξετάζων τὰ φυσικὰ αἴτια καὶ φαινόμενα, φιλόσοφος ἢ ἐρευνητὴς τῆς φύσεως, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων Ἰώνων καὶ τῶν ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος φιλοσόφων: Ἀριστλ.Μεταφ.1,5,11, αὐτ.8,17, αὐτ.Ψυχ.3,2,9, αὐτ.ΖΜ 1,1,26, αὐτ.Ποιητ.1,11 **φυσιολόγον μᾶλλον ἢ ποιητήν**· 2) νεώτ. ἐπιστήμων εἰδικῶς ἀσχολούμενος εἰς τὴν φυσιολογίαν βλ.λ.2)· 3) ὁμ. σπαν. ὁ φυσικοθεραπευτής.

φυσιολογῶ-έω κ. νεώτ. λόγον ποιοῦμαι περὶ τῆς φύσεως, ἐξετάζω, διερευνῶ τὰ φυσικὰ φαινόμενα καὶ αἴτια: Ἀριστλ.Μεταφ.1,8,1, Διόδ.Σ 3,62, Πλούτ.Ἠθ.921D, αὐτ.118D· ‖ νεώτ. ἀσχολοῦμαι εἰς τὴν φυσιολογίαν βλ.λ.2), ἐρευνῶ τὰ τῆς φύσεως, εἶμαι φυσιολόγος· 2) ἐκ φυσικῶν ἀρχῶν ὁρμώμενος ἑρμηνεύω, ἐξηγοῦμαι διὰ φυσικῶν ἀρχῶν: Ἀριστλ.Ψυχ.1,3,13 **Τίμαιος φυσιολογεῖ τὴν ψυχὴν κινεῖν τὸ σῶμα**· κ. παθ.: Πλούτ.Ἠθ.894F.

φυσιολόγως ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τὸν τρόπον τοῦ φυσιολόγου βλ.λ.1), ὡς ὁ φυσιολόγος, δι' ἐξετάσεως, διερευνήσεως τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ αἰτίων: Μάρκ.Αὐρ.10,31.

φυσίον Ἡσ. «καθήλιον».

φυσιοποιῶ-έω μτγν. καθιστῶ, κάμνω τι φυσικόν, ἢ μετασχηματίζω οἱονεὶ διὰ νέας φύσεως: Κλήμ.Ἀλ.631.

φυσιοσκοπῶ-έω μτγν. παρατηρῶ, ἐρευνῶ, ἐξετάζω τὴν φύσιν, τὴν φυσικὴν κατασκευὴν τῶν πραγμάτων: Κύριλλ.Ἱεροσ.164.

φυσιουργός (ὁ) μτγν. ὁ τὴν φύσιν ἐργαζόμενος, θεραπεύων ἢ ὁ αἴτιος, ὁ ποιητὴς αὐτῆς: Ἀθανάσ.2,390.

φύσις εως (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **φύση**, γενικ. κ. **φύσεος** (Ἀριστφ.Σφ.1282, αὐτ.1458), ἰων. **φύσιος**, ἀττ. δυϊκ. **φύσει** κ. **φύση** (Πλάτ.Πολ.410Ε), ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη ὑπόστασις ὄντος τινός, ἡ ἔν τινι ὑφισταμένη κυρία ἰδιότης αὐτοῦ, ἡ φυσικὴ αὐτοῦ κατάστασις καὶ μορφή, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς φυσικῆς ἀναπτύξεως: Ἀριστλ.Πολιτ.1,2,8 **οἷον ἕκαστόν ἐστι τῆς γενέσεως τελεσθείσης, ταύτην φαμὲν τὴν φύσιν εἶναι ἑκάστου**· 2) δθ. αἱ φυσικαὶ ἰδιότητες, ἡ φυσικὴ δύναμις, χαρακτήρ, ἰδιοσυστασία πράγματός τινος: Ὀδ.Κ 303 **καί μοι φύσιν αὐτοῦ** (τοῦ φαρμάκου) **ἔδειξεν**, Ἡρ.2,5 **Αἰγύπτου γὰρ φύσις τῆς χώρης ἐστὶ τοιήδε**, Ξεν.Πρόσ.1,2, αὐτ.Οἰκ.16,2, αὐτ.Ἱππ.5,5, Δημ.2,6, 12, Ἀριστλ.ΖΜ 2,2,9· ‖ ἀρχ. παροιμ. **φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥᾴδιον** (δὲν μεταβάλλεται εὔκολα ὁ ἀπὸ χαρακτῆρος κακὸς ἢ ἐλαττωματικός), - **φύσις ἀγαθή**, - **εἶναι ἐκ φύσεως δύστροπος**· 3) φυή, ἀνάστημα: Ἡρ.8,38 **μέζονας ἢ κατ' ἄνθρωπον φύσιν**· 4) ἡ μορφή, τὸ ἐξωτερικόν: Πινδ.Ν 6,9 **ἢ νόον ἢ τοι φύσιν**, αὐτ.Ι 4, 83 **οὐ γὰρ φύσιν Ὠαριωνείαν ἔλαχεν**, Αἰσχ.Ἱκ. 496, Σοφ.ΟΤ 740 **τὸν δὲ Λάιον, φύσιν τίν' εἶχε, φράζε**, αὐτ.Τρ.379, Εὐρ.Βάκχ.1355 **δρακαίνης φύσιν ἔχουσαν ἀγρίαν**, Ἀριστφ.Σφ.1071, Ἰσοκρ. 204C **τὴν τοῦ σώματος φύσιν**· 5) τὸ σύνολον τῶν φυσικῶν ἰδιοτήτων τῆς διανοίας ἢ τῆς ψυχῆς: Αἰσχ.Πρ.489, αὐτ.Πέρσ.440, Σοφ.Φιλ.874 **εὐγενὴς γὰρ ἡ φύσις κἀξ εὐγενῶν.. ἡ σή**, αὐτ.902, αὐτ. 1310, Εὐρ.Μήδ.105, Ἀριστφ.Σφ.1458, αὐτ.1282, Θουκ. 1,76, Ξεν.ΚΠ 1,2,2, Δημ.499, Πλούτ.Κορ.18 **τῇ φύσει χρῆσθαι**· 6) συχν. ἐν χρ. ὡς ἁπλῆ περίφρασις ἢ κ. μτ. δυνάμεως ἐπιθετικῆς: Σοφ.ΟΤ 334 **πέτρου φύσιν σύ γ' ὀργάνειας**, Πλάτ.Φαῖδρ.251Β, αὐτ.Φαίδ.109Ε, αὐτ.Συμπ.186S, αὐτ.191Α, αὐτ.Φαίδ. 87Ε, αὐτ.Τίμ.84C, αὐτ.Νόμ.362D· 7) κ. νεώτ. κ. δημ. τὸ σύνολον τῶν ὄντων τῆς δημιουργίας, ὁ φυσικὸς κόσμος, ὡς καὶ οἱ νόμοι οἱ διέποντες αὐτόν· δθ. κ. νεώτ. φρ. **κατὰ φύσιν** σύμφωνα μὲ τοὺς φυσικοὺς νόμους: Πινδ.ἀπ.151 **κατὰ φύσιν νόμος ὁ πάντων βασιλεύς**, Ἡρ.2,38, Πλάτ. Πολ.444D **ἔστι δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ποιεῖν τὰ ἐν τῷ σώματι κατὰ φύσιν καθιστάναι**, Πολύβ.3,9,6, αὐτ. 12, Πλούτ.Σύγκρ.Δημ. κ. Κικ.5 **ὁ κατὰ φύσιν θά-**

νατος, - τὸ κατὰ φύσιν ζῆν [ἡ φυσικὴ ζωή, ἐκείνη δι' ἣν ἐκ φύσεως ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος]· || συχν. ἡ δοτ. **φύσει** ἐν ἐπιρρ. χρ. : Ἀριστφ.Πλ. 273 **πάντως γὰρ ἄνθρωπον φύσει τοιοῦτον εἰς τὰ πάντα ἡγεῖσθέ μ' εἶναι,** αὐτ.279, Πλάτ.Πολ. 318A, αὐτ.Γοργ.482E, αὐτ.Πρωτ.337D, Δημ.774 **ἅπας ὁ ἀνθρώπων βίος φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται, - εἶναι φύσει ἀγαθός, - εἶναι φύσει ἀδύνατον·** || **φύσει μακρὰ συλλαβὴ** ἡ ἔχουσα μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν θέσει μακράν· || φρ. **φύσιν ἔχει** πέφυκε : Ἡρ.2,45 **κῶς φύσιν ἔχει πολλὰς μυριάδας φονεῦσαι τὸν Ἡρακλέα ;** || **οὐκ ἔχει φύσιν** εἶναι ἐναντίον τῆς φύσεως, δὲν εἶναι φυσικόν : Πλάτ. Πολ.473A· || νεώτ. **παρὰ φύσιν** ἔξω τῶν φυσικῶν νόμων : **παρὰ φύσιν ἀσέλγεια**· || δημ **παρὰ φύση** ἔξω τῶν φυσικῶν ὁρίων, καθ' ὑπερβολήν : **εἶσαι παρὰ φύση φαγάς**· **8**) νεώτ. πᾶν ὅ,τι εἶναι φυσικόν, ὄχι τεχνητόν : **φύσις καὶ τέχνη**· **9**) ἡ γεννῶσα καὶ πλάττουσα δύναμις, ἡ δίδουσα ἀρχήν, γένεσιν ἢ κίνησιν, ὅθ πρώτη γένεσις, πλάσις, παραγωγή : Ἐμπ.π.Πλούτ.Ἠθ.1111F, Πλάτ.Νόμ.892C **φύσιν βούλονται λέγειν γένεσιν τὴν περὶ τὰ πρῶτα,** Ἀριστλ.Φυσ.2,1,1, αὐτ.Οὐρ.1,4,6 **ὁ δὲ θεὸς καὶ ἡ φύσις οὐδὲν μάτην ποιεῖ,** αὐτ.Μετοφ.11,3,2 **ἡ μὲν τέχνη ἀρχὴ ἐν ἄλλῳ, ἡ δὲ φύσις ἀρχὴ ἐν αὐτῷ**· **10**) τὸ σύνολον τῶν στοιχειωδῶν συστατικῶν τῶν πραγμάτων, ἡ οὐσία : Ἀριστλ.ΖΜ 1,1,29· **11**) γεν. ἡ καθόλου σύστασις καὶ οὐσία τῶν πραγμάτων, τὸ σύμπαν : Πλάτ.Πρωτ.315C, αὐτ.Γοργ. 483· **12**) τὸ γεννηθέν, πλάσμα, ζῷον, ὅθ. τὸ γένος, τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων : Σοφ.ἀπ.515 **θνητὴ φύσις** [τὸ ἀνθρώπινον γένος], αὐτ.Ἀντ.346 **πόντου εἰναλία φύσις** [τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ ζῷα]· || **θήλεια φύσις** ἡ γυνή, τὸ γυναικεῖον φῦλον : Ξεν.Λακ.3,4· || **φύσεις καρποφοροῦσαι** τὰ φυτά : Διόδ.Σ 2,49· **13**) κ. νεώτ. εἶδος : Σοφ.Φιλ.165 **ταύτην ἔχειν βιοτῆς . . φύσιν,** Πλάτ.Πολ.429D **ἐκλέγοντες ἐκ τούτων χρωμάτων μίαν φύσιν, τὴν τῶν λευκῶν,** Ξεν.Κυν.3,1 **φύσις ἀλωπεκίδων, - ἡ φύσις τῆς ὑποθέσεως ἐπιβάλλει ἐχεμύθειαν**· **14**) τὸ φῦλον, τὸ γένος : Σοφ.Τρ.1062 **θῆλυς κοὐκ ἔχουσ' ἀνδρὸς φύσιν,** αὐτ.ΟΚ 445, Θουκ.2,45, Πλάτ.Νόμ.770D, αὐτ.944D· **15**) μτγν. τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ φύλου, τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἢ μόρια : Διόδ.Ἐκλ.521,92, Σχόλ. Ἀριστφ. Λυσ.92, Σουΐδ.· || νεώτ. τὸ ἀνδρικὸν αἰδοῖον.

φυσίσοφος-ον μτγν. ὁ ἐκ φύσεως σοφός : Ἀνών.ἐν τῇ ᾤᾳ κώδ.Παρισ.Ῥήτ. Walz 3,530 **τὸν θυμόσοφον αὐτόσοφον, τὴν μέλισσαν φυσίσοφον.**

φυσίφρων-ονος [ὁ,ἡ] Ἡσ. «ὁ πεφυσημένος τὰς φρένας, μάταιος».

φυσιῶ-άω, ἐπ. μτχ. φυσιόων, φυσῶ βλ.λ 1), πνέω ἰσχυρῶς, ἀναπνέω δυνατὰ καὶ μετὰ δυσκολίας, ἀσθμαίνω : Ἰλ.Δ 227 **καὶ τοὺς μὲν θεράπων ἀπάνευθ' ἔχε φυσιόωντας Εὐρυμέδων,** Αἰσχ.Εὐμ.248 **μόχθοις ἀνδροκμῆσι φυσιᾷ σπλάγχνον,** Σοφ.Ἠλ. 1238 **φυσιῶν . . ἐκβάλλει πνοὴν . . φοινίου σταλάγματας**· **2**) μτγν. συρίζω : Ὀππ.Κυν.1,262 **φυσιόωσα ἔχις,** αὐτ.2,245· **3**) μτφ. φυσῶμαι, ἀλαζονεύομαι, **φουσκώνω,** ὑπερηφανεύομαι : Ναυμάχ.63.

φυσιῶ-όω [1] [φύσις] διαθέτω τινὰ κατὰ φύσιν, κάμνω τι φυσικὸν εἴς τινα : Σιμπλίκ.Ἐπίκτ.219 **ὁ διὰ τῆς φαντασίας συνεθισμὸς φυσιοῖ πως ἡμᾶς πρὸς αὐτὰ ἔχειν ὡς πρὸς συνήθη**· || κ. παθ. ἰδ. κτ. μτχ. παρακ. **πεφυσιωμένος-η-ον** ὁ καταστάς, ὁ γενόμενος φυσικός : Ἀριστλ.Κατ.8,3.

φυσιῶ-όω [2] (φῦσα) μτγν., νεώτ. ἐν χρ. μ. τὸ μέσ. κ. παθ. φυσιοῦμαι-όομαι, παθ. ἀόρ. **ἐφυσιώθην,** μτχ. παθ. παρακ. **πεφυσιωμένος,** πληρῶ φυσήματος, ἀέρος, φουσκώνω τινά : ΚΔ Κορ.1,8,1 **ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ**· || τὸ παθ. ἐν μτφ. χρ. ἐπαίρομαι, ἀλαζονεύομαι, ματαιοδοξῶ : αὐτ.4,6 **ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου**· || ἰδ. ἐν χρ. κ. νεώτ. ἡ μτχ. παθ. παρακ. **πεφυσιωμένος-η-ον** ἐπηρμένος, ὑπερήφανος, ἀλαζών, φαντασμένος : αὐτ.19 **καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων.**

φυσιώδης-ους-ες μτγν. ὁ πεφυσημένος, φουσκωμένος : Foës Oec. Hipp. ἐν λ. φῦσα.

φυσίωμα-ατος [τὸ] μτγν. φυσικὴ τάσις, ἔμφυτος ῥοπή, κλίσις, ὁρμή : Ἵππαρχ.Κωμ.π.Στοβ 574,55 **ψυχὰν μεστὰν φαύλων φυσιωμάτων.**

φυσίωσις-εως [ἡ] μτγν. ἡ φυσικὴ τάσις, ἔμφυτος ῥοπή, ὁρμή, κλίσις, χαρακτήρ : Ἀρετ.Χρον. Νούσ. ἐν προοίμ.· **2**) μτγν. κ. νεώτ. ἔπαρσις, τῦφος, ἀλαζονεία, ὑπερηφάνεια : ΚΔ Κορ.2,12,20 **μήπως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοὶ . . ψιθυρισμοί, φυσιώσεις,** Κλήμ.Ἀλ.108.

φύσκα [ἡ] δ. τ. τοῦ φύσκη βλ.λ.

φύσκη [ἡ] κ. νεώτ. κ. δημ. κ. **φύσκα** (Σχόλ.Ἀριστφ.Σφ.1117) ὁ στόμαχος ἢ τὸ παχὺ ἔντερον : Ἀριστφ.Ἱππ.364 **ἐγὼ δὲ κινήσω γέ σου τὸν πρωκτὸν ἀντὶ φύσκης**· **2**) σακτός, παραγεμιστὸς στόμαχος ἢ παχὺ ἔντερον, τὸ λουκάνικο : Φερεκρ. ἐν Δουλοδ.1, Κρατῖν.Πλοῦτ.1, Εὔβουλ.Λάκ.1, Φιλήμ. Παρεισ.1· **3**) δημ. **φύσκα** (ἄνευ ἄρθρ.), ἰδ. ἐπὶ συναγωγῆς προσ. ἔν τινι τόπῳ, πλήρης, ὑπερπλήρης : **τὸ θέατρο - ἡ πλατεῖα - ἡ αἴθουσα ἦτανε φύσκα**· **4**) νεώτ. κύστις, φούσκα· **5**) σχόλ. κ. νεώτ. φυσαλλίς, φῦσα, φλύκταινα, φουσκάλα, φουσκαλίδα : Σχόλ.Ἀριστφ.Σφ.1117.

φύσκων-ωνος [ὁ] ὁ παχὺς τὴν γαστέρα, γάστρων, προγάστωρ, κοιλαράς : Διογ.1,81 [τοῦτον Ἀλκαῖος ἀποκαλεῖ] **φύσκωνα καὶ γάστρωνα ὅτι παχὺς ἦν,** Ἰωσ ΑΙ 12,4,11· **2**) μτγν. εἶδός τι βόλου ἐν τῷ κυβεύειν· Πολυδ.7,205 «**οἱ** δὲ βελτίους **βόλοι ἐφ'** οἷς καὶ τὸ εὐκυβεῖν ἐλέγετο, βόλος πρανής . . φύσκων».

φυσόβαθρον (τὸ) (φῦσα) Σουΐδ. «βάθρον τῶν φυσῶν χαλκέως».

φυσοειδής-οῦς-ές σχόλ. ὁ πρὸς φῦσαν, πρὸς φυσαλλίδα ὅμοιος, ὁ ἔχων τὸ σχῆμα φούσκας : Σχόλ.Νίκ.Ἀλεξ.293.

φυσοκήλη (ἡ) νεώτ. ἰατρ. κήλη τοῦ ὀσχέου διατεταμένου ἐξ ἀναπτύξεως ἀερίων.

φυσομάνημα [τὸ] δημ. κ. **φυσομανητό** φύσημα ἰσχυρὸν καὶ **συνεχές.**

φυσομανῶ-άω δημ. φυσῶ ἰσχυρῶς καὶ συνεχῶς, ἰδίᾳ ἐπὶ ἰσχυρῶς πνέοντος ἀνέμου· **2**) μτφ. ἐπὶ λίαν ὠργισμένου ἀνθρώπου· **3**) ῥηματ.π. φυσομάνημα, φυσομανητό.

φυσομήτρα (ἡ) νεώτ. ἰατρ. διάτασις τῆς μήτρας ἐκ συσσωρεύσεως ἀερίων ἐντὸς τῆς κοιλότητος αὐτῆς, ἀνεμογγιγγάστρι.

φυσόστομοι [οἱ] νεώτ. ζῳολ. πολυπληθὴς τάξις τελεοστέων ἰχθύων περιλαμβάνουσα περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας εἰδῶν, ἐν οἷς τὰ κήτη, **οἱ** κυπρινίδαι, σολωμίδαι.

φυσοῦμαι-όομαι μτγν. κ. μον. οἰδαίνομαι, πρήσκομαι : Διοσκ.4,69, Ἀχμ.Ὀνειροκρ.198.

φυσοῦνα (ἡ) δημ. κ. **φυσοῦνι** [τὸ] φυσητήρ, φῦσα, φυσερό.

φύσσα [ἡ] ἐσφ.γρ. τοῦ φῦσα βλ.λ.

φυσσαλίς-ίδος [ἡ] ἐσφ. γρ. τοῦ φυσαλίς βλ.λ.

φύσσαλος (ὁ) ἐσφ.γρ. τοῦ φύσαλος βλ.λ.

φυσσητήρ-ῆρος [ὁ] ἐσφ.γρ. τοῦ φυσητήρ.

φύστα [τὰ] ἡ φυστὴ βλ.λ. : ΕΜ 803,1.

φύστη [ἡ] δ.τ. τοῦ φυστὴ βλ.λ. : Μοῖρ.384.

φυστή [ἡ] [μᾶζα] κ. **φυστῆ** κ. **φύστη,** ἄ. **φύστα** [τὰ] εἶδός τι πλακοῦντος ἐξ ἀλφίτων καὶ οἴνου, τοῦ ὁποίου τὸ φύραμα ἐζυμώνετο ὀλίγον καὶ οὐχὶ ἰσχυρῶς : Χιωνίδ.Πτωχ.4, Ἀριστφ.Σφ.610, ΑΠ 7,736, Ἀθήν.114F. αὐτ.149A.

φυστίκι (τὸ) δημ. ἀ. φιστίκι βλ.λ.

φυστικιά (ἡ) δημ. ἀ. φιστικιὰ βλ.λ.

φυστικόψιχα (ἡ) δημ. ὁ καρπὸς τῆς φυστικιᾶς ἀποπεφλοιωμένος, ξεφλουδισμένο φιστίκι.

φύστις-εως (ἡ) (φύω) ἀμφ. τ. τοῦ φύσις βλ.λ. III, γενεά, ἀπόγονοι : Αἰσχ.Πέρσ.926 πάνυ γὰρ φύστις μυριὰς ἀνδρῶν (διόρθ. πάνυ ταρφύς τις).

φυσώ (ἡ) ἡ φύσησις, π. Ἐμπεδοκλεῖ.

φυσῶ-άω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ.κ. -άω, Ἰων. φυσῶ -έω, μέλλ. -ήσω, ἀόρ. ἐφύσησα, δημ. (ἐ)φύσηξα, παράγω, προξενῶ, κάμνω ἀέρα, πνέω, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀάζω : Ἰλ.Σ 470 φῦσαι δ' ἐν χοάνοισιν ἐείκοσι πᾶσαι ἐφύσων· 2) κ. νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ ἀνέμου, πνέω : αὐτ.Ψ 218 παννύχιοι δ' ἄρα τοί γε πυρῆς ἄμυδις φλόγ' ἔβαλλον, φυσῶντες λιγέως, δ.τραγ. φύσηξε βοριάς, φύσηξε τραμουντάνα· ‖ δημ. κ. ἀπρσ. φυσᾷ ἢ φυσάει πνέει ἄνεμος : φυσάει πολύ, - δὲν φυσάει καθόλου· 3) ὁμ. ἐκπέμπω, κατευθύνω ἐπί τινος ρεῦμα ἀέρος διὰ φυσητῆρος ἢ ἄλλως πως : Ἡρ.4,2 φυσητῆρας ἐσθέντες . . φυσῶσι τοῖς στόμασι· ‖ ὁμ. διὰ φυσήματος προσπαθῶ νὰ ἀνάψω πυράν : Φερεκρ.Ἰων.5 ἀνέπλησα τὠφθαλμὼ πάλης φυσῶν τὸ πῦρ, Φιλιππ.Συμπλ.1, - φυσῶ τὴ φωτιὰ (ἀναρριπίζω τὴν πυρὰν διὰ φυσήματος πνοῆς ἀέρος)· ‖ ὁμ. διὰ φυσήματος προσπαθῶ νὰ σβήσω, σβήνω : Ἀριστφ.Βάτρ.1098 φυσῶν τὴν λαμπάδ' ἔφευγε, - φύσα τὸ κερὶ νὰ σβήσῃ· ‖ ἐκπέμπω ἐκ τοῦ στόματος ἢ ἐκ τῶν μυκτήρων τι, ἐκφυσῶ, ἐκπέμπω φυσῶν : Σοφ.Αἴ.918 φυσῶντ' ἄνω πρὸς ῥῖνας . . αἷμα· ‖ κ. μτφ. ἀποπνέω : αὐτ.Ἠλ.1385 ἴδεθ' ὅποι προνέμεται τὸ δυσέριστον αἷμα φυσῶν Ἄρης· 4) κ. νεώτ. κ. δημ. ἀναπνέω ὁρμητικῶς : Εὐρ.ΙΑ 381 τί δεινὰ φυσᾷς αἱματηρὸν ὄμμ' ἔχων; - ἂν τὸν ἄκουγες πῶς φυσοῦσε ἀπ' τὸ κακό του· 5) δημ. φυσῶ τὴ μύτη μου ἀπωθῶ διὰ φυσήματος, ἐκφυσῶ τι ὑπάρχον ἐν τῇ ῥινί· 6) ἐμφυσῶ τι εἴς τι, φουσκώνω : Ἀριστφ.Νεφ.405 ἔνδοθεν αὐτὰς ὥσπερ κύστιν φυσᾷ, Ξεν.Ἀν.3,5,9· κ. παροιμ. : ΑΒ 69,26 φυσᾶν δίκτυον ἐπὶ τῶν μάτην τι πραττόντων· ‖ κ. ἐπὶ ἀσκαύλου : Ἀριστφ.Ἀχ.863 τοῖς ὀστίνοις φυσῆτε τὸν πρωκτὸν κυνός· ‖ φυσῶ τὴν γνάθον φουσκώνω τὴν παρειάν, ἵνα εὐκολώτερον ξυρισθῶ : αὐτ.Θεσμ.221 φύσα τὴν γνάθον τὴν δεξιάν· κ. παθ. : Ἡσ.4,2 φλέβας φυσεωμένας, Ἀριστφ.Πλ. 699 ἡ γαστὴρ ἐπεφύσητό μοι, Ξεν.Ἀν.3,5,9 πρόβατα ἀποδαρέντα καὶ φυσηθέντα, αὐτ.Λακ.5,8· 7) μτφ. τυφοῦμαι, ἀλαζονεύομαι, ὑπερηφανεύομαι, φουσκώνω : Πλάτ.Ἀλκ.2,145E πρὸς δὲ καὶ ἀνδρῶν ῥητορικῶν πολιτικὸν φύσημα φυσώντων, Δημ.442· κ. παθ. : Ξεν.Ἀπομν.1,2,25, Δημ.1378 ἐφ' οἷς φυσηθεὶς Παυσανίας, Πλούτ.Ἠθ.68F· 8) ὁμ. μτφ. ἐμπίπλημί τινα ἀνέμου, κάμνω τινὰ ματαιόφρονα καὶ οἰηματίαν, δθ. ἀπατῶ : Δημ.169, αὐτ.1357 ἐπάρας δὲ αὐτὴν οὗτος ἐν τοῖς Μεγάροις τῷ λόγῳ καὶ φυσήσας· 9) διὰ φυσήματος ἀέρος κάμνω νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν μουσικὸν πνευστὸν ὄργανον : Εὐρ.ΙΤ 303 κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους· κ. ἀπολ. : Ἀριστφ. Ὄρν.859 παῦσαι σὺ φυσῶν, Ἡράκλεις, Θεόκρ. 19,3 ὁ δ' ἄλγεε καὶ χέρ' ἐφύσῃ· κ. παθ : αὐτ.22,77 οἱ δὲ θοῶς συνάγερθεν . . κόχλου φυσηθέντος· 10) ἐκ φυσήματος ἢ διὰ φυσήματος ἀέρος φέρομαι παρασύρομαι τῇδε κἀκεῖσε : Σοφ.ἀπ.748 ἀκάνθης πάππος ὣς φυσώμενος, Εὔβουλ.Σφιγγοκ. 1,22 πέτεται (ὁ πάππος) κοῦφος ὤν, δήπουθεν ὑπὸ τῶν παιδίων φυσώμενος.

φυσώδης-ους-ες (φῦσα) κ. νεώτ. ὁ πλήρης ἀνέμου, ἀνεμώδης : Πλάτ.Κρατ.427A· 2) μτγν. μτφ. ὁ πεφυσημένος, τετυφωμένος, πομπώδης : Λογγῖν. Ὕψ.28,1· 3) κ. νεώτ. ὁ προκαλῶν φύσας, ἀέρια, ἰδίᾳ ἐν τῇ κοιλίᾳ καὶ τοῖς ἐντέροις : Ἱππ.Δι.293, Ἀριστλ.ΖΙ 3,21,5, αὐτ.7,12,1, αὐτ.8,26,1 φυσώδη νοσήματα, - φυσώδης δυσπεψία.

φύσωσις-εως (ἡ) μσν. ἡ διὰ φυσῶν, δι' ἀερίων πλήρωσις, φούσκωμα : Ἀχμ.Ὀνειροκρ.198.

φυταγωγῶ-έω καλλιεργῶ φυτόν τι, εὐθύνω, δίδω τὴν προσήκουσαν διεύθυνσιν εἰς τοὺς κλάδους φυτοῦ : ΕΜ 886,30.

φυταλιά (ἡ) (φυτόν), Ἰων. -ιή φυτοφόρος γῆ, δενδρόφυτος τόπος, φυτεία, ἰδίᾳ δὲ δενδρόφυτος ἢ ἀμπελόφυτος γῆ· κτ. ἀντίθ. πρὸς τὴν σπειρομένην γῆν τὴν καλουμένην ἄρουραν· Εὐστ. «φυτοφόρον γῆν», αὐτ. «δενδρόφυτον χωρίον» : Ἰλ. Ζ 195 οἱ Λύκιοι τέμενος τάμον, ἔξοχον ἄλλων, καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, αὐτ.Μ 314, αὐτ.Υ 185· 2) μτγν. τὸ φυτόν : Καλλ.Λουτρ.Παλλ.26 φυταλιὴ Παλλάδος (ἡ ἐλαία), ΑΠ 6,44, αὐτ.7,74· 3) μτγν. ὁ κατάλληλος χρόνος πρὸς φυτείαν ἢ ἡ ἐποχὴ ταύτης, ἤτοι τὸ β' ἥμισυ τοῦ χειμῶνος : Γαλ.π.Ὀρειβ.2,297,8· 4) ὁμ. ἡ πρᾶξις τοῦ φυτεύω, φύτευμα : Ἀπολλ.Ρ 2,1003 φυταλιὴ καρποῖο.

φυταλίζω Ἡσ. «φυτεύω, πλησιάζω».

φυταλιή (ἡ) ἐπ. κ. Ἰων. τ. τοῦ φυταλιά βλ.λ.

φυτάλιμος-ον λεξ. ἀ. φυτάλμιος βλ.λ.· Ἡσ. «φυταλίμοις' φυτευτικοῖς γανίμοις», ΕΜ 803,4 «φυτὸν φύτιμος, καὶ πλεονασμῷ, φυτάλιμος», Σχόλ.Αἰσχ. Ἀγ.327 «ἐκ τῆς φύτλης δὲ γίνεται φυτάλιμος, ἤγουν φυτοσπόρος, καὶ μεταθέσει διὰ καλλιφωνίαν φυτάλμιος».

φυτάλιος-ον ἀντὶ φυτάλμιος βλ.λ. : Ὀρφ.Ὕμν. 14,9 φυτάλιε Ζεῦ, Πολυδ.1,24 φυτάλιοι θεοί.

φυτάλμιος-ον (φύω) κ. φυτάλμιος-ία-ον (Λυκόφρ.341) ὁ φύων, γονιμοποιῶν, γεννῶν, παράγων, τρέφων, ὡς ἐπίθ. θεῶν· Ἡσ. «Φυτάλμιος Ζεύς' συγγενὴς ἢ ζωογόνος» : Πλούτ.Ἠθ.158E φυταλμίῳ Ποσειδῶνι ποῦ βωμὸς ἔσται, αὐτ.451C Διόνυσος φυτάλμιος, Παυσ.2,32,8 Ποσειδῶνος ἱερὸν Φυταλμίου, Θεμίστ.Λόγ.30,349A Δία καὶ Ποσειδῶνα φυτάλμιον· κ. ἐπὶ προσ. : Αἰσχ.Ἀγ.327 φυτάλμιοι παίδων γέροντες (οἱ γηραιοὶ πατέρες), Σοφ.ἀπ.957 προσῆλθε μητρὶ καὶ φυταλμίῳ πατρί· κ. ἐπὶ πραγμ. : Εὐρ.Ῥῆσ.920 λέκτροις ἐπλάσθην Στρυμόνος φυταλμίοις (ἐπὶ τῆς συζυγικῆς κλίνης), Λυκόφρ.341 ἀπεμπολητὴς τῆς φυταλμίας χθονός (τῆς γενετείρας)· ‖ τὸ οὐδ. φυτάλμιον ὡς οὐσ. παραγωγικὴ δύναμις : Πλούτ.Ἠθ.994B· 2) ὁ ἐκ φύσεως ὑπάρχων ἢ προερχόμενος, ὁ φυσικός, ὁ σύμφυτος, ὁ συγγενής : Σοφ.ΟΚ 149 ἆρα καὶ ἦσθα φυτάλμιος δυσαίων (σχόλ. «ἀπὸ φύτλης, ἀπὸ γενέσεως καὶ ἐξ ἀρχῆς τυφλὸς πέφυκας»).

φυτάνη (ἡ) μτγν. ὁ χρόνος, ἡ ἐποχὴ ἢ περίοδος τῆς φυτεύσεως : Γαλ.Γλωσσ.594 (ἐσφ.γρ. ἀντὶ φυταλιή).

φυτάνω μσν. φυτεύω : Ἀποστολ.Μιχ.Παροιμ.16,28 φυτάνοντος (ἐσφ.γρ. ἀντὶ φυτεύοντος).

φυτάριον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φυτὸν βλ.λ., μικρὸν φυτόν : Μᾶρκ.Αὐρ.5,1 οὐ βλέπεις τὰ φυτάρια, τὰ στρουθάρια, Ἀθήν.5,210C ζῳύφια καὶ φυτάρια, Σχόλ.Ἀριστφ.Ὄρν.663, Σχόλ.Θεόκρ.5,92.

φυτάς-άδος (ἡ) μτγν. νεαρὸν φυτόν, παραφυάς, ἰδ. τῆς ἐλαίας : Πλούτ.Ἠθ.411D γεννώμενον ἐκ φυτάδος νέας.

φυτεία (ἡ) (φυτεύω) κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φυτεύειν, φύτευσις, φύτευμα : Ξεν.Οἰκ.7,20 σπόρος καὶ φυτεία, αὐτ.19,1 ἡ τῶν δένδρων φυτεία, αὐτ.12, Θεόφρ.ΦΙ 1,8,2 κατὰ τὴν φυτείαν μανὰ καὶ πυκνά, Ἀντίγ.Καρ.106,21 (West) φυτείας κριθῆς, Διόδ.Σ 3,62 ἀμπέλων φυτεία, Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ. 7,18,111, αὐτ.6,1,2 ἡ τῶν ἀκροδρύων φυτεία· 2) γέννησις, παραγωγή : Πλάτ.Θεάγ.121C εἴτε φυτείαν εἴτε παιδοποιίαν δεῖ αὐτὴν ὀνομάζειν· 3) ἡ βλάστησις, αὔξησις τοῦ φυτοῦ : Ξεν.Οἰκ.

20,12, Θεόφρ.ΦΑΐτ.1,1,3· **4)** κ. νεώτ. τόπος πεφυτευμένος, κατάφυτος : Ἐπιγρ.· || νεώτ. τόπος πεφυτευμένος ὑπὸ εἴδους τινὸς φυτῶν : **φυτεία ἀμπέλων ἐλαιῶν**· **5)** φυτόν : ΚΔ Ματθ.15,13 **πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου**, Πλούτ. Ἀλέξ.35 **Ἑλληνικαῖς φυτείαις διακοσμῆσαι τὰ βασίλεια καὶ τοὺς περιπάτους**, Ἀθήν.5, 207D **ἐν οἷς κῆποι παντοῖοι θαυμασίως ἦσαν περιβάλλοντες ταῖς φυτείαις διὰ κεραμίδων .. κατεστεγανωμένων**· **6)** νεώτ. ἡ διὰ φυτῶν τεχνικὴ δάσωσις ἢ ἀναδάσωσις γυμνῶν ἐκτάσεων· **7)** νεώτ. τὸ σύνολον τῶν ἔν τινι τόπῳ πεφυτευμένων ἢ καλλιεργουμένων φυτ ν.

φυτειά (ἡ) δημ. περιληπτ. τ ἐκτάσει τινὶ ἀγροῦ ἢ κήπου νεαρὰ μεταφυτευμ καλλιεργητικῶς φυτά· || εἰδ. ἡ νέα, ἡ μὴ κα ιοφορήσασα εἰσέτι ἄμπελος.

φύτεμα (τὸ) δημ.τ. τοῦ φύτευμα βλ.λ. : Παλαμ.Τάφ. 33,16 **μὲ δίχως φύτεμα | καὶ πότισμα κανένα**.

φύτε(υ)μα-ατος (τὸ) (φυτεύω) κ. μ , νεώτ. κ. δημ. τὸ φυτευόμενον φυτόν, ἔνθεμα, μόσχευμα : Πίνδ.Ο 3,18 **σκιαρὸν .. φύτευμα**, Σοφ.ΟΚ 698 **φύτευμ' ἀγήρατον αὐτοποιόν**, Θεόφρ.ΦΙ 3,11,5, αὐτ.ΦΑΐτ.3,24,1 **φυτεύματα τὰ κάλλιστα καὶ ἰσχυρότατα**· || γεν. φυτόν : Πλάτ.Νόμ.761Β **κοσμοῦντες φυτεύμασί τε καὶ οἰκοδομήμασιν**, Ἐπιφάν.1,458Β **τὰ δριμέα φυτεύματα**, Εὐστ.1291,26 **φῖτυ, ὃ δηλοῖ φυτὸν ἢ φύτευμα**· || κ. μτφ. : Ἐπιφάν.1,828Β **φύτευμα πίστεως**· **2)** ἐπὶ τέκνων, ἡ γέννησις, παραγωγή : Παλυδ.3,12· **3)** νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φυτεύειν, φυτεία, φύτευσις· **4)** φυτόν τι, πιθ. τὸ ἐτήσιον φυτὸν σησαμοειδὲς **τὸ φύτευμα ἐκ τῶν σησαμοειδομόρφων** : Πλίν.ΦΙ 27,99, Διοσκ.4,130· || νεώτ. βοταν. γένος κοσμητικῶν **κωδωνανθῶν** ποωδῶν φυτῶν.

φυτεύσιμος-ον (φυτεύω) μτγν.,μσν.κ.νεώτ. ὁ δεκτικὸς φυτεύσεως, ὁ κατάλληλος, πρόσφορος πρὸς φύτευσιν : Διόδ.Σ 1,36 **βρέχει τὴν γῆν ὁμοίως τήν τε ἀργὴν καὶ σπόριμον καὶ φυτεύσιμον**, Σχόλ. Λυκόφρ.1275 (ἐκδ. Lud.Bachm.) **τοὺς φυτευσίμους καὶ εὐλείμωνας τόπους**, Τζέτζ.Ὁμ.Ἀλλ.1 109 **γῆν περισσὴν φυτεύσιμον**.

φύτευσις-εως (ἡ) (φυτεύω) κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φυτεύειν, φυτεία, τὸ φύτεμα : Ἀριστλ.Κόσ.5 **γῆς ἀρόσεις καὶ φυτεύσεις**· **2)** πλῆθος φυτῶν πεφυτευμένων ἔν τινι τόπῳ : Ἰώσ.ΑΙ 18,2,2 **ἔνθα φοινίκων πλείστη φύτευσις**.

φυτευτήριον (τὸ) (φυτεύω) κ. μσν. κ. νεώτ. παραφυὰς ἢ νεαρὸν φυτὸν ἐκ φυτωρίου πρὸς μεταφύτευσιν, φύτευμα, μόσχευμα, φιντάνι : Ξεν.Οἰκ. 19,13 **πρέμνα πᾶσι τοῖς φυτευτηρίοις πρόσεστιν**, Δημ.1251 **φυτευτήρια ἐλαῶν περιστοίχων κατέκλασεν**, Θεόφρ.ΦΑΐτ.3,6 **τὰ δὲ φυτευτήρια δεῖ λαμβάνειν ἀπὸ νέων τε τῶν δένδρων ἢ ἀκμαζόντων**, αὐτ.ΦΙ 2,8 **ἐν . ταῖς τῶν ἄλλων φυτείαις τἀνάπαλιν τίθενται τὰ φυτευτήρια, καθάπερ τῶν κλημάτων**, Ἐπιγρ. **φυτεῦσαι φυτευτήρια ἐλαῶν μὲ ὀλεξον ἓ διακόσια**, Πολυδ.7,152 **τὰ φυτευτήρια τῶν συκῶν συκίδας Ἀριστοφάνης**, Γεωπ.9,2 **ἀπὸ φυτευτηρίων πεφυτευμένα πάντα**· **2)** νεώτ. ἐργαλεῖον ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου πρὸς φύτευσιν τῶν ποωδῶν ἰδ. φυτῶν.

φυτευτής (ὁ) (φυτεύω) γλωσσ. κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ φυτεύων : Παλαμ.Τάφ.34 **ἔχουν μόνο φυτευτὴ κι ἔχουν περιβολάρη**.

φυτευτικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος ἢ ὁ κατάλληλος πρὸς φύτευσιν· Ἠσ. «φυτάλιμος» : Εὐστ.Εὐαγγ.Προσ.121C.

φυτευτός-ή-όν (φυτεύω) κ. νεώτ. ὁ φυτευόμενος, ὁ διὰ φυτεύσεως παραχθεὶς καὶ οὐχὶ αὐτοφυής : Πλάτ.Πολ 510Α **πᾶν τὸ φυτευτὸν καὶ τὸ σκευαστὸν ὅλον γένος**.

φυτεύω (φυτόν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. **φυτεύσω** (Ξεν.Οἰκ.19,13 κ. περι- : Πλάτ.Νόμ.947Ε), ἀόρ. **ἐφύτευσα**, δημ. **(ἐ)φύτεψα**, παρακ. **πεφύτευκα** (ΠΔ), μέσ. μέλλ. **φυτεύσομαι** (Πίνδ.Π 4,15), ἀόρ. **ἐφυτευσάμην** (Ξεν.Ἀπομν.1,1,8), παθ. μέλλ. **φυτευθήσομαι** (Γεωπ.5,19,1), ἀόρ. **ἐφυτεύθην** κ.δημ. **(ἐ)φυτεύτηκα**, παρακ. **πεφύτευμαι** (Ξεν.Ἑλλ.3,2,10), μτχ. **πεφυτευμένος**, δημ. **φυτεμένος**, τοποθετῶ, ἐμβάλλω ἐντὸς τῆς γῆς σπόρον φυτοῦ ἢ ῥίζαν νεαροῦ φυτοῦ ἐκριζωθέντος ἄλλοθεν, ὅπως ῥιζοβολήσῃ καὶ ἀναπτυχθῇ, κάμνω τι νὰ φυτρώσῃ, ἐν ἀναφ. πρὸς φυτά· Θωμ.Μ 905 **«τὸ φυτεύω ἐπὶ φυτῶν λέγεται, ἤγουν τὰ τὴν ῥίζαν αὐτῶν καταβάλλειν εἰς γῆν»**, μτ. αἰτ. τοῦ **φυτευομένου** πράγμ. : Ὀδ.Ι 108 **φυτεύουσιν χερσὶν φυτόν**, αὐτ. Σ 358 **δένδρεα μακρὰ φυτεύων**, Πίνδ.Ο 3,34, Ξεν. Οἰκ.20,4 **οὐδ' οἶνον ἔχει ἀνήρ· οὐ γὰρ ἐπιμελεῖται ὡς φυτεύσῃ ἀμπέλους**, αὐτ.19,12 **συκῆν .. δεῖ φυτεύειν**, αὐτ.13 **ἐλαίαν .. φυτεύσομεν**, ΚΔ Ματθ. 21,33 **ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα**, αὐτ.Κορινθ.1,9,7, Βιζυην.Ποιήμ.62,12 **ἐφύτεψε μιὰ λουλουδιὰ | στοῦ κήπου του τὴ μέση**, - **φυτεύει** - **δένδρα** - **ἄνθη** - **καπνὸν** - **ἀμπέλι** - **συκιές**· κ. ἀπολ. : Ἡσίοδ. Ἔργ.22 **σπεύδει μὲν ἀρώμεναι ἠδὲ φυτεύειν**, Ξεν. Ἀπομν.2,1,13 **ἄλλων σπειράντων καὶ φυτευσάντων**, ΚΔ Λουκ.17,28 **ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευαν, ᾠκοδόμουν**· κ. παθ. : Ἡρ.2,138 **ἄλσος δενδρέων μεγίστων πεφυτευμένον περὶ νηόν**, Δημ.1275, ΚΔ Λουκ.13,6 **συκῆν εἶχε .. ἐν τῷ ἀμπελῶνι .. πεφυτευμένην**, Ζαλοκ.Ποιήμ.202,13 **στὸ μνῆμα τὸ ζευγαρωτὸ δυὸ δένδρα φυτευμένα**, Παλαμ.Ὕμν. Ἀθ.Μάτ.Ψυχ.24,6 **τὸ λευκοπράσινο δεντρὶ .. κανένα χέρι ἀνθρωπινὸ δὲν τὸ 'χει φυτεμένο**· || τὸ μέσ. **φυτεύομαι** φυτεύω δι' ἐμαυτόν : Λουκ.Κατάπλ.20 **τίς .. τὰς ἀμπέλους τρυγήσει, ἃς πέρυσιν ἐφυτευσάμην**· **2)** τὸ ἐνεργ. ἐν ἀναφ. πρὸς γῆν, ἀγρὸν κττ., φυτεύων πληρῶ χῶρόν τινα διὰ φυτῶν, μτ. αἰτ. τοῦ ἐδάφους εἰς ὃ φυτεύεται τὸ φυτόν : Θουκ.1,2 **γῆν φυτεύοντες**, Ξεν.Οἰκ.20,3 **τοὺς ὄρχους ἐφύτευσεν**, Ἰσαΐ.77,34 **φυτεύειν χωρίον καὶ γεωργεῖν**, Πλούτ.Νομ.20 **γῆν φυτεύειν**, Καρκβ.Ζητ.22 **νὰ φυτέψουν ἀμπελοχώραφα**· κ. ἀπολ. : Εὐπ.Αἶγ.ἀπ.9 **ἐπίσταμαι .. αἰπολεῖν, σκάπτειν, νεᾶν, φυτεύειν**· κ. παθ. : Ἡρ.4,127 **γῆ πεφυτευμένη** (ἀντίθ. ψιλή), Εὐπ.Πόλ.ἀπ.4 **πεφυτευμένη δ' αὕτη 'στὶν ἡ ψιλὴ μόνον;**, Ξεν.Ἑλλ.3,2,10, Δημ.491 **γῆς πεφυτευμένης** (κατάφυτης)· ὁμ. κ. **γεωργία πεφυτευμένη**· ἀντίθ. ψιλή : Ἀριστλ.Πολιτ. 1259a,2 **περὶ γεωργίας καὶ ψιλῆς καὶ πεφυτευμένης**· || τὸ μέσ. ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : Ξεν.Ἀπομν. 1,1,8 **τῷ καλῶς ἀγρὸν φυτευσαμένῳ**· **2)** μτφ. φύω, σπείρω, γεννῶ· Θωμ.Μ 905 **«εὕρηται δὲ καὶ φυτεύειν ἀντὶ τοῦ σπείρειν ἐπὶ πατρός»** : Ἡσίοδ. Ἔργ.812 **ἐσθλὴ μὲν γάρ θ' ἥδε φυτευέμεν ἠδὲ γενέσθαι ἀνέρι τ' ἠδὲ γυναικί**, αὐτ.Α 29, Πίνδ.Ν 7,84 **λέγοντι .. Αἰακὸν νιν .. φυτεῦσαι**, Ἡρ.4,145 **προσσχόντας δὲ τούτους ἐς Λῆμνον φυτεῦσαι σφέας**, Σοφ.ΟΤ 793 **φονεὺς .. τοῦ φυτεύσαντος πατρός**, αὐτ.1514, Εὐρ.Ἀλκ.662 **φυτεύων παῖδας**, αὐτ.ΙΑ 29, αὐτ Μήδ.832, Ἀριστφ.Σφ.1133 **παῖδας χρὴ φυτεύειν καὶ τρέφειν**, Πλάτ.Κρίτ.50D **ὁ πατὴρ .. ἐφύτευσέ σε**, αὐτ.Πολ.407D, αὐτ.Νόμ.69D· κ. παθ. γεννῶμαι, γίνομαι ἐκ γονέων : Πίνδ.Π 4,144 **ἄμμες .. κείνων φυτευθέντες**, αὐτ.Ν 5,7 **ἐκ .. Ζηνὸς ἥρωας .. φυτευθέντας**, Σοφ.ΟΚ 1324· || ἡ μτχ. τοῦ ἀορ. **φυτεύσας** (ὁ) ὁ πατήρ : Σοφ.Τρ.1244 **οὐ γὰρ δικαίοις τοῦ φυτεύσαντος κλύειν**, Λυσ. 11,4 **τὴν τεκοῦσαν ἢ τὸν φύσαντα**· κ. κτ. πληθ. **φυτεύσαντες** (οἱ) οἱ γονεῖς : αὐτ.ΟΤ 1007 **οὐ πατ' εἶμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὁμοῦ**, αὐτ.ΟΚ 1377 **τοὺς φυτεύσαντας σέβειν**, αὐτ.ἀπ.62 **τοὺς τεκόντας καὶ φυτεύσαντας**· || κ. μτφ. γεννῶ, δω

μιουργῶ : Σοφ.ΟΤ 873 **ὕβρις φυτεύει τύραννον·** **3)** γεν. παράγω, ἐπιφέρω, ἐπιτελῶ, συνήθ. ἐπὶ κακοῦ· Ἡσ. «φυτεύει, κατασκευάζει, γεννᾷ» : Ἰλ.Ο 134 **τοῖς ἄλλοισι . . κακὸν . . φυτεῦσαι**, Ὀδ. Ε 340 **ὅτι τοι κακὰ πολλὰ φυτεύει**, αὐτ.Β 165 **φόνον καὶ κῆρα φυτεύει**, αὐτ.Δ 668 **πρὶν ἡμῖν πῆμα φυτεῦσαι**, αὐτ.Ρ 82, αὐτ.Ξ 218, αὐτ.Ο 178, Πίνδ. Ν 4,59 **φύτευέ οἱ θάνατον**, Σοφ.Αἴ.953 **φυτεύει πῆμα·** ὁμ. κ. ἐπὶ καλῆς σημ. : Πίνδ.Π 9,111 **πατὴρ .. θυγατρὶ φυτεύων . . γάμον**, αὐτ.Ι 5(6),12 **δαίμων φυτεύει δόξαν**, αὐτ.όπ.105 **θεὸς χάριν ἀοιδᾷ φυτεύει·** κ. παθ. : αὐτ.Ν 8,17 **φυτευθεὶς ὄλβος·** **4)** ἐμφυτεύω, ἐντίθημι, ἐμβάλλω, μτ. δοτ. προσ. κ. αἰτ. πράγμ. : Πλάτ.Τίμ.80Ε **τοῦθ' ἡμῖν ἐφύτευσεν·** μτ. αἰτ. πράγμ. κ. ἐμπροθ. (εἴς τι) : αὐτ.Φαῖδρ.248D **νόμος ταύτην μὴ φυτεῦσαι εἰς μηδεμίαν θηρείαν φύσιν·** || δημ. μτφ. εἰσάγω τι βαθέως, ἐμπηγνύω : **τῆς φύτεψε μιὰ σφαῖρα στὴν καρδιά·** **5)** ρηματ. π. φυτεία, φύτευμα, φυτεύσιμος, φύτευσις, φυτευτήριον, φυτευτής, φυτευτός.

φῦτηκομία (ἡ) μτγν. κ. μον. τὸ φυτοκομεῖν, ἡ καλλιέργεια τῶν φυτῶν, δενδροκομία, κηπουρική : Ὀππ.Ἁλ.1,309 **ἀγχιάλοισι φυτηκομίῃσι μεμηλώς**, αὐτ.Κυν.4,331, Νόνν.Δ 47,72 **οἰνοφύτους ἐδίδαξε φυτηκομίας Διονύσου**, Γρηγορ.Ν'Ιστ.2,4,17Ε.

φῦτηκόμος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἐπιμελούμενος τῶν φυτῶν, ὁ περιποιούμενος, ὁ καλλιεργῶν φυτά, δενδροκόμος, κηπουρός, ἀμπελουργός· Ἡσ. «φυτηκόμος· ὁ φυτουργός» : Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω.18,8, Εὐστ.Πον.172,40 **μελεδωνῷ καὶ φυτηκόμῳ τῆς ἀφθίτου ἐκείνης φυταλιᾶς**, Νικ.Χων.5,7,97D· **2)** κατάφυτος τόπος· Σουΐδ. «καὶ ὁ σύνδενδρος τόπος διὰ τὸ τοῖς φυτοῖς κομᾶν».

φῦτηκομῶ-έω μτγν. κ. μσν. ἐπιμελοῦμαι, περιποιοῦμαι, καλλιεργῶ φυτά : Ὀππ.Κυν.1,122, αὐτ.4, 254, Λιβάν.4,606, Γρηγ.Νύσσ.1,611Β **φυτηκομεῖ**, Εὐστ. Πον.308,20· κ. παθ. : Μετοχ.Θ'Ἀνάλεκτ.701 **ῥίζαι βλαστήσασαι καὶ φυτηκομηθεῖσαι παμφορώτατα·** **2)** ρηματ.π. φυτηκομία, φυτηκόμος.

φῦτικός-ή-ό(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ φυτά, ὁ τῶν φυτῶν : Ἀριστλ.ΗΝικ.1,13 **τοῦ ἀλόγου δὲ τὸ μὲν ἔοικε** κοινῷ **καὶ φυτικῷ**, Μᾶρκ.Αὐρ.8,41 **κακὸν τῆς φυτικῆς κατασκευῆς**, Ἀθήν.2,54F **Θεόφραστος ἐν φυτικοῖς**, αὐτ.3,74Α **ἱστορεῖ δὲ ταῦτα ἐν φυτικοῖς αἰτίοις** (ὀνομασία συγγραμμάτων Θεοφρ.), αὐτ.77C, Σχόλ.Ὀδ.10,510 **Θεόφραστος ἐν φυτικοῖς**, Γρηγ.Νύσσ.2,637D, Δαμασκ.11,180D, αὐτ. 230Ε,· **- φυτικὸν ἔμβρυον - ἔριον, - φυτικὴ μέταξα, - φυτικὸν βασίλειον** (τὸ σύνολον τῶν φυτῶν τῆς φύσεως), **- φυτικὸν λίπος·** **2)** **φυτικὸν ζῷον** ἁ. ζωόφυτον βλ.λ. : Ἀριστλ.ΖΜ 4,5· **3)** νεώτ. φυσιολ. ὁ ζῶν ἢ γινόμενος ἀνεξαρτήτως τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς βουλήσεως, ἀντιθ. ζωϊκός : **φυτικαὶ λειτουργίαι.**

φῦτικῶς ἐπίρρ. μτγν. δίκην φυτοῦ: Διον.Ἀρεοπ.304.

φυτίλι (τὸ) δημ. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φιτίλι βλ.λ.

φυτιλιάζω δημ. ἐσφ. γρ. ἀντὶ φιτιλιάζω, τοποθετῶ φιτίλι βλ.λ. εἰς λύχνον ἢ λάμπαν· **2)** ρηματ.π. φυτίλιασμα.

φυτίλιασμα (τὸ) δημ. ἐσφ. γρ. ἀντὶ φιτίλιασμα, ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φυτιλιάζω : **τὸ φυτίλιασμα τοῦ λύχνου.**

φυτιλώνω δημ. ἐσφ.γρ. ἀντὶ φιτιλώνω, μτφ βάνω φιτίλια, προκαλῶ ἔριδας, διενέξεις μεταξὺ ἄλλων.

φυτίνη (ἡ) νεώτ. χημ. ὄξινον διπλοῦν ἅλας ἀσβεστίου καὶ μαγνησίου τοῦ ἰνοσιτοφωσφορικοῦ ὀξέος λαμβανόμενον ἐκ τῶν σπερμάτων φυτῶν τινων.

φύτιος-ον (φύω) κ. φύτιος-α-ον μτγν. ὁ φύων, ὁ γεννῶν, ὁ παράγων, ὡς ἐπίθ. θεῶν, ὁ φυτάλμιος : Ἀντωνῖν.Λιβ.17 **Λητὼ φυτία**, Ἡσ. **Ζεὺς φύτιος·** πρβλ. Ἀθήν.2,35Β.

φυτίστρα (ἡ) δημ. τὸ φυτώριον βλ.λ.(!).

φύτλη (ἡ) ποι. κ.-α φύτρα, γένεσις, γένος, γενεά, καταγωγή· Ἡσ.«γέννα, γένεσις, γένος» : Πίνδ.Ο 9,55 **ἀρχᾶθεν Ἰαπετιονίδος φύτλας**, αὐτ.Π 9,33 **ποίας δ' ἀποσπασθεῖσα φύτλας**, Ὀρφ.Ἀργ.428 **ἀνθρώπων . . πολυεθνέα φύτλην**, Δωσιάδ.ΑΠ 15,25,9, Διον.Περ.1000 **ἀνδρῶν φύτλη·** **2)** ἀντὶ τοῦ φύσις βλ.λ. : Σώφρ.π.Mullach.Conject.Byz.22,100 **ἀπ' Ἀσὴρ ἐοῦσα φύτλης**, ΑΠ 7,744, Ζώσ.110,11 (Reitem.) **οἷς ἀμφιθαλὴς ἔτι φύτλη.**

φύτλον (τὸ) Ἐπιγρ. φυτόν.

φῦτοβασίλα (ἡ) μτγν. τὸ φυτὸν λεοντοπόδιον βλ.λ. : Διοσκ.4,131.

φυτοβιολογία (ἡ) νεώτ. κλάδος τῆς βοτανικῆς ἔχων ἀντικείμενον τὴν βιολογίαν τῶν φυτῶν.

φυτογεωγραφία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῆς κατανομῆς τῶν φυτῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

φυτογεωγραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυτογεωγραφίαν, ὁ τῆς φυτογεωγραφίας.

φυτογῆ (ἡ) νεώτ. φυτικὴ γῆ, χῶμα προελθὸν ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως φυτικῶν οὐσιῶν.

φυτογραφία (ἡ) νεώτ. κλάδος τῆς βοτανικῆς ἔχων ἀντικείμενον τὴν περιγραφὴν τῶν φυτῶν.

φυτογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυτογραφίαν, ὁ τῆς φυτογραφίας.

φῦτοειδῶς ἐπίρρ. μτγν. φυτωδῶς, δίκην φυτοῦ, ὁμοίως μὲ φυτόν : Ζήν.π.Διογ.Λ 7,86.

φῦτοεργός-όν ποι. τ. τοῦ φυτουργός βλ.λ. : Διον.Περ.997 **ὕλην παντοίην φυτοεργὸς ἀνὴρ ἐθερίσσατο καρπῶν.**

φυτοζωΐα (ἡ) νεώτ. **τὸ φυτοζωεῖν, τὸ νὰ ζῇ** τις ὡς φυτόν.

φυτόζωα (τὰ) νεώτ. ζωολ. κατηγορία μεταζώων περιλαμβάνουσα ζῷα πολυκύτταρα, ἀκίνητα, παρουσιάζοντα τυπικὴν ἀξονικὴν συμμετρίαν καὶ ὑφὴν παρεμφερῆ πρὸς τὴν τῶν φυτῶν, ἁ. ζωόφυτα.

φυτοζωῶ-έω νεώτ., ἀόρ. **ἐφυτοζώησα**, ζῶ ὡς φυτόν, διάγω, διέρχομαι βίον πλήρη στερήσεων· **2)** στεροῦμαι δράσεως, κινήσεως, ἀδρανῶ, ἐκδηλῶ ὑποτυπώδη ὕπαρξιν : **ἡ βιομηχανία φυτοζωεῖ·** **3)** ρηματ.π. φυτοζωΐα.

φυτοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ φυτικῶν σκευασμάτων θεραπεία, ἡ πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν χορήγησις διαφόρων φυτικῶν σκευασμάτων.

φυτοικία (ἡ) νεώτ. ζωολ. γένος κολεοπτέρων φυτοφάγων κεραμβυκιδῶν ἐντόμων τῶν εὐκράτων καὶ θερμῶν χωρῶν τῆς γῆς.

φυτόκολλα (ἡ) νεώτ. ἀζωτοῦχος ὕλη ἀπαντῶσα εἰς τὰ σιτηρά, ἁ. γλουτένη.

φυτοκομεῖον (τὸ) νεώτ. μέρος ἔνθα καλλιεργοῦνται ἐπιστημονικῶς φυτά.

φῦτοκομία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἁ. φυτηκομία βλ.λ., ἡ τέχνη τοῦ φυτοκόμου : Γρηγ.Νύσσ.1,2D· || νεώτ ἡ ἐπιστημονικὴ καλλιέργεια τῶν φυτῶν.

φῦτοκόμος ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἁ. φυτηκόμος βλ.λ. : Γρηγ.Νύσσ.1,471D, Βασ.1,61Β, Ἰω.Χρυσ.10,749, Φώτ.Ἐπιστ.285,32· || νεώτ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ἐπιστήμων καλλιεργητὴς φυτῶν, ὁ ἐπιστημονικῶς ἀσχολούμενος εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν φυτῶν.

φῦτοκομῶ-έω μτγν. κ. μσν. ἁ. φυτηκομῶ βλ.λ. Γρηγ.Νύσσ.1,546D **φυτοκομῶν**, Εὐστ.1616,31.

φυτοκόπτης (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος παρασιτικῶν νουλικιδῶν μικροτάτων ἀκάρεων.

φυτόλη (ἡ) νεώτ. χημ. ἀκόρεστος ἀλκοόλη ἀποτελοῦσα συστατικὸν τῆς χλωροφύλλης.

φυτολογία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. κλάδος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἔχων ἀντικείμενον τὴν μελέτην τῶν φυτῶν, ἁ. βοτανική.

φυτολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυτολογίαν, ὁ τῆς φυτολογίας.

φυτολόγιον (τὸ) νεώτ. συλλογὴ φυτῶν ἀπεξηραμμένων καὶ διατηρουμένων κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα τὴν μελέτην τῶν κυριωτέρων χαρακτηριστικῶν αὐτῶν.

φυτολόγος (ὁ,ἡ) νεώτ. ἐπιστήμων ἀσχολούμενος περὶ τὰ φυτά, εἰδικὸς εἰς τὴν φυτολογίαν, ἁ. βοτανολόγος, βοτανικός.

φυτόμυζα (ἡ) νεώτ. ζῳολ. γένος διπτέρων ἀγρομυζιδῶν ἐντόμων.

φυτό(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. πᾶν ὅ,τι φύεται, φυτρώνει ἐκ τοῦ ἐδάφους, εἰς ὃ εἶναι προσηλωμένον διὰ ριζῶν, ἴδ. πόα, θάμνος ἢ δένδρον κήπου : Ἰλ.Ξ 123 **φυτῶν . . ὄρχατοι**, αὐτ.Σ 57, αὐτ. 438, Ὀδ.Ι 108 **οὔτε φυτεύουσιν χερσὶν φυτόν**, Ἡσίοδ.Ἔργ.571 **ὁπότ' ἂν φερέοικος ἀπὸ χθονὸς ἂν φυτὰ βαίνῃ**, Πινδ.Π 9,53 **οὔτε παγκάρπων φυτῶν νήποινον**, Ἀριστφ.Εἰρ.599 **συκίδια τἄλλά θ' ὁπόσ' ἐστὶ φυτά**, Πλάτ.Πολ.546Α **φυτοῖς ἐγγείοις**, αὐτ.Τίμ.59Ε **τῶν ἐκ γῆς φυτῶν**, Δημ.1251 **φυτὰ ἀκροδρύων**, Θεόφρ.Φ1 1,12,9 **ἀμπέλων φυτά**, Θεόκρ.2,48, Πάπ. **ἀμπέλου καὶ παντοίων φυτῶν**· ‖ νεώτ. βοταν. ἐνόργανον ὄν, ὅπερ προσλαμβάνον ἀνόργανον τροφὴν ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ τοῦ ἐδάφους ἢ τοῦ ὕδατος, ἀφομοιοῖ καὶ μεταβάλλει ταύτην εἰς διαφόρους ὀργανικὰς ἑνώσεις καὶ τέλος εἰς ὁμοούσιον πρὸς τὸ σῶμά του ἀφομοιώσιμον ὕλην· **2)** παραφυάς, κωλορρίζι ἢ κλωνάρι : Ἀριστλ.Θαυμ.51· **3)** τὸ φυτὸν κυνόγλωσσον βλ.λ. : Διοσκ.4,129 **4)** φῦμα, ἐξοίδημα, ἐξάγκωμα ἐπὶ τοῦ σώματος : Ἀρχίλ.80· πρβλ.Σχόλ.Θεόκρ.2,48· **5)** ἴδ.π. τοῖς Ἀττ. ποιηταῖς ἐν χρ. κ. ἐπὶ ἐμψύχων, πλάσμα : Αἰσχ.Ἱκ.28 **καὶ Νεῖλος ἂν θρέψειε τοιοῦτον φυτόν**, Εὐρ. Μήδ.231 **γυναῖκές ἐσμεν ἀθλιώτατον φυτόν**, Ἀλεξ.Μανδραγοριζ.ἀπ.1 **εἶτ' οὐ περίεργόν ἐστιν ἄνθρωπος φυτόν ;** Μέν.Μον 304 **κακὸν φυτὸν πέφυκεν . . γυνή**· κ. π. Πλάτ.Πολ.401Α **ἡ τῶν σωμάτων φύσις καὶ ἡ τῶν ἄλλων φυτῶν**, αὐτ.Σοφ. 233Ε· **6)** γόνος, ἔγγονος, ἀπόγονος, τέκνον, παιδίον : Εὐρ.Ἡρακλ.281 **πολίταις γῇ τε τῇδε καὶ φυτοῖς**, Πλάτ.Τίμ.90Α **ἀπὸ γῆς ἡμᾶς αἴρειν ὡς ὄντας φυτὸν οὐκ ἔγγειον ἀλλὰ οὐράνιον**, Θεόκρ. 28,7 **Χαρίτων ἱμεροφώνων ἱερὸν φύτον**, Πλούτ. Ἠθ.400Β, Παλλδ.ΑΠ 10,45.

φυτονόμος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος κολεοπτέρων φυτοφάγων κουρκουλιονιδῶν ἐντόμων.

φυτονόσος (ἡ) νεώτ. νόσος τῶν φυτῶν ὀφειλομένη εἰς προσβολὴν ζωικῶν ἢ φυτικῶν παρασίτων ἢ εἰς δυσμενεῖς συνθήκας τοῦ περιβάλλοντος· πρβλ. ἐπιφυτία.

φυτοπαθολογία (ἡ) νεώτ. ἡ παθολογία τῶν φυτῶν, ἐπιστήμη ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ σπουδὴν τῶν φυτονόσων καὶ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ τρόπου θεραπείας αὐτῶν.

φυτοπαθολόγος (ὁ) νεώτ. ἐπιστήμων καταγινόμενος εἰς τὴν φυτοπαθολογίαν βλ.λ.

φυτοπαράσιτον (τὸ) νεώτ. πᾶς ζωικὸς ἢ φυτικὸς ὀργανισμὸς ζῶν παρασιτικῶς ἐπὶ τῶν φυτῶν.

φυτοπεψίνη (ἡ) νεώτ. πρωτεολυτικὸν φύραμα ἁπαντῶν εἰς τὸν ὀπὸν τῶν φύλλων, τῶν καρπῶν καὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ φυτοῦ καρικὴ ἡ παπάϋα.

φυτόπλοκος-ον μαν. ὁ ἐκ φυτῶν κ. ἴδ. φυτικῶν ἰνῶν πεπλεγμένος : Φιλῆς 2,179 (ἔκδ.Mi.) **φυτόπλοκος κάλως**.

φυτός-ή-όν (φύω) ὁ δυνάμενος νὰ βλαστήσῃ, νὰ φυτρώσῃ, ἐπὶ ξοάνου γενομένου ἐκ φύσεως ἄνευ ἀνθρωπίνης ἐπενεργείας : Πινδ.Π 5,42 **Κρῆτες ὃν τοξοφάροι τέγεϊ Παρνασίῳ καθέσσαντο μονόδροπον φυτόν**· **2)** ἐνεργ. ὁ παράγων, ὁ καρποφόρος, ὁ γόνιμος : ΠΔ Ἰεζ.17,5 **καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸ πεδίον φυτὸν ἐφ' ὕδατι πολλῷ**.

φυτοσκαφία (ἡ) μτγν. ἡ ἐκσκαφή, τὸ σκάψιμον τῆς γῆς πέριξ τῆς ρίζης τῶν φυτῶν, τὸ σκάλισμα, ξελάκκωμα φυτῶν : ΑΠλ.202 **ἔργα φυτοσκαφίης**, Γρηγ.Ναζ.2,50,436 **τοῖσι γέγηθε φυτοσκαφίας τε πόνοισιν**.

φυτόσκαφος-ον λεξ. ὁ ἐσκαμμένος, ὁ παρεσκευασμένος πρὸς φύτευσιν· ΕΜ 803,12 «φυτόσκαφος, ἡ τὰ φυτὰ ἐσκαμμένη γῆ».

φυτοσκάφος-ον μτγν. ὁ σκάπτων, ἀνοίγων λάκκον περὶ τὴν ρίζαν φυτοῦ, κηπουρός, γεωργός· ΕΜ 803,12 «ὁ τὰ φυτὰ περισκάπτων γεωργός» : Θεόκρ.24,138 **ἀσφαλέως κε φυτοσκάφον ἄνδρα κορέσσαι**, Ἀπολλ.Ρ 1,1172 **φυτοσκάφος ἤ τις ἀροτρεύς**, Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 6,102 **φυτοσκάφος ἄνθετα Λάμων**, αὐτ.9,384,7 **φυτοσκάφος ἔρνεα τάμνων**, Θεμίστ.Λόγ.30,349D **ἀρόται καὶ φυτοσκάφοι**·

φυτοσπορία (ἡ) μτγν. τὸ διὰ σπόρου ἀναπτύσσειν καὶ μεταφυτεύειν φυτά : Μαν.4,432.

φυτοσπόρος-ον κ. μσν. ὁ σπείρων, ὁ φυτεύων φυτά : Βέττ.Βάλ.239,10· ‖ μτφ. ὁ σπείρων τέκνα, ὁ γεννῶν, ἐπὶ τοῦ πατρός : Σοφ.Τρ.359 **οὐκ ἔπειθε τὸν φυτοσπόρον τὴν παῖδα δοῦναι**, Νόνν. Εὐαγγ.Ἰω.8,105 **εἰ σοφὰ τέκνα, φυτοσπόρος ἦρ σεν, Ἀβραμ**, Πρόδρ.Ροδ.1,10,17· κ. μτ. γενικ. : Χριστόδ.Ἔκφρ.106 **σχῆμα . . πᾶσιν ἔφαινε φυτοσπόρον ἄρσενος αἰδοῦς**, Ὑπόθ.Σοφ.ΟΤ **ζητῶν ἑαυτὸν καὶ γένους φυτοσπόρον**· ‖ κ. μσν. ἐπὶ τῶν διαδιδόντων τὴν χριστιανικὴν πίστιν : Ἀκροπ.Κ ἐν ASS Μαΐου 2,7341· **τῶν ἁγίων φυτοσπόρων**.

φυτοτεχνία (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη τῆς καλλιεργείας τῶν φυτῶν· πρβλ. ζῳοτεχνία.

φυτοτομία (ἡ) νεώτ. ἡ ἀνατομικὴ τῶν φυτῶν πρὸς μελέτην τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν.

φυτοτοξίνη (ἡ) νεώτ. χημ. γενικὴ ὀνομασία τοξικῶν προϊόντων παραγομένων ὑπό τινων φυτῶν καὶ ἐχόντων ἰδιότητας ἀναλόγους πρὸς τὰς τῶν μικροβιακῶν τοξινῶν.

φυτοτροφία (ἡ) μαν. ἡ καλλιέργεια, περιποίησις τῶν φυτῶν : Γεωπ.9,5,11.

φυτοτρόφος-ον μτγν. κ. μαν. ὁ τρέφων, ὁ αὐξάνων τὰ φυτά : Ἀπολλ.Ρ 3,1401 **κλήρου σημαντῆρα φυτοτρόφον**, Γεωπ.5,12,4 **τὴν ἕως δ' ποδῶν γῆν φυτοτρόφον εἶναι νόμιζε**· ‖ κ. μσν. μτφ. ὁ τρέφων, ὁ προάγων τι : Κ Μανασσ.5713 **ἔμψυχος ἦν παράδεισος χαρίτων φυτοτρόφος**.

φυτοτροφοῦμαι-έομαι μτγν. παθ. ἐπὶ φυτοῦ, τρέφομαι, καλλιεργοῦμαι, ἀναπτύσσομαι, αὐξάνω: Διογγ.π.Στοβ.Ἀνθολ.43,95 **οὐ μήποκα τὸν καρπὸν ὀνασιφόρον ἄμπελοι γεννήσοντι μὴ φυτοτροφηθεῖσαι καλῶς**.

φυτοῦμαι-όομαι μτγν. φύομαι, φυτρώνω : Θεολ. Ἀριθμ.6 **φυτοῦσθαι ἢ βρεφοῦσθαι ἀρχόμενον**.

φυτουργεῖον (τὸ) μτγν. φυτώριον, φυτοκομεῖον, δενδροκομεῖον : Διόδ.Σ 2,10, αὐτ.13 **εἶχε πηγὴν . . , ἐξ ἧς ἀρδεύεσθαι συνέβαινε τὸ φυτουργεῖον** (ἴδ. γρ. φυτούργιον).

φυτούργημα-ατος (τὸ) (φυτουργῶ) μτγν. τὸ φυτουργεῖν, ἁ. φυτουργία βλ.λ. : Πολυδ.7,140· **2)** τόπος κατάφυτος, κῆπος : Ἀθανάσ.2,389.

φυτουργία (ἡ) κ. μαν. ἡ καλλιέργεια, περιποίησις τῶν φυτῶν, ἡ κηπουρική : Θεόφρ.Φ1 3,7,5 **ταῦτα τῶν περὶ τὴν φυτουργίαν ἐστί**, Διόδ.Σ 20, 8 **διείληπτο κηπείαις καὶ παντοίαις φυτουργίαις**, Φιλ.1,55,4, Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.1,7,338, Θεμίστ.Λόγ.13, 169, Γεωπ.9,9,1 **περὶ τῆς φυτείας τῶν ἐλαιῶν καὶ φυτουργίας**· **2)** μτφ. περιποίησις, ἀνατροφή : Ἀθανάσ 2,388Ε **παιδὸς φυτουργίαν**.

φυτουργικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυτουργίαν ἢ τὸν φυτουργόν : Πολυδ.7,141, Τζέτζ.Χιλ.3,52 **φυτουργικὸς πόνος**, αὐτ.4,175 **οἱ τὰ φυτουργικὰ συνταξάμενοι** (τὰ σχετικὰ μὲ τὴν φυτουργίαν)· ‖ τὸ θηλ. φυτουρ-

γική (ἐνν. τέχνη) ἡ τέχνη τοῦ φυτουργοῦ, **ἡ φυτουργία**, ἡ κηπουρική : Πολυδ.7,140· ἐπίρρ. μτγν. **-κῶς** : Πολυδ.4,141 (δ.γρ.).

φυτούργιον (τό) μτγν. δ. γρ. ἀντὶ φυτουργεῖον βλ.λ. : Διόδ.Σ 2,10, αὐτ.13 **πηγὴν . . , ἐξ ἧς ἀρδεύεσθαι συνέβαινε τὸ φυτούργιον.**

φυτουργός-όν κ. μσν. ὁ καλλιεργῶν, ὁ φυτεύων καὶ περιποιούμενος φυτὰ κ. ἰδ. φυτὰ καὶ δένδρα τοῦ κήπου, ὡς οὐσ. κηπουρός, ἀμπελουργός : Ἐπιγρ. **φυτουργοὺς γὰρ ἱεροὺς Ἀπόλλωνος φάρον ἔπρασσες καὶ χώραν σκαπανεύειν βέβηλον ἐπέτασσες**, Πλούτ.Ἠθ.2Β **ἐπὶ τῆς γεωργίας πρῶτον μὲν ἀγαθὴν ὑπάρξαι δεῖ τὴν γῆν, εἶτα δὲ τὸν φυτουργὸν ἐπιστήμονα, εἶτα τὰ σπέρματα σπουδαῖα**, ΑΠλ.255, Γρηγ.Ναζ.1,703D **ἄρτι δὲ φυτὸν φυτουργὸς θεραπεύει**, Δαμάσκ.1 283Α **τοῦ νοητοῦ ἀμπελῶνος φυτουργόν· 2)** μτφ. ὁ παράγων, ὁ γεννήτωρ : Αἰσχ.Ἱκ.592 **πατὴρ φυτουργός**, Σοφ.ΟΤ 1482 **τοῦ φυτουργοῦ πατρός**, Φιλόστρ.750 **ὁ πατὴρ τε καὶ φυτουργὸς αὐτῶν Ἄρης**, Ἰουλ.83Α **τούτου.. πατέρα τὸν Δία φυτουργόν·** κ. ἄνευ τοῦ πατήρ : Εὐρ.Τρῳ.481 **τὸν φυτουργὸν Πρίαμον**, αὐτ.ΙΑ 949 **Νηρέα, φυτουργὸν Θέτιδος· 3)** κ. μσν. ὁ πρῶτος φυσικὸς αἴτιος, ὁ πρωτουργός, δημιουργός πράγματός τινος : Πλάτ.Πολ.597D **βούλει οὖν τοῦτον μὲν φυτουργὸν τούτου προσαγορεύωμεν ἤ τι τοιοῦτον**, Πισίδ.Γ Κατ.Σεβ.167 **τῷ φυτουργῷ τῆς μάχης.**

φυτουργῶ-έω μτγν. κ. μσν. καλλιεργῶ, **φυτεύω** καὶ περιποιοῦμαι φυτά : Πολυδ.7,141, Λουκ.Δὶς Κατ.1 **τοὺς ἀνέμους φυτουργοῦντας λέγοιμι** (ὠφελοῦντας τὸ φυτό)· κ. παθ. : Πισίδ.Γ Περσ.2,111 **τὴν φυτουργηθεῖσαν ἄμπελον· 2)** μσν. μτφ. : Πισίδ.Γ Ἑξαήμ.656 **φυτουργεῖ τὴν καρδίαν**, αὐτ. 81. Ἀναστ.311,9 **μὲ ἐφυτούργησας· 3)** ρηματ. π. φυτούργημα, φυτουργία.

φυτοφαγία (ἡ) νεώτ. τὸ τρέφεσθαι διὰ φυτῶν, διαιτητικὴ ἀγωγή, καθ' ἣν γίνεται χρῆσις πρὸς διατροφὴν οὐτοῦ φυτικὰς οὐσίας, ἀ. χορτοφαγία.

φυτοφαγικός-ή-όν νεώτ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φυτοφαγίαν, ὁ τῆς φυτοφαγίας : **φυτοφαγικὴ δίαιτα, - φυτοφαγικὸν μενού.**

φυτοφάγος-ον νεώτ. ὁ τρεφόμενος ἀποκλειστικῶς διὰ φυτικῶν οὐσιῶν : **ἡ αἶξ εἶναι φυτοφάγον ζῷον·** || τὸ ἀρσ. **ἢ θηλ.** ὡς οὐσ. ἄτομον διαιτώμενον κατ' ἐξοχὴν διὰ φυτικῶν οὐσιῶν.

φυτοφαγῶ-έω νεώτ. εἶμαι φυτοφάγος, τρέφομαι ἀποκλειστικῶς διὰ φυτικῶν οὐσιῶν.

φυτοφθεῖρες (αἱ) νεώτ. ζῳολ. ὁμὰς ἡμιπτέρων ἐντόμων περιλαμβάνουσα λίαν σημαντικὰ παράσιτα τῶν ξυλωδῶν καὶ ποωδῶν φυτῶν, ὧν ἐπιβλαβέστατον ἡ φυλλοξήρα.

φυτοφόρος-ον μτγν. κ. μσν. **ὁ** φέρων, ὁ παράγων φυτά : Εὐστ.636,17.

φυτοφύλαξ-ακος (ὁ) πάπ. **ὁ φύλαξ** τῶν φυτῶν : διὰ τῶν φυτοφυλάκων.

φυτοχημεία (ἡ) νεώτ. μέρος τῆς γεωργικῆς χημείας, ἔχον ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ σπουδὴν τῶν χημικῶν συστατικῶν τῶν διαφόρων φυτῶν.

φυτόχωμα-ατος (τό) νεώτ. εἶδος γῆς, χώματος, χρώματος φαιοῦ μέχρι μέλανος, πορώδους, ἀπαντῶντος εἰς ἐδάφη πλούσια εἰς ὀργανικὰς οὐσίας ἐν ἀποσυνθέσει.

φύτρα (ἡ) (φύω) Ἡσ., νεώτ. κ.δημ. φύτλη, γένος, γένεσις, φυλή, καταγωγή : **νὰ πάρ' ὁ διάτανος τὴ φύτρα σου** (ἀρά)· **2)** νεώτ. τὸ κύριον μέρος τοῦ σπέρματος τὸ σχηματίζον τὸ στέλεχος, τὸ φυτικὸν ἔμβρυον, ἀ. φύτρον.

φύτρο(ν) (τό) μσν. κ. δημ. ἀ. φύτρα βλ.λ.2)· **2)** βλάστημα· **3)** μσν κ. δημ. γέννημα, προϊὸν : Ἐρωτόκρ.1,401 **ἔρωτα ἀδικοκριτὴ φύτρο καταραμένον, - φύτρο τοῦ διαόλου.**

φυτροῦμαι-όομαι μσν. παθ. φύομαι, φυτρώνω, βγάνω φύτρα : Νικ.Χων.271.

φύτρωμα (τό) δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φυτρώνω, κυρ. ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐν τῷ σπέρματι φυτικοῦ ἐμβρύου εἰς τέλειον φυτόν, ἡ πρώτη βλάστησις τοῦ σπέρματος : **ἔφαγαν τὶς ντοματιὲς τὰ κουνέλια στὸ φύτρωμα, - πρώιμο - ὄψιμο φύτρωμα.**

φυτρώνω μσν. κ. δημ, ἀόρ. (ἐ)φύτρωσα, μτχ. παθ. παρακ. φυτρωμένος, ἀμτβ. ἐπὶ φυτοῦ, ἐκφύω τὴν βλάστην, φύομαι, βλαστάνω : Δουκάγγ., Πολαμ.Ὕμν.Ἀθ.Μάτ.Ψυχ.26,7 **φύτρωσε ἡ πρωτογέννητη ἐλιά**, Ζερβ.Ἱστ.1 27 **οἱ σχῖνοι καὶ αἱ θυμαριαί, ποὺ ἐφύτρωσαν κοντὰ εἰς τὸ ρεῦμα**, αὐτ. 31 **ὅπως ὁ καρπός, ποὺ σαπίζει, φυτρώνοντας ἔτσι, - δὲν φύτρωσε ἀκόμη τὸ στάρι·** || φρ. **φυτρώνει ἐκεῖ ποὺ δὲν τὸν σπέρνουν** (ἐπὶ τῶν ἐπεμβαινόντων εἰς ξένας ὑποθέσεις ἢ εἰς συζήτησιν ἄνευ τῆς πρὸς τοῦτο προσκλήσεως), παροιμ. **ὅθε πατήσῃ χορτάρι δὲ φυτρώνει** (ἐπὶ τῶν κακεντρεχῶν)· **2)** μσν. μτφ. βλαστάνω, φαίνομαι : Λιβ Ροδ.1001 **ὁ πόθος εἰς ψυχῆς ὑπομονὴν φυτρώνει· 3)** ρηματ. π. φύτρωμα, φυτρωτής.

φυτρωτής (ὁ) νεώτ. γενικὴ ὀνομ. διαφ. οὐσιῶν ὑποβοηθουσῶν τὸ φύτρωμα τῶν σπερμάτων.

φυτώδης ους-**ες** μτγν. ὁ ὅμοιος, ὁ ὁμοιάζων πρὸς φυτόν : Ἐρωτιαν.138 **ἐν λ. ἐγχλοιουμένη περιαγωγὴ φυτώδης.**

φυτών-ῶνος (ὁ) μτγν. τόπος κατάφυτος, πλήρης φυτῶν, κ. ἰδ. **ἀμπέλων** Ἡρωδιον.Ἐπιμ.146.

φυτώνυμος-ον μτγν. ὁ ἔχων ἢ λαβὼν τὸ ὄνομα ἔκ τινος φυτοῦ : Χρησμ.π.Ἀχιλλ.Τάτ 2,14, ΑΠ 14,34 **νῆσός τις πόλις ἐστὶ φυτώνυμον αἷμα λαχοῦσα.**

φύτωρ-ορος (ὁ) ὁ φυτεύσας, ὁ γεννήτωρ, ὁ πατήρ· Ἡσ. «φύτορες· γεννήτορες», Σχόλ.Αἰσχ.233, 100,11 «φιτῦσαι· ποιῆσαι, γεννῆσαι· ἐξ οὗ καὶ φύτωρ ὁ πατήρ» : **Σοφ.Τρ.1031 τὸν φύτορ'** (διόρθ. ἀντὶ τὸν φύσαντ').

φυτώριον (τό) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἔκτασις γῆς, ἔνθα σπείρονται καὶ ἀναπτύσσονται νεαρὰ φυτὰ προωρισμένα πρὸς μεταφύτευσιν ἀλλαχοῦ, φυτίστρα· Γεωπ.5,3 «φυτώριον καλεῖται ἐν ᾧ τὰ φυτὰ μεταφυτεύεσθαι μέλλοντα κατατίθεται» : Κλήμ.Ἀλ. Στρωμ.31,21 (Dind) **εἰς τὰ φυτώρια καὶ εἰς παραδείσους**, Γεωπ 3,2,1 **μεταθήσομεν ἀπὸ τοῦ φυτωρίου τὰς ἐνρίζους ἀμπέλους**, αὐτ.11,9· **2)** νεώτ. μτφ. ἐν φρ. σχολὴ ἢ περιβάλλον, ἔνθα διαμορφοῦνται οἱ ὑπέρμαχοι ἰδεολογίας τινὸς ἢ προπαρασκευάζονται οἱ διά τι στάδιον προοριζόμενοι.

φύω κ. μσν. κ. νεώτ., αἰολ. φυίω (Ἀλκ.94), παρατ. **ἔφυον** (Πλάτ.Μενξ.237D), ἐπ. γ' ἐν. **φύεν** (Ἰλ.Ξ 347), μέλλ. φύσω (Ἰλ.Α 235, Σοφ ΟΤ 437), μτγν. μέλλ. φυήσω (ΠΔ Ἡσ.37,3)), ἀόρ. **ἔφυσα** (κ. συχν. **ἐν-**, συ-, περι-), ἀόρ. β' **ἔφυν** (ἀμτβ. κ. συχν. **ἐν-**, **προσ-**, π. Ὅμ. κ. Ἀττ.), ἐπ. γ' ἐν. φῦ (Ἰλ.Ζ 253), γ' πληθ. **ἔφυν** (Ὀδ.Ε 481, ἀντὶ **ἔφυσαν**, ὅπερ εἶναι **κ.** γ' πληθ. ἀορ. α'), ὑποτ. **φύω, φύῃς, φύωσι**, εὐκτ. γ' ἐν. φύη ἢ φυίη (Θεόκρ.15,94), ἀπαρφ. **φῦναι κ.** ἐπ. **φύμεναι** (Θεόκρ.25,39), μτχ. **φύς-ύντος κ.** οὐδ. **φύν** (Πλάτ.Νόμ.771Β), αἰολ. θηλ. **φοῦσα** (Κόριννα 21, ἀντὶ τοῦ **φῦσα**), παρακ. πέφυκα (ἀμτβ κ. συχν. ἐπι-, συμ-, προσ-, **περι-**, **ἐμ-**, π. Ὅμ. κ. Ἀττ.), ἐπ. γ' πληθ. **πεφύασι** (Ἰλ.Δ 484, Ὀδ Η 128, Ἡσίοδ. Θ 728), ὑποτ. γ' ἐν **πεφύῃ** (**ἐμ-**, π. Θεογν.396) ἐπ. μτχ. αἰτ. πληθ. **πεφυῶτας** (Ὀδ.Ε 477), θηλ **πεφυυῖα** (**ἐμ-**, Ἰλ.Α 513), ὑπερσ. **ἐπεφύκειν** (π Πλάτ.κ.Ξεν.), **ἐπ. πεφύκειν** (Ἰλ.Δ 109), ἐπ γ' πληθ. **ἐφύκον** (**ἀντὶ ἐπεφύκεσαν**, π. Ἡσίοδ.Ἔργ.149, αὐτ.Α 76, αὐτ.Θ 152), μέσ. κ. παθ. μέλλ. **φύσομαι** (Αἰσχ Πρ. 871), μτγν. κ. μσν. φυήσομαι (Γεωπ.2,37,1), ἀόρ. β' **ἐφύην** (Ἰώσ.ΑΙ 18,1,1), γ' πληθ. **ἐφύησαν** (Παλαίφ.6), ὑποτ. **φυῶ, -ῇ, -ῶσι** (Εὐρ ἀπ.378, Πλάτ.Πολ.415C, αὐτ.597C), ὑπαρφ. **φυῆναι** (Διοσκ.2,8, κ. **ἀνα-** Διόδ.

Σ 1,7), μτχ. φυείς ('Ιππ.7,514, Μέν.άπ.87), μτχ. άορ. α' συμφυθείς (Γαλ.7,725), μτβ. έν τῷ ένεστ., μέλλ. κ. ένεργ. άορ. α', ένεργῶ, κάμνω, συντελῶ νά φυτρώσῃ τι, έκφύω, βλαστάνω, γεννῶ, βγάζω : 'Ιλ.Ζ 148 φύλλα .. ὕλη τηλεθόωσα φύει, αύτ.Α 235 τὸ μὲν οὔ ποτε φύλλα καὶ ὄζους φύσει, αύτ.Ξ 347 τοῖσι δ' ὑπὸ χθὼν δῖα φύεν νεοθηλέα ποίην, 'Οδ.Η 119 Ζεφυρίη πνείουσα τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει, αύτ.Κ 393 τρίχες ἔρρεον, ἃς πρὶν ἔφυσεν φάρμακον (τάς όποίας πρίν ἔκαμε τό φάρμακον νά φυτρώσωσι), Αίσχ.'Επτ.535 στείχει δ' ἴουλος ἄρτι διὰ παρηΐδων, ὥρας φυούσης, ταρφὺς ἀντέλλουσα θρίξ (Βερναρδ.Γρηγ. «μόλις δ' ἤρχισαν ν' άναφαίνωνται διά τῶν παρειῶν του αἱ πρῶται άλλά πυκναί τρίχες, τάς όποίας έκφύει ἡ νεανική του ἡλικία»), Εύρ.Βάκχ.650 ὃς τὴν πολύβοτρυν ἄμπελον φύει βροτοῖς, Ξεν.'Απομν.2, 3,19 ὁ θεὸς .. χεῖρέ τε καὶ πόδε καὶ ὀφθαλμὼ .. ἔφυσεν ἀνθρώποις, αύτ.Οίκ.7,16· κ. παθ. : 'Οδ. Ι 109 τὰ γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται, Πίνδ.Ο 4,24 φύονται .. πολιαί, 'Ηρ.8,138 ἐν τοῖσι φύεται αὐτόματα ῥόδα, Πλάτ.Κρατ.410D τὰ φυόμενα καὶ τὰ γιγνόμενα, Ξεν.Οίκ.16,13 καρπὸν δ' οὔπω καταβαλεῖν ὥστε φύεσθαι, 'Αριστλ.ΖΓ 5,3 τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τἆλλα τὰ φυόμενα· ‖ είδ.έπί τῆς γῆς, άναδίδω, βλαστάνω, παράγω : 'Ηρ.9,122 οὐ .. τῆς αὐτῆς γῆς εἶναι καρπόν τε θωμαστὸν φύειν καὶ ἄνδρας ἀγαθούς, Πλάτ. Πολ.621Α ὅσα γῆ φύει, αύτ.Μενξ.237D· κ. παθ. : αύτ.Σοφ.265C φυτά, ὅσα τ' ἐπὶ γῆς ἐκ σπερμάτων καὶ ῥιζῶν φύεται, αύτ.Πολ.596C τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα, αύτ.Συμπ.186Α, Ξεν.Κυν.12,6 μηδὲν τῶν ἐπὶ τῇ γῇ φυομένων· ‖ ἰδ. έπί προσ. έν άναφ. πρός τήν άνάπτυξιν μερῶν τοῦ σώματος αύτῶν, έμφανίζω ἐπὶ τῆς έπιφανείας, ἐκφύω, βγάζω : 'Ηρ.8,104 φύει πώγωνα, αύτ.2,68 γλῶσσαν δὲ μοῦνον θηρίων οὐκ ἔφυσε, αύτ.4,29 γένος τῶν βοῶν .. οὐ φύειν κέρεα, 'Αριστφ.'Ορν.106 (πτερὰ) φύομεν, αύτ.Βάτρ.418 ὃς ἑπτέτης ὢν οὐκ ἔφυσε φράτορας (σχόλ. «άντί τοῦ είπεῖν, ούκ ἔφυσεν όδόντας, εἶπε φράτορας, ἵνα ὡς ξένον διαβάλῃ.'Η δέ παροιμία, 'Επτέτης ὢν όδόντας ούκ ἔφυσεν»: Πλάτ.Τίμ.74Ε σάρκα ἔφυσεν, αύτ.Φαῖδρ. 251C φύουσα τὰ πτερά, 'Αριστλ.ΖΓ 5,3 τὰς ὑστερογενεῖς τρίχας ἢ οὐ φύουσιν, ἢ ἀποβάλλουσιν οἱ .. εὐνοῦχοι, αύτ.ΖΙ 3,10,7 γυνὴ δὲ τὰς ἐπὶ τῷ γενείῳ οὐ φύει τρίχας· **2)** έπί προσ., γεννῶ, κ. ἰδ. έπί τοῦ ἄρρενος, παράγω διά τῆς θηλείας : Σοφ. Τρ.1185 Διὸς .. τοῦ με φύσαντος, αύτ.ΟΚ 1189 ἔφυσας αὐτόν, Εύρ.Φοίν.869 πόσιν τ' ἔφυσε μητρὶ μέλεον Οἰδίπουν, αύτ.'Ιων 3 θεῶν μιᾶς ἔφυσε Μαῖαν, 'Αντιφ.4,1,2 ὅ τε .. θεὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ ἀνθρώπινον φῦλον τοὺς πρώτους ἔφυσεν ἡμῶν, Πλάτ.Πολιτ.274Α φύειν τε καὶ γεννᾶν καὶ τρέφειν· κ. έπ' άμφοτέρων τῶν γονέων : Σοφ.ΟΤ 436 γονεῦσι δ', οἵ σ' ἔφυσαν, αύτ.31 κἀφύσαμεν δὴ παῖδας· κ.παθ. : Αίσχ.Πρ.871 σπορᾶς.. ἐκ τῆσδε φύσεται θρασὺς τόξοισι κλεινός, Πλάτ. Νόμ.831Α ἀνθρώπων .. τελευτησάντων μὴ πολλῶν ἑτέρους πάλιν οὐ χείρους φύσεσθαι, αύτ. Πολιτ.274D νῦν μὲν οὕτως, τότε δὲ ἐκείνως ζῶμέν τε καὶ φυόμεθα, Διον.'Αλ.Ρωμ.8,60· ‖ μτχ. άόρ. φύσας ὁ γεννήσας, ὁ πατήρ· 'Ησ. «φύσας, γεννήσας» : Σοφ.ΟΤ 1019 καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί, αύτ.Αἴ.516 μοῖρα τὸν φύσαντά τε καθεῖλεν, Εύρ.Μήδ.1126, αύτ.'Αλκ.290 ὁ φύσας χἠ τεκοῦσα προὔδοσαν, 'Αριστφ.Σφ.1472 βουλόμενος τὸν φύσαντα σεμνοτέροις κατακοσμῆσαι πράγμασι, Λυσ.10,8 τὴν τεκοῦσαν ἢ τὸν φύσαντα ἔτυπτες· όμ. κ. μτ. τοῦ πατήρ : Εύρ.'Ελ.87 ὁ δὲ φύσας πατὴρ Τελαμών· κτ. πληθ. φύσαντες οἱ γονεῖς : Εύρ.Φοίν.34 τοὺς φύσαντας ἐκμαθεῖν θέλων· ‖ κ. π. Σοφ.ΟΤ 1404 ὦ γάμοι .., ἐφύσαθ' ἡμᾶς (μᾶς έγεννήσατε, μᾶς έφέρατε εἰς τὸν κόσμον)· **3)** μτφ. ἐκφύω, παράγω, γεννῶ, ποιῶ, παρέχω, ἐπιφέρω, προξενῶ τι : Αίσχ.άπ.160 θεὸς .. αἰτίαν φύει βροτοῖς, ὅταν κακῶσαι δῶμα .. θέλῃ, Σοφ.'Ηλ.1463 μηδὲ πρὸς βίαν ἐμοῦ κολαστοῦ προστυχὼν φύσῃ φρένας (βάλει μυαλό), αύτ.ΟΚ 804 οὐδὲ τῷ χρόνῳ φύσας φανεῖ φρένας (Βερναρδ.Γρηγ. «ούδέ μέ τόν καιρόν δέν θά φανῇς (κυρ. δέν θά γίνῃ φανερόν), ὅτι «ἔβαλες γνῶσι»), αύτ.'Αντ.683 θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας, αύτ.647 αὑτῷ πόνους φῦσαι, αύτ.Αἴ.647 χρόνος φύει τ' ἄδηλα καὶ φανέντα κρύπτεται, αύτ.άπ.118 ὁ ἁλιεὺς πληγεὶς νοῦν φύσει· κ. ποθ. : Πλάτ.Πολ.564Β νόσημα ἐν ὀλιγαρχίᾳ .. φυόμενον, αύτ.Νόμ.757D τὴν νῦν φυομένην κατοικίζειν πόλιν, Ξεν.ΚΠ 4,2,44 ἐκεῖνα κτήσασθαι ὅθεν ὁ πλοῦτος φύεται, αύτ.'Ελλ.5,2,12 λαμβάνειν ὑμᾶς πρᾶγμα μέγα φυόμενον ἐν τῇ 'Ελλάδι, Δημ.1394 εἴ τις ἐφύετο κοινὸς πᾶσι κίνδυνος, αύτ.245· ‖ δόξαν φύω κτῶμαι δόξαν δι' έμαυτόν ἢ σχηματίζω μεγάλην ίδέαν περί έμαυτοῦ : 'Ηρ.5,91 δόξαν δὲ φύσας αὐξάνεται· **4)** όμ. μτφ. γίνομαι μέγας, αύξάνομαι, προάγομαι, προκόπτω, έν τῷ παθ. : Δημ.231 Φίλιππος .. κατὰ πάντων ἐφύετο, 'Ιώσ.ΑΙ 1,18,3 καθ' αὐτοῦ φύεσθαι νομίζων τὸν 'Ισακον, αύτ.4,61 ἐπεὶ τοὺς 'Ισραηλίτας τοσοῦτον φυομένους ἑώρα· **5)** άμτβ. κ. μον. συνήθ. έν τῷ άορ. β', παρακ. κ. ὑπερσ. λαμβάνω ὕπαρξιν, ἐκφύομαι, ἀναφύομαι, φυτρώνω, βλαστάνω, γεννῶμαι, ἀναπτύσσομαι, αὐξάνομαι, ἰδ. ἐπὶ φυτῶν καὶ δένδρων : 'Ιλ.Δ 484 ὄζοι ἐπ' ἀκροτάτῃ πεφύασιν, αύτ.Ξ 288 ἐλάτην .., ἣ .. ἐν 'Ίδῃ μακροτάτη πεφυυῖα, αύτ.Φ 352 τὰ περὶ ῥέεθρα ἅλις ποταμοῖο πεφύκειν, 'Οδ.Ε 477 θάμνους, ἐξ ὁμόθεν πεφυῶτας, αύτ.Η 128 πρασιαὶ .. παντοῖαι πεφύασιν, αύτ.Ψ 190, 'Ηρ.2,56 ἱδρύσασθαι ὑπὸ φηγῷ πεφυκυίῃ ἱρόν (ἥτις εἶχεν άναφυῇ ἐκεῖ), αύτ.1,108, Ξεν.ΚΠ 4,3,5 ὑπὸ τῶν πεφυκότων δένδρων, Θεόκρ.7,75 δρῦες .. αἵτε .. οντι παρ' ὄχθαισιν ποταμοῖο, Μόσχ.3,101 τὰ χ.. ρὰ σέλινα .. εἰς ἔτος ἄλλο φύοντι, ΚΔ Λουκ .. ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπόν, Παγκράτ.π.'Αθήν.15,677F οὔπω γὰρ φύεν ἄνθος ἐπώνυμον 'Αντινόοιο, 'Οππ.Κυν.2,567, Λιβάν.4,1074, Γεωπ.3,5,3· όμ. κ. έπί ἄλλων πραγμάτων : 'Ιλ.Δ 109 τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἑκκαιδεκάδωρα πεφύκειν (ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ όποί' υ έφύτρωσαν κέρατα δεκαέξ παλαμῶν), Ξεν.Ι.ροσ.1,4 πέφυκε λίθος ἐν αὐτῇ (παράγεται), Διόδ.Σ 2,50 τὰς .. κεφαλὰς πεφυκυίας θριξὶ λεπταῖς (κεκαλυμμένας ὑπό τριχῶν)· ‖ μτφ. παράγομαι : Δημ. 280 ὁ .. τὸ σπέρμα παρασχών, τῶν φύντων αἴτιος (τῶν πραγμάτων πού έφύτρωσαν)· ‖ όμ. μτφ. ἐν φῦ ἄρα οἱ φῦ χειρί (κυρ. τοῦ έφύτρωσε εἰς τό χέρι, δηλ. ἔπιασε δυνατά τό χέρι του, ὡς σημεῖον έγκαρδίου χαιρετισμοῦ) : 'Ιλ.Ζ 253, όμ. κ. ἐν 'Οδ.Β 397 ἔφυν τ' ἐν χερσὶν ἕκαστος· πρβλ.αύτ.Α 381)· **6)** όμ. άμτ... έπί προσ., γεννῶμαι, γίγνομαι, συνηθέστ. έν τῷ άόρ. β' κ. παρακ. : 'Ιλ.Ζ 149 ὣς ἀνδρῶν γενεὴ ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει, Αίσχ.Πρ.27 ὁ λωφήσων γὰρ οὐ πέφυκέ πω, αύτ.'Αγ.1342 τίς .. ἂν εὔξαιτο βροτῶν .. δαίμονι φῦναι, Σοφ.ΟΚ 1225 μὴ φῦναι τὸν ἅπαντα νικᾷ λόγον (Βερναρδ.Γρηγ. «τό νά μή γεννηθῇ τις εἶναι ὑπέρτερον πάσης συζητήσεως (τ. ἔ. εἶνε άναμφισβητήτως τό ἄριστον)»), αύτ.1294 γονῇ πεφυκώς, Πλάτ.Πολ.461Α, αύτ.396C φύς τε καὶ τραφείς, αύτ.Συμπ.197Α, Ξεν.ΚΠ 5,1,7 μήπω φῦναι μηδὲ γενέσθαι, Διον.'Αλ.Ρωμ.3,13 οἱ ἄριστα πεφυκότες· κ. μτ. γενικ. τῆς καταγωγῆς φῦναι ἢ πεφυκέναι τινός γεννηθῆναι ἢ κατάγεσθαι

ἔκ τινος : Αἰσχ.᾽Επτ.1031 τὸ κοινὸν σπλάγχνον οὗ πεφύκαμεν, Σοφ.ΟΚ 1379 εἰ τυφλοῦ πατρὸς ἐφύτην, αὐτ.᾽Ηλ.1171 θνητοῦ πέφυκας πατρός, αὐτ.ΟΤ 1082, Εὐρ.᾽Ηρακλ.298 πατρὸς . . ἐσθλοῦ . . πεφυκέναι, αὐτ.᾽Ορ.5, Ξεν.ΚΠ 5,5,8 πατρὸς βασιλέως πεφυκέναι· κ. ἐμπροθ. (ἀπό, ἐκ, μετά, διά τινος) : Πίνδ.ἀπ.33 φῦναι ἀπό τινος, Σοφ.ΟΤ 1369 αὐτ.458 κάξ ἧς ἔφυ γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, αὐτ.ΟΚ 1369 ὑμεῖς δ᾽ ἀπ᾽ ἄλλου κοὐκ ἀπ᾽ ἐμοῦ πεφύκατον, αὐτ.᾽Αντ.562, Εὐρ.ΙΤ 610 ἀπ᾽ εὐγενοῦς . . ῥίζης πέφυκας, αὐτ.᾽Ηρακλ.325 ἐξ ἐσθλῶν δὲ φύς, Πλάτ.᾽Απολ.34D οὐδ᾽ ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ᾽ ἀπὸ πέτρης πέφυκα, αὐτ.Πολ.597E ἀπὸ βασιλέως . . πεφυκώς, Ξεν.ΚΠ 7,2,24 πρῶτον μὲν ἐκ θεῶν γεγονότι, ἔπειτα δὲ διὰ βασιλέων πεφυκότι, αὐτ.5,4,30 ὅτῳ . . ἀπ᾽ ἐμοῦ φύντι, ᾽Ισοκρ.4,24 ἐξ ἧσπερ ἔφυμεν (χώρας)· ὁμ. κ. μτ. τοῦ ἐπιρρ. πόθεν : Εὐρ.᾽Ικ.842 πόθεν . . οἵδε . . ἔφυσαν· ἡ μτχ. φύς ἀντὶ τοῦ φύσας, πατήρ, ἐσφ. π. ᾽Ηλιόδ Αἰθ.2,16 τοῦ προελθεῖν εἰς τὸν τῆδε βίον καὶ τοῦδε τοῦ φωτὸς μεταλαβεῖν τοὺς φύντας ἴσμεν αἰτίους· **7)** ὁμ. ἀμτβ. ὁ παρακ. κ. σπαν. ὁ ἀόρ. β᾽ ἐν σημ. ἐνεστ. ἔχω ἰδιότητά τινα ἐκ φύσεως, εἶμαι ἐκ φύσεως τοιοῦτος ἢ τοιοῦτος, κ. ἁπλῶς, εἰμί : Πίνδ.Ο 10(11),20 φύντ᾽ ἀρετᾷ (τὸν γεννηθέντα πρὸς ἀρετήν, δηλ. τὸν φύσει γενναῖον), Αἰσχ.᾽Αγ.1331 τὸ μὲν εὖ πράσσειν ἀκόρεστον ἔφυ πᾶσι βροτοῖσιν, Σοφ.Φιλ.558 κακὸς πέφυκα, αὐτ. 1244 σοφὸς πεφυκώς, αὐτ.᾽Αντ.79 ἔφυν ἀμήχανος, Πλάτ.Γοργ.479D μέγιστόν τε καὶ πρῶτον κακῶν πέφυκεν, Ξεν.ΚΠ 8,1,41 εὐχροώτεροι ὁρῷντο ἢ πεφύκασιν, αὐτ.7,13 πιστοὺς δὲ μὴ νόμιζε φύσει φύεσθαι ἀνθρώπους, Δημ 982 τἄλλα δὲ τοῦθ᾽ ἕκαστος ἡμῶν, ὅπως ἔτυχεν, πέφυκεν οἶμαι· κ. μτ. ἐπιρρ. : Σοφ.᾽Ηλ.989 ζῆν αἰσχρὸν αἰσχρῶς τοῖς καλῶς πεφυκόσιν, Ξεν.᾽Ελλ.7,1,7 οὕτως . . πεφυκότων· ‖ κ. ἁπλῶς, εἶμαι ποιός τις : Αἰσχ.Πρ.969 φῦναι Ζηνὶ . . ἄγγελον, αὐτ. Πέρσ.157 θεοῦ . . μήτηρ ἔφυς, Σοφ.᾽Αντ.62 γυναῖχ᾽ ὅτι ἔφυμεν, αὐτ.575 ῞Αιδης ὁ παύσων τούσδε . . γάμους ἔφυ, Εὐρ.᾽Εκ.743 πέφυκα μάντις· ὁμ. κ. μτ. μτχ. : Σοφ.Φιλ.1052 νικᾶν . . χρῄζων ἔφυν, αὐτ.ΟΤ 9 πρέπων ἔφυς . . φωνεῖν, Εὐρ. Φοίν.469 ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ, Ξεν.Συμπ.4,54, ᾽Ισοκρ.4,48 τοῦτο . . ἔφυμεν ἔχοντες, αὐτ.11,41· ‖ μτ. ἀπαρφ. ἔχω φύσει διάθεσιν, κλίσιν ἢ ἱκανότητά τινα ἢ εἶμαι ἐκ φύσεως κατάλληλος, ἱκανὸς πρός τι : Πίνδ.ἀπ.249 τὰ δεύτερα . . πέφυκε κρατεῖν, Αἰσχ.Πρ 335 πολλῷ γ᾽ ἀμείνων τοὺς πέλας φρενοῦν ἔφυς ἢ σαυτόν, Σοφ.Φιλ.88 ἔφυν γὰρ οὐδὲν ἐκ τέχνης πράσσειν κακῆς, αὐτ.79 φύσει σε μὴ πεφυκότα τοιαῦτα φωνεῖν, Θουκ.3,45 πεφύκασί τε πάντες καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἁμαρτάνειν, αὐτ.39 πέφυκε γὰρ καὶ ἄλλως ἄνθρωπος τὸ μὲν θεραπεῦον ὑπερφρονεῖν, τὸ δὲ μὴ ὑπεῖκον θαυμάζειν, Ξεν.ΚΠ 5,1,10, ᾽Ισοκρ.1,12 ἡ . . ψυχὴ . . αὔξεσθαι πέφυκε, ᾽Αριστλ. Πολιτ.1262a,23 αἱ . . πεφύκασιν ὅμοια ἀποδιδόναι τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν· κ. ἐμπροθ. (ἐπί τινι, ἐπί, εἰς, πρός, κατά τι) : Εὐρ.Μήδ.928 γυνὴ δὲ θῆλυ κἀπὶ δακρύοις ἔφυ (εἶναι φύσει ἐπιρρεπὴς εἰς δάκρυα), αὐτ.ἀπ.324 ἔρως γὰρ ἀργὸν κἀπὶ τοῖς ἀργοῖς ἔφυ (ἔχει ῥοπὴν εἰς τὴν ἀργίαν ἢ εἶναι ἴδιον τῶν ἀργοσχόλων), Πλάτ.Πολ.507E γένος . . ἐπ᾽ αὐτὸ τοῦτο πεφυκός, αὐτ.433A εἰς ὃ αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἴη, αὐτ.547E τοὺς πρὸς πόλεμον μᾶλλον πεφυκότας ἢ πρὸς εἰρήνην, Ξεν.᾽Απομν.4,1,2 τῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν εὖ πεφυκότων ἐφιέμενος, αὐτ.᾽Ελλ.7,1,3 τόπον ἔχετε κάλλιστα πεφυκότα πρὸς τοῦτο, Δημ 982 οἱ τῶν εὖ πεφυκότων κατὰ ταῦτα ὢν ἀνθρώπων, ᾽Αριστλ.Ρητ.1355a,16 καὶ οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὸ ἀληθὲς πεφύκασιν ἱκανῶς, Πολύβ.9,29,10 πρὸς δὲ ταῦτο βλέπειν εὖ πεφυκότα τὸν Κλεομένην· **8)** ὁμ. ἀμτβ. εἶμαι ὁ φυσικὸς κλῆρος, ἡ μοιρά τινος, εἶμαι ὡρισμένος, προωρισμένος ἐκ φύσεως διά τινα, πίπτω εἴς τινα ἐκ φύσεως : Σοφ.᾽Ηλ.860 πᾶσι θνατοῖς ἔφυ μόρος, αὐτ.Τρ.448 χαίρειν πεφύκασ᾽ οὐχὶ τοῖς αὐτοῖς ἀεί· πρβλ. Ξεν.ΚΠ 4,3,9· **9)** ἀπροσ. εἶναι φυσικόν, συμβαίνει φυσικῶς : ᾽Αριστλ.Πολιτ.1296b 26 ἐνταῦθα πέφυκεν εἶναι δημοκρατίαν· ‖ κ. ἀπολ. πέφυκε εἶναι φυσικόν : Πλούτ.Τιμ.81E τὸ δ᾽ ἢ πέφυκε γιγνόμενον ἡδύ, Ξεν.Κυν.6,15 ὡς πέφυκε· ἀλλὰ κ. προσωπ. π. Δημ.1122 τοῖς . . ἁπλῶς, ὡς πεφύκασι, βαδίζουσι· ‖ ὁμ. ἀπολ. κ. συχν κτ μτχ. : Λυσ 193,21 τὰ φύσει πεφυκότα (τὰ φυσικὰ προϊόντα), Ξεν.ΚΠ 1,1,3 ἀνθρώπῳ πεφυκότι (εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅπως εἶναι ἐκ φύσεως), Δημ.280 τῶν φύντων (τῶν προϊόντων)· **10)** ῥηματ.π. φυή, φύσις, φυτόν.

φῷ συντετμημ. δοτ. τοῦ φῶς βλ. : Εὐρ.ἀπ.ΕΜ 803

φώγᾰνον (τό) (φώγω) μτγν ὁ. φρύγετρον βλ λ. Πολυδ.10,109 «εἰ τὸ φρύγετρον . . ἔστι ταὐτὸν τῷ κοδομείῳ ἢ κατὰ τοὺς πολλοὺς φωγάνῳ».

φώγνυμι λεξ. κ. φωγνύω (ΕΜ 803,32), ἀπαρφ. φωγνύναι (Εὐστ.962,50), παθ. γ᾽ ἑν. φώγνυται (Διοσκ. 1,80) ἀντὶ φώγω βλ.λ.

φωγύνειν Σουίδ. «φρυγειν» (διόρθ. φωγνύειν).

φώγω κ. μον., προστ. φῶγε (᾽Επίχ.102 Ahr.), ἀόρ. ἔφωξα (᾽Αππ.639,40), παθ. ἀόρ. ἐφώχθην (Διοσκ. 2,119), παρακ. πέφωγμαι (Φερεκρ.Κοριανν 2) κ. πέφωσμαι (῾Ιππ.887, αὐτ.1229Π, ᾽Αθήν 647C). ἔφω ἢ ξηραίνω εἰς τὸ πῦρ ἢ τὸν ἥλιον, φρύγω, ξεροψήνω καβουρδίζω : ᾽Επίχ.102 Ahr. φασήλοις φῶγε θᾶσσον, ᾽Ορειβ.41 (ἐκδ.Matth.) σικύου σπέρμα φώξας· παθ. : Φερεκρ.Κοριανν.2 ἰσχάδας μοι πρόελε τῶν πεφωγμένων, Στράβ 11,13,11 ἀμυγδάλων φωχθέντων, ᾽Ορειβ.40 (ἐκδ Matth.) πυρὸς φωχθείς, Γεωπ.20,2,3 πεφωσμένων σησάμων· **2)** ῥηματ.π. φώγανον, φωκτός.

φώζω μτγν. τ. τοῦ φώγω βλ.λ. : Στράττ.Κωμ.ἀπ 6 εἰ μέλλεις ἀνδρείως φώζειν ὥσπερ μύστακα σαυτόν.

φωΐς ἴδος (ἡ) κ. συνῃρ φῴς-φῳδός, μ. κτ. πληθ. φωΐδες, φῷδες, γενικ. φῴδων (᾽Αρκάδ.134,17), φλύκταιναι, φυσαλλίδες ἀναπτυσσόμεναι ἐξ ἐγκαύματος ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ περιέχουσαι ὑδαρὲς ὑγρόν, φουσκάλαι, φουσκαλίδες· Φρύν.π.Α8 70, 27 «φῷδες τὰ ἐν τοῖς σκέλεσι γινόμενα ὑπεκκαύματα ὑπὸ τοῦ πυρός, ἐπειδάν τις πλησίον αὐτοῦ καθιζάνῃ. Εἴρηται παρὰ τὸ φῶς, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ πυρί. Κλίνεται φῳδός, ἑνικῶς δ᾽ οὐ λέγεται, οὐδὲ δυϊκῶς, ἀλλὰ πληθυντικῶς, φῷδες φῳδῶν, φωσί, φῷδας (γενικ.ἐσφ.ἀντὶ φῴδων)»·᾽Ιππῶν.66,᾽Ιππ.480,29 καῦμα ἔχει καὶ καταπίμπλαται φῳδῶν (ἐσφ. γρ. ἀντὶ φῴδων), ᾽Αριστφ Πλ.535 σὺ γὰρ ἂν πορίσαι τί δύναι᾽ ἀγαθόν, πλὴν φῴδων ἐκ βαλανείου.

φωκάδιον (τό) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φώκη, μικρὰ φώκια : Λοβεκ.Φρύν.74.

φωκᾱεύς-έως (ὁ) ἀττ. κ. νεώτ. κ. Φωκαιεύς ὁ κάτοικος τῆς ἀρχαίας πόλεως τῆς Μικρᾶς ᾽Ασίας Φωκαίας : ῾Ηρ.1,163, Θουκ.1,13 Φωκαῆς τε Μασσαλίαν οἰκίζοντες, Διόδ.Σ 5,13, Παυσ.7,3,10· ‖ κ. ὡς ἐπίθ. ὁ τῆς ἢ ὁ ἐκ τῆς Φωκαίας : Δημ.1019 λαβὼν τριακοσίους στατῆρας Φωκαεῖς (ὁ. γρ. ἀντὶ Φωκαιδας).

φωκαῆθεν ἐπιρρ. μτγν. ἐκ Φωκαίας : Λουκ. Λεξιφ.7 τὰ μὲν Φωκαῆθεν, τὰ δὲ Κνιδόθεν.

φωκαϊκός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν τῆς Μικρᾶς ᾽Ασίας Φώκαιαν, ὁ ἐκ Φωκαίας προερχόμενος : Κλέαρχ.᾽Ιστ.π.᾽Αθήν.6,257B φωκαϊκὸν φῦγμα· **2)** τὸ θηλ. Φωκαϊκὴ ἡ χώρα τῶν Φωκαέων : Πτολ.5,2,5.

φώκαινα (ἡ) κ. νεώτ. εἶδος ἰχθύος ἐκ τῶν κητοειδῶν, εἶδός τι φαλαίνης : Ἀριστλ.ΖΙ 566b,12 πολλοὶ δὲ δελφίνων τι γένος εἶναί φασι τὴν φώκαιναν, αὐτ.16. αὐτ.598b,2 ἔξω γὰρ φωκαίνης καὶ δελφῖνος οὐδέν ἐστιν ἐν Πόντῳ, Αἰλ.ΖΙ 5,4· ‖ νεώτ. ζωολ. γένος θηλαστικῶν κητοειδῶν δελφινιδῶν περιλαμβάνον δελφίνας μὲ κεφαλὴν ἀπεστρογγυλωμένην, ἐλάχιστα κωνικὴν κατὰ τὸ πρόσθιον τμῆμα, ἀπολήγουσαν εἰς οὐχὶ εὐδιάκριτον ῥύγχος.

φωκαΐς-ΐδος (ἡ) κ. Φωκαιίς θηλ. τοῦ Φωκαεὺς βλ.λ., γυνὴ ἐκ Φωκαίας, πόλεως τῆς Μικρᾶς Ἀσίας : Ξεν.Ἀν.1,10,2, Πλούτ.Περ.24 ἦν δὲ Φωκαῒς τὸ γένος, αὐτ.Ἀρτξ.26, Ἀθήν.13,576D· 2) ἡ περὶ τὴν Φώκαιαν χώρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας : Στεφ.Βυζ. ἐν λ.Ἄβαρνος τῆς ἐν Φωκαΐδι Ἀβαρνίδος· 3) ὀνομασία ποιήματός τινος τοῦ Ὁμήρου : Ψ'Ηρ.Βι.Ὁμ.16.

φωκαΐτης (ὁ) ὡς ἐπιθ. ὁ τῆς ἢ ἐκ τῆς Φωκαίας, ὁ φωκαϊκός : Θουκ.4,52 στατῆρας φωκαΐτας.

φωκαρία (ἡ) (λατ.) πάπ. ἡ γυνὴ τῶν τοῦ οἴκου κ. ἰδ. τῆς μαγειρικῆς, ἐπιμελουμένη : συμβιωσάσης μοι γυναικὸς φωκαρίας.

φωκάρχης (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ ἄρχων τῶν Φωκέων.

φωκαρχῶ-έω Ἐπιγρ. προΐσταμαι τῶν Φωκέων, εἶμαι φωκάρχης.

Φωκεύς-έως (ὁ) κ. νεώτ., πληθ. ὀνομαστ. Φωκέες (Ἡρ.1,146) κ. Φωκεῖς (Θουκ.1,107) κ. Φωκῆς (Σοφ. Ἠλ.1107), γενικ. Φωκέων (Αἰσχ.Πέρσ.485) κ. ἐπ. Φωκήων (Ἰλ.Ρ 307), ὁ κάτοικος τῆς ἀρχαίας χώρας τῆς κεντρικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος Φωκίδος : Ἰλ.Β 517 Φωκήων .. ἦρχον, Ἡσιοδ.Α 25 Φωκῆες μεγάθυμοι, Αἰσχ.Χο.674 ξένος μέν εἰμι Δαυλιεὺς ἐκ Φωκέων, αὐτ.679, αὐτ.Πέρσ.485· ‖ κ. ὡς ἐπιθ. ὁ τῆς ἢ ὁ ἐκ Φωκίδος : Σοφ.Ἠλ.1107 Φωκῆς.. ἄνδρες, αὐτ.1442 οἱ Φωκῆς ξένοι.

φώκη (ἡ) κ. νεώτ. τὸ ἀμφίβιον θηλαστικὸν ζῷον φώκη ἡ τῶν ἀρχαίων ἡ μελανή, ἡ φώκια· ‖ νεώτ. ζωολ. γένος ἀμφιβίων πτερυγιοπόδων φωκιδῶν θηλαστικῶν, περιλαμβάνον ζῷα μεγάλα τῶν ἀρκτικῶν ἰδ. θαλασσῶν μὲ σῶμα ὀγκῶδες ἀτρακτοειδὲς καλυπτόμενον ὑπὸ βραχειῶν καὶ στιλπνῶν τριχῶν, μὲ κεφαλὴν ἐπιμήκη καὶ λίαν εὐκίνητον φέρουσαν μεγάλους ὀφθαλμοὺς καὶ ὀξὺ ῥύγχος : Ὀδ.Δ 404 ἀμφὶ δέ μιν φῶκαι νέποδες καλῆς ἁλοσύδνης .. εὕδουσιν, αὐτ.442, αὐτ.Ο 480, Ὑμν. Ἀπόλλ.77, Ἡρ.1,202 ἐσθῆτι δὲ νομίζοντας χρᾶσθαι φωκέων δέρμασι, Ἀριστφ.Σφ.1035 φωνὴν .. εἶχεν χαράδρας .. φώκης δ' ὀσμήν, αὐτ.Εἰρ.758, Θεόφρ.Φι 9,11,3, Πλούτ.Ἠθ.700D, Γαλ.14,566,16 φώκης δέρμα, Βασ.1,871I, Σταθ.Ἀνθολ.3,273,23 φασὶ τὴν φώκην ἐξεμεῖν τὴν πιτύαν, ὅταν ἁλίσκεται.

φώκια (ἡ) δημ. ἡ φώκη βλ.λ.· 2) μτφ. ὑβριστ. ἐπὶ γυναικός, ἡ χονδροειδής, χοντροκαμωμένη.

φωκικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Φωκεῖς ἢ τὴν Φωκίδα, ὁ τῶν Φωκέων ἢ τῆς Φωκίδος : Δημ.20 τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν, Παυσ.4,28,1, αὐτ.10,3,1, αὐτ.2 Τραχίς τε ἡ Φωκικὴ καὶ Μεδεών ὁ Φωκικός, - φωκικὴ διάλεκτος.

φωκίς-ίδος (ἡ) εἶδος ἀπίου, ἀχλαδιοῦ : Θεόφρ.Φ Αἰτ.2,15,2, Ἀθήν.14,650B Ἀντιφῶν δ' ἐν τῷ περὶ γεωργικῶν φωκίδας φησὶν εἶδος ἀπίων εἶναι· 2) Φωκίς-ίδος ὡς θηλ. τοῦ Φωκεὺς βλ.λ., ἡ ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου πρὸς δυσμὰς τῆς Βοιωτίας χώρα· Στεφ.Βυζ.«Φωκίς, χώρα περὶ τὸν Παρνασσόν» : Σοφ.ΟΤ 733 Φωκὶς μὲν ἡ γῆ κλῄζεται, Θουκ.1,108 τῆς τε χώρας ἐκράτησαν τῆς Βοιωτίας καὶ Φωκίδος, Στράβ.9,3,1· ‖ κ. ὡς ἐπιθ. ἡ φωκική : Αἰσχ.Χο.564 γλώσσης αὐτὴν Φωκίδος μιμουμένω, Εὐρ.Φοίν.38 Φωκίδος σχιστῆς ὁδοῦ, αὐτ.ΙΑ 261 Φωκίδος .. ἀπὸ χθονός, Παυσ.10,1,1 -γῆς .. τῆς Φωκίδος.

φωκίων-ονος (ὁ) λεξ. εἶδος ἀγνώστου πτηνοῦ· Ἡσ. «ὄρνις ποιός».

φωκόλ (τὸ) (γαλλ.) νεώτ. ἄκλ. τὸ προσθέτως προσαρμοζόμενον ἐπὶ τῶν ὑποκαμίσων, περιλαίμιον, ἰδ. τὸ κολλαρισμένον, δ. κολλάρο, γιακάς.

φωκομελής-οῦς-ές νεώτ. ἐπὶ ἐμβρύου, ὁ πάσχων ἐκ φωκομελίας βλ.λ.

φωκομελία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐκ γενετῆς δυσμορφία, καθ' ἣν αἱ κατὰ φύσιν χεῖρες στερούμεναι ἀντιβραχίων καὶ βραχιόνων, οἱ δὲ πόδες κνημῶν καὶ μηρῶν, εἶναι προσκεκολλημένοι ἐπὶ τοῦ κορμοῦ ὡς οἱ τῆς φώκης.

φῶκος (ὁ) ἁ. φώκαινα βλ.λ.· Ἡσ. «φῶκος· κῆτος θαλάσσιον ὅμοιον δελφίνι».

φῶκται (αἱ) μτγν. πιθ. εἶδος πεφρυγμένων τρωγαλίων : Λουκ.Λεξιφ.3 τοῦ βοὸς τὸ πολύπτυχον ἔγκατον καὶ φώκτας.

φωκτός-ή-όν (φώγω) μτγν. ὁ πεφρυγμένος, ὁ ξεροψημένος : Νίκ.ἀπ.π.Ἀθήν.3,126C φωκτὸν γὰρ ἀνοιδαίνει βαρὺ κρῖμνον.

φωλάζω Ἡσ. ἐμφωλεύω, φωλιάζω.

φωλαΐς-ΐδος (ἡ) ἁ. φωλὰς βλ.λ.2), κτ. πληθ.π.Ἡσ. «φωλαΐδες· ὀστράκινά τινα βρομώδη».

φωλάς-άδος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ φωλεύουσα, ἡ ἐμφωλεύουσα, ἡ ἐν τῇ φωλεᾷ κρυπτομένη, ἡ παραμένουσα ἐν τῇ κρύπτῃ : Εὔην.ΑΠ 9,251 φωλὰς σίλφη, Θεόκρ.1,115 φωλάδες ἄρκτοι (τὸν χειμέριον ὕπνον κοιμώμεναι ἐντὸς σπηλαίων), Ἐρύκ. ΑΠ 9,223 φωλὰς ἀραχναίη, Γρηγ.Νύσσ.1,152Α ἄρκτου φωλάδος, Νόνν.Δ 2,142 φωλάδες ὕδραι, Εὐστ.1682,36· ‖ μτφ. ἐπὶ πόρνης : Φιλόδ.ΑΠ 11,34 συζεύξατέ μοι φωλάδα παρθενικήν· ‖ ἀγκύρας φωλάδας ἐπὶ τῶν ἐντὸς τῆς ἄμμου κεχωσμένων ἀγκυρῶν : Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 10,2· 2) τὸ μαλάκιον λιθοδόμος βλ.λ.2) : Ἀθήν.3,88Α οἱ δὲ φωλάδες πολυτροφώτεροι, βρωμώδεις δέ· ‖ νεώτ. ζωολ. γένος ἐλασματοβραγχίων φωλαδιδῶν μαλακίων· 3) νεώτ. ζωολ. τὸ λιθῶδες, τιτανῶδες μέρος τῆς μεμβράνης, ἥτις περιβάλλει τοὺς πολύποδας τῶν κοραλλίων· 4) νεώτ. κτ. ἐπέκτ. σωρεία ἢ ἀποικία πολλῶν πολυπόδων· 5) ὁ πλήρης ὀπῶν ἢ φωλεῶν : Βάθρ.82,3 ἔκπορε φωλάδος κοίτης (ἐπὶ λέοντος)· 6) Σουΐδ. φωλεία βλ.λ.

φωλεά (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. φωλιά τὸ κατάλυμα, ὅπερ πολλὰ τῶν ζῴων κ. ἰδ. τὰ πτηνὰ κατασκευάζουσι πρὸς προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ τῶν καιρικῶν μεταβολῶν καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ γέννησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν γόνων αὐτῶν· Σουΐδ. «φωλεὰ καὶ φωλεῖα ἐκ τοῦ φωλεύω» : Ἀριστλ.Θαυμ. 73, Τζέτζ.Ἡσίοδ.373, -φωλεὰ χελιδόνος - λαγωοῦ -ἀλώπεκος, Πορφύρ.Σκ.24,10 τὰ ζετούμενα ποὺ στὶς φωλιὲς .. γυρίζουν, Γρυπ.Σκ.Τερρ.81,15 τὰ πουλιὰ ἀπὸ τὶς φωλιὲς | τὸ κελαϊδοῦνε· ‖ παροιμ. ὁ διάολος δὲ χαλάει τὴ φωλιά του (ὁ κακοποιὸς δὲν βλάπτει τοὺς ὑποθάλποντας αὐτόν)· 2) νεώτ. ἀπόκρυφον καταφύγιον, κρησφύγετον : φωλεὰ ληστῶν - κακούργων· ‖ δημ. ἀπόμερον καταφύγιον ζεύγους ἐρωτευμένων : Παλαμ. Ὑμν.Ἀθ.Μάτ.Ψυχ.43,12 φωλιὰ γιὰ ἐρωτεμένους, αὐτ.76,27 κι ἐγὼ σὲ φέρνω στὴ φωλιά, | σ' αὐτὴ ποὺ ἑτοίμασα γιὰ σένα· 3) νεώτ. στρατ φωλεὰ ἀντιστάσεως πᾶν ἐδαφικὸν σημεῖον ὀργανωθὲν πρὸς ἄμυναν· 4) νεώτ. ναυτ. φωλεὰ κόρακος σκοπιὰ τοποθετημένη ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ πρωραίου ἱστοῦ, ἐν ᾗ ἐγκαθιστάμενος ὁ ὀπτὴρ ἀνιχνεύει τὴν πρὸς τὴν πρῷραν τοῦ πλοίου θάλασσαν διὰ πλωτοὺς πάγους, ναυάγια κττ.

φωλεία (ἡ) (φωλεύω) κ. νεώτ. τὸ φωλεύειν ἐν καταστάσει νάρκης, ἡ ἐν τῇ φωλεᾷ διαχείμασις ζῴων τινῶν, ἡ χειμέριος νάρκη τῶν ἄρκτων, τρόχων κττ. : Ἀριστλ.ΖΙ 8,13,14 ποιεῖται δὲ τὰ ζῷα

τάς φωλείας ἀποκρυπτόμενα ἐν ἀλεεινοῖς καὶ ἐν τοῖς εἴωθε τόποις ἐπικοιτάζεσθαι, Θεόφρ.όπ. 7,828 ἐν ταῖς φωλείαις διαναρκῶντας, Πλούτ. Ἠθ.971D ἡ ἄρκτος ὑπὸ τοῦ πάθους, ὃ καλοῦσι φωλείαν, καταλαμβανομένη· **2**) κ. ἐπὶ ἰχθύων : Θεόφρ.άπ.171,7· **3**) κ. ἐπὶ τῶν κοχλιῶν : Θεόφρ. όπ.176 **ἡ φωλεία** (τῶν κοχλιῶν) **τοῦ θέρους καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων.**

φωλειός (ὁ) έπ. τ. τοῦ φωλεὸς βλ.λ. : Νίκ.Θηρ.69 φωλειοῖς, Ὀππ.Κυν.3,451.

φωλεόν (τὸ) Ἡσ. «φωλεόν · . οὗ χορεύουσι καὶ διδάσκουσι, διδασκαλεῖον»· || ὁ πληθ. ἐν χρ. ὡς πληθ. τοῦ φωλεὸς βλ.λ.

φωλεός (ὁ) κ. νεώτ., πληθ. ἑτερογ. **φωλεά** (τὰ) (Νίκ π.Ἀθήν.3,92, Παυσ.8,16,2), ὀπή, κρύπτη, κατοικία, κατάλυμα ζῴου κ. ἰδ. τὸ μέρος ἐν ᾧ διέρχεται ἐν νάρκῃ τὸν χειμῶνα ἡ ἄρκτος· Ἡσ.«σπήλαιον, οὗ τὰ θηρία κοιμᾶται» : Πυθ.π.Πλούτ.Ἠθ.169E **ὥσπερ ἄρκτων φωλεοῖς**, Ἀριστλ.ΖΙ 9,6 **ὅταν ἐκ τοῦ φωλεοῦ ἐξέλθωσι** (αἱ ἄρκτοι)· όμ. **κ.** ἐπὶ τῆς φωλεᾶς τοῦ ποντικοῦ : Πυθ.108,2· κ. ἐπὶ τῆς φωλεᾶς τῶν λεόντων : Βάβρ.106,3, Πλούτ.Ἠθ.771B **ἐν φωλεῷ λέαινα καταδῦσα**· κ. ἐπὶ τῆς τῶν μαλακίων ἐν τῇ θαλάσσῃ : Ἀριστλ.ΖΙ 9,37,28 **πολυπόδων φωλεοί**· κ. ἐπὶ τῶν ἀλωπέκων : ΚΔ Ματθ.8,20 **αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι**, αὐτ.Λουκ.9,58· κ. ἐπὶ τῶν κρύπτῶν τῶν ὄφεων : Λουκ.Φιλοφ.11 τὸ . . **φθάσαι καὶ καταδῦναι αὖθις ἐς τὸν φωλεόν**· || κ. ἐπὶ τῶν τρωγλῶν τῶν τρωγλοδυτῶν : Στράβ. 11,5,7 **τρωγλοδύται τινὲς ἐν φωλεοῖς οἰκοῦντες.**

φώλευμα-ατος (τὸ) (φωλεύω) μσν. ὁ φωλεὸς βλ.λ. : Θεοδόσ.Διάκ.Ἀκρ.3,79 **τῶν Κρητικῶν γὰρ ἐκχυθεὶς φωλευμάτων.**

φώλευσις-εως (ἡ) (φωλεύω) μτγν. ἄ. φωλεία βλ.λ.: Αἰλ.ΖΙ 16,15 **παλαμῶνται τὰς ἐν ὕφει φωλεύσεις.**

φωλεύω κ. νεώτ. μένω, εὑρίσκομαι ἐν τῇ φωλεᾷ μου, **φωλιάζω**, ἰδ. ἐπὶ ἀγρίων ζῴων, διατελῶ ἐν χειμερίᾳ νάρκῃ, διέρχομαι τὴν χειμέριον νάρκην, ἐπὶ σαυρῶν : Ἀριστλ.ΖΙ 2,11,11 **φωλεύει δὲ καθάπερ οἱ σαῦροι**· κ. ἐπὶ ἄρκτων : αὐτ.6,30,2· κ. ἐπὶ ἀκανθοχοίρων : αὐτ.· **κ.** ἐπὶ ἰχθύων τινῶν : αὐτ. 5,15,7· κ. ἐπὶ σφηκῶν κ. ἀγριομελισσῶν : αὐτ.9,41,4, αὐτ.42,4· κ. ἐπὶ κανθάρων : αὐτ.5,19,18· όμ. κ. ἐπὶ φυτῶν τινων : αὐτ.5,9,3· **κ.** ἐπὶ ὄφεων : Θεόκρ.24, 85 **κνώδαλα φωλεύοντα**· κ. ἐπὶ λέοντος : Βάβρ. 93,5· **2**) γεν. διαμένω που κεκρυμμένος, κρύπτομαι ἐντός τινος : Ἀριστλ.άπ.38, Λουκ.Διψ.3 **ἑρπετὰ . . φωλεύοντα ἐν μυχῷ τῆς ψάμμου**· || μτφ. ἐμφωλεύω, ἐνυπάρχω που κεκρυμμένος : Ἀρετ.36, 17 **ἢν φωλεύῃ ἡ θέρμη ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι**, αὐτ. 48,32 **ἢν φωλεύῃ τὸ κακὸν ἐς ῥίζαν**, αὐτ. **φωλεῦσαν ἐν σπλάγχνῳ νόσημα**, Τρυφιόδ.394 **φωλεύει δ' ὑπὸ δούρασι κευθόμενον πῦρ**· **3**) ρηματ. π. φωλεία, φώλευμα, φώλευσις.

φωλεώδης-ους-ες μτγν. ὁ ὅμοιος, ὁ ὁμοιάζων πρὸς φωλεόν : Πλούτ.Ἠθ.418A **οὐ φωλεώδης τοῦ δράκοντος χειά.**

φωλητήρ-ῆρος (ὁ) (φωλῶ) ὁ ἐν φωλεᾷ κρυπτόμενος κ. γεν. ὁ διαμένων ἔν τινι τόπῳ· Ἡσ.«ὁ **ἐν** τῷ αὐτῷ τόπῳ καθεζόμενος **ἀεί**».

φωλητήριον (τὸ) (φωλῶ) ἀρχ. λεξ. φωλεὸς **κ.** ἰδ. τόπος μυστικῆς συναθροίσεως· Πολυδ.6,8 «ἰδίως δὲ τοὺς τῶν θιασωτῶν οἴκους φωλητήρια ὠνόμαζον»· Ἡσ. «τῶν θιάσων καὶ συνόδων οἶκοι».

φωλι (τὸ) κ. **φωλίτης** (ὁ) ἢ **φῶλος** (ὁ) τὸ ἐν τῇ φωλεᾷ τῆς ὄρνιθος τιθέμενον γνήσιον ἢ τεχνητὸν ᾠόν, ἵνα προσελκύεται ἡ ὄρνις εἰς ᾠοτοκίαν, ἄ. απότοκο, πρόσφωλο· || φρ. **οὔτε φῶλι οὔτε προσφῶλι** (ἐπὶ μεγάλης ἐνδείας).

φωλία (ἡ) ἀντὶ φωλεὰ βλ.λ. : Θεόφρ.άπ.4,63.

φωλιά (ἡ) δημ. τ. τοῦ φωλεὰ βλ.λ. : Βηλαρ.14,17 **τόπο δὲν ἔχω μηδὲ φωλιά.**

φωλιάζω δημ. φωλεύω, μένω ἢ κρύπτομαι ἐν φωλεᾷ : Βηλαρ.14,1 **πῶς νὰ φωλιάσω, | σὲ ξένο δάσο | ν' ἀποσυρθῶ**· **2**) ἐπὶ πτηνῶν, κτίζω φωλεὰν καὶ μένω ἐν αὐτῇ : Παλαμ.Ὕμν.Ἀθ.Μάτ.Ψυχ. 43,24 **τὰ περιστέρια σου φωλιάζουν ἀλλοῦ τώρα**· **3**) μτφ. ἐμφωλεύω, ἐνυπάρχω που κεκρυμμένος : **φώλιασε μέσ' στὴν ψυχή του ὁ πόνος** - ἡ ἀπελπισιά, **-φωλιάζει μέσ' στὰ σπλάγχνα του ἡ ἀρρώστια**· **4**) ρηματ.π. φώλιασμα.

φώλιασμα (τὸ) δημ. τὸ φωλιάζω βλ.λ.

φωλίον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φωλεὸς βλ.λ., μικρὸς φωλεός, φωλίτσα : Παυσ.4,18,4 **τὴν μὲν . . τὸ** φωλίον **ἔμελλεν ὑποδέξεσθαι** (ἐπὶ ἀλώπεκος).

φωλίς-ίδος (ἡ) εἶδος θαλασσαίου ἰχθύος κρυπτομένου ἐν θαλάμῃ ἐκ μυξώδους ὕλης ὑπ' αὐτοῦ παραγομένη· Ἡσ.«ἰχθὺς ποιός» : Ἀριστλ.ΖΙ 9,37,15.

φωλίτης (ὁ) δημ. τὸ φώλι βλ.λ.

φωλίτσα (ἡ) δημ. ὑποκορ. **τοῦ** φωλιά· **2**) μτφ. τὸ καταφύγιον κ. ἰδ. ἀπόκρυφον ἢ ἀπόμερον : Παλαμ.Τάφ.33,7 **κάτω ἀπ' τῆς φωλίτσας σου | τὸ μαῦρο κυπαρίσσι**, - **ἐρωτικὴ φωλίτσα.**

φώλιχθυς-υος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος ἀκανθοπτερυγίων **βλεννιδῶν** ἰχθύων.

φῶλος (ὁ) δημ. ἄ. φώλι βλ.λ.

φωλῶ-έω ἀντὶ φωλεύω βλ.λ.(1) : Ἀριστλ.ΖΙ 8,13, αὐτ.14,1 **τὰ δ' ἔντομα σχεδὸν ἅπαντα φωλεῖ**· **2**) ρηματ.π. φωλητήρ, φωλητήριον.

φῶν μσν. ἄρσ. μτχ. ένεστ. **τοῦ** φημί βλ.λ. : **Στουδ.** Θεόδ.224 (ἔκδ.Mi.).

φώναγμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φωνάζω βλ.λ.

φωναγωγός (ὁ) νεώτ. ναυτ. εἶδος σωλῆνος ἐκ μετάλλου ἢ καὶ ἐξ ἐλαστικοῦ πρὸς μετάδοσιν τῶν διαταγῶν τοῦ κυβερνήτου εἰς τὰ διάφορα διαμερίσματα τοῦ πολεμικοῦ ἰδ. πλοίου.

φωνάεις-εντος-εσσα-εν δωρ.τ. τοῦ φωνήεις βλ.λ.: Σαπφ.όπ 55,2, Πίνδ.Ι 3,58, Βάκχ.14,31 Bl³.

φωνάζω μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. (ἐ)**φώναξα**, ἐκβάλλω ἰσχυρὸν φωνήν, ὁμιλῶ μεγαλοφώνως, δυνατά, κραυγάζω : Πρόδρ.Ι,252 **καὶ λέγουν με σιγά, σαλέ, καὶ μὴ πολλὰ φωνάζῃς** (ἰδ.γρ. ἀντὶ καὶ λέγουσίν με, Σώπασε, σαλέ, μὴ συντυχένῃς), - **ὅσο κι ἂν φωνάζῃς, κανένας δὲ σ' ἀκούει**, - **μὴ φωνάζῃς ἔτσι καὶ μᾶς ξεκούφανες**· || λέγω τι μὲ δυνατὴν φωνήν : Παλαμ.Περ.Χαιρ.27,11 **μὰ σὰ ν' ἀκούω νὰ μοῦ φωνάζῃ κάποιος μέσα μου : | «θὰ 'ρθῃ μιὰ κρίση . .»**· || παροιμ. **ἂν δὲ φωνάξῃ τὸ μωρό, δὲν τὸ ταΐζει ἡ μάννα του** (πρέπει νὰ ζητῶμεν ἐπιμόνως τὸ δίκαιόν μας, διὰ νὰ τὸ ἐπιτύχωμεν), - **φωνάζει ὁ κλέφτης νὰ φύγῃ ὁ νοικοκύρης** (ὁ ἀδικήσας ἐμφανίζεται ὡς ἀδικηθεὶς διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν τιμωρίαν), - **φωνάζουν τ' ἄγρια νὰ διώξουν τὰ ἥμερα** (ἐπὶ δημιουργίας πανικοῦ πρὸς ἰδιοτελεῖς σκοπούς)· **2**) δημ. καλῶ τινα μεγαλοφώνως, κ. γεν. καλῶ, προσκαλῶ : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.58,4 **κι ὁ Σουλεϊμάνης φώναξε τὸν καπετὰν Μηλιόνη : | «Χρίστο, σὲ θέλει ὁ βασιλιάς,..»**, - **τὸν ἔστειλε νὰ φωνάξῃ τὸ γιατρό**, - **τὸν φώναξε καὶ τοῦ εἶπε**· || καλῶ τινα ὀνομαστικῶς, ἀπαγγέλλω τὸ ὄνομά τινος, κάμνω κλῆσιν : **φώναξε ὅλη τὴν τάξη σήμερα ὁ δάσκαλος καὶ μόνο ἐμένα δὲ φώναξε**· **3**) ρηματ.π. φώναγμα.

φωνακλάς (ὁ) δημ., τὸ θηλ. **-κλού**, ὁ ἔχων τὴν συνήθειαν, ὁ συνηθίζων νὰ ὁμιλῇ μεγαλοφώνως : Ψυχάρ.Ταξ.9 σιχαίνουμαι **τοὺς φαφλατάδες, τοὺς φωνακλάδες τοὺς μισῶ.**

φώναξη (ἡ) δημ. ἡ πρόσκλησις : **τὸν ἀνησύχησε ἡ φώναξή του στὴν ἀνάκριση.**

φωνάρα (ἡ) δημ. μεγεθ. τοῦ φωνή : **ἔμπηξε μιὰ φωνάρα.**

φωνάριον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φωνὴ βλ.λ., μικρὰ φωνή, φωνίτσα : Κλέαρχ.Κιθαρῳδ.άπ.2 γόγγρων **τὰ**

λευκῶν πᾶσι τοῖς κολλώδεσι βρόχθιζε· τούτοις γὰρ τρέφεται τὸ πνεῦμα καὶ τὸ φωνάριον ἡμῶν περίσαρκον γίνεται, Πολυδ.4,64 φωνάριον ᾠδικόν, ΑΠ 5,131 ὦ τῶν θαῦμ' ἔλε φωναρίων.

φωνασκητής (ὁ) (φωνασκῶ) γλωσσ. ὁ φωνασκὸς βλ.λ.

φωνασκία (ἡ) (φωνασκῶ) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ φωνασκεῖν, ἡ τέχνη τῆς ἀσκήσεως τῆς φωνῆς, ἄσκησις εἰς ἀπαγγελίαν, ἐκγύμνασις εἰς λαλιάν: Δημ.319 λόγων ἐπίδειξίν τινα καὶ φωνασκίας βουλόμενος ποιήσασθαι, Θεόφρ.Φι 9,9,2,'Ορειβ. 93,99 (ἔκδ.Matth.), Εὐστ.Πον.78,1· **2)** νεώτ. τὸ φωνασκεῖν βλ.λ.2): Καλλιγ.Θάν.Βλ.78 ὁ πρόξενος διεμαρτυρήθη καὶ ἐνέκειτο ἀπειλῶν, ὁ δὲ καϊμακάμης δὲν ἐφοβεῖτο, ἀλλ' ἐπεθύμει ν' ἀπολαχθῇ τῶν φωνασκιῶν τοῦ προξένου.

φωνασκικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωνασκίαν, τὴν ἄσκησιν τῆς φωνῆς: Πλούτ.ΤΓράγχ.2 ὃς ἔχων φωνασκικὸν ὄργανον . . ἐνεδίδου τόνον μαλακόν, Διογ.Λ 2,103 φωνασκικὸν βιβλίον, Σουΐδ.ἐν λ.φωνασκεῖν φωνασκικὸν βούκινον· κ. ἐπίρρ. -κῶς: 'Αρρ.'Επικτ.1,4,20.

φωνασκός (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ κατογινόμενος εἰς τὴν φωνασκίαν βλ.λ.1), ὁ ἀσκῶν, ἐκγυμνάζων τὴν φωνήν, διδάσκαλος τῆς ᾠδικῆς ἢ τῆς ἀπαγγελίας: 'Επιγρ.,'Αρρ.'Επικτ.1,4,20, Γαλ.6,155 καὶ τὰς καλουμένας ὑπὸ τῶν φωνασκῶν ἀναφωνήσεις παρελάμβανον, 'Αλέξ.'Αφρ.Πρ.1,119 οἱ φωνασκοὶ δὲ παιωνίζοντες προμαλακώνουσι τὰ ἀναπνευστικά, Γεωπ.12,17,13· **2)** ὁ φωνασκῶν, ὁ φωνάζων διατόρως ἢ φλυαρῶν μὲ ὀξεῖαν καὶ ἐνοχλητικὴν φωνήν.

φωνάσκω μσν. ἀντὶ φωνῶ βλ.λ.: Τζέτζ.Χιλ.6,89.

φωνασκῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ. ἀσκῶ, ἐκγυμνάζω τὴν φωνήν μου, ἐκγυμνάζομαι, ἀσκοῦμαι εἰς τὴν ᾠδικὴν ἢ τὴν ἀπαγγελίαν· 'Ησ. «φωνασκεῖ, φωνὴν ἀποτελεῖ ἢ φωνῆς ἐπιτελεῖ», Σουΐδ. «φωνασκεῖν, εὐφωνίαν ἀσκεῖν»: Πλάτ.Νόμ.665Ε οἱ περὶ νίκης χοροὶ ἀγωνιζόμενοι πεφωνασκηκότες, Δημ.323, αὐτ.421 λογάρια δύστηνα μελετήσας καὶ φωνασκήσας, αὐτ.449 ἐπαρεῖ τὴν φωνὴν καὶ πεφωνασκηκὼς ἔσται, 'Αριστλ.Πρ.11,22 οἱ φωνασκοῦντες ἕωθέν τε καὶ νήστεις ὄντες τὰς μελέτας ποιοῦνται, Φίλ.2,537,23 μισθοδοτήσας τοὺς ὀλειφοβίους καὶ φωνασκεῖν εἰωθότας, Τζέτζ. Χιλ.6,88 σύρων τὸ ἱμάτιον μεγάλως ἐφωνάσκει· κ. μτ. αἰτ.: Μαλάλ.1 288,7 ἐφωνάσκουν τραγικὰ μέλη· || τὸ μέσ. φωνασκοῦμαι ἐν τῇ αὐτῇ σημ.: Πλούτ.'Ηθ.349Α, Εὐστ.Πον.277,50· **2)** νεώτ. ἐκβάλλω κραυγάς, κραυγάζω, φωνάζω διατόρως ἢ φλυαρῶ μὲ ὀξεῖαν καὶ ἐνοχλητικὴν φωνήν· **3)** ρηματ.π. φωνασκητής, φωνασκία.

φώνασμα (τὸ) δημ. ἅ φώναγμα βλ.λ., ἰδ. κλῆσις, πρόσκλησις: Παλαμ.Τρισεύγ.9 τὴν προγονή της φωνάζει . . πολὺ θυμὸ ἔβαλε στὸ φώνασμά της.

φωναστικοὶ στίχοι (οἱ) μτγν. ἀπόδ. τοῦ λατ. vocales versus: Διομ.Λατ.Γραμμ.498 (ἔκδ.Keil).

φωναχτά ἐπίρρ. δημ. γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ, μὲ δυνατὴν φωνήν: μίλα φωναχτά.

φωνενδοσκόπησις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ φωνενδοσκοπία ἡ διὰ τοῦ φωνενδοσκοπίου ἐξέτασις, στηθοσκόπησις.

φωνενδοσκόπιον (τὸ) νεώτ. εἶδος ἰατρικοῦ ὀργάνου μετὰ μικροφώνου πρὸς ἀκρόασιν ἢ πρὸς καθορισμὸν τῶν ὁρίων τῶν σπλάγχνων, δι' εἰδικοῦ τινος χειρισμοῦ ἀποτελοῦντος συνδυασμὸν τῆς ἀκροάσεως καὶ τῆς ἐπικρούσεως.

φωνή (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. κυρ. ὁ ὑπὸ τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς στοματικῆς κοιλότητος ἀνθρώπων καὶ ζώων παραγόμενος ἦχος· 'Αριστλ.Ψυχ.2, 8,14 «ἡ φωνὴ ψόφος τίς ἐστιν ἐμψύχου», συνήθ. ἐπὶ ἀνθρώπων: 'Ιλ.Ρ 555 ἀτειρέα φωνήν, αὐτ.Β 490 εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν, φωνὴ δ' ἄρρηκτος, Πίνδ.Ν 2,25 ἁδυμελεῖ . . ἐξάρχετε φωνᾷ, αὐτ.Π 4,63 δυσθρόου φωνᾶς, αὐτ.137 μαλθακᾷ φωνᾷ, 'Ηρ.2,55 φωνῇ ἀνθρωπηΐῃ, αὐτ.4,114 φωνὴν τὴν . . τῶν γυναικῶν, Αἰσχ. Πρ.21 φωνὴν . . βροτῶν, 'Αριστφ.Νεφ.979 μαλακὴν . . φωνήν, αὐτ.'Ιππ.218 φωνὴ μιαρά, Πλάτ.Φίλ. 17Β φωνὴ . . ἔστι μία διὰ τοῦ στόματος ἰοῦσα, αὐτ.Τίμ.67Β, αὐτ.Πολιτ.306C, αὐτ.Νόμ.669Ε φωνῆς θηριώδους, αὐτ.Πρωτ.322Α, Ξεν.Κυν.6,20 ὁ τόνος τῆς φωνῆς, αὐτ.'Απομν.1,4,12, Δημ.419, 'Αριστλ.Ζ Ι 535a,31 διάλεκτος . . ἡ τῆς φωνῆς ἐστι τῇ γλώσσῃ διάρθρωσις, αὐτ.ΖΜ 664b,2 ἡ . . φάρυγξ . . οὐ . . μόνον ἀναπνοῆς ἕνεκέν ἐστιν ἀλλὰ καὶ φωνῆς, ΠΔ 'Ησ.42,2 οὐδὲ ἀκουσθήσεται ἔξω ἡ φωνὴ αὐτοῦ, ΚΔ Πράξ.12,22 Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου, Λουκ.'Ερωτ.36 ὑπεσταλμένῳ τῷ τῆς φωνῆς τόνῳ, Διήγ.'Αχιλλ.220Wr. τοὺς πάντας ἐξεφώνησε μετὰ φωνῆς μεγάλης, - μόλις ἄκουσα τὴ φωνή σου, ἦλθα, - βραχνή-στριγγὴ φωνή,-δίτονος φωνὴ (ἡ κατὰ τὴν ὁμιλίαν μεταπίπτουσα ἀσυναρμόστως ἀπὸ βαρέος φθόγγου εἰς ὀξύν)· || κραυγή, μτ. ρηματ.: 'Ηρ.1,85 ὑπὸ δέους . . ἔρρηξε φωνήν, αὐτ.2,2 μηδεμίαν φωνὴν ἱέναι, αὐτ.4,23 φωνὴν . . ἱέντες, Εὐρ.'Ηρ.1295 φωνὴν . . ἥσει, 'Αριστφ.Νεφ.357 οὐρανομήκη ῥήξατε . . φωνήν, Πλάτ.Νόμ.890D φωνὴν ἱέντα, αὐτ.Εὐθ.293Α φωνὴν ἠφίειν, Δημ.449 ἐπαρεῖ τὴν φωνὴν καὶ πεφωνασκηκὼς ἔσται, αὐτ.301, ΚΔ Μᾶρκ.15,37 ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, αὐτ.Λουκ.11,27 ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, αὐτ.17,13 ἦραν φωνὴν λέγοντες, αὐτ.Πράξ.2,14, αὐτ.4,24, Σολωμ.Λόρδ Μπάϋρ.153 φωνὴν τράμου ἡ 'Ελλάδα σύρνει, - ἔσυρε μιὰ στριγγιὰ φωνή, - βγάζω μιὰ φωνή, - βάζω ἢ μπήγω τὶς φωνὲς (ξεφωνίζω ἢ καλῶ εἰς βοήθειαν)· || κ. ἐπὶ τῆς πολεμικῆς κρουγῆς: 'Ιλ.Ξ 400 ὅσσῃ ἄρα Τρώων καὶ 'Αχαιῶν ἔπλετο φωνή, αὐτ.Ο 686 φωνὴ δέ οἱ αἰθέρ' ἵκανεν (ἐπὶ τῆς πολεμικῆς κραυγῆς τοῦ Αἴαντος)· || κ. δημ. ἀναφώνησις, διάτορος κραυγή, ξεφωνητό, ἰδ. κτ. πληθ.: Ξεν.ΚΠ 1,2,3 οἱ ἀγοραῖοι καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ ἀπειροκαλίαι· || ὀχλοβοή, βοὴ βλ.λ.3): ΚΔ 'Αποκ.19,1, αὐτ.6 ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, - φωνές, κακό, χαλασμὸς κόσμου· || δοτ. φωνῇ μεγαλοφώνως, φωνακτά: 'Ιλ.Γ 161 Πρίαμος . . 'Ελένην ἐκαλέσσατο φωνῇ, Πίνδ.Π 9,29 Χείρωνα προσέννεπε φωνᾷ, Λυσ.6,51 εἶπε τῇ φωνῇ τὰ ἀπόρρητα· ὁμ. κ. φωνῇ μεγάλῃ: Πολύβ.15,29,11 ἡ δ' ἀναβοήσασα μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ΚΔ Ματθ.27,50 κράξας φωνῇ μεγάλῃ, αὐτ.Μᾶρκ.1,26, αὐτ.Λουκ.1,42, αὐτ.4,33, αὐτ.Πράξ.14,10· || μιᾷ φωνῇ μὲ μίαν φωνήν, ὁμοφώνως: Διόδ.Σ 11,92 ὁ δὲ δῆμος ὥσπερ τινὶ μιᾷ φωνῇ σώζειν ἅπαντες ἐβόων τὸν ἱκέτην, Λουκ.Νιγρ.14 μιᾷ φωνῇ πάντες ἀνεβόησαν· || παροιμ. π. Σοφ. ΟΚ 317 φωνῇ . . ὁρῶ (ἐπὶ τυφλοῦ), Πλάτ.Νόμ.890D πᾶσαν, τὸ λεγόμενον, φωνὴν ἱέντα (ποιούμενον χρῆσιν παντὸς μέσου), αὐτ. Πολ.475Α πάσας προφάσεις προφασίζεσθέ τε καὶ πάσας φωνὰς ἀφίετε (θέτετε εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα), Δημ.293 ὑπὲρ οὗ τότ' ἐκεῖνος πάσας ἀφῆκε φωνάς, Πλούτ. 'Αρατ.38 πᾶσαν . . ἀφῖησι φωνὴν ἀπολογιζόμενος τὴν ἀνάγκην· || νεώτ. κ.δημ. ἡ ᾄδουσα, ἡ κατάλληλος δι' ᾆσμα φωνή: Παλαμ.Περ.Χαιρ.143,Β ὁ ὕμνος θὰ φαλῇ, | τὸ ἐρημικὰ ξωκκλήσι θὰ γιορτάσῃ, | τὸ ἀρθρινό του τραγούδι τὸ πουλὶ | μὲ τὴ φωνὴ τοῦ ψάλτη θὰ ταιριάσῃ, - ξέρει μουσικά, ἀλλὰ δὲν ἔχει φωνή, - φωνὴ ὀξυφώνου - βαθυφώνου - βαρυτόνου, - φωνὴ κεφαλῆς ἢ κεφαλικὴ ἢ ψευδὴς φωνὴ (ἡ ἀνδρικὴ φωνὴ δι' ἧς κατορθοῦται ἡ ἀπόδοσις τῶν φθόγγων κατὰ μίαν ὀγδόην ὀξύτε-

ρου]. - **ἔχει μιά φωνή καμπάνα**· **2**) κ. νεώτ. ὁ ὑπὸ τῶν ζώων ἐκβαλλόμενος, ἐκπεμπόμενος ἄναρθρος ἦχος, ἡ κραυγὴ τῶν ζώων : Ὀδ.Κ 239 **συῶν . . φωνήν,** αὐτ.Μ 86 **φωνὴ . . σκύλακος,** αὐτ.396 **βοῶν . . φωνή,** Ἡρ.4,125 **ὄνων ἡ φωνή,** ΚΔ Ἀποκ. 9,9 **φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον**· κ. ἐπὶ τῶν πτηνῶν, οἷον τῆς ἀηδόνος : Ὀδ.Τ 521 **ἀηδὼν . . χέει πολυηχέα φωνήν**· κ. ἐπὶ τῆς χελιδόνος : Ἀνακρ.9,9· πρβλ. Ἀριστλ.ΖΙ 535a, κέξ.· || δημ. παροιμ. **κατὰ φωνὴ κι ὁ γάϊδαρος** [ἐπὶ ἀπροσδοκήτως ἐμφανιζομένου καθ' ἣν στιγμὴν γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ]. **3**) ἔναρθρος φθόγγος, φωνή, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὴν ἄναρθρον : Σοφ.Ἀντ.1206 **φωνῆς . . κωκυμάτων,** Ἀριστλ. Ποιητ.1456b,23 **ἧς πέφυκε συνετὴ γίγνεσθαι φωνή,.. ταύτης δὲ μέρος τό τε φωνῆεν καὶ τὸ ἡμίφωνον καὶ τὸ ἄφωνον**· || ὁ ἦχος τῶν φωνηέντων, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸν τῶν ἀφώνων : Πλάτ.Θεαίτ.203B **τοῦ .. βῆτα οὔτε φωνὴ οὔτε ψόφος, οὐδὲ τῶν πλείστων στοιχείων . . , ὧν . . τὰ ἐναργέστατα αὐτὰ τὰ ἑπτὰ φωνὴν μόνον ἔχει,** Διον.Ἀλ.Συνθ.14,72 [τῶν γραμμάτων] **τὰ μὲν φωνὰς ἀποτελεῖ, τὰ δὲ ψόφους· φωνὰς μὲν τὰ λεγόμενα φωνήεντα, ψόφους δὲ τὰ λοιπὰ πάντα**· πρβλ.Ἀριστλ.ΖΙ 535a,28· **4**) κ. νεώτ. κ. δημ. ἦχος ἀψύχων κ. ἰδ. μουσ. ὀργάνων : Ἰλ.Σ 219 **ὡς δ' ὅτ' ἀριζήλη φωνή, ὅτε τ' ἴαχε σάλπιγξ,** Σοφ.ἀπ.522 **κερκίδος φωνή,** Εὐρ. Τρῳ.127 **συρίγγων φωναῖς,** Μνησίμ.Ἱππότρ.1,56 **αὐλῶν φωνή,** Πλάτ.Πολ.397A **πάντων ὀργάνων φωνάς,** ΠΔ Ἔξ.20,18 **τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος,** ΚΔ Κορινθ.1.14,8 **ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ,** αὐτ.7 **τὰ ἄψυχα φωνεῖν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα,** αὐτ.Ἀποκ.1,15 **φωνὴ ὑδάτων,** αὐτ.6,1 **φωνὴ βροντῆς,** αὐτ.8,13, αὐτ.9,9 **ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν,** αὐτ.10,3 **ἐλάλησαν αἱ . . βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς,** αὐτ.18,22 **φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν,** αὐτ. **καὶ φωνὴ μύλου,** Σέξτ.Ἐμπ.349 **ἡ τῆς πληγῆς φωνή,** - **ἡ φωνὴ τῶν κυμάτων** - **τοῦ δάσους,** - **ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος** [ἡ ἐνδόμυχος παρόρμησις πρὸς ἐκδίκησιν διὰ φόνον στενοῦ συγγενοῦς]· || δημ. ἐπὶ μουσ. ὀργάνου, μουσικὸς φθόγγος : **λείπουν δυὸ φωνὲς ἀπὸ τὴ φυσαρμόνικά του,** - **ἀπὸ τὴν τρόμπα του**· **5**) κ. μσν. ἡ δύναμις τοῦ λέγειν, ἡ ἱκανότης τοῦ ὁμιλεῖν, λαλεῖν, λόγος, ὁμιλία : Σοφ.Ἠλ.548 **φαίη δ' ἂν ἡ θανοῦσα . . εἰ φωνὴν λάβοι** [ἐὰν ἠδύνατο νὰ ὁμιλῇ], αὐτ.ΟΚ 1283 **παρέσχε φωνὴν τοῖς ἀφωνήτοις τινά,** Δημ.9 **ὁ . . παρὼν καιρὸς . . μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι..,** Πρόδρ.2,48B **σφίξε σφικτὰ τὰ δόντια σου, καὶ κράτει τὴν φωνήν σου, καὶ κάμμυξε τὰ μάτια σου, καὶ μὴ πολυπραγμόνει**· **6**) κ. μσν. κ. νεώτ. πᾶν ὅ,τι λέγει τις, ῥῆμα, ῥῆσις, λέξις, λόγος : ΠΔ Ἠσ.40,3 **φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ** [κ. νεώτ. ὡς φρ. ἐπὶ ἄκρας ἀδιαφορίας δι' ὀρθὰς καὶ σπουδαίας ὑποδείξεις], ΚΔ Κορινθ.1,14,11 **ἐὰν . . μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος,** ΨΚωδ.149,16 [ἐκδ. Preg.] **ἀπὸ φωνῆς Ἑρμείου** [ὡς ἱστορεῖ Ἑρμείας]· || μσν. φρ. **ἀπὸ φωνῆς** [τ. ἀναφερόμενος, συχν. ἐπὶ κωδίκων συγγραμμάτων γραφέντων οὐχὶ ἰδιοχείρως ὑπὸ τῶν συγγραφέων των, ἀλλ' ὑπὸ ἄλλων γραφέων καθ' ὑπαγόρευσιν αὐτῶν] : Δουκάγγ.Εὔστ.631· **7**) ῥῆσις, ῥητόν, ἀπόφθεγμα, ὑποθήκη, παράγγελμα : Πλάτ.Πρωτ.341B **τὴν Σιμωνίδου φωνήν,** Πλούτ. Ἠθ.106B **τὴν τοῦ Σωκράτους φωνήν,** ΚΔ Πράξ. 13,27 **τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν,** Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.1,14 **αἱ σκεπτικαὶ φωναί**· **8**) φήμη, λόγος, θρύλημα, διάδοσις : ΠΔ Γεν.45,16 **καὶ διεβοήθη ἡ φωνὴ εἰς τὸν οἶκον Φαραώ,** ΚΔ Πράξ.2,6 **γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης**· **9**) κ. νεώτ. γλῶσσα : Ἡρ.4,117 **φωνῇ δὲ οἱ Σαυρομάται νομίζουσι Σκυθικῇ,** Αἰσχ.Ἀγ 1051 **ἀγνῶτα φωνὴν βάρβαρον κεκτημένη,** αὐτ.ἀπ.315 **αἰθίοπα φωνήν,** Πλάτ.Θεαίτ.163B **τῶν βαρβάρων πρὶν μαθεῖν τὴν φωνήν,** ΚΔ Κορινθ.1,14,10 **τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν ἐστιν ἐν κόσμῳ,** Πάπ. **τῇ τῶν Αἰγυπτίων φωνῇ,** - **ἡ ἑλληνὶς φωνή**· || διάλεκτος : Αἰσχ.Χο.563 **φωνὴν ἥσομεν Παρνησίδα,** Θουκ.6,5 **φωνὴ μὲν μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδέων καὶ Δωρίδος ἐκράθη,** αὐτ.7,57, Πλάτ.Πρωτ. 341C, αὐτ.346D **τῇ φωνῇ . . κέχρηται τῇ τῶν Μυτιληναίων,** αὐτ.Κρατ.398B, αὐτ.D **κατὰ τὴν Ἀττικὴν τὴν παλαιὰν φωνήν,** αὐτ.Ἀπολ.17D, Ξεν. Κυν.2,3, αὐτ.Ἀν.3,1,26 **βοιωτιάζων τῇ φωνῇ,** Αἰλ. ΖΙ 3,1· **10**) νεώτ. γραμμ. σειρὰ ἢ σύστημα καταλήξεων τοῦ ῥήματος δι' ὧν δηλοῦται ἡ διάθεσις βλ.λ.14] αὐτοῦ : **ἐνεργητικὴ φωνὴ** [ἡ δι' ἧς ἐκφράζεται ἡ ἐνεργητικὴ καὶ ἐνίοτε ἡ οὐδετέρα διάθεσις], - **παθητικὴ φωνὴ** [ἡ δι' ἧς ἐκφράζεται ἡ παθητικὴ κ. μέση κ. ἐνίοτε καὶ ἡ οὐδετέρα διάθεσις].

φωνήεις-εντος-εσσα-εν κ. μσν. κ. νεώτ., δωρ. φωνάεις, ὁ ἔχων ἢ ἐκπέμπων φωνήν, ὁ προικισμένος μὲ φωνὴν ἢ λόγον, ὁ φθεγγόμενος, ὁ ὁμιλῶν, ὁ λέγων· Ἡσ. «λαλῆσαι δυνάμενος» : Ἡσίοδ. Θ 584 **ζῴοισιν ἐοικότα φωνήεσσιν,** Πίνδ.Ι 3(4),58 **τοῦτο γὰρ ἀθάνατον φωνᾶεν ἕρπει,** αὐτ.Ο 9,2 **μέλος φωνᾶεν,** αὐτ.2,93 **βέλη . . φωνάεντα,** Εὐρ. Τρῳ.440 **σάρκα φωνήεσσαν,** Πλάτ.Νόμ.700E **τὰ θέατρα ἐξ ἀφώνων φωνήεντα ἐγένοντο,** Ξεν.Ἀπομν.2,7,13 **ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῷα** [προικισμένα μὲ φωνήν, μὲ λόγον], Ἀριστλ.ΖΙ 488a,34 **τὰ μὲν ψοφητικά, τὰ δ' ἄφωνα, τὰ δὲ φωνήεντα** [τὰ ζῷα], Λογγίν.40,1 **τὰ μεγάλα . . σωματοποιούμενα . . φωνήεντα γίνεται**· **2**) τὸ οὐδ. κτ. ἑν. ἢ κ. πληθ. ὡς οὐσ. βλ.λ.· **3**) ἐπὶ μέλους, ὁ φωνούμενος μόνον τῇ φωνῇ, δηλ. ἄνευ μουσικοῦ ὀργάνου ἢ ὁ πολυθρύλητος· Σχόλ.Πίνδ.Ο 9,2.

φωνῆεν-εντος [τό] κ. μσν. κ. νεώτ. μτ. ἢ ἄνευ τοῦ γράμμα, φθόγγος δυνάμενος νὰ ἐκφωνηθῇ καθ' ἑαυτόν, κτ. ἀντιδιαστολ. ἰδ. πρὸς τὸ σύμφωνον· Πλάτ.Κρατ.393D **τοῖς δ' ἄλλοις φωνήεσί τε καὶ ἀφώνοις,** αὐτ.424C, αὐτ.Σοφ.253A **τὰ . . φωνήεντα διαφερόντως τῶν ἄλλων οἷον δεσμὸς διὰ πάντων κεχώρηκεν,** αὐτ.Φίλ.18B **τὰ φωνήεντα καὶ τὰ μέσα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον,** Ἀριστλ.ΖΙ 535a, 32 **τὰ μὲν οὖν φωνήεντα ἡ φωνὴ καὶ ὁ λάρυγξ ἀφίησι, τὰ δ' ἄφωνα ἡ γλῶσσα καὶ τὰ χείλη,** Αἰν.Τακτ.31 **τὰ φωνήεντα γράμματα . . ἀντὶ τῶν φωνηέντων γραμμάτων,** Διον.Ἀλ.Συνθ.14,90 **τὰς . . στοιχειώδεις φωνῆς δυνάμεις φωνήεντα ἐκάλεσαν ὅσα καὶ καθ' ἑαυτὰ φωνεῖται καὶ μεθ' ἑτέρων καὶ ἔστιν αὐτοτελῆ,** Πλούτ.Ἠθ.305E **φωνῆεν φωνήεντι συγκροῦσαι,** αὐτ.737E **τὰ φωνήεντα πρωτεύει τῶν ἀφώνων καὶ ἡμιφώνων,** Διογ.Λ 7,56 **φωνήεντα δέ ἐστι τῶν στοιχείων ἑπτά,** Σέξτ. Ἐμπ.238 **τὰ μὲν τῶν στοιχείων φωνήεντα προσαγορεύουσι, τὰ δὲ σύμφωνα,** Γρηγ.Κορ.Διαλ.447, -**τὰ φωνήεντα εἶναι ἑπτά . α,ε,η,ι,ο,υ,ω, ὧν τὰ μὲν ε,ο καλοῦνται βραχέα, τὰ δὲ η,ω μακρά, κ. τὰ α,ι,υ δίχρονα** [ἄλλοτε μακρὰ κ. ἄλλοτε βραχέα].

φωνηεντόληκτος-ον νεώτ. ἐπὶ λέξεων, ὁ λήγων εἰς φωνῆεν : **ὀνόματα ἢ ῥήματα φωνηεντόληκτα** [τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα φωνῆεν].

φώνημα-ατος [τό] [φωνῶ] φωνή, ἦχος φωνῆς, φθόγγος, ἦχος : Σοφ.Αἴ.16 **φώνημ' ἀκούω καὶ ξυναρπάζω φρενὶ χαλκοστόμου κώδωνος,** αὐτ.Φιλ. 1295 **τίνος φώνημα, μῶν Ὀδυσσέως, ἐπῃσθόμην ;,** Πλούτ.Ἠθ.775B **τόδε τὸ φώνημα γνωρίζειν ὅτι τοῦ Φώκου εἴη,** Λουκ.Ἀλέξ.3· || κ. ἐπὶ τῆς φωνῆς ᾄδοντος : Δίων Κ 61,20 **βραχὺ καὶ μέλαν φώνημα**· **2**) τὸ ἐκφωνηθέν, τὸ λεχθέν, λόγος·

Σοφ.Φιλ.234 **ὦ φίλτατον φώνημα,** αὐτ.ΟΤ 324 **φώνημ' ἰὸν πρὸς καιρόν.**
φώνησις-εως (ἡ) (φωνῶ) μτγν. **ἡ** ἐνέργεια τοῦ φωνεῖν, ὁμιλία, φώναγμα : Πολυδ.2,111, Ἀνών.Μουσ. 54,16 (Bellesm.) **δεῖ διαστηματικὴν εἶναι τὴν τῆς φωνήσεως κίνησιν.**
φωνητήριος-α-ον μτγν. ἅ. φωνητικὸς βλ.λ. : Φιλ. 1,28,44, αὐτ.45,35 **φωνητήριον ὄργανον·** ὁμ. κ. ἄνευ τοῦ ὄργανα : Πολυδ.2,114 **ἀὴρ διὰ τῶν φωνητηρίων εἰς φωνὴν τυπούμενος.**
φωνητής (ὁ) (φωνῶ) **ὁ φωνῶν·** Ἡσ. ἐν λ. ἠπύτα.
φωνητικός-ή-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωνήν, **ὁ** τῆς φωνῆς, ἢ διὰ τὴν φωνήν : Πλούτ.Ἠθ.898Ε **φωνητικὸν μέρος τῆς ψυχῆς,** Γαλ.2,690,2, Πολυδ 2,115 **τὰ φωνητικὰ ὄργανα,** Διογ.Λ 7,110 **τὸ φωνητικὸν μόριον,** Λογγίν. 30,1 **οἱονεὶ ψυχὴν . . τοῖς πράγμασι φωνητικὴν ἐντιθεῖσα,** Γρηγ.Νύσσ.1,586D, Βασ.1,25D, Δαμασκ.1 180B, αὐτ.181A,- **φωνητικὴ μουσικὴ** (ἡ διὰ τῆς φωνῆς ἐκτελουμένη), - **φωνητικαὶ χορδαὶ τοῦ λάρυγγος** (δύο πτυχαὶ τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τοῦ λάρυγγος, παράγουσαι τὴν φωνὴν διὰ τῆς δονήσεως αὐτῶν ὑπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ ἐκπνεομένου ἀέρος)· **2)** νεώτ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φθόγγον : **φωνητικαὶ μεταβολαὶ** (αἱ ἐν τῇ γλώσσῃ μεταβολαὶ τῶν φθόγγων ἕνεκα τῆς προφορᾶς),- **φωνητικοὶ νόμοι** (οἱ νόμοι καθ' οὓς γίνονται αἱ φωνητικαὶ μεταβολαὶ ἐν τῇ γλώσσῃ), - **φωνητικὴ ὀρθογραφία** (ἡ γραφὴ τῶν φθόγγων συμφώνως πρὸς τὴν φωνὴν καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν. ἀντίθ. ἱστορικὴ ὀρθογραφία)· || **τὸ** θηλ. **φωνητικὴ** ὡς οὐσ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν τῶν φθόγγων, ἤτοι τῆς φύσεως αὐτῶν, τῶν ποικίλων μεταβολῶν, ἃς ὑφίστανται οὗτοι διὰ τοῦ χρόνου, ὡς καὶ τῶν νόμων, καθ' οὓς αἱ μεταβολαὶ καὶ ἀλλοιώσεις αὗται συντελοῦνται· **3)** ὁ ἔχων φωνήν, ὁ προικισμένος **μὲ** λόγον, φωνήεις : Κορνοῦτ.17,176 (ὅ. γρ. φωνικός).
φωνητικῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ τρόπον φωνητικὸν βλ.λ., διὰ φωνήσεως : Ψελλ.Χρησμ.102,17.
φωνητός-ή-όν (φωνῶ) μτγν. ὃν δύναταί τις **νὰ** εἴπῃ, **ὁ** λεκτός : Φιλήτ.ΑΠ 6,210 **ἅ τ' οὐ φωνητὰ πρὸς ἄνδρας.**
φωνιάζω μσν. δημ. τ. τοῦ φωνάζω βλ.λ.) : Ἐρωτόκρ.2,1491 **ὅλοι φωνιάζουν, ὅλοι μιλοῦ·** || ὁμιλῶ γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ, λέγω φωναχτά : αὐτ. **ἐφώνιαζα, «Κιαμιὰ φωτιὰ ἂς μοῦ φέρῃ».**
φωνικός-ή-όν σχόλ. ὁ φωνήεις : Σχόλ.Αἰσχ.Πρ.832.
φωνίον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φωνὴ βλ.λ., μικρὰ φωνή, φωνίτσα, φωνούλα : Ἀριστλ.Ἀκουστ.57.
φωνίς-ίδος (ἡ) μτγν. ἅ. φωνίον βλ.λ. : Ἀρκάδ.32,14.
φωνοβόλος-ον ὁ ἐκπέμπων φωνήν, μτ. γενικ.· Ἡσ.ἐν λ.σαλπιγκτής **ὁ τῆς σάλπιγγος φωνοβόλος.**
φωνοβολῶ-έω μσν. ἁρμονικῶς, μελῳδικῶς ἐκφωνῶ, μελῳδῶ, ᾄδω : ΚΠορφ.Ἔκθ.1,151,13 **φωνοβολοῦντες ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα.**
φωνογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ γραφικοῦ σημείου παράστασις ἑκάστου φθόγγου· **2)** ἡ ἐπὶ τοῦ φωνογραφικοῦ δίσκου ἀποτύπωσις τῆς φωνῆς κ. γεν. τοῦ ἤχου.
φωνογραφικός-ή-όν νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωνογραφίαν ἢ τὸν φωνογράφον : **φωνογραφικὴ ἀπόδοσις, - φωνογραφικοὶ** δίσκοι (οἱ δίσκοι τοῦ γραμμοφώνου).
φωνογράφος (ὁ) νεώτ. κ. δημ. συσκευὴ κυρ. μετὰ κυλίνδρου, δι' ἧς ἀποτυποῦται καὶ ἀναπαράγεται ἡ φωνὴ καὶ γεν. ὁ ἦχος· **2)** γεν. συσκευὴ μετ' ἐπιπέδων δίσκων ἀναπαράγουσα μόνον τοὺς ἤχους, ἅ. γραμμόφωνον.
φωνογραφῶ-έω νεώτ. ἀποτυπῶ τὴν φωνὴν κ. γεν. τοὺς ἤχους ἐπὶ φωνογραφικοῦ κυλίνδρου ἢ δίσκου ἢ καὶ δι' ἄλλου μέσου.
φωνοκοπῶ-άω κ. δημ. φωνάζω ἀδιακόπως.
φωνοκτυπῶ-έω μσν. ἐκβάλλω φωνήν, κραυγάζω, τὸ παθ. : Δαμασκ.1 2,837Α **θορυβεῖται καὶ φωνοκτυπεῖται.**
φωνοληπτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωνοληψίαν, ὁ τῆς φωνοληψίας.
φωνοληψία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπὶ οἱουδήποτε μέσου ἀποτύπωσις τῆς φωνῆς καὶ γεν. τοῦ ἤχου.
φωνόλιθος (ὁ) νεώτ. πυριγενὲς πέτρωμα πορφυριτικοῦ ἱστοῦ.
φωνολογία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν, λαλιάν.
φωνολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωνολογίαν, ὁ τῆς φωνολογίας.
φωνολογῶ-έω μσν., δημ. κ. φωνολογάω ἐκβάλλω φωνήν, κραυγάζω : Βελθ.Χρυσ.254.
φωνομαχία (ἡ) μτγν. ἡ περὶ λέξεων μάχη, ἔρις : Πτολ.Κριτ.9.
φωνομαχῶ-έω μτγν. μάχομαι, ἐρίζω **περὶ λέ**ξεων : Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.1,48,52.
φωνόμετρον (τὸ) νεώτ. ὄργανον πρὸς μέτρησιν τῆς ὀξύτητος τῶν ἤχων ἢ τῆς πιέσεως τοῦ κατὰ τὴν φώνησιν ἐκπνεομένου ἀέρος.
φωνομιμητική (ἡ) νεώτ. μέθοδος διδασκαλίας τῆς πρώτης ἀναγνώσεως, καθ' ἣν οἱ μαθηταὶ προφέρουσι μόνον τὸν φθόγγον ἑκάστου γράμματος καὶ οὐχὶ ὁλόκληρον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
φωνόμιμος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ὁπομιμούμενος, ὁ ἀποδίδων τὴν φωνὴν ἢ τὰς φωνὰς ἄλλων : Πτολ. Ἡφαιστ.π.Φωτ.Βιβλ.149,3 **φασὶ δ' Ἠχὼ τὴν Ἑλένην τὸ κύριον κληθῆναι διὰ τὸ φωνόμιμον αὐτὴν γενέσθαι,** Εὐστ.1496,24 **ὁ μῦθος φωνόμιμον παραδίδωσι τὴν Ἑλένην.**
φωνός-ον κ. μσν., συγκρ. **φωνότερος** (Πρόδρ.ἐν Notitt.Mss 6,564), ὁ ἔχων μεγάλην, ἰσχυρὰν φωνήν, ὁ μεγαλόφωνος· Σουΐδ. **«φωνὸς ὁ μεγαλόφωνος»,** Θεόγνωστ.Καν.66,17, Εὐπ.Χρυσ.γέν.17 **τίς ὁ φωνός, ὦ ῥαψῳδέ** (διόρθ. ἀντὶ τι σοφῶν ὦ ῥαψῳδέ), Πρόδρ.ἐν Notitt.Mss 6 564 **Στέντορος φωνότερος.**
φωνοσκόπιον (τὸ) νεώτ. συσκευὴ πρὸς ἐξέτασιν καὶ σπουδὴν τοῦ τρόπου καθ' ὃν παράγεται ἡ φωνή, ἐπίσης δὲ καὶ τῶν παραγόντων **αὐτὴν** ὀργάνων· πρβλ. στροβοσκόπιον.
φωνοσπασμία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. σπασμώδης διαταραχὴ κατὰ τὴν φώνησιν, τὴν ὁμιλίαν.
φωνοταινία (ἡ) νεώτ. ταινία τοῦ ὁμιλοῦντος κινηματογράφου.
φωνοφοβία (ἡ) νεώτ. παθολογικὸς φόβος τοῦ ὁμιλεῖν μεγαλοφώνως.
φωνῶ-έω (φωνή) κ. μσν. κ. νεώτ., ἀόρ. **ἐφώνησα** (Ξεν.Συμπ.3,13), παθ. ἀόρ. **ἐφωνήθην** (Πλάτ.Σοφ. 262C, αὐτ.Τίμ.72Α), ἐκπέμπω, ἐκβάλλω φωνὴν **ἢ** ἦχον, ἐπὶ προσ., ὁμιλῶ, λαλῶ, μεγαλοφώνως ἢ καθαρῶς, φθέγγομαι, φωνάζω, π. Ὁμ. συνδεδεμένον συνήθ. μτ. συνων. ρ. : Ἰλ.Ζ 116 **ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη,** Ὀδ.Δ 370 **ἔπος φάτο φώνησέν τε·** ὁμ. κ. προστιθεμένων τῶν λέξεων ἃς λέγει τις : Πίνδ.Ο 13,67 **φώνασε δ' Εὕδεις, . . βασιλεῦ,** Αἰσχ. Ἑπτ.434 **φωνεῖ . . «πρήσω πόλιν»,** αὐτ.Ἀγ.205 **τόδ' εἶπε φωνῶν· «βαρεῖα . . κὴρ τὸ μὴ πιθέσθαι»,** αὐτ.1334, ΚΔ Λουκ.8,8 **ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω,** αὐτ.54 **ἐφώνησε λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρου·** κ. μτ. συστοίχ. αἰτ. : Ὀδ.Ω 535 **θεᾶς ὄπα φωνησάσης·** ὁμ. κ. π. Ἡρ. 2,2 **τὰ παιδία . . βεκὸς ἐφώνεον** (ἐφώναζον βεκός), Σοφ.Ἠλ.329 **φωνεῖς . . φάτιν·** κ. μτ. δοτ. ὀργάνου : ΚΔ Λουκ.23,46 **καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ . . εἶπε,** αὐτ.Πράξ.16,28, αὐτ.Ἀποκ.14,18 **ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ·** ὁμ. κ. μτ. αὐδ. ἐπιθ. : Πίνδ. Ν 10,76 **ὄρθιον φώνησε,** Ἡρ.4,141 **ἀνὴρ . . φωνέων μέγιστον,** αὐτ.7,117, Αἰσχ.Πρ.1063 **ἄλλο τι φώνει,** αὐτ.Χο 314 **τάδε φωνεῖ,** αὐτ.Εὐμ.936 **μέγα**

φωνοῦντα, Σοφ.Αἶ.362 **εὔφημα φώνει,** αὐτ.591, αὐτ.Φιλ.662 **ὅσια . . φωνεῖς,** Εὐρ.ΙΤ 687· κ. παθ.: Πλάτ.Σοφ.262C **τὰ φωνηθέντα,** αὐτ.Τίμ.72Α, Λογγῖν.39,4 **αὐτῆς τῆς διανοίας οὐκ ἔλαττον τῇ ἁρμονίᾳ πεφώνηται·** ‖ κ. ἀπολ. κράζω ἰσχυρῶς, μεγαλοφώνως, φωνάζω δυνατά, ξεφωνίζω, οἷον ἐν χαρᾷ : Σοφ.Τρ.202 **φωνήσατ' ὦ γυναῖκες·** **2)** ᾄδω : Θεόκρ.16,44 **δεινὸς ἀοιδὸς . . αἰόλα φωνέων·** **3)** ἐπὶ ζῴων, κράζω: Ἀριστλ.ΖΙ 6,28,2, αὐτ.8,3,9 (τὸ σελάχη) **φωνεῖν οὐκ ὀρθῶς ἔχει φάναι ψοφεῖν δέ,** αὐτ.4,9,7· κ. ἐπὶ τοῦ ἀλέκτορος: ΚΔ Ματθ.26,34 **πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι,** αὐτ.74· **4)** ἐπὶ μουσικοῦ ὀργάνου, ἠχῶ, παίζω : Εὐρ.Ὀρ. 146 **ὦ σύριγγος ὅπως πνοὰ λεπτοῦ δόνακος . . φώνει μοι,** Μακκ.1,9,12, αὐτ.Ἀμ.3,6 **εἰ φωνήσει σάλπιγξ·** ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ ἤχων, ἠχῶ : Πλούτ.Ἠθ.1021Β **ἡδὺ φωνεῖν** (ἠχεῖν ἡδέως)· ‖ κ. ἐπὶ βροντῶν: Ξεν.Ἀπολ.12 **βροντὰς δὲ ἀμφιλέξει τις . . μὴ φωνεῖν** (ὅτι δὲν ἔχουσι φωνήν, δὲν ἐκπέμπουσι φωνὴν σημαίνουσάν τι)· **5)** τὸ οὐδ. μτχ. κτ. πληθ. **φωνοῦντα** (τὰ) τὰ φωνήεντα : Εὐρ.ἀπ.582 **ἄφωνα καὶ φωνήεντα συλλαβάς τε θείς·** **6)** μτβ. μτ. αἰτ. προσ. ὁμιλῶ πρός τινα, προσφωνῶ : Ἰλ.Α 201 **καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα,** αὐτ.Β 7 (ἡ αἰτ. ὅμως ὀρθότερον δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ προσηύδα)· ‖ κ. μτ. δοτ. κράζω, φωνάζω πρός τινα : Σοφ.ΟΚ 1485 **Ζεῦ ἄνα, σοὶ φωνῶ,** αὐτ.Αἶ.543 **ἕρποντι φωνεῖς·** **7)** μτ. αἰτ. προσ. καλῶ, προσκαλῶ : ΚΔ Ματθ.27,47 **ἔλεγον ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ,** αὐτ.Μάρκ.3,31 **ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν φωνοῦντες αὐτόν,** αὐτ.3,35 **καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς,** αὐτ. Λουκ.14,12 **μὴ φώνει τοὺς φίλους . . μή ποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι,** αὐτ.Πράξ.10,7· κ. παθ.: αὐτ.Λουκ.19,15 **εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους . . οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον·** ‖ ὁμ. μτ. αἰτ. προσ. καλῶ τινα ὀνομαστικῶς, φωνάζω τινὰ μὲ τὸ ὄνομά του : Σοφ.Αἶ.73 **Αἴαντα φωνῶ,** αὐτ.229· **8)** ὀνομάζω, καλῶ τινα διά τινος ὀνόματος : ΚΔ Ἰω.13,13 **ὑμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ διδάσκαλος·** κ. παθ.: Νίκ.π.Ἀθήν.11,477Β **ὅθεν τὰ ἀρχαῖα ἐκπώματα κισσύβια φωνέεται·** **9)** μτ. αἰτ. προσ. κ. ἀπαρφ. παραγγέλλω, ἐπιτάσσω, διατάσσω : Σοφ.Αἶ.1048 **σὲ φωνῶ τόνδε τὸν νεκρὸν χεροῖν μὴ συγκομίζειν·** **10)** μτ. αἰτ. πράγμ. ἀναφέρω, μνημονεύω, ποιοῦμαι λόγον περί τινος : Αἰσχ.Χο 283 **ἄλλας τ' ἐφώνει προσβολὰς Ἐρινύων,** Σοφ ΟΚ 1402 **οἷον . . ὁδοῦ τέλος . . τοιοῦτον οἷον οὐδὲ φωνῆσαί τινι** (οὐδὲ νὰ εἴπῃ τις εἴς τινα), Πλάτ.Ἀξ.366C **φωνεῖν τὸ Ἐπιχάρμειον·** **11)** ῥηματ.π. φώνημα, φώνησις, φωνητής, φωνητός.

φώρ-φωρός (ὁ), δοτ. πληθ. **φωρσί,** ὑπερθ. **φώρτατος** (Σώφρ.ἀπ.28), ὁ κλέπτης : Ἡρ.2,174 **ὅσοι δέ μιν κατέδησαν φῶρα εἶναι,** Πλάτ.Πολ.334Α **ὅτου τις ἄρα δεινὸς φύλαξ, τούτου καὶ φὼρ δεινός,** Ἀριστλ.ἀπ.153 **Ἀργεῖοι φῶρες** (Σουΐδ. «ἐπὶ τῶν προδήλως πονηρῶν· οἱ γὰρ Ἀργεῖοι ἐπὶ κλοπῇ κωμῳδοῦνται»), παροιμ. π.Ἀριστλ.ΗΕὐδ.7,1,5 **ἔγνω δὲ φὼρ τε φῶρα καὶ λύκος λύκον,** Ἀπολλ. Ρ 3,1197 **ἠῦτε φώρ τις,** Παυσ.10,15,5,Θεμίστ.Λόγ.28, 342Α **οἱ φῶρες καὶ οἱ λωποδύται,** Τρυφιόδ.590 **οἷά τε φῶρες . . ἔλαθον λειμῶνα φυγόντες·** κ. ὑπερθ. : Σώφρ.ἀπ.28· **2)** εἶδος ἀργῆς μελίσσης διαφερούσης τοῦ κηφῆνος : Ἀριστλ.ΖΙ 5,22,1 **τρίτος δὲ ὁ φὼρ καλούμενος,** αὐτ.9,40,20 **ἕτερος ὁ φὼρ καλούμενος, μέλας καὶ προγάστωρ·** **3) λιμὴν φωρῶν** ὅρμος τις πρὸς δυσμὰς τοῦ Πειραιῶς, εἰς μικρὸν ἀπὸ τούτου ἀπόστασιν, ὁρμητήριον καὶ καταφύγιον τῶν φωρῶν, ἤτοι τῶν λαθρεμπόρων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας : Δημ.932 **εἰς μὲν τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐ καταπλέουσιν, εἰς φωρῶν δὲ λιμένα ὁρμίζονται, ὅς ἐστιν ἔξω τῶν σημείων τοῦ ὑμετέρου ἐμπορίου.**

φωρά (ἡ) (φώρ), Ιων. -ή ἡ κλοπή : Ὑμν.Ἑρμ.136 (διόρθ.) Βίων 9,6 **οὐκ ἐπὶ φωρὰν ἔρχομαι,** Νίκ Ἀλεξ.273· **2)** Ἡσ. ἐν λ. φωρᾶν· «φώρην· ἔρευναν»· **3)** ἡ ἀνακάλυψις : Διογ.Λ 1,96 **ἀλγεῖν ἐπὶ τῇ φωρᾷ,** Ἀχιλλ.Τάτ.7,11 **μεῖζον τῆς φωρᾶς τὸ αὐτὸν ἑαυτοῦ κατειπεῖν,** Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.213C **φωρὰ γοήτων·** πρβλ. αὐτόφωρος.

φωρᾱτής (ὁ) (φωρῶ) κ. νεώτ. ὁ φωρῶν, ὁ συλλαμβάνων ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν κλέπτην· **2)** ὁ ἀνακαλύπτων κεκρυμμένα πράγματα· **3)** νεώτ. ὄργανον χρησιμεῦον εἰς τὴν κατάδειξιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρομαγνητικοῦ κύματος παραγομένων ἐναλλασσομένων ρευμάτων ἐπὶ κυκλώματός τινος.

φωρᾱτικός-ή-όν μσν. ὁ εἰς ἀνακάλυψιν ἐπιτήδειος ἢ πρόσφορος : Ἰωσήφ 74.

φωρᾱτός-ή-όν (φωρῶ) μτγν. ὁ ἐξιχνιασθείς, ὁ ἀνακαλυφθείς : Σέξτ.Ἐμπ.45,21 **τὰ φωρατὰ ταῖς ἰδίαις ὑποθέσεσι,** αὐτ.490,30 **τὸ μὲν γὰρ ἐναργὲς κατ' αὐτὸ φωρατὸν ἦν,** Ἐπιφάν.1,147D **ἵνα πανταχόθεν φωρατὴ γένηται ἡ ὑπ' αὐτῶν ἄνοια.**

φωρεία (ἡ) Σουΐδ. «λῃστεία».

φωρεῖον (τὸ) πάπ. κ. **φώριον** βλ. τὸ κλέμμα, τὸ κλοπιμαῖον : **τὸν κλέπτοντα πενταπλάσιον τὸ φωρεῖον ἐκτείνειν.**

φώρη (ἡ) λεξ. διόρθ. φωρὰ βλ.λ.2).

φωρή (ἡ) Ιων. τ. τοῦ φωρὰ βλ.λ.

φώρης (ὁ) ποι. τ. ἀντὶ φὼρ βλ.λ.1), **ὁ** κλέπτης : Ὑμν.Ἑρμ.385.

φωριᾰμός (ἡ) (κτ. Εὐστ. ἐκ τοῦ φώριος, κτ. ἄ. ἐκ τοῦ φέρω) ποι. π. Ὁμ. τὸ γένος ἀδιάγνωστον, π. Ἀπολλ.Ρ εἶναι θηλυκόν, κιβώτιον, κίστη πρὸς φύλαξιν οὐ μόνον πέπλων, χλαινῶν καὶ χιτώνων, ἀλλὰ καὶ ταπήτων, σεντούκι : Ἰλ.Ω 228 **καὶ φωριαμῶν ἐπιθήματα κάλ' ἀνέῳγεν,** Ὀδ.Ο 104 **Ἑλένη δὲ παρίστατο φωριαμοῖσιν,** Ἀπολλ.Ρ 3,82.

φώρβιον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν φόρμιον βλ.λ. : Παῦλ.Αἰγ. εἰς Γαλ.7.

φωρίδιος-α-ον ποι. τ. τοῦ φώριος βλ.λ., ὁ φώριος, ὁ κλοπιμαῖος : Λεωνίδ.Ἀλ. ἐν ΑΠ 9,348 **μαστιχθεὶς κλήματι φωριδίῳ.**

φώριον (τὸ) (φωρά) μτγν. κ. μσν. ἀπόδειξις πειστική ἐνοχῆς, τεκμήριον : Ἰωα.Αἰ 15,3,9, Θεοδώρ. 37,49 **ὁρῶν τῆς κλοπῆς τὰ φώρια,** αὐτ.140,31 **τοῦ ψεύδους τὰ φώρια,** Ζωναρ.Ἐπιτ.Ἱστ.1834.

φωρίον (τὸ) Ἡσ. «εἶδος θράνου».

φώριος-ον (φώρ) μτγν. ὁ κλοπιμαῖος, ὁ κλεμμένος· ‖ **τὰ φώρια** ὡς οὐσ. τὰ κλοπιμαῖα : Λουκ. Ἑρμότ.38 **τὰ φώρια ἔχειν,** αὐτ.Τόξ.28· **2)** μτφ. ὁ κρύφιος, ὁ λαθραῖος : Θεόκρ.27,67 **ἄνυστο φώριος εὐνή,** Παῦλ.Σιλ.ΑΠ 5,219 **φώρια λέκτρα,** αὐτ.5,221 **φώριον βλέμμα·** **3)** τὸ φώριον ὡς οὐσ. βλ.λ., τὸ τεκμήριον, ἡ ἀπόδειξις πράξεως: Θεμίστ.314Α **τὰ φώρια τοῦ ἀδικήματος.**

φωριῶ-άω ἀναζητῶ κλοπιμαῖα πράγματα· Ἡσ. «φωριᾶν· τὸ τὰ κλεψιμαῖα ζητεῖν»· πρβλ. φωρῶ.

φῶρας (ὁ) Ἡσ. «ἐξιχνευτής, κατάσκοπος».

φώρτατος-η-ον ὑπερθ. τοῦ φώρ, ὁ κλεπτίστατος : Σώφρ.ἀπ.28.

φωρῶ-άω (φώρ, φωρά) κ. μσν. κ. νεώτ., μέλλ. **φωράσω** (Σοφ.ἀπ.732), ἀόρ. **ἐφώρασα** (Ξεν.Πρόσ. 4,21), παθ κ. νεώτ. **ἐφωράθην** (Εὐρ.Ὀρ.740), παθ. παρακ. **πεφώραμαι** (Πολύβ.6,56,15), ζητῶ τὰ ἴχνη τοῦ κλέπτου ἢ τῆς κλοπῆς, ἐρευνῶ οἰκίαν πρὸς ἀνακάλυψιν κλοπιμαίων : Ἀριστοφ.Νεφ.499 **φωράσων ἔγωγ' εἰσέρχομαι,** αὐτ.Βάτρ 1363, Πλάτ.Νόμ. 954Α· **2)** ἀνακαλύπτω τὸν κλέπτην ἢ κεκρυμμένα πράγματα, συλλαμβάνω τὸν κλέπτην ἐπ' αὐτοφώρῳ : Σοφ.ἀπ.732 **τὰ πλεῖστα φωρῶν αἰσχρὰ φωράσεις βροτῶν·** κ. μτ. μτχ. : Πλάτ.Τίμ.63C, Ἀριστλ.Πολ.5,7,2 **φ- τινας ἐπιβουλεύσαντας·** ‖ **κ.**

νεώτ. παθ. ἐν ἀναφ. πρὸς ἀξιόποινον πρᾶξιν, συλλαμβάνομαι ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἀνακαλύπτομαι, πιάνομαι : Δημ.21, Πολύβ.6,56,15 σπάνιόν ἐστι τὸ λαθεῖν τινα πεφωραμένον ἐπὶ τοιαύτῃ πράξει, - ἐφωράθη κλέπτης - πλαστογράφος - μοιχός' || συνήθ. μτ. μτχ. ἀποδεικνύομαι ἀριδήλως, ἀποκαλύπτομαι, ἐν ἀναφ. πρὸς ἀξιόμεμπτον πρᾶξιν ἢ ἀξιοκατάκριτον ἔλλειψιν : Εὐρ.'Ορ.740 κακὸς ἐφωράθη φίλοις [ὤν], Θουκ.8,56 δείσας μὴ πάνυ φωραθῇ ἀδύνατος ὤν, Δημ.1107 οὗτοι δὲ φωραθεῖεν τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότες, - φωρᾶται ψευδόμενος, - φωρᾶται ἀμαθής - ἄστοργος' κ. μτ. ἀπαρφ. : Πλούτ.'Ηθ.714D' κ. ἐπὶ πραγμ. : Ξεν.Πρόσ.4,21 ἀργύριον μὲν γὰρ πῶς καὶ φωράσειεν ἄν τις τὸ δημόσιον ἐξαγόμενον, ὁμοίου τοῦ ἰδίου ὄντος αὐτῷ' 4) μσν. θεωρῶ, βλέπω : Χρον.Μορ.2364 μηδὲν φωρῆτε εἰς ἐμέν, ἄδικον νὰ εἰπῆτε' 5) ρηματ.π. φωρατός, φωρατής, φωρατικός.

φώς-φωτός (ὁ) [φύω, κτ. ἄ. ἐκ τοῦ φημί] ποι. κ. σπαν. π. κωμ. δυϊκ. ὀνομαστ. κ. αἰτ. φῶτε ('Ιλ.P 377), γενικ. κ. δοτ. φωτοῖν, πληθ. ὀνομαστ. φῶτες, γενικ. φωτῶν, δοτ. φωσί, ὁ ἀνήρ, ὁ ἄνδρας : 'Ιλ.E 214 αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φώς, αὐτ.P 377 δύο δ' οὔπω φῶτε πεπύσθην, ἀνέρε κυδαλίμω' 2) μτ. ἐμφάσεως, γενναῖος ἀνήρ, ἥρως : 'Ιλ.Δ 193 Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον, φῶτ', 'Ασκληπιοῦ υἱόν, 'Οδ.Φ 26 φῶθ' 'Ηρακλῆα, Αἰσχ.'Αγ.398 τῶνδ' ἐπίστροφον δὲ φῶτ' ἄδικον καθαιρεῖ, Σοφ.'Αντ.107 τὸν λεύκασπιν 'Αργόθεν φῶτα βάντα πανσαγίᾳ φυγάδα πρόδρομον, αὐτ.ΟΚ 281' || ἐνίοτε κ. μτ. ἄ. ὀνομάτων : Πίνδ.Π 5,100 φῶτες Αἰγεῖδαι, Εὐρ.Ρῆσ.709 κλωπὸς φωτός' 3) ὁ σύζυγος, ὁ ἄνδρας, ἀντίθ. γυνή : 'Οδ.Ζ 129 ὡς ρύσαιτο περὶ χροῒ μήδεα φωτός, Σοφ.'Αντ.910 καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός' || ἐπὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικός : Εὐρ.'Ελ.1094 δύ' οἰκτρὼ φῶτ' ἀνάψυξον πόνων' 4) θνητός, βροτός, ἀντίθ. θεός : 'Ιλ.P 98 πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι, Αἰσχ.Πρ.549 τὸ φωτῶν ἀλαῶν γένος, Εὐρ.Βάκχ.542 οὐ φῶτα βρότειον.

φῶς-ωτός (τό) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ., ἀσυναίρ. τ. φάος, ἐπ. τ. κτ. ἐπέκτ. φάως ('Ιλ.Β 49), δημ. κ. φῶσι, γενικ. κ. φάους (Ξεν.ΚΠ 4,2,9, αὐτ.26, αὐτ.Οἰκ. 9,3, 'Αριστλ.Ψυχ.3,3,21), δοτ. φωτί (Λουκ.Μυί.'Εγκ.9) κ. κτ. συγκοπὴν φῷ (Εὐρ.ἀπ.538) κ. φάει (Αἰσχ. 'Αγ.575, αὐτ.Χο.63, Σοφ.Φιλ.415, αὐτ.12 21, μτγν. ποι. φαΐ (Χρησμ.Σιβ.Προοίμ.18), πληθ. φῶτα (Πλούτ. 'Ηθ.515B) κ. φάεα κ. φάη (ΑΠ 7,273, αὐτ.8,771, δημ. κ. φώσια, γενικ. φώτων κ. φαέων ('Αρατ. 90), δοτ. φωσί (Δίων Κ 63,4) κ. φάεσι (Καλλ.'Αρτ. 71), ἐπ. φάεσσι ('Ησίοδ.ἀπ.21)' ὁ 'Ομ. ποιεῖται χρ. τῶν τ. φάος κ. φόως μ.' ἐκ τῶν πλαγίων πτ. χρῆται τῇ ἑν. δοτ. φάει κ. αἰτ. πληθ. φάεα' τὸ φάος εἶναι ὁ μ. τ. ἐν χρ. π. Πινδ.' οἱ τραγ. μεταχειρίζονται ἀδιακρίτως κ. τὸν τ. φάος κ. τὸν τ. φῶς ἔν τε τοῖς λυρ. χωρίοις κ. τῷ διαλόγῳ, οἱ δὲ κωμ. ἔχουσι φάος μ. ἐν λυρ. χωρίοις ('Αριστφ.'Ιππ.973, αὐτ. Βάτρ.1529)' τὸ ᾱ συχν. κ. κανονικῶς, ἀλλ' ὁ 'Ομ. ἔχει πάντοτε ᾱ πρὸ δύο βραχειῶν συλλαβῶν ἐν τῷ τ. φάεα, τὸ αἴτιον τὸ διεγεῖρον τὸ αἰσθητήριον τῆς ὁράσεως, τὸ καθιστῶν ὁρατὰ τὰ ἀντικείμενα, δθ.πᾶν ὅ,τι φωτίζει, πᾶν ὅ,τι φέγγει, ἀντίθ. τὸ σκότος : 'Ιλ.Σ 11 Μυρμιδόνων τὸν ἄριστον ἔτι ζώοντος ἐμεῖο χερσὶν ὑπὸ Τρώων λείψειν φάος ἠελίοιο, αὐτ.Α 605, αὐτ.Β 49, 'Οδ.Ψ 341, αὐτ.Ψ.245 οὐδ' ἔα ἵππους ζεύγνυσθ' ὠκύποδας, φάος ἀνθρώποισι φέροντας, αὐτ.371, 'Ησιοδ.ἀπ.21, Πίνδ.Π 3,135, αὐτ.Ο 10,91 σελάνας ἐρατὸν φάος, Αἰσχ. Πρ.24, Σοφ.'Αντ.944 ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς, Εὐρ.Φοίν.809, αὐτ.Ρῆσ 615 ἕως ἂν νὺξ ἀμείψηται φάος, Πλάτ.Πολ.508C, αὐτ.Φαίδ.89C ἕως ἔτι φῶς ἐστιν, αὐτ.Κρατ.409B τὸ μέν που σέλας καὶ τὸ φῶς ταυτόν, αὐτ.515B, αὐτ. 518A, ΠΔ Γέν.1,3 καὶ εἶπεν ὁ θεός' γενηθήτω φῶς καὶ ἐγένετο φῶς, Πλούτ.'Ηθ.279Ε, αὐτ.670B τὸ σκότος τοῦ φωτὸς ἡγοῦντο πρεσβύτερον, ΚΔ 'Ιω.1,5 τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν, Παπαδ.Πρωτ.Διηγ. 95 [ἔκδ. Δικαίου] ἐφαίνετο ὀρθὰς, εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης παρὰ τὴν πρύμνην τῆς σκαμπαβίας, Ζαλοκ.115 ἀνέτειλεν τὸ φῶς τῆς πρωΐας εἰς Πρέβεζαν, Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 28,18 μ' ἀπάνωθέ του τὸ 'Απολλώνειο φῶς μ' ὑπερούσια χρώματα πνίγει τοὺς ἴσκιους, αὐτ.30,14, αὐτ.39,26 κι ἄλλη ἀπαλὴ σὰν φῶς μέσ' στὰ δέντρα κι ἄλλη κρυφὴ σὰ φεγγαρήσιο χάδι' || φρ. φάος ἢ φῶς βλέπω·ὁρῶ - εἰσορῶ - προσβλέπω - λεύσσω βλέπω τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, δθ. μτφ. ζῶ, ὑπάρχω : Αἰσχ. Πέρσ.299 Ξέρξης μὲν αὐτὸς ζῇ τε καὶ φάος βλέπει, αὐτ.Εὐμ.7 6, Σοφ.ΟΤ 367, αὐτ.1183 ὦ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν' || νεώτ. εἶδε τὸ φῶς ἔλαβεν ὕπαρξιν : ἐπὶ τέλους εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιεύσεως' || δημ. φῶς φανάρι ἢ φῶς φανερὸ προφανές, ἐξόφθαλμον' || δμ. εἶδα φῶς κι ἡμέρα ἀπηλλάγην δυσχερειῶν' 2) κ. νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. τὸ σύνολον τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων τῶν ἐκπεμπομένων ὑπό τινος φωτιστικῆς πηγῆς, οἷον δᾳδός, λαμπάδος, λύχνου ἢ πυρός : 'Οδ.Τ 24, αὐτ.Σ 317 ἐγὼ τούτοισι φάος πάντεσσι παρέξω, αὐτ.Τ 34 λύχνον ἔχουσα φάος περικαλλὲς ἐποίει, Αἰσχ.'Αγ.292 ἑκὰς δὲ φρυκτοῦ φῶς ἐπ' Εὐρίπου ῥοὰς Μεσσαπίου φύλαξι σημαίνει μολόν, αὐτ.311, αὐτ.302, Σοφ.Φιλ.297, Εὐρ.Φοίν.346, Ξεν.'Ελλ.6,2,29, αὐτ.5,1,8 νυκτὸς ἐπιγενομένης φῶς ἔχων ἀφηγεῖτο, αὐτ.ΚΠ 7,5,27, ΚΔ 'Αποκ.18,23 καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι, 'Επιγρ μὴ μοῦ σκύλης τὸν βόθρον, μὴ μοι δείξῃς φῶς' ἂν δὲ θελήσῃς φῶς μοι δεῖξαι καὶ τὸ φῶς ὁ θεὸς . . δώσῃ, Πάπ. φωσφόρε, φωσφορέουσα φίλου φῶς, φῶς φέρε λαμπάς, Ζερβ.'Ιστ.1 28 ν' ἀναφαίνωνται ἕνα ἕνα τὰ φῶτα ἀπὸ κάθε κατοικίαν τῶν ἀνθρώπων, αὐτ.14 βλέποντας στὸ λόγγο ἕνα φῶς νὰ μεγαλώνῃ, - ἠλεκτρικὸν φῶς, - χαμήλωσε τὸ φῶς τῆς λάμπας, - δὲν εἶχαν ἀνάψει ἀκόμα τὰ φῶτα τῆς πόλεως' 3) λάμψις : Ξεν.ΚΠ 4,2,15 λέγεται φῶς τῷ Κύρῳ καὶ τῷ στρατεύματι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ προφανὲς γενέσθαι' || δημ. κ. μτφ. : Κορκβ.Ζητ.144 φανερώνεται μὲ ἱλαρὸ φῶς στὸ πρόσωπό του ἐπάνω' 4) μτγν. τὸ πρῶτον φῶς, ἡ ἀνατολή : Πολύβ. 1,4,6, αὐτ.30,10 ἅμα τῷ φωτί, αὐτ.11,27,1, αὐτ.5, Πλούτ.Κάμ.34 ἅμα φάει πνεύματος μεγάλου κατιόντος' 5) τὸ μέρος τοῦ ἡμερονυκτίου καθ' ὃ δὲν ὑπάρχει σκότος, ὁ χρόνος τῆς ἡμέρας : 'Οδ.Φ 429 νῦν δ' ὥρη καὶ δόρπον 'Αχαιοῖσιν τετυκέσθαι ἐν φάει, Εὐρ.Βάκχ.425 κατὰ φάος καὶ νύκτας, Πλάτ.Πρωτ.311A, αὐτ.Φαίδ.89C, Ξεν. ΚΠ 4,2,26 ἔτι φάους ὄντος, αὐτ.3,3,25' 6) ἡμέρα : Αἰσχ.Πέρσ.255 ἀέλπτως νόστιμον βλέπω φάος, Σοφ.'Ηλ.1224, Εὐρ.Ρῆσ.447 φῶς ἓν ἡλίου καταρκέσει, αὐτ.Βάκχ.425, 'Αγαθ.ΑΠ 11,382 καὶ τὰ περὶ κρισίμων φαέων ἐλογίζετο γράμμα' 7) νεώτ. φωτισμός : Ζερβ.'Ιστ.1 12 ἔδιδεν εἰς τὴν αἴθουσαν ζωηρότερον φῶς' 8) φλὸξ πυρᾶς, πῦρ : Πλάτ.Τίμ.39B φῶς ὁ θεὸς ἀνῆψεν, Πολύαιν.6,17 ἀσκὸν προσαρμόσαντες εἰς τὸν . . αὐλίσκον φῶς ἐνέντες διέκαιον, Πάπ. εὕρωμεν τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ Σαράπειδος ὑφημμένας φωτί, αὐτ. ἐπελθόντες τῇ ἡμετέρᾳ οἰκίᾳ καὶ φῶτα ἐπενεγκόντες ἐνέπρησαν αὐτήν' 9) ἡ ἐκπεμπομένη λάμψις τῶν ὀφθαλμῶν : Πινδ.Ν 10,40 'Αντία τε ξύγγονος, 'Αργεῖ μὴ κρύπτειν φάος ὀμμάτων' || μσν. κ. μτφ. : 'Ακολ.Μ.'Εβδομάδος 'Ορθρ.Μ

Σαββάτου Ἐγκ.3,3) ὦ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου, γλυκύτατόν μοι τέκνον, πῶς τάφῳ νῦν καλύπτῃ; **10)** τὸ ὄμμα, ὁ ὀφθαλμός, τὸ μάτι, ἰδ. κτ. πληθ.: Ὀδ.Π 15 κύσσε δέ μιν κεφαλήν τε καὶ ἄμφω φάεα καλὰ χεῖράς τ' ἀμφοτέρας, αὐτ.Ρ 39, αὐτ.Τ 417, Εὐρ.Κύκλ.629 ἐκκαίειν τὸ φῶς τοῦ Κύκλωπος· **11)** δημ. ἡ ὅρασις: ἔχασε τὸ φῶς της, - σ' ὁρκίζομαι στὸ φῶς μου· || φρ. ξαναβρῆκε τὸ φῶς του ἀνέβλεψεν ἐκ νέου· **12)** μτγν. ὀπὴ δι' ἧς φωτίζεται χῶρος τις, φωταγωγός, παράθυρον: Πλούτ.Ἠθ.5:5Β φῶτα μεταθέντα· **13)** μτφ. βίος, ζωή: Πλάτ.Ἀξ.365C εἰ στερήσομαι τοῦδε τοῦ φωτός· || φρ. πέμπω τινὰ εἰς φῶς τὸν φέρω εἰς τὴν ζωήν: Αἰσχ.Πέρσ. 630 πέμψατ' ἔνερθε ψυχὴν ἐς φῶς· || ὁμ. ἀνάγω εἰς φῶς: Ἀριστφ.Ὄρν.699 ἐνεόττευσεν γένος ἡμέτερον καὶ πρῶτον ἀνήγαγεν ἐς φῶς· || ὁμ. εἰμὶ ἐν φάει εὑρίσκομαι ἐν τῇ ζωῇ, ζῶ: Αἰσχ.Χο.60, Σοφ.Φιλ.415, Εὐρ.Ἑκ.707 οὐκέτ' ὄντα Διὸς ἐν φάει· || λείπω, ἐκλείπω φάος ἐγκαταλείπω τὸν βίον, ἀφήνω τὴν ζωήν, ἀποθνήσκω: Εὐρ.Φοίν.1548, αὐτ.Ἡρ.1073· || εἰς φάος ἢ πρὸς τὸ φῶς ἀνέρχομαι - ἔρχομαι - ἥκω ἔρχομαι εἰς τὴν ζωήν: Σοφ.Ἠλ.419, αὐτ.Φιλ.625· **14)** μτγν. κ. μσν. ἡ θεότης ὡς κατ' ἐξοχὴν πηγὴ φωτός, ὁ Θεός· Γρηγ.Ναζ.Λόγ.26,451 «φῶς ὁ θεὸς καὶ τὸ φῶς τὸ ἀκρότατον»: ΚΔ Ἰακ.1,17, Σύμβ.Πίστεως φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινόν, ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, Μηναῖ.3,5 Ὄρθρ.Ὠδ.5 ἀκηράτου φωτὸς ἀπειργάσατο· || ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ δευτέρου προσ. τῆς Ἁγίας Τριάδος ἤτοι τοῦ Ἰησοῦ: ΚΔ Ἰω.12,35 ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ἡμῶν ἐστι, αὐτ.46, αὐτ.36 ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε· || μσν. κ. ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος· || ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν ἀγγέλων· || ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν ἀποστόλων, κ. τῶν ἁ. χριστιανῶν ἡγετῶν· **15)** μσν., νεώτ. κ. δημ. τὸ βάπτισμα, δθ. ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανίων: Κάλανδ.Θεοφανίων σήμερα τὸ φῶς καὶ ὁ φωτισμὸς καὶ χαρὰ μεγάλη στοὺς οὐρανούς· **16)** μτφ. εὐφροσύνη, σωτηρία, εὐτυχία, χαρά, νίκη, δόξα: Ἰλ.Ρ 615 καὶ τὸ μὲν φάος ἦλθεν, αὐτ.Ζ 6 φόως δ' ἑτάροισιν ἔθηκεν, αὐτ.Π 95 ἐπὴν φάος ἐν νήεσσι θήῃς, αὐτ.Ο 741, αὐτ.Φ 538 πύλαι .. πετασθεῖσαι τεῦξαν φάος, Αἰσχ. Πέρσ.300 ἐμοῖς μὲν εἶπας δώμασι φάος μέγα, Τραγ.π.Στοβ.Ἐκλ.1,4 δίκας δ' ἐξέλαμψεν ὅσιον φάος, Σοφ.ἀπ.497 τὸ λαμπρὸν φῶς ἀποσβεννὺς γένους, Εὐρ.Ἰκ.564, αὐτ.608· **17)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἰδ. ὡς χαρακτηριστικὸν πεφιλημένου προσώπου: Ὀδ.Π 23 ἦλθες, Τηλέμαχε, γλυκερὸν φάος, αὐτ.Ρ 41, Ἀνακρ.120 ὦ φάος Ἑλλήνων, Πινδ.Ι 2,25, Σοφ.Ἠλ.1224, αὐτ.1354, Εὐρ.Ἑκ 841 ὦ μέγιστον Ἕλλησιν φάος, - ἔλα, φῶς μου, νὰ σὲ φιλήσω· **18)** δημ. κτ. πληθ. φῶτα γνώσεις, σοφία, παίδευσις: αἱ Ἀθῆναι, ἡ πόλις τοῦ φωτὸς καὶ τῶν φώτων, - ἐπικαλοῦμαι τὰ φῶτα σας· **19)** μτγν. τὸ περὶ τὴν θηλὴν τοῦ μαστοῦ μελαφὸν δέρμα· Πολυδ.2,163 «ὁ δὲ περὶ τῇ θηλῇ μελαινόμενος κύκλος φῶς» **20)** δημ. χρῆμα: δὲν εἴδαμε φῶς ἀκόμα.

φώς (ἡ) συνηρ. τ. τοῦ φώις βλ.λ.

φῶσαι Ἡσ. «φῶξαι, φρύξαι» :- Ἱπποκρ.629,34.

φώσατον (τὸ) (λατ.) λεξ. τόπος περιτριγυρισμένος διὰ τάφρου Σουΐδ.

φωσγένιον (τὸ) νεώτ. χημ. ἀέριον ἄχρουν, δηλητηριῶδες, προσβάλλον ἐντονώτατα τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα.

φώσκω μτφ. συνήθ. ἐν συνθέσει μτ. τῶν προθ. διά, ἐπί, φέγγω, χαράζω: Πρόκλ.Ὑποτ.14,31 Ἰουλίου ιθ' φωσκούσης τῆς κ'· **2)** Ἡσ. «φώσκει· διαφαύγει» (δ.γρ. διαφουεί).

φῶσ(σ)ων-ωνος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. χιτὼν ἐκ παχέος λίνου π. Αἰγυπτίοις· Πολυδ.7,71 «ἔστι δὲ καὶ ὁ φώσσων χιτὼν Αἰγύπτιος, ἐκ παχέος λίνου, ἢ που δὲ καὶ τὸ ἡμιφωσσώνιον»: Κρατῖν.Ὧραι 4 ἀλλ' ἣν ὅτ' ἐν φώσσωνι τὴν ἴσην ἔχων μετ' ἐμοῦ διῆγε μοῖραν, ἕλκων τῆς τρυγός· **2)** ἱστίον πλοίου· Ἡσ. «λινοῦν ἄρμενον», Σουΐδ. «φώσωνας, τοῦ ἀρμένου»: Λυκόφρ.26, Εὐστ.1151,12· || νεώτ. ναυτ. τὸ ἄνωθεν τοῦ δόλωνος τετράγωνον ἱστίον μετὰ σταυρωτῶν κεραιῶν, παπαφίγγος.

φωσ(σ)ώνιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ φώσσων, λινοῦν προσόψιον ἢ λουτρικὸν σινδόνιον· ΕΜ 23 «φωσσώνιον, λινοῦν τι, ἤτοι σινδόνιον ..., ἢ προσώπου τι ἐκμαγεῖον»: Λουκ.Λεξιφ.2· **2)** νεώτ. ναυτ. ὁ φώσ(σ)ων βλ.λ.3) τοῦ ἀκατίου ἱστοῦ, πλωριὸς παπαφίγγος.

φωστήρ-ῆρος (ὁ) (φῶς, φώσκω) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. φωστήρας ὁ φωτίζων, ὁ δίδων φῶς, ὁ διαφωτίζων: Παλλδ.ΑΠ 12,359 λάγων καὶ νόμων φωστῆρες· || κτ. πληθ. οἱ ἐν τῷ οὐρανῷ φωτίζοντες, οἱ ἀστέρες: ΚΡόδ.ΑΠ 15,17· **2)** μτφ. ἐπὶ βασιλέως: Θεμίστ.Λόγ.16,204C μόλις ἡλικιώτης τῷ φωστῆρι τῷ ἡμετέρῳ, Ἀνν.Κομν.381 ὁ φωστὴρ τῆς οἰκουμένης· **3)** ὁμ. μτφ. κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ σοφός, ὁ πολυμαθής: ASS Αὐγούστου 2,440D τοῦ τρισμάκαρος φωστῆρος Γερμανοῦ, αὐτ.Σεπτεμβρίου 3,859Β τοιούτους φωστῆρας ἄλλους οὐχ εὑρήσομεν, - οἱ φωστῆρες τῆς ἑλληνικῆς παιδείας· **4)** μτφ. θύρα, παράθυρον δι' οὗ εἰσέρχεται τὸ φῶς, φωταγωγός, φεγγίτης· Ἡσ. «φωστήρ· θυρίς».

φωστηρικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς φωτισμόν: Διον.Ἀρεοπ.242.

φωσφατίδια (τά) νεώτ. χημ. φωσφοροῦχοι ἑνώσεις τοῦ ὀργανισμοῦ.

φωσφατίνη (ἡ) νεώτ. ἀμυλώδης τροφὴ ἰδιοσκεύαστος, κατάλληλος δι' ἀπογαλακτιζόμενα βρέφη.

φωσφατουρία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἀπέκκρισις διὰ τῶν οὔρων ὑπερμέτρου ποσότητος φωσφορικῶν ἁλάτων.

φωσφατουρικός-ή-όν νεώτ. ἰατρ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωσφατουρίαν βλ.λ.: φωσφατουρικὸς διαβήτης.

φωσφόρεια (τὰ) μτγν. κ. φωσφόρια ἐνν. ἱερά, ἑορτὴ πανηγυριζομένη διὰ λαμπάδων, πρὸς τιμὴν θεοῦ τινος ἐκ τῶν καλουμένων φωσφόρων βλ.λ.3)· Ἡσ. «φωσφόρεια· ἑορτή»: Πλούτ.Ἠθ.1119Ε πῶς δὲ Φωσφόρεια, Βακχεῖα, προτέλεια γάμων ἄξομεν;.

φωσφορία (ἡ) μσν. ἡ κόμισις, ἡ φορὰ φωτός, ἡ ἀστραπή: Εὐστ.Πον.238,80 τῇ ἐκεῖθεν φωταγωγίᾳ καὶ φωσφορίᾳ, αὐτ.18,50 ἄδυτον φωσφορίαν.

φωσφορίζω νεώτ. κ. δημ. ἀμτβ. ἐκπέμπω, ἀναδίδω λάμψιν φωσφορικήν: Ζερβ.Ἰστ.Ι 52 φωτεινὰ σχήματα, τὰ ὁποῖα ἐφωσφόριζαν ὅλα κατὰ τρόπον ἀλλόκοτον· **2)** ρηματ.π. φωσφορισμός.

φωσφορικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φωσφόρον, ὁ περιέχων φωσφόρον: φωσφορικὰ ἅλατα (ἅλατα τῶν ὀξέων διὰ φωσφόρου), - φωσφορικὸν ἀμμώνιον- μαγνήσιον.

φωσφόριον (τὸ) Ἐπιγρ. πιθ. πολύτιμός τις λίθος.

φωσφορισμός (ὁ) νεώτ. ἡ ἐκπομπὴ δευτερογενοῦς ἀκτινοβολίας, διαρκοῦσα καὶ μετὰ τὴν παῦσιν τῆς διεγειρούσης τὸ σῶμα ἀκτινοβολίας.

φωσφορίτης (ὁ) νεώτ. ὁ ἀκάθαρτος ἀπατίτης.

φώσφορο(ν) (τὸ) νεώτ., δημ. ἰδιωμ. κ. πράσφορο ὁ φωσφόρος βλ.λ.3): πυρεῖα ἄνευ θείου καὶ φωσφόρου· **2)** δημ. κ. πράσφορο ὡς οὐσ. τὸ πυρεῖον βλ.λ.1), τὸ σπίρτο.

φωσφόρος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ., ποι. φαεσφόρος ὁ φέρων τὸ φῶς: Εὐρ.Ἴων 1157 φωσφόρος Ἕως, Ἀριστφ.Βάτρ.342 φωσφόρος ἀστὴρ (ἐπὶ τοῦ Διονύσου ἐν τοῖς μυστηρίοις), αὐτ.ἀπ.494 φωσφόρο

πεῦκαι' || ὁ φωσφόρος ὡς οὐσ. ὁ ἑωσφόρος, αὐγερινός· Ἡσ. «φωσφόρος· λαμπρὸς ἀστήρ» : Τίμ.Λοκρ.96Ε, Ἀριστλ.Κόσ.2,9, Φίλ.1,504· κ. μτφ.: Δαμασκ.11,317Ε ἀνέτειλε φωσφόρος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν· 2) ποι. ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ : Εὐρ.Κύκλ.611 πυρὶ γὰρ τάχα φωσφόρους ὀλεῖ κόρας (ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος), Πλάτ.Τίμ.45Β· 3) ἐπίθ. θεῶν, ἰδίᾳ τῆς Ἑκάτης, ὁ φέρων πυρσόν, λαμπάδα : Εὐρ.Ἑλ.569 ὦ φωσφόρ' Ἑκάτη, πέμπε φάσματ' εὐμενῆ, αὐτ.ΙΤ 21 φωσφόρος θεά (ἡ Ἄρτεμις), Ἀριστφ.Θεσμ.858, Καλλ.Ἄρτ.204 οὔπι ἄνασσ' εὐῶπι φαεσφόρε, Διον.Ἀλ.Ρωμ.4,15 Εἰλειθυίας, ἣν Ρωμαῖοι καλοῦσιν Ἥραν φωσφόρον· || ἡ φωσφόρος ὡς οὐσ. : Ἀριστφ.Λυσ.443, Ἐπιγρ. νὴ τὴν φωσφόρον,- φασὶν τὰ χρυσᾶ μῆλα ταῦτ' εἶναι· 3) νεώτ. χημ. ὁ φωσφόρος ὡς οὐσ. χημικὸν στοιχεῖον, στερεόν, κίτρινον, εὐκόλως ἀναφλεγόμενον εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἀναδίδον φῶς κατὰ τὴν ἐξάτμισίν του.

φωσφοροῦχος-ον νεώτ. χημ. ὁ περιέχων φωσφόρον, ὁ φωσφορώδης.

φωσφορῶ-έω μτγν. φέρω φῶς, φωτίζω : Φίλων 511, Μαν.1,65· || μτβ. φέρω εἰς φῶς : Ὀλυμπ. Ἀλκ.1,12 ὥσπερ αἱ μαῖαι φωσφοροῦσι τὰ ἔμβρυα.

φωσφορώδης-ους-ες νεώτ. χημ. ὁ περιέχων φωσφόρον, ὁ φωσφοροῦχος : φωσφορῶδες ὀξύ (μετρίως ἰσχυρὸν ὀξύ).

φώσων-ωνος (ὁ) ἄ. φώσσων βλ.λ.

φωσώνιον (τὸ) ἄ. φωσσώνιον βλ.λ.

φωσωνίς-ίδος (ἡ) νεώτ. ναυτ. ὁ φώσ(σ)ων βλ.λ. τοῦ ἱστοῦ τοῦ ἐπιδρόμου, ὁ μπέλμπερης·

φωσωνίτης (ὁ) νεώτ. ναυτ. ἕκαστος τῶν τεταγμένων πρὸς χειρισμὸν φώσ(σ)ωνος βλ.λ.3) ἐν ἐξαρτίᾳ ἀνδρῶν, παπαφιγγιέρος.

Φῶτα (τὰ) νεώτ. ἑορτὴ τῶν Θεοφανίων βλ.λ.

φωταγωγητός-ή-όν (φωταγωγῶ) μσν. ὁ πεφωτισμένος, ὁ πλήρης φώτων : Θεοφύλ.Βουλγ.3,724.

φωτᾰγωγία (ἡ) μτγν. μσν. φωτοχυσία : Εὐστ. Πον.238,80 τῇ ἐκεῖθεν φωταγωγίᾳ καὶ φωσφορίᾳ· || μτφ. ὁ φωτισμός, ἡ διαφώτισις τῆς ψυχῆς : Γρηγ.Ναζ.2,624C, Ἐπιφάν.2,260C, ΨΔιον. Ἀρεοπ.425Α.

φωταγώγησις-εως (ἡ) (φωταγωγῶ) νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φωταγωγῶ βλ.λ.

φωτᾰγωγικός-ή-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωταγωγίαν, τὴν διαφώτισιν, ὁ φωτίζων : ΨΔιον.Ἀρεοπ.505D τῶν ἱερῶν φωταγωγικὴ τάξις· 2) τὸ φωταγωγικὸν ὡς οὐσ. ἐνν. τροπάριον, εἰδ. ἐν τῇ Λειτουργικῇ, τροπάριον ἀναγινωσκόμενον ἢ ψαλλόμενον ἐν τέλει τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ὄρθρου καὶ μικρὸν πρὸ τῶν Αἴνων κατὰ τὴν Ἁγίαν Τεσσαρακοστήν.

φωταγώγιον (τὸ) νεώτ. ναυτ. μικρὸν ὑελόφρακτον χώρισμα εἰς τὸν τοῖχον πυριταποθήκης πλοίου διὰ τὸν ἀκίνδυνον ἔξωθεν φωτισμόν της.

φωτᾰγωγός-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. Ἡσ. «ὁ τὸ φῶς φέρων» : Καλλιγ.Θάν.8λ.87 μικρὰν ἔχων φωταγωγὸν ὀπήν· || ἡ φωταγωγὸς (ἐνν. θύρα) ὡς οὐσ. ἄνοιγμα πρὸς φωτισμόν, φεγγίτης, παράθυρον : Λουκ.Συμπ.20, αὐτ.Οἰκ.6· || νεώτ. ὁ φωταγωγὸς ὡς οὐσ. ἄνοιγμα εἰς τοῖχον ἢ κενὸς χῶρος ἐντὸς οἰκοδομῆς διὰ τὸν φωτισμὸν ἐσωτερικῶν διαμερισμάτων· 2) ὁ ὁδηγῶν διὰ φωτός, ὁ διαφωτίζων : Μιχ.Σύγκ.Ἔπαινος εἰς Διον.Ἀρεοπ.380 τῷ οἰκείῳ καθηγεμόνι καὶ φωταγωγῷ· 3) μσν. ἡ φωταγωγὸς ὡς οὐσ. ἡ λαμπάς : Κύριλλ.Σκυθ. 147 σὺν ἐλαίῳ τῆς φωταγωγοῦ πίνουσα.

φωταγωγῶ-έω (φῶς, ἄγω) μτγν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. ἐφωταγώγησα, παθ. ἀόρ. ἐφωταγωγήθην, δημ. (ἐ)φωταγωγήθηκα, δημ. μτχ. παθ. παρακ. φωταγωγημένος, φωτίζω, πληρῶ φωτός : Ἀχμ. Ὀνειροκρ.137,24 ὅσα φῶτα φωταγωγήσωσιν οἶκον· κ. παθ. : θὰ φωταγωγηθῇ τὴν ἑσπέραν ἡ Ἀκρόπολις· 2) μτφ. ἐκκλ. ὁδηγῶ διὰ φωτός, ὁδηγῶ τινα : ΠΔ Μακκ.4,17,5 σὺ τοὺς .. παῖδας φωταγωγήσασα πρὸς τὴν εὐσέβειαν, Ἀθανάσ. 2,447D σταυρὸς ἀναλάμψας ἐφωταγώγησε, Ἀμμών.Φιλ.1,19 ἡ σάρκωσις τοῦ μονογενοῦς φωταγωγεῖ τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὴν ἀληθῆ θεογνωσίαν, Νικήτ.Εὐγ.2,324· 3) ρηματ.π. φωταγώγησις, φωταγωγητός.

φωταέριον (τὸ) νεώτ. ἀέριον εὔφλεκτον χρησιμεῦον πρὸς φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν, παρασκευαζόμενον διὰ ξηρᾶς ἀποστάξεως τῶν λιθανθράκων, γκάζι.

φωταντίτυπον (τὸ) νεώτ. ἡ ἐκ τοῦ φωτοτύπου λαμβανομένη διὰ τῶν διαφόρων φωτογραφικῶν μεθόδων τυπώσεως θετικὴ εἰκὼν τοῦ φωτογραφηθέντος ἀντικειμένου.

φωτάρχης (ὁ) μσν. ὁ ἀρχηγός, ὁ ἄρχων τοῦ φωτός : Λάσκ.Θεόδ.765 φωτάρχης ὁ θεός.

φωταυγαστής (ὁ) μσν. ὁ αὐγάζων τῷ φωτί : Λάσκ.Θεόδ.765 φωταυγαστὴς ὁ θεός.

φωταύγεια (ἡ) μσν. ἄ. φωτουγία ἡ λαμπρότης φωτός : Ἰω.Κλίμ.496,26 φωταυγείας ἀπέλαυσας.

φωταυγή (ἡ) μσν. ἡ φωταύγεια βλ.λ.: Ἀνν.Κομν.500.

φωταυγής-οῦς-ές μσν. ὁ φωταυγῶν, ὁ φωτοβολῶν, ὁ λαμπρός· || τὸ φωταυγὲς ὡς οὐσ. : Δαμασκ.1,2,802Ε τὸ φωταυγὲς τῆς νεφέλης, Εὐστ. Πον.202,20 κρύπτει ἐντὸς τὸ φωταυγές.

φωταυγία (ἡ) ἄ. φωταύγεια βλ.λ.

φωταυγός-όν λεξ. ἀμφ. ὁ φωταυγὴς βλ.λ.

φωταυγῶ-έω μσν. φωτοβολῶ, ἀκτινοβολῶ : ΚΜανασσ.Χρον.135.

φωταψία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἐσφ. τ. ἀντὶ φωθοψία, ἡ ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἑορτῆς φωταγώγησις, τὸ ἄναμμα τῶν φώτων, ἡ φωτοχυσία· Δουκάγγ.

φωτάω δημ. φωτίζω βλ.λ. : Βλαστ.Συνμ.12,-δὲ(ν) φωτάει καλὰ τὸ λυχνάρι.

φωτέϊγ (τὸ) (γαλλ.) δημ. ἀκλ. ἡ πολυθρόνα.

φωτειδής-οῦς-ές μσν. ἄ. φωτοειδὴς βλ.λ. : Ἀνδρ. Κρ.241.

φωτεινία (ἡ) νεώτ. γένος ροδοειδῶν φυτῶν.

φωτεινιανοί (οἱ) μτγν. μσν. χριστιανικὴ αἵρεσις τοῦ Δ' αἰῶνος, καθ' ἣν ὁ Χριστὸς εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ οὐχὶ κατὰ φύσιν, ἀλλὰ κατὰ χάριν.

φωτεινοειδής-οῦς-ές σχόλ. ὁ ὅμοιος πρὸς φῶς : Σχόλ.Εὐρ.Ἱππ.740 διὰ τὸ καὶ τὸ δάκρυον αὐτῶν φωτεινοειδὲς λέγεσθαι εἶναι ἤλεκτρον ὀνομαζόμενον.

φωτεινός-ή-ό(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ φέγγων, ὁ ἰσχυρῶς φωτίζων, ὁ πλήρης φωτός : Ξεν. Ἀπομν.3,10,1 τὰ γοῦν κοῖλα καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ φωτεινά, αὐτ.4,3,4 ὁ .. ἥλιος φωτεινὸς ὢν τάς τε ὥρας τῆς ἡμέρας ἡμῖν, Πλούτ.Ἠθ.1110Β,-φωτεινὰ σήματα, - φωτειναὶ πηγαὶ ἠλεκτρικαὶ (κέντρα ἐκπομπῆς φωτός), - φωτεινὸς θάλαμος· || νεώτ. ὁ καλῶς φωτιζόμενος, ὁ φωτερός : φωτεινὸς διάδρομος· 2) μτφ. ὁ διαυγής, ὁ εὐκρινής, ὁ σαφής, ἀντίθ. σκοτεινός : Ζερβ.Ἱστ.138 συχνὰ σκορπίζει ἡ φλόγα γύρω μου ἐλπίδες δύσκολες καὶ ἰδέες φωτεινές, - φωτεινὸς νοῦς· κ. συγκρ. : Πλούτ.Ἠθ.9Β ἵνα τῷ παραδείγματι φωτεινότερον ποιήσω τὸν λόγον· 3) ἐπὶ ἐνδυμάτων, ὁ λάμπων ἐκ καθαριότητος, ὁ καθαρός : Μηναῖ.3,1,Ὠδ.6 χιτῶνά μοι παράσχου φωτεινόν.

φωτεινότης-ητος (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φωτεινοῦ βλ.λ.1) κ. 2).

φωτεμβολῶ-έω μτγν. ἐμβάλλω φῶς, φωτίζω : Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.5,563 τῷ φωτεμβολεῖν (τὴν λυχνίαν) „πολυτρόπως„ τοὺς ἐς αὐτὸν πιστεύοντας.

φώτεννος-ον αἰολ. τ. τοῦ φωτεινὸς βλ.λ. : Χοιροβ. ἐν Ἀν.Ὀξ.2,232,30.

φωτερός-ή-ό δημ. ὁ καλῶς φωτιζόμενος, ὁ φωτεινός, αἰγλήεις, φεγγώδης: Παλαμ.Ὕμν.Ἀθ.19, 26 ἀπάνου στὴν Ἀκρόπολη τὸ ξεγναντεύουν .. τρανὸ καὶ φωτερὸ περίσσια· **2)** τὸ οὐδ. τὸ φωτερὸ ὡς οὐσ. ὁ φεγγίτης· **3)** κτ. πληθ. τὰ φωτερὰ ὡς οὐσ. ἐν φρ. εἰρων. ἢ ὁρᾶς οἱ ὀφθαλμοί.

φωτιά (ἡ) δημ., ἐν Μάνῃ **φωτία** τὸ πῦρ, ἡ φλόξ: Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.80.19 ἔπιναν καὶ τὴ φωτιὰ βαστοῦσαν, - βάλε ξύλα στὴ φωτιὰ γιὰ νὰ μὴ σβήσῃ· ‖ μτφ. παροιμ. ἡ φωτιὰ καὶ τὸ μπαρούτι δὲ(ν) συγκάνουνε (ἐπὶ φύσει ἀσυμβιβάστων), φρ. φωτιὰ ποὺ μᾶς ἔκαψε (μᾶς ηὗρε μεγάλη συμφορά), ὁμ. βάνω τὸ χέρι μου στὴ φωτιὰ (εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος περὶ τῆς ἀληθείας), ὁμ. φωτιὰ στὴ φωτιὰ (τὸ ν' ἀντιδρᾷ τις διὰ τῶν αὐτῶν μέσων), ὁμ. εἶναι φωτιὰ καὶ λαύρα (πλήρης θυμοῦ, καὶ ἐπὶ εἰδῶν ἐμπορίου, εἶναι πανάκριβα), ὁμ. παίρνει φωτιὰ μὲ τὸ πρῶτο (ὀργίζεται, ἐξάπτεται εὐκόλως)· **2)** ἡ πυρκαϊά: ἔβαλε φωτιὰ στὸ δάσος - στὸ καράβι (τὸ ἐπυρπόλησε)· **3)** ἡ μάχη: Τρικ. μτφρ. θουρ. Τυρτ. τί τιμὴ στὸ παλληκάρι, ὅταν πρῶτο στὴ φωτιὰ σκοτωθῇ γιὰ τὴν πατρίδα.

φωτιανοί (οἱ) μαν. κ. νεώτ. ὀπαδοὶ τοῦ πατριάρχου τῆς Κ/πόλεως Φωτίου.

φωτίγγιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φῶτιγξ βλ.λ.: Αἰλ.ΖΙ 6,31 τοὺς παγούρους φωτιγγίῳ αἱροῦσιν (ὄνομα δὲ ὀργάνου τούτου)· **2)** Ζωναρ.Ἐπιστ. 1838 «φωτίγγιον· ὄρνεον».

φωτιγγιστής (ὁ) γλωσσ. ὁ παίζων τὴν φώτιγγα, τὸν αὐλόν, ὁ αὐλητής.

φῶτιγξ-ιγγος (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. εἶδός τι πλαγιαύλου παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, εὑρεθέντος ὑπὸ τοῦ Ὀσίριδος: Πλούτ.Ἠθ.961Ε κηλοῦνται μὲν ἔλαφοι καὶ ἵπποι σύριγξι καὶ αὐλοῖς, καὶ τοὺς παγούρους ἐκ τῶν χηραμῶν ἀνακαλοῦνται βιαζόμενοι ταῖς φώτιγξι, Εὐστ.1157,43.

φωτίζω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. **ἐφώτισα** κ. δημ. **φώτισα**, παθ. ἀόρ. **ἐφωτίσθην** κ. δημ. **φωτίστηκα**, μτχ. παθ. παρ. **πεφωτισμένος** κ. δημ. **φωτισμένος**, παρέχω, ἐκπέμπω φῶς: Διόδ.3,48 ὁ ἥλιος φωτίζει τὸν κόσμον, Πλούτ.Ἠθ.931Α, Ζερβ.Ἱστ.1 38 ἀπ' αὐτὴν βγαίνουν ἀναλαμπαὶ καὶ ἀνταύγειαι διὰ νὰ φωτίσουν πολλούς, - δὲ φωτίζει καλὰ τὸ κερί· κ. παθ.: Πλούτ.Ἠθ.1120Ε, Λουκ.Πενθ.2, Παλαμ.Ὕμν.Ἀθην.30 ὁ φωτισμένος Ὄλυμπος ἔτσι λαμπρὸς σὰν τότε, αὐτ.Παρακ. 93,5 ἀπὸ τὴν ἠσκιερὴ ἔμπατη στὴ φωτισμένη σάλα· **2)** ἀπολ. φέγγω, λάμπω, δίδω φῶς: Θεόφρ.Πυρ.30 ὁ ἄνθραξ οὐ φωτίζει ὥσπερ ἡ φλόξ· **3)** νεώτ. κ. δημ. ἀπροσ. φέγγει, γίνεται ἡμέρα, ξημερώνει: θέλει μιὰ ὥρα νὰ φωτίσῃ· **4)** ἐπὶ ὑέλου, μεταβιβάζω φῶς, εἶμαι διαφανής: Ἀριστλ.Α΄Ὑστ.1,31· **5)** μτφ. φέρω εἰς φῶς, διευκρινίζω, ἀποκαλύπτω, γνωστοποιῶ, δημοσιεύω: Πολύβ.23,3,10, ΚΔΤίμ.2,1,10 φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου· κ. παθ.: Πολύβ.30,8,1 γράμματα ἑαλωκότα καὶ πεφωτισμένα, Λουκ.Μὴ Πιστ.Διαβ.32 ὑπὸ τῆς ἀληθείας πεφωτισμένων τῶν πραγμάτων· **6)** μτφ. διδάσκω, διαφωτίζω, πληροφορῶ: ΠΔ Βασ.4,17,28 καὶ ἦν φωτίζων αὐτοὺς πῶς φοβηθῶσι τὸν κύριον, ΚΔ Ἐφεσ.3,9 καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου· ‖ δημ. εἰρων. ἐν φρ. μ' ἐφώτισες! (δὲν εἶπες τίποτε), φρ. ὁ Θεὸς νὰ σὲ φωτίζῃ (νὰ σὲ διαφωτίζῃ, καθοδηγῇ)· **7)** παθ. ἐκκλ. βαπτίζομαι: ΚΔ Ἑβρ.6,4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου· ‖ ὁ φωτιζόμενος ὡς οὐσ. ὁ μέλλων νὰ βαπτισθῇ· **8)** ρηματ. π. φώτισις, φώτισμα, φωτισμός, φωτιστικός, φωτιστήριον, φωτιστής, φωτιστέος.

φωτίκι(ον) (τὸ) μσν. δημ. ὁ λευκὸς χιτών, δι' οὗ ἐνδύουσιν ἀμέσως μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ βαπτίσματος τὸν βαπτισθέντα· ‖ συνεκδ. κτ. πληθ. τὰ φωτίκια τὰ βαπτιστικὰ ἐνδύματα.

φώτισις-εως (ἡ) (φωτίζω) νεώτ., δημ. **-η** ὁ πνευματικὸς φωτισμός, ἡ θεογνωσία, ἡ ἐπίγνωσις τοῦ ὀρθοῦ: ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δίνῃ φώτιση· **2)** ἡ φωτεινὴ ἰδέα: μοῦ 'ρθε μιὰ φώτιση.

φώτισμα-ατος (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ φωτισμός· **2)** μτγν.ἐκκλ. ὁ διὰ τοῦ βαπτίσματος πνευματικὸς φωτισμός· Θεοφύλ.Βουλγ. ἐν Μάρκ.229 «φώτισμα λέγεται τὸ βάπτισμα»: Μοσχ.) 1158C τοὺς κληρικοὺς τοὺς ἐπὶ τῶν φωτισμάτων τεταγμένους ‖ κ. κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ βάπτισμα ἤτοι πρὸς τὴν τελετὴν τούτου: Χρυσ. οἱ αἱρετικοὶ βάπτισμα ἔχουσιν, οὐ φώτισμα· πρβλ. φωτίζω 7).

φωτισμός (ὁ) (φωτίζω) μτγν., μαν. κ. νεώτ. τὸ φωτίζειν, τὸ παρέχειν φῶς: Πλούτ.Ἠθ.929D γίνεσθαι τὸν φωτισμὸν ἀπ' αὐτῆς (τῆς σελήνης), αὐτ. 931Α, Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.10,224 ἡ ἡμέρα κατὰ τὸν ἐξ ἡλίου φωτισμὸν συμβαίνει, ἡ δὲ νὺξ κατὰ φωτισμοῦ στέρησιν τοῦ ἐξ ἡλίου ἐπιγίνεται· **2)** τὸ φῶς: ΠΔ Ψαλμ.26,1 Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου, τίνα φοβηθήσομαι· **3)** μαν. ἐκκλ. τὸ φώτισμα βλ.λ.2): ASS Μαΐου 5,409Α ὁ φωτισμὸς τῆς φυχῆς αὐτῆς.

φωτιστήριον (τὸ) μτγν. ἐκκλ. ὁ τόπος ὅπου φωτίζονται, βαπτίζονται: Σωκρ.Ἐπιστ.3,7,4.

φωτιστής (ὁ) (φωτίζω) μτγν. ὁ φωτίζων: Γρηγ. Νύσσ.2,347C ὁ τῆς ἀληθείας φωτιστής.

φωτιστικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων τὴν ἰδιότητα τοῦ φωτίζειν: Ἀθανάσ.2,357C τὴν ἁγιαστικὴν καὶ φωτιστικὴν ζωήν, Μηναῖ.3,6 Θεοτ. φωτιστικαῖς αὐγαῖς σου τὴν καρδίαν μου φώτισον, Σχόλ.Εὐρ.Ἱππ.191, ΕΜ 109,39 ἔχει ὁ ἄνθραξ φύσεις δύο, τὸ φωτιστικὸν καὶ τὸ καυστικόν, - φωτιστικαὶ ὀβίδες ἢ βλήματα (βλήματα περιέχοντα μίαν ἢ καὶ περισσοτέρας φωτοβολίδας μετ' ἀλεξιπτώτου) - φωτιστικὸν οἰνόπνευμα.

φωτιστικῶς ἐπίρρ. μαν. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον φωτιστικόν, ἀπὸ ἀπόψεως φωτισμοῦ: Εὐστ.161,19.

φωτοαλογονίδια (τὰ) νεώτ. αἱ πτωχότεραι εἰς ἀλογόνα ἀλογονοῦχοι ἑνώσεις τοῦ ἀργύρου.

φωτοβακτηρία (ἡ) νεώτ. βακτηρίδιον ἐκπέμπον φῶς, φωσφορίζον.

φωτοβλυσία (ἡ) μσν. ἡ χύσις φωτός, φωτοχυσία, φωτισμός: Ἀνδρ.Κρ.50.

φωτοβόλημα-ατος (τὸ) (φωτοβολῶ) μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ φωτοβολία, ἡ ἀκτινοβολία: ΚΜανασσ.Χρον.36 ἐφυγαδεύθη τῷ πυρσῷ τῶν φωτοβολημάτων.

φωτοβολία (ἡ) σχόλ. κ. νεώτ., δημ. **φωτοβολιά** ἡ λάμψις, ἡ ἀκτινοβολία φωτός: Σχόλ.Ἀπολλ.Ρ 4, 725 (ἑρμ. τοῦ μαρμαρυγῇ), Μωραΐτ.61 λόχοι μὲ πυκνὰς ἀργυρᾶς λόγχας ἀπαστραπτούσας εἰς τὴν φωτοβολίαν τῶν ἄστρων.

φωτοβολίς-ίδος (ἡ) νεώτ. φλὸξ φωτιστικὴ ἀναπηδῶσα ἀπὸ στελέχους μετὰ λεπτοτάτης ὀπῆς, δι' ἧς διέρχεται φωταέριον· **2)** εἶδος πυραύλου σηματοδότου, βαλλομένου δι' εἰδικοῦ πιστολίου.

φωτοβόλος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ φωτοβολῶν, ὁ ἐκπέμπων φῶς: Ἀνών.Ὕμν. εἰς Παρθένον 22.

φωτοβολῶ-έω μτγν., μαν. κ. νεώτ., δημ. **φωτοβολάω** ἐκπέμπω φῶς, ἀκτῖνας, ἀκτινοβολῶ, λάμπω: ΨΧρυσ.5,877,43, Κ Μανασσ.Χρον.127 τὰ στοιχεῖα ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ φωτοβολεῖν, Βιζυην.Μάρτης 4 καὶ ὅπου εἶναι κάμποι φωτοβολᾷ καὶ λάμπει· **2)** ρηματ. π. φωτοβόλημα, φωτοβολία, φωτοβόλος.

φωτοβροντοχυσία (ἡ) μσν. ἀστραπὴ φωτός, λάμψις ὁμοῦ μετὰ βροντῆς: Λάσκ.Θεόδ.Κῶδ.Παρ

1193 ἐκ τῆς ἄνωθεν φωτοβρονταχυσίας τῆς ἀρετῆς φωτιζόμενοι (διόρθ. ἀντὶ φωτοβροτοχυσίας).
φωτοβρύτης (ὁ) (βρύω) μσν. ὁ ἐξ οὗ βρύει φῶς, ὁ πλήρης φωτός, ὁ λάμπων δυνατά : Κ Μανασσ.4955 λίθον μέγαν στίλβοντα πυράκην φωτοβρύτην· πρβλ. Κόντ.Γλωσσ.Παρατ.431.
φωτογαλβανογραφία (ἡ) νεώτ. μέθοδος παρασκευῆς βαθυτύπων τῇ βοηθείᾳ τῆς γαλβανοπλαστικῆς καὶ τῆς φωτογραφίας.
φωτογένεια (ἡ) νεώτ. ἡ γένεσις φωτός, ἡ αὐτόματος ἐκπομπὴ φωτὸς ἀπὸ ζώων καὶ φυτῶν· **2**) ειδ. ἐν τῇ κινηματογραφίᾳ, ἡ ἰδιότης ἀνθρώπων τινῶν νὰ φαίνωνται ζωηρὰ τὰ χαρακτηριστικά των κατὰ τὴν φωτογράφησιν.
φωτογενής-οῦς-ές μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐκ φωτὸς γεννηθεὶς ἢ γεννημένος : Κοσμ.'Ιερ. ἐν Mi 49/ φωτογενὴς νεφέλη· **2**) νεώτ. ὁ ἔχων φωτογένειαν.
φωτογλυπτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν γλυπτικὴν || τὸ θηλ. ἡ φωτογλυπτικὴ ὡς οὐσ. μέθοδος παρασκευῆς γλυπτῶν καὶ ἀναγλύφων τῇ βοηθείᾳ τῆς φωτογραφίας.
φωτογονία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ γέννησις, ἡ παραγωγὴ φωτός : Διον.'Αρεοπ.'Επιστ.9,797 ἀπαυγασμάτων προαγωγικαὶ φωτογονίαι.
φωτογονικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωτογονίαν ἢ τὸν φωτογόνον βλ.λς.
φωτογόνος-ον νεώτ. ὁ παράγων, ὁ ἀναδίδων φῶς, ὁ κατάλληλος ὡς φωτιστικὴ ὕλη.
φωτογραμμομετρία (ἡ) νεώτ. ἡ μετροφωτογραφία βλ.λ.
φωτογραφεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ ἐργαστήριον τοῦ φωτογράφου.
φωτογράφημα-ατος (τὸ) (φωτογραφῶ) νεώτ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς φωτογραφήσεως.
φωτογράφησις-εως (ἡ) (φωτογραφῶ) νεώτ. ἡ πρᾶξις τοῦ φωτογραφεῖν, ἡ λῆψις φωτογραφίας.
φωτογραφία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ἡ τέχνη τῆς ἀναπαραγωγῆς μονίμου εἰκόνος τῇ ἐπιδράσει τοῦ φωτὸς ἐπὶ χημικῶς παρεσκευασμένης ἐπιφανείας, ἡ φωτογραφική· **2**) ἡ οὕτω ληφθεῖσα εἰκών.
φωτογραφίζω δημ. ἀ. φωτογραφῶ βλ.λ.
φωτογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωτογραφίαν : φωτογραφικὴ μηχανὴ – χάρτης· || ἡ φωτογραφικὴ ὡς οὐσ. βλ.λ.· || κ. ἐπίρρ. -ῶς.
φωτογράφος (ὁ) νεώτ. κ. δημ. ὁ μετερχόμενος τὴν φωτογραφικὴν τέχνην, ὁ ἔχων ὡς ἐπάγγελμα τὴν λῆψιν φωτογραφιῶν.
φωτογραφῶ-έω νεώτ. δημ. φωτογραφίζω, λαμβάνω διὰ φωτογραφικῆς μηχανῆς εἰκόνας ἀντικειμένων, φωτογραφίας· **2**) ρηματ. π. φωτογράφημα, φωτογράφησις.
φωτοδοσία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἡ δόσις φωτός, τὸ φέξιμο : Διον.'Αρεοπ.Οὐρ.'Ιεραρχ.9,59· κ. μτφ.: Δαμασκ.Ι 2,907Β φωτοδοσία ψυχῶν, 'Αντίοχ.'Ιατ. 1223Α τῆς νοητῆς φωτοδοσίας.
φωτοδότης (ὁ) (δίδωμι) μτγν. κ. νεώτ. ἐκκλ., θηλ. -δότις, ὁ δίδων φῶς, ὁ φωτίζων : ὁ φωτοδότης ἥλιος· || ἰδ. ἐν χρ.μτφ. ὁ φῶς νοερόν, ἤτοι τὴν τοῦ πνεύματος διαφώτισιν διδών : 'Αθανάσ.2, 432D ὁ τῶν ἐμῶν ὀφθαλμῶν φωτοδότης, Συνέσ. 'Υμν.324Α,αὐτ.339D σὺ δὲ φωτοδότης φωτὸς νοεροῦ, – οἱ ἐκ Βυζαντίου λόγιοι ἐγένοντο φωτοδόται τῆς Δύσεως.
φωτοδότις-ιδος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. θηλ. τοῦ φωτοδότης βλ.λ. : Διον.'Αρεοπ.144.
φωτοδόχος-ον (δέχομαι) μσν. ἐπὶ λύχνων, ὁ δεχόμενος, ὁ περιέχων φῶς : Δούκ.Βυζαντ.'Ιστ. 164D φωτοδόχα ἀγγεῖα.
φωτόδωρος-ον μτγν. ἐκκλ. ὁ φωτοδότης βλ.λ.: Διον.'Αρεοπ.360 φωτόδωρος παραίνεσις.
φωτοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. μσν. ὁ ὅμοιος πρὸς φῶς, ὁ πλήρης φωτός : Γαλ.4,490, Σέξτ.'Εμπ.389 ὡς τὸ φῶς ὑπὸ τῆς φωτοειδοῦς ὄψεως καταλαμβάνεται, αὐτ.395 εἰ ἡ ὅρασις φωτὸς ἀντιλαμβανομένη εὐθύς ἐστι φωτοειδής, Γρηγ.Ναζ.Ι, 36D· κ. συγκρ. : ASS Μαΐου 767Β.
φωτοευαισθητοποίησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ παρασκευὴ σωμάτων εὐαισθήτων εἰς τὸ φῶς, οἷον φωτογραφικῶν πλακῶν.
φωτοζιγκογραφία (ἡ) νεώτ. κ.φωτοτσιγκογραφία μέθοδος φωτογραφικῆς ἀποτυπώσεως εἰκόνων ἐπὶ πλακὸς ψευδαργύρου, ἡ φωτοχαρακτική.
φωτοηλεκτρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς : φωτοηλεκτρικὸν στοιχεῖον ἢ φωτοηλεκτρικὴ κυψέλη (συσκευὴ δι' ἧς οἱ διακυμάνσεις τῆς ἐντάσεως τοῦ φωτὸς μετατρέπονται εἰς διακυμάνσεις ἐντάσεως ἠλεκτρικοῦ ρεύματος).
φωτοηλεκτρισμός (ὁ) νεώτ. ἠλεκτρικὸν φορτίον ἐμφανιζόμενον ἐπὶ σωμάτων προσβαλλομένων ὑπὸ φωτεινῆς ἀκτινοβολίας.
φωτοηλιογραφία (ἡ) νεώτ. μέθοδος φωτογραφικὴ τῶν ἀστεροσκοπείων, δι' ἧς φωτογραφοῦνται αὐτομάτως αἱ ἡλιακαὶ κηλῖδες καὶ προσδιορίζεται ἡ θέσις αὐτῶν.
φωτοθεραπεία (ἡ) νεώτ. θεραπεία διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ ἡλιακοῦ ἢ ἠλεκτρικοῦ φωτός.
φωτοθερμοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ὁ συνδυασμὸς φωτεινῶν καὶ θερμικῶν ἀκτινοβολιῶν πρὸς θεραπευτικοὺς σκοπούς.
φωτοθυρίς-ίδος (ἡ) πάπ. θυρὶς φωτός, φεγγίτης.
φωτοκαίω δημ., μτχ. παθ. παρακ. φωτοκαμένος, καίω ἐντελῶς εἰς τὸ πῦρ : Παλαμ.Τρισεύγ.36 βαυλιάχτε, φωτοκαῦτέ την· **2**) μτφ. ὑφίσταμαι μεγάλην συμφοράν, καταστρέφομαι.
φωτόκοσμος-ον μσν. ὁ φωτίζων τὸν κόσμον: Πισίδ.Γ'Εξαήμ.18 τῇ σῇ φωτοκόσμῳ λαμπάδι παρῆλθεν ἡ νύξ.
φωτοκράτωρ-ορος (ὁ) πάπ. ὁ κύριος τοῦ φωτός.
φωτολαμπής-οῦς-ές μτγν. ὁ λάμπων ὡς φῶς, ὁ λαμπρός : 'Αθανάσ.2,341F φωτολαμπὲς ἐκτύπωμα, Ζώσιμ.Ι,493,16 τὰς φωτολαμπεῖς κλίμακας.
φωτολοίγιος-ον πιθ. διάρθ. τοῦ π. 'Ησ. φωτολόγιος, ὁ βεβλαμμένος τὴν ὅρασιν, ὁ ἐστερημένος φωτός, ὁ τυφλός· 'Ησ. «φωτολόγιον· τυφλὸν καὶ νεκρόν».
φωτοληψία (ἡ) (λαμβάνω) μτγν. κ. νεώτ. ἡ λῆψις φωτός : Διον.'Αρεοπ.188· **2**) βοταν. τὸ ποσοστὸν τοῦ φωτισμοῦ, ὅπερ ἕκαστον φυτὸν χρησιμοποιεῖ ἐκ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ προσπίπτοντος φωτὸς διὰ τὰς φυσιολογικὰς αὐτοῦ λειτουργίας.
φωτολιθογραφία (ἡ) νεώτ. μέθοδος φωτομηχανική, δι' ἧς ἐπιτυγχάνονται πολλαπλᾶ ἀντίτυπα ἐξ εἰκόνος ληφθείσης τῇ βοηθείᾳ τοῦ φωτὸς ἐπὶ λιθογραφικῆς πλακός.
φωτολόγιος-ον δ.γρ. ἀντὶ φωτολοίγιος βλ.λ.
φωτολόγος-ον μσν. ὁ ἀγγέλλων φῶς : Εὐστ. ἐν Mai.5,316 ὅρα ὅτι πάνυ φωτολόγος ὢν ὁ μελῳδὸς φωσφόρον κἀνταῦθα τὴν εἰρημένην τοῦ πνεύματος χάριν φησί.
φωτολογῶ-έω μτγν. μσν. φωτίζω διὰ φωνῆς, λόγου : Θεοδώρ.408,12 σὺν θεῷ τῷ φωτολογοῦντι.
φωτολουσμένος-η-ο δημ. ὁ φωτόλουστος βλ.λ.
φωτόλουστος-ον νεώτ. ὁ ἀπλέτως φωτιζόμενος.
φωτόλουτρον (τὸ) νεώτ. ἰατρ. ἔκθεσις εἰς τὸ ἡλιακὸν ἢ εἰς τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς ὁλοκλήρου τοῦ σώματος ἢ πασχούσης χώρας αὐτοῦ γινομένη διὰ θεραπευτικοὺς σκοπούς.
φωτολυχνία (ἡ) μσν. λυχνία φωτός : Βαλσ.29,11.
φωτομαρμαρυγῶ-έω μτγν. μαρμαίρω, ἀστράπτω ὑπὸ φωτός· 'Ησ., 'Ιερ.10Ο6Β ὁρᾶν φωτομαρμαρυγοῦντα τὸν 'Ιησοῦν.

φωτομετέωρον (τὸ) νεώτ. φυσ. ὀπτικὸν φαινόμενον παρατηρούμενον ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, οἷον τὸ οὐράνιον τόξον.
φωτομέτρησις-εως (ἡ) νεώτ. φυσ. μέτρησις τῆς ἐντάσεως ἢ τοῦ ποσοῦ τοῦ φωτός, ἄ.φωτομετρία.
φωτομετρία (ἡ) νεώτ. φυσ. ἡ μέτρησις τῆς ἐντάσεως ἢ τοῦ ποσοῦ τοῦ φωτός· **2)** κεφάλαιον τῆς φυσικῆς πραγματευόμενον περὶ τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ φῶς μεγεθῶν.
φωτομετρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωτομετρίαν βλ.λ. : **φωτομετρικὸν στερεόν, - φωτομετρικὸς θάλαμος** (σκοτεινὸς θάλαμος, ἐν ᾧ ἐγκαθίστανται αἱ σχετικαὶ πρὸς φωτομετρήσεις συσκευαί).
φωτόμετρον (τὸ) νεώτ. φυσ. τὸ εἰδικὸν ὄργανον δι' οὗ γίνεται ἡ φωτομέτρησις βλ.λ. φωτομετρήσεως.
φωτομηχανικός-ή-όν νεώτ. ὁ χρησιμοποιῶν τὴν φωτογραφίαν πρὸς παρασκευὴν τύπων, ἐξ ὧν λαμβάνονται διὰ καταλλήλου τυπογραφικοῦ πιεστηρίου κ. γραφικῶν χρωμάτων πολλαπλᾶ ἀντίτυπα.
φωτομικρογραφία (ἡ) νεώτ. μικρογραφία ἐπιτυγχανομένη διὰ φωτογραφικῶν μέσων.
φωτόμορφος-ον μον. κ. νεώτ. ὁ ἔχων μορφὴν φωτός : Γερμ.Κ/πόλεως 249Β **τῶν φωτομόρφων ἐνδυμάτων,** Μωραϊτ.51 **φωτόμορφοι ἀστερισμοί.**
φωτονεφέλη (ἡ) νεώτ. ἡ φωτεινὴ νεφέλη· **2)** ἄ. ὀνομ. τῶν νεφελωμάτων βλ.λ.
φωτοξυλογραφία (ἡ) νεώτ. μέθοδος λήψεως φωτογραφικῶν εἰκόνων ἐπὶ ξύλου.
φωτοπαγίς-ίδος (ἡ) νεώτ. λυχνία πρὸς παγίδευσιν νυκτοβίων ἐντόμων, ἐπιβλαβῶν εἰς τὴν γεωργίαν.
φωτοπέρασμα (τὸ) ὁ διαβατικός, ὁ οὐχὶ μόνιμος φωτισμός, τὸ περαστικὸ φῶς· ἐν χρ. κ. μτφ. : Παλαμ.Παρακ.119,3 **ἂς εἶσαι γιὰ τὰ πλήθη τ' ἀνάερο φωτοπέρασμα.**
φωτοποιός-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ποιῶν φῶς, ὁ φέγγων, ὁ λάμπων : Ἰάμβλ.Προτρ.328 **ταῦτα μόνα φωτοποιὰ περὶ τῶν ὄντων,** Δωρόθ.Ἀσκ.840Β **τῆς λαμπρᾶς καὶ φωτοποιοῦ νυκτός.**
φωτοποιῶ-έω μτγν. κ. μσν. ποιῶ φῶς, φωτίζω, λάμπω : Πράξ.Ἀποστ. ἐν Ἀποκρύφοις 236,3 **προτρέχων ἐν ᾄδῃ φωτοποιεῖ αὐτάς,** Κύριλλ.Ποτρ.136.
φωτοπροβάλλω δημ. προβάλλω φωτεινὸς ἢ ἐκ τοῦ φωτός : Παλαμ.Παρακ.85,4 **πάντα ἡ νιάτη γραφτὴ ἀπ' τὰ σκάτη φωτοπροβάλλει.**
φωτοπρόδρομος (ὁ) μον. ὁ πρόδρομος τοῦ φωτός : Στουδ.Θεόδ.1789.
φωτοσβέστης (ὁ) νεώτ. κ. δημ. μτφ. ὁ σβεννύων τὰ πνευματικὰ φῶτα, ὁ ἐχθρὸς τῆς παιδείας.
φωτοσκιάζω νεώτ. συνδυάζω τὸ φῶς μετὰ τῆς σκιᾶς ἐν εἰκόνι, συναρμόζω καταλλήλως τὰ ζωηρὰ καὶ σκοτεινὰ χρώματα· **2)** ρηματ.π. φωτοσκίασις.
φωτοσκίασις-εως (ἡ) νεώτ. **ἡ πρᾶξις τοῦ φωτοσκιάζειν** βλ.λ.
φωτοστεφάνι (τὸ) κ. φωτοστέφανο **ὁ** φωτοστέφανος βλ.λ.2), ἡ αἴγλη : Παλαμ.Παρακ.45,15 **φωτοστεφάνια, δάξες καὶ κύκλοι ὀνειρευτοί.**
φωτοστέφανο (τὸ) δημ. φωτοστέφανος βλ.λ.
φωτοστέφανος (ὁ) νεώτ. φωτεινὸς κύκλος, δι' οὗ περιβάλλουσιν οἱ ζωγράφοι τὰς κεφαλὰς τῶν ἁγίων προσώπων εἰς τοὺς ζωγραφικοὺς πίνακας· **2)** μτφ. αἴγλη, δόξα.
φωτοστεφανωμένος-η-ο δημ. φωτοστεφής.
φωτοστεφής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ἐστεμμένος ὑπὸ φωτός, ὁ φέρων φωτοστέφανον.
φωτοστόλιστος-ον μτγν. ὁ φωτὶ ἐστολισμένος, περιβεβλημένος : Ἀμφιλ.40.
φωτόσυκο (τὸ) δημ. σῦκον διατηρούμενον ἐπὶ τῆς συκῆς μέχρις Ἰανουαρίου (μέχρι τῶν Φώτων, τῶν Θεοφανίων).
φωτοσύνθεσις-εως (ἡ) νεώτ. χημ. ἡ διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ φωτὸς σύνθεσις ὀργανικῆς οὐσίας ὑπὸ τῶν φυτῶν.
φωτόσφαιρα (ἡ) νεώτ. κ. **φωτοσφαῖρα** ἡ φωτεινὴ ἐπιφάνεια τοῦ ἡλίου.
φωτοσωτήριος-ον μσν ὁ πεπροικισμένος μὲ φῶς σωτήριον : Δαμασκ.Ι 2,839Β **Χριστοῦ φωτοσωτηρίου γέννησιν.**
φωτοταξία (ἡ) νεώτ. βοταν. ἡ ὑπὸ τοῦ φωτὸς προκαλουμένη κίνησις προσανατολισμοῦ τῶν φυτῶν, ἄ. φωτοτακτισμός.
φωτοτακτισμός (ὁ) νεώτ. βοταν. φωτοταξία.
φωτοταχυμέτρησις-εως (ἡ) ἡ φωτοταχυμετρία.
φωτοταχυμετρία (ἡ) νεώτ. μέθοδος ἀποτυπώσεως τμημάτων τοῦ ἐδάφους διὰ τοῦ φωτοταχυμέτρου πρὸς κατασκευὴν χαρτῶν.
φωτοταχύμετρον (τὸ) νεώτ. ὄργανον φέρον ταχυμετρικὴν διόπτραν, δι' οὗ λαμβάνονται φωτογραφίαι πρὸς φωτοταχυμέτρησιν ἐδαφικῶν ἐπιφανειῶν.
φωτοτοπογράφησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ φωτοτοπογραφία βλ.λ.
φωτοτοπογραφία (ἡ) νεώτ. μέθοδος ἀποτυπώσεως ἐδαφικῶν ἐπιφανειῶν δι' ἐφαρμογῆς τῆς φωτογραμμομετρίας.
φωτοτόκος-ον μτγν. μτφ. ἐπὶ τῆς Παρθένου, ἡ τεκοῦσα τὸ φῶς : Ἀνών.Ὕμν. εἰς Παρθένον 22.
φωτοτροπισμός (ὁ) νεώτ. βοταν. ἡ ἰδιότης τῶν φυτῶν νὰ στρέφωνται καὶ νὰ ἐκτείνωσι τοὺς κλάδους των πρὸς τὸ ἡλιακὸν φῶς· πρβλ. φωτοταξία.
φωτότροφος-ον μσν. ὁ φωτὶ τρεφόμενος : Σωφρόν.3228C.
φωτοτρόφος-ον μσν. ὁ τρέφων, ὁ ἀναπτύσσων τὸ φῶς:ΚΜανασσ.Χρον.3887(δ.γρ.φωτοφόρος).
φωτοτσιγκογραφία (ἡ) νεώτ. ἄ. φωτοζιγκογραφία βλ.λ.
φωτοτυπία (ἡ) νεώτ. μέθοδος δι' ἧς ἐπιτυγχάνεται φωτομηχανικῶς ἡ λῆψις διὰ γραφικῶν χρωμάτων εἰκόνων παρουσιαζουσῶν ὅλας τὰς λεπτομερείας φωτογραφήματος.
φωτότυπον (τὸ) νεώτ. ἡ φωτογραφικῶς λαμβανομένη ἀρνητικὴ εἰκὼν μετὰ τὴν ἐμφάνισιν καὶ στερέωσιν αὐτῆς· **2)** κτ. ἐπέκτ. ἡ διὰ τῆς μεθόδου τῆς φωτοτυπίας λαμβανομένη εἰκών.
φωτοφάνεια (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ ἐμφάνισις φωτός, ἡ λάμψις : Διον.Ἀρεοπ.Ι **πατροκινήτου φωτοφανείας πρόοδος,** Ἀνών. π. Σουΐδ.ἐν λ. ἐκπλαγεῖς **ποιμένες ἀγραυλοῦντες ἐκπλαγοῦς φωτοφανείας ἔτυχον,** Ἀνδρ.Κρ.51,134, Εὐστ.Πον. 183,50· **2)** νεώτ. φυσιολ. ἡ διὰ πιέσεως τοῦ ὀφθαλμοῦ προκαλουμένη ἐνδοπτικὴ ἐμφάνισις.
φωτοφανής-οῦς-ές μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐν τῷ φωτὶ φαινόμενος, ὁ ἐξόχως λάμπων, ὁ λίαν λαμπρός : Εὐστ.Ἰλ.171,22· κ.συγκρ.: Γρηγ.Ναζ.34,11· **2)** νεώτ. ζῳολ. ὁ **φωτοφανὴς** ὡς οὐσ. γένος ἐντόμων κολεοπτέρων ἐκ τῶν **μαλακοδέρμων.**
φωτοφασματικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φάσμα τοῦ φωτός : **φωτοφασματικὴ ἀνάλυσις** (ἡ ἐξέτασις τῶν σωμάτων διὰ τοῦ φασματοσκοπίου).
φωτοφοβία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. δυσάρεστον καὶ ὀχληρὸν αἴσθημα ἐκ τοῦ φωτὸς καὶ ἀποστροφὴ ἀπ' αὐτοῦ ἐξ ὑπερβολικῆς εὐαισθησίας τοῦ ὀφθαλμοῦ πρὸς τὸ φῶς.
φωτόφοβος-ον νεώτ. ὁ φοβούμενος, ὁ μὴ ἀνεχόμενος τὸ φῶς λόγῳ παθήσεως, οἷον ἐπὶ μηνιγγίτιδος· **2)** νεώτ. ζῳολ. **φωτόφοβα** (τὰ) ὡς οὐσ. τάξις ἀρθροπόδων ἐκ τῶν ἀραχνοειδῶν.
φωτοφορία (ἡ) μσν. τὸ φέρειν φῶς : Οἰκουμ. εἰς Ἀποκάλυψ.454,29 **φωτοφορία παρθένων.**
φωτοφόρος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ φέρων φῶς, ὁ **φωτεινός, ὁ** φωτίζων : Δαμασκ.Ι 2,835D

τῇ **φωτοφόρῳ μητρὶ τοῦ Θεοῦ,** Ἀναστ.Συν.Ὀδ. 72,24 **φωτοφάρους μαργαρίτας·** **2**) νεώτ. ζῳολ. **φωτοφάροι** (οἱ) ὡς οὐσ. φωσφορίζοντα ὄργανα διαφόρων ζωϊκῶν ὀργανισμῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν ἰχθύων τῶν βαθυτέρων θαλασσίων στρωμάτων· **3**) νεώτ. **φωτοφόρον** (τὸ) ὡς οὐσ. λαμπτὴρ μετ' ὀντανακλαστῆρος.

φωτοφορῶ-έω μτγν. κ. μσν. φέρω φῶς: Δαμασκ.Ι 2,841Β, Κύριλλ.Ἱερ. ἐν Βιβλ.Πατέρων 13,850 **οἱ τῶν ἐθνῶν λαοὶ φωτοφοροῦντες.**

φωτοφράκτης (ὁ) νεώτ. **ἐξάρτημα** τῆς φωτογραφικῆς μηχανῆς, δι' οὗ ἀποκλείεται ἢ ἐπιτρέπεται ἡ εἰς αὐτὴν εἴσοδος τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων.

φωτόφωνον (τὸ) νεώτ. συσκευὴ χρησιμεύουσα εἰς τὴν **εἰς ἀπόστασιν** μετάδοσιν τῆς φωνῆς τῇ βοηθείᾳ φωτεινῆς δέσμης.

φωτοχαλκοτυπία (ἡ) νεώτ. βαθύτυπος φωτομηχανικὴ διὰ τὴν εἰκονογράφησιν διαφόρων πολυτελῶν ἐντύπων.

φωτοχαρακτική (ἡ) νεώτ. μέθοδος χαράξεως διὰ διαβρωτικῶν μέσων τοῦ ἐπὶ μεταλλικῆς πλακὸς ληφθέντος φωτογραφικοῦ ἀντιτύπου.

φωτοχημεία (ἡ) νεώτ. κλάδος τῆς χημείας, πραγματευόμενος τὰς μεταβολάς, τὰς προκυπτούσας ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ φωτὸς ἐπὶ τῶν διαφόρων σωμάτων.

φωτοχημικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φωτοχημείαν.

φωτοχρωμία (ἡ) νεώτ. ἡ φωτογραφία τῶν χρωμάτων, ἡ ἠλιοχρωμία.

φωτοχρωμολιθογραφία (ἡ) νεώτ. φωτομηχανικὴ μέθοδος λήψεως ἐγχρώμων εἰκόνων διὰ τῆς φωτολιθογραφίας.

φωτοχρωμοτυπογραφία (ἡ) νεώτ. μέθοδος λήψεως ἐγχρώμων τυπογραφημάτων, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ἐγχρώμου αὐτοτυπίας.

φωτοχυμένος-η-ο δημ. φωταγωγημένος, ὁ πλημμυρισμένος ἀπὸ φῶς: Παλαμ.Ἀρχ.Θεοὶ 123 **λάμπει ἡ φύσις, ἴδια, φωτοχυμένη.**

φωτοχυσία (ἡ) (χέω) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ ἔκχυσις, ἡ πλήμμυρα φωτός, ἡ φωταγώγησις, φωταψία: Διον.Ἀρεοπ. Ἐπιστ.5, Φώτ. Ἐπιστ.299,32 **τὸ δαψιλὲς καὶ ἀέναον τῆς φωτοχυσίας.**

φωτόχυτος-η-ον μσν. ὁ ἐκ τοῦ φωτὸς χυθείς: Φιλῆς 386 **φωτόχυτος σπινθήρ.**

φωτοψευδαργυρογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ τῆς μεθόδου τῆς αὐτοτυπίας κατασκευὴ τύπων ἐπὶ πλακῶν ψευδαργύρου, χρησιμοποιουμένων διὰ τὴν εἰκονογράφησιν διαφόρων ἐντύπων· πρβλ. φωτοτζιγκογραφία.

φωτοψία (ἡ) νεώτ. ἡ φωτοφάνεια βλ.λ.2).

φωτώδης-ους-ες ὁ φωτοειδής· Ἡσ. ἐν λ.Χιονέαν.

φωτωνυμία (ἡ) μτγν. ἡ ἐκ τοῦ φωτὸς ἐπωνυμία: Διον.Ἀρεοπ.5,468 **τὴν νοητὴν τἀγαθοῦ φωτωνυμίαν ἡμῖν ὑμνητέον.**

φωτωνυμικῶς ἐπίρρ. μτγν. δι' ὀνόματος σχηματισθέντος ἐκ τῆς λέξεως **φῶς**: **Διον.Ἀρε**οπ.5,188.

φῶυξ ὁ. πώυγξ βλ.λ.

φῶφ Ἡσ. **«φάος, φῶς».**

X

X, χ, χ(ε)ῖ (τό) (Καλλ. π. 'Αθήν.10,453D) ἀκλ. τὸ εἰκοστὸν δεύτερον γράμμα καὶ δέκατον ἕκτον σύμφωνον τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, προελθὸν ἐκ φωνήματος καθαρῶς ἑλληνικοῦ, ὡς τὸ φεῖ, τὸ φεῖ καὶ τὸ ὠμέγα, πλασθὲν πρὸς παράστασιν φθόγγου ἀναλόγου πρὸς τὸ οὐρανισκόφωνον δασὺ ΚΗ, ἀγνοούμενον δὲ ἐν τοῖς ἀλφαβήτοις, τοῖς καὶ ἀρχαϊκωτέροις, τῆς Κρήτης, τῆς Μήλου καὶ τῆς Θήρας, ἐν οἷς γράφεται ἀντ' αὐτοῦ ΚΗ ἢ QΗ ἢ καὶ ἁπλῶς Κ ἢ Q (πρβλ. Θharúmaqhos, ἐπευχhόμενος, κρέος = Θαρύμαχος, ἐπευχόμενος, χρῆος). Ἐν Εὐβοίᾳ (Χαλκίδι, Ἐρετρίᾳ, Καρύστῳ, Κύμῃ), ἐν Βοιωτίᾳ, Φωκίδι, Λοκρίδι, Ἤλιδι, ἐν Λακωνικῇ καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ κατ' ἀρχὰς ὁ δασὺς οὗτος φθόγγος γράφεται διὰ τοῦ Ψ, διὰ δὲ τοῦ σημείου Χ παρίσταται τὸ γράμμα Ξ· ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀλφάβητον τῶν χωρῶν τούτων, τὸ ὀνομαζόμενον δυτικὸν ἀλφάβητον, παρέλαβον οἱ Ρωμαῖοι ἐξ ἐγκατασταθέντων εἰς τὴν Ἰταλίαν Χαλκιδέων, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸ λατινικὸν ἀλφάβητον, ὡς καὶ εἰς τὰ ἀλφάβητα τῶν λατινογενῶν ἐθνῶν, διὰ τοῦ Χ γράφεται ὁ ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸ ἑλληνικὸν Ξ λατινικὸς φθόγγος· ἐν Κορίνθῳ, Σικυῶνι, Ἀμοργῷ, Κέῳ, Μήλῳ, Πάρῳ, Ἐρυθραῖς, Παμφυλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ὁ φθόγγος χεῖ γράφεται διὰ τοῦ σημείου +, ἐν δὲ Ἀχαΐᾳ, Ἤλιδι, Ἀρκαδίᾳ, Εὐβοίᾳ, Φωκίδι, Λοκ[illegible] καὶ ἀλλαχοῦ τὸ χεῖ ἐγράφετο καὶ ὡς V φέ[illegible] κάθετον ἐν τῷ μέσῳ γραμμήν· ἀλλ' ἀφ' ὅτου τὸ ἰωνικὸν ἀλφάβητον κατέστη σχεδὸν πανελλήνιον, τὸ Χ ἀντικατέστησεν εἰς τὰς χώρας ταύτας τὰ σημειωθέντα ἀνωτέρω γράμματα τὰ παραστατικὰ τοῦ χεῖ καὶ τοῦτο ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐν χρήσει μέχρι σήμερον· ‖ τὸ ἑλληνικὸν Χ μετεγράφετο ἐν τῇ Λατινικῇ κατ' ἀρχὰς μὲν διὰ τοῦ C, βραδύτερον δὲ διὰ τοῦ CH· **2)** τὸ ἀρχαῖον Χ ἦτο, ὅπως καὶ τὸ Θ καὶ τὸ Φ, φθόγγος κλειστὸς ἀκαριαῖος καὶ δασύς, ἐκφωνούμενος διὰ τῆς ἀμέσως μετὰ τὴν ἄρθρωσιν τοῦ οὐρανικοῦ στοιχείου του ἐκπομπῆς πνεύματος, δηλ. ὡς ΚΗ ἢ kh, ὅπως καὶ πράγματι φέρεται γεγραμμένον, ὡς ἀνωτέρω ἐγράφη, ἐν τῷ ἀρχαϊκῷ ἀλφαβήτῳ τῶν νήσων Μήλου καὶ Θήρας· ἤδη δὲ ἀπὸ τοῦ 4ου π. Χ. αἰῶνος, τοὐλάχιστον εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον, τὸ δασὺ Χ (=ΚΗ) ἐξειλίχθη ὡς διαρκὲς καὶ πνευματῶδες, ὁποῖον περίπου εἶναι καὶ σήμερον· πιθανῶς διάμεσον βαθμίδα εἰς τὴν τροπὴν ταύτην ὑποδηλοῖ ἡ γραφὴ κχ (πρβλ. μετηλακχότα, συνδιαπεφύλακχεν), ἐξ ἧς εἰκάζεται ὅτι τὰ δασέα ἐξειλίχθησαν κατ' ἀρχὰς εἰς φθόγγους προστριβῆς, μέχρις οὗ κατέληξαν εἰς τὴν σημερινὴν πνευματώδη καὶ διαρκῆ προφορὰν των· ‖ ἐν τῇ δημ. διὰ τοῦ Χ παριστῶνται δύο διάφοροι φθόγγοι, ἤτοι τὸ οὐρανικὸν χεῖ πρὸ τῶν λεπτοτέρων φωνηέντων, δηλ. τῶν φθόγγων ε κ. ι (πρβλ. χέρι, χαίρω, χίλια, χοῖρος) καὶ τὸ ὑπερωϊκὸν χεῖ πρὸ τῶν ἁδροτέρων φωνηέντων α, ο, ου (πρβλ. χαρά, χορός, χούφτα, χουλιάρι)· ‖ ἡ ἐξέλιξις αὕτη ὑπῆρξε διάφορος εἴς τινας νεοελληνικὰς διαλέκτους, ὡς τὴν κυπριακήν, κρητικήν, ἐν αἷς τὸ οὐρανικὸν χεῖ προφέρεται ὡς sch, οἷον schέρι (χέρι), schοῖρος (χοῖρος), τὸ δὲ ὑπερωϊκὸν ὡς ssch, οἷον sschίζω, (σχίζω), ἄsschημος (ἄσχημος)· **3)** τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν Χ προῆλθεν ἐξ Ιαπετικοῦ ἠχηροῦ δασέος gh, οἷον ἔχω - χειμών - χιών - ὀμίχλη - χανδάνω· ‖ ὁμ. ἐξ Ιαπετικοῦ ἀήχου δασέος ἑλλην. kh ἢ qh, οἷον σχίζω - καγχάζω - κάγχος· ‖ ὁμ. προῆλθεν ἐξ ἀφομοιώσεως τῶν ἄλλων οὐρανικῶν κ καὶ γ πρὸ δασυνομένου φωνήεντος, οἷον καχύποπτος (κακ- ὕποπτος)-καχεκτικός (κακ - ἑκτικός) ἢ πρὸ δασέος συμφώνου (φ, χ), οἷον ἐπλέχθην (ἐπλέκ - θην), ἐλέχθην (ἐλέγ - θην)· ‖ ὁμ. ἐκ δασύνσεως ἐς τῇ κλίσει, οἷον πέπραχα (πράγ-j-ω - πρᾶγμα), δέδειχα (δείκ-νυ-μι)· ‖ ἔν τισι δὲ διαλέκτοις καὶ ἐξ ἀφομοιώσεως τοῦ ν, οἷον τὸχ χειμῶνα (τὸν χειμῶνα), - τὸχ χορὸ (τὸν χορό), τῆς προφορᾶς ὅμως ταύτης ἐκλειφάσης ἐν τῇ κοινῶς λαλουμένῃ, ἐν ᾗ τὸ ν πρὸ τοῦ χ ἀποβάλλεται, οἷον ἀσυχώρετος, - τὴ χάρη σου· ‖ ὁμ. διαλεκτικῶς καὶ κατ' ἐξέλιξιν ἡμιφώνου ι εἰς χ πρὸ ὀδοντικοῦ, οἷον ἀετός - αἰτός - ἀχτός, βόηθα - βόχθα - βόχτα· **4)** τὸ χ ἐν ταῖς ἰνδοευρωπαϊκαῖς γλώσσαις ἀντιστοιχεῖ γεν. ἐν μὲν τῇ σανσκριτικῇ πρὸς τὸ gh ἢ h, ἐν δὲ τῇ λατινικῇ πρὸς τὸ h ἢ ἐν μέσῳ λέξεως πρὸς τὸ ng, ἐν ταῖς τευτονικαῖς πρὸς τὸ g ἤ, οὐχὶ ὅμως ἐν ἀρχῇ, πρὸς τὸ ck, οἷον χήν, σανσκρ. hansa, λατ. anser, ἀρχ. σκανδ. gās - ἄχος (ἄγχω), σανσκρ. anhas, λατ. angor γοτθ. agguya - χθές, σανσκρ. hyas, λατ. hesi (ἀρχ. τ. heri), γοτθ. gistra - λείχω, σανσκρ. lih, λατ. lingo, ἀρχ. γερμ. leckōm ἢ lecchōm· **5)** τὸ ἀρχαῖον χ ὑπέστη ποικίλας ἀλλοιώσεις ἐν συνδυασμῷ πρὸς παρακειμένους φθόγγους, οἷον ἐτράπη εἰς Κ πρὸ τοῦ ἀήχου Σ (ὁπότε καὶ γράφεται βραχυγραφικῶς δι' ἑνὸς γράμματος, ἤτοι Ξ) καὶ τοῦ Τ : ἔχ-ω - ἔχ-σω - ἕξω, βρέχ-ω- βρέχ-σω βρέξω, ἔχω - ἐκτός, βρέχω - βρεκτέον· ‖ ὁμ. ἐτράπη εἰς Κ ἕνεκα ἀνομοιώσεως, οἷον ἀνοχωχή - ἀνοκωχή - ἀνακωχή, - ἐχεχειρία - ἐκεχειρία, χέχρημαι - κέχρημαι· ‖ ὁμ. ἐτράπη εἰς τὸ ἠχηρὸν οὐρανικὸν Γ πρὸ ἠχηρῶν ἐπίσης φθόγγων, οἷον βρέχω - βεβρεγμένος, τρέχω - κατατρεγμένος· ‖ μτ. τοῦ ἡμιφώνου j ἐξειλίχθη εἰς σσ, ἀττ. ττ, οἷον γλῶχ-j-α - γλῶσσα - γλῶττα,- ὀρύχ-j-ω - ὀρύσσω - ὀρύττω· **6)** ἐν τῇ δωρικῇ διαλέκτῳ ὑπάρχει χ ἀντὶ τοῦ θ, οἷον ὄρνιχος - ὄρνιθος· ‖ π. τοῖς Ἴωσιν ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ κ, οἷον δέκομαι (δέχομαι) - ρέγκω (ρέγχω) - σκελίς (σχελίς) - κιθών (χιτών) - κύθρα (χύτρα)· **7)** ἐν ταῖς ἀρχ. διαλέκτοις ἀνεπτύχθη πρὸ τοῦ λ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἤχου αὐτοῦ, οἷον χλαῖνα ἀντὶ λαῖνα (λα[illegible] laena, lana), - χλαρός ἀντὶ λαρός, - χλιαρός ἀντὶ λιαρός· **8)** ὁμ. ἐνηλλάσσετο πρὸς τὸ Γ ἐν τῷ μέσῳ λ., οἷον ἄγχι, ἐγγύς - παχύς, πηγάς, πάχνη-πάγος,-ραχία,ρηχίη, ρήγνυμι-ὀρυχή, ἀρυγή· **9)** π. ποιητ. ἔν τισι περιπτώσεσι τὸ χ ἐλαμβάνετο ὡς διπλοῦν σύμφωνον κχ, ὥστε τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν, ἐγίνετο θέσει μακρόν, οἷον βρόχος - βρόκχος, - ἰαχέω - ἰακχέω (πρβλ. Ἀν.'Οξ.3,359)· **10)** ἐν τῇ δημ. τὰ συμπλέγματα κτ κ. χθ προφέρονται ὡς χτ, οἷον κτυπῶ - χτυπῶ, - ἀκτῶ - ἀχτῶ, χθές - χτές, - ἐχθρός - ἀχτρός· ‖ ὁμ. τὸ σύμπλεγμα σχ γίνεται σκ, οἷον (ἄσχημος) ἄσκημος,

(σχοινίον) **σκοινί**· ‖ ὁμ. ἐν τῇ δημ. τὸ σύμπλεγμα προφορᾶς **φχ** κ. **φχ** τὸ προερχόμενον ἐκ τῶν διφθόγγων **αυ** κ. **ευ** μετὰ τοῦ **χ**, γίνεται **φκ**, οἷον **καυκιέμαι - εὐκή**· ‖ ὁμ. τὸ **ρχ** ἔν τισι διαλέκτοις τῆς δημ. γίνεται **ρκ**, οἷον **ἔρκομαι-ἄρκοντας**· ‖ τὸ **θλ**, **θν**, **γν** γίνεται **χλ** ἢ **χν**, οἷον (θλιβερός) **χλιβερός** - (πάθνη) **παχνί**-(ἀθνός) **ἀχνός**-(παιγνίδιον) **παιχνίδι**· κ. γεν. ἐν τῇ καθωμιλημ. τὸ **κν** γίνεται **χν**, οἷον (δεικνύω) **δείχνω**· **11**) τὸ ν πρὸ τοῦ χ τρέπεται εἰς ἰδιάζον τι ἔρρινον, ὅπερ γράφεται διὰ τοῦ **γ**, οἷον **ἐγχέω - ἄγχω**· **12**) ἐν τῇ δημ. ἀρχικὸν **κ** τρέπεται εἰς **χ** κτ. ἀφομοίωσιν πρὸς τὸ ἐν τῇ ἀμέσως ἑπομένῃ συλλαβῇ **χ**, οἷον (κοχλίας) **χοχλιός**-(κόχλος) **χάχλακας**· **13**) ὁμ. κ. ἐν τῇ δημ. ἐναλλάσσεται πρὸς τὸ **φ**, οἷον **ὄφις-ἔχις**, δημ. (γλήχων) **γλιφώνι** (χρυσοχόος) **χρυσοφός**· **14**) ὡς ἀριθμητικὸν εἰς μὲν τὸ ἀττικὸν ἀριθμητικὸν σύστημα ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν ἀριθμὸν χίλια (1000), τὸ τακτικὸν χιλιοστὸς καὶ τὸ ἐπίρρ. χιλιάκις, πλαισιούμενον δὲ ἐκ τῶν τριῶν πλευρῶν |χ| ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν ἀριθμὸν πέντε χιλιάδες, εἰς δὲ τὸ ἰωνικόν, τὸ βυζαντινὸν καὶ τὸ νεώτερον ὀξυτονούμενον ἄνωθεν **Χʹ**, **χʹ** ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν ἀριθμὸν ἑξακόσια (600), πρὸς τὸ τακτικὸν ἑξακοσιοστὸς καὶ τὸ ἐπίρρ. ἑξακοσιάκις, ὀξυτονούμενον δὲ κάτωθεν **͵Χ**, **͵χ** ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν ἀριθμὸν ἑξακόσιαι χιλιάδες, πρὸς τὸ τακτικὸν ἑξακοσιοστὸς χιλιοστὸς καὶ πρὸς τὸ ἐπίρρ. ἑξακοσιάκις χιλιάκις· **15**) εἰδ. εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη διὰ τοῦ **Χ** δηλοῦται ἡ 22α ραψῳδία τῆς Ἰλιάδος, διὰ δὲ τοῦ **χ** (πρὸς διαστολὴν) ἡ 22α ραψῳδία τῆς Ὀδυσσείας· **16**) ἐν τοῖς μαθ. διὰ τοῦ **Χ**, **χ** δηλοῦται ἐκ τῶν εὐθυγράμμων συντεταγμένων ἡ τετμημένη· **17**) νεώτ. γεν. διὰ τοῦ **χ**, λατ. **x** δηλοῦται τὸ ἄγνωστον, οἷον χ=5 ¹²⁰⁰/₁₀₀ ⁵/₁ - ἡ κυρία **Χ**· **18**) ἐν Ἐπιγραφοῖς τὸ **χ** δηλοῖ τὸ νόμισμα χαλκοῦς, ὅπερ ἰσοδυνάμει πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ ὀβολοῦ· **19**) ἐν παλαιοῖς χειρογρ. **χ** δηλοῦν ἢ περιεστιγμένον ἐτίθετο ὑπὸ τῶν γραμματικῶν ἢ ἑρμηνευτῶν εἰς τὰ ἄξια προσοχῆς χωρία τῶν συγγραφέων· **20**) τὸ **Χ** ἢ **ΧΡ** ἐν συμπλέγματι ἐτίθετο ὡς συντετμημένον σημεῖον τῆς λ. χρηστόν, διότι πολλὰ χωρία συγγραφέων φέροντα τὸ σημεῖον τοῦτο ἠδύναντο ἑνούμενα εἰς ἓν βιβλίον ν' ἀποτελέσωσι χρηστομάθειαν· ‖ τὸ αὐτὸ σύμπλεγμα ὁμ. ἐτίθετο καὶ πρὸς δήλωσιν τῶν λ. χρόνος, χρυσός· ‖ ὁμ. ἀποτελεῖ τὸ μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἦτο κοινότατον παλαιοχριστιανικὸν σύμβολον· ‖ ὁμ. ἐπὶ νομισμάτων, ἰδίᾳ τῶν Πτολεμαίων, ἐδήλου τὸ χρηστὸν ἤτοι τὸ γνήσιον νόμισμα· **21**) νεώτ. ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ὑδρογραφικοῖς χάρταις εἰς τὰς ἐνδείξεις τοῦ βυθοῦ τὸ **χ** δηλοῖ χάλικας· **22**) νεώτ. τὸ **χ** εἶναι διεθνὲς σύμβολον μονάδος μήκους ἴσης πρὸς τὸ δεκάκις χιλιοστὸν τοῦ ἑκαταμμυριοστοῦ τοῦ χιλιοστομέτρου καὶ χρησιμοποιουμένης εἰς τὴν φασματομετρίαν τῶν ἀκτίνων Ραῖντγκεν· **23**) νεώτ. ἀκτῖνες **Χ** ἐκλήθησαν ἀρχικῶς αἱ ἀκτῖνες Ραῖντγκεν, ὀξέα δὲ **χ** αἱ βιταμῖναι· **24**) ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ γράμματος τούτου παρήχθησαν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ αἱ λ. χιάζω, χιαστί, χιαστόν.

χᾶ πάπ. συντετμημ. ἀντὶ χαλκός.

χά! ἐπιφών. δημ. γελαστικὸν ἢ εἰρωνικὸν ἐκφωνούμενον πάντοτε κατ' ἐπανάληψιν : **χά! χά! χά!**

χάα Κύρ. «ὑδρία, κόλπη».

χαβάγια (ἡ) νεώτ. κ. δημ. εἶδός τι παθητικοῦ ᾄσματος τῇ συνοδείᾳ κιθάρας, προελθὸν ἐκ τῶν νήσων Χαβάϊ.

χαβαλάς (ὁ) (τουρκ.) δημ. ὁ ἄνωθεν τεθειμένος, συνηθέστ. τ. χαβαλές βλ.λ.

χαβαλές (ὁ) (τουρκ.) δημ., πληθ. **χαβαλέδες**, ὁ ὑπερκείμενος, ὁ ἐπικείμενος τινί, ὁ ἐπιτεθειμένος· ὅθ. τὸ ἐπίσαγμα, τὸ ἐπίστρωμα, τὸ ἐπικάλυμμα· ‖ εἰδ. ναυτ. τὸ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, στὴν κουβέρτα, τοποθετημένον φορτίον, κτ. ἀντιδιαστ. πρὸς τὸ ἐν τῷ κήτει, στὸ ἀμπάρι· ὅθ. γεν. τὸ πρόσθετον φορτίον· **2**) ἐπὶ προσ. κ. **χαβαλάς** ὁ ἐπὶ ἄλλων προϊστάμενος, ἰδ. ὁ ὀχληρός, ὁ φορτικός· Βλαστ.Συνμ.7Β «ἐπιστάτης, ἀνεστάτης. Χαβαλάς» : φρ. **χαβαλὲ σ' ἔβαλα στὸ κεφάλι μου**.

χαβάνι (τὸ) δημ. ἴγδιον ὀρειχάλκινον· **2**) καπνοκοπτικὴ μηχανή.

χαβανόχερο (τὸ) δημ. ὁ κόπανος τοῦ χαβανιοῦ, δοίδυξ, ἅ. γουδόχερο.

χάβαρο (τὸ) δημ. εἶδός τι ἐδωδίμου ὀστρέου, ἡ χήμη, ἡ ἀχηβάδα· **2**) συνεκδ. πᾶν εἶδος ἐδωδίμου διθύρου ὀστράκου· **3**) μτφ. ἐν αἰσχρ. σημ. τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον· **4**) μτφ. ὁ ἀμβλύνους, ὁ ἀδρανὴς τὴν σκέψιν.

χαβαρικὰ (τὸ) γεν. ὀνομ. τῶν ἐδωδίμων ὀστράκων· συνήθ. κτ. πληθ. περιληπτ. **χαβαρικά**, ἅ. θαλασσινά.

χαβαρώνι (τὸ) δημ. τὸ πτηνὸν κόραξ ὁ καρπολόγος, ἅ. τρυπανοκόραξ, σπορoκόρακος.

χαβάς (ὁ) (τουρκ.) δημ. σκοπός, μελῳδία ᾄσματος : Λασκαρ.Μυστ.Κεφ.62 **δὲν ἐκτιμᾶται παρὰ ὁ χαβὰς μὲ τὸν ὁποῖον τὰ ψάλλουνε**· ‖ φρ. **κρατεῖ τὸ χαβά του** ἐπιμένει εἰς τὴν αὐτὴν γνώμην ἢ συμπεριφοράν.

χαβδώνω δημ. σταυρώνω.

χαβιάρι(ον) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. τεταριχευμένα ᾠάρια ἰχθύων : παροιμ. **κουμπάρε, φάγε ἐλιές. - Καλὸ καὶ τὸ χαβιάρι** (ὡς χαρακτηρισμὸς τῶν ἐξ ἀγροικίας ἢ ἀνοιδείας προτιμώντων τὸ κάλλιον τῶν ὑπὸ τὴν διάκρισιν αὐτῶν - **μαῦρο - κόκκινο χαβιάρι**· ‖ φρ. **τὸν πούλησε γιὰ πράσινο χαβιάρι** (τὸν ἐξηπάτησε, τὸν κοροΐδεψε).

χαβιαρόγλωσσα (ἡ) δημ. εἶδός τι χαβιαρίου ἐξ ᾠῶν μουγίλου τοῦ κεφάλου, ἅ. γλώσσα.

χαβιαροσαλάτα (ἡ) δημ. σαλάτα ἀπὸ χαβιάρι ἢ ταραμά.

χαβιαροχανίτης (ὁ) δημ. ὁ κολλυβιστής, ἰδ. ὁ ἄγαν φιλοκερδής (ἡ ὀνομ. ἀπὸ τὸ τοπωνύμ. Χαβιαρόχανο τῆς Κωνσταντινουπόλεως).

χαβὸν Ἡπ. «καμπύλον, στενόν».

χάβον (τὸ) Κύρ. «περιστόμιον, καπίστριον».

χάβος (ὁ) σχόλ. κ. μσν. κημὸς βλ.λ.· Σχόλ. Ἀριστλ. Ἱππ.1147, Μοσχόπ. περὶ Σχεδῶν ἐν λ. φιμός.

χαβούζα (ἡ) (τούρκ.) δημ. δεξαμενὴ ὕδατος.

χαβούτσια (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν δαῦκος τὸ καρωτόν.

χάβρα (ἡ) δημ. συναγωγὴ τῶν Ἑβραίων· **2**) θορυβώδης συγκέντρωσις, ὀχλοβοή.

χάβω δημ. κ. χάφτω, ἀόρ. **ἔχαφα**, ἁρπάζω μὲ τὸ στόμα καὶ καταπίνω : **αὐτὸς δὲν τρώει τὸ φαΐ του, τὸ χάφτει**· **2**) μτφ. πιστεύω, δέχομαι ἀβασανίστως : **ὅ τι νὰ τοῦ πῇς τὸ χάβει**· **3**) φρ. **χάφτω ἢ χάβω μυῖγες** ἀπρακτῶ, χάνω τὸν καιρόν μου εἰς ἀσχολίας μὴ σοβαρὰς ἢ εἶμαι βλάξ, εὐήθης, χάχας : παροιμ. **ὅποιος κοιτᾷ νὰ χάφῃ βόϊδι χάβει μυῖγες** (ὁ ἐπιζητῶν νὰ ἐπιτύχῃ περισσότερα ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἁρμόζουν εἰς τὰς δυνάμεις του, δὲν κατορθώνει τίποτε).

χαγάνος (ὁ) μσν. κ. νεώτ. κ. **χάγανος** π. Βυζ. ἡγεμὼν βαρβαρικῶν φυλῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν Ἀράβων καὶ τῶν Χαζάρων.

χαγιάτι (τὸ) (τουρκ.) δημ. ἐσωτερικὸς ὑπόστεγος διάδρομος οἰκίας : Βλαχογ.Παληκ.58 **ὕστερα κρεμάστηκε ἀπὸ τὸ μικρὸ χαγιάτι**.

χάδαν ἐπίρρ. Ἐπιγρ. κ. **χάδην** χανδὸν βλ.λ. : Ἐπιγρ.Βοιωτίας.

χαδέειν ἀπαρφ. ἀόρ. βʹ τοῦ χανδάνω βλ.λ.

χάδεμα (τὸ) δημ. ἅ. χάϊδεμα βλ.λ.

χαδερός-ή-ό δημ. ὁ λεῖος, ὁ ἁπαλός· ‖ ἐπὶ τόπου, ὁ ὁμαλῶς, ἠρέμα καμπυλούμενος, ἀποκλίνων.

χαδευτικός-ή-ό δημ. ἀ. χαϊδευτικός βλ.λ.
χαδεύω δημ. ἀ. χαϊδεύω βλ.λ.
χάδην ἐπίρρ. ἀ. χάδαν βλ.λ.
χάδι (τὸ) δημ. ἀ. χάϊδι βλ.λ.
χαδιάρης (ὁ) δημ., θηλ. **χαδιάρα** κ. **χαϊδιάρης-α** ὁ ἀγαπῶν τὰς θωπείας, τὰ χάϊδια, ὁ εἰθισμένος εἰς αὐτά.
χαδιάρικος-η-ο δημ. κ. **χαϊδιάρικος** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς χαδιάρην· **2)** ὁ θωπευτικός : Παλαμ.Περ.Χαιρ.115,16 **μᾶς φέρνουν τὴ χαϊδιάρικη δροσιὰ τοῦ Ἀπρίλη, - χαδιάρικο γατί.**
χάδον ἐπ. τ. τοῦ ἔχαδον ἀόρ. β' τοῦ χανδάνω.
χαδοῦσα (ἡ) δημ. γυνὴ ἀκκιζομένη, χαδιάρα, παιγνιδιάρα, καμωματοῦ, ναζοῦ.
χαζαμάρα (ἡ) δημ. ἀ. χαζομάρα βλ.λ.
χαζαροπρόσωπος-ον μσν. ὁ ἔχων πρόσωπον Χαζάρου, ὁ ἐκ τοῦ τῶν Χαζάρων ἔθνους, προσωνυμία ὑβριστικὴ τοῦ Πατριάρχου Φωτίου : Οἱ μετὰ Θεοφάν. (Συμ.Μάγ 1673, ἐκδ. 2α).
χάζειν Ἡσ. «ἀναχωρεῖν, φυλάσσεσθαι».
χάζεμα (τὸ) δημ. τὸ νὰ χαζεύῃ τις, ἄσκοπος, ματαία δαπάνη τοῦ καιροῦ εἰς τὸ θεᾶσθαι πράγματα ἄνευ ἀμέσου ἐνδιαφέροντος.
χαζεύω δημ., ἀόρ. **(ἐ)χάζεψα,** χάσκω, δαπανῶ τὸν καιρόν μου ἀσκόπως θεώμενος πράγματα ἄνευ ἀμέσου ἐνδιαφέροντος.
χάζι (τὸ) (τουρκ.) δημ. εὐχαρίστησις, τέρψις, γοῦστο : Δροσ.Βοτάν.23 **νὰ κάνῃ χάζι τὰ παιδιά του νὰ τὴν πετροβολοῦν, - τὸν κάνω χάζι** (μοῦ ἀρέσει, μὲ διασκεδάζει, μὲ εὐχαριστεῖ)· ‖ φρ. **ἔχει χάζι νά . . ., - τὸ χάζι εἶναι νὰ** εὐχάριστον θὰ ἦτο νὰ . . ., ἀ. ἔχει γοῦστο νὰ ἢ τὸ γοῦστο εἶναι νά : **τὸ χάζι εἶναι νὰ 'φυγε τὸ πλοῖο, - ἔχει χάζι νὰ 'φυγε ὁ ταμίας.**
χαζ(ι)νές (ὁ) (τουρκ.) μσν. κ. δημ. ταμεῖον, **θησαυροφυλάκιον,** ἰδ. τὸ δημόσιον ταμεῖον.
χαζιρεύω δημ. ἑτοιμάζω.
χαζίρεμα (τὸ) δημ. ἑτοιμασία, **ἑταίμασμα.**
χαζίρι (τουρκ.) ἐπίθ. δημ. ἄκλ. ἕτοιμος : **τὰ θέλει ὅλα χαζίρι** (ἕτοιμα, χωρὶς αὐτὸς νὰ κοπιάσῃ).
χαζίρικος-η-ο δημ. ἐκεῖνος, ποὺ εἶναι χαζίρι, ἕτοιμος, ἑτοιμασμένος : **χαζίρικο φαΐ.**
χαζόγρια (ἡ) δημ. γραῖα χαζή, βλακεύουσα, βλάξ.
χαζοκουβέντα (ἡ) δημ. ἰδ. κτ. πληθ. μωρολογίαι.
χαζολόγημα (τὸ) δημ. μωρολογία, χαζὴ κουβέντα, χαζὰ λόγια.
χαζόλογα (τὰ) δημ. **ὁμιλίαι,** λόγοι χαζοί, ἀνόητοι, μωρολογίαι.
χαζολογῶ-άω δημ. λέγω, ὁμιλῶ ὡς χαζός, λέγω χαζὲς κουβέντες, χαζὰ λόγια, ὁμιλῶ βλακωδῶς.
χαζομάρα (ἡ) δημ. κ. χαζαμάρα τὸ νὰ εἶναι τις χαζός : **ἡ χαζομάρα του δὲν περιγράφεται -δὲν ἔχει ὅρια·** **2)** λόγος **ἢ** πρᾶξις χαζοῦ: ὅλο **χαζομάρες λέει - κάνει.**
χαζός-ή-ό δημ. ὁ χάσκων, **ὁ** χαζεύων, χάχας· **2)** κτ. **ἐπέκτ.** ὁ βλάξ : **μὴν τὸν συνερίζεσθε, εἶναι χαζός·** **3)** ἐπὶ πραγμ., βλακώδης : **χαζὲς κουβέντες, - χαζὰ** λόγια (χαζομάρες).
χαζούλιακας (ὁ) δημ. ὁ χαζὸς βλ.λ., χάχας.
χάζω, ἐπ. μέλλ. μτ. ἀναδιπλ. **κεκαδήσω,** ἀόρ. β' **κέκαδον, μέσ. χάζομαι,** γ' ἑν. ἐπ. παρατ. **χάζετο,** μέσ. μέλλ. **χάσσομαι,** ἐπ. **χάσσομαι** (Ἰλ.Ν 153), ἀόρ. α' **ἐχασάμην,** ἐπ. γ' ἑν. **χάσσατο** (αὐτ.193), ἀπαρφ. **χάσασθαι** (αὐτ.Μ 173), ἐπ. μτχ. **χασσάμενος** (αὐτ. Ν 148), **ἐπ. ἀόρ. β' κεκαδόμην** (αὐτ.Δ 497, αὐτ.Ο 574), ἀναγκάζω τινὰ νὰ ἀποχωρήσῃ, νὰ ἀπομακρυνθῇ **ἔκ τινος,** στερῶ, ἀποστερῶ τινά τινος : **αὐτ.Β 334 τοὺς . . θυμοῦ καὶ ψυχῆς κεκαδών, Ὀδ.Φ 153 ἀριστῆας κεκαδήσει θυμοῦ καὶ ψυχῆς·** **2)** **τὸ μέσ.** ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι, ὀπισθοχωρῶ, **ὑπείκω,** ἐνδίδω : Ἰλ.Ε 440, αὐτ.Δ 535 **ὁ δὲ χασσάμενος πολεμίχθη,** αὐτ.Μ 407 **οὐδ' ὅ γε πάμπαν χάζετ',** αὐτ.Γ 32 **ἂψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο,** αὐτ.Ε 702, αὐτ.Σ 160· **3)** ὁμ. χωρῶ, ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι ἔκ τινος : αὐτ.Μ 172, αὐτ.Λ 504, αὐτ.Ο 426, αὐτ.Ν 193 **ὁ δὲ χάσσατ' ὀπίσσω νεκρῶν·** ‖ απαν. κ. μτ. προθ. : αὐτ.Π 122, αὐτ.Ν 153 **χάσσονται ὑπ' ἔγχεος,** αὐτ.Π 736 **οὐδὲ δὴν χάζετο ἀνδρός·** **4)** ἡ φρ. **οὐ χάζομαι** διορθ. εἰς **οὐχ ἅζομαι** : Εὐρ.Ὀρ.1116, αὐτ.Ἀλκ.326.
χαΐα (ἡ) θηλ. τοῦ χάϊος βλ.λ.
χαϊβάνι (τὸ) (τουρκ.) δημ. ζῶον· **2)** μτφ. ἄνθρωπος εὑρισκόμενος εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ ζώου.
χαϊδαναστραίνω δημ. ἀνατρέφω μὲ χάϊδια, μετ ἄκρας περιποιήσεως καὶ στοργῆς.
χαϊδάνθρωπος (ὁ) δημ. ἄνθρωπος ἀνατεθραμμένος μὲ χάϊδια, μὲ ἄκραν περιποίησιν καὶ στοργήν.
χά(ϊ)δεμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χαϊδεύω, τὸ θωπεύειν· ‖ κ. **τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαϊδεύω,** ἡ θωπεία, τὸ χάδι· **2)** μτφ. ἡ λίαν ἠπία, λίαν φιλόφρων ἢ καὶ κολακευτικὴ συμπεριφορὰ πρός τινα : παροιμ. **τὸ παιδὶ μὲ τὸ ραβδὶ κι ὁ γέρος μὲ χάϊδεμα ἡμερώνουν.**
χα(ϊ)δευτικός-ή-ό **δημ.** ὁ θωπευτικὸς βλ.λ.· ‖ ἐπίρρ. **-ά.**
χαϊδεύτρα (ἡ) δημ. ἡ χαϊδεύουσα, ἡ θωπεύουσα : Παλαμ.Ταφ.15,13 **κι ἡ χαϊδεύτρα ἡ μουσικὴ τῶν τραγουδιῶν ἐκείνων εἶναι τὸ ροδόσταμα.**
χαϊδεύω δημ., ἀόρ. (ἐ)χάϊδεψα, μτχ. παθ. παρακ. χαϊδεμένος, θωπεύω τινὰ) διὰ τῆς χειρός : Βιζυην. Ποιήμ.12,8 **τὰ χρυσὰ μαλλιά του τώρα μὲ τὸ χέρι της χαϊδεύει,** Γρυπ.Σκ.Τερρ.20,14 **καὶ τῆς νεκρῆς ἀγάπης του τὴν κεφαλὴ χαϊδεύει,** αὐτ.7,8· **2)** κτ. ἐπέκτ. περιποιοῦμαί τινα τρυφερῶς, κολακεύω, καλοπιάνω· **3)** τὸ μέσ. χαϊδεύομαι ἀρέσκομαι εἰς τὰς θωπείας, ἐπιδιώκω αὐτάς : Παλαμ. Περ.Χαιρ.86,6 **πέστε το, στὸ σύρμα, ποὺ χαϊδεύεστε καρσί μου, χελιδόνια·** **4)** ἡ μτχ. παθ. παρακ. **χα(ϊ)δεμένος-η-ο** ὁ τυγχάνων στοργικῶν φροντίδων· **5)** ὁμ. ἰδίᾳ ἐπὶ παιδίων, ὁ διὰ πολλῶν θωπειῶν καταστὰς δυσήνιος ἢ εὐπρόσβλητος εἰς τὰς νόσους.
χά(ϊ)δι (τὸ) δημ. θωπεία, χάϊδεμα· **2)** μτφ. τρυφερὰ περιποίησις, κολόπιασμα : παροιμ. **χάϊδια ἀνάλατα κουκκιὰ βρεγμένα** (πρὸς τοὺς ὑποκρινομένους τὸν ἐραστήν), - **μὲ τὸ χάδι κι ὄχι μὲ τὸ ἄγριο ἀνατρέφεται τὸ παιδί·** **3)** νάζι, τσάκισμα, ἀκκισμός: **κάνει πολλὰ χάδια.**
χαϊδιάρης (ὁ) δημ., θηλ. **-άρα,** ἀ. χαδιάρης βλ.λ.
χαϊδιάρικος-η-ο δημ. ἀ. χαδιάρικος βλ.λ.
χαΐδιο (τὸ) δημ. δ. τ. τοῦ χάϊδι βλ.λ. : Παλαμ. Περ.Χαιρ.69,19 **γι' αὐτὸ δὲν ἔχει νόημα πιὰ τὸ χάϊδιο καὶ ἡ φοβέρα.**
χαϊδολόγημα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ χαϊδολογῶ.
χαϊδολογῶ-άω δημ. χαϊδεύω πολύ τινα, τὸν θωπεύω ὑπεράγαν· **2)** τὸ μέσ. **χαϊδολογιέμαι** ἀρέσκομαι εἰς τὰ χάϊδια, κάνω νάζια.
χαϊδούλης (ὁ) δημ. ὁ πολὺ χαϊδεμένος : **μικρούλης καὶ χαϊδούλης.**
χαϊμαλί (τὸ) (τουρκ.) δημ. περίαπτον ἀναρτώμενον ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἐναντίον τῆς βασκανίας, φυλαχτό : Βλαχογ.Παληκ.23 **μὴν ἀνοίξῃς τὸ στόμα σ', μὰ τοῦ χαϊμαλί μ', σὲ πελέκησα.**
χαίνω κ. νεώτ., μέσ. μέλλ. χανοῦμαι (Ἀριστφ.Ἱππ. έγ-), ἀόρ. β' **ἔχανον,** γ' ἑν. εὐκτ. **χάνοι,** μτχ. **χανών,** ἀόρ. α' **ἔχανα** (Αἰσωπ.223), παρακ. **κέχηνα** (αὐτ.), δωρ. γ' πληθ. κεχάναντι (Σώφρ.51) μτχ. **κεχηνώς,** κ. κέχαγκα (ΑΒ 611), ὑπερσ. **ἐκεχήνειν** (Ἀριστφ.651), δωρ. κ. ἀρχ.ἀττ. **κεχήνη** (αὐτ.Ἀχ.10), χάσκω, σχηματίζω χάσμα, ἀνοίγω, σχίζομαι, ρήγνυμαι : Ἰλ.Δ 182 **τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθὼν** (σχόλ. «τότε με γῆ χάσματι δεχθείη οὐ γὰρ ἐπιθετικῶς λέγει αὐτὴν εὐρεῖαν, ἀλλὰ τὴν εὐρὺ τῇ διαστάσει χάσμα ποιοῦσαν»), αὐτ.Θ 150· ‖ μτγν.

κ. μτβ. : Παυσ.6,21,13 **χανεῖν . . τὴν γῆν . . τὸ ἅρμα** (ἡ γῆ ἤνοιξε καὶ κατέπιε τὸ ἅρμα)· **2)** ἰδία ἀνοίγω τὸ στόμα μου πολύ, χάσκω : Ἰλ.Π 350 **τὸ δ' (αἷμα) ἀνὰ στόμα καὶ κατὰ ῥῖνας πρῆσε χανών**, αὐτ.409 **ἕλκ' ἐκ δίφροιο κεχηνότα**, Ἀριστφ. Ἀχ.10 **ὅτε δὴ 'κεχήνη προσδοκῶν τὸν Αἰσχύλον**, αὐτ.ἀπ.319 **λύκος ἔχανεν** (παροιμ. ἐπὶ ἐλπίδων ἀποτυχουσῶν)· ‖ κ. μτ. ἐμπροθ. διορ. : αὐτ.Νεφ. 996 **πρὸς ταῦτα κεχηνώς**, αὐτ.Ἱππ.651, αὐτ.803· ‖ κ. μτ. ἐπιρρ. διορ. : Ἀριστφ.Νεφ.172 **εἶτ' ἄνω κεχηνότος ἀπὸ τῆς ὀροφῆς νύκτωρ γαλεώτης κατέχεσεν**, Πλάτ.Πολ.529Β · ‖ **κεχηνώς** ὁ χάσκων, ὁ χάχας : Ἀριστφ.Σφ.617 **οὗτος δὲ κεχηνὼς βρωμησάμενος τοῦ σοῦ δίνου μέγα καὶ στράτιον κατέπαρδεν**· ‖ κ. ἐπὶ ὀστρακοδέρμων : Σῶφρ.51 **αἳ γα μὰν κόγχαι . . κεχάναντι πᾶσαι**· ‖ κ. νεώτ. ἐπὶ τραύματος, πληγῆς : Σοφ. ἀπ.449, **-χαίνουσα πληγή**· ‖ νεώτ. κ. ἐπὶ ἀνοίγματος γῆς : **χαῖνον βάραθρον**· ‖ κ. ἐπὶ ἀνθρώπων πνιγομένων : Ὀδ.Μ 350· ‖ κ. ἐπὶ χηνῶν : Εὔβουλ. ἐν Χάρισ.1 **πλατυγίζοντα καὶ κεχηνότα**· ‖ μσν. ἐπὶ καρπῶν, σχάζω : Γεωπ.10,30,1· **3)** χάσκω ἐκ κοπώσεως, ἐξ ὀνίας ἢ ἐξ ἐλλείψεως προσοχῆς : Ἀριστφ.Ἀχ.30 **στένω, κέχηνα, σκορδινῶμαι, πέρδομαι**· **4)** σπαν. ὁμιλῶ μὲ χάσκον ἤτοι ἀνοικτὸν στόμα : Σοφ.Αἴ.1227 **τὰ δεινὰ ῥήματ' . . καθ' ἡμῶν . . χανεῖν;**, Ἀριστφ.Σφ.342 **τοῦτ' ἐτόλμησεν χανεῖν;**, Καλλ.Ἀπόλλ.24.

χάϊος-α-ον, συγκρ. **χαϊώτερος** (Ἀριστφ.Λυσ.1157), κ. **χάσιος** (Ἡσ.) ὁ γνήσιος, ὁ εὐγενής, ὁ ἀληθής, ὁ ἀγαθός, ὁ καλός : αὐτ.91 **χαία νὴ τὸν Δία δῆλη 'στιν οὖσα ταυταγὶ τἀντευθενί**, Ἀλέξ.Αἰτ.π. Γέλλ.15,20 **Ἀναξαγόρου τρόφιμος χαΐου.**

χαῖος (ὁ) μτγν. ποι. κ. **χαῖον** (τὸ) βακτηρία καμπύλη, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται οἱ ποιμένες : Ἀπολλ.Ρ 4,972, Καλλ.ἀπ.125.

χαίραθλος-ον μσν. ὁ ἀγαπῶν τοὺς ἄθλους, τοὺς ἀγῶνας, ὁ χαίρων ἐπὶ τοῖς ἀγῶσι : Νικήτ.Εὐγ. 5,337 **συναυλία χαίραθλε καὶ ξιφηφόρε.**

χαιράμενος-η-ο μσν. δημ. κ. χαιρούμενος **μτχ.** ἐνεστ. τοῦ μέσ. τ. τοῦ χαίρω βλ.λ.8).

χαιρεκακία (ἡ) κ. νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις χαιρέκακος, ἐπιχαιρεκακία : Ἀριστλ.ΗΜ 1,28,1 (ὃ.γρ.), Λασκαρ Μυστ.Κεφ.56 **ἡ χαιρεκακία καὶ τὸ πνεῦμα τῆς καταστροφῆς . . ὑπάρχουνε εἰς τὴν κοινωνία μας.**

χαιρέκακος(-η)-ο(ν) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ χαίρων διὰ τὰς δυστυχίας τῶν ἄλλων, ὁ ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς ἐπιχαίρων, ἐπιχαιρέκακος : Πολυβ.5,128, Ἀνν.Κομν.1,2,230· ‖ ἐπίρρ. **-άκως.**

χαιρεκακῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. ἐπιχαίρω ἐπὶ ταῖς ἀλλοτρίαις συμφοραῖς : Φιλ.3,44.

χαιρένεως (ὁ) μτγν. εἶδός τι σταφυλῶν : Πολυβ.6,82.

χαιρέτημα-ατος (τὸ) δημ. ἄ. χαιρέτισμα βλ.λ.

χαιρετίζω μτγν., μσν., νεώτ., δημ. κ. **χαιρετῶ-άω**, προσαγορεύω τινὰ διὰ τοῦ χαῖρε : Ἰω.Λυδ.Μην. 9,158, αὐτ.174· ‖ ὃθ. κτ. ἐπέκτ. ἐκφράζω ἐν συναντήσει πρός τινα ἀγάπην, συμπάθειαν, σεβασμὸν κττ., δι' ἐξωτερικῶν ἐνδείξεων, ἀσπάζομαι, δεξιοῦμαι: ΠΔΤωβ.7,1 **καὶ Σάρρα δὲ ὑπήντησεν αὐτῷ καὶ ἐχαιρέτισεν αὐτόν**, Διογ.Λ 3,98 **καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβάλλοντες χαιρετίζουσιν**, Μωραΐτ.1,125 **ἠρκέσθη νὰ χαιρετίσῃ στρατιωτικῶς μετὰ βίας ὑπανεγείρων τὴν κοντὴν δεξιάν του, - μᾶς χαιρέτισε πολὺ ψυχρά, - δὲν ἐχαιρέτισε τὸν λοχαγόν του** (δὲν τοῦ ἀπένειμε τὸν ὡρισμένον χαιρετισμόν, δὲν τοῦ ἔκαμε τὸ σχῆμα)· **2)** νεώτ.συνεκδ. ἐπικροτῶ ἢ ἀποδέχομαι εὐχαρίστως τι : **χαιρετίζω τὴν ἄνοδον ὑμῶν εἰς τὴν ἐξουσίαν**· **3)** δημ. ἐπισκέπτομαί τινα ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ του ἑορτῇ ἢ ἄλλῃ ἐπισήμῳ ἡμέρᾳ **διὰ νὰ τὸν εὐχηθῶ : ἔχουμε νὰ χαιρετίσουμε πολλοὺς Κωστῆδες σήμερα**· **4)** ρημοτ. π. χαιρέτισμα, χαιρετισμός.

χαιρέτισμα-ατος (τὸ) σχόλ., δημ. κ. **χαιρέτημα**, ἡ πρᾶξις τοῦ χαιρετίζω βλ.λ., ὁ χαιρετισμός : Σχόλ. Αἰσχ.Πέρσ.935· **2)** δημ. κτ. πληθ. **χαιρετίσματα** κ. **χαιρετήματα** ὁ δι' ἐπιστολῆς ἢ διὰ τρίτου προσώπου ἢ ἄλλου μέσου χαιρετισμὸς ἀπόντος προσώπου, ἄ. προσκυνήματα : λ. δίστ. **μὲ τοῦ βοριᾶ τὰ κύματα σοῦ στέλνω χαιρετίσματα.**

χαιρετισμός (ὁ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαιρετίζω, ἡ προσαγόρευσίς τινος διὰ τοῦ χαῖρε, ἡ διὰ λόγων καὶ σχημάτων ἐκδήλωσις αἰσθημάτων ἀγάπης, σεβασμοῦ καὶ ὑποταγῆς κατὰ τὰς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων συναντήσεις καὶ τοὺς ἀποχωρισμούς : Πολύβ.32,15,8 **οἱ λοιποὶ τῶν νέων περὶ τὰς κρίσεις καὶ τοὺς χαιρετισμοὺς ἐσπούδαζον**, ΑΠ 1,.14, Διογ.Λ 3,98, ΚΠορφ.Ἐκθ 1,630,5, αὐτ.681,4, αὐτ.682, 19 **ὁ τῶν ἀπὸ Συρίας ἐρχομένων πρέσβεων πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμός**, Μωραΐτ.1,45 **ἀνακόφασα ὡς ἐν χαιρετισμῷ τὸν ἐλαφρόν της δρόμον**· ‖ δημ. κ. μτφ. : Παλαμ.Παρακ.49,14 **χαιρετισμοὺς τοῦ δάσους καὶ τοῦ περιβολιοῦ**· **2)** νεώτ. κ. δημ. ἐκδήλωσις τιμῆς, σεβασμοῦ, φιλοφροσύνης κττ., χαιρέτισμα : **στρατιωτικὸς χαιρετισμός, - χαιρετισμὸς τῆς βασιλικῆς θαλαμηγοῦ διὰ 21 κανονιοβολισμῶν**· ‖ νεώτ. **χαιρετισμὸς τῆς σημαίας** ἡ νενομισμένη ἐπίσημος ἐκδήλωσις σεβασμοῦ πρὸς τὴν σημαίαν· **3)** μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐκκλ. κτ. πληθ. **χαιρετισμοὶ (τῆς Παναγίας)** σειρὰ ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου ψαλλομένων τὴν ἑσπέραν τῆς Παρασκευῆς τῆς πέμπτης ἑβδομάδος τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἀποτελουμένων ἐκ στίχων, οἱ ὁποῖοι ἀρχίζουν διὰ τῆς λέξεως χαῖρε, ἄ. ἀκάθιστος ὕμνος : Κῶδ.Reg.22(6,50· **4)** δημ. δεξίωσις ἄγοντος τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν καὶ προσφορὰ γλυκισμάτων· **5)** συνεκδ. χαιρετιστήριόν τι δῶρον : **στέρνω ἕνα μικρὸ χαιρετισμὸ στὸν πατέρα σου.**

χαιρετιστήριος-ον νεώτ. ὁ δι' οὗ χαιρετίζει τίς τινα ἤ τι, χαιρετιστικός : **χαιρετιστήριον τηλεγράφημα - δῶρον, - χαιρετιστήριοι κανονιοβολισμοί**· **2)** τὸ οὐδ. κτ. πληθ. χαιρετιστήρια ὡς οὐσ. χαιρετισμοί, χαιρετίσματα : **σοῦ ἔστειλε χαιρετιστήρια.**

χαιρετιστικός-ή-όν σχόλ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χαιρετίζειν, ὁ πρὸς τοῦτο ἱκανὸς ἢ ὁ δι' οὗ τοῦτο γίνεται : Σχόλ.Αἰσχ.Πέρσ.935.

χαιρετοῦρα (ἡ) δημ. ἐπίσημος καὶ ζωηρὸς χαιρετισμός : **ὅλο χαιρετοῦρες εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, - μοῦ 'κανε μιὰ χαιρετοῦρα μὲ τὸ καπέλλο ὣς κάτω στὰ πόδια.**

χαιρετῶ-άω νεώτ. κ. δημ. χαιρετίζω βλ.λ.1) : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.77,2 **νὰ χαιρετᾶς τὴν κλεφτουριὰ κι αὐτὸν τὸν Κατσαντώνη**, Ὀρφαν.Τίρι-Λίρι 60,14 **τὸν ἔφθασε καὶ χαιρετῶν αὐτὸν ἐδαφιαίως, «Κύρια, καλῶς ἤλθατε!» τῷ εἶπε**· **2)** χαιρετίζω βλ.λ.3) : **χαιρετήσαμε σήμερα πολλοὺς Γιώργηδες**· **3)** φρ. **χαιρέτα μου τὸν πλάτανο** πρὸς λέγοντας ἀνοησίας, ἀσυναρτησίας ἢ ἐπὶ ἐπικινδύνου τροπῆς τῶν πραγμάτων.

χαιρέφυλλον (τὸ) μτγν. μὴ καθοριζόμενον εἶδος φυτοῦ, πιθ. ποώδους : Κολουμ.10,110, αὐτ.11,3, 14 **semina . . coriendri, chaerephylli.**

χαιρηδών-όνος (ἡ) χαρμοσύνη, χαρά : Ἀριστφ. Ἀχ.4 **τί δ' ἥσθην ἄξιον χαιρηδόνος;**

χαιρήκοος-ον μσν. ὁ εὐχαρίστως, ὁ μετὰ χαρᾶς ἀκούων : Ἰω.Γεωμ.Ὕμν.1,4 **χαῖρε κόρη χαιρήκοε, χάρματι χάρμα λαβοῦσα.**

χαιρημόνειος-α-ον Ἐπιγρ. (Ρόδου) ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν Χαιρήμονα.

χαίρην δωρ. τ. τοῦ χαίρειν ἀπαρφ. ἐνεστ. τοῦ χαίρω βλ.λ. : Θεόκρ.14,1 **χαίρην πολλὰ τὸν ἄνδρα Θυώνιχον.**

χαιρησιφονῶ-έω μαν. χαίρω ἐπὶ φόνοις, αἰσθάνομαι, εὑρίσκω χαρὰν ἐν τοῖς φόνοις, εἶμαι αἱμοχαρής : Νικ.Χων.Χρον.96Β **χαιρησιφονεῖν ἐπὶ μᾶλλον ἐπώτρυνεν.**

χαιρησάμενοι (οἱ) πάπ. οἱ χαρέντες.

χαιρητικός-ή-όν μτγν. ὁ ἱλαρός, εὐφραντικός : Βέττ.Βάλ.18,29.

χαΐρι (τὸ) (τουρκ.) δημ. εὐδοκίμησις, προκοπή, πρβλ. ἀχαΐρευτος : **τόσα χρόνια στὴν ξενιτειὰ καὶ χαΐρι δὲν εἶδε,** ἀρὰ **χαΐρι καὶ προκοπὴ νὰ μὴ δῇς,** παροιμ. **στραβὰ πᾶς κάβουρα, μά δὲς καὶ τὸ χαΐρι σου** (οἱ στρεψόδικοι δὲν δύνανται νὰ προοδεύσουν)· **2)** ἡ ἀποκατάστασίς τινος· **3)** ἡ νοικοκυροσύνη, τὸ νοικοκύρεμα : **ἡ γυναίκα αὐτὴ δὲν ἔχει χαΐρι.**

χαιριῶ-άω μτγν. χαίρω: Ἡρωδιαν.Μον.Λεξ.43,33.

χαιροθαλπής-οῦς-ές μτγν. ὁ διὰ θάλπους, διὰ θερμότητος χαροποιῶν : Φιλόξ.π.Ἀθήν.9,409Ε **σμήμασιν ἰρινομίκτοις χαιροθαλπὲς ὕδωρ ἐπεγχέοντες** (δ γρ. χλιεροθαλπές).

χαιρομυσής-οῦς-ές ποι. ὁ χαίρων ἢ εὐαρεστούμενος εἰς αἰσχρότητας, εἰς αἰσχρὰ πράγματα : Αἰσχ.Χο.70 **πόροι τε πάντες ἐκ μιᾶς ὁδοῦ (προ)βαίνοντες τὸν χαιρομυσῆ φόνον καθαίροντες ἔκλυσαν μάταν** (διόρθ. χερομυσῆ).

χαιροσύνη (ἡ) Ἡσ. κ. δημ. «χαρμοσύνη, χαρά» ‖ δημ. ἡ διάθεσις χαρᾶς, εὐθυμίας, τὸ κέφι.

χαίρω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., γ' πληθ. προστ. **χαιρόντων** (Εὐρ.Ἡρ.575), ἐπ. παρατ. **χαῖρον** (Ἰλ.Ξ 156), ἰων. **χαίρεσκον** (αὐτ.Σ 259), μέλλ. **χαιρήσω** (αὐτ.Υ 363, Ἡρ.1,128, Ἀριστφ.Πλ.64, Ἀνδοκ.13,40), ἐπ. ἀπαρφ. μτ. ἀναδιπλ. **κεχαρησέμεν** (Ἰλ.Ο 98), μτγν. **χαρῶ** (ΚΔ Ἀποκ.11,10), ἀόρ. **ἐχάρησα** (Πλούτ. Λούκ.25, Ἀππ.Ἀν.5,20), παρακ. **κεχάρηκα** (Ἀριστφ. Σφ.764), μτχ. **κεχαρηκώς** (Ἡρ.3,29, αὐτ.42), ἐπ. αἰτ. **κεχαρηότα** (Ἰλ.Η 312, Ἡσίοδ.ἀπ.49), **χαίρομαι** (Ἀριστφ Εἰρ.291), δημ. κ. **χαίρουμαι,** δημ. μτχ. **χαιράμενος-η-ο,** παρατ **(ἐ)χαιράμουν(α),** μέλλ. **χαρήσομαι** (Πολύβ.30,16,1, Χρησμ.Σιβ.6,20, Λουκ.Φιλόπ.24), μτγν. κ **χαροῦμαι** (ΠΔ Παροιμ.1,26), ἐπ. **κεχαρήσομαι** (Ὀδ.Ψ 266), α' ἐν. ἐπ. ἀόρ. α' **χήρατο** (Ἰλ.Ξ 270) κ. **ἐχήρατο** (Ὀππ.Κυν.1,509), μτχ. **χηράμενος** (ΑΠ 7,198), γ' πληθ. **ἐπ.** ἀόρ. β' μτ. ἀναδιπλ. **κεχάροντο** (Ἰλ.Π 600), μτγν. κ. **χάροντο** (Κόϊντ.6,315). εὐκτ. γ' ἐν. **κεχάροιτο** (Ὀδ.Β 249), **γ' πληθ. κεχαροίατο** (Ἰλ.Α 256), ἀόρ. β' **ἐχάρην** κ. ἄνευ αὐξήσεως **χάρη** (Ἰλ.Ε 682, αὐτ.Ν 609), δημ. **(ἐ)χάρηκα,** β' ἐν. ὑποτ. **χαρῇς** (Πλάτ.Πολ.606C), **εὐκτ. χαρείη** (Ἰλ Ζ 481), ἀπαρφ. **χαρῆναι** (Σιμων. 178), μτχ. **χαρείς-εῖσα-έν** (Ἰλ.Κ 541), παθ. παρακ. **κεχάρημαι** (Ὕμν.Ὁμ.6,10, Εὐρ.ΙΑ 200, Ἀριστφ.Σφ. 389), μτχ **κεχαρμένος** (Εὐρ.Ὀρ.1122, αὐτ.Τρῳ.52?, αὐτ.ΚΔλ.367), ὑπερσ. γ' ἐν. **κεχάρητο** (Ἡσίοδ.Α 65), γ' πληθ. **κεχάρηντο** (Ὕμν.Δήμ.458) εἶμαι πλήρης χαρᾶς, πολὺ εὐχαριστημένος ἢ ἐνθουσιασμένος, κατέχομαι ὑπὸ χαρᾶς, εὐφραίνομαι : Ἰλ.Η 191 **χαίρω δὲ καὶ αὐτὸς θυμῷ, ἐπεὶ δοκέω νικησέμεν Ἕκτορα δῖον,** αὐτ.Ω 491, αὐτ.Ν 609, αὐτ.Ζ 481, αὐτ.Ψ 647, Ὀδ.Χ 411, αὐτ.Δ 259, Αἰσχ.ἀπ.257, Σοφ.Ἠλ.1300 **τότε χαίρειν παρέσται καὶ γελᾶν ἐλευθέρως,** αὐτ.Τρ.1119, Ἀριστφ.Εἰρ.391, - **χαίρω πολὺ ποὺ σὲ ξαναβλέπω, - δὲς πῶς χαίρεται τὸ σκυλί, ποὺ τὸ ἔλυσες·** ‖ μτ. δοτ. χαίρω, ἥδομαι ἐπί τινι, εὐφραίνομαι διά τι, εὐχαριστοῦμαι, εὐαρεστοῦμαι, ἀρέσκομαι εἴς τι, εὑρίσκω εὐχαρίστησιν : Ἰλ.Η 312 **Αἴαντ' αὖθ' .. εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον, κεχαρηότα νίκῃ,** Ὀδ.Β 35, Ἡσίοδ. Ἔργ.356· κ. μτ. δοτ. προσ. : Ὀδ.Γ 52 **χαῖρε .. ἀνδρὶ δικαίῳ·** ‖ σπαν. προστιθεμένου διορ. κτ. μτχ. : Ἰλ.Ε 682 **χάρη δ' ἄρα οἱ προσιόντι,** αὐτ. Ω 706, Ὀδ.Τ 463· ‖ ὁμ. κ. χαίρω ἐπί τινι : Σοφ. ἀπ.665, Εὐρ Βάκχ.1038 **πλὴν ἐπ' ἐξειργασμένοις κακοῖσι χαίρειν, ὦ γυναῖκες, οὐ καλόν,** Ξεν. Ἀπομν 2,6,35, αὐτ.ΚΠ 8,4,12 **πῶς ἂν εἴην δῆλος χαίρων ἐπὶ τοῖς σοῖς ἀγαθοῖς,** ΚΔ Ματθ.18,13 **χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα,** αὐτ.Κορ.Ι,13,6 **οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ,** αὐτ.Ἀποκ.11,10 **καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαιροῦσιν ἐπ' αὐτοῖς·** ‖ σπαν. **χαίρω ἔν τινι** : Αἰσχ.Εὐμ.996, Σοφ.Τρ. 1119 **οὐ γὰρ ἂν γνοίης ἐν οἷς χαίρειν προθυμεῖ κἂν ὅτοις ἀλγεῖς μάτην·** ‖ μαν. κ. **χαίρομαι εἴς τι** : Διήγ.Ἀχιλλ.273 **καὶ χαίρεται εἰς τὸ κάλλος του καὶ εἰς τὸ λαμπρόν του γένος·** ‖ σπαν. μτ. αἰτ. : Ἰλ Φ 347 **χαίρει δέ μιν ὅστις ἐθείρῃ·** ‖ κ. προστιθεμένου διορ. κτ. μτχ. : Εὐρ.Ῥῆσ.390 **χαίρω δέ σ' εὐτυχοῦντα,** αὐτ.Ἱππ.1339, αὐτ.ἀπ.674 **χαίρω σ' ἐληλυθότα·** ‖ κ. μτ. αἰτ. οὐδ. ἐπιθ. ἢ ἀντων. : Δημ.323 **ταὐτὰ λυπεῖσθαι καὶ ταὐτὰ χαίρειν·** ‖ κ. μτ. αἰτ. συνων. ἢ συστοίχου : Ἀριστλ. ΗΝικ.7,14,8, ΚΔ Ματθ.2,10 **ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα,** Πλούτ.Ἠθ. 1091Ε· ‖ συχν. μτ. κατηγορηματικῆς μτχ. ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ ρ. : Ἰλ.Τ 185 **χαίρω .. τὸν μῦθον ἀκούσας** (χαίρω ὅτι ἤκουσα, μετὰ χαρᾶς ἤκουσα), αὐτ.Η 54, αὐτ.Λ 73, Ὀδ.Ξ 377 **χαίρουσιν βίοτον νήποινον ἔδοντες,** αὐτ.Μ 380, Ἡσίοδ.Ἔργ.55, Πίνδ.Ν Β,81 **χαίρω .. κόμπον ἱείς,** Εὐρ.Ἀλκ.691 **χαίρεις ὁρῶν φῶς, πατέρα δ' οὐ χαίρειν δοκεῖς;,** Ἀριστφ.Πλ.247 **χαίρω τε γὰρ φειδόμενος ὡς οὐδεὶς ἀνὴρ πάλιν τ' ἀναλῶν** (εὐχαριστοῦμαι εἰς τὴν οἰκονομίαν), αὐτ.Ἱππ.1116· ‖ κ. μτ. εἰδ. προτ. : Ὀδ.Ξ 51, αὐτ.526, Πίνδ.Ν 5,85· ‖ κ. μτ. ἀναφορ. : Ὀδ.Θ 200· ‖ φρ. **χαίρω νόῳ** χαίρω ἐσωτερικῶς, κρυφίως, κρυφοχαίρω : αὐτ 78 **ἄναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων χαῖρε νόῳ·** ‖ **χαίρω γέλωτι** ἐκδηλῶ τὴν χαράν μου διὰ γέλωτος, χαίρω καὶ γελῶ : Ξεν.ΚΠ 8,1,33· **2)** μτφ. ἀρκοῦμαι εἴς τι, εἶμαι εὐχαριστημένος, στέργω, ἀγαπῶ : Θεόφρ.ΦΙ 6,5,2 **χαίρει ὑφάμμοις χωρίοις·** **3)** ὁ μέλλ. κ. ἀόρ. μτ. τοῦ ἀρν. μορίου ἐν χρ. πρὸς μετριωτέραν ἔκφρασιν τοῦ ἐναντίου, ὅθ. **οὐ χαιρήσω** δὲν θὰ χαρῶ, δὲν θὰ μείνω ἀτιμώρητος, θὰ λυπηθῶ, θὰ μετανοήσω : Ἰλ.Υ 363 **οὐδέ τιν' οἴω Τρώων χαιρήσειν,** αὐτ.Ο 98, Ὀδ Β 249, Ἡρ.1,128 **ἀλλ' οὐδ' ὡς Κῦρός γε χαιρήσει,** Ἀριστφ.Πλ.64, αὐτ.Ἱππ.235, αὐτ Σφ.186, Δημ.437 **ὅπως ἂν μὴ χαίρωσιν,** Πλούτ.Λούκ.25· ‖ κ. ἄνευ ἀρνητικοῦ μορίου, ἀλλ' ἐρωτηματικῶς : αὐτ.Ἀλέξ. 51 **σὺ .. χαιρήσειν νομίζεις;** ‖ π.Ἡρ. κ. Ἀττ. ἡ μτχ. **χαίρων** συχν. συνάπτεται μτ. ἄ. ρ. ἐν ἐπιρρ. χρ. κ. ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀσφαλῶς, ἀτιμωρητί : Ἡρ. 3,69 **χαίρων ἀπαλλάττει,** αὐτ.9,106, Πλάτ.Γοργ. 510D, Δημ.748· ‖ συχνότ μτ. ἀρνήσεως **οὐ χαίρων** μὲ ζημίαν του : Ἡρ 3,29 **οὐ χαίροντες ἐμὲ γέλωτα θήσεσθε,** Σοφ.ΟΤ 363 **οὔ τι χαίρων .. ἐρεῖς,** αὐτ.Ἀντ.759, αὐτ.Φιλ.1299, Εὐρ.Μήδ.397, Ἀριστφ.Ἀχ.563, Εὐπ.Δήμ.2 **οὐ γάρ .. χαίρων τις .. τοὐμὸν ἀλγυνεῖ κέαρ,** Ξεν.Ἀν.5,6,32· **4)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ προστ. **χαῖρε** εἶναι λίαν εὔχρ. τ. ἀσπασμοῦ, χαιρετισμοῦ, προσφώνησις χαιρετισμοῦ, ἀπὸ τοῦ Ὁμ. ἤδη, κ. κτ. δυϊκ. κ. πληθ. **χαίρετον, χαίρετε,** ἐν συναντήσει φίλων, ὅτε οἱ πρῶτον συναντώμενοι προσηγόρευον ἀλλήλους διὰ τοῦ **χαῖρε** (γειά σου): Ἰλ.Ι 197 **χαίρετον· ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον,** αὐτ.Ψ 19, Ὀδ.Α 123 **χαῖρε, ξεῖνε, παρ' ἄμμι φιλήσεαι,** αὐτ.Ν 229, αὐτ.Ω 402, Αἰσχ.Εὐμ.996, αὐτ.1014, Σοφ.Αἴ.91, αὐτ.ΟΚ 1137, αὐτ. Φιλ.462 **χαῖρ' ὡς μέγιστα, χαῖρε,** ΚΔ Ματθ.28,9 **καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς λέγων· χαίρετε,** αὐτ.Λουκ.1,28 **καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος**

πρὸς αὐτὴν εἶπε· **χαῖρε κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ,** αὐτ.᾽Ιω.19,3 **χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων·** ‖ ἐν χρ. κ. ὡς χαιρετισμὸς πρὸς τὴν πατρίδα, τὸν ἥλιον κττ. : Αἰσχ.᾽Αγ.508 **νῦν χαῖρε μὲν χθών, χαῖρε δ᾽ ἡλίου φάος,** αὐτ.Σοφ.Φιλ. 1452· ‖ δθ. ἐν ἀπαντήσει χαίρω κατόπιν προσφωνήσεως διὰ τοῦ χαῖρε, δέχομαι τὸν χαιρετισμόν σου χαῖρε : Αἰσχ.᾽Αγ.538 **κῆρυξ Ἀχαιῶν χαῖρε τῶν ἀπὸ στρατοῦ.** **ΚΗ. χαίρω** ⟨τε⟩· ‖ πάσι χαίρω ἀκούω ἐκ πάντων τὸ χαῖρε : Σοφ. ΟΤ 596 **νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται·** ‖ ὁμ. ἐν χρ. ἐπὶ ἀποχωρισμοῦ φίλων, ἀφήνω ὑγείαν, γειὰ χαρά : ᾽Οδ.Ε 205 **σὺ δὲ χαῖρε καὶ ἔμπης,** αὐτ.Ν 59, αὐτ.Ο 151, ᾽Αριστφ.Βάτρ.164 **καὶ χαῖρε πόλλ᾽ ὠδελφέ, - χαίρετε, κύριοι, κι αὔριο μὲ τὸ καλό·** ‖ συχν. τίθεται εἰς τὸ στόμα τῶν ἐγγιζόντων τὸν θάνατον : Σοφ.Αἴ.863 **τὰ Τρωϊκὰ πεδία προσαυδῶ, χαίρετ᾽, ὦ τροφῆς ἐμοί,** αὐτ.Τρ.921, Πλάτ.Φαίδ.116D· ‖ δθ. ἐν χρ. κ. ἐν ἐπιτυμβίοις ἐπιγραφαῖς· ‖ ἐν χρ. ὡς χαιρετισμὸς κ. ἐν περιστάσεσιν, οἷον ὅταν τις παρηγορῇ ἢ παραθαρρύνῃ ἕτερον, ἔχε θάρρος, θάρρει : ᾽Οδ.Θ 408 **χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε· ἔπος δ᾽ εἴπερ τι βέβακται δεινόν, ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι·** ‖ κ. ἐν δείπνοις : αὐτ.Δ 60 **σίτου δ᾽ ἅπτεσθον καὶ χαίρετον,** αὐτ.Σ 122, αὐτ.Υ 199, αὐτ. Λ 248 **χαῖρε, γύναι, φιλότητι** (ἡ φιλότης, ὁ ἐναγκαλισμὸς νὰ σοῦ κάμῃ καλόν, ἂς εἶναι **εὐτυχία** εἰς τὴν ἕνωσιν ἡμῶν), αὐτ.Ν 358, ῞Υμν.᾽Ομ.8,7· ‖ **τὸ ἀπαρφ.** ὁμ. ἐν χρ. **ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημ.,** ἐφ᾽ ἧς **κ. τὸ χαῖρε** ἤτοι ἐπὶ χαιρετισμοῦ : Σοφ.Τρ.227 **χαίρειν δὲ τὸν κήρυκα προὐννέπω** (χαιρετίζω, προσφωνῶ αὐτὸν διὰ τοῦ χαῖρε), αὐτ.Αἴ.112, Πλάτ. Χαρμ.164Ε, Ξεν.᾽Απομν.3,13,1 **προσειπών τινα χαίρειν οὐκ ἀντιπροσερρήθη·** ‖ ἐν ἀρχῇ ἐπιστολῶν τὸ ἀπαρφ. ἐτίθετο πάντοτε καθ᾽ ἑαυτό, παραλειπομένου τοῦ ρ. κελεύει ἢ λέγει : Ξεν ΚΠ 4,5,27 **Κῦρος Κυαξάρῃ χαίρειν,** Θεόκρ.14,1· **5)** **ἐκ** τῆς ἐνν. τοῦ **χαῖρε** ἐν τῷ ἀποχωρισμῷ (πήγαινε στὸ καλό), ἀνεπτύχθη ἡ τοῦ γ᾽ προσ. **χαιρέτω** σημ. τῆς ὀλιγωρίας, καταφρονήσεως καὶ περιφρονήσεως, οὕτως ὥστε τὸ χαιρέτω κατέστη ταυτόσημον πρὸς τὸ **ἐρρέτω** : ῾Ηρ.4,96 **εἴτε ἐγένετο ἄνθρωπος εἴτε ἐστὶ δαίμων, χαιρέτω,** Εὐρ. Μήδ.1044 **χαιρέτω βουλεύματα,** Πλάτ.Συμπ.199Α, αὐτ.Νόμ.886D· ‖ ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημ. κ. τὸ ἀπαρφ. : ῾Ηρ.6,23, αὐτ.9,41 **τά τε σφάγια τὰ Ἡγησιστράτου ἐᾶν χαίρειν μηδὲ βιάζεσθαι,** Εὐρ. ῾Ιππ.113, ᾽Αριστφ.Πλ.1187, αὐτ.᾽Αχ.200, Πλάτ.Φαίδ. 63Ε, αὐτ.Πρωτ.347Ε, αὐτ.Θεαίτ.188Α, αὐτ.Φίλ.59Β, Λουκ.Μισθ.Συν.3, αὐτ.Δημ.᾽Εγκ.50· ‖ συχν. κ. μτ. δοτ. : Αἰσχ.᾽Αγ.572 **πολλὰ χαίρειν ξυμφοραῖς καταξιῶ,** ᾽Αριστφ.Νεφ.609 **φράσαι . . χαίρειν Ἀθηναίοισι,** Πλάτ.Φαῖδρ.272Ε **πολλὰ εἰπόντα χαίρειν τῷ ἀληθεῖ,** αὐτ.Φαίδ.64C, αὐτ.Πολ.406D, Ξεν. ῾Ελλ.4,1,31· **6)** ἡ μτχ. **χαίρων** ἐν ἐπιρρ. χρ. πλήρης χαρᾶς, μετὰ χαρᾶς : ᾽Ιλ.Α 446 **ὁ δὲ δέξατο χαίρων παῖδα φίλην,** ᾽Οδ.Τ 461 **χαίροντα φίλως χαίροντες ἔπεμπον εἰς Ἰθάκην,** αὐτ.Ρ 83, ῾Ηρ.3, 29, αὐτ.42, ᾽Αριστλ.Ρητ.1,2,5· **7)** **νεώτ. κ.** δημ. **ἐν** μτβ. χρ. μ. ὁ μέσ. τ. **χαίρομαι** ἀπολαμβάνω ἢ ἐξακολουθῶ νὰ ἔχω τι τὸ ποθητόν : ᾽Αραβ.Μυθ. Χαλ.1,16 **τόσους λοιπὸν ἀγαπητικοὺς ἐχάρηκα,** Πολίτ.᾽Εκλ.Τραγ.41,10 **γιὰ φᾶτε, πιέτε, βρὲ παιδιά, χαρῆτε, νὰ χαροῦμε,** Σολωμ. **Στὸ θάνατο τῆς μικρῆς ἀνεψιᾶς** 9 **λίγο ἐχάρηκες τὸ φῶς σου,** Πολίτ. ᾽Εκλ.Τραγ.257,1 **χαρῆτε, υἱοί, χαρῆτε, νιές, κι ἡ μέρα ὁλοβραδιάζει, - δὲ χαίρεται τὰ πλούτη του, - νὰ χαρῇς τὰ παιδιά σου ! - τὴ ζωή σου !·** ‖ ὁμ. **νὰ χαίρεσαι τὸ ὄνομά σου - τὴ γιορτή σου** εὐχὴ ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τινος ὅπως ζήσῃ ἐπὶ μακρόν· ‖ δημ. **καλῶς τὰ χαίρεστε** χαιρετισμὸς πρὸς τρώγοντας ἢ διασκεδάζοντας· ‖ ὁμ. **νὰ χαίρεστε !** ἀπολ. ἐν χρ. ὡς εὐχὴ κατὰ προσφορὰν γλυκύσματος ἢ ποτοῦ ἐν ἐπισκέψει, ἄ. εἰς ὑγείαν σας !· **8)** μσν. δημ. ἡ μτχ. **χαιράμενος-η-ο** κ. **χαιρούμενος** χαίρων, χαρούμενος, περιχαρής : ᾽Ερωτόκρ.1,1952 **ἂν εἶναι μανισμένος γὴ ποῦρι καὶ χαιράμενος καὶ καλοκαρδισμένος,** αὐτ.2,543,αὐτ. 3,1478, αὐτ.4,1218, αὐτ.5,503, Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 63,4 **στῆς ζωῆς τὸ λιβάδι τὰ βοσκοῦσαν τριφύλλι ὥσμε τὰ φὲς χαιράμενα·** ‖ δημ. συχνότ. εἰς εὐχάς : **εὐτυχισμένοι καὶ χαρούμενοι.**

χαῖτα (ἁ) δωρ. τ. τοῦ χαίτη βλ.λ. : Βακχ.10,28,αὐτ. 7,70, αὐτ.16,105.

χαιτέησσα δ. τ. ἀντὶ χαιτήεσσα θηλ. τοῦ χαιτήεις βλ.λ. : Σιμων.᾽Αμ.7,47.

χαίτη (ἡ) κ. μαν. κ. νεώτ., δημ. χήτη μακρὰ λελυμένη κόμη τοῦ ἀνθρώπου, καθειμέναι τρίχες τῆς κεφαλῆς· ΑΒ 1095 «τρίχες» : ᾽Ιλ.Ψ 141 **ξανθὴν ἀπεκείρατο χαίτην,** ᾽Οδ.Κ 567, Βί.᾽Αλεξ.378 **ἔχοντα χαίτην πολιάν, γένειον ὡς χρυσίζον·** ‖ κ. κτ. πληθ. ἐπὶ ἑνὸς μ. προσ. : ᾽Ιλ.Ξ 175 **χαίτας πεξαμένη,** αὐτ.Κ 15· ‖ ὁμ. δηλοῖ καὶ τὸ σύνολον τῶν ἀπὸ τοῦ αὐχένος ζῴων τινῶν, οἷον ἵππου, κρεμαμένων μακρῶν τριχῶν : αὐτ.Ρ 439 **θαλερὴ δὲ μαίνετο χαίτη,** αὐτ.Ζ 509 **ἀμφὶ δὲ χαῖται ὤμοις ἀΐσσονται,** αὐτ.Ο 266, Ξεν.῾Ιππ.5,5, αὐτ.7,1, αὐτ.8,8· ‖ κ. **ἐπὶ** τῶν τριχῶν τῶν κρεμαμένων ἀπὸ τοῦ αὐχένος τοῦ λέοντος : Εὐρ.Φοίν.1121, ᾽Αριστφ.Βάτρ. 821, αὐτ.822 **ἀλλὰ φρίξας λοφιᾶς λασιαύχενα χαίταν,** ᾽Αριστλ.ΖΜ 2,14,4, αὐτ.ΖΙ 2,1,19 **ὅσα χαίτην ἔχει, ὥσπερ λέων·** **2)** μτφ. ἐπὶ δένδρων, ἡ κόμη, τὸ φύλλωμα : Καλλ.Δῆλ.81 **ὡς ἴδε χαίτην σειομένην Ἑλικῶνος,** Θεόκρ.6,16, ᾽Ανακρεόντ.18.

χαιτήεις-εντος-εσσα-εν, δωρ.χαιτάεις, θηλ.κ. χαιτέησσα (Σιμων.᾽Αμ.7,47) ὁ ἔχων μακράν, σειομένων, κυματίζουσαν κόμην, **ἐν** χρ. ἰδ. ὡς **ἐπίθ.** τοῦ Ἀπόλλωνος : Πίνδ.Π 9,6 **τὰν ὁ χαιτάεις ἀνεμοσφαράγων ἐκ Παλίου κόλπων ποτὲ Λατοΐδας ἅρπασ᾽,** ᾽Ερυκ.ΑΠ 6,234 **Γάλλος ὁ χαιτάεις, ὁ νεήτομος, ὡπὸ Τυμώλου Λύδιος ὀρχηστὰς μάκρ᾽ ὀλολυζόμενος·** **2)** ἐπὶ τοῦ ἵππου, ὁ ἔχων μακρὰν χαίτην : Φωκ.3· **3)** μτγν. **ἐπὶ** ἄρκτου, ὁ λάσιος, ὁ λασιόθριξ, **ὁ** δασύς : ᾽Οππ.᾽Αλ.5,38· **4)** μτγν. ἐπὶ φυτῶν, ὁ πυκνόφυλλος : Νικ.Θηρ.60 **καλάμινθον χαιτήεσσαν.**

χαιτίζω φαιώ, θωπεύω, περιποιοῦμαι τὴν χαίτην: ᾽Επίμ.᾽Ομ. ἐν ᾽Αν.᾽Οξ.1,291,5.

χαιτοφόρος-ον νεωτ. ὁ φέρων χαίτην βλ.λ.

χαίτωμα-ατος (τὸ) ποι. λόφος, χαίτη : Αἰσχ. ᾽Επτ.385 **τρεῖς κατασκίους λόφους σείει, κράνους χαίτωμα.**

χαίωμα (τὸ) μσν. κόσμημα τοῦ ἵππου περὶ τὸν τράχηλον : Κωδιν.De offic.Palat.17.

χακί (τὸ) (Ἰνδ.) δημ. χρωματισμὸς φαιοπράσινος ἢ φαιοκίτρινος, ἰδίᾳ ὑφάσματος χρησιμεύοντος πρὸς κατασκευὴν ἐνδυμασιῶν, στρατιωτικῶν στολῶν, σκηνῶν ἐκστρατείας κττ.· **2)** ὕφασμα χρώματος φαιοπρασίνου ἢ φαιοκιτρίνου : **παντελόνι χακί·** **3)** ὡς σύμβολον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, τῆς θητείας.

χαλά (ἁ) δωρ. τ. τοῦ χηλὴ βλ.λ.

χαλάβρα (ἡ) δημ. βράχος ἢ κτίσμα ἀφ᾽ ἑαυτοῦ πεπτωκός, γκρεμισμένο : **πολλὲς χαλάβρες ἀπομένουν στὸ χωριὸ ἀπὸ τὸν παλιὸ σεισμό.**

χάλαβρο (τὸ) μσν. δημ. δ.γρ. χάλαυρο, βράχοι κατακυλισθέντες ἐκ τοῦ ὄρους, χαλασμένα βράχια : ᾽Ερωτόκρ.2,242 **τὸ μαῦρο δείχνει σκοτεινό, τὸ πράσινο σὰ δάση, τὸ μπλάβο πέτρες χάλαβρο, ποὺ μπόρειε νὰ γελάσῃ.**

χαλαβρώνω δημ. μεταβάλλω εἰς χαλάβραν βλ.λ.· **2)** κ. ἀμτβ. γίνομαι χαλάβρα βλ.λ. : **ἐχαλάβρωσαν τὰ σπίτια.**

χαλαβώτης (ὁ) μτγν. ὁ ἀσκαλαβώτης : ΠΔ Λευ.11,30 **καὶ ὁ κροκόδειλος ὁ χερσαῖος, μυγάλη καὶ χαμαιλέων καὶ χαλαβώτης.**

χαλάδρι(ο)ν (τὸ) πάπ. φίαθος, φάθα πρὸς ἐπίατρωσιν : δώσεις Τεφερσάϊτι **τὸν ἱστὸν καὶ τὸ χαλάδριν,** αὐτ. **κλείνης ἀκανθίνης σὺν χαλαδρίῳ.**

χαλαδρομιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν κληματὶς ἡ φλογερὰ ἢ φλόγιος ἢ εὔοσμος, ἄ. κληματαῖδα, ὀγράμπελη, χελιδονιά.

χάλαδρον Ἡσ. «κράδθατον».

χάλαζα (ἡ) κ. μον. κ. νεώτ., δημ. **χαλάζι** (τὸ) μετεωρολογικὸν στοιχεῖον πῖπτον **ἐκ** τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς τὸ ἔδαφος κατὰ κόκκους πάγου, κατὰ χαλαζοκόκκους : Ἰλ.Κ 6 **ὄμβρον . . ἠὲ χάλαζαν ἢ νιφετόν,** Ἀριστ.Νεφ.1127, αὐτ.Βάτρ.852 **ἐκ τῶν χαλαζῶν . . ὕπαγε σεαυτόν,** Πλάτ.Συμπ.188Β, αὐτ.Πολ.397Α, Ξεν.Οἰκ 5,18, ΚΔ᾽Αποκ.8,7 **καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμειγμένα ἐν αἵματι,** αὐτ. 11,19, αὐτ.16,21, Παπαδ.Χριστ.Διηγ.17· **2)** μτφ. πᾶσα ραγδαία βροχή : Σοφ.ΟΚ 1503· **3)** πᾶς μικρὸς κόμβος ἢ ὄγκωμα ὅμοιον πρὸς κόκκον χαλάζης, οἷον ἴονθος ἢ οἴδημα ἐντὸς τῆς σαρκὸς τῶν χοίρων, ὄροβος : Ἀριστλ.Ζ1 8,21,4, αὐτ.Πρ.34, 4,2, Ἀνδροσθ.π.Ἀθήν.3,93C **ὥσπερ ἐν τοῖς ὑείοις ἡ χάλαζα·** ‖ νεώτ. εἶδός τι παθήσεως τῶν χοίρων· **4)** μτγν. μικρὸν οἴδημα ἐπὶ τῶν βλεφάρων **ἢ ἐξάνθημα καὶ σκλήρυνσις,** χαλάζιον : Πολυδ.4, 197· **5)** ὄζος, ρόζος : Θεόφρ.άπ.6,25· **6)** σκληρὸς ὄγκος **ἐν ᾠῷ** : Ἀριστλ.Ζ1 6,2,17 **7)** νεώτ. βοταν. ἡ χώρα προσαρμογῆς τῆς σπερματικῆς βλάστης ἐπὶ τοῦ ὀμφαλικοῦ ἱμάντος.

χαλαζάεις-εντος-εσσα-εν δωρ. τ. **τοῦ** χαλαζήεις βλ.λ. : Πινδ.I 4,50.

χαλαζαῖος-α-ον ὁ πλήρης κόμβων, ρόζων, ὀζώδης : Ὀρφ.Ἀργ.764.

χαλαζασφάλεια (ἡ) νεώτ. ἀσφάλεια τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς κτ. τῶν ἐκ χαλάζης ζημιῶν.

χαλαζεπής-οῦς-ές μτγν. ποι. ὁ ἐκτοξεύων, ἐκσφενδονίζων **ὕβρεις** πυκνὰς ὡς χάλαζαν : ΑΠ 7,405.

χαλαζηδόν ἐπίρρ. μον. κ. νεώτ. ἐν εἴδει, δίκην χαλάζης, ὡς χάλαζα : Νικ.Χων.Ἱστ.53Α.

χαλαζήεις-εντος-εσσα-εν, δωρ. **-άεις-εσσα-εν,** ὁ κατὰ τὴν μορφὴν ὅμοιος πρὸς χάλαζαν, ὁ ὁμοιάζων κατὰ τὸ πλῆθος, τὴν πυκνότητα πρὸς χάλαζαν : Πινδ.I 4(5),50 **ἐν πολυφθόρῳ Σαλαμὶς Διὸς ὄμβρῳ ἀναρίθμων ἀνδρῶν χαλαζάεντι φόνῳ,** Λεωνίδ.Ταρ ἐν ΑΠ 6,221 **χειμερίην διὰ νύκτα χαλαζήεντά τε συρμὸν καὶ νιφετὸν φεύγειν,** Νόνν.Δ 18,232· **2)** μτγν. σκορπίος **χαλαζήεις οὗ τὸ κέντρον** παράγει ρῖγος παγετῶδες εἰς τὸν κεντούμενον : Νικ.Θηρ.13.

χαλάζι (τὸ) δημ. ἡ χάλαζα βλ.λ.1) : Πολιτ.Ἐκλ. Τραγ.61,3 **τοῦ πέφτουν** βάλια **σὰ βροχή,** κανόνια **σὰ χαλάζι,** Σολωμ.Ἐθν.Ὕμν.30,2 ὁποὺ ἀφήνει ἀ**νεμοζάλη καὶ χαλάζι καὶ βροχή,** Ψυχάρ.Ταξ.32, Γρυπ.Σκ.Τερρ.8,6 **σὰν τὴν ἀγάπη του παλιά, πιὸ νέα ἀπ᾽ τὸ χαλάζι,** αὐτ.40,9.

χαλαζιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν σίον τὸ κομβανθές, ἄ. νεροσέλινο.

χαλαζιακός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸν χαλαζίαν βλ.λ. : χαλαζιακὸς **πορφυρίτης.**

χαλαζίας (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. λίθος τις πολύτιμος χαλαζόχρους : Πλίν.37,73· **2)** νεώτ. **γεν.** τὸ ὀρυκτὸν διοξείδιον τοῦ πυριτίου.

χαλάζιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ὑποκορ. **τοῦ** χάλαζα βλ.λ.4), μικρὸς ὄγκος τοῦ βλεφάρου : Γαλ.10, 343 **τὸ χαλάζιον, ἔστι γὰρ ἕν τι καὶ τοῦτο τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς γινομένων, ὅλῳ τῷ γένει παρὰ φύσιν ὑπάρχον ἐκκόπτεσθαι δεῖται,** Παῦλ.Αἰγ.3,22.

χαλάζιος-ον μτγν. ὁ πλήρης κόμβων, ρόζων : Σχόλ.Ἱππ.2,479· **2)** τὸ ἀρσ. **χαλάζιος ὡς οὐσ. ὁ χαλαζίας βλ.λ.** : Ὀρφ.Λιθ.752.

χαλαζίτης λίθος (ὁ) μον. **ὁ** χαλαζίας βλ.λ.1) : Γεωπ.1,14,1.

χαλαζιῶ-άω μτγν. πάσχω **ἐκ** χαλάζης βλ.λ.4), ἐκ χαλαζίου· Ἀέτ.7,83 «χαλαζιᾶν δὲ λέγουσι τὰ βλέφαρα, ὅταν ἐκτραπέντων αὐτῶν φαίνηταί τινα ὑπερέχοντα στρογγύλα διαφανῆ, ὅμοια χαλάζῃ».

χαλαζοβόλος-ον μτγν. ὁ ρίπτων χάλαζαν, χαλάζι : Πλούτ.Ἠθ.499F **χαλαζοβόλα νέφη.**

χαλαζοβολῶ-έω μτγν. ρίπτω χάλαζαν κατά τινος, βάλλω, πλήττω διὰ χαλάζης : ΑΠ 5,64, Κλήμ. Ἀλ.754 **χαλαζοβολήσειν μελλόντων νεφῶν,** Εὐστ.Πον.193,90.

χαλαζοβριθής-οῦς-ές νεώτ. ὁ βρίθων **ἐκ** χαλάζης, γεμάτος ἀπὸ χαλάζι.

χαλαζοβρόχι (τὸ) δημ. βροχὴ χαλάζης **ἢ** μετὰ χαλάζης : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.56,2 **τό᾽ να φέρνει ἀστραπόβροντα, τ᾽ ἄλλο χαλαζοβρόχια.**

χαλαζοειδής-οῦς-ές μον. κ. νεώτ. ὁ πρὸς χάλαζαν ὅμοιος : Miller.Journ.des Sav.a.1839,220.

χαλαζόκοκκος (ὁ) νεώτ. ἕκαστος τῶν ἐκ πεπηγότος ὕδατος κόκκων, **ἐξ ὧν** ἀποτελεῖται ἡ χάλαζα.

χαλαζοκοπία (ἡ) τὸ χαλαζοκοπεῖν, τὸ κόπτειν, συντρίβειν διὰ χαλάζης : Θεόφρ.ΦΑἴτ.5,8,2.

χαλαζοκοπῶ-έω κόπτω, κτυπῶ, συντρίβω μὲ χάλαζαν, μὲ χαλάζι, ἐν χρ. τὸ παθ : Θεόφρ.Φ Αἴτ.5,8,3 **ὅταν ὑπ᾽ αὐτὴν τὴν βλάστησιν χαλαζοκοπηθῇ,** αὐτ.Φ1 4,14,1.

χαλαζόπληκτος-ον νεώτ. γεωργός, οὗ αἱ καλλιέργειαι ὑπέστησαν βαρείας ζημίας **ἐκ** πτώσεως χαλάζης· ὁμ. καλλιεργημένη ἔκτασις, ἧς αἱ **φυτεῖαι ἐβλάβησαν** πολὺ **ἐκ** πτώσεως χαλάζης : **οἱ χαλαζόπληκτοι πληθυσμοὶ τοῦ νομοῦ** Ἠλείας, **- χαλαζόπληκτα χωρία.**

χαλαζοῦμαι-όομαι γλωσσ. προσβάλλομαι **ὑπὸ** τῆς νόσου χαλάζης βλ.λ.3).

χαλαζοφόρος-ον νεώτ. ὁ φέρων χάλαζαν.

χαλαζοφύλαξ-ακος (ὁ) μτγν. ὁ φυλάττων ἀπὸ τῆς χαλάζης, ὁ ἀποτρέπων τὴν χάλαζαν, ἰδ. διά τινων παραδόξων τελετῶν : Πλούτ.Ἠθ.700Ε **τὴν ὑπὸ χαλαζοφυλάκων αἵματι ἀσπάλακος ἢ ρακίοις γυναικείοις ἀποτρεπομένην.**

χαλάζω δωρ. τ. τοῦ χαλῶ βλ.λ. : Πινδ.Π 1,6 **χαλάξαις** (πιθ. -σσαις).

χαλαζῶ-άω ρίπτω χάλαζαν : Λουκ.Δὶς Κατ.2· **2)** ἀμτβ. πίπτω πυκνὸς ὡς ἡ χάλαζα, σὰ χαλάζι : Κωμ.Ἀνών.123· **3)** ἔχω τὴν νόσον χάλαζαν βλ.λ 3), ἔχω ἐξανθήματα ἢ οἰδήματα : Ἀριστφ.Ἱππ.381 **εἶτα δ᾽ ἔνδοθεν τὴν γλῶτταν ἐξείραντες αὐτοῦ σκεψόμεσθ᾽ εὖ κἀνδρικῶς κεχηνότος τὸν πρωκτόν, εἰ χαλαζᾷ,** Ἀριστφ.Ζ1 8,21,5 **χαλαζῶσαι ὗες.**

χαλαζώδης-ους-ες ὁ ὅμοιος πρὸς χάλαζαν βλ.λ.1) : Ἐμπ. π.Πλούτ.Ἠθ.922C **χαλαζώδης πάγος,** Ἀριστλ.Ζ1 7,1,19 **χαλαζώδη σπέρματα·** **2)** ὁ μετὰ χαλάζης, ὁ συνοδευόμενος ὑπὸ πτώσεως χαλάζης ἢ ὁ ἐπιφέρων πτῶσιν χαλάζης, ποὺ φέρνει χαλάζι : αὐτ.Μετ.2,6,20 **χαλαζώδης ἄνεμος,** αὐτ.22· **3)** ὁ φέρων κόμβους, ἄ. χαλάζιος βλ.λ.1) : αὐτ. 7,2,19· **4)** ἐπὶ χοίρων, ὁ πάσχων ἐκ τῆς νόσου χαλάζης βλ.λ.3) : **αὐτ.**8,21,4.

χαλάζωμα-ατος (τὸ) μον. χάλαζα **βλ.λ.3)** : ΚΜανασσ.Χρον.259 **οἱ φάρες οἱ μελάμπτεροι . . χαλαζώματά τινος λευκότητος ἐφόρουν.**

χαλάζωσις-εως (ἡ) μτγν. τὸ χαλαζοῦσθαι, τὸ πληροῦσθαι οἰδημάτων : Foës.Oec.Hipp.

χαλ(αι)βασις (ὁ) μτγν. ὁ χαλαρῶς βαδίζων, πρβλ. χαλαίπους : Σουητών.π.Ε. **Mil. ἐν Mél. de Lit. Gr.**416.

χαλαίνω ποι. τ. τοῦ χαλῶ-άω, χαλαρώνω, ἀφήνω τι χαλαρόν : Ἡσίοδ.Α 308 **ρυτὰ χαλαίνοντες.**

χαλαίπους-οδος-ουν μτγν. ὁ ἔχων τοὺς πόδας χαλαρούς, ὁ χωλαίνων, ὁ χωλός : Νικ.Θηρ 458 (ἄ.γρ. χωλόπους καὶ κυλλόπους).

χαλαίρυπος (ὁ) τὸ μετὰ νίτρου ὕδωρ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἢ δι' οὗ ἐπλύθησαν ἐνδύματα· Ἡσ. «ὁ τῶν πλυνομένων ἱματίων ῥύπος» ‖ δθ. γεν. ὕδωρ θολὸν καὶ ἀκάθαρτον : Κρατῖν.'Αδῆλ.117.

χαλάλι (τουρκ.) ἐπίρρ. ἐν φρς τοῦ τὸ κάνω χαλάλι, ἢ χαλάλι νὰ σοῦ - τοῦ γίνῃ ἢ ἁπλῶς χαλάλι σου - του χάρισμά σου - του ἄς εἶναι· ὁμ. οἱ κόποι - τὰ ἔξοδα κττ. πῆγαν χαλάλι (εὐλόγως ἐγένοντο, ἔπιασαν τόπο).

χαλάμβριαι Ἡσ. «Ἵπποι ἀπὸ τόπου τῆς Λιβύης».

χαλαμπαλίκι (τὸ) (τουρκ.) δημ. δ. προφ. τοῦ καλαμπαλίκι βλ.λ.

χάλανδρος (ὁ) πιθ. δωρ. τ. τοῦ κόλανδρος βλ.λ. : Ἐπίχ.41· 2) Ἡσ. ὡς γλῶσα. τοῦ κράββατος βλ.λ.· πρβλ. χάλαδρον κ. χαλάδριον.

χαλάρα (ἡ) Ἡσ. «ἄλυσις».

χαλαρά ἐπίρρ. δημ. χαλαρῶς βλ.λ.

χαλαράδα (ἡ) δημ. ἡ χαλαρότης βλ.λ.

χαλαργός-όν δωρ. τ. τοῦ χηλαργός, ταχύπους ἢ λευκόπους : Σοφ.'Ηλ.861 ἢ καὶ χαλαργοῖς ἐν ἁμίλλαις (δ.γρ. χαλάργοις).

χάλαρο (τὸ) δημ. ἐρείπιον, χάλασμα, δ. χαλάδρα· 2) τόπος πετρώδης· 3) συχν. κτ. πληθ. τὸ κάλλαιον τῶν ἀλεκτοροειδῶν.

χαλαροδερμία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ δερματαλυσία.

χαλαρός-ά-όν κ. μαν. κ. νεώτ., δημ. θηλ. -ή, οὐδ. -ό ὁ ἄτονος, ὁ ἀνειμένος, ὁ μὴ τεταμένος, μὴ σφιγκτός, μπόσικος, λάσκος, λασκαρισμένος : Ἱππ.'Αφορ.1256, Ἀριστφ.Θεσμ.263 χαλαρὰ (ὑποδήματα) γοῦν χαίρεις φορῶν, Θουκ.2,76 ἀφίεσαν τὴν δοκὸν χαλαραῖς ταῖς ἁλύσεσι, Ξεν.'Ιππ. 10,3, αὐτ.7,1, αὐτ.12,1· ‖ χαλαρὰ κοτυληδῶν ἄρθρωσις μὴ συνεσφιγμένη, χαύνη : Ἀριστφ Σφ.1495· ‖ χαλαροὶ πόροι ἀνειμένοι, ἀνοικτοὶ πόροι : Ἀριστλ.Ζ13,4,2· 2) μτφ. χαλαραὶ ἁρμονίαι αἱ συντεθειμέναι ἄνευ ἁρμονικῆς συνθέσεως τῶν μελῶν ἢ ἐκτεθηλυμμέναι, ἄτονοι μουσικαὶ ἁρμονίαι : Πλάτ.Πολ.398Ε· ‖ κ. ἐπὶ τῆς μουσικῆς : Φερεκρ.Χείρ.1,5 χαλαρωτέραν (τὴν μουσικὴν) .. ἐποίησε χορδαῖς δώδεκα· ‖ τὸ οὐδ. τὸ χαλαρόν ὡς οὐσ. ἡ χαλαρότης βλ.λ. : Ἀναξίμ.π.Πλούτ.'Ηθ. 947F· 3) νεώτ. μτφ. ἄτονος, νερουλιαστός : ἡ στάσις τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τινος εἶναι χαλαρά· 4) νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ ἐνεργειῶν, ἐπὶ πράξεων ἢ καταστάσεων, ὁ ἄτονος, ὁ ἐξησθενημένος, ὁ οὐχὶ σθεναρός, ὁ μετὰ ποιοῦ τινος ὄκνου γινόμενος, ὁ οὐχὶ δραστήριος : ἡ ἐπίθεσις ἦτο χαλαρά, - χαλαρὸν διάβημα, - ἡ ἐμπορικὴ κίνησις τῆς πανηγύρεως ἦτο χαλαρά, - χαλαρὴ βοήθεια, - χαλαρὲς προεκλογικὲς ἐνέργειες· ‖ εἰδ. ἐπὶ τιμῶν νομισμάτων ἢ μετοχῶν ἢ προϊόντων ὧν ἡ ἀγοραπωλησία γίνεται ἐν χρηματιστηρίοις, ὁ τείνων πρὸς ὑποτίμησιν, ὁ δι' ὃν δὲν παρουσιάζονται ἀγορασταί : αἱ τραπεζικαὶ ἀξίαι σήμερον ἦσαν χαλαραί· ὁμ. κ. ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ δοσοληψιῶν : ἡ ἀγορὰ σήμερον λίαν χαλαρά· ‖ εἰδ. ἐπὶ λόγου γραπτοῦ ἢ προφορικοῦ, ὁ οὐχὶ ἔντονος, οὐχὶ ζωηρὸς τὴν ἔκφρασιν, ὁ πτωχὸς εἰς περιεχόμενον : χαλαρὰ ἀγόρευσις - ὑπεράσπισις, - χαλαρὸν ὕφος· κ. ἐπὶ θεατρικοῦ ἔργου ἐν ἀναφ. πρὸς τὴν πλοκὴν ἢ τὴν δρᾶσιν τοῦ συνόλου ἢ τῶν καθέκαστα : ὁ διάλογος λίαν χαλαρός, - ἡ δευτέρα πρᾶξις τοῦ δράματος χαλαρά.

χαλαρότης-ητος (ἡ) κ. νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις χαλαρός, χαλάρωσις, χαλαρὰ κατάστασις : Ξεν. 'Ιππ.9,9 ἐὰν δὲ καὶ τραχὺς ἐμβληθῇ, τῇ χαλαρότητι λείῳ δεῖ αὐτὸν ἀφομοιοῦν, αὐτ.10,13, αὐτ.16.

χαλαρῶ-όω μτγν. κ. νεώτ., δημ. χαλαρώνω καθιστῶ τι χαλαρόν, μποσικάρω, λασκάρω : Ἐρωτιαν.398, αὐτ.16.

χαλάρωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἡ χαλάρωσις βλ.λ.

χαλαρώνω δημ. τ. τοῦ χαλαρῶ-όω βλ.λ.

χαλαρῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ., δημ. -ά κατὰ τρόπον χαλαρόν, ἀνειμένως, μπόσικα, λασκαρισμένα: Ἱππ. 'Αγμ.763· 2) νεώτ. δημ. -ά μτφ. ἐν ἀναφ. πρὸς ἐνέργειαν, κατάστασιν, ἔκφρασιν λόγου, κατὰ τρόπον χαλαρὸν βλ.λ 3) : χαλαρῶς ὑπεστήριξε τὴν κατηγορίαν ὁ εἰσαγγελεύς, - χαλαρῶς ἐνήργησε διὰ τὸν διορισμόν σου, - χαλαρῶς διεμαρτυρήθη διὰ τὴν ἐπέμβασιν.

χαλάρωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαλαρῶ, δ. χαλάρωμα, ἀντίθ. ἔντασις : χαλάρωσις τοῦ σχοινίου τοῦ δεσμοῦ· 2) ἔλλειψις συνοχῆς, ἁρμονίας : χαλάρωσις τῶν μηχανημάτων· 3) κ. μτφ. ἐξασθένησις, ἀτονία : χαλάρωσις τῶν φιλικῶν σχέσεων.

χαλαρωτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἐπιφέρων χαλάρωσιν.

χαλασιά (ἡ) δημ. βεβλαμμένον ἢ κατεστραμμένον, χαλασμένον τμῆμα ὅλου τινὸς ἐκτισμένου, ἢ διηυθετημένου, χάλασμα : μπήκανε στὸ κάστρο ἀπὸ τὴ χαλασιά, - ὁ φράχτης - τὸ πρόχωμα ἔπαθε πολλὲς χαλασιὲς ἀπὸ τὴν πλημμύρα· 2) ἡ πρᾶξις τοῦ χαλῶ βλ.λ.8), χαλασμός· πρβλ. κοσμοχαλασιά.

χάλασις-εως (ἡ) κ. νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαλῶ, χαλάρωσις, μποσικάρισμα : Ἱππ.'Αγμ.759, Πλάτ.Πολ.590Β τῇ χαλάσει τε καὶ ἀνέσει· ‖ χαλάρωσις ἄρθρων ἐξάρθρωσις : Μοσχί.Γυν.Παθ.23· κ. ἐπὶ τοῦ σώματος : Γαλ.1,85· ‖ χάλασις τῶν πόρων χαλάρωσις, ἄνοιγμα τῶν πόρων : αὐτ.

χάλασμα-ατος (τὸ) μτγν. κ. δημ. χάλασις, χαλαρὰ κατάστασις, χαλάρωσις : Πλούτ.'Ηθ.132D, αὐτ.133D, Λουκ.'Όν.9 ἐπειδὰν δὲ χάλασμα ἴδῃς, τότ' ἤδη ἐπιβὰς ἅμμα κατ' ἰξύος δήσας σύνεχε· 2) μτγν. τὸ κενὸν διάστημα τὸ μεταξὺ δύο μοχητῶν ἐνυπάρχον ἐν φάλαγγι : Πολύβ.18,13,8, Πλούτ. Αἰμ.32 σύμμετρον ἔχω χάλασμα (εἶμαι τοποθετημένος κατὰ σύμμετρα διαστήματα)· 3) μτγν. ἐξάρθρωσις ὀστοῦ : Ὀρειβ.145· 4) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαλνῶ, χαλῶ βλ.λ.8), βλάβη, φθορά : χάλασμα τῶν μηχανῶν - τοῦ ὡρολογίου· ‖ ἐπὶ φαγητοῦ, κρέατος, τυροῦ, ἀποσύνθεσις, σῆψις· ‖ ἐπὶ οἴνου ἐκτροπίασις· 5) ὁμ. ἀναφ. πρὸς οἰκοδόμημα, τοῖχον κττ., κρήμνισμα, κατεστραμμένον, γκρεμισμένο, χαλασμένο μέρος : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 75,θ κι ἔχει φτιαγμοὺς κι ἔχει χαλάσματα, - χάλασμα τοῦ σπιτιοῦ· 6) πάπ. κ. δημ. ἐρείπιον : Πάπ. περὶ τῶν λε' ἀρουρῶν .. καὶ τοῦ παρόντος χαλάσματος, Ζερβ.'Ιστ.1 120 παλάτια μαγικὰ τῆς κτίζει ἀπὸ χαλάσματα.

χαλασμάτιον (τὸ) μτγν. μικρὰ ἀνεπαίσθητος χαλάρωσις, ἰδ. ἐν σχοινίῳ : Ἥρων 'Αρχ.Μαθ.251.

χαλασμός (ὁ) μτγν., μαν. κ. δημ. ἡ χάλασις βλ.λ. : Διοσκ.1,150 χαλασμοὺς ἄρθρων συνάγει, Ὀρειβ.293· 2) μαν. κ. δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ χαλνῶ, χαλῶ βλ.λ.8), ὄλεθρος, καταστροφή : Νικ.Χων. Χρον.327D, Γρυπ.Σκ.Τερρ.114,4 φωτιὰ κι ἀξίνα, χαλασμὸ σὲ χέρια ἀφωρεσμένα· 2) χαλασμὸς κόσμου μεγάλη καταστροφή, ὄλεθρος· ‖ μτφ. τελεία ἀναστάτωσις· ‖ ὁμ. μέγας ἐνθουσιασμός.

χαλασοδερμία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. χαλαζοδερμία, δερματολυσία βλ.λ.

χαλασοσπίτης (ὁ) δημ. ἄνθρωπος ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου διαλύεται οἰκογένειά τις, χαλάει, κλείνει ἕνα σπιτικό.

χαλαστήρια (τὰ) (σχοινία) μτγν. σχοινία διὰ τῶν ὁποίων κατεβιβάζετο ἡ καταρρακτὴ θύρα, ἢ κλαβονή, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀνασπαστήρια : Ἀπп.'Εμφ.Πολ.4,78.

χαλαστήριον (τὸ) νεώτ. ναυτ. ἀγόμενον τῶν τριγωνικῶν ἱστίων χρησιμεῦον εἰς τὴν χάλασιν αὐτῶν, καργέλι.

χαλαστής (ὁ) μσν. κ. δημ. καταστροφεύς, ἀνατροπεύς : Ἡ ἐν Βάρνῃ μάχη 130, Βλαχογ.Παληκ.36.

χαλαστικός-ή-όν μτγν. ὁ πρὸς χάλασιν κατάλληλος, ἱκανὸς πρὸς χαλάρωσιν, ἢ ὁ ποιῶν τι χαλαρόν, μαλθακόν : Σχόλ.Ἰλ.Ψ 281, Πλούτ.Ἠθ. 658Ε· **2)** ὁ προκαλῶν, ὁ ἐπιφέρων χαλάρωσιν : Γαλ.1,86, Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.2,240 **ὁ χαλαστικὸς τρόπος τῆς ἐπιμελείας.**

χαλαστόν (τὸ) μτγν. ἄλυσις, ἀλυσίδα : ΠΔ Παράλ.2,3,5, αὐτ.16.

χαλάστρα (ἡ) δημ. χάλασμα, χαλασμός, ἰδ. ἐπὶ πάσης ἀποτυχίας ἐξ ἀντιδράσεως· ‖ φρ. **μοῦ - σοῦ - τοῦ ἔκανε χαλάστρα** (ἐπέφερε ἀποτυχίαν εἴς τι ἔργον μου (σου - του) παρεμβὰς ἀκαίρως).

χαλαστραῖος-α-ον ὁ ἐκ τῆς πόλεως Χαλάστρας, κειμένης παρὰ τὸν Θερμαϊκόν, ὅθ. τὸ οὐδ. **τὸ χαλαστραῖον** (νίτρον) πιθ. εἶδός τι καθαρᾶς σόδας λαμβανομένης ἐκ λίμνης πλησίον τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἐν χρ. μετὰ στακτῆς ἢ σάπωνος πρὸς πλύσιν : Πλάτ.Πολ.430Α, Πλούτ.Ἠθ.134Ε, Ἀλκίφρ.3,61 **ῥύμματι καὶ νίτρῳ χαλαστραίῳ.**

χαλατονῶ-έω μτγν. χαλῶ, χαλαρῶ τὴν ἔντασιν, ξετεντώνω : Πορφ.Πτολ.Ἁρμ.294.

χαλατριῶ-όω πάπ. πακτῶ βλ.λ., καλαφατίζω.

χαλβαδόπιττα (ἡ) δημ. εἶδός τι γλυκίσματος παρεμφεροῦς πρὸς τὸ μαντολάτο.

χαλβαδοποιεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ ἐργοστάσιον τοῦ χαλβαδοποιοῦ, χαλβατζήδικο.

χαλβαδοποιία (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη ἢ ἡ βιομηχανία τῆς κατασκευῆς τοῦ χαλβᾶ.

χαλβαδοποιός (ὁ) νεώτ. ὁ κατασκευαστὴς χαλβᾶ, χαλβαντζής.

χαλβαδόρριζα (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν σαπωναρία ἢ φαρμακευτικὴ χρησιμεύουσα εἰς τὴν κατασκευὴν χαλβᾶ ἀπὸ ταχίνι, ἄ. τσουένι.

χαλβάνη (ἡ) ῥητινώδης ὀπὸς ἢ κόμμι φυτοῦ τινος ἐν Συρίᾳ φυομένου : Θεόφρ.Φ 9,1,2, αὐτ. 7,2, Πλούτ.Ἠθ.1009F, Διοσκ.3,97.

χαλβανίς-ίδος (ἡ) μτγν. ἡ ἀνήκουσα ἢ ἀναφερομένη εἰς τὴν χαλβάνην βλ.λ.), ἡ τῆς χαλβάνης : Νίκ.Θηρ.938 **χαλβανὶς ῥίζα.**

χαλβανόεις-εντος-εσσα-εν μτγν. ὁ ἐκ χαλβάνης βλ.λ. ληφθεὶς ἢ παρασκευασθείς, ὁ τῆς χαλβάνης : Νίκ.Ἀλεξ.568.

χαλβᾶς (ὁ) (ταυρκ.) δημ. εἶδός τι γλυκίσματος ἐκ σακχάρεως, ταχινίου καὶ ἐκχυλίσματος ῥίζης τῆς σαπωναρίας· **2)** ὁμ. γλύκισμα παρασκευαζόμενον ἐκ σεμιδάλεως, βουτύρου καὶ σακχάρεως· **3)** μτφ. ἐπὶ ἀνθρώπων, νωθρός, βλάξ.

χαλβατζής (ὁ) δημ. ὁ χαλβαδοποιὸς βλ.λ.

χαλβατζήδικο (τὸ) δημ. τὸ χαλβαδοποιεῖον.

χαλβιανή εἶδός τι ἐμπλάστρου : Σωφρ.ἐν Mai. Spicil.Rom.3,223.

χαλδαΐζω μτγν. μιμοῦμαι τὸν τρόπον τῶν Χαλδαίων, τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, ἢ ἀσπάζομαι, ἀποδέχομαι τὴν θρησκείαν αὐτῶν : Φίλ.1,581.

χαλδαϊκός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Χαλδαίους : Ἀθήν.12,529F.

χαλδαϊστί ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν Χαλδαίων, ἐν γλώσσῃ Χαλδαϊκῇ: ΠΔ Δαν.2,26 (δ.γρ.).

χαλδαῖος (ὁ) δημ. κ. **χαρδαῖος** ὑποτιμητικῶς, ὁ Ἰουδαῖος τὸ θρήσκευμα, ὁ Ἑβραῖος : λ.τραγ. **καὶ τὸν ἐσταυρώσανε οἱ ἄνομοι χαρδαῖοι·** **2)** μτφ. ὁ ἄπληστος, ὁ λίαν φιλοκερδής, ὁ φιλάδικος : **ἕνας χαρδαῖος τοκιστὴς εἶχε ρημάξει τὸ χωριό.**

χαλειμάδες (αἱ) αἱ φοροῦσαι χαλαρὰ φορέματα : Αἰσχ.ἀπ.388 (διάρθ. τοῦ χαλιμίαι).

χαλεπαίνω, μέλλ. -ανῶ (Πλάτ.Φαίδ.116C), ἀόρ **ἐχαλέπηνα,** β' ἑν. ὑποτ. χαλεπήνῃ (Ἰλ.Π 386), ἀπαρφ. **χαλεπῆναι** (αὐτ.Σ 108), παθ. ἀόρ. **ἐχαλεπάνθην,** καθίσταμαι, γίνομαι χαλεπός, βαρύς, ὁρμητικός, ἰσχυρός, ἀγριεύω : αὐτ.Ξ 399 **μέγα βρέμεται χαλεπαίνων** (ἄνεμος), Ὀδ.Ε 485 **εἰ καὶ μάλα περ χαλεπαίνοι** (χειμών)· **2)** ἐπὶ ἀνθρ., δυσφορῶ λίαν, ὀργίζομαι σφόδρα, θυμώνω, ἀγανακτῶ πολύ : Ἰλ.Τ 183 **ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ,** Ἀριστφ.Βάτρ.1020 **Αἰσχύλε, λέξον, μηδ' αὐθαδῶς σεμνυνόμενος χαλέπαινε,** Θουκ.3,82· ‖ μτ. δοτ. ὀργίζομαι σφόδρα κατά τινος : Ἰλ.Π 386 **Ζεὺς ὅτε δή ῥ' ἄνδρεσσι κοτεσσάμενος χαλεπαίνει,** Ὀδ.Ε 147, αὐτ.Π 114, αὐτ.Τ 83, Ἡρ.1,189, Θουκ.8,92, Πλάτ.Πολ.469Ε **αἱ** (κύνες) **τοῖς λίθοις, οἷς ἂν βληθῶσι, χαλεπαίνουσι·** ‖ κ. **χαλεπαίνω ἐπί τινι** ὀργίζομαι διά τι : Ὀδ.Σ 415, αὐτ.Υ 323· ‖ κ. **χαλεπαίνω πρός τι** : Θουκ.2,22, αὐτ.59· ‖ κ. **χ. πρός τινα** : Ξεν.Ἀπομν.2,2,1· ‖ κ. μτ. δύο αἰτ. ἀγανακτῶ ἐναντίον τινὸς διά τι : αὐτ.Ἀν.5,5,24 **ἦσαν οἱ συμπρέσβεις τῷ Ἑκατωνύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις·** ‖ σπαν. μτ. γενικ. αἰτ. : αὐτ.7,6,32 **ὧν ἐμοὶ χαλεπαίνετε·** ‖ κ. μτ. ἐξηρτ. προτ. : αὐτ.1,5,14, Πλούτ.Κάμ.8· **3)** διεγείρω εἰς ὀργήν, ἐρεθίζω : Ἀριστλ.Ποιητ.17,3 **χαλεπαίνει ὁ ὀργιζόμενος·** ‖ παθ.πικραίνομαι ἢ ἐξερεθίζομαι : Ξεν.ΚΠ 3,1,38, αὐτ.5,2,18· **4)** ὁμ. τὸ παθ. τυγχάνω ὀργίλου μεταχειρίσεως, συμπεριφορᾶς, μὲ μεταχειρίζονται τραχέως : Πλάτ.Πολ.337Α **ἐλεεῖσθαι . . μᾶλλον εἰκός ἐστί που . . ἢ χαλεπαίνεσθαι.**

χαλέπεδο (τὸ) δημ. γήπεδον μεθ' ὑπολειμμάτων κρημνισθείσης οἰκοδομῆς, ἐρειπίων : Ζερβ. Τραγ.ΚΚ 11,30 **αὐτ' εἶναι φέματα πὼς στὰ χαλέπεδα, μέσα στὰ ρέματα κι ἐπὰ στὰ ρέπεδα κρυφογυρνᾶν.**

χαλεπήρης-ους-ες κ. χαλεππρής ποι. τ. τοῦ χαλεπός : Μέμν.π.Στράβ.1,47 **ὑβριστῇ Πελίῃ τελέων χαλεππρὲς ἄεθλον.**

χαλεπός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ δύσκολος, δυσχερής, ὁ παρέχων πολλὰς δυσχερείας, βαρύς· Πλάτ.Πρωτ. 341D «ὃ ἂν μὴ ῥᾴδιον ᾖ, ἀλλὰ διὰ πολλῶν πραγμάτων γίγνηται»: Ἀριστφ.Ἱππ.516 **ἀλλὰ νομίζων κωμῳδοδιδασκαλίαν εἶναι χαλεπώτατον ἔργον ἁπάντων,** Ξεν.Ἀπομν.2,9,1 **χαλεπὸν ὁ βίος,** ΚΔ Τιμόθ.2,3,1 **ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί,** Ἀριστλ.Ῥητ.1,6,27· ‖ ἀπρόσ. ἐκφρ. **χαλεπόν ἐστι** εἶναι δύσκολον, δυσχερές : Ὀδ.Κ 305 **χαλεπὸν δέ τ' ὀρύσσειν** (τὸ μῶλυ), Πίνδ.Ν 10,135, Θουκ.7,51, Πλάτ.Πολ.330C, αὐτ.502C· ‖ ὁμ. κ. ἐν προσωπικῇ συντάξει : Ἰλ.Φ 482 **χαλεπή τοι ἐγὼ μένος ἀντιφέρεσθαι,** αὐτ.Υ 131 **χαλεποὶ δὲ θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς·** **2)** π. Ὁμ. ἐν ἀναφ. πρὸς τὰ αἰσθήματα, ἐκεῖνος ὃν δυσκόλως ὑποφέρει ἢ ἀνέχεταί τις, λυπηρός, ἀλγεινός, δύσκολος; βαρύς, πρόξενος τρόμου, φόβου, φοβερός, ἰσχυρός : Ἰλ.Ξ 417 **χαλεπὸς δὲ Διὸς μεγάλοιο κεραυνός,** αὐτ.Φ 335, Ὀδ.Μ 286, αὐτ.Ψ 250, αὐτ.Β 193, αὐτ.Ζ 169· κ. ἐπὶ τοῦ γήρατος : Ἰλ.Θ 103 **χαλεπὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει·** κ. ἐπὶ ἄθλου : Ἡσίοδ.Θ 800· κ. ἐπὶ ἔριδος : Πίνδ.Ν 10,135· κ. ἐπὶ συμφορᾶς : Εὐρ.Ἱππ.767· κ. ἐπὶ νόσου : Ξεν.Συμπ.4,37· ἐπὶ πλάνης : Πλάτ.Σοφ. 245Ε· ‖ τὸ οὐδ. **τὸ χαλεπόν** ἡ χαλεπότης, ἡ σφοδρότης : Ξεν.Ἀν.4,5,4· ‖ **τὰ χαλεπὰ** αἱ δυσκολίαι, τὰ παθήματα, αἱ στενοχωρίαι : Πίνδ.ἀπ. 96 **τερπνῶν χαλεπῶν τε κρίσις,** Ξεν.Ἀπομν.2,1,23· **3)** κ.νεώτ. ὀχληρός, δυσάρεστος: αὐτ.3,10,13 **δύσφοροι καὶ χαλεποὶ γίγνονται** (οἱ μὴ ἁρμόττοντες θώρακες)· **4)** κινδυνώδης, ἐπικίνδυνος : Ὀδ.Τ 189 **στῆσε δ' ἐν Ἀμνισῷ, ὅθι τε σπέος Εἰλειθυίης, ἐν λιμέσιν χαλεποῖσι,** Θουκ.4,24, Ξεν. Ἀν.3,2,2· **5)** μτγν. ἐπὶ προσ., ὁ ἐπίφοβος, ἐπικίνδυνος : ΚΔ Ματθ.8,28 **ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης·** **6)** ἐπὶ ἐδάφους, δύσβατος,

τραχύς : Θουκ.4,9 **χωρία χαλεπὰ πετρώδη**, αὐτ. 5,8, Ἀναξανδρ. Ἀδήλ.5 **χαλεπὴ .. καὶ προσάντης .. ὁδός ἐστιν**, Ξεν. Ἀν.5,2,3, αὐτ.5,6,10, αὐτ.4,5,3· || **χαλεπὸν χωρίον** θέσις ἣν δύσκολον εἶναι νὰ καταλάβῃ τις : αὐτ.4,8,2· **7**) ἐπὶ προσ., ὁ ὀργίλος, σκληρός, ἄγριος, δυσκολοσυμβίβαστος, ἀντίθ. ὁ πρᾶος : Ὀδ.Β 232 **ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη καὶ αἴσυλα ῥέζοι**, αὐτ.Θ 575, Μέν. Ἀλ.6 **χαλεπόν γε θυγάτηρ κτῆμα καὶ δυσδιάθετον**· || μτ. δοτ. προσ. σκληρός, τραχὺς πρός τινα : αὐτ.Ρ 388 **ἀλλ' αἰεὶ χαλεπὸς περὶ πάντων εἰς μνηστήρων δμωσὶν Ὀδυσσῆος**· || ὁ τὸν χαρακτῆρα δύσκολος, δύστροπος, ὀργίλος, στρυφνός, ἰδιότροπος : Ἡρ.3,131, Ἀριστφ.Σφ.942 **οὐκ αὖ σὺ παύσει χαλεπὸς ὢν καὶ δύσκολος**· **8**) αὐστηρός : Ἡρ. 1,100 **ἦν τὸ δίκαιον φυλάσσων χαλεπός**, Πλάτ. Ἱππ.Ε 372Α, αὐτ. Ἀπολ.39C, αὐτ.Κριτί.107D, Δημ. 528, αὐτ.941· || κ. ἐπὶ λόγων, ὁ σκληρός, αὐστηρός : Ἰλ.Β 245 **χαλεπῷ ἠνίπαπε μύθῳ**, Ὀδ.Ρ 395 **ἐρεθιζέμεν αἰεὶ μύθοισιν χαλεποῖς**· **9**) ἐπὶ ζώων, ἀτίθασος, ἄγριος : Πλάτ.Πολιτ.274Β θηρία .. **χαλεπὰ τὰς φύσεις**, Ξεν. Ἀν.5,8,24, αὐτ.Κυν.10,23· || κ. ἐπὶ μελισσῶν : Ἀριστλ.ΖΙ 9,40,20· **10**) ἐπὶ φυτῶν, ὁ ἐπιφέρων βλάβην εἰς τὸ ἔδαφος, βλαπτικὸς τοῦ ἐδάφους : Θεόφρ.ΦΙ 8,9,3.

χαλεπότης-ητος (ἡ) ἡ τραχύτης, τὸ δύσβατον τόπου τινός : Θουκ.4,12 **ἀδύνατοι δ' ἦσαν ἀποβῆναι τῶν τε χωρίων χαλεπότητι καὶ τῶν Ἀθηναίων μενόντων**· **2**) ἐπὶ λόγων, δυσκολία : Πλάτ.Σοφ. 254Α, Ἀριστλ.Α Ὑστ.2,10,1· **3**) ἐν ἀναφ. πρὸς ἀνθρώπους, τραχύτης, σκληρότης, ἀγριότης, δυστροπία, αὐστηρότης, ὀργιλότης, δυσκολία, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ῥαστώνη : Πλάτ.Κριτί.107C, αὐτ. Νόμ.902C, αὐτ.Σοφ.254Α **ἡ τοῦ σοφιστοῦ χαλεπότης**, αὐτ.Νόμ.929D, αὐτ. Ἐπιστ.355D **τοῖς φεύγουσι τῆς ἀρχῆς τὴν χαλεπότητα**, Ἰσοκρ.251C· κ. ἀπολ. : Θουκ.1,84· || κ. ἐπὶ τῶν νόμων τοῦ Δράκοντος : Ἀριστλ.Πολιτ.2,12,13· **4**) ἐπὶ ἵππου, κακὸν φυσικόν, κακὴ ἕξις, δυστροπία : Ξεν. Ἱππ. 3,10 **δεῖ δὲ καὶ εἴ τινα χαλεπότητα ἔχοι ὁ ἵππος, καταμανθάνειν**.

χαλεπτύς·ύος (ἡ) Ἡσ. «χαλεπότης, Ἴωνες».

χαλέπτω, μέλλ. -ψω, καταθλίβω, κακοποιῶ, βλάπτω: Ὀδ.Δ 423 **εἴρεσθαι δὲ θεῶν ὅστις σε χαλέπτει**, Ἡσίοδ. Ἔργ.5 **ῥέα δὲ βριάοντα χαλέπτει**, Πλούτ. Ἠθ.384Β· **2**) εἰς ὀργὴν ἄγω, παροργίζω, ἐρεθίζω : ΑΠ 5,263· κ. παθ. : Θέογν.155, Καλλ.Δήμ. 48 **μή τι χαλεφθῇ πότνια Δαμάτηρ, τᾶς ἱερὸν ἐκκεραΐζεις**· || **χαλέπτομαί τινί τινος** ὀργίζομαι πρός τινα διά τι : Ἀππ. Ἐμφ.Πολ.3,43· || κ. **χ- τινί τι** : Κόϊντ.3,780 **χαλέπτεο πένθεϊ θυμόν**· κ. μέσ. : Διον.Περ.484 **χαλεψαμένης Ἀφροδίτης**, Ἀπολλ.Ρ 1,1341, Νίκ.Θηρ.309· **3**) σπαν. ἐν ἀμτβ. χρ. ὀργίζομαι, χαλεπαίνω, ἀγανακτῶ : Βίων 17,2 **τίπτε τόσον θνατοῖσι καὶ ἀθανάτοισι χαλέπτεις**;,

χαλεπῶς ἐπίρρ. κ. μαν. κ. νεώτ., συγκρ. χαλεπώτερον κ. χαλεπωτέρως (Θουκ.8,40), ὑπερθ. χαλεπώτατα, δυσκόλως, μετὰ δυσκολίας, δυσχερῶς : Ἰλ.Η 424 **ἔνθα διαγνῶναι χαλεπῶς ἦν ἄνδρα ἕκαστον**, αὐτ.Υ 186 **χαλεπῶς δέ σ' ἔολπα τὸ ῥέξειν**, Ἡσίοδ. Ἔργ.696, Εὐρ.Μήδ.121 χαλεπῶς ὀργὰς μεταβάλλουσιν, Ἀντιφ.121,17· || οὐ ἢ μὴ χαλεπῶς ἄνευ πολλῆς δυσκολίας, ῥᾳδίως : Θουκ. 1,2, αὐτ.7,81· || φρ. **χαλεπῶς ἔχει** χαλεπόν ἐστι : αὐτ.3,53· || κ. μτ. ἀπαρφ. : Ξεν. Ἑλλ.7,4,6· || **χαλεπῶς ἔχω** χαλεπαίνω, ὀργίζομαι : αὐτ. Ἀν.6,4,16· || **χαλεπῶς φέρω** φέρω μετὰ δυσκολίας, ὑποφέρω μὲ κόπον : Θουκ.2,16, Πλάτ.Πολ.330Α· **2**) δυσκόλως, ἀθλίως : Θουκ.7,71, Πλάτ.Πολ.579D· **3**) ἐπὶ προσ., μετ' ὀργῆς, σκληρῶς, πικρῶς, μετὰ τραχύτητος, τραχέως, αὐστηρῶς : Ἀριστφ.Πλ.60 **σκαιῶς γὰρ αὐτοῦ καὶ χαλεπῶς ἐκπυνθάνει**, Θουκ.3,46, αὐτ.5,42, Πλάτ.Φαῖδρ.269Α· || **χαλεπῶς διατίθεμαι** δυσμενῶς διατίθεμαι : Πλούτ.Περ. 36· **4**) κακῶς, ἐν κακῇ καταστάσει, δθ. φρ. χαλεπῶς ἔχω εὑρίσκομαι εἰς κακὴν κατάστασιν : Πλάτ.Συμπ.176Α, αὐτ.Θεαίτ.142Β· **5**) μόλις : Ἡρ. 7,103 **δοκέω δὲ ἔγωγε καὶ ἀνισωθέντας πλήθεϊ χαλεπῶς ἂν Ἕλληνας Πέρσῃσι μούνοισι μάχεσθαι**, Λυσ.181,3), Πλάτ.Φαίδ.84D.

χαλές (ὁ) (ἀλβ.) δημ. ἀποχωρητήριον, ἀπόπατος· **2**) μτφ. ἐπὶ ἀνθρ., ὁ ἠθικῶς ῥυπαρός, ἀναξιοπρεπής, ἀξιοκαταφρόνητος.

χαλευτής (ὁ) δημ., δ. γρ. **χαλεφτής**, θηλ. **χαλευτού** κ. **χαλεύτρα**, οὐδ. **χαλευτούδικο** (σπαν. χρ.), ὁ καθ' ἕξιν κ. ἰδ. ἀπρεπῶς ἐξαιτούμενος πράγματα ἢ χρήματα ὡς δῶρον ἢ ὡς δάνειον, ὁ συνηθίζων νὰ ζητῇ παρ' ἄ., νὰ χαλεύῃ βλ.λ.2) : παροιμ. **ἀνέμυαλη νοικοκυρὰ τῆς γειτονιᾶς χαλεύτρα** (ἡ μὴ προνοοῦσα περὶ τῶν ἀναγκαιούντων οἰκοκυρὰ προσφεύγει συχνὰ ἀπρεπῶς εἰς δανεισμὸν ἀπὸ τῶν γειτόνων), ὁμ. **μιὰ τοῦ χαλευτῆ** (ἄ. **τοῦ φίλου**), **δυὸ τοῦ χαλευτῆ, τρεῖς καὶ τὴν κακή του μέρα** (ὁ ἐπανειλημμένως αἰτούμενος δῶρα ἢ δάνεια γίνεται φορτικὸς καὶ **ἐξευτελίζεται**), - **παιδὶ χαλευτούδικο** (τὸ ἐκ κακῆς ἕξεως ζητοῦν ἀπρεπῶς).

χαλεύτρα (ἡ) δημ. κ. -ού θηλ. τοῦ χαλευτής βλ.λ.

χαλεύω δημ., ἀόρ. **ἐχάλεψα**, παθ. μ. ἡ μτχ. παρακ. χαλεμένος, ἀναζητῶ τινα ἢ τι μετὰ προσοχῆς, ψάχνω νὰ εὕρω, ψάχνω γιὰ κάποιον ἢ γιὰ κάτι : παροιμ. **κάρβουνα, μπογιὰ ἢ λάδι μὴ χαλεύῃς στὸ σκοτάδι**, - **ἔχασε τὸ κουμπί του καὶ χαλεύει νὰ τὸ βρῇ**, - **ποιὰν χαλεύεις**;, - **τί χαλεύεις ἐδῶ** (τίς ὁ λόγος τῆς ἐδῶ προσελεύσεώς σου)· **2**) ἐξαιτοῦμαι ὡς δῶρον ἢ ὡς δάνειον : **δὲν ντρέπεται νὰ χαλεύῃ δανεικά**, παροιμ. **χαλεμένα, δανεισμένα, πές τα καὶ χαμένα**.

χάλι (τὸ) (ἀραβ.) δημ. κατάστασις κακή, ἀθλία : δ.δίστ. **ὅταν γυρίσω καὶ τὸ ἰδῶ τῆς τσέπης μου τὸ χάλι, πόνος μὲ πιάνει στὴν καρδιὰ καὶ ζάλη στὸ κεφάλι**, - **νὰ ἰδοῦμε πῶς θὰ πάῃ τὸ χάλι του**, - **ἔχει τὰ χάλια του ὁ κακομοίρης**.

χαλί (τὸ) (ἀραβ.) δημ. ὁ τάπης.

χαλία (ἡ) Ἡσ. «ἡσυχία».

χαλίδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χαλίς βλ.λ. : Ἡσ. «πινάκιον».

χᾰλῐδοφόρος-ον Ἐπιγρ. ὁ φέρων ἐν ἀκρατοφόρῳ βλ.λ. χάλιν ἤτοι ἄκρατον οἶνον· εἰδ. ὡς ἐπίθ. τοῦ ἢ τῶν οὕτω μετεχόντων βακχικῆς τινος πομπῆς· (κτ. διαφ. ἑρμ. ὁ φέρων ἐν τῇ Βακχ. πομπῇ χαλίδα βλ.λ., πλατὺ ἀβαθὲς οἰνοφόρον δοχεῖον).

χαλικάζειν Ἐπιχ π.Εὐστ.1936,55 «περὶ συνουσίαν ὑφ' ἡδονῆς ἀνίεσθαι καὶ ὑποστένειν».

χαλικερός-ή-ό δημ. ὁ ἔχων χάλικας, ὁ γέμων χαλίκων : **ἀκρογιαλιὰ χαλικερή**.

χαλίκι(ον) (τὸ) μαν., νεώτ. κ. δημ. μικρὸς χάλιξ, λατύπη. Πρόδρ.1,240 **φόρει καὶ τὸ προσώπιν σου, καὶ τὸν πηλὸν κουβάλει**, | **καὶ τὰ χαλίκια σύνασε**, Ἐρωτόκρ.3,576 **καὶ μ' ὅλο ποὺ 'το δύσκολη στ' ἀνέβασμα ἀντρειεύτη**, | **πολλὰ πιδέξ' ἀνέβηκε, χαλίκι σκιᾶς δὲν πέφτει**, Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 57,2 **καὶ τὰ ξεροκλώνια σείστρα**, | **τὰ μικρὰ χαλίκια κρόταλα**, Γρυπ.Σκ.Τερρ.18,2 **στὸ κάμα τὸ μεσημερνὸ ἀχνίζουν τὰ χαλίκια**.

χαλικισμός (ὁ) μαν. δημ. ἦχος, ψόφος συγκρουομένων χαλίκων κατὰ τὴν ἐπ' αὐτῶν διάβασιν: Ἐρωτόκρ.4,1438 **παρέκει σὰ χαλικισμό, κι ἀντρὸς φωνὴν ἀκούσι**.

χαλικῖτις γῆ (ἡ) νεώτ. ὀρυκτολ. τὸ ὀρυκτὸν πυριτικὸν ἄλευρον, ἄ. πυριτικὴ γῆ.

χαλικοβριθής-οῦς-ές νεώτ. ὁ βρίθων, ὁ γέμων χαλίκων : **δρόμος - παρολία χαλικοβριθής**.

χαλικοδομία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ χαλίκων δομή, οἰκοδόμησις.

χαλικοειδής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χάλικα, ποὺ μοιάζει μὲ χολίκι ἢ χαλίκια.
χαλικόλιθος (ὁ) ὁ χάλιξ.
χαλικολόγος (ὁ) Ἐπιγρ. κ. δημ. **ὁ συλλέγων**, συναθροίζων χάλικας πρὸς κατασκευὴν αἱμασιᾶς· ‖ δημ. εἶδ ἐργαλεῖον δι' οὗ καθαίρεται χῶρός τις ἀπὸ τῶν χαλίκων.
χαλικολογῶ κ. -άω δημ. συλλέγω, συναθροίζω, συνάζω χαλίκια βλ.λ.
χαλικομιγής-οῦς-ές νεώτ. ὁ μετὰ χαλίκων μεμειγμένος : ἄμμος **χαλικομιγής**.
χαλικοπαγής-οῦς-ές νεώτ. ἐπὶ πετρωμάτων, ὁ ἀποτελούμενος ἐκ χαλίκων συνηνωμένων διά τινος ὀρυκτοῦ αἰμέντου
χαλικόστρωμα-ατος (τό) νεώτ. στρῶμα βλ.λ.3) χαλίκων, ἐπιφάνεια ἐπεστρωμένη διὰ χαλίκων.
χαλικοστρώνω δημ. ἐπιστρώνω δάπεδον, ἐπιφάνειάν τινα διὰ χαλίκων· **2)** ρηματ. π. χαλικόστρωμα, χαλικόστρωσις.
χαλικόστρωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ χαλίκων ἐπίστρωσις δαπέδου, ἐπιφανείας τινός.
χαλικόστρωτος(-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ δαπέδων, ἐπιφανειῶν, ὁ ἐστρωμένος διὰ χαλίκων: Μωραΐτ.1,32 **εἰς τὸν χαλικόστρωτον αἰγιαλὸν τοῦ Κάστρου**, Δροσ.Βοτόν.119 **τὴν χαλικόστρωτον κοίτην τοῦ ξηροποτάμου**.
χαλικόχωμα-ατος (τό) νεώτ. μεῖγμα χώματος καὶ χαλίκων.
χᾰλίκραιος-α-ον μτγν. κ. συγκρ. **χαλικρότερος** [Νίκ.᾿Αλεξ.59,626], ὁ χαλίκρητος βλ.λ. : Νίκ. ᾿Αλεξ.29 **χαλικραίῃ νύχιος δεδαμασμένος οἴνῃ**.
χᾰλίκρητος-ον ποι. ἀντὶ ἄκρατος βλ.λ.1), ὁ μὴ μεμειγμένος, ὁ ἄμεικτος, ἐπὶ ὑγρῶν κ.ἰδ. τοῦ οἴνου· Σουΐδ. «χαλικρήτῳ· μὴ κεκραμένῳ»:᾿Αρχίλ.64 **πολλὸν δὲ πίνων καὶ χαλίκρηταν μέθυ**, Αἰσχ.ἀπ.388 χαλίκρητοι σπονδαί, ᾿Αγαθ.ΑΠ 5,293,6.
χᾰλῐκώδης-ους-ες κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χάλικα, ὁ ἔχων τὸ σχῆμα ἢ τὸ μέγεθος χάλικος : Θεόφρ.Λίθ.65 **ὁ δὲ λίθος ἐμφερὴς τῷ ἀλαβαστρίτῃ μέγας δ' οὐ τέμνεται, ἀλλὰ χαλικώδης· 2)** νεώτ. ὁ ἐκ χαλίκων, ἢ ὁ πλήρης χαλίκων : χαλικώδης αἰγιαλός, - **χαλικῶδες ἔδαφος**.
χᾰλίκωμα-ατος (τό) γλωσσ. κ. νεώτ., συνήθ. κτ. πληθ. χαλικώματα λατομήματα, λιθάρια, χαλίκια· **2)** νεώτ. ἡ διὰ χαλίκων ἐπίστρωσις ἐδάφους, ἡ ἐπιχαλίκωσις.
χαλικώνω δημ. ἐπιχαλικῶ βλ.λ.· **2)** ρηματ. π. χαλίκωμα, χαλίκωσις, χαλικωτός.
χαλίκωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαλικώνω, ὄ. ἐπιχαλίκωσις· **2)** νεώτ. ἰατρ. νόσος τῶν πνευμόνων ὀφειλομένη εἰς τὴν εἰσπνοὴν μεγάλης ποσότητος κονιορτοῦ χαλίκων· πρβλ. πνευμονοκονίασις.
χαλικωτός-ή-όν δημ. ἐπὶ ἐπιφανειῶν κτλ., ὁ διὰ χαλίκων ἐπεστρωμένος : **χαλικωτὴ πλατεῖα**.
χαλίμα (ἡ) ὄ. χαλιμὰς βλ.λ.· Σουΐδ. «χαλιμα, ἡ πόρνη, ἀπὸ τοῦ χαλᾶσθαι τὰ σῶμα ὑπὸ μέθης ἢ μανίας».
χαλιμάζω λεξ. εἶμαι χαλίμα ἢ φέρομαι ὡς χαλιμὰς βλ.λ.· ΕΜ 805,12 «χαλιμάζειν, τὸ περὶ τὰς συνουσίας πείθεσθαι», Σουΐδ. «χαλιμάζειν, τὸ περὶ τὰς συνουσίας ὁρμᾶν· ἀπὸ τοῦ χαλᾶν τὰς φρένας πρὸς τὸ πάθος».
χαλιμάς-άδος (ἡ) λεξ. γυνὴ μεθύουσα, περιφερομένη καὶ ἀκολασταίνουσα, βάκχη, πόρνη· Ἡσ. «χαλιμάδες· ἀναίσχυντοι καὶ θρασεῖαι», Σχόλ.᾿Απολλ.Ρ 1,473 «Αἰσχύλος δὲ καὶ τὰς Βάκχας χαλιμάδας φησὶ λέγεσθαι», ΕΜ 805,10 «χαλιμάδας, τὰς Βάκχας τὰς χαλωμένας πρὸς συνουσίαν».
χάλιμος (ὁ) Ἡσ. «φαρμακός».
χαλιναγώγησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαλιναγωγῶ βλ.λ.
χᾰλῑναγωγία (ἡ) μσν. τὸ χαλιναγωγεῖν, ἡ χαλιναγώγησις : Πέτρ.Πατρίκ.π.Mai Coll. Vat.2,597.
χᾰλῑναγωγός-όν μτγν. ὁ χαλιναγωγῶν, ὁ αἱονεὶ διὰ χαλινοῦ ἀναχαιτίζων : ᾿Ιω.Χρυσ.4,832,12 **ὁ τῶν ᾿Ιορδανίων ῥεέθρων χαλιναγωγός**.
χᾰλῑναγωγῶ-έω μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁδηγῶ ἢ συγκρατῶ διὰ τοῦ χαλινοῦ· κ. ἰδ. μτφ. ὁδηγῶ, διευθύνω οἱονεὶ διὰ χαλινοῦ, κατέχω, ἀναστέλλω, συγκρατῶ, ἀναχαιτίζω, μετριάζω : ΚΔ ᾿Ιακ.1,26 **μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ**, αὐτ.3,2 **δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα**, Λουκ.᾿Ορχ.70 **ὅταν ἕκαστα τῶν παθῶν χαλιναγωγῇ**, αὐτ.Τυρανν.4 **τὰς.. τῶν ἡδονῶν ὀρέξεις χαλιναγωγούσης**, Λιβάν.Προγ.3 **ἐν** Προθεωρ.3, Θεοφύλ.Σ 127,25 Bonn. χαλιναγωγεῖν **τὸ ὑπήκοον**, Δαμασκ.Ι 1,537C **κυβερνῶσα καὶ χαλιναγωγοῦσα ταῦτα· 2)** ρηματ.π. χαλιναγώγησις, χαλιναγωγία.
χαλινάρι(ον) (τό) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὑποκορ. τοῦ χαλινὸς βλ.λ.1) : ᾿Αρρ.᾿Επικτ.4,1,80,Σχολ.᾿Ιλ. Δ 142 **τὸ νῦν χαλινάριον καλούμενον**, ΕΜ 653,49 **ἐν λ.** παρήιον· ‖ κ. ἄνευ ὑποκορ. σημ.: Βl.Νεῖλ. Νεώτ.140D, ᾿Ερωτόκρ.3,2330 **τὸ χαλινάριν ἤσειε, στένει καὶ τὸ δικόν του** (ἄλογον), αὐτ.2411 **χάνει τσὶ σκάλες καὶ τσὶ δυὸ τὸ χαλινάρ' ἀφῆκε**, Πολίτ.᾿Εκλ.Τραγ.119,5 **γεμίζουν οἱ στάβλοι νἄλογα, τὰ παραθύρια σέλλες, | καὶ τὰ πορτοπαράθυρα σκάλες καὶ χαλινάρια**, Πορφύρ.Σκ.102 **σὰν ἄλογο ποὺ σπάει τὸ χαλινάρι**, Καρκβ.Ζητ.133· **2)** δημ. μτφ. μέσον ἐπισχέσεως, συγκρατήσεως, ἀναχαιτίσεως, περιορισμοῦ : **τὰ παιδιὰ χρειάζονται χαλινάρι· 3)** μσν. μετων. ἅρμα : ΚΠορφ. Εὐθ.333,17.
χαλιναρώνω δημ., παθ. -ώνομαι, χαλινῶ βλ.λ.
χᾰλῑνεργάτης (ὁ) μσν. ὁ κατασκευάζων χαλινούς, ὁ χαλινοποιός : Πρόδρ.Φιλ.᾿Αποδ.116.
χαλινίσκος (ὁ) νεώτ. ὑποκορ. τοῦ χαλινός· ‖ εἶδος χαλινοῦ ἄνευ ἐπιρρινίου, φέροντος στομίδα ὑγρὰν καὶ ἄνευ λύκων βλ.λ.2).
χᾰλῖνῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. ἡ χαλινοῦσα, ἐπίθ. τῆς ᾿Αθηνᾶς, ὡς περιθείσης τὸν χαλινὸν τῷ Πηγάσῳ χάριν τοῦ Βελλεροφόντου : Παυσ.2,4,1 **χαλινίτιδος ᾿Αθηνᾶς ἱερόν**, αὐτ.5.
χάλιννος (ὁ) αἰολ. τ. τοῦ χαλινὸς βλ.λ.· Χοιροβ.π. ᾿Αν.᾿Οξυρ.2276,15 (διόρθ. ἀντὶ χάλλινος).
χᾰλῑνοποιική (ἡ) (τέχνη) ἡ τέχνη τοῦ κατασκευάζειν χαλινούς : ᾿Αριστλ.ΗΝικ.1,1,4 (ὄ. γρ. **χαλινοποιητική**).
χᾰλῑνοποιός (ὁ) μτγν. τεχνίτης κατασκευάζων χαλινούς : Σώπ.Ρητ. Προλ.᾿Αριστείδ.745,22, ῾Ερμεί. ᾿Αλ.Φαῖδρ.200.
χᾰλῑνορράφος (ὁ) μσν. ὁ ράπτων ἢ κατασκευάζων χαλινούς : Πρόδρ.σελ.318.
χᾰλινός (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ., ἑτερογ. πληθ. **χαλινά** (τά) [᾿Απολλ.Ρ 4,1607,᾿Οππ.᾿Αλ.1,191], κυρ. τὸ ἐν τῷ στόματι τοῦ ἵππου τιθέμενον μετάλλινον ἐξάρτημα τῆς σκευῆς, τῆς χρησιμευούσης πρὸς ἀναχαίτισιν καὶ διεύθυνσιν τῆς πορείας τοῦ ζῴου, ὄ. ἐνστόμισμα, στόμιον, στομίς· Πολυδ.1,148 «χαλινός, τὸ ἐμβαλλόμενον τοῦ ἵππου τῷ στόματι σιδηροῦν ὄργανον», Ε Γουδ.561,4 «χαλινὸς διὰ τοῦ ι γράφεται ἐπειδὴ οἱ Αἰολεῖς χάλιννος λέγουσιν» : ᾿Ιλ.Τ 393 **ἐν δὲ χαλινοὺς γαμφηλῇς ἔβαλον, κατὰ δ' ἡνία τεῖναν ὀπίσσω**, Αἰσχ.᾿Επτ.123 **διὰ δέ τοι γενύων ἱππιᾶν μινύρονται φόνον χαλινοί**, Σοφ.ΟΚ 1067 **πᾶς γὰρ ἀστράπτει χαλινός**, Πλάτ.Πολ.601C **ἡνίας τε.. καὶ χαλινόν**, αὐτ.Φαῖδρ.254D **ἐνδακὼν τὸν χαλινόν**, Ξεν.᾿Ιππ.6,9,αὐτ.10,9,᾿Αριστλ.ΖΙ 576b,18 **κατὰ τοῦτον** (τὸν κυνόδοντα) **.. ἐμβάλλεται ὁ χαλινός**, ΚΔ ᾿Ιακ.33 **τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν**, Λουκ.Πλ.30 **ἢ καὶ θυμοειδὴς ὢν ὁ ἵππος ἐξενέγκῃ με τὸν χαλινὸν ἐνδακὼν ἐς μέσους**

τοὺς πολεμίους, Πάπ. χαλινοῦ τοῦ ἀργυροῦ κατασκευή· ‖ γεν. τὸ σύνολον τῆς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἵππου ἐφαρμοζομένης σκευῆς πρὸς διεύθυνσιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἐλάτου, ἡνίαι, γκέμι : Ἡρ.1, 215 **τὰ . . περὶ τοὺς χαλινοὺς καὶ στόμια καὶ φάλαρα χρυσῷ**, αὐν.3,118,αὐτ.4,64 **ἐκ δὲ τῶν χαλινῶν τοῦ ἵππου τὸν αὐτὸς ἐλαύνει**, Αἰσχ.Ἑπτ. 207 **ἱππικῶν τ' ἄπυον πηδαλίων διὰ στόμια πυριγενετᾶν χαλινῶν**, αὐτ.Ἀγ.1066 **χαλινὸν δ' οὐκ ἐπίσταται φέρειν** (μτφ. ἐπὶ τῆς Κασσάνδρας), Εὐρ.Ἀλκ.492 **χαλινὸν ἐμβαλεῖν γνάθοις**, Πλάτ. Φαιδ.254Ε **βίᾳ ὀπίσω σπάσας τὸν χαλινόν**, Ξεν. Ἱππ.3,2,αὐτ.6,10,αὐτ.10,12 **τὸν χαλινὸν διδόναι** (χαλαροῦν τὰς ἡνίας), αὐτ.6,7 **ἵνα δὲ ὁ ἱπποκόμος τὸν χαλινὸν ὀρθῶς ἐμβάλῃ, πρῶτον μὲν προσίτω κατὰ τὰ ἀριστερὰ τοῦ ἵππου· ἔπειτα τὰς μὲν ἡνίας περιβαλὼν περὶ τὴν κεφαλήν, καταθέτω ἐπὶ τῇ ἀκρωμίᾳ· τὴν δὲ κορυφαίαν τῇ δεξιᾷ αἱρέτω, τὸ δὲ στόμιον τῇ ἀριστερᾷ προσφερέτω**, Ἀριστλ.Ρητ.1393b,21 **τὸν . . χαλινὸν ἔχετε**, Πλούτ.Ἠθ.39Β **ἵππους . . εὐστόμους τῷ χαλινῷ**, ΚΔ'Απ.14,20 **ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων**, Λαυκ.Θε.Δ 25,1 **ἠγνόεις δὲ καὶ τῶν ἵππων τὸν θυμόν, ὡς δεῖ ξυνέχειν ἀνάγκῃ τὸν χαλινόν ; εἰ γὰρ ἐνδοίη τις, ἀφηνιάζουσιν εὐθύς·** **2)** κ. νεώτ. μτφ. πᾶν ὅ,τι συγκρατεῖ, ἀναχαιτίζει, περιορίζει κίνησιν, ὁρμήν, τάσιν κτπ. : Πινδ.Π 4,25 **θοᾶς Ἀργοῦς χαλινὸν** (ἐπὶ τῆς ἀγκύρας), αὐτ.Ι 7(8),45 **λύοι κεν χαλινὸν ὑφ' ἥρωι παρθενίας** (Βερναρδ.Γρηγ. «δύναται (ἡ θυγάτηρ τοῦ Νηρέως) νὰ λύσῃ τὸν χαλ.τῆς παρθ. (τὴν ζώνην), εὑρισκομένη ὑποκάτω τοῦ ἥρωος»), Αἰσχ. Πρ.562 **χαλινοῖς ἐν πετρίνοισιν χειμαζόμενον** (Βερναρδ.Γρηγ. «ὅστις ἐν πετρίνοις (τῇ πέτρᾳ προσηλωμένοις δεσμοῖς) εἶνε ἐκτεθειμένος εἰς τὸν χειμῶνα (ἄνεμον καὶ ψῦχος)»), αὐτ.672 **Διὸς χαλινὸς** (ἐπὶ τῆς θελήσεως τοῦ Διός), αὐτ.Ἀγ.238 **βίᾳ χαλινῶν . . ἀναύδῳ μένει**, (ἐπὶ βιαίου καταναγκασμοῦ), Σοφ.ἀπ.712 **πολλῶν χαλινῶν ἔργον** (δηλ. ἀπαιτεῖται μεγάλη δεξιότης καὶ δύναμις νὰ ὁδηγήσῃ τις), Εὐρ.ἀπ.π.Στοβ.Ἀνθολ.74,2 **οὐ γὰρ ποτ' ἄνδρα τὸν σοφὸν γυναικὶ χρὴ δοῦναι χαλινούς**, Πλούτ.Περ.Φάβ.Σύγκρ.1 **τῷ δήμῳ χαλινὸν ἐμβαλεῖν ὕβρεως**, αὐτ.Ἠθ.613C **τῆς γλώττης ἀφαιρεῖται τὰ χαλινά**, αὐτ.463Β, Λουκ.Ἑρμότ.82 **χαλινόν τινα ἐμβέβληκεν αὐτῷ ἡ φιλοσοφία**, Φιλόστρ. 242 **χαλινὸς τῶν ὀμμάτων**, φρ. ἀπέπτυσε πάντα χαλινὸν (ἀπεχαλινώθη, ἐξετραχηλίσθη, ξετσιπώθηκε)· ‖ **χαλινοὶ** λινόδετοι τὰ χαλινωτήρια βλ.λ. : Εὐρ.ΙΤ 1043 **οὗ ναῦς χαλινοῖς λινοδέταις ὁρμεῖ σέθεν·** **2)** νεώτ. ἀνατ. συνεκτικὴ πτυχὴ τοῦ δέρματος εἰς διάφορα ὄργανα τοῦ σώματος : **χαλινὸς τῆς βαλάνου· τοῦ αἰδοίου· τῆς γλώσσης·** **4)** γεν. ἱμάς, λωρίον : Εὐρ.Κύκλ.461 **ναυπηγίαν δ' ὡσεί τις ἁρμόζων ἀνὴρ διπλοῖν χαλινοῖν τρύπανον κωπηλατεῖ·** **5)** μέρος τοῦ ὁπλισμοῦ τῶν πλοίων, τὸ σχοινίον δι' οὗ ἀνυψοῦτο καὶ κατεβιβάζετο ἡ κεραία : Ἐπιγρ.π.**Böckh Seewesen** 157 κἑξ.· **6)** κτ. πληθ. αἱ γωνίαι τοῦ στόματος, τὰ ἔσχατα ἄκρα τῶν χειλέων τοῦ ἵππου, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ χαλινός· Πολυδ.2,90 «τὰ ἑκατέρωθεν αὐτῶν ἐπὶ τὰς γνάθους καταλήγοντα»· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ ἀνθρώπων : Νίκ.Ἀλεξ.117, αὐτ.223· **7)** κτ. πληθ. οἱ δηλητηριώδεις ὀδόντες τῶν ἰοβόλων ὄφεων, ὡς ἐκ τῆς ἐν τῷ στόματι θέσεως αὐτῶν : Νίκ.Θηρ.233 **οὔλῳ γὰρ στομίῳ ἐμφύεται, ἀμφὶ δὲ σαρκὶ ῥεῖα κεν εὐρυνθέντας ἐπιφράσσαιο χαλινούς**.

χαλινοστροφῶ-έω μσν. στρέφω τὸν χαλινόν, ὁδηγῶ διὰ τοῦ χαλινοῦ : Κ.Μανασσ.Χρον.5168.

χᾰλῑνουργός (ὁ) πάπ. ὁ κατασκευαστὴς χαλινῶν : **Schow.Charta Pap.Mus.Borgiani.**109.

χᾰλῑνοφάγος-ον μτγν. ὁ δάκνων τὸν χαλινόν, τὴν στομίδα τοῦ χαλινοῦ : Καλλ.Λουτρ.Παλ.12 **ἐφοίβασεν δὲ παγέντα πάντα χαλινοφάγων ἀφρὸν ἀπὸ στομάτων**.

χᾰλῑνῶ-όω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. χαλινώνω, μέλλ. χαλινώσω, ἀόρ. **ἐχαλίνωσα** (Ξεν.ΚΠ 3,3,27, αὐτ. Ἀν,3,4,35), ἐμβάλλω, θέτω χαλινὸν **εἰς** ὑποζύγιον **κ.** ἰδ. ἵππον, χαλιναρώνω, καπιστρώνω : Ξεν.Ἑλλ.7, 2,21 **τοὺς ἵππους ἐχαλίνουν**, αὐτ.Ἀν.3,4,35 **δεῖ ἐπισάξαι τὸν ἵππον . . καὶ χαλινῶσαι**, αὐτ.ΚΠ 3,3, 27,Πλούτ.Ἠθ.31D **τοὺς ἵππους χαλινοῦσιν**· κ. παθ.: Ξεν.Ἱππ.5,1· **2)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. μτφ. παθ. -οῦμαι, ἀόρ. -ώθην, ἀνοστέλλω, συγκρατῶ, ἀναχαιτίζω, περιορίζω : Πλούτ.Ἠθ 967Β **χαλινοῦντες τὸ φιλόφωνον καὶ λάλον**, ΨΦωκυλ.57 **τὴν ὀργὴν χαλινῶσαι**, Φιλόστρ.114 **χαλινώσας ἐκφερομένην τὴν ναῦν**, Γρηγ.Νύσσ.2,849Α, Βασ.1,47D, Ἰω.Λυδ. 2,2 **χαλινῶσαι τὴν ψυχήν**, Θεοφύλ.Σ Ἐπιστ.4,30 **αἰγιαλοῖς τὸ πελάγιον κεχαλίνωκε ῥεῖθρον**, **ASS** Σεπτεμβρ.3,361Β **τὴν φλόγα χαλινώσας**, Μηναῖ.3, 16Ὄρθρ.Ὠδ.9 **τὰ πάθη χαλινοῦντες**· κ. παθ. : Πλούτ.Ἄρατ.38 **τῇ φρουρᾷ καὶ τοῖς ὁμήροις ὥσπερ χαλινουμένοις ἀνέχεσθαι**, Φιλόστρ.170 **χαλινοῦσθαι ὑπὸ τοῦ λόγου·** **3)** τὸ παθ. ἀπολ. ἀδυνατῶ νὰ ὁμιλήσω, δένεται ἡ γλῶσσά μου, **Foes.Oec.Hipp.**· **4)** ῥηματ. π. χαλίνωμα, χαλίνωσις, χαλινωτήρ, χαλινωτής.

χαλίνωμα-ατος (τὸ) (χαλινῶ) μτγν. τὸ χαλινωτήριον βλ.λ. : Νεῖλ.Ἐπιστ 670.

χαλινώνω δημ. τ. τοῦ χαλινῶ βλ.λ.

χαλίνωσις-εως (ἡ) (χαλινῶ) ἡ ἐνέργεια τοῦ χαλινῶ βλ.λ.) : Ξεν.Ἱππ.3,1) **τὰς τῶν χαλινώσεων καὶ ἀναβάσεων** ἀποκωλύσεις, Πολυδ.1,184.

χαλινωτήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ. ὄργανον δι' οὗ χαλινοῦται ὁ ἵππος, τὸ ἐπιστόμιον τοῦ χαλινοῦ.

χαλινωτήριον (τὸ) κ. νεώτ., ἰδ. κτ. πληθ. (ἐνν. ὅπλα) σχοινία, καλῴδια δι' ὧν προσδένονται τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν : Εὐρ.Ἑκ.539 **λῦσαί τε πρύμνας καὶ χαλινωτήρια νεῶν**, Ὀππ.Ἁλ.1,359,Νόνν. Δ 3,20· **2)** νεώτ. πυροβολ. μηχάνημα πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς ὀπισθοδρομικῆς κινήσεως τοῦ σωλῆνος τῶν πυροβόλων κατὰ τὴν πυροβόλησιν.

χαλινωτής (ὁ) νεώτ. ὁ χαλινῶν τοὺς ἵππους.

χάλιξ-ῐκος (ὁ κ. ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **χαλίκι** (τὸ) μικρὸς λίθος χειροπληθὴς κ. ἰδ. ἀπόκομμα μεγαλυτέρου, λατόμημα, λατύπη, σκῦρον, βότσαλο: Ἀριστφ.Ὄρν.839 **χάλικας παραφόρει, πηλὸν ἀποδὺς ὄργασον**, αὐτ.ἀπ.205, Πλούτ.Ἠθ.690Ε **οἱ χάλικες αἱ μολυβδίδες ἐμβαλλόμεναι ψυχρότερον τὸ ὕδωρ ποιοῦσι**, αὐτ.967Α **εἰς ἔλαιον ἀμφορέως ἀποδεοῦς ἐμβάλλοντα τῶν χαλίκων**, Λουκ.Τραγῳδ.226 **ἐστρωμένην χάλιξιν . . ὁδόν**, Μωραΐτ.1,54 **ποικιλοσχήμους καὶ ποικιλοχρώμους χάλικας**, Δροσ.Βοτάν.37 **τῶν ρυακίων τὰ νερὰ στειρεύοντα βαθμηδὸν ἐκελάρυζον ἀκαταλήπτως ἐπὶ τῶν χαλίκων**· ‖ συχν. κτ. ἑν. ὡς περιληπτικόν, λιθάρια χρήσιμα ἰδ. ἐν τῇ τοιχοδομίᾳ : Θουκ.1,93 **ἐντὸς δὲ οὔτε χάλιξ οὔτε πηλὸς ἦν, ἀλλὰ ξυνῳκοδομημένοι μεγάλοι λίθοι**, Στράβ.5, 4,6 **τῇ χάλικι καταμείξαντες τὴν ἀμμοκονίαν**, Πλούτ.Κίμ.13 **χάλικι πολλῇ καὶ λίθοις βαρέσι**, Πάπ. **εἰς τομὴν καὶ προσαγωγὴν χάλικος**.

χᾰλις-ιος (ὁ) κ. μσν. Ἡσ. «χαλίς· ὁ ἄκρατος οἶνος», ΕΜ 805,6 «χάλις· ὁ ἄκρατος οἶνος παρὰ τὸ χαλᾶν καὶ ἀνιέναι ἀραρυίας τὰς φρένας», Σχόλ. Ὀδ.Τ 530, Σχόλ.Ὀππ.Ἁλ.3,362 : Ἱππῶν.ἀπ.73 **ὀλίγα φρονοῦσιν οἱ χάλιν πεπωκότες**, Εὐστ.1471,2· πρβλ. χαλίκρητος, χαλιδοφόρος, χαλιμάς· **2)** ὁ χαλίφρων βλ.λ, ὁ ἀσύνετος· Ἡσ. «ὁ μεμηνὼς καὶ κεχαλασμένος τὰς φρένας».

χαλίς-ίδος (ἡ) πιθ. λ. **ἐξ ἧς** τὸ ὑποκορ. χαλίδιον βλ.λ., πλατὺ ἀβαθὲς δοχεῖον· πρβλ. χαλιδοφόρος,

χαλίσικος-η-ο (τουρκ.) δημ. ἐπὶ πραγμ., ὁ ἀμιγής, ὁ ἀνόθευτος, ὁ περιέχων ὅλα τὰ ἑαυτοῦ συστατικὰ κατὰ τὴν πρέπουσαν ἀναλογίαν· || ἐπὶ προσ. ἰδ. ἐν ἀναφ. πρὸς τὴν προέλευσιν, ὁ ἔχων ὅλα τὰ χαρακτηριστικά, τὰ γνωρίσματα, τὰς ἰδιότητας προελεύσεως, καταγωγῆς, ἐπαγγέλματος : χαλίσικος γαλατάς - ρουμελιώτης.

χαλιστός-ή-όν ἀ. χαλίφρων βλ.λ.· Ἡσ.«χαλιστόν, σκαιὸν ἢ ἀγαθὸν καὶ δίκαιον».

χαλίστρωτος-η-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ διὰ χαλιοῦ, τάπητος ἢ χαλιῶν ἐστρωμένος : χαλίστρωτος κλῖμαξ - χαλίστρωτα ντιβάνι.

χαλιφάτο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. τὸ ἀξίωμα, ἡ ἐξουσία καὶ τὸ κράτος τοῦ χαλίφου βλ.λ.

χαλιφεία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐξουσία, δι' ἧς περιβάλλεται ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ προφήτου Μωάμεθ ἐν τῇ διπλῇ αὐτοῦ ἀποστολῇ τοῦ ἀμύνεσθαι τῆς πίστεως καὶ διοικεῖν τὸν κόσμον τοῦτον.

χαλίφης (ὁ) (ἀραβ.) νεώτ. τίτλος τῶν διαδόχων τοῦ προφήτου Μωάμεθ ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ θρησκευτικῇ ἀρχηγίᾳ τοῦ Ἰσλάμ.

χᾰλιφρονῶ-έω εἶμαι χαλίφρων βλ.λ., ἔχω χαλαρὸς τὰς φρένας, εἶμαι ἐλαφρόνους, ἀπερίσκεπτος : Ὀδ.Ψ 13 **καί τε χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐπέβησαν** (σχόλ. «τὸν κεχαλασμένας ἔχοντα τὰς φρένας, ἠλίθιον, ματαιόφρονα»).

χᾰλιφροσύνη (ἡ) κουφόνοια, ἐλαφρόνοια, μωρία, ἀνοησία, ἀπερισκεψία· Ἡσ. «ἡ τῆς ψυχῆς ἄνεσις» : Ὀδ.Π 310 **οὐ μὲν γάρ τι χαλιφροσύναι γέ μ' ἔχουσιν** (σχόλ. «κεχαλασμέναι καὶ ἔκλυτοι φρένες ἢ σκαιαὶ καὶ ἀβέλτεραι τῇ διανοίᾳ, ἀφροσύναι»), Ἀπολλιν.Λ'Ἑρμ.Ψαλμ.179,9 **ὅσ' ἔρεξα χαλιφροσύνῃσιν ἐμῇσιν.**

χᾰλίφρων-ονος (ὁ,ἡ) κ. μαν., συγκρ. -νέστερος (Πρόδρ.138), ὁ ἐλαφρῶς σκεπτόμενος, ὁ κουφόνους, ὁ ἐλαφρόνους, ὁ μωρός, ὁ ἀσύνετος, ὁ ἀνόητος, ὁ ἀπερίσκεπτος· Ἡσ. «χαλίφρων· κεχαλασμένας ἔχων τὰς φρένας, ἤγουν ἀσύνετος», αὐτ. «χαλίφρονας, παράφρονας, μαινομένους . .», ΕΜ 805,7 «χαλίφρων, κυρίως ὁ ἐν μέθῃ ἀφραίνων· χάλις γὰρ ὁ ἄκρατος οἶνος, παρὰ τὸ χαλᾶν καὶ ἀνιέναι ἀραρυίας τὰς φρένας· ἢ ὁ εὐήθης, παρὰ τὸ κεχαλάσθαι τὰς φρένας» : Ὀδ.Δ 371 **νήπιός εἰς, ὦ ξεῖνε, λίην τόσον ἠδὲ χαλίφρων** (Εὐστ. «ἀμελεῖν τοῦ συμφέροντος»), αὐτ.Τ 530· κ. ἐπὶ τοῦ Διονύσου : ΑΠ 9,504,23· πρβλ. σώφρων, πυκινόφρων· **2)** ὁ χαλαρὸς ἢ μαλακὸς τὸν χαρακτῆρα, ὁ ἐνδοτικοῦ χαρακτῆρος : Μουσαῖ.117 **χαλίφρονα νεύματα κούρης**· **3)** Ἡσ. «χαλίφρονας . . βέλτιον δὲ τὰς καταφερεῖς καὶ κεχαλασμένας πρὸς συνουσίαν ὑφ' ἡδονῆς».

χαλκάνθεμον (τὸ) μτγν. ἀ. χαλκάς-άδος (ἡ), τὸ φυτὸν χρυσάνθεμον βλ.λ. : Διοσκ.4,58.

χαλκανθές-οῦς (τὸ) μτγν. ἀ. χάλκανθον βλ.λ. : Στράβ.3,4,15 **ὁ Κύπριος χαλκὸς μόνος φέρει τὴν καδμείαν λίθον καὶ τὸ χαλκανθές.**

χαλκάνθη (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἀ. χάλκανθον βλ.λ.· Γαλ.13,429· || νεώτ. ὁ ἐν τῇ φύσει ὑπὸ μορφὴν ὀρυκτοῦ ἀπαντῶν θειικὸς χαλκός, ἡ γαλαζόπετρα.

χαλκανθίζω μτγν. ἀναδίδω ὀσμὴν χαλκάνθης, μυρίζω χαλκάνθην : Ἀντυλλ.π.Ὀρειβ.2,384,10 **τὰ δὲ χαλκανθίζοντα** (λουτρά).

χάλκανθον (τὸ) διάλυσις θειικοῦ χαλκοῦ ἐν χρ. ὡς μελάνη γραφῆς καὶ ὡς βαφὴ δερμάτων τῶν ὑποδημάτων : Ὀρφ.Ἀργ.958 **αἵματι δ' αὖ χάλκανθον ἰδὲ στρουθεῖον ἔμιξα**, Διοσκ.5,114, Γαλ. 13,429 **τὸ καλούμενον χάλκανθον οὐδετέρως ἢ ὥς ἔνιοι χάλκανθος ἀρσενικῶς ἢ θηλυκῶς.**

χάλκανθος (ὁ) μτγν. ἀ. χάλκανθον βλ.λ. : Γαλ.13, 429 **χάλκανθος ἀρσενικῶς**, αὐτ.496.

χαλκανθώδης-ους-ες μτγν. ὁ ὅμοιος πρὸς χάλκανθον βλ.λ. : Ἀντυλλ.π.Ὀρειβ.279 Matth.

χαλκαργίλιον (τὸ) νεώτ. χημ. κρᾶμα χαλκοῦ μετ' ἀργιλίου εἰς ποσότητα 10 0/0, ἀ. ὀρείχαλκος τοῦ ἀργιλίου.

χαλκάρμᾰτος-ον ὁ ὀχούμενος ἐπὶ χαλκοῦ ἅρματος, ἐπιθ. τοῦ Ἄρεως : Πίνδ.Π 4,87 **οὐδὲ μὰν χαλκάρματός ἐστι πόσις Ἀφροδίτας.**

χαλκάς (ὁ) (τουρκ.) δημ. δακτύλιος ἢ κρίκος ἐκ μετάλλου : **ὁ χαλκάς τοῦ ὡρολογιοῦ - τῆς ἁλυσίδας**· || τὸ εἰς σχῆμα κρίκου ῥόπτρον θύρας : **σκούριασε ὁ χαλκάς τῆς πόρτας.**

χαλκάς-άδος (ἡ) μτγν. ἀ. χαλκάνθεμον **τὸ φυτὸν** χρυσάνθεμον βλ.λ. : Διοσκ.4,58.

χάλκασπις-ιδος (ὁ) ὁ ἔχων, ὁ φέρων χαλκῆν ἀσπίδα, ἐπὶ πολεμιστῶν : Πίνδ.Ο 9,54 **χαλκάσπιδες ὑμέτεροι πρόγονοι**, Βάκχ.10,62 Bl. **χαλκάσπιδες ἡμίθεοι**, Εὐρ.Ἡρ.795 **χαλκασπίδων λόχος**, Στράβ. 10,3,19 **ἄλλοι δὲ γηγενεῖς καὶ χαλκάσπιδας**, Πλούτ.Σύλλ.16 **τοὺς χαλκάσπιδας ὁρῶν τῶν πολεμίων**, αὐτ.Αἰμ.18 **αἱ τῶν χαλκασπίδων . . φάλαγγες**· κ. ὡς ἐπίθ. τοῦ Ἄρεως : Πίνδ.Ι 6(7),25 **χάλκασπις Ἄρης**· κ. ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους : Σοφ.Φιλ. 726 **ὁ χάλκασπις ἀνήρ**· κ. ἐπὶ τοῦ Ἡλίου : Ἐπιγρ. **χαλκάσπιδος Ἡλίου**· **2)** κτ. πληθ. **χαλκάσπιδες** σῶμά τι ἐν τῷ μακεδονικῷ στρατῷ : Πολύβ. 2,66,5 **ἀντέταξε τῶν τε Μακεδόνων τοὺς χαλκάσπιδας**, αὐτ.4,67,6 **χαλκάσπιδας μὲν τρισχιλίους, πελταστὰς δὲ δισχιλίους**, Ἀθήν.5,194D **Μακεδόνες δισμύριοι καὶ χαλκάσπιδες πεντακόσιοι**· **3)** ὁ εἰς ἔνοπλον ἀγῶνα δρόμου ἀγωνιζόμενος : Πίνδ.Π 9,1 **χαλκάσπιδα Πυθιονίκαν.**

χαλκέγχης-ου-ες ὁ ἔχων, ὁ φέρων χαλκοῦν ἔγχος, δόρυ, λόγχην· Ἡσ. «χαλκεγχέων πολεμιστῶν»: Εὐρ.Τρῳ.143 **ὦ τῶν χαλκεγχέων Τρώων.**

χαλκεία (ἡ) (χαλκεύω) κ. νεώτ. ἡ τέχνη τοῦ χαλκέως, τοῦ σιδηρουργοῦ, ἀ. χαλκευτική: Ἱππ.Ἄρθρ. 820 **ὁκόσα ἢ σκυτίνης ἔργα ἢ χαλκείης, ἢ ἄλλο τι ἔργον**, Πλάτ.Πρωτ.324Ε **οὐ τεκτονικὴ οὐδὲ χαλκεία**, αὐτ.Συμπ.197Β **Μοῦσαι μουσικῆς καὶ Ἥφαιστος χαλκείας καὶ Ἀθηνᾶ ἱστουργίας**, αὐτ. Ἐπιν.957Β, Ἰωσ.ΑΙ 1,2,2 **χαλκείαν πρῶτος ἐπενόησε.**

χαλκεῖον (τὸ) κ. νεώτ., ἰων. -ήιον, δωρ. -έον ἐργαστήριον χαλκέως, σιδηρουργεῖον, χαλκωματάδικο· Σουΐδ. «χαλκεῖον, ἐν ᾧ χαλκεύουσι» : Ἡρ.1,68 **ἐλθὼν ἐς χαλκήιον** ἐθηεῖτο σίδηρον **ἐξελαυνόμενον**, Ἱππ.Ἄρθρ.897, Ἀνδοκ.1,40 **ἐν τῷ χαλκείῳ καθήμενον**, Πλάτ.Εὐθ.300Β **ἐν τοῖς χαλκείοις**, Λουκ.Θυσ.8 **τοῦ Ἡφαίστου τὸ χαλκεῖον**, Ἀθήν. 10,456D **εἰς χαλκεῖον δοθῆναι τὸν πέλεκυν**· **2)** νεώτ. μτφ. : **χαλκεῖον ψευδῶν εἰδήσεων ἢ ψευδολογιῶν** (ὁ τόπος, τὸ μέρος ἔνθα πλάττονται ψευδεῖς διαδόσεις)· **3)** κ.-**έον** ἀντὶ χαλκίον βλ.λ., ὅ,τι ἐκ χαλκοῦ πεποίηται, ἀγγεῖον ἐκ χαλκοῦ, χάλκινον σκεῦος, λέβης, χύτρα : Ἡρ.4,81 **ἑξακοσίους ἀμφορέας εὐπετέως χωρέει τὸ ἐν Σκύθῃσι χαλκήιον**, αὐτ.152 **ἐποιήσαντο χαλκήιον κρητῆρος Ἀργολικοῦ τρόπον**, Πλάτ.Πρωτ.329Α **ὥσπερ τὰ χαλκεῖα πληγέντα μακρὸν ἠχεῖ καὶ ἀποτείνει**· || ἰδ. ὁ ἐν τοῖς λουτροῖς μέγας λέβης, ἀ. ἐπιστάτης, ἰπνολέβης : Θεόφρ.Χαρ.9,8 **τὰ χαλκεῖα τὰ ἐν τῷ βαλανείῳ**· **4)** ὄργανον, ἐργαλεῖόν τι ἐκ χαλκοῦ : Ἱππ.Ἀέρ.29)· **5)** τὸ ἐν τῷ λύχνῳ κοῖλον ἀντανακλαστικὸν χάλκινον κάτοπτρον : Ξεν. Συμπ.7,4 **ὁ μὲν λύχνος διὰ τὸ λαμπρὰν φλόγα ἔχειν φῶς παρέχει, τὸ δὲ χαλκεῖον λαμπρὸν ὂν φῶς μὲν οὐ ποιεῖ**· **6)** χάλκινόν τι κατασκεύασμα : Παυσ.2,22,2 **πέραν δὲ τοῦ τάφου χαλκεῖόν ἐστιν οὐ μέγα, ἀνέχει δὲ αὐτὸ ἀγάλματα ἀρχαῖα**· || **Δωδωναῖον χαλκεῖον** δ. γρ. χαλκίον βλ.λ.2)· **7)** κτ. πληθ. χαλκεῖα (ἐνν. ἱερά) ἀρχαιοτάτη ἑορτὴ τῶν Ἀθηναίων τελουμένη πρὸς τιμὴν τοῦ Ἡφαίστου καὶ τῆς Ἀθηνᾶς Ἐργάνης κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Πυανεψιῶνος μηνός·

'Αρποκρ. ετά Χαλκεῖα ἑορτὴ παρ' 'Αθηναίοις τῇ 'Αθηνᾷ ἀγομένη Πυανεψιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, χειρώναξι κοινή, μάλιστα δὲ χαλκεῦσιν, ὥς φησιν 'Απολλώνιος ὁ 'Αχαρνεύς. Φανόδημος δὲ οὐκ 'Αθηνᾷ φησιν ἄγεσθαι τὴν ἑορτήν, ἀλλ' 'Ηφαίστῳ», Πολυδ.7,105 «χαλκεῖα, ἑορτὴ ἐν τῇ 'Αττικῇ 'Ηφαίστου ἱερά», Σουΐδ.' **8)** **χαλκεῖα** τίτλος κωμῳδίας τοῦ Μεν., ἧς ἀποσπάσματα σώζονται π.'Αθήν. 11,502Ε **Μένανδρος δ' ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δράματι Χαλκεῖα**· πρβλ. 'Αρποκρ. ἐν λ.

χάλκειος-η-ον ἢ χαλκήϊος ἐπ. τ. τοῦ χάλκεος βλ.λ., ὁ ἐκ χαλκοῦ, ὁ χάλκινος : 'Ιλ.Γ 380 **ἔγχεϊ χαλκείῳ**, αὐτ.Δ 461 **αἰχμὴ χαλκείη**, 'Οδ.Γ 433 **ὅπλα . . χαλκήϊα**, αὐτ.Σ 328 **χαλκήϊον . . δόμον** (τὸ χαλκεῖον βλ.λ.), 'Ησίοδ.'Εργ.492 **χάλκειον θῶκον**, αὐτ.144 **γένος . . χάλκειον** (ὁ αἰὼν τοῦ χαλκοῦ γένους), Σοφ.ἀπ.482 **χάλκειον κάρα** (διόρθ. χάλκεον), Σέξτ.'Εμπ.Μαθ.7,376 **χάλκειος σφαῖρα**· **2)** ὁ ἐκ τοῦ χαλκοῦ προερχόμενος ἢ παραγόμενος : 'Ιλ.Ν 341 **αὐγὴ χαλκείη** (ἡ ἐκ τοῦ χαλκοῦ)· **3)** τὸ θηλ. **χάλκειος** (ἡ) ὡς οὐσ. εἶδός τι ἀκανθοειδοῦς φυτοῦ : Θεόφρ.Φ1 6,4,3.

χαλκέλᾰτος-ον ποι. τ. τοῦ χαλκήλατος βλ.λ. : Πίνδ.Ο 7,36 **χαλκελάτῳ πελέκει**, 'Επιγρ. **χαλκέλατος σάλπιγξ**, αὐτ. **χαλκέλατος εἰκών**, Παῦλ.Σιλ. ΑΠ 5,216 **χαλκελάτους θαλάμους**.

χαλκεμβολάς-άδος (ἡ) ποι. θηλ. τοῦ χαλκέμβολος βλ.λ. : Εὐρ.ΙΑ 1319 **ναῶν χαλκεμβολάδων**.

χαλκέμβολος-ον μτγν. ὁ ἔχων, ὁ φέρων χαλκοῦν ἔμβολον, ὁ διὰ χαλκίνου ἐμβόλου ἐφωδιασμένος : Διον.'Αλ.Συνθ.17 **χαλκέμβολοι ἀπῆναι**, Διόδ.Σ 14,59 **σὺν ταῖς ὁλκάσι καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐπικώποις, οὔσαις χαλκεμβόλοις**, Πλούτ.Κίμ. 13 **μακρᾷ νηῒ καὶ χαλκεμβόλῳ**· || ὀνομασία ἰδιαιτέρου τινὸς τύπου πολεμικοῦ πλοίου : αὐτ. 'Αντ.35 **δοῦναι . . χαλκεμβόλους ἑκατόν**.

χαλκένδῠτος-ον σχόλ. κ. νεώτ. ὁ ἐνδεδυμένος χαλκόν, ὁ κεκαλυμμένος, τεθωρακισμένος δι' ἐλασμάτων χαλκοῦ : Σχόλ.Εὐρ.Φοίν.1130.

χαλκέντερος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐν χρ. μτφ. ὁ οἱονεὶ χάλκινα ἔχων ἔντερα, μεγάλην ἀντοχὴν εἰς ἐργασίαν, ἰδ. πνευματικήν, ὁ ἀκαταπόνητος, ἀκατάβλητος εἰς ἐργασίαν, π. Σουΐδ. ἐπὶ τοῦ γραμματικοῦ Διδύμου γράφαντος 3500 βιβλία (πρβλ. 'Αθήν.4,139C), ΚΜανασσ.Χρον.6644· ὁμ. ὡς ἐπίθ. τοῦ πατρὸς τῆς 'Εκκλησίας 'Ωριγένους.

χαλκεντής-οῦς-ές ὁ φέρων χαλκᾶ ὅπλα, ὁ ἔχων χάλκινον ὁπλισμόν, ὁ ὡπλισμένος διὰ χαλκίνων ὅπλων : Πίνδ.Ν 11,35 **στρατιὰν χαλκεντέα δεῦρ' ἀνάγων**· **2)** ἐπὶ πολέμου, ὁ διὰ χαλκίνων ὅπλων διεξαγόμενος, ὁ καθ' ὃν γίνεται χρῆσις χαλκῶν ὅπλων : Πίνδ.Ν 1,16 **πολέμου . . χαλκεντέος**.

χαλκέντονον (τὸ) μτγν. κ. μσν. ἀντὶ χαλκότονον βλ.λ. : Λέων Δ 404.

χαλκεόγομφος-ον ὁ διὰ χαλκίνων γόμφων, ἥλων καθηλωμένος, στερεωμένος : Σιμων.44,7 **χαλκεόγομφον δῶμα**.

χαλκεόζωνος (ὁ) δ. γρ. ἀντὶ χαλκόζωνος βλ.λ.· ΕΜ 436,18.

χαλκεοθέμεθλος-ον μσν. ὁ ἔχων χαλκοῦν θεμέλιον : Τζέτζ.'Ομ.372.

χαλκεόθυμος-ον μσν. ὁ ἔχων χάλκινον θυμόν, ἀδιάσειστον, σταθερὸν φρόνημα, ἀ. χαλκεοκάρδιος : Τζέτζ.'Ομ.325 **τοὺς ᾤκτιρεν ἰδών, εἰ καὶ μάλα χαλκεόθυμος**.

χαλκεοθώραξ-ακος (ὁ,ἡ), ἰων. -ώρηξ-ηκος ὁ φορῶν χαλκοῦν θώρακα : 'Ιλ.Δ 448 **ἀνδρῶν χαλκεοθωρήκων**, αὐτ.Θ 62,Χρησμ.Σιβ.1,395 **ἀνδρῶν βαρβαροφώνων χαλκεοθωρήκων**· πρβλ.χαλκοθώραξ.

χαλκεοκάρδιος-ον ὁ ἔχων χαλκῆν, ἀτρόμητον, ἄφοβον καρδίαν : Θεόκρ.13,5 **'Αμφιτρύωνος ὁ χαλκεοκάρδιος υἱός**.

χαλκεόκρανος-ον ὁ μετὰ χαλκῆς αἰχμῆς κατεσκευασμένος, ὁ ἔχων χαλκίνην αἰχμήν : Βακχ.5,74.

χαλκεόκτυπος-ον ἐπὶ μάχης καὶ πολέμου, ὁ καθ' ὃν ἀκούεται ἢ παράγεται θόρυβος ἐκ τῆς συγκρούσεως χαλκίνων ὅπλων : Βακχ.17,59 (Βῖ.) **χαλκεοκτύπου μάχας**.

χαλκεομήστωρ-ορος (ἡ) ὁ πεπειραμένος εἰς τὰ χάλκινα ὅπλα· 'Ησ. «χαλκεομήστορος· ἰσχυρόφρονος» : Εὐρ.Τρῳ.271 **τί δ' ἁ τοῦ χαλκεομήστορος "Εκτορος δάμαρ** (διόρθ. ἀντὶ χαλκεομίτορος)· πρβλ. δοριμήστωρ, ἐντεσιμήστωρ.

χαλκεόμιτος-ον μσν. ὁ ἔχων χαλκίνους μίτους : Τζέτζ.Πρὸ 'Ομ.28 **οὐδ' ἄρα μὴν τάδε Μοίραις ἥνδανε χαλκεομίτοις** (διόρθ. χαλκεομίτραις).

χαλκεομίτρας (ὁ) μτγν. κ. μσν., ἰων. -ης ἀντὶ χαλκομίτρας βλ.λ. : Βακχ.12,59 (Βl.), Κόϊντ.1,274 **Εὐήνορα χαλκεομίτρην**, Τζέτζ.Πρὸ 'Ομ.28 **Μοίραις . . χαλκεομίτραις** (διόρθ. ἀντὶ χαλκεομίτοις).

χαλκεόνωτος μτγν. ὁ ἔχων νῶτα ἐκ χαλκοῦ : Νόνν.Δ 10,388 **χαλκεόνωτα κύμβαλα**.

χαλκεόπεζος-ον μτγν. ὁ ἔχων χαλκίνους πόδας, χαλκόπους :Κλαυδιαν.ΑΠ 9,140 **ἕδρην χαλκεόπεζον**.

χαλκέοπλος-ον ὁ ἔχων, φέρων χάλκινα ὅπλα, ὁπλισμὸν ἐκ χαλκοῦ : Εὐρ.'Ελ.693 **μυριάδας . . χαλκεόπλων Δαναῶν**.

χαλκεόπους-οδος (ὁ,ἡ) μσν. ἀντὶ χαλκόπους βλ.λ. : Εὐστ.Πον.56,75.

χάλκεος-έα (ἰων. -έη)-εον κ. χάλκεος-ον ('Ιλ.Σ 222), ἐπ. ἀσυναίρ. τ. τοῦ χαλκοῦς βλ.λ. : 'Ιλ.Θ 15 **χάλκεος οὐδός**, 'Οδ.Ε 235 **πέλεκυν . . χάλκεον**.

χαλκεόστερνος-ον ὁ ἔχων στέρνα ἐκ χαλκοῦ : Βακχ.5,34 **χαλκεοστέρνου τ' "Αρηος**.

χαλκεοτευχής-οῦς-οῦς ὁ ἔχων χαλκᾶ τεύχη, ὁ ὡπλισμένος διὰ χαλκίνων ὅπλων : Εὐρ.'Ικ.9,9 **χαλκεοτευχοῦς . . Καπανέως** (δ.γρ. χαλκοτευχοῦς).

χαλκεοτέχνης (ὁ) ὁ κατεργαζόμενος τὸν χαλκόν τεχνίτης, χαλκεύς, σιδηρουργός : 'Ελλ.'Επιγράμμ.269· κ. ἐπὶ τοῦ 'Ηφαίστου : Κόϊντ.2,440 **"Ηφαιστον χαλκεοτέχνην**.

χαλκεόφωνος-ον ὁ ἔχων φωνὴν χαλκῆν, ἰσχυράν, ἠχηρὰν καὶ εὐκρινῆ, ὁ λιγύφωνος· 'Ησ. «ἰσχυρόφωνος· ἐπὶ τοῦ Στέντορος : 'Ιλ.Ε 785 **Στέντορι.. μεγαλήτορι χαλκεοφώνῳ**· κ. ἐπὶ τοῦ Κερβέρου : 'Ησίοδ.Θ 311 **'Αΐδεω κύνα χαλκεόφωνον**, Διον. Περ.789 **Κρονίδαο μέγαν κύνα χαλκεόφωνον**.

χάλκευμα-ατος (τὸ) (χαλκεύω) κ. νεώτ. πᾶν ὅ,τι ἐκ χαλκοῦ πεποίηται, τὸ ἐκ χαλκοῦ κατασκεύασμα, οἷον πέλεκυς ἢ ξίφος : Αἰσχ.Χο.576 **νεκρὸν θήσω, ποδώκει περιβαλὼν χαλκεύματι**· **2)** κτ. πληθ. **χαλκεύματα** (τὰ) δεσμὰ ἐκ χαλκοῦ, πέδαι χαλκαῖ : αὐτ.Πρ.19 **ἄκοντα σ' ἄκων δυσλύτοις χαλκεύμασιν προσπασσαλεύσω τῷδ' ἀπανθρώπῳ πάγῳ**· **3)** νεώτ. χάλκινον σκεῦος, χάλκωμα· **4)** νεώτ. μτφ. ψευδολογία, συκοφαντία, σκευωρία, μηχανορραφία.

χαλκεύς-έως (ὁ) κ. νεώτ., πληθ. ὀνομαστ. χαλκεῖς κ. ἀττ. -κῆς ('Αριστφ.'Ορν.490, Πλάτ.Πολ. 378D), ἐπ. -κῆες ('Ιλ.Δ 187), αἰτ. **χαλκέας** (Πλάτ. Συμπ.221Α, αὐτ.Πολ.428D) κ. **χαλκεῖς** (Πλούτ.'Ηθ. 214Α), τεχνίτης κατεργαζόμενος τὸν χαλκόν, χαλκουργός, χαλκιάς, χαλκωματάς : 'Ιλ.Δ 187 **μίτρη, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες**, αὐτ.216, αὐτ.Μ 295 **ἀσπίδα . . , ἣν . . χαλκεὺς ἤλασεν**, Πλάτ.Πρωτ. 319D **ὁμοίως μὲν τέκτων, ὁμοίως δὲ χαλκεύς**· || γεν. ὁ κατεργαζόμενος τὰ μέταλλα τεχνίτης, οἷον χρυσοχόος· 'Ησ. «χαλκεύς· πᾶς τεχνίτης καὶ ὁ ἀργυροκόπος καὶ ὁ χρυσοχόος» : 'Οδ.Γ 432 **ἦλθε δὲ χαλκεὺς ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα .. ἄκμονά τε σφῦράν τε . . , οἷσίν τε χρυσὸν εἰργάζετο**· || ἀντὶ τοῦ σιδηρεύς, σιδηρουργός, σιδεράς· 'Αριστλ.Ποιητ.1461a,29 «καὶ χαλκέας τοὺς σίδηρον ἐργαζομένους» : 'Οδ.Ι 391 **ἀνὴρ χαλκεὺς**

πέλεκυν μέγαν ἠὲ σκέπαρνον, Ἡρ.1,68 τοῦ χαλκέος δύο ἀρέων φύσας, αὐτ.4,200, Ἀριστφ.Ὄρν. 490 χαλκῆς, κεραμῆς, σκυλοδέψαι, Ξεν.Ἑλλ.3,4,17 οἱ τέκτονες καὶ οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ σκυτοτόμοι, Πλάτ.Πολ.370D τέκτονες καὶ χαλκῆς, ΠΔ Γεν.4,22 καὶ ἦν σφυροκόπος χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου, ΚΔ Τιμ.2,4,14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεύς, Πάπ. τῷ δ. προεστῶτι χαλκέων· 2) εἶδος θαλασσίου ἰχθύος φέροντος μέλαν στίγμα κατὰ τὰ νῶτα : Ἀθήν.7,327D διαφέρει δὲ τῆς χαλκίδος ὁ χαλκεύς, οὗ μνημονεύει Ἡρακλείδης ἐν Ὀψαρτυτικῷ καὶ Εὐθύδημος ἐν τῷ περὶ Ταρίχων, Ὀππ.Ἀλ.1,133 χαλκέα καὶ κορακῖνον· || νεώτ. ζωολ. γένος φυσοστόμων ποταμίων ἰχθύων.

χάλκευσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χαλκεύειν βλ.λ.2) : χάλκευσις ψευδῶν εἰδήσεων.

χαλκευτήριον (τό) γλωσσ. κ. νεώτ. τὸ ἐργαστήριον τοῦ χαλκευτοῦ, ἀ. χαλκεῖον.

χαλκευτής (ὁ) (χαλκεύω) μτγν. ὁ χαλκεύων, ὁ χαλκεύς, κ. γεν. ὁ κατασκευαστής, ὁ τεχνίτης : Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 7,34 Πιερικὰν σάλπιγγα, τὸν εὐαγέων βαρὺν ὕμνων χαλκευτὰν κατέχει Πίνδαρον ἅδε κόνις.

χαλκευτικός-ή-όν κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χαλκέα, τὸν χαλκευτὴν ἢ τὸ χαλκεύειν : Ξεν.Προσ.4,6 χαλκευτικὰ ἔργα, Ἀριστλ.Πνευμ.9,2 τὸ χαλκευτικὸν πῦρ (ἀντίθ. τὸ μαγειρικόν), Γαλ.14,714,2 ἔοικε ταῖς χαλκευτικαῖς φύσαις, Γρηγ.Νύσσ.1,702B· || τὸ θηλ. χαλκευτική (ἡ) (ἐνν. τέχνη) ὡς οὐσ. ἡ τέχνη τοῦ χαλκέως, ἀ. χαλκεία : Ξεν.Οἰκ.1,1 ὥσπερ ἡ ἰατρικὴ καὶ ἡ χαλκευτικὴ καὶ ἡ τεκτονική, Ἀριστλ.ΖΜ 683a,25 οὐδὲν ἡ φύσις εἴωθε ποιεῖν ὥσπερ ἡ χαλκευτικὴ πρὸς εὐτέλειαν ὀβελισκολύχνιον, αὐτ.ΖΓ 789b,10 ὥσπερ ἐν τῇ χαλκευτικῇ ἡ σφῦρα καὶ ὁ ἄκμων, Εὐστ.158,8· 2) ὁ ἔμπειρος περὶ τὴν κατεργασίαν τῶν μετάλλων : Ξεν.Ἀπομν.1,1,7 τεκτονικὸν μὲν γὰρ ἢ χαλκευτικὸν ἢ γεωργικὸν . . ἢ τῶν τοιούτων ἔργων ἐξεταστικόν.

χαλκευτός-ή-όν (χαλκεύω) μτγν. ὁ ἐκ χαλκοῦ ἢ μετάλλου κατειργασμένος, κ. γεν. ὁ πεποιημένος, κατεσκευασμένος : ΑΠ 7,409 στίχος Πιερίδων χαλκευτὸς ἐπ' ἄκμοσιν.

χαλκεύω κ. μσν. κ. νεώτ. ἐργάζομαι, κατεργάζομαι χαλκὸν ἢ μέταλλον, κατασκευάζω τι ἐκ χαλκοῦ ἢ ἄλλου μετάλλου, χαλκουργῶ, σιδηρεύω : Ἰλ.Σ 400 τῇσι παρ' εἰνάετες χάλκευον δαίδαλα πολλά, Σοφ.Αἰ.1034 τοῦτ' ἐχάλκευσεν ξίφος, Πλάτ.Πολ.396A τί δ' . . χαλκεύοντες ἢ τί ἄλλο δημιουργοῦντες, αὐτ.Εὐθ.301D ἐὰν τὸν χαλκέα τις αὐτὸν χαλκεύῃ καὶ τὸν κεραμέα κεραμεύῃ, Ἰω.Χρυσ.10,386B εἴ γε ταύτην ἐχαλκεύσαμεν ἀπὸ χρυσοῦ· κ. παθ. : Πίνδ.ἀπ.88 ἐξ ἀδάμαντος ἠὲ σιδήρου κεχάλκευται, Διόδ.Σ 17,58 τῶν κεχαλκευμένων πρὸς ἀπώλειαν ὅπλων, Λουκ.ΖΤραγ.11 ἀφ' ὁπόσων ταλάντων κεχάλκευται· || τὸ μέσ. κατασκευάζω τι ἐκ χαλκοῦ ἢ μετάλλου διά τινα : Θέογν.539 πέδας χαλκεύεται αὐτῷ, Ἀριστφ. Ὄρν.1114 χαλκεύεσθε μηνίσκους φορεῖν ὥσπερ ἀνδριάντες, Πλούτ.Κάμ.40 ἐχαλκεύσατο μὲν κράνη τοῖς πλείστοις ὁλοσίδηρα, Γαλ.2,673,5 σμίλης κεχαλκευμένης ὁμοίως ἑκατέρωθεν, Εὐστ.158,4 χαλκευσάμενοι βέλη· 2) μτφ. κατασκευάζω, παρασκευάζω : Πίνδ.Π 1,87 ἀψευδεῖ δὲ πρὸς ἄκμονι χάλκευε γλῶσσαν· || κ. μσν. τὸ μέσ. χαλκεύομαι ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : αὐτ.ἀπ.13,60(1) ἐξ ἀδάμαντος ἠὲ σιδάρου κεχάλκευται μέλαιναν καρδίαν, Φώτ.Ἀμφ.677 χαλκεύεσθαι τὸν θάνατον· 3) κ. νεώτ. ἀπολ. εἶμαι χαλκεύς, σιδηρουργός : Ἀριστφ.Πλ.163 ἕτερος δὲ χαλκεύει τις, ὁ δὲ τεκταίνεται, Θουκ.3,88 νομίζουσι . . ὡς Ἥφαιστος χαλκεύει, Πλάτ.Νόμ.846E μηδεὶς χαλκεύων ἅμα τεκταινέσθω· || τὸ ἀπαρφ. χαλκεύειν ἐνάρθ. ἡ τέχνη ἢ τὸ ἔργον τοῦ χαλκέως : Ξεν.Ἀπομν.4.2,22 διὰ τὴν τοῦ χαλκεύειν ἀμαθίαν· 4) νεώτ. μτφ. μηχανῶμαι, μηχανορραφῶ, σκευωρῶ, ῥαδιουργῶ, πλάττω ψεύδη πρὸς δυσφήμησιν· 5) ῥηματ.π. χάλκευμα, χαλκεύς, χάλκευσις, χαλκευτής, χαλκευτός.

χαλκεόφ-οπος (ὁ,ἡ) ἀ. χαλκεόφωνος βλ.λ. : Πίνδ. Παιᾶν.3,94.

χαλκεών-ῶνος (ὁ) ἐπ. τὸ ἐργαστήριον τοῦ χαλκέως : Ὀδ.Θ 273 Ἥφαιστος δ' ὡς . μῦθον ἄκουσεν, βῆ ῥ' ἴμεν ἐς χαλκεῶνα, Ἀπολλ.Ρ 3,41 ἀλλ' ὁ μὲν ἐς χαλκεῶνα καὶ ἄκμονας ἦρι βεβήκει.

χάλκη (ἡ) μτγν. ἀντὶ κάλχη βλ.λ.1)· Ἡσ.· 2) εἶδος ἀγνώστου ἄνθους : Νίκ.π.Ἀθήν.15,684C κάλχας, σὺν δ' ὑάκινθον ἰωνιάδας τε χαμηλάς.

χαλκῆ (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἄγαλμα ἢ ἀνδριὰς ἐκ χαλκοῦ : Διογ.Λ 9,39, αὐτ.10,9· 2) μσν. εἰδ. ὡς οὐσ. μεγαλοπρεπὴς οἰκοδομὴ ἀνεγερθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ ἀποτελοῦσα τὰ προπύλαια καὶ τὴν ἐπίσημον εἴσοδον τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων ἐν Βυζαντίῳ, κληθεῖσα δὲ οὕτω ἐκ τοῦ ὅτι εἶχε στέγην καλυπτομένην διὰ χαλκῶν πλακῶν ἐπιχρύσων : Προκ.Κτισμ.1,10, Ἐπίγραμμ.π. Κορ.Ἄτ.1,297 εἰς οἶκον τὸν ἐπιλεγόμενον Χαλκῆ ἐν τῷ παλατίῳ, Πρόδρ.2,462 πάτερ, ν' ἀνήβω στὸν Χριστὸν εἰς τὴν Χαλκῆν ἀπάνω.

χαλκηδονιακός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν τῶν ἀσιατικῶν παραλίων τοῦ Βοσπόρου Χαλκηδόνα, ὁ τῆς Χαλκηδόνος : Στράβ.7,6,2 ἐκ τῆς Χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς λευκή τις πέτρα.

χαλκηδόνιον (τό) μτγν. ὀρυκτολ. ὄνομ. τοῦ ὀρυκτοῦ στίμμι βλ.λ. : Διοσκ.5.99.

χαλκηδόνιος-ία-ιον κ. νεώτ. ὁ κάτοικος τῆς ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς παραλίας τοῦ Βοσπόρου ἀρχαίας πόλεως Χαλκηδόνος : Πλάτ.Πολ.328B Θρασύμαχον τὸν Χαλκηδόνιον· 2) νεώτ. ὀρυκτ. τὸ ἀρσ. χαλκηδόνιος ὡς οὐσ. παραλλαγὴ τοῦ ὀρυκτοῦ χαλαζίου.

χαλκηδών-όνος (ἡ) μτγν. εἶδος πολυτίμου λίθου : ΚΔ Ἀποκ.21,19 ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος.

χαλκήεις-εντος-εσσα εν μτγν. ὁ ἐκ χαλκοῦ, ὁ χάλκινος : Χριστόδ.Ἐκφρ.58 ὅσον ἤθελε χερσὶν ἑλίσσειν τεύχεα χαλκήεντα.

χαλκήιον (τό) ἰων. τ. τοῦ χαλκεῖον : Ἡρ.1,68 ἐλθὼν ἐς χαλκήιον ἐθηεῖτο σίδηρον.

χαλκήιος-η-ον ἰων. τ. τοῦ χάλκειος βλ.λ.1) : Ὀδ.Σ 328 χαλκήιον ἐς δόμον.

χαλκήλατος-ον (ἐλαύνω) κ. μσν. ὁ ἐκ χαλκοῦ σφυρηλατηθείς, διὰ σφυρηλασίας κατασκευασθείς : Αἰσχ.Χο.290 χαλκηλάτῳ πλάστιγγι, αὐτ. Ἑπτ.386 χαλκήλατοι . . κώδωνες, αὐτ.ἀπ.224 χαλκήλατος σκάφη, Σοφ.ἀπ.314 χαλκήλατα ὅπλα, αὐτ.68 χαλκήλατος λέβης, Εὐρ.Βάκχ.799 ἀσπίδας . . χαλκηλάτους, Ἀριστφ.Βάτρ.929, Ὀππ.2,356 χαλκήλατον αἰχμήν, Τζέτζ.Ὁμ.Ἀλλ.Α 24 κύκλους χαλκηλάτους· πρβλ. χαλκέλατος.

χαλκήρης-ους-ες ὁ διὰ χαλκοῦ ἡρμοσμένος, ὁ ἐφωδιασμένος, ἐνδεδυμένος μὲ χαλκόν· Ἡσ. «χαλκήρεα, χαλκῷ ἀρηρότα», αὐτ. «χαλκήρεας· χαλκῷ ἡρμοσμένους»· ἐπὶ ὅπλων : Ἰλ.Γ 316 ἐν κυνέῃ χαλκήρει (σχόλ. «χαλκήρει προπαροξυτόνως· ἔστι γὰρ παραγωγὴ ἡ διὰ τοῦ ηρης, ἥτις βαρύνεται, ξιφήρης, ὀλιγήρης), αὐτ.Δ 469 οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ, αὐτ.Ε 145 χαλκήρεϊ δουρί, αὐτ.Ν 650 χαλκήρε' ὀιστόν, αὐτ.Ο 535 κόρυθος χαλκήρεος, αὐτ.544 χαλκήρεα τεύχεα, αὐτ.Ρ 268 σάκεσιν χαλκήρεσιν, αὐτ.Τ 53, αὐτ.Υ 258 χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν, Ὀδ.Α 262 ἰοὺς . . χαλκήρεας, Αἰσχ.Πέρσ.408 ναῦς ἐν νηὶ χαλκήρη στόλον ἔπαισεν (τὸ ἔμβολον)· || ἐπὶ πλοίου, ὁ ἐφωδια-

σμένος διὰ χαλκίνου ἐμβόλου : Πλούτ.Δημήτρ.42 ναῦς χαλκήρεις, Δίων Κ όπ.73,1.

χαλκιαία (ἡ) πάπ. εἶδος φόρου ἐν Αἰγύπτῳ : χαλκιαίαν **τέσσαρας** (δραχμάς), **ὀβολόν.**

χαλκίαν εἰκόνα (ἡ) Ἐπιγρ. ἀντὶ χαλκῆν βλ.λ.)· πρβλ. χρυσίαν.

χαλκιάς (ὁ) δημ. τ. τοῦ χαλκεύς βλ.λ., σιδηρουργός : δημ. μυρ. **χαλκιά, καὶ κάμε μας καρφιά, καὶ κάμε μας περούνια.**

χαλκιδαίικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν πόλιν τῆς νήσου Εὐβοίας Χαλκίδα, ὡς καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς προερχόμενος.

χαλκιδεύομαι εἶμαι φειδωλὸς ὡς οἱ Χαλκιδεῖς· Σουΐδ. «χαλκιδίζειν καὶ χαλκιδεύεσθαι ἐπὶ τῶν γλισχρευομένων».

χαλκιδεύς-έως (ὁ) κ. νεώτ. ὁ κάτοικος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ πόλεως Χαλκίδος : Ἡρ.5,74, αὐτ.77 **στρατιὴν ποιεῦνται ἐπὶ Χαλκιδέας,** Ἀριστφ.Ἱππ.238, Θουκ.6,76 **Χαλκιδέας . . τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ·** **2**) Ἡσ. «χαλκιδεύς· δειλός»· **3**) ὁ κάτοικος τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Χαλκιδικῆς Χερσονήσου.

χαλκιδίζω κ. μαν. μιμοῦμαι τοὺς Χαλκιδεῖς βλ.λ.1) κατὰ τὴν φιλαργυρίαν καὶ τὴν κακίαν· Ἡσ. «χαλκιδίζειν· ἀπὸ τῶν κατ' Εὔβοιαν Χαλκιδέων. τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν παιδεραστούντων, ἐπεὶ ἐπλεόναζον παρ' αὐτοῖς οἱ παιδικοὶ ἔρωτες» : Κωμ. Ἀδέσπ.180, Εὐστ.Διον.754· πρβλ. φικιδίζειν.

χαλκιδικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν Χαλκίδα ἢ ὁ ἐκ τῆς Χαλκίδος : Ἡρ.7,185 **τὸ χαλκιδικὸν γένος,** Ἀριστφ.Ἱππ.237 **χαλκιδικὸν ποτήριον·** ‖ παροιμ. π. Ζηνόβ.6,50 **ὥσπερ Χαλκιδικὴ τέτοκεν ἡμῖν ἡ γυνή** (ἐπὶ τῶν πολλὰ τέκνα τικτουσῶν ἐκ τῆς ἐκ Χαλκίδας καταγομένης Κόμβης, ἥτις ἐμυθεύετο ὡς τεκοῦσα ἑκατὸν τέκνα)· **2**) τὸ θηλ. χαλκιδική ὡς οὐσ. ἀντὶ χαλκίς βλ.λ.2) : Δωρί.π.Ἀθήν.7,328D **Δωρίων δὲ χαλκιδικὰς αὐτὰς ὀνομάζει·** **3**) ὁμ. τὸ θηλ. ὡς οὐσ. ἀντὶ χαλκίς βλ.λ.3) : Διοσκ.2,70 **σήψ, ἣν ἔνιοι σαῦραν ἐκάλεσαν χαλκιδικήν·** **4**) τὸ ἀρσ.ὡς οὐσ.·Ἡσ.«χαλκιδικός· εἶδος ἀλεκτρυόνος».

χαλκίδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χαλκίον βλ.λ.1), μικρὸν χάλκινον σκεῦος : Ἕρμιππ.Φορμοφ.άπ.5.

χαλκιδῖτις-ιδος (ἡ) λεξ. ἡ εὐτελὴς πόρνη· Σουΐδ. «χαλκιδῖτις παρὰ Ἰωσήπῳ ἡ πόρνη ἀπὸ τῆς εὐτελείας τοῦ διδομένου νομίσματος», Εὐστ. 1921 «διὰ τὸ εὐτελές, φασί, τοῦ διδομένου νομίσματος».

χαλκιδόθεν ἐπίρρ. μσν. ἐκ Χαλκίδος : Μιχ.Ἀκομ.2,115,8 (ἔκδ. Λ.).

χαλκίζω κ.μσν. λάμπω ὡς χαλκός : Σχόλ.Ἰλ.Ξ 291 ἀπὸ τοῦ **χαλκίζειν τὴν χροιάν,** Εὐστ.1243,33 **χαλκίζειν τῇ χροιᾷ·** **2**) ἠχῶ ὡς χαλκὸς κρουόμενος, ἀναδίδω, ἐκπέμπω ἦχον ὅμοιον πρὸς τὸν τοῦ κρουομένου χαλκοῦ : Πολυδ.2,117 **φωνὴ χαλκίζουσα·** **3**) παίζω τὴν παιδιὰν χαλκισμὸς ἢ χαλκίνδα βλ.λς· Πολυδ.7,105 «χαλκίζειν δὲ παιδιᾶς τι εἶδος, ἐν ᾗ νομίσματι ἠρτίαζον», ΑΒ 116,10 «χαλκίζειν ἀντὶ τοῦ χαλκῷ κυβεύειν» : Ἀλεξ.άπ.77· **4**) ρηματ.π. χαλκισμός.

χάλκιμον (τὸ) εἶδός τι ἀδιευκρινίστου φυτοῦ : Ὀρφ.Ἀργ.960 **ἄγχουσάν τ' ἐρυθρὴν ἰδὲ χάλκιμον.**

χαλκίναος-ον ὁ ἐν χαλκῷ ναῷ κατοικῶν, ὁ ἔχων χαλκοῦν ναόν· Ἡσ. «χαλκίοικος».

χαλκίνδα (παίζειν) Ἡσ.«τὸ εἰς χαλκὸν κυβεύειν», ἄ. χαλκισμὸς βλ.λ.

χάλκινος-η-ο(ν) μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἐκ χαλκοῦ, χαλκωματένιος, μπακιρένιος, ἄ. χαλκοῦς : Ἰώσ.ΑΙ 8,3,4 **δίκτυον ἐλάτῃ χάλκινον περιπεπλεγμένον,** Σχόλ.Σοφ.Ἠλ.751 **μικρῷ χαλκίνῳ ἀγγείῳ,** Ἐπιφάν. Μέτρ.2,183D, Ἐπιγρ. **νομίσματι χαλκίνωι,** Πάπ., Ζαλοκ.Ποιήμ.129,4 ὁ χάλκινος πύργος σιγᾷ, Δραγ. Μονοπ.78 **πρόσφεραν ἕναν τρίποδα χρυσό, στημένο σ' ἕνα χάλκινο δράκοντα ἐπάνω,** Γρυπ.Σκ. Τερρ.105,15 **καὶ μπρὸς στὴν Πύλη διάπλατα τὴ χάλκινη ἀνοιχτή.**

χαλκίοικος-ον ὁ κατοικῶν ἐν χαλκῷ οἴκῳ, ὁ ἔχων χάλκινον οἶκον, ἐπίθ. τῆς Πολιούχου Ἀθηνᾶς ἐν Σπάρτῃ, δοθὲν εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ ὑψηλοτέρου τῶν λόφων τῆς πόλεως ἐκτισμένου ἱεροῦ, οὗτινος οἱ ἐσωτερικοὶ τοῖχοι ἦσαν ἐπενδεδυμένοι διὰ χαλκίνων ἐλασμάτων φερόντων πλῆθος γλυπτῶν μυθολογικῶν παραστάσεων : Εὐρ. Ἑλ.228 **καὶ τὰν Χαλκίοικον ὀλβιεῖς,** αὐτ.246, Ἀριστφ.Λυσ.1300 **Χαλκίοικον Ἀσάναν,** Θουκ.1,128, αὐτ.134 **τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκιοίκου,** Πολύβ.4,22,8 **εἰς τὸ τῆς Χαλκιοίκου τέμενος,** Παυσ.3,17,3, αὐτ.10,5,5 Λακεδαιμονίοις **δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν Χαλκιοίκου·** πρβλ. χαλκίνοος, χαλκόπυλος.

χαλκίον (τὸ) κ.-έον τὸ ἐκ χαλκοῦ πεποιημένον, κατεσκευασμένον, χαλκοῦν ἀγγεῖον, σκεῦος: Εὔπ.Δημ. άπ 22, αὐτ.Ταξιαρ.άπ.θ, Ἀριστφ.Ἀχ.1128 **ἐν τῷ χαλκίῳ ἐνορῶ γέροντα δειλίας φευξούμενον,** αὐτ.άπ.169, αὐτ.316, Ξεν.Οἰκ.8,19 **καλὸν δὲ στρώματα, . . χαλκία, . . τὰ ἀμφὶ τραπέζας,** ΚΔ Μᾶρκ. 7,4 **βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν·** **2**) κύμβαλον, εἰδ. **Δωδωναῖον χαλκίον ἢ χαλκεῖον** περίτεχνον κατασκεύασμα, πιθ. ἐν ὁμοιώσει δένδρου, δωρηθέν, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν Δωδώνῃ μαντεῖον, ὑπὸ τῶν Κερκυραίων· τούτου τὰ λεπτὰ χάλκινα φύλλα σειόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἢ κρουόμενα ὑπὸ σειομένου μαστιγίου ἀπέδιδον ἤχους, ἐξ ὧν οἱ **ὑποφῆται** (χρησμοδόται) ἐμαντεύοντο, ὡς τὸ πάλαι ἐκ τοῦ ψιθύρου τῆς ἐκεῖ ἱερᾶς δρυὸς (Ζηνόβ.6,5)· ὅθ. κ. παροιμ. : Μέν.Ἀρρηφόρ.άπ.3 **τὸ Δωδωναῖον ἄν τις χαλκίον, ὃ λέγουσιν ἠχεῖν, ἂν παράψηθ' ὁ παριών** (κτ.Ζηνοβ.6,5 «εἴρηται ἐπὶ τῶν πολλὰ λαλούντων καὶ μὴ διαλειπόντων . .»)· **3**) κοῖλον χάλκινον ἡλιακὸν ὡρολόγιον· Πολυδ.6,110· **4**) χάλκινον εἰσιτήριον διδόμενον εἰς τοὺς κληρωθέντας δικαστὰς καὶ φέρον τὸ ὄνομα τοῦ δικαστηρίου εἰς ὃ ἔπρεπε νὰ συνέλθωσι : Δημ.997 **ἂν . . ἀρχὴν ἡντινοῦν ἡ πόλις κληροῖ, . . τῷ δῆλος ἡμῶν ὁ λαχὼν ἔσται; πλὴν εἰ σημεῖον ὥσπερ ἂν ἄλλῳ τινὶ τῷ χαλκίῳ προσέσται·** **5**) εἶδος χαλκοῦ νομίσματος· Πολυδ.9,91 «τὸν δὲ νῦν χαλκὸν οἱ Ἀττικοὶ χαλκίον εἰώθασι καλεῖν» : Ἀριστφ.Βάτρ.724 **τούτοις τοῖς πονηροῖς χαλκίοις, χθές τε καὶ πρώην κοπεῖσι τῷ κακίστῳ κόμματι,** Εὔβουλ.Παμφιλ.άπ.4 **παραλαβὼν τὼ χαλκίω.**

χάλκειος-ία-ον αἰολ., βοιωτ. κ. δημ. τ. τοῦ χάλκεος, χαλκοῦς βλ.λς : Ἀλκ.άπ.15,3, Ἐπιγρ., Ἐπίχ.άπ. 58,1 **τράπεζαι χάλκιαι,** αὐτ.2 **λέβητες χάλκιοι.**

χαλκίς-ίδος (ἡ) κ. μσν. εἶδος ἀγνώστου πτηνοῦ, ἄ. κύμινδις βλ.λ.· ΕΜ 805,40 «χαλκίς, τὸ ὄρνεον, ὅτι ὑποχαλκίζει κατὰ τὴν χροιὰν τῆς πτήσεως», Σουΐδ. «χαλκίς, εἶδος ὀρνέου, ἢ γλαῦξ», πιθ. τὸ πτηνὸν χαλκοκουρούνα βλ.λ. : Ἰλ.Ξ 291 **ὄρνιθι . . ἥν τ' ἐν ὄρεσσιν χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν** (σχόλ. «ὡς μέλαινά ἐστι, χαλκίζουσα τὴν χροιάν· ὅθ. καὶ χαλκὶς λέγεται»)· πρβλ. Σχόλ.Ἀριστφ.Ὄρν.262, Πρόκλ.Κρατ.38· **2**) εἶδος ἰχθύος ἐκ τοῦ γένους τῆς μαινίδος· Εὐστ.1475, 57 «χαλκίδες, τὰς καλέουσι καὶ σαρδίνους· οὗται δὲ καὶ χαλκιδικαὶ ὀνομάζονται» : Ἐπίχ.45 (Ἀθ.) **χαλκίδες θ' ὗές τε ἱέρακές τε χώπίων κύων,** Ἀριστλ.ΖΙ 4,9,5, αὐτ.6,14,2· πρβλ. Ἀθήν.7,328C κέξ. **3**) εἶδος σαύρας μὲ χαλκόχρους ραβδώσεις ἐπὶ τῆς ράχεως, ἄ. ζυγνίς βλ.λ. : Ἀριστλ.8,24,7 **καὶ ἡ καλουμένη χαλκὶς ὑπό τινων, ὑπὸ δ' ἐνίων ζυγνίς,** Πλίν.ΦΙ 32,13, Σχόλ.Νίκ.Θηρ.818, ἡ δὲ σὴψ ὁμοία ἐστὶ τῇ σαύρᾳ· **καλεῖται δὲ καὶ χαλκίς·** ἔχει γὰρ **ἐπὶ** τοῦ νώτου χαλκιζούσας ράβδους· **4**) παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, γυνὴ δούλη, θερά-

παινα : Πρόξ.π.'Αθήν.6.267D **ἐπικαλεῖσθαί φησι χαλκίδας παρὰ Λακεδαιμονίοις τὰς θεραπαίνας.**

χαλκίσηκος (ὁ) μτγν. ἀντὶ χαλκίσικος βλ.λ. : 'Α-νών.π.Creuzer Melet.I,24.

χαλκισκάριον (τὸ) πάπ. ὑποκορ. τοῦ χαλκίον βλ.λ.) : **χαλκισκάριον ὅρινον.**

χαλκισμός (ὁ) (χαλκίζω) λεξ. εἶδος κυβευτικῆς παιδιᾶς, καθ' ἣν ἀνερρίπτετο περιστρεφόμενον νόμισμα, ὅπερ ἔπρεπε καταπῖπτον νὰ κρατηθῇ ὑπὸ τοῦ παίζοντος διὰ τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὀρθοῦ· Πολυδ.9,118 «**ὁ μὲν χαλκισμός, ὀρθὸν νόμισμα ἔδει συντόμως περιστρέψαντος ἐπιστρεφομένου ἐπιστῆσαι τῷ δακτύλῳ**», Εὐστ.986,41 «**ἦν ὁ χαλκισμὸς ὀρθοῦ νομίσματος στροφὴ καὶ σύντονος περιδίνησις, μεθ' ἣν ἔδει τὸν παίζοντα ἐπέχειν ὀρθῷ τῷ δακτύλῳ τὸ νόμισμα εἰς ὅσον τάχος πρὶν ἢ καταπεσεῖν· καὶ ὁ τοῦτο ἀνύσας ἐκράτει τὸν χαλκισμὸν καὶ ἦν νικητής**», αὐτ.1409,18· πρβλ. χαλκίζω.

χαλκῖτις-ιδος κ.-εως (ἡ) κ.νεώτ. ἡ περιέχουσα, ἐμπεριέχουσα χαλκόν: 'Αριστλ.Ζ15,19,24 **ἐν Κύπρῳ, οὗ ἡ χαλκῖτις λίθος καίεται** (μεταλλική τις πέτρα περιέχουσα χαλκόν, ἣν ἐκαμίνευον ἐν Κύπρῳ), Πλούτ.'Ηθ.434Α **ἐκ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ χαλκίτιδος·** ‖ νεώτ. **χαλκῖτις** (ἐνν. γῆ) μετάλλευμα χαλκοῦ· **2)** κ. νεώτ. ὀρυκτὴ στυπτηρία : Διοσκ.5,115, Γαλ.Λεξ.'Ιππ. 594, αὐτ.526 **τῆς ἀπὸ Μήλου χαλκίτεως ἢ στυπτηρίας Μηλιάδος·** **3)** ἄ. χρυσάνθεμον βλ.λ. : Διοσκ.4,58

χαλκοάρης-εος-ες ἢ **χαλκοάρας** ποι. ἐκτετ. τ. τοῦ χαλκήρης βλ.λ., ὁ διὰ χαλκῶν ὅπλων ὡπλισμένος : Πίνδ.Ι 3(4),81 **χαλκοαρᾶν ὀκτὼ θανόντων,** αὐτ.4(5),41 **Μέμνονα χαλκοάραν.**

χαλκοβάρεια (ἡ) θηλ. τοῦ χαλκοβαρής βλ.λ.· 'Ησ. «**ἡ ἐκ χαλκοῦ βαρεῖα**» · 'Ιλ.Λ 96 **στεφάνη χαλκοβάρεια,** 'Οδ.Χ 259 **μελίη . . χαλκοβάρεια.**

χαλκοβᾰρής-οῦς-ές κ. μσν., τὸ θηλ. κ. **χαλκοβάρεια** (ὡς ἐξ ἀρσ. χαλκόβαρυς), ὁ βαρὺς ἐκ τοῦ χαλκοῦ, ὁ ἐκ βαρέος χαλκοῦ, ὁ ἐφωδιασμένος ἢ κατειργασμένος μὲ βαρὺν χαλκόν, ὁ χάλκινος : 'Ιλ.Ο 465 **ἰὸς χαλκοβαρής,** 'Οδ.Λ 532 **δόρυ χαλκοβαρές,** αὐτ.Φ 423 **ἰὸς χαλκοβαρής,** 'Αντίπ. Θεσσ.ΑΠ 9,603 **χαλκοβαρὲς κρόταλον,** Νόνν.Δ 10,391 **σῦριγξ .. ἠχήεσσα βοείη χαλκοβαρής,** ΚΜανασσ.'Εραστ.9,14 **χαλκοβαρῆ μελίαν.**

χαλκοβᾰτής-έος-ές (βαίνω) ἐπὶ οἴκου, ὁ ἐπὶ χαλκοῦ βαίνων, ὁ ἔχων χάλκινον κατώφλιον : 'Ιλ.Α 426 **Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ** (σχόλ. «**χαλκῷ βεβηκός, στερεόν**», 'Ησ. «**τὸ ἰσχυρῶς βεβηκός**»), αὐτ.Φ 438, 'Οδ.Θ 321, αὐτ.Ν 4 **ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ** (ἐπὶ τοῦ ἀνακτόρου τοῦ 'Αλκινόου).

χαλκόβατος-ον 'Ησ. «**χαλκόβατον, ἰσχυρῶς βεβηκότα**».

χαλκοβᾰφής-οῦς-ές μσν. ὁ εἰς χαλκόν, διὰ χαλκοῦ βεβαμμένος, ὁ χαλκοῦς, ὁ χάλκινος : Πρόδρ.Ροδ.7,2.

χαλκοβόας (ὁ) ὁ ἔχων χαλκῆν φωνήν, ἄ. χαλκεόφωνος : Σοφ.ΟΚ 1046 **τὸν χαλκοβόαν** "**Αρη μίξουσιν** (σχόλ. «**στερρόβοαν, μεγαλόφωνον**»).

χαλκογένειος-ον μτγν. ἄ. χαλκόγενυς βλ.λ. : Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 6,236 **ἔμβολα χαλκογένεια.**

χαλκόγενυς-υ ὁ ἔχων χαλκᾶς γένυς βλ.λ. : Πίνδ. Π 4,24 **ἄγκυραν χαλκόγενυν.**

χαλκογλώχῑν-ῖνος (ὁ,ἡ) ὁ ἔχων χαλκῆν γλωχῖνα βλ.λ.(, ὁ ἐφωδιασμένος μὲ χαλκίνην αἰχμήν : 'Ιλ.Χ 225 **στῆ . . ἐπὶ μελίης χαλκογλώχινος** ('Ησ. «**χαλκῆν ἐπιδορατίδα ἐχούσης**»).

χαλκογράφημα-ατος (τὸ) νεώτ. τὸ διὰ τῆς χαλκογραφίας τυπωθὲν ἀπείκασμα, τὸ ἐπὶ χαλκίνης πλακὸς χαρασσόμενον καὶ εἶτα ἀποτυπούμενον, γκραβούρα, ἄ. χαλκογραφία.

χαλκογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη τοῦ χαλκογράφου, ἤτοι τοῦ χαράττειν ἐπὶ χαλκίνης πλακὸς εἰκόνα πρὸς ἀποτύπωσιν· **2)** τὸ ἐκ τοιαύτης χαράξεως ἔντυπον, ἄ. χαλκογράφημα.

χαλκογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χαλκογραφίαν ἢ τὸν χαλκογράφον.

χαλκογράφος (ὁ,ἡ) μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ τυπογράφος· πρβλ. Harles ἐν Fabric.'Ελλ.Βιβλ.6,347· **2)** νεώτ. κ. δημ. τεχνίτης εἰδικὸς εἰς τὴν χαλκογραφίαν βλ.λ.).

χαλκογραφῶ-έω νεώτ. χαράσσω ἐπὶ χαλκίνης πλακὸς πρὸς ἀποτύπωσιν ἀπεικασμάτων ἢ εἶμαι χαλκογράφος· **2)** ῥηματ.π. χαλκογράφημα.

χαλκοδαίδᾰλος-ον ὁ διὰ χαλκοῦ ἐντέχνως εἰργασμένος : Βακχ.20,2 (Bl.) **χαλκοδαιδάλοισιν ἐν ἀσπίσιν·** **2)** ἐνεργ. ὁ κατεργαζόμενος τὸν χαλκόν: Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 9,777 **χαλκοδαίδαλος τέχνη.**

χαλκοδάμᾱς-αντος (ὁ) ὁ δαμάζων, ἤτοι ὀξύνων, ἀκονῶν τὸν χαλκόν : Πίνδ.Ι 5(6),73 **χαλκοδάμαντ' ἀκόναν·** πρβλ. Λοβεκ.Παραλ.262.

χαλκοδεσμήτωρ-ορος (ὁ) 'Ησ. ἄ. χαλκοδεσμωτήρ, χαλκόδεσμος, χαλκόδετος βλ.λς.

χαλκόδεσμος-ον ὁ χαλκόδετος βλ.λ.· 'Ησ. ἐν λ. χαλκοδεσμωτήρ.

χαλκοδεσμωτήρ 'Ησ. «**χαλκόδεσμος, ἐπεὶ ὥπλιστο . . λέγεται δὲ καὶ χαλκοδεσμήτωρ**».

χαλκόδετος(-η)-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ διὰ χαλκοῦ δεδεμένος, ὁ περιεζωσμένος διὰ χαλκίνων ἐλασμάτων : Αἰσχ.'Επτ.160 **χαλκοδέτων σακέων,** αὐτ.55 **ὁ δὲ χαλκοδέτοις κοτύλαις ἀτοβεῖ,** Σοφ.'Αντ.945 **ἐν χαλκοδέτοις αὐλαῖς,** Εὐρ.Φοίν.114 **χαλκόδετ' ἔμβολα,** Μελέαγρ.ΑΠ 5,178 **χαλκόδετον . . πέδην.**

χαλκόδους-οντος (ὁ) μτγν. ἀντὶ χαλκώδους βλ.λ.: 'Ηρωδιαν.'Επιμ.208 **χαράδους, χαυλιάδους, χαλκόδους** (ἐσφ.γρ. ἀντὶ χαλκώδους).

χαλκοδρυσταί (αἱ) μτγν. μυστικὸν ὄνομα τῶν τροφῶν τοῦ Βάκχου : Πλούτ.'Ηθ.672Α **χαλκοδρυστὰς τοῦ θεοῦ τιθήνας προσαγορεύουσι** (ἀμφ.γρ.).

χαλκοειδής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος, ὁ ὁμοιάζων πρὸς χαλκόν, ὁ ἔχων τὴν ἐμφάνισιν κ. ἰδ. τὸ χρῶμα τοῦ χαλκοῦ : 'Αριστλ.Χρωμ.3,6, Διόδ.Σ 17,90 **χαλκοειδεῖς ῥάβδοι,** Γαλ.14,725,6 **χαλκοειδῆ ἀστᾶ τρία ὄντα,** Αἰλ.Ζ17,35 **μελιττῶν σμῆνος αἵπερ καλοῦνται χαλκοειδεῖς.**

χαλκόζωνος-ον ὁ ἔχων χαλκῆν ζώνην· ΕΜ 436,18 "**Ηρακλες χαλκόζωνε** (δ.γρ. χαλκεόζωνε).

χαλκόηχος-ον νεώτ. ὁ ἀποδίδων, ἐκπέμπων ἦχον ὅμοιον πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ κρουομένου χαλκοῦ παραγόμενον.

χαλκοθέμεθλος-ον μσν. ὁ ἔχων χάλκινα θεμέλια : Τζέτζ.'Ομ.372 **χθόνα χαλκοθέμεθλον.**

χαλκόθερμον (τὸ) γλωσσ. θερμὸν λουτρόν.

χαλκοθέσιον (τὸ) πάπ. πιθ. κλίβανος κεραμέως: **εἰς τιμὴν πλίνθου ὀπτῆς εἰς τὸ χαλκοθέσιον.**

χαλκοθήκη (ἡ) κ. μσν. θήκη χαλκῶν σκευῶν κ. ἰδ. πολυτίμων· 'Αθήν.6,231D «**ἐκ ποτηρίων δὲ χαλκῶν ἔπινον οἱ σφόδρα δοκοῦντες πλουτεῖν καὶ τὰς θήκας τούτων ὠνόμαζον χαλκοθήκας**»: 'Επιγρ. **χαλκοῖ ἐν τῇ χαλκοθήκῃ.**

χαλκόθροος-ον μτγν. ὁ ἠχῶν ὡς ὁ χαλκός, ὁ ἐκπέμπων, ἀποδίδων ἦχον προερχόμενον ἐκ χαλκοῦ : Νόνν.Δ 13,48 **χαλκόθροος ἠχώ.**

χαλκόθρους-οος-ουν-οον μσν. συνῃρ.τ. τοῦ χαλκόθροος βλ.λ.: Νικήτ.Εὐγ.5,424 **χαλκόθρους** "**Αρης.**

χαλκοθώραξ-ᾱκος (ὁ,ἡ) ἄ. χαλκεοθώραξ βλ.λ. : Βακχ.10,123, αὐτ.14,14 (Bl.), Σοφ.ΑΪ.179 **χαλκοθώραξ . . 'Ενυάλιος,** Λουκ.Ζεῦξ.8 **προασπίζοντας τοὺς χαλκοθώρακας αὐτῶν.**

χαλκοκαρακάξα (ἡ) δημ. ἄ. χαλκοκουρούνα.

χαλκοκασσίτερος (ὁ) νεώτ. κρᾶμα χαλκοῦ καὶ κασσιτέρου.

χαλκοκέρᾰμος (ὁ) μσν. Εὐδοκ.12 «**ἔδησαν αὐτὸν ἐν χαλκοκεράμῳ. Χαλκὸς δὲ κέραμος πόλις**

ἐστὶν οὕτω καλουμένη· ἢ εἶδός ἐστι δεσμοῦ δυσχεροῦς, ἀλύτου καὶ δυσανοήτου» πρβλ.Ἰλ.Ε 387.
χαλκοκέραυνος-ον ὡς ἐπίθ. λίμνης, ὁ ἀστράπτων, ἀπαστράπτων ὡς ὁ χαλκός· δ. ἑρμ. ὁ ὑπὸ χαλκίνου κεραυνοῦ πληγείς : Αἰσχ.ἀπ.192 **χαλκοκέραυνόν τε παρ' ὠκεανῷ λίμναν πάντων τροφὸν Αἰθιόπων.**
χαλκοκνήμις-ῖδος (ὁ,ἡ) ὁ ἔχων χαλκᾶς περικνημίδας, μ. κτ. πληθ. : Ἰλ.Η 41 **χαλκοκνήμιδες Ἀχαιοί** (Ἡσ. «χαλκοκνήμιδες, οἷς σιδηραῖ ἦσαν ἢ χαλκαῖ αἱ κνῆμαι»).
χαλκοκολλητής (ὁ) πάπ. ὁ κολλῶν, ὁ συγκολλῶν διὰ χαλκοῦ, ὁ χαλκουργός, ὁ χαλκεύς : **παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν χαλκοκολλητῶν.**
χαλκοκόλλητος-ον μτγν ὁ διὰ χαλκοῦ συγκολληθείς, κολλημένος : Firmi Epist.19 in Muratori Anecd.Graec. **ἁρμάτων χαλκοκολλήτων.**
χαλκοκορυστής (ὁ) ὁ ἔχων ὁπλισμὸν ἐκ χαλκοῦ, ὁ ὡπλισμένος μὲ χάλκινα ὅπλα : Ἰλ.Ε 699 **Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ**, αὐτ.Ο 221, αὐτ.Π 654, Πίνδ.Παιᾶν. 6,108 **ὅμιλος χαλκοκορυστάς**, Ὀρφ.Ὕμν.88,2 **Ἄρες . . χαλκοκορυστά·** πρβλ. ἱπποκορυστής.
χαλκοκορώνη (ἡ) μον. κ. νεώτ. χαλκῆ κορώνη: Ἰω.Σικ. ἐν Ρητ.6,90 **οὗ τὰ πονήματά τινες ἐξελίττοντες, χαλκοκορώνη φασὶ τὰ μειράκια καταβοῶσιν·** 2) νεώτ. ζωολ. εἶδος εὐθυρράμφων κορακιδῶν ἀποδημητικῶν πτηνῶν, χαλκοκουρούνα.
χαλκόκοττα (ἡ) δημ. τὸ πτηνὸν Ἶβις βλ.λ.
χαλκοκουρούνα (ἡ) δημ. τὸ πτηνὸν χαλκοκορώνη, ἄ. χρυσοκαρακόξα, μελάθα.
χαλκόκρας-ατος κ. **χαλκοκράς** (Ἀρκάδ.21) ὁ μετὰ χαλκοῦ μεμειγμένος, ὁ ἐκ χαλκοῦ κ. ἄ. ὕλης: Ἡσ. **τὸ χαλκάκρατον νόμισμα**, ΑΒ 1226.
χαλκόκρατος-ον μτγν. ὁ χαλκῷ κεκραμένος, ὁ μετὰ χαλκοῦ μεμειγμένος : Πολύαιν.4,10,2.
χαλκόκροτος-ον ὁ χάλκινον ἦχον κροτῶν : Ἀριστοφ.Ἱππ.552 **χαλκοκρότων ἵππων κτύπος** (Σουΐδ. «χαλκοπόδων· τουτέστι τὰς ὁπλὰς ἰσχυρὰς ἐχόντων»)· πρβλ. χαλκόπους· 2) ὁ ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένος, χαλκήλατος : Εὐρ.Φοίν.1577 **χαλκόκροτον δὲ λαβοῦσα νεκρῶν πάρα φάσγανον·** 3) εἰδ. ὡς ἐπίθ. τῆς Δήμητρος· Πίνδ.Ι 7(6),3· Σχολ. «παρὰ τὰ ἐπικτυποῦντα ἐν ταῖς τελεταῖς τῆς Δήμητρος κύμβαλα»· ‖ Ἡσ. «ἡ Ῥέα· διὰ τὰ κύμβαλα».
χαλκόκτυπος-ον ὁ διὰ τοῦ χαλκοῦ κτυπῶν, ὁ χάλκινον κτύπον, ἦχον παράγων : Διογ.Σιν.π.Ἀθήν. 14,636Α **χαλκοκτύπων . . κυμβάλων.**
χαλκοκώδων-ωνος (ὁ,ἡ) μτγν. ποι. ἐπὶ ὀργάνου μουσικοῦ, ὁ χαλκόστομος : Βακχ.17,3 **χαλκοκώδων σάλπιγξ.**
χαλκολίβανον (τὸ) μτγν. πιθ. ὁ χαλκοειδὴς λίβανος, ἢ κτ. δ. ἑρμ. ὁ ὀρείχαλκος : ΚΔ'Ἀποκ.1,15, αὐτ.2,18 **αἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ.**
χαλκόλιθος-ον μαν. λίθος περιέχων χαλκόν : Κ Μανασσ.Ἀρίστανδρ.κ.Καλλιθ.9,14 **καὶ πέμπειν εἰς χαλκόλιθον χαλκοβαρῆ μελίαν.**
χαλκολόγος-ον Ἐπιγρ. ὁ συλλέγων χαλκόν, χάλκινα νομίσματα· ὅθ. κ. εἰσπράκτωρ χρημάτων.
χαλκολογῶ-έω μτγν. συλλέγω χαλκόν, ὅθ. εἰσπράττω χρήματα· Ἡσ. «χαλκολογεῖ· νουμία συλλέγει» : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.3,37.
χαλκόλοφος-ον ὁ ἔχων λόφον, λοφίον ἐκ χαλκοῦ : Ἡσ. (ἀμφ.).
χαλκομαγγανίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν περιεκτικὸν χαλκοῦ, ἀποτελοῦν μέλαν μετάλλευμα ὑπεροξειδίου τοῦ μαγγανίου.
χαλκομανής-οῦς-ές μαν. ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπῶν τὸν χαλκόν, τὰ χάλκινα νομίσματα, τὰ χρήματα : Μιχ.Ἀκομ.2,200,1 (ἐκδ. Λάμπρ.).
χαλκομανία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. λιθογραφικὴ εἰκὼν τετυπωμένη ἐπὶ λεπτοῦ ὑμένος ἐπικεκολλημένου εἰς χάρτην, ἀφ' οὗ διαβρεχομένου καὶ τριβομένου καταλλήλως δύναται αὕτη νὰ μεταφερθῇ ἐπὶ ἄλλης ἐπιφανείας λείας, οἷον ξυλίνης, μεταλλίνης, ὑαλίνης.
χαλκομεταλλίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. **ἑτέρα** ὀνομασία τοῦ ὀρυκτοῦ κυπρίτης βλ.λ.
χαλκομηνίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτὸν ἀποτελοῦν σεληνιακὸν χαλκόν, ἀπαντῶν εἰς μικροὺς κρυστάλλους, χρώματος κυανοῦ ἢ κυανίζοντος.
χαλκομίτρας (ὁ) ὁ ἔχων μίτραν ἢ ζώνην χαλκῆν, χαλκόζωνος : Πίνδ.Ν 10,90 **χαλκομίτρα Κάστορος** (διόρθ. ἀντὶ χαλκεομίτρα).
χαλκόμιτρος-ον μτγν. ποι. χαλκομίτρας βλ.λ. : Λυκόφρ.997.
χαλκομολυβδίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν ἀποτελοῦν ἰσόμορφον παράμειξιν θειούχου μολύβδου καὶ ὑποθειούχου χαλκοῦ.
χαλκόμυια (ἡ) μαν. μυῖα ἔχουσα χαλκοῦν, μεταλλικὸν χρῶμα.
χαλκονόμισμα-ατος (τὸ) νεώτ. χαλκοῦν νόμισμα : Δροσ.Βοτάν.61 **ἔλαβεν αὐτὴ τὸ χαλκονόμισμα καὶ τὸ ἔρριψεν εἰς τὸν κόλπον της.**
χαλκόνωτος-ον ποι. ὁ ἔχων χαλκᾶ νῶτα : Εὐρ.Τρῳ.1136 **χαλκόνωτον ἀσπίδα τήνδ'**, αὐτ.1193.
χαλκόξανθος-ον νεώτ. ὁ ἔχων κόμην ξανθήν, τρίχωμα ξανθίζον ἢ ἀποκλῖνον **ἐλαφρῶς** πρὸς τὸ ἐρυθρόν· ἐν χρ. ἰδίως ἐπὶ ἵππων.
χαλκοπαγής-οῦς-ές ὁ ἐκ χαλκοῦ πεπηγμένος, κατεσκευασμένος : Ἀντίπ.Σιδ. ἐν ΑΠ 6,46 **μέλπουσαν κλαγγὰν βάρβαρον . . χαλκοπαγῆ σάλπιγγα.**
χαλκοπάρῃος-ον, δωρ. χαλκοπάραος ὁ ἔχων παρειάς, πλευρὰς ἐκ χαλκοῦ : Ἰλ.Μ 183 **δουρὶ βάλεν Δάμασον κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου**, αὐτ.Ρ 294, Ὀδ.Ω 529, Πίνδ.Π 1,84, αὐτ.Ν 7,105, Ὕμν.Ἀρτ.π. Ἀθήν.14,636D **ἃ δὲ τις ἄλλα χρυσοφανία κρέμβαλα χαλκοπάραα χερσίν.**
χαλκόπεδος-ον ποι. ὁ ἔχων δάπεδον, ἔδαφος ἐκ χαλκοῦ : Πίνδ.Ι 7(6),61 **ἐξικέσθαι χαλκόπεδον θεῶν ἕδραν.**
χαλκοπέταλος-ον σχόλ. ὁ ἔχων φύλλα, πέταλα χαλκᾶ : Σχόλ.Εὐρ.Φοίν.115.
χαλκοπλάστης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ πλάττων, κατεργαζόμενος τὸν χαλκόν, χαλκεύς, χαλκουργός : ΠΔ Σοφ.Σαλ.15,9 **ἀντερείδεται μὲν χρυσουργοῖς . ., χαλκοπλάστας τε μιμεῖται.**
χαλκοπλαστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν τέχνην τῆς κατεργασίας τοῦ χαλκοῦ, ἄ. χαλκοχυτικός· ‖ τὸ θηλ. **χαλκοπλαστική** (ἡ) ὡς οὐσ. ἡ κατεργασία τοῦ χαλκοῦ, χαλκοχυτικὴ βλ.λ.
χαλκόπλευρος-ον ὁ ἔχων τὰς πλευρὰς χαλκᾶς, χαλκίνας : Σοφ.Ἠλ.54 **τύπωμα χαλκόπλευρον ἡρμένοι χεροῖν** (περὶ τῆς τεφροδόχου κάλπης).
χαλκοπληθής-οῦς-έος-ές ποι. ὁ φέρων ἰσχυρὰς χαλκᾶς πανοπλίας, ὁ ἀποτελῶν πλῆθος ὡπλισμένον διὰ χαλκοῦ : Εὐρ.Ἰκ.1219 **χαλκοπληθῆ Δαναϊδῶν ὁρμᾶν στρατάν.**
χαλκόπληκτος-ον, δωρ. χαλκόπλακτος ὁ διὰ χαλκῆς κοπίδος πλήττων, περὶ τοῦ πολεμικοῦ πελέκεως : Σοφ.Ἠλ.484 **ἁ παλαιὰ χαλκόπλαστος ἀμφάκης γένυς.**
χαλκόπους-ποδος-πουν ὁ ἔχων χαλκοῦς πόδας: Εὐρ.Ἰκ.1196 **ἔστιν τρίπους σοι χαλκόπους εἴσω δόμων·** ‖ παρ' Ὁμ. ἐπὶ ἵππων εἰς ἔκφρασιν τῆς μεγάλης ἰσχύος τῶν ὁπλῶν αὐτῶν, ὁ οἱονεὶ ἔχων χαλκίνους πόδας, ἀκαταπόνητος : Ἰλ.Θ 41 **ὑπ' ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ' ἵππω ὠκυπέτα**, αὐτ.Ν 23· ‖ ὁμ. ποι. ἐπὶ τῶν Ἐρινύων εἰς δήλωσιν τῆς ἀδιακόπου, ἀκαταπονήτου καταδιώξεως : Σοφ.Ἠλ.491· 2) ὁ φέρων χαλκᾶ πέδιλα : Λουκ.Νεκρ.Δ 20,4· 3) ὁ ἔχων χαλκῆν βάσιν, χαλκοῦν θεμέλιον : Σοφ.ΟΚ 57.

χαλκοπράσινος(-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων τὸ πράσινον χρῶμα τοῦ ὀξειδωμένου χαλκοῦ.

χαλκοπρατεῖα (τὰ) μσν. κ. νεώτ. ἀγορὰ ἐν ᾗ πωλοῦνται χάλκινα εἴδη, μπακιρικά, ὡς τοπωνυμικὸν ἐν Κωνστ/πόλει : ΨΚωδ.141,9, αὐτ.226.

χαλκοπράτης (ὁ) πάπ. ὁ πωλῶν χάλκινα εἴδη.

χαλκοπρόσωπος-ον μτγν. κ νεώτ. ὁ οἱονεὶ χαλκοῦν ἔχων τὸ πρόσωπον, ὁ οὐδέποτε ἐρυθριῶν, δθ. ἀναιδής, ἀδιάντροπος : Ἰω.Χρυσ.6,225,34 **ἡμῖν ἔθος πολλάκις τοὺς ἐρυθριᾶν μὴ εἰδότας χαλκοπροσώπους καλεῖν.**

χαλκόπρῳρος-ον μτγν. ἐπὶ πλοίων, ὁ ἔχων πρῷραν ἐκ χαλκοῦ : Πολυδ.2,102.

χαλκόπτερος-ον μτγν. ὁ ἔχων οἱονεὶ χαλκᾶ, μεταλλικῶς στίλβοντα πτερά : Ἀέτ. ἐν Schneid. Σημ. εἰς Νικ.Θηρ.241.

χαλκόπτης Ἐπιγρ. ὁ καμινεύων χαλκόν.

χαλκόπυλος-ον ὁ ἔχων χαλκᾶς πύλας : Ἡρ.1,181 **Διὸς Βήλου ἱερὸν χαλκόπυλον·** || δθ. κ. Πίνδ. Παι.6,7 (ἐν πάπ.) **ὕδατι γὰρ ἐπὶ χαλκοπύλῳ ψόφων ἀΐων Κασταλίας ὀρφανὸν ἀνδρῶν χορεύσιος ἦλθον** (σχόλ. «ἐπεὶ διὰ χαλκῶν λεόντων χασματίων ῥεῖ εἰς αὐτὴν ὁ Κηφισός») **2)** ἐπίθ. τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς, ἡ λατρευομένη ἐν ναῷ ἔχοντι χαλκᾶς πύλας· πρβλ. χαλκίοικος : Εὐρ.Τρῳ.1113.

χαλκοπυρίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτὸν ἀποτελοῦν μεῖγμα θειούχου σιδήρου καὶ θειούχου χαλκοῦ, ἀπαντῶν εἰς μικροὺς τετραγωνικοὺς κρυστάλλους χρώματος κιτρίνου, πρασινίζοντος ἢ καὶ μέλανος· || **εἰδ. χαλκοπυρίτης στικτός** τὸ ὀρυκτὸν βορνίτης βλ.λ.

χαλκοπώγων-ωνος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἔχων τὸν πώγωνα χαλκόχρουν, ἐρυθρόξανθον (ἀπόδ. τοῦ λατ. Ahenobarbus) : Πλούτ. Αἰμ.25.

χαλκοπωλεῖον (τὸ) νεώτ. κατάστημα πωλήσεως χαλκῶν ἀντικειμένων.

χαλκοπώλης (ὁ) κ. νεώτ. ὁ πωλῶν, ὁ ἐμπορευόμενος χαλκόν, ἰδίως δὲ χάλκινα ἀντικείμενα : Πολυδ.7,196.

χαλκορυχεῖον (τὸ) ἐσφ. γρ. ἀντὶ χαλκωρυχεῖον.

χαλκός (ὁ) κ. μαν. κ. νεώτ. μέταλλον χρώματος ἀνοικτοῦ κιτρινερύθρου ἕως ῥοδερύθρου, λίαν ἐλατόν, ὅλκιμον καὶ κατεργαζόμενον εὐκόλως διὰ σφυρηλασίας ἐν ψυχρῷ, μπακίρι : Ἰλ.Κ 153 **τῆλε δὲ χαλκὸς λάμφ᾽ ὥστε στεροπή**, αὐτ.Ι 365, αὐτ.Ξ 11 **σάκος . . χαλκῷ παμφαίνων**, Ὀδ.Δ 71, Ἡσίοδ.Ἔργ.149 **τοῖς δ᾽ ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε οἶκοι, χαλκῷ δ᾽ ἐργάζοντο, μέλας δ᾽ οὐκ ἔσκε σίδηρος**, Ἡρ.3,23 **τοῖσι Αἰθίοψι πάντων ὁ χαλκὸς σπανιώτατος καὶ τιμιώτατος**, αὐτ.4,71, Αἰσχ.Πρ.500, αὐτ.Ἀγ.390, Πλάτ. Νόμ.956Α **σίδηρος δὲ καὶ χαλκὸς πολέμων ὄργανα**, αὐτ.Πολ.547Α **χαλκοῦ χρυσῷ μιγέντος**, αὐτ.Χαρμ.173F, Καλλίξ.π.Ἀθήν.5,205Β **τὰ ῥόπτρα ἐξ ἐρυθροῦ γεγονότα χαλκοῦ**, Πλούτ.Ἀρτξ.14 **τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύξαντας εἰς τὰ ὦτα θερμὸν ἐντήκειν χαλκὸν ἕως ἀποθάνοι**, Γαλ.13,271, Παῦλ.Αἰγ.7,257,23, Πάπ. **χαλκοῦ τοῦ μὲν ἐλατοῦ**, - ὁ χαλκὸς **παρουσιάζει μεγάλην ἠλεκτρικὴν ἀγωγιμότητα, - μαγειρικὰ σκεύη ἐκ χαλκοῦ· 2)** συχν. ἐν χρ. ἀντὶ τοῦ πράγματος, τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ἐκ χαλκοῦ πεποιημένου, κατεσκευασμένου, ἐπὶ ὅπλων χαλκίνων : Ἰλ.Β 417 **Ἑκτόρεον δὲ χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι χαλκῷ ῥωγαλέον**, αὐτ.Λ 351 **προΐει δολιχόσκιον ἔγχος . . ἄκρην κὰκ κόρυθα, πλάγχθη δ᾽ ἀπὸ χαλκόφι χαλκός**, αὐτ.Ν 178, Ὀδ.Ε 244 **πελέκκησεν δ᾽ ἄρα χαλκῷ**, Πίνδ.Π 3,85 **πολιῷ χαλκῷ μέλη τετρωμένοι**, αὐτ.Ν 10,131, Χρησμ.π.Ἡρ.8,77 **χαλκὸς γὰρ χαλκῷ συμμίξεται, αἵματι δ᾽ Ἄρης πόντον φοινίξει·** || φρ. **χαλκὸν ζώννυμαι** ἐπὶ πολεμιστοῦ, ζώννυμαι τὴν πανοπλίαν : Ἰλ.Ψ 130· **3)** ἐπὶ σκευῶν, ἀγγείων κ. γεν. ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου χαλκίνου : Ὀδ.Θ 426 **ἀμφὶ δὲ οἱ πυρὶ χαλκὸν ἰήνατε, θέρμετε δ᾽ ὕδωρ**, Σοφ.Ἠλ.758 **ἐν βραχεῖ χαλκῷ μέγιστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ φέρουσιν** (ἐντὸς μικρᾶς χαλκίνης τεφροδόχου κάλπης)· ἐπὶ χαλκοῦ κατόπτρου : Αἰσχ.ἀπ.274, ΑΠ 6,210· || περιληπτικῶς ἐπὶ συνόλου χαλκῶν ἀντικειμένων, ἀγγείων, σκευῶν : Ὀδ.Β 338 **θάλαμον . . ὅθι νητὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο**, Πίνδ.Ν 10,84 **χαλκὸν μυρίον· 4)** χαλκοῦν νόμισμα : Πλούτ.Ἠθ.665Β· || κ. περιληπτ. χρήματα, περιουσία : Μέν.Μονοστ. 156 **χαλκοῦν σπάνις**, Πολλιαν. ἐν ΑΠ 11,167 **χαλκὸν ἔχων πῶς οὐδὲν ἔχεις; μάθε, πάντα δανείζεις**, Λεωνίδ.αὐτ.9,572 **εἰ μή μοι Καῖσαρ χαλκὸν ἔδωκε**, Πάπ. **ὀφείλει γάρ μοι χαλκὸν ἀντὶ τῶν ἐνοικίων**, δθ. κ. : ΚΔ Ματθ.10,9 **μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν· 5) χαλκοῦ ἄνθος** σκωριώδης οὐσία πίπτουσα ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ ἐνῷ οὗτος ψύχεται : Ἱππ.635· **6)** νεώτ. χημ. ἐν χρ. ἐπὶ τῶν διαφόρων ἑνώσεων τοῦ στοιχείου, ὡς λ.χ. **ὑποξείδιον τοῦ χαλκοῦ** μία τῶν σπουδαιοτέρων ἑνώσεων τούτου ἀπαντῶσα εἰς τὴν φύσιν ὑπὸ μορφὴν κρυσταλλικὴν (κυπρίτης), παρασκευαζομένη δὲ τεχνητῶς δι᾽ ἀναγωγῆς· || **χλωριοῦχος χαλκὸς** ἕνωσις παρασκευαζομένη διὰ διαλύσεως τοῦ ὀξειδίου τοῦ χαλκοῦ ἢ τοῦ ἀνθρακικοῦ χαλκοῦ εἰς ὑδροχλωρικὸν ὀξὺ ἢ διὰ θερμάνσεως μεταλλικοῦ χαλκοῦ ἐν ῥεύματι χλωρίου· || **θειοῦχος χαλκὸς** ἀπαντῶν ἐν τῇ φύσει ὡς ὀρυκτὸν (κυβελίτης), ἀλλὰ καὶ τεχνητῶς κατασκευαζόμενος διὰ διοχετεύσεως ὑδροθείου εἰς διάλυμα ἅλατος τοῦ χαλκοῦ· || **θειικὸς χαλκὸς** τὸ διὰ χαλκοῦ ἅλας τοῦ θειικοῦ ὀξέος, κρυσταλλούμενον μετὰ πέντε μορίων ὕδατος εἰς κυανοῦς τρικλινεῖς κρυστάλλους, ἁ. βιτριόλιον χαλκοῦν, κυανοῦν βιτριόλιον· || **νιτρικὸς χαλκὸς** παρασκευαζόμενος διὰ διαλύσεως χαλκοῦ εἰς νιτρικὸν ὀξύ.

χαλκοσάνδαλος-ον μτγν. ὁ ἔχων, ὁ φορῶν χαλκᾶ σάνδαλα : Πορφύρ. π. Εὐστ.Εὐαγγ.Προπ. 113D **χαλκοσάνδαλος Ἑκάτη.**

χαλκοσιδηρίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτὸν ἀποτελοῦν φωσφορικὸν ἅλας τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χαλκοῦ, ἀπαντῶν εἰς κρυστάλλους πρασίνου χρώματος.

χαλκοσκελής-οῦς-ές ὁ ἔχων χαλκᾶ σκέλη : Σοφ.ἀπ.320 **χαλκοσκελεῖς γὰρ ἐκπνέουσι πνευμόνων ἄπο** (περὶ τῶν βοῶν· πρβλ.Σχόλ.Πίνδ.Π 4,398 «Σοφοκλῆς χαλκοῦς βοῦς ἀδερμάτους φησίν»).

χαλκοσκουριά (ἡ) δημ. ἡ σκωρία τοῦ χαλκοῦ, πρβλ. χαλκός 5) : Βλαστ.Συνμ.197.

χαλκοσμάραγδος (ὁ) μτγν. εἶδός τι λίθου πρασίνου μετὰ μεταλλικῶν φλεβῶν : Πλίν.Φ 37,19.

χαλκόστεγος-ον μαν. κ. νεώτ. ὁ διὰ χαλκῆς ὀροφῆς ἐστεγασμένος : Κεδρ.1,647,17 (ἔκδ. Βόνν.).

χαλκόστερνος-ον μτγν. ὁ ἔχων χαλκοῦν στέρνον, χάλκινον θώρακα : Φλέγ.Θαυμ.46.

χαλκοστέφανος-ον μτγν. ὁ διὰ χαλκοῦ ἐστεμμένος, εἰδ. ὁ ἔχων χαλκοῦν ἐπιστέγασμα : ΑΠ Παράρτ.242 **χαλκοστέφανον τέμενος.**

χαλκόστομος-ον ποι. ὁ ἔχων χαλκοῦν στόμα : Σοφ.Αἶ.17 **φώνημ᾽ ἀκούω, καὶ ξυναρπάζω φρενί, χαλκοστόμου κώδωνος ὡς Τυρσηνικῆς· 2)** ὁ ἔχων χαλκίνην αἰχμήν : Αἰσχ.Πέρσ.415 **αὐτοὶ δ᾽ ὑφ᾽ αὑτῶν ἐμβολαῖς χαλκοστόμοις παίοντο·** πρβλ. Ἀριστείδ.1,540.

χαλκοτειχής-οῦς-έος-ές μτγν. ὁ ἔχων χάλκινον τείχωμα : Βακχ.3,32 **πυρὰν δὲ χαλκοτειχέος προπάροιθεν αὐλᾶς ναήσατ᾽** (περὶ τοῦ Κροίσου).

χαλκότευκτος-ον ὁ ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένος : Εὐρ.ΙΤ 99 **χαλκότευκτα κλῇθρα.**

χαλκοτευχής-οῦς-έος-ές ἐσφ. γρ. ἀντὶ χαλκεοτευχής βλ.λ. : Εὐρ.Ἰκ.999.

χαλκοτήγανον (τὸ) γλωσσ. τάγηνος ἐκ χαλκοῦ.
χαλκότονον (τὸ) μτγν. πολεμικὴ μηχανὴ ἐντεινομένη διὰ χαλκίνων ἐλασμάτων ἀντὶ σχοινίων ἢ χορδῶν : Φίλ.Μηχ.Βελοπ.67,72, αὐτ.67,73 (ἴδ.γρ. χαλκέντονον).
χαλκότοξος-ον ποι. ὁ διὰ χαλκοῦ τόξου ὡπλισμένος : Πίνδ.Ν 3,64 **χαλκοτόξων Ἀμαζόνων.**
χαλκοτόρευτος-ον ὁ τορευθεὶς, κατασκευασθεὶς ἐκ χαλκοῦ : Ὀρφ.Ὕμν.16,2 **τρίαινα χαλκοτόρευτος.**
χαλκότορος-ον ποι. ὁ ἐκ χαλκοῦ εἰργασμένος, κατεσκευασμένος : Πίνδ.Π 4,261 **χαλκοτόροις ξίφεσιν** (ἴδ. ἑρμην. Σχόλ. «τοῖς τῷ χαλκῷ τιτρώσκουσιν»)· **2)** ὁ γενόμενος, ἐπενεχθεὶς, προξενηθεὶς ἐκ διατρήσεως διὰ χαλκοῦ, ἤτοι διὰ χαλκίνου ὅπλου : Ὀππ.Ἁλ.5,239 **ἄλλοι δ' ὠτειλὰς πολυδηρίτοιο πελώρου χαλκοτόρους ἀφόωσιν** (σχόλ. «χολκοτόρους, χαλκοτρυπήτους»).
χαλκοτορῶ-έω μτγν. τορεύω χαλκόν, κατασκευάζω ἐκ χαλκοῦ : ΑΠλ.15.
χαλκότουβα (τὰ) μσν. π. Βυζ. αἱ ἐκ χαλκοῦ κνημῖδες τῶν στρατιωτῶν, ὅ. ποδάφελλα.
χαλκοτριχίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτὸν ἀποτελοῦν παραλλαγὴν τοῦ κυπρίτου βλ.λ.
χαλκοτράχιον (τὸ) νεώτ. μικρὰ λαβὶς καμπτικὴ καὶ στρεπτικὴ χρησιμοποιουμένη ὑπὸ τῶν ὡρολογοποιῶν καὶ τῶν χρυσοχόων.
χαλκοτσούκαλο (τὸ) δημ. χάλκινον μαγειρικὸν σκεῦος, μπακιρένιο τσουκάλι.
χαλκοτύμπανον (τὸ) νεώτ. τύμπανον ἐν χρ. παρὰ τοῖς Ἀσιάταις φέρον χαλκοῦν ἢ ὀρειχάλκινον δίσκον, ταμτάμ.
χαλκοτύμπανος-ον μτγν. ὁ ἔχων χαλκᾶ κύμβαλα : Παλλαδ. **ἐν Βίῳ Ἰω Χρυσ.106Α παρ' οἷς ἵπποι ἢ κημῷ ἢ χαλινῷ ἀποστίλβοντες, ἢ σαράβαρα χαλκοτύμπανα πόρρωθεν τῆς ὑπερηφανείας τὸν κτύπον ἀπερευγόμενα·** **2)** νεώτ. τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. βλ.λ.
χαλκοτυπεῖον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. χαλκεῖον, χαλκουργεῖον: Φίλ.1,153,36 **ὅσαι ἐν χαλκοτυπείῳ ἐλαυνόμεναι ὗλαι ἢ διαιρούμεναι,** Ἰάμβλ.Πυθ.115.
χαλκοτυπία (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. κτύπημα, πληγὴ διὰ χαλκίνου ὀργάνου, ὅπλου : Ἀνών. π. Σουΐδ. ἐν λ. χαλκοτύπους **χαλκοτυπίαις ἀδραῖς σου τὸ σῶμα . . ,** Λέων Διάκ.1,3,40 **οὐλὰς ἐκ τῶν κατὰ πόλεμον χαλκοτυπιῶν·** **2)** νεώτ. ἡ χαλκουργία βλ.λ.
χαλκοτυπική (ἡ) (κτ. παράλ. τοῦ τέχνη) κ. νεώτ. ἡ τέχνη καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χαλκοτύπου, ἡ χαλκουργία : Πλάτ.Πολιτ.288Α **σχῆμα . . ἔργον . . τεκτανικῆς καὶ κεραμικῆς καὶ χαλκοτυπικῆς.**
χαλκοτυπικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν χαλκοτυπίαν βλ.λ.2), ὁ χαλκουργικός· **2)** τὸ θηλ. ὡς οὐσ. **χαλκοτυπική** βλ.λ.
χαλκότυπος-ον ὁ διὰ χαλκοῦ κτυπηθεὶς, εἰδ. ὁ διὰ χαλκίνου ὀργάνου, ὅπλου προξενηθεὶς : Ἰλ. Τ 25 **μυῖαι καδδῦσαι κατὰ χαλκοτύπους ὠτειλάς·** πρβλ. χαλκότορος· **2)** εἰδ. ὁ προκαλούμενος διὰ τῆς κρούσεως χαλκῶν τυμπάνων : ΑΠ 6,51 **χαλκοτύπου παυσάμενος μανίης.**
χαλκοτύπος-ον κ. νεώτ. ὁ σφυρηλατῶν, κατεργαζόμενος τὸν χαλκόν : Μαν.4,570 **χαλκοτύποις τέχνῃσι·** ‖ **εὐχρ.** ἰδίως τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. χαλκεύς, χαλκουργός : Ξεν.Ἀγησ.1,26, αὐτ.Ἑλλ.3,4,17 **οἵ τε χαλκοτύποι καὶ οἱ τέκτονες . . πάντες πολεμικὰ ὅπλα κατεσκεύαζον,** Λυκοῦργ.155,18, Δημ. 781, Πλούτ.Ἠθ.395C **χαλκοτύποις μὲν πείθονται καὶ λιθοξόοις . . ἀνθρωπόμορφα τὰ θεῶν σώματα εἶναι,** Ἰω.Χρυσ.10, αὐτ.10,369D.
χαλκοτυπῶ-έω μτγν. σφυρηλατῶ χαλκόν· μτφ. παρασκευάζω, ἑτοιμάζω· πρβλ. χαλκεύω· κ.παθ. : Πλούτ.Ἠθ.820Α **τιμῶν . . χαλκοτυπουμένων.**

χαλκουργεῖον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. μεταλλεῖον χαλκοῦ : Πολύβ.12,1,4, Διόδ.Σ 1.15 **ἐν τῇ Θηβαΐδι χαλκουργείων εὑρεθέντων καὶ χρυσείων·** **2)** νεώτ. ἐργαστήριον χολκουργοῦ, χαλκωματάδικο.
χαλκούργευμα-ατος (τὸ) μσν. χαλκούργημα βλ.λ. : ΨΚωδ.145,9, αὐτ.176,13.
χαλκούργημα-ατος (τὸ) μτγν. κ. μσν. ἔργον τέχνης ἐκ σφυρηλατηθέντος χαλκοῦ : Σέξτ.Ἐμπ.569C **χαλκούργημα περικαλλὲς θεασάμενοι,** Ἰώσ.Ἀl 8,3,5, Ἀρρ.Τακτ.155, Πάπ. **ἀλείψεως χαλκουργημάτων πάντων τῶν ἐν τῷ ἱερῷ,** ΠερίπλἘρ.Θαλ. 1,275,10 (ἔκδ. Muller), ASS Σεπτεμβρίου 6,134F.
χαλκουργία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ κατεργασία τοῦ χαλκοῦ, ἡ τέχνη, τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χαλκουργοῦ : Πολυδ.7,104.
χαλκουργικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸν χαλκουργὸν ἢ τὴν χαλκουργίαν βλ.λς· ‖ τὸ θηλ. **χαλκουργική** ὡς οὐσ. (κτ. παράλ. τοῦ τέχνη) ἡ τέχνη τῆς κατεργασίας τοῦ χαλκοῦ, τῆς κατασκευῆς χαλκῶν ἀντικειμένων : Ἀριστλ.Πολιτ.1,5 **ἡ χαλκουργικὴ ὑπηρετεῖ τῇ ἀνδριαντοποιίᾳ,** Κύριλλ.Ἀλ.5,541Α **ἔργα χαλκουργικῆς ἢ τεκτονικῆς.**
χαλκουργός-όν κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ κατεργαζόμενος τὸν χαλκόν· εἰδ. ὁ παράγων χαλκόν : Διοσκ.5,106 **χαλκουργὰ μέταλλα** (μεταλλεῖα χαλκοῦ)· **2)** κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ὁ κατ' ἐπάγγελμα ἀσχολούμενος εἰς τὴν κατεργασίαν τοῦ χαλκοῦ, ὁ κατασκευαστὴς χαλκίνων ἀντικειμένων, χαλκεύς, χαλκωματάς : Λουκ.ΖΤραγ.33, Φίλ. 2,495,10 **τίς γὰρ ἦν κατὰ γῆν χαλκουργὰς, ἢ τοσοῦτος Ἥφαιστος . . ,** Τζέτζ.Ἀλληγ.Ἰλ.Τ 126.
χαλκουργῶ-έω μτγν. κ. μσν. σφυρηλατῶ, κατεργάζομαι τὸν χαλκόν, κατασκευάζω ἐκ χαλκοῦ : Δαμασκ.1 1,327Β, αὐτ.1,365Β **σὺ ὄφιν χαλκουργεῖς;·** ‖ παθ. ἐπὶ ἔργων τέχνης, κατασκευάζομαι, ἐκτελοῦμαι, ἐπὶ χαλκοῦ : Μεθόδ.π.Φώτ.Βιβλ. 303,13 **ἀνδριὰς χαλκουργούμενος,** Γερμ.Κ/πόλ.251Β.
χαλκοῦς-ῆ-οῦν κ. μσν. κ. νεώτ., ἀσυναίρ. τ. **χάλκεος-έα-εον,** Ἰων. θηλ. κ. **χαλκέη,** ἐπ. **χάλκειος** κ. **χαλκήιος** ὁ ἐκ χαλκοῦ πεποιημένος, χάλκινος : Ἰλ.Γ 317 **ὁππότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκειον ἔγχος,** αὐτ.Η 220, αὐτ.Θ 15, αὐτ.Ν 398 **θώρηξ χάλκεος ὃν φορέεσκε,** αὐτ.Σ 131, Ὀδ.Φ 6 **εἵλετο δὲ κληῗδ' εὐκαμπέα . . καλὴν χαλκείην,** Αἰσχ.Χο.686 **λέβητος χαλκέου πλευρώματα,** Σοφ.Ἠλ.711 **χαλκῆς ὑπαὶ σάλπιγγος ᾖξαν,** αὐτ.ΟΚ 1591, αὐτ.όπ. 479 **χαλκέοις δρεπάνοις,** Εὐρ.Φοιν.1359 **ἐπεὶ δὲ χαλκέοις σῶμ' ἐκοσμήσανθ' ὅπλοις,** Πλάτ.Ἀξίοχ. 371Α, Πλούτ.Συμπ.3,10 **χαλκοῦν . . ἧλον,** Πάπ. **κάδος - λουτὴρ χαλκοῦς,** Νικ.Χων. **ἐν Σάθ.1,76 πύλας χαλκᾶς συνθλίβων,** Βίος Ἀλεξάνδρ.4619 **χαλκοῦς τοὺς ἀνδριάντας** (ἔκδ. Wagner), - **χαλκᾶ σκεύη**· **2)** εἰδ. ἐπὶ μορφῶν, ἀπεικονίσεων ἐπὶ χαλκοῦ, ἐπὶ χαλκίνων ἀγαλμάτων : Ἡρ.9,81 **δεκάπηχυν χάλκεον Δία ἀνέθηκαν,** Πίνδ.Π 1,185 **ταύρῳ χαλκέῳ,** Ἀριστλ.Ρητ.3,9,9 **ἄξιος δὲ σταθῆναι χαλκοῦς,** Ἀνδοκ.6,15 **στήλη ἐφ' ἧς ὁ στρατηγός ἐστιν ὁ χαλκοῦς·** **3)** μτφ. ὁ οἱονεὶ χάλκινος, ὁ ἰσχυρός, κρατερός : Ἰλ.Β 490 **φωνὴ δ' ἄρρηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη,** Εὐρ.Ἴων 1 **χαλκέοισι νώτοις·** ‖ **χάλκεος ὕπνος** ὁ αἰώνιος ὕπνος, ὁ θάνατος : Ἰλ.Λ 241, Ἡλιόδ.Αἰθ.2,20· ‖ τὸ οὐδ. ὡς ἐπίρρ. **χάλκεον** κρατερῶς, ἰσχυρῶς : Ἡσίοδ.Α 243 **αἱ δὲ γυναῖκες ἐϋδμήτων ἐπὶ πύργων χάλκεον ὀξὺ βόων·** **4)** εἰδ. **χαλκῆ μυῖα** παιδιά τις, εἶδος τυφλόμυιγας· Πολυδ.9,122 «ἡ δὲ χαλκῆ μυῖα, ταινίᾳ τὼ ὀφθαλμὼ περισφίγξαντος ἑνὸς παιδὸς, ὁ μὲν περιστρέφεται κηρύττων «χαλκῆν μυῖαν θηράσω», οἱ δὲ ὑποκρινόμενοι «θηράσεις ἀλλ' οὐ λήψει» σκύτεσι βυβλίνοις αὐτὸν παίουσιν, ἕως τινὸς αὐτῶν λάβηται»· **5)** τὸ ἀρσ.

συνηρ. **χαλκοῦς** ὡς οὐσ. νόμισμα ἐκ χαλκοῦ ἐν ταῖς ἀρχαίαις 'Αθήναις, τὸ 1/8 τοῦ ὀβολοῦ : 'Αριστφ.'Εκκλ.815, αὐτ.818 **πωλῶν γὰρ βότρυς μεστὴν ἀπῆρα τὴν γνάθον χαλκῶν ἔχων,** Δημ.543, αὐτ.1045 **δεῖξον χαλκοῦν ἕνα μόνον εἰς τὴν πόλιν ἀνηλωκώς,** Πλούτ.Συμπ.4,2 **ζώνην χαλκοῦς ἔχουσαν ὑπεζωσμένους διέτηξε·** **6)** ὁμ. ὡς οὐσ. εἰδ. ὀβελίσκος τοῦ βυζαντινοῦ ἱπποδρομίου : ΨΚωδ.137,3.

χαλκοῦχος-ον νεώτ. ὁ περιέχων χαλκόν, χαλκοφόρος : **χαλκοῦχοι κόνεις** ἐν τῇ φυτοπαθολογίᾳ ἀντικρυπτογαμικαὶ σκευασίαι μὲ βάσιν τὰ ἅλατα τοῦ χαλκοῦ, χρησιμοποιούμενοι διὰ τὴν καταπολέμησιν διαφόρων φυτοπαρασίτων μυκήτων.

χαλκοφάλαρος-ον ὁ διὰ χαλκοῦ κεκοσμημένος, ὁ φέρων χαλκᾶς διακοσμήσεις : 'Αριστφ.'Αχ. 1072 **τίς ἀμφὶ χαλκοφάλαρα δώματα . . ; .**

χαλκοφανής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ φαινόμενος ὡς χαλκός, ὁ ἔχων τὴν ὄψιν, τὴν χροιὰν τοῦ χαλκοῦ : Διοσκ.5,84· **2)** νεώτ. ζωολ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. **χαλκοφανής** γένος κολεοπτέρων ἐντόμων τῆς οἰκογ. τῶν **χρυσομελιδῶν,** περιλαμβάνον κανθάρους ἐνδιαιτωμένους ἐπὶ διαφόρων φυτῶν.

χαλκοφανίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτὸν ἐξ ὑδροξειδίου μαγγανίου μετ' ὀξειδίου τοῦ ψευδαργύρου, ἀπαντῶν εἰς ρομβοεδρικοὺς κρυστάλλους.

χαλκόφι ἐπ. γενικ. τοῦ χαλκός : 'Ιλ.Λ 351.

χαλκοφόρος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ περιέχων, πλούσιος εἰς χαλκόν : Σχόλ.Λυκόφρ.854, Εὐστ. 1409,8,-**χαλκοφόρον μέταλλον·** **2)** ὁ φέρων χαλκόν, ὁ διὰ χαλκοῦ κεκαλυμμένος : Νόνν.Δ 14,343 **θύρσος χαλκοφόρος·** **3)** τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. **χαλκοφόρος** νεώτ. ζωολ. γένος κολεοπτέρων τῆς οἰκογεν. τῶν **βουπρηστιδῶν** περιλαμβάνον κανθάρους ἐνδιαιτωμένους ἐπὶ δασικῶν δένδρων.

χαλκοφυλλίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτ. ἀρσενικικὸς χαλκός, ἀπαντῶν εἰς ρομβοεδρικοὺς κρυστάλλους πρασίνου ἢ πρασινίζοντος χρώματος.

χαλκόφωνος-ον μτγν. ὁ χαλκεόφωνος βλ.λ.· τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. λίθος τις ἠχῶν ὡς χαλκός, παράγων μεταλλικὸν ἦχον : Πλίν.Φ 37,10.

χαλκοχάρμης (ὁ) ποι. ὁ διὰ χαλκίνου ὁπλισμοῦ μαχόμενος : Πίνδ.Π 5,107 **χαλκοχάρμαι ξένοι Τρῶες** (κτ. διάφ. ἑρμην. οἱ ἐπὶ τοῖς χαλκίνοις ὅπλοις χαίροντες, οἱ πολεμοχαρεῖς)· || ὅθ. κ. ὡς ἐπίθ. τοῦ πολέμου, ὁ δι' ὃν ἀγαστὸς εἶναι ὁ χαλκός, ἤτοι ὁ καθ' ὃν χρῆσις μεγάλη γίνεται τῶν χαλκίνων ὅπλων : αὐτ.Ι 6(5),39 **χαλκοχάρμαν ἐς πόλεμον ἄγε σὺν Τιρυνθίοισι πρόφρονα σύμμαχον.**

χαλκοχίτων-ωνος (ὁ,ἡ) ὁ φέρων χαλκίνην στολήν, ἔχων θώρακα χαλκοῦν : 'Ιλ.Α 371 **ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας 'Αχαιῶν χαλκοχιτώνων,** αὐτ.Β 47,αὐτ.Ε 180 **Τρώων . . χαλκοχιτώνων,** 'Επίγρ.π.Αἰσχίν.80,21 **Δαναῶν πύκα χαλκοχιτώνων.**

χαλκόχροια (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ χαλκοχρόου βλ.λ.

χαλκόχροος-οος-ουν-οον μτγν.κ.νεώτ. ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ χαλκοῦ : Διόσκ.2,213· **2)** νεώτ. εἰδ. **ἐν τῇ παθολογίᾳ χαλκόχρους διαβήτης** σπανία μορφὴ γλυκωματουρίας, ἀπαντῶσα ἐπὶ ἀλκοολικῶν, καθ' ἣν παρατηροῦνται πάντα τὰ συμπτώματα τοῦ διαβήτου καὶ τῆς κιρρώσεως, πρὸς δὲ καὶ μελάγχρωσις τοῦ δέρματος κατὰ τὸ πρόσωπον, τὸ δαχεον καὶ τὰ ἄκρα, ἄ. μελαγχρωματικὴ καχεξία.

χαλκόχρυσος-ον μσν. ὁ κατεσκευασμένος ἐξ ἐπιχρύσου χαλκοῦ : ΚΠορφ.'Εκθ.576 (ἐκδ. Βόνν.) **χαλκόχρυσα σκουτάρια.**

χαλκοχυτική (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη τῆς κατασκευῆς βιομηχανικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων δι' ἀναλύσεως τοῦ χαλκοῦ καὶ χύσεως αὐτοῦ εἰς τύπους, ἄ. **χαλκοτυπική.**

χαλκόχυτος-ον μτγν. ὁ ἐξ ἀναλελυμένου, κεχυμένου χαλκοῦ : 'Ιουλ.ΑΠ 9,379 **πλευραῖς χαλκοχύτοις ἀντιτύποιο βοός.**

χαλκύδριον (τὸ) μτγν. μικρὰ χαλκῆ ὑδρία : Θεόγνωστ. ἐν 'Αν.Κρ.1430.

χαλκῶ-όω ποι. κατασκευάζω, τεχνουργῶ ἐκ χαλκοῦ : 'Ιουλ.ΑΠ 9,795 **Μύρων . . πόρτιν χάλκωσε,** ΑΠλ.203 **τὸν 'Ερωτα χαλκώσας·** **2)** παθ. ἐνδύομαι χαλκίνην στολήν, πανοπλίαν, ἐν φρ. : Πίνδ. Ο 13,123 **ἐνόπλια χαλκωθεὶς ἔπαιζεν** (σχόλ. «χαλκοῦν περιθέμενος θώρακα ἢ ὅπλα ἐνδὺς χαλκᾶ»).

χαλκώδης-ους-ες μτγν. ὁ ἐν εἴδει χαλκοῦ, χαλκοειδής : Θεόφρ.Σημ.4,2 **χαλκῶδες χρῶμα τὰ νέφη ἔχει,** 'Αρετ.Χρον.Παθ.2,13,'Επιφάν.1,577Β.

χαλκώδων-οντος (ὁ,ἡ) ἐπὶ πλοίων, ὁ ἔχων χαλκοῦν ἔμβολον· 'Ησ. «χαλκώδοντος στόλους· χαλκοῦς ὀδόντας ἔχοντας· ὀδόντας δὲ ἔλεγον τὰ ἔμβολα, ἅ τινες ἐμβόλια».

χάλκωμα-ατος (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. προφ. κ. **χάρκωμα** τὸ ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένον ἀγγεῖον, σκεῦος, ἐργαλεῖον ἢ ἄλλο τι : 'Αριστφ.Σφ. 1214 **ἔπειτ' ἐπαίνεσόν τι τῶν χαλκωμάτων,** αὐτ. ἀπ.381, Ξεν.'Αν.4,1,8, Σώφρ.π.'Αθήν.6.229F **τῶν δὲ χαλκωμάτων καὶ τῶν ἀργυρωμάτων ἐγάργαιρεν ἁ οἰκία·** || δημ. εἰδ. πᾶν ἐκ χαλκοῦ μαγειρικὸν σκεῦος· ἰδ. ἐν χρ. περιληπτ. κτ. πληθ. **χαλκώματα,** δ. προφ. **χαρκ-,** ἄ. μπακίρια (τουρκ.) ἢ μποκιρικά : **τὰ χαρκώματά μας θέλουν γάνωμα,** - **φτειάνει χαλκώματα** (ἄ. εἶναι χαλκωματάς)· κ. ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν χαλκῶν μαγειρικῶν σκευῶν, τῶν διδομένων εἰς νυμφευομένην ὡς προικώων, κτ. πληθ. ἢ ἑνικ. : **ὁ θεῖός της τῆς ἔκαμε (ἢ τῆς ἔδωσε) τὰ χαρκώματα (ἢ ὅλο τὸ χάρκωμα)·** || εἰδ. ἀσπίδας **τὸ χάλκωμα** τὸ ἐκ χαλκοῦ μέρος αὐτῆς, κατ' ἀντίθ. πρὸς τὸ ξύλον : 'Αριστλ.Μετ.3,1,11· || εἰδ. ἀγγεῖον χάλκινον ἐν χρήσει ἐν τοῖς βαλανείοις : Πλούτ.Δημήτρ.24 **ἀφελὼν τὸ πῶμα τοῦ χαλκώματος εἰς ζέον ὕδωρ ἐνήλατο καὶ διέφθειρεν αὑτόν·** **2)** πλάξ, πινακὶς ἐκ χαλκοῦ ἐφ' ἧς ἐχαράσσοντο ὑπομνήματα, χρονογραφικαὶ σημειώσεις : Πολύβ.3,26,1 **καὶ τηρουμένων τῶν συνθηκῶν ἔτι νῦν ἐν χαλκώμασι παρὰ τὸν Δία τὸν Καπιτώλιον,** αὐτ.3,33,18, 'Επιγρ. **Κερκύρας γράψαντας εἰς χάλκωμα ἀναθέμεν·** || γεν. πλάξ, πινακὶς ἐκ μετάλλου : Πολυβ.6,23,14 **προσλαβόντες χάλκωμα σπιθαμιαῖον . . ὃ προστίθενται . . πρὸ τῶν στέρνων . . τελείαν ἔχουσι τὴν καθόπλισιν·** **3)** τὸ χαλκοῦν ἔμβολον πλοίου : Διόδ.Σ 20,9 **ἔλαβόν τε καὶ τὰ χαλκώματα τῶν 'Αγαθοκλέους νεῶν εἰς τὰς ἰδίας τριήρεις,** Πλούτ.'Αντ.67· **5)** μσν. κ. δημ. γεν. τὸ μέταλλον χαλκός : Λίβ.Ροδ.789 **ἄνθρωποι ἀπὸ χαλκώματος νὰ στήκουν καὶ ἐκ λίθου,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 63,14 **μὲ ἀχνόθαμπη ν' ἀστράφτῃ κοκκινάδα σὰ χάρκωμα ὅτι βγῆκε ἀπὸ φωτιά,** - **καθαρὰ - ἀνακατεμένο - καινούργιο - παλιὸ χάρκωμα.**

χαλκωματάδικο (τὸ) δημ., δ. προφ. **χαρκ-** τὸ ἐργαστήριον τοῦ χαλκωματᾶ, τὸ χαλκουργεῖον.

χαλκωματάς (ὁ) δημ. κ. **χαρκ-** ὁ κατασκευαστὴς χαλκωμάτων, χαλκίνων μαγειρικῶν σκευῶν.

χαλκωματένιος-ια-ο δημ. ὁ κατεσκευασμένος ἀπὸ χάλκωμα βλ.λ.5), χάλκινος, χαλκοῦς.

χαλκωματουργός (ὁ) πάπ ὁ κατασκευαστὴς ἀντικειμένων ἐκ χαλκοῦ, χαλκουργός, χαλκωματάς : Πάπ. **παρέσχες τοῖς χαλκωματουργοῖς.**

χαλκωμάτιον (τὸ) μτγν. μικρὸν χαλκοῦν σκεῦος· 'Ησ. ἐν λ. πλάτων **χαλκωμάτιόν τι ᾧ τὸν ὀρρὸν ἀντλοῦσιν ὅτε γάλα συμπήσσουσιν.**

χαλκωνῆρα 'Ησ. «κέραμός τις».

χαλκώνητος-ον ὁ διὰ χαλκοῦ, γεν. διὰ χρημάτων ἐξαγορασθείς· 'Ησ. «χαλκώνητος· ἠγορασμένος» πρβλ. ἀργυρώνητος.

χαλκώνυξ-υχος (ὁ, ἡ) σχόλ. ὁ ἔχων χαλκοῦς ὄνυχας : Σχόλ.᾿Απολλ.Ρ 3,233.
χαλκωρυχεῖον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ὀρυχεῖον, μεταλλεῖον χαλκοῦ ἢ χαλκοφόρου μετάλλου : Θεόφρ.Λίθ.25,Στράβ.17,2,2 **ἔστι δὲ καὶ χαλκωρυχεῖα καὶ σιδηρουργεῖα καὶ χρυσεῖα,** Πλούτ.᾿Ηθ.659C **καὶ τούς γε διατρίβοντας ἐν τοῖς χαλκωρυχείοις ἱστοροῦσιν ὠφελεῖσθαι τὰ ὄμματα** (ἔσφ.γρ.-ίοις).
χαλκωρύχος (ὁ) μσνι ἐργάτης χαλκωρυχείου, ὁ ἀνορύσσων χαλκόν : Τζέτζ.Λυκόφρ.484.
χαλκωρυχῶ-έω μτγν. ἀνορύσσω, ἐξορύσσω χαλκόν, ἐργάζομαι ὡς χαλκωρύχος βλ.λ. : Λυκόφρ. 484 χαλκωρυχήσει (σχόλ. «χαλκὸν ἐργάσει»).
χαλμερσίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτὸν θειοῦχον ἅλας τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ σιδήρου ἀπαντῶν εἰς ρομβικοὺς κρυστάλλους ὀρειχαλκόχρου χρώματος.
χαλνῶ-άω δημ. ἕτερος τ. τοῦ χαλῶ βλ.λ., καταστρέφω, ἐπιφέρω φθοράν : Βιζυην.Σιγηλὴ Θλῖψις 2 **στὰ στήθη ἡ θλίψη σιγαλὰ | χαλνᾷ καὶ προοδεύει, - ἔτσι ποὺ τὸ κάνεις τὸ ρολόϊ, τὸ χαλνᾷς.**
χαλοσπιτιά (ἡ) δημ. ἠρειπωμένη οἰκία, χαλασμένο, ρημαγμένο σπίτι : Βιζυην.Μητέρα τῶν ῾Επτὰ 39 **ἄκουσα . . φωνὴ μέσ᾿ σ᾿ ἀναφιλητὰ καὶ βογγητὸ πνιγμένη | σὲ τούτη τὴ χαλοσπιτιά.**
χαλούμι (τὸ) δημ. εἶδος τυροῦ, λευκοῦ καὶ συμπαγοῦς : Βιζυην.Τὸ πτωχὸν τῆς Κύπρου 26 **ἐπείνασα λιγάκι ; | χαλούμι καὶ φωμάκι, | κι εὐθὺς ἐγίνηκα θεριό.**
χαλυβδικός-ή-όν ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς Χάλυβας : Λυκόφρ.1109· **2)** ὁ ἐκ χάλυβος, ἀτσαλένιος : Δίων Κ 38,49 **ξιφίδια τὰς προβολὰς χαλυβδικὰς ἔχοντα·** || ἐν χρ. ἀντὶ οὐσ. ὁ χάλυψ : Εὐρ.῾Ηρ. 162 **μὴ γὰρ ὡς μεθήσομεν δόξης ἀγῶνα τόνδ᾿ ἄτερ χαλυβδικοῦ** (ἐνν. σιδήρου, χωρὶς ἀτσάλι).
χαλύβδινος-ίνη-ον νεώτ. ὁ ἐκ χάλυβος κατεσκευασμένος, ὁ ἀτσαλένιος : **χαλυβδίνη μάχαιρα, - χαλύβδινα κράνη·** **2)** μτφ. ὁ λίαν ἰσχυρός, ἀκατάβλητος : **χαλύβδινα νεῦρα, - χαλυβδίνη θέλησις·** **3)** κ. ἀναφ. πρὸς πρόσωπα χαρακτηριζόμενα διὰ τὴν ἀκατάβλητον θέλησίν των, τὴν ἀκαταπόνητον **ἐργατικότητα,** τὴν ἐπιβολήν των : χαλύβδινος **κυβερνήτης.**
χαλυβδόκρανος-ον νεώτ. ὁ φέρων χαλύβδινον κράνος· **2)** κτ.πληθ.ἐθνικιστικὴ ὀργάνωσις τῶν Γερμανῶν παλαιῶν πολεμιστῶν συγκροτηθεῖσα τῷ 1918 εἰς σῶμα στρατιωτικῶς διοικούμενον, συγχωνευθεῖσα τῷ 1933 μετὰ τῶν ἐθνικοσοσιαλιστῶν.
χαλύβδωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ συγκόλλησις τεμαχίου χάλυβος εἰς τὸ ἄκρον σιδηροῦ ὀργάνου ἢ ἐργαλείων, οἷον πελέκεων, σφυρῶν, ἀκμόνων.
χαλυβηΐς-ίδας (ἡ) μτγν. ποι. θηλ. τοῦ χαλυβδικὸς βλ.λ. : Μάξ.Καταρχ.302 **εἴ κεν ἀκμὴν χαλυβηΐδα σώματος ἄγχι δέξωνται.**
χαλυβικός-ή-όν δ. τ. τοῦ χαλυβδικὸς βλ.λ. : Εὐρ. ῾Ηρ.162 (δ. γρ. **κώδ.**), Δίων Κ 38,49 (δ.γρ.).
χαλυβίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸς ἀνθρακοῦχος σίδηρος.
χαλυβοβιομηχανία (ἡ) **νεώτ. ἡ** βιομηχανία τῆς κατεργασίας τοῦ χάλυβος.
χαλυβογραφία (ἡ) νεώτ. **ἡ ἐπὶ** χαλυβδίνης πλακὸς χάραξις σχεδίου ἢ **ἐπιγραφῆς** πρὸς ἐκτύπωσιν ἀντιτύπων εἰς μέγαν ἀριθμόν, μὴ δυναμένην **νὰ ἐπιτευχθῇ** διὰ τῶν λοιπῶν γραφικῶν χαρακτικῶν μέσων, **οἷον** τῆς ξυλογραφίας, χαλκογραφίας, τσιγκογραφίας κλπ.· ὁμ. ἡ τεχνικὴ τῆς τοιαύτης χαράξεως : **ἡ χαλυβογραφία χρησιμοποιεῖται εὐρύτατα εἰς τὴν ἐκτύπωσιν χαρτονομισμάτων καὶ ἐνσήμων·** || ὁμ. ἡ διὰ χαράξεως **ἐπὶ** χαλυβδίνης πλακὸς ἐκτυπουμένη εἰκών· πρβλ.**χαλκογραφία.**
χαλυβοειδής-οῦς-ές νεώτ. ὁ **ἐν εἴδει χάλυβος,** ποὺ μοιάζει μὲ ἀτσάλι.
χαλυβοποιεῖον (τὸ) νεώτ. χαλυβουργεῖον βλ.λ.
χαλυβοποίησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ **ἐνέργεια καὶ** τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαλυβοποιῶ βλ.λ., ἡ εἰς χάλυβα μετατροπὴ τοῦ σιδήρου.
χαλυβοποιῶ-έω νεώτ. μεταβάλλω τὸν σίδηρον εἰς χάλυβα· **2)** ρηματ. **π.** χαλυβοποιεῖον, χαλυβοποίησις.
χαλυβουργεῖον (τὸ) νεώτ. **ἐργοστάσιον** κατασκευῆς χάλυβος ἢ **ἐπεξεργασίας** τούτου πρὸς κατασκευὴν βιομηχανικῶν ἀντικειμένων, χαλυβοποιεῖον.
χαλυβόχρους-οος-ουν-οον νεώτ. **ὁ** ἔχων **τὸ** χρῶμα τοῦ χάλυβος, τοῦ ἀτσαλιοῦ.
χαλυβῶ-όω νεώτ. μεταβάλλω εἰς χάλυβα, κάνω τὸ σίδερο ἀτσάλι, χαλιβοποιῶ· **2)** προσαρμόζω εἰς μετάλλινον ἀντικείμενον τεμάχιον χάλυβος, ὁπλίζω μὲ χάλυβα, ἀτσαλώνω, τσελικώνω.
χαλύβωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ ἐνέργεια **καὶ τὸ** ἀποτέλεσμα τοῦ χαλυβῶ βλ.λ.
χαλυπίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. **δ.** χαλυβίτης βλ.λ.
χάλυψ-υβος (ὁ) κ. μαν. κ. νεώτ. μέταλλον σκληρόν, ἀνθεκτικόν, εὐήλατον καὶ ἐλαστικόν, ἀποτελοῦν κρᾶμα σιδήρου μετὰ μικρᾶς ποσότητος ἄνθρακος, τὸ ἀτσάλι : Αἰσχ.Πρ.133 **κτύπου γὰρ ἀχὼ χάλυβος διῆξεν ἄντρων μυχόν,**Σοφ.Τρ.1260 **χάλυβος λιθοκόλλητον στόμιον πρίουσ᾿·** || χαλυβδίνη αἰχμή : Παῦλ.Σιλ.ΑΠ 6,65 **χάλυβα σκληρὸν καλαμοφάγον·** **2)** κτ. πληθ. ὡς κύρ. ὄν. **Χάλυβες** (οἱ) ἔθνος τι **ἐν** Πόντῳ περίφημον διὰ **τὴν** παραγωγὴν κ. κατεργασίαν τοῦ χάλυβος : Αἰσχ.Πρ. 715 **οἱ σιδηροτέκτονες οἰκοῦσι Χάλυβες . . ἀνήμεροι . . οὐδὲ πρόσπλατοι ξένοις,** ῾Ηρ.1,28, Ξεν. ᾿Αν.5,5,1 **ἀφικνοῦνται εἰς Χάλυβας· οὗτοι ὀλίγοι τε ἦσαν . . καὶ ὁ βίος αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας.**
χαλῶ-άω κ.μσν. κ.νεώτ., δημ. κ.χαλνῶ κ. **χαλνάω,** ἐπ. γ' πληθ. **χαλόωσιν** (᾿Οππ.᾿Αλ.541), μέλλ. **χαλάσω** (῾Ιππ.285,1229F), ἀόρ.**ἐχάλασα** (Αἰσχ.Πρ.176), **ἐπ.χάλασσα** (῾Υμν.᾿Ομ.᾿Απόλλ.6), δημ. **χάλασα,** δωρ. μτχ. **χαλάξαις** (Πινδ.Π 1,10), παρακ. **κεχάλακα** (῾Ιππ.1261F), μέσ. **ἐπ.** ἀόρ. **χαλάσαντο** (᾿Απολλ. Ρ 1264), παθ. ἀόρ. **ἐχαλάσθην,** δημ. (ἐ)χαλάστηκα, ὑποτακτ. **χαλασθῶ** (Αἰσχ.Πρ.991, Πλάτ.Φαῖδ.86C), παρακ. **κεχάλασμαι** (ΑΠ 9,297, ᾿Αππ.Μιθρ.74), ὑπερσ. **ἐκεχάλαστο** (᾿Αριστεῖδ.1,315), δημ. μτχ. παθ. παρακ. **χαλασμένος,** χαλαρῶ, χαλαρὸν ποιοῦμαι τι, ξετεντώνω : ῾Υμν.᾿Ομ.᾿Απολλ.6 **Λητὼ . , ἥ ῥα βιὸν ἐχάλασσε,** Πλάτ.Φαῖδ.98D **χαλῶντα καὶ ξυντείνοντα τὰ νεῦρα,** ᾿Ανών.π.Σουΐδ. ἐν λ. **χαλάσαι . . τὰς νευράς·** **2)** λύω πρᾶγμά τι δεδεμένον που: Σοφ.ΟΤ 1266 **χαλᾷ κρεμαστὴν ἀρτάνην,** αὐτ. ᾿Ηλ.1468 **χαλᾶτε πᾶν κάλυμμ᾿ ἀπ᾿ ὀφθαλμῶν,** Εὐρ.᾿Ανδρ.577 **χαλᾶν κελεύω δεσμὰ πρὶν κλαίειν τινά,** αὐτ.Κύκλ.101, Ξεν.῾Ιππ.5,4· || κ.παθ. λύομαι : Αἰσχ.Πρ.991 **πρὶν ἂν χαλασθῇ δεσμὰ λυμαντήρια·** **3)** εἰδ. διὰ χαλαρώσεως τῶν ἁρμῶν ἀνοίγω : Αἰσχ.Χο.880 **πύλας μοχλοῖς χαλᾶτε,** Σοφ.᾿Αντ.1187 **κλῇθρ᾿ ἀνασπάστου πύλης χαλῶσα,** Εὐρ.Μήδ. 131, αὐτ.῾Ιππ.808 **χαλᾶτε κλῇθρα, πρόσπολοι, πυλωμάτων,** ᾿Αριστφ.Λυσ.310 **κἂν μὴ . . τοὺς μοχλοὺς χαλῶσιν αἱ γυναῖκες·** **4)** καταβιβάζω, ἀφήνω νὰ πέσῃ, χαμηλώνω, ρίχνω : Πινδ.Π 1,12 **πτέρυγ᾿ ἀμφοτέρωθεν χαλάξαις,** Εὐρ.Κύκλ.55,᾿Απολλ.Ρ 2,1266 **ἱστὸν ἄφαρ χαλάσαντα παρακλιδόν,** ΚΔ Λουκ.5,7 **καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν** (ρίχτε τὰ δίχτυα σας), ᾿Οππ.Κυν.3,124 **καὶ πτερὰ πάντα χάλασσε ποτὶ χθόνα,** Σουΐδ.ἄγκυραν **χαλᾶν·** || κ. **νεώτ.** ναυτ. καταβιβάζω ἀναπεπταμένον ἱστίον ἢ **ἐπηρμένον** σῆμα : **χάλασον** (κέλευσμα πρὸς τοιαύτην **ἐνέργειαν**)· **5)** κ. μτφ. ἀναφορικῶς πρὸς αἰσθήματα, ἐπιθυμίας, συναισθηματικὰς καταστάσεις, κατευνάζω, καθιστῶ μετριώτερον, ὀλιγώτερον ἔντονον : ᾿Αριστφ. Σφ.727 **ὥστ᾿ ἤδη τὴν ὀργὴν χαλάσας τοὺς σκί-**

πωνας καταβάλλω, Πλούτ.'Ηθ.133Α ἀγνώμονα καὶ δυσπαραίτητον ἐπιθυμίαν ἀνιέντος ἀτρέμα καὶ χαλῶντος, 'Αλκίφρ.3,3 τὸ βαρὺ καὶ ἀμειδὲς χαλᾶν· **6)** κ. ἀναφ. πρὸς πρόσωπα, ἐλευθερῶ, ἀπαλλάσσω ἀπὸ δυσμενοῦς τινος καταστάσεως, λυτρῶ, γλυτώνω, μτ. γενικ. : Αἰσχ.Πρ.176 **πρὶν ἂν ἐξ ἀγρίων δεσμῶν χαλάσῃ**, αὐτ.256 **οὐδαμῇ χαλᾷ κακῶν**· **7)** μσν. κ. δημ. ἐπιφέρω βλάβην, ἀνωμαλίαν εἰς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τινός, ἀποσυνθέτω : **τὸ χάλασες τὸ ρολόϊ κι εἶναι πιά γιά πέταμα, - ἔτσι ποὺ κάνεις θά τὸ χαλάσῃς τὸ πιάνο - τὸ βιολί - τὸ μηχάνημα**· || δθ. φθείρω, καταστρέφω, καθιστῶ τι ἄχρηστον : **ἡ βροχὴ μοῦ τά χάλασε τά παπούτσια**· **8)** εἰδ. ἀναφ. πρὸς κτίσματα, κρημνίζω, κατεδαφίζω : Νικ.Χων. Χρον.153Β **οἴκους λαμπροτάτους ἐχάλασαν, - χαλάει τὸ σπίτι του γιά νά φτειάξῃ καινούργιο**· κ. παθ. : Σολωμ.Λὸρδ Μπάϋρ.51,4 **εἶν' ἱερὸ προσκυνητάρι | καὶ δὲ θέλει πατηθῆ | . . πάρεξ ὅταν χαλαστῇ**· **9)** φθείρω, ζημιῶ τὴν ποιότητα, τὴν ὑφὴν τινος, κάνω κάτι νά ἀξίζῃ λιγώτερο, νά γίνῃ χειρότερο : **αἱ ἐφετινὲς κακοκαιρίες μᾶς χάλασαν τά φροῦτα, - τοῦ χάλασες τὴν τσάκιση τοῦ παντελονιοῦ**· **10)** καταναλίσκω, δαπανῶ, ξοδεύω : **χαλάσαμε ἕνα σωρὸ λεφτά μὲ τὴν ἀρρώστια τῆς μητέρας**· || εἰδ. ἀνταλλάσσω νόμισμά τι δι' ἄλλων μικροτέρων ἴσης συνολικῆς ἀξίας : **χάλασέ μου, σὲ παρακαλῶ, ἕνα χιλιάρικο**· **11)** ζημιῶ, φθείρω τὸ ἦθός τινος : **θά τὸ χαλάσετε τὸ παιδὶ μὲ τά πολλά χάδια**· || διαφθείρω, διακορεύω παρθένον : **τὴ χάλασε κι ἔπειτα τὴν παράτησε**· κ. παθ. **τὴ βρῆκε χαλασμένη καὶ ζήτησε διαζύγιο**· **12)** φονεύω, ἐξολοθρεύω, σκοτώνω : Πολιτ.'Εκλ.Τραγ.11,39 **τὸ Διάκο νά χαλάσετε, τὸ φοβερὸ τὸν κλέφτη, - οἱ λῃστὲς τοὺς τραβήξανε βαθιά στὸ δάσος καὶ τοὺς χαλάσανε**· **13)** ἀναφ. πρὸς διαθέσεις συναισθηματικάς: **μᾶς χάλασε τὸ κέφι μὲ τά λόγια του, - ἦρθε νά μᾶς χαλάσῃ τὴ διάθεση**· || γεν. ἀναφ. πρὸς καταστάσεις ἐνεργείας, ἐπιδιώξεις : Πολίτ.'Εκλ. Τραγ.111,6 **παρακαλοῦν | . . ὁ Τσαμαδὸς νά μὴν ἐρθῇ· χαλάει τὸ πανηγύρι, - μᾶς χάλασες τά σχέδια - τὸ παιχνίδι**· || δθ. κ. ποι. : Καβάφ.Πόλις 16 **ἔτσι ποὺ τὴ ζωή σου ρήμαξες ἐδῶ | στὴν κόχη ἐτούτη τὴ μικρή, | σ' ὅλη τὴ γῆ τὴν χάλασες**· **14)** ἀμτβ. γίνομαι χαλαρός, χαλαροῦμαι, λύομαι : Εὐρ.Βάκχ.633 **ζῶναί τέ σοι χαλῶσι κοὐχ ἑξῆς πέπλων στολίδες ὑπὸ σφυροῖσι τείνουσιν σέθεν**· || ἀνοίγομαι, λύομαι ἀπὸ τῶν ἁρμῶν : Ξεν.ΚΠ 7,5,29 **οἱ δ' . . ὡς εἶδον τὰς πύλας χαλώσας εἰσπίπτουσι**· **15)** ὁμ. ἀμτβ. δοτ. **χαλῶ τινι** ὑποχωρῶ, ἐνδίδω εἰς συγγνώμην εἴς τινα, τὸν συγχωρῶ : Αἰσχ.Εὐμ.219 **εἰ τοῖσιν . . κτείνουσιν ἀλλήλους χαλᾷς**, Εὐρ.'Εκ.403 **χάλα τοκεῦσιν εἰκότως θυμουμένοις**· κ. μτ. ἀπορφ. : Πλατ.Σοφ. 242Ε || κ. ἀπολ. δείκνυμαι ἐνδίδων, φαίνομαι νά ὑποχωρῶ : Διόδ.Σ π. Σουΐδ. ἐν λ. **τοῦ βασιλέως χαλῶντος καὶ παραλυομένου πρὸς τὰ λεγόμενα**· **16)** ὁμ. ἀμτβ. ἐλαττοῦμαι, κατευνάζομαι : Πλάτ.Πολ 329C **ἐπειδάν γάρ αἱ ἐπιθυμίαι παύσωνται κατατείνουσαι καὶ χαλάσωνται**· || εἰδ. ἐπὶ νοσηρῶν ἐκδηλώσεων λαμβάνω ἠπιωτέραν μορφήν, πέφτω : 'Ιππ.1223D **ἡ θέρμη ἐχάλασεν**, αὐτ.'Αέρ.285 **χαλάσει ὁ παγετός**, Πλούτ.'Ηθ. 75Α **ἀμωσγέπως τοῦ νοσήματος ὑπείκοντος καὶ χαλῶντος**· **17)** νεώτ. κ. δημ. ὁμ. ἀμτβ. φθείρομαι ἀχρηστεύομαι, δὲν δύναμαι νά λειτουργήσω κανονικῶς : **χάλασε ἡ μηχανή - τὸ ρολόϊ**· || ἀλλοιοῦμαι ἐπὶ τά χείρω : **χάλασε τὸ κρασί - τὸ φαγητά - ὁ καιρός**· || καθίσταμαι ὀλιγώτερον ἀποδοτικός : **χαλάσανε οἱ δουλειὲς τώρα μὲ τὸν πόλεμο**· **18)** ὁμ. ἀμτβ. γίνομαι δύσμορφος, ἀσχημίζω, μαραίνομαι, χάνω τὴν ὀμορφιά, τὴ φρεσκάδα μου : **ὕστερ' ἀπὸ τά σαράντα χαλάει πιά ἡ γυναίκα**· **19)** ὁμ. ἐπὶ καταστάσεων συναισθηματικῶν μεταβαλλομένων ἐπὶ τὸ χεῖρον : **χάλασε ὅλο μου τὸ κέφι μ' αὐτά ποὺ ἄκουσα**· **20)** ἐν δημ. φρ. **χαλάει ὁ κόσμος** γίνεται πολὺς θόρυβος, μεγάλη ἀναστάτωσις : **χαλάει ὁ κόσμος ἔξω μὲ τά σημερινά νέα**· || **χαλάει τὸν κόσμο** διαμαρτύρεται θορυβωδῶς ἢ καταβάλλει μεγάλας προσπαθείας, ὅπως ἐπιτύχῃ τι : **χάλασε τὸν κόσμο γιά νά γίνῃ καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο**· || **δὲ χάλασε ὁ κόσμος** δὲν ὑπάρχει λόγος νά ὑπερβάλλῃ τις τά γεγονότα, δὲν πρόκειται περὶ ἐξαιρετικοῦ τινος· || **τά χαλῶ** διακόπτω τὰς μετά τινος σχέσεις μου, ἰδίως τὰς ἐρωτικάς : **τά χάλασε μὲ τὴ λεγάμενη**· **21)** ρηματ. π. χάλασις, χάλασμα, χαλασμός, χαλαστήριος, χαλαστής, χαλαστός, χαλασιά, χαλάστρα.

χαλῶσα 'Ησ. «χάσκουσα».

χαμάδα (ἡ) δημ. ὥριμος καρπός, ἰδίως δὲ ἐλαία πεσοῦσα τοῦ δένδρου.

χαμάδις ἐπίρρ. ἐπ. ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κατὰ γῆς, χάμου : 'Ιλ.Ζ 147 **φύλλα τά μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει**, αὐτ.Η 16,αὐτ.Ο 435 **ὁ δ' ὕπτιος ἐν κονίῃσι . . χαμάδις πέσε**, 'Οδ.Τ 599 **χαμάδις στορέσας**, 'Απολλ.Ρ 1,1263, αὐτ.2,7825· ἐν σπαν. χρ. π. τραγικοῖς : Αἰσχ.'Επτ.358 **παντοδαπὸς δὲ καρπὸς χαμάδις πεσών**· || κ. π. πεζογράφοις, μτφ.: Γρηγ.Ναζ.2,42,5 **ζωὴν χθονίην χαμάδις βάλε** (πέταξέ την στὸ χῶμα, περιφρόνησέ την).

χαμαδύτης (ὁ) ἐσφ. γρ. ἀντὶ χαμαιδύτης βλ.λ.

χαμᾶζε ἐπίρρ. ἐπ. χαμαί, κατὰ γῆς, εἰς τὸ ἔδαφος, χάμω : 'Ιλ.Γ 29 **ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε**, αὐτ.Δ 417,αὐτ.Ε 111,'Οδ.Χ 340 **ἢ τοι ὁ φόρμιγγα γλαφυρὴν κατέθηκε χαμᾶζε**· || παρ' 'Αττικοῖς συγγραφεῦσιν ἐν σπανίᾳ χρ. : Εὐρ.Βάκχ. 633 **δώματ' ἔρρηξεν χαμᾶζε**, 'Αριστφ.'Αχ.341 **τοὺς λίθους νῦν μοι χαμᾶζε πρῶτον ἐξεράσατε**· || ὁμ. ἐν χρ. κ. π.μτγν. πεζογράφοις : Πλούτ Σύλλ. 28, Λουκ.Λεξιφ.6 **ἔχεις χαμᾶζε . . δύ' ὀβολώ**.

χαμᾶθεν ἐπίρρ. χαμόθεν, ἐκ τοῦ χαμαί, ἀπὸ χάμου, ἀπὸ κάτω : 'Ηρ.2,125 **χαμᾶθεν . . ἐπὶ τὸν πρῶτον στοῖχον τῶν ἀναβαθμῶν ἀείροντες**, αὐτ.4,172,'Αριστφ.Σφ.249 **κάρφος χαμᾶθεν νυν λαβὼν τὸν λύχνον πρόβυσον**.

χαμαί ἐπίρρ. κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. κατὰ γῆς, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, χάμω : 'Ιλ.Δ 482 **ὁ δ' ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν αἴγειρος ὥς**, αὐτ.Γ 442, 'Οδ.Η 160 **ξεῖνον μὲν χαμαὶ ἧσθαι ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσιν**, αὐτ.Χ 188 **ἐν δαπέδῳ δὲ χαμαὶ βάλον**, 'Ηρ.4,67, Αἰσχ.Εὐμ.261 **αἷμα μητρῷον χαμαί, δυσαγκόμιστον, παπαῖ**, Αὐτ.'Αγ.906,Εὐρ.Μηδ.1170,'Αριστφ.'Αχ. 869 **τἄνθεια τῆς γλάχωνος ἀπένιξαν χαμαί**, αὐτ. 'Ιππ.155, αὐτ.Νεφ.231, Πλάτ.Κριτί.120Β, Ξεν.ΚΠ 7,3,2 **εἶδε τὴν γυναῖκα χαμαὶ καθημένην καὶ τὸν νεκρὸν κείμενον**, αὐτ.'Ελλ.4,1,13, ΚΔ'Ιω.9,6 **ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε χαμαὶ καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος**, αὐτ.18,6, δημ. φρ. **χαμαὶ θωρῶ καὶ λέω το** (εἰς ἔκφρασιν αἰδημοσύνης)· **2)** μτφ. ὑπὸ τὴν γῆν, εἰς τὸ σκότος, εἰς τὴν ἀφάνειαν: Πίνδ.Ν 9,15 **τετελεσμένον ἐσλὸν μὴ σιγᾷ καλύψαι**, Πλάτ.Εὐθύφρ.14D **οὐ χαμαί ποτε πεσεῖται ὅ τι ἂν εἴπῃς**· || φρ. **χαμαὶ ἔρχομαι** οἱονεὶ ἐκ τῶν κάτω ἔρχομαι, εἶμαι ταπεινός : Λουκ.'Ικαρ.6 **μηδὲν τῶν χαμαὶ ἐρχομένων ἡμῶν ὑπερέχοντες**· **3)** ἐνάρθρως ὡς ἐπίθ. ὁ χαμαὶ βίος ἡ ἐπίγειος ζωή : Πλούτ.'Ηθ.1117Β.

χαμαιάκτη (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. βοταν. εἶδός τι τοῦ φυτοῦ ἀκτῆς βλ.λ., κουφοξυλιά· Διοσκ.4,172 «αὕτη χαμαιπετὴς οὖσα, ἐλάσσων ἐστὶ καὶ βοτανωδεστέρα, καυλὸν ἔχουσα τετράγωνον καὶ πολυγόνατον» : Γαλ.14,462,14,'Ιππιατρ.24,12,αὐτ.117,14.

χαμαιβάλανος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. βοτ. **τὸ φυτὸν** εὐφόρβιον τὸ ἄπιον, γαλατοΐδα : ΨΔιοσκ.4,174.

χαμαιβάμων-ονος-ον μσν. ὁ χαμαὶ βαίνων, δθ. ταπεινός : Νικ.Χων.Χρον.2,5.

χαμαίβατος (ἡ) μτγν. ἀκανθώδης θάμνος, εἶδός τι βάτου : Θεόφρ.Φl 3,18,4.

χαμαίγειος-ον μσν. ἐπίγειος, ταπεινός : Εὐστ. ἐν Maii Spicil. Rom.5,338 **χαμαιγείου σοφίας**.

χαμαίγειρον (τὸ) μτγν. ΨΔιοσκ.3,116 «φυτὸν ἔχον φύλλα ὅμοια κισσῷ, μείζονα δὲ ε' ἢ ζ', ἐκ μὲν τῶν πρὸς τὰ ἄνω χλωρά, ἐκ δὲ τῶν πρὸς τὰ κάτω λευκά».

χαμαιγενής-οῦς-ές ἐπ. ὁ χαμαί, ὁ ἐπὶ τῆς γῆς γεννηθείς : Ἡσίοδ.Θ 879 **ἔργ' ἐρατὰ φθείρουσι χαμαιγενέων ἀνθρώπων**,Πίνδ.Π 4,175,Ὕμν.Δημ.353, Χρησμ.Σιβ.1,308, Νόνν.Ἰω.10,120.

χαμαιδάφνη (ἡ) μτγν. εἶδος χαμηλῆς, μικρᾶς δάφνης : Θεόφρ.Φl 3,18,3,Διοσκ.4,149.

χαμαιδιδάσκαλος (ὁ) μτγν. κ. μσν. ἀσήμαντος, ταπεινὸς διδάσκαλος, δασκαλάκος : Εὐάγρ. Ἱστ.Ἐκκλ.4,29 **εἰς χαμαιδιδασκάλου φοιτῶντες**, Σχολ.Ἀριστφ.Ἐκκλ.804 **πένης καὶ χαμαιδιδάσκαλος**, Σχολ.Δημ.307.

χαμαιδικαστής (ὁ) μτγν. κατώτερος δικαστής : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.5,8.

χαμαιδρυά (ἡ) δημ. χαμαίδρυς βλ.λ.

χαμαιδρυάς-άδος (ἡ) μτγν. χαμαίδρυς βλ.λ.: Γαλ.14,40,18 **Κρηταίης σπέρμα χαμαιδρυάδος**.

χαμαιδρυΐτης οἶνος (ὁ) μτγν. οἶνος παρεσκευασμένος ἐκ φύλλων χαμαίδρυος : Διοσκ.5,51.

χαμαίδρυον (τὸ) μσν. χαμαίδρυς βλ.λ. : Ἄνν. Κομν.140,19Β.

χαμαίδρυς-υος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. βοταν. εἶδός τι δρυός, λινόδρυς, δημ. χαμαιδρυά, χορτάρι τῆς Παναγιᾶς : Θεόφρ.Φl 9,10,5.

χαμαίδρωψ-ωπος (ὁ) μτγν. χαμαίδρυς βλ.λ. : Παῦλ.Αἰγ.7,3,258.

χαμαιδύτης (ὁ) ὁ κοχλίας· Ἡσ.

χαμαιευνάς-άδος (ἡ) θηλ. τοῦ χαμαιεύνης βλ.λ., ἡ χαμαὶ κοιμωμένη : Ὀδ.Κ 243 **βάλανόν τε βάλεν καρπόν τε κρανείης . . οἷα σύες χαμαιευνάδες αἰὲν ἔδουσιν**, αὐτ.Ξ 15· **2)** ἐπὶ ἑταιρῶν : Εὐστ.1058,10 **γυναῖκες χαμαιευνάδες, ὧν ὁ βίος οὐκ εὐπρεπής**.

χαμαιεύνης (ὁ) ὁ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὁ κατὰ γῆς κοιμώμενος : Ἰλ.Π 235 **Σελλοὶ . . ἀνιπτόποδες, χαμαιεῦναι**· πρβλ. χαμαικοίτης.

χαμαιεύρετος-ον ὁ χαμαί, ὁ κατὰ γῆς εὑρεθείς, ποὺ βρέθηκε πεταμένος στὸ χῶμα : Ἀνών. π. Σουΐδ. **χαμαιεύρετόν με εὗρε καὶ ἀνεθρέψατο**.

χαμαιζηλία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ χαμαιζήλου βλ.λ., ἡ ἐπιδίωξις, ἐπιθυμία ταπεινῶν, χαμερπῶν ἀγαθῶν : Ἰω Χρυσ.2,577,11 **ἀνάγων τῆς χαμαιζηλίας τοὺς μέλλοντας ἐμπεσεῖσθαι, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέλκων**, αὐτ.10,562Ε.

χαμαίζηλος-ον κ. μσν. κ. νεώτ., θηλ. κ. χαμαιζήλη (Ἱππ.Ἄρθρ.790) ὁ ζηλῶν, ἀγαπῶν τὰ χαμηλά, ἰδ. ἐπὶ φυτῶν, ὁ μὴ αὐξανόμενος πολὺ ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, χαμηλός : Ἀριστλ.Ζl 6,1,7 **χαμαίζηλα φυτὰ** (οἱ θάμνοι κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὰ δένδρα), Νίκ.Θηρ.70, Πλάτ.Ἠθ.293Α, Πολυδ.4,71 **τῆς χαμαιζήλου δάφνης κλάδος**· κ. συγκρ. : Γεωπ. 9,9,11 **δένδρον ταπεινότερον καὶ χαλαιζηλότερον**· || ὁ εἰς μικρὸν ὕψος, ὁ πολὺ πλησίον τοῦ ἐδάφους : Πολέμ.π.Μακροβ.Κρον.5,19 **κρατῆρες χαμαίζηλοι**· **2)** γεν. ὁ χαμηλός, ἐν χρ. ἐπὶ καθισμάτων, ἑδράνων : Πλούτ.Ἠθ.150Α **ἐπὶ δίφρου τινὸς χαμαιζήλου παρὰ τὸν Σόλωνα καθήμενος**, Θεμίστ.Λόγ.31,353D **κἂν ἐπὶ χρυσοῦ καθέζωμαι, κἂν ἐπὶ σανίδος, κἂν ἐπὶ χαμαιζήλου θρονίδος**· || δθ. κ. **ὁ χαμαίζηλος** ὡς οὐσ. (κτ. παράλ. τοῦ δίφρος) χαμηλὸν κάθισμα· Σουΐδ. «χαμαίζηλοι· δίφροι κοιλώδεις» : Ἱππ.776C **καθῆσθαι χρὴ τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ χαμαιζήλου τινός**, Πλάτ.Φαίδ.89Β **καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην ἐπὶ χαμαιζήλου τινός**· **3)** κ. νεώτ. μτφ. ὁ ζηλῶν, ἐπιδιώκων τὸ ταπεινά, ὁ ἔχων ἀσημάντους, χαμερπεῖς, ταπεινὰς κλίσεις, ἐπιθυμίας, ἀποσχολήσεις : Λουκ.Ἐνύπν.13 **χαμαιπετὴς καὶ χαμαίζηλος καὶ πάντα τρόπον ταπεινός**· || ὁμ. κ. ἐπὶ ἐπιδιώξεων, ἐνεργειῶν, διαθέσεων, ὁ ἐκ χαμερπῶν ὑλικῶν βλέψεων ἀφορμώμενος, ὁ εἰς εὐτελεῖς ὑλικὰς ἐπιδιώξεις σκοπῶν : Γρηγ.Νύσσ.3,71Β **χαμαιζήλους τινὰς καὶ ταπεινὰς ὑπολήψεις**, Μηναῖ.3,4 **Ὠδὴ τῆς χαμαιζήλου ἡμᾶς προσπαθείας . . νηστείᾳ ἀφαρπάσας**· **4)** ὡς προσων. ἀποδιδομένη εἰς θεούς, ἀντὶ τοῦ χθόνιος : Ὀρφ.Ἀργ.929 **Δεῖμα χαμαιζήλοιο Διός**, Ἐπιγρ.Ἀττ. **Ποσιδῶνι χαμαιζήλῳ**.

χαμαιζήλως ἐπίρρ. μτγν. κ. νεώτ. χαμερπῶς, ταπεινῶς : Φιλ.1,103,39 **μὴ ταπεινῶς καὶ χαμαιζήλως νοεῖν**.

χαμαῖθεν ἐπίρρ. ἐσφ. γρ. κωδ. ἀντὶ χαμᾶθεν.

χαμαίκαυλος-ον μτγν. ἐπὶ φυτῶν, ὁ ἔχων τὸν καυλὸν χαμαί, παρὰ τὸ ἔδαφος κείμενον, ἀ. ἐπιγειόκαυλος : Θεόφρ.Φl 6,5,2, αὐτ ΦΑἰτ.2,18,2.

χαμαικεράσιον (τὸ) μτγν. ὁ καρπὸς τοῦ χαμαικεράσου βλ.λ. : Διοσκ.Εὐπορ.1,157 (ἀμφίβ.).

χαμαικέρασον (τὸ) νεώτ. ὁ καρπὸς τῆς χαμαικεράσου βλ.λ., ἡ φράουλα.

χαμαικέρασος (ὁ,ἡ) μτγν. κ. νεώτ. βοταν. φυτόν τι ὀπωροφόρον ἀνῆκον εἰς τὰ ῥοδοειδῆ, ἡ φρασουλιά : Ἀθήν.2,50Β, Πλίν.15,30 **χαμαικέρασος ἡ μικρόκαρπος ἢ ἀειθαλὴς - ἡ ἐδώδιμος - ἡ βιργίνιος**.

χαμαικεφαλία (ἡ) νεώτ. ἀνθρωπολ. ἡ μορφὴ τῆς κεφαλῆς καθ' ἣν ἡ διάμετρος ὕψους εἶναι ἐν σχέσει πρὸς τὴν τοῦ μήκους πολὺ μικρά.

χαμαίκισσος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. κισσὸς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἁπλούμενος : Διοσκ.4,126, Πλίν.16,62· **2)** εἶδός τι κυκλαμίνου : αὐτ.25,69, Παῦλ.Αἰγ.7, 258,6 **χαμαικίσσου ἄνθος**· **3)** τὸ φυτὸν γλήχωμα.

χαμαίκλαδον (τὸ) νεώτ. βοταν. γένος ποωδῶν κοσμητικῶν φυτῶν.

χαμαικλινής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ χαμαὶ κλίνων : Στράβ.15,1,56 **καλάμους μῆκος μὲν τριάκοντα ὀργυιῶν τοὺς ὀρθίους, τοὺς δὲ χαμαικλινεῖς πεντήκοντα**.

χαμαίκνημις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἐπὶ ἵππου, ὁ περὶ τὸν ἕνα ἢ τοὺς δύο ἢ καὶ τοὺς τέσσαρας πόδας ἔχων λευκὰς τρίχας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ χρῶμα τῶν τριχῶν τοῦ λοιποῦ σώματος.

χαμαικοιτεία (ἡ) μτγν. ἐσφ. ἀντὶ χαμαικοιτία βλ.λ. : Ἐπιφάν.2,219.

χαμαικοίτης (ὁ) ὁ χαμαὶ κοιμώμενος· πρβλ. χαμαιεύνης : Σοφ.Τρ.1166 **χαμαικοιτῶν . . Σελλῶν**.

χαμαικοιτία (ἡ) μτγν. τὸ χαμαικοιτεῖν βλ.λ., τὸ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κατὰ γῆς κοιμᾶσθαι : Φιλόστρ. Ἐπιστ.52,940 **εἰς θητείαν ὑπήχθη πικράν, ἧς ἔργα θυραυλικὰ χαμαικοιτίαι, καὶ ἡ πρὸς θάλπος καὶ χειμῶνα ἀντίταξις**, Ψ'Ἰω.Χρυσ.849D, αὐτ.868C **ὑπεμείνατε χαμαικοιτίαν καὶ ξηροφαγίαν**.

χαμαικοίτιον (τὸ) μτγν. κ. μσν. κοίτη κατὰ γῆς : Βασ.π.Θησ.Στεφ. ἐν λ., Σουΐδ. ἐν λ. στιβάδες.

χαμαικογχία (ἡ) νεώτ. ἀνθρωπολ. ἡ μορφὴ τῶν ὀφθαλμικῶν κόγχων, καθ' ἣν ἡ διάμετρος πλάτους εἶναι πολὺ μεγάλη ἐν σχέσει πρὸς τὴν τοῦ ὕψους.

χαμαικοιτώ-έω μτγν. κ. μσν. κοιτάζομαι χαμαί, κοιμῶμαι κατὰ γῆς : Λουκ.Συρ.55 **ὁδοιπορέει . . ἐς πάμπαν χαμαικοιτέων**, Σχόλ.Ἀριστφ.Εἰρ.347, Δαμασκ.1 1,508Α.

χαμαικύπαρις-ιδος (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος κωνοφόρων φυτῶν κοσμητικῶν.

χαμαικυπάρισσος (ὁ) μτγν. εἶδος χαμηλῆς κυπαρίσσου : Πλίν.Φl 24,15, Νίκ.Θηρ.910, Ποιητής π. Βοταν.106.

χαμαιλεόντειος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ τοῦ χαμαιλέοντος, ὁ ἀναφερόμενος ἢ ἁρμόζων εἰς χαμαιλέοντα βλ.λ. : Εὐστ.Πον.177,30.

χαμαιλεοντικός-ή-όν μσν. ὁ ἰδιάζων εἰς τὸν χαμαιλέοντα βλ.λ., ὁ ἀσταθής, ἀβέβαιος, εὐμετάβολος : Μάξ. **ἐν** 'Αν.Βοασσ 3,169 **πίστιν ὕφαλον καὶ ὕπουλον καὶ χαμαιλεοντικήν.**

χαμαίλεος (ὁ) μτγν. ποι. ἀντὶ τοῦ χαμαιλέων βλ.λ.3) : Νίκ.Θηρ.656.

χαμαιλεύκη (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. βοταν. ἀειθαλὴς θάμνος, ἀνήκων **εἰς τὰ μυρτοειδῆ, ἅ.** βήχιον : ΨΔιοσκ.3,126, Πλίν.Φl 24,83, - **χαμαιλεύκη ἡ βλεφαριδωτὴ** (εἶδος καλλιεργούμενον ὡς κοσμητικόν).

χαμαιλεχής-οῦς-έος-ές μτγν. ὁ χαμαί, ὁ κατὰ γῆς κοιμώμενος· πρβλ. χαμαικοίτης : ΑΠλ.7,413.

χαμαιλέων-οντος (ὁ) κ. μαν. κ. νεώτ. ἑρπετὸν σαυροειδὲς ἔχον τὴν ἰδιότητα νὰ συστέλλῃ λίαν τὸν ὄγκον τοῦ σώματός του καὶ νὰ μεταβάλλῃ εὐκόλως **τὸν** χρωματισμόν του, φαιοπράσινον μὲν γενικῶς κατὰ τὴν ἡμέραν, ὀρφνοκίτρινον δὲ κατὰ τὴν νύκτα· 'Ησ. **«ζῷον** φοτόκον καὶ πεζόν», Σουΐδ. **«ζῷον εἰς πάντα** τὴν χροιὰν μετοτρέπον πλὴν λευκοῦ» : 'Αριστλ.ΖΙ 2,11,1, Φάλαρ.'Επιστ.196 **ὥσπερ φασὶ τοὺς χαμαιλέοντας τὰ χρώματα πρὸς τοὺς τόπους ἀλλάττειν,** Πλίν. Φl 8,5,· **2)** κ νεώτ. μτφ. ἐπὶ ἀνθρ. ὅστις ἑκάστοτε μεταβάλλει φρονήματα ἀναλόγως τῶν ἐν ὄψει καταστάσεων, συνθηκῶν, συμφερόντων : 'Αριστλ. ΗΝικ.1,10,8, Πλούτ.'Αλκ 23 **ὀξυτέρας τρεπομένῳ** τροπὰς τοῦ **χαμαιλέοντος,** Νίκ Χων. ἐν Ααθ. 1,92 **ἀλλοπρόσαλλος καὶ χαμαιλέων τοῖς συμφυέσι κακοῖς πολύμορφος· 3)** κ. νεώτ. βοταν. **χαμαιλέων ὁ μέλας** ποῶδες φυτόν, πολυετές, ἀκανθόφυλλον, νεώτ. ἅ. καρδοπάθιον τὸ κορυμβανθές, δημ. χαμολιός : Θεόφρ.Φl 6,4,3, Διοσκ.3,10,11· ‖ ὁμ. **χαμαιλέων ὁ λευκὸς** τὸ φυτὸν καρλινία ἡ κορυμβανθής, δημ. χαμολιός, κολλίνα, ἀτρακλίδα, κολλάγκαθο : Θεόφρ Φl 9,12,1· **4)** νεώτ. ἀστρον. μικρὸς ἀστερισμός, κείμενος ἐγγὺς τοῦ Νοτίου Πόλου.

χαμαιλιός (ὁ) δημ. ἅ. χαμολιὸς βλ.λ. : Βαλαωρ. Φανερωμένη 37 **καὶ ποιὸς ἐπρόσταξε, μέσα σ' αὐτὴν τὴν πλάση νὰ συναντιέται ἀδελφικά, χωρὶς νὰ τὴ χαλάσῃ, . . ὁ** χαμαιλιὸς κι ὁ κρίνος.

χαμαίλυκος (ὁ) μτγν. εἶδος φυτοῦ : Διοσκ.4,61.

χαμαιμηλᾶτον (τὸ) μτγν. οἶνος παρεσκευασμένος μετὰ χαμαιμήλων : 'Ορειβ.85.

χαμαιμηλέλαιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. αἰθέριον ἔλαιον χαμαιμήλων : 'Αλέξ.Τραλλ.1,28, αὐτ.5,264.

χᾰμαιμήλινος-η-ον μτγν., μαν. κ. νεώτ. **ὁ** ἐκ χαμαιμήλων, ὁ δι' ἀναμείξεως χαμομήλων παρεσκευασμένος : Διοσκ.Εὐπ 1,127, Γαλ.13,377 **ἐλαίῳ χαμαιμηλίνῳ,** Παῦλ.Αἰγ.162,7, Θεοφάν Νόνν.1,198,2.

χᾰμαίμηλον (τὸ) μτγν., μαν. κ. νεώτ. βοταν. εἶδος φυτοῦ καὶ ἄνθους, κληθέντος οὕτω διὰ τὴν ὁμοίαν μήλῳ ὀσμήν του, χαμόμηλο, **ἅ** ἀνθεμίς : 'Ορφ.'Αργ.919 **σμῖλαξ ἠδὲ χαμαίμηλον,** Διοσκ. 3,154 **ἀνθεμίς . ., οἱ δὲ** χαμαίμηλον, **διὰ τὴν πρὸς τὰ μῆλα ὁμοιότητα τῇ ὀσμῇ,** Γρηγ Νύσσ.2,574D **ὁ ἀτμὸς τῆς χαμαιμήλου βοτάνης**

χαμαιμυρσίνη (ἡ) μτγν. μικρὰ χαμαίζηλος μυρσίνη, ἡ ὀξυμυρσίνη : Πλίν.Φl 26.

χᾰμαιμύρτη (ἡ) **μτγν.** ἡ χαμαιμυρσίνη βλ.λ. : Διοσκ.4, 46.

χαμαίορχις-εως (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν **προσωπανθῶν.**

χαμαιπᾰγής-οῦς-ές μτγν. ὁ προσκεκολλημένος ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τοῦ **ἐδάφους,** ὁ χαμηλός : Παῦλ.Σιλ.'Εκφρ.126.

χαμαιπέτεια (ἡ) μτγν. ἡ κατάστασις τοῦ χαμαιπετοῦς βλ.λ.· Σουΐδ. «χαμαιπέτεια καὶ χαμαιπετής, ὁ χαμαὶ ἐρριμμένος»: 'Ιάμβλ.Προτρ.246 **θᾶκος διὰ τὴν χαμαιπέτειαν** ζῳδίῳ (παραβέβληται).

χαμαιπετής οῦς-ές (πίπτω) κ. μαν κ. νεώτ. ὁ ἐν τῇ κόνει κείμενος, ὁ χαμαὶ ἐξηπλωμένος· 'Ησ **«χαμαὶ ἐρριμμένος»** : Αἰσχ.Χο.964 δόμοι . . **χαμαιπετεῖς ἔκεισθ' ἀεί,** Εὐρ.Βάκχ 1111 **ὑψοῦ δὲ θάσσων ὑψόθεν χαμαιπετὴς πίπτει πρὸς οὖδας μυρίοις οἰμώγμασι Πενθεύς,** αὐτ.'Ορ.1491 **ἐπὶ φόνῳ χαμαιπετεῖ ματρός· 2)** ἐπὶ τοῦ 'Ερωτος, ὁ κατὰ γῆς κείμενος, κοιμώμενος : Πλάτ.Συμπ 203D **χαμαιπετὴς ἀεὶ ὢν καὶ ἄστρωτος· 3)** ὁ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἡπλωμένος : Εὐρ.Κύκλ.386 **ἔπειτα φύλλων ἐλατίνων χαμαιπετῆ ἔστρωσε εὐνὴν πυρὸς φλογί,** αὐτ Τρῳ.507 **στιβάδα πρὸς χαμαιπετῆ πέτρινά τε κρήδεμν'· 4)** ἐπὶ δένδρων, ὁ ἕρπων κατὰ γῆς, ὁ μὴ ἀναπτυσσόμενος πολὺ ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, ὁ χαμοίζηλος : Πολύβ.13,10,7 **ἔστι καὶ Θρᾴκης ἔρημον πεδίον χαμαιπετῆ δένδρα ἔχον,** Λουκ.Λεξιφ.13 **ἥκω ὑμῖν κομίζων καὶ τυροῦ τρυφαλίδας καὶ ἐλαίας χαμαιπετεῖς,** Γεωπ.5,2,15 **χαμαιπετὴς ἄμπελος· 5)** μτφ. ὁ μὴ φέρων ἀποτέλεσμα, ὁ μάταιος : Πίνδ.Ο 9,19 **οὔ τοι χαμαιπετέων λόγων ἐφάψεαι ἀνδρὸς ἀμφὶ παλαίσμασιν φόρμιγγ' ἐλελίζων κλεινᾶς ἐξ 'Οπόεντος,** αὐτ.Π 6,37 **χαμαιπετὲς δ' ἄρ' ἔπος οὐκ ἀπέριψεν· 6)** ἐπὶ ὕφους, ὁ μὴ ὑψούμενος εἰς ἀνωτέρας σφαίρας, ὁ ταπεινός, ὁ εὐτελής· 'Ησ. **«χαμαιπετεῖ ταπεινῷ, χαμαὶ κειμένῳ»** : Λουκ.'Ιστ.Συγγρ.16 **ὑπόμνημα τῶν γεγονότων γυμνὸν συναγαγὼν ἐν γραφῇ κομιδῇ πεζὸν καὶ χαμαιπετές,** αὐτ.'Ενύπν 13 **χαμαιπετὴς καὶ** χαμαίζηλος καὶ . . **ταπεινός.**

χᾰμαιπετῶ-έω κ. μσν. πίπτω χαμαί, κατὰ γῆς : Πίνδ.Ν 4,66 **φθονερὰ δ' ἄλλος ἀνὴρ βλέπων γνώμαν κενεὰν σκότῳ κυλίνδει χαμαιπετοῖσαν** (κτ. ἅ. χαμαὶ πετοῖσαν)· **2)** μσν. χαμαὶ ἵπταμαι· Χοῦμν Ν'Επιστ.149 **νῦν δ', ἐπεὶ καὶ αὐτὸς χαμαιπετεῖν ἔγνως, ἴσως καὶ τῆς πρότερον πτερούσης τύχης . . πεπειραμένος.**

χαμαιπετῶς ἐπίρρ. μτγν. **κ.** μαν. κατὰ γῆς, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· 'Ησ. **«χαμαιπετῶς· ὥστε** μὴ εἰς τοὔδαφος ῥῖψαι» : Λουκ.'Ικαρ.10 **ὥσπερ οἱ χῆνες ἔτι χαμαιπετῶς ἐπαιρόμενος καὶ ἀκροβατῶν ἅμα μετὰ τῆς πτήσεως,** Φιλόπ.'Ιω.'Υπομν.236,7 **ἀτοπώτατα λίαν διηγεῖται καὶ χαμαιπετῶς.**

χᾰμαιπεύκη (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. βοταν. ἡ χαμηλὴ πεύκη : Διοσκ.4,125, Πλίν.Φl 24,86· **2)** νεώτ. βοταν. γένος **φυτῶν ἐκ τῶν** προσωπανθῶν περιλαμβάνον θάμνους ἢ ἀνεπτυγμένας πόας.

χᾰμαιπιτύϊνος-η-ον μτγν. ἐπὶ οἴνου, ὁ ἐκ τοῦ φυτοῦ χαμαίπιτυς παρεσκευασμένος : Διοσκ.5,80 **χαμαιπιτύϊνος οἶνος.**

χαμαίπῖτυς-υος (ἡ) **μτγν.** γένος φυτοῦ, οὗ πολλὰ εἴδη : Διοσκ 3,171 **χαμαίπιτυν, διὰ τὸ τὴν περὶ τὸ σπέρμα ὀσμὴν ἐοικέναι πιτυΐνῃ ῥητίνῃ,** Πλίν. Φl 24,20, 'Ιππιατρ.26,3 **βοτάνης χαμαιπίτυος.**

χᾰμαιπλάτᾰνος (ἡ) μτγν. ἡ χαμηλὴ πλάτανος πλάτανος **ἐν** θαμνώδει καταστάσει : Πλίν.Φl 12,6

χαμαίπλιον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν ἐρύσιμον βλ.λ. : Διοσκ.4,188.

χαμαιπόρος-ον μτγν. **ὁ** χαμαὶ πορευόμενος : Καισάρ 1140.

χᾰμαίπους-οδος-πουν μτγν. συνήθ. ἐπὶ τῆς νύμφης, ὁ πεζῇ πορευόμενος, βαδίζων : Πολυδ.2,195 **χαμαίπους, ἡ οὐκ ἐπὶ ζεύγους κομιζομένη νύμφη,** αὐτ.3,40 **εἰ δὲ πεζὴ ἀφίκοιτο ἡ νύμφη, χαμαίπους ἐλέγετο.**

χαμαίπρινος (ἡ) νεώτ. βοταν. τὸ φυτὸν δρῦς ἢ πρῖνος ἐν θαμνώδει καταστάσει.

χαμαιπροσωπία (ἡ) νεώτ. ἡ μορφὴ τοῦ προσωπικοῦ κρανίου, καθ' ἣν τὸ πλάτος **τοῦ προσώ-**

που εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένον ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὕψος, εὐρυπροσωπία, ἀντιθ. μεσοπροσωπία, ὑψιπροσωπία.
χαμαιράνθεμον (τὸ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν ἀκανθοειδῶν.
χαμαιράφανος (ὁ) μτγν. εὐφόρβιος ἢ ἄπιος: Παῦλ.Αἰγ.261,264.
χαμαιραφίς-ίδος (ἡ) νεώτ. τὸ φυτὸν χαμαίρωψ.
χαμαιρεπής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἐπὶ τῆς γῆς ἕρπων, ὁ προσκεκολλημένος εἰς τὸ ἔδαφος, ὁ χαμαίζηλος: Γρηγ.Νύσσ.2,188D **τῆς πεπατημένης καὶ χαμαιρεποῦς διανοίας.**
χαμαιρεπῶς ἐπίρρ. Ἡσ. εχαμαιρεπῶς· χαμαιζήλως, ἢ εἰς τὰ γήϊα ῥέπων».
χᾰμαιρῑφής-οῦ-ές (ρίπτω) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐρριμμένος ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ ἐγκαταλελειμμένος: Εὐστ.1279,45 **τὸ χαμαὶ ἐκπεσὸν χαμαιριφὲς λέγεται,** Σχόλ.Ἰλ.Ε 542, EM 781,36 **χαμαιριφῶν παιδίων·** **2)** μτγν. μσν. ἐκκλ. ὁ τεταπεινωμένος, ὁ κατὰ γῆς ἐρριμμένος: Γρηγ.Ναζ.2,155D **τὰ νεκρὰ τῶν χαμαιριφῶν μέλη,** Εὐστ.Πον.184,80 **ὁ τῶν χαμαιριφῶν κυριαρχήσας,** αὐτ.88,40 **αἱ τῶν χαμαιριφῶν προσώπων παρυφώσεις·** **3)** ἐπὶ δένδρων, ὁ χαμηλός: Θεόφρ.ΦΙ 2.6,11 **χαμαιριφεῖς φοίνικες** (ἰδ.ἀνάγν. χαμαιρεπεῖς).
χαμαιρρινία (ἡ) νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ ἀνθρωπολογίᾳ, ἡ μορφὴ τῆς ρινός, καθ' ἣν αὕτη ἐμφανίζεται πεπιεσμένη.
χαμαίρυτον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν στρουθίον βλ.λ., τὸ σαπουνόφυτο: Διοσκ.2,193.
χᾰμαίρωψ-οπος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. τὸ φυτὸν χαμαίδρυς, ἡ χαμαιδρυά: Πλίν.ΦΙ 26,7 (ἰδ.γρ.)· ‖ νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν φοινικοειδῶν.
χαμαισαύρα (ἡ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἑρπετῶν ἐκ τῶν χαμαισαυριδῶν.
χαμαισαυρίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. οἰκογένεια ἑρπετῶν τοῦ ἀθροίσματος τῶν σαυρῶν.
χαμαισίφων-ωνος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος μαλακοστράκων ἐκ τῶν χθαμαλιδῶν.
χαμαιστρωσία (ἡ) μσν. κ. χαμαιστρωτία (Πασχ. Χρον.1852) ἡ κατὰ γῆς στρωμνή, στρῶμα κατὰ γῆς· Σχόλ.Σοφ.Φιλ.33 «ατειπτὴ φυλλάς· χαμαιστρωσία ἐκ φύλλων»: ΚΜανασσ.Χρον.6492 **λέχος τὸ βασίλειον ἀντὶ χαμαιστρωσίας.**
χᾰμαιστρωτία (ἡ) μσν. ὁ. χαμαιστρωσία βλ.λ.: Πασχ.Χρον.1852 **χαμαιστρωτίᾳ ἀνεκλίθημεν.**
χαμαίστρωτος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἐστρωμένος κατὰ γῆς, ὁ χαμαὶ ἐξηπλωμένος: ποι. π. Ἀθήν.11, 460Β **νέκυς δὲ χαμαιστρώτου ἐπὶ κλίνας εὑρεῖης στιβάδος,** Νικήτ.Εὐγ.6,239· **2)** ἡ χαμαίστρωτος ὡς οὐσ. ἡ κατὰ γῆς στρωμνή: Φιλ.482,19 **εὐτελῆ πάνυ χαμαιστρώτου παπύρου τῆς ἐγχωρίου,** αὐτ.522,35 **χαμαιστρώτῳ τὸ σῶμα περιβάλλουσιν·** ‖ ἐνίοτε κ. μτ. τοῦ κλίνη: Πρόδρ. 125 **χαμαίστρωτος κλίνη.**
χᾰμαισύκη (ἡ) μτγν. εἶδος τιθυμάλλου, ἡ χαμηλὴ συκῆ, ἡ γαλατσίδα: Διοσκ.4,170 **ἡ χαμαισύκη .. κλῶνας ἀνίησι τετραδακτύλους, ἐπὶ γῆς ἐρριμμένους .. φύλλα φακοειδῆ, .. καρπὸς δὲ ὑπὸ τοῖς φύλλοις στρογγύλος,** Πλίν.24,83.
χᾰμαίσυρτος-ον μτγν. μ. μον. ὁ ἕρπων, ὁ συρόμενος χαμαί: Πασχ.Χρον.1649 **ὁ χαμαίσυρτος ἐχθρὸς τοῦ γένους συντρίβεται νῦν** (ὁ ὄφις).
χᾰμαισχῐδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἐσχισμένος ἐς κλάδους εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ἐδάφους: Θεόφρ. ΦΑἰτ.4,14,4 **ὁ χαμαισχιδὴς πίσος.**
χαμαιτερίς-ίδος (ἡ) λεξ. ἡ χαμεταίρα, ἡ πόρνη.
χαμαίτης (ὁ) λεξ., θηλ.-ῖτις, ὁ χαμίτης βλ.λ.· Σουΐδ.
χαμαιτρίκλινον (τὸ) μσν. τὸ τρίκλινον ἑστιατόριον, τὸ χαμηλότερον τοῦ ἄλλου δαπέδου τῆς οἰκίας ὂν: ASS Αὐγούστου 3,161Β **εἰσελθὼν ἐν τῷ χαμαιτρικλίνῳ.**
χᾰμαιτῠπεῖον (τὸ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ οἶκος ἀναχῆς, μπορντέλο, πουταναριό· Σουΐδ. «πορνεῖον»: Φιλ.1,488,4 **λουτρὰ δημόσια καὶ χαμαιτυπεῖα,** αὐτ.2,228,28 **ἀπὸ χαμαιτυπείου εἰς ἱερὰ χωρία μετοικίζεται,** Λουκ.Νεκρ.Δ 10,11 **νύκτωρ ἐξιὼν .. τῷ ἱματίῳ τὴν κεφαλὴν κατειλήσας περίεισιν ἐν κύκλῳ τὰ χαμαιτυπεῖα,** αὐτ.Νιγρ.22 **πλήρεις δὲ αὐτῶν ἐμούντων οἱ στενωποὶ καὶ πρὸς τοῖς χαμαιτυπείοις μαχομένων,** Κλήμ.Ἀλ. Στρωμ.3,4,28, Ἰω.Χρυσ.11,629Β, Παχυμ.Γ 11,213.
χᾰμαιτύπη (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ χαμαὶ κατακειμένη, ἡ ὀχευομένη, ἡ πόρνη, ἡ πουτάνα· Μοῖρ. 415 «χαμαιτύπη Ἀττικοί· πόρνη ἡ ἄδοξος Ἕλληνες», Πολυδ.7,201 «τὴν πόρνην καὶ χαμαιτύπην ἐρεῖς», Σουΐδ. «πόρνην· χαμαιτύπην, ἀπὸ τοῦ χαμαὶ κειμένην ὀχεύεσθαι»: Τιμοκλ.π.Ἀθήν.13,570Ε **ὅσον τὸ μεταξὺ μετὰ κορίσκης ἢ μετὰ χαμαιτύπης τὴν νύκτα κοιμᾶσθαι,** Πολύβ.8,11,11 **οὐδὲ στρατιώτας, ἀλλὰ χαμαιτύπας προσηγόρευσεν** (διορθ. χαμαιτύπους), Θεοδώρ.Ἱστ.Ἐκκλ.2,9.
χᾰμαιτῠπής-οῦς-ές μτγν. ὁ χαμαιτύπος βλ.λ.1)· ‖ μτφ. ἐπὶ ὕφους, ὁ ταπεινός, ὁ χυδαῖος: Διον. Ἀλ.Θουκ.27.
χᾰμαιτῡπία (ἡ) μτγν., ἰων. τ. -ίη ἡ πορνεία, πουτανιά· Ἡσ. «χαμαιτυπιῶν· τῶν πολυκοίνων συνουσιῶν καὶ πορνειῶν»: Μαν.4,252 **ἐκ .. χαμαιτυπίης ἕξει βίον εὔπορον αἰεί,** Βασ.1,906Α **ἄνδρας ἀπὸ τῶν χαμαιτυπιῶν ἀνισταμένους,** Ἀλκίφρ.3, 64 **νύκτωρ δὲ περικαλύπτοντα τὴν κεφαλὴν τριβωνίῳ καὶ περὶ χαμαιτυπίας εἰλούμενον** (διορθ. περὶ χαμαιτυπεῖα).
χᾰμαιτῠπικός-ή-όν γλωσσ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χαμαιτύπην ἢ τὴν χαμαιτυπίαν βλ.λς, ὁ πορνικός.
χᾰμαιτῠπίς-ίδος (ἡ) μσν. ἡ χαμαιτύπη βλ.λ., ἡ πόρνη· Θωμ.Μ 910 «χαμαιτύπης, οὐ χαμαιτυπίς· δηλοῖ δὲ τὴν ἄδοξον καὶ εὐτελῆ πόρνην».
χᾰμαιτῠπος-ον τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. εἶδος ἱέρακος συλλαμβάνοντος τὴν λείαν αὐτοῦ κατὰ γῆς, ἀντιθ. μετεωροθήρας: Ἀριστλ.ΖΙ 9,36,3 **φασὶ δὲ καὶ τὰς περιστερὰς γινώσκειν ἕκαστον τούτων .., ὥστε προσπετομένων, ἐὰν μὲν ᾖ τῶν μετεωροθηρῶν, μένειν ὅπου ἂν καθήμεναι τύχωσιν, ἐὰν δ' ᾖ τῶν χαμαιτύπων ὁ προσπετόμενος, οὐχ ὑπομένειν ἀλλ' ἀναπέτεσθαι·** **2)** ὁ χαμαιτύπος ὡς οὐσ. ἐπὶ αἰσχρᾶς σημ. ὁ πόρνος, ὁ ἀσελγής: Πολύβ.8, 11,11 **οὐδὲ στρατιώτας, ἀλλὰ χαμαιτύπους προσηγόρευσεν** (διόρθ. ἀντὶ χαμαιτύπας), Φιλ.1,345,8 **αἱ χαμαιτύποι καὶ οἱ κόλακες.**
χᾰμαιτῠπῶ-έω μτγν. ἐκπορνεύω ἐμαυτόν, εἶμαι πόρνη: Δίων Χρ.2,30 **χαμαιτύπην αὐτὸ τοῦτο χαμαιτυποῦσαν.**
χᾰμαιφερής-οῦς-ές μτγν. ὁ φερόμενος χαμαί, ὁ πίπτων κατὰ γῆς, ὁ χαμερπής: Θεόφιλ. Ἐκκλ. πρὸς Αὐτόλ.2,26 **τὰ χαμαιφερῆ καὶ ἐπίγεια φρονοῦσι.**
χᾰμαιφερῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ τρόπον χαμαιφερῆ βλ.λ.: Νικ.Χων.663,10.
χᾰμαιφυής-οῦς-ές μσν. κ. νεώτ. ὁ χαμαὶ φυόμενος, ὁ μὴ λαμβάνων ὕψος, ὁ χαμηλός: Πρόδρ. 374 **πόαν .. χαμαιφυεῖς ἔχουσαν κλάδους.**
χαμαίφυτον (τὸ) νεώτ. βοταν. φυτόν, οὗ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀναπτύσσονται παρὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους.
χαμάλης (ὁ) (τουρκ.) δημ. ὁ ἀχθοφόρος, ὁ βαστάζος· **2)** ὑβριστικῶς, ὁ βάναυσος, ὁ χυδαῖος, ὁ πρόστυχος.
χαμαλήτικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χαμάλην, ὁ τοῦ χαμάλη, ὁ ἀχθοφορικός: **χαμαλήτικη δουλειά.**
χαμαλιάτικα (τὰ) δημ. ἡ ἀμοιβὴ τοῦ χαμάλη, τὰ ἀχθοφορικά, τὰ κόμιστρα.

χαμαλίκα (ἡ) δημ. τὸ ἐπὶ τῆς ράχεως τοῦ ἀχθοφόρου ἐπίστρωμα πρὸς ὑποβάσταστιν τοῦ φορτίου, ἡ τύλη.

χαμαλίκι (τὸ) δημ. ἡ ἐργασία τοῦ χαμάλη, τοῦ ἀχθοφόρου· 2) συνεκδ. βάναυσος, βαρεῖα ἐργασία, ἀγγαρεία.

χαμάλικος-η-ο δημ. ἀ. χαμαλήτικος βλ.λ.: Καρκδ. Ζητ.20 **τὴν εὕρισκε τέχνη χαμάλικη καὶ περιωρισμένη** (τὴν φορικήν).

χαμαλίτικος-η-ο δημ. κ. δ. γρ. χαμαλήτικος βλ.λ. : Βλαστ.Συνμ.183.

χαμαλός-ή-όν μτγν. ἀ. χαμηλός βλ.λ. : Στράβ. 10,2,12 (ἐσφ. γρ. ἀντὶ χαμηλή).

χαμάμ(ι) (τὸ) (ἀραβ.) δημ. θερμόλουτρον ἐν ξηρῷ καὶ θερμῷ ἀέρι ἀκολουθούμενον ὑπὸ μαλάξεων καὶ πλύσεων δι' ὕδατος, τουρκικὸ λουτρό : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.135,25 **βάλτε νερὸ καὶ λοῦστε τη, σύρτε τη στὸ χαμάμι·** 2) ὁ χῶρος ἔνθα γίνονται τὰ τουρκικὰ λουτρά· || ἐν χρ. κ. μτφ. ἐπὶ κεκλεισμένων λίαν θερμῶν χώρων.

χᾶμάνδις ἐπίρρ. δωρ. τ. ἀντὶ χάμαδις βλ.λ., ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κατὰ γῆς : Θεόγνωστ.Καν.163,32.

χαμανισμός (ὁ) νεώτ. ἡ τέχνη καὶ ἡ θρησκεία τῶν χαμάνων, τῶν μάγων, μάντεων καὶ γοήτων τῶν ἐκμεταλλευομένων τὴν εὐπιστίαν τῶν λαῶν τῆς κεντρικῆς ἡ ἀνατολικῆς Ἀσίας.

χᾶμελαία (ἡ) μτγν. κ. μσν. εἶδος ἀειθαλοῦς θάμνου, ἔχοντος κλῶνους σπιθαμιαίους καὶ φύλλα παραπλήσια πρὸς τὰ τῆς ἐλαίας, λεπτότερα δὲ καὶ πυκνά, πικρὰ δὲ τὴν γεῦσιν : Νίκ.Ἀλεξ.48, Πλίν.Φι 24,82,Διοσκ.4.173, Ἱππιατρ.140.27 **χαμελαία τετριμμένη μετὰ οἴνου.**

χᾶμελαΐτης (ὁ) μνγν. ἐπὶ οἴνου, ὁ παρεσκευασμένος διὰ χαμελαίας βλ.λ. : Διοσκ.5,79 **χαμελαΐτης οἶνος.**

χαμελειός (ὁ) δημ. ἐσφ. γρ. τοῦ χαμαιλιὸς βλ.λ.

χαμένος-η-ο δημ. μτχ. παθ. παρακ τοῦ χάνω βλ.λ., ὁ ἀπολωλώς : χαμένη ὑπόθεσις - **δουλειά·** || ἰδίᾳ ἐπὶ χαρτοπαιγνίου, ὁ ἀπολέσας : **φαίνεται πὼς θὰ 'ναι χαμένος σήμερα** (ἀπώλεσε τὰ χρήματά του εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον)· 2) μτφ. ὁ ἀπρόσεκτος, ὁ ἀνόητος, ὁ εὐήθης: φρ. **τὰ 'χει χαμένα** (ἀπώλεσε τὰς φρένας, ἢ εἶναι τεθορυβημένος, σαστισμένος), φρ. **τρέχει στὰ χαμένα** (ἐπὶ ματαιοπονούντων)· || φρ. **χαμένο κορμὶ** (ἐπὶ ἀνθρώπων ἀνικάνων, τιποτένιων).

χαμέρπεια (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ χαμερποῦς, ἡ ποταπότης, ἡ εὐτέλεια.

χᾶμερπής-οῦς-ές μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ κατὰ γῆς, ὁ χαμαὶ ἕρπων : Θέων ΑΠΠαράρτ.39,8 **μεράπεσσι χαμερπέσι συμβιοτεύσας,** Φιλῆς πρὸς Κατοκουζ.5,258 **χαμερπῶν κανθάρων·** || Ἡσ. «χαμερπής· γεωργός, ὁ ἐν τῇ γῇ κοιμώμενος»· 2) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ταπεινός, ὁ εὐτελής, ὁ εὐτελῶς κολακεύων, ὁ ποταπός : Γρηγ.Ναζ.1,451Α **εἰ ἔτι νήπιος εἰ καὶ χαμερπὴς τὴν διάνοιαν,** αὐτ. 1,574D, Παχυμ.Γ Βι.Ἀνδρον.58Β **χαμερπεῖς βουλάς, - χαμερπὴς ἄνθρωπος - χαρακτήρ.**

χᾶμερπῶς ἐπίρρ. μτγν. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον χαμερπῆ, εὐτελῶς, ποταπῶς, χυδαίως : Ἰουστ.339C **ἐξηγοῦνται ταῦτα ταπεινῶς καὶ χαμερπῶς,** Γρηγ. Ναζ.1,683Β **πείθομαι μηδὲν ἐκεῖ μηδὲ ἀλογίστως μηδὲ χαμερπῶς τούτων διατετάχθαι.**

χαμεταίρα (ἡ) ἀ. χαμεταιρὶς βλ.λ. : Πλίν.Φι 36,5.

χαμεταιρίς-ίδος (ἡ) μτγν. ἡ χαμαιτύπη βλ.λ. : Ἡσ. «χαμεταιρίς· **ἡ πόρνη**» : Πλίν.Φι 36,4, Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.168.

χᾶμευνάς-άδος (ἡ) μτγν. ἀ. χαμαιευνάς, μτ. τοῦ εὐνή, στρῶμα, κλίνη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κατὰ γῆς : Λυκόφρ.848 **χαμευνάδας εὐνάς** (σχόλ. «τὰς χαμαὶ κοιμωμένας φώκας»)· 2) κ. ἄνευ τοῦ εὐνή, ἡ **φωλεὰ** ἡ κοίτη ζῴου : Νίκ.Θηρ.23 **αὐτοπόνοιο χαμευνάδος** (σχόλ. «σχεδίου καὶ εὐτελοῦς χαμαιστρωσίας»)· 3) ἡ χαμαιτύπη, ἡ πόρνη : Λυκόφρ. 319 **χαμευνάδος μόρος** (σχόλ. «τῆς πόρνης τῆς πενιχρᾶς ὁ μόρος»).

χᾶμεύνη (ἡ), δωρ. -α ἀ. χαμαιεύνη, στιβάς, εὐνή, κλίνη ἐστρωμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κατὰ γῆς· Ἡσ. «χαμεύνη· στιβάς· καὶ ἡ ταπεινὴ κλινίς», ΕΜ 806,28 «χαμεύνα· ταπεινή, εὐτελὴς κλίνη καὶ στιβάς» : Αἰσχ.Ἀγ.1540 **πρὶν τόνδ' ἐπιδεῖν ἀργυροτοίχου δροίτης κατέχοντα χαμεύνην,** Εὐρ.Ῥῆσ.9 **λεῖπε χαμεύνας φυλλοστρώτους,** αὐτ.849,Θεόκρ. 13,33 **πολλοὶ δὲ μίαν στορέσαντο χαμεύναν,** Πλοὐτ.Ἠθ.578D **φαίνεσθαι γὰρ ἁγνοῦ καὶ μυρίκης χαμεύνας·** 2) γεν. κλίνη : Ἀριστφ.Ὄρν.816 **οὐδ' ἂν χαμεύνῃ πάνυ γε κειρίαν ἔχων.**

χαμεύνης (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ κοιμώμενος κατὰ γῆς, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· Ἡσ. «χαμεύνης· ὁ χαμαὶ κοιμώμενος» : Ἀναστ.Συν.38,13,Ἀνν.Κομν.1,155,Γρηγορ.Ν 1,703Α **χαμεύνης καὶ ἄγρυπνος.**

χαμευνία (ἡ) μτγν. τὸ κοιμᾶσθαι χαμαί, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, στρωματσάδα : Πολυδ.6,11 **τὰς ἐγκοιμητηρίας φιάθους χαμευνίας ἐκάλουν,** Φιλόστρ. 105 **χαμευνίᾳ αὐτοὺς χρῆσθαι,** Λιβάν.4,634,4 **ἐν χαμευνίᾳ δεῖ σε καθεύδειν,** ASS Σεπτεμβρίου 8, 44Ε **νῆφις διηνεκής, χαμευνία.**

χαμεύνιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χαμεύνη, μικρὰ κλίνη, ἐστρωμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· Μοῖρ.408 «χαμεύνιον Ἀττικοί, φίαθος Ἕλληνες», Ἡσ. «χαμεύνιον· κλινίδιον πενιχρόν, ἢ τὰ ἐπὶ γῆς στρωννύμενα»: Πλάτ.Συμπ.220D **οἱ δὲ χαμεύνια ἐξενεγκάμενοι, ἐν τῷ ψύχει καθηῦδον,** Ἀππ.Ἐμφ.Πολ.4,39 **εὗρε τὸν Λέντουλον ἐν χαμευνίῳ,** Λουκ.Ὄν.51 **καὶ χαμεύνιον ἡμῖν εὐτρεπὲς ἦν,** Γρηγ.Νύσσ.2,189Β, αὐτ.3,189Β **ἔξω ἑαυτὴν τοῦ χαμευνίου προτείνασα.**

χᾶμευνίς-ίδος (ἡ) μτγν. ὑποκρ. τοῦ χαμεύνη, μικρὰ κλίνη ἐστρωμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, στιβάς : Θεόκρ.7,133 **βαθείαις σχοίνοισι χαμευνίσιν.**

χάμευνος-ον μτγν. ὁ κοιμώμενος χαμαί, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους : Μάξ.Τύρ.24,Β· 2) μτφ. ὁ εὐτελής, ὁ ποταπός· Ἡσ. «χάμευνα· ταπεινά» (διορθ.).

χαμευνῶ-έω μτγν. κ. μσν. κοιμῶμαι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, πλαγιάζω κατὰ γῆς· Ἡσ. «χαμευνεῖ· χαμαικοιτεῖ» : Φίλ.1.640,7 **χαμευνοῦντα καὶ λίθῳ προσκεφαλαίῳ χρώμενον,** αὐτ.1,666,26, Γολ.2,14, Φιλόστρ.Ἀπολλ.6,10, Γρηγ.Ναζ.1,481Α, αὐτ.1,505C **οὐδὲν τὸ ἀγρυπνῆσαι, τὸ χαμευνῆσαι,** Ἀθανάσ. 2,289D **μήτε χαμευνῆσαι, ἢ ἀγρυπνῆσαι,** Συνέσ. 15C **συνθυραυλοῦντές τε καὶ χαμευνοῦντες ἐν ταῖς φάλαγξι,** Σουΐδ. ἐν Στιβάδες **ἐπεὶ οἱ στρατιῶται χαμευνοῦσι** (κῶδ. χαμαιευνοῦσι).

χαμεύρετος-ον (εὑρίσκω) μτγν. μσν. ἀ. χαμαιεύρετος, ὁ εὑρεθεὶς χαμαί, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κατὰ γῆς : Μαλάλ.1 83,13.

χαμηδύοσμος (ὁ) μτγν. ὁ λιβανωτίς, τὸ δεντρολίβανο : Ἀπουλ.

χαμηλά ἐπίρρ. δημ. νεώτ. χαμηλῶς βλ.λ.

χαμηλοβλεποῦσα (ἡ) (ἐκ τοῦ ἀχρ. ρ. χαμηλοβλέπω) δημ. ἐπὶ γυναικός, ἡ βλέπουσα, ἡ κατευθύνουσα τὰ βλέμματα πρὸς τὰ κάτω, χαμηλά, ἡ αἰδήμων, χαμηλοθώρα, χαμηλομάτα : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 23,16 **κι οἱ βασιλοποῦλές μου στέκανε μπρὰς μου | πρόσχαρες καὶ χαμηλοβλεποῦσες·** || ἐπίθ. τῆς Θεοτόκου.

χαμηλόγνωμος-η-ο δημ. ὁ ἔχων χαμηλήν, ταπεινὴν γνώμην, ὁ ποταπός : Βλαστ.Συνμ.213.

χαμηλοζωσμένος-η-ο δημ. ὁ ἐζωσμένος, ὁ φορῶν τὴν ζώνην του χαμηλά : Γρυπ.Σκ.Τερρ.14,12 **τὴ μέση της τὴ χαμηλοζωσμένη γέρου τὴ σφίγγει ἀγκαλιὰ κι ἄτιμπτο ζουνάρι,** δ.δίστ. **μὴ μὲ θωρῆς κοντὸν κοντὸν καὶ χαμηλοζωσμένον, ἐγὼ τὰ φίδια ζώνομαι καὶ τὰ θηρία σκοτώνω.**

χαμηλοθώρα (ή) δημ. θηλ. τοῦ χαμηλοθώρης βλ.λ., ά. χαμηλοβλεποῦσα.
χαμηλοθώρης (ό) δημ., θηλ. **-α** ό κατευθύνων τὰ βλέμματα πρὸς τὰ κάτω, ό. χαμηλομάτης· **2)** ό αἰδήμων, ό ντροπαλός· **3)** ό ὕπουλος, ό ἀνειλικρινής, ό δόλιος.
χαμηλομ(μ)άτης-α-ικο δημ. ό χαμηλοθώρης βλ.λ.· πρβλ. χαμηλοβλεποῦσα.
χαμηλός-ή-ό(ν) κ. νεώτ. κ. δημ., συγκρ. **χαμηλότερος,** ὑπερθ. **χαμηλότατος**· κ. χθαμαλός, δημ. κ. χαμηλός ό ἀναπτυσσόμενος χομαί, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους : Νίκ.Θηρ.841 **χαμηλὴν πίτυν,** αὐτ.944 **χαμηλὴν λειχῆνα,** αὐτ.π.'Αθήν.15,684C **Ιωνιάδας τε χαμηλάς·** κ. συγκρ. : αὐτ.9,369C **ὄφρ' ἂν ἶσαι πλαθάνοισι χαμηλότεραι θαλέθωσι** (γογγυλίδες)· **2)** κ. νεώτ. κ. δημ. ό χθαμαλός, ό μικρὸς κατὰ τὸ ὕψος, ό βραχύς : Ξεν.Ἱππ.1,3 **ὁπλαὶ χαμηλαί,** Στράβ.10,2,12 **χθαμαλὴ μὲν γάρ ἡ ταπεινὴ καὶ χαμηλή, πανυπερτάτη δὲ ἡ ὑψηλή, - χαμηλὸ σπίτι, - χαμηλὰ παράθυρα·** **3)** μτφ. ό μικρός, ό ἀνάξιος λόγου, ό μηδαμινός· κ. συγκρ. : Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 7,472 **τις μοῖρα ζωῆς ὑπολείπεται, ἢ ὅσον στιγμή, καὶ στιγμῆς εἴ τι χαμηλότερον;**· || κ. ἐν φρ. **πνέω χαμηλὰ** πνέω οἰκτρῶς ταπεινά, εἶμαι εὐτελὴς διὰ τὴν πενίαν μου : Πίνδ.Π 11, 46 **ὁ δὲ χαμηλὰ πνέων ἄφαντον βρέμει·** **4)** νεώτ. κ. δημ. ό κάτω τοῦ κανονικοῦ καὶ συνήθους : **χαμηλὴ θερμοκρασία·** **5)** ό εὐπρόσιτος, ό μικρός : **θὰ σοῦ τὸ δώσω τὸ λάδι εἰς χαμηλὴν τιμήν·** **6)** ἐπὶ φωνῆς, ό σιγανός, ό μόλις ἀκουόμενος, ψιθυριστός : Ψυχάρ.Ταξ.74 **ἥσυχα κι ἁγάλια, μὲ τρόπο γλυκό, μὲ χαμηλὴ φωνή, . . μὲ μιλοῦσε ὁ Παναγιώτατος . . γιὰ τὸ ἔθνος·** **7)** νεώτ. μουσ. **ἡ χαμηλὴ** ὡς οὐσ. βυζαντινὸν σημαδόφωνον δηλοῦν κατάβασιν τῆς φωνῆς διὰ μιᾶς εἰς τὸν τέταρτον φθόγγον, ἀντίθ. ὑψηλή.
χαμηλούτσικος-η-ο δημ. ό χαμηλός πως, ό ὀλίγον τι χαμηλός.
χαμηλοφανῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ τὸ φαινόμενον χαμηλῶς : Στουδ.Θεόδ.372.
χαμηλοφρύδης (ό) δημ., θηλ. **-α** κ. **-οῦσα,** συνήθ. ἐπὶ γυναικός, ό ἔχων τὰς ὀφρῦς τεινούσας πρὸς τὰ κάτω : Βλαστ.Συνμ.64, αὐτ.116.
χαμηλόφωνος-ον νεώτ. ό ἔχων φωνὴν χαμηλήν, σιγανήν· || κ. ἐπίρρ. **-ώνως** κ. δημ. **-άφωνα** σιγανά : Δροσ.Βοταν.58 **ἀνεκοίνου ἑκάστοτε πρὸς τὸν παρακαθήμενον ἔπαρχον χαμηλοφώνως τὰς κρίσεις του.**
χαμήλωμα (τὸ) (χαμηλώνω) δημ. ή πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαμηλώνω, ἡ πρὸς τὰ κάτω κλίσις, ἡ ἐλάττωσις τοῦ ὕψους, ἡ καταβίβασις· **2)** μέρος ἐδάφους χαμηλότερον τῶν γειτονικῶν αὐτοῦ μερῶν, χαμηλὴ τοποθεσία.
χαμηλώνω δημ., ἀόρ. **(ἐ)χαμήλωσα,** μτχ. παθ. παρακ. **χαμηλωμένος,** καθιστῶ τι χαμηλόν, ἐλαττῶ τὸ ὕψος τινός, καταβιβάζω, ἀντίθ. ψηλώνω : **ἔκοψε τὰ πόδια τοῦ τραπεζιοῦ γιὰ νὰ τὸ χαμηλώσῃ·** **2)** μεταθέτω τι ἐγγύτερον τοῦ ἐδάφους, καταβιβάζω : Βαλαωρ.Κίτσος κ. Γεράκι 47 **διαβαίν' ἀπὸ τὴν Πάργα καὶ χαμηλώνει τὸ φτερὸ νὰ ἰδῇ τὴ σταύρωσή της·** || κ. ἀμτβ. ἔρχομαι ἐγγύτερον πρὸς τὸ ἔδαφος, ἐλαττῶ τὸ ὕψος μου, κατέρχομαι εἰς μικρότερον ὕψος, ἀντίθ. ψηλώνω : Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.5,3 **πάψετε τὸ χερουβικὸ κι ἂς χαμηλώσουν τ' ἅγια,** Πορφύρ.Σκ.89,12 **χαμήλωναν τὰ σύννεφα ὁλοένα,** δ.τραγ. **νὰ χαμηλώναν τὰ βουνά, νὰ ψήλωναν οἱ κάμποι,** φρ. **χαμηλώνω τὰ μάτια** (κατευθύνω πρὸς τὰ κάτω τὸ βλέμματα)· **3)** ἐλαττῶ τι κατὰ ποσὸν ἢ ἔντασιν : Βλαχογ.Παληκ.72 **ὅσο ψήλωνε ἡ φωνὴ τοῦ ἀντέπαρχου, τόσο χαμήλωνε τοῦ γέρο προεστοῦ τώρα·** **4)** ἐν συνεκφ. μτ. τοῦ τιμήν, ὑποβιβάζω τὴν τιμὴν πράγματός τινος, φτηναίνω, ἀντίθ. ἀκριβαίνω : **ἐχαμήλωσαν τὶς τιμές·** **5)** ἀμτβ. κύπτω, κάμπτω ἐμαυτόν, ὥστε νὰ γίνω βραχύτερος : **χαμήλωσα νὰ περάσω τὸ πορτάκι, - χαμήλωσε νὰ σοῦ βάλω στὴ ράχη τὸ μπαοῦλο,** φρ. ἐμπαικτ. πρὸς ὑψηλὸν τὸ ἀνάστημα : **χαμήλωσε νὰ φᾶμε** (κάθισε)· **6)** ρηματ. π. χαμήλωμα, χαμήλωσις, χαμηλωτός.
χαμηλῶς ἐπίρρ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **-ά** εἰς χαμηλὸν σημεῖον, πρὸς τὰ κάτω, ἀντίθ. ὑψηλά : **τὸ χωρίον κεῖται χαμηλά, - πολὺ χαμηλὰ τὸν κτίζεις τὸν τοῖχον·** **2)** μσν., νεώτ. κ. δημ. σιγά : Διγεν.'Ακρ.1843 **χαμηλῶς ἐλάλει** (ἔπαιζεν ὄργανον).
χαμήλωσις-εως (ή) (χαμηλώνω) νεώτ., δημ. **-η** ἡ πρᾶξις τοῦ χαμηλώνειν βλ.λ., ἡ ἐνέργεια πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ ὕψους.
χαμηλωτός-ή-ό δημ. ό ἔχων ὑποστῇ ἐλάττωσιν κατὰ τὸ ὕψος, ό χαμηλωμένος : Βλ.Συνμ.241.
χαμίδαι (οἱ) νεώτ. ζωολ. οἰκογέν. μαλακίων τοῦ ἀθροίσματος τῶν **σιφωνωτῶν.**
χάμιν δωρ. κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ἡμῖν : Θεόκρ.5,106.
χαμίνι (τὸ) (γαλλ.) δημ. εὐτελιατικῶς, παιδίον τοῦ δρόμου, μόγκας.
χαμιτικός-ή-όν νεώτ. ό ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Χαμίτας, ό τῶν Χαμιτῶν : **χαμιτικαὶ γλῶσσαι** (ἡ ἀρχαία αἰγυπτιακή, ἡ λιβυκὴ ἢ αἱ βερβερικαὶ γλῶσσαι, καὶ ἡ κουσιτικὴ ἢ αἰθιοπική), **- χαμιτικαὶ φυλαί.**
χαμῖτις-ιδος (ή) μσν. μτ. ἡ ἄνευ τοῦ ἄμπελος, εἶδος ἀμπέλου ἁπλουμένης χαμαί, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· Σουΐδ. «**χαμῖτις·** ὄνομα ἀμπέλου» : Γεωπ. 3,1 **χαμῖτις ἄμπελος,** Εὐστ.1163,19.
χαμοβαστιέμαι δημ. διατηρῶ ὁπωσοῦν τὰς σωματικὰς δυνάμεις μου : Βηλαρ.27,18 *μόν' ἐσύ,* .. **ἀγκαλά | ἀπὸ πολλῆς στὸ στρῶμα, χαμοβαστιέσαι ἀκόμα·** **2)** ἔχω, διατηρῶ ἀκόμη μικράν τινα περιουσίαν.
χαμόγαιος-ον ὁ χαμηλός· 'Ησ. «ἐπίπεδον· ἐπὶ τὴν γῆν, χαμόγαιον» (διόρθ. χαμόκοιτον).
χαμόγειο(ν) (τὸ) νεώτ. δημ. κ. χομό(γ)ι, χαμηλὸς οἰκίσκος ἄνευ σανιδωτοῦ δαπέδου, χαμόσπιτο, χομοκέλλα, ἀντίθ. ἀνώγι.
χαμογέλασμα (τὸ) δημ. τὸ μειδίαμα, τὸ χαμογέλιο : 'Αρσβ.Μυθ.Χαλ.2,79 **μοῦ λέγει μὲ ἕνα πλαστὸν χαμογέλασμα.**
χαμογέλιο (τὸ) δημ. ά. χομόγελο βλ.λ. : Ψυχάρ. Ταξ.7 **τὸ πρόσωπό της εἶχε ἕνα χαμογέλιο ξύπνο καὶ τρυφερὸ ὅλο μαζί,** Παλαμ.Περ.Χαιρ.174, 14 **ἄδολο χαμογέλιο βρεφικό.**
χαμόγελο (τὸ) δημ. ά. χαμογέλιο, τὸ μειδίαμα : Σολωμ. Τὰ δυὸ ἀδέλφια 73 **γιατὶ ἔχει χαμόγελο | ἀκόμη στὸ στόμα,** Βλαχογ.Παληκ.57 **εἶπε ὁ πιὸ νιὸς ἀπὸ τοὺς γέρους, μὲ πονηρὸ χαμόγελο, - ἀπέθανε μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χείλη.**
χαμογελῶ-άω δημ. ἀμτβ. μειδιῶ : Σολωμ.Τρελλὴ μάννα 12,4 **γλυκολυπούμενη χαμογελάει κατὰ τὰ ἐντάφια χόρτα πικρά,** Πολιτ.'Εκλ.Τραγ.93,4 **μὰ 'να μικρὸ κλεφτόπουλο σκυφτὸ χαμογελᾷ της,** Βλαχογ.Παληκ.129 **τὰ μάτια του εἶχανε γλυκάνει καὶ χαμογελοῦσαν τὰ ξεροκαμένα χείλη του,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 40,16 **κι ἡ ἀπάλαφη γλυκὰ χαμογελᾷ,** Παλαμ.Περ.Χαιρ.103,17 **συντρίμμια μοῦ χαμογελοῦνε πραξιτελικά.**
χαμό(γ)ι (τὸ) δημ. χαμόγειον βλ.λ.
χαμόδενδρο(ν) (τὸ) νεώτ., δημ. προφ. **χαμόδεντρο** χαμηλὸν δένδρον, δενδρύλλιον, θάμνος : Σολωμ.152,7 (ἔκδ. 'Ελευθερ.) **δὲν εἶναι χόρτο ταπεινό, χαμόδεντρο δὲν εἶναι,** Μαλακ.Συντρ.'Ανοιξιάτικα 7 **χαμόδεντρο καὶ δέντρο καὶ βλαστάρι | τὴν εὐωδία τοῦ ἀνθόβολου τοῦ πρώτου.**
χαμόδρακας (ό) δημ. μεγεθυντ. τοῦ χαμοδράκι βλ.λ. μεγάλος δράκοντας, δράκος.

χαμοδράκι (τὸ) δημ., συνήθ. κτ. πληθ., ἐν τῶν κατὰ τὰς λαϊκὰς παραδόσεις δαιμονικῶν ἢ ἐξωτικῶν, ποιμενικὸς δαίμων, σμερδάκι· πρβλ. δράκος.
χαμοδρυά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν χαμαίδρυς.
χαμόζωος-ον μσν. ὁ ζῶν χαμαί, κατὰ γῆς, ὁ πένης, ὁ ταπεινός : Στουδ.Θεόδ.1256 **μιμνήσκεσθε καὶ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ χαμοζώων.**
χαμοθαρρῶ δημ. θαρρῶ ὀλίγον : Βηλαρ.50,5 **σιμὰ στὸν Ἑλικῶνα σὰν κατοικοῦσε, χαμοθαρροῦσε, ἀνίδρωτον ἀγῶνα.**
χάμόθεν ἐπίρρ. ἁ. χαμᾶθεν, ἀποκάτω, ἐκ τοῦ ἐδάφους : Κρατῖν.138, Ξεν.Ἑλλ.7,2,7 **οἱ δὲ χαμόθεν ἠμύνοντο καὶ κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ τεῖχος φερούσας κλίμακας προσεμάχοντο.**
χαμοθεός (ὁ) δημ. ὁ οἱονεὶ ἐπίγειος θεός, ὁ ἰσχυρὸς προστάτης : φρ. **ἔχεις χαμοθεό, ἔχεις καὶ πανωθεό.**
χαμοθρουμπίδι (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν θύμος βλ.λ. ὁ γραπτός.
χαμοκέλλα (ἡ) δημ. χαμηλὸς οἰκίσκος, χαμάγειο, χαμόσπιτο : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 57,16 **πάχει χτίσει χαμοκέλλα κολλητὰ στὸ παλιὸ τὸ ἐρημοκκλήσι, - μένει σὲ μιὰ χαμοκέλλα.**
χαμοκερασιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν χαμαικέρασος.
χαμοκέρασο (τὸ) δημ. ὁ καρπὸς τοῦ χαμαικεράσου : Ζαλοκ.329,1 **τώρα ποὺ χαμοκέρασα μοσχοβολᾶν στὴ φτέρη.**
χαμόκλαδο (τὸ) δημ. ὁ θάμνος : Δραγ.Μονοπ.161 **θέλω νὰ φύγω, νὰ κρύψω τὸ κεφάλι μου σὲ κανένα χαμόκλαδο, σὰν τὴ στρουθοκάμηλο.**
χαμοκουκκιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν ρίκινος.
χαμόκουμβον (τὸ) μσν. π. Βυζαντ. κράβατος νοσοκομείου.
χαμοκυλάδα (ἡ) δημ. τὸ πτηνὸν κορυδαλὸς ὁ βραχυδάκτυλος.
χαμοκυλιέμαι δημ. κυλίομαι χαμαί, κατὰ γῆς, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους : Βλαστ.Συνμ.117.
χαμόλευκα (ἡ) δημ. ἁ. χαμολεύκι (τὸ) τὸ φυτὸν βήχιον βλ.λ.
χαμολίβανο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν λαβαντὶς βλ.λ. ἡ στοιχάς.
χαμολιά (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν καρλινία βλ.λ. ἡ κομμεοφόρος.
χαμολιός (ὁ) δημ. ἁ. χαμαιλιός, ὀνομασία τῶν φυτῶν καρδοπάθιον καὶ καρλινία βλ.λ.
χαμολό(γ)ι (τὸ) δημ. σύναγμα, μάζεμα, πεσουσῶν κατὰ γῆς ἐλαιῶν, ἀντίθ. πανολόϊ : **ἐγὼ θὰ μαζεύω χαμολόϊ, γιατὶ δὲν μπορῶ ν' ἀνεβαίνω πάνω στὶς ἐλιές.**
χαμολούλουδο (τὸ) δημ. χαμηλό, μικρὸ λουλούδι : Πορφυρ.Σκ.1 **γιὰ πὲ στὸ χαμολούλουδο, ποὺ στὴ δροσούλα ἀνοίγει.**
χαμομήλι (τὸ) δημ. ἁ. χαμόμηλο, τὸ φυτὸν χαμαίμηλον : **πᾶμε νὰ μαζέψωμε χαμομήλι·** 2) τὸ ἐκ χαμαιμήλου παρασκευαζόμενον ἀφέψημα : **κάνε μου ἕνα χαμομήλι.**
χαμομηλιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν ἐλελίσφακος.
χαμόμηλο (τὸ) δημ. ἁ. χαμομήλι βλ.λ.
χαμοπειράζω δημ. πειράζω ὀλίγον : Βηλαρ.46, 28 **προχτὲ φιλοτιμώμουν νὰ τὸν χαμοπειράξω.**
χαμοπέρδικα (ἡ) δημ. ὀνομ. εἴς τινας περιοχὰς τοῦ πτηνοῦ ὄρτυγος, τὸ ὀρτύκι.
χαμορείκι (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν ἐρείκη.
χαμός (ὁ) κ. δημ. ὁ κομπύλος· Ἡσ. **«χαμόν· καμπύλον»** : Σχόλ.Ἀριστοφ.Ἱππ.1147· πρβλ. χαβός· 2) δημ. ἡ ἀπώλεια, θάνατος, χάσιμο : Ζερβ.Τραγ. ΚΚ 24,4 **διαβαίνοντας τῆς ζωῆς στεριὲς καὶ τοῦ χαμοῦ πέλαγα,** Παλαμ. **Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου** 48,8 **κι ἡ Πλάση πέρα πέρα μαρμάρωσε καὶ στέκει ἀπ' τοῦ παιδιοῦ της τὸ χαμὸ πεντάρφανη μητέρα, - κλαίω τὸ χαμὸ τοῦ πατέρα μου** (τὸν θάνατο τοῦ πατρός μου)· ‖ φρ. **πήγαινε στὸ χαμό** (ἔκφρασις ἀποπομπῆς μετριωτέρα τοῦ ἄϊ χάσου).
χαμόσερμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια, ἡ πρᾶξις τοῦ χαμοσέρνω βλ.λ.· 2) τὸ χαμαὶ συρθέν, τὸ ἀπορριφθὲν καὶ παρασυρθὲν τῇδε κἀκεῖσε πρᾶγμα, ὅθ. τὸ εὐτελὲς καὶ ἄχρηστον· 3) μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ κατεξευτελισθείς, ὁ οὗ διεσύρθη ἡ ὑπόληψις, ἰδ. ἐπὶ γυναικὸς ἀνηθίκου : **τέτοιο χαμόσερμα πῆγε καὶ πῆρε νοικοκύρης ἄνθρωπος.**
χαμοσέρνω δημ., ἀόρ. (ἐ)χαμόσυρα, παθ. κ. μέσ. χαμοσέρνομαι, ἀόρ. (ἐ)χαμοσύρθηκα, μτχ. παρακ. χαμοσερμένος, σύρω χαμαί, σέρνω κατὰ γῆς : **τὰ παιδιὰ παίζοντας χαμόσερναν τὰ παλτά τους·** κ. παθ. **ἡ ρόμπα της χαμοσερνόταν·** ‖ εἰδ. ἐπὶ προσ., καταρρίπτων βιαίως σύρω κατὰ γῆς· παθ. ὡς μέσ. : **χαμοσερνόταν καὶ ζητιάνευε, -πέφτοντας χαμοσύρθηκε στὸν κατήφορο.**
χαμόσιτος (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ἔνυδρον πυριτικὸν ἅλας τοῦ σιδήρου καὶ ἀργιλλίου.
χαμοσκίδι (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν φωραλέα.
χαμόσορις-εως (ἡ) Ἐπιγρ. τὸ χαμοσόριον βλ.λ., χαμηλὸς τάφος.
χαμοσόριον (τὸ) μσν. χαμηλὴ νεκρικὴ σορός, χαμηλὸς τάφος : Κ.Πορφ.Ἔκθ.1,646,17.
χαμοστρεῖδαι (αἱ) νεώτ. ζωολ. οἰκογέν. μαλακίων τοῦ ὀθροίσματος τῶν σιφωνωτῶν.
χαμόστρεον (τὸ) νεώτ. ζωολ. γένος μαλακίων ἐκ τῶν χαμοστρεϊδῶν.
χαμοσυρτός-ή-ό δημ. ὁ συρόμενος χαμαί, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους : Γρυπ.Σκ.Τερρ.Β,11 **ὁ Στρυμὼν χαμοσυρτὸς στὰ πόδια της ζαλεύει.**
χάμου ἐπίρρ. δημ. ἁ. χάμω, χαμαί, κατὰ γῆς.
χάμουλκός (ἡ) (ἕλκω) μτγν. κ. νεώτ. μηχάνημα, δι' οὗ τὰ πλοῖα ἐσύροντο ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ξηράν· Πολυβ.7,19 **«τὰ δὲ τῶν νεῶν ξύλα, οἷς ὑποβληθεῖσιν ἐφέλκονται αἱ νῆες φάλαγγες καὶ φαλάγγαι· αἱ δὲ.. χαμουλκοί, μηχαναὶ δι' ὧν εἵλκοντο»·** 2) νεώτ. ναυτ. ἑκάτερον τῶν μακρῶν καὶ λείων ξύλων, ἐφ' ὧν ἑκατέρωθεν τῆς τρόπιδος καὶ παραλλήλως αὐτῇ τοποθετουμένων ἀναπαύεται τὸ ἕτοιμον πρὸς καθολκὴν σκάφος, ὁλκοὶ τῆς κοιτίδος, βάζια· 3) νεώτ. πᾶν ξύλον λεῖον, ἐφ' οὗ στηριζόμενον βαρύ τι σῶμα μετατοπίζεται ἑλκόμενον μετ' αὐτοῦ· 4) νεώτ. συνεκδ. δίτροχον χαμηλὸν φορεῖον, χρησιμοποιούμενον ἰδίᾳ εἰς ἀλευρομύλους ἢ εἰς ἀποθήκας πρὸς μεταφορὰν σάκκων εἰς τὰ διάφορα τμήματα, ἕλκηθρον.
χάμουρα (τὰ) δημ. ἡ σαγὴ τῶν ἵππων, ἰδίᾳ τῶν τῆς ἕλξεως.
χαμούρα (ἡ) δημ. γυνὴ τῆς ἐσχάτης ὑποστάθμης· 2) εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν τῶν κακοποιῶν, ἡ ἐρωμένη, ἡ γκόμαινα.
χαμπάρι (τὸ) (τουρκ.) δημ. ἁ. χαμπέρι, συνήθ. κτ. πληθ. πρόσφατος εἴδησις, ἀγγελία, νέον : **τί χαμπάρια;** (τί νέα; τί κάνεις;), - **τί χαμπάρια μᾶς ἔφεραν·** ‖ φρ. **δὲν ἔχω χαμπάρι** (δὲν ἔχω εἴδησιν, ἀγνοῶ τελείως)· φρ. (τὸ) παίρνω χαμπάρι (ἀντιλαμβάνομαι περὶ τίνος πρόκειται· πρβλ. παίρνω εἴδηση, πρέφα), Βλαχογ.Παληκ.50 **ξέρανε πὼς οἱ Τοῦρκοι ἀρχίσανε νὰ παίρνουνε χαμπέρι, πὼς κάτι σοβαρὸ ἔτρεχε ἀνάμεσα στοὺς χριστιανούς·** ‖ κατάρα : **ν' ἀκούσω τὰ χαμπάρια σου ἢ νὰ 'ρθοῦν τὰ χαμπάρια σου** (ἡ εἴδησις τοῦ θανάτου σου, ὅτι ἀπέθανες).
χαμπαρίζω (τουρκ.) δημ. συνήθ. μτ. ἀρνήσεως, ἀντιλαμβάνομαι περὶ τίνος πρόκειται, ἰδίᾳ ἐν φρ. **δὲ χαμπαρίζω** (δὲν λαμβάνω εἴδησιν, δὲν ἐννοῶ)· ‖ κατανοῶ, εἶμαι γνώστης : **ὅσο χαμπαρίζω ἐγὼ ἀπὸ κινέζικα, τόσο κι αὐτὸς ἀπὸ μαθηματικά·** 2) ὑπολογίζω, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν μου, λογαριάζω, ἰδίᾳ ἐν φρ. **δὲν χαμπαρίζω κανένα** (δὲν λαμβάνω ὑπ' ὄψιν μου, δὲν λογαριάζω).

χαμπέρι (τό) δημ. ἀ. χαμπάρι βλ.λ.: Βλαχογ.Παληκ.50.
χάμσα (ἡ) (σανσκρ.) νεώτ.κ. χάνσα, ἰδ. ἐν τοῖς ἀποκρύφοις, κύκνος, χήν· **2**) κτ. ἐπέκτ. π. τοῖς Ἰνδοῖς, λευκὸν πτηνόν, σύμβολον τῆς σοφίας καὶ τῆς μυήσεως· **3**) ἱερὸν ὑποζύγιον τοῦ θεοῦ Βράχμα, ἔχον τὴν δύναμιν νὰ χωρίζῃ τὸ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ γάλακτος.
χαμσίν(ι) (τό) (ἀραβ.) δημ. κ. χαμψίν(ι) τοπικὸς ἄνεμος τῆς Αἰγύπτου, ὁρμητικός, ξηρὸς καὶ θερμός, πνέων ἀπὸ τῶν ἐρήμων περιοχῶν πρὸς τὴν βορείαν Αἴγυπτον.
χαμύνη (ἡ) μτγν. ἐπίθ. τῆς Δήμητρος ἐν Ἤλιδι: Παυσ.6,20,9 **ἱέρεια Δήμητρος Χαμύνης**, αὐτ.6,21,1 «ἐπὶ τῷ τοῦ ὄρους ἱερὸν πεποίηται Δήμητρι ἐπίκλησιν Χαμύνῃ· καὶ οἱ μὲν ἀρχαῖον τὸ ὄνομα ἡγηνται· χανεῖν γὰρ τὴν γῆν ἐνταῦθα τὸ ἅρμα τοῦ Ἅδου, καὶ αὖθις μῦσαι· οἱ δὲ .. καὶ ἀπὸ τοῦ Χαμύνου τῆς οὐσίας .. οἰκοδομηθῆναι τὸ ἱερόν».
χάμψαι (οἱ) π. Αἰγυπτίοις κ. τοῖς νῦν Κόπταις, οἱ κροκόδειλοι: Ἡρ.2,69 **καλέονται δὲ οὐ κροκόδειλοι ἀλλὰ χάμψαι.**
χαι(μ)ψί (τό) δημ. ὁ ἰχθὺς ἐγκραυλὶς ἢ ἐγκρασίχολος, φερόμενος ἁλίπαστος εἰς τὸ ἐμπόριον.
χαμψίν(ι) (τό) δημ. ἀ. χαμσίν(ι) βλ.λ.
χαμψοδάκτυλος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος ἑρπετῶν ἐκ τῶν σαυριδῶν.
χάμω ἐπίρρ. δημ. ἀ. χάμου, χαμαί, **κατὰ γῆς, ἐπὶ** τοῦ ἐδάφους.
χαμῶμαι-άομαι χασμῶμαι· π. Ἡσ.
χαμωτίδα (ἡ) δημ. τὸ πτηνὸν τέτραξ.
χάν (ἡ) δωρ. ἀντὶ χὴν βλ.λ.: Ἀριστφ.Ἀχ.878, Ἐπίχ. 103 **ὠεα χανός.**
χάν (ὁ) (τουρκ.) νεώτ. **ἀ.** χάνης κ. χᾶνος, κύριος, ἡγεμών.
χἄν κτ. κρᾶσιν διπλῆν ἀντὶ **καὶ** ἃ ἄν: Σοφ.ΟΚ 13 (διόρθ. ἄν).
χανά Ἡ. «κόσμησις».
χαναάμ Ἡσ. «σάλος».
χαναβίς Ἡσ. «ἅλης».
χανάκα (ἡ) δημ. κ. **κανάκα** κλοιός, λαιμοπέδη, ἰδ. τοῦ κυνός.
χανάκειον Ἡσ. «τὸ μωρόν. Δωριεῖς».
χανακές Ἡσ. «ἐπιεικές».
χαναναῖος-α-ον μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐκ Χαναάν· ‖ τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ὁ κάτοικος τῆς Χαναάν· Σουίδ. «Χαναάν· ὄνομα κύριον· καὶ ἐξ αὐτοῦ Χαναναῖοι»: ΠΔ Γέν.12,6 **οἱ Χαναναῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν· 2**) ὁμ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. προσηγ. ὁ ἔμπορος: ΠΔ Παροιμ.31,24 **σινδόνας ἐποίησε καὶ ἀπέδοτο, περιζώματα δὲ τοῖς Χαναναίοις· 3**) δημ. ὑποτιμητικῶς ὁ Ἰουδαῖος ‖ κτ. συνεκδ. ὡς ἐπίθ. χαρακτηριστικὸν ἀνηλεοῦς τοκογλύφου **ἢ ἄλλως** αἰσχροκερδοῦς.
χανᾶτον (τό) νεώτ. ἡ ἐξουσία τοῦ χὰν βλ.λ.· **2**) ἡ χώρα ἐν ᾗ ἄρχει ὁ χάν.
χανγκάρ (τό) (γαλλ.) δημ. ὑπόστεγον προωρισμένον διὰ τὴν **τοποθέτησιν** γεωργικῶν προϊόντων **καὶ ἐργαλείων· ‖ ὁμ.** ὑπόστεγον ἀεροπλάνων καὶ πηδαλιουχουμένων.
χανδάλη (ἡ) ἡ ἀγριοκολοκύνθη βλ.λ.
χανδάνω ἐπ. σπαν. π. Ἴωσι, μέλλ. **χείσομαι** (Ὀδ. Σ 17), ἀόρ. β' **ἔχαδον** (Ἰλ.Δ 24), ἐπ. **χάδον** (Ἰλ.Λ 462) κ. ἐν ἀπαρφ. **χαδέειν** (Ἰλ.Ξ 34), παρακ. **μτ.** σημ. ἐνεστ. **κέχανδα** (Ἰλ.Ψ 268) Ἡσ. «χανδάνειν· χωρεῖν, δέχεσθαι» χωρῶ, περιλαμβάνω: Ἰλ.Δ 24 **Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον** (τὸ στῆθος τῆς Ἥρας, δὲν ἐχώρει τὴν ὀργήν της, κτ. ἀ. ἡ Ἥρα δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ, νὰ περιορίσῃ τὴν ὀργὴν αὐτῆς **ἐν τῷ στήθει**), αὐτ.Ψ 742 **ἓξ δ' ἄρα μέτρα χάνδανεν** (ὁ κρητήρ), αὐτ.268 **λέβης τέσσαρα μέτρα κεχανδώς,** αὐτ.Ν 192 **ὃς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει** (θάλαμος), Ὀδ.Δ 96 **οἶκος κεχανδὼς πολλὰ καὶ ἐσθλά,** αὐτ.Ρ 344 **ὥς οἱ χεῖρες ἐχάνδανον** (ὅσον αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἠδύναντο νὰ περιλάβωσι), αὐτ.Σ 17 **οὐδὸς ἀμφοτέρους ὅδε χείσεται,** Ἱππ.625,48 ὅσον χανδάνει χείρ, Θεόκρ. 13,57 **ῥόπαλόν οἱ ἐχάνδανε χείρ,** Λυκόφρ.3,17, Ἀρατ.697, Νίκ.Ἀλεξ.58· **2**) μτφ. εἰμὶ δεκτικός, ἱκανός: Ἰλ.Λ 462 **ἤϋσεν ὅσον κεφαλὴ χάδε φωτός,** Ἀριστφ.Βάτρ.260 **κεκραξόμεσθά γ' ὁπόσον ἡ φάρυγξ ἡμῶν χανδάνῃ δι' ἡμέρας** (σχόλ. «ἀντὶ τοῦ δύνηται καὶ ἐξισχύῃ», Βιάν.ΑΠ 7,644 **κωκύσασα .. ὅσσον ἐχάνδανε μητρὸς ἀνίη,** Ὀππ.Κυν.4, 210 ὅσον χάδον, **ὅσον ἔρεξαν.**
χάνδαξ-ακος (ὁ) νεώτ., δημ. **χανδάκι κ. χαντάκι** τάφρος πρὸς διοχέτευσιν ὕδατος.
χανδόθεν ἐπίρρ. χανδὸν βλ.λ.: Ἱππ.272,33 **καὶ αὖθις ὄχλος πολὺς χανδόθεν ἑλκοῖ.**
χανδόν ἐπίρρ. κεχηνότως, μὲ ἀνοικτὸν τὸ **στόμα,** μετ' ἀπλήστου ἐπιθυμίας· Μοῖρ. «**χανδὸν ποιεῖν** Ἀττικοί, κεχηνότως καὶ ἀθρόως Ἕλληνες», Ἡσ. «χανδόν· πολύ[ν] **καὶ** ὅσον δυνατόν, καὶ ἀθρόως, ἀπὸ τοῦ κεχηνέναι πλατύς», ΕΜ 806,30 «χανδόν· ἀθρόον, ἀπλήστως, χωρητικῶς· ὡς παρὰ τὸ φαίνω φανδὸν καὶ ἀναφανδόν, οὕτως παρὰ τὸ χαίνω τὸ χάσκω χανδόν»: Ὀδ.Φ 294 **οἶνός σε τρώει μελιηδής, ὅς τε καὶ ἄλλους βλάπτει, ὃς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ μηδ' αἴσιμα** πίνῃ, Καλλ.ἀπ.109 **καὶ** γὰρ **ὁ Θρηΐκιην μὲν ἀπήνατο χανδὸν ἄμυστιν ζωροποτεῖν,** Νίκ.Θηρ.341 **χανδὸν ἀμέτρητον δέκεται ποτόν,** Λουκ.Μισθ.Συν.7 **ἐλπίσαντας δὲ** ὅσον **αὐτίκα χανδὸν οὐδενὸς ἐπιστομίζοντος** πίεσθαι τοῦ χρυσίου, Κόϊντ.13,13 **ἀκρήτῳ .. ὁπότ' ἐς φρένα χανδὸν ἵκηται·** ‖ κ. μτφ.: αὐτ.Ἀλέξ.14 **καὶ χανδὸν ἕκαστος ἐνεπίμπλαντο τῶν εὐχῶν,** Φιλόστρ.847 **χανδὸν** ἐμπιπλάμενος **τοῦ ὕπνου.**
χανδοπότης (ὁ) μτγν. ὁ χανδόν, ὁ ἀκορέστως πίνων, ὁ μέθυσος: Μακεδ.ΑΠ 11,59 **χανδοπόται, βασιλῆος ἀεθλητῆρες Ἰάκχου.**
χανδός-ή-όν μτγν. ὁ χαίνων, ὁ ἔχων **εὐρεῖαν** ὀπήν, ὁ εὐρύχωρος: Πολ.π.Ἀθήν.10,436D **ἐκ χανδῆς ζωροποτῶν κύλικος** (διόρ. εὐχανδεῖς).
χάνδρα (ἡ) νεώτ., δημ. κ. **χάντρα** μικρὸν σφαιρικὸν ἢ πολυεδρικὸν τεμάχιον ἐξ ὑάλου ἢ ἄλλης ὕλης, διάτρητον κατὰ τὸν ἄξονα, δι' οὗ περᾶται τὸ νῆμα: **χάντρες γυάλινες·** ‖ κατάρα: **τὰ μάτια σου χάντρες νὰ γίνουν** (νὰ τυφλωθῇς).
χάνης (ὁ) νεώτ. ἀ. χὰν βλ.λ.
χανητός Ἡσ. «**τὸ ἐπὶ τὴν ἅμαξαν ἐπιτιθέμενον** πλέγμα».
χάνι (τό) (τουρκ.) δημ. πανδοχεῖον πρὸς σταθμευσιν καὶ ἀνάπαυσιν ὁδοιπόρων καὶ ὑποζυγίων.
χαν(ι)τζῆς (ὁ) (τουρκ.) δημ. ὁ διατηρῶν χάνι βλ.λ., ὁ πανδοχεύς.
χανιώτικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Χανιώτας ἢ τὰ Χανία, ὁ τῶν Χανιωτῶν: δ.δίστ.**χανιώτικο εἶναι τὸ νερό, χανιώτικη κι ἡ βρύση, χανιώνικη κι ἡ κοπελλιὰ ποὺ πάει νὰ γεμίσῃ·** ‖ χανιώτικο σπυρὶ ἡ ἐνδημοῦσα ἐν Κρήτῃ νόσος λεϊσμανίασις, ἀ. λεγ. **φῦμα** τῆς Ἀνατολῆς.
χανμπαλῖται (οἱ) νεώτ. ὀπαδοὶ τῆς **ὑπὸ τοῦ** Χάνμπολ ἱδρυθείσης μουσουλμανικῆς αἱρέσεως.
χάννα (ἡ) δωρ. **τ.** ἀντὶ χάννη βλ.λ.
χάννη (ἡ), δωρ. **χάννα** ἰχθὺς πελάγιος, σαρκοφάγος, κληθεὶς οὕτως ἐκ τοῦ μεγάλου καὶ χαίνοντος στόματος αὐτοῦ: Ἐπίχ.42 **μεγαλοχάσμονάς τε χάννας κηκτραπελογάστορας ὄνους,** Ἀριστλ.ΖΙ 4,11,8, αὐτ.8,2,24, Αἰλ.ΖΙ 4,5, Μάρκελλ.Σιδ.33 **καὶ σαῦροι χάνναι τε καὶ ὀρφέες.**
χαν(ν)ικό (τό) δημ. καθετὴ βλ.λ. **ἐξ** ἱππείας τριχὸς πρὸς ἁλιείαν χάννων **κ. ἀ.** παρεμφερῶν ἰχθύων.

χαν(ν)ικολόγος (ὁ) δημ. μέγας κόφινος, μεγάλο καλάθι.
χαννόη (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν τῆς οἰκογ. ἐκ τῶν σιμαρουβοειδῶν.
χάννος (ὁ) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ἡ χάννη βλ.λ. : Νουμήν.'Ηρ.π.'Αθήν.7,304Ε **χάννους τε ἐγχέλυάς τε καὶ εἰναλίην πυτίνην'** || νεώτ. ὁ ἰχθὺς σερράνος ὁ ἥπατος ἐκ τῶν **περκιδῶν** : δ.δίστ. **χάννος εἶμαι χάνομαι, | πέρκα εἶμαι πιάνομαι.**
χάναι γ' ἑν. εὐκτ. ἀορ. β' τοῦ χάσκω βλ.λ.
χᾶνος (ὁ) νεώτ. ἄ. χὰν βλ.λ.
χάνος-ους (τὸ) (χαίνω) τὸ χάσμημα, τὸ ἀνοικτὸν στόμα· Πολυδ.2,97 «χάνος δὲ παρ' αὐτοῖς τοῖς κωμικοῖς τὸ στόμα» : Κωμ.'Αδέσπ.315.
χανούμ (ἡ) (τουρκ.) δημ. ἀκλ. ἄ. χανούμισσα βλ.λ.
χανουμάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ χανούμ, μικρὰ 'Οθωμανὶς νεᾶνις.
χανούμισσα (ἡ) (τουρκ.) δημ.κ. χανούμ, ὑποκορ. χανουμάκι, π. 'Οθωμανοῖς, κυρία 'Οθωμανίς, ἡ Τούρκισσα : Ζαλοκ.138,1 **χανούμισσα χάρις, ὡραία γυνή, ἐμπρὰς τοῦ νεκροῦ γονατίζουσα κλαίει,** Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.12 **πότε θὰ γίνῃ ρεμπελιὸ νὰ σφάζωμε πασάδες, | νὰ παίρνουν τὰ ἑλληνόπουλα χανούμισσες κυράδες.**
χαντάκι (τὸ) δημ., σπαν. **χανδάκι** ὑποκορ. τοῦ χάνδαξ, μικρὸς χάνδαξ, τάφρος, ὄρυγμα πρὸς διοχέτευσιν ἢ ἀποστράγγισιν τῶν ὑδάτων : Βαλαωρ.Φυγὴ 61 **λόγγους περάσανε, χαντάκια μύρια, αἵματα στάζουνε τὰ φτερνιστήρια,** Βλαχογ. Παληκ.80 **ἄξαφνα πλάϊ ἀπ' τὴν αὐλόθυρα προβάλαν ἀπὸ τὸ χαντάκι,** Χατζόπ.'Υπεράνθ.31 **μοῦ μιλοῦσε . . , γι' αὐλάκια καὶ χαντάκια.**
χαντάκωμα (τὸ) (χαντακώνω) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαντακώνω βλ.λ., ἀφανισμός, καταστροφή.
χαντακώνω (χάνδαξ, χαντάκι) δημ., ἀόρ. (ἐ)χαντάκωσα, παθ. -ώνομαι, παθ. ἀόρ. (ἐ)χαντακώθηκα, μτχ. παθ. παρακ. **χαντακωμένος,** ρίπτω τινὰ ἐντὸς χάνδακος, δθ. συνεκδ. καταστρέφω, ἀφανίζω : **τὸν ἐχαντάκωσε ὁ ρέμπελος ὁ γυιός του'** || παθ. **ἐχαντακώθηκε μὲ τὰ λάδια ποὺ ἔκαμε'** || κτ. μτχ. **χαντακωμένος** προσηγορία σχετλιαστική : **βρὲ χαντακωμένε, τί κάμνεις αὐτοῦ;'** **2)** ρηματ.π. χαντάκωμα.
χαντζάρα (ἡ) δημ. μεγεθυντ. τοῦ χαντζάρι βλ.λ.
χαντζάρας (ὁ) δημ. χλευαστικῶς, σπαθοφόρος, σακαράκας.
χαντζάρι (τὸ) (τουρκ.) δημ. αὐνηθ. π. 'Αλβανοῖς κ. Τούρκοις, μακρὰ μάχαιρα χρησιμοποιουμένη ὡς ἀγχέμαχον ὅπλον.
χαντζής (ὁ) (τουρκ.) δημ. ἄ. χανιτζής βλ.λ.
χαντούμης (ὁ) (τουρκ.) δημ. ὁ εὐνοῦχος.
χάντρα (ἡ) δημ. ἄ. χάνδρα βλ.λ.
χανύσσω ὁμιλῶ μὲ στόμα πολὺ ἀνοικτόν, βοῶ· 'Ησ. **«χανύσσει· βοᾷ, καλεῖ».**
χανύω 'Ησ. **«χανύειν· βοᾶν».**
χάνω μσν. κ.δημ.,ἀόρ. **ἔχασα** κ. **ἤχασα,** παθ. χάνομαι, ἀόρ. (ἐ)χάθη(κα), μτχ. παθ. παρακ. **χα(η)μένος,** ἀπόλλυμί τι, ἀποβάλλω, παύω νὰ ἔχω τι : 'Ερωτόκρ.1,158 **κι ἤχασα τὸ λογαριασμό, καὶ μηλιὰ μου νοῦ δὲν ἔχω,** λ.τραγ. **ἔχασα τὴ γαϊδούρα μου μὲ ξύλα φορτωμένη, - ἔχασε τὴν περιουσίαν του στὰ χαρτιά, - ἔχασε τὸ πόδι του στὸν πόλεμο'** || παροιμ. **γιὰ τὸ καρφὶ χάνει τὸ πέταλο** ἐπὶ τοῦ ὑφισταμένου μεγάλην ζημίαν, διότι ἀποφεύγει μικρὰν δαπάνην, ὁμ. **ἔχασε ἡ Πόλη μάλαμα κι ἡ Βενετιὰ βελόνι** (ἀσήμαντος εἶναι ἡ ἀπώλεια), φρ. **χάνει τὸ σκυλὶ τὸν ἀφέντη του** (εἶναι μεγάλη κοσμοσυρροὴ ἢ ἀταξία, ἄ. **ἐδῶ χάνει ἡ μάννα τὰ παιδὶ** καὶ τὸ παιδὶ τὴ μάνναι, φρ. **χάνω τὰ πασχάλια μου ἢ χάνω τὸ μπούσουλα** (εὑρίσκομαι εἰς μεγάλην ἀπορίαν), παροιμ. φρ. **θὰ χάσῃς τὴν πέμπτη καὶ θὰ ζητᾷς τὴν παρασκευὴ** (ἐπὶ τελείας συγχύσεως), ὁμ. **χάνω τὰ νερά μου** (εὑρίσκομαι εἰς ἀσύνηθες περιβάλλον καὶ ἀνησυχῶ), ὁμ. **ἔχασα τ' αὐγά καὶ τὰ καλάθια** (ἐθορυβήθην καθ' ὑπερβολὴν ἢ ὑπέστην μεγάλην ζημίαν), - **χάνω τὰ μυαλά μου ἢ τὰ χάνω** (παραφρονῶ ἢ θορυβοῦμαι καθ' ὑπερβολήν, σαστίζω), Διγεν.'Ακρ.193 **τὸν νοῦν του χάνει τὸ ταχύ, χαλᾷ καὶ τὴν ζωὴν του,** φρ. **χάνω τὸ δρόμο** (παραπλανῶμαι), - **χάνω τὴν εὐκαιρία** (δὲν ἐπωφελοῦμαι αὐτῆς), - **χάνω τὶς ὧρές μου - τὸν καιρὸ μου** (ἀφήνω νὰ παρέλθῃ ἀχρησιμοποίητος), - **χάνω τὴν ἐκλογὴ** (ἀποτυγχάνω εἰς τὴν ἐκλογήν), - **χάνω τὸ παιγνίδι** (ἡττῶμαι)· ὁμ. **χάνω τὴν δίκην,** φρ. **τίποτε δὲν ἔχει νὰ χάσῃ** ἢ ἐν ἐρωτημ. ἐκφρ. **τί ἔχει νὰ χάσῃ;** (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀνυπολήπτου), ὁμ. **τί θὰ χάσῃς** (δὲν θὰ πάθῃς τίποτε, ἢ δὲν θὰ ζημιώσῃς)· κ. παθ. ἀφανίζομαι, ἐξαφανίζομαι : 'Ερωτόκρ.3,1153 **καὶ ποῦ 'ν' ἡ τάξῃ σ' 'Αρετή, κ' ἐφῆκες τὴν κι ἐχάθη,** αὐτ.4,7 **κι ἐχάθηκε σὰν τὴν ἀσκιὰ δὲν εἶδεν ἴντα γίνη,** Ζερβ.Τραγ. ΚΚ 24,17 **κι ἄπιαστο χανότανε μέσα στὰ βράχια, - χάθηκε ἀπὸ τὸν κόσμο, πουθενὰ δὲ φαίνεται,** παροιμ. **ἐδῶ καράβια χάνονται, βαρκοῦλες τί ζητᾶνε** (ἐπὶ ἀνισχύρων ἀναμειγνυομένων εἰς μεγάλας περιπετείας), αὐτ. **ἀπ' τὴ λεχώνα ὡς τὴ μαμμὴ χάθηκε τὸ παιδὶ** (ἐπὶ ἀπωλείας πράγματος, ὅταν ἡ εὐθύνη αὐτῆς περιορίζεται μεταξὺ δύο ὡρισμένων προσώπων), φρς **πήγαινε νὰ χαθῇς! ἢ χάσου ἀπὸ μπρός μου** (ἐπὶ περιφρονητικῆς ἀποπομπῆς),- **τὰ 'χει χαμένα** (παρεφρόνησε, εἶναι ἔξω φρενῶν), - **εἶμαι χαμένος ἢ χάθηκα** (κατεστράφην), - **μὴ χάνεσαι** (μὴ στενοχωρῆσαι, μὴν ἀνησυχῇς)· || κ.ἀμτβ.**ὅταν παίζω, πάντα χάνω' 2)** στεροῦμαί τινα διὰ τοῦ θανάτου : Διγεν.'Ακρ.2010 **πῶς τοῦτο ἐσυνέβηκεν, ἐχάσαμέν σε νέαν,** ΜΜ **ὅτα καὶ μεῖς ἐχάσαμε) τὸ μελιτάτο μας γονή'** || παθ. ἐξαφανίζομαι, ἀποθνήσκω : Διγεν.'Ακρ. 2005 **ἡ κόρη μου ἐχάθηκεν, ἀλίμονον εἰς ἐμένα,** Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.137,25 **ἄλλοι μᾶς λὲν ποὺ χάθηκε, κι ἄλλοι μᾶς λὲν ποὺ πνίγη,** ΜΜ **γιὰ τῆς Μαρίτσας τὴν τιμὴ χάθη κοτζά μου Θοδωρής** (ἐφονεύθη)· || κ. μτφ. **χάνομαι γι' αὐτὴν** (τὴν ἀγαπῶ ἐμμανῶς)· **3)** ἀμτβ. ζημιοῦμαι, στεροῦμαι ἀπόλαυσιν : **ἂν δὲν ἔλθῃς, θὰ χάσῃς' 4)** κτ. μτχ. χαμένος βλ.λ.
χανών-οῦσα-όν μτχ. ἀορ. β' τοῦ χαίνω βλ.λ.
χάος-ους (τὸ) (χάσκω, κτ. Στωϊκοὺς ἐκ τοῦ χέω) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ., γενικ. ἐπ. κ. **χάεος,** ἡ κατάστασις τοῦ σύμπαντος πρὸ τῆς δημιουργίας τῶν κόσμων, τὸ πρῶτον στοιχεῖον τῆς κοσμογονίας : 'Ησίοδ.Θ 116 **ἤτοι μὲν πρώτιστα Χάος γένετα, αὐτὰρ ἔπειτα Γαῖ' εὐρύστερνος,** 'Αριστφ.'Ορν. 693 **Χάος ἦν καὶ Νὺξ Ἔρεβός τε μέλαν πρῶτον καὶ Τάρταρος εὐρύς,** Πλάτ.Συμπ.178Β **φησὶ μετὰ τὸ χάος δύο τούτω γενέσθαι' 2)** φιλοσ τὸ ἄπειρον διάστημα, τὸ ἄπειρον : 'Αριστλ.Φυσ.4,1,7, Σέξτ.'Εμπ.Πυρρ.3,121 **εἶναί φασι χάος τὸν τόπον ἀπὸ τοῦ χωρητικὸν αὐτὸν εἶναι τῶν ἐν αὐτῷ γεννωμένων' 3)** φιλοσ. ἡ ἄμορφος ὕλη, ἐξ ἧς ἐδημιουργήθη τὸ σύμπαν:Λουκ.'Ερωτ.32 **ὥσπερ οὖν ὅλου κόσμου τάφον τινὰ κοινὸν ἀφελὼν τὸ περικείμενον χάος ἐκεῖνο μὲν ἐς ἐσχάτους ταρτάρου μυχοὺς ἐφυγάδευσας' 4)** π. Στωϊκοῖς, τὸ ὕδωρ· Σχόλ.'Ησίοδ.Θ 116 «οἱ δὲ εἰρῆσθαί φασι χάος παρὰ τὸ χεῖσθαι, ὅ ἐστι χέεσθαι· οἱ δὲ φασὶν ἀπὸ τοῦ χαδεῖν, ὅ ἐστι χωρεῖν' . . οἱ δὲ τὸ ὕδωρ λέγουσιν, ἄλλοι δὲ τὸν ἀέρα, ἡγοῦν τὸν κεχυμένον ἐν τῷ μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ» : Πλούτ. 'Ηθ.955Ε· **5)** ὁ περὶ ἡμᾶς χῶρος, ἡ ἀτμόσφαιρα : Ἴβυκ.26, 'Αριστφ.Νεφ.424 **τὸ Χάος τουτὶ καὶ τὰς Νεφέλας καὶ τὴν γλῶτταν τρία ταυτί,,** αὐτ.

627 μά τὸ Χάος, αὐτ.῞Ορν.192 διὰ τῆς πόλεως τῆς ἀλλοτρίας καὶ τοῦ χάους τῶν μηρίων τὴν κνῖσαν οὐ διαφρήσετε, Σιμμ.ΑΠ 15,24· **6)** ὁ ἄπειρος χρόνος : Μᾶρκ.Αὐρ.4,3 τὸ χάος τοῦ ἐφ᾿ ἑκάτερα ἀπείρου αἰῶνος· **7)** συνήθ. μτ. τοῦ ἔρεβος, ὄρφνη, ἡ ὑποχθόνιος ἄβυσσος, τὸ ἀπειρον σκότος : Πλάτ.῾Αξ.371Ε ἄγονται πρὸς Ἐρινύων ἐπ᾿ ἔρεβος καὶ χάος διὰ ταρτάρου, Κόϊντ. 2,614 πάντ᾿ ἐπικιδναμένου χάεος καὶ ἀεικέος ὄρφνης, Πλούτ.῾Ηθ.953Α τὰ δ᾿ ἐντὸς ὄρφνη καὶ χάος καὶ ᾅδης ὀνομάζεται· ‖ γεν. τὸ σκότος : Ἀπολλ.Ρ 4,1697· **8)** μέγα καὶ ἀχανὲς χάσμα, βάραθρον : ΠΔ Μιχ.1,6 καὶ κατασπάσω εἰς χάος τοὺς λίθους αὐτῆς, αὐτ.Ζαχ.14,4 χάος μέγα σφόδρα· ‖ ἐπὶ τάφου : Ὀππ.Κυν.4,92· **9)** εἰδ. ποι. ἐπὶ τῶν χαινουσῶν σιαγόνων τοῦ κροκοδείλου : Ὀππ.Κυν.3,414 ὁππότε γάρ τις θηρῶν λευγαλέων εὕδῃ, τρίστοιχα πετάσσας χείλεα, καὶ χάος εὐρύ, καὶ ἄσπετον αἰόλον ἕρκος· **10)** νεώτ. κ. δημ. κ. μτφ. σύγχυσις, ἀταξία : μέσα στὸ κεφάλι του εἶναι χάος, - μετὰ τὸν πόλεμον θὰ εὑρεθῶμεν πρὸ οἰκονομικοῦ χάους.

χαός-όν ἄ. χάϊος βλ.λ.

χάπι (τὸ) (ἀραβ.) δημ. τὸ καταπότιον.

χάπτω μαν. τ. τοῦ κάπτω βλ.λ. : Εὐστ.1481,35 χάψαι ἀντὶ κάψαι ἰδιωτικῶς.

χαρά (ἡ) (χαίρω) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ. εὐάρεστον συναίσθημα, συγκίνησις τῆς ψυχῆς ἐκδηλουμένη συνήθως διὰ γέλωτος, διὰ λάμψεως τῶν ὀφθαλμῶν κττ., ἡ εὐφροσύνη, ὁ ἐνθουσιασμός, ἀντίθ. λύπη· Πλάτ.Κρατ.419C «χαρὰ δὲ τῇ διαχύσει καὶ εὐπορίᾳ τῆς ῥοῆς τῆς ψυχῆς ἔοικε κεκλημένη», Βασ. Περὶ Εὐχαριστίας 359«ἡ χαρά, οἷον σκίρτημά τι ἐστι τῆς ψυχῆς ἐπαγαλλομένης τοῖς κατὰ γνώμην», ῾Ησ. «ἡδονή, ἀγαλλίασις, εὐφροσύνη» : Αἰσχ.῾Αγ.270 χαρά μ᾿ ὑφέρπει δάκρυον ἐκκαλουμένη, αὐτ.ἀπ.251 στόματος ἐν πρώτῃ χαρᾷ (ἐπὶ ἀνθρώπου πεινῶντος), Σοφ.Τρ.178 στείχονθ᾿ ὁρῶ . . πρὸς χαρὰν λόγων (συμφώνως πρὸς τὰς χαρμοσύνους ἀγγελίας), αὐτ.201 ἔδωκας ἡμῖν . . χαράν, Εὐρ.῎Αλκ.1125 κέρτομός με θεοῦ τις ἐκπλήσσει χαρά;, Ἀριστφ.Πλ.637 λέγοις μοι χαράν, Πλάτ.῞Ορ.413Ε εὐφροσύνη ἐπὶ τοῦ σώφρονος ἔργοις χαρά, αὐτ.῾Αξ.368C τὴν χαρὰν ἔχουσα φλεγμονῆς δίκην παλλομένην, αὐτ.Φίλ. 19C ἡδονὴν καὶ τέρψιν καὶ χαράν, Πολύβ.18,29,11 διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς χαρᾶς, Πλούτ.Φάβ.13 ἐνεφύοντο γὰρ ἀλλήλοις καὶ κατεφίλουν, ὥστε μεστὸν εἶναι χαρᾶς καὶ δακρύων ἡδίστων τὸ στρατόπεδον, αὐτ.῾Αλέξ.6 οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἠλάλαζον, ὁ δὲ πατὴρ καὶ δακρῦσαί τι λέγεται πρὸς τὴν χαράν, αὐτ.῾Ηθ.1091Ε, ΚΔ Ματθ.2,10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα· ‖ εὐφρόσυνος ἱκανοποίησις : αὐτ. ᾿Ιω.16,21 οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον, Διήγ.῾Αχιλλ.71 χρόνον ἐκράτειε καὶ πλεώτερον αἱ ἡμέραι τῆς χαρᾶς τους,Σολωμ.῾Ημέρα Λαμπρῆς 12 ἑτοιμαστῆτε μέσα στὶς ἐκκλησίες τὶς δαφνοφόρες | μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτῆτε, Ζερβ. Τραγ.ΚΚ 14 τῆς ἀπόλαφης τ᾿ ἀηδόνια, τῆς χαρᾶς οἱ συντραφιές, Πορφ.Σκ.10,12 σὰν τάχα ἀπὸ χαροῦ χαρὰ τρελλὴ νὰ ᾽γερνες . . τὸ κεφάλι, Βλαχογ.Παληκ.38 κάνουν οἱ νικητὲς τὰ πιστρόφια τῆς χαρᾶς τους, δ.δίστ. ἡ τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει καὶ χαρὰ στον ποὺ τὴν ἔχει· ‖ κτ. δοτ. χαρᾷ ἢ μτ. προθ. μετὰ χαρᾶς, ὑπὸ χαρᾶς, σὺν χαρᾷ κτλ., ἐν ἐπιρρ. σημ. μετ᾿ εὐφροσύνης, μὲ ἐνθουσιασμόν, εὐχαρίστως : Αἰσχ.῾Αγ.1630 ὁ μὲν γὰρ ἦγε πάντ᾿ ἀπὸ φθογγῆς χαρᾷ, αὐτ.῾Αγ.541 ὥστ᾿ ἐνδακρύειν ὄμμασιν χαρᾶς ὕπο, Σοφ.῾Ηλ.1336 τῆς ἀπλήστου τῆσδε σὺν χαρᾷ βοῆς, Ξεν.Κυν.6,15· ‖ φρ. νεώτ. κ. δημ. μετὰ χαρᾶς προθύμως· ‖ δημ. φρ. εἶναι μιὰ χαρὰ (ἐπὶ παντὸς ὅ,τι ὑφίσταται ἢ βαίνει κατ᾿ εὐχήν, περίφημα),- τὰ σπαρτὰ φέτος εἶμαι μιὰ χαρά, - μ᾿ αὐτὰ τὰ ροῦχα, Γιώργη, εἶσαι μιὰ χαρά, φρ. χαρὰ στὸ πρᾶγμα (εἰρων. δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀξίαν, δὲν ἀξίζει τίποτα), -χαρὰ στὸ πρᾶμα δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ κάμῃ τὴ δουλειά του (ἐπὶ ἀγανακτήσεως), φρ. χαρὰ σ᾿ ἐμᾶς (μακάριοι ἡμεῖς), Μαρκορ. χαρὰ στοὺς παθαμένους | κι ἀλίμονο σ᾿ ἐμᾶς, εὐχὴ μὲ γειά σου, μὲ χαρά σου (νὰ τὸ ἀπολαύσῃς, χαλάλι σου), χαιρετισμὸς γειά σας καὶ χαρά σας! ἢ μ. γειά χαρά!· ‖ δημ. ἐπὶ ἀτμοσφ. καταστάσεως χαρὰ θεοῦ καλοκαιρία γηθόσυνος : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 9,24 χαρὰ θεοῦ ἡ ἄνοιξη· **2)** μσν. κ. δημ. ὁ γάμος : Χρον.Μορ.2528 κι ἀφότου εὐλογήθησαν κι ἐποίησαν τὴν χαρά τους, ΜΜ Κώστα, ὅτα σὲ παντρεύαμε, κάναμε γάμο καὶ χαρά, - στοῦ παιδιοῦ μου τὴ χαρά· ‖ συνήθ. κτ. πληθ. ἐν φρ. στὶς χαρές σας ἢ στὴ χαρά σου (εὐχὴ εἰς μεμνηστευμένους ἢ ἀνυπάνδρους, ὅπως νυμφευθῶσι ταχέως)· **3)** ἐν συγκεκρ. ἐννοίᾳ, ἐπὶ προσ., ὁ προκαλῶν, ὁ ἐπιφέρων εὐφροσύνην, ἐνθουσιασμόν, εὐχαρίστησιν : ΚΔ Φιλ.4,1 ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, αὐτ.Θεσσ. 1,2,20 ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ χαρά, λ.τραγ. σὺ εἶσαι ἡ χαρά μου καὶ ἡ παρηγοριά μου· **4)** ῾Ησ. «χαρά· ὀργή, ὀργίλον»· **5)** νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν χαροειδῶν περιλαμβάνον μικροῦ μεγέθους φύκη.

χαράγγελος (ὁ) λεξ. ὁ χαρᾶς ἄγγελος· ΕΜ 7,32.

χαραγή (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαράσσω, χάραξις, χάραγμα, χαραγματιά, ἰδ. ἡ ἐπὶ νομίσματος χαραχθεῖσα εἰκών : Ἀπολλδ.Δαμ.Πολιορκ.45,20 δι᾿ ὀπῶν τῶν ἐν ταῖς χαραγαῖς, ῎Ανν,Κομν.414, Νικ.Χων.255D ἰδίαν χαραγὴν ἐνεχάραξε· ‖ φρ. ὁ μύλος εἶναι ἀπὸ χαραγῆς (ἡ κατάστασις τοῦ μύλου εὐθὺς μετὰ τὸ χάραγμα τῶν λίθων)· ὁμ. τὸ ἀλεύρι εἶναι ἀπὸ χαραγῆς (ἐπὶ τοῦ ἀλεσθέντος εὐθὺς μετὰ τὸ χάραγμα): ἦταν τ᾿ ἀλεύρι ἀπὸ χαραγῆς καὶ τὸ ψωμὶ δὲν ἐτρωγόταν· ‖ εἰδ. ἐν τῇ κτηνοτροφίᾳ, χάραγμα τῶν ὤτων τῶν ζῴων πρὸς διάκρισιν τῶν κατὰ ποίμνια· **2)** νεώτ. βοταν. εἰδ. ἐν τῇ ἀμπελουργίᾳ, ἡ ἀφαίρεσις δι᾿ εἰδικοῦ μαχαιριδίου δακτυλίου φλοιοῦ ἐκ τοῦ κορμοῦ ἢ τῆς κληματίδος· **3)** νεώτ. ἀστρον. χαραγῶν σφάλμα τὸ σφάλμα τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὰς σκοπεύσεις διὰ μεσημβρινοῦ κύκλου ἢ ἄλλου ὀργάνου φέροντος γωνιοσκοπικοὺς κύκλους· **4)** νεώτ. κ. ἡ χαραυγή.

χάραγμα-ατος (χαράσσω) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. χάραμα τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαράσσειν βλ.λ.2), ποιεῖν ἐπί τινος ἐπιφανείας ἐντομάς, ἐγκοπάς, ἐγγλυφάς, τὸ χαραχθὲν ἐπί τινος, χαρακιά, χαραξιά, χαραγματιά : ΚΔ Πράξ.17,29 χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ χαράγματα τέχνης, - χάραγμα ἐπὶ ξύλου - ἐπὶ λίθου - ἐπὶ τῆς ὑάλου - διὰ μαχαίρας - δι᾿ ὀξέος ὀργάνου - δι᾿ ἀδάμαντος - διὰ τοῦ ὄνυχος - μὲ τὸ ξ(ο)υράφι· **2)** συνεκδ. ἡ διὰ τῶν ὀδόντων ἢ τῶν ὀνύχων γινομένη εἰς τὴν σάρκα ἀνθρώπου ἢ ζῴου σχίσις ἢ ἀμυχή : Σοφ.Φιλ.267 τῆς ἀνδροφθόρου πληγέντ᾿ ἐχίδνης ἀγρίῳ χαράγματι (δήγματι)· **3)** τὸ ἐντυπούμενον, ἐγχαραττόμενον δι᾿ ἐγκαύματος σημεῖον ἐπὶ τοῦ δέρματος ἵππου ἢ ἄ. ζῴου : Ἀνακρεόντ.26,2Β ἐν ἰσχίοις μὲν ἵπποι πυρὸς χάραγμ᾿ ἔχουσιν, αὐτ.8 ἔχουσι γάρ τι (οἱ ἐρῶντες) λεπτὸν ψυχῆς ἔσω χάραγμα (μτφ.), Πάπ. κάμηλον . . κεχαραγμένην ἀραβικοῖς χαράγμασι· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ ἀνθρ. ἰδ. δούλων, ἡ δι᾿ ἐγκαύματος ἐντύπωσις σήματος, σφράγισις ἐπὶ τοῦ δέρματος, οἷον ἐπὶ τοῦ μετώπου, τοῦ στήθους, τῆς ῥάχεως, τῆς χειρὸς ἢ

τῆς κνήμης : ΚΔ Ἀπ.16,2 **ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου,** αὐτ.13,16 **ἵνα δώσουσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν· 4)** ἐν συνεκφ. μτ. τοῦ χειρός ἡ γραφή, τὸ γράφιμο: Παλλδ.ΑΠ 9,401 **τὸν κάλαμον, τὸ μέλαν, χάρτην, τὰ χαράγματα χειρός·** κ. ἄνευ τοῦ χειρός : Πάπ. ἀντίγραφον **ἀπ᾽ ἀντιγράφου χαράγματος καὶ ὑπογραφῆς ἑλληνικοῖς γράμμασι· 5)** μτγν. κ. μον. τὸ κεχαραγμένον, τὸ ἔνσημον μέταλλον, ἰδ. χρυσὸς ἢ ἄργυρος, ἤτοι τὸ νόμισμα, ἐν χρ. ἰδ. περιληπτ. κτ. ἑνικ. : Ἀντίπ.Θεσσ.ΑΠ 5,29 **ἦν μὲν γὰρ τὸ χάραγμα φέρῃς φίλος,** Πάπ. **χρυσοῦ ἐν ὀβρύζῳ χαράγματι νομίσματα Χ,** Θεοφ.6 **τὸ σταλὲν χάραγμα,** Ἀνν.Κομν.13,354 **ὁπόσον διὰ χρυσοῦ καὶ ἄλλης ποιότητος προσῆν αὐτῇ χάραγμα·** ‖ ἐν συνεκφ. μτ. τῆς λ. **νομίσματος ὁ ἐπὶ τούτου τύπος,** ἡ ἔντυπος ἢ ἔκτυπος παράστασις ἡ ἐπὶ τοῦ νομίσματος : Πλούτ.Λύσ.16 **τὰ χάραγμα τοῦ πλείστου τότε νομίσματος διὰ τοὺς Ἀθηναίους γλαῦκες,** αὐτ.Ἀγησ.15, αὐτ.Ἠθ.211Β **τοῦ περσικοῦ νομίσματος χάραγμα τοξότην ἔχοντος· 6)** νεώτ. συνήθ. κτ. πληθ. ἡ ἀμελῶς ἢ ἀδεξίως χαραχθεῖσα ἐπὶ λίθου ἢ ἄ. σκληρᾶς ὕλης ἐντομή, ἐγγλυφὴ σημάτων κ. ἰδ. γραμμάτων· πρβλ. ἀκιδογράφημα : **ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου διακρίνονται ἐφθαρμένα χαράγματα, ὑπόλειμμα πιθανῶς ἐπιγραφῆς· 7)** μτφ. νεώτ., δημ. **χάραμα,** κ κτ. πληθ. χαράγματα, χαράματα τὸ λυκαυγές, ὄρθρος βαθύς, ἀμφιλύκη : **κατὰ τὰ χαράγματα ἐγένετο ἡ ἔφοδος, - ἦρθε τὸ χάραμα, ἔσκασ᾽ ἡ μέρα** (ἄρχισε νὰ ξημερώνῃ), **- μᾶς ἦρθε τὸ χάραμα** (ἦλθε κατὰ τὸ ξημέρωμα), **- μὲ τὰ χαράματα, - κατὰ τὰ χαράματα** (ὑποφωσκούσης τῆς ἡμέρας), Ζερβ. Τραγ.ΚΚ 7,26 **χαράματα, γλυκιὰ τοῦ ξύπνιου μου ὥρα·** πρβλ. χαράζω 3).

χαρα(γ)ματιά (ἡ) δημ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαράσσω βλ.λ 5), τὸ χάραγμα : **χαραγματιὰ μὲ τὸ νύχι· 2)** ἴχνος χαράξεως ἐπί τινος ἐπιφανείας· **3)** χαραματιὰ ἡ χαραμάδα βλ.λ. : Βλαχογ.Παληκ. 65 **νά ᾽φεγγε κάπου .. μιὰ χαραματιὰ θαμπὴ .. μι᾽ ἀχτίνα ξεκλεμμένη.**

χαραγμή (ἡ) (χαράσσω) γλωσσ. ἄ. χαραγὴ βλ.λ.

χαραγμός (ὁ) (χαράσσω) μτγν. ἡ πρᾶξις τοῦ **ἐγχαράσσειν,** ἡ ἐντομή : Θεόφρ.Φ 13,13 **τὸ δ᾽ ἄκρον εἰς ὀξὺ μᾶλλον συνῆκον, κύκλῳ δ᾽ ἔχον χαραγμόν,** αὐτ.4,15 **τὸν δὲ χαραγμὸν οὐκ ἔχον ὥσπερ ἐκεῖνο.**

χαραδεύς έως (ὁ) ποι. δωρ. τ. ἀντὶ χαράδρα βλ.λ.

χάραδος-ους (τὸ) δωρ., ποι. **-εύς** ἀντὶ χαράδρα βλ.λ. : Ἡρακλεωτ.Π(ν.186.

χαράδρα (ἡ) (χαράσσω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἰων. τ.-η, δωρ. τ. **χάραδος** (τὸ) (Ἡρακλεωτ.Π(ν.186), κ. ποι. δωρ. **χαραδεύς** (ὁ), ὑποκορ. **χαράδριον** (τὸ), ὕδωρ πολὺ κατερχόμενον ἐξ ὄρους καὶ διανοῖγον δι᾽ ἑαυτὸ ὁδὸν κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους, ὁ χείμαρρος, ρύαξ σχηματιζόμενος ἐκ τοῦ ὄμβρου καὶ ρέων ἀκανονίστως· Ἡσ. «χαράδρα· χείμαρρος ποταμός, κατάγει δὲ οὗτος παντοῖα ἐν τῷ ρεύματι καὶ κατασύρει» : Ἰλ.Π 390 **πολλὰς δὲ κλιτῦς τότ᾽ ἀποτμήγουσι χαράδραι,** Ἀπολλ.Ρ 4, 460 **χαράδρη χειμερίη,** Διον.Περ.1077 **ὃν ῥ᾽ ἀπὸ πέτρης χειμερίου ποταμοῖο χαράδραι σύρουσι·** ‖ γεν.: Τελεκλ.Ἀμφικτύονες 1,4 **οἴνῳ .. ἅπασ᾽ ἔρρει χαράδρα·** ‖ κυρ. ἐπὶ λέξεων : Φερεκρ.Ἐπιλήσμων 4 **χαράδρα κατελήλυθεν· 2)** μτφ. φωνὴ τραχεῖα καὶ βραχνή : Ἀριστφ.Σφ.1034 **φωνὴν χαράδρας ὄλεθρον τετοκυίας** (Γρηγ.Βερναρδ. **ἐν** λ. «εἶχε φωνὴν ὁμοίαν μὲ τὸν πάταγον τοῦ χειμάρρου, τοῦ ὄλεθρον παράγοντος»)· **3)** κ. νεώτ. **εὐρὺ ρῆγμα,** σχίσμα γῆς σχηματισθὲν ὑπὸ τῶν ὁρμητικῶς ρεόντων ὑδάτων, λαγκάδι : Ἡσ. «χαράδραι· αἱ χαράξεις τοῦ ἐδάφους, καὶ οἱ κοῖλοι τόποι ἀπὸ τῶν καταφερομένων ὀμβρίων ὑδάτων» : Ἰλ.Δ 454 **κοίλης ἔντοσθε χαράδρης** (σχόλ. «εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ οἱονεὶ ἐγκεχαράχθαι τῇ φορᾷ τοῦ ὕδατος»), Ἡρ.9,102 **τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι καὶ τοῖσι ἐπεξῆς τούτοισι τεταγμένοισι κατά τε χαράδραν καὶ ὄρεα,** Θουκ.7,78 **ἑκατέρωθεν αὐτοῦ χαράδρα κρημνώδης,** Ξεν.Ἀν.3,4,1 **χαράδραν γὰρ ἔδει αὐτοὺς διαβῆναι ἐφ᾽ ᾗ ἐφοβοῦντο μὴ ἐπιθοῖντο αὐτοῖς διαβαίνουσιν οἱ πολέμιοι,** Πλούτ.Πομπ.12 **χαράδραν χαλεπὴν περᾶσαι καὶ τραχεῖαν,** Παπαντ.Ἀγ.Ὄρ.17 **δὲ βλέπει ἄλλο παρὰ δασωμένες χαράδρες·** ‖ μτφ. : Λιβάν.Λόγ. 57,16 **ἄφες δὴ τοῖς τε ἰατροῖς καὶ τοῖς οἰκείοις τὰς τοῦ σώματος χαράδρας, ἣν πως ποιῶσι τὰ διεστηκότα συνελθεῖν· 4)** σπήλαιον : Ὀππ.Ἁλ. 1,267 **ἐὴν νόστησε χαράδρην· 5)** βράχος : Ὀππ. Κυν.2,555 **βιαρὴν διατμήξει χαράδραν· 6)** τεχνητὸς ὀχετὸς πρὸς διοχέτευσιν ὕδατος : Δημ.1273 **ὁρῶσιν ἀποικοδομουμένην τὴν χαράδραν.**

χαραδραῖος-α-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χαράδραν, ὁ ἐκ χαράδρας προερχόμενος, ἢ ὁ ἐν αὐτῇ εὑρισκόμενος· Σουΐδ. «χαραδραῖος λέων· ὁ παρὰ ταῖς χαράδραις» : Γρηγ.Ναζ.2,135,5 **χαραδραίοισί τ᾽ ἀναύροις,** Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω.10,110 **χαραδραῖα βέλεμνα,** αὐτ.Δ 15.191 **χαραδραίης πόμα πηγῆς,** Διογεν.4,96 **χαραδραῖος τάφος,** Τζέτζ.Ἐξήγ.Ἰλ.Ξ 176,28 **χαραδραίους τόπους.**

χαράδρειον (τὸ) μτγν. ποι. τ. ἀντὶ χαράδρα βλ.λ., λαγκάδι: Νίκ.Θηρ.389 **ὅταν χαράδρεια λίπῃ καὶ ῥωγάδα πέτρην.**

χαραδρεών-ῶνος (ὁ) μτγν. κ. μσν. τόπος ἐν ᾧ πολλαὶ χαράδραι, ὁ διατετμημένος ὑπὸ χαραδρῶν καὶ χασμάτων, λαγκαδότοπος· Σουΐδ. «περιεκτικὸν ἐκ τῆς χαράδρας (ὄνομα)» : Γρηγ.Ναζ. 2,1,27 **ὁ δεινὸς καὶ τραχὺς χαραδρεών,** αὐτ.7,771.

χαράδρη (ἡ) ἰων. τ. ἀντὶ χαράδρα βλ.λ.

χαραδρήεις-εντος-εσσα-εν μτγν. ὁ χαραδραῖος βλ.λ. : Νόνν.Δ 9,250 **ἄχρι χαραδρήεσσαν ἐδύσατο Δελφίδα Πυθώ,** αὐτ.22,172 **χαραδρήεντι ῥεέθρῳ.**

χαραδριίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. οἰκογέν. πτηνῶν τοῦ ἀθροίσματος τῶν **καλοβατικῶν.**

χαράδριον (τὸ) (1) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χαράδρα, κοίλωμα πλῆρες ὕδατος : Στράβ 16,4,13 **καταβάλλοντες εἰς χαράδρια καὶ συστάδας θαλάττης.**

χαράδριον (τὸ) (2) μτγν. κ.μσν. φίαθος ἢ δέρμα, ἐφ᾽ οὗ ἐκάθευδον οἱ μοναχοί : Ἀποφθέγμ.Πατέρων **4,1 φοροῦντα ἱμάτια τρυφερὰ καὶ χαράδριον,** Βί.Συγκλητ.53 **ἐν χαραδρίῳ καθεύδεις·** πρβλ. χαλάδριον, χάλαδρος.

χαραδριός (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. πτηνόν τι ὑπακίτρινον διατρῖβον ἐν χαράδραις· Ἡσ. «χαραδριός, ἡ τουρλίδα· εἶδος ὀρνέου», Σχόλ.Ἀριστφ. Ὄρν.1141 «ὠνοματοπεποιῆσθαι τοῦτο τὸ ὄρνεον παρὰ τὸ ἐν ταῖς χαράδραις διατρίβειν» : Ἱππῶν. 36 **καί μιν καλύπτει μῶν χαραδριὸν περνάς** κ. Ἀριστφ.Ὄρν.266 **ἐς τὴν λόχμην ἐμβὰς ἐπῶζε, χαραδριὸν μιμούμενος,** αὐτ.1141 **ὕδωρ δ᾽ ἐφόρουν κάτωθεν ἐς τὸν ἀέρα οἱ χαραδριοὶ καὶ τἄλλα ποτάμι᾽ ὄρνεα,** Ἀριστλ.ΖΙ 8,3,14,αὐτ.9,11,2 **ἔστι δ᾽ ὁ χαραδριὸς καὶ τὴν χρόαν καὶ τὴν φωνὴν φαῦλος, φαίνεται δὲ νύκτωρ, ἡμέρας δ᾽ ἀποδιδράσκει,** ΠΔ Δευτ.14,18 **καὶ πελεκᾶνα, καὶ χαραδριόν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ,** αὐτ.Λευΐτ.11,19, Ἐπιφάν.2,200Α **ἔστι πετεινὸν λεγόμενον χαραδριός· ὁ φυσιολόγος ἔλεγξε περὶ τούτου ὅτι ὅλον λευκόν ἐστι,** Θεοφύλ.Σ 15,24· ‖ μτφ ἐπὶ ἀδηφάγου ἀνθρώπου ἐν παροιμ. χαραδριοῦ βίον ζῆν διότι τὸ ἄνω πτηνὸν ἐθεωρεῖτο πολὺ λαί-

μαργον : Πλάτ.Γοργ.494Β χαραδριοῦ τινα αὖ σὺ βίον λέγεις, ἀλλ' οὐ νεκροῦ οὐδὲ λίθου· ‖ ἡ θέα αὐτοῦ ἐνομίζετο ὡς μέσον ἀσφαλὲς κατὰ τοῦ ἰκτέρου : Πλούτ.'Ηθ.681C, Αἰλ.Ζ1 17,13, Σχόλ.Πλάτ. 121 **χαραδριός ὄρνις τις ὃς ἅμα τῷ ἐσθίειν ἐκκρίνει, εἰς ὃν ἀποβλέψαντες, ὡς λόγος, οἱ ἰκτεριῶντες ῥᾷον ἀπαλλάττονται· ὅθεν καὶ ἐγκρύπτουσιν οἱ πιπράσκοντες, ἵνα μὴ προῖκα ὠφελῶνται οἱ κάμνοντες·** **2)** νεώτ. ζωολ. γένος καλοβατικῶν πτηνῶν ἐκ τῶν **χαραδριιδῶν**, βραχοπούλι, κιτρινοπούλι.

χάραδρος (ὁ) μτγν. ἡ χαράδρα βλ.λ. : Πλούτ. 'Αγ.8 **τῆς δὲ γῆς ἀναδασθείσης τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ κατὰ Πελλήνην χαράδρου πρὸς τὸ Ταΰγετον·** **2)** ὄνομα πολλῶν χειμάρρων ἐν 'Ελλάδι : Θουκ. 5,60 **τὸν τε Θράσυλλον ἀναχωρήσαντες ἐν τῷ** Χαράδρῳ, Παυσ.2,25,2.

χᾰραδροῦμαι-όομαι, παθ. ἀόρ. α' **ἐχαραδρώθην** ('Ηρ,7,176, ΨΧρυσ.10,927Β), παθ. παρακ. **κεχαράδρωμαι** ('Ηρ.2,25), διασχίζομαι ὑπὸ χαραδρῶν καὶ χασμάτων, μεταβάλλομαι εἰς χαράδραν ὑπὸ τῶν ὑδάτων χειμάρρων κατερχομένων ἐκ τῶν ὀρέων· ΕΜ 806,47 ‹χαραδροῦται· ὀρύσσεται, κοιλαίνεται› : 'Ηρ.2,25 **οἱ μὲν ποταμοὶ ὕδατος συμμισγομένου πολλοῦ αὐτοῖσι, ἅ τε ὑομένης τε τῆς χώρας καὶ κεχαραδρωμένης, ῥέουσι μεγάλοι,** αὐτ. 7,76 **ὡς ἂν χαραδρωθείη ὁ τόπος,** Γρηγ.Νύσσ.2, 991Α **χαραδρωθέντος τοῦ τόπου,** Ψ Χρυσ.15,927Β **ἡ γῆ χαραδρωθεῖσα αὐχμῷ·** ‖ κ. μτφ. : 'Ιππ. 229,18 **οἱ πόροι χαραδροῦνται** (γίνονται ὡς εὐρεῖς σωλῆνες)· **2)** ρηματ. π. χαράδρωμα.

χᾰραδρώδης-ους-ες κ. μσν. ὁ πλήρης χαραδρῶν, χασμάτων, λάκκων· 'Ιππ.π.'Ερωτιαν.392 **‹χαραδρώδεσιν· τελματώδεσιν›** : Διοσκ.4,57 **φύεται δὲ ἐν τραχέσι καὶ χαραδρώδεσι** τόποις, 'Ιώα. ΠΙ 5,3,2 **τὰ κοῖλα καὶ χαραδρώδη** τοῦ τόπου, Φωκ.'Ιω.'Εκφρ.Παλαιστ.9,14 **τοῦ μεγάλου χαραδρώδους χάσματος·** **2)** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς χείμαρρον : Στράβ.14,1,43 **τὸ δ' ἀμφιθεάτρῳ κεκόσμηται κρυπτὴν ἔχοντι τὴν ὑπόρρυσιν τῶν χαραδρωδῶν ὑδάτων.**

χαράδρωμα-ατος (τὸ) (χαραδροῦμαι) μσν. ἡ χαράδρα, ἡ φάραγξ: Φωκ.'Ιω.'Εκφρ.Παλαιστ.10,34.

χαράζω δημ. τ. τοῦ χαράσσω βλ.λ.' ‖ ἐν φρ. **χαράζω τὸν μύλο** (κάμνω τὰς ἀναγκαίας ἐγκοπὰς εἰς τὴν μυλόπετραν)· **2)** μτφ. ὑποδηλῶ, λέγω δι' ὀλίγων : **τάσο νὰ τοῦ χαράξῃς, μπαίνει ἀμέσως στὸ νόημα·** παροιμ. **τοῦ φρόνιμου χάραξε καὶ λωλοῦ ξετέλεψε** (πρβλ. τῶν φρονίμων ὀλίγα)· **3)** ὡς τριτοπρ. χαράζει ὑποφώσκει : Βλαχογ.Παληκ.69 **φίθυρο δὲ γροικιέται, δὲ χαράζει φῶς.**

χαραίας (ὁ) νεώτ. γένος ἀπαμιδῶν ἐντόμων.

χάρακας (ὁ) δημ. ὄργανον τετραγωνικὸν ἢ κυλινδρικὸν πρὸς χάραξιν εὐθειῶν γραμμῶν, χάραξ, κανών, ρήγα : **τίς ἔφαγε μὲ τὸν χάρακα·** **2)** βράχος, ὀγκόλιθος, χαράκι.

χᾰρᾰκείτης (ὁ) ἄ. χαρακίτης βλ.λ.

χαράκι (τὸ) μσν. κ. δημ. ἡ χαραγή, ἡ χαραγματιά· **2)** ἑκάστη τῶν εὐθειῶν γραμμῶν τῶν κεχαραγμένων ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν τετραδίων, τῶν καταστίχων κττ. : **νὰ γράφῃς ἀπάνω στὰ χαράκια·** **3)** χαράκωμα ἀμπέλου· **4)** ἡ γινομένη ἐπὶ δένδρου ἐντομὴ πρὸς ἐμβολιασμὸν κ. συνεκδ. αὐτὸς ὁ ἐμβολιασμός : **δὲν ἔπιασε τὸ χαράκι·** **5)** εἰδ. τὸ χάραγμα τῶν πεύκων πρὸς ἔκρυσιν ρητίνης· **6)** μαν. βράχος, ὀγκόλιθος, μεγάλη πέτρα : 'Ερωτόκρ.1,1672 **καὶ τὰ χαράκια ὀντὲ χτυποῦ, κι ἀφρίζουν ἕνα ἕνα,** αὐτ.2,1477 **ὁποῦ χαράκια καὶ δεντρὰ σύρνει.**

χαρακιά (ἡ) δημ. ἴχνος προερχόμενον ἐκ χαράγματος : **χαρτὶ γεμάτο χαρακιές·** **2)** ἡ διὰ χάρακος χαρασσομένη εὐθεῖα γραμμή, χαράκι.

χᾰρᾰκίας (ὁ) (χάραξ) μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χάρακα, τὸ χαράκωμα, ὁ ἁρμόδιος εἰς κατασκευὴν χαρακώματος : Θεόφρ. ΦΙ 4,12,11 **διαφέρειν δὲ ἀλλήλων ἰσχύϊ καὶ λεπτότητι καὶ ἀσθενείᾳ· καλοῦσι δὲ τὸν μὲν ἰσχυρὸν καὶ παχύν, χαρακίαν· τὸν δ' ἕτερον πλόκιμον,** Πλίν.ΦΙ 16,36· **2)** 'Ησ.‹χαρακίαι· οἱ ἐν τοῖς χάραξι διατρίβοντες›· **3)** εἶδος τιθυμάλλου, γαλατσίδα· 'Ησ. ‹χαρακίας· τιθύμαλλος› : Διοσκ.4,165 **τιθυμάλλου χαρακίου,** Γαλ.13,236 **ἑπτὰ δὲ ὄντων αὐτῶν ἰσχυρότατος μὲν ὅ τε χαρακίας ὀνομαζόμενος, ὃν δὴ καὶ ἄρρενα προσαγορεύουσιν.**

χᾰρᾰκίζω, μέλλ. **χαρακιῶ,** περιφράττω διὰ χαράκων, οὓς στουροειδῶς ἐμπήγω εἰς τὴν γῆν, περιχαρακώνω· 'Ησ. ‹χαρακίζειν, διαιρεῖν, μετεωρίζειν, ἀσπαίρειν›· ‖ μτφ. ἐπὶ μυίας : 'Αριστλ. ΖΜ 4,9,14 **χαρακίζουσι τοῖς προσθίοις σκέλεσι** (ἀποκαθαίρουσι τὰ προσπίπτοντα τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς προσθίοις σκέλεσιν ἐπαλλήλως τιθεμένοις)· **2)** ρηματ. π. χαρακισμός.

χαρακινίδαι (οἱ) νεώτ. ζωολ. οἰκογέν. **ἰχθύων** τοῦ ἀθροίσματος τῶν φυσιοστόμων.

χᾰράκιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χάραξ· 'Ησ. ‹χαράκια· ὑποστηρίγματα›.

χαρακίρι (τὸ) (Ιαπων.) νεώτ. τρόπος αὐτοκτονίας ἐν 'Ιαπωνίᾳ, συνιστάμενος εἰς τὴν διὰ σπάθης ἢ μαχαίρας ὁριζοντίαν τομὴν τῆς κοιλίας.

χαρακίς (ἡ) 'Ησ. ‹τιθύμαλλος›.

χᾰρᾰκισμός (ὁ) (χαρακίζω) κ. νεώτ. ἡ διὰ χαράκων περίφραξις, περιχαράκωσις, περισταύρωσις : Φερεκρ.π 'Αθήν.6,269C **τίς δ' ἔσθ' ἡμῖν τῶν σῶν ἀροτῶν ἢ ζυγοποιῶν ἔτι χρεία, .. ἢ σπέρματος ἢ χαρακισμοῦ.**

χαρᾰκίτης (ὁ) (χαράσσω, κτ. ἄ. χάραξ) μτγν. κ. χαρακείτης ἐνεργ. ὑποτιμητ. ὁ συνεχῶς χαράσσων, γράφων : Τίμων Φλ.1,22Ι) **πολλοὶ μὲν βόσκονται ἐν Αἰγύπτῳ πολυφύλῳ βιβλιακοὶ χαρακῖται ἀπείριτα δηριόωντες Μουσέων ἐν ταλάρῳ** (κῶδ. χαρακεῖται)· **2)** παθ. ἐπὶ νάρθηκος, ὁ ἐσχισμένος : Φαν(.ΑΠ 6,294 **χαρακίταν νάρθηκα** (διόρθ. πυροκοίταν, ἄ. παρακεῖταν).

χαρακμή (ἡ) πάπ. ἡ χαραγμή.

χᾰρᾰκοβολία (ἡ) μτγν. ἡ κατασκευὴ χαρακώματος : ΠΔ'Ιεζ.17,17 **οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολλῷ ποιήσει πρὸς αὐτὸν Φαραὼ πόλεμον, ἐν χαρακοβολίᾳ.**

χαρακοβόλος (ὁ) ὁ ἐγείρων, ὁ κατασκευάζων χαρακώματα : Φρύν.Κωμ.'Εκλ.31.

χαρακοειδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ὅμοιος **τῷ χάρακι** : Δαμασκ.) ἐν Mi.95,244.

χαρακοειδῶς ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τρόπον χαρακοειδῆ : 'Ηρων Πνευμ.211,16.

χᾰρᾰκοποιία (ἡ) μτγν. ἡ ἔγερσις, ἡ κατασκευὴ χαρακώματος, ἰδίᾳ πρὸς ὀχύρωσιν στρατοπέδου : Πολύβ.6,34,1 **τῆς δὲ ταφρείας καὶ χαρακοποιίας δύο μὲν ἐπιβάλλουσι πλευραὶ τοῖς συμμάχοις.**

χᾰρᾰκοποιοῦμαι-έομαι μτγν. ἀποθ. ἐγείρω, κατασκευάζω χαράκωμα, ἰδίᾳ πρὸς ὀχύρωσιν στρατοπέδου, ὀχυρώνω : 'Αππ.'Εμφ.Πολ.5,110, αὐτ. 'Αννιβ.10 **τὸν στρατὸν ἀναπαύων ἐξ ὁδοιπορίας, καὶ χαρακοποιούμενος.**

χαρακτήρ-ῆρος (ὁ) (χαράσσω) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **χαραχτήρας** ὄργανον δι' οὗ τις ἐγχαράττει, ἐντυπώνει τι· Στέφ.Βυζ. **ἐν λ.·** **2)** ἐπὶ προσ., ὁ χαράσσων τ., ὁ χαράκτης : Εὐρύφ.π.Στοβ.556,8 **ὀνόματα ἔθηκε τοῖς πράγμασι χαρακτὴρ αὐτῶν γενόμενος·** **3)** κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ διὰ χαράξεως ἢ τυπώσεως ἢ σφραγίσεως γενόμενον σημεῖον ἐπὶ νομίσματος, λίθου, μετάλλου ἢ ξύλου : Αἰσχ.'Ικ.282 **Κύπριος χαρακτὴρ τ' ἐν γυναικείοις τύποις εἰκὼς πέπληκται τεκτόνων πρὸς ἀρσένων,** Εὐρ.'Ηλ.559 **τί μ' εἰσδέδορκεν ὥσπερ ἀργύρου**

σκοπῶν λαμπρὸν χαρακτῆρ' ;, 'Αλκιδ.186,36 πρῶτοι Φοίνικες χαρακτῆρα ἔβαλλον, Πλάτ.Πολιτ. 289B οἷον ἡ τοῦ νομίσματος ἰδέα καὶ σφραγίδων καὶ παντὸς χαρακτῆρος, 'Αριστλ.Πολιτ.1,9,8, αὐτ.Οἰκ.2,20 ἐπικόπτειν χαρακτῆρα, Λουκ.'Ερμότ. 44 τί δὲ εἰ μηδὲ γράμματα γράφοιμεν ἐπὶ τῶν κλήρων, ἀλλά τινα σημεῖα καὶ χαρακτῆρας' **4)** πάπ. τὸ κεχαραγμένον, τὸ νόμισμα, τὸ χρῆμα: Πάπ. οὐ τῶν χαρακτήρων μόνων κληρονόμους δεῖ εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀφειλόμενα ὑπὸ τῶν κληρονομηθέντων ἀποδιδόναι' **5)** κ. μον. κ. νεώτ. μτφ. διακριτικὸν γνώρισμα, τὸ πράγματι ἢ προσώπῳ τινὶ οἱονεὶ ἐγκεχαραγμένον ἰδίωμα, δι' οὗ ἀναγνωρίζεται καὶ διακρίνεται τῶν ἄλλων, χαρακτηριστικόν : 'Ηρ.1,57 δηλοῦσί τε ὅτι τὸν ἠνείκαντο γλώσσης χαρακτῆρα μεταβαίνοντες ἐς ταῦτα τὰ χωρία, αὐτ.1,142 οὗτοι χαρακτῆρες γλώσσης τέσσερες γίνονται, Σοφ.ἀπ.186 χαρακτὴρ αὐτὸς ἐν γλώσσῃ, Εὐρ.Μηδ.525 ἀνδρῶν . . οὐδεὶς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι, αὐτ.'Εκ.379 δεινὸς χαρακτὴρ κἀπίσημος ἐν βροτοῖς ἐσθλῶν γενέσθαι, αὐτ.'Ηρ.658, 'Αριστφ.Εἰρ.220 ὁ γοῦν χαρακτὴρ ἡμεδαπὸς τῶν ῥημάτων, Πλάτ.Φαῖδρ. 263B εἰληφέναι χαρακτῆρα ἑκατέρου τοῦ εἴδους, 'Ισοκρ.1,B οἷς ἡ τῶν τρόπων ἀρετὴ τηλικοῦτον εὐδοξίας χαρακτῆρα τοῖς ἔργοις ἐπέβαλεν, Μέν.'Αρρηφ.8 χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται, Πολύβ.18,17,7 καὶ τοῦ χαρακτῆρος τούτου νομιστευομένου παρὰ τοῖς Αἰτωλοῖς (ἐπὶ ὁλρκλήρου ἔθνους), Διον.'Αλ.Πομπ.3,16 ὁ 'Ελληνικὸς χαρακτήρ, Διόδ.Σ 1,91 ἔτι δὲ τοὺς τῆς ὄψεως χαρακτῆρας, 'Αρρ.'Επίκτ.4,5,17 ὁ χαρακτὴρ τῶν δογμάτων, ΚΔ'Εβρ.1,3 ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, Δίων Χρ. 2,29 ἀνήρ τις ὢν καὶ τὸν χαρακτῆρα ἔχων τὸν αὐτοῦ καὶ τὴν φωνὴν τὴν ἑαυτοῦ, Πάπ.κάμηλον.. ἔχοντα χαρακτῆρα ἐν τῇ δεξιᾷ σιαγόνι καὶ δεξιῷ μηρῷ, Μηναῖ.3,18 'Ωδ.8 μίαν σέβειν Τριάδα, τοῖς χαρακτῆρσιν, ἐν μονάδι ὑπάρχουσαν φύσεως, Βι.'Αλεξ.936 σὸν χαρακτῆρα φέροντας καὶ σὴν μορφὴν ὁμοίως (παῖδες), Παπαντ.'Αγ.'Ορ.26 καὶ σὰν παλιὸ νὰ ἔχῃ τὸ μοναστηριακό του χαρακτήρα' || κτ. πληθ. τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου : 'Ιώσ.ΑΙ 13,12,1, Παπαδ.Χριστ.Διηγ.13 ὡραίαν, ὑψηλήν, μὲ χρυσάξανθα μαλλιά, λευκὴν καὶ μὲ χαρακτῆρας λεπτοτάτους' **5)** νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ προσ , ὁ ἰδιάζων εἰς ἕκαστον τρόπος σκέψεως, συμπεριφορᾶς, ἐνεργείας : Λασκαρ. Μυστ.18 κατὰ ποῦ ξεσκεπάζονται οἱ διαφορὲς εἰς τοὺς χαρακτῆρες, Κολλιγ.Θάν.Βλ.58 εἰς τοῦτο συνετέλει πολὺ καὶ ὁ χαρακτὴρ του, Καρκβ.Ζητ. 20 ὁ Πέτρος . . ἀπὸ μικρὰς ἔδειχνεν ἀνυπόταχτο χαρακτῆρα, - ἀτίθασος χαρακτήρ' **6)** νεώτ. ἐν καλῇ σημ. ἡ εὐθύτης, ἡ ἐντιμότης, ἡ εἰλικρίνεια, ἡ εὐστάθεια φρονήματος : ἄνθρωπος μὲ χαρακτῆρα, φρ. κρατάει χαρακτῆρα (τηρεῖ σταθερότητα φρονήματος)' κ.εἰρων. κράτα χαρακτῆρα' **7)** ρητ. τὸ ἰδιάζον, τὸ ἰδιαίτερον τοῦ συγγραφέως ὕφος : Δημήτρ 36 εἰσὶ δὲ τέσσαρες οἱ ἁπλοῖ χαρακτῆρες, ἰσχνός, μεγαλοπρεπής, γλαφυρός, δεινός, καὶ λοιπὸν οἱ ἐκ τούτων μιγνύμενοι, Διον.'Αλ.Δημ.8,9, 'Απολλ.Τυαν.19' **8)** νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ τυπογραφίᾳ, ἕκαστον τῶν τυπογραφικῶν στοιχείων' **9)** νεώτ. γραμμ. ὁ τελευταῖος φθόγγος τοῦ θέματος πάσης λέξεως' **10)** Χαρακτῆρες τίτλος ἔργου τοῦ Θεοφράστου.

χαρακτηριάζω 'Επιγρ. ἐν μτχ. ἀορ. διὰ χαρακτήρων, διὰ γραμμάτων ἢ σχεδιαγράμματος ἐμφανίζω, δίδω μορφήν : χαρακτηριάσας τριῶν ἀνδρῶν χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ. Γενόμενος τῶν τριῶν ἀνδρῶν τῶν ἐπὶ τοῦ χαράγματος ἤτοι κόμματος τοῦ νομίσματος' πρβλ. χάραγμα 5).

χᾰρακτηρίζω μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. ἐχαρακτήρισα, παθ. ἀόρ. ἐχαρακτηρίσθην, δημ. (ἐ)χαρακτηρίστηκα, παρακ. κεχαρακτήρικα ('Αθήν.6,258Ε), δημ. μτχ. παθ. παρακ. χαρακτηρισμένος, δηλῶ τι δι' ἰδιαιτέρου γνωρίσματος, ἀποδίδω τὸ χαρακτηριστικόν του γνώρισμα, διακρίνω τι διὰ τοῦ οὐσιώδους γνωρίσματός του : Κωμ. 'Αδέσπ.793 πολλάκις δὲ καὶ τὰ ἀρχαιότατα τῇ αἰῶνος ἐπωνυμίᾳ χαρακτηρίζει, Φίλ.1,151,2, αὐτ. 394,5 ἐπειδὰν ἑκάτερον χαρακτηρίσωμεν, Γαλ. 14,678,11 τέσσαρα οὖν ἐστὶ τὰ χαρακτηρίζοντα τὴν λογικὴν αἵρεσιν, Γρηγ.Νύσσ.1,54B, Χρυσ. εἰς Πρὸς 'Εβρ.195 μάλιστα δὲ χαρακτηρίζει τὸν χριστιανισμὸν ἡ ἀγάπη, 'Αρέθ. εἰς 'Αποκ.6,918 δεύτερον ζῷον ὁ μόσχος ἐστίν, ὃς τῶν ἁγίων μαρτύρων τὰς ἱερὰς θυσίας χαρακτηρίζει, Σχόλ.Εὐρ. 'Εκ.379 ὅστις ἐστὶν εὐγενὴς καὶ γένους λαμπροῦ, χαρακτηρίζει ἑαυτὸν καλοῖς λόγοις, - δὲ(ν) ξεύρω πῶς νὰ σὲ χαρακτηρίσω' κ. παθ. : οἱ ὅροι τῆς ἀνακωχῆς ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς ταπεινωτικοί, - ἡ ἀπάντησίς του - ἡ στάσις του ἐχαρακτηρίσθη ὡς ὑπεκφυγή' **2)** περιγράφω : Μάξ.Τύρ. 17,3 κἂν ἔτι μειζόνως χαρακτηρίζοις τὸν Δία, 'Αθήν.6,258Ε κεχαρακτήρικεν ὡς ἐνὶ μάλιστα ἐπιμελεῖ τὸν κόλακα Μένανδρος, Διογ.Λ 4,31 'Ίωνα δὲ καὶ ἐχαρακτήριζε νέος ὤν' **3)** ρηματ. π. χαρακτηρισμός, χαρακτήρισις, χαρακτήρισμα, χαρακτηριστικός, χαρακτηριστικότης.

χᾰρακτηρικός-ή-όν ἐσφ. γρ. ἀντὶ χαρακτηριστικὸς βλ.λ.

χᾰρακτήριον (τὸ) (χαράσσω) μτγν. κ. νεώτ. χαρακτήρ : 'Ιώσ.'Υπομν.144' **2)** νεώτ. ἐργαλεῖον αἰχμηρόν, δι' οὗ χαράττουσί τι.

χᾰρακτήρισις-εως (ἡ) (χαρακτηρίζω) νεώτ. ἡ πρᾶξις τοῦ χαρακτηρίζειν, ὁ χαρακτηρισμός.

χᾰρακτήρισμα-ατος (τὸ) (χαρακτηρίζω) μσν. γνώρισμα χαρακτηριστικόν, διακριτικόν, χαρακτήρ : Οἰκουμ. εἰς 'Αποκ.348,12 τῶν ὑποστατικῶν χαρακτηρισμάτων, Τζέτζ.'Ησιόδ 1.

χαρακτηρισμός (ὁ) (χαρακτηρίζω) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαρακτηρίζειν, ὁ διὰ τοῦ ἰδιαιτέρου γνωρίσματος προσδιορισμός : Κλήμ.'Αλ.156 ἔστι δὲ ὁ χαρακτηρισμὸς οὐ φοβερὸς ἄγαν αὐτοῦ, Σωπ.π.Ρητ.5, 26,9 ὅταν εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν κεφαλαίων εἶπεν ὁ ῥήτωρ, Σχόλ.Εὐρ.'Εκ.379, Πολύβ.Σαρδ.615 χαρακτηρισμός ἐστιν ὑποτύπωσις ἰδιώματος φυχῆς' **2)** σχῆμα λόγου' Ρητ.8,751 «χαρακτηρισμός ἐστι λόγος τῶν περὶ τὸ σῶμα ἰδιωμάτων ἀπαγγελτικός, ὃν καί τινες εἰκονισμὸν λέγουσιν, οἷον γυρὸς ἐν ὤμοισιν, μελανόχροος, οὐλοκάρηνος ('Οδ.Τ 246)».

χαρακτηριστικός-ή-ό(ν) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ χαρακτηρίζων, ὁ δηλωτικός, ὁ διακρίνων, ὁ χρησιμεύων πρὸς διάκρισιν, ὁ προσδιοριστικός : Δαμασκ.11,488B χαρακτηριστικοῖς ἰδιώμασι, Ζερβ.'Ιστ.1 101 ἤγουν ἀδυναμίας χαρακτηριστικὰς τῆς προσωρινότητος καὶ τῆς ἐπικειμένης ἐξαφανίσεως' κ. ὑπερθ. : Διον.'Αλ.Ρωμ.5,473,3 ταύτην μέν τοι κρατίστην τε ἀρετὴν καὶ χαρακτηριστικωτάτην τῆς Λυσίου λέξεως ἔγωγε πείθομαι (δ.γρ. χαρακτηρικωτάτην)' || τὸ οὐδ. χαρακτηριστικὸν ὡς οὐσ. ἡ ἰδιότης ἡ χαρακτηρίζουσά τι, σημεῖον διακριτικόν' 'Ησ. «χαρακτηριστικόν' σημεῖον δηλοῦν τοὺς χαρακτῆρας» : Διον. 'Αλ.Ρωμ.5,170,1 χαρακτηριστικὰ τῆς αὐστηρᾶς ἁρμονίας, Σέξτ.'Εμπ.169,30 τὰ προειρημένα..οὐκ ἔστι χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀγαθοῦ κοινοποιούμενα, Σχόλ.'Αριστφ.Βάτρ.959 χαρακτηριστικὸν καὶ τοῦτο, Δαμασκ.1 12 τῷ δὲ χαρακτηριστικῷ τῆς ἰδίας ὑποστάσεως ἀδιαιρέτως διαιρούμεναι αἱ ὑποστατικαὶ ἰδιότητες' κ.ὑπερθ.:Διον.'Αλ.Ρωμ.5,481,11 τὸ

κράτιστόν ἐστι τῶν Λυσίου ἔργων καὶ τὸ χαρακτηριστικώτατον τῆς δυνάμεως, ἡ κοσμοῦσά τε καὶ ἀνθίζουσα τὴν λέξιν αὐτοῦ χάρις [δ.γρ. χαρακτηρικώτατον]· 2) νεώτ. κ. δημ. κτ. πληθ. τὰ χαρακτηριστικὰ ὡς οὐσ. τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα ἑνὸς ἀτόμου, τὰ ἐπιτρέποντα κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐκ πρώτης ὄψεως ἀναγνώρισιν τῆς ταυτότητός του, οἷον τὸ ἀνάστημα, ἡ ἔκφρασις, τὸ χρῶμα τῶν ὀφθαλμῶν κτλ. : λῆψις - περιγραφὴ τῶν χαρακτηριστικῶν [εἰδ. ἀστυνομικῶς ἡ καταγραφὴ τῶν σχετικῶς ἀναλλοιώτων ἐξωτερικῶν σχημάτων ἢ σημείων τοῦ σώματος καὶ ἰδ. τοῦ προσώπου, ἡ καθιστῶσα εὐχερῆ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἀτόμου, οὗ ἐλήφθησαν τὰ χαρακτηριστικά], · δὲν ἐνθυμοῦμαι τὰ χαρακτηριστικά του· 3) νεώτ. ναυτ. χαρακτηριστικὸν (τὸ) ὡς οὐσ. τὸ στοιχεῖον τὸ χρησιμεῦον εἰς τὸν ναυτικὸν πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς ταυτότητος τοῦ φάρου.

χαρακτηριστικότης (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης ἡ χαρακτηρίζουσά τι, τοῦ ἔχοντος διακριτικὸν σημεῖον, χαρακτηριστικόν.

χαρακτηριστικῶς ἐπίρρ. μαν. κ. νεώτ., δημ. -ά κατὰ τρόπον χαρακτηριστικὸν βλ.λ. : Εὐστ.1167,60.

χαρακτηρολογία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἔχουσα ὡς ὑποκείμενον τὴν ἔρευναν τῶν νόμων τῶν διεπόντων τὴν διαμόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὰς μεταβολὰς αὐτοῦ, ἀ. ψυχολογία τῶν ἀτομικῶν διαφορῶν.

χαράκτης (ὁ) [χαράσσω] μτγν. κ. νεώτ., θηλ. -ις, δημ. προφ. κ. -άχτης ὁ χαράσσων, ὁ διὰ χαράξεως εἰκονίζων τι, οἷον ἐπὶ νομισμάτων, σφραγίδων κττ., ὁ κόπτων νομίσματα : Μαν.6,388 ἀμοιβαίοιο χαράκτας σήματος· 2) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐκτελῶν χαλκογραφίαν, λιθογραφίαν, ξυλογραφίαν χαρακτικήν, ὅθ. ὁ χαλκογράφος, ὁ λιθογράφος, ὁ ξυλογράφος.

χαρακτική (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ἡ τέχνη τοῦ χαράκτου βλ.λ.2), τοῦ χαράσσειν, ἐγγλύφειν, ἐπὶ ξύλου, λίθου ἢ μετάλλου πρὸς διακόσμησιν ἢ κατασκευήν, χάριν ἀναπαραγωγῆς εἰκόνων, πλακῶν ξυλογραφίας, χαλκογραφίας καὶ λιθογραφίας.

χαρακτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χαράκτην βλ.λ. : χαρακτικὰ ἐργαλεῖα· || τὸ θηλ. χαρακτική ὡς οὐσ. βλ.λ.

χᾰρακτός-ή-ό(ν) [χαράσσω] κ. νεώτ., δημ. κ. χαραχτός ὁ κεχαραγμένος, ὁ ὀδοντωτὸς ὡς πρίων ἢ ρίνη : Ἱππ.913C πρίονι χρὴ χαρακτῷ ἐμπρίειν τὸ ὀστέον, Λεωνίδ.Τορ.ΑΠ 6,205 τέκτονος ἄρμενα ταῦτα.. αἵ τε χαρακταὶ ῥῖναι, Νίκ.Ἀλεξ. 308(διορθ. ἀντὶ χαράκτρῳ), Πάπ. χαρακτὸν σκάφιον· 2) νεώτ. κ. δημ. ἰατρ. ὁ διὰ χαράξεως ἐπιτυγχανόμενος, ὁ γινόμενος δι' ἐντομῶν, ὁ σχαστός : βεντοῦζες χαραχτὲς [ἀ. κοφτές, ἀντίθ. κούφιες].

χάρακτρον (τὸ) [χαράσσω] μτγν. ὄργανον, δι' οὗ χαράσσομεν, διατέμνομεν, διασχίζομεν : Νίκ. Ἀλεξ.308 ἢ ὀδελὸν κνηστῆρι κατατρίψαιο χαράκτρῳ σιλφίου ἄλλοτ' ὀλίζον ἀποτμήξειας ὁποῖο [σχόλ. «ἡ ὀβελὸν σιλφίου τῷ χαρακτηρικῷ κνηστῆρι, ἤγουν μαχαίρᾳ, κατάτριψον, ἤγουν ξέσον»· διόρθ. ἀντὶ χαρακτῷ].

χᾰρακῶ-όω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. -ώνω, ἀόρ. [ἐ]χαράκωσα [Αἰσχίν.3,40] κ. παθ. ἀόρ. ἐχαρακώθην [Ἀντωνῖν.Λιβ.12], παθ. παρακ. κεχαράκωμαι [Ἀριστλ.ΖΜ 4,5,23], δημ. μτχ. παθ. παρακ. χαρακωμένος, περιβάλλω τι διὰ χαράκων, πασσάλων, περιφράσσω, περισταυρῶ, ὀχυρώνω· Ἀμμών.145 «χαρακώσαντες· περιφράξαντες» : Αἰσχίν.3,140 Ἐλάτειαν καταλαβὼν ἐχαράκωσε καὶ φρουρὰν εἰσήγαγεν, Διόδ.Ἐκλογ.505,95 ἐχαράκουν καὶ ἐτάφρευον τὴν πόλιν· || κ. μτφ. : Φιλόστρ.304 οὕτω μὲν χαρακώσαντες τὸν πλοῦτον, οὕτω δὲ ἀσφαλῶς τειχισάμενοι, Πλούτ.Κλεομ.20 τὰ ὄνεια χαρακώσας καὶ τειχίσας· || κ. μτφ. μτ. δοτ. τοῦ τρόπου : Ἀριστλ.ΖΜ 4,5,23, Στοβ.Ἐκλ.1096 τὸ στόμα ὀδοῦσι χαρακώσας, Μάξ.Τύρ.2,182 τὼ πόδε σκύτεσι χαρακώσας· || κ. μτφ. παθ. : Ἀντιφάν.π.Ἀθήν.2,60ε τὸ δεῖπνόν ἐστι μᾶζα κεχαρακωμένη ἀχύροις, πρὸς εὐτέλειαν, Ἀριστλ.ΖΜ 4,5, 23 κεχαρακωμένον ταῖς ἀκάνθαις [ἐπὶ ἐχίνου, ἀκανθοχοίρου], Δαμασκ.Ἰ.Βί.Ἰσιδ.129,16 ὁδὸν φιλοσοφίας κεχαρακωμένην· 2) παθ. μτφ. ναρκοῦμαι, γίνομαι ἀναίσθητος : Ἀντωνῖν.Λιβ.12 ἐχαρακώθη ὑπὸ τοῦ οἴνου· 3) ἀπολ. ἐγείρω χαράκωμα κατά τινος, πολιορκῶ : Ἡσ. «ἐχαράκωσεν· ἐκύκλωσεν, ἐπολιόρκησεν» : ΠΔ Ἱερ.32,2 δύναμις βασιλέως Βαβυλῶνος ἐχαράκωσεν ἐπὶ Ἱερουσαλήμ· 4) ὑποστηρίζω διὰ χαράκων, προσδένω, στηρίζω ἐπὶ πασσάλων : Θεοδοτ.ΠΔ Ἀμ.7,14 χαρακῶν συκόμορον, Γεωπ.5,27,1 οἱ μὲν ταπεινότερον, οἱ δὲ ὑψηλότερον χαρακοῦσι τὰς ἀμπέλους· 5) νεώτ. κ. δημ. σύρω γραμμὰς ἐπί τινος ἐπιφανείας διὰ χάρακος : χαρακώνω τὸ τετράδιον· 6) νεώτ. κ. δημ. εἰδ. ἐν τῇ ἀμπελουργίᾳ, ἐκτελῶ χαραγὴν ἐπὶ ἀμπέλου, ἐξοιρῶ φλοιὸν ἐκ τῆς βάσεως εἰς σχῆμα δακτυλίου· 7) ρηματ. π. χαράκωμα, χαράκωσις, χαρακωτός.

χᾰράκωμα-ατος (τὸ) [χαρακῶ] κ. μσν., νεώτ. κ. δημ.· Ἀμμών.145 «περίφραγμα», Πολυδ.1,191 «σταυροὺς ἐπήξαντο, χαρακώματα ἐποιήσαντο, περιεσταύρωσαν, ἀπεσταύρωσαν, χάρακα ἐβάλοντο, περιεχαράκωσαν, ἐφράξαντο», τόπος κεχαρακωμένος, πεφραγμένος διὰ χαράκων, πασσάλων ἢ ὠχυρωμένος διὰ ταχυσκάπτων ὀρυγμάτων, ὀχυρὸν στρατόπεδον : Ξεν.Ἑλλ.5,4,38 ἀντιπαρῆσαν αὐτῷ ἐντὸς τοῦ χαρακώματος ὡς ἀμυνόμενοι, αὐτ.6,2,23 ἐκινδύνευσαν δ' ἂν καὶ τὸ στρατόπεδον ἑλεῖν σὺν τῷ χαρακώματι, Πλούτ.Κάτ.Νεώτ. 58 χαρακώματα πρὸ τῆς πόλεως βάλλεσθαι· 2) τὸ σταύρωμα βλ.λ.1), ἡ μόνιμος περιχαράκωσις : Ξεν.Ἀν.5,2,26 ἐνῆπτον δὲ καὶ τὰς παρ' αὐτὸ τὸ χαράκωμα οἰκίας, Δημ.71 παντοδαπὰ εὑρημένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα, καὶ τείχη καὶ τάφροι· || π. Ρωμ. λατ. vallum : Πολύβ.9,3,2 διασπᾶν τὸ χαράκωμα πειρωμένων, αὐτ.10,31,8 ἐπὶ δὲ τοῖς χείλεσιν ἑκάστης χαρακώματα διπλᾶ ἐπέκειτο, Πλούτ.Αἰμ.20 φάλαγγα ὥσπερ χαρακώματι τῶν σαρισσῶν ὑπαντιάζουσαν, αὐτ.Μάρ.23 χαρακώμασιν ἔζευξε τὸν πόρον, Ἀριστείδ.1,151,18· || κ. μτφ. ἐπὶ τῶν βλεφαρίδων : Ἀριστλ.ΖΜ 2,15,1· 3) νεώτ. στρατ. τάφρος ὠργανωμένη διὰ τὴν βολὴν τῶν ὅπλων τοῦ πεζικοῦ· 4) νεώτ. κ. δημ. ἡ διὰ χάρακος γραφὴ γραμμῶν ἐπί τινος ἐπιφανείας· 5) νεώτ. κ. δημ. εἰδ. ἐν τῇ ἀμπελουργίᾳ, ἡ χαραγὴ ἀμπέλου, ἡ ἐξαίρεσις φλοιοῦ ἐκ τῆς βάσεως κορμοῦ εἰς σχῆμα δακτυλίου· πρβλ. χαρακῶ 6)· 6) νεώτ. ἀνατ. μικρὰ ἐξοχὴ τῆς μέσης ρινικῆς κόγχης.

χαρακών-ῶνος (ὁ) πάπ., γενικ. κ.-ὄνος, ἡ διατέμνουσα, ἡ διαχωρίζουσα γραμμή : Πάπ. χαρακῶνος καὶ χέρσου, αὐτ. παράσχου συμμάχοις ἰδ ἐπικειμένοις χαρακώνων κοπῆς.

χαρακώνω δημ. τ. τοῦ χαρακῶ βλ.λ.

χαράκωσις-εως (ἡ) [χαρακῶ] κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ διὰ χαράκων ἢ χαρακώματος ὀχύρωσις, ἡ ἀνόρυξις χαρακώματος, ἡ περιχαράκωσις στρατοπέδου : Λυκοῦργ.153,27 ἐπεμελοῦντο οἱ μὲν τῆς τῶν τειχῶν κατασκευῆς, οἱ δὲ τῆς χαρακώσεως, ΠΔ Δευτ.20,20 οἰκοδομήσεις χαράκωσιν ἐπὶ τὴν πόλιν, Φίλ.Μηχ.Βελοπ.85,48 τὰ προτειχίσματα καὶ τάφρους καὶ τὰς χαρακώσεις, Πλούτ.Μάρ.7 κατακείμενος ἐπὶ στιβάδος εὐτελοῦς ἢ περὶ ταφρείαν τινὰ καὶ χαράκωσιν ἔργου συνεφαντόμενος· 2) μαν. ἐπὶ ἀμπέλου, τὸ ὑποστηρίζειν

διὰ χαράκων, πασσάλων, τὸ προσδένειν τὴν ἄμπελον εἰς πάσσαλον : Γεωπ.5,27 **περὶ χαρακώσεως**· **3)** νε ώτ. ἡ διὰ χάρακος γραφή, χάραξις γραμμῶν ἐπί τινος ἐπιφανείας.

χαρακωτικός-ή-όν νεώτ. στρατ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν κατασκευὴν χαρακωμάτων· || τὸ θηλ. χαρακωτική ὡς ούσ. ἡ διὰ χαρακωμάτων ὀχυρωτική, ἡ πρόσκαιρος διὰ χαρακωμάτων βλ.λ.3) διαρρύθμισις τοῦ ἐδάφους.

χαρακωτός-ή-ό(ν) (χαρακῶ) νεώτ. κ. δημ. ὁ κεχαραγμένος, ὁ διὰ χαρακώσεως γινόμενος, ὁ φέρων γραμμὰς ἀχθείσας διὰ τοῦ χάρακος· ἀντίθ. ἀχαράκωτος : **χαρτὶ χαρακωτό**.

χάραμα (τὸ) δημ. ἀντὶ χάραγμα βλ.λ.' **2)** κτ. πληθ. ἡ χαραυγή, τὸ λυκαυγές : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 7,26 **χαράματα, γλυκιὰ τοῦ ξύπνου ὥρα,-θὰ φύγουμε χαράματα**· || σπαν. κτ. ἑν. : Παλαμ.Περ.Χαιρ.69 **ὅταν ἡ νιότη σου πρωϊνὸ σὰ χάραμα κι ἐγέλα**.

χαραμάδα (ἡ) δημ. ἡ σχισμή, οἷον ἐπὶ τοίχου, σανίδος ἢ μικρὸν κενὸν διάστημα κατὰ τὴν ἁρμογὴν τῶν μερῶν ἑνὸς ὅλου πρὸς ἄλληλα : Πορφύρ.Σκ.57,4 **γεμίζει μὲ μι' ἀνώφελη τὶς χαραμάδες χλάη**, Ψυχάρ.Ταξ.47 **τὰ παραθυρόφυλλα . . εἴχανε στὴ μέση μιὰ χαραμάδα ἀποπάνω ἴσα μὲ κάτω**, Βλαχογ.Παληκ.5 **ἀπάνου, ἕνα κομμάτι . . ἀνοιγόταν οὐρανός, μὲ χίλιους δύο φεγγίτες, χαραμάδες κι ἠσκιοφωτισμένα ἀνοίγματα.**

χαραματιά (ἡ) δημ. ἅ. χαραγματιὰ βλ.λ. : Βλαχογ.Παληκ.65.

χαράμι (ἀραβ.) ἐπίρρ. δημ. ἀδίκως, παρ' ἀξίαν, ἀνωφελῶς, ἀντίθ. χαλάλι : **χαράμι δούλεψα τόσα χρόνια, - χαράμι τρώει τὸ φωμί**· **2)** ἐν ἀρᾷ, **χαράμι νὰ σοῦ γίνῃ** νὰ μὴ τὸ ἀπολαύσῃς, νὰ μὴ τὸ χαρῇς : ΜΜ **ὅπου χαράμι νὰ γενῇ . . τὸ 'φτακρίσαρο φωμί**.

χαραμίδα (ἡ) δημ. ἅ. χαραμάδα βλ.λ. : Ζερβ. Τραγ.ΚΚ 6,5 **σὲ τάφο, σὲ ναό, σὲ σπίτι, | θὰ μποῦμε ἀπὸ τὶς χαραμίδες.**

χαραμίζω (χαράμι) δημ. κατοναλίσκω τι ἀδίκως, ἄνευ λόγου, δίδω ἢ ἐκτελῶ τι ἐπὶ ζημίᾳ ἐμοῦ ἢ ἄλλου : **χαραμίζομε πολὺ φωμί, - χαραμίζω τὰ λεφτὰ ξοδεύοντας γιὰ σένα νὰ σπουδάσῃς**· || πωλῶ τι εἰς τιμὴν ἐξηυτελισμένην : **ἐχαράμισε τὸ σπίτι του - τὸ κτῆμά του.**

χᾶραμός δωρ. κ. αἰολ. Ἡσ. **«ἡ τῆς γῆς διάστασις, οἷον χηραμός».**

χαραμοφάς-άγα-ἄϊκο κ. -άος κ. -άης, θηλ. κ. -άισσα, ὁ τρεφόμενος ἐπὶ ζημίᾳ ἄλλου, ἄνευ ἐργασίας, ἄνευ ἀποδόσεως, ὁ παράσιτος, ὁ τεμπέλης, ἐκεῖνος ποὺ τρώει χαράμι τὸ φωμί : Γρυπ.Σκ.Τερρ.Δικαιοσύνη 23 **σὰν χαραμοφάδες σὲ τραπέζι γάμου.**

χαρανί (τὸ) (τουρκ.) δημ. χαλκοῦς πλατύστομος λέβης, ριχὸ καζάνι, λεβέτι.

χάραξ-άκος (ὁ κ. ἡ) (χαράσσω) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **χάρακας**· Σουΐδ. «χάρακα ἀρσενικῶς τὸ στρατόπεδον, θηλυκῶς τὸν τῆς ἀμπέλου», Φρύν. ἐν ΑΒ 72,3 **«χάραξ θηλυκῶς ἐπὶ τοῦ τῆς ἀμπέλου στηρίγματος· τὸ μέντοι χαράκωμα ἀρρενικῶς ὁ χάραξ»**· ράβδος διχαλωτὴ κατὰ τὸ ἓν ἄκρον πρὸς ὑποστήριξιν τῶν κλημάτων ἀμπέλου, ταάταλο, ταατάλι : Σχόλ.'Αριστφ.Σφ.1201 «χάραξ δέ ἐστι τὸ λεπτὸν ξύλον, ᾧ προσδεσμοῦσι τὴν ἄμπελον, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν ἀνέμων συντριβῇ», Εὐστ.1390 «χάραξ· τὸ τῆς ἀμπέλου ὑπόστημα» : 'Αριστφ.'Αχ.986 **τὰς χάρακας ἧπτε πολὺ μᾶλλον ἔτι τῷ πυρὶ** (σχόλ. «τὰς χάρακος· τοὺς πεπηγότας καλάμους ἐν ταῖς ἀμπέλοις . ., ἤγουν τὰς ἀμπέλους ἀπὸ μέρους»), αὐτ.Σφ.1201 **ὅτ' Ἐργασίωνος τὰς χάρακας ὑφειλόμην**, αὐτ.Σφ.1291 **εἶτα νῦν ἐξηπάτησεν ἡ χάραξ τὴν ἄμπελον** (παροιμ.Σχόλ. «ὅταν ἐξαπατηθῇ τις πιστεύσας· ἀπὸ τῶν καλάμων τῶν προσδεδεμένων ταῖς ἀμπέλοις, οἳ ἐνίοτε ῥιζοβολήσαντες ὑπεραύξονται ἀμπέλων», ὅταν ὑπὸ τοῦ σώζοντος τὸ σωζόμενον ἀπατηθῇ), Θουκ.3,70 **τέμνειν χάρακας ἐκ τοῦ Διὸς τεμένους**, Πλούτ.'Ηθ.4C **καθάπερ τὰς χάρακας οἱ γεωργοὶ τοῖς φυτοῖς παρατιθέασι**, Λουκ.Φιλοψ.11 **ἀναδοῦντι γὰρ αὐτῷ τὰ κλήματα καὶ ταῖς χάραξι περιπλέκοντι προσερπύσαν τὸ θηρίον δακεῖν κατὰ τὸν μέγαν δάκτυλον**, Λιβάν.Λόγ.4,990,16 **ἡ ἄμπελος δεῖται τῶν ὀρθωσόντων· κλίμακας ὑποκεῖσθαι δεῖ καὶ χάρακας**, **μή που κατενεχθῇ**, Γεωπ.5,22,2 **χάρακα ἰσχυρὰν καὶ ὀρθήν**, αὐτ.5,29,6 **χάρακας ὀρθοῦν**· **2)** πάσσαλος χρησιμοποιούμενος πρὸς ὀχύρωσιν στρατοπέδου, ἅ. σταυρὸς (λατ. vallus) : 'Αριστφ.'Αχ. 1178 **ἀνὴρ τέτρωται χάρακι διαπηδῶν τάφρον**, Δημ.268 **ἀμελήσας ὑμῶν χάρακας καὶ βοσκήματα**, Πολύβ.18,1,1 **προσέταξε κόπτειν χάρακα πᾶσιν ἕνεκα τοῦ παρακομίζειν μεθ' ἑαυτῶν πρὸς τὰς ἐκ τοῦ καιροῦ χρείας**· **3)** τόπος διὰ χαράκων, πασσάλων περιβεβλημένος, ὠχυρωμένος, περικεχαρακωμένον στρατόπεδον (λατ. vallum) Ἡσ.«χάραξ, χαράκωμα, περίφραγμα, ὃ περιεβάλλοντό τινες ἐν στρατοπέδῳ ἐπὶ σωτηρίᾳ», Εὐστ. 1390,53 **«τὸ χαράκωμα στρατοπέδου»** : Δημ 254 **χάρακα βαλόμενος πρὸς τῇ πόλει** (δ. γρ. χαράκωμα), Μέν.'Ασπὶς 2 **πολλοὶ γὰρ ἐκλελοιπότες τὸν χάρακα, τὰς κώμας ἐπόρθουν**, Θεόφιλ.Παγκρατιαστὴς 2 **εἶτ' ἐν χάρακι μὲν ταῦτα καὶ παρεμβολῇ**, Πολύβ.1,29,3 **ἔτι δὲ τάφρῳ καὶ χάρακι περιλαβόντες τὰς ναῦς**, αὐτ.1,80,11 **τοὺς περὶ τὸν Γέσκωνα ἦγον ἐκ τοῦ χάρακος**, αὐτ.3,45,5 **τὴν τῶν πεζῶν ἐκίνει δύναμιν ἐκ τοῦ χάρακος**, Διόδ.Σ 19,83 **χάρακα σεσιδηρωμένον καὶ δεδεμένον ἁλύσεσιν**, Πλούτ.'Αντ.18 **λαβὼν δὲ φαιὸν ἱμάτιον ἐγγὺς προσῆγε τῷ χάρακι τοῦ Λεπίδου**, αὐτ.Σύλλ.28,αὐτ.Μάρκελλ.18,αὐτ.Λούκ.31· **3)** μικρὸς ἀποκεκομμένος κλάδος ἰδίᾳ ἐλαίας, γροθάρι : Θεόφρ.ΦΙ 2,1,2 **φασί τινες καὶ χάρακος παγείσης πρὸς τὸν κιττὸν συμβιῶσαι καὶ γενέσθαι δένδρον**, αὐτ.ΦΑἰτ.5,1,4 **τῶν καταπηγνυμένων, ἃ πολλάκις ἀρριζώτων ὄντων τῶν κάτω μεθίησι βλαστόν, οἷον κλήματα καὶ κράδας καὶ ἐλαίας χάρακες**, Γεωπ.9,11,5 **ἀπὸ χαράκων φυτεύειν**, Πάπ. **συμβαλὼν χάρακα περὶ τοῦ ἐλαιῶνος**· || περιληπτ. θαμνώδη φυτά· Ἡσ. **«χάρακες· ἀκανθώδη φυτά»**· **4)** νεώτ. πάσσαλος αἰχμηρὸς κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον, δι' οὗ ἐμπηγνύεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, παλούκι· **5)** νεώτ. κ. δημ. τετραγωνικὸς ἢ κυλινδρικὸς ξύλινος κανὼν πρὸς χάραξιν εὐθειῶν γραμμῶν, ρήγα· **6)** νεώτ. κ. δημ. χάρτης κεχαραγμένος δι' ἐντόνου χρώματος, τιθέμενος κάτωθεν τοῦ ἐφ' οὗ γράφομεν χάρτου πρὸς εὐθυγράμμισιν τῆς γραφῆς μας· **7)** μτγν. κ. νεώτ. θαλάσσιός τις ἰχθύς : Αἰλ.ΖΙ 12,25,'Αθήν.8,355Ε **συνάδους καὶ χάραξ τοῦ μὲν αὐτοῦ γένους εἰσί, διαφέρει δ' ὁ χάραξ**, 'Οππ.'Αλ.1,173 **ἐν δὲ χάραξ κοῦφοί τε κυβιστῆρες . . κωβιοί**· || νεώτ. ζωολ. γένος ἰχθύων ἀκανθοπτερυγίων ἐκ τῶν σπαριδῶν.

χαραξίποντος-ον ὁ χαράσσων, ὁ διατέμνων τὸν πόντον, τὴν θάλασσαν : Σιμων.82 **Ναΐας κλαΐδος χαραξιπόντου** (διορθ. ἀντὶ χαράξει πόντου).

χάραξις-εως (ἡ) (χαράσσω) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. -η ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαράσσειν, ἡ ἐντομή, τὸ ἐγκεχαραγμένον σημεῖον : Θεόγνωστ.Καν.38 **ἡ χάραξις τοῦ ἀρότρου**, Ἡσ ἐν λ. ἁματροχιάς **τὰς χαράξεις τῶν τροχῶν** Σχόλ.'Αριστφ.Νεφ.23 **αἱ χαράξεις αὗται** (του σὰν καὶ τοῦ κάππα) **καὶ μέχρι τοῦ νῦν σώζονται ἐπὶ τοῖς ἵπποις**, - **χάραξις σχεδιαγραφήματος ἐπὶ σκληρᾶς ὕλης**· **2)** νεώτ., δημ. -η ἡ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους σήμανσις καὶ καθορισμὸς κατασκευασθησομένης ὁδοῦ, σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ὀχυ-

ρωματικοῦ ἔργου κττ. : **χάραξις ὁδοῦ** (ὁ πρὸ τῆς κατασκευῆς τῆς ὁδοῦ προσδιορισμὸς τῆς τομῆς τοῦ ἄξονος αὐτῆς μετὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους), - **χάραξις ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἔργου ὀχυρωτικῆς** (ὁ καθορισμὸς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν κυριωτέρων γραμμῶν ἐπὶ ἔργου ὀχυρωτικοῦ)· **3)** μτγν. μτφ. ὀξὺς πόνος : Πλούτ.'Ηθ.698C **δεινὰς ὑπὸ βηχὸς ἴσχει τραχύτητας καὶ χαράξεις.**

χάραξος (ἡ) νεώτ. ζωολ. γένος ἐντόμων λεπιδοπτέρων **ἐκ τῶν νυμφαλιδῶν.**

χαραποιῶ-έω μσν. ἐσφ.γρ. ἀντὶ χαροποιῶ βλ.λ.: Θεοφύλ.Σ 683,5.

χαράσσω κ. νεώτ., δημ. **χαράζω,** ἀττ. -ττω, μέλλ. χαράξω, μέσ. μέλλ. **χαράξομαι** κ. παθ. **χαραχθήσομαι,** ἀόρ. (ἐ)χάραξα, μέσ. ἀόρ. **ἐχαραξάμην** κ.παθ.**ἐχαράχθην** κ.δημ. (ἐ)**χαράχτηκα,** παρακ. **κεχάραγα** κ. παθ. παρακ. **κεχάραγμαι** κ. ἐν μτχ. παθ. **κεχαραγμένος** κ. δημ. **χαραγμένος,** ποιῶ τι ὀξύ, μυτερόν, ἀκονῶ, ὀξύνω : Ἡσίοδ.'Εργ.571 **ἅρπας τε χαρασσέμεναι καὶ δμῶας ἐγείρειν,** αὐτ. Α 235 **μένει δ' ἐχάρασσον ὀδόντας ἄγρια δερκομένω,** 'Αριστλ.'Ακουστ.45 **ὅταν ῥινῶσι καὶ χαράττωσι τὰ σιδήρια καὶ τοὺς πρίονας,** Πλούτ. Δημήτρ.20 **τὰς ἀκίδας τῶν βελῶν χαράττοντες καὶ παραθήγοντες,** αὐτ.'Ηθ.350D **οὐ γὰρ ἀκονῶν ξίφος οὐδὲ λόγχην χαράττων·** κ. παθ. : Ἡσίοδ.'Εργ.387 **αὖτις δὲ περιπλομένου ἐνιαυτοῦ φαίνονται τὰ πρῶτα χαρασσομένοιο σιδήρου·** ‖ κ.παθ.ἐπί τινων πτηνῶν: 'Αριστλ.ΖΜ 3,1,17 **ἔχουσι .. τὰ ἄκρα τοῦ ῥύγχους κεχαραγμένα,** Θεόκρ. 17,31 **τῷ δὲ σιδάρειον σκύταλον κεχαραγμένον ὄζοις** (ἀνώμαλον, τραχὺ μὲ . .), Διοσκ.4,175 **φύλλα ὅμοια ἀμυγδαλῇ κεχαραγμένα κύκλῳ** (ὀδοντωτά)· **2)** κ. μσν. κ. νεώτ. κάμνω ἐγκοπάς, γραμμὰς δι' ὀξέος ὀργάνου ἐπί τινος ἐπιφανείας, ἐγχαράττω, ἐπιγράφω· Ἡσ. «χαράξαι· κόψαι, κοιλᾶναι, τυπῶσαι», Εὐστ.633 «χαράσσειν· ἐγκολάπτειν» : Ἤριvν.ΑΠ 7,710 **ἐν τύμβῳ γράμμ' ἐχάραξε τάδε,** Θεόκρ.23,46 **γράψον καὶ τόδε γράμμα, τὸ σοῖς τοίχοισι χαράσσω,** Διόδ.Σ 12,26 **ταύτην εἰς δώδεκα χαλκοῦς πίνακας χαράξαντες οἱ ὕπατοι** (νομοθεσίαν), 'Ανών.ΑΠ 12,130 **οὐ δρυὸς οὐδ' ἐλάτης ἐχαράξαμεν οὐδ' ἐπὶ τοίχου τοῦτ' ἔπος,** Πάπ. **ὁ δεῖνα γράμματα ἐχάραξεν τῷ δεῖνα,** ΑΠλ.293 **τίς ποθ' ὁ τὸν Τροίης πόλεμον σελίδεσσι χαράξας;** κ. παθ. : Μαν.2,198 **ὅσ' ἐν βίβλοις ἐχαράχθη κρυπταῖς,** Διόδ.Σ 3,44 **στήλας γράμμασι κεχαραγμένας,** Λουκ.'Ερωτ.16 **τοῖχος ἅπαξ ἐχαράσσετο,** 'Επιγρ. **χρῆσθαι τῷ . . μέτρῳ κεχαραγμένῳ τῷ χαρακτῆρι·** ‖ κ. μτφ. ἐπὶ τοῦ χνοῦ τῆς πορειᾶς : Χριστόδ.'Εκφρ.279 **ἁπαλοῖς . . (ἰούλοις οἴνοπος ἄκρα χάρασσε γενειάδος·** κ.μέσ. : Νόνν. Δ 10,18 **οὐδὲ οἱ ἁβρὸς ἴουλος ἐρευθομένοιο γενείου ἄχνοα χιονέης ἐχαράσσετο κύκλα παρειῆς·** **3)** παθ. μτφ. ἀπαστράπτω ἀπατηλῶς : Κλαυδιαν.ΑΠ 9,139 **ἠλεκτροις ἀκτῖσι χαράσσεται ὄμματος αὐγή** (ἐπὶ τῆς ἐντυπώσεως τῆς παραγομένης ἐκ τῆς βαφῆς τῶν βλεφάρων)· **4)** μτφ. ἐρεθίζω, παροξύνω τινά, θήγω : Σοφ.ἀπ.607 **ἔρως ψυχὰς χαράσσει** (δ.γρ. ταράσσει), Πλούτ.'Ηθ.92Α **παρόξυνε καὶ χάραττε τὸ φιλόνικον ἐν ἐκείνοις θηγόμενον·** ‖ κ. ὀργίζομαι κατά τινος, θυμώνω : Ἡρ.7,1 **πρὶν μεγάλως κεχαραγμένον τοῖσι 'Αθηναίοισι διὰ τὴν ἐς Σάρδις ἐσβολήν,** Εὐρ. Μήδ.157 **κείνῳ τόδε μὴ χαράσσου,** Πλούτ.'Ηθ. 74D **τῇ παρρησίᾳ χαραχθείς·** **5)** αὐλακίζω, διασχίζω : Πινδ.Π 1,54 **στρωμνὰ δὲ χαράσσοισ' ἅπαν νῶτον κεντεῖ** (Σχόλ. «τὸ ὑπεστρωμένον ἔδαφος κεντρῶδες (ὂν) κεντεῖ καὶ ἐπιξύει τὸ τοῦ Τυφῶνος νῶτον . . ἢ τὸ κεκλιμένον νῶτον κεντεῖ ἐπιξύουσα ἡ ὑποκειμένη τοῦ ἐδάφους κεντρώδης στρωμνή») : 'Ορφ.'Αργ.370 **ἀμπαύσας δολιχῆς αἰῆα νηὸς τυτθὸν ὑπ' εἰρεσίῃσιν ἐκέκλετο κῦμα χαράσσειν,** αὐτ.701 (ἔμενοι **θοὰ κύμαθ' ὑπ' εἰρεσίῃσι χάρασσον,** 'Απολλωνίδ.ΑΠ 6,238 **ἀρότρῳ . . ἐπικνίζοντι χαράσσω χέρσον,** Νόνν.Δ 3,46 **νήνεμον ἀκροτάτοισιν ὕδωρ ἐχάρασσον ἐρετμοῖς,** αὐτ.43,20 **θαλάσσια νῶτα χαράσσων·** κ. παθ. : Αἰσχ.Πέρσ.683 **στένει, κέκοπται καὶ χαράσσεται πέδον,** 'Αντίπ.Σιδ.ΑΠ 10,2 **οὐδὲ θάλασσα πορφύρει τρομερῇ φρικὶ χαρασσομένη,** 'Αγαθ.ΑΠ 10,14 **οὐ γὰρ ἀήτης κύματα λευκαίνει φρικὶ χαρασσόμενα·** **6)** γεν. σχεδιάζω, διαγράφω, παριστάνω : 'Αντίοχ.ΑΠ 11,412 **ψυχὴν μὲν γράψαι χαλεπόν, μορφὴν δὲ χαράξαι ῥάδιον,** 'Ανακρεόντ. 51,6 **ἁπαλὰν χάραξε Κύπριν·** **7)** νεώτ. κ. δημ. ὁρίζω καὶ σημειῶ ἐπὶ ἐδάφους τὰς γραμμὰς τῆς θεμελιώσεως οἰκοδομῆς, τὸν ἄξονα κατασκευασθησομένης ὁδοῦ, σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, τὸ σχέδιον ὀχυρώματος κτλ. : **χαράσσω ὁδὸν** (καθορίζω τὸν τόπον, δι' οὗ θὰ κατασκευασθῇ)· **8)** νεώτ. κ. δημ. γράφω διὰ τοῦ χάρακος εὐθείας γραμμὰς ἐπὶ φύλλου χάρτου, χαρακώνω **9)** νεώτ. ἀντὶ τοῦ γράφω : **ἐχάραξε λέξεις τινὰς ἐπὶ τοῦ χάρτου·** **10)** ρηματ.π. χαραγή, χάραξ, χαράκτης, χάραγμα, χαραγματιά, χαραγμός.

χαρατζάρος (ὁ) δημ. ἄ. χαρατζῆς βλ.λ.

χαρατζῆς (ὁ) (ἀραβ.) δημ. ἐπὶ τουρκοκρατίας, ὑπάλληλος ἐντεταλμένος τὴν εἴσπραξιν **φόρων** καὶ ἰδίᾳ τοῦ κεφαλικοῦ, τοῦ χαρατσιοῦ.

χαράτζι (τό) δημ. ἄ. χαράτσι βλ.λ.

χαράτσι(ον) (τό) (ἀραβ.) κ.μσν. κ. δημ., δημ.κ.**χαράτζι** ἰδ. ἐπὶ τουρκοκρατίας, κεφαλικὸς φόρος, εἰς ὃν ὑπεβάλλοντο πάντες οἱ μὴ Μουσουλμᾶνοι κάτοικοι τοῦ κράτους, πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς ἐνόπλου στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας : Διγεν.'Ακρ. 3857 **χαράτσια ἐπαρασκεύασα τὰ ἔθνη διὰ νὰ δίδουν 'ς τῷ βασιλεῖ τῷ Ρωμανῷ,** 'Ερωτόκρ. 4,1616 **καὶ νὰ χρωστῇ παντοτινὰ αὐτὸς κι οἱ κλερονόμοι χαράτσι τ' ἀλλουνοῦ Ρηγός,** αὐτ.Ε 1269, Βλαχογ.Παληκ.71 **φέρατε πίσω, σώνει καὶ καλά, τὸ χαράτσι, μονάχα ποὺ τοῦ δώσατε αὐτὸ τ' ἄγιο τ' ὄνομα . .** ψυχόγροσο, Πολίτ.'Εκλ.Τραγ. 138,14 **πιάνουν καὶ χαρατσώνουν τον ἕνα βαρὺ χαράτσι·** **2)** κτ. ἐπέκτ. βαρεῖα ἀναγκαστικὴ εἰσφορά, πρόστιμο.

χαράτσωμα (τό) (χαρατσώνω) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαρατσώνω, τὸ ἐπιβάλλειν εἴς τινα **χαράτσι, βαρὺν φόρον, πρόστιμον·** **2)** ματαία δαπάνη.

χαρατσώνω (χαράτσι) δημ., ἀόρ. **ἐχαράτσωσα** κ. παθ. ἀόρ. **(ἐ)χαρατσώθη(κα),** ἐπιβάλλω εἴς τινα φόρον, χαράτσι, φορολογῶ ἐπαχθῶς τινα : Πολίτ. 'Εκλ.Τραγ.138,14 **πιάνου καὶ χαρατσώνουν τον ἕνα βαρὺ χαράτσι·** **2)** ἀναγκάζω τινὰ νὰ μοὶ δώσῃ τι παρὰ τὴν θέλησίν του, ἀργυρολογῶ : **μὲ χαρατσώσανε σήμερα ἕνα πενηντάρικο γιὰ ἕναν δῆθεν φυματικό·** **3)** ρηματ.π. χαράτσωμα.

χαράττω ἀττ. τ. ἀντὶ χαράσσω βλ.λ.

χαραυγή (ἡ) (κτ. συμφυρμόν, χαράζω κ. αὐγή) **ἡ** αὐγή, τὸ λυκαυγές, τὰ χαράματα : Ζαλοκ.200,1 (ἐκδ. Φέξη) **ὥρα γλυκιά τῆς χαραυγῆς, ποὺ ἡ φύσις βαλσαμώνει καὶ ἄνθη . . καὶ κλαδιά,** Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.53,1 **σηκώνουμαι μιὰ χαραυγή, μαῦρος ἀπὸ τὸν ὕπνο.**

χαραχτήρας (ὁ) δημ. ἄ. χαρακτὴρ βλ.λ.

χαραχτός-ή-ό δημ. ἄ. χαρακτὸς βλ.λ. : **χαραχτὲς βεντοῦζες.**

χάρβαλο (τό) δημ. πᾶν τὸ μὴ καλῶς ἔχον, ἡρειπωμένον, λείψανον ἀχρηστευμένον, ἐρείπιον : **τὸ σπίτι εἶναι χάρβαλο·** **2)** μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ καταβεβλημένος ὑπὸ γήρατος ἢ νόσου, ὁ ἐν μεγάλῃ σωματικῇ καταπτώσει διατελῶν.

χαρβάλι (τό) δημ. τὸ φυτὸν αἴναπι.

χαρέμι [τὸ] (ἀραβ.) δημ. τὸ σύνολον τῶν γυναικῶν συζύγων Ὀθωμανοῦ, θρησκευτικῶς καὶ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγνωριζομένης τῆς πολυγαμίας παρὰ Μουσουλμάνοις : τὸ χαρέμι τοῦ σουλτάνου - τοῦ πασᾶ· **2**) κ. χαρεμλίκι π. Μουσουλμάνοις, τὸ διὰ τὰς γυναῖκας προωρισμένον διαμέρισμα τῆς οἰκίας, ὁ γυναικωνίτης : Βολαωρ. ἡ Σκλάβα 44 **πῶς χάνονται τὰ νιάτα μου σὲ** τούρκικο **χαρέμι**, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.84,23 **κι ἡ Κώσταινα στὸν** Τούρναβο σὲ τούρκικο **χαρέμι**.

χαρεμλίκι [τὸ] δημ. ὅ. χαρέμι βλ.λ.2).

χάρη [ἡ] δημ. ἡ χάρις βλ.λ.

χαρῆναι ἀπαρφ. παθ. ἀορ. β' τοῦ χαίρω βλ.λ. : Σιμων.178.

χαρήσομαι παθ. μέλλ. **β'** τοῦ χαίρω βλ.λ. : Χρησμ.Σιβ.6,20.

χαρία Ἡσ. «βοῦνος».

χαρίδαι Ἡσ. «χαρίδαι· γένος ἐξ οὗ **ὁ** ἱερεὺς τοῦ Κραναοῦ».

χαρῖδότης [ὁ] (δίδωμι) ὅ. χαριδώτης βλ.λ., συνήθ. ἐπίθ. τοῦ Διονύσου : Πλούτ.Ἀντ.24 **Διόνυσον αὐτὸν ἀνακαλουμένων Χαριδότην καὶ Μειλίχιον**, αὐτ.Ἠθ.613D· ‖ κ. ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ : αὐτ.Ἠθ. 303D Ἑρμοῦ **Χαριδότου**· ‖ κ. ἐπίθ. τοῦ Διός : αὐτ.Ἠθ.1048C **ὁ Ζεὺς** .. χαίρει **καὶ** ἐπικάρπιος καὶ χαριδότης προσαγορευόμενος.

χαρῖδώτης [ὁ] (δίδωμι) κ. χαριδότης, θηλ. χαριδῶτις, ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ, ὁ δοτὴρ χαρᾶς : Ὕμν. Ἑρμ.17,12 **χαῖρ'**, Ἑρμῆ **χαριδῶτα, διάκτορε**.

χᾰρῖδῶτις-ιδος [ἡ] θηλ. τοῦ χαριδώτης βλ.λ., ἐπίθ. τῆς Σελήνης : Ὀρφ.Ὕμν.8,9 **Σελήνη χαριδῶτι** ‖ ἐπίθ. τῆς Πειθοῦς : αὐτ.54,9 **Πειθοῖ** .. χαριδῶτι **ἄνασσα**.

χαρίεις-εντος-εσσα-εν (χάρις) κ. νεώτ., **οὐδ**. ἀττ. κ. **χάριεν** ὡς ἐπίρρ., κλητ. ἀρσ. **χαρίεν** κ. χαρίει (AB 981), συγκρ. -έστερος κ. ὑπερθ. -έστατος π. Ὁμ. συνήθ. ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων, πράξεων κττ., ὁ πλήρης χαρίτων, **ὁ** εὐάρεστος, ὁ κομψός, ὁ θελκτικός, ὁ χαριτωμένος : Ἰλ.Α 39 **εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα**, αὐτ.Ε 905 **χαρίεντα δὲ εἵματα ἕσσε**, αὐτ.Θ 204 **οἱ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ'** ἀνάγουσι **πολλά** τε χαρίεντα, Ὀδ.Γ 58 **ἄλλοισι δίδου χαρίεσσαν** ἀμοιβήν, αὐτ. Ε 231 **αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἕννυτο νύμφη, λεπτὸν καὶ χαρίεν**, αὐτ.Κ 223 **οἷα θεάων λεπτά τε καὶ χαρίεντα καὶ ἀγλαὰ ἔργα** πέλονται, αὐτ.Ω 198 **ἀοιδὴ** χαρίεσσα, Ἀριστοφ.Πλ.849 **χαρίεντά γ' ἥκεις δῶρα τῷ θεῷ φέρων**· κ. συγκρ. . Ὀδ.Ι 5 **οὐ γὰρ ἐγώ γέ τί φημι** τέλος **χαριέστερον εἶναι**· κ. ὑπερθ. : Ἰλ.Ζ 90 **ὅ οἱ δοκέει** χαριέστατος **ἠδὲ μέγιστος εἶναι ἐνὶ μεγάρῳ** (πέπλος), αὐτ. Ζ 271· ‖ κ. ἐπὶ φυσικῶν πραγμάτων : Πλάτ. Φαῖδρ.229B **χαρίεντα γοῦν καὶ καθαρὰ καὶ διαφανῆ τὰ ὑδάτια φαίνεται**· κ. ὑπερθ. : αὐτ.230B **ἥ τε αὖ πηγὴ χαριεστάτη ὑπὸ τῆς πλατάνου ῥεῖ μάλα ψυχροῦ ὕδατος**, Διον.Περ.370 **χαρίεντος ἐπ' Αἰσάρου προχοῇσιν**· ‖ κ. ἐπὶ τῶν μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος : Ἰλ.Π 798 **ἀνδρὸς θείοιο κάρη χαρίεν τε μέτωπον ῥύετ'**, αὐτ.24 **χαρίεν δ' ᾔσχυνε πρόσωπον**, αὐτ.Χ 403 **κάρη δ' ἅπαν ἐν κονίῃσι** κεῖτο πάρος **χαρίεν**· ‖ κ. ἐπὶ προσ. κ. ἰδίᾳ γυναικῶν, ὁ πλήρης χάριτος καὶ ὡραιότητος : Ἰλ.Ω 348 **πρῶτον ὑπηνήτῃ, τοῦ περ χαριεστάτη ἥβη**, Ὀδ.Κ 279, Ἡσίοδ.Θ 246 **Μελίτη χαρίεσσα**, αὐτ.260 **Ψαμάθη, χαρίεσσα δέμας**, Πλάτ.Πρωτ.309B, Δροσ.Βοτάν.174 **ἐξωμολογήθη τὴν γλυκεῖαν** συμπάθειαν, **τὴν ὁποίαν ἔκτοτε ᾐσθάνθη πρὸς τὴν χαρίεσσαν κόρην**· κ.συγκρ. **ἐπὶ ἀνδρός** : Τυρτ.9,5 **φυὴν χαριέστερος**· ‖ κ. **ἐπὶ ζῴων** : Λουκ.Προμ.3 **ζῷα ἀφθῆναι χαρίεντα**· **2**) π. Ἀττ. συνήθ. ἐπὶ προσ., ἐν σχέσει πρὸς τὰς **ἀρετὰς τοῦ** πνεύματος, ὁ καταθέλγων, **ὁ** πεπαιδευμένος, ὁ λεπτός, ὁ εὐτράπελος, **ὁ** εὐφυής : Ἀριστοφ.Λυσ.1226 **ἢ καὶ χαρίεντες ἦσαν οἱ Λακωνικοί**, Πλάτ.Νόμ.680C **ἔοικέ γε ὁ ποιητὴς ὑμῖν οὗτος γεγονέναι χαρίεις**, αὐτ.Πολ.602Α **χαρίεις ἂν εἴη ὁ ἐν τῇ ποιήσει μιμητικὸς πρὸς σοφίαν περὶ ὧν ἂν ποιῇ**, αὐτ.452B **τὰ τῶν χαριέντων τὰ σκώμματα**, αὐτ.Λάχ.180D, αὐτ.Ἐπιστ.363C, Ἀριστλ. ΗΝικ.4,8 **καὶ οἱ βωμολόχοι εὐτράπελοι προσαγορεύονται, ὡς χαρίεντες**, αὐτ.1,13 **καὶ τῶν ἰατρῶν δ' οἱ χαρίεντες** πολλὰ **πραγματεύονται περὶ τὴν τοῦ σώματος γνῶσιν**, Πλούτ.Ἠθ.918D **χαρίεις ἀγαρανάμος**· κ. συγκρ.· Σουΐδ. «χαριεστέρους· ἐνδοξοτέρους, εὐπρεπεστέρους» : Λουκ. Νιγρ.27 **οἱ δὲ χαριέστεροι καὶ σιδήρῳ τὰς ἐπιφανείας αὐτῶν καταξύοντες**, Εὐνάπ.Ἱστ.ἀπ.101 ὁ Προκόπιος **τοὺς χαριεστέρους ἀναλαβὼν** ἐπὶ τὸν **βασιλέα .. συνήπτετο**· κ. ὑπερθ. : Ἰσοκρ.12,8 **περὶ ὧν οἱ χαριέστατοι τῶν Ἑλλήνων καὶ μνησθεῖεν ἂν καὶ διαλεχθεῖεν** ὡς σπουδαίων **ὄντων**, Διόδ.Σ 12,33 **στρατηγοὺς ἑλόμενοι τοὺς χαριεστάτους**, Ἀππ.Ἐμφ.Πολ.4,73 **οἱ χαριέστατοι** ποιητῶν **τε καὶ συγγραφέων**· **3**) κ. ἐπὶ πρσγμ., ὁ κομψός, ὁ εὐφυής, ὁ προσφιλέστατος, ὁ νόστιμος : Ἀνακρ.44 **χαρίεντα μὲν γὰρ ᾄδω, χαρίεντα δ' οἶδα λέξαι**, Ἀριστοφ.Σφ.1400 **λόγον λέξαι χαρίεντα**, αὐτ.Ὀρν.1401 **χαρίεντά γ' ἐσοφίσω καὶ σοφά**, Ξεν.Ἀν.3,5,12 **τὸ ἐνθύμημα χαρίεν ἐδόκει, τὸ δὲ ἔργον ἀδύνατον** (ἡ ἐπίνοια εὐφυής, **εὐφυῶς** εὑρημένη), Πλάτ.Γοργ.484C **φιλοσοφία γάρ τοί ἐστιν .. χαρίεν, ἄν τις αὐτοῦ μετρίως ἅψηται ἐν τῇ ἡλικίᾳ**· κ. συγκρ. : Πλάτ.Πρωτ.302C **δοκεῖ χαριέστερον εἶναι .. λέγειν**, αὐτ.Σοφ.234Β **παιδιᾶς ἔχεις τι χαριέστερον εἶδος ἢ τὸ μιμητικόν**· κ. ὑπερθ. : αὐτ.602D **ἱστάναι βοήθειαι χαριέσταται πρὸς αὐτὰ ἐφάνησαν**· ‖ κ. εἴρων. εὐχάριστος, νόστιμος : Ξεν.ΚΠ 1,4,13 **χαρίεν γάρ**, .., **εἰ ἕνεκα κρεαδίων τῇ θυγατρὶ τὸν παῖδα ἀποβουκολήσαιμι**, Λουκ.ΖΤραγ.26 **χαρίεν γάρ, εἰ περὶ τῶν ἐσχάτων κινδυνεύοντες περὶ τῆς ἐν τοῖς νόμοις ἐξουσίας σμικρολογοίμεθα** (σχόλ. «γελοιῶδες, ἀνόητον»)· **4**) τὸ οὐδ. π. Ἀττ. χάριεν, ἐν ἐπιρρ. σημ. χαριέντως, κομψῶς, εὐφυῶς· Ἀμμών.117 «χάριεν τὴν συλλαβὴν ὀξυτονοῦντες .. », Ἡρωδιαν. Ἐπιμ.358,5 «ὁμοίως .. καὶ τὸ χαρίεν ἀντὶ τοῦ χαριέντως», Εὐστ.1088, Σχόλ.Ἰλ.Π 798.

χᾰριεντής [ὁ] μον. σπάν. τ. ἀντὶ χαρίεις **βλ.λ.** : Παράφρ.Ἰλ.Β 736, αὐτ.836.

χαριεντίζομαι κ. μαν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. χαριεντιοῦμαι, μέσ. ἀόρ. ἐχαριεντισάμην, φέρομαι ἐν τῇ ὁμιλίᾳ καὶ τῇ πράξει χαριέντως, συμπεριφέρομαι κομψῶς καὶ μὲ χάριν : Διον.Ἀλ.Λυσ. 13 **οὐδὲ ὡς ἡδῦναι καὶ πεῖσαι καὶ χαριεντίσασθαι δύναται**· ‖ ἰδ. ἀστεΐζομαι κομψῶς, μὲ χάριν, λέγω εὐχαρίστους εὐφυολογίας καὶ πειράγματα· ΕΜ 807,17 «χαριεντιζόμενοι· εὐτραπελευόμενοι, σκώπτοντες» : Ἀριστοφ.ἀπ.212, Πλάτ.Πολ.436D **οὐκοῦν καὶ εἰ ἔτι μᾶλλον χαριεντίζοιτο ὁ ταῦτα λέγων κομψευόμενος**, αὐτ.Ἀπολ.24C ὅτι **σπουδῇ χαριεντίζεται**, αὐτ.27D, Διον.Ἀλ.Λυσ.14 χαριεντιζόμενος **ἐν οὐ χαριέντι καιρῷ**, Φίλ.2,570,42 **σκώπτειν καὶ χαριεντίζεσθαι δύνασαι μᾶλλον ἑτέρων**, αὐτ.480,18 **σκῶψαι καὶ** χαριεντίσασθαι, Σέξτ.Ἐμπ.254,1 **καθὼς φησί τις τῶν χαριεντιζομένων**, Γρηγ.Νύσσ.3,69Α, Παλλάδ.Λαυσ.925D, Γλυκὸς 16,16· **2**) δημ. ἀκκίζομαι ἐρωτικῶς: **χαριεντίζεται μὲ τὶς ὡραῖες κυρίες**· **3**) ρηματ. π. χαριεντισμός, χαριέντισμα, χαριεντιστέον.

χᾰριέντισμα-ατος [τὸ] (χαριεντίζομαι) μτγν. **κ.** μσν. χαρίεν σκῶμμα, εὐφυολογία, πείραγμα, χαριεντισμός : **Φίλ.2,570,33 μειρακιώδη χαριεντίσματα**, Εὐμάθ.Ὑσμ.325 **ἀναλογισάμενος τῆς ἐμῆς Ὑσμίνης χαριεντίσματα**, Σχόλ.Ἀριστοφ.Ἀχ.380 τὸ

κυκλοβορεῖν καὶ καταγλωττίζειν χαριεντίσματά ἐστι κωμῳδίας.

χᾰριεντισμός (ὁ) [χαριεντίζομαι] κ. μον. κ. νεώτ. χαρίεις ἀστεϊσμός, εὐφυολογία, πείραγμα : Πλάτ. Θεαίτ.168D χαριεντισμόν τινα ἀποκαλῶν, αὐτ. Πολ.563Α οἱ γέροντες ξυγκαθιέντες τοῖς νέοις εὐτραπελίας καὶ χαριεντισμοῦ ἐμπίπλανται, Διον. Ἀλ.Ἰσοκρ.12 χαριεντισμὸς γὰρ ἅπας ἐν σπουδῇ καὶ καλῶς γινόμενος, ἄωρον πρᾶγμα καὶ πολεμιώτατον ἐλέῳ, Πλούτ.Ἠθ.11F τὸ τοῦ Πλάτωνος σπουδῇ καὶ χαριεντισμῷ μεμιγμένον οὐ παραλειπτέον, Γαλ.1,291,9 ἀλλ' οὗτος ὁ χαριεντισμὸς ἑτέροις μᾶλλον ἔπρεπε, Πολυδ.5,161, Ἰω.Χρυσ.11, 858Α ἀφεὶς τὸν χαριεντισμόν, Φωκ.Ἰω 13,2· **2)** νεώτ. συνήθ. κτ. πληθ. φιλάρεσκος τρόπος, ἐρωτικὸς ἀκκισμός, ἐρωτοτροπία.

χαριεντολόγημα-ατος (τὸ) [χαριεντολογῶ] νεώτ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαριεντολογῶ, χαριέντισμα.

χαριεντολόγος (ὁ) νεώτ. ὁ χαριεντολογῶν, ὁ λέγων χαριεντολόγημα, εὐχαρίστους καὶ ἐλαφρῶς πειρακτικοὺς ἀστεϊσμούς.

χαριεντολογῶ-έω νεώτ. ὁμιλῶ χαριέντως, ἀνταλλάσσω εὐχαρίστους εὐφυολογίας καὶ πειράγματα· **2)** ρηματ. π. χαριεντολόγημα.

χαριεντότης ητος (ἡ) μτγν. ἡ χάρις τρόπων, ὁ κομψὸς τρόπος : Πλούτ.Ἠθ.441Β.

χᾰριέντως ἐπίρρ. κ. μον. κ. νεώτ., συγκρ. χαριέστερον κ. χαριεστέρως κ. ὑπερθ. χαριέστατα, μετὰ χάριτος, κομψῶς, εὐφυῶς, καλῶς : Πλάτ. Φαίδ.80C ἐάν μέν τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, αὐτ.87Α οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐχὶ πάνυ χαριέντως, . ., πάνυ ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι, αὐτ.Πολ.331Α χαριέντως γὰρ τοῦτο ἐκεῖνος εἶπε, Ἀλεξ.π.Ἀθήν.3,107Β δείπνου χαριέντως πεπρυτανευμένου, ASS Ἰουνίου 3,335Ε· **2)** εὐγενῶς, εὐμενῶς, ἀγαπητῶς : Ἰσοκρ.5,21 παραλείψω, . . εἰ χαριέντως αὐτοὺς ἠμυνάμην, Ἀθανάσ.2,385 χαριέντως ἀπεκρίθη· **3)** μετὰ καλῶν διαθέσεων, μὲ καλὴν πρόθεσιν : Ἰσοκρ.12,37 τῶν χαριέντως μέν, ἀπειροτέρως δὲ καὶ καταδεεστέρως ἐπαινούντων αὐτήν.

χαριεργός-όν μτγν. ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς ὡς προστατευούσης τοὺς καλλιτέχνας, τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς χειρώνακτας, ἡ χαίρουσα εἰς τὰς ὡραίας τέχνας ἢ εἰς τὰς χειροτεχνικὰς ἐργασίας· Σουΐδ. «ἡ κεχαριτωμένα ἐργαζομένη» : Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 6,205 ἃ δὴ χαριεργῷ Ἀθάνᾳ ἐκ τέχνας θήκατο παυόμενος.

χαρίεσσα (ἡ) κ. νεώτ. θηλ. τοῦ χαρίεις βλ.λ.· **2)** νεώτ. ζωολ. ὡς οὐσ. γένος ἐντόμων φυτοφάγων ἐκ τῶν κληριδῶν.

χαριέστερος-α-ον κ. νεώτ., συγκρ. τοῦ χαρίεις βλ.λ.· **2)** νεώτ. ζωολ. ὁ χαριέστερος ὡς οὐσ. γένος ἐντόμων ἑτεροπτέρων ἐκ τῶν κορεΐδων.

χαριέστατος-η-ον ὑπερθ. τοῦ χαρίεις βλ.λ.

χᾰρίζομαι κ. μον. νεώτ. κ. δημ., νεώτ. κ. δημ. ἐνεργ. χαρίζω βλ.λ., μέλλ. χαριοῦμαι [Θουκ.3,40] κ. Ἐπιγρ. κρητ. α' πληθ. χαριξιόμεθα, κ. ἀρκαδ. χαριξόμεθα, κ. μτγν. χᾰρίσομαι [Λουκ.Ἐνάλ.Δ 9,1] κ. παθ. μέλλ. χαρισθήσομαι [ΚΔ Φιλήμ.22], μέσ. ἀόρ. ἐχαρισάμην [Ἡρ.1,91] κ. παθ. ἀόρ. ἐχαρίσθην [ΚΔ Πράξ.3,14,αὐτ.Κορινθ.Ι,2,12], δημ. (ἐ)χαρίστη(κα), παθ. παρακ. κεχάρισμαι [Ἀριστοφ.Ἐκκλ. 1045] κ. ἐν μτχ. κεχαρισμένος [Ἰλ.Ε 243,Ξεν.Ἀπομν. 1,2,10], δημ. χαρισμένος, μτγν. κ. συγκρ. τῆς μτχ. τοῦ παθ. παρακ. κεχαρισμενώτερος [Αἰλ.ΖΙ 12,7] κ. ὑπερθ. κεχαρισμενώτατος [Ἀλκίφρ.3,65], κ. ἐπίρρ. ἐκ τῆς μτχ. αὐτῆς κεχαρισμένως [Ἀριστοφ. Αχ.248,Πλάτ.Φαῖδρ 273Β]· συνήθ. κτ. μτχ. μτ. δοτ. προσ., λέγω, πράττω τι εὐάρεστον εἴς τινα, δεικνύω τινὶ εὔνοιαν, ποιῶ τὸ θέλημά του : Ἰλ.Ε 71 χαριζομένη πόσεϊ ᾧ, αὐτ.Ο 449 Ἕκτορι καὶ Τρώεσσι χαριζόμενος, Ὀδ.Ν 265 οὕνεκ' ἄρ' οὐχ ᾧ πατρὶ χαριζόμενος θεράπευον δήμῳ ἔνι Τρώων, Θέογν.585 ποίησε χαριζόμενος Διί, Θουκ.3,40, Ξεν.Ἀπομν.4,3,16 ὅταν τις αὐτὸν ἐπερωτᾷ πῶς ἂν τοῖς θεοῖς χαρίζοιτο, Πλάτ.Πρωτ.362Α Καλλίᾳ χαριζόμενος παρέμεινα [χάριν τοῦ Καλλίου]· ‖ κ. ἀπολ. φέρομαι εὐαρέστως πρός τινα, συναινῶ, συγκατατίθεμαι, συγκατανεύω : Αἰσχ.Πέρσ. 700 δίεμαι μὲν χαρίσασθαι δίεμαι δ' ἀντία φάσθαι [σχόλ. «τὰ πρὸς χάριν εἰπεῖν δέδια μέν σοι»], Ἀνδοκ.30,1 οἱ ὑπὲρ τὸν καιρὸν χαριζόμενοι· κ. μτ. συστ. αἰτ. : Εὐρ.ἀπ.362,1 τὰς χάριτας ὅστις εὐγενῶς χαρίζεται, Ἰσοκρ.1,31 μηδὲ τὰς χάριτας ἀχαρίστως χαριζόμενος, Δημ.306 εἶτα κενὰς χαρίζει χάριτας τουτοισί· ‖ συνήθ. μτ. δοτ. τοῦ τρόπου ἢ σπαν. μτ. μτχ. τροπικῆς : Ὀδ.Α 61 οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς Ἀργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ῥέζων Τροίῃ ἐν εὐρείῃ;, αὐτ.Κ 73 χαρίζεσθαι φιλότητι, αὐτ.Ξ 387 μή τί μοι ψεύδεσσι χαρίζεο [μὴ ζήτει εὔνοιαν διὰ ψευδολογιῶν], Ἡρ. 1,90 ἐάσας με χαριῇ μάλιστα τὸν θεὸν τῶν Ἑλλήνων, Ἀριστοφ.Ἐκκλ.1045 κεχάρισαί γέ μοι, Θουκ.3,42, Πλάτ.Πολ.338Α ἀλλ' ἐμοί τε χαρίζου ἀποκρινόμενος, αὐτ.426C, αὐτ.Θεαίτ.173Α τὸν δεσπότην ἔργῳ χαρίσασθαι, Δημ.110 διὰ τοὺς χαρίζεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους, Πλούτ.Ἠθ.66Α ὀλίγοι μὲν γὰρ ἐκ πολλῶν εἰσιν οἱ παρρησιάζεσθαι μᾶλλον ἢ χαρίζεσθαι τοῖς φίλοις τολμῶντες· **2)** μτ. δοτ. π. Ἀττ., ἐνδίδω εἰς ἐπιθυμίαν ἢ πάθος, παραδίδομαι εἰς κλίσιν τινὰ ἢ πάθος : Σοφ.Ἠλ.331 κοὐδ' ἐν χρόνῳ μακρῷ διδαχθῆναι θέλεις θυμῷ ματαίῳ μὴ χαρίζεσθαι κενά, Εὐρ.Ὀρ.1514 δειλίᾳ γλώσσῃ χαρίζει, αὐτ.ἀπ.31, Ξεν.Ἀπομν.1,2,23 τὴν ταχίστην ἑαυταῖς τε καὶ τῷ σώματι χαρίζεσθαι, αὐτ. 2,1,2, αὐτ.ΚΠ 4,2,39 τὸ παροχρῆμα τῇ γαστρὶ χαρίσασθαι, αὐτ.4,3,2 ἴσως δὲ καὶ ποιοῦσιν αὐτὰ τῇ ἡδονῇ χαριζόμενοι, Πλάτ.Πολ.561C χαριζόμενοι τῇ προσπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ, Ἀριστλ.Η Νικ.9 οἱ δὴ περὶ ταῦτα πλεονέκται χαρίζονται ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ὅλως τοῖς πάθεσι καὶ τῷ ἀλόγῳ τῆς ψυχῆς· ‖ κ. ἐπὶ γυναικός, ἐνδίδω, ὑποτάσσομαι εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ ἀνδρός : Ἡσ. «χαρίσασθαι· λέγονται γὰρ αἱ γυναῖκες χαρίζεσθαι αἱ πρὸς συνουσίαν ἑαυτὰς ἐκδιδοῦσαι» : Πίνδ.ἀπ. 236 ἐρᾶν καὶ ἐρῶσι χαρίζεσθαι, Ἀριστοφ.Ἐκκλ. 629 κοὐκ ἐξέσται παρὰ τοῖσι καλοῖς καταδαρθεῖν ταῖσι γυναιξὶν πρὶν τοῖς αἰσχροῖς καὶ μικροῖς χαρίσωνται, Πλάτ.Συμπ.182Α ὥστε τινὰς τολμᾶν λέγειν ὡς αἰσχρὸν χαρίζεσθαι ἐρασταῖς, αὐτ.Φαῖδρ.231C ἐκ τῶν ἔργων τοῖς ἄλλοις ἀπεχθανόμενοι τοῖς ἐρωμένοις χαρίζεσθαι, αὐτ.256Α, Διον.Ἀλ.Ρωμ.4,65 εἰ ὑπομενεῖς χαρίσασθαί μοι, γυναῖκά σε ποιήσομαι· ‖ κ. ἐπὶ κωμῳδίας παριστανομένης ὡς ὡραίας γυναικός, ἐχούσης πολλοὺς ἐραστάς: Ἀριστοφ.Ἱππ.517 πολλῶν γὰρ δὴ πειρασάντων αὐτὴν ὀλίγοις χαρίσασθαι [σχόλ. «πειρασάντων· μετελθόντων, ἐπιτηδευσάντων .. πειρᾶν δὲ τὸ προσβάλλειν [προβάλλειν] γυναικὶ περὶ Ἀφροδίτης . . διὸ καὶ τὸ χαρίσασθαι ἐπήνεγκε· σημαίνει οὖν σπανίως ἐπιτυχεῖν τινας καὶ ὀλίγους κατορθῶσαι παντάπασιν»]· κ. μτ. συστ. αἰτ. : Λουκ. Ἐρωτ.27 τὸ δὲ ἄρρεν οὐδενὶ τρόπῳ χαρίζεται θήλειαν ἀπόλαυσιν· **3)** ὁμ. μτ. δοτ. ἐν τῇ συζητήσει, ὑποχωρῶ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τινός, διευκολύνω : Πλάτ.Μέν.75Β βούλει σοι χαρίσωμαι· **4)** κ. μτ. αἰτ. πράγματος, προσφέρω προθύμως, δίδω εὐχαρίστως, δωροῦμαι, χαρίζω : Ἰλ.Ζ 49 τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ . . ἄποινα, Ὀδ.Ω 283 δῶρα δ' ἐτώσια ταῦτα χαρίζεο, Ἀρχίλ.6,Ἡρ.1,91 ὅσον δὲ ἐνέδωκαν αὗται, ἤνυσε καὶ ἐχαρίσατό οἱ, Ἀριστοφ.Ἀχ.437 Εὐριπίδη, ἐπειδήπερ ἐχαρίσω

ταδί, αὐτ.'Ιππ.54,ΠΔ Μακκ.2,2,35 οἷς **ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς πολλὰ διάφορα ἐλάμβανε καὶ μετεδίδου·** || ὁμ. μτ. ἐνάρθρ. ἀπαρφ., ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ ἄρθρου: Πλάτ.'Ιππ.Ε 364C **ἆρ' ἄν τί μοι χαρίσαιο τοιόνδε, μὴ μου καταγελᾶν,** Πλούτ.'Ηθ. 609Α **τῷ φιλοστόργῳ χαριζόμεθα τὸ ποθεῖν,** ΚΔ Λουκ.7,21 **τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν,** Λουκ.'Ερωτ.19 **χάρισαι δὲ καὶ τοῖς ἀνδράσι μένειν ἄρρεσιν',** 'Αγαθ.ΑΠ 5,236 **εὖτε δ' ἐπέλθῃ ὄρθρος μικρὰ χαριζόμενος,** Πάπ. **δῶρον ἐχαρίζετο,** αὐτ. **τὰ δ' ἄλλα χαρίζοισθ' ἑαυτῶν ἐπιμελόμεναι, ἵν' ὑγιαίνητε·** || κ.μτ.γενικ. τοῦ ὅλου,παρέχω, δίδω εὐχαρίστως ἔκ τινος πράγματος, δωροῦμαι : 'Οδ.Α 140 **εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα χαριζομένη παρεόντων** (εὐχαρίστως μεταδίδουσα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων), αὐτ.Ρ 452 **ἐπεὶ οὔ τις ἐπίσχεσις οὐδ' ἐλεητὺς ἀλλοτρίων χαρίσασθαι,** Θέογν.1000 **παντοίων ἀγαθῶν γαστρὶ χαριζόμενος,** Θεόκρ.25,188 **γλώσσης μαψιδίοιο χαριζόμενον παρεοῦσιν·** **5)** μτ. αἰτ. προσ ἀπολύω τινὰ εἰς ἔνδειξιν εὐνοίας, οὐχὶ μετὰ νόμιμον διαδικασίαν, δίδω χάριν: Πλούτ.Γ Γράκχ.4 **τὸν δὲ ἕτερον νόμον Γάϊος αὐτὸς ἐπανείλετο φήσας τῇ μητρὶ Κορνηλίᾳ δεηθείσῃ χαρίζεσθαι τὸν 'Οκτάβιον,** ΚΠ Πράξ.25,11 **οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι,** αὐτ.Πράξ. 25,16 **οὐκ ἔστιν ἔθος 'Ρωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν·** **6)** μτ. δοτ. προσ. κ. αἰτ. πράγμ. συγχωρῶ : ΚΔ Κορινθ.2,12,13 **χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην,** αὐτ.Κολ.2,13 **χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα·** κ. ἀπολ. : ΚΔ Κορινθ.2,2,7 **ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι·** **7)** παθ. συνήθ. ἐν τῷ ποθ παρακ. κ. ὑπερσυντ., εἶμαι εὐάρεστος, προσφιλής, ἀγαπητὸς εἴς τινα, ἀρέσκω : 'Οδ.Ζ 23 **κεχάριστο δὲ θυμῷ** (ἠγάπα αὐτὴν ἐγκαρδίως), αὐτ.Θ 538 **οὐ γάρ πως πάντεσσι χαριζόμενος τάδ' ἀείδει** (δὲν εὐχαριστοῦνται ὅλοι νὰ ᾄδῃ τοῦτο), 'Ηρ.8,5 **τοῖς Εὐβοέεσσι ἐκεχάριστο** (ἐγένετο ὡς ἤθελον), Πλάτ. Φαῖδρ.250C **ταῦτα μὲν οὖν μνήμῃ κεχαρίσθω·** **8)** συνήθ. ἐν τῇ μτχ. τοῦ παθ. παρακ. κεχαρισμένος ὡς ἐπίθ. ὁ εὐάρεστος, ἀγαπητός, ποθητός : 'Ιλ.Ε 243 **ἐμῷ κεχαρισμένῳ θυμῷ,** αὐτ.Ε 826,αὐτ.Υ 293 **δῶρα θεοῖς κεχαρισμένα,** αὐτ.Ω 661 **ὧδέ κέ μοι ῥέζων .., κεχαρισμένα θείης,** 'Οδ.Β 54 **ᾧ κ' ἐθέλοι καὶ οἱ κεχαρισμένος ἔλθοι,** αὐτ.584 **ἤ τίς που καὶ ἑταῖρος ἀνὴρ κεχαρισμένα εἰδώς,** 'Ησίοδ.Θ 580 **δῶρα θεοῖς κεχαρισμένα,** 'Ηρ.1,87 **εἴ τί οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη,** αὐτ.3, 119,'Ηρ.892 **οὐ βρομίῳ κεχαρισμένα θύρσῳ,** 'Αριστοφ.Εἰρ.386 **εἴ τι κεχαρισμένον χοιρίδιον οἶσθα παρ' ἐμοῦ γε κατεδηδοκώς,** Ξεν.'Απομν.1,2,10 **οἱ δὲ πεισθέντες ὡς κεχαρισμένοι φιλοῦσιν,** αὐτ. 2,1,24 **τί ἂν κεχαρισμένον ἢ σιτίον ἢ ποτὸν εὕροις,** Πλάτ.Σοφ.218Α **πᾶσι κεχαρισμένος,** Δημ.178, 'Αριστλ.ΖΜ 1,5,4 **ἐν τοῖς μὴ κεχαρισμένοις .. πρὸς τὴν αἴσθησιν,** Διον.'Αλ.Ρωμ.3,69 **χῶρος θεοῖς μάλιστα κεχαρισμένος,** Πάπ. **τῆς κεχαρισμένης ὑμῶν παρουσίας,** αὐτ. **ἔσῃ μοι κεχαρισμένος·** || μτγ. κ. συγκρ. : Αἰλ.ΖΙ 12,7· κ. ὑπερθ. : 'Αλκίφρ. 3,65· **9)** ρηματ. π. χάρισμα, χαρισμός, χαριστέον, χαριστής, χαριστήριος.

χαρίζω μσν., νεώτ. κ. δημ. π. ἀρχ. κ. μτγν. **μ. ἐν** τῷ μέσ χαρίζομαι βλ.λ., δίδω, παραχωρῶ τι εἴς τινα δωρεάν, ἀμισθί, δωροῦμαι : Σχόλ.'Οδ.Γ 453 **τὸ κοινὸν τῆς γῆς ὄνομα .. χαρίζει τῷ μικρῷ αὐτῆς μέρει,** Κ Πορφ.'Εκθ.36Β **τούτους ἡμῖν χάρισον εἰς χαρὰν καὶ ἀνέγερσιν τῶν 'Ρωμαίων,** Γρυπ.Γκαῖτε 78 **καὶ χαρίσματα χαρίζει στὰ φτωχά της,** δ. τραγ. **Χάρε, γιὰ χάρισέ μου σαΐτες κοφτερές, νὰ πάω νὰ σαϊτέψω δυὸ τρεῖς μελαχρινές,** αὐτ. **χαρίζω σε τὸ Σκουτάρι καὶ τὸ Γκιουζὲλ Χισάρι,** παροιμ. **κάποιου χάριζαν γάϊδαρο κι ἤθελε καὶ σαμάρι** (ἐπὶ πλεονεκτῶν), αὐτ. **κάποιου γάϊδαρο χάριζανε καὶ τὸν κοίταζε στὰ δόντια** (ἐπὶ τῶν λίαν ἀπαιτητικῶν), παροιμ. φρ. **δὲν χαρίζει κάστανα** (δὲν εἶναι ἀνεκτικός, ἐκδικεῖται)· **2)** δίδω χάριν, ἀπολύω ποινῆς ἢ χρέους : ΜΜ. **μὲ χαρίσῃ τὴ ζωὴ | καὶ σόβια στὴ φυλακή,** - **τοῦ χάρισε ἕνα ρολόγι - τὰ χρωστιμιά·** || κ.μέσ. κ.παθ.: Βί.'Αλεξ.1798 **καὶ κινδυνεύσητε ζωήν, ἣν ὧδ' ἐχαρισάμην,** - **τοῦ χαρίστηκε ἡ μισὴ ποινή, - χαριστήκανε τὰ χρέη·** **3)** μέσ. κάμνω χάριν, συγκαταβαίνω, ὑποχωρῶ, μεροληπτῶ : **εἶναι αὐστηρός, δὲν χαρίζεται σὲ κανένα,** - **τὸν προήγαγον χαριζόμενοι εἰς τὴν φιλίαν τοῦ ἀδελφοῦ του** (χάριν τῆς φιλίας μὲ τὸν ἀδελφόν του)· **4)** ρηματ. π. βλ. ἐν λ. χαρίζομαι.

χάριν αἰτ. ἐν. τοῦ χάρις βλ.λ.15) ὡς ἐπίρρ.

χαριξιόμεθα κρητ. τ. α' πληθ. μέσ. μέλλ. τοῦ χαίρω βλ.λ. ἀντὶ χαριούμεθα.

χάρις-ιτος (ἡ) (χαίρω) κ. μαν. κ. νεώτ., δημ. **χάρη,** αἰτ. **χάριν** ('Ιλ.Ε 874) κ. **χάριτα** ('Ηρ.6,41, Εὐρ.'Ηλ. 61), πληθ. ὀνομαστ. **χάριτες,** δοτ. **χάρισι** ('Οδ.Ζ 237) κ. **χάρισσι** (Πίνδ.Ν 5,98) κ. **χαρίτεσσι** ('Ιλ.Ρ 51), ἐπὶ σωματικῆς καλλονῆς, τὸ θέλγητρον, ὄψις ἐρασμία, ἁπλότης ἐν συνδυασμῷ μεθ' ἁρμονικότητος, ἰδιότης ἀξιέραστος : 'Οδ.Β 12 **θεσπεσίην δ' ἄρα τῷ γε χάριν κατέχευεν 'Αθήνη,** 'Ησίοδ.'Εργ.65 **χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ χρυσέην 'Αφροδίτην,** Αἰσχ.'Αγ.416 **εὐμόρφων δὲ κολοσσῶν ἔχθεται χάρις ἀνδρί·** || κ. κτ. πληθ. τὰ θέλγητρα : 'Οδ. Ζ 237 **κάλλει καὶ χάρισι στίλβων,** Εὐρ.Βάκχ.236 **ὄσσοις χάριτας 'Αφροδίτης ἔχων·** **2)** σπαν. ἐπὶ πραγμ. κ. ἰδ. ὡραίων, τεχνικωτάτων ἔργων, ἡ ὡραιότης, ἡ λαμπρότης : 'Ιλ.Ξ 183 **χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή** (ἐπὶ ἐνωτίων), 'Οδ.Ο 320 **ὅς ῥά τε πάντων ἀνθρώπων ἔργοισι χάριν καὶ κῦδος ὀπάζει,** αὐτ.Σ 298· || κ. ἐπὶ λόγων : 'Οδ.Θ 175 **οὔ οἱ χάρις ἀμφιπεριστέφεται ἐπέεσσιν,** 'Ησίοδ.'Εργ. 720 **πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης** (γλώσσης), Πίνδ.Ο 13,25 **ταὶ Διονύσου χάριτες ἐν διθυράμβῳ,** Δημ.51 **εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται,** ΑΠ 9,186. **μῦθοι πληθόμενοι χαρίτων·** **3)** δημ. κτ. ἐπέκτ. κ. ἐπὶ προσ. κ. ἐπὶ πραγμάτων, πᾶσα καλὴ ἰδιότης, προτέρημα, προσόν, ἀντίθ. ἐλάττωμα, κουσούρι : Δροσ.Βοτάν.169 **ἐπὶ τοῦ συνάλου της ἦτο σκορπισμένη φυσικὴ χάρις, ἡ ὁποία καὶ εἰς τὸ δικαστήριον πολλὴν ἔκαμεν αἴσθησιν,** - **ἡ ὑποψηφία-τὸ σπίτι ἔχει πολλὲς χάρες·** **4)** ἡ δόξα : Πίνδ.Π 1,76 **ἀρέομαι πὰρ μὲν Σαλαμῖνος 'Αθηναίων χάριν μισθόν,** αὐτ.Ο 1,29 **εἴ τί τοι Πίσας τε καὶ Φερενίκου χάρις νόον ὑπὸ γλυκυτάταις ἔθηκε φροντίσιν,** αὐτ.Ο 8,75 **Νεμέα γὰρ ὁμῶς ἐρέω ταύταν χάριν,** αὐτ.Ο 8,105· **5)** κ. νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ τοῦ φρονήματος, τῆς διαθέσεως, ἡ εὐμένεια, ἡ φιλοφροσύνη, ἡ εὔνοια, ἡ παροχὴ ὑπηρεσίας, ἡ καλωσύνη, ἡ εὐεργεσία : 'Ησίοδ 'Εργ.190 **οὐδέ τις εὐόρκου χάρις ἔσσεται οὔτε δικαίου οὔτ' ἀγαθοῦ,** Θουκ.3,95 **τῶν Μεσσηνίων χάριτι πεισθείς·** κ. ἀπολ. : Αἰσχ.'Ικ.960 **εἰ δέ τις μείζων χάρις, πάρεστιν οἰκεῖν καὶ μονορρύθμους δόμους,** Σοφ.Αἴ.808 **ἔγνωκα γὰρ δὴ φωτὸς ἠπατημένη καὶ τῆς παλαιᾶς χάριτος ἐκβεβλημένη,** Βαλαωρ.Δέησις 69 **κάμε μου αὐτὴ τὴ χάρη ἄλλος νὰ μὴ τὰ πάρῃ, - κάνε μου τὴ χάρη νὰ μοῦ δώσῃς μερικὰ λεφτά·** || ὁμ. ἡ εὔνοια, ἀντίθ. βία, φόβος, ἀπειλή : Θουκ.1,9 **χάριτι πλεῖον ἢ φόβῳ,** Πλούτ.Σύλλ.38 **τοὺς μὲν χάριτι καὶ δεήσει, τοὺς δὲ ἀπειλῇ διακρουσάμενος εἰς Ῥώμην παρέπεμψε τὸ σῶμα,** παροιμ. **ἡ χάρη θέλει ἀντίχαρη** (ὁ δεχθεὶς εὐεργεσίαν ὑποχρεοῦται εἰς ἀνταπόδοσιν)· **6)** ἡ ὑποχρέωσις διὰ γενόμενον ἡμῖν ἀγαθόν, ἡ πρός τινα ὀφειλομένη εὐγνωμο-

σύνη, ἡ εὐχαριστία : Ἰλ.Δ 95 πᾶσι δὲ κε Τρώεσσι χάριν καὶ κῦδος ἄροιο, Ὀδ.Δ 695 οὐδέ τις ἔστι χάρις μετόπισθ' εὐεργέων, αὐτ.Χ 319, Ἡσίοδ.Θ 503 οἵ οἱ ἀπεμνήσαντο χάριν εὐεργεσιάων, Λουκ. Δὶς Κατ.17 καί μοι αὐτάς τε χάριν οἶδεν ἐπὶ τούτοις· κ. μτ. ἀπαρφ. : Ἰλ.Ι 316 ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν μάρνασθαι δηίοισιν ἐπ' ἄνδράσι νωλεμὲς αἰεί, αὐτ.147, Πίνδ.Ο 10(11),22 πύκτας δ' ἐν Ὀλυμπιάδι νικῶν Ἴλᾳ φερέτω χάριν Ἁγησίδαμος, Ἡρ.3,21 μέχρι δὲ τούτου θεοῖσι εἰδέναι χάριν, Αἰσχ.Ἀγ.729 χάριν γὰρ τροφεῦσιν ἀμείβων μηλοφόνοισιν ἐν ἄταις δαῖτ' ἀκέλευστος ἔτευξεν, Σοφ.Ἠλ.134 ἀλλ' ὦ παντοίας φιλότητος ἀμειβόμεναι χάριν, Ξεν.ΚΠ 1,6,11 οὐδεὶς αὐτῶν ἐμοὶ τούτων χάριν εἴσεται, Πλάτ. Ἀπολ.20Α τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας ἀπολιπόντας σφίσι ξυνεῖναι χρήματα διδόντας καὶ χάριν προσειδέναι· κ. σπαν. μτ. μτχ. : Πλούτ.Ἀλέξ.62 χάριν οὐδεμίαν εἰδὼς τοῖς διαπεπραγμένοις, εἰ μὴ περάσειε τὸν Γάγγην· ‖ φρς χάριν ἔχω τινί τινος ἢ χάριν ἔχω τινὸς ἢ πρός τινα αἰσθάνομαι εὐγνωμοσύνην πρός τινα διά τι κτλ. : Ἡρ.7,120 τῶν τε παροιχομένων ἔχειν σφι μεγάλην χάριν, ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης οὐ δὶς ἑκάστης ἡμέρης ἐνόμισε σῖτον αἱρέεσθαι, Εὐρ. ΙΤ 847 χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς, αὐτ. Ὀρ.244 καὶ χάριτα ἔχων πατρός, αὐτ.Ἑκ.830 ἀσπασμάτων χάριν τίν' ἕξει, Θουκ.8,87 ὁ δὲ χάριν ἂν δήπου ἐν τούτῳ μείζω ἔτι ἔσχεν, Λυσ.24,1 οὐ πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν, . . . τῷ κατηγόρῳ, ὅτι μοι παρεσκεύασε τὸν ἀγῶνα τουτονί, Ξεν. ΚΠ 3,2,30 εἰσόμεθα ὅτι οὐδεμίαν αὐτῷ χάριν ὀφείλομεν Πλούτ.Δημ.7 χάριν οὐκ ἔχει πρὸς τὸν δῆμον· ‖ ὁμ. χάριν κατατίθεμαί τινι ποιῶ εὐεργεσίαν πρός τινα, κτῶμαι δικαιώματα εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ : Ἡρ.6,41 δοκέοντες χάριτα μεγάλην καταθήσεσθαι, αὐτ.7,178 καί σφι δεινῶς καταρρωδέουσι τὸν βάρβαρον ἐξαγγείλαντες χάριν ἀθάνατον κατέθεντο, Θουκ.1,33· ‖ ὁμ. χάριν λαμβάνω, κτῶμαι ἀπέχω, κομίζω τυγχάνω, λαμβάνω, θερίζω εὐγνωμοσύνην, εὐχαριστίας, ἀνταμείβομαι : Σοφ.ΟΤ 1004 καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ, αὐτ.Φιλ.1370 χοὔτω διπλῆν μὲν ἐξ ἐμοῦ κτήσει χάριν, αὐτ.Τρ.471 κοὐ μέμψει χρόνῳ γυναικὶ τῇδε κἀπ' ἐμοῦ κτήσει χάριν, Θουκ.3,58 χάριν κομίσασθαι, Ξεν.Ἀπομν.2, 2,5 οὐκ εἰδυῖα τίνα τούτων χάριν ἀπολήψεται, ΑΠ 7,458 χάριτας ἀπέχειν· φρ. χάρις (ἐστὶ) τινι ὅτι . . εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται εἴς τινα διότι . .· ἴδ. ἐν φρ. χάρις τοῖς θεοῖς ὅτι : Ξεν.Ἀν.3,3,14, αὐτ. ΚΠ 7,5,72 τοῖς μὲν θεοῖς μεγίστη χάρις ὅτι ἔδοσαν ἡμῖν . .· ὁμ. χάρις τινὶ ὑπέρ τινος : Πλούτ. Ἠθ.1122Α· ‖ νεώτ. παρενθετικῶς χάρις τῷ θεῷ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ· δθ. νεώτ. χάρις εἴς τινα μὲ τὴν βοήθειάν τινος : χάρις εἰς τὸν στρατηγὸν ἐσώθη τὸ φρούριον· κ. ἀναφορ. πρὸς ἱκανότητά τινα : χάρις εἰς τὴν ἑτοιμότητά του τὸν κατεπράΰνε· κ. εἰρων. : χάρις εἰς τὸ θράσος του τὸν ἐξεδίωξαν· **7)** ἡ πρᾶξις τῆς εὐνοίας, ἡ ἔνδειξις αὐτῆς, ἡ εὐποιία· κ. γενικ. ὅ,τι εἴς τινά ἐστιν εὐάρεστον καὶ ἐπιθυμητόν, συνήθ. μτ. ρ. χάριν φέρω, τίθημι, παρέχω, πράττω κ.ἄ., ποιῶ τι εὐχάριστον : Ἰλ.Ε 211 φέρων χάριν Ἕκτορι δίῳ, αὐτ.Ε 874 χάριν ἄνδρεσσι φέροντες, αὐτ.Ι 613 Ἀτρείδῃ ἥρωι φέρων χάριν, Ὀδ.Ε 307 οἳ τότ' ὄλοντο Τροίῃ ἐν εὐρείῃ χάριν Ἀτρείδῃσι φέροντες, Ἡρ.9,60 ὑμεῖς δ' ἡμῖν τοὺς τοξότας ἀποπέμψαντες χάριν θέσθε, Αἰσχ.Πρ.782 τὴν δ' ἐμοὶ χάριν θέσθαι χάριν, Σοφ.ΟΚ 767 οὐκ ἤθελες θέλοντι προσθέσθαι χάριν, αὐτ.ΟΚ 1133 τὸν ἄνδρ' ἔασον τόνδε τῇ θ' αὐτοῦ φρενὶ χάριν παρασχεῖν τῷ θεῷ, αὐτ.Αἶ.1371, αὐτ.Τρ.996, Εὐρ.Ἑκ. 1211, αὐτ.Ἴων 36 Λοξίᾳ δ' ἐγὼ χάριν πράσσων ἀδελφῷ πλεκτὸν ἐξάρας κύτος ἤνεγκα, Θουκ.2,40· ‖ ὁμ. χάριν δίδωμί τινι περιποιοῦμαι, ἐνδίδω, ὑποχωρῶ, ἀντίθ. χάριν ἀπαιτῶ, ἀπαιτῶ ἀνταπόδοσιν τῆς εὐεργεσίας : Σοφ.ΟΚ 855 ὀργῇ χάριν δούς, Εὐρ.Ὀρ.453 χάριτας πατρῴας ἐκτίνων ἐς οὓς σε δεῖ, αὐτ.Ἑκ.276 χάριν τ' ἀπαιτῶ τὴν τάθ' ἱκετεύω τέ σε, Θουκ.3,63, Πλάτ.Πολ.338Β καὶ τούτων μηδὲ χάριν ἀποδιδόναι, Δημ.504 ἐάν τις ἀπαιτήσῃ χάριν ὑμᾶς, ἄτιμος ἔστω· ‖ ὁμ. ἐν φρ. χάριν ἀποστερῶ δὲν ἀνταποδίδω τὴν εὐεργεσίαν, ἣν ἔλαβον : Πλάτ.Γοργ.520Ε ἴσως ἂν ἀποστερήσειε τὴν χάριν, εἰ προοῖτο αὐτῷ ὁ παιδοτρίβης, αὐτ.Ἱππ.Ε 372C· ‖ ὁμ. χάρις ἄχαρις εὔνοια μὴ λαμβάνουσα εὐγνωμοσύνην ἢ ἀναξία εὐγνωμοσύνης : Αἰσχ.Πρ.545 φέρ' ὅπως ἄχαρις χάρις, αὐτ.Χο.42 τοιάνδε χάριν ἀχάριτον ἀπότροπον κακῶν, Εὐρ.Φοίν.1757 χάριν ἀχάριτον εἰς θεοὺς διδοῦσα· **8)** μτγν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ἡ δωρεὰν παρεχομένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, εἰδ.ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τοῖς ἀνθρώποις, ἰδ τοῖς ἁμαρτωλοῖς, ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἡ συνδρομὴ καὶ ἐνίσχυσις ἐν τῷ βίῳ τῆς ἁγιότητος· πᾶν ὅ,τι δίδεται τοῖς ἀνθρώποις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δώρημα, τὸ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀγαθόν : ΚΔ Λουκ.2,40 καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό, αὐτ.Πράξ.13,43 ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, αὐτ.Τιμ.1,1,2 χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Βλαχογ.Παληκ.28 τ' ἀκουμπῆσαν ἀπάνου στὴ λειψανοθήκη γιὰ νὰ πάρουν ἀπ' τὴ χάρη του· κ. ἐν φρ. θείᾳ χάριτι κατὰ θείαν συγκατάβασιν, βοήθειαν· ‖ κ. γεν. : Παλαμ.Ταφ.34,4 τοῦ ἥλιου τὴ θεία χάρη· **9)** νεώτ. κ. δημ. νομ. ὁλοκληρωτικὴ ἄφεσις ἢ μετριασμὸς ἐπιβληθείσης ποινῆς δι' ἀξιόποινον πρᾶξιν : ἐδόθη χάρις εἰς τοὺς πολιτικοὺς καταδίκους· **10)** νεώτ. ναυτ. ὀλιγοήμερος προθεσμία, δυναμένη νὰ χορηγῆται ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀμοιβαιότητος εἰς τὰ ἐχθρικὰ ἐμπορικὰ πλοῖα ἅμα τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου ἢ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐχθροπραξιῶν, ὅπως ἀποπλεύσωσιν ἐντὸς ταχθείσης διορίας δι' οἱονδήποτε λιμένα· **11)** ἡ ἀπόλαυσις, ἡ ἡδονή, ἰδίᾳ ἡ ἀφροδισιακή : Ἰλ.Λ 243 ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχου, ἀστοῖσιν ἀρήγων, κουριδίης, ἧς οὔ τι χάριν ἴδε, Πίνδ.ἀπ.90,1 χάριτες ἀφροδισίων ἐρώτων, Αἰσχ.Ἀγ.1206 ἀλλ' ἦν παλαιστὴς κάρτ' ἐμοὶ πνέων χάριν, Ξεν.Ἱέρ.1,34 παρὰ δὲ παιδικῶν βουλομένων ἥδισται οἶμαι αἱ χάριτές εἰσιν, αὐτ. 7,6 οὔτε γὰρ αἱ μὴ ἐξ ἀντιφιλούντων ὑπουργίαι χάριτες ἡμῖν ἐδόκουν εἶναι οὔτε τὰ ἀφροδίσια τὰ βίαια ἡδέα ἐφαίνετο, Πλάτ.Φαῖδρ.254Α μνείαν ποιεῖσθαι τῆς τῶν ἀφροδισίων χάριτος· **12)** ἡ εὐαρέστησις, ἡ εὐφροσύνη, ἡ τέρψις, ἡ ἡδονή, ἡ ἀπόλαυσις, ἡ χαρά : Πίνδ.Π 2,129 ἄθροισον χάριν ἑπτακτύπου φόρμιγγος ἀντόμενος, αὐτ.Ο 7,8 συμποσίου τε χάριν κᾶδός τε τιμάσαις ἑόν, αὐτ. 10(11),95 καὶ νυν ἐπωνυμίαν χάριν νίκας ἀγερώχου, Εὐρ.Βάκχ.535 ἔτι ναὶ τὰν βοτρυώδη Διονύσου χάριν οἴνας ἔτι σοι τοῦ Βρομίου μελήσει, αὐτ.Ὀρ.159 ὀλεῖς, εἰ βλέφαρα κινήσεις ὕπνου γλυκυτάταν φερομένῳ χάριν, αὐτ.Τρῳ.1109 ἔνοπτρα, παρθένων χάριτας, αὐτ.Ἱκ.79, Ἀριστφ.Νεφ. 311 ἦρί τ' ἐπερχομένῳ Βρομία χάρις· κ. ἀπολ. : Αἰσχ.Ἀγ.550 ὡς νῦν τὸ σὸν δὴ καὶ θανεῖν πολλὴ χάρις, Σοφ.ΟΚ 232 πόνον οὐ χάριν ἀντιδιδωσιν ἔχειν, αὐτ.Ἠθ.821 ὡς χάρις μέν, ἢν κτάνῃ, λύπη δ', ἐὰν ζῶ, Εὐρ.Ἱππ.529 ἔρως, .. εἰσάγων γλυκεῖαν ψυχαῖς χάριν, αὐτ.Μήδ.227 οἴχομαι δὲ καὶ βίου χάριν μεθεῖσα κατθανεῖν χρῄζω, αὐτ.Ἑλ.655, Ἀριστφ.Λυσ.865 οὐδεμίαν τῷ βίῳ χάριν ἔχω (οὐδεμίαν ἡδονὴν αἰσθάνομαι), αὐτ.Λυσ.869, Πλάτ.Γοργ.462C χάριτός τινος καὶ

ἡδονῆς ἀπεργασίας, Δημ.465 ἡμέρας μέρος ἡ χάρις τοῖς θεωμένοις· 12) ἐπὶ δαιμόνων, ἡ εἰς αὐτοὺς ὀφειλομένη τιμή, ἡ λατρεία, ὅθ. κ. ἡ μεγαλοπρέπεια, ἡ μεγαλειότης αὐτῶν : Αἰσχ.Ἀγ.182 δαιμόνων δέ που χάρις βιαίως σέλμα σεμνὸν ἡμένων, αὐτ.372 ὅσοις ἀθίκτων χάρις πατοῖθ'· || κ. ἐπὶ θεσμίων κττ., ἡ ὀφειλομένη πίστις, ὁ σεβασμός : Εὐρ.Μήδ.439 βέβακε δ' ὅρκων χάρις· 14) ἡ ἀναγνώρισις τῆς ὀφειλομένης τιμῆς, ἡ εὐχαριστήριος προσφορά : Αἰσχ.Ἀγ.1387 τοῦ κατὰ χθονὸς Διὸς νεκρῶν σωτῆρος εὐκταίαν χάριν, αὐτ.Χο.180 ἔπεμψε χαίτην κουρίμην χάριν πατρός, Ξεν.Ἱέρ.8,4 τὴν παρὰ ποτέρου τιμὴν μείζονος ἂν χάριτος δοκεῖς τυγχάνειν;, Πλάτ.Εὐθφρ. 15Α τιμή τε καὶ γέρα καὶ χάρις, αὐτ.Λάχ.187Α ἐπ' ἐκείνους ἴωμεν καὶ πείθωμεν ἢ δώροις ἢ χάρισιν ἢ ἀμφότερα ἐπιμεληθῆναι· 15) κ. νεώτ. κ. ἀπολ. ἡ αἰτ. τοῦ ἐν. χάριν ὡς ἐπίρρ. μτ. γενικ. πρὸς εὐχαρίστησιν, πρὸς ὄφελος, ὑπὲρ αὐτοῦ : Ἰλ.Ο 744 χάριν Ἕκτορος ὀτρύναντος, Ἡσίοδ.Ἔργ.709 μηδὲ ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν, Αἰσχ.Χο 266 γλώσσης χάριν δὲ πάντ' ἀπαγγείλῃ τάδε· || σπαν. μτ. τοῦ ἄρθρου : Ἡρ.5,29 οἱ οὐ τὴν Ἀθηναίων χάριν ἐστρατεύοντο ἀλλὰ τὴν αὐτῶν Μιλησίων· || κ. μτ. προθ. εἰς, κατά, πρός, ἐν, ἕνεκα, διό, μετά : Πίνδ.Ο 1,121 ἐς χάριν τέλλεται, αὐτ.Ο 8,10 πρὸς χάριν εὐσεβείας, Σοφ. ΟΤ 1353 οὐδὲν εἰς χάριν πράσσειν, αὐτ.Ἀντ.908 τίνος νόμου πρὸς χάριν, αὐτ.ἀπ.26 πρὸς χάριν τε κοὐκ βίᾳ (καθ' ἑαυτό, ὡς εὐεργεσίαν), αὐτ.1156 κορέσαι στόμα πρὸς χάριν (πρὸς εὐχαρίστησιν), Εὐρ.Ἑλ.1281 δράσαντα τῇδε πρὸς χάριν, αὐτ.Ἑκ. 257 ἣν τοῖσι πολλοῖς πρὸς χάριν λέγητέ τι, αὐτ. Μήδ.538 πρὸς ἰσχύος χάριν, Θουκ.3,37, Ξεν. Ἀπομν.4,4,4 τῶν ἄλλων εἰωθότων ἐν τοῖς δικαστηρίοις πρὸς χάριν τε τοῖς δικασταῖς διαλέγεσθαι, αὐτ.Ἑλλ.6,3,7, αὐτ.Οἰκ.8,10 ἐν χάριτι διδόναι, αὐτ.ΚΠ 4,2,11 ἅτε οὐκ ἀνάγκῃ ἀλλ' ἐθελούσιοι καὶ χάριτος ἕνεκα ἐξιόντες, αὐτ.Ἱέρ.9,2 αὕτη ἡ ἐπιμέλεια διὰ χαρίτων γίγνεται, Πλάτ. Νόμ.796Η ἐν χάρισι παραλαμβάνειν (εὐγνωμόνως), αὐτ.Νόμ.740C τούτοις υἱοῖς διανέμειν, κατὰ χάριν μὲν μάλιστα, αὐτ.Νόμ.771D, Πλάτ.Φαίδ. 115Β ὅτι ἂν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῖμεν;, Θεόκρ.5,69 μήτ' ἐμέ, . . , ἐν χάριτι κρίνῃς (μήτε ἐξ εὐνοίας, μεροληψίας ν' ἀπονείμῃς εἰς ἐμὲ τὴν νίκην), Πολύβ.2,22,5 τέλος ἐθελοντὶ καὶ μετὰ χάριτος παραδόντες τὴν πόλιν, Πλούτ.Μάρ.46 καθάπερ φιλοχρήστου τῆς τύχης ἅπασαν δόσιν εἰς μεγάλην χάριν τιθέμενον· || νεώτ.φρς πρὸς χάριν σου, δημ. γιὰ χάρη σου (διὰ νὰ σ' εὐχαριστήσω, γιὰ χατίρι σου), - κατὰ χάριν (χαριστικῶς), - κάνε μου τὴ χάρη νὰ σωπάσῃς (σιώπα, σὲ παρακαλῶ)· κ. ἀπολ. ὡς ἐπιτιμητικὴ ἢ ἀπειλητικὴ ἔκφρασις : γιὰ κάνε μου τὴ χάρη!, παροιμ. γιὰ χάρη τοῦ βασιλικοῦ ποτίζεται κι ἡ γλάστρα (ἐπὶ τῶν μετεχόντων ἀγαθῶν προωρισμένων δι' ἄλλους)· 16) μ. ἡ αἰτ. τοῦ ἐν. ὡς ἐπίρρ., συχνὰ μτ. γενικ., ἧς συνήθ. ἐπιτάσσεται, ἕνεκα, ἐξ αἰτίας τινός : Αἰσχ.Πέρσ.1046 στέναζε ἐμὴν χάριν (διὰ τὸ χατίρι μου), Σοφ.ΟΤ 888 κακά νιν ἕλοιτο μοῖρα δυσπότμου χάριν χλιδᾶς, αὐτ.Τρ.485 ἐκείνου τε καὶ σὴν ἐξ ἴσου κοινὴν χάριν, αὐτ.ΟΚ 404 ἔπους σμικροῦ χάριν, αὐτ.ἀπ. 501, Εὐρ.Ἠλ.1237 κλαίω χάριν σὴν ἐφ' ἑτέραισι συμφοραῖς, αὐτ.Φοίν.763 τρέφ' ἀξίως νιν σοῦ τε τὴν τ' ἐμὴν χάριν, Ἀριστφ.Πλ.53 καὶ τοῦ χάριν καὶ τοῦ δεόμενος ἦλθε μετὰ νῷν ἐνθαδί, Πλάτ.Πολ.475Α συγχωρῶ τοῦ λόγου χάριν, αὐτ. Φαῖδρ.241C χάριν πλησμονῆς, - χάριν ἀστεϊσμοῦ εἶπα (διὰ νὰ ἀστειευθῶ), - λόγου χάριν ἢ παραδείγματος χάριν (διὰ νὰ φέρω ἓν παράδειγμα - χάριν διασκεδάσεως - ἀναψυχῆς· 17) δημ. ἡ ἐλαχίστη διαφορὰ διαστάσεων : ἄφησε μιὰ χάρη στὴν ἄκρη τοῦ μανικιοῦ (κάμε το κατὰ χιλιοστά τινα μακρύτερο)· 18) μαν. μτφ. ὀνομασία κυπαρίσσου : Γεωπ.11,4,1 διττὸν αἱ κυπάρισσοι ὄνομα ἔχουσι, χάριτες μὲν διὰ τὴν τέρψιν, κυπάρισσοι δὲ διὰ τὸ κύειν καὶ φύειν παρίσους τούς τε κλάδους καὶ τοὺς καρπούς· 19) εἶδος μύρτου· Σχόλ.Ἰλ.Ρ 51 «οἱ δὲ Μακεδόνες καὶ Κύπριοι ἐκάλουν χάριτας, τὰς συνεστραμμένας καὶ οὔλας μυρσίνας»· 20) Ἡσ. «χάρις· θῦμα ἐκ τριῶν ποπάνων συγκείμενον»· 21) κτ. πληθ. ἐν τῇ ἑλλην. μυθολογίᾳ, θεότητες ἀντιπροσωπεύουσαι τὴν χάριν, τὴν εὐθυμίαν ἐν τῇ φύσει καὶ ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων· π. Ὁμ. ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἀόριστος : Ἰλ.Ξ 267 ἐγὼ δέ κέ τοι Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων δώσω ὀπυιέμεναι, αὐτ.Ξ 276· || ὁ Ἡσίοδ. περιορίζει τὸν ἀριθμὸν εἰς τρεῖς, Ἀγλαΐαν, Εὐφροσύνην, Θάλειαν : Ἡσίοδ.Θ 907 τρεῖς δέ οἱ Εὐρυνόμη Χάριτας τέκε καλλιπαρῄους . . Ἀγλαΐην τε καὶ Εὐφροσύνην Θαλίην τ' ἐρατεινήν· πρβλ. Πίνδ.Ο 14,19· || παρίστανται ὡς θεράπαιναι τῆς Ἀφροδίτης ἢ ὡς συνοικοῦσαι ταῖς Μούσαις : Ἰλ.Ε 338 εἶθαρ δὲ δόρυ χροὸς ἀντετόρησεν ἀμβροσίου διὰ πέπλου, ὅν οἱ Χάριτες κάμον αὐταί, αὐτ.Ρ 51 αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι πλοχμοί τ', Ὕμν.Ἀφρ.95 θεοῖσι πᾶσιν ἑταιρίζουσι καὶ ἀθάνατοι καλέονται, Λίβ. Ροδ.2 πᾶς ἄνθρωπος εὐαίσθητος, ἐρωτοπαιδευμένος, ἀνατροφὴ καὶ παίδευσις τῶν εὐγενῶν χαρίτων· 22) ἡ σύζυγος τοῦ Ἡφαίστου· π. Ἡσίοδ. εἶναι ἡ Ἀγλαΐα, ἡ νεωτέρα τῶν Χαρίτων : Ἰλ.Σ 382 τὴν δὲ ἴδε προμολοῦσα Χάρις λιπαροκρήδεμνος καλή, Ἡσίοδ.Θ 945 Ἀγλαΐην δ' Ἥφαιστος, ἀγακλυτὸς ἀμφιγυήεις, ὁπλοτάτην Χαρίτων θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.

χᾰρῑσιος-α-ον ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χάριν, ὁ χαριστήριος : Καλλ.ἀπ.193 Ζηνί τε καὶ Νεμέῃ τι χαρίσιον ἕδνον ὀφείλω· || τὸ χαρίσιον ὡς οὐσ. τὸ δῶρον· Σουΐδ. «χαρίσιον· χαριστήριον»: Δαμασκ.Ι Βί.Ἰουδ.139,216 ὀλίγα ἀντὶ πολλῶν ἀποδιδόντι χαρίσια· 2) ἐν Λακωνίᾳ, ἐν συνεκφορᾷ μτ. τοῦ βοτάνη, μαγική τις βοτάνη· Ἀριστλ.Θαυμ.16 ἐν ὄρει Τηϋγέτῳ γίνεσθαι βοτάνην καλουμένην χαρισίαν, ἣν γυναῖκες ἔαρος ἀρχομένου τοῖς τραχήλοις περιάπτουσι καὶ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν συμπαθέστερον ἐρῶνται· 3) ἐν συνεκφ. μτ. τοῦ πλακοῦς, ἢ ἄνευ αὐτοῦ ὡς οὐσ. εἶδος πλακοῦντος, γλυκίσματος· Ἡσ. «χαρίσιοι· πλακούντων εἶδος· οἱ δὲ ἄρτον ἀπὸ τῶν λημμάτων» : Ἀριστφ.ἀπ.6 πέμψω πλακοῦντ' εἰς ἑσπέραν χαρίσιον, Εὔβουλ.Ἀγκυλίων 2 ἐξεπήδησ' ἀρτίως πέττουσα τὸν χαρίσιον, Ἀθήν.15,668D ἐγίνετο δὲ καὶ πεμμάτιά τινα ἐν ταῖς παννυχίσιν, ἐν αἷς πλεῖστον ὅσον χρόνον διηγρύπνουν χορεύοντες, καὶ διωνομάζετο τὰ πεμμάτια τότε χαρίσιοι· 3) Ἐπιγρ. τὰ χαρίσια ὡς οὐσ. ἐνν. ἱερά, ἄ. χαριτήσια βλ.λ.· 5) θεός, πρὸς ὃν προσεφέρετο τὸ δεύτερον πῶμα, ποτήριον ἐν συμποσίοις· Σουΐδ. ἐν λ. κρατήρ.

χάρισμα-ατος (τὸ) (χαρίζω) μτγν., μαν., νεώτ. κ. δημ. πᾶν ἀγαθὸν δωρεὰν διδόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἰδίᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοῖς ἀνθρώποις, πνευματικὸν δῶρον : ΚΔΚορινθ.Ι,12,4 διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα, αὐτ.Ι,12,9, αὐτ.Ρωμ.Ι,11 ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν ἐς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, αὐτ.6,23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος, Μηναῖ.3,3 Ὠδ.8 πηγὴ χαρισμάτων ἀψευδής, Μιχ.Ἀτταλ. ἐν Σάθ. Ι,45 ὁ τοιαῦτά μοι δείξας πρὸ ὀφθαλμῶν ὑπερμεγέθη ζωῆς καὶ σωτηρίας χαρίσματα· 2) μαν.

νεώτ. κ. δημ. γεν. τὸ χαριζόμενον, τὸ χαριστικῶς διδόμενον, τὸ δῶρον, ἡ δωρεά : Ἐρωτόκρ.2,1276 **νὰ πάρουσι τὸ χάρισμα, ἂν εἶναι καὶ νικήσου,** αὐτ.2,2266 **ἐδῶ κι ἐκεῖ χαρίσματα ἐθέλησε νὰ δώση,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 28,30 **κι ἐκράτησε ἡ γῆ του τὰ ἴδια χαρίσματα,** Γρυπ.Σκ.Τερρ.119,24 **καὶ χαρίσματα χαρίζει στὰ φτωχὰ της,** Βλαχογ.Παληκ. 13 **καὶ τὰ μικρὰ μαῦρα ψωμιὰ οἱ μακαριές, νόστιμα χάρισμα τοῦ Ἅη Σεραφείμ,** Παλαμ.Τρισεύγ. 55 **ὅπου μοιράζοντ᾽ ἐλεημοσύνες, ὅπου δίνονται χαρίσματα·** ‖ εἰδ.κτ. πληθ. τὸ γαμήλια δῶρα· ‖ κ. τὸ οὐδ. κτ. ἐν. ὡς ἐπίρρ. δωρεάν, χαριστικῶς : παροιμ. **ξίδι χάρισμα, γλυκὸ σὰν μέλι** (ὅτι καὶ τὸ εὐτελέστερον δῶρον ἀρεστὸν εἶναι), - **χάρισμά σου** (σοῦ τὸ χαρίζω, χαλάλι σου), - **μοῦ τὸ ἔδωκε χάρισμα** (ἄνευ ἀμοιβῆς), - **καὶ χάρισμα νὰ μοῦ τὸ δίνης, δὲν τὸ θέλω·** **3)** νεώτ. κ. δημ. χάρις, προτέρημα, ἰδίᾳ τὸ ὑπὸ τῆς φύσεως δωρηθέν, ἀλλὰ καὶ τὸ διὰ κόπων κτηθέν, οἱ χάρες : **ἔχει πολλὰ χαρίσματα αὐτὸ τὸ κορίτσι,** - **ἔχει τὸ χάρισμα τῆς εὐγλωττίας·** **4)** μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. τὸ βάπτισμα : Κλήμ.Ἀλ. Παιδ.1,6,93 **καλεῖται χάρισμα ᾧ τὰ ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν ἐπιτίμια ἀνεῖται,** Γρηγ.Ναζ.Λόγ.40, 638 **χάρισμα, ὡς καὶ ὀφείλουσι διδόμενον,** Θεοδώρ.4,3,6 **οὐδεὶς τῶν ἀμυήτων λέγειν τολμᾷ . . μήπω δεξάμενος τῆς υἱοθεσίας τὸ χάρισμα.**

χαρισμός (ὁ) κ. νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαρίζεσθαι, ἡ ἔνδειξις εὐνοίας : Σωπ. ἐν Ρητ 8,70,13 **ἡ δ᾽ ἑτέρα γυνὴ . . ὡς τηρουμένη ἐπιβουλεύει τὸν χαρισμὸν πρὸς ἐπήρειαν.**

χαριστεῖον (τὸ) Ἐπιγρ. προσφορὰ εὐχαριστήριος· **2)** κτ. πληθ. τὰ χαριστήρια : Ἐπιγρ. **χαριστεῖα καὶ ἐκτίματρα ἀνέθηκε.**

χαριστήρια (τὰ) τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. χαριστήριος ὡς οὐσ. κτ. πληθ. (ἐνν. ἱερά) θυσία εὐχαριστίας, ἑορτὴ εὐχαριστίας : Ξεν.ΚΠ 4,1,2 **τούτων μὲν οὖν χρὴ χαριστήρια ὧν ἂν ἔχωμεν τοῖς θεοῖς ἀποτελεῖν,** αὐτ.7,2,28 **ὥστε τῷ Ἀπόλλωνι ἄλλα μοι δοκῶ χαριστήρια ὀφειλήσειν,** Διόδ.Σ 5,31 **τὰ χαριστήρια τοῖς θεοῖς φασὶ δεῖν προσφέρειν,** Πλούτ.Κάμ.7 **θεῶν μῆνιν ἱλασμοῦ καὶ χαριστηρίων δεομένην,** Αἰλ.ΠΙ 12,1 **ἔθυε τῇ Ἀφροδίτῃ τελεστήρια καὶ χαριστήρια·** κ. μτ. γενικ. : Πολύβ.2(1,1,2 **χαριστήρια θύειν τοῖς θεοῖς τῶν εὐτυχημάτων,** Διον.Ἀλ.Ρωμ.6,94 **ἀμφοτέρων χαριστήρια τῶν ἀγώνων ἀποδιδοὺς** (Μαρκίῳ), Πλούτ.Ἠθ. 349F **χαριστήρια ἔθυον ἐλευθερίας** (εἰς ἀνάμνησιν τῆς διὰ τοῦ Θρασυβούλου ἀπελευθερώσεως), αὐτ.Ἠθ.862 **χαριστήρια τῆς νίκης ἑορτάζειν,** Λουκ.Πατρ.Ἐγκ.7 **χαριστήρια τροφῶν ἀποδιδόναι,** Σχόλ.Ἀριστφ.Εἰρ.505 **τοῖς ἀφιδρυμένοις χαριστήρια ἀπονέμοντες τῆς πρώτης διαίτης·** κ. ἔμπροθ.: Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,16 **ὑπὲρ εὐανδρίας ἢ νίκης ἐκ πολέμου χαριστήρια θεοῖς ἀποδιδοῖεν.**

χαριστήριος-ον κ. σχόλ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς ἔκφρασιν εὐχαριστίας, ὁ εὐγνώμων : ΠΔ Μακκ.2,12,45 **κάλλιστον ἀποκείμενον χαριστήριον,** Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,6 **χαριστήριοι ἀμοιβαί,** αὐτ.1,88, αὐτ.2,35, αὐτ.7,4 **θυσίας χαριστηρίους τοῖς θεοῖς ποιεῖσθαι,** αὐτ.10,54, Ἰώσ.ΑΙ 6,8,4, αὐτ.9,10,2· κ. μτ. γενικ. : Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,55 **θυσία χαριστήριος, ὑδάτων,** Πλούτ.Λυκ.11 **καὶ τὸ ἱερὸν τῇ θεῷ τῆς ἀκέσεως χαριστήριον ἱδρύσασθαι·** κ. ἔμπροθ. : αὐτ. Καῖσ.57 **καὶ τό γε τῆς Ἐπιεικείας ἱερὸν οὐκ ἀπὸ τρόπου δοκοῦσι χαριστήριον ἐπὶ τῇ πρᾳότητι ψηφίσασθαι·** **2)** τὸ οὐδ. χαριστήριον ὡς οὐσ. εὐχαριστήριος προσφορά, δῶρον : Ἀθήν.15,672Α **καὶ τῆς οἴκοθεν σωτηρίας χαριστήριον βουλομένην ἀποδοῦναι ἐπιμεληθῆναι τοῦ ἱεροῦ τοῦ καὶ νῦν ὑπάρχοντος,** Κλήμ.Ἀλ.38 **βωμὸν ἱδρύσασθαι . . χαριστήριον ἐπιτελοῦς γενομένης ἐπιθυμίας,** Σχόλ.Ἀριστφ.Ἐκκλ.725 **ὥσπερ χαριστήριον ἐξέπεμπον τῶν καρπῶν τὰς ἀπαρχάς.**

χαριστής (ὁ) (χαρίζω) δημ. ὁ παρέχων τι δωρεάν, ὁ δωρητής, ὁ προσφέρων τι ὡς χάριν: παροιμ. **ὁ χαριστὴς ἐπέθανε καὶ ὁ γυιός του πάει στὴν Πόλη** (παρῆλθεν ὁ καιρὸς τῶν δωρεῶν), Παλαμ. Τρισεύγ 55 **ἕνας εἶν᾽ ὁ χαριστής, ἕνας κι ὁ ἐλεητής,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 55,4 **μονάχα ἐμὲ τὸ χαριστὴ μ᾽ ἀλησμονήσαν.**

χαριστηρίως ἐπίρρ. μτγν. μετὰ χάριτος, μετὰ κομψότητος, χαριέντως : Ὠριγ.ΠΔΨαλμ.1,275,11 **λέγειν χαριστηρίως.**

χαρίστια (τὰ) μτγν. οἰκογενειακὴ ἑορτὴ παρὰ Ρωμαίοις, ἐν ᾗ ἐξωμαλύνοντο οἰκογενειακαὶ ἔριδες, τελουμένη τὴν 20 Φεβρουαρίου : Οὐαλ.Μάξ.2,1,8.

χαριστικά (τὰ) δημ. χρηματικὸν φιλοδώρημα, διδόμενον εἰς τοὺς ὀργανοπαίκτας ὑπὸ τοῦ χορευτοῦ· οπαν. κ. κτ. ἑνικ. : παροιμ. **καλὸς ὁ χορός, μὰ θέλει καὶ χαριστικὸ** (αἱ διασκεδάσεις εὐχάριστοι, ἀλλὰ συνεπάγονται δαπάνας).

χαριστικάριος (ὁ) μσν. π. Βυζαντ. ὁ προσφέρων τι ὡς δῶρον, ὡς χάρισμα, ὡς ἀφιέρωμα εἰς ἐκκλησίας ἢ εἰς εὐαγὲς ἵδρυμα : Μιχ.Ἀτταλ. ἐν Σάθ.1,22 **ἧς δεύτερον πρόσωπόν ἐστιν ὁ υἱός μου ὡς ἀπὸ τοῦ πρώην χαριστικαρίου Βάρδα.**

χαριστικός-ή-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ εὐχαρίστως δωρούμενος, ὁ ἐλευθέριος, ὁ εὐεργετικός· Φρύν. ἐν ΑΒ 72,13 **«ὁ πολλοῖς χαριζόμενος»** : Δημοκράτ.62,86 **χαριστικὸς οὐχ ὁ βλέπων πρὸς τὴν ἀμοιβήν, ἀλλ᾽ ὁ εὖ δρᾶν προῃρημένος,** Πλούτ.Ἠθ.632C **εὐδάπανον καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ χαριστικόν,** Ἀθανάσ.1,392D **τάξιν ψυχῶν χαριστικήν,** Θεοφύλ.Σ 175,13 **βασιλεὺς μισοπόλεμος, χαριστικός,** Ἀχμ.Ὀνειροκρ.86,16· ‖ τὸ οὐδ. **χαριστικὸν** ὡς οὐσ. ἡ γενναιοδωρία, ἡ ἐλευθεριότης : Φιλ.208,36 **τὸ τοῦ θεοῦ φιλόδωρον καὶ χαριστικόν,** Πλούτ.Ἠθ.332D· **2)** νεώτ. ὁ γινόμενος, ὁ διδόμενος κατὰ χάριν, ἐξ εὐνοίας, πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἢ εὐχαρίστησίν τινος : **χαριστικὸς νόμος** (ὁ εὐνοῶν εἰδικῶς ὡρισμένα πρόσωπα), - **χαριστικὴ βολὴ** (ἡ διὰ πιστολίου εἰς τὸν κρόταφον τυφεκισθέντος καταδίκου πρὸς ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τυχὸν ἐπιθανατίου ἀγωνίας)· ‖ νεώτ. γραμμ. **δοτικὴ χαριστικὴ** ἡ ἐκφράζουσα ὅτι γίνεταί τι πρὸς χάριν τινός.

χαριστικῶς ἐπίρρ., μτγν. κ. νεώτ., δημ. **-ά** κατὰ χάριν, κατ᾽ εὐμένειαν, εὐνοϊκῶς πρὸς ἐξυπηρέτησίν τινος : Ἐπιφάν.1,1010.

χαριστίων-ωνος (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὄργανον σταθμικὸν τοῦ Ἀρχιμήδους, εἶδος μοχλοῦ· Σιμπλίκ. Φυσ.255 **«τὸν καλούμενον χαριστίωνα· τὸ σταθμικὸν ὄργανον»** : Πάπ. **χαριστίωνι ἐμοῦ,** Τζέτζ. Χιλ.2,130 **ἔλεγε δὲ πᾶ βῶ, καὶ χαριστίων, τὰν γᾶν κινήσω πᾶσαν** (Ἀρχιμήδης).

χαριστωνία (ἡ) πάπ. ἡ μετ᾽ εὐχαριστήσεως, προθυμίας γινομένη ἀγορά: **μὴ πρόσαγε μήθ᾽ ὑπόληψιν χαριστωνίας θεοῖς ὅτι ταῦτα πράττεις.**

χάριτα Ἐπιγρ. αἰτ. ἑν. τοῦ χάρις βλ.λ., ἀντὶ χάριν.

χάριτερ Ἐπιγρ. κ. σχόλ. κ. **χάριτες,** αἰτ. πληθ. τοῦ χάρις βλ.λ., ἀντὶ χάριτας.

χαριτερπής-οῦς-ές Ἐπιγρ. **ὁ τερπόμενος εἰς** τὴν χάριν, **ὁ ὃν** τέρπει **ἡ** χάρις : **χαριτερπὴς** Λαμψαγόρας.

χάριτες αἰτ. πληθ. τοῦ χάρις βλ.λ. ἀντὶ χάριτας.

χαριτήσια (τὰ) (ἐνν. ἱερά) Ἐπιγρ. κ. **χαριτείσια** ἐν Ὀρχομενῷ, ἑορτὴ τῶν Χαρίτων : **οἵδε ἐνίκων τὸν ἀγῶνα τῶν Χαριτησίων.**

χαριτήσιος-ον πάπ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰς Χάριτας, **ὁ τῶν Χαρίτων : ἱεροῦ χαριτησίου . . Ἴσιδος·** ‖ τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. : αὐτ. **κύρις χαῖρε, τὸ χαριτήσιον τοῦ κόσμου καὶ τῆς οἰκουμένης·** **2)** τὰ χαριτήσια ὡς οὐσ. βλ.λ.

χαριτία (ἡ) ἡ ἀστειότης, ὁ χαριεντισμός, τὸ πείραγμα : Ξεν.ΚΠ 2,2,13 **αὐτὸς δὲ ὁ ταξίαρχος ὁ τὴν τοῦ λόχου χαριτίαν διηγησάμενος.**

χαρῑτόβλαστος-ον μσν. ὁ ἐπιχαρίτως βλαστάνων, ὁ βλάστησιν χαρίεσσαν ἔχων : ΚΜανασσ. Χρον.4772 **κῆπος χαριτόβλαστος.**

χᾰριτοβλέφᾰρος-ον μτγν. κ. μσν. **ὁ** ἔχων βλέφαρα ὅμοια πρὸς τὰ τῶν Χαρίτων, ἢ ὁ ἔχων χαρίεντα βλέμματα, ὁ βλέπων μετὰ χάριτος : Διογ.Λ 5,76, ΑΠ Παράρτ.209 **χαριτοβλεφάροις ὄμμασι λαμπομένη**, ΚΜανασσ.Χρον.3846 **χαριτοβλέφαρος ἀνήρ**, αὐτ.5962· ‖ κ. κωμικῶς : Εὔβουλ. π. Ἀθήν.15,685Ε **παρέκειθ' ἅμα τετριμμένη μᾶζα χαριτοβλέφαρος**· **2)** ἐπών. Δημητρίου Φαληρέως· **3)** μτγν. τὸ **οὐδ. χαριτοβλέφαρον** ὡς οὐσ. φυτόν τι χρήσιμον πρὸς παρασκευὴν φίλτρων : Πλίν.Φἱ 13,25.

χαριτοβριθὴς-οῦς-ές (βρίθω) νεώτ. ὁ βρίθων, ὁ γέμων χαρίτων, χαριτόβρυτος.

χαρῑτόβρῡτος-ον (βρύω) μσν. κ. νεώτ. ὁ βρύων, ὁ γέμων χαρίτων, ὁ πλήρης χάριτος, θελγήτρων : Νικήτ.Εὐγ.6,567 **λειμὼν χαριτόβρυτος εὑρέθης μόνη, - χαριτόβρυτος δεσποινίς**· ‖ εἰδ. ἐπιθ. τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας Βικτωρίας : **ἡ χαριτόβρυτος ἄνασσα**· ‖ κ. μτφ. : Διήγ.Ἀχιλλ.1580 **ἔφθασεν καὶ εἰς . . τὴν χαριτόβρυτον πηγὴν ἡ κρίσις τοῦ θανάτου**· ‖ κ. ἐπίρρ. νεώτ. **-ύτως.**

χαριτόγλωσσος-ον νεώτ. ὁ χαριτογλωσσῶν, ὁ ὁμιλῶν πρὸς χάριν, κολακευτικῶς.

χᾰριτογλωσσῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ., ἀττ. -ττῶ ὁμιλῶ πρὸς χάριν, κολακευτικῶς, ἡδυγλωττῶ, ἡδυλογῶ, λέγω γλυκὰ λόγια : Αἰσχ.Πρ.294 **γνώσει δὲ τάδ' ὡς ἔτυμ', οὐδὲ** μάτην **χαριτογλωσσεῖν ἔπ μοι** (σχόλ.«χαριτογλωσσεῖν, μέχρι γλώσσης χαρίζεσθαί σοι καὶ οὐκ ἔργοις»), Σχόλ.Εὐρ.Ὀρ.1507.

χαριτογλωττίζω σχόλ. ἀ. χαριτογλωσσῶ βλ.λ. : Σχόλ.Εὐρ.Ὀρ.1514 **διὰ δειλίαν χαρίζῃ τῇ γλώττῃ**, ἤγουν **χαριτογλωττίζεις** (δ.γρ. χαριτογλωττεῖς).

χαριτογλωττῶ-έω ἀττ. ἀντὶ χαριτογλωσσῶ βλ.λ.

χαριτοδοσία (ἡ) μσν. ἡ δόσις χάριτος : Τιμόθ. Ἱεροσ.844Β **τῇ εὐνοίᾳ τῆς χαριτοδοσίας.**

χᾰριτοδότης (ὁ) μτγν. ἐπίθ. τοῦ Διονύσου, ὁ δοτὴρ χαρᾶς, ὁ χαριδότης : Πλούτ.Ἠθ.158Ε **πῶς ὁ χαριτοδότης ὁ Διόνυσος, εἰ δεησόμεθα μηδενός ων δίδωσι** (διόρθ. χαριδότης), Ἰουλ.Ἥλιος 148.

χᾰριτόεις-εντος-εσσα-εν ἰων. τ. οὐδ. χαριτεῦν ὁ χαρίεις· Ἡρωδιαν. Π. μον. λέξ.14,20 «τὸ χαρίεις σημειῶδες τῷ ι χρησάμενον πρὸ τέλους. Ὁ μέντοι Ἀνακρέων καὶ χαριτόεις εἶπεν ἀποδοὺς τὸ **ἐντελὲς τῇ λέξει**», ΕΜ 34,41 : Ἀνακρ,45 **ἔραμαι δέ τοι συνηβᾶν· χαριτεῦν ἔχεις γὰρ ἦθος** (διόρθ. χαρίεν γὰρ ἔχεις ἦθος).

χᾰριτόκος-ον μσν. ὁ τίκτων, **ὁ** γεννῶν χάριν : Ἰω.Γεωμ.Ὕμν. εἰς Παρθένον 1,1 **χαῖρε κάρη χαρίεσσα χαριτόκε χάρμα τοκήων.**

χᾰριτοκόσμητος-ον μσν. ὁ ὑπὸ τῶν Χαρίτων **ἢ** διὰ χαρίτων κεκοσμημένος : ΚΜανασσ.Χρον. 2623 **τῇ Παυλχερίᾳ πρόσεισι τῇ χαριτοκοσμήτῳ.**

χαριτολόγημα-ατος (τὸ) (χαριτολογῶ) νεώτ. χαρίεις καὶ εὐφυὴς λόγος, κομψὴ ἀστειότης.

χαριτολογία (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις τοῦ χαριτολογεῖν, ἡ μετὰ χάριτος ὁμιλία· **2)** τὸ χαριτολόγημα, ἡ εὐφυολογία.

χαριτολόγος-ον νεώτ. ἐπὶ προσ., ὁ ὁμιλῶν μετὰ χάριτος καὶ εὐφυΐας, **ὁ** εὐφυολόγος, ὁ εὐτράπελος **2)** παθ. **ὁ** μετὰ χάριτος λεγόμενος, γινόμενος : **χαριτολόγος στιχομυθία.**

χαριτολογῶ-έω νεώτ. ὁμιλῶ μετὰ χάριτος, **εἰς** ὕφος εὐτράπελον καὶ ἑλκυστικόν, ἀστεΐζομαι λεπτῶς, εὐφυολογῶ· **2)** ρηματ.π. χαριτολόγημα.

χαριτόμορφος-ον νεώτ. ὁ ἔχων μορφὴν πλήρη χαρίτων, λίαν ὡραῖος, **χαριτοπρόσωπος.**

χαριτόπλαστος-ον νεώτ. ὁ πεπλασμένος διὰ χαρίτων, ὁ πλήρης χαρισμάτων, ὁ χαριτόβρυτος.

χᾰριτοποιῶ-έω σχόλ. καθιστῶ τινα ἐπίχαριν, χαριτωμένον : Σχόλ.Ἰλ.Ρ 600 **ποικίλλων καὶ χαριτοποιῶν τὸν λόγον τῇ ἐξαλλαγῇ.**

χᾰριτοπρόσωπος (-η)-ον μσν. ὁ ἔχων πρόσωπον ἐπίχαρι, χαριτωμένο, ὁ πλήρης χαρίτων, ὁ χαριτόμορφος : ΚΜανασσ.Χρον.522 **Σάρρα χαριτοπρόσωπος καὶ περικαλλεστάτη**, Διήγ.Ἀχιλλ.49 **πάντως χαριτοπρόσωπη, ἐξαιρημένη ὑπάρχει.**

χαριτοπῶλις-ιδος (ἡ) Ἐπιγρ. πιθ. ἡ πωλοῦσα τὰς χάριτας αὐτῆς, τὰ κάλλη της, μτ. εὐφημ. ἡ πόρνη.

χᾰριτόστεπτος-ον μσν. ἐπίθ. γυναικός, ὁ διὰ χαρίτων ἐστεμμένος : ΚΜανασσ.Χρον.2711 **ἡ χαριτόστεπτος καὶ θεία Παυλχερία.**

χαριτοστόλιστος (-η)-ο(ν) νεώτ.κ.δημ. ὁ διὰ χαρίτων ἐστεμμένος, στολισμένος, ὁ χαριτόστεπτος.

χαριτοφῠτευτος-ον (φυτεύω) μσν. ὁ ὑπὸ τῶν Χαρίτων πεφυτευμένος : ΚΜανασσ.Χρον.2850 **δένδρον χαριτοφύτευτον.**

χᾰριτόφωνος-ον ὁ ἔχων φωνὴν πλήρη χάριτος, ἐρασμίαν, θελκτικήν : Φιλόξ.π.Ἀθήν.13,564Ε **ὦ καλλιπρόσωπε χρυσεοβόστρυχε Γαλάτεια, χαριτόφωνε, κάλλος ἐρώτων.**

χᾰριτῶ-όω (χάρις) μτγν., μσν. κ.νεώτ. δημ.**-ώνω**, ἀόρ. **ἐχαρίτωσα** (ΚΔ Ἐφεσ.1,6), κ. παθ. ἀόρ. **ἐχαριτώθην** (Γρηγ.Νύσσ.2,1012C), παρακ. **κεχαρίτωκα** (Ἀναστ. εἰς Δαμασκ.11,504C), κ.παθ. **κεχαρίτωμαι**, ἐν μτχ. **κεχαριτωμένος** (ΠΔ Σοφ.Σειρ.18,17, ΚΔ Λουκ.1,28) κ. δημ. **χαριτωμένος** (Σολωμ.), κ. νεώτ. κ. δημ. δεικνύω χάριν, εὔνοιαν πρός τινα, χαρίζω : ΚΔ Ἐφεσ.1,6 **ἐς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ**, Εὐστ.Πον.248,20 **διὰ τοῦ χαριτώσαντός σε Θεοῦ**, αὐτ.299,70 **Θεοῦ χαριτοῦντος ἐπείθομεν, - δὲ χαριτώνει μιὰ βελόνα**· ‖ κ. παθ. λαμβάνω δείγματα εὐνοίας παρά τινος, μεγάλως εὐνοοῦμαι ὑπό τινος : ΠΔ Σοφ.Σειρ.18,17 **καὶ ἀμφότερα παρὰ ἀνδρὶ κεχαριτωμένῳ**· **2)** πληρῶ τινα χάριτας, κάμνω τι εὐχάριστον, θελκτικόν· Ρήτ.1,429· ‖ κ. παθ. πληροῦμαι χάριτος : Γρηγ.Νύσσ.2,1012C· ‖ τὸ θηλ. τῆς μτχ. τοῦ παθ. παρακ. ἡ **κεχαριτωμένη**, ἐπίθ. τῆς Θεοτόκου, ἡ ἔμπλεως θείας χάριτος : ΚΔ Λουκ.1,28 **χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ**, Γρηγ.Θαυμ.Λόγ.1,12 **κεχαριτωμένη, ἐπειδὴ μετ' αὐτῆς . . ὁ θησαυρὸς τῆς χάριτος ἐπανέκειτο**· ‖ δημ. μτχ. παθ. **χαριτωμένος ὁ** πλήρης χαρίτων, ὁ χαρίεις, ὁ θελκτικός : Ἐρωτόκρ. 1,64 **χαριτωμένο θηλυκὸ τὴν ἤκαμεν ἡ φύση**, αὐτ. 1,66 **εὐγενικὴ καὶ** ταχτικὴ πολλὰ **χαριτωμένη**, Σολωμ. Ὁ Πορφύρας 6,3 **ποιὰ πηγὴ τάχα σὲ γεννᾷ, χαριτωμένη βρύση ; - χαριτωμένο παιδί.**

χαριτώνυμος-ον κ. μσν. ὁ ἔχων κεχαριτωμένον, ἔντιμον ὄνομα : Βακχ.2,2 **χαριτώνυμον . . ἀγγελίαν**, Τζέτζ.Ἐπιστ.2, Πρόδρ. in Notices 8,158 **σὺ δέ, ὁ τῆς δουκικῆς ῥίζης ὄρπηξ, ὁ χαριτώνυμος**, ASS Μαΐου 2,723D.

χαριτώνω δημ. ἀ. χαριτῶ βλ.λ.

χαριτώπης (ὁ) (ὤψ), θηλ. **χαριτῶπις**, **ὁ** ἔχων ὄψιν πλήρη χάριτος, θελκτικήν : Ὀρφ.Ὕμν.16,5.

χαριτῶπις-ιδος (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ χαριτώπης βλ.λ. : ΑΠ Παράρτ.209 **Κιλικὶς χαριτῶπις.**

χαριτώσιος-ον Ἐπιγρ. ὁ χαρίεις.

χᾰρμα-ατος (τὸ) κ. νεώτ. ποι. τὸ ποιοῦν, **τὸ** προκαλοῦν χαράν, εὐφροσύνην, ἡδονήν, τέρψιν· Ἡσ. «χάρμα· ἐφ' ᾧ χαίρομεν» : Ἰλ.Ρ 636 **ἠδὲ καὶ αὐτοὶ χάρμα φίλοις ἑτάροισι γενοίμεθα νοστήσαντες**, αὐτ.Ψ 342 **χάρμα δὲ τοῖς ἄλλοισιν, ἐλεγχείη δέ σοι αὐτῷ ἔσσεται**, Θέογν.692, Πίνδ. Ο 10,(11),25 **ἄπονον ἔλαβον χάρμα παῦροι** (ἐπὶ νίκης ἐν τοῖς ἀγῶσι), αὐτ.Ι 5,(4),69 **καλλίνικον χάρμα**, Αἰσχ.Ἀγ.266 **πεύσει δὲ χάρμα μεῖζον ἐλπί-**

δος κλύειν, αὐτ.ἀπ.563 τί τούτου χάρμα μεῖζον ἂν λάβοις, 'Απολλ.Ρ 4,936, αὐτ.3,257 χάρμα ἀφθαλμῶν· κ. κτ. πληθ. : 'Οδ.Ζ 185 πόλλ' ἄλγεα δυσμενέεσσιν, χάρματα δ' εὐμενέτῃσι, 'Ησιοδ.'Εργ.699 μὴ γείτοσι χάρματα γήμῃς, Πινδ.Ο 2,179 ὅσα χάρματ' ἄλλοις ἔθηκεν, αὐτ.7,80 ἐνέβαλεν χάρματ' ἀνθρώποισι, Αἰσχ.Εὐμ.984 χάρματα δ' ἀντιδιδοῖεν· ‖ κ. ἐπὶ χαιρεκακίας : 'Ιλ.Γ 51 δυσμενέσι μὲν χάρμα, κατηφείην δὲ σοὶ αὐτῷ, αὐτ.Ζ 82 πρὶν αὖτ' ἐν χερσὶ γυναικῶν φεύγοντας πεσέειν, δηΐοισι δὲ χάρμα γενέσθαι· κ.κτ. πληθ. : Αἰσχ.Πέρσ.1034 λυπρά, χάρματα δ' ἐχθροῖς· **2**) αὐτὴ ἡ χαρά, ἡ εὐφροσύνη, ἡ τέρψις : 'Οδ.Τ 471 τὴν δ' ἅμα χάρμα καὶ ἄλγος ἕλε φρένα, 'Υμν.Δημ.371 καρπαλίμως δ' ἀνόρουσ' ὑπὸ χάρματος, 'Ησιοδ.Α 400 οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθος.

χαρμάνι (τὸ) (τουρκ.) δημ. μεῖγμα διαφόρων εἰδῶν καὶ ποιοτήτων καπνοῦ διὰ τὴν ἐπίτευξιν καλυτέρας γεύσεως, ἀρώματος καὶ ἐλαφρότητα· **2**) κτ. ἐπέκτ. πᾶν εἶδος μείγματος πρὸς βιομηχανικὴν κατεργασίαν : χαρμάνι σίτου (μεῖγμα διαφόρων εἰδῶν σίτου πρὸς παραγωγὴν ἀλεύρου), -χαρμάνι καφέ· **3**) κ. χαρμάνης (ὁ) ὁ νήφων χασισοπότης, ὁ ἐκ τῆς μὴ λήψεως τοῦ διεγερτικοῦ δηλητηρίου διατελῶν ἐν κοπώσει καὶ ὢν βαρύθυμος καὶ εὐερέθιστος· ἀντίθ. μαστούρης, χασισωμένος· ‖ κτ. ἐπέκτ. ὁ καφεπότης ἢ ὁ καπνιστής, ὁ μὴ πιὼν ἀπὸ τῆς ἐγρηγόρσεως αὐτοῦ καφὲ ἢ σιγάρον· πρβλ. μαχμουρλής.

χάρμη (ἡ) (χαίρω) ποι. ἡ ἐκ τοῦ μάχεσθαι προερχομένη χαρά, τέρψις, ἡ σφοδρὰ ἐπιθυμία, ὁρμὴ πρὸ μάχην· 'Ησ. «χάρμη· ἡ μετὰ χαρᾶς μάχη», ΕΜ 807,23 «χάρμη· μάχη, κατ' εὐφημισμόν, ἣ ἐφ' ᾗ οὐδεὶς χαίρει» : 'Ιλ.Δ 222 οἱ δ' αὖτις κατὰ τεύχε' ἔδυν, μνήσαντο δὲ χάρμης, αὐτ.Θ 252, αὐτ.Μ 203 οὐ πω λήθετο χάρμης, αὐτ.Μ 393, αὐτ.Ν 82 χάρμη γηθόσυνοι, τήν σφιν θεὸς ἔμβαλε θυμῷ, 'Οδ. Χ 73 ἀλλὰ μνησώμεθα χάρμης· **2**) κτ. πληθ. αἱ χαραὶ ἐκ τῆς μάχης, αἱ νῖκαι : Πινδ.Ο 9,129 ἄλλαι δὲ δύ' ἐν Κορίνθου πύλαις ἐγένοντ' ἔπειτα χάρμαι (σχόλ. «χάρμαι νῦν χαρὰ καὶ ἡδονή, καθ' 'Ομηρον μάχη»)· **3**) γεν. ἡ ἐπιτυχία, ἡ εὐτυχία : ΨΦωκυλ.110 μήτε κακοῖς ἄχθου, μήτ' οὖν ἐπαγάλλεο χάρμη (κ. ἐπιγάλλεο)· **4**) ἡ μάχη, ἡ ἔρις, ὁ ἀγών : 'Ησ. «χάρμης· μάχης» : 'Ιλ.Δ 509 μηδ' εἴκετε χάρμης 'Αργείοις, αὐτ.Ε 608 εἰδότε χάρμης, αὐτ.Η 218 ἐπεὶ προκαλέσσατο χάρμη, αὐτ. Ρ 161 καί μιν ἐρυσαίμεθα χάρμης (σχόλ. «διὰ μάχης αὐτὸν ἐξελκύσαιμεν»)· κ. κτ. πληθ. : Λυκόφρ.563 ἐν χάρμαισι ῥαιβῶσαι κέρας, αὐτ.1271 ὑμνηθεῖσαν ἐν χάρμαις σάτραν· **5**) ἡ ἐπιδορατίς βλ.λ.3)· Σχόλ.Πινδ.Ο 9,86 «οἱ δὲ περὶ "Ιβυκον καὶ Στησίχορον χάρμην τὴν ἐπιδορατίδα φασίν» : Στησίχ.92, "Ιβυκ.58.

χάρμιος-ον μτγν. ὁ πλήρης χαρᾶς· κ. ὑπερθ. : Μεθόδ.314Β καλὸν μὲν . . ἣν καὶ χαρμιώτατον.

χαρμοδότειρα (ἡ) 'Επιγρ. ὁ παρέχων χαρμονήν, τέρψιν, εὐχαρίστησιν: βότρυν χαρμοδότειραν.

χαρμολύπη (ἡ) μον. ἡδονὴ ἐπὶ λύπῃ, κλίσις πρὸς ἀθυμίαν : 'Ιω.Κλίμ.149,24 τὴν τῆς ὁσίας κατανύξεως χαρμολύπην, Πλαν. ἐν χειρογρ.

χαρμονή (ἡ) κ. μον. κ. νεώτ. σπαν. ἐν χρ. π. πεζ., τὸ ποιοῦν, τὸ προκαλοῦν χαράν, τέρψιν, εὐφροσύνην, χάρμα : Εὐρ.Φοίν.316 τὸ δεῦρο περιχορεύουσα τέρψιν παλαιὰν λάβω χαρμονᾶν· κ. κτ. πληθ. : Εὐρ."Ιων 1379 παιδὸς ἀπολέσασα χαρμονάς· **2**) κ. μον. κ. νεώτ. ἡ χαρμοσύνη, ἡ τέρψις, ἡ χαρά : Σοφ.Αἰ.559 ψυχὴν ἀτάλλων, μητρὶ τῇδε χαρμονήν, Εὐρ.'Ηρ.384, αὐτ.742 χαρμοναὶ δακρύων ἔδοσαν ἐκβολάς, Ξεν.Κ(Ι) 1,4, 22 ὁ δὲ Κῦρος οὐδὲν μᾶλλον ἀνίει, ἀλλ' ὑπὸ χαρμονῆς ἀνακαλῶν τὸν θεῖον, ἐδίωκε, Πλάτ. Φίλ.43C ἄλυπόν τε καὶ ἄνευ χαρμονῶν ἔφαμεν εἶναι (βίον), ΠΔ 'Ιὼβ 20,5 εὐφροσύνη δὲ ἀσεβῶν πτῶμα ἐξαίσιον, χαρμονὴ δὲ παρανόμων ἀπώλεια, αὐτ.40,15 ἐποίησε χαρμονὴν τετράποσιν ἐν τῷ ταρτάρῳ, Πλούτ.'Ηθ.1098Β ὑπὸ χαρμονῆς, Μηναῖ.3,3 'Ωδ.7 ἄλυπον χαρμονὴν κληρωσάμενοι κραυγάζετε, . Μᾶρκ.Εὐγεν.Εἰκ.169,12.

χαρμονικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ χαρμόσυνος, ὁ πλήρης χαρᾶς, ὁ φαιδρός, ὁ εὔθυμος : Πρόκλ.Τετράβ.724 χαρμονικὰς τὰς ὁδοιπορίας ποιήσουσι, Πρόδρ.ἐν Lazerii χειρογρ.2,566.

χαρμονικῶς ἐπίρρ. φαιδρῶς : Μηναῖ.3,6 'Εσπ. καὶ νῦν τὰ ἄνω ἐκληρώσασθε χαρμονικῶς τεσσαράκοντα πρὸς δυσὶ πεφυκότες, πανσοίδιμοι, βασίλεια, Δαμασκ.Ι 2,835Ε χαρμονικῶς ἀνευφημοῦντες, Δούκ.'Ιστ.52C.

χαρμοσύνη (ἡ) μτγν., μον. κ. νεώτ. ἡ χαρά, εὐφροσύνη, φαιδρότης : 'Ορφ.'Υμν.59,4 χαρμοσύνης γενέτειραι, ΠΔ 'Ιερ.31,13 στρέψω τὰ πένθος αὐτῶν εἰς χαρμοσύνην, αὐτ.33,10 φωνὴ χαρμοσύνης, αὐτ.'Ιουδ.8,6 ἑορτῶν καὶ χαρμοσυνῶν οἴκου 'Ισραήλ, Εὐσ.'Εκκλ.'Ιστ.596C χαρμοσύνη γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἠδὲ θαλάσσης, 'Αντιοχ.'Ομ.1173Α τὸ γὰρ γελᾶσαι χαρμοσύνη ἐστίν, ASS Σεπτεμβρίου 6,127Α· **2**) 'Ησ. «χαρμοσύνη· ὀνομασία».

χαρμόσυνος-η-ο(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ πλήρης χαρᾶς, ὁ χαρὰν ἐνέχων ἢ ἐμποιῶν : 'Ηρ. 3,27 πάγχυ σφέας καταδόξας ἑωυτοῦ κακῶς πρήξαντος χαρμόσυνα ταῦτα ποιέειν, Γρηγ.Ναζ. ἐν ASS Μαΐου 2,767F κροτεῖν λαμπρὸν καὶ χαρμόσυνον, Ζωναρ.'Επιστ.'Ιστ.4,184D χαρμόσυνος προήνεγκε δάκρυα, Εὐστ.Πον.148,10 ἔχαιρε γὰρ ἐλεῶν καὶ ὡς οἷον ἐκρότει χαρμόσυνον, αὐτ.50,40, αὐτ.314,60 ὡς ἐν θιάσῳ χορευόντων χαρμόσυνα, Σχόλ.'Αριστφ.'Αχ.1189 ἅπερ ἔχει ἐν εἰρήνῃ χαρμοσύνῳ, Πλαν.μτφρ.'Οβιδ.15,615 χαρμόσυνος στέφανος, Παλαμ.Περ.Χαιρ.15,3 μήνυμα μοῦ φτάνει καὶ πιὸ χαρμόσυνο, Ζερβ.'Ιστ.194 φῶς . . ἀπὸ ὅλα τὰ χρώματα εἰς τὰς πλέον ἡδονικὰς καὶ ἀγαπητὰς καὶ χαρμοσύνους ἐναλλαγὰς αὐτῶν, - χαρμόσυνος ἡμέρα (ἡμέρα χαρᾶς, ἑορτῆς), - χαρμόσυνος ἐπέτειος, - χαρμόσυνος εἴδησις· ‖ τὰ χαρμόσυνα ὡς οὐσ. ἐνν. ἱερά, ἑορτὴ χαρᾶς : Πλούτ.'Ηθ.362D ὅτι τὴν ἑορτὴν Αἰγύπτιοι τὰ χαρμόσυνα σαίρει καλοῦσιν· ‖ νεώτ. κ. ἐπίρρ. -ύνως· **2**) νεώτ. ζωολ. χαρμόσυνος (ὁ) γένος πτηνῶν ἐκ τῶν ψιττακιδῶν.

χαρμόφρων-ονος (ὁ,ἡ) (φρήν) ἐπίθ. τοῦ 'Ερμοῦ, ὁ ἔχων φρένας πλήρεις χαρᾶς, φαιδρός, εὔθυμος: 'Υμν.'Ερμ.127 'Ερμῆς χαρμόφρων εἰρύσσατο πίονα ἔργα (δ.γρ. χαρμοφέρων, κ. κώδ. χάρμα φέρων)· ‖ 'Ησ. «δώτωρ ἐάων» μεγάλως ὠφελῶν».

χαρμπί (τὸ) (τουρκ.) δημ. εἶδος διακοσμητικοῦ μαχαιριδίου ἀμβλυατόμου κρεμαμένου εἰς τὸν ζωστῆρα, σελάχι, τοῦ φουστανελλοφόρου καὶ χρησιμεύοντος δι' ἀκόνισμα ἢ τρύπημα.

χαροδότης (ὁ) (δίδωμι) ἀ. χαριδότης βλ.λ. : Λοβεκ.Παραλ.48.

χαροδώτης (ὁ) ἀ. χαριδώτης βλ.λ.

χαροδῶτις-ιδος (ἡ) θηλ. τοῦ χαροδῶτις, δ. γρ. τοῦ χαριδῶτις βλ.λς.

χαροειδής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ἐσφ. γρ. ἀντὶ χοροειδὴς βλ.λ. : Πολυδ.2,70· **2**) νεώτ. βοταν. χαροειδῆ (τὰ) ὡς οὐσ. οἰκογ. φυτῶν τοῦ ἀθροίσμ. τῶν ἀλγῶν, περιλαμβάνουσα φύκη πολυκλαδωτά.

χάροις 'Επιγρ. β' ἑν. ἐνεστ. τοῦ χαίρω, ἀντὶ χαίροις : καὶ σύ γε, ὦ παροδεῖτε, χάροις ὅτι τοῦτο τὸ σεμνὸν εἶπας ἐμοὶ χα(ί)ρ(ε)ιν.

χαροκαίομαι δημ. ἐν χρ. μ. κτ. παθ. ἀόρ. χαροκάηκα κ. μτχ. παθ. παρκ. χαροκα(η)μένος, καίομαι ὑπὸ τοῦ Χάρου, δοκιμάζομαι μὲ ἀλλεπαλ-

λήλους θανάτους προσφιλῶν ὑπάρξεων, χάνω πολλὰ προσφιλῆ μου πρόσωπα : Ζαλοκ. Ὁ βοριᾶς . . 5 μέσ' στὸ σπίτι μιὰ χαροκαμένη.

χαροκαμένος-η-ο δημ. μτχ. παθ. παρακ. τοῦ χαροκαίομαι βλ.λ.

χαροκόπι (τὸ) δημ. ἡ ζωηρά, παρατεταμένη συμποσιακὴ ἰδ. διασκέδασις. τὸ γλέντι : Πολίτ. Ἐκλ.Τραγ.12,14 μήνα σὲ γάμο ρίχνονται, μήνα σὲ χαροκόπι ;' πρβλ. χαροκόπος.

χαροκοπιά (ἡ) δημ. ἡ ἰδιότης τοῦ χαροκόπου.

χαροκοπιέμαι · δημ. μέσ. χαροκοπῶ βλ.λ.

χαροκοπίστρα (ἡ) δημ. ἡ διασκεδάζουσα, ἡ γλεντοκοποῦσα : Παροιμ. Κυριακὴ χαροκοπίστρα καὶ Δευτέρα μουρμουρίστρα.

χαροκόπος (ὁ) δημ. ὁ πέρα τοῦ δέοντος ἀγαπῶν τὰς διασκεδάσεις, ὁ σπαταλῶν χάριν διασκεδάσεων, ὁ καθηδυπαθῶν τὴν περιουσίαν του, ὁ γλεντζές : Παλαμ.Τρισεύγ.26 ἀνάθεμα τὴν ὥρα ποὺ μ' ἔρριξε τώρα στὰ γεράματα μέσα σὲ γυναῖκες . . καὶ σὲ χαροκόπους, Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 25, 25 ποὺ χαροκόπος καὶ ξεφαντωτὴς ἀπ' τῆς ἀνυπαρξίας τὸν κόσμο πράβαλε μπρός μου, Παροιμ. τῶν ἀκριβῶν τὰ πράματα σὲ χαροκόπου χέρια (συνήθως ἡ διὰ φειδωλίας, φιλαργυρίας σχηματισθεῖσα περιουσία περιέρχεται εἰς σπατάλους κληρονόμους)

χαροκοπῶ-έω δημ. κ. -άω, ἀμτβ., μέσ. χαροκοπιέμαι, διασκεδάζω συνεχῶς, σπαταλῶ εἰς συμποσιακὰς διασκεδάσεις, γλεντοκοπῶ : Πολίτ.Ἐκλ. Τραγ.88,7 κι ἐκεῖ ποὺ τρῶγαν κι ἔπιναν καὶ ποὺ χαροκοποῦσαν, πουλάκι πῆγε κι ἔκατσε δεξιὰ μεριὰ στὴν τάβλα, Γρυπ.Σαλώμη 3 μέσ' ἄγνοιαστοι χαροκοποῦν τοῦ Ἀντίπα οἱ καλεσμένοι.

χάροντας (ὁ) μσν. κ. δημ., ἄ. χάρος βλ.λ., ὁ θάνατος : Ἐρωτόκρ.2,1170 πάει νὰ δῇ τοῦ χάροντα τὰ μαυρισμένα σπήλια, Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 58,20 ὁ χάροντας ποὺ ὅλα βουλιᾷ τ' ἄρμενα μὲ τρυπάνι καὶ νιούς, γερόντους καὶ παιδιὰ στὴ δούλεψή του βάνει, αὐτ.59,19 κι ὁ χάροντας ὁ μάστορας,) μ' ἀραδιαστὰ τὰ σύνεργά του, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ. 252,3 γιατὶ δειπνάει ὁ χάροντας μὲ τὴ χαρόντισσά του, δ.δίατ. Χριστέ μου, καὶ ν' ἀρρώστηνε τοῦ χάροντα ἡ μάννα.

χαρόντισσα (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ χάρος ἢ χάροντας, ἡ σύζυγος τοῦ χάρου : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.252,3 γιατὶ δειπνάει ὁ χάροντας μὲ τὴ χαρόντισσά του, Παλαμ.Τάφ.36,19 κι ἔστρωσ' του ἡ χαρόντισσα πρωτάκουστο τραπέζι.

χαροπάλεμα (τὸ) δημ. ἡ ἀγωνία τοῦ θανάτου, τὸ πάλεμα μὲ τὸ χάρο

χαροπαλεύω δημ. ἀγωνίζομαι νὰ σωθῶ ἀπὸ θανατηφόρου ἀσθενείας, πνέω τὰ λοίσθια, παλεύω μὲ τὸ χάρο· **2)** συνεκδ. ὑπερμέτρως ἀγωνίζομαι, καταπονοῦμαι, διακινδυνεύω, ὅπως κατορθώσω τι, ὅπως ἐπαρκέσω εἴς τι : χαροπαλεύει γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ φωμὶ τῶν παιδιῶν του· **3)** ρηματ. π. χαροπάλεμα.

χαροπῖνος (ὁ) νεώτ. γέν. μαλακοστράκων παρασιτικῶς ἐνδιαιτωμένων ἐπὶ τῶν βραγχίων διαφ. ἰχθύων.

χαροποίημα-ατος (τὸ) (χαροποιῶ) μσν. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαροποιεῖν, ἡ γενομένη εἴς τινα χαρά· Ζωναρ.Ἐπιτ.Ἱστ.32 «χαροποίημα· ἀγαλλίαμα».

χαροποιός-όν μαν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ποιῶν χαράν, ὁ φαιδρύνων, ὁ χαρμόσυνος, ὁ εὐφρόσυνος· Σχόλ.Σοφ.Αἰ.521 «τερπνὸν τὸ τέρψιν ποιοῦν, χαροποιὸν δὲ τὸ χαρὰν ἔχον, οἷον χαροποιὸν ὄμμα» : ΠΔ Γέν.49,12 χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὑπὲρ οἶνον, Παλλάδ.Λαυσ.975Ε χαροποιοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς, Δαμασκ.Ι 2,835Ε, Ἀχμ.Ὀνειροκρ.110,5 μήνυμα χαροποιόν, Μιχ.Ἀκομ.49,2 χαροποιοῦ ὀνόματος καὶ πράγματος, Παλαμ.Περ.Χαιρ.103,25 ὅλα τὰ πρόσωπα εἶναι τὰ ἴδια κι ὅλ' ἀμοίαστα, μέτωπα, μάτια, θωριά, χαροποιά· ‖ δημ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. χαροποιὰ ὡς ἐπίρρ. χαρμοσύνως, μὲ χαρά: Σολωμ.Κρητικὸς 19,13 ἔφαλλε τὴν Ἀνάσταση χαροποιὰ ἡ φωνή της.

χαροποιῶ-έω μτγν., μαν., νεώτ. κ. δημ. ποιῶ τινα χαίρειν, πληρῶ τινα χαρᾶς, χαρμονῆς, εὐφροσύνης, κάμνω τινὰ εὔθυμον, εὐφραίνω, τέρπω : Σύμμ.ΠΔ Ψαλμ.20,7 χαροποιήσεις αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ μετὰ τοῦ προσώπου σου, Ἀθανάσ.Ι, 100Ε (ἔκδ.Comm.) ἄμπελον εὔκαρπον εὐφραντικήν τε καὶ χαροποιοῦσαν καρδίαν ἀνθρώπου, Παλαμ.Τρισεύγ.12 τοῦ ἄρεσεν ὁ τόπος μας· ὅλα του τοὺς χαροποιοῦσαν, - ἡ εἴδησις τῆς ἁλώσεως τοῦ Μπιζανίου ἐχαροποίησε τὸ πανελλήνιον· κ. παθ. : Θεοφύλ.Σ Ἱστ.4,8,6 ἐχαροποιήθημεν, Πασχ.Χρον.402D διὰ τὸ χαροποιηθῆναι τὴν ἀδελφότητα ὑμῶν, Σολωμ.Ἐθν.Ὕμν.22 γκαρδιακὰ χαροποιήθη | καὶ τοῦ Βάσιγκτων ἡ γῆ· **2)** ρηματ. π. χαροποίημα, χαροποίησις.

χαροπαπρόσωπος-ον μσν. ὁ ἔχων χαροπὸν πρόσωπον : Τζέτζ.Ὁμ.Ἀλλ.Ἰλ. π. Matrangae Anecd.1,13.

χαροποπροσωπῶ-έω μαν. ἔχω χαροπὸν πρόσωπον : Τζέτζ.Ὁμ.Ἀλλ.Ἰλ.π.Matrangae Anecd.1,13.

χαροπούλι (τὸ) δημ. ὄνομ. φανταστικοῦ νυκτοβίου πτηνοῦ, οὗ ἡ φωνὴ κατὰ τὴν λαϊκὴν δοξασίαν προαναγγέλλει θάνατον· **2)** ἡ γλαύξ.

χαροπός-ή-όν (χαρά, ὤψ) κ. μσν. κ. χαροπός-όν (Ἄρατ.1152) νεώτ. κ. δημ. γρ. κ. χαρωπός ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς πλήρεις χαρᾶς, ὁ ἔχων φαιδρὸν βλέμμα· ὅθ. ὁ ἔχων σπινθηροβόλους ὀφθαλμούς, ἰδ. ἐπὶ τῆς ἀπαστραπτούσης ἀγρίας λάμψεως τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἁρπακτικῶν ζῴων : Ὀδ.Λ 611 χαροποί τε λέοντες, Ὕμν.Ἑρμ.569,αὐτ.194 χαροποὶ δὲ κύνες . . ἕποντο τέσσαρες, Ἡσίοδ.Θ 321 χαροποῖο λέοντος, αὐτ.Α 177,Σοφ.Φιλ.1146 ὦ πταναὶ θῆραι χαροπῶν τ' ἔθνη θηρῶν, Ἀριστ.Εἰρ. 1066 ἥσθην χαροποῖσι πιθήκοις, Ξεν.Κυν.3,3 χαροποὶ κύνες, Βιάν.ΑΠ 10,22 χαροπῶν φεῦγε διὲξ ὀφίων, Ὀππ.Κυν.4,113 ἵππους μὲν χαροποὺς μεγαλήτορας ἀρτύνονται, Γεωπ.18,1,3 τοὺς κριοὺς . . χαροποὺς τοῖς ὄμμασι· ὁμ. κ. ἐπὶ τοῦ Αἴαντος : Φιλόστρ.Ἡρ.718 βλέποντος χαροποῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑπὸ τὴν κόρυν, οἷον οἱ λέοντες ἐν ἀναβολῇ τοῦ ὁρμῆσαι· ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Ἀθηνᾶς : Λουκ.Θε.Δ 19,1 φοβερὰ γάρ ἐστι καὶ χαροπή, καὶ δεινῶς ἀνδρική (ἡ Ἀθηνᾶ)· κ. ἐπὶ τῆς λάμψεως τῶν βλεμμάτων : Ἀσκληπιάδ.ΑΠ 5,152 χαροπαὶ . . γλυκεροῦ βλέμματος ἀστεροπαί, Μελέαγρ.αὐτ.155 χαροποῖς . . ὄμμασι· ‖ κ. ἐπὶ τῆς λάμψεως παντὸς φωτός : Ἀπολλ.Ρ 1,1280 χαροπὴ ὑπολάμπεται ἠώς, Πλούτ.Ἠθ.934C, Κόϊντ.10, 337 χαροποῖο σελήνης· **2)** γεν. κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀπαστράπτων, ὁ ἀκτινοβολῶν ἐκ χαρᾶς, ὁ φαιδρός, ὁ εὔθυμος, ὁ χαρούμενος : Θεόκρ.12,35 τὸν χαροπὸν Γανυμήδεα· **3)** ὁ ἔχων χρῶμα ἀνοικτὸν κυανοῦν ἢ ὑπόφαιον, ὁ γλαυκός· Ἡσ «χαροπός· γλαυκός»: Ἱππ.Ἐπιδ.3,1090, Θεόκρ.20,25 ὄμματά μοι γλαυκᾶς χαροπώτερα πολλὸν Ἀθάνας, Μελέαγρ.ΑΠ 5,153 χαροποῖς ἐνὶ κύμασι, Κύπριν, Φιλόστρ.702 Διομήδην ἀναγράφει καὶ χαροπὸν καὶ οὔπω μέλανα, Σέξτ.Ἐμπ.411 ἑτέρως μὲν κινεῖσθαι τὸν λευκόν, ἑτέρως δὲ τὸν χαροπόν, Ἡλιόδ.Αἰθ.2,35 ὀφθαλμὸς οὔπω μὲν . . χαροπός, χαροπώτερον δὲ μελαινόμενος, Ὀππ.Ἁλ. 4,312 χαροπὴ θάλασσα, Νόνν.Δ 4,187 χαροπῆς ἁλὸς οἶδμα περήσω, αὐτ.45,125· πρβλ. χαροπότης· ‖ το συγκρ. τοῦ οὐδ. χαροπώτερον ὡς ἐπίρρ. : Ἡλιόδ Αἰθ.2,35 ὀφθαλμὸς οὔπω μὲν χαροπός, χαροπώτερον δὲ μελαινόμενος· ‖ διαστέλλεται ὅμως τοῦ γλαυκὸς ὑπὸ τοῦ Ἀριστλ.ΖΙ 492a,1 ὀφθαλμοῦ . . τὸ μὲν λευκὸν ὅμοιον ὡς ἐπὶ τὸ

πολὺ πᾶσι· τὸ **δὲ** καλούμενον μέλαν διαφέρει. Τοῖς μὲν γάρ ἐστι μέλαν, τοῖς δὲ σφόδρα γλαυκόν, τοῖς δὲ χαροπόν, ἐνίοις δ' αἰγωπόν, αὐτ.ΖΓ 779b.12 διὰ τίν' αἰτίαν τὰ μὲν γλαυκά· τὰ δὲ χαροπά· τά δ' αἰγωπά· τὰ δέ μελανόμματά εἰσι.

χᾰροπότης-ητος (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἡ ἰδιότης τοῦ χαροποῦ βλ.λ., τὸ κυανοῦν καὶ γλαυκὸν χρῶμα τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ λαμπρότης τῶν ὀμμάτων : Πλούτ. Μάρ.11 **τοῖς μεγέθεσι τῶν σωμάτων καὶ τῇ χαροπότητι τῶν ὀμμάτων,** αὐτ.'Ηθ.352Γ· ‖ γεν. λαμπρότης· ΕΜ 807,30 **χάρων· ὁ λέων ἀπὸ τῆς χαροπότητος,** Εὐστ.1703,30.

χάρος (ὁ) μσν. κ. δημ. κ. χάροντας ὁ θάνατος κ.συνήθ. ἡ προσωποποιία τοῦ θανάτου : Ἐρωτόκρ. 1,1818 **δὲν ἐφοβούντονε νὰ τόνε** πάρῃ ὁ **χάρος** [ν' ἀποθάνῃ], αὐτ.2361, αὐτ.594, αὐτ 4,1002, Πολίτ. Ἐκλ.Τραγ.244,17 **καλότυχά εἶναι τὰ** βουνά, καλότυχοί εἶν' **οἱ** κάμποι | ποὺ χάρο δὲν ἀκαρτεροῦν, **φονιὰ δὲν περιμένουν,** αὐτ.245,1 γιὰ ἰδὲς καιρὸ ποὺ διάλεξε **ὁ χάρος νὰ** μὲ πάρῃ, αὐτ.248,6 **ἐβγῆκε κι ἐπαινεύτηκε** πῶς χάρο δὲ φοβᾶται, αὐτ.257,1 **χαρῆτε,** νιοί, **χαρῆτε** νιές, κι ἡ ἡμέρα ὁλοβραδιάζει, | κι ὁ χάρος τὶς **ἡμέρες** μας μιὰ μιὰ τὶς **λογαριάζει,** δ.δίστ. **χάρε ποὺ παίρνεις τὶς ψυχές, πᾶρε καὶ** τὴ **δική** μου, δ.δίστ. 'γαπῶ **σε** 'γώ, πουλάκι μου, μὰ **δὲ** σοῦ δίνω θάρρος, | **γιατ' εἶν' ἡ** γειτονιὰ κακιά, ποὺ νὰ τὴν πάρῃ ὁ χάρος, δ.δίστ. τὸ χάρο τώρα **καρτερῶ νὰ πάρῃ τὴν ψυχή** μου, Σολωμ.Φιλ.Ψυχορραγ.12 τὲς **ἐλπίδες** μου ἀπολύω | καὶ τὸ χάρο ἀκαρτερῶ, Ψυχάρ.Ταξ.141 **καὶ τί πειράζει νὰ ξέρουμε** μέσα στὸ νοῦ μας **ποὺ** ὁ χάρος μιὰ μέρα θὰ μᾶς θερίσῃ, Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 49,20 κι **ἴσα τραβᾷ** πὸ τὴ σπηλιὰ | **στοῦ χάρου τὰ καμίνια·** ‖ φρς παλεύει μὲ **τὸ χάρο** [χαροπαλεύει], -**πῆγε** στὴν **πόρτα τοῦ** χάρου (ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἀποθάνῃ, διέτρεξε τὸν ἔσχατον κίνδυνον), - ξέφυγε ἀπ' τὰ νύχια ἢ τὸ **στόμα τοῦ χάρου** (διέφυγε ἐκ σοβαροῦ κινδύνου), -**τὸν βλέπω σὰν τὸ χάρο** (ὡς τι ὀπαίσιον καὶ μισητότατον), - **ὅποιον** πάρῃ **ὁ χάρος** (ἐπὶ πυροβολούντων ἢ **ἐπιτιθεμένων** διὰ μαχαίρας ἐναντίον πολλῶν ὁμοῦ ἀτόμων· κ. μτφ. ἐπὶ ἀποτολμώντων **τι** ἀδιαφόρως τοῦ τίς θὰ βλαβῇ ἐκ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν), - **τὸν** ξέχασε **ὁ χάρος** (ἐπὶ τῶν ὑπεργήρων), - **κόσμε φεύτη, χάρε κλέφτη** (ἡ ζωὴ εἶναι ματαία, ἐφ' ὅσον ὁ θάνατος μᾶς ἀφορπάζει αἰφνιδίως), - **νὰ πεθάνῃ ὁ χάρος** (ἀστεία ἀναφώνησις κατὰ τὴν ἀκμὴν διασκεδάσεως), παροιμ. **χάρε, χαρὰ ποὺ μοῦ** 'φερες καὶ λύπη ποὺ μοῦ **πῆρες** (ἐπὶ τῶν χαιρόντων διὰ τὸν θάνατον ἄλλων), - **ὁ χάρος** τὸν **παρακαλεῖ,** κι **ἐκεῖνος** καμαρώνει (ἐπὶ τῶν ἑτοιμοθανάτων ἢ ἐκείνων ὧν ἐπίκειται ἡ οἰκονομικὴ καταστροφὴ χωρὶς ν' ἀνησυχῶσι δι' αὐτό)· **2)** μτφ. ὁ ἐπιφέρων τὸν θάνατον, ὀλετήρ, ὄλεθρος : Ἐρωτόκρ.4,1100 **κι ὅπου κι ἂν** ἐπορπάτηξεν **ἐκείνην** τὴν **ἡμέρα,** | **ἦτονε** χάρος **τὸ** σπαθὶ **καὶ** θάνατος ἡ **χέρα,** αὐτ.Α 651 **ζάχαρ' εἶν'** τὸ τραγούδιν του **καὶ τὸ** σπαθίν **του** χάρος· πρβλ. Πολίτ. Μελέτ. Βί. Ν'Ελλ.1,2,237 κἑξ.

χαρούδια (τά) δημ. χαραί, τέρψεις : Παλαμ.Παράκ.80,4 **ἤρθες. Χαρούδια.** | **Μαζί.** Γιορτή. **Θεῖα** τὰ τραγούδια. | **Φεύγεις.** Γιατί ;.

χαρούμενα ἐπιρρ. δημ. μετὰ χαρᾶς, **εὐφρόνως,** εὐθύμως, φαιδρῶς.

χαρούμενος-η-ο δημ. ὁ χαίρων, ὁ πλήρης χαρᾶς, ὁ περιχαρής, ὁ φαιδρός, ὁ εὔθυμος : Σολωμ.'Ελ.Πολ.Σχεδ.2,3,7 μὲ **χαρούμενη φωνή,** Πορφύρ.Σκ.124,1 **τὸ χαρούμενο πάρκο,** Παπαντ.'Αγ. 'Ορ.3 **χαρούμενη ζωὴ τοῦ παλατιοῦ.**

χαρούπα (ἡ) δημ. ναυτ. ἡ χαινικὶς βλ.λ.

χαρούπι (τὸ) δημ. ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου κερωνία ἢ ἔλλοβος, ξυλοκέρατο.

χαρουπιά (ἡ) δημ. τὸ ἀειθαλὲς **καρποφόρον** δένδρον κερωνία ἢ ἔλλοβος, ά. ξυλοκερατιά.

χάροψ-οπος (ὁ,ἡ) μτγν. ποι. τ. τοῦ χαροπὸς **βλ.λ.:** 'Οππ.Κυν.3,114.

χάρτα (ἡ) δημ. γεωγραφικὸς χάρτης· **2) ὡς οὐσ.** ὁ ὑπὸ τοῦ Ρήγα Φερραίου σχεδιασθεὶς **χάρτης** τῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ Μικρᾷ 'Ασίᾳ ἑλληνικῶν **χωρῶν.**

χαρταετός (ὁ) νεώτ. κατασκεύασμα **ἐκ λεπτοῦ** χάρτου ἐπικεκολλημένου **ἐπὶ** σκελετοῦ **ἐκ λεπτῶν** ξυλαρίων, προσδενόμενον διὰ νήματος **καὶ ἀεροδυναμικῶς** ὑψούμενον εἰς τὸν ἀέρα, ἄ. **ἀετός.**

χαρτάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ χαρτὶ βλ.λ.), μικρὸν τεμάχιον φύλλου χάρτου.

χαρταποθήκη (ἡ) νεώτ. ἀποθήκη χάρτου, **ἐν ᾗ** ἀποτίθεται χάρτης πρὸς φύλαξιν.

χαρτάριον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χάρτης **βλ.λ. :** Στράτ.ΑΠ 12,208 **ὑπὲρ ὑμῶν, χαρτάριον, δέομαι,** πυκνότερόν τι **λαλεῖ.**

χαρτᾶς (ὁ) (λατ.) 'Επιγρ. ὁ χαρτοπώλης.

χαρτεμπορεῖον (τὸ) **νεώτ.** ἀντὶ χαρτεμπόριον.

χαρτεμπορικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χαρτέμπορον **ἢ** τὸ χαρτεμπόριον.

χαρτεμπόριον (τὸ) **νεώτ.** τὸ ἐμπόριον **τοῦ** χάρτου.

χαρτέμπορος (ὁ) **νεώτ.** ἔμπορος χάρτου, ὁ ἐμπορευόμενος τὸν χάρτην, ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὸ χαρτεμπόριον.

χαρτένιος-ια-ιο δημ. **ὁ ἐκ** χάρτου, ὁ **χάρτινος : χαρτένια παιγνιδάκια.**

χαρτζιλίκι (τὸ) (τουρκ.) δημ. μικρὸν χρηματικὸν ποσόν, τὸ ὁποῖον **φέρει** τις ἐφ' ἑαυτοῦ διὰ τὰ καθ' ἑκάστην μικρὰ ἔξοδα αὐτοῦ· ‖ δμ. χρημ. ποσὸν τὸ διδόμενον παρά τινος εἴς **τινα διὰ** τὰ μικρὰ ἔξοδά του· πρβλ. χαρτζιλικώνω.

χαρτζιλίκωμα-ατος (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαρτζιλικώνω· βλ.λ.

χαρτζιλικώνω δημ. ἐφοδιάζω τινὰ μὲ χαρτζιλίκι βλ.λ., δίνω εἴς τινα χαρτζιλίκι, χρήματα διὰ μικροδαπάνας : **τὸν ντύνει, τὸν ταΐζει καὶ τὸν χαρτζιλικώνει· 2)** ρηματ. π. χαρτζιλίκωμα.

χάρτη (ἡ) μτγν. ἀντὶ χάρτης βλ.λ.), φύλλον **χάρτου :** Πλούτ.'Ηθ.700Δ (πιθ. γρ.).

χαρτηρά (ἡ) πάπ. περιληπτ. ὁ χάρτης, **τὰ** χαρτιά : **γραφείου καὶ χαρτηρᾶς.**

χαρτηρία (ἡ) μτγν. ἀντὶ χάρτης βλ.λ.) : **ΠΔΜακκ.** 3,4,20 **τὴν χαρτηρίαν ἤδη καὶ τοὺς γραφικοὺς καλάμους ἐν οἷς ἐχρῶντο ἐκλελοιπέναι.**

χάρτης (ὁ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. φύλλον **παπύρου** ἐπεξειργασμένον πρὸς γραφήν, εἶδος γραφικῆς ὕλης κατεσκευασμένης ἐκ διαφόρων στρωμάτων παπύρου ἀποχωρισθέντων ἀπ' ἀλλήλων : Πλάτ. Κωμ.άπ.10 **τὰ γραμματεῖα τούς τε χάρτας ἐκφέρων,** Θεόπομπ.'Ιστ.125 **χάρται βιβλίων καὶ τῶν ἄλλων χρησίμων,** "Ηρων Αὐτομ.269 **χάρτην λεπτότατον τῶν βασιλικῶν καλουμένων** (ὁ ἄριστης ποιότητος χάρτης), Πλούτ.'Ηθ.900Β **ὥσπερ χάρτης . . εἰς ἀπογραφήν,** Διοσκ.1,116 **πάπυρος, γνώριμός ἐστι πᾶσιν, ἀφ' ἧς ὁ χάρτης κατασκευάζεται,** Παλλδ.ΑΠ 9,174,4 **βύβλῳ καὶ χάρτῃ . . τὸν** μικρὸν χάρτην, Πάσ. τιμῆς **χάρτου καὶ γράπτρων,** Θεοφύλ.Σ'Επιστ.50 **τὴν δίκελλαν ἀφεὶς,** καλαμίδα **καὶ** χάρτας **ἀράμενος,** Γεωπ.13,5,4 **ἔγγραφον εἰς τὸν χάρτην ταῦτα, - χάρτης βομβύκινος - δαμασκηνὸς** (ὁ ἐκ τῆς πόλεως Δαμασκοῦ)' ‖ νεώτ. τὸ ἐξ ἰνωδῶν φυτικῶν οὐσιῶν κατασκευαζόμενον λεπτὸν φύλλον, ἐφ' οὗ κυρ. γράφομεν **ἢ** τυπώνομεν κττ., τὸ χαρτί : **χάρτης ἐπιστολικὸς** (ὁ δι' ἐπιστολάς, τὸ χαρτὶ τῆς πόστας), - **τυπογραφικὸς χάρτης** (ὁ πρὸς τύπωσιν βιβλίων κατάλληλος), - **χάρτης δημοσιογραφικὸς** (εἰδικὸς χάρτης ἔχων ὑδατίνας γραμμάς, ἀτελῶς **εἰσαγόμενος** πρὸς χρῆσιν τῶν ἐφημερίδων **καὶ τῶν περι-**

οδικῶν), - **ἀπορροφητικὸς χάρτης** (πορώδης χάρτης ἐν χρ. πρὸς ἀπορρόφησιν τῆς μελάνης τῶν χειρογράφων, τὸ στουπόχαρτο), - **σφραγιστὸς χάρτης** (τὸ εἰς φύλλα χάρτου χαρτόσημον, κατ' ἀντιδιαστ. πρὸς τὸ ἔνσημα ἢ κινητὰ ἐπισήματα), - **χάρτης διηθητικὸς** (ὁ δι' οὗ γίνεται διύλισις διαφόρων ὑγρῶν), - **χάρτης κηρωτὸς** (ὁ ἀδιάβροχος πρὸς περιτύλιξιν τροφίμων κττ.), - **χάρτης δοκιμαστικὸς** (πρβλ. δοκιμαστικός), - **φωτογραφικὸς χάρτης** (ὁ χρησιμοποιούμενος διὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀποτύπωσιν τῶν θετικῶν φωτογραφημάτων ἐκ τῶν ἀρνητικῶν φωτογραφικῶν πλακῶν), - **χάρτης συμπεπιεσμένος** (μᾶζα χάρτου λίαν σκληρὰ παρασκευαζομένη εἰδικῶς πρὸς κατασκευὴν δοχείων, κανίστρων, πλαγγόνων, κομβίων κττ.)' || **ἄγραφος χάρτης** ἐπὶ ἐγγράφου οὐδεμίαν ἔχοντος ἀποδεικτικὴν δύναμιν ἢ ἄλλην σημασίαν' κ. μτφ. ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καθ' ἣν στιγμὴν ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον, πρὸς δήλωσιν τοῦ ὅτι στερεῖται ἐμφύτων ἰδεῶν καὶ παραστάσεων (λατ. tabula rasa)' **2**) γεγραμμένος χάρτης, χειρόγραφον ἢ καὶ σύγγραμμα' Πολυβ.7,210 «χάρτας δὲ τοὺς γεγραμμένους Πλάτων εἴρηκεν ὁ κωμικὸς»' **3**) νεώτ. κ. δημ. γεωγρ. ἡ ἀπεικόνισις, ἡ παράστασις τμήματος ἢ τοῦ συνόλου τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐπὶ μεγάλων συνήθ. φύλλων χάρτου : Ψυχάρ.Ταξ.58 **μπροστά μου ἔβλεπα ξαπλωμένο τὸ χάρτη τῆς Εὐρώπης, - χάρτης τῆς Ἑλλάδος - τῆς Ἀμερικῆς - τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, - τοπογραφικὸς χάρτης** (οὗτινος ἡ κλίμαξ βλ.λ.7) εἶναι πολὺ μεγάλη, ὥστε εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναπαριστάνωνται ἐν αὐτῷ ἀγροί, φύσις τοῦ ἐδάφους κττ.)' || εἰδ. ἄστρον. ἡ ἀπεικόνισις τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανίου θόλου ἐπὶ μεγάλων φύλλων χάρτου : **χάρτης τοῦ βορείου οὐρανίου ἡμισφαιρίου**' || **ναυτικὸς χάρτης ὁ** ἐμφανίζων τμῆμα θαλάσσης μετὰ τῆς διαμορφώσεως τῶν ἀκτῶν, τῶν βαθῶν τῆς θαλάσσης, τῶν ὑφάλων κττ. πρὸς χρῆσιν τῶν ναυτιλλομένων' **4**) νεώτ. τὸ κείμενον ἐν ᾧ περιέχεται τὸ σύνολον τῶν θεμελιωδῶν νόμων, δι' ὧν ρυθμίζονται τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα μεγάλων ὁμάδων καὶ τῶν διοικούντων αὐτὰς προσώπων : **καταστατικὸς ἢ συνταγματικὸς χάρτης** (τὸ σύνταγμα τῆς πολιτείας) **5**) μτγν. μτφ. πᾶν φύλλον ἢ πᾶσα λεπτὴ πλὰξ ὁμοία κατὰ τὴν λεπτότητα πρὸς χάρτην : Λυσίμ.π.'Ιώσ.'Απ.1,34 **χάρται μολύβδιναι** (λεπταὶ πλάκες ἢ φύλλα μολύβδου).

χαρτήσιον (τὸ) μσν. τὸ χαρτοθέσιον βλ.λ., ἡ χαρτοθήκη : Θεοφάν.Συνεχ.871.

χαρτί (τὸ) δημ. χάρτης βλ.λ.1) πρὸς γραφήν, τύπωσιν, περιτύλιξιν ἐμπορευμάτων κττ.' || φρ. **τοῦ τὰ εἶπε χαρτὶ καὶ καλαμάρι** ἐπὶ τῶν μεταδιδόντων καταλεπτῶς τὰ ὑπὸ ἄλλων λεχθέντα' **2**) ἐπίσημον ἔγγραφον παντὸς εἴδους, οἷον διαβατήριον, πιστοποιητικόν, συμβόλαιον, δικόγραφον, ἀπολυτήριον ἢ ἐνδεικτικὸν σχολείου : **δὲν εἶν' ἐν τάξει τὰ** χαρτιά του, - **πῆρε ἐπὶ τέλους τὸ χαρτὶ ὁ γυιός της** (ἐνδεικτικόν, ἀπολυτήριον, πτυχίον κττ.)' **3**) τὸ παιγνιόχαρτον' || συνεκδ. κτ. πληθ. **χαρτιὰ** (τὰ) ἡ χαρτοπαιξία : **ἔχασε τὴν περιουσία του στὰ χαρτιά**' || παροιμ. **ὅποιος χάνει στὰ χαρτιὰ κερδίζει στὴν** ἀγάπη σκωπτικῶς ἐπὶ τῶν ἀτυχούντων εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον.

χαρτίαιον (τὸ) πάπ. φιλοδώρημα, μικρὸν χάρισμα' πρβλ. χάρτισμα : **ἐπαιτῆ (ἐπαιτεῖ) χαρτίαιον** (διόρθ. Herw. χαρτίδιον).

χαρτιᾶτικόν (τὰ) (λατ.) Ἐπιγρ. κ. μσν. κτ. πληθ. χρήματα διὰ χάρτην' **2**) μσν. φόρος τοῦ χάρτου : Κεδρ.Γεώργ.393 **παρέχοντας καὶ χαρτιατικοῦ ἕνεκα ἀνὰ** κεράτια δύο.

χαρτίδιον (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ χάρτης βλ.λ.1), χάρτου μικρὸν τεμάχιον, χαρτάκι : Φιλ.2,461,46 **χαρτιδίων ἀγράφων ἀκυρώτερα ὑπὸ σητῶν ἢ χρόνων ἢ εὐρῶτος εἰς ἅπαν διαφθαρησόμενα**, 'Αλκίφρ.1,26 **χαρτίδια ἀρχαῖα ὑπὸ κόρεων** . . ἡμίβρωτα.

χάρτινος-ον μτγν. κ. νεώτ., δημ. χαρτένιος-ια-ιο ὁ ἐκ χάρτου : Ὀλυμπ.ΠΔ 'Ιερ.2,756Α **βιβλίον χάρτινον**, φρ. **χάρτινοι πύργοι** (σχέδια ἀπραγματοποίητα, φαντασιοπληξίαι), Ζερβ.'Ιστ.1 42 **ἕνα παιδὶ ὑφώνει τὸν χάρτινον ἀετόν του**.

χαρτίον (τὸ) μτγν. κ. μσν. ὑποκορ. τοῦ χάρτης βλ.λ.1) : Πλούτ.'Ηθ.60Α **καὶ σύγγραμμα κελευσθεὶς ἄθλιον διελθεῖν αἰτιᾶσθαι τὸ χαρτίον ὡς δασὺ καὶ τὸν γραφέα μιαρόν**, Δίων Κ 46,36 **ἔλασμὸν μαλίβδου λεπτὸν ἀπειλίξαν ὥσπερ τι χαρτίον**, Διογ.Λ 7,174 **ἀπορίᾳ κερμάτων ὥστε ἀνήσασθαι χαρτία**, Βασ.2,1054Β, 'Ιω.Χρυσ.5,34C **χαρτίον προσιέναι καὶ ἀντιγράφειν τὰ ἐγγεγραμμένα**, Μαλάλ.1 443,20 (Bonn.), Θεοφάν.Νόνν.1,42 **χαρτίον κεκαυμένον**, ASS Μαΐου 7,55Β, αὐτ.56D **ἀγαγεῖν τοῦτο τὸ χαρτίον**, Πάπ. **χαρτίον καθαρόν**, Πρόδρ. 1,98 **βλέπω χαρτοσάκκουλα γεμάτα τὰ χαρτία**.

χάρτισμα-ατος (τὸ) πάπ. δωρεά, δώρημα : **τὸ καθείδειν καὶ τὸ χάρτισμα ὁμοίως καὶ τὸ ἄλλο χάρτισμα**.

χαρτισμὸς (ὁ) (χάρτης) (ἀπόδοσις τοῦ ὅρου chartisme) νεώτ. μέγα κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν κίνημα τῆς ἐργατικῆς τάξεως τῆς Ἀγγλίας, ῥοπῆς σοσιαλιστικῆς, διαρκέσαν ἀπὸ τοῦ 1837 μέχρι τοῦ 1848 καὶ ἐπιδιῶξαν τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ ἀγγλικοῦ συντάγματος (χάρτου), ἀναγνωριζομένων ὡς ἐκλεξίμων καὶ τῶν ἀκτημόνων (ἐργατῶν) καὶ καθιερουμένων θεσμῶν ἰσοπολιτείας, ἐξ ἄλλου δὲ τὴν ἐλάττωσιν τῶν φορολογικῶν βαρῶν τῶν κατωτέρων τάξεων.

χαρτοβασιλεία (ἡ) νεώτ. σκωπτ. ἡ γραφειοκρατία βλ.λ.

χαρτοβασίλειο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. σκωπτ. τὸ γραφειοκρατικὸν κράτος.

χαρτοβιβλιοπώλης (ὁ) νεώτ. ὁ πωλῶν χάρτην βλ.λ.1) ἅμα καὶ βιβλία, ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ χάρτου ἅμα καὶ τῶν βιβλίων.

χαρτοβιβλιοπωλεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ κατάστημα ἔνθα πωλοῦνται χάρτης καὶ βιβλία, τὸ πρατήριον τοῦ χαρτοβιβλιοπώλου.

χαρτοβιομηχανία (ἡ) νεώτ. ἡ βιομηχανία κατασκευῆς χάρτου ἢ χαρτίνων εἰδῶν.

χαρτογράφησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χαρτογραφῶ βλ.λ.

χαρτογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη τοῦ συντάσσειν γεωγραφικοὺς ἢ τοπογραφικοὺς χάρτας' εἰδ. ἡ ἐπιστημονικὴ ἀπεικόνισις τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἢ μέρους αὐτῆς κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα τὴν ἀκριβῆ ἀντίληψιν τῶν διαμορφώσεων αὐτῆς καὶ τῆς θέσεως καὶ ἐκτάσεως τῶν διαφόρων ἐπ' αὐτῆς φυσικῶν ἀντικειμένων καὶ τεχνικῶν ἔργων.

χαρτογραφικὸς-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χαρτογραφίαν, ὁ τῆς χαρτογραφίας : **χαρτογραφικὰ ὄργανα, - χαρτογραφικὴ ὑπηρεσία**.

χαρτογράφος (ὁ) γλωσσ. κ. νεώτ. ὁ γράφων ἐπὶ χάρτου βλ.λ.1)' **2**) νεώτ. ὁ εἰδικὸς εἰς τὴν χαρτογραφίαν, ὁ ἔχων ἔργον τὴν χαρτογραφίαν.

χαρτογραφῶ-έω νεώτ. ἀσχολοῦμαι, κατογίνομαι εἰς τὴν χαρτογραφίαν, εἶμαι χαρτογράφος' **2**) ρηματ.π. χαρτογράφησις.

χαρτόδεμα (τὸ) δημ. ποσότης πράγματός τινος περιδεδεμένη ἐντὸς χάρτου : Καρκβ.Ζητ.87 **ἔλυσε . . τὸ σακκουλάκι καὶ . . ἔβγαλ' ἕνα ἕνα χαρτοδέματα μικρὰ μεγάλα**.

χαρτοδένω δημ. τ. τοῦ χαρτοδετῶ βλ.λ.' **2**) ρηματ.π. χαρτοδέσιμο.

χαρτοδεσία (ἡ) νεώτ. δ. χαρτόδεσις βλ.λ.

χαρτοδέσιμο (τὸ) δημ. ἡ χαρτόδεσις.

χαρτόδεσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαρτοδετῶ, ἡ διὰ ναστοχάρτου δέσις, περιένδυσις βιβλίου.

χαρτοδέτης (ὁ) νεώτ. ἐργάτης εἰδικὸς εἰς τὴν χαρτοδεσίαν.

χαρτοδέτησις-εως (ἡ) ἡ χαρτόδεσις βλ.λ.

χαρτόδετος-ον νεώτ. ἐπὶ βιβλίων, ὁ διὰ χάρτου μόνον δεδεμένος· πρβλ. δερματόδετος.

χαρτοδετῶ-έω νεώτ. κ. δημ. δένω βιβλίον μόνον διὰ χάρτου, ἐπενδύω βιβλίον διὰ περιβλήματος ἐκ ναστοχάρτου· **2**) ρηματ. π. χαρτοδέτησις.

χαρτοθέσιον (τὸ) μσν. τὸ μέρος ἔνθα ἀποτίθεται χάρτης βλ.λ.1), χαρτοθήκη : Σύνοδ.Καρθαγ. Β6,1315Γ), Θεοφάν.664,10.

χαρτοθέτης (ὁ) νεώτ. κ. δημ. ἐργάτης τυπογραφείου ἔχων ὡς ἔργον τὴν ἐπὶ τοῦ πιεστηρίου καὶ εἰς ἑκάστην στροφὴν αὐτοῦ τοποθέτησιν φύλλων χάρτου πρὸς τύπωσιν· **2**) εἶδος μικροῦ ἐπίπλου, ἐν ᾧ οἱ ζωγράφοι καὶ σχεδιασταὶ τοποθετοῦσι τὰ ἰχνογραφήματα ἢ σχεδιάσματα αὐτῶν.

χαρτοθήκη (ἡ) νεώτ. θήκη, ἐν ᾗ φυλάσσονται διάφορα ἔγγραφα.

χαρτοκαλαμάρια (τὰ) μσν. ἀντὶ χαρτία καὶ καλαμάρια : ΚΠορφ.Ἐκθ.352,12.

χαρτοκλεπτῶ-έω νεώτ. κλέπτω εἰς τὰ χαρτιὰ βλ.λ.3), εἶμαι χαρτοκλέφτης.

χαρτοκλέφτης (ὁ) δημ., θηλ. -φτρα κ. -φτρού, ὁ δολίως παίζων, ποὺ κλέφτει εἰς χαρτοπαίγνιον, στὰ χαρτιά.

χαρτόλιθος (ὁ) νεώτ. ἄ. ναστόλιθος βλ.λ.

χαρτομανής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ἐμμανὼς χαρτοπαικτῶν, ὁ ἔχων τὸ πάθος τῆς χαρτοπαιξίας.

χαρτομανία (ἡ) νεώτ. ἡ μανία, τὸ πάθος τῆς χαρτοπαιξίας.

χαρτομαντεία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ τῶν παιγνιοχάρτων μαντεία, μέθοδος μαντικῆς, καθ' ἣν προλέγεται τὸ μέλλον διὰ τῶν παιγνιοχάρτων.

χαρτομάντης (ὁ) νεώτ. (ὀρθ. χαρτόμαντις), θηλ. **χαρτομάντις-δος** ὁ διὰ τῶν παιγνιοχάρτων μαντευόμενος, ὁ ἐπαγγελλόμενος τὴν χαρτομαντείαν.

χαρτόμουτρο (τὸ) δημ. ὁ μανιώδης ἢ ὁ ἐξ ἐπαγγέλματος χαρτοπαίκτης.

χαρτόνι(ον) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. ὁ ναστὸς χάρτης, τὸ ναστόχαρτον.

χαρτονόμισμα-ατος (τὸ) νεώτ. κ. δημ. τραπεζογραμμάτιον κυκλοφοροῦν ἀντὶ νομίσματος, πρβλ. μπαγκανότα : Χατζόπ.Ὑπεράνθρ.37 **ἔβγαλε ἕνα μάτσο χαρτονομίσματα.**

χαρτονοποιεῖον (τὸ) νεώτ. ἐργοστάσιον κατασκευῆς χαρτονίου, ναστοχάρτου.

χαρτονοποιός (ὁ) νεώτ. **ὁ** βιομήχανος κατασκευῆς χαρτονίου.

χαρτοξέστης (ὁ) νεώτ. ὄργανον **δι' οὗ** ἀποξέονται τὰ ἐπὶ χάρτου γεγραμμένα.

χαρτοπαίγνιον (τὸ) νεώτ. τὸ διὰ παιγνιοχάρτων παίγνιον· **2**) συνεκδ. τὸ χαρτοπαικτεῖον.

χαρτοπαίζω νεώτ. κ. δημ. ἄ. χαρτοπαικτῶ βλ.λ.

χαρτοπαικτεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ οἴκημα ἔνθα χαρτοπαίζουσι συστηματικῶς **ἐπὶ** χρήμασι.

χαρτοπαίκτης (ὁ) νεώτ., θηλ. **-παίκτρια κ. -παΐκτις-ιδος,** δημ. προφ. **-παίχτης,** θηλ. **-παίχτρα,** ὁ ἔκδοτος εἰς τὴν χαρτοπαιξίαν· **‖ ὁ ἐκ** τῆς χαρτοπαιξίας ἀποζῶν, τζογαδόρος.

χαρτοπαικτικός-ή-όν νεώτ. κ. δημ. **ὁ** ἀνήκων **ἢ** ἀναφερόμενος εἰς τὴν χαρτοπαιξίαν ἢ τὸν χαρτοπαίκτην : **χαρτοπαικτικὰ τεχνάσματα - κόλπα·** κ. ἐπίρρ. **-κτικῶς.**

χαρτοπαίκτρια (ἡ) νεώτ. θηλ. τοῦ χαρτοπαίκτης.

χαρτοπαικτῶ-έω νεώτ. κ. **χαρτοπαίζω** παίζω χαρτιὰ βλ.λ.3)· **2**) **εἶμαι** χαρτοπαίκτης **βλ.λ.**

χαρτοπαιξία (ἡ) νεώτ. τὸ χαρτοπαικτεῖν, **τὸ** πάθος τοῦ χαρτοπαιγνίου.

χαρτοπέτασμα-ατος (τὸ) νεώτ. εἶδος χάρτου ἔχοντος ἔγχρωμα ποικίλματα πρὸς ἐπίστρωσιν τῶν τοίχων τῶν δωματίων, τὸ χαρτὶ τῆς ταπετσαρίας· **2**) συνεκδ. ἡ ταπετσαρία **βλ.λ.**

χαρτόπηρον (τὸ) γλωσσ. τὸ μέρος **ἔνθα** ἀποτίθενται πρὸς φύλαξιν χαρτιά, χαρτοφυλάκιον.

χαρτοποιεῖον (τὸ) νεώτ. ἐργοστάσιον κατασκευῆς χάρτου.

χαρτοποιία (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη **ἢ** ἡ βιομηχανία κατασκευῆς χάρτου.

χαρτοποιός (ὁ) πάπ. κ. **νεώτ.** ὁ κατασκευάζων χάρτην, ὁ κατασκευαστὴς χάρτου· **|) νεώτ.** ἐργάτης **ἢ** βιομήχανος κατασκευῆς χάρτου.

χαρτοπόλεμος (ὁ) νεώτ. κ. δημ. πόλεμος **μὲ** χαρτιὰ βλ.λ.2), διαμάχη διεξαγομένη δι' ἐγγράφων· **2**) τὸ κομφεττὶ βλ.λ.

χαρτόπουλον (τὸ) μσν. τεμάχιον **ἢ** φύλλον χάρτου βλ.λ.1) : Λίβ.Ροδ.464 **εἰς τὸ χέριν** της **ἐβάσταζεν τριαντάφυλλα ἡ κόρη, καὶ εἰς τὸ ἄλλον** της **χαρτόπουλον καὶ τὸ ἔγραφεν οὐκ οἶδα.**

χαρτοπράτης (ὁ) γλωσσ. κ. πάπ. **ὁ** πωλητὴς χάρτου, χαρτέμπορος, χαρτοπώλης.

χαρτοπωλεῖο(ν) (τὸ) νεώτ. τὸ κατάστημα ἔνθα πωλεῖται χάρτης· κ. γεν. γραφικὴ ὕλη, τὸ πρατήριον τοῦ χαρτοπώλου.

χαρτοπώλης (ὁ) γλωσσ., πάπ., **νεώτ. κ.** δημ. ὁ πωλῶν χάρτην κ. γεν. γραφικὴν ὕλην, **ὁ ἰδιοκτήτης** χαρτοπωλείου· Γλωσσ.«ὁ τοὺς χάρτας πιπράσκων».

χαρτορρίχτρα (ἡ) δημ. ἡ χαρτομάντις βλ.λ.

χαρτός-ή-όν (χαίρω) κ. μσν. ὁ χαροποιῶν, **ὁ** ἐμποιῶν χαράν, ὁ δι' ὃν χαίρει τις, ἀσπάσιος, εὐπρόσδεκτος, εὐχάριστος· Ἡσ. «χαρτός· χαρᾶς ἄξιος» : Σοφ.Τρ.228 **χαρτὸν εἴ τι καὶ φέρεις,** αὐτ.Ἠλ.1457 **χαίροις ἄν, εἴ σοι χαρτὰ τυγχάνοι τάδε,** Πλάτ.Πρωτ.358Α **εἴτε .. ἡδὺ εἴτε τερπνὸν λέγεις εἴτε χαρτόν,** Πλούτ.Ἠθ.672D **οὐδὲν τερπνὸν οὐδὲ χαρτόν,** αὐτ.1096D· ‖ τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **χαρτὰ** τέρψεις, εὐτυχίαι, ἀντίθ. κακά : Ἀρχίλ.60 **χαρτοῖσίν τε χαῖρε καὶ κακοῖσιν ἀσχάλα,** Εὐρ.Φοίν.618 **χαρτὰ .. πάσχω,** Εὐμάθ.Ὑσμ.7,270 **ἀλλ' οὐ χαρτὰ πάσχω·** ‖ τὸ οὐδ. **χαρτὸν** ἡ χαρά : Πλούτ.Ἠθ.1091Α **εἴπερ αὐτοῖς κακῶν ἀποφυγὴ τὸ χαρτόν,** Κλήμ.Ἀλ.467 **τὸ χαρτὸν ἡμῶν ἐξιδιοποιήσατο ὁ διὰ τῶν προφητῶν λαλήσας,** Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.11,85· **2**) ἐπὶ προσ., **ὁ** ἀγαπητός, ἐπιθυμητός : ΑΠ 12,24 **εἰ χαρτὸς ἀνέλθοι.**

χάρτος (ὁ) πάπ. ἀντὶ τοῦ χάρτης βλ.λ.

χαρτοσακκούλα (ἡ) δημ. εἶδος σακκιδίου **ἐκ** χάρτου πρὸς τοποθέτησιν καὶ **μεταφορὰν διαφόρων** τροφίμων, καρπῶν κτλ.

χαρτοσάκκουλον (τὸ) μσν. ἡ χαρτοσακκούλα βλ.λ. : Πρόδρ.1,98 **καὶ βλέπω χαρτοσάκκουλα γεμάτα τὰ χαρτία, ἀνοίγω καὶ τὴν ἄρκλαν μου νά 'βρω ψωμὶν κομμάτιν, | καὶ βρίσκω χαρτοσάκκουλον ἄλλο μικροτερίτζιν.**

χαρτοσημαίνω νεώτ., μτχ. παθ. παρακ. **χαρτοσημασμένος,** ἐπιθέτω, ἐπικολλῶ κινητὸν χαρτόσημον ἐπὶ ἐγγράφου κτλ.· **2**) ρηματ.π. **χαρτοσήμανσις.**

χαρτοσήμανσις-εως (ἡ) νεώτ. **ἡ ἐνέργεια καὶ** τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαρτοσημαίνω, **ἡ διὰ χαρτοσήμου** ἐπισημοποίησις ἐγγράφου.

χαρτόσημο(ν) (τὸ) νεώτ. φύλλον σφραγιστοῦ χάρτου πρὸς σύνταξιν ἐπισήμων πράξεων, ἀποδείξεων κτλ, φέρον ἐπισήμανσιν ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ κράτους εἰσπραττόμενον δι' αὐτὰς τέλος· **2**) ἔνσημον βλ.λ.2) τοῦ κράτους ἐπικολλώμενον **ἐπὶ** τῶν **ἐφ'** ὁποίου χάρτου ἐγγράφων πρὸς χαρτοσήμανσιν αὐτῶν, **ἄ.** κινητὸν χαρτόσημον.

χαρτοτόμος-ον γλωσσ. κ. σχόλ. **ὁ κόπτων τὸν** χάρτην : **Γλωσσ. σμίλη χαρτοτόμος· 2) παθ**

χαρτότομος-ον ὁ ἐκ χάρτου ἀποκοπείς ἢ κεκομμένος· Σχόλ.Ἰλ.Ο 389 «τὰ παρὰ ῥῆμα οὐδέτερα σύνθετα μονογενῆ εἰς ὂν περατούμενα προπαροξύνεται, χαρτότομον, χειρόγραφον, ἀκρατόφορον».

χαρτοῦ (ἡ) δημ. ἡ χαρτομάντις βλ.λ.

χαρτουλαράτον (τὸ) νεώτ. τὸ ἀξίωμα τοῦ χαρτουλαρίου· **2**) ἡ περιοχὴ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ χαρτουλαρίου.

χαρτουλάριον (τὸ) μσν. δ. γρ. χαρτοφυλάκιον βλ.λ. : Νικ.Χων.Ἀλέξ.2,4.

χαρτουλάριος (ὁ) (λατ.) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ φύλαξ τῶν ἀρχείων, ἀρχειοφύλαξ· ΕΝ 527,30 «εἰσὶ δὲ κομενταρίσιοι καὶ οἱ νῦν λεγόμενοι χαρτουλάριοι», Σουΐδ. «σκρινιάριος» : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.3,20, Ἰουστιν.Πανδ.1,2,25, αὐτ.12,38,14, αὐτ.Νεορ.177,1,Ἐπιγρ.Μιχ.Ἀτταλ. **ἐν Σάθ.1,57 τῶν ὑπ' αὐτοὺς πρωτονοταρίων λογαριαστῶν, χαρτουλαρίων**, ΨΚωδ. 163,3· || τίτλος στρατιωτικῶν, πολιτικῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων : **μέγας χαρτουλάριος** (ὁ προεξάρχων τῶν χαρτουλαρίων).

χαρτοῦτσο (τὸ) δημ. ἀντὶ καρτοῦτσο βλ.λ.

χαρτοφύλακας (ὁ) δημ. ὁ χαρτοφύλαξ βλ.λ. 3) κ. 4).

χαρτοφυλακικὸν ἀξίωμα (τὸ) μσν. τὸ ἀξίωμα τοῦ χαρτοφύλακος : Παχυμ.Γ 225,1 (ἔκδ.Β.).

χαρτοφυλάκιον (τὸ) μσν. κ. νεώτ. τὸ μέρος ἢ ἡ θήκη ἐν ᾗ φυλάσσονται ἔγγραφα, ἀρχεῖον : Βαλσ.Καν.9 Συνόδ.7 **τῷ σεκρέτῳ τοῦ χαρτοφυλακίου**, Νικ.Χων.Χρον.652· **2**) νεώτ.μικρὰ φορητὴ δερματίνη θήκη μετὰ θυλακίων, πρὸς φύλαξιν χαρτονομισμάτων, ἐπισκεπτηρίων κττ., χρηματοφυλάκιον, πορτοφόλι· **3**) νεώτ. εὐμεγέθης ὀρθογώνιος δερματίνη θήκη μετὰ θυλάκων πρὸς φύλαξιν καὶ μεταφορὰν ἐγγράφων, βιβλίων κττ., χαρτοφύλακας, τσάντα· **4**) νεώτ. τὰ καθήκοντα ἢ τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπουργοῦ, ὑπουργεῖον : **ἀνέλαβε τὸ χαρτοφυλάκιον τῶν οἰκονομικῶν.**

χαρτοφύλαξ-ακος (ὁ) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. **χαρτοφύλακας** ὁ φυλάττων ἔγγραφα, ὁ φύλαξ ἐγγράφων, ἄ. ἀρχειοφύλαξ : Ἐπιγρ.,Ἀστέρ.Ὁμιλ.2 **εἰς Ψαλμ.5 τοὺς δημοσίους χαρτοφύλακας**, αὐτ. Ὁμιλ.3 **ὁ Ἰουδαῖος ὡς χαρτοφύλαξ τὰς διαθήκας ἐφύλαξεν**, Ἰω.Λυδ.228· || ἀρχειοφύλαξ μοναστηρίου : Στουδ.Θεόδ.1212· **2**) μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ἀξίωμα τοῦ γενικοῦ γραμματέως ἐπισκοπῆς: Σουΐδ. ἐν Γεώργιος **διάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ χαρτοφύλαξ**, Κωδ.Ὀφφ.1, - μέγας χαρτοφύλαξ (ὁ χαρτοφύλαξ τῶν Πατριαρχείων)· **3**) νεώτ. κ. δημ. δερμάτινον χαρτοφυλάκιον πρὸς φύλαξιν καὶ μεταφορὰν ἐγγράφων κττ. **4**) νεώτ. κ. δημ. τὸ μέρος ἢ τὸ ἔπιπλον ἐν ᾧ φυλάττουσι τὰ ἔγγραφα, τὰ ἀρχεῖα : Δραγ.Μονοπ.137 **χαρτοφύλακας ξύλινος . . ποὺ φυλάγουν τ' ἀρχεῖα μέσα**· **5**) νεώτ. κ. δημ. τὸ ἐπὶ τοῦ γραφείου μέγα ἐν εἴδει πίνακος ὑπόστρωμα, ἐφ' οὗ γράφουσι καὶ φυλάττουσι τὰ πρὸς γραφὴν χρειώδη.

χάρτωμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαρτώνω βλ.λ.

χάρτων-ωνος (ὁ) νεώτ. ναστόχαρτον, χαρτόνι.

χαρτώνω δημ. καλύπτω, ἐπιστρώνω, ἐπενδύω τι διὰ χάρτου· **2**) ρηματ. π. χάρτωμα.

χαρτῷος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ χάρτινος : Πρακτ. Συνόδ.3,1208,23 **βιβλίον χαρτῷον**.

χαρτῶς ἐπίρρ. σχόλ. ἀσπασίως, ἀσμένως, μετὰ χαρᾶς· Σχόλ. Σαφ.Α1.112 **«τὸ χαίρειν ἀντὶ τοῦ χαρτῶς ἐμοὶ λέγειν».**

χαρτωσιά (ἡ) δημ. ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ, τὰ ὑφ' ἑνὸς παίκτου καὶ δυνάμει ἑνὸς ἐπικρατοῦντος χαρτίου λαμβανόμενα ἐφ' ἅπαξ χαρτία, ποσότης χαρτιῶν κερδηθέντων ἐφ' ἅπαξ, ἄ. μπάζα : **δὲν ἔπιασα ἀκόμα χαρτωσιά**· **2**) μτφ. φρ. **δὲν πιάνει χαρτωσιὰ μπροστά σου** (δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ μαζί σου, εἶναι κατὰ πολὺ κατώτερός σου).

χαρυβδηδὸν ἐπίρρ. μσν. κατὰ τὸν τρόπον, δίκην χαρύβδεως : Στουδ.Θεόδ.547C.

χάρυβδις-εως (ἡ) (ἰων. γεν. -ιος) κ. μσν. κ. νεώτ. μυθικὸν τέρας ὑπὸ μορφὴν γυναικὸς κατέχον βράχον τινὰ τῆς Σικελίας ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μεσσήνης ἀντικρὺ τοῦ βράχου τῆς Σκύλλης βλ.λ., καταπῖνον τρὶς τῆς ἡμέρας τὰ ὕδατα καὶ τοσάκις πάλιν ἐξάγον αὐτὰ μεθ' ὁρμῆς· Ἡσ. «χάρυβδις· χάσμα θαλάσσης, ἢ καταιγίς», αὐτ. «χάρυβδις· ὠμόβροτος· ἡ ἀναπινομένη θάλασσα» : Ὀδ. Μ 104 **τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις ἀναρροιβδεῖ μέλαν ὕδωρ** (σχόλ. «ἡ ὀνομαζομένη μὲν Χάρυβδις, αὐτὸ δὲ τοῦτο ἄμπωτις τοῦ πελάγους βιαιοτάτη καὶ αὖθις πλήμμυρα»), αὐτ.113, αὐτ.235 **ἔνθεν μὲν Σκύλλη, ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις**, αὐτ.Ψ 327 **ἵκετο Πλαγκτὰς πέτρας δεινήν τε Χάρυβδιν**,Εὐρ.Τρῳ. 436 **οὗ δὴ στενὸν δίαυλον ᾤκισται πέτρας δεινὴ Χάρυβδις**, Θουκ.4,24 **ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς ἡ μεταξὺ Ῥηγίου θάλασσα καὶ Μεσσήνης, ᾗ περ βραχύτατα Σικελία τῆς ἠπείρου ἀπέχει· καὶ ἔστιν ἡ Χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο, ᾗ Ὀδυσσεὺς λέγεται διαπλεῦσαι· διὰ στενότητα δὲ καὶ ἐκ μεγάλων πελαγῶν, τοῦ τε Τυρσηνικοῦ καὶ τοῦ Σικελικοῦ, ἐσπίπτουσα ἡ θάλασσα ἐς αὐτὸ καὶ ῥοώδης οὖσα εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη**, Στράβ. 6,2,3 **δείκνυται δὲ καὶ ἡ Χάρυβδις μικρὸν πρὸ τῆς πόλεως ἐν τῷ πόρῳ**, Πρίσκ.Ἱστ.ἀπ.222 (ἔκδ. Nieb.), Μαλάλ.1 154, Κεδρ.Γεώργ.132· **2**) γεν. δίνη, στρόβιλος : Σιμων.46, Εὐρ.Ἰκ.500 **οὐδ' ἥρπασεν Χάρυβδις οἰωνοσκόπον**· **3**) βάραθρον πλησίον τῆς Ἀντιοχείας **ἐν Συρίᾳ**· Στράβ.6,2,9 **ἐν τῇ Συρίᾳ . . ἐς τὸ μεταξὺ χάσμα Ἀπαμείας καὶ Ἀντιοχείας, ὃ καλοῦσι Χάρυβδιν**· **4**) μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ ἀδηφάγος, ὁ πλεονέκτης, ὁ ἅρπαξ : Ἀριστφ.Ἱππ.248 **τελώνην καὶ φάραγγα καὶ Χάρυβδιν ἁρπαγῆς**· **5**) ΕΜ 807,28 «χάρυβδις. . . Εἴρηται δὲ πᾶν τὸ ἐς χάος καὶ ὄλεθρον κατάγον, οἱονεὶ εἰς χάος βαῖνον».

χαρχάλα (ἡ) δημ. τὸ κατὰ τὸ φθινόπωρον συλλεγόμενον βαλονίδιον βλ.λ.

χαρχαλεύω δημ. φάχνω, φαχουλεύω βλ.λς.

χαρχάλι (τὸ) δημ. τὸ περιδέραιον βλ.λ.· **2**) τὸ ὑπορράμφιον κάλλαιον,ἡ κυρβασία τοῦ ἀλέκτορος.

χάρω πάπ. ὡς βαρβαρισμὸς ἀντὶ χάριν βλ.λ.

χάρων-ωνος (ὁ,ἡ) κ. μσν. κ.νεώτ. ποιητ. τοῦ χαροπὸς βλ.λ.· ἰδ. ὡς ἐπίθ. τοῦ λέοντος· Ἡσ. «χάρων· ὁ λέων ἀπὸ τῆς χαροπότητος», Εὐστ.1666,37 «χάρων λέοντος ἐπίθετον ἀπὸ τῆς κατ' αὐτὸν χαροπότητος» : Εὐφορ.47 **Μήνης παῖδα χάρωνα**, Λυκόφρ.455 **χάρωνος ὠμηστοῦ δοράν** (σχόλ. «χάρων, ὁ λέων κατὰ Μακεδόνας»)· ὁμ. κ. ἐπὶ ἀετοῦ : αὐτ.260 **περκνὸς αἰχμητὴς χάρων**· κ. ἐπὶ τῶν Κυκλώπων· αὐτ.660 **τοῦ μονογλήνου στέγας χάρωνος**· **2**) κ. μσν. κ. νεώτ. ὡς κύρ. ὄνομα **Χάρων**-ωνος (κ. -οντος) (ὁ) ὁ υἱὸς τοῦ Ἐρέβους καὶ τῆς Νυκτός, πορθμεὺς τοῦ Ἅδου μεταβιβάζων τὰς σκιὰς τῶν τεθνεώτων διὰ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης καὶ τῶν ποταμῶν τοῦ Ἅδου, κληθεὶς οὕτως ἐκ τῶν ἀπαστραπτόντων καὶ ἀγρίων ὀφθαλμῶν αὐτοῦ : Εὐρ.Ἀλκ.254 **νεκύων δὲ πορθμεὺς ἔχων χέρ' ἐπὶ κοντῷ Χάρων μ' ἤδη καλεῖ**, αὐτ. 361 **οὔθ' οὑπὶ κώπῃ ψυχοπομπὸς ἂν Χάρων**, αὐτ. Ἡρ.432 **Χάρωνος . . πλάτα**, Κρατῖν.ἀπ.52 **ὦ Χάρον**, Ἀριστφ.Βάτρ.183 **χαῖρ' ὦ Χάρων**, αὐτ.Λυσ. 606 **ὁ Χάρων σε καλεῖ**, αὐτ.Πλ.278, Διόδ.Σ 1,92 **ἐφέστηκε δὲ ταύτῃ πρωρεύς, ὃν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον ὀνομάζουσι Χάρωνα**, Ἰώσ. ΑΙ 19,359 **σπένδειν τῷ Χάρωνι** (φρ. ἐπὶ τῶν χαιρόντων διὰ τὸν θάνατόν τινος), Εὐστ.16,34.

χᾰρών(ε)ιος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν Χάρωνα βλ.λ.2), ὁ τοῦ Χάρωνος : Γαλ.3,131 ἐν τοῖς χαρωνείοις ὀνομαζομένοις χωρίοις, Βασ.2,1154D χαρώνειον ἀέρα φθοροποιὸν ἀναπνέοντα, Μαλάλ.1205,13 ὅπερ προσωπεῖον καλοῦσιν ἕως τοῦ νῦν οἱ Ἀντιοχεῖς χαρώνειον, Τζέτζ.Ἐξήγ.Ἰλ.93,5 χαρώνειον πρόσωπον ἐγγλύφας πέτραις' ‖ χαρώνειος θύρα ἡ θύρα δι' ἧς οἱ κατάδικοι ἤγοντο εἰς τὸν θάνατον· Σουΐδ., Ζηνόβ.6,41· ‖ τὸ οὐδ. χαρώνειον ὡς οὐσ.· Πολυδ.8,102 «τοῦ δὲ νομοφυλακίου θύρα μία χαρώνειον ἐκαλεῖτο, δι' ἧς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἀπήγοντο», Ἡσ. «χαρώνειον· θύρα μία τοῦ νομοφυλακίου δι' ἧς οἱ κατάδικοι τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἐξήγοντο», Σχόλ.Ἀριστείδ.3,65,15· **2)** χαρώνειοι κλίμακες κλίμακες ἐν τῷ θεάτρῳ ἄγουσαι εἰς τὴν σκηνὴν ἐκ τοῦ ὑπ' αὐτὴν χώρου, οἱονεὶ ἐκ τοῦ κάτω κόσμου, δι' ὧν ἀνήρχοντο τὰ φαντάσματα· Πολυδ.4,132 «αἱ δὲ χαρώνειοι κλίμακες, κατὰ τὰς ἐκ τῶν ἑδωλίων καθόδους κείμεναι, τὰ εἴδωλα ἀπ' αὐτῶν ἀναπέμπουσιν»· **3)** χαρώνεια βάραθρα ἢ κ. ἁπλῶς χαρώνεια βάραθρα ἢ ἄντρα ἀναδίδοντα ἀσφυκτικὰς ἀναθυμιάσεις καὶ θεωρούμενα ἱερὰ τοῦ Χάρωνος ἢ τοῦ Πλούτωνος καὶ δι' ἃ ἐπιστεύετο ὅτι ἦτο δυνατὴ ἡ ἀπ' αὐτῶν κατάβασις εἰς τὸν Ἅδην, ἄ. πλουτώνεια: Στράβ.12,8,17 εἰς τὰ χαρώνια, τό τε ἐν Ἱεραπόλει καὶ τὸ ἐν Ἀχαράκοις τῆς Νυσαΐδος καὶ τὸ περὶ Μαγνησίαν καὶ Μυοῦντα, αὐτ.14,1,11 παρ' ἣν ἀορνάν ἐστι σπήλαιον ἱεράν, Χαρώνιον λεγόμενον, ὀλεθρίους ἔχον ἀποφοράς, αὐτ.44, Διογ.Λ 7,123.

χᾰρωνῖται (οἱ) μτγν. ἐν χρ. ὡς μτφ. τοῦ λατ. Orcini συγκλητικοὶ ἐκ τοῦ κάτω κόσμου ὀρυόμενοι τὸ ἀξίωμα, ἤτοι οἱ κατὰ τὴν διαθήκην δῆθεν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ὁρισθέντες βουλευταί : Πλούτ. Ἀντ.15 τούτους ἅπαντας ἐπισκώπτοντες οἱ Ῥωμαῖοι Χαρωνίτας ἐκάλουν· ἐλεγχόμενοι γὰρ εἰς τοὺς τοῦ νεκροῦ κατέφευγον ὑπομνηματισμούς.

χαρωπός(-ή)-ό(ν) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. τ. τοῦ χαροπὸς βλ.λ., ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς ἐκφράζοντας χαράν, ὁ διὰ τοῦ βλέμματος ἐκδηλῶν χαράν, ὁ ἔχων ζωηρὸν καὶ ἀπαστράπτον βλέμμα : Μον.5,230, - χαρωπὴ ὄψη· ‖ μσν. νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. ὁ πλήρης χαρᾶς, ὁ εὔθυμος, ὁ ἱλαρός, ὁ χαρούμενος : Νικ.Χων.652,26, Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 29,19 χαρωπὰ τ' ἀκρογιάλια, - χαρωπὰ τραγούδια· ἐπίρρ. νεώτ. -πῶς κ. δημ. -πά.

χαρωπότης-ητος (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ χαρωποῦ βλ.λ.

χαρωτικά ἐπίρρ. δημ. κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Χάρου, σκυθρωπῶς καὶ ἀγρίως : Ζέρβ.Τραγ.ΚΚ 48, 8 κι ἂν ρίξῃς ρίζες καὶ δεντρὸ | κοντὰ σ' ἐμὲ ἀφηλώσῃς, | τ' ἀσημοκρούσταλλο νερὸ | χαρωτικὰ θὰ ἠσκιώσῃς.

χάρωψ-ωπος (ὁ,ἡ) Ἡσ. ἀντὶ χαρωπὸς βλ.λ.

χασαπάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ χασάπης, μικρὸς χασάπης, ἰδ. τὸ χασαπόπαιδο βλ.λ.

χασάπης (ὁ) (ἀραβ.) δημ. κρεοπώλης· **2)** μτφ. σφαγεύς· **2)** ἀδαὴς χειρουργός.

χασάπικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χασάπην : χασάπικος μεζές, - χασάπικες συνήθειες, - χασάπικο μαχαίρι· **2)** τὸ οὐδ. χασάπικο ὡς οὐσ. τὸ κατάστημα τοῦ χασάπη, τὸ κρεοπωλεῖον· **3)** τὸ ἀρσ. χασάπικος ὡς οὐσ. εἶδος κυκλίου ἑλληνο ἀνατολικοῦ χοροῦ ἔχοντος γοργὸν ρυθμὸν καὶ χορευομένου διὰ τριῶν πλαγίων καὶ δύο σταυρωτῶν βημάτων εἰς χρόνον δύο τετάρτων, ὑπὸ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν κρατουμένων διὰ τῶν χειρῶν ἐκ τῶν ὤμων.

χασαπιὰ (τὸ) δημ. κρεοπωλεῖον, ἄ. χασάπικο : δ.δίστ. νὰ τήνε δῶ στὰ χασαπιὰ σὰ σκύλλα νὰ γυρίζῃ, - τὰ σκυλλάκια τοῦ χασαπιοῦ.

χασαπόπαιδο (τὸ) δημ. μικρὸς ὑπηρέτης ἢ μαθητευόμενος ἐν κρεοπωλείῳ, ἄ. χασαπάκι.

χασαπόσκυλλο (τὸ) δημ. ἀδέσποτος μεγαλόσωμος κύων συχνάζων εἰς τὰ κρεοπωλεῖα· **2)** κ. μτφ. ἐπὶ ἀγροίκων κ. ὀκνηρῶν ἀνθρώπων.

χασαπόχαρτο (τὸ) δημ. εἶδος ναστοχάρτου ἐν τοῖς κρεοπωλείοις διὰ τὸ περιτύλιγμα τοῦ κρέατος.

χασάς (ὁ) δημ. ἄ. κασὰς βλ.λ.

χασεδένιος-ια-ιο δημ. ὁ κατεσκευασμένος ἀπὸ χασὲ βλ.λ. : χασεδένια πουκάμισα.

χασεκής (ὁ) δημ. ἐκ τοῦ ὀνόμ. Τούρκου τυράννου τῶν Ἀθηνῶν (1775 - 1795) ὡς προσηγ. σημαῖναν τύραννος, βασανιστής.

χασές (ὁ) δημ. εἶδος λευκοῦ βαμβακεροῦ ὑφάσματος ἐξ οὗ κατασκευάζονται σινδόνες, ἀσπρόρρουχα κτλ.

χάση (ἡ) δημ. ἡ περίοδος τῆς βαθμιαίας ἐλαττώσεως τοῦ φωτεινοῦ δίσκου τῆς σελήνης, ἀντίθ. γέμιση, φέξη : ἡ χάση τοῦ φεγγαριοῦ (ἡ ἀπὸ τῆς πανσελήνου μέχρι τῆς νέας σελήνης περίοδος)· ‖ φρ. στὴ χάση καὶ στὴ φέξη (κατ' ἀραιὰ διαστήματα).

χασικλας (ὁ) δημ., θηλ. -κλα, ὁ μανιώδης χασισοπότης.

χασικλής (ὁ) δημ., θηλ. -κλοῦ κ. χασικλίνα, ὁ χασισοπότης : μαζεύτηκαν ὅλοι οἱ χασικλῆδες νὰ μᾶς κάμουν τὸν καμπόσο.

χασικλήδικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χασικλή· **2)** τὸ οὐδ. χασικλήδικο ὡς οὐσ. τὸ χασισοποτεῖον βλ.λ.

χάσικος-η-ο (τουρκ.) δημ. ἐπὶ τοῦ ἄρτου, ὁ ἐκ σίτου ὁμοιγής, ὁ καθαρός, ὁ ἐκλεκτός· ‖ τὸ οὐδ. χάσικο ὡς οὐσ. ὁ ἐν τοῖς ἀρτοποιείοις παρασκευαζόμενος λευκὸς ἄρτος.

χάσιμο (τὸ) δημ. ἀπώλεια, ζημία, ἀντίθ. κέρδισμα : τὸ χάσιμο στὰ χαρτιὰ - τοῦ παλτοῦ - τοῦ κλειδιοῦ· ‖ φρ. δῖνε στοὺς φτωχοὺς καὶ δὲ θὰ τὸ 'χῃς χάσιμο (θὰ ἔχῃς ἀνταπόδοσιν, δὲν θὰ ζημιωθῇς).

χάσιος-α-ον ἄ. χαὸς βλ.λ.· Ἡσ.«χάσιος· ἀγαθός, χρηστός».

χάσις-εως (ἡ) Ἡσ. κ. μσν. «χάσις· διάκρισις, χώρισις»· **2)** μσν. ἡ χάση : Διγεν.Ἀκρ.2587 'ς τὴν χάσιν δὲ τοῦ φεγγαριοῦ ἔτυχεν ὁ καιρός μας.

χασίς (τὸ) (ἀραβ.) νεώτ. ἄκλ., δημ. χασίσι τὸ φυτὸν ἰνδικὴ κάνναβις βλ.λ.· **2)** εἶδος ναρκωτικοῦ σκευάσματος παραγομένου ἐκ τοῦ φυτοῦ κάνναβις ἡ ἰνδική.

χασίσι (τὸ) δημ. τ. τοῦ χασίς βλ.λ. : λ.τραγ. ὁ λουλὰς καὶ τὸ χασίσι μ' ἔφεραν σ' αὐτὴ τὴν κρίση.

χασισοποτεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ μέρος ἢ τὸ οἴκημα ἐν ᾧ μεθύσκονται καπνίζοντες χασὶς βλ.λ. διὰ σύριγγος, τὸ χασικλήδικο.

χασισοποσία (ἡ) νεώτ. ἡ πόσις χασίς, ἡ χρῆσις χασὶς πρὸς μέθην.

χασισοπότης (ὁ) νεώτ. ὁ ἔχων τὴν συνήθειαν ἢ τὸ πάθος νὰ μεθύσκεται καπνίζων χασίς, ὁ χρησιμοποιῶν τὸ χασὶς πρὸς μέθην, ὁ χασικλής· ‖ κτ. ἐπεκτ. ἄνθρωπος φαυλόβιος ἔχων καὶ τὸ πάθος τῆς χασισοποσίας.

χασισώνω δημ., μτχ. παθ. παρακ. χασισωμένος, μεθύσκω ἢ ναρκῶ τινα διδὼν εἰς αὐτὸν νὰ καπνίσῃ χασὶς βλ.λ.

χάσκα (ἡ) δημ. εἶδος παιδιᾶς, καθ' ἣν ἕκαστος τῶν παικτῶν προσπαθεῖ νὰ συλλάβῃ διὰ τοῦ στόματος καρπὸν ἢ γλύκισμα κρεμάμενον διὰ κλωστῆς ἐκ τῆς ὀροφῆς καὶ ταλαντευόμενον· **2)** ὡς ἐπίρρ. μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα: παροιμ. ἄλλος πάσκα κι ἄλλος χάσκα (ἄλλοι τρώγουσι καὶ ἄλλοι βλέπουσι μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα).

χασκάζω κ.νεώτ., μέλλ.-άσω, θαμιστ. τοῦ χάσκω βλ.λ., βλέπω, παρατηρῶ τι μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα: 'Αριστφ.Σφ.695 **σὺ δὲ χασκάζεις τὸν κωλαγρέτην** (σχόλ. «ἐπιτηρεῖς πότε νὰ ἔλθῃ ὁ κωλακρέτης καὶ ἐνέγκῃ σοι τὸ τριώβολον», αὐτ. «ἐπιτηρεῖς τὸν ταμίαν πότε τὸν μισθὸν λήψῃ»).

χᾰσκάνον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν ξάνθιον βλ.λ.: Διοσκ.4,138.

χάσκαξ-ᾱκος (ὁ) λεξ. κ. νεώτ. ὁ χασκάζων, ὁ κεχηναῖος, χάσκας· Εὐστ.1909,56 «καὶ τὸν χάσκακα **οἱ** παλαιοὶ παρήγαγον σκωπτικῶς παρὰ τὸ κεχηνέναι· καθάπου καὶ ὁ Κωμικὸς κεχηναίους ἀστείως τοὺς 'Αθηναίους παρῴδησε»· **2**) νεώτ. ζωολ. γένος γαστεροπόδων **φυσκολαριδῶν** μαλακίων.

χασκαρίζω δημ. καγχάζω, ὅ. χαχανίζω.

χάσκας (ὁ) δημ. ὁ χάσκαξ, ὁ κεχηναῖος· ‖ συνεκδ. ὁ εὐήθης, ὁ ἀνόητος.

χάσκημα (τὸ) δημ. τὸ χάσκειν, **τὸ** νὰ χάσκῃ τις, ἄνοιγμα τοῦ στόματος.

χασκογελῶ-άω δημ. καγχάζω, χαχανίζω, γελῶ ἠχηρῶς, θορυβωδῶς: Καρκβ.Ζητ.94 **οἱ γυναῖκες ὅλες . . ἐχασκογέλασαν νευρικά, σὰν νὰ ἐγαργαλίστηκαν μὲ τὸ μῦθο τῆς γριᾶς.**

χάσκουσα (ἡ) δημ. τὰ ποώδη φυτὰ ἀντίρρινον τὸ σικελικὸν καὶ ἀντίρρινον τὸ ὀρόντιον.

χάσκω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ὑποτ. **χάσκῃς** ('Αριστφ.'Ιππ.1018, αὐτ.1032), ἀπαρφ. **χάσκειν** (Ξεν.'Ιππ.10,7, κ. ἐγ- : 'Αριστφ.Σφ.721), μτχ. **χάσκων** (Σόλ.12,36, κ. ἀνα- : 'Αριστφ.'Ορν.502), ἀόρ. δημ. **ἔχαξα** κ. **ἐχάσκισα**, οἱ λοιποὶ χρόνοι λαμβάνονται ἐκ τοῦ χαίνω βλ.λ.: Σόλ.12,36 **χάσκοντες κούφαις ἐλπίσι τερπόμεθα.**

χασκωρῶ-έω 'Ησ. «χασκωρεῖν· περιβλέπειν».

χασλιῦ (ἑβρ.) μτγν. ὀνομασία μηνὸς τῶν 'Ιουδαίων, ὁ 'Απελλαῖος: 'Ιώσ.ΑΙ 12,319.

χάσμα-ατος (τὸ) (χαίνω) κ. μσν., **νεώτ. κ.** δημ. χαῖνον ἄνοιγμα ἢ ῥῆγμα γῆς, βάραθρον· 'Ησ. «χάσμα, στόμα· ἢ σχίσμα γῆς»: 'Ησίοδ.Θ 740 **χάσμα μέγα** (ἐπὶ τοῦ Ταρτάρου), 'Ηρ.7,30 **ἐν τῇ Λύκος ποταμὸς ἐς χάσμα γῆς ἐσβάλλων,** Εὐρ.Φοίν.1605 **Ταρτάρου γὰρ ὤφελεν ἐλθεῖν Κιθαιρὼν εἰς ἄβυσσα χάσματα,** αὐτ.'Ιων 281 **χάσμα . . χθονός,** αὐτ.'Ηλ.1271, αὐτ.ΙΤ 626 **χάσμα . . πέτρας,** Πλάτ.Φαίδ.111Ε **ἓν τι τῶν χασμάτων τῆς γῆς,** αὐτ.Πολ.359D **γενομένου . . σεισμοῦ ῥαγῆναί τι τῆς γῆς καὶ γενέσθαι χάσμα,** Θεόφρ.ΦΑΙτ.6,5,5 **ἔκ τινων χασμάτων καὶ ἄντρων,** Πλούτ.'Αντ.60 **Πείσαυρα . . πόλις . . χασμάτων ὑπορραγέντων κατεπόθη,** Λουκ.Φιλοψ.24 **πατάξασα τῷ δρακοντείῳ ποδὶ τοὔδαφος ἐποίησε χάσμα παμμέγεθες,** Βί.'Αλεξ.674 **καὶ τοῦτον ἐκ τοῦ βάθρου | ἀνήνεγκε καὶ τοῦ κρημνοῦ, μήπως θηρίων βρῶμα | ὁ τλημπαθὴς γενήσεται κείμενος πρὸς τὸ χάσμα,** Σολωμ.Θάνατ.Κυρ.'Αγγλίδ.3 **τὸ χάσμα π' ἄνοιξ' ὁ σεισμὸς κι εὐθὺς ἐγιόμισ' ἄνθη,** Δραγ.Μονοπ.75 **τὰ βράχια τοῦ Παρνασσοῦ, ποὺ σκίζονται ἀπότομα σὲ μιὰ μεριὰ κι ἀφήνουν ἀνάμεσά του στενὸ χάσμα·** **2**) κ. μσν. τὸ χαῖνον στόμα θηρίου: 'Αλκ.ΑΠ 6,218 **λέων . . χάσμα φέρων χαλεπὸν πειναλέου φάρυγγος,** Εὐρ.'Ηρ.363 **δεινῷ χάσματι θηρός,** αὐτ.Ῥῆσ.209 **καὶ χάσμα θηρὸς ἀμφ' ἐμῷ θήσω κάρᾳ** (ἐπὶ τοῦ ἀνοίγματος τῆς περικεφαλαίας), αὐτ.'Ικ.501 **χάρυβδις . . ἅρμα περιβαλοῦσα χάσματι,** Στράβ.16,2,17, Πλούτ.'Ηθ.366Α **χάσμασι λεοντείοις,** αὐτ.918F **χάσμα ἄρκτου,** αὐτ.981Α **χάσμα κήτους,** 'Ανακρέοντ.24,4 **λέουσι χάσμ' ὀδόντων,** Γεωπ.19,2,2 **κύνες οἱ μέγα τὸ χάσμα ἔχοντες·** κ. κτ. πληθ.: Πλούτ.Μάρ.25 **κράνη εἰκασμένα θηρίων φοβερῶν χάσμασι . . ἔχοντες,** Μᾶρκ.Αὐρ.3,2 **καὶ θηρίων ἀληθῆ χάσματα οὐχ ἧσσον ἡδέως ὄψεται,** 'Αγαθ ΑΠ 11,379 **Σκύλλης χάσμασιν ἀντιάσας,** Μηναῖ.3,3 'Ορθρ.'Ωδ.8 **λεόντων χάσματα ἐν λάκκῳ ἔφραξε·** **3**) κ. νεώτ. οἱονδήποτε κενὸν ἢ ἄνοιγμα: 'Οππ.'Αλ.4,99 **χάσμα πυλάων,** Ζαλοκ.Ποιήμ.13,19 **εἶχεν αἷμα πολὺ καὶ πηκτόν, | ὅπου ἔχαινε χάσμα φρικτόν, | ἡ μεγάλη πληγή του·** ‖ νεώτ. πᾶν κενὸν ἐκ διακοπῆς συνεχείας, σκοτεινὸν ἢ ἀσαφὲς μέρος, σημεῖον: **χάσμα νόμου** (ὑπὸ τοῦ νόμου παράλειψις ρυθμίσεως ὡρισμένης σχέσεως) - **ἡ ἔκθεσίς του παρουσιάζει χάσματα·** **4**) γεν. πᾶς εὐρύς, ἐκτεταμένος χῶρος, μεγάλη, εὐρεῖα ἔκτασις, ἐν χρ. ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης: 'Ηρ.4,85 **χάσμα πελάγεος τὸ δὴ Αἰγαῖον καλέεται,** Πλάτ.Πολ.614D **καθ' ἑκάτερον τὸ χάσμα τοῦ οὐρανοῦ,** Φιλόστρ.746· ‖ τὸ μεταξὺ κολάσεως καὶ παραδείσου χαῶδες διάστημα: ΚΔ Λουκ.16,26 **μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται.**

χασμάρρυγχος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος ξηροβατικῶν **κοτιγγιδῶν** πτηνῶν.

χασμάς-άδος (ἡ) νεώτ. ῥῆγμα, χαραμάδα.

χασμάτια (τὰ) νεώτ. βιολ. σταγονοειδεῖς κοῖλοι χῶροι πλήρεις ὑγροῦ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ κυττάρου, ἀναγκαῖοι διὰ τὴν ζωὴν αὐτοῦ ὡς ἐκτελοῦντες χρησίμους λειτουργίας.

χασμᾰτίας (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. εἶδος ἰσχυροῦ σεισμοῦ ἐπιφέροντος ῥωγμὸς τῆς γῆς, ὅ. χασματικός: 'Αριστλ.Κόσ.4,28 **οἱ μὲν συνιζήσεις ποιοῦντες εἰς τὰ κοῖλα, χασματίαι λέγονται** (ἐπὶ τῶν σεισμῶν), 'Ηράκλειτ.'Αλληγ.38, Διογ.Λ 7,154, Εὐστ.819,56· **2**) μσν. **δράκοντες χασματίαι** οἱ ἔχοντες μεγάλα καὶ κεχηνότα στόματα: ΚΜανασσ.Χρον.6658.

χασματικός (ὁ) **ὅ.** χασματίας βλ.λ.: 'Αριστλ.Κόσ.4,30.

χασμάτιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χάσμα βλ.λ., μικρὰ ὀπή: 'Ηρων Πνευμ. ἐν 'Αρχ.Μαθ.226,4.

χασματόπτερος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος κολεοπτέρων **φυλλοκερατιδῶν** ἐντόμων τῆς Εὐρώπης.

χασματώδης-ους-ες νεώτ. ὁ πλήρης χασμάτων βλ.λ.3), ὁ γέμων χασμάτων, ὁ παρουσιάζων κενὰ ἢ ἀσαφῆ μέρη: **χασματώδεις ἐκθέσεις.**

χάσμη (ἡ) (χάω, χάσκω) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ χασμᾶσθαι, τὸ χάσμημα, τὸ χασμουρητό· 'Αρκάδ.109,26 «τὰ εἰς μη λήγοντα . . ὀξύνεται· τὸ μέντοι χάσμη βαρύνεται δασὺ ἔχον τὸ σύμφωνον»: 'Ιππ.'Αφ.1260, αὐτ.'Αρχ.'Ιητρ.12, Πλάτ.Πολ.503D **ὕπνου τε καὶ χάσμης ἐμπίπλανται,** Πλούτ.'Ηθ.451D **χάσμαι τε καὶ ὑπνώδεις καὶ κατήφειαι,** Πολυδ.5,168 **τὸ μετὰ χάσμης ἀνατείνειν ἑαυτόν,** Κλήμ.'Αλ.Παιδ.2,9,Β1 **διεκτάσεις καὶ χάσμαι,** Πορφ.'Αποχ.44,24 (Rhoer.) **μὴ χάσμης ἐμπλησθῶμεν,** Θεμίστ.Λόγ.5,68Ε **χάσμης ἐμπίπλησιν ἡμᾶς καὶ ἀργίας,** αὐτ.18,224Α **καταφέρεσθαι ἐς ὕπνον καὶ χάσμην ὑπ' ἀργίας,** Γρηγ.Νύσσ.1,73C.

χάσμημα-ατος (τὸ) (χασμῶμαι) κ. νεώτ. τὸ ἄνοιγμα τοῦ χασμωμένου στόματος: 'Αριστφ.'Ορν.61 **'Απολλον ἀποτρόπαιε τοῦ χασμήματος** (σχόλ. «ἐπεὶ πρόσωπον ὀρνέου ἐποίησεν ὁ ὑποκριτὴς ἔχοντος τὸ ῥάμφος κεχηνός, διὰ τοῦτο εἶπε χασμήματος»)· **2**) νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χασμᾶσθαι, βαθεῖα καὶ παρατεταμένη εἰσπνοὴ μὲ τὸ στόμα ἀνεῳγμένον πολύ, τὴν μαλθακὴν ὑπερῴαν ἀνυψωμένην καὶ τὴν γλωττίδα ἀνεῳγμένην, χασμούρημα, χασμουρητό.

χάσμησις-εως (ἡ) (χασμᾶσθαι) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χασμᾶσθαι, χάσμη, χάσμημα, χασμούρημα, χασμουρητό: 'Ιω.Χρυσ.2,7Ε **χασμήσεις καὶ ἐρυγαὶ τῶν μεθυόντων,** ΕΜ 495,47 **ἐν λ. κατσχήνη·** **2**) μσν. εἰδ. γραμμ. χασμῳδία: Εὐστ.12,4 **ἡ τῶν τεσσάρων ἄλφα μετὰ τῶν σὺν αὐτοῖς χάσμησις.**

χασμόδους-οντος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος ὑμενοπτέρων βρακονιδῶν ἐντόμων τῆς Εὐρώπης.

χασμολογία (ἡ) μσν. λόγος κακόφωνος καὶ πλήρης χασμωδιῶν : Λέων Σοφ. Βί. Ἰω. Χρυσ. 8,280,33.

χασμός (ὁ) κ. μσν. χάσμη, χάσμημα : Κλήμ.Ἀλ. 227, Ἰω.Κλίμ.199 **χασμοῖς ἀκαίροις τοῦ στόματος.**

χασμοῦμαι-έομαι μτγν. ποι. ἀντὶ χασμῶμαι : Θεάκρ.4,53 **εἰς ταύτην ἐτύπην χασμεύμενος.**

χασμούρημα (τὸ) δημ. χάσμημα, χάσμη.

χασμουρητὸ (τὸ) δημ. τὸ ἐπανειλημμένως χασμᾶσθαι, ἀλλεπάλληλα χασμήματα.

χασμουριάρης (ὁ) δημ., θηλ. **-άρα,** ὁ συχνάκις χασμώμενος, ὁ χασμώδης.

χασμουριέμαι δημ. κ. **-ιοῦμαι ἢ -ιῶμαι** χασμῶμαι βλ.λ.1).

χασμώδης-ους-ες μτγν. ὁ πάντοτε ἢ συχνάκις χασμώμενος, ὁ ὑπνώδης, ὁ νυσταλέος, ὁ νωθρός: Διογ.Λ 4,32 **ὃν καὶ ἔσκωφε νωθρὸν ὄντα καὶ χασμώδη,** ΕΜ 719,12 **ὅταν χασμώδεις ὄντες ἐκτείνωσι τὰς χεῖρας·** ‖ τὸ οὐδ. **χασμῶδες** ὡς οὐσ. ἡ διηνεκής, ἀδιάλειπτος χάσμησις, νωθρότης : Πλούτ.Ἠθ.92D **ἐπασκήσει τὸ φιλότιμον αὐτοῦ .. τὸ δὲ χασμῶδες ἐκκάψει καὶ ῥᾴθυμον.**

χασμωδία (ἡ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. κακόηχος συνάντησις φωνηέντων εἰς ἐπαλλήλους συλλαβὰς ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐτῆς λέξεως ἢ ἐν τῇ συνεκφορᾷ, δυσχεραίνουσα τὴν γοργὴν καὶ ἀπρόσκοπτον ἀπαγγελίαν τοῦ λόγου· Εὐστ.11,33 «ἡ τῶν φωνηέντων ἐπαλληλία», αὐτ.12,8,ΕΜ 314,40, Χατζόπ. Ὑπεράνθρ.14 **ἐνῷ διόρθωνε μιὰ χασμωδία στὸ στίχο, ἢ σύσταινε ν' ἀλλαχτῇ μιὰ λέξη·** **2)** νεώτ. μτφ. διακοπὴ τῆς συνεχείας κ. ἰδ. κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μουσικοῦ τινος ἢ θεατρικοῦ ἔργου.

χασμωδιώδης-ους-ες μτγν. ἐπὶ ῥητορικοῦ λόγου, ὁ πλήρης χασμωδιῶν : Ῥήτ.3,544,11 **σύνθεσις λόγου τῶν ἐν αὐτῷ λέξεων ἡ μέν ἐστι χασμωδιώδης, ἡ δὲ ἀχασμώδητος.**

χασμωδῶ-έω μτγν. κ. μσν. ποιῶ, συνθέτω στίχους ἢ ποίημα μετὰ χασμωδιῶν βλ.λ.· Εὐστ.11,42.

χασμῶμαι-άομαι (χάσμη) κ. μσν. κ. νεώτ., μέλλ. **χασμήσομαι** (Πλάτ.Γοργ.527Α), ἀόρ. **ἐχασμήθην,** ἀποθ. ἀνοίγω ἀκουσίως τὸ στόμα καὶ εἰσπνέω βαθέως καὶ παρατεταμένως ἐκ κόπου ἢ νυσταγμοῦ, χασμουριέμαι : Ἱππ.Μοχλ.847, Ἀριστοφ.Ἱππ. 824 **ὁπόταν χασμᾷ** (σχόλ. «ὁπότε μετεκφρονεῖς καὶ περὶ ἄλλα τὴν διάνοιαν ἔχεις»), Πλάτ.Χαρμ.169C **ὥσπερ οἱ τοὺς χασμωμένους καταντικρὺ ὁρῶντες ταὐτὸ τοῦτο ξυμπάσχουσι,** Ἀριστλ.ΖΓ 781a,30 **καὶ χασμώμενοι καὶ ἐκπνέοντες,** Γαλ.19,515,11 **χασμῶνται πρὸ τῶν πυρετῶν οἱ νοσοῦντες,** Θεμίστ. Λόγ.23,290D **ἡμιμανὴς καὶ χασμώμενος,** Γρηγ. Νύσσ.3,253C, Βασ.1,351D, Ἰω.Χρυσ.9,303Ε **χασμᾶσθαι καὶ κεχηνέναι διὰ παντὸς ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς καθήμενον,** Θεοφάν.Νόνν.2,336 **χασμᾶται συνεχῶς,** Ἱππιατρ.127,8 **τὸ στόμα οὔ τε ἀνοῖξαι οὔτε χασμήσασθαι δυνάμενος·** **2)** κ. μσν. ἐπὶ θύρας, στόματος κτλ., χαίνω, χάσκω, εἶμαι ἀνοικτός: Ἀλεξ.Φυγ.άπ.1,7 **θύρας χασμωμένης,** Πρόδρ.442 Gaulm.117 med. Dutheil. **θυριδίων στόματα περὶ τὴν λεωφόρον χασμώμενα·** **3)** μτφ. μένω ἐνεός, εἶμαι ἐκπεπληγμένος, μένω μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸν ἀπὸ τὴν ἔκπληξιν : Πλάτ.Γοργ.486Β **ἰλιγγιῴης ἂν καὶ χασμῷο οὐκ ἔχων ὅ τι εἴποις,** αὐτ. 527Α· **4)** ῥηματ. π. χάσμημα, χάσμησις.

χασομέρης (ὁ) δημ. ὁ μὴ ἐργαζόμενος, ὁ οὐδὲν πράττων καὶ εἰς οὐδὲν ἀσχολούμενος, ἀργόσχολος, φυγόπονος, ὀκνηρός

χασομέρι (τὸ) δημ. τὸ νὰ διέλθῃ ἡ ἡμέρα ἄνευ ἐργασίας : **τὴν περασμένη ἑβδομάδα εἴχαμε πολλὰ χασομέρια·** **2)** χρονοτριβή, ἀργία, σχολή· **3)** ἀπώλεια ἡμερομισθίων δι' ἔλλειψιν ἐργασίας : **τὸν ἀπησχόλησε ἀπ' τὴ δουλειά του, ἀλλὰ τοῦ πλήρωσε τὸ χασομέρι του.**

χασομερῶ δημ. κ. -άω κ. **-μερνῶ,** ἀόρ. **(ἐ)χασομέρησα,** ἀμτβ. διέρχομαι τὴν ἡμέραν ἐν ἀργίᾳ, χάνω τὴν ἡμέρα μου μὴ ἐργαζόμενος, μένω ἀργός : **τὸν περασμένο μῆνα χασομέρησα πολλὲς μέρες·** **2)** ὁμ. ἀμτβ. χρονοτριβῶ, χάνω τὸν καιρόν μου : Βηλαρ.Ποιήμ.75,7 **δίχως νὰ χασομερήσουν | πλιὰ στιγμή·** **3)** μτβ. κάνω τινὰ νὰ χασομερήσῃ, νὰ χάσῃ τὸν καιρό του : **ἔκατσε πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του καὶ τὸν χασομέρησε τὸν ἄνθρωπο μὲ τὶς φλυαρίες της.**

χασούρα (ἡ) δημ. ἀπώλεια, χάσιμο κ. ἰδ. χρημάτων ἐν χαρτοπαιγνίῳ.

χασοφεγγαριά (ἡ) δημ. ἡ περίοδος καθ' ἣν φθίνει βαθμηδὸν ὁ φωτεινὸς δίσκος τῆς σελήνης, τὸ τελευταῖον τέταρτον, ὁ. χάσι τοῦ φεγγαριοῦ.

χαστᾶ Ἡσ. «χαστᾶ· χωρήσει, ἀναχωρήσει» (πιθ. διόρθ. χάσσεται).

χαστιά Ἡσ. «τὸν ἀπὸ τοῦ δήμου· Χαστιεῖς γὰρ δῆμος».

χαστούκι (τὸ) δημ. ἰσχυρὸν ῥάπισμα, κόλαφος : **τὸν ἄρχισε στὰ χαστούκια.**

χαστουκιά (ἡ) ὁ. χαστούκι βλ.λ.

χαστουκίζω δημ. κ. **χαστουκώνω** ῥαπίζω, κολαφίζω, δίνω χαστούκια : **τὸν ἐχαστούκισε μέσ' στὸ δρόμο.**

χαστουκώνω δημ. ὁ. χαστουκίζω βλ.λ.

χασχάσι (τὸ) δημ. τὸ ποῶδες φυτὸν γλαύκιον τὸ γνήσιον ἢ κερασφόρον· **2)** τὸ ποῶδες ἐτήσιον φυτὸν μήκων ἡ μηριγγοφόρος ἢ ἀγρία.

χασχίζω μσν., ἀόρ. **ἐχάσχισα,** χάσκω, χαίνω : Διγεν.Ἀκρ.1442 **καὶ πρὶν τὴν ἄρκτον ἔφθασεν ὅπου 'τον εἰς τὸ δάσος. | Ἀρκοῦδα δὲ ἐγύρισεν κι ἐχάσχισεν μεγάλα, ὥρμησε γὰρ τὴν κεφαλὴν συντρῖψαι τοῦ παιδίου.**

χατεύω Ἡσ. «χατεύει· χαρίζει. ἐπιθυμεῖ», αὐτ. «χατεύουσα· χρῄζουσα, δεομένη»· πρβλ. χατέω.

χᾰτέω ἐπ. ἐν χρ. μ. κτ. ἐνεστ. ποθῶ, ἐπιθυμῶ σφοδρῶς, διακαῶς, μτ. ἀπαρφ. : Ὀδ.Ν 280 **οὐδέ τις ἡμῖν δόρπου μνῆστις ἔην, μάλα περ χατέουσιν ἑλέσθαι,** αὐτ.Ο 376 **μέγα .. δμῶες χατέουσιν ἀντία δεσποίνης φάσθαι·** κ. ἀπολ. : Ἰλ.Ο 399 **χατέοντί περ ἔμπης,** Ὀδ.Β 249 **μάλα περ χατέουσα·** ‖ μτ. γενικ. ἐπιθυμῶ σφοδρῶς, ἔχω ἀνάγκην τινός· Ἡσ. «χατέων, χρείαν ἔχων», αὐτ. «χατέοντα, δεόμενον, χρῄζοντα» : Ὀδ.Γ 48 **πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι,** Ἀπολλ.Ρ 2,316 **βούλεται .. θέσφατα φαίνειν .., ἵνα καί τι θεῶν χατέωσι νόοιο,** αὐτ.3,84 **οὔ τι βίης χατέουσαι ἱκάνομεν·** κ. σπαν. μτ. αἰτ. : αὐτ.4,1557 **οἷά τε πολλὰ ἄνθρωποι χατέουσιν.**

χατζάρι (τὸ) (ἀραβ.) δημ. ὁ. χαντζάρι **βλ.λ.**

χατζαριά (ἡ) κ. χαντζαριά τραῦμα, πληγὴ **μὲ** χαντζάρι βλ.λ. : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.141,6 **κι ὁ τρίτος πιὸ κακὸς φονιὸς τρεῖς χατζαριὲς τοῦ δίνει.**

χατζηλίκι (τὸ) δημ. ἡ ἰδιότης ἢ ὁ τίτλος **τοῦ** χατζῆ βλ.λ.

χατζῆς (ὁ) (ἀραβ.) δημ. π. τοῖς Μωαμεθανοῖς τιμητικὸς τίτλος τῶν προσκυνητῶν τῶν ἁγίων τόπων Μέκκας κ. Μεδίνης· ‖ π. τοῖς Χριστιανοῖς, **ὁμ.** τιμητικὸς τίτλος διδόμενος εἰς τοὺς προσκυνητὰς τῶν ἱερῶν τόπων (τῆς Ἱερουσαλήμ).

χατήρι (τὸ) δημ. ὁ. γρ. τοῦ χατίρι βλ.λ.

χᾰτίζω κ. μσν., μέλλ. **-τίσω,** ἐν χρ. μ. κτ. ἐνεστ. ὡς τὸ χατέω βλ.λ., ἔχω χρείαν, **ἀνάγκην** τινός, χρειάζομαι, θέλω τι, ἐπιζητῶ τι θερμῶς, μτ. γενικ. πράγμ. : Ὀδ.Θ 156 **νόστοιο χατίζων** (σχόλ. «χρῄζων, δεόμενος»), αὐτ.Λ 350,Λυκόφρ.837 **δαιτὸς χατίζων·** κ. μτ. γενικ. προσ. : Ἰλ.Σ 392 **Θέτις νύ τι σεῖο χατίζει,** Πίνδ.Ο 2,94 **ἐς δὲ τὸ πὰν ἑρμηνέων χατίζει,** Εὐρ.Ἡρακλ.465 **οὐ σοῦ χατίζων δεῦρ'**

ἄναξ στρατηλατεῖ, 'Ανών.Βί.Πλάτ.7,22, (Westerm.) Πλάτων νύ τι σετο χατίζει' κ. ἀπολ. : 'Οδ Χ 351 **οὐδὲ χατίζων** (οὐδὲ ἔχων ἀνάγκην πράγματός τινος), Φιλόπ.'Ιω.Κόσ.183,15 **ὧδε χατίζων θειοδάμοις 'Εκάτην με θεὴν ἐκάλεσσας ἀνάγκαις'** κ. παθ. : Αἰσχ.'Αγ.304 **ὤτρυνε θεσμὸν μὴ χατίζεσθαι πυρὸς** (δ.γρ. χαρίζεσθαι, χρονίζεσθαι, μηχανήσασθαι)' || μτχ. **χατίζων** ὁ ἐν ἀνάγκῃ εὑρισκόμενος, ὁ στερούμενος : 'Ησίοδ.'Εργ.394 **μή πως τὰ μέταζε χατίζων'** || φρ. **ἔργοιο χατίζων** ὢν ἄνευ ἐργασίας, ἀεργός : αὐτ.21 **εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων πλούσιον.**

χατιράκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ χατίρι βλ.λ.

χατίρι (τό) (ἀραβ.) δημ. χάρις, ἐξυπηρέτησις: δ.δίστ. **ἐγὼ γιὰ τὸ χατίρι σου καὶ γιὰ τὴν ὀμορφιά σου** (πρὸς χάριν σου, ἐξ ἰδιαιτέρας πρὸς σὲ εὐνοίας),-**κάνε μου τὸ χατίρι,** φρ. **τοῦ κάνω ὅλα τὰ χατίρια** (ἐκτελῶ προθύμως πᾶν ὅ,τι μοῦ ζητήσῃ), -**δὲ χαλάω χατίρι** (δὲν δυσαρεστῶ κανένα).

χατιρικός-ή-ό δημ. ὁ πρὸς χάριν τινὸς γενόμενος.

χατιρικῶς ἐπίρρ. νεώτ., δημ. **χατιρικά** μὲ χατίρι: μοῦ **'δωκε χατιρικῶς μιὰ ὀκὰ φρέσκα φάρια.**

χᾶτις-ιδος (ἡ) δωρ. τ. τοῦ χῆτις βλ.λ.' 'Ησ. «χᾶτις' ἐπιθυμία. χρῆσις» (κώδ. χατίς).

χατμάνος (ὁ) νεώτ. δ. προφ. τοῦ ἀταμὸν βλ.λ.

χαυδός-ή-ό δημ., δ.γρ. **χαβδός** ὁ ἔχων συγκλίνοντα καὶ ἐλαφρῶς κεκαμμένα τὰ γόνατα.

χαυδοσκελώνο(υ)μαι δημ., δ.γρ. **χαβδοσκελώνο(υ)μαι,** μτχ. παρακ. **χαυδοσκελωμένος,** κάμπτω τὰ γόνατα πρὸς τὰ ἔξω διανοίγων συγχρόνως τὰ σκέλη : Καρκβ.Ζητ.30 **χαυδοσκελωμένη ἐπάνω στὸ σκέπασμα τοῦ λεβετιοῦ, ἔτριβέ το μὲ τὴ λάσπη δυνατά.**

χαυδωτός-ή-ό δημ., δ. γρ. χαβδ- ἐπὶ τῶν σκελῶν τοῦ ἀνθρ., ἔχω πρὸς τὰ ἔξω τὰ γόνατα καὶ ἀνοικτάς, διεστώσας τὰς κνήμας : Καρκβ.Ζητ.66 **κοιμᾶται ἥσυχος . . μὲ τὰ σκέλια χαυδωτά, τὰ χέρια ἀνοιγμένα.**

χαυδώνω δημ., δ. γρ. χαβδ- διευθετῶ οὕτω τὰ σκέλη μου κάμπτων τὰ γόνατα, ὥστε νὰ λάβω στάσιν χαυδοῦ βλ.λ., λυγίζοντας τὰ γόνατα στραβώνω κατὰ ἔξω τὰ πόδια.

χαυλιόδους-οντος-ουν κ. μσν. κ. νεώτ. ἐπὶ ζῴων, ὁ ἔχων προεξέχοντας λίαν ἀνεπτυγμένους τοὺς ὀδόντας' 'Ησ. «χαυλιόδοντα' τὸν ἐπικεχολασμένους ἔχοντα τοὺς ὀδόντας ἔξω τῶν ἄλλων ὀδόντων καὶ τοῦ στόματος»: 'Ησίοδ.Α 387 **κάπρος χαυλιόδους** (κώδ. χαυλιόδων), 'Ηρ.2,68 **ἔχει δὲ ὀφθαλμοὺς μὲν ὑός, ὀδόντας δὲ μεγάλους καὶ χαυλιόδοντας** (περὶ τοῦ κροκοδείλου), 'Αριστλ.ΖΜ 3,1 **οὐδὲν δὲ τῶν ζῴων ἐστὶν ἅμα καρχαρόδουν καὶ χαυλιόδουν,** 'Οππ.Κυν.3,6 **ὅμιλον σαρκοφάγων θηρῶν, καὶ χαυλιόδοντα γένεθλα,** 'Ανν.Κομν.40,4 (ἔκδ. Βόνν.) **2)** κ. μσν., νεώτ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. **χαυλιόδους** ὁ ἐξέχων μέγας καὶ ἔξω ὀδοὺς ζῴου, ὡς τοῦ ἐλέφαντος, τοῦ ἀγριοχοίρου : αὐτ. 2,71 **τετράπουν ἐστί, δίχηλον . .** χαυλιόδοντας **φαῖνον,** 'Αριστλ.ΖΜ 3,1 **ὅσα δὲ πρὸς βοήθειάν τε καὶ ἀλκὴν** (ὀδόντας **ἔχει**) **τὰ μὲν χαυλιόδοντας ἔχει, καθάπερ ὗς,** Πολυδ.5,79 **περὶ συὸς εἴποις ἂν . . ἀφρὸς αὐτῷ ταῖς χαυλιόδουσι περιζεῖ,** 'Οππ.Κυν.3,252, Γαλ.4,628,17 **πλῆκτρα καὶ χαυλιόδοντες ἀρρένων, ζῴων μόρια' 3)** νεώτ. ζῳολ. γένος ἰχθύων **φυσοστόμων.**

χαῦναξ-ακος (ὁ) λεξ. κομπαστής, ἀλαζών, ἀπατεών' 'Ησ. «χαυνάκων. χαυνοποιῶν, **οἱ δὲ** χαυνολόγων».

χαυνιάζει 'Ησ. «πλανᾷ» (ἀνάγν. Κοραῆ εχαυνάζει, πλαδᾷ».

χαυνίζω σχόλ.κ.δημ., τὸ παθ. **χαυνίζομαι** γίνομαι **χαῦνος, μαλακός,** πλαδαρός : **Σχόλ.'Οππ.'Αλ.**1,230' **2)** δημ. παθ. ἐξ ἐκλύσεως τῶν δυνάμεών μου χασμῶμαι ἐλαφρῶς, χασμουριέμαι : Καρκβ.Ζητ 94 **ἄρχισαν οἱ γυναῖκες . . ν' ἀνακλαδίζεται ἡ μία** ἐπάνω στὴν **ἄλλη καὶ νὰ** χαυνίζεται.

χαυνολόγος-ον 'Ησ. ἐν λ. χαύναξ βλ.λ.

χαυνοποιός-όν 'Ησ. ἐν λ. χαύναξ βλ.λ.

χαυνοπόλεμος-ον μσν. ὁ χαύνως, ἀτόνως, **πολεμῶν,** μαχόμενος: Τζέτζ.'Αλληγ.'Ιλ.Ο 245,191.

χαυνοπολίτης (ὁ) πολίτης χαῦνος, κοῦφος, ἀνόητος' δθ. ὁ **εὐκόλως** ἀπατώμενος : 'Αριστφ.'Αχ.635 **μηθ' ἥδεσθαι θωπευομένους, μήτ' εἶναι χαυνοπολίτας** (σχόλ. **«κεχαυνωμένους περὶ τὴν** πολιτείαν ἢ τὴν πόλιν»).

χαυνόπρωκτος-ον κωμ. ὁ χαυνωθεὶς τὸν πρωκτόν, εὐρύπρωκτος, ὁ κίναιδος : 'Αριστφ.'Αχ.104.

χαῦνος-η-ο(ν) (χαίνω) κ. μσν., **νεώτ.** κ. δημ., θηλ. κ. **χαῦνος** (Πλάτ.Νόμ.882F, 'Αριστλ.Πρ.23,29) **οὗ** τὰ μόρια δὲν συνέχονται στερρῶς' ὁ χαλαρᾶς συστάσεως, πλαδαρός, μαλακός : 'Ιππ.'Αφ.1256, 'Αριστλ.Πρ.23,29, Θεόφρ.ΦΙ 3,8,5 **παχὺ μὲν ἔχει τὸ στέλεχος, χαῦνον δὲ καὶ κοῖλον ὡς ἐπὶ πολύ,** αὐτ.5,3,3, 'Αθήν.7,309Β **ἡ δὲ τῶν χλωρῶν κωβίων σὰρξ χαυνοτέρα ἐστί,** Διόδ.Σ 3,11 **τῆς τὸν χρυσὸν ἐχούσης γῆς τὴν σκληροτάτην πυρὶ πολλῷ καύσαντες καὶ ποιήσαντες χαύνην,** αὐτ.1,39, Θεοφάν.Νόνν.2,262 (**τοὺς μαστοὺς τῶν γυναικῶν**) **διὰ τὸ χαύνους ὄντας,** αὐτ.2,266, Γεωπ.12,2,4' **2)** κ. ἐπὶ ἐνεργειῶν, χαλαρός, ἀνειμένος, ἄτονος : Πλάτ. Πολιτ.282F **ὅσα τὴν συστροφὴν χαύνην λαμβάνει' 3)** κ. **νεώτ.** ἐπὶ προσ., μάταιος, νωθρός, κοῦφος, ἀνόητος : 'Αριστλ.Η Νικ.4,3,6 **ὁ μεγάλων ἑαυτὸν ἀξιῶν, ἀνάξιος ὢν, χαῦνος,** Συνέσ.'Επιστ. 105 **φοβοῦμαι δὲ μὴ χαῦνος γενόμενος, καὶ προσιέμενος τὴν τιμήν, ἀμφοῖν διαμάρτω,** Θωμ.Μ Β23 **ἀσύστατον φαμὲν τὸν χαῦνον,** Εὐστ.1500,51 **χαῦνος καὶ τὰς φρένας κεχαλασμένος' 4)** δθ. **κ.** ἐπὶ πνευματικῶν ἢ ψυχικῶν καταστάσεων, ἐκδηλώσεων, ὁ νωθρός, ὁ ἄτονος, ἀποκοιμισμένος : Σόλ.10,8 **σύμπασιν δ' ὑμῖν χαῦνος ἔνεστι νόος,** Πίνδ.Π 2,112 **χαύνᾳ πραπίδι,** 'Ηρωδιαν.'Ιστ.2,15,4 **ἄλλως μὲν ὄντα τὴν γνώμην χαῦνον καὶ ἁπλοϊκώτερον,** Μαλακ.Παραλλαγὲς **σὲ μιὰ προσήλωση ὡς κρατεῖ χαῦνο τὸ πνεῦμα' 5)** εἰδ. ὁ ἀνοήτως, κούφως ἀλαζών, ὑβριστικός, ὑπερήφανος : Πλάτ.Νόμ.78F **τὰ μὲν . .** χαύνους **τὰς ψυχὰς καὶ θρασείας ποιεῖ,** 'Ηρωδιαν.'Ιστ.5,8,8 **φύσει δὲ χαῦνον τὸν τρόπον ὄντος καὶ ἀφειδῶς πάντα καὶ φανερῶς . . λέγοντος καὶ πράττοντος' 6)** μάταιος, ἀνυπόστατος, κοῦφος : Πίνδ.Ν 8,78 **κενεᾶν ἐλπίδων χαῦνον τέλος' 7)** τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. **χαῦνος** νεώτ. ζῳολ. γένος ἀμφιβίων ἀνούρων τῆς οἰκογεν. τῶν **φρυνιδῶν.** ··

χαυνόσομφος-ον μτγν. ὁ χαῦνος καὶ σομφός, πλαδαρός, μαλακός : 'Ερωτιαν.6,336.

χαυνότης-ητος (ἡ) ἡ ἰδιότης τοῦ χαύνου βλ λ.1), τὸ πορῶδες, σπογγῶδες, μαλακὸν τῆς συστάσεως: Ξεν.Οἰκ.19,11 **τὰ φυτὰ κίνδυνος σήπεσθαι μὲν δι' ὑγρότητα, αὐαίνεσθαι δὲ διὰ ξηρότητα, θερμαινομένων διὰ χαυνότητα τῆς γῆς τῶν ῥιζῶν,** Πλούτ.Σερτ.17 **γῆ ὑπὸ χαυνότητος εὔθρυπτος,** αὐτ.'Ηθ.649C' **2)** νωθρότης, ἀνοησία, ματαιότης διανοητική, πνευματική, ψυχική : Πλούτ.'Ηθ 752F **τρυφὰς καὶ χαυνότητας,** αὐτ.'Αλκ.6,Βασ.1, 348Β **χαυνότης τῆς διανοίας,** Συνέσ.27D **γνώμης χαυνότης,** Σχόλ.'Ιλ.Κ 427 **δειλία καὶ χαυνότης,** Κλήμ.'Αλ.288' **3)** ἀλαζονεία, ματαιοφροσύνη, κενότης ψυχῆς : Πλάτ.Θεαίτ.175Β **οὐ δυνάμενον . . χαυνότητα ἀνοήτου ψυχῆς ἀπαλλάττειν,** Πλούτ.'Ηθ.556Α **χαυνότητα πρὸς δόξαν ὑπὸ ἀλαζονείας,** αὐτ.'Αρτξ.27, 'Αριστείδ.2,395,4 **σοφιστοῦ νόμῳ καὶ χαυνότητι ταῦτα ἐκομψευόμην,** Θεμίστ.Λόγ.23,291Α **αὐτοὺς ὄγκου ἐμπίμπλημι καὶ**

χαυνότητος· 4) ἐν εἰδ. σημ. Ἀριστλ.Ἠθ.2,7 «περὶ δὲ τιμὴν καὶ ἀτιμίαν μεσότης μὲν μεγαλοψυχία· ὑπερβολὴ δὲ χαυνότης τις λεγομένη».
χαυνόφρων-ονος (ὁ,ἡ) σχόλ. ὁ χαῦνος τὰς φρένας, τὸν νοῦν : Σχόλ.Ὀδ.Δ 371 **χαυνόφρων καὶ μὴ πεπυκνωμένος τὰς φρένας.**
χαυνῶ-όω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ **χαυνώνω,** μέλλ. **χαυνώσω,** παθ. **χαυνοῦμαι,** δημ. **χαυνώνομαι,** δημ. παθ. ἀόρ. **(ἐ)χαυνώθηκα,** κ. μετ. παθ. παρακ. **χαυνωμένος,** καθιστῶ τι χαλαρόν, ἀναφ. πρὸς ἐνέργειαν : Φιλῆς 35,8 **λέων δὲ χαυνοῖ τοῦ δρόμου τὸ σύντονον·** ‖ παθ. γίνομαι χαῦνος, πλαδαρός, μαλακός : Αἰλ.ΖΙ 12,17 **χαυνοῦσθαι ὑπὸ τοῦ νάτου τὰ σώματα ταῖς κυούσαις,** Θεοφύλ. Σ Ἐπιστ.30,78· ‖ νεώτ. κ. δημ. περιπίπτω εἰς πνευματικὴν νωθρότητα ἢ εἰς σωματικὴν ἀτονίαν· πρβλ. ἀποχαυνῶ· 2) εἰδ. χάσκω, ἀνοίγω, ὑπανοίγω τὸ στόμα κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ φιλήματος : Εὐπ.Ἐμπολὴ 1,5· 2) πληρῶ ματαιοφροσύνης, ἀλαζονείας, φυσιῶ, φουσκώνω τὰ μυαλά : Εὐρ. Ἀνδρ.931 **αἳ με λέγουσαι τούσδ' ἐχαύνωσαν λόγους,** Πλάτ.Λύσ.210Ε· ‖ παθ. γίνομαι μάταιος, κοῦφος, ἀλαζονεύομαι, παίρνουν ἀέρα τὰ μυαλά μου : Ἀριστλ.Ἀρετ.7,5, Πλούτ.Καῖσ.29 **ἐπὶ τούτοις Πομπήϊος ἐχαυνοῦτο·** ‖ δθ. κ. Βάβρ. 95,36 ὁ νοῦς **ἐχαυνώθη,** αὐτ.95,77 **κάραξ καρδίαν ἐχαυνώθη·** 4) ρηματ. π. χαύνωμα, χαύνωσις.
χαύνωμα-ατος (τὸ) μτγν. γῆ, χώρα χαλαρᾶς, μαλακῆς συστάσεως : Πλούτ.Σερτ.17 **τοὺς ἵππους διεξήλασαν ἀνιστάντες τὸ χαύνωμα.**
χαυνών-ῶνος (ὁ) μτγν. εἶδος ζυμαρικοῦ, ἐν χρήσει ὄντος παρὰ τοῖς Ἑβραίοις : ΠΔ Ἱερ.7,18· ‖ Ἡσ. «χαυνῶνες· ἄρτοι ἐλαίῳ ἀναφυραθέντες».
χαύνως ἐπίρρ. μτγν. κ. νεώτ. χαλαρῶς, ἀνειμένως : Ἡρωδιαν.Ἱστ.4,15· 2) νωθρῶς, ἀνοήτως, κούφως.
χαύνωσις-εως (ἡ) κ. νεώτ., δημ. -η χαλάρωσις : Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.1,238· 2) διάστημα κενόν : Γεωπ.10,15,17· 3) ἐλάφρυνσις τοῦ βάρους, τῆς ἐντάσεως πράγματός τινος, κ. ἀναφ. πρὸς ἀφῃρημένα, ἡ ἐλάττωσις τῆς ἀξίας, τοῦ πνευματικοῦ βάρους, τῆς σημασίας ἣν ἔχει τι : Ἀριστφ.Νεφ.875 **χαύνωσιν ἀναπειστηρίαν** (ἐν εἰδ. σημ. : σχόλ. «ὅταν τοῦ ἀντιδίκου προβάλλοντος λόγους πιθανοὺς εἰς τοὐναντίον τις αὐτοὺς περιτρέψῃ καὶ χαύνους καὶ ἀσθενεῖς ποιήσῃ, διὰ τῶν λόγων αὐτοῦ ἀναπείσας τοὺς δικαστὰς ὡς ἄρ' ἀληθῆ λέγει»)· 4) νεώτ. κ. δημ. ἡ κατάστασις, σωματικὴ ἢ πνευματική, ψυχικὴ τοῦ χαύνου, νωθρότης, ἀτονία πνευματική, ἔλλειψις διανοητικῆς ζωηρότητος, ἀποβλάκωσις.
χαυνωτικός-ή-ό(ν) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ προξενῶν χαύνωσιν, χαλάρωσιν, πλαδαρότητα, μαλακότητα : Πλούτ.Ἠθ.771Β· 2) νεώτ. ὁ προκαλῶν νωθρότητα, ἀποβλάκωσιν, ἔλλειψιν πνευματικῆς, ψυχικῆς δυνάμεως, ἱκανότητος : **χαυνωτικὰ φάρμακα-χαυνωτικὲς συνήθειες.**
χαυνωτικῶς ἐπίρρ. νεώτ., δημ. -ά κατὰ τρόπον χαυνωτικόν βλ.λ., προκαλοῦντα χαύνωσιν, ἀτονίαν : **τὰ ναρκωτικὰ ἐπέδρασαν χαυνωτικῶς ἐπὶ τῆς ἀσθενοῦς.**
χαφιεδισμός (ὁ) δημ. πρᾶξις, ἐνέργεια χαφιὲ βλ.λ., ὡς καὶ ἡ μόνον εἰς καταδότην ἁρμόζουσα ἐνέργεια, ἐπιδίωξις.
χαφιές (ὁ) δημ. ἐν ὑποτιμητικῇ σημ. ἀστυνομικὸς κατάσκοπος· 2) γεν. καταδότης.
χαφταλευράς (ὁ) δημ. ὁ ἀδηφάγος, ὁ φαγάς.
χαφτανάς (ὁ) δημ., θηλ. **χαφτανού,** ὁ λαίμαργος τρώγων, ποὺ **χάφτει** τὸ φαγητό του, **ὁ λαίμαργος,** φαγάς.
χάφτας (ὁ) δημ., θηλ. **χάφτισσα,** πληθ. **χάφτες κ. χάφτιδες,** ὁ μὲ χάσκον τὸ στόμα λαμβάνων μεγάλους βλωμοὺς καὶ ἀμασήτως καταπίνων, ποὺ χάφτει λαίμαργα τὸ φαΐ, χαφτανάς· 2) μτφ. ὁ μετ' ἀπληστίας ἰδιοποιούμενος τὰ ἀλλότρια χρήματα ἢ κτήματα, φιλάδικος σφετεριστής : **χάφτας τοκογλύφος ὁ πατέρας, σπάταλος τεμπέλης ὁ γιός·** ‖ ἐπὶ γυναικὸς ἐλευθέρων ἠθῶν **χάφτισσα** ἡ ἀπλήστως καὶ σποτάλως ἐκμεταλλευομένη τὸν ἢ τοὺς ἐν ἐρωτικῇ μετ' αὐτῆς συναφείᾳ· 3) ὁμ. μτφ. ὁ ἐκ πνευματικῆς ἀνεπαρκείας ἢ νωθρότητος ἢ ἐξ ἀγροικίας διαπορῶν οἱονεὶ μὲ χάσκον στόμα δι' ἀνάξια λόγου καὶ ἐκπλησσόμενος· ‖ γεν. νωθρός, ὀκνός, ἀμβλὺς τὴν ἀντίληψιν· ἐν τῇ σημ. ταύτῃ κ. σύνθετον μυγοχάφτας (ἢ -ης)· ‖ συνεκδ. ὁ μωρῶς εὔπιστος, ποὺ χάφτει ὅ,τι τοῦ λένε.
χάφτης (ὁ) δημ. διαφ. τ. τοῦ χάφτας βλ.λ.)· 2) ὁ ἰχθὺς ακάρποινα βλ.λ.
χάφτω δημ. κ. χάβω, ἀόρ. **ἔχαφα,** ἁρπάζω διὰ τοῦ στόματος καὶ καταπίνω, τρώγω λαιμάργως, μὲ βουλιμίαν : **γιὰ πότε τὸ 'χαφε κιόλας τὸ φαΐ του!·** 2) μτφ. λίαν εὐπίστως, ἀκρίτως, ἀβασανίστως ἢ κ. μωρῶς πιστεύω : **ἀμέσως ἔχαφε τὴν ψευτιά, - ἐγὼ δὲν τὰ χάφτω κάτι τέτοια, - ὅσα τοῦ λέει ἡ γυναίκα του τὰ χάβει·** 3) ἐν φρ. κ. παροιμ. **χάφτω μυῖγες** ἀπρακτῶ, ἀσχολοῦμαι εἰς πράγματα μὴ σοβαρά, ἢ ἀδυνατῶ νὰ κρίνω, νὰ σκεφθῶ, εἶμαι τεμπέλης, χασομέρης ἢ βλάκας· ‖ παροιμ. **ὅποιος πάει νὰ χάφῃ βόϊδι, χάφτει μυῖγες** (ὁ ἐπιζητῶν νὰ ἐπιτύχῃ πράγματα ὑπερβαίνοντα τὰς ἱκανότητάς του, συνήθως ἀστοχεῖ, ἀποτυγχάνει καθ' ὁλοκληρίαν)· 4) ἀπλήστως καὶ ἀδίκως νοσφίζομαι τὴν περιουσίαν ἢ κτῆμα ἄλλου : **τοῦ 'χαφε τὴν περιουσία-τὸ σπίτι.**
χαχάμης (ὁ) (ἑβρ.) νεώτ. κ. δημ. τίτλος τοῦ θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ισπανικῆς προελεύσεως Ἑβραίων· ‖ ὑποκ. χαχαμῖκος· σκωπτ. Ἑβραῖος.
χάχανα (τὰ) δημ., σπαν. ἑνικ. **χάχανο** (τὸ) παρατεταμένος, ἐλαφρῶς ἠχηρὸς γέλως, ἰδ. ὁ ἐξ εὐθυμίας καὶ ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου : **τὰ κοριτσόπουλα σὰν τὸν εἶδαν ποὺ σκόνταψε, ἄρχισαν τὰ χάχανα·** πρβλ. χάχας.
χαχάνι(α)σμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χαχανίζω, τὰ συνεχῆ χάχανα βλ.λ.
χαχανίζω δημ. κ. **κακανίζω** γελῶ ἠχηρῶς πως, ἰδ. ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου : **χαχανίζει παιδιαρίστικα μὲ τὸ τίποτε·** 2) ἐκφωνῶ κατ' ἐπανάληψιν ἠχηρῶς τὸν ἦχον χὰ χά, καγχάζω : Ζερβ. Τραγ.ΚΚ 65,25 **χαχανίζει ὅπου τύχῃ ἀχοσπηλιά.**
χαχάνισμα (τὸ) δημ. καγχασμός.
χάχανο (τὸ) δημ. κ. **κάκανο** θορυβώδης γέλως, καγχασμός.
χάχας (ὁ) δημ. ὁ χάσκων, ἀνόητος, εὐήθης, χοζός· 2) ὁ ἀνοήτως, ἄνευ λόγου γελῶν, μωρός.
χαχόλικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Χαχόλους βλ.λ., ἄχαρις, μπατάλικος.
χαχόλος (ὁ) δημ. Ρῶσος· 2) μετωνυμ. ἄνθρωπος μεγαλόσωμος καὶ ἄχαρις.
χάψη (ἡ) δημ. ἡ φυλακή : **τὸν βάλανε στὴ χάψη.**
χαψί (τὸ) δημ. ὁ ἰχθὺς ἐγκρασίχολος, ἄ. χαμψί.
χαψιά (ἡ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χάφτω βλ.λ.· ‖ ποσότης φαγητοῦ ὅσην χωρεῖ τὸ στόμα, βλωμός, μπουκιά· 2) συνεκδ. μικρὰ ποσότης : **τὰ 'φαγε μιὰ χαψιά.**
χαῶ-όω μτγν. κ. μσν. παντελῶς καταστρέφω : Σιμπλίκ.Ἐπίκτ.173· ‖ παθ. ὁλοσχερῶς καταστρέφομαι, χάνομαι : Ἀθανάσ.2,9D **οὔτε τις κτίσις τῆς πόλεως ἔμεινεν, ἀλλὰ πάντα ἐχαώθη,** Μαλάλ.Ι 437,19 **ἐσχίσθη ἡ γῆ ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ καὶ ἐχαώθη τὸ ἥμισυ τῆς πόλεως.**
χαώδης-ους-ες μσν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χάος : Δαμασκ. ἐν Wolf.Anecd.Gr.3,235 ἡ χαώ-

δης ἀπειρία καὶ ἡνωμένη ἀδιάκριτος σύμπηξις πάντων· || νεώτ. ἐν χρ. ἰδίως πρὸς χαρακτηρισμὸν καταστάσεων ἐν αἷς ἐπικρατεῖ ἀπόλυτος σύγχυσις, ἀταξία, ἔλλειψις ρυθμοῦ, ὀργανώσεως : χαώδης ἡ κατάστασις μεταπολεμικῶς εἰς τὴν ἡττηθεῖσαν χώραν.

χάων-ονος (ὁ) λεξ. Ζωναρ. «Χάονες. Ἐθνικόν. καὶ χάονας ἄρτους κριθίνους»· πρβλ. χαυνών.

χαώτης (ὁ) πάπ. ὁ ταραξίας : **ἐξαλεῖψαι δὲ τον χαώτην ῥαδιουργὸν τε καὶ ἄδικον.**

χεδίβης (ὁ) (τουρκ.-περσ.) νεώτ. κ. δημ. τίτλος ἀπονεμόμενος ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ σουλτάνου τῆς Τουρκίας εἰς τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου.

χεδιβικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸν χεδίβην, τοὺς χεδίβας : **ἡ χεδιβικὴ αὐλή.**

χεδροπά (τὰ) κ. νεώτ. τὰ ἑλλοβόκαρπα φυτά, τὰ ὄσπρια: Ἀριστλ.Μετ.4,10,14,αὐτ.ΖΓ 3,1,15,Θεόφρ. ΦΙ 8,2,2 **τὰ δέ, χεδροπά, οἷον κύαμος, ἐρέβινθος, πίσος, καὶ ὅλως τὰ ὄσπρια προσαγορευόμενα,** αὐτ.4,2,8 **ὁ δὲ καρπὸς ἔλλοβος, καθάπερ τῶν χεδροπῶν,** Νικ.Θηρ.752· **2)** νεώτ. βοταν. οἰκογ. φυτῶν τῆς τάξεως τῶν **ροδανθῶν,** περιλαμβάνουσα ἑξακόσια γένη, δώδεκα χιλιάδας εἴδη φυτῶν διαδεδομένα πανταχοῦ τῆς ὑφηλίου, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων ἔχουσι σπέρματα ἐδώδιμα (ἐρέβινθος, φακή, φασίολος, πίσον, κύαμος κ.ἄ.)· μέγας ἀριθμὸς ἀποτελεῖ ἀρίστην κτηνοτροφικὴν ὕλην, ἀρκετὰ δὲ παρέχουσι ξυλείαν, χρωστικὰς οὐσίας (ἀκακία, αἱματόξυλον, ἰνδικοφόρος), ρητίνας καὶ κόμμεα (ὑμεναία, ἀστράγαλος, ἀκακία, κοπαϊφόρος), ὡς καὶ ἔλαια, ἄ. χεδροποφόρα, φυχανθῆ, ἑλλοβόκαρπα· **3)** Ἡσ. «χέδροπα· ὀσπριόν τι. οἱ δὲ πανσπερμίαν».

χεδροπός-ή-όν ἐπὶ καρπῶν, φυτῶν, ἑλλοβόκαρπος· πβλ. χεδροπά : Ἀριστλ.ΖΙ 8,5,3 (δ.γρ.).

χεδροπώδης-ους-ες μτγν. ὁ ὁμοιάζων πρὸς τοὺς χέδροπας βλ.λ., πρός τι τῶν χεδροπῶν : Φανί.π.Ἀθήν.9,406C.

χεδροποφόρα (τὰ) νεώτ. τὰ χεδροπὰ βλ.λ.2).

χέδροψ-οπος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. κ. **χέδρωψ,** σπάν. ἑνικ. τ. τοῦ χεδροπὰ βλ.λ., φυτόν τι τῶν ἑλλοβοκάρπων· Σουΐδ. «**χέδρωψ τὸ ὄσπριον»** : Ἀθήν.13,596Α, Πορφ.Ἀποχ.2,6· **2)** νεώτ. εἶδος μονοχώρων διαρρηκτῶν καρπῶν, ἄ. λόβιον, ὄσπριον.

χέεια μτγν. ἐπ. τ. τοῦ χειὰ βλ.λ. : Νικ.Θηρ.79 **τὰ δὲ διπλάσσαιο χεείαις.**

χεζανάγκη (ἡ) μτγν. ἰατρ. ἀλοιφὴ καθαρτικὴ διευκολυντικὴ τῆς κενώσεως:Παῦλ.Αἰγ.7,9,Ἀέτ.3,135.

χεζᾶς (ὁ) δημ., θηλ. **χεζοῦ,** ὁ συχνάκις ἀποπατῶν, ἄ. χέστης· **2)** μτφ. δειλός, φοβιτσιάρης· πρβλ. φρ.«τὰ κάνει ἀπάνω του» : **στείλανε ὅλους τοὺς χεζάδες νὰ πολεμήσουνε.**

χεζητιῶ-άω κωμ. ἐφετικὸν τοῦ χέζω βλ.λ., ἔχω ἀνάγκη, αἰσθάνομαι τάσιν πρὸς κένωσιν, θέλω νὰ ἀποπατήσω, νὰ χέσω : Ἀριστφ.Νεφ.1387 **σὺ δ' ἐμὲ νῦν ἀπάγχων βοῶντα καὶ κεκραγόθ' ὅτι χεζητιῴην οὐκ ἔτλης ἔξω ἐξενεγκεῖν . . ἀλλὰ πνιγόμενος αὐτοῦ ποίησα κακκάν,** αὐτ.Βάτρ.8, Εὔβουλ.π.Ἀθήν.10,417D· πρβλ. χεσείω.

χέζω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. **χεσοῦμαι** (Ἀριστφ.Σφ.941, αὐτ.Εἰρ.1235) κ. **χέσομαι** (κατα- : αὐτ.ἀπ.207), ἀόρ. **ἔχεσα** (αὐτ.Ἐκκλ.320, κατ- : αὐτ.Νεφ.174, ἐγ- : αὐτ.Ἐκκλ.347), ἀόρ. β' **ἔχεσαν** (κατ- : Ἀλκαῖ.Κωμ.Γανυμ.4), ἀπαρφ. **χεσεῖν** (Ἀριστφ.Θεσμ.570, ΑΠ 7,683), παρακ. **κέχοδα,** μέσ. κ. παθ. **χέζομαι** (Ἀριστφ.Ἱππ.1057), **παθ.ἀόρ. ἐχέσθην,** δημ. **ἐχέστηκα κ. χέστηκα,** παρακ. **κέχεσμαι** μτχ. **κεχεσμένος** (αὐτ.Ἀχ.1170), δημ. **χεσμένος,** ἐκβάλλω ἀπὸ τοῦ πρωκτοῦ τὰ περιττώματα, ἀποπατῶ, τὰ κάνω : Ἀριστφ.Νεφ.391 **χὤταν χέζω, κομιδῇ βροντᾷ,** αὐτ.Ἐκκλ.320 **ἀλλ' ἐν καθαρῷ ποῦ ποῦ τις ἂν χέσας τύχοι,** αὐτ.808, αὐτ. Σφ.941, αὐτ.Εἰρ.1235, Πλούτ.Ἠθ.323F **ἐμεσάντων ἐν τῷ ἐφορείῳ καὶ χεσάντων ἐπὶ τῶν δίφρων·** **2)** ἀποπατῶν ρυπαίνω τι, λερώνω : Εὐπ.Κόλακες 17 **χαρίτων μὲν ἀμιχεῖ, σησαμίδας δὲ χέζει, μῆλα δὲ χρέμπτεται,- ἔχεσε τὸ βρακί του· 3)** δημ. ὑβρίζω χυδαίως : **ἂν μοῦ κάνῃ τὸν ἔξυπνο, θὰ τὸν χέσω γιὰ καλά· 4)** τὸ μέσ. **χέζομαι** ρυπαίνομαι ἀποπατῶν, τὰ κάνω ἀπάνω μου, λερώνομαι : **χέστηκε πάλι τὸ μωρό·** δθ. κ. κωμ. περὶ τῶν ἐκ τοῦ φόβου δυνομένων καὶ νὰ ἀποπατήσωσιν : Ἀριστφ.Ἱππ.1057 **χέσαιτο γὰρ εἰ μαχέσαιτο, - σὰν ἄκουσε τὶς κανονιὲς ἀπὸ τὸ φάβο του χέστηκε·** || ἔχω ἔπειξιν πρὸς ἀποπάτησιν, χεσείω· **5)** τὸ παθ. εἰδ. ἐπὶ τῶν περιττωμάτων, **ἐκπίπτω τῆς ἕδρας κατὰ τὴν ἀποπάτησιν:**Ἀριστφ. Ἀχ.1170 **πέλεθον ἀρτίως κεχεσμένον· 6)** ρηματ. π. χέσιμο, χέστης.

χειά (ἡ), Ἰων. **χειή** ὀπή, φωλεός, ἰδίως **ὄφεως,** τρῦπα : Ἰλ.Χ 93 **ὡς δὲ δράκων ἐπὶ χειῇ ὀρέστερος ἄνδρα μένῃσι,** αὐτ.Χ 95, Πλούτ.Ἠθ.169Ε **ἄρκτων φωλεοῖς ἢ χειαῖς δρακόντων,** Θεμίστ.Λόγ. 15,192Α, Εὐνάπ.π.Σουΐδ. ἐν λ. περιοπειραθεὶς **καθάπερ γενναῖος ὄφις καθελίττων εἰς τὴν ἑαυτοῦ χειάν·** || μτφ. φρ. : Πίνδ.Ι 8,153 **ἦβαν οὐκ ἄπειρον καλῶν ἐδάμασεν ὑπὸ χειᾷ** (δὲν ἔθαψε τὴ νιότη του).

χειή (ἡ) Ἰων. τ. τοῦ χειὰ βλ.λ.

χειλάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τ. θωπευτ. τοῦ χείλι βλ.λ., μικρὸν τρυφερὸν χεῖλος : Μαλακ.Συντρ.21,7 **δὲ φίλησαν ποτὲ γλυκύτερα . . χειλάκια.**

χειλανθῆ (τὰ) νεώτ. βοταν. οἰκογένεια δικοτυληδόνων φυτῶν συμπετάλων, περιλαμβάνουσα 3.000 εἴδη διαδεδομένα πανταχοῦ τῆς ὑφηλίου, ὧν πλεῖστα φαρμακευτικὰ (λαβαντίς, θύμος, **ρο**σμαρῖνον, μίνθη, ὀρίγανος) καὶ κοσμητικά.

χειλαρᾶς (ὁ) δημ. κ. **χειλᾶς** ὁ ἔχων μεγάλα χείλη.

χειλάριον (τὸ) γλωσσ. ὑποκορ. τοῦ χεῖλος βλ.λ.

χειλᾶς (ὁ) δημ., θηλ. **χειλοῦ,** ἄ. χειλαρὸς βλ.λ.

χειλεοκάκη (ἡ) νεώτ. ἰατρ. νόσος σταματικὴ τῶν παίδων, ἐκδηλουμένη ὡς ἐξοίδησις, σκλήρυνσις καὶ ἐλαφρὰ ἐρυθρότης τῶν χειλέων.

χειλεοπλασία (ἡ) νεώτ. κ. **χειλεοπλαστία** πλαστικὴ ἐγχείρησις διὰ τὸν ἀνασχηματισμὸν δυσμόρφως διαπεπλασμένου ἢ ἐλλείποντος χείλους.

χειλεόφωνος-ον νεώτ. ἐν χρ. ἐν τῇ γραμματ. **ἐν τῷ οὐδ.** πληθ. **χειλεόφωνα** (τὰ) οἱ φθόγγοι **οἱ** ἐκφωνούμενοι διὰ τοῦ σχηματισμοῦ φραγμοῦ **ἐπὶ** τῶν χειλέων κατὰ τὴν ἐκπομπὴν τῆς πνοῆς, **ἄ. χει**λικοὶ φθόγγοι.

χείλι (τὸ) δημ., πληθ. **χείλια** (προφ. διαύλλ.) τὸ χεῖλος βλ.λ.1) : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.161,3 (ἡ ἀγάπη) **ἀπὸ τὰ μάτια πιάνεται, στὰ χείλια κατεβαίνει,** Βαλαωρ.Φυγὴ 48 **ἀπὸ τὴ ζήλεια | κρυφὰ ἀναστέναξε, | δαγκάει τὰ χείλια,** Μαλακ.Συντρ.34,10.

χειλικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς **τὰ** χείλη, ὁ τῶν χειλέων : **χειλικὴ νόσος - πάθησις·** || **χειλικὴ ἐπιφάνεια** ἡ πρὸς τὰ χείλη **βλέπουσα** ἐπιφάνεια τῶν ἐξ προσθίων ὀδόντων· || γλωσσολ. **χειλικοὶ φθόγγοι** τὰ χειλεόφωνα βλ. **ἐν λ.** χειλεόφωνος· || εἰδ. ἀνατομ. **χειλικὸς χόνδρος** ἰνοχόνδρινος δακτύλιος περιβάλλων τὸ χεῖλος τῆς κοίλης ἀρθρικῆς ἐπιφανείας διαθρώσεών τινων, **ἄ.** γληνιαῖος χόνδρος.

χειλῖνος (ὁ) νεώτ. γένος λαβριδῶν ἰχθύων.

χείλιος ΕΜ δ.γρ. τοῦ χίλιος βλ.λ. : ΕΜ 817,1.

χειλῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ὀξεῖα φλεγμονὴ τῶν χειλέων ὀφειλομένη εἰς ραγάδας, δοθιῆνας **ἢ ἐκζέματα· ἀδενικὴ ἢ ἀπολεπιστικὴ χειλῖτις ἡ** χαρακτηριζομένη διὰ τῆς ἐμφανίσεως μικροτάτων κοκκίων ὑγραζόντων.

χεῖλο (τὸ) δημ., πληθ. **χείλια,** τὸ χεῖλος, τὸ ἄχείλι : Σολωμ.Λάμπρ.19,8,4 **πουλιοῦ δὲν ἄκουσες**

λάλημα ἢ χείλου, αὐτ.'Αγνώριστη 18 κόκκινα κι ἄμορφα ἔχει τὰ χεῖλα.

χειλόγναθα (τὰ) νεώτ. ζῳολ. κατηγορία μυριαπόδων ζῳαρίων ἀνιοβόλων, φυτοφάγα.

χειλοδάκτυλος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἰχθύων ἀκανθοπτερυγίων.

χειλόδους-οντος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος πρωτοζῴων ἐγχυματικῶν τῶν θερμῶν καὶ εὐκράτων χωρῶν ὑπαγόμενον εἰς τὴν οἰκογ. χλαμυδοδόντων.

χειλομενής-οῦς (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος κολεοπτέρων ἐντόμων φυτοφάγων.

χειλονυκτερίς-ίδος (ἡ) νεώτ. ζῳολ. γένος θηλαστικῶν τοῦ ἀθροίσμ. τῶν ἐντομοφάγων.

χειλοπλαστία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. χειλεοπλασία βλ.λ.

χειλόποδα (τὰ) νεώτ. ζῳολ. κατηγορία ζῴων μυριαπόδων περιλαμβάνουσα σκολοπένδρας ἰοβόλους, ἐνδιαιτωμένας εἰς μέρη σκοτεινά.

χειλοπόταμον (τὸ) μσν. τὸ χεῖλος ποταμοῦ, ἡ ὄχθη : Βέλθ.Χρυσ.1220 (ἔκδ. Μαυροφρ.).

χειλοποτῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. πίνω διὰ τῶν ἄκρων χειλέων : ΑΠ 7,223 ἀκρήτου χειλοποτεῖν κύλικας.

χεῖλος-ους-εος (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. μ. κτ. πληθ. χείλη κ. χείλια, γεν. πληθ. χειλέων (Δίων 'Αλ.Συνθ.14) κ. χειλῶν ('Αριστλ.Ζ1 1,12,101, δοτ. χείλεσι κ. ποι. χείλεσσι, τὸ ὑπὲρ τὴν σχισμὴν τοῦ στόματος καὶ τὸ ὑπ' αὐτὴν ἐξέχον σαρκῶδες μέρος, ἑκατέρα τῶν μυωδῶν πτυχῶν τοῦ δέρματος δι' ὧν κλείεται τὸ στόμα, τὸ χείλι, τὸ ἀχείλι : 'Ιλ.Χ 495 χείλεα μέν τ' ἐδίην' ὑπερῴην δ' οὐκ ἐδίηνεν, 'Οδ.Α 381 οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες Τηλέμαχον θαύμαζον, αὐτ.Σ 21, Πινδ.Π 9,109 ἐν χείλεσσι στάξουσι νέκταρ, Εὐρ.Κύκλ.559 καθαρὸν τὸ χεῖλός μου, 'Αριστφ.Νεφ.873 ὡς ἠλίθιον ἐφθέγξατο καὶ τοῖσιν χείλεσιν διερρυηκόσι, Ξεν.Συμπ.5,7 διὰ δὲ τὸ παχέα ἔχειν τὰ χείλη, οὐκ οἴει καὶ μαλακώτερόν σου ἔχειν τὸ φίλημα ;, Θεόκρ.12,32 ὅς δέ κε προσμάξῃ γλυκερώτερα χείλεσι χείλη, Λουκ.'Εταιρ.Δ 5,3 τὰ χείλη προσαρμόζουσαι (ἐπὶ τῶν ἀσπαζομένων ἀλλήλους), αὐτ.Νεκρ.Δ 10,3 ἀπόδυθι τὰ χείλη αὐτοῖς φιλήμασι, Πάπ. οὐλὴ ἐπὶ χείλους τῷ κάτω ἐγ δεξιῶν, Διήγ.'Αχιλλ.1673 τὰ ὀμμάτιά σου τὰ ἐρωτικά, τὰ πάντερπνά σου χείλη, Σολωμ.Λάμπρ. 26,91 χείλη μὲ χείλη τότε ἐκολλήθηκαν' ‖ φρ. δάκνω τὰ χείλη ἐπὶ ἀνθρώπου διατελοῦντος ἐν ἀμηχανίᾳ : Εὔβουλ.Κέκρωψ 2' ‖ ἀπὸ χειλέων κτ. ἀντίθ. τῷ ἀπὸ καρδίας : Πλούτ.Κάτ.Πρεσβ.12' ‖ τοῖς χείλεσι κ. ἐν τοῖς χείλεσι μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον, μὲ τὰ λόγια, ὄχι ἀληθινά, ἀπὸ καρδιᾶς : ΠΔ 'Ησ.29,13 ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν τιμῶσί με, ΚΔ Μᾶρκ.7,6 ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ' ‖ ὁμ. ἀπ' ἄκρου χείλους ἐπιπολαίως, κατ' ἐπιφάνειαν : Λουκ.'Απολ.6 ἀπ' ἄκρου χείλους φιλοσοφῶν' ‖ ἐπ' ἄκρου τοῦ χείλους ἔχω τι ἔχω τι πρόχειρον, χρησιμοποιῶ τι ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, εὐκόλως, ἐπιπολαίως : Λουκ.'Εταιρ.Δ 7,2 οὐδὲ πιστεύουσι ῥηματίοις καὶ νεανίσκοις ἐπ' ἄκρου τοῦ χείλους τοὺς ὅρκους ἔχουσι' ‖ παροιμ. πολλὰ πέλει μεταξὺ κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου (ἡ τελευταία στιγμὴ δύναται νὰ ἐπιφυλάσσῃ ἀπρόοπτα, ἰδίως καταστροφικά, ἀπευκταῖα) : Ζηνόβ.Παροιμιογρ.5,71' ‖ φρ. δημ. μὲ τὴν ψυχὴ στὰ χείλη εἰς δήλωσιν σωματικῆς ἢ ψυχικῆς καταπονήσεως' ὅθ. Μαλακ.Συντρ.32,7 ἔσερνε τὴν ψυχὴ στὰ χείλη της, ἃ. μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα - στὰ δόντια' **2)** ὅθ. κ. ἐπὶ τῆς γλώσσης ἣν λαλεῖ τις : ΠΔ Γέν.11,1 καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν' **3)** ῥάμφος πτηνοῦ : Εὐρ."Ιων 1199, 'Οππ.'Αλ. 3,247, Μνασάλκ.ΑΠ 9,333 νᾶμα . . ἀφύσσονται χείλεσιν ἀλκυόνες' **4)** μτφ ἐπὶ πραγμ., τὸ ἄκρον, ἡ ἄκρα ἡ ὁρίζουσα χαῖνόν τι ἄνοιγμα : 'Ιλ.Μ 52 τάφρον ἐποτρύνων διαβαινέμεν' οὐδὲ οἱ ἵπποι τόλμων ὠκύποδες, μάλα δὲ χρεμέτιζον ἐπ' ἄκρῳ χείλει ἐφεσταότες, 'Οδ.Δ 616 δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον' ἀργύρεος δὲ ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράανται, 'Ησίοδ."Εργ.97 πίθου ὑπὸ χείλεσιν, 'Ηρ.1,179 τῆς τάφρου τὰ χείλεα, Θουκ. 3,231, Ζαλοκ.Ποιήμ.28,12 (ἔκδ. Φέξη) μέλη θλασμένα | καὶ πληγῶν διαχαίνοντα χείλη, - χείλη φρέατος - τραύματος (τὰ ὁρίζοντα τὴν εἴσοδον, τὸ στόμιον τραύματος ἁπαλὰ μόρια)' ‖ φρ. εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου - τοῦ κρημνοῦ εἰς λίαν κρίσιμον θέσιν' ‖ ὄχθη ποταμοῦ, λίμνης : 'Ηρ. 2,70 αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοῦ χείλεος τοῦ ποταμοῦ ἔχων δέλφακα ζωὴν ταύτην τύπτει, αὐτ.2,94, 'Αριστλ.Ζ1 4,16,5' ‖ χείλη τῆς μήτρας - τοῦ γυναικείου αἰδοίου λιπώδεις δερματικαὶ πτυχαὶ ὁρίζουσαι ἑκατέρωθεν τὴν σχισμὴν τοῦ γυναικείου αἰδοίου : αὐτ.7,3,1.

χειλόστομα (τὰ) νεώτ. ζῳολ. κατηγορία μαλακίων βρυοζῴων, φερόντων κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ στόματος παχέα προσαρτηματικὰ ὄργανα ἐν εἴδει χειλέων.

χειλοστρόφιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. βασανιστήριον ὄργανον στρεβλωτικὸν τῶν χειλέων : Συνέσ. 'Επιστ.58,201C' **2)** νεώτ. ὄργανον ἀποτελούμενον ἐκ μεγάλης σκυτίνης θηλείας, ἐξαρτωμένης ἀπὸ ἐγκαρσίου ὀπῆς τοῦ ἄκρου ξυλίνης ῥάβδου δι' ἧς διέρχεται, χρησιμοποιούμενον εἰς τὴν σύσφιξιν τοῦ ἄνω χείλους τῶν ὑποβαλλομένων εἰς θεραπείαν ἢ περιποίησιν ἵππων, οἵτινες οὕτω διὰ τοῦ προκαλουμένου πόνου καθίστανται πειθήνιοι.

χειλοσφιγκτήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ. χειλοστρόφιον.

χειλόσχισις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. λαγωχειλία βλ.λ.

χειλοῦ (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ χειλὸς βλ.λ.' **2)** ὁ ἰχθὺς κρενίλαβρος ὁ στικτός, ἃ. χειλοῦσα.

χειλοῦσα (ἡ) δημ. χειλοῦ βλ.λ.2).

χειλοφαγία (ἡ) νεώτ. εἰδικὸν σπάσμα (tic) τοῦ στόματος, συνιστάμενον εἰς τὴν διηνεκῆ δῆξιν τῶν χειλέων.

χειλόφωνα (τὰ) νεώτ. χειλεόφωνα βλ.λ.

χειλῶ-όω κ. μσν. περιβάλλω διὰ χείλους, περιχειλῶ : Ξεν.'Ιππ.4,4,'Αγιοπολ.ἐν Notices et Extraits des manuscr.16,264,12 χειλώσας τηρήσας τ' αὐτῶν ἠλικότητα καὶ τομήν.

χείλωμα-ατος (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. τὸ ἐν εἴδει χείλους ὑπερεξέχον ἄκρον ἐπιφανείας, σώματός τινος : ΠΔ "Εξ.37,2, - τὸ χείλωμα τῆς τραπέζης.

χείλων-ωνος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἰχθύων τῆς οἰκογεν. τῶν μουγιλιδῶν (κεφάλων) : κέφαλος ὁ χείλων ὁ γρέντζος.

χειλῶνες 'Ησ. «τῶν ἀλεκτρυόνων τινές».

χεῖμα-ατος (τὸ) ὁ χειμών : 'Οδ.Η 118 τάων οὔποτε καρπὸς ἀπόλλυται οὐδ' ἀπολείπει χείματος οὔτε θέρευς ἐπετήσιος, 'Ησίοδ."Εργ.448 καὶ χείματος ὥρην δεικνύει ὀμβρηροῦ, Αἰσχ.'Αγ.5 τοὺς φέροντας χεῖμα καὶ θέρος βροτοῖς λαμπροὺς δυνάστας, ἐμπρέποντας αἰθέρι ἀστέρας, αὐτ.Πρ. 454 οὔτε χείματος οὔτ' ἀνθεμώδους ἦρος' ‖ κτ. αἰτ. χεῖμα ἐν ἐπιρρ. χρ. ἐν καιρῷ χειμῶνος, κατὰ τὸν χειμῶνα : 'Οδ.Λ 190 ἀλλ' ὅ γε χεῖμα μὲν εὕδει, ὅθι δμῶες ἐνὶ οἴκῳ, 'Ησίοδ."Εργ.638' κ. κτ. δοτ. : Σοφ.Φιλ.293 καί που πάγου χυθέντος, οἷα χείματι' **2)** ψυχρός, χειμερινὸς καιρός, παγωνιά, κρύο : 'Οδ.Ξ 487 ἀλλά με χεῖμα δάμναται' οὐ γὰρ ἔχω χλαῖναν, Πλάτ.'Αξίοχ.371D οὔτε χεῖμα σφοδρὸν οὔτε θάλπος ἐγγίγνεται' **3)** θύελλα, καταιγίς, βαρυχειμωνιά, μπόρα : Αἰσχ. 'Αγ.198 πικροῦ χείματος ἄλλο μῆχαρ, αὐτ.627, αὐτ.900 κάλλιστον ἦμαρ εἰσιδεῖν ἐκ χείματος, Εὐρ.'Ανδρ.749, αὐτ.892 ὦ ναυτίλοισι χείματος λιμὴν φανείς, ΑΠ 12,156 μεγάλῳ χείματι πλαζόμε-

νος, Πλούτ.Ἠθ.129Α **πόρρωθεν ἐξευλαβεῖσθαι πρὸ χείματος**.

χειμαδεύω χειμάζω βλ.λ., περνῶ τὸν χειμῶνα : Στράβ.4,6,7 **Μεσσάλας δὲ πλησίον αὐτῶν χειμαδεύων τιμὴν ξύλων κατέβαλε τῶν τε καυσίμων**.

χειμαδίζω μτγν., μέλλ. χειμαδιῶ, χειμάζω βλ.λ. : Ἰώσ.ΑΙ 18,3,1 **στρατιὰν . . μεθιδρύσας χειμαδιοῦσαν ἐν Ἱεροσολύμοις**, αὐτ.18,5,3 **ἀνεκάλει τὸ στράτευμα ἐπὶ τὰ οἰκεῖα ἑκάστου χειμαδιοῦντος**.

χειμαδιό (τὸ) δημ. χειμάδιον βλ.λ., εἰδ. μέρος κατάλληλον πρὸς διαχείμασιν τῶν ποιμνίων : Κρυστ. Ποιήμ.Στάνης 145,11 (ἐκδ. Φέξη) **γιὰ ν' ἀγναντεύω τὰ βουνά, τὰ χειμαδιὰ νὰ βλέπω**· **2**) ἡ διαχείμασις, τὸ ξεχειμώνιασμα : αὐτ.146,33 **κατέβηκαν γιὰ χειμαδιὸ στὸν κάμπο τοῦ Τρικκάλου**.

χειμάδιον (τὸ) κ. μαν. κ. νεώτ. τόπος προφυλαγμένος ἀπὸ τὰς κακοκαιρίας τοῦ χειμῶνος, μέρος κατάλληλον πρὸς διαχείμασιν : Δημ.49· **ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει Λήμνῳ . .**, Στράβ.11,13,1 **τὸ χειμάδιόν ἐστιν αὐτοῖς ἐν Σελευκείᾳ**, Ἰώσ.ΑΙ 14,3,2 **ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ἐκ τῶν χειμαδίων**, Λιβάν.1,455,18 **παλαιὸν βασιλέων χειμάδιον ἡ πόλις**, Λέων Τακτ.6,1· ‖ φρ. **χειμάδια πήγνυμαι** παρασκευάζω οἰκίαν, καλύβην, παράπηγμα πρὸς χειμερινὴν διαμονήν μου : Πλούτ.Σερτ.6· **2**) νεώτ. εἰδ. τόπος κατάλληλος πρὸς διαχείμασιν ποιμνίων, χειμαδιὸ βλ.λ.

χειμάδιος-ια-ον λεξ. χειμερινός:Πολυδ.1,62,Σουΐδ.

χειμάζω κ. μσν κ.νεώτ., μέλλ **χειμάσω**, ἐκτίθημί τι εἰς τὸ ψῦχος τοῦ χειμῶνος ‖ παθ. διέρχομαι τὸν χειμῶνα, ἐκτίθεμαι εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ χειμῶνος· Σοφ.ἀπ.446 Θεόφρ.ΦΑΙτ.3,20,7 **ὅπως ἡ γῆ ἡλιωθῇ καὶ χειμασθῇ καθ' ἑτέραν τὴν ὥρην**· κ. ἐπὶ δένδρων: αὐτ.4,14,1 **συμφέρειν δὲ πᾶσι χειμασθῆναι· μὴ χειμασθέντα γὰρ κακοβλαστότερα γίνεσθαι**· **2**) ἀμτβ. διέρχομαι τὸν χειμῶνα (ἀντίθ. τῷ θερίζω)· Φρύν. ἐν ΑΒ 43,1 «θερίζειν καὶ χειμάζειν· τὸ διάγειν ἐν τῇ τοῦ θέρους ὥρᾳ καὶ ἐν τῇ τοῦ χειμῶνος» : Ἀριστφ.Ὄρν.1098 **χειμάζω δ' ἐν κοίλοις ἄντροις**, Ξεν.Οἰκ.5,9 **χειμάσαι πυρὶ ἀφθόνῳ καὶ θερμοῖς λουτροῖς ποῦ πλείων εὐμάρεια ἢ ἐν χωρίῳ**, Ἰσοκρ.7,54 **καὶ χορεύοντας μὲν ἐν χρυσοῖς ἱματίοις, χειμάζοντας δ' ἐν τοιούτοις, ἐν οἷς οὐ βούλομαι λέγειν**, Ἀθήν.12,513F, Ἀχ.Τάτ. 1,1 **ὡς χειμάζειν μὲν ταύτας τὰς ὁλκάδας ἐν γαλήνῃ, θερίζειν δὲ τοῦ λιμένος εἰς τὸ προκάλπιον**· ‖ εἰδ. ἐπὶ στρατευμάτων, στρατοπεδεύω εἰς τόπον κατάλληλον ὅπως διέλθῃ τις τὸν χειμῶνα, διαχειμάζω : Ἡρ.8,133 **Μαρδόνιος περὶ τὴν Θεσσαλίαν ἐχείμαζε**, Ξεν.Ἑλλ.1,2,15 **ἐνταῦθα ἐχείμαζον Λάμψακον τειχίζοντες**, Πολύβ.27,15,2, Πλούτ. Πύρρ.30, αὐτ.Εὐμ 15 **ἀναγκάζηται μάχεσθαι πρὸς ἀνθρώπους ἑτοίμους καὶ καλῶς κεχειμακότας**· **3**) ἐγείρω χειμῶνα, καταιγίδα, θύελλαν, κάνω βαρὺν καιρό, φέρνω κακοκαιριά: Σοφ.ΟΚ 1504 **θεοῦ τοιαῦτα χειμάζοντος**, Ξεν.Οἰκ.8,16 **οὐ γὰρ ἐγχωρεῖ, ὅταν χειμάζῃ ὁ θεὸς ἐν τῇ θαλάσσῃ**, Πλούτ. Ἠθ.195D **προβλέγον τὴν ἀπὸ τῶν ὀρῶν νεφέλην ὅτι χειμάσει ποτὲ ἐφ' ἡμᾶς**· ‖ ἀπροσ. χειμάζει συμβαίνει ἢ συνεχίζεται κακοκαιρία, κάνει βαρυχειμωνιά : Ἡρ.7,191 **ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχείμαζε τρεῖς**, Θεόφρ.Σημ 6,3,1 **τὸ σελήνιον ἐὰν ὀρθὸν ᾖ μέχρι τετράδος . . χειμάσει μέχρι διχοτόμου. Γέρανοι ἐὰν πρῴ πέτωνται . . πρῴ χειμάσει**· **4**) μτ. αἰτ. ἐπὶ καιρικῶν συνθηκῶν, ἀποδιώκω διὰ τῆς βιαιότητος, τῆς σφοδρότητός μου : Θεόφρ.ἀπ.14,7· ‖ παθ. καταλαμβάνομαι ὑπὸ τρικυμίας, πιέζομαι ἀπὸ βαρείας καιρικὰς συνθήκας : Θουκ.2,25, αὐτ.8,99 **χειμασθεὶς δὲ ἀνέμῳ καὶ ἀναγκασθεὶς καταίρει ἐς τὴν Ἴκαρον**, Πλάτ. Ἴων 540Β **ἐν θαλάττῃ χειμαζομένου πλοίου**· **5**) μτφ διασείω, ταράττω ὡς ἡ θύελλα, ἐπιφέρω σύγχυσιν, ταλαιπωρῶ, καταθλίβω, βασανίζω : Σοφ. ΟΤ 101 **τόδ' αἷμα χειμάζον πόλιν**, Πλούτ.Ἠθ.466Β **ταῦτα καὶ πλουσίους χειμάζει καὶ πένητας**· ‖ κ. νεώτ. παθ. πάσχω, ταλαιπωρῶ ὡς ἐν τρικυμίᾳ, βασανίζομαι, θλίβομαι, ὑποφέρω : Αἰσχ. Πρ.562 **τίνα φῶ λεύσσειν τόνδε χαλινοῖς ἐν πετρίνοισιν χειμαζόμενον**, αὐτ.840 **ἀφ' οὗ παλιπλάγκτοισι χειμάζει δρόμοις**, Σοφ.Φιλ.1460 **Ἑρμαῖον ὄρος παρέπεμψεν ἐμοὶ στόνον ἀντίτυπον χειμαζομένῳ**, Εὐρ.Ἱππ.315 **ἄλλῃ δ' ἐν τύχῃ χειμάζομαι**, Πλάτ.Θεαίτ.170Α **ὅταν ἐν στρατείαις ἢ νόσοις ἢ ἐν θαλάττῃ χειμάζωνται**, αὐτ.Πολιτ. 273D, Λιβάν.4,684 **χειμαζομένης ὑπὸ τοῦ νοσήματός σοι τῆς ψυχῆς**.

χειμαίνω, μέλλ. χειμανῶ, ἀμτβ. εἶμαι τρικυμιώδης, φουρτουνιασμένος : Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 7,652 **θάλασσα . . ἄγρια χειμήνασσα**, Φίλ.1,680,47 **χειμαίνοντι καὶ κυματουμένῳ πελάγει**· ‖ ἀπροσ. χειμαίνει ἐπὶ θυελλώδους καιροῦ, πρβλ. χειμάζει : Θεόκρ 9,20 **ἐν πυρὶ δὲ δρυΐνῳ χορία ζεῖ ἐν πυρὶ δ' αὖαι φαγοὶ χειμαίνοντος**· **2**) μτβ. ταρασσω ὡς διὰ καταιγίδος, συγχύζω, ταλαιπωρῶ : Ἀριστλ.Ποιητ.17 **καὶ χειμαίνει ὁ χειμαζόμενος, καὶ χαλεπαίνει ὁ ὀργιζόμενος ἀληθινώτατα**· κ. παθ. : Πίνδ.Π 9,57 **φόβῳ κεχείμανται φρένες**· ‖ κ. ἐπὶ συναισθημάτων καταθλιπτικῶς διαταρασσόντων τὴν γαλήνην, τὴν ψυχικὴν ἠρεμίαν τινός : Μελέαγρ. ἐν ΑΠ 12,157 **χειμαίνει δ' ὁ βαρὺς πνεύσας Πόθος**· **3**) παθ. κ. νεώτ. χειμάζω, πάσχω, ταλαιπωροῦμαι ὑπὸ τῆς τρικυμίας : Ἡρ.8,118 **πλώοντα δέ μιν ἄνεμον Στρυμονίην ὑπολαβεῖν μέγαν καὶ κυματίην· καὶ δή, μᾶλλον γάρ τι χειμαίνεσθαι**.

χειμάμυνα (ἡ) λεξ. τὸ δι' οὗ τις ἀμύνεται κατὰ τοῦ χειμῶνος, χειμερινὸν ἱμάτιον· Πολυδ.7,61 «καὶ χλαῖναν δὲ παχεῖαν, ἣν χειμάμυναν μὲν Αἰσχύλος, Ὅμηρος δὲ ἀλεξάνεμον κέκληκεν», Ἡσ.

χείμαρος (ὁ) κ. νεώτ. πάσσαλος ἐμπεπηγμένος εἰς τὸν πυθμένα τοῦ πλοίου καὶ ἐξαγόμενος ὅτε τὸ πλοῖον ἀνεσύρετο εἰς τὴν ξηράν, ὅπως ἐκρέῃ τὸ ὕδωρ καὶ μὴ προκαλῆται σῆψις : Ἡσίοδ.Ἔργ. 624 **χείμαρον ἐξερύσας, ἵνα μὴ πύθῃ Διὸς ὄμβρος** (Πρόκλ. «χείμαρος λέγεται ὁ ὑπὸ τρόπιν τοῦ πλοίου πάσσαλος, οὗ ἐξαιρουμένου ὅταν ὕσῃ, τὸ ὕδωρ προχωρεῖ, καλεῖται δὲ καὶ εὐδιαῖος»· **2**) νεώτ. ναυτ. ὀπὴ εἰς τὸ κύτος λέμβου διὰ τὴν ἐκροὴν τῶν ὑδάτων, ὅταν αὕτη ἀνακρεμᾶται, ἐντίθεται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος πλοίου ἢ ἀνασύρεται ἀπὸ τῆς θαλάσσης, τρῦπα τοῦ νεροῦ.

χειμαρρηδόν ἐπίρρ. νεώτ. ἐν εἴδει χειμάρρου, χειμαρρωδῶς.

χειμαρρικός-ή-όν νεώτ. ὁ τῶν χειμάρρων : χειμαρρικὰ ὕδατα.

χειμαρρογενής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ὑπὸ τῶν χειμάρρων βλ.λ. προξενηθείς, γενόμενος : **χειμαρρογενεῖς διαβρώσεις**.

χείμαρρος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. εὔχρ. κ. ἐν τῷ τ. χειμάρρους-οας-ουν ὁ κατὰ τὸν χειμῶνα ῥέων, ἐν χρήσει ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν χειμῶνα σχηματιζομένων ἐκ τῶν βροχῶν ἢ ἐκ τακεισῶν χιόνων ῥείθρων ὁρμητικῶς φερομένου ὕδατος· ἐν συνεκφορᾷ μετὰ τοῦ ποταμός : Ἰλ.Ν 138 **ὅν τε** (ὀλοοίτροχον) **ποταμὸς χειμάρροος ὤσῃ**, αὐτ Λ 492 **ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισιν χειμάρρους κατ' ὄρεσφιν**, αὐτ.Δ 452 **ὡς δ' ὅτε χείμαρροι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες**, Ἡρ.3,81· ‖ ὁμ. κ. ἐν συνεκφορᾷ μετ' ἄλλων οὐσιαστικῶν δηλούντων ῥεῦμα ὕδατος : Σοφ.Ἀντ.712 **παρὰ ῥείθροισι χειμάρροις**, Εὐρ.Τρῳ.449 **φάραγγες ὕδατι χειμάρρῳ ῥέουσαι**, αὐτ.Βάκχ 1093, Πολύβ.10,30,2· **2**) μτφ. ὁ ὁρμητικῶς φερόμενος, ὁ βιαίως, ταχέως ἐνεργῶν : Αἰσχ.ἀπ.230 **πλεκτάνη χειμάρ-**

ροος· 3) κ. νεώτ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ποτάμιον ρεῦμα σχηματιζόμενον μόνον μετὰ βροχὴν ἢ τῆξιν χιόνων, ρέμα : Πλάτ.Νόμ.736A τὰ μὲν πηγῶν, τὰ δὲ χειμάρρων, Ξεν.Ἑλλ.4,4,7 διαδύντε διὰ χειμάρρου συγγενέσθαι Πραξίτᾳ, Ἡρωδιαν.Ἰατ.3,3,10 ὄμβρων μεγίστων καταρραγέντων χιόνος τε πολλῆς, μέγας καὶ σφοδρὸς χειμάρρους καταρραχθείς, Θεοφύλ.Σ Ἐπιστ.10 ποταμῶν ῥεῖθρα χειμάρρων τε ἀενάων, Παπαδ Χριστ.Διηγ.33 ἡ θάλασσα . . δεχομένη τὰ χωματόχροα καὶ θολὰ ρεύματα τῶν χειμάρρων· ‖ ἐν χρ. ἐν παρομοιώσει πρὸς δήλωσιν τῆς ἀκατασχέτου ὁρμῆς τινος: Δημ 278 ὥσπερ χειμάρρους ἂν εἰς τὴν πόλιν κατέπεσε, Πλούτ.Πομπ.19 ἐπιέναι μυριάσι πεντεκαίδεκα στρατιᾶς ὥσπερ χειμάρρουν ἐξαίφνης πιμπλάμενον, Ἰουλ.291Ͻ Κελτῶν . . φερομένων ἐπ᾽ αὐτὴν καθάπερ χειμάρρου ἐξαίφνης· προβλ. νεώτ. μτφ. ἡ εὐγλωττία του ἦτο χείμαρρος· 4) ὀχετός, ἀγωγὸς ὕδατος : Δημ.1277.

χειμαρρώδης-ους-ες μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐν εἴδει χειμάρρου ρέων : Στράβ.9,1,14 Κηφισὸς . . χειμαρρώδης τὸ πλέον, θέρους δὲ μειοῦται τελέως, Εὐστ.1379,47 χειμαρρώδους λιβάδος· ‖ νεώτ. ἰδίως μτφ. ἐπὶ τοῦ λόγου, ὁ ὡς ὁ χείμαρρος ὁρμητικός, ἀκατάσχετος, ὁ λίαν εὐφραδής : χειμαρρώδης εὐγλωττία.

χειμάς-άδος (ἡ) Ἡσ. «χειμών» 2) αὐτ. «ἱμάτιον χειμερινόν».

χειμασία (ἡ), ἰων. χειμασίη τὸ διέρχεσθαι τὸν χειμῶνα, διαχείμασις : Ἡρ.2,22 γέρανοι . . φοιτέουσαι ἐς χειμασίην ἐς τοὺς τόπους τούτους· 2) τόπος πρὸς διαχείμασιν, μέρος γιὰ ξεχειμώνιασμα, χειμαδιό : Πολύβ.2,54,14 ἤδη συνάπτοντος τοῦ χειμῶνος Μακεδόνας ἐπ᾽ οἴκου διαφῆκεν εἰς τὴν χειμασίαν, Διόδ.Σ 19,37 τὴν χειμασίαν ἔχοντε ἐν πολλοῖς μέρεσι διεζευγμένην· 3) καιρὸς χειμῶνος, κακοκαιρία, βαρυχειμωνιά : Ἀριστλ.Πρ 26,3 μετὰ ὑετὸν καὶ τὰς τοιαύτας χειμασίας, Θεόφρ.ἀπ.5,50· 4) Ἡσ. «χειμασία, ζάλη, ταραχή».

χειμασκῶ-έω ἀσκοῦμαι, γυμνάζομαι ἐν καιρῷ χειμῶνος, σκληραγωγοῦμαι εἰς τὰς χειμερινὰς ταλαιπωρίας : Πολύβ.3,70,4 τὰ γὰρ στρατόπεδα χειμασκήσαντα, βελτίω τὰ παρ᾽ αὐτῶν ὑπελάμβανε γενήσεσθαι, Ἀρρ.Ἐπικτ.3,2,32 δεῖ χειμασκῆσαι παρασκευάζεσθαι, καὶ μὴ εἰκῇ προπηδᾶν ἐπὶ τὰ μηδὲν προσήκοντα.

χείμαστρον (τὸ) χειμερινὸν ἱμάτιον, χειμωνιάτικο ροῦχο, φόρεμα : Ἀριστφ.ἀπ.708,Πολυδ.7,61.

χειματικός-ή-όν σχόλ. ὁ χειμερινός, χειμωνιάτικος : Σχόλ.Ὀππ.Ἁλ.3,457.

χειματόβιος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἐντόμων λεπιδοπτέρων περιλαμβάνον ὡραιοτάτας ψυχὰς (πεταλοῦδες) ἀναφαινομένας κατὰ τὸν χειμῶνα.

χειμέθλη (ἡ) ἀντὶ χιμέτλη βλ.λ. : Διοσκ.2,12 χειμέθλαι καὶ καρκινώματα.

χείμεθλον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. δ.γρ. τοῦ χίμετλον : Θεοφάν.Νόνν.2,204.

χειμέρας Ἡσ. «χειμερινάς».

χειμερία (ἡ) μτγν. καιρός, ἐποχὴ χειμῶνος : Διον.Ἁλ.Θουκ.9,827 θερείαις καὶ χειμερείαις ἐμέρισε τὴν ἱστορίαν.

χειμερίζω διέρχομαι τὸν χειμῶνα, διαχειμάζω, ξεχειμωνιάζω : Ἡρ.6,31 ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων χειμερίσας περὶ Μίλητον, αὐτ 7,37,αὐτ.8,113 χειμερίσας τε ἄμεινον εἶναι ἐν Θεσσαλίῃ, αὐτ.8,130,Ἰώσ.Πἱ 1,16,3 διέπεμψεν εἰς οὓς ἐχειμέριζον σταθμούς, Σουΐδ.· 2) ἀπροσ. χειμερίζει ἐπέρχεται χειμών, κάνει κακοκαιρία, χειμωνιάζει : Θεόφρ.ἀπ.6,3,5 ἐὰν λύχνος ὥσπερ κέγχροις πολλοῖς κατάπλεως ᾖ, χειμερίσει (θὰ κάνῃ κακοκαιριά).

χειμερινός-ή-ό(ν) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. χειμωνικός ὁ τοῦ χειμῶνος ἢ ὁ κατὰ τὸν χειμῶνα ὑπάρχων ἢ ἐν χρήσει ὤν, ὁ χειμωνιάτικος : Ἡρ.1,193 καὶ ἡ μεγίστη τῶν διωρύχων . . πρὸς ἥλιον τετραμμένη τὸν χειμερινόν, Θουκ.6,21 ἐς ἀλλοτρίαν . . ἐξ ἧς μηνῶν οὐδὲ τεσσάρων τῶν χειμερινῶν ἄγγελον ῥᾴδιον ἐλθεῖν, Πλάτ.Κριτ.112B, Ἱππ.Ἀέρ.281 χειμερινὴ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου καὶ δυσμαί, Ἀριστλ.Πρ.10,21 ἀποβάλλει τὰς χειμερινὰς τρίχας (τὸ χειμωνιάτικο τρίχωμα), Πολύβ.9,43,5 ἐκ τῆς συρρύσεως τῶν χειμερινῶν ὄμβρων, Γεωπ.10,21,11 χειμερινὰ μῆλα, Μωραΐτ.1,70 κουκουλωμένος μὲ τὸν χειμερινὸν μουσαμά του, - χειμερινὰ ἐνδύματα· ‖ ὁ ἐν καιρῷ χειμῶνος ἐνεργούμενος, γινόμενος : Δημ.300 τὴν χειμερινὴν μάχην, Πολύαιν.2,18,1 χειμερινὴν πολιορκίαν, - ἀγῶνες χειμερινοί, - χειμερ(ι)νὴ ἀναδουλειά· ‖ χειμερινὸς ὄνειρος ὄνειρον χειμερινῆς νυκτός, μακρόν, παρατεινόμενον ὄνειρον : Λουκ.Ἐνύπν.17· 2) ψυχρός, παγετώδης : Θουκ.2,70 ἐν χωρίῳ χειμερινῷ· 3) τὸ θηλ. χειμερινὴ (κτ. παράλ. τοῦ ὥρα) ὡς οὐσ. ἐποχὴ χειμῶνος : Ἡρ.1,102, Δίων Κ 60,11 οὐδὲ τὴν χειμερινὴν ἐσεφοίτα· ‖ ὁμ. κτ. πληθ. τὰ χειμερινὰ ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἄνω σημ. : Πλάτ.Νόμ.683C, αὐτ.915D ὁ μὴν ἐν ᾧ τρέπεται θερινὸς ἥλιος εἰς τὰ χειμερινά.

χειμέριος-ία-ον κ. νεώτ., ἀττ. κ. -ος-ον (Σοφ.Φιλ.1194,Θουκ.3,22) ὁ τοῦ χειμῶνος, χειμερινός, χειμωνιάτικος : Νίκ.Ἀλεξ.544 (ὥραις) χειμερίῃσι, Ἀππ.Ἐμφ.Πολ.2,48 χειμέριοι τροπαί, αὐτ.2,50· 2) εἰδ. ἐν τῇ σημ. τοῦ θυελλώδους, ὁρμητικοῦ, τρικυμιώδης : Ἰλ.Β 294 ὅν περ ἄελλαι χειμέριαι εἰλέωσιν ὀρινομένη τε θάλασσα, αὐτ.Γ 222, Ἡσίοδ.Α 478 ἄναυρος ὄμβρῳ χειμερίῳ πλήθων, Πίνδ.Π 6,10 χειμέριος ὄμβρος ἐπακτὸς ἐλθών, Σοφ.Ἀντ.335 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν νότου χειμερίῳ νότῳ χωρεῖ, Λουκ.Ἐρωτ.46 χειμερίου θαλάττης, Νίκ.Θηρ.252 χειμερίη χάλαζα· 3) ἐπὶ χρονικῶν περιόδων, ὁ χαρακτηριζόμενος ὑπὸ σφοδρᾶς κακοκαιρίας, ὁ κατ᾽ ἐξοχὴν χειμερινός : Ἰλ.Μ 279 ὥς τε νιφάδες χιόνος πίπτωσι θαμειαί, ἤματι χειμερίῳ, Ἡσίοδ.Ἔργ.522, Ἡρ.2,68 τοὺς χειμεριωτάτους μῆνας, Πίνδ.Ο 6,171 χειμερίᾳ νυκτί, Ἀριστλ.ΖΙ Β,14,1 τὰς χειμεριωτάτας (ἡμέρας), Δίων Κ 35,7 ἐτήρησε νύκτα ἀσέληνον καὶ ὑετῷ λάβρῳ βρονταῖς τε χειμέριον· ‖ δθ. κ. ἦρ χειμέριον ἄνοιξις ψυχρά : Ἱππ.Ἀέρ.287· ‖ τὸ οὐδ. χειμέρια ὡς οὐσ. θυελλώδης, ψυχρὸς καιρός, βαρυχειμωνιά : Ἀριστλ.ΖΙ 9,10,1 ἢν ἴδωσι . . χειμέρια· 4) ἐπὶ τόπων, ψυχρός, κρύος : Αἰλ.ΖΙ 3,13 Θράκη χειμεριώτατον χωρίον καὶ κρυμωδέστατον· ‖ ἐν χειμερίοις εἰς ψυχροὺς τόπους (ἀντίθ. ἐν ἀλεεινοῖς) : Ἀριστλ.ΖΙ 9,7,11· ‖ εἰδ. ὁ ὑφιστάμενος τὴν ἐπίδρασιν τῆς καιρικῆς σφοδρότητος, τῆς τρικυμίας : Σοφ.ΟΚ 1241 ἀκτὰ χειμερία κυματοπλήξ· 5) μτφ. ὁ λίαν καταθλιπτικός, βασανιστικός : Σοφ.Φιλ.1194 ἀλύοντα χειμερίῳ λύπᾳ, Μηναῖ.3,9 Ἑσπερ. μὴ ὑποπτήξωμεν ὥραν χειμέριον· κ. παικτικῶς : Ἀριστφ.Ἀχ.1141 νίφει βαβαιάξ, χειμέρια τὰ πράγματα (ἄσκημα, σκοῦρα τὰ πράματα)· 6) τὸ οὐδ. πληθ. χειμέρια ἐν ἐπιρρ. χρ. σφοδρῶς, ὁρμητικῶς, θυελλωδῶς : Ἀριστφ.ἀπ.142 χειμέρια βροντᾷ.

χειμεριώδης-ους-ες μσν. ὁ λίαν θυελλώδης, βαρύς, ψυχρός : Γεωπ.1,2,23 ὁ χειμὼν ἀρχόμενος μὲν ἔσται ψυχρός, εὔκρατος δὲ μεσάζων, καὶ λήγων χειμεριώδης.

χείμερος-ον μτγν. ποι. χειμέριος βλ.λ.3), ψυχρός, θυελλώδης : Ἄρατ.1084 μάλα κεν τότε χείμερον . . Πληϊάδες χειμῶνα . . φορέοιεν.

χειμέτλη (ἡ) μτγν. δ.γρ. τοῦ χιμέτλη βλ.λ.

χείμετλον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. δ.γρ. τοῦ χίμετλον.

χειμευτής (ὁ) μσν. χημευτὴς βλ.λ.
χειμήθοτος 'Ησ.«χειμερινὴ ὥρα» (πιθ χειμηβόλος).
χειμίη (ἡ) ἰων. χειμερινὸν ψῦχος, παγωνιά : 'Ιππ. π.Γαλ.Λεξ.594.
χειμιῶ-έω δέχομαι τὴν ἐπίδρασιν ἰσχυροῦ ψύχους, παγώνω : 'Ιππ.Τοπ.'Ανθρ.418,54 **ὡς χειμιοῦσα συμπίληται ἡ σάρξ.**
χειμοθνής-ῆτος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ οἱονεὶ θνήσκων ἐκ τοῦ ψύχους, κοκκαλωμένος ἀπ' τὸ κρύο, ξεπαγιασμένος : Λουκ.Λεξιφ.14 **καὶ γὰρ χειμοθνής εἰμι** (πέθανα ἀπ' τὸ κρύο).
χειμόσπορος-ον μτγν. ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ χειμῶνος σπειρόμενος : Θεόφρ.ΦΑἰτ.4,11,1 **χειμόσποροι πυροί.**
χειμοσποροῦμαι-έομαι μτγν. παθ. σπείρομαι κατὰ τὸν χειμῶνα : Θεόφρ.ΦΑἰτ.4,11,3 **ὁ μὲν γὰρ χειμοσπορούμενος πυρὸς πολύρριζος ὢν . . ἀποδίδωσι πλῆθος καλάμου.**
χειμοφυγῶ-έω μτγν. ἀποφεύγω τὸν χειμῶνα, τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ψυχροῦ καιροῦ : Στράβ.1,2,23.
χειμῶ-άω 'Ησ. «χειμῶντα. ῥιγοῦντα»· πρβλ.χειμιῶ.
χειμών-ῶνος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **χειμώνας** ἡ ψυχροτέρα ἐποχὴ τοῦ ἔτους, ἡ ἀκολουθοῦσα τὸ φθινόπωρον καὶ προηγουμένη τοῦ ἔαρος : 'Ιλ.Ρ 519 **χειμῶνος δυσθαλπέος ὅς ῥά τε ἔργων ἀνθρώπους ἀνέπαυσεν**, Πινδ.Ι 2,62 **ἐν . . χειμῶνι πλέων Νείλου πρὸς ἀκτάν**, Αἰσχ.'Αγ.969 **θάλπος μὲν ἐν χειμῶνι σημαίνει μολόν**, Σοφ.Αἴ.671 **νιφοστιβεῖς χειμῶνες ἐκχωροῦσιν εὐκάρπῳ θέρει**, 'Αριστφ.ἀπ.476 **χειμῶνος μέσου**, Ξεν.'Απομν.4,3,8, αὐτ.ΚΠ 8,8,17 **ἐν τῷ χειμῶνι οὐ μόνον κεφαλὴν καὶ σῶμα καὶ πόδας ἀρκεῖ αὐτοῖς ἐσκεπάσθαι**, Πλάτ.Νόμ.945D **μετὰ τροπὰς ἡλίου τὰς ἐκ θέρους εἰς χειμῶνα**, ΚΔ Τιμ.2,4,21 **σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν**, Γεωπ.1,12,31 **χειμὼν εὔκρατος καὶ ἔνυδρος**, Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.15,4 **δὲν εἶν' ὁ περσινὸς καιρὸς κι ὁ φετινὸς χειμώνας**, Γρυπ.Σκ. Τερρ.39,1 **ὅταν μέσ' στὴν καρδιὰ τοῦ ἀγρίου χειμώνα | μιὰ ἀνοιξιάτικη γίνη καλωσύνη**, Πορφύρ.Σκ.18,4· ‖ ἡ δοτ. **χειμῶνι** ἐπίρρ. ἐν καιρῷ χειμῶνος : 'Ιλ.Φ 283, Σοφ.ΟΤ 1138 **χειμῶνι δ' ἤδη τἀμά τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ ἤλαυνον·** ‖ ὁμ. ἡ γεν. ἐπιρρ. : Ξεν.'Απομν.3,8,9 **οὐκοῦν ἡδὺ μὲν θέρους ψυχεινὴν ἔχειν, ἡδὺ δὲ χειμῶνος ἀλεεινήν;**, Πλάτ.Πολ.425Ε, Λουκ.Μυϊ.'Εγκ.12 **τοῦ χειμῶνος ὅλου ἄσιτοι διακαρτεροῦσι·** ‖ ὁμ. ἡ αἰτ. ἐπιρρ. **χειμῶνα** κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον, ἐποχήν : Σοφ.ΟΤ 1133 (δ.γρ. χειμῶνι)· κ. ἐνάρθρως : 'Ηρ.3,117 **τὸν μὲν γὰρ χειμῶνα ὕει σφι ὁ θεὸς . . τοῦ δὲ θέρεος..**, Ξεν.'Αν.7,6,9 **ἔνθα τὸν δεινὸν χειμῶνα στρατευόμενοι**, αὐτ.'Ελλ.1,4,1, Βαλαωρ.Ξερριζωμένο Δέντρο 104 **μαραίνονται καὶ πέφτουνε σὰ φύλλα τὸ χειμῶνα·** ‖ ὁμ. ἐπιρρ. φρ. **τοῦ χειμῶνος** κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χειμερινῆς περιόδου : Θουκ.7,31 **ὃς τότε τοῦ χειμῶνος τὰ χρήματα ἄγων τῇ στρατιᾷ ἀπεπέμφθη·** ὁμ. **διὰ χειμῶνος** κ. ἐνάρθρ. **διὰ τοῦ χειμῶνος** : Πλάτ.Τίμ. 74C, Ξεν.'Ελλ.3,2,9 **ἐπήρετο πότερα βούλοιτο σπονδὰς ἔχειν καθάπερ διὰ τοῦ χειμῶνος ἢ πόλεμον·** **2)** κτ. ἐπέκτ. χειμερινὸς καιρός, ψυχρός, θυελλώδης, βαρυχειμωνιά : 'Ιλ.Γ 4 **ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον**, 'Οδ.Δ 566 **οὐ νιφετὸς οὔτ' ἄρ χειμὼν πολὺς οὔτε ποτ' ὄμβρος**, αὐτ.Ψ 522 **ὅτε τις χειμὼν ἔκπαγλος ὄροιτο**, 'Ησίοδ.'Εργ.673 **ὀπωρινὸν ὄμβρον καὶ χειμῶν' ἐπιόντα**, Πινδ.Ι 7(6),52 **Γαιάοχος εὐδίαν ὄπασσεν ἐκ χειμῶνος**, 'Ηρ.7,188 **ἐπέπεσέ σφι χειμών τε μέγας καὶ πολλὸς ἄνεμος**, αὐτ.1,87,Αἰσχ.Πέρσ.496 **νυκτὶ δ' ἐν ταύτῃ θεὸς χειμῶν' ἄωρον ὦρσε**, Σοφ.Αἴ. 1143, Ξεν.'Ελλ.2,4,14 **καὶ γὰρ ἐν εὐδίᾳ χειμῶνα ποιοῦσιν** (οἱ θεοί)· ‖ **χειμὼν** νοτερός ἄνεμος σφοδρὸς μετὰ βροχῆς : Θουκ.3,21· κ. κτ. πληθ. : Πλάτ.Νόμ.961F **ἔν γε χειμῶσι καὶ εὐδίαις·** ‖ ὑπὸ τῶν χειμώνων ἕνεκα τῶν τρικυμιῶν : 'Ηρ.4,62· **3)** μτφ. ἐν χρ. περὶ δεινῶν θεομηνιῶν, συμφορῶν: Αἰσχ.Πρ.643 **λέγουσ' αἰσχύνομαι θεόσσυτον χειμῶνα**, αὐτ.1015 **οἷός σε χειμὼν καὶ κακῶν τρικυμία ἔπεισ' ἄφυκτος**, αὐτ.Χο.1066, Σοφ.Αἴ.207 **Αἴας θολερῷ κεῖται χειμῶνι νοσήσας** (περὶ τῆς μανίας τοῦ Αἴαντος)· ‖ δυσχερὴς κατάστασις, τροπὴ δυσάρεστος : Πλούτ.'Αρατ.38 **ἐν σάλῳ μεγάλῳ καὶ χειμῶνι τῶν πραγμάτων φερομένων**, αὐτ.Καμιλ.32· ‖ ὁμ. **ἐν χρ.** κ. περὶ προσώπου ἀποτελοῦντος αἰτίαν δεινῶν : Μέν.Μονόστ.540 **χειμὼν κατ' οἴκους ἀνδράσιν κακὴ γυνή·** ὁμ. περὶ ἐρωμένου προσώπου, ὁ θλίβων, λυπῶν διὰ τῆς στάσεώς του, ὁ προκαλῶν καταθλιπτικὰ αἰσθήματα: 'Αλεξ.Παράσιτος 1 **χειμὼν ὁ μειρακίσκος ἐστὶ τοῖς φίλοις·** ‖ ἐπὶ σφοδροῦ ψυχικοῦ ἢ σωματικοῦ πάθους : Πλάτ.Τιμ.85F **χολὴ πηγνυμένη καὶ βίᾳ κατασβεννυμένη χειμῶνα καὶ τρόμον ἐντὸς παρέχει**, 'Αν.Βοασσ.1,337 **χειμὼν φθόνου.**
χειμώνανθος (ὁ) νεώτ. γένος φυτῶν τῶν καλυκανθοειδῶν πολλαπλασιαζόμενον διὰ σπορᾶς κ.καταβολάδων, οὗ εἶδος **χειμώνανθος ὁ εὔοσμος** φυλλοβόλον, κοσμητικὸν μὲ ἄνθη λίαν εὐώδη.
χειμωνανθός (ὁ) δημ. ποι. ἄνθος τοῦ χειμῶνος, χειμωνιάτικο λουλούδι.
χειμώνας (ὁ) δημ. τ. τοῦ χειμὼν βλ.λ.
χειμωνιά (ἡ) δημ. ὁ χειμών : Παλαμ.Περ.Χαιρ. 115,15 **τὰ ρόδα μέσ' στὸ πάγωμα τῆς χειμωνιᾶς | μᾶς φέρνουν τὴ χαϊδιάρικη δροσιὰ τοῦ 'Απρίλη·** ‖ καιρὸς χειμέριος, θυελλώδης, κακοκαιρία.
χειμωνιάζει δημ. ἀπροσ., ἀόρ. **(ἐ)χειμώνιασε**, χειμάζει, γίνεται, ἔρχεται χειμώνας : **πρὶν χειμωνιάση, θὰ φύγουμε ἀπὸ τὴν ἐξοχή.**
χειμωνιάρης (ὁ) δημ. ὁ ἐμφανιζόμενος, ἐκδηλούμενος, λαμβάνων ὑπόστασιν κατὰ τὸν χειμῶνα, εἰδ. ἐπὶ ἀνέμου, ὁ κατὰ τὸν χειμῶνα πνέων : Βιζυην.Μητέρα τῶν 'Επτὰ 16 **κι ὁ χειμωνιάρης ὁ βοριὰς στὸ δάσος 'λογυρίζει.**
χειμωνιάτικα ἐπίρρ. δημ. ἐν καιρῷ χειμῶνος, ἐν μέσῳ χειμῶνος : **κοιμᾶται χειμωνιάτικα μὲ διάπλατα παράθυρα.**
χειμωνιάτικος-η(-ια)-ο δημ. ὁ τοῦ χειμῶνος, χειμερινός : Παλαμ.Περ.Χαιρ.110,1 **στὸ χειμωνιάτικο πρωΐ, τοῦ 'Απρίλη κάρη, 'Αθήνα**, Πορφύρ.Σκιὲς 9,2 **ἕνας ἥσκιος γνώριμος, σὲ δύση χειμωνιάτικης ἡμέρας, - χειμωνιάτικη λιακάδα·** ‖ εἰδ. ὁ κατὰ τὸ χειμῶνα φορούμενος : **χειμωνιάτικα ροῦχα - σκεπάσματα·** ‖ ὁ κατὰ τὸν χειμῶνα ἐμφανιζόμενος : **τὸ πορτοκάλι εἶναι φροῦτο χειμωνιάτικο·** **2)** σπαν. κ. περὶ προσ., ὁ ἐμφανιζόμενος μὲ στολὴν χειμερινήν, ὡς κατὰ τὸν χειμῶνα : **μὲ τέτοια ζέστη, καὶ μᾶς ἦρθε σήμερα χειμωνιάτικος, μὲ καπαρντίνα.**
χειμωνικό (τὸ) δημ. ὁ ὑδροπέπων, τὸ καρπούζι : παροιμ. **δυὸ χειμωνικὰ σὲ μιὰ μασχάλη** (διὰ τοὺς ἐπιλαμβανομένους δύο δυσχερεστάτων ἔργων ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ), ὁμ. **γυναίκα καὶ χειμωνικὸ ἡ τύχη τὰ διαλέγει.**
χειμωνικός-ή-ό(ν) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ποι. χειμερινός, χειμωνιάτικος, ὁ τοῦ χειμῶνος : Ζερβ.Τρογ. ΚΚ 23,29 **χειμωνικὲς βοὲς ξεπροβοδοῦσαν τῶν λουλουδιῶν τὸ στερνὸ μύρο·** **2)** τρικυμιώδης, σφοδρός, θυελλώδης : 'Επιφάν.2,277C **ὄμβρον χειμωνικὸν ἀναπέμπουσα·** **3)** τὸ οὐδ. οὐσ. **χειμωνικὸ** βλ.λ.
χειμωνόθεν ἐπίρρ. μτγν. ποι. ἐκ χειμῶνος ἢ ἐκ χειμερινοῦ, θυελλώδους καιροῦ : 'Αρατ.995 **σκέπτεο δ' εὔδιος μὲν ἐὼν ἐπὶ χείματι μᾶλλον, εἰς δὲ γαληναίην χειμωνόθεν.**
χειμωνόπουλο (τὸ) δημ. εἶδος κορυδαλλοῦ, σταρήθρας.

χειμωνοτύπας-ον ποι. ὁ θυελλωδῶς, τρικυμιωδῶς, σφοδρῶς τύπτων, προσβάλλων : Αἰσχ.Ἱκ. 34 λαίλαπι χειμωνοτύπῳ, βροντῇ, στεροπῇ.

χείρ-ός (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δωρ. κ. χέρς (Τιμοκρ.9) γεν. ποι. κ. χερός, δωρ. κ. χηρός (Ἀλκμ.87), δοτ. χειρί, ποι. κ. χερί, αἰτ. χεῖρα, ποι. κ. χέρα (Ὕμν. Ὁμ.18,40), δυϊκ. χεῖρε κ. χέρε, γενικ. χειροῖν κ. χεροῖν, πληθ. χεῖρες, ποι. κ. χέρες, γενικ. χειρῶν κ. ποι. χερῶν, δοτ. χερσί, ποι. χείρεσι(ν) κ. χείρεσσι (Ἰλ.,Ὀδ.,Σοφ.Ἀντ.1297, Εὐρ.Ἀλκ.756) κ. χέρεσσι (Ἡσίοδ.Θ 519,747), αἰτ. χεῖρας κ. χέρας, δωρ. κ. χέρρας (Θεόκρ.28,9)· ἑκάτερον τῶν ἄνω ἄκρων τοῦ ἀνθρώπου, τὸ χέρι : Ἰλ.Δ 252 νύξε δὲ μιν κατὰ χεῖρα μέσην, ἀγκῶνος ἔνερθεν, αὐτ.Φ 166 τῷ δ' ἑτέρῳ μιν πῆχυν ἐπιγράβδην βάλε χειρὸς δεξιτερῆς, Ὀδ.Α 146 τοῖσι δὲ κήρυκες . . ἐπὶ χεῖρας ἔχευον, Ἡσίοδ.Θ 150 χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο· μτ. προσδιορ. πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ βραχίονος : Ἰλ.Γ 336 ἄκραν οὔτασε χεῖρα, Ξεν.ΚΠ 8,8,17 ἄκραις ταῖς χερσὶ χειρῖδας ἔχουσι, Πλάτ. Πρωτ.352Α· || ἰδ. ἐν τῇ σημ. τοῦ ἀπὸ τοῦ καρποῦ μέχρι τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων μέρους : Ἰλ.Γ 376,αὐτ.Λ 235 ἐπὶ δ' αὐτὸς ἔρεισε βαρείῃ χειρὶ πιθήσας, αὐτ.Ο 114,Ὀδ.Ν 164 ὅς μιν λᾶαν ἔθηκε καὶ ἐρρίζωσεν ἔνερθεν χειρὶ καταπρηνεῖ ἐλάσας, Ξεν.ΚΠ 1,3,9· || ἐν ἰδιαζούσαις χρήσεσιν, οἷον εἰς δήλωσιν θέσεως : Ὀδ.Ε 277 ἄρκτον . . τὴν γάρ δή μιν ἄνωγε Καλυψὼ . . ποντοπορευέμεναι ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸς ἔχοντα, Πίνδ.Π 6,19 ἐπὶ δεξιὰ χειρός, Αἰσχ.Πρ.714 λαιᾶς δὲ χειρὸς . . , Σοφ.ἀπ.527 χειρὸς εἰς τὰ δεξιά (πρβλ. δημ. φρ. στὸ δεξί σου χέρι πρὸς τὰ δεξιά)· || ἡ γενικ. ἐν χρ. ἐπὶ τοῦ δράττεσθαί τινος, μτ. ρημ. : Ἰλ.Α 323 χειρὸς ἑλόντ' ἀγέμεν Βρισηΐδα καλλιπάρῃον, αὐτ.Δ 154, αὐτ.Ω 515 αὐτίκ' ἀπὸ θρόνου ὦρτο, γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη, Ὀδ.Ξ 319,αὐτ.Ο 465 ἡ δ' ἐμὲ χειρὸς ἑλοῦσα δόμων ἐξῆγε θύραζε, Πίνδ.Π 9,216 χερὶ χειρὸς ἑλών, αὐτ.Ν 11,42, Ἀριστφ.Σφ. 569 τὰ παιδάρι' εὐθὺς ἀνέλκει, τὰς θηλείας καὶ τοὺς υἱεῖς, τῆς χειρός· || ἡ δοτ. ἐν τῇ σημ. τοῦ μέσου, τοῦ ὀργάνου δι' οὗ τις ἐνεργεῖ : Ὀδ. Γ 35 χερσίν τ' ἠσπάζοντο καὶ ἑδριάασθαι ἄνωγον, αὐτ.Σ 20, Σοφ.ΟΤ 1510 σῇ ψαύσας χερί, αὐτ. 1546· || ἡ αἰτ. ἐν φρ. χεῖρα λαμβάνω - ἐμβάλλω εἰδ. πρὸς κύρωσιν, πίστωσιν φιλίας, κ.κτ.πληθ. : Ἰλ.Ζ 233 χεῖράς τ' ἀλλήλων λαβέτην, Σοφ.Τρ.1181 ἔμβαλλε χεῖρα δεξιάν μοι, αὐτ.Φιλ.813 ἔμβαλλε χειρὸς πίστιν (πρβλ. δημ. φρ. δῶσε τὸ χέρι σου εἰς κύρωσιν διδομένου λόγου ἢ εἰς δήλωσιν συμφιλιώσεως)· || εἰδ. ἐπὶ ἱκετῶν, ἐν φρ. χεῖρας ἀνέχω ἢ ὀρέγω ἐν προσευχῇ ἀνατείνω : Ἰλ.Γ 275 τοῖσιν δ' Ἀτρεΐδης μεγάλ' εὔχετο χεῖρας ἀνασχών, αὐτ.Ο 371 || ὁμ. ἐπὶ ἱκεσίας ἀποτεινομένης πρὸς πρόσωπον ἢ εἰς ἔνδειξιν στοργῆς, ἀγάπης χεῖρας βάλλω - ἀμφιβάλλω : Ὀδ.Η 142 ἀμφὶ δ' ἄρ' Ἀρήτης βάλε γούνασι χεῖρας Ὀδυσσεύς, αὐτ.Φ 223 κλαῖον ἄρ ἀμφ' Ὀδυσῆι δαΐφρονι χεῖρε βαλόντε, αὐτ.Ψ 207, Ἀριστφ.Θεσμ.914 λαβέ με πόσι, περίβαλε δὲ χέρας· || χεῖρας αἴρω δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν ἐπιδοκιμάζω τὴν ἐκλογήν τινος, ἢ συναινῶ εἴς τι : αὐτ.Ἐκκλ.264 ὅτῳ τρόπῳ τὰς χεῖρας αἴρειν μνημονεύσομεν τότε, Ξεν.Ἀν. 5,6,33 ὅτῳ ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα· ὁμ. ἀνατείνω τὴν χεῖρα ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : αὐτ.5,9, 33· || τὴν χεῖρα ὀρέγω τινί σπεύδω εἰς βοήθειάν τινος : αὐτ.Ἑλλ.5,2,17 τούτων γε μὴν ἀκολουθούντων καὶ τὰ ἐν τῷ Παγγαίῳ χρύσεια χεῖρα ἂν αὐτοῖς ἤδη ὀρέγοι· || ὁμ. χεῖρας πετάννυμι : Ἰλ.Δ 523· || χεῖρα ὑπερέχω τινός κρατῶ τὴν χεῖρα ὑπεράνω τινός, δηλῶν οὕτω ὅτι τὸν προστατεύω : αὐτ.Ι 420· κ. μτ. δοτ. : αὐτ.Δ 249 αἴ κ' ὔμμιν ὑπέρσχῃ χεῖρα Κρονίων (πρβλ. δημ. ὁ Θεὸς νὰ βάλῃ τὸ χέρι του)· || ἐπὶ ἐχθρικῆς σημ. ὁμ. ἡ αἰτ. πληθ. μτ. πλείστων ρημάτων, οἷον λ.χ. χεῖρας ἐφίημι - ἐπιβάλλω τινί : αὐτ.Α 89 οὔ τις ἐμεῦ ζῶντος . . σοὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσῃ (δὲ θ' ἁπλώσῃ χέρι ἀπάνω σου), αὐτ.Α 567· || ὁμ. χεῖρ' ἐπιφέρω θίγω, ἅπτομαί τινος ἐρωτικῶς, βάζω χέρι : αὐτ.Τ 261 μὴ μὲν ἐγὼ κούρῃ Βρισηΐδι χεῖρ' ἐπένεικα· || χεῖρας ἐπιτίθημι ὡς σημεῖον καθιερώσεως, μτ. δοτ. προσ. : ΚΔ Τιμ.5,22 χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει· || ἐμπροθ. ἐν πλείσταις φρ. κ. συνεκφ. δηλούσαις ποικίλας σημ., οἷον ἀνὰ χεῖρας ἔχω τινά εὑρίσκομαι εἰς στενὰς σχέσεις μετά τινος : Πολύβ.21,4,5· πρβλ. Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.1,64· || τὰ ἀνὰ χεῖρα τὰ ὑπ' ὄψιν, τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν : Πλούτ.Ἠθ.614Α· || ἀνὰ χεῖράς τινος πλησιέστατα πρός τι : ΠΔ Βασ.2,15,2· || ἀπὸ χειρός ἐκ τοῦ προχείρου, ἄνευ βαθυτέρας μελέτης, ἐρεύνης, ἐπιπολαίως : Ἀριστφ.Σφ.656 καὶ πρῶτον μὲν λόγισαι φαύλως, μὴ ψήφοις, ἀλλ' ἀπὸ χειρός· πρβλ. Λουκ.Ἱστ.Συγγρ.29· || διὰ χειρῶν ἔχω - λαμβάνω κρατῶ ἢ λαμβάνω εἰς τὰς χεῖράς μου, ἔχω, παίρνω στὰ χέρια μου : Αἰσχ.Ἱκ. 193,Σοφ.Ἀντ.916· ὁμ. διὰ χειρὸς ἔχω ἔχω εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, στὰ χέρια μου : Θουκ.2,76· || ὁμ. ἡ αὐτὴ φρ. ἐν τῇ σημ. τῆς ἀναλήψεως ἔργου τινός, τῆς εἰς αὐτὸ ἀσχολίας : αὐτ.2,16, Διον.Ἀλ.Ἰσοκρ.4· || διὰ χειρὸς ἔχω συνεχῶς πράττω τι: Πλούτ.Ἠθ.767C· || ἡ διὰ χειρὸς πρᾶσις ἡ ἄνευ διαπραγματεύσεων πώλησις, χωρὶς παζάρια : Χαρίτ.1,12· || εἰς χεῖρας λαμβάνω ἐπιχειρῶ, ἀναλαμβάνω τι : Εὐρ.Ἑκ.1242 καὶ γὰρ αἰσχύνην φέρει, πρᾶγμ' ἐς χέρας λαβόντ' ἀπώσασθαι τόδε (πρβλ.δημ. πῆρε στὰ χέρια του τὴ δουλειά, τὸ ζήτημα)· || ὁμ. ἄγομαί τι εἰς χεῖρας : Ἡρ.1,126 αὐτόν τε γὰρ δοκέω θείῃ τύχῃ γεγονὼς τάδε ἐς χεῖρας ἄγεσθαι, αὐτ.4,79· || ὁμ. δίδωμι - τίθημί τι εἰς χεῖρά τινος ἀναφ. πρὸς πρόσ. ἢ πρᾶγμα ἀνατίθημι, τοῦ ἀναθέτω, ἀφήνω στὰ χέρια του : Σοφ.Ἠλ.1348 οὐκ οἶσθ' ὅτῳ μ' ἔδωκας εἰς χέρας ποτέ ;, αὐτ.Ἀλ.751, Ξεν.ΚΠ 8,8,22· || ἐπὶ προσ. εἰς χεῖρας ἱκνοῦμαι πίπτω εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός, πέφτω στὰ χέρια του : Ἰλ.Κ 448 ἐπεὶ ἵκεο χεῖρας ἐς ἁμάς· || εἰς χεῖρας ἔρχομαι ἔχω σχέσεις μετά τινας: Ξεν.ΚΠ 2,4,15.αὐτ.Ἀν.1,2,26 ὁ δ' οὔτε πρότερον οὐδενί πω κρείττονι ἑαυτοῦ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἔφη οὔτε τότε Κύρῳ ἰέναι ἤθελε· || ὁμ. εἰς χεῖρας ἔρχομαι -ἵημι -συνίημι νεώτ. ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι, ἔρχομαι στὰ χέρια, μτ. δοτ. : Αἰσχ.Ἑπτ.680, Σοφ.ΟΚ 795, Θουκ.7,44 ἀλλὰ καὶ ἐς χεῖρας ἀλλήλοις ἐλθόντες, μόλις ἀπελύοντο· κ. ἀπολ : αὐτ.2,3 προσέβαλλόν τε εὐθὺς καὶ ἐς χεῖρας ᾖσαν κατὰ τάχος, Ξεν. ΚΠ 8,8,22 (ἤρχισαν τὴν ἐκ τοῦ συστάδην μάχην), αὐτ.4,72· || χειρὸς νόμος ἡ συμπλοκή· ἐν χρ. μ. ἐν φρ. : Ἡρ.9,48 πρὶν γὰρ ἢ συμμεῖξαι ἡμέας ἐς χειρῶν τε νόμον ἀπικέσθαι, αὐτ.8,89 καὶ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπολλύμενοι· || εἰς χεῖρας δέχομαί τινας ἀναμένω τὴν ἐπίθεσιν, τὴν ἔφοδον: Ξεν.Ἀν.4,3,31· ὁμ. εἰς χεῖρας ὑπομένω : Θουκ.2,72· || ἐκ χειρὸς διὰ χειρὸς ἀνθρώπου, δι' ἀνθρωπίνης ἐνεργείας : Σοφ.ΑΙ.27 ἐφθαρμένας γὰρ ἀρτίως εὑρίσκομεν λείας ἁπάσας καὶ κατηναρισμένας ἐκ χειρὸς αὐτοῖς ποιμνίων ἐπιστάταις· || ὁμ. ἐκ χειρὸς ἐκ τοῦ πλησίον, ἐκ τοῦ συστάδην : Ξεν. Ἀν.3,3,15 οἱ ἐκ χειρὸς βάλλοντες, αὐτ.5,4,25, αὐτ. Ἑλλ.7,2,14 ἐκ χειρὸς ἐμάχοντο, Πλούτ.Τιμ.4 πληγὰς ἐκ χειρὸς ἀναδέχεσθαι· || ὁμ. ἐκ χειρὸς ἐν χρον. σημ. παραυτα, δι' ἀμέσου ἐνεργείας (πρβλ. δημ. χέρι χέρι) : Πολύβ.5,41,7 διότι δεῖ μὴ μέλλειν ἀλλ' ἐκ χειρὸς ἔχεσθαι τῶν προκειμένων· || ἐν χερὶ τίθημι ἐγχειρίζω, δίνω, προσφέρω : Ἰλ.Α 585 καὶ ἀναΐξας δέπας ἀμφικύπελλον

μητρὶ φίλῃ ἐν χειρὶ τίθει, αὐτ.Θ 289,ʼΟδ.Γ 51 ὡς εἰπὼν ἐν χειρὶ τίθει δέπας ἡδέος οἴνου, αὐτ.Ν 57,αὐτ.Ο 120· ‖ ἐν χερσὶν ἔχω ἀσχολοῦμαι εἴς τι : ʼΗρ.1,35, Διον.ʼΑλ.Θουκ 2· ‖ ἐν χερσί ἐκ τοῦ πλησίον : Θουκ.3,66 οὓς μὲν ἐν χερσὶν ἀπεκτείνατε, αὐτ.5,72· κ. κτ.δυϊκόν : Σοφ.ʼΑντ.1345, Πλούτ. ʼΑλέξ.3· ‖ ὁ ἐν χερσὶ πόλεμος ὁ νῦν διεξαγόμενος : Διον.ʼΑλ.Ρωμ.8,87· ‖ κατὰ χειρός πρόχειρος : Φερεκράτ.Χείρωνες 7 πάντα μοι κατὰ χειρός ἦν τὰ πράγματα· ‖ κατὰ χεῖρα κατὰ τὴν πρᾶξιν, κατὰ τὴν ἐνέργειαν : Διον.ʼΑλ.Ρωμ.7,6, Πλούτ.Φιλοπ.7 οὔτε κατὰ τὴν χεῖρα τῶν νέων τινὸς οὔτε συνέσει τῶν πρεσβυτέρων ἀπολειπόμενος· ‖ μετὰ χερσὶν ἔχω ἔχω, κρατῶ μεταξὺ τῶν χειρῶν μου, στὰ χέρια μου : ʼΙλ.Λ 4 Ἔριδα . . πολέμοιο τέρας μετὰ χερσὶν ἔχουσαν, αὐτ.Ο 717· ‖ μετὰ χεῖρας ἔχω ἀσχολοῦμαι, καταπιάνομαι : ʼΗρ.7,16,1, Θουκ 1,138· ‖ πρὸ χειρῶν ἔμπροσθεν, πλησίον : Σοφ.ʼΑντ.1279 τὰ μὲν πρὸ χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δʼ ἐν δόμοις . . , Εὐρ.Τρῳ.1207 καὶ μὴν πρὸ χειρῶν αἵδε σοι σκυλευμάτων Φρυγίων φέρουσι κόσμον· ‖ πρὸς χειρός τινος τῇ ἐνεργείᾳ τινός : Αἰσχ.ʼΙκ.66 ὡς αὐτοφόνως ὤλετο πρὸς χειρὸς ἕθεν δυσμάτορος κότου τυχών· ‖ ὑπὸ χεῖρα ποιοῦμαι καθιστῶ ὑποχείριον, ὑποτάσσω : Ξεν.ʼΑγησ.1· ὅθ. οἱ ὑπὸ χεῖρα ὄντες οἱ ὑπεξούσιοι : Δημ.74· ‖ ὑπὸ χεῖρα ἀμέσως, ἐκ τοῦ προχείρου : ʼΑριστλ.Μετ.2,9,3· ‖ φρ. νεώτ. νίπτω τὰς χεῖράς μου ἀπεκδύομαι πάσης εὐθύνης· ‖ ὁμ. νεώτ. ἐν ἀναφ. πρὸς ἐπιστολήν : ἀνὰ χεῖρας ἔχω κατέχω, ἔλαβον καὶ ἔχω ὑπʼ ὄψιν μου : ἀνὰ χεῖρας ἔχων τὴν ἀπὸ 5 τρέχ. ἐπιστολήν σας· **2**) ἐν χρ. ἀντὶ τοῦ προσώπου τοῦ ποιουμένου χρῆσιν : ʼΙλ.Ν 77 περὶ δούρατι χεῖρες ἄαπτοι μαιμῶσιν, Αἰσχ.ʼΕπτ.554 χεὶρ δʼ ὁρᾷ τὸ δράσιμον, αὐτ.ʼΙκ.604 δήμου κρατοῦσα χείρ, παροιμ. π. ʼΕπίχ. ἐν Πλάτ.ʼΑξίοχ.366C ἁ δὲ χεὶρ τὰν χεῖρα νίζει (πρβλ. δημ. τὸ ʼνα χέρι νίβει τʼ ἄλλο καὶ τὰ δυὸ τὸ πρόσωπο), ΑΠ 5,208· **3**) εἰς δήλωσιν ἐνεργείας, δράσεως κατʼ ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἁπλοῦς λόγους· εὔχρ. ἰδ. κτ. πληθ. : ʼΙλ.Α 77 ἦ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν, Σοφ.ΟΤ 883 εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν ἢ λόγῳ πορεύεται (λόγῳ ἢ ἔργῳ)· κ. καθʼ ἑνικόν: Αἰσχ.Πρ.619 βούλευμα μὲν τὸ Δῖον, ʼΗφαίστου δὲ χείρ (ἐνέργεια, δουλειὰ τοῦ ʼΗφαίστου)· ‖ φρ. ἀδίκων χειρῶν ἄρχω ἄρχομαι πρῶτος τῆς ἀδίκου ἐνεργείας, πράξεως : Ξεν.ΚΠ 1,5,13· ‖ κτ. πληθ. χεῖρες τὰ βίαια μέσα, αἱ βίαιαι ἐνέργειαι: ʼΙλ.Π 624 αἶψά κε καὶ κρατερός περ ἐὼν καὶ χερσὶ πεποιθώς, Αἰσχ.Εὐμ.260 ὑπόδικος θέλει γενέσθαι χερῶν· **4**) ἡ γραφή τινος, τὸ γράψιμο : ʼΥπερείδ. π. Πολυδ.2,153 τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα ἀρνεῖσθαι· ‖ ὁμ. ἐν χρ. ἐπὶ καλλιτεχνικῆς ἐνεργείας, ἱκανότητος : Θεόκρ.ʼΕπιγράμμ.7,5 ʼΗετίωνι χάριν γλαφυρᾶς χερὸς ἄκρον ὑπαστὰς μισθόν, ΑΠλ.4,262 σοφαὶ χέρες· **5**) ἐπὶ παντὸς ὀργάνου ὁμοιάζοντός πως πρὸς χεῖρα· εἰδ. μέρος τι τοῦ ὁπλισμοῦ : Ξεν.ʼΙππ.12,5· ‖ χεὶρ σιδηρᾶ εἶδος ἁρπάγης πρὸς ἀνάσπασιν πραγμάτων : Θουκ.4,25, αὐτ.7,62· ‖ ὁμ. χεὶρ σιδηρᾶ ἡ ἄγκυρα : ΑΠ 6,38· ‖ μέρος τροχοῦ : ΠΔ Βασ.3,7,32· ‖ νεώτ. λαβὴ ὀργάνου, ἐργαλείου, χέρι· **6**) εἰδ. ἐν τῇ ΠΔ στήλη, σωρὸς λίθων ὅμοιος πρὸς δάκτυλον δεικνύοντα τὸν οὐρανόν : ΠΔ Βασ.2,18,18 ἀνέστακεν αὐτῷ χεῖρα· **7**) ἀριθμός, πλῆθος ἀνδρῶν : ʼΗρ.8,140 καὶ γὰρ δύναμις ὑπὲρ ἄνθρωπον ἡ βασιλέος ἐστὶ καὶ χεὶρ ὑπερμήκης, αὐτ.7,157,Αἰσχ.ʼΙκ.958 δεδωμάτωμαι δʼ οὐδʼ ἐγὼ σμικρᾷ χερί, Εὐρ.ʼΗρ.337 ὅπως ἂν τὸν Μυκηναίων στρατὸν πολλῇ δέχωμαι χειρί, Θουκ.3,96· **8**) τὸ φυτὸν κροκοδείλιον : Διοσκ.3,12.

χειράγρα (ἡ) γλωσσ. κ. νεώτ. ἰατρ. ἡ εἰς τὰς ἀρθρώσεις τῆς ἄκρας χειρὸς ἐντετοπισμένη ἀρθρῖτις· πρβλ. ποδάγρα.

χειραγρός (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ πάσχων ἐκ χειράγρας : Notices et Extr.des Mss Medicaux 1,43,28 ἀλοιφὴ εἰς ποδαγρικοὺς καὶ χειραγρούς.

χειραγώγημα-ατος (τὸ) σχόλ. τὸ ἀπὸ τῆς χειρὸς ὁδηγεῖν, χειραγωγία· κτ. ἐπέκτ. βοήθεια, κουφισμός : Σχόλ.Εὐρ.Φοίν.855.

χειραγώγησις-εως (ἡ) μσν. κ. νεώτ. χειραγωγία βλ.λ., ἀρωγή, βοήθεια : Νικ.Χων Χρον.291A παρʼ οἰκείων ὀφθαλμῶν χειραγώγησιν ἐφαντάζετο.

χειραγωγία (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ ἀπὸ τῆς χειρὸς ὁδήγησις, ὅθ. κ. κτ. ἐπέκτ. ἀρωγή, συνδρομή, βοήθεια : Λόγγ.4,12 ἀνδρός, οὐ παιδός, πρὸς χειραγωγίαν δεόμενος,Γρηγ.Ναζ.1,62C,Γρηγ.Νύσσ. 1,84D, Δαμασκ.11,320, Φώτ.ʼΕπιστ.103,33, Εὐστ.Πον. 388,40 εἰς ἀντιληπτικὴν χειραγωγίαν εὔδρομος· ‖ σωφρονισμός : Πρόδρ.9,394 θεῶν πρόνοια .. τῷ ξύλῳ διδοῦσα χειραγωγίαν.

χειραγωγός-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀπὸ τῆς χειρὸς ὁδηγῶν τινα· κ. κτ. ἐπέκτ. ὁ καθοδηγῶν, καθορίζων τὸν δρόμον, τὴν κατεύθυνσιν ἣν δέον ὅπως ἀκολουθήσῃ τις, ὁ βοηθῶν τινα εἰς τὰς ἐπιδιώξεις του : Φιλήμ.ʼΑδήλ.36 ἔχει . . χειραγωγὸν τὸν πλοῦτον· **2**) ἰδ. ἐν χρ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ὁ ὁδηγός : ΚΔ Πράξ.13,11 ἔπεσεν ἐπʼ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς, Πλούτ. ʼΗθ.794D ἀναθέντα χειραγωγοῖς αὑτοῖς ἢ φοράδην κομιζόμενον· ‖ μτφ. ὁ καθοδηγητής τινος ἐν ἠθικῇ σημασίᾳ : Διον.ʼΑρεοπ.π.Θησ.Στεφ. ἐν λ. ὁ κοινὸς ἡμῶν ἐπὶ τὴν φωτοδοσίαν χειραγωγός (περὶ τοῦ ʼΑποστόλου Παύλου), ʼΕρμ.Τρισμ.54,11 ζητήσατε χειραγωγὸν τὸν ὁδηγήσοντα ὑμᾶς ἐπὶ τὰς τῆς γνώσεως θύρας· **3**) εἰδ. νεώτ. ναυτ. χειραγωγός (ὁ) σχοινίον χρήσιμον διὰ τὴν ἐπʼ αὐτοῦ στήριξιν τῶν χειρῶν ναύτου ἱσταμένου ἐπὶ τῆς κεραίας.

χειραγωγῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ. ὁδηγῶ τινα διὰ τῆς χειρός, τὸν κρατῶ ἀπʼ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνω : Ποσειδών.π.ʼΑθήν.5,211F δεσπότην μετὰ τῆς μητρὸς ἐχειραγώγει, Πλούτ.Κλεομ.38, Γρηγ.Ναζ.1, 547C ὥσπερ τυφλὸν χειραγωγῶν· κ.ἀπολ. : Λουκ. Τίμ.30 εὖ ποιεῖς, ὦ ʼΕρμῆ, χειραγωγῶν· ἐπεί, ἤν γε ἀπολίπῃς με . .· **2**) μτφ. καθοδηγῶ, κατευθύνω τινά : ʼΗλιόδ.Αἰθ.6,22 κυβερνήτου τὴν ὁλκάδα χειραγωγοῦντος, ʼΗρωδιαν.ʼΙατ.4,2,15· κ. παθ.: ʼΙεροκλ.π.Στοβ.75,74 πάππος ὑπὸ σφετέρων ἐκγόνων χειραγωγούμενος· ‖ κ. ἐνοφ. πρὸς ἀφῃρημένα : Πλούτ.ʼΗθ.48B τὴν εὕρεσιν μνήμῃ χειραγωγεῖν, Μάξ.Τύρ.177 τὴν ψυχὴν χειραγωγεῖν ἐπὶ τὸ ζητεῖν τὰ ὄντα· ‖ κ. παθ. κατευθύνομαι, ὁδηγοῦμαι ὑπὸ . . : ʼΗλιόδ.Αἰθ.1,30 ἀπὸ τῆς φωνῆς ἐπʼ αὐτὴν χειραγωγηθείς, Δαμασκ.11,263D πίστει χειραγωγούμενος, αὐτ.1,144A.

χειρακάνθιον (τὸ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἀραχνῶν τῆς οἰκογεν. τῶν δρασσιδῶν περιλαμβάνον καί τινα εἴδη, ὧν τὸ δῆγμα εἶναι ἐπικίνδυνον.

χείρακρα (τὰ) μτγν. τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν : Πολέμ.Φυσιογν.2,15,388 περὶ ὠλενῶν καὶ πήχεων καὶ χειράκρων (δ.γρ. κώδ. χειρῶν καὶ ἀκρῶν).

χειραλγία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἄλγος, ρευματαλγία τῆς χειρός, πόνος στὸ χέρι· πρβλ. χειράγρα : ʼΙω.Χρυσ.2,644,41 καρπβαρίαι καὶ ἀμβλυωπίαι καὶ χειραλγίαι καὶ τρόμοι καὶ παρέσεις.

χειραλγοποδάγρα (ἡ) μσν. χειραλγία καὶ ποδάγρα ὁμοῦ : Μάζ. ἐν ʼΑν.Βοασσ.3,140,6.

χείραλγος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ὑποφέρων, πάσχων ἐκ χειραλγίας : ʼΕφραὶμ Σύρ.149,33,Βί.ʼΙω.Χρυσ.Β,255,18 εἰσήγαγόν τινα πόδαλγον καὶ χείραλγον.

χειραλειπτῶ-έω μτγν. ἀλείφω τὰς χεῖράς μου δι' ἐλαίου παρασκευαζόμενος ὅπως παλαίσω,

γυμνάζομαι, προπονοῦμαι **εἰς τὴν πάλην** : Διόδ.Σ Ἐκλογ.513,83, Σουίδ.

χειράμαξα-ης (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἅμαξα, τροχοφόρον φορεῖον συρόμενον διὰ τῶν χειρῶν : Ἀντυλλ.π.Ὀρειβ.117· || εἰδ. νεώτ. χαμηλὴ δίτροχος ἅμαξα, πολλάκις μετὰ πλευρικῶν σανίδων, ἑλκυομένη διὰ τῶν χειρῶν καὶ οὖσα ἐν χρήσει διὰ τὴν μεταφορὰν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον βαρέων ὑλικῶν εἰς μικρὰς ἀποστάσεις, τὸ καρότσι.

χειραμάξιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ χειράμαξα βλ.λ. : Πετρών.Σατυρ.28· || νεώτ. μικρὸν συνήθως μονότροχον ἢ δίτροχον ἁμάξιον χρησιμεῦον διὰ τὴν μεταφορὰν ἐλαφρῶν ἀντικειμένων· || ὁμ. μικρὸν ἁμάξιον κατασκευαζόμενον ὡς ἄθυρμα παιδικόν, κοροτσάκι.

χειράνδηρον (τὸ) νεώτ. βοταν. γένος δενδρυλλίων τροπικῶν.

χειρανθίνη (ἡ) **νεώτ.** χημ. ἀγνώστου συστάσεως γλυκοζίτης ἁπαντῶν εἰς τὰ φύλλα καὶ τὰ σπέρματα τοῦ φυτοῦ χειράνθου τοῦ κοινοῦ (βιολέττας) καὶ ἀποτελῶν ἰσχυρὸν δηλητήριον τῆς καρδίας.

χείρανθος (ὁ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν **σταυρανθῶν** περιλαμβάνον εἴδη ποώδη, πολυετῆ ἢ φρυγανώδη, ὧν πολλὰ κοσμητικά· **χείρανθος ὁ κοινός** ἰθαγενὲς τῆς Ἑλλάδος, καλλιεργούμενον σχεδὸν πανταχοῦ διὰ τὰ εὔοσμα ἄνθη του, δημ. βιολέττα κίτρινη, μανιτιά.

χειραντλία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ τῆς μυϊκῆς δυνάμεως τῆς χειρὸς κινουμένη ὑδραντλία ἢ ὀεραντλία.

χειραπλῶ-όω μτγν. ἐκτείνω, ἁπλώνω τὴν χεῖρα, δθ. ζητῶ παρακλητικῶς, ἐπαιτῶ, ζητιανεύω : Ἀθανάσ.2,421Α **τῷ πρεσβύτῃ χειραπλοῦντι τοῦτο ἐπιδίδωσιν.**

χειραπτάζω, μέλλ. χειραπτάσω, ἅπτομαι διὰ τῆς χειρός, πιάνω ὁ ἴδιος μὲ τὸ χέρι μου : Ἡρ.2, 90 **ἀλλά μιν οἱ ἱρέες αὐτοὶ . . χειραπτάζοντες θάπτουσι.**

χειραπτῶ-έω μαν. ἅπτομαι διὰ τῆς χειρός, πιάνω μὲ τὸ χέρι· πρβλ. χειραπτάζω : Φώτ.Βιβλ.67, 14 **τυχεῖν δὲ φησι τοῦ βαπτίσματος . . τελέσαντος, ἀλλ᾽ οὐ . . τῶν αἱρετικῶν τινὸς χειραπτήσαντος,** Βαλσ.Ἐκθ Καν.5F.

χειράς-άδος (ἡ) μτγν. κ. **χιράς** (Εὐστ.194,40), ραγάς, ρῆγμα, σχισμή, ακάσιμο, ἰδ. τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν· Ἡσ. «χειράδας· τὰς ἐν τοῖς ποσὶ ραγάδας, ἔνιοι δὲ φῴδας» : Διογ.Λ 1,81.

χειραφεσία (ἡ) γλωσσ. κ. νεώτ. τὸ χειροφετεῖν, ἡ χειραφέτησις, ἡ ἄφεσις ἢ ἀπελευθέρωσίς τινος ἀπό τινος ἐξουσίας, κηδεμονίας, ἐπιβολῆς, εἰδικώτ. **δὲ ἡ πρᾶξις** δι᾽ ἧς λύεται ἡ πατρικὴ ἐξουσία καὶ **ἀποκτᾷ ὁ ἀνήλικος ἱκανότητα** πρὸς ἐπιχείρησιν ὡρισμένων νομικῶν πράξεων.

χειραφέτησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις **καὶ τὸ** ἀποτέλεσμα τοῦ χειραφετῶ, χειραφεσία· **2)** χειραφέτησις **τῆς γυναικός** ἀπαλλαγὴ γυναικὸς ἀπὸ τῆς ἀνδρικῆς ἐξουσίας.

χειραφετικός-ή-όν νεώτ. **ὁ ἀνήκων ἢ** ἀναφερόμενος εἰς τὴν χειραφέτησιν, τὴν χειραφεσίαν.

χειράφετος-ον λεξ. κ. νεώτ. ὁ χειροφετηθείς, ὁ ἀφεθεὶς ἐλεύθερος, ἀπελευθερωθείς, ἀπελεύθερος : Σουίδ.

χειραφετῶ-έω γλωσσ., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. **ἐχειραφέτησα,** παθ. ἀόρ. **ἐχειραφετήθην,** δημ. **(ἐ)χειραφετήθηκα,** μτχ. παθ. παρακ. **χειραφετημένος,** ἀφήνω ἐλεύθερον, ἀπελευθερῶ : Γλωσσ· **2)** νεώτ. ἀπαλλάσσω ἀνήλικον ἐκ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας· **3)** ὁμ. κτ. ἐπέκτ. ἀπαλλάσσω γυναῖκα ἀπὸ τῆς ἀνδρικῆς ἐξουσίας· **4)** νεώτ. κ. δημ. ἀπαλλάσσω τινὰ ἀπὸ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ἄλλος τις ἐξασκεῖ ἐπ᾽ αὐτοῦ· **5)** νεώτ. κ. δημ. ἡ μτχ. **χειραφετημένη** ἐπὶ γυναικός, ἰδ. ἀγάμου νεάνιδος κ. ἐν ὑποτιμητικῇ σημ., ἡ ἐκ προηγουμένων δῆθεν ἀντιλήψεων ἀθετοῦσα τοὺς κανόνας τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς εὐπρεπείας.

χειραφῶ-έω μον. χειραπτάζω, χειραπτῶ, τῇ χειρὶ ἅπτομαι : Στουδ.Θεόδ.Cod.Per.891,111 **ἔργον σοι ἐστὶ τῷ δράκοντι χειραφεῖν καὶ δακτυλαπτεῖν.**

χειραφία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. τὸ ἅπτεσθαι διὰ τῶν χειρῶν, ἡ διὰ τῶν χειρῶν συμπλοκή, μάχη ἐκ τοῦ συστάδην : Σουίδ. **χειραφίαι καὶ πεζῶν καὶ ἱππέων**· **2)** μτγν. ἐν τῇ τεχνικῇ γλώσσῃ τῶν παλαιστῶν, ἡ περίπτυξις τοῦ ἀντιπάλου διὰ τῶν χειρῶν, ὅπως οὕτω ρίψῃ αὐτὸν κατὰ γῆς, ἅ. ἅμμα καὶ λαβή : Πλρύτ.Ἠθ.234D **ἐν χειραφίᾳ περικρούοντος, προστραχηλίζοντος κενοσπούδως καὶ ἐπὶ γῆν κατασπῶντος**· **3)** μσν. κ. νεώτ. τὸ ἅπτεσθαι διὰ τῶν χειρῶν, ψηλάφησις ἢ ἐλαφρὰ τριβή: Καἶλ. Αὐρ.Χρον.1,4· **4)** νεώτ. τὸ νὰ δίδουν τὰς χεῖρας δύο ἄτομα πρὸς χαιρετισμὸν ἢ ἐπιβεβαίωσιν ὑποσχέσεως· || φρ. νεώτ. νομ. **χειραφίας ψευδὴς ὑπόσχεσις ἢ ψευδὴς διὰ** χειραφίας **ὑπόσχεσις** ἡ παράβασις τῆς ὀφειλομένης πίστεως εἰς τὴν διὰ χειραφίας βεβαίωσιν τὴν διδομένην εἴτε ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου εἴτε ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν, προβλεπομένη καὶ τιμωρουμένη ὑπὸ τοῦ ποιν. νόμου.

χειρεκμαγεῖον (τὸ) μτγν. χειρόμακτρον βλ.λ. : Ἀπολλ.Δύσκ.Καταφευσμ.Ἱστ.36 **ἐπιφύσεις ἔχει ἐριώδεις καὶ χροώδεις, ἐξ οὗ νήθεται καὶ ὑφαίνεται χειρεκμαγεῖα.**

χειρεπιθεσία (ἡ) μτγν. **τὸ ἐπιτιθέναι** τὰς χεῖρας ἐπί τινος, ἡ τῶν χειρῶν **ἐπίθεσις** : Εὐστ.Ἐκκλ. Ἱστ.6,43.

χειρεργάτης (ὁ) μσν. **ὁ διὰ** τῶν χειρῶν ἐργαζόμενος : Τζέτζ.Χιλ.10,779 **τρέφειν αὐτὸν δυνάμενος ὡς πᾶς τις χειρεργάτης.**

χειρέργιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χείρεργον βλ.λ.: Βασ.2,245D.

χείρεργον (τὸ) μσν. ἔργον τῶν χειρῶν : Μόσχ.1 13,1062 **τὸ ἐμὸν χείρεργον τρέφει με.**

χειρητής (ὁ) πάπ. χειρεργάτης, χειροτέχνης, χειρῶναξ.

χειρίδιον (τὸ) μτγν. κ. μσν. ὑποκορ. **τοῦ χειρίς,** μικρὰ χειρίς, μονικάκι : Ἀπόκρ.Πράξ.Πέτρ.κ. Παύλ. 47,Δωρόθ.1632,αὐτ.755Β **διὰ τί φοροῦμεν κολόβιον μὴ ἔχον χειρίδια;**· **2)** μτγν. χειρόμακτρον ἢ εἶδος τι χειροκτίου πρὸς τρῖψιν τοῦ σώματος : Ἀντυλλ. π. Ὀρειβ.1,494 **ξηραὶ τρίψεις διά τε σινδόνων ἢ χειριδίων.**

χειριδοῦμαι-όομαι γλωσσ. ἐφοδιάζομαι διὰ χειρίδων.

χειριδωτός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἔχων **ἢ φέρων** χειρίδας, μανίκια, μανικωτός : Ἡρ.7,61 **περὶ δὲ τὸ σῶμα κιθῶνας χειριδωτοὺς ποικίλους,** αὐτ.5,3, Φιλόστρ.804,Πάπ. **χιτῶνα γυναικεῖον χειριδωτόν, - μανδύας χειριδωτός.**

χειρίζω, νεώτ. ἐν χρ. μ. τὸ μέσ. κ.παθ., μέλλ. **χειριῶ,** παθ. ἀόρ. **ἐχειρίσθην,** ἐπὶ χειρουργοῦ, ποιῶ, κάμνω ἐγχείρισιν, ἐγχειρίζω : Ἱππ.Ἰητρ.740· **2)** μτγν. κ. νεώτ. ἐν χερσὶν ἢ μετὰ χεῖρας ἔχω, διαχειρίζομαι, διοικῶ, κυβερνῶ : Πολύβ.1,20,4 **ἐδόκουν ἐνδεχομένως χειρίζειν τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν,** Ἐπιγρ. Κερκύρας **ἑλέσθαι δὲ βουλὰν τοὺς χειριξοῦντας** τὸ ἀργύριον, Πάπ. ἀργυρικὸς λόγος . . λημμάτων **καὶ ἀνηλωμάτων τῶν δι᾽ ἐμοῦ χειριζομένων**· **3)** νεώτ. διεξάγω, διεξέρχομαι : **δὲν ἐχειρίσθη** καλῶς τὴν ὑπόθεσιν - τὸ **θέμα τῆς διαλέξεώς του**· **4)** ὁμ. χρησιμοποιῶ τι ὡς ὄργανον : **χειρίζεται καλῶς** τὸν **χρωστῆρα - τὴν σπάθην - τὴν** γραφίδα - **τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν.**

χειρικός-ή-όν πάπ. ὁ ἀνήκων ἢ **ἀναφερόμενος** εἰς τὴν χεῖρα, ὁ τῆς χειρός, **διὰ** τῆς χειρὸς

γινόμενος : **χειρικὰ ἔργα πάντα, - χειρικὴν ἐμὴν ἐργασίαν.**

χειρικῶς ἐπίρρ. μσν. ἐκτεταμένῃ τῇ χειρί, διὰ τῆς χειρός : Ἡσ.Πρεσβ.Cent.1007B **χειρικῶς ἀνταμειβόμεθα.**

χείριξις-εως (ἡ) χειρισμὸς βλ.λ.1), ἐγχείρισις : Ἱππ. Ἀγμ.756· **2)** Ἐπιγρ. χείρισις, χειρισμός, διαχείρισις, διοίκησις : **τοῖς αἱρεθεῖσι εἰς τὴν χείριξιν τοῦ ἀργυρίου.**

χείριος-α-ον ὁ ὑπὸ τὰς χεῖρας, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τινὸς ὤν, ὑποχείριος : Εὐρ.Ἀνδρ.412 **προλείπω βωμὸν ἥδε χειρία σφάζειν, φονεύειν·** ‖ συχν. μτ. ρ. : Σοφ.Αἶ.495 μή μ' ἀξιώσῃς **βάξιν ἀλγεινὴν λαβεῖν τῶν σῶν ὑπ' ἐχθρῶν χειρίαν ἐφεὶς τινι,** Εὐρ.Κύκλ.177, αὐτ.Ἴων 1257.

χειριπέδα (ἡ) Ἐπιγρ. χειροπέδη, χειρόδεσμος : Ἐπιγρ. Θηβῶν.

χειρίς-ῖδος κ. νεώτ. κάλυμμα τῆς χειρὸς **ἐκ** δέρματος κυρίως, εἶδος τι κηπουρικοῦ χειροκτίου: Ὀδ.Ω 230 **χειρῖδάς τ' ἐπὶ χερσὶ βάτων ἕνεκ',** Ξεν.ΚΠ 8,8,17· **2)** κ. νεώτ. μέρος τοῦ ἐνδύματος, τὸ περιβάλλον, τὸ καλύπτον τὸν βραχίονα καὶ τὸν πῆχυν, μανίκι, ἰδίᾳ δὲ μακρὸν καὶ εὐρὺ κάλυμμα, μανίκα : Ἡρ.6,72 **ἐπικατήμενος χειρῖδι πλέῃ ἀργυρίου,** Ξεν.Ἑλλ.2,1,8, αὐτ.ΚΠ 8,3,13, Πλούτ. Ὀθ.6, Λουκ.ΖΤραγ.41 **τοὺς ποδήρεις χιτῶνας καὶ χλαμύδας καὶ χειρῖδας καὶ προγαστρίδια,** Πάπ. **ἀπὸ τῆς χειρῖδος τοῦ υἱοῦ μου,** Παπαδ.Χριστ.Διηγ. 62 **μὲ τουτλούκια καὶ μὲ χειρῖδας ἀνοικτάς·** **3)** μτγν. χειρίδιον βλ.λ.2) : Ἀντυλλ.π.Ὀρειβ.2,399· **4)** νεώτ. εἰδικόν τι χειρόκτιον τῶν πολεμιστῶν τοῦ μεσαίωνος κατεσκευασμένον ἐκ χονδροῦ δέρματος καὶ ἐνισχυθὲν κατόπιν διὰ μεταλλικῶν δακτυλίων ἢ πλακῶν.

χείρισις-εως (ἡ) νεώτ. ὁ χειρισμός : **ἡ χείρισις τοῦ πηδαλίου·** ‖ μτφ. ἐπὶ δίκης, ὑποθέσεως.

χείρισμα-ατος (τό) τὸ μέρος τοῦ σώματος **ἐφ' οὗ** γίνεται χειρισμὸς βλ.λ.1), ἐγχείρισις : Ἱππ. Ἄρθρ.788,51· **2)** χειρισμός, χείρισις, μεταχείρισις : **αὐτ.808.**

χειρισμογράφος (ὁ) πάπ. ὀνομ. ὑπουργήματος ὁ καταγράφων χειρισμούς, τὰς διαχειριστικὰς ἢ διοικητικὰς πράξεις.

χειρισμός (ὁ) κ. νεώτ., πάπ. κ. **χιριζμός** ἡ ἐνέργεια τοῦ χειρίζομαι βλ.λ.1), ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐνέργεια, **ὅθ.** ἐν τῇ χειρουργικῇ ἐγχείρισις : Ἱππ.Ἰητρ. 740· **2)** μτγν. κ. νεώτ. ὁ τρόπος καθ' ὃν χειριζόμεθά τι, τρόπος χρήσεως, χρησιμοποιήσεως, τρόπος **τοῦ** διευθύνειν, διαχειρίζεσθαι, κυβερνᾶν: Πολύβ.1,4,1 **οὕτω καὶ διὰ τῆς ἱστορίας ὑπὸ μίαν σύνοψιν ἀγαγεῖν τοῖς ἐντυγχάνουσι τὸν χειρισμὸν τῆς τύχης,** αὐτ.5,26,4, Ἀθήν.5,195D, Πάπ. **τοῦ χειρισμοῦ τῶν κυβερνητῶν, - χειρισμὸς πυροβόλου, - κακὸς χειρισμὸς τῆς ὑποθέσεως·** **3)** μτγν. ἐξάσκησις : αὐτ.32,14,11 **οὐχ οὕτω τῷ πλήθει τῶν χρημάτων τὸ προκείμενον κατεργασάμενος ὡς τῷ καιρῷ τῆς δόσεως καὶ τῷ χειρισμῷ τῆς χάριτος·** **4)** ὁμ. ἐκτέλεσις, ἐκπλήρωσις : αὐτ.6,12,3 **τὸν ὅλον χειρισμὸν τῶν δογμάτων ἐπιτελοῦσι.**

χειρίσοφος ἐσφ. γρ. τοῦ χειρόσοφος βλ.λ.

χειριστεύω Ἐπιγρ. ἐνεργῶ ὡς χειριστής, εἶμαι χειριστής.

χειριστήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ. **ὄργανον δι' οὗ** τις χειρίζεταί τι.

χειριστήριον (τό) νεώτ. ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐκπομπὴ τῶν διακεκομμένων ρευμάτων, τὰ ὁποῖα μεταδίδουν τὰ τηλεγραφικὰ σύμβολα.

χειριστής (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ χειριζόμενός τι, διαχειριστής, διοικητής : Πολύβ.3,4,13 **ἀλλ' ὧν μὲν συνεργός, ὧν δὲ καὶ χειριστὴς γεγονέναι·** **2)** νεώτ. ὁ ἐργαζόμενος διὰ τοῦ χειριστηρίου τηλεγραφητής· **3)** ὁμ. ὁ χειριζόμενος μηχάνημά τι ἢ συσκευήν τινα, τὰ ἱστία πλοίου, τὰ μηχανήματα τῶν τορπιλλῶν κτλ.· **4)** ὁμ. ὁ παρασκευαστὴς χημικοῦ ἢ φαρμακευτικοῦ ἐργαστηρίου **5)** ὁμ. **χειριστὴς τοῦ κλείστρου** στρατιώτης ἐπιπεφορτισμένος νὰ ἀνοίγῃ καὶ κλείῃ τὸ κλεῖστρον κατὰ τὴν βολὴν τοῦ πυροβόλου· ‖ **χειριστὴς τοῦ ρυθμιστῆρος** στρατιώτης ἐπιπεφορτισμένος νὰ ρυθμίζῃ τὸν πυροσωλῆνα τῶν ὀβίδων πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς των εἰς τὸ πυροβόλον.

χειριστικός-ή-όν πάπ. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χειρισμόν, ὁ τοῦ χειρισμοῦ· **2)** πάπ. τὸ οὐδ. **χειριστικὸν** ὡς οὐσ. τὸ διαχειριστικὸν βιβλίον : **ἐν πιττακίῳ Σωτηρίχῳ ἐτάγη καὶ ἐν χειριστικοῖς οὐχ εὑρίσκεται.**

χείριστος-η-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ἀνώμαλον ὑπερθ. τοῦ κακός **ἐκ** τοῦ συγκρ. χείρων, ὁ κάκιστος, ὁ κατώτατος, ὁ φαυλότατος : Λυσ.92,4 **οἱ τριάκοντα πολλοὺς μὲν τῶν πολιτῶν καὶ οὐ τοὺς χειρίστους ἀπέκτειναν,** Ξεν.Ἀπομν.1,2,32, **- ὁ χείριστος τῶν ἀνθρώπων, - καπνὸς χειρίστης ποιότητος·** ‖ ἡ αἰτ. τοῦ οὐδ. κτ. πληθ. **χείριστα** ὡς ἐπίρρ. χειρίστως βλ.λ. : Ἀριστλ.Ζ1 4,10,22, αὐτ. Μεταφ.12,8,8.

χειριστότερος-α-ον ἐσφ. γρ. **τοῦ** χειρότερος ἐν Ἱππ.25,12.

χειρίστως ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τὸν πλέον χειρότερον τρόπον, κάκιστα : ΠΔ Μακκ.2,7,39.

χειριῶ-άω μτγν. ἔχω χειράδας εἰς τὰς χεῖρας, φέρω εἰς τὰς χεῖρας ρήγματα, σκασίματα· Πολυδ.2,152 **«χειριᾶν δὲ ἐκάλουν τὸ κατερρῆχθαι τὰς χεῖρας ἢ ἀλγεῖν ἐκ κόπου».**

χειρίων Ἡσ. «χείρων».

χειροβάδισις-εως (ἡ) νεώτ. **ἡ** διὰ τῶν χειρῶν βάδισις, τὸ νὰ βαδίζῃ τις χρησιμοποιῶν τὰς χεῖρας ἀντὶ τῶν ποδῶν.

χειροβάδισμα-ατος (τό) νεώτ. ἡ χειροβάδισις.

χειροβαλίστρα (ἡ) γλωσσ. ἡ χειροσφενδόνη.

χειροβάναυσος-ον μτγν. ὁ τέχνην τινὰ βάναυσον μετερχόμενος, βαναυσουργός : Πολυδ.7,7.

χειροβαρέα (ἡ) μσν. εἶδός τι μεγάλης σφύρας, ἡ βαριά : ΚΠορφ.Ἔκθ.677 (ἐκδ. 2α).

χειροβαρής-οῦς-ές ὁ ἔχων βάρος τόσον ὅσον δύναται ἡ χεὶρ νὰ βαστάσῃ : Φιλέτ.Λαμπαδ.1 **καὶ χειροβαρὲς σαρκὸς ὑείας θετταλότμητον κρέας.**

χειρόβιος-ον πάπ. κ. λεξ. ὁ ζῶν, ἀποζῶν ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του· πρβλ.Σουΐδ. **«χειρόβιοι, οἱ ἐκ τῶν χειρῶν ζῶντες καὶ ταῖς τέχναις** προσκαθήμενοι· λέγονται καὶ ἀποχειρόβιοι».

χειροβίοτος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀποζῶν διὰ τῆς ἐργασίας του, ἀποχειροβίοτος, χειρόβιος, βιοπαλαιστής : Ἡρωδιαν.Ἐπίμ.215, ΚΜανασσ.Χρον. 5200 **αὐτουργοὶ καὶ πένητες καὶ τῶν χειροβιάτων** (δ.γρ. χειροβιώτων).

χειροβίωτος-ον μσν. δ.γρ. τοῦ χειροβίοτος.

χειρόβλημα-ατος (τό) Ἡσ. «χειρόβολον, δράγμα· οἱ δὲ χειρόβλητον».

χειρόβλητον (τό) Ἡσ. «χειρόβλημα».

χειροβλιμῶμαι-άομαι μτγν. κ. χειροβλημ- χειροτρίβω, ψηλαφῶ : Λουκ.Ψευδολ.24.

χειροβολιάζω δημ. κάμνω χειρόβολα, δράγματα, δεσμίδας σταχύων.

χειροβολίς-ίδος (ἡ) νεώτ. εἶδός τι βολίδος χρησιμοποιουμένης διὰ μετρήσεις βαθῶν τοῦ θαλασσίου βυθοῦ μέχρις 25 ὀργυιῶν.

χειροβολίστρα (ἡ) μσν. δ. τ. τοῦ χειροβαλίστρα βλ.λ. : ΚΠορφ. Πρὸς υἱὸν Ρωμανὸν 53 **τὰς ἐν τοῖς ἅρμασι κατεσκευασμένας χειροβολίστρας.**

χειρόβολον (τό) μσν. κ. νεώτ., δημ. **χερόβολο** ποσότης ὅση χωρεῖ ἐν τῇ χειρί, χεροβολιά· **2)** δράγμα σπαρτῶν, χερόβολο : Τζέτζ.Λυκόφρ. 34 **ἀμάλη λέγεται τὸ χειρόβολον τῶν σταχύων.**

χειροβολῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. βάλλω, ρίπτω διὰ τῆς χειρός, ἐκσφενδονίζω : Λουκ.Λεξιφ.5.
χειροβομβίς-ίδος (ἡ) νεώτ. βομβὶς ἐκσφενδονιζομένη διὰ τῆς χειρός.
χειροβομβιστής (ὁ) νεώτ. στρατιώτης χρησιμοποιούμενος διὰ τὴν ἐκσφενδόνισιν χειροβομβίδων.
χειροβοσκός-όν μτγν. ὁ ἀποζῶν ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του, χειρόβιος, χειροβίοτος : Πολυδ.7,7, Ἡσ.
χειροβούζιον (τὸ) νεώτ. εἶδός τι χειροβομβίδος παλαιότερον ἐν χρήσει.
χειροβρὼς-ῶτος (ὁ,ἡ) ὁ τὰς χεῖρας βιβρώσκων, ἀναλίσκων, τρίβων : Στησίχ.π.Ζηνόβ.6,44 **χειροβρῶτι δεσμῷ.**
χειρογάστωρ-ορος (ὁ,ἡ) ὁ πληρῶν τὴν γαστέρα αὐτοῦ διὰ τῶν χειρῶν, ὁ διὰ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του ποριζόμενος τὴν τροφὴν τῆς γαστρός, χειροβίοτος· Ἡσ. «χειρογάστορες, οἱ ἀπὸ τῶν χειρῶν γαστριζόμενοι καὶ τῇ γαστρὶ ποριζοντες» : Ἑκατ.359· ‖ **χειρογάστορες** ἐπιγραφὴ δράματος τοῦ Νικοφῶντος.
χειρογνωμονική (ἡ) νεώτ. ἡ χειρομαντεία.
χειρογράφεια (ἡ) πάπ. γραφεῖον ἐν ᾧ γράφονται τὰ χειρόγραφα : **ἐλημματίσθη ἐν τῇ μεγάλῃ χειρογραφείᾳ.**
χειρογράφημα-ατος (τὸ) μσν. ἰδιόχειρος γραπτὴ διαβεβαίωσις, ἰδ. αὐτόγραφον χρεωστικὸν ὁμόλογον : Φώτ.Βιβλ.31,18 **περὶ τῶν ἐκδανεισθέντων χρημάτων . . καὶ τοῦ ἐν τῇ ὁμολογίᾳ χειρογραφήματος.**
χειρογραφία (ἡ) μσν. ἡ διὰ χειρὸς γραφή : Πάπ. **ἐπηκολούθηκα τῇ αὐθεντικῇ χειρογραφίᾳ,** - **χειρογραφία στρατηγοῦ,** Σκυλίτζ.Ἰω. ἐν Κεδρ. Γεώργ.2,666,1· **2)** πάπ. ἀσφάλεια : **ταύτην πεποίημαι τὴν χειρογραφίαν· 3)** ὁμ. χειρόγραφον : Πάπ. **προσφωνήσας χειρογραφίᾳ.**
χειρογραφική (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἀσχολουμένη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, χρονολογικὴν κατάταξιν καὶ ἑρμηνείαν τῶν ἀρχαίων χειρογράφων.
χειρογραφομαντική (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη ἡ ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῶν χειρογράφων μαντευομένη· πρβλ. γραφολογία.
χειρόγραφο(ν) (τὸ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. πᾶν τὸ διὰ χειρὸς γεγραμμένον : Πολύβ.30,8,4, Διον. Ἁλ.Ρωμ.5,8 **ταῖς σφραγῖσιν ἑκατέραν** (τὴν ἐπιστολὴν) **γνωρίσας μετὰ τὸ λῦσαι τὰ σημεῖα τοῖς χειρογράφοις,** ΚΔ Κολ.2,14 **ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν,** Ἐπιγρ., Πάπ.· **2)** μτγν. **τὸ** χειρογράφημα : Πλούτ.Ἠθ.859Α.
χειρόγραφος-ον κ. νεώτ. ὁ διὰ χειρὸς γεγραμμένος : Πάπ. **ἀντίγραφον χειρογράφου συμβόλου,** - **ἡ ἀσφάλεια χειρόγραφος ἧδε,** - **χειρόγραφοι σημειώσεις,** - **χειρόγραφον βιβλίον·** δθ. τὸ οὐδ. **χειράγραφον** ὡς οὐσ. βλ.λ.· **2)** τὸ ἀρσ. **ὁ χειρόγραφος** ὡς οὐσ. χειρόγραφον βλ.λ.2), χειρογράφημα : Ἐπιγρ.
χειρογράφος (ὁ) πάπ. ὁ χειρογραφῶν.
χειρογραφῶ-έω πάπ. κ. μσν. γράφω διὰ τῆς χειρός, ὑπογράφω ἰδιοχείρως, δίδω ἔγγραφον ἐγγύησιν, ἐγγυῶμαι δι' ἰδιοχείρου βεβαιώσεως : Πάπ. χειρογραφήσει **ἀμφότερα τὰ μέρη ἐν ἡμέραις τριάκοντα γενέσθαι ἐπὶ τοῦ στρατηγοῦ,** Θεοφύλ. Σ'Ἱστ.227,25 **χειρογραφήσας τὸ δάνεισμα.**
χειροδάϊκτος-ον ποι. ὁ διὰ τῆς χειρὸς σπαραχθείς, φονευθείς : Σοφ.Αἰ.219 **τοιαῦτ' ἂν ἴδοις σκηνῆς ἔνδον χειροδάϊκτα σφάγι'** αἱμοβαφῆ.
χειρόδεικτος-ον ὁ διὰ τῆς χειρὸς δεικνυόμενος, κατάδηλος, ὁλοφάνερος : Σοφ.ΟΤ 901 **εἰ μὴ τάδε χειρόδεικτα πᾶσιν ἁρμόσει βροτοῖς.**
χειροδεικτῶ-έω δεικνύω διὰ τῆς χειρός.
χειροδένω νεώτ. ὅ. χειροδετῶ βλ.λ.
χειροδέσμη (ἡ) μσν. ὁ χειρόδεσμος βλ.λ. : ΚΜανασσ.Χρον.2923 **χειροδέσμη δύσλυτος, ἄρρηκτος ποδοκάκκη.**
χειροδέσμητος-ον μσν. **ὁ πεπεδημένος** τὰς χεῖρας, ὁ τὰς χεῖρας δεσμευθείς : ΚΜανασσ.Χρον. 2870 **ὡς χειροδέσμητος λῃστὴς περιηγκωνισμένος.**
χειροδέσμιον (τὸ) μσν. ἡ χειροπέδη :Βασιλ.60,35,18.
χειρόδεσμος (ὁ) πάπ. κ. νεώτ. δεσμὸς τῶν χειρῶν, χειροδέσμη, χειροπέδη : Πάπ., Γλωσσ.· **2)** νεώτ. εἶδός τι ναυτικοῦ κόμβου.
χειροδεσμῶ-έω μσν. δένω, δεσμεύω **τὰς** χεῖρας διὰ πέδης : Δούκ 192.
χειρόδετος-ον μτγν. ὁ δεδεμένος τὰς χεῖρας : Ἡλιόδ.Αἰθ.9,15 **χειρόδετος χιτὼν ἀπ' αὐχένος εἰς γόνυ καθειμένος,** Ἰώσ.ΑΙ 7,θ,1 (ἐσφ. γρ. τοῦ χειριδωτός).
χειροδετῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. δένω, δεσμεύω τὰς χεῖρας : Πλούτ.Ἠθ.585Α, Φίλ.1,640,29 ὅταν αὐτοῦ **τὴν ἐπιτηδειότητα τῆς φύσεως ἀποδέξηται, χειροδετεῖ τρόπον ἀλείπτου καὶ πρὸς τὰ γυμνάσια καλεῖ** (πιθ. διόρθ. τοῦ χειροδοτεῖ).
χειροδίκαιος-ον Σουΐδ. «χειροδίκης».
χειροδίκης (ὁ) κ. μσν. ὁ **ἐπιβάλλων** τὰ δικαιώματά του διὰ τῶν χειρῶν του, διὰ τῆς βίας, ἐκεῖνος ποὺ παίρνει τὸ δίκιο του **μὲ** τὰ χέρια του· Εὐστ.201,3 «ὁ βίαιος καὶ οὐκ ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλ' ἐν ταῖς χερσὶ ταῖς ἑαυτοῦ κείμενον ἔχων τὸ δίκαιον» : Ἡσίοδ.Ἔργ.187 **οὐδέ κεν οἵ γε γηράντεσσι τοκεῦσιν ἀπὸ θρεπτήρια δοῖεν, χειροδίκαι,** Γρηγ.Ναζ.1,754D **οἱ δὲ χειροδίκαι εἰς ὕφος αἴρονται, ἐξ οὗ καὶ πεσοῦνται,** Νικ.Χων.Χρον. 212Β **ἦν δὲ καὶ τοῖς κατειπεῖν ἔχουσι τῶν χειροδικῶν εὐέντευκτος.**
χειροδικία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν τοῦ παθόντος τιμωρία τοῦ ἀδικήσαντος.
χειροδικῶ-έω νεώτ. εἶμαι χειροδίκης, κάμνω χειροδικίαν, τιμωρῶ διὰ τῶν ἰδίων μου χειρῶν τὸν ἀδικήσαντά με.
χειρόδμητος-ον μτγν. **ὁ** ὑπὸ τῶν χειρῶν ποιηθείς, χειροποίητος : Γρηγ.Νύσσ.1,732.
χειροδοσία (ἡ) μσν. ἡ πίστις ἡ διὰ τῶν χειρῶν δοθεῖσα : Γερμ.Α'Ἐπιστ.πρὸς Κυπρίους 1,17 **ἀπολύσουσι τούτους τοῦ τῆς χειροδοσίας ζητήματος.**
χειροδόσιον (τὸ) γλωσσ. τὸ διδόμενον διὰ τὴν ἐργασίαν τῶν χειρῶν, ἡμερομίσθιον, μισθός.
χειρόδοτος-ον μτγν. ὁ διὰ χειρὸς δοθείς, ἐγχειρισθείς : Ποδυδ.2,152 **χειρόδοτον δάνειον** (δάνειον γενόμενον ἄνευ συμβολαίου, ἄνευ γραπτῆς ὁμολογίας), Πάπ.· ‖ μσν. ἐπίρρ. **χειροδότως** διὰ χειρὸς δόσει, **μὲ** τὸ χέρι : Ἀνδρ.Κρ.9.
χειροδοτῶ-έω μτγν. διὰ τῆς χειρὸς δίδω, παρέχω : Φίλ.1,640 (πιθ. διόρθ. χειροδετῶ).
χειροδράκων-οντος (ὁ) ὁ ἔχων ἀντὶ χειρῶν δράκοντας ἢ **ὁ** ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἔχων, κρατῶν δράκοντας, ὄφεις : Εὐρ.Ἠλ.1345 **δεινὸν γὰρ ἴχνος βάλλουσ' ἐπὶ σοὶ χειροδράκοντες χρῶτα κελαιναί.**
χειροδρόπος-ον μτγν. ποι. **ὁ διὰ τῶν χειρῶν** δρέπων, συνάγων : Νίκ.Θηρ.752 **χειροδρόποι δ' ἵνα φῶτες ἄνευ δρεπάνοιο λέγονται ὄσπρια χέδροπά τ' ἄλλα μεσοχλόου ἐντὸς ἀρούρης.**
χειροδύναμος-η-ο δημ. δ. τ. τοῦ χεροδύναμος.
χειροέρκτης Ἡσ. «χειρουργός».
χειροήθεια (ἡ) ἡμερότης, ἡμέρωσις : Ἀριστλ. Φυσιογν.5,2 **τάς τε τροφὰς καὶ τὰς χειροηθείας μᾶλλον προσδεχόμενα.**
χειροήθης-ους-ες κ. νεώτ. ὁ εἰς τὴν χεῖρα εἰθισμένος, ὃν τις καλῶς ἢ εὐκόλως δύναται νὰ μεταχειρισθῇ, ἰδ. ἐπὶ ζῴων τιθασός, ἥμερος : Ἡρ. 2,69 **ἐκ πάντων δὲ ἕνα ἑκάτεροι τρέφουσι κροκόδειλον, δεδιδαγμένον εἶναι χειροήθεα, οὐτ.** 3,28, Ξεν.Ἱππ.2,3, Διόδ.Σ 1,48, - **πολλὰ τῶν ἀγρίων**

ζώων δαμαζόμενα γίνονται χειροήθη· **2)** μτ. δοτ. ὁ εἰθισμένος εἴς τι, ἐξῳκειωμένος πρός τι : Πλούτ.᾿Ηθ.976Α **ἀνθρώποις χειροήθεις ἐγχέλεις**, αὐτ.2F **θηρία χειροήθη τοῖς πόνοις**· **3)** κ. ἐπὶ ἀνθρώπων, ὁ εὐκόλως διοικούμενος, κυβερνώμενος, ἐξημερωμένος : Στράβ.11,2,4 **τὰ μὲν πλησίον τοῦ Ταναΐδος ἀγριώτερα, τὰ δὲ συνάπτοντα τῷ Βοσπόρῳ** χειροήθη μᾶλλον, Πλούτ.᾿Ηθ.14Ε· ‖ κ. μτ. δοτ. : Ξεν.Οἰκ.7,10 **ἐπεὶ ἤδη μοι χειροήθης ἦν** (ἡ γυνὴ) **καὶ ἐτετιθάσευτο ὥστε διαλέγεσθαι, ἠρόμην αὐτὴν ὧδέ** πως, Δημ.37, Λουκ.Μισθ.Συν. 35· **4)** μτγν. ἐπὶ πραγμ., ὁ συνήθης : Πλούτ.Μάρκελλ.16 **τὰ φαινόμενα δεινὰ ποιουμένους τῇ διανοίᾳ** χειροήθη **διὰ τῆς ὄψεως**· **5)** ὁμ. ὁ κατάλληλος, ὁ ἁρμόζων : αὐτ.Φιλοπ.8 **τὰ ὅπλα τοῖς σώμασι ἐγίνετο χειροήθη.**

χειροθεραπεία (ἡ) νεώτ. δ. χειροπρακτικὴ βλ.λ.

χειροθεσία (ἡ) μτγν., μσν κ. νεώτ. ἡ τῶν χειρῶν ἐπίθεσις, μεταχείρισις, χειρισμός, περὶ τοῦ μουσικοῦ ὀργάνου τοῦ καλουμένου τρίποδος : ᾿Αρτέμων π. ᾿Αθήν.14,637Ε **ὀλιγοχρόνιον τὴν ἀκμὴν σχῶν διὰ τὸ δοκεῖν ἐργώδης εἶναι κατὰ τὴν χειροθεσίαν**· **2)** ἐκκλ. κ. νεώτ. ἐπίκλησις τῆς θείας χάριτος δι᾿ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ ἱερέως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν πιστῶν : Κλήμ.᾿Αλ.1,261C, Εὐσ.2,1213· **3)** ὁμ. κ. νεώτ. ἡ δι᾿ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ ἐπισκόπου προχείρισις εἰς ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα κατωτέρας τάξεως, χειροτονία· Ζωναρ. Καν.4 Συν.Νικαίας «χειροτονίαν τὴν καθιέρωσιν καὶ χειροθεσίαν ὀνομάζω» : Εὐσ.2,576C· **4)** μσν. θέσις τῆς ὑπογραφῆς, ἰδιόχειρος ὑπογραφή : Νικήτ.Παφλ.567Α.

χειροθετῶ-έω μσν. κ νεώτ **ἐκκλ. ἐπιτίθημι** τὰς χεῖρας, ἐνεργῶ χειροθεσίαν βλ.λ 3), χειροτονῶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, μεταδίδω τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος : Βι.Μαξ.᾿Ομ.21 **τούτοις** (τοῖς ἱερεῦσι) **ἀνεῖται χρίειν καὶ χειροθετεῖν καὶ τὸν ἄρτον προσφέρειν**, Φώτ᾿Επιστ.154,24

χειροκαλαθίσκος (ὁ) μτγν. εἶδός τι τραγικῆς ὀρχήσεως : Πολυδ.4,105 σιμὴ **χειροκαλαθίσκος χεὶρ καταπλανής** (διόρθ. σιμὴ χείρ, καλαθίσκος, χεὶρ καταπρανής)

χειροκαλλιέργεια (ἡ) νεώτ ἡ διὰ τῶν χειρῶν γινομένη καλλιέργεια, κατ᾿ἀντιδιαστ πρὸς τὴν διὰ μηχανικῶν μέσων ἐνεργουμένην.

χειροκέντητος-ον νεώτ. ὁ κεντηθεὶς διὰ τῶν χειρῶν, ὁ κεντημένος μὲ τὰ χέρια.

χειροκένως ἐπίρρ μτγν. κεναῖς ταῖς χερσί, μὲ ἄδεια χέρια : ΠΔ Παραλ.1,12,33 **πεντήκοντα χιλιάδες βοηθῆσαι τῷ Δαβὶδ οὐ χειροκένως.**

χειροκίνητος (-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. **ὁ διὰ τῆς** δυνάμεως τῆς χειρὸς κινούμενος, πρβλ. ἠλεκτροκίνητος

χειρόκμητος-ον, δωρ χειρόκματος (Τίμ.Λοκρ. 94Β) ὁ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων **ἐργασθείς**, ποιη**θείς**, διακοσμηθεὶς χειροποίητος : ᾿Αριστλ.Μετ. 4,3,20 **ἔργον ἐπὶ τῶν χειροκμήτων τὸ ὀπτῆσαι μᾶλλον ἢ ἑψῆσαι**, Στράβ.2,5,10 **δεῖ τὸν ἐγγυτάτω διὰ τῶν χειροκμήτων** σχημάτων **μιμούμενον τὴν ἀλήθειαν ποιήσαντα σφαῖραν** τὴν γῆν.

χειροκμητῶ-έω μτγν. διὰ τῆς χειρὸς ἐργάζομαι, ποιῶ, κατασκευάζω : Διον.᾿Αλ.π.Εὐσ.Εὐαγγ. Προπ.334Β **χειροκμητεῖν τὸν θεόν.**

χειροκνημίς-ῖδος (ἡ) εἶδός τι χειρῖδος πολεμι**κῆς** ἀποτελούσης πιθανῶς μέρος τοῦ ὁπλισμοῦ **τῆς** χειρός : ᾿Ανών.π.Montf.Bibl.Coisl.514.

χειροκομία (ἡ) νεώτ. περιποίησις τῶν χειρῶν καὶ τῶν ὀνύχων, μανικιούρ.

χειροκόπησις-εως (ἡ) μσν. ἡ χειροκοπία βλ.λ. : ᾿Ακροπ.Γεώργ.Χρον.20Β.

χειροκοπία (ἡ) μσν. ἀποτομή, ἀποκοπὴ τῶν χει**ρῶν** : **᾿Αναστ.Σιν. ἐν Catal.Bibl.Flor.**1,301.

χειροκόπος-ον μσν. ὁ ἀποκόπτων, ὁ ἀποτέμνων τὰς χεῖρας : Μακρόβ. de Diff.Verb.2.

χειροκοπῶ-έω μτγν. ἀποκόπτω, ἀποτέμνω τὰς χεῖρας : Διόδ.Σ᾿Εκλ.567,16 **τοὺς συμμαχοῦντας τοῖς Φοίνιξι χειροκοπεῖν**, ᾿Αππ.᾿Ιβηρ.68· κ. παθ. ὑφίσταμαι, παθαίνω ἀποκοπὴν τῶν χειρῶν : Πλούτ. 305C **Κυνέγειρος δ᾿ ἐχειροκοπήθη**· **2)** καταχρ. χειροτριβῶ, μαλάσσω, δέψω· πρβλ. χειρομαχῶ : ᾿Αρτεμίδ.Δαλδ.1,78 **χειροκοπεῖν τὸ αἰδοῖον.**

χειροκρασία (ἡ) μτγν. πλοκή, ἀνάμειξις τῶν χειρῶν, συμπλοκή, διαπληκτισμός : Διον.᾿Αλ.Ρωμ. 6,65, αὐτ.8,72, Διόδ.Σ᾿Εκλ.534,28 **τῆς παρανόμου** χειροκρασίας, Πλούτ.᾿Ηθ.332C **βίαν πολεμικὴν καὶ χειροκρασίαν.**

χειροκρατία (ἡ) μτγν. ἡ διὰ τῆς βίας ἐπικράτησις τοῦ ἰσχυροτέρου, τυραννικὴ κυβέρνησις : Πολύβ.6,9,6 **μεθίσταται δ᾿ εἰς βίαν καὶ χειροκρατίαν ἡ δημοκρατία**, Διόδ.Σ᾿Εκλ.608,46.

χειροκρατικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀσκῶν χειροκρατίαν, ὁ διοικῶν, ὁ φερόμενος τυραννικῶς : Πολύβ. 6,10,4 **ἀριστοκρατία δὲ παρέπεται ὁ θηριώδης** τρόπος τῆς πολιτείας καὶ χειροκρατικός.

χειροκρατῶ-έω μσν. κ. νεώτ. κρατῶ διὰ τῆς χειρός, βαστῶ ἀπὸ τὸ χέρι, εὔχρ. ἰδ. τὸ μέσ. ἀλληλοπαθὲς χειροκρατοῦμαι : Παχυμ.Γ 2,20,11C (ἔκδ. 2α) **χειροκρατούμενος τυφλῷ ποδὶ διήρχετο.**

χειροκρόταλον (τὸ) νεώτ. κρόταλον κρουόμενον διὰ τῶν δακτύλων, καστανιέττα.

χειροκρότημα-ατος (τὸ) νεώτ. κ. δημ. κρότημα, κροῦσις τῶν παλαμῶν, ἐπιδοκιμασία διὰ χειροκροτήσεως.

χειροκρότησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις τοῦ χειροκροτῶ, κροῦσις, κρότησις τῶν παλαμῶν **πρὸς** ἔνδειξιν ἐπιδοκιμασίας ἢ ἐνθουσιασμοῦ.

χειροκροτῶ-έω νεώτ., δημ. κ. χειροκροτάω, ἀόρ **ἐχειροκρότησα**, παθ. ἀόρ. **ἐχειροκροτήθην**, δημ. **(ἐ)χειροκροτήθηκα**, κροτῶ τὰς χεῖρας εἰς ἔνδειξιν ἐπιδοκιμασίας τινὸς ἢ ἐνθουσιασμοῦ : **οἱ θεαταὶ ἐχειροκρότουν φρενιτιωδῶς εἰς τὸ τέλος ἑκάστης πράξεως, - τὸ ἀκροατήριον ἐχειροκρότησεν ἐνθουσιωδῶς, - ὁ ρήτωρ ἐχειροκροτήθη.**

χειρόκτιον (τὸ) νεώτ., δημ. **χειρόχτι** περίβλημα **τῆς ἄκρας χειρὸς εἴτε πρὸς** προφύλαξιν, εἴτε χάριν καλλωπισμοῦ, γάντι· ‖ φρ. ρίπτω **τὸ χειρόκτιον εἴς τινα** προκαλῶ τινα εἰς μονομαχίαν, δθ. κ. γεν. προκαλῶ τινα.

χειρόκτυπος-ον ὁ κτυπηθεὶς διὰ τῆς χειρός : Τελεστ. π. ᾿Αθήν.14,616F **νυμφαγενεῖ χειροκτύπῳ φηρὶ Μαρσύα κλέος** (δ.γρ χοροκτύπῳ).

χειροκύμβαλα (τὰ) μσν. μικρὰ κύμβαλα κρουόμενα διὰ τῶν χειρῶν : ΚΠορφ.῞Εκθ.379 (ἔκδ. 2α).

χειρολάβη (ἡ) μτγν. χειρολαβὶς βλ.λ.:᾿Αρχ.Μαθ.76.

χειρολαβή (ἡ) νεώτ. τὸ ἐπὶ τοῦ κιγκλιδώματος κλίμακος **ἐπίμηκες** ξύλον, ἐφ᾿ οὗ στηρίζονται **οἱ** ἀνερχόμενοι καὶ κατερχόμενοι, **δ.** χειραγωγός· **2)** ἡ λαβὴ τοῦ ἀρότρου, χειρολαβή, χειρολαβίς.

χειρολάβιον (τὸ) πάπ. ἡ χειρολαβὶς βλ.λ.

χειρολαβίς-ίδος (ἡ) μτγν. ἡ λαβὴ ἰδ. τοῦ ἀρότρου· Πολυδ.1,252 «ἀρότρου μέρη ἐχέτλη **τὸ** κατόπιν ξύλον ὀρθόν, οὗ ἔχεται ὁ ἀρότης· νῦν **δὲ** τὸ κοῖλον αὐλοῦ, καθ᾿ **ὃ τὴν** χεῖρα **ἐναρμόζει**, χειρολαβίς».

χειρολάβος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ λαμβάνων, ὁ ὑποστηρίζων τὴν χεῖρα, δθ. **χειρολάβος σφενδόνη** χειρουργικὴ σφενδόνη δι᾿ ἧς ὑποστηρίζεται πάσχουσα χείρ : Cocch.Chirurgg.Vett.28· **2)** νεώτ. τὸ ὡρσ. **χειρολάβος** ὡς οὐσ. ἐπίδεσμος διὰ τὴν στήριξιν τῆς πασχούσης χειρός, κούνια.

χειροληπτῶ-έω Σουΐδ.«λαμβάνω διὰ τῆς χειρός».

χειρολογῶ-έω μσν. συλλέγω, συνάγω διὰ τῶν χειρῶν, μαζεύω μὲ τὰ χέρια, ἐν χρ. τὸ παθ.: Γεωπ. 10,21,6 **πλήρωσον μήλων κεχειρολογημένων.**

χειρολυχνία (ἡ) πάπ. λυχνία φερομένη διὰ τῆς χειρός, φορητή.

χειρομάγγανον (τὸ) μτγν. πολεμική τις μηχανή, δι' ἧς τῇ βοηθείᾳ τῶν χειρῶν ἐκοφενδονίζονται, ἐξακοντίζονται βέλη : 'Ανών. ἐν 'Αρχ.Μαθ.318 **τὰς λεγομένας ἠλακάτας καὶ χειρομάγγανα.**

χειρόμακτρον (τὸ) κ. νεώτ. μάκτρον τῶν χειρῶν, τεμάχιον ὀθόνης ἢ ἄλλης τινὸς ὕλης, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπομάσσομεν, σφογγίζομεν τὰς χεῖρας, πετσέτα : 'Ηρ.4,64 **ὃς γὰρ ἂν πλεῖστα δέρματα χειράμακτρα ἔχῃ,** Σοφ.ἀπ.420 **Σκυθιστὶ χειρόμακτρον ἐκκεκαρμένος,** 'Αριστφ.ἀπ.427,Ξεν. ΚΠ 1,3,5 **εὐθὺς ἀποκαθαίρει τὴν χεῖρα εἰς τὰ χειρόμακτρα·** **2)** εἶδός τι κεφαλοδέσμου ἢ καλύπτρας τῆς κεφαλῆς τῶν γυναικῶν : Σαπφ.50,'Εκατ. 329, 'Ηρ 2,122 **δῶρον ἔχοντα παρ' αὐτῆς χειρόμακτρον χρύσεον.**

χειρομάλαξις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ τῶν χειρῶν μάλαξις τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος πρὸς θεραπευτικὸν σκοπόν, μασσάζ.

χειρομάνικο(ν) (τὸ) μσν. **κ. δημ.** τὸ μανίκιον βλ.λ. : Λέων Σοφ.6,3,25.

χειρομαντεία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. μαντεία περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς τύχης προσώπου τινὸς διὰ τῆς παρατηρήσεως τῶν γραμμῶν τῆς παλάμης αὐτοῦ, **ἅ.** χειρογνωμονική, χειροσκοπία.

χειρομάντης (ὁ) νεώτ., θηλ. **-ις-ιδος,** **ἅ.** χειρόμαντις βλ.λ.

χειρόμαντις-εως (ὁ) μτγν. κ. **νεώτ.** ὁ ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν γραμμῶν τῆς παλάμης τῆς χειρὸς μαντευόμενος, προλέγων τὰ μέλλοντα, ὁ ἀσκῶν τὴν χειρομαντείαν, χειρομάντης : Πολυδ.2,152.

χειρομάντις-ιδος (ἡ) νεώτ. θηλ. τοῦ χειρομάντης.

χειρομάχα (ἡ) μτγν. κ. μσν. ὀνομασία ἐργατικῆς ἑταιρείας ἐν Μιλήτῳ, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πλουτίδα : Πλούτ.'Ηθ.298C, Εὐστ.1425,64, αὐτ. Πον.244,80.

χειρομάχας (ὁ) μσν. ὁ χειρομάχας : Εὐστ. Πον.47,93 **ἀρεϊκὸς εἶναι καὶ . . χειρομάχας.**

χειρομαχία (ἡ) μσν. ἡ ἐργασία τῆς χειρός : Εὐστ.1716,4 **αὐτοφυῶς καὶ οὐκ ἀπὸ χειρομαχίας τὸ τοιοῦτον φυτὸν γενέσθαι.**

χειρομάχισσα (ἡ) μσν. θηλ. τοῦ χειρομάχος, **ἡ** ἐργαζομένη διὰ τῶν χειρῶν : Πρόδρ.1,201.

χειρομάχος-ον μσν. κ.νεώτ., δημ. **χερομάχος** (ὁ) ὁ διὰ τῶν χειρῶν μαχόμενος, ἐργαζόμενος πρὸς πορισμὸν τῶν τοῦ βίου, ὁ ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἀποζῶν, ἀποχειροβίοτος : Εὐστ.1425, 64, αὐτ.1/83,13, αὐτ.1833,56.

χειρομαχῶ-έω μτγν. κωμ. μάχομαι διὰ τῶν χειρῶν, ἐν αἰσχρ. σημ., αὐνανίζομαι : ΑΠ 12,22 **ἀγρυπνήσω πολλάκι τῇ κενεῇ Κύπριδι χειρομαχῶν.**

χειρομήριον (τὸ) 'Ησ. «ῥοκάνη, ἀθλητήριον, χειρομήριον, ἀμυντήριον, τεκτονικὸν ἐργαλεῖον».

χειρομίσθιον (τὸ) μσν. ὁ μισθὸς τῆς διὰ τῶν χειρῶν γενομένης ἐργασίας· Σχόλ.Βασιλ.20,412«τοῦ λεγομένου χειρομισθίου, τουτέστι μισθοῦ τῆς ἐργασίας».

χειρομύλη (ἡ) ὁ χειρόμυλος : Ξεν.ΚΠ 6,2,31 **χειρομύλας χρὴ αὐτόθεν παρασκευάσασθαι αἷς σιτοποιησάμεθα.**

χειρομύλιον (τὸ) πάπ. χειρομύλη βλ.λ.

χειρόμυλον (τὸ) γλωσσ. ὁ χειρόμυλος βλ.λ.

χειρόμυλος (ὁ) μσν. κ. νεώτ., δημ. **χεράμυλος,** μικρὸς χειροκίνητος μύλος ἀλέσεως:Κωνστ.Τακτ.19.

χειρομύλων-ωνος (ὁ) μτγν. ὁ χειρόμυλος : Διοσκ.5,103.

χε(ι)ρομυσής-οῦς-ές ποι ὁ μολύνων τὰς χεῖράς του διὰ φονικοῦ αἵματος : Αἰσχ.Χο.70 **πόροι τε πάντες ἐκ μιᾶς ὁδοῦ προβαίνοντες τὸν χειρομυσῆ φόνον καθαίροντες ἔκλυσαν μάταν** [διόρθ. τοῦ χαιρομυσῆ].

χεῖρον-ονος (τὸ) οὐδ. τοῦ χείρων βλ.λ.

χειρόνιβον (τὸ) τὸ χειρόνιπτρον βλ.λ. : 'Επίχ.58.

χειρόνιπτρον (τὸ) λεκάνη ἐν ᾗ ἔνιπτον τὰς χεῖρας : Εὔπ.Δημ.16 **εἴληφε χειρόνιπτρον,** Πολυδ.1,65, 'Επιγρ.Σχόλ.'Ιλ.Α 449 **παρέκειτο τὰ χειρόνιπτρα ὅτε βούλοιντο νίπτεσθαι·** **2)** μτγν. τὸ ὕδωρ δι' οὗ νίπτουσι τὰς χεῖρας : Πολυδ.2,150· **3)** ὁμ. τὸ νίψιμον τῶν χειρῶν : Διοσκ.1,6.

χειρονομήματα (τὰ) νεώτ. αἱ χειρονομίαι βλ. λ.4), 5) κ. 6).

χειρονομησείω ἐφετ. τοῦ χειρονομῶ, ἐφίεμαι τοῦ χειρονομεῖν, ἐπιθυμῶ, θέλω νὰ κάμνω χειρονομίας : Κρατῖν.'Αδήλ.100.

χειρονομία (ἡ) κ. νεώτ. **κ. δημ.** κίνησις τῶν χειρῶν ἔρρυθμος καὶ κανονικὴ καθ' ὡρισμένας διευθύνσεις χάριν ἀσκήσεως : 'Ιππ.374,3· **2)** μτγν. παντομιμικὴ κίνησις τῶν χειρῶν πρὸς ἔκφρασιν ἢ παράστασιν ἐννοίας τινός : 'Αθήν 14,641C, Πλούτ. 'Ηθ.997C **μὴ πυρρίχαις χαίρειν μηδὲ χειρονομίαις,** Λουκ.'Ορχ.38· **3)** μτγν. **«ὁ τῶν χειρῶν νόμος»,** ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐπιβολὴ βίας, ἡ χειροδικία : ΠΔ Μακκ.3,1,5 **οὕτω συνέβη τοὺς ἀντιπάλους ἐν χειρονομίαις διαφθαρῆναι·** **4)** νεώτ. κ. δημ. κίνησις τῶν χειρῶν συνοδεύουσα αὐτομάτως τὴν ὁμιλίαν· ‖ συνθηματικὴ κίνησις τῶν χειρῶν : **διὰ χειρονομιῶν ἐζήτει βοήθειαν, - διὰ χειρονομίας ἐζήτησε νὰ παύσουν τὰ χειροκροτήματα διὰ νὰ συνεχίσῃ τὸν λόγον του, - ὑβριστικὴ - προσβλητικὴ - ἄσεμνη χειρονομία·** **5)** ὁμ. πείραγμα, ὄχλησις ἄλλου διὰ τῆς χειρός : **νὰ παύσουν (νὰ λείψουν) οἱ χειρονομίες·** ‖ ἰδ. ἐπὶ ἀνηθίκων πειραγμάτων διὰ τῆς χειρός : **ἀποφεύγουν αἱ γυναῖκες νὰ τὸν πλησιάζουν, γιατὶ κάνει χειρονομίες·** **6)** ὁμ. μτφ. ἐν φρ. (κτ. μτφρ. τοῦ γαλλ. geste) ἀξιέπαινος πρᾶξις : **ὡραία - εὐγενὴς - γενναία χειρονομία.**

χειρονόμος (ὁ) κ. **νεώτ.** ὁ κινῶν τὰς χεῖρας παντομιμικῶς, ὁ διδάσκαλος τῆς χειρονομίας βλ.λ.2)· 'Ησ. «χειρονόμος, ὀρχηστής»· **2)** νεώτ. ὁ χειρονομῶν, ὁ κάμνων χειρονομίας βλ.λ.4)· **3)** δημ. ὁ καθ' ἕξιν κάμνων χειρονομίας βλ.λ.5).

χειρονομῶ-έω κ. νεώτ. κινῶ τὰς χεῖρας κατά τινα τάξιν ὡρισμένην ἐν τῷ χορῷ ἢ ἐν τῷ ἀγῶνι, ἰδίᾳ ὅπως ἐκφράσω τι οὕτω, δίδω εἰς τινα νὰ ἐννοήσῃ τι διὰ χειρονομημάτων : Ξεν.Συμπ.2,19 **αὐτὸς ἐλθὼν οἴκαδε ὠρχούμην μὲν οὔ, οὐ γὰρ πώποτε τοῦτ' ἔμαθον, ἐχειρονόμουν δέ,** Δίων Κ 36,13· ‖ **χειρονομῶ τοῖς σκέλεσι ἱστάμενος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς** κινῶ τὰ σκέλη εἰς τὸν ἀέρα : 'Ηρ. 6,129, Πολυδ.2,152· **2)** ἐπὶ πυγμάχου, κινῶ τὰς χεῖρας κατὰ διαφόρους τρόπους· πρβλ. σκιαμαχῶ : Πλάτ.Νόμ.830C, Πλούτ.'Ηθ.747Β **χειρονομῶν ἐν ταῖς παλαίστραις ἐδόκει διαφέρειν τῶν παίδων,** Δίων Χρ.1,663, Συνέσ.156Α· **3)** νεώτ. κάμνω χειρονομίας βλ.λ.4), 5) κ. 6).

χειρόνους-ουν μσν. ὁ ἔχων νοῦν διατεθειμένον πρὸς τὸ χεῖρο, ὁ χεῖρον, πονηρὸν φρόνημα ἔχων : ΚΜανασσ.Χρον.124 (ἰδ.γρ. τοῦ χαιρόνους).

χειρόνως ἐπίρρ. μτγν. κ. μσν. κατὰ τρόπον χείρονα, χειρότερον, χειρότερα : **'Ιώσ.**ΑΙ 17,9,5, Πισίδ.Γ'Εξαήμ.1387.

χειροπέδη (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. **δεσμοὶ** τῶν χειρῶν, χειρόδεσμος, κλάπα, κελεφές : ΠΔΨαλμ.159,8 **τοῦ δῆσαι τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χειροπέδαις σιδηραῖς,** αὐτ.Σοφ.Σειρ.21,19, Διόδ.20,13, Πολυδ.2,152, Θεοφύλ.Σ'Ιστ.92Α, Εὐστ.Πον.186,70, ΚΜανασσ. Χρον.2464· ‖ νεώτ. συχν. κτ. πληθ. **χειροπέδαι** ζεῦγος **κλοιῶν** συνδεδεμένων δι' ἁλύσεως, δι' ὧν δεσμεύονται οἱ κρατούμενοι, ὁσάκις εὑρίσκονται ἔξω τῶν φυλακῶν, **κλάπες.**

χειρόπεδον (τὸ) γλωσσ. ἡ χειροπέδη.

χειροπεδῶ-έω νεώτ. δεσμεύω διὰ χειροπέδης.
χειροπήδημα-ατος (τὸ) νεώτ. πήδημα χρησιμοποιουμένων τῶν χειρῶν ἀντὶ τῶν ποδῶν.
χειροπιαστός-ή-ό δημ. κ. **χεροπιαστός** ὁ δυνάμενος νὰ ψηλαφηθῇ διὰ τῶν χειρῶν· **2)** μτφ. κατάφωρος, ὁλοφάνερος· ‖ ἐπίρρ.**χε(ι)ροπιαστά.**
χειρόπλαστος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ διὰ τῶν χειρῶν πλασθεὶς ἢ σχηματισθείς:Θεόφιλ Πρωτοσπ.1,10.
χειροπλαστῶ-έω μσν. πλάττω, σχηματίζω διὰ τῶν χειρῶν : Δαμασκ.I 2,837D **χειροπλαστήσας τὸν πρῶτον ἐν ἀνθρώποις ἄνθρωπον.**
χειροπληθής-οῦς-ές κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων ἱκανὸν μέγεθος ὥστε νὰ πληροῖ τὴν χεῖρα, τόσον μέγας ὅσον δύναται νὰ περιλάβῃ ἢ κρατήσῃ ἡ χείρ : Ξεν.᾽Αν.3,3,17 **χειροπληθέσι τοῖς λίθοις σφενδονᾶν,** Θεόκρ 25,63, Λουκ.᾽Ερωτ 14 **ἀγκάλισμα χειροπληθές,** Γεωπ.14,17,2 ‖ **χειροπληθὴς δέσμη** δέσμη πληροῦσα τὴν χεῖρα : Διοσκ.1,7.
χειροπληθιαῖος-α-ον ὁ χειροπληθής : Θεόφρ. ΦΙ 9,4,10, Διοδ.3,23, αὐτ.28.
χειρόπληθος-ον μσν. ὁ χειροπληθής Λέων Σοφ.19,13.
χειροπληθῶς ἐπίρρ. σχόλ. ἐν ποσότητι, ἣν δύναται νὰ περιλάβῃ ἡ χείρ : Σχόλ.Λουκ.Τίμ 20.
χειρόπλοκος-ον μτγν. ὁ πεπλεγμένος διὰ τῆς χειρός : Φιλῆς 2,228.
χειροποδαλγός-όν ὁ πάσχων χειράγρον καὶ ποδάγραν ἐν ταὐτῷ : ᾽Αν.Βασσα.3,161 **φθονεῖ ποδαλγῷ χειροποδαλγός.**
χειροπόδαρα ἐπίρρ. δημ. κ. **χεροπόδαρα** κατὰ τὰς χεῖρας ἅμα καὶ τοὺς πόδας : **ἐπιάστηκε· τὸν ἔδεσαν χεροπόδαρα.**
χειροπόδης (ὁ) ὁ ἔχων πόδας πλήρεις ρωγμῶν, ρηγμάτων, γεμάτους ἀπὸ σκασίματα : ᾽Αλκαῖ.38.
χειροποίητος-ον κ. μσν. κ.νεώτ. ὁ δι᾽ ἀνθρωπίνων χειρῶν ποιηθείς, τεχνητός, κτ. ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸ αὐτοφυής : ῾Ηρ.1,195 **σφρηγῖδα δὲ ἕκαστος ἔχει καὶ σκῆπτρον χειροποίητον,** αὐτ.2,149, Πλάτ.Κριτί.118C, Ξεν.᾽Αν.4,2,5, ΠΔΛευῖτ.26,1, αὐτ. ᾽Ησ.2,18, αὐτ.10,11, αὐτ.19,1, αὐτ.21,9, ΚΔΜᾶρκ.14,58 **καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον,** αὐτ.Πράξ.7,48, αὐτ.᾽Εφεσ.2,11, Πάπ.· ‖ **φλὸξ χειροποίητος** πῦρ ἀναφθὲν ἐπίτηδες, ἀντίθ. τῷ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου : Θουκ.2,77· ‖ νεώτ. **κτ.** ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸ μηχανοποίητος : **χειροποίητα ὑποδήματα.**
χειροποιήτως ἐπίρρ. μτγν. τεχνητῶς : Πολύβ. 10,10,12 **συμβαίνει τὴν λίμνην τῇ παρακειμένῃ θαλάττῃ σύρρουν γεγονέναι χειροποιήτως,** Διον. ᾽Αλ.Ρωμ.9,68, ᾽Ιώσ.ΠΙ 7,8,3.
χειροποιῶ-έω διὰ τῶν χειρῶν ποιῶ, κατασκευάζω, δημιουργῶ, πλάττω : ᾽Επιφάν.1,554Α **ματαίως ἐχειροποίει·** κ. μέσ. : Σοφ.Τρ.891 **αὐτὴ πρὸς αὑτῆς χειροποιεῖται τάδε** (σχόλ. **«ταῦτα τῇ χειρὶ ἑαυτῆς διεπράξατο»).**
χειροπόνητος-ον μτγν. ὁ διὰ τῶν χειρῶν πονηθείς, ποιηθείς.
χειροπόνια (ἱερὰ) (τὰ) ῾Ησ. **«ἑορτὴ ἐν ᾗ τεχνῖται θύουσιν».**
χειροπονία (ἡ) ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐργασία.
χειρόπους-οδος-ουν μτγν. ὁ χειροπόδης· **πρβλ.** Πολύβ.2,152 **«χειρόποδες, οἱ τοὺς πόδας κατερρηγμένοι»** (πιθ. διόρθ. χιρόποδες).
χειροπρακτική (ἡ) νεώτ. ἡ ψηλάφησις καὶ ἐπαναφορὰ τῶν τυχὸν μετατοπισθέντων σπονδύλων τοῦ σώματος εἰς τὴν θέσιν των **πρὸς** θεραπευτικὸν σκοπόν, ἄ. χειροθεραπεία.
χειροπραξία (ἡ) νεώτ. ἰατρικὴ ἐπέμβασις διὰ τῶν χειρῶν ἤτοι διὰ μαλάξεων, διὰ ψηλαφήσεων κττ.· **2)** ἡ ἐφαρμογὴ τῆς χειροπρακτικῆς.
χειροπρίονο(ν) (τὸ) **νεώτ., δημ. κ. χεροπρίονο** ὁ χειροπρίων.
χειροπρίων-ονος (ὁ) νεώτ. πρίων χρησιμοποιούμενος διὰ τῆς χειρός.
χειρόπτερα (τὰ) νεώτ. ζῳολ. ἄθροισμα ζῴων θηλαστικῶν φερόντων πτέρυγας ὡς τὰ πτηνά.
χειρόργανον (τὸ) εἶδός τι μουσικοῦ ὀργάνου παιζομένου διὰ τῶν χειρῶν : Δουκάγγ. **τὸ καλούμενον ὄργανον ψαλτήριον καὶ χειρόργανον.**
χειρορρέκτης (ὁ) ῾Ησ. «χειρουργός» (ἴσως γρ. χειροέρκτης).
χειρόρτιον (τὸ) μσν. θήκη τῶν χειρῶν δερματίνη, χειρόκτιον, χειρόχτι : Νικ.Χων.Χρον 688,27 **χειράρτιον χρυσοῦν.**
χειροσιδήριον (τὸ) μτγν. κ. **χειροσίδηρον** σιδηρᾶ χείρ, ἁρπάγη, ναύμαχον ὅπλον, εἶδός τι ἀγκίστρου : Πολυβ.2,152.
χειροσεισμοθεραπεία (ἡ) νεώτ. δονησιθεραπεία βλ.λ.
χειροσίφωνον (τὸ) μσν. σίφων χειριζόμενος διὰ τῆς χειρός : Λέων Σοφ.19,58.
χειροσκοπία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἡ χειρομαντεία. Φιλόπ.᾽Ιω.Κοσμοπ.177,19.
χειροσκοπικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χειροσκοπίαν βλ.λ., ὁ τῆς τέχνης τοῦ χειροσκόπου : Σουΐδ. **῞Ελενος ὃς συνέγραψε τὸ χειροσκοπικὸν οἰώνισμα.**
χειροσκόπος-ον μτγν. ὁ θεωρῶν καὶ ἐξετάζων τὴν χεῖρα, χειρόμαντις : ᾽Αρτεμίδ.Δαλδ.2,69· **2)** ὁ μετρῶν τὰς ἀνατεταμένας χεῖρας κατὰ τὰς ψηφοφορίας· Σουΐδ. **«χειροσκόποι, οἱ τὰς χειροτονίας ἐπισκοποῦντες».**
χειροσκουτάριον (τὸ) μσν. δημ. ἀσπίς : Διγεν.᾽Ακρ.2,296.
χειρόσοφος-ον μτγν. κ. **χειρίσοφος** (Εὐστ.Πον. 314,13) ὁ σοφὸς ἢ δεξιὸς τὰς χεῖρας, ἐπιτήδειος, ἐπιδέξιος εἰς τὰς χεῖρας, ἰδίᾳ ὁ καλῶς ἐν τῇ χρήσει ὀργάνου χειρονομῶν : Λεσβῶν.π.Λουκ.᾽Ορχ.69, αὐτ.Ρητ.Διδ.17, αὐτ.Λεξιφ.14 **ἥδιον ἀκούοιμι τῶν χειροσόφων τούτων, τοῦ τε αὐλητοῦ καὶ τῆς βαρβιτῳδοῦ.**
χειρόσπασμος (ὁ) νεώτ. ὁ σπασμὸς τῆς χειρός· **2)** ὁ γραφικὸς σπασμός.
χειροστρόφιον (τὸ) μτγν. βασανιστήριον ὄργανον πρὸς διαστροφὴν ἢ στρέβλωσιν τῶν χειρῶν ἢ βραχιόνων : ῾Ηρωδιαν.᾽Επιμ.150, Συνέσ.201C (ἰδ. ἀνάγν. χειλοστρόφιον).
χειροσφαίρισις-εως (ἡ) νεώτ. παιδιά τις ἀνάλογος πρὸς τὴν ποδοσφαίρισιν, καθ᾽ **ἣν ὅμως ἡ** σφαῖρα ρίπτεται ἢ ἀποκρούεται διὰ **τῶν χειρῶν** καὶ οὐχὶ διὰ τῶν ποδῶν, βόλλεϋ-μπώλ.
χειροσφίγγω νεώτ. σφίγγω τὰς χεῖρας.
χειροσφίξιμο (τὸ) δημ., πληθ. **-ματα** σφίξιμο τῶν χειρῶν κατὰ τὴν χειραψίαν.
χειροτένων-οντος (ὁ,ἡ) ὁ ἔχων τὰς χεῖρας **ἐκτεταμένας,** προτεταμένας : Βατραχομ.297.
χειρότερα ἐπίρρ. δημ. χειρότερον βλ.λ.· ‖ φρ. **μὴ χειρότερα** παρηγορητικὴ ἢ ἀπευχητική, ἀποδοκιμαστικὴ ἀναφώνησις ἐπὶ δεινῆς τινος περιστάσεως ἢ ἀξιοκατακρίτου ἐνεργείας· ‖ φρ. **χείρου (καὶ) χειρότερα** ἐπὶ ἐπιδεινώσεως κακοῦ.
χειροτέρεμα (τὸ) δημ. ἡ χειροτέρευσις βλ.λ.
χειροτέρευσις-εως (ἡ) νεώτ., δημ. **χειροτέρεψη** ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χειροτερεύω, ἡ ἐπὶ τὰ χείρω τροπή.
χειροτερεύω νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. **ἐχειροτέρευσα,** δημ. **(ἐ)χειροτέρεψα,** γίνομαι χειρότερος ἀπὸ ὅ,τι ἤμην : **ἐχειροτέρευσεν ὁ καιρός - ἡ κατάστασις - ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, - ὁ ἄρρωστος ὅσο πάει καὶ χειροτερεύει** (ἡ κατάστασίς του ὁλονὲν ἐπιδεινοῦται)· **2)** κάμνω τι χειρότερον ἀπὸ **ὅ,τι** ἦτο : **ἐχειροτέρευσαν τὴν ποιότητα τοῦ ἄρτου.**
χειρότερον ἐπίρρ. νεώτ., δημ. **-α** χειρόνως, **πλέον** κακῶς, πλέον ἀθλίως.

χειρότερος-α-ον κ. μαν. κ. νεώτ. δημ. θηλ. **χειρότερη,** συγκρ. τοῦ κακός, χείρων, περισσότερον **κακός,** κατωτέρας ἀξίας ἤ ποιότητος, περισσότερον δυσάρεστος ἤ ἀνεπιθύμητος : Ἰλ.Ο 513 **ὑπ' ἀνδράσι χειροτέροισιν,** αὐτ.Υ 436,-**ὁ ἕνας κακὸς κι ὁ ἄλλος χειρότερος, - σοῦ ζήτησα καλὸ ὕφασμα καὶ σὺ μοῦ δίνεις τὸ χειρότερο, - ὁ χειρότερος μαθητὴς τῆς τάξεως, - ὁ καιρὸς εἶναι σήμερα χειρότερος ἀπὸ χθές·** || νεώτ. κ. δημ. τὸ οὐδ. **χειρότερο(ν)** κ. πληθ. **χειρότερα** ὡς οὐσ. χειροτέρα ποιότης, ἀξία, κατάστασις : **ὁ ἄρρωστος πάει στὸ χειρότερο·** || φρ. **τόσο(ν) τὸ χειρότερο(ν)** ἀκόμη χειρότερα ἤ συχνότ. ἐν χρ. ὡς ἀόρ. ἔκφρασις σχετλιασμοῦ· || παροιμ. **ὅποιος δὲ δῆ τὰ χειρότερα δὲ θυμᾶται τὰ καλύτερα** (ὀρθὴ ἐκτίμησις καταστάσεώς τινος γίνεται ὅταν τὰ πράγματα χειροτερεύσουν), - **κάθε πέρσι καὶ καλύτερα, κάθε φέτος καὶ χειρότερα·** || ὁμ. τὸ οὐδ. **χειρότερον,** δημ. **-α** ἐν ἐπιρρ. χρ. βλ.λ.

χειρότευκτος-ον μτγν. ὁ διὰ χειρὸς κατασκευασθείς, χειροποίητος : Κύριλλ.᾽Αλ. εἰς Ἡσ.19,253 **τὰ ἐν σηκοῖς χειρότευκτα·** **2)** τὸ οὐδ. **χειρότευκτον** ἡ ἐγχείρησις : Ἐπιφάν.1,490A **τὸ χειρότευκτον ἐργάζονται τῆς τῶν μελῶν ἀφαιρέσεως.**

χειροτεχνάριος (ὁ) μσν. δημ. ὁ χειροτέχνης : Πρόδ.1,161 **ἂν οὐ ζηλεύω πάντοτε τοὺς χειροτεχναρίους.**

χειροτεχνεῖον (τὸ) νεώτ. τὸ ἐργαστήριον τοῦ χειροτέχνου.

χειροτέχνημα-ατος (τὸ) νεώτ. ἔργον χειροτεχνίας, ἐργασία χειροτέχνου : Βάβρ.30,4 **ὁ δὲ χειροτέχνημ᾽ ὡς θεὸς καθιδρύσων,** Πολυδ.2,148, αὐτ.7,7· **2)** νεωτ. ἐργόχειρον.

χειροτέχνης (ὁ) κ. μαν. κ. νεώτ., θηλ. **-έχνις-ιδος,** ὁ διὰ τῶν χειρῶν ἐργαζόμενος, χειρῶναξ, τεχνίτης : Ἡρ.2,167 **ἥκιστα δὲ Κορίνθιοι ὄνονται τοὺς χειροτέχνας,** Ἀριστφ.Πλ.534, αὐτ.617, Θουκ.6,72, Πλάτ.Πολ.405A, Ξεν.᾽Απομν.3,11,4· || κ. κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀρχιτέκτων : Ἀριστλ.Μεταφ.1,1,17· || κ. **πρὸς τὸ** φιλόσοφος : Ξεν.Πρόσ.5,4· || κ. πρὸς **τὸ πολιτικός** : Πολύβ.10,17,6· **2)** νεώτ. **ὁ** κατασκευάζων χειροτεχνήματα· **3)** ὁ ἔχων πεῖραν, ἔμπειρος, πεπειραμένος : Σοφ.Τρ.1002 **τίς γὰρ ἀοιδός, τίς ὁ χειροτέχνης ἰατορίας;**

χειροτεχνία (ἡ) κ. νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐργασία, τὸ ἔργον τοῦ χειροτέχνου βλ.λ.1) : Πλάτ.Πολ.590C **βαναυσία καὶ χειροτεχνία,** αὐτ.547D **γεωργιῶν ἀπέχεσθαι . . καὶ χειροτεχνιῶν,** αὐτ.Πολιτ.304B **Μουσικῆς ἐστί που ἡμῖν μάθησις καὶ ὅλως τῶν περὶ χειροτεχνίαν ἐπιστημῶν;** **2)** νεώτ. κ. δημ. ἡ διὰ τῶν χειρῶν καὶ καταλλήλων ἐργαλείων κατασκευὴ ἢ διακόσμησις τεχνικοῦ τινος ἔργου.

χειροτεχνικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χειροτεχνίαν, ὁ εἰς αὐτὴν ἠσκημένος : Ἀριστφ.Σφ.1276 **παῖδας ἐφύτευσας ὅτι χειροτεχνικωτάτους·** **2)** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς χειροτέχνας ἢ χειρώνακτας, χειρωνακτικός : Πλάτ.Πολ.425D **χειροτεχνικῶν περὶ ξυμβολαίων καὶ λοιδοριῶν καὶ αἰκίας καὶ δικῶν λήξεις·** || ἡ **χειροτεχνικὴ** (τέχνη) ὡς οὐσ. ἡ χειροτεχνία βλ.λ.1) : αὐτ.Πολιτ.259C **ἢ χειροτεχνικὴ καὶ ὅλως πρακτική·** **3)** νεώτ. ὁ ἀφορῶν εἰς τὴν χειροτεχνίαν, τὰς πρακτικὰς καὶ μηχανικὰς ἐργασίας : **χειροτεχνικὸν ἐπιμελητήριον.**

χειροτεχνικῶς ἐπίρρ. μτγν. χειρωνακτικῶς : Πολυδ.2,148.

χειροτέχνιον (τὸ) Ἐπιγρ. ἐργαστήριον : Ἐπιγρ. Δελφῶν **ἀντὶ δὲ τοῦ χειροτεχνίου τὸ προσκάνιον ἱστάτω** (Τεισίμαχος) **Ἡρακλείοις.**

χειροτεχνίτης (ὁ) σχόλ. ὁ χειροτέχνης : Σχόλ. Αἰσχ.Πρ.893.

χειρότεχνος (ὁ) πάπ. ὁ χειροτέχνης βλ.λ.1).

χειροτεχνῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. εἶμαι χειροτέχνης βλ.λ.1) : Πολυδ.7,6· **2)** νεώτ. τεχνουργῶ διὰ τῆς χειρός, κατασκευάζω χειροτεχνήματα.

χειροτέχνως ἐπίρρ. μτγν. χειροτεχνικῶς : Πολυδ.2,148.

χειροτίνακτος-ον μσν. ὁ διὰ τῆς χειρὸς ἐκτινασσόμενος : Τζέτζ.Προλ. εἰς Ἀριστφ. ἐν Naucl. Lex.Vindob.246.

χειρότμητος-ον μτγν. ὁ διὰ τῆς χειρὸς τμηθεὶς ἢ ἀποτμηθείς : Στράβ.1,3,18 **ἐνταῦθα μὲν δὴ διακοπαὶ χειρότμητοι γεγόνασιν.**

χειροτομία (ἡ) μσν. κ. **χειροκοπία** παρὰ Βυζαντινοῖς, κοπή, ἀποτομὴ τῆς χειρὸς ἐπιβαλλομένη ὡς ποινὴ εἰς τοὺς τυμβωρύχους, τοὺς παραχαράκτας, τοὺς τύπτοντας ἱερέα, τοὺς ζωοκλέπτας τοὺς τὸ τρίτον ὑποπίπτοντας εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην, ὡς καὶ εἰς τοὺς κλέπτοντας ἵππους ἢ ἄλλα ὑποζύγια ἐκ τοῦ στρατοπέδου.

χειροτόνημα-ατος (τὸ) πάπ. ἡ χειροτονία βλ.λ.

χειροτόνησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ **τὸ** ἀποτέλεσμα τοῦ χειροτονῶ βλ.λ., χειροτονία.

χειροτονητής (ὁ) μσν. ὁ χειροτονῶν, **ὁ διὰ** χειροτονίας ἐκφράζων τὴν προτίμησίν του **ὑπέρ** τινος, ὁ παρέχων τὴν ψῆφόν του, **ὁ ἐκλογεύς** : Δαμασκ.1 Ἐπιστ. πρὸς Θεόφ. περὶ Εἰκόν.125.

χειροτονητός-ή-όν κ. μαν. ὁ διὰ χειροτονίας, δι᾽ ἀνατάσεως τῶν χειρῶν προκριθείς, ἐκλεγείς : Ἀριστλ.Ρητ.᾽Αλ.1424a,11 **ἀντιγραφεὺς ἦν χειροτονητὸς τῇ πόλει,** Αἰσχίν.3,14 **τὰς χειροτονητὰς . . ἀρχὰς ἁπάσας ἑνὶ περιλαβὼν ὀνόματι ὁ νομοθέτης,** Πλούτ.Φλαμ.16, Φίλ.2,352,19, Λουκ.Πλοῖ.29 **ἐγὼ χειροτονητὸς ὑφ᾽ ἁπάντων προκριθεὶς ἄρχων,** Πορφ.᾽Αποχ.334,9,Γρηγ.Ναζ.1,486C **τοὺς χειροτονητοὺς θεολόγους.**

χειροτονητῶς ἐπίρρ. μσν. διὰ χειροτονίας : Μιχ.᾽Ακομ.2,209,5.

χειροτονία (ἡ) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ. τάσις τῆς χειρὸς **πρὸς τὰ** ἄνω, ἀνάτασις τῆς χειρός : ΠΔ Ἡσ.58,9 **ἐὰν ἀφέλῃς καὶ σύνδεσμον καὶ χειροτονίαν,** Ἀριστείδ.1,571,11 **ἀντὶ τῆς χειροτονίας τῷ νεύματι τῆς κεφαλῆς χρωμένους·** **2)** ἐν Ἀθήναις ψηφοφορία ἢ ἐκλογὴ γινομένη δι᾽ ἀνατάσεως τῶν χειρῶν : Θουκ.3,49 **καὶ ἐγένοντο ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἀγχώμαλοι,** Πλούτ.᾽Αρατ.35,αὐτ.Φιλοπ.12 **οὔτε νόμον οὔτε χειροτονίαν περιμείναντες,** αὐτ.Φωκ.35,Θεοφύλ.Σιμ.Ἱστ.32,3,αὐτ.138,4· **3)** μτγν. **γεν. ἐκλογή,** διορισμός : Φίλ.2,93· **4)** μτγν., μσν. ἐκκλ. ἡ τελετὴ τῆς προχειρίσεως κληρικοῦ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης ἤτοι εἰς τὸ ὑπούργημα τοῦ ἐπισκόπου, τῆς προχειρίσεως λαϊκοῦ ἢ κληρικοῦ εἰς ἕνα τῶν δύο ἀμέσως κατωτέρων βαθμῶν ἤτοι τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τοῦ διακόνου καλουμένης χειρεπιθεσίας, ἢ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν : Γρηγ.Νύσσ.3,171A **ὁ μηδὲ τῆς χειροτονίας ἔχων τὴν δύναμιν·** || μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐκκλησιαστικὴ τελετὴ προχειρίσεως λαϊκοῦ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ διακόνου καὶ κληρικοῦ εἰς ἀνώτερον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης· **5)** ψῆφος : Πλάτ.Νόμ.659B **τὸν νικῶντα διακρίνων χειροτονίαις,** Ἰσοκρ.162A **παρελήλυθα γὰρ οὐ χειροτονίαν μνηστεύσειν,** Δείν.104,45· || κ. περιληπτ.αἱ ψῆφοι : Πλάτ. Νόμ.755D **οἷς ἂν πλείστη χειροτονία γίγνηται.**

χειρότονος-ον κ. νεώτ. ὁ τελούμενος, ὁ γινόμενος διὰ χειρῶν ἐκτεταμένων : Αἰσχ.᾽Επτ.172 **κλύετε (ὦ θεοί) παρθένων χειροτόνους λιτάς·** **2)** νεώτ. ζωολ. τὸ ἀρσ. **χειρότονος** ὡς οὐσ. γένος ἐντόμων κολεοπτέρων ἐκ τῶν **εὐχυριιδῶν.**

χειροτονῶ-έω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. **ἐχειροτόνησα,** παθ. ἀόρ. **ἐχειροτονήθην,** δημ. **(ἐ)χειροτονήθηκα,** τείνω τὴν χεῖρα πρὸς τὰ ἄνω, ὑψώνω, ἀνατείνω τὴν χεῖρα πρὸς ἔκφρασιν γνώμης ἐν ψηφοφορίᾳ, ἰδίᾳ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου τῶν

ἀρχαίων Ἀθηνῶν : Λουκ.Θε.Ε 19 **πλείους γάρ οἶδ' ὅτι ἔσονται οἱ** μὴ **χειροτονήσοντες**· κ. μτ. ἐμπροθ. διοσ. : Πλούτ.Φωκ.34 ψήφισμα **καθ' ὃ τὸν δῆμον ἔδει** χειροτονεῖν **περὶ** τῶν ἀνδρῶν· **2**) ψηφοφορῶ, ἀποφασίζω τι διὰ χειροτονίας, ψηφίζω· Ἡσ. «χειροτονεῖν· καθιστᾶν, ψηφίζειν» : Ἀριστφ.Ἐκκλ.297 **ὡς ἂν χειροτονῶμεν ἅπανθ' ὁπόσ' ἂν δέῃ**, Ἰσοκρ.157Α, Δημ.710 **ὁπότερον δ' ἂν τῶν νόμων χειροτονήσωσιν** οἱ νομοθέται, **τοῦτον κύριον εἶναι**, αὐτ.309, αὐτ.81, Πολύβ.9,30,5 **περὶ τοῦ νῦν ἐνεστῶτος διαβουλίου γράφειν καὶ χειροτονεῖν ἀναγκαῖόν πως** ἐστίν· **3**) ἰδ. μτ. προσ. ψηφίζομαι ὑπέρ τινος, ἐκλέγω διὰ χειροτονίας, δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν : Ἀριστφ.Ἀχ.598, αὐτ.Ὄρν.1571 **ὦ δημοκρατία,** ποῖ προβιβᾷς ἡμᾶς **ποτε, εἰ τουτονί γ' ἐχειροτόνησαν οἱ θεοί;**, Ξεν.Ἑλλ.6,2,11 **Τιμόθεον αὐτῶν στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν**, Ἰσοκρ.348Ε **τὸν εἰς Σικελίαν στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν**, Δημ.47 **εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους . . , οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον**, αὐτ.712 **οὔτε βουλῆς οὔτε δήμου χειροτονήσαντος αὐτόν**, Πλούτ.Δίων 38 **εἴκοσι στρατηγοὺς ἐχειροτόνησαν**, αὐτ.Δημήτρ.13, Λουκ.Φιλοψ.12 **ἕνα τινὰ τῶν ὄφεων τὸν νεώτατον χειροτονήσας πρεσβευτὴν ἔπεμψεν**· κ. παθ. : Ἀριστφ. Ἀχ.607 **ἐχειροτονήθησαν γάρ**, Λυσ.130,33 **χειροτονηθέντα στρατηγὸν ἀποδοκιμάζειν**, Πλάτ.Νόμ. 763Ε, Ψήφ.π.Δημ.265· ‖ κ. μτ. συστοιχ. ἢ συνωνύμ. αἰτ. : Αἰσχίν.57,19 **ἐν ποίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐχειροτονήθη** [Δημοσθένης] **τὴν ἀρχὴν τὴν ἐπὶ τῶν θεωρικῶν**· κ. παθ. : Ἀριστφ.Ἐκκλ.517 **ἵνα τῆς ἀρχῆς, ἣν ἄρτι κεχειροτόνημαι**· ‖ συχν. τὸ χειροτονοῦμαι αἱροῦμαι, **ἐκλέγομαι** διὰ χειροτονίας, ἀντιτίθεται πρὸς **τὸ λαγχάνω** ἐκλέγομαι διὰ κλήρου : Πλάτ.Πολιτ.300Α **χειροτονηθεὶς ἢ λαχών**· **4**) μτγν. γεν. διορίζω : Φίλ.2,112· **5**) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. δι' ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς προχειρίζω λαϊκὸν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ διακόνου ἢ κληρικὸν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ πρεσβυτέρου ἢ τοῦ ἐπισκόπου : ΚΔ Πράξ.14,23 **χειροτονήσαντες αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, - τὸν ἐχειροτόνησεν ὁ Ἀθηνῶν**· κ. παθ. : αὐτ.Κορ.2,8,19 **οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ** χειροτονηθεὶς **ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν ἡμῶν, - ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος τῷ 1923**· **6**) δημ. παικτικῶς, ξυλοκοπῶ, μαστιγῶ : **κι ἔπειτ' ἀπ' τὸν καβγὰ τὸν ἐχειροτόνησε γιὰ τὰ καλά**· **7**) διεγείρω τι διὰ τῆς χειρός· Σουΐδ.«χειροτονεῖν τὸ αἰδοῖον, τουτέστιν αἰσχρῶς ἀνακινεῖν καὶ ἀποσπερματίζειν».

χειροτοξοβολίστρα (ἡ) μσν. εἶδός τι μηχανικοῦ πολεμικοῦ ὀργάνου : ΚΠορφ. Ἐκθ.669.

χειροτριβίη (ἡ) κ. μσν. τριβή, ἄσκησις τῆς χειρός, ὥστε νὰ μένῃ ἀτρεμὴς κατὰ τὰς ἐγχειρίσεις : Ἱππ.28,33, Ἱππιατρ.111,27 **διὰ γὰρ τὴν χειροτριβίην τοῦ ἐντέρου φλεγμονὴ μεγάλη γίνεται.**

χειροτριβῶ-έω σχόλ. τρίβω διὰ τῶν χειρῶν, πολλάκις καὶ συχνὰ χειρίζομαι : Σχόλ.Δημ.8,135,10 **τὴν χεῖρα τοῖς σώμασι τῶν θηρίων ἐπάγειν, οἱονεὶ κολακεύοντες αὐτὰ διὰ τοῦ χειροτριβεῖν**· **2**) χειροτονῶ βλ.λ.7)· ΕΜ 100,15 «ἀναφλῶ, χειροτριβῶ τὸ αἰδοῖον, στύω».

χειρότροφος-ον μσν. ὁ ἐκ τῆς ἐργασίας τῆς χειρὸς τρεφόμενος, ὅθ. ὁ ἐξημερωμένος, ἥμερος: Φιλῆς Ἐλέφ.168,224 **ὁ πρὶν γαληνὸς ἐξ ἐθῶν χειροτρόφων.**

χειροτρόφος-ον μσν. ὁ διὰ τῆς χειρὸς τρέφων: Φιλῆς Ζῷ.12,71 **πειθοῦς δεκτικὰς χειροτρόφου.**

χειροτυπής-οῦς-ές μτγν. ὁ διὰ τῶν χειρῶν τυπτόμενος, κρουόμενος : Μελέαγρ.ΑΠ 5,178 **πηκτὶς καὶ κροτάλων χειροτυπὴς πάταγος.**

χεῖρου ἐπιρρ. δημ. μ. ἐν φρ. **χεῖρου (καὶ) χειρότερα** ὡς ἐπιτατ. τοῦ **χειρότερα.**

χειρουργεῖο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. τὸ ἐργαστήριον τοῦ χειρουργοῦ, διαμέρισμα νοσοκομείου ἢ κλινικῆς, ὅπου γίνονται αἱ χειρουργικαὶ ἐπεμβάσεις.

χειρούργημα-ατος (τὸ) ἔργον, ἐργασία ἐκτελεσθεῖσα διὰ τῆς χειρός : Πλάτ.Γοργ.450Β **τῆς δὲ ῥητορικῆς οὐδὲν ἐστι τοιοῦτον χειρούργημα**, Διον.Ἀλ.Πομπ.754,2 **χρυσὸς . . καὶ πᾶν ἄλλο χειρούργημα**, Ἱεροκλ.Φιλογ.304,2.

χειρούργησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις τοῦ χειρουργῶ, χειρουργικὴ ἐπέμβασις, χειρουργία.

χειρουργία (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., Ἰων. -ίη ἐργασία ἐκτελουμένη διὰ τῶν χειρῶν, ἄσκησις τέχνης ἢ χειρωνακτικοῦ ἐπαγγέλματος, ἐμπειρία ἢ δεξιότης ἐν αὐτῷ : Ἀριστφ.Λυσ.673 **οὐδὲν ἐλλείψουσιν αὗται λιπαροῦς χειρουργίας**, Πλάτ.Πολιτ.259Ε **ἀλλὰ ἐργατῶν ἄρχων, παρεχόμενός γέ που γνῶσιν, ἀλλ' οὐ χειρουργίαν**, αὐτ.Ἀντ.135Β, Διόδ.Σ 1,48 **βωμὸς διάφορος χειρουργίᾳ**· **2**) τέχνη, δεξιότης χειρῶν ἢ ἐξάσκησις χειροτεχνίας ἢ τέχνης τινός : Πλάτ.Πολιτ.258D **αἱ δέ γε περὶ τεκτονικὴν αὖ καὶ ξύμπασαν χειρουργίαν τέχναι**, Ἀναξανδρ.π.Ἀθήν.6,227Β **τῶν ζωγράφων μὲν ἡ καλὴ χειρουργία ἐν τοῖς πίναξι κρεμαμένη θαυμάζεται**, Αἰλ.ΖΙ 12,38 **γράφουσί τε καὶ πλάττουσι πᾶν ὅσον περὶ χειρουργίαν σπουδαῖον**, αὐτ.7,14· **3**) κ. νεώτ. τὸ ἔργον τοῦ χειρουργοῦ, χειρουργικὴ ἐπέμβασις, ἐγχείρησις : Ἱππ.Προγν.45 **ἄμεινον δὲ καὶ τὴν κοιλίην ὑποκενώσαντα χειρουργίῃ χρῆσθαι**, αὐτ.Κατ' Ἰητρ 2 **ἀλλ' οὐ πρόκειται νῦν ἁπάντων αὐτῷ παθῶν ἁπάσας γράφειν θεραπείας, ἀλλὰ τὰς χειρουργίας ἰδίως ὀνομαζομένας**, αὐτ.Ἄρθρ.798, Ἀρετ.89,23 **οὐ τοῦ παρεόντος λόγου ἡ τῶνδε χειρουργίη**, αὐτ.115,36, Σέξτ.Ἐμπ.236, Πλούτ.Ἠθ.974D, αὐτ.202Β **ἐνεκαρτέρησε τῇ χειρουργίᾳ** [τοῦ ἰατροῦ], αὐτ.Μάρ.6, Θεοφάν.Νόνν. 1,214, αὐτ.2,276, Σχόλ.Ἰλ.Λ 515, Παῦλ.Αἰγ.88,10.

χειρουργική (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ τέχνη τοῦ χειρουργεῖν, τοῦ ἐγχειρεῖν : Διογ.Λ 4,85 **ἡ χειρουργικὴ διὰ τοῦ τέμνειν καὶ καίειν ὑγιάζει**· **2**) νεώτ. κλάδος τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, πραγματευόμενος περὶ τῶν νόσων, πρὸς θεραπείαν τῶν ὁποίων χρησιμοποιοῦνται μηχανικὰ μέσα, ὡς καὶ περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τούτων.

χειρουργικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χειρουργίαν βλ.λ.1), ἐπιδέξιος, ἐπιτήδειος, πρακτικός : Ἀριστλ.Πολιτ.8,6,3 **καὶ πάντα τὰ δεόμενα χειρουργικῆς ἐπιστήμης**, Πλούτ.Ἠθ.1135Ε **τὸ χειρουργικὸν μέρος τῆς μουσικῆς**· **2**) μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χειρουργὸν ἢ τὴν χειρουργίαν βλ.λ.3): **χειρουργικὴ ἐπέμβασις**· ‖ τὸ θηλ. **χειρουργική** ὡς οὐσ. βλ.λ.· ‖ **τὸ οὐδ. τὸ χειρουργικὸν** ὡς οὐσ. ἡ χειρουργικὴ βλ.λ.1) : Μοσχί.13, Σχόλ.Ἰλ.Λ 515 **τὸ χειρουργικὸν καὶ τὸ φαρμακευτικὸν εὕρητο παρὰ τοῖς παλαιοῖς**· **3**) μτγν. ὁ διὰ τῆς χειρὸς τεχνουργηθείς, ὁ εἰργασμένος δι' αὐτῆς : Ἥρων Βελοπ.1,4.

χειρουργικῶς ἐπίρρ. μτγν. διὰ χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως : Πολυβ.2,148.

χειροῦργος (ὁ) νεώτ. κ. δημ. ὁ χειρουργός.

χειρουργός (ὁ) μτγν., νεώτ. κ. χειροῦργος ὁ διὰ τῆς χειρὸς ἐργαζόμενος, ἐκτελῶν, ἐξασκῶν πρακτικῶς τέχνην τινά : Πλούτ.Ἠθ.564Ε **φύλακι καὶ χειρουργῷ**· **2**) ὁ ἐξασκῶν χειρωνακτικόν τι ἐπάγγελμα ἢ τέχνην : Αἰλ.ΖΙ 17,9 **οἱ χειρουργοὶ περὶ γραφικὴν καὶ πλαστικήν**, αὐτ.12,7 **Αἰγύπτιοι χειρουργοὶ γλύφοντες τὴν σφίγγα**, αὐτ.ΠΙ 14,47 **ὥσπερ οἱ χειρουργοὶ τεχνητὰ ὄμματα ἔχουσι**· **3**) μτγν. κ. νεώτ. ἰατρὸς ἐκτελῶν χειρουργίας βλ.λ.3), **χειρουργικὰς** ἐπεμβάσεις, ἐγχειρήσεις : Πλούτ.Ἠθ.486C, Παλλαδ.ΑΠ 11,280 **τοῦ χειρουργοῦ Γενναδίου παλάμας.**

χειρουργῶ-έω κ. νεωτ. ποιῶ, ἐκτελῶ διὰ τῆς χειρός, κατεργάζομαι, δίδω τι διὰ τῆς χειρός μου : Ἀντιφ.113,34 ἡ μὲν διακονήσασα καὶ χειρουργήσασα ἔχει τὰ ἐπίχειρα ὧν ἀξία ἦν, Θουκ. 8,69 νεανίσκοι, οἷς ἐχρῶντο εἴ τί που δέοι χειρουργεῖν, Αἰσχίν.43,30˙ 2) κατασκευάζω διὰ τῆς χειρός, ἰδίᾳ οἰκοδομῶ, κτίζω : Πλάτ.Κριτί.117C πολλὰ γυμνάσια ἐκεχειρούργητο˙ 3) ἔχω ἐν χερσί, ἀσκῶ τι πρακτικῶς : Ἀριστλ.Πολιτ.8,7,1 πρὸς μὲν τὴν παιδείαν ταῖς ἠθικωτάταις, πρὸς δὲ τὴν ἀκρόασιν, ἑτέρων χειρουργούντων, αὐτ. 7,3, Πλούτ.Ἠθ.1146D χειρουργοῦντι κιθαρῳδῷ˙ 4) μτγν. παράγω τι διὰ τέχνης, διὰ τεχνικῶν μέσων : Διόδ.1,74 οὐ γὰρ ἐπῳάζουσι διὰ τῶν ὀρνίθων, ἀλλ' αὐτοὶ παραδόξως χειρουργοῦντες˙ 5) ποθ. ἐπὶ γαιῶν, τυγχάνω μεγάλης καλλιεργείας: αὐτ.3,62 καρποφορεῖν αὐτὰς ὁμοίως ταῖς ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἐμπειρίας χειρουργουμέναις˙ 6) ἀμ. παρασκευάζω, μαγειρεύω ἐντέχνως, ἐν χρ. τὸ παθ. : Ἀθήν.4,153E ὄψα πολλὰ κεχειρουργημένα ταῖς Ἰνδικαῖς σκευασίαις˙ 7) κ. νεώτ. ἐκτελῶ χειρουργίαν, χειρουργικὴν ἐπέμβασιν, ἐγχειρῶ : Ἱππ.295,52 ἔνια μὲν γὰρ χρὴ πειρᾶσθαι τάχιστα χειρουργεῖν˙ 8) μτγν. ἐν αἰσχρ.σημ. ἀναφλῶ, χειροτριβῶ : Διογ.Λ 6,46 ἐπ' ἀγορᾶς ποτε χειρουργῶν «εἴθε, ἔφη, καὶ τὴν κοιλίαν ἦν παρατρίψαντα μὴ πεινῆν».

χειροφίλημα-ατος (τὸ) νεώτ. φίλημα ἐπὶ τῆς χειρὸς πρὸς δήλωσιν σεβασμοῦ.

χειροφιλητής (ὁ) νεώτ. ὁ φιλῶν τὰς χεῖρας πρὸς δήλωσιν σεβασμοῦ.

χειροχρήστης (ὁ) μτγν. ὁ εἰς διακονίαν χρήσιμος, διάκονος : Ἀθανάσ.2,288E.

χειρόχρηστος-ον μτγν. ὁ δεξιὸς τὰς χεῖρας, ἔμπειρος, ἐπιδέξιος, ἐπιτήδειος, ἱκανός : Ἰάμβλ. Πυθ.162,340 ὥσπερ διὰ χειροχρήστων τινῶν λόγων ἢ μικρῶν τοῖς ὄγκοις σπερμάτων.

χειρόχτι (τὸ) δημ. τ. τοῦ χειρόκτιον βλ.λ.

χειρόχωλος-ον ὁ πεπηρωμένος τὴν χεῖρα, ὁ ἔχων χωλὴν τὴν χεῖρα : Ἱππῶν.(2), Πολυδ.2,152.

χειροψέλλιον (τὸ) μσν. σιδηρᾶ στρατιωτικὴ χειρίς : ΚΠορφ.Τακτ.4,18, Λέων Σοφ.118,116.

χειρῶ-άω δ.γρ. τοῦ χειριῶ-άω βλ.λ.

χειρῶ-άω (χείρ), μέλλ. χειρώσω, μέσ. μέλλ. χειρώσομαι (Θουκ.4,28), ἀόρ. ἐχειρωσάμην (Διόδ.Σ 20,30), παρακ. κεχείρωμαι (Λουκ.Ὀρχ.79, Δίων Κ 50,24), παθ. μέλλ. χειρωθήσομαι (Δημ.153), παθ. ἀόρ. ἐχειρώθην (Ἡρ.3,120, αὐτ.145), φέρω ὑπὸ τὴν χεῖρά μου, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου, καθιστῶ ὑποχείριον, καταγωνίζομαι, καταβάλλω, καταδαμάζω, κατανικῶ, ὑποτάσσω : Ἀριστφ.Σφ.443 καὶ νῦν γε τούτω τὸν παλαιὸν δεσπότην πρὸς βίαν χειροῦσιν, Αἰλ.ΖΙ 17,32 τοὺς τὸν ἐλέφαντα χειροῦντας˙ 2) συχν. ἐν τῷ μέσ. τ. ἐπὶ χωρῶν ἢ ἐθνῶν καὶ ἐπὶ μεμονωμένων προσώπων, νικῶ, καταβάλλω, ὑποτάσσω : Ἡσ.1,211 ὡς ἐχειρώσαντο τοὺς ἐναντίους, αὐτ.2,70, αὐτ 4,103, αὐτ.164, αὐτ. 6,33, Αἰσχ.Χο.694 τόξοις πρόσωθεν εὐσκόποις χειρουμένη φίλων ἀποψιλοῖς με, Σοφ.Φιλ.92, αὐτ. ΟΚ 950, αὐτ.1009 ἀφ' ἧς σὺ σκέψας τὸν ἱκέτην γέροντ' ἐμὲ αὐτόν τ' ἐχειροῦ τὰς κόρας τ' οἴχει λαβών, Εὐρ.ΙΤ 359, αὐτ.330, αὐτ.Ἡρ.570, αὐτ. Τρῳ.861 δάμαρτα τὴν ἐμὴν χειρώσομαι, Ἑλένην, Θουκ.4,23 ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγήσεσθαι . . ἢ σφαλεῖσι γνώμης Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσεσθαι, Πλάτ.Ἱππ.Μ 287A εἰ χειρωσόμεθα τὸν ἄνδρα, αὐτ.Μενξ.242E˙ ‖ κ. παθ. καταλαμβάνομαι, κυριεύομαι, ἡττῶμαι : Ἡρ.3,120, αὐτ.4,96 ἐχειρώθησαν ὑπὸ Περσέων, Αἰσχ.Πρ.353 πρὸς βίαν χειρούμενον Τυφῶνα, Σοφ.Τρ.279, Εὐρ.Ἠλ.1168 πρὸς τέκνων χειρουμένης, Θουκ.5,96, αὐτ.8,71 αὐτοὺς ἂν χειρωθῆναι σφίσιν, Πλάτ.Νόμ.919A αἰχμαλώτους κεχειρωμένους, Διόδ.Σ 1,60, Λουκ.Ἰατ.Συγγρ.5˙ ‖ σπαν. κ. μτ. τῆς παραλλήλου σημ. τοῦ φονεύω : ΚΠ 7,5,30 καὶ τοῦτον μὲν οἱ σὺν Γαδάτᾳ καὶ Γωβρύᾳ ἐχειροῦντο, Ἰσοκρ.213A˙ 3) ὁμ. τὸ μέσ. αἰχμαλωτίζω : Εὐρ.Τρῳ.861, Ξεν.Ἑλλ.2,4,26 οἱ δὲ ἱππεῖς ἔστιν ὅτε καὶ λῃστὰς ἐχειροῦντο˙ 4) ἐν χρ. κ. ἄνευ ἐννοίας τινὸς βίας, φέρω μὲ τὸ μέρος μου, καθιστῶ ὑποχείριον διά τινος μέσου : Πλάτ.Σοφ.219C, Ξεν.Ἀπομν.3,7,8 ἐκείνους .. ῥᾳδίως χειρούμενος, Πλούτ.Ἠθ.139A αἱ φίλτρα τινὰ . . ἐπιτεχνώμεναι τοῖς ἀνδράσι καὶ χειρούμεναι δι' ἡδονῆς αὐτούς, Αἰλ.ΓΙ 14,49, Λουκ. Ὀρχ.79 ἡ ὄρχησις κεχείρωται τοὺς ἀνθρώπους˙ 5) ἐπὶ ζῴων, τιθασεύω, ἐξημερώνω : Πλάτ.Σοφ. 222A τὰν τούτοις θρέμματα χειρωσόμενοι.

χείρωμα-ατος (τὸ) τὸ κεχειρωμένον, τὸ χειρωθέν, τὸ δαμασθέν, τὸ εὐκόλως δυνάμενον νὰ χειρωθῇ, νὰ καταστῇ ὑποχείριον : Αἰσχ.Ἀγ.1326 δούλης θανούσης εὐμαροῦς χειρώματος˙ 2) καταδάμασις, θάνατος : Σοφ.ΟΤ 560 Λάϊος . . ἄφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι˙ 3) τὸ διὰ τῆς χειρὸς εἰργασμένον, τὸ ποιηθέν, τὸ τελεσθὲν διὰ τῶν χειρῶν : Αἰσχ.Ἑπτ.1022 καὶ μήθ' ὁμαρτεῖν τυμβοχόα χειρώματα.

χειρώμακτρον (τὸ) πάπ. δ.γρ. τοῦ χειρόμακτρον.

χείρων-ονος-ον κ. μσν. κ. νεώτ., ἐπ. χερείων, δωρ. χερήων, ποι. νεώτ. κ. δημ. χειρότερος, ποι. κ. χερειότερος, αἰτ. κ. χείρω, ὀνομ. πληθ. χείρονες, ἀττ. χείρους, οὐδ. χείρονα, ἀττ. χείρω, ἀρσ. κ. θηλ. αἰτ. πληθ. χείρονας κ. χείρους, ὑπερθ. χείριστος-η-ον, ἀνώμαλον συγκρ. τοῦ κακός, ἐπὶ προσ., χειρότερος, κατώτερος τὴν ἀξίαν, τὴν τάξιν καὶ τὸ γένος, προστυχότερος, ὑποδεέστερος, ἀντίθ. ἀρείων : Ἰλ.Κ 238 τὸν μὲν ἀρείω καλλείπειν σὺ δὲ χείρον' ὀπάσσεαι αἰδοῖ εἴκων, αὐτ. Χ 434 σὺ μὲν ἐσθλὸς ἐγὼ δὲ σέθεν πολὺ χείρων, αὐτ.Ο 641, Ὀδ.Υ 133, αὐτ.Ε 211, αὐτ.Φ 325 ἢ πολὺ χείρονες ἄνδρες ἀμύμονος ἀνδρὸς ἄκοιτιν μνῶνται, Πίνδ.Ι 4,56, Σοφ ἀπ.204, Εὐρ.Ἱκ.156, αὐτ.Βάκχ. 422 τὸν ὄλβιον τόν τε χείρονα, Ξεν.Ἀθ.1,4, αὐτ. 3,10˙ ‖ κ. ἐπὶ ἠθικῆς σημ. ὁ χειρότερος, ὁ φαυλότερος, ὅθ. ἐν χρ. σχεδὸν ὡς ἐν τῷ θετικῷ βαθμῷ, ὁ πονηρός, ὁ πανοῦργος, ὁ φαῦλος : Σοφ. Φιλ.456 ὅπου δ' ὁ χείρων τἀγαθοῦ μεῖζον σθένει, Θουκ.3,9, Λυσ.145,43, Πλάτ.Πολ.460C˙ ‖ ὁ χειρότερος τὴν ποιότητα, κατώτερος τὴν ἀξίαν : Ἰλ.Ψ 572 βλάψας δέ μοι ἵππους, τοὺς σοὺς πρόσθε βαλών, οἳ τοι πολὺ χείρονες ἦσαν˙ κ. ἐπὶ πραγμ. : αὐτ.412 αἴ κ' ἀποκηδήσαντε φερώμεθα χεῖρον ἄεθλον, Πλάτ.Κρατ.429B, Ξεν.Οἰκ.13,10˙ 2) ὁ ἧττον δεξιός : Πλάτ.Κρατ.429A ζωγράφοι εἰσί που οἱ μὲν χείρους, οἱ δὲ ἀμείνους;, αὐτ. Θεαίτ.162C, αὐτ.Πολ.335B˙ ‖ κ. μτ. αἰτ. τῆς ἀναφορ. : Ξεν.ΚΠ 8,8,20 τά γε μὴν πολεμικὰ πῶς οὐκ εἰκότως νῦν τῷ παντὶ χείρους ἢ πρόσθεν εἰσίν;, Ἰσοκρ.229D, Αἰσχίν.60,15˙ 3) σοβαρώτερος, σφοδρότερος, βαρύτερος : Εὐρ.Ἀνδρ.220 καίτοι χεῖρον' ἀρσένων νόσον ταύτην νοσοῦμεν, Πλάτ.Φαῖδρ.248E, Πλούτ.Ἠθ.190F˙ 4) τὸ οὐδ. τὸ χεῖρον ὡς οὐσ. ἡ χειροτέρα συμβουλή : Ἰλ.Α 576 οὐδέ τι δαιτὸς ἐσθλῆς ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ, ἀρχ. ρητ. δυοῖν κακοῖν προκειμένοιν τὸ μὴ χεῖρον βέλτιστον (θεωρεῖ τις κατ' ἀνάγκην ὡς καλὸν ὅ,τι δὲν εἶναι χειρότερον ἄλλου)˙ ‖ φρ. ἐπὶ τὸ χεῖρον τρέπομαι - κλίνω ἐκπίπτω, καθίσταμαι χειρότερος : Ξεν.ΚΠ 8,8,4, αὐτ.Ἀπομν.3,5,13 ἡ πόλις ὅπως ποτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον ἔκλινεν˙ ‖ ὁμ. ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβάλλομαι : Πλάτ.Πολ.381B˙ ‖ κ. νεώτ. κτ. πληθ. ἐπὶ τὰ χείρω πρὸς τὸ χειρότερον : Ξεν.Ἀπομν.3,9,9 ἀπὸ μέντοι τῶν βελτιόνων ἐπὶ τὰ χείρω ἰέναι οὐδένα σχολάζειν, - ἡ κατάστασις ὁλονὲν βαίνει ἐπὶ τὰ

χεῖρω· || συχν. τὸ οὐδ. ὡς κατηγορούμενον : Ὀδ.Ο 514 **ἀλλά σοι αὐτῷ χεῖρον** (ἐστὶ ἢ ἔσται), Ξεν.Ἀν.7,6,4· || συχν. μτ. ἀρν. ἐν φρ. **οὐ χεῖρόν ἐστι ἄμεινόν ἐστι** : Πλάτ.Φαίδ.124Α· || ἁπλῶς **οὐ χεῖρον** ἐν ἀποκρίσεσι : Ἀριστφ.Ἱππ.36 **βούλει τὸ πρᾶγμα τοῖς θεαταῖσιν φράσσω; - οὐ χεῖρον** [δὲν θὰ κάμῃς ἄσχημα], Κλέαρχ.Πάνδρ.1· **5)** ἡ αἰτ. τοῦ οὐδ. **χεῖρον** ἐν ἐπιρρ. χρ. χειρότερον, χειρόνως, χειρότερα : Θουκ.3,46, αὐτ.6,89, αὐτ.7, 67, Πλάτ.Πολ.344Ε, αὐτ.519D **ἀδικήσομεν αὐτοὺς καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν**· **6)** ὁμ. εἰς κατώτερον βαθμόν, ὀλιγώτερον : αὐτ.Νόμ.928Α **μὴ χεῖρον ἀγαπάτω τῶν αὐτοῦ τέκνων τὸν τῆς ὀρφανικῆς μετειληφότητα τύχης.**

Χείρων-ωνος (ὁ) εἷς τῶν Κενταύρων περίφημος διὰ τὰς θεραπευτικάς του μεθόδους, ἐπιδεξιώτατος χειρουργὸς καὶ λίαν ὀνομαστὸς διὰ τὴν δικαιοσύνην του· ὑπῆρξε διδάσκαλος τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τοῦ Ἰάσονος, ἐτιμᾶτο δὲ ὡς ὁ πατὴρ τῆς ἰατρικῆς τέχνης : Ἰλ.Λ 830, αὐτ.Δ 219, αὐτ.Π 143, αὐτ.Τ 390, Ἡσίοδ.Θ 1001, Πίνδ.Ν 3,53, Πλούτ.Ἠθ.647Α· || **Χείρωνος ὑποθῆκαι** τίτλος διδακτικοῦ ποιήματος ἀποδιδομένου εἰς τὸν Ἡσίοδον: αὐτ.1146Α· **2)** μτγν. εἶδος φυτοῦ : Νίκ.Θηρ.500.

χειρωνάκτης (ὁ) σπάν. τ. τοῦ χειρῶναξ βλ.λ.· Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.150 «χειρωνάκτης· ὁ διὰ τῆς τῶν χειρῶν ἐργασίας ζῶν· », Ἱππ.Διαίτ.384, αὐτ.391, Διον.Ἁλ.Ρωμ.6,51.

χειρωνακτικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς χειρώνακτα, εἰς τεχνίτην, εἰς ἐργάτην, ὁ τοῦ χειρώνακτος Πλάτ.Ἀξ.368Β **τοὺς χειρωνακτικοὺς ἀπέλθωμεν καὶ βαναύσους, πονουμένους ἐκ νυκτὸς εἰς νύκτα,** Δίων Χρ.1,410 **τὸ χειρωνακτικὸν καὶ δημιουργικὸν γένος,** Γαλ.1, 38,15, Ἀριστείδ.Κ 65, Εὐστ.40,14, αὐτ.679,52 **δύο γένη αὐτῶν εἶναι, τὸ μὲν βάναυσον καὶ χειρωνακτικόν,** Σχόλ.Ἰλ.Σ 468, **χειρωνακτικὴ ἐργασία**· || ἐπίρρ. νεώτ. **-ῶς.**

χειρωνακτῶ-έω σχόλ. εἶμαι χειρωνάκτης, χειρῶναξ : Σχόλ.Ἰλ.Η 435.

χειρῶναξ-ακτος (ὁ) κ. νεώτ. ὁ ἄναξ τῶν χειρῶν, ὁ τῶν ἑαυτοῦ χειρῶν κύριος, ὁ ποιούμενος χρῆσιν τῶν ἑαυτοῦ χειρῶν, ὁ δι' αὐτῶν ἐργαζόμενος τέχνην τινά, ὁ βάναυσον τέχνην ἀσκῶν, χειροτέχνης, τεχνίτης : Ἡρ.1,93 **οἱ ἀγοραῖοι ἄνθρωποι καὶ οἱ χειρώνακτες,** αὐτ.2,141 **καπήλους τε καὶ χειρώνακτας καὶ ἀγοραίους ἀνθρώπους,** ΑΠλ.Ζ 12,31 **τοὺς χειρώνακτας τοὺς ἐμπύρους,** Ἀνών.Βί.Ἰω.Χρυσ.8,359,38 **ἰδιῶται καὶ χειρώνακτες,** Ἀνών.π.ΑΒ 1,30,8 **βασκάνιον . . ὃ πρὸ τῶν ἐργαστηρίων οἱ χειρώνακτες κρεμαννύουσι,** Θεοδώρητ.Gr.aff.cur.254,17 **δέονται δὲ αὖ πάλιν καὶ οἱ χειρώνακτες τῶν εὐπόρων καὶ χρήματα χορηγούντων,** Παπαδ.Χριστ.Διηγ.43 **οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἔγινε ποτὲ ἔμπορος τῆς ξηρᾶς ἢ βιομήχανος ἢ χειρῶναξ**· || ἐν χρ. κ. ὡς ἐπίθ. : Σοφ.ἀπ 724 **βᾶτ' εἰς ὁδὸν δὴ πᾶς ὁ χειρῶναξ λεώς,** Πλούτ. Ἠθ.802Α· **2)** γεν. ὁ καταγινόμενος εἴς τι : Εὐρ. ἀπ 793 **τῶνδε χειρώνακτες . . λόγων.**

χειρωναξία (ἡ), ἰων. **-ίη** τὸ ἔργον, ἡ ἐργασία τοῦ χειρώνακτος, ἐργασία γινομένη διὰ τῶν χειρῶν, βάναυσος τέχνη : Ἡρ 2,167 **τοὺς δὲ ἀπαλλαγμένους τῶν χειρωναξιέων,** Αἰσχ.Πρ.45 **ὦ πολλὰ μισηθεῖσα χειρωναξία,** αὐτ.Χο.761.

χειρωνάξιον (τὸ) φόρος ἐπιτηδεύματος τοῦ χειρώνακτος : Ἀριστλ.Οἰκ.2,1,6, Ἐπιγρ.Αἰγύπτου.

χειρώνειον (τὸ) εἶδος κενταυρίου βλ.λ. : Θεόφρ. Φ1 9,11,1 **χειρώνειον ὅμοιον ἀμαράκῳ,** Διοσκ.3,56.

χειρώνειος-ον ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν Χείρωνα, ὁ ἐκ τοῦ Χείρωνος ὀνομασθεὶς : Ἀλέξ.Ἀφρ.Πρ.1,92 **ἡ μέλαινα χολὴ ποιεῖ τὸ χειρώνειον ἕλκος καὶ τὸ νομῶδες ἐν τῷ σκέλει.**

χειρωνιάς-άδος (ἡ) μτγν. **εἶδός τι φυτοῦ** : ΨΔιοσκ.3,8· πρβλ. χειρώνειον.

χειρωνίς-ίδος (ἡ) (βίβλος) βιβλίον τι πραγματευόμενον περὶ χειρουργικῆς τέχνης : ΑΠ 7,158. **2) Χειρωνίδες ἄκραι** Σχόλ.Καλλ.Δῆλ 104 «τὸ Πήλιον ὄρος τῆς Θεσσαλίας διὰ τὸ τὸν Χείρωνα ἐκεῖ οἰκῆσαι».

χείρωσις-εως (ἡ) τὸ χειροῦσθαι, ὑποταγή, καταδάμασις : Πλάτ.Ἐπιστ.332Α **τῆς τοῦ Μήδου τε καὶ εὐνούχου χειρώσεως,** Ἰώσ.ΑΙ 18,9,3 **κατὰ χείρωσιν τῶν ἀφεστηκότων.**

χειρωτικός-ή-όν ὁ ἱκανὸς εἰς τὸ χειροῦσθαι, εἰς τὸ ὑποτάσσειν : Πλάτ.Σοφ.219D **τὸ λοιπὸν ἢ κατ' ἔργα ἢ κατὰ λόγους χειρούμενον ξύμπαν χειρωτικὸν ἂν εἴη**· || **χειρωτικὴ** (ἡ) (τέχνη) ἡ τέχνη τοῦ ἐξημεροῦν, τοῦ τιθασσεύειν : αὐτ.223Β.

χειρωτός-ή-όν Ἡσ. «εὐάλωτος».

χείσομαι μέσ. μέλλ τοῦ χανδάνω βλ.λ.

χείω ἐπ. τ. τοῦ χέω βλ.λ., χύνω : Ἡσίοδ.Θ 83 **τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκερὴν χείουσιν ἐέρσην.**

χελάδριον (τὸ) πάπ. δ. τ. τοῦ χαλάδριον βλ.λ.

χελάνδιον (τὸ) μαν. πολεμικὸν πλοῖον τῶν Βυζαντινῶν ἔχον δύο ἱστούς, ἐλαυνόμενον δὲ καὶ διὰ κωπῶν : ΨΚωδ. (ed Preg.)280,8.

χέλεινον (τὸ) Ἡσ. «χέλειον».

χέλειον (τὸ) μτγν. τὸ ὄστρακον τῆς χελώνης ἢ τοῦ καρκίνου· Ἡσ. «τὸ ἀπωστρακωμένον τῆς χελώνης δέρμα, χέλυος νῶτον ὀστρακῶδη» : Ἄρατ. 494 **ὁ κύκλος . . διηνεκέως ὑπένερθε χελείου Καρκίνου** (τέμνει), Νίκ.Ἀλεξ 561.

χελεύς-έως (ὁ) Ἡσ. «χέλυς, κιθάρα».

χέλι (τὸ) δημ. ὁ ἔγχελυς βλ.λ. : παροιμ. **χέλια πῆγε νὰ πιάσῃ καὶ θολώνει τὸ νερό** (πρὸς τοὺς διὰ μέσων ἐναντίων ἐπιδιώκοντας τὸ συμφέρον των)· || φρ. **γλιστράει σὰ χέλι** ἐπὶ τῶν διαφευγόντων ἐπιδεξίως κινδύνους, δυσαρέστους συνεπείας, ὑποχρεώσεις ἢ ὑποσχέσεις.

χελιδόνειος-ον κ -εία-ον δ.τ. τοῦ χελιδόνιος βλ.λ.· **2)** τὸ θηλ. ἡ χελιδόνειος ὡς οὐσ. εἶδός τι ἀγγείου : Ἐπιγρ.Δελφῶν· **3) χελιδόνειας ὁ δασύπους** ὁ λαγωός : Δίφιλ.Ἀγν.1.

χελιδόνεως-εω (ἡ) μτγν. φυτόν τι παράγον σῦκα καλούμενα χελιδόνια· Ἡσ. «εἶδος ἰσχάδων»: Ἀθήν. 3,75D **ἐν μὲν οὖν τῷ πεδίῳ φυτεύειν χρὴ χελιδόνεων ἐρινεῶν, λευκερινεῶν, φιβάλεων.**

χελιδόνι (τὸ) δημ, μσν. χελιδόνιν βλ.λ· **2)** εἶδός τι ξυλοδετικῆς συναρμογῆς· πρβλ. χελιδανουρά· **3)** τὸ φυτὸν χελιδόνιον· **4)** ὁ ἰχθὺς δακτυλόπτερος, δ. χελιδονόψαρο.

χελιδόνια (τὰ) μτγν. ἑορτὴ τῶν Ροδίων ἀγομένη κατὰ τὸν Βοηδρομιῶνα, καθ' ἣν οἱ παῖδες περιεφέροντο εἰς τὴν πόλιν, ᾄδοντες τὸ ᾆσμα «ἦλθ' ἦλθε χελιδὼν καλὰς ὥρας ἄγουσα καὶ καλοὺς ἐνιαυτούς» καὶ συνάγοντες δῶρα εἰς ἐδώδιμα· πρβλ. Ἀθήν.8,360Α, Εὐστ.1914,44.

χελιδονία (ἡ) μτγν. εἶδός τι πολυτίμου λίθου : Πλίν.Φ1 11,79.

χελιδονιά (ἡ) δημ. κ. **χελιδρονιά** τὸ φυτὸν κληματὶς βλ.λ.

χελιδονιαῖος-α-ον πάπ. ὁ πρὸς χελιδόνα ὅμοιος, δθ. **χελιδονιαῖος ἰχθὺς** ὁ χελιδονίας, τὸ χελιδονόψαρο : **ἐπὶ χελιδονιαίου ἰχθύος καταβιβάζων.**

χελιδονίας (ὁ) ὁ ἰχθὺς δακτυλόπτερος, χελιδόνι, χελιδονόψαρο : Δίφιλ.Σιφν.π.Ἀθήν.8,356Ε **ἀναλογῶν μέντοι ὁ χελιδονίας τῇ πηλαμύδι σκληρότερός ἐστιν.**

χελιδονίδαι (οἱ) νεώτ. ζωολ. ὁμοιογένεια πτηνῶν ᾠδικῶν περιλαμβάνουσα περὶ τὰ 145 εἴδη βιοῦντα εἰς πάσας τὰς ἠπείρους.

χελιδονιδεύς-εως (ὁ) μσν. μικρὰ χελιδών, νεοσσὸς χελιδόνος : Εὐστ.753,56.

χελιδονίζω κ. δημ., μέλλ. άττ. -ιῶ, τερετίζω ὡς ὡς ἡ χελιδών, δθ. μτφ. μιμοῦμαι τὰς χελιδόνας εἰς τὴν φλυαρίαν, λαλῶ ἀκαταλήπτως ἢ ἐσφαλμένως, βαρβαρίζω: Αἰσχ.ἀπ.440· **2**) ᾄδω τὸ ᾆσμα τῆς χελιδόνος, ἐπαιτῶ ἐν ὀνόματι τῆς χελιδόνος, περιφερόμενος καὶ ᾄδων τὸ ᾆσμα αὐτῆς : Θέογν. π. 'Αθήν.8,360C **εἶδος δέ τι τοῦ ἀγείρειν χελιδονίζειν οἱ 'Ρόδιοι καλοῦσιν.**

χελιδονικὸν ὀξὺ (τὸ) νεώτ. λευκὴ κρυσταλλικὴ οὐσία περιεχομένη ἐν τῷ φυτῷ χελιδονίῳ τῷ μεγάλῳ, παρασκευαζομένη κάλλιον δι' ἐπονειλημμένης ἐξατμίσεως τοῦ ἀκετονοδιοξαλικοῦ ἐστέρου μετὰ πυκνοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος.

χελιδόνι(ν) (τὸ) μσν. κ. δημ. τ. τοῦ χελιδόνιον ὑποκοριστικοῦ τῆς λ. χελιδὼν βλ.λ.1), ἄνευ ὑποκορ. σημ. βλ.λ.1) : Διγεν.'Ακρ.3536 **φαρὶν ἐκαβαλλίκευεν μαῦρον ὡς χελιδόνιν**· δημ.τ. **χελιδόνι** : Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.72,15 **μόν' καρτερῶ τὴν ἄνοιξη, νὰ 'ρθοῦν τὰ χελιδόνια**, Βαλαωρ.Πρωτομαρτιὰ 45 **τὸ γύρισμά σου καρτερῶ, γλυκό μου χελιδόνι**, Πορφύρ.Σκ.126,12 **μιὰ μικρὴ φωλιὰ χελιδονιῶν.**

χελιδονίνη (ἡ) νεώτ. ἀλκαλοειδὲς τοῦ φυτοῦ χελιδονίου τοῦ μεγάλου, ἀγνώστου χημικοῦ τύπου.

χελιδόνιον (τὸ) κ. νεώτ. μικρὰ χελιδών : Γαλ. 14,386· **2**) κ.νεώτ. γένος φυτῶν ἐκ τῶν **μηκωνοειδῶν** περιλαμβάνον **πέντε** εἴδη τῶν εὐκράτων χωρῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς 'Ασίας, ἐξ ὧν ἀξιολογώτερα εἶναι τὸ **χελιδόνιον τὸ μέγα** (Θεόφρ.Φ17, 15,1) φυτὸν ποῶδες πολυετές, δηλητηριῶδες καὶ φαρμακευτικόν, ἀπαντῶν ἐν Αἰτωλίᾳ καὶ 'Ηπείρῳ καὶ καλούμενον **χελιδόνιον κυάνεον ἢ γλαυκόν** (Θεόκρ.13,4), Διοσκ.2,211) καὶ χελιδόνιον τὸ μικρόν : 'Αθήν.15,684E **ἐκ τούτων τῶν ἐπῶν δῆλον . . ὅτι ἕτερόν ἐστι τὸ χελιδόνιον τῆς ἀνεμώνης.**

χελιδόν(ε)ιος-α-ον κ. χελιδόνιος-ον ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χελιδόνα, ὁ τῆς χελιδόνος : Θράσυλλ.π.Πλούτ.'Ηθ.1157D **τεῖχος χελιδόνιον** (τὸ οἰκοδομηθὲν ὑπὸ τῶν χελιδόνων), Σουΐδ. **χελιδόνιον μέλος**· **2**) ὁ πρὸς χελιδόνα ὅμοιος, ἰδίᾳ ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ λαιμοῦ τῆς χελιδόνος, τ. ἔ. μελαφὸς καὶ ἐρυθρός· ‖ εἰδ. ὀνομ. εἴδους ἰσχάδων, ξηρῶν σύκων : 'Αθήν.14,652E «χελιδονίας τε καλεῖσθαι τὰς ἐρυθρομελαίνας ἰσχάδας», Πολυδ.6,81· ‖ **χελιδόν(ε)ια** (τὰ) ὀνομ. τῶν βασιλείων σύκων, τὰ βασιλόσυκα : 'Αριστφ. ἀπ.476, 'Επιγέν.Βακχ.1,2.

χελιδονίς-ίδος (ἡ) μτγν. ποι. ἡ χελιδών : 'Αντίπ. Σιδ.ΑΠ 6,160 **κερκίδα τὰν ὀρθρινὰ χελιδονίδων ἅμα φωνᾷ μελπομέναν**, αὐτ.7,210, αὐτ.Συμπλ.210.

χελιδόνισμα-ατος (τὸ) κ. νεώτ. κ. δημ. ᾆσμα ᾀδόμενον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐν Ῥόδῳ ἐν μηνὶ Βοηδρομιῶνι ὑπὸ παίδων τῶν καλουμένων χελιδονιστῶν, περιερχομένων τὰς οἰκίας καὶ συλλεγόντων μικρὰ φιλοδωρήματα· πρβλ. 'Αθήν.8, 360C· ‖ νεώτ. κ. δημ. λαϊκὸν ᾆσμα ψαλλόμενον ὑπὸ τῶν παίδων κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος.

χελιδονιστής (ὁ) μτγν. ὁ ᾄδων τὸ χελιδόνισμα βλ.λ.· πρβλ. 'Αθήν.8,360C.

χελιδονοειδής-οῦς-ές πάπ. ὁ ὅμοιος πρὸς χελιδόνα.

χελιδονουρά (ἡ) δημ. ψαλιδωτὴ συμβολή, ἕνωσις, συναρμογὴ δύο ξύλων ἐν σχήματι οὐρᾶς χελιδόνος, πελεκῖνος βλ.λ.· πρβλ. χελιδόνι 2).

χελιδόνουρος (ὁ) νεώτ. γένος μαλακίων τῆς οἰκογεν. τῶν **φιλινιδῶν** περιλαμβάνον διάφ. εἴδη τοῦ 'Ινδικοῦ ὠκεανοῦ.

χελιδονοφωλιά (ἡ) δημ. φωλεὰ χελιδόνων.

χελιδονοχόρταρο (τὸ) δημ. ἃ. χελιδονόχορτο.

χελιδονόχορτο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν δακτυλῖτις.

χελιδονόψαρο (τὸ) δημ. ὁ ἰχθὺς δακτυλόπτερος· ‖ ὁ ἰχθὺς ἐξώκοιτος· ‖ ὁ ἰχθὺς τρίγλη.

χελιδρονιά (ἡ) δημ. ἃ. χελιδονιὰ βλ.λ.

χελιδών-όνος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., κ. χελιδὼν (ὁ) ("Ιων Χ ἐν Σχόλ.'Αριστφ."Ορν.1680), δοτ. κ. **χελιδοῖ** ('Ανακρ.67, Σιμωνίδ.74, 'Αριστφ."Ορν.1411), κλητ. **χελιδόν** ('Ανακρεόντ.9,2,ΑΠ 9,70) κ. **χελιδών** (Σαπφ.99), μικρὸν ἀποδημητικὸν ᾠδικὸν πτηνὸν ἐκ τῶν **χελιδονιδῶν** οὗ ἡ ἔλευσις εἶναι προάγγελος τῆς ἀνοίξεως, ζωολογ. ὑπαγόμενον εἰς τὴν ὁμοιογένειαν τῶν **χελιδονιδῶν**, περιλαμβάνον δὲ πολυάριθμα εἴδη, ὧν τὸ κυριώτερα χ- ἡ ἀγροδίαιτος - ἡ ἀστικὴ ἡ δρεπανίς : 'Οδ.Φ 411 **ἡ δ' ὑπὸ καλὸν ἄεισε, χελιδόνι εἰκέλη αὐδήν**, αὐτ Χ 240, 'Ησίοδ."Εργ.568 **τὸν δὲ μέτ' ὀρθογόη Πανδιονὶς ὦρτο χελιδὼν ἐς φάος ἀνθρώποις**, 'Ηρ.2,22 (**ἰκτῖνοι δὲ καὶ χελιδόνες δι' ἔτεος ἐόντες οὐκ ἀπολείπουσι**, 'Αριστφ."Ορν.1417 **δεῖσθαι δ' ἔοικεν οὐκ ὀλίγων χελιδόνων**, αὐτ.1681, Αἰσχ.ἀπ.48, 'Αριστλ.ΗΝικ.1,7,15 **μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ** (ἐν χρ. ὡς παροιμ.· πρβλ. δημ ἕνας κοῦκος δὲν φέρνει τὴν ἄνοιξη), Θεόφρ.ἀπ.6,39 φρ. **χελιδὼν λευκὴ** (ἐπὶ σπανίων πραγμάτων ἢ συμβάντων)· **2**) ἡ φρ. **χελιδόνος δίκην** ἐν χρ. π. 'Αττ. ὡς χαρακτηρισμὸς βαρβαρικῶν γλωσσῶν· 'Ησ. «χελιδόνος δίκην· τοὺς βαρβάρους χελιδόσιν ἀπεικάζουσι διὰ τὴν ἀσύνθετον λαλιάν» Αἰσχ.'Αγ.1050 **εἴ περ ἐστὶ μὴ χελιδόνος δίκην ἀγνῶτα φωνὴν βάρβαρον κεκτημένη**· δθ. **χελιδὼν** (ὁ) ἐπὶ ἀνθρώπων, ὁ βαρβαρικὴν λαλῶν γλῶσσαν, ὁ βάρβαρος : "Ιων Χ. ἐν Σχόλ.'Αριστφ."Ορν.1680· πρβλ. χελιδονίζω βλ.λ.1)· ‖ παροιμ. φρ. **χελιδόνων μουσεῖα** ἐπὶ βαρβαριζούσης τὴν γλῶσσαν φλυάρου, ἀνοήτου καὶ φορτικῆς ἐκφράσεως, συνεκδ. δὲ κ. ὡς ἐπίθετ. προσώπων οὕτως ἐκφραζομένων : 'Αριστφ.Βάτρ.93 **ἐπιφυλλίδες ταῦτ' ἐστὶ καὶ στωμύλματα, χελιδόνων μουσεῖα** (σχόλ.«ἀντὶ τοῦ βάρβαρα καὶ ἀσύνετα· καὶ γὰρ παροιμία ἐπὶ τῶν βαρβάρων καὶ πολυλόγων καὶ ἐπαχθῶν ἐστὶ ταττομένη»)· **3**) ὀνομ. διαφόρων εἰδῶν ἰχθύων πηδώντων ἐπί τι διάστημα ἐκτὸς τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, χελιδονόψαρο : "Εφιππ.Κύδ.1,5, 'Αριστλ.ΖΙ 4,9,7· **4**) κ. νεώτ. τὸ τριγωνικὸν σφηνοειδὲς καὶ λίαν ἐλαστικὸν μέρος τῆς κατωτέρας καὶ ὀπισθίας μοίρας τῆς πελματικῆς ἐπιφανείας τοῦ ἵππου, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ πέλματος καὶ ἀπολῆγον ὀπίσω πρὸς τὴν πτέρναν : Ξεν.'Ιππ.1,3, αὐτ.4,5, αὐτ.6,2, Πολυδ.1,188· ‖ τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ ποδὸς κυνός· Σουΐδ· **5**) κοιλότης μικρὰ ὑπὲρ τὴν καμπὴν τοῦ ἀγκῶνος· 'Ησ. «χελιδὼν . . καὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἄνωθεν τοῦ ἀγκῶνος τὸ κατὰ τὰς καμπάς»· **6**) Σουΐδ. «χελιδὼν καὶ τῶν γυναικῶν τὸ μόριον»· **7**) αὐτ. «λέγεται δὲ χελιδὼν καὶ ἡ ναῦς ἡ τοὺς εἰς Μασσαλίαν διακομίσασα»· **8**) μτγν. ἐσφ. γρ. τοῦ χλίδων ἐν ΠΔ 'Εκκλ.21,21, Πολυδ 5,99.

χελιδωνιαῖος-α-ον πάπ. ὀ.γρ. τοῦ χελιδονιαῖος, ὁ ὅμοιος κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς τὴν χελιδόνα βλ.λ.1), ἐρυθρομέλας : ἱππάδα χελιδωνιαίον.

χελίζω ἀρχ. λεξ. νήχομαι, πλέω.

χελίσιος-ια-ιο, ὀρθ. -ήσιος, δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χέλι, ὁ τοῦ χελιοῦ.

χέλισκον (τὸ) τὸ τρυβλίον : 'Ιππ.π.'Ερωτιαν.394.

χελιχελώνη (ἡ) μτγν. παιδιά τις παρθένων καθ' ἣν ἡ μὲν κάθηται καὶ καλεῖται χελώνη, αἱ δὲ περιτρέχουσιν ἀνερωτῶσαι «χελιχελώνη, τί ποιεῖς ἐν τῷ μέσῳ;», ἡ δὲ ἀποκρίνεται «ἔρια μαρύομαι καὶ κρόκην Μιλησίαν». εἶτ' ἐκεῖναι πάλιν ἐκβοῶσιν «ὁ δ' ἔκγονός σου τί ποιῶν ἀπώλετο;»· ἡ δὲ φησι «λευκᾶν ἀφ' ἵππων εἰς θάλασσαν ἅλατο»· Πολυδ.9,125· πρβλ.Εὐστ.1914,56.

χελλαρίης (ὁ) μτγν. ὁ θαλάσσιος ἰχθὺς ὀνίσκος : 'Αθήν.3,118C **καὶ γὰρ τοῦτον ἕνα ὄντα ἰχθὺν πολλῶν ὀνομασιῶν τετυχηκέναι· καλεῖσθαι γὰρ καὶ βάκχον καὶ ὀνίσκον καὶ χελλαρίην.**

χελληστυάρχας (ὁ) Ἐπιγρ. ἀρχηγὸς χελληστύος βλ.λ.
χελληστύαρχος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ χελληστυάρχας.
χελληστυαρχῶ-έω Ἐπιγρ. εἶμαι χελληστυάρχας, ἀρχηγὸς χελληστύος βλ.λ.
χέλληστυς-υος (ἡ) Ἐπιγρ. κ. **χελληστὺς** βοιωτ. τ. τοῦ χιλιοστύς, διαίρεσις τῶν πολιτῶν.
χέλλιοι (οἱ) βοιωτ. τ. τοῦ χίλιοι· πρβλ. **χείλιοι**: ΕΜ 817,1.
χέλλος (τὸ) αἰολ. τ. τοῦ χεῖλος.
χελλύσσω ἐπ. τ. τοῦ χελύσσω βλ.λ.
χελ(λ)ὼν-ῶνος εἶδός τι ἰχθύος μακρορρύγχου ἐκ τοῦ γένους τῶν κεφάλων: Ἀριστλ.ΖΙ 5,ΙΙ,3, αὐτ.6, 17,3, Ἱκέσ.π.'Αθήν.7,306Ε **καταδεέστεροι δὲ πάντων οἱ χελλῶνες οἱ λεγόμενοι βάκχοι.**
χελμὼν (ὁ) Ἡσ. πιθ. ἐσφ. ἀντὶ χελλὼν βλ.λ.
χελοβίδαρο (τὸ) δημ. κ. **χελο(γ)ιβαρο** τὸ ἐγχελυοτροφεῖον.
χελοιγιβαρο (τὸ) δημ. δ. προφ. τοῦ χελοβίδαρο.
χέλους Ἡσ. «μουσικὸν ὄργανον».
χελούσ(σ)ω Ἡσ. «χελούω».
χελούω Ἡσ. «βήσσω».
χέλυδρος (ὁ), μτγν. ἀμφίβιός τις ὄφις: Νίκ.Θηρ 411 **2)** σχόλ. εἶδός τι χελώνης, ὑδροχελώνη, νεροχελώνα· σχόλ. Λυκόφρ. 340.
χελύκλονος-ον, ὁ ἐκ τῆς χέλυος, τοῦ ὀστράκου τῆς χελώνης ἠχῶν, φόρμιγξ, λύρα· Ὀρφ. Ἀργ. 381.
χέλυμνα (ἡ) μτγν. ἡ χελώνη: Βάβρ. 115,4 **πόσον, χέλυμνα, μισθὸν αἰετὸν δώσεις;** (δ. γρ. χέλυννα).
χέλυννα (ἡ) ἡ χελώνη βλ.λ.: Σαπφ. ἀπ. 169· πρβλ. Ἀν. Ὀξυρ. 2,101,5.
χελυννάζω Ἡσ. χλευάζω, φλυαρῶ.
χελύνειον (τὸ) ἐσφ. γρ. ἀντὶ χελύνιον βλ.λ. 1): Ἱππ. Ἐπιστ. 1289 **γένειόν τε ἀκροτελὲς καὶ χελύνειον γόμφοις συνηρμοσμένον.**
χελύνη (ἡ) κ. μσν. τὸ χεῖλος· Πολυδ. 2,89 «Ὅμηρος μὲν ἕρκος ὀδόντων τὰ χείλη καλεῖ, οἱ δὲ παλαιοὶ κωμικοὶ χελύνας»: Ἀριστφ.Σφ. 1083 **ὑπ' ὀργῆς τὴν χελύνην ἐσθίων** (σχόλ. «χελύνην, τὰ χείλη, διότι οἱ ὀργιζόμενοι ἐνδάκνουσι τὰ χείλη», Θεοφύλ.Σ'Ἰατ.2,6 (π. Σουΐδ.) **εἰς τὴν ὑπερῴαν χελύνην ὀϊστός.. ἐνερρίζωτο** (τὸ ἄνω χεῖλος)· **2)** τὰ περὶ τὰ χείλη μέρη τοῦ προσώπου, σιαγών· Φρύν. π ΑΒ 72,11 «χελύνη· τὰ περὶ τὰ χείλη μέρη τοῦ προσώπου· Οἱ δὲ ἀμαθεῖς χελύνιον», ΕΜ 808,22: Αἰλ. ΖΙ 16,12 **χελύνην πηχῶν πεντεκαίδεκα ἔχει** (τὸ κῆτος)· **3)** αἰολ. ἀντὶ χέλυς, χελώνη· Ἡσ., ΕΜ 87,33. Σαπφ. π. Ὠρίων. 87.
χελυνίδης (ὁ) ἀντὶ χελινοίδης βλ.λ.· ΕΜ 808,24 «καὶ χελυνίδης ὁ τὴν χελύνην μεγάλην ἔχων».
χελύνιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χελύνη βλ.λ. 1). ΠΔ Δευτ.34,7 **οὐκ ἠμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, οὐδὲ ἐφθάρη τὰ χελύνια αὐτοῦ** (δ.γρ. χελώνια), Βί Ἀθανασ. ἐκ Μετοφραστ. 2,553Ι) **τὸ χελύνιον μαστροπορνείᾳ ἀνατείνασα·** ‖ κ. ἐπὶ τῶν χειλέων τῶν ἵππων: Ἱππιατρ. 119,18 **τὰ χελύνια πεπέδηνται,** αὐτ. 67,2 **2)** ἡ σιαγών: Ἱππ. Ἐπιστ. 1289 **γένειόν τε ἀκροτελὲς καὶ χελύνιον γόμφοις συνηρμοσμένον** (ἐσφ. γρ. χελύνειον)· ‖ κ. ἐπὶ τῶν σιαγόνων τοῦ ὄφεως ἀσπίς: Παλλάδ. Λαυσ. 92ΒΒ **3)** μέρος τι τῶν **θυμάτων,** τῶν ἱερείων, κ. ἰδ. τὸ στῆθος· Ἰώσ ΑΙ 4 4,4 **κομίζειν τοῖς ἱερεῦσιν ἔνυστρόν τε καὶ χελύνιον καὶ τὸν δεξιὸν βραχίονα θύματος· 4)** ὁ οὐράνιος θόλος: Ἵππαρχ. Ἀρατ. 243Ε **ἐν τῷ βορείῳ χελυνίῳ.**
χελυνοίδης (ὁ) λεξ. ὁ ἔχων μεγάλα καὶ ἐξωδηκότα, παχέα χείλη, ὁ χειλαρὰς· Φρύν π.ΑΒ 72,26 «χελυνοίδης **ὁ τὴν χελύνην** μεγάλην ἔχων· Ὅμοιον τὸ πεοίδης..», Εὐστ.1684,19.
χέλυον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. τὸ ὄστρακον τῆς χελώνης, δ. χελώνιον. Πλιν.Φὶ 12,9.
χελυοσσόος-ον μτγν. ὁ ἐφευρίσκων ἢ κρούων, παίζων τὴν λύραν: Ἀλέξ.'Εφ.π.Θέων.Σμ.182 (ἐκδ. **Martin**) **χελυοσσόου** Ἑρμείαο (διορθ.χελυοξόου).
χέλῦς-υος (ἡ) κ. νεώτ. ἡ χελώνη, **ἐκ τοῦ** ὀστράκου τῆς ὁποίας **ὁ** Ἑρμῆς κατεσκεύασε τὴν πρώτην λύραν: Ὕμν.'Ερμ.33 **αἰόλον ὄστρακον ἐσσί, χέλυς ὄρεσι ζώουσα·** ‖ νεώτ. ζῳολ. γένος **χελυδῶν** χελωνίων περιλαμβάνον χελώνας μεγάλου μεγέθους· **2)** ἡ **ἐκ** τοῦ ὀστράκου χελώνης ποιηθεῖσα λύρα· Πολυδ.4,59, Χοιροβ.Θεο.357 «**χέλυς** χέλυος· σημαίνει δὲ τὴν κιθάραν»: Ὕμν.'Ερμ. 25, αὐτ.153 **κεῖτο χέλυν ἐρατὴν ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸς ἐέργων,** Αἰσχ.ἀπ.320 παραπαίων **χέλυν,** Εὐρ. Ἀλκ.449 μέλπουσι **καθ' ἑπτάτονον τ' ὀρείαν χέλυν ἔν τ' ἀλύροις κλέοντες ὕμνοις,** αὐτ.'Ηρ.683 **χέλυος ἑπτατόνου,** Καλλ.'Απόλλ.16 **ἐπεὶ χέλυς οὐκέτ' ἀεργός** (σχόλ. «**ἡ** κιθάρα»), ΑΠ Συμπληρ.176 **εἰμὶ δ' ἐγὼ πάντων χέλυς ἄφθιτος·** ‖ τὸ κοῖλον μέρος τῆς λύρας: Φιλόστρ.777 **τῆς λύρας τὸ σόφισμα πρῶτος** Ἑρμῆς πήξασθαι **λέγεται κεράτων δυοῖν, κατὰ ζυγοῦ καὶ χέλυος· 3) ὁ** ἀστερισμὸς τῆς λύρας βλ.λ.6): Ἀρατ.269· **4)** τὸ κυρτόν, τὸ κοίλωμα τοῦ στήθους, **ἐν ᾧ** κεῖται **ὁ** πνεύμων: Ἱππ.915Η **ὁ πνεύμων συνεξαναπληροῖ τὴν χέλυν τετραμμένος εἰς τὰ ἀριστερά,** Εὐρ.Ἡλ. 837 **οὐκ.. οἴσει τις ἡμῖν κοπίδ' ἀπορρῆξαι χέλυν;·** πρβλ. κιθάρα 3).
χελύσκιον (τὸ) μτγν. μικρός, **ἐλαφρὸς βήξ·** Γαλ.'Ιππ.Γλωσσ.'Εξηγ.596 «χελίσκιον ξηρὸν ὑποκοριστικῶς εἴρηται τὸ χελύσκιον, τὸ βραχὺ βηχίον».
χέλυσμα-ατος (τὸ) κ. νεώτ. πρόσθετος τρόπις καθηλουμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν τῆς κυρίας τρόπιδος πρὸς προφύλαξιν αὐτῆς **ἐκ τῆς τριβῆς ἐπὶ** τῶν ἀβαθῶν ὡς καὶ πρὸς αὔξησιν τῆς **ἐγκαρσίας ἐν τῷ** ὕδατι ἀντιστάσεως, ἡ κόντρα **καρίνα,** δ. ὑποτρόπιον· Πολυδ. 1,86 «τὸ ὑπὸ τὴν τρόπιν τελευταῖον προσηλούμενον τοῦ μὴ τρίβεσθαι τὴν τρόπιν, χέλυσμα καλεῖται»· Ἡσ. «τὸ προσηλούμενον τῇ τρόπει ξύλον, ἕνεκα τοῦ μὴ πονεῖν **τὰ** ξύλα **ἐν** τῷ καθέλκεσθαι **τὰ** πλοῖα»: Θεόφρ.ΦΙ 5, 7,2 **ἐκ τῆς ὀξύης τὸ χέλυσμα.**
χελύσσω μτγν. κ. μον., ἐπ. **χελλύσσω** βαρέως βήχω καὶ ἀποχρέμπτομαι· Κλήμ.'Αλ.Στρωμ.33,**Ψελλ. π.Pierson** εἰς Μοῖρ.102 «χελύσσειν δὲ τὸ βήσσειν» (διόρθ. ἀντὶ **δήσειν**)· ‖ συνήθ. ἐν χρ. τὸ μέσ. χελύσσομαι, ἀττ. -ττομαι, ἐπ. **χελλύσσομαι, ἐν** τῇ αὐτῇ σημ.: Νίκ.'Αλεξ.81 **ξηρὰ δ' ἐπιλλίζων ὀλοῇ χελλύσσεται ἄτῃ** (σχόλ. ξηρὰ δὲ.. βήσσων διὰ χέλυος τουτέστι τοῦ στήθους, τὴν ἀναφορὰν τῶν ἐρυγμάτων ποιεῖται ἀπαυστον»· **2)** κ. μτφ. διαπλέω, διασχίζω τὰ κύματα: **Λυκόφρ.727 λίγεια δ' εἰς Τέρειναν ἐκναυσθλώσεται κλύδωνα** χελλύσσουσα (σχόλ. «τὸν κλύδωνα νηχομένη, βήσσουσα καὶ τοῖς χείλεσιν ὠθοῦσα **τὸ ὕδωρ»**).
χελυοσόος-ον δ.γρ. ἀντὶ **χελυοσσόος** βλ.λ.: Ἀλέξ.'Εφ.π.Θεων.Σμ.182 (ἐκδ. **Martin.**).
χελῦτις-ιδος (ἡ) μτγν. ὀνομασία **τῆς Ἀρτέμιδος ἐν** Σπάρτῃ: Κλήμ.'Αλ. Στρωμ.33 **χελύτιδα Ἄρτεμιν Σπαρτιᾶται σέβουσιν.**
χελύω ἀντὶ χελύσσω βλ.λ.· Εὐστ.574.
χελὼν-ῶνος (ὁ) ἀντὶ χελλὼν βλ.λ.· **Ἡσ.**
χελῶνα (ἡ) δημ. τ. τοῦ χελώνη βλ.λ.
χελωνάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ χελώνη **βλ.λ., μικρὰ** χελώνη· **2)** ἡ χοιράς: **γέμισε ὁ λαιμός** του χελωνάκια.
χελωνάρης (ὁ) μσν. τὸ λάβαρον, **ὁ αὐτοκρα**τορικὸς ἀετὸς τοῦ Βυζαντίου.
χελωνάριον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χελώνη **βλ.λ.,** μικρὰ χελώνη: Ἀρρ Εὐξ.7,16 (ἐκδ. Ὀξ.)· **2)** κωλυμάτιον βλ.λ., ἁρπάγη: Ἥρων ἐν Ἀρχ Μαθ.128 **ἐκ τῶν ἄκρων τῆς διώστρας τῶν πρὸς τῷ χελωναρίῳ ὅπλα ἐξάψαντες.**

χελώνειον (τὸ) μτγν. ἀντὶ χελώνιον βλ.λ. : Αἰλ.Ζ 16,12 (δ.γρ. χελώνιον)· **2)** τὸ ποῶδες φυτὸν κυκλάμινον : Διοσκ 2,194.

χελώνειος-α-ον νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χελώνην, ὁ τῆς χελώνης : **χελώνειον κρέας-ὄστρακον**· **2)** ὁ ἐξ ὀστράκου τῆς χελώνης.

χελώνη (ἡ) κ. μον. κ. νεώτ., δημ. -α ὀστρακοφόρον βραδυκίνητον ἑρπετὸν ἐκ τῶν χελωνίων : Ὕμν. Ἑρμ.42 **ὀρεσκῴοιο χελώνης,** αὐτ.48 **λιθορρίνοιο χελώνης,** Χρησμ.π Ἡρ.1,47 ὀδμή . . **κραταιρίνοιο χελώνης ἑφομένης,** αὐτ 48, Σοφ.ἀπ.278, Κράτ. Σάμι.ἀπ.1 **ποντιὰς χελώνη,** Ἀριστφ.Σφ.1292 **ἰὼ χελῶναι μακάριαι τοῦ δέρματος,** αὐτ.429, Ἀριστλ. ΖΜ 671a.28 **αἱ θαλάττιαι χελῶναι καὶ αἱ χερσαῖαι,** Πλούτ.Ἠθ.1420 **τὴν Ἠλείαν ὁ Φειδίας Ἀφροδίτην ἐποίησε χελώνην** πατοῦσαν, Λουκ.Βὶ Ιρ.9 **οὐ γὰρ χελώνης ἢ καράβου δέρμα περιβέβλημαι,** Παυσ.1,44,8 **χελώνη . . ὑπενήχετο ταῖς πέτραις τοὺς ἐσβληθέντας ἁρπάζειν,** Γεωπ.1,14,8 **χελώνην τὴν ἐν τοῖς ἕλεσιν εὑρισκομένην,** δ.τραγ. **κι ἡ χελώνα καμαρώνει, τὸ σαγιά τση ἀνασκουμπώνει**· ‖ ἐν ἀναφ. πρὸς τὴν ταχύτητα : Πλούτ. Ἠθ.1082E **εἰ χελώνην, τὸ τοῦ λόγου, μετόπισθε διώκοι Ἀδράστου ταχὺς ἵππος,** Λιβάν.6,44 **αἱ χελῶναι τοὺς ἵππους παρευδοκιμοῦσι,** φρ. **σὰν τὴ χελώνα** (ἐπὶ βραδείας κινήσεως ἢ μὴ ἱκανοποιητικῆς προόδου)· ‖ παροιμ. : Κλέαρχ.Ἱστ.π.Ἀθήν. 8,337A **ἢ χρὴ χελώνης ἢ φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν** (κτ.Ζηνοβ.4,19 «ὀλίγα βρωθέντα, στρόφους ποιεῖ, πολλὰ δέ, καθαίρει. ἕτεροι **δὲ ἐπὶ** τῶν ἀρχομένων ὁρμᾶν ἐπί τι πρᾶγμα, στραγγευομένων δὲ»), Σουίδ. (ἐξ Ἰουλ.Ἐπιστ.59) **τῷ δὲ Ἀγαμέμνονι τῆς Θερσίτου παρρησίας ἧττον ἔμελεν ἢ χελώνῃ μυιῶν, τὸ τῆς παροιμίας** («ἐπὶ τῶν ἀφροντιστούντων τινός», διότι ἡ χελώνη εἶναι ὀστρακόδερμος καὶ σκληροδερμοτάτη)· **2)** κ. νεώτ. τὸ ὄστρακον τῆς χελώνης, ἃ. χελώνιον : Φίλων 2,478· πρβλ. Λοβέκ.Φρύν.187· **3)** ἡ **ἐκ** τοῦ **ὀστράκου** χελώνης κατασκευασθεῖσα λύρα, ἃ. **χέλυς** βλ.λ. : **Πλούτ.** Ἠθ 1030B **ἐν τῷ ζυγῷ τῆς λύρας καὶ τῇ χελώνῃ** καὶ **τοῖς κολλάβοις**· **4)** νεώτ. τεμάχιον χυτοῦ μετάλλου **κ.** ἰδ. μολύβδου φερόμενον εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς σχῆμα χελώνης· **5)** ὁ στρατιωτικὸς σχηματισμὸς τῆς φάλαγγος **καθ'** ὃν συμπυκνουμένων καὶ συμφραττομένων τῶν ἀσπίδων ἐσχηματίζετο ἀσφαλιστικὴ σκέπη τῶν ὁπλιτῶν ἐν σχήματι ράχεως χελώνης, κάτωθεν τῆς ὁποίας προφυλαττόμενοι ἐπλησίαζον πρὸς **τὰ** τείχη πολιορκουμένης πόλεως οἱ **ἐφορμῶντες πρὸς** αὐτὴν στρατιῶται ὅπως κυριεύσωσιν **αὐτὴν ἐξ** ἐφόδου : Ξεν.Ἑλλ.3,1,7 **ποιησάμενος αὖ χελώνην ξυλίνην ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ**· ‖ γεν. εἶδος πολιορκητικῆς μηχανῆς : Πολύβ.9,41,1 **χελώνας κατεσκεύαζε χωστρίδας καὶ κριούς** (πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν σκαπανέων), αὐτ.10,31,8 **ἦν . . τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἐπιβολῆς ἐν ταῖς χωστρίσι** χελώναις, Διον.Ἀλ.Ρωμ.9,68 **οὔτε χελώνας χωστρίδας κατασκευάζειν εἰδότες,** Διόδ.Σ 20,48 **κατεσκεύασε δὲ καὶ κριοὺς ὑπερμεγέθεις, καὶ** χελώνας δύο κριοφόρους (πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ κριοῦ)· πρβλ. γερροχελώνη· **6)** εἶδος τετραγώνου κατασκευάσματος **φέροντος κάτωθεν** τροχοὺς ἢ κυλίνδρους πρὸς μεταφορὰν μεγάλων βαρῶν : Πάππ.489· **7)** ὑποπόδιον : Τιμ.Ἱστ.π.Ἀθήν.13,589E **κατὰ φθόνον καὶ δυσζηλίαν ταῖς ξυλίναις χελώναις** τυπτομένην ἐν **Ἀφροδίτης ἱερῷ,** Σουίδ. (ἐκ σχολ. Ἀριστφ.Πλ.179) **ζηλοτυποῦσαι αἱ Θετταλαὶ** γυναῖκες **τὴν Λαΐδα τὴν ἑταίραν,** ξυλίναις **χελώναις ἐφόνευσαν τύπτουσαι**· **8)** εἶδος νομίσματος φέροντος παράστασιν χελώνης καὶ κοπέντος μὲν κατ' ἀρχὰς **ἐν** Αἰγίνῃ, ἀκολούθως δὲ κυκλοφοροῦντος **καθ'** ἅπασαν **τὴν** Πελοπόννησον· Πολυδ.9,74 «**καὶ** μὴν **τὸ** Πελοποννησίων νόμισμα χελώνην τινὲς ἠξίουν καλεῖν ἀπὸ τοῦ τυπώματος· ὅθεν ἡ μὲν παροιμία «τὰν ἀρετὰν καὶ τὰν σοφίαν νικᾶντι χελῶναι»», Ἡσ.· πρβλ. καλλιχέλωνος· **9)** λοφίσκος : ΠΔ Ὠσ.12,11 **καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν ὡς χελῶναι ἐπὶ χέρσον ἀγροῦ**· **10)** Ἡσ. «καὶ ἡ τρόπις τῆς νεὼς διὰ τὸ ἐπικαμπές»· **11)** νεώτ. ζῳολ. γένος ὑμενοπτέρων **βρακονιδῶν** νυκτίων ἐντόμων τῶν εὐκράτων χωρῶν· **12)** νεώτ. βοταν. γένος ποωδῶν γρομφαδιοειδῶν φυτῶν.

χελωνήσιος-α-ο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χελώνην βλ.λ.1, ὁ τῆς χελώνης, ὁ χελώνειος : **χελωνήσιο κρέας - καύκαλο, - χελωνήσια περπατησιά.**

χελώνι (τὸ) δημ. χοιράς, χοιράδωσις βλ.λ.

χελωνία (ἡ) μτγν. κ. χελωνῖτις εἶδος πολυτίμου λίθου : Πλίν.Φ137,56 **χελωνία λίθος.**

χελώνια (τὰ) νεώτ. ζῳολ. τάξις ἑρπετῶν περιλαμβάνουσα τὰς χελώνας καὶ ἄλλα παρόμοια ζῷα.

χελωνιάρης-άρα-ικο δημ. ὁ πάσχων χοιράδωσιν, ποὺ βγάζει ἢ ἔχει χελώνια, ὁ χοιραδικός· **2)** τὸ ἀρσ. χελωνιάρης ὡς οὐσ. τὸ ἁρπακτικὸν πτηνὸν ἀετὸς ὁ αὐτοκρατορικός.

χελωνιάς-άδος (ἡ) Ἡσ. εἶδος κανθάρου φέροντος στίγματα, ἃ. κανθαρίς.

χελωνίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. **οἰκογέν. χελωνίων** ἑρπετῶν περιλαμβάνουσα γένη ζῶντα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, τῶν τελμάτων καὶ τῶν ποταμῶν καὶ ἀπαντῶντα εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας τῆς γῆς.

χελώνιον (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ κερατοειδὲς ἀνθεκτικὸν ὄστρακον τὸ καλύπτον τὸ σῶμα τῶν χελωνίων, ἃ. χέλυον : Ἀριστλ.ΖΜ 671a.33 **διὰ τὴν μαλακότητα . . τοῦ χελωνίου εὐδιάπνουν γίνεται τὸ ὑγρόν,** Αἰλ.Ζ17,16, αὐτ.12,41· **2)** τὸ ὀστράκινον δέρμα τοῦ καρκίνου : Πλούτ. Ἠθ.400A **μόνοι . . ἐν τῷ χελωνίῳ τύπον πελέκεως ἔχουσι** (ἐνν. οἱ περὶ τὸν καλούμενον **παρὰ** Τενεδίοις Ἀστέριον γινόμενοι **καρκίνοι**)· πρβλ. Σουίδ. Τενέδιος ξυνήγορος· **3)** τὸ κυρτὸν μέρος τῆς ράχεως· Πολυδ.2,177 «**νῶτα** τοίνυν ὑπ' αὐχένι κείμενα· τὸ μὲν ἔγκυρτον, χελώνιον ὀνομάζεται, **τὰ** δὲ ἑκατέρωθεν ὠμοπλατῶν **πτερύγια**» : Ἱππαρχ.1092D **ἐν ἄκρῳ τῷ χελωνίῳ**· **4)** κτ. πληθ. πιθ. οἱ μυῶνες τῶν νώτων ἢ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν : ΠΔ Δευτ.34,7 **οὐκ ἠμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, οὐδὲ ἐφθάρησαν τὰ** χελώνια **αὐτοῦ**· **5)** μέρος τοῦ κλείθρου· Θεόγνωσ.Καν 124,15 «χελώνιον τὸ ἐπὶ τοῖς κλειοῖ λεγόμενον· σπανίως δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς εἰρημένον» : Βιτρ.10,2,2, Ἐπιγρ. **κλεὶς καὶ χελώνιον,** αὐτ. **κλειδὸς καὶ χελωνίου ἐπὶ τὸν τρύφακτον,** Σχόλ.Ὀδ.Φ 47 **νῦν τὰς λεγομένας βαλάνους τὰς ἐν τῷ λεγομένῳ χελωνίῳ κατ' ἀντικρὺ τῆς κλειδός,** Πάπ. **εἰσβιασάμενοι ἔνδον** (=εἴσω) **ἐκκρούσαντες τὸ χελώνιον τοῦ οἴκου τῆς μητρός μου.**

χελώνιος-α-ον ὁ χελώνειος βλ.λ.· Hell.Journal.11,320.

χελωνίς-ίδος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ χελώνη βλ.λ.3), ἡ λύρα : Ποσειδών.π.Ἀθήν.12,527F **κατασαυλούμενοι πρὸς χελωνίδος πολυκρότου φόφον,** αὐτ.5,210F· **2)** τὸ ὑποπόδιον· Σέξτ.Ἐμπ. Μαθ.1,246 «τὸ ὑφ' ἡμῶν καλούμενον ὑποπόδιον Ἀθηναῖοι καὶ Κῷοι **χελωνίδα** καλοῦσιν· ἀλλ' ἔστι τὸ μὲν ὑποπόδιον ἔτυμον ἡ δὲ χελωνὶς ἀνέτυμον, καὶ οὐ διὰ τοῦτο **οἱ** μὲν **Ἀθηναῖοι** λέγονται βαρβαρίζειν ἡμεῖς **δὲ** ἑλληνίζειν, ἀλλ' ἀμφότεροι ἑλληνίζειν»· **3)** κατώφλιον : ΠΔ Ἰουδ.14,15 **καὶ εὗρεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς χελωνίδος ἐρριμμένον νεκρόν**· **4)** νεώτ. μοχλὸς μηχανήματος ἐφ' οὗ πατεῖ τις ὅπως θέσῃ τοῦτο εἰς κίνησιν, ποδοκίνητρον, πεντάλ.

χελωνῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. ἀ. χελωνία βλ.λ. : Πλίν. Φl 37,10 χελωνῖτις **λίθος.**

χελωνοβότανο (τὸ) δημ. τὸ φαρμακευτικὸν φυτὸν κοτυληδὼν ἢ ὀριζοντία· || τὸ φαρμακευτικὸν φυτὸν κοτυληδὼν ἢ κονδυλόρριζος.

χελωνοειδής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χελώνην, ὁ ἔχων τὸ σχῆμα ἢ τὴν βραδυκινησίαν τῆς χελώνης· **2)** νεώτ. ζωολ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **χελωνοειδῆ** τάξις ἑρπετῶν περιλαμβάνουσα ἑρπετὰ διακρινόμενα ἐκ τοῦ κερατοειδοῦς ἀνθεκτικοῦ ὀστράκου, ὅπερ καλύπτει τὸ σῶμα αὐτῶν.

χελωνοειδῶς ἐπίρρ. νεώτ. δίκην χελώνης, σὰν τὴ χελώνα : **περπατῷ χελωνοειδῶς.**

χελωνοκαυκάλα (ἡ) δημ. τὸ ὄστρακον τῆς χελώνης, τὸ χέλυον, χελώνιον : Βιζυην.Ποιήμ.94,8 **μιὰν ἡμέρα, σάν παιδί, | πὰ στὸν τοῖχὸ μας καβάλα, | ἐπερνοῦσα** μιὰ χορδὴ **| σὲ μιὰ χελωνοκαυκάλα.**

χελωνοκαύκαλο (τὸ) δημ. ἡ χελωνοκαυκάλα.

χελωνόπους-οδος-πουν μσν. ὁ ἔχων πόδας ὁμοίους πρὸς τοὺς τῆς χελώνης : Θεοδόσ.Διάκ. Ἀκρ 3,182 **ὁ νωθρὸς ἐν γῇ καὶ χελωνόπους,** ὄνος, Φιλῆς I,42 (ἔκδ. Mil.).

χελωνός (ὁ) Ἡσ. κ. νεώτ. ἡ θαλασσία χελώνη· Ἡσ. «τὴν θαλασσίαν χελώνην οὕτω λέγουσί τινες» (διόρθ. ἀντὶ χελῶνος).

χελωνόστρακον (τὸ) νεώτ. τὸ ὄστρακον τῆς χελώνης, τὸ χελώνιον.

χελωνοφάγος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἐσθίων χελώνας, ὁ τρώγων χελώνεια κρέατα· || Ἡσ. «χελωνοφάγοι· ἀετοί τινες»· || ὡς κύρ. ὄν. **χελωνοφάγοι** αἰθιοπικὸς λαὸς τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικανικῆς ἠπείρου, παρὰ τὰ παράλια τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου : Στράβ.16,4,14 **οἱ δὲ χελωνοφάγοι τοῖς ὀστράκοις αὐτῶν σκεπάζονται μεγάλοις οὖσιν,** Διόδ.Σ 3,21 ῥητέον δ' ἡμῖν **καὶ περὶ τῶν καλουμένων χελωνοφάγων, ὃν τρόπον ἔχουσι τὴν ὅλην διάθεσιν** τοῦ βίου.

χελωνοχόρταρο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν ὑπερικὸν τὸ διάτρητον.

χελωνόχορτο (τὸ) δημ. τὸ ποῶδες φυτὸν κρηπὶς ἢ κονδυλόρριζος.

χέννα (ἡ) νεώτ. **ἢ χεννά** εἶδος ξανθῆς χρωστικῆς οὐσίας λαμβανομένης **ἐκ** κονιοποιηθέντων φύλλων τοῦ φυτοῦ λαουσονία ἢ ἄοπλος πρὸς βαφὴν τῶν ὀνύχων ἢ τῆς κόμης, ἀ. κ(ι)νά.

χέννιον (τὸ) μτγν. εἶδος ὀρτυγίου ταριχευομένου καὶ **ἐσθιομένου ὑπὸ** τῶν Αἰγυπτίων· Ἡσ. «χέννιον· ὀρνιθάριόν τι κατ' Αἴγυπτον ταριχευόμενον» : Ἵππαρχ.Κωμ.π.Ἀθήν.9,393C **οὐδέ** μοι **Αἰγυπτίων βίος ἤρεσεν οἷον ἔχουσιν, χέννια τίλλοντες καλκατιάδει σαλέοντα,** ΑΠ 9,377 **ἡμεῖς δ' ἐσθίομεν κεκλημένοι ἁλμυρὰ πάντα,** χέννια **καὶ τυρούς·** **2)** Ἡσ. «χέννιον· . . καὶ εἶδος ἰχθύος».

χενόσιρις (ὁ) (αἰγυπτ.) μτγν. ὁ κισσὸς παρ' Αἰγυπτίοις : Πλούτ.Ἠθ.365E **καὶ παρ' Αἰγυπτίοις λέγεται χενόσιρις ὁ κιττὸς ὀνομάζεσθαι,** σημαίνοντος **τοῦ ὀνόματος, ὥς φασι, φυτὸν Ὀσίριδος.**

χέρα (ἡ) μσν. κ. δημ. μεγάλη χονδροειδὴς χείρ· || μσν. κ. δημ. **ἑτεροκλ.** πληθ. **χέρια** (τὰ) γεν. ἡ χείρ, τὸ χέρι : Ἐρωτόκρ.1,52 **στὰ χέρια τὴν ἐκράτει,** αὐτ.2,830 **ποῦ νὰ 'ναι, ποῦ νὰ βρίσκεται, σ' τίνος ἀνθρώπου χέρα,** αὐτ.880,αὐτ.4,1606 **καὶ κάθα εἰς τὴ χέραν του εἰς τὸ σασμὸν τως βάνει.**

χεράδα (ἡ) δημ. δράγμα, δράξ.

χέραδος (τὸ) ἄμμος μετὰ λίθων, ἣν καταβιβάζουσιν οἱ ποταμοί, ἰλύς· ΕΜ 808,44 «χέραδος· Ἰλ. φ', ὡς κίναδος· οὐδέτερον γάρ ἐστι· τὸ συναγόμενον ἐν τῇ ῥύσει τοῦ ποταμοῦ πλῆθος ἰλύος καὶ ὀστράκων καὶ λίθων Καὶ Πίνδαρος τὴν δοτικὴν εἶπε χεράδει ποδεῶν» : Ἰλ.Φ 319 **ἅλις χέραδος περιχεύας** (σχολ. «τῆς ὑπὸ **τῶν** ποταμῶν ἀθροιζομένης ψάμμου καὶ ξύλων συγκομιδῆς»), Σαπφ. 114 **μὴ κίνη χέραδος,** Πίνδ.Π 6,13 **οὔτ' ἄνεμος ἐς μυχοὺς ἁλὸς ἄξοισι παμφόρῳ χεράδει τυπτόμενον** (διόρθ. ἀντὶ χεράδι).

χεράκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ χέρι βλ.λ., μικρὸ χέρι, ἰδ. ἐν χρ. θωπευτικῶς : **θὰ κάψῃς τότε σὺ μὲ τὰ χεράκια σου ἄνθη·** || φρ. **θὰ τὰ ποῦμε ἕνα χεράκι** (δι' ὀλίγων ἢ ἄνευ ἐπιφυλάξεων).

χεράριος (ὁ) Ἐπιγρ. δημόσιός τις ἄρχων **ἐν** Τροίᾳ, πιθ. ὁ χειρονόμος.

χεράς-άδος (ἡ) ἀντὶ χέραδος βλ.λ.· Ἡσ «χεράδες· αἱ τῶν χειμάρρων ποταμῶν λιθώδεις ἀθροίσεις», ΕΜ 808,36 «χεράδες, τὰ παραθαλάσσια σκύβαλα, παρὰ τὸ χεῖσθαι ῥᾳδίως» : Πίνδ.Π 6,13 **παμφόρῳ χεράδι τυπτόμενον,** Ἀπολλ.Ρ I,1123 **βωμὸν δ' αὖ χεράδος παρενήνεον.**

χεράτο ἐπίρρ δημ. κρατούμενοι διὰ **τῶν χειρῶν,** ἀ. χειροπιαστά : **πηγαίνουνε χεράτο.**

χεράτος (ὁ) δημ. ὀνομασία κυκλίου ἑλληνικοῦ χοροῦ, καθ' ὃν οἱ ὀρχούμενοι κρατοῦνται **διὰ τῶν** χειρῶν.

χερέα (ἡ) μσν. δράξ, δράγμα, φουχτιά, μαν. ποροιμ. π. Σάθ.5,545 **χερέα νερὸν πνίγει με** (πρβλ. πνίγηκε μέσα σὲ μιὰ φουχτιὰ νερό).

χέρεια ἀνώμ. αἰτ. τοῦ χερείων βλ.λ.

χερειότερος-α-ον ἐπ. συγκρ. ἀντὶ χερείων βλ.λ., χειρότερος, κατώτερος, ἀσθενέστερος : Ἰλ.Μ 270 **Ἀργείων ὅς τ' ἔξοχος ὅς τε μεσήεις ὅς τε χερειότερος,** αὐτ.Β 248 **οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημὶ χερειότερον βροτὸν ἄλλον ἔμμεναι.**

χερείων-ονος, ἐπ. δωρ. χερήων, συγκρ. τοῦ κακός, ἀντὶ χείρων βλ.λ., χειρότερος, κ. γεν. κατώτερος, ἀσθενέστερος, κατὰ τὴν τάξιν ἢ τὴν περιουσίαν· Ἡσ. «χερεῖον· χείρονα, ἐλάττονα, χεῖρον» : Ἰλ.Α 575 **ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ,** αὐτ.Υ 106 **κεῖνος δὲ χερείονος ἐκ θεοῦ ἐστίν,** Ἰλ.Ρ 539 **χερείονά περ καταπεφνών,** Ὀδ.Υ 45 **καὶ μέν τίς τε χερείονι** πείθεθ' **ἑταίρῳ, ὅσπερ θνητός τ' ἐστὶ καὶ** οὐ τόσα μήδεα **οἶδεν,** αὐτ.Σ 404· || ὁμ. κατὰ τὸ σῶμα ἢ τὸ πνεῦμα : Ἰλ.Α 114 **ἐπεὶ οὔ ἑθέν** ἐστι χερείων, Ὀδ.Ε 211· || κ. **ἐπὶ** πραγμ. : Ὀδ.Ρ 176 οὐ μὲν **γάρ τι χέρειον ἐν ὥρῃ δεῖπνον ἑλέσθαι** (δὲν εἶναι τὸ χειρότερον πρᾶγμα, δηλ. εἶναι τὸ κάλλιστον)· || πλὴν τούτου ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀνώμαλοι τύποι, δοτ. χέρηι (Ἰλ. Α 80), αἰτ. χέρηα (Ὀδ.Σ 227), ὀνομαστ. πληθ. **χέρηες** (Ὀδ.Ο 324), αἰτ. οὐδ. χέρηα (Ἰλ.Ξ 382), ἅπαντα ἐν χρ. ἐν συγκρ. ἐννοίᾳ : Ὀδ.Υ 310 **ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρηα·** κ. μτ. γενικ. : Ἰλ.Δ 400 **τὸν υἱὸν γείνατο** εἷο χέρηα μάχῃ, ἀγορῇ **δὲ τ' ἀμείνω,** Ὀδ.Ξ 176 **καί μιν ἔφην ἔσσεσθαι ἐν ἀνδράσιν** οὔτι **χέρηα πατρὸς ἑοῖο φίλοιο** (ἕνεκα τῆς συγκρ. αὐτῶν σημ. οἱ τύποι οὗτοι ἐνομίσθησαν ὡς κατὰ συγκοπὴν προκύψαντες ἐκ τοῦ **χερείων** ἢ **χερήων** καί τινες τῶν Γραμμ. ἔγραφαν **χέρειες, χέρεια,** ἢ **χέρηες, χέρηα,** πρὸς δήλωσιν τοῦ πράγματος (ἐν **τῇ** δοτ. ἅπαντες ὁμοφώνως γράφουσι **χέρηι** ἢ **χέρηι** πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ διπλοῦ ι)· ἐν ᾧ ὁ Buttm. καὶ ἄλλοι νομίζουσιν ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν τοὺς τύπους τούτους εἰς ἀχρ.ὀνομαστ. χέρης).

χέρεσσι απαν. ποι δοτ. τοῦ χείρ βλ.λ.

χέρης ἀχρ. τ. πιθ. θετικὸν τοῦ χείρων, χερείων.

χερήων-ονος δωρ. τ. τοῦ χερείων βλ.λ.

χέρι (τὸ) μσν. κ. δημ. χείρ βλ.λ. : Ἐρωτόκρ.2,1520 τοῦ **Δράκοντα τὸ χέρι,** αὐτ.3,1467 **βάλε το εἰς τὸ δεξό σου χέρι** (τὸ δαχτυλίδι), Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ. 150,6 **ἀπὸ τὸ χέρι τὸν κρατεῖ καὶ τὸ βουνὸ τοῦ δείχνει,** Σολωμ.Γεώργ.Δε Ρώσση 15 **ἀργοκίνησε τὸ χέρι, | ἴσως γιὰ νὰ σ' εὐχηθῇ,** Βαλαωρ.Σαμ.18 **σφικτά, σφικτὰ στὰ χέρια του ἐβάστα τὸ ποτήρι,** Καρκβ.Ζητ.31 **ἁπλώνει χέρι σὲ κάθε διαβάτη** (πρὸς ἐπαιτείαν), **- πάνω τὰ χέρια, - κάτω τὸ χέ-**

ρι, - μὴν ἀπλώνῃς χέρι στὸ δάσκαλό σου, - νὰ σοῦ κοποῦν τὰ χέρια (ἐπὶ ἀρᾶς), -**δὲν ἀπλώνει χέρι νὰ πάρῃ τίποτε**, - **μὲ τὰ χέρια** μου (ἰδιοχείρως), -**εἶναι** γραμμένο **μὲ τὸ χέρι** (διὰ τῆς χειρός, εἶναι χειρόγραφον)· ‖ δημ. παροιμ. τὰ 'να **χέρι νίβει τ' ἄλλο καὶ τὰ δυὸ τὸ πρόσωπο** (ἡ ἀμοιβαία βοήθεια ἄγει εἰς ἀγαθὰ ἀποτελέσματα)· ‖ δημ. μτφ. ἐν φρς **βάζω χέρι** θίγω ἢ ἁρπάζω, ἐπιτίθεμαι διὰ χειρονομιῶν κατὰ γυναικός, ὁθ. κ. ἀρχίζω νὰ νέμωμαι ἢ νὰ καταναλίσκω : **τῆς ἔβαλε χέρι ἄγριο** (τῆς ἐπετέθη ἀγρίως διὰ χειρονομιῶν), - **ἔβαλαν χέρι στὴν κληρονομιὰ** τοῦ **θείου των** ὁμ. **βάλε ἢ δῶσε ἕνα χέρι** (δὸς χεῖρα βοηθείας, βοήθησε, ἰδ. ἐπὶ δυσχεροῦς προσπαθείας, οἷον ἄρσεως βάρους κττ.),- **δίνω χέρι ἢ τὸ χέρι μου** (προτείνω τὴν χεῖρα πρὸς χειραψίαν), - **δώσαμε χέρι** (ὑπεσχέθημεν ἀμοιβαίως, συνεφωνήσαμεν διὰ χειραψίας), - **τὸν ἔβαλε στὸ χέρι** (ἐπέτυχε παρ' αὐτοῦ δάνειον, οὗτινος εἶναι ἀμφίβολος ἡ ἐπιστροφή), -**τὸν ἔχει στὸ χέρι του** (τὸν ἔχει ὑποχείριόν του, ἔχω στοιχεῖα ἐναντίον του, μὲ φοβᾶται), -**εἶναι ἢ τὸν ἔχω τοῦ χεριοῦ μου** (εὐκόλως δύναμαι νὰ τὸν καταβάλω ἢ νὰ τὸν κάνω ὅπως θέλω), -**εἶναι στὸ χέρι** μου **νά**.. (ἀπ' ἐμὲ ἐξαρτᾶται, δύναμαι), - **ἔχει κι αὐτὸς τὸ χέρι** του **μέσα σ' αὐτὴ τὴ δουλειὰ** (εἶναι ἀναμεμειγμένος), - **τὸν ἔχει δεξὶ χέρι ἢ εἶναι τὸ δεξί** του **χέρι** (ἀπαραίτητος, χρήσιμος βοηθός), -**χέρι (μὲ) χέρι** (ἐπὶ ἀμέσου ἀνταλλαγῆς, ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα, ἢ ταχέως, γρήγορα), -**πᾶνε χέρι χέρι** (κρατούμενοι **ἐκ** τῶν χειρῶν), -**ἂν μοῦ πέσῃ στὰ χέρια** (ἐὰν εὕρω κατάλληλον εὐκαιρίαν νὰ τὸν μεταχειρισθῶ ὅπως τοῦ ἀξίζει), -**ἂν μοῦ πάρῃς αὐτὸ τὸ ἐργαλεῖο, μοῦ κόβεις τὰ χέρια** (μὲ καθιστᾷς ἄχρηστον πρὸς ἐργασίαν), -**μοῦ ἔπεσε στὰ χέρια** (ἐν ἀναφ.πρὸς πρᾶγμα, τὸ ἀπέκτησα τυχαίως), δ.δίστ. **κι ἀπ' τὰ δικά σου χέρια δὲν ἔχω ἐλευθεριά, - δὲν ἔχω γλυτωμὸ ἀπ' τὰ χέρια** της (δὲν δύναμαι ν' ἀπαλλαγῶ), -**γλύτωσε ἀπ' τὰ χέρια του** (ἀπηλλάγη), - **ἀπὸ πρῶτο χέρι** (ἀπ' εὐθείας), - **ἀπὸ δεύτερο χέρι**, - **ἀπὸ τρίτο χέρι** (ἐξ ἐμμέσου προελεύσεως, ἐπὶ δανεισμοῦ, ἀπομιμήσεως, ἀντιγραφῆς κττ.), -**ἕνα - δύο - τρία χέρια** (ἐπὶ ἐνεργείας ἐπαναλαμβανομένης), -**τὸ πέρασα δυὸ χέρια μὲ τὸ σφουγγάρι**, - **τὸν ἐπῆγε τρία χέρια** (ἀπεπάτησε τρίς) κττ.· **2)** δημ. συνεκδ. λαβὴ σκεύους ἢ ἄλλου ὀργάνου ἢ ἀντικειμένου : **ἔσπασε τὸ χέρι τοῦ κανατιοῦ - τοῦ μπαστουνιοῦ, - ξεκόλλησε τὸ χέρι** τοῦ μπρικιοῦ· **3) χέρι τῆς** Παναγιᾶς τὰ ποώδες καὶ πολυετὲς φαρμακευτικὸν φυτὸν τεύκριον τὸ πόλιον.

χεριά (ἡ) δημ. ὅσον δύναταί τις νὰ δεχθῇ ἐν τῷ κοίλῳ τῆς χειρός, δράξ, δράγμα, δραξιά, χερόβολο : **μιὰ χεριὰ στάχυα**· ‖ εἰδ. δέμα φύλλων καπνοῦ· **2)** ἐν τῇ ὑφαντικῇ, μέτρον μήκους πρὸς μέτρησιν τοῦ νήματος· **3)** ἐν τῇ τυπογραφίᾳ, σφάλμα τῆς σελιδώσεως, καθ' ὃ ποσότης τις στοιχειοθετηθέντων στίχων τίθενται πρωθυστέρως ἢ εἰς ἄλλην παρὰ τὴν πρέπουσαν στήλην ἢ σελίδα.

χεριάζω δημ. δράττομαι ἐν τῇ παλάμῃ, δράχνω.

χεριάρας (ὁ) κ. χεριάρης ἀντὶ χειρήρης, ὁ δεξιός, ἔμπειρος εἰς τὰ διὰ χειρῶν γινόμενα ἔργα : Πίνδ.Π 5,35 **χεριαρᾶν τεκτόνων δαίδαλα.**

χερικό (τό) δημ. ἔναρξις ἐργασίας ἢ ἐνεργείας τινός, μ. εἰς τὰς φρς **κάνω χερικό** (ποιοῦμαι τὸ πρῶτον ἔναρξιν ἐργασίας ἢ πράξεώς τινος) -**καλὸ - κακὸ χερικό** (ἡ καλὴ ἢ κακὴ ἔναρξις ἐργασίας τινός, πρβλ. ποδαρικό), - **τοῦ βάζω χερικό** ποιοῦμαι ἀπαρχήν τινος, ἀρχίζω νὰ νέμωμαι ἢ νὰ καταναλίσκω τι κ. κτ. **ἐπέκτ.** ἀρχίζω νὰ δέρω ἢ νὰ ὑβρίζω τινά).

χερι(α)κώνω δημ. ἰσχυρῶς χεριάζω βλ.λ.

χέριον (τὸ) μαν. ὑποκορ. τοῦ **χείρ** : ΨΚωδ.203, 1 (ΗΙ) (ἐκδ.Preg.).

χερίον (τὸ) μτγν. κ. μαν. ὑποκορ. τοῦ χείρ βλ.λ. : Ἥρων ἐν Ἀρχ.Μαθ.265,46, Πουλ.Αἰγ.30,8, 1-ρίων.

χερίφυρής-οῦς-ές μτγν. ὁ διὰ τῶν χειρῶν φυραθείς, ζυμωθείς : Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 6,251 μάζης **χεριφυρέα δαῖτα.**

χέρμα-ατος (τὸ) Ἡσ. «**χέρμα**, ποίημα, χάλιξ».

χερμαδία (ἡ) σχόλ. λίθος ὡς βλῆμα σφενδόνης : Σχόλ.Ἰλ.Φ 319 **χέραδος τὸ πλῆθος** . . **τῶν εἰς χερμαδίας ἐπιτηδείων λίθων** (διόρθ. χερμάδια).

χερμάδιον (τὸ) μέγας λίθος πρὸς ῥῖψιν, πέτρα πρὸς βολήν· Ἡσ. «χερμαδίῳ· χειροπληθεῖ λίθῳ» : Ἰλ.Δ 518 **χερμαδίῳ** . . **βλῆτο παρὰ σφυρὸν ὀκριόεντι κνήμην δεξιτερήν**, αὐτ.Θ 321 **ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρί**, αὐτ.Λ 265 **μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν**, αὐτ.Ε 302, αὐτ.Υ 285, Ὀδ.Κ 121 **οἱ ῥ' ἀπὸ πετράων ἀνδραχθέσι χερμαδίοισιν βάλλον** (ἐπὶ τῶν γιγάντων Λαιστρυγόνων, οἵτινες ἔρριπτον ὀγκώδεις λίθους κατὰ τῶν πλοίων τοῦ Ὀδυσσέως), αὐτ.Φ 371 **μή σε καὶ ὁπλότερός περ ἐὼν ἀγρόνδε δίωμαι, βάλλων χερμαδίοισι**, Τυρτ. π. Στοβ.Ἀνθολ.5,7 **μεγάλοις βάλλετε χερμαδίοις**, Βατραχομ.230 **χερμαδίῳ πλήξας κατὰ βρέγματος**, Ἀρχί.ΑΠ 7,147 **χερμαδίων κτύπος.**

χερμάδιος-ον μτγν. ὁ ἔχων τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος χερμάδος βλ.λ. : Λουκ.Λεξιφ.5 **ὁ δὲ μολυβδαίνας χερμαδίους ἀράγδην ἔχων ἐχειροβόλει.**

χερμάζω ῥίπτω τὰς χερμάδας ἔξω τοῦ ἀγροῦ, καθαρίζω ἀγρὸν πρὸς καλλιέργειαν ἢ καλλιεργῶ· Ἡσ. «ἐχερμάζομεν· τὴν γῆν εἰργαζόμεθα».

χερμάς-άδος (ἡ) κ. μον. λίθος ἰδ. ὁ κατάλληλος πρὸς ῥῖψιν, πρὸς βολήν, χερμάδιον· Ἡσ. «λίθος χειροπληθής, ὃν τῇ χειρὶ βαστάσαι καὶ ἀνελέσθαι δύναταί τις» : Πίνδ.Π 3,49 **χαλκῷ μέλη τετρωμένοι ἢ χερμάδι τηλεβόλῳ**, Αἰσχ.Ἑπτ.300 **ἐπ' ἀμφιβόλοισιν ἰάπτουσι πολῖται χερμάδ' ὀκριόεσσαν**, Εὐρ.Βάκχ.1096 **χερμάδας κραταιβόλους ἔρριπτον**, Ἰώσ.ΠΙ 5,13,4, αὐτ.1,17,4 **πόρρωθεν χερμάσι καὶ παλτοῖς ἔβαλλον**, Ψελλ.Ἀλληγ.Ταντάλ.349,16 (Βοασσ.)· ‖ ὁμ. αἱ παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης ψῆφοι : Ἀπολλωνίδ.ΑΠ 7,693 **γλῆνιν παρηονίτις ἀμφέχω χερμάς**· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ μεγάλων ὄγκων βράχου : Λυκόφρ 20, αὐτ.616, Ἀπολλ.Ρ 2,695, Κριναγ. ΑΠ 7,371 **κεῖμαι δὲ ξείνῃ ὑπὸ χερμάδι.**

χερμαστήρ-ῆρος (ὁ) μτγν., ὁ ῥίπτων, **ὁ βάλλων** τὰς χερμάδας: Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 1,172 **ῥινοῦ χερμαστῆρος εὔστροφα κῶλα τιταίνων** (ἐπὶ τοῦ δέρματος τῆς σφενδόνης, ἐξ οὗ βάλλονται οἱ λίθοι).

χερματιστής (ὁ) Ἡσ. «λίθος χειροπληθής· καὶ δίσκος βακχεῖος» (πιθ.γρ.).

χέρμης (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἡμ.πτέρων **ἀφιδιδῶν** μικροσώμων ἐντόμων.

χέρνα (ἡ) Ἡσ. «χέρνα γὰρ ἡ πενία».

χερνάς-ᾶτος (ὁ) δωρ. τ. τοῦ χερνής βλ.λ. : Ἀλεξ. ἐν ΑΠ 7,709.

χερνής-ῆτος (ὁ), δωρ. **χερνάς-ᾶτος** ὁ διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν **πορίζόμενος** τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀποχειροβίοτος, πένης, ἐνδεής, πτωχός· Ἀριστλ.Πολιτ.1277a,38 «**οἱ χερνῆτες**· οὗτοι δ' εἰσίν, ὥσπερ σημαίνει καὶ τοὔνομ' αὐτούς, **οἱ** ζῶντες ἀπὸ τῶν χειρῶν» : ΑΠ 7,709· **2)** ὡς ἐπίθ. ὁ ἐνδεής, ὁ πτωχικός : Εὐρ.Ἠλ.207 **ἐν χερνῆσι δόμοις ναίω**, Ἀρχί.ΑΠ 6,39 **ἔσχον χερνῆτα βίον.**

χερνῆσσα (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ χερνής βλ.λ. : Ἀρκάδ.97,7.

χερνήτης (ὁ) ἄ. χερνής βλ.λ.1), Εὐστ.912,38 «χερνήτης, λάτρις, χειροτέχνης, ἀπὸ χειρὸς ζῶν. Καὶ πάλιν, χερνήτης, πένης, χειρόβιος» : Σιμων.125 **ἀνδρὸς χερνήτεω**, Αἰσχ.Πρ.893 **τῶν γέννᾳ μεγαλυνομένων ὄντα χερνήταν ἐραστεῦσαι γάμων, Δι-**

ον. Ἀλ.Ρωμ.7,11 ἄλλοι κατ' ἄλλας πύλας ὡς χερνῆται παρεισπεσάντες ἔλαθον, Σέξτ. Ἐμπ.308 Ὀδυσσεὺς χερνήτου λαβὼν σχῆμα.

χερνητικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς χερνήτην βλ.λ., ὁ τοῦ χέρνητος, τὸ οὐδ. **χερνητικόν** ἡ ἐργατικὴ τάξις τοῦ δήμου : Ἀριστλ.Πολιτ. 1291b,25 **τὸ χερνητικὸν καὶ τὸ μικρὰν ἔχον οὐσίαν ὥστε μὴ δύνασθαι σχολάζειν.**

χερνῆτις-ιδος (ἡ) κ. μαν. θηλ. τοῦ χερνήτης βλ.λ., ἡ ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆς ζῶσα, ἀποχειροβίοτος, ἰδ. ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐπὶ μισθῷ νήθουσα· ΕΜ 912,38 «χερνῆτις δέ, ἡ διὰ χειρῶν νήθουσα ἔριον τυχὸν· ἀφ' οὗ καὶ ἡ ἔριθος» : Ἰλ.Μ 433 **γυνὴ χερνῆτις ἀληθής** (ΕΜ 808,33 «ἡ ταπεινή, παρὰ τὸ ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς χειρῶν τρέφεσθαι»), Ἀπολλ.Ρ 3,292, Παρθ 27 **ἐπὶ μισθῷ ἀγαγομένην χερνήτιδα γυναῖκα,** ΑΠ 6 203 **ἡ γρηὺς ἡ χερνῆτις,** Ἀνών.π.Σουΐδ. **ὁ δὲ τὰς θυγατέρας ἐπειρᾶτο ταλασιουργοὺς καὶ χερνήτιδας,** Εὐστ.1665,60 **γυνὴ χερνῆτις γραῖα·** ‖ Ἡσ. «χερνῆτις ἡ ἀπὸ χειρῶν ζῶσα, πενιχρὰ χήρα».

χερνήτωρ-ορος (ὁ) ποι. μτγν. τ. τοῦ χερνήτης βλ.λ. : Μαν.4,114 **λεπτῆς πενίης χερνήτορας.**

χερνιά (ἡ) δημ. τὸ ποῶδες φυτὸν ματθαιολία βλ.λ., χείρανθος ὁ κοινός.

χερνιβεῖον (τὸ) λεκάνη πρὸς νίψιν τῶν χειρῶν, χέρνιβον, χειρόνιπτρον : Ἀριστλ.ἀπ.298 **χερνιβεῖον εἴρηκεν** (διόρθ. χερνίβιον), Ἀντιφάν.Βούσιρ.2 **τὸ χερνιβεῖον πρῶτον ἐκ πομπῆς ἄφες.**

χερνίβιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χέρνιβον βλ.λ. : Ἀριστφ.ἀπ 298, Ἀνδοκ.4,29 **χρήσασθαι τοῖς χρυσοῖς** χερνιβίοις **καὶ θυμιατηρίοις,** Ἀθήν.9,408C **Ἀττικοὶ δὲ χερνίβιον λέγουσιν ὡς Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Ἀλκιβιάδου λέγων οὕτως «τοῖς χρυσοῖς χερνιβίοις καὶ θυμιατηρίοις»,** Κλήμ.Ἀλ.Παιδ.2,3,37 **εἰ κεραμεοῦν εἴη τὸ χερνίβιον, οὐ δέξεται τὸ ἀπόνιμμα τῆς χειρός;** **2)** ἀμίς, οὐροδοχεῖον : Ἱππ.1230D **τὸ σύστημα** (τοῦ οὔρου) **οὐκ ἐφαίνετο ἐν τῷ χερνιβίῳ ψύχεος ἐόντος.**

χέρνιβον (τὸ) λεκάνη, δοχεῖον πρὸς πλύσιν τῶν χειρῶν, **ἃ.** **χερνιβεῖον** : Ἰλ.Ω 304 **ἡ δὲ παρέστη χέρνιβον ἀμφίπολος πρόχοόν θ' ἅμα χερσὶν ἔχουσα** (σχόλ. **«ἀθετεῖται, ὅτι παρὰ τὸ** σύνηθες **αὐτῷ χέρνιβον τὸ ἀγγεῖον** τὸ **ὑποδεχόμενον τὸ ὕδωρ, ὡς ἡμεῖς·** τοῦτο **δὲ αὐτὸς εἴωθε** καλεῖν λέβητα· τὸ δὲ κατὰ τῶν χειρῶν διδόμενον ὕδωρ χέρνιβα· ἔνιοι δὲ διπλῇ σημειοῦνται, ὡς ἅπαξ ἐνταῦθα εἰρημένον»), Ἀνδοκ.4,29 **χρυσοῖς χερνίβοις καὶ θυμιατηρίοις** (δ. γρ. ἀντὶ χερνιβίοις), Ἀθήν.9,408D **καὶ πάλιν . . ἐζήτει εἰ τὸ χέρνιβον εἴρηται καθάπερ ἡμεῖς λέγομεν.**

χερνιβόξεστον (τὸ) μαν. κ. νεώτ. ἐκκλ. τὸ χειρόνιπτρον, ἡ ὑπὸ τοῦ διακόνου ἢ τοῦ νεωκόρου ὑποβασταζομένη λεκάνη, ἐφ' ἧς γίνεται ἡ ἀπόνιψις τοῦ ἐπισκόπου ἢ τοῦ ἱερέως, μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ περιβολὴν τῆς ἱερατικῆς ἐνδυμασίας καὶ πρὸ τῆς προθέσεως τῶν τιμίων δώρων : Εὐχολόγ.81 **κελεύει . . κομισθῆναι χερνιβόξεστον.**

χερνιβοπάστης (ὁ) πάπ. ὁ ραίνων, ὁ ραντίζων δι' ἱεροῦ ὕδατος.

χέρνιμμα-ατος (τὸ) (χερνίπτομαι) **ἡ νίψις,** τὸ νίψιμο τῶν χειρῶν δι' ἱεροῦ, καθαρτηρίου ὕδατος : Φιλωνίδ.ἀπ.6.

χερνίπτομαι (χείρ, νίζω), μέσ. μέλλ. **-ίψομαι** (Εὐρ.ΙΤ 622), ἀόρ. **-ιψάμην** (Λυσ.6,52), νίπτω τὰς χεῖράς μου δι' ὕδατος ἱεροῦ ἡγιασμένου, κ. ἰδ. πρὸ τῆς θυσίας· Ἡσ. «χερνιψάμενας· τὰς χεῖρας νιψάμενος» : Ἰλ.Α 449 **χερνίψαντο δ' ἔπειτα καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο,** Ἀριστφ.Εἰρ.961 **σὺ δὲ πρότεινε τῶν ὀλῶν, καὐτὰς τε χερνίπτου,** Λυσ.6,52 **εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἐλευσίνιον, ἐχερνίψατο ἐκ τῆς ἱερᾶς χέρνιβος·** **2)** ραντίζω δι' **ἱεροῦ,** ἡγιασμένου ὕδατος, καθαρίζω, **ἐξαγνίζω** ἢ καθιερῶ τι δι' ἱεροῦ ὕδατος : Εὐρ.ΙΤ 622 **χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι·** **3)** μτγν. **τὸ** ἐνεργ. **χερνίπτω** θύω, θυσιάζω : Λυκόφρ.184· ‖ κ. παθ. **χερνιφθείς ὁ** ἀφιερωθείς, ὁ καθιερωθείς: Θεοδωρίδ.ΑΠ 6,156 **καλῷ σὺν τέττιγι Χαρισθένεος τρίχα τήνδε κουρόσυνον κούραις θῆκ' Ἀμαρυνθιάσι σὺν βοῒ χερνιφθέντα·** **4)** ρηματ. π. χέρνιμμα.

χέρνιπτρον (τὸ) μτγν. ἀντὶ χειρόνιπτρον, χέρνιβον· Φιλήμ.Γραμμ.286 **«τὸ τοῦ ὑγροῦ ἀποδεκτικὸν ἀγγεῖον».**

χερνίτης (ὁ) **εἶδος** λίθου **ὁμοιάζοντος πρὸς τὸ** ὀστοῦν τοῦ ἐλέφαντος : Θεόφρ.Λιθ.6 **καὶ ὡς ὁ ἐν Αἰγύπτῳ περὶ Θήβαις ἀλαβαστρίτης· καὶ γὰρ οὗτος μέγας τέμνεται· καὶ ὁ τῷ ἐλέφαντι ὅμοιος, ὁ χερνίτης καλούμενος, ἐν ᾗ πυέλῳ φασὶ καὶ Δαρεῖον κεῖσθαι,** Πλίν.ΦΙ 36,28.

χέρνιψ-ιβος (ἡ) (χείρ, νίζω) ἐν χρ. **π.** Ὁμ. (Ὀδ.) μ. κτ. αἰτ. **χέρνιβα** (ἥτις παρέμεινεν ὡς ἡ κοινοτάτη ἐν χρ. πτῶσις τοῦ ἑν., ἀλλ' ἡ ὀνομαστ. π. Αἰσχ.Εὐμ.656), γενικ. **χέρνιβος** (Σοφ.ἀπ.708), δοτ. **χέρνιβι** (Ἀριστφ.Ὄρν.897, Θουκ.4,97), κτ. πληθ. συχν. π. τραγ. ποι. δοτ. **χερνίβεσσιν** (Σιμων.54), **ὕδωρ** πρὸς πλύσιν τῶν χειρων πρὸ τοῦ **δείπνου, τὸ** νερὸ **ποὺ** πλένουν τὰ χέρια πρὶν ἀπ' τὸ φαγητό· Σχόλ. Ἰλ.Ω 304 «τὸ δὲ κατὰ τῶν χειρῶν διδόμενον ὕδωρ χέρνιβα», Πολυδ.6,92 «χέρνιβα τὸ ὕδωρ Ὅμηρος καλεῖ . .» : Ὀδ.Α 136 **χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα . . νίψασθαι,** αὐτ.Γ 440 **χέρνιβα δέ σφ' Ἄρητος ἐν ἀνθεμόεντι λέβητι . . φέρων,** αὐτ.Δ 52, αὐτ.Η 172· ‖ ὁμ. τὸ ὕδωρ δι' οὗ ἔνιπτον τὰς χεῖρας πρὸ τῶν θυσιῶν καὶ ἄλλων θρησκευτικῶν τελετῶν, ὅθ. καὶ ἅγιον ἐνομίζετο : Ὀδ.Γ 445 **Νέστωρ χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε κατήρχετο, πολλὰ δ' Ἀθήνῃ εὔχετ' ἀπαρχόμενος,** Ἀριστφ.Ὄρν.850 **τὸν ἱερέα πέμψοντα τὴν πομπὴν καλῶ . . τὸ κανοῦν αἴρεσθε καὶ τὴν χέρνιβα,** αὐτ.Λυσ.1129 **οἱ μιᾶς γε χέρνιβος βωμοὺς περιρραίνοντες,** Θουκ.4,97 **ὕδωρ, ὃ ἦν ἄψαυστον σφίσι, πλὴν πρὸς τὰ ἱερὰ χέρνιβι χρῆσθαι,** Λυσ 6,52 **ἐχερνίψατο ἐκ τῆς ἱερᾶς χέρνιβος·** πρβλ. Ἀθήν.9,409 κέξ.· **2)** συχν. κτ. πληθ. **χέρνιβες** ἁγνισμοὶ δι' ὕδατος ἱεροῦ, ἡγιασμένου, κ. συνήθ. σχεδὸν ὡς τὸ ἑν. : Εὐρ.Ὀρ. 1602 **εὖ γοῦν θίγοις ἂν χερνίβων,** αὐτ.Φοίν.662 **ὃν ἐπὶ χέρνιβας μολὼν Κάδμος ὄλεσε μαρμάρῳ,** αὐτ.Ἀλκ.100 **πυλῶν πάροιθε δ' οὐχ ὁρῶ πηγαῖον ὡς νομίζεται χέρνιβ' ἐπὶ φθιτῶν πύλοις** (μετὰ κηδείαν οὐδεὶς εἰσήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν, ἂν μὴ πρῶτον ἐξηγνίζετο διὰ τῆς χέρνιβος)· **κ. ἐν** ποικίλαις φρς : Αἰσχ Ἀγ.1037 **κοινωνὸν εἶναι χερνίβων** (μέτοχον χερνίβων, δηλ. κάτοικον τῆς αὐτῆς **οἰκίας,** σύνοικον καὶ ὁμοτράπεζον), Σοφ.ΟΤ 240 **μήτε χέρνιβας νέμειν** (ἐπιτρέπειν τὴν χρῆσιν τοῦ ἱεροῦ ὕδατος), Εὐρ.ΙΑ 955 **χέρνιβάς τ' ἐνάρξεται,** Δημ.505 **γράφων χέρνιβος εἴργεσθαι τὸν ἀνδροφόνον** (φρ. συνήθ. **ἐν** Ἀθήναις, σημαίνουσα τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν διαπραξάντων φόνον **ἐκ** τῆς συμμετοχῆς εἰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ θυσίας), αὐτ.758 **τὸν εἰς ἱερ' εἰσιόντα καὶ χερνίβων καὶ κανῶν ἁπτόμενον,** αὐτ.618· **3)** σπαν. **ἐπὶ** σπονδῶν **πρὸς** τιμὴν τῶν νεκρῶν : Αἰσχ Χο.129 **κἀγὼ χέουσα τάσδε χέρνιβας φθιτοῖς λέγω καλοῦσα πατέρ'·** **4)** ΑΒ 316,31 «χέρνιψ· ἄγγος **ἐλαίου,** εἰς ὃ ἐνέβαπτον τὰς δᾷδας καὶ **περιέρραινον τὸν βωμόν».**

χεροβόλι (τὸ) δημ. **ἃ.** χεράβολο **β**λ.λ.

χεροβολιά (ἡ) δημ. ἡ διὰ τῆς χειρὸς **λῆψις,** τὸ δράξιμο, τὸ πιάσιμο **μὲ** τὸ χέρι· **2)** **ἃ.** χερόβολο βλ.λ.

χεροβολιάζω δημ. δράττομαί τινος, ἀδράχνω· **2)** σχηματίζω, κάμνω χερόβολα βλ.λ.

χερόβολα(ν) μσν. κ. δημ. τὸ χειρόβολον βλ.λ., ὅσην ποσότητα σταχύων δύναται νὰ δράξηται διὰ τῆς χειρὸς ὁ θεριστής, δράγμα, ἄμαλλα: Τζέτζ.Λυκόφρ.34 **ἀμάλη λέγεται τὸ χερόβολον τῶν σταχύων** (διόρθ. χειρόβολον).
χερόγραφον (τὸ) πάπ. ἀντὶ χειρόγραφον βλ.λ.
χεροδαύλης (ὁ) δημ. χειρῶναξ, ἀποχειροβίοτος.
χεροδύναμος-η-ο δημ. ὁ ἔχων ὑπερβολικὴν ρώμην, δύναμιν εἰς τὰς χεῖρας, ὁ καθ' ὑπερβολὴν δυνατὸς εἰς τὰς χεῖρας.
χερόκαλο (τὸ) δημ. τὸ φρυγανῶδες φυτὸν θυμελαία βλ.λ. ἡ δασεία, ἀ. θερόκαλο.
χεροκάμωτος-η-ο δημ. ὁ διὰ τῶν χειρῶν πεποιημένος, κατεσκευασμένος, ὁ χειροποίητος: χεροκάμωτα παπούτσια.
χεροκένως ἐπίρρ. μτγν. κεναῖς χερσί, μὲ ἄδεια χέρια· ΠΔ Παραλ.Ι,12,33 **ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν πολέμου ἐν πᾶσι σκεύεσι.. βοηθῆσαι τῷ Δαυὶδ οὐ χεροκένως.**
χεροκρατῶ-έω δημ. χειροκρατῶ βλ.λ., κρατῶ ὑπὸ τὸ χέρι· ‖ συνήθ. ἐν χρ. ἀλληλοπαθ.**χειροκρατιοῦμαι ἢ -κρατιέμαι.**
χερολάβα (ἡ) δημ. κ. **χερόλαβο** (τὸ) ἡ λαβὴ σκεύους, ἀγγείου τινός, ἀ. χέρι, χερούλι.
χερομάχημα (τὸ) δημ. ἡ διὰ τῶν χειρῶν, ἡ χειρωνακτικὴ ἐργασία.
χερομάχος (ὁ) δημ. ὁ χειρομάχος βλ.λ.
χερομαχῶ-άω δημ. ἐργάζομαι διὰ τῶν χειρῶν, εἶμαι χειρῶναξ· **2)** ρηματ.π. χερομάχημα.
χερόμυλος (ὁ) ὁ χειρόμυλος βλ.λ.
χερομυσής-οῦς-ές ὁ μιαίνων, μολύνων τὴν χεῖρα: Αἰσχ.Χο.74 **τὸν χερομυσῆ φόνον καθαίροντες** (ἰδ. γρ. χαιρομυσῆ).
χερόνησος (ἡ) μτγν. τ. τοῦ χερσόνησος, χερρόνησος: Ἀπολλ.Ρ Ι,925.
χερόνιπτρον (τὸ) μτγν. κ. μσν. ἀντὶ χειρόνιπτρον· Εὐστ.1351,53 «**χέρνιβον ἡμῖν συνήθως τὸ χερόνιπτρον**».
χεροπάλαμο (τὸ) δημ. ἡ ἄκρα χείρ: δ. τραγ. **ἔχεις καὶ χεροπάλαμα τὰ στέφανα νὰ ἀλλάξῃς;** **2)** κτ. πληθ. **χεροπάλαμα** ὡς ἐπίρρ. διὰ τῶν παλαμῶν, μὲ τὶς φοῦχτες βλ.λ.: Γρυπ.Σκ.81,7 **μαζεύει ὁ πρῶτος χεροπάλαμα | τ' ἀσῆμι καὶ τὸ μάλαμα, | σκορπάει στὴ στράτα ὁ ἄλλος χεροπάλαμα τ' ἀσῆμι καὶ τὸ μάλαμα.**
χεροπιάνω δημ. λαμβάνω, κρατῶ διὰ τῆς χειρὸς ἢ ἐκ τῆς χειρός· ‖ κ. μέσ. ἀλληλοπαθ. χεροπιάνομαι ἢ -πιάνουμαι, ἰδ. ἡ μτχ. **χεροπιασμένος,** ὡς ἐπιθ. ὁ ἐκ τῶν ἢ διὰ τῶν χειρῶν κρατούμενος: Σολωμ.Ἐθν.Ὕμν.83 **στὴν σκιὰ χεροπιασμένες, | στὴν σκιὰ βλέπω κι ἐγὼ | κρινοδάχτυλες παρθένες, | ὅπου κάνουνε χορό·** **2)** ρηματ. π. χερόπιασμα.
χερόπιασμα (τὸ) δημ. ἡ λῆψις διὰ τῶν χειρῶν, τὸ πιάσιμο μὲ τὸ χέρι· **2)** μτφ καθοδήγησις: Ἐφταλ.Ἐκλ.Σελ.105,25 **μνημεῖο ἕνας σοῦ στήνει ποιητής, ποὺ σὲ γνωρίζει, | ποὺ τὸ χειρόπιασμα ἔνιωσε κι αὐτὸς τὸ θεῖο.**
χεροπιαστά ἐπίρρ. δημ. κρατῶν ἐκ τῆς χειρός: Καρκβ.Ζητ 189 **ἔφεραν χεροπιαστὰ τὴν Κρουστάλλω οἱ στρατιῶτες ἐμπρός τους·** **2)** μτφ. καταφώρως, ὁλοφάνερα.
χεροπιαστός-ή-ό ἀ. χειροπιαστός βλ.λ.
χερόπλακτος-ον δωρ. ὁ διὰ τῆς ἢ ὑπὸ τῆς χειρὸς πληττόμενος ἢ πληγείς: Σοφ.Αἰ.631 **χερόπλακτοι δ' ἐν στέρνοισι πεσοῦνται δοῦποι** (οἱ προκαλούμενοι διὰ πλήξεως τῆς χειρός).
χεροπληθής-οῦς-ές μτγν. ἀντὶ χειροπληθὴς βλ.λ.: Νίκ.Θηρ.94 **ἐν δὲ χεροπληθῆ καρπὸν.. δαυχνοῦ.**
χεροπόδαρα ἐπίρρ. κ. χειροπόδαρα κατὰ τὰς χεῖρας ἅμα καὶ τοὺς πόδας: **πιάστηκε χειροπόδαρα, - τὸν ἔδεσαν χειροπόδαρα.**

χερόρτι (τὸ) μσν. χειρόκτιον, γάντι: Χρον.Μωρ. 6789, αὐτ.773) **κι ἐκείνη τοῦ ἐσίμωσεν, καὶ τὸ χαρτὶ τῆς δίδει· | ἐβγάνει τὸ χερόρτι του, μὲ αὐτὸ τὴν ρεβεστίζει.**
χερός ποι. γενικ. τοῦ χείρ βλ.λ.: Θεόκρ.Ἐπιγρ.7,5 **Ἠετίωνι χάριν γλαφυρᾶς χερὸς ἄκρον ὑποστάς.**
χερότερος-η-ον μσν. δημ. συγκρ. ἐπιθ. ἀντὶ χειρότερος, χείρων βλ.λς: Ἐρωτόκρ.Ι,960 **κι ἐδὰ χερότερ' ὁλωνῶ ἡ Ἀρετοῦσα** γίνη, αὐτ.1252, αὐτ. 2,946 **ἂς κάμῃ τὸ χερότερο.**
χερούβ (ὁ) (ἑβρ.) μτγν. ἐν χρ. ἰδ. κτ. πληθ. χερουβεὶμ (τὰ) βλ.λ.: ΠΔ Ἐξ.25,19 **καὶ χεροὺβ εἷς ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου τοῦ ἱλαστηρίου,** αὐτ. Ἰεζ.41,18 **καὶ φοίνικες ἀναμέσον Χεροὺβ καὶ ἀναμέσον Χερούβ.**
χερουβ(ε)ίμ (τὸ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. πληθ. τοῦ χερούβ βλ.λ., κ. χερουβεῖς (οἱ) (Ἰώσ.Αἰ 8,3,3), ἀνωτάτη τάξις οὐρανίων ὄντων, ἅτινα ἱστάμενα παρὰ τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ θεραπεύουσι καὶ αἰνοῦσι καὶ καλύπτουσι τὴν δόξαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν βεβήλων ὀμμάτων τῶν ἀνθρώπων· Φίλ.2,150,10 «.. ἃ πατρίᾳ μὲν γλώττῃ προσαγορεύεται χερουβίμ, ὡς δ' ἂν Ἕλληνες εἴποιεν ἐπίγνωσις καὶ ἐπιστήμη πολλή», Σουΐδ. «**ἑρμηνεύεται δὲ γνῶσις πεπληθυσμένη**»: ΠΔ Γέν.3,24 **ἔταξε τὰ Χερουβὶμ καὶ τὴν φλογίνην ρομφαίαν.. φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς,** αὐτ.Ἐξ.25,18 **ποιήσας δύο Χερουβὶμ χρυσοτορευτά,** αὐτ.Βασ.Ι,4,4, αὐτ.Ψαλμ. 17,11 **καὶ ἐπέβη ἐπὶ Χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη,** ΚΔ Ἑβρ.9,5 **ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον,** Ἰώσ.Αἰ 3,6,5 πρόστυποι δύο· **Χερουβεῖς μὲν αὐτοὺς Ἑβραῖοι καλοῦσι,** Θεοδώρ.2,689, Βασ.Θεί.Λειτουργ. **οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες,** Ἀκολ.Μεγ.Σαββάτου Χερουβικὸν **τὰ πολυόμματα Χερουβὶμ καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα Σεραφίμ,** Μαλάλ.Ι 261,1 **τῇ λεγομένῃ τῶν Χερουβίμ·** πρβλ. Σεραφείμ.
χερουβικό(ν) (τὸ) μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐκκλησιαστικὸς ὕμνος ψαλλόμενος, καθ' ἣν ὥραν ὁ ἱερεὺς λειτουργῶν παρασκευάζεται διὰ τὴν μεγάλην εἴσοδον, ἀ. χερουβικὸς ὕμνος: ΨΓερμ.416D, αὐτ.420B, Κεδρ.Γεώργ.Ι,685.
χερουβικός-ή-ό(ν) μτγν., μσν., νεώτ. κ δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ Χερουβείμ, ὁ τῶν Χερουβείμ: Μεθόδ.360C, ΨΧρυσ 3,948 **τοῦ χερουβικοῦ καὶ ἐπουρανίου θρόνου,** Ψ Ἰακώβου Λειτουργ.53 **χερουβικὸς ὕμνος** (τὸ χερουβικὸν βλ.λ.), Μιχ.Σύγκ.Διον.Ἀρεοπ.350, Βί.Ἰω.Χρυσ.8,359, **ὁ χερουβικοῖς ὄμμασιν εἰς οὐρανὸν ἀναβλέψας,** Παλαμ.Τάφ 36,8 **ξανθὰ | χερουβικὰ κεφάλια·** ‖ τὸ οὐδ. χερουβικὸν ὡς οὐσ. βλ.λ.
χερουβικοχάρακτος-ον μσν. ὁ ὑπὸ τῶν Χερουβὶμ χαραχθείς: Ἰαμβογράφ. π. Montfauc. Bibl.Coisl.59,43.
χερούκλα (ἡ) δημ. κ. χεράκλα μεγάλη, χονδροειδὴς χέρα: **τὴν ἀγκάλιασε μὲ τὶς θεόρατες χεροῦκλές του.**
χερουλάς (ὁ) δημ. ἀ. χερουλάτης βλ.λ.
χερουλάτης (ὁ) δημ. ἡ χειρολαβὶς τοῦ ἀρότρου.
χερούλι (τὸ) δημ. ἐπὶ ἀγγείων, ἐργαλείων κτλ. λαβή, ἀ. χέρι βλ.λ.2): **ἔσπασε τὸ χερούλι τοῦ κανατιοῦ - τοῦ μαχαιριοῦ.**
χέρρας αἰολ. αἰτ. πληθ. τοῦ χείρ βλ.λ.: Θεόκρ.28,9 **δῶρον Νικίας εἰς ὀλόχω χέρρας ὀπάσσομεν.**
χερρόμακτρον (τὸ) αἰολ. τ. τοῦ χειρόμακτρον βλ.λ.: Σαπφ.ἀπ.44 **χερρόμακτρα.**
χερρόν Ἡσ. «**τὴν χέρσον γῆν. Λάκωνες**».
χερρονησιαῖος-α-ον λεξ. ὁ ἐν εἴδει χερρονήσου· Λεξ.Χειρ.Havn. π. Osann.Auctor.168 «**χερρονησιαίη. ἡ εἰς θάλασσαν ἐκνεύουσα, εἰ μήτε χέρσος μήτε θάλασσα, ἀλλὰ περικλυζομένη καὶ μίαν ἔχουσα διέξοδον**».

χερρονήσιος-ία-ιον ἀττ. τ. τοῦ χερσονήσιος βλ.λ., ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς χερρόνησον, ὁ τῆς χερρονήσου· Ἡσ. «χερρονησία γῆ· ἡ ἐκ δεξιῶν καὶ ὀριστερῶν ἔχουσα θάλασσαν».
χερρόνησος (ἡ) ἀττ. τ. τοῦ χερσόνησος βλ.λ. : Στράβ.16,2,10 **καὶ δὴ καὶ Χερρόνησος ἐκλήθη διὰ τὸ συμβεβηκός.**
χερρονησώδης-ους-ες μτγν. ἀττ. ἀντὶ χερσονησοειδὴς βλ.λ. : Στράβ.14,4,3 **Κουριάς ἄκρα χερρονησώδης.**
χέρρος (ἡ) ἀττ. τ. τοῦ χέρσος βλ.λ. : Ἐπιγρ. **παραδοῦναι τοὺς μεμισθωμένους τὴν ἡμίσεαν τῆς γῆς χέρραν.**
χερσάβροχος (ἡ) (ἐνν. γῆ) πάπ. γῆ χέρσος ἐξ ἐλλείψεως βροχῆς.
χερσάδα (ἡ) δημ. μικρὰ ἀκαλλιέργητος ἔκτασις ἐν καλλιεργημένῳ ἀγρῷ.
χερσαῖος-α-ον (χέρσος) κ. μσν. κ. νεώτ. κ. χέρσος-ον (Λυκόφρ.534) ὁ τῆς χέρσου, τῆς ξηρᾶς, ὁ εὑρισκόμενος ἢ ζῶν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, τῆς στεριᾶς, ἀντίθ. θαλάσσιος : Ἡρ.2,123 **τὰ χερσαῖα καὶ τὰ θαλάσσια καὶ τὰ πετεινά** (ἐπὶ ζῴων), αὐτ.4,192 **κροκόδειλοι ὅσον τε τριπήχεες χερσαῖοι,** αὐτ. 7,119 **ἔτρεφον . . ὄρνιθας χερσαίους καὶ λιμναίους,** Πλάτ.Τίμ.40Α **ἔνυδρον εἶδος, πεζὸν δὲ καὶ χερσαῖον τέταρτον,** Ἀριστλ.Θαυμ.125 **μύες χερσαῖοι** (ἀντίθ. ποτάμιοι), αὐτ.Ζ1 2,14,1 **ὄφεις χερσαῖοι,** Διόδ.Σ 1,35 **ποτάμιον . . ὑπάρχον καὶ χερσαῖον** (ἐπὶ τοῦ ἱπποποτάμου), Πλούτ.Ἠθ.730Β **χερσαῖος ἐχῖνος,** Λουκ.Μισθ.Συν.28 **χερσαίου βατράχου,** ΑΊλ.Ζ1 1,58· ‖ κ. ἐπὶ προσ. οἰκούντων κ. ἐργαζομένων ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, κατ' ἀντίθ. πρὸς τοὺς ναύτας, ὁ στεριανός : Εὐρ.Ἀνδρ.457 **ὅς σε πολλάκις δορὶ ναύτην ἔθηκεν ἀντὶ χερσαίου κακόν,** Θουκ.7,67 **πολλοὶ . . ἀκοντισταί, χερσαῖοι ὡς εἰπεῖν Ἀκαρνᾶνές τε καὶ ἄλλοι,** Πλούτ.Σόλ. 27 **παθεῖν τι παραπλήσιον ἀνδρὶ χερσαίῳ κατιόντι πρῶτον ἐπὶ θάλατταν** ‖ τὸ θηλ. **χερσαία** (ἐνν. θήρα) ὡς οὐσ. θήρα, κυνήγιον χερσαίων ζῴων, ἀντίθ. **ἁλιεία** : Πλάτ.Σοφ.223Β **θηρευτικῆς ζῳοθηρίας . . χερσαίας,** ΑΠ 9,14· **2)** ἐπὶ προσ., ὁ διὰ ξηρᾶς ταξιδεύων, ὁ ὁδοιπόρος : Πλούτ.Ἠθ.740Β· ‖ **ὁδὸς χερσαία** ὁδοιπορία κατ' ἀντίθ. πρὸς τὸ θαλάσσιον ταξίδιον : Κριναγ. ΑΠ 11,42 **χερσαίας ὁδούς,** Ἀγαθ.αὐτ.4,3,92· **3)** ὁ,ἡ μεσόγειος, ἀντίθ πρὸς τὴν ἐπιθαλαττίδιον : Πλάτ. Νόμ.704Β **πότερον ἐπιθαλαττίδιος ἔσται τις ἢ χερσαία** (ἡ πόλις)· ‖ νεώτ. **χερσαῖον τμῆμα** (τὸ ἠπειρωτικόν)· **4)** κ. μτφ. π. Αἰσχ.Ἑπτ.64 **κῦμα χερσαῖον στρατοῦ** (κατ' ἀντίθ. πρὸς τὸν στόλον)· ‖ τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **χερσαῖα** ὡς ἐπίρρ. : Ἄρατ. 919 **5) τὸ** θηλ. **χερσαῖος** ὡς οὐσ. ἡ χερσόνησος : **Λυκόφρ.534 Μαζουσία προὔχουσα χερσαίου κέρως** (σχόλ. «τὸ ἀκρωτήριον, λέγει δὲ αὐτὴν τὴν Χερρόνησον»).
χερσάμπελος (ἡ) πάπ. ἄμπελος ἐγκαταλειφθεῖσα ἀκαλλιέργητος καὶ ἀποχερσωθεῖσα : **τὸ πρὶν ἀμπελικοῦ κτήματος, νυνεὶ δὲ χερσαμπέλου.**
χερσάσπαρος (ἡ) (ἐνν. γῆ) πάπ. γῆ ἀφεθεῖσα χέρσος καὶ μὴ σπαρεῖσα.
χερσεία (ἡ) (χερσεύω) **τὸ** χερσεύειν ἢ χέρσον γεγενῆσθαι· Ἡσ. **«ἐρημία».**
χερσεύω κ. μσν. ἀμτβ. ζῶ, διάγω ἐπὶ τῆς χέρσου, διατρίβω ἢ κεῖμαι ἐπὶ τῆς ξηρᾶς : Σοφ.ἀπ. 417, Εὐρ.ἀπ.637 **τὸν παῖδα χερσεύειν μόρος,** Πλούτ.Ἠθ.982Β **χελώνη μὴ δυναμένη χερσεύειν·** ‖ μεταβαίνω ἐκ τοῦ ὕδατος εἰς τὴν ξηράν : Φιλόστρ.884 **τὸ κῆτος ὡς χερσεῦσον ὥρμησε·** **2)** ὁμ. ἀμτβ. **εἶμαι** ξηρὰ γῆ, ἀντίθ. **ἔνυδρος** : Ἀριστλ.Μετ.1,14,13 **πλείους εἰσὶν οἱ πρότερον ἔνυδροι, νῦν δὲ χερσεύοντες·** ‖ εἶμαι ἢ γίνομαι χέρσος, ἀκαλλιέργητος, ἔρημος : Ξεν.Οἰκ.5,17 **ὅπου δ' ἂν ἀναγκασθῇ ἡ γῆ χερσεύειν, ἀποσβέννυνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι,** Φίλ.2,306,27 **τὰς εὐκάρπους ἀρούρας χερσεύειν ἐᾷ,** ΨΧρυσ.8,730C· **3)** μτβ. ἀφήνω ὡς ξηράν, κ. παθ. μένω ὡς ξηρά : Ἀριστλ.1,14,27 **οὐκ ἀεὶ ταὐτὰ οὔτε χερσεύεται τῆς γῆς οὔτε πλωτά ἐστι·** **4)** ὁμ. μτβ. μεταβάλλω εἰς χέρσον, καθιστῶ ξηρόν, ἄγονον, ἔρημον, ἰδ. τὸ παθ. : Πλούτ.Ἠθ.2D **ἀγαθὴ γῆ πέφυκεν, ἀλλ' ἀμεληθεῖσα χερσεύεται,** Εὐσ.Εὐαγγ. Προπ.429D **γῆν χερσευομένην,** Ἐπιγρ. **τήν τε πόλιν ἰσχύειν καὶ τὴν χώραν μὴ ὥσπερ νῦν χερσεύεσθαι,** Πάπ. **κεχερσευμένης** (γῆς).
χερσέφιππος (ὁ) πάπ. ἱππεὺς τῆς ἐρήμου, πιθ. στρατιωτικός.
χερσία (ἡ) πάπ. ἡ χερσεία, ἐρήμωσις.
χερσιμαχία (ἡ) ἡ διὰ τῶν χειρῶν μάχη : Πλάτ. Νόμ.633Β (ἐσφ.γρ. ἀντὶ ταῖς χερσὶ μάχαις).
χέρσῖνος-η-ον μτγν. ὁ χερσαῖος βλ.λ.1) : Πλίν. ΦΙ 9,12 **χέρσιναι χελῶναι.**
χερσόβιος-ον μτγν. ὁ ἐπὶ τῆς χέρσου, τῆς ξηρᾶς ζῶν, διαιτώμενος : Ἀέτ.Ἀλεξ.36.
χερσογενής-οῦς-ές μσν. ὁ ἐπὶ τῆς χέρσου, τῆς ξηρᾶς γεννηθείς : ΚΜανασσ.Χρον.400 **ποντογενῆ, χερσογενῆ.**
χερσοειδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ὅμοιος πρὸς χέρσον, πρὸς ξηράν : Διον.Ἀλ.Ρωμ.2,63 **χερσοειδὴς σκόπελος.**
χερσόθεν ἐπίρρ. κ. μσν. ἐκ τῆς χέρσου, ἀπὸ τὴν ξηράν, κατ' ἀντίθ. πρὸς τὸ ἐκ τῆς θαλάσσης : Εὐρ.Ἑλ 1269 **ὥστ' ἐξορᾶσθαι ῥόθια χερσόθεν μόλις,** αὐτ.Ἡρκλ.429 **εἶτα χερσόθεν πνοαῖσιν ἠλάθησαν εἰς πόντον πάλιν,** Πρόδρ.Ροδ.5,189· **2)** ἐκ, ἀπὸ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθ. πρὸς τὸ ὕδωρ : Πίνδ.Ο 2,80 **ὠκεανίδες αὖραι περιπνέοισιν, ἄνθεμα δὲ χρυσοῦ φλέγει, τὰ μὲν χερσόθεν ἀπ' ἀγλαῶν δένδρεων, ὕδωρ δ' ἄλλα φέρβει.**
χερσοθηρία (ἡ) μσν. ἡ ἐν τῇ ξηρᾷ θήρα : Φιλῆς 1,170 (ἔκδ. Mil.).
χερσόθι ἐπίρρ. μτγν. ἐν τῇ χέρσῳ, ἐπὶ τῆς ξηρᾶς : ΑΠ 9,105, αὐτ.5,373.
χερσοκοπία (ἡ) πάπ. τὸ χερσοκοπεῖν βλ.λ.
χερσοκόπτω πάπ. καλλιεργῶ, ἀροτριῶ χέρσον γῆν : **μισθὸς βοῶν . . βοῶν χερσοκοπτόντων.**
χερσοκοπῶ-έω πάπ. ἃ. χερσοκόπτω βλ.λ. : **χερσοκο(πήσει) τὴν ἐν τῷ κλή(ρῳ) χέρσον.**
χερσομᾰνῶ-έω μτγν. κ. μσν. ἐξαγριοῦμαι ὡς χέρσος, ἀκαλλιέργητος γῆ : Γρηγ.Ναζ 1,232Β **χερσομανῶν καὶ ἀκανθοφορῶν,** Μετοχ.Θ΄Αναλ.576· ‖ κ. μτφ. : Γρηγ.Ναζ.1,296Β **ἐκκλησίαν ῥαθυμηθεῖσαν καὶ χερσομανήσασαν ἐξ ἀναρχίας.**
χερσομᾰχῶ-έω μσν. μάχομαι ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀντίθ. ναυμαχῶ : Πρόδρ.Ροδ.4,178.
χερσομάχος-ον μσν. ὁ μαχόμενος ἐν τῇ χέρσῳ, ἐπὶ τῆς ξηρᾶς : Πρόδρ.4,178 **καὶ χερσομάχων στρατιαῖς καὶ ναυμάχων.**
χερσοναυμάχος-ον μσν. ὁ μαχόμενος ἐπὶ τε τῆς ξηρᾶς καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ : Πρόδρ.Ροδ.5,206 **ἀμφίβιον στράτευμα, χερσοναυμάχοι.**
χέρσονδε ἐπίρρ. εἰς χέρσον, πρός, εἰς τὴν ξηράν : Ἰλ.Φ 238 **τοὺς ἔκβαλλε θύραζε, μεμυκὼς ἠΰτε ταῦρος, χέρσονδε,** Ὑμν.Ἀπόλλ.27,Θεόκρ.16,61 **ὅσσ' ἄνεμος χέρσονδε μετὰ γλαυκᾶς ἁλὸς ὠθεῖ.**
χερσονήσ α (τά) Ἐπιγρ. ἑορτή τις ἐν Δήλῳ.
χερσονησιάζω μτγν. κ.ἀττ. χερρα- ἀντὶ χερρονησίζω βλ.λ. : Στράβ.14,1,29 **καὶ ἡ Μυόννησος δὲ ἐφ' ὕψους χερρονησιάζοντος κατοικεῖται** (ἐσφ. γρ. ἀντὶ χερρονησίζοντος).
χερσονησίζω μτγν., ἀττ. **χερρονησίζω,** μέλλ. **-ίσω,** εἶμαι χερσονησοειδής, ἔχω σχῆμα χερσονήσου : Πολύβ.1,73,4 **ἡ . . Καρχηδὼν . . ἐν κόλπῳ κεῖται, προτείνουσα καὶ χερρονησίζουσα τῇ θέσει,** αὐτ.10,10,5 **ἐν δὲ τῷ μυχῷ τοῦ κόλπου πρό-**

κειται χερρονησίζον ὄρος, Στράβ.2,5,29 ἄκρα στενὴ καὶ μακρὰ χερρονησίζουσα (δ.γρ. ἀντὶ χερρονησιάζουσα), αὐτ 11,1,5.

χερσονήσιος-α-ον, ἀττ. χερρον- ὁ τῆς χερσονήσου ἢ ὁ ὅμοιος πρὸς χερσόνησον· Ἡσ. «χερρονησία γῆ, ἡ ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν ἔχουσα θάλασσαν»· **2)** ὁ τῆς ἢ ἐκ τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου : Εὐρ.Ἑκ.8 ὃς τὴν ἀρίστην Χερσονησίαν πλάκα σπείρει, αὐτ.33.

χερσονησίτης (ὁ), ἀττ. χερρ- ὁ κάτοικος τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου : Ξεν.Ἑλλ.1,3,10 ἔχων Χερρονησίτας τε πανδημεὶ καὶ ἀπὸ Θρᾴκης στρατιώτας, αὐτ.3,2,8, Δημ.63 καὶ Καρδιανοὺς ἐῶμεν ἔξω Χερρονησιτῶν .. τετάχθαι· **2)** ὡς ἐπίθ. ὁ ἐκ τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου : Εὔβουλ.π.Ἀθήν. 2,65C ὀπτᾶν τε τυροῦ χερρονησίτου τόμον.

χερσονησιωτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς χερσόνησον.

χερσονησοειδής-οῦς ές, ἀττ. χερρ- ὁ ὅμοιος πρὸς χερσόνησον : Ἡσ.7,22 Ἄθως . . τὸ ὄρος, χερσονησοειδὲς . . ἐστι καὶ ἰσθμός, Στράβ.9,1,9 τὴν δὲ νῦν ἐν κόλπῳ κειμένην ἐπὶ χερρονησοειδοῦς τόπου συνάπτοντος πρὸς τὴν Ἀττικήν.

χερσόνησος (ἡ) κ. νεώτ., ἀττ. χερρόνησος, ποι. χερόνησος (Ἀπολλ.Ρ 1,925) τμῆμα γῆς εἰσχωροῦν ἐντὸς τῆς θαλάσσης καὶ συνδεόμενον μετὰ τῆς ἠπειρωτικῆς ἀκτῆς ἀπὸ τῆς μιᾶς μόνον πλευρᾶς αὐτοῦ ἢ διὰ στενῆς λωρίδος ἐδάφους, ἥτις καλεῖται ἰσθμός· Ἡσ. «χερσόνησος· γῆ εἰς θάλασσαν ἐκνεύουσα ἢ μήτε χέρσος μήτε θάλασσα» : Ἡρ.4,12 οἱ Κιμμέριοι φυγόντες ἐς τὴν Ἀσίην τοὺς Σκύθας καὶ τὴν χερσόνησον κτίσαντες· **2)** κ. ὡς τοπωνυμία : Ἡρ.6,33, αὐτ.4,99, Θουκ.4,42· **3)** νῆσος συνδεδεμένη πρὸς τὴν ξηρὰν διὰ γεφύρας : Παυσ.5,24,1 ἡ δὲ καλουμένη χερρόνησός ἐστιν ἐπὶ τῇ ἠπείρῳ κειμένη νῆσος, γεφύρᾳ διαβατὸς ἐξ αὐτῆς.

χερσονομή (ἡ) πάπ. τόπος ἀποχερσωθεὶς καὶ χρησιμεύων πρὸς νομήν.

χερσοποιῶ έω μσν. ποιῶ, καθιστῶ τι χέρσον, μεταβάλλω τι εἰς χέρσον : Πρόδρ.Ἐπιστ.73.

χερσοπόρος-ον μσν. ὁ κατὰ ξηρὰν πορευόμενος, ἐν τῇ ξηρᾷ ὁδοιπορῶν : ΚΜανασσ.Χρον. 4480 ἄλλο δ᾽ οὐδὲν οὐκ ἔνυγρον, ἀλλ᾽ οὐδὲ χερσοπόρον.

χερσοπορῶ-έω μσν. πορεύομαι, ὁδοιπορῶ, περιοδεύω κατὰ ξηράν : ΚΜανασσ.Χρον.4053 αὐτὸς αὐτῷ χερσοπορεῖ μέχρι καὶ τῆς Σινώπης.

χέρσος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., ἀττ. χέρρος ἡ ξηρά, ἡ στερεά, ἡ στεριά, ἀντίθ. θάλασσα : Ἰλ. Δ 425 κῦμα . . χέρσῳ ῥηγνύμενον . . βρέμει, αὐτ. Ξ 284 τὼ δ᾽ ἐπὶ χέρσου βήτην, αὐτ.394 κῦμα . . βοάᾳ ποτὶ χέρσον, Ὀδ.Ι 486 χέρσον ἱκέσθαι, αὐτ.542, αὐτ.147 κύματα μακρὰ κυλινδόμενα προτὶ χέρσον, αὐτ.Κ 459 ἐπὶ χέρσου (ἀντίθ. ἐν πόντῳ), Πίνδ.Ο 12,4 ἐν πόντῳ κυβερνῶνται θοαὶ νᾶες, ἐν χέρσῳ τε λαιψηροὶ πόλεμοι (ὡς παροιμ.), Βακχ.12,132 (Bl.²) ἄελπτον ἐξίκοντο χέρσον, Αἰσχ. Πέρσ.871 λίμνας τ᾽ ἔκτοθεν αἱ κατὰ χέρσον, αὐτ.707 πολλὰ . . ἐκ θαλάσσης, πολλὰ δ᾽ ἐκ χέρσου κακὰ γίγνεται θνητοῖς, αὐτ.Ἑπτ.860 πάνδοκον εἰς ἀφανῆ τε χέρσον (ἐπὶ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἅδου), αὐτ.Ἱκ.32 πρὶν πόδα χέρσῳ τῇδ᾽ ἐν ἀσώδει θεῖναι, Εὐρ.ΙΤ 884 πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναΐ, Θεόκρ.11,43 τὰν γλαυκὰν δὲ θάλασσαν ἔα ποτὶ χέρσον ὀρεχθεῖν, Διόδ.Σ 3,15 τοὺς ἐλάττονας τῶν ἰχθύων καὶ πλησίον ὄντας τῆς χέρσου συλλαμβάνουσαι ῥίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, Θεοφύλ.Σ Ἐπιστ.15 κυανίζουσαν ὥρᾳ γαλήνης τὴν θάλασσαν εἰκονίζετο· ὅτε καὶ τὴν γείτονα χέρσον ἁπαλῷ περιπτύσσεται ῥεύθρῳ· ‖ κτ. δοτ. χέρσῳ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἢ διὰ τῆς ξηρᾶς : Αἰσχ.Πέρσ.978 πάντες ἐνὶ πιτύλῳ | ἐὴ ἐή, τλάμονες ἀσπαίρουσι χέρσῳ, αὐτ.Ἀγ.558 τὰ δ᾽ αὖτε χέρσῳ καὶ προσῆν πλέον στύγος, Εὐρ.Ἑλ 10 6 οὐ νομίζειν φήσομεν καθ᾽ Ἑλλάδα χέρσῳ καλύπτειν τοὺς θανόντας ἐναλίους.

χέρσος (-η ἢ -α)-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ τῆς στερεᾶς, τῆς ξηρᾶς ἢ ὁ στερεός, ὁ ξηρός, ὁ ἠπειρωτικός : Πίνδ.Ν 4,70 Εὐρώπαν ποτὶ χέρσον (πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἤπειρον), αὐτ.9,43 πολλὰ μὲν ἐν κονίᾳ χέρσῳ, τὰ δὲ γείτονι πόντῳ φάσομαι, Ἡρ.2,99, Εὐρ.Ἴων1584 Κυκλάδας ἐποικήσουσι νησαίας πόλεις χέρσους τε παράλους· ‖ τὸ θηλ. χέρσος ὡς οὐσ. βλ.λ.· **2)** κ. νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ ἐδάφους, ὁ ξηρός, ὁ τραχύς, ὁ ἄγονος, ὁ ἀκαλλιέργητος : Ἡρ.4,123 τῆς χώρης ἐούσης χέρσου, Σοφ.Ἀντ.251 στύφλος δὲ γῆ καὶ χέρσος, Ἐπιγρ. παραδοῦναι (τὴν γῆν) χέρρον (ἄνευ γεννημάτων), Διον.Ἁλ.Ρωμ.9,51 ἵνα μὴ γῆ χέρσος ᾖ, αὐτ.10,54 χέρσου τῆς γῆς ἀφειμένης, ΑΠ 9,427 χέρσος λιμήν (ἀποξηρανθείς), Πάπ. τῆς δὲ νῦν χέρσου τῆς ἀμπέλου, Πάπ. μισθῶσθαι . . ἀρούρας χέρσας, Μωραΐτ.1,26 ὅλα τὰ λουλούδια τῆς περὶ τὴν ἄμπελον λόχμης καὶ τὰ ὑπὸ τὰς ἐλαίας, ἐν τῇ χέρσῳ γῇ· ‖ τὸ θηλ. χέρσος ἀκαλλιέργητος, ἔρημος τόπος : Θεόφρ.ΦΑἰτ.3,13,3 τὰ ἐν τῇ χέρσῳ φυτευθέντα, ΠΔ Ἡσ.5,6 ἀναβήσονται εἰς αὐτόν, ὡς εἰς χέρσον ἄκανθαι· ‖ ὁμ. κ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. χέρσα ἔρημοι τόποι : Αἰσχ.ἀπ.206· **3)** μτφ. ἐπὶ γυναικῶν, ἡ ἄγονος, ἡ στεῖρα : Σοφ ΟΤ 1502 χέρσους φθαρῆναι κἀγάμους ὑμᾶς χρεών· ‖ μτ. γενικ. ὁ ἐστερημένος, ὁ κενός τινος : Εὐρ.Ἠλ.325 πυρὰ δὲ χέρσος ἀγλαϊσμάτων· πρβλ. χῆρος, ξηρός, σχερός.

χερσοτόπι (τὸ) δημ. ὁ χερσότοπος βλ.λ.

χερσότοπος-ον (ὁ) νεώτ. κ. δημ. τόπος χέρσος, ἀκαλλιέργητος.

χερσόϋγρος-ον μσν. ὁ ἐν μέρει τῆς χέρσου καὶ ἐν μέρει τοῦ ὑγροῦ, ὁ ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ τῷ ὕδατι ζῶν, ὁ ἀμφίβιος : ΚΜανασσ.Χρον.394 καὶ ζῷον ἅπαν ἐν αὐτῇ χερσόϋγρον ἐγκλεῖσαι, αὐτ. 4119 θηρία τὰ χερσόϋγρα.

χέρσυγρος-ον μσν. ἀ. χερσόϋγρος βλ.λ. : ΚΜανασσ Χρον.410 ἀεροδρόμον χέρσυγρον.

χέρσυδρος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. εἶδος ἀμφιβίου ὄφεως : Νίκ.Θηρ.359· πρβλ. χέλυδρος· ‖ νεώτ. ζῳολ. γένος ἀκροχορδιδῶν ὀφιδίων.

χερσῶ-όω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. χερσώνω μετατρέπω εἰς χέρσον, μεταβάλλω εἰς ξηράν · Ἐπιγρ. χερσοῦν τὸ ῥεῖθρον, Τζέτζ.Χιλ.2,27 τὴν θάλασσαν χερσώσας· **2)** μτγν., νεώτ. κ. δημ. καθιστῶ μέρος τι χέρσον, ξηρὸν καὶ ἄγονον, ἔρημον, ἰδ. τὸ παθ. : Φίλ.2,485,22 τὸ χερσωθὲν ἔδαφος, Πλούτ. Ἠθ.10D γῆν καταλαβὼν κεχερσωμένην, Θεοδώρ.4 ὁ δὲ γεωργεῖν προσετάχθη τὰς Κάρρας, πόλιν κεχερσωμένην καὶ ἀκανθῶν .. πεπληρωμένην· **3)** μτγν. κ. μσν. μτφ. καθιστῶ τι στεῖρον, ἄγονον, ἄφορον : Πάπ. χερσώσαντες τὴν ὕπαρξιν· κ. παθ. : Κλήμ.Ἀλ.252, Νεῖλ.Ἐπιστ.307,9 ἐρημωθεῖσα καὶ χερσωθεῖσα ψυχή, ASS Μαΐου 3,33E' **4)** ρηματ.π. χέρσωμα, χέρσωσις.

χερσώδης-ους-ες γλωσσ. ὁ ὅμοιος πρὸς χέρσον, ὁ χερσοειδής.

χέρσωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χερσῶ βλ.λ 2).

χέρσωσις-εως (ἡ) (χερσῶ) μσν. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χερσοῦν βλ.λ.1), ἡ εἰς χέρσον, ξηρὰν μεταβολή : Τζέτζ.Προλ.Κωμ.12· **2)** νεώτ. ἡ εἰς χέρσον, ξηρὸν καὶ ἄγονον μεταβολή.

χερύδριον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χεὶρ βλ.λ., μικρὰ χείρ, χεράκι : Μόσχ.1,13 μικύλα μὲν τήνῳ τὰ χερύδρια, μακρὰ δὲ βάλλει.

χερωΐς-ίδος (ἡ) Ἡσ. εἶδος δρυός.

χεσᾶς-όντος (ὁ) σχόλ. ὁ συχνάκις ἀποπατῶν, χέζων ἢ μολύνων τὰ στρώματα αὐτοῦ, χεζᾶς, χέζης, χέστης· Εὐστ.1000,12 «ὁ διάρροιαν πάσχων γαστρός» : Σχόλ.᾿Αριστοφ.᾿Ορν.790 **κατασχημονῶν τῶν στρωμάτων διὸ καὶ χεσᾶς ἐλέγετο,** Πολύδ.5,91 χέσαι, **ὅθεν καὶ χεσᾶς Πατροκλείδης,** Σουΐδ. ἐν λ. χεζητιῶν.

χεσείω ἐφετ. τοῦ χέζω βλ.λ., ἔχω διάθεσιν ἢ ἀνάγκην πρὸς ἀποπάτησιν· Σουΐδ. «ἐπείγομαι χέσαι, ἐπιθυμητικῶς τοῦ χέσαι ἔχω» : ᾿Αριστλ.᾿Ιππ. 898 **ὅπερ πίνων ἀνὴρ πέπονθ' ὅταν χεσείῃ.**

χέσιμο (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χέζειν, κένωσις, ἀποπάτησις· **2)** κ. μτφ. χυδαία ἐξύβρισις : θέλει **ἕνα χέσιμο αὐτός.**

χεσιφωνῶ-έω ἐσφ. γρ. π. ῾Ησ. ἀντὶ χθεσιφωνῶ.

χέσον εἶδος ἀγνώστου φόρου ἐν Αἰγύπτῳ :

χέστης (ὁ) δημ., τὸ θηλ. χέστρα κ. χεσοῦ ἢ χεζοῦ, ὁ χεσᾶς βλ.λ.· **2)** μτφ. ὁ οἱονεὶ πάσχων ἀκουσίαν ἀποπάτησιν ἐκ φόβου, ὁ λίαν δειλός.

χετταϊκός-ή-όν νεώτ. κ. **χεττιτικός-ή-όν** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἀρχαιότατον πολιτισμένον λαὸν τῆς Μικρᾶς ᾿Ασίας Χετταίους ἢ χεττίτας : **χετταϊκὴ γραφή, χεττιτικὴ γλῶσσα.**

χεῦαι ἀπαρφ. ἐπ. ἀόρ. τοῦ χέω βλ.λ.

χεῦμα-ατος (τὸ) (χέω) κ. μσν. πᾶν ὅ,τι χύνεται, τὸ χεόμενον, τὸ ρεῦμα : ᾿Ιλ. Ψ 561 **χεῦμα. . κασσιτέροιο** (χυμένος κασσίτερος), Πινδ.Ν 9,39 **Σκαμάνδρου χεύμασιν,** Αἰσχ.ἀπ.192 **χεῦμα θαλάσσης,** αὐτ.ἀπ.294 **σταθεροῦ χεύματος** (ἐπὶ τοῦ στασίμου ὕδατος), αὐτ.᾿Ικ.1020 **οἳ χεῦμ' ᾿Ερασίνου περιναίονται,** αὐτ.1029, Σοφ.ΟΚ 471 **χεῦμ' ἀκήρατον,** Εὐρ. ἀπ. 318,2 **χευμαπόντου,** αὐτ.᾿Ελ.1304 **ποτάμιον ..χεῦμ' ὑδάτων,** αὐτ. Φοίν. 793, Χρησμ. Σιβ. 11,254 **παρὰ χεύμασι Νείλου,**Εὐσ.᾿Εκκλ.᾿Ιστ.380D **πολλῷ τῷ χεύματι τοῦ νάματος.** Τζέτζ.Χιλ.7,673 **χεῦμα δέδεικται αἰνότατον λίμνη·** ‖ κ. γεν.: Νόνν.Δ 3,210 **χεῦμα νιφετεῖο** (πτώσις χιόνας)· ‖ κ. μτφ. ρύσις, ροή : ᾿Ιουλ.Αἰγ.ΑΠ 9,661 **κρατεροῦ κροτέροις ὑπὸ μόχθοις ἄρδομαι εὐμούσοις χεύμασι τηλεθάον** (δένδρον)· ‖ κ. ἐπὶ λόγου ρέοντας : Λογγῖν. ῞Υφ. 13,1 **ὁ Πλάτων τοιούτῳ τινὶ χεύματι ἀψοφητὶ ρέων οὐδὲν ἧττον μεγεθύνεται· 2)** ἀγγεῖον, λεκάνη εἰς ἣν ἐγχεῖται ὕδωρ· Πολυδ. 6,84 «καθ' ἕκαστον δὲ οὓς μὲν δίσκους καλοῦσιν,ἐρεῖς κύκλους ἀργυροῦς, ἢ χεύματα ἀργυρᾶ, ἢ πίνακας», ῾Ησ. «χεῦμα, πρόχους» : ῾Ηρ. 1,41 **χεύματα ἀργύρεα κυκλοτερέα.**

χεῦον ἀντὶ χέον : ᾿Αλκ. ἀπ. 42,1.

χεύω ὡς ἐπ. ἐνεστ. ἀντὶ χέω βλ.λ., μ. ἐν τοῖς συνθ. καταχεύομαι κ. περιχεύομαι, ἐν χρ. κ. π. μτγν. ποι : ᾿Οππ.Κυν.127· **2)** ὡς ἐπ. μέλλ. ἢ ἀόρ. ὑποτ. τοῦ χέω βλ.λ. : ᾿Ιλ.Ζ 336,᾿Οδ.Β 222 **σῆμά τέ οἱ χεύω.**

χέω κ. νεώτ., δημ. χύνω βλ.λ., ἐπ. **χείω** (῾Ησίοδ Θ 83) κ. αἰολ. χεύω, συνήθ. ἐν χρ. π. ποιηταῖς, π. πεζογράφοις σπανίως πλὴν ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἐν συνθέσει ἰδίᾳ μετὰ τῶν **ἐν, κατά, ἐκ,** διά, σύν· π. ῞Ομ. ὁ ἐνεστ. κ. ὁ παρατ. **τῆς** ἐνεργ. κ. μέσ. φωνῆς ἀείποτε ἀσυναίρετος, **μέλλ. χεῶ** (Χοιροβ. ἐν ΑΒ 1293 κ.**ἐπ.** μέλλ. **χεύω** (᾿Οδ.Β 222, ἐκτὸς ἂν θεωρηθῇ ὑποτ. ἀορ.), **μέσ.** μέλλ. ἀττ. **χέομαι** (᾿Ησαΐ. 61,22), παθ. μέλλ. **χυθήσομαι** (ἐν συνθ. Δημ.640) κ. **μτγν. χεθήσομαι** (Γαλ.7,313Β), ἀόρ. **ἔχεα** (᾿Ιλ.Σ 347, Πινδ.Ι 8(7),129) κ. ἐπ. **ἔχευα** (᾿Ιλ.Γ 270) κ. **χεῦα** (᾿Ιλ.Ξ 436,᾿Οδ.Δ 584) κ. μτγν. **ἔχευσα** (ΑΠ 14,124) κ. **ἔχωσα** (Τρυφιόδ.205), μέσ. ἀόρ. **ἐχεάμην** (῾Ηρ.7,43, ᾿Αριστφ.Σφ.1020) κ.ἐπ. **ἐχευάμην** (᾿Ιλ.Ε 314) κ. **χευάμην** (᾿Ιλ.Σ 24), παθ. ἀόρ. **ἐχύθην** (᾿Οδ.Τ 590) κ. μτγν. ***ἐχέθην** (Λοβέκ. εἰς Φρύν.731) κ. ἐπ. συγκεκ. ἀορ. ἐν τῷ γ' ἐν. **χύτο** (᾿Ιλ.Ψ 385) κ. γ' πληθ. **χύντο** (᾿Ιλ.Δ 576) κ. **ἔχυντο** (᾿Οδ.Θ 297) κ. μτχ. **χυμένος** (᾿Ιλ.Τ 284,Αἰσχ.Χο 401), **παρακ.κέχυκα** (ἐν συνθ ΑΠλ. 242), παθ. παρακ. **κέχυμαι** (᾿Ιλ.Ε 141), **παθ. ὑπερσυντ.** γ' ἐν. **κέχυτο** (᾿Ιλ.Ε 696)· συνήθ. **ἐπὶ** ρευστῶν, ἐκχύνω, ἀφήνω, κάμνω τι νὰ ρεύσῃ : ᾿Ιλ.Γ 270 **βασιλεῦσιν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,** αὐτ.Ι 15 **ὥς τε κρήνη μελάνυδρος, ἥ τε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ,** αὐτ.Ψ 220 **οἶνον χαμάδις χέε,** ᾿Οδ.Α 146 **τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,** Θεόκρ.7,82 **οὕνεκά οἱ γλυκὺ Μοῖσα κατὰ στόματος χέε νέκταρ·** ‖ ὁμ. **ἐπὶ** τοῦ Διός, **χέει ὕδωρ,** χέει χιόνα βρέχει, νίφει : ᾿Ιλ.Π 385 **ὅτε λαβρότατον χέει ὕδωρ Ζεύς,** Εὐρ Κύκλ.328 ὅταν δὲ βορρᾶς χιόνα Θρῄκιος **χέῃ·** ‖ κ. ἀπολ. **χέει** νίφει : ᾿Ιλ.Μ 281 κοιμήσας **δ' ἀνέμους χέει ἔμπεδον·** κ. ἐπὶ σπονδῶν : Αἰσχ. Χο.87 **τύμβῳ χέουσα τάσδε κηδείους χοάς·** κ. μέσ. : ᾿Οδ.Κ 518 **ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσιν,** αὐτ.Λ 26 **ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεόμην πᾶσιν νεκύεσσιν,** ῾Ηρ.7,43 **χοὰς δὲ οἱ μάγοι τοῖσι ἥρωσι ἐχέαντο·** ‖ κ. ἐπὶ δακρύων, χύνω δάκρυα, κλαίω : ᾿Ιλ.Η 426 **δάκρυα θερμὰ χέοντες,** αὐτ.Π 3 **δάκρυα θερμὰ χέων ὥς τε κρήνη μελάνυδρος,** Εὐρ.Κύκλ.405 **ἐγὼ δ' ὁ τλήμων δάκρυ' ἀπ' ὀφθαλμῶν χέων ἐχριμπτόμην Κύκλωπι κἀδιακόνουν,** αὐτ.Τρῳ.39 **῾Εκάβη . . δάκρυα χέουσα πολλὰ καὶ πολλῶν ὕπερ·** ‖ κ. παθ. ρέω : ᾿Ιλ.Μ 284 **καὶ τ' ἐφ' ἁλὸς πολιῆς κέχυται λιμέσιν τε καὶ ἀκταῖς,** ᾿Οδ.Δ 523 **πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ δάκρυα θερμὰ χέοντο** (ἐπὶ δακρύων), Σοφ.Τρ.704 **χυθέντος ποτοῦ ἐς γῆν,** ΠΔ ᾿Ιὼβ 29,6 **ὅτε ἐχέοντο αἱ ὁδοί μου βουτύρῳ, τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέοντο γάλακτι·** ‖ κ. παθ. ἐπὶ αἵματος, στάζω, χύνομαι : Αἰσχ.Χο.401 **νόμος μὲν φονίας σταγόνας χυμένας ἐς πέδον ἄλλο προσαιτεῖν αἷμα· 2)** τήκω, χωνεύω ὡς μέταλλον, λειώνω : ΠΔ Μαλ.3,3 **καὶ χεεῖ αὐτοὺς ὡς τὸ ἀργύριον καὶ ὥσπερ τὸ χρυσίον·** ‖ κ. παθ. τήκομαι, διαλύομαι, ὑγροποιοῦμαι : Πλάτ.Τίμ.66C **τὰ δὲ παρὰ φύσιν ξυνεστῶτα ἢ κεχυμένα τὰ μὲν ξυνάγῃ, τὰ δὲ χαλᾷ· 3)** κ. παθ. ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ ἔαρ, χαλαροῦμαι, μαλακώνω : Ξεν.Οἰκ.16,12 **εἰκὸς γάρ, ἔφην ἐγώ, ἐστὶ μάλιστα χεῖσθαι τὴν γῆν τηνικαῦτα,** Θεόφρ.Φ(3,4,4· **4)** κ. **ἐπὶ** ξηρῶν πραγμάτων, σκορπίζω, διασκορπίζω, χύνω : ᾿Ιλ.Ζ 147 **φύλλα τὰ μὲν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη,** αὐτ.Ι 7 **πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευε,** αὐτ.Ι 215 **αὐτὰρ ἐπεὶ ρ' ὤπτησε καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔχευεν,** ᾿Οδ.Β 354 **ἐν δέ μοι ἄλφιτα χεῦον ἐϋρραφέεσσι δοροῖσιν,** αὐτ.Ο 527 **κατὰ δὲ πτερὰ χεῦεν ἔραζε μεσσηγὺς νηός τε·** κ. μέσ. : ᾿Ιλ.Σ 24 **ἑλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν χεύατο κὰκ κεφαλῆς 5)** ἀφήνω τι νὰ πέσῃ κατὰ γῆς, ρίπτω κάτω : ᾿Ιλ.Ρ 619 **ἧριπε δ' ἐξ ὀχέων, κατὰ δ' ἡνία χεῦεν ἔραζε,** αὐτ.Χ 20 **ἀπὸ δ' εἴδατα χεῦεν ἔραζε,** Αἰσχ.᾿Αγ. 239 **κρόκου βαφὰς δ' ἐς πέδον χέουσα·** ‖ κ. ἐπὶ δένδρου, ἀφήνω νὰ κρέμωνται οἱ καρποὶ **ἐν** ἀφθονίᾳ : ᾿Οδ.Λ 587 **δένδρεα δ' ὑψιπέτηλα κατὰ κρῆθεν χέε καρπόν·** ‖ κ. παθ. καταπίπτω, κατέρχομαι : Εὐρ.Βάκχ 456 **πλόκαμος..γένυς παρ' αὐτὴν κεχυμένος· 6)** ρίπτω, ἀναρρίπτω χῶμα, σχηματίζω λόφον, σωρόν, ἀνεγείρω, ὑψώνω : ᾿Ιλ. Η 336 **τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες ἄκριτον ἐκ πεδίου,** αὐτ.Ω 799 **ρίμφα δὲ σῆμ' ἔχεαν** (ἤγειραν τύμβον ἐκ χώματος, τάφον), αὐτ.Ω 801 **χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον,** ᾿Οδ Α 291 **νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν σῆμά τέ οἱ χεῦαι,** αὐτ.Γ 258 **θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν· 7)** παθ. ρίπτομαι, συσσωρεύομαι, μαζεύομαι εἰς τὸ αὐτὸ μέρος : ᾿Οδ.Χ 387 **οἱ δέ τε πάντες κύμαθ' ἁλὸς ποθέοντες ἐπὶ ψαμάθοισι κέχυνται** (ἐπὶ ἰχθύων)· κ. ἐπὶ νεκρῶν χηνῶν : ᾿Οδ.Τ 539 **ἐλθὼν δ' ἐξ ὄρεος μέγας αἰε-**

τός ἀγκυλοχείλης πᾶσι κατ' αὐχένας ἧξε καὶ ἔκτανεν· οἱ δὲ κέχυντο ἀθρόοι ἐν μεγάροις (χήνες)· κ. ἐπὶ κόπρου : 'Ιλ.Ψ 775 τῇ ῥα βοῶν κέχυτ' ὄνθος-ἀποκταμένων ἐριμύκων, 'Οδ.Ρ 298 ἐν πολλῇ κόπρῳ, ἣ οἱ προπάροιθε θυράων ἡμιόνων τε βοῶν τε ἅλις κέχυτ'· κ. ἐπὶ σίτου: 'Ηρ.1,22 ὅκως ἂν δὴ ὁ κῆρυξ ὁ Σαρδιηνὸς ἰδὼν τε σωρὸν μέγαν σίτου κεχυμένον· 8) ἐν συνεκφ. μτ. τοῦ δοῦρα, βέλη κττ., ρίπτω δόρατα βροχηδόν, αφενδονίζω : 'Ιλ.Ε 618 Τρῶες δ' ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν ὀξέα· ‖ κ. μέσ. : 'Ιλ.Θ 159 ἠχῇ θεσπεσίῃ βέλεα στονόεντα χέοντο, αὐτ.Ο 59.. 9) παθ. ἐπὶ προσ., ἐξορμῶ ἰδίᾳ ὁμαδόν, κινοῦμαι ὁρμητικῶς κατά τινος, ἐπιτίθεμαι, χυμάω : 'Ιλ.Π 267 τῶν τότε Μυρμιδόνες κραδίην καὶ θυμὸν ἔχοντες ἐκ νηῶν ἐχέοντο· ‖ παθ. κ. ἐπὶ ἀνθρώπων κ. ζῴων, συρρέω, συνωστίζομαι : 'Ιλ.Ε 141 αἱ μέν τ' ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλῃσι κέχυνται (ἐπὶ προβάτων), 'Οδ.Κ 415 ὣς ἔμ' ἐκεῖνοι ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν, δακρυόεντες ἔχυντο (κλαίοντες συνέρρεον)· 10) ἐπὶ πραγμάτων μὴ ὑποπιπτόντων, οἷον ἐπὶ τῆς φωνῆς, ἐκχέω, πλουσίως, παράγω, διαδίδω, βγάζω : 'Οδ.Τ 521 ἥ τε θαμὰ τρωπῶσα χέει πολυηχέα φωνήν, 'Ησιόδ.Α 396 καί τε πανημέριός τε καὶ ἠῷος χέει αὐδὴν ἴδει ἐν αἰνοτάτῳ, Πίνδ.Ι 8(7),129 ἐπὶ θρῆνόν τε πολύφαμον ἔχεαν, Αἰσχ.'Επτ.73 'Ελλάδος φθόγγον χέουσαν (Γρηγ.Βερναρδ. ἐν λ. «ὁμιλοῦσαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν»), αὐτ.'Ικ.632 νῦν ὅτε καὶ θεοὶ Διογενεῖς κλύοιτ' εὐκταῖα γένει χεούσας, αὐτ.ἀπ.34· κ. παθ.: Τιμ.Λοκρ.101 ἁ πολλὰ καὶ κεχυμένα φωνὰ μεγάλα· ‖ κ. μέσ. : 'Αριστφ.Σφ.1020 εἰς ἀλλοτρίας γαστέρας ἐνδὺς κωμῳδικὰ πολλὰ χέεσθαι (ἐπη) (Γρηγ.Βερναρδ. ἐν λ. «εἰσεχώρησεν εἰς ξένας γαστέρας, διὰ νὰ κενώσῃ ἐντὸς αὐτῶν πολλὰς ἰδέας κωμικὰς (κωμῳδίας)· γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ 'Αριστοφάνης πολλὰς κωμῳδίας του δι' ἄλλων ἐδίδαξε»)· ‖ κ. ἐπὶ πνευστῶν ὀργάνων : Σιμων.150(205),8 ἡδὺ πνεῦμα χέων ἐν αὐλοῖς, 'Αλκ. ἐν ΑΠλ.226 σύριγγι χέων μέλος· 11) ἐπὶ πραγμάτων ἐπισκοτιζόντων τὴν ὄψιν, ἐκπέμπω ἀφθόνως πρός τινα, ἁπλώνω, χύνω : 'Ιλ.Ξ 165 τῷ δ' ὕπνον ἀπήμονά τε λιαρόν τε χεύῃ ἐπὶ βλεφάροισιν ἰδὲ φρεσὶ πευκαλίμῃσι, αὐτ.Υ 321 κατ' ὀφθαλμῶν χέεν ἀχλύν, 'Οδ.Η 15 ἀμφὶ δ' 'Αθήνη πολλὴν ἠέρα χεῦε φίλα φρονέουσ' 'Οδυσῆι, αὐτ.Θ 282 αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντα δόλον περὶ δέμνια χεῦεν (ἅπλωνε βρόχους ἐπὶ τῆς κλίνης), αὐτ.Ψ 156 κὰκ κεφαλῆς χεῦεν πολὺ κάλλος· ‖ κ. παθ. ἐκτείνομαι, ἁπλώνομαι, χύνομαι : 'Ιλ.Ε 696 κατ' ὀφθαλμῶν κέχυτ' ἀχλύς, αὐτ.Ν 544 ἀμφὶ δὲ οἱ θάνατος χύτο θυμοραϊστής, 'Οδ.Η 143 τότε δὴ ῥ' αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ (ἡ ὁμίχλη διεσκεδάσθη, διελύθη), αὐτ.Τ 590 οὔ κέ μοι ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισι χυθείη, 'Ησιόδ.Π 727 ἀμφὶ δέ μιν νὺξ τριστοιχεὶ κέχυται περὶ δειρήν, Σοφ.Τρ.853 κέχυται νόσος, Πλάτ.'Αξ.371D εὔκρατος ἀὴρ χεῖται ἁπαλαῖς ἡλίου ἀκτῖσιν ἀνακιρνάμενος· ‖ κ. μέσ. ἐν παθ. σημ.: 'Ιλ.Η 63 οἵη δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἔπι φρὶξ ὀρνυμένοιο νέον, 'Οππ.Κυν.3,172 χιών, ὅτε πάντα παλύνει ἑσπερίου ζεφύρου πανεπήτριμα χευαμένοιο· 12) μέσ. ἐπὶ προσ., περιβάλλω διὰ τῶν βραχιόνων, περιπτύσσομαι, ἐναγκαλίζομαι : 'Ιλ.Ε 314 ἀμφὶ δ' ἑὸν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήχεε λευκώ, αὐτ.Τ 284 ἀμφ' αὐτῷ χυμένη λίγ' ἐκώκυε, 'Οδ.Θ 527· 13) κ. παθ. εἰμὶ ὅλως παραδεδομένος εἴς τι, παραδίδομαι, ἥδομαι ὑπερβαλλόντως, εὐχαριστοῦμαι : Πίνδ.Ι 1,4 μή μοι κραναὰ νεμεσάσαι Δᾶλος, ἐν ᾇ κέχυμαι (σχόλ. «τουτέστιν ἐφ' ᾗ νῦν τῇ Δήλῳ τὴν σπουδὴν εἶχον τῆς γραφῆς», Γρηγ.Βερναρδ. ἐν λ. «περὶ ἣν σπουδάζω, εἰς ἧς τὸν ἔπαινον εἶμαι ἀπησχολημένος»), 'Απολλ.Ρ 3,1009 ἐχύθη δὲ οἱ ἔνδοθι θυμὸς (ὑπερεχόρη δὲ ἐντὸς ἡ καρδία αὐτῆς), Λουκ.Θυσ. 5 ἐρωτικὸς δὲ ὢν καὶ ἐς τὰ ἀφροδίσια κεχυμένος ῥᾳδίως ἐνέπλησε παίδων τὸν οὐρανόν, 'Αλκίφρ.1,6 κεχυμένος πρὸς ἡδονήν· 14) ρηματ. π. χυτόν, χῦμα, χύσις, χυμός, χυλός, χύτρα, χύτρος, χεῦμα, χοῦς, χύδην, χοή, χυδαῖος, χύτλον.

χῆ ἀττ. κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ἡ : 'Αριστφ.Λυσ.48 χἠ 'γχουσα καὶ τὰ διαφανῆ χιτώνια.

χῆ 'Ησ. «ἔθος, ἀπορία».

χηβάδα (ἡ) δημ. ἁ. ἀχηβάδα βλ.λ.

χηλαμός (ὁ) ἁ. χηραμὸς βλ.λ. : Εὐστ.1248,53 «καὶ μέχρι δὲ ἄρτι πολλοὶ τῶν 'Ελλαδικῶν καὶ μάλιστα τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον χηλαμοὺς τὰς περὶ θάλασσαν ῥωγάδας πέτρας φασὶ κατά τινα παραφθοράν».

χήλαργος-ον (χηλή), δωρ. χάλαργος ἐπὶ ἵππου, ὁ ἔχων ταχείας χηλὰς ἢ πόδας, ὁ ταχύπους, ὁ γρήγορος, ἰδίᾳ μτ. τοῦ ἅμιλλα κτ. πληθ., ἀγὼν ταχέων ἵππων· 'Ησ. «χαλαργούς· τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν τῶν ὀνύχων, οἷον ποδαργούς, ἢ ταχύποδας»: Σοφ.'Ηλ.861 ἢ καὶ χαλάργοις ἐν ἁμίλλαις οὕτως (σχόλ. «λευκόποσι, ταῖς ταχείαις ἐν ταῖς χηλαῖς»).

χηλᾶς (ὁ) ὁ χηλευτὴς βλ.λ.· 'Ησ.«χηλᾶς· ῥάπτης, πλέκτης ἢ τροφεύς».

χήλευμα-ατος (τὸ) (χηλεύω) τὸ σπαρτίον : Σοφ. ἀπ.431· 2) ἐργαλεῖον χρήσιμον εἰς πλοκὴν δικτύων· Πολυδ.7,83 «ἐργαλεῖα σκυτοτόμου», αὐτ. 10,41 «χηλεύματα, ὅπεας· ἃ καὶ χηλεύματα ἐκάλουν οἱ ποιηταί· μάλιστα δὲ οὕτως ὠνόμαζον τῶν τὰς σχοίνους πλεκόντων, ὡς καὶ κράνη χηλευτά, τὰ πλεκτά, 'Ηρόδοτος λέγει», 'Ησ. «χηλεύματα γὰρ ἐλέγοντο οἷον ὀπήτια, οἷς πλέκουσιν ἢ ῥάπτουσιν».

χήλευσις-εως (ἡ) (χηλεύω) ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χηλεύειν, τὸ πλέξιμο, ἡ κατασκευὴ δικτύου· 'Ησ. «χηλεύσεις· πλέξεις».

χηλευτής (ὁ) (χηλεύω) ὁ χηλεύων, ὁ πλέκων, ὁ γνώστης τῆς πλεκτικῆς· 'Ησ. «χηλευτής· ὁ ῥάπτης».

χηλευτός-ή όν (χηλεύω) ὁ πεπλεγμένος, ὁ πλεκτός· Πολυδ 10,41 «κράνη χηλευτά· τὰ πλεκτά» : 'Ηρ.7,89 οὗτοι δὲ εἶχον περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα χηλευτά.

χηλεύω (χηλή) πλέκω, κατασκευάζω δίκτυον· 'Ησ. «χηλεύει· ῥάπτει, πλέκει» : Εὐπ. π. Πολυδ.7,83· 2) ρηματ. π. χήλευμα, χήλευσις, χηλευτάς.

χηλή (ἡ) κ. νεώτ., δωρ. χαλά, π. ποι. ἡ ὁπλὴ τοῦ ἵππου : 'Ησιόδ.Α 62 χθόνα δ' ἔκτυπον ὠκέες ἵπποι νύσσοντες χηλῇσι, Εὐρ.'Ιων 1242 τεθρίππων ὠκίσταν χαλὰν ἐπιβᾶσα, αὐτ.Φοίν.42 πῶλοι δέ νιν χηλαῖς τένοντας ἐξεφοίνισσον ποδῶν· 2) κ. νεώτ. ἐπὶ βοῶν, αἰγῶν κ. προβάτων, ὁ ἐσχισμένος, ὁ δισχιδὴς ὄνυξ· 'Ησ. «χηλή . . ὄνυξ βοός», Σουίδ. «χηλή, ὁπλή, ὄνυξ βοὸς καὶ προβάτου καὶ αἰγός» : Εὐρ.Βάκχ.619 τῷδε περὶ βρόχους ἔβαλε γόνασι καὶ χηλαῖς ποδῶν, 'Αριστλ.ΖΙ 2,1,30 τὰ δὲ δισχιδῆ καὶ ἀντὶ τῶν ὀνύχων χηλὰς ἔχει, αὐτ. ΖΜ 2,9,16, 'Απολλ.Ρ 2,667 ἐνὶ γαίῃ χηλὰς σκηρίπτοντε, ΠΔ Λευτ.11,3 πᾶν κτῆνος διχηλοῦν ὁπλὴν καὶ ὀνυχιστῆρας ὀνυχίζον δύο χηλῶν, Πλούτ.'Ηθ. 559Ε τῶν βοῶν, ἂν εἰς τὰς χηλὰς μαλακιῶσι, προσαλείφειν τὰ ἄκρα τῶν κεράτων, Γεωπ 1,3,10 βόες τὰς χηλὰς περιλιχμώμεναι· ‖ κ. ἐπὶ τῆς Χιμαίρας : Εὐρ.'Ηλ.474 περιπλεύρῳ δὲ κύτει πύρπνοος ἔσπευδε δρόμῳ λέαινα χαλαῖς Πειρηναῖον ὁρῶσα πῶλον, αὐτ.Φοιν.1025 φοιτάσι πτεροῖς χαλαῖσί τ' ὠμοσίτοις· ‖ ἐπὶ καρκίνου, ὁ φαλιδωτὸς ὄνυξ : 'Αριστλ.ΖΙ 4,3,2 οὗτοι δὲ διαφέρουσι τῶν καράβων τῷ ἔχειν χηλάς, αὐτ.Β,2, 20 ὅ,τι ἂν λάβῃ προσάγεται πρὸς τὸ στόμα τῇ δικρόᾳ χηλῇ καθάπερ οἱ καρκίνοι· ‖ ὁ ὄνυξ τοῦ λύκου : Εὐρ.'Εκ.90 εἶδον γὰρ βαλιὰν ἔλαφον

λύκου αἵμονι χαλᾷ σφαζομέναν, Θεόκρ.'Επιγρ. 6,4 τραχὺς γὰρ χαλαῖς ἀμφεπίαζε λύκος· || π. ποι. κτ. πληθ., ὁ ὄνυξ πτηνοῦ : Αἰσχ.Πέρσ.208 **μεθύστερον δὲ κίρκον εἰσορῶ δράμῳ πτεροῖς ἐφορμαίνοντα καὶ χηλαῖς κάρα τίλλονθ'**, Σοφ. 'Αντ.1003 **σπῶνται ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς ἔγνων· πτερῶν γὰρ ῥοῖβδος οὐκ ἄσημος ἦν**, Εὐρ. 'Ιων 1208 **φοινικοσκελεῖς χηλὰς παρεῖσα·** **3)** πᾶν δισχιδές, ἐν εἴδει ὀδόντων ἐξέχον, ἰδίᾳ χειρουργικόν τι ἐργαλεῖον, εἶδος καθετῆρος : 'Ιππ.471,54 **ἔπειτα χηλὴν ὑποθεὶς ὑπὸ τὸν γαργαρεῶνα, ἀντερείδων ἕλκειν ἔστ' ἂν ἐξερύσῃς τὸν πόλυπον**, αὐτ.472,23 **τῆς χηλῆς ὑπερειδούσης·** **4)** βελόνη διαχιδὴς πρὸς πλοκὴν δικτύων, ἡ κερκίς, ἡ σαΐτα τοῦ δικτυοπλόκου· **5)** κτ. πληθ., τὰ ἀπτόμενα ἀλλήλων πέρατα τῶν βλεφάρων, ὅταν ταῦτα ὦσι κεκλεισμένα· 'Ησ. «χηλαί· αἱ συμπτώσεις τῶν βλεφάρων» (ὁ.γρ. χειλαί) **6)** κτ. πληθ. ῥαγὰς κατὰ τὴν πτέρναν ἢ ἄλλο μέρος τοῦ σώματος, σκάσιμο· Πολυδ.4,198 «χηλαὶ ἢ φύσιγγες, ῥαγάδες πτερνῶν, ποδῶν, αἰδοίου»· **7)** τὸ γεγλυμμένον ὀπίσθιον **ἄκρον** τοῦ βέλους, ἡ **γλυφὶς** τοῦ βέλους· 'Ηρων Βελοπ.141· πρβλ. χήλωμα· **8)** κ. νεώτ. σειρὰ λίθων τεχνητῶς προβεβλημένων εἰς τὴν θάλασσαν, χρησιμεύουσα ὡς κυματοθραύστης ἢ ὡς ἀποβάθρα, μῶλος· Σουΐδ. «χηλή· οἱ ἔμπροσθεν τοῦ πρὸς θάλασσαν τείχους προβεβλημένοι λίθοι διὰ τὴν τῶν κυμάτων βίαν μὴ τὸ τεῖχος βλάπτοιτο, παρὰ τὸ ἐοικέναι χηλῇ βοός» : Θουκ.1,63 **παρῆλθε παρὰ τὴν χηλὴν διὰ τῆς θαλάσσης βαλλόμενος**, αὐτ.7,53 **παρεβοήθει ἐπὶ τὴν χηλὴν μέρος τι ἔχων τῆς στρατιᾶς**, Ξεν.7,1,17 **ἄλλοι δὲ ἔθεον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν·** || ὁμ. ἐν φρ. **αἱ χηλαὶ τοῦ λιμένος** αἱ ἐξοχαὶ τοῦ λιμένος : Διόδ.Σ 13,78 **τὰς χηλὰς τοῦ λιμένος**, αὐτ.3,44, Δίων Κ 74,10 **9)** ἡ προεξέχουσα εἰς τὴν θάλασσαν ὑψηλὴ γλῶσσα γῆς, ἡ σειρὰ βράχων χρησιμευόντων ὡς προβλήτων· Σουΐδ. «χηλὴ ὄρους· . . ἐξοχή» : Θουκ.8,90 **χηλὴ γάρ ἐστι τοῦ Πειραιῶς ἡ 'Ηετιώνεια**, Πλούτ.Σόλ.9 **ὑφορμίσασθαι τῇ Σαλαμῖνι κατὰ χηλήν τινα πρὸς τὴν Εὔβοιαν ἀποβλέπουσαν** **10)** μτγν. κ. νεώτ. ἀστρον. κτ. πληθ. ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Καρκίνου : 'Αρατ.89 **μεγάλας ἐπιμαίεο χηλάς**, αὐτ.232 **ἦχί περ ἄκραι χηλαὶ καὶ ζώνη περιτέλλεται 'Ωρίωνος·** || πάπ. κ. νεώτ. ἄστρον. **χηλαὶ τοῦ Σκορπίου** τμῆμα τοῦ ἀστερισμοῦ Σκορπίου : Πάπ. ἐν ταῖς χηλαῖς τοῦ Σκορπίου· || νεώτ τὸ δισχιδὲς ἄκρον τοῦ ὀχλέως, τοῦ μοχλοῦ· **11)** νεώτ. ναυ. τὸ ἐλαφωνύχιον τοῦ κατοχέως βλ.λ.

χηλινός-ή-όν κ. **χήλινος** ὁ χηλευτὸς βλ.λ., ὁ πλεκτός· Πολυδ.7,172 «χηλινὸν ἄγγος· τὸ ἐκ σχοινίων πλέγμα δηλοῖ» : 'Ανακρ.37 **χηλινὸν ἄγγος**.

χηλίον (τό) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χηλὴ βλ.λ. : Σχόλ. 'Αρατ.173· **2)** ὑποκορ. τοῦ χηλὸς βλ.λ.:Πολυδ.10,41.

χηλόγναθα (τά) νεώτ. ζωολ. τάξις μυριαπόδων, ἀ. διπλόποδα.

χηλοδευσεῖν 'Ησ. «ἀδολεσχεῖν· οἱ δὲ τρίβειν» (ἐσφ. γρ.)

χειλοειδής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χηλήν· **2)** νεώτ. ἰατρ. τὸ **χηλοειδὲς** ὡς οὐσ., ὄγκος συγγενὴς πρὸς τὸ ἴνωμα, περιγεγραμμένος σκληρὸς χρώματος ἐρυθρωποῦ ἢ λευκοῦ μετὰ στιλπνῆς ἐπιφανείας.

χηλόποδα (τά) νεώτ. ζωολ. κατηγορία μυριαπόδων, περιλαμβάνουσα τὰς σκολοπένδρας καὶ τὰ συγγενῆ πρὸς ταύτας ζῷα.

χηλόπους-ποδος-πουν σχόλ. ἐπὶ τοῦ Πανός, ὁ ἔχων πόδας μὲ χηλάς, δισχιδεῖς : Σχόλ.ΑΠ 15,21.

χηλός (ὁ) (χάσκω· Εὐστ.1449,1 «ἀπὸ τῆς γινομένης διαστάσεως κατὰ τὴν ἄνοιξιν») κ. νεώτ. μέγα ξύλινον κιβώτιον διὰ φορέματα καὶ σκεύη, συχνάκις διακοσμούμενον δι' ἐνθεμάτων χρυσοῦ· Πολυδ. 10,31 εἶτα δὲ ἀποτίθενται αἱ ἐσθῆτες, χηλοί, κιβωτοί, κιβώτια, κίσται, καὶ κιστίδες», Σχόλ.'Ιλ.Π 221 «χηλοῦ παρὰ τὸ κοῖλα, ὅ ἐστι ξύλα· οἱ δὲ παρὰ τὸ χῶ τὸ χωρῶ. Καλεῖται δὲ παρὰ μὲν Λάκωσι κιβωτός, παρὰ δὲ 'Αττικοῖς λάρναξ», ΑΒ 1096 «κιβωτός.Κλειτορίων» : 'Ιλ.Π 221 **χηλοῦ δ' ἀπὸ πῶμ' ἀνέῳγεν καλῆς, δαιδαλέης**, 'Οδ.Β 339 **ἔκειτο . . ἐσθής τ' ἐν χηλοῖσιν**, αὐτ.Ν 10 **εἵματα μὲν δὴ ξείνῳ ἐυξέστῃ ἐνὶ χηλῷ κεῖται**, Θεόκρ.16,10 **κενεᾶς ἐπὶ πυθμένι χηλοῦ**, Λυκόφρ.239, Κόιντ.5,653· **2)** νεώτ. στρατιωτ. τὰ καμμά, τὰ κομμοδῖνα.

χηλουρίδαι (οἱ) νεώτ. ζωολ. οἰκογέν. **ἀμφιπόδων** μαλακοστράκων **περιλαμβάνουσα** μικρὰς θαλασσαίας καρίδας.

χηλοφόρα (τά) νεώτ. ζωολ. **κατηγορία ζῴων** τῆς συνομοταξίας τῶν **ἀρθροπόδων**.

χηλῶ-όω, παθ. παρακ. κεχήλωμαι (Σοφ.ἀπ.431), σχίζω, ἐπιχαράττω, διχάζω : Φίλ.Μηχ.Βελοπ 77,8 **μέγα γὰρ τὸ πρᾶγμα χηλῶσαι·** κ. παθ. : 'Ηρων Βελοπ.141,14 **ταύτην δὲ ἡ κατάγουσα χεὶρ διπλῆ γίνεται, κεχηλωμένη πρὸς τὸ μεταξὺ τῶν χηλῶν δέξασθαι τὸ τοῦ βέλους πάχος·** **2)** πλέκω, συρράπτω, μπαλώνω· || παθ. : 'Ησ. «κεχήλωμαι πόδας· δέδεμαι, συνέρραμμαι τοὺς πόδας»: Σοφ.ἀπ.431 **κεχήλωμαι πόδας·** **3)** ῥηματ. π. χήλωμα, χηλωτός.

χηλῶϊος 'Ησ. «χηλός· κιβωτός. χηλῶϊος· ὅμοιον».

χήλωμα-ατος (τό) (χηλῶ) μτγν. τὸ σχίσμα, ἡ ἐγκοπή· Γαλ.'Ιππ.Γλωσσ.'Εξήγ.596 «χήλωμα· τὴν δισχιδῆ γλυφίδα τοῦ βέλους, ἣ προστιθέασιν ἐν τῷ τοξεύειν τῇ νευρᾷ τὸ βέλος», 'Ησ. «χήλωμα· γλυφίς» : 'Ερατοσθ.Κατ.29.

χηλώτιον (τό) ἡ βελόνη τοῦ δικτυοπλόκου· 'Ησ. «χηλώτια· αἱ ῥαφίδες τῶν δικτυοπλόκων».

χηλωτός-ή-όν (χηλῶ) μτγγ. ὁ πλεκτός : Φίλ. Βελοπ.85,37 (ὁ. ἀνάγν.).

χημεία (ἡ) κ. νεώτ. χημ., μτγν. μαν. ἀ. χημία βλ.λ., ἡ ἐπιστήμη ἡ σπουδάζουσα τὰς ἰδιότητας τῶν διαφόρων οὐσιῶν καὶ τὰς ἀλλοιώσεις ἃς ὑφίστανται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἄλλων οὐσιῶν ἢ μηχανικῶν παραγόντων, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὴν σύστασιν καὶ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἀναπαραγωγὴν αὐτῶν ἐξ ἄλλων.

χημεῖο(ν) (τό) νεώτ. κ. δημ. γεν. τὸ ἐργαστήριον τοῦ χημικοῦ· **2)** εἰδ. τὸ πανεπιστημιακὸν ἵδρυμα ἔνθα διδάσκεται ἡ χημεία.

χημειοτροπικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος, ἢ ὁ ἔχων τὴν ἰδιότητα τοῦ χημειοτροπισμοῦ βλ.λ.

χημειοτροπισμός (ὁ) νεώτ. βοταν. ἡ διὰ χημικῶν μέσων ἐπενέργεια ἐπὶ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὰς ἰδιότητας τῶν φυτῶν.

χήμευσις-εως (ἡ) σχόλ. ἡ ἔκχυσις, ἡ ἐκροή: Σχόλ.Τζέτζ.'Εξήγ.'Ιλ.Λ 15.

χημευτής (ὁ) μσν. κ. χειμευτής κ. χυμευτής, ὁ ἀλχημιστής· Δουκάγγ.

χημευτική (ἡ) λεξ. ἡ χημεία βλ.λ.· Σουΐδ. «χημευτική· τοῦ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ κατασκευή, ἧς τὰ βιβλία διερευνησάμενος ὁ Διοκλητιανὸς ἔκαυσεν» (διόρθ. ἀντὶ χημεία).

χημευτικός-ή-όν λεξ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χημίαν ἢ τὴν ἀλχημίαν· || τὰ χημευτικά ὡς οὐσ. τὰ βιβλία τῆς ἀλχημίας· Σουΐδ.ἐν λ. Ζώσιμος **χημευτικὰ πρὸς Θεοσεβίαν τὴν ἀδελφήν·** || κ. θηλ. ἡ **χημευτική** ὡς οὐσ. βλ.λ.

χήμη (ἡ) (χαίνω, χάσκω) κ. μαν. 'Ησ. «χήμη· χασμή, χηραμίς»· **2)** εἶδος κογχύλης μετὰ δύο χαινόντων ὀστράκων, χηβάδα· Φρύν.387 «χήμη· πόθεν ἀνεμίχθη τῇ τῶν 'Ελλήνων φωνῇ ἄδηλον» οἱ γὰρ ἀρχαῖοι κογχύλην λέγουσι τοῦτο», Σουΐδ.

«χήμη· εἶδος ὀστρέου» : Φιλύλλ.Πόλεις Ι,'Αριστλ. ΖΙ 5,15,14 **αἱ δὲ κόγχαι καὶ χῆμαι καὶ σωλῆνες καὶ κτένες ἐν ταῖς ἀμμώδεσι** λαμβάνουσι τὴν σύστασιν, Ξενοκρ.9,16, Αἰλ.ΖΙ 15,12, 'Ιππιατρ.247,3 πλῆθος χήμης (διορθ.χίμης)· **3)** μέτρον ἔχον περίπου τὴν χωρητικότητα τοῦ ὀστράκου τῆς χήμης· ὑπῆρχον δὲ δύο εἴδη, τὸ μεῖζον τριῶν δραχμῶν καὶ τὸ ἔλασσον δύο (Γαλ.19,763) : 'Ιππ.621,42 **ἔχοντα σελίνου ὅσον χήμην,** αὐτ.625,31 νέτωπον ὅσον χήμην **ἁδρήν,** 'Αρχιγ.π.Γαλ.13,415 **μετὰ σπέρματος καρδάμου χήμης,** Γαλ.19,980 ἡ χήμη στάγια δύο, **κεράτια ξξ,** αὐτ.984 **ἡ χήμη ἐστὶ κυάθου τέταρτον, ἄγει δὲ οὐγγίας γ', γράμμα ἕν,** αὐτ.985 ἡ χήμη **κυάθου τέταρτον, ἄγει δραχμὰς γ'.**

χημία (ἡ) μτγν. μσν. κ. ἐαφ. γρ. χυμεία (Δουκάγγ.), νεώτ. χημεία βλ.λ., ἡ τέχνη τῆς μετατροπῆς τῶν μετάλλων, ἡ χημευτική· Σουΐδ.«ἡ τοῦ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ κατασκευή»: 'Ιω.'Αντ.834 **ὁ Διοκλητιανὸς ἔκαυσε τὰ βιβλία τὰ περὶ χημίας καὶ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ· 2)** τὸ μέλαν τοῦ ὀφθαλμοῦ, αἰγύπτιον ὄνομα τῆς Αἰγύπτου ἕνεκα τοῦ μέλανος αὐτῆς ἐδάφους, ἡ μέλαινα χώρα : Πλούτ.'Ηθ.364C **τὴν Αἴγυπτον ἐν τοῖς μάλιστα μελάγγειον οὖσαν ὥσπερ τὸ μέλαν τοῦ ὀφθαλμοῦ Χημίαν καλοῦσιν, καὶ καρδίᾳ παρεικάζουσι.**

χημιατρεία (ἡ) νεώτ. θεωρία, καθ' ἣν τὰ φυσιολογικὰ φαινόμενα ἐξηγοῦνται ὑπὸ τῶν χημικῶν ἀντιδράσεων.

χημικοθεραπεία (ἡ) νεώτ. θεραπευτικὴ μέθοδος τῶν νόσων καὶ ἰδίᾳ τῶν λοιμωδῶν, χρησιμοποιοῦσα τὰς χημικὰς συγγενείας ἐνίων σωμάτων πρὸς τὰ ζῶντα ὄντα, ἡ χημικοθεραπευτική.

χημικοθεραπευτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν διὰ χημικῶν οὐσιῶν θεραπείαν· || τὸ θηλ. **χημικοθεραπευτική** ὡς οὐσ. ἡ χημικοθεραπεία βλ.λ.

χημικός-ή-ά(ν) νεώτ. κ. δημ. **ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος** εἰς τὴν χημείαν, ἡ **ὁ ἐκτελούμενος διὰ τῶν** μεθόδων τῆς χημείας, ὁ τῆς χημείας, ἀντιθ.φυσικός : **χημικὰ σύμβολα** (τὰ ἀρχικὰ γράμματα τοῦ λατινικοῦ ὀνόματος τῶν διαφόρων στοιχείων τῆς χημείας), - χημικαὶ **δοκιμασίαι ὑλικῶν** (αἱ γινόμεναι πρὸς προσδιορισμὸν τῆς συστάσεως τῶν ὑλικῶν), -χημικὴ **ἀντιδοσία** (ἡ ἐπὶ διαφόρων δηλητηριάσεων ἐξουδετέρωσις τῆς δράσεως τοῦ δηλητηρίου δι' οὐσιῶν), - χημικὴ **συγγένεια** (ἡ αἰτία εἰς ἣν ὀφείλονται τὰ φαινόμενα τῆς χημείας),-χημικὰ **προϊόντα - λιπάσματα, - χημικὴ ἀνάλυσις, - χημικαὶ ἐξισώσεις, - χημικὸς πόλεμος** (ὁ καθ' ὃν χρησιμοποιοῦνται διάφ. χημικῶς παρεσκευασμένα δηλητηριώδη ἀέρια πρὸς ἐξόντωσιν τῶν ἀντιπάλων)· || τὸ ἀρσ **χημικός** ὡς οὐσ. ὁ ἔχων ὡς ἐπάγγελμα τὴν χημείαν, ὁ ἀσκῶν τὴν χημείαν ὡς ἐπιστήμην ἢ ὡς τέχνην· || κ. ἐπιρρ. **-ῶς.**

χημικοταξία (ἡ) νεώτ. χημ. κ. **χημοταξία** κ. **χημιοταξία** ἡ ὑπὸ τῶν χημικῶν οὐσιῶν ἕλξις ἢ ἄπωσις τῶν μονοκυττάρων ὀργανισμῶν ἡ ἐπιτρέπουσα τὴν ἑρμηνείαν τῶν φαινομενικῶς αὐτομάτων κινήσεων τῶν ὄντων τούτων.

χημικοφυσικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χημείαν καὶ τὴν φυσικὴν συγχρόνως· **2)** τὸ θηλ ὡς οὐσ. κλάδος τῆς χημείας διερευνῶν καὶ καθορίζων τὴν ἀλληλεπίδρασιν τῶν φυσικῶν καὶ τῶν χημικῶν φαινομένων.

χημιλιπάσματα (τὰ) νεώτ. χημ. λιπάσματα χημικά.

χήμιον (τὸ) μτγν., ὀρθότ. **χημίον,** ὑποκορ. τοῦ χήμη βλ.λ. : Ξενοκρ. π. 'Ενύδρ.Τροφ.190, 'Ορειβ.1,119 **τὰ μικρὰ χημία.**

χημιοσύνθεσις-εως (ἡ) νεώτ. χημ. ἡ σύνθεσις ἡ ἐπιτελουμένη διὰ χημικῶν μέσων.

χημιοταξία (ἡ) νεώτ. χημ. ἅ. χημικοταξία βλ.λ.

χημίς-ίδος (ἡ) μτγν. αἰγυπτ. ὄνομα τοῦ φυτοῦ ἐλαφοβόσκου : Διοσκ.3,73.

χημισμός (ὁ) νεώτ. χημ. ἡ ἐπιτελουμένη χημικὴ ἐξεργασία, μεταβολή· **2)** φυσιολ. τὸ σύνολον τῶν χημικῶν φαινομένων **τῆς πέψεως.**

χημοταξία (ἡ) νεώτ. χημ. ἅ. χημικοταξία βλ.λ.

χήμωσις-εως (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἰατρ. **ἐλάττωμα** τῶν ὀφθαλμῶν, καθ' ὃ ὁ κερατοειδὴς ἐξοιδαίνεται ὡς ὄστρακον χήμης· Γαλ.19,436 «χήμωσίς ἐστι ἔπαρμα τοῦ περιοφθαλμίου ὑμένος ὃ καὶ λευκὸν προσαγορεύουσι πάθος ὅμοιον λευκῇ σαρκί»· || νεώτ. φλεγμονώδης ἐξοίδησις τοῦ ἐπιπεφυκότος τοῦ βολβοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ.

χὴν (ὁ,ἡ) (χοίνω) κ. νεώτ., δωρ. **χάν,** δημ. χῆνα βλ.λ., ἰων. γενικ. πλ. **χηνῶν** ('Ηρ.2,45), ἀνώμ. αἰτ. πλ. **χένας** (ΑΠ 7,546)· ΕΜ 811,17 «χήν, κοινόν ἐστι τῷ γένει· ἔστι δὲ καὶ εἰδικόν. Γίνεται παρὰ τὸ ἠχή, ὃ σημαίνει τὴν βοήν, ἠχήν· καὶ ἀφαιρέσει τοῦ η· κρακτικὸν γάρ ἐστι καὶ φωνητικόν»· ἄγριον νηκτικὸν πτηνόν : 'Ιλ.Β 460 **ὥς τ' ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλά, χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,** Εὔβουλ.Χάρεις Ι,3 **χῆνα πλαταγίζοντα καὶ μὴ κεχηνότα·** || ἥμερον νηκτικὸν πτηνόν : 'Οδ.Ο 174 **χῆν' ἥρπαξ' ἀτιταλλομένην ἐνὶ οἴκῳ,** αὐτ.Τ 536 **χῆνές μοι κατὰ οἶκον ἐείκοσι πυρὸν ἔδουσιν,** Σοφ.ἀπ.744 **τιθασὸς χήν,** 'Επιγέν.Βακχεία 2 **ὥσπερ χῆνα σιτευτὰν λαβὼν ἔτρεφέ με,** Εὔβουλ.Προκρις Ι,5 **γάλακτι χηνός** (παροιμ. ἐπὶ πολυδαπάνου καὶ σπανιωτάτου ἐδέσματος· πρβλ. τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα), Πλούτ.'Ηθ. 965Α **χηνῶν ἥπατα,** Διόδ.Σ Ι,70 **χηνῶν κρέα,** Αἰλ.ΖΙ 2,29 **θηρᾶν χῆνας ἐξ αὐλῆς,** αὐτ.ΖΙ 15,1 **χηνὸς νεοσφαγοῦς αἷμα,** Πόπ. **περὶ δὲ τῶν δύο χηνῶν,** Εὐατ.1778,10· || κ. ἐν ὅρκῳ **νὴ ἢ μὰ τὸν χῆνα** : 'Αριστφ.'Ορν.521 **λάμπων δ' ὄμνυσ' ἔτι καὶ νυνὶ τὸν χῆν', ὅταν ἐξαπατᾷ τι,** Ζηνόβ.5,81 **'Ραδαμάνθυος ὅρκος·** Κρατῖνός φησιν ἐπὶ τῷ **χηνὶ καὶ τῷ κυνὶ καὶ τοῖς τοιούτοις** ὅρκον **'Ραδαμάνθυϊ ἀνατιθέασιν, ὡς καὶ** Σωσικράτης **ἐν δευτέρῳ** Κρητικῶν, **ἵνα μὴ θεοὺς ὀμνύωσιν·** || νεώτ. ζωολ. γένος πτηνῶν νηκτικῶν πλατυρραμφῶν τῆς οἰκογ. τῶν **χηνιδῶν.**

χῆνα (ἡ) δημ. ὁ χὴν βλ.λ.· **2)** μτφ. ὁ εὐήθης, ὁ μωρός, ὁ ἀνόητος : παροιμ.φρ. **ηὗρε χῆνα καὶ τὴν μαδᾷ** (ἐπὶ ἐκμεταλλευομένου ἄλλον ἀφελῆ).

χηνἄλωπέκειος-α-ον μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χηναλώπεκα, ὁ τοῦ χηναλώπεκος βλ.λ. : 'Αθήν.2,58Β **τῶν ᾠῶν φασι πρωτεύειν τὰ τῶν ταῶν, μεθ' ἃ εἶναι τὰ χηναλωπέκεια.**

χηναλωπεκιδεύς-έως (ὁ) μτγν. τὸ νεογνὸν τοῦ χηναλώπεκος βλ.λ. : Αἰλ.ΖΙ 7,47 **τὰ πρόσφατα ὀρνύφια . . ἀλεκτορίδας λέγουσι . . καὶ χηνιδεῖς καὶ χηναλωπεκιδεῖς, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια κατὰ τὰ αὐτὰ** σχηματίζουσι.

χηνἄλώπηξ-εκος (ὁ) εἶδος χηνὸς ἢ νήσσης αἰγυπτιακῆς, διοιτωμένης ἐν ὀπαῖς : 'Ιππ.8,214,12 **χηναλώπεκος ἄφοδον,** 'Ηρ.2,72 **ἱροὺς δὲ τούτους τοῦ Νείλου φασὶ εἶναι καὶ τῶν ὀρνίθων τοὺς χηναλώπεκας,** 'Αριστφ.'Ορν.1295 **χηναλώπηξ Θεαγένει,** 'Ηρῳδ.4,13 **τὴν χηναλώπεκ' ὡς τὸ παιδίον πνίγει,** 'Ωραπ.'Ιερογλ.1,53 **υἱὸν δὲ βουλόμενοι γράψαι, χηναλώπεκα ζωγραφοῦσι· τοῦτο γὰρ τὸ ζῷον φιλοτεκνότατον·** || νεώτ. ζωολ. γένος πτηνῶν νηκτικῶν πλατυρραμφῶν ἐκ τῶν νησσιδῶν,περιλαμβάνον νήσσας μετὰ λεπτοῦ σώματος.

χηνάρης (ὁ) δημ. κ. **χήναρης** ὁ ἐκτρέφων ἢ ὁ πωλῶν χῆνας.

χηνάρι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ χῆνα βλ.λ., μικρὸς χήν, ἅ. χηνάριον.

χηνάριον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ., δημ **χηνάρι,** ὑποκορ. τοῦ χήν, μικρὸς χήν· Γεωπ.564,57 **«χηνάριον, διότι ἐν τοῖς νάμασι χαίρει»** : 'Ηρωδιαν.'Επιμ 150.

χηνέα (ἡ) γλωσσ. εἶδος βοτάνης.

χήνειος-α-ον (χήν) κ. μσν. κ. νεώτ., ἰων. **χήνεος**, μτγν. κ. μσν. τ. **χήνιος** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χῆνα, ὁ τοῦ χηνός, ὁ χηνήσιος : Ἡρ. 2,37 **κρεῶν βοέων καὶ χηνέων**, Εὐρ.ἀπ.470 **μόσχων τε σάρξ τέρεινα χηνεία τε δαίς**, Ἀριστλ. ΖΙ 5,33,5 **χήνειον ᾠόν**, Διόδ.Σ 1,84 **καὶ κρέα χήνεια**, Ἀντιγ.Καρ.83,21 **ᾠοῦ χηνείου**, Διοσκ.1,81 **στέατι χοιρείῳ ἢ χηνείῳ**, Ἀθήν.9,384C **χηνείων δ' ἠπάτων, περισπούδαστα δὲ ταῦτα κατὰ τὴν Ῥώμην** (περιζήτητον ἔδεσμα), Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.51B, Ἱππιατρ.45,23 **χήνεια κρέα**, - **χήνειον δέρμα** (τὸ δέρμα τοῦ ἀνθρώπου παρεμφερὲς ὂν πρὸς τὸ τοῦ χηνός, ὅταν ἐκ φόβου ἢ ψύχους ἢ ἄ. ἀνορθοῦνται αἱ τρίχες), - **χήνειον βάδισμα** (τὸ τῶν πασχόντων ἐκ συγγενοῦς ἐξαρθρήματος τῶν κατ' ἰσχίον διαρθρώσεων, ἢ τῶν προσβληθέντων ἐκ προϊούσης δυστροφίας τῶν μυῶν καὶ ἀναγκαζομένων κατὰ τὸ βάδισμα νὰ κλίνωσι τὸν κορμὸν ἐναλλὰξ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ τ' ἀριστερά, ὡς ἡ βαδίζουσα νῆσσα ἢ ὁ χήν), - **χήνειος πούς**.

χηνέλωψ-οπος (ὁ) ἄ. χηναλώπηξ βλ.λ.· Ἡσ. «χηναλώπεκες λέγονται καὶ χηνέλοπες».

χήνεος-α-ον ἰων. τ. ἀντὶ χήνειος βλ.λ. : Ἡρ.2,37.

χηνέρως-ωτος (ὁ) μτγν. εἶδος μικρῶν χηνῶν : Πλίν.ΦΙ 10,22.

χήνημα-ατος (τὸ) (ἐκ τοῦ ἀχρ. χηνέω, ἐν χρ. μ. ἐν ἀπαρμφ. ἀορ. **χηνῆσαι**) τὸ χάσκειν, ἰδίᾳ τὸ καταγελᾶν μετ' ἀνοικτοῦ στόματος, περιφρόνησις, σκῶμμα· Ἡσ. «χήνημα· καταμώκημα».

χηνῆσαι (ἐξ ἀχρ. ἐνεστ. χηνέω) Ἡσ. «χηνῆσαι· καταμωκήσασθαι»· πρβλ. Λοβεκ.Τεχν.260.

χηνήσιος-α-ο δημ. χήνειος βλ.λ. : **χηνήσιο κρέας**.

χηνιάζω ἄ. χηνίζω βλ.λ. : Δίφιλ.Συνωρὶς 5 **ἐχηνίασας. - Ποιοῦσι τοῦτο πάντες οἱ παρὰ Τιμοθέῳ** (δ.γρ. ἐχήνισας).

χηνίδαι (οἱ) νεώτ. ζωολ. οἰκογ. πτηνῶν πλατυρραμφῶν τοῦ ἀθροίσματος τῶν **νηκτικῶν**.

χηνιδεύς έως (χήν) μτγν. τὸ νεογνὸν τοῦ χηνός, ἡ χηνίτσα : Αἰλ.ΖΙ 7,47.

χηνιδῆς-οῦς (ὁ) λεξ. ὁ χηνιδεύς βλ.λ. : Φιλήμ. Λεξ. ἐν λ. λαγωός.

χηνίζω κ. **χηνιάζω** μιμοῦμαι τὴν φωνὴν τοῦ χηνός, κράζω ὡς χήν, ἰδίᾳ ἐκπέμπω διὰ τοῦ αὐλοῦ ἦχον ὅμοιον πρὸς φωνὴν χηνός : Δίφιλ.Συνωρὶς 5 (δ.γρ. ἐχηνίασας), Ἀθήν.14,657E **χηνίζειν δὲ εἴρηται ἐπὶ τῶν αὐλούντων**.

χηνίον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χήν, ὁ μικρὸς χήν, τὸ χηνάρι : Μένιππ.π.Ἀθήν.14,664B **καὶ εὐθέως περιφέρετο περδίκια ὀλίγα καὶ χηνία ὀπτά**.

χήνιος-α-ον μτγν. κ. μσν ἄ. χήνειος βλ.λ. : Ἀρτεμίδ.Δαλδ.1,99,21, Ἱππιατρ.118,10 **χήνια κρέα**, Ἀχμ. Ὀνειροκρ.269,29 **πτερὸν χήνιον**, Θεοφάν.Νόνν. 1,184,9 **χηνίου στέατος**.

χηνίσκος (ὁ) κ. μσν. ὑποκορ. τοῦ χήν, μικρὸς χήν, χηνάρι : Εὔβουλ.Αὔγη 1,3 **τοῖς δὲ γενναίως πάλαι διεσπάρακται θερμὰ χηνίσκων μέλη**· **2**) συνήθ. μέρος καὶ κόσμημα τοῦ πλοίου ἐν τῇ πρύμνῃ κεκαμμένον ὡς ὁ λαιμὸς τῆς χηνός· Σουΐδ. «χηνίσκος· μέρος τι τοῦ πλοίου», Εὐστ.667,15 «χηνὸς τύπος ἐν τῷ ἄκρῳ γλυφόμενος» : Λουκ.Ἀλ. Ἱστ.2,41 **ὁ ἐν τῇ πρύμνῃ χηνίσκος ἄφνω ἐπτερύξατο καὶ ἀνεβόησε**, αὐτ.Πλ.5 **ὡς δὲ ἡ πρύμνα μὲν ἐπανέστηκεν ἠρέμα καμπύλη χρυσοῦν χηνίσκον ἐπικειμένη**· **3**) Ἀρτεμίδ.Δαλδ.2,23 «χηνίσκος σημαίνει τὸν κυβερνήτην» (πιθ. ἐσφ. γρ.).

χηνίτσα (ἡ) δημ. ὑποκορ. τοῦ χήνα βλ.λ.

χηνοβοσία (ἡ) κ. χηνοβοσκία κ. **χηνοβωτία** τὸ βόσκειν, τὸ τρέφειν χῆνας· Μοῖρ.403 «χηνοβοσία Ἀττικοί· χηνοβοσκία Ἕλληνες».

χηνοβοσκεῖον (τὸ) μτγν. κ. μσν. κ. **χηνοβόσκιον** **τόπος ἐν ᾧ** βόσκονται, **τρέφονται** χῆνες : Βάρρ. 3,10,1, Γεωπ.14,22,1 **χηνοβοσκεῖον δὲ ἐν χωρίῳ ποιητέον εὐδάτῳ καὶ ἐνύδρῳ**.

χηνοβοσκία (ἡ) μτγν. ἄ. χηνοβοσία βλ.λ.:Μοῖρ.403.

χηνοβόσκιον (τὸ) ἄ. χηνοβοσκεῖον βλ.λ.

χηνοβόσκος (ὁ) πάπ. ἄ. χηνοβοσκός βλ.λ. : **χηνοβόσκοι βασιλικοί**.

χηνοβοσκός (ὁ) κ. νεώτ. ὁ βόσκων, ὁ τρέφων χῆνας, ὁ χηνοτρόφος : Κρατῖν.π.Ἀθήν.7,384B **χηνοβοσκοὺς οἴδασι**, Διόδ.Σ 1,74 **οἵ τε ὀρνιθοτρόφοι καὶ οἱ χηνοβοσκοί**.

χηνοβοτία (ἡ) ἐσφ. γρ. ἀντὶ χηνοβωτία.

χηνοβωτία (ἡ) ἄ. χηνοβοσία βλ.λ. : Πλάτ.Πολιτ. 264C **καὶ μὴν χηνοβωτίας γε καὶ γερανοβωτίας, . . πέπυσαι γοῦν καὶ πιστεύεις εἶναι**.

χηνομεγέθης-ους-ες μτγν. ὁ ἔχων μέγεθος χηνός : Στράβ 15,1,57 **καὶ τοῖς πέρδιξιν, οὓς χηνομεγέθεις εἶναι**.

χηνόμυχος (ἡ) μτγν. βοτάνη τις ἀκαθόριστος, παρατεθειμένη ταῖς ὁμ. ἀκαθορίστοις βοτάνοις χηνόπους, χηνέρωτες· πρβλ. χηνοπόδιον : Πλίν. ΦΙ 21,36.

χηνοπλούματον (τὸ) μτγν. στρῶμα ἐκ πτίλων χηνός : Ἰω.Χρυσ.8,40 **τὰ μαλακὰ χηνοπλουμάτα**.

χηνοπόδι (τὸ) δημ. σημεῖον διασταυρώσεως τριῶν ὁδῶν ἢ ρυάκων ἢ αὐλάκων κττ.· **2**) πᾶν τρισχιδές, οἷον σχοινίον ἢ κόμβος ἀπολήγων εἰς τρεῖς κλῶνους· **3**) τὸ φυτὸν ἀρνόγλωσσον.

χηνοποδικά (τὰ) νεώτ. βοταν. τάξις φυτῶν, ἄ. κεντρόσπερμα βλ.λ.

χηνοπόδιον (τὸ) νεώτ. ὄνομ. γένους φυτῶν περιλαμβάνοντος πολλὰ ποώδη, λαχανευόμενα (οἷον τὸ στριγγλόχορτο, τὸ βρωμόχορτο, ἡ κλουσίδα) ἢ νομευτικά, τινὰ θαμνώδη φαρμακευτικά, εὐώδη ἢ κοσμητικά, καὶ πολλὰ ζιζάνια· **χηνοποδίου ἔλαιον** (ὁ δι' ἀποστάξεως μεθ' ὑδρατμῶν τῶν ἐναερίων μερῶν τοῦ χηνοποδίου τοῦ ἀνθελμιντικοῦ).

χηνόπους-ποδος (ὁ,ἡ) μτγν. κ. νεώτ. κτ. θηλ. βοτάνη τις ἀκαθόριστος τοῦ γένους χηνοποδίου βλ.λ. : Πλιν.ΦΙ 21,11 (δ.γρ.)· πρβλ. χηνόμυχος· **2**) κτ. ἀρσ. νεώτ. ζωολ. γένος μαλακίων **ἀπορραΐδων** γαστεροπόδων.

χῆνος (ὁ) δημ. **ὁ** ἄρρην χήν.

χηνοσκόπος (ὁ) μαν. ἐπίθ. ἀετοῦ, **ὁ παρατηρῶν**, ὁ παραμονεύων χῆνας : Φιλῆς 15,10 **τοὺς ἀετοὺς τοὺς χηνοσκόπους**.

χηνοτρόπος (ὁ) πάπ. ἀντὶ χηνοτρόφος βλ.λ.

χηνοτροφεῖον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. κ. **χηνοτρόφιον** τόπος, ἐν ᾧ τρέφονται χῆνες : Κολουμ. 8,1,3 **μελισσῶνες καὶ χηνοτροφεῖα**.

χηνοτροφία (ἡ) νεώτ. ἡ διατροφὴ χηνῶν.

χηνοτρόφος-ον λεξ. κ. νεώτ. ὁ τρέφων χῆνας, ὁ χηνοβοσκός, **ὁ** χηνάρης· ΕΜ 870,53· || νεώτ. τὸ ἀρσ. **χηνοτρόφος** ὡς οὐσ.

χηνύσσω ἰων. **τ.** ἀντὶ χηνυστῶ βλ.λ.

χηνύστρα (ἡ) ἡ χάσμη· Ἡσ. «**χηνύστρα**· αὐτὴν τὴν χάσμην καὶ τὸ στραγγεύεσθαι».

χηνυστρῶ-έω ἄ. χηνυστῶ βλ.λ.

χηνυστρῶμαι-άομαι χασμῶμαι, χάσκω· Ἡσ. «χηνυστρᾶσθαι· χασμᾶσθαι» (κῶδ. χαμᾶσθαι).

χηνυστῶ-έω ἰων. **χηνύσσω** κ. **χηνύω**· Ἡσ. «χηνυστεῖς, βοᾷς, κέκραγας· **ἐνίοτε** στραγγεύῃ» (κῶδ στραγεύῃ) (δ.γρ. χηνυστρεῖς).

χηνύω ἰων. τ. τοῦ χηνυστῶ βλ.λ.

χηνώ-οῦς (ἡ) μτγν. αἰγυπτιακὸν ὄνομα ἀκάνθης, ἡ ἀτρακτυλὶς βλ.λ. : Διοσκ.3,107.

χηνώδης-ους-ες μτγν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χῆνα, **ὁ** χηνοειδής· **2**) μτφ. **ὁ** μωρός, ὁ ἀνόητος, ὁ ἠλίθιος : Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.7,329 **ἕνα φρόνιμον εἶναι, πολλοὺς δὲ χηνώδεις καὶ διὰ** τοῦτο ἀπίστους.

χήρ-ός (ἡ) αἰόλ. ἀρκαδ. κ. κυπρ. ἀντὶ χεὶρ βλ.λ.

χήρ-ός (ὁ) Ἡσ. **ὁ** ἐχῖνος, **ὁ** ἀκανθόχοιρος βλ.λ.

χήρα (ἡ) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ., Ιων. -η μτ. ἡ ἄνευ γενικ. ἡ ἀπολέσασα τὸν νόμιμον αὐτῆς σύζυγον γυνὴ καὶ παραμένουσα ἄγαμος· Πολυβ.3,47 «ἡ μονωθεῖσα ἀπ' ἀνδρὸς χήρα καὶ ὁ μονωθεὶς ἀπὸ γυναικὸς χῆρος», Ἡσ. «χήρα· ἡ μετὰ γάμον μὴ συνοικοῦσα ἀνδρί, ἡ τὸν ἄνδρα στερηθεῖσα γυνή», Σουίδ «χήρα καὶ χηρεία ἐκ τοῦ χηρεύω», ΕΜ 811,30 «χῆραι, ἔρημοι καὶ ἀνδρὸς μονωθεῖσαι· ἀπὸ τοῦ χηρῶ χηρώσω, ὃ σημαίνει τὸ ἐρημῶ καὶ ἀφανίζω καὶ ἐκπορθῶ» : Ἰλ.Ζ 408 **τάχα χήρη σευ ἔσομαι,** αὐτ.Ζ 432, αὐτ.Χ 484, αὐτ.Χ 499 **δακρυόεις δὲ τ' ἄνεισι πάις ἐς μητέρα χήρην,** αὐτ.Ω 726, Σοφ.Αἰ.653 **οἰκτίρω δέ νιν χήραν παρ' ἐχθροῖς παῖδά τ' ὀρφανὸν λιπών,** Εὐρ. Ἀνδρ.348, Λυσ 2,71 χήρας δὲ γυναῖκας ἐποίησαν, ΠΔ Ἰὼβ 24,3 **καὶ βοῦν χήρας ἠνεχύρασαν,** ΚΔ Ματθ.23,13 **κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν,** αὐτ.Λουκ.2,37, αὐτ.Πράξ.6,1, Πλούτ.Πομπ. 55 **οὐ παρθένον, ἀλλὰ χήραν,** αὐτ.Ἠθ.472D, αὐτ. 749Ε **ᾐδεῖτο γὰρ ἔφηβος ἔτι ὤν, χήρᾳ συνοικεῖν,** Ἀντωνῖν.Λιθ.5 **μαθὼν ὅτι ἀνδρὸς ἦν χήρα,** Πάπ. **δέομαι γυνὴ χήρα καὶ ἀβοήθητος,** Βαλσαμ. ΘΒάγ.1,3, Παπαδ.Χριστ.Διηγ.3, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.112,8 **τῆς χήρας γυιὸς ἐφώναξε, τῆς χήρας ὁ ἀντρειωμένος,** δ.τραγ. **τῆς παντρεμένης τέσσερα,** τῆς **χήρας δεκατέσσερα,** ΜΜ **μὲ φᾶσι, μὲ τελειώσασι οἱ χῆρες τοῦ Κατοπαγκιοῦ κι οἱ καλομοῖρες τῆς Ὀχιᾶς,** Παπαδ. Ἡ σταχτομαζώχτρα 7 **ἦτο ἔρημος καὶ χήρα,** παροιμ. **ἡ χήρα μέσα κάθεται κι' ὄξω τὴν κουβεντιάζουν** (ὑπόκειται εἰς κακολογίας), αὐτ. **ἡ χήρα πάντρευε τὴν κόρη της τὸ πλειότερο γιὰ λόγου της** (ἐπὶ τῶν προσποιουμένων ὅτι φροντίζουσι δι' ἄλλον, ἐνῶ ἀποβλέπουσιν εἰς ἴδιον ὄφελος), φρς **νὰ κλαῖν' οἱ χῆρες, νὰ κλαῖν' κι οἱ παντρεμένες;** (ἐπὶ τῶν παραπονουμένων ἀτόπως ἢ ἀκαίρως), όμ. **καὶ τ' ὀρφανὰ πορεύονται κι οἱ χῆρες κονομιῶνται** (καὶ οἱ ἄποροι εὑρίσκουσι τὰ μέσα συντηρήσεως αὐτῶν)· **2)** ἐπών. τῆς Ἥρας, δοθὲν ὑπὸ τοῦ Τημένου, τοῦ ἱδρύσαντος αὐτῇ τρία ἱερὰ ἐν Στυμφήλῳ : Παυσ 8,22,2 γημαμένην **δὲ τῷ Διὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν Τελείαν· διενεχθεῖσαν δὲ ἐφ' ὅτῳ δὴ ἐς τὸν Δία καὶ ἐπανήκουσαν ἐς τὴν Στύμφηλον ὠνόμασεν ὁ Τήμενος Χήραν·** **3)** κωμ. ἐπὶ ἐδέσματος, τὸ παρεσκευασμένον ἄνευ καρυκεύματος : Σωτ.Κωμ.Ἐγκλειόμεναι 1,26 **ἀμίαν τε χήραν, θηρίον καλὸν σφόδρα·** **4)** νεώτ. ἐκκλ. **αἱ χῆραι** παλαιὸν θρησκευτικὸν τάγμα γυναικῶν, ἀφιερωμένον εἰς τὴν κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν Θεὸν λατρείαν.

χηράζω μτγν. χηρῶ βλ.λ. : ΠΔ Ἰὼβ 24,3 **καὶ βοῦν χήρας ἐχήρασαν** (δ.γρ. ἠνεχύρασαν).

χηραιότης-ητος (ἡ) πάπ. ἡ κατάστασις χηρείας, ἡ χηρεία : **τὴν ἐμὴν χηραιότητα.**

χηραίνω μτγν. ἐπὶ γραίας γυναικός, στεροῦμαι συζύγου, ἀποδημοῦντος, εὑρισκομένου ἐν τῇ ξένῃ : Ἡρώνδ.1,21 **κόσον τιν' ἤδη χηραίνεις χρόνον.**

χηράμβη (ἡ) εἶδος κόγχης : Ἀρχιλ.π.Ἀθήν.3,36Α **τῆς χηράμβης μέμνηται,** Σώφρ.π.Ἀθήν.3 86Α **τὸν ἀγροιώταν χηράμβας ὀνομάζει·** **2)** Ἡσ. «χηράμβη· χηρῶν οἴκημα» (δ.γρ. χηραμβής).

χηραμβής (ὁ) ἡ χηράμβη 2)· **2)** Ἡσ. «λεία».

χηραμίς-ίδος (ἡ) κ. χηραμύς Ἡσ. «χηραμίδες· χηραμοί, τὰ κοῖλα καὶ ἔχαντα κενώματα» (κῶδ. χηραμύδες)· **2)** εἶδος κόγχης πλατείας, χρησιμευούσης πρὸς τὸ ἀρύεσθαι καὶ μετρεῖν, πιθ. ἡ χήμη· Γαλ.Λεξ.596 «χήμην, χηραμίδα· τὴν κοιλοτέραν κόγχην καὶ μείζονα», Ἐρωτιαν.394 «χηραμίδα· τὴν κοίλην κόγχην, ἣν μύακα καλοῦμεν» : Ἱππ.493, 19 **δίδου ἄρου τοῦ μεγάλου κόγχην χηραμίδα,** αὐτ.495,20 **ἄρου τοῦ μεγάλου ῥίζης χηραμίδα,** αὐτ.495,34 **κόγχην ἢ χηραμίδα τρίψας ἐν μέλιτι,** αὐτ.569,51 **ἀκτῆς καρπὸν δασυχηραμίδα.**

χηραμοδύτης (ὁ) μτγν. ὁ ἕρπων εἰς χηραμούς, ὁ εἰσδύων εἰς ὀπάς, τρωγλοδύτης : Λεωνίδ.Ταρ. ΑΠ 7,295 **σαγηνέα, χηραμοδύτην.**

χηράμοθεν ἐπίρρ. μτγν. ἐκ χηραμῶν βλ.λ.1) : Ὀρφ.Λιθ.701 **ἀολέες ἐκπρομολόντες χηραμόθεν.**

χηραμός (ὁ,ἡ) κ. μαν., πληθ. ἑτερογ. **τὰ χηραμὰ** (Νίκ.Θηρ.55,149), ὀπή, κοίλωμα, χάσμα, σπήλαιον, κρησφύγετον· Ἡσ. «χηραμοί· τὰ κοῖλα καὶ ἔχοντα κενώματα», Σουίδ. «χηραμοί· οἱ φωλεοὶ καὶ καταδύσεις τῶν θηρίων, σπήλαια καὶ πέτραι κοῖλαι», ΕΓουδ.563,46 «ὁ φωλεὸς τῶν μυρμήκων», αὐτ.564,56 «ὁ φωλεὸς τοῦ ὄφεως» : Ἰλ.Φ 495 **φύγεν ὥς τε πέλεια, ἥ ῥά θ' ὑπ' ἴρηκος κοίλην εἰσέπτατο πέτρην, χηραμόν** (σχόλ. «ἀπὸ τοῦ χωρεῖν, λέγει δὲ πέτραν διαγωγὰς ἔχουσαν πολλάς, ὥστε χωρεῖσθαί τι· . . ἡ διπλῆ, ὅτι αὐτὸς ἐξηγεῖται τί ἐστι χηραμός, ὅτι κοίλη πέτρα»), Ἀριστλ. Ζ19,11,2, Λυκόφρ.181 **σφῆκας δαφοινοὺς χηραμῶν ἀνειρύσας,** ἈπολλΡ 4,1299 **ἔκτοθι πέτρης χηραμοῦ,** αὐτ.145,2 **ὡς δ' ὁπότε στεινὴν περὶ χηραμὸν εἱλίσσονται γειομόροι μύρμηκες,** Φιλόστρ.66 **οἱ χήραμοι τῆς φάρυγγος,** Βάβρ.107,13 **ὁ μῦς . . χηραμοῦ προπηδήσας** (ἐπὶ ὀπῆς μυός, ἡ ποντικότρυπα), Θεμίστ.Λόγ.23,284Β **ἐν γωνίαις που καταδεδύκασιν ἢ χηραμοῖς·** || ἐπὶ τῆς λοβῆς τοῦ ξίφους : Ἀχιλλ.Τάτ.3,21 **εἰς τὸν χηραμὸν τῆς κώπης ἀνέδραμε, μόνην δὲ καταλείπει τὴν αἰχμήν.** **2)** μτφ. κοιλότητες κατὰ τὰ πλάγια τῆς γλώσσης· Πολυδ.2,107 «τὰς ἑκατέρωθεν τῆς γλώττης κοιλότητος χηραμοὺς καλοῦσι».

χηραμύς-ύδος (ἡ) ἀ. χηραμὶς βλ.λ.2) : Ξάνθ. π. Στράβ.1,3,4 **ὁρᾶται πολλαχοῦ κόγχων καὶ ὀστρέων καὶ χηραμύδων πλῆθος,** αὐτ.17,3,11 **ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ὀστρακίων καὶ χηραμύδων πλῆθος.**

χηραμών-ῶνος (ὁ) μτγν. ὁ χηραμὸς βλ.λ. : Ὀρφ. Ἀργ.1264 **πέτρῃ δ' ἐφύπερθεν ἀπορρὼξ δισσοῖς χηραμόνεσσιν ἐπιθρώσκουσαι βιᾶται.**

χηρανδρία (ἡ) μτγν. ἡ χηρεία βλ.λ. : Ἰω.Χρυσ. 5,14C (ἐσφ.γρ. ἀντὶ χηρανείας).

χήρανδρος (ἡ) μτγν. ἡ χηρεύουσα, ἡ στερηθεῖσα τοῦ συζύγου, τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς : Ἐπιφάν.2,253D.

χηρανεία (ἡ) μτγν. ἡ χηρεία βλ.λ. : Ἰω.Χρυσ.5,14C χηρανεία καὶ ὀρφανία (κτ. ἐσφ. γρ. χηρανδρία).

χήραντο ἐπ. γ' πληθ. μέσ. ἀόρ. τοῦ χαίρω.

χήρατο ἐπ. γ' ἑν. μέσ. ἀόρ. τοῦ χαίρω βλ.λ. : Ἰλ.Ξ 270.

χήρατον (τό) Ἡσ. «ἐσχάρη».

χηραφίς-ίδος (ἡ) μτγν. ὁ χῆραφ βλ.λ. : Νίκ. Ἀλεξ.394 (δ.γρ.).

χῆραφ-αφος (ὁ) μτγν. καρὶς θαλασσία, καραβὶς : Νίκ.Ἀλεξ.394.

χῆρε βοιωτ., β' ἑνεστ. προστακτ. τοῦ χαίρω βλ.λ., ἀντὶ χαῖρε : Ἐπιγρ. **χῆρε καὶ τύνη γάμι.**

χηρεία (ἡ) (χηρεύω) κ. μαν. κ. νεώτ., δημ. χηρειὰ βλ.λ., Ιων. -είη ἡ **κατάστασις** τῆς χήρας ἢ τοῦ χήρου, τὸ νὰ εἶναί τις χῆρος ἢ χήρα, ὁ χηρεμός : Θουκ.2,45 **ὅσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται,** ΠΔ Ἡσ. 47,9 **ἀτεκνία καὶ χηρεία ἥξει ἐξαίφνης ἐπὶ σέ,** αὐτ.54,4, Μαν.4,393 **μετὰ χηρείην μήτηρ πατρὶ τοῦδε συνῆξε,** Ἑλλ.Ἐπιγραμμ.674,5 χηρείαις μείνασα, Σχόλ.Ἰλ.Ζ 409 τῇ κοινῇ χηρείᾳ, - **διατελεῖ ἐν χηρείᾳ,** Βλαχογ.Παληκ.55 «καὶ **θὰ 'βρισκε ἔτσι ἕνα ξαλάφρωμα ἀπὸ τὴ δική της κακὴ μοῖρα, ἀπὸ τῆς χηρειᾶς τὴ φτώχεια·** || νεώτ. μτφ. ἐπὶ ὑπουργήματος, ἀξιώματος, **θέσεως** κττ. : **χηρεία τοῦ θρόνου·** **2)** μτγν. μτφ. ἡ ἔλλειψις : Φίλ.1,358 **διὰ χηρείαν ἐπιστήμης,** αὐτ.2,492 **χηρεία γνησίου.**

χηρειά (ἡ) δημ. ἡ χηρεία βλ.λ.1).

χήρειος-α-ον μτγν., ἐπ. χηρήιος, ὁ χηρευμένος, ὁ ὠρφανισμένος· κτ. ἐπέκτ. κ. ἐπὶ τῆς κλίνης : Ἀντίφιλ.ΑΠ 9,192 **λέκτροις χηρείοις.**

χηρεμός (ὁ) δημ. ἡ χηρεία βλ.λ.

χηρευάμενος (ὁ) δημ., θηλ. χηρευάμενη, ὁ ἐν χηρείᾳ διατελῶν, ὁ χῆρος.

χήρευμα-ατος (τό) (χηρεύω) μσν ἡ χηρεία βλ.λ.ΙΙ: Πρόδρ ἐν Notitt. Χειρογρ 8,2,213.

χήρευσις-εως (ἡ) (χηρεύω) μτγν. ἡ χηρεία βλ.λ.ΙΙ, ὁ χηρεμός : ΠΔ Γέν.38,14 **περιελομένη τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως**, αὐτ.Ἰουδ.8,5, αὐτ.8,6 **ἐνήστευε πάσας τὰς ἡμέρας χηρεύσεως αὐτῆς χωρὶς προσαββάτων, καὶ σαββάτων**, Γρηγ Ναζ.Ι,793Β **ἀποδύεται τὰ ἐνδύματα τῆς χηρεύσεως**.

χηρεύω (χῆρος) κ. μον., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. **ἐχήρευσα** κ. δημ. **(ἐ)χήρεψα**, δημ. μτχ. παθ. παρακ. **χηρεμένος**, ποιῶ κενόν, ἔρημον, ἀποστερῶ : Εὐρ. Κύκλ.439 **ὡς διὰ μακροῦ γε τὸν σίφωνα τὸν φίλον χηρεύομεν**, Σευῆρ ἐν Ρητ Ι,543 **χηρεύειν τῆς συνοίκου τὸν εὐεργετήσοντα παρεσκεύασε**· ‖ ἀμτβ. μτ. γενικ., στεροῦμαι, εἶμαι κενός, ἔρημος : Ὀδ.Ι 124 **ἀλλ' ἥ γ' ἄσπαρτος καὶ ἀνήροτος ἤματα πάντα ἀνδρῶν χηρεύει, βόσκει δέ τε μηκάδας αἶγας**, Θέογν.956 **τῶν τε γὰρ αὐτοῦ χηρεύσει κτεάνων**, Πλούτ Πομπ.28 **Δύμην τὴν Ἀχαΐδα χηρεύουσαν ἀνδρῶν τότε**, Ἀχιλλ.Τάτ.4,1 **μέχρι πότε χηρεύομεν τῶν τῆς Ἀφροδίτης ὀργίων**, Ἡλιόδ Αἰθ.1,1 **ὁλκὰς τῶν ἐμπλεόντων χηρεύουσα**, Λογγῖν.Ὕψ.8,3 **πάθους δὲ χηρεύει κατὰ τὸ πλεῖστον**, Μάγν.Ἐπιγρ.ΑΠλ.270 **χήρευον δὲ μέλαθρα.. Ἀχέροντος**, Βοα.Ι,1041C **ψυχὰς χηρευούσας τοῦ ἀληθινοῦ νυμφίου**, Συνέσ.Ἐπιστ. 139 **εἰ τοσοῦτον αἱ τῶν ἠθῶν εἰκόνες τῆς ζώσης χηρεύουσαι ἐμπαθείας καὶ χάριτος θέλκτρον ἀνιᾶσι τοῖς ἀναγινώσκουσι**, Πάπ. **χηρευούσῃ ἡμῶν πανταθλίᾳ πόλει**, Θεοφύλ.Σ Ἐπιστ.31 **τηλικούτης ὠφελείας ἡμᾶς χηρεύοντας παρορῶν**· **2)** κ. νεώτ. κ δημ. ἀμτβ. ἐπὶ γυναικός, στεροῦμαι τοῦ ἀνδρός μου θανόντος, ζῶ ἐν χηρείᾳ, εἶμαι χήρα : Ἰσαΐ 6,51, Δημ.867 **συνοικοῦσάν τε ταύτην, ἀλλ' αὐ χηρεύουσαν παρὰ Τιμοκράτους ἐξέδοσαν**, αὐτ.873 **τοσοῦτον ἂν χρόνον χηρεύουσ' ἠνείχετ' ἐξὸν ἄλλῳ συνοικεῖν**, ΜΜ **ὅπου ἐχήρεψα μικρή**· ‖ **ἐπὶ ἀνδρός**, στεροῦμαι τῆς συζύγου, θανούσης, εἶμαι χῆρος : Εὐρ.Ἄλκ.1089 **οὐ γαμεῖς γὰρ ἀλλὰ χηρεύσει λέχος;**, Πλούτ.Κότ. Πρεσβ.24 **αὐτὸς δὲ χηρεύων ἐχρῆτο παιδίσκῃ κρύφα φοιτώσῃ πρὸς αὐτόν**· **3)** μτφ. ἐπὶ ἐξορίστου, ζῶ ἐν ἐρημίᾳ, εἶμαι μεμονωμένος : Σοφ. ΟΤ 479 **μέλεος μελέῳ ποδὶ χηρεύων**· **4)** ρηματ. π. χήρευμα, χήρευσις, χηρεία, χηρεμός, χήρεφη.

χήρεφη (ἡ) δημ. ἡ χηρεία βλ.λ.

χήρη (ἡ) **ἐπ. κ.** Ἰων. τ. τοῦ χήρα βλ.λ. : Ἰλ.Χ 499.

χηρήϊος-α-ον **ἐπ.** τ. τοῦ χήρειος βλ.λ.· Ἡσ. «χηρήϊον οἶκον· τὸν ἄτεκνον» : Ἀντίπ.Ἐπ.ὀπ.95.

χηρία (ἡ) μτγν. **ἀ.** χηρεία βλ.λ. : Μελάμπ.457.

χηρικός-ή-όν μτγν. κ. μαν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χήραν ἢ τὸν χῆρον : Ἀποστ. Διατ 3,1, αὐτ.8,25, Τζέτζ.Χιλ.13,591 **ὁ χηρικὸς οὐκ ἔχει γὰρ διάρρηξιν ὑμένος**.

χηρικῶς ἐπίρρ. μαν. ἀπὸ ἀπόψεως ἢ κατὰ τρόπον χηρείας βλ.λ. : Πρόδρ εἰς Ἀνδρόνικ κ.Κόμν.119.

χηριός (ὁ) δημ. ὁ χῆρος βλ.λ.

χῆρος-α-ον, θηλ. ποι. κ. **χήρη** (Ἡρώνδ.3,35) μτφ. ὁ ἀπεστερημένος, ὁ ἔρημος : Εὐρ.Ἄλκ.862 **στυγναὶ δ' ὄψεις χήρων μελάθρων**, Καλλ.Δήμ 105 **χῆραι μὲν μάνδραι, κενεαὶ δέ μοι αὖλιες ἤδη τετραπόδων**, αὐτ.Ἐπιγρ.406,13 **χῆρος βίος**, αὐτ. 1046,12 **χήρα εὐνή**, Καλλ.ΑΠ 7,517 **κατήφησεν δὲ Κυρήνη.. τὸν εὔτεκνον χῆρον ἰδοῦσα δόμον**· κ. μτ. γενικ. : Ἡρώνδ 3,35 **γραμμάτων χήρη (ἀγράμματος)**, Φανί.ΑΠ 6,297 **φάρσος ἅμας, στελεοῦ χῆρον ἐλαΐνεου**, Αἰλ.ΖΙ 13,28 **ναῦς ὕδατος χῆραι**· **2)** τὸ ἀρσ. **χῆρος** ὡς οὐσ. βλ.λ.· **3)** τὸ θηλ. **χήρα** ὡς οὐσ. βλ.λ.

χῆρος (ὁ) **κ.** μσν. κ. νεώτ., δημ. **κ. χηριός**, θηλ. χήρα βλ.λ., **ὁ** στερηθεὶς τῆς συζύγου καὶ διατελῶν ἄγαμος μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου του· Ἀρκάδ.135,20 «χῆροι χήρων, χῆραι χηρῶν», Πολυδ.3,47 «καὶ ὁ μονωθεὶς ἀπὸ γυναικὸς χῆρος», Ἡσ. «χῆροι ἄνδρες· οἱ μὴ ἔχοντες γυναῖκας», Σουΐδ. «χῆρος· ὁ μετὰ τὴν πρώτην στέρησιν δευτέρᾳ μὴ συνεζευγμένος γυναικί», Ἀριστλ.ΖΙ 9,7,4, Καλλ.ΑΠ 7,522 **χῆρον ἀντᾶσθαι σὺν πᾶσιν**, λ.τραγ. **χήρα ν' ἀλλάξῃς τ' ὄνομα**.

χηροσύνη (ἡ) μτγν. ἡ στέρησις συζύγου, ἡ χηρεία : Ἀπολλ.Ρ 4,1064 **τῇ δ' ἀμφὶ κινύρεται ὀρφανὰ τέκνα χηροσύνῃ πόσιος**, Ἀμφίλ.27C **θαυμαστὴ δὲ καὶ χηροσύνη**, ΨΧρυσ.6,644D **περιβεβλημένη χιτῶνα χηροσύνης**.

χηροτροφεῖον (τό) μαν. τροφεῖον χηρῶν : Λέων Σοφ.Ἐκκλ.Ἰατ.5,15.

χηρώ-όω, ἀόρ. **ἐχήρωσα** (Εὐρ.Κύκλ.340) κ. **ἐπ. χήρωσα** (Ἰλ.Ε 642), κ. μέσ. ἀόρ. **ἐχηρωσάμην** (Κόϊντ.4,351) κ. παθ. ἀόρ. **ἐχηρώθην** (Ἡρ.6,83, Σόλ.36) ποιῶ κενὸν ἢ ἔρημον, ἀπογυμνώνω : Ἰλ.Ε 642 **χήρωσε δ' ἀγυιάς** (σχόλ. «ἐξάνδρον ἐποίησεν, ἠρήμωσεν, ἐξεπόρθησεν» (ἐκένωσε αὐτὰς ἀνθρώπων), Εὐρ.Κύκλ.304 **ἅλις Πριάμου γαῖ' ἐχήρωσ' Ἑλλάδα**, Εὐνάπ 22 **τὸν δῆμον Κωνσταντῖνος, τὰς ἄλλας χηρώσας πόλεις ἀνθρώπων εἰς τὸ Βυζάντιον μετέστησε**· ‖ κ. μέσ. : Κόϊντ. 9,351 **πᾶσαν ἐχηρώσαντο πόληα**· **2)** μτ. γενικ. στερῶ, ἀποστερῶ τινά τινος : Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 7,172 **κἀμέ τις.. ἔχιδνα.. ἠελίου χήρωσεν** (αὐτόν), αὐτ.7,287 **πνοῆς χηρῶσαι**· κ. παθ. : Σόλ.36 **πολλῶν ἂν ἀνδρῶν ἥδ' ἐχηρώθη πόλις**, Ἡρ.6,83 **Ἄργος δὲ ἀνδρῶν ἐχηρώθη οὕτω ὥστε οἱ δοῦλοι αὐτῶν ἔσχον πάντα τὰ πρήγματα**· ‖ κ. ἀμτβ. στεροῦμαι, εἶμαι ἐνδεὴς τινος : Θέογν.956 **δειλοὺς εὖ ἔρδοντι δύω κακά· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ χηρώσει πολλῶν καὶ χάρις οὐδεμία**· **2)** μτ. αἰτ. ἐγκαταλείπω, ἀφήνω : Ἀριστλ.ἀπ.625,20 **ἀτὰρ νέος ἔντροφος ἠελίου χήρωσεν αὐγάς**· **3)** καθιστῶ γυναῖκά τινα χήραν, στερῶ τοῦ συζύγου της : Ἰλ.Ρ 36 **χήρωσας δὲ γυναῖκα μυχῷ θαλάμοιο νέοιο**· ‖ κ. ἀμτβ. διατελῶ, ζῶ ἐν χηρείᾳ, χηρεύω βλ.λ. : Πλούτ.Ἠθ 747Ι) **ἐχήρωσε γὰρ οὐκ ὀλίγον χρόνον ἄνευ ψόγου, καίπερ οὖσα νέα**· **4)** ρηματ. π. χήρωσις, χηρωστής.

χήρωσις-εως (ἡ) (χηρῶ) σχόλ. ἡ χηρεία **κ. γεν.** ἡ ἀποστέρησις, ἡ ἀπορφάνισις : Σχόλ.Ἰλ.Α 13 **τῇ χηρώσει τῆς παιδός**, Σχόλ.Σοφ.Ἠλ.312 **τὴν χήρωσιν Κλυταιμνήστρας**.

χηρωστής (ὁ) (χηρῶ) συνήθ. κτ. πληθ. πλάγιοι συγγενεῖς, οἱ κληρονομοῦντες τὸν θανόντα ἐν ἐλλείψει πλησιεστέρων συγγενῶν· Πολυδ.3,47 «χηρωσταί· οἱ τῷ ἐρήμῳ γένει προσήκοντες», Ἡσ. «οἱ μακρόθεν συγγενεῖς, οἱ μακρόθεν κατὰ γένος προσήκοντες», Σχόλ.Ἡσίοδ.Θ 607 «οἱ ἀλλότριοι τοῦ γένους κληρονόμοι, οἱ τὸν χῆρον οἶκον διανεμόμενοι» : Ἰλ.Ε 158 **χηρωσταὶ δὲ διὰ κτῆσιν δατέοντο**, Ἡσίοδ.Θ 607 **ἀποφθιμένου δὲ διὰ κτῆσιν δατέονται χηρωσταί** (σχόλ. «χηρεύοντος τοῦ οἴκου καὶ ἐρήμου ὄντος τέκνων, κληρονόμων τῆς οὐσίας τῆς πατρικῆς, οἱ πόρρωθεν συγγενεῖς, ὡς δημόσιοί τινες ἅρπαγες καὶ ἀλλότριοι τοῦ γένους, διαμερίζονται τὴν τοιαύτην οὐσίαν»), Κόϊντ.8,299 **δόμον τέ οἱ ἔργα τε πάντα χηρωσταὶ μετόπισθεν ἀποφθιμένοιο δάσαντο**· **2)** ὁ ἐνεργῶν ὡς ἐπίτροπος χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, ὁ ὀρφανιστής· Εὐστ.533,31 «χηρωσταί· τάγμα ἐν ταῖς πόλεσι, τὸ διοικοῦν τοὺς ἀκληρονομήτους, ἤγουν τοὺς χηρεύοντας διαδόχων, ἢ καὶ ὧν οἱ γυναῖκες ἔμενον χῆραι καὶ τῶν ἐπιτροπευάντων δεόμεναι, οἵτινες κατὰ λόγον ἄλλον καὶ ὀρφανισταὶ ἐκαλοῦντο ὡς ὀρφανῶν ὑπεριστάμενοι».

χηρωτής (ὁ) λεξ. ἃ. χηρωστής βλ.λ.: ΕΜ 811,30 «ὅθεν καὶ χηρωτὴς καὶ πλεονασμῷ τοῦ σ χηρωστής».
χήσεῖτε δωρ. τ. κτ. κράσιν ἀντὶ καὶ ἥσειε, β' ἑν. τοῦ μέλλ. τοῦ ἵημι βλ.λ. : Ἀριστφ.Ἀχ 747 **ὅπως δὲ γρυλιξεῖτε καὶ κοΐξετε χήσεῖτε φωνὰν χοιρίων μυστικῶν.**
χησιάς-άδος (ἡ) μτγν. ἐπίθ. τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος **ἐν** Σάμῳ, παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Χήσιον: Καλλ.Ἄρτ.228 Χησιὰς Ἰμβρασίη **πρωτόθρονε.**
χητεία (ἡ) ἔλλειψις, ἔνδεια· Ἡσ. «χηρεία».
χήτειος-α-ον μσν. ὁ ἐν ἀνάγκῃ διατελῶν, **ὁ** ἐστερημένος, ὁ **ἐνδεής** : Εὐστ.1697,27 «χήτειοι· ἐστερημένοι γυναικῶν, **ἕνεκα** δώρων, ἤγουν μισθοῦ» (δ.γρ. κήτειοι).
χητεύω λεξ. εἰμὶ ἐνδεής: Θησ.Στεφ.ἐν λ. χητεία.
χήτη (ἡ) νεώτ. ἡ χαίτη, ἡ χιούτη βλ.λ. : Βαλαωρ. Φυγὴ 43 **ὀλάρθ' ἡ χήτη του, ὀλόρθ' ἡ ἀρά,** Παλαμ.Παρακ.135,13, Καρκθ.Ζητ.173 **ἀλλ' οἱ φλόγες πολύγλωσσες, μὲ χήτη ἀνεμοτάραχτη.**
χητίζω λεξ. ἃ. χατίζω βλ.λ. : ΕΜ 811,45.
χῆτις-εως (ἡ) ἐν χρ. μ. κτ. δοτ. χήτει κ. Ἰων. **χήτι,** τὸ χῆτος βλ.λ., ἡ ἔλλειψις· Τιμ.Λέξ.275 «χῆτις, σπάνις, ἔνδεια, στέρησις», ΕΜ 811,42 «ἔνδεια» : Ἡρ. 9,11 **Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ἀδικεόμενοι ὑπὸ ὑμέων χήτεΐ τε συμμάχων καταλύσοντας τῷ Πέρσῃ** (δ. γρ. χήτι), Πλάτ.Φαῖδρ.239D **ἀλλοτρίοις χρώμασι καὶ σχήμασιν χήτει οἰκείων κοσμούμενον.**
χῆτος (τό) ἐν χρ. μ. κτ. δοτ. χήτει, μτ. γενικ. προσ., ἡ ἔλλειψις, ἡ ἀπορία, ἡ ἔνδεια : Ἰλ.Ζ 463 **χήτει τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἦμαρ,** αὐτ.Τ 324, Ὀδ.Π 35, Ὑμν.Ἀπολλ.78 **χήτεϊ λαῶν,** Ὀρφ. Λιθ.76 **χήτει .. νοήματος,** Φὶλ.1,568 **χρώμασι τὴν ὄψιν ὑπογραφομένη χήτει φυσικῆς εὐμορφίας,** Φιλόστρ.91 **ὡς μὴ χήτει ποτὲ τῶν ἀναγκαίων ἄδικοι γίνωνται,** Αἰλ.Φl 5,39 **τροφῆς χήτει λιμὸν δεδιότα,** Ἰουλ.Λόγ.2,50Β **ἵππῳ θρασεῖ χήτει χαλινοῦ καὶ ἡνιόχου φερομένῳ.**
χητοσύνη (ἡ) μτγν. ἡ στέρησις, ἡ ἔνδεια, ἡ ὀρφανία, ἡ ἀπομόνωσις : Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 9,408.
χῆφθα δωρ. τ. κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ἤφθη, παθ. ἀόρ. τοῦ ἅπτω βλ.λ.
χθαμαλής-οῦς-ές σχόλ. **ἃ.** χθαμαλός βλ.λ. : Σχόλ.Ἀπολλ.Ρ 2,981.
χθᾰμᾰλίζω μτγν. ποιῶ τι χαμηλὸν· κ. παθ. : Φωκ.Ἰω.Παλαιστ.9D **πρὸς τὰ ἐχόμενα ταύτης γηλόφα χθαμαλίζεται.**
χθᾰμᾰλοπτήτης (ὁ) ἐπὶ εἴδους τινὸς ἱέρακος, ὁ πετόμενος χαμηλά : Ἀριστλ.Ζl 9,36,1 **οἱ φρυνολόχοι, εὐβιώτατοι καὶ χθαμαλοπτῆται.**
χθᾰμᾰλός-ή-όν κ. μον. κ. νεώτ., παραθ. **-ώτερος, -ώτατος,** συνήθ. ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὁ ἔχων μικρὸν ὕψος, **ὁ** χαμηλός· Ἡσ. «χθαμαλός· ταπεινός, ἴσος, ὁμαλός, κοῖλος» : Ὀδ.Ι 25 **αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἰν ἁλὶ κεῖται πρὸς ζόφον** (Στράβ.10,2,12 «οὔτε γὰρ χθαμαλὴν δέχονται ταπεινὴν ἐνταῦθα, ἀλλὰ πρόσχωρον τῇ ἠπείρῳ ἐγγυτάτῳ οὖσαν αὐτῆς»), αὐτ.Λ 194 **ἀντη οἱ κατὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο φύλλων κεκλιμένων χθαμαλαὶ βεβλήαται εὐναί,** αὐτ.Κ 196 **αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ κεῖται** (ἐπὶ τῆς νήσου τῆς Κίρκης, καταφανῶς ὁρωμένης ἐκ τῆς σκοπιᾶς, **ἐν ᾗ** ἵστατο ὁ Ὀδυσσεύς), Θεόκρ.17,79 **ἀλλ' οὔτις τόσα φύει, ὅσα χθαμαλὰ Αἴγυπτος,** Φὶλ.2,619 **χθαμαλὰ δ' ἤδη τὰ ὄρη πάντα ἐγεγένητο, καὶ οἱ γεώλοφοι πάντες ἰσόπεδοι τῇ πεδιάδι,** Ἡλιόδ.Αἰθ.5,1 **κῦμα χθαμαλὸν ὑπέτρεχε,** Σχόλ.Ἰλ.Σ 563 **ἄμπελοι χθαμαλαὶ κατ' ὄρχους,** Παπαδ.Χριστ.Διηγ.66 **ἅπαξ τοῦ μηνὸς κατέπλεεν εἰς τὴν χθαμαλὴν εὐλίμενον νῆσόν του·** κ. συγκρ. : Ὀδ.Μ 101 **τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει,** Ξεν.Ἀπομν.3,8,9 **οἰκοδομεῖν χθαμαλώτερα τὰ** πρὸς **ἄρκτον,** Πολύβ.10,10,7, **Νικόλ.Δαμ. ἐν** Μύλλ.ἀπ.3, 405 **ὄρος χθαμαλώτερον·** κ. ὑπερθ. : Ἰλ.Ν 683 **αὐτὰρ ὕπερθε τεῖχος ἐδέδμητο χθαμαλώτατον,** Πλούτ.Ἄρατ.18 **ᾗ χθαμαλώτατον ἐπῳκοδόμηται τὸ τεῖχος·** || τὸ οὐδ. **χθαμαλὸν** ὡς οὐσ.: Πλούτ.Ἠθ.1031Ε **τὰ χθαμαλὰ πάλιν ὑφοῦται,** Δίων Χρ.1,198 **τὴν πόλιν ἐν τῷ χθαμαλῷ κεῖσθαι,** Σέξτ. Ἐμπ.351 **τοῖς ἀπὸ χθαμαλοῦ βλέπουσιν,** Ἀχιλλ. Τάτ.3,2 **πρὸς τὸ παράδρομον ἤδη καὶ χθαμαλὸν τοῦ κύματος κατεδύετο· 2)** μτφ. ὁ ἕρπων, ὁ ποταπός, ὁ μηδαμινός, ὁ τιποτένιος : Θεμίστ.Λόγ. 9,126Α **χθαμαλοὶ καὶ μικροπρεπεῖς καὶ ἐπ' ὀλίγον ἀναγκαῖοι τῷ βασιλεῖ,** Βί.Ἀλεξ.3667 **τοὺς χθαμαλοὺς καὶ ταπεινοὺς ἐπάνω πάλου φέρει·** κ. συγκρ. : Θεμίστ.Λόγ.34,70 **οὐκ ἐγενόμην χθαμαλώτερος οὐδὲ ἀποβέβληκα φιλοσοφίαν·** || τὸ οὐδ. **χθαμαλὸν** ὡς οὐσ. : Ἰσοκρ.Ἐπιστ.10 **ἦν σοι πάλαι μετάρσιον τὸ χαμαίζηλον, νῦν δὲ καὶ χθαμαλὸν καὶ περίγειον ὁ τῆς τύχης ὅρος ἀκρότατος,** Θεμίστ.Λόγ.16,206Α **ἐξ ὀλίγου καὶ χθαμαλοῦ ἐξαίφνης ὑψηλὸς γεγονώς· 3)** νεώτ. ζωολ. ὁ χθαμαλὸς ὡς οὐσ. γένος μαλακοστράκων.
χθαμαλότης-ητος (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ χθαμαλοῦ, ἡ χαμηλότης, τὸ νὰ εἶναί τις χαμηλός : Εὐστ. **τῆς ὑποκοριστικῆς χθαμαλότητος.**
χθαμαλοφρονῶ-έω μτγν. φρονῶ χθαμαλά, χαμηλά, ποταπά : Γρηγ.Ναζ.2,137.
χθαμαλοφροσύνη (ἡ) μτγν. **φρόνημα χθαμαλόν,** ποταπόν : Γρηγ.Ναζ.2,92.
χθᾰμᾰλόφρων-ονος-ον μτγν. ποι. ὁ φρονῶν χθαμαλά, ὁ ποταπός : Ἀπολλιν.Λ Ψαλμ.17,59 **χθαμαλόφρων λαός,** αὐτ.33,36 **χθαμαλόφρονα φῶτα.**
χθᾰμᾰλῶ-όω μσν. ποιῶ τι χαμηλόν, ἐπίπεδον, ἰσάζω : Ἰωσ.Πl 3,6,2 **τὰ σκολιὰ τῆς λεωφόρου κατευθύνειν καὶ χθαμαλοῦν τὰ δύσβατα.**
χθὲς ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ. κ. **ἐχθὲς** βλ.λ., δημ. **(ἐ)χτὲς** τὴν ἀμέσως προηγουμένην ἡμέραν· Τρύφ. π.Ἀπολλ.Δυσκ.Ἐπιρρ.556,32 **«χθὲς ἀττικώτερον** τοῦ ἐχθές», ΕΜ 809,23, Ὑμν.Ἑρμ.273 **χθὲς γενόμην,** Ἀριστφ.Σφ.242 **χθὲς οὖν Κλέων ὁ κηδεμὼν ἡμῖν ἐφεῖτ' ἐν ὥρᾳ,** Πλάτ.Πολ.327Α **κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ,** αὐτ.Συμπ.174Α **χθὲς γὰρ αὐτὸν διέφυγον τοῖς ἐπινικίοις,** ΚΔ Ἰω.4,52 **εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός,** δ.δίατ. **ἐχθὲς τὸ βράδυ σ' εἶδα στὸ σκοτάδι·** || ὁμ. ἐν ἀντιθ. πρὸς ἄλλα χρονικὰ ἐπιρρ., οἷον νῦν, σήμερον, πρώην, αὔριον κττ. : Ἡρ.2,53 **οὐκ ἠπιστέατο μέχρι οὗ πρώην τε καὶ χθὲς ὡς εἰπεῖν λόγῳ,** Πλάτ.Τίμ.17Α **χθὲς μὲν .., νῦν δὲ ..,** ΚΔ Ἑβρ.13,8 **Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας,** Πλούτ.Ἠθ. 1074Ε **νῦν καὶ χθές,** Θεοφύλ.Σ Ἰστ.286 **χθὲς που καὶ τρίτην,** παροιμ. **χθὲς πέθανε ὁ ἄντρας μου κι' ἀπόψε ὁ γάϊδαρός μου** (ἐπὶ μωρῶν ἀκρίτως ἐκατομιζομένων ἐκφράσεων)· **2)** μτ. **τοῦ ἄρθρου,** ὁ **χθὲς** ὁ χθεσινός : Πλάτ.Σοφ.216Α **κατὰ τὴν χθὲς ὁμολογίαν,** Πλάτ.Τιμ.26Ε **τῶν χθὲς λόγων,** ΠΔ Ἐξ.21,9 **οὐ πρὸ τῆς χθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης** ἡμέρας, αὐτ.Δευτ.4,42 **οὗτος οὐ μισῶν αὐτὸν πρὸ τῆς χθὲς καὶ τῆς τρίτης,** Πλούτ.Ἠθ. 773D **τῇ χθὲς ἡμέρᾳ· 3)** νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. εἰς τὸ ἐγγὺς παρελθόν : **χθὲς ἀκόμα ἦταν ἀπένταρος καὶ τώρα ἔχει ἑκατομμύρια·** || φρ. χθὲς προχθὲς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν.
χθεσινοβραδινός-ή-όν νεώτ. κ. δημ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος **εἰς τὴν ἑσπέραν, τὸ** βράδυ τῆς χθεσινῆς ἡμέρας.
χθεσινομεσημεριανός-ή-ό δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν μεσημβρίαν **τῆς χθές, ὁ** τῆς χθεσινῆς μεσημβρίας.
χθεσινοπρωϊνός-ή-ό(ν) νεώτ., δημ. κ. **χτεσινοπρωϊνός ὁ** ἀνήκων **ἢ** ἀναφερόμενος **εἰς τὴν** πρωΐαν **τῆς χθές, ὁ τῆς χθεσινῆς πρωΐας.**

χθεσινός-ή-ό(ν) μτγν. κ. νεώτ., δημ., ποι. κ. χτ-, χθιζινὸς βλ.λ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χθές, ὁ τῆς χθές· ΑΒ 73,4 «χθιζινὸν καὶ χθεσινόν· τὸ δὲ χθιζὸν Ὅμηρος» : Λουκ.Προσ.Πταῖσμ.1 οἱ δὲ χθεσινῆς κραιπάλης ἀνάμεστον ἔτι ὦοντά με εἶναι, Ἰω.Χρυσ 2,68 \ τῇ χθεσινῇ τραπέζῃ, Ἀμμὼν 85 ἡ χθεσινὴ μέθη, - χτεσινὸ φαγητό· 2) νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. ὁ ἐπ' ἐσχάτων, ὁ προσφάτως γενόμενος, ὁ πρόσφατος : χθεσινὴ ἱστορία - χτεσινὸς ἄνθρωπος (ὁ μόλις ἐπ' ἐσχάτων ἀναδειχθείς), - χτεσινὸ παιδί (ὁ μόλις ἀνδρωθείς).

χθεσίφωνος-ον Ἡσ. «κακολογῶν».

χθιζά ἐπίρρ. τοῦ χθιζός, χθές· Ἡσ. «χθιζά· τὰ χθὲς καὶ πρώην».

χθιζῖνός-ή-όν ὁ χθεσινός : Ἀριστφ.Σφ.282 τάχα δ' ἂν διὰ τὸν χθιζινὸν ἄνθρωπον, αὐτ.Βάτρ.987 ποῦ τὸ σκόροδον τὸ χθιζινόν ;, Ἀλκίφρ.3,61 χθιζινοῦ ζωμοῦ.

χθιζός-ή-όν (χθές) κ. χθισδός (ἐπίγρ.) ὁ χθεσινός : Ἰλ.Ν 745 ἦ γὰρ ἐγώ γε δείδω μὴ τὸ χθιζὸν ἀποστήσωνται Ἀχαιοὶ χρεῖος (σχόλ. «μήπως τὴν χθεσινὴν ἧτταν ἀποδώσωσιν ἡμῖν οἱ Ἕλληνες, ὥσπερ - σταθμῷ δεδανεικότες»), Ἡρ.1,126 εἰσὶ ὑμῖν πόνοι τῷ χθιζῷ παραπλήσιοι ἀναρίθμητοι, ΠΔ Ἰὼβ 8,9 χθιζοὶ γάρ ἐσμεν, καὶ οὐκ οἴδαμεν, Πλούτ.Ἠθ.131F ἦλθέ ποτε χθιζῆς μέθης ἀποπνέων, αὐτ.751E προσειπεῖν ἐκ τῆς ψυχῆς μεθεικότα τὰς χθιζὰς ἀβελτερίας καὶ ἀπάτας, Αἰλ.ΖΙ 3,23 χθιζὸς ἑστιάτωρ· || κ. μτ. ρημάτων συνήθ. ἐν ἐπιρρ. σημ. χθές : Ἰλ.Α 424 Ζεὺς γὰρ ἐς Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας χθιζὸς ἔβη κατὰ δαῖτα, αὐτ.Τ 141, Ὀδ.Β 262, αὐτ. Μ 451 χθιζὸς ἐμυθεόμην· || τὸ οὐδ. χθιζὸν ὡς ἐπίρρ. : Ἰλ.Τ 195 ὅσσ' Ἀχιλῆϊ χθιζὸν ὑπέστημεν δώσειν, Ἀπολλ.Ρ 4,1397, Πλούτ.Ἠθ.696E ἀλεκτρυόνα χθιζὸν νεαρὸν ὄντα καὶ πρόσφατον, Γρηγ.Ναζ.2,87,90· || κ. κτ. οὐδ. πληθ. χθιζά βλ.λ.

χθισδός-ή-όν ἐπίγρ. ἀ. χθιζὸς βλ.λ. : Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.989.

χθόα Ἡσ. «σῶμα» (δ.γρ. χρόα).

χθοῖνος-η-ον Ἡσ. «χθόϊνος καὶ χθόνιος· γήινος, ἐπίγειος».

χθόνεια (τὰ) Ἐπιγρ. κ. χθόνια ἑορτὴ τελουμένη ἐν Ἑρμιόνῃ κατὰ τὸ θέρος ἑκάστου ἔτους πρὸς τιμὴν τῆς χθονίας Δήμητρος, ἀ. ἡ χθονία βλ.λ.2).

χθονήρης-ους-ες Ἡσ. «χθονήρεις· χθονίους».

χθόνια (τά) μτγν. ἀ. χθόνεια βλ.λ. : Αἰλ.ΖΙ 11,4.

χθονία (ἡ) μτγν ἐπίθ. τῆς Δήμητρος : Παυσ.2,35,5 ναός ἐστιν ἀπαντικρὺ τοῦ τῆς Χθονίας· 2) τὰ χθόνεια βλ.λ. : Αἰλ.ΖΙ 11,4 Δήμητρα Ἑρμιονεῖς σέβουσι . . καὶ τὴν ἑορτὴν χθονίαν καλοῦσι (διόρθ. χθόνια).

χθόνιος(-α)-ον (χθών) ὁ ἐν τῇ χθονί, ἐν τοῖς κόλποις τῆς γῆς ὤν, ὁ ὑπὸ τὴν γῆν κείμενος, ὑπόγειος, καταχθόνιος : Πίνδ.Π 4,77 εἰ γάρ οἴκοι νιν βάλε πὰρ χθόνιον Ἅιδα στόμα (ἐπὶ τοῦ ἐν Ταινάρῳ σπηλαίου), Αἰσχ.Πρ.994 βροντήμασιν χθονίοις κυκάτω, Σοφ ΟΚ 1726 τὰν χθόνιον ἑστίαν ἰδεῖν, Εὐρ Ἀλκ.903 ὁμοῦ χθονίαν λίμνην διαβάντε, Πλάτ.Πολ.619E καὶ δεῦρο πάλιν πορείαν οὐκ ἂν χθονίαν καὶ τραχεῖαν πορεύεσθαι, ἀλλὰ λείαν τε καὶ οὐρανίαν, Λουκ.ΖΤραγ.1 ὦ παγκάκιστοι, χθόνια γῆς παιδεύματα· || ὁμ. χθόνιοι ὡς οὐσ. κ. μτ. τοῦ θεοὶ ἢ θεαὶ ἢ δαίμονες, σπαν. κτ. ἑν., πάντες οἱ θεοὶ καὶ δαίμονες, οἱ σχέσιν ἔχοντες μὲ τὸν Ἅδην, μὲ τὴν ζωὴν ἢ τὸν θάνατον τῶν ἀνθρώπων, μὲ τὴν εὐημερίαν ἢ τὸν ὄλεθρον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, οἱ θεοὶ τοῦ Κάτω κόσμου, οἱ ὑποχθόνιοι, οἷον ὁ Πλούτων, ὁ Ἑρμῆς ὁ ψυχοπομπός, ἡ Περσεφάνη, ἡ Δημήτηρ, ἡ Ἑκάτη, ὁ Χάρων κ. ἄ. : Ἡσίοδ.Ἔργ.465 εὔχεσθαι δὲ Διὶ χθονίῳ (ὁ Πλούτων), Πίνδ.Π 4,284 δύνασαι δ' ἀφελεῖν μᾶνιν χθονίων, Ἡρ.6,134 εἶναι δὲ ὑποζάκορον τῶν χθονίων θεῶν, Αἰσχ.Ἀγ.89 πάντων δὲ θεῶν τῶν ἀστυνόμων, ὑπάτων, χθονίων, αὐτ.Πέρσ.640 σύ μοι, Γᾶ τε καὶ ἄλλοι χθονίων ἁγεμόνες, δαίμονα μεγαυχῆ ἰάντ' αἰνέσατ' ἐκ δόμων, αὐτ.Χο.399, Σοφ.ΟΚ 1568 ὦ χθόνιαι θεαὶ σῶμά τ' ἀμαιμάκου θηρὸς (αἱ Ἐρινύες), Σοφ. Ἠλ.111 ὦ χθόνι' Ἑρμῆ καὶ πότνι' Ἀρὰ σεμναί τε θεῶν παῖδες Ἐρινύες, αὐτ.Ἠλ.1066 ὦ χθονία βροτοῖσι φάμα (φήμη ἀκουστὴ ἐν τῷ Κάτω κόσμῳ), Εὐρ.Ἀλκ.237 τὰν ἀρίσταν γυναῖκα μαραινομέναν νόσῳ κατὰ γᾶς χθόνιον παρ' Ἅιδαν, αὐτ.Ἀνδρ.544, Ἀριστφ.ἀπ.426 χθόνιος Ἑκάτη, Πλάτ.Νόμ.828C ἔτι δὲ καὶ τὸ τῶν χθονίων καὶ ὅσους αὖ θεοὺς οὐρανίους ἐπονομαστέον, αὐτ. 959C ὡς εἰς ἄψυχον χθονίων βωμόν· || ἡ χθονία ὡς οὐσ. βλ.λ.· 2) ἐπὶ τῶν Τιτάνων ὡς υἱῶν τῆς Γῆς, ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν γῆν, ὁ ἐκ τῆς γῆς : Ἡσίοδ.Θ 697 τοὺς δ' ἄμφεπε θερμὸς ἀϋτμὴ Τιτῆνας χθονίους· . || κ. ἐπὶ τοῦ Ἐχίονος, ἑνὸς τῶν λεγομένων σπαρτῶν γιγάντων : Εὐρ.Βάκχ.540 ὃν Ἐχίων ἐφύτευσε χθόνιος, Παυσ. 9,5,3 χθόνιος καὶ Ὑπερήνωρ καὶ Πέλωρος καὶ Οὐδαῖος· || κ. ἐπὶ πραγμ., ὁ ἐκ τῆς γῆς, ὁ γήϊνος : Αἰσχ.Ἑπτ.736 χθονία κόνις πίῃ μελαμπαγὲς αἷμα φοίνιον, Εὐρ ἀπ 27,4 ποικιλίᾳ πραπίδων, δεινὰ μὲν φῦλα πόντου χθονίων τ' ἀερίων τε δάμναται παιδεύματα· 3) ἐπὶ προσ., ὁ δόλιος, ὁ ὕπουλος, ὁ κατεργάρης· Εὐστ.1496 «χθόνιος ἄνθρωπος· ὡς διὰ δόλον στυγνὸς ὢν καὶ κατηφής»· 4) Ἡσ. «χθόνια· . . βαρέα, φοβερά, μεγάλα»· 5) ἐπὶ προσ., ὁ ἐντὸς τῆς χώρας, ὁ ἐκ τῆς χώρας ὁ ἐγχώριος· Ἡσ. «χθονίους ἰνοχίδας· αὐτόχθονας καὶ οὐκ ἐπήλυδας» : Σοφ.ΟΚ 943 τοιοῦτον αὐτοῖς Ἄρεος εὔβουλον πάγον ἐγὼ ξυνῄδη χθόνιον ὄντα (τὸν ἐν Ἀθήναις πάγον, τὸν βράχον τοῦ Ἄρεως), αὐτ.Αἴ.201 γενεᾶς χθονίων ἀπ' Ἐρεχθειδῶν, Ἀπολλ.Ρ 2,504 χθονίῃς παρεκάτθετο νύμφαις (σχόλ. «ταῖς ἐπιχωρίοις»)· 6) νεώτ. ζῳολ. ὁ χθόνιος ὡς οὐσ. γένος μικρῶν ἀραχνῶν.

χθονοβριθής-οῦς-ές μτγν. ὁ μέχρι γῆς καταπιέζων διὰ τοῦ βάρους του : Συνέσ.Ὕμν.4,289.

χθονογηθής-οῦς-ές μτγν. ὁ εὑρίσκων τέρψιν εἰς τὰ γήϊνα πράγματα : Συνέσ.Ὕμν.1,114 χθονογηθεῖς μελεδῶνες.

χθονόπαις-παιδος (ὁ,ἡ) ὁ ἐκ τῆς γῆς γεννηθείς· Ἡσ. «χθονόπαιδα ὥραν· καθ' ὃ ἐκ γῆς αἱ Ὧραι τὰ φυόμενα ὡς ἡμέρα ἡλίου, καθ' ἱστορίαν».

χθονόπλαστος-ον λεξ. ὁ ἐκ τῆς γῆς πλασθείς, ὁ γήϊνος· Σουΐδ. «χθονοπλάστου· ἀπὸ γῆς πλασθέντος».

χθονοριφής-οῦς-ές πάπ. ὁ κεκαλυμμένος, ὑπόχθονος, ὑπὸ χώματος ἐπ' αὐτοῦ ριφθέντος.

χθόνος (ὁ) μαν. μυθικόν τι πρόσωπον οὐδέποτε γηράσκον : Δαμασκ.1 ἐν Ἀν.Βολλ 3,251.

χθονοστιβής-οῦς-ές ὁ πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπ' αὐτῆς βαδίζων, ὁ ἐπίγειος, ὁ γήϊνος : Σοφ.ΟΤ 301 ὦ πάντα νωμῶν, . . οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ (σχόλ «τὰ ἐν τῇ γῇ, τὰ ἐπίγεια, τὰ γήϊνα»).

χθονοτρεφής-οῦς-ές ὁ τραφεὶς ἢ τρεφόμενος ἐκ τῆς γῆς : Αἰσχ.Ἀγ.1407 χθονοτρεφὲς ἐδανὸν ἢ ποτὸν πασαμένα ρυτᾶς ἐξ ἁλὸς ὀρμενον τόδ' ἐπέθου θύος ;

χθονοφοίτωρ-ορος (ὁ,ἡ) μτγν., μον. ὁ συχνάζων εἰς τὴν γῆν : Ἰω Γαζ.ἐν Ἀν.Matranga 2,636,5.

χθύπτης (ὁ) ἀ. θύπτης, ἐπίθ τοῦ τυροῦ, κ. αὐτὸς ὁ τυρός· Ἡσ. «τυρός» : Θέσπ π Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ 675 χθύπτην τυρὸν μείξας μέλιτι.

χθών-ονός (ἡ) κ. νεώτ. ποι. ἐν χρ. π. Ὅμ. κ. πᾶσι τοῖς ποιηταῖς, π. κωμ. σπανίως, π. τραγ. μ. ἐν παρῳδουμένοις χωρίοις, κ. πεζοῖς μ. ἐν ΠΔ· ἐκφέ-

ρεται σπαν. μτ. τοῦ ἄρθρου κ. μ. ἐὰν ἐπιφέρηται ἐπίθ. προσδ., ἡ γῆ, τὸ ἔδαφος· Ἡσ. «χθών· ἡ γῆ ἀπὸ τῆς χύσεως», ΑΒ 1095 «χθών· γῆ. Κυπρίων» : Ἰλ. Α 88 **ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο**, αὐτ.Β 465 **αὐτὰρ ὑπὸ χθὼν σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων**, αὐτ.Ζ 411, αὐτ.Θ 492 **ἐξ ἵππων ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα**, αὐτ.Ν 180, αὐτ.Υ 483 **ἐπὶ χθονὶ κεῖτο τανυσθείς**, Ὀδ.Θ 375 **ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀερθείς**, αὐτ.Κ 149, αὐτ.Λ 52 **ἐτέθαπτο ὑπὸ χθονός**, Ἡσίοδ.Α 151 **τῶν καὶ ψυχαὶ μὲν χθόνα δύνουσ' Ἄϊδος εἴσω αὐτῶν**, Πίνδ.Ν 8,65 **χθονὶ γυῖα καλύψαιμι**, Αἰσχ.Ἑπτ.588 **κεκευθὼς . . ὑπὸ χθονὸς** (ταφείς), αὐτ.Ἀγ 576 **ὡς κομπάσαι τάδ' εἰκὸς ἡλίου φάει ὑπὲρ θαλάσσης καὶ χθονὸς ποτωμένοις**, Σοφ.Ἀντ.24 **καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς**, Εὐρ.Ἀλκ. 463 **κούφα σοι χθὼν ἐπάνω πέσειε**, Ἀπολλ.Ρ Ι, 1098 **ἄνεμοί τε θάλασσά τε νειόθι τε χθὼν πᾶσα πεπείρηται**, αὐτ.3,208· **2)** κτ. ἐπέκτ. τὰ βάθη τῆς γῆς, τὰ Τάρταρα, ὁ Κάτω κόσμος, ὁ Ἅδης : Ἰλ.Θ 14 **τάρταρον . . , ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον**, Αἰσχ.Εὐμ.72 **ἐπεὶ κακὸν σκότον νέμονται Τάρταρόν θ' ὑπὸ χθονός**, αὐτ.1023· ‖ ὁμ. **οἱ ὑπὸ χθονὸς** οἱ ἐν τῷ Κάτω κόσμῳ ὄντες, οἱ νεκροί, αἱ σκιαί : Αἰσχ.Χο.833 **τοῖς θ' ὑπὸ χθονὸς φίλοις τοῖς τ' ἄνωθεν προπράσσων χάριν**, Σοφ.Ἀντ.65 **ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς ξύγγνοιαν ἴσχειν**· ‖ ὁμ. **αἱ κατὰ χθονὸς θεαὶ** αἱ Ἐρινύες : Αἰσχ.Εὐμ.115 **ὦ κατὰ χθονὸς θεαί**· **3)** σύμπασα ἡ γῆ, ὁ κόσμος : Αἰσχ.Πρ. 139 **τοῦ περὶ πᾶσάν θ' εἱλισσομένου χθόν' ἀκοιμήτῳ ῥεύματι παῖδες πατρὸς Ὠκεανοῦ**, αὐτ.Ἀγ. 528 **καὶ σπέρμα πάσης ἐξαπόλλυται χθονός**, Σοφ.Τρ.811 **πάντων ἄριστον ἄνδρα τῶν ἐπὶ χθονὶ κτείνασα**, αὐτ.ἀπ 655· **4)** π.Ὁμ. ἅπαξ. συνήθ. ἄνευ τοῦ ἄρθρου π.τραγ., ὡρισμένον τι μέρος τῆς γῆς, χώρα τις, ἐν ἀπολύτῳ ἐκφορᾷ ἢ μτ. προσδιορ. : Ὀδ.Ν 352 **ὣς εἰποῦσα θεὰ σκέδασ' ἠέρα, εἴσατο δὲ χθών** (ἐφάνη δὲ ἡ χώρα, ἡ Ἰθάκη), Πίνδ.Π 9,13 **τάθι νιν πολυμήλου καὶ πολυκαρποτάτας θῆκε δέσποιναν χθονὸς** (τῆς Λιβύης), αὐτ. Ν 1,20 **εὐκάρπου χθονὸς** (ἐπὶ τῆς Σικελίας), Αἰσχ. Πέρσ.61, αὐτ.485 **οἱ δ' ἐκπερῶμεν ἔς τε Φωκέων χθόνα καὶ Δωρίδ' αἶαν**, Σοφ.Ἠλ.423 **πᾶσαν τὴν Μυκηναίαν χθόνα**, αὐτ.Φιλ.1 **ἀκτὴ μὲν ἥδε τῆς περιρρύτου χθονὸς Λήμνου**, αὐτ.ΟΤ 795 **τὴν Κορινθίαν χθόνα**, αὐτ.ΑΪ 846, Ἔφιππ.Ναυαγὸς 1,13 **ἄνδρες τῆς Ἀθηναίων χθονός**· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ μιᾶς μόνης πόλεως : Σοφ.ΟΚ 1348 **τῆσδε δημοῦχος χθονός**, αὐτ.Ἀντ.369 **νόμους παραιρῶν χθονὸς θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν**, αὐτ.Ο 1736, Ἀριστφ ἀπ.162 **ὦ πόλι, . . οὖθαρ ἀγαθῆς χθονός**, Εὐπ. Βάπτ 18 **ξένης ἀπὸ χθονός**· **5)** ἡ προσωποποίησις τοῦ βάθους τῆς γῆς, ἡ θεὰ Γαῖα : Αἰσχ.Πρ. 202 **Οὐρανοῦ τε καὶ Χθονὸς τέκνα**, αὐτ.Εὐμ.6 **Τιτανὶς ἄλλη παῖς χθονὸς καθέζετο**, Μελέαγρ.ΑΠ 5,177 **οὔτε γὰρ Αἰθήρ, οὐ Χθών φησι τεκεῖν τὸν θρασύν, οὐ Πέλαγος.**

χθωρόδλαφον (τὸ) μτγν. ἔδεσμα παρὰ τοῖς Σύροις καὶ Φοίνιξι : Ἀθήν.3,126Α **ἐμπίπλασο, Οὐλπιανέ, χθωροδλάφου πατρίου, ὅς παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν γέγραπται, πλὴν εἰ μὴ ἄρα παρὰ τοῖς τὰ Φοινικικὰ συγγεγραφόσι** (διόρθ. ἀντὶ χερσυδλάφου)

χῖ (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἀκλ. **τὸ ὄνομα τοῦ γράμματος χ** βλ.λ.· **2)** νεώτ. κ. δημ. πᾶν σκεῦος ἢ ὄργανον, ἔχον σχῆμα ἢ τομὴν Χ, οἷον σιδηρᾶ ῥάβδος, ξύλινος βάσταξ κττ.· **3)** νεώτ. κ. δημ. εἶδος ἑλληνικῆς δαντέλλας· **4)** νεώτ. ναυτ. ἡ διασταύρωσις τῶν ἁλύσεων δύο ἀγκυρῶν, σταυρός.

χιά (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἐσφ. γρ. ἀντὶ χειὰ βλ.λ., ἡ τρύπα : Αἰλ.ΖΙ 16,15 **τὰς ἑαυτῶν χιὰς καὶ ὑποδρομὰς ὑπὸ τὴν γῆν ὀρύττουσι**, Θεοδόσ.Διάκ. Ἀκρ.2,173 **χιὰς ἀνώρμων, ὡς ὄφεις.**

χιάζω κ.μσν. κ. νεώτ., παθ. ἀόρ. ἐχιάσθην (πάπ.), παθ.παρακ. κεχίασμαι, μιμοῦμαι τοὺς Χίους, ἰδίᾳ μιμοῦμαι τὸν Χῖον μουσικὸν Δημόκριτον· Πολυδ.4, 65 «τὸ μέντοι σιφνιάζειν, καὶ χιάζειν, τὸ περιέργοις μέλεσι χρῆσθαι, ἀπὸ Δημοκρίτου τοῦ Χίου καὶ Φιλοξένου τοῦ Σιφνίου» : Ἀριστφ.ἀπ 558, Σουΐδ.ἐν λ. χιάζειν **αὐτὸς δείξας ἐν θ' ἁρμονίαις χιάζων ἢ σιφνιάζων**· **2)** κ. νεώτ. ποιῶ σημεῖον διὰ δύο διατεμνομένων γραμμῶν, τέμνω γραμμὴν δι' ἑτέρας ἐν σχήματι Χ· κ. παθ. : Διόδ.Σ 2,58 **ζῷα . . τὴν ἐπιφάνειαν δυσὶ γραμμαῖς μηλίναις κεχιασμένα**, Εὐσ.Βί.Κωνστ.1,31 **χιαζομένου τοῦ ρ**, Πάπ. **ἐκέλευσε τὰ χειρόγραφον χιασθῆναι**· ‖ ἰδίᾳ ἐπὶ λέξεων ἢ στίχων : Σχόλ.Σοφ.Φιλ.201 **τὸ δὲ τοιοῦτον κεχίασται**, Σχόλ.Ὀρ.81 **ὅθεν καὶ χιάζεται ὁ στίχος· σεσημείωται γὰρ τὸ ὄνομα τῆς Ἑλένης**· πρβλ. Εὐστ.1462,41 «ἦν καιρὸς ὅτε Ἀθηναῖοι προσεῖχον τοῖς Χίοις . . ἔπεσε δὲ ποτε αὐτοῖς καὶ ἄλλως τὰ τῆς τύχης, καὶ ἐμισοῦντο ὑπὸ Ἀθηναίων οἱ Χῖοι, ὅτε καὶ τοῦ χαράγματος ὅσον ἀχρεῖον ἦν ἐν Ἀθήναις, χιάζοντες οἱ πολῖται, τουτέστι τὸ χ στοιχεῖον ἐντυπούμενοι, ἐσημειοῦντο οὕτως τοῦ κέρματος τὴν φαυλότητα, αἰνιττόμενοι ὡς οὕτως ἀποβάλλονται καὶ τοὺς Χίους. ὧν κατάρχει τὸ χ»· **3)** νεώτ. θέτω τὸ σημεῖον χ, οἷον πρὸς ἐπισήμανσιν νόθου ἢ ἀμφιβόλου χωρίου ἐν ἐγγράφῳ· **4)** ποιῶ ἐντομὴν χιοειδῆ, σταυροειδῆ, διασταυρώνω : Ἀρχ. Χειρουργ.40· **5)** ρηματ.π. χιασμός, χίασμα, χιαστέον, χιαστός, χιαστί.

χῖαι (αἱ) εἶδος ἀνδρικῶν ὑποδημάτων· Ἡσ. «χῖοι· ὑποδήματος ἀνδρείου εἶδος».

χιακός-ή-όν σχόλ κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν Χίον, ὁ περὶ αὐτῆς πραγματευόμενος, ὁ χιώτικος : Σχόλ.Ἀριστφ.Ὀρν.881 **ὁ δὲ Ὑπερείδης ἐν τῷ Χιακῷ καὶ ὅτι Χῖοι ηὔχοντο Ἀθηναίοις δεδήλωκεν** (λόγῳ) (διόρθ. ἀντὶ Χαλκῷ).

χιαρός-ά-όν ὁ χλιαρὸς βλ.λ.· Ἡσ.

χιάς-άδος (ἡ) μτγν. ἀρχ. ὄνομ. τοῦ ἀστραγάλου ὡς παιδιᾶς, χῖος ἀστράγαλος· Πολυδ.9,100 «τὸ δὲ σχῆμα τοῦ κατὰ τὸν ἀστράγαλον πτώματος ἀριθμοῦ δόξαν εἶχεν, καὶ τὸ μὲν μονάδα δηλοῦν καλεῖται κύων, τὸ δὲ ἀντικείμενον χιάς, καὶ Χῖος οὗτος ὁ βόλος . . **οἱ** δὲ . . πλείους τὸν μὲν ἑξίτην Κῷον, τὸν δὲ κύνα Χῖον καλεῖσθαι λέγουσιν».

χίασμα-ατος (τὸ) (χιάζω) μτγν. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χιάζω βλ.λ.2), δύο γραμμαὶ διαγωνίως τεμνόμεναι, οἷον αἱ τοῦ γράμματος Χ : Ἰουστ.931Β **μηδὲ νοήσας τύπον εἶναι σταυροῦ, ἀλλὰ χίασμα νοήσας**· **2)** κ. νεώτ. ἡ διασταύρωσις δύο πραγμάτων ἐν σχήματι Χ· ‖ μτγν. μαθ. κτ. πληθ., δύο σταυρωτὰ ξύλα, χρησιμεύοντα ὡς βάσταξ, ἐν σχήματι Χ : Βίτ.109 **ἀνὰ μέσων τῶν διαστυλίων χιάσματα, ἵνα κατέχηται πάντοθεν συστήμασι τὰ ἐπάνω τῶν χιασμάτων**· ‖ ὁμ. σταυροειδὴς ἐπίδεσμος : Γαλ.794,6 **ἕως χίασμα γίγνεσθαι**· ‖ νεώτ.εἰδ.ἐν τῇ ὀφθαλμολογίᾳ, ἡ σταυροειδὴς διάταξις τῶν ὀπτικῶν νεύρων· **3)** νεώτ. τὸ σημεῖον Χ, οἷον πρὸς ἐπισήμανσιν νόθου ἢ ἀμφιβόλου χωρίου ἐν ἐγγράφῳ, σημεῖον νοθείας.

χιασμός (ὁ) (χιάζω) κ. νεώτ. ἡ ἐν σχήματι Χ διάταξις πραγμάτων, τὸ χίασμα· ‖ μτγν. γραμμ. εἰδ. ἐν τῷ συντακτικῷ, ἡ χιοειδὴς διάταξις τῶν προτάσεων περιόδου, ὥστε ἡ α' νὰ ἀντιστοιχῇ **πρὸς τὴν δ' καὶ ἡ β' πρὸς τὴν γ'**, ἄ. χιαστὸν σχῆμα : Ἑρμογ 3,157, Σχόλ.Ἰσοκρ 124,16 **συμπέρασμα κατὰ χιασμόν, μὴ ἀναστρέφον πρὸς τὴν διάνοιαν τοῦ λόγου**· **3)** μτγν. ἰατρ. εἰδ. ἐν τῇ χειρουργικῇ, ἡ χιοειδὴς ἐντομή : Ἀρχ.Χειρουργ.125· **4)** νεώτ. ἀνατ. **χιασμὸς πυραμίδων** ἡ εἰς σχῆμα Χ διάταξις ἐν τῷ πυθμένι τῆς προσθίας μέσης αὔ-

λακος τοῦ προμήκους μυελοῦ, κατὰ τὸ κάτω τριτημόριον αὐτῆς: **χιασμὸς κοιλιακὰς-πιδακοειδής.**

χῖαστὶ ἐπίρρ. μτγν., μσν. κ. νεώτ. κατὰ τὸν τρόπον τῶν Χίων, ὡς οἱ Χῖοι, χιώτικα· Ἡσ. «χιαστὶ τίλλειν· ὡς τῶν Χίων κατεαγότων καὶ παρατιλλομένων», Εὐστ.1462,34 **χιαστὶ τίλλειν·** **2)** μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐν εἴδει Χ, σταυροειδῶς : Πρόκλ.Εὐκλ.π. Θησ.Στεφ.ἐν χιάζω **χιαστὶ κείμεναι εὐθεῖαι,** Παπαδ.Χριστ.Διηγ.30 **ὅταν διεκολύμβησε δὶς καὶ** χιαστὶ **τὸν Νεῖλον·** **3)** νεώτ. εἰδ. ἐν τῷ πνευματισμῷ χιαστὶ **ἐπικοινωνία** εἶδός τι νοερᾶς μεταξὺ ἀτόμων ἐπικοινωνίας.

χῖαστός-ή-όν (χιάζω) σχόλ., μσν. κ. νεώτ. ὁ διατεταγμένος κατὰ τρόπον ὅμοιον πρὸς Χ, σταυροειδῶς : Εὐστ.599,34 **τιθέασιν ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ** ἀστερίσκον, **ὅς ἐστιν** ἀστέρος σημεῖον **χιαστόν, ἔχων ἐν** ταῖς **τέσσαρσι** γωνίαις στιγμάς.. **καὶ τίθεται ἐπὶ τῶν ἄριστα κειμένων ἐπῶν καὶ ἀστεροειδῶς** οἱονεὶ λαμπόντων, ὡς ἐν **καλῷ τόπῳ κειμένων,** αὐτ.1142,50 χιαστοὶ ζυγοί, χιαστοὶ πόρπακες, Σχόλ.Ἰλ.Π 564 **Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Μυρμιδόνες καὶ Ἀχαιοί· σχῆμα τὸ χιαστόν,** Σχόλ.Ἰσοκρ.120,20 **τετράκωλος περίοδος χιαστή,** Καρκθ.Ζητ.28 **ἔπαιρνε μέσα τὶς κνῆμες καὶ ἐχώνευε στὰ χιαστὰ δεσίματα ὑγροῦ γουρνοτσάρουχου·** || σχόλ. κ. νεώτ. γραμμ. χιαστὸν σχῆμα συντακτικὸν σχῆμα, καθ' ὃ δύο λέξεις ἢ φράσεις, ἀναφερόμεναι εἰς δύο ἄλλας προηγουμένας, ἔχουσι τὴν ἀντίστροφον πρὸς αὐτὰς ἐν τῇ προτάσει θέσιν, ἐν χρ. κ. **ἐν τῇ νεώτ.** κ. τῇ δημ., οἷον ἄμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν ὀλλύντων καὶ ὀλλυμένων (Ἰλ.Δ 450), δημ. **φάγαμε** κι ἤπιαμε ἄφθονες μπύρες καὶ γαρίδες, ἄ. χιασμός.

χιδαλέον Ἡσ. «τυφλόν, ἄγαμον, πεφρικός».

χῖδαλον Ἡσ. «τὸ παιδίον. Κρῆτες».

χιδᾶν Ἡσ. «χειμάζεσθαι. δειλιᾶν».

χιδρίας πυρός (ὁ) ὁ χλωρὸς σῖτος· Πολυδ.6,62 **«εἴη δ' ἂν** ἔτνους ἰδέα καὶ τὰ χίδρα· γίνεται δ' ἐκ **πυροῦ** χλωροῦ, **ὃν** χιδρίαν Ἀριστοφάνης **καλεῖ»** : Ἀριστφ.ἀπ.548.

χιδρολέπισας (ὁ) μτγν. πλαστὸν ὄνομα παρασίτου : Ἀλκίφρ.

χῖδρα (ἡ) Ἡσ. «χίδρα· στάχυες νεογενεῖς. ἢ τὰ ἐξ ὀσπρίων ἄλευρα. ἢ σῖτος νέος φρυττόμενος. ἢ τὰ ὀσπριώδη σπέρματα» (ἐσφ γρ. ἀντὶ τὰ χίδρα).

χῖδρον (τὸ) κ. π. κώδ. **χίδρον,** συνήθ. κτ. πληθ. τὰ **χίδρα,** χλωρὸς σῖτος τετριμμένος ἐκ τῶν σταχύων, κτ. **ἄ.** φαγητὸν ἐκ πεφρυγμένων χόνδρων ἀώρου σίτου, οἷον τὰ ἄλφιτα ἐξ ὁμοίων κριθῆς· Σουΐδ. «χῖδρον . . . οὕτω καὶ καλοῦσι τὸ **ἐκ** πυρῶν ἀληλεσμένων βρῶμα καὶ τὰ ἐκ νεαρῶν κριθῶν ἄλευρα» : Ἀλκμ.63 **ἤδη παρέξει πυάνιόν τε πόλτον χίδρόν τε λευκὸν κηρίναν τ' ὀπώραν** (κώδ. χίδρον), Ἀριστφ.Ἱππ.806 **χῖδρα φαγὼν ἀναθαρρήσῃ καὶ στεμφύλῳ εἰς λόγον ἔλθῃ** (σχόλ. «τινὲς ἄγρια λάχανα, οἱ δὲ τὰ ὄσπρια. Κυρίως δὲ τὰ ἀπὸ χλωρᾶς κριθῆς. ἢ ἐξ ὀσπρίων ἄλευρα ἢ κρίμνα ἢ στάχυες νεογενεῖς», αὐτ.Εὐρ.595 **τοῖς ἀγροίκοισιν γὰρ ἦσθα χῖδρα καὶ σωτηρία,** ΠΔ Λευϊτ.2,14 **ἐὰν δὲ προσφέρῃς θυσίαν πρωτογεννημάτων τῷ κυρίῳ, νέα πεφρυγμένα χῖδρα** ἐρικτὰ **τῷ κυρίῳ,** αὐτ.23,14 **καὶ ἄρτον, καὶ πεφρυγμένα χῖδρα νέα οὐ φάγεσθε,** Πάπ. παιδὶ κατάγοντι **τὰ χῖδρα εἰς Ἀλεξάνδρειαν μαρσίππους β,** αὐτ. **ἵνα χῖδρα γένηται.**

χῖδροπώλης (ὁ) μτγν. **ὁ** πωλῶν χίδρα βλ.λ. : Πολυδ.7,199 **χιδροπῶλαι, στεφανοπῶλαι** (κώδ. χιτροπῶλαι, διόρθ.).

χῖέζω Ἰων. τ. ἀντὶ χιάζω **βλ.λ.**

χιεσμός (ὁ) Ἰων. τ. ἀντὶ χιασμὸς βλ.λ.

χιθών-ῶνος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ χιτὼν **βλ.λ.**

χιλαάγρα Ἡσ. «ζωΰφιόν **τι».**

χῖλεύω μτγν. παρέχω χιλόν, χόρτον, **τρέφω** ζῷα : Θεόφρ.ΦΑἰτ.2,17,6 **τούτοις καὶ τοὺς βοῦς καὶ τὰ ὑποζύγια χιλεύουσι καὶ ἀνατρέφουσι·** || κ. μτφ. ἐπὶ στρατοῦ, ἐφοδιάζω διὰ ζωοτροφιῶν, τροφοδοτῶ· Ἡσ. «χιλεύει στρατόν· σιτοδοτεῖ στρατόν, τρέφει»· **2)** ἀμτβ. νέμομαι, βόσκομαι ἔν τινι τόπῳ : Νίκ.Θηρ.635 **Παρθένιον ναίουσι** λέπας, **τόθι Κλέζος ἀεργοὶ ἵπποι χιλεύουσι** (σχόλ. «τρέφονται ἐσθίοντες»).

χῖλή (ἡ) μσν. χιλὸς βλ.λ. : Ἀνν.Κομν.2,185.

χιλήγονος-ον μτγν. ὁ φυόμενος ὡς τροφὴ τῶν ζώων, τῶν βοσκημάτων : Νικ.Ἀλεξ.424 **βουκέραος χιληγόνου** (δ.γρ. σιτηγόνου).

χίλια κ μσν.κ.νεώτ.δημ. δουλλ.οὐδ. τοῦ χίλιοι βλ.λ.· **2)** μτ. τοῦ ἄρθρου, ὁ ἀφῃρημένος ἀριθμὸς 1000: **ἐκέρδισε τὸ χίλια** (τὸ ἠριθμημένον διὰ τοῦ 1000) **3)** μαν. κ. δημ. ὡς **ἐπίρρ.** χιλιάκις, χίλιες **φορές** : Ἐρωτόκρ.3,493 **καὶ χίλια νὰ τ' ἀρέσῃς,** αὐτ.4,445 **χίλια κι ἂν τὸ δῶ χίλια κι ἂν τὸ λογιάσω, καλλιὰ 'χω τούτη τὴ ζωὴ πλιὰ γρήγορα νὰ χάσω·** **4)** φρ. **μὲ χίλια βάσανα** (μὲ πλεῖστα ὅσα ἐμπόδια, μὲ πολλὰς δυσκολίας).

χιλιάγωνος-ον μτγν. ὁ ἔχων χιλίας γωνίας : Ἀρχιμ.Ψαμμ.324 **δῆλον ὅτι μείζων ἐστὶν ἡ τοῦ** ἁλίου **διάμετρος τᾶς τοῦ χιλιαγώνου πλευρᾶς.**

χιλιάδα (ἡ) δημ. ἡ χιλιὸς βλ.λ.

χιλιάζω μαν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. **χιλιάσω,** (Τζέτζ. Χιλ.9,656), ἀόρ. δημ. (ἐ)χίλιασα εἰμὶ χιλίων ἐτῶν, γίνομαι χιλιετής : Τζέτζ.Χιλ.9,656 **οὐαί σοι, ὦ ἐπτάλοφε, ὅτι οὐ χιλιάσεις,** αὐτ.9,670, αὐτ.9,681· **2)** αὐξάνω τι εἰς χίλια, πληθαίνω εἰς μέγαν ἀριθμόν, συνήθ. ὡς εὐχὴ **νὰ τὰ χιλιάσῃς** (νὰ τὰ κάμῃς χίλια, πολλά, οἷον παιδιά, πρόβατα, **ἔτη** κττ.)

χιλιάκις ἐπίρρ. γλωσσ. κ. νεώτ. χιλίας φοράς, χίλια· **2)** νεώτ. κτ. ἐπέκτ. πολλὰς φοράς : **τοῦ τὸ εἶπα χιλιάκις.**

χιλιακισμύριοι-αι-α νεώτ. χιλιάκις μύριοι, δέκα ἑκατομμύρια.

χιλιακός-ή-όν μσν. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἀριθμὸν χίλιοι : Οἰκουμ.Ἀποκαλ.243,22 **διὰ τοῦ χιλιακοῦ καὶ μυριακοῦ ἀριθμοῦ.**

χιλιάκριβος-η-ο δημ. ὁ λίαν, ὁ πάρα πολὺ ἀκριβός, πολύτιμος, προσφιλής : Παλαμ.Ὕμν.Ἀθ. 17,26 **καὶ τὸ ξανθὸ τὸ μέλι | καὶ τὸ χιλιάκριβο πιοτὸ ποὺ διώχνει** τὶς φροντίδες.

χῖλιανδρία (ἡ) μσν. ἀριθμὸς χιλίων ἀνδρῶν : ΚΜανασσ.660 **στρατὸν .. εἰς ἑκατὸν ποσούμενον** χιλιανδρίας **ὅλας,** αὐτ.1269, αὐτ 3530.

χῖλίανδρος-ον κ. μσν. ὁ περιέχων χιλίους : Πλάτ.Πολιτ.292Ε **ἀλλ' ἄρα ἐν χιλιάνδρῳ πόλει δυνατὸν τινας ἢ καὶ πεντήκοντα αὐτὴν ἱκανῶς κτήσασθαι,** Θεοδόσ.Διάκ.Ἀκρ.269,146 **πλῆθος χιλιάνδρον.**

χιλιαντίλαλος (ὁ) δημ. ὁ μέγας ἀντίλαλος βλ.λ.: Βλαστ.Συνμ.253.

χιλιαπλάσιος-ία-ιον ὁ χιλίας φορὰς μεγαλύτερος, πολυαριθμότερος· || κ. ἐπίρρ. **-πλασίως.**

χιλιάρα (ἡ) δημ. κ. χιλιάρικη φιάλη χωροῦσα χίλια δράμια, 2 1/2 ὀκάδες, χιλιάρικο μπουκάλι.

χιλιάριθμος-ον μαν. ἐπὶ χρόνου, ὁ καθ' ὑπερβολὴν μακρός, πολύς : Φιλῆς 2,45 **χ- χρόνος.**

χιλιάρικη (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ χιλιάρικος, **ἡ** χιλιάρα.

χιλιάρικο (τὸ) δημ. οὐδ. τοῦ χιλιάρικος βλ.λ.

χιλιάρικος-η-ο δημ. ὁ ἀποτελούμενος **ἐκ** χιλίων μονάδων, ὁ περιλαμβάνων, ὁ ἀξίζων χιλίας μονάδας· || τὸ οὐδ. χιλιάρικο ὡς οὐσ. χαρτονόμισμα χιλίων δραχμῶν· **2)** εἰδ. ἐπὶ φιάλης, ὁ χωρῶν χίλια δράμια, 2 1/2 ὀκάδες || ὁμ. ἡ **χιλιάρικη** ὡς οὐσ. ἄ. χιλιάρα.

χῖλιάροτρος-ον σχόλ. ὁ περιέχων χίλια ἄροτρα, ὁ μέγας : Σχόλ.Ἰλ.Ν 703 **τὸ τῆς Ἀρσινόης χιλιάροτρον τέμενος.**

χῑλιάρχης (ὁ) ἀ. χιλίαρχος βλ.λ., ὁ διοικητὴς χιλίων ἀνδρῶν : Ἡρ.7,81 **χιλιάρχας τε καὶ μυριάρχας ἀποδέξαντες.**

χῑλιαρχία (ἡ) κ. νεώτ. τὸ ἀξίωμα, τὸ ὑπούργημα τοῦ χιλιάρχου βλ.λ.1) : Ξεν.ΚΠ 4,1,4 **τὸν Χρυσάνταν χιλιαρχίᾳ τιμᾷ,** Πολύαιν.3,9,10 **ταῖς μείναισι χιλιαρχίας καὶ ταξιαρχίας ἔδωκεν·** ‖ κ. π. Ρωμ. τὸ ἀξίωμα τοῦ χιλιάρχου βλ.λ.3) : ΠΔ Ἀρ. 31,48 **προσῆλθον πρὸς Μωυσῆν πάντες οἱ καθεσταμένοι εἰς τὰς χιλιαρχίας τῆς δυνάμεως,** Πλούτ. Κάμ.39 **τῆς ἕκτης χιλιαρχίας ἐπιφανέσταται πράξεις·** **2)** μτγν. ἀριθμὸς ἀνδρῶν διοικουμένων ὑπὸ χιλιάρχου βλ.λ., ἀ. χιλιανδρία, χιλιάδα : ΠΔ Μακκ.1,5,13 **ἀπώλεσαν ἐκεῖ ὡς μίαν χιλιαρχίαν ἀνδρῶν,** Βλαχογ.Παληκ.114 **μὲ στείλανε στὴ Δυτικὴ Ἑλλάδα μὲ τὴ χιλιαρχία τοῦ Τζαβέλλα.**

χιλιαρχικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χιλίαρχον βλ.λ.3) : Διόδ.Σ 19,3 **χιλιαρχικὴ ἡγεμονία.**

χῑλίαρχος (ὁ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. χιλιάρχης (π. Ἡρ.) ὁ ἄγων, ὁ διατάσσων χιλίους ἄνδρας, ἰδίᾳ δὲ ὁ διοικῶν φρουρὰν : Ἡσ. **«χιλίαρχος· χιλίων ἄρχων»** : Ἡρ.7,81, Αἰσχ.Πέρσ.304 **χὠ χιλίαρχος Δαδάκης πληγῇ δορὸς πήδημα κοῦφον ἐκ νεὼς ἀφήλατο,** Ξεν.ΚΠ 8,6,1 **τοὺς χιλιάρχους τῶν κατὰ τὴν χώραν φυλακῶν,** αὐτ.Οἰκ.4,7 **οἳ ἂν φαίνανται τῶν φρουράρχων καὶ τῶν χιλιάρχων καὶ τῶν σατραπῶν τὸν ἀριθμὸν τὸν τεταγμένον ἔκπλεων ἔχοντες·** **2)** π. Πέρσαις κ. Μακεδόσιν, ὁ ἡγούμενος τμήματος μακεδονικοῦ στρατοῦ, συγκειμένου ἐκ 1022 ἀνδρῶν καὶ ἰσοδυναμοῦντος κατά τινας πρὸς τὴν τάξιν : Διόδ Σ 18,48 **ἡ δὲ τοῦ χιλιάρχου τάξις καὶ προσαγωγὴ τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ τῶν Περσικῶν βασιλέων ἐς ὄνομα καὶ δόξαν προήχθη· μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ὑπ' Ἀλεξάνδρου μεγάλης ἔτυχεν ἐξουσίας καὶ τιμῆς,** Πλούτ.Ἀρτξ.5 **ἐκέλευσεν εἰπεῖν τὸν χιλίαρχον,** Αἰλ.ΠΙ 1,21)· **3)** π. Ρωμ., ὁ ἡγούμενος τῆς κοόρτιος ἐν τῇ ρωμαϊκῇ λεγεῶνι (λατ. tribunus militum) : Πολύβ.6,19,1 **μετὰ ταῦτα χιλιάρχους καθιστᾶσι,** αὐτ.6,34,2 **τὴν δὲ καθόλου δοκιμασίαν τῆς πλευρᾶς δύο τῶν χιλιάρχων,** ΚΔ Ἰω.18,12 **ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν,** αὐτ.Πρόξ.21, 31 **ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης,** Πλούτ.Κάμ.1 **χιλιάρχους δὲ χειροτονοῦντας ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν,** Βί. Παχωμίου ASS Μαΐου 3,37Ε· **4)** νεώτ. ἰδίᾳ ἐπὶ Καποδιστρίου, ὁ διοικητὴς στρατιωτικῆς μονάδος : Βλαχογ.Παληκ.114 **ἀπὸ τὰ δύο ἄλογα τὸ 'να τὸ χάρισα στὸ χιλίαρχο, τ' ἄλλο τὸ πούλησα.**

χῑλιαρχῶ-έω μτγν. κ. μσν., ἀόρ. **ἐχειλιάρχησα,** εἰμὶ χιλίαρχος βλ.λ. : Πλούτ.Συλλ.4 **χιλιαρχῶν μέγα καὶ πολυάνθρωπον ἔθνος,** αὐτ.Κάτ.Νεώτ.8 **ἐχιλιάρχει γὰρ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Καπίων,** Ἀρρ. π. Φώτ.Βιβλ.69,22 **Περδίκκαν χιλιαρχεῖν χιλιαρχίας ἧς ἦρχεν Ἡφαιστίων,** Λουκ.Ἑταιρ.Δ 9,4 **χιλιαρχήσας τὸ πρῶτον, νῦν δὲ ἐξαναστήσας πεντακισχιλίαν ἀσπίδα.**

χιλιάς-άδος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **χιλιάδα,** μτ. γενικ. ἡ ἄνευ αὐτῆς, χίλια ὁμοειδῆ ἀντικείμενα ὡς ἐν ὅλον θεωρούμενα· Ἀρκάδ.136,4 **«χωρὶς τῶν παρ' Ἀθηναίοις ἀριθμητικῶν τοῦ χιλιάδων καὶ μυριάδων· ταῦτα γὰρ παρ' αὐτοῖς περισπῶνται, παρ' ἡμῖν δὲ βαρύνονται»** : Ἡρ.2,28 **πολλέων χιλιάδων ὀργυιέων,** αὐτ.2,96 **πολλὰς χιλιάδας ταλάντων,** αὐτ.6,58 **ἐπεὰν συλλεχθέωσι ἐς τὠυτὸ πολλαὶ χιλιάδες,** αὐτ.7,28, Αἰσχ.Πέρσ.341 **Ξέρξῃ χιλιὰς μὲν ἦν ὧν ἦγε πλῆθος,** Πλάτ.Φαῖδρ.256Β **ἐννέα χιλιάδας ἐτῶν,** Πλούτ.Ἀγησ.14 **ἐν δὲ χιλιάσι στρατιωτῶν τοσαύταις οὐ ῥᾳδίως ἄν τις εἶδε φαυλοτέραν στιβάδα τῆς Ἀγησιλάου,** ΚΔΠράξ. 4,4 **ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε,** Παπαδ.Χριστ.Διηγ.50 **ὁ γαμβρὸς ἰσχυρίζετο ὅτι πέντε χιλιάδας εἶχον συμφωνήσει,** Βλαχογ.Παληκ.45, παροιμ. φρ. **τὰ μισὰ τῆς χιλιάδας (εἶναι) πεντακόσια** (μὴ χάνῃς τὸν καιρόν σου εἰς ἀσκόπους ὑπολογισμούς, ἢ ἔσο ὁμέριμνος)· ‖ νεώτ. μαθ. τὸ σύνολον χιλίων μονάδων θεωρούμενον ὡς νέα μονάς· **2)** γεν. μέγας ἀριθμός: Θεόκρ.16,91 **αἱ δ' ἀνάριθμοι μήλων χιλιάδες βοτάνᾳ διαπιανθεῖσαι ἀμ πεδίον βληχῷντο,** ΠΔΓέν. 24,60 **γίνου εἰς χιλιάδας μυριάδων,** Λουκ.Ἑρμότ. 56 **ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας βιβλίων ἕκαστοι συγγεγράφασιν,** Βί.Ἀλεξ.3938 **ὑπῆρχε καλλιστότατον τοσούτας μὴ σφαγῆναι τὰς χιλιάδας τῶν Περσῶν·** ‖ δημ. κτ. πληθ., πολλὰ χρήματα : παροιμ. **τὰ στραβά μου παραθύρια οἱ χιλιάδες μου τὰ σιάζουν** (ἡ μεγάλη προὶξ καλύπτει τὰ σωματικὰ ἐλαττώματα τῆς νύμφης)· ‖ ἡ χιλιετηρίς : Ἀλέξ.Αἰτ. π. Μακροβ.5,22 **ἱερὰν χιλιάδα.**

χιλιασμός (ὁ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ἡ παραδοχὴ ὁρατῆς, εἰρηνικῆς καὶ εὐδαίμονος βασιλείας τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῶν πιστῶν ἐπὶ τῆς γῆς πρὸ τῆς μελλούσης κρίσεως, διαρκείας χιλίων ἢ περισσοτέρων ἐτῶν.

χιλιασταί (οἱ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. οἱ δεχόμενοι τὸν χιλιασμὸν ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτοῦ μορφάς, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ χιλιασμοῦ βλ.λ., οἷον ὁ Παππίας, ὁ Εἰρηναῖος, ὁ Τερτυλλιανὸς κτλ.

χιλιαστῆρες-ων (οἱ) Ἐπιγρ. οἱ μετέχοντες, τὰ μέλη τῆς χιλιαστύος βλ.λ.

χιλιαστύς-ύος (ἡ) Ἐπιγρ. τμῆμα τῆς φυλῆς ἐν Σάμῳ ὑποδιαιρούμενον εἰς ἑκατοστύας καὶ γένη : **ἐπικληρῶσαι δὲ αὐτὸν καὶ εἰς φυλὴν καὶ εἰς χιλιαστύν.**

χῑλιετηρίς-ίδος (ἡ) μτγν., μσν κ. νεώτ. κ. **χιλιοετηρίς** (Κεδρ.Γεώργ.30), δημ. -α ἡ περίοδος χιλίων ἐτῶν : Ἱεροκλ.Ἀστ.280,13 Κεδρ.Γεώργ.30· **2)** νεώτ. ἡ χιλιοστὴ ἐπέτειος : **ἑώρτασαν τὴν χιλιετηρίδα τῆς ἱδρύσεως τοῦ κράτους των.**

χῑλιέτης (ὁ) κῶδ. ἀ. χιλιετής βλ.λ.

χῑλιετής-οῦς-ές κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ διαρκῶν ἐπὶ χίλια ἔτη, ὁ ἔχων ἡλικίαν χιλίων ἐτῶν : Πλάτ.Φαῖδρ. 249Α **περιόδῳ χιλιετεῖ** (κῶδ. χιλιέτη), αὐτ.Πολ.615Α, αὐτ.Πολ.621D **καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ χιλιέτει πορείᾳ,** Ἀριστλ.ΖΓ 2,6,52 **βίος χιλιέτης,** Στράβ.15,1,57 **περὶ δὲ τῶν χιλιετῶν Ὑπερβορέων τὰ αὐτὰ λέγει,** Ἰάμβλ.Πυθ.24,4) **χιλιετῆ τιμωρίαν,** Οἰκουμ.Ἀποκ. 315,5 **τὴν χιλιετῆ Χριστοῦ βασιλείαν.**

χιλιετία (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. περίοδος χιλίων ἐτῶν, χιλιετηρίς : Θεοδώρ.432,7, Οἰκουμ.Ἀποκ.433,24 **τὴν πέμπτην χιλιετίαν.**

χ(ι)λιμιντρίζω μσν. κ. δημ. ἀ. χ(ι)λιμιντρῶ βλ.λ. : Ἐρωτόκρ.2,343 **συχνιὰ 'συρνε φωνές, μὰ δὲ χιλιμιντρίζει·** **2)** ρηματ. π. χ(ι)λιμίντρισμα.

χ(ι)λιμίντρισμα (τὸ) δημ. ἐπὶ ἵππων κ. ἡμιόνων, ὁ χρεμετισμός, τὸ χρεμέτισμα.

χ(ι)λιμιντρῶ μσν. κ. δημ. κ. -άω κ. χ(ι)λιμιντρίζω ἐπὶ τῶν ἵππων κ. τῶν ἡμιόνων, χρεμετίζω, ἀ. χλιμιζω : Ἐρωτόκρ.2,496 **καὶ σὰν ἀρμάτω ταραχὲς φαριὰ χιλιμιντροῦσι.**

χιλίνη (ἡ) νεώτ. ζωολ. γένος μαλακίων γαστεροπόδων **ἐκ τῶν λιμνηδῶν.**

χιλιο- κ. νεώτ., δημ. **χιλιο-** πρῶτον συνθετικὸν λέξεων δηλοῦν ὅτι τὸ διὰ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ σημαινόμενον ὑπάρχει χιλιάκις ἢ εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἢ βαθμόν, οἷον χιλιόκωμος, χιλιόχρονος, χιλιοτυπωμένος, χιλιοδύναμος, χιλιόγραμμον.

χιλιοβαρίς-ίδος (ἡ) νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ μετεωρολογίᾳ, μονὰς πιέσεως, τὸ χιλιοστόβαρον, μιλλιμπάρ.

χιλιοβάττ (τὸ) νεώτ. φυσ. ἀ. κιλοβάττ βλ.λ.

χιλιογραμμόμετρον (τὸ) νεώτ. μηχαν. μονὰς μετρήσεως ἔργου, ἰσουμένη πρὸς τὸ ἔργον **τὸ πα-**

ραγόμενον ὑπὸ δυνάμεως ἑνὸς χιλιογράμμου, μετακινούσης τὸ σημεῖον τῆς ἐφαρμογῆς της κατὰ ἓν μέτρον.

χιλιόγραμμον (τὸ) νεώτ. μέτρον **βάρους** τοῦ δεκαδικοῦ μετρικοῦ συστήματος, ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὸ βάρος χιλίων γραμμαρίων, ἢ μιᾶς κυβικῆς παλάμης ἀπεσταγμένου ὕδατος, κιλό.

χιλιόδιπλος-η-ο δημ. χιλιαπλάσιος βλ.λ. : Βλαχογ.Παληκ.77 **ἀπὸ τοῦ Τούρκου στὰ δικά σου, χιλιόδιπλα τὰ σοδήματα.**

χιλιοδύναμις-εως (ἡ) μτγν. ἡ ἔχουσα χιλίας δυνάμεις, ἀ. ὀνομ. τοῦ φυτοῦ πολεμώνιον : Διοσκ.4,8, Γαλ.13,221.

χιλιοειπωμένος-η-ο δημ. ὁ πολλὰς φορὰς λεχθείς : **αὐτὰ εἶναι χιλιοειπωμένα.**

χιλιοέμορφος-η-ο δημ. ὁ καθ' ὑπερβολὴν ὡραῖος, ὁ πολὺ ὄμορφος : Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.194.

χιλιοετηρίς-ίδος (ἡ) μσν. ἀ. χιλιετηρίς βλ.λ. : Κεδρ.Γεώργ.30.

χίλιοι-οι-α μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. **χίλιοι-ες-ια** (δισυλλ.), αἰολ. **χέλλιοι**, θηλ. κτ. ἑν. **χιλίη** ('Ηρ.7,41) κ. γενικ. πληθ. **χιλιῶν** ('Ιω. 'Αλεξ. ἐν Τονικ.Παρ.18)· π.'Ομ. μ.κτ. οὐδ. ποσὸν δηλοῦν μονάδας δεκάκις ἑκατόν : 'Ιλ.Η 471 **'Αγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ δῶκεν 'Ιησονίδης ἀγέμεν μέθυ, χίλια μέτρα,** αὐτ.Θ 562 **χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο,** αὐτ.Λ 244 **πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι'** ὑπέστη (πρόβατα), 'Ησίοδ.Θ 364 **τρὶς γὰρ χίλιαί εἰσι τανύσφυροι 'Ωκεανῖναι,** ΚΔ Πέτρ.2,3,8 **μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη,** Βαλαωρ.Κατααντώνης 42 χίλιων **λογιῶνε σύνεργα, δαυλιά, σφυρὶ κι ἀμάνι,** Παλαμ.Τάφ.33,10 **μονάχα τ' ἀγνώριστα χορτάρια καὶ τὰ χίλια μύρια χρυσολούλουδα·** ‖ ἐνίοτε μτ. γενικ. ὡς οὐσ.: Θουκ.2,80 **χίλιοι Πελοποννησίων,** 'Ισοκρ.4,59 **χιλίους αὐτῶν ἐπιλέξαντες·** ‖ κ. σπαν. ἄνευ γενικ. : Διήγ.'Αχιλλ.198 **ὁ εἷς θαρρῶ το ἐκ παντὸς χιλίους νὰ πολεμήσῃ·** ‖ προστιθεμένου μικροτέρου ἀριθμοῦ, ἢ προτάσσεται ὁ μικρότερος ἢ **ἐπιτάσσεται** : Πλάτ.Κριτί.119B **ναύτας δὲ τέτταρας εἰς πλήρωμα διακοσίων καὶ χιλίων νεῶν,** 'Ισοκρ.4,87 **τοὺς δ' ἐν τρισὶν ἡμέραις καὶ τοσαύταις νυξὶ διακόσια καὶ χίλια στάδια διελθεῖν στρατοπέδῳ πορευομένους,** αὐτ.4,97 **χιλίας καὶ διακοσίας τριήρεις,** Πολύβ.3,33,10 **ἱππεῖς μὲν χίλιοι διακόσιοι·** ‖ ἐνίοτε κ. μτ. προθ. : Πλάτ.Νόμ.894E **ὅταν οὕτω δὴ χίλια ἐπὶ μυρίοις γίγνηται τὰ κινηθέντα,** Λουκ. Κατάπλ.4 **πρὸς τοῖς χιλίοις ἔχει τὸ σύμβολον ἐγκεχαραγμένους·** ‖ εἰδ. ἐπὶ δραχμῶν, ὅπου συχνὰ τὸ οὐσ. παραλείπεται ἢ μένει τὸ χίλιαι ὡς οὐσ.· Σουΐδ, «χιλιῶν δραχμῶν· οὕτως οἱ 'Αττικοὶ περισπῶσιν» : Πλάτ.'Απολ.36A **κἂν ὦφλε χιλίας δραχμάς,** Δημ.599 **ἵν' ἐκεῖ περὶ χιλιῶν ἐκινδυνεύομεν,** αὐτ.601 **ἅπαγ', ἐν χιλίαις δ' ὁ κίνδυνος·** **2**) εἰδ. ἐν τῇ στρατιωτ. γλώσσῃ, τὸ θηλ. κτ. ἑν. ὡς οὐσ. μτ. περιληπτικῶν ὀνομάτων : 'Ηρ.7,41 **μετὰ δὲ ἵππος ἄλλη χιλίη ἐκ Περσέων ἀπολελεγμένη** (χίλιοι ἱππεῖς), αὐτ.8,113 **μετὰ δὲ τῶν ἄλλων . . τοὺς θωρακοφόρους καὶ τὴν ἵππον τὴν χιλίην·** **3**) νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. πολλοί, ἀναρίθμητοι: Ψυχάρ Ταξ.21 **κοντὰ στὸ μέρος ποὺ εἶχε χαράξει ὁ αὐτοκράτορας τὶς χίλιες νίκες τοῦ στρατοῦ του,** αἴνιγμα **χίλιοι, μύριοι καλογέροι σ' ἕνα ράσο τυλιγμένοι** (τὸ ρόδι), **- σᾶς τὸ εἶπα χίλιες φορές, - ἔχω χίλιες σκοτοῦρες·** ‖ παροιμ. **χίλια μίλια ἕνα φωμί, - χίλια φωμιὰ ἕνα μίλι** (ἐπὶ ἐπιχειρήσεων ἐξαρτωμένων ἐκ τῶν περιστάσεων)· ὁμ. **χίλια λάγια ἕνα ἄσπρο, καὶ τὸ ἄσπρο δὲν τ' ἀξίζουν** (διὰ λόγων οὐδὲν κατορθοῦται)· **4**) τὸ οὐδ. χίλια ὡς οὐσ. βλ.λ.

χῑλιοκαιπεντηκοντᾰπλασίων-ονος μτγν. ὁ πολλαπλασιασθεὶς ἐπὶ 1050: Κλεομήδ.Κυκλ.Θεωρ.2,227.

χιλιοκέφαλος (ὁ) νεώτ. βοταν. **γένος** φυτῶν ἐκ τῶν προσωπανθῶν.

χιλιοκράτωρ-ορος (ὁ) μσν. ὁ διοικῶν χιλίους ἄνδρας, ὁ χιλίαρχος : Τζέτζ.Χιλ.3,719 **χιλιοκράτορες ἱππέων ἐπιλέκτων.**

χιλιόκωμος-ον μτγν. ἐπὶ χώρας, ὁ ἔχων χιλίας κώμας, χωρία : Στράβ.12,3,39 **χιλιόκωμον καλούμενον πεδίον.**

χιλιόλιτρον (τὸ) νεώτ. μετρικὴ μονὰς **ὄγκου** καὶ χωρητικότητος, ἴση πρὸς χιλίας λίτρας.

χιλιομάν(ν)α (ἡ) δημ. (προφ. τετρασυλλ.) **τὸ** φυτὸν λίνοφις βλ.λ. ἡ κυμβαλοειδής.

χιλιόμβη (ἡ) (σχηματισθὲν κατὰ τὸ ἑκατόμβη) μτγν. κ. μσν. ἡ ἐκ χιλίων βοῶν θυσία : 'Ιουλ.214A **ἡ τῆς 'Ολυμπιάδος χιλιόμβη,** Γρηγ.Νύσσ.1,475C, Θεοδώρ.Λόγ.πρὸς 'Ελληνας 7 **ἑκατόμβας καὶ χιλιόμβας κατέθυον,** 'Ανών.Βί.Χρυσ.8,333,18 **ποίας ἑκατόμβης ἢ χιλιόμβης (τοῦτο) οὐ χαριέστερον;,** 'Ιωσὴφ 74,172 **χιλιόμβην πρώτην ποιούμενος ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας θυσίαν,** Εὐστ.1454 **οὐ μόνον ἑκατόμβαι, ἀλλὰ καὶ χιλιόμβαι ἦσαν παρὰ τοῖς παλαιοῖς.**

χιλιομέτρησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ μέτρησις τοῦ μήκους ὁδοῦ τινος εἰς χιλιόμετρα καὶ ἡ ἐπισήμανσις τοῦ τέρματος **ἑκάστου** χιλιομέτρου δι' εἰδικοῦ σήματος.

χιλιομετρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χιλιόμετρον, **ὁ κατὰ** χιλιόμετρα μετρούμενος, ὑπολογιζόμενος.

χιλιομετροδείκτης (ὁ) νεώτ. σῆμα δεικνύον τὸ τέλος ἑκάστου χιλιομέτρου τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν.

χιλιόμετρο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. μονὰς μήκους ἴση πρὸς χίλια μέτρα : **χιλιόμετρον τετραγωνικὸν** (μονὰς ἐπιφανείας ἴση πρὸς 1.000.000 τετραγωνικὰ μέτρα, χρησιμοποιουμένη πρὸς καταμέτρησιν ἐμβαδῶν γεωγραφικῶν περιοχῶν), **- χιλιόμετρον κυβικὸν** (μονὰς ὄγκου, ἴση πρὸς 1.000.000.000 κυβικὰ μέτρα, χρησιμοποιουμένη εἰς τὴν μέτρησιν τοῦ ὄγκου οὐρανίων σωμάτων).

χῑλιόναυς-εως (ὁ,ἡ) κ. μσν. ὁ συνιστάμενος ἐκ χιλίων νεῶν, ὁ ἐν χιλίαις ναυσὶν ὤν, ὁ χιλίων πλοίων, ὁ χιλιοναύτης : Εὐρ.'Ορ.352 **ὦ χιλιόναυν στρατὸν ὁρμήσας εἰς γῆν 'Ασίαν, χαῖρε,** αὐτ. 'Ανδρ.106 **χιλιόναυς 'Ελλάδος ὠκὺς 'Αρης,** αὐτ. ΙΑ 174 **ἐλάταις χιλιόναυσιν** (ἀντὶ ἐλατίναις ναυσὶ χιλίαις), αὐτ.Ρῆσ.262, ΚΜανασσ.Χρον.1238.

χῑλιοναύστολος-ον ὁ ἐκ χιλίων νεῶν, πλοίων συγκείμενος στόλος : Αἰσχ.'Αγ.45 (διόρθ. στόλον . . χιλιοναύτην).

χῑλιοναύτης (ὁ), δωρ. **-ναύτας,** ἐπὶ στόλου, ὁ συγκείμενος **ἐκ** χιλίων νεῶν, ὁ συγκροτούμενος ἀπὸ χίλια πολεμικὰ πλοῖα : Αἰσχ.'Αγ.45 **στόλον 'Αργείων χιλιοναύτην τῆσδ'** ἀπὸ χώρας **ἦραν,** Εὐρ.ΙΤ 141 **τοῦ τᾶς Τροίας πύργους ἐλθόντος κλεινᾷ σὺν κώπᾳ χιλιοναύτᾳ μυριοτευχεῖ 'Ατρειδᾶν τῶν κλεινῶν.**

χῑλιονταετηρίς-ίδος (ἡ) μτγν. **ἐκκλ.** τ. τοῦ χιλιετηρὶς βλ.λ. : 'Ιουστ.307B **οὕτως γὰρ 'Ησαΐας . . περὶ τῆς χιλιονταετηρίδος εἶπεν,** 'Επιφάν.Αἱρ.77, 1031, Μεθόδ.Συμπ.133C.

χῑλιονταετής-οῦς-ές μτγν. ἐκκλ. τ. ἀντὶ χιλιετὴς βλ.λ. : 'Ιουστ.57B **χιλιονταετῆ περίοδον.**

χῑλιονταετία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. τ. ἀντὶ χιλιετία, χιλιετηρὶς βλ.λ. :Εὐσ.'Εκκλ.'Ιστ.3,28,Μαλάλ.17,2.

χῑλιοντάς-άδος (ἡ) μτγν., μσν. ἐκκλ. τ. ἀντὶ χιλιὰς βλ.λ. : 'Ανδρ.Καισ.π.Θησ.Στεφ. ἐν λ. **κράτει τὰ κάτω τῶν χιλιοντάδων καὶ ἑκατοντάδων τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου.**

χῑλιόπᾰλαι ἐπίρρ., π. κωμ., χιλιάκις πάλαι, πρὸ σφόδρα πολλοῦ χρόνου, πρὸ ἀναριθμήτων **ἐτῶν**: 'Αριστφ.'Ιππ.1155 **ἐγὼ δὲ δεκάπαλαί γε καὶ δωδεκάπαλαι καὶ χιλιόπαλαι καὶ πρόπαλαι πάλαι.**

χιλιόπηχυς-εως-υ μτγν. ὁ ἐκ χιλίων πήχεων συγκείμενος : Πλωτῖν.46,14.

χῑλιοπλάσιος-α-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. κ. χιλιαπλάσιος ὁ χιλίας φορὰς πολυαριθμότερος ἢ μεγαλύτερος ἄλλου τινός : Θεμίστ.33, Οἰκουμ.᾿Αποκ.328,27 χιλιοπλάσιον τὴν πτῶσιν.

χιλιοπλασίων-ονος-ον μτγν. ὁ χιλιοπλάσιος βλ.λ. : Σύμμ.Γ´Δ Βασ.2,18,3 σὺ γὰρ χιλιοπλασίων ἡμῶν.

χῑλιοπλασίως ἐπίρρ. μτγν. κ.νεώτ. χιλιάκις πολλαπλασίως : ΠΔ Δευτ.1,11 κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν προσθείη ὑμῖν ὡς ἐστὲ χιλιοπλασίως.

χιλιοπομπεμένος-η-ο δημ. ἐπὶ τιμῆς, ὁ ἄξιος νὰ ὑποστῇ ἢ ὁ ὑποστὰς διαπομπεύσεις βλ.λ., ὁ καταντροπιασμένος : Πολίτ.᾿Εκλ.Τραγ.124,27 δὲ μ' εἶδες, δὲ μὲ γνώρισες, μιὰ χιλιοπομπεμένη, ποὺ φὲς ἐβραδιαστήκαμε σ' ἕνα προσκεφαλάδι.

χῑλιόπους-ποδος-ουν γλωσσ. κ. νεώτ. ὁ ἔχων χιλίους ἢ πολλοὺς πόδας· **2)** γλωσσ. χιλόπους (ὁ, ἡ) ζωΰφιον σκωληκοειδὲς μετ' ἀναριθμήτων ποδῶν, ἡ σαρανταποδαροῦσα.

χῑλιος-α-ον μτγν. συνήθ. χίλιοι βλ.λ. : Διόδ.Σ 5,64.

χῑλιόσῑτος-ον μσν. ὁ περιέχων μεγάλας ποσότητας σίτου, ὁ πλούσιος σὲ στάρια : Κ Μανασσ. Χρον.5808 χιλιάσιτα πλουτῶν σιτοδοχεῖα.

χιλιοστημόριον (τὸ) νεώτ. τὸ ἓν χιλιοστὸν μονάδος τινός· **2)** συνεκδ. ἐλαχίστη, μηδαμινὴ ποσότης.

χιλιοστ(ο)αμπερόμετρον (τὸ) (γαλλ.) νεώτ. φυσ. ὄργανον πρὸς μέτρησιν μικρῶν ἐντάσεων τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, ἀ. μιλλιαμπερόμετρον.

χιλιοστόβαρον (τὸ) νεώτ ἀ. χιλιοβαρὶς βλ.λ.

χιλιοστόγραμμον (τὸ) νεώτ. μετρικὴ μονὰς βάρους ἴση πρὸς ἓν χιλιοστὸν τοῦ γραμμαρίου.

χιλιοστόμετρον (τὸ) νεώτ. μετρικὴ μονὰς μήκους ἴση πρὸς τὸ ἓν χιλιοστὸν τοῦ γαλλικοῦ μέτρου, γραμμή.

χιλιοστό(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. ἕκαστον τῶν ἐκ χιλίων ἴσων μερῶν εἰς ἃ διαιρεῖται ἢ δύναται νὰ διαιρεθῇ μονάς τις, χιλιοστημόριον· **2)** εἰδ. τὸ χιλιοστὸν τοῦ μέτρου, τὸ χιλιοστόμετρον· **3)** νεώτ. στρατ. εἰδ. ἐν τῷ πυροβολικῷ, ἡ χρησιμοποιουμένη μονὰς μετρήσεως γωνιῶν ἡ ἴση πρὸς τὴν γωνίαν, ὑφ' ἣν ὁρᾶται τὸ ἓν μέτρον εἰς τὴν ἀπόστασιν τῶν χιλίων μέτρων.

χῑλιοστός-ή-όν κ. νεώτ. τακτ. ἀριθμ., ὁ κατ' ἀριθμητικὴν σειρὰν κατέχων τὸν ἀριθμὸν χίλια : Ξεν.ΚΠ 2,3,6 οὐκ ἂν κριθείην οὔτε πρῶτος οὔτε δεύτερος, οἶμαι δὲ οὐδὲ χιλιοστός, αὐτ.6,3,13, Πλάτ.Φαῖδρ.249Β τῷ δὲ χιλιοστῷ ἀμφότεραι ἀφικνούμεναι ἐπὶ κλήρωσίν τε καὶ αἵρεσιν τοῦ δευτέρου βίου αἱροῦνται (ἔτει), αὐτ.Πολ.615C ἤδη χιλιοστὸν ἔτος εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον· **2)** τὸ θηλ. χιλιοστὴ ὡς οὐσ. τέλος πληρωνόμενον ἐκ θυσίας, πιθ. τὸ χιλιοστὸν μέρος τῆς θυσίας, τὸ διδόμενον εἰς τοὺς ἱερεῖς ἢ ἀ. τελετουργούς· ῾Ησ. «χιλιοστή· τέλος ἀπὸ τῆς θυσίας»· **3)** νεώτ. τὸ οὐδ. χιλιοστὸν ὡς οὐσ. βλ.λ.

χιλιόστρεμμον (τὸ) νεώτ. μονὰς ἐπιφανείας ἴση πρὸς χίλια στρέμματα, τετραγ. χιλιόμετρον.

χῑλιοστύς-ύος (ἡ) μοῖρα, σῶμα ἐκ χιλίων στρατιωτῶν, χιλιαρχία : Ξεν.ΚΠ 2,4,3 παραγγείλας τὴν πρώτην χιλιοστὺν ἕπεσθαι κατὰ χώραν, αὐτ.6,3,13 τὴν χιλιοστὺν τῶν ἱππέων λαβών, αὐτ.6,3,31.

χῑλιοτάλαντος-ον ὁ ἔχων βάρος ἢ ἀξίαν χιλίων ταλάντων : ῎Αλεξ.Κυβερνήτης 1,7 ὀφρῦς ἔχων πολυταλάντους (φρ. κωμ.), Πλούτ.Περ.12 περιαπτομένην λίθους πολυτελεῖς καὶ ἀγάλματα καὶ ναοὺς χιλιοταλάντους.

χιλιοτρόπως ἐπίρρ. νεώτ. κατὰ χιλίους, πολλοὺς τρόπους.

χῑλιοῦμαι-όομαι παθ., παθ. ἀόρ. ἐχιλιώθην, παθ. παρακ. κεχιλίωμαι, ὑποβάλλομαι εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν· ῾Αρποκρ. «χιλιωθέντα· Λυκοῦργος ἐν τῷ κατ' ᾿Αριστογείτονος ἀντὶ τοῦ χιλίας ὀφλόντα· ὁ δ' αὐτὸς ῥήτωρ καὶ ἐν τῷ κατὰ Κηφισοδότου φησὶ κεχιλιῶσθαι»· ῾Ησ. «χιλιωθῆναι· χιλίας δραχμὰς ζημιωθῆναι», ΕΜ 404,13.

χιλιόφθαλμος-ον νεώτ. ὁ ἔχων χιλίους, ἀναριθμήτους ὀφθαλμούς.

χῑλιοφόρος-ον μτγν. ὁ φέρων χιλίους, ἰδίᾳ ἐπὶ πλοίου, ὁ ἔχων χωρητικότητα χιλίων ἀμφορέων, χιλίων περίπου τόννων : Δίων Κ 56,27 μήτε πλοῖα πλείω φορτικοῦ ἑνὸς χιλιοφόρου.

χιλιόφυλλος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. χιλιόφυλλο, τὸ φυτὸν ἀχιλλεία βλ.λ. : Διοσκ.4,103· **2)** τὸ φυτὸν πολύγονον : Διοσκ.4,4.

χιλιόχρονος-η-ο δημ. ὁ ἔχων διάρκειαν ἢ ἡλικίαν χιλίων ἐτῶν, ὁ χιλιετής : Παπαντ.᾿Αγ.῎Ορ.95 τὴ χιλιόχρονη τέχνη τῶν Βυζαντινῶν· ‖ κ. ὡς εὐχή : χιλιόχρονος νά 'σαι (νὰ ζήσῃς πολλὰ ἔτη).

χῑλιόχρῡσος (ὁ) μτγν. ὄνομα φαρμάκου : ᾿Αλέξ.Τραλλ.11,643.

χῑλίωρος-ον (ὥρα) μτγν. ὁ ἀποτελούμενος ἐκ χιλίων ἐτῶν : Λυκόφρ.1035 τὸν χιλίωρον.. χρόνον (σχόλ. «τὸν χιλιετῆ· ὧρος γὰρ ὁ ἐνιαυτός»).

χιλογλωττίς-ίδος (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν ὀρχεοειδῶν.

χιλοδία (ἡ) νεώτ. γένος προσωπανθῶν φυτῶν.

χιλόκαρπος (ὁ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν ἀποκυανοειδῶν.

χιλοκορίδαι (οἱ) νεώτ. οἰκογέν. κολεοπτέρων σαρκοφάγων ἐντόμων.

χιλός (ὁ) κ. χειλός (ΑΠ.Δ π.Εὐστ.722) πόα κεκομμένη διὰ τὰ ζῷα, διδομένη εἰς αὐτὰ ἐν τῇ φάτνῃ, ἰδίᾳ δι' ἵππους καὶ ὑποζύγια, ἡ χλωρὰ τροφὴ τῶν ζῴων· Χοιροβ.ἐν᾿Αν.᾿Οξ.2,276,23 «χιλός· σημαίνει δὲ τὴν τροφὴν καὶ ὀξύνεται, καὶ θηλυκῶς λέγεται καὶ διὰ τοῦ ι γράφεται» : ῾Ηρ.4,140 Σκύθαι μὲν νυν τῆς σφετέρης χώρης τῇ χιλός τε τοῖσι ἵπποισι καὶ ὕδατα ἦν, Ξεν.᾿Αν.4,5,26 τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῷ ἔνδον ἐτρέφοντο, αὐτ.1,5,7 ὁπότε ἢ πρὸς ὕδωρ βούλοιτο διατελέσαι ἢ πρὸς χιλόν, Πλούτ.Εὐμ.9 τοῖς ἵπποις χιλὸν ἐμβαλόντας, ᾿Αρρ.᾿Αν.3,7,6 καὶ χιλὸς τοῖς ἵπποις καὶ τὰ ἐπιτήδεια, αὐτ.᾿Ηθ.678Α, Πολυδ.1,183 φέρειν χιλὸν τοῖς ὑποζυγίοις· ‖ ἐν συνεκφ. μτ.τοῦ ξηρός, σανός, ξηρὸ χορτάρι : Ξεν.᾿Αν.4,5,33 κατελάμβανον κἀκείνους.. ἐστεφανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις.

χῑλῶ-όω σχόλ. ἐφοδιάζω διὰ χιλοῦ, τρέφω μὲ κεκομμένην χλωρὰν πόαν : Ξεν.᾿Αν.7,2,21 διὰ γὰρ τὸν φόβον τὰς μὲν ἡμέρας ἐχίλου τοὺς ἵππους, τὰς δὲ νύκτας ἐφυλάττετο· ‖ κ. παθ. τρέφομαι ἐν φάτνῃ· ῾Ησ. «χιλοῦσθαι· παχύνεσθαι, σιτίζεσθαι» : Σχόλ.Αἰσχ.῾Ικ.540 ἔνθα ἐχιλοῦτο ἡ βοῦς καὶ ἤσθιεν· **2)** ρηματ.π. χίλωμα, χιλωτήρ.

χιλώδης-ους-ες μτγν. ἐπὶ γῆς, ἡ πολτώδης, λασπερή : Δίων Κ 62,2 ἀνέβη ἐπὶ βῆμα ἐκ γῆς χιλώδους ἐς τὸν ῥωμαϊκὸν τρόπον πεποιημένον (διόρ. ἐλώδους).

χῑλωμα-ατος (τὸ) (χιλῶ) κ. μσν. ἀ. χείλωμα (σχόλ. ᾿Οδ.Λ 134) ἡ τροφὴ τῶν ζῴων : Αἰσχ.ἀπ.270, Φώτ. Βιβλ.454,15 τρωγλαδῦται μαχόμενοι περὶ τοῦ χιλώματος.

χῑλώνειος-α-ον κ. χειλώνειος ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἀρχαῖον σοφὸν Χίλωνα, ὁ τοῦ Χίλωνος : Διογ.Λ7,72 ὅθεν καὶ ᾿Αρισταγόρας ὁ Μιλήσιος τοῦτον τὸν τρόπον χιλώνειον καλεῖ (δ.γρ. χειλώνειος)· ‖ χιλώνειον (τὸ) ὡς οὐσ. τὸ ρητὸν τοῦ Χίλωνος : ᾿Αριστλ.Ρητ.2,12,14 ἁμαρτάνουσι παρὰ τὸ Χιλώνειον.

χῑλωτήρ-ῆρος (ὁ) (χιλῶ) μτγν. κ. νεώτ. ἐπὶ ἵππου καὶ ὑποζυγίων, ὁ περιέχων τὴν τροφὴν σάκκος καὶ ἀναρτώμενος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ ζῴου, ντορβάς· Πολυδ.1,185 «ἀφ' οὗ δὲ ἐσθίει ἵππος, κρεμα-

μένου μὲν **ἐκ** τῆς κορυφαίας, περιτιθεμένου δὲ τῷ στόματι. χιλωτήρ», Ἡσ. «τὸ τοῖς ὑποζυγίοις ὑπὸ κορυφῆς ἐξαρτώμενον, ἐν ᾧ ἡ τροφή».

χιμάδιος-α-ον ἄ. χειμάδιος βλ.λ.

χιμάζω ἄ. χειμάζω βλ.λ.· Ἡσ. «χιμάζειν· τὸν χειμῶνα διάγειν».

χίμαιρα (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ αἴξ, ἡ γίδα : Ἰλ.Ζ 181 **πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα,** Ἡσιόδ.Θ 322 **ἡ δὲ χιμαίρης, ἡ δ' ὄφιος κρατεροῖο δράκοντος·** ‖ ἡ ἑνὸς χειμῶνος αἴξ, ἐνιαύσιος, χρονιάρικη, βετούλα· ΕΜ 811,53 «χίμαιρα· ἡ ἐν χειμῶνι τεχθεῖσα, οἷον ἡ ἕνα χειμῶνα ἔχουσα» : Ἀριστλ.ΖΙ 3.21,5 **οἶ καὶ αἰγί, καὶ βοὶ καὶ χιμαίρᾳ·** πρβλ. Ἀριστφ.Βυζ.π.Εὐστ.1625,31 «τῶν αἰγῶν οἱ μὲν τέλειοι, τράγοι καὶ ἴξαλοι· ἡ δὲ ἐχομένη ἡλικία, χίμαροι· τὰ δὲ νεώτατα, ἔριφοι» ‖ ἰδίᾳ προσφερομένη ὡς θυσία πρὸ τῆς μάχης εἰς τὴν Ἀγροτέραν Ἄρτεμιν: Αἰσχ.Ἀγ.232 **φράσεν δ' ἀόζοις πατὴρ μετ' εὐχὰν δίκαν χιμαίρας ὕπερθε βωμοῦ πέπλοισι περιπετῆ παντὶ θυμῷ προνωπῆ λαβεῖν ἀέρδην,** Ξεν.Ἀν.3,2,12 **εὐξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι ὁπόσους ἂν κατακάνοιεν τῶν πολεμίων τοσαύτας χιμαίρας καταθύσειν τῇ θεῷ,** αὐτ.Ἑλλ.4,2,20, αὐτ.Λακ.13,8, Λυκοῦργ.97,22 **ὁ βασιλεὺς ἅμα τήν τε χίμαιραν ἐσφαγιάζετο,** Αἰλ.ΠΙ 2,25· ‖ κ. παροιμ. π.Σοφ.ἀπ.445 **θαλλὸν χιμαίρᾳ προσφέρων νεοσπάδα** (ἐπὶ δελεαστικῶν προσφορῶν)· **2)** ἀγρία αἴξ, χιμαρίδι, ἀγριοκάτσικο· Ἡσ. «χίμαιραν· αἶγα ἀγρίαν» **3)** εἶδος ἰχθύος : Ἀνάν.π.Ἀθήν.7,282Β **ἡδὺ δ' ἐσθίειν χιμαίρης φθινοπωρισμῷ κρεῖας·** ‖ νεώτ. ζῳολ. γένος ἰχθύων ἐκ τῶν **χιμαιριδῶν** περιλαμβάνον ἰχθῦς ἔχοντας σῶμα καὶ κεφαλὴν πεπιεσμένα· **4)** μυθικὸν τέρας πῦρ ἀποφυσῶν καὶ ἔχον σῶμα αἰγός, κεφαλὴν λέοντος καὶ οὐρὰν δράκοντος : Ἰλ.Ζ 179 **πρῶτον μέν ῥα Χίμαιραν ἀμαιμακέτην ἐκέλευσε πεφνέμεν. ἡ .. πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα,** αὐτ.Π 328, Ἡσίοδ.Θ 319 **ἡ δὲ Χίμαιραν ἔτικτε, πνέουσαν ἀμαιμάκετον πῦρ,** Πίνδ.Ο 13,128 **Χίμαιραν πῦρ πνέοισαν,** Ἀπολλδ.Ἐπιτ.1,9,3 **τὴν πυρίπνουν Χίμαιραν,** Πλούτ.Ἠθ.640Β **τῶν ποιητικῶν Σφιγγῶν καὶ Χιμαιρῶν τερατωδέστερα γένη,** Λουκ.Ἑρμότ.72 **τῶν Ἱπποκενταύρων καὶ Χιμαιρῶν .. καὶ ὅσα ἄλλα .. ποιηταὶ .. ἀναπλάττουσιν,** Τζέτζ.Λυκόφρ.17 **ἦν γὰρ καὶ προϊδόντα τινὰ καὶ τὸ πῦρ τῆς Χιμαίρας φυλάξασθαι·** **5)** μυθικὸν ὄνομα ἡφαιστείου τινὸς ἐπὶ τοῦ ὄρους Κράγου τῆς Λυκίας : Στράβ.14,3,5 **Κράγος, ἔχων ἄκρας ὀκτὼ καὶ πόλιν ὁμώνυμον. περὶ ταῦτα μυθεύεται τὰ ὄρη τὰ περὶ τῆς Χιμαίρας· ἔστι δ' οὐκ ἄπωθεν καὶ ἡ Χίμαιρα φάραγξ τις ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀνατείνουσα·** **6)** νεώτ. κ. δημ. μετωνυμ. πλάσμα φαντασίας, μάταιον ὀνειροπόλημα, πόθος ἀπραγματοποίητος, οὐτοπία, αὐταπάτη : Πορφύρ.Σκ.9,4 **στὸ θλιβερὸ νησάκι τῆς Χιμαίρας·** **7)** νεώτ. βοταν. πᾶν νόθον φυτὸν ἐξ ἐμβολιασμοῦ.

χίμαιρας-άδος (ἡ) Ἐπιγρ. αἰολ. ἡ χίμαιρα βλ.λ.

χιμαίρειος-α-ον μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χίμαιραν, αἶγα, ὁ αἴγειος Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.14 «χιμαίρειον θράσος· τὸ τῆς χιμαίρας».

χιμαιρίδαι (οἱ) νεώτ. οἰκογ. **ὁλοκεφάλων** ἰχθύων.

χιμαιρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χίμαιραν **βλ.λ.5)**, ὁ φαντασιώδης, ὁ ἀπραγματοποίητος : Πορφυρ.Σκ.95,1 **σὰ μιὰ σκιὰ χιμαιρικὴ στῆς λίμνης, τὸν καθρέφτη, - χιμαιρικὴ ἐλπὶς - σκέψις - πάθος·** ‖ κ. ἐπίρρ. -ῶς.

χιμαιρίς-ίδος (ἡ) μτγν. θῆλυ ἐρίφιον : Ἀλκίφρ.ἀπ.6,10.

χιμαιροβάτης (ὁ) μτγν. **ἐπὶ** τοῦ Πανός, ὁ βατεύων, ὀχεύων χιμαίρας, αἶγας, ἄ. αἰγιβάτης (ἐσφ.ἑρμ. ὁ ἐπὶ ποδῶν αἰγὸς βαδίζων, ὁ ἔχων πόδας αἰγός, ὁ αἰγοπόδης) : Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 6,35 **τοῦτο χιμαιροβάτᾳ τελέσων αἰγώνυχι Πανὶ τὸ σκύλος ἀγρείης τεῖνε κατὰ πλατάνου.**

χιμαιροθύτης (ὁ) μτγν. ὁ θύων χιμαίρας, αἶγας : Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 6,300,8 **δέξο χιμαιροθύτην.**

χιμαιροφόνος-ον μτγν. ὁ φονεύων χιμαίρας, αἶγας, ὁ κατσικοφονιάς, ἄ. χιμαροκτόνος : Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 9,774.

χιμαιροφόρος-ον μαν. ἐπὶ τῆς Λυκίας, **ὁ** τὴν Χίμαιραν βλ.λ.4), **φέρων, περιέχων** (ἐσφ.ἑρμ. ἡ παράγουσα **χιμαίρας**, αἶγας, αἰγοπαραγωγός) : Πλαν.μτφρ.Ὀβιδ.Μεταμορφ.340 **χιμαιροφόρος Λυκία.**

χιμάραρχος (ὁ) μτγν. ὁ ἄγων τὰς χιμαίρας, τὰς αἶγας, ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ τράγου, ὁ προπορευόμενος αὐτῶν : Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 9,744

χιμαρίδαι (οἱ) Ἡσ. «γένος τι Ἀθήνησιν».

χιμαροκτόνος-ον μτγν. ὁ κτείνων, ὁ φονεύων αἶγας, ὁ χιμαιροφόνος : Ὀππ.Κυν.1,2,13.

χίμαρος (ὁ) (τὸ ᾰ μ. ἐν Χρησμ.Σιβ.3,747), θηλ. ἡ χίμαιρα βλ.λ., ὁ τράγος· ΕΜ 311,50 «χίμαρος· σημαίνει τὸν τράγον», Εὐστ.635, Θεόκρ.Ἐπιγρ.4,15 **ἀπορρέξαι χίμαρον καλόν,** Γαιτ.ΑΠ 6,190 **πιαλέον χίμαρον,** Ὀππ.Κυν.1,390 **χίμαροι λασίῃσιν ἐφιππεύουσι χιμαίραις,** Χρησμ.Σιβ.3,747 **ἔκ τ' ἀρνῶν ἄρνας αἰγῶν τε χιμάρους·** ‖ θηλ. ἡ χίμαιρα βλ.λ. : Ἀριστφ.Ἱππ.661 **τῇ δ' Ἀγροτέρᾳ, κατὰ χιλιῶν παρήνεσα εὐχὴν ποιήσασθαι χιμάρων εἰσαύριον.**

χιμαροσφακτήρ-ῆρος (ὁ) μτγν. ὁ σφάζων χιμαίρας, ὁ φονεύων αἶγας, χιμαιροφόνος : Ἐρύκ.ΑΠ 9,558 **λύκου χιμαροσφακτῆρος.**

χιμέθλη (ἡ) μτγν. ἄ. χιμέτλη βλ.λ. : Διοσκ.2,12 **χιμέθλας καὶ καρκινώματα.**

χίμεθλον (τὸ) μτγν. τ. ἄ. χίμετλον βλ.λ.

χιμέτλη (ἡ) μτγν. ἄ. χιμέθλη, τὸ χίμετλον βλ.λ., ἡ χιονίστρα : Διοσκ.1,184 **χιμέτλας ἰᾶται,** αὐτ.2,199 **εἱλκωμένας χιμέτλας καὶ πυρίκαυτα ἐπαλειφόμενον ὠφελεῖ,** αὐτ.1,149 **χιμέτλη πραΰντικὸν καταντλούμενον.**

χιμετλιῶ-άω μτγν. ἄ. **χειμετλιῶ** ἔχω χίμετλα, χιονίστρες : Διοσκ.2,30.

χίμετλον (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ. κ. **χίμεθλον** κ. **χείμεθλον** (Γαλ 14,778,18) κ. **χείμετλον** συνήθ. κτ.πληθ., κυανοερυθραὶ περιγεγραμμέναι οἰδηματώδεις διογκώσεις τῶν δακτύλων, τῆς ῥινός, τῶν ὤτων, προερχόμεναι **ἐκ** ψύξεως καὶ προκαλοῦσαι ἔντονον κνησμὸν καὶ καῦσον, ἰδίᾳ δὲ ὅταν τὰ πάσχοντα μέλη ὑφίστανται ὑψηλὴν θερμοκρασίαν, χιονίστρες, ξεπάγιασμα· Πολυδ.2,198 «τὸ ὑπὸ τοὺς δακτύλους ῥῆγμα· καὶ αὐτὸ τὸ μέρος ᾧ ἐπιγίγνεται τοῦτο ἕλκος», Ἡσ. «χίμετλον· τὸ ἐν χειμῶνι γενόμενον ἕλκος», Σουΐδ. «τὸ ἐν χειμῶνι γενόμενον ἐν ταῖς ῥήξεσι τῶν δακτύλων ἕλκος» : Ἱππῶν.13 **ὡς μή μοι χίμετλα γίγνηται,** Ἀριστφ.Σφ.1167 **κακοδαίμων ἐγώ, ὅστις ἐπὶ γήρως χίμετλον οὐδὲν λήψομαι,** Ἀριστλ.Ρητ.3,11,6 **ἔστειχε δ' ἔχων ὑπὸ ποσσὶ χίμετλα,** Νίκ.Θηρ.682 **ὀλοφυδνὰ διήφυσε ποσσὶ χίμετλα** (σχόλ. «τὰ ἀπὸ κρυμοῦ γινόμενα τῶν ποδῶν ὑπεκκαύματα»).

χιμπαντζής (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος μεγάλων **τρωγλοδυτικῶν** πιθήκων.

χιμῶ-άω ἄ. χειμῶ βλ.λ.· Ἡσ. «χιμᾶν· ῥιγοῦν».

χινδηνοί (οἱ) μαν. **φῦλον σαρακηνικόν. Φώτ.** Βιβλ.36.

χινοπωριάτικος-η-ο δημ. ὁ φθινοπωρινός, ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χινόπωρο : Χατζόπ.Ὑπεράνθρ.8 **ἡ χινοπωριάτικη μέρα, σκουντουφλιασμένη κι ἕτοιμη γιὰ βροχὴ τὴν ὥρα ποὺ μπήκαμε στὸ ξενοδοχεῖο.**

χινόπωρο (τὸ) δημ. τὸ φθινόπωρον : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 23,26 **κι ἦταν σὰ χινοπώρου ἡμέρα,** Χατζόπ.Ὑπεράνθρ.23 **τὸ χινόπωρο .. ἥμερο καὶ τὸ μέρος ὄμορφο, στὴν ἄκρη ἀπὸ τὴ θάλασσα.**

χῑογενής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ἐπὶ οἴνου: ὁ Χῖος τὸ γένος, τὴν καταγωγήν, ὁ ἐκ Χίου προερχόμενος : Φιλόδ.ΑΠ 11,46 **Βρομίου Χιογενῆ πρόποσιν**· **2)** νεώτ. βοταν. ὁ **χιογενής** ὡς οὐσ. γένος φυτῶν ἐκ τῶν **ἐρικοειδῶν**.

χιόγλωσσα (ἡ) νεώτ. ζωολ. κατηγορία ἀμφιβίων τοῦ ἀθροίσμ. τῶν **κερκοφόρων**.

χιοειδής-οῦς-ές μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων τὸ σχῆμα τοῦ Χ, ὁ σταυροειδής : Παῦλ.Αἰγ.286,9 **χιοειδεῖ ἐπιδέσμῳ**.

χιοειδῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ τρόπον χιοειδῆ, σταυροειδῶς : Λέων Φιλ.129,11 **συναπτόμενα ἀλλήλοις χιοειδῶς**.

χιόλιθος (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν διπλοῦν ἅλας χλωριούχου νατρίου καὶ χλωριούχου ἀργιλίου.

χῖον (τὸ) μτγν. σκεῦος, ἀγγεῖον οἴνου ἐκ τῆς Χίου, χωροῦν μίαν ἢ μίαν καὶ ἡμίσειαν χόας : Μάχ.π.'Αθήν.13,579Ε **παρῆν ἔχων δύο χῖα, θάσια τέτταρα**, Πάπ. **χῖον κεράμιον**.

χιονάδα (ἡ) δημ. τὸ ᾠδικὸν πτηνὸν προσφδὸς ὁ ἄλπειος.

χιονάτος-η-α μσν. κ. δημ. ὁ χιονώδης, ὁ λευκὸς ὡς ἡ χιών, ὁ χιονόλευκος, ὁ κάτασπρος : Διγεν. 'Ακρ.63 **ἐβλάστησεν ἡ κόρη πανεύμορφος καὶ εὐθαλής, ὡραία, χιονάτη**, Πρόδρ.2,195, Βιζυην.ΟἱΚαιροὶ 77 **στολίζεται καὶ φορεῖ λευκά, χιονάτα σὰν τὰ γένια**, Παλαμ.Μάτ.Ψυχ 52,11 **κλαδιὰ καὶ τρόπαια καὶ φτερὰ χιονάτα**.

χιόνεος-α-ον (χιών) ἰων. τ., θηλ.-η ὁ ὅμοιος πρὸς χιόνα, ὁ λευκὸς ὡς ἡ χιών, ὁ χιονάτος· 'Ησ. «χιονέαν· λευκήν» : 'Ασι.ἀπ.2 **πεπυκασμένοι εἵμασι καλοῖς, χιονέοισι χιτῶσι πέδον χθονὸς εὐρέος εἶχον**, Βίων 1,10 **χιονέας σαρκός**, Ρουφῖν.'Επιγρ.ΑΠ 5,34 **τῆς δὲ διαιρομένης φοινίσσετο χιονέη σάρξ**, ΑΠ Παράρτ.209 **χιονέα πρόσωπα**, 'Οππ.Κυν.2,86 **Αἰγύπτιοι . . χιόνεσι χροιήν**, Νόνν.Δ 5,486 **χιονέοις ἀκτῖνας ἀκοντίζουσα ῥεέθροις**, αὐτ.Εὐαγγ. 'Ιω.20,56 **χιονέους σπινθῆρας ἀκοντίζοντα χιτῶνος**· **2)** ὁ ἐκ χιόνος προερχόμενος, ὁ τῆς χιόνος : 'Απολλωνίδ.ΑΠ 9,244 **χιόνεαι νιφάδες**· **3)** νεώτ. ζωολ. ἡ χιονέα ὡς οὐσ. γένος ἐντόμων διπτέρων ἐκ τῶν τιπουλιδῶν.

χιονένιος-α-ο δημ. ὁ. χιόνινος, **ὁ ἐκ** χιόνος προερχόμενος.

χιόνι (τὸ) μσν. κ. δημ., μσν. **χιόνιν** ἡ χιών : Βαλαωρ.Φυγὴ 77 **μακριὰ τὰ γένια του, ἄσπρα σὰ χιόνι**, Ζαλοκ:ὁ Βοριᾶς ποὺ τὰ ἀρνάκια παγώνει 2 **ἦτον νύχτα· εἰς τὴν στέγη ἐβογγοῦσε ὁ βοριάς, καὶ φιλὸ ἔπεφτε χιόνι**, Παπαδ.Χριστ.Διηγ.4 **ἐνίοτε ἔπνεε ξηρὸς βορρᾶς, σφίγγων ἔτι μᾶλλον τὰ χιόνια**· ‖ παροιμ. **ἄνεμον τηγανιοτόν, χιόνι στὸ σουβλί** (ἐπὶ τῶν προσδοκώντων ὄφελός τι ἐκ πραγμάτων ἀδυνάτων), παροιμ. φρ. **εἶναι μαθημένα τὰ βουνὰ ἀπὸ χιόνια** (αἱ δυσκολίαι δὲν πτοοῦσι τὸν πεπειραμένον), φρ. εἰρων. **μ' ἀγαπᾷ σὰν τὸ χιόνι στὸν κόρφο του** (μὲ ἀποστρέφεται, μὲ μισεῖ), φρ. παιγνιώδης **σὰν τὰ χιόνια** (προσφώνησις πρὸς ἐπισκέπτην ἐμφανιζόμενον μετὰ πάροδον πολλοῦ χρόνου)· **2)** μσν. κ. δημ. ἐπὶ πραγμ., ὁ λευκὸς ὡς χιών, ὁ κατάλευκος, κάτασπρος : Λίβ.Ροδ.1886 **τὸν δάον τὸν ἐκαβαλλίκευσεν· ὡς χιόνιν ἦτο ἄσπρος, - ἔπλυνε τὰ ἀσπράρρουχα καὶ τὰ 'καμε χιόνι**· **3)** ὁ καθ' ὑπερβολήν; ὁ λίαν ψυχρός : **τοῦ ἔπιασα τὰ χέρια κι εἶναι χιόνι**.

χιονιά (ἡ) μσν. κ. δημ. ὁ χιονώδης καιρός, ὁ χιονιάς : 'Ερωτόκρ.2,450 **μ' ὅλες τσὶ φαίνουνται χιονιὲς κι ἀνεμικὲς κι ἀντάρες**, αὐτ.2,555 **κι ὡσὰν ὁ ναύτης στὴ χιονιὰ καὶ στὴν πολλὴν ἀντάρα**· **2)** δημ. ἡ χιονόσφαιρα : **παίζομε τὶς χιονιές;**· **3)** δημ. ἡ διὰ τῆς χιονόσφαιρας βολή : **μ' ἄρχισε τὶς χιονιὲς μόλις μ' εἶδε**.

χιονιάς (ὁ) δημ. ὁ χιονώδης καιρός, ἡ **χιονιά** : **θὰ 'χωμε χιονιά, δπω; φαίνεται**.

χιονίδαι (οἱ) νεώτ. ζωολ. οἰκογ. **καλοβατικῶν** πτηνῶν.

χιονίζω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἀμτβ. ἀόρ. (**ἐχιόνισα**, παθ. ἀόρ. **ἐχιονίσθην** ('Αχμ.'Ονειροκρ 166,11), παθ. παρακ. **κεχιόνισμαι** (Διογ.Λ 6,23), δημ. μτχ. παθ. παρακ. **χιονισμένος**, καλύπτω διὰ χιόνος, μὲ χιόνι : 'Ηρ.2,22 **εἰ τοίνυν ἐχιόνιζε καὶ ὅσον ὦν ταύτην τὴν χώρην δι' ἧς τε ῥέει καὶ ἐκ τῆς ἄρχεται ῥέων ὁ Νεῖλος**· ‖ κ. ἀπολ. ὡς τριτοπρ. πίπτει χιών, ρίχνει χιόνι, νίφει : αὐτ.2,22 **ὥστε εἰ ἐχιόνιζε, ὕετο ἂν ταῦτα τὰ χωρία**, - **σήμερα χιονίζει**· ‖ κ. παθ. καλύπτομαι ὑπὸ χιόνος : Διόδ Σ 1,39 **οὐ τὸν περὶ τὴν μεσημβρίαν τόπον χιονίζεσαι**, Διογ.Λ 6,23 **θέρους μὲν ἐπὶ ψάμμου ζεστῆς ἐκυλινδεῖτο, χειμῶνος δὲ ἀνδριάντας κεχιονισμένους περιελάμβανε** (δ. ἀνάγν. κεχιονωμένους), Γεωπ.2,20,3 **τὴν συνεχῶς χιονιζομένην γῆν**, Σχόλ. 'Απολλ.Δ 4,269 **τὴν Αἴγυπτον χιονίζεσθαι**, 'Αχμ. 'Ονειροκρ.166,11 **ἐχιονίσθη τόπος ἢ χώρα**· ‖ δημ. κτ. μτχ. παθ. παρακ. ὁ χιονισμένος, ὁ κεκαλυμμένος ὑπὸ χιόνος, ὁ σκεπασμένος μὲ χιόνι : **τὰ βουνὰ εἶναι χιονισμένα**· **2)** κ. νεώτ. κ. δημ. μτφ. καθιστῶ τι λευκὸν ὡς ἡ χιών· 'Ησ. «χιονίζει· λευκαίνει»· ‖ κ. ἀμτβ. ὁμοιόζω μὲ χιόνα εἰς τὴν λευκότητα : Πορφύρ.Σκ.Διαβάτης 7 **τὶς στέγες, ποὺ χιονίζουνε περιστεριῶν φτεροῦγες**· **3)** ρηματ.π. χιονισμός, χιονιστής, χιονίστρα, χιόνισμα.

χιονικός-ή-όν μτγν. ὁ λευκὸς ὡς ἡ χιών, ὁ κάτασπρος: Θεόφρ.Σημ.3,5 **ἐὰν κύκλῳ περὶ τὸ λαμπρὸν ὦσιν (μῦκαι) εὐδίας οὔσης, χιονικόν**.

χιόνιν (τὸ) μσν., δημ. χιόνι βλ.λ.2) : Λίβ.Ροδ.1886.

χιόνινος-η-ο(ν) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ χιόνεος, ὁ λευκὸς ὡς χιών, ὁ κατάλευκος : Πτολ.π.'Αθήν. 9,375D **χοῖρον τῇ χροιᾷ χιόνινον**· **2)** δημ. ὁ προερχόμενος, ὁ κατεσκευασμένος ἐκ χιόνος, ὁ χιονένιος : **χιόνινος ἄνθρωπος - σπίτι**.

χιόνιον (τὸ) μτγν. εἶδος ἀλοιφῆς τῶν ὀφθαλμῶν : 'Αλέξ.Τραλλ.2,142.

χιόνιος-α-ον ἐσφ γρ. ἀντὶ χιόνεος **βλ.λ.**

χιονίς-ίδος (ἡ) νεώτ. ζωολ. γένος πτηνῶν **ἐκ** τῶν χιονιδῶν περιλαμβάνον εὐμεγέθη πτηνά.

χιόνισμα (τὸ) νεώτ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χιονίζειν, ἡ χιών.

χιονισμός (ὁ) (χιονίζω) μτγν. κ. σχόλ. τὸ χιόνισμα, ἡ χιών : 'Απολλ.Σοφ.Λεξ.'Ομ.ἐν λ. **νιφάδεσσι νιφετός ἐστιν ὁ χιονισμός**, 'Ησ. ἐν λ. νιφετός.

χιονιστής (ὁ) (χιονίζω) δημ. ὁ χιονώδης καιρός, ὁ χιονιάς, ἡ χιονιά· **2)** ψυχρὸς ἄνεμος πνέων **ἐξ ὑψηλῶν μερῶν**, εἰς ἃ ἔχει πέσει χιών : Παπαδ.Χριστ.Διηγ.5 **κραταιὸς καὶ βαρύπνοος βορρᾶς, χιονιστής, ἐφύσα κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἁγίας ἡμέρας**.

χιονίστρα (ἡ) δημ. τὸ χίμετλον βλ.λ. : **ἔχω χιονίστρες στὰ πόδια**· **2)** τὸ φυτὸν κολχικόν.

χῑονίτης (ὁ) μτγν. ὁ **ἐκ** Χίου καταγόμενος, ὁ Χιώτης : Κοτελ.4,270.

χιονόβας-αντος (ὁ) λεξ. ὁ ἐν τῇ χιόνι βαδίζων· 'Ησ. «ὁ χιόνας στείβων, ὁ διὰ χιόνος βαδίζων»· **2)** νεώτ. ζωολ. γένος ἐντόμων λεπιδοπτέρων **ἐκ τῶν σατυριδῶν**.

χιονόβᾰτος-ον (βαίνω) μτγν. ὁ ὅπου τις βαδίζει ἐν χιόνι, ὁ χιονοσκέπαστος : 'Αρρ.'Ινδ.6 **χιονόβατα εἴη ἂν τὰ Αἰθιόπων ὄρεα** (πιθ. διόρθ. χιονόβολα).

χιονοβλέφᾰρος-ον μτγν. ὁ ἔχων βλέφαρα χιονόλευκα, κατάλευκα : Διον.'Αλ.'Απολλ.7 **χιονοβλεφάρου πάτερ 'Αοῦς**.

χιονόβλημα-ατος (τὸ) νεώτ. χιόνος βλῆμα, δθ. ἡ χιονοστιβάς βλ.λ.

χιονοβλήτης (ὁ) μσν. ὁ βάλλων χιόνα : **Λάσκ.** Θεόδ.770.

χιονόβλητος-ον ὁ ὑπὸ χιόνος βεβλημένος, χιονισμένος : Ἀριστφ Νεφ.270 **εἴτ' ἐπ' Ὀλύμπου κορυφαῖς ἱεραῖς χιονοβλήτοισι κάθησθε.**
χιονοβολή (ἡ) νεώτ. ἡ βολὴ διὰ χιονοσφαίρας.
χιονοβολία (ἡ) νεώτ. ἡ χιονοβολὴ βλ.λ.
χιονοβόλος-ον (βάλλω) μτγν. ὁ βάλλων, ὁ ρίπτων χιόνα, ὁ χιονίζων, ὁ χιονώδης : Πλούτ.Ἠθ. 182E **χιονοβόλος ἡ ὥρα γινομένη λιποβοτανεῖν ἐποίησε τὴν χώραν, - χιονοβόλος ἡμέρα** (ἡμέρα καθ' ἣν ἔπεσε χιὼν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους).
χιονόβολος-ον (βάλλω) μτγν. ὁ βεβλημένος ὑπὸ χιόνος, ὁ κεκαλυμμένος, ὁ σκεπασμένος μὲ χιόνι, ὁ χιονόβλητος : Στράβ 9,2,25 **ἄμφω γὰρ χιονάβολα τα ὄρη καὶ πετρώδη.**
χιονοβολῶ-έω νεώτ. βάλλων τινά.
χιονοβολοῦμαι-έομαι μτγν. παθ. βάλλομαι, καλύπτομαι ὑπὸ χιόνος, σκεπάζομαι μὲ χιόνι : Διοσκ.Σ 5,39 **διόπερ ἐμβιοῦντες ὄρεσι χιονοβολουμένοις,** αὐτ.17,82. αὐτ.18,25, Στράβ.15,2,10 **ἔστι δ' ὀρεινὴ καὶ κεχιονοβόλητο τότε ὥστε χαλεπῶς ὡδεύετο·** **2)** ρηματ. π. χιονοβόλημα.
χιονοβοσκός-όν ὁ βόσκων, ὁ τρέφων χιόνα, κτ.ἄ. ἐρμ. χιονόβοσκος, ὁ τρεφόμενος ὑπὸ τῶν χιόνων : Αἰσχ.Ἱκ.559 **λειμῶνα χιονόβοσκον** (σχόλ. «φασὶ γὰρ λυομένης χιόνος Ἰνδοῖς πληροῦσθαι αὐτόν»).
χιονόβοσκος-ον ἄ. χιονοβοσκὸς βλ.λ.
χιονοβροχή (ἡ) νεώτ. χιὼν ἅμα καὶ βροχή.
χιονόβροχο (τὸ) δημ. τὸ χιονόλυτον, χιονόνερο.
χιονοβροχοπαγής-οῦς-ές πάπ. ὁ συσταθεὶς ἐκ χιόνος, βροχῆς καὶ πάγων.
χιονοδροσοφερής-οῦς-ές πάπ. ὁ φέρων χιόνα ἅμα καὶ δρόσον.
χιονόγευστος-ον νεώτ. ὁ ἔχων γεῦσιν χιόνος.
χιονογλυπτική (ἡ) νεώτ. ἡ κατασκευὴ ἀγαλμάτων ἐκ χιόνος.
χιονογραμμή (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπὶ τῆς χιόνος συρομένη γραμμή· **2)** π. τοῖς Ἄγγλοις, τὸ ὅριον τῶν αἰωνίων ἢ διαρκῶν χιόνων.
χιονόδαρτος-η-ο ὁ δερόμενος ὑπὸ πολλῆς χιόνος, ὁ χιονόβλητος.
χιονοδρομία (ἡ) νεώτ. συνήθ. ἐπὶ τῶν βορείων λαῶν, ἀγὼν διολισθήσεως καὶ ἁλμάτων ἐπὶ χιόνος διὰ χιονοπεδίλων καὶ χιονολισθητηρίων.
χιονοδρομικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χιονοδρομίαν ἢ τὸν χιονοδρόμον : **χιονοδρομικὴ ράβδος.**
χιονοδρόμιον (τὸ) νεώτ. κατάλληλος χῶρος, τόπος πρὸς χιονοδρομίας.
χιονοδρόμος (ὁ) νεώτ. ὁ ἐκτελῶν χιονοδρομίας, ὁ διαγωνιζόμενος ἐπὶ χιονοσκεποῦς ἐκτάσεως· **2)** εἰδ. ὁ χρησιμοποιῶν χιονοπέδιλα βλ.λ.
χιονοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χιόνα, ὁ χιονόλευκος : Νικ.Ἀλεξ.150.
χιονόεις-εντος-εσσα-εν μτγν. ὁ χιόνεος βλ.λ., ὁ χιονώδης, ὁ κατάλευκος : Νικ.Ἀλεξ.512 **καὶ σὺ τότ' ἐν δεπάεσσι κεραιόμενον ποτὸν ὄξευς νείμειας, ποτὲ δαῖτα** συνήρεα **χιονόεσσαν** (σχόλ. «τὴν ὑπὸ χιόνος παγεῖσαν»).
χιονοθλασία (ἡ) νεώτ. ἡ φθορὰ τῶν δασῶν ἐκ χιόνος, χιονορρογία.
χιονοθρέμμων-ονος-ον ὁ τρέφων χιόνα, ὁ κεκαλυμμένος ὑπὸ χιόνος· πρβλ. χιονοβοσκός, χιονοτρόφος : Εὐρ.Ἑλ.1323 **χιονοθρέμμονάς τ' ἐπέρασ' Ἰδαιᾶν Νυμφᾶν σκοπιάς.**
χιονοθύελλα (ἡ) νεώτ. κ. δημ. **θύελλα** συνοδευομένη ὑπὸ χιόνος.
χιονοκάλυπτος-ον νεώτ. **ὁ κεκαλυμμένος** ὑπὸ χιόνων, ὁ χιονοσκέπαστος.
χιονοκαταιγίς-ίδος (ἡ) **νεώτ.** καταιγὶς μετὰ πτώσεως χιόνος.
χιονοκοκκίδαι (οἱ) νεώτ. βοταν. οἰκογένεια φυτῶν τοῦ ἀθροίσματος τῶν **δικοτυληδόνων.**

χιονοκρυστάλλινος-ον μσν. ἐπὶ προσ., ὁ λευκὸς ὡς χιὼν καὶ λεῖος ὡς κρύσταλλον, ὁ καθ' ὑπερβολὴν ὡραῖος : Διγεν.Ἀκρ.133 **λαμπρόν, χιονοκρυστάλλινον ἦτο τὸ πρόσωπόν της.**
χιονοκρύσταλλος-ον μσν. κ. νεώτ. ἐπὶ ὕδατος, ὁ ψυχρὸς ὡς χιὼν καὶ κρύσταλλος : Βέλθ.Χρυσ. 297· **2)** νεώτ. **ὁ χιονοκρύσταλλος** ὡς οὐσ., ἡ πλέον τυπικὴ μορφὴ τῶν κρυστάλλων τῆς χιόνος.
χιονόκτυπος-ον ἐπὶ ὄρους, ὁ ὑπὸ χιόνος τυπτόμενος, ὁ χιονόβλητος, χιονοσκεπασμένος, χιονόδαρτος : Σοφ.Αἴ.695 **Πὰν ἁλίπλαγκτε, Κυλλανίας χιονοκτύπου πετραίας ἀπὸ δειράδος φάνηθι** (σχόλ. «τῆς ὑπὸ χιόνος τυπτομένης»).
χιονοκύλινδρος (ὁ) νεώτ. εἰδ. **ἐν τῇ** μετεωρολογίᾳ, μᾶζα χιόνος, σχηματισθεῖσα ὑπὸ τοῦ **ἀ**νέμου, ἔχουσα δὲ μέγεθος ᾠοῦ ἢ καὶ πλέον.
χιονόλευκος-ον νεώτ. ὁ λευκὸς ὡς ἡ χιών, ὁ κατάλευκος, κατάσπρος, ὁ χιονάτος : Δροσ.Βοτάν.52 **ἐνεφανίζοντο ὑψηλοί τινες φωριῶντες πῖλοι μεταξὺ τῶν ἐρυθρῶν φεσίων καὶ τῶν χιονολεύκων μαντηλίων.**
χιονολισθητήρ ῆρος (ὁ) (ὀλισθαίνω) νεώτ. **ὄχη**μα ἑδραζόμενον ἐπὶ δύο παραλλήλων καὶ κατὰ τὰ ἄκρα τῶν ἀνακεκαμμένων σιδηρῶν ἐλασμάτων **ἢ** ἐπιμήκων σανίδων, προωθούμενον δὲ διὰ τῶν ποδῶν ἢ διὰ τῆς χιονοδρομικῆς ράβδου.
χιονόλυτον (τὸ) νεώτ. ὁ ὑετὸς χιόνος ἅμα καὶ βροχῆς, χιονόβροχο, χιονόνερο· **2)** ὑετὸς ἐκ τακείσης ἐν μέρει χιόνος, χιονόνερο.
χιονόμαζα (ἡ) νεώτ. ἡ μᾶζα ἐκ χιόνος.
χιονόμελι (τὸ) μσν. χιὼν μετὰ μέλιτος, δροσιστικὸν φάρμακον διὰ τοὺς πυρετούς : Γεωπ.8,28,3.
χιονομετρία (ἡ) νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ μετεωρολογίᾳ, ἡ διὰ χιονομέτρου μέτρησις τῆς χιόνος ὑπὸ πάσης ἀπόψεως.
χιονόμετρον (τὸ) νεώτ. - ὄργανον μετρήσεως τῆς καταπεσούσης ποσότητος τῆς χιόνος ἔν τινι τόπῳ ἐπὶ χρονικόν τι διάστημα.
χιονόνερο (τὸ) δημ. ἡμιτετηκυῖα χιὼν πίπτουσα ὡς ἀραιὰ καὶ βραδέως πίπτουσα βροχή, ἄ. νερόχιονο : **ρίχνει χιονόνερο.**
χιονονιφάς-άδος (ἡ) νεώτ. νιφὰς χιόνος.
χιονοπέδιλο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. εἶδος πλατυμόρφου καττύματος στερεουμένου ὑπὸ τὰ ὑποδήματα διὰ τὴν διολίσθησιν ἐπὶ χιονοσκεποῦς ἐκτάσεως, τὰ σκί.
χιονόπεζα (ἡ) μτγν. **ἡ** ἔχουσα χιονολεύκους πόδας : Νόνν.Δ 22,136.
χιονοπόλεμος (ὁ) **νεώτ. κ. δημ. μάχη** διεξαγομένη διὰ βώλων χιόνος.
χιονορραγία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐκ τῆς πτώσεως ἀφθόνου χιόνος προερχομένη φθορὰ τῶν δασῶν, ἄ. χιονοθλασία.
χιονοσκεπασμένος-η-ον νεώτ. ὁ χιονοσκεπής.
χιονοσκέπαστος-η-ον νεώτ. ὁ χιονοσκεπής.
χιονοσκεπής-οῦς-ές νεώτ. **ὁ** κεκαλυμμένος ὑπὸ χιόνος, ὁ σκεπασμένος μὲ χιόνι, ὁ χιονισμένος : Παπαδ.Χριστ.Διηγ.24 **ἡ ἀνταύγεια τῶν χιονοσκεπῶν πέριξ ὀρέων, - χιονοσκεπεῖς πεδιάδες.**
χιονοστέφανος-η-ο δημ. ἐπὶ ὀρέων, ὁ χιονοστεφὴς βλ.λ : Παπαδ.Χριστ.Διηγ.26 **ἀπὸ τὸν νεφελοσκεπῆ καὶ χιονοστέφανον.**
χιονοστεφής-οῦς-ές νεώτ. ἐπὶ ὀρέων, ὁ οἱονεὶ ἐστεμμένος ὑπὸ χιόνων, ὁ ἔχων τὴν κορυφὴν κεκαλυμμένην ὑπὸ χιόνων.
χιονοστιβάς-άδος (ἡ) νεώτ. στιβὰς ἐκ χιόνος, ὀγκώδης καὶ συμπαγὴς μᾶζα χιόνος.
χιονοστρόβιλος (ὁ) νεώτ. ἄνεμος σχηματίζων στρόβιλον ἐκ τῆς πιπτούσης χιόνος.
χιονόσφαιρα (ἡ) νεώτ. σφαῖρα ἐκ χιόνος, χιονιά.
χιονόσωμος-ον μτγν. ὁ ἔχων χιονόλευκον σῶμα : Μεθόδ 231 (Α Ἱλαι 165).

χιονοτόπι (τό) δημ. ἀ. χιονότοπος βλ.λ.
χιονότοπος (ὁ) δημ. τόπος κεκαλυμμένος πάντοτε ὑπὸ χιόνων.
χιονότριχος-ον νεώτ. ὁ ἔχων χιονολεύκους τρίχας.
χιονοτρόφος-ον ὁ χιονοθρέμμων βλ.λ. : Εὐρ. Φοίν.803 **Ἀρτέμιδος χιονοτρόφον ὄμμα Κιθαιρών.**
χιονοῦμαι-όομαι μτγν. κ. μσν. παθ. καλύπτομαι ὑπὸ χιόνων : Διογ.Λ 6,23 **χειμῶνος ἀνδριάντας κεχιονωμένους περιελάμβανε·** **2)** λευκαίνομαι ὡς ἡ χιών, γίνομαι χιονόλευκος· Ἡσ. «χιονωθήσονται, λευκανθήσονται, λαμπρυνθήσονται» : ΠΔ Ψαλμ.67,15 **χιονωθήσονται ἐν Σελμών,** ΨΧρυσ. 10.1011Β **ψυχὴν χιονωθεῖσαν τῷ φωτίσματι· 2)** ρηματ.π. χιονωτός.
χιονοφαγητέον (ἐξ ἀχρ. ρ. χιονοφαγῶ) δεῖ ἐσθίειν, φαγεῖν χιόνα : Εὐτεκν. μτφρ. εἰς Νίκ.Ἀλεξ. 240 (ἔκδ. Dübn.).
χιονοφεγγής-οῦς-ές μτγν. κ. μσν. **ὁ** φέγγων, λάμπων ὡς ἡ χιών : Ἰω.Χρυσ.6,324,465, ΨΧρυσ.8, 664C **χιονοφεγγῆ μαργαρίτην.**
χιονοχάλαζα (ἡ) νεώτ. χιὼν καταπίπτουσα ὑπὸ μορφὴν χαλάζης.
χιονόχροος-ον κ. μσν. ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς χιόνος, ὁ λευκὸς ὡς ἡ χιών, ὁ χιονόλευκος, ὁ χιονάτος : Φιλόξ.π.Ἀθήν.4,147A **πάρφερον ἐν κανέοις μάζας χιονοχρόας,** ΨΧρυσ.5,735C **χ- ὕδωρ.**
χιονόχρους-οος-ουν-οον μσν. συνῃρ. τ. τοῦ χιονόχροος βλ.λ. : ΚΜανασσ.Χρον.77, αὐτ.1153.
χιονόχρως-ωτος (ὁ,ἡ) κ. μσν. ὁ ἔχων χρῶτα λευκὸν ὡς ἡ χιών, ὁ χιονόχρους, ὁ χιονόλευκος : Εὐρ.Ἑλ.216 **Ζεὺς πρέπων δι᾽ αἰθέρος χιονόχρως κύκνου πτερῷ,** Πρόδρ.Ρ 1,6.
χιονώδης-ους-ες κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ πλήρης χιόνων, ὁ πολύνιφος : Ἱππ.Ἐπιδ. γ´ 1082, Εὐρ.Ἐκ.81, Θεόφρ. Ἀν.14,763 **κάτομβρα τὰ ἐπιχειμέρια οὐχ ὁμοίως οὐδὲ χιονώδη,** Ἀπολλ.Ρ 1,826 **Θρηϊκίας ἄροσιν χιονώδεα ναιετάουσιν,** Νίκ.Ἀλεξ.150 Ἰμβρασίδος **γαίης χιονώδεος,** Πολυδ.5,10 **χιονῶδες χωρίον,** Διον.Περ.428 **κορυφαὶ χιονώδεος Αἵμου,** Γεωπ.1,12,3 **χειμὼν χιονώδης, - χιονώδης καιρός - ἡμέρα·** **2)** μτγν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος κατὰ τὴν λευκότητα πρὸς χιόνα, ὁ λευκὸς ὡς ἡ χιών, ὁ χιονόχροος, ὁ χιονόλευκος : Λουκ.Ἐπιγρ.ΑΠ 11,410 **ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδεν χιονώδεα βόλβαν,** Γρηγ. Νύσσ.1,300B, Ἀπολλιν.Λ-Ψαλμ.347,152 **χιονώδεος ἐγγύθι πάχνης,** Ἀντίοχ.Ὁμ.1037Β **ἄνθος χιονῶδες,** αὐτ.1213A **λευκαίνεται** (ἱμάτιον) **καὶ χιονῶδες ἀποτελεῖται,** Μωραΐτ.Διηγ.42 **μὲ μίαν κάτασπρην γραμμήν, μεταξωτὴν ἐκ βράχου χιονώδους ταινίαν·** κ. ἐπίρρ. νεώτ. **-δῶς.**
χιονωπός-όν μτγν. ὁ ἔχων ὄψιν χιόνος **ἢ** ὀφθαλμοὺς λάμποντας ὡς ἡ χιών : Νόνν.Δ 14,43.
χιονωτός-όν (χιονοῦμαι) μτγν. ὁ χιονώδης : Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω.4,209 **ὅππη πάρος ἐς χύσιν οἴνου ξανθὸν ὕδωρ ποίησε, φύσιν χιονωτὸν ἀμείψας.**
Χῖος-α-ον (κτ. συναίρ. **ἐκ** τοῦ Χίιος) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ τῆς ἢ ἐκ τῆς νήσου τοῦ Αἰγαίου Χίου, ὁ χιακός : Ἱππ.Ἄρθρ.828C **ὑποδημάτιον . . ποιέεσθαι . ., οἷον αἱ Χῖαι κρηπῖδες ῥυθμὸν εἶχον,** Ἀριστφ.Ἐκκλ.1139 **οἶνος δὲ Χῖός ἐστι περιλελειμμένος καὶ τἄλλ᾽ ἀγαθά,** Θουκ.5,84 **ναυσὶν . . Χίαις,** Δημ.941 **παρά τινος Χίου ἀνθρώπου,** Θεόφρ. Λιθ.6,7,33 **Χῖος λίθος,** Θεόκρ.7,47 **Χῖον ἀοιδὸν** (ἐπὶ τοῦ Ὁμήρου)· || ἀπολ. **ὁ ἐκ** Χίου οἶνος, χιώτικο κρασί : Ἀριστφ.ἀπ.3,301, Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 7,422,6 **ἐν ἀκρήτῳ δὲ κατέσβης Χίῳ·** || τὸ θηλ. κτ. πληθ. π. Ἡσ. **«ἐνίαι·** ὑποδήματος ἀνδρείου εἶδος»· **2)** κ. νεώτ. κτ. πληθ. μτ. ἢ ἄνευ τοῦ ἄρθρου ὡς οὐσ. **ὁ** κάτοικος τῆς Χίου **ἢ ὁ ἐκ** Χίου καταγόμενος : Ἡρ.1,142 **Χῖοι μέν νιν καὶ Ἐρυθραῖοι,** Ἀριστφ.Βάτρ.970 **οὐ Χῖος, ἀλλὰ Κεῖος** (παροιμ. ἐπὶ ἀνειλικρινῶν καὶ δολίων), Θουκ.1,19, αὐτ.3,32, αὐτ.8,15· **3) Χῖος** (ἐνν. βόλος) (ὁ) Πολυδ.9,100 «τὸ σχῆμα τοῦ κατὰ τὸν ἀστράγαλον πτώματος ἀριθμοῦ δόξαν εἶχεν, καὶ **τὸ** μὲν μονάδα δηλοῦν καλεῖται κύων, τὸ δὲ ἀντικείμενον χιός, καὶ Χῖος οὗτος ὁ βόλος . . οἱ δὲ πλείους τὸν μὲν ἑξίτην Κῷον, τὸν δὲ κύνα Χῖον καλεῖσθαι λέγουσιν», Σχόλ.Πλάτ.330 (ἔκδ. Bekk.) «τῶν δὲ βόλων ὁ μὲν τὰ ἓξ δυνάμενος Κῷος καὶ ἑξίτης ἐλέγετο, Χῖος δὲ ὁ τὸ ἓν καὶ κύων» : Στράττ. Λημνοπ.π.Σχόλ.Πλάτ.330 **Χῖος παραστὰς Κῷον οὐκ ἐᾷ λέγειν** (παροιμ. ἡ δυστυχία δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν εὐτυχίαν· πρβλ.Εὐστ. Ἰλ.88), Ἀριστλ.Οὐρ.212,8 **μυρίοις ἀστραγάλοις Χίους βαλεῖν ἀδύνατον,** Ζηνόβ.4,74 **Κῷος Χίῳ** : **ὁ Κῷος ἀστράγαλος ἠδύνατο ἕξ. Παροιμία δέ ἐστι Χῖος πρὸς Κῷον. ὁ μὲν γὰρ Χῖος ἠδύνατο ἕν, ὁ δὲ Κῷος ἕξ,** Πολυδ.7,204, Εὐστ.1397,40· **4)** τὸ θηλ. **Χία** ὡς οὐσ. ὀνομασία τῆς Χίας ἐκδόσεως τῆς Ἰλ. : Σχόλ.Ἰλ.Γ 10-24,332.
χιοῦμορ (τό) (ἀγγλ.) νεώτ. κ. δημ. εὔθυμος διάθεσις ἐκδηλουμένη ἄνευ διαχύσεων καὶ ἐνέχουσα ἄκακον εἰρωνείαν, ψύχραιμος θυμηδία, συμπαθὴς σαρκασμός, εὔθυμος παραδοξολογία.
χιουμορίστης (ὁ) (ἀγγλ.) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων χιοῦμορ βλ.λ., ὁ ὁμιλῶν ἢ γράφων μὲ χιοῦμορ, ὁ ἀκάκως σκώπτων, εἰρωνευόμενος, εὐθυμολόγος.
χιουμοριστικός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸ χιοῦμορ ἢ ὁ πλήρης χιοῦμορ, ὁ ἐνέχων χιοῦμορ : **χιουμοριστικὴ διάθεσις, - χιουμοριστικὰ διηγήματα.**
χῑουργής-οῦς-ές ὁ ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ ἢ κατὰ τὸν τρόπον τῶν Χίων εἰργασμένος : Κριτί.ἀπ.28, Ἐπιγρ. **κλῖναι χιουργεῖς.**
χιούτη (ἡ) δημ. **κ. χήτη** ἡ χαίτη βλ.λ. : **χιούτη** τοῦ ἀλόγου - τοῦ λιονταριοῦ.
χῑρᾰλέος-α-ον ὁ ἔχων ραγάδας εἰς τοὺς πόδας· Ἡσ. «χιραλέους· τοὺς κατὰ τοὺς πόδας κατερρηγμένους».
χῑράς-άδος (ἡ) λεξ. ἀ. χειρὰς βλ.λ.· Ἡσ.«χιράδες· αἱ ἐν ταῖς πτέρναις ῥαγάδες», ΕΜ 812,3 «χιράδες, αἱ τῶν χειρῶν ῥαγάδες», Χοιροβ.εἰς Ψαλμ.27 «χιρὰς τὸ περὶ τὴν χεῖρα πάθος διὰ τοῦ ι», Εὐστ.194,40.
χιρήνας κρητ. ἀντὶ καὶ Ἰρήνης : Ἐπιγρ.
χιρόγραφον (τό) Ἐπιγρ. Φωκίδος ἀντὶ **χειρόγραφον** βλ.λ.
χῑροπόδης (ὁ) ἀντὶ χειροπόδης βλ.λ.
χιρόπους-ποδος (ὁ,ἡ) Ἡσ. ἀντὶ χειρόπους βλ.λ.
χιρροπόδαν ἀντὶ χειροπέδην βλ.λ. : Ἀλκ.ἀπ.37B.
χιρσφελδία (ἡ) νεώτ. βοτον. γένος στουρανθῶν φυτῶν ἐν ταῖς παρὰ τὴν Μεσόγειον χώραις.
χιτίνη (ἡ) νεώτ. κερατοειδὴς οὐσία ἐξ ἧς ἀποτελεῖται τὸ ἐξωτερικὸν περίβλημα τῶν ὀστρακοδέρμων, τὸ κέλυφος τῶν μαλακίων, **τὸ** πτέρωμα τῶν ἀρθροπόδων κτλ.
χῐτών-ῶνος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ., **ἰων. κιθὼν** ἀνδρικὸν **ἐσωτερικὸν** ἔνδυμα, στενὸν καὶ ποδῆρες, ἄνευ ζώνης καὶ χειρίδων, φορούμενον **ἐν** χρῷ (κατάσαρκα)· ΕΜ 812,9 «χιτών· τὸ ἁπλοῦν καὶ λινοῦν περιβόλαιον· ἐτυμολογεῖται δὲ παρὰ τὸ κεχύσθαι ἡμῶν τοῖς σώμασι, . . σημαίνει δὲ δύο ἐπὶ μὲν τοῦ συνήθους ἡμῖν λεγομένου, ἱμάτιον . . Διαφέρει δὲ πέπλου· ἐπὶ μὲν γὰρ ἀνδρῶν λέγεται χιτών, ἐπὶ δὲ γυναικῶν πέπλος» : Ἰλ.Β 42 **μαλακὸν δ᾽ ἔνδυνε χιτῶνα . . περὶ δὲ μέγα βάλλετο φᾶρος,** αὐτ.262, αὐτ.Σ 595 **οἱ δὲ χιτῶνας εἵατ᾽ ἐυννήτους,** Ὀδ.Ο 60 **χιτῶνα περὶ χροΐ . . δῦνεν,** αὐτ.Α 437 **μαλακὸν δ᾽ ἔκδυνε χιτῶνα,** αὐτ.Τ 242 **καὶ τερμιόεντα χιτῶνα,** Ἡσίοδ.Ἔργ.537 **χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα χιτῶνα,** αὐτ.Α 287 **ἐπιστολάδην δὲ χιτῶνας ἐστάλατ᾽·** ὁμ. ἐνίοτε

καὶ μετὰ ζώνης : Ὀδ.Ξ 72 ὣς εἰπὼν ζωστῆρι θοῶς συνέεργε χιτῶνα, αὐτ.132, αὐτ.154· ‖ ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ὑπῆρχον δύο εἴδη χιτώνων, ὁ Ἰωνικὸς χιτών, σχεδὸν ὅμοιος πρὸς τὸν ὁμηρικόν, ἐκ λίνου, ποδήρης καὶ χειριδωτός, φερόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν φύλων : Ἡρ.1,8 ἅμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή, αὐτ.5,87 μετέβαλον ὦν ἐς τὸν λίνεον κιθῶνα, ἵνα δὴ περόνῃσι μὴ χρέωνται, αὐτ.88, Θεόκρ.2,73 ἐγὼ δὲ οἱ ἁ μεγάλοιτος ὡμάρτευν βύσσοιο καλὸν σύροισα χιτῶνα· εἶχεν εἰσαχθῆ καὶ εἰς Ἀττικὴν ἐκ παλαιῶν χρόνων, ἀλλ' ἀπέβαλον αὐτὸν οἱ ἄνδρες κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Περικλέους : Θουκ.1,6, Εὐστ.954,47· ‖ δωρικὸς χιτὼν μάλλινος τετραγωνοειδής, ἔχων βραχείας χειρῖδας ἢ ἁπλῶς ὀπὰς δι' ὧν εἰσήγοντο αἱ χεῖρες, βραχύτατος, μόλις καλύπτων τὰ γόνατα, φερόμενος ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν καθ' ἅπασαν τὴν δυσμικὴν Ἑλλάδα, παρελήφθη δὲ καὶ ἐν Ἀθήναις μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον· ἦτο ἐπίσης τὸ μοναδικὸν ἔνδυμα τῶν Λακαινῶν κορῶν, φερόμενος σχιστὸς μετὰ περόνης καὶ ἄνευ ἱματίου : Ἡρ. 5,87, Σχόλ.Εὐρ.Ἑκ.933· ‖ ἔνδυμα ὁμοίου τύπου ἐν χρ. παρ' ἄλλοις λαοῖς : Ἡρ.1,195 ἐσθῆτι . . τοιῇδε χρέωνται, κιθῶνι ποδηνεκεῖ λινέῳ, αὐτ.2,81, αὐτ.7,91 Κίλικες . . κιθῶνας . . ἐνδεδυκότες· πρβλ. Becker Charicl.415 Λεξ.Ἀρχαιοτ. ἐν λ. κέξ.· ‖ κ. μσν. κ. νεώτ. γεν. ὑπένδυμα, ὑποκάμισον : ΚΔ Ματθ.5,40 τῷ θέλοντι . . τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον, αὐτ.10,10, αὐτ.Μάρκ. 6,9 μὴ ἐνδεδύσθαι δύο χιτῶνας, αὐτ.Λουκ.3,11 ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, αὐτ. Ἰω.19,23 χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου, αὐτ.Ἰούδ.23 τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα, Ἀκολουθ.Μεγ.Δευτέρ.Ἀπόστιχ. ἀλλ' αὐτὸς καταλιπὼν τὸν χιτῶνα, ἔφυγε τὴν ἁμαρτίαν καὶ γυμνὸς οὐκ ᾐσχύνετο· **2**) μτγν. κ. μσν. κ. ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ περιβλήματος, ἐνδύματος : Ἀκολουθ.Μεγ.Τρίτ.Ὠδ.9 Αἶνοι ἐὰν γὰρ τολμήσω συνεισελθεῖν εἰς τὸν νυμφῶνα, ὁ χιτὼν με ἐλέγχει, ὅτι οὐκ ἔστι τοῦ γάμου· **3**) ὁ θώραξ, π.θ. ἐκ δέρματος κεκαλυμμένου διὰ λεπίδων ἢ μεταλλίνων κρίκων· ΕΜ 812,9 «σημαίνει δὲ . . καὶ τὸν θώρακα· ὅθεν χαλκοχίτωνες οἱ χαλκοθώρακες» : Ἰλ.Ε 113 αἷμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος, αὐτ.Ν 439 ῥῆξεν δὲ οἱ ἀμφὶ χιτῶνα χάλκεον, Ἡρ.7,61 περὶ . . τὸ σῶμα κιθῶνας χειριδωτοὺς ποικίλους, λεπίδος σιδηρέης (μὲ λεπίδας σιδηρᾶς καὶ χειρῖδας)· ‖ ὁμ. κ. ὡς διάφορος τοῦ θώρακος : Ξεν.ΚΠ 6,4,1 ὁ . . στρατὸς . . ἐξωπλίζετο πολλοῖς μὲν καὶ καλοῖς χιτῶσι, πολλοῖς δὲ καὶ καλοῖς θώραξι καὶ κράνεσιν· **4**) ἡ ἀνωτέρα βύρσα τοῦ σανδαλίου ἡ καλύπτουσα τὸν πόδα, τὸ ἄνω μέρος τοῦ σανδαλίου : Ξεν.ΚΠ 8,2,5 ἔστι δὲ ἔνθα καὶ ὑποδήματα ὁ μὲν νευρορραφῶν μόνον τρέφεται, ὁ δὲ σχίζων, ὁ δὲ χιτῶνας μόνον συντέμνων, Ἀριστλ.Ρητ.1392a,31 εἰ .. πράσχισμα καὶ κεφαλὶς καὶ χιτὼν δύναται γενέσθαι· **5**) κ. νεώτ. μτφ. πᾶν κάλυμμα, περίβλημα : Ἰλ.Γ 57 λάινον . . χιτῶνα (τὸ ἐκ λίθων περίβλημα, δι' οὗ περικαλύπτεται ὁ λιθοβολούμενος), Ἡρ.7,139 εἰ καὶ πολλοὶ τειχέων κιθῶνες ἦσαν ἐληλαμένοι (τὰ τείχη), Ἀριστλ.ΖΙ 5,32,4 ἀραχνώδης χιτών, αὐτ.ΖΜ 4,5,7 ἐν χιτῶνι ὑμενώδει, Ἰουλ. Λόγ.2,96C τὸν ἔσχατον τῆς φιλοτιμίας χιτῶνα ἀποδύσασθαι,-χιτῶνες τῆς γῆς (τὰ διαφόρου συστάσεως ὁμόκεντρα στρώματα τῆς γῆς)· ‖ κ. ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ ὄφεως, τὸ σύφαρ, τὸ πουκάμισο τοῦ φιδιοῦ : Εὐρ.ΙΑ 288· **6**) κ. μσν. κ. νεώτ. ἀνατ. περίβλημα ὀργάνων τοῦ σώματος: Ἱππ. Ἀρχ.Ἰητρ.15, Ἀριστλ.Ἀναπν.20,5 τὸν ἔσχατον χιτῶνα τῆς καρδίας, Πολυδ.2,217 καλεῖται . . περικάρδιος ὑμήν, ὁ διαφράττων τὸν θώρακα, ὃς καὶ χιτὼν ὀνομάζεται, Σέξτ.Ἐμπ.33 οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς καὶ χιτῶνας καὶ ὑγρά, Παυλ.Αἰγ.3,22,71,28 Θεοφάν.Νόνν.),224, αὐτ.2,48 οἱ χιτῶνες τῶν παχέων ἐντέρων, - κερατοειδὴς χιτὼν τοῦ ὀφθαλμοῦ, - ἀμφιβληστροειδὴς χιτών, - χιτὼν δαρτὸς τοῦ ὄρχεως (τὸ ἰνῶδες περίβλημα τοῦ ὄρχεως)· ‖ κ. ἐπὶ τοῦ περιβλήματος τοῦ ᾠοῦ : Ἀριστλ.ΖΙ 6,3,8 τοῦ ᾠοῦ οἱ χιτῶνες, οἱ περιέχοντες· ‖ ἐπὶ τῶν ἁλιευτικῶν δικτύων : ΑΠ 6,11 τριγλοφόρους χιτῶνας· ‖ κ. ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ τῆς ἀράχνης : Ἀχιλλ.Τάτ.2,22 ὀλίγος με ἤγρευεν ἀράχνης χιτών· **7**) κτ. πληθ. οἱ φλοιοὶ ἢ τὰ περικαλύμματα πολλῶν σπόρων, βολβοειδῶν ριζῶν κτλ. : Θεόφρ.ΦΙ 8,4,1, αὐτ.5,5,3 ὁ πυρὸς ἐν χιτῶσι πολλοῖς, αὐτ.ΦΑΙτ.1,4,1, Πλούτ.Ἠθ.701Β, αὐτ.684Α· **8**) νεώτ. ζωολ. γένος γαστεροπόδων χιτωνιδῶν μαλακίων περιλαμβάνον μικρὰ ἢ μετρίου μεγέθους θαλάσσια ζῷα· **9**) νεώτ. βοταν. γένος καρυοφυλλιδῶν ποωδῶν φυτῶν ἀπαντώντων ἐν ταῖς παρὰ τὴν Μεσόγειον χώραις.

χῑτωνάριον (τό) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χιτὼν βλ.λ., γυναικεῖος χιτωνίσκος· Εὐστ.1166,51 «χιτώνιον δὲ καὶ χιτωνάριον, λεπτὸν ἔνδυμα γυναικεῖον πολυτελές» : Μέν.ἀπ.141· ‖ κ. ἐπὶ ἀνδρικοῦ χιτωνίσκου : ΑΠ.11,154.

χῑτωνέα (ἡ) μτγν. ἄ. χιτώνη βλ.λ. : Ἀθήν.14,629Ε παρὰ δὲ Συρακοσίοις καὶ χιτωνέας Ἀρτέμιδος ὄρχησίς ἐστιν ἴδιος.

χῑτώνη (ἡ) μτγν. ἐπιθ. τῆς Ἀρτέμιδος, ἥτις παρίσταται ὡς ἠσχολημένη εἰς τὴν θήραν καὶ φέρουσα τὸν δωρικὸν χιτῶνα· Στεφ.Βυζ. «χιτώνη· οὕτως ἡ Ἄρτεμις λέγεται, καὶ χιτωνία» : Καλλ.Δία 77 ἐπακτῆρας δὲ Χιτώνης Ἀρτέμιδος, αὐτ.Ἄρτ.225 χαῖρε Χιτώνη Μιλήτωι ἐπίδημε.

χῑτωνία (ἡ) ἄ. χιτώνη βλ.λ.· Στέφ.Βυζ. ἐν λ. χιτώνη «οὕτως ἡ Ἄρτεμις λέγεται, καὶ Χιτωνία» : Ἐπίχ.ἀπ. ἐν Στέφ.Βυζ. ἐν λ. χιτώνη καὶ τὸ τᾶς Χιτωνίας αὐλησάτω τίς μοι μέλος· **2**) εἶδος ἐνδύματος, φορέματος : Μελάμπ.508 ἀπὸ τῆς χιτωνίας.

χῑτωνίζω γλωσσ. καλύπτω, περιβάλλω, ἐνδύω διὰ χιτῶνος.

χιτώνιον (τό) κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ χιτὼν βλ.λ., μικρὸς χιτών, χιτωνίσκος, ἰδ. εἶδος λεπτοῦ πολυτελοῦς γυναικείου ἐνδύματος· Ἀμμών.148 «χιτώνιον τὸ τῆς γυναικός» : Ἀριστοφ.Βάτρ.411 νῦν δὴ κατεῖδον, καὶ μάλ' εὐπροσώπου, συμπαιστρίας, χιτωνίου παραρραγέντος τιτθίον προκύψαν, αὐτ. Λυσ.48, αὐτ.150, αὐτ.Πλ.984 καὶ ταῖς ἀδελφαῖς ἀγοράσαι χιτώνιον, αὐτ.ἀπ.312, αὐτ.530 τὸ γυναικεῖον τοδὶ χιτώνιον, Πλάτ.Ἐπιστ.363Α καὶ ταῖς Κέβητος θυγατράσι χιτώνια τρία, Θεόκρ.15,31 τί μευ τὸ χιτώνιον ἄρδεις;, Πλούτ.Ἠθ.583D τῇ δὲ μητρὶ παραλουργὸν ὠνησάμεθα χιτώνιον, Ἀθήν. 13,590F διόπερ οὐδὲ ῥᾳδίως ἦν αὐτὴν ἰδεῖν γυμνήν· ἐχέσαρκον γὰρ χιτώνιον ἠμπείχετο· ‖ κ. ἐπὶ τοῦ ἀνδρικοῦ χιτωνίσκου : Λουκ.Μισθ.Συν.37 πέμπηταί τί σοι ἐφεστρίδων ἄθλιον ἢ χιτώνιον ὑπόσαθρον· **2**) νεώτ. στρατ. τὸ ἐξ ἐρέας ἢ βαμβακεροῦ ὑφάσματος ἀμπέχονον τῶν στρατιωτικῶν· **3**) νεώτ. χιτώνιον πυροβόλου πρόσθετος κυλινδρικὸς σωλήν, δι' οὗ περιβάλλεται τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ αὐλῆνος τοῦ πυροβόλου.

χῑτωνισκάριον (τό) μτγν. κ. μσν. ὑποκορ. τοῦ χιτωνίσκος βλ.λ.· Εὐστ.1166,51 «χιτών, ὁ ζωστὸς καὶ γυναικεῖος, ὁ δὲ ἀνδρεῖος χιτωνίσκος· ὅ τινες ἐπενδύτην, τὸ δὲ βραχὺ χιτωνισκάριον».

χῑτωνίσκιον (τό) κ. μσν. ὑποκορ. τοῦ χιτωνίσκος βλ.λ. : Ἐπιγρ. χιτωνίσκιον καρτόν· ‖ κ. μσν. μτφ. ἐπὶ τοῦ σώματος : Θεοφύλ.Σ'Ἱστ.11C οἷα σκηνὴν τῆς ψυχῆς καταλελοίπει τὸ ἀχθοφόρον τουτὶ καὶ γήϊνον χιτωνίσκιον,

χῑτωνίσκος (ὁ) κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ χιτών βλ.λ., μικρός, βραχὺς χιτών, Ιδ. ὡς ἔνδυμα τῶν ἀνδρῶν· Μοῖρ.416 «χιτωνίσκος, χιτὼν Ἀττικοί, ὑποδύτην καὶ ἐπενδύτην Ἕλληνες» : Ἀριστφ.Ὄρν.946 βούλει τὸν χιτωνίσκον λαβεῖν, αὐτ.955, Ἀντιφάν.π.Ἀθήν. 12,545Α λευκὴ χλανίς, φαιὸς χιτωνίσκος καλός, Πλάτ.Ἱππ.Ε 368C τὸ ἱμάτιον ὑφῆναι καὶ τὸν χιτωνίσκον, Ξεν.Ἀν.5,4,13 χιτωνίσκους δὲ ἐνεδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων, Δημ.583 ὥστε με . . θοἰμάτιον προέσθαι καὶ μικροῦ γυμνὸν ἐν τῷ χιτωνίσκῳ γενέσθαι, Πλούτ.Ἠθ.202Α· ‖ σπαν. ἐπὶ γυναικείου χιτωνίου : Δημ.403 εἰπούσης τι καὶ δακρυσάσης ἐκείνης, περιρρήξας τὸν χιτωνίσκον ὁ οἰκέτης, ξαίνει κατὰ νώτου πολλάς, Ἀπολλδ. Κωμ. ἐν Συνεφήβοις 1 σχιστὸς χιτωνίσκος, Ἐπιγρ.

χιτωνοειδής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χιτῶνα.

χῑτωνοπώλης (ὁ) γλωσσ. ὁ πωλῶν χιτῶνας, ὁ πωλητής, ἔμπορος χιτώνων.

χιτωνοφόρα (τὰ) νεώτ ζωολ. ὁμοταξία πρωτοχορδωτῶν θαλασσίων ζῴων ἐχόντων σῶμα ἀσκοειδὲς περιβαλλόμενον ὑπὸ χιτῶνος ἐκ φυτοκυτταρίνης.

χῑτωνοφόρος-ον Ἡσ. κ. νεώτ. ὁ φέρων χιτῶνα· Ἡσ. (ἐσφ.γρ. χωνοφόρους)· 2) νεώτ. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. χιτωνοφόρα ὡς οὐσ. βλ.λ.

χῑτωνοφορῶ-έω μτγν. κ. μσν. φέρω, φορῶ χιτῶνα : Εὐστ.Ἰλ.975,35.

χιῶ-άω (χῖ) μτγν. κ. μσν. σημειοῦμαι διὰ τοῦ Χ ἢ σταυροῦ : Τζέτζ.Χιλ.6,164· 2) γράφω ἢ σημειοῦμαι σταυροειδῶς : Ἰω.Λυδ.Μην.3,3.

χῑών-όνος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. χιόνι (τὸ) τὸ μετεωρολογικὸν φαινόμενον, καθ' ὃ οἱ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑδρατμοὶ πήγνυνται ὑπὸ τοῦ ψύχους εἰς λεπτοτάτους λευκοὺς κρυστάλλους, οἵτινες συνενούμενοι πρὸς ἀλλήλους ἀποτελοῦσι τὰς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καταπιπτούσας νιφάδας, ὑετὸς ὑπὸ στερεὰν κατάστασιν τῶν ὑδρατμῶν τῆς ἀτμοσφαίρας· Ἀρκάδ.16,13 «χέω χέων καὶ τροπῇ χιών, ὡς τέρπω τερπών», Ιδ. ἐπὶ τῆς καταπεσούσης ἤδη χιόνος, ἀντίθ. πρὸς τὴν πίπτουσαν, ἥτις καλεῖται συνήθ νιφάς, ἀλλ' ἡ διάκρισις ὅμως αὕτη δὲν τηρεῖται πάντοτε : Ἰλ.Κ 7 ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας, αὐτ.Μ 278 ὥς τε νιφάδες χιόνος πίπτουσι θαμειαί, αὐτ.Χ 152, Ὀδ.Ζ 44 οὔτε ποτ' ὄμβρῳ δεύεται οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται, αὐτ.Ξ 476, αὐτ.Τ 205 ὡς δὲ χιὼν κατατήκετ' ἐν . . ὄρεσσιν, Πίνδ.Π 1,20 νιφόεσσ' Αἴτνα, πάνετες χιόνος ὀξείας τιθήνα, Ἡρ.2,22 φαμένη τὸν Νεῖλον ῥέειν ἀπὸ τηκομένης χιόνος, αὐτ.4,31 χιόνα ἁδρὴν πίπτουσαν εἶδα, αὐτ.50 ἡ χιὼν ἡ ἐν τῷ χειμῶνι πεσοῦσα, Αἰσχ.Ἀγ.564 Ἰδαία χιών, αὐτ.ἀπ.304 ἥλιος . . τήκει πετραίαν χιόνα, Σοφ.Ἀντ.830 χιὼν τ' οὐδαμὰ λείπει, Εὐρ.Βάκχ.662 λευκῆς ἀνεῖσαν χιόνος . . βολαί, αὐτ.Κύκλ.329 ὅταν . . Βορρᾶς χιόνα . . χέῃ, Ἀριστφ.Ἀχ.138 εἰ μὴ κατένιφε χιόνι τὴν Θρᾴκην ὅλην, Πλάτ.Τίμ.59Ε τὸ . . ὑπὲρ γῆς χιών, Ξεν.Ἀν.4,4,8 γίγνεται τῆς νυκτὸς χιὼν πολλή, αὐτ.Ἑλλ.2,43, Ἀριστλ.Κόσ.4,7 χιὼν σφοδρὰ καὶ ἀθρόα φερομένη νιφετὸς ὠνόμασται, Θεόφρ.ἀπ. 6,1.24 χιόνες πολλαὶ γίνονται, ΚΔ Ματθ.28,3 τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών, αὐτ.Μάρκ.9,3, Πτολ.Γεωγρ.4,8,307,13 ὑποδέχονται τὰς χιόνας αἱ τοῦ Νείλου λίμναι, Σέξτ.Ἐμπ.11 ὁ Ἀναξαγόρας τῷ λευκὴν εἶναι τὴν χιόνα ἀντετίθει ὅτι ἡ χιὼν ὕδωρ ἐστὶ πεπηγός, τὸ δὲ ὕδωρ ἐστὶ μέλαν, καὶ ἡ χιὼν ἄρα μέλαινά ἐστιν, Γεωπ.1,12,11, Παπαδ. Χριστ.Διηγ.5 αἱ στέγαι τῶν οἰκιῶν ἦσαν κατάφορτοι ἐκ σκληρυνθείσης χιόνος· 2) κ. μσν. τὸ ἐκ χιόνος ὕδωρ, κ. γεν. ὕδωρ ψυχρὸν ὡς ἡ χιών, παγωμένο νερό : Εὐρ.Τρῳ.1067 νάπη χιόνι κατάρυτα ποταμίᾳ, Ἀλεξ.Μανδραγοριζ.1,10 χιόνα πίνειν, Στράτ.Κωμ.Ψυχαστ.1 οἶνον πιεῖν . . χιόνι μεμιγμένον, Ξεν.Ἀπομν.2,1,30 καὶ τοῦ θέρους χιόνα περιθέουσα ζητεῖς, Ἀσκληπιάδ.ΑΠ 5,168 ἡδὺ θέρους διψῶντι χιὼν ποτόν, Πλούτ.Ἠθ.123Β οὐδ' ὕδωρ πιεῖν οἴνου παρόντος, οὐδὲ θερμὸν ἐν θέρει, χιόνος παρακειμένης, Γεωπ.19,9,1.

χιώτικος-η-ο μσν. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰγίου πελάγους Χίον ἢ ὁ ἐξ αὐτῆς προερχόμενος, ὁ χιακός : Πρόδρ.2, 353 οὐδὲ γὰρ οἶνον πίνουσιν χιώτικον εἰς κόρον, - γλυκὰ χιώτικα, - χιώτικο μαστίχι· φρ. τὴν ἔπαθε χιώτικη (ὑπέστην ζημίαν τινὰ ἐξ ἰδίας ὑπαιτιότητος)· ‖ μσν.τὸ οὐδ χιώτικον ὁ οἶνος τῆς Χίου : Πρόδρ.2,172 καὶ χιώτικον νὰ κότζωσα κἂν τέσσαρα μουχρούτια, αὐτ.322, αὐτ.410 ἐκεῖ πάντα πίνουσιν τὸ χιώτικον εἰς κόρον· κ. ἐπίρρ. δημ. -κα : τὴν ἔπαθε χιώτικα (ἄ. χιώτικη, ἢ ἀλὰ Χιῶτα).

χλαβός-ή-όν ὁ καλῶς τεθραμμένος, ὁ εὔτραφής, ὁ καλοθρεμένος, παχύς· Ἡσ. «χλαβόν· εὐτραφές»· πρβλ. χλαμυρός.

χλάδω ἢ χλάζω ἄχρ. τ. λαμβανόμενος καθ' ὑπόθεσιν ὡς ἐνεστ. τοῦ παρακ. κέχλᾱδα, αφριγῶ, ὅθ. οἰδαίνομαι, φουσκώνω, οἷον ἐξ ἐπάρσεως, χαρᾶς, χαίρω, ἀγάλλομαι μεγαλοφώνως : Πίνδ.Π 4,179 κεχλάδοντας ἥβᾳ (ἐπὶ νεαρῶν ἡρώων)· ‖ Ιδ. ἐπὶ τοῦ ὕδατος, τοῦ ῥόθου ῥεύματος ὑδατώδους καὶ ἔπειτα ἐπὶ παντὸς ῥευστοῦ, ὅπερ ἔν τινι στενῷ χώρῳ αὐξάνει εἰς ὄγκον ἢ ἀναβράζει, ἀναβρύω, χοχλάζω κ. γεν. ψοφῶ, θροῶ· Ἡσ. «κεχληδέναι· ψοφεῖν» : Πίνδ.Ο 9,2 καλλίνικος . . κεχλαδὼς (ἐπὶ θριαμβικοῦ ἐπινικίου ὕμνου), αὐτ.ἀπ.48 κέχλαδον κρόταλα. [Περὶ τῶν ἀνωμάλων τ. κεχλάδοντας, κέχλαδον πρβλ. ἐρρίγοντι, πεφρίκοντας, κεκλήγοντες.]

χλαῖνα (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., Ἰων. κ. νεώτ. χλαίνη εἶδος χειμερινοῦ ἱματίου ἐκ μεγάλου καὶ παχέος ὑφάσματος ῥιπτομένου ἐπὶ τῶν ὤμων, ἄνωθεν τοῦ χιτῶνος, καὶ συγκρατουμένου διὰ περόνης, ἐπενδύτης, μανδύας βαρύτερος τῆς χλανίδος καὶ ἐλαφρότερος τῆς κατωνάκης καὶ σισύρας, φερόμενος π. Ὁμ. μόνον ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν πρὸς προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν· Μοῖρ.408 «χλαῖνα Ἀττικοί, ἱμάτιον χειμερινὸν Ἕλληνες», Ἡσ. «χλαῖνα· χλαμύς, ἢ ἱμάτιον χειμερινὸν ἀπὸ τοῦ χλιαίνειν, ὅ ἐστι θερμαίνειν», Εὐστ 1056,55 «μανδυοειδὲς καὶ χιτῶνος παχύτερον περίβλημα» : Ἰλ.Π 224 εὖ πλήσασα χιτώνων χλαινάων τ' ἀνεμοσκεπέων, αὐτ.Κ 133 ἀμφὶ δ' ἄρα χλαῖναν περονήσατο φοινικόεσσαν, διπλῆν ἐκταδίην, αὐτ.Ω 230 δώδεκα δ' ἁπλοΐδας χλαίνας, αὐτ Β 183 βῆ δὲ θέειν, ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλε, Ὀδ.Ξ 520 ἐπὶ δὲ χλαῖναν βάλεν αὐτῷ πυκνὴν καὶ μεγάλην, αὐτ.Δ 50 ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλαν ἠδὲ χιτῶνας, αὐτ.Ω 276, αὐτ.Φ 118 ἀπ' ὤμοιιν χλαῖναν θέτο φοινικόεσσαν, Ἡσίοδ.Ἔργ.537 χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα χιτῶνα, Ἀριστφ.Ὄρν. 715 χρὴ χλαῖναν πωλεῖν . . καὶ ληδάριόν τι πρίασθαι, αὐτ.493, αὐτ.Βάτρ.1459 πόλιν, ᾗ μήτε χλαῖνα μήτε σίσυρα συμφέρει (εἰς τὴν ὁποίαν μήτε χρηστὸς μήτε φαῦλος ἢ ὀχληρὸς πολίτης συμφέρει), αὐτ.Σφ.738 χλαῖναν μαλακήν, σίσυραν, Ἀκολουθ.Μεγ.Σαββ. Ἐγκώμ.Στάσ.2,43 χλαῖναν ἐμπαιγμοῦ τὸν κοσμήτορα πάντων ἐνδύεις, Βαλαωρ.Στιχούργ.4 Κατάδ.89 ἐδῶ μ' αὐτὴν τὴν χλαῖναν μου ὅλος τετυλιγμένος· ‖ ἐτάσσετο καὶ ὡς βραβεῖον, ἔπαθλον κατὰ τοὺς ἀγῶνας : Ἰλ.Ω 23? περικαλλέας ἔξελε πέπλους, δώδεκα δ' ἁπλοΐδας χλαίνας, τόσους δὲ τάπητας, Ἡρ.2,91 παρέχοντες ἄεθλα κτήνεα καὶ χλαίνας καὶ δέρματα· ‖ ὁμ. ἐπανωφόριον ἐκ δορᾶς ζῴου : Εὐρ.Κύκλ. 80 δοῦλος ἀλαίνων σὺν τᾷδε τράγου χλαίνᾳ μελέᾳ· 2) νεώτ. ὁ ἐπενδύτης τῶν στρατιωτικῶν, ἄ. μανδύας βλ.λ.3) : Δροσ.Βοτάν.16 οἱ ὁποῖοι μεταποιοῦν οὕτω τὰς στρατιωτικὰς χλαίνας·

3) σκέπασμα τῆς κλίνης ἢ τῆς στρωμνῆς, κουβέρτα, μπατανία· Πολυδ.10,123 «ἐνεύναιον περιβόλαιον, ἢ ἱμάτιον εὐναῖον καὶ παρευναῖον, μέγα καὶ δασύ», Ἀμμών.146 «χλαῖναν καὶ χλανίδα διαφέρειν φησὶ Τρύφων . . χλαίνας μὲν γάρ φησι λέγεσθαι ἐπὶ τῶν ἐγκοιμήτρων καὶ παχέων»: Ἰλ.Ω 646 **στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας, χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἕσασθαι,** Ὀδ.Γ 349 **χλαῖναι καὶ ῥήγεα πόλλ' ἐνὶ οἴκῳ,** αὐτ.Δ 299, αὐτ. Λ 189 **οὐδέ οἱ εὐναὶ δέμνια καὶ χλαῖναι καὶ ῥήγεα,** αὐτ.Ξ 500 **ὦρτο δ' ἔπειτα Θόας, . . ἀπὸ δὲ χλαῖναν θέτο φοινικόεσσαν,** αὐτ.Χ 3 Εὐρυνόμη **δ' ἄρ' ἐπὶ χλαῖναν βάλε κοιμηθέντι,** αὐτ.95, Ὕμν. Ἀφρ.159 **λέχος . . χλαίνῃσιν μαλακῇς ἐστρωμένον,** Σοφ.Τρ.540 **καὶ νῦν δύ' οὖσαι μίμνομεν μιᾶς ὑπὸ χλαίνης ὑπαγκάλισμα,** Εὐρ.ἀπ.606, Θεόκρ. 18,19 **Ζανός τοι θυγάτηρ ὑπὸ τὰν μίαν ἵκετο χλαῖναν,** Ἀσκληπιάδ.ΑΠ 5,168 **ὁπόταν κρύφῃ μία τοὺς φιλέοντας χλαῖνα,** Μελέαγρ.αὐτ.164 **εἴ τις ὑπὸ χλαίνῃ βεβλημένος Ἡλιοδώρας θάλπεται·** ‖ δθ. κ. μτφ. π. Αἰσχ.Ἀγ.872 **χθονὸς τρίμοιρον χλαῖναν ἐξηύχει λαβεῖν, ἅπαξ ἑκάστῳ κατθανὼν μορφώματι** (δηλ. χῶμα ριπτόμενον ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ ὡς κάλυμμα).

χλαινίζω μτγν. περιβάλλω διὰ χλαίνης, ἐνδύω μὲ χλαῖναν βλ.λ. : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.149· **2)** ρημοτ. π. χλαινιστής.

χλαινίον (τό) μτγν. ὑποκορ τοῦ χλαῖνα βλ.λ., μικρὰ χλαῖνα : ΑΠ 12,40 **μὴ κδύσῃς, ἄνθρωπε, τὸ χλαινίον** (δ.γρ. χλαίνιον).

χλαινιστής (ὁ) (χλαινίζω) μτγν. ὁ περιβεβλημένος διὰ χλαίνης : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.149.

χλαινοθήρας (ὁ) λεξ. ὁ θηρεύων, ὁ κλέπτων χλαίνας· πρβλ. λωποδύτης.

χλαινουργικὴ τέχνη (ἡ) γλωσσ. ἡ τέχνη τοῦ κατασκευάζειν χλαίνας.

χλαινοφόρας-ον μτγν. ὁ φέρων, φορῶν χλαῖναν : Γρηγ.Ναζ.Ἐπιστ.150,869.

χλαινῶ-όω μτγν., μέλλ.-ώσω, περιβάλλω, καλύπτω διὰ χλαίνης, ἐνδύω μὲ χλαῖναν : Φίλιππ.Θεσσ. ΑΠ 9,293 **ἐχλαίνου φάρεϊ πορφυρέῳ,** Νόνν Δ 1373 **εἵμασι μιμηλοῖσι νόθον χλαίνωσε νομῆα·** **2)** ρηματ. π. χλαίνωμα.

χλαίνωμα-ατος (τό) (χλαινῶ) μτγν. ἔνδυμα, κάλυμμα, περίβλημα : Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠλ.104 **χλαίνωμα λέοντος** (χλαῖνα ἐκ δέρματος λέοντος).

χλαλοή (ἡ) δημ. κ. **ἀχλαλοή** (σπαν.) ὀχλοβοή, ἦχος σύμμεικτος, ἀντάρα βλ.λ.2) : Σολωμ.Ἐθν. Ὕμν.36 **καὶ ἂς εἶν' ἅρματα γεμάτη, | καὶ πολέμια χλαλοή,** Βαλαωρ.Εὐθ.Βλαχάβ Πνευματ.87 **τὸν κρότο, τὴν ποδοβολή, τὴ χλαλοὴ τῆς νίκης.**

χλαμπάτζα (ἡ) δημ. κ. κλαμπάτσα τὸ ἐπὶ ποῶν νομευτικῶν παράσιτον δίστομον, προκαλοῦν εἰς τὰ νομευτικὰ ζῷα τὴν νόσον διατομίασιν· ‖ δθ. κ. ὀνομ. τῆς ὡς ἐκ τούτου νοσογενοῦς πόας : Μωραΐτ.Διηγ.23 **ὡς καὶ ἡ δηλητηριώδης καὶ ἀχρεία χλαμπάτζα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τρώγουν αἱ ἀμνάδες καὶ χλαμπατζάζουν·** **2)** συνεκδ. ἡ ἐκ τοῦ παρασίτου, τοῦ σκώληκος διστόμου, νόσος τῶν ζῴων διστομίασις βλ.λ.

χλαμπατζάζω δημ. ἐπὶ ζῴων, πάσχω χλαμπάτζαν βλ.λ.2) : Μωραΐτ.Διηγ.23 **ἡ δηλητηριώδης . . χλαμπάτζα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τρώγουν αἱ ἀμνάδες καὶ χλαμπατζάζουν.**

χλαμύδα (ἡ) δημ. ἡ χλαμὺς βλ.λ.· ‖ κ. μτφ. : Ζερβ.Τραγ.21,19 **τεχνίτρα τ' ἀραχνόφαντο μαγνάδι ἡ Νύχτα γοργοπλέκει στὴ σιγὴ | ἀσημόκλωστη χλαμύδα.**

χλᾰμῡδηφόρος (ὁ) ὁ φέρων, ὁ φορῶν χλαμύδα, ἰδ. ὡς ἐπιθ. τῶν ἐφήβων· Θεόκρ.15,6 **παντᾷ χλαμυδηφόροι ἄνδρες,** Ἐπιγρ. **ὅσσοι ὑπὸ ζαθέην τύρσιν χλαμυδηφόροι εἰσίν.**

χλᾰμύδιον (τό) κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ χλαμὺς βλ.λ., κ. ἐν χρ. σχεδὸν ἄνευ ὑποκορ. σημ. : Ἀντιδ. π. Ἀθήν.6,240Β **πρὶν ἐγγραφῆναι καὶ λαβεῖν τὸ χλαμύδιον,** Μέν Σικ.2,Τέλ. π. Στοβ.Ἀνθολ.97,32 (524,25) **ὑπὸ χλαμυδίῳ περιέρχεσθαι,** Διόδ.Σ 19,9 **χλαμύδιον ἁλουργές,** Πλούτ.Ρωμ.8 **οὐκ ἔλαθε τὴν σκάφην τῷ χλαμυδίῳ περικαλύπτων·** **2)** εὐτελὲς περίβλημα, ἔνδυμα : Πλούτ.Φωκ.29 **φαυλότητι χλαμυδίου,** αὐτ.Δημητρ.9 **λαβὼν χλαμύδιον εὐτελὲς δράμῳ φεύγων ἐξέφυγεν·** **2)** νεώτ. βοταν. κτ. πληθ. χλαμύδια τὰ ὑμενώδη περιβλήματα τὰ περιβάλλοντα τὸ σπέρμα φυτοῦ τινος· ‖ νεώτ. χλαμύδιον τὸ ἁπλοῦν ἢ διπλοῦν περιάνθιον ἄνθους τινός.

χλαμυδοβακτήρια (τὰ) νεώτ. βοταν. κατηγορία σχιζομυκήτων παρασιτικῶν φυτῶν.

χλᾰμῠδοειδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ὅμοιος πρὸς χλαμύδα, ὁ ἔχων τὸ σχῆμα χλαμύδος : Στράβ.2,5,9 **χλαμυδοειδές πως τὸ σχῆμα,** αὐτ.14 **ἔστι δή τι χλαμυδοειδὲς σχῆμα τῆς γῆς τῆς οἰκουμένης.**

χλᾰμῠδοποιία (ἡ) μτγν. ἡ δι' ὑφάνσεως κατασκευὴ χλαμύδων· Πολυδ.7,33 «εἴδη δὲ ἔοικεν εἶναι ταλασιουργίας μὲν ἡ χλαμυδουργία, ὑφαντικῆς δὲ ἡ χλαμυδοποιία».

χλᾰμῠδουργία (ἡ) χλαμυδοποιία βλ.λ., ἡ τέχνη τοῦ κατασκευάζειν χλαμύδας : Ξεν.Ἀπομν.2,7,6 **ἀπὸ χλαμυδουργίας** (δ.γρ. ἀντὶ χλανιδοποιίας).

χλᾰμῠδουργός (ὁ) (ἔργω) μτγν. ὁ κατασκευαστὴς χλαμύδων : Πολυδ.7,159.

χλαμυδοφόρα (τὰ) νεώτ. οἰκογέν. ἡλιοζῴων πρωτοζῴων περιλαμβάνουσα διάφορα εἴδη βιοῦντα ἐντὸς τῶν γλυκέων καὶ ἁλμυρῶν ὑδάτων.

χλαμυδοφόρος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος δασυποδίδων νωδῶν μικρῶν θηλαστικῶν.

χλᾰμῠδοφορῶ-έω μτγν. φέρω, φορῶ χλαμύδα βλ.λ.· Πολυδ.7,46 «ἐντεθετταλίσμεθα ἔλεγον τὸ χλαμυδοφοροῦμεν».

χλᾰμῠδοῦμαι-όομαι περιβάλλομαι, καλύπτομαι διὰ χλαμύδος, ἐνδύομαι μὲ χλαμύδα : Νικόστρ. ἀπ.6 **χλαμύδα μειράκιον . . κεχλαμυδωμένον.**

χλαμυρίς Ἡσ. «ποά, ὁ κυρίως βρόμος».

χλαμυρός-ά-όν Ἡσ. «τρυφῶν, πολυτελής. χλαμυραί, τρυφῶσαι, γρυπῶσαι»· πρβλ. χλαβός.

χλαμύς-ύδος (ἡ) κ. νεώτ., δημ. χλαμύδα, αἰτ. χλαμύδα κ. χλάμυν (Σαπφ.68), βραχὺς τριγωνοειδὴς μανδύας, οὗτινος αἱ δύο ἄκραι ἐπαρποῦντο κατὰ τὸ ἔμπροσθεν τοῦ τραχήλου ἢ συνηθέστ. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου, ἐν χρήσει ἀρχικῶς παρὰ τοῖς ἱππεῦσι, κ. ἰδ. ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ, ὁπόθεν εἰσαχθεὶς εἰς τὴν λοιπὴν χώραν, ὁμοῦ μετὰ τῶν βορείων καλυμμάτων τῆς κεφαλῆς, ἐδίδετο ἐν Ἀθήναις ὡς ἔνδυμα εἰς τοὺς ὡς ἱππεῖς ὑπηρετοῦντας ἐφήβους μέχρι πλήρους ἀνδρώσεως αὐτῶν· Πολυδ.10,124 «οἱ Ἀττικοὶ τὸ λεπτὸν χλανίδα, καὶ τὸ ἱππικὸν χλαμύδα ὡς Θετταλῶν. Πρώτην δέ φασι χλαμύδα ὀνομάσαι Σαπφὼ . .», Ἀμμών.147 «χλαμὺς καὶ χλαῖνα διαφέρει, καθὸ διὰ πολλῶν ἀπέδειξε Δίδυμος . . Ἡ μὲν χλαῖνα ἡρωϊκὸν φόρημα, χλαμὺς δὲ Μακεδονικόν, μετὰ ἑξακόσια ἔτη τῶν ἡρωϊκῶν ὀνομασθεῖσα Σαπφὼ πρώτη . . μέμνηται τῆς χλαμύδος..»: Ἀριστφ.ἀπ.458, Ξεν.Ἀν 7,4,4 **ζειρὰς μέχρι τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν ἵππων ἔχουσι, ἀλλ' οὐ χλαμύδας,** Φιλήλ.Θυρωρ.1, Ἐπιγρ **χλαμύδεσσ' ἀμφεμμένοι** (ἐπὶ τῶν ἐφήβων), ΑΠ 7,468, Πλούτ.Ἀλέξ.26, Φιλοστρ.Ἡρ.674 **χλαμύδα ἐνῆπται Θετταλικὸν τρόπον,** Βί.Ἀλεξ.3356 **Ἑρμῆν τὸν Ἄμμωνα Θεοῦ φοροῦντα σχῆμα, | κηρύκειον, χλαμύδα τε τοῦτον ἐνδεδυμένον·** ‖ ἐπὶ ἀγγείων φαίνεται γεν. ὡς ἔνδυμα νέων καὶ φέρει αὐτὴν συνήθ. ὁ Ἑρμῆς : Λουκ.Τιμ.30 **καί μοι ἕπου ἐχόμενος τῆς χλαμύδος·** ὁμ. κ. ὁ Ἔρως : Σαπφ.68 **ἐλθόντ' ἐξ ὀρανῶ πορφυρέαν περθέμενον χλα-**

μύν, Μελέαγρ.ΑΠ 12,78 **εἰ χλαμύδ' εἶχεν Ἔρως,** Φιλόστρ.7/2· || δθ. κ. ἐν φρς : Πλούτ.'Ηθ.752F **ἐμνᾶτο μειράκιον ἐκ χλαμύδος ἔτι παιδαγωγεῖσθαι δεόμενον** (ἐξ ἐφήβου), αὐτ.754F **ἡ Ἰσμηνοδώρα τῆς χλαμύδος** (μειρακίου) **ἔθιγε μόνον** (μόλις ἐγένετο ἔφηβος)· **2**) γεν. τὸ περιβόλαιον τῶν πολεμιστῶν, στρατιωτικὸς μανδύας : Ἀντιφάν.'Αθάμ.1, Μέν.Μισ.11,Πλούτ.Φιλ.11 **ἔχοντα τοὺς νεανίσκους ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς χλαμύσι**· || ὁ μανδύας, ἐπενδύτης τοῦ κήρυκος : Ἀριστφ.Λυσ.987 **τί δὴ προβάλλει τὴν χλαμύδ'**· **3**) ὁ μανδύας τοῦ στρατηγοῦ : Πλούτ. Περ.35 **ὁρῶν . . ὁ Περικλῆς περίφοβον τὸν κυβερνήτην καὶ διηπορημένον, ἀνέσχε τὴν χλαμύδα πρὸ τῆς ὄψεως αὐτοῦ καὶ παρακαλύψας ἠρώτησε,** αὐτ.'Ηθ.620C **ἀναλαμβάνων τὴν χλαμύδα, ὁπότε μέλλοι στρατηγεῖν**· || ὁμ. κ. ἐπὶ τοῦ μανδύου τῶν βασιλέων : αὐτ.Δημήτρ.42 **ἀναπτύξας τὴν χλαμύδα πάσας εἰς τὸν ποταμὸν ἐξέρριψε,** ΚΔ Ματθ.27,28 **καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην,** Ἡρωδιαν. Ἱστ.5,3,12 **τῇ τε πορφυρᾷ χλαμύδι περιβαλόντες εἶχον ἔνδον,** αὐτ.7,5,3· || ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν ἐπενδυτῶν τῶν βασιλέων καὶ ἡρώων ἐν τῇ τραγῳδίᾳ : Λουκ.Ζ Τραγ.41 **τοὺς ποδήρεις χιτῶνας καὶ χλαμύδας καὶ χειρῖδας,** Πλούτ.Λούκ.39,'Αθήν.5,198Α **σειληνοὶ δύο ἐν πορφυραῖς χλαμύσι καὶ κρηπῖσι λευκαῖς**· **4**) σπαν. ὡς ἔνδυμα ἀστῶν: Ξεν.'Εφ.1,8.

χλάνδιον (τὸ) Ἐπιγρ. ἀντὶ χλανίδιον βλ.λ. : **χλάνδιον ἁλοργοῦν.**

χλανία (ἡ) Ἡσ. «χλανίαι, περιβολαί».

χλᾰνιδηφόρος-ον μτγν. κ. μσν. **ὁ φέρων, ὁ** φορῶν χλανίδα βλ.λ. : Πρᾶξ.Θεοφίλ.9,13, ἔκδ Sinner. (ἴδ γρ. χλανιδιφόρος)

χλᾰνίδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χλανὶς βλ.λ., συνήθ. ἐπὶ γυναικείου ἐπενδύτου· Ἡσ. «ἱμάτιον λεπτόν» : Ἡρ.1,195 **χλανίδιον λευκὸν περιβαλλόμενος,** Σοφ. ἀπ.400,Εὐρ.'Ορ.42,αὐτ.'Ικ.110 **σὲ τὸν κατήρη χλανιδίοις ἀνιστορῶ,** Ἀριστφ.Λυσ.1189 **στρωμάτων δὲ ποικίλων καὶ χλανιδίων,** Φιλόστρ.'Απολλ.4,20,3 **μεταβάλλον τε τῶν χλανιδίων καὶ λῃδίων καὶ τῆς ἄλλης συβαρίδος,** Ἰουλ.'Επιστ.35,67,16 σχολαστικὸς **ἢ τριβώνιον ἢ χλανίδιον φορῶν.**

χλᾰνῐδίσκιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χλανὶς βλ.λ., ἁ. χλανίσκιον : Ἀρισταίν.1,11 (πιθ. ἐσφ. γρ. ἀντὶ χλανισκίδιον).

χλᾰνῐδοποιία (ἡ) **ἡ τέχνη τοῦ κατασκευάζειν** χλανίδας, **τὸ ἐπάγγελμα** τοῦ χλανιδοποιοῦ : Ξεν.'Απομν.2,7,6 **ἀπὸ χλανιδοποιίας.**

χλᾰνῐδοποιός-όν μτγν. ὁ κατασκευάζων χλανίδας, ὁ κατασκευαστὴς χλανίδων : Πολυδ.7,159.

χλᾰνῐδουργία (ἡ) (*ἔργω) μτγν. ἡ χλανιδοποιία βλ.λ. : Πολυδ.7,34.

χλᾰνῐδοφόρος-ον κ. μσν. ὁ **φέρων,** ὁ **φορῶν** χλανίδα βλ.λ. : Ἀρχιππ. ἐν Λεξ.Σαββ.2,24 **ὦ μάκαρ, ὃς ἐπὶ χλανιδοφόροις κόραισι τὸν ἀφροδίσιον κῆπον ἀποδρέπεις,** ΚΠορφ.'Εκθ.745.

χλᾰνῐδωτός-ή-όν γλωσσ. **ὁ περιβεβλημένος,** ὁ ἐνδεδυμένος χλανίδα βλ.λ.

χλᾰνίς ίδος (ἡ) εἶδος λεπτοῦ **καὶ ἐλαφροῦ** μαλλίνου **ἐπενδύτου,** ὃν **ἐφόρουν** ἄνδρες **καὶ** γυναῖκες πρὸς κόσμον μᾶλλον ἢ πρὸς προφύλαξιν **ἐκ** τοῦ ψύχους· Πολυδ.10,124 «**οἱ** Ἀττικοὶ τὸ λεπτὸν χλανίδα», Ἡσ. «χλανίδες· λεπτὰ ἱμάτια» : Σιμων.44,12, Ἡρ.3,139 **χλανίδα . . περιβαλλόμενος πυρρήν,** αὐτ.140,'Αριστφ.'Εκκλ.848 **γέρων δὲ χωρεῖ χλανίδα καὶ κονίποδα ἔχων,** αὐτ.'Ορν.1693 **γαμικὴν χλανίδα δότω τις δεῦρό μοι,** αὐτ.ἀπ.414 **χλανὶς λευκή,** Ἀντιφάν.'Ανταῖ.1 **χλανὶς Μιλησία,** Εὐβουλ.Σφιγγοκαρ.2 **παρθενικαὶ .. χλανίσιν μαλακαῖς** κατάθρυπτοι, Ἔφιππ.Πελτ.1 **σεμνὸς σεμνῶς χλανίδ' ἕλκων,** Δημ.958 **οὐδὲ δεινά φησι πάσχειν, εἰ σὺ μὲν χλανίδα φορεῖς** (ὡς σημεῖον ἐκτεθηλυμένου βίου), Τέλ. π. Στοβ.'Ανθολ.108,82 **οὐδὲ ἐν χλανίδος κατασκευῇ οὐδὲ ἐν στρωμνῆς μαλακότητι,** Πλούτ.'Ηθ.937Ε **ταῖς σαῖς χλανίσι καὶ τάπησι,** Λογγῖν.'Υψ.43,2 **πολυτελεῖς στρωμναὶ καὶ χλανίδες**· **2**) σκέπασμα τοῦ ὕπνου : Μελέαγρ. ΑΠ 5,172 **ἄλλος ἐπεὶ Δημοῦς θάλπεθ' ὑπὸ χλανίδι.**

χλᾰνισκίδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χλανίσκος βλ.λ. : Ἀριστφ.Εἰρ.1002 **δούλοισι χλανισκιδίων μικρῶν.**

χλᾰνίσκιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χλανίσκος βλ.λ.· Πολυδ.7,48 «**χλανὶς δὲ** ἱμάτιον λεπτόν· χλανίδια δ' αὐτὸ καὶ χλανίσκια ἐκάλουν» : Ἀριστφ. 'Αχ.519 **ἐσυκοφάντει Μεγαρέων τὰ χλανίσκια,** Αἰσχίν.1,131 **κομψὰ . . χλανίσκια περιελόμενος,** Ἀλκίφρ.1,38 **ὑπὸ τοὐμὸν κοιμωμένη χλανίσκιον.**

χλᾰνίσκος (ὁ) μτγν. ὑποκορ τοῦ χλανὶς βλ.λ.) : Ἱεροκλ.Φιλολογ.50 **δύο χλανίσκους τοῖς ὀκταέτεσι παιδίοις** (δ.γρ. παιδίσκας)

χλανῖτις-ιδος (ἡ), κτ. πληθ. **χλανίτιδες** τὰ **περιδέραια**· Ἡσ «χλανίτιδες, ὅρμοι παρθένων».

χλάνος-ους (τὸ) Ἡσ. «τὸ περὶ τοὺς τραχήλους δάσος».

χλαπαταγή (ἡ) δημ. βοή, ὀχλοβοή, **χλαλοή.**

χλαπάτσα (ἡ) δημ. ἁ. κλαπάτσα βλ.λ.

χλάρ ἰωτ. τ. τοῦ χλαρὸς βλ.λ.· Γραμμ.π.'**Αν.Βάχμ.** 1,417,6 Ἡσ. «χλάρ· κόχλαξ».

χλαρόν ἐξ ὑποτιθεμένου ἐπιθ. χλαρός-ά-όν 1) Ἡσ. «χλαρόν· κόχλαξ»· **2**) Ἡσ. «χλαρόν· ῥυπαρόν, λεπτόν, τρυχαλέον, ὠχρόν»· **3**) κ. ὡς οὐσ. Ἡσ. «χλαρόν· ἐλαιηρὸς κώθων»· **4**) κτ. πληθ. π. Ἡσ. «χλαρά· φαιστὰ ἐν ἐλαίῳ»· **5**) κ. ὡς ἐπίρρ.π. Πίνδ.Π 9,38 **χλαρὸν γελάσσαις** (νεανικῶς, ἀκμαίως, δ.ἑρμ. μετὰ χαρᾶς, εὐθύμως, εὐχάριστα, γλυκά, κτ. σχόλ. «προσηνὲς καὶ ἡδύ», κτ. Hermann δωρ. ἀντὶ χλωρόν, κτ. Schneid. κ. Böckh. ἀντὶ λαρόν).

χλεμερός-ά-όν Ἡσ. «χλεμερόν· χλιαρόν, θερμόν».

χλεμπάγια (ἡ) (λατ.) δημ. ἁ. πλεμπάγια κ. πλέμπα βλ.λ.

χλεμπάγιας (ὁ) δημ. ὁ ταπεινῆς καταγωγῆς ἄνθρωπος· **2**) ὁ χυδαῖος.

χλεμπόνα (ἡ) δημ. ὑπερώριμος καὶ κιτρινωπὸς σικυὸς ὁ ἥμερος· **2**) μτφ. ἐπὶ γυναικός, ἡ χλεμπονιάρα βλ.λ.

χλεμπονιάρης (ὁ) δημ., τὸ θηλ. **-ονιάρα ἢ** χλεμπόνα, τὸ οὐδ. **-άρικο,** ὁ ἔχων κιτρίνην χροιάν, κίτρινον χρῶμα ἰδ. **ἐξ** ἑλωδῶν πυρετῶν, **ὁ** κιτρινιάρης, ἁ. χλεμπονιασμένος.

χλεμπονιασμένος-η-ο δημ. ἐπὶ προσ., **ὁ** χλεμπονιάρης βλ.λ.

χλεμυρός-ά-όν Ἡσ. «χλεμυράν· χλοανθοῦσαν».

χλευάζω (χλεύη) κ. νεώτ., μέλλ. **χλευάσω,** ἀόρ. **ἐχλεύασα,** παθ. ἀόρ. **ἐχλευάσθην,** σκώπτω ὑβριστικῶς ἢ καταφρονητικῶς, λοιδορῶ, περιπαίζω, κοροϊδεύω· Ἡσ. «χλευάζει· ἐμπαίζει, γελᾷ» : Ἀριστφ.Βάτρ.376 **καὶ παίζων καὶ χλευάζων,** Δημ. 348 **ἐβόων . . τελευτῶντες ἐχλεύαζον,** Ἀριστλ. Ρητ.1379a,30 **ὀργίζονται δὲ τοῖς τε καταγελῶσι καὶ χλευάζουσιν καὶ σκώπτουσιν,** Πολύβ.4,3,13 **τοὺς μὲν διέσυρε χλευάζων,** ΚΔ Πράξ.2,13 **ἕτεροι δὲ χλευάζοντες ἔλεγον ὅτι,** αὐτ.17,32 **οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπον**· || μτ.αἰτ.προσ. ἐμπαίζω, περιγελῶ τινα, μεταχειρίζομαί τινα ὑβριστικῶς ἢ περιφρονητικῶς : Πλάτ.'Ερυξ.397D **κατεγέλα τε καὶ ἐχλεύαζε καὶ ἔσειεν αὐτόν,** Δημ.78 **χλευάζει ὑμᾶς,** αὐτ.1149 **ἀλλ' ἐχλεύαζέ με,** Πλούτ.Καῖσ.64 **τοὺς . . μάντεις ἐχλεύαζε,** Λουκ.Τόξ.46 ἡμᾶς . . **ἐχλεύαζε καὶ κατεφρόνει,** Σχόλ.'Αριστφ.Νεφ.1239 **ὡς παχύδερμον αὐτὸν χλευάζει**· κ. μτ. αἰτ. πράγμ. : Πλούτ.'Ηθ.803C **χλευάζοντα αὐτοῦ τὰς νυκτογραφίας,** αὐτ.Ρωμ.10 **τὸ μὲν ἐχλεύαζε τῶν ἔργων**· κ. παθ. χλευάζομαι καταγελῶμαι μετὰ χλεύης:

Ἐπικρ.ἀπ.1,31 ὠργίσθησαν χλευάζεσθαί τ' ἐδόησαν, Διόδ.Σ 1,93 βίον ὑπὸ τῶν φαύλων χλευαζόμενον, Πλούτ.Σερτ.13, αὐτ.25 ὄνομα χλευαζόμενον ὑπὸ τῶν ἀκουόντων, αὐτ.Κικ.1, Πάπ. ἐχλευάσθην παρ' αὐτοῦ· ‖ τὸ μέσ. χλευάζομαι, ἐν ἐνεργ. σημ.: Πλούτ.Βρούτ.45 τοὺς χλευασομένους καὶ κακῶς ἐροῦντας αὐτόν, αὐτ.Ἠθ.504F· **2)** ρηματ.π χλεύαξ, χλευασία, χλεύασμα, χλευασμός, χλευαστής.

χλεύαξ-άκος (ὁ) (χλευάζω) μτγν. κωμ. ἀντὶ χλευαστής βλ λ. : Πολυδ.9,149 σκωπτικόν, γελοιαστήν, χλευαστήν, χλευαστικόν, χλεύακα.

χλευασία (ἡ) κ. μσν. χλευασμός, ἐμπαιγμός, ὕβρις : Ἀριστλ.Τοπ.6,3 «ἡ γὰρ χλευασία, ὕβρις τις» . Δημ.705 ἦν δὲ ταῦτ' ἐνέδρα μετὰ χλευασίας καὶ κατασκευασμός.

χλεύασμα-ατος (τό) (χλευάζω) μτγν., μσν. κ. νεώτ. σκῶμμα, ἐμπαιγμός, περίγελως, ὕβρις μετὰ καταγέλωτος : ΠΔ Ἰὼβ 12,4 δίκαιος γὰρ ἀνὴρ καὶ ἄμεμπτος ἐγεννήθη εἰς χλεύασμα, Σχολ.Ἰλ.Ξ 459 τὸ βάρβαρον χλεύασμα, Πρόκλ.π. Φώτ.Βιβλ.319,21 διά τινων χλεύασμα εἰς γέλωτα προαγαγέσθαι τὴν θεόν, ASS Σεπτεμβρ.7,222D.

χλευασμός (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χλευάζειν, ὁ μετὰ χλεύης ἐμπαιγμός, σκῶμμα, περίγελως, περιγέλασμα· Θωμ Μ 915,2 «χλευάζω λέγε, χλευασμὸς δὲ μηκέτι, ἀλλὰ χλεύη καὶ χλευασία» : Δημ.254 ἔστιν . . ὅστις ὑμῶν αἰδέ τιν' αἰσχύνην τῇ πόλει συμβᾶσαν διὰ τοῦτο τὸ ψήφισμ' ἢ χλευασμὸν ἢ γέλωτα, Πολύβ.8,8,5, αὐτ.18,(17),6,5 γελάσαντος ἐπὶ χλευασμῷ, Πλούτ.Ἠθ.741Α ὡς οὐκ ἦν τὸ ἐρώτημα χλευασμὸς οὐδὲ ὕβρις, αὐτ. Ἄρατ.39 ταῦτα ὕβριν εἶναι καὶ χλευασμὸν αὐτοῦ, αὐτ.Πομπ.36· ‖ Λουκ.Ἀλ.25 ἐπὶ χλευασμῷ διεξιών, Γρηγ.Νύσσ.2,720D, Ἀνών.Ἐγκώμ.Κάμ.30,7 Miller οὐκ ἀποφεύγει τῆς δυσμορφίας τὸν χλευασμόν· ‖ ὡς τρόπος τοῦ λέγειν ἢ ρητορικὸν σχῆμα, εἰρωνεία βλ.λ. : Ἀνὼν π.Ρητ.Β,724 «χλευασμός ἐστι λόγος μετὰ μειδιάματος προφερόμενος, ὡς ὅταν τὸν ῥιψάσπιδα ἐπεγγελῶντες ἀνδρεῖον πολεμιστὴν εἴπωμεν».

χλευαστής (ὁ) (χλευάζω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐμπαίζων, ὁ περιγελῶν : Ἀριστλ.Ρητ.1380a,29 τοῖς μὴ ὑβρισταῖς μηδὲ χλευασταῖς μηδ' ὀλιγώροις, αὐτ.1384b,10 οἷον χλευασταῖς καὶ κωμῳδοποιοῖς, Μᾶρκ.Αὐρ.6,47 αὐτῆς τῆς ἐπικήρου καὶ ἐφημέρου τῶν ἀνθρώπων ζωῆς χλευασταί, Πολυδ.9, 149, Γρηγ.Ναζ.1,764Β χλευασταὶ γενόμενοι, Φώτ. Ἐπιστ.278,6 τῆς δεσποτικῆς ἐντολῆς χλευαστής, Βλαχόγ.Παληκ.106 κι ἦταν ἔτσι τὸ καινὸ κορόϊδο κι ὁλαυνῶν ὁ χλευαστής.

χλευαστικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ρέπων εἰς τὸ χλευάζειν, ὁ ὑβριστής, ὁ ὀνειδιστής, ὁ κακολόγος : Πολυδ 6,122 χλευαστικὸς κόλαξ, αὐτ.4,128, αὐτ.9,149, Ἐπιφάν.69· **2)** κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χλευασμόν, ὁ πρὸς ἐμπαιγμὸν γενόμενος, ἐπὶ ποιήματος : ΑΠ 9,39 εἰς Ἀφροδίτην καὶ τὰς ἐννέα Μούσας χλευαστικόν, - χλευαστικοὶ λόγοι.

χλευαστικῶς ἐπίρρ. μτγν., μσν. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον χλευαστικόν, ἐμπαικτικῶς, ὑβριστικῶς : Σχόλ.Ἰλ.Δ 6, Πολυδ.6,200, Γρηγ.Νύσσ.2,34Α χλευαστικῶς χαρίζονται, αὐτ.3,139Α τὸν χλευαστικῶς εἰς σὲ διαπαίζοντα, Οἰκουμ.ΚΔ Ἀποκ.370,31 (Cramer) χλευαστικῶς αὐτοῖς χρησάμενοις.

χλεύη (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. καταφρονητικὸν σκῶμμα, περίγελως, ἐμπαιγμός, ὀνειδισμός, λοιδορία : Μοίρ.406 «χλεύη Ἀττικοί, γέλως Ἕλληνες», Πολυδ.8,78 «τὰ πράγματα χλευασμός, χλευασία· χλεύη γὰρ λέγεται μὲν παρὰ πολλῶν, ἐγὼ δ' οὐκ οἶδ' εὑρών», Ἡσ. «γέλως, ἐμπαιγμός, χλευασμός»: Ὕμν.Δήμ.222 ὅτε δὴ χλεύῃς μιν Ἰάμβη . . παρασκώπτουσ' ἐτρέψατο, Φίλ.2,111, Λουκ.Παράσ. 40 πρᾶγμα χλεύης ἄξιον, ΑΠ 7,345, Κλήμ.Ἀλ.14 ταῦτα οὐ χλεύης τὰ μυστήρια, Ἡρωδιαν.Ἱστ.7,8, 4 οὐ θαύματος ἀλλὰ χλεύης καὶ γέλωτος ἄξια, Ἡλιόδ.Αἰθ.9,24 χλεύην . . καὶ ὕβριν τὸ πρᾶγμα ἡγησομένους, Βασ.2,630D χλεύης καὶ γέλωτος ἄξια, αὐτ.1,1114D κατά τινα χλεύην καὶ εἰρωνείαν, ASS Ἰαννίου 3,568D χλεύην ἀνύποιστον ἀπεκέρδαναν, Ἀκροπ.Γ αὐτ.Μαΐου 7,80Ε εἰς χλεύην τῆς μακαρίας· **2)** μσν. τερθρεία, ἀπάτη, γοητεία : Μαλάλ.1 187,18 διὰ χλεύης τινὸς ἐπορνεύθη.

χλεύμενος Ἐπιγρ. κεχλευασμένος, ὡς ἐξ ἀπλοῦ τινος χλεύω, πρβλ. ἄρχμενος, βλήμενος, δέγμενος.

χλήδης (ὁ) Ἡσ. ὁ σπάδων, θλαδίας, εὐνοῦχος.

χλῆδος (ὁ) κ. χληδάς συρφετός, φρυγανῶδη χώματα, ἀποκαθάρματα, ἰδ. τὰ ὑπὸ τῶν ποταμῶν ἢ χειμάρρων παρασυρόμενα καὶ καταβιβαζόμενα ἢ ὅσα σαρώνει τις καὶ ἀπορρίπτει ἐκ τῆς οἰκίας· ΕΜ 812,54 «χλῆδος· ὁ κλῆρος τῶν ἀποκαθαρμάτων, ὁ ἔχων ἰλύν τινα καὶ ἄσιν βοτονώδη καὶ φρυγανώδη· ἢ σωρὸς λίθων» : Αἰσχ.ἀπ.14, Δημ.1278 τὸν χλῆδον ἐκβαλὼν εἰς τὴν ὁδόν, αὐτ.1279 τὸν χλῆδον εἰς τὴν ὁδὸν ἐκβεβλήκασι, καὶ τὴν αἱμασιὰν προαγαγόντες στενοτέραν τὴν ὁδὸν πεποιήκασιν (δ. γρ. χλίδον)· πρβλ. χέραδος.

χληδῶ-άω Ἡσ. ἀντὶ χλιδῶ βλ.λ.

χλήζω ἰων. τ. τοῦ χλάζω βλ.λ.

χλιαίνω (χλίω) κ. νεώτ. κ. δημ., μέλλ. χλιανῶ (Ἀριστφ.Λυσ.386), ἀόρ. α' ἐχλίηνα (Ἑρμησιάν.π.Ἀθήν.13,599Α), κ. μτγν. κ. νεώτ. ἐχλίανα, ἀπαρφ. χλιῆναι (ΑΠ 9,244), παρακ. κεχλίαγκα (Ἡσ.), παθ. ἀόρ. ἐχλιάνθην (Λουκ.Ἔρωτ.40), θερμαίνω, ζεσταίνω· Ἡσ. «κεχλίαγκα, τεθέρμαγκα», Θωμ.Μ 915 «χλιήνας Ἀττικοί, οὐ χλιάνας» : Ἀριστφ.Λυσ. 386 οὐκοῦν ἐπειδὴ πῦρ ἔχεις, σὺ χλιανεῖς εἰς σεαυτόν, Ἀλεξ.Μιλησ.1,11 προοπτήσαντα χλιαίνειν πάλιν (θερμαίνειν πάλιν τὰ φαγητά), Ἀριστλ.Πρ. 8,18 κατὰ μικρὸν χλιαίνειν τινά, αὐτ.21,25 (ἀντίθ. ὀπτᾶν), Διοσκ.1,49 χλίαινε ἐπ' ἀνθράκων ἕως ἂν συνεψηθῇ, ΑΠ Παράρτ.90· κ. παθ. : Ἀντιφάν.π. Ἀθήν.4,169D ἔγχελυς . . ἐν βυθοῖσι κακκάβης χλιαίνετ', αἴρεθ', ἕψεται, Ἀριστλ.ΖΙ 8,7,2, Λουκ.Ἔρωτ.40 σιδηρᾶ τε ὄργανα πυρὸς ἀμβλείᾳ φλογὶ χλιανθέντα· τὸ παθ. ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ προσβεβλημένων : Ἱππ.Κωακ.143Β οἱ διαλείποντες, ἀνωμάλως δὲ χλιαινόμενοι, αὐτ.1012C· ‖ νεώτ. κ. δημ. ἐν ἀναφ. πρὸς ὑγρά, θερμαίνω ὀλίγον τι, καθιστῶ τι διὰ τῆς θερμάνσεως χλιαρόν· ‖ δημ. κ. ἐν ἀναφ. πρὸς ἐσώρρουχα, ἰδ. μάλλινα· **2)** καθιστῶ τι μαλακόν, ἁπαλὸν διὰ τῆς θερμότητος : Πλούτ.Ἠθ.658Β τὴν σελήνην ἠρέμα χλιαίνουσαν ἀνυγραίνειν τὰ σώματα, Ἀπολλωνίδ.ΑΠ 9,244 χλιῆναι νοτεροῖς ἄσθμασιν ὠκὺ γάνυ, αὐτ. 125· **3)** μτφ. διαθερμαίνω, διεγείρω, ἐρεθίζω : Ἑρμησιάν.π.Ἀθήν.13,599Α οἵῳ δ' ἐχλίηνεν . . Σωκράτη . . Κύπρις μηνίουσα πυρὸς μένει· κ. παθ. : Μελέαγρ.ΑΠ 5,150 θῆρες ἄτεγκτοι τέρπονται τρυφερῷ χρωτὶ χλιαινόμενοι, αὐτ.164, αὐτ.171· **4)** ρηματ.π.χλίανσις, χλίασμα.

χλίανσις-εως (ἡ) μσν. κ. νεώτ. θέρμανσις, ἡ διὰ τῆς θερμότητος μαλάκυνσις : Θεόφιλ.Πρωτ. Σφυγμ.5,5 (ἔκδ. Ermerins) πέψιν καὶ χλίανσιν. ‖ νεώτ. τὸ καθιστᾶν τι χλιαρόν, ἀναφ. πρὸς ὑγρά.

χλιαρός-ά-όν (χλίω) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. χλιαρὸς -ή-ό κ. χλιός, ἰων. χλιερός-ή-όν κ. -ρός-όν (Νίκ. Ἀλεξ.360), ὁ ὀλίγον τι θερμός, ὁ ὑπόθερμος, ἰδ. ἐπὶ ὑγροῦ : Ἡρ.4,181 ὕδωρ κρηναῖον . . τὸ τὸν μὲν ὄρθρον γίνεται χλιαρόν, ἀγορῆς δὲ πληθυούσης ψυχρότερον, Ἐπίχ.91Β (Ahr.) καὶ πιεῖν ὕδωρ διπλάσιον χλιαρόν, Ἀριστλ.Πρ.5,36 τὸ σῶμα ἡμῶν ἀτμίδα χλιαρὰν ἀφίησιν, Διόδ.Σ 1,84 λουτρὰ χλιαρά, αὐτ.17,50 πηγὴν χλιαράν, Πλούτ. Ἠθ.915Β ὕδατα πηγαῖα χλιαρώτερα, Ἀθήν.3,123D

τὸ δέ χλιαρὸν ὕδωρ Ἀθηναῖοι μετάκερας καλοῦσιν, Συνέσ.Ἐπιστ.120 τοῖς δυσεμέτοις ὕδατος χλιαροῦ διδόασι· κ. ἐπὶ ἐδεσμάτων : Μάγν.Διονυσ 2 ταγηνίτας . . χλιαρούς, Κρατῖν.Νόμ.8 τέμαχος ὀρφῶ χλιαρόν, Ἀριστφ.Ἀχ 975 τὰ δ' αὖ πρέπει χλιαρὰ κατεσθίειν· 2) κ. νεώτ. μτφ. ὁ ἀδιάφορος, ἐπὶ προσ. : ΚΔ Ἀποκ.3,16 οἶδά σου τὰ ἔργα . . οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρός· 3) νεώτ. μτφ. ὁ μαλακός, ὁ ἄνευ σθένους, ὁ ἄτονος, ὁ ἀδύνατος : χλιαρὰ ἀντίστασις - ἐνέργεια.

χλιᾰρότης-ητος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης ἢ κατάστασις τοῦ χλιαροῦ βλ.λ.1), τὸ νὰ εἶναί τι χλιαρόν, ὑπόθερμον : Πρόκλ. Τετράβ. 1,20,53· 2) μτφ. κ. νεώτ. ἀτονία, ἔλλειψις δραστηριότητος, ἀδράνεια : Ἀθανάσ.2,376F, Νεῖλ.Ἐπιστ.238,5 ἡ χλιαρότης καὶ ἡ νωθρεία, - ἐνήργησε μὲ κάποια χλιαρότητα· || νεώτ. κ. ἐπὶ σχέσεων προσώπων· ὁμ. κ. ἐν ἀναφ. πρὸς οἰκονομικήν, ἰδ. χρηματιστηριακὴν κατάστασιν : χλιαρότης τῆς ἀγορᾶς - εἰς τὸ χρηματιστήριον.

χλιαροφύγιον (τὸ) γλωσσ. ὁ τόπος ἢ τὸ οἴκημα, ἐν ᾧ λαμβάνει τις ὑπόθερμον λουτρόν.

χλιᾰρῶς ἐπίρρ. κ. μαν. κ. νεώτ. μετὰ ἢ διὰ χλιαρότητος βλ.λ.1) : Ἱππ.890A, Ἱππιατρ.60,8 ἐγχυματίζει τὴν μήτραν χλιαρῶς· 2) μτφ. κ. νεώτ. ἀσθενῶς, ἀτόνως, χαλαρῶς, ἄνευ ἐντάσεως : Ἀθανάσ.2,371D τοῖς χλιαρῶς καὶ ῥαθύμως προσερχομένοις, - ὑπεστήριξε τὴν ὑπόθεσίν σας χλιαρῶς.

χλίασμα-ατος (τὸ) (χλιαίνω) ὑπόθερμόν τι μέσον πρὸς θέρμανσιν καὶ μαλάκυνσιν, ἰδ. θερμαντικὸν καὶ μαλακτικόν τι κατάπλασμα, ἀ. ἔμβρεγμα βλ.λ.1) : Ἱππ 402,27 καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ἀλγήματα τῶν πλευρέων χλιάσματα προστιθέναι καὶ κηρώματα, αὐτ.604,1 πυρίῃσι καὶ χλιάσμασι.

χλῐδαίνομαι θρύπτομαι, εἶμαι χλιδανός, τρυφηλὸς βλ.λς : Ξεν.Συμπ.8,8 οὐχ ἁβρότητι χλιδαινομένου, οὐδὲ μαλακίᾳ θρυπτομένου (διάγοντος βίον τρυφηλὸν καὶ ἄσωτον).

χλῐδᾰνός-ή-όν μαλακός, θρυπτικός, τρυφηλός, ἡδυπαθής, ἁβροδίαιτος, διεφθαρμένος : Αἰσχ.Πέρσ.544 χλιδανῆς ἥβης τέρψιν, Εὐρ.Κύκλ. 500 χλιδανῆς . . ἑταίρας . . βόστρυχον, Πλούτ. Ἀλκ.23 ἐν Σπάρτῃ γυμναστικός . . ἐν Ἰωνίᾳ χλιδανός (ἐπὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου), Χρησμ.Σιβ.3,356, αὐτ.8,50 βασιλεῖς χλιδανοί, Πολυδ.6,185.

χλῐδᾰνόσφῠρος-ον ὁ ἔχων χλιδανά, ἁβρά, τρυφερὰ σφυρά : Ἀνακρεόντ.41(44),7 ὑπὸ βαρβίτῳ δὲ κούρα . . χλιδανόσφυρος χορεύει.

χλῐδή (ἡ) (χλίω) κ. νεώτ. τρυφή, τρυφηλότης, μαλθακότης, ἡδυπάθεια, πολυτέλεια· Μοῖρ.407 «χλιδὴ Ἀττικοί, τρυφὴ Ἕλληνες», Τίμ.Λεξ 276 «χλιδή· ἔκλυσις καὶ μαλακία, εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐχλιάνθαι καὶ ἐκλελύσθαι ἀσθενείᾳ τοῦ θερμοῦ» : Ἡρ.6,127 Συβαρίτης, ὃς ἐπὶ πλεῖστον δὴ χλιδῆς εἷς ἀνὴρ ἀπίκετο, Αἰσχ.Πρ 466 ἄγαλμα τῆς ὑπερπλούτου χλιδῆς, Πλάτ.Συμπ.197D τρυφῆς, ἁβρότητος, χλιδῆς, Ξεν.ΚΠ 4,5,54 ἡμεῖς οὐκ ἐν χλιδῇ τεθράμμεθα, Μάξ.Τύρ.3,21 ἡ Σαρδαναπάλου τρυφὴ καὶ ἡ Μηδικὴ χλιδή, Ἡρωδιαν.Ἱστ.5,2,6 ὁρῶντες . . τὸν Μακρῖνον ἐν χλιδῇ καὶ τρυφῇ διαιτώμενον, Αἰλ.ΖΙ 5,11 χλιδὴν καὶ θρύψιν μεμίσηκε· 2) ἡ ἐκ τοῦ τρυφηλοῦ καὶ πολυτελοῦς βίου προερχομένη ἀκολασία, ὕβρις, ἀλαζονεία, θρασύτης, ὑπερηφανία : Αἰσχ.Πρ.436 μή τοι χλιδῇ δοκεῖτε μηδ' αὐθαδίᾳ σιγᾶν με, Σοφ.ΟΤ 888 δυσπότμου χάριν χλιδᾶς, αὐτ.ἀπ.679 ὀγκωθεὶς χλιδῇ· 3) πᾶν ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὸν μαλθακὸν καὶ ἡδυπαθῆ βίον, οἷον πολυτελῆ ἐνδύματα, πολύτιμα κοσμήματα κττ. : Σοφ.Ἠλ.452 ζῶμα τοὐμὸν οὐ χλιδαῖς ἠσκημένον, Εὐρ.Ἴων 26 ἣν εἶχε παρθένος χλιδὴν τέκνῳ προσάψασ' ἔλιπεν ὡς θανουμένῳ, αὐτ.Ῥῆσ.960 ξυμπυρῶσαι μυρίων πέπλων χλιδήν, αὐτ.Ἑλ.424 πέπλους δὲ τοὺς πρὶν λαμπρά τ' ἀμφιβλήματα χλιδάς τε πόντος ἥρπασε· 4) ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν σωματικῶν θελγήτρων : Αἰσχ. Ἱκ.1003 παρθένων χλιδαῖσιν εὐμόρφοις ἔπι πᾶς τις παρελθὼν ὄμματος θελκτήριον τόξευμ' ἔπεμψεν, Σοφ.Ἠλ.52 λοιβαῖσι . . καὶ καρατόμοις χλιδαῖς στέψαντες (διὰ τῆς ἀφθόνου καὶ πλουσίας κόμης ἀποτμηθείσης ἐκ τῆς κεφαλῆς), Εὐρ. Φοίν.224 κόμας ἐμὰς δεῦσαι παρθένιον χλιδὰν (παρθενικὸν καύχημα).

χλίδημα-ατος (τὸ) (χλιδῶ) ἀντὶ χλιδὴ βλ.λ.1) : Εὐρ. ΙΑ 74 χρυσῷ τε λαμπρὸς βαρβάρῳ χλιδήματι.

χλίδος-ους (τὸ) ἀντὶ χλιδή : Ἴων Χ π.Ἡσ.· πρβλ. χλῆδος.

χλίδω ΕΜ 812,31 ἀντὶ χλιδῶ βλ.λ.

χλιδῶ-άω (χλιδή) ποι., μέλλ. -ήσω, εἶμαι χλιδανός, τρυφερός, ἁβρός, λεπτός : Πίνδ.Ο 10(11),84 χλιδῶσα δὲ μολπὰ πρὸς κάλαμον ἀντιάξει μελέων, Αἰσχ.ἀπ.322 χλιδῶν πλόκαμος· 2) συνήθ. ἐν κακῇ σημ. εἶμαι μαλθακός, διάγω ἐν χλιδῇ, βίον τρυφηλόν, ζῶ τρυφηλῶς καὶ ἀσώτως· Πολυδ.6,185, Ἡσ. «χλιδᾷ . . τρυφᾷ» : Αἰσχ.Ἱκ.833 βλοσυρόφρονα χλιδᾷ δύσφορα ναΐ κὰν γᾷ, Ἀριστφ Λυσ.640 ἐπεὶ χλιδῶσαν ἀγλαῶς ἔθρεψέ με, Φίλ.1,324,3 οἱ χλιδῶντες καὶ ἁβροδιαίτως ζῶντες, Ἰω.Χρυσ.1,391E τὰς χλιδώσας τῶν γυναικῶν· μτ. δοτ. πράγματος, ἔν τινι πράγματι : Αἰσχ. Πρ.971 χλιδᾶν ἔοικας τοῖς παροῦσι πράγμασιν, Εὐρ.ἀπ.976 πλούτῳ χλιδῶσα, Αἰλ.ΖΙ 3,2 τῷ κόσμῳ χλιδῶσα· 3) κ. ἐμπροθ. (ἐπί τινι), ἐπαίρομαι, ὑπερηφανεύομαι διά τι πρᾶγμα : Σοφ.Ἠλ. 360 μέλλοι τις οἴσειν δῶρ' ἐφ' οἷσι νῦν χλιδᾷς· 4) ῥηματ.π. χλίδημα.

χλίδων-ωνος (ὁ) ἢ χλιδών-ῶνος εἶδος κοσμήματος τιθεμένου περὶ τοὺς βραχίονας ἢ περὶ τοὺς τραχήλους ἢ καὶ περὶ τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν· Ἡσ. «χλίδωνες· κόσμος ὃν αἱ γυναῖκες περὶ τοῖς βραχίοσιν εἰώθασι φορεῖν καὶ τοῖς τραχήλοις», Χοιροβ.Θεο.75,14, Ἀσι.π.Ἀθήν.12,525 δαιδάλεοι δὲ χλιδῶνες ἄρ . . ἀμφὶ βραχίοσιν, Ἀριστφ.ἀπ. 309,11, Πολύζ.ἀπ.1, Ἐπιγρ. χλιδῶν χρυσία ἔχων, ΠΔ Ἀρ.31,50 σκεῦος χρυσοῦν καὶ χλιδῶνα καὶ ψέλλιον καὶ δακτύλιον, αὐτ.Βασ.2,1,10, Διόδ.Σ 18, 27 περὶ . . τοὺς τραχήλους χλιδῶνας λιθοκολλήτους, Πλούτ.Ἠθ.145B χαίροντα χρυσώσεσιν ἐκπωμάτων καὶ γραφαῖς οἰκηματίων καὶ χλίδωσιν ἡμιόνων καὶ ἵππων περιδεραίοις.

χλιδών-ῶνος (ὁ) δ.γρ. τοῦ χλίδων βλ.λ.· Χοιροβ. Θεο.75,14.

χλῐδωνόπους-ποδος (ὁ,ἡ) ὁ φορῶν κοσμήματα περὶ τοὺς πόδας, περὶ τὰς κνήμας· Ἡσ. «χλιδωνόπουν· χλίδωνας περὶ τοὺς πόδας ἔχοντα, τουτέστι περισκελίδας».

χλίδωσις-εως (ἡ) μτγν. κόσμος, κόσμησις : Πλούτ.Ἠθ.145B χλιδώσεσιν ἡμιόνων καὶ ἵππων περιδεραίοις (δ.γρ. χλίδωσιν).

χλιεροθαλπής-οῦς-ές ὁ χλιαρὸς βλ.λ.1) : Φιλόξ. π.Ἀθήν.9,409E χλιεροθαλπὲς ὕδωρ ἐπεγχέοντες.

χλιερός-ή-όν Ἰων. τ. τοῦ χλιαρὸς βλ.λ. : Κρατῖν. π.Ἀθήν.9,385D κᾆτ' ἐς σκοροδάλμην χλιερὸν ἐμβάπτων.

χλιμίζω μσν. δημ. συγκεκ. τ. τοῦ χλιμιτρίζω βλ.λ., χρεμετίζω, χλιμιντρίζω : Ἐρωτόκρ.2,236 σ' ἕνα φαρὶ μαυράφαρο, ὄμορφο καὶ μεγάλο | πηδώντας καὶ χλιμίζοντας ἤκανε κάθε ζάλο.

χλιμι(ν)τρίζω μσν. κ. δημ. ἀ. χιλιμιντρίζω βλ.λ., χρεμετίζω : Διγεν.Ἀκρ.1197 αἱ φάραι ἐχλιμίτριζον καὶ τὰ συρτὰ ὁμοίως, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.109,6 ὁ μαῦρός του χλιμίντρισε, Σολωμ.Ἐθν.Ὕμν.108 σφαλερὰ τετραποδίζουν | πλῆθος ἄλογα, καὶ ὀρθὰ | τρομασμένα χλιμιτρίζουν, Καρκαβ.Ζητ.165

τ' **ἄλογα . . χλιμιντρίζουν** βραχνὰ **καὶ φοβισμένα**˙ **2)** ρηματ.π. χλιμίντρισμα.

χλιμί(ν)τρισμα (τὸ) μσν. κ. δημ. κ. χιλιμίντρισμα ὁ χρεμετισμός : Λίβ.Ροδ.650W ἀπὸ τὰ χειλιμιντρίσματα τῶν ἑκατὸν φαρίων, Σολωμ.'Εθν. Ύμν.111 σβηέται . . τὸ χλιμίτρισμα, καὶ οἱ κράτοι, Γρυπ.Σκ.Τερρ.111,10 ἀκούει χλιμίντρισμα στεγνὸ νὰ ἀντιλαλάῃ ὡς πέρα.

χλιμιντρῶ μσν. κ. δημ. κ. -άω κ. χιλιμιντρῶ χρεμετίζω : Θλαχ.Γερ Θησ. ἐν λ. Δουκάγγ., Ζερβ. 'Ιατ.Ι 126 ἀκόμη χλιμιντρᾶν τ' ἄλογά μας.

χλιμιτρίζω μσν. ἄ. χλιμιντρίζω βλ.λ. : Δουκάγγ.˙ πρβλ. 'Ερωτόκρ.Λεξιλ. ἐν λ. χιλιμιντρίζω.

χλιμιτρισμός (ὁ) μσν. χρεμετισμός, χλιμίντρισμα : Διήγ.'Αχιλλ.210W τῶν ἵππων οἱ χλιμιτρισμοί, τῶν θαυμαστῶν φαρίων.

χλιμιτῶ μσν. ἀντὶ χλιμιντρῶ βλ.λ. : Δουκάγγ.'Ερωτόκρ.Λεξιλ. ἐν λ. χιλιμιντρίζω.

χλιόεις-εντος-εσσα-εν μτγν. ἀντὶ χλιαρὸς βλ.λ.1) : Νίκ.'Αλεξ.110 χλιόεντι (δ.γρ. ἀντὶ χλιόωντι).

χλιός-ιά-ιό δημ. ὁ χλιαρὸς βλ.λ.

χλιοῦμαι-όομαι παθ. σχίζομαι βλ.λ.˙ 'Ησ. «χλιοῦται˙ σχίζεται» (πιθ. διόρθ. «χιλοῦται˙ σιτίζεται».

χλίφη (ἡ) δημ. θλῖψις, πένθος.

χλίω καθιστῶ τινα χλιώδη, ὑπόθερμον, κ. συνεκδ. μαλακόν˙ ‖ κ. ἀμτβ. εἶμαι ἢ γίνομαι θερμός, χλιώδης˙ **2)** ἀθ. μτφ. (μ. δὶς π. Αἰσχ.) μαλακός, ἁπαλός, τρυφῶ, διάγω ἀσώτως, μαλθακῶς, ἀσελγαίνω, ἀκολασταίνω˙ 'Ησ. «θρύπτω» : Αἰσχ.Χο.137 οἱ δ' ὑπερκόπως ἐν τοῖσι σοῖς πόνοισι χλίουσιν μέγα (Βερνάρδ. «ἐντρυφῶσιν (ἀσελγαίνουσι) σφόδρα ἐν τοῖς ὑπὸ σοῦ μετὰ πόνων κεκτημένοις», αὐτ.'Ικ.235 ποδαπὸν ὅμιλον τόνδ' ἀνελληνόστολον πέπλοισι βαρβάροισι καὶ πυκνώμασιν χλίοντα προσφωνοῦμεν;˙ **2)** ρηματ.π. χλιδή, χλιαρός.

χλιῶ-άω μτγν. χλίω, εἶμαι θερμός : Νίκ.'Αλεξ.110.

χλιώδης-ους-ες μτγν. κ. νεώτ. ὁ ὀλίγον τι θερμός, ὑπόθερμος : 'Ορειβ.1,502 μαλακοὶ πυρετοὶ καὶ χλιώδεις.

χλόα (ἡ) δωρ. τ. τοῦ χλόη βλ.λ. : Εὐρ.'Ιππ.1138 Λατοῦς βαθεῖαν ἀνὰ χλόαν.

χλοάζω (χλόη) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. χλοΐζω, μέλλ. -άσω, εἶμαι ἢ γίνομαι χλοερός, ἀναδίδω, ἐκφύω νέους βλαστούς, θάλλω, πρασινίζω, ἐπὶ νέων φυτῶν˙ 'Ησ. «χλοάζει˙ ἀνθηρός ἐστιν, ἀνθηρεύεται», αὐτ. «χλοάσουσι˙ βλαστήσουσιν» : 'Αριστλ.Φυτ.1,1, 5, αὐτ.1,5,10˙ ‖ ἐπὶ χρώματος, ἔχω ὄψιν χλωρὰν ὡς οἱ τρυφεροὶ βλαστοί, εἶμαι ζωηρῶς πράσινος : αὐτ.2,8,1, αὐτ.Θαυμ.164, Νίκ.Θηρ.576 ἀμάρακος . . πρασιῇ τε καὶ ἀνδήροισι χλοάζων, Πλούτ.'Ηθ.517D τῶν φυτῶν τὰ μὲν ἀεὶ τέθηλέ τε καὶ χλοάζει, Γεωπ.11,18,8˙ **2)** τὸ μέσ. χλοάζομαι κ. μσν. τρέφομαι ἐκ χλόης, τρώγω χλόην, χλωρὸν χόρτον˙ 'Ησ. «χλοάζεσθαι˙ γαστρίζεσθαι»: Βασ.1,20Β, 'Ιππιατρ.235,5 αὐτ.237,10 χλοαζομένοις δὲ χρὴ διδόναι συνεχῶς ἅλας˙ ‖ κ. μτφ. ἐπὶ τῶν πιστῶν τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας : 'Αθανάσ.2,434C πρόβατα χλοαζόμενα˙ **3)** ρηματ. π. χλόασμα.

χλοαίνομαι μτγν. ἀντὶ χλοάζω βλ.λ.1), πρασινίζω : Γρηγ.Νύσσ.3,427.

χλοανθής-οῦς-ές μτγν. ὁ χλοερός, ὁ ἀνθηρός, ὁ πρασινίζων : Νίκ.Θηρ.559, Πολυδ.1,237.

χλοανθίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν ἀρσενικοῦχον νικέλιον.

χλοανθῶ-έω θάλλω, βλαστάνω, πρασινίζω˙ 'Ησ. «χλοανθεῖν˙ χλωρὰν ἀνθεῖν».

χλοανός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ πράσινος ἢ πρασινωπός : 'Ιω.Λυδ.Μην.1,12 (4,8) ἐφόρει χλοανὸν ἤγουν πράσινον (ἐνν. ἱμάτιον), 'Ανών.π. Alemann. εἰς Προκ.25.

χλόασμα-ατος (τὸ) ὅ,τι χλοάζει, πρασινίζει, τόπος χλοερός : 'Ιππ.'Επιδ.6,1169 (δ.γρ. ἀντὶ χλώρασμα)˙ **2)** νεώτ. ἰατρ. ὑποχρωμία τοῦ προσώπου ἐν εἴδει ἐκτεταμένης κηλῖδος.

χλοαυγής-οῦς-ές μτγν. ὁ λάμπων ὡς χλόη, ὁ ἔχων χλοεράν, πρασινωπὴν λάμψιν : Λουκ.Οἰκ.11 ὁ γὰρ τέως χαλκὸς ἦν, τοῦτο ἐγκλίναντος ὀλίγον χρυσὸς ὤφθη, καὶ τὸ ὑπὸ τῷ ἡλίῳ κυαναυγές, εἰ σκιασθείη, χλοαυγές ἐστιν.

χλοδῆ (ἡ) 'Ησ. χλιδὴ βλ.λ.

χλόεια (τὰ) ἑορτὴ πρὸς τιμὴν Δήμητρος Χλόης τὴν ἕκτην Θαργηλιῶνος : Εὐπ.π.Σχολ.Σόφ.ΟΚ 1592.

χλοερός-ά-όν κ. μσν. κ. νεώτ. ἄ. χλωρὸς βλ.λ.1), ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς χλόης βλ.λ.1), ὁ ὑποπράσινος, ὁ πρασινοκίτρινος, ὁ πρασινωπός˙ 'Ησ. «χλοερόν˙ χλωρόν» : 'Ησίοδ.Α 393 χλοερῷ . . ὄζῳ, Εὐρ. Βάκχ.866 χλοεραῖς . . λείμακος ἡδοναῖς, αὐτ.'Ίων 497 στάδια χλοερά, αὐτ.Φοίν.660 ῥέεθρα χλοερά, Θεόφρ.ΦΙ 3,10,4, 'Απαλλ.Ρ 1,146 χλοερὸν πεδίον, Νίκ.'Αλεξ.374 χλοεραὶ μίνθης . . φυλλάδες, αὐτ.Θηρ.895 χλοεροῖς θάμνοισι, Πλούτ.'Ηθ.649Ι) τὰ . . ὑδρευόμενα . . παραμένει ἀγήρω καὶ χλοερά, αὐτ.Πομπ.31 ἐκ τόπων χλοερῶν καὶ κατασκίων προσῆει, αὐτ.Σύλλ.27 ἐκ χλοερᾶς νάπης καὶ λειμώνων, Γρηγ.Νύσσ.1,409D, Παῦλ.Σιλ.'Έκφρ. 2,227, Νεκρ.'Ακολουθ.Εὐχὴ ἐν τόπῳ χλοερῷ˙ ‖ νεώτ. ἰδ. ἐπὶ τόπων, ὁ χλοάζων, ὁ πλήρης χλόης, ὁ κεκαλυμμένος ὑπὸ χλόης˙ **2)** μτφ. ὡς ἐπίθ. τοῦ φόβου : Εὐρ.'Ικ.599 ὥς μοι ὑφ' ἥπατι δεῖμα χλοερὸν ταράσσει˙ **3)** μτφ. ὁ νεαρός, ὁ ἀκμαῖος : Θεόκρ.27,67 ὡς οἱ μὲν χλοεροῖσιν ἰαινόμενοι μελέεσσιν ἀλλήλοις φιθύριζον.

χλοερότης-ητος (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης ἢ ἡ κατάστασις τοῦ χλοεροῦ βλ.λ.1) : 'Αριστλ.Φυτ.2,8,1˙ ‖ νεώτ. τὸ πράσινον, πρασινάδα : Ζερβ.'Ιστ.Ι 107 ὅμοια μὲ τὸν φλογισμένον ἄνεμον, ποὺ ξηραίνει εἰς τὴν διάβασίν του κάθε χλοερότητα.

χλοεροτρόφος-ον ὁ τρέφων χλόην, ὁ παράγων πράσινον χόρταν : Εὐρ.Φοίν.826 χλοεροτρόφον . . πεδίον (σχόλ. «βοτανοτρόφον»).

χλοερῶπις-ιδος (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἡ ἔχουσα χλοεράν, πρασινωπὴν ὄψιν : Παῦλ.Σιλ.'Έκφρ.255 χλοερώπιδος ἄνθεα πέτρης, αὐτ.226.

χλοεύνης ὡς ἐτυμολογία τοῦ χλούνης βλ.λ.˙ Σχόλ.'Ιλ.Ι 539 «χλοεύνην˙ τὸν ἐν χλόῃ εὐναζόμενον»˙ πρβλ. 'Ησ., ΕΜ 812,46, Χοιροβ.Θεο.455,33.

χλόη (ἡ) κ. μσν. νεώτ. κ. δημ., δωρ. χλόα, ἰων. χλοίη τὸ φύλλωμα παντὸς εἴδους ποώδους φυτοῦ, κατὰ τὴν νεαρὰν αὐτοῦ ἡλικίαν κ. ἰδ. ἡ κατὰ τὴν ἄνοιξιν πρώτη βλάστησις τῶν ἀγρωστοειδῶν, πρασινάδα, γρασίδι, γκαζόν˙ Σουΐδ. «βοτάνη, φύλλα», Εὐστ.772,61 : 'Ηρ.4,34 ὅσοι . . παῖδες . . περὶ χλόην τινὰ εἱλίξαντες τῶν τριχῶν προτιθεῖσι καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸ σῆμα, 'Ιππ.Διαίτ.394 ποτὸν ἀπὸ χλόης, Εὐρ.'Ιππ.1138, αὐτ.Βάκχ.735 αἱ δὲ νεμομέναις χλόην μόσχοις ἐπῆλθον, αὐτ.ΙΑ 422 εἰς δὲ λειμώνων χλόην καθεῖμεν αὐτάς, Πλάτ.Τίμ.80Ε τὰ μὲν καρπῶν, τὰ δὲ χλόης, αὐτ. Κριτ.115Α ῥιζῶν ἢ χλόης, Ξεν.Οἰκ.17,10 χλόης γενομένης ἀπὸ τοῦ σπέρματος, 'Αριστλ.ΖΙ 8,7,1 πιαίνονται βόες χλόῃ κυάμων, Θεόφρ.ΦΑἰτ.4,4,7 ἐν τοῖς σπέρμασιν ἢ ἐν τῇ χλόῃ, αὐτ.ΦΙ 8,2,4, Διόδ. Σ 12.47 ἔτεμον τὴν χώραν καὶ τὸν σῖτον ἐν χλόῃ διέφθειραν, αὐτ.52, Πλούτ.Δημήτρ.12 τοῦ σίτου τὸ πλεῖστον κατέφθειρεν ἐν χλόῃ, Λουκ.Ζεῦξ.4 ἐπὶ χλόης εὐθαλοῦς, Δροσ.Βοτάν.93 ὁ πρῶτος τῆς χλόης ἴουλος ὑποσχάζει, Πορφύρ.Σκ.57,4 γεμίζει μὲ μι' ἀνώφελη τὶς χαραμάδες χλόη, Γρυπ. Σκ.Τερρ.27,4 κοιμᾶται ὁ . . βοσκὸς στὴ χλόη τὸ μεσημέρι˙ **2)** π. ποιητ. ἡ πρώτη βλάστησις τῶν δένδρων, τὸ φύλλωμα κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς βλαστήσεως : Εὐρ.Βάκχ.12 ἀμπέλου δὲ νιν πέριξ ἐγὼ κάλυψα βοτρυώδει χλόῃ, αὐτ.' κ.258 στεῖχε τε γλαυκὴν χλόην αὐτοῦ λιποῦσαι φυλλάδος κα-

τατστεφῆ, αὐτ."Ιων 1435, αὐτ.'Ελ.180 **ἔτυχον ἑλικά τ' ἀνὰ χλόαν,** αὐτ.1360· **3)** ὡς ἐπίθ. τῆς Δήμητρος· 'Αθήν.14,618D «καὶ τὴν Δήμητρα ὁτὲ μὲν Χλόην ὁτὲ δὲ 'Ιουλώ», Εὐστ.772 : Εὔπ.π Σχολ.Σοφ. ΟΚ 1600 **θῦσαι γάρ με δεῖ κριὸν Χλόῃ Δήμητρι,** Παυσ.1,22,3 **Γῆς Κουροτρόφου καὶ Δήμητρος ἱερὸν Χλόης·** **4)** εἶδος λαχανικοῦ, λαχανευομένου φυτοῦ, χόρτου : 'Αντιφάν.'Αγροῖκ.1,5, Σωτ.'Εγκλειόμεν.1,9 (λάβραξ) **λιπαρὸς ἑφθὸς ἐν χλόῃ·** **5)** κ. μαν. τὸ μόλις ἐκ τῶν ἐλαιῶν ἐξαχθὲν ἔλαιον, νωπὸν ἔλαιον : 'Επιγρ. **τριμματολογῶν τὰς μὲν βάσεις ἐκ χλόης,** Γεωπ.10,21,12 **τῇ χλόῃ . . ἐπάλειφε.**

χλοήβαφος-ον μτγν. ὁ βεβαμμένος πράσινος: 'Αρετ.41,50 (**ἐσφ.γρ.** ἀντὶ χολήβαφος).

χλοηκομῶ-έω μτγν. εἶμαι πράσινος, ἔχω πράσινον χρῶμα ὡς τὸ χλωρὸν φύλλον : 'Αρχί.ΑΠ 9, 750 **τὸν ἴασπιν ἰδὼν περὶ χειρὶ δοκήσεις . . χλοηκομέειν.**

χλοηνόμος-ον μτγν. κ. μσν. **ὁ ἐν** τῇ χλόῃ νεμόμενος : Σοφία 'Ινδορ.90,100 (δ.γρ. ὠμοβόρῳ).

χλοηρός-ά-όν κ. μαν. ἀντὶ χλοερός χλωρός βλ.λ.: 'Ιππ.π.Γαλ.Γλωσσ.'Εξήγ.596 **χλοηροῖσι λαχάνοις** («τοῖς κηπαίαις ἡδύσμασι»), Εὐρ.Βάκχ.107 **βρύετε χλοηρᾷ μίλακι** (δ.γρ. χλοήρει), Χριστ.Πάσχ.676 **πρῶτον μὲν ἐς χλοηρὸν ἷζάν που νάπος.**

χλοητόκος-ον μτγν. ὁ τίκτων χλόην, ὁ παράγων, ὁ ἐκφύων νέους βλαστούς : Λουκ.Τραγῳδ.45 **ὅτε πᾶς χλοητόκοισι ποίαις τέθηλε λειμών.**

χλοηφάγος-ου μτγν. ὁ ἐσθίων, τρώγων χλόην, ὁ χορτοφάγος : Φίλ.2,233 **χλοηφάγα ζῶα.**

χλοηφαγῶ-έω μτγν. ἐσθίω, τρώγω χλόην : Φιλ.2,340 **τὴν αἴσθησιν . . ἅτε χλοηφαγοῦσαν ἁπαλῶν καρπῶν καὶ βλαστῶν ἐμφορουμένων.**

χλοηφόρος-ον κ. μσν. ὁ φέρων χλόην, ὁ παράγων χλωρόν, τρυφερὸν χόρτον ἢ χλωρὰ φύλλα : Εὐρ.Φοίν.647 **νοτὶς ἐπέρχεται ῥυτᾶς Δίρκας χλοηφόρους καὶ βαθυσπόρους γύας,** αὐτ.653 **χλοηφόροισιν ἔρνεσιν,** Φίλ.2,494,7 **πεδιάδα εὔχορτον καὶ χλοηφόραν,** αὐτ.1,681,20 **χώρα χλοηφόρος καὶ καρποτόκος,** 'Αμφιλ.3011, 'Ιω.Κλίμ.439, 23, Θεοφάν.477,16 **πεδίον χλοηφόρον,** Βί.'Αλεξ. 1273W **πορείαν ἐποιεῖτο | ἐν κώμῃ χλοηφόρῳ.**

χλοηφορῶ-έω κ. μσν. φέρω, φύω χλόην, εἶμαι χλοερός, πράσινος κ. γεν. θάλλω, βλαστάνω, πρασινίζω : Θεόφρ.ΦΙ 8,6,5 **ὅταν . . χλοηφορήσῃ καὶ κυήσῃ,** Φίλ.1,42 **χλοηφορεῖν καὶ σταχυοφορεῖν,** αὐτ.2,340,30 **βαθύγειον πεδιάδα χλοηφοροῦσαν,** Κύριλλ.Κτ.'Ιουλ.55B **πόαις καὶ ξύλοις χλοηφοροῦσαν τὴν γῆν,** ΨΧρυσ.8,956B **χλοηφορεῖ ..πᾶσα ἡ γῆ.**

χλόια (τά) 'Επιγρ. ὀνομασία ἑορτῆς τινος ἐν 'Ελευσῖνι· πρβλ. ἀλώια, καλαμαία.

χλαιδέσκουσαι 'Ησ. «γαστρίζουσαι» (πιθ.γρ.).

χλοιδῶ-άω 'Ησ. «χλοιδᾶν· διέλκεσθαι καὶ τρυφᾶν», αὐτ. «χλοιδῶσι, θρύπτονται».

χλοΐζω δημ. ἀμτβ. χλοάζω βλ.λ., πρασινίζω· **2)** ρηματ.π. **χλόϊσμα.**

χλοίη (ἡ) ἰων. τ. τοῦ χλόη βλ.λ. : Πάπ.

χλοϊκός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χλόην ἢ ὁ χλοώδης : 'Επιστ.'Αλεξάνδρ. ἐν Bergeri Trad. Tératologiques 358.

χλοιοῦμαι-άομαι μτγν. παθ. ἀντὶ χλοῶ : Γαλ.'Ιππ. Γλωσσ.'Εξήγ.596 **χλοιοῦνται, ὡς εἰ καὶ χλωραίνονται ἔλεγε.**

χλόϊσμα (τό) δημ. τὸ χλοάζειν, τὸ χλόασμα, τὸ πρασίνισμα τοῦ ἐδάφους ἀπὸ τὴν βλάστησιν.

χλοιῶ-άω ἰων. τ. τοῦ χλοῶ : ΑΠ 14,126.

χλοιῶ όω ἀντὶ χλοιῶ-άω : 'Οππ.'Αλ.1,24.

χλοιώδης-ους-ες ἰων. τ. τοῦ χλοώδης **βλ.λ. : 'Ιππ.** Κωακ.ἐν Θησ.Στεφ. **χλοιώδεα οὖρα.**

χλομάδα (ἡ) μσν. κ. δημ. δ.γρ. χλωμάδα βλ.λ., ὠχρότης : 'Ερωτόκρ.1,2180 **κι ὄχ τὴ χλομάδα τὴν πολλὴ κι ὄχ τὴν ἀδυναμία τσι.**

χλομ(ι)αίνω μσν., δημ δ γρ. χλωμιαίνω βλ.λ., ὠχριῶ: 'Ερωτόκρ.1,817 **ἐχλάμιαν', ἀδυνάτισε, τσὶ συντροφιὲς ἀρνήθη, | ἡ ὀμορφιά ντου χάθηκε, κι ἡ νιότη ἐκαταλύθη,** αὐτ 1368 **τὰ κάλλη τζι ἐλειῶσαν κι ἐχλομιάνα·** κ. παθ. : αὐτ.5,9 **θωροῦν τον ὁλομάτωτο κρυγιὸ καὶ χλομιασμένο.**

χλομός-ή-ό(ν) μσν. κ. δημ. δ.γρ. χλωμός βλ.λ., ὠχρός, κίτρινος : 'Ερωτόκρ.1,1106 **κλιτὸς πολλὰ** καὶ ταπεινός, χλομὸς καὶ **μαραμμένος,** αὐτ.1856 ἡ ὄψη . . **ἄσπρη χλομὴ σὰν τοῦ νεκροῦ . . ἐγίνη.**

χλοοβριθής-οῦς-ές νεώτ. **ἐπὶ** γῆς, ἀγρῶν κττ., ὁ βρίθων, ὁ πλήρης χλόης : **χλοοβριθὲς πεδίον.**

χλοόκαρπος-ον ὁ παράγων χλωροὺς καρπούς, ἐπίθ. τῆς Δήμητρος : 'Ορφ.'Υμν.39,5, αὐτ.5,52.

χλοοπαιός-όν μτγν. ὁ παράγων **χλόην,** βοτάνας : Κύριλλ.'Ιεροσολ.180.

χλοοποιῶ-έω μτγν. παράγω χλόην, βατάνην : Καισάρ.Πεύσεις 1,43 **ὕδατος τὸ χλοοποιεῖν.**

χλόος (ὁ) μτγν. ποι., συνηρ. **χλοῦς** πρασίνη, ὑποπράσινος χροιά, χλωρίασις, ὠχρότης : 'Απολλ. Ρ 2,1216 **πολέεσσι δ' ἐπὶ χλόος εἷλε παρειάς,** αὐτ. Γ 293 **ἁπαλὰς δὲ** μετετρωπᾶτο **παρειὰς εἰς χλόον,** Νίκ.'Αλεξ 583, αὐτ.592.

χλοοσκεπής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ὑπὸ στρώματος χλόης κεκαλυμμένος, σκεπασμένος μὲ χόρτο.

χλοσσός (ὁ) 'Ησ. «ἰχθὺς ὑπὸ 'Ιώνων».

χλουνάζειν 'Ησ. «κινύρεσθαι».

χλούνειος-ον λεξ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος **εἰς** τὸν χλούνην βλ.λ., τὸν χοῖρον· Ζωναρ.1855 «χλούνειον· τὸ χοίρειον».

χλούνης-ου (ὁ) ἐπ. ἐπίθ. τοῦ ἀγρίου χοίρου : 'Ιλ.Ι 539 **ἡ δὲ χολωσαμένη . . ὦρσεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον ἀργιόδοντα** (σχόλ. «χλοεύνην· τὸν ἐν χλόῃ εὐναζόμενον»), 'Ησίοδ.Α 168 **συῶν ἀγέλαι χλούνων,** αὐτ.177· || δθ. κ. ὡς οὐσ. κάπρος, ἀγριόχοιρος : 'Οππ.'Αλ.5,35, Νίκ.άπ.2,6· **2)** εἰδ. κτ. 'Αριστλ. ὁ τομίας, εὐνουχισμένος : 'Αριστλ.ΖΙ 6, 28,2· **3)** ὁ κλέπτης· 'Ησ. «χλούνην· λωποδύτην» : 'Ιππῶν.58 **ἄνδρα δ' ἑσπέρης καθεύδοντα ἀπ' ὧν ἔδυσε . . χλούνης,** 'Αλέξ. Αἰτ.π.'Αθήν.699C **ἢ φῶρας ἀναιδέας ἤ τινα χλούνην·** **4)** ἐρημικός, μονάζων : 'Αριστφ.Βυζ.π.Εὐστ.772,58.

χλοῦνις-εως (ἡ) ποι. ἡ θαλερὰ ἡλικία, ἡ νεανικὴ ἀκμή : Αἰσχ.Εὐμ 189 **σπερματάς τ' ἀποφθορᾷ παίδων κακοῦται χλοῦνις** (κῶδ.)· || κτ. διάφ. **ἑρμηνείαν** ἀκρωτηριασμός, εὐνουχισμός : **αὐτ.** (κτ. διόρθ.) **παίδων κακή τε χλοῦνις ἠδ' ἀκρωνία.**

χλουνός 'Ησ. «χρυσός».

χλοῦς (ὁ) συνηρ. τ. τοῦ χλόος βλ.λ. : **Γαλ.'Ιππ.** Γλωσσ.'Εξήγ.596 «χλοῦς· ἡ χλωρότης»· || 'Ησ. «χλοῦς· ὠχρότης».

χλοώδης ους-ες κ. νεώτ. **ὁ** ἔχων πράσινον χρῶμα ἐν εἴδει χλόης, χλωρός : 'Ιππ.1129, Θεόφρ. ΦΙ 3,18,8, αὐτ.7,9,2, Γαλ.'Εξήγ.'Ιππ.1123Α **ἐκ ῥινῶν αἷμα χλοῶδες ἐπὶ σπλήνοισιν·** **2)** νεώτ. ὁ πλήρης χλόης, **ὁ** ὑπὸ χλόης κεκαλυμμένος, χλοϊσμένος.

χλωμά ἐπίρρ. δημ. **δ.γρ. χλομά** εἰς ὠχρὰν ἀπόχρωσιν, αὲ χλωμὸ χρῶμα.

χλωμάδα (ἡ) δημ. κ. **χλομάδα ἡ** ἰδιότης τοῦ χλωμοῦ βλ.λ., ἡ ὠχρότης, ἡ ἐλαφρῶς **ὠχρὰ χροιά :** Χατζόπ.'Υπεράνθρ.70 **ἤξερα . . πὼς ὑπέφερε ἀπὸ πυρετούς· σ' αὐτοὺς καὶ στὸ ποιητικό του φυσικὸ ἔρριχνα τὴ χλωμάδα τῆς θωριᾶς του·** || κ. κτ. πληθ. οἱ χλωμοὶ τόνοι : Σολωμ.Εἰς Μοναχὴν 14 **χαῖρε, ἀδελφή! Μ' ἀρέσουνε τῆς ὄψης σου οἱ χλωμάδες.**

χλωμαίνω δημ. κ. **χλομαίνω** χλωμιάζω βλ.λ., ὠχριῶ : Γρυπ.Σκ.Τερρ.93,9 **μιὰ μιὰ χλωμαίνουνε οἱ ξανθὲς τοῦ ξανθοῦ 'Ηλιου κόρες, οἱ 'Ωρες.**

χλωμιάζω δημ. κ. **χλομιάζω,** μτχ. **χλωμιασμένος,** γίνομαι χλωμός, ὠχρός, ὠχριῶ, ἰδίως **ἐκ** φόβου, συγκινήσεως **ἢ** νοσηρᾶς, παθολογικῆς **καταστά-**

σεως, κιτρινίζω : Σολωμ.Λάμπρ.9,21 **χλωμιασμένο εἶναι τὸ χρῶμα τοῦ χεριοῦ | . . καὶ τῆς τρέμει τὸ καλάμι**, Γρυπ.Σκ.Τερρ.112,7 **τὴν κόρη, ποῦ γλυκὰ τὸν σφίγγει χλωμιασμένη, - χλώμιασε ἀπὸ τὸ φόβο του**˙ || εἰδ. ἐπὶ ἀνθέων, φυτῶν, ἀποβάλλω τὸ χρῶμα, μαραίνομαι, κιτρινίζω : Θιζυην. Νεφέλη 5,1 **βλέπει τ' ἄνθη ποὺ χλωμιάζουν**, Παλαμ.Περ.Χαιρ.9,5 **στὰ χλωμιασμένα τ' ἄνθια ἐσὺ τὸ ἀχλώμιαστο βοτάνι.**

χλωμιαίνω δημ. κ. χλομ- χλωμιάζω βλ.λ. : **χλώμιανε πολὺ τὸ κακομοίρικο ἀπὸ τὴν ἀρρώστια.**

χλώμιασμα (τὸ) δημ. κ. χλόμιασμα τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χλωμιάζω καὶ τοῦ χλωμιαίνω βλ.λς, ὠχρίασις, κιτρίνισμα : Παλαμ.Περ.Χαιρ.92,16 **μὲ τὸ χλώμιασμα τοῦ τρόμου.**

χλωμοκίτρινος-η-ο δημ. ὁ ἐλαφρῶς κίτρινος, ὠχρός : Ἐφταλ.Ἐκλ.Σελ.109,25 **ἡ χλωμοκίτρινη θωριά.**

χλωμός-ή-ό δημ. κ. χλομός ὠχρός, κίτρινος ἐκ φόβου, ἐντόνου ψυχικῆς συγκινήσεως ἢ νοσηρᾶς, παθολογικῆς καταστάσεως, κυρίως ἐπὶ τῆς ὄψεως τοῦ προσώπου : Βλαχογ.Παληκ.53 **ἦτανε πολὺ χλωμὸς κι ἀνήσυχος**, Γρυπ.Σκ.Τερρ. 145 **γιατί νεκρούς, γιατί χλωμούς . . εἶδα καὶ τοὺς πενήντα γιοὺς τοῦ παλαιοῦ Πριάμου**˙ **2)** ἐπὶ φύλλων, ἀνθέων, ὁ ἀποβαλὼν τὸ χρῶμα τῆς θαλερότητος, ποὺ μαράθηκε : Πορφύρ.Σκιές 7,1 **τὰ κρίνα συλλογίζομαι, χλωμὰ καὶ ραγισμένα**˙ **3)** εἰδ. ὁ ἐκπέμπων, διαχέων ὠχρόν, ἀσθενικὸν φῶς, ἄτονος, ἀδύνατος : Σολωμ.Ἐθν.Ὕμν. 53,4 **ὅταν στέλνη μιὰν ἀχνάδα | μισοφέγγαρο χλωμό**, Παλαμ.Περ.Χαιρ.77,14 **ἀξεδιάλυτο καὶ τὸ φεγγάρι | μιὰ χλωμὴ ἀντηλιά**˙ **4)** ποιητικῶς καὶ ἐπὶ συναισθημάτων, διαθέσεων, ὁ μόλις, ὁ δειλῶς ἐκδηλούμενος, ποὺ μόλις φανερώνεται, ἀδύναμος : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 37,1 **χαρὲς παιδιάτικες, χλωμὲς . . σ' εἶχαν γλυκοφιλήσει, - χλωμὴ θλίψη**˙ **5)** τὸ ἀρσ. **χλωμὸς** ὡς οὐσ. τὸ φυτὸν ἐλελίσφακος ὁ χαίνων.

χλωμοχόρταρο (τὸ) δημ. εἶδός τι τοῦ φυτοῦ ἐλελίσφακος˙ πρβλ. χλωμός 5).

χλωράδα (ἡ) δημ. ἡ ἰδιότης τοῦ χλωροῦ βλ.λ., χλωρότης˙ || πρασίνη ἀπόχρωσις : Παλαμ.Ἑκατὸ Φωνὲς **χαϊδεύει τὸν κορυδαλλὸ** δειλὴ **χλωράδα ὀνείρου.**

χλωράζω μτγν. ἐσθίω χλωρὰν βοτάνην : Γαλ.9,404.

χλωραιθήρ-έρος (ὁ) νεώτ. χημ. τοπικὸν ἀναισθητικὸν ἐξ αἰθέρος μετὰ χλωρίου, αἰθυλοχλωρίδιον.

χλωραιθύλιον (τὸ) νεώτ. χημ. ὅ. χλωραιθὴρ βλ.λ.

χλωραίνομαι παθ. γίνομαι χλωρός, κιτρινοπράσινος˙ Σουΐδ. «χλωρανθεὶς ἀντὶ τοῦ χλωρὸς γεννηθείς» : Σοφ.ἀπ.953, Ἐπιφάν.2,226C **χλωραίνεσθαι τὸ ἔλαιον.**

χλωρακετόνη (ἡ) νεώτ. ὀργ. χημ. ὑγρὸν ἄχρουν καὶ ἄοσμον, παρασκευαζόμενον διὰ χλωριώσεως τῆς ἀκετόνης παρουσίᾳ ἡλιακοῦ ἢ ἠλεκτρικοῦ φωτός, καὶ οὗ οἱ ἀτμοὶ ἐνεργοῦσιν ἐρεθιστικῶς ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν : **ἡ χλωρακετόνη ἐχρησιμοποιήθη ὡς δακρυγόνον κατὰ τὸν πόλεμον.**

χλωραλαμίδιον (τὸ) νεώτ. χημ. ἄχρουν κρυσταλλικὸν σῶμα διαλυτὸν εἰς τὸ ὕδωρ κα τὴν ἀλκοόλην, ὑποδειχθὲν ὡς φάρμακον ὑπνωτικόν, ἀβλαβέστερον τῆς χλωράλης.

χλωράλη (ἡ) νεώτ. χημ. ἄχρους κρυσταλλικὴ οὐσία, δσμῆς νυσσούσης καὶ γεύσεως ὑποπίκρου καὶ καυστικῆς, χρησιμοποιουμένη ὡς φάρμακον ὑπνωτικὸν ἐν ἀραιῷ διαλύσει ἐντὸς ὕδατος, εἰς ὃ προστίθεται ἀραβικὸν κόμμι καὶ σιρόπιον, πρὸς δὲ ὡς ἀντισηπτικὸν ὑπὸ μορφὴν διαλύματος ἢ ἀλοιφῆς, ὡς καὶ διὰ φαρμακοχημικὰς καὶ τοξικολογικὰς ἀναλύσεις καὶ δοκιμασίας.

χλωραλόζη (ἡ) νεώτ. χημ. προϊὸν λαμβανόμενον διὰ θερμάνσεως μείγματος χλωράλης καὶ γλυκόζης, χρησιμοποιούμενον ὡς φάρμακον ὑπνωτικόν.

χλωραμίνη (ἡ) νεώτ. χημ. νατριοῦχον ἅλας ἀποτελοῦν κόνιν λευκήν, διαλυτὴν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ χρησιμοποιούμενον ὡς δραστικὸν ἀπολυμαντικόν.

χλωραμμώνιον (τὸ) νεώτ. χημ. ὀρυκτὸν χλωριοῦχον ἀμμώνιον, ἀπαντῶν εἰς μικροὺς ρομβικοὺς κρυστάλλους δηκτικῆς ἁλμυρᾶς γεύσεως, ὡς προϊὸν ἐξαχνώσεως ἡφαιστείων.

χλωρανθία (ἡ) νεώτ. φυτοπαθολ. τερατομορφία καθ' ἣν τὰ διάφορα ὄργανα τοῦ ἄνθους φυτῶν τινων ἀποκτῶσι τὴν μορφὴν καὶ τὴν λειτουργίαν τῶν φύλλων.

χλώρανθος (ὁ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν τῶν τροπικῶν χωρῶν, περιλαμβάνον δενδρύλλια ἢ πόας, τὰ πλεῖστα ἀρωματικά.

χλωράς-άδος (ἡ) γλωσσ. λέπυρον, φλαιάς, φλαύδα.

χλωρασβεστίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν χλωριοῦχον ἀσβέστιον ἀπαντῶν εἰς κυβικοὺς κρυστάλλους.

χλωρασιά (ἡ) δημ. κ. **χλωρουσιά** ἡ χλωρὰ τροφὴ τῶν κτηνῶν˙ **2)** ἐν χρ. κ. ἀντὶ τοῦ χλόη : **ξαπλώσαμε στὴ χλωρασιά.**

χλώρασμα-ατος (τὸ) χλωρότης, ὠχρότης : Ἱππ. Ἐπιδ.6.1189 **φλέβες κροτάφων οὐχ ἱδρυμέναι, οὐδὲ χλώρασμα λαμπρόν.**

χλωραύχην-ενος (ὁ,ἡ) ποι. ὁ ἔχων χλωρόν, ὑποπράσινον τὸν αὐχένα, ἐπὶ τῆς ἀηδόνος : Σιμωνίδ.73.

χλωρέγχυμα-ατος (τὸ) νεώτ. παρέγχυμα ἀποτελούμενον ἐκ κυττάρων περιεχόντων ἄφθονον χλωροφύλλην.

χλωρεγχυματικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸ χλωρέγχυμα βλ.λ. : **χλωρεγχυματικὰ κύτταρα** (τὰ περιέχοντα ἄφθονον χλωροφύλλην).

χλωρετόνη (ἡ) νεώτ. χημ. λευκὸν κρυσταλλικὸν σῶμα, γεύσεως καμφορᾶς, ἔχον ὑπνωτικὰς ἰδιότητας.

χλωρεύς-έως (ὁ) κιτρινωπὸν πτηνόν, πιθ. ὁ χλωρίων βλ.λ. : Ἀριστλ.ΖΙ 9,1,13˙ πρβλ.Πλίν.10,95.

χλωρηΐς-ΐδος (ἡ) ἰδιότ. θηλ. τοῦ χλωρὸς βλ.λ., ἡ ἔχουσα ὄψιν πρασινωπήν, ὑποπράσινον, ἐπίθ. τῆς ἀηδόνος : Ὀδ.Τ 518 **ὡς δ' ὅτε . . χλωρηῒς ἀηδὼν καλὸν ἀείδησιν** (κτ. Σχολ. «ἤτοι ἐν χλωροῖς διατρίβουσα . . ἢ διὰ τὸ χρῶμα»)˙ || Ἡσ. «χλωρηΐς ἀηδών˙ ἤτοι ἀπὸ τοῦ χρώματος˙ ἢ χλωρά˙ ἢ διὰ τὸ ἐπὶ χλωρῶν καθέζεσθαι δένδρων˙ ἢ ἀπὸ χλωρίδος τὸ γένος ἔχουσαν»˙ || ΕΜ 813,8 « . . ἢ διότι ἐν ἔαρι φαίνεται, ὅτε πάντα χλωρά˙ οἱ δὲ τὴν χλωροῖς ἡδομένην˙ κρεῖττον δὲ τὸ πρῶτον˙ τοιαύτην γὰρ τὴν πτέρωσιν ἔχει»˙ || Εὐστ.1875,40 «διὰ τὸ ἅμα τοῖς χλωροῖς φαίνεσθαι».

χλωριαιθάνιον (τὸ) νεώτ. χημ. τὸ χλωρο[illegible]ανιον.

χλωριαιμία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐν τῷ αἵματι ὕπαρξις ηὐξημένης ποσότητος χλωρίου ἢ χλωριούχου νατρίου, ὅ. ὑπερχλωριαιμία.

χλωριάλη (ἡ) νεώτ. χημ. ὅ. χλωράλη βλ.λ.

χλωριαλισμός (ὁ) νεώτ. σύνολον παθολογικῶν συμπτωμάτων ὀφειλομένων εἰς τὴν λῆψιν καὶ ἀπορρόφησιν ἰσχυρῶν δόσεων χλωριάλης (**ὀξὺς χλωριαλισμός**) ἢ εἰς τὴν καθ' ἕξιν καὶ συνεχῆ λῆψιν τοῦ ναρκωτικοῦ τούτου φαρμάκου (**χρόνιος χλωριαλισμός**).

χλωριαλομανία (ἡ) νεώτ. ἡ νοσηρὰ παρορμητικὴ ἕξις τῆς πρὸς ἡδονιστικὸν σκοπὸν λήψεως χλωριάλης, ἧς ἡ ἐνέργεια προσομοιάζει τῇ τοῦ ὀπίου.

χλωριάσβεστος (ἡ) νεώτ. χημ. τὰ ὑπαχλωριώδες ἀσβέστιον.

χλωρίασις-εως (ἡ) λεξ. κ. νεώτ. ἡ ὠχρίασις˙ Ἡσ. ἐν λ. χλωρὸν δέος˙ **2)** νεώτ. ἰατρ. πάθησις ἀναιμική, σπανία μὲν ἐπὶ τοῦ ἄρρενος καὶ τῆς

ἐνηλίκου γυναικός, συχνὴ δὲ ἐπὶ τῶν νεανίδων καὶ δὴ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἥβης ὀφειλομένη τὸ πλεῖστον εἰς πλημμελῆ λειτουργίαν τῶν ᾠοθηκῶν καὶ εἰς ἣν προδιαθέτουσιν κακοὶ ὑγιεινοὶ ὅροι, ὀργανικὴ ὑπερκόπωσις, ἀνεπαρκὴς διατροφή, ἔλλειψις ἀέρος καὶ φωτός, ἀλλὰ καὶ ἠθικὰ αἴτια, ὡς θλίψεις, φόβοι, στενοχωρίαι, ὡς καὶ ὀξεῖαι ἢ χρόνιαι λοιμώξεις, τοξικαὶ δηλητηριάσεις, αἱμορραγίαι κλπ., ἄ. χλώρωσις· ‖ **χλωρίασις αἰγυπτιακὴ** νόσος τῶν τροπικῶν χωρῶν, ἐμφανίζουσα ἐν ἀρχῇ μὲν γενικὴν ἔκλυσιν τῶν δυνάμεων, σωματικῶν καὶ ψυχικῶν, κεφαλαλγίαν, ἰλίγγους καὶ πυρετόν, κατ᾽ ἀκολουθίαν δὲ συμπτώματα γαστραλγίας, ἀνορεξίαν ἐναλλασσομένην πρὸς βουλιμίαν, χροιὰν τοῦ προσώπου γεώδη καὶ καχεξίαν γενικήν, ἄ. καχεξία ἀφρικανική : **ἡ αἰγυπτιακὴ χλωρίασις προκαλεῖται ἐξ ἐντερικῶν παρασίτων διαφόρων νοσημάτων·** **2)** νεώτ. φυτοπαθ. ἐλαφρὰ περίπτωσις τῆς χλωρανθίας βλ.λ., καθ᾽ ἣν τὰ διάφορα ὄργανα τοῦ ἄνθους φυτῶν τινων ἀποκτῶσι πρασίνην χροιὰν ἀντὶ τοῦ συνήθους χρώματός των.

χλωριασμός (ὁ) νεώτ. μέθοδος καθαρισμοῦ τῶν ποσίμων ὑδάτων διὰ τῆς χρήσεως ρευστοῦ χλωρίου, μειγνυμένου μετὰ τοῦ ὕδατος ἐν ποσότητι τοιαύτῃ, ὥστε νὰ μὴ ἐπέρχηται ἐκ τούτου μεταβολή τις εἰς τὰς ὀργανοληπτικὰς ἰδιότητας τοῦ ὕδατος.

χλωρίδια (τὰ) νεώτ. χημ. **αἱ** μετὰ χλωρίου ἐνώσεις στοιχείων ἢ ριζῶν.

χλωρίζω μτγν. κ. μσν. εἶμαι ὑποπράσινος, ἔχω πρασινωπὸν χρῶμα : ΠΔ Λευϊτ.13,49 **καὶ** γένηται ἡ **ἀφὴ χλωρίζουσα ἢ πυρρίζουσα,** αὐτ.14,37 κοιλάς **χλωρίζουσα,** Φίλ.1,194,33, Ἐπιφάν.2,226C, αὐτ. 2,228A **κατὰ τὴν σμάραγδόν** ἐστι χλωρίζουσα· **2)** μτφ. θάλλω, ἀκμάζω : Ἀρέθ. Ἀποκ. π. Θησ. Στεφ **ἐν** λ. **χλωρίζον κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου καὶ ἀμάραντον·** **3)** ὠχριῶ, κιτρινίζω : Νικ.Χων. Χρον.56 **χλωρίζειν ὑπὸ δέους.**

χλωρικός-ή-όν νεώτ. χημ. **ὁ** ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς **τὸ** χλώριον βλ.λ., **ἐν** χρ. κυρίως πρὸς **χαρακτηρισμὸν** τῶν ἀλάτων τῶν περιεχόντων χλώριον καὶ ὀξυγόνον : **χλωρικὸν κάλιον - χλωρικὸν νάτριον·** ‖ **χλωρικὸν ὀξὺ** ὀξὺ περιέχον παρὰ **τὸ ὑδρογόνον** καὶ χλώριον καὶ ὀξυγόνον, δρῶν ἐπὶ τῶν ὀργανικῶν **ἑνώσεων** ὀξειδωτικῶς δι᾽ ὃ καὶ χρησιμοποιεῖται **εἰς** τοξικολογικὰς ἀναλύσεις πρὸς καταστροφὴν σωμάτων ὀργανικῶν.

χλωριοβενζόλη (ἡ) νεώτ. χημ. κ. **χλωριοβενζόλιον** (τὸ) ἄχρουν ὑγρὸν εὐαρέστου ὀσμῆς παρασκευαζόμενον διὰ διοχετεύσεως χλωρίου εἰς βενζόλιον παρουσίᾳ σιδήρου.

χλωριομετρία (ἡ) νεώτ. **χημ.** ὁ προσδιορισμὸς τῆς εἰς τὰ ὑποχλωριώδη **ἅλατα** περιεχομένης ποσότητος χλωρίου.

χλωριόμετρον (τὸ) **νεώτ.** χημ. ὄργανον χρησιμοποιούμενον **εἰς** τὴν χλωριομετρίαν βλ.λ.

χλώριον (τὸ) νεώτ. χημ. ἀέριον κιτρινοπράσινον, δριμείας καὶ πνιγηρᾶς ὀσμῆς, ἀποτελοῦν στοιχεῖον μονατομικόν, ἀνῆκον εἰς τὴν ὁμάδα τῶν ἁλατογόνων, μὴ ἀπαντῶν ἐν τῇ φύσει εἰς ἐλευθέραν κατάστασιν, ἀλλὰ λόγῳ τῆς μεγάλης αὐτοῦ χημικῆς συγγενείας **πάντοτε** ἡνωμένον μετ᾽ ἄλλων στοιχείων καὶ κυρίως ἀλκαλίων, χρησιμοποιηθὲν ὡς πολεμικὸν ἀέριον λόγῳ τῶν τοξικῶν αὐτοῦ ἰδιοτήτων : **τὸ χλώριον παρασκευάζεται δι᾽ ἠλεκτρολύσεως τῶν χλωριούχων ἁλάτων ὡς καὶ δι᾽ ὀξειδώσεως τοῦ ὑδροχλωρίου.**

χλωριονατριοῦχος-ον νεώτ. ὁ περιέχων ὡς κύριον συστατικὸν χλωριοῦχον νάτριον ἀκολουθούμενον καὶ ὑπὸ ἑνώσεων χλωριούχων : χλωριονατριοῦχα **ὕδατα, χλωριονατριοῦχοι** πηγαί.

χλωριοῦχος ον νεώτ. ὁ περιέχων χλώριον, δρος ἐν χρ. ἐν **τῇ** χημείᾳ **πρὸς** χαρακτηρισμὸν **τῶν** μετὰ χλωρίου ἑνώσεων τῶν διαφόρων μετάλλων : **χλωριοῦχον ἀσβέστιον - θεῖον - κάλιον - χλωριοῦχος κασσίτερος - μόλυβδος·** ‖ **χλωριοῦχον νάτριον** ὀρυκτὸν μαγειρικὸν ἅλας ἐμφανιζόμενον εἰς κοιτάσματα καὶ σωρούς, τὸ πλεῖστον ἀποκαλυπτομένους δι᾽ ὑπογείου ἐκμεταλλεύσεως, ὡς ἐπάνθημα στεππωδῶν ἐδαφῶν.

χλωριοφόρμιον (τὸ) νεώτ. χημ. τὸ χλωροφόρμιον.

χλωρίς-ίδος (ἡ) (1) κ. νεώτ. πτηνὸν ᾠδικὸν χρωματισμοῦ ὠχροπρασίνου, δημ. φλῶρος, φλῶρι : Ἀριστλ.Ζ1 8,3,4, αὐτ.9,13,4.

χλωρίς (ἡ) (2) νεώτ. **τὸ σύνολον τῶν** ἰθαγενῶν φυτῶν χώρας τινὸς καὶ ἐκείνων **ἅτινα** εἰσαχθέντα ἐν αὐτῇ ἀπὸ παλαιοτάτων χρόνων **ἐνεκλιματίσθησαν,** ἀπαντῶντα σήμερον ὡς αὐτοφυῆ : **ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἑλληνικῆς χλωρίδος·** **2)** γένας ποωδῶν φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν **ἀγρωστοειδῶν.**

χλωρίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτ. περιληπτικὴ **ὀνομασία** ὁμάδος ὀρυκτῶν συγγενῶν πρὸς τοὺς μαρμαρυγίας.

χλωριτικός-ή-όν **νεώτ.** **ὁ** ἀνήκων, **ἀναφερόμενος** εἰς τοὺς χλωρίτας, **ὁ περιέχων** χλωρίτην : **χλωριτικὸς σχιστόλιθος.**

χλωρῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. λίθος τις **πρασίνου χρώματος** : Πλίν.Φ1 37,56.

χλωριῶ-άω ὠχριῶ, χλομιάζω : Ἱππ.1134B **ἐχλωρίασε κάρτα,** Λόγγ.4,31 **ὁρῶν αὐτὸν χλωριῶντα καὶ κρύφα δακρύοντα,** Σχόλ.Αἰσχ.Πρ.134 **ἡ δὲ** γαμηθεῖσα **ἐκείνη χλωριάσασα** τὴν **ὄψιν ἐστίν.**

χλωρίων-ωνος (ὁ) κ. νεώτ. πτηνόν τι κιτρίνου χρώματος, ὁμοιάζον πρὸς τὴν χλωρίδα, ὁ ὀρίολος : Ἀριστλ.Ζ1 9,15,3, αὐτ.9,22,1 **ὁ δὲ χλωρίων, χλωρὸς ὅλος· οὗτος τὸν χειμῶνα οὐχ** ὁρᾶται, **περὶ δὲ τὰς τροπὰς τὰς θερινὰς φανερὸς . . γίνεται,** Πλίν.Φ1 10,45· **2)** νεώτ. ζῳολ. γένος ἐντόμων ὑμενοπτέρων τῆς οἰκογ. τῶν **σφηκιδῶν.**

χλωρίωσις-εως (ἡ) νεώτ. χημ. ἡ ἔν τινι **ἑνώσει** ἀντικατάστασις ἀτόμων ὑδρογόνου ἢ ὀξυγόνου διὰ χλωρίου· ‖ **κτ. ἐπέκτ.** ἡ ἁπλῆ προσθήκη χλωρίου εἰς ἑνώσεις ἐχούσας ἀκόρεστον χαρακτῆρα.

χλωροαναιμία (ἡ) νεώτ. παθ. ἡ συμπτωματικὴ ἀναιμία καθολικῶν τινων νόσων : **χλωροαναιμία φυματικὴ - συφιλιδικὴ - ἑλώδης.**

χλωρόδους-οντος (ὁ) **νεώτ. ζῳολ. γένος** μαλακοστράκων ἐκ τῶν **χλωροδιδῶν.**

χλωροειδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἔχων χροιὰν ὑποπρασίνην, πρασινωπός, κ. ὑπερθ. : Θεόφρ.Λιθ.23 χλωροειδέστατος **λίθος.**

χλωρόκλαδο (τὸ) δημ. χλωρός, **ἀνθηρὸς κλάδος** : Σολωμ.Ὠδὴ Πετρόρχη 5 **χλωρόκλαδα, ὅπου ἀκούμπησε τ᾽ ὡραῖό της τὸ** πλευρό.

χλωρόκομος-ον ποι. ὁ ἔχων χλωρὰ φύλλα : Εὐρ. ΙΑ759 χλωροκόμῳ **στεφάνῳ δάφνας κοσμηθεῖσαν.**

χλωροκούκκι (τὸ) δημ. χλωρὸς κύαμος.

χλωροκυρτίς-ίδος (ἡ) εἶδος καρίδος· Ἡσ.

χλωρομέλας-ανος-αινα-ον μτγν. ὠχρομέλας : Γαλ.Ἐξηγ.Ἱππ.Ἐπιδ.3.

χλωροπενία (ἡ) νεώτ. **ἡ** ἐλάττωσις **τῆς ἐν τῷ** αἵματι περιεχομένης ποσότητος χλωρίου.

χλωροπέρκη (ἡ) νεώτ. **διάλυμα** χρησιμοποιούμενον **ἐν τῇ** θεραπευτικῇ τῶν ὀδόντων.

χλωροπικρίνη (ἡ) νεώτ. χημ. ἄχρουν, λεπτόρρυτον ὑγρὸν παρασκευαζόμενον διὰ κατεργασίας πικρικοῦ ὀξέος **διὰ** διαλύματος χλωρασβεστίου, ἐν χρ. ὡς **ἐντομοκτόνον καὶ** ὡς ἰσχυρὸν δακρυγόνον καὶ ἀσφυξιογόνον.

χλωροποιός-όν μτγν. ὁ ποιῶν τι χλωρόν, ὠχρόν : Σέξτ.Ἐμπ.6,49, Σχόλ.Ἰλ.Η 479· ‖ Ἡσ. «χλωρὸν δέος· τὸ χλωροποιόν· τοιοῦτος γὰρ ὁ φόβος, χλωριάσεως ἐμποιητικός»· **2)** ὁ συντελῶν εἰς τὴν ἄνθησιν, τὴν βλάστησιν : Σχόλ.Πίνδ.Ν 8,68 **αὔξάνεται ταῖς χλωροποιοῖς δρόσοις.**

χλωρόπτιλος-ον μτγν. ὁ ἔχων πτερὰ ὑποπράσινα : Αἰλ.ΖΙ 16,2 **πελειάδες χλωρόπτιλοι.**

χλωρός-ά(-ή)-ά(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀσυναίρ. κ. **χλοερός** βλ.λ., ὁ ἔχων τὸ χρῶμα **τοῦ νέου χόρτου, τῶν** νεοβλάστων **φύλλων** ἢ σταχύων, **τῶν** ὅλως ἀώρων καρπῶν, ὅθ. ὑποπράσινος, πρασινωπὸς ἢ πρασινόξανθος, πρασινοκίτρινος : Ὀδ.Π 47 **τῷ δὲ συβώτης χεῦεν ὑπὸ χλωρὰς ῥῶπας καὶ κῶας ὕπερθεν,** Ὑμν.Ἀπόλλ.223 **Εὔριπον διαβὰς . . βῆς ἀν' ὄρος ζάθεον χλωρόν,** Πίνδ.ἀπ.148 **χλωραὶ ἐλάται,** Σοφ.ΟΚ 873 **χλωραῖς ὑπὸ βάσσαις,** αὐτ.Ἀντ.1183 **χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος,** Εὐρ.Ἱππ.17 **χλωρὰν ἀν' ὕλην,** αὐτ.Ἑλ.355, Θεόφρ. ἀπ.20.27, Θεόκρ 7,9 **αἴγειροι χλωροῖσιν πετάλοισι κατηρεφέες,** Πλούτ.Λούκ.31 **ἠθύμησε χλωρῶν τῶν πεδίων ἐκφανέντων·** **2)** ὅθ. κ. πρόσφατος, τρυφερός, ἄρτι βλαστήσας ἢ κοπεὶς οὐχὶ ξηρός, ἐπὶ φυτῶν, κλάδων : Ὀδ.Ι 320 **Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον παρὰ σηκῷ, χλωρόν, ἐλαΐνεον,** Εὐρ.ΙΑ 1297 **λειμὼν τ' ἄνθεσι θάλλων χλωροῖς,** Ἀριστλ.Μετ.4.9,21 **τὰ σφόδρα χλωρὰ ἄκαυστα,** Διοσκ.3,90 **χλωρὸν ἄνθος,** Λίβ.Ροδ.156 **ποτὲ εἰς δένδρον οὐ κάθεται νά 'χῃ χλωρὰ τὰ φύλλα,** Παλαμ.Περ.Χαιρ.145,1 **τοῦ δέντρου τὰ κλαδιὰ χλωρὰ | πυκνά·** || **τὰ χλωρά** τὰ νεωστὶ βλαστήσαντα, τὰ πρόσφατα εἰσέτι, νεοθαλῆ φύλλα, ἄνθη, φυτά : ΠΔ Παροιμ.27,25 **ἐπιμελοῦ τῶν ἐν τῷ πεδίῳ χλωρῶν,** αὐτ.Ἀρ.22,4 **ὡσεὶ ἐκλεῖξαι ὁ μόσχος τὰ χλωρά·** **3)** γεν. πρόσφατος, νωπός, φρέσκος : Πίνδ.Ν 8,69 **χλωραῖς ἐέρσαις,** Σοφ.Τρ. 1055, Εὐρ.Ἱκ.129 **τὸν Ἀχίλλειον τύμβον στεφανοῦν αἵματι χλωρῷ** (σχόλ. «προσφάτῳ, νεαρῷ»), αὐτ.Μήδ.906, Ἀριστφ.Βάτρ.559 **τὸν τυρόν γε τὸν χλωρόν** (Μοῖρ.403 «χλωρὸν τυρὸν Ἀττικοί, ἁπαλὸν Ἕλληνες», Φρύν. ἐν ΑΒ 73,3 «χλωρὸς τυρὸς ὁ νέος καὶ πρόσφατος»), Ἀθήν.7,309Β **ἡ δὲ τῶν χλωρῶν κωβιῶν σὰρξ χαυνοτέρα ἐστί . .·** **4)** μτφ. ἀνθηρός, ἀκμαῖος, ζωηρός : Θεόκρ.14,70 **ποιεῖν τι δεῖ ἇς γόνυ χλωρόν·** **5)** εἰδ. **χλωρὸς οἶνος** ὁ ἀφρώδης (κτ. δ.ἑρμ. ἐπὶ τοῦ χρώματος) : Εὐρ. Κύκλ.67· **6)** ὁ ὑποκιτρίνου χροιᾶς : Ἰλ.Λ 631 **ἠδὲ μέλι χλωρόν,** Ὀδ.Κ 234, Σοφ.Αἴ.1064 **ἀμφὶ χλωρὰν ψάμαθον·** **7)** γεν. ὁ ἀνοικτὸν χρῶμα ἔχων : Ἡσίοδ.Α 231 **ἐπὶ δὲ χλωροῦ ἀδάμαντος,** αὐτ.205 **πὰρ δ' Ἀχλὺς εἱστήκει . . χλωρή,** Πλούτ.Ἠθ. 767F, ΑΠ 9,669 **χλωρὸν . . ποταμοῦ χεῦμ'·** **8)** πολλάκις καὶ ἐπὶ τοῦ χρώματος τῆς ἐπιδερμίδος, χλωρός, ὠχρός, πρασινοκίτρινος, κίτρινος : Ἰλ.Κ 376 **ἄραβος δὲ διὰ στόμα γίγνετ' ὀδόντων, χλωρὸς ὑπαὶ δείους,** αὐτ.Ο 4, Σαπφ.2,14 **χλωροτέρα . . ποίας ἔμμι,** Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.12, Λουκ.Ἑταιρ.Δ 13,5 **χλωρὰ ἐγένετο ἔτι σοῦ . . διηγουμένου·** || ὅθ. κ. ποι. ὡς ἐπίθ. τοῦ δέους, τοῦ φόβου, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὁποίου ὠχριᾷ τις : Ἰλ.Η 479 **τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρειν** (σχόλ. «χλωροποιόν»), Ὀδ.Λ 43, Αἰσχ.Ἱκ.566 **χλωρῷ δείματι θυμὸν πάλλοντ',** Εὐρ.Ἱκ.599· || τὸ οὐδ. **τὸ χλωρόν** ὡς οὐσ. ἡ ὠχρότης, κιτρινάδα, χλωμάδα : Θουκ.2,49· **9)** Ἐρωτιαν.390 «χλωρός· χλωρίασις».

χλωροσαύρα (ἡ) σχόλ. κ. μσν. χλωρὰ σαύρα : Σχόλ.Θεόκρ.2,58, αὐτ.7,22, Δουκάγγ.

χλωροσταφιδίτης (ὁ) (ἐνν. οἶνος) νεώτ. ὁ οἶνος ὁ παραγόμενος ἐκ χλωρᾶς σταφίδος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ ἐκ κοινῶν ἀμπέλων, ὡς καὶ τοῦ ἐκ ξηρᾶς σταφίδος τῇ προσθήκῃ ὕδατος παρασκευαζομένου.

χλωρόστομον (τὸ) νεώτ. ζωολ. **γένος** μαλακίων τῆς οἰκογ. **τῶν γαστεροπόδων.**

χλωρότης-ητος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ χλωροῦ, τὸ πράσινον χρῶμα : Ἀριστλ.Φυσ.2.8,1, Πλούτ.Φλαμ.3 **κάλλη δένδρων καὶ χλωρότητα ὕλης,** αὐτ.Ἠθ.565Ε· **2)** ὠχρότης, κιτρινάδα : αὐτ.Ἠθ.395D, ΠΔ Ψαλμ 67,14 **πτέρυγες περιστερᾶς περιηργυρωμέναι, καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσίου.**

χλωροτύρι (τὸ) δημ. νωπὸς λευκὸς τυρός.

χλωρουραιμία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπίσχεσις τοῦ φύσει διὰ τῶν οὔρων ἀπεκκρινομένου χλωριούχου νατρίου ἐν τῷ αἵματι καὶ τοῖς ἱστοῖς.

χλωροφάγος-ον μσν. ὁ ἐσθίων χλωρὰν τροφήν, χλόην : ΚΜανασσ.Ἀριστανδρ.ΚΚαλλιθ.4,53 **ἂν συμπατήσῃ φυτουργὸς τὴν χλωροφάγον κάμπην.**

χλωροφαγῶ-έω μσν. τρώγω χλωρὰν τροφήν, ἀ. χλωράζω : Ἱππιατρ.41,17

χλωροφανής-οῦς (ὁ) νεώτ. ζωολ. **γένος** εὐμεγέθων κανθάρων.

χλωροφορμίζω νεώτ. διὰ χλωροφορμίου βλ.λ. ἐπιφέρω εἴς τινα ἀναισθησίαν.

χλωροφορμικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸ χλωροφόρμιον ἢ τὴν χλωροφόρμισιν βλ.λ., ὁ διὰ χλωροφορμίου γινόμενος.

χλωροφόρμιον (τὸ) νεώτ. ἄχρουν ὑγρὸν γεύσεως γλυκαζούσης, ἰδιαζούσης ὀσμῆς, ἄφλεκτον, διαλυόμενον εἰς τὸ οἰνόπνευμα, τὰ αἰθέρια ἔλαια, παρασκευαζόμενον κυρίως δι' ἐπιδράσεως χλωριούχου ἀσβέστου ἐπὶ ἀκετόνης, ἐνεργοῦν τοξικῶς ἐφ' ὅλων τῶν ζώντων κυττάρων τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ κυρίως ἐπὶ τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος, χρησιμοποιούμενον κυρίως ὡς ναρκωτικὸν ὑπὸ μορφὴν ἀτμῶν εἰσπνεομένων κατὰ τὰς ἐγχειρήσεις, ἐσωτερικῶς διδόμενον ἐπὶ ἐμέτων, κολικῶν, ἄσθματος, δηλητηριάσεων, ἐξωτερικῶς δὲ ὡς παυσίπονον.

χλωροφορμιοῦχος-ον νεώτ. ὁ περιέχων χλωροφόρμιον : **χλωροφορμιοῦχα ἔλαια** (διαλύματα χλωροφορμίου εἰς λιπαρὰ ἔλαια, χρησιμοποιούμενα ἐξωτερικῶς πρὸς ἐντριβάς, ὡς παυσίπονα, ἀντιρευματικά) - **χλωροφορμιοῦχον ὕδωρ** (ὑδατικὸν διάλυμα τοῦ χλωροφορμίου, χορηγούμενον ἐσωτερικῶς ὡς παυσίπονον ἐπὶ στομαχικῶν πόνων, κολικῶν κλπ.).

χλωροφόρμισις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χλωροφορμίζω βλ.λ., ἡ δι' εἰσπνοῆς ἀτμῶν χλωροφορμίου γενικὴ ἀναισθησία πρὸς ἀνώδυνον ἐνέργειαν ἐγχειρήσεως ἢ καὶ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐκτελέσεως φυσικῆς τινος ἐξετάσεως.

χλωροφορμιστής (ὁ) νεώτ. βοηθὸς χειρουργοῦ χορηγῶν τὸ χλωροφόρμιον πρὸς ἐπίτευξιν τῆς γενικῆς ἀναισθησίας τοῦ ἐγχειριζομένου.

χλωροφούντωτος-η-ο δημ. ποι. ὁ χλωρός, θαλερὸς καὶ ἀνεπτυγμένος τὴν βλάστησιν, φουντωμένος καὶ πράσινος : Παλαμ.Παράκ.33,6 **κλαδιὰ χλωροφούντωτα.**

χλωροφύκη (τά) νεώτ. βοταν. κατηγορία πρασίνων πολυκλάδων **φυκῶν** τοῦ ἀθροίσμ. τῶν **φυκῶν.**

χλωροφυλλάζη (ἡ) νεώτ. κ. **χλωροφυλλάση** φύραμα εὑρισκόμενον εἰς τὰ φυτικὰ κύτταρα καὶ ἔχον τὴν ἰδιότητα νὰ ὑδρολύῃ τὴν χλωροφύλλην εἰς χλωροφυλλίνην καὶ φυτόλην.

χλωροφύλλη (ἡ) νεώτ. ἡ πρασίνη χρωστικὴ ὕλη τῶν φύλλων, ἀπαντῶσα εἰς ὅλα τὰ χλωρὰ μέρη τῶν φυτῶν, ἔχουσα ὡς οὐσιῶδες χαρακτηριστικὸν τὸ ὅτι ἀπορροφεῖ ὡρισμένας ἀκτῖνας ὧν τὴν ἐνέργειαν χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν παραγωγὴν χημικῶν τινων οὐσιῶν ἐν αἷς τὴν πρώτην θέσιν κατέχει τὸ ἄμυλον.

χλωροφυλλίνη (ἡ) νεώτ. τὸ δι' ἐπιδράσεως ἀλκαλίου ἐπὶ τῆς χλωροφύλλης λαμβανόμενον καρβονικὸν ὀξύ.

χλωρόφυλλο (τὸ) δημ. χλωρόν, πράσινον φύλλον : Βλαχογ.Παληκ.14 **ὅ,τι εἶχε περισσέψει ἀπὸ τὸ μερίδιο καθενοῦ, τυλιγμένο σὲ χλωρόφυλλα φυλάχτηκε μὲ τάξη.**

χλωροφυλλόκοκκος (ὁ) νεώτ. βοταν. ὁ ἐντὸς τοῦ πρωτοπλάσματος μικρὸς ἀφαιροειδὴς κόκκος, ἐν ᾧ περικλείεται ἡ χλωροφύλλη.
χλωροφυλλολιπής-οῦς-ές νεώτ. βοταν. ὅρος ἐν χρ. ἐπὶ τῶν φυτῶν τῶν στερουμένων χλωροφύλλης : **οἱ μύκητες ἀνήκουν εἰς τὰ χλωροφυλλολιπῆ.**
χλωρόφυτον (τὸ) νεώτ. βοταν. γένος τροπικῶν ποωδῶν φυτῶν.
χλωρυδρικός-ή-όν νεώτ. χημ. ὑδροχλωρικός.
χλωρυδρῖναι (αἱ) νεώτ. ὀργαν. χημ. τὰ ἐκ πολυσθενῶν ἀλκοολῶν προϊόντα, τὰ λαμβανόμενα δι' ἀντικαταστάσεως ἑνὸς ἢ πλειοτέρων ὑδροξυλίων δι' ἰσαρίθμων ἀτόμων χλωρίου.
χλωρυλένιον (τὸ) νεώτ. χημ. φαρμακ. ὑγρὸν χρησιμοποιούμενον ὡς παυσίπονον ἐπὶ τῶν νευραλγιῶν τοῦ τριδύμου.
χλωρῶ-άω μτγν. ὠχριῶ, κιτρινίζω : Ἰουλ.Συμπ. 329D **χλωρήσαντα ταῦτα πρὸς ὀλίγον αὐτίκα** ἀπαμαραίνεται (διόρθ. χλοήσαντα).
χλώρωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἰατρ. κακοήθης ὄγκος, προσομοιάζων πρὸς τὸ λεμφοσάρκωμα, παρατηρούμενος συνήθως παρὰ νεαροῖς ἀτόμοις ἐντετοπισμένος ἰδίᾳ εἰς τὸ ὕφος τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου καὶ ἐπιφέρων ταχέως τὸν θάνατον : **τὸ χλώρωμα ἐκλήθη οὕτω ἐκ τῆς κιτρίνης ἢ πρασίνης χροιᾶς ἣν ἐν προσφάτῳ καταστάσει κέκτηται**· || εἰδ. ὀφθαλμ. **χλώρωμα τοῦ** κόγχου μορφὴ κακοήθους σαρκώματος πρασίνης χροιᾶς μεταδίδαντος τὸ πράσινον χρῶμα καὶ εἰς τὴν βλεφαρικὴν χώραν καὶ φέροντος ἄφευκτον τὸν θάνατον.
χλώρωσις-εως (ἡ) νεώτ. χλωρίασις βλ.λ.2)· **2)** νόσος τῆς ἀμπέλου ὀφειλομένη κυριώτατα εἰς τὴν ἐν τῷ ἐδάφει παρουσίαν περισσῆς ποσότητος ἀνθρακικοῦ ἀσβεστίου.
χλωρωτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν χλώρωσιν βλ.λ.2) : **χλωρωτικὰ συμπτώματα**· **2)** ὁ ἐκ χλωρώσεως βλ.λ.2) πάσχων : **χλωρωτικὸ κορίτσι.**
χνάρι (τὸ) δημ. ἀ. ἀχνάρι βλ.λ., τὸ ἴχνος : Γρυπ. Σκ.Τερρ.74,6 **τράβα κι ὅπου πᾷς θὲ νὰ 'βρω | τοῦ ποδιοῦ σου χνάρι μαῦρο.**
χναῦμα-ατος (τὸ) νωγάλισμα, μεζές : Μνησίμ. Ἱπποτρόφος 1,12 **σπλάγχν' ὀπτᾶται, χναῦμ' ἥρπασται**· || Πολυδ.6,62 «χναύματα· τὰ βρώματα καὶ τὰ τῶν κρεῶν ἀπανθρακίσματα».
χναυμάτιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χναῦμα βλ.λ., μεζεδάκι : Ἀριστφ.ἀπ.5, Τηλεκλείδ.Ἀμφικτύονες 1,14 **μήτρας δὲ τόμοις καὶ χναυματίοις οἱ παῖδες ἂν ἠστραγάλιζον,** Ἀθήν.9,381B **προεφήσας μετὰ πολλοῦ πεπέρεως τὰ χναυμάτια.**
χναυρός-ά-όν νόστιμος, ὀρεκτικός : Φερεκρ. Μεταλλεῖς 1,17 **πλευρὰ δελφάκει' ἐπεξανθισμένα χναυρότατα παρέκειτ' ἐπ' ἀμύλοις.**
χναυστικός-ή-όν μτγν. ὁ τοῖς χναύμασιν ἡδόμενος, λίχνος, λιχούδης : Ποσείδ.Ἀναβλέπων 1,7 **τὴν γλῶσσαν εἰς ἀσχήμονας ἐπιθυμίας ἐνιά τε τῶν ἡδυσμάτων, κάθαλος, κάτοξος, χναυστικάς.**
χναύω τρώγω εἰς μικρὰς ποσότητας καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, τσιμπῶ, ἐν τῇ σημ. τῆς μετ' ἀνέσεως, ἡδονῆς λήψεως τροφῆς : Ἐπίχ.π.Ἀθήν.7,309F **ἀγλαοὶ κόκκυγες, οὓς παρσχίζομες πάντας, ὀπτᾶντες δὲ χαδύνοντες αὐτοὺς χναύοντες,** Εὐρ. Κύκλ.358 **ὡς ἕτοιμά σοι ἑφθὰ καὶ ὀπτὰ καὶ ἀνθρακιᾶς ἄπο χναύειν,** Εὔβουλ.Ἀδήλ.15, Ἔφιππ. Ἔφηβοι 1 **πάντα ταῦτ' ἐχναύομεν**· **2)** κ. μέσ. Ἡσ «χναύεται· περικνίζεται. λαμβάνει».
χνοάζω, μέλλ. χνοάσω, καλύπτομαι ἀπὸ χνοῦν, ἀπὸ λεπτόταταν τρίχωμα, κάνω, σχηματίζω χνούδι, χνουδιάζω, κυρίως ἐπὶ νεανιῶν : Ἱμέρ.Λόγ.5Ι6 **ἡβῶντας καὶ ἰούλῳ τῷ πρώτῳ χνοάζοντας**· κ. ἐπὶ κορασίδων : Μεταγέν.Αὖραι 1,3 **ἄρτι χνααζούσας αὐλητρίδας**· **2)** ἀποκτῶ λευκὰς τρίχας, ἀσπρίζουν τὰ μαλλιά μου : Σοφ.ΟΤ 742 **χνοάζων ἄρτι λευκανθὲς κάρα.**
χνόασις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ κατάστασις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χνοάζω βλ.λ., ὁ σχηματισμὸς χνοῦ, τὸ χνούδιασμα.
χνοασμός (ὁ) νεώτ. χνόασις βλ.λ.
χνόη (ἡ), ἰων. **χνοίη** ἡ χοινικὶς τοῦ τροχοῦ, διὰ τῆς ὀπῆς τῆς ὁποίας εἰσέρχεται ὁ ἄξων ἁμάξης : Παρμ.8 **ἄξων ἐν χνοίῃσιν,** Αἰσχ.Ἑπτ.153 **ἔλακον ἀξόνων βριθομένων χνόαι,** Σοφ.Ἠλ.745 **ἔθραυσε δ' ἄξονος μέσας χνόας,** Εὐρ.Ῥῆσ.118· **2)** μτφ. χνόαι ποδῶν αἱ ἀρθρώσεις τῶν ποδῶν : Αἰσχ. Ἑπτ.371 **σπουδῇ διώκων πομπίμους χνόας ποδοῖν**· || κτ. Σχολ. «χνόας ποδῶν, τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν ἢ παραβόλως τὸ συνεχὲς κίνημα τῶν ποδῶν».
χνοΐζομαι μτγν. γίνομαι χνοώδης, ἀποκτῶ χνούδι : Γαλ.14,778.
χνόϊος-αν ποι. χνοώδης : Ἀνακρεόντ.16,19 **ῥοδίνην δ' ὁποῖα μῆλον χνοΐην ποίει παρειήν.**
χνότο (τὸ) δημ. ἀ. χνῶτο βλ.λ.
χνουδάτος-η-ο δημ. ὁ ὑπὸ χνοῦ καλυπτόμενος, ποὺ τὸν σκεπάζει χνούδι : Γρυπ.Σκ.Τερρ.39,14, – **χνουδάτο δέρμα - ὕφασμα.**
χνούδι (τὸ) δημ. χνοῦς βλ.λ. Παλαμ.Τάφ.5,16 **τίνος βελούδου χνούδι ;.**
χνουδιάζω δημ. χνοάζω βλ.λ., σχηματίζω λεπτὸν τρίχωμα· **2)** εἰδ. ἐπὶ ὑφάσματος, διαλύομαι εἰς λεπτὰς κλωστάς, μαδῶ, ξεφτῶ.
χνούδιασμα (τὸ) δημ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χνουδιάζω βλ.λ.
χνουδίζω δημ. ἀφαιρῶ τὸν χνοῦν, φιλῶ· **2)** ἔχω χνοῦν ἢ φαίνομαι ὡς χνοώδης.
χνούδισμα (τὸ) δημ. ἡ ἀφαίρεσις τοῦ χνοῦ, κυρίως τοῦ προσώπου, φίλωσις, μάδημα.
χνουδωτός-ή-ό δημ. χνουδάτος βλ.λ., σκεπασμένος ἀπὸ χνούδι : Χατζόπ.Ὑπεράνθρ.100 **φορώντας τὸ χνουδωτὸ γυαλιστερὸ καβούκι,** Γρυπ. Σκ.Τερ.65,10 **σὰν πεταλοῦδες χνουδωτές.**
χνοῦς-οῦ (ὁ) κ. νεώτ., ἀσυναίρ. χνόος, γεν. **χνοῦ,** δοτ. **χνοΐ** (Θεόφρ.Φ(6,10,7), πᾶσα ἐλαφρά, ἀφρώδης οὐσία : Ὀδ.Ζ 226 **ἐκ κεφαλῆς δ' ἔσμηχεν ἁλὸς χνόον ἀτρυγέτοιο** (τὸν ἀφρὸν τὸν κατὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης συναγόμενον), ΑΠ 6,156 **παῖς δ' ἴσον ἀστέρι λάμπει, πωλικὸν ὡς ἵππος χνοῦν ὀποσεισάμενος**· **2)** λεπτόν, ἐξασμένον ἔριον πρὸς πλήρωσιν προσκεφαλαίων ἢ στρωμάτων, φιλὸ μαλλί : Ἱππ.612· **3)** κ. νεώτ. ἡ λεπτοτάτη τρίχωσις ἡ ἐπὶ ἀνθέων ἢ ὀπωρῶν τινων ἐπανθοῦσα καὶ εὐκόλως ἀποτριβομένη, τὸ χνούδι : Θεόφρ.Φ(2,8,4, ΑΠ 9,226 **μήλων χνοῦς ἐπικαρπίδιος**· **4)** ἡ πρώτη τρίχωσις τῶν παρειῶν ἡ κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν ἐπιφαινομένη, ἴουλος : Ἀριστφ.Νεφ.978 **χνοῦς ὥσπερ μήλοισιν ἐπήνθει,** Καλλ.Ἀπόλλ.37 **θηλείαις οὐδ' ὅσσον ἐπὶ χνόος ἦλθε παρειάς,** Ἀριστλ.Ζ(8,27,2, ΑΠ 9,129 **κοῦρος ἔτ' ἀρτιγένειον ἔχων χνόον**· **5)** νεώτ. τὸ πτίλωμα τῶν νεοσσῶν· **6)** ὁμ.νεώτ. αἱ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὑφάσματος προέχουσαι βραχεῖαι τρίχες ἐρίου ἢ βάμβακος· **7)** μτφ. ἐξωτερικὴ ἐπάνθησις ὕφους : Διον.Ἁλ.Πομπ.2 **καὶ χνοῦς τῆς ἀρχαιότητος . . ἐπιτρέχει,** αὐτ.Δημ.38 **ἐπανθεῖ τις . . χνοῦς ἀρχαιοπινής.**
χνοῶ-άω μτγν. κ. μσν. χνοάζω βλ.λ. ἐπὶ νεανιῶν, νεανίδων, σχηματίζω ἴουλον, κάνω χνούδι : Θεόκρ. 27,49 **τί δ' ἔνδοθεν ἄφαο μαζῶν; - Μᾶλα τεὰ πράτιστα τάδε χνοάοντα διδάξω,** Λουκ.Διόν.2 **οὐδ' ἐπ' ὀλίγον τὴν παρειὰν χνοῶντα,** Πρόδρ. 173 **κόραις ἐῴκει, τὴν γένυν οὐκ ἐχνόα**· μτ. αιτ. αἰτ. : Ἀπολλ.Ῥ 2,779 **χνοάοντα ἰούλους,** Ὀππ. Κυν.4,345· || ἐν χρ. κ. ἐπὶ τοῦ τριχώματος : Ἀπολλ.Ῥ 2,43 **χνοάοντας ἰούλους,** ΑΠ Παράρτ.306 **ἔτι χνοάοντος ἰούλου δευόμενος**· **2)** ἐπὶ ἀν-

θέων, καρπῶν : ΑΠ 6,120 **σικυὸν χνοάοντα·** **3**) κ. μτφ. ἐπὶ λίαν λεπτῶν πραγμάτων : Τρυφιόδ.343 **χνοάωσαν χάριν ὄμβρου.**

χνοώδης-ους-ες μτγν. κ. νεώτ. **ὁ** ἐν εἴδει χνοῦ **β**λ.λ. : Ἐμπ.π.Γολ.3,ΙΟ),Θεόφρ.**Φ**Ι Ι,21,Διοσκ.4,69, Ἀπολλ.Παραδ.3 **ἐπιφύσεις ἐριώδεις καὶ χνοώδεις·** **2**) ὁ ὑπὸ χνοῦ καλυπτόμενος, χνουδωτός, χνουδάτος : Θεόφρ.ΦΙ Ι,10Ι,3 **ἔνικμον καὶ χνοῶδες φύλλον·** **3**) εἰδ. ὀμιχλώδης, θολός : Ἱππ.Ἀέρ.290.

χνοωδῶς μτγν. ὑπὸ μορφὴν χνοώδη : Γαλ.13,ΙΙ.

χνῶτο (τὸ) δημ. κ. **χνότο** ἡ ἀπόπνοια τοῦ στόματος : Βαλαωρ.Φυγὴ 27 **νιώθει τὸ χνῶτό του φωτιὰ ζεστό·** κ. κτ. πληθ. : Γρυπ.Σκ.Τερρ. 19,ΙΙ **γιατὶ τὰ χνῶτά μου βρωμοῦν σὰν τῆς ταφῆς τὸ χῶμα·** ‖ φρ. μτφ. **δὲν ταιριάζουν τὰ χνῶτά** μας (ἔχομεν διαφορετικὰς ἀντιλήψεις, διαθέσεις ἢ συνηθείας).

χοαῖος-α-ον μτγν. ὁ χωρῶν ἕνα χοῦν : Ἀθήν.4,129Ε **αἰτεῖ σκύφον χοαῖον, καὶ πλήσας οἴνου . . .**

χοανεύω, συνηρ. χωνεύω βλ.λ. χύνω εἰς τύπον, εἰς μήτραν : Ἀριστφ.Θεσμ.57 **καὶ κηροχυτεῖ καὶ γογγύλλει καὶ χοανεύει.**

χοάνη (ἡ) κ. νεώτ., συνηρ. **χώνη** βλ.λ. σκεῦος κωνοειδὲς φέρον ἀκροσωλήνιον, δι' οὗ ἐγχέεται ὑγρὸν εἰς δοχεῖον στενόλαιμον, χωνί : Ἀριστφ. Θεσμ.18 **δίκην δὲ χοάνης ὦτα διετετρήνατο·** **2**) εἰδ. κ. νεώτ. δοχεῖον ἀνθεκτικὸν εἰς τὴν διαπύρωσιν, χρησιμοποιούμενον πρὸς τῆξιν μετάλλων, χωνευτήριον : Διοσκ.5,85,ΑΠ 9,528· **3**) νεώτ. εἰδ. ἀνατομ. χωνοειδὲς κοίλωμα ἐν τῇ διαπλάσει τοῦ κρονίου· ‖ **χοάνη μυξαδένιος** ὁ μίσχος τῆς ὑποφύσεως τοῦ ἐγκεφάλου· ‖ **ρινικὴ χοάνη** τὸ ὀπίσθιον στόμιον ἑκατέρας ρινικῆς κοιλότητος τὸ ἐκβάλλον εἰς τὸν ρινοφάρυγγα.

χοάνιον (τὸ) **νεώτ. ὑποκορ. τοῦ** χοάνη βλ.λ.Ι)· **2**) ἀντὶ χωνίον βλ.λ.

χοανοειδής-οῦς-ές **νεώτ.** **ὁ** ἐν εἴδει, **ἐν** σχήματι χοάνης, χωνοειδής.

χόανον (τὸ) νεώτ. χόανος βλ.λ.

χόανος (ὁ) σκεῦος ἐκ πυριμάχου ὕλης, χρησιμοποιούμενον διὰ τὴν ἐν αὐτῷ τῆξιν μετάλλων, χωνευτήρι : Ἰλ Σ 470 **φῦσαι δ' ἐν χοάνοισιν . . ἐφύσων,** Ἡσίοδ.Θ 863 **κασσίτερος . . ὑπὸ . . εὐτρήτου χοάνου θαλφθείς,** Ἐμπ.2ΙΙ,Ἱππ.269,31, Ἀπολλ.Ρ 3,1299· **2**) ὁ τύπος εἰς ὃν χύνεται τὸ μέταλλον, μήτρα, καλούπι : ΑΠ 9,716· **4**) χοάνη βλ.λ.7) : Ἱππ.268,27.

χοασπίτης (ὁ) μτγν. πολύτιμος λίθος ἀπαντῶν ἐν τῷ ποταμῷ Χοάσπῃ : Πλίν.ΦΙ 87,56.

χόβολη (ἡ) μτγν., μον. κ. δημ. θερμὴ τέφρα πυρᾶς, στάχτη : Ἀραβ Μυθ.Χαλ.Ι,67 **ἀναποδογύρισε τὸ τηγάνιον καὶ ἔπεσαν τὰ ψάρια εἰς τὴν χόβολην·** ‖ εἰδ. ἡ καίουσα τέφρα τῆς ἑστίας : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 43,27 **τὰ παραμύθια ποὺ οἱ γριὲς | κοντὰ στὴ χόβολη θὰ λὲν τὶς νύχτιες ὧρες.**

χόδανος (ὁ) Ἡσ. «ἕδρα. πρωκτός».

χοδιτεύω Ἡσ. «ἀποπατῶ»· πρβλ. κέχοδα.

χοή (ἡ) (χέω) χύσις, χύσιμο, ροή, σπονδὴ ἐξ ὑγροῦ μείγματος, ἰδίως μέλιτος, οἴνου καὶ ὕδατος, ἐκχυνομένου πρὸς τιμὴν νεκροῦ ἐπὶ τοῦ τάφου του : Ὀδ.Κ 518 **ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσιν πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέι οἴνῳ, τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι·** ἐν χρ. συνήθ. κτ. πληθ. : Ἡρ.7,43 **χοὰς δὲ οἱ μάγοι τοῖσι ἥρωσι ἐχέαντο,** Αἰσχ.Χο.88 **τύμβῳ χέουσα τάσδε κηδείους χοάς,** Σοφ.Ἀντ. 902 **ἔλουσα κἀπάσμησα κἀπιτυμβίους χοὰς ἔδωκα,** αὐτ.ΟΚ 477· ‖ μτ. δοτ. προσ. χαριστικῶς : Αἰσχ.Πέρσ.609 **παιδὸς πατρὶ πρευμενεῖς χοὰς φέρουσ',** αὐτ.219, Εὐρ.Ὀρ. 1322 **τὸν . . τάφον στέψασα καὶ σπείσασα νερτέροις χοάς·** **2**) γεν. ἡ πρὸς τιμὴν νεκροῦ τελουμένη θυσία, ἱεροτελεστία : Σοφ.Ἠλ.406 **μήτηρ με πέμπει πατρὶ τυμβεῦσαι χοάς,** Τρυφιόδ 605· **3**) σπαν. ἐν χρ. κ. ἐπὶ πάσης σπονδῆς : Σοφ.ΟΚ 470 **πρῶτον μὲν ἱερὰς ἐξ ἀειρύτου χοὰς κρήνης ἐνεγκοῦ, δι' ὁσίων χειρῶν θιγών,** αὐτ.1599· **4**) ρεῦμα, νᾶμα : αὐτ.ἀπ.469 **Ἀχέροντος .. χοάς.**

χοήρης-ους-ες ποι. ὁ ἐν χρήσει **εἰς τὴν ἐν** Ἀθήναις τελουμένην ἑορτὴν τῶν χοῶν : Εὐρ.ΙΤ 960 **χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεών.**

χοηφόρος-ον ὁ φέρων χοὰς εἰς τοὺς νεκρούς, **ὁ** τελῶν νεκρικὴν σπονδήν· **Χοηφόροι** τίτλος τραγῳδίας τοῦ Αἰσχύλου.

χοΐδιον (τὸ) μτγν. κ. **χοίδιον** ὑποκορ. **τοῦ** χοῦς βλ.λ.· Σουΐδ. «σταμνίον» : Ἀνών.π.Σουΐδ. **κατεσκεύασαν χοΐδια τὸ μέγεθος, λεπτὰ ταῖς κατασκευαῖς διαφερόντως.**

χοϊκός-ή-όν (χοῦς) μτγν. ὁ ἐκ χώματος, πηλοῦ· Σουΐδ. «χοϊκός· γήϊνος, πήλινος» : ΚΔ Κορινθ.Ι,154,7 **ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός,** Ἀνών.ἐν Ρητ. Ι,613,4 **γυμνοῖ τούτους τοῦ χοϊκοῦ βάρους,** Κλήμ. Ἀλ.981· **2**) **αἱ χοϊκαὶ** ὡς οὐσ. πιθ. αἱ Χόες, ἡ ἑορτὴ **τῶν** Χοῶν : Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.157.

χοϊλήδικος-η-ο δημ. ἀ. σοϊλήτικος κ. σοϊλήδικος βλ.λ. : Βλαστ.Συνμ.28 ἐν λ. ἀρχοντικός.

χοινίκη (ἡ) σχόλ. κ. **νεώτ.** ἡ σιδηρᾶ σῦριγξ τοῦ τροχοῦ, **ἐν** ᾗ στρέφεται ὁ ἄξων, χνόη· Ἡσ. «χοινίκη τροχοῦ· ἐν ᾧ στρέφεται ὁ ἄξων» : Σχόλ. Ἰλ.Β 104,αὐτ.Ε 123· **2**) μτγν. κ. νεώτ. **ἐ**ργαλεῖον χειρουργικὸν ἢ τεκτονικόν, σιδηροῦν, φέρον κνώδοντα, χρήσιμον διὰ τὸ ἄνοιγμα ὀπῶν.

χοιμάω δημ. δ. γρ. **τοῦ** χυμάω βλ.λ.

χοινίκι δημ. ἀ. σοινίκι, χοινίκιον βλ.λ.

χοινικιαῖος-α-ον Ἐπιγρ. ὁ χωρῶν, ὁ περιέχων μίαν χοίνικα βλ.λ. : Ἐπιγρ. **Ποσειδῶνι χαμαιζήλῳ πόπανον χοινικιαῖον δωδεκόμφαλον καθήμενον.**

χοινίκιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. χοινίκι, ὑποκορ. τοῦ **χοινίκη,** σιδηροῦν χειρουργικὸν ἐργαλεῖον, ἀ. χοινίκη βλ.λ.2) : Κέλσ.8,3· **2**) πιθ. ὁ χοῖνιξ, ἡ εἶδος ποδοκάκκης : Θεμίστ.Λόγ.21,248 ΙΙ **τὸν ἐκ μαγείρου τυχὸν ἴσως ἢ ἀρτοκόπου, ἐντεθραμμένον χοινικίοις τε καὶ κονδύλοις.**

χοινικίς-ίδος (ἡ) κ. μσν. ἡ χοινίκη βλ.λ.Ι), ἡ χνόη· Ἡσ. «χοινικίδας· τὰς τοῦ ἄξονος σύριγγας» : Γαλ.2 **τὴν καλουμένην χοινικίδα τοῦ τροχοῦ, πλήμνην ὑπὸ τῶν Ἰώνων λέγεσθαι·** **2**) σιδηροῖ κρίκοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ χρυσοῦς στέφανος, ὁ γῦρος τοῦ στεφάνου : Δημ.616 **ὑπὸ τῶν στεφάνων ταῖς χοινικίσιν κάτωθεν γεγραμμένα·** **3**) εἶδος σιδηρᾶς πέδης, ἀ. χοῖνιξ : Ἀππ.Ἐμφ. Πολ.4,30 **ἐς τὴν ἁμαξιτὸν αὐταῖς χοινικίσι διέδρα** (δ.γρ. χοίνιξι)· **4**) χειρουργικὸν ἐργαλεῖον, ἀ. χοινίκη βλ.λ.2) : Παῦλ.Αἰγ.6,90 **ἡ δὲ διὰ τῶν πριόνων τε καὶ χοινικίδων χειρουργία τοῖς νεωτέροις ὡς μοχθηρὰ διαβέβληται,** Πάπ. **τῶν δεῖνα μὴ δόντων εἰς τὸ ὄργανον μήτε χοινικίδας μήτε τὰ ἄλλα·** **5**) π. τοῖς Σινωπεῦσι, σπήλαιον ἐν βραχώδει ἀκτῇ : Στράβ.12,3,ΙΙ **ῥαχιώδεις ἀκτάς, ἐχούσας καὶ κοιλάδας τινάς, ὡσανεὶ βόθρους πετρίνους, οὓς καλοῦσι χοινικίδας.**

χοινικομέτρης (ὁ) μτγν. ὁ μετρῶν διὰ τῆς χοίνικος, τοῦ καθημερινοῦ σιτηρεσίου τῶν δούλων : Ἀθήν.7,272Β **δούλων μυριάδας δι' ἃς ἡγοῦμαι . . αὐτοὺς κεκληκέναι χοινικομέτρας.**

χοινικοφόρος-ον νεώτ. ὁ φέρων χοίνικα βλ.λ.

χοῖνιξ-ικος (ἡ) κ. μσν. μέτρον χωρητικότητος σιτηρῶν καὶ ξηρῶν καρπῶν, ἰσοδυναμοῦν κατ' ἀρχὰς πρὸς τέσσαρας κοτύλας, βραδύτερον δὲ πρὸς ἕξ (315 δράμια) : Ἡρ.Ι,192 **ἡ δὲ ἀρτάβη μέτρον ἐὸν Περσι··ὸν χωρέει μεδίμνου Ἀττικοῦ πλέον χοίνιξι Ἀττικῇσι,** Ξεν.Ἀν.Ι,5,6 **ἡ δὲ καπίθη δύο χοίνικας Ἀττικὰς ἐχώρει,** ΠΔ Ἰεζ. 45,ΙΙ **ἡ χοῖνιξ ὁμοίως μία ἔσται τοῦ λαμβάνειν. τὸ δὲ δέκατον τοῦ γομόρ, χοῖνιξ,** ΚΔ ἀπ.6,6 **χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς δηνα-**

ρίου, Γεωπ.7,20,1 ἐν τῷ κάδῳ τῷ λεγομένῳ χοίνικι· || τὸ καθημερινὸν σιτηρέσιον στρατιώτου : Διογ.Λ 8,18 ἡ γὰρ χοῖνιξ ἡμερήσιος τροφή, Ἀθήν.3,98Ε τὴν δὲ χοίνικα ἡμεροτροφίδα· || κ. γενικωτ. τὰ παρεχόμενά τινι εἴδη τροφῆς πρὸς συντήρησιν. Ἰδ. ὁ σῖτος· Ἡσ. «χοίνικες, αἱ ἀπὸ μέρους τροφαί» : Ἡρ.7,187 εὑρίσκω γὰρ συμβαλλόμενος, εἰ χοίνικα πυρῶν ἕκαστος τῆς ἡμέρης ἐλάμβανε καὶ μηδὲν πλέον, Διόδ.Σ 19,49 τῷ στρατιώτῃ σιτομετρεῖν χοίνικας πέντε τοῦ μηνός· || ἡ καθημερινὴ τροφὴ τῶν δούλων : Μεν.Ἡρ.16 πλέον δυοῖν σοι χοινίκων ὁ δεσπότης παρέχει· πρβλ. Θεόκρ.15,95· **2)** γεν. τὰ πρὸς συντήρησιν, ὁ ἄρτος ὁ ἐπιούσιος, τὸ καθημερνό : Ὀδ.Τ 28 ὅς κεν ἐμῆς γε χοίνικος ἅπτηται (ὅστις τρέφεται ἀπὸ ἐμέ, ποὺ τρώγει τὸ φωμί μου), Λουκ.Πλ.27 οὐδὲ τὴν χοίνικα ἔτι λήψει· κ. ἐκ πυθαγορείου ῥήσεως παροιμ. μὴ ἐπὶ χοίνικος (ἢ ἐπὶ χοίνικα) καθῆσθαι μὴ ἀμερίμνως καὶ μόνον ἐν προόψει τῆς σήμερον διάγειν : Πυθ. ἐν Ἀριστλ.ἀπ.192 ἐκώλυον ἐπὶ χοίνικος καθῆσθαι, Πλούτ.Ἠθ.703Ε μετὰ Πυθαγορικῆς χοίνικος, ἐφ᾽ ἧς ἀπηγόρευκε καθῆσθαι, διδάσκων ἡμᾶς ἀεί τι τοῦ παρόντος εἰς τὸ μέλλον ὑπολιπεῖν καὶ τῆς αὔριον ἐν τῇ σήμερον μνημονεύειν, Ἀθήν.10,452Ε «μὴ καθῆσθαι ἐπὶ χοίνικα» ἀντὶ τοῦ μὴ σκοπεῖν τὰ ἐφ᾽ ἡμέραν, ἀλλὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἀεὶ .. προσδέχεσθαι, Αἰλ.Ζ 1,26· **2)** εἶδος ποδοκάκκης, ξυλίνης ἢ σιδηρᾶς, εἰς ἣν ἐνετίθεντο οἱ πόδες πρὸς τιμωρίαν· Ἡσ. «χοίνικες· αἱ βαθεῖαι πέδαι» : Ἀριστλ.Πλ.276 αἱ κνῆμαι δέ σου βρῶσιν (οὐ ἰού), τὰς χοίνικας καὶ τὰς πέδας ποθοῦσαι, Δημ.270 ἐδούλευε παρ᾽ Ἐλπίᾳ τῷ πρὸς τὸ Θησεῖον διδάσκοντι γράμματα, χοίνικας παχείας ἔχων καὶ ξύλον· **4)** λεξ. ἡ σῦριγξ τοῦ τροχοῦ, ἡ χοινίκη.

χοῖνον Ἡσ. «ποτήριον χαλκοῦν».

χοίρα (ἡ) Ἐπιγρ. θηλ. τοῦ χοῖρος βλ.λ.

χοιράγρα (ἡ) μσν. ἄγρα, κυνήγιον κάπρων, ἀγριοχοίρων : Φραντζ.215,12.

χοιράγχη (ἡ) κ. μαν., δωρ. **-α** ἡ ὑάγχη βλ.λ. : Σώφρ.ἀπ.86, Ἀπολλ.Δύσκ.Ἐπιρρ.622 πρόσκειται δώρια μὲν τὸ τοιαῦτα μεταποιούμενα, εἶ τὰ τῶν χοιραγχᾶν, πεῖ γὰρ ἁ ἄσφαλτος, αὐτοῦ αὐταῖ, αὐτ.625, αὐτ.Συντ.384, Γρηγ.Κορ.352.

χοιραδικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ἰατρ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰς χοιράδας, οἰδήματα τῶν ἀδένων τοῦ λαιμοῦ : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.253 χοιράδες τὰ χοιραδικὰ νοσήματα, - χοιραδικαὶ καὶ χοιραδικοφυματικαὶ ἀδενίτιδες· **2)** νεώτ. ἰατρ. ὁ πάσχων χοιράδωσιν βλ.λ.

χοιράδιον (τὸ) νεώτ. βοταν. τὸ φυτὸν σκροφουλορία βλ.λ.

χοιραδισμός (ὁ) νεώτ. ἰατρ. ἡ χοιράδωσις βλ.λ.

χοιραδόδερμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἰατρ. δερματοπάθεια, ἰδίᾳ τῶν παίδων τῶν πασχόντων ἐκ χοιραδώσεως.

χοιραδοειδῆ-ῶν (τὰ) νεώτ. βοταν. οἰκογένεια φυτῶν δικοτυληδόνων, ἅ. σκροφουλαριοειδῆ.

χοιραδόλεθρον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν ξάνθιον : Διοσκ.4,138.

χοιραδόπληκτρον (τὸ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν ὀρχεοειδῶν.

χοιραδώδης-ους-ες μτγν. κ. νεώτ. ὁ πλήρης χοιράδων βλ.λ., ὁ βραχώδης : Στράβ.3,1,9 χοιραδώδης ἐστὶν ὁ πρὸ αὐτοῦ τόπος· **2)** ὁ χοιραδικός, ὁ πλήρης χοιράδων βλ.λ.2) : Πλούτ.Ἠθ 664Ε τὰ χοιραδώδη καὶ ἀδενώδη φύματα θερμότητές τινες καὶ ὑγρότητες αἱματώδεις ἐνδημιουργοῦσι, Ὀρειβ.227 χοιραδώδεσι φλεγμοναῖς· **3)** νεώτ. χοιραδώδης (ὁ) γένος μαντιδῶν ἐντόμων.

χοιράδωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἅ. χοιραδισμός, ποικιλία τῆς λεμφικῆς ἰδιοσυγκρασίας, ἰδιαζούσης εἰς τὴν παιδικὴν καὶ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν καὶ χαρακτηριζομένης ὑπὸ προδιαθέσεως πρὸς κοινὰς λοιμώξεις τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων.

χοιράς-άδος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. βράχος πρὸς τὰ νῶτα χοίρου ὁμοιάζων, ὁ ἐξέχων μᾶλλον ἢ ἧττον τῆς θαλάσσης, σκόπελος, ξέρα· Ἡρωδιαν. Ἐπιμ.153 «χοιράς· θαλασσία πέτρα», Σουίδ. «χοιράδες· πέτραι λεῖαι ἐν θαλάσσῃ, ἢ ἐξοχαί, ἢ ὄχθη πετρῶν», Σχόλ.Εὐρ. «χοιράδα· πᾶσαν πέτραν ἐξέχουσαν καὶ περικλυζομένην θαλάσσῃ, σπήλαιον ἔχουσαν» : Πίνδ.Π 10,81 χοιράδος πέτρας ἄλκαρ, Ἐπιγρ.ΑΠ 9,289 χοιράδας ἐς πέτρας· || ἡ χοιρὰς ὡς οὐσ., βράχος χαμηλός, ὁ μόλις φαινόμενος : Ἀρχίλ.54 ἀμυδρὰν χοιράδ᾽ ἐξαλεύμενος, Θέογν.576 χοιράδος εἰναλίας, Ἡρ.2,29 σκόπελοι ἐν τῷ Νείλῳ ὀξέες ἀνέχουσι καὶ πολλαὶ χοιράδες εἰσί, Αἰσχ.Πέρσ.421 ἀκταὶ δὲ νεκρῶν χοιράδες τ᾽ ἐπλήθυον, αὐτ.Εὐμ.9, Εὐρ.Τρῳ.89 ἀκταὶ δὲ Μυκόνου Δήλιοί τε χοιράδες, Εὐρ.Ἀνδρ.1266 ἐλθὼν παλαιᾶς χοιράδος κοῖλον μυχὸν Σηπιάδος, ἵζευ, Θουκ.7,33 ὁρμηθέντες αὐτόθεν κατίσχουσιν ἐς τὰς χοιράδας νήσους Ἰαπυγίας (ἔξωθεν τοῦ Τάραντος), Θεόκρ.13,23 ἀφ᾽ οὗ τότε χοιράδες ἔσταν (αἱ Συμπληγάδες), Πλούτ.Ἠθ.162D περικλύστῳ χοιράδι μικρὸν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἀνεχούσῃ· **2)** κ. νεώτ. κ. πληθ. ἐξόγκωσις καὶ σκλήρυνσις τῶν ἀδένων τοῦ λαιμοῦ, χελώνια· Ἡσ. «χοιράδες· πάθος τι δεινόν» : Ἱππ.271,55 χοιράδες ἐγγίγνονται, Πλούτ.Κικ.9 χοιράδων δὲ τὸν τράχηλον περίπλεως, αὐτ.26 αὐτὸν δὲ τὸν Βατίνιον ἔχοντα χοιράδας ἐν τῷ τραχήλῳ, Καλλικτ. ΑΠ 11,333 φαρμακίοισι ῥόδων λέπραν καὶ χοιράδας αἴρει, Πολυδ.4,201 χοιράδες περὶ σιαγόσι καὶ μασχάλαις καὶ βουβῶσιν, Θεοφάν.Νόνν.1, 378· **3)** πάπ. δέλφαξ, χοιρίδιον, γουρουνάκι : παρέξω δὲ κατ᾽ ἔτος λόγῳ συνηθείας χοιράδα μίαν τιμῆς κερατίων τριῶν· **4)** γένος μαλακοστράκων, οἷον ἡ λεπάς : Ἡρώνδ.ἀπ.13 προσφὺς ὅκως τις χοιράδων ἀναρίτης.

χοιράφιος (ὁ) πάπ. ὁλκός, αὖλαξ : πρὸς τὸ μηδὲ ἕνα τόπον τῶν χοιραφίων ἐνδεῆσαι ἀμπέλου.

χοίρειος-α-ον κ. νεώτ., ἐπ. **χοίρεος-α-ον** (Ὀδ. Ξ 81) ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χοῖρον, ὁ χοιρινός, ὁ γουρουνήσιος : Ἀριστφ.Βάτρ 338 ὡς ἡδύ μοι προσέπνευσε χοιρείων κρεῶν, Ξεν.Ἀν. 4,5,31 οὐκ ἦν δ᾽ ὅπου οὐ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνεια, ἐρίφεια, χοίρεια, Ἀριστλ.ἀπ.255 χοίρειος κόπρος, Πολλιαν.ΑΠ 11,128 χοιρείας τοῦ στεφάνου μερίδος, Πολυδ.6,33, Ἀθήν. 2,65F ἐγκέφαλοι χοίρειοι· || τὸ χοίρειον ὡς οὐσ, τὸ κρέας τοῦ χοίρου, γουρουνάκρεας : Ὀδ. Ξ 81 ἔσθιε νῦν, . . ., τά τε δμώεσσι πάρεστιν, χοίρε᾽, ἀτὰρ σιάλους γε σύας μνηστῆρες ἔδουσι, Ἱππ.1180Α, Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.3,223 Ἰουδαῖος θᾶττον ἂν ἀποθάνοι ἢ χοίρειον φάγοι.

χοιρέλαφος (ὁ) μτγν. ζῷον Ἰνδίας ὅμοιον χοίρῳ καὶ ἐλάφῳ : Κοσμ.11,7.

χοιρέμπορος (ὁ) πάπ. κ. μσν. ὁ ἐμπορευόμενος χοίρους : Τιμαρ.ἐν Νοtt.Χειρογρ.9,237 χοιρέμπορον Διογένην.

χοίρεος-α-ον ἐπ.τ. τοῦ χοίρειος βλ.λ.: Ὀδ.Ξ 8᾽.

χοιρεών-ῶνος (ὁ) μσν. μέρος, ἐν ᾧ οἱ χοῖροι τρέφονται, χοιροστάσιον : Τζέτζ.Χιλ.11,429, Σχόλ. Θουκ.4,8.

χοιριδιέμπορος (ὁ) πάπ. ἔμπορος χοιριδίων, ὁ χοιρέμπορος.

χοιρίδιον (τὸ) κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ χοῖρος, ὁ μικρὸς τὴν ἡλικίαν χοῖρος, γουρουνόπουλο, γουρουνάκι : Ἀριστφ.Ἀχ.521 καὶ που σίκυον ἴδοιεν ἢ λαγῴδιον ἢ χοιρίδιον, Λουκιλλ.ΑΠ 11,141 χοιρίδιον καὶ βοῦν ἀπολώλεκα, Πάπ. χοιρίδια θύειν εἰς

τὰ γενέσια Σαβίνου, - χοιρίδιον τοῦ γάλακτος 2) νεώτ. ζωολ. γένος καραβιιδῶν ἐντόμων.

χοιρίδιος-α-ον ὁ πεποιημένος ἐκ χοιρείου δέρματος, ἀπὸ γουρουνοτόμαρο : Ἡσ. ἐν λ. μαλικῷ χοιριδίῳ δεσμῷ.

χοιρίημα Ἡσ. «χοιρίδιον».

χοιρικός-όν μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χοῖρον, ὁ χοίρειος, ὁ γουρουνήσιος· ΕΜ 775,33 «οὐ λέγομεν χοιρικὸν κρέας, ἀλλὰ χοίρειον» : Τζέτζ.Παιδ.Ἀγ.263 **χοιρικὸς κάπρος.**

χοιρίλας (ὁ) ὑποκορ. τοῦ χοῖρος βλ.λ.

χοιρῖναι (ὁ) μτγν. εἶδος πλακοῦντος· Εὐστ.1753 «χοιρῖναι· τούτων μνημονεύει Ἰατροκλῆς ἐν τῷ περὶ πλακούντων . . διαφέρειν λέγων τῆς πυραμίδος καλουμένης· γίνεσθαι γὰρ ταύτην ἐκ πυρῶν πεφωσμένων καὶ μέλιτι δεδευμένων» : Φιλόξ.3,14.

χοιρίνη (ἡ) μικρὰ θαλασσία κόγχη, ἣν οἱ Ἀθηναῖοι δικασταὶ μετεχειρίζοντο ἐν τῇ ψηφοφορίᾳ, γουρουνάκι· Ἡσ. «χοιρίνας· τὰς θαλασσίους ψήφους», Σουΐδ. «κόγχας θαλασσίους, αἷς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐχρῶντο Ἀθήνησι» : Ἀριστφ.Ἱππ. 1332 **οὐ χοιρινῶν ὄζων, ἀλλὰ σπονδῶν,** αὐτ.Σφ. 333 **λίθον με ποίησον ἐφ' οὗ τὰς χοιρίνας ἀριθμοῦσιν,** αὐτ.Σφ.349 **οὕτω κιττῶ διὰ τῶν σανίδων μετὰ χοιρίνης περιελθεῖν,** Ἀθήν.3,93Β **τῶν στρόμβων καὶ χοιρινῶν καὶ τῶν λοιπῶν κογχυλίων ποικίλαι αἱ ἰδέαι** (δ. γρ. χοιρίνων).

χοιρινό (τὸ) δημ. τὸ χοίρειον **κρέας·** 2) ὁ χοῖρος, τὸ γουρούνι, τὸ θρεφτάρι.

χοίρινος-η-ο(ν) κ. νεώτ., δημ. κ. χοιρινός-ή-ό βλ.λ., ὁ πεποιημένος ἐκ δέρματος χοίρου, ὁ χοίρειος, ὁ γουρουνήσιος : Λουκ.Ἱστ.Συγγρ.23 **ἡ ἀσπὶς οἰσυΐνη καὶ χοιρίνη περὶ ταῖς κνήμαις,** παροιμ. **γλυκὸ κρασὶ σὲ χοίρινο τομάρι** (ἐπὶ πραγμάτων κακῶς διαχειριζομένων).

χοιρινάς-ή-ό δημ. κ. **χοίρινος** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χοῖρον, ὁ ἐκ χοίρου προερχόμενος, ὁ χοίρειος, ὁ γουρουνήσιος : παροιμ. **ἀπὸ χοιρινὸ τουλούμι κρασὶ μὴν πιῆς ποτέ σου** (μὴ δεχθῇς χάριν παρ' ἀνθρώπου ταπεινοῦ), - **χοιρινὰ λουκάνικα - κρέας·** ‖ **τὸ χοιρινὸ** ὡς οὐσ. βλ.λ.

χοιρίον (τὸ) πάπ. κ. **χοίρειον** ὑποκορ. τοῦ χοῖρος. τὸ χοιρίδιον, τὸ γουρουνόπουλο : Ἀριστφ. Ἀχ.740 **περίθεσθε τάσδε τὰς ὁπλὰς τῶν χοιρίων,** Πάπ. **τὴν τιμὴν τῶν χοιρίων·** 2) ὑποκορ. τοῦ χοῖρος βλ.λ.4), γυναικεῖον αἰδοῖον : Ἀριστφ.Σφ. 1353 **ἐγώ σ', ἐπειδὰν οὑμὸς υἱὸς ἀποθάνῃ, λυσάμενος ἕξω παλλακήν, ὦ χοιρίον.**

χοίριος(-α)-ο(ν), ὀρθότ. χοίρειος μτγν., μσν. κ. δημ. τὸ οὐδ. χοίρειος βλ.λ. : Διοσκ.5 **χοίριος κοιλία,** Γαλ.Γλαύκ.2 **κύστις χοιρία,** Πάπ. **κρέως χοιρίου λίτρας Χ,** Θεοφάν.Νάνν.2,82 **κύστιν χοιρίαν,** παροιμ. π. Ζερβ.ΚΚ 19,23 **ἀπὸ χοίριο ἀσκὶ δὲν ἤπια ει ἂν ἤπια δὲν ἐμέθησα.**

χοιρίσκος (ὁ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χοῖρος, χοιρίδιον, γουρουνόπουλο : Λουκ.Ἑταιρ.Δ 7,3 **Χαιρέας καὶ χοιρίσκος Ἀχαρνικός.**

χοιριῶ-άω μσν. εἰμὶ ὅμοιος χοίρῳ : Τζέτζ.ἐν Ἀν. Ὀξ.3,365,14 **τοὺς δυσόδμους βορβόρους τοῦ χοιριῶντος τοῦδε καὶ κοπροφάγου.**

χοιρόβιος-ον μσν. ὁ διάγων βίον χοίρου, ὁ ζῶν ὡς χοῖρος : Θεοφάν.234Β **χοιρόβιον τὸν ἀνόητον ὑπεμφαίνοντες,** Φώτ.Βιβλ.202,14 **καὶ χοιροβίων ἐστὶν ἀγελάρχης** (ὁ διάβολος), ΚΜανασσ. Χρον.625 **χοιρόβιον . . τυγχάνειν καὶ κτηνώδη τὸν . . κράτορα,** αὐτ.5080, αὐτ.6126, Εὐστ.1657,11 **κατηγορεῖ τῶν χοιροβίων** (ἑταίρων τοῦ Ὀδυσσέως).

χοιροβοσκός (ὁ) σχόλ. κ. νεώτ. ὁ βόσκων χοίρους, ὁ γουρουνοβοσκός : Σχόλ.Ἰλ.Φ 282.

χοιροβοσκῶ-έω μσν. **βόσκω, τρέφω χοίρους, γουρούνιο** : Πρόδρ.Ἐπιστ.54.

χοιροβότανο (τὸ) δημ. κ. **χοιρόχορτο** τὸ φυτὸν ἀνδράχνη· 2) τὸ φυτὸν ἐλμινθία· 3) τὸ φυτὸν πικρὶς ἡ ἀκανθωτή.

χοιροβότινον (τὸ) λεξ. **τὸ φυτὸν ἀνδράχνη, τὸ** χοιροβότανο· Δουκάγγ.

χοιρόδελφαξ-ακος (ὁ) πάπ. δέλφαξ, χοιρίδιον, γουρουνάκι.

χοιρογρύλλιος (ὁ) μτγν. κ. **χοιρογρύλλιον** (τὸ) (Ἡσ.) μικρὸν ζῷον ὅμοιον πρὸς τὸν μυωξὸν ἢ τὸν ἀρουραῖον μῦν : ΠΔΛευΐτ.11,6 **τὸν χοιρογρύλλιον, ὅτι οὐκ ἀνάγει μηρυκισμὸν τοῦτο, καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν,** αὐτ. Δευτ.14,7 **καὶ ταῦτα οὐ φάγεσθε, . . δασύποδα, καὶ χοιρογρύλλιον·** 2) λεξ. ὁ ἀκανθόχοιρος, ὁ σκαντζόχοιρος· Ἡσ. «χοιρογρύλλιον· ἐχῖνος», Σουΐδ. «ἀκανθόχοιρος, ὕστριξ, ἐχῖνος χερσαῖος».

χοιρόδερμα-ατος (τὸ) νεώτ. τὸ δέρμα τοῦ χοίρου, τὸ γουρουνοτόμαρο.

χοιροδέτης (ὁ) μσν. ὁ δένων, ὁ ὁδηγῶν χοίρους : ΨΚωδ.2,46 **«χοιροδέται αἱ τούτους** (τοὺς χοίρους) **ἐλαύνοντες».**

χοιρόθλιψ-ιβος (ὁ,ἡ) ἐν αἰσχρᾷ σημ., Σχόλ. «χοιρόθλιβα· τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον ἀποθλίβοντα» : Ἀριστφ.Σφ.1364 **τυφεδανὲ καὶ χοιρόθλιψ, ποθεῖν ἐρᾶν τ' ἔοικας ὡραίας σοροῦ.**

χοιροκέφαλος-ον μσν. ὁ ἔχων κεφαλὴν χοίρου, ὁ γουρουνοκέφαλος : Μαλάλ.1 120,3 **ἀρκομόρφους καὶ χοιροκεφάλους.**

χοιροκομεῖον (τὸ) μικρὸς κλειστὸς χῶρος ἢ πλεκτὸς κλωβὸς ἐν ᾧ τρέφονται χοῖροι : Ἀριστφ.Σφ.844 **χοιροκομεῖον Ἑστίας** (σχόλ. «ἀγγεῖον κανωτὸν ὅπου οἱ χοῖροι τρέφονται»)· 2) ὁμ. πάσσαλος, εἰς ὃν μένουσι προσδεδεμένοι οἱ χοῖροι· Σουΐδ. «χοιροκομεῖον· πλεκτὸν ἀγγεῖον ἐν ᾧ τοὺς νέους ἔτρεφον χοίρους περιδήσαντες· εἴτε τὸν πάτταλον ἐν ᾧ δεσμεύοντες τοὺς χοίρους ἔτρεφον»· 3) ἐπίδεσμος γυναικείου αἰδοίου, χοιρόσακον, σφενδόνη βλ.λ.3) : Ἀριστφ.Λυσ.1073 **χοιροκομεῖον περὶ τοῖς μηροῖσιν ἔχοντες.**

χοιρόκτονος-ον (κτείνω) ὁ τελούμενος διὰ τοῦ φόνου, τῆς σφαγῆς χοίρου : Αἰσχ.ἀπ.340 **παλαγμοῖς αἵματος χοιροκτόνου** (αἵματος φονευθέντος χοίρου), αὐτ.Εὐμ.283 **ποταίνιον γὰρ ὂν πρὸς ἑστίᾳ θεοῦ Φοίβου καθαρμοῖς ἠλάθη χοιροκτόνοις.**

χοιροκτόνος-ον σχόλ. ἐπίθ. τῆς Δήμητρος, ὁ κτείνων, ὁ φονεύων χοῖρον : Σχόλ.Ἀριστφ.Εἰρ.373 **Δημήτηρ χοιροκτόνος.**

χοιρόλαιμος (ὁ) νεώτ., δημ. χιουρόλαιμος ἀσθένεια τοῦ στόματος τῶν χοίρων.

χοιρομάγειρος (ὁ) πάπ. ὁ κρεουργῶν, ὁ σφάζων χοίρους : **εἰς Αὐρήλιον Κυρικὸν χοιρομάγειρον.**

χοιρομάνδριον (τὸ) μσν., δημ. **χοιρομάντρι** μανδρίον χοίρων, χοιροστάσιον, γουρουνομάντρι : Νικ.Χων.Χρον.537,29.

χοιρομάντρι (τὸ) **δημ.** **τὸ** χοιρομάνδριον **βλ.λ.**

χοιρομέρι (τὸ) δημ. **τὸ** χοιρομήριον βλ.λ.

χοιρομήριον (τὸ) νεώτ., δημ. χοιρομέρι μηρὸς χοίρου διατετηρημένος δι' ἁλατίσματος καὶ καπνίσεως, ζαμπόν.

χοιρομύκης (ὁ) νεώτ. βοταν. γένος ὑπογείων ἤτοι ἐντὸς τοῦ χώματος ἀναπτυσσομένων μυκήτων.

χοιρόνους-οος-ουν-οον μσν. ὁ ἔχων νοῦν, διάθεσιν, φρόνημα χοίρου : Κ Μανασσ.Χρον 6141 **τὸν κτηνωδέστατον, τὸν ἄντικρυς χοιρόνουν.**

χοιροπαραγωγή (ἡ) νεώτ. τὸ σύνολον τῆς **ἐν** τινι χώρᾳ ἢ περιοχῇ παραγωγῆς χοίρων.

χοιροπίθηκος (ὁ) εἶδος πιθήκου ἔχον οὐρὰν χοίρου : Ἀριστλ.Ζ1 2,11,2.

χοιροπώλης (ὁ), δωρ. -ας κ. νεώτ. ὁ πωλῶν χοίρους, γουρούνια : Ἀριστφ.Ἀχ.818 **χοιροπώλας Μεγαρικός,** αὐτ.ἀπ.485.

χοιροπωλῶ-έω λεξ. κ. νεώτ. πωλῶ, ἐμπορεύομαι χοίρους, εἶμαι χοιρέμπορος· **2)** λεξ. εἰμὶ πόρνη, πωλῶ τὸν χοῖρον βλ.λ.4)· παροιμ. π. Σουΐδ. ἐν λ. χοῖρος «Ἀκροκορινθίᾳ ἔοικας χοιροπωλήσειν· ἀντὶ ἔοικας μισθαρνήσειν ἐν Κορίνθῳ» (διότι ἐκεῖ ὑπῆρχον πολλαὶ πόρναι).

χοῖρος (ὁ) κ. μσν., νεώτ κ. δημ., δημ. κ. **χιοῦρος**, κ. ἡ χοῖρος (Ἱππών 3), Σοφ ἀπ.217) δέλφαξ, χοιρίδιον, γουρουνόπουλο, συνήθ. προσφερόμενον ὡς μικροτάτη θυσία· Γαλ.11,171 «χοῖραν ἐξαιρέτως ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ τὸν μικρὸν λίαν» : Ὀδ.Ξ 73 **ἐς συφεαύς, ὅθ' ἔθνεα ἔρχεται χοίρων,** Ἡρ.2,48 **τῷ δὲ Διονύσῳ τῆς ὀρτῆς τῇ δορπίῃ χοῖρον πρὸ τῶν θυρέων σφάξας,** Αἰσχ.ἀπ.321 **ἐγὼ δὲ χοῖρον καὶ μάλ' εὐθηλούμενον τάνδ' ἐν ῥοθοῦντι κριβάνῳ θήσω,** Ἀριστφ.Ἀχ.781 **νῦν γε χοῖρος φαίνεται,** Ξεν.Ἀν.7,8,5 **ὠλοκαύτει χοίρους τῷ πατρίῳ νόμῳ,** Πλάτ.Πολ.378Α **θυσάμενος οὐ χοῖρον ἀλλά τι μέγα καὶ ἄπορον θῦμα,** Δημ.1269 **τοὺς ὄρχεις τοὺς ἐκ τῶν χοίρων οἷς καθαίρουσι,** Ἡνίοχ Πολυεύκτης Ι **ὁ δ' ἴσως γαλαθηνὸν τέθυκε τὸν χοῖρον,** Πλούτ.Ἠθ.692Β **ἐκτεμεῖν καὶ τοὺς χοίρους·** **2)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. οἰκόσιτον θηλαστικὸν ζῷον ἔχον σῶμα ὀγκῶδες, ῥύγχος προτεταμένον καὶ σκληρὰς τρίχας, ὗς, σῦς, γουρούνι· ζωολ. γένος εὐρώστων θηλαστικῶν ἀρτιοδακτύλων τῆς οἰκογ. τῶν συΐδων : Κρατῖν.Ἀρχιλ.7 **ἤδη δέλφακες, χοῖρος δὲ τοῖσιν ἄλλοις,** Πλούτ. Κικ.7 **Βέρρην γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι τὸν ἐκτετμημένον χοῖρον καλοῦσιν,** ΚΔ Ματθ.7,6 **μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων,** αὐτ Ματθ.8,30 **ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη,** αὐτ.8,31, αὐτ.Μᾶρκ.5,11, αὐτ.Λουκ.8,32, παροιμ **τοῦ χοίρου τὸ μαλλὶ δὲ γίνεται μετάξι** (ὁ ἀνάγωγος δὲν ἀλλάσσει), ὁμ. **ἔπεσαν τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ καὶ τὰ 'φαγαν οἱ χοῖροι** (ἐπὶ εὐγενῶν ἐκπεσόντων καὶ διασυρομένων ὑπὸ τῶν χυδαίων), αὐτ. **ὁ χοῖρος τῇ λάσπῃ κυνηγᾷ** (ὁ διεφθαρμένος ἀρέσκεται ν' ἀναστρέφηται τοὺς ὁμοίους του)· ‖ ὁμ. συνήθ. π. Ἰωσιν **ἡ χοῖρος** ἡ θήλεια τοῦ χοίρου, ἡ γρομφάς, γρωνάς, σκρόφα, γουρούνα· Ἀθήν.9,375Ι· «χοῖρον δὲ Ἴωνες καλοῦσι τὴν θήλειαν» : Ἱππῶν.31 **σπονδῇ καὶ σπλάγχνοισιν ἀγρίης χοίρου,** Σοφ.ἀπ.217 **τοιγὰρ ἰώδη φυλάξαι χοῖρον ὥστε δεσμίαν,** Ἀριστφ.Ἀχ.764 **χοίρους ἐγώνγα μυστικάς,** Πάπ. **ἔχειν με ἐπὶ τοῦ παρόντος χοίρους Χ,** Θεοφάν.Νόνν.1,380 **χοῖρος θήλεια·** **3)** ἰχθύς τις τοῦ ποταμοῦ Νείλου :Στράβ.17,2,4 **ἰχθύες δ' ἐν τῷ Νείλῳ πολλοὶ μέν,.. γνωριμώτατοι δὲ .. κορακῖνος καὶ χοῖρος,** Ἀθήν 7,3,2Β **νάρκη μὲν ἡ ἡδίστη χοῖρος σῖμος φάγγρος ὀξύρυγχος,** Γεωπ.· **4)** π. κωμ. τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον : Ἀριστφ.Ἀχ.774 **αἱ μή 'στιν οὗτος χοῖρος Ἑλλάνων νόμῳ,** Βάρρ.2,4,10, Σουΐδ. ἐν λ.· **5)** Ἡσ. «χοῖρος· χοιρόσακα».

χοιρόσακον (τὸ) χοιροκομεῖον **βλ.λ.2)**· Ἡσ. «χοῖρος· χοιρόσακα· μηχάνημά τι οὕτως **ἐκάλουν**».

χοιροσπαθῶ-έω σχόλ. φονεύω, σφάζω χοίρους, γουρούνια : Σχόλ.Ἀριστφ.Βάτρ.341 **διὰ τὸ χοιροσπαθεῖν τοῖς Θεσμοφορίοις.**

χοιροσπέλεθος (ὁ) μτγν κ μσν. κόπρος χοίρου : Διοσκ.4,23, Παῦλ.Αἰγ.7,17 **λαπάθου, ῥυπελαίου, ἀγχούσης τῆς χοιροσπελέθου (ἐστὶ δὲ ἡ ὀνόκλεια), ἑπταενεύρου, ἀρνογλώσσου.**

χοιροστάσιον (τὸ) νεώτ. στάβλος, ὅπου διαιτῶνται οἱ χοῖροι, χοιροτροφεῖον, γουρουνομάντρι.

χοιροστάτης (ὁ) νεώτ. ὁ ἐπιμελούμενος τῆς συστηματικῆς ἀναπτύξεως καὶ διατροφῆς τῶν χοίρων.

χοιροστρόφιον (τὸ) Ἡσ. «περίζωμα γυναικεῖον».

χοιροσφαγεῖον (τὸ) γλωσσ. , **τόπος** ὅπου σφάζονται χοῖροι, σφαγεῖον **χοίρων**.

χοιροσφαγεύς-έως (ὁ) νεώτ. **ὁ** σφάζων, **ὁ** φονεύων χοίρους, γουρούνια.

χοιροσφάγια (τὰ) νεώτ. κ. δημ. ἀγροτικὴ ἑορτὴ καθ' ἣν σφάζουσι χοίρους, αἱ ἀπόκρεω, ἡ γουρνοχαρά.

χοιροσφαγία (ἡ) μτγν. ἡ σφαγή, ἡ θυσία **χοίρων** : Ἰω.Λυδ.Μην.4,158.

χοιροσφάγος-ον ὁ σφάζων, ὁ θυσιάζων χοίρους, γουρούνια· Ἡσ. «χοιροσφάγος· θύτης».

χοιροσφάκτης (ὁ) μσν. ὁ σφάζων, ὁ θυσιάζων χοίρους, ὁ χοιροσφάγος : Εὐστ.Πον.356,80 **τῷ χοιροσφάκτῃ Μιχαήλ.**

χοιροτροφεῖον (τὸ) κ. νεώτ. τόπος, ὅπου τρέφονται χοῖροι, χοιροστάσιον, γουρνομάντρι· Πολυδ.10,159 «χοιροτροφεῖον δέ, ἐν ᾧ χοῖροι τρέφονται» : Φρύν.Κωμ.Ποάστριαι 3, Εὐπ.116· **2)** ἀγγεῖον, εἰς ὃ τρέφονται χοῖροι· Πολυδ.7,187 «χοιροτροφεῖον δὲ ὅ τε σύφος καὶ πλέγμα τι ἐν ᾧ χοῖροι τρέφονται»· **3)** ἐπίδεσμος γυναικείου αἰδοίου, χοιροκομεῖον βλ.λ.2) : Σχόλ.Ἰλ.Λ 678.

χοιροτροφία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐκτροφή, ἡ διατροφὴ τῶν χοίρων· **2)** κλάδος τῆς ζωοτεχνίας, πραγματευόμενος περὶ τῆς ἀναπτύξεως καὶ διατροφῆς τῶν χοίρων.

χοιροτρόφος (ὁ,ἡ) πάπ. κ. νεώτ. **ὁ ἐκτρέφων**, ὁ διατρέφων χοίρους, γουρούνια.

χοιροφαγία (ἡ) νεώτ. τὸ τρώγειν διαρκῶς, καθημερινῶς χοίρειον κρέας, χοιρινό.

χοιροφορβεῖον (τὸ) κ. **χοιροφόρβιον** τόπος ἐν ᾧ τρέφονται πολλοὶ χοῖροι, γουρνοστάσι· ‖ ἡ ἀγέλη, κοπάδι χοίρων· Σουΐδ. ἐν λ. συβόσιον.

χοιροφόρβιον (τὸ) σχόλ. ἅ. χοιροφορβεῖον βλ.λ.: Σχόλ.Ἰλ.Λ 678.

χοιροφόρημα-ατος (τό) Ἡσ. «τὸ χοιρίδιον».

χοιροφορῶ-έω μσν. ἐπὶ τῶν ἱερέων κατὰ τὰ ἐν Ἀθήναις τελούμενα περίστια, φέρω δέλφακα, χοιρίδιον πρὸς θυσίαν : Φώτ.Λεξ.422,26 **οἱ τὰ ἱερὰ καθαίροντες περιστίαρχοι ἔξωθεν περιέρχονται χοιροφοροῦντες·** **2)** ῥηματ.π. χοιροφόρημα.

χοιρόφρων-ονος-ον μσν. ὁ φρονῶν τὰ τῶν χοίρων, ὁ ἔχων ποταπὰ φρονήματα : Τζέτζ.Ἐπιστ.5,6.

χοιρόχορτο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν *πικρίς*, ἅ. χοιροβότανο.

χοιροψάλης (ὁ) μτγν., δωρ. **-ας** ἐπίθ. τοῦ Διονύσου, ὁ ψαύων τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον, ὁ χοιρόθλιψ· Σχόλ.Αἰσχ.Πέρσ.1062 «ψάλλε ἀντὶ τοῦ τίλλε· καὶ χοιροψάλας Διόνυσος ὁ τίλλων τὰ μόρια τῶν γυναικῶν» : Κλήμ.Ἀλ.Προτρ.25,33.

χοιρόψωμο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν κυκλάμινον.

χοιρώδης-ους-ες μτγν. κ. μσν. ὁ ὅμοιος πρὸς χοῖρον, ὁ χοιροειδής, ὁ γουρουνοειδής : Γρηγ. Ναζ.2,292Β, Ἰω.Χρυσ.Ὁμ. εἰς ΚΔ Ματθ.7,6 **οὐ περὶ χοίρων, ἀλλὰ τοὺς χοιρώδεις τῶν ἀνθρώπων αἰνίττεται,** Μεθόδ.338D **χοιρώδης βίος,** Ἰσίδ. Πηλ.Ἐπιστ.1,143 **οἱ χοιρώδη βίον μετερχόμενοι.**

χοιρωδία (ἡ) σχόλ. τρόπος ἁρμόζων εἰς χοῖρον, χοιρώδης, ὑωδία, γουρουνιά· Σχόλ.Ἀριστφ. Ἱππ 986 «ὑομουσίας· τῆς χοιρωδίας, τῆς ἀπαιδευσίας».

χολαγγειῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. **ἡ φλεγμονὴ** τῶν χολαγωγῶν ἀγγείων τοῦ ἥπατος, ἀγγειοχολῖτις.

χολαγγειοτομία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. τομὴ τοῦ χοληδόχου πόρου πρὸς ἐξαίρεσιν, ἐξαγωγὴν ἐσφηνωμένου λίθου.

χολαγωγός-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. **ἐπὶ** φαρμάκου, ὁ ἀπάγων, ἀποχετεύων, ὁ ἐξάγων κάτωθεν χολήν, ὁ συντελῶν εἰς τὴν ἀπέκκρισιν χολῆς : Γαλ. **εἰς** Ἱππ.Ἀφορ.4 **πλεονάζει γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ἅπασιν ἡ ξανθὴ χολή, καὶ διὰ τοῦτο ἐξάγειν αὐτὴν ἐπιχειρήσομεν ἐκείνοις τοῖς φαρμάκοις, ὅσα δι' αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν ὀνομάζουσι χολα-**

γωγά, Ἀλέξ.Τραλλ.1,33,Θεοφάν.Νόνν 2,252· ‖ νεώτ. φαρμακ. **χολαγωγά φάρμακα** τὰ ὑποκινοῦντα δραστικώτερον τὴν ἔκκρισιν τῆς χολῆς καὶ πραγματοποιοῦντα τὴν ἀντιαηφίαν τῶν ἐκφορητικῶν τῆς χολῆς ὁδῶν· **2)** νεώτ. ὁ ἄγων, διοχετεύων τὴν χολήν: **χολαγωγὰ ἀγγεῖα** (λεπτότατα τριχοειδῆ σωληνάρια ἀποτελοῦντα πυκνότατον πλέγμα ἀναμέσον τῶν ἡπατικῶν κυττάρων τῶν λοβίων καὶ ἀποκομίζοντα τὴν ἐκ τούτων ἐκκρινομένην χολήν).

χολάδδειν Ἡσ. «τὸ σχολάζειν. Λάκωνες».

χολαιματόμετρον (τὸ) νεώτ. εἰδικὸν μηχάνημα πρὸς καταμέτρησιν τῆς χρωστικῆς χολῆς τῆς περιεχομένης ἐν τῷ ὀρῷ τοῦ αἵματος.

χολαιμία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ ἐπίσχεσις τῆς χολῆς καὶ ἡ ἐν τῷ αἵματι μετάβασις αὐτῆς· ‖ **οἰκογενὴς χολαιμία** εἰδικὴ μορφὴ χολαιμίας παρατηρουμένη **ἐπὶ** πολλῶν μελῶν τῆς αὐτῆς οἰκογενείας.

χολαιμικός-ή-όν νεώτ. ἰατρ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χολαιμίαν βλ.λ., ὁ τῆς χολαιμίας· **2)** ὁ πάσχων χολαιμίαν.

χολαιμομετρία (ἡ) νεώτ. ἡ καταμέτρησις τῆς ἐν τῷ ὀρῷ τοῦ αἵματος χρωστικῆς χολῆς.

χολαίνω κ. μσν. χολῶ βλ.λ.: Αἰσώπ.Μῦθ.197 **πολλὰ αὐτῇ χολάνας,** Τζέτζ.2,570.

χολαῖος-α-ον λεξ. ὁ ἀνήκων ἢ ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χολήν, **ὁ** τῆς χολῆς· ‖ Σουίδ. «χολαῖον· τὸ ἧπαρ».

χόλαμι αἰολ. τ. τοῦ χαλῶ βλ.λ.: Ἀλκ.ἀπ.18,9.

χολαπτός-ον μσν. ὁ ἐξαφθεὶς τὴν χολήν: Πρόδρ. ἐν Bibl.de l' école des Chartes 2,413.

χολάς-άδος (ἡ), πληθ. ὀνομαστ. **χολάδες** κ. π. κωμ. **χαλλάδες,** δοτ. **χολάδεσσι** (Ὕμν.Ἑρμ.123), συνήθ. κτ. πληθ., τὰ ἔντερα· Μοῖρ.404 «χολάδας οἱ πρῶτοι Ἀττικοί, χόλικας θηλυκῶς οἱ μέσοι· χόλικας ἐφθάς· τοὺς χόλικας ἀρσενικῶς Ἕλληνες», Φρύν. ἐν ΑΒ 72,19 «χολλάδες· διὰ δυοῖν λλ, αἱ τῆς γαστρὸς διὰ παχύτητα ἐπιπτύξεις. Ὅμηρος δι' ἑνὸς τὰ ἔντερα», Σχόλ.Ἰλ.Δ 256 «χολάδες τὰ ἔντερα, ἐπειδὴ εἰς αὐτὰ συρρεῖ ἡ ξανθὴ χολή»: Ἰλ.Δ 526 **οὖτα δὲ δαυρὶ παρ' ὀμφαλόν, ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι χύντο χαμαὶ χολάδες,** αὐτ.Φ 181, Ὕμν.Ἑρμ.123 **ὤπτα δ' ἀμφ' ὀβελοῖσι πεπαρμένα δουρατέοισι, σάρκας ὁμοῦ καὶ νῶτα γεράσμια καὶ μέλαν αἷμα, ἐργμένον ἐν χολάδεσσι,** Μέν.Ἁλιεῖς 3 **ἔχοντα πολλὰς χολλάδας κεῖσθαι παχύν,** Βάβρ.1,10 **λέοντος ὑγραῖς χολάσιν,** Ἀρετ.103,45 **ἐντέρων τὰ μὲν ἄνω λεπτὰ καὶ χολώδεα μέσφι τοῦ τυφλοῦ χολάδες ἐπίκλην,** Παῦλ.Σιλ.ΑΠ 6,81 **ἀντιβίων .. ἐγχείην γευσαμένην χολάδων·** **2)** χορδαὶ κατασκευαζόμεναι **ἐξ** ἐντέρων: Ἀγαθ ΑΠ 11,352 **νευρίω πάντα τέτυκται ἐξ οἴος χολάδων ἄμμιγα τερσομένων·** **3)** ἐν τῷ ἑν., ἡ μεταξὺ τοῦ στηθικοῦ χόνδρου καὶ τῶν πλευρῶν κοιλότης: Ἀριστλ.Ζ11,13,1 **χολὰς .. τὸ κενὸν ὑποχονδρίου καὶ λαγόνος·** **4)** Ἡσ. «χολάς· ἑορτὴ Διονύσου»· **5)** εἶδος σμαράγδου ἐν Ἀραβίᾳ: Πλίν.Φ1 37,18.

χολᾶς (ὁ) μσν. Εὐστ.728,48 «τὸ στίμμι, ὃ δηλοῖ τὸν καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ παρὰ τοῖς ἄρτι δὲ χολᾶν, ὃν κόχλον ἡ γυναικεία γλῶσσα φιλεῖ καλεῖν».

χολάφινος-η-ον μτγν. ὁ ἔχων χρῶμα χολῆς· Φρύν. ἐν ΑΒ 72,25 «χολάφινα· τὰ χολῇ κεχρισμένα» (κῶδ. ἀντὶ χολοβάφινα).

χολέδρα (ἡ) κ. μσν. ἡ χολέρα βλ.λ.2), ἡ ὑδρορρόη ὀροφῆς: Φιλωνίδ.98 **χολέδραις ἄνωθεν κατασκευάσας,** Ὠραπ.Ἱερογλ.1,21 **τὰς χολέδρας καὶ τοὺς εἰσαγωγεῖς τῶν ἱερῶν κρηνῶν λεοντομόρφους κατεσκεύασαν οἱ ἀρχαῖοι τῶν ἱερατικῶν ἔργων ἐπιστάται,** Εὐτόκ. εἰς Ἀρχιμ.145 **πινακίσκοι ἐπωστοὶ ἐν χολέδραις.**

χολείνη (ἡ) νεώτ. λιποειδὲς προϊὸν ὀλλαιώσεως, λαμβανόμενον **ἐκ** τῆς χολῆς.

χολεμβόλιον (τὸ) νεώτ. ἰατρ. προληπτικὸν ἐμβόλιον ἀντιτυφικόν, κατασκευαζόμενον **ἐκ** χολῆς καὶ χορηγούμενον διὰ τοῦ στόματος.

χολεμεσία (ἡ) μτγν., μαν. κ. νεώτ. τ. ἀδόκιμος ἀντ' χοληνεσία βλ.λ., ὁ χολώδης ἐμετός: Παῦλ.Αἰγ.6,9, Πρόδρ. ἐν Nott.Mss.6,547.

χολεμετῶ-έω μτγν. τ. ἀδόκιμος τοῦ χοληνετῶ βλ.λ.: Λοβέκ. εἰς Φρύν.706.

χολέρα (ἡ) (χολή, κτ. ἄ. χολάς) κ. νεώτ. κ. δημ., ἰων. -η βαρυτάτη λοιμώδης νόσος ἐνδημικὴ ἐν Ἰνδίαις καὶ ἐπιδημικὴ ἐν Εὐρώπῃ, καθ' ἣν τὰ ὑγρὰ δι' ἐμέτου καὶ κενώσεων ἐξέρχονται ἐκ τοῦ σώματος ὁρμητικῶς· Ἀλέξ.Τραλλ.7,14«ἄμετρον ἐκτάραξιν διὰ γαστρὸς καὶ ἐμέτων γινομένην ἐπ' ἀνατροπῇ καὶ κακώσει τοῦ στομάχου», Ἡσ. «χολέραν· ἔκκρισιν κάτωθεν διὰ γαστρός, καὶ ἄνωθεν διὰ στόματος ἔμετον»: Ἱππ.134Ε **τὰ λειπουρικὰ μὴ χολέρας ἐπιγενομένης οὐ λύεται,** αὐτ. 404,47 **αἴγεια κρέα χολέρην ποιέειν,** ΠΔ'Αρ.11,20 **ἔσται ὑμῖν εἰς χολέραν,** αὐτ.Σοφ.Σειρ.31,23, Σέξτ. Ἐμπ.22 **ὑπὸ Λεσβίου οἰναρίου εἰς χολέραν περιτρέπεσθαι,** αὐτ.23 **χολέρᾳ ἡλίσκετο,** Κέλσ.4,11· ‖ ὁμ. **ξηρὰ χολέρα** ἰσχυρὰ ἔμφραξις τῆς κοιλίας, καθ' ἣν οὔτε κόπρος οὔτε οὖρα ἐκκρίνονται: Ἱππ.464,55 **χολέρης δὲ ξηρῆς ἡ γαστὴρ πεφύσηται, καὶ φόφος ἔνεισι, καὶ ὀδύνη πλευρέων καὶ ὀσφύος, διαχωρέει δὲ οὐδὲν κάτω, ἀλλ' ἀπεστέγνωται·** **2)** νεώτ. ἰατρ. ἐπὶ τῶν δακτύλων, δερματοπάθεια εἰδικὴ τῶν βυρσοδεψῶν καὶ τῶν ακυτολευκαντῶν, παρουσιαζομένη εἰς τοὺς δακτύλους ὑπὸ μορφὴν ἐκχυμώσεων καὶ ἐξελισσομένη εἰς λίαν ὀδυνηρὰς ἐξελκώσεις· **3)** νεώτ. συνήθ. θανατηφόρος μεταδοτικὴ λοίμωξις, προσβάλλουσα τὰς ὄρνιθας καὶ τὰ λοιπὰ κατοικίδια πτηνά· **4)** δημ. ἐπὶ γυναικός, ἡ ἀπαισία τὴν μορφήν, ἡ δυσειδεστάτη, ἀσχημόμουτρο· **5)** μτγν. σωλήν, δι' οὗ ῥέει τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς, ἡ ὑδρορρόη, κάναλος τῆς στέγης, ἄ. χολέδρα βλ.λ.· Ἡσ. «χολέρα· σωλὴν δι' οὗ τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῶν κεράμων φέρεται καὶ ἐξακοντίζεται»: Ἀπολλδ. Καρ.37 **κάμαξ .. ἐκκεκολαμμένος κοιλάσματι ἡμικυκλίου χολέρας τὸ σχῆμα.**

χολερικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χολέραν, ὁ τῆς χολέρας: Ἱππ. Ἐπιδ.5,1157D **ξυνέβη ἐμπεσεῖν εἰς πάθεα χολερικὰ ἐκ κρεηφαγίης,** αὐτ.1230Α **τοῖς χολερικοῖς πάθεσι,** Σέξτ.Ἐμπ.1,131 **ἀπεφιῶν καὶ χολερικῶν παθῶν,** - **χολερικὰ συμπτώματα·** **2)** ἐπὶ προσ., ὁ πάσχων **ἐκ** χολέρας, ὁ χολεριῶν: Διοσκ 4,4 **ἁρμόζει δὲ αἱμοπτυϊκοῖς, καὶ ταῖς κατὰ κοιλίαν ῥεύμασι, χολερικοῖς τε καὶ στραγγουριῶσι,** Πλούτ.Ἠθ.831Α, Ὀρειβ.61 **τῶν χολερικῶν ἴαμα·** **2)** νεώτ. **ἐπὶ** κράσεως, ἡ χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἀπαισιοδοξίας, δυσαρέστων συναισθημάτων, ἐρεθιστικότητος, παρατεταμένης θυμικῆς διεγέρσεως καὶ βιαίας αὐτῆς ἐκδηλώσεως, ἄ. χολώδης.

χολερικῶς ἐπίρρ., μτγν. ἐν συνεκφ. μτ. τοῦ λαμβάνομαι, προσβάλλομαι ὑπὸ χολέρας: Διογ. Λ 6,76 **πολύποδα φαγόντα .. χολερικῶς ληφθῆναι.**

χολερίνη (ἡ) νεώτ. ἐλαφρὰ μορφὴ χολέρας ἄνευ βαρέων συμπτωμάτων, ἔχουσα ταχεῖαν ἴασιν.

χολεριῶ-άω μτγν. κ. νεώτ. ἀμτβ. πάσχω ἐκ χολέρας· Σουίδ. «χολέρα, καὶ χολεριῶ ῥῆμα»: Πλούτ. Ἠθ.974Β, Διοσκ.1,161 **χρήσιμα κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς καὶ ἐμπυϊκοῖς καὶ χολεριῶσι, μάλιστα ὠμά,** Γαλ. Τῶν κατὰ τόπους 7,5 **δίδου σὺν ὕδατι θερμῷ κυάθοις δυσίν, χολεριῶσι σὺν ὕδατι ψυχρῷ,** - **νοσοκομεῖον χολεριώντων.**

χολερόβλητος-ον (βάλλω) νεώτ. ὁ προσβεβλημένος ὑπὸ χολέρας, ὁ χολεριῶν.

χολεροειδής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χολέραν βλ.λ.1), ὁ ὑπὸ μορφὴν χολέρας, ὁ χολερώδης : νόσος **χολεροειδής**.

χολερακομεῖον (τὸ) νεώτ. νοσοκομεῖον χολεριώντων, πασχόντων **ἐκ** χολέρας.

χολεροφοβία (ἡ) νεώτ. ὁ ἐν ἐπιδημίᾳ χολέρας κυριεύων πολλοὺς ὑπερβάλλων φόβος.

χολερυθρίνη (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ κυρία χρωστικὴ οὐσία τῆς χολῆς.

χολερώδης-ους-ες ὁ ἐκ τοῦ **εἴδους** τῆς χολέρας, ὁ ὅμοιος **πρὸς** χολέραν, ὁ χολεροειδής : Ἱππ.Κωακ.205Ε **αἱ προαλγήσασαι τρόπον χολερώδεα πρὸ τῶν τόκων, τίκτουσι μὲν ῥηϊδίως, πυρέξασαι δέ, κακοήθεες,** Ὀρειβ.18,33.

χολή (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. πεπτικὸν ὑγρόν, ἐκκρινόμενον ὑπὸ τοῦ ἥπατος : Ἀρχίλ.118 **χολὴν γὰρ οὐκ ἔχεις ἐφ᾽ ἥπατι,** Αἰσχ.Χο.184 **κἀμοὶ προσέστη καρδίαν κλυδώνιον χολῆς,** Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.16 **ξανθὴ χολή,** Θουκ.2,49 **ἀποκαθάρσεις χολῆς,** Πλάτ. Τίμ.83C **μελαίνης χολῆς ὀξείας τε,** αὐτ.Πολ.564Β **οἷον περὶ σῶμα φλέγμα τε καὶ χολή,** Νικοφ. Σειρῆνες 1 **χολὴν ἐμεῖν,** ΚΔ Ματθ.27,34 **ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον,** Πλούτ. Ἠθ.552F **ὑαίνης χολὴ καὶ φώκης πυτία,** Γεωπ.10, 21,12 **τῇ χολῇ . . ἐπάλειφε,** Πρόδρ.2,287 **πίνουσιν ὄξος καὶ χολὴν ἀντ᾽ ὕδατος καὶ οἴνου,** Βαλσαμ. Κατάδικος 40 **διότι αἷμα καὶ χολὴν ἀκαταπαύστως πτύω,** - **χύθηκε ἡ χολή του**˙ ‖ κ. ἐν παροιμ. : Σοφ.ἀπ.733 **πικρὰν χολὴν κλύζουσι φαρμάκῳ πικρῷ,** Ἄλεξ.Ἀπεγλαυκωμένος 2,12 **ταῦτ᾽ οὐχὶ πικρότερ᾽ ἐστὶν αὐτῆς τῆς χολῆς,** Δίφιλ. Συνωρὶς 2 **χολῇ ἀλείφειν** (ἐπὶ τῶν κινούντων τὴν ἀντιπάθειάν τινος πρός τι, οἷον αἱ μητέρες, ὅταν ἤθελον ν᾽ ἀπογαλακτίσωσι τὰ τέκνα των, ἤλειφον τὰς θηλὰς τῶν μαστῶν διὰ χολῆς)˙ **2**) κ. μσν. ἡ περιέχουσα τὸ ὑγρόν, ἡ χοληδόχος κύστις : Αἰσχ. Πρ.495 **χολῆς, λοβοῦ τε ποικίλην εὐμορφίαν,** Ἀριστλ.ΖΜ 4,2,2 **ζῷα οὐκ ἔχοντα χολὴν** (στερούμενα χοληδόχου κύστεως), - **ἔσπασε ἡ χολὴ τῆς κότας**˙ κ. κτ. πληθ. : Σοφ.Ἀντ.1010 **μετάρσιοι χολαὶ διεσπείροντο,** Εὐρ.Ἠλ.828 **δοχαὶ χολῆς**˙ **3**) κ. νεώτ. μτφ. ἡ πικρία διαθέσεως, πικρία, λύπη, ἡ ὀργή, θυμός˙ Ἡσ. «χολή˙ μανία πικρά», Φρύν.ἐν ΑΒ 73,1 «χολή ἐστιν˙ οἷον ἀηδὲς καὶ προσκορές»: Αἰσχ.Ἀγ.1660 **δαίμονος χολῇ βαρείᾳ δυστυχῶς πεπληγμένοι,** Ἀριστφ.Εἰρ.66 **ἃ δ᾽ εἶπε πρῶτον ἡνίκ᾽ ἤρχεθ᾽ ἡ χολή, πεύσεσθε,** αὐτ.Λυσ. 464 **ἢ δοκεῖς γυναιξὶν οὐ χολὴν ἐνεῖναι,** αὐτ. Ὀρν.4 **πάνυ ἐστί μοι χολή** (ἀνακινεῖ τὴν ὀργήν μου), αὐτ.Θεσμ.468 **οὐδ᾽ ἐπιζεῖν τὴν χολήν,** αὐτ. Σφ.403, Δημ.778 **οὐδεὶς χολὴν οὐδ᾽ ὀργὴν ἔχων φανήσεται,** Θεόκρ.1,18 **καί οἱ ἀεὶ δριμεῖα χολὰ ποτὶ ῥινὶ κάθηται** (σχόλ. «ἐπὶ πλέον ἀνάπτεται ἐξωργισμένος» (θυμώνει εὔκολα˙ πρβλ. φρ. στάζει φαρμάκι ἀπὸ τὴ μύτη), ΚΔ Πράξ.8,23 **εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα,** Πλούτ.Ἠθ.170C **εἰ γὰρ ἀληθῶς ἡ θεὸς χολὴν εἶχε καὶ μισοπόνηρος ἦν,** Λουκ.Τίμ.6 **ἐπιδείξαιό τινα χολὴν ἀνδρώδους καὶ νεανικοῦ Διός,** Ἐρωτόκρ 3,98 **κι ἤπια φαρμάκια καὶ χολὲς γιὰ τὰ κουτσουνικά σου,** Βιζυην.118,2 **ὅσες γλυκάδες καὶ χαρὲς μᾶς περιχύν᾽ ὁ ἐρχομός, τόσες πικράδες καὶ χολὲς μᾶς δίν᾽ ὁ μαῦρος χωρισμός,** - **στάζουν χολὴ οἱ λόγοι του**˙ ‖ δημ. παροιμ. **ἔχουν τ᾽ ἀντρόγυνα χολή, ἔχουν τ᾽ ἀδέρφι᾽ ἀμάχη** (ὅτι μεταξὺ συγγενῶν δὲν διαρκεῖ ἡ ἔχθρα), αὐτ. **ἀντὶ τοῦ μάννα χολὴν** (ἐπὶ ἀχαρίστων)˙ παροιμ. φρ. **δὲν ἔχει χολὴ μέσα του** (εἶναι ἐστερημένος κακίας, ἤπιος, δὲ θυμώνει), - **μοῦ ᾽φερε τὴ χολὴ στὰ μάτια** (μ᾽ ἐξώργισεν ὑπὲρ τὸ δέον, κατέστη ἀνυπόφορος), - **τὸν ἐπότισε χολὴν** (τὸν ἐπίκρανε πολύ), - **ἔχυσε τὴν χολήν του** (ἐξεδήλωσε τὴν πικρίαν του), - **ἐκίνησε τὴν χολὴν τῶν** συγγενῶν του (τοὺς ἔκαμε νὰ ὀργισθῶσι), - **ἔσπασε ἡ χολή του** (κατετρόμαξε), κατάρα **μπὰ ποὺ νὰ σκάσῃ ἡ χολή σου**˙ **4**) μτγν. τὸ μέλαν τῆς σηπίας ὑγρόν, ὁ χυμός : Νίκ.Ἀλεξ.472 **ἄτε σηπιάδος, . . ἥτε μελαίνει οἶδμα χολῇ** (σχόλ. «τῷ μέλανι»)˙ **5**) ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ, πιθ. δηλητηριῶδες φυτόν : ΠΔ Ψαλμ.68,22 **ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν, καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος,** αὐτ.Ἱερ.8,14 **ἐπότισεν ἡμᾶς ὕδωρ χολῆς,** ΚΔ Ἑβρ.12,15 (ἐσφ. γρ.).

χολήβαφος-ον μτγν. κ. χολόβαφος ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς χολῆς : Ἀρετ.Χρον.Παθ.1,13.

χοληγαγικός-ή-όν ἐσφ. γρ. ἀντὶ χοληγικός, ὁ χοληγὸς βλ.λ. : Ἱππ.418,4 **καὶ ἢν μὴ παύηται, φάρμακον πίσαι χοληγαγικόν.**

χοληγαγός-όν ἐσφ.γρ. ἀντὶ χοληγὸς βλ.λ. : Ἱππ. 418,37 **χοληγαγὰ δὲ φάρμακα μὴ πίπισκε, ὡς μὴ ταράσσῃ μᾶλλον τὸ σῶμα τοῦτον.**

χοληγικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος, **ἢ ὁ** συντελῶν εἰς τὴν ἀπαγωγήν, **ἀποχέτευσιν** τῆς **χολῆς** : Ἱππ.418,4 (δ.γρ.).

χοληγός-όν **ὁ** ἀπάγων, **ὁ ἐξάγων** τὴν **χολήν** : Ἐρωτιαν.392 «χοληγόν˙ χολῆς ἀγωγόν» : **Ἱππ.Γυν.1,** 601,22 **ταύτην φάρμακον πίσαι χοληγόν.**

χοληδόχος-ον μτγν., μσν. **κ.** νεώτ. ὁ **δεχόμενος,** ὁ περιέχων τὴν χολήν : Γαλ.3,208 **χοληδόχος κύστις** (ἡ φούσκα τῆς χολῆς), Θεοφάν.Νόνν.2,108˙ ‖ μτγν., νεώτ. ἀνατ. **χοληδόχος πόρος** (εἷς **ἐκ** τῶν ἐκφορητικῶν πόρων **ἢ** χολαγωγῶν ὀργάνων τοῦ ἥπατος, δι᾽ ὧν διοχετεύεται ἡ χολὴ ἀπὸ τῶν πυλῶν τοῦ ἥπατος μέχρι τοῦ ἐντέρου)˙ **πρβλ.** Γαλ. 4,143 «καλοῦσι δ᾽ αὐτοὺς (τοὺς χολώδεις πόρους) οὐχ οὕτω μόνον, ἀλλὰ καὶ χοληδάχους, **ἤτοι** διὰ τοῦ η τὴν δευτέραν συλλαβὴν προφερόμενοι».

χοληδοχοτομία (ἡ) **νεώτ.** ἰατρ. **ἐγχείρησις** συνισταμένη εἰς τὴν τομὴν τοῦ χοληδόχου βλ.λ. πόρου τοῦ ἥπατος πρὸς ἀφαίρεσιν τοῦ **ἐν** αὐτῷ ἐνσφηνωμένου λίθου.

χοληΐος-α-ον μτγν. **χοληγὸς** βλ.λ.˙ Γαλ.Λεξ.εἰς Ἱππ.596 «χοληΐον˙ χολῆς ἀγωγόν» : Ἐρωτιαν.392, Κύριλλ.2,30.

χολημεσία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. **ἀ.** χολεμεσία, ἡ **ἔμεσις** χολῆς, ἔμετος χολώδης : Πολυδ.2,114, Πλούτ. Ἠθ.692F **ὥσπερ χολημεσίαν καὶ τὸ βαρὺ καὶ μεθυστικὸν ἀφεὶς καὶ νοσῶδες, ἐλαφρὸς καὶ ἄνευ ὀργῆς ἀναμείγνυται ἡμῖν,** Πολυδ.2,21,4.

χοληστεριναιμία (ἡ) νεώτ. ἡ περιεκτικότης τοῦ αἵματος εἰς χοληστερίνην βλ.λ.

χοληεμετῶ-έω μτγν. **ἀ.** χολεμετῶ, **ἐμῶ, ξερνῶ** χολήν : Ὀρειβ.80.

χοληστερίνη (ἡ) νεώτ. οὐσία λιποειδής, **εὑρισκομένη** ἐν τῇ χολῇ, χοληστερόλη.

χοληφόρος-ον νεώτ. ὁ φέρων τὴν χολήν, ὁ χολαγωγός˙ ‖ νεώτ. ἀνατ. **χοληφόρα τριχοειδῆ σωληνάρια** (ἀγγεῖα χολαγωγὰ βλ.λ.), - **χοληφόροι πόροι** (ἀγγεῖα εὐρύτερα τῶν χολαγωγῶν, διακλαδιζόμενα πέριξ καὶ ἀναμέσον τῶν ἡπατικῶν λοβίων).

χολιάζω δημ. κ. **χολιῶ,** ἀόρ. (ἐ)**χόλιασα,** μτχ. παθ. παρακ. **χολιασμένος,** ἔχω χολὴν κατά τινος, δυσανασχετῶ, ὀργίζομαι, θυμώνω, πικραίνω τινά : **μὲ τὰ λόγια τους μᾶς ἐχόλιασε**˙ **2**) κ.ἀμτβ. ὀργίζομαι, θυμώνω, κακιώνω : **ὅποιος χολιάσῃ τρώει δύο μερδικὰ** (εἴρων. ἐπὶ τῶν παίδων)˙ ‖ κ. παθ. ἐν χρ. κτ. τὴν μτχ. τοῦ παθ. παρακ. **χολιασμένος** ὁ ὠργισμένος, ὁ θυμωμένος, ὁ κακιωμένος : **εἶναι χολιασμένος καὶ δὲν μιλᾷ**˙ **2**) ρηματ.π. χόλιασμα, χολιάρης, χολιαστικός.

χολιάρης (ὁ) δημ., θηλ. **-α** κ. **-ού,** ὁ **εὐκόλως,** συχνὰ ὀργιζόμενος : Βλαστ.Συνμ.87.

χόλιασμα (τὸ) (χολιάζω) δημ. χόλος, **ὀργή,** θυμός, δυσαρέσκεια, κάκιωμα.

χολιαστικός-ή-ό δημ. ὁ γινόμενος μὲ χόλιασμα ἢ ὁ προερχόμενος ἀπὸ χόλιασμα βλ.λ.

χολικεύγομαι μσν. δ. χολικιάζομαι βλ.λ. : Ἐρωτόκρ.3,734 **καὶ χολικεύγεσαι συχνιά, πάντα θωρῶ 'χεις πρίκα ;**

χολικιάζομαι μσν. ἀ. χολικεύγομαι, μτχ. παθ. παρακ. **χολικιασμένος**, πικραίνομαι, ὀργίζομαι, χολιῶ, θυμώνω, κακιώνω : Ἐρωτόκρ.1,2135 **χολικιασμένη πόμενε.**

χολικιάρης (ὁ) δημ., θηλ. -α κ. -οὺ, ὁ εὐκόλως ἐξ ἀναισθησίας καὶ ἐκ μελαγχολικῆς προδιαθέσεως περιπίπτων εἰς λύπην, ποὺ εὐκόλως πικραίνεται.

χολίκιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χόλιξ βλ.λ. : Θεόφρ.Χαρ.9 **ἁρπάσας ἀπὸ τῆς τραπέζης χολίκιον**, Πολυδ.6,52 **χόλιξ καὶ χολίκια ὕεια.**

χολικός-ή-όν (χολή) μτγν. κ. νεώτ. ὁ πάσχων ἐκ χολῆς : Πλούτ.Ἠθ.101C **οἶνον διηθεὶς πυρέττοντι, καὶ χολικῷ μέλι προσφέρεις·** **2)** νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χολήν : **χολικὰ ὀξέα, - χολικὰ ἄλατα, - χολικὸς πυρετὸς** (πυρετὸς ἐπερχόμενος ἐπὶ μολύνσεως τῶν χοληφόρων ὁδῶν ἐξ ἐπεμβάσεως μηχανικοῦ τινος παράγοντος, λίθου ἢ ὄγκου).

χόλιξ-ῖκος (ἡ) ὑποκορ. χολίκιον, συνήθ. κτ. πληθ. τὰ ἔγκατα, τὰ ἔντερα τοῦ βοός· Φρύν.136 «οἱ χόλικες ἀμαθές· αἱ γὰρ δόκιμοι θηλυκῶς αἱ χόλικες»· Ἡσ. «χόλικες· αἱ παχύταται κοιλίαι», αὐτ. «οὐ τὰ ἔντερα καθ' αὐτά, ἀλλὰ πᾶν σὺν τῷ λίπει καὶ τοῖς ὑμέσιν»· Μοῖρ.404 «χολάδας οἱ πρῶτοι Ἀττικοί· χόλικας οἱ μέσοι θηλυκῶς, χόλικας ἐφθάς· τοὺς χόλικας ἀρσενικῶς Ἕλληνες», Σχόλ.Ἀριστφ.Εἰρ.716, αὐτ. «χόλικες· τὸ παχέα ἔντερα τῶν βοῶν· ταῦτα δὲ οὐχ ἱεροῦντο, ὡς τὸ ἄλλο σῶμα» : Φερεκρ.Μεταλλεῖς 1,13 **χόλικες βοός**, Ἀριστφ.Εἰρ.717 **ὅσον ῥοφήσεις ζωμὸς ἡμερῶν τριῶν, ὅσας δὲ κατέδει χόλικας ἑφθὰς καὶ κρέα** (σχόλ. «τὰ τῶν βοῶν παχέα ἔντερα»), αὐτ.ἀπ.52 **ἢ βοιδαρίων τις ἀπέκτεινε ζεῦγος, χολίκων ἐπιθυμῶν ;,** Εὔβουλ. Λάκωνες 1,4, Πολυδ.6,52 **χόλιξ καὶ χολίκια ὕεια·** ‖ σπαν. ἐν τῷ ἑν. : Ἀριστφ.Ἱππ.1179 **καὶ χόλικος ἠγύστρου τε καὶ γαστρὸς τόμον·** **2)** ἰχθύς τις· Σουΐδ. «εἶδος ἰχθύος», Σχόλ.Ἀριστφ.Εἰρ.716 «τινὲς δὲ χόλικά φασιν εἶδος ἰχθύων».

χολίον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χολὴ βλ.λ. : Μᾶρκ. Αὐρ 6,57 **ἢ δοκεῖ σοι ἔλασσον ἰσχύειν τὸ διεψευσμένον, ἢ τὸ χολίον τῷ ἰκτεριῶντι καὶ ὁ ἰὸς τῷ λυσσοδήκτῳ** (δ.γρ. χόλιον).

χόλιος-ον κ. -α-ον μτγν. ὁ πλήρης χόλου, ὁ ὠργισμένος, ὁ θυμωμένος : Παλλδ.ΑΠ 9,165 **Ὅμηρος, καὶ Δία συγγράφας τῇ γαμετῇ χόλιον.**

χολιῶ μσν., δημ. κ. -άω χολιάζω βλ.λ., ὀργίζομαι, θυμώνω : Ἐρωτόκρ.1,2081 **κι οὐδὲ μανίζει, οὐδὲ χολιᾶ, ἀμὴ πολλὰ τσ' ἀρέσει.**

χολλάς-άδος (ἡ) ἀ. χολὸς βλ.λ.

χολοβαφής-οῦς-ές σχόλ. ὁ χολόβαφος : Σχόλ. Ἑρμογ. ἐν Ρητ.4,148,1 **χολοβαφῆ χαλκώματα.**

χολοβάφῖνος-η-ον κ. μσν. κ. **χολοβαφὴς** κ. **χολόβαφος** ὁ εἰς χολὴν βεβαμμένος, ἢ εἰς βαφὴν ὁμοίαν πρὸ χολήν, ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς χολῆς, ὁ πρασινωπός· Πολυδ.2,214 «χολοβάφινα' τοῦτο λέγεται ἅμα μὲν ὅτι τὰ φαῦλα βαφέντα χολῇ βάπτεται, ἅμα δὲ τὰ χρυσῷ ἐμφερῶς βεβαμμένα»· Φρύν. ἐν ΑΒ 72,25 «χολοβάφινα· τὰ χολῇ κεχρισμένα» (κῶδ. χολάφινα) : Ἀριστλ.Σοφ.Ἔλ.1,1, Πολυδ.7,163 **κοροπλάθων ἴδιον τὸ τὰ χολοβάφινα βάπτειν**, Σχόλ.Νίκ.Θηρ.438 **παρέχουσι φαντασίαν χολοβαφίνῳ σώματι προσεοικότος** (κῶδ. χολοβαφηνῷ), Εὐστ.Πον.73,30 **οὐ κατά τι χολοβάφινον, ἀλλ' ἀμυδρόν τι,** Κ Μανασσ.Χρον.4770 χρῶμα χολοβάφινον.

χολόβαφος-ον μτγν. ὁ χολοβάφινος βλ.λ., ὁ πράσινος· Ἡσ. «χολόβαφα· τὰ χρυσῷ ἐμφερῶς βεβαμμένα» : Ἀρετ.16,46 **χολόβαφα οὖρα**, αὐτ.20,14 **χολόβαφοι τὸ πᾶν**, αὐτ.50,44.

χολοδόχος ον μτγν. κ. νεώτ. ἀ. χοληδόχος βλ.λ.: Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.152 **χολοδόχον ἀγγεῖον.**

χολοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἐν εἴδει χολῆς, ὁ ὅμοιος πρὸς χολήν, ὁ χολώδης : Ἀρετ.45,35 **χολοειδὲς αἷμα·** **2)** μτφ. ὁ ὠργισμένος, ὁ θυμωμένος Νίκ.Θηρ.435.

χολόεις-εντος-εσσα-εν μτγν. ὁ ἀπὸ τῆς χολῆς, ὁ πλήρης χολῆς· Ἡσ. «χολόεν· πικρόν· χολοποιόν»: Νίκ.Θηρ.253 **πολλάκι δ' αὖ χολόεντας ἀπήρυγε νηδύος ὄγκους, ὠχραίνων δέμας ἀμφίς**, αὐτ.Ἀλεξ.12,17, Ὀππ.Κυν.1,380.

χολοζύγης (ὁ) (χόλος, διαστροφὴ τοῦ βουζύγης) κωμ. ἐπίθ. τοῦ πολιτικοῦ Δημοστράτου κατὰ διαστροφὴν τοῦ ἐπιθ. βουζύγης βλ.λ. ἐκ τοῦ χόλος : Ἀριστφ.Λυσ.398 **ὁ δ' ἐβιάζετο ὁ θεοῖσιν ἐχθρὸς καὶ μιαρὸς χολοζύγης** (σχόλ. «Δημόστρατος βουζύγης ἐλέγετο, ὃν χολοζύγην εἶπε διὰ τὸ μελαγχολᾶν»).

χολοίβαφος-ον μτγν. ποι. τ. τοῦ **χολόβαφος** χολοβάφινος βλ.λ., ὁ πρασινωπός, ὁ κιτρινωπός : Νίκ.Θηρ.444 **νέρθε δὲ πώγων ἔπλεθ' ὑπ' ἀνθερεῶνα χολοίβαφος** (σχόλ. «χολῆς χρώματι βεβαμμένος, χολώδης, χλωρός, χρυσίζων»).

χολοιβόρος-ον μτγν. ὁ καταβιβρώσκων ὡς χολή : Νίκ.Θηρ.593 **φύρσας δὲ πληγῇσι χολοιβόρον ἰὸν ἐρύξεις** (σχόλ. «τὸν ὁμοίως τῇ χολῇ κατατρώγοντα».

χολόκοκκα (τὰ) μσν. κ. **χολόκουκκα** (Πρόδρ.2,420) κόκκοι λαθυρίδων πρὸς καθαρισμὸν τῆς χολῆς χρήσιμοι : Νικομήδης Γλωσσ. Ἰατρ. (χειρόγρ.) π. Δουκαγγ. **λαθυρίδες, χολόκοκκα**, Βί.Θεοδοσίου τοῦ Συκεώτου (χειρόγρ.) π. Δουκαγγ. **ἐκβαλοῦσα ἐκ τοῦ ἐγχειριδίου αὐτῆς ὡς χολόκοκκα τρία**, Πρόδρ.2,220 **καὶ καταπίνω πάντατε χολόκοκκα πικρίας.**

χολόκουκκα (τὰ) μσν. ἀ. χολόκοκκα βλ.λ.: Πρόδρ. 2,420 **τὰ χολόκουκκα καθ' ὥραν μὲ τὸ μόδιν.**

χολοκούκ(κ)ι (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν δάφνη τὸ κνίδιον, χολόχορτο.

χολοκυστατονία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. νοσηρὰ ἐλάττωσις τοῦ τόνου τοῦ μυϊκοῦ χιτῶνος τῆς χοληδόχου «κύστεως μετ' ἀνεπαρκοῦς ἐκκενώσεως τῆς χολῆς καὶ στάσεως ἐν τῇ χοληδόχῳ κύστει.

χολοκυστεκτασία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ ἐξόγκωσις καὶ διάτασις τῆς χοληδόχου κύστεως, ὀφειλομένη εἰς κώλυμα τῆς παροχετεύσεως τοῦ περιεχομένου της.

χολοκυστεκτομία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ ἀφαίρεσις τῆς χοληδόχου κύστεως, γινομένη ἕνεκα λιθιάσεως ἢ χρονίας διαπυητικῆς φλεγμονῆς.

χολοκυστεοπηξία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἐγχείρησις συνισταμένη εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ κοιλιακοῦ τοιχώματος στερέωσιν τῆς χοληδόχου κύστεως.

χολοκυστεοστομία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἐγχείρησις πρὸς στερέωσιν τῆς χοληδόχου κύστεως ἐπὶ τοῦ κοιλιακοῦ τοιχώματος.

χολοκυστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χοληδόχον κύστιν· ‖ νεώτ. ἀνατ. **χολοκυστικὸς πόρος** (ὁ ἐκφορητικὸς πόρος τῆς χοληδόχου κύστεως).

χολοκύστις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ χοληδόχος κύστις.

χολοκυστῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ ὀξεῖα, ἡ χρονία φλεγμονὴ τῆς χοληδόχου κύστεως.

χολολιθίασις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. πάθησις συνισταμένη εἰς τὴν ἐντὸς τῶν χοληφόρων ὁδῶν καθίζησιν τῶν συστατικῶν τῆς χολῆς στοιχείων καὶ τὸν συνεπείᾳ τούτου σχηματισμὸν ἄμμου ἢ λίθων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ὀγκωδῶν, εὑρισκομένων συνήθως εἰς τὴν χοληδόχον κύστιν.

χολολιθικός-ή-όν νεώτ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφεράμενος **εἰς** τοὺς χολολίθους βλ.λ.· **2)** **ἐπὶ** προσ., ὁ πάσχων ἐκ χολολιθιάσεως βλ.λ.

χολόλιθος (ὁ) νεώτ. ἰατρ. λιθοειδές σύγκριμα σχηματιζόμενον ἐντὸς τῆς χοληδόχου κύστεως ἢ τῶν χοληφόρων ὁδῶν ἐκ τῆς καθιζήσεως τῶν συστατικῶν τῆς χολῆς στοιχείων.

χολομανῶ δημ. κ. -**άω** κατέχομαι **ὑπὸ παρα**φόρου χόλου, ὑπὸ αφοδρᾶς ὀργῆς.

χολοποιητικός-ή-όν νεώτ. ὁ παράγων, ἀπεκκρίνων χολήν : **χολοποιητικὸν σύστημα.**

χολοποιός-όν ὁ ποιῶν, ὁ παράγων χολήν : Ἱππ. 50 **τὸ θέρος χολοποιόν, ἦρ ἔναιμον,** Γαλ.Διαίτ.2 **συμφέρει γὰρ αὐτοῦ ὑδαρέστερον ἐπὶ τῶν τοιούτων φύσεων δίδοσθαι τὸ μελίκρατον, ὅπως μήτε διψῶδες εἴη μήτε χολοποιόν,** Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ. 9,96 **χολοποιόν καὶ αἵματος γεννητικὸν εἶναι τὸν κόσμον**· **2)** μτγ. **χολοποιόν** (τό) ὡς αὐσ. **τὸ** ἀβρότονον : Διοσκ.3,29.

χολορραγία (ἡ) νεώτ. **ἐπὶ** ἐγχειρήσεως **τοῦ** ἥπατος δι' ἀπόστημα ἢ ἐχινοκόκκους, ἡ ἄφθονος ἐκροὴ χολῆς ἐκ **τοῦ** ἥπατος, ἄ. χολόρροια.

χολόρροια (ἡ) **νεώτ. ἄ.** χολορραγία βλ.λ.

χόλος (ὁ) κ. νεώτ. κ. δημ. ἀρχ. τ. τοῦ χολή, συνήθ. π. ποι., σπαν. **ἐπὶ φυσικῆς** σημ., ἡ χολή : Ἰλ.Π 203 **σχέτλιε Πηλέος υἱέ,** χόλῳ **ἄρα σ' ἔτρεφε μήτηρ** (σχόλ. «ἡ διπλῆ . . ὅτι χόλῳ, ἀρσενικῶς ἀντὶ τοῦ χολῇ. ὑπερβολικῶς οὐ γάλακτι, ἀλλὰ χολῇ»)· **2)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ πικρὰ πρός τινα διάθεσις, ἄγριος θυμός, μῖσος, κακία· Ἡσ. «χόλος· ὀργή, ἐπιμονή, καὶ ἡ τῆς χολῆς **διάθεσις»,** Σουΐδ. «χόλος· ὀργή, ἀλλὰ πρόσκαιρον παρὰ τὸ χεῖσθαι» : Ἰλ.Α 387 **Ἀτρεΐωνα δ' ἔπειτα χόλος λάβεν,** αὐτ.Β 241 **ἀλλὰ μάλ' οὐκ Ἀχιλῆϊ χόλος φρεσίν, ἀλλὰ μεθήμων,** (σχόλ. «οὕτω τὴν ἐκ χολῆς γινομένην τοῦ θυμοῦ κίνησιν ὀνομάζει»), αὐτ.Δ 36 **τότε κεν χόλον ἐξακέσαιο,** αὐτ.Ι 436 **χόλος ἔμπεσε θυμῷ,** αὐτ.Ι 675, αὐτ.Ο 122 **πὰρ Διὸς ἀθανάτοισι χόλος καὶ μῆνις ἐτύχθη,** αὐτ.Ξ 50, Ἡσίοδ.Θ 221 **οὐδέποτε λήγουσι θεαὶ δεινοῖο χόλοιο,** Πίνδ. Π 11,38 **ἔκνισεν βαρυπάλαιμον ὄρσαι χόλον,** Ἡρ. 1,118 **Ἀστυάγης δὲ κρύπτων τόν οἱ ἐνεῖχε χόλον διὰ τὸ γεγονός,** αὐτ.6,119 **ἐνεῖχέ σφι δεινὸν χόλον,** αὐτ.8,27, Αἰσχ.Πρ.376 **ἔστ' ἂν Διὸς φρόνημα λωφήσῃ χόλου,** αὐτ.Πρ.199, αὐτ.Πρ.370, Εὐρ.Μήδ.99, αὐτ.1266 **τί σοι φρενῶν βαρὺς χόλος προσπίτνει,** αὐτ.Ἑκ.1118 **ἦ μέγαν χόλον σοὶ καὶ τέκνοισιν εἶχεν ὅστις ἦν ἄρα,** - **ὁ κατὰ τοῦ πρώην** φίλου **του χόλος ἐξειλίχθη εἰς πάθος ἐκδικήσεως,** - **ἄγριος ἦταν ὁ χόλος του**· ‖ κ. μτ. γενικ. ὑποκειμενικῶς, ἡ ὀργή, τὸ μῖσός τινος : Ἰλ.Σ 119 **ἀλλά ἑ μοῖρ' ἐδάμασσε καὶ ἀργαλέος χόλος Ἥρης,** Ὀδ. Γ 145 **ὡς τὸν Ἀθηναίης δεινὸν χόλον ἐξακέσαιτο**· ‖ κ. μτ. γενικ. ἀντικειμενικῆς, ἡ ὀργὴ πρός τινα, ἐξ αἰτίας τινός : Ἰλ.Ζ 335 **οὔτοι ἐγὼ Τρώων τόσσον χόλῳ οὐδὲ νεμέσσι ἥμην ἐν θαλάμῳ,** αὐτ.Ο 133, Ὑμν.Δήμ.351 **ὄφρα ἑ μήτηρ . . χόλου καὶ μήνιος αἰνῆς ἀθανάτοις παύσειε,** αὐτ.Δήμ. 410, Εὐρ.Ἡρ.840 **γνῷ τὸν Ἥρας οἷός ἐστ' αὐτῷ χόλος**· ‖ κ. μτ. γενικ. πράγματος, ὀργή, θυμὸς ἐξ αἰτίας πράγματός τινος : Σοφ.Φιλ.327 **τίνος γὰρ ὧδε τὸν μέγαν χόλον κατ' αὐτῶν ἐγκαλῶν ἐλήλυθας;,** αὐτ.Τρ.268 **ὧν ἔχων χόλον**· **3)** μτ. γενικ. ἡ πικρία : Σόλ.15.38 **χόλος ἔριδος,** Αἰσχ. Πρ.313 **ὥστε σοι τὸν νῦν ὄχλον παρόντα μόχθων παιδιὰν εἶναι δοκεῖν** (πικρίαν διὰ τὰ παθήματα). **4)** ὁ αἴτιος, ὁ πρόξενος ὀργῆς, θυμοῦ : Παλλδ. ΑΠ 11,381 **πᾶσα γυνὴ χόλος ἐστίν.**

χολοσηπτικός-ή-όν νεώτ. **ὁ** παραγόμενος ὁ προερχόμενος ἐξ ἀλλοιώσεως σηπτικῆς **τοῦ** χολοποιητικοῦ συστήματος.

χολοσκάζω δημ. ἄ. χολοσκάνω βλ.λ.

χολοσκάνω δημ. κ. χολοσκάζω κ. **χολοσκῶ,** ἀόρ. (ἐ)χολόσκασα, μτχ. παθ. παρακ. **χολοσκασμένος,** κινῶ τὸν χόλον τινός, ἐξοργίζω, ἐξερεθίζω· **2)** ἀμτβ. στενοχωροῦμαι, δυσαρεστοῦμαι καθ' ὑπερβολήν, συγχύζομαι, χαλῶ τὸ σκώτι μου· ‖ **χολοσκασμένος** ὁ διατελῶν **ἐν** δεινῇ ψυχικῇ στενοχωρίᾳ ἢ ἐνδιαθέτῳ ὀργῇ· **ἐν** χρ. κ. ὡς ὑβρ. ἐπίθ. : **νὰ χαθῇ, ὁ χολοσκασμένος**· **2)** ρηματ. π. χολόσκασμα, χολόσκαση.

χολόσκαση (ἡ) (χολοσκάζω) δημ. ἄ. χολόσκασμα βλ.λ., ἡ θλῖψις.

χολόσκασμα (τό) (χολοσκάζω) δημ., συνήθ. κ. κτ. πληθ. -**άσματα,** ἡ στενοχώρια, ἡ δυσαρέσκεια, ἡ θλῖψις, ἡ σύγχυσις, ἡ ἐνδιάθετος ὀργή.

χολοσκῶ δημ. κ. -άω χολοσκάνω βλ.λ.

χολόστεαρ-ατος (τό) **νεώτ.** ἡ χοληστερίνη βλ.λ.

χολοστεαραιμία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. συνήθ. **ἐπὶ** βαρέος ἴκτέρου, ἡ ὑπέρμετρος ποσότης **χοληστερί**νης ἐν τῷ αἵματι.

χολοστεαρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ **ἀνα**φερόμενος εἰς τὴν χολοστεαρίνην, **χοληστερίνην.**

χολοστεαρίνη (ἡ) νεώτ. ἀντὶ χοληστερίνη βλ.λ.

χολοστεαρόλη (ἡ) **νεώτ.** ἄ. χοληστερίνη βλ.λ.

χολοστεατικός-ή-όν **νεώτ.** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χολοστεατίνην βλ.λ.

χολοστεατίνη (ἡ) νεώτ. λιποειδὴς οὐσία τῆς χολῆς ἐξ ἧς σχηματίζονται **οἱ** χολόλιθοι, ἄ. χοληστερίνη βλ.λ.

χολοστεάτωμα-ατος (τό) νεώτ. **ἰατρ.** μικρὸν νεόπλασμα καλόηθες βραδυτάτης ἀναπτύξεως.

χολοταράζομαι δημ. ταράσσομαι μετὰ θυμοῦ.

χολουρία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ παρουσία **χολικῶν** στοιχείων (χολῆς) ἐν τοῖς οὔροις.

χολόχορτο (τό) δημ. ἄ. χολοκαύκκι βλ.λ.

χολχῦται (οἱ) πάπ. κατωτέρου βαθμοῦ **ἱερεῖς** ἐν Αἰγύπτῳ.

χολῶ-άω (1) (χολή) εἶμαι πλήρης χολῆς, **μελαγχο**λικός, μανικός, κατέχομαι ὑπὸ μελαγχολίας, μανίας, μελαγχολῶ, μαίνομαι : Ἀριστφ.Νεφ.833 **σὺ δ' εἰς τοσοῦτον τῶν μανιῶν ἐλήλυθας ὥστ' ἀνδράσιν πείθει χολῶσιν;,** Ἐπικρ.Δυσπρατ.1,7 **ὁ δὲ χολᾶν ποιεῖ, γάστριν καλοῦσι καὶ λάμυρον,** Μέν.Ἐπιτρ.176, Στράτ.Κωμ.Φοινίκ.1,7· **2)** εἶμαι ὠργισμένος, ὀργίζομαι, χολοῦμαι· Ἀντιαττ.π.ΑΒ 116,8 «χολᾶν· ὀργίζεσθαι» : Ἀντιφαν.ἀπ.84, Νίκ.Θηρ. 140 **ὁπότε . . . ἀνδρὸς ἐνισκίμψῃ χολόων** (ὄφις) **γυιοφθόρον ἰὸν** (σχόλ. «πλήρης ὢν χολῆς»), Διογ.Λ 9,66· κ. μτ. δοτ. : ΚΔ Ἰω.7,23 **ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ**· κ. παθ. : Θέογν.325 **εἴ τις ἁμαρτωλῇσι . . χολῷτο.**

χολῶ-έω (2) μσν. χολοῦμαι, ὀργίζομαι: Μαλάλ.1 362,1.

χολῶ-όω (3) (χόλος) κ. νεώτ., δημ. **χολώνω,** μέλλ. χολώσω, ἀπαρφ. **χολωσέμεν** (Ἰλ.Α 78), ἀόρ. α' **ἐχόλωσα** (Ἰλ.Σ 111, Ὀδ.Θ 205, Σοφ.Τρ.1035), μέσ. κ. παθ. **χολοῦμαι,** εὐκτ. **χολῷτο** (κτ. συναίρ. **ἐκ τοῦ** χολόοιτο : Θέογν.325), μέλλ. χολώσομαι (Εὐρ. Τρῳ.730) π. Ὁμ. συνήθ. **κεχολώσομαι** (Ἰλ.Α 139), ἀόρ. μέσ. **ἐχολωσάμην** (χολώσεαι π. Ἰλ.Ξ 310, δυνατὸν νὰ εἶναι ἢ μέλλ. ὁριστ. ἢ ἀόρ. ὑποτ.), παθ. ἀόρ. **ἐχολώθην** δημ. **(ἐ)χολώθηκα,** παρακ. **κεχόλωμαι,** συνήθ. **ἐν** τῇ μτχ. **κεχολωμένος,** ὑπερσ. ἐπ. γ' πληθ. **κεχολώατο** (Ὀδ.Ξ 282, αὐτ.Π 425), **ἐμ**βάλλω, κινῶ τινα εἰς ὀργήν, διεγείρω τὸν χόλον, τὴν ὀργήν τινος, ἐξοργίζω, παροργίζω, θυμώνω τινά, μτ. αἰτ. προσ. : Ἰλ.Α 78 **ἦ γὰρ ὀίομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων Ἀργείων κρατέει,** αὐτ.Σ 111 **ὡς ἐμὲ νῦν ἐχόλωσεν . . Ἀγαμέμνων,** Ὀδ.Θ 205 **ἐπεί μ' ἐχολώσατε λίην,** αὐτ.Σ 20 **μή με χολώσῃς,** Ἡσίοδ.Θ 568 **ἐχόλωσε δέ μιν φίλον ἦτορ,** Ἀπολλ.Ρ 4,863 **μή με χολώσῃς πλεῖον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθεν . . ἐχόλωσας**· ὁμ. μτ. **αἰτ.** προσ. κ. δοτ. πράγμ. : Σοφ.Τρ.1035 **ἀκοῦ δ'**

ἄχος, ᾧ μ' ἐχόλωσεν· || τὸ μέσ. κ. παθ. χολοῦμαι ὀργίζομαι, ἐξοργίζομαι, θυμώνω· Ἡσ. «χολοῦται· πικραίνεται, θυμοῦται», αὐτ. «χολωθείς· ὀργισθείς, εἰς χόλον ἀχθείς»· μετά τινος προσδιορισμοῦ (ἐνὶ φρεσί, θυμῷ, θυμόν, φρένα, ἦτορ, κηρόθι) : Ἰλ.Π 61 **οὐδ' ἄρα πως ἦν ἀσπερχὲς κεχολῶσθαι ἐνὶ φρεσίν,** αὐτ.Α 217 **θυμῷ κεχολωμένον,** αὐτ.Δ 494 **θυμὸν . . χολώθη,** αὐτ.Ν 206 **καὶ τότε δὴ περὶ κῆρι Ποσειδάων ἐχολώθη,** αὐτ.Π 585 **κεχόλωσο δὲ κῆρ' ἑτάροιο,** αὐτ.Φ 136 **χολώσατο κηρόθι,** Ὀδ.Ι 480 **χολώσατο κηρόθι μᾶλλον·** μτ. δοτ. προσ. ὀργίζομαι κατά τινος : Ἰλ. Θ 407 **Ἥρῃ δ' οὔτι τόσον νεμεσίζομαι οὐδὲ χολοῦμαι,** αὐτ.Α 9 **ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθείς,** Ἡρ. 8,31 **οἱ Θεσσαλοὶ κεχολωμένοι τοῖσι Φωκεῦσι,** Σοφ.Ἀντ.1235 **μή μοί τι χολώσεαι,** Διόδ.Σ 3,67 **τὰς θεὰς αὐτῷ χολωθείσας,** Πλούτ.Φάβ.22 **τοὺς θεοὺς Ταραντίνοις κεχολωμένους,** αὐτ.Μάρκελλ. 21, αὐτ.Ἠθ.195F· κ. μτ. γενικ. ἐξοργίζομαι διά τι, ἕνεκά τινος, ἐξ αἰτίας τινός : Ἰλ.Λ 703 **τῶν ὁ γέρων ἐπέων κεχολωμένος ἠδὲ καὶ ἔργων,** αὐτ.Ν 660. Ὀδ.Α 69 **Ποσειδάων . . ἀσκελὲς αἰεὶ Κύκλωπος κεχόλωται,** Πίνδ.Ν 7,25, Εὐρ.Ἄλκ.5 **Ἀσκληπιόν, . . οὗ δὴ χολωθεὶς . . κτείνω Κύκλωπας,** Κόϊντ.2,446 **Ἕκτορα γὰρ Πατρόκλοιο, σὲ δ' Ἀντιλόχοιο χολωθεὶς τίσομαι·** ὁμ. κ. ἐμπροθ. (ἐκ, ἕνεκά τινος, ἀμφί, ἐπί τινι) : Ἰλ.Ι 566 **ἐξ ἀρέων μητρὸς κεχολωμένος,** αὐτ.Ψ 88 **ἀμφ' ἀστραγάλοισι χολωθείς,** Βατραχομ.103 **ἐπὶ παιδὶ χολούμενος,** Πίνδ.Ν 10,60 **τὸν γὰρ Ἴδας ἀμφὶ βουσίν πως χολωθεὶς ἔτρωσεν·** **2)** ρηματ.π. χολωτός.

χολώδης-ους-ες κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ πλήρης χολῆς : Ἱππ.Ἀφ.1244, αὐτ.1185,1 **χλωραὶ γλῶσσαι χολώδεις** (ἐκ πλεονασμοῦ χολῆς), Πλάτ.Τίμ.86Ε **πικροὶ καὶ χολώδεις χυμοί,** Ἀριστλ.Ζ1 2,15,11 **χολώδης ὑγρότης,** Παῦλ.Αἰγ.6· || **χολώδεις ἄνθρωποι** πλήρεις χολῆς : Ἀριστφ.Μεταφ.1,1,6· **2)** κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χολήν : Πλάτ.Τίμ.71Β **χολώδη χρώματα,** αὐτ.83Β **ἡ πικρότης αὖ βαφεῖσα αἵματι χρῶμα ἔσχεν ἐρυθρότερον, τοῦ δὲ μέλανος τούτῳ ξυγκεραννυμένου χολῶδες,** Γαλ.9, 251 **οἷς ἂν ἐπὶ τὸ χολωδέστερον ἡ χρόα μεταβάλῃ·** **3)** μτφ. κ. νεώτ. ὁ πλήρης ὀργῆς, ὁ ὀργίλος, ὁ θυμώδης : Λουκ.ΒΠρ.7 **συνέσπακε τὰς ὀφρῦς καὶ ἀπειλητικόν τι καὶ χολῶδες ὑποβλέπει·** πρβλ.Φιλόστρ.829.

χολώνω δημ. τ. τοῦ χολῶ βλ.λ.

χολῶομαι μτγν. ἀντὶ χολοῦμαι : Νόνν.Δ 5,437, αὐτ. 447 **σκυλάκεσσι χολώεται,** αὐτ.4,169 **χολωομένης δὲ τεκούσης.**

χολωτός-ή-όν (χολῶ) ὁ πλήρης ὀργῆς, ὁ ὠργισμένος, ὁ ὀργίλος, ὁ θυμώδης : Ἰλ.Δ 241 **τοὺς μάλα νεικείεσκε χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν,** Ὀδ.Χ 26 **νείκειον δ' Ὀδυσῆα χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν.**

χάμαρος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἀστακιδῶν μαλακοστράκων, ἔχον διάφορα εἴδη, ὧν γνωστότερον χόμαρος ὁ κοινὸς ἢ θαλάσσιος ἀστακός.

χονδράδα, χονδράδι, χονδραίνω, χονδρέλα κττ. ἀντὶ χοντράδα, χοντράδι, χοντραίνω, χοντρέλα βλ.λς.

χονδράκανθος-ον κ. νεώτ. ὁ ἔχων ἄκανθαν ἐκ χόνδρων, ὀστᾶ χονδρώδη : Ἀριστλ.Ζ1 3,7,10, αὐτ.ΖΜ 2,9,13 **σελάχη χονδράκανθα τὴν φύσιν ἐστί·** **2)** νεώτ. ζῳολ. τὸ ἀρσ. χονδράκανθος ὡς οὐσ. γένος μαλακοστράκων ἐνδιαιτωμένων παρασιτικῶς ἐπὶ τῶν βραγχίων τῶν ἰχθύων.

χονδρεῖον (τὸ) μτγν. τὸ χονδροκοπεῖον βλ.λ.· Λοβεκ.Φρύν.310.

χονδρεκτομία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ δι' ἐγχειρήσεως ἀφαίρεσις τμήματος τοῦ χόνδρου ὀστοῦ τινος.

χονδρεύω ποιῶ, παρασκευάζω χόνδρους βλ.λ.2)· Ἡσ. «χονδρεύει· σεμίδαλιν ποιεῖ»· **2)** συμπυκνοῦμαι, μεταβάλλομαι εἰς χόνδρον βλ.λ.4)· Ἡσ.

χονδρικός-ή-όν νεώτ., δημ. προφ. χοντρικός **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χόνδρον βλ.λ.4), **ὁ** ἀποτελῶν τὸν χόνδρον : **χονδρικὸς ἱστὸς** (ὁ χόνδρος βλ.λ.4)· **2)** νεώτ. δημ. προφ. **χοντρικὸς** ὁ κατὰ μεγάλας ποσότητας διδόμενος ἢ γινόμενος, ἀντίθ. λιανικός : **χονδρικὴ πώλησις·** κ. ἐπίρρ. νεώτ. **χονδρικῶς,** δημ. κ. **-ά.**

χονδρίλη (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἀ. κονδρίλλη βλ.λ. : Διοσκ.2,129, Γαλ.6,358, Ἡσ., Παῦλ.Αἰγ.250,39.

χονδρίλλα (ἡ) νεώτ. βοτον. κ. **-ίλλη** κ. **-ύλλα** γένος ποωδῶν **προσωπανθῶν** φυτῶν.

χονδρίνη (ἡ) νεώτ. ἡ συστατικὴ οὐσία τῶν χόνδρων, ἀποτελοῦσα εἶδος ζωϊκῆς κόλλας λαμβανομένης διὰ βρασμοῦ ἐκ τῶν χόνδρων.

χόνδρινος-η-ον κ. νεώτ. ὁ πεποιημένος, κατεσκευασμένος **ἐκ** χόνδρου βλ.λ 2), ἐκ χονδρῶς ἠλεσμένων κριθῶν ἢ ζειῶν, ἀ. χονδρίτης : Ἀρχέστρ.π.Ἀθήν.3,112Β **ὃν καλέουσι κεῖνοι κριμνατίαν, οἱ δ' ἄλλοι χόνδρινον ἄρτον·** **2)** νεώτ. ὁ ἐκ χόνδρου συνιστάμενος.

χονδρίον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χόνδρος βλ.λ. : Ἱππ. Ἄρθρ.810· **2)** Ἡσ. «χονδρίον· πίναξ, κέραμος» (πιθ. πίναξ κεραμέος)· **3)** ἀντὶ χανδροκόπιον ἢ χονδροκοπεῖον βλ.λ.· Πολυδ.7,18.

χονδρίς-ιδος (ἡ) μτγν. τὸ φυτὸν **ψευδοδίκταμνον** βλ λ. : Πλίν.Φ1 25,53, αὐτ.56,31.

χονδρίτης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ πεποιημένος **ἐκ** χόνδρου, ὁ παρεσκευασμένος ἐκ χονδρῶς ἠλεσμένων κριθῶν, ἀλφίτων : Ἀθήν.3,109C **ἄρτων ἐκτίθεται γένη . . ζυμίτην ἄζυμον σεμιδαλίτην χονδρίτην,** αὐτ.115D **τῶν χονδριτῶν τοὺς σεμιδαλίτας πρὸς ἰσχὺν φησι μᾶλλον πεφυκέναι·** **2)** νεώτ. ἀστρον. εἶδος ἀερολίθου ἔχοντος ὑφὴν **κοκκώδη** καὶ συγκειμένου ἐκ μὴ μεταλλικῆς ὕλης.

χονδριῶ-άω μτγν. ἐπὶ τῶν γυναικείων μαστῶν, εἶμαι χονδρώδης ἢ θρομβώδης, σπαργῶ, οἰδαίνομαι ὡς ὢν πλήρης θρόμβων γάλακτος : Διοσκ.2,129 **πρὸς δὲ χονδριῶντας μαστοὺς καὶ σπαργανώσεις ἐφόμενος ἐν θαλάττῃ ἁρμόζει καταπλασθείς.**

χονδρ(ο)- κ. νεώτ., δημ. προφ. χοντρ(ο)- πρῶτον συνθετικὸν πλείστων λέξεων τῆς νεωτέρας καὶ δημ. γλώσσης προσδίδον εἰς τὸ διὰ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ σημαινόμενον τὴν ἔννοιαν τοῦ χονδροῦ, τοῦ παχέος, οἷον χοντροκόκκαλος, χοντρόπετσος, χοντροπόδαρος κττ.· **2)** ὁμ. προσδίδον εἰς τὸ διὰ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ δηλούμενον τὴν ἔννοιαν τοῦ χονδροειδοῦς ἢ ἀδρομεροῦς, ἀτέχνου ἢ βαναύσου, οἷον χοντροδουλειά, χοντροκομμένος, κττ.· **3)** ὁμ. προσδίδον εἰς τὸ διὰ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ δηλούμενον τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀγροίκου καὶ ἀξέστου, οἷον χοντράνθρωπος, χοντροκοπιὰ κττ.

χονδροβολία (ἡ) γλωσσ. ἔδαφος ἐστρωμένον μὲ μικρὰ λιθάρια : **χονδροβολίας ἔδαφος.**

χονδρογενής-οῦς-ές νεώτ. ἐπὶ ὀστῶν, **ὁ ἐκ** χόνδρου διαπλασθείς, συνιστάμενος.

χονδροδίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτ. ὀρυκτὸν ἀποτελοῦν ἕνωσιν πυριτικοῦ μαγνησίου καὶ σιδήρου μετὰ φθοριοϋδροξιδίου τοῦ μαγνησίου.

χονδροδυστροφία (ἡ) νεώτ. συγγενὴς δυστροφία συνισταμένη εἰς χρονίαν ἀραίωσιν καὶ μαλάκυνσιν τῶν ὀστῶν, ἰδ. τῶν ἄκρων κατὰ τὰς ἀρθρώσεις ἃς καὶ παραμορφώνει.

χονδροειδής-οῦς-ές νεώτ. κ. δημ. **χοντρο-,** παρυθ. **-έστερος, -έστατος, ὁ** χονδρὸς καὶ ἄκομψος τὴν ἐμφάνισιν, ὁ μὴ λεπτός, ὁ ἀπειρόκαλος, ὁ ἀδρομερής : **χονδροειδὴς κατεργασία·** **2)** ὁ βάναυσος, ὁ ἀγροῖκος, ὁ ἄξεστος, ὁ τραχύς, ὁ χυδαῖος : Λασκαρ.Μυστ.16 **ἐπαράβλεψε τὰ εὐγενικὰ καὶ ὑψηλὰ τέλη τοῦ γάμου καὶ μόνον ἐχρησιμεύτηκε ἀπὸ τὲς χονδροειδεῖς ὑλικότητές του!·** **3)** ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἀπρεπὴς ἢ ἄτοπος: **χονδροειδὲς ἀστεῖον, - χονδροειδεῖς τρόποι.**

χονδροειδῶς ἐπίρρ. νεώτ. κατὰ τρόπον χονδροειδῆ, ἀπειρόκολον, ἄκομψον : Δροσ.Βοτάν.10 ἀπετελοῦντο ἀπὸ τεμάχια καὶ λείψανα πολλῶν παλαιῶν ἐνδυμάτων συνερραμμένων ἀτέχνως καὶ χονδροειδῶς· 2) λίαν ἀπρεπῶς, ὁπόπως : συμπεριεφέρθη χονδροειδῶς.
χονδροκλάστης (ὁ) νεώτ. ἀνατ. πολυπύρηνα γιγαντοκύτταρα διαβιβρώσκοντα καὶ διαλύοντα τὰ κύτταρα τοῦ χόνδρου, ὅταν οὗτος ἀποτιτανωθῇ καὶ ἀποκτήσῃ ἀγγεῖα.
χονδροκλώνιον (τὸ) νεώτ. βοταν. γένος γιγαρτινιδῶν ἀλγῶν περιλαμβάνον εἴδη ἀπαντῶντα εἰς τὰς εὐκράτους θαλάσσας τῆς γῆς.
χονδρόκοκκος(-η)-ο(ν) νεώτ., δημ. προφ. χοντρό- ὁ ἐξ ἁδρῶν ἢ χονδρῶν κόκκων συγκείμενος, ἀποτελούμενος.
χονδρόκολλα (ἡ) νεώτ. εἶδος ζωϊκῆς κόλλας, ἓν τῶν συστατικῶν τοῦ χονδρικοῦ ἱστοῦ.
χονδροκοπεῖον (τὸ) μτγν. ὁ μύλος ἐν ᾧ ἔκοπτον, ἤλεθον τὸν χόνδρον· Ἡσ. «χονδροκοπεῖα· μυλῶν ὅπου ὁ χόνδρος κόπτεται» : Πολυδ.3,78, αὐτ.7,19, Λοβεκ.Φρύν.310.
χονδροκοπῆς ἐπίρρ. δημ. χονδροειδῶς καὶ ἀκόμψως : Μωραΐτ.1,7 τὴν ἐθαύμαζον ὅλαι. Ἀλλὰ καὶ τὴν ἐζήλευαν. Ἰδίως ἄλλαι τινὲς «χονδροκοπῆς» γυναῖκες.
χονδροκόπιον (τὸ) Ἡσ. ἀντὶ χονδροκοπεῖον βλ.λ.
χονδρολόγημα-ατος (τὸ) νεώτ. χονδροειδὴς καὶ ἀπρεπὴς λόγος.
χονδρομέταξα (ἡ) νεώτ. κροκὺς μετάξης, χοντρὸ μετάξι.
χόνδρον (τὸ) πάπ. κ. μσν. ἀντὶ χόνδρος βλ.λ., χονδροαλεσμένος σῖτος : πάπ. οὐ θέλω χόντρον (χόνδρον)· 2) μσν. ἀντὶ χόνδρος βλ.λ.4) : Φυλῆς Ἐλέφαντ.96,264 (ἔκδ. Wernsd.) χόνδρον μαλαχθέν.
χονδρονευρώδης-ους-ες ὁ ἐξ οὐσίας συγκειμένης ἐκ χόνδρων καὶ νεύρων : Ἱππ.Μοχλ.842.
χονδροπλάστη (ἡ) νεώτ. ἀνατ. κοιλότης τοῦ χονδρώδους ἱστοῦ ἐγκλείουσα ἴδια κύτταρα.
χονδρόπλεκτος-ον νεώτ. ὁ ἁδρῶς ἢ χονδρῶς πεπλεγμένος.
χονδροποίησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ μετατροπὴ τοῦ πλακοῦντος τῆς πυρίτιδος εἰς χόνδρους ἢ κόκκους διὰ τῶν κοκκωτηρίων.
χονδροποιητικός-ή-όν μτγν. ὁ ποιῶν, παράγων χόνδρον βλ.λ.4), ὁ ἔχων τὴν ἱκανότητα νὰ παράγῃ χόνδρον : Γαλ.5,12 δυνάμει ὀστοποιητικὴ τε καὶ νευροποιητικὴ καὶ χονδροποιητική.
χονδροποιός-όν νεώτ. ὁ συμβάλλων, ὁ συντελῶν εἰς τὴν χονδροποίησιν· 2) τὸ θηλ. χονδροποιὸς ὡς οὐσ. τὸ διὰ τὴν χονδροποίησιν τῆς πυρίτιδος μηχάνημα· 3) τὸ οὐδ. χονδροποιὸν τὸ διὰ τὴν χονδροποίησιν τῆς πυρίτιδος κόσκινον.
χονδροποιῶ-έω νεώτ., ἀόρ. ἐχονδροποίησα, μετατρέπω τὸ μῖγμα τῶν συστατικῶν τῆς πυρίτιδος εἰς χόνδρους ἢ κόκκους· 2) ρηματ.π. χονδροποίησις, χονδροποιός.
χονδροπτισάνη (ἡ) εἶδος πτισάνης ἐκ χόνδρων παρεχομένη ὡς ποτὸν εἰς ἀσθενεῖς : Foës.Oec. Hipp. ἐν λ. χόνδρος.
χόνδρος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. πᾶν σφαιροειδὲς τεμάχιον πράγματός τινος, μικρὸς βῶλος, κόκκος, σπυρί : Ἡρ.4,181 ἁλὸς . . τρύφεα κατὰ χόνδρους μεγάλους, αὐτ.185 οἰκία . . ἐκ τῶν ἁλίνων χόνδρων οἰκοδομέεται, Ἱππ.879C ἁλὸς χόνδρους, Θεόφρ.Φ1 9,4,10 χόνδρος σμύρνης, Διόδ.Σ 3,14 μολίβδου βῶλον καὶ χόνδρους ἁλῶν (Σουΐδ. «ἁλῶν χόνδρος, παχὺς ἅλς»), Λουκ.Ὄν.12 χόνδρους δύο λαβοῦσα τὸν μὲν λιβανωτὸν τῷ πυρὶ τοῦ λύχνου ἐπέθηκε, αὐτ.ΖΤραγ.15 λιβανωτοῦ χόνδρους τέσσαρας, Κλήμ.Ἀλ.843, Ἀέτ.9,39 ἁλῶν χόνδρον ἐν τῷ στόματι κατεχέτωσαν, αὐτ.37, Γεωπ.9,23,5, Πρόδρ.Ροδ.329· ‖ χόνδρος (ὁ) ἀπολ. ἅλας : Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 7,736 πικρὸς ἀδυμαγὴς χόνδρος ἐπαφίδιος· 2) κ. νεώτ. ὁ ἁδρῶς ἢ χονδρῶς ἀληλεσμένος σῖτος ἢ ζειά, χοντραλεσμένο, χοντροκοπανισμένο σιτάρι, μπληγούρι, ἴδ. ἄλιξ : Στησίχ.8 σασαμίδας χόνδρον τε καὶ ἐγκρίδας, Φερεκρ.Μεταλλ.1,18 χόνδρος γάλακτι κατανενιμμένος, Ἕρμιππ.Φορμοφόρ.1,6 ἐκ δ' Ἰταλίας χόνδρους καὶ πλευρὰ βόεια, Ἀριστφ.ἀπ.10 χόνδρον ἕψειν, Ἀντιφάν.Ἀντεία 1,2 χόνδρος Μεγαρικός, Ἀλεξ.Πονήρ.6 χόνδρος Θετταλικός, Ἀριστλ.Πρ.21,21 ὁ χόνδρος πλεῖον ὕδωρ δέχεται, ἢ οἱ πυροὶ ἐξ ὧν ὁ τοιοῦτος ἐγένετο χόνδρος, Πολύβ.12,2,5 τὸν μὲν τοῖς οἰκέταις μετὰ χόνδρου κόψαντες σάττουσιν εἰς ἀγγεῖα· 3) ὁ ἐκ χονδροῦ ἀλεύρου παρεσκευασμένος ζωμός : Ἀριστφ. ἀπ.10, αὐτ.364· πρβλ. χονδροπτισάνη· ‖ παροιμ. ἐπὶ γέροντος : Ἀριστφ.Σφ.737 ὅσα πρεσβύτῃ ξύμφορα, χόνδρον λείχειν· 4) κ. νεώτ. ἀνατ. τραχὺς καὶ ἐλαστικὸς γαλακτόχρους ζωϊκὸς ἱστός, ἀπαντῶν κατὰ τὰ ἄκρα τῶν ὀστῶν, τὸ πτερύγιον τοῦ ὠτός, τὸ ρινικὸν διάφραγμα κτλ., τὸ τραγανό· Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.152 «χόνδρος τὸ ἐν τοῖς μέλεσι τραγανόν», Πολυδ.2,232 «ὁ χόνδρος συγκείμενος ἐκ νεύρων τε καὶ ὀστῶν καὶ ἑκατέρῳ τούτων προσεοικὼς μάλιστα δοκεῖ εἶναι τῶν ὀστῶν τέλος» : Ἱππ.Ἀφ.1257, Ἀριστλ.ΖΙ 3,8,1 ἔστι δὲ καὶ ὁ χόνδρος τῆς αὐτῆς φύσεως τοῖς ὀστοῖς, αὐτ.ΖΜ 2,9,15 ‖ ἰδ. ὁ κατὰ τὸ στῆθος χόνδρος, δι' οὗ ἑνοῦνται αἱ ψευδοπλευραὶ πρὸς τὸ κατώτατον ἄκρον τοῦ ὀστοῦ τοῦ στέρνου, ὁ. χόνδρος ξιφοειδής : Ἱππ.1208Β, Νίκ.Ἀλεξ.123 περιφαύουσι δ' ἀνίαι θώρηκος· τάθι χόνδρος ὑπὲρ κύτος ἕζετο γαστρός· ‖ ὁ χόνδρος τοῦ ὠτός : Ἀριστλ.ΖΙ 1,9,4 ὠτὸς δὲ μέρος τὸ μὲν ἀνώνυμον, τὸ δὲ λοβός· ὅλον δὲ ἐκ χόνδρου καὶ σαρκὸς σύγκειται· ‖ χόνδρος ὠλενίτης ἡ ὠμοπλάτη : Λυκόφρ.175· ‖ κ. ἐπὶ τοῦ χόνδρου τῆς ρινός : Πολυδ.2,99· ‖ κ. ἐπὶ τοῦ χόνδρου τῆς τραχείας : Πολυδ.2,99· 5) κ. ἐπὶ τῶν νέων καὶ τρυφερῶν ἔτι κεράτων, ἰδ. τῆς ἐλάφου : Αἰλ.ΖΙ 6,5 πρὶν τοὺς καλουμένους χόνδρους λαβεῖν· 6) νεώτ. γένος ἐρυθροφυκῶν ἀλγῶν τῶν ψυχρῶν θαλασσῶν.
χονδρός-ά-όν κ. νεώτ., μσν. κ. δημ. χοντρός-ή-ό(ν), παραθ. -ότερος, κ. -ύτερος, -ότατος, ὁ ὅμοιος πρὸς χόνδρους βλ.λ.1), ὁ ἐξ ἁδρῶν μορίων ἢ κόκκων συγκείμενος, ἀποτελούμενος : Ἱπ. 668,6 ἄλευρα χονδρότερα, Ἀριστφ.Ἀχ.521 χονδροὺς ἅλας (ὅ. γρ. ἀντὶ χόνδρους), αὐτ.205, Ἀριστλ.Μετ.2,3 ἅλες οὐ χονδροί, ἀλλὰ χαῦνοι καὶ λεπτοὶ ὥσπερ χιών, αὐτ.Πρ.21,9 ἄλφιτον ἀραιὸν καὶ χονδρόν, Φοῖνιξ π.Ἀθήν.9,359Ε χάλα λήψεται χονδρόν (ὅ. γρ. χόνδρον), - χαντρὸ ἁλάτι - πιπέρι· πρβλ.ΕΜ 18,44, ΑΒ 1287, Χοιροβ.Θεο.550,31· 2) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ παχύς, ὁ ἁδρός, ὁ ἁδρομερής, ὁ ὀγκώδης, ὁ εὐμεγέθης, ἀντίθ. λεπτός, φιλός, φτενός : Σχόλ.Ὀδ.Ν 399 ἱμάτιον παχὺ ἤτοι χοντρόν, Πάπ. ὀθόνια χονδρὰ ἔμπλουμα, Πρόδρ.2,195 κραμβὶν καρδίαι δώδεκα χονδραὶ καὶ χιονάται, Φραντζ.3,9 ἑλέπολιν . . μετὰ ξύλων χοντρῶν, Ἐρωτόκρ.2,1879 ἤσφιξε τὰ κοντάρι, | ποὺ δυὸ κομμάτια τὸ 'καμε . . μ' ὅλον ὁπού τονε χοντρὸ καὶ δυνατὸ περίσσα, αὐτ.2147 χοντρὸ χαράκι, Μωραΐτ.1,47 μὲ χεῖρας χονδράς, χονδρὸν ξύλον, - χοντρὰ σκοινὶ - χαρτί, - χοντρὴ βελόνα - στάμνα, - χοντρὸ πλέξιμο (τὸ ἀραιῶς καὶ διὰ παχέος νήματος πεπλεγμένον), φρ. ἔχει χοντρὸ πετσὶ (εἶναι παχύδερμος, κ. μτφ. εἶναι ἀναίσθητος ἢ ἀσυνείδητος, χοντρόπετσος)· ‖ νεώτ. κ. δημ. ὁ παχύσαρκος, ὁ εὔσωμος, ὁ σωματώδης, ὁ μεγαλόσωμος : πῆρε μιὰ χοντρὴ γυναῖκα, - χοντρὸ γουρούνι, - χοντρὰ ζῶα (οἱ βόες,

ἵπποι, ὄνοι κττ. ἐν ἀντιθ. πρὸς τὰ φιλά)· 3) δημ. ὁ βαρύς, ὁ δι' ὃν ἀπαιτοῦνται μεγάλαι δυνάμεις ἢ προσπάθειαι : **ἀρρώστησε καὶ δὲ μπορεῖ νὰ καταπιάνεται πιὰ μὲ τὶς χοντρὲς δουλειές·** ‖ **χοντρὴ φωνὴ** ἡ βαρεῖα, βαθεῖα καί πως βραχνή· ‖ ὁ ὑπερβολικός : **χοντρὲς ψευτιές, φρ. τὰ παραλέει χοντρά** (ὑπερβάλλει εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ τὰ πράγματα, τὰ μεγαλοποιεῖ)· 4) νεώτ. κ. δημ. μτφ. ἰδ. ἐπὶ προσ., ὁ δύσνους, ὁ βλάξ : Νικήτ.Στηθάτος π.Θησ.Στεφ. **τῶν πάντη χοντρῶν καὶ ἀμύστων, - χοντρὸ μυαλὰ** (τὸ ἀκαλλιέργητον), **- χοντρὸ κεφάλι** (νωθρὰ διάνοια)· ‖ νεώτ. κ. δημ. μτφ. ὁ βάναυσος, ὁ ἀγροῖκος, ὁ ἄξεστος, ὁ χυδαῖος : **εἶναι χοντρὸς ἄνθρωπος, δὲν ξαίρει καθόλου πῶς νὰ φερθῇ·** ‖ **χοντρὸς λαός** ὁ χύδην ὄχλος : Ἐρωτόκρ.2,841 **καὶ μέσα στὸ χοντρὸ λαὸ πολλὴ βαβοῦρα γίνη·** 5) νεώτ. κ. δημ. μτφ. ὁ χονδροειδής, ὁ τραχύς, ὁ ἄτοπος, ὁ ἀπρεπής : Βηλαρ.Παιήμ.29,26 **ὢ χονδρὴ συκοφαντία, ὢ κακόβουλε γλωσσά, - χοντρὸς λόγος** (ὁ προσβλητικὸς ἢ ἀπρεπής, ἡ ὕβρις), **- χοντρὰ λόγια - ἀστεῖα - καμώματα.**

χονδροσάρκωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἰατρ. εἶδος σαρκώματος τῶν χόνδρων, ἤτοι παθολογικὸς ὄγκος συμμιγὴς ἐκ χονδρώδους ἱστοῦ καὶ ἐμβρυϊκῶν κυττάρων.

χονδροσύνδεσμος (ὁ) μτγν. ὁ σύνδεσμος τῶν χόνδρων βλ.λ.4) : Γαλ.3,50 **χόνδρῳ σύνδεσμος καὶ ὃν χονδροσύνδεσμον ὀνομάζουσιν.**

χονδροσύνδετος-ον μσν. ὁ συνδεδεμένος διὰ χόνδρου ἢ ὁ ἐκ χόνδρων βλ.λ.4)· Φιλῆς Ἐλέφαντ.70 **τὰς βάσεις ἔχοντα χονδροσυνδέτους.**

χονδρόσωμος (-η)-ο(ν) νεώτ., δημ. προφ. χοντρο- ὁ ἔχων χονδρόν, ὀγκῶδες σῶμα, ὁ εὔσωμος, ὁ εὐτραφής, ὁ σωματώδης.

χονδρότης-ητος (ἡ) νεώτ. τὸ χόντρος βλ.λ.

χονδρότυπος-ον ὁ κατεσκευασμένος, ἐσχηματισμένος ἢ πλασμένος ἐκ χόνδρου βλ.λ.4) : Ἀριστλ.Ζ1 9,22,2.

χονδροφυής-οῦς-ές ὁ ἐκ χόνδρου βλ.λ.4), ὁ χονδρώδης : Μάτρ.π.Ἀθήν.3,135B **φῆττά τε χονδροφυὴς καὶ τρίγλη μιλτοπάρηος.**

χονδρόφυτον (τὸ) νεώτ. ἰατρ. παθολογικὴ ἐκβλάστησις χονδρώδους ἱστοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὀστῶν.

χονδρόχυλον (τὸ) μσν. εἶδος ἄρτου κατωτέρας ποιότητος, πιθ. ὁ μὴ διὰ καθαροῦ μηδ' ἱκανοῦ ὕδατος ζυμωμένος ἄρτος : Πρόδρ.2,416 **ἐκεῖνοι τ' ἀφρατούτζικον ἀεὶ μὲ τὸ σησάμιν, | ἡμεῖς δὲ τὸ χονδρόχυλον τὸ ατακτοκυλισμένον.**

χόνδρυλλα (ἡ) κ. νεώτ. ἃ. χονδρίλη βλ.λ. : Θεόφρ.ΦΙ 7,7,1, **αὐτ.7,11,4·** 2) νεώτ. βοταν. ἀντὶ χονδρίλλα βλ.λ.

χονδρύνω νεώτ. ἀόρ. **ἐχόνδρυνα,** κτ. ἀποκατάστασιν τοῦ δημ. χοντρένω βλ.λ.

χονδρώδης-ους-ες κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χόνδρους βλ.λ.1), ἢ ὁ ἐκ χόνδρων ἢ κόκκων ἀποτελούμενος : Ἱππ.585,33 **ἄλευρα χονδρώδη,** Ἀθήν.3, 115D· 2) κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χόνδρον βλ.λ.4) κατὰ τὴν φύσιν ἢ τὴν σύστασιν : Ἱππ.Ἀγμ.778 **ὁτὲ μὲν τὸ χονδρῶδες αὐτοῦ, ἀφ' οὗ πέφυκεν ὁ τένων ὄπισθεν τοῦ βραχίονος,** Ἀριστλ.Ζ1 1,12,1, αὐτ.1,16,13, αὐτ.2,1,46, αὐτ.ΖΜ 2,9,6 **χονδρώδη μόρια,** Πολυδ.2,70 **χονδρώδης χιτὼν ὀφθαλμοῦ,** Νεμέσ.Φυσ.Ἀνθρ.198 **τὸ χονδρῶδες τῶν ὤτων,** αὐτ.236· ‖ **τὸ** οὐδ. **τὸ χονδρῶδες** τὸ ἐκ χόνδρων συγκείμενον μέρος : Ἀριστλ.Ζ1 4,1,22.

χόνδρωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἰατρ. εἶδος νεοπλάσματος ἐκ χονδρώδους ἐμβρυϊκοῦ ἱστοῦ ἀναπτυσσομένου ἢ ἐντὸς ὀστοῦ τινος ἢ καὶ ὅλως ἀνεξαρτήτως παντὸς φυσιολογικοῦ χόνδρου ἐντὸς ἢ ἐγγὺς ἀδενωτῶν ὀργάνων.

χονδρῶς ἐπίρρ. νεώτ., δημ. χοντρά, κατὰ τρόπον χονδρόν, χονδροειδῶς, ἀπειροκάλως, ἀκόμψως· 2) κατὰ τρόπον τραχύν, ἀτόπως, ἀπρεπῶς : **συμπεριεφέρθη χονδρῶς.**

χόννος (ὁ) μτγν. Ἀθήν.11,502B «χόννοι. παρὰ Γορτυνίοις ποτηρίου εἶδος ὅμοιον θηρικλείῳ χάλκεον, ὃ δίδοσθαι τῷ ἁρπασθέντι ὑπὸ τοῦ ἐραστοῦ φησιν Ἑρμῶναξ»· Ἡσ. «χό(ν)νος· ποτήριον χάλκεον», Εὐστ.1153,42 «ποτήριόν τι χάλκεον θηρικλείῳ ἐοικός».

χονσά Σουΐδ. «παρὰ Βουλγάροις οἱ κλέπται».

χοντράδα (ἡ) δημ. χονδροειδὴς τρόπος, **ἀγροῖκος** συμπεριφορά· 2) ἀντὶ χοντράδι βλ.λ.1).

χοντράδι (τὸ) δημ. χονδρὸν ἀπόξεσμα νημάτων, ἐρίων κττ., κροκύς, γνάφαλον, στυππεῖον, ἃ. χοντρόδα· 2) μικρὸς σκληρὸς ὄγκος ἐντὸς μαλακοῦ τινος ὑλικοῦ ἢ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ.

χοντραίνω δημ. ἃ. χοντρένω βλ.λ.

χοντρανθρωπιά (ἡ) δημ. ἡ ἰδιότης ἢ ἡ πρᾶξις τοῦ χοντρανθρώπου, βαναυσότης, χυδαιότης.

χοντράνθρωπος (ὁ) δημ. ἄνθρωπος ἀγροῖκος τοὺς τρόπους, ἀπειρόκαλος, ὁ χυδαῖος, ὁ βάναυσος, ὁ πρόστυχος, ὁ χωριάτης.

χοντραχείλης (ὁ) δημ. ὁ ἔχων χονδρά, **παχέα,** σαρκώδη χείλη.

χοντρέλλα (ἡ) δημ. κ. χοντρέλ(λ)ω γυνὴ εὔσωμος, χονδρὴ κατὰ τὸ σῶμα.

χόντρεμα (τὸ) δημ. τὸ νὰ γίνεταί τις ἢ τι χονδρὸν ἢ χονδρότερον.

χοντρένω δημ. κ. χοντραίνω, ἀόρ. **(ἐ)χόντρυνα,** παθ. μτχ. παρακ. **χοντρευένος,** μτβ. καθιστῶ, κάμνω τι χονδρὸν ἢ χονδρότερον, αὐξάνω τι κατὰ τὸ πάχος· 2) μτφ. ἐν τῇ φρ. **τὰ χόντρυναν** (ἐξετράπησαν εἰς βαρεῖς λόγους ἢ καὶ ὕβρεις ἐν τῇ συζητήσει αὐτῶν)· 3) ἀμτβ. γίνομαι χονδρός, ἢ καθίσταμαι χονδρότερος ἀπὸ πρίν, παχύνομαι : **ὅταν παντρεύτηκε, χόντρυνε, - χόντρυνε καὶ δὲν τὸν χωρᾶνε τὰ ροῦχά του, - ἐχόντρυνε ἡ φωνή του** (ὁ τόνος τῆς φωνῆς του κατέστη βαρύτερος)· ‖ **χοντρεμένος** ὁ καταστὰς παχύς, ὀγκώδης, ἰδ. ἐπὶ ζῴων καὶ καρπῶν : **χοντρεμένα πουλερικά, - οἱ χοντρεμένες μὲ λίπασμα ντομάτες εἶναι ἄνοστες·** 4) ρηματ. π. χόντρεμα.

χοντρικός-ή-ό(ν) μσν. κ. δημ. ὁ χονδροειδής, ὁ ἀγροῖκος, ὁ βάναυσος, ὁ χυδαῖος, ὁ χωριάτικος : Ἐρωτόκρ.4,1406 **κι ὅ,τι κι ἂν ἤκαμε γιὰ μᾶς τοῦτο τὸ παλληκάρι, | μὲ χοντρικὴν ἀντίμεψη τὴν πλερωμὴ νὰ πάρῃ·** 2) δημ. ἀντὶ χονδρικὸς βλ.λ.2)· ἐπίρρ. **-κά.**

χοντρο- δημ. τ. τοῦ χονδρο- βλ.λ.

χοντρογάϊδαρος (ὁ) δημ. μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ ἀγροῖκος, ὁ ἄξεστος, χυδαῖος, χοντράνθρωπος.

χοντρογυναίκα (ἡ) δημ. γυνὴ ἄξεστος, χυδαία, ἀγροῖκος, βάναυσος.

χοντρογύναιξο (τὸ) δημ. ἃ. χοντρογυναίκα βλ.λ.

χοντροδουλειά (ἡ) δημ. βαρεῖα οἰκιακὴ ἢ χειρωνακτικὴ ἐργασία : **ἔχουν παραδουλεύτρα γιὰ τὶς χοντροδουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ·** 2) χονδροειδής, ἀδρομερὴς κατεργασία, **κακότεχνος ἐργασία,** βαναυσοτέχνημα.

χοντροδουλεμένος-η-ο δημ. ὁ ἀδρομερῶς ἢ ἀτέχνως, ἀπειροκάλως κατειργασμένος.

χοντροδουλεύω δημ., ἀόρ. (ἐ)χοντροδούλεψα ἐπαγγέλλομαι χονδρόν, βάναυσον ἔργον, βαναυσουργῶ· 2) ἐκτελῶ ἢ ἐξεργάζομαι ἔργον τι χονδροειδῶς, ἀτέχνως, ἀπειροκάλως

χοντροδουλευτής (ὁ) δημ. ὁ εἰς βαρείας καὶ βαναύσους χειροτεχνικὰς ἐργασίας ἀπασχολούμενος ἐργάτης.

χοντροδούλευτος-η-ο δημ. ὁ χοντροδουλεμένος βλ.λ.

χοντροκαμωμένος-η-ο δημ. ὁ ἀδρομερῶς εἰργασμένος, ὁ χονδροειδῶς ἢ ἀτέχνως παρε-

σκευοσυένος : χοντροκαμωμένη δουλειά· **2)** ἐπὶ προσ., ὁ ἔχων τὰ μέλη αὐτοῦ χονδρὰ ἢ τὰ χαρακτηριστικὰ ἀδρά, παχύς, χοντρός : Μωραΐτ Διηγ.Ι, 7 **αἱ ἄλλαι ἐκεῖναι χοντροκαμωμέναι** (γυναῖκες).
χοντροκάμωτος-η-ο δημ. ἅ. χοντροκαμωμένος βλ.λ.
χοντροκαύκαλος-η-ο δημ. ὁ ἔχων χονδρὸν κρανίον, καύκαλον.
χοντροκεφαλιά (ἡ) δημ. μτφ. ἡ νωθρότης τοῦ νοῦ, δύσνοια· **2)** ἰσχυρογνωμοσύνη.
χοντροκέφαλος-η-ο δημ. ὁ ἔχων ὀγκώδη κεφαλήν, χοντρὸ κεφάλι· **2)** μτφ. ὁ νωθρὸς τὸν νοῦν, τὴν σκέψιν, ὁ δύσνους, ὁ ἀμβλύνους, ὁ χοντρόμυαλος· **2)** μτφ. ὁ ἐπιμένων εἰς σφαλερὰς ἰδέας, ὁ ἰσχυρογνώμων, ὁ ξεροκέφαλος.
χοντροκόκκαλος-η-ο δημ. ὁ ἔχων ἀδρὰ ὀστᾶ, χοντρὰ κόκκαλα.
χοντρόκοκκος-η-ο δημ. τ. τοῦ χονδρόκοκκος.
χοντροκομμένος-η-ο δημ. ὁ κεκομμένος εἰς χόνδρους βλ.λ.1), ὁ ἀλεσμένος εἰς χονδροὺς κόκκους, εἰς μεγάλα τεμάχια : **χοντροκομμένος καφές, - χοντροκομμένο στάρι**· **2)** μτφ. ἐπὶ προσ., ἅ. χοντροκαμωμένος βλ.λ.2)· **3)** μτφ. ὁ χονδροειδῶς ἢ ἀτέχνως ἢ βαναύσως πεποιημένος : **χοντροκομμένο ἀστεῖο, - χοντροκομμένη φευτιά.**
χοντροκοπάνα (ἡ) δημ. χοντρὸς κόπανος βλ.λ.4)· **2)** μτφ. ἐπὶ γυναικός, ἡ χονδροειδὴς καὶ ἄκομψος· **3)** μτφ. συνεκδ. πᾶν τὸ χονδροειδὲς καὶ κακότεχνον.
χοντροκοπανίζω δημ., μτχ. παθ. παρακ. χοντροκοπανισμένος, κοπανίζω βλ.λ.2) τι εἰς χονδροὺς κόκκους : λαϊκ. τραγ. **πῶς τὸ τρίβουν τὸ πιπέρι, τοῦ διαβόλου καλογέροι, | μὲ τὴ μύτη τους τὸ τρίβουν καὶ τὸ χοντροκοπανίζουν, - χοντροκοπανισμένο πιπέρι - ἁλάτι**· **2)** ρηματ. π. χοντροκοπάνισμα.
χοντροκοπάνισμα (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χοντροκοπανίζω βλ.λ.
χοντροκοπιά (ἡ) δημ. χονδροειδής, κακότεχνος ἐργασία· **2)** ἐπὶ προσ., ὁ χονδροειδὴς καὶ ἄκομφος, ὁ χοντροκομμένος· **3)** ὁ ἀγροῖκος, ἄξεστος τρόπος ἢ ἐμφάνισις.
χοντρόκωλος-κώλα-κωλο δημ. ὁ ἔχων εὐτραφεῖς γλουτούς, παχείας, χονδρὰς πυγάς.
χοντρολαίμης-μα-μικο δημ. ὁ ἔχων παχὺν τράχηλον, χονδρὸν λαιμόν.
χοντρόλογο (τὸ) δημ., ἰδ. κτ. πληθ. **χοντρόλογα**, πρόστυχος, ὑβριστικὸς λόγος.
χοντρόμαλλος-η-ο δημ. ὁ συγκείμενος, ἀποτελούμενος ἐξ ἀδροῦ ἐρίου, ὁ ἔχων χοντρὸ μαλλί : **χοντρόμαλλο σκέπασμα, - χοντρόμαλλη κουβέρτα**· **2)** τὸ οὐδ. **χοντρόμαλλο** ὡς οὐσ. τὸ παχὺ ἢ ἀδρὸν ἔριον, χοντρὸ μαλλί.
χοντρομούρης-α-ικο δημ. ὁ ἔχων χονδροειδὲς πρόσωπον, ἀδρὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου· πρβλ. ἀσχημομούρης.
χοντρομπακάλης (ὁ) μεγαλέμπορος ὁποιωνδήποτε εἰδῶν πωλῶν χονδρικῶς.
χοντρομπαλάς-ού-άδικο δημ. ὁ καθ' ὑπερβολὴν χονδρὸς κατὰ τὸ σῶμα, ὁ εὐτραφής, ὁ σωματώδης, ὁ παχύσαρκος.
χοντρόμυαλος-η-ο δημ. ὁ δύσνους, ὁ ἀμβλύνους, ὁ εὐήθης, ἅ. χοντροκέφαλος.
χοντρομύτης-α-ικο δημ. ὁ ἔχων παχεῖαν ρῖνα, χοντρὴ μύτη· **2)** τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. τὸ ξηροβατικὸν πτηνὸν κορυδαλλός, ἅ. σιταρήθρα.
χόντρον (τὸ) πάπ. ἅ. χόνδρον βλ.λ.
χοντρονοικοκύρης (ὁ) δημ. ὁ μεγαλοκτηματίας : Καρκβ.Ζητ.30 **ὁ χοντρονοικοκύρης ποὺ θὰ ζητήσῃ τὸν δικηγόρο του.**
χοντρόπαν(ν)ο (τὸ) δημ. χονδρὸν ὕφασμα.
χοντροπελεκῶ δημ. κ. -άω πελεκῶ ἀδρομερῶς.
χοντρόπετσος-η-ο δημ. ὁ ἔχων παχὺ δέρμα, χοντρὸ πετσί, ὁ παχύδερμος· **2)** μτφ. ὁ ἀναίσθητος, ὁ ἀσυνείδητος.
χοντροπόδαρος (ὁ) δημ., τὸ θηλ. **-πόδαρη κ. -ποδαρούσα**, ὁ ἔχων εὐτραφεῖς, χονδροὺς πόδας ποὺ ἔχει χοντρὰ πόδια.
χοντροπουλῶ δημ. κ. **-άω** πωλῶ τι κατὰ μεγάλας ποσότητας, πωλῶ χονδρικῶς.
χόντρος (τὸ) δημ. ἡ ἰδιότης ἢ ἡ κατάστασις τοῦ χονδροῦ βλ.λ.2), πάχος, πολυσαρκία.
χοντρός-ή-ό(ν) μτγν., μσν. κ. δημ. τ. τοῦ χονδρός βλ.λ.2) : Σχόλ.'Οδ.Ν 399 **ἱμάτιον . . χοντράν**, 'Ερωτόκρ.2,2147 **χοντρὸ χαράκι**, Χατζόπ.'Υπεράνθρ. 26 **δύο χοντροὺς πάλους**, Καρκβ.Ζητ.7 **ἀκουμπισμένοι στὰ χοντρά τους ραβδιά.**
χοντρόσαρκος-η-ο δημ. ὁ ἔχων εὐτραφεῖς, παχείας, χονδρὰς σάρκας, ὁ εὔσαρκος.
χοντρόστομος-η-ο δημ. ὁ ἔχων εὔσαρκον στόμα, χοντρὰ χείλη : Παλαμ.Τρισεύγ.18 **τὰ κορίτσια μας | οἱ ἄσκημες κι οἱ ἀστόχαστες κι οἱ κρυφὲς κ' οἱ χοντράστομες.**
χοντροσύνη (ἡ) δημ. ἡ ἰδιότης τοῦ χονδροῦ· **2)** μτφ. βαναυσότης, χυδαιότης.
χοντρούλ(λ)α (ἡ) δημ. ἐπὶ γυναικός, ἡ ἀρκετὰ εὐτραφής, εὔσαρκος, χοντρή : δ. δίστ. **καλὰ 'καμα κι ἀγάπησα χοντρούλα καὶ γεμάτη.**
χοντρούλικος-η-ο δημ. ἅ. χοντρούτσικος βλ.λ.
χοντρουλός-ή-ό δημ. ὁ ὁπωσοῦν, ὁπωσδήποτε χονδρὸς βλ.λ.2).
χοντρούτσικος-η-ο δημ. ὁ ἀρκετά, ὁ κάπως, ὁ ὁπωσοῦν χονδρὸς βλ.λ.2).
χοντρόφλουδος-η-ο δημ. ἐπὶ καρπῶν, ὁ ἔχων παχύ, χονδρὸ φλούδι βλ.λ.
χοντροφρύδης (ὁ) δημ., τὸ θηλ. **-φρύδα** κ. **-φρυδού**, ὁ ἔχων δασείας ὀφρῦς, ἅ. φρυδάς.
χοντροφτειαγμένος-η-ο δημ. ἅ. χοντροκαμωμένος βλ.λ.
χοντροχείλης (ὁ) δημ., τὸ θηλ. **-α κ. -ού**, ὁ ἔχων εὐτραφῆ, σαρκώδη χείλη· πρβλ. χοντρόστομος.
χοντρόχερος-η-ικο δημ. ὁ ἔχων παχείας, χονδρὰς χεῖρας· πρβλ. χοντροπόδαρος.
χοντροχωριάτης (ὁ) δημ. ὁ βάναυσος, τραχύς, ἄξεστος χωριάτης.
χόντρωμα (τὸ) δημ. ἀντὶ χόντρεμα βλ.λ.
χοόπλαστος-ον (χοοπλαστῶ) μσν. ὁ ἐκ χοὸς πλασθείς : Εὐστ.Μαν.Κομν.ἐν **Taf de Thes** 421.
χοοπλαστῶ-έω μτγν. πλάττω ἐκ χοός, ἀπὸ χῶμα : 'Αθανάσ.2,428Γ **ὁ τὸν 'Αδὰμ χοοπλαστήσας**· **2)** ρηματ. π. χοόπλαστος.
χοοπότης (ὁ) μτγν. ὁ πίνων ὁλοκλήρους χόας βλ.λ., ἐπὶ τοῦ Διονύσου : 'Αθήν.12,533Ε **Διονύσῳ χοοπότῃ θυσιάσαντα καὶ τὴν χοῶν ἑορτὴν οὕτόθι καταδεῖξαι.**
χόος (ὁ) (1) ἀσυναίρ. τ. τοῦ χοῦς (1) βλ.λ.
χόος (ὁ) (2) ἀσυναίρ. τ. τοῦ χοῦς (2) βλ.λ.
χοοφορῶ-έω πάπ. φέρω, μεταφέρω χοῦν, κομίζω, κουβαλῶ χῶμα.
χοοφορία (ἡ) πάπ. τὸ χοοφορεῖν, ἡ μεταφορά, μετακόμισις χώματος : **ὄνοι εἰς χοοφορίαν.**
χοουΐα (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος φοινικοειδῶν περιλαμβάνον μικροῦ ἀναστήματος φοίνικας.
χοοῦμαι-όομαι μσν. μεταβάλλομαι εἰς χοῦν, εἰς χῶμα : Σταυδ.Θεόδ.1788 **ὁ χρυσὸς χοοῦται.**
χοραγεῖον (τὸ) δωρ. τ. τοῦ χορηγεῖον βλ.λ.· 'Ησ. «χοραγείων· διδασκαλείων».
χοραγέω δωρ. τ. τοῦ χορηγῶ βλ.λ. : 'Επιγρ.
χοράγιον (τὸ) πάπ. ἀντὶ χορήγιον βλ.λ.
χοραγός (ἡ) δωρ. τ. τοῦ χορηγός βλ.λ.· 'Ησ. «χοραγός· διδάσκαλος, ἔξαρχος» : Εὐρ.'Ελ.1454 **χοραγὲ τῶν καλλιχόρων δελφίνων**, Σώφρ.ἀπ.47 **Ahr.**
χοράρχης (ὁ) νεώτ. ὁ ἀρχηγὸς μουσικοῦ κ. ἰδ. ἐκκλ. χοροῦ, ὁ πρωτοψάλτης.

χοραύλης (ὁ) αὐλητὴς συνοδεύων τὸν χορὸν διὰ τοῦ αὐλοῦ, ὁ αὐλητὴς τοῦ χοροῦ : Πλούτ. Ἀντ.24 **Ἀναξήνορες δὲ κιθαρῳδοὶ καὶ Ξοῦθοι χοραῦλαι,** ΛουκίΛλ.ΑΠ II,II **οὐκ ᾔδειν σε τραγῳδὸν . . οὐδὲ χοραύλην,** Ἐπιγρ., Πετρών.53.

χοραυλῶ-έω μτγν. κ. μσν. συνοδεύω τὸν χορὸν διὰ τοῦ αὐλοῦ : Στράβ.17,I,II **ὁ ὕστατος ὁ Αὐλητής, ὃς χωρὶς τῆς ἄλλης ἀσελγείας χοραυλεῖν ἤσκησε,** Εὐστ.Πον.54,20 **μισθοῦ οἱ λυρῳδοὶ χοραυλοῦντες.**

χόρδα (ἡ) μσν. χορδή : ΨΚωδ.250,18 [ἐκδ.Preg.].

χορδάριον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χορδὴ βλ.λ.]:᾿Αλεξ. Λευκαδ.I **χορδαρίου τόμος ἧκεν.**

χορδαψία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ χορδοψὸς (τὸ) βλ.λ.

χορδαψός (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. νόσος τῶν ἐντέρων, ἄ. εἰλεὸς βλ.λ.· Ἡσ. «χορδαψός· πάθος ἐντέρων» : Ἱππ.Κῳακ.20Ι, Ἀρετ.᾿Οξ.Παθ.2,6, Σχόλ. Νικ.᾿Αλεξ.382 **δυσεντέριον . . ἐστὶ πάθος ὁ καλεῖται χορδαψός,** Θεοφάν.Νόνν.2,52 **Ἰλεός ἐστιν ὅταν δι᾿ ἔμφραξιν τῶν ἐντέρων μηκέτι κάτωθεν ἐκκρίνουσι τὴν κόπρον, ἀλλ᾿ ἐκκρίνουσιν αὐτὸν ἄνωθεν. καλοῦσι δὲ αὐτὸ οἱ ἰδιῶται χορδαφάν·** πρβλ. Ἀρκάδ.85, Λοβεκ.Παραλ 333, Foës.Oec. Hipp.· ‖ νεώτ. ἰατρ. ἰνώδεις συμφύσεις ἐν εἴδει χορδῆς σχηματιζόμεναι περὶ τὸ ἔντερον συνεπείᾳ φλεγμονῆς.

χόρδευμα-ατος (τὸ) [χορδεύω] τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χορδεύω βλ.λ., ἀλλᾶς, λουκάνικο : Ἀριστφ. Ἱππ.315 **εἰ δὲ μὴ σύ γ᾿ οἶσθα κάττυμ᾿, οὐδ᾿ ἐγὼ χορδεύματα.**

χορδεύω [χορδή] κ. μσν. κατασκευάζω, παρασκευάζω ἀλλᾶντας, λουκάνικα ἢ πλέκω ἔντερα, κάνω πλεξούδα· Ἡσ. «χορδεῦσαι· κακοποιῆσαι, τεμεῖν», Τζέτζ.Χιλ.13,274 «χορδεύειν ἐστὶν ἔντερα προβάτων περιπλέκειν»· μτφ. ἐν Ἀριστφ.᾿Ιππ. 2I4 **τάραττε καὶ χόρδευ᾿ ὁμοῦ τὰ πράγματα** (Σουΐδ. «χόρδευε, τέμνε, τουτέστι σύμπλεκε ἀλλήλοις καὶ συγκύκα· τὰ γὰρ ἔντερα τῶν τετραπόδων χορδὰς καλοῦσιν. ἀπὸ τῆς τέχνης οὖν τοῦ ἀλλαντοπώλου τὸ ὄνομα εἴρηται. ὥσπερ γὰρ γεμίζεις καὶ πληροῖς τὰ ἔντερα παντὸς φυράματος, οὕτω χόρδευε καὶ τάραττε καὶ τὰ πολιτικά, καὶ συντάραττε καὶ σύμφυρε τὰ πράγματα»), Εὐστ.Πον.12,80 **κόπος . . χορδεύων οἷον τὴν ἔνθεον ὁλομέλειαν,** αὐτ.103,70 **οὔτε τὸ κατὰ τόσον ἠλιγηκὸς μέρος . . ἐκτέμοιμι, χορδεύσας, ὅ φασιν, ἐμαυτόν·** **2**) ρηματ.π. χόρδευμα.

χορδή (ἡ) κ. νεώτ. κ. δημ., μσν. κ. δημ. κ. **χόρδα ἢ** κόρδα, τὸ ἔντερον, ἰδ. κτ. πληθ. : Βατραχομ. 224 **ἐξετανύσθη χορδῇσιν λιπαρῇσι τ᾿ ἐπορνύμενος λαγόνεσσιν,** Φερεκρ.Πέρσ.I,9 **χορδαῖς ἀπαταῖς ἐριφείοις,** Ἀριστοφ.ἀπ.547, Εὔβουλ.π.᾿Αθήν. **7,330C κρέα δελφακίων, χορδαὶ τ᾿ ἐρίφων·** ‖ δημ. πλέγμα ἐξ ἐντέρων μαγειρευόμενον· **2**) κ. νεώτ. πᾶν ὅ,τι **ἐξ** ἐντέρου πεποίηται, οἷον νηματοειδὲς σῶμα **ἐξ** ἐντέρου, ὅπερ τεινόμενον ἐπὶ τοῦ ἠχείου μουσικοῦ τινος ὀργάνου παράγει ἦχον : Ὀδ.Φ 407 **φόρμιγγος ἐπιστάμενος καὶ ἀοιδῆς ῥηϊδίως ἐτάνυσσε νέῳ περὶ κόλλοπι χορδήν,** Ὑμν.᾿Ερμ.5I **ἑπτὰ δὲ συμφώνους ὀΐων ἐτανύσσατο χορδάς,** Ἀνακρ. π. Ἀθήν.14,634C **ψάλλω δ᾿ εἴκοσι χορδαῖσιν μάγαδιν ἔχων,** Πινδ.Π 2,69 **ἐν Αἰολίδεσσι χορδαῖς,** Εὐρ.᾿Ιππ.1135 **ὑπ᾿ ἄντυγι χορδᾶν,** Πλάτ.Φαιδ.86Α, αὐτ.Φαῖδρ.268D, αὐτ. Πολιτ.412Α, αὐτ.349Ε **ἐν τῇ ἐπιτάσει καὶ ἀνέσει τῶν χορδῶν,** αὐτ.Λύσ.209Β, Λουκ.Θε.Δ 7,4 **καλλάβους ἐμπήξας καὶ μαγάδα ὑποθεὶς καὶ ἐντεινάμενος ἑπτὰ χορδὰς ἐμελῴδει πάνυ γλαφυρόν·** πρβλ. νεάτη, μέση, ὑπάτη, ἑπτάχορδος· ‖ νεώτ. κ. δημ. γεν. πᾶν νηματοειδὲς σῶμα ἐξ ἐντέρου ἢ καὶ μετάλλου, ὅπερ τεινόμενον ἐπὶ τοῦ ἠχείου μουσικοῦ ὀργάνου παράγει ἦχον : Σολωμ.᾿Ανάμν.I **ἂς παύσῃ τῆς κιθάρας | ἡ γλυκόφωνη χορδή,** Βιζυην.Ποιημ.94,7 **χορδαὶ βιολίου - λαούτου, - χορδὴ μί - λά - σί, - χορδαὶ μετάλλιναι** (αἱ ἐκ μετάλλου κατεσκευασμέναι)· ‖ **νεώτ. ζωϊκὴ χορδή, ἄ. ἐντεροχορδὴ** βλ.λ.· **3**) κ. νεώτ. μτφ. : Τραγ.ἀπ.π.Πλούτ.᾿Ηθ.43Ε **κινοῦσα χορδὰς τὰς ἀκινήτους φρενῶν, - ἐδόνησε τὴν πλέον εὐαίσθητον χορδὴν τῆς καρδίας του** (διήγειρε τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ)· **4**) νεώτ. ἡ νευρὰ τοῦ τόξου· **5**) νεώτ. ἀνατ. πᾶν τὸ ἔχον σχῆμα χορδῆς ὀργάνου : **φωνητικαὶ χορδαὶ** (πτυχαὶ τοῦ βλεννογόνου ὑμένος κατὰ τὸ στενότερον μέρος τῆς κοιλότητος τοῦ λάρυγγος, παράγουσαι τὴν φωνὴν διὰ τῆς δονήσεως αὐτῶν ὑπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ ἐκπνεομένου ἀέρος), **- ἀκουστικαὶ χορδαί, - νωτιαία** χορδὴ (ἄ. νωτοχορδή), **- χορδὴ τυμπάνου** (κλάδος τῆς λιθοειδοῦς μοίρας τοῦ προσωπικοῦ νεύρου)· **6**) νεώτ. γεωμ. εὐθεῖα γραμμὴ συνδέουσα δύο σημεῖα περιφερείας, χωρὶς νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ κέντρου καὶ ὁρίζουσα δύο ἄνισα τμήματα κύκλου ἢ ἐλλείψεως· **7**) ἀλλᾶς, λουκάνικο : Κρατῖν.Πυτίνη 15 **ὡς λεπτάς, ἢ δ᾿ ὅς, ἔσθ᾿ ὁ τῆς χορδῆς τόμος,** Ἀριστφ.᾿Αχ.1119, αὐτ.Νεφ.454 **νὴ τὴν Δήμητρ᾿ ἔκ μου χορδὴν τοῖς φροντισταῖς** παραθέντων, αὐτ.Βάτρ.339 **οὔκουν ἀτρέμ᾿ ἕξεις, ἥν τι καὶ χορδῆς λάβῃς,** παροιμ. : αὐτ.ἀπ.75 **ἐγεύσατο χορδῆς ὁ κύων** (ἐπὶ τῶν ποθούντων πάντοτε σπάνιόν τι ἀγαθὸν τοῦ ὁποίου ἅπαξ ἐγεύθησαν· πρβλ. κ. χόριον 5)· **8**) νεώτ. (ὡς μτφρ. τοῦ γαλλ. corde) μέτρον ὄγκου ἐν χρ. ἄλλοτε ἐν Εὐρώπῃ ἰδ. διὰ τὰ καυσόξυλα, ποικίλλον κατὰ τόπους.

χορδίζω νεώτ., δημ. κ. **κουρδίζω κ. κουρντίζω,** ἀόρ. **ἐχόρδισα,** μτχ. παθ. παρακ. **χορδισμένος,** δημ. **κουρδισμένος κ. κουρντισμένος,** ἐντείνω τὰς χορδὰς μουσικοῦ τινος ὀργάνου εἰς τὸν ἁρμόζοντα βασικὸν ἑκάστῃ τόνον· **2**) ἐν ἀναφ. πρὸς ὡρολόγιον ἢ ἄλλην μηχανήν, ἐντείνω τὸ ἐλατήριον, κάμνω νὰ συσπειρωθῇ τὸ ἐλατήριον· **3**) ρηματ.π. χόρδισμα, χορδιστής.

χορδίον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χορδὴ βλ.λ. : Θωμ.Μ.

χόρδισμα-ατος (τὸ) νεώτ., δημ. **κούρδισμα** κ. κούρντισμα ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χορδίζω, ἄ. κούρδισμα.

χορδιστήριον (τὸ) νεώτ. ὄργανον πρὸς τάσιν τῶν χορδῶν κλειδοκυμβάλου ἢ πρὸς ρύθμισιν τοῦ μήκους τῶν αὐλῶν εἰς ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον· **2**) εἶδος κλειδὸς βλ.λ.8) πρὸς τάνυσιν τοῦ ἐλατηρίου ὡρολογίων.

χορδιστής (ὁ) νεώτ., θηλ. **-ίστρια,** τεχνίτης εἰδικὸς εἰς τὸ χόρδισμα μουσικῶν ὀργάνων κ. ἰδ. κλειδοκυμβάλων καὶ ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων.

χορδῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. εἶδός τι ἀκάνθου πυρίτιδος, ἄ. κορδῖτις· **2**) **εἰδ. ἰατρ.** φλεγμονὴ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων.

χορδογαλβανόμετρον (τὸ) **νεώτ.** εἶδος γαλβανομέτρου συγκειμένου **ἐκ** δύο μαγνητισμένων βελονῶν προσηρτημένων εἰς μετάξινον νῆμα ἢ χορδὴν αἰωρουμένην ἀπό τινος κομβίου καὶ ἐξ ἐλεφαντοστίνου πλαισίου, ἀφ᾿ οὗ τυλίσσεται τὸ νῆμα δι᾿ οὗ διαβιβάζεται τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα.

χορδόκοιλον (τὸ) μσν., ἰδ. κτ. πληθ. τὰ λεπτὰ ἔντερα τῶν ζῴων μετὰ τοῦ μεσεντερίου καὶ μέρους τοῦ ἐπιπλόου, ἄντερα καὶ κοιλιές, πατσάς : Πρόδρ.I,120 **νὰ τὸ παιδίν μου, ἀγόρασε χορδάκοιλα δουκάτον.**

χορδοκοιλίτζιν (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χορδόκοιλον βλ.λ. : Πρόδρ.I,123 **ἀφοῦ δὲ φθάσῃ τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδοκοιλίτζια.**

χορδοκοιλίστρα (ἡ) μσν. ἡ πωλοῦσα χορδόκοιλα βλ.λ., ἡ πωλήτρια χορδοκοίλων : Πρόδρ.I, 336 **κυρὰ κυρὰ μαστόρισσα, κυρὰ χορδοκοιλίστρα,** [. . γυνὴ τοῦ μακελλάρη.

χορδολογῶ-έω μτγν. ρυθμίζω τοὺς βασικοὺς τόνους τῶν χορδῶν ὀργάνου τινός : Πλούτ. Ἠθ.87F οὐ μόνον αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ τὰ ὄργανα μᾶλλον συνεπιστρέφουσι, χορδολογοῦντες καὶ ἀκριβέστερον ἁρμοττόμενοι καὶ καταυλοῦντες.

χορδοποιεῖον (τὸ) νεώτ. ἐργαστήριον κατασκευῆς χορδῶν.

χορδοποιία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ κατασκευὴ χορδῶν μουσικῶν ὀργάνων, ἡ τέχνη ἢ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χορδοποιοῦ : Πολυδ.7,154· ‖ νεώτ. ἡ βιομηχανία τῆς κατασκευῆς χορδῶν ὀργάνων.

χορδοποιικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χορδοποιίαν : Πολυδ.7,154· κ. ἐπίρρ. -κῶς : αὐτ.

χορδοποιός (ὁ) μτγν. ὁ κατασκευάζων χορδὰς μουσικῶν ὀργάνων : Πολυδ.7,157.

χορδοποιῶ-έω (χορδοποιός) μτγν. ποιῶ, κατασκευάζω χορδὰς μουσικῶν ὀργάνων : Πολυδ.7,154.

χορδοπώλης (ὁ) ὁ πωλῶν χορδάς, ὁ πωλητὴς χορδῶν μουσικῶν ὀργάνων : Κριτί.52.

χορδοστροφία (ἡ) μτγν. ἡ στροφή, ἢ ἡ προσαρμογὴ τῶν χορδῶν εἰς μουσικὸν ὄργανον : Αἰλ Ζ1 17,6 ἔοικε δ᾽ αὐτῶν (τῶν κητῶν) καὶ τὰ νεῦρα λυσιτελῆ εἶναι εἰς τὰς τῶν ψαλτηρίων καὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων χορδοστροφίας.

χορδοστρόφος (ὁ) μτγν. ὁ στρέφων, ὁ κλώθων χορδάς, ὁ χορδοποιὸς ἢ ὁ ρυθμίζων τὸν βασικὸν τόνον τῶν χορδῶν ὀργάνων : Δίων Χρ.1,276 ἐνίοτε ἐπέτεινεν αὐτάν, ἐνίοτε δὲ ἐπειρᾶτο ἀνιέναι, ὥσπερ οἱ χορδοστρόφοι τὰ νεῦρα τείνουσι, προσέχοντες μὴ ραγῇ, Πρόκλ Τετράδ.4,4, 250 ὀργανοποιούς, χορευτάς, χορδοστρόφους.

χορδοτονία (ἡ) μτγν. ἡ τάσις, ἡ ἔντασις τῶν χορδῶν : Ἀρτεμίων π. Ἀθήν.14,637F) τὰς μέσας . . ἐνέτεινε χορδαῖς, ὑπερθεὶς ἑκάστῃ πῆχυν καὶ κάτω προσαρμόσας χορδοτονίον (δ.γρ. χορδοτόνια ἢ χορδότονα).

χορδοτόνιον (τὸ) μτγν. δ.γρ. ἀντὶ χορδότονον βλ.λ. : Ἀρτέμων π. Ἀθήν.14,637D.

χορδοτόνον (τὸ) κ. νεώτ. τὸ ὄργανον δι᾽ οὗ τείνονται αἱ χορδαὶ τῶν ἐγχόρδων μουσικῶν ὀργάνων, κόλλαβος, κόλλοψ, στριφτάρι, κλειδί : Ἀριστλ. Ἀκουστ.51 τοῦ ὀργάνου σκληροτέρας συμβαίνει γίγνεσθαι τὰς φωνάς, ὅταν μὴ κατὰ μέσον τις ἅπτηται τῶν χορδῶν διὰ τὸ μᾶλλον αὐτῶν τὰ πρὸς αὐτῷ τῷ ζυγῷ καὶ τῷ χορδοτόνῳ κατατετάσθαι, Νικομ.Γερ. Ἁρμον.13 μετέθηκεν εὐμηχάνως τὴν τῶν χορδῶν κοινὴν ἀπόδοσιν τὴν ἐκ τοῦ διαγωνίου πασσάλου εἰς τὸν τοῦ ὀργάνου βατῆρα, ὃν χορδότονον ὠνόμαζε, Ἀρτέμων π. Ἀθήν.14,637F) ὑπερθεὶς ἑκάστῃ πῆχυν καὶ κάτω προσαρμόσας χορδοτόνα.

χορδότονος-ον ἐπὶ ἐγχόρδου μουσικοῦ ὀργάνου, ὁ ἔχων ἐπ᾽ αὐτοῦ τετομένην χορδήν : Σοφ. άπ 262 (π.Πλούτ. Ἠθ.455D) ῥηγνὺς χρυσόδετον κέρας, ῥηγνὺς ἁρμονίαν χορδοτόνου λύρας.

χορδοτόνος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ τείνων, ὁ ἐντείνων τὰς χορδάς : Βρυέν.Μ Ἁρμον.417 ἡ ὑπὸ τὰς χορδὰς ὑποκειμένη σανὶς χορδοτόνος ὀνομάζεται· ‖ κ. νεώτ. τὸ οὐδ. χορδοτόνον ὡς οὐσ. βλ.λ.

χορδῶ-όω ἐσφ.γρ. ἀντὶ λορδῶ βλ.λ. : Ἀριστφ. Ἐκκλ 10

χόρδωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἰατρ. εἶδος ὄγκου τῆς βάσεως τοῦ κρανίου.

χορεία (ἡ) (χορεύω) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ χορεύειν, ὄρχησις, χορὸς μετὰ μουσικῆς κ. ἰδ. ὁ κύκλιος, ὁ ἐν κυκλικῇ κινήσει· Σουΐδ. «χορείαν, τὴν μετὰ ᾠδῆς ὄρχησιν» : Εὐρ Φοίν.1265 οὐκ ἐν χορείαις οὐδὲ παρθενεύμασι νῦν σοι προχωρεῖ δαιμόνων κατάστασις, Ἀριστφ Βάτρ 336 ἱεράν ὁσίοις μύσταις χορείαν, αὐτ.Θεσμ.956 ῥυθμὸν χορείας ὕπαγε, αὐτ.968, Πλάτ.Νόμ.654B χορεία γε μὴν ὄρχησίς τε καὶ ᾠδὴ τὸ ξύνολόν ἐστι, αὐτ. 672E, αὐτ.655D μιμήματα τρόπων ἐστὶ τὰ περὶ τὰς χορείας, αὐτ.Τίμ.40C, Ἐπιγρ. ἐπάρχεσθαι . . τοὺς χοροὺς χορείας τῷ Διονύσῳ, Πλούτ. Ἠθ. 160E παννυχίδος οὔσης καὶ χορείας τινὸς καὶ παιδιᾶς παρὰ τὸν αἰγιαλόν, Ἡλιόδ.Αἰθ.5,16 τὰς . . γυναῖκας ἀκούσεις ὡς διατριβὴν τῷ πότῳ χορείαν ἐστήσαντο· **2)** κτ. ἐπέκτ. πᾶσα κυκλικὴ κίνησις, περιστροφή, οἷον τῶν ἀστέρων : Πλάτ. Ἐπιν.982E τὴν τῶν ἄστρων φύσιν . . πορείαν δὲ καὶ χορείαν πάντων χορῶν καλλίστην . . χορεύοντα, Ἀριστλ.άπ.13, Φίλ.1,16 πλανήτων τε καὶ ἀπλανῶν χορείαις, Λουκ. Ὀρχ.17 πρὸς τὴν ἀνατολὴν στάντες ὀρχήσει τὸν Ἥλιον ἀσπάζονται σχηματίζοντες ἑαυτοὺς σιωπῇ καὶ μιμούμενοι τὴν χορείαν τοῦ θεοῦ· ‖ μτγν., μσν. κ. νεώτ. συνεκδ. ὁμὸς προσώπων ἀποτελούντων σύνολόν τι : Μηναῖ.3,3 Ὄρθρ. Ὠδ.9 σὺν ταῖς Ἀσωμάτων χορείαις καὶ τῶν Μαρτύρων καὶ τῶν Δικαίων αὐτοῦ, - ἡ χορεία τῶν ἀγγέλων - τῶν ποιητῶν - τῶν σοφῶν - τῶν πολιτικῶν· **3)** νεώτ. αὐτοὶ οἱ μετέχοντες χοροῦ, οἱ χορευταί· **4)** μέλος πρὸς ὄρχησιν, τραγούδι τοῦ χοροῦ : Πρατίν. 1,19 ἄκουε τὰν ἐμὰν δώριον χορείαν, Ἀριστφ. Βάτρ.247 χορείαν αἰόλαν ἐφθεγξάμεσθα· **5)** νεώτ. ἰατρ. εἶδος νευρικῆς παθήσεως ἐκδηλουμένης δι᾽ ἀρρύθμων ἀκουσίων κινήσεων τῶν μυῶν τῶν ἄκρων καὶ τοῦ προσώπου.

χορειακός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν νόσον χορείαν, ὁ τῆς χορείας βλ.λ.6): χορειακαὶ κινήσεις· **2)** ὁ πάσχων ἐκ τῆς νόσου χορείας βλ.λ.5).

χορειάρχης (ὁ) μτγν. ὁ ἡγέτης, ὁ προϊστάμενος, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ χοροῦ : Ἰω.Χρυσ.5,70,36.

χορεῖον (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ τόπος ἐν ᾧ χορεύουσι, χοροστάσι, χορευταριό· Ζωναρ.1857 «χορεῖον, ὁ τόπος τοῦ χοροῦ» : ΠΔ Μακκ.4,15,20 καὶ πολυάνδριον ὁρῶσα τῶν τέκνων τὸ χορεῖον διὰ τῶν βασάνων, οὐκ ἐδάκρυσας, Τζέτζ. Ὁμ. Ἀλλ. Ἰλ.Σ 763· ‖ Ἡσ. «χορεῖον· διδασκαλεῖον»· **2)** Ἡσ. «χορεῖον· αὔλημά τι»· **3)** Σουΐδ. «ἡ χόρευσις»· **4)** φιάλη παρεχομένη ὡς ἔπαθλον χοροῦ· ΑΒ 316,19 «χόρειον (sic), ἄγγος» : Ἐπιγρ. φιάλη Δηλιάδων, χορεῖα ἐπιδόντων Κνιδίων.

χορεῖος-α-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χορόν, ὁ τοῦ χοροῦ : Ἀπολλ.Ρ 2,714 τόν γε χορείῃ μέλψαν ἀοιδῇ, Αἰλ.Ζ1 2,11 χορεῖόν τι καὶ ἐμμελὲς ὁμορροθοῦντες· ‖ τὸ οὐδ. χορεῖον ὡς οὐσ. βλ.λ.· **2)** ὡς ἐπίθ. τοῦ Διονύσου : Πλούτ. Ἠθ.680D ὁ Λυαῖος θεὸς καὶ χορεῖος· **3)** τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. εἶδος αὐλήσεως : Τρυφ.π. Ἀθήν.14,618C κῶμος βουκολιασμὸς γίγγρας τετράκωμος ἐπίφαλλος χορεῖος· **4)** κ. νεώτ. ἐν τῇ μετρικῇ, τὸ ἀρσ. χορεῖος ἢ χόριος ὡς οὐσ. τρίσημος ἐκ τριῶν βραχειῶν πούς (υυυ), ἁ. τρίβραχυς ἢ τροχαῖος· Σχόλ. Ἡφαιστ.3,2), 170 (Gaisf.) «τῶν δὲ τρισυλλάβων ποδῶν, πρῶτος μέν, ὁ χορεῖος, ὁ καὶ τρίβραχυς ἐκ τριῶν βραχειῶν· ἐκλήθη δὲ χορεῖος, ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν χορευόντων ᾀδόμενοι ἐν ταῖς χορείαις ὕμνοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τοιούτων συνίσταντο μέτρων· ὁ καὶ τροχαῖος καὶ βραχυσύλλαβος» : ΑΠ 14,15 σπονδεῖος, χόριος καὶ δάκτυλος ἠδ᾽ ἀνάπαιστος.

χόρεμα (τὸ) δημ. τ. τοῦ χόρευμα βλ.λ.

χορεσπερίς-ίδος (ἡ) νεώτ. ἀντὶ χοροεσπερὶς βλ.λ.

χόρευμα-ατος (τὸ) (χορεύω) κ. νεώτ., δημ. χόρεμα τὸ χορεύειν, ὄρχησις, χορός, χορευτικὴ κίνησις κ. ἰδ. χοροῦ ᾄδοντος ἐν ἀρχαίῳ δράματι : Πρατίν.1,1 τίς ὁ θόρυβος ὅδε ; τί τάδε τὰ χορεύματα ; Εὐρ.Φοίν.655 Βάκχιον χόρευμα, αὐτ. Ἠλ. 875, αὐτ. Ἴων 1474 οὐχ ὑπὸ λαμπάδων οὐδὲ χο-

ρευμάτων ὑμέναιος ἐμός, Πλάτ.Νόμ.655C τὰ τῆς κακίας ἢ ἀρετῆς καλλίονα χορεύματα, Διον.Ἀλ. Ῥωμ.2,70 πολὺ καὶ χόρευμα καὶ σκίρτημα, ΑΠλ. 289 Κάδμου τὰ πάρηβα χορεύματα.

χόρευσις (ἡ) (χορεύω) κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χορεύειν, ὄρχησις : Πίνδ.Παιᾶν 6,9, Σουΐδ. ἐν λ. χορείαν, - ἡ χόρευσις τοῦ τετραχόρου - τῶν λογχοφόρων.

χορευτά ἐπίρρ. δημ. κατὰ τρόπον ἢ μὲ βῆμα χορευτικόν, μὲ ρυθμόν : ἔτρεχε χορευτά.

χορευταράς (ὁ) δημ., θηλ. -ού, ὁ ἐμμανῶς ἀγαπῶν τὸν χορόν, ἢ ὁ ἱκανὸς χορευτής.

χορευταριά (ἡ) δημ. ὁ τόπος ὅπου χορεύουσι, χορεῖον, χοροστάσιον.

χορευταρού (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ χορευταράς βλ.λ.

χορευτής (ὁ) (χορεύω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., θηλ. -εύτριο, δημ. -εύτρα, ὁ χορεύων ἐν χορείᾳ, κ. ἰδ. ἕκαστος τῶν ἀπαρτιζόντων τὸν χορὸν τοῦ δράματος ἐν θεάτρῳ, ὁ ἀποτελῶν μέλος θεατρικοῦ χοροῦ : Πίνδ.Π 12,27 πιστοὶ χορευτᾶν μάρτυρες, Ἀριστφ.Ἀχ.443 τοὺς δ᾽ αὖ χορευτὰς ἠλιθίους παρεστάναι, Ἀνδοκ.4,20 τῶν χορευτῶν ἐξάγειν ὃν ἄν τις βούληται ξένον ἀγωνιζόμενον, Πλάτ.Συμπ.173Α ὅτε τῇ πρώτῃ τραγῳδίᾳ ἐνίκησεν Ἀγάθων, τῇ ὑστεραίᾳ ᾗ τὰ ἐπινίκια ἔθυεν αὐτός τε καὶ οἱ χορευταί, αὐτ.Πολ.373Β ποιηταί τε καὶ τούτων ὑπηρέται, ῥαψῳδοί, ὑποκριταί, χορευταί, ἐργολάβοι, Ἀριστλ.Πολιτ.1277a,11 ὥσπερ οὐδὲ τῶν χορευτῶν κορυφαίου καὶ προστάτου, Ξεν.Ἀπομν.3,5,6, Πλούτ.Ἠθ.349Α οἱ δὲ χορηγοὶ τοῖς χορευταῖς ἐγχέλια καὶ θριδάκια .. παρατιθέντες, Πολυδ.4,109, Ἡλιόδ.Αἰθ.4,19· ‖ νεώτ., θηλ. -εύτρια κ. δημ. εύτρα ὁ ὀρχούμενος, ὁ χορεύων κ. ἰδ. ἐπιδεξίως, ὀρχηστής : Δροσ.Βοτάν.44 ἥρπαζε τὰ πρὸς τιμὴν τοῦ δεξιοῦ χορευτοῦ ῥιπτόμενα φιλοδωρήματα, παροιμ. ἀρεσέ της ὁ χορός, ἦβρε κι ἄντρα χορευτή (ἐπὶ πάθους ἐπιτεινομένου κατ᾽ ἀκολουθίαν συνεργείας ἄλλου ἢ ἐνισχυτικῆς περιστάσεως)· 2) ὡς ἐπίθ. τοῦ Πανός : Πίνδ.ἀπ.67· ‖ ὁμ. ὡς ἐπίθ. τοῦ Διονύσου : Ὀρφ.Ὕμν.Προοίμ.9· 3) κ. μσν. κ. ἐπὶ τινων ζῴων, ὁ σκιρτῶν, ὁ ἀναπηδῶν : Ἀνακρεόντ. 55(51),24 ὑπὲρ ἀργύρῳ δ᾽ ὀχοῦνται ἐπὶ δελφῖσι χορευταῖς· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ τῶν τεττίγων : Αἰλ.Ζ11,20· 4) μτφ. θεοῦ χορευτής ὁ ἀφωσιωμένος ὀπαδὸς θεοῦ τινος : Πλάτ.Φαῖδρ.252D καθ᾽ ἕκαστον θεόν, οὗ ἕκαστος ἦν χορευτής, Ἀριστεΐδ.1,10 χορευταὶ Ἀθηνᾶς.

χορευτικός -ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χορὸν ἢ τὸν χορευτήν, ὀρχηστικός : Λουκ.Ὀρχ.10 σχήματα παντοῖα ἐπιδείκνυνται πρὸς ῥυθμὸν ἐμβαίνοντες, ἄρτι μὲν πολεμικά, μετ᾽ ὀλίγον δὲ χορευτικά, Αἰλ.Ζ12,11 χορευτικαὶ στολαί, - χορευτικὴ ἑσπερίς· κ. ἐπίρρ. μσν. -κῶς κατὰ τὸν τρόπον τοῦ χορευτοῦ, ὡς ἐν τῷ χορῷ, ὀρχηστικῶς : Εὐστ.Πον.195,1 σκιρτᾶν οἷον χορευτικῶς.

χορεύτρα (ἡ) δημ. τ. τοῦ χορεύτρια βλ.λ.

χορεύτρια (ἡ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. χορεύτρα, θηλ. τοῦ χορευτής βλ.λ.1), ὀρχηστρίς : Δροσ.Βοτάν.86 κλονούμενος καὶ σφάλλων παρηκολούθει .. τὰ βήματα τῆς χορευτρίας, Παλαμ.Περ.Χαιρ.55,16 χορεύτρες γιὰ τρελλὲς γιορτές· ‖ μτγν. ἡ τῷ χορῷ ἀνήκουσα, ἡ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀφιερωθεῖσα παρθένος : Ἀθανάσ.1,834.

χορεύω (χορός) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. χορεύγω, μέλλ. χορεύσω (Πλάτ.Νόμ.665Β, Δημ.1001), ἀόρ. ἐχόρευσα (κ. ἐπ- : Ξεν.Συμπ.9,4), κ. δημ. ἐχόρεψα, παρακ. κεχόρευκα (Πλάτ.Νόμ.654Β), μέσ. μέλλ. χορεύσομαι (Αἰσχ.Ἀγ.31), ἀόρ. ἐχορευσάμην (Ἀριστφ.Θεσμ.103, κ. ἐξ- : Εὐρ.Ἑλ.331), παθ. ἀόρ. ἐχορεύθην (Πλάτ.Νόμ.655D), παρακ. κεχόρευμαι, κινῶ ρυθμικῶς τοὺς πόδας καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα τῇ συνοδείᾳ μουσικῆς ἢ ᾄσματος, ἐκτελῶ χορόν, μετέχω χοροῦ κ. ἰδ. κυκλίου, ὀρχοῦμαι· Ἡσ. «χορεύει· μελῳδεῖ· βακχεύει. ὀρχεῖται.» : Πίνδ. ἀπ.82,-Εὐρ.Κύκλ.156 χορεῦσαι παρακαλεῖ μ᾽ ὁ Βάκχιος (ἐπὶ Βακχικοῦ χοροῦ), αὐτ.Βάκχ.21 κἀκεῖ χορεύσας καὶ καταστήσας ἐμὰς τελετάς, αὐτ.184, αὐτ.207, αὐτ.Ἡρ.1303, Ξεν.Ἀν.4,7,16 καὶ ᾖδον καὶ ἐχόρευον ὁπότε οἱ πολέμιοι αὐτοὺς ὄψεσθαι ἔμελλον, αὐτ.5,4,17 καὶ ἅμα ἐχόρευον νόμῳ τινὶ ᾄδοντες, Ἰσοκρ.7,54 χορεύοντας μὲν ἐν χρυσοῖς ἱματίοις, Λουκ.Ὀρχ.12, αὐτ.16 παίδων χοροὶ συνελθόντες ὑπ᾽ αὐλῷ καὶ κιθάρᾳ οἱ μὲν ἐχόρευον, Ἡρωδιαν.Ἱατ.5,7,6 οὐκ ἐπιτρέποντες χορεύειν ἢ βακχεύεσθαι, Πολιτ.Ἐκλ.Τραγ.43,19 χορεύουν τὰ κλεφτόπουλα, γλεντᾶνε τὰ καημένα. | κι ἕνα μικρὸ κλεφτόπουλο δὲν παίζει, δὲ χορεύει, Παλαμ.Τρισεύγ.55 χόρεψε καὶ μέθησε τὸν κόσμο μὲ κρασὶ πρωτόπιοτο· κ. μτ. συστοίχ. αἰτ. : Πλάτ.Νόμ.942D χορείας πάσας .. χορεύειν, Πλούτ.Λυκ.28 ᾠδὰς ἐκέλευον ᾄδειν καὶ χορείας χορεύειν ἀγεννεῖς, - χορεύουν ἑλληνικοὺς χορούς, - ἐχόρεψε καλαματιανὸ - ζεϊμπέκικο - συρτὸ - κρητικὸ - βάλς, φρ. χόρεψε κι αὐτὸς τὸ χορὸ τοῦ Ἠσαΐα (ἐνυμφεύθη)· κ. παθ.: Πλούτ.Ἠθ. 762F ἱκανά σοι .. πεπόμπευται καὶ κεχόρευται, Μωραΐτ.Διηγ.1,32 ἐθεώρουν διὰ μέσου τῶν φύλλων τὸν μεγαλοπρεπῆ χορόν, ὅστις ἐν εὐρεῖ κύκλῳ ἐχορεύετο ἐν μέσῳ τοῦ γειτονικοῦ ἀγροῦ· ‖ ὁμ. τὸ μέσ. : Εὐρ.Ἴων 1084 κόραι Νηρέος αἱ κατὰ πόντον ἀενάων τε ποταμῶν δίνας χορευόμεναι (κύκλιον χορόν)· ‖ τὸ ἐνεργ. ἄγω, τελῶ χορὸν κ. ἰδ. πανηγυρικόν, λαμβάνω μέρος εἰς θρησκευτικὸν χορόν : Σοφ.ΟΤ 896 εἰ γὰρ αἱ τοιαίδε πράξεις τίμιαι, τί δεῖ με χορεύειν; (Βερναρδ. Γρηγ. «τίς ἡ ἀνάγκη νὰ τελῶ (ἱερὰς) χορείας πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν;»), Ἀριστφ.Βάτρ.388 καί μ᾽ ἀσφαλῶς πανήμερον παῖσαί τε καὶ χορεῦσαι, Δημ.999 ἐνθάδε τοὺς χοᾶς ἄγων ἀπελείφθη καὶ τοῖς Διονυσίοις καταμείνας ἐχόρευεν, αὐτ.1001 εἰς Ἱπποθωντίδ᾽ ἐφοίτα φυλὴν εἰς παῖδας χορεύσων, Ἀριστλ.Πρ.19,15 τὸ παλαιὸν οἱ ἐλεύθεροι ἐχόρευαν, Πλούτ.Φωκ.30 νόμου .. ὄντος Ἀθήνησι τότε, μὴ χορεύειν ξένον· ‖ μτ. δοτ. προσ. ὀρχοῦμαι, χορεύω πρὸς τιμήν τινος : Εὐρ.Βάκχ. 195 μόνοι δὲ πόλεως Βακχίῳ χορεύσομεν; Ξεν. Ἱππαρχ. 3,2 τοῖς θεοῖς χορεύοντες, Ἀριστεΐδ.1,28, 12 Διόνυσος, ᾧ χορεῦσαι δεῖ· ὁμ. κ. ἐμπροθ. (ἐπί τινι, ἀμφί, περί, παρά τινα) : Σοφ.ἀπ.740 κἀπὶ Κυρβάντεσσι χορεύσατε, Εὐρ.Ἀλκ.582 χόρευσε δ᾽ ἀμφὶ σὰν κιθάραν, Πλάτ.Εὐθ.277Ε χορεύετον περὶ σέ, Πλούτ.Ἠθ.766Β περὶ τὸν αὐτὸν θεὸν ἄνω χορεύων καὶ περιπολῶν, Ἀντωνῖν.Λιβ.1 χορεύουσαν Πυθίοις παρὰ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, Ἡρωδιαν.Ἱστ.5,5,9 περί τε τοὺς βωμοὺς ἐχόρευεν ὑπὸ παντοδαποῖς ἤχοις ὀργάνων· 2) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. γεν. σκιρτῶ, ἀναπηδῶ, χοροπηδῶ κ. ἰδ. ἐκ χαρᾶς : Σοφ.Αἶ.701 νῦν γὰρ ἐμοὶ μέλει χορεῦσαι, Ἀριστφ.Πλ.288 ὡς ἥδομαι καὶ τέρπομαι καὶ βούλομαι χορεῦσαι ὑφ᾽ ἡδονῆς, αὐτ.761, αὐτ.Εἰρ.325 ἀλλ᾽ ὑφ᾽ ἡδονῆς οὐκ ἐμοῦ κινοῦντος αὐτὼ τὼ σκέλη χορεύετον, Φρύν.Κωμ.Κρόν.1 ἀνὴρ χορεύει καὶ τὰ τοῦ θεοῦ καλά (πρβλ.λατ. saltat senex, selva restes), Διηγ. Ἀχιλλ.496 ἐχάρησαν, ἐχόρευσαν, μεγάλως εὐφημοῦσιν, Σολωμ.Ἐθν.Ὕμν.55 μὲ τὰ μάτια τους γυρεύουν, | ὅπου εἶν᾽ αἵματα πηχτά, | καὶ μέσ᾽ στ᾽ αἵματα χορεύουν | μὲ βρυχίσματα βραχνά, αὐτ. Σχεδ.2,2 ὁ Ἀπρίλης μὲ τὸν Ἔρωτα χορεύουν καὶ γελοῦνε· ‖ κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. πηδῶ πρὸς τὰ ἄνω, ἀνατινάσσομαι, ἀναπάλλομαι : Εὐρ.Βάκχ.114 αὐτίκα γᾶ πᾶσα χορεύσει, Θεοφύλ.Σ Ἱστ 81C εἰς

ὕφος ἡ κόνις **ἐχόρευεν**, - **ἐχόρευε τὸ πάτωμα ἀπὸ τὸ σεισμό - τὸ καράβι ἀπὸ τὴ φουρτούνα**· ‖ δημ. φρ. **θὰ τὸν κάνω νὰ χορέψῃ στὸ ταψί** (νὰ ὑποστῇ μεγάλην ζημίαν ἢ ἐνόχλησιν), φρ. **τὸ Ἡσαΐα χόρευε** (ὁ γάμος, ἡ στέψις), παροιμ. **νηστικὸ ἀρκούδι δὲ χορεύει** (ὁ στερούμενος δὲν ἔχει διάθεσιν πρὸς διασκεδάσεις, ἢ δὲν πρέπει ν' ἀναμένωμεν ἀξιολόγους ὑπηρεσίας ἀπὸ τὸν μὴ ἐπαρκῶς ἀμειβόμενον), ὁμ. **τώρα ποὺ μπῆκε στὸ χορὸ θὰ χορέψῃ** (ἀφοῦ ἀνεμείχθη εἰς τὴν ὑπόθεσιν, θ' ἀναγκασθῇ νὰ καταβάλῃ πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν, ὅπως φέρῃ ταύτην εἰς αἴσιον πέρας ἢ θὰ ὑποστῇ τὰς συνεπείας), ὁμ. **χόρευε, κυρὰ Μαρού, μὰ ἔχε κι ἔννοια τοῦ σπιτιοῦ** (πρὸς τοὺς παρασυρομένους ὑπὸ τῶν διασκεδάσεων καὶ παραμελοῦντας τὰ καθήκοντα αὐτῶν)· **3**) εὐφραίνομαι, διασκεδάζω : Ἡρ.1,191 **ἀλλὰ (τυχεῖν γάρ σφι ἐοῦσαν ὁρτήν) χορεύειν τε τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἐν εὐπαθείῃσι εἶναι**· **4**) μτφ. γυμνάζομαι, ἀσκοῦμαι εἰς τὴν χορικὴν ὄρχησιν, ἀσχολοῦμαι, καταγίνομαι εἰς τὸν χορόν, ὅθ. ἀσχολοῦμαι, καταγίνομαι εἴς τι, εἶμαι ἔμπειρος περί τι, ἠσκημένος εἴς τι : Πλάτ.Θεαίτ.173C **ὅτι οὐχ ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ τοιῷδε χορεύοντες τῶν λόγων ὑπερέται**, αὐτ. Νόμ.654B **ὁ μὲν ἀπαίδευτος ἀχόρευτος ἡμῖν ἔσται, τὸν δὲ πεπαιδευμένον ἱκανῶς κεχορευκότα θετέον ;**· **5**) κ. νεώτ. κ. δημ. κινοῦμαι κυκλοτερῶς, ἐπὶ πάσης κυκλικῆς κινήσεως, οἷον τῆς τῶν οὐρανίων σωμάτων : Εὐρ.Ἴων 1080 **χορεύει δὲ σελάνα καὶ πεντήκοντα κόραι Νηρέος**, Πλάτ.Ἐπιν. 982E, - **χορεύουν τὰ ἄστρα γύρω μου**· ‖ κ. ἐπὶ ποτηρίου περιφερομένου κύκλῳ : Ἀντιφάν.ἀπ.15 **δέπας μεστάν, κύκλῳ χορεῦον**· **6**) μτβ. μτ. αἰτ. προσ. ἑορτάζω διὰ χορῶν, τιμῶ διὰ χορικῆς ὀρχήσεως : Πίνδ.Ι 1,7 **τὸν ἀκειρεκόμαν Φοῖβον χορεύων ἐν Κέῳ**, Σοφ.Ἀντ.1153 **αἵ σε μαινόμεναι πάννυχοι χορεύουσι τὸν ταμίαν Ἴακχον**, Εὐρ.Ἡρ.871 **τάχα σ' ἐγὼ μᾶλλον χορεύσω**· κ. παθ **χορεύομαι** ἑορτάζομαι, πανηγυρίζομαι ἐν χοροῖς καὶ ὕμνοις : Σοφ.ΟΤ 1095 **καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν**, Εὐρ.Ἴων 463 **παρὰ χορευομένῳ τρίποδι μαντεύματα κραίνει**· **7**) κ. μσν. μτ. αἰτ. τῆς ἑορτῆς, ἑορτάζω, πανηγυρίζω τι διὰ χοροῦ : Εὐρ.ΙΑ 1057 **παρὰ δὲ . . φάμαθον εἱλισσόμεναι κύκλια . . κόραι Νηρέως γάμους ἐχόρευσαν** (ἐπανηγύρισαν τοὺς γάμους διὰ κυκλίου χοροῦ), Ἀριστφ.Βάτρ.356 **ὄργια Μουσῶν .. ἐχόρευσε**, Πολύβ. 4,20,9 **χορεύουσι . . τοὺς . . ἀγῶνας**, Εὐμαθ.Ἰσμ. 10,401 **ἐπινίκια χορεύειν**· κ. παθ. : Ἀριστφ.Νεφ. 1510 **κεχόρευται γὰρ μετρίως τό γε τήμερον** (δηλ. ἐξετελέσαμεν τὸ μέρος μας), Πλάτ.Νόμ.655D **τὰ ῥηθέντα ἢ μελῳδηθέντα ἢ καὶ ὁπωσοῦν χορευθέντα** (τὰ ἐν τῇ μιμικῇ ὀρχήσει παρασταθέντα)· ‖ ὁμ. τὸ μέσ. ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : Αἰσχ.Ἀγ.31 **ἔγωγε φροίμιον χορεύσομαι** (θὰ ἀρχίσω τὴν ἑορτήν, θὰ κάμω ἀρχὴν τῆς ἑορτῆς μὲ χορόν)· **8**) μτβ. κινῶ, παρακινῶ τινα πρὸς ὄρχησιν, παροτρύνω εἰς χορόν, κάμνω τινὰ νὰ χορεύσῃ : Εὐρ. Ἡρ.686 **οὔπω καταπαύσομεν τὰς Μούσας, αἵ μ' ἐχόρευσαν**· ‖ τὸ παθ. μτφ. : αὐτ.878 **ἃ τὸν εὐεργέταν ἀποβαλεῖς, ὀλεῖς μανιάσιν λύσσαις χορευθέντ' ἀναύλοις**· ‖ φρ. **πόδα χορεύειν** =θέτειν εἰς ταχεῖαν κίνησιν : Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 11,33 **λάθριον ἑρπυστὴν σκολιὸν πόδα κισσεχορεύσας**, Πρατίν.1,9 **τὰν ἀοιδὰν κατέστασε Πιερὶς βασίλειαν· ὁ δὲ αὐλὸς ὕστερον χορευέτω· καὶ γάρ ἐσθ' ὑπηρέτας**· **9**) νεώτ. κ. δημ. μτβ. μτ. αἰτ. προσ. ὀρχοῦμαι μετά τινος, ἢ λαμβάνω τινὰ ὡς συγχορευτήν· **10**) ῥηματ.π. χόρευμα, χόρευσις, χορευτής, χορεύτρια.

χορευτότοπος (ὁ) δημ. **τόπος, πόλις, χωρίον** ὅπου ἀγαπῶσι τὸν χορόν.

χορηγεῖον (τὸ) ὁ τόπος, ἡ αἴθουσα ἔνθα συνερχόμενοι οἱ χορευταὶ καὶ ὑποκριταὶ **ἐδιδάσκοντο** ὑπὸ τοῦ χοροδιδασκάλου τὰ μέρη, τοὺς ρόλους αὐτῶν εἰς δημοσίᾳ δοθησομένην παράστασιν· Φρύν.π.ΑΒ 72,17 **«χορηγεῖον· ὁ τόπος, ἔνθα ὁ χορηγὸς τούς τε χοροὺς καὶ τοὺς ὑποκριτὰς συνάγων συνεκρότει»**, Πολυδ.4,106 «χορηγεῖον τὸν τόπον, οὗ ἡ παρασκευὴ τοῦ χορηγοῦ» : Δημ.403 **τὰ τελευταῖα δ' ἔναγχος ἐν χορηγείοις ἀλλοτρίοις ἐπὶ τῷ τριταγωνιστεῖν ἀγαπητῶς παρατρεφόμενον** (δ.γρ. χορήγιον)· **2**) γεν. σχολεῖον, διδασκαλεῖον : Πολυδ.9,42· **3**) κτ. πληθ. **χορηγεῖα** τὰ ἐπιτήδεια στρατεύματος : Πολύβ.1,17,5 **εἰς ταύτην συνήθροισαν τά τε χορηγεῖα καὶ τὰς δυνάμεις**, αὐτ.18,5 **τὰ δὲ χορηγεῖα καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν οἱ . . σύμμαχοι πάντες ἤθροιζον**· **4**) τὸ ταμεῖον, θησαυροφυλάκιον : Ἀθήν.12,546A **ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἥ τε Ἀσία ὅλη χορηγεῖ . . τὸ δὲ Διονυσίου χορηγεῖον παντελῶς ἂν εὐτελές τι φανείη πρὸς ἐκεῖνο συγκρινόμενον.**

χορηγέτης (ὁ) (χορηγῶ) μτγν. ἀντὶ χορηγὸς **βλ.λ.**: Ἰάμβλ.Πύθ.386.

χορήγημα-ατος (τὸ) (χορηγῶ) μτγν. κ. νεώτ. **τὸ** παρέχειν, καταβάλλειν τὰς δαπάνας διά **τι** : Πλούτ.Ὄθ.9 **ταῦτα . . ὑπομένειν ἢ Οὐϊτελλίῳ λαιμαργίας καὶ οἰνοφλυγίας ἢ τρυφῆς καὶ ἀκολασίας Ὄθωνι τὴν ἡγεμονίαν χορήγημα προθεμένους**· ‖ νεώτ. ὅ,τι χορηγεῖ τίς τινι, ἐπίδομα, χρηματικὸν βοήθημα.

χορήγησις-εως (ἡ) (χορηγῶ) πάπ. κ. νεώτ. **ἡ** καταβολή, παροχὴ τῶν δαπανῶν, τῶν ἐξόδων : Πάπ. **χορήγησιν ποιεῖσθαι**, αὐτ. **τῶν ξύλων χορηγήσεως** (τῆς δαπάνης διὰ τὸ ξύλα)· ‖ νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χορηγεῖν, ἡ παροχή : **χορήγησις ἄρτου - ἐπιδόματος.**

χορηγητής (ὁ) νεώτ., θηλ. -ήτρια, ὁ χορηγῶν, ὁ παρέχων **τινί τι, ὁ χορηγός**· ‖ ὁ προμηθεύων, ὁ προμηθευτὴς χρειωδῶν : **ὁ χορηγητὴς τοῦ στρατοῦ.**

χορηγητήρ-ῆρος (ὁ) μτγν. ὁ χορηγῶν, ὁ παρέχων τινί τι, ὁ χορηγός, ἐπὶ τοῦ Θεοῦ : Χρησμ. Σιβ.7,90 **σύ, πάτερ, σύ, χορηγητήρ, ἐπάκουσον.**

χορήγι (τὸ) δημ. ἡ ἄσβεστος, τὸ ἀσβέστι.

χορηγία (ἡ) κ. νεώτ. τὸ ὑπούργημα τοῦ χορηγοῦ ἐν Ἀθήναις, κυρ. ἡ ὑπὸ τῶν πλουσιωτέρων πολιτῶν παροχή, καταβολὴ τῶν δαπανῶν διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ χοροῦ καὶ τὴν παράστασιν δραματικῶν ἔργων κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Διονυσίων, θεωρουμένη ὡς ἡ ὑψίστη τῶν ἀθηναϊκῶν λειτουργιῶν βλ.λ.1) : Θουκ.6,16 **καὶ ὅσα . . ἐν τῇ πόλει χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῳ λαμπρύνομαι**, Πλάτ.Ἐπιστ. 362A **ἐάν τι δέῃ ἐμὲ ἀναλίσκειν εἰς χορηγίαν ἤ τι τοιοῦτον**, Ξεν.Οἰκ.2,6 **καὶ τὴν πόλιν αἰσθάνομαι τὰ μὲν ἤδη σοι προστάττουσαν μεγάλα τελεῖν, ἱπποτροφίας τε καὶ χορηγίας καὶ γυμνασιαρχίας**, αὐτ.7,3, Δημ.462 **οἱ μὲν . . πλουσιώτατοι τριηραρχοῦντες ἀεὶ τῶν χορηγιῶν ἀτελεῖς ὑπάρχουσιν**, αὐτ.463, αὐτ.465, Ἀριστλ.Πολιτ.1309a, 19 **βέλτιον δὲ καὶ βουλομένους κωλύειν λειτουργεῖν τὰς δαπανηρὰς μὲν μὴ χρησίμους δὲ λειτουργίας, οἷον χορηγίας καὶ λαμπαδαρχίας καὶ ὅσαι ἄλλαι τοιαῦται**· πρβλ. Πολυδ.4,106· **2**) γεν. λειτουργία βλ.λ.1), δαπάνη : Δημ.261 **τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη συνεκκαίδεκα ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν, ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τετταράκοντα, ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρωμένους**· ‖ ἰδ. δαπάνη πρὸς κατασκευὴν τῶν ἀναγκαίων σκευῶν τῆς σκηνῆς θεάτρου : Ἀριστλ.Ποιητ.1453b,8 **τὸ δὲ διὰ τῆς ὄψεως τοῦτο παρασκευάζειν ἀτεχνότερον καὶ χορηγίας δεόμενόν ἐστιν**· **3**) τὰ μέσα πρὸς παρασκευὴν καὶ διδασκαλίαν χορῶν· ὅθ. γεν. ἀ-

φθονία χρηματικῶν καὶ ἄλλων μέσων, μεγάλη περιουσία : Ἀριστλ.Πολιτ.1255a,14 **αἴτιον δὲ ταύτης τῆς ἀμφισβητήσεως, καὶ ὃ ποιεῖ τοὺς λόγους ἐπαλλάττειν, ὅτι τρόπον τινὰ ἀρετὴ τυγχάνουσα χορηγίας καὶ βιάζεσθαι δύναται μάλιστα,** αὐτ.ΗΝικ.10,8,4· ‖ **πολιτείας χορηγία** τὰ πρὸς παρασκευὴν καὶ σύστασιν ἀναγκαιοῦντα : αὐτ. Πολιτ.1325b,38 **οὐ γὰρ οἷόν τε πολιτείαν γενέσθαι τὴν ἀρίστην ἄνευ συμμέτρου χορηγίας·** **4)** μτγν. κ. νεώτ. χορήγησις, παροχή, προμήθεια, κ. ἰδ. τῶν ἀναγκαίων· Ἡσ. κ. Σουΐδ. «δόσις, παροχή» : Πολύβ.1,18,9 **παρείλετο τὰς ἀγορὰς καὶ τὴν τῶν ἀναγκαίων χορηγίαν,** αὐτ.16,6, αὐτ.4,71,10 **ἐπεὶ δ' ἥ τε χορηγία τῶν βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς τὴν χρείαν ἐπιτηδείων ἐνέλιπεν,** Διον. Ἀλ.Ρωμ.4,19 **τὸν ἐπισιτισμὸν καὶ τὰς ἄλλας χορηγίας τὰς πολεμικάς,** Ἡρωδιαν.Ἱστ.7,3,3 **ἐπὶ προφάσει τῆς περὶ τοὺς στρατιώτας χρημάτων συνεχοῦς χορηγίας·** ‖ ἄφθονος παροχή, ἀφθονία, μτ. ἐνδεικτικοῦ ἐπιθ. ἢ ἀπολ. : Ἀριστλ.Πολιτ.1333b, 17 **ὅτι πολλὴ χορηγία γίγνεται τῶν εὐτυχημάτων,** Σχόλ.Ἀριστφ.Ἀχ.347 **ὅρος χορηγίαν ἔχον πολλῶν ξύλων,** Λουκ.Ἀνάχ.35 **καὶ τὸ τοῦ λύχνου φῶς ἀποσβέσειας οὐκ ἔχον ἀποχρῶσαν τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν,** Κλήμ.Ἀλ.Προτρ.46 **χορηγία τῶν λόγων,** Φιλόστρ.Εἰκ.2,23,849 **φλέβες δι' ὧν εἰς τὰ καίρια τῆς κεφαλῆς ἀναρρεῖ πᾶσα χορηγία τῆς νόσου** (πᾶν ὅ,τι τρέφει καὶ περιθάλπει τὴν νόσον), Ἡρωδιαν.Ἱστ.8,2,6 **ὁμοῦ παρέχων τε προβολὴν τάφρου καὶ χορηγίαν ὕδατος,** Λιβάν.Λόγ.8,7 **χορηγία τῶν τρόπων·** **5)** μτγν. τὰ πρὸς ἑστίασιν ἀπαιτούμενα, οἷον σκεύη : Πλούτ.Ἠθ.692E· **6)** θέαμα παρεχόμενον δημοσίᾳ δαπάνῃ : ΙΙΔ Μακκ.2,4, 14 **τοῦ . . ναοῦ καταφρονοῦντες καὶ τῶν θυσιῶν ἀμελοῦντες ἔσπευδον μετέχειν ἐν παλαίστρᾳ παρανόμου χορηγίας·** **7)** νεώτ. συνεκδ. τὸ χορηγούμενον, τὸ παρεχόμενον : **βασιλικὴ χορηγία** (τὸ εἰς συνταγματικὸν βασιλέα καταβαλλόμενον ἐτησίως ὑπὸ τοῦ κράτους χρηματικὸν ποσόν), **- πολιτικαὶ χορηγίαι** (τὰ ὑπὸ τοῦ δημοσίου πρὸς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα καὶ τὰ μέλη τῶν νομοθετικῶν σωμάτων καταβαλλόμενα).

χορηγικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χορηγὸν βλ.λ.2), ὁ τοῦ χορηγοῦ : Ξεν.Ἱέρ 9,11 **χορηγικοὶ ἀγῶνες** (ἅμιλλα μεταξὺ χορηγῶν περὶ τὴν προετοιμασίαν καὶ συγκρότησιν χορῶν), Πλούτ.Ἀριστ.1 **νίκης ἀναθήματα χορηγικοὺς τρίποδας ἐν Διονύσου καταλέλοιπεν** (οὓς ἀνέθετον εἴς τινα θεὸν οἱ νικῶντες χορηγοί).

χορήγιον (τὸ) δ.γρ. ἀντὶ χορηγεῖον βλ.λ. : Δημ. 403· **2)** πάπ. τὸ οἰκοδόμημα τῆς σκηνῆς : **εἰς ἐπισκευὴν θυρῶν χοραγίου·** **3)** πάπ. τὰ πρὸς τὸ ζῆν : **χορηγήσατε** (αὐτοῖς) **τὰ χορήγια.**

χορηγίς-ίδος (ἡ) γυνὴ χορηγός, τίτλος κωμῳδίας τοῦ Ἀλεξ. : Ἀθήν.7,287E **Ἄλεξις δ' ἐν Χορηγίδι...**

χορηγός (ὁ) (χορός, ἡγοῦμαι) κ. μσν. κ. νεώτ., δωρ. **χοραγός** ὁ ἄγων τὸν χορόν, ὁ ἡγούμενος, ὁ ἡγεμών, ὁ πρῶτος τοῦ χοροῦ, ὁ κορυφαῖος βλ.λ.2)· Πολυδ.9,41, Ἀμμών.148 «τοῦ χοροῦ ἐξάρχων» : Πλάτ.Νόμ 665A **θεοὺς δ' ἔφαμεν ἐλεοῦντας ἡμᾶς συγχορευτάς τε καὶ χορηγοὺς ἡμῖν δεδωκέναι τόν τε Ἀπόλλωνα καὶ Μούσας,** Θεόκρ., Ἐπιγρ. ΑΠ 6,339 **Δαμομένης ὁ χοραγός, ὁ τὸν τρίποδ' ὦ Διόνυσε . . ἀναθείς,** Λάκ π.Πλούτ.Ἠθ.219E **Δαμωνίδης ταχθεὶς ἔσχατος τοῦ χοροῦ ὑπὸ τὸν χορὸν ἱστῶντος, εὖ γε, εἶπεν, ὦ χοραγέ·** ‖ γεν. ὁ ἡγούμενος πομπῆς, ὁ ἡγεμὼν πλήθους ὁμίλου τινός : Σοφ Ἀν.1147 **ἰὼ πῦρ πνεόντων χοράγ' ἄστρων** (σχόλ. «τῶν πυρπνόων ἄστρων ἐπίσκοπε· καὶ γὰρ αἰθέριος τιμᾶται, ὡς καὶ Εὐρ. ἐν Βάκχοις (1079) φησὶν αὐτὸν ἐν αἰθέρι κατοικεῖν. Ἄλλως χοραγέ· τὸν χορὸν ἄγων, ἢ τῶν ἄστρων χορηγέ· κατὰ γάρ τινα μυστικὸν λόγον τῶν ἀστέρων ἐστὶ χορηγός», Εὐρ.Ἑλ.1454 **χοραγὲ τῶν καλλιχόρων δελφίνων,** Ἀνών.π.Διον.Ἀλ.Συνθ.17,108 **Ἴακχε . . σὺ τῶνδε χοραγέ·** **2)** ἐν Ἀθήναις, ἰδ. ὁ καταβάλλων τὴν δαπάνην πρὸς κατάρτισιν χοροῦ καὶ τὴν παράστασιν δραματικῶν ἔργων : Εὔπ.π.Πολυδ.3,115 **εἶδες χορηγὸν πώποτε ῥυπαρώτερον τοῦδε;,** Ἀντιφάν.Στρατιώτ.1,5 **χορηγὸς αἱρεθεὶς ἱμάτια χρυσᾶ παρασχὼν τῷ χορῷ, ῥάκος φορεῖ,** Ἀντιφ.6,10 **χορηγὸς κατεστάθην εἰς Θαργήλια,** Λυσ.21,1 **καταστὰς δὲ χορηγὸς τραγῳδοῖς ἀνήλωσα τριάκοντα μνᾶς,** Ξεν.Ἀθ.3,4 **χορηγοῖς διαδικάσαι εἰς Διονύσια,** αὐτ.Ἱέρ.9,4, Δημ.496 **οὔτε φυλὴ πώποτ' ἐνεγκεῖν ἐτόλμησ' οὐδεμί' οὐδένα τῶν ἀπ' ἐκείνων χορηγόν,** αὐτ.556, Πλούτ.Ἠθ.817B **χορηγοὺς ἐν Διονυσίοις λοιδοροῦσι·** **3)** κ. νεώτ. ὁ καταβάλλων τὰ χρήματα ἢ ὁ παρέχων τὰ μέσα πρός τινα σκοπόν· Ἡσ. «ὁ ἐπιδοὺς τι τῶν ἰδίων» : Δημ. 126 **χορηγὸν ἔχοντες Φίλιππον,** αὐτ.408 **Φιλίππῳ χορηγῷ χρώμενος,** αὐτ.1023 **καὶ εἰς ταῦτα τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν χορηγὸν ἑαυτῇ ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ἔχουσα καὶ πολλὰ δαπανᾶν ἀναγκάζουσα,** Αἰσχίν.1,54 **εἰ λήψεται χορηγὸν τῇ βδελυρίᾳ τῇ ἑαυτοῦ,** Πλούτ.Ἠθ.705B **τοὺς τῶν ἀκροαμάτων χορηγούς·** ‖ ὁ προμηθεύων τὰ τρόφιμα καὶ πολεμεφόδια, ὁ προμηθευτής : Πολύβ.2,44,3 **ὃς ἦν αὐτοῖς οἷον εἰ χορηγὸς καὶ μισθοδότης,** αὐτ. 8,9,2 **διὰ τὸ θαυμάσιον εἶναι τὴν τῶν βελῶν κατασκευὴν . . , ὡς ἂν Ἱέρωνος μὲν χορηγοῦ γεγονότος·** ‖ κ. μσν. κ. νεώτ. γεν. ὁ παρέχων, ὁ προμηθεύων, ὁ χορηγῶν τινί τι : Πλούτ.Ἠθ.717D **γενόμενος πολλῶν καὶ καλῶν ὕμνων τῷ θεῷ χορηγός,** Λουκ.Πένθ.20, αὐτ.Νιγρ.33 **τὰς . . ἡδονὰς ἀγνοοῦντας, ὧν ἁπασῶν φιλοσοφία χορηγός ἐστι,** Μηναῖ.3,9 Ὄρθρ.Ὠδ.5 **ὁ τοῦ φωτὸς χορηγός, - ὁ ζωῆς χορηγός.**

χορηγῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ., μέλλ. **χορηγήσω** (Δημ.519), ἀόρ. **ἐχορήγησα** (κ. ἀντ-, κ. κατ-), παρακ. **κεχορήγηκα,** παθ. ἀόρ. **ἐχορηγήθην,** εἶμαι χορηγός, ἡγεμών, κορυφαῖος τοῦ χοροῦ, ἡγοῦμαι τοῦ χοροῦ, ἄγω, ὁδηγῶ τὸν χορόν, μτ. δοτ. : Σιμων.148 **χορῷ χορηγεῖν,** Πλάτ.Γοργ.482C **καὶ χορὸν ᾧ χορηγοίην·** κ. μτ. γενικ. : αὐτ.Νόμ.654A **ἢ δὴ κινεῖν τε ἡμᾶς καὶ χορηγεῖν ἡμῶν τούτους** **2)** ὁθ. μτφ. λαμβάνω τὴν ἀρχηγίαν πράγματός τινος, προεξάρχω ἔν τινι πράγματι, μτ. γενικ. : αὐτ. Θεαίτ.179D **οἱ . . τοῦ Ἡρακλείτου ἑταῖροι χορηγοῦσι τούτου τοῦ λόγου μάλα ἐρρωμένως·** **3)** π. Ἀττ. εἶμαι χορηγὸς βλ.λ.2), ἐνεργῶ ὡς χορηγός, παρέχω, καταβάλλω τὴν ἀπαιτουμένην δαπάνην πρὸς ἐξάρτυσιν δραματικοῦ χοροῦ, ἀπολ. : Ἀντιφ.2,2,12 **μεγάλας εἰσφορὰς εἰσφέροντα, πολλὰ δὲ τριηραρχοῦντα, λαμπρῶς δὲ χορηγοῦντα,** Ξεν.Ἀθ.1,13 **χορηγοῦσιν οἱ πλούσιοι,** αὐτ.Ἀπομν.3, 4,3, Ἰσοκρ.19,36 **κάλλιον ἐχορήγησαν, ἢ μεγαλοπρεπέστερον τὰς ἄλλας λῃτουργίας ἐλῃτούργησαν,** Δημ 312 **χορηγεῖν τριηραρχεῖν εἰσφέρειν,** Πλούτ.Θεμ.5 **Θεμιστοκλῆς . . ἐχορήγει, Φρύνιχος ἐδίδασκεν, Ἀδείμαντος ἦρχεν,** αὐτ.Ἀλέξ 29 **ἐχορήγουν γὰρ οἱ βασιλεῖς τῶν Κυπρίων, ὥσπερ Ἀθήνησιν οἱ κληρούμενοι τὰς φυλάς·** κ. μτ. συστοιχ. αἰτ. : Ἀντιφ.5,77 **χορηγίας χορηγεῖ καὶ τέλη κατατίθησιν,** Λυσ.12,20 **πάσας τὰς χορηγίας χορηγήσαντας,** Πλούτ.Ἠθ.7,241E, Λουκ.Δημ.Ἐγκώμ. 45· ‖ συνήθ. κ. μτ. προσδιορισμοῦ δηλοῦντος τὴν ἑορτήν, καθ' ἣν ἐχορήγησέ τις : Ἀριστφ.Ἀχ. 1155 **ὅς γ' ἐμὲ τὸν τλήμονα Λήναια χορηγῶν ἀπέλυσ' ἄδειπνον,** Λυσ.21,2 **ἀνδράσι χορηγῶν εἰς Διονύσια,** αὐτ.4 **ἐπὶ . . Εὐκλείδου ἄρχοντος κωμῳδοῖς χορηγῶν Κηφισοδώρῳ ἐνίκων,** Ἰσαῖ.7,40 **χορηγεῖν παιδικῷ χορῷ,** Δημ.535 **χορηγοῦντα παισὶν Διονύσια,** αὐτ.565 **Παναθηναίοις κεχορή-**

γηκα· κ. παθ. : Ἀντιφ.6,13 ὅπως ἄριστα χορηγοῖντο οἱ παῖδες, Ξεν.Ἀθ.1,13 χορηγοῦσι μὲν οἱ πλούσιοι, χορηγεῖται δὲ ὁ δῆμος· **3)** κ. νεώτ. γεν. καταβάλλω τὴν δαπάνην διά τι, ἐξαρτύω, παρέχω, προμηθεύω, διευκολύνω, ἐν ἀναφ. πρὸς ἐξωτερικὰ μέσα κ. ἐσωτερικὰς ἰδιότητας, ἀρετὰς κ. γνώσεις, μτ. δοτ. πραγμ. : Αἰσχίν.88,12 ταῖς ἡδοναῖς ταῖς σαυτοῦ χορηγεῖς, Διόδ.Σ 1,73 τοὺς ὑπηρέτας τρέφουσι, καὶ ταῖς ἰδίαις χρείαις χορηγοῦσιν, Λουκ.Παράσ 12 ὁ παρὰ τῆς οὐσίας ἀφθόνως ταῖς ἐπιθυμίαις χορηγῶν· κ. παθ. : Ἀριστλ.ΗΝικ.1179a,11 τοῖς ἐκτὸς ἀγαθοῖς . . κεχορηγημένον, Πολύβ.4,77,2 βασιλέα .. πλείοσιν ἀφορμαῖς ἐκ φύσεως κεχορηγημένον πρὸς πραγμάτων κατάκτησιν, Διον.Ἀλ.Κρίσ.5,6,435 συνέσει πολλῇ κεχορήγηται, Διόδ.Σ 1,15 διαφόρῳ φύσει κεχορηγημένον πρὸς ἐπίνοιαν· ‖ μτ. αἰτ. προσ. κ. δοτ. πράγμ. παρέχω τινὶ ἀφθόνως πρᾶγμά τι, ἰδ. ζωοτροφίας διὰ τὸν πόλεμον, δίδω τὰ ἐπιτήδεια : Πολύβ.3,68,8 δαψιλῶς μὲν ἐχορήγει τὸ στρατόπεδον τοῖς ἐπιτηδείοις, αὐτ.5,42,7, αὐτ.10,27,2 τοῖς . . ζῴοις τούτοις . . ἅπασαν χορηγεῖ τὴν Ἀσίαν· ‖ ὁμ. κ. μτ. αἰτ. πράγμ. κ. δοτ. προσ. παρέχω τινί τι : Δημ.153 χρήματα χορηγεῖν ἡμῖν, Πολύβ.22,26,2 μηδὲ χορηγεῖν αὐτοῖς μηδέν, Διόδ.Σ 2,35 χορηγοῦσα τὰς τροφὰς ἀφθόνως (αὐτοῖς), Ἡρωδιαν.Ἱστ.3,13,4, Μηναῖ.3,9 Ὄρθρ.Ὠδ.6 καὶ πᾶσι χορηγοῦντι πνοὴν καὶ ζωήν· κ. ἀπολ. : ΚΔ Πέτρ.1,4,11 ὡς χορηγεῖ ὁ Θεός, αὐτ.Κορινθ.2,9,10· κ. παθ. : Ἀριστλ.Πολιτ.129a,33 βούλεται γὰρ ἑκατέρα κατ' ἀρετὴν συνεστάναι κεχορηγημένην (Βερναρδ.Γρηγ. «ἑκατέρα πρὸς σύστασιν ἑαυτῆς ἀπαιτεῖ ἀρετὴν ἐφωδιασμένην μὲ ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ μέσα»), αὐτ.1288b,14 τῷ . . κάλλιστα πεφυκότι καὶ κεχορηγημένῳ τὴν ἀρίστην ἀναγκαῖον ἁρμόττειν, αὐτ.1281b,3 δεῖπνα τῶν ἐκ μιᾶς δαπάνης χορηγηθέντων, Θεοδώρ.Ἐκκλ.Ἱστ.3 ταῖς ἄρτι χορηγουμέναις δωρεαῖς τὰς ἐλπιζομένας πιστούμενος· **4)** ρηματ.π. χορήγημα, χορήγησις, χορηγητήρ, χορηγητής, χορηγία.

χορῆτις-ιδος (ἡ) δ.γρ. ἀντὶ χορῖτις βλ.λ. : Καλλ.Ἀρτ.13 ἑξήκοντα χορήτιδας ὠκεανίνας (δ.γρ. χορίτιδας).

χοριαμβικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ἐν τῇ μετρικῇ, ὁ ἐκ χοριάμβων βλ.λ. συγκείμενος ἢ ὁ περιέχων χοριάμβους : Ἡφαιστ.9 χοριαμβικὸν μέτρον, Ἀριστείδ.Κ 54, - χοριαμβικὰ κῶλα.

χορίαμβος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ἐν τῇ μετρικῇ, τετρασύλλαβος ἑξάσημος πούς συγκείμενος ἐκ τροχαίου (χορείου) καὶ ἰάμβου (-υυ-), ἀντιπαθὴς πρὸς τὸν ἀντίσπαστον. (υ--υ), ἔχων δὲ τὸν μετρικὸν τόνον εἰς τὴν πρώτην ἢ τὴν τετάρτην συλλαβήν : Ἡφαιστ.3,3, Τερέντ.1487.

χορικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χορόν, εἰς τὴν χορικὴν ὄρχησιν, ὁ τοῦ χοροῦ : Πλάτ.Νόμ.670Α τῆς γε χορικῆς Μούσης ὅ,τι πεπαιδεῦσθαι δεῖ βέλτιον τοὺς πεντηκοντούτας, - χορικὴ ποίησις· ‖ χορικαὶ ᾠδαί τὰ χορικὰ ᾄσματα ἐν τῇ τραγῳδίᾳ καὶ κωμῳδίᾳ : Ἀριστλ.Πρ.19,15· ‖ κ. χορικὸν μέλος : αὐτ.Ποιητ.12,5· ‖ κ.νεώτ. χορικὸν (μέλος) (τὸ) κ. συχνότ.πληθ. χορικὰ (μέλη) ὡς οὐσ. ᾆσμα ἢ μέλος προελθὸν τὸ πάλαι ἐκ τῆς ὀρχήσεως, καθ' ἣν οἱ ἀρχαῖοι ἐξέφραζον τὰ συναισθήματά των δι' ἐπιφωνημάτων κατ' ἀρχὰς καὶ εἶτα δι' ὁλοκλήρων προτάσεων, ἀναπτυχθὲν ἐν συναφείᾳ πρὸς τελετὰς ἑορτῶν πρὸς τιμὴν θεῶν ἢ πρὸς πανηγυρισμὸν νίκης καὶ ὡς ἀποβλέπον εἰς τὸ ὑψηλὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς μᾶλλον, ποιούμενον κατὰ προτίμησιν εἰς δωρικὴν διάλεκτον διὰ τὴν σεμνότητα καὶ τὸ βάθος τοῦ δωρικοῦ χαρακτῆρος καὶ εἰς μακρὰς περιόδους ἐκ στίχων ἀνομοίων, ἐν οἷς ἐπλεόναζον οἱ δοχμιακοὶ πόδες, ἐπιδεχόμενοι τριάκοντα σχεδὸν παραλλαγάς· τὸ χορικὸν ἀπετέλεσεν οὕτω πρώτιστον στοιχεῖον τοῦ διθυράμβου καὶ τοῦ δράματος, χορικὰ δ' ἐπίσης ᾄσματα ἦσαν τὰ ἐμβατήρια ἢ ἐνόπλια, τὰ παρθένεια, τὰ ὑπορχήματα, τὰ προσόδια καὶ οἱ παιᾶνες· εἰδικῶς ἐν τῷ δράματι (τραγῳδίᾳ, κωμῳδίᾳ, σατυρικῷ δράματι) τὸ χορικὸν ἀντιδιαστέλλεται πρὸς τὸν διάλογον καὶ τὰ ἀμοιβαῖα μέλη τοῦ χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν· καίπερ δὲ συνήθως χορικὰ λέγονται καὶ τὰ ἐρρύθμως μεθ' ὑποκρούσεως ἀπαγγελλόμενα ἀναπαιστικά, ἰδίᾳ δὲ ἡ τοῦ χοροῦ πάροδος καὶ ἡ κατόπιν μεταστάσεως τοῦ χοροῦ ἐπιπάροδος, ἐν τέλει δὲ ἡ τροχαϊκὴ κατὰ τὸ πλεῖστον ἔξοδος, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν χορικὰ ἦσαν τὸ ᾀδόμενα κατὰ μονοφωνίαν ὑπὸ τῶν χορευτῶν, ἤτοι τὰ μεταξὺ τῶν ἐπεισοδίων στάσιμα, τὰ ἐξόδια καί, ἐν τῇ κωμῳδίᾳ, αἱ παραβάσεις : Ἀριστφ.Ἱππ.589 νίκην, ἣ χορικῶν ἐστιν ἑταίρα, Ξεν.Ἀπομν.3,4,5 ἐὰν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ὥσπερ ἐν τοῖς χορικοῖς τοὺς κρατίστους ἐξευρίσκηται, Ἀριστλ.Ποιητ.12,1, Σχόλ.Ἀριστφ.Νεφ.332 δι' ὧν (στροφῶν, ἀντιστροφῶν, ἐπῳδῶν) καὶ ἐν ταῖς τραγῳδίαις συνειστήκει τὰ χορικά· ‖ νεώτ. ἐκκλησ. ᾆσμα ψαλλόμενον ὑπὸ χοροῦ ἐκκλησίας· ‖ οἱ χορικοὶ (αὐλοὶ) ὡς οὐσ. οἱ ὑπὸ τοῦ χοροῦ αὐλοὶ χρησιμοποιούμενοι : Πολυδ.4,81.

χορικῶς ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τὸν τρόπον τοῦ χορικοῦ, ὡς ἐν χορικῷ : Αἰλ.ΖΙ 2,11.

χοριοειδής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χόριον βλ.λ.ΙΙ, πρὸς τὸν μετὰ τὸν τοκετὸν ἐξερχόμενον πλακοῦντα, τὸ ὕστερο : Ἀριστλ.ΖΙ 6,3,13 χοριοειδὴς ὑμήν· ‖ μτγν. κ. νεώτ. χοριοειδὴς χιτών (ἢ ὑμήν) τοῦ ὀφθαλμοῦ ὁ μέσος ἀγγειώδης καὶ τροφοφόρος χιτὼν τοῦ ὀφθαλμικοῦ βολβοῦ κείμενος μεταξὺ σκληροῦ καὶ ἀμφιβληστροειδοῦς, διελαυνόμενος ὄπισθεν ὑπὸ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου καὶ συνεχόμενος ἔμπροσθεν μετὰ τῆς ἴριδος : Γαλ.4,530· ‖ ὁμ. χοριοειδὴς (ἢ λεπτὴ) μῆνιγξ ὁ ἀγγειώδης χιτὼν ὁ περιβάλλων τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὸν νωτιαῖον μυελὸν ὑπὸ τὴν σκληρὰν μήνιγγα καὶ συναπτόμενος ἔξωθεν μὲν μετὰ τῆς ἀραχνοειδοῦς, ἔνδοθεν δὲ χωριζόμενος ἀπὸ τῆς ἐγκεφαλικῆς καὶ μυελικῆς οὐσίας διὰ σχισμοειδοῦς λεμφώδους χώρου, τοῦ ὑποχοριοειδοῦς : αὐτ.· ‖ νεώτ. χοριοειδὴς φλέψ κλάδος τῆς ἔσω ἐγκεφαλικῆς φλεβὸς ἀποχετεύων τὸ αἷμα τῶν χοριοειδῶν πλεγμάτων· ‖ ὁμ. χοριοειδῆ πλέγματα δύο ὑμενώδεις ἀγγειοβριθεῖς ταινίαι, ἃς σχηματίζει ἡ χοριοειδὴς ἢ λεπτὴ μῆνιγξ παρεισδυομένη ἐντὸς τῶν πλαγίων κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου.

χοριοειδῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. φλεγμονὴ τοῦ χοριοειδοῦς, εἰς ἐξιδρωματικὴ ἢ πυώδης.

χοριοειδοτριχοειδής ὑμήν (ὁ) νεώτ. ἰατρ. μία τῶν ἐσωτερικῶν στιβάδων τοῦ χοριοειδοῦς ὑμένος τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἔχουσα ἔξωθεν μὲν τὴν ἀγγειακὴν στιβάδα, ἔσωθεν δὲ τὸν ὑαλοειδῆ ὑμένα τοῦ χοριοειδοῦς καὶ συνισταμένη ἐκ τριχοειδῶν ἀγγείων μὲ εὐρὺν αὐλὸν καὶ ἐλάχιστον μεσοδιάστημα.

χοριοεπιθηλίωμα-ατος (τὸ) νεώτ. νεόπλασμα ὅμοιον πρὸς τὸν κακοηθέστερον καρκίνον τῆς μήτρας προερχόμενον ἐξ ἐμβρυϊκῶν κυττάρων καὶ ἐκ τῶν ἐπιθηλίων τῶν χοριακῶν λαχνῶν.

χόριον (τὸ) κ. νεώτ. ὁ ἐξώτατος τῶν ὑμένων τῶν περιβαλλόντων τὸ ἔμβρυον ἐν τῇ μήτρᾳ καὶ ἐξερχόμενος μετ' αὐτὸ κατὰ τὸν τοκετόν, ὁ πλακοῦς, τὸ ὕστερο : Ἱππ.238,6, Ἀριστλ.ΖΙ 6,3,14, αὐτ.10,1 χόριον καὶ ὑμένες ἴδιοι περὶ ἕκαστον γίνονται τῶν ἐμβρύων, καθάπερ ἐπὶ τῶν τετραπόδων, αὐτ.9,5,9, Θεόφρ.ἀπ.175, Διοσκ.3,167, Γαλ.5,286, αὐτ.3,193, αὐτ.2,278 τὸ χόριον μὲν συνέστηκεν ἐκ δύο φλεβῶν καὶ δύο ἀρτηριῶν καὶ πέμπτου τοῦ καλουμένου οὐραχοῦ· **2)** νεώτ. ἡ ἀμέσως ὑπὸ

τὴν ἐπιδερμίδα στιβὰς τοῦ δέρματος κάτωθεν τῆς ὁποίας ἁπλοῦται ὁ ὑποδόριος συνδετικὸς ἱστός· **3)** ὁ ὑμὴν ὁ περιβάλλων τὸ ᾠὸν ἔσωθεν τοῦ φλοιοῦ : Ἀριστλ.ΖΓ 3,2,25, αὐτ.ΖΙ 6,3,14· **4)** κ. μσν. πᾶς ὑμὴν τῶν ἐντέρων ἢ ἐντοσθίων : Γεωπ. 19,2,17 **κύων δέ σοι ἀκολουθήσει, ἐὰν κυνὸς ἑτέρου χόριον εἰς πανίον ἐνδήσας προσοσφράνῃς αὐτόν·** **5)** δθ. κτ. πληθ. χόρια ἔδεσμα παρασκευαζόμενον ἐκ τῶν τοιούτων ὑμένων πληρουμένων διὰ γάλακτος καὶ μέλιτος : Κρατῖν.Ἀδήλ. 158, Ἀριστφ.άπ.476, Ἀλεξ.Παννυ.Ι,16, Θεόκρ.9,19 **ἐν πυρὶ δὲ δρυΐνῳ χόρια ζέει,** αὐτ.10,11 **χαλεπὸν χορίῳ κύνα γεῦσαι** (πρβλ. παροιμ. ὅταν ὁ σκύλος γλυκαθῇ στὴν πάσπαλη, ἢ τὸ σκύλλο σκότωσε ἢ τὸ μύλο γκρέμισε).

χόριος (ὁ) δ.γρ. τοῦ χορεῖος βλ.λ.2).

χοριοτριχοειδὴς στιβάς (ἡ) νεώτ. ανατομ. μία τῶν τεσσάρων στιβάδων, ἐξ ὧν σύγκειται ὁ χοριοειδὴς χιτὼν τοῦ ὀφθαλμοῦ.

χοριτεῖαι (αἱ) Ἐπιγρ. αἱ χορεῖαι : Ἐπιγρ.Ἀνδανίας.

χορῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. ποι. ἡ χορεύουσα κόρη, ὀρχηστρίς, χορεύτρια : Καλλ.Ἄρτ.13 **ἑξήκοντα χορίτιδας Ὠκεανίας,** αὐτ.Δῆλ.306 **αἱ δὲ ποδὶ πλήσσουσι χορίτιδες . . οὖδας,** Νόνν.Δ Ι,504.

χοροβατία (ἡ) μτγν. τὸ βαίνειν, τὸ πορεύεσθαι εἰς τὸν χορόν : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.152.

χοροβατῶ-έω λεξ. κ. μσν. βαίνω, πορεύομαι, πηγαίνω εἰς τὸν χορόν : Σουΐδ.· **2)** μσν. χορεύω σκηνικῶς : Εὐστ.Πον.124,4 **εἰ ἀληθὴς ὁ φίλος, εἰ μὴ χοροβατεῖ σκηνικῶς,** αὐτ.185,90· κ. μτ. αἰτ. : αὐτ.279,20 **τὴν τυραννίδα χοροβατήσαντες.**

χορογραφία (ἡ) νεώτ. σύστημα καθ' ὃ παρίστανται δι' εἰδικῶν σημείων τὰ βήματα, τὰ σχήματα καὶ αἱ κινήσεις χοροῦ τινος, ἡ τέχνη τοῦ συνθέτειν, γράφειν καὶ ἀπεικονίζειν ἐπὶ τοῦ χάρτου δι' εἰδικῶν σημείων τὰ βήματα, τὰ σχήματα καὶ τὰς κινήσεις χοροῦ ἢ χοροδράματος.

χορογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χορογραφίαν βλ.λ.

χορογράφος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ἐσφ.γρ. τοῦ χρονογράφος ἐν Λουκ.Ἀλεξ 6· **2)** νεώτ. συνθέτης χοροῦ ἢ χοροδράματος· **3)** ὁμ. ἐπινοητής, ἐφευρέτης νέου εἴδους ὀρχήσεως· **4)** ὁμ. τεχνογράφος εἰς τὰ τῶν χορῶν.

χορόδανον (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν σφονδύλιον βλ.λ.3) · ΨΔιοσκ.3,90.

χοροδέκτης (ὁ) ἐσφ.γρ. τοῦ χορολέκτης π.Σουΐδ.

χοροδιδασκαλεῖο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. σχολὴ ἐν δημοσίᾳ αἰθούσῃ ὅπου διδάσκονται ὑπὸ χοροδιδασκάλων οἱ διάφοροι χοροί.

χοροδιδασκαλία (ἡ) κ. νεώτ. ἡ τέχνη τοῦ χοροδιδασκάλου : Πλάτ.Ἀλκ.Ι,125Ε **ἡ χοροδιδασκαλία ποιεῖ ἄρχειν κοινωνούντων ᾠδῆς.**

χοροδιδασκαλικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χοροδιδάσκαλον ἢ τὴν χοροδισκαλίαν· δθ. ἡ χοροδιδασκαλικὴ (τέχνη) ὡς οὐσ. ἡ χοροδιδασκαλία : Πλάτ.Ἀλκ.Ι,125D.

χοροδιδάσκαλος (ὁ) κ. νεώτ. ὁ διδάσκων τὸν χορόν, ὁ γυμνάζων αὐτὸν εἰς τὴν μετὰ τοῦ προσήκοντος ρυθμοῦ ὄρχησιν καὶ ᾠδὴν καὶ παρασκευάζων αὐτὸν διὰ τὰς ἐν τῷ θεάτρῳ δημοσίας παραστάσεις, διδάσκαλος τοῦ χοροῦ : Ἀριστφ. Ἐκκλ.809 **Καλλίμαχος ὁ χοροδιδάσκαλος,** Πλάτ. Νόμ.812Ε, αὐτ.655Α, Ὀλυμπ.Ἀλκ.179 **ὁ χοροδιδάσκαλος ἄρχει τῶν αὐλητῶν τῶν ἡγουμένων τῶν ᾀδόντων·** **2)** νεώτ. ὁ διδάσκων ἐπ' ἀμοιβῇ, ὁ ἐκμανθάνων διαφόρους χορούς.

χορόδραμα-ατος (τὸ) νεώτ. σκηνικὸν ἔργον κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ ὑποκριταὶ ἐκφράζουσιν αἰσθήματα καὶ πάθη δι' ὀρχηστικῶν βημάτων καὶ σχημάτων μετὰ μουσικῆς συνοδείας, ὅ. χορόμιμος, χορομελόδραμα, μιμόρχημα, μπαλλέττο.

χοροειδής-οῦς-ές ἐσφ.γρ. τοῦ χοριοειδὴς βλ.λ. ἐν Ἀριστλ.ΖΓ 3,2,22.

χοροεσπερίς-ίδος (ἡ) νεώτ. χορευτικὴ ἑσπερίς.

χοροήθης-ους-ες ποι. ὁ εἰθισμένος εἰς τὸν χορόν, εἰς τὴν χορικὴν ὄρχησιν : Ὕμν.Ὁμ.18,3, Ὕμν. Πὰν.19,3 **ἄμυδις φοιτᾷ χοροήθεσι νύμφαις.**

χοροιθαλής-οῦς-ές μτγν. ὁ θάλλων, ὁ λάμπων, ὁ ἐκπρέπων, ὁ διαπρέπων ἐν τῷ χορῷ : Ἀντίπ.ΑΠ 6,287 **χοροιθαλέας κούρας.**

χοροιμανής-οῦς-ές ἐπ. τ. τοῦ χορομανής : Ὀρφ Ὕμν.52,7 **χοροιμανὲς ἡγέτα κώμων,** Μάξ.Καταρχ 496 **χοροιμανέος Ἰοβάκχου,** Τζέτζ.Χιλ.4,181.

χοροιμανία (ἡ) μτγν. ἐπ. τ. τοῦ χοριμανία, μανιώδης ἀγάπη τοῦ χοροῦ : ΑΠλ.289.

χοροῖτις-ιδος (ἡ) ἐσφ.γρ. τοῦ χορῖτις βλ.λ.

χοροιτυπία (ἡ) εἶδός τι ὀρχήσεως καθ' ἣν ὁ χορεύων, ὁ καλούμενος χοροιτύπος, ἔπληττε βαρέως τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν του ὡς ὁ μέθυσος : Ἰλ.Ω 261 **φεῦσταί τ' ὀρχησταί τε χοροιτυπίῃσιν ἄριστοι,** Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 7,448, Ἀντίπ.Θεσσ. ΑΠ 9,82, Πανύασις π. Ἀθήν.2,37Α **ἐν δὲ χοροιτυπίης (ἐρατὸν μέρος) ἐν δ' ἱμερτῆς φιλότητος.**

χοροιτύπος-ον ποι. ὁ πληττόμενος, ὁ παιζόμενος πρὸς χορὸν ἢ πρὸς τὴν χορικὴν ὄρχησιν : Ὕμν.Ἑρμ.31 **ἐράεσσα (χέλυ), χοροίτυπε.**

χοροίτυπος-ον ἐπ.τ. τοῦ χοροτύπος βλ.λ., ὁ κατὰ τὸν χορὸν κτυπῶν τὴν γῆν, δθ. γεν. ὁ χορεύων, ὁ ὀρχούμενος : Πίνδ.άπ.57, Ὀππ.Ἀλ.3,250, Νόνν.Δ 44,54, αὐτ.45,24 **εὔιον ἀείδουσα χοροιτύπον ἴχνος ἑλίξω,** αὐτ.46,120.

χοροιτυπῶ-έω μτγν. τύπτω, πλήττω τὸ ἔδαφος χορεύων : Ὀππ.Ἀλ.1,472 **θρώσκοντες θύνουσι χοροιτυπέουσιν ὅμοιοι,** αὐτ.Κυν.4,310.

χοροκάλη (ἡ) ἐσφ.γρ. παλαιῶν ἐκδ., ἀποκατασταθεῖσα εἰς **χορῷ καλή**· Ἡσ. «καλῶς χορεύουσα» ἐν Ἰλ.Π 180.

χοροκιθαρεύς-έως (ὁ) Ἐπιγρ. χοροκιθαριστής.

χοροκιθαρίζω μτγν. παίζω κιθάραν πρὸς χορόν : Μακρόβ.706.

χοροκιθαριστής (ὁ) μτγν. ὁ παίζων τὴν κιθάραν ἐν χορῷ, πρὸς χορόν : Σουετών.Domit.4.

χοροκτόνος-ον ὁ κτείνων, ἀφανίζων, καταστρέφων τὸν χορόν : Στράττ.π.Σχόλ.Ἀριστφ.Βάτρ.406 **τοῦ χοροκτόνου Κινησίου.**

χοροκτυπία (ἡ) σχόλ. ὅ. χοροιτυπία βλ.λ. : Σχόλ.Ἀριστφ.Λυσ.1309.

χορολέκτης (ὁ) μτγν. ὁ ἐκλέγων τὰ κατάλληλα πρόσωπα πρὸς συγκρότησιν χοροῦ : Αἰλ.ΖΙ 11,1,15,5 **δίδωσιν ὥσπερ οὖν στρατηγὸς τὸ σύνθημα καὶ χορολέκτης τὸ ἐνδόσιμον,** Πολυδ.4,106.

χορομανής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ ἐμμανῶς ἀγαπῶν τὸν χορόν, ὁ ἐμφαίνων χορομανίαν βλ.λ 1) : Ἀριστφ.Θεσμ.961 **χορομανεῖ τρόπῳ.**

χορομανία (ἡ) νεώτ. ἡ ὑπέρμετρος ἀγάπη τοῦ χοροῦ· **2)** ἰατρ. ἡ χορεία βλ.λ.

χορόμιμος (ὁ) νεώτ. τὸ χορόδραμα.

χορόνδε ἐπίρρ. εἰς τὸν χορόν : Ἰλ.Γ 393 **οὐδέ κε φαίης ἀνδρὶ μαχησάμενον τόν γ' ἐλθεῖν, ἀλλὰ χορόνδε ἔρχεσθ'.**

χορόνῑκος-ον ὁ ἐν τῷ χορῷ νικῶν, ἐν χρ. μ. ὡς κύρ. ὄν. : Ἀλεξ.Ἀποβ.Ι Χορόνικος ὁ ποιητὴς ὅδί.

χοροπαίγμων-ονος-ον ὁ παίζων ἐν τῷ χορῷ, ἐν τῇ χορικῇ ὀρχήσει, ὁ ὀρχούμενος εὐθύμως : Ὀρφ. Ὕμν.23,2 **Νηρέος νύμφαι . . χοροπαίγμονες, ὑγροκέλευθοι.**

χοροπαίκτης (ὁ) μτγν. ὁ χοροπαίγμων βλ.λ. : Μύριν.ΑΠ 6,108 **κεραοὶ χοροπαῖκται Πᾶνες.**

χοροπήδημα-ατος (τὸ) νεώτ. κ. δημ. πήδημα, ἀναπήδημα ζωηρόν, σκίρτημα ἰδίᾳ ἐκ χαρᾶς.

χοροπηδητικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χοροπήδημα βλ.λ.

χοροπηδηχτής (ὁ) δημ. ὁ χοροπηδῶν.

χοροπηδῶ-άω νεώτ. κ. δημ. πηδῶ μὲ ρυθμὸν ἢ μὲ ζωηρότητα χορευτικήν, χορεύω : Παπαδ. Χριστ.Διηγ.Β **Ιδόντα τὴν χαρὰν τῆς μάμμης των ἤρχισαν νὰ χοροπηδῶσιν,** Ζερβ.Τραγ ΚΚ 12,5 **στοιχειά, νεράϊδες χοροπηδᾶν,** Βλαχογ.Παληκ.32 **τὴν κάνει ἀπὸ μιὰ σ' ἄλλη δασωμένη τούφα νὰ** χοροπηδάῃ, Καρκβ.Ζητ.47.

χοροπλεκής-οῦς-ές μτγν. ποι. ὁ πλέκων, ὁ συμπλέκων, ὁ συνιστῶν, ὁ συγκροτῶν χοροὺς ἢ ὁ μετὰ χορῶν **πεπλεγμένος** : Νόνν.Δ 6,49, αὐτ.14,33.

χοροποιία (ἡ) μτγν. ἡ σύστασις, ἡ συγκρότησις καὶ διάταξις χοροῦ : Πολυδ 4,106.

χοροποιός-όν ὁ καταρτίζων, ὁ συγκροτῶν χορόν, χορολέκτης : Ξεν.'Αγησ 2,17 **ὅπου ἐτάχθη ὑπὸ τοῦ χοροποιοῦ τὸν παιᾶνα τῷ θεῷ συνεπετέλει,** 'Επιγρ.' **2)** ποι. ὁ ἄγων, ὁ ἡγούμενος, ὁ ἡγέτης τοῦ χοροῦ : Σοφ.Αἴ.699 **ὦ θεῶν χοροποί' ἄναξ,** Εὐρ.Φοίν.788, 'Αριστφ.Βάτρ.353.

χορὸς (ὁ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. σύνολον ρυθμικῶν κινήσεων τῶν ποδῶν καὶ τοῦ σώματος ἐκτελουμένων πρὸς τέρψιν, ὄρχησις· ἐκ τοῦ 'Ομ. καὶ τοῦ 'Ησιόδ. ὀλίγα δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν χορῶν, πλὴν ὅτι ἦσαν ἐν χρ. ἐν τοῖς συμποσίοις κατὰ τὰς εὐωχίας καὶ ἐν ἄλλαις περιστάσεσι φαιδρότητος καὶ χαρᾶς (πρβλ. 'Ιλ.Γ 182 **μετὰ μελπομένῃσιν ἐν χορῷ 'Αρτέμιδος,** 'Οδ.Θ 248 **αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη κίθαρίς τε χοροί τε,** 'Ησιόδ.Α 272 **τοὶ δ' ἄνδρες ἐν ἀγλαΐαις τε χοροῖς τε τέρψιν ἔχον)·** συχν. τὸν χορὸν ἐκτελοῦσι νεονίαι καὶ νεάνιδες ('Ιλ.Ο 508, 'Οδ.Σ 193), χάρις δὲ καὶ κάλλος περιγράφονται ἐν σχέσει πρὸς τὸν χορὸν ('Ιλ.Γ 392, αὐτ.Π 180)· οἱ χοροὶ συνωδεύοντο ὑπὸ μουσικῆς καὶ πιθανῶς ἐτελοῦντο διὰ κανονικῶν βημάτων καὶ ρυθμικῶν κινήσεων τοῦ σώματος ἢ τῶν χειρῶν· ἐν τοῖς εἶτα χρόνοις ἡ χορικὴ ὄρχησις προσέλαβε θρησκευτικὸν καὶ δημόσιον χαρακτῆρα, ἀρχὴ δὲ τούτου ἔγινε παρὰ τοῖς Δωριεῦσι καὶ τὸ τέλειον εἶδος ὑπῆρξεν ὁ κύκλιος χορὸς ἢ διθύραμβος, τελούμενος, ἰδ. περὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διονύσου ἐν 'Αθήναις, ἀλλὰ καὶ περὶ τοὺς βωμοὺς ἄλλων θεῶν· ἐπέμποντο δὲ δημοσίᾳ δαπάνῃ πολῖται εἰς Δῆλον καὶ εἰς ἄλλους ἱεροὺς τόπους (Θουκ 3,104)· ὑπῆρχον δὲ καὶ θεοὶ ἐξιλεούμενοι διὰ τοιούτων χορῶν ('Ηρ.5,83)· ὁ τοιοῦτος χορός, δηλ. ὁ κύκλιος ἢ ὁ διθύραμβος, ἦτο τὸν χαρακτῆρα καθαρῶς λυρικός, ὁτὲ μὲν σοβαρὸς καὶ σεμνοπρεπής, ὁτὲ δὲ φαιδρός, τελούμενος ὑπὸ νέων ἀγάμων (αὐτ.3,48), ἢ ὑπὸ παίδων ('Ισαῖ.67,30), ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πρεσβυτέρων τὴν ἡλικίαν (Πλάτ.Νόμ.665Β, Ξεν.'Ελλ.6,4,16)· ὁ συνήθης ἀριθμὸς τῶν προσώπων, ἐξ ὧν ὁ χορὸς συνέκειτο ἦσαν πεντήκοντα (Σιμων.148, Σχόλ.Αἰσχίν.12,5)· ἐκ τοῦ διονυσιακοῦ χοροῦ ἔλαβεν ἀρχὴν τὸ ἀττικὸν δρᾶμα, ὅπερ κατὰ πρῶτον συνέκειτο ἐξ ἁπλῶν διηγήσεων κατὰ τὰ διαλείμματα τοῦ χοροῦ, τὰ ἐπεισόδια· αἱ διηγήσεις αὗται ἀπηγ,ἐλλοντο ὑπὸ ἑνὸς μόνου ὑποκριτοῦ, ἀλλὰ πιθανῶς ἐν εἴδει διαλόγου πρὸς τὸν χορόν· ὁ δραματικὸς χορὸς διεκρίνετο εἰς δύο κύρια εἴδη, τὸν τραγικὸν χορόν, συγκείμενον ἐκ 15 προσώπων, τῶν τραγῳδῶν ('Αριστφ.Εἰρ 805, αὐτ.'Ορν.787), καὶ τὸν κωμικόν, συγκείμενον ἐξ 24, καλούμενον τρυγικόν, τρυγῳδικὸν (αὐτ.'Αχ.628, αὐτ.886) καὶ διατεταγμένον εἰς ἓξ γραμμὰς (Σχόλ.'Αριστφ.Εἰρ.733 «Κρατῖνος δὲ ἐν τῇ Πυλαίᾳ δηλοῖ ὅτι ἓξ ἐστὶ ζυγὰ τοῦ χοροῦ»)· ὅταν ποιητής τις ἐπεθύμει νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν σκηνὴν ἔργον τι, ἔπρεπε πρῶτον νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἄρχοντος χορόν, ὁ ὁποῖος καὶ παρείχετο εἰς αὐτὸν συνήθως· ἡ δὲ πρὸς τοῦτο ἀναγκαία μεγάλη δαπάνη κατεβάλλετο ὑπὸ εὐπόρου πολίτου, τοῦ χορηγοῦ· παρεχομένης δὲ τῆς ἀδείας ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος πρὸς καταρτισμὸν χοροῦ ('Αριστφ.Βάτρ.94, αὐτ.Εἰρ.803, αὐτ.807), ὁ ποιητὴς ἐξέλεγε τὰ ἀναγκαιοῦντα πρόσωπα ἐκ τῆς φυλῆς εἰς ἣν ἀνῆκε ('Αντιφ.142,34, Ξεν.'Ιέρ.9,4), τὰ ὁποῖα τακτικῶς ἐγυμνάζοντο εἰς ὄρχησιν καὶ ᾠδὴν συχνάκις παρ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ποιητοῦ, καλουμένου χοροδιδασκάλου· ἐν τῇ τραγῳδίᾳ ὁ χορὸς παρέμεινε μέχρις οὗ αὕτη ἐτελείωνεν, ἀλλ' ἐν τῇ κωμῳδίᾳ ἦτο ἐν μικρᾷ χρ. μετὰ τὸ 400 π.Χ. περίπου· αἱ ὑπὲρ τοῦ χοροῦ ἐπευφημίαι ἦσαν τὸ κριτήριον τῆς ἐπιτυχίας τοῦ δράματος : 'Ιλ.Γ 392 **οὐδέ κε φαίης ἀνδρὶ μαχησάμενον τόν γ' ἐλθεῖν, ἀλλὰ χορόνδε ἔρχεσθ' ἠὲ χοροῖο νέον λήγοντα καθίζειν,** αὐτ.Σ 590, 'Οδ.Θ 248, 'Ησιόδ.Α 272, 'Ηρ.3.48 **ἵστασαν χοροὺς παρθένων τε καὶ ἠϊθέων,** Αἰσχ.Εὐμ.307, αὐτ.'Αγ.23, Σοφ.'Ηλ.280, 'Αριστφ.'Ορν 219, αὐτ.Θεσμ 958, Πλάτ.Γοργ.482Β, Ξεν.'Απομν.3,4,3, ΚΔ Λουκ.15,25 **καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν,** Πολίτ.'Εκλ Τραγ.161,1 **ἐβγάτε ἀγόρια στὸ χορό, κορίτσια στὰ τραγούδια,** Σολωμ.'Εθν.'Υμν.83,4 **στὴ σκιὰ χειροπιασμένες, στὴ σκιὰ βλέπω κι ἐγὼ κρινοδάχτυλες παρθένες ὅπου κάνουνε χορό,** αὐτ.'Ελ.Πολ.3,6,1 **ἔστησ' ὁ Ἔρωτας χορὸ μὲ τὸν ξανθὸν 'Απρίλη'** ‖ νεώτ. **χορὸς κεφαλῶν** ὁ καθ' ὃν οἱ χορευταὶ διασκευάζουν τὴν κεφαλὴν τῶν κωμικῶς ἢ κατά τινα μορφὴν ἱστορικοῦ ἢ ἄλλου γνωστοῦ προσώπου· ‖ δημ. φρ. **πιάνω-στήνω τὸ χορὸ** λαμβάνω μέρος εἰς χορόν, χορεύω· ‖ φρ. μτφ. **μπῆκε στὸ χορὸ** ἀνεμείχθη ἢ παρεσύρθη εἴς τινα ὑπόθεσιν· ‖ ὁμ. **κατὰ τὸν τοῖχο τὸ χορὸ** (χρειάζεται μεγάλη προφύλαξις)· ‖ παροιμ. δημ. ἀγάπαε ἡ Μάρω τὸ χορὸ (δ. **ἄρεσέ της ὁ χορὸς) κι ηὗρε κι ἄντρα χορευτὴ** (ἐπὶ συμφωνίας χαρακτήρων καὶ κλίσεων δύο συντρόφων ἢ ἐπὶ πάθους τῇ συνεργείᾳ δ. ἐνισχυομένου)· ‖ ὁμ. ὁπού 'ναι ἀπόξω ἀπ' τὸ χορὸ **πολλὰ τραγούδια ξέρει** (ὁ ἀγνοῶν τὰς δυσκολίας μιᾶς ἐργασίας ἢ μιᾶς ὑποθέσεως δὲν δυσκολεύεται νὰ ἐκφέρῃ αὐστηρὰς κρίσεις ἢ νὰ δίδῃ προχείρους συμβουλάς)· **2)** κ. νεώτ. ὁμὰς ἢ σῶμα ἐκ χορευτῶν καὶ ἀοιδῶν : 'Υμν.'Αφρ.118, Πινδ.Ν 5,23 **πρόφρων δὲ καὶ κείνοις ἀειδ' ἐν Παλίῳ Μοισᾶν ὁ κάλλιστος χορός·** **3)** μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ γλώσσῃ, ὅμιλος ἀνθρώπων ᾀδόντων ὁμοῦ ὕμνους ἐκκλησιαστικούς, τὸ σύστημα τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ᾀδόντων : Θεαδοτ.3, 1060C, Μόσχ.1 3096D, - **ὁ δεξιὸς καὶ ἀριστερὸς χορός·** ‖ νεώτ. φρ. **ἐν χορῷ** ἐπὶ ἀνθρώπων ὁμιλούντων ἢ κραυγαζόντων, ὅλοι ὁμοῦ, μιᾷ φωνῇ· **4)** νεώτ. κτ. συνεκδ. ὅμιλος, ὁμὸς προσώπων : **ὁ χορὸς τῶν ἀγγέλων·** πρβλ. χορεία· **5)** γεν. ἄθροισμα, σύνολον : **Σοφ.ἀπ.700 χορὸς ἰχθύων,** Εὐρ. **'Αρ.925 χορὸς δὲ καλλίμορφος εἱστήκει τέκνων πατήρ τε Μεγάρα τ',** Πλάτ.Πρωτ.315Β, αὐτ.Θεαίτ. 173Β· κ. ἐπὶ πραγμ. : Διονυσ.'Υμν.2 **χορὸς ἄστρων·** ‖ **χορὸς σκευῶν** σειρὰ σκευῶν, ἀγγείων : Ξεν.Οἰκ.8,20· ‖ **χορὸς δονάκων** σειρὰ καλάμων, ἐπὶ τῆς σύριγγος τοῦ Πανός : Κόλουθ.24· ‖ **χορὸς ὀδόντων** σειρὰ ὀδόντων, ὅθ. **οἱ πρόσθιοι χοροὶ** οἱ πρόσθιοι ὀδόντες : 'Αριστφ.Βάτρ. 548· ‖ ἀρχ. παροιμ. **ποῦ χοροῦ τάξομεν ;** εἰς ποίαν θέσιν, εἰς ποίαν τάξιν νὰ θέσωμεν αὐτό ; : Πλάτ.Εὐθ.279C· **6)** μσν., νεώτ. κ. δημ. τὸ μέρος τοῦ ναοῦ ἔνθα ἵστανται οἱ ψάλται : Μόσχ.1 2988Β, αὐτ.C· **7)** τόπος πρὸς ὄρχησιν, χοροστάσι, χορευταριά : 'Ιλ.Σ 590 **ἐν δὲ χορὸν ποίκιλλε . . ἀμφιγυήεις,** 'Οδ.Θ 260 **λείηναν δὲ χορόν,** αὐτ.Μ 4 **ὅθι τ' 'Ηοῦς ἠριγενείης οἰκία καὶ χοροὶ ἦσαν,** αὐτ.318, Διγεν.'Ακρ.3912 **χορὸς οἰκεῖος ἔξωθεν ὑπῆρχεν ἐκ τοῦ τείχους·** **8)** ἐν Σπάρτῃ, ἡ ἀγορά : Παυσ 3,11,9 «Σπαρτιάταις **δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Πυθαέως τέ ἐστιν 'Απόλλωνος καὶ 'Αρτέμιδος καὶ**

Λητοῦς ἀγάλματα. χορὸς **δὲ οὗτος ὁ** τόπος καλεῖται πᾶς».

χοροστάδην ἐπίρρ. μσν. κατὰ τρόπον, ἐν σχήματι χοροῦ : Πρόδρ.κτ.Ροδ.κ.Δοσικλ.4,174 **τοὺς δακτύλους πλεξάμενοι κύκλωθι καὶ χοροστάδην.**

χοροστάς-άδος (ἡ) μτγν. ποι. ἑορτή τις τελουμένη μετὰ χορευτικῆς ὀρχήσεως : Καλλ.ἀπ.280.

χοροστασία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ σύστασις καὶ ἐκτέλεσις χοροῦ, **δθ.** χορός, ὄρχησις : Καλλ. Λουτρ. Παλλ. 66, ΑΠ 7,613, αὐτ. 9,603, Ἐπιγρ.· **2)** νεώτ. ἐκκλ. ἡ πρᾶξις τοῦ χοροστατῶν βλ.λ.2).

χοροστάσι(ον) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. τόπος ὅπου γίνονται χοροί, χορευταριά : Καρκθ.Ζητ.47 **ἐχοροπηδοῦσαν στὸ χοροστάσι μὲ τὶς γυναῖκές τους·** **2)** νεώτ. ἡ θέσις, τὸ μέρος ὅπου ἵσταται ὁ χορὸς τῶν ψαλτῶν ἐν χριστιανικῷ ναῷ.

χοροστασό (τὸ) δημ. ἡ χοροστασία βλ.λ.1).

χοροστάτης (ὁ) μτγν. ὁ τὸν χορὸν ἱστάς, ὁ χοροστατῶν, ὁ ἐξάρχων ἢ κατάρχων τοῦ χοροῦ : Ἱμέρ.9,3, Ἰουλ.421Α.

χοροστατικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς χοροστάτην βλ.λ. : Ρητ.9,196.

χοροστάτις-ιδος (ἡ) ποι. θηλ. τοῦ χοροστάτης βλ.λ. : Ἀλκμ.Παρθ.84.

χοροστατῶ-έω μτγν., μσν. κ. νεώτ. εἶμαι χοροστάτης, ἵστημι, ποιῶ χορόν, εἶμαι ἡγέτης χοροῦ ἢ ἡγοῦμαι ὡς ἐν χορῷ, κατάρχω χοροῦ : Φίλ.2,266· **2)** νεώτ. ἐκκλ. ἐπὶ ἀρχιερέως, προΐσταμαι τελετουργῶν κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν.

χοροτερπής-οῦς-ές μτγν. ποι. ὁ εἰς χοροὺς τερπόμενος, εὐχαριστούμενος.

χοροτραγῳδῶ-έω μσν. δημ. χορεύω καὶ ᾄδω ἐν ταὐτῷ, ἢ ἐν συνεχείᾳ ἢ συνήθως πότε τραγουδῶ καὶ πότε χορεύω : Διγεν.Ἀκρ.313 **ἐν ᾧ ἡ κόρη ἔπαιζε καὶ ἐχοροτραγῴδει.**

χοροψάλτης (ὁ) μσν. ὁ ψάλλων ἐν χορῷ, ψάλτης μετέχων χοροῦ : Ἀνών. ἐν Cat.Mss Clarkii 57.

χοροψάλτρια (ἡ) Ἐπιγρ. ἡ ψάλτρια, ἡ παίζουσα κιθάραν ἐν χορῷ : Ἐπιγρ.Δελφῶν.

χορταγωγία (ἡ) μσν. συγκομιδὴ χόρτου πρὸς διατροφὴν ἰδίᾳ ζῴων : Ἄνν.Κομν.96,αὐτ.107,αὐτ.112.

χορτάζω μσν. κ. νεώτ., δημ. χορταίνω βλ.λ., ἀόρ. (ἐ)χόρτασα, παθ. ἀόρ. ἐχορτάσθην, παρακ. κεχόρτασμαι (Νικόστρ.Πανδρ.3), τρέφω τινὰ μέχρι κόρου, παχύνω, ἰδίᾳ βοσκήματα, βοῦς κττ. : Ἡσιόδ.Ἔργ.450, Ἀριστφ.Εἰρ.176 **χορτάσω τὸν κάνθαρον** (τοῦ κανθάρου κωμικῶς θεωρουμένου ὡς ἵππου), αὐτ.139 **τούτοισι** (τοῖς σιτίοις) .. **τοῦτον χορτάσω·** κ. μτ. αἰτ. πράγμ. : Πλάτ.Πολ.372D **τί ἂν αὐτὰς ἄλλο ἢ τοῦτο ἐχόρταζες·** **2)** ἐπὶ πρσ., τρέφω, ταΐζω : Εὔβουλ.Ἀμαλθ.1 **βολβοῖς ἐμαυτὸν χορτάσων ἐλήλυθα,** ΚΔ Ματθ.15,33 **πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;·** ‖ μτ. γενικ. τρέφω ἀφθόνως ἔκ τινος, ἐν μτφ. χρ. : Ἀριστφ.ἀπ.202 **θεράπευε καὶ χόρταζε τῶν μονῳδιῶν,** Ἀριστλ. ἀπ.102· κ. παθ. μτ. αἰτ. : Κρατῖν.Ὀδυσσ.4 **χορταζόμενοι γάλα λευκόν·** κ. μτ. δοτ. : Ἄμφις Οὐραν.1 **εἰς τὴν ἑσπέραν χορταζόμεθα πᾶσιν ἀγαθοῖς·** **3)** τὸ παθ. τρώγω ὅσον δύναμαι, χορταίνω : Πλάτ.Πολ.586Α, ΚΔ Ματθ.5,6 **μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται,** αὐτ.Ἀποκ.19,21· κ. μτ. γενικ. : Θεόφρ.ΦΑἴτ.4,9,1· **4)** χορταίνω, πληροῦμαι τροφῆς, εὐωχοῦμαι : Εὔβουλ.Δόλ.1, Ἄραρ.Ἀδήλ.3, Νικόστρ.Πανδρ.3 **ἱκανῶς κεχόρτασμαι.**

χορταίνω μσν. δημ., ἀόρ. (ἐ)χόρτασα, μτχ. παθ. παρακ. **χορτασμένος,** τρώγω κατὰ κόρον, πληροῦμαι τροφῆς μέχρι χορτασμοῦ, χορτάζομαι : Ἐρωτόκρ.5,715 **τοῦτο ἂς ἔχω γιὰ θροφὴ νὰ τρώγω νὰ χορταίνω,** Παλαμ.Τάφ.37,2 **νὰ χορτάσῃ θέλει μὲ .. τὸ καθάριο μέλι !, - ἐχόρτασα, δὲν θέλω τίποτ' ἄλλο·** κ. παθ. : Ἐρωτοκρ.1,2108 **καὶ χορτασμένος ηὗρηκα ἕναν ὅπου ἐπεῖνα·** **2)** μτβ. κάμνω τινὰ νὰ χορτάσῃ, νὰ κορέσῃ τὴν πεῖνάν του, προσφέρω τι εἰς μεγάλας ποσότητας μέχρι κορεσμοῦ τῆς πείνης : **ἔχει τάση πεῖνα, ποὺ δὲν τὸν χορταίνω μ' ὅ,τι καὶ νὰ τοῦ δώσω·** ‖ κ. μτφ. **μᾶς χόρτασε ψευτιές·** ‖ παροιμ. **ὁ λόγος σου μὲ χόρτασε καὶ τὸ ψωμί σου φάτο** (οἱ προσηνεῖς λόγοι ἢ οἱ πρόθυμοι τρόποι ἀξίζουν περισσότερον ἀπὸ τὴν ὑλικὴν προσφοράν), **- ὁ χορτασμένος** (ἢ **ὁ χορτάτος**) **τοῦ νηστικοῦ δὲν πιστεύει** (ὁ πλούσιος δὲν ἀντιλαμβάνεται τὰς ἀνάγκας τῶν πτωχῶν), **- μὲ μυῖγες ὁ λύκος δὲν χορταίνει** (οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ δὲν ἱκανοποιοῦνται μὲ γλίσχρας ἀπολαβάς)· **3)** γεν κορέννυμαι, ἐμπίπλαμαι, πληροῦμαι : Γρυπ.Σκ.Τερρ.104,4 **τὰ πλοῖα .. ποὺ ὡς νὰ ἤπιαν φῶς κι ἔχουν χορτάσει·** ‖ κ. μτφ. : Ζερβ.Ἰστ.84 **ἕως ὅτου .. ἡ ψυχή του .. ἐχόρτασεν ἀπὸ τὴν ζωηρότητα τῶν ἀνθρώπων, - μᾶς ἐχόρτασε μὲ τὶς ὑποσχέσεις του·** **4)** ἀπολαύω τινὸς μέχρι κορεσμοῦ : Λιβ.Ροδ.1205 **νὰ μὲ ἀφηγῆται τὸ ὄνειρον ἁπλῶς νὰ μὴ χορταίνῃ,** Ἐρωτόκρ.5,1454 **δὲν τόνε χορταίνει τὸ φίλον του τὸν ἀκριβά, - χόρτασα φέτος θέατρο - κινηματογράφο - χορό,** φρ. **δὲ** (σὲ) χορταίνω νὰ σὲ **βλέπω - νὰ σὲ ἀκούω·** **5)** ἀηδιάζω : **ἐχορτάσαμε πιὰ ἀπ' τ' ἄνοστα ἀστεῖά σου.**

χορταιόβαμος-ον Ἡσ. «ὁ χορταιοβάμων».

χορταιοβάμων Ἡσ. «ὁ Σειληνός, ἐπεὶ χορταῖον τὸ ἔνδυμα τοῦ Σειληνοῦ» πρβλ. χορταῖος.

χορταῖος-α-ον ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς χόρταν βλ.λ.1), περίβολον, δθ. **χιτὼν χορταῖος** δασὺ καὶ **τραχὺ** ἱμάτιον : Ἀριστφ.ἀπ.704, Πολυδ. 7,60,Ἡσ.· ‖ εἰδ. χιτὼν δασὺς ἐκ δορῶν, ὑπενδύτης, τὸν ὁποῖον οἱ Σειληνοὶ ἐφόρουν ἐν τῷ θεάτρῳ, μαλλωτός, μὲ τρίχας μακρὰς ὡς προβάτου, μηλωτή, ὅ. μαλλωτὸς **κ.** ἀμφίμαλλος : **Διον.** Ἀλ.Ρωμ.7,72, Αἰλ.Ζ1 3,40.

χόρταμα (τὸ) δημ. χορταμὸς βλ.λ.

χορταμός (ὁ) δημ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χορταίνω, χορτασμός : **ἡ ὑπηρέτριά μας δὲν ἔχει χορταμό.**

χορταποθήκη (ἡ) νεώτ. ἀποθήκη χόρτου.

χορταράκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ χορτάρι, **μικρόν,** λεπτὸν ἢ **νεοφανὲς** χόρτον.

χορτάρακος-η-ον πάπ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ἄρακος βλ.λ. ὁμοῦ μετὰ χόρτου· **2)** τὸ θηλ. ὡς ἐπίθ. ἐπὶ καλλιεργημένης γῆς, ἡ παράγουσα ἄρακον καὶ χόρτον : **χορταράκης** (γῆς, ἀρούρας) **Χ.**

χορταρένιος-α-ο δημ. ὁ ἐκ χόρτου, ὁ χόρτινος: **χορταρένιο στρῶμα.**

χορτάρι (τὸ) δημ. ὁ χόρτος, ἰδ. ὁ νωπὸς καὶ ἀθέριστος, ἡ χλόη, ἡ πρασινάδα· **2)** πᾶν ποῶδες φυτόν, βοτάνη : δ.δίστ. **γιὰ δὲς** καιρὸ **ποὺ διάλεξε ὁ Χάρος νὰ μὲ πάρῃ, | τώρα ποὺ ἀνθίζουν τὰ κλαριὰ καὶ βγάνει ἡ γῆ** χορτάρι, Σολωμ.Καταστροφὴ Ψαρῶν 5 **καὶ στὴν κόμη στεφάνι φορεῖ γινομένο ἀπὸ λίγα χορτάρια ποὺ εἶχαν μείνει στὴν ἔρημη γῆ,** Ψυχάρ.Ταξ.1,Ζερβ. Τραγ.ΚΚ 3,7 **τῶν χορταριῶν ἡ ἄχνη.**

χορταριά (ἡ) δημ. πόα, ἄγρωστις· **2)** ἔκτασις καλυπτομένη ὑπὸ πόας.

χορταριάζω δημ., ἀόρ. (ἐ)χορτάριασα, μτχ. παθ. παρακ. **χορταριασμένος,** πληροῦμαι, καλύπτομαι ὑπὸ χόρτων, βγάζω χορτάρι, χλοάζω· **2)** μένω **ἔρημος** καὶ χορτοφυῶ : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 10,5 **χορτάριασαν κι οἱ τάφοι ἐκεῖθε πέρα·** ‖ ἐπὶ τοίχων, δένδρων καὶ ὑδάτων, βρυῶ, καλύπτομαι ὑπὸ βρύων.

χορταριαστός-ή-ό δημ. ὁ χορταριασμένος, ὁ ὑπὸ χόρτου, πόας κεκαλυμμένος.

χορταρίζω δημ. χορταριάζω, βγάζω χορτάρι· **2)** ἀποσπῶ, ἀφαιρῶ ἀπό τινος ἐσπαρμένης

ἢ πεφυτευμένης **ἐκτάσεως τὸν** αὐτοφυῆ χόρτον, ξεχορταρίζω.

χορταρικό (τὸ) δημ., ἴδ. κτ. πληθ. **χορταρικά** τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τρωγόμενα φυτά, τὰ ἐδώδιμα ποώδη φυτά, λαχανικά.

χορτάριον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χόρτος, χορτάρι : Διοσκ.5,136(137), Πάπ.

χορταρότοπος (ὁ) δημ. τόπος, ἔκτασις καλυπτομένη ὑπὸ χόρτου, ὑπὸ χλόης, ἀπὸ χόρτα.

χορταρώδης-ους-ες νεώτ. ὁ πλήρης χόρτου, χορταριαστός, χορταριασμένος.

χορτασία (ἡ) μτγν., δημ. χορτασιά τὸ χορτάζεσθαι, χορτασμός, κορεσμὸς πείνης : ΠΔ Παροιμ.24,15 **μὴ προσαγάγῃς ἀσεβῆ νομῇ δικαίων, μηδὲ ἀπατηθῇς χορτασίᾳ κοιλίας.** Ἐπιγρ.· **2)** μτγν. ὡς οὐσ. ἔδεσμα, φαγητὸν δι' οὗ χορτάζεται, κορέννυταί τις, φαγητὸν χορταστικόν.

χορτασιά (ἡ) δημ. ἡ χορτασία βλ.λ.1).

χορτασίλα (ἡ) δημ. χορτασμός, χορτασιά, χόρτασμα : **αὐτὸς δὲν ἀκούει χορτασίλα** (ἀδύνατον νὰ χορτασθῇ).

χόρτασις-εως (ἡ) νεώτ., δημ. **χόρταση** ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χορτάζω, χορταμός, χορτασμός, χόρτασμα.

χόρτασμα-ατος (τὸ) μτγν., νεώτ. κ. δημ. τὸ δι' οὗ χορτάζεται, χορταίνεται τις, χόρτος, τροφὴ κτήνους, ζῴου : Φύλαρχ.π.Ἀθήν.13,607Α **τοὺς καλάμους λαμβάνων τῶν παρατιθεμένων χορτασμάτων,** ΠΔ Γέν.24,25 **καὶ ἄχυρα καὶ χορτάσματα πολλὰ παρ' ἡμῖν,** αὐτ.32, Πολύβ.9,4,3, Διόδ.Σ 20,42· **2)** μτγν. ἡ τροφὴ τῶν ἀνθρώπων : ΚΔ Πράξ.7,11 **καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν· 3)** νεώτ. κ. δημ. ὁ χορτασμός, **τὸ** χορταίνειν, τὸ νὰ ἔχῃ τις χορτάσει, νὰ ἔχῃ κορέσει τὴν πεῖνάν του, ἀ. χορτασμός.

χορτασμός (ὁ) κ. νεώτ. κ. δημ. ἡ χορτασία, χόρτασις, χόρτασμα : Ἀναξανδρ.Ἀδὴλ.27,Σιμπλίκ. Ἐπίκτ.264, Ἡσ. **λαβροσιάων, χορτασμῶν ἀκόσμων,** Ζερβ.Ἰατ.194 **ὅπου ὁ χορτασμὸς καὶ ἡ ἀπόλαυσις . . εἶχαν χυθῆ ἀφθονώτατα·** ‖ φρ. δημ. **χορτασμὸ δὲν ἔχει** (εἶναι ἀκόρεστος).

χορταστικός-ή-ό(ν) γλωσσ., νεώτ. κ. δημ. **ὁ** χορτάζων ἢ χορταίνων τι(νά), κορεστικός· ‖ δημ. ἐπίρρ. **χορταστικά** : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 24,32 **κι ἤπια χορταστικὰ κι ἐπῆρα ὅσο ἡ φούχτα μου χωροῦσε·** ‖ δημ. κτ. ἐπέκτ. ὁ ἀφθονῶν, ἄφθονος.

χορτάτος-η-ο δημ. ὁ χορτασθείς, ὁ χορτασμένος, οὗ ἡ πεῖνα ἔχει κορεσθῆ : παροιμ. **θέλει καὶ τὴν πίττα σωστὴ καὶ τὸ σκύλλο χορτάτο** ἢ **καὶ τὸ σκύλλο χορτάτο καὶ τὸ ψωμὶ ἀκέριο** (ἐπὶ τῶν ἐπιζητούντων νὰ κερδήσουν χωρὶς νὰ δαπανήσουν τίποτε)· **2)** κτ. ἐπέκτ. **ὁ** κεκορεσμένος, ὁ μέχρι κορεσμοῦ πλήρης, μεστός : Παλαμ.Περ. Χαιρ.19,12, Γρυπ.Σκ.Τερρ.69,5 **καὶ θυμοὺς χορτάτος μέσ' στὰ σκότια γνέφη γέρνει καὶ κοιμᾶται.**

χορτενχέρσος (ὁ,ἡ) πάπ. ἐπὶ γῆς ἢ ἀγροῦ, χέρσος ἔκτασις ἐν ᾗ αὐτοφυὴς ὑπάρχει χόρτος : **ἐκ τοῦ Διονυσίου χορτενχέρσου ἀρουρῶν.**

χορτηγία (ἡ) πάπ. τὸ χορτηγεῖν, μεταφορὰ χόρτου : κτήνη . . **ἀνάπεμψον εἰς τὴν χορτηγίαν.**

χορτηγῶ-έω πάπ. ἄγω, μεταφέρω χόρτον.

χορτικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς χόρτον, ὁ τοῦ χόρτου : Πτολ.Τετράβ.81, Πάπ. **γεννημάτων χορτικῶν,** αὐτ. **χορτικὸν φόρον ἀποδώσω σοι.**

χόρτινος-η-ο(ν) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χόρτον, ὁ τοῦ χόρτου : Νεῖλ.Γνῶμ.34,322 **μὴ εὐφραίνου τοῖς ἀνθηροῖς τοῦ βίου· χόρτινον ἄνθος, ὡς ψηλαφᾶς, μαραίνεται· 2)** μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐκ χόρτου πεποιημένος, χορταρένιος : Λίβ.Ροδ.2435 **θωρῶ καλύβιν χόρτινον ἀπάνω εἰς τὸ λιθάριν.**

χόρτο (τὸ) δημ. τ. τοῦ χόρτον βλ.λ. : Σολωμ.Ἀγνώριστη 2,3 **τώρα ποῦ τούτη ἡ κόρη φαίνεται, τὸ χόρτο γένεται ἄνθι ἁπαλό.**

χορτοαγρός (ὁ) νεώτ. ἀγρὸς ἐσπαρμένος, πεφυτευμένος ὑπὸ χόρτου, ὑπὸ χλόης, ἀπὸ χορτάρι.

χορτόβολον (τὸ) πάπ., γλωσσ. ὁ χορτοβολών.

χορτοβολών-ῶνος (ὁ) μσν., γλωσσ. κ. νεώτ. τόπος πρὸς ἐναπόθεσιν, ἐναποθήκευσιν χόρτου, ἀποθήκη ξηροῦ χόρτου, ἀ. χορτόβολον : ΨΚωδ.258,7.

χορτοβριθής-οῦς-ές νεώτ. ἐπὶ γῆς, ὁ βρίθων χόρτων, ὁ γεμάτος χορτάρια.

χορτόβωλον (τὸ) γλωσσ. ἀντὶ χορτόβολον βλ.λ.

χορτόβωλος (ἡ) γλωσσ. βῶλος γῆς ἀπεσπασμένος μετὰ χόρτου· πρβλ. χορτόπλινθος.

χορτογενής-οῦς-ές μσν. ὁ ἐκ χόρτου γεννηθείς, προελθών : Ἀναστ.Σιν.1064Β.

χορτοθεριστικός-ή-όν νεώτ. ὁ χρησιμοποιούμενος εἰς τὸν θερισμὸν τοῦ χόρτου : **χορτοθεριστικὴ μηχανή.**

χορτοθήκη (ἡ) πάπ. ἀποθήκη ἐν χρ. πρὸς φύλαξιν χόρτου : **χορτοθήκη τῶν τοῦ Κοκκάλου.**

χορτοκαλύβη (ἡ) νεώτ. καλύβη κατεσκευασμένη ἐκ ξηροῦ χόρτου.

χορτοκοπεῖον (τὸ) μτγν. τόπος ὅπου κόπτεται χόρτος πρὸς παρασκευὴν ἀχύρου : Διοσκ.3,21.

χορτοκοπή (ἡ) πάπ. κ. νεώτ. κ. δημ. ἡ κοπὴ χόρτου, ἴδ. τοῦ διὰ τροφὴν ζῴων.

χορτοκοπικόν (τὸ) πάπ. τὸ χορτοκόπιον βλ.λ. 2), ποάστριον βλ.λ.

χορτοκόπιον (τὸ) μτγν. τὸ χορτοκοπεῖον βλ.λ.: Διοσκ.2,177· **2)** ποάστριον, ἐργαλεῖον δι' οὗ κόπτονται τὰ χόρτα : Πολυδ.7,184.

χορτοκόπον (τὸ) πάπ. χορτοκόπιον βλ.λ.2).

χορτοκόπος-ον πάπ., γλωσσ., νεώτ. κ. δημ. ὁ κόπτων χόρτον· ‖ νεώτ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. **ὁ** κόπτων χόρτον· εἰδ. ὁ κόπτων χόρτον διὰ τὴν φορβὴν τῶν ζῴων· **2)** δημ. **τὸ** ἀρσ. ὡς οὐσ. εἰδ. ἐργαλεῖον κοπῆς χόρτου.

χορτοκοπτικός-ή-όν νεώτ. ὁ κατάλληλος **ἢ** ὁ χρησιμεύων **διὰ** τὴν κοπὴν χόρτου : **χορτοκοπτικὴ μηχανὴ** (ἡ ἀποτελουμένη ἐκ συστήματος ἀχυροτόμου καὶ λικμητηρίου, δι' ἧς τεμαχίζεται καὶ καθαρίζεται ἀπὸ τῶν χωμάτων καὶ τοῦ κονιορτοῦ χόρτον πρὸς φορβὴν τῶν ζῴων).

χορτολογία (ἡ) μτγν. συλλογὴ χόρτου, προνομή : Πολύβ.18,5,1, αὐτ.22,22,12, Ἀππ.Συρ.24,αὐ.26.

χορτολόγος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ συνάγων, **ὁ** συλλέγων χόρτον ἢ χόρτα· ‖ δθ. κ. δημ. ἀρσ. πληθ. **χορτολόγοι** ὡς οὐσ. οἱ εἰς συλλογήν, σὲ μάζευμα χόρτων ἐξερχόμενοι : Στράβ.15,1,52 **ἐκπέμπουσί τε πρὸς κώδωνα τοὺς χορτολόγους.**

χορτολογῶ-έω μτγν. κ. νεώτ., δημ. ἀσυναίρ. -άω συνάζω, συλλέγω χόρτον ἴδ. πρὸς τροφὴν τῶν ζῴων : Ἀππ.Ἰβηρ.65.

χορτομανῶ-έω μτγν. κ. νεώτ., δημ. ἀσυναίρ. χορτομανάω ἐπὶ ἀγροῦ, πληροῦμαι χόρτων, καλύπτομαι, σκεπάζομαι ὑπὸ χόρτων· πρβλ. ὑλομανῶ : ΠΔ Παροιμ.24,31 **χερσωθήσεται καὶ χορτομανήσει ὅλως,** Βασ.2,564Β χορτομανήσει καὶ **γίνεται ἐκλελειμμένος,** Ἐπιφάν.1,81Β **ὥσπερ χορτομανήσασαν ὕλην.**

χόρτο(ν) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. φυτὸν μικρὸν χαμηλὸν καὶ ἁπαλὸν αὐτοφυὲς ἢ καὶ σπειρόμενον ὡς χλόη, πόα, βοτάνη, χορτάρι : ΠΔ Γέν.1,29 **ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πᾶν χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα,** Σάθ.1,53 **ἀναλυμένα καὶ καπνισμένα μὲ διάφορα ἰατρικὰ χόρτα· 2)** εἰδ. νεώτ. κ. δημ. εἶδός τι ξηροῦ χόρτου χρησιμεύοντος πρὸς πλήρωσιν στρωμνῶν· **3)** ὁμ. σπαρτὸν τι φυτὸν χρησιμεῦον **εἴτε** νωπὸν εἴτε ξηρὸν ὡς τροφὴ τῶν ὑποζυγίων : Παπαδ.Χριστ.Διηγ.23 **ἀλλ' ὁ πῶλος . . ἔβοσκεν ἡσύχως τὸ χόρτον του· 4)** ὁμ. κτ. πληθ.

ποώδη φυτὰ ἐδώδιμα, χορταρικά : **νὰ τρῶτε χόρτα, - μᾶς ἀρέσουν τὰ χόρτα,** ' χόρτα ἄγρια (τὰ αὐτοφυῆ)' **5)** δημ. κτ. πληθ τόπος, ἔκτασις γῆς κεκαλυμμένη ὑπὸ χόρτου, ὑπὸ χλόης : **καθίσαμε στὰ χόρτα.**

χορτονομή (ἡ) παπ. κ. νεώτ. ἡ ἐκ χόρτου ἢ σανοῦ νομὴ ζώων.

χορτοπαραλήμπτης (ὁ) πάπ. παραλήπτης χόρτου· πρβλ. σιτοπαραλήπτης.

χορτοπάτητον (τὸ) πάπ. πεπατημένος χόρτος, πατημένον χόρτο : **οἳ καὶ ἐσθίουσι χορτοπάτητον μικτὸν ἀχύρῳ ἐπὶ** τῆς **ἅλω.**

χορτοπιεστήριον (τὸ) νεώτ. γεωργικὴ μηχανή, δι' ἧς συμπιέζεται **τὸ** πρὸς φορβὴν χόρτον.

χορτόπιττα (ἡ) δημ. κ. **χορταρόπιττα** εἶδός τι πέμματος, πίττας, ἧς κύριον συστατικὸν εἶναι χόρτα· πρβλ. σπανακόπιττα.

χορτόπλεκτος-ον νεώτ. ὁ πεπλεγμένος **ἐκ** καλάμης χόρτου.

χορτόπλινθον (τὸ) γλωσσ. ἄ. χορτόπλινθος βλ.λ.

χορτόπλινθος (ἡ) γλωσσ. κ. νεώτ. χορτόβωλος, πλίνθος ἐκ γαιῶν χορτοφόρων τετμημένη καθ' ὡρισμένα σχήματα καὶ χρησιμοποιουμένη διὰ τὴν ἐπένδυσιν τῶν κλίσεων καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν γαιῶν, ὅταν αὗται ἔχωσι κλίσιν ἀποτομωτέραν τῆς κανονικῆς.

χορτοπράτης (ὁ) **πάπ.** ὁ χορτοπώλης.

χορτοπώλης (ὁ) πάπ. κ. νεώτ. πωλητὴς χόρτου πρβ. σανοπώλης.

χόρτος ὁ κ. μον κ. νεώτ. περιοχή, μέρος, τόπος περιπεφραγμένος, ἰδίᾳ τόπος περίφυτος ὑπὸ δένδρων, περίβολος μετὰ δένδρων καὶ πεφυτευμένων ἐκτάσεων χρησιμοποιουμένων πρὸς βοσκὴν ζώων, ὅθ τὸ μέρος τῆς αὐλῆς ἀγροτικῆς οἰκίας ἐν ᾧ ἐτηροῦντο βόες· Εὐστ.883,4 «αὐλῆς χόρτον οἱ μὲν τὸν περιορισμὸν φασι καὶ τὴν περιοχήν, οἱ δὲ τὸ χώρημα τῆς αὐλῆς, ὃ καὶ μέσαυλον ἀλλαχοῦ εἶπε. Καί φασιν οἱ ἐτυμολόγοι ὅτι χόρτοι οἱ τροχαλοὶ ἐπεὶ ἀπὸ χόρτου κατεσκευάζοντο . .» : Ἰλ.Λ 774,αὐτ.Ω 640 **αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον·** **2)** γεν. πᾶς τόπος, ἐν ᾧ τρέφεται, ἐνδιαιτᾶται ζῷόν τι, ὁ τόπος τῆς βοσκῆς ἐν ὑπαίθρῳ, ἡ νομή : Εὐρ.ΙΤ 134 **Ἑλλάδος εὐίππου πύργους καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων ἐξαλλάξασ' Εὐρώπαν'** || ὅθ. **χόρτοι λέοντος** ἡ ὑπὸ δάσους περίφυτος κατοικία, ἡ νομὴ τοῦ Νεμεαίου λέοντος : Πίνδ.Ο 13,44 **ὅσσα τ' ἐν Δελφοῖσιν ἀριστεύσατε ἠδὲ χόρτοις ἐν λέοντος** (σχόλ. «ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ Νεμέᾳ, ἥτις ἐστὶ περιορισμὸς τοῦ λέοντος ἐν ᾧ ἐτράφη ὁ λέων»)' **3)** **χόρτος οὐρανοῦ** ἡ ἔκτασις τοῦ οὐρανοῦ, τὸ στερέωμα: Ποιητ.π.Ἡσ.· **4)** συνεκδ. αὐτοφυὲς χόρτον, χορτάρι χρησιμοποιούμενον ἰδίᾳ ὡς τροφὴ ὑποζυγίων : Ἡσίοδ.Ἔργ.606 **χόρτον δ' ἐσκομίσαι καὶ συρφετόν, ὄφρα τοι εἴη βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν ἐπηετανόν,** Ἡρ.5,16,αὐτ.9,41 **σῖτον ἐσενηνέχθαι πολλὸν καὶ χόρτον τοῖσι ὑποζυγίοισι,** Εὐρ.Ῥῆσ. 771 **πώλοισι χόρτον .. ἀφθόνῳ μετρῶ χερί,** Ξεν.ΚΠ θ,6,12, αὐτ.Ἀν.1,5,5, Θεόκρ.4,18 **μαλακῶ χόρτοιο καλὸν κώμυθα δίδωμι,** ΠΔ Ψαλμ.103,14 **ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων,** Ἀμμιαν.ΑΠ 11,413, ΚΔ Ματθ. 13,26, αὐτ.Κορ.1,3,12, Πλούτ Ἠθ.790Β **πυθόμενος ὅτι χόρτος οὐκ ἔστι τοῖς ὑποζυγίοις,** Πάπ. **ἀρούρας Χ εἰς σποράν πυροῦ καὶ χόρτου·** || μτγν.παροιμ. **χόρτον ἔχει ἐπὶ τοῦ κέρατος** (μτφρ. τοῦ λατ. **foenum habet in cornu,** ἐπὶ μαινομένου **βοός**) : **Πλούτ.Κράσσ.7**· **5)** π. ποιητ. ἐπὶ πάσης **τροφῆς** : Ἱππῶν.26(20),6, Κράτ.Θηβ.ΑΠ Συμπλ 47 **Μοῦσαι . . χόρτον ἐμῇ συνεχῶς δότε γαστέρι,** Εὐρ.Κύκλ.507 **ὑπάγει μ' ὁ χόρτος εὔφρων ἐπὶ κῶμον ἦρος ὥραις.**

χορτόσουπα (ἡ) δημ εἶδός τι ροφήματος, σούπας, ἐν ᾗ ἐμπεριέχονται μικρὰ τεμάχια διαφόρων χορταρικῶν

χορτόσπερμον (τὸ) πάπ. κ. γλωσσ. τὸ σπέρμα, ὁ σπόρος τοῦ χόρτου, ἡ ἔκτασις ἐφ' ἧς ἁπλοῦται ἡ ἐκ σπόρων χόρτου βλάστησις, ἡ χορταριά.

χορτόστρωμα ατος (τὸ) γλωσσ στρῶμα, στρωμνὴ ἐπὶ χόρτου, ἐν χρ. ἰδ. διὰ τὰ κτήνη.

χορτόστρωτος-ον γλωσσ. ὁ ἐστρωμένος **διὰ** χόρτου.

χορτότηλις (ἡ) πάπ. χόρτος ὁμοῦ καὶ τῆλις.

χορτοτομία (ἡ) γλωσσ. κοπὴ χόρτου πρὸς παρασκευὴν ἀχύρων.

χορτοφαγία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. **τὸ τρέφεσθαι** διὰ χορταρικῶν, διὰ λαχάνων καὶ δι' ὀπωρῶν ἢ συνεκδ. καὶ δι' ὀσπρίων, ἀντίθ. κρεοφαγία.

χορτοφάγος-ον ΕΜ κ. νεώτ. κ. δημ. ἐν χρ. μ. τὸ ἀρσ. ὁ τρώγων χόρτα, ὁ τρεφόμενος διὰ χορταρικῶν, διὰ λαχανικῶν : ΕΜ 215,57.

χορτοφαγῶ-έω μτγν. κ νεώτ. τρώγω χόρτον, τρέφομαι διὰ χόρτων : Βαρδησάνης π. Εὐσ.Εὐαγγ. Προπ.273C· **2)** νεώτ. γεν. ποιοῦμαι συστηματικῶς χρῆσιν ὅλων τῶν ἄλλων τροφῶν πλὴν τοῦ κρέατος, ἀντίθ. κρεοφαγῶ· || ἀποφεύγω ἐπὶ μικρόν τι χρονικὸν διάστημα ἢ ἐπὶ μίαν **ἡμέραν τὴν** χρῆσιν κρέατος πρὸς τροφήν μου.

χορτοφόρος-ον μτγν. ὁ φέρων, ὁ μεταφέρων χόρτον : Στράβ.15,705 **τῶν χορτοφόρων καὶ διδασκάλων τῶν ἐλεφάντων,** Πολύαιν.3,15 **ἅμαξα χορτοφόρος·** **2)** μσν. ἐπὶ ἐκτάσεων γῆς, ὁ φέρων, ὁ παράγων χόρτον : Γεωπ.3,11,7 **χωρία χορτοφόρα.**

χορτόφυτος-ον νεώτ. ἐπὶ γῆς, ὁ πεφυτευμένος ὑπὸ χόρτου, ὁ κεκαλυμμένος ἀπὸ χόρτον.

χορτοχώριον (τὸ) γλωσσ λειμών, λιβάδι.

χορτώδης-ους-ες μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἐκ χόρτων, ἐκ λαχανικῶν συνιστάμενος : ΠΔ Μακκ.2,5,27 **τὴν χορτώδη τροφὴν σιτούμενοι διετέλουν·** **2)** νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χόρτον· **3)** ὁμ. ὁ πλήρης χόρτων.

χορῳδία (ἡ) κ. νεώτ. κ. δημ. ᾠδὴ ἐν χορῷ, ἐκτελουμένη ὑπὸ χοροῦ, ᾆσμα ᾀδόμενον ἐν χορῷ ὑπὸ ὁμίλου, χορικὸν ᾆσμα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ μονῳδία : Πλάτ.Νόμ.764Ε **μουσικῆς δὲ ἑτέρους μὲν τοὺς περὶ μονῳδίαν τε καὶ μιμητικὴν . . τῶν δὲ περὶ χορῳδίαν ἄλλους·** **2)** νεώτ. κ. δημ. συνεκδ. ὅμιλος ἢ ὁμὰς ἀοιδῶν, ᾀδόντων κατὰ σύστημα ἐν χορῷ ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους ἢ ᾄσματα κατὰ πολυφωνίαν, συχνάκις ἄνευ συνοδίας μουσικῶν ὀργάνων, κόρο.

χορῳδός (ὁ) νεώτ. ὁ ᾄδων μετ' ἄλλων ἐν χορῷ εἴτε ὡς μέλος ᾠδικοῦ ὁμίλου **εἴτε ἐν θεάτρῳ** ἢ ἐκκλησίᾳ, ἀντίθ. μονῳδός.

χορῳδῶ-έω μτγν. ᾄδω **τι ἐν** χορῷ **ἢ** πρὸς χορόν : Δίων Κ 61,19.

χορωνός (ὁ) ποι. εἶδός τι στεφάνου, κορώνη βλ.λ. : Σιμωνίδ.167 **ἂν ἄμετροι τέττιγες ἐπεστέφαντο χορωνῷ,** Ἀθήν.15,680D.

χορωφελέτης (ὁ), δωρ. -ας διόρθ. **τοῦ** χορωφελήτης βλ.λ.

χορωφελήτης (ὁ), δωρ. -ας ὁ ὠφέλιμος τῷ χορῷ, ὁ ὠφελῶν, ὁ προάγων, ὁ βοηθῶν ἢ τέρπων αὐτόν, ὁ κινῶν εἰς εὐθυμίαν, ὁ καθιστῶν φαιδρὸν τὸν χορόν : Ἀριστφ.Λυσ.1319 **κρόταν δ' ἀμᾶ ποίη χορωφελήταν** (διόρθ. χορωφελέταν).

χοσάφι (τὸ) (τουρκ.) δημ. εἶδός τι ροφήματος συνήθους ἐν Ἀνατολῇ, παρασκευαζομένου **διὰ** βρασμοῦ ξηρῶν καρπῶν μετὰ σακχάρεως.

χοσβαΐτης Ζωναρ. «βεστιαρίτης».

χότζας (ὁ) (περσ.) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἱεροδιδάσκαλος παρὰ Μουσουλμάνοις, ἱεροδίκης.

χοτζάτι(ον) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. ἐν τῷ παλαιῷ μουσουλμ. **δικαίῳ, ἡ** ἀπόφασις **τοῦ ἱεροδίκου.**

χοτζέτι (τὸ) (τουρκ.) νεώτ. κ. δημ. ἔγγραφος, ἔγκυρος, τίτλος ἰδιοκτησίας ἀκινήτου· Ἡ λ. ἰδ. ἐν χρ. ἐπὶ τίτλων ἐκδεδομένων κατὰ τὴν περίοδον τῆς τουρκοκρατίας.
χοῦ (τὸ) δημ. ἄκλ. ἐπιτηδειότης, δεξιότης, χάρις, κομψότης : **ἔχει πολὺ χοῦ στὸ ντύσιμό της, - στὴ δουλειά της - στὸ συγύριο·** **2)** τὸ χούϊ βλ.λ.
χοῦαι (αἱ) Ἡσ. «αἱ κατ' ἀγροικίαν ἐπαγγελίαι».
χουβαρνταλίκι (τὸ) (τουρκ.) δημ. κ. κουβαρνταλίκι γενναιοδωρία, ἐλευθεριότης, γαλοντομία· || ἰδ. κτ. πληθ. φιλόφρων προσφορὰ ἑστιάσεως ἢ κερασμάτων : **τὴν παραμονὴ τοῦ ταξιδιοῦ του μᾶς ἔκαμε κουβαρνταλίκια·** **2)** παρατεταμένη συνεστίασις καὶ ἐν εὐθυμίᾳ διασκέδασις φιλικῆς ὁμάδος : **τὸ κουβαρνταλίκι βάσταξε ὥς τὰ ξημερώματα.**
χουβαρντάνθρωπος (ὁ) δημ. ἄνθρωπος χουβαρντάς βλ.λ.
χουβαρντάς (ὁ) (τουρκ.) δημ. κ. **κουβαρντάς** ἄνθρωπος γενναῖος εἰς τὸ δαπανᾶν ἀφειδῶς ἐξοδεύων διὰ τοὺς ἄλλους, διὰ νὰ προξενήσῃ εὐχαρίστησιν εἰς αὐτούς, γενναιόδωρος, ἐλευθέριος, γαλαντόμος, ἀντιθ. τσιγκούνης.
χουβαρντόπαιδο (τὸ) δημ. νέος διακρινόμενος ἐπὶ γενναιοδωρίᾳ καὶ ἐλευθεριότητι, νεαρὸς χουβαρντάς.
χουγιάζω δημ. φωνάζω μεγαλοφώνως κ. ἰδ. ἐξ ἀποστάσεως, κραυγάζω : Γρυπ.Σκ.Τερρ.62,5, **- χούγιαξε τὰ πρόβατα νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ χωράφι·** **2)** μτφ. ἐπιπλήττω τινὰ γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ, διὰ μεγάλων φωνῶν : **μὴ τὸ χουγιάζῃς τὸ παιδί.**
χούγιασμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ χουγιάζω βλ.λ., τὸ κραυγάζειν· || μτφ. ἡ ἐπίπληξις.
χουγιαχτό (τὸ) δημ. τὸ χούγιασμα βλ.λ.
χουζούρεμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ χουζουρεύω βλ.λ., τὸ χουζούρι.
χουζουρεύω δημ. ἀναπαύομαι, ἐγκαθίσταμαι ἀνέτως, ἀδρανῶ, τεμπελιάζω.
χουζούρι (τὸ) (τουρκ.) δημ. ἀνάπαυσις, ἄνεσις, ἀδράνεια : **τοῦ ἀρέσει τὸ χουζούρι·** **2)** εὐμάρεια, ἀπόλαυσις.
χούϊ (τὸ) (τουρκ.) δημ., πληθ. **χούγια,** ἔμφυτος ἢ ἐπίκτητος ἰδιότης, χαρακτηριστικὸν ἰδιάζον εἴς τινα, ἕξις ἔμμονος, συνήθεια, φυσικὴ ῥοπή, φυσικὴ τάσις, φυσικό : παροιμ. **πρῶτα βγαίν' ἡ ψυχὴ κι ὕστερα τὸ χούϊ** ἢ **τὸ χούϊ εἶν' ἀποκάτω ἀπ' τὴν ψυχὴ** (αἱ ἔμφυτοι καὶ αἱ ἐπίκτητοι ἰδιότητες τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνεξάλειπτοι)· **2)** ὁ ἰδιαίτερος τρόπος, καθ' ὃν πρέπει νὰ χειρίζεταί τις πρᾶγμά τι ἢ ὑπόθεσιν ἵνα ἐπιτύχῃ : **κάθε δουλειὰ ἔχει καὶ τὸ χούϊ της.**
χουλιάρα (ἡ) δημ. μέγα κοχλιάριον, κουτάλα.
χουλιάρι (τὸ) δημ. κοχλιάριον, κουτάλι· **2)** μτφ. ἄνθρωπος ἀναμειγνυόμενος εἰς ξένας ὑποθέσεις, ῥαδιοῦργος ἢ κακολόγος, συκοφάντης, κουτσομπόλης : **αὐτὸς σοῦ εἶναι ἕνα χουλιάρι !**
χουλιαριά (ἡ) δημ. ὅσον χωρεῖ τὸ κοχλιάριον, τὸ χουλιάρι, κουταλιά.
χουμανισμός (ὁ) (λατ.) νεώτ. συχνότ. οὑμανισμός ἄ. ἀνθρωπισμός βλ.λ 3).
χουμικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χοῦμον, ὁ τοῦ χούμου : **χουμικαὶ οὐσίαι** (αἱ περιεχόμεναι ἐντὸς τοῦ χούμου), **- χουμικὰ ἐδάφη** (τὰ περιέχοντα χοῦμον).
χουμόν Ἡσ. «χυλόν».
χοῦμος (ὁ) (λατ.) νεώτ. κ. **χῶμος** χῶμα ἐξ ἀποσυντεθειμένων φυτικῶν οὐσιῶν, μαυράχωμα.
χουμῶ-άω δημ. δ. προφ. τοῦ χυμῶ-άω βλ.λ. : Σολωμ.Ἐθν.Ὕμν.61,3 **καὶ τὰ χέρια ὁποῦ χουμᾶνε περισσότερο εἶν' ἀργά.**
χούνη (ἡ) δημ. χοάνη· **2)** μτφ. τόπος βαθὺς περικλειόμενος πάντοθεν στενῶς φάραγξ.

χουνί (τὸ) δημ. δ. προφ. τοῦ χωνὶ βλ.λ.
χουοπλάστης (ὁ) πάπ. ὁ ἐκ χώματος πλάττων ἢ πλάσσας, ἄ. χοοπλάστης, ὁ πηλοπλάστης : **χουοπλάστης τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.**
χουπώνω δημ. δ. προφ. τοῦ κουπώνω βλ.λ.
χούρα (ἡ) Ἐπιγρ. θεσσ. τ. τοῦ χώρα βλ.λ. : Ἐπιγρ. Λαρίσης.
χουρμαδιά (ἡ) δημ. ἄ. κουρμαδιά βλ.λ.
χουρμάς (ὁ) δημ., πληθ. **-άδες,** ἄ. κουρμὰς βλ.λ.· **2)** τὸ μαλάκιον φωλὰς βλ.λ. ὁ δάκτυλος.
χουρχουλίζω δημ. χοχλακίζω, φουρφουλίζω.
χουρχούλισμα (τὸ) δημ. χόχλος, χοχλάκισμα.
χουρωλίτης (ὁ) νεώτ. σπανιώτατον φωσφορικὸν ὀρυκτὸν σιδήρου καὶ μογγανίου.
χοῦς (ὁ) (1) κ. **χοῦς** (ἡ) (Ἀναξανδρ.Πρωτ.1,13, Νίκ. Θηρ.103) κ. **χόος,** κ. **χοεύς,** γενικ. **χοός** (Ἀριστφ. Θεσμ.347, Ἐπιγρ.) κ. **χοέως** (Ἀριστλ.Γεν.Φθορ.1,10, 12), συνήθ. **χοῶς,** δοτ. **χοΐ** (Ἀναξανδρ.Πρωτ.1,13, Δημ.1459, Ἐπιγρ.) κ. **χοεῖ,** αἰτ. **χόα** (Ἀριστφ.Ἱππ. 355), κ. **χοέα,** συνηρ. **χοᾶ,** ὀνομ. πληθ. **χόες** (Πλάτ. Θεαίτ.173D) κ. **χοεῖς** κ. **χοῦς** (ΑΠ 5,(83), γενικ. **χοῶν** κ. **χοέων,** δοτ. **χουσὶ** (Ἀριστφ.Ἀχ.1211) κ. **χοεῦσι,** αὐτ.1000, αὐτ.1076), κ. **χοέας,** συνηρ. **χοᾶς** κ. **χοῦς** (Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.1571), παλαιὸν ἀττικὸν μέτρον ῥευστῶν ἴσον πρὸς τὸ 1/12 τοῦ μετρητοῦ καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ Σόλωνος ἔχον 12 κοτύλας, βραδύτερον δὲ 16, ἰσοδυναμοῦν πρὸς 3,28 λίτρας : Ἀναξανδρ.Ἀδήλ.20, Ἀριστφ.Θεσμ.347 **κεῖ τις κάπηλος ἢ καπηλὶς τοῦ χοὸς ἢ τῶν κοτυλῶν τὸ νόμισμα διαλυμαίνεται,** Πλάτ.Θεαίτ.173D **οἱ τῆς θαλάσσης λεγόμενοι χόες** (παροιμ. ἐπὶ τῶν ἐπιχειρούντων νὰ μετρήσωσι τὰ ἀμέτρητα)· **2)** κτ. πληθ. **οἱ Χόες** ἡ ἑορτὴ τῶν Χοῶν, ὀνομ. τῆς δευτέρας ἡμέρας τῶν Ἀνθεστηρίων ἐν Ἀθήναις : Εὐβουλίδ. Κωμ.1 **χοῶν δέει τῶν μισθοδώρων,** Δημ.999.
χοῦς (ὁ) (2) κ. μσν. κ. νεώτ. κ. **χοῦς** (ἡ) (Στράβ.458, αὐτ.579, αὐτ.740), γενικ. **χοῦ** (Ἀρρ.Ἀν.2,27,4) κ. **χόου** (Ἐπιγρ.) κ. **χοός** (Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω.9,34), δοτ. κ. **χοΐ** (Ἡσ.), γῆ καταρριφθεῖσα ἢ συσσωρευθεῖσα εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, χῶμα : Ἡρ.2,150 **ὁ χοῦς ὁ ἐξορυχθείς,** αὐτ.7,23 **τὸν αἰεὶ ἐξορυσσόμενον χοῦν,** Φερεκρ. Μυρμηκάνθρ.6, Θουκ.2,76, αὐτ.4,90· **2)** μτγν. κόνις, κονιορτός : ΚΔ Μᾶρκ.6,11 **ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν·** **3)** μτγν. **χοῦς θανάτου** ὁ τάφος : ΠΔ Ψαλμ.21,16 **καὶ εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με,** Ἡσ., Σουΐδ.· **4)** μσν. **χοῦς τῆς σαρκὸς** τὸ γήϊνον ἐκ σαρκὸς περίβλημα τῆς ψυχῆς, τὸ σῶμα : Μετὰ Θεοφάν.320,15.
χουτάς (ὁ) δημ. δ. προφ. τοῦ φουτάς.
χοὔτω ἐπίρρ. ἀττ. κτ. κρᾶσιν τοῦ καὶ οὕτω : Θεόκρ.2,94 **χοὔτω . . τὸν ἀλαθέα μῦθον ἔλεξα.**
χούφτα (ἡ) δημ. φούχτα, παλάμη τῆς χειρός : Σολωμ.Πορφ.2,10,8 **κι ἐβάσταιαν ὅλες κατ' αὐτὸν τὴν χούφτα σηκωμένη·** **2)** ὅσον χωρεῖ ἡ παλάμη, χουφτιά· **3)** ἡ λαβὴ τῆς σπάθης : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.46,9 **καὶ σὺ σπαθί μου δαμασκὶ μὲ τὴ χρυσὴ τὴ χούφτα.**
χουφτιά (ἡ) δημ. δ.τ. τοῦ φουχτιά, χούφτα βλ.λ.2).
χουφτιάζω δημ. δ. τ. τοῦ φουχτιάζω.
χούφτιασμα (τὸ) δημ. δ. τ. τοῦ φούχτιασμα.
χούφτωμα (τὸ) δημ. τὸ χούφτιασμα.
χουφτώνω δημ. δ. τ. τοῦ φουχτώνω βλ.λ.
χουφτωσιά (ἡ) δημ. τὸ χούφτιασμα, χούφτωμα.
χούχουλας (ὁ) δημ. τὸ πτηνὸν αἰγωλιός, ἄ. ὁ γκιώνης.
χουχουλιάζω δημ. κ. **χουχουλίζω** ἐμφυσῶ θερμότητα, θερμαίνω τι διὰ τῆς ἀποπνοίας τῆς ἀναπνοῆς μου : **χουχουλιάζω τὰ χέρια μου.**
χουχούλι(α)σμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χουχουλιάζω, θέρμανσις τινος δι' ἀποπνοίας.

χουχουλιέμαι δημ. ἄ. χοχολιέμαι βλ.λ.
χουχουλίζω δημ. δ. τ. τοῦ χουχουλιάζω βλ.λ.
χουχούλισμα (τὸ) δημ. δ.τ. τοῦ χουχούλιασμα.
χουχουλῶ-άω δημ. χουχουλιάζω βλ.λ.
χουχουριστής (ὁ) δημ. ὁ χούχουλας βλ.λ.
χοχλάδι (τὸ) δημ. κ. κοχλάδι κ. χοχλίδι κ. κοχλίδι τὸ κοχλάδιον, τὸ κοχλίδιον βλ.λ.
χοχλάζω δημ. κ. -άω, ἰδιωμ. κ. -άσσω δ. προφ. τοῦ κοχλάζω βλ.λ., κοχλακῶ.
χοχλάκημα (τὸ) δημ. ἄ. χοχλάκασμα βλ.λ.
χοχλακιάζω δημ. κ. χοχλακίζω κ. χοχλακῶ-άω κοχλάζω βλ.λ.
χοχλάκι(α)σμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ χοχλακιάζω, τοῦ χοχλακίζω.
χοχλακῶ-άω δημ. χοχλακιάζω βλ.λ.
χοχλίδι (τὸ) δημ. ἄ. χοχλάδι βλ.λ.
χοχλιός (ὁ) δημ. ὁ κοχλίας, τὸ σαλιγκάρι.
χοχλός (ὁ) δημ. ἄ. χόχλος βλ.λ.
χόχλος (ὁ) μαν., δημ. κ. χοχλός κοχλασμός, ζέσις, βράσις : Ἐρωτόκρ.4,363 **σὰν τὸ θερμὸ στὰ κάρβουνα π' ὁ χόχλος τὸ φουσκώνει· 2)** δημ. συνεκδ. ἀνάβρυσμα, ἀνάβρα ὕδατος ἐκ πηγῆς : Σολωμ. **ἡ γῆ σκιρτᾷ ὡς χόχλος.**
χοχολιέμαι δημ. κ. χουχουλιέμαι κ. χουχουλίζομαι διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς τριβῆς θερμαίνω τὰς χεῖρας ἐν ὥρᾳ ψύχους· **2)** μεμψιμοιρῶ, ἀναστενάζω, κλαίγομαι : **τί ἔχεις καὶ χοχολιέσαι;.**
χοώδης-ους-ες (χοῦς, εἶδος) μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀποτελούμενος ἐκ χοός, ἐκ χώματος : Εὐστ.Πον. 195,1,3 **ἡ θάλασσα . . ἠρέμα κλύζουσα τὰς ἀκτὰς καὶ κατὰ μικρὸν ὑποσπῶσα ὅσον χοῶδες· 2)** νεώτ. ὁ πλήρης χοῦ, χώματος ἢ ὁ πρὸς χοῦν, πρὸς χῶμα ὁμοιάζων, χωματώδης.
χραβαμύλα Ἡσ. «ὁ κοχλίας, Ταραντῖνοι».
χραῖδοι Ἐπιγρ. ἠλεῖ. τ. τοῦ χρήζοι γ' ἑν. εὐκτ. ἐνεστ. τοῦ χρήζω βλ.λ.
χραίνω, μέλλ. χρανῶ, ἀόρ. **ἔχρανα** (Αἰσχ.Εὐμ.170), παθ. ἀόρ. **ἐχράνθην** (αὐτ.Ἱκ.266), χράω, ἐγγίζω ἐλαφρῶς, ὀλίγον, **ἐπιφαύω** ἐλαφρῶς τὴν ἐπιφάνειον σώματός τινος : Εὐρ.Ὀρ.919 **ὀλιγάκις ἄστυ κἀγορᾶς χραίνων κύκλον,** Ἀχαι.π.Ἀθήν.7,277Β **χραίνοντες οὐραίοισιν εὐδίαν ἁλός· 2)** ἀλείφω, ἐπιχρίω, χρωμοτίζω : Πλάτ.Νόμ.767Α **ἀλλ' ἢ τοῦ χραίνειν ἢ ἀποχραίνειν ἢ ὅτι δήποτε καλοῦσι τὸ τοιοῦτον οἱ ζωγράφων παῖδες,** Πολυδ.7,129, Μάξ. Τύρ.40,2 **γυναικὸς τέχνη ἐλέφαντα χραινούσης φοίνικι·** κ. παθ. : Πλούτ.Ἠθ.933C **διὰ λεπτότητα τοῦ σκιεροῦ χρανθεῖσα· 3)** ἐντρίβω, βάφω, ἀλείφω, χρίω : Νίκ.Ἀλεξ.246 **τῷ μὲν Γερραῖοι νομάδες χαλκήρεας αἰχμὰς χραίνουσιν,** αὐτ.155, αὐτ.169, αὐτ.202, αὐτ.531· κ. μέσ. : αὐτ.553 **κνίδην εὖ λίπεϊ χραίνοις·** κ. παθ. : Ἀντίφιλ.ΑΠ 7,622 **σχοῖνον χραινομένην μέλιτι· 4)** μιαίνω, μολύνω : Αἰσχ.Ἑπτ.61 **πεδία δ' ἀργηστὴς ἀφρὸς χραίνει σταλαγμοῖς ἱππικῶν ἐκ πνευμόνων,** αὐτ.342, αὐτ. ἀπ.340, αὐτ.Εὐμ.170 **μιάσματι μυχὸν ἔχρανσε·** κ. παθ.266 **παλαιῶν αἱμάτων μιάσματι χρανθεῖσα·** || ἰδ. ἐπὶ ἠθικοῦ μολυσμοῦ : Σοφ.ΟΤ 822 **λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν χραίνω,** Εὐρ.Ἱππ. 366, αὐτ.1438 **ἐμοὶ γὰρ οὐ θέμις φθιτοὺς ὁρᾶν οὐδ' ὄμμα χραίνειν θανασίμοισιν ἐκπνοαῖς,** Πλάτ. Νόμ.9,7Β **θεῶν ὀνόματα μὴ χραίνειν ῥᾳδίως·** κ. μέσ. : Σοφ.Αἴτ.43 **δοκῶν ἐν ὑμῖν χεῖρα χραίνεσθαι φόνῳ·** κ. παθ. : Σοφ.ΟΚ 368 **μηδὲ χραίνεσθαι πόλιν,** Σέξτ.Ἐμπ.180 **χραίνεσθαι τὰ ἱερὰ δοκοῦμεν ἀνθρώπου φόνῳ,** Ἡλιόδ.Αἰθ.10,10, Ἐπιφάν.1,72Ι**D οἱ πλείους ἐχράνθησαν τῇ τοῦ Ἀρείου κακοπιστίᾳ,** αὐτ.720Α, Εὐστ.Πον.296,20 **αἱ κατὰ λαγνείαν χρανθεῖσαι σεμναὶ γυναῖκες.**
χραῖσμη (ἡ) μτγν. ἄμυνα, προστασία, συνδρομή, ὠφέλεια, βοήθεια : Νίκ.Θηρ.584 **μηδὲ σε γε χραίσμη πολίου λάθοι ἠὲ κέδροιο,** αὐτ.852.
χραισμήεις-εντος-εσσα-εν μτγν. ὁ βοηθῶν, βοηθητικός, ὅθ. γεν. χρήσιμος, ὠφέλιμος : Νίκ. Θηρ.576 **ἀμάρακος εἴη χραισμήεις.**
χραισμήῖον (τὸ) μτγν. βοήθημα, μέσον βοηθείας, θεραπείας, φάρμακον : ΑΠ 1,32 **ὧδε ταλαιπαθέων χραισμήϊα θέσκελα κεῖται,** Μάρκελλ. Σιδ.42 **οὐδέ τι νούσων . . ἀλέγουσι . . χραισμήϊ' ἔχοντες ἐξ ἁλός,** αὐτ.101.
χραίσμημα-ατος (τὸ) μτγν. τὸ χραισμήϊον βλ.λ.: Νόνν.Δ 13,369 **φρουρὸν ἔχεις ἀπέλεθρον ὄφιν χραισμήματι μίτρης.**
χραίσμησις-εως (ἡ) μτγν. ἡ πρᾶξις τοῦ χραισμῶ-έω, χραῖσμη : Νίκ.Θηρ.926, Ἑλλ.Ἐπιγράμμ. Συμπλ.903,2.
χραισμήτωρ-ορος (ὁ) μτγν. ὁ ἀμύνων, ὁ βοηθῶν, βοηθός, ὑπερασπιστής : Νόνν.Εὐαγγ.Ἰω.3,81 **χραισμήτορα φωτῶν μουνογενῆ λόγον υἷα.**
χραισμῶ-έω ἐπ. γ' ἑν. μέλλ. **χραισμήσει** (Ἰλ.Υ 296), ἐπ. ἀπαρφ. **χραισμησέμεν** (αὐτ.Φ 316), γ' ἑν. ἐπ. ἀόρ. α' **χραίσμησε** κ. **χραῖσμε,** γ' ἑν. ὑποτ. **χραίσμῃ** κ. **χραίσμῃσι,** γ' πληθ. **χραίσμωσι,** ἀπαρφ. **χραισμεῖν** κ. **χραισμῆσαι,** π. Ὅμ. ἡ χρ. τοῦ χραισμῶ μ. μτ. ἀρνήσεως· τὸ ἐν Ἰλ.Φ 193 κεῖται εἰρωνικῶς ἀντὶ ἀρνητικῆς ἐκφράσεως· ἐν καταφατικαῖς προτάσεσι τὸ πρῶτον π. Ἀπολλ.Ρ 249, ἀπελαύνω, ἀπείργω τι ὀλέθριον ἀπό τινος, ἀποσοβῶ, ἀμύνω, ἀποκρούω τι καταστρεπτικὸν ἀπό τινος, μτ. αἰτ. πράγμ. κ δοτ. προσ. : Ἰλ.Η 144 **οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον χραῖσμε σιδηρείη,** αὐτ.Υ 296 **οὐδέ τί οἱ χραισμήσει λυγρὸν ὄλεθρον,** αὐτ.Λ 120 **τῶν οὔ τις δύναται χραισμῆσαι ὄλεθρον·** πρβλ. αὐτ.Α 566· **2)** συχνότ. μτ. δοτ. προσ. ὑπερασπίζω τινά, βοηθῶ, ὠφελῶ, προστατεύω, πάντοτε ἐννοητέας τῆς ἀποκρούσεως κακοῦ τινος : αὐτ. 2Β **μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο,** αὐτ.Ε 53 **ἀλλ' οὔ οἱ τότε γε χραῖσμ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα·** || κ. μτ. αἰτ. οὐδ. χραισμῶ τι παρέχω βοήθειαν, ὠφέλειάν τινα : αὐτ.Α 242, αὐτ. Φ 193 **καὶ γὰρ σοι ποταμός γε πάρα μέγας, εἰ δύναταί τι χραισμεῖν·** κ. ἀπολ. : αὐτ.Ξ 66 **τεῖχος δ' οὐκ ἔχραισμε τετυγμένον,** αὐτ.Ο 652.
χραμαδοῖλαι Ἡσ. «χελῶναι»· **2)** αὐτ. **«αἱ νωθρόταται τῶν κυνῶν»· 3)** αὐτ. «κοχλίαι».
χράμι (τὸ) (ἀροβ.) δημ. κ. χιράμι κ. χρέμι μάλλινον χονδρὸν ὕφασμα ἐγχωρίου κατασκευῆς· **2)** μάλλινον ἢ μαλλοβάμβακον σινδόνιον· **2)** μάλλινον κροσσωτὸν κλινοσκέπασμα.
χράνο (τὸ) δημ. κ. **χρένο κ. κρένο** φυτὸν κοχλιαρὶς ἢ ἀρμορακία.
χραντός-ή-όν γλωσσ. ὁ ἐπηλελημένος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, κεκηλιδωμένος, μεμολυσμένος, λερωμένος· πρβλ. ἄχραντος.
χραύ(ζ)ην Ἐπιγρ. κυπρ. τ. τοῦ χρῆσθαι **ἀπαρφ.** μέσ. φων. τοῦ χρῶ-άω βλ.λ.
χραῦσις-εως (ἡ) «ἄγκυρα μονόλοβος».
χραυτίζω Ἡσ. «ἰξεύω».
χραύω ποι. κ. χρῶ-άω (1) βλ.λ., μέλλ. **χραύσω,** ἐφάπτομαι ἐλαφρῶς, ἐπιξύω, νύττω, πληγώνω ἐλαφρῶς, τσουγκρανίζω : Ἰλ.Ε 137 ὅν ῥά τε ποιμὴν... χραύσῃ, Κόϊντ.11,76 **ἵνα χραύσαντα δαΐξῃ,** Εὐστ. 531,10, αὐτ.1063,30, αὐτ.1547,62.
χράω (2) ἐπ. ρ. ἐν χρ. π. Ὅμ. **κτ.** παρατ. μτ. **δοτ.** προσ., ἐπιπίπτω, ἐπιτίθεμαι, ἐπισκήπτω μετὰ βλάβης, **ἐπέρχομαι** βλάπτων· πρβλ. παραχράω : Ὀδ. Ε 396 **στυγερὸς δέ οἱ ἔχραε δαίμων,** αὐτ.Κ 64 **τίς τοι κακὸς ἔχραε δαίμων ;.** ΑΠ 5,297 **πόνος ὁππόσος ἡμῖν . . ἔχραε· 2)** μτγν. μτ. αἰτ. πράγμ. κ. δοτ. προσ. ἐπιβάλλω τι εἴς τινα : Νίκ.Θηρ.315 **κακὸν δέ οἱ ἔχραε κοῖτον· 3)** μτ. ἀπαρφ. ἔχω κλίσιν, ῥοπὴν ἢ διάθεσιν νὰ πράξω τι, εἶμαι πρόθυμος, ἕτοιμος, προθυμοῦμαι νὰ πράξω τι, ἰδίᾳ ἐπιβλαβές, βλαβερόν : Ἰλ.Φ 369 **τίπτε σὸς υἱὸς**

ἐμὸν ρόον ἔχραε κήδειν;, Ὀδ.Φ 69 μνηστῆρες .. οἳ τόδε δῶμα ἐχράετ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν.

χρέα (τὰ) ὀνομ. κ. αἰτ. πληθ. τοῦ χρέος βλ.λ. : Ἡσίοδ.Ἔργ.645, Ἀριστφ.Νεφ.39, αὐτ.443.

χρεαγωγός-ὸν Ἡσ. «ὁ ὑπὲρ ἑτέρου τὸν ὀφειλέτην ἄγων».

χρεακός-ή-όν πάπ. ὁ χρειακὸς βλ.λ.

χρεάρπαξ-αγος (ὁ) μτγν. ὁ ἁρπάζων, ὁ συναρπάζων τὰ χρέη, τὰ χρήματα : Μαν.4,330 δεινούς τε χρεάρπαγας ἐργολάβους τε.

χρέεσθαι Ιων. τ. τοῦ χρᾶσθαι-ἔεσθαι ἀπαρφ. μέσ. φων. τοῦ χρῶ-άω βλ.λ. : Ἡρ.Ι,157.

χρεῖ (τὸ) δημ. τὸ χρέος βλ.λ.

χρεία (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., μσν. δημ. κ. χρειά (Ἐρωτοκρ.Ι,742, αὐτ 2,1221), ἰων. χρείη χρῆσις, ὠφέλεια, κέρδος, χρησιμότης : Θέογν.62 χρείης εἵνεκα μηδεμιῆς, Πίνδ.Ν 8,71, Ἀντιφ. 122,44 τῆς χρείας τοῦ παιδὸς ἀποστερηθῆναι, Πλάτ.Γοργ. 480Α, αὐτ.Τίμ.76Ε, αὐτ.Πολ.371Ε πωλοῦντες τὴν τῆς ἰσχύος χρείαν, αὐτ.451C οὐκ ἔστ' ἄλλη ὀρθὴ παίδων τε καὶ γυναικῶν κτῆσίς τε καὶ χρεία, αὐτ.333Α, Ξεν.Ἀπομν.2,4,1· ‖ φρ. χρείαν ἔχω τινὶ εἶμαι ὠφέλιμος ἢ χρήσιμος εἴς τινα : Πλάτ. Συμπ.204C τοιοῦτος ὢν ὁ Ἔρως τίνα χρείαν ἔχει τοῖς ἀνθρώποις· ‖ κ. χρείαν ἔχει εἴς τι εἶναι ὠφέλιμον εἴς τι : Σωσίπ.Καταφευδ.1,41· ‖ χρείας ἢ χρείαν παρέχομαί τινι παρέχω εἴς τινα ὠφέλειαν : Δημ.253 Δημοσθένης . . πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων· **2)** ὡς ἐνέργεια, χρῆσις, μεταχείρισις : Πλάτ.Πολ. 451C οὐκ ἔστ' ἄλλη ὀρθὴ παίδων τε καὶ γυναικῶν κτῆσίς τε καὶ χρεία, Ξεν.Ἀπομν.2,4,1 ἐδόκει μάλιστ' ἄν τις ὠφελεῖσθαι πρὸς φίλων κτῆσιν τε καὶ χρείαν· ‖ φρ. ἐν χρείᾳ εἰμὶ εἶμαι ἐν χρήσει, χρησιμοποιοῦμαι : Πλάτ.Φαίδ.87C ἡ ἱματίου ἐν χρείᾳ τε ὄντος καὶ φρουρουμένου· ‖ κατὰ τὴν χρείαν κατὰ τὴν χρῆσιν : αὐτ.Πολ. 330C· ‖ λόγου χρεία τρόπος χρήσεως, τρόπος τοῦ μεταχειρίζεσθαι τὸν λόγον : αὐτ.Κρατ.408Α· **3)** κ. νεώτ. κ. δημ., ἀνάγκη, ἔλλειψις : Αἰσχ.Ἑπτ. 286 πρὶν ἀγγέλους σπερχνούς τε καὶ ταχυρρόθους λόγους ἱκέσθαι καὶ φλέγειν χρείας ὕπο, Σοφ.ΟΤ 1443, αὐτ.ΟΚ 191 καὶ μὴ χρείᾳ πολεμῶμεν, Μηναῖ.3,7 Συνξ.Παύλου τοῦ Ἁπλοῦ τῇ δὲ τετάρτῃ ἡμέρᾳ, χρείας κατεπειγούσης . . ὁ Ἅγιος . . εὑρὼν τὸν Παῦλον λέγει πρὸς αὐτόν, Ἐρωτόκρ.1,570 ἀπόψε κάνει χρεία νὰ δείξωμε τὴ δύναμη κι' ὅλη μας τὴν ἀντρεία, αὐτ.2,121,·χρείας τυχούσης, - ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ (ἂν παραστῇ ἀνάγκη), παροιμ. ἡ χρεία χαλνᾷ (ἢ πατάει) τὸ νόμο· κ. μτ. γενικ. : Αἰσχ.Πρ.481 φαρμάκων χρείᾳ κατεσκέλλοντο, αὐτ.169, αὐτ.Ἑπτ.506, Σοφ.Αἶ.963, αὐτ.Φιλ.162· ‖ φρ. χρεία ἐστὶ ἢ γίγνεταί μοί τινος ἔχω ἔλλειψιν ἢ ἀνάγκην τινός : Πλάτ.Νόμ. 834Β· ‖ κ. προσ. : Αἰσχ.Πρ.169 ἦ μὴν ἔτ' μου . . χρείαν ἕξει· ‖ εἰς χρείαν τινὸς ἀφικνοῦμαι ἔρχομαι εἰς κατάστασιν νὰ αἰσθανθῶ τὴν ἀνάγκην τῆς βοηθείας τινός : Πλάτ.Μενξ.244D ὡς ἐκπεπληγμένοι ἀφίκοντο εἰς χρείαν τῆς πόλεως τῶν τε Ἑλλήνων οἱ πρῶτοι, αὐτ.Πολ.369D, Ἀντιφ.121, 12, Ξεν.Ἀπομν.3,12,5· ‖ μτγν. χρείαν ἔχω ἔχω ἀνάγκην, χρειάζομαι : ΚΔ Ματθ.3,14 ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι· ‖ παροιμ. χρεία διδάσκει, κἂν βραδύς τις ᾖ, σοφόν (πρβλ. «ἡ πενία τέχνας κατεργάζεται») : Εὐρ.ἀπ.709, Μέν.Καρχ. 6· **4)** κ. νεώτ. κ. δημ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνάγκης, στέρησις, ἔνδεια : Σοφ.Φιλ.175 ἀλύει δ' ἐπὶ παντί τῳ χρείας ἱσταμένῳ, Εὐρ.Ἑλ.420, Ἀριστφ.Πλ.534 διὰ τὴν χρείαν καὶ τὴν πενίαν, Σολωμ.Ἐθν.Ὕμν.10,4 δὲν εἶν' εὔκολες οἱ θύρες, ἐὰν ἡ χρεία τὲς κουρταλῇ· **5)** ἀπαίτησις ἀνάγκης, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀξίωσις, σημαινούσης τῆς λ. τὴν ἀπαίτησιν δικαιώματος ἢ ἀξίας : Θουκ.1,37· **6)** γεν. αἴτησις, παράκλησις : Αἰσχ.Πρ.700 τὴν πρίν γε χρείαν ἠνύσασθ' ἐμοῦ πάρα, αὐτ.Χο.481· **7)** ἀναγκαία τις ἢ ἰδιαιτέρα ἀσχολία, ἔργον : Σοφ.ΟΤ 1174 ὡς πρὸς τί χρείας;, Πλάτ.Νόμ.868Β χρῆσθαί τινι χρείαν ἣν ἂν ἐθέλωσι, Πολύβ.1,75,4 τὸ πραχθὲν ὑπ' αὐτοῦ περὶ τὴν χρείαν ταύτην, αὐτ.8,18,11, ΚΔ Πράξ.6,3 οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· **8)** εἰδ. στρατιωτικὴ ἢ ναυτικὴ ὑπηρεσία : Ἀριστλ.Πολιτ.1254b,32 οὗτος δὲ καὶ γίνεται διῃρημένος εἴς τε τὴν πολεμικὴν χρείαν καὶ τὴν εἰρηνικήν, Πολύβ.6,52,1, αὐτ.32, 2,3· ‖ χρεῖαι ναυτικαὶ οἱ ἐξοπλισμοί : Αἰλ.ΠΙ 10,1· **9)** γεν. πᾶσα ἐργασία, πᾶσα ἐνέργεια, ἀσχολία : Πολύβ.3,45,2 ἐπὶ ταύτην χρείαν ἐξαπεσταλμένοις ὑπὸ τοῦ Ποπλίου, Πλούτ.Μάρκ.32· ‖ ὑπόθεσις, ἐργασία, ἀντικείμενον ἐργασίας : Πολύβ.2,49,9 τῆς γὰρ χρείας ἐπιτελουμένης αὐτὸν εὑρήσειν τὸν Ἄρατον εὐδοκουμένας ἀμφοτέροις ὑπισχνοῦντο πίστεις· **10)** ἐπὶ προσ., οἰκειότης, στενὴ φιλία : Ἀντιφ.5,63 καὶ μὲν δὴ καὶ τῆς χρείας τῆς ἐμῆς καὶ τῆς Λυκίνου τοῦτο ὑμῖν μέγιστον τεκμήριόν ἐστιν· **11)** πᾶσα σχέσις συναλλαγῆς : Πλάτ.Πολ.372Α εἰ μή που ἐν αὐτῶν τούτων χρείᾳ τινὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους, Ἀριστλ.Ρητ.1,15,22· **12)** ἐν τῇ ρητ. γνωμικόν τι ἢ κοινὸς τόπος, ἀπόφθεγμα σπουδαῖον λαμβανόμενον ἔκ τινος συγγραφέως καὶ ἀναπτυσσόμενον καθ' ὡρισμένους κανόνας· Ἑρμογ.1,19 «χρεία ἐστὶν ἀπομνημόνευμα λόγου τινὸς ἢ πράξεως ἢ συναμφοτέρου, σύντομον ἔχον δήλωσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χρησίμου τινὸς ἕνεκα» : Πλούτ.Ἠθ.78F ἔνιοι χρείας καὶ ἱστορίας ἀναλεγόμενοι περιίασιν, αὐτ.218Α, Μέν.Ρητ. ἐν Ρήτ.9,254 οἱ Πλουτάρχειοι βίοι πλήρεις εἰσὶν ἱστοριῶν καὶ ἀποφθεγμάτων καὶ παροιμιῶν καὶ χρειῶν, Ἀφθόν.1,62, Διογ.Λ 2, 85 καὶ πρὸς τοὺς διασύροντας προσεφέρετο τὰς Ἀριστίππου χρείας· **13)** μτγν., μσν. κ. δημ. ἡ φυσικὴ ἀνάγκη : Διόδ.4,33 ὡς ἐπί τινα χρείαν ἀναγκαίαν, Ἀθανάσ. ἐν Ἐπιστ. πρὸς Θεράπ.1,531,688C εἰσῆλθον εἰς θάκους ὡς διὰ χρείαν τῆς γαστρός, Ἐπιφάν.2,193D· **14)** λεξ. μσν. κτ. πληθ. χρεῖαι, δημ. κτ. ἐν. ἀφοδευτήριον, ἀποχωρητήριον, ἀπόπατος· πρβλ. Ἡσ. «θακεύουσι· κάθηνται εἰς τὰς χρείας» : Μόσχ.Ι Λειμων.43 εὗρον αὐτὴν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ εἰς τὸν σωλῆνα τῶν χρειῶν, ΚΠορφ.Ἔκθ.699,13.

χρειάζομαι Ἐπιγρ., νεώτ. κ. δημ., μτχ. χρειαζάμενος, δημ. χρειαζούμενος, ἀόρ. ἐχρειάσθην, δημ. (ἐ)χρειάστηκα, ἔχω χρείαν, ἀνάγκην τινός, ἰδίᾳ ἐπισκευῆς : Ἐπιγρ.Ἀθηνῶν τὰ χρειαζόμενα τοῦ τείχους· ‖ ἔχω χρείαν, ἀνάγκην τινός : χρειάζομαι χρήματα - δέκα ἐργάτες· ‖ ὁ πληθ. τοῦ οὐδ. τῆς μτχ. τοῦ ἐνεστ. τὰ χρειαζούμενα ὡς οὐσ. βλ.λ.· **2)** ἀπροσ. χρειάζεται παρίσταται ἀνάγκη : Παλαμ.Τρισεύγ.22 μὰ γιὰ ὅλα τοῦτα χρειάζεται κάποια ἑτοιμασία, - θὰ μετέλθωμεν βίαια μέσα, ἂν χρειασθῇ· **3)** ἀμτβ. εἶμαι ἀναγκαῖος, εἶμαι χρήσιμος, χρησιμεύω : δὲν μοῦ χρειάζεται τὸ βιβλίο, - τώρα πιὰ δὲν μοῦ χρειάζεσαι· **4)** φρ. τὰ χρειάζομαι φοβοῦμαι, τρομάζω : μὲ εἶδε ἀγριεμένο καὶ τὰ χρειάστηκε.

χρειαζούμενος-η-ο δημ. ὁ χρειώδης· ‖ τὸ οὐδ. κτ. πληθ. τὰ χρειαζούμενα ὡς οὐσ. τὰ ἀναγκαιοῦντα, τὰ χρησιμεύοντα πρός τι, τὰ ἐπιτήδεια : εὐρύχωρο σπίτι μὲ ὅλα τὰ χρειαζούμενα· **2)** ὁμ. τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. τὰ σκεύη.

χρειακός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρείαν, ὁ τῆς χρείας, ὁ ὑπηρετῶν, ὑπηρετικός, ὅθ. οἱ χρειακοὶ ὡς οὐσ. οἱ ὑπηρέται : Ἀρρ.Περίπλ.Ἐρ.Θαλ.10 κυβερνήταις καὶ χρειακοῖς Ἄραψι χρώμενοι, Πάπ.

χρειάρης (ὁ) δημ. ἄνθρωπος ἔχων τὴν χρείαν, τὴν ἀνάγκην παντός, πτωχός.
χρειασίδι (τὸ) δημ. πᾶν τὸ χρειῶδες, οἷον μαγειρικὸν σκεῦος.
χρειγιά (ἡ) δημ. σκεῦος, ἀγγεῖον, δοχεῖον : **δὲν ἔχω χρειγιὲς νὰ πήξω τὸ γάλα**
χρειεῖσθη Ἐπιγρ. βοιωτ. τ. τοῦ χρῆσθαι ἀπαρφ. τοῦ χρῶμαι-άομαι βλ.λ. : Ἐπιγρ. Ὀρχομενοῦ **ὅπως ἔχωνθι .. οὔδατι χρειεῖσθη ποτίμυ.**
χρεΐζειν μτγν. Ἰων. τ. τοῦ χρῄζειν ἀπαρφ. τοῦ χρῄζω : Ἡρώνδ.1,49, αὐτ.7,64.
χρείη (ἡ) Ἰων. τ. τοῦ χρεία βλ.λ. : Ἡρώνδ.6,10.
χρείματα (τὸ) Ἐπιγρ. βοιωτ. τ. τοῦ χρήματα.
χρείμενος-η-ον Ἐπιγρ. βοιωτ. τοῦ χρώμενος μτχ. τοῦ χρῶμαι-άομαι : Ἐπιγρ. Δελφῶν.
χρειοκόλαξ-ακος (ὁ) μτγν. ὁ κολακεύων ἕνεκα χρείας, ὁ ἕνεκα ἀνάγκης χρείας : Κύριλλ.10,81Β.
χρειολόγιον (τὸ) νεώτ. στρατ. συλλογὴ χρειωδῶν ἐργαλείων ἐν μεταλλικῇ θήκῃ διὰ τὴν λύσιν, τὸν μαθαρισμὸν καὶ τὴν ἁρμολόγησιν τῶν ὅπλων.
χρεῖος (τὸ) ἐπ. τ. τοῦ χρέος βλ.λ.
χρεῖος-ον (χρή) κ.μσν. ὁ χρήσιμος : Αἰσχ.Ἱκ.194 **αἰδοῖα καὶ γοεδνὰ τὰ χρεῖ' ἔπη** (διόρθ. ζαχρεῖ' ἔπη), Ἀνών.π.Εὐστ.218,8 **ἀνὴρ εἰς οὐδὲν χρεῖος·** 2) ἐνεργ. ὁ ἔχων χρείαν τινός, ὁ διατελῶν ἐν ἀνάγκῃ τινός : Εὐρ.Ἡρ.1337 **νῦν γὰρ εἰ χρεῖος φίλων,** αὐτ.51, Λουκ.Ἐρωτ.42 **λουτροῦ χρεῖός ἐστι,** Θωμᾶς Μ 918· 3) ἀπολ. ὁ ἔχων ἀνάγκας, ἐνδεής, πτωχός : Αἰσχ.Ἱκ.202 χρεῖος **εἰ ξένη φυγάς,** Εὐρ. ἀπ.143 χρεῖος **ὢν οὐδὲν σθένει.**
χρειοφελέτης (ὁ) Ἰων. τ. τοῦ χρεωφειλέτης : Ἱππ. Ἐπιστ.1285.
χρειστός-ή-όν Ἐπιγρ. βοιωτ. τ. τοῦ χρηστὸς βλ.λ.
χρειῶ-οῦς-όος (ἡ) ἐπ. τ. τοῦ χρεὼ βλ.λ.
χρειῶ-όω μτγν. εἶμαι χρειώδης, ἀναγκαῖος, χρειαζούμενος : Σέξτ.Ἐμπ.286,22, αὐτ.754, αὐτ.1324· || κ. ἀπρσ. χρειοῖ χρεία ἐστί : Γρηγ.Ναζ.3,1391Α.
χρειώδης-ους-ες μτγν. κ. νεώτ., ὑπερθ. **χρειωδέστατος** (Λουκ.Φιλοπ.19), ὁ ἐκπληρῶν χρείαν τινά, χρήσιμος, ἀναγκαῖος : Πλούτ.Ἠθ.724Ε· || μτγν. **τὸ χρειῶδες** ὡς οὐσ. ἡ χρησιμότης : αὐτ.Ἠθ.118C **τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ χρειῶδες,** Λουκ.Ἐρωτ.38, Ἐπιγρ. **ἐν πᾶσι τοῖς χρειώδεσι τῆς πατρίδος·** 2) νεώτ. **τὰ χρειώδη** ὡς οὐσ. ὅσα χρειάζεταί τις δι' ἔργον τι, τὰ ἀναγκαιοῦντα πράγματα, τὰ χρειαζούμενα· 3) μτγν. **χρειῶδες** ἀπόφθεγμα ἀπόφθεγμα λαμβανόμενον ἔκ τινος ἄλλου συγγραφέως καὶ ἀναπτυσσόμενον κατά τινας κανόνας : Διογ.Λ 4,47 **πλεῖστά τε καταλέλοιπεν ὑπομνήματα, ἀλλὰ καὶ ἀποφθέγματα χρειώδη.**
χρειωδῶς ἐπίρρ. μτγν. ἀναγκαίως : Βασ.3,641D.
χρεμέθω μτγν. χρεμετίζω : Ὀππ.Κυν.1,234, ΑΠ 9,295.
χρεμετίζω κ. νεώτ. ἐπὶ ἵππων, ἐκβάλλω κραυγήν, χλιμιντρίζω, χλιμιντρῶ : Ἰλ.Μ 51, Ἡρ.3,86 **ἐνταῦθα ὁ Δαρείου ἵππος προσδραμὼν ἐχρεμέτισε,** αὐτ.87, Πλάτ. Πολ.396Β, αὐτ. Φαῖδρ.254D· 2) μτγν. μτφ. ἐπὶ λάγνων ἢ ἀσελγῶν ἀνδρῶν : ΠΔ Ἱερ.5,8 **ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρεμέτιζον.**
χρεμέτισις-εως (ἡ) μσν. χρεμετισμός, χρεμέτισμα βλ.λς : Νικ.Χων.604,9.
χρεμέτισμα-ατος (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ χρεμετισμός, χλιμίντρισμα· || μτγν. κ. μτφ. : ΑΠ 5,245 **χρεμέτισμα γάμου προκέλευθον ἵεἶσα.**
χρεμετισμός (ὁ) κ. νεώτ. τὸ χρεμετίζειν, χρεμέτισις, χρεμέτισμα, χλιμίντρισμα· Ἡσ. «ἡ φωνὴ τῶν ἵππων» : Ἀριστφ.Ἱππ.553 **ἵππι' ἄναξ Πόσειδον, ὦ χαλκοκρότων ἵππων κτύπος καὶ χρεμετισμὸς ἁνδάνει,** Διον.Ἀλ.Συνθ.16, Πλούτ.Ἠθ.902Β· 2) μτγν. μτφ. ἰσχυρὸς κρότος, βρόντος, βροντή : Θεοδοτ.ΠΔ.
χρεμετιστής (ὁ) μτγν. **ὁ χρεμετίζων** : Κύριλλ. Ἱεροσ.80.
χρεμετιστικός-ή-όν μτγν. ὁ φιλῶν, ὁ ἀγαπῶν νὰ χρεμετίζῃ ἢ ὁ πρὸς τοῦτο ἱκανός : Φίλ.1,310, Πλούτ.Ἠθ.877Β, Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.2,211.
χρεματῶ-άω μτγν. δ. τ. τοῦ χρεμετίζω : Καλλ. ἀπ.352.
χρέμης (ὁ) μτγν. θαλάσσιός τις ἰχθύς : Ὀππ.Ἁλ. 1,112 Αἰλ.ΖΙ 15,11.
χρεμίζω ἀ. χρεμετίζω βλ.λ. : Ἡσίοδ.Α 348 **ὀξεῖα** χρέμισαν.
χρέμμα-ατος (τὸ) μτγν. τὸ ἀποχρεμπτόμενον καὶ ἀποπτυόμενον πτύελον, ροχάλα : Διογ.Λ 2,67 **ἐγὼ δὲ μὴ ἀνάσχωμαι χρέμματι ῥανθῆναι, ἵνα βλένον λάβω;** (δ.γρ. κράμματι).
χρέμπταμαι, μέλλ. **χρέμψομαι,** βήχω ὅπως ἐκβάλλω, ὅπως ἀποπτύσω φλέγμα, βήχω καὶ ἐκβάλλω φλέγμα : Εὐρ.Κύκλ.626 **οὐδὲ πνεῖν ἐῶ, .. οὐδὲ χρέμπτεσθαί τινα,** Ἀριστφ Θεσμ.381 **σιώπα, πρόσεχε τὸν νοῦν· χρέμπτεται γὰρ ἤδη, ὅπερ ποιοῦσιν οἱ ῥήτορες·** || μτ. αἰτ. **αἱματῶδες χρέμπτομαι** διὰ τῆς χρέμψεως ἐκπτύω αἷμα : Ἱππ.1145G.
χρεμπτόν (τὸ) γλωσσ. τὸ χρέμμα βλ.λ.
χρέμυς-υος (ὁ) κ. κρέμυς ἰχθὺς θαλάσσιος, ἀ. καλούμενος λιθοκέφαλος : Ἀριστλ.ἀπ.27Β· 2) Ἡσ. «ὁ ὀνίσκος ἰχθύς».
χρέμψ (ὁ) εἶδός τι ἰχθύος : Ἀριστλ.ΖΙ 4,8,18 (δ.γρ. χρέψ).
χρεμψιθέατρος-ον ὁ ἐν τῷ θεάτρῳ χρεμπτόμενος : Κωμ.Ἀνών.181.
χρέμψις-εως (ἡ) γλωσσ. τὸ χρέμπτεσθαι.
χρέμω χρεμετῶ, χρεμετίζω : ΕΜ 814,47 **τὸ δὲ χρεμέθεσκον ἀπὸ τοῦ χρέμω χρεμέθω.**
χρένο (τὸ) δημ. ἀ. χράνο βλ.λ.
χρέο ἀσυναίρ. Ἰων. τ. τοῦ χρῶ β' ἑν. προστ. τοῦ χρῶμαι : Ἡρ.1,155.
χρεόγραφον (τὸ) νεώτ. δ. γρ. τοῦ χρεώγραφον.
χρεοδοσία (ἡ) μτγν. ἡ ἀπότισις, πληρωμή, δόσις τοῦ χρέους : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.207.
χρεοδότης Ζωναρ. «πληρωτὴς χρεῶν».
χρεοδοτῶ-έω μτγν. ἀποτίνω, πληρώνω τὸ χρέος : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.207.
χρεοκοπία (ἡ) κ. νεώτ. δ γρ. τοῦ χρεωκοπία βλ.λ.
χρεοκόπος (ὁ) νεώτ. δ.γρ. τοῦ χρεοκόπος βλ.λ.
χρεοκοπῶ-έω μτγν., νεώτ. κ. δημ. δ.γρ. τοῦ χρεωκοπῶ βλ.λ.
χρεολυσία (ἡ) κ. νεώτ. δ.γρ. τοῦ χρεωλυσία βλ.λ.
χρεολύσιον (τὸ) νεώτ. δ.γρ. τοῦ χρεωλύσιον βλ.λ.
χρεολύτης (ὁ) Ζωναρ. «ὁ πληρώνων τὰ χρέη».
χρεολύτησις-εως (ἡ) πάπ. ἀπότισις, πληρωμή, ἐξόφλησις χρέους.
χρεολυτικός-ή-όν νεώτ. δ.γρ. τοῦ χρεωλυτικός.
χρεολυτῶ-έω μτγν. δ.γρ. τοῦ χρεωλυτῶ βλ.λ. : Ἰώσ.ΑΙ 7,15.
χρέομαι Ἰων. τ. τοῦ χρῶμαι-άομαι βλ.λ.
χρεόν (τὸ) ἐσφ. γρ. τοῦ χρεὼν βλ.λ.
χρέος-ους (τὸ) (χρή, χρῶμαι-άομαι), κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἐπ. τ. χρεῖος (Ἰλ.Λ 685), ἀττ. χρέως (Φρύν. 391, Χοιροβ.Θε 394), πληθ. ὀνομ. **χρέα** (Ἡσίοδ. Ἔργ.645), κ. **χρεᾶ** (Ἀριστφ.Νεφ.39,αὐτ 443), νεώτ. **χρέη,** γενικ. **χρεῶν** (αὐτ.13,αὐτ.118, Πλάτ.Πολ.566Α), ἐπ. **χρειῶν** (Ἡσίοδ.Ἔργ.402), δοτ **χρέεσι** (Μαν.4. 135), ἐπ. **χρήεσσι** (Ἀπολλ Ρ 3,1198), πᾶν ὅ,τι ὀφείλει, χρεωστεῖ τις εἰς ἄλλον εἰς χρήματα, εἰς ἐμπορεύματα, εἰς ὑπηρεσίας, ὅ,τι τις ὀφείλει νὰ πληρώσῃ εἰς ἄλλον, πᾶσα ὑποχρέωσις, ὀφειλὴ ἣν πρέπει νὰ ἀποτίσῃ τις, ἰδίᾳ ἐν χρ. ἐπὶ τῆς ὑποχρεώσεως πρὸς ἀπόδοσιν λῃστευθέντων ποιμνίων καὶ ἀγελῶν ἢ πρὸς ἀποζημίωσιν δι' αὐτά, ὀφειλὴ ἕνεκα λῃστευθέντων ἢ ἀπαχθέντων βοσκημάτων : Ἰλ.Λ 685 **οἷσι χρεῖος ὀφέλλετ' .. πόλεσιν γὰρ Ἐπειοὶ χρεῖος ὄφελλον,** αὐτ Ν 746, Ὀδ.Θ 353 **Ἄρης .. χρέος καὶ δεσμὸν ἀλύξας,** Θέογν 205 **αὐτὸς ἔτισε ..χρέος,** Αἰσχ.Ἀγ.457, Σοφ.ΟΚ 235 **μή τι πέρα χρέος**

.. πόλει προσάφῃς, - δημόσιον χρέος - εἶναι πνιγμένος στὰ χρέη· || δημ. παροιμ. ὅποιος ἀγαπᾷ τὰ χρέη, ἔχει σύντροφο τὸ ψέμα· || νεώτ. χρέος τιμῆς ὀφειλὴ μεταξὺ χαρτοπαικτῶν ἐξοφλητέα ἐντὸς 24 ὡρῶν· || φρ. χρέος πράσσω τινὰ εἰσπράττω ὀφειλήν, τὰ ὀφειλόμενα παρά τινος: Πίνδ.Ο 3,12· || καταισχύνει ἐμὸν χρέος καταισχύνει ἐμέ, διότι δὲν ἐπλήρωσα τὴν ὀφειλήν μου, διότι δὲν ἐτήρησα τὴν ὑπόσχεσίν μου: αὐτ. 10(11),10· || τεὸν χρέος τὸ σοὶ ὀφειλόμενον: αὐτ. Π 8,45· || χρέος ἀποδίδωμι ἀποτίνω, πληρώνω, καταβάλλω τὰ ὀφειλόμενα: Ἡρ.2,136 τὴνδε ἐπεῖναι ζημίην μὴ βουλομένῳ ἀποδοῦναι τὸ χρέος· || χρέος δίδωμι δανείζω: αὐτ. τὸν διδόντα τὸ χρέος καὶ ἁπάσης κρατέειν τῆς τοῦ λαμβάνοντος θήκης· || χρέος λαμβάνω δανείζομαι: αὐτ. ἀποδεικνύντα ἐνέχυρον τοῦ πατρὸς τὸν νέκυν οὕτω λαμβάνειν τὸ χρέος· || χρέα ἐκπληρῶ -διαλύω πληρώνω, ἐξοφλῶ, κλείνω τὰ χρέη μου: Πλάτ.Νόμ.958Β, Πλούτ.Λούκ.20· **2)** μτγν. κ. νεώτ. (τὸ κοινὸν) χρέος ἡ ὀφειλή, τὴν ὁποίαν πάντες ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ἀποτίσωμεν, ὁ θάνατος: ΠΔ Σοφ.Σαλ.15,8 ὃς πρὸ μικροῦ ἐκ γῆς γεννηθεὶς μετ' ὀλίγον πορεύεται ἐξ ἧς ἐλήφθη, τὸ τῆς ψυχῆς ἀπαιτηθεὶς χρέος, Ἀλκίφρ.1,25· πρβλ. Πλάτ.Ἀξ.367Β· **3)** νεώτ. κ. δημ. μτφ. ἠθικὴ ὑποχρέωσις, καθῆκον: Ἐρωτόκρ.4,1210 καὶ χρέος κανένα σήμερο δὲν ἔχεις μετὰ μένα, - ἔχω χρέος νὰ παντρέψω τὶς ἀδερφάδες μου, - ἐγὼ ἔκαμα τὸ χρέος μου· **4)** νεώτ. ὁμ. κτ. πληθ. καθήκοντα ὑπηρεσιακά, ὑπηρεσία, ἔργον: ἐκτελεῖ χρέη προϊσταμένου - δημάρχου - νομάρχου· **5)** ποι. ἀναγκαία ἐργασία, ὑπόθεσις, δουλειά: Ὀδ.Λ 409 ἑὸν αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος, Αἰσχ.Ἱκ.374 χρέος πᾶν ἐπικραίνεις· **6)** πρᾶγμα λίαν ἐπιθυμητόν, πρᾶγμα ὅπερ πολύ τις ἐπιθυμεῖ, σκοπός, ἀντικείμενον: αὐτ. 472 εἰ μὲν γὰρ ὑμῖν μὴ τόδ' ἐκπράξω χρέος, Σοφ.ΟΚ 251, Θεόκρ.25,53 πᾶν ὁ θέλεις.. χρέος ἐκτετέλεσται· κ. μτ. γενικ.: Εὐρ.Ἑκ.892 σὸν οὐκ ἔλασσον ἢ κείνης χρέος· **7)** χρῆμα, πρᾶγμα· ὁθ. τί χρέος; τί χρῆμα; διὰ τί; γιατί;: Αἰσχ.Ἀγ.85, Εὐρ. Ὀρ.151 ἐφ' ὅ,τι χρέος ἐμόλετε;, αὐτ.Ἡρακλ.95· **8)** μτγν. ἡ λ. ἐν χρ. ἐν περιφράσεσιν εἰς ἔκφρασιν πράγματος παραδόξου ἢ ἐκτάκτου εἰς τὸ εἶδός του: Καλλ.Ἀρτ.100· **9)** ἡ φρ. κατὰ χρέος χρησόμενος, ἵνα συμβουλευθῶ: Ὀδ.Λ 479 ἦλθον Τειρεσίαο κατὰ χρέος· **10)** ὁμ. κατὰ χρέος καθὼς εἶναι πρέπον, ὅπως εἶναι καλόν: Ὑμν.Ἑρμ. 138· **11)** σκοπός, ἔργον: Πίνδ.Ο 1,71 ἦλθε τοῦτ' ἐπὶ χρέος, Αἰσχ.Πέρσ.777 οἷς τόδ' ἦν χρέος, Σοφ.Ἠλ.74 τὸ σὸν μελέσθω.. φρουρῆσαι χρέος, Εὐρ.Ἡρ.1253,αὐτ.ΙΤ 683,αὐτ.Ἡρ.530· **12)** πρᾶγμα χρήσιμον ἢ ὠφέλιμον: Ἱππ.Ὁρκ.1 χρεῶν χρῄζοντι μετάδοσιν ποιήσασαι· **13)** τὸ συνδρῶν χρέος τὸ γεγονὸς ὅτι εἶναί τις συνεργὸς εἴς τι: Εὐρ. Ἀνδρ.337 τὸ συνδρῶν γάρ σ' ἀναγκάσει χρέος· **14)** χρεία: Ἀριστφ.Ἀχ.454 τί δ' ὦ τάλας σε τοῦδ' ἔχει πλέκους χρέος;· **15)** μτγν. παρὰ χρέος παραχρῆμα: Νίκ.Ἀλεξ.627.

χρεός ἰων. τ. τοῦ χρεώς βλ.· πρβλ. ἀξιόχρεος.

χρεοστάσιον (τὸ) νεώτ. δ. γρ. τοῦ χρεωστάσιον βλ.λ.

χρεοφειλέτης (ὁ) μσν. κ. νεώτ. κ. δημ. κ. χρεωφειλέτης χρέους, χρεώστης: Ἱππ.Ἐπιστ.1285, Ἀραβ.Μυθ.Χαλ.3,39· || δημ. παροιμ. ὁ κακὸς χρεοφελέτης οὔτ' ἀρνιέται, οὔτε πληρώνει, ὁμ. ἀπὸ κακὸ χρεοφειλέτη κι ἕνα σακὶ ἄχερα.

χρεοφείλης (ὁ) μτγν. ὁ χρεοφειλέτης: Ἀπολλ. Δύσκ.Ἀντων.263.

χρεόφλημα-ατος (τὸ) πάπ. ὄφλημα, ὀφειλὴ χρέους, χρέος.

χρεοφυλακία (ἡ) Ἐπιγρ.δ.γρ. τοῦ χρεοφυλακία. Ἐπιγρ. Νακολείας τῆς Φρυγίας.

χρεοφυλάκιον (τὸ) Ἐπιγρ. δ. γρ. τοῦ χρεωφυλάκιον βλ.λ.: Ἐπιγρ.Πολυρρηνείας τῆς Κρήτης.

χρεοφυλακῶ-έω Ἐπιγρ. δ. γρ. τοῦ χρεωφυλακῶ βλ.λ.: Ἐπιγρ.Αἰζανιτῶν.

χρεῦμα Ἡσ. «ῥεῦμα».

χρεύμενος Ἐπιγρ. ἠπειρωτ. τ. τοῦ χρώμενος μτχ. ἐνεστ. τοῦ χρῶμαι-άομαι: Ἐπιγρ.Δωδώνης.

χρέω ἰων. τ. τοῦ χρῶ-άω δίδω χρησμόν, χρησμοδοτῶ: Ὑμν.Ἀπόλλ.253,αὐτ.293.

χρεώ-οῦς (ἡ) (χρέος, χρεία) ἐπ. χρειώ (ὁ Ὅμ. ποιεῖται χρ. ἀμφοτέρων τῶν τ., ἀλλ' ἐν τῇ ἐλλειπτικῇ φρ. τῶν χωρίων Ἰλ.Ι 608,αὐτ.Κ 43,αὐτ.Λ 606, αὐτ.Κ 85,Ὀδ.Α 225 ἔχει πάντοτε χρεώ, καὶ τοῦτο ὡς μονοσύλλαβον· ὅθ. ἐν Ἰλ.Λ 606 τὸ χρεώ πρὸ φωνήεντος κεῖται ὡς βραχύ), ἡ χρεία, τὰ ἀναγκαῖα, ἀνάγκη, ἔλλειψις, ἔνδεια: Ἰλ.Κ 118 χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκέτ' ἀνεκτός, αὐτ.142, αὐτ.Ι 197 ἦ τι μάλα χρεώ, αὐτ.Θ 57· κ. μτ. γενικ.: αὐτ.Α 341 εἴ ποτε δὴ αὖτε χρειὼ ἐμεῖο γένηται ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι τοῖς ἄλλοις, Ὀδ.Ι 136 ἵν' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστιν· || φρ. χρειὼ γίγνεται παρουσιάζεται, γεννᾶται ἀνάγκη, χρεία: Ἰλ.Α 341· || χρειὼ ἱκάνει τινά ἐπέρχεταί εἴς τινα ἀνάγκη, χρεία: Ὀδ.Ε 189 ὅ τι με χρειὼ τόσον ἵκοι, αὐτ.Β 28· || ὅθ. συχν. π. Ὅμ. ἡ ἐλλειπτικὴ χρ. τοῦ χρεὼ μτ. αἰτ. προσ.: Ἰλ.Κ 85, Ὀδ.Α 225 τίπτε δέ σε χρεώ;· || ἐν τῇ φρ. ταύτῃ τὸ χρεὼ συχν. συνάπτεται μτ. γενικ.: Ἰλ.Ι 608 οὔτε με ταύτης χρεὼ τιμῆς (σχόλ. «οὐ χρείαν ἔχω τῆς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ἀγαμέμνονος τιμῆς»)· κ. μτ. ἀπαρφ.: αὐτ.Λ 409 τὸν δὲ μάλα χρεὼ ἑστάμεναι κρατερῶς, Ὀδ.Δ 707 οὐδέ τί μιν χρεὼ νηῶν ἐπιβαινέμεν, Ἀπολλ.Ρ 1,649· **2)** μτγν. ἀνάγκη, μοῖρα: αὐτ.3,33· **3)** χρέος, ἀσχολία, ἐνασχόλησις, ὑπόθεσις, ἐργασία: αὐτ.4,191.

χρεώγραφο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. κ. χρεόγραφο(ν) ἔγγραφον διαπιστοῦν, ἐμφαῖνον σύναψιν χρέους, ἀντιπροσωπεῦον χρηματικὴν ἀξίαν· **2)** εἰδ. ἔντυπον ἐνυπόγραφον κατὰ ὡρισμένον τύπον συντεταγμένον, ἐμφαῖνον ποσόν τι τοκοφόρου χρέους ἐξ ὁλικοῦ δανείου τοῦ κράτους, οὐχὶ δὲ ὀνομαστικῶς ὡμολογημένον, ἀλλ' εἰς τὸν ἑκάστοτε νόμιμον κομιστὴν ἀνῆκον, ὑποκείμενον δὲ κατὰ τὴν συναλλαγὴν εἰς αὐξομειώσεις τοῦ ποσοῦ, τοῦ ἀρχικῶς ἀναγεγραμμένου· || ὁμ. τοιοῦτον χρεωστικὸν τοκοφόρον ἔντυπον ἐκδεδομένον ὑπὸ τραπέζης ἢ βιομηχανικῆς ἢ ἀτμοπλοϊκῆς ἢ ἐμπορικῆς ἑταιρείας, ἧς τὰ χρεωστικὰ τοιαῦτα ἔγγραφα εἶναι εἰσηγμένα πρὸς δοσοληψίαν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ: ὅλην τὴν περιουσίαν του τὴν ἔχει εἰς χρεώγραφα, - σημεριναὶ τιμαὶ χρεογράφων ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν.

χρεωκοπία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. κ. χρεο- ἡ κατάλυσις, μὴ ἀπότισις τῶν χρεῶν, ἡ διαγραφὴ τῶν χρεῶν ἄνευ πληρωμῆς, ὡς ἡ σεισάχθεια τοῦ Σόλωνος, ἡ ὁποία ἐκαλεῖτο χρεῶν ἀποκοπή: Πολύβ.ἀπ.Ἱστ.68, Διον. Ἁλ.Ῥωμ.5,67, αὐτ.6,38· **2)** νεώτ. κ. δημ. κατάλυσις χρεῶν, πτώχευσις καὶ ἰδίᾳ ἡ ἐκ προθέσεως ἢ ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ πτωχεύσαντος· **3)** ὁμ. μτφ. ἠθικὴ ἔκπτωσις, ἀπώλεια ἰσχύος, ὅθ. γενικώτ. ἡ ἀποτυχία: ἡ χρεωκοπία τῆς προστατευτικῆς πολιτικῆς.

χρεωκοπίδης (ὁ) μτγν. ὁ τὰ χρέη ἀποκόπτων, ὁ διαγράφων τὰ χρέη του χωρὶς νὰ τὰ πληρώσῃ, ὁ ἀρνούμενος πληρωμὴν χρεῶν· οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις οἱ φίλοι τοῦ Σόλωνος οἱ τρέψαντες εἰς ἰδίαν ὠφέλειαν τὴν ὑπ' αὐτοῦ νομοθετηθεῖσαν σεισάχθειαν ἢ ἀποκοπὴν χρεῶν: Πλούτ.Σόλ.15.

χρεωκοπικός-ή-όν νεώτ. κ. χρεο- ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρεωκοπίαν ἢ τὸν χρεωκοπήσαντα.

χρεωκόπος (ὁ) νεώτ. κ. **χρεοκύπας** ὁ κηρύξας χρεωκοπίαν, ὁ χρεωκοπήσας, ὁ πτωχεύσας.

χρεωκοπῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. κ. **χρεοκοπῶ**, ἀόρ. **ἐχρεωκόπησα**, μτχ. παθ. παρακ. **χρεωκοπημένος**, κόπτω, διαγράφω τὰ χρέη χωρὶς νὰ τὰ πληρώσω, γίνομαι χρεωκόπος, ἀρνοῦμαι ν' ἀποτίσω τὰ χρέη μου, πτωχεύω : Πλούτ.Ἠθ.829C **παρανόμως δανείζουσι .. ἐν τῷ δανείζειν χρεωκοποῦντες**˙ **2**) μτγν. ἐξαπατῶ, κλέπτω, ἐν χρ. τὸ παθ. : αὐτ. **ὁ γὰρ οὐ γράφει λαμβάνων ἔλαττον χρεωκοπεῖται**˙ **3**) ὁμ. μτφ. : αὐτ.764A **οὐ δικαίως** χρεοκο**πῶν .. ἱερὸν ὄντα τὸν λόγον**˙ **4**) νεώτ. μτφ. **ἐκπίπτω** ἠθικῶς, παύω νὰ ἰσχύω, νὰ ὑπολογίζωμαι, δθ. γεν. ἀποτυγχάνω : **ἐχρεοκόπησεν ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ κλείσῃ ἄλλα καταστήματα.**

χρεωλυσία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. κ. **χρεολυσία** ἀπόστασις, πληρωμὴ χρέους : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.207˙ **2**) νεώτ. τμηματικὴ κατ' ἴσα χρονικὰ διαστήματα ἀπόσβεσις δανεισθέντος κεφαλαίου καὶ τῶν τόκων αὐτοῦ δι' ἴσων καταβολῶν.

χρεωλύσιον (τὸ) νεώτ. κ. **χρεολύσιον** ποσὸν καταβαλλόμενον **κατ'** ἴσα χρονικὰ διαστήματα πρὸς ἀπόσβεσιν **χρέους καὶ** τῶν τόκων αὐτοῦ, ἄ. χρεώλυτρον.

χρεωλυτικός-ή-όν νεώτ. κ. **χρεολυτικός** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρεωλυσίαν ἢ τὸ χρεωλύσιον : **χρεωλυτικὸν δάνειον** [τὸ ἐξοφλού**μενον** τμηματικῶς διὰ τῆς καταβολῆς τόκου καὶ κεφαλαίου κατὰ δόσεις], - **χρεωλυτικὸν κεφάλαιον** [**τὸ** σχηματιζόμενον διὰ κρατήσεων ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν ἀνωνύμου ἑταιρείας καὶ χρη**σιμεῦον** πρὸς ἀπόσβεσιν ὡρισμένου ἀριθμοῦ με**τοχῶν**, **καθ'** ὡρισμένα ἐπίσης διαστήματα, συχν. **κατ'** ἔτος, ὁριζομένων ἑκάστοτε διὰ κληρώσεως ἢ ἄλλως] - **χρεωλυτικὴ ἀπόσβεσις χρέους.**

χρεωλυτικῶς ἐπίρρ. νεώτ. κατὰ τρόπον **χρε**ωλυτικόν, διὰ χρεωλυσίας, μὲ χρεωλύσιον.

χρεώλυτρον (τὸ) νεώτ. τὸ χρεωλύσιον βλ.λ.

χρεωλυτῶ-έω μτγν. ἀποτίνω, πληρώνω χρέος τι ἐντελῶς, ἀποπληρώνω **τὸ** χρέος : Πλούτ.Ἀλκ.5 **χρεωλυτεῖν τὰς ὠνάς** [τὰ χρέα τῶν ὠνῶν διαλύειν], Διόδ.Σ 17,54, Ἀνών.94 **χρεῖος ὑποστήσονται ἀντὶ τοῦ χρεολυτήσωσι**, Σέξτ.Ἐμπ.307, Πάπ.˙ ‖ **χρεωλυτῶ τὸν μισθὸν** πληρώνω, **ἐξοφλῶ** τοὺς ὀφειλομένους μισθούς : Ἰώσ.ΑΙ 18,8,9.

χρεώμενος ἰων. τ. τοῦ χρώμενος μτχ. ἐνεστ. **τοῦ** χρῶμαι-άομαι : Ἰλ Ψ 834 **ἕξει μιν καὶ πέντε περιπλομένους ἐνιαυτοὺς χρεώμενος.**

χρεών (τὸ), γενικ. **χρεών** (Εὐρ.Ἱππ.1256, αὐτ.Ἡρ. 21) κυρίως μτχ. οὐδ. τοῦ χρῶ-άω **ἐκ** τοῦ ἰων. τ. χρέω, **τὸ** ὑπὸ μαντείου διακηρυττόμενον, τὸ πρᾶγμα ποὺ πρέπει νὰ γίνῃ, νὰ συντελεσθῇ, δθ. ὅ,τι εἶναι ἀναγκαῖον, ἡ ἀνάγκη : Ἡρ.7,17 **ἀλλ' οὔτε ἐς τὸ μετέπειτεν οὔτε ἐς τὸ παραυτίκα νῦν καταπροΐξεαι ἀποτράπων τὸ χρεὼν γενέσθαι**, Πλούτ.Νικ 14˙ **2**) τὸ ὑπὸ τῆς μοίρας ὡρισμένον, εἱμαρμένη, πεπρωμένον : Εὐρ.Ἱππ.1256 **οὐδ' ἔστι μοίρας τοῦ χρεὼν τ' ἀπαλλαγή**, αὐτ.Βάκχ 515, Πλάτ.Φαῖδρ.255A **ἥ τε ἡλικία καὶ τὸ χρεών**, **αὐτ.**Ἀξ.364C, Πλούτ.Ἠθ.103A **τὸ τοι χρεὼν οὐκ ἔστι μὴ χρεὼν ποιεῖν**˙ **3**) συχν. **χρεὼν** [ἐστὶ] χρή, εἶναι ἀναγκαῖον, ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῆς μοίρας : Θέογν. 564, Πίνδ.Π 2,96, Ἡρ.1,41, αὐτ.57, αὐτ.2,133, Αἰσχ. Ἀγ.922 **θεούς τοι τοῖσδε τιμαλφεῖν** χρεών, Σοφ. ΟΤ 633, αὐτ.Φιλ.1439, Ἀριστφ.Ἱππ.138 **τὸν προβατοπώλην ἦν ἄρ' ἀπολέσθαι χρεὼν ὑπὸ βυρσοπώλου ;**, Θουκ.5,49˙ ‖ σπαν. ὡς οὐδ. μτχ. **ἐν** τῇ σημ. τοῦ ἐξὸν βλ.λ. : Ἡρ.5,50 χρεὼν γὰρ **μιν μὴ λέγειν, .. λέγει**, **αὐτ.**9,58˙ **4**) σπανιώτ. **τὸ** συμφέρον, τὸ σύμφορον, τὸ ὀρθόν, τὸ δίκαιον : Χοιρίλ.7, Σοφ.Φιλ.143 **ἔννεπε τί σοι χρεὼν ὑπουργεῖν**, αὐτ.Ἠλ.273 **μητέρ' εἰ χρεὼν ταύτην προσαυδᾶν**, Ἀριστφ.Νεφ.1447˙ κ. μτ. ἄρθρ. : Αἰσχ Χο.930 **ἔκανες ὃν οὐ χρῆν, καὶ τὸ μὴ χρεὼν πάθε** **4**) ἀπολ. ἐν ἐπιρρ. χρ. δικαίως : Θουκ.3,40 **οὐ** χρεὼν **ἄρχετε.**

χρεώνω νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. (ἐ)**χρέωσα**, παθ. ἀόρ ἐχρεώθην, δημ. (ἐ)**χρεώθηκα**, μτχ. παθ. παρακ **χρεωμένος**, ἐγγράφω, ἀναγράφω τινὰ χρεώστην : σὲ **χρεώνω δέκα δραχμὲς - μὲ τὸ ἀντίτιμον τῆς ξυλείας**˙ **2**) ὑποβάλλω εἰς χρέος, ἐπιβαρύνω μὲ χρέη : **ἐχρέωσε τὸ σπίτι του** [τὸ ὑπεθήκευσε]˙ ‖ παροιμ. **ὅποιος ὅλο χρεώνεται κακὸ τοῦ ξημερώνεται.**

χρέως (τὸ) ἀττ. τ. τοῦ χρέος βλ.λ.

χρέωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιβάρυνσίς τινος **ἐκ** χρέους˙ **2**) λογιστ. ἡ **ἐγγραφὴ** ποσοῦ τινος **ὡς** ὀφειλῆς εἰς τινα λογαριασμόν, ἀντίθ. πίστωσις : **τὸ ἀντίτιμον τῶν ἐπιστραφέντων εἰδῶν ἐφέραμεν εἰς χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ σας.**

χρεωστάσιον (τὸ) νεώτ. κ. **χρεοστάσιον** ἡ ἀναστολὴ τῆς πληρωμῆς **χρεῶν ἢ ἀναστολὴ τῆς** διὰ χρέη διώξεως.

χρεώστημα-ατος (τὸ) μσν. κ. **νεώτ. τὸ χρεω**στούμενον, χρέος, ὀφειλή : Ἡσ.,Φῶτ.

χρεώστης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ ὑπέχων **ὑποχρέ**ωσιν ἰδίᾳ χρηματικήν, χρεωφειλέτης, ὀφειλέτης **:** Πλούτ.Ἠθ.101C, Λουκ.Αποκ.15, Ἐπιγρ., **Πάπ.**

χρεώστησις-εως (ἡ) Ἡσ. «ὄφλησις».

χρεωστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων **ἢ ἀναφε**ρόμενος εἰς χρεώστην, εἰς χρέος, εἰς ὀφειλήν : **χρεωστικὴ ἀπόδειξις, - χρεωστικὰ ὁμόλογα.**

χρεωστικῶς ἐπίρρ. μσν. κ. νεώτ. κατὰ χρέος, ὑποχρεωτικῶς : Ἀμφιλόχ.21 **τιμήσωμεν αὐτὸν ὡς ἀληθινὸν πατέρα χρεωστικῶς,** Εὐστ.56,35.

χρεωστῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **χρωστῶ-άω** εἶμαι χρεώστης, ἔχω χρέος, ὀφείλω : Ἐπιφάν.27,4, Σχόλ.Ἰλ 688, - **χρεωστεῖς** μεγάλα ποσά, - λογάρια**σε τί σοῦ χρωστῶ, - χρωστᾷ τὰ μαλλοκέφαλά του,** φρ. **χρωστάει τῆς** Μιχαλοῦς [εἶναι τρελλός]˙ κ. παθ. : Ἡλιόδ.Αἰθ.5,30 **ἃ χρεωστοῦμαι προεμβάτης τῆς ὁλκάδος γεγονὼς** (Κορ. «**ἃ** χρε**ωστεῖταί** μοι προεμβάτῃ τῆς ὁλκάδος γεγονότι») ‖ φρ. δημ. **τί σοῦ** [ἢ τοῦ] **χρωστάω ἢ χρωστῶ** διὰ ποῖον λόγον, ἐκ ποίας δικαιολογίας : **τί σοῦ χρωστάω ποὺ μὲ βασανίζεις κάθε μέρα ;**˙ **2**) νεώτ. κ. δημ. γεν ἔχω ὑποχρέωσιν, ἔχω καθῆκον, ὀφείλω: **χρεωστῶ νὰ ἀποδώσω τὴν ἐπίσκεψιν - νὰ τὸν ὑποστηρίξω**˙ ‖ μσν. **χρεωστῶ πίστιν** ὀφείλω ὑπακοὴν καὶ ἐμπιστοσύνην : Ἄνν Κομν.2,82.

χρεωφειλέτης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. κ. **χρεοφειλέτης** ὁ χρέη ὀφείλων, χρεώστης : ΚΔ Λουκ.7,41 **δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ** τινι, αὐτ.16,5 **προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν .. ἔλεγε τῷ πρώτῳ,** Κικ.Ἀττ.7,8, Πάπ.˙ κ. μτ. γενικ. πράγμ. : Πλούτ.Καῖσ.5˙ **2**) μτφ. ἀντίθ. τῷ εὐεργέτης : αὐτ.Γάλβ.8.

χρεωφείλημα-ατος (τὸ) **μτγν.** ὀφειλή, χρέος **:** Πολύβ.8,14.

χρεωφολάκιον (τὸ) Ἐπιγρ. ἐσφ. γρ. **τοῦ χρεω**φυλάκιον βλ.λ.

χρεωφυλάκιον (τὸ) Ἐπιγρ. κ. **χρεοφυλάκιον** τὸ ἀρχεῖον, ἐν ᾧ **ἐτηροῦντο**, ἐφυλάσσοντο οἱ κατάλογοι τῶν **ὀφειλετῶν** τοῦ δημοσίου.

χρεωφυλακία (ἡ) Ἐπιγρ. κ. **χρεοφυλακία τὸ** ὑπούργημα, ἡ θέσις τοῦ χρεωφύλακος.

χρεωφυλακῶ-έω Ἐπιγρ. κ. **χρεοφυλακῶ εἶ**μαι χρεωφύλαξ.

χρεωφύλαξ-ακος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ φυλάττων τοὺς καταλόγους τῶν **ὀφειλετῶν** τοῦ δημοσίου.

χρεώφια (τὰ) Ἐπιγρ. **ἐγγυήσεις**, ὁμόλογα χρέους : Ἐπιγρ.Κρήτης.

χρή (ἡ) ποι. κ. χρή χρεών, χρεία ἀνάγκη, ἐν χρ. μ. εἰς τὴν **φρ. χρή** 'σται ἢ **χρῆσται** ἐπέχουσαν θέσιν

μέλλοντος τοῦ χρή, δεήσει, θὰ εἶναι ἀναγκαῖον: Σοφ.ΟΤ. 14 τὰν τάπον δ' ἵνα χρῆ 'σται μ' ἐφευρεῖν, αὐτ.ἀπ.537, Φερεκρ.Λήρ.8, Ἀριστφ.ἀπ.329, Φρύν.Κωμ.Μοῦσ.4.

χρή ἀπρόσ., ὑποτ. χρῇ (Σοφ.Φιλ.999, Εὐρ.Ἄλκ.49, Ἀριστφ.Λυσ.1331), εὐκτ. χρείη (Αἰσχ.Πρ.213, Σοφ. Τρ.162), ἀπαρφ. χρῆναι, ποι. χρῆν, παρατ. (ἐ)χρῆν (αὐτ.ἀπ.94, Ἀριστφ.Βάτρ.152), μέλλ. χρήσει (Ἡρ. 7,8, Πλάτ.Νόμ 809Β), εἶναι ὡρισμένον ὑπὸ τοῦ θείου, πέπρωται, εἶναι ἀνάγκη, χρεία, εἶναι καθῆκον: Αἰσχ.Πρ.100 πῇ ποτε μόχθων χρὴ τέρματα τῶνδ' ἐπιτεῖλαι, Θουκ.2,51 ἕν τε οὐδὲ ἓν κατέστη ἴαμα . . ὅ,τι χρῆν προσφέροντας ὠφελεῖν· || συχν. μτ. ἀπαρφ. ἐνεστ. ἢ ἀορ., πρέπει, εἶναι ἀνάγκη νὰ . . : Ὀδ.Γ 209 νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης, αὐτ.Ζ 207 τὸν νῦν χρὴ κομέειν, Αἰσχ.Πρ.295 σήμαιν' ὅ,τι χρή σοι συμπράττειν, Πλάτ.Εὐθφρ.4C ὅ,τι χρείη ποιεῖν, αὐτ.9Α· || σπαν. τὸ ἀπαρφ. πρέπει νὰ νοηθῇ ἐκ τῶν συμφραζομένων, ἰδ. π. Ὁμ.: Ἰλ.Π 721 τίπτε μάχης ἀποπαύεαι; οὐδέ τί σε χρὴ (ἀποπαύεσθαι), Ὀδ.Ι 50 ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα (μάρνασθαι), Αἰσχ.Ἀγ.342 ποθεῖν ἃ μὴ χρὴ (ποθεῖν), Θουκ.2,89 ἐπιπλεύσειέ τις ὡς χρὴ (ἐπιπλεῦσαι), Πλάτ.Πολ.515Ε θύσαντες οἷς χρὴ (θῦσαι)· || συχν. ὁ παρατ. ἐκφράζει τι, ὅπερ ἔδει νὰ γίνῃ, ἀλλὰ δὲν ἔγινεν: Αἰσχ.Ἀγ.879 ἐνθάδ' οὐ παραστατεῖ ὡς χρῆν Ὀρέστης, αὐτ.Χο.930, Σοφ.Τρ.1133· || ἀλλ' ἐπίσης συχν. εἶναι ἁπλῶς παρῳχημένος χρ. τοῦ χρή: Ἡρ.1,8 χρῆν γὰρ Κανδαύλῃ γενέσθαι κακῶς· || σπαν. κεῖται ἀντὶ τοῦ χρή: Ἀριστφ.Πλ.487 χρῆν τι λέγειν ὑμᾶς σοφὸν ᾧ νικήσετε· κ. ἀπολ.: Εὐρ ἀπ.707 ἐρεῖ τις οὐ χρῆν· ἀλλὰ τί χρῆν εἴπατε, Πλάτ. Πολ.307Ε ἀκαιρότατον ὄντα ἢ χρῆν· || κ μτ. γενικ. πράγμ. κ. αἰτ. προσ., ἔχω ἀνάγκην, δέομαί τινος: Ἰλ.Η 109 οὐδέ τί σε χρὴ ἀφροσύνης, Ὀδ.Γ 14, αὐτ.Φ 116, αὐτ.Α 124, αὐτ.Δ 463· κ. μτ. γενικ. πράγμ.: Λογγῖν.Ὕψ.34,1 ὠφελείας χρή· κ. μτ. δοτ. προσ.: Ἰλ.Ε 490, Αἰσχ.Πρ.3 σοὶ δὲ χρὴ μέλειν ἐπιστολάς, ἅς σοι πατὴρ ἐφεῖτο· **2)** μτγν. εἶναι δυνατόν, εἶναι πιθανόν: Θεόκρ.15,45 πῶς χρὴ τοῦτο περᾶσαι· **3)** τὸ ἀπαρφ. τὸ χρῆν ὡς οὐσ. ἡ μοῖρα, τὸ πεπρωμένον: Εὐρ.Ἡρ.828, αὐτ.Ἑκ.260 πάτερα τὸ χρῆν σφ' ἐπήγαγ' ἀνθρωποσφαγεῖν πρὸς τύμβον, Εὐστ.751,54.

χρήα (ἡ) Ἐπιγρ. δωρ. τ. τοῦ χρεία βλ.λ.

χρήατα (τὰ) Ἐπιγρ. ἀρκαδ. τ. τοῦ χρία πληθ. τοῦ χρίος βλ.λ.: Ἐπιγρ.Ὀρχομενοῦ.

χρήδανα Ἡσ. «τὰ ὅπλα τοῦ ἱστοῦ».

χρηείσθω Ἐπιγρ. δ. τ. τοῦ χρήσθω γ' ἑν. προστ. τοῦ χρῶμαι-άομαι: Ἐπιγρ.Χαλκηδόνος.

χρήεσσι ἐπ. τ. τοῦ χρέεσι δοτ. πληθ. τοῦ χρέος.

χρήζω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἐπ. κ. Ἰων. χρηΐζω, δωρ. χρῄσδω (Θεόκρ.8,11), δωρ. μεγαρ. χρῄδδω (Ἀριστφ.Ἀχ.734), μέλλ. χρήσω (Τίμ.Λοκρ.97Α), Ἰων. χρηΐσω Ἡρ.7,38), Ἰων. ἀπαρφ. ἀορ. χρηΐσαι (αὐτ.5,65), μτχ. χρηΐσας (αὐτ.20), ἔχω χρείαν, ἔχω ἔλλειψιν τινος, χρειάζομαι, μτ. γενικ: Ἰλ.Λ 1835 χρηΐζοντα .. ἰητῆρος, Ὀδ.Ρ 121 εἴρετο .. ὅττευ χρηΐζων ἱκόμην, αὐτ.558, Αἰσχ.Πρ.374· || μσν., δημ. κ. μτ. αἰτ.: Λίβ.Ροδ.2229 μαργαριτάριν καὶ βλατὶν εἴ τι καλὸν καὶ ἂν χρήζῃς, Ἐρωτόκρ.4,617 δὲ χρήζει τοῦ κύκλου τὰ στρατέματα, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.99,7 δὲ θέλω τον, δὲ χρήζω τον, δὲν καταδέχομαί τον· || ἡ μτχ. χρηΐζων ἐν ἀπολ. χρ. ὁ εἰς ἀνάγκας εὑρισκόμενος, ἐνδεής, πένης, πτωχός: Ὀδ.Λ 34, Ἡσίοδ.Ἔργ.349· **2)** ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ τι σφόδρα, διακαῶς ἐπιθυμῶ: αὐτ. 365 χρηΐζειν ἀπεόντος, Ἡρ.5,30 τοῦτον ὧν δοκέω . . ποιήσειν ὧν ἂν χρηΐζωμεν, αὐτ.9,87, Αἰσχ. Χο.530, Σοφ.Αἶ.473· σπαν. μτ. αἰτ. πράγμ.: Ἡρ.7,38 πᾶν μᾶλλον δοκέων μιν χρηΐσειν, Σοφ. ΟΚ 595· || συχν. ἐξυπακούεται ἀπαρφ.: Ἀριστφ. Νεφ.359 φράζ' ὅ,τι χρῄζεις (φράζειν), αὐτ.891· || μτ. αἰτ. προσ. κ. αἰτ. πραγμ., ζητῶ, παρακαλῶ ἢ ἐπιθυμῶ νὰ πράξῃ τίς τι: Ἡρ.1,41 φύλακον παιδός σε τοῦ ἐμοῦ χρηΐζω γενέσθαι ἐς ἄγρην ὁρμεομένου, αὐτ.112· κ. μτ. δύο αἰτ.: αὐτ.7,53 τῶνδε ἐγὼ ὑμέων χρηΐζων συνέλεξα· κ. μτ. ἐμπροθ. διορ.: Σοφ ΟΚ 1713 ὤμοι μὴ γᾶς ἐπὶ ξένας θανεῖν ἔχρῃζες, Βί.Ὁμ.17· || μτ. ἀπαρφ. μ. ἐπιθυμῶ, ζητῶ νὰ πράξω τι, θέλω: Αἰσχ.Πρ.233, αὐτ.283, Θουκ.3,109, Ξεν.ΚΠ 1,6,15, Ἀριστλ.Φλ 1,1,21· **3)** μτ. γενικ. προσ. κ. ἀπαρφ. δέομαί τινος, παρακαλῶ τινα ὅπως πράξῃ τι: Ἡρ.5,19 ἐγὼ ὦν σευ χρηΐζω μηδὲν νεοχμῶσαι κατ' ἄνδρας τούτους, αὐτ.65, αὐτ.9,55.

χρήζω ποι. χρῶ-άω, δίδω χρησμόν, χρησμοδοτῶ, προλέγω: Εὐρ.Ἑλ.516 ἃ χρήζουσ' ἐφάνη 'ν τυράννοις δόμοις.

χρήην Ἐπιγρ. ἀπαρφ. τοῦ χρήω βλ.λ.

χρηῆσθαι Ἐπιγρ. δ. τ. τοῦ χρῆσθαι ἀπαρφ. τοῦ χρῶμαι-άομαι βλ.λ.

χρῆθθαι Ἐπιγρ. κρητ. τ. τοῦ χρῆσθαι ἀπαρφ. τοῦ χρῶμαι-άομαι.

χρηΐα Ἡσ. «πενία»· **2)** αὐτ. «χρήματα».

χρηΐα (ἡ) κρητ. τ. τοῦ χρεία βλ.λ.

χρηΐζω ἰων. τ. τοῦ χρήζω βλ.λ.

χρῆϊν ἀργεῖ. τ. τοῦ χρῆσιν αἰτ. ἑν. τοῦ χρῆσις.

χρηΐσκομαι Ἰων. θαμιστ. τοῦ χρήζω, διατελῶ ἐν μεγίστῃ χρείᾳ, ἀνάγκῃ τινός: Ἡρ 3,117 τοῦ δὲ θέρεος σπείροντες μελίνην καὶ σήσαμον χρηΐσκοντο τῷ ὕδατι.

χρῆμα-ατος (τὸ) (χρῶμαι-άομαι) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. πρᾶγμα ὅπερ τις χρειάζεται, οὗτινος ἔχει χρείαν ἢ ὅπερ μεταχειρίζεται, πᾶν ὅ,τι ὠφελεῖ, πᾶν πρᾶγμα χρήσιμον, ὅθ. κτ. πληθ. τὰ κτήματα, τὰ ὑπάρχοντα, τὰ ἀγαθά, ἡ περιουσία, διακρινόμενον ἀπὸ τὸ κτῆμα, καθ' ὅτι τοῦτο σημαίνει κυρίως τὸ ἐν τῇ κατοχῇ τινος εὑρισκόμενον, ἐνῷ χρῆμα εἶναι τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον τις χρειάζεται ἢ μεταχειρίζεται· πρβλ. Ἀριστλ.ΗΝικ.4, 1,2 «χρήματα λέγομεν πάντα ὅσων ἀξία νομίσματι μετρεῖται»: Ὀδ.Β 78, αὐτ.203, Ἡσίοδ.Ἔργ.318, αὐτ 405, Ἡρ.2,28 εἰ μὴ ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Σάϊ πόλι ὁ γραμματιστὴς τῶν ἱρῶν χρημάτων τῆς Ἀθηναίης, Αἰσχ.Εὐμ.757 ἐν χρήμασιν οἰκεῖ πατρῴοις, Εὐρ Ἠλ.37, Ἀριστφ.Νεφ.241, αὐτ.Ἐκκλ.236, Ἀνδοκ. 10,24, Θουκ.2,60, αὐτ.65, αὐτ.6,97 σκεύεσι καὶ χρήμασιν ἀποθήκη, Ξεν.Ἀν.5,2,4, αὐτ.7,8,12 τὰ ἀνδράποδα . . καὶ χρήματα τὰ πλεῖστα ἀπέδρα αὐτούς· || παροιμ. χρήματα ψυχὴ βροτοῖσι (ἡ περιουσία εἶναι ζωὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον): Ἡσίοδ. Ἔργ.634· || ὁμ. χρήματ' ἀνὴρ ἡ περιουσία, τὰ ἀγαθὰ κάμνουν τὸν ἄνθρωπον: Ἀλκαῖ.50, Πίνδ.Ι 2, 17· **2)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. μέσον συναλλακτικόν, νομίσματα καὶ ἡ εἰς νόμισμα περιουσία, ἰδ. κτ πληθ. τὰ μετρητά, τὰ λεφτά, παράδες: Ἡρ. 3,38 εἴρετο (ὁ Δαρεῖος) ἐπὶ κόσῳ ἂν χρήματι βουλοίατο τοὺς πατέρας ἀποθνήσκοντας κατασιτέεσθαι;, Θουκ.2,60 κρείσσων χρημάτων, αὐτ. 65, αὐτ.3,40 ἐλπίδα χρήμασιν ὠνητήν, Πλάτ.Φαίδ. 78Α μήτε χρημάτων φειδόμενος μήτε πόνων, αὐτ.Νόμ.921Β, Διόδ.Σ 13,106, ΚΔ Πράξ.4,37 πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων, Λουκ.Ἀλ.Ἱστ.1,20, Βί.Ἀλεξ. 1527 εἰπόντος οὖν οὕτως αὐτοῦ δεδώκασιν οἱ πάντες αὐτῷ πολλὰ τὰ χρήματα - τὸ χρῆμα ἔχει μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν ζωήν, - ἔχει πολλὰ χρήματα, - ἔπεσε πολὺ χρῆμα, - εἶναι ἀνώτερος χρημάτων· || δημ. παροιμ. ἔχεις χρήματα; ἔχεις πατήματα (τὸ χρῆμα παρέχει κοινωνικὴν δύναμιν εἰς τὸν ἔχοντα τοῦτο)· **3)** τιμή, ἀξία. Ἀνδοκ.20,13 οὐδενὸς χρήματος δέχεσθαι· **4)** τὰ

χρήματα τὰ ἐμπορεύματα : Θουκ.3,74. Ξεν.'Ελλ.1,6, 37 **καὶ τοῖς ἐμπόροις τὰ χρήματα σιωπῇ ἐνθεμένους εἰς τὰ πλοῖα ἀποπλεῖν εἰς Χίον·** **5**) γεν. πᾶν ὅ,τι συμβαίνει, λαμβάνει χώραν, πρᾶγμα, συμβάν, γεγονός : 'Υμν.'Ερμ.332, 'Ησίοδ.'Εργ.342, αὐτ. 400,'Ηρ.7,145 **πρῶτον μὲν χρημάτων πάντων καταλλάσσεσθαι τάς τε ἔχθρας καὶ τοὺς κατ' ἀλλήλους ἐόντας πολέμους,** 'Ανδοκ.22,24, αὐτ.19,41· ‖**τεκμαίρει χρῆμ' ἕκαστον** τὸ ἔργον δεικνύει τὸν ἄνθρωπον : Πίνδ.Ο 6.124· ‖ **κινῶ πᾶν χρῆμα** κινῶ πάντα λίθον : 'Ηρ.5,96· **6**) ἡ λ. χρῆμα τίθεται συχν. **εἰς** ἐκφράσεις ἐξ ὧν ἠδύνατο νὰ παραλείπηται : αὐτ.8,16 **δεινὸν χρῆμα ἐποιοῦντο,** αὐτ.138,αὐτ.4,150· ‖ συχν. τί χρῆμα; τί πρᾶγμα, τί; Αἰσχ.Πρ.298, αὐτ.Χο.10.Σοφ.Φιλ.1231, αὐτ Αἴ.283 **τί χρῆμα δρᾷς·** ‖ ὁμ. τί χρῆμα; διατί, γιατί; : Εὐρ.'Αλκ.512· ‖ **τί δ' ἐστι χρῆμα;** τί συμβαίνει;: Αἰσχ.Χο.885· **7**) συχν. ἐν χρ. ἡ λ. **χρῆμα** ἐν περιφράσεσιν εἰς ἔκφρασιν πράγματος παραδόξου ἢ ἐκτάκτου ἐκ τοῦ ὅλου εἴδους : 'Ηρ.7,188 **τοῦ χειμῶνος χρῆμ' ἀφόρητον,** 'Αριστφ.Νεφ.2 **τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον** (πόσον φοβερὰ μεγάλαι εἶναι αἱ νύκτες), αὐτ.'Ορν.826 **λιπαρὸν τὸ χρῆμα τῆς πόλεως** (τί λαμπρὰ πόλις!), αὐτ.Σφ.933 **κλέπτον τὸ χρῆμα τἀνδρός** (κλέπτης ἄνθρωπος), αὐτ. Λυσ.1085, Πλάτ.Πολ.567Ε, Πλούτ.'Αντ.31· κ. ἄνευ γενικ. : Πλάτ.'Ιων 534Β, Ξεν.ΚΠ 1,4,8 **ἔλαφον, καλόν τι χρῆμα καὶ μέγα,** Θεόκρ.15,83 **σοφόν τοι χρῆμ' ἄνθρωπος,** αὐτ.23 **χρῆμα καλόν τι** (κάτι τι ὡραῖον)· **8**) ὁμ. ἐν χρ. εἰς δήλωσιν μεγάλου ἀριθμοῦ, πληθύος, οἱονεὶ σωροῦ, ἕνα σωρό : 'Ηρ.3,109 **τίκτουσί τε ᾠὰ καὶ ἐκλέπουσι πολλόν τι χρῆμα τῶν τέκνων,** αὐτ.4,81,αὐτ.6,43,αὐτ.3, 130, Εὐρ.'Ικ.953, 'Αριστφ.'Αχ.150, αὐτ.'Ιππ.1215, αὐτ. 'Ιππ.1215, αὐτ.Πλ.894, αὐτ Βάτρ.1278, αὐτ.Θεσμ.280 **τῶν λαμπάδων ὅσον τὸ χρῆμα·** κ. ἐπὶ προσ. : Εὐρ.Φοίν.198 **φιλόψογον δὲ χρῆμα θηλειῶν ἔφυ** (τὸ γυναικεῖον φῦλον εἶναι ἐκ φύσεως φιλόψογον), Ξεν.ΚΠ 2,1,5, Θεόκρ.18,4.

χρηματαγορά (ἡ) νεώτ. **ἡ προσφορὰ** καὶ ἡ ζήτησις ρευστῶν κεφαλαίων παρὰ ἐπιχειρηματιῶν καὶ ἰδίᾳ τραπεζῶν, τὸ σύνολον τῶν χρηματιστηριακῶν πράξεων· **2**) ὁ τόπος ἔνθα ἐνεργοῦνται χρηματιστηριακαὶ πράξεις, ἄ. χρηματιστήριον.

χρηματίας (ὁ) μτγν. ὁ ἔχων χρήματα βλ.λ.1), περιουσίαν, πλούσιος ἄνθρωπος : Μαν.4,378.

χρηματίζω κ. μσν. κ. νεώτ., μέλλ. **-ίσω** (ΚΔ Ρωμ. 7,3), ἀττ. -ιῶ (Λυκοῦργ.152,3)), **ἀόρ. ἐχρημάτισα, παρακ. κεχρημάτικα** (Δείν.103,21)), μέσ. **χρηματίζομαι,** ἀττ. μέλλ. -ιοῦμαι, παρακ. **κεχρημάτισμαι** (αὐτ.92,8), παθ. ἀόρ. **ἐχρηματίσθην,** ποιῶ ἐργασίας, κάνω δουλειές, ἰδ. **διεξάγω ἐμπορικὰς ἢ** χρηματικὰς ὑποθέσεις : Θουκ.1,87, αὐτ.5,61 **πρὸς τὸν δῆμον οὐ προσῆγον βουλομένους χρηματίσαι,** Πολύβ.5,81,5 **ἐν ᾗ χρηματίζειν εἰώθει καὶ δειπνεῖν ὁ βασιλεύς,** Πλούτ.Θεμ.18· ‖ κ. τὸ μέσ. διεξάγω διαπραγματεύσεις ἢ **ἐμπορικὰς** ὑποθέσεις δι' ἐμαυτὸν ἢ πρὸς ἰδίαν μου ὠφέλειαν, κτῶμαι χρήματα : Θουκ.7,13 **οἰόμενοι χρηματιεῖσθαι μᾶλλον ἢ μαχεῖσθαι,** Λυσ.182,35 **χρηματισάμενος, ἀλλ' οὐ πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμησόμενος,** Πλάτ.Γοργ.452Ε· ‖ **χρηματίζομαι** ἀπό τινος κερδαίνω, κερδίζω χρήματα ἀπό τινος πράγματος, διά τινος μέσου : αὐτ.Σοφ.225Ε, 'Αριστλ.Πολιτ.3,15,12· ‖ **κ. χρ- ἔκ τινος** : Λυσ.171,17, 'Ισοκρ. 221· ‖ **κ. μτ. αυστοίχ.** αἰτ. : Πλάτ.Νόμ.949Ε, Ξεν.ΚΠ 3,8,51· ‖ κ. νεώτ. τὸ μέσ. κερδίζω χρήματα ἰδίᾳ διὰ κακῶν ἢ φαύλων τεχνασμάτων, δι' ἀθεμίτων μέσων : 'Ισαῖ.77,18, **- ὁ ὑπάλληλος αὐτὸς χρηματίζεται·** **2**) τὸ μέσ. **χρηματίζομαι τὸ νόμισμα** κάμνω χρηματιστικὰς **ἐργασίας** ὡς δανειστὴς ἢ τοκιστὴς **χρημάτων ἢ ὡς τραπεζίτης** : 'Αριστλ.Πολιτ.1,9,14· **3**) γέν. διεξάγω ὑποθέσεις, συσκέπτομαι, ἀκούω καὶ δίδω γνώμην περί τινος : 'Αριστλ.Θεσμ.377 **χρηματίζειν πρῶτα περὶ Εὐριπίδου, ὅ,τι χρὴ παθεῖν ἐκεῖνον,** Ψήφ.π.Δημ.517,'Αριστλ.Ρητ.1,4,4,αὐτ.άπ.394· ‖ κ. μέσ. : 'Ηρ.3,118, αὐτ.7,163 **τοσαῦτα τῷ Γέλωνι χρηματισάμενοι ἀπέπλωον·** **4**) διαπραγματεύομαι : Δημ.430 **ἰδίᾳ χρηματίζοντες,** Ψήφ.αὐτ.250 **βουλῆς γνώμη πρυτάνεις καὶ στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν,** Πλούτ.Τιμολ. 38· **5**) μτγν. **ἐπὶ** κριτοῦ, κρίνω, ἐκφέρω κρίσιν : 'Απη.'Ιβηρ.98· **6**) παρέχω ἀκρόασιν, ἀποκρίνομαι μετὰ σκέψιν : Θουκ.5,5 **ἐν τῇ 'Ιταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς 'Αθηναίοις,** Ξεν.'Αθ.Πολ.3,1, Πολύβ.3,66,6 **ἐχρημάτιζε τοῖς παραγεγονόσι πρεσβευταῖς ἀπὸ τῶν σύνεγγυς τόπων,** Αἰλ.ΠΙ 3,4· **7**) μτγν. ἐπὶ μαντείου, ἀπαντῶ, ἀποκρίνομαι, δίδω χρησμὸν εἰς τοὺς ἐρωτῶντας : Πλούτ.'Αθ.435C, Λουκ.Ψευδολ.8 **τοὺς θεοὺς ἐν ἐκείνῃ μάλιστα τῇ ἡμέρᾳ χρηματίζειν τοῖς εὐχομένοις·** ‖ κ. παθ. λαμβάνω ἀπόκρισιν παρὰ τοῦ μαντείου, λαμβάνω συμβουλὴν ἢ νουθεσίαν παρὰ τοῦ θεοῦ, ἰδ. ἐπὶ θείων ὁδηγιῶν ἢ ἀποκαλύψεων : ΚΔ Ματθ.2,12 **καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς 'Ηρώδην,** αὐτ.Λουκ.2, 26, αὐτ.Πράξ.10,22 **ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου·** **8**) ἔχω οἱασδήποτε σχέσεις πρός τινο : Κτησ. Περσ.2· **9**) μτ. δοτ. ἐλαύνομαι ὑπό τινος : Πλούτ.'Ηθ.125Β **καὶ μόλις ταῖς ἀνάγκαις χρηματίζοντες·** **10**) λαμβάνω καὶ φέρω ὄνομα ἢ τιμητικὴν προσηγορίαν, καλοῦμαι, ὀνομάζομαι : Πολυβ.5,57,2 **διάδημα περιθέσθαι καὶ βασιλέα χρηματίζειν,** Πλούτ.'Αντών.54 **νέα 'Ισις ἐχρημάτισε,** αὐτ.'Ηθ.248D **μὴ πατρόθεν, ἀλλ' ἀπὸ μητρῶν χρηματίζειν,** ΚΔ Πράξ.11,26 **χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν 'Αντιοχείᾳ τοὺς** μαθητὰς **Χριστιανούς·** ‖ γεν. καλοῦμαι, ὀνομάζομαι : αὐτ.Ρωμ.7,3· ‖ κ. μτβ. καλῶ, ὀνομάζω : Μαλάλ.1 268,3 **11**) μτγν. θεωροῦμαι : 'Απη.'Εμφ.Πολ.2,111· **12**) νεώτ. ἀσκῶ ὑπηρεσίαν δημοσίαν ἢ ἰδιωτικήν, ὑπάρχω, εἶμαι, διατελῶ, ἐν χρ. κτ. ἀόρ ἢ παρακ. : ἐχρημάτισε **πρεσβευτής - ὑπουργός - δήμαρχος·** **13**) [illegible] ὑπολογίζω, ἢ ὑπολογίζομαι, λογαριάζω ἢ λογαριάζομαι : Πασχ.Χρον.187C **αἱ ἰνδικτοι χρηματίζειν . . ἤρξαντο ἀπὸ πρώτης . . τοῦ μηνός·** **14**) ὁμ. **χρηματίζω ἀντί** τινος χρησιμεύω ὥς τι : 'Ανν. Κομν.2,101· **15**) ὁμ μεταβάλλω ἢ μεταβάλλομαι : Γεωπ.12,1,9· **16**) ρηματ. π. χρημάτισις, χρηματισμός, χρηματιστέον, χρηματιστής.

χρηματικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ χρήματα, ὁ τῶν χρημάτων : Πλούτ.Δημ.27, αὐτ.Λυκ.13 **τὰ δὲ μικρὰ καὶ χρηματικὰ συμβόλαια, - χρηματικὴ περιουσία - διαφορά, - χρηματικὸν ποσόν,** - χρηματικὴ ποινή (ὑποχρέωσις ἐπιβαλλομένη ὑπὸ δικαστηρίου εἰς **παίσαντα** νὰ καταβάλῃ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ὡρισμένον χρηματικὸν ποσόν)· **2**) **οἱ χρηματικοὶ** ὡς οὐσ. οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες, οἱ πλούσιοι : αὐτ.Σολ.14.

χρηματικῶς ἐπίρρ. μσν. κ. νεώτ. ὡς πρὸς χρήματα ἢ εἰς χρήματα ἢ διὰ χρηματικοῦ τινος ποσοῦ : **ἐζημιώθη χρηματικῶς·** **2**) μσν. ὡς δικανικὸς ὅρος τῶν βυζ. διὰ πολιτικῆς διαδικασίας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν διὰ κακουργιοδικείου, ἤτοι ἐγκληματικῶς.

χρημάτιον (τὸ) νεώτ. νομ. περιουσία ἀνήκουσα εἰς ἀνήλικον συμπληρώσαντα τὸ 14ον καὶ ἣν οὗτος δύναται νὰ διαθέτῃ ἀκωλύτως ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ ἐπιτρόπου.

χρημάτισις-εως (ἡ) ὁ χρηματισμὸς βλ.λ.4) : Ξεν. Οἰκ.11,11 **ἀνυτικωτάτην χρημάτισιν** ἀπὸ **γεωργίας ἐπετήδευσε,** αὐτ.20,22, Δίων Κ 52,25 **καθ' ἕκαστον χρηματίσεως εἶδος.**

χρηματισμός (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἐπιμέλεια, θεραπεία ἔργου τινός, ἐμπορικῆς τε καὶ πολιτικῆς ἐργασίας, διαχείρισις δημοσίων ὑποθέσεων, πολιτικοῦ τινος ἀξιώματος, τὸ βουλεύεσθαι περί τινος, τὸ παρέχειν ἀκρόασιν : Πολύβ.28,14,10 **αἱ ἐντεύξεις τῶν πρέσβεων καὶ οἱ χρηματισμοί, αὐτ.** 16,4· **2)** ἔγγραφος διαπραγμάτευσις, ἔγγραφον πρακτικόν, διάταγμα βασιλικὸν ἢ δημοσίας ἀρχῆς : Διόδ.1,64 **κατὰ δὲ τοὺς χρηματισμοὺς ἀναλίσκειν χρημάτων πλῆθος**, αὐτ.70, Ἰώσ.Αἱ 14,10,14· || δημόσιον ἔγγραφον οἱασδήποτε φύσεως : ΠΔ Μακκ.2,11,17 **ἐπιδόντες τὸν ὑπογεγραμμένον χρηματισμόν**, Διόδ.14,13· **3)** ἀπόντησις μαντικὴ ἢ χρησμοῦ, ἐντολὴ ἢ προσταγὴ θεία : ΠΔ Μακκ.2,2, **4 ὡς τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν ἐκέλευσεν ὁ προφήτης χρηματισμοῦ γενηθέντος αὐτῷ συνακολουθεῖν**, ΚΔ Ρωμ.11,4· **4)** (ἐκ τοῦ μέσ. τ.) τὸ χρηματίζεσθαι, ἐνασχόλησις πρὸς ἀπόκτησιν, ἀπόκτησις, συλλογὴ χρημάτων : Πλάτ.Ἀπολ.36B **ἀμελήσας χρηματισμοῦ καὶ οἰκονομίας, αὐτ.**Πολ. 357C **ἰάτρευσις καὶ ὁ ἄλλος χρηματισμός**, αὐτ. Νόμ.743D, αὐτ.949E, αὐτ.Πολ.465C, αὐτ.Νόμ.741E· **5)** κέρδος, ὠφέλεια, ὄφελος : Ἰσοκρ.37B, Δημ. 568 **χρηματισμός, οὐ λειτουργία γέγονεν ἡ τριηραρχία**· || νεώτ. κέρδος ἢ ἀπόκτησις χρημάτων **δι' ἐκμεταλλεύσεως** ἀξιώματός τινος, δι ἀνηθίκου κερδοσκοπίας· **6)** μτγν. κλῆσις, προσωνυμία, ἐπώνυμον: Διο. Λ 1,48 **ἀπὸ τῶν δήμων τοὺς χρηματισμοὺς ἐγκεχαραγμένους, ὅπερ ἦν ἴδιον Ἀθηναίων**· **7)** μαν. ἐποχή, χρονικὴ περίοδος

χρηματιστηριακός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χρηματιστήριον, ὁ τοῦ χρηματιστηρίου : **χρηματιστηριακαὶ πράξεις - συναλλαγαί - ἀξίαι**· || κ ἐπίρρ. **-ῶς.**

χρηματιστήριον (τό) μτγν. κ. νεώτ. **τόπος** ὅπου μετέρχεται τις ἐργασίας, ἰδίᾳ **τόπος** ἔνθα πράττει τις ἐμπορικὰς ἢ χρηματικὰς ὑποθέσεις, ἐργασίας : Διόδ.1,1 **ἕνα λόγον καὶ κοινὸν χρηματιστήριον τῶν συντετελεσμένων ἀπέδειξαν τὰς ἑαυτῶν πραγματείας**· **2)** τόπος, δημόσιον ἵδρυμα, ὅπου συνέρχονται πρὸς διαπραγμάτευσιν τῶν ὑποθέσεών των οἱ ἐπιδιδόμενοι εἰς ἐμπορικὰς ἢ τραπεζικὰς ἐργασίας : Πλούτ.Καῖσ.67 **ἀπολείπειν τραπέζας καὶ χρηματιστήρια**· **3)** νεώτ. νομ. νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου, παρ' οὗ ἀποκλειστικῶς καταρτίζονται αἱ χρηματιστηριακαὶ συναλλαγαί· πρβλ. χρεώγραφα 2)· **4)** μτγν. δικαστήριον ἢ δικαστικὸν βῆμα : ΠΔ Ἔσδρ.1,3,15 **ἐκάθισεν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ**· **5)** μτγν. τόπος μαντείου, ἱερόν : Ἀκύλ.ΠΔ Βασ.1,6,19 καὶ χρηματιστήριον **ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου . . ἡτοίμασεν.**

χρηματιστής (ὁ) κ. νεώτ. ὁ ἐπιδιδόμενος εἰς χρηματικὰς ἐργασίας, ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὸν πορισμὸν χρημάτων· Σουΐδ. «χρημάτων πορισστής, ὁ ῥᾳδίως χρήματα πορίζων οὕτω προσαγορεύεται» : Πλάτ.Γοργ.452A **ἰατρός τε καὶ παιδοτρίβης καὶ χρηματιστής**, αὐτ.Πολ.330A, αὐτ.434A, Ξεν. Οἰκ.2,18· κ. ὡς ἐπίθ. : Ἀριστλ.Η Νικ.1,5,8 ὁ χρηματιστὴς βίος· || **κ.** μτφ. : Φιλόστρ.598 **πρᾳότητος ἦν χρηματιστής**· **2)** νεώτ. ὁ ἔχων ἔργον τὴν διεξαγωγὴν χρηματιστηριακῶν ἐργασιῶν· **3)** ὁμ. δημόσιος λειτουργὸς μέσῳ τοῦ ὁποίου συνάπτονται αἱ χρηματιστηριακαὶ πράξεις· **4)** ὁμ. γεν. μεσίτης ἢ ἀντικρυστὴς τοῦ χρηματιστηρίου· **5)** πάπ. **ἐν** Αἰγύπτῳ, δικαστής.

χρηματιστικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χρηματίζειν ἢ χρηματίζεσθαι, εἰς τὸν χρηματισμόν, εἰς τὴν κτῆσιν χρημάτων : Πλάτ.Πολ.415E **ναί, ἦν δ' ἐγώ, στρατιωτικάς γε, ἀλλ' οὐ χρηματιστικάς**, Πλούτ.Κράσσ.17 τὰς ἐν **Συρίᾳ διατριβὰς ᾐτιῶντο, χρηματιστικὰς μᾶλλον οὔσας ἢ στρατηγικάς**· || ὁθ. **ὁ χρηματιστικὸς ἄνθρωπος** ἀσχολούμενος **εἰς τὸν** χρηματισμόν, **εἰς** τὸν πορισμὸν χρημάτων : Πλάτ.Πολ.581C, αὐτ.558D· || **χρηματιστικὸς οἰωνὸς** ὁ προμηνύων κέρδος : Ξεν.Ἀν.6,1,23· || **ἡ χρηματιστικὴ** (τέχνη) ὡς οὐσ. ἡ τέχνη τοῦ κτᾶσθαι χρήματα, ἐμπόριον : Πλάτ. Γοργ.477E, αὐτ.Εὐθ.307A· || **τὸ χρηματιστικὸν** ὡς οὐσ. ἡ ἐμπορικὴ τάξις : Ἀριστλ.Πολιτ.4,4,21· **2)** νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χρηματιστήν : χρηματιστικαὶ ἐργασίαι· || **ἐπίρρ. -ῶς**· **3)** μτγν. ὁ ἱκανός, ὁ κατάλληλος **εἰς τὴν** διεξαγωγὴν δημοσίων ὑποθέσεων : Πολύβ.5,81,5 **ἐκτὸς τῆς ἐπιφανοῦς καὶ** χρηματιστικῆς **σκηνῆς** ποιεῖσθαι **τὴν ἀνάπαυσιν**, αὐτ.15,31,2 **χρηματιστικὸς πυλών**· **4)** ὁμ. ὁ χρησμῳδικός, **προφητικός**, μαντικός : Πορφ.Ἀποχ.4,10.

χρηματίτης (ἀγών) (ὁ) Ἐπιγρ. **ὁ ἀγών, οὗ τὸ** ἔπαθλον ἦτο χρηματικὸν ποσόν· πρβλ. στεφανίτης.

χρηματόγραφον (τό) νεώτ. ἁ. χρεώγραφον βλ.λ.

χρηματοδαίτης (ὁ) ποι. ὁ διανέμων, ὁ διαμοιράζων τὴν περιουσίαν : Αἰσχ.Ἑπτ.730 **κτεάνων** χρηματοδαίτας **πικρός, ὠμόφρων σίδαρος.**

χρηματόδεμα (τό) νεώτ. ἐσφραγισμένον δέμα περιέχον χρήματα πρὸς ἀποστολὴν **αὐτῶν διὰ τοῦ** ταχυδρομείου ἢ δι' **εἰδ.** ταχυδρόμου.

χρηματοδότης (ὁ) νεώτ., θηλ. **-ις-ιδος,** ὁ **παρέχων** τὰ ἀναγκαῖα διά τινα ἐπιχείρησιν **χρήματα.**

χρηματοδότησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χρηματοδοτῶ, παροχὴ τῶν ἀναγκαιούντων διά τινα ἐπιχείρησιν χρημάτων.

χρηματοδοτῶ-έω μσν. κ. νεώτ. παρέχω, δίδω χρήματα : Τζέτζ.Ἀλληγ.Ὁμ.Ἰλ.Π 3 **δυστροπία τῶν** χρηματοδοτούντων· **2)** νεώτ. παρέχω **εἰς** τινα τὰ ἀναγκαῖα **δι'** ἐργασίαν τινὰ χρήματα.

χρηματοθήκη (ἡ) μσν. τόπος, μέρος ἰδιαίτερον πρὸς ἐναπόθεσιν χρημάτων, θησαυροφυλάκιον, ταμεῖον : ΚΜανασσ.Χρον.6414 **ὑπανοίξαντα** πολλὰς **αὐτῷ** χρηματοθήκας.

χρηματοκιβώτιον (τό) νεώτ. ἑρμάριον **εἰδικῆς** κατασκευῆς πρὸς φύλαξιν χρημάτων, κάσσα : χαλύβδινον χρηματοκιβώτιον.

χρηματολαῖλαψ-απος (ὁ) μσν. ὁ ὡς λαῖλαψ ἁρπάζων τὰ χρήματα : Ψ'Ιγνάτ.769A **οἱ τῶν γυναικῶν φθορεῖς καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμηταί, οἱ** χρηματολαίλαπες.

χρηματολογία (ἡ) νεώτ. τὸ εἰσπράττειν **χρήματα** δι' ἐξαναγκασμοῦ, ἀργυρολογία.

χρηματολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων **ἢ ἀναφερόμενος** εἰς τὴν χρηματολογίαν, ὁ τῆς **χρηματολογίας**· || κ. ἐπίρρ. **-ῶς.**

χρηματολογῶ-έω μτγν. κ. **νεώτ.** συλλέγω, συνάγω χρήματα : Ἀποστ.Διατ.3,7· **2)** νεώτ. **εἰσπράττω** χρήματα δι' ἐξαναγκασμοῦ, ἀργυρολογῶ· || διὰ τρόπων, **ἐνεργειῶν** οὐχὶ ὅλως ἀμέμπτων χρηματίζομαι.

χρηματομανία (ἡ) μσν. ἡ μανιώδης, ἡ **μέχρι** μανίας ἀγάπη τῶν χρημάτων, μανιώδης φιλοχρηματία, ἄκρα **φιλαργυρία** : Βλεμμ. **ἐν Mai.**Collect. Vat.2,663.

χρηματομεσίτης (ὁ) **νεώτ.** ὁ μεσίτης ὁ προμηθεύων δάνεια· **2)** μεσίτης χρηματιστηρίου.

χρηματοποιός-όν ὁ ποριστικὸς χρημάτων : Ἀριστφ.Ἐκκλ.442 **γυναῖκα δ' εἶναι πρᾶγμα** χρηματοποιόν, Ξεν.Οἰκ.20,15 χρηματοποιὸς **τέχνη.**

χρηματοφθορικός-ή-όν ὁ ἱκανός, ὁ ἔχων τὴν ἰδιότητα τοῦ φθείρειν, τοῦ καταστρέφειν τὰ χρήματα βλ.λ.ΙΙ : Πλάτ.Σοφ.225D **τοῦ ἐριστικοῦ τὸ μὲν χρηματοφθορικόν, τὸ δὲ χρηματιστικὸν ὂν τυγχάνει.**

χρηματοφυλάκιον (τό) μτγν. κ. νεώτ. θησαυροφυλάκιον, ταμεῖον : Στράβ.12,2,5 **καθ' ἡμᾶς δὲ** Σισίνου ὑπῆρξε χρηματοφυλάκιον **τοῦ ἐπιθεμένου** τῇ Καππαδόκων **ἀρχῇ**· **2)** **νεώτ. θύλαξ δερμά-**

τινος ἐν ᾧ φυλάσσονται χρήματα, δημ. πορτμονές διὰ τὰ κέρματα, κ. πορτοφόλι διὰ τὰ χαρτονομίσματα.

χρηματοφύλαξ-ακος (ὁ) μτγν. ὁ θησαυροφύλαξ, ὁ ταμίας : Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.351D, Σχόλ.Αἰσχ. Περσ.).

χρήμη (ἡ) ἰων. τ. τοῦ χρεία : 'Αρχίλ.51 **πολλά γίγνεται καὶ βίου χρήμη** (κῶδ. ἀντὶ χρὴ μή), βλ. Ὁμήρου 13,14, Δημόκρ.π.Στοβ.452,10 ὅτεῳ χρήμη ἔστι παῖδας **ποιήσασθαι**.

χρημοσύνη (ἡ) ποι. χρεία, ἀνάγκη, ἔλλειψις, ἔνδεια : Τυρτ.7(6),8, Θέογν.389, αὐτ.394.

χρήννυμι χρῶμαι-άομαι βλ.λ. : Θεόφρ.Χαρ.5 (πιθ.γρ.).

χρῆος (τὸ) ἐπ. τ. **τοῦ** χρέος βλ.λ.

χρηοφυλάκιον (τὸ) κρητ. χρεοφυλάκιον **βλ.λ.**

χρῇς β' ἑν. ἐνεστ. τοῦ χρῶ-άω βλ.λ.

χρῆσαι ἀπαρφ. ἀόρ. τοῦ χρῶ βλ.λ.

χρήσασθαι ἀπαρφ. μέσ. ἀόρ. τοῦ χρῶμαι βλ.λ.· **2**) Ἐπιγρ. ἀντὶ **χρείσασθαι, ὅ. χρίσασθαι** ἀπαρφ. μέσ. ἀόρ. τοῦ χρίω βλ.λ.

χρήσδω δωρ. τ. τοῦ χρῄζω **βλ.λ.**

χρησείδιον (τὸ) μον. ὑποκορ. τοῦ χρῆσις, μικρὰ χρῆσις, ῥῆσις ἀποφθεγματική, ἀπόφθεγμα, γνωμίδιον : Ἀναστ.Συν.Ὁδ.74,29, αὐτ.222,30, αὐτ. 340,23 **τοῖς λεξειδίοις καὶ χρησειδίοις τῶν πατέρων προσκόπτοντες.**

χρησζμός (ὁ) Ἐπιγρ. ἀντὶ χρησμὸς **βλ.λ.**

χρήση (ἡ) μσν. **κ.** δημ. ὁ.γρ. **χρῆσι** ἡ χρῆσις **βλ.λ.** : Ἐρωτόκρ.I,731.

χρησιδάνειον (τὸ) **νεώτ. νομ.** ἀμφοτεροβαρὴς δικαιοπραξία, **δι' ἧς** παραχωρεῖται δωρεὰν ἡ χρῆσις πράγμα**τός** τινος μὴ ἀναλωτοῦ ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅπως μετὰ **τὴν** χρῆσιν ἐπιστραφῇ ἀβλαβές.

χρησιδεσποτεία (ἡ) νεώτ. νομ. ἡ χρησικτησία.

χρησιδεσπότης (ὁ) νεώτ. νομ. ὁ ἀποκτήσας κυριότητα διὰ χρησιδεσποτείας, χρησικτησίας.

χρησικαρπία (ἡ) νεώτ. νομ. ἡ κατὰ νόμον ἢ ἐκ διατάξεως τοῦ ἰδιοκτήτου ἀκινήτου καρποφό**ρου** κτήματος χρῆσις, κτῆσις τῶν καρπῶν ὑπὸ τρίτου ἰσοβίως ἢ ἐπὶ ὡρισμένον χρονικὸν διάστημα.

χρησικαρποῦμαι-όομαι **νεώτ. ναμ.** κέκτημαι, ἔχω τὴν χρησικαρπίαν **βλ.λ.**

χρησικτησία (ἡ) νεώτ. **νομ.** κτῆσις κυριότητος διὰ τῆς ἐπὶ ὡρισμένον **καὶ συνεχῆ** χρόνον νομίμου **καὶ καλῇ τῇ** πίστει νομῆς, **χρησιδεσποτεία : παραγραφὴ ἐκ χρησικτησίας.**

χρησιμαῖος-α-ον μτγν. **ὁ** χρησιμεύων, ὁ χρήσιμος, ὁ ὠφέλιμος : Γρηγ.Νύσσ.I,468C **χρησιμαῖον εἰς τὰ σὸν ἦθος** (πιθ. δ.γρ. χρησιμεῦον).

χρησιμεύω (χρήσιμος) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. χρησιμῶ (Τζέτζ.Ἐξήγ.Ἰλ.Ε146), **ἀόρ. ἐχρησίμευσα** κ. δημ. (ἐ)χρησίμεψα κ. παθ. ἀόρ. δημ ἐχρη**σιμεύτηκα** (Λασκαρ.Μυστ.16), μέλλ. χρησιμεύσω (ΠΔ Σοφ.Σαλ.4,3), εἰμὶ χρήσιμος, ὠφέλιμος διά τι ἢ εἴς τινα, χρειάζομαι· Φρύν.386 «χρησιμεῦσαι μὴ λέγε, ἀλλὰ χρήσιμον γενέσθαι» : Θεόφρ.ἀπ.15,1 **φώκην χρησιμεύουσαν τοῖς ἐπιληπτικοῖς,** Διόδ.I, 8) **ἡ δ' ἀριθμητικὴ πρός τε τὰς κατὰ τὸν βίον οἰκονομίας αὐτοῖς χρησιμεύει,** Λουκ.Νεκρ.Δ 10,9 **τὴν κολακείαν κομίζει, . ., πολλὰ ἐν τῷ βίῳ χρησιμεύουσαν αὐτῷ,** Γαλ.12,326, Σέξτ.Ἐμπ.486 **ὅπερ μάλιστα ἐπὶ τῶν . . ἀδήλων φαίνεται χρησιμεῦον,** αὐτ.487 **τοῦτο παρὰ πᾶσι κοινῶς τοῖς ἐκ τοῦ βίου πεπίστευται** χρησιμεύειν, Πορφ.Ἀποχ.I,54, Ἀλέξ.Ἀφρ.Τοπ.I **ἀνασκευαστικὰ γὰρ ὄντα ταῦτα τοῦ συμβεβηκότος, εἰς κατασκευὴν τοῦ ὅρου χρησιμεύει,** Εὐστ.Πον.58,68 **ὄστρακον χέλυος εἰς κοίλωμα κιθάρας τῷ Ἑρμῇ ἐχρησίμευσεν,** Ἄνν. **Κομν.**I,12I, Σχόλ.Ἀριστοφ.Εἰρ.1209 **μηδὲν χρησιμευούσης τῆς τέχνης** αὐτοῦ, Δροσ.Βοτάν.160 **ὅπου ἐκρέματο παλαιὸν τράστον χρησιμεῦον ἀνέκαθεν ἀντὶ ὀψοφυλακίου διὰ τὸν φόβον τῶν ποντικῶν·** κ. ἀπολ. : ΠΔ Σοφ.Σαλ.4,3 **πολύγονον δὲ ἀσεβῶν πλῆθος οὐ χρησιμεύσει·** κ. παθ. : Λασκαρ.Μυστ.16 **καὶ μόνον ἐχρησιμεύτηκε ἀπὸ τὲς χοντροειδεῖς ὑλικότητές του·** || κ. μέσ. ὡς ἐνεργ. : Ζερβ.Ἰστ.I 50 **νὰ κτίσῃ ἕνα προσκύνημα . . καὶ νὰ τὸ χρησιμεύεται διὰ καταφύγιον τῆς ἰδικῆς του ψυχῆς· 2**) κ. **ἐπὶ** αἰσχρᾶς σημ. : Διογ.Λ 6,91.

χρησιμευτός-ή-όν (χρησιμεύω) δημ. ὁ χρησιμεύων, ὁ χρήσιμος, **ὁ** ὠφέλιμος : Βλαστ.Συνμ.246· || κ. ἐπίρρ. -**ά.**

χρησιμοθήρας (ὁ) νεώτ. ὁ θηρεύων τὸ χρήσιμον· **2**) ὁ ὀπαδὸς τῆς χρησιμοθηρίας βλ.λ., **ὁ** χρησιμοκρατικός, ὁ ὠφελιμιστής, ὁ ὑλιστής.

χρησιμοθηρία (ἡ) νεώτ. ἡ θήρα τοῦ ἀτομικῶς χρησίμου, ὠφελίμου· **2**) ἠθικὴ θεωρία, καθ' ἣν ἀγαθὸν εἶναι τὸ ὠφέλιμον καθόλου τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἢ ὡς **πλείστῳ** μέρει αὐτῶν, ὁ ὠφελιμισμός, **ἡ θεωρία τοῦ κοινωνικοῦ εὐδαιμονισμοῦ,** χρησιμοκρατία.

χρησιμοθηρικός-ή-όν νεώτ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρησιμοθηρίαν, ὁ τῆς χρησιμοθηρίας βλ.λ. : **ὀπαδὸς χρησιμοθηρικῆς θεωρίας.**

χρησιμοκρατία (ἡ) νεώτ. ἡ χρησιμοθηρία βλ.λ.2).

χρησιμοκρατικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρησιμοκρατίαν, ὁ τῆς χρησιμοκρατίας, χρησιμοθηρίας βλ.λ., ὅ. χρησιμοθηρικός.

χρησιμοποιήσιμος-ον νεώτ. ὁ δυνάμε**νος** νὰ χρησιμοποιηθῇ, νὰ ἀποβῇ χρήσιμος εἴς τι.

χρησιμοποίησις-εως (ἡ) (χρησιμοποιῶ) νεώτ. **ἡ** ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χρησιμοποιεῖν, ἡ χρῆσις, ἡ μεταχείρισις πρός τινα ἐνέργειαν : **ἡ** χρησιμοποίησις **τοῦ** ἠλεκτρισμοῦ.

χρησιμοποιῶ-έω νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. **(ἐ)χρησιμοποίησα,** παθ. ἀόρ. **ἐχρησιμοποιήθην** κ. δημ. **(ἐ)**-χρησιμοποιήθηκα, ποιοῦμαι χρῆσίν τινος, χρῶμαί τινος, μεταχειρίζομαί τι : χρησιμοποιεῖ τὰ ἀ**πορρίμματα τοῦ ξενοδοχείου** πρὸς ἐκτροφὴν χοί**ρων·** κ. παθ. : ἡ **πορσελλάνη** χρησιμοποιεῖ**ται πρὸς κατασκευὴν κομψοτεχνημάτων· 2**) ρηματ.π. χρησιμοποίησις, χρησιμοποιήσιμος.

χρήσῐμος(-η)-ο(ν) (χρῶμαι) κ. μσν., νεώτ. **κ.** δημ. ὁ χρησιμεύων εἴς τι, ὁ κατάλληλος πρὸς χρῆσιν, ὁ δυνάμενος νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐπωφελῶς, ὁ ὠφέλιμος : Θέογν.406 **ἃ δ' ἂν** ᾖ χρήσιμα, ταῦτα **κακά,** Ἡρ.4,109 **οἱ ὄρχιες αὐτοῖσί εἰσι** χρήσιμοι **ἐς ὑστερέων ἄκεσιν,** Σοφ.ΟΤ 878 **εἰς ἀνάγκαν, ἔνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ χρῆται,** Ἀριστφ.Πλ.493 **ὥστε γενέσθαι βούλευμα καλὸν καὶ γενναῖον καὶ χρήσιμον εἰς ἅπαν ἔργον,** Ξεν.ΚΠ 6,2,34 **ταῦτα γὰρ καὶ ἰδίᾳ ἑκάστῳ χρήσιμα καὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ πολλάκις ὠφέλιμα** γίγνεται, Πλάτ.Πολ.333B **χρήσιμος κοινωνὸς εἰς πεττῶν** θέσιν, αὐτ.Γοργ. 480B **ἐπὶ τὸ ἀπολογεῖσθαι οὐ** χρήσιμος **οὐδὲν ἡ ῥητορικὴ ἡμῖν, - χρήσιμον ξύλον - ἐπιπλον·** κ. συγκρ. : Εὐρ.Ἱππ.482 **λέγει μὲν ἧδε** χρησιμωτέρα **πρὸς τὴν παροῦσαν συμφοράν·** κ. ὑπερθ. : Πλάτ.Νόμ.650B **τοῦτο . . τῶν** χρησιμωτάτων **ἂν εἴη·** || ὀμ. τὸ οὐδ. τὸ χρήσιμον ὡς οὐσ. **ἡ** χρησιμότης, ἡ ὠφέλεια : Εὐρ.Φοίν.1741 **φεῦ τὸ χρήσιμον φρενῶν εἰς πατρὸς γε συμφορᾶς εὐκλεᾶ μεθήσει,** Θουκ.3,56 **τὸ αὐτίκα χρήσιμον,** Πλάτ.Πολιτ.279A **πάλιν ἤλθομεν ἐπὶ τὸ νῦν χρήσιμον,** Ἀριστλ.ΗΝικ.8,8,6 **ἡ διὰ τὸ χρήσιμον φιλία·** κ. ὑπερθ. : Πλάτ.Νόμ.650B **τοῦτο . . τῶν χρησιμωτάτων ἂν εἴη·** || κ. ἐν φρ. **χρήσιμόν ἐστι** κττ., μτ. ἀπαρφ. : Ἀριστφ.Νεφ.202 **τοῦτ' οὖν τί ἐστι χρήσιμον; - Γῆν ἀναμετρεῖσθαι,** αὐτ.Ὄρν. 382 **ἔστι μὲν λόγων ἀκοῦσαι πρῶτον, ὡς ἡμῖν δοκεῖ, χρήσιμον,** Θουκ.5,92 **καὶ πῶς χρήσιμον ἂν ξυμβαίη ἡμῖν δουλεῦσαι· 2**) κ. **ἐπὶ** θεῶν

κ. ἀνθρώπων, ὁ ἱκανός, ὁ χρηστός, ὁ καλός, ὁ ὠφέλιμος : Ἡρ.6,105 **πολλαχῇ γενομένου σφίσι χρησίμου** (Πανός), Σοφ.Αἴ.410 **τοιάδ᾽ ἄνδρα χρήσιμον φωνεῖν**, Εὐρ.Ὀρ.910 **κἂν μὴ παραυτίκ᾽, αὖθίς εἰσι χρήσιμοι πόλει**, αὐτ.Ἱκ.887 **πόλει παρασχεῖν σῶμα χρήσιμον θέλων**, Ξεν.Κυν.12,11 **τῇ πατρίδι χρησίμους εἰς τὰ μέγιστα**, αὐτ.Ἑλλ.4,8,5 **συνελέγησαν πολλοὶ καὶ χρήσιμοι ἄνδρες εἰς τὴν πόλιν**, Εὐπ.Δῆμ.16 **χρήσιμος πολίτης**, Ἰσαῖ. ἀπ.2,1, Δημ.779 **τῆς πόλεως ἄξιον πρᾶγμ᾽ οὐδὲν οὗτός ἐστιν χρήσιμος**, αὐτ.1045 **τοὺς εὐπόρους δεῖ χρησίμους ἑαυτοὺς παρέχειν τῇ πόλει**, Πάπ. **ἐὰν εὕρῃς χρήσιμον γεωργὸν μισθωτήν**, αὐτ. **ἐμαυτῷ χρήσιμον τῷ ταμείῳ**· κ. συγκρ. : Ξεν. Λακ.5,9 **τοῖς σώμασι χρησιμώτεροι**, Αἰσχίν.1,61 **αὐτὸς δὲ οὗτος, οὐδέπω μὰ Δία ὥσπερ νῦν ἀργαλέος ὢν τὴν ὄψιν, ἀλλ᾽ ἔτι χρήσιμος**· κ. ὑπερθ. : Ἡρ.7,174 **ἐφαίνοντο βασιλέϊ ἄνδρες χρησιμώτατοι**, Πλάτ.Πολ.413Ε **οἷος ἂν ὢν καὶ ἑαυτῷ καὶ πόλει χρησιμώτατος εἴη**· **3**) ἐπὶ τεμένους, ὃ πολλοὶ ἐπισκέπτονται, τὸ πολὺ συχναζόμενον· κ. ὑπερθ. : Ἡρ.2,178 **τὸ μὲν νυν μέγιστον αὐτῶν τέμενος καὶ ὀνομαστότατον ἐὸν καὶ χρησιμώτατον**· **4**) ἐπὶ διαθήκης, ὁ ἰσχύων, ὁ ἔγκυρος : Ἰσαῖ.59,18 **τὴν διαθήκην ἀνελεῖν ὡς οὐ χρησίμην οὖσαν τοῖς παισίν**· **5**) ἐπὶ νομίσματος, ὁ ἐν χρήσει, ὁ κυκλοφορῶν καὶ ἔξω τῆς χώρας : Ξεν.Πρόσ.3,2 **νόμισμα οὐ χρήσιμον ἔξω**.

χρησιμότης-ητος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. -η ἡ ἰδιότης τοῦ χρησίμου, ὠφελίμου, ἡ ὠφελιμότης : Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ.9,10,6 **ὅσα τῆς λυσιτελείας καὶ χρησιμότητός ἐστι τῆς κοινῆς αὐτῶν**.

χρησίμως ἐπίρρ.κ.μσν.κ. νεώτ. ὠφελίμως : Θουκ. 3,44 χρησίμως **ἔχειν**, αὐτ.5,91 **χρησίμως ἔχειν**, αὐτ.5,91 **χρησίμως δ᾽ ὑμᾶς ἀμφοτέρους σωθῆναι**, αὐτ.8,94, Ξεν.ΚΠ 8,5,9 **εἰ μέλλουσι χρησίμως ἕξειν**, Πλούτ.Πομπ.55 **λόγων φιλοσόφων εἴθιστο χρησίμως ἀκούειν**, αὐτ.Ἠθ.36D **τοῖς χρησίμως λεγομένοις**, Δαμασκ.11,327C.

χρῆσις-εως (χρῶμαι) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. χρῆσι ἡ χρήση, γενικ. ἰων. κ. -ιος, ἡ μεταχείρισις, ἡ χρησιμοποίησις : Σουΐδ. «χρῆσις λέγεται τῶν χρησίμων τινὸς χρεία» : Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.9, Πάπ. **μισθώσασθαι ψιλὸν τόπον πρὸς χρῆσιν**, - **ἡ χρῆσις τῶν φωνογράφων τοῦ ραδιοφώνου ἐγενικεύθη**· κ. κτ. πληθ. : Ξεν.ΚΠ 8,5,7 **ὅσῳ τε ὀξύτεροι οἱ καιροὶ τῶν εἰς τὰ πολεμικὰ χρήσεων**, αὐτ.Οἰκ. 3,9 **ἄλλως τε καὶ τῶν αὐτῶν ἵππων ἀγαθῶν εἰς τε τὴν χρῆσιν καὶ κερδαλέων εἰς πώλησιν ὄντων ;**, Πλάτ.Μενέξ.238Β **ὅπλων κτῆσίν τε καὶ χρῆσιν συνδιδαξάμενοι**, Ἀριστλ.Πολιτ.1267a,23 **δεῖ γὰρ οὐ μόνον πρὸς τὰς πολιτικὰς χρήσεις ἱκανὴν ὑπάρχειν**, αὐτ.ΗΝικ.1,8· || νεώτ. κ. δημ. ἐν φρ. πρὸς χρῆσιν πρὸς χρησιμοποίησιν : **βιβλίον ἐγκεκριμένον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν**, φρ. ἐν **χρήσει** (εἰς χρησιμοποίησιν) **τὰ τροχοφόρα ἀτμάπλοια δὲν εἶναι πλέον ἐν χρήσει** (ἔπαυσαν νὰ χρησιμοποιοῦνται)· κ. μτ. τοῦ ἄρθρου, ὁ ἐν χρήσει ὁ εὔχρηστος· **2**) ἡ χρησιμότης, ἡ ὠφελιμότης : Πίνδ.Ο 10(11),2 **ἔστι ἀνέμων ὅτε πλείστη χρῆσις**, Ἱππ.Ἀρθρ.796 **ἐς χρῆσιν κρατύνεσθαι**, Θουκ.7,5 **ἡ τῆς ἵππου τῶν Συρακοσίων οὐδεμία χρῆσις ἦν**, Πλάτ.Πολ.333D **καὶ περὶ τἆλλα δὴ πάντα ἡ δικαιοσύνη ἑκάστου ἐν μὲν χρήσει ἄχρηστος, ἐν δὲ ἀχρηστίᾳ χρήσιμος**, Ἡρωδιαν. Ἱστ.3,4,13· || κ. ἐν φρ. **ἔχω χρῆσιν** εἶμαι χρήσιμος, ὠφέλιμος : Δημ.154 **ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις ἐν μὲν προσθήκης μέρει ῥοπήν ἔχει τινὰ καὶ χρῆσιν**· **3**) ἡ στενὴ σχέσις, ἡ συναναστροφή, ἡ οἰκειότης : Ἰσοκρ.Ἐπιστ.2,14 **πειρατέον παρακαλέσαι σε πρὸς τὴν οἰκειότητα καὶ τὴν χρῆσιν αὐτῆς** (τῆς πόλεως), Ἀριστλ.Πολιτ.2,9,6 **ἡ χρῆσις πρὸς ἀλλήλους**· **4**) ἡ συνουσία : Πλάτ.Νόμ.841Α **εἰ ἀναίδεια μὴ ἐνείη τῇ τῶν ἀφροδισίων χρήσει**, Ἰσοκρ.19,11 **καὶ τί δεῖ λέγειν τὰς οἴκοι χρήσεις**, Ἀριστλ.ΖΙ 7,1,8, αὐτ.10,4,3 **αἱ πρὸς τὸν ἄνδρα χρήσεις**, ΚΔ Ῥωμ.1, 26 **αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν**· **5**) μτγν. γραμμ. χωρίο συγγραφέως τινὸς πρὸς ἀπόδειξιν, ἰδίᾳ ὁρισμὸς τῆς ἐν τῇ γλώσσῃ χρησιμοποιήσεως τῶν λέξεων : ΕΜ 811,57 «χρῆσις... Διαφέρει δὲ παραδόσεως· χρῆσις μὲν γὰρ λέγεται ἡ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν μαρτυρία, παράδοσις δὲ ἡ τῶν γραμματικῶν, οἷον, τὰ μὲν Ὁμήρου καλεῖται χρῆσις, τὰ δὲ Ἀριστάρχου τοῦ γραμματικοῦ καλεῖται παράδοσις» : Διον.Ἁλ.Ῥητ.4 **τὸ τοῦ Ὁμήρου παραληπτέον, ἐνδόξῳ χρήσει, χρωμένου, ὅτι . . .**, Σχόλ. Ἀριστφ.Πλ.681 ἀρσενικῶς ὁ σάκτας, **ὡς αἱ χρήσεις διδάσκουσιν**· **6**) μτγν. γραμμ. ἐπὶ τῶν λέξεων, τρόπος συντάξεως : Διον.Ἁλ.Ἀμμ.2,3 **ἡ ἐξαλλαγὴ τῆς συνήθους χρήσεως**· **7**) μσν. κ. δημ. ἡ ἀξία, ἡ κοσμιότης, ἡ τιμή : Ἐρωτόκρ.1,731 **καὶ μὴ λογιάσῃς καὶ κιανείς, ὁπού ᾽χει ἀθρώπου χρῆσι**, αὐτ.5,442 **καὶ δὲν τοῦ φαίνετο πρεπὸ τοῦ ξένου νὰ μιλήσῃ ἔτοιας λογῆς ἀσούσσουμη, ὁπού δὲν εἶχε χρῆσι**· **8**) νεώτ. τὸ σύνολον τῶν οἰκονομικῶν δικαιωμάτων ἑνὸς ἔτους· κ. ἰδίᾳ περίοδος ἐφαρμογῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ ἢ ταμειακῶν καὶ φορολογικῶν ὑπηρεσιῶν : **ἡ χρῆσις 1936-37**· **9**) (χρῶ-άω(ΙΙ) ἡ ἀπόκρισις, ἡ ἀπάντησις μαντείου, ὁ χρησμός : Πίνδ.Ο 13,76 **ὡς τ᾽ ἀνὰ βωμῷ θεᾶς κοιτάξατο νύκτ᾽** ἀπὸ κείνου χρήσιος (σχόλ. «μαντείας, συμβουλῆς»)· **10**) (χρῶ (2)) τὸ δανείζειν, τὸ δάνειον : ΨΦωκυλ.106 **πνεῦμα γάρ ἐστι θεοῦ χρῆσις θνητοῖσι καὶ εἰκών**, Ἀριστλ.Η Νικ.5,2,13, Πολύβ.32,9,4 **ἡ καταρχὴ τῆς συστάσεως ἐγενήθη τοῖς προειρημένοις ἔκ τινος χρήσεως βιβλίων**.

χρησμαγόρης (ὁ) (ἀγορεύω) Ἐπιγρ. ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ δίδων χρησμούς, ὁ χρησμηγόρος : Ἐπιγρ.ΑΠ 9,525 **χρησμαγόρης Ἀπόλλων**.

χρησματίζω Ἐπιγρ. ἀντὶ χρηματίζω βλ.λ.

χρησμηγόρος-ον (ἀγορεύω) μτγν. ὁ δίδων, ἀπαγγέλλων χρησμούς, ὁ μάντις, ὁ προφήτης : Χρησμ.Σιβ.4,4 (δ.γρ. ἐν κώδ. χρησμήτωρ), Χριστόδ.Ἔκφρ.263.

χρησμηγορῶ-έω μτγν. λέγω, ἀπαγγέλλω χρησμούς : Λουκ.Συρ.10 **ἱδρώει γὰρ δὴ ὦν παρὰ σφίσι τὰ ξόανα καὶ κινέεται καὶ χρησμηγορέει**.

χρησμήτωρ-ορος (ὁ) μτγν. ὁ χρησμηγόρος βλ.λ.: Χρησμ.Σιβ.4,4 (κώδ.).

χρήσμιος-η-ον ἀ. χρήσιμος βλ.λ. : Πλούτ.Φάβ.4 **τῶν ἀπορρήτων καὶ χρησμίων βιβλίων** (διόρθ. ἀντὶ χρησίμων).

χρησμοδοσία (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. κ. χρησμοδοτία (Δαμασκ.1 Ἐπιστ.131), ἡ δόσις ἡ ἀπαγγελία χρησμῶν, ἡ πρόρρησις, ἡ προφητεία : Ἱππόλ.Αἱρ.65,91 **ἄσημος οὖσα ἡ χρησμοδοσία**.

χρησμοδότημα-ατος (τὸ) (χρησμοδοτῶ) μτγν. κ. μσν. ὁ δοθεὶς χρησμός, ἡ ἀπόκρισις μαντείου, ἡ προφητεία· Σουΐδ. «χρησμοδοτῶ καὶ χρησμοδότημα· χρησμῳδῶ δέ» : Ἀνών. Εἰς ἔποινον κόμης 40,Β **ὁ σαφῶς ἑρμηνεύσων τὸ χρησμοδότημα**, Εὐμάθ.Ὑσμ.10,15.

χρησμοδότης (ὁ) (δίδωμι) κ. μσν., θηλ. **-ις**, ὁ δίδων χρησμούς, ὁ προφήτης, ὁ μάντις : Πολυδ.1, 14, Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.135Β, αὐτ.Εὐαγγ.Ἀπ.205C **τοὺς θαυμασίους αὐτῶν χρησμοδότας**.

χρησμοδοτία (ἡ) μσν. ἀ. χρησμοδοσία βλ.λ. : Δαμασκ.1 Ἐπιστ.131.

χρησμοδοτίζω μσν. λαμβάνω χρησμόν· || κ. παθ. διδάσκομαι, ἢ ἀναμιμνήσκομαι διὰ τοῦ χρησμοῦ : Εὐδοκ.405 (δ. γρ. χρησμοδοτηθέντες).

χρησμοδοτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρησμοδοσίαν, ὁ τῆς χρησμοδοσίας βλ.λ.

χρησμοδότις-ιδος (ἡ) μσν. κ. νεώτ. θηλ. τοῦ χρησμοδότης βλ.λ.: Τζέτζ.Ἐξήγ.Ἰλ.47,15.

χρησμοδοτῶ-έω μτγν., μσν. κ. νεώτ., ἀόρ. ἐχρησμοδότησα κ. παθ. ἐχρησμοδοτήθην, δίδω χρησμούς, προφητεύω, προμαντεύω· Πολυδ.Ι,17 «χρησμοδοτῆσαι· χρησμολογῆσαι, ἀνελεῖν, προφητεῦσαι, χρῆσαι»: Βασ.2,115Β **χρησμοδοτήσαντα τῷ προφήτῃ**, Εὐμάθ.Ὑσμ.10,14, Μακάρ.Χρυσ. 166Β· ‖ κ. παθ. λαμβάνω χρησμόν, ἀπόκρισιν ἐκ μαντείου: Κλήμ.Ρωμ.Ἐπιστ.Ι,55 **χρησμοδοτηθέντες παρέδωκαν ἑαυτοὺς εἰς θάνατον**, Μαλάλ.150,2 **χρησμοδοτηθεὶς ὅτι τῇ μητρὶ συμμιγήσεται**, Θεοφάν.496,8 **χρησμοδοτηθεὶς ὑπὸ τῶν γοήτων**, Εὐστ.Πον.80,1 **ἀφώνως ἐδιδάσκοντο τὰ θελητὰ οἱ χρησμοδοτούμενοι**, Σχόλ.Πίνδ.Ο 2,65· **2)** ρηματ. π. χρησμοδότημα.

χρησμοδόχος-ον νεώτ. ὁ δεχόμενος, ὁ λαμβάνων χρησμόν.

χρησμαλάλος-ον μτγν. ὁ χρησμολόγος: Χρησμ. ἐν Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.123D.

χρησμολέσχης (ὁ) μτγν. ὁ χρησμολόγος: Λυκόφρ.1419.

χρησμολόγημα-ατος (τὸ) (χρησμολογῶ) ἡ χρησμολογία, ὁ χρησμός: Τζέτζ.Ἐξήγ.Ἰλ.16,24.

χρησμολογία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. τὸ χρησμολογεῖν, τὸ προλέγειν χρησμόν, ἡ χρησμοδοσία: Διόδ. Σ 16,26, Πλούτ.Λύσ.22 **ἀνὴρ εὐδόκιμος ἐπὶ χρησμολογίᾳ**, Πολυδ.Ι,18· **2)** νεώτ. ἡ σπουδή, ἡ ἀσχολία περὶ τὴν ἑρμηνείαν τῶν χρησμῶν.

χρησμολογική (ἡ) μτγν. ἡ τέχνη τοῦ χρησμολόγου, ἡ μαντικὴ τέχνη, τὸ χάρισμα τῆς προφητείας: Πολυδ.Ι,19 **ὀνομάζοιτο δ' ἂν καὶ ἡ τέχνη, μαντική, προαγορευτική, χρησμολογική.**

χρησμολόγιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ χρησμολογία, ἡ προφητεία, ὁ χρησμός: Πολυδ.Ι,18· **2)** νεώτ. βιβλίον περιέχον χρησμούς.

χρησμολόγος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ λέγων, ὁ ἀπαγγέλλων χρησμούς, ὁ χρησμοδοτῶν, ὁ μάντις: Ἡρ.Ι,62 **ἐνθαῦτα θείῃ πομπῇ χρεώμενος παρίσταται Πεισιστράτῳ Ἀμφίλυτος ὁ Ἀκαρνὰν χρησμολόγος ἀνήρ**, αὐτ.8,96 **Λυσιστράτῳ Ἀθηναίῳ ἀνδρὶ χρησμολόγῳ**, Σοφ.ἀπ.960, Ξεν.Ἑλλ.3, 3,3 **Διοπείθης δέ, μάλα χρησμολόγος ἀνήρ**, Ἀριστείδ 2,186 **χρησμολόγοι τε ᾖδον χρησμοὺς παντοίους, ὧν ἠκρόατο ὡς ἕκαστος ὥρμητο**, Στέφ.Βυζ.91,24 **Γεργιθία ἡ χρησμολόγος Σίβυλλα**, Βί.Ἀλεξ.5845 **σημειολύτας καὶ σοφοὺς μάγους καὶ χρησμολόγους**, Ὀρφαν.Τὶρι λὶρι 82,32 **πρέπει νὰ συμβουλευθοῦν τὸν μέγαν χρησμολόγον**· **2)** ὁ ἑρμηνεύων τοὺς χρησμούς: Ἡρ.7,142 **αἱ γὰρ χρησμολόγοι ταύτῃ ταῦτα ἐλάμβανον**, αὐτ.7,143 **οὗτος ὡνὴρ οὐκ ἔφη πὰν ὀρθῶς τοὺς χρησμολόγους συμβάλλεσθαι**, Ἀριστφ.Εἰρ.1047 **δῆλός ἐσθ' οὗτός γ' ὅτι ἐναντιώσεταί τι ταῖς διαλλαγαῖς**· **3)** ὁ συλλέγων χρησμούς, ἰδίᾳ πρὸς χρηματισμόν: Ἡρ.7,6 **ἔχοντες Ὀνομάκριτον, ἄνδρα Ἀθηναῖον χρησμολόγον τε καὶ διαθέτην χρησμῶν τῶν Μουσαίου.**

χρησμολογῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ. λέγω χρησμούς, προφητεύω, μαντεύω· Ἡσ. «χρησμολογεῖ· προφητεύει, μαντεύεται»: Ἀριστφ.Ὄρν.964 **κᾆπειτα πῶς ταῦτ' ἐχρησμολόγεις σὺ πρὶν ἐμὲ τὴν πόλιν τήνδ' οἰκίσαι;**, αὐτ.991 **οὔκουν ἑτέρωσε χρησμολογήσεις ἐκτρέχων;**, ΠΔ Ἱερ.45,4 **ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ χρησμολογεῖ εἰρήνην τῷ λαῷ τούτῳ**, Διόδ.Σ 16,26, Πλούτ.Ἠθ.5C **καὶ χρησμολογεῖν μᾶλλον ἢ παραινεῖν δόξαιμ' ἂν εἰκότως**, Οἰκουμ.Ἀποκ.294,28 **Ἡσαΐου χρησμολογοῦντος**· κ. παθ.: Παχυμ.Γ Μιχ.Παλαιολ.6,20· **2)** ρηματ.π. χρησμολόγημα.

χρησμολύτης (ὁ) μσν. κ. νεώτ. ὁ λύων, ἑρμηνεύων, **ἐπεξηγῶν τοὺς χρησμούς**: Τζέτζ.Λυκόφρ. 494 **πρὸς Πιτθέα τὸν χρησμολύτην.**

χρησμοπευστῶ-έω λεξ. ἐπερωτῶ, συμβουλεύομαι τὸ μαντεῖον· Λεξ.Χειρόγρ. κῶδ. Παρισ. 347 «χρωμένῳ, χρησμοπευστοῦντι, χρησμὸν ἐπερωτῶντι ἢ μαντευομένῳ», Ἀν.Βάχμ.Ι,418,3.

χρησμοποιός-όν μτγν. κ. σχόλ. ὁ ποιῶν, ὁ στιχουργῶν, ὁ γράφων τοὺς χρησμοὺς εἰς στίχους: Λουκ.Ἀλέξ.23 **πολλοὺς ἤδη περὶ αὐτὸν ἔχων συνεργοὺς καὶ ὑπηρέτας καὶ πευθῆνας καὶ χρησμοποιούς**, Σχόλ.Σοφ.ΟΚ 58 **τίς τῶν χρησμοποιῶν.**

χρησμοποιῶ-έω σχόλ. γράφω χρησμοὺς εἰς στίχους: Σχόλ.Σοφ.ΟΚ 58.

χρησμός (ὁ) (χρῶ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἀπόκρισις, ἡ ἀπάντησις ἐπερωτηθέντος μαντείου, τὸ μάντευμα, πρόρρησις· Ἡσ. «χρησμός· προφητεία, πρόρρησις, ὁ παρὰ θεοῦ διδόμενος λόγος ἢ μαντεία. χρησμῴδημα· τὰ αὐτά»: Σόλ.35(25),9 **τοὺς δ' ἀναγκαίης ὑπὸ χρησμὸν λέγοντας**, Πίνδ. Π 4,106 **σὲ δ' ἐν τούτῳ λόγῳ χρησμὸς ὤρθωσεν μελίσσας Δελφίδος αὐτομάτῳ κελάδῳ**, Ἡρ.Ι,48 **παρῆσαν φέροντες τοὺς χρησμούς**, αὐτ.Ι,66 **χρησμῷ κιβδήλῳ πίσυνος**, αὐτ.Ι,75 **καὶ δὴ καὶ ἀπικομένου χρησμοῦ κιβδήλου**, αὐτ.Ι,159, Αἰσχ.Πρ.662 **χρησμοὺς ἀσήμους δυσκρίτως τ' εἰρημένους**, Σοφ.ΟΤ 711 **χρησμὸς γὰρ ἦλθε Λαΐῳ ποτ'**, αὐτ.Χο.269, Εὐρ.Φοίν.409 **ἔχρησ' Ἀδράστῳ Λοξίας χρησμόν τινα**, αὐτ.Φοίν.1703 **ὁ χρησμὸς.. περαίνεται**, αὐτ.Ἴων 424, Θουκ.2,21, Πλάτ.Πολ.415C **χρησμοῦ ὄντος.. τὴν πόλιν διαφθαρῆναι**, Ἀριστλ.Πολιτ.7,16 **διὸ καὶ τὸν χρησμὸν γενέσθαι τινές φασι διὰ τοιαύτην αἰτίαν τοῖς Τροιζηνίοις**, Θεόκρ.15,63 **χρησμὼς ἁ πρεσβῦτις ἀπῴχετο θεσπίξασα**, Λυκοῦργ.159,21 **ὥσπερ χρησμοὺς γράφαντες τοῖς ἐπιγιγνομένοις**, Διόδ.Σ 4,64, αὐτ.16,91 **ἡ Πυθία ἔχρησεν αὐτῷ τόνδε τὸν χρησμόν**, Πλούτ.Ἠθ.76Ε **κατὰ τὸν δοθέντα χρησμὸν Κιρραίοις**, αὐτ.Ἠθ.96Β **ὁ τῷ Τιμησίᾳ περὶ τῆς ἀποικίας δοθεὶς χρησμός**, αὐτ.Ἠθ.191D, αὐτ.Φωκ.28 **χρησμὸν ἐξήνεγκαν αἱ Δωδωνίδες τῇ πόλει**, Λουκ.Ἔρωτ.48 **χρησμὸν ἀληθείας ὁ Πύθιος ἐθέσπισεν**, αὐτ.Ἀλέξ.24 **καὶ γὰρ αὖ καὶ οὗτος ἐξέπεσεν ὁ χρησμός**, Ἡρωδιαν.Ἰατ.Β,3,19 **καὶ χρησμοὶ δέ τινες ἐδίδοντο ὡς δὴ τοῦ ἐπιχωρίου θεοῦ νίκην ὑπισχνουμένου**, Σχόλ.Θουκ.2,8 **λόγιά ἐστι τὰ παρὰ τοῦ θεοῦ λεγόμενα καταλογάδην, χρησμοὶ δὲ οἵτινες ἐμμέτρως λέγονται, θεοφορουμένων τῶν λεγόντων**, Εὐστ.233,37, Βί.Ἀλεξ.155 **καὶ συνεζήτουν ἅπαντες τί τοῦ χρησμοῦ τὸ τέλος σημαίνει τὸ λαλούμενον**, Παλαμ.Τάφ.71,6 **καὶ ξηγητὴς τῶν ἀρχαίων χρησμῶν καὶ προφήτης καινούριων**· **2)** Ἡσ. «χρησμός· τιμωρία»· **3)** Ἡσ. «χρησμὸν κλύδωνα».

χρησμοσύνη (ἡ) κ. μσν., Ἰων. χρημοσύνη ἡ ἔνδεια, ἡ πενία, ἡ ἔλλειψις: Τυρτ.7,8 **χρησμοσύνῃ τ' εἴκων καὶ στυγερῇ πενίῃ**, Ἀπολλ.Ρ 4,473 **δὴ τότε μιν.. ἐπασσυτέρη βιότοιο χρησμοσύνη τρύχεσκεν**, αὐτ.Ι,837 **μάλα κεν θυμηδὲς ἀντιάσαιμεν χρησμοσύνης**, Πλούτ.Ἠθ.389Β, Πλωτῖν.43, ΙΙ **ὕλην φύσιν ἔχουσαν χρησμοσύνην εἶναι**, Δαμασκ.Ι π.Σουίδ. **ἐν λ. αἰδεσία, ἀνθρώποις ἐπικουφίζειν τὰ ἄχθη τῆς χρησμοσύνης**· **2)** πόθος, ἐπιθυμία, εὐχή: Ἡρ.9,33 **μετίεσαν τῆς χρησμοσύνης τὸ παράπαν.**

χρησμόσυνον (τὸ) μτγν. ὁ χρησμός: Ὠριγ. κτ. Κέλσ.223.

χρησμοφόρος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ φέρων χρησμούς: Παυσ.4,9,4 **εἰς ὃ γίνεται βοὴ σφίσιν ἐξ ἀφανοῦς, «τὸν χρησμοφόρον μέθες»**, Λουκ.Ἀλέξ. 36 **καὶ πάντοσε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἔπεμπε χρησμοφόρους ταῖς πόλεσι προλέγων** (διόρθ. χρη-

σμολόγους), Βιζυην. ὁ Πύργος τῆς Κόρης 52 **πρὸς τί χρησμοφόρον τὸ σὸν δὲν αἴρεται** πνεῦμ' ἀψευδῶς **ἐξαγγέλλον τῆς.. χαρᾶς** μου **τὸ μέλλον;**.

χρησμοφύλαξ-ακος (ὁ) μτγν. ὁ φυλάττων τοὺς χρησμούς : Λουκ.᾿Αλέξ.23 **πολλοὺς ἤδη περὶ αὐτὸν ἔχων συνεργοὺς καὶ..** χρησμοποιοὺς **καὶ χρησμοφύλακας.**

χρησμῴδημα-ατος (τὸ) (χρησμῳδῶ) μτγν. κ. μσν. ἡ ἀπόκρισις μαντείου, τὸ μάντευμα, ὁ χρησμός· Ἡσ. «χρησμός· προφητεία, πρόρρησις, ὁ παρὰ θεοῦ διδόμενος λόγος ἢ μαντεία. χρησμῴδημα· τὰ αὐτά», Σουΐδ. «μάντευμα» : Κύριλλ.5,421E **σοφὸν τὸ . . χρησμῴδημα,** αὐτ 5,551D **προφητικὸν χρησμῴδημα,** Οἰκουμ᾿Αποκ.174,10 **τὸ θεοτελὲς τοῦτο χρησμῴδημα,** Ψελλ.ἐν Μύλλ.419 **ἀμοῦν τὸ χρησμῴδημα διασαφίζειν,** Πρόδρ.398 **χρησμῴδημα λοξὸν τυγχάνει,** Τζέτζ.᾿Εξήγ.᾿Ιλ.837 **φάβῳ χρησμῳδημάτων,** Νικ.Χων.55,19 **τὸ φάσκον οὑτωσὶ χρησμῴδημα.**

χρησμώδης-ους-ες **μτγν.** ὁ ὅμοιος πρὸς χρησμόν, ὁ μαντικός : Φιλόστρ.711 **πᾶν τὸ ἐκ Παλαμήδους θεῖόν τε** ἡγουμένους **καὶ** χρησμῶδες, αὐτ. 666 **τὸ χρησμῶδες αὐταῖς προβακχεύει** (σχόλ. «μαντικόν»), αὐτ.802 **βλέπον ἱερὸν καὶ** χρησμῶδες.

χρησμῳδία (ἡ) κ. μσν. ἡ ἀπόκρισις, ἡ ἀπάντησις ἐπερωτηθέντος μαντείου, ἰδίᾳ ἡ ᾀδομένη ἢ ἐν στίχοις διδομένη, ἡ προφητεία· Ἡσ. «χρησμῳδία· μάντευμα, μαντεία, προλεγόμενον» : Αἰσχ. Πρ.775 **ἥδ' οὐκέτ' εὐξύμβλητος** ἡ χρησμῳδία, Πλούτ.᾿Ηθ.402D **τὴν ἐν μέτροις καὶ μέλεσι χρησμῳδίαν,** Μάξ.Τύρ.161,9 **τὴν Πυθοῖ χρησμῳδίαν,** Λουκ.᾿Αλέξ.51 **διὰ τοῦτο καὶ** πολὺς ὁ ἐν μέσῳ **χρόνος ἦν τῆς τε δόσεως τῶν βιβλίων καὶ χρησμῳδίας,** Γρηγ.Νύσσ 2,980B **μαντικῆς τινος χρησμῳδίας,** Δαμάσκ.᾿Ισιδ.138,21, ᾿Ανών. Βί.Νείλ. Νεωτ.23,25 **τῆς πονηρᾶς** ἐκείνης **χρησμῳδίας·** **κ. κτ. πληθ.** : Πλάτ.Πρωτ.316D **τοὺς δὲ αὖ τελετάς τε καὶ χρησμῳδίας.**

χρησμῳδικός-ή-όν μτγν. ἡ ἀνήκων **ἢ ἀναφερόμενος** ἢ ὁ ἰδιάζων εἰς τὸν χρησμῳδόν, ὁ μαντικός, ὁ προφητικός : Λουκ.᾿Αλέξ.22 **ἀποκρινόμενος πάνυ ἀσαφῆ· χρησμῳδικὸν γὰρ ἐδόκει αὐτῷ καὶ τοῦτο.**

χρησμῳδικῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ διατύπωσιν, ἔκφρασιν, τρόπον χρησμῳδικὸν βλ.λ., **προφητικῶς·** Εὐστ.45,39 **φαμένη χρησμῳδικῶς.**

χρησμῳδός-όν (ᾠδή) ὁ ᾄδων χρησμούς, **ὁ διδων** χρησμοὺς εἰς στίχους **καὶ** μετ' ᾄσματος, ἐμμέτρους : Εὐσ.Βί.Κωνστ.**514A Σιβύλλης ὡς χρησμῳδοῦ,** ᾿Αριστείδ.2,186· ‖ ἐπὶ τῆς Σφιγγός, ὁ προφητεύων, ὁ προφητικός : **Σοφ.**ΟΤ 1199 **κατὰ μὲν φθίσας τὰν γαμψώνυχον παρθένον χρησμῳδόν·** ‖ ᾿Επιγρ. ἐπίθ. τοῦ ᾿Απόλλωνος : Συνέσ.133D **Λοξίας ὁ Πυθοῖ χρησμῳδός·** ‖ τὸ ἀρσ. χρησμῳδὸς ὡς οὐσ. ὁ χρησμολόγος, ὁ γόης, ὁ προφήτης : Πλάτ.᾿Απολ.22C **ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες, ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμῳδοί,** αὐτ.῎Ιων 534C **διὰ ταῦτα δὲ ὁ θεὸς ἐξαιρούμενος τούτων τὸν νοῦν τούτοις** χρῆται **ὑπηρέταις καὶ τοῖς χρησμῳδοῖς καὶ τοῖς μάντεσι τοῖς θείοις,** ᾿Ιουστ.35B· **2)** νεώτ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν χρησμῶν.

χρησμῳδῶ-έω κ. μσν., ἰων. χρησμῳδέω (῾Ηρ.7,61 κ. πάπ. χρησμωδῶ, ἀόρ. **ἐχρησμῴδησα** (Λουκ.᾿Αλέξ.23) κ. παθ. παρακ. κεχρησμῴδημαι (Πλάτ. Νόμ.712A), ᾄδω χρησμούς, δίδω χρησμοὺς εἰς στίχους καὶ μετ' ᾄσματος, ἐμμέτρως : Πλούτ. ᾿Ηθ.623C **χρησμῳδεῖ ἐμμέτρως·** **2)** γεν. χρησμοδοτῶ, προφητεύω, δίδω χρησμούς : ῾Ηρ.7,6 **οὗτός τε δὴ χρησμῳδέων προσεφέρετό οἱ,** ᾿Αριστφ. ῾Ιππ.818 διατειχίζων **καὶ χρησμῳδῶν** (ἐπὶ τοῦ Κλέωνος), Ξεν.᾿Απολ.30 βούλομαι **καὶ ἐγὼ χρησμῳδῆσαί τι,** Πλάτ.᾿Απολ.39B **τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμῖν χρησμῳδῆσαι,** αὐτ.Πολ.586B **παντελῶς.. τὸ τῶν πολλῶν .. χρησμῳδεῖς βίον,** αὐτ. Κρατ.396D **ἀτεχνῶς γέ μοι δοκεῖς ὥσπερ οἱ ἐνθουσιῶντες ἐξαίφνης χρησμῳδεῖν,** αὐτ.428C, Δημ. 185 **μετὰ τῶν λεγόντων ἴσοι** τὸ πλῆθος τούτους **χρησμῳδοῖεν,** Διόδ.Σ 19,11 **ὃς καθάπερ χρησμῳδῶν ἐπὶ τῆς τελευτῆς παρεκελεύσατο,** Πλούτ. ᾿Ηθ.263E **ἀποφθέγγεσθαι λόγια καὶ χρησμῳδεῖν τοῖς ἐρωτῶσιν,** Λουκ.᾿Αλέξ.25 **οὐδὲ ἐχρησμῴδησε πώποτε** ᾿Αμαστριανῷ ἀνδρί, αὐτ.Θε.Δ 12 **πᾶς λίθος καὶ βωμὸς χρησμῳδεῖ,** Πάπ. **῎Αμμων πᾶσιν** ἀνθρώποις χρησμῳδεῖ, Γεωπ.11,2,4 καὶ χρησμῳδεῖν **γὰρ** ἐκ σωφροσύνης **προέρχεται·** κ. παθ. : Πλάτ.Νόμ.712A ταῦτα μὲν οὖν, **καθαπερεὶ** μῦθός τις **λεχθεὶς** κεχρησμῳδήσθω, αὐτ.᾿Επιστ. 323C **κύρια τὰ νῦν** κεχρησμῳδημένα ἔσται, Διόδ. 17,51 **᾿Αλέξανδρος** ἡσθεὶς τοῖς **κεχρησμῳδημένοις,** Σχόλ.᾿Ιλ.Ι 404 **διὰ τὸ εἰς** λόγους **ἔρχεσθαι** (τὸν ᾿Απόλλωνα) **τοῖς χρησμῳδουμένοις·** **2)** Σουΐδ. «χρησμῳδεῖν· θεολογεῖν»· **3)** ρηματ. **π.** χρησμῴδημα.

χρῆσται ᾿Επιγρ. ἀπαρφ. ἐνεστ. **τοῦ χρῶμαι βλ.λ.,** ἀντὶ χρῆσθαι βλ.λ.

χρηστεύομαι μτγν. ἀποθ., μέσ. ἀόρ. **ἐχρηστευσάμην,** παθ. ἀόρ. **ἐχρηστεύθην,** φέρομαι ὡς χρηστός, δείκνυμαι ἀγαθός, πρᾶος, ἐλεήμων : **ΚΔ** Κορινθ.Ι,13,4 **ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται,** Κλήμ.Ρωμ.Κορινθ.21,27 χρηστευσώμεθα **αὐτοῖς κατὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν** . . **τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς,** Κλήμ.᾿Αλ.Ι,1032 **ὡς χρηστεύεσθε οὕτω χρηστευθήσεται** ἡμῖν, Εὐσ.᾿Εκκλ.᾿Ιστ.5,1,19 **τοῦ τὸν μὲν θάνατον τοῦ** ἁμαρτωλοῦ **μὴ βουλομένου, ἐπὶ δὲ τὴν μετάνοιαν χρηστευομένου θεοῦ,** ᾿Ιω.Χρυσ. 1,482D **ὁ δὲ** ἀγαθὸς **ἔτι χρηστεύεται, ᾿Αμφιλ.** 152B, Δαμασκ.Ι 1,387E.

χρηστήρ-ῆρος (ὁ) μτγν. ὁ παρέχων χρησμούς: Χοιροβ.Θεο.431,15 «ἡνίκα τὰ εἰς ηρ μακρᾷ παραλήγεται, οὐ συστέλλουσι τὸ η ἐν τῇ κλητικῇ εἰς τὸ **ε,** οἷον ὁ χρηστήρ· χρηστὴρ δέ ἐστιν ὁ παρέχων τοὺς **χρησμούς»,** ΕΜ813,15 «χρηστήρ· ἔστιν ὁ παρέχων τοὺς χρησμούς· καὶ γίνεται παρὰ τὸ χρείω. Οὕτως ὁ Χοιροβοσκός. Οἶμαι δ' ἐγὼ παρὰ τὸ χρήζω, ὅπερ σημαίνει τὸ αὐτό, γίνεται χρηστήρ» (κῶδ. ὁ δοὺς χρησμούς).

χρηστηριάζω δίδω χρησμόν, χρησμοδοτῶ, **προφητεύω·** ῾Ηρωδιαν.᾿Επιμ.151 «χρηστηριάζω· **τὸ** μαντεύομαι» : Διόδ.Σ 16,26 **μηκέτι παρθένον χρηστηριάζειν,** Στράβ.9,3,11 **τοῖς μὲν** χρηστηριάζων **καὶ τὰ μὲν προστάττων, τὰ δ'** ἀπαγορεύων· **2)** συνήθ. μέσ. αἰτῶ καὶ λαμβάνω χρησμόν, ἐρωτῶ, συμβουλεύομαι τὸ μαντεῖον : ῾Ηρ.1,55 **ἐπειρώτα δὲ τάδε** χρηστηριαζόμενος, αὐτ.1,66 **καταφρονήσαντες ᾿Αρκάδων** κρείσσονες **εἶναι ἐχρηστηριάζοντο ἐν Δελφοῖσι ἐπὶ πάσῃ τῇ ᾿Αρκάδων χώρῃ,** αὐτ.1,91,αὐτ.5,67,Ξεν.᾿Ελλ.3,2,22 **μὴ** χρηστηριάζεσθαι **τοὺς ῞Ελληνας ἐφ' ᾿Ελλήνων πολέμῳ,** Διόδ.Σ 72 χρηστηριαζομένῳ **περὶ τῆς τελευτῆς ἔχρησεν ὁ θεός,** Πορφ.᾿Αποχ.2,16· ‖ **κ.** ἐν συνεκφ. μτ. τοῦ θεῷ, ἐπερωτῶ θεόν **τινα** : ῾Ηρ.7,178 **Δελφοὶ δ' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ** ἐχρηστηριάζοντο **τῷ θεῷ ὑπὲρ ἑωυτῶν·** ‖ ὁμ. μτ. τοῦ ἱεροῖς ἐπερωτῶ **τὸ** θῦμα, μαντεύω ἐξ αὐτοῦ, διὰ τῆς **ἐξετάσεως** τοῦ θύματος : ῾Ηρ.8,134 **ἔστι δὲ** κατά **περ ἐν ᾿Ολυμπίῃ ἱροῖσι αὐτόθι** χρηστηριάζεσθαι.

χρηστήριον (τὸ) κ. μσν. τόπος, ναός, ὅπου δίδονται οἱ χρησμοί, ἕδρα μαντείου, οἷον οἱ Δελφοί· Ἡσ. «μαντεῖον» : ῞Υμν.᾿Απόλλ.81 **τεύξειν περικαλλέα νηόν, ἔμμεναι** ἀνθρώπων χρηστήριον, αὐτ.214, ῾Ησιόδ.ἀπ.π. Σχολ.Σοφ.Τρ.1174 **ὃν** χρηστήριον **εἶναι** τίμιον ἀνθρώποις, ῾Ηρ.1,13 **ἐκρατύνθη ἐκ τοῦ ἐν Δελφοῖσι** χρηστηρίου, **αὐτ.1,53 ἐχρέ-**

ωντο τοῖσι χρηστηρίοισι λέγοντες, αὐτ.1,157,Ξεν. ΚΠ7,2,15 λέξον πῶς σοι ἀποθέβηκε τὰ ἐκ τοῦ ἐν Δελφοῖς χρηστηρίου, Πλούτ.'Ηθ.409Α ἀναθημάτων δὲ καὶ δώρων ἐμπέπληκε βαρβαρικῶν καὶ Ἑλληνικῶν τὸ χρηστήριον· κ. κτ. πληθ. ἀντὶ ἑν. : Αἰσχ.'Επτ.748 τρὶς εἰπόντος ἐν μεσομφάλοις Πυθικοῖς χρηστηρίοις θνάσκοντα γέννας ἄτερ σώζειν πόλιν, αὐτ.Εὐμ.194 οὐ χρηστηρίοις ἐν τοῖσδε πλησίοις τρίβεσθαι μύσος· **2**) ὁ σηκός, τὸ ἁγιώτατον μέρος τοῦ ναοῦ : 'Ηρ.6,19 χρεωμένοισι γὰρ Ἀργείοισι ἐν Δελφοῖσι περὶ σωτηρίης τῆς πόλιος τῆς σφετέρης ἐχρήσθη ἐπίκοινον χρηστήριον· **3**) ἡ ἀπόκρισις, ἡ ἀπάντησις τοῦ μαντείου, ὁ χρησμός· Ἀμμών.149 «χρηστήριον ὁ τόπος καὶ ὁ χρησμὸς καὶ τὸ ἱερόν» : 'Ηρ.1,63 Πεισίστρατος δὲ συλλαβὼν τὸ χρηστήριον καὶ φὰς δέκεσθαι τὸ χρησθὲν ἐπῆγε τὴν στρατιήν, αὐτ.1,69 ἡμέας ὦν κατὰ τὸ χρηστήριον προσκαλέομαι φίλος τε θέλων γενέσθαι, Αἰσχ.'Αγ.964 δόμοισι προυνεχθέντος ἐν χρηστηρίοις ψυχῆς κόμιστρα τῆσδε μηχανωμένη, Σοφ. ΟΚ 604 ποῖον πάθος δείσαντες ἐκ χρηστηρίων;, αὐτ.ΟΚ 1331,Εὐρ.'Ιων 532 τὰ τοῦ θεοῦ μαθὼν χρηστήρια, Θουκ.1,25,αὐτ.2,54,Αἰλ.Π] 3,45· **4**) αἱ προσφοραὶ διὰ τοὺς χρησμούς, ἃς ἐποίουν οἱ τὸ μαντεῖον ἐπερωτῶντες, ἡ θυσία· Ἀμμών.149 «τὸ ἱερεῖον, ᾧ χρῶνται χρηστηριαζόμενοι», Εὐστ.1671, 62 «χρηστήρια· σφάγιο, ἱερεῖα, ἐπὶ τῶν ἁπλῶς σφαζομένων» : Πίνδ.Ο 6,119 Ζηνὸς ἐπ' ἀκροτάτῳ βωμῷ τότ' αὖ χρηστήριον θέσθαι κέλευσεν, Αἰσχ.'Επτ.230 ἀνδρῶν τάδ' ἐστὶ σφάγια καὶ χρηστήρια θεοῖσιν ἔρδειν, αὐτ.'Ικ.455, Εὐρ.'Ιων 419 χρηστήριον πέπτωκε τοῖς ἐπήλυσι κοινὸν πρὸ ναοῦ· **5**) μτφ. τὸ θῦμα : Σοφ.Αἶ.220 τοιαῦτ' ἂν ἴδοις σκηνῆς ἔνδον χειροδάϊκτα σφάγι' αἱμοβαφῆ κείνου χρηστήρια τἀνδρός (σχόλ. «ἃ διεχρήσατο ἐκεῖνος . . ἢ τὰ διεφθαρμένα ποίμνια, παρὰ τὸ διαχρήσασθαι αὐτά»).

χρηστήριος(-α)-ο(ν) (χρῶ-άω) ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς μαντεῖον, ὁ ἐκ μαντείου, ὁ προφητικός : Αἰσχ.'Επτ.26 χρηστηρίους ὄρνιθας, αὐτ. Εὐμ.241 σῴζων ἐφετμὰς Λοξίου χρηστηρίους, αὐτ.'Αγ.964 δόμοισι χρηστηρίοις, αὐτ.'Αγ.1243 χρηστηρίαν ἐσθῆτα, Εὐρ.'Ιων 1320 τρίποδα γὰρ χρηστήριον λιποῦσα θριγκοῦ τοῦδ' ὑπερβάλλω πόδα Φοίβου προφῆτις, αὐτ.'Ελ.822 χρηστήριον μὲν τοὔνομα· **2**) ἐπὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ δοτὴρ χρησμῶν, ὁ χρησμοδότης : 'Ηρ.6,80 ὦ Ἄπολλον χρηστήριε, ἦ μεγάλως με ἠπάτηκας φάμενος Ἄργος αἱρήσειν· **3**) (χρῶμαι), ὁ κατάλληλος, ὁ ἐπίτηδες πρὸς χρῆσιν προωρισμένος, ὁ χρηστικός· ‖ τὰ χρηστήρια μτ. ἢ ἄνευ τοῦ σκεύη, τὰ σκεύη τῆς οἰκίας, τὰ ἔπιπλα· Πολυδ.10,11 «τὰ πρὸς θεωρίαν ἢ θυσίας σκεύη ὠνόμαζον χρηστήρια, ὡς καὶ Πλάτων ἐν Ἑλλάδι εἴρηκεν ὁ κωμικός» : Καλλίξ.π.'Αθήν.5,204F κατεσκευάσατο δ' αὐτῆς κατὰ μὲν μέσον τὸ κύτος τὰ συμπόσια καὶ οἱ κοιτῶνες, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ πρὸς τὴν διαγωγὴν χρηστήρια, Στράβ.13,1,48 ὅσα σκύτινα τῶν τε ὅπλων καὶ τῶν χρηστηρίων, αὐτ.15,2,6, Πάπ. οἰκίας καὶ τῶν ταύτης χρηστηρίων πάντων κοινωνικῆς πρός σε κατὰ τὸ λοιπὸν ἥμισυ.

χρηστηριώδης-ους-ες μτγν. ὁ ὅμοιος πρὸς χρηστήριον, χρησμόν, ὁ ἐκ χρηστηρίου, ὁ ἐκ θεοῦ προερχόμενος, ὁ θεῖος : Φιλόστρ.Σοφ.2,481 τῇ θεσπιῳδῷ τε καὶ χρηστηρίῳ μαντικῇ.

χρήστης (ὁ) (χρῶ-άω), γενικ. πληθ. χρήστων (Χοιροβ.Θεο.436,1 «τὸ χρῆστοι, χρήστων λέγουσι πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ οἱ χρηστοὶ τῶν χρηστῶν ἐπὶ τῶν καλῶν»), ὁ δίδων ἢ ὁ ἑρμηνεύων χρησμούς, ὁ προφήτης· 'Ησ. «μάντις»· **2**) (κίχρημι) ὁ δανείζων χρήματα, ὁ τοκογλύφος· 'Ησ. «ὁ δανειστής», Ἁρποκρ. «χρῆσται· δύο σημαίνει τοὔνομα τἀναντία· καὶ γὰρ τοὺς δανειστάς, ὡς παρ' Ἰσαίῳ ἐν τῷ πρὸς Καλυδῶνα καὶ παρ' Ἀριστοφάνει ἐν νεφέλαις . . ἐπὶ δὲ τοῦ δανειζομένου κέχρηνται τῷ ὀνόματι ἄλλως τε καὶ Δημοσθένης . .», Εὐστ.1729, 42 «εἰ δὲ τοῦτο ἀληθές, ὅμως χρήστης ἐν τῷ καθόλου, ὁ ἁπλῶς δανείζων εὕρηται» : Ἀριστφ. Νεφ.241 ὑπὸ γὰρ τόκων χρήστων τε δυσκολωτάτων ἄγομαι, φέρομαι, τὰ χρήματ' ἐνεχυράζομαι, αὐτ.Νεφ.434 ἀλλ' ὅσ' ἐμαυτῷ στρεψοδικῆσαι καὶ τοὺς χρήστας διολισθεῖν, Λυκοῦργ. 150,37 τοῖς χρήσταις ἀποδοῦναι τὰ ὀφειλόμενα, ΨΦωκυλ.83 μηδέποτε χρήστης πικρὸς γένη ἀνδρὶ πένητι, Πλούτ.Ρωμ.9 οὔτε θῆτα χρήσταις οὔτ' ἄρχουσι ἀνδροφόνον ἐκδιδόντες· **3**) (χρῶμαι, κίχρομαι) ὁ δανειζόμενος, ὁ ὀφειλέτης, ὁ χρεωφειλέτης· Πολυδ.3,85 «χρήστης κυρίως μὲν ὁ δεδανεισμένος, πολλάκις δὲ καὶ ὁ δανειστής», 'Ησ. «ὁ ὀφειλέτης» : Δημ.867 μὴ διαλυσάμενος μὲν γὰρ [ἔσται] χρήστης ἄδηλος εἴτ' ἀποδώσει δικαίως εἴτε μή, αὐτ.885, Θεοδωρίδ.ΑΠ 7,732 φεῦ . . ἐκτίσων Ἀΐδῃ χρεῖος ὀφειλόμενον . . χρήστην δὲ δίκαιον εὑρών τε στέργει . . Ἀχέρων, Ἐπιγρ. προνοῆσαι χρησίμως τοῖς τε δανεισταῖς καὶ τοῖς χρήσταις· κ. υτ. γενικ. : Φωκυλ.16 χρήστης κακοῦ ἔμμεναι ἀνδρὸς φεῦγε, μὴ σ' ἀνιήσειε διδοὺς παρὰ καιρὸν ἀπαιτέων, Δημ 946 ὁ δὲ εἵλετο μᾶλλον τὸν Πασίωνα χρήστην ἔχειν τούτων τῶν χρημάτων, ἢ τοὺς ἄλλους χρήστας· **4**) νεώτ. ὁ χρώμενος, ὁ χρησιμοποιῶν, ὁ μεταχειριζόμενός τι· ‖ νεώτ. νομ. ὁ ἔχων δικαίωμα χρήσεως ἐπί . τινος πράγματος.

χρηστία (ἡ) πάπ. ἡ χρῆσις : πρὸς χρηστίαν.

χρηστικός-ή-όν (χρῶμαι) κ. νεώτ. ἐπὶ προσ., ὁ γινώσκων νὰ κάμῃ χρῆσίν τινος, νὰ ἐπωφεληθῇ τι, ὁ ἐννοῶν τὴν χρῆσιν πράγματός τινος : Ἀριστλ. Οἰκ.1,6,(χρὴ δὲ τὸν οἰκονόμον κοσμητικόν τε εἶναι τῶν ὑπαρχόντων καὶ χρηστικόν, αὐτ Πολιτ.1255b,31 δεσποτικὴ δ' ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ χρηστικὴ δούλων, Ἀρρ.'Επίκτ.2,23,7 ἡ χρηστικὴ δύναμις τῶν φαντασιῶν· κ. μτ. δοτ. : Μᾶρκ.Αὐρ. 7,55 πέφυκε γὰρ χρηστικὴ πᾶσιν ἐκείνοις, Ἐπικτ. Γνῶμ.3,1,25 ζῷον θνητόν, χρηστικὸν φαντασίαις λογικῶς (ἄνθρωπος)· **2**) κ. νεώτ. ἐπὶ πραγμάτων, ὁ κατάλληλος, ὁ προωρισμένος πρὸς χρῆσιν, ὁ εὔχρηστος, ὁ χρήσιμος, ὁ ὠφέλιμος : Πλούτ. Κάτ.Πρεσβ.1 τὴν τοῦ σώματος ἕξιν . . πάνυ χρηστικὴν εἶναι, αὐτ.'Ηθ.884Ε Ἐμπεδοκλῆς οὐσίαν ἀνάγκης, αἰτίαν χρηστικὴν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν στοιχείων, αὐτ.910Ε χρηστικὸν οἶνον, Κλήμ.'Αλ. 421 ἀγωγὴ χρηστική, - χρηστικὸν λεξικόν· κ. ὑπερθ. : Πλούτ.'Ηθ.32Ε τὸ λειότατον μέλι καὶ χρηστικώτατον· **3**) μτγν. ἐκκλ. ὁ μαντικός, ὁ προφητικός, ὁ χρηστήριος : Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.143D.

χρηστικῶς ἐπίρρ. μτγν. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον χρηστικόν, καταλλήλως, ὠφελίμως : Πλούτ.'Ηθ.80Β ἐπισκοπεῖν ἀναγκαῖον εἰ χρώμεθα τῷ λόγῳ, πρὸς ἑαυτοὺς . . χρηστικῶς, Ἀρρ.'Επίκτ.2,1,32 ἀεὶ μίαν τινὰ πρόληψιν ἐγύμναζε χρηστικῶς, αὐτ.3,10,4 τούτους τοὺς στίχους κατέχειν χρηστικῶς· κ. συγκρ. : αὐτ.2,9,19 καὶ τάχα ἐκείνου χρηστικώτερον τεχνολογήσεις.

χρηστογραφία (ἡ) μτγν. ἡ χρηστή, ἡ καλή, ἡ ὡραία τέχνη τοῦ ζωγράφου : Πλούτ.'Άρατ.13 δόξα τῆς Σικυωνίας μούσης καὶ χρηστογραφίας, ὡς μόνης ἀδιάφθορον ἐχούσης τὸ καλόν.

χρηστοεπῶ έω μτγν. χρηστολογῶ βλ., ὁμιλῶ μετὰ χρηστότητος : Κύριλλ.3,115Α περιφοιτῶντες οἱ Φαρισαῖοι τοὺς τῶν Ἰουδαίων οἴκους χρηστοεπεῖν ἐπεχείρουν, αὐτ.3,258C.

χρηστοήθεια (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ χρηστοήθους, ἡ χρηστότης τοῦ ἤθους, ἡ ἠθικό-

της : Δημήτρ.244 χρηστοηθείας σημεῖον, ΠΔ Σοφ. Σειρ.37,11 καὶ μετὰ ἀνελεήμονος περὶ χρηστοηθείας, Εὐστ.Πον.327,20 εἰς ὑποδοχὴν πάσης χρηστοηθείας, Σχόλ.'Ιλ.Σ 395.

χρηστοήθης-ους-ες κ. μαν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων χρηστὸν ἦθος, καλὴν καρδίαν, ἀγαθὸν φρόνημα, ὁ ἔντιμος, ἀντίθ. κακοήθης : 'Αριστλ.Ρητ.2,21 ἂν χρησταὶ ὦσιν αἱ γνῶμαι, καὶ χρηστοήθη φαίνεσθαι ποιοῦσι τὸν λέγοντα, Πτολ.Τετράβ.166,4 φιλοκάλους, χρηστοήθεις, ΚΜανασσ.Χρον.5700, ΑΒ 370,14· || νεώτ. ἐπίρρ. -ως.

χρηστοινῶ-έω μτγν. ἔχω, παράγω καλὸν οἶνον : Στράβ.14,1,15 ἄλλοι ἀσημότεροι τόποι διαφόρως χρηστοινοῦσιν ἢ πρὸς ἀπόλαυσιν ἢ πρὸς διαίτας ἰατρικάς.

χρηστοκαρπία (ἡ) μτγν. ἡ καλὴ παραγωγή, καλὴ ποιότης καρπῶν : Στράβ.6,4,1 ὕλης δὲ καὶ τροφῆς . . οὐδ' ἀξίως ἐστὶν εἰπεῖν τὴν ἀφθονίαν ὅσην παρέχεται καὶ τὴν χρηστοκαρπίαν.

χρηστόκαρπος-ον μτγν. ὁ φέρων, ὁ παράγων καλοὺς καρπούς : Στράβ.6,3,6 λεπτόγεως γὰρ ἐκείνη, χρηστόκαρπος δὲ [χώρα].

χρηστολογία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἐπὶ καλῆς σημ., εὐπροσήγορος, ἡδεῖα, γλυκεῖα προσφώνησις, πρόρρησις : 'Αντίοχ.'Ομ.1123Α ἡ χρηστολογία ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας προέρχεται· **2**) ἐπὶ κακῆς σημ., τὸ λέγειν χρηστοὺς λόγους πρὸς ἀπάτην, ἡ καλή, εὐγενὴς γλῶσσα : ΚΔ Ρωμ. 16,48 Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων, Βασ.1,855Α διὰ τῆς χρηστολογίας κολακεύοντες τὰ πάθη, 'Ιω.Χρυσ.ΚΔ Κορινθ.1,106 διὰ τῆς χρηστολογίας ἐξαπατῶσί τινες, Εὐστ.Πον.78,10, αὐτ.259,80.

χρηστολογικός-ή-όν μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χρηστολόγον ἢ τὴν χρηστολογίαν βλ.λς : Εὐστ.Πον.230,10 τὸ χρηστολογικὸν τύπωμα εἰς ἀγαθὴν ἐπεκλήρωσεν ἔννοιαν.

χρηστολογικῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ ἔκφρασιν χρηστήν, πρέπουσαν : Εὐστ.Πον.99,70 μνησικακεῖν οὐκ ἄν ποτε λέξαι τις χρηστολογικῶς.

χρηστολόγος-ον μσν. ὁ λέγων καλούς, χρηστοὺς λόγους, ὁ ὁμιλῶν ὡς ἀγαθὸς ἄνθρωπος, πειστικῶς : Aurel.Vict.13.

χρηστολογῶ-έω μτγν. κ. μσν. λέγω καλούς, χρηστοὺς λόγους, ὁμιλῶ μετ' ἀγαθότητος, χρηστῶς : Κύριλλ.195 ἄθρει ὅπως διελέγχει κολακεύοντας καὶ χρηστολογοῦντας ἀποσείεται, 'Ιω.Χρυσ.ΚΔ Ματθ.831Ε εὐλογεῖν καὶ χρηστολογεῖν, Εὐστ.Πον. 110,30 εἴτε φιλοφρονούμεθα εἴτε χρηστολογοῦμεν, αὐτ.169,40· κ. παθ. : Εὐστ.'Ιλ.766,29.

χρηστομάθεια (ἡ) μτγν.. μσν. κ. νεώτ. κ. χρηστομαθία [Φώτ.Βιβλ.318,2.] ἡ ἐπιθυμία πρὸς μάθησιν, ἡ φιλομάθεια : Λογγῖν.'Υψ.44,1 ἐκεῖνο μέντοι λοιπὸν ἕνεκα τῆς σῆς χρηστομαθείας οὐκ ὀκνήσομεν ἐπιπροσθεῖναι, Εὐστ.Πον.202,80 ἐν ᾗ μή τι ξενίζον καὶ ἀρτιφανὲς ἐμοὶ γοῦν εἰς χρηστομάθειαν εἰσῳκισάμην κατὰ νοῦν, αὐτ.203,30· **2**) μτγν., μαν. κ. νεώτ. ἡ ἐκμάθησις χρησίμων, ὠφελίμων πραγμάτων ἀνηκόντων εἰς τινα ἐπιστήμην· **3**) κ. μσν. κ. νεώτ. βιβλίον περιέχον σύναψιν τῶν πρὸς μάθησιν ἀξιολογωτάτων, ἰδίᾳ ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ἀρίστων συγγραφέων, οἷον ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὰ συντεθέντα ὑπὸ τοῦ Πρόκλου καὶ 'Ελλαδίου : Γεώργ.'Αλ.2,169 χρηστομάθειαι ἐκ τῶν Στράβωνος Γεωγραφικῶν, Φώτ.Βιβλ.279,529 ἀνεγνώσθη ἐκ τῆς 'Ελλαδίου Βησαντινόου ἐπιγραφομένης πραγματείας χρηστομαθειῶν α' β' γ' δ'' **4**) ἡ παιδεία, ἡ πνευματικὴ μόρφωσις : Κλήμ.'Αλ. Στρωμ.1,1,17 τῆς ἑλληνικῆς χρηστομαθείας ὁ καρπός, Εὐσ.'Εκκλ.'Ιστ.6,13 πλείστης χρηστομαθείας οἱ τοῦ ἀνδρὸς λόγοι, 'Επιφάν.1,21C.

χρηστομαθής-οῦς-ές [μανθάνω] ὁ ἐπιθυμῶν νὰ μανθάνῃ, ὁ φιλομαθής : Κύριλλ.268 χρηστομαθὴς λίαν ἡ ἐν τούτοις περιεργία καὶ ζήτησις· **2**) ὁ μαθὼν πᾶν ὅ,τι χρήσιμον, ὠφέλιμον : Κικ.'Αττ. 1,6,2, Κλήμ.'Αλ.Στρωμ.342 χρηστομαθὴς ὁ ποικιλωτέρων μαθημάτων ἀφάμενος, Κύριλλ.588 χρηστομαθεῖς καὶ . . ἐπιεικεῖς οἱ σοφώτατοι μαθηταί

χρηστομαθία (ἡ) μσν. ὅ. χρηστομάθεια βλ.λ.2) Φώτ.Βιβλ.318,21 χρηστομαθίας γραμματικῆς [κῶδ. Παρ.χρηστομαθείας], ΕΜ 227,53 Φίλων ἐν τῷ περὶ χρηστομαθίας.

χρηστομαθῶ-έω μτγν. ἐφίεμαι μαθήσεως, εἶμαι φιλομαθής : Λογγῖν.'Υφ.2,3 εἰ ταῦθ', . . ἐπιλογίσαιτο καθ' ἑαυτὸν ὁ τοῖς χρηστομαθοῦσιν ἐπιτιμῶν, Κλήμ.'Αλ.5,456C σοὶ χρηστομαθεῖν ᾐρημένῳ.

χρηστομαθῶς ἐπίρρ. μτγν. μετὰ φιλομαθείας, φιλομαθῶς : Φιλόδ.Μουσ.86,2 χρηστομαθῶς εἴρηται τὸ σαίνεσθαι ὑπὸ τῆς οἰκειότητος.

χρηστομουσῶ-έω μτγν. εἰμὶ δεινὸς ἐν τῇ μουσικῇ, τηρῶ τοὺς κανόνας αὐτῆς καλῶς : 'Αθήν.14, 933Β καὶ χρηστομουσεῖν καὶ μὴ παραβαίνειν τοὺς ἀρχαίους τῆς μουσικῆς νόμους.

χρηστός-ή-όν [χρῶμαι] κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνταποκρινόμενος εἰς τὸν προορισμόν του, ὁ χρήσιμος, ὁ ὠφέλιμος : 'Ηρ.1,94 ὅσα σφι ἦν χρηστὰ ἔπιπλα, αὐτ.7,215 ἔκ τε τόσου δὴ κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρηστὴ Μηλιεῦσι, Εὐρ.'Εκ.594 χρηστὴ δ' ἁμαρτοῦσ' ὧν χρεὼν αὐτὴν τυχεῖν κακὸν δίδωσι καρπόν;, αὐτ.Μήδ.601 τὰ χρηστὰ μή σοι λυπρὰ φαινέσθω ποτέ, Πλάτ.Πολ.504Α τάξεως ἄρα καὶ κόσμου τυχοῦσα οἰκία χρηστὴ ἂν εἴη, ἀταξίας δὲ μοχθηρά;, αὐτ.Πρωτ.313D οὔτε αὐτοὶ ἴσασιν ὅτι χρηστὸν ἢ πονηρὸν περὶ τὸ σῶμα, 'Αριστλ.Ζ19,40,21 χρησταὶ μέλιτται [ἀντίθ. κηφῆνες], Αἰσχίν.25,32 χρηστὸς βίος, 'Ισοκρ.12,135 ἔσται δ' ὁ λόγος τοῖς μὲν ἡδέως ἂν ἀκούσασι πολιτείαν χρηστὴν ἐμοῦ διεξιόντος· || τὸ χρηστὸν ὡς οὐσ. : 'Αριστφ.Νεφ.793 χρηστόν τι συμβουλεύσατε· συνήθ. κτ. πληθ. : 'Ηρ.1,41, αὐτ.4,139 χρηστὰ ἥκετε φέροντες, 'Αντιφ.123,23 χρηστὰ ἐπιτηδεύειν· **2**) ἐπὶ τροφῶν, ὁ ὑγιεινός, ὁ καλός : Βατραχομ.39 χρηστὸν μελίτωμα, Πλάτ.Πολ. 438Α χρηστοῦ ἂν εἴη εἴτε πώματος εἴτε ἄλλου ὅτου ἐστὶν ἐπιθυμία, 'Αντιφάν.28 χρηστὸν ὄψον, 'Αλεξ.1,8 χρηστὴ . . ῥάφανος, ΠΔ 'Ιερ.24,5 σῦκα χρηστά, Πλούτ.'Ηθ.240D ἐδίδαξέ με τὸν οἶνον χρηστὸν ποιεῖν· κ. συγκρ. : ΚΔ Λουκ.5,39 ὁ παλαιὸς οἶνος χρηστότερος· **2**) ἐπὶ θυμάτων καὶ οἰωνῶν, ὁ προμηνύων ἀγαθόν, εὐτυχίαν, ὁ αἴσιος, ὁ εὐτυχής : 'Ηρ.5,44 ἐπεί τέ οἱ τὰ ἱρὰ οὐ προεχώρεε χρηστὰ θυομένῳ ἐπὶ Κρότωνα, αὐτ.7,157, αὐτ.5,92,α' εἰ . . τοῦτό γε δοκέει ἡμῖν εἶναι χρηστόν, αὐτ.9,61 οὐ γάρ σφι ἐγίνετο τὰ σφάγια χρηστά, αὐτ.9,62· || τὰ χρηστὰ ὡς οὐσ., εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα, εὐχάριστον τέλος : Αἰσχ.Πέρσ. 228 ἐκτελοῖτο δὴ τὰ χρηστά· || ἡ εὐτυχία : Εὐρ. 'Εκ.1227 τὰ χρηστὰ δ' αὔθ' ἕκαστ' ἔχει φίλους· **3**) ὁ ἠθικός, ἀντίθ. πονηρός, μοχθηρός : Πλάτ.Γοργ. 499Ε οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς καὶ ἡδονὰς καὶ λύπας· **4**) ὁ καλὸς εἰς τὸ εἶδός του, ὁ ἀποτελεσματικός : Λουκ.Συμπ.44 διεῖλε δὲ τοῦ νυμφίου τὸ κρανίον ἐς δύο χρηστῷ μάλα καὶ βαθὺ τραύματι, αὐτ.'Αλέξ.55 ὡς φιλήσω .. δήγματι χρηστῷ χωλὴν αὐτῷ ἐποίησα τὴν χεῖρα· **5**) ὁ ἰαματικὸς διά τι, ὁ ἐπωφελής, ὁ ὑγιεινός : Αἰλ.Ζ14,21 χρηστὰ τῶν νεύρων· **6**) ἐπὶ προσ., ὁ ἱκανός ἰδίᾳ ἐν πολέμῳ, ὁ ἀνδρεῖος, ὁ γενναῖος : 'Ηρ.5,109 ταύτῃ πειρησόμεθα εἶναι χρηστοί, αὐτ.6,13 ἐπεί τε τάχιστα εἶδον τοὺς 'Ιωνας ἀρνευμένους εἶναι χρηστούς, Σοφ.Φιλ.437 πόλεμος οὐδέν' ἄνδρ' ἑκὼν αἱρεῖ πονηρόν, ἀλλὰ τοὺς χρηστούς· **7**) κ. νεώτ. ὁ χρηστοήθης, ὁ καλός, ὁ τίμιος : Σοφ.ΟΤ.

610 **οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην χρηστοὺς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακούς,** Ξεν.Οἰκ.9,5 **οἱ μὲν γὰρ χρηστοὶ παιδοποιησάμενοι εὐνούστεροι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ·** κ. ἐπὶ γυναικῶν : Εὔβουλ.1,10 ἐρεῖ τις **ὡς Κλυταιμνήστρα κακή, Ἄλκηστιν ἀντέθηκα χρηστην·** κ. γεν. : ΚΔ Κορινθ.1,15,33 **φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί·** **8)** ἐπὶ προσ., ὁ πιστός, ὁ ἐπωφελὴς τῇ πατρίδι, ὁ τῇ πολιτείᾳ ἐκδουλεύσεις παρασχών : Ἀριστφ.Πλ.900 **χρηστὸς καὶ φιλόπολις,** Θουκ.3,61, Δημ.459 **ὅταν παντελῶς πλέον μέλλῃ μηδὲν εἶναι τοῖς** χρηστοῖς οὖσιν ;· κ. περιληπτ. : Ἀριστφ.Βάτρ.783 **ὀλίγον τὸ χρηστόν ἐστιν, ὥσπερ ἐνθάδε·** κ. εἰρων. : Δημ.235 **βραχὺ φροντίσαντες οἱ** χρηστοὶ **πρέσβεις·** **9)** κτ. πληθ. **οἱ χρηστοὶ** ὡς οὐσ. οἱ εὐπατρίδαι, οἱ ἐκ καλῆς οἰκογενείας : Ξεν.Ἀθ.1,4 ὅτι **πανταχοῦ πλέον νέμουσι τοῖς πονηροῖς καὶ πένησι καὶ δημοτικοῖς ἢ τοῖς χρηστοῖς,** Πολυδ.6,197· **10)** ἐπὶ θεῶν, ὁ εὐμενής, ὁ ἐλεήμων, ὁ οἰκτίρμων : Ἡρ.8,111 **χρηστῶν θεῶν ἥκειν εὖ·** **11)** κ. ἐπὶ προσ., ὁ πρᾶος, ὁ ἤπιος, ὁ μαλακός : Ἀντιφάν.50 **δούλῳ . . χρηστὸς γενόμενός ἐστι δεσπότης πατρίς,** Μέν.Μον. 556 **ὡς ἡδὺ δούλῳ δεσπότου χρηστοῦ τυχεῖν,** αὐτ.Ἡνίοχος 3 **ὁ χρηστός, ὡς ἔοικε, καὶ χρηστοὺς ποιεῖ,** ΚΔ Ἐφεσ.4,32 **γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι,** Πλούτ.Φωκ.10 **ἀνὴρ σκυθρωπὸς ἐκτήσατα τὴν τοῦ χρηστοῦ προσηγορίαν·** **12)** κ. ἐπὶ κακῆς σημ., ὁ εὐήθης, ὁ μωρός, ὁ ἀνόητος : Ἀριστφ.Νεφ.8 **ἀλλ' οὐδ' ὁ χρηστὸς οὑτοσὶ νεανίας ἐγείρεται τῆς νυκτός,** Πλάτ. Φαῖδρ.264Β **χρηστὸς εἶ ὅτι ἡγεῖ . .** [ἔξυπνος εἶσαι νὰ νομίζῃς], αὐτ.Θεαίτ.161Α, Δημ.330 **ἀλλὰ πρὸς τοὺς ζῶντας, ὦ χρηστέ, ἵνα μηδὲν ἄλλ' εἴπω,** Μέν.Ἁλιεὺς 10 **ἐκλελάκτικεν ὁ χρηστὸς ἡμῖν μοιχάς·** **13)** ἐπὶ ἀνδρός, ὁ ἔχων σωματικὰς δυνάμεις ἱκανὰς πρὸς συνουσίαν, ὁ ἱκανὸς εἰς τὴν συνουσίαν : Ἱππ.232· **14)** λακ. κ. ἀρκαδ. ἐν φρ. **ποιεῖν χρηστὸν** ἀποκτείνειν : Ἀριστλ.ἀπ. 550 **Μεσσηνίους ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρας καὶ μὴ ἐξεῖναι χρηστοὺς ποιεῖν·** **15)** Ἡσ. «χρηστοί· καταδεδικασμένοι».

χρηστότης-ητος (ἡ) **κ. μσν. κ. νεώτ. ἐπὶ** πραγμ., ἡ καλὴ κατάστασις, ἔξοχος ἰδιότης : Ἀριστλ. Φυτ.1,4,14 **χρηστότητα καρπῶν·** **2)** ἐπὶ προσ., ἡ καλωσύνη, ἡ δικαιοσύνη, ἡ τιμιότης : Εὐρ.Ἰκ. 872 **ἄλλην χρηστότητ' ἠσκηκότα,** Μέν.246· **3)** ἡ καλὴ διάθεσις τῆς ψυχῆς, ἡ καλοκαγαθία : Ἰσαῖ. 2,7 **τῆς χρηστότητος τῆς ἑαυτῆς τοῦτο ἀπολαῦσαι,** αὐτ.53,42 **τὴν τοῦ Δικαιογένους χρηστότητα,** Μέν.51, Ἀριστοφ.1 **χρηστότητος οὕνεκα,** ΠΔ Ψαλμ. 118,65 **χρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ γνῶσιν δίδαξόν με, ὅτι ταῖς ἐντολαῖς σου ἐπίστευσα,** Διόδ.Σ 1,65 **Σαβάκων εὐσεβείᾳ καὶ χρηστότητι πολὺ διαφέρων τῶν πρὸ αὐτοῦ,** ΚΔ Ρωμ.3,12 **οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός,** αὐτ.Κορινθ.2,6,6, Πλούτ.Κάτ.Πρεσβ.5 **τὴν χρηστότητα τῆς δικαιοσύνης πλατύτερον τόπον ὁρῶμεν ἐπιλαμβάνουσαν,** αὐτ.Ἀγησ.17 **φιλανθρωπία καὶ χρηστότης,** Μηναῖ.3,4 Σταυροθ. δόξα τῇ σῇ χρηστότητι, Μιχ.Ἀτταλ.ἐν Σάθ.1,6 **ἵνα τὴν ὅλην αὐτοῦ χρηστότητα καὶ φιλανθρωπίαν εἰς ἡμᾶς ἐπιδείξηται τοὺς ἁμαρτωλούς·** **4)** ἁπλότης, μωρία, ἠλιθιότης : Πλάτ.Ὅρ.412Ε χρηστότης ἤθους ἀπλαστία μετ' ἀλογιστίας· ἤθους σπουδαιότης.

χρηστοτροπία (ἡ) (τρόπος) μσν. ἡ χρηστότης τῶν τρόπων, ὁ καλὸς χαρακτήρ : ΚΜανασσ.Χρον. 2193 **Ἀντωνῖνος εὐσεβὴς ὠνόμαστο διὰ χρηστοτροπίαν,** αὐτ.2850 **δένδρον χαριτοφύτευτον, ἄλσος χρηστοτροπίας.**

χρηστότροπος-ον μσν. ὁ ἔχων χρηστοὺς τρόπους· ‖ **τὸ οὐδ. χρηστότροπον ὡς οὐσ.** ἡ χρηστοτροπία βλ.λ., ἡ χρηστότης: ΚΜανασσ.Χρον.2569 **τὸ χρηστότροπον ἔστιν κἂν τοῖς βαρβάροις.**

χρηστουργία (ἡ) (ἔργω) μσν. ἡ χρηστὴ πρᾶξις, ἡ εὐεργεσία : Σουΐδ. «χρηστουργία· ἀγαθουργία, ἀγαθοεργία» : ΚΜανασσ.Χρον.2581 **ζέσιν ἐπεδείκνυτο πρὸς πᾶσαν χρηστουργίαν.**

χρηστοφαγία (ἡ) μτγν. ἡ βρῶσις πεμμάτων, λιχνευμάτων : Παλλάδ Βί.Χρυσ.113,24 **τίσι τραπέζαις, ποίᾳ δὲ χρηστοφαγίᾳ.**

χρηστοφάγος-ον (τρώγω, φαγεῖν) **μτγν.** ὁ ἔχων καλὴν γεῦσιν, κ. ἄ. ὁ ἀγαπῶν τὰ καλὰ φαγητά : Ἀποστ.Διατ 2,5,215.

χρηστοφιλία (ἡ) ἡ φιλία χρηστῶν ἀνθρώπων, ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀγάπη : Ἀριστλ.Ρητ.1,5,16 **εὐγένειαν, πολυφιλίαν, χρηστοφιλίαν, εὐτεκνίαν.**

χρηστόφιλος-ον ὁ ἔχων φίλους χρηστούς, **καλοὺς** ἀνθρώπους, ὁ ἀγαπῶν τοὺς χρηστοὺς ἀνθρώπους· Ἡσ. «χρηστόφιλος, ᾧ χρηστοὶ ἄνδρες φίλοι» : Ἀριστλ.Ρητ.1,5,16.

χρηστοφωνία (ἡ) μτγν. ἡ καλὴ φωνή, γλῶσσα : Ἀντυλλ.π.Ὀρειβ.94 **τί ἂν εἰς ἀσφάλειαν σώματος εὐμέλεια καὶ** χρηστοφωνία **συμβάλλοιτο ;,** Ἀέτ.48ε,18 **ἡ εὐμέλεια καὶ . .** χρηστοφωνία.

χρήστω Ἐπιγρ. γ' ἑν. προστ. ἐνεστ. τοῦ **χρῶμαι** βλ.λ., ἀντὶ χρήσθω.

χρήστωρ-ορος (ὁ) (χρῶ) ἄ. χρήστης βλ.λ.· **Ἡσ.**

χρηστῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ. καλῶς, προσηκόντως : Ἡρ 4,117 **ἐπεὶ οὐ χρηστῶς ἐξέμαθον αὐτὴν αἱ Ἀμαζόνες,** Ἱππ.Ἄρθρ.830, Ἀριστφ.Ἐκκλ.219 **ἡ Ἀθηναίων πόλις, εἰ τοῦτο χρηστῶς εἶχεν, οὐκ ἂν ἐσώζετο,** ΠΔ Σοφ.Σαλ.8,1 **καὶ διοικεῖ τὰ πάντα χρηστῶς,** Πλούτ.Συγκρ.Νικ.Κράσσ.1 **ὁρῶντα τοὺς αἰσχρῶς συλλέγοντας εἶτα χρηστῶς ἐκχέοντας** (διόρθ. εἶτ' ἀχρήστως), Διογ.Λ 3,103 **ἐὰν χρηστῶς πολιτεύωνται,** Ἀλκίφρ.3,5 **συμβαλὼν μαι κατὰ τύχην χρηστῶς ἠσπάσατο·** **2)** κ. εἰρωνικῶς : Ἡρ.3,36 **ὃς χρηστῶς τὴν σωυτοῦ πατρίδα ἐπετρόπευσας,** Ἀριστφ.Ἱππ.345 **καλῶς γ' ἂν οὖν τι πρᾶγμα** προσπεσόν σοι **ὠμοσπάρακτον παραλαβὼν μεταχειρίσαιο χρηστῶς,** Ἀλεξ.Μιλησία 1,6 **τὸν ὀψοποιὸν σκευάσαι χρηστῶς μόνον δεῖ τοὖψον·** **2)** σφόδρα : Αἰλ.Ἐπιστ.3,5 **ἐπέκοψε τὸ σκέλος πάνυ χρηστῶς.**

χρηστήρ-ῆρος (ὁ) πάπ. κ. λεξ. ὁ χρήστης βλ.λ. **2)** πάπ. τὸ χρηστήριον βλ.λ.

χρῆσται κρητ. ἀπαρφ. ἐνεστ. **τοῦ χρῶμαι** βλ.λ., ἀντὶ χρῆσθαι.

χρήω θεσσ. ἄ. χρήζω βλ.λ. : **τόδε τὸ μαντήιον** ἐγὼ χρήω.

χρίι Ἡσ. «χρίει».

χρῖμα-ατος (τὸ) (χρίω) ἀρχαιότ. τ. **τοῦ** χρῖσμα βλ.λ., ἔλαιον, μύρον πρὸς χρῖσιν : Αἰσχ.Ἀγ.94 **φαρμασσομένη χρίματος ἁγνοῦ μαλακαῖς ἀδόλοισι παρηγορίαις** (κῶδ.Μεδ.χρίσματος), Ξενοφ.3,6 **ἀσκητοῖς ὀδμὴν χρίμασι δευόμενοι,** Καλλ.Λουτρ. Παλλ.16 **οὐ γὰρ Ἀθηναία χρίματα μεικτὰ φιλεῖ.**

χρίμπτω ἐπιτετ. τ. **τοῦ** χρίω, π. Ὁμ. συνήθ. **ἐν** συνθ. ἐγχρίμπτω, μ. ἐν μτχ. παθ. ἀορ. **χριμφθείς,** μέλλ. **χρίμψω** (Ἀπολλ.Ρ 3,1286), ἀόρ. **ἔχριμψα,** μέσ. ἀόρ. **ἐχριμψάμην** (Ὕμν.Ἀπόλλ.439, Θεόκρ.25, 144), παθ. ἀόρ. **ἐχρίμφθην** (Ὀδ.Κ 516, Πινδ.Π 12,37), προσψαύω τὴν ἐπιφάνειαν σώματός τινος, φέρω πλησίον, ἐγγίζω, προστρίβω· Ἡσ. «χρίμψαι· πελάσαι», ΕΜ 815,27 «χρίμπτω σημαίνει τὸ περιβάλλω, καὶ προσπελάζω» : Αἰσχ.Πρ.713 **ἀλλὰ γυῖ' ἁλιστόνοις χρίμπτουσα ῥαχίαισιν ἐκπερᾶν χθόνα** (διευθυνομένη, πλησιάζουσα πρὸς τὴν ἀκτήν), Σοφ.Ἠλ.721 **κεῖνος δ' ὑπ' αὐτὴν ἐσχάτην στήλην ἔχων ἔχριμπτ' ἀεὶ σύριγγα** (Βερναρδ.Γρηγ. ἐν λ. «ὁσάκις διηύθυνε τοὺς ἵππους ἀκριβῶς ὑποκάτω καὶ πλησίον τῆς ἐσχάτης στήλης, τῆς ἐξωτάτης ἐπιφανείας τοῦ **καμπτῆρος, ἐπλησίαζε πάντοτε**

τὴν ἀπὴν τοῦ τροχοῦ εἰς τὸν καμπτῆρα, περνοῦσε κολλητὰ σχεδόν»]˙ κ. ἀμτβ. : Εὐρ.᾿Ιων 156 **αὐδῶ μὴ χρίμπτειν θριγκοῖς,** αὐτ.᾿Ανδρ.530 **λίσσου, γούνασι δεσπότου χρίμπτων** [σχόλ. «προσεγγίζων»]˙ κ. ἀπολ. : ᾿Απολλ.Ρ 3,1286 **χρίμψε δ' ἔπειτα κιών˙** ‖ κ. μέσ. : Εὐρ.᾿Ελ.526 **παντοδαπᾶς ἐπὶ γᾶς πόδα χριμπτόμενος εἰναλίῳ κώπᾳ Τρῳάδος ἐκ γᾶς,** Θεόκρ.25,144 **χρίμψασθαι ποτὶ πλευρὰ κάρη στιβαρόν τε μέτωπον,** Σχόλ.᾿Αρατ.519 **ἢ φυτὸν ἢ ποίην, ὅτεῳ χριμψαίατο λύθρον** [διόρθ. ὅτι' ἐχρίμψατο]˙ κ. παθ. : ᾿Οδ.Κ 516 **χριμφθεὶς πέλας** [σχόλ. «προσπελασθείς»], Πίνδ.Π 12, 37 **τὸν ἐκ καρπαλιμᾶν γενύων χριμφθέντα γόον** [Βερναρδ.Γρ. «τὸν ἐκ τῶν ταχέως κινουμένων σιαγόνων δυσκόλως ἐκπεμφθέντα, ἐκβληθέντα γόον»]˙ **2)** μέσ. μτ. δοτ. ἔρχομαι πλησίον, προσεγγίζω˙ ᾿Ησ. «χρίμπτεται˙ προσεγγίζει», Σουΐδ. «χρίμπτεται˙ προσκνᾶται, πελάζει, ἐγγίζει» : ῞Υμν. ᾿Απόλλ.439 **ἡ δ' ἀμάθοις ἐχρίμψατο ποντοπόρος νηῦς,** Αἰσχ.Εὐμ.185 **οὔτοι δόμοισι τοῖσδε χρίμπτεσθαι πρέπει,** Εὐρ.Φοίν.99 **οὔτις ἀστῶν τοῖσδε χρίμπτεται δόμοις,** αὐτ.809, αὐτ.Κύκλ.406 **ἐγὼ δ' ὁ τλήμων δάκρυ' ἀπ' ὀφθαλμῶν χέων ἐχριμπτόμην Κύκλωπι κἀδιακόνουν˙** κ. μτ. γενικ. : Εὐρ. ἀπ.475,18 **νεκροθήκης οὐ χριμπτόμενος.**

χρίος-ους (τὸ) βοιωτ. τ. τοῦ χρέος βλ.λ.

χρῖος (ὁ) πάπ. ἀ. χρεῖος βλ.λ. : **ἐὰν χρῖον ἔχῃς.**

χρίπτω ἐσφ. γρ. τοῦ χρίμπτω βλ.λ.

χρῖφον (τὸ) πάπ. ὀρθότ. χρῖφον βλ.λ. [πρβλ.scirpus, γρῖφος] τὸ ἄχυρον : χρίφου σιτίνου **σφυρίτια Χ.**

χρισιάζω μτγν. ἐκκλ. ἀλείφω τι διὰ κοσμητικοῦ χρίσματος, φιμυθίου, φτιασιδώνω : Κύριλλ.π. Θησ.Στεφ.ἐν λ. : **τὰ ἐν ταῖς γυναίοις ἑταιριζόμενα τὸ ἐκ τοῦ πράγματος αἶσχος .. τέχναις ὡραΐζεταί τε καὶ χρισιάζεται.**

χρίσιμος-ον σχόλ. ὁ κατάλληλος πρὸς χρῖσιν βλ.λ. : Σχόλ.᾿Αριστφ.Πλ.529 **τοῖς ὑγροῖς καὶ χρισίμοις.**

χρῖσις-εως (ἡ) (χρίω) κ. μσν. κ. νεώτ. **ἡ** ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χρίω, ἡ ἄλειψις, ἡ ἐπάλειψις : ᾿Αριστλ.Πρ.38,3 **ἡ τοῦ ἐλαίου εἰς ἱμάτιον χρῖσις εὔχρους ποιεῖ,** Σχόλ.᾿Ιλ.Ψ 186 **ἰσχυροποίησε τὸ σῶμα διὰ τῆς χρίσεως˙** **2)** νεώτ. ἐκκλ. ἡ ἐπάλειψις διὰ τοῦ ἁγίου χρίσματος, ἡ μύρωση **3)** μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. θρησκευτικὴ τελετή, δι' ἧς ἐχρίοντο αἱ βασιλεῖς, αἱ ἐπίσκοποι : ΠΔ ᾿Εξ. 29,21 **καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, καὶ ῥανεῖς ἐπὶ ᾿Ααρὼν καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ,** Σουΐδ. **καὶ ὁ Δαβὶδ τῆς μὲν χρίσεως ἠξιώθη διὰ Σαμουήλ˙** **4)** ἡ ἐπίχρισις, τὸ κονίαμα, ὁ χρωματισμός : ᾿Αριστλ.Ζ1 6,4], Στοβ.᾿Ανθολ.18,28 **τί δὲ αἱ περίστυλοι αὐλαί; τί δὲ αἱ ποικίλαι χρίσεις,** Σχόλ.᾿Ιλ.Β 637 **ἵνα αἱ νῆες διὰ τῆς χρήσεως ἐπίσημοι εἶεν.**

χρῖσμα-ατος (τὸ) (χρίω) κ. μσν. κ. νεώτ., ἐσφ. γρ. χρίσμα, ἀρχαιότ. τ. χρῖμα βλ.λ. πᾶν **ὅ,τι** ἐπαλείφεται, τὸ ἐπιχριόμενον εὐῶδες μύρον, τὸ μυρωδικόν : Ξεν.Συμπ.2,4 **καὶ πόθεν ἂν τις τὸ χρῖσμα λάβοι** [δ. γρ. χρῖμα], Φιλ.3 **χρίσματος εὐωδεστάτου λαβών, ὃ μυρεψικὴ τέχνη κατειργάσθη˙** ‖ ἔλαιον δι' οὗ ἠλείφοντο οἱ παλαισταί: Θεόφρ.Χαρ.5,7 **καὶ τὰ ἱμάτια δὲ χρηστὰ μεταβάλλεσθαι καὶ χρίσματι ἀλείφεσθαι˙** ‖ ἡ πιμελή, τὸ ἄλειμμα χοίρου, τὸ λίπος : Ξεν.᾿Αν.4,4,13 **πολὺ γὰρ ἐνταῦθα ηὑρίσκετο χρῖσμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου** [δ.γρ. χρῖμα]˙ **3)** νεώτ. τὸ ἅγιον μύρον˙ **4)** μτγν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ἡ διὰ τοῦ ἁγίου μύρου ἄλειψις, χρῖσις τῶν μελῶν τοῦ βαπτισθέντος : ΠΔ ᾿Εξ.29,7 **καὶ λήψῃ τοῦ ἐλαίου τοῦ χρίσματος,** ΚΔ ᾿Ιω.1,2,20 **καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου,** αὐτ.1,2,27 **ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων,** Κύριλλ.9,285 **ὅτε ἀρτιγενὲς προσάγεται βρέφος, ἢ τῆς κατηχήσεως τὸ χρῖσμα λαβεῖν, ἤτοι τὸ τῆς τελειώσεως ἐπὶ τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι˙** **5)** νεώτ. μτφ. ἐπίσημος ἀναγνώρισις, ἰδίᾳ ὑποψηφίων βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν ἐκ μέρους τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος˙ **6)** ἐπίθλημα γύψου ἢ κονίας ἐπὶ τειχῶν καὶ τοίχων, ἄσβεστος ἢ γύψος μετὰ κονίας : Διόδ.Σ 2,9 **μέχρις ὅτου τὸ πάχος τοῦ χρίσματος ἐποίησε πηχῶν τεσσάρων,** Λουκ.᾿Ιστ.Συγγρ.62 **πάνυ ὀλίγου χρόνου συνεκπεσούμενα μὲν τῷ χρίσματι τὰ γράμματα.**

χριστάγκαθο (ἡ) δημ. **τὸ φυτὸν σκόλυμος** ὁ σπικτός.

χριστάδελφος-ον μσν. ἐκκλ. **ὁ δι' ἀδελφότητος** συνδεδεμένος μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὁ **ἐν** Χριστῷ ἀδελφός : Πισίδ.Γ ᾿Αβαρ.Πόλ.518 **τὰ χριστάδελφα μέλη.**

χριστεμπορεία (ἡ) μτγν. ἐκκλ. τὸ ἐμπορεύεσθαι τὸν Χριστὸν καὶ τὴν διδασκαλίαν **αὐτοῦ** : Θεοδώρ.᾿Εκκλ.᾿Ιστ.1,3,729.

χριστέμπορος-ον μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ὁ ἐμπορευόμενος τὸν Χριστὸν καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, ὁ χρηματολογῶν δι' αὐτῆς, ὁ χριστοκάπηλος: Γρηγ.Ναζ.1,392C **καθαιρεῖ τὸ ἱερὸν τῶν θεοκαπήλων καὶ χριστεμπόρων,** Βασ.2,976D **χριστέμποροι γὰρ οἱ τοιοῦτοι καὶ οὐ χριστιανοί,** ᾿Ανών. Βl.Χρυσ.8,334,43, ᾿Αντίοχ.᾿Ομιλ.1085Β.

χριστεπώνυμος-ον μσν., μτγν. κ. νεώτ. ἐκκλ. **ὁ** διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ ἐπονομαζόμενος, **ὁ** φέρων τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Χριστοῦ, ὁ χριστιανός : Γρηγέντ.172,11 **χριστεπώνυμος λαός,** Βί.᾿Ιω. Χρυσ. ἐν ASS Μαΐου 2,723F **τὴν χριστεπώνυμον κλῆσιν, - χριστεπώνυμον πλήρωμα** [οἱ χριστιανοί, ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία], **- χριστεπώνυμον ἀκροατήριον** [ἀκροαταὶ χριστιανοί].

χριστήριον (τὸ) λεξ. ἐκκλ. μύρον, λήκυθος μύρου, φιάλη ἀλοιφῆς˙ Σουΐδ. **ἐν λ.** χριστήρια «χριστήρια **δέ,** μεθ' ὧν **ἐχρίοντο οἱ ἱερεῖς τὸ παλαιόν».**

χρίστης (ὁ) (χρίω) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ὁ ἐπιχρίων δι' ἀσβέστου, **ὁ** λευκαίνων διὰ κονίας, **ὁ** κονιατής, σοβατζής˙ ᾿Ησ. «κονιαταί˙ ἀσβεστήριοι καὶ αἱ χρῖσται» [δ.γρ. **χρῖται**] : Θεοφάν.371Α **οἰκοδόμους χιλίους καὶ χρίστας διακοσίους** [διόρθ. Δουκάγγ. ἀντὶ χριστάς].

χριστιανίζω μτγν. κ. μσν. ἐκκλ., ἀόρ. **ἐχριστιάνισα,** ὁμολογῶ, πρεσβεύω τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, εἶμαι χριστιανός : ᾿Ωριγ.Κέλσ.5,236 **τῷ Παύλῳ, ἀκριβῶς τὰ τῶν ᾿Ιουδαίων παιδευθέντι καὶ ὕστερον ἐκ παραδόξου ἐπιφανείας ᾿Ιησοῦ χριστιανίσαντι,** Εὐσ.᾿Εκκλ.᾿Ιστ.1,22 **αἱ τῶν βιβλίων ὑποθέσεις χριστιανίζουσι μὲν τῇ φωνῇ, τοῖς δὲ δόγμασιν ἑλληνίζουσι,** Γρηγ.Ναζ.1,834D **πείσατε οὖν ἡμᾶς ὅτι χριστιανίζετε γνησίως,** Φιλοστόργ. ᾿Εκκλ.᾿Ιστ.2,5,10 **χριστιανίσαι τὸ ἔθνος** (τῶν Ρωμαίων), αὐτ.2,5,12 **τῶν ἐν τῇ Γετικῇ χριστιανιζόντων,** Σωκρ.᾿Εκκλ.᾿Ιστ.7,37 **οἱ ἀκριβῶς χριστιανίζοντες,** Οἰκουμ.8,50 **οἱ τελείως χριστιανίζοντες.**

χριστιανικά ἐπίρρ. δημ. χριστιανικῶς βλ.λ., ὡς ἁρμόζει εἰς χριστιανόν, φιλανθρώπως.

χριστιανικός-ή-ό(ν) μτγν., μσν., νεώτ.κ. δημ.ἐκκλ., ὑπερθ -ώτατος, ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος ἢ ὁ πρέπων εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἢ τοὺς χριστιανούς, ὁ τῶν χριστιανῶν : ᾿Ιουστ.110 **χριστιανικὸν κήρυγμα,** Θεοδώρ.3,1033 **χριστιανικὴ ἀγάπη,** αὐτ.3.659 **χριστιανικὴ προσηγορία,** αὐτ.4,682 **χριστιανικὴ πολιτεία,** αὐτ.4,691 Εὐδοκ.219 **χριστιανικὸς λόγος,** Σολωμ.᾿Εθν.῞Υμν.154,2 **ἐχάθη αἷμα ἀθῷο χριστιανικό,** Καρκθ.Ζητ.57, **- χριστιανικοὶ ναοί, - χριστιανικὴ τέχνη** [ἡ μορφωθεῖσα ἀπὸ τοὺς πρωτοχριστιανικοὺς χρόνους], χρ- **ἀρχαιολογικὴ ἑταιρεία, - χριστιανικὸς σοσιαλισμός˙** κ. ὑπερθ. : ᾿Ανν.Κομν.1,174, Μιχ.᾿Ατταλ. **ἐν** Σάθ.1,15 **καὶ τῆς χριστιανικωτάτης .. παραδόσεως.**

χριστιανικῶς μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. -ά, ἐκκλ. ὡς ἁρμόζει εἰς χριστιανόν: 'Αθανάσ.8ί.'Αντων.1,4, Εὐσ.Εὐαγγ.'Απ.1,10 **χριστιανικῶς, ἀλλ' οὐχὶ 'Ιουδαϊκῶς ἔζησε,** 'Αντιοχ.'Ομιλ.1110D **χριστιανικῶς φερόμενος,** 'Εφραὶμ Λόγ.355.

χριστιανισμός (ὁ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐκκλ. ἡ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἀποκαλυφθεῖσα καὶ πρὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀρρήκτως συνδεδεμένη θρησκεία, ἡ ὁμολογία τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας: Εὐσ.'Εκκλ.'Ιστ.1,22 **ἑλληνίζων χριστιανισμός,** Γρηγ. Νύσσ.3,271 **Χριστιανισμὸς τῆς θείας φύσεως μίμησις· . . ἡ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπαγγελία ἐστὶ τὸ εἰς τὴν ἀρχαίαν εὐκληρίαν ἐπαναχθῆναι τὸν ἄνθρωπον,** αὐτ.1,150 **τί ἐστι χριστιανισμός; θεοῦ ὁμοίωσις κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ἀνθρώπου φύσει,** Γρηγ.Ναζ.Λόγ.4,119Α, αὐτ.3,72C, Βασ.π.Γρηγ. Ναζ.Λογ 20,349 **οὐ προσώποις τὸν χριστιανισμόν, ἀλλὰ πίστει χαρακτηρίζεσθαι,** Βάσ.1,257 **ὃ τὸν χριστιανισμὸν ἀπὸ τῆς 'Ελληνικῆς πλάνης καὶ τῆς 'Ιουδαϊκῆς ἀγνωσίας διίστησιν,** 'Ιω.Χρυσ.'Ομιλ.587 **πολλά ἐστι τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριστιανισμόν, μᾶλλον δὲ πάντων καὶ κρεῖττον ἁπάντων ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη καὶ εἰρήνη,** Μακαρ.'Ομιλ.15,222 **τὸ σημεῖον τοῦ χριστιανισμοῦ τοῦτό ἐστι, τὸ ὄντα τινὰ δόκιμον τοῦ θεοῦ σπουδάζειν λανθάνειν ἀνθρώπους,** Δαμάσκ.Ι 1,470Β, 'Ιγνάτ.Διάκ.'Επιστ.42,21 **ὁ γὰρ χριστιανισμὸς οὐκ εἰς 'Ιουδαϊσμὸν ἐπίστευσε,** Φώτ.'Επιστ 139,19· **2)** νεώτ. κ. δημ. ἐκκλ. τὸ σύνολον τῶν χριστιανῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ χριστιανοσύνη.

χριστιᾰνοδιώκτης (ὁ) μαν. ἐκκλ. ὁ διώκων, καταδιώκων τοὺς χριστιανούς· πρβλ. χριστιανοκατήγορος: Δαμασκ.Ι ἐν 'Επιστ. πρὸς Θεόφ.135.

χριστιᾰνοκατηγορία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ἡ κατηγορία κατὰ τῶν χριστιανῶν: 'Αθανάσ.660,22.

χριστιανοκατηγορικός-ή-όν μσν. ἐκκλ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χριστιανοκατήγορον βλ.λ.: 'Ιωσὴφ Θεσσ.'Ομιλ.1205 **χριστιανοκατηγορικὴ τῶν εἰκονομάχων αἵρεσις.**

χριστιᾰνοκατήγορος (ὁ) μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ὁ κατηγορῶν τοὺς χριστιανούς: 'Αθανάσ.678,24 **ἀνάθεμα ἐκθοῶ χριστιανοκατηγόρῳ παντί,** Γεώργ. Κυπρ.2,618,5, Δαμάσκ.Ι 'Επιστ. πρὸς Θεόφ.135.

χριστιανομάχος (ὁ) νεώτ. ἐκκλ. ὁ μαχόμενος, ὁ ἐχθρὸς τοῦ χριστιανισμοῦ.

χριστιανός (ὁ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ., θηλ. -ή ὁ ἀσπαζόμενος τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὀπαδὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ· Σουΐδ. «χριστιανοί· ἐπὶ Κλαυδίου βασιλέως Ρωμαίων, Πέτρου τοῦ ἀποστόλου χειροτονήσαντος Εὐόδιον ἐν 'Αντιοχείᾳ, μετωνομάσθησαν οἱ πάλαι λεγόμενοι Ναζωραῖοι καὶ Γαλιλαῖοι Χριστιανοί»: ΚΔ Πράξ.11,26 **χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν 'Αντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς,** Λουκ.'Αλέξ.25 **λέγων ἀθέων ἐμπεπλῆσθαι καὶ Χριστιανῶν τὸν Πόντον,** αὐτ.38 **εἴ τις ἄθεος ἢ Χριστιανὸς ἢ 'Επικούρειος ἥκει ἐπίσκοπος τῶν ὀργίων, φευγέτω,** αὐτ.Περεγρ.11 **ὅτε περ καὶ τὴν θαυμαστὴν σοφίαν τῶν Χριστιανῶν ἐξέμαθε περὶ τὴν Παλαιστίνην τοῖς ἱερεῦσι,** αὐτ.Περεγρ.12, 'Ιω.Χρυσ.'Ομιλ.3 **οὕτως ἐν ταῖς πόλεσιν αὕτη πρώτη ὥσπερ στέφανόν τινα θαυμαστὸν τὴν τῶν Χριστιανῶν ἀνεδήσατο προσηγορίαν,** Μακάρ.'Ομιλ.17,256 **οἱ πνευματικοὶ τὸ ἐπουράνιον χρῖσμα χριόμενοι γίνονται Χριστιανοὶ κατὰ χάριν,** Φώτ.Νόμ. 12,2 **ὁ μὴ δοξάζων τὴν ἁγίαν τριάδα ἐν μιᾷ θεότητι ἰσοδύναμον οὐδὲ Χριστιανὸς λέγεται ἀλλ' ἄφρων ἐστὶ καὶ αἱρετικός,** Σολωμ.'Εθν.'Ύμν.68,3 **καὶ τῶν χριστιανῶν τὰ χείλη φωτιὰ ἐφώναζαν,** Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.26,8 **νὰ συναχτοῦν οἱ χριστιανοί, νὰ δώσῃ τὸ χαμπέρι,** - **χριστιανὸς ὀρθόδοξος - διαμαρτυρόμενος - καθολικός·** || νεώτ. κ. δημ. ἐν φρ. **ἂν εἶσαι χριστιανός** (ἂν πιστεύῃς εἰς τὸν Χριστόν, πρὸς Θεοῦ, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ): **ἂν εἶσαι χριστιανός, παῦσε νὰ μὲ βασανίζῃς·** **2)** μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. ἐν ἐπιθ. χρ. -ός-ή-όν ὁ ἁρμόζων, ἐμπρέπων εἰς χριστιανόν, ὁ χριστιανικός: Κλήμ.'Αλ.1,3/7, 'Αθανάσ.2,13, 'Ιγνάτ 680Α, Παλαμ.Περ.Χαιρ.81,5 **πολύθεος εἶμαι, ἀνοιχτὲ μου τὴ χριστιανὴ ἐκκλησία,** Εὐχ. ἐν ΘΛειτ. **χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα·** **3)** νεώτ. κ. δημ. ἐπιεικής, πρᾶος, φιλάνθρωπος: **εἶναι χριστιανός, ἀνίκανος νὰ σὲ βλάψῃ·** **4)** συνήθ. ἐν φρ. δυσφορίας, ὁ ἄνθρωπος: Καρκθ.Ζητ.58 **ἂς εἶναι καλὰ οἱ χριστιανοί, δίκαιο ἔχουν,** Βλαχογ.Παληκ.14 **σήμερα δὲν τρῶτε λάδι, κι αὔριο θὰ γδύσετε τοὺς χριστιανούς,** φρ. **ἄφησέ μας, χριστιανέ μου, νὰ κάνουμε τὴ δουλειά μας, - τί θέλει αὐτὸς ὁ χριστιανός** (ὁ ὀχληρός).

χριστιανοσοσιαλισμός (ὁ) νεώτ. παραφυὰς τῆς σοσιαλιστικῆς δοξασίας συνάπτουσα τὰς κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς ἀντιλήψεις τοῦ σοσιαλισμοῦ πρὸς τὰς ἐν τῇ χριστιανικῇ θρησκείᾳ διδασκαλίας ἰσότητος, **ἀδελφότη**τος, ἀλληλεγγύης καὶ ἀλληλοβοηθείας **τῶν ἀνθρώ**πων.

χριστιανοσοσιαλιστής (ὁ) νεώτ. ὁ ὀπαδὸς τοῦ χριστιανοσοσιαλισμοῦ βλ.λ.: **ὑπερίσχυσαν οἱ χριστιανοσοσιαλισταὶ εἰς τὴν Αὐστρίαν.**

χριστιανοσοσιαλιστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χριστιανοσοσιαλισμόν, ὁ τοῦ χριστιανοσοσιαλισμοῦ βλ.λ.: **ἐνίκησε τὸ χριστιανοσοσιαλιστικὸν κόμμα εἰς τὴν Αὐστρίαν,** - **χριστιανοσοσιαλιστικὴ ἐφημερίς.**

χριστιανοσύνη (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ἡ ἰδιότης τοῦ χριστιανοῦ βλ.λ.· **2)** τὸ σύνολον τῶν ἁπανταχοῦ τῆς γῆς χριστιανῶν, οἱ χριστιανοί: **τὸ Πάσχα εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἑορτὴ τῆς χριστιανοσύνης, - καθ' ἅπασαν τὴν χριστιανοσύνην.**

χριστιᾰνῶς ἐπίρρ. μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ὡς ἁρμόζει εἰς χριστιανόν, χριστιανικῶς: Εὐσ.'Εκκλ.'Ιστ.220.

χριστισονία (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν ὀροβαγχιδῶν, περιλαμβάνον εἴδη παρασιτικῶς ἐνδιαιτώμενα ἐπὶ τῶν ῥιζῶν ἑτέρων φυτῶν.

χριστοβαλίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν ἀποτελοῦν μορφὴν τοῦ διοξιδίου τοῦ πυριτίου.

χριστόγονος-ον μτγν. ἐκκλ. ὁ ἐκ τοῦ Χριστοῦ καταγόμενος, ἢ ἐκπορευόμενος· || τὸ ἀρσ. χριστόγονος ὡς οὐσ.: Κλήμ.'Αλ.'Ύμν.313 **χοροὶ εἰρήνης οἱ χριστόγονοι.**

χριστογρᾰφος-ον μτγν. ἐκκλ. ὁ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ γραφείς: ΚΠορφ.Θεμ.95 **χριστόγραφον ἐπιστόλιον.**

χριστοδίδακτος-ον μτγν. ἐκκλ. ὁ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ διδαχθείς: Μεθόδ.Συμπ.36,4 **χριστοδιδάκτῳ δικαιοσύνῃ.**

χριστοδιώκτης (ὁ) κ. μσν. ἐκκλ. ὁ διώκτης τοῦ Χριστοῦ: Δαμασκ.Ι ἐν 'Επιστ. πρὸς Θεόφ.118 **ὁ Οὐάλης, εἰ καὶ οὐκ ἀποστάτης, ἀλλά γε χριστοδιώκτης καὶ χριστομάχος·** πρβλ. χριστιανοδιώκτης.

χριστοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ὁ ὅμοιος πρὸς τὸν Χριστόν, χριστοείκελος: Διον.'Αρεοπ. 1,244,4, Στουδ.Θεόδ.234Β **ἡ χριστοειδὴς εἰκών,** 'Ανών.8ί.Χρυσ.Β,345,33 **χριστοειδὴς κατάστασις.**

χριστοειδῶς ἐπίρρ. μτγν. ἐκκλ. κατὰ τρόπον χριστοειδῆ βλ.λ.: Διον.'Αρεοπ.295.

χριστοείκελος-ον μσν. ἐκκλ. ὁ ὅμοιος πρὸς τὸν Χριστόν: Μιχ.Μοναχ. ἐν 'Αλλατίῳ 164.

χριστοθεράπευτος-ον μσν. ἐκκλ. ὁ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ θεραπευθείς: Βί.'Ιω.Χρυστ.ἐν ASS Μαΐου 2,729Β **τὴν χριστοθεράπευτον δεξιάν.**

χριστοκάπηλος-ον μτγν. ἐκκλ. ὁ καπηλεύων, ὁ ἐμπορευόμενος τὸν Χριστὸν καὶ τὴν διδασκαλίαν

αὐτοῦ : Γρηγ.Ναζ.178 μηδὲ γενώμεθα χριστοκάπηλοι καὶ χριστέμποροι.

χριστοκῆρυξ-υκος (ὁ) μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ὁ κῆρυξ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀπόστολος : Ἐπιγρ.ΑΠ Ι,106,17 χριστοκηρύκων **τύπους καὶ τοῦ σοφουργοῦ Μιχαὴλ τὴν εἰκόνα,** Γερμ.Εἰκ.438Β **ἀποστολικοὺς ἄνδρας καὶ χριστοκήρυκας.**

χριστοκίνητος-ον μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ὁ κινούμενος ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὁ διατελῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ : Γρηγ.Νύσσ.2,244 **Παῦλος ὁ θεόληπτος νοῦς, ἡ χριστοκίνητος γλῶσσα,** Πισίδ.Γ 617 χριστοκίνητος **στόλος.**

χριστοκτανία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ὁ φόνος τοῦ Χριστοῦ : Βασ.1,549Α **ἐπὶ τὴν χριστοκτονίαν ἐλθόντες,** Ἰω.Χρυσ.Ὁμιλ.2,594, Ἀποστ.Διατ.6,5, Πλαν. ἐν χειρογρ.

χριστοκτόνος-ον μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ὁ ἀποκτείνας τὸν Χριστόν, ὁ χριστοφόνος : Γρηγ.Ναζ.1, 467Β **χριστοκτόνον Πιλᾶτον,** Ἰουλ.76C **χριστοκτόνον μετὰ Πιλᾶτον,** Ἀμφίλ.88Β **ἀπολογεῖται ὑπὲρ χριστοκτόνων,** Ἰω.Χρυσ.2,533.

χριστολάτρης (ὁ) μσν. ἐκκλ. ὁ λατρεύων τὸν Χριστόν, ὁ λάτρης τοῦ Χριστοῦ : Θεοδόσ.Διάκ. Ἀκρ.2,72, Γερμ.Κων)πόλεως 252D **τοῖς χριστολάτραις ἐπιβουλεύων.**

χριστόλεκτος-ον μσν. ἐκκλ. ὁ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ῥηθείς : Θεοφάν.Κερ.785 **χριστόλεκτα** ῥήματα· **2)** ὁ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐκλεχθείς : Στουδ. Θεόδ.1781 **χριστόλεκτος** πληθύς.

χριστόλημπτος-ον μτγν. ἐκκλ. **ὅ.** χριστόληπτος βλ.λ. : Μεθόδ.Συμπ.1,14Β.

χριστόληπτος-ον μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. κ. χρηστόλημπτος (Μεθόδ.Συμπ.1,14Β) ὁ ὑπὸ τοῦ χριστοῦ καταληφθείς, ἐμπνευσθείς : Ἰγνάτ.Διάκ.Ἐπιστ.πρὸς Ἀντίοχ.12 **τὰς χρηστολήπτους παρθένους.**

χριστολογία (ἡ) νεώτ. ἐκκλ. διδασκαλία περὶ τοῦ Χριστοῦ ἀναπτυχθεῖσα ὑπὸ τῶν πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας καὶ καθορισθεῖσα ἐν τοῖς ὅροις τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων.

χριστολύτης (ὁ) μσν. ἐκκλ. ὁ ἐπιχειρῶν νὰ καταλύσῃ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, ἐπίθ. δοθὲν εἰς αἱρετικούς τινας : Δαμασκ.1 1,108C.

χριστομάθεια (ἡ) μσν. ἐκκλ. ἡ ἐξήγησις τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας : Ἰγνάτ.Διάκ.Ἐπιστ.Φιλαδ.8 μηδὲν **κατ' ἐριθείαν πράσσειν, ἀλλὰ κατὰ** χριστομάθειαν (κῶδ. χριστομαθίαν).

χριστομαθία (ἡ) μσν. ἐκκλ. **ὅ.** χριστομάθεια βλ.λ. : Ἰγνάτ.Διάκ.Ἐπιστ.Φιλαδ.8 (κῶδ.).

χριστομανία (ἡ) μσν. ἐκκλ. ἡ κατὰ **τοῦ** Χριστοῦ μανία, ἐχθρότης : Στουδ.Θεόδ.1316.

χριστόμαρτυς-υρος (ὁ) μσν. ἐκκλ. ὁ μαρτυρήσας ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ : ΚΜανασσ.Χρον.6,275 **τῷ θείῳ χριστομάρτυρι.**

χριστομαχία (ἡ) μσν. ἐκκλ. ὁ κατὰ τοῦ Χριστοῦ πόλεμος, ἔχθρα : Φώτ.Ἐπιστ.15 **θέαμα τῆς Ἑλληνικῆς χριστομαχίας μόνης ἄξιον,** αὐτ.157,42.

χριστομάχος-ον μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ὁ μαχόμενος κατὰ τοῦ Χριστοῦ, ὁ πολεμῶν τὸν Χριστόν : Γρηγ.Ναζ.1,346D **ἀλλ' ἧκεν ὑμῖν αὖθις ὁ χριστομάχος βασιλεύς, καὶ τῆς πίστεως τύραννος** (ὁ Ἰουλιανός), Βασ.Ὁμιλ.9,122 **ἀκούεις, ὦ χριστομάχε ;,** αὐτ.15,504 **ποῦ ἡ χριστομάχος γλῶττα ;,** Ἀθανάσ.1,221 **εἰ ἀρνοῦνται (οἱ Ἀρειανοὶ) τὰ γεγραμμένα, .. οἰκείως ἂν καλοῖντο ἄθεοι καὶ χριστομάχοι· οὕτω γὰρ ἑαυτοὺς ἐπωνόμασαν καὶ αὐτοί,** Δαμασκ.1 ἐν Ἐπιστ. πρὸς Θεόφ.135 **ὡς χριστομάχος, ὡς παραβάτης τῶν .. σταυρῶν,** Φώτ.Ἐπιστ.15 **τῶν χριστομάχων Ἰουδαίων.**

χριστομαχῶ-έω μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. μάχομαι κατὰ τοῦ Χριστοῦ, πολεμῶ τὸν Χριστόν : Γρηγ. Νύσσ.2,253C **ὡς ἂν ἐμφραγείη τὰ στόματα τῶν Χριστομαχούντων,** Φώτ.Ἐπιστ.142,1.

χριστομίμητος-ον μσν. ἐκκλ. ὁ μιμούμενος τὸν Χριστόν : Στουδ.Θεόδ.π.Ἀλλατίῳ 405, Θεοφάν. 276C, Νικήτ.Παφλ.38, Θεοδόσ.Διάκ.Ἀκρ.3,22 **τοῖς σοῖς χριστομιμήτοις τρόποις,** Κεδρ.Γεώργ.285.

χριστομιμήτως ἐπίρρ. μσν. ἐκκλ. κατὰ μίμησιν τοῦ Χριστοῦ : Δαμασκ.1 Ἐπιστ.πρὸς Θεόφ.134 **τὸν χριστομιμήτως λέγοντα.**

χριστόμορφος-ον μσν. ἐκκλ. **ὁ παριστῶν, ὁ** ἀπεικονίζων τὴν μορφὴν τοῦ Χριστοῦ : Δαμασκ.1 2,839D **τὰς χριστομόρφους εἰκονογραφίας.**

χριστομύστης (ὁ) λεξ. ἐκκλ. ὁ μεμυημένος **ἐν** τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Χριστοῦ : Θησ.Στέφ.ἐν λ.

χριστοπάτωρ-ορος (ὁ) μτγν. ἐκκλ. ὁ πατὴρ τοῦ Χριστοῦ, ὁ προπάτωρ : Ἐπιφάν.2,268Β **Ἀβραὰμ ὁ χριστοπάτωρ.**

χριστόπιττα (ἡ) δημ. **ὅ.** χριστόψωμο βλ.λ.

χριστοπόθητος-ον μσν. ἐκκλ. ὁ ποθῶν **τὸν** Χριστόν, ὁ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Χριστόν, ὡς ἐπίθ. : Στουδ.Θεόδ.1549 **χριστοπόθητος παρθενών.**

χριστόπολις-εως (ἡ) μτγν. ἐκκλ., γενικ. κ. -**πας, ἡ** πόλις τοῦ Χριστοῦ : Γρηγ.Ναζ.2,105,76 **εἰ δὲ τυπείην λῃσταῖς, μεγάλης ἀπὸ χριστοπόληος.**

χριστοπολῖται (οἱ) μτγν. μσν. ἐκκλ. ὄνομ. ἣν οἱ αἱρετικοὶ Βογόμιλοι **ὅ.** Φουνδαγιάται ἔδιδον εἰς ἑαυτούς : Εὐθάλ.**ἐν Μι.131,45, αὐτ.131,48.**

χριστοπρεπής-οῦς-ές μσν. ἐκκλ. ὁ ἐμπρέπων τῷ Χριστῷ : Νικήτ.Δαυΐδ.Παράφ.Γρηγ.Ναζ.165,5 **χριστοπρεπεῖ ψυχῆς διαθέσει.**

χριστοπρεπῶς ἐπίρρ. μσν. ἐκκλ. κατὰ τὸν τρόπον ἢ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ : Νικήτ.Δαυΐδ.Παράφ.Γρηγ.Ναζ.117,30.

χριστοπύρσευτος-ον μτγν. ἐκκλ. ὁ ἐκ τοῦ Χριστοῦ πυρσευόμενος βλ.λ. : Ἐπιφάν.ἐνΜι.98,1328.

Χριστός (ὁ) (κτ.μτφρ. τοῦ ἑβρ.Μεσσιάχ- Μεσσίας) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κεχρισμένος Σωτήρ, ὄνομα **τοῦ** θεανθρώπου ἱδρυτοῦ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας : ΚΔ Ματθ.1,16 **ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός,** αὐτ. Ρωμ 8,9 αὐτ.Κορινθ.2,1,19 ὁ τοῦ **Θεοῦ** υἱὸς Ἰησοῦς **Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν κηρυχθείς,** Ἰω.Χρυσ.Ὁμιλ.10, 302· ‖ δημ. φρ. **ἐτράβηξα τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ** (ἐβασανίσθην, κατεταλαιπωρήθην)· **ὁμ. τὸν ἔκαμα Χριστό** (τὸν καθικέτευσα, ἔπεσα στὰ γόνατά του)· **2)** δημ. κτ. γενικ. **τοῦ Χριστοῦ ἢ** μ. **Χριστοῦ** ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων : ΜΜ **πῶς θὰ κάμωμε Χριστοῦ, τὸ χρόνο τὸν ἐφετινό, - θὰ ἔλθω** τοῦ **Χριστοῦ·** **3)** νεώτ. **Χριστοῦ** τάγμα ἐκκλησιαστικὸν τάγμα ἱδρυθὲν ἐν Πορτογαλίᾳ· **4) Χριστὸς πάσχων** τίτλος βυζαντ. δράματος.

χριστός-ή-όν (χρίω) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ὃν δύναταί τις νὰ ἀλείφῃ ἐπί τινος, **ὁ** χρησιμεύων ὡς ἀλοιφὴ ἢ μύρον : Αἰσχ.Πρ.480 **οὐκ ἦν ἀλέξημ' οὐδέν, οὔτε βρώσιμον, οὐ χριστόν, οὐ πιστόν,** Εὐρ.Ἱππ.516 πότερα **δὲ χριστὸν ἢ ποτὸν τὸ φάρμακον ;,** ΠΔ Λευϊτ.21,10 **ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τοῦ ἐπικεχυμένου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐλαίου τοῦ χριστοῦ** (τοῦ χρίσματος), Δίων Χρ.663 **οὐχ ὑπὸ φαρμάκων χριστῶν ἢ** πατῶν, Ἀρτεμίδ.Δαλδ.4,24 **χριστὰ ἢ ἐπίπλαστα,** Σχόλ.Θεόκρ.11,1 **τῶν φαρμάκων τὰ μὲν χριστά, ἤγουν ἅπερ χριόμεθα εἰς θεραπείαν,** αὐτ.Ἰλ.Δ 191 **ἐπίπαστα, ὡς ἐπὶ Μενελάῳ,** χριστά, **ἰοὺς χρίεσθαι,** πότιμα, **ὡς ἐπὶ Ἑλένης·** **2)** μτγν. κ. νεώτ. ἐκκλ. συνήθ. **ἐπὶ** τῶν βασιλέων **καὶ** ἀρχιερέων τοῦ Ἰσραήλ, ὁ κεχρισμένος, ὁ λαβὼν τὸ χρῖσμα : Σουΐδ. **«χριστὸς καὶ ὁ κεχρισμένος ἐν ἐλαίῳ»·** ΠΔ Ψαλμ.104,15 **μὴ ἅψησθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε,** αὐτ.Ἠσ. 45,1 **οὕτω λέγει κύριος ὁ θεὸς τῷ χριστῷ μου Κύρῳ,** Θεοφύλ.Σ εἰς ΚΔ Ματθ.1,4 **χριστοὶ ἐλέγοντο οἱ βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς· ἐχρίοντο γὰρ τῷ ἁγίῳ ἐλαίῳ τῷ ἀπὸ τοῦ κέρατος τοῦ ἐπιτιθεμέ-**

νου τῇ κεφαλῇ ἀναβλύζοντι˙ 2) συνεκδ. ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀγαπώμενος, ὁ θεοσεβής, ὁ ἐνάρετος : Εὐσ.Εὐαγγ.᾿Απ.1,9 χριστοὺς ἐκείνους τοὺς πρὸς Μωσέως θεοφιλεῖς, ὥσπερ οὖν ἡμᾶς Χριστιανούς, εὕροις ἂν κεκλημένους, Γρηγ.Ναζ.21,378 χριστοὺς οἶδε καλεῖν ἡ γραφὴ τοὺς ζῶντας κατὰ Χριστόν, Θεοδώρ. Ψαλμ.819 χριστοὺς προσαγορεύει οὐχ ὡς ἐλαίῳ κεχρισμένους, ἀλλ᾿ ὡς ἐκλεκτοὺς γενομένους˙ 3) τὸ ὁρσ. Χριστὸς ὡς οὐσ. βλ.λ.

χριστοσεβής-οῦς-ές μτγν. ἐκκλ. ὁ σεβόμενος τὸν Χριστόν : ᾿Απολλιν.Λ μτφρ.Ψαλμ.164.

χριστοσημείωτος-ον μτγν., μσν. ἐκκλ. ὁ ἐφ᾿ οὗ εἶναι τὸ σημεῖον τοῦ Χριστοῦ, ὁ σταυρός : ᾿Εκλογὴ Νόμων 13 χριστοσημείωτον ποίμνιον.

χριστοσφράγιστος-ον μσν. ἐκκλ. ὁ ἐφ᾿ οὗ εἶναι τεθειμένη ἡ σφραγὶς τοῦ Χριστοῦ : Στουδ. Θεόδ.949 χριστοσφράγιστος ἔπαυλις.

χριστοτελεστής-οῦς-ές μσν. λεξ. ἐκκλ. ὁ χριστομύστης βλ.λ. : Θησ. Στεφ.ἐν λ.

χριστοτερπής-οῦς-ές μσν. ἐκκλ. ὁ τερπόμενος ἐν Χριστῷ : Δαμασκ.13,825A.

χριστότης-ητος (ἡ) μσν. ἐκκλ. ἡ φύσις τοῦ Χριστοῦ : Δαμασκ.11,207C.

χριστοτόκος (ἡ) (τίκτω) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ἡ τεκοῦσα τὸν Χριστόν, ἡ Θεοτόκος, ἡ Θεομήτωρ, ὀνομ. δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου εἰς τὴν Θεοτόκον ἢ Θεομήτορα : ᾿Αθανάσ.2,412F ἐγὼ δὲ λέγω καὶ χριστοτόκον καὶ κυριοτόκον.. τὴν ἁγίαν παρθένον, Εὐάγρ.3,12, Θεοδώρ.Αἱρέσ. 4,12 πρῶτον τῆς καινοτομίας ἐγχείρημα τὸ μὴ δεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον, τὴν τὸν Θεοῦ λόγον τεκοῦσαν, ἐξ αὐτῆς σάρκα λαβόντα, θεοτόκον ὁμολογεῖν, χριστοτόκον δὲ μόνον, Δαμασκ.13,12 χριστοτόκον δὲ οὐδαμῶς φαμὲν τὴν ἁγίαν παρθένον, διότι ἐπ᾿ ἀναιρέσει τῆς θεοτόκος φωνῆς ὁ μιαρὸς καὶ βδελυρὸς καὶ Ἰουδαιόφρων Νεστόριος . . ταύτην τὴν προσηγορίαν ἐξεύρατο ὡς ἐπηρεαζομένην, Θεωριανοῦ Ἔκθεσις 94.

χριστοτρικλῖνον (τὸ) ᾿Επιγρ. ἡ τράπεζα, τὸ τρίκλινον τοῦ Χριστοῦ : ΑΠ 1,106,14 (ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ Μαζαρινοῦ) ὅθεν καλοῦμεν χριστοτρίκλινον νέον τὸν πρὶν λαχόντα κλήσεως χρυσωνύμου (δόμον).

χριστοτριπόθητος-ον μσν. ἐκκλ. ἐπὶ τῆς ἐξουσίας, ἡ ὑπὸ τῶν χριστῶν βλ.λ.2) λίαν ποθητή, ἀγαστή : Βαλσ.10,20 χριστοτριπόθητον .. κράτος (πιθ. χριστοτρισπόθητον).

χριστούγεννα (τὰ) (Χριστοῦ γέννα) νεώτ. κ. δημ. ἡ ἑορτὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ : ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων, δ. κάλανδα Χριστούγεννα, πρωτάγεννα, πρώτη γιορτὴ τοῦ κόσμου˙ κ. κτ. γενικ. : Πολίτ.᾿Εκλ.Τραγ.3,5 τοῦ Χριστουγέννου γιὰ κηρί, καὶ τοῦ Βαγιοῦ γιὰ βάγια | καὶ τῆς Λαμπρῆς τὴν Κυριακὴ γιὰ τὸ Χριστὸς ἀνέστη˙ ‖ συνεκδ. ἑορταὶ τῶν Χριστουγέννων τὸ σύνολον τῶν ἑορτῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς βαπτίσεως αὐτοῦ, τῶν Θεοφανίων, - διακοπαὶ τῶν Χριστουγέννων (αἱ διακοπαὶ τῶν σχολείων καὶ τῶν δικαστηρίων κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο)˙ 2) τὰ κάλανδα, τὰ καλήμερα τὰ ψαλλόμενα ὑπὸ παίδων τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως : τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς θὰ βγοῦν νὰ ποῦν τὰ Χριστούγεννα.

χριστουγεννιάτικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ Χριστούγεννα, ὁ κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων γινόμενος : Χριστουγεννιάτικα δῶρα, - Χριστουγεννιάτικη ἐκδρομή˙ ‖ κ. ἐπίρρ. -α κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων : χριστουγεννιάτικα θὰ δουλεύω;

χριστοφίτης (ὁ) νεώτ. ἰσόμορφος παράμειξις θειούχου ψευδαργύρου καὶ θειούχου σιδήρου.

Χριστούλης (ὁ) δημ. ὑποκορ. τοῦ Χριστός, συνήθ. ἐν ἐπιφων. ἢ εἰς φρς πρὸς μικροὺς παῖδας : ὁ Χριστούλης θὰ σὲ γιατρέψῃ, παιδάκι μου, - ἄχ κάηκα, Χριστούλη μου.

χριστοφόνος-ον μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ὁ φονεύσας τὸν Χριστόν : Βασ.3,21B τὸν Στέφανον τοῖς λίθοις ἔβαλλον οἱ χριστοφόνοι, ᾿Ιγνάτ.Διάκ. ᾿Επιστ.Φιλαδ.6 τῶν χριστοφόνων ᾿Ιουδαίων.

χριστοφόντης (ὁ) μτγν ἐκκλ. ὁ χριστοφόνος : Γρηγ.Ναζ.2,24D ὃν χριστοφόντης ἐξελίκμησεν χόλος.

χριστοφόρος-ον μτγν. κ. μσν. ἐκκλ. ἐπίθ. τῆς Βηθλεέμ, ὁ φέρων, ὁ γεννήσας τὸν Χριστόν : Γρηγ. Ναζ.ΑΠ 8,21 τυτθὴ καὶ Βηθλέμ, ἔμπα δὲ χριστοφόρος˙ 2) ὁ φέρων τὸν Χριστὸν ἐν τῇ καρδίᾳ του, ὁ χριστιανός : Γρηγ.Ναζ.ΑΠ 8,29 Νόννα . . χριστοφόρος, σταυροῖο λάτρις, ᾿Αθανάσ.1,6 ὁ χριστοφόρος ἀνήρ, ὁ μακάριος Παῦλος, αὐτ.1,594 οἱ φιλόχριστοι καὶ χριστοφόροι, ᾿Ιω.Χρυσ.1,2B, ᾿Ιγνάτ.Διάκ.᾿Επιστ. πρὸς ᾿Εφ.9 ἐστὲ οὖν . . πάντες χριστοφόροι, Νικήτ.Δαυῒδ Παράφρ.εἰς Γρηγ.Ναζ. 96,18 χριστοφόρος ψυχή.

χριστοφορῶ-έω μσν. ἐκκλ. φέρω τὸν Χριστόν : Στουδ Θεόδ 444,1316.

χριστόψαρο (τὸ) δημ. ὁ ἰχθὺς ζεύς, ὁ σαμπιέρρος.

χριστόψωμο (τὸ) δημ. ἄρτος ἐπιμελεστέρας κατασκευῆς χάριν τῶν Χριστουγέννων, χριστόπιττα.

χρίστυβρις-εως (ὁ) μσν. ἐκκλ., κτ. κλητ. χρίστυβρι, ὁ ὑβριστὴς τοῦ Χριστοῦ : Στουδ.Θεόδ.444.

χριστώνητος-ον μσν. ἐκκλ. ὁ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ὠνηθείς, ἀγορασθείς : Πράξ.Βάκχου Νεωτ.108.

χριστωνῦμία (ἡ) μσν. ἐκκλ. ὄνομα ληφθὲν ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ : Πρόδρ.6,817, αὐτ.8,140.

χριστώνῦμος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ὁ ὀνομασθεὶς ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ : ῾Ηρωδιαν.᾿Επιμ.203, Δαμασκ.11,362 τῆς χριστωνύμου ἐκκλησίας, ᾿Ιγνάτ.Διάκ.᾿Επιστ. πρὸς Ρωμ.363 ἐκκλησία . . χριστώνυμος, πατρώνυμος, Φώτ ᾿Επιστ. 19,25 ὁ χριστώνυμος λαός, Ζαλοκ.43,7 τῶν . . συνόρων πλησίον ἡ χριστώνυμος κλαίει φυλή.

χριστωνῦμῶ-έω μτγν. ἐκκλ. φέρω τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ : ῾Ηρωδιαν.᾿Επιμ.203.

χρίτης (ὁ) ἄ. χρίστης βλ.λ.˙ ῾Ησ. «κονιαταί˙ ἀσβεστήριοι˙ καὶ οἱ χρῖται».

χρίφον (τὸ) πάπ. κ. χρῖφος (ὁ) τὸ ἄχυρον : χρίφου σιτινοῦ˙ πρβλ. χρῖρον.

χρίω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. χρίζω, ἐπ. παρατ. χρῖον (᾿Ιλ.Ψ 186), μέλλ. χρίσω (Εὐρ.Μήδ 787, ΠΔ Βασ.1,9,16), μέσ. μέλλ. χρίσομαι (᾿Οδ.Ζ 220) κ παθ. μέλλ. χρισθήσομαι, ἀόρ. ἔχρισα (᾿Οδ.Γ 466, Εὐρ. Μήδ.634, ΠΔ ᾿Αρ.35,25) κ. ἐπ. χρῖσα (῞Υμν.᾿Αφρ.61) κ. μέσ. ἀόρ. ἐχρισάμην (᾿Οδ.Ζ 96, ᾿Ανακρ.π.᾿Αθήν. 15,687E, Πλούτ.᾿Αγησ.34) κ. παθ. ἀόρ. ἐχρίσθην (Αἰσχ.Πρ.675) κ. δημ. (ἐ)χρίστηκα, παρακ. κέχρικα (ΠΔ Βασ.1,10,1) κ. παθ. παρακ. κέχρι(σ)μαι (῾Ηρ.4, 189, Ξεν.ΚΠ 7,5,22, ΠΔ Βασ.2,5,17) κ. δημ. ἐν μτχ. χρισμένος, παθ. ὑπερσυντ. ἐκεχρί(σ)μην (Ξεν.ΚΠ 7,1,2)˙ ΕΜ 814,40 «χρείω˙ τὸ χρησμοδοτῶ διὰ διφθόγγου . . χρίω δὲ τὸ ἀλείφω διὰ τοῦ ι», ΑΒ 46, 18 «κεχρίσθαι σκορπίῳ˙ ἀντὶ τοῦ πεπληγέναι ὑπὸ σκορπίου, καὶ σὺν τῇ προθέσει ἐγκεχρίσθαι. Διαφέρει τῇ γραφῇ τὸ πεπλῆχθαί τε καὶ ὑπ᾿ ἐλαίου κεχρεῖσθαι˙ τὸ μὲν γὰρ ὑπὸ ἐλαίου διὰ τῆς ει διφθόγγου, τὸ δὲ κεχρίσθαι, τὸ σημαῖνον τὸ πεπλῆχθαι διὰ τοῦ ι πανταχοῦ»˙ ἐπιτρίβω, ἐπαλείφω δι᾿ εὐώδους μύρου ἢ ἐλαίου κττ., οἷον π. ῞Ομ. μετὰ τὸ λουτρόν : ᾿Ιλ.Π 670, αὐτ.Ψ 186 ῥοδόεντι δὲ . . χρῖεν ἐλαίῳ ἀμβροσίῳ, ᾿Οδ.Γ 466 ἐπεὶ λοῦσέν τε καὶ ἔχρισεν λίπ᾿ ἐλαίῳ, ῞Υμν.᾿Αφρ 61 Χάριτες λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ ἀμβρότῳ, Σοφ Τρ 675 τ᾿ γὰρ τὸν ἐνδυτῆρα πέπλον ἀρτίως ἔχριον ὁ

οἰὸς εὐέρου πόκῳ, τοῦτ' ἠφάνισται διάβορον πρὸς οὐδενὸς τῶν ἔνδον, Λουκ.Ὄν.13 ἐδεόμην τότε τῆς παλαίστρας πτερῶσαι κἀμὲ καὶ χρίσασαν ἐξ ἐκείνου τοῦ φαρμάκου ἐᾶσαι πέτεσθαί με· κ. μτφ. : Εὐρ.Μήδ.634 ἐπ' ἐμοὶ χρυσέων τόξων ἐφείης ἱμέρῳ χρίσασ' ἄφυκτον οἰστόν, αὐτ. Μήδ.789 τοιοῖσδε χρίσω φαρμάκοις δωρήματα· κ. παθ. : Ἡρ.3,124 τὸν πατέρα .. λοῦσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ Διός, χρίεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, αὐτ. Μάγν.Λυδοὶ 1 βακκάριδι κεχρισμένος, Εὔβουλ. Στεφανόπ.1 συκαμίνῳ τὰς γνάθους κεχριμέναι· κ. μτφ. : Ἀριστφ.ἀπ.231 Σοφοκλέους τοῦ μέλιτι κεχριμένου· ‖ κ. μέσ. ἀλείφω ἐμαυτόν, ἀλείφομαι : Ὀδ.Ζ 96 αἱ δὲ λοεσσάμεναι καὶ χρισάμεναι λίπ' ἐλαίῳ, αὐτ.Σ 193 οἵῳ περ ἐυστέφανος Κυθέρεια χρίεται, Ἡσίοδ.Ἔργ.523, Πίνδ.Π 4,395 σὺν δ' ἐλαίῳ φαρμακώσαισ' ἀντίτομα στερεᾶν ὀδυνᾶν δῶκε χρίεσθαι, Ἀνακρ.π.Ἀθήν.15,687E στήθεα χρισάμενος μύρῳ, Πλούτ.Ἀγησ.34 λίπα χρισάμενος τὸ σῶμα, Ἀριστείδ.Λόγ.1,280,9 ὅτι οὐ λουσαίμην, ἀλλὰ χρισαίμην, αὐτ.1,307,4, Λουκ. Ὄν.12 ἐκ τούτου λαβοῦσα χρίεται ὅλη (ἐλαίου), Δίων Χρ.1,675 ποίῳ χρισάμενος φαρμάκῳ· ‖ κ. μτ. αἰτ. πράγμ., ἀλείφω τι, οἷον διὰ δηλητηρίου πρὸς ἰδίαν μου χρῆσιν : Ὀδ.Α 262 ὄφρα οἱ εἴη ἰοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας· **2)** μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἀσκῶν ἱερατικὰ καθήκοντα ἀλείφω διὰ μύρου βασιλέα κατὰ τὴν στέψιν του ἢ ἄρχοντα ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ καθαγιάζων οὕτως αὐτόν : ΠΔ Βασ.1, 9,16 χρίσεις αὐτὸν εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαόν μου, αὐτ.1,10,1 ὅτι κέχρικέ σε κύριος εἰς ἄρχοντα, αὐτ.2,5,3 χρίουσι τὸν βασιλέα Δαβὶδ ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ, αὐτ.3,19,16 τὸν Ἐλισσαιὲ χρίσεις εἰς προφήτην, αὐτ.Ἀρ.35,25 ὁ ἱερεύς, ὃν ἔχρισαν αὐτὸν ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ, αὐτ.Κριτ.9,15· κ. μτ. διπλῆς αἰτ. : ΚΔ Ἑβρ.1,9 διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως· κ. παθ. : ΠΔ Βασ 2,5,17 κέχρισται Δαβὶδ βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραήλ· μτγν., μσν. κ.νεώτ. ἐκκλ. ἐπὶ ἱερέως, ἀλείφω διὰ τοῦ ἁγίου μύρου νεοφώτιστον μετὰ τὸ βάπτισμα· **3)** νεώτ. κτ. ἐπέκτ. ἀναγνωρίζω ἐπισήμως, ἰδίᾳ ὑποψήφιον ὡς ἐκπροσωποῦντα τὰς ἰδέας ὡρισμένου κόμματος, παρέχω τὸ χρῖσμα, ἀναγορεύω, ἀνακηρύττω· κ. παθ. : ἐχρίσθη ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος· **4)** κ. δημ. ἀλείφω διὰ χρώματος ἢ δι' ἄλλης ὕλης : Γεωπ.10,84,5 τῆς .. βοτάνης τοῦ ὀποῦ τὰ πρέμνα χρίσαντες τῶν φυτῶν, Σουΐδ. ἐν λ. Θέσπις χρίσας τὸ πρόσωπον ψιμυθίῳ· κ. παθ. : Ἡρ.4,189 Αἰγέας .. κεχριμένας ἐρευθεδάνῳ, αὐτ.4,195 πτεροῖσι ὀρνίθων κεχριμένοισι πίσσῃ, Ξεν.ΚΠ 7,1,2 τὰ μὲν ἄλλα ἐκέχριστο τῷ χρυσοειδεῖ χρώματι, αὐτ.7,5,22 ἀσφάλτῳ κεχρισμέναι (δ.γρ. κεχριμέναι)· ‖ κ. μέσ. : Ἡρ.4,191 τὸ δὲ σῶμα χρίονται μίλτῳ, Περικτ.π.Στοβ.Ἀνθ.488,2 οὐδ' ἀλείφεται .. οὐδὲ χρίσεται πρόσωπον λευκαίνουσα ἢ ἐρυθραίνουσα τοῦτο· **5)** ἰδίᾳ ἐπιχρίω διὰ κονιάματος, ἀσβεστώνω, σουβαντίζω· Ἡσ. «κέχρικεν· ἐκονίασεν» : Γεωπ.14,6,1 κατασκευάζειν χρὴ οἶκον περιστερῶν .. καὶ τοῦτον χρίειν ἐπιμελῶς· **6)** δημ. ἀλείφω διὰ γαλακτώματος ἀσβέστου, ἀσπρίζω, μπαντανεύω : εἶναι Χριστούγεννα καὶ θὰ χρίσωμε τὸ σπίτι· **7)** δημ. κηλιδῶ, λερώνω, κάνω κηλῖδες· παθ. : ἐπῆγε στὸ λιτρουβειὸ καὶ χρίστηκε· **8)** βλάπτω ἐλαφρῶς τὴν ἐπιδερμίδα, νύττω, κεντῶ : Αἰσχ.Πρ.567 χρίει τις αὖ με τὴν τάλαιναν οἶστρος, αὐτ.Πρ.598 θεόσυτόν τε νόσον ὠνόμασας ἃ μαραίνει με χρίουσα κέντροις, αὐτ.Πρ.880 οἴστρου δ' ἄρδις χρίει μ' ἄπυρος· κ. παθ. : αὐτ.Πρ.675 ὀξυστόμῳ μύωπι χρισθεῖσ' ἐμμανεῖ σκιρτήματι· **9)** ρηματ.π. χρῖσις, χρῖσμα, χρῖμα, χριστός, χριστέον, χρίστης.

Χρόα (ἡ) ἀττ. μτγν. τ. τοῦ χροιά βλ.λ.

χρόα αἰτ. ἑτερόκλ. τοῦ χρώς βλ.λ.

χροακός-ή-όν μσν. ἁ. χροιακός βλ.λ. ; Ἀχμ.Ὀνειροκρ.198,38 ἐν χροακοῖς ὑποστρώμασι.

χροανθής-οῦς-ές κ. χροιανθής ὁ ἔχων ἀνθηρὰν χροιάν, χρῶμα· Ἡσ. «χροανθές· εὐφεγγές».

χροΐ δοτ. ἑτεροκλ. τοῦ χρώς βλ.λ.

χροιά (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., ἐπ. κ. ἰων. χροιή, ἀττ. κ. χρόα (ἀείποτε π. Πλάτ.) ἡ ἐπιφάνεια σώματός τινος, ἰδίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου, ἡ ἐπιδερμίς, τὸ δέρμα, ὁθ. καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα· Ἡσ. «χρόα· τὸ σῶμα, ἢ χρῶτα» : Ἰλ.Ξ 164 εἴ πως ἱμείραιτο παραδραθέειν φιλότητι ᾗ χροιῇ (σχόλ. τῷ ἰδίῳ αὐτῆς χρωτί»), Θέογν.1011 κατὰ χροιὴν ῥέει ἱδρώς, Ἀριστλ.Πλ.1020 ὄζειν τε τῆς χρόας ἔφασκεν ἡδύ με (κῶδ. χροιᾶς), Πλούτ.Ἠθ.966F ἡ βαφὴ τῆς χρόας ἐνάερον καὶ ἀχλυώδη ποιοῦσα τὴν ἐπιφάνειαν, Καλλιγ.Θάν Βλ.97 ἐρύθημα αἰδοῦς ἐπεχύθη ἐπὶ τῆς ἁπαλῆς χροιᾶς της· **2)** π. Πυθαγ. ἡ ἐπιφάνεια, τὸ ὅριον ἑκάστου σώματος· Ἡσ. «χροιά· ἐπιφάνεια» : Πλούτ.Ἠθ.883C οἱ Πυθαγορικοὶ χροιὰν ἐκάλουν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, Θεολ. Ἀριθμ.18,11 ἴδιον τοῦ διδασκάλου τούτου τὰς ἐπιφανείας, ἃς δὴ χροιὰς ἔφασκον, γεωμετρίαν περαίνουσαν ὀνομάζειν εἶναι (Πυθαγόρου), αὐτ. 10,18 διὰ τῆς .. λεγομένης χροιᾶς· **3)** ἡ ἐπιφάνεια ὥς τι κεχρωματισμένον, τὸ χρῶμα, ὁ χρωματισμὸς ὑφ' ὃν ἐμφανίζεται σῶμά τι· Σχόλ.Λιβαν. Λόγ.59,102 «χρόα καὶ χροιὰ αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ χρώματος, χρῶμα δὲ κυρίως τὸ μετὰ τῆς ὕλης οἷον ὦχρα, κιννάβαρι» : Θέογν.451 τοῦ χροιῆς καθύπερθε μέλας οὐχ ἅπτεται ἰὸς οὐδ' εὐρώς, Αἰσχ.Πρ.493 χροιὰ τίνα ἔχοντ' ἂν εἴη δαίμοσιν πρὸς ἡδονήν, Εὐρ.Κύκλ.517, Πλάτ.Μέν.76D ἔστι .. χρόα ἀπορροὴ σχημάτων ὄψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός, Ἀριστλ.Αἰσθ.3,15, αὐτ.Χρωμ.3,14 αἱ χρόαι ἅπασαι μεμιγμέναι ἐκ τριῶν, τοῦ φωτός, καὶ δι' ὧν φαίνεται τὸ φῶς, καὶ τῶν ὑποκειμένων χρωμάτων, Πλούτ.Ἠθ.590C νήσους δὲ λαμπομένας μαλακῷ πυρὶ κατ' ἀλλήλων ἐξαμειβούσας ἄλλην ἄλλοτε χρόαν, - ἡ χροιὰ τοῦ μαρμάρου - τοῦ κεράμου· ‖ ἰδίᾳ τὸ χρῶμα τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιδερμίδος, τοῦ δέρματος : Αἰσχ.Πρ.23 σταθευτὸς δ' ἡλίου φοίβῃ φλογὶ χροιᾶς ἀμείψεις ἄνθος, Εὐρ.Βάκχ.457 λευκὴν δὲ χροιὰν ἐκ παρασκευῆς ἔχεις, αὐτ.Μήδ.1168 χροιὰν ἀλλάξασα, αὐτ.Ὀρ.1318 χρόᾳ ἀδήλῳ τῶν δεδραμένων πέρι, Ἀριστφ.Νεφ.1012 ἕξεις ἀεὶ στῆθος λιπαρόν, χροιὰν λευκήν, Κωμ.Ἀδέσπ.956 χρόαν δὲ τὴν σὴν ἥλιος λάμπων φλογὶ αἰγυπτιώσει, Πλάτ.Συμπ.196A χρόας δὲ κάλλος ἡ κατ' ἄνθη δίαιτα τοῦ θεοῦ σημαίνει, ΠΔ Μακκ.2,3,16 ἡ γὰρ ὄψις καὶ τὸ τῆς χροιᾶς παρηλλαγμένον ἐνέφαινε τὴν κατὰ ψυχὴν ἀγωνίαν, Πλούτ.Ἠθ.449A δακρύοις ἐλεγχόμενοι καὶ τρόμοις καὶ χρόας μεταβολαῖς, αὐτ. Κικ.39 πολλὰς ἱέναι χρόας ἐπὶ τοῦ προσώπου τὸν Καίσαρα, Λουκ.Μισθ.Συν.42 ὁ δὲ πολλὰ τὸν ἄθλιον καταγυμνάσας τελευτῶν ἐγχειρισάτω αὐτὸν τῷ Γήρᾳ ἤδη ὑπονοσοῦντα καὶ τετραμμένον τὴν χρόαν, αὐτ.Ἀλεξ.3 λευκὸς τὴν χρόαν, Ἀλέξ. Ἀφρ.Πρ.1,2 αἱ γὰρ πολιαὶ μιμοῦνται τοῦ γεννήσαντος φλέγματος τὴν χροιάν, Θεσφύλ.Σ Ἐπιστ. 15 ἡ δὲ χροιὰ τοῦ σώματος οὔτε πρὸς τὸ θηλυπρεπὲς ἐλευκαίνετο, οὔτε πρὸς τὸ μελάντερον κατεσκίαστο· **4)** μτγν. κ. νεώτ. μουσ. τὸ διάφορον ποιὸν τοῦ ἤχου, τὸ ἐπιτρέπον νὰ διακρίνωμεν ἀπ' ἀλλήλων δύο ἢ περισσοτέρους φθόγγους τῆς αὐτῆς ὀξύτητος καὶ τῆς αὐτῆς ἐντάσεως, ἀλλὰ διαφόρου προελεύσεως : Πλούτ.Ἠθ.1143E περὶ μὲν τῆς χρόας διεφέροντο, περὶ δὲ τοῦ μίαν εἶναι .. τὴν ἁρμονίαν σχεδὸν πάντες συνεφώνουν· **5)** νεώτ. μτφ. ὁ χαρακτήρ : οἱ λόγοι του εἶχον χροιὰν ἀπειλῆς, - πολιτικὴ χροιά.

χροιακός-ή-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ., μσν. κ. χροακός ('Αχμ.'Ονειροκρ.198,38) ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χροιάν, ὁ ἔχων χροιάν, χρῶμα, ὁ κεχρωματισμένος : 'Ηράφ.ἐν Notices I,238 **χροιακὸς οἶνος,** 'Ανδρ.Κρ I,45· **2)** μσν. ὁ ποικίλος : ΨΚωδιν.178,8 **μαρμάρων ὀρθῶν χροιακῶν.**

χροιανθής-οῦς-ές ἀ. χροανθὴς βλ.λ.

χροΐδιον (τὸ) μσν. πλαστὴ χροιά, χρῶμα κίβδηλον : Συμ.Θαυμ.π.Δαμασκ.I I,386A.

χροΐζω ποι. τ. τοῦ χρώζω, δωρ. μέσ. μέλλ. **χροϊξοῦμαι** (Θεόκρ.10,18), ποι. μτχ. παθ. ἀόρ. **χροιισθεὶς** (Νίκ.ἀπ.2,26), ἐγγίζω τὴν ἐπιφάνειαν σώματός τινος, δθ. φαύω, ἐγγίζω : Πίνδ.ἀπ.104, Εὐρ. 'Ηρακλ.915 **"Ηβας ἐρατὸν λέχος χροΐζει·** **2)** μέσ. ἐπὶ γυναικός, ἐγγίζω τινά, ὠθούμενος ἐγγύτατα πρὸς αὐτόν, σῶμα μὲ σῶμα, συγκοιμώμενος αὐτῷ, συνευρίσκομαι, συνουσιάζομαι : Θεόκρ.10,18 **μάντις τοι τὰν νύκτα χροϊξεῖθ' ἁ καλαμαία** (σχόλ. «συγκοιμηθήσεται»)· **3)** χρωματίζω, βάπτω : 'Επιφάν.I,452C· κ. παθ. χρωματίζομαι, ἰδ. ζωηρῶς ἢ εὐαρέστως, παίρνω χρῶμα· 'Ησ. «χροϊζόμενον· λαμπρυνόμενον» : Νίκ.ἀπ.2,26 **κάλυκες .. κρόκῳ χροιισθεῖσαι,** 'Επιφάν.I,889D **ἐν δ' ἀμπέλῳ οἶνος ἡδὺς χροΐζεται·** **4)** ρηματ.π. χρόϊσις, χροϊσμός.

χροιίζω ποι. ἀντὶ χροΐζω βλ.λ., μτχ. παθ. ἀόρ. χροιισθεὶς : Νίκ.ἀπ.2,26.

χρόϊσις-εως (ἡ) (χροΐζω) γλωσσ. κ. **χροϊσμὸς** ἡ χρωμάτισις, ὁ χρωματισμός.

χροϊσμός (ὁ) (χροΐζω) γλωσσ. ἡ χρόϊσις βλ.λ.

χροιῶ-έω μτγν. μτ. αἰτ., ἀόρ. **χροίησα,** δίδω μορφήν, ὄψιν, μορφώνω, χρωματίζω : Γρηγ.Ναζ. 2,151D **τίς πρῶτος χροίησε Θεοῦ πλάσιν ; ὡς ἀπόλοιτο, πρῶτος ἀναιδείην χρώμασιν ἐγκεράσας.**

χρόμαδος (ὁ) (συγγ. τοῦ χρεμετίζω) ψόφος τριγμοῦ, κρότος· 'Ησ. «χρόμαδος· κρότος, ψόφος», Κύριλλ. «χρόμαδος· ὁ κτύπος» : 'Ιλ.Ψ 688 **δεινὸς δὲ χρόμαδος γενύων γένετ', ἔρρεε δ' ἱδρὼς** (σχόλ. «ὠνοματοποίησε τὸν ψόφον· ἅμα γὰρ καὶ τρίζουσιν οἱ πύκται, ἐπάγοντες τὰς πληγάς»).

χρόμη (ἡ) 'Ησ. «φρυαγμός, ὁρμή, θράσος» **2)** 'Ησ. «χρῶμα»

χρομίδαι (οἱ) νεωτ. ζωολ. οἰκογ. μικροσώμων ἰχθύων τοῦ ἀθροίσμ. τῶν **φαρυγγογνάθων.**

χρόμιος (ὁ) ἀ. χρόμις βλ.λ. : 'Ανάν.I **ἔαρι μὲν** χρόμιας **ἄριστος, ἀνθίας δὲ χειμῶνι.**

χρόμις-ιος (ὁ) κ. νεώτ. θαλάσσιός τις ἰχθύς, παράγων ψόφον τινά, πιθ. **ὁ** χρέμψ·' 'Ησ. «εἶδος ἰχθύος» : 'Ανάν.I, 'Επίχ.29 **σκιφίας χρόμις θ' ὃς ἐν τῷ ἦρι .. ἰχθύων πάντων ἄριστος** (κῶδ. χόμιας), 'Αριστλ.ΖΙ 4,8,18, Νουμήν.'Ηρ.π.'Αθήν.7, 328A **τὸν χρόμιν ἐν Πέλλῃ λήψει μέγαν.**

χρόμος (ὁ) 'Ησ. «ψόφος ποιός· οἱ δὲ χρεμετισμός».

χρονάκια (τὰ) δημ ὑποκορ. τοῦ χρόνια ἐν χρ. ἀναφ. πρὸς ἡλικίαν ἀνθρώπου, ἀρκετὰ ἔτη : **ἔχει τὰ χρονάκια του - της.**

χροναξία (ἡ) (χρόνος, ἀξία) νεώτ. ἰατρ. ἰατρικὴ μέθοδος ἠλεκτροδιαγνωστική, δι' ἧς προσδιορίζεται ἢ καταμετρεῖται τὸ ἀπειροελάχιστον χρονικὸν διάστημα τὸ μεσολαβοῦν μεταξὺ τῆς διεγέρσεως τοῦ νεύρου καὶ τῆς συστολῆς τῶν σχετικῶν μυῶν.

χρονάρχης (ὁ) μσν. ἐπὶ τοῦ Θεοῦ, ὁ κύριος τοῦ χρόνου : Λάσκ.Θεόδ.766.

χρονιά (ἡ) δημ. χρονικὸν διάστημα ἑνὸς ἔτους, ἔτος, ἐνιαυτός, χρόνος : Καρκβ.Ζητ.60 **ἐπλάκωσαν κακὲς χρονιές,** ΜΜ **τούτη τὴ φετινὴ χρονιά, | θὰ νά τηνε θυμούμαστε | μὲ τὰ κακὰ πὸ πάθαμε, - καλὴ - δυστυχισμένη - εὐτυχισμένη χρονιά·** ‖ φρ. **ἔφαγε τῆς χρονιᾶς του** (ἐδάρη ἀνηλεῶς, ἐξυλοκοπήθη), ὁμ. **ἄκουσε τῆς χρονιᾶς του** (ἐξυβρίσθη πάρα πολύ), ὁμ. **χρονιά σου καὶ χρονιά μου** (τὸ ἓν ἔτος ἐσὺ καὶ τὸ ἄλλο ἐγώ)· **2)** συνεκδ. πᾶν ὅ,τι κερδίζει τις καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὡς εἰσόδημα, ἢ ὡς μισθόν.

χρονία (ἡ) λεξ. ἀμφ. ἡ χρονιάτης βλ.λ. : Σουΐδ.

χρόνια (τά) δημ. ὀνομαστ. κ. αἰτ. πληθ. τοῦ χρόνος βλ.λ., γενικ. **χρονῶν,** τὰ ἔτη, οἱ χρόνοι : Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.50,2 **δώδεκα χρόνια ἁρματολάς, σαράντα χρόνια κλέφτης,** Παλαμ.Περ.Χαιρ.19,2 **εἶναι χαρὰ στὸ λυγισμένο ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ φευγάτα,** Μαλακ.Συντρ.32,3 **χρόνια καὶ χρόνια δὲν τῆς τὸ 'διναν τ' ἀγαπημένο παληκάρι,** παροιμ. **τὰ χρόνια φέρνουν τὴ φρόνια** (ἐφ' ὅσον προχωρεῖ ἡ ἡλικία, καθίσταταί τις σωφρονέστερος)· ‖ ἐπὶ εὐχῆς **χρόνια πολλὰ** (νὰ ζήσῃς καὶ νὰ ἑορτάζῃς ἐπὶ ἔτη πολλά).

χρονιάζω δημ. ἀμτβ. γίνομαι ἑνὸς ἔτους, συμπληρῶ ἓν ἔτος ἢ τὸ πρῶτον ἔτος, οἷον ἐπὶ ἡλικίας νεογνοῦ ἢ ἐπὶ θανάτου κττ. : **χρόνιασε τὸ μωρό** (συμπλήρωσε τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του), - **χρόνιαζε τὴν Κυριακὴ καὶ τοῦ 'καναν μνημόσυνο,** ΜΜ **πατέρα, πότε χρόνιασες | καὶ πότε πέρασ' ὁ καιρός·** **2)** ρηματ. π. χρόνιασμα.

χρονιαῖος-α-ο μσν. ὁ ἐνιαύσιος, ὁ ἐτήσιος, ὁ χρονιάρικος : Μοσχόπ.π.Σχεδ.152.

χρονιάρα (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ χρονιάρης βλ.λ.

χρονιάρης-α-ικο δημ. ἀ. χρονιάρικος, ὁ ἔχων ἡλικίαν ἑνὸς ἔτους, ὁ ἐτήσιος, ὁ ἐνιαύσιος : **χρονιάρα κατσίκα, - χρονιάρικο ἀρνί·** **2)** ἐν φρ. **χρονιάρα μέρα** ἡ καθ' ἣν ἄγεται δεσποτική τις ἑορτή, ἐπίσημος θρησκευτικὴ ἑορτή, χρονιάτικη μέρα : Παπαδ.Χριστ.Διηγ.15 **τί νὰ κάμῃ ; πῶς νὰ περάσῃ τέτοια χρονιάρα μέρα ;**

χρονιάρικος-η-ο δημ. ἀ. χρονιάρης βλ.λ.

χρόνιασμα (τὸ) (χρονιάζω) δημ. ἡ συμπλήρωσις ἑνὸς ἔτους, τὸ κλείσιμο τοῦ χρόνου : Λασκαρ.Μυστ.128 **νὰ ξεμολογηόμαι καὶ νὰ μεταλαβαίνω στὸ χρόνιασμα·** ‖ εἰδ. ἐπὶ βρέφους ἢ ἐπὶ θανάτου, ἡ συμπλήρωσις τοῦ πρώτου ἔτους : **τὸ χρόνιασμα τοῦ μωροῦ, - πέθανε στὸ χρόνιασμα τοῦ πατέρα του.**

χρονιάτικος-η-ο δημ. ὁ γινόμενος ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑνὸς ἔτους, ὁ ἐνιαύσιος, ὁ ἐτήσιος : Βλαχογ.Παληκ.29 **ὁ "Αγιος βιαζότανε πολύ, κι ἤθελε νὰ προφτάσῃ ὅλα τὰ χωριά, στὸ χρονιάτικο τοῦτο ταξίδι του·** **2)** ἐν φρ. **χρονιάτικη μέρα** ἀ. χρονιάρα μέρα, χρονιάρης βλ.λ.2)· **3)** τὸ οὐδ. **χρονιάτικο** ὡς οὐσ. ὁ ἐτήσιος μισθὸς ἢ τὸ ἐτήσιον μίσθωμα.

χρονίζω (χρόνος) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. **χρονιῶ,** ἀόρ. **ἐχρόνισα** (Θουκ 6,49) κ. παθ. ἀόρ. **ἐχρονίσθην** (Αἰσχ.Χο.957, 'Ανδοκ.3,27), παρακ. **κεχρόνικα** ('Αριστλ.Ρητ.2,3,12, Πολύβ.33,16,6, Γαλ. Γλαύκ.2) κ. παθ. παρακ. **κεχρόνισμαι** (Πολυδ.6,28), δαπανῶ χρόνον, διατρίβω : 'Ηρ.3,61 **Καμβύσῃ δὲ τῷ Κύρου χρονίζοντι περὶ Αἴγυπτον·** **2)** διαμένω ἐπὶ μακρὸν χρόνον, διαρκῶ πολὺν καιρόν : Αἰσχ.'Αγ. 847 **τὸ μὲν καλῶς ἔχον ὅπως χρονίζον εὖ μενεῖ βουλευτέον,** 'Αριστλ.ΖΙ 3,22,3 **χρονίζει ἐν τῇ ὑστέρᾳ,** αὐτ.4,10,4 **ἂν χρονίζωσι,** Θεόφρ.ΦΑἰτ.4, 11,3 **χρονίζοντος τοῦ πυροῦ ἐν ταῖς ῥίζαις δι' ὀλιγότητα,** Διόδ.2,27 **χρονιζούσης τῆς πολιορκίας,** Σχόλ.'Ιλ.Β 844 **χρονίζοντος τοῦ πολέμου·** ‖ κ. παθ. ἐπιμηκύνομαι, παρατείνομαι : Αἰσχ.'Επτ.54 **τῶνδε πίστις οὐκ ὄκνῳ χρονίζεται,** 'Ανδοκ.3,27 **ἐκ γὰρ τοῦ πολέμου χρονισθέντος Κόρινθον ἑλεῖν προσδοκῶσι,** 'Αριστλ.ΗΝικ.9,5,3 **χρονιζομένην δ' εὔνοιαν καὶ εἰς συνήθειαν ἀφικνουμένην γίνεσθαι φιλίαν,** Διον.'Αλ.3,6 **ἐν ταῖς πολυανθρώποις καὶ χρονιζομέναις συνωμοσίαις,** 'Αριστείδ. Λόγ.1,356 **χρονιζομένης τῆς διατριβῆς·** **3)** παθ. αὐξάνομαι, ἡλικιοῦμαι, γηράσκω : Αἰσχ.'Αγ.727 **χρονισθεὶς δ' ἀπέδειξεν ἦθος τὸ πρὸς τοκέων**

4) μτ. κατηγορ. μτχ. ἐξακολουθῶ ἐπὶ πολὺ νὰ πράττω τι : Πλάτ.Φαῖδρ.255B ὅταν δὲ χρονίζῃ τοῦτο δρῶν καὶ πλησιάζῃ μετὰ τοῦ ἅπτεσθαι ἔν τε γυμνασίοις· **5)** ἐπὶ νόσων, γίνομαι χρόνιος : Ἱππ.Ἀφορ.1248 ὅσα δ᾽ ἂν διαμένῃ τοῖσι παιδίοισι πάθεα, καὶ μὴ ἀπολυθῇ περὶ τὸ ἡβάσκειν, . . χρονίζει εἴωθε, Γαλ.Γλαύκ.1 χρονίζοντα ἕλκη καὶ πεπαλαιωμένα καὶ κακοήθη, αὐτ.2 εἰ μὴ πάνυ κεχρονικότες εἶεν οἱ ἕρπητες· ‖ κ. μέσ. : αὐτ. Γλαύκ.2 χρονιζομένων ἑλκῶν μήτε γλυκεῖ λύειν τοὺς κυκλίσκους· **6)** ἐπὶ οἴνου, παλαιοῦμαι, γίνομαι παλαιός : Ἀθήν.1,33A ὁ δὲ τούτων πεπαλαιωμένος καὶ κεχρονικὼς φαρμακώδης ὢν καροῖ λίαν ταχέως· **7)** κ. νεώτ. κ. δημ. χρονοτριβῶ, ἀργοπορῶ, βραδύνω ἀδικαιολογήτως καὶ ἀνωφελῶς, χρονιάζω, χασομερῶ : Αἰσχ.Ἀγ.1356 χρονίζομεν γάρ, αὐτ.Χο.64 τὰ δ᾽ ἐν μεταιχμίῳ σκότου μένει χρονίζοντα βρύει, Θουκ.6,49 ἢν δὲ χρονίσῃ πρὶν ἐς ὄψιν ἐλθεῖν, αὐτ.8,16 ὡς δὲ ἐχρόνιζε, καθῄρουν αὐτοὶ τὸ τεῖχος, Ἀριστλ.Ρητ. 2,3,12 ἔτι κεχρονικότες καὶ μὴ ὑπόγυιοι τῇ ὀργῇ ὄντες, Πολύβ.33,16,6 κεχρονικὼς ἐν Ῥώμῃ, Δίων Κ 37,13 ὡς οὔτε δι᾽ ἑαυτοῦ ἀνηλίσκετο καὶ πέρα τοῦ καιροῦ χρονίζειν ἐδόκει, Δίων Χρ.2,159 ἀποδημία δεσπότου χρονίσαντος ἱκανὴ διαφθεῖραι τὴν μεγίστην οὐσίαν, - χρονίζουν πολὺ αἱ διαπραγματεύσεις· κ. μτ. ἀπαρφ. : ΚΔ Ματθ. 24,48 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος . . , χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν, αὐτ.Ματθ.25,5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον· **8)** ρηματ. π. χρονισμός, χρονιστός, χρονιστέον.

χρονικά (τὰ) οὐδ. πληθ. τοῦ ἐπιθ. χρονικός, κτ. ὀνομαστ. ἑν. τὸ χρονικὸν βλ.λς.

χρονικογράφος (ὁ) νεώτ. κ. δημ. ὁ γράφων χρονικά, χρονογραφήματα, ὁ χρονογράφος.

χρονικό(ν) (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. κτ. πληθ. χρονικά ἀφήγησις ἱστορικῶν γεγονότων κατὰ τὴν χρονολογικὴν μόνον σειρὰν γινομένη, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῶν σχέσεως· πρβλ. χρονικός 2) : τὸ χρονικὸν τοῦ Μορέως (ἡ ἔμμετρος διήγησις τῆς καταλήψεως τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τῶν Φράγκων)· **2)** ἰδίᾳ σύντομος χρονογραφία : Πάριον - πασχάλιον χρονικόν· πρβλ. χρονικός 2). **3)** εἰδ. ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ, σύντομον σχόλιον ἐφημερίδος ἐπί τινος τῶν γεγονότων τῆς ἡμέρας, ἀρθρίδιον· ‖ κτ. πληθ. τίτλος στήλης ἐφημερίδος, ὅπου ἀναγράφονται συντόμως εἰδήσεις τῆς ἡμέρας, φῆμαι, κρίσεις γεγονότων· **4)** κ. κτ. πληθ. περιοδικὰ δημοσιεύματα ἐπιστημονικοῦ ἱδρύματος ἢ σωματείου.

χρονικός-ή-ό(ν) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χρόνον, ὁ τοῦ χρόνου : Πλούτ.Σόλ.27 λόγον ἔνδοξον οὕτω . . οὔ μοι δοκῶ προήσεσθαι χρονικοῖς τισι λεγομένοις κανόσιν, - μέγα χρονικὸν διάστημα· ‖ θμ. αἱ χρονικαὶ ὡς οὐσ. (γραφαί) : Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,8 σχῆμα ἀποδίδωμι τῇ πραγματείᾳ . . οὐ ταῖς χρονικαῖς παραπλήσιον, ἃς ἐξέδωκαν οἱ τὰς Ἀτθίδας πραγματευσάμενοι· **2)** τὰ χρονικὰ ὡς οὐσ. βιβλία ἱστορικά : Πλούτ.Θεμ.27 τοῖς δὲ χρονικοῖς δοκεῖ μᾶλλον συμφέρεσθαι ὁ Θουκυδίδης, καίπερ οὐδ᾽ αὐτοῖς ἀτρέμα συνταττομένοις, Λουκ. Μακρόβ.22 ὡς Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς ἱστορεῖ· πρβλ. χρονικόν· **3)** μσν. κ. νεώτ. τὸ χρονικὸν ὡς οὐσ. βλ.λ.· **4)** μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. γραμμ. ὁ δηλωτικὸς χρόνου : Εὐστ.72,45 χρονικὴν αὔξησιν, - χρονικὸς σύνδεσμος (ὁ χρησιμεύων, ὅπως εἰσάγῃ προτάσεις δηλούσας χρόνον, οἷον ὅτε, ὁπότε, ἡνίκα, ἐπεί. ἐπειδὴ κτλ.), - χρονικαὶ προτάσεις (δευτερεύουσαι ἢ ὑποτελεῖς προτάσεις δηλοῦσαι τὸν χρόνον καθ᾽ ὃν ἐγένετο ἢ θὰ γίνῃ τὸ ὑπὸ τῆς κυρίας προτάσεως δηλούμενον), - χρονικὸν ἐπίρρημα - προσδιορισμός.

χρονικῶς ἐπίρρ. μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐν ἀναφ. πρὸς τὸν χρόνον, ἐν σχέσει πρὸς τὸν χρόνον: Γρηγ.Νύσσ.1,224A γενέσθαι χρονικῶς, Θεοδόσ. ἐν ΑΒ 1010,6 τὴν ἀρχὴν αὔξουσα χρονικῶς ἢ συλλαβικῶς, αὐτ.1016,12 ἄρχουσαν ἐκτείνων χρονικῶς ἢ συλλαβικῶς, Δαμασκ.11,228D, Σχόλ.Ἰλ.Α 590 κατ᾽ ἀρχὰς οὐδέπω τῆς τοῦ πυρὸς χρήσεως ἐπιπολαζούσης οἱ ἄνθρωποι χρονικῶς χαλκοῖς τισιν ὀργάνοις . . ἐφειλκύσαντο τοὺς ἀπὸ τῶν μετεώρων φερομένους σπινθῆρας, ΕΜ 330,6 χρονικῶς μεγεθύνεσθαι, - τὰ ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα καθωρίσθησαν τοπικῶς καὶ χρονικῶς· **2)** νεώτ. κ. δημ. δι᾽ ὁλόκληρον τὸ ἔτος, ἐπὶ ἐτησίῳ μισθῷ, μὲ τὸ χρόνο : νοίκιασα τὸ σπίτι χρονικῶς, - τὸν πληρώνει χρονικῶς.

χρόνιος-ον κ. -α-ον (χρόνος) κ. μσν. κ. νεώτ., συγκρ. -ώτερος κ. ὑπερθ. -ώτατος ὁ μετὰ μακρὸν χρόνον, ὁ ὀψὲ γενόμενος, ἐρχόμενος, ὁ βραδύνων· Ἡσ. «χρόνιον· μετὰ πολὺν χρόνον» : Ὀδ.Ρ 112 ὡς εἴ τε πατὴρ ἑὸν υἱὸν ἐλθόντα χρόνιον νέον ἄλλοθεν, Κρατῖν.Τροφών.10 χρονία μὲν ἥκεις, Αἰσχ.Ἑπτ.706 λήματος ἐν τροπαίᾳ χρονίᾳ, Σοφ.Φιλ.1446 ὦ φθέγμα ποθεινὸν ἐμοὶ πέμψας χρόνιός τε φανείς, αὐτ.ΟΚ 441 πόλις βίᾳ ἤλαυνέ μ᾽ ἐκ γῆς χρόνιον, Ἀριστλ.Θεσμ.912 ὦ χρόνιος ἐλθὼν σῆς δάμαρτος ἐς χέρας· **2)** ὁ ἐπὶ πολὺν χρόνον μέλλων νὰ διαρκέσῃ : Σοφ.Φιλ.600 ὅν γ᾽ εἶχον ἤδη χρόνιον ἐκβεβληκότες;, αὐτ.ΟΚ 441 τὸ τηνίκ᾽ ἤδη τοῦτο μὲν πόλις βίᾳ ἤλαυνέ μ᾽ ἐκ γῆς χρόνιον, Εὐρ.Ὀρ.485 βεβαρβάρωσαι, χρόνιος ὢν ἐν βαρβάροις, αὐτ.ΙΑ 1099 χρόνιον ἀπόντα κἀκλελοιπότα στέγας, αὐτ.Κύκλ.249 χρόνιος εἰμ᾽ ἀπ᾽ ἀνθρώπων βορᾶς· **3)** κ. νεώτ. ὁ διαρκῶν ἐπὶ πολὺν χρόνον, ὁ ἐξακολουθῶν ἐπὶ μακρόν, ὁ διαρκής, ὁ χρονίζων : Πίνδ.Π 3,204 ἀρετὰ ἀοιδαῖς χρονία τελέθει, Εὐρ.Φοίν.14 ἐπεὶ δ᾽ ἄπαις ἦν χρόνια λέκτρα τἀμ᾽ ἔχων ἐν δώμασιν (ὁ ἐπὶ μακρὸν ἔγγαμος), Ἀριστφ.Βάτρ.347 χρονίους ἐτῶν παλαιῶν ἐνιαυτούς, Θουκ.1,141 χρόνιοι πόλεμοι, αὐτ.5,73 οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν τοῦ τρέψαι χρονίους τὰς μάχας καὶ βεβαίους τῷ μένειν ποιοῦνται, Πλάτ.Νόμ.855B δεσμοῖς τε χρονίοις καὶ ἐμφανέσι καί τισι προπηλακισμοῖς κολάζειν· κ. συγκρ. : Πίνδ.Ν 4,10 ῥῆμα δ᾽ ἐρμάτων χρονιώτερον βιοτεύει, Πλούτ.Λυκ.7 ὀνειδιζόμενον ὡς ἐλάττω παραδώσοντα τοῖς παισὶ τὴν βασιλείαν ἢ παρέλαβε, μείζω μὲν οὖν εἰπεῖν, ὅσῳ χρονιωτέραν· κ. ὑπερθ. : Πίνδ.Ο 4,16 χρονιώτατον φάος ἀρετᾶν· ‖ τὸ οὐδ. πληθ. χρόνια ἐν ἐπιρρ. σημ. χρονίως : Εὐρ.Ὀρ.152 χρόνια πεσὼν εὐνάζεται· **4)** ἐπὶ φυτῶν, ὁ ζῶν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ὁ διαρκῶν πολλὰ χρόνια, ἀντίθ. ἐπέτειος: Θεόφρ.ΦΙ 1,1,9 φυτὰ χρόνια· κ. συγκρ. : αὐτ. ΦΙ 1,1,10 χρονιώτερα ταῖς ῥίζαις· **5)** ὁ βραδύνων ἐπὶ πολὺν χρόνον : Αἰσχ.Ἀγ.149 μή τινας ἀντιπνόους Δαναοῖς χρονίας ἐχενῇδας ἀπλοίας τεύξῃς, Σοφ.Φιλ.1449 μὴ νυν χρόνιοι μέλλετε πράσσειν, Εὐρ.Ἴων 1615 ἀεί ποτε χρόνια μὲν τὰ τῶν θεῶν πως, εἰς τέλος δ᾽ οὐκ ἀσθενῆ, αὐτ. ἀπ.224 δίκα χρόνιος· **6)** κ. μσν. κ. νεώτ. ἰατρ. ἐπὶ νόσων, ὁ βραδέως ἐξελισσόμενος καὶ διαρκῶν ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἀντίθ. ὀξύς : Ἱππ.Ἀφ.1246 χρονίων νούσων πόνος μὲν πολύς, χρόνος δὲ μακρὸς συντήξιος, καὶ ἀβέβαιος ἡ ἄλθεξις, Διοσκ.1,102 χρόνιαι βῆχες, Ἀμμων.48 ἕλκος ἐστὶ χρόνιον πάθος μόνον, Γεωπ.12,17,4 τραύματα νέα καὶ χρόνια, - χρονία ἀρθρῖτις - βλεννόρροια· **7)** μτγν. ἐπὶ τῆς ἐμμήνου ῥοῆς, ὁ καθυστερῶν· Γαλ. «χρόνια καταμήνια· ὅσα τῆς εἰθισμένης ὑστερίζει περιόδου» : Ἱππ.Ἀφ.36 γυναικὶ καταμήνια

χρόνια καὶ μὴ κατὰ τὰ αὐτὰ ἰόντα, καθάρσιος δεῖσθαι σημαίνει.

χρονιότης-ητος (ἡ) μτγν. μακρὰ διάρκεια, πολυχρονιότης, ἀργοπορία : Θεόφρ.Φ 9,14,2.

χρονιοῦμαι-όομαι μέσ. ἀποθ., παθ ἀόρ. ἐχρονιώθην, διαρκῶ μακρὸν χρόνον, γίνομαι χρόνιος : Ἱππ.817Η οἷσι ἂν ἀμεληθεῖσι χρονιωθῇ καὶ ὀδυνῶδες τὸ χωρίον γένηται.

χρονίσκος (ὁ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χρόνος, μικρὸν χρονικὸν διάστημα : ΠΔ Μακκ 2,11,1 μετ' ὀλίγον παντελῶς χρονίσκον [κῶδ. χρόνον].

χρονισμός (ὁ) [χρονίζω] μτγν., μσν. κ. νεώτ. τὸ χρονίζειν, ἡ ἐπὶ χρόνον παραμονὴ ἔν τινι τόπῳ : Πολύβ.1,56,3 πρὸς ἀσφάλειαν στρατοπέδων καὶ χρονισμόν· **2)** ἡ ἀδικαιολόγητος ἀργοπορία, ἡ χρονοτριβή, βραδύτης, χασομέρι : Διον.Ἁλ.Ρωμ. 4,45 τὸν τοῦ Ταρκυνίου χρονισμόν, αὐτ.6,52 τῷ χρονισμῷ καὶ τῇ μελλήσει τῶν ἐλευσομένων συμμάχων, Ἀχμ.Ὀνειροκρ.159,24, Μύλλ.άπ 2,39,26 δυνάμεις οὐδὲ ἰσχύος ἐκ τοῦ χρονισμοῦ προσλαμβανούσας· **3)** μσν. ἡ πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ χρονικὴ περίοδος· Φώτ.Βιβλ.310,4 «χρονισμὸν φράσας τὸ πρὸ τῆς παρουσίας διάστημα τοῦ Χριστοῦ».

χρονιστός-ή-όν [χρονίζω] μτγν. ὁ χρονίζων, ὁ βραδύνων ἐπὶ πολύ, δθ. ὁ ὀψὲ γενόμενος : Χρησμ.ἐν Αἰλ.ΠΙ 3,43 Δίκης τέλος οὐχὶ χρονιστόν.

Χρονῖται (οἱ) μτγν. ὀνομ. διδομένη ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν Εὐνομιανῶν εἰς τοὺς ὀρθοδόξους, οἱ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὑπάρχοντες, οἱ τῆς παλαιᾶς πίστεως : Ἀέτ.Ἐπιστ.π.Ἀθανάσ.2,192 ἐν καιρῷ τοῦ ἐπενεχθέντος ἡμῖν διωγμοῦ ὑπὸ τῶν Χρονιτῶν.

χρονίως ἐπίρρ. κ. νεώτ., σύγκρ. -ώτερον, διὰ μακροῦ χρόνου : Ἐπιγρ. οὐκ ἔτι δὴ μάτηρ σε, Φιλάξενε, δέξατο χερσὶν σὰν ἐρατὰν χρονίως ἀμφιβαλοῦσα δέρην, Ἀριστλ.Γεν.Φθορ.1,10,3,Θεόφρ. Ἱδρ.22 οἱ μὴ χρονίως ποιούμενοι τὰς ἀφιδρώσεις, Ἱππιατρ.88,11 χρονίως ἀλγῶν, αὐτ.228,31 ὅταν χωλεύῃ χρονίως· κ. συγκρ. : Πίνδ.Ν 4,10 ῥῆμα δ' ἐργμάτων χρονιώτερον βιοτεύει.

χρονοάρχης (ὁ) μσν. ὁ χρονοκράτωρ βλ.λ. : Ψελλ.43 ὁ χρονοάρχης, ὁ τετράρχης δαίμων.

χρονογνώμων-ονος (ὁ) νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ ψυχολογίᾳ, ὄργανον τῆς πειραματικῆς ψυχολογίας, χρησιμεῦον πρὸς ἐξέτασιν τῆς ἱκανότητος τοῦ ἐκτιμᾶν διαφορὰς μικρῶν χρονικῶν διαστημάτων ἢ διαφορὰς ρυθμῶν.

χρονογραφεῖον (τὸ) μσν. βιβλίον χρονολογίας, χρονογραφία : Γεώργ.Σύγκ.35D ἐν τῇ ἀνακεφαλαιώσει τοῦ χρονογραφείου αὐτοῦ . . ἔτη ἐσφάλη, αὐτ.36D τῇ τοῦ χρονογραφείου αὐτοῦ ὁμάδι, αὐτ.51Β φέρεται παρ' Αἰγυπτίοις παλαιόν τι χρονογραφεῖον, αὐτ 68D.

χρονογράφημα-ατος (τὸ) [χρονογραφῶ] νεώτ. κ. δημ. λογοτεχνικὸν εἶδος ἐλαφροῦ χαρακτῆρος ἐν πεζῷ λόγῳ, πραγματευόμενον ζητήματα κοινωνικῆς καὶ ἐνίοτε πολιτικῆς ἐπικαιρότητος.

χρονογραφία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. συνήθ. κτ. πληθ. ἡ περιγραφὴ καὶ ἡ μελέτη τοῦ χρόνου ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ γινόμενα, ἡ συγγραφὴ χρονικῶν βιβλίων : Πολύβ.5,33,5 οὐδ' ἐφ' ὅσον οἱ τὰ κατὰ καιροὺς ἐν ταῖς χρονογραφίαις ὑπομνηματιζόμενοι τυπικῶς εἰς τοὺς τοίχους, Σκύμν.23 χρονογραφίαν στοιχοῦσαν ἄχρι τοῦ νῦν βίου, Διον.Ἁλ. Ρωμ.1,7 ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς χρονογραφίαις, αὐτ. 1,74,αὐτ.7,1 ὁ πρῶτος ἐν ταῖς χρονογραφίαις τοῦτο καταχωρίσας, Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ.215Α· **2)** νεώτ. ἀφήγησις, περιγραφὴ ἱστορικῶν γεγονότων κατὰ χρονολογικὴν σειράν, ἄ. χρονικόν· **3)** νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ, ἡ σύνταξις χρονογραφημάτων, τὸ ἔργον τοῦ χρονογράφου ἐφημερίδων· **4)** νεώτ. φυσ. ὁ δι' εἰδικῆς συσκευῆς προσδιορισμὸς ἐνεργείας τινός, οἷον τῶν παλμῶν τῶν διαπασῶν εἰς ὡρισμένον χρόνον.

χρονογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρονογραφίαν, ἢ τὸν χρονογράφον ἢ τὸ χρονογράφημα βλ.λ. : χρονογραφικὴ ἔκθεσις γεγονότων.

χρονογραφικῶς ἐπίρρ. νεώτ., δημ. -ά εἰδησεογραφικῶς, ἄνευ βαθυτέρας αἰτιολογίας ἢ ἑρμηνείας ἢ σχολίων : ἡ εἴδησις ἐδημοσιεύθη χρονογραφικῶς.

χρονογράφος (ὁ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ καταγράφων τὸν χρόνον, τὰ συμβαίνοντα ἐν τῷ χρόνῳ, ὁ συγγράφων συγγράμματα χρονικὰ βλ.λ. : Στράβ.1,2,9 ὅτι δ' οἶδεν αὐτούς, οἱ χρονογράφοι δηλοῦσιν ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ τὴν τῶν Κιμμερίων ἔφοδον ἢ κατ' αὐτὸν ἀναγράφοντες, Λουκ.Ἀλέξ.6 κοινωνήσας Βυζαντίῳ τινὶ χρονογράφῳ τῶν καθιέντων ἐς τοὺς ἀγῶνας, ΨΧρυσ. 10,986Ε, Ἀγαθ.Ἱστ.274,12 ἀκολουθητέον τοῖς Περσικοῖς χρονογράφοις· **2)** νεώτ. συνήθως ὁ γράφων χρονογραφήματα βλ.λ. ἐν ἐφημερίδι· **3)** νεώτ. ἀστρον. ὄργανον χρησιμεῦον πρὸς σημείωσιν τοῦ χρόνου ἀστρονομικῆς τινος παρατηρήσεως μετὰ πάσης δυνατῆς ἀκριβείας· **4)** νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ ψυχολογίᾳ, ὄργανον χρησιμοποιούμενον πρὸς ἀναγραφὴν ἐπὶ κυμογράφου ἐλαχίστων χρονικῶν διαστημάτων μεταξὺ δύο ἢ πλειόνων ἀλλεπαλλήλων ψυχικῶν γεγονότων· **5)** νεώτ. στρατ. ὄργανον χρησιμοποιούμενον πρὸς ἀκριβῆ μέτρησιν τῆς χρονικῆς διαρκείας τῆς ἀντιστοιχούσης εἰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μικρὰ τμήματα τῆς τροχιᾶς τοῦ βλήματος· **6)** νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ ὠκεανογραφίᾳ, ὄργανον χρησιμοποιούμενον εἰς τὰς ἠχοβολήσεις πρὸς μέτρησιν τῆς βραχυτάτης διαρκείας χρονικοῦ διαλείμματος.

χρονογραφῶ-έω μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. ἐχρονογράφησα, γράφω χρονογραφίαν, εἶμαι χρονογράφος, συντάσσω ἱστορικὰ βιβλία : Τζέτζ Χιλ. 12,718 ὡς καὶ αὐτός που ἔγραφα χρονογραφῶν ἰάμβοις, ΚΜανασσ.Χρον.21 πολλῶν ἱστορησάντων καὶ χρονογραφησάντων· **2)** νεώτ. κ. δημ. συντάσσω χρονογραφήματα ἐφημερίδος· **3)** νεώτ. μετρῶ διὰ χρονογράφου βλ.λ.3),4),5) κ.6)· **4)** ρηματ. π. χρονογράφημα.

χρονοκάρδιον (τὸ) ἐσφ. γρ. τοῦ κλονοκάρδιον βλ.λ. : Ὀρφ.Ὕμν.18,18.

χρονοκρατορία (ἡ) Ἐπιγρ. τὸ χρονοκρατορεῖν, τὸ δεσπόζειν τοῦ χρόνου.

χρονοκρατορῶ-έω Ἐπιγρ. ἀστρον. κ. χρονοκρατῶ δεσπόζω τοῦ χρόνου.

χρονοκρατῶ-έω Ἐπιγρ. ἀστρον. ἄ. χρονοκρατορῶ βλ.λ.

χρονοκράτωρ-ορος (ὁ) μτγν. ἀστρολ. ὁ δεσπόζων τοῦ χρόνου, ὁ χρονάρχης : Πρόκλ.Τετράβ.290 οἱ καθολικοὶ χρονοκράτορες.

χρονολάβος-ον μτγν. ὁ λαμβάνων, μετρῶν τὸν χρόνον : Πρόκλ.Ὑποτ.107,2, αὐτ.108,9 ὑδρολογίου χρονολάβου.

χρονόληρος-ον ἐσφ. γρ. ἀντὶ κρονόληρος βλ.λ.

χρονολόγι (τὸ) δημ. ἡ χρονολογία βλ.λ.2).

χρονολογία (ἡ) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἀρίθμησις τοῦ χρόνου : Πλούτ.Περ.18 [ἀμφ.]· **2)** νεώτ. κ. δημ. ὁ ὁρισμὸς τοῦ χρόνου γεγονότος τινὸς ἐν σχέσει πρὸς ἄλλο γεγονὸς φυσικὸν ἢ ἱστορικὸν μεγάλης σπουδαιότητος, οἷον κατ' ὀλυμπιάδας ἀπὸ τῆς νίκης τοῦ Κοροίβου, ἢ κατ' ἔτη ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἢ παρὰ τοῖς Τούρκοις ἀπὸ τῆς φυγῆς τοῦ Μωάμεθ εἰς Μεδίναν· ‖ τὸ ἔτος καὶ ἡ ἡμερομηνία ὡρισμένου γεγονότος : εἶναι ἄγνωστος ἡ χρονολογία τῆς γεννήσεως τῆς συζύγου του, - χρονολογία λεπτομερής· **3)** νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ ἀσχολουμένη περὶ τὴν μέτρησιν

καὶ διαίρεσιν τοῦ χρόνου τῶν κοσμικῶν, φυσικῶν ἢ ἱστορικῶν συμβάντων: **ἡ ἱστορία ἄνευ τῆς χρονολογίας θὰ ἦτο ἐπιστήμη ὅλως σκοτεινὴ καὶ συγκεχυμένη·** 4) συνεκδ. ἡ ἀναγραφὴ τοῦ ἔτους καὶ τῆς ἡμερομηνίας ἐπὶ ἐγγράφου τινός: **πᾶν ἐπίσημον ἔγγραφον δέον νὰ φέρῃ χρονολογίαν, - ἡ ἐπιστολὴ δὲν φέρει χρονολογίαν.**

χρονολογικός-ή-όν νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρονολογίαν, ὁ ἀφορῶν τὴν χρονολογίαν: **ἀφηγοῦμαι τὰ γεγονότα κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν** (κατὰ τὴν φυσικὴν διαδοχὴν χρονικῶν περιόδων), **- χρ- πίναξ·** ‖ κ. ἐπίρρ. **-ῶς.**

χρονολόγιον (τό) νεώτ. ἀστρον. συλλογὴ ἀστρονομικῶν πινάκων, παρεχόντων τὰς θέσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων, τὰς ὥρας τῶν φάσεων διαφόρων φαινομένων, ποικίλα στοιχεῖα ἀφορῶντα εἰς τὸ ἡλιακὸν σύστημα καὶ τοὺς ἀπλανεῖς, ὡς καὶ βοηθητικοὺς πίνακας χρησίμους εἰς τοὺς ἀστρονομικοὺς ὑπολογισμούς, **ὃ.** ἀστρονομικὴ ἐφημερίς.

χρονολόγος (ὁ) νεώτ. ὁ καταγινόμενος εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς χρονολογικῆς σειρᾶς τῶν ἱστορικῶν γεγονότων.

χρονολογῶ-έω νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. **ἐχρονολόγησα,** παθ. ἀόρ. **ἐχρονολογήθην,** μτχ. παθ. παρακ. **χρονολογημένος,** ὁρίζω, σημειῶ, ἀναγράφω τὴν χρονολογίαν γεγονότος, ἐγγράφου κττ.: **χρονολογῶ πάντοτε τὰς ἐπιστολάς μου** (θέτω τὴν ἡμερομηνίαν)· ‖ παθ. ὁρίζομαι, προσδιορίζομαι χρονικῶς: **χρονολογεῖται κατ' ὀλυμπιάδας·** 2) παθ. ἄρχομαι ὑπολογιζόμενος ἢ ἀριθμούμενος, ὑφίσταμαι ἀπὸ ὡρισμένης ἐποχῆς: **χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως.**

χρονομέτρης (ὁ) νεώτ. ὁ τεταγμένος νὰ καταμετρῇ διὰ τοῦ χρονομέτρου τὴν ἀκριβῆ χρονικὴν διάρκειαν ἑκάστου τῶν ἀθλητικῶν ἀγωνισμάτων.

χρονομέτρησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χρονομετρῶ, ἡ διὰ χρονομέτρου ἀκριβὴς καταμέτρησις διαρκείας τινός.

χρονομετρία (ἡ) νεώτ. ἡ ἀκριβὴς μέτρησις τοῦ χρόνου διὰ καταλλήλων μεθόδων καὶ ὀργάνων.

χρονομετρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρονομετρίαν ἢ τὸ χρονόμετρον βλ.λ.: **χρονομετρικὰ ὄργανα·** ‖ κ. ἐπίρρ. **-ῶς.**

χρονόμετρο(ν) (τό) νεώτ. κ. δημ. ὡρολόγιον ἀκριβομετρικόν, χρησιμοποιούμενον διὰ τὴν μετὰ πάσης δυνατῆς ἀκριβείας μέτρησιν τοῦ χρόνου· 2) νεώτ. μουσ. ὁ μετρονόμος βλ.λ.

χρονομετρῶ-έω νεώτ. μετρῶ τὸν χρόνον, προσδιορίζω ἀκριβῶς χρονικόν τι διάστημα διὰ τοῦ χρονομέτρου· 2) ρηματ. π. χρονομέτρησις.

χρονόπαππος (ὁ) νεώτ. βοταν. γένος ξυλωδῶν ἀνεπτυγμένων ποῶν.

χρόνος (ὁ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., δημ. κτ. πληθ. οἱ χρόνοι κ. τὰ **χράνια** βλ.λ., διάρκεια φαινομένου, ἐνεργείας ἢ καταστάσεως λογιζομένη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν, ὁ καιρός· Ἀριστλ.Φυσ.4,11, 12 «ὁ χρόνος ἀριθμός ἐστι κινήσεως κατὰ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον· ἀριθμός, οὐχ ᾧ ἀριθμοῦμεν ἀλλ' ὁ ἀριθμούμενος»: Πινδ.Ο 2,31 **τῶν δὲ πεπραγμένων ἀποίητον οὐδ' ἂν χρόνος δύναιτο θέμεν τέλος,** αὐτ.Π 1,87, Αἰσχ.Ἀγ.554 **τίς δὲ πλὴν θεῶν ἅπαντ' ἀπήμων τὸν δι' αἰῶνος χρόνον,** αὐτ.Εὐμ.898 **πράπας χράνος,** Σοφ.ΟΚ 618 **μυρίας ὁ μυρίος χρόνος τεκνοῦται νύκτας ἡμέρας τ' ἰών,** αὐτ.ΑΙ.646 **ἅπανθ' ὁ μακρὸς κἀναρίθμητος χρόνος φύει τ' ἄδηλα,** Θουκ.1,30 **τοῦ χρόνου τὸ πλεῖστον,** Ξεν.Συμ.2,4 **χρόνου πολλοῦ δέονται,** αὐτ.Λακ.1,5, Δημ.1357 **ἦν δὲ ὁ χρόνος οὗτος, ᾧ Ἀστεῖος μὲν ἦν ἄρχων Ἀθήνησιν, ὁ καιρὸς δέ, ἐν ᾧ ἐπολεμεῖθ' ὑμεῖς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους τὸν ὕστερον πόλεμον, - πολὺς χρόνος κατηναλώθη εἰς ἀσκόπους συζητήσεις, - ἀπουσιάζα ἀπὸ πολλοῦ χρόνου·** ‖ κτ. αἰτ. χρόνον ἐν ἐπιρρ. σημ. ἐπί τινα καιρόν, μακρὸν ἢ βραχύν: Ἰλ.Ξ 206 **ἤδη γὰρ δηρὸν χρόνον ἀλλήλων ἀπέχονται εὐνῆς καὶ φιλότητος,** αὐτ.Ο 511 **βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον ἠὲ βιῶναι** (ἀμέσως, ἅπαξ διὰ παντός, αἴφνης), αὐτ.Τ 157 **ἐπεὶ οὐκ ὀλίγον χρόνον ἔσται φύλοπις,** Ὀδ.Δ 599 **σὺ δέ με χρόνον ἐνθάδ' ἐρύκεις,** αὐτ.Τ 295 **ἔνθα καθεζόμενος μεῖναι χρόνον,** αὐτ.Λ 161 **ἐνθάδ' ἱκάνεις νηί τε καὶ ἑτάροισι πολὺν χρόνον,** Ἡρ.1,175 **οὗτοι τῶν περὶ Καρίην ἀνδρῶν μοῦνοί τε ἀντέσχον χρόνον Ἁρπάγῳ,** αὐτ.7,223 **ἐπισχὼν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθώρην πρόσοδον ἐποιέετο,** Θουκ.2,18, αὐτ.2,23 **χρόνον ἐμμείναντες ἐν τῇ Ἀττικῇ,** αὐτ.4,73 **χρόνον ἐπισχόντες·** ‖ πολλάκις ἡ αἰτ. χρόνου παρελείπετο ἐν ταῖς φρς τὸν ἀεί, τὸν ἔμπροσθεν, τὸν ὕστερον κττ.: Σοφ.Ἠλ. 1075 **τὸν ἀεὶ πατρὸς δειλαία στενάχουσ' ὅπως ἁ πάνδυρτος ἀηδών·** ‖ κ. κτ. γενικ. χρόνου: Ἡρ.4,155 **χρόνου δὲ περιιόντος ἐξεγένετό οἱ παῖς ἰσχόφωνος καὶ τραυλός** (ἐνῷ ὁ καιρὸς περνοῦσε), αὐτ.3,134 **καὶ ταῦτα ὀλίγου χρόνου ἔσται τελεύμενα** (ἐντὸς ὀλίγου, ταχέως), Αἰσχ.Ἀγ.278 **ποίου χρόνου;** Σοφ.ΟΚ 397 **βαιοῦ κοὐχὶ μυρίου χρόνου,** αὐτ.Ἠλ.478 **μέτεισιν, . . οὐ μακροῦ χρόνου,** αὐτ.Ἠλ.817, Ἀριστφ.Πλ.98 **πολλοῦ . . οὐχ ἑόρακά πω χρόνου,** αὐτ.Ἀχ.83 πόσου χρόνου (ἐπὶ πόσον καιρόν), Θουκ.1,10 **προελθόντος πολλοῦ χρόνου,** Διόδ.Σ 20,109 **ἔπειτα χρόνου γενομένου, καὶ τῶν ἔργων ἤδη συντέλειαν λαμβανόντων,** Αἰλ.ΖΙ 4,45 **ταῦτα μὲν χρόνου πρὸς ἄλληλα εἰρήνην ἄγειν·** ‖ κ. κτ. δοτ. μτ. ἢ ἄνευ τοῦ ἄρθρου, μὲ τὸν καιρόν, ὀψέ, ἐπὶ τέλους: Ἡρ. 1,80 **χρόνῳ δὲ πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν ἐτράποντο οἱ Λυδοί,** αὐτ.1,176 **Πηδασέες μὲν νυν χρόνῳ ἐξαιρέθησαν,** Αἰσχ.Ἀγ.126 **χρόνῳ μὲν ἀγρεῖ Πριάμου πόλιν ἅδε κέλευθος,** αὐτ.Ἀγ.463, αὐτ.Χο 651, Ἀριστφ Νεφ.67 **εἶτα τῷ χρόνῳ κοινῇ ξυνέβημεν κἀθέμεθα Φειδιππίδην,** αὐτ.Νεφ.1242 **ἦ μὴν σὺ τούτων τῷ χρόνῳ δώσεις δίκην,** Πλάτ. Ἐπιστ.325Α **χρόνῳ δι' οὐ πολλῷ πᾶσα μετέπεσεν ἡ τότε πολιτεία,** Ἀντιφ.139,31 **ὥστε τι τῷ χρόνῳ·** κ. μτ. τοῦ ἐγκλιτικοῦ ποτέ: Πινδ.Π 4,160 **τάν ποτε καλλίσταν ἀπῴκησαν χρόνῳ ποτὲ νᾶσον,** Ἡρ.9, 62 **ὡς δὲ χρόνῳ κοτὲ ἐγένετο·** ‖ κ. μτ. προθ. **ἀνὰ χρόνον** μετά τινα καιρόν: Ἡρ.1,173 **οὕτω δὴ κατὰ τοῦ Λύκου τὴν ἐπωνυμίην Λύκιοι ἀνὰ χρόνον ἐκλήθησαν,** αὐτ.2,151, αὐτ.5,27, Εὐρ.Ἴων 830 **καινὸν τοὔνομ' ἀνὰ χρόνον πεπλασμένον,** Παυσ.2,26,10 **Θεὸν Ἀσκληπιὸν ἐξ ἀρχῆς καὶ οὐκ ἀνὰ χρόνον λαβόντα τὴν φήμην .. εὑρίσκω,** αὐτ. 2,28,6, αὐτ.3,4,7 **τά τε ἀνὰ χρόνον συμβάντα καὶ τὰ ἔτι πρότερον·** ‖ ὁμ. μτ. προθ. σὺν χρόνῳ μὲ τὸν καιρόν, βαθμηδόν: Αἰσχ.Ἀγ.1378 **ἦλθε σὺν χρόνῳ γε μήν,** αὐτ.Εὐμ.555 **βιαίως ξὺν χρόνῳ καθήσειν,** Διον.Ἀλ.Ρωμ.2,55 **οὐ σὺν πολλῷ τρέπουσι χρόνῳ·** ‖ ὁμ. ἐν χρόνῳ: αὐτ.4,519 **ἐν δὲ χρόνῳ μεταβολαὶ λήξαντος οὔρου ἱστίων,** αὐτ.Θ,20 **βίᾳ καὶ μεγάλαυχον ἔσφαλεν ἐν χρόνῳ·** ‖ ὁμ. ἀφ' οὗ χρόνου ἀφ' ὅτου: Ξεν.ΚΠ 1,2,13 **ἀφ' οὗ δ' ἂν ἐξέλθωσι χρόνου οὗτοι αὖ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διάγουσιν ὧδε·** ‖ ὁμ. **ἐκ πολλοῦ χρόνου** ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ: Ἡρ.2,58 **αἱ μὲν γὰρ φαίνονται ἐκ πολλοῦ τευ χρόνου ποιεύμενοι,** Διόδ.Σ 1,57 **καλάμου πλῆθος ἐκ χρόνου παρεσκευασμένον·** ‖ ὁμ. **ἐπὶ χρόνον** ἐπί τινα καιρόν, γιὰ κάμποσο καιρό: Ἰλ.Β 299 **μείνατ' ἐπὶ χρόνον,** Ὀδ.Ξ 193 **εἴη μὲν νῦν νῶιν ἐπὶ χρόνον ἡμὲν ἐδωδή,** αὐτ.Μ 407 **ἡ δ' ἔθει οὐ μάλα πολλὸν ἐπὶ χρόνον,** Ἡσιοδ.Ἔργ.133 **παυρίδιον**

ζώεσκον ἐπὶ χρόνον, Ἡρ I,81 Κροῖσος δὲ δοκέων οἱ χρόνον ἐπὶ μακρὸν ἔσεσθαι τὴν πολιορκίην· ‖ ὁμ. διὰ χρόνου μετά τινα καιρόν, μετά τινα διακοπήν, μετά τι διάλειμμα : Ἡρ.3,27 οἱ δὲ ἔφραζον ὥς σφι θεὸς εἴη φανεὶς διὰ χρόνου πολλοῦ ἐωθὼς ἐπιφαίνεσθαι, Σοφ.Φιλ.758 ἥκει γὰρ αὕτη διὰ χρόνου πλάνοις ἴσως ὡς ἐξεπλήσθη, αὐτ.Φιλ.285 ὁ χρόνος .. διὰ χρόνου προὔβαινέ μοι, Ἀριστφ.Πλ.1055, αὐτ.Λυσ.904 σὺ δ' ἀλλὰ κατακλίνηθι μετ' ἐμοῦ διὰ χρόνου, αὐτ. Σφ.1476 ὁ γὰρ γέρων ὡς ἔπιε διὰ πολλοῦ χρόνου ἤκουσέ τ' αὐλοῦ, Γεωπ.14,23,2 διὰ δὲ χρόνου τινὸς καὶ ἀκρίδας ἢ καρίδας .. εἰώθασι λαμβάνειν· ‖ ὁμ. ὑπὸ χρόνου μετά τινα καιρόν : Θουκ.1,21· ‖ ὁμ. μέχρι - ἄχρι - πρόσθεν - πρὸ χρόνου : Σοφ.Ἀντ.461 εἰ δὲ τοῦ χρόνου πρόσθεν θανοῦμαι, Θουκ.1,13 μέχρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου, Αἰσχίν.71,29 πρὸ τοῦ καθήκοντος χρόνου, Ἀπολλ.P 4,81 μέχρι τίνος χρόνου ταῦτα πάσχοντες ὑπομενοῦμεν ;, Ἐπιφάν.1,153B ὑπηρετήσας ἄχρι χρόνου· ‖ ὁμ. ἐς χρόνον μετέπειτα : Ἡρ.3,72 αὐτῷ οἱ ἄμεινον ἐς χρόνον ἔσται, Αἰσχ. Εὐμ.484 τὸν εἰς ἅπαντ' ἐγὼ θήσω χρόνον· ‖ ὁμ. ἐντὸς χρόνου ἐντὸς χρονικοῦ τινος διαστήματος : Ἡρ.8,104 τῆς πόλιος μέλλῃ τι ἐντὸς χρόνου ἔσεσθαι χαλεπόν· ‖ ὁμ. ἐν φρς χρόνος τριμερής τὸ παρελθόν, τὸ παρόν, τὸ μέλλον : Σέξτ. Ἐμπ.Μαθ.10,197· ‖ νεώτ. φρς καθ' ὃν χρόνον, - ἐν ᾧ χρόνῳ (ἐνῷ διαρκεῖ τι), - σὺν τῷ χρόνῳ μὲ τὸν καιρόν, ὅσο περνᾷ ὁ καιρός)· **2)** ὡρισμένον χρονικὸν διάστημα, ἐποχὴ ἔχουσα ἀρχὴν καὶ τέλος, χρονικὴ περίοδος : Σοφ.Φιλ.715 ὃς μηδ' οἰνοχύτου πώματος ἥσθη δεκέτει χρόνῳ, αὐτ.Τρ 164 χρόνον προτάξας ὡς τρίμηνον, Εὐρ.Ἀλκ.670 μάτην ἄρ' οἱ γέροντες εὔχονται θανεῖν, αὐτ.Ἠλ. 20, Αἰσχίν.7,36 γεγονότες πολὺν ἀριθμὸν χρόνου· κ. κτ. πληθ. : Θουκ.1,97 τοῖς χρόνοις ἀκριβῶς (μετὰ χρονολογικῆς ἀκριβείας), Πλάτ.Νόμ.798B μακρῶν καὶ πολλῶν χρόνων, Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.475,6 τεσσαράκοντα χρόνους ἐνιαυτῶν, Δημ.501 ἐξῆλθον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι, Φάλ.Ἐπιστ.12 τοὺς πρώτους χρόνους μηδὲν αἰτησαμένους, - ἡ ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων, - κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους· **3)** ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς, ἡ ἡλικία : Σοφ.Φιλ.306 ἐν τῷ μακρῷ γένοιτ' ἂν ἀνθρώπων χρόνῳ, αὐτ.ΟΚ 312 πορεύονται γὰρ οἵ δε δή τινες χρόνῳ παλαιοί, αὐτ.ΟΚ 375 χρόνῳ μείων γεγὼς τὸν πρόσθε γεννηθέντα Πολυνείκη θρόνων ἀπυστερίσκει, αὐτ.ΟΚ 875 χρόνῳ βραδύς, Ξεν.Συμπ.8,1 δαίμονος τῷ χρόνῳ ἰσήλικος τοῖς ἀειγενέσι θεοῖς, Πλάτ.Ἀξ.365B τοσῷδε τῷ χρόνῳ (εἰς τόσην μεγάλην ἡλικίαν), Πλούτ.Ἠθ. 1132E Τέρπανδρος τοῖς χρόνοις σφόδρα παλαιός ἐστι, Ἐπιφάν.1,440C μικροτέρου ὄντος τοῦ Πέτρου τῷ χρόνῳ τῆς ἡλικίας· **4)** μέρος τοῦ ἔτους, ἐποχή : Ξεν.Ἀπομν.1,4,12 τὰς τῶν ἀφροδισίων ἡδονὰς τοῖς μὲν ἄλλοις ζῴοις δοῦναι περιγράψαντας τοῦ ἔτους χρόνον· **5)** μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. πληθ. οἱ χρόνοι κ. δημ. τὰ χρόνια, τὸ ἔτος, ὁ ἐνιαυτός· Ἀμμών.79 «καιρὸς καὶ χρόνος διαφέρει· καιρὸς μὲν γάρ ἐστι μέρος χρόνου, οἷον μεμετρημένων ἡμερῶν σύστημα· χρόνος δὲ πολλῶν καιρῶν περιοχὴ καὶ σύλληψις. Ἄλλως ὁ μὲν καιρὸς δηλοῖ ποιότητα χρόνου, οἷον ὅτε πόλεμος ἦν· χρόνος δὲ ποσότητα, οἷον πρὸ δέκα χρόνων, ἢ μετὰ δέκα ἔτη» : Εὐάγρ.Ἐκλ. Ἱστ.4,29 οὐ πρόσω τούτων τῶν δύο χρόνων, Φάλ.363 παρὰ τοὺς τῆς φύσεως χρόνους θυγάτηρ οἰκουροῦσα, Κύριλλ.Σκυθ.4 Ἰωάννου ἐννέα χρόνους ἐν τῇ ἐπισκοπῇ διατελέσαντος, Θεοφάν.Νόνν.2,218 ἅπαξ καὶ δὶς φλεβοτομεῖν καὶ καθαίρειν τοῦ χρόνου, Ψελλ. Σύν. Νόμ.π. Θησ. Στεφ.ἐν λ. γυνὴ χηρεύουσα πενθείτω μόνον χρόνον, Ἀνν.Κομν.14,446 τὸν ὄγδοον χρόνον, Παχυμ.Γ 1,13, αὐτ.5,20, Λιβ.Ροδ.94 χρόνον ἀκέραιον περπατῶ καὶ κόσμον νὰ γυρεύω, Διήγ.Ἀχιλλ.71 χρόνον ἐκράτειε καὶ πλεώτερον αἱ ἡμέραι τῆς χαρᾶς τους, Ἐρωτόκρ.1,41 γιατ' ἤσανε χρόνους μαζί, καὶ τέκνο δὲν ἐκάμα, αὐτ 3,654 ἐκεῖν' ἡ μέρα νὰ διαβῇ, τῶς φαίνεται κι ἐγίνη χρόνος, αὐτ.5,579 γιατὶ καιρὸς ἐπέρασε, χρόνος ἀπάνω κάτω, ΕΜ 524,12 ἐθεράπευον αἱ παρθένοι περὶ τὸν δέκατον χρόνον, ΑΒ 235,2 περὶ τὸν δεκαετῆ χρόνον οὖσαι, Ἀραβ.Μυθ.Χαλ.1,37 ἔζησα μαζί της τριάντα χρόνους χωρὶς νὰ ἀποκτήσωμεν κανένα τέκνον, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.3,4 ἀπού τῆνε κραυσέφανε τὶς τρεῖς γιορτὲς τοῦ χρόνου, παροιμ. ὅ,τι φέρνει ἡ κακιὰ ὥρα δὲν τὸ φέρνει ὅλος ὁ χρόνος (εἰς μίαν στιγμὴν δύνανται νὰ ἐπέλθωσι μεγάλαι συμφοραί), ὁμ. ἑκατὸ χρονῶ γάϊδαρος περπατησιὰ δὲν ἔμαθε (αἱ κακαὶ χρόνιαι ἕξεις δὲν διορθώνονται)· ὁμ. μέρας χαρὰ καὶ χρόνου λύπη (ἐπὶ τῶν διὰ μικρὰν ἀπόλαυσιν ἐπὶ μακρὸν δεινοπαθούντων), ὁμ. πᾶρ' τονε στὸ γάμο σου νὰ σοῦ πῇ καὶ τοῦ χρόνου (ἐπὶ ἀκρίτως ὁμιλούντων)· ‖ ἐπὶ ἀρᾶς κακὸ χρόνο νὰ 'χῃ (νὰ τοῦ συμβῶσι πολλὰ δυστυχήματα ἢ θάνατος), - ὁ χρόνος νὰ μὴ σ' εὕρῃ (ν' ἀποθάνῃς ἐντὸς τοῦ παρόντος ἔτους)· ‖ κ. ἐπὶ εὐχῆς : κι ἀπὸ χρόνου καλύτερα ἢ καὶ τοῦ χρόνου (νὰ εἶσαι ἐν τῇ ζωῇ, ἵνα ἑορτάσῃς καὶ τὸ ἑπόμενον ἔτος τὴν αὐτὴν ἑορτήν)· ‖ κ. φρς ἐν ἐπιρρ. σημ. χρόνο μὲ τὸ χρόνο (ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος), - ἀπὸ χρόνου (ἀπὸ τὸ ἑπόμενον ἔτος, εἰς τὸ προσεχὲς ἔτος), συνήθ ἐπὶ εὐχῆς κι ἀπὸ χρόνου καλύτερα, - ἀπάνου στὸ χρόνο (ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἔτους), - τοῦ χρόνου (εἰς τὸ προσεχὲς ἔτος)· **6)** χρονοτριβή, βραδύτης, ἀργοπορία, χασομέρι : Δημ.392 οὐδ' ἐποίησαν χρόνον οὐδένα, αὐτ.651 οἱ δὲ γραφόμενοι καὶ χρόνους ἐμποιήσαντες, Θεόκρ.21,25 χρόνον ταὶ νύκτες ἔχοντι· **7)** μτγν. κ. νεώτ. γραμμ. ὁ ἰδιάζων σχηματισμὸς τοῦ ρήμ. πρὸς δήλωσιν τῶν διαφ. χρονικῶν σχέσεων, καθ' ἃς τελοῦνται αἱ ἐνέργειαι καὶ τὰ πάθη τῶν ὑποκειμένων ἢ θεωροῦνται αἱ καταστάσεις αὐτῶν : Διον.Ἀλ.Θουκ. 801 τῶν ῥημάτων ἐκβεβηκυῖα τὸ κατάλληλον φράσις .. τὸ μὲν ἐθέλομεν ῥῆμα τοῦ μέλλοντός ἐστι χρόνου δηλωτικόν, τὸ δὲ περιγίγνεται τοῦ παρόντος, ΑΒ 638,22 χρόνοι δὲ τοῦ ῥήματος τρεῖς, ἐνεστώς, παρεληλυθώς, μέλλων, ΕΜ 778,31· **8)** μτγν. κ. νεώτ. γραμμ. ἡ ποσότης φωνήεντος ἢ συλλαβῆς ἐν τῇ προσῳδίᾳ : Λογγῖν.Ὕψ.40,4 ὀνόματα ἐξερείσματα ἔχοντα τῶν χρόνων, πρὸς ἑδραῖον διαβεβηκότα μέγεθος, αὐτ.ἀπ.3,5 διαφέρει ῥυθμοῦ τὸ μέτρον, ᾗ τὰ μὲν μέτρον πεπηγότας ἔχει τοὺς χρόνους, μακρόν τε καὶ βραχύν, καὶ τὸν μετὰ τοῦτον τὸν κοινὸν καλούμενον, ΕΜ 409,13, Σχόλ.Ἡφαιστ.150(160) ἰστέον ὅτι ἄλλως λαμβάνουσι τὸν χρόνον οἱ μετρικοί, ἤγουν οἱ γραμματικοὶ καὶ ἄλλως οἱ ῥυθμικοί. οἱ γραμματικοὶ ἐκεῖνον μακρὸν χρόνον ἐπίστανται τὸν ἔχοντα δύο χρόνους, καὶ οὐ κατεγίνοντο εἰς μείζον τι· **9)** μτγν. κ. νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ μετρικῇ ἡ ἐλαχίστη μονάς, εἰς ἣν διαιρεῖται ὁ ῥυθμός, ἡ καλύπτουσα τὴν ἐξαγγελίαν μιᾶς βραχείας συλλαβῆς : Ἀριστόξ.Ἱστ.ἀπ.Ρυθμ.288 ὅτι ἐξ ἑνὸς χρόνου οὐκ ἂν εἴη φανερόν, ἐπειδήπερ ἓν σημεῖον οὐ ποιεῖ διαίρεσιν χρόνου· ἄνευ γὰρ διαιρέσεως χρόνου ποὺς οὐ δοκεῖ γίνεσθαι, Λογγῖν.ἀπ.3,5 ὁ δὲ ῥυθμὸς ὡς βούλεται ἕλκει τοὺς χρόνους· πολλάκις γοῦν καὶ τὸν βραχὺν χρόνον ποιεῖ μακρόν, αὐτ.Ὕψ.39,4 τὸ «ὥσπερ νέφος» ἐπὶ μακροῦ τοῦ πρώτου ῥυθμοῦ βέβηκε, τέτρασι καταμετρουμένου χρόνοις· **10)** μουσ. κύριον

τοῦ ῥυθμοῦ στοιχεῖον, ἡ στοιχεῖον μετρήσεως· **II)** μουσ. π. Βυζαντ. ἡ καταμέτρησις τοῦ δαπανωμένου χρονικοῦ διαστήματος ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ τῶν μουσικῶν φθόγγων, ἐκτελουμένη δι' ἰσοχρόνων κινήσεων τῆς χειρὸς συνήθως, πρὸς τὰ ἄνω καὶ πρὸς τὰ κάτω.

χρονοσκόπιον (τὸ) νεώτ. ὄργανον δι' οὗ μετροῦνται ἐλάχιστα χρονικὰ διαστήματα μετὰ μεγίστης ἀκριβείας, οἷον ἡ ταχύτης τῆς κινήσεως βλήματος ἐν τῷ σωλῆνι καὶ ἐν τῷ ἀέρι, ἡ διάρκεια διαφόρων ψυχοφυσιολογικῶν φαινομένων κττ.

χρονοτριβή (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ἡ ματαία ἀπώλεια χρόνου, ἡ ἀδικαιολόγητος ἀργοπορία, καθυστέρησις, τὸ χρόνισμα, τὸ χασομέρι.

χρονοτρῐβῶ-έω κ. μαν. κ. νεώτ. ἀμτβ. δαπανῶ τὸν χρόνον μου ματαίως, παραμένω εἴς τινα τόπον ἀσκόπως, ἀνωφελῶς, ἀργοπορῶ, καθυστερῶ, βραδύνω ἀδικαιολογήτως, χάνω τὸν καιρόν μου, χασομερῶ· Εὐστ.1327,21 «τρίβειν τις λέγεται χρόνον καὶ συνθέτως χρονοτριβεῖν» : Λεωνίδας π. Πλούτ.'Ηθ.225B **ἄμμε δὲ χρονοτριβέειν,** 'Αριστλ. Ρητ.3,3,3, ΚΔ Πράξ.20,16 **ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ 'Ασίᾳ,** Πορφ.Εἰκ.96 **ἐνταῦθα ἔτι τινὰς ἡμέρας χρονοτριβήσαντες,** Νικ.Χων. ἐν Φαβρικ. Βιβλ. 6,411, ASS Σεπτεμβρίου 3,850F, Σχόλ.'Ιλ.Κ 255 **ἵνα μὴ εἰς τὰς σκηνὰς χρονοτριβοῖεν,** Σχόλ.Πίνδ.Ν 7,106, Σχόλ.Θουκ.3,38,- **ἐχρονοτρίβησε εἰς τοὺς διαμέσους σταθμούς·** || κ. μέσ. : 'Επιφάν.669A, 'Αθανάσ.2,405C **τῆς συγχύσεως χρονοτριβουμένης·** **2)** μτ. αἰτ. ἐπιμηκύνω, ἐξακολουθῶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον τι : Πλούτ.Κάτ. Νεώτ.53 **χρονοτριβεῖν τὸν πόλεμον ἐλπίζων.**

χρονουλκῶ-έω [ἕλκω] παρατείνω τὸν καιρόν, ἀναβάλλω, χρονοτριβῶ· 'Ησ. «μοργυλλεῖ· χρονουλκεῖ».

χρονουργός (ὁ) [*ἔργω] μσν. ὁ δημιουργῶν τὸν χρόνον : Πρόδρ.Φιλ.'Αποδ.140.

χρονοφωτογράφησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χρονοφωτογραφῶ, ἡ φωτογράφησις τῶν κινήσεων.

χρονοφωτογραφία (ἡ) νεώτ. τρόπος, μέθοδος, δι' ἧς ἐπιτυγχάνεται φωτογραφικῶς ἡ ἀνάλυσις τῶν κινήσεων.

χρονοφωτογράφος (ὁ) νεώτ. συσκευὴ δι' ἧς ἐπιτυγχάνεται ἡ φωτογράφησις τῶν κινήσεων.

χρονοφωτογραφῶ-έω νεώτ. φωτογραφῶ τὰς κινήσεις ἀναλύων αὐτὰς κατ' ἴσα καὶ βραχέα χρονικὰ διαστήματα.

χρονόχωρος (ὁ) νεώτ. μαθ. ἄ. χωρόχρονος βλ.λ.

χρονῶ-έω μτγν., γ' ἑν. παρατ. **χρονέεσκε,** χρονίζω, ἀργοπορῶ : Ρουφῖν.'Επιγρ.ΑΠ 5,76 **εἰ τοίην χάριν εἶχε γυνὴ μετὰ Κύπριδος εὐνήν, οὐκ ἄν τοι χρονέεσκεν ἀνὴρ ἀλόχοισιν ὁμιλῶν** [διόρθ. καρέεσκεν].

χροός γενικ. ἑτεροκλ. τοῦ χρώς βλ.λ.

χροτιή (ἡ) μτγν. κ. μσν. τ. τοῦ χρώς βλ.λ. : Θεοφάν.'Επιγρ.ΑΠ 15,35 **ὄφρα με χερσὶν ἀρσαμένη μᾶλλον σῆς χροτιῆς κορέσῃς,** 'Ανών.εἰς Εὐριπ.ἐν 'Αν.Βοασσ.5,375 **ὄλβιος εἰ φαύσω χροτιῆς σέθεν.**

χρουσίον (τὸ) 'Επιγρ. βοιωτ. τ. ἀντὶ χρυσίον βλ.λ.

χρουσός (ὁ) 'Επιγρ. βοιωτ. τ. τοῦ χρυσός βλ.λ.

χρουσοῦς-έος-οῦν 'Επιγρ.ἀντὶ χρυσοῦς βλ.λ. : **χρουσοῦ ὠκίας τρῖς** ['Επιγρ.'Αττ.].

χρόω ἄχρ. θέμα, ἐξ οὗ σχηματίζονται πολλοὶ χρόνοι τοῦ χρώννυμι βλ.λ.

χρυνάζω 'Ησ. «χρυνάζει· καλεῖ» (ἀμφ.).

χρῡσἄγωγός-όν μσν. ὁ ἄγων, ὁ φέρων χρυσόν : Νικ.Χων.'Ιστ.360B **τοὺς δὲ παρεστάναι ἀχθοφοροῦντας, ἄλλους . . χρυσαγωγούς.**

χρυσαγόραστος-η-ο δημ. ὁ ἀγοραζόμενος διὰ χρυσοῦ, ὁ χρυσώνητος.

χρῡσάετος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. κ. **χρυσαίετος** εἶδος ἀετοῦ : Αἰλ.ΖΙ 2,39 **ἀκούω δέ τι καὶ γένος ἀετῶν καὶ ὄνομα αὐτῷ χρυσάετον ἔθεντο, ἄλλοι δὲ ἀστερίαν τὸν αὐτὸν καλοῦσιν· ὁρᾶται δὲ οὐ πολλάκις** [κῶδ.Μονάχ.χρυσαίετος]· || νεώτ. ζωολ. τὸ πτηνὸν ἀετὸς ὁ αὐτοκρατορικὸς εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς 'Αττικῆς καὶ τῆς Θεσσαλίας.

χρυσαιγίς-ίδος (ἡ) κ. **χρύσαιγις** [ΕΜ 518,35] ἐπίθ. τῆς 'Αθηνᾶς, ἡ ἔχουσα χρυσῆν αἰγίδα, ἀσπίδα : Βακχ.15,23 **χρυσαιγίδος 'Ιτωνίας,** 'Επίγρ. **χρυσαιγίδος 'Αθηναίης εἰκών.**

χρυσαίετος (ὁ) γρ. κῶδ. ἀντὶ χρυσάετος βλ.λ. : Αἰλ.ΖΙ 2,39.

χρῡσαΐζω κοσμῶ διὰ χρυσοῦ, παθ.· 'Ησ. «χρυσαΐζεται· [χρυσαῷ] κοσμεῖται».

χρῡσἄκόνιον [τὸ] μσν. ἡ βάσανος, ἡ λυδία λίθος, δι' ἧς ἐδοκίμαζον τὴν γνησιότητα τοῦ χρυσοῦ· Μοσχόπ.π.Δουκάγγ. «λυδία, καὶ ἡ διακριτικὴ τοῦ χρυσοῦ λίθος, ἢ καὶ βάσανος λέγεται, καὶ παρὰ τοῖς κοινοῖς χρυσακόνιον».

χρυσακτικόν (τὸ) μσν. ἄ. χρυσάττικον βλ.λ. : Θεοφάν.Νόνν.2,108 [ἐσφ. γρ.].

χρῡσάκτιν-ῖνος [ὁ,ἡ] μτγν. κ. νεώτ. ἄ. χρυσάκτις βλ.λ., ὁ ἔχων, ἐκπέμπων χρυσᾶς ἀκτῖνας : 'Αρκάδ.10,4 «ἀκτὶν καὶ ἀκτίς· σύνθετα δὲ βαρύνεται, εὐάκτιν, χρυσάκτιν».

χρυσάκτις-ινος [ὁ,ἡ] μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. χρυσάχτινος κ. χρυσάκτιν βλ.λ., ὁ ἐκπέμπων χρυσᾶς ἀκτῖνας : Τζέτζ.'Εξήγ.'Ιλ.Υ 224 **σελήνη χρυσάκτις,** ΕΜ 518,39 **χρυσάκτις ἥλιος.**

χρυσάκτινος (-η)-ο(ν) νεώτ., δημ. προφ. **χρυσάχτινος,** ὁ χρυσάκτις, ὁ ἐκπέμπων χρυσᾶς ἀκτῖνας : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 32,28 **διαμάντι ὁ νοῦς, χρυσάχτινο τῆς ὀμορφιᾶς στολίδι.**

χρυσᾰλάκατος-ον δωρ. τ. τοῦ χρυσηλάκατος βλ.λ. : Πίνδ.ἀπ.5 **χρυσαλάκατον μελίαν,** Βακχ.10,38.

χρῡσαλλιδοῦμαι-έομαι νεώτ. ἀποθ. ἐπὶ καμπῶν, μετατρέπομαι, μεταμορφοῦμαι εἰς χρυσαλλίδα : **αἱ κάμπαι τῆς ἐμμελησίας χρυσαλιδοῦνται ἐντὸς χωματίνων περιβλημάτων.**

χρυσαλλιδόκαρπος (ὁ) νεώτ. βοταν. **γένος φυτῶν ἐκ τῶν φοινικοειδῶν.**

χρυσα(λ)λίς-ίδος (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἐντὸς κελύφους κλεισθεῖσα κάμπη καὶ ἐκεῖ μεταβαλοῦσα μορφὴν καὶ σχῆμα, ἡ χρυσόχρους κάμπη τῶν ψυχῶν· 'Ησ. «χρυσαλλίς· ζῷόν τι. οἱ δὲ τὴν ἀπὸ τῆς κάμπης γινομένην χρυσαλλίν λέγουσιν» : 'Αριστλ.ΖΙ 5,19,9 **μετὰ δὲ ταῦτα αὐξηθεῖσαι ἀκινητίζουσι, καὶ μεταβάλλουσι τὴν μορφήν, καὶ καλοῦνται χρυσαλίδες, καὶ σκληρὸν ἔχουσι τὸ κέλυφος, ἁπτομένου δὲ κινοῦνται** [αἱ κάμπαι], αὐτ.ΖΓ 3,9,9, Θεόφρ. ΦΙ 2,4,4, Πλούτ.'Ηθ.751D· || νεώτ. ζωολ. ἡ νύμφη τῶν λεπιδοπτέρων ἐντόμων μετὰ τοῦ βομβυκίου της· ὁμ. γεν. ἡ νύμφη τῶν λοιπῶν ἐντόμων.

χρυσαλοιφή (ἡ) νεώτ μῖγμα κόνεως χρυσοῦ ἢ χαλκοῦ μετὰ κομμιούχου ὕδατος πρὸς ἐπιχρύσωσιν διαφ. ἀντικειμένων· πρβλ. μπρουντζίνα.

χρυσαμίνη [ἡ] νεώτ. χημ. συνθετικὸν χρῶμα.

χρῡσαμμος-ον μτγν. ὁ παρασύρων, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ χρυσῆν ἄμμον : Κῶδ.Metallar.2· || **χρύσαμμος** (ἡ) ὡς οὐσ. ἡ χρυσῆ ἄμμος· Γλῶσσ.

χρῡσᾰμοιβός-όν ὁ ἀμείβων, ὁ ἀλλάσσων χρυσόν· 'Ησ. «ἀργυρογνώμων»· **2)** μτφ. ἐπὶ τοῦ 'Αρεως, ὁ λυτρώνων τὰ σώματα τῶν πεσόντων ἢ αἰχμαλωτισθέντων διὰ τοῦ ξίφους του, ἀντὶ διὰ χρυσοῦ, κτ. ἄ. ὁ ἐμπορευόμενος, ἀποδίδων τοὺς νεκροὺς ἀντὶ χρυσοῦ : Αἰσχ.'Αγ.436 **ὁ χρυσαμοιβὸς δ' "Αρης σωμάτων.**

χρῡσάμπυξ-ῠκος [ὁ,ἡ] κ. μσν. ἐπὶ ἵππων, ὁ ἔχων χρυσοῦν ἄμπυκα, μίτραν, ὁ ἐφωδιασμένος μὲ χρυσᾶ προμετωπίδια, ὁ ἔχων χρυσοῦν ἔλασμα εἰς τὰ λωρία τοῦ χαλινοῦ· 'Ησ. «χρυσάμπυκες· χρυσοχάλινοι, χρυσόμιτροι, χρυσόδεσμοι» : 'Ιλ.Ε 358 **πολλὰ λισσομένη χρυσάμπυκας ᾔτεεν ἵππους,**

Φλέγ.Θαυμ. **χρυσάμπυκες ἵπποι**· ‖ κ. ἐπὶ ἁρμάτων : Τζέτζ.᾽Εξήγ.᾽Ιλ.Θ 157· ‖ κ. ἐπὶ χαλινοῦ, ὁ ἔχων χρυσοῦν ἔλασμα εἰς τὰ λωρία : Πίνδ.Ο 13, 92 **πρὶν γέ Fοι χρυσάμπυκα κούρα χαλινὸν Παλλὰς ἤνεγκε** (σχόλ. «χρυσᾶ φάλαρα ἔχοντα»)· ‖ κ. ἐπὶ τῶν ὡραίως κεκαλλωπισμένων θεαινῶν : Ὕμν. ᾽Αφρ.5,5 **῾Ωραι χρυσάμπυκες**, Βακχ.5,3 **χρυσάμπυκος Οὐρανίας**, ῾Ησίοδ.Θ 916 **ἐξ ἧς αἱ μοῦσαι χρυσάμπυκες ἐξεγένοντο**, Πίνδ.Ο 7,119 **ἐκέλευσεν δ᾽ αὐτίκα χρυσάμπυκα μὲν Λάχεσιν χεῖρας ἀντεῖνας** (σχόλ. «καταχρηστικῶς τὴν τιμίαν»), αὐτ.Π 3,158 **οἵ τε καὶ χρυσαμπύκων μελπομενᾶν ἐν ὄρει Μοισᾶν**.

χρυσανθέμιον (τὸ) ἐσφ. γρ. ἀντὶ χρυσάνθεμον.

χρυσάνθεμον (τὸ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. φυτὸν ἔχον ἄνθη χρυσόχροα, τὸ χρυσίζον νεκρολούλουδο· Γαλ.Λεξ 448 «βοάνθεμον· τὸ βοόφθαλμον. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ χρυσάνθεμον»· ῾Ησ. «χρυσάνθεμον· πόα· ἢ καὶ χρυσάνθιμον» : Διοσκ.4,58. Σχόλ. ᾽Οππ.669· πρβλ. βούφθαλμον 2)· ‖ γένος φυτῶν **ἐκ τῶν συνθέτων** περιλαμβάνον πόας ἢ θάμνους ἐτησίους ἢ πολυετεῖς μὲ ἄνθη κατὰ κεφαλίδας διατεταγμένα καὶ καρπὸν ἀχαίνην, ἀγιοδημητριάτικο, ἀγριομαντηλίδα, κουκουβάγια· **2)** τὸ βατράχιον βλ.λ.5) τὸ ἀγριοσέλινον : Γεωπ.2,6,24.

χρυσάνθεμος-ον μτγν. ὁ ἔχων χρυσᾶ, χρυσόχρωμα, χρυσίζοντα ἄνθη : Πλίν.Φ) 21,6,25 **χρυσάνθεμος βοτάνη**· ‖ **τὸ** οὐδ. ὡς οὐσ. βλ.λ.

χρυσάνθεος-ον λεξ. ἅ. χρυσάνθεμος βλ.λ. : ᾽Αν. Κρ.4,349,25 **ἡδύχροός τε κρόκος χρυσάνθεος ἠδ᾽** ἀνεμώνη (πιθ. χρυσάνθεμος).

χρῡσανθής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἔχων χρυσοῦν ἄνθος : Μελέαγρ.ΑΠ 12,256 **χρυσανθῆ δὲ κάμαισι κρόκον, Θήρωνα, συνῆφεν** (κῶδ. χρυσάνθη)· **2)** μτγν. τὸ χρυσανθὲς ὡς οὐσ. τὸ φυτὸν χρυσάνθεμον βλ.λ.1), τὸ νεκρολούλουδο : Νίκ.π.᾽Αθήν. 15,684D **τοτὲ χρυσανθὲς ἀμέργων**.

χρυσάνθρωπος (ὁ) μσν. φανταστικὸς ἐκ χρυσοῦ ἄνθρωπος : Ζώσ.π.Höfer Hist.de la chimie 1,500,29.

χρυσάνιος-ον δωρ. τ. τοῦ χρυσήνιος βλ.λ.

χρυσανταυγής-οῦς-ές ποι. ὁ χρυσοῦν φῶς ἀνταυγάζων, ὁ ἀπαστράπτων ὡς χρυσός : Εὐρ. ᾽Ιων 890 **κρόκεα πέταλα χρυσανταυγῆ**.

χρυσάντυξ-υγος (ὁ,ἡ) μσν. ὁ ἔχων χρυσῆν ἄντυγα :ΚΜανασσ.Χρον.5055 **ἁρμάτων χρυσαντύγων**.

χρυσάωρ-ορος (ὁ) πιθ. ἐσφ.γρ. ἀντὶ χρυσάορος, βλ.λ. : ῾Ησίοδ.᾽Εργ.769 **᾽Απόλλωνα χρυσάορα γείνατο Λητώ**, Πίνδ.Λ 5,140 **χρυσάορα Φοῖβον**.

χρυσαορεύς-έως (ὁ) μτγν. χρυσάορος βλ.λ., ἐπίθ. τοῦ Διός : Στράβ.14,2,2.)

χρυσαορικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος **εἰς τὸν χρυσάορον** βλ.λ. : Στράβ.14,2,25.

χρυσάορος-ον (ἄορ) ὁ ἔχων χρυσοῦν ξίφος, χρυσῆν **σπάθην**, ἐπίθ τοῦ ᾽Απόλλωνος : ᾽Ιλ.Ε 509 **Φοίβου ᾽Απόλλωνος χρυσαόρου**, αὐτ.Ο 256, Ὕμν.᾽Απόλλ.123, Πίνδ.Π 5,140· ‖ ὁμ. ὡς ἐπίθ. κ. ἄλλων θεῶν πρὸς ὑποδήλωσιν παντὸς χαρακτηριστικοῦ ὀργάνου, οἷον τόξου, δρεπάνου (πιθ. ἑρμην.), ὡς λ.χ. τῆς Δήμητρας : Ὕμν.᾽Ομ.Δήμ.4 **Δήμητρος χρυσαόρου, ἀγλαοκάρπου** (πιθ. ἡ φέρουσα χρυσοῦν δρέπανον)· ὁμ. **καὶ** ἐπίθ. τῆς ᾽Αρτέμιδος : Χρησμ.π.᾽Ηρ.8,77· ‖ **ὁμ.** ὡς ἐπίθ. τοῦ ᾽Ορφέως, πιθ. ὁ φέρων, κρατῶν χρυσῆν λύραν : Πίνδ.ἀπ.187.

χρυσάργυρον (τὸ) μτγν. κ. μσν. ἄργυρος ἐπικεχρυσωμένος, ἀσήμι μαλαματοκαπνισμένο:᾽Επιγρ.· **2)** φόρος **ἐκ** χρυσοῦ **καὶ** ἀργύρου : ΚΜανασσ. Χρον.3085 **ἡ πρόρριζος ἀναίρεσις εἰσπράξεως κιβδήλου, ἣ λέγεται χρυσάργυρον** ἀνδράσι φορολόγοις.

χρυσάργυρος-ον δημ. ὁ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ πεποιημένος, κεκοσμημένος : ᾽Ερωτόκρ.2,523 **ἄσπρη φαντὴ χρυσάργυρη ἦτον ἡ φορεσά ντου**.

χρυσάρματος-ον ποι. **ὁ** ἔχων ἅρμα χρυσοῦν, ὁ ἐπὶ χρυσοῦ ἅρματος ὀχούμενος, ἐπίθ. τῆς Σελήνης : Πίνδ.Ο 3,35 **χρυσάρματος . . ἀντέφλεξε Μήνα**· ‖ ὁμ. ἐν χρ. ὡς ἐπίθ. ἡρώων : αὐτ.Π 5,10, αὐτ.Ι 6(5),27 **χρυσάρματοι Αἰακίδαι**· **2)** εἰδ. κτ. πληθ. χρυσάρματοι (οἱ) σῶμα τῆς βασιλικῆς σωματοφυλακῆς τῶν Μακεδόνων : Πολυδ.(,)175.

χρυσάσπις-ιδος (ὁ,ἡ) κ. μαν. ὁ διὰ χρυσῆς ἀσπίδος ὡπλισμένος : Πίνδ.Ι 1,1, Εὐρ.Φοίν.1372 **᾽Ετεοκλέης δὲ Παλλάδος χρυσάσπιδος βλέφας πρὸς οἶκον**· ‖ κτ. πληθ. **χρυσάσπιδες** (οἱ) σῶμά τι ἀσπιδοφόρων τοῦ Μακεδονικοῦ στρατοῦ : Πολυδ. 1,175, Συνέσ.1,18Β, ΚΜανασσ.Χρον.5498 **ἦσαν ἐκεῖ** χρυσάσπιδες, **ἦσαν φαρετροφόροι**.

χρυσαστράγαλος-ον ποι. **ὁ** ἔχων ἀστραγάλους χρυσοῦς. ὅθ. ὁ χρυσοῦς **τὴν** βάσιν : **Σαπφ.** 161 **χρυσαστράγαλοι φιάλαι**.

χρυσάττικον (τὸ) μτγν. κ. **χρυσαττικόν** τεχνητός τις οἶνος ἢ εἶδος ἡδύοματος, σιροπίου : ᾽Αλέξ.Τραλλ.5,249 **προστίθει χρυσαττικὸν καὶ μάλασσε**, Παῦλ.Αἰγ.3,50 **μετὰ χρυσαττίκου ἢ ἄλλου γλυκέος ἐν τῇ ἐμβάσει πινάμενα**.

χρυσαυγάζω μτγν. ἐκκλ. χρυσαυγῶ βλ.λ., ἐκπέμπω χρυσῆν ἀνταύγειαν : Ψ᾽Ιω.Χρυσ.8,755C **χρυσαυγαζούσας λαμπηδόνας**.

χρυσαύγεια (ἡ) μσν. κ. νεώτ. χρυσῆ λάμψις, ἀνταύγεια : Εὐστ.695,4 **διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἡλίου χρυσαύγειαν**.

χρυσαυγή (ἡ) δημ. ποι. χρυσῆ αὐγή, ἡ ὥρα καθ᾽ ἣν χρυσοῦται ὁ οὐρανός, ἐπικειμένης τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου.

χρυσαυγής-οῦς-έας-ές κ. μσν. κ. νεώτ. **ὁ λάμπων** ὡς χρυσός, **ὁ** ἐκπέμπων χρυσῆν λάμψιν, ἀνταύγειαν : Σοφ.ΟΚ 685 **χρυσαυγὴς κρόκος**, ᾽Αριστφ.᾽Ορν.1710 **οἷος οὔτε παμφαὴς ἀστὴρ ἰδεῖν ἔλαμψε χρυσαυγεῖ δόμῳ**, Διον.Περ.293 **χρυσαυγέος ἠλέκτροιο**, Νόνν.Δ 43,442, ᾽Αγαθ.ΑΠ 9,154, ᾽Αχμ.᾽Ονειροκρ.265,22, Τζέτζ.᾽Αλληγ.᾽Ιλ.Σ 487 **ἡλίου χρυσαυγοῦς λαμπηδόνες**· ‖ μτφ. ἐπὶ ἠθικῆς αἴγλης : Φίλ.1,57 **χρυσαυγὴς φρόνησις**· ‖ τὸ **οὐδ.** ἐπίρρ. λαμπρῶς, φωτεινά : ᾽Ιμέρ.Λόγ.598 **χρυσαυγὲς μειδιῶν**.

χρυσαυγίζω μτγν. κ. μσν. χρυσαυγῶ βλ.λ. : Λιβάν.4,1071 **πρὸς τὸ συγγενὲς τοῦ φοινίγματος καὶ τι χρυσαυγίζον ἐμίγνυε**, Δούκ.᾽Ιστ.Βυζ.20,55 **πλόκαμοι χρυσαυγίζοντες**, Μηναῖ.3,1 **ἡ λαμπηδὼν . . ἡ ὄντως χρυσαυγίζουσα, ἡ παγκαλής**.

χρυσαυγῶ-έω μτγν. ἔχω χρυσῆν λάμψιν, ἀνταύγειαν, λάμπω σὰν χρυσάφι : ΠΔ ᾽Ιὼβ 37,22 **ἀπὸ βορρᾶ νέφη χρυσαυγοῦντα** (Σουΐδ. «ἀστράπτοντα ἢ στίλβοντα»).

χρυσαφένιος-ια-ο δημ. **ὁ ἐκ** χρυσοῦ **κατεσκευασμένος**, πεποιημένος, **ὁ** ἀπὸ χρυσάφι φτειασμένος : **χρυσαφένια ποτήρια - χρυσαφένιο σερβίτσιο**· **2)** εὐχρ. ἰδίως **ἐν** τῇ σημ. τοῦ **ἔ**χοντος τὴν χροιάν, τὴν λάμψιν τοῦ χρυσοῦ, ὁ σὰν ἀπὸ χρυσάφι : **χρυσαφένια μαλλιά**.

χρυσάφι (τὸ) μσν. κ. δημ. ὁ χρυσός : ᾽Ερωτόκρ. 3,1581 **δεῖξε χρυσάφι καὶ φωτιὰ τοῦ κοπελλιοῦ νὰ πιάσῃ**, Πολίτ.᾽Εκλ.Τραγ.44,21 **κι ἕνα μικρὸ κλεφτόπουλο ντυμένο στὸ χρυσάφι** (φέρον χρυσῷ κεκοσμημένην ἐνδυμασίαν), **εὐχὴ χῶμα νὰ πιάνῃς καὶ χρυσάφι νὰ γίνεται**· ‖ κ. ἐν τῇ σημ. τοῦ πλούτου : Καρκθ.Ζητ.102 **δὲ θέλω παλάτια καὶ χρυσάφια ἐγὼ ! θέλω σερνικὸ παιδί**.

χρυσαφικό (τὸ) δημ. σύνολον χρυσῶν ἀντικειμένων, κοσμημάτων· εὐχρ. κ. κτ. πληθ. : Μαλακ. Συντρ.31,2 **ἁρμένιζε ἀπ᾽ τὴν Μπαρμπαριὰ | μὲ φόρτωμα χρυσαφικά, διαμάντια, - μᾶς κλέφανε τὰ χρυσαφικά**.

χρυσάφινος-η-ον νεώτ. χρυσοῦς, χρυσαφένιος : **χρυσάφινα σκεύη**.

χρυσάφιον (τὸ) μσν. ὑποκορ. τοῦ χρυσός, τὸ πλείστον ἄνευ ὑποκορ. σημ.· πρβλ. δημ. χρυσάφι: Εὐστ.492,36, 'Ανν.Κομν.1,177.
χρύσαφος (ὁ) εἶδός τι ἰχθύος, χρύσοφρυς, ἡ χρυσάφα· Κορ. «ἔστι δὲ ἣν νῦν καλοῦμεν τσιπούραν, ὥς φησιν ὁ Λακεπέδης», Μάρκελλ.Σιδήτ.12 **χρύσαφοι ἠδ' ἔλοπες**, Σχόλ.'Οππ.'Αλ.659.
χρυσαφύς-ιά-ύ δημ. ὁ χρυσοῦς, χρυσαιφένιος, ἰδίως ὁ ἔχων τὸ χρῶμα, τὴν λάμψιν τοῦ χρυσοῦ: **μαλλιά χρυσαφιά**· ‖ ὁ φέρων χρυσᾶ κοσμήματα, κεντήματα: **φόρεμα χρυσαφύ**.
χρυσάωρ-ορος (ὁ,ἡ) ποι. χρυσάορος βλ.λ.: **'Υμν.** 'Απόλλ.123, 'Ησιοδ.'Εργ.769, Πίνδ.Π 5,139.
χρυσέγκαυστος-ον μτγν. ὁ κεκοσμημένος μὲ χρυσὸν ἐγκαυστικῶς: Παπίας ἐν Combef.Orig. Cpol.24,31 **ἄγαλμα χρυσέγκαυστον**.
χρυσεγχής-οῦς-ές ποι. ὁ ἔχων χρυσοῦν ἔγχος· πρβλ. χρυσάωρ: 'Ορφ.'Υμν.51,11.
χρυσεῖον (τὸ) ἐργαστήριον χρυσοχόου: Στράβ. 3,2,8 **τῶν δὲ χαλκουργείων τινὰ καλεῖται χρυσεῖα**· **2)** μεταλλεῖον χρυσοῦ, χρυσωρυχεῖον: Ξεν.'Ελλ.4,8,37 **πεδίῳ, ἔνθα ἐστὶ τὰ χρυσεῖα αὐτοῖς** (κῶδ.), Πολύβ.3,57,3, Πλούτ.Κίμ.14 **τὰ χρυσεῖα τὰ πέραν 'Αθηναίοις προσεκτήσατο**.
χρύσειος-ον ἐπ. τ. τοῦ χρύσεος βλ.λ., ὁ χρυσοῦς: 'Ιλ.Θ 442.
χρυσέκλαμπρος-ον ὁ ἐκπέμπων χρυσῆν λάμψιν, ὁ ὡς χρυσὸς λαμπρός, ἐκπρεπής: 'Αρχίλ. ἔκδ. Bernard 162 **χρυσέκλαμπρόν τε καὶ χρυσήλατον νύμφην**, Θεόφρ.'Ιατρ.2,331,29 **μορφὴν χρυσέκλαμπρον**.
χρυσεκλέκτης (ὁ) γλωσσ. ὁ συλλέγων χρυσὸν ἐκ τῆς ἄμμου ποταμοῦ.
χρυσελεφαντήλεκτρος-ον μτγν. ὁ κεκοσμημένος διὰ χρυσοῦ, ἐλέφαντος καὶ ἠλέκτρου: 'Επίγρ. ἐν Πλούτ.Τιμολ.31.
χρυσελεφάντινος-η-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ποιητ. ὁ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλεφαντοστοῦ κεκοσμημένος: Σχόλ.'Αριστφ.'Ιππ.1166, αὐτ.Εἰρ.604 **ὑφείλετο τὸ χρυσίον ἐκ τῶν δρακόντων τῆς χρυσελεφαντίνης 'Αθηνᾶς**, Μαλακ.Συντρ.62,9 **χρυσελεφάντινος καὶ πάλι θά 'μαι | στὰ .. μάτια σας μπροστά**.
χρυσεμβαφής-οῦς-ές μσν. ὁ διὰ χρυσοῦ βεβαμμένος, ἐπίχρυσος: Κωδ.Πάτρ.19.
χρυσέμβαφος-ον μσν. χρυσεμβαφής βλ.λ.: Κωδ.Ι Ιάτρ.22 **ἀνδρείκελον ἄγαλμα χρυσέμβαφον**.
χρυσέμβολος-ον μτγν. ὁ ἔχων χρυσοῦν ἔμβολον, ἐπὶ πλοίου: 'Απη.Πρόλ.10,13.
χρυσέμπαιστος-ον πάπ. διόρθ. ἀντὶ χρυσέμπαικτος, ὁ διὰ χρυσῶν ἐμπαισμάτων κεκοσμημένος.
χρυσέμπλαστος-ον μσν. ὁ φέρων ἐπικεκολλημμένον χρυσόν: Κωδ.Πάτρ.33 **σταυρὸς ἵστατο χρυσέμπλαστος**, Σουΐδ.
χρυσένδετος-ον μτγν. ὁ διὰ χρυσοῦ δεδεμένος, ὁ ἐντεθειμένος εἰς χρυσόν: Πλούτ.Λουκ.3 **ἐδωρεῖτο χρυσένδετον σμάραγδον**· **2)** ὁ διὰ χρυσοῦ κεκοσμημένος: Φιλήμ.Πτωχὴ ἢ Ραδία 4 **σπάθην παρεμφαίνων χρυσένδετον**.
χρυσενδῦτις-ιδος (ἡ) 'Επιγρ. θηλ. τοῦ χρυσένδυτος βλ.λ.
χρυσένδυτος-ον μσν. ὁ ἐνδεδυμένος χρυσόν, ὁ φέρων χρυσοῦν ἔνδυμα: Συμεὼν Μεταφρ.678,1 **ἑνὶ τῶν ἱσταμένων αὐτῷ δύο χρυσενδύτων**.
χρυσεοβόστρυχος-ον ποι. ὁ ἔχων χρυσοῦς, ὡς χρυσὸς λάμποντας βοστρύχους, χρυσόμαλλος: Εὐρ.Φοίν.191 **χρυσεοβόστρυχον ὦ Διὸς ἔρνος "Αρτεμις**, Φιλόξ.π.'Αθην.13,564Β.
χρυσεοδίνης (ὁ) μσν. χρυσοδίνης βλ.λ.: ΚΜανασσ.Χρον.6258 **χρυσεοδίνης Πακτωλός**.
χρυσεόδμητος-ον ποι. ᾠκοδομημένος, κατεσκευασμένος ἐκ χρυσοῦ: Αἰσχ.Χο.616 **χρυσεοδμήτοισιν ὅρμοις**.
χρυσεόκαρπος-ον **ὁ φέρων χρυσοῦς καρπούς**: Δράκων 36.
χρυσεόκμητος-ον διόρθ. τοῦ χρυσεόδμητος.
χρυσεοκόλλητος-ον μτγν. χρυσοκόλλητος βλ.λ.: Παῦλ.Σιλ.'Εκφρ.'Αμβωνος 159 **χρυσεοκολλήτοις δὲ περιστίλβουσι καρήνοις**.
χρυσεοκόμης (ὁ) ποι., δωρ. χρυσεοκόμας **ὁ** φέρων χρυσῆν κόμην, χρυσοκόμης: Σιμωνίδ.34 χρυσεοκόμα **"Εκατε, παῖ Διός**.
χρυσεόκυκλος-ον ποι. ὁ ἔχων χρυσοῦν δίσκον, ἐπὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης: Εὐρ.Φοίν.176 **Σεληναίας χρυσεόκυκλον φέγγος**, Ποιητὴς ἐν 'Αν. Κρ.4,348.24 **χρυσεόκυκλον ἀπήντησεν ἥλιος ἅρμα**.
χρυσεολόγχης (ὁ) μτγν. ὁ φέρων χρυσῆν λόγχην: Συνέσ.18,6 **χρυσάσπιδες καὶ χρυσεολόγχαι**.
χρυσεόμαλλος-ον ὁ χρυσοῦν μαλλόν, ἔριον ἔχων: Εὐρ.'Ηλ.725 **τὰν κεράεσσαν ἔχειν χρυσεόμαλλον κατὰ δῶμα ποίμναν**, 'Ορφ.'Αργ.1016.
χρυσεομίτρης (ὁ) μτγν. ὁ ἔχων χρυσῆν μίτραν: ΑΠ 9.524· ‖ τὸ θηλ. **χρυσεομίτρα**: Μελιννὼ π. Στοβ.'Ανθολ.7,13.
χρυσεόνωτος-ον σχόλ. ὁ ἔχων χρυσᾶ νῶτα, χρυσῆν ῥάχιν: Σχολ.Εὐρ.Φοίν.1130 **χρ- ἀσπίς**.
χρυσεοπήληξ-ηκος (ὁ,ἡ) κ. μσν. ποι., χρυσοπήληξ βλ.λ., ἐπίθ. τῆς 'Αθηνᾶς: Καλλ.Λουτρ.Παλ.43 **ἔξιθ' 'Αθηναία περσέπτολι χρυσεοπήληξ**· **2)** κ. ἐπὶ πολεμιστῶν: Κ Μανασσ.Χρον.3684 **Βακτρίους, Παρθυαίους χρυσεοπήληκας**.
χρυσεοπήνητος-ον ποι. ὁ χρυσοΰφαντος: Εὐρ.'Ορ.840 **χρυσεοπηνήτων φαρέων μαστὸν ὑπερτέλλοντ' ἐσιδών** (σχολ. **«ἐκ** χρυσοῦ κατασκευασθέντων»), ΑΠ 5,276.
χρυσεόπλοκος-ον μτγν. ποι. ὁ χρυσῷ πεπλεγμένος, χρυσόπλεκτος: Βακχ.16,106 (ἔκδ. Blass) χρυσεόπλοκοι .. ταινίαι.
χρύσεος-ον κ. -έη-εον ἀσυναίρ. **τ. τοῦ** χρυσοῦς βλ.λ.: 'Ιλ.Δ.2,3,'Οδ.Η 88.
χρυσεοσάνδαλος-ον ποι. **ὁ** φέρων χρυσᾶ σανδάλια· δθ. κ. ὁ ἐκ χρυσῶν σανδαλίων ἀποτυπωθείς: Εὐρ.'Ορ.1468 **φυγᾷ δὲ ποδὶ τὸ χρυσεοσάνδαλον ἴχνος ἔφερεν**, αὐτ.ΙΑ 1042.
χρυσεόσκαπτρος-ον δωρ. ὁ φέρων χρυσοῦν σκῆπτρον: Βακχ.8,100 (ἔκδ. Blass) **χρυσεοσκάπτρου Διός**.
χρυσεόστιλβος-ον μσν. ὁ στίλβων ἐκ τοῦ χρυσοῦ: Κ Μανασσ.Χρον.6701 **χρ- πέπλους**.
χρυσεόστιλπνος-ον δ. γρ. τοῦ χρυσεόστιλβος.
χρυσεόστολμος-ον ποι. ὁ χρυσεόστολος βλ.λ.: Αἰσχ.Πέρσ.159 **ἱκάνω χρυσεοστόλμους δόμους**.
χρυσεόστολος-ον ποι. ὁ διὰ χρυσοῦ κεκοσμημένος, χρυσοστόλιστος: Εὐρ.'Ηρ.414 **πέπλων χρυσεόστολον φάρος**.
χρυσεόταρσος-ον ποι. **ὁ** ἔχων χρυσοῦς ταρσο ;· συνεκδ. **ὁ** ἔχων **χρυσοῦς** πόδας: 'Ορφ.'Αργ.338.
χρυσεότευκτος-ον ποι. χρυσότευκτος βλ.λ.: 'Ορφ.'Υμν.54,18.
χρυσεοφεγγής-οῦς-ές ποι. **ὁ ἐπιφέρων** χρυσῆν λάμψιν, χρυσοῦν φέγγος, ποῦ στραφτοκοπάει σὰν χρυσάφι: 'Ορφ.ἀπ.7,28.
χρυσεπώνυμος-ον μσν. ὁ **ἐκ τοῦ χρυσοῦ** ἐπονομασθείς: Δαμασκ.Ι 2,252C.
χρυσεραστής (ὁ) μτγν. ὁ ἐραστὴς τοῦ χρυσοῦ, ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπῶν τὸν πλοῦτον: Βάβρ.21.
χρυσεργής-οῦς-ές μσν. ὁ εἰργασμένος, πεποιημένος **ἐκ** χρυσοῦ ἢ ὁ χρυσῷ πεποικιλμένος: Τζέτζ. Χιλ.3,980 **ἱματίῳ χρυσεργεῖ**.
χρυσεργός-όν μτγν. ὁ παράγων χρυσόν: Λυκόφρ.1352 **χρυσεργὰ Πακτωλοῦ ποτά**.
χρυσερυθρός-ά-όν μσν. ἐρυθρός, πυρρόξανθος ὡς χρυσός: Φιλῆς 25, αὐτ.33 **κεφαλαῖς χρυσερυθραῖς**, αὐτ.18 **χρυσερυθρᾷ καλύπτρᾳ**.

χρύσευμα-ατος (τὸ) ἐσφ. γρ. ἀντὶ χρύσωμα βλ. λ.
χρυσεψητής (ὁ) (ἕψω) γλῶσσ. ὁ χωνεύων, τήκων τὸν χρυσόν.
χρυσῆ (ἡ) δημ. ἡ νόσος ἴκτερος.
χρυσήγορος-ον μτγν. ὁ ἔχων οἱονεὶ χρυσῆν εὐγλωττίαν, ποὺ λέει λόγια χρυσό· πρβλ. χρυσόστομος : Ἐπίγρ.n.Greel.Catal.Mss.Bibl.Lugd.Bat.18,54.
χρυσηδονικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὸν χρυσηδονισμὸν βλ.λ. ἢ ὁ πιστεύων εἰς τοῦτον.
χρυσηδονισμός (ὁ) νεώτ. ὀν. θεωρίας τινὸς τῆς ἐμποροκρατίας, καθ' ἣν εἰς μέταλλα πλοῦτος ὑπερέχει τοῦ ἐκ προϊόντων ἢ βιομηχανημάτων.
χρυσήεις-εντος-εσσα-εν μτγν. ποι. τ. τοῦ χρύσεος βλ.λ., ὁ χρυσοῦς : Χρησμ.Σιβ.2,25 **χρυσήεντα πόλον κατὰ πίονα ναίειν.**
χρυσηλάκατος-ον ποι. ὁ ἔχων χρυσῆν ἠλακάτην : Ἰλ.Υ 70 **χρυσηλάκατος κελαδεινὴ Ἄρτεμις,** Πίνδ.Ν 5,65 **ποντίαν χρυσηλακάτων τινὰ Νηρεΐδων πράξειν ἄκοιτιν,** αὐτ.6,62.
χρυσηλασία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ σφύρας κατεργασία τοῦ χρυσοῦ.
χρυσήλατος-ον ποι. κ. νεώτ. ὁ ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ εἰργασμένος : Αἰσχ.Ἑπτ.644, Σοφ.ΟΤ 1268 **ἀποσπάσας γὰρ εἱμάτων χρυσηλάτους περόνας ἀπ' αὐτῆς,** Εὐρ.Φοίν.62 **χρυσηλάτοις πόρπαισιν αἱμάξας κόρας,** Ἀριστφ.Πλ.9.
χρυσήλεκτρον (τὸ) μτγν. εἶδος πολυτίμου λίθου : Πλίν.Φl 37,43.
χρυσήνιος-ον ποι., δωρ. **χρυσάνιος** ὁ ἔχων χρυσᾶς ἡνίας· ἐπίθ. θεῶν, κ. θεαινῶν, οἷον τοῦ Ἄρεως τῆς Ἀρτέμιδος, τῆς Ἀφροδίτης : Ὀδ.Θ 285 **οὐδ' ἀλαὸς σκοπιὴν εἶχε χρυσήνιος Ἄρης,** Ἰλ.Ζ 205 **τὴν δὲ χολωσαμένη χρυσήνιος Ἄρτεμις ἔκτα,** Σοφ.ΟΚ 693 **οὐδὲ Μουσᾶν χοροί νιν ἀπεστύγησαν οὐδ' ἁ χρυσάνιος Ἀφροδίτα·** ‖ ἐν χρ. ὡς ἐπίθ. τοῦ Ἅδου : Πίνδ.ἀπ.12· **2)** Σουΐδ. «χρυσήνιος· δίφρος εὐάρμοστος».
χρυσήρης-ους-εος-ες ὁ διὰ χρυσοῦ κεκοσμημένος, χρυσοστόλιστος : Εὐρ.Ἴων 157 **εἰς χρυσήρεις οἴκους,** αὐτ.1154, **αὐτ.ΙΤ** 129 **εὐστύλων ναῶν χρυσήρεις θριγκούς.**
χρυσιαῖος-ον μτγν. ὁ **ἐκ** χρυσῶν νομισμάτων συγκείμενος : Διογ.Λ 4,38.
χρυσιασμός (ὁ) μσν. ὁ ἴκτερος, ἡ χρυσῆ : Ἰωάνν.Ἰατροσοφ.184 **πρὸς πρόσωπον ὅταν γένηται κίτρινον, ὅπερ παρὰ τῶν ἰατρῶν καλεῖται ἴκτερος τὸ τοιοῦτον πάθος, παρὰ τῶν ἰδιωτῶν** χρυσιασμός.
χρυσιδάριον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χρυσίον **βλ.λ.,** χρυσίδιον : Ἀριστφ.ἀπ.64.
χρυσίδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χρυσίον βλ.λ., μικρὸν χρυσοῦν νόμισμα : Ἰσοκρ.13,4 **λέγουσι μέν, ὡς οὐδὲν δέονται χρημάτων, ἀργυρίδιον καὶ χρυσίδιον τὸν πλοῦτον ἀποκαλοῦντες,** Δημ 818 **καὶ τι μικρὸν ἔφη πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα περὶ χρυσιδίων ἀντιλέγεσθαι·** ‖ μικρὸν ποσὸν χρημάτων : Πλούτ.Κλεομ.38 **ἵππον ἑαυτῇ παρασκευάσασα καὶ χρυσίδιον οὐ πολύ.**
χρυσίζω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. φαίνομαι ὡς χρυσός, ἔχω τὸ χρῶμα, τὴν λάμψιν τοῦ χρυσοῦ : Ἀριστλ.Θαυμ.45, Ἡρωδιαν.Ἰστ.5,6,Ἀθήν.1,27C **οἶνος τῷ χρώματι χρυσίζει,** Σχολ.Ἰλ.Ν 523 **νέφη ἅπερ τῷ πλησιάζειν Ὀλύμπῳ χρυσίζει,** Εὐστ. Πον.355,30 **σταφυλῶν αἱ μὲν χρυσίζουσιν ἀκριβῶς,** Βί.Ἀλεξ.378 **ἔχοντα χαίτην πολιάν, γένειον ὡς χρυσίζον,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 33,3,Β **σὰ στάχυα μεστωμένα | χρυσίζουν μπρός μας·** ‖ εἰδ. **τὸ χρυσίζον τοῦ ᾠοῦ ὁ** κρόκος : Γεωπ.14,7,5.
χρυσικός-ή-όν μτγν., μσν. κ. δημ. ὁ ἐκ χρυσοῦ κατεσκευασμένος, χρύσινος : πάπ. **χρυσικοὺς στεφάνους· 2)** ὁ **ἐκ** χρυσοῦ συγκείμενος : Εὐσ. Εὐαγγ.Προπ.447D **χρυσικὰ μέταλλα,** Κωδ.Ἀγ. Σοφ.68D **χρυσικὴ ποσότης· 3)** εἰδ. δημ. τὸ ἄρα. ὡς οὐσ. χρυσικός ὁ χρυσοχόος : Παλαμ. Παράκ.16,13 **στ' ἀργαστήρι δουλεύω, χρυσικός,** Μολαικ.Συντρ.105,1 **στοῦ Λάζαρου τοῦ χρυσικοῦ μικροὶ σταυροί, μικρὲς καρδιές.**
χρύσινος-ίνη-ον μτγν. κ. μσν. χρυσοῦς, ὡς οὐσ. χρυσοῦν νόμισμα: Ἀλκίφρ.3,3 **χρυσίνους τέσσαρας,** Συνέσ.Ἐπιστ.129 **ἐδεξάμην χρυσίνους ἑξήκοντα,** Θεοδώρητ.Ἐκκλ.Ἱστ.2,13.
χρυσιόβαλλον (τὸ) μσν. τὸ χρυσόβουλλον βλ.λ. : Διγεν.Ἀκρ.2410 **καὶ χαρίσω πάντα διπλᾶ μετὰ χρυσιοβάλλου | τὰ κρατηθέντα πρὸ καιροῦ κτήματα τοῦ σοῦ πάππου.**
χρυσιοκόσμητος-ον μσν. ὁ χρυσίῳ κεκοσμημένος : Φλῶρ. κ. Πλατζιαφλ. στ.290 (ἔκδ. Μαυροφρ.).
χρυσιοκρότητος-ον μσν. χρυσήλατος βλ.λ. : ΚΜανασσ.Χρον.4794 **ὀργάνων φιλοτέχνησις χρυσιοκροτήτων.**
χρυσίον (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ. τεμάχιον χρυσοῦ, χρυσάφι : Ἡρ.3,95 **τὸ δὲ χρυσίον τρισκαιδεκαστάσιον λογιζόμενον,** Πλάτ.Πολ.336E· **2)** χρυσὸς εἰργασμένος, πλὰξ ἢ κόσμημα ἐκ χρυσοῦ : Θουκ.2,13 **χρυσίου ἀσήμου καὶ ἀργυρίου·** κτ. πληθ. : Δημ.816 **ἔπιπλα δὲ καὶ ἐκπώματα καὶ χρυσία καὶ ἱμάτια,** αὐτ.1182· **3)** κ. νεώτ. χρυσοῦν νόμισμα, ἰδίως δὲ σύνολον χρυσῶν νομισμάτων καὶ κτ. ἐπέκτ. χρηματικὸν ποσόν : Εὐρ.Κύκλ.161 **ἔα τὸ χρυσίον,** Ἀριστφ.Ἱππ.472 **καὶ ταῦτά μ' οὔτ' ἀργύριον οὔτε χρυσίον διδοὺς ἀναπείσοις,** αὐτ. Πλ.808, αὐτ.Βάτρ.720 **ἔς τε τ' ἀρχαῖον νόμισμα καὶ τὸ καινὸν χρυσίον,** Ἀντιφάν.Ἀδηλ.60 **λῆρος πάντα πρὸς τὸ χρυσίον,** Εὐπ.Δῆμος 32 **στατῆρας χρυσίου,** ΚΔ Πράξ.3,6, Βί.Ἀλεξ.2463 **ἐτίμησεν Ἀλέξανδρος αὐτὴν πολλῷ χρυσίῳ· 4)** χρυσῆ κλωστή : Ἱππ.Ἄρθρ.799· **5)** θωπευτικῶς ὡς ἐπίκλησις ἐκφράζουσα στοργήν, ἀγάπην· πρβλ. χρυσέ μου, χρυσό μου : Ἀριστφ.Λυσ.930 **δεῦρό νυν, ὦ χρύσιον,** αὐτ.Ἀχ.1200 **φιλήσατόν με μαλθακῶς ὦ χρυσίω·** πρβλ.ΑΠ 11,232.
χρυσιοπλύσιον (τὸ) ἐσφ. γρ. ἀντὶ χρυσοπλύσιον βλ.λ.
χρύσιος-ον αἰολ. τ. τοῦ χρύσεος βλ.λ. : Ἐπιγρ.
χρυσιοστόλιστος-ον μσν. ὁ χρυσίῳ ἐστολισμένος, κεκοσμημένος, χρυσοστόλιστος : Φλῶρ.κ. Πλατζιαφλ.1709 (ἔκδ. Μαυροφρ.).
χρυσιοφόρος-ον μσν. χρυσοφόρος **βλ.λ.** : Κ Μανασσ.Χρον.71.
χρυσιόφρουρος-ον μσν. ὁ φυλάττων ἢ περιέχων χρυσίον, πλοῦτον : ΚΜανασσ.Χρον.5256 **οἴκους χρυσιοφόρους.**
χρυσίππειος-ον μτγν. **ὁ** τοῦ Χρυσίππου, **ὁ εἰς** τὸν φιλόσοφον Χρύσιππον ἀνήκων, ἀναφερόμενος : Διογ.Λ 7,180 **Χρυσίππειος διαλεκτική·** ‖ ἐπὶ προσ., ὁ ὀπαδὸς τοῦ Χρυσίππου, τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ : Λουκ.Δραπ.31 **κυνικὸς ἔφασκεν εἶναι τὸ πρόσθεν . . ἐνταῦθα δὲ Χρυσίππειος ἀκριβῶς ἐστι·** ‖ **τὰ** Χρυσίππεια τὰ συγγράμματα τοῦ Χρυσίππου : Ἀρρ.Ἐπίκτ.2,16,34 **εἰσαγωγάς ἔπραξά τινας καὶ Χρυσίππεια ἀνέγνων.**
χρυσίς-ίδος (ἡ) χρυσῆ φιάλη : Ἑρμιππ.Κέκρωπες 2 **χρυσίδ' οἴνου πανσέληνον ἐκπιὼν ὑφείλετο,** Φερεκρ.Πέρσαι 5 **στεφάνους τε πᾶσι κάμφαλωτὰς χρυσίδας,** Ἀριστφ.Ἀχ.74 **ἐπίνομεν ἐξ ὑαλίνων ἐκπωμάτων καὶ χρυσίδων ἄκρατον οἶνον ἡδύν,** αὐτ.Εἰρ.425, Δημ.617,Ἀρισταίν.2,18· ‖ εἰδ. Θωμ. Μ 922 **«χρυσίδες κυρίως αἱ ἀνατεθειμέναι** τοῖς θεοῖς χρυσαῖ φιάλαι»· ‖ Ἡσ. **«χρυσίς·** ποτήριον· οἱ δὲ φιάλη χρυσῆ»· **2)** χρυσῆ ἐσθής, χρυσοΰφαντον, χρυσοκέντηταν φόρεμα : Λουκ. Νιγρ.11 **χρυσίδας ἠμφιεσμένοι· 3)** χρυσῆ κρη-

πίς, σανδάλιον διὰ χρυσοῦ κεκοσμημένον, χρυσοκέντητο πέδιλο : αὐτ.Νεκρ.Δ 2,2 χρυσίδας ὑποθέου, ὑπ' αὐλῷ καὶ τυμπάνοις εὔρυθμα βαῖνε.

χρυσίσκηπτρον (τό) μτγν. τὸ φυτὸν χαμαιλέων ὁ λευκός : Διοσκ.3,8.

χρυσίτης (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ περιέχων χρυσόν· Σουΐδ. «χρυσίτης· εἶδος λίθου», Εὐστ.Πον.71,50· ‖ εἰδ. γλωσσ. «χρυσίτης ἐστὶ τὸ σύνθεμα τῶν αἰθαλῶν» : Bernard ad Pallad.144· πρβλ. χρυσῖτις.

χρυσῖτις-ιδος (ἡ) τὸ θηλ. τοῦ χρυσίτης βλ.λ., ἡ ὁμοία χρυσῷ ἢ ἡ περιεκτικὴ χρυσοῦ, ἐν ἐπιθετ. χρ. : Ἡρ.3,102 **ἡ δὲ ψάμμος ἡ ἀναφερομένη ἐστὶ χρυσῖτις**, Στράβ.3,2,8 **καταφέρουσι δ' οἱ ποταμοὶ καὶ οἱ χείμαρροι τὴν χρυσῖτιν ἄμμον**, Πολυδ.3, 87, Ἰω.Χρυσ.10,245C, Ἀθανάσ.2,404Α **οἱ τὴν χρυσῖτιν γῆν μεταλλεύοντες**, Σχόλ.Ἀριστείδ.3,38,28, ΕΜ 580,52· **2** ὡς οὐσ. εἰδ. γῆ μεταλλικὴ περιέχουσα χρυσόν : Πλούτ.Ἠθ.526Α **τῶν μυῶν τῶν ἐν τοῖς μετάλλοις τὴν χρυσῖτιν ἐσθιόντων**· **3**) ὁμ. ὡς οὐσ. ἡ λυδία λίθος : Πολυδ.7,102 **4**) ὁμ. κ. ὡς οὐσ. τὸ φυτὸν χρυσοκόμη : Ἀριστλ.Φυτ.2,7,1· ‖ τὸ φυτὸν ἀείζωον τὸ μέγα : ΨΔιοσκ.83(89).

χρυσοάργυρος (ὁ) μσν. ὁ χρυσὸς ὁμοῦ καὶ ὁ ἄργυρος, χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ εἴδη, σκεύη, τ' ἀσημοχρύσαφο : Βί.Ἀλεξ.3953 **ὑμῶν οὖν τὰ ὑπάρχοντα κατέχειν .. πλὴν τοῦ χρυσοαργύρου.**

χρυσοαυγής-οῦς-ές μσν. χρυσαυγής βλ.λ. : Θεοφάν.Συνεχισταὶ 145.

χρυσόβακτρον (τό) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ποωδῶν τῆς οἰκογεν. τῶν **λειριοειδῶν**.

χρυσοβάλανος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ χρυσῆ βάλανος, εἶδος φυτοῦ : Γαλ.13,752· ‖ νεώτ. βοταν. γένος ροδοειδῶν **φυτῶν**.

χρυσοβαμμένος-η-ο δημ. παθ. **μτχ. τοῦ** ρήμ. χρυσοβάφω βλ.λ.

χρυσοβατής-οῦς-ές μσν. ὁ ἔχων χρυσοῦν δάπεδον : Πρόδρ. ἐν Notices et Extraits 8,182 χρυσοβατὲς **δῶ**· πρβλ. χαλκοβατής.

χρυσοβαφής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ βεβαμμένος διὰ χρυσοῦ, χρυσίζοντος χρώματος· εἰδ. ὁ χρυσοκέντητος : Πλούτ.Δημήτρ.41 **χρυσοβαφεῖς ἐμβάδας**· **2**) κ. ἐπὶ προσ., ὁ φέρων χρυσᾶ ἐνδύματα, ὁ βουτηγμένος στὸ χρυσάφι : Σιμμ. ἐν ΑΠ 15,22 **Δαρδανιδᾶν χρυσοβαφεῖς ἐστυφέλιξ' ἐκ θεμελίων ἄνακτας.**

χρυσοβάφω δημ. βάφω διὰ χρυσοῦ χρώματος.

χρυσοβέλεμνος-ον μτγν. ὁ φέρων χρυσᾶ βέλη : ΑΠ9,525,23 **χρυσοβέλεμνος Ἀπόλλων.**

χρυσοβελής-οῦς-έος-ές μσν. χρυσοβέλεμνος βλ.λ. : Τζέτζ.Ἀλληγ.Ἰλ.Υ 224.

χρυσόβεργα (ἡ) δημ. ράβδος **ἐκ χρυσοῦ**· **2**) εἰδ. τὸ φυτὸ σολδάγινον.

χρυσοβήρυλλος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. εἶδος πολυτίμου λίθου, βήρυλλος ἔχουσα χρυσῆν τινα ἀπόχρωσιν : Πλίν.Φ! 37,20.

χρυσόβιβλος (ἡ) νεώτ. κ. χρυσῆ **βίβλος** βιβλίον ἐν ᾧ τὸ πάλαι κατεγράφοντο οἱ εὐγενεῖς ἑκάστου τόπου, λίμπρο ντ' ὅρο : **εἰς τὴν χρυσόβιβλον τῆς Ἑπτανήσου περιλαμβάνεται ἡ οἰκογένειά του.**

χρυσοβλέφαρος-ον νεώτ. ποι. ὁ ἔχων λάμποντα, χρυσίζοντα τὰ βλέφαρα : Δροσ.Βοτάν.Ἀγ.93 **ἡ χιὼν τήκεται ὑπὸ τοῦ χρυσοβλεφάρου Φοίβου.**

χρυσοβολίς-ίδος (ἡ) μσν. ποι. ἡ ἐκπέμπουσα χρυσᾶς ἀκτῖνας, χρυσῆν λάμψιν, ἐπίθ. τῆς Ἀρτέμιδος - Σελήνης : Τζέτζ.Ἀλληγ.Ἰλ.Υ 224.

χρυσοβούλλιον (τό) μσν. χρυσόβουλλον βλ.λ. : Θεοφάν.Συνεχ.119,10,20, Εὐστ.Πον.358,60 **τῶν ἀνθρωπικωτέρων ἐπιστράφηθι χρυσοβουλλίων**, Μιχ.Ἀτταλ.Σάθ.1,44 **νόμων διανοίας ἐπιστάμενος, καὶ χρυσοβουλλίων δυνάμεις.**

χρυσόβουλλον (τό) μσν. τὸ **οὐδ.** τοῦ χρυσόβουλλος ὡς οὐσ. κτ. παράλ. τοῦ **γράμμα**· παρὰ Βυζαντινοῖς αὐτοκρατορικὸν διάταγμα ἐσφραγισμένον διὰ τῆς χρυσῆς σφραγῖδος (βούλλας) τοῦ ἄνακτος : ΚΠορφ.Ρωμ.227,16, Ἀλέξ.Κομν.Νεαρ. 341, Νικ.Χων.Χρον.66,24, Χρον.Μορ.8743 **θέλει κι ὁ βασιλέας** ‖ νὰ ὁμόσῃ γὰρ σωματικῶς **χρυσόβουλλον νὰ ποιήσῃ**, Μιχ.Ἀτταλ. ἐν Σάθ.1,43 **εἴπερ δὲ .. καὶ ἕτερον χρυσόβουλλον ἐπιγένηται εἰς ἐπικύρωσιν τῆς ἐμῆς διαταγῆς**· **2**) σπαν. αὐτὴ ἡ χρυσῆ σφραγίς : Χρον.Μορ.4571 **χαρτία ἄγραφα τοῦ ἐβούλλωσε μὲ τὸ χρυσόβουλλόν του.**

χρυσόβουλλος-ον μσν. ὁ διὰ τῆς χρυσῆς βασιλικῆς σφραγῖδος ἐσφραγισμένος, ἐπικεκυρωμένος : Λέοντ.Νεαρ.225, Μιχ.Ἀτταλ. ἐν Σάθ. 1,54 **διὰ χρυσοβούλλου λόγου ταύτης τὸ ἀνεπηρέαστον αὐτῆς περιγενέσθαι λιπαρῶς ἐξῃτήσατο**· **2**) τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. **χρυσόβουλλον** βλ.λ.

χρυσοβουλλώνω μσν. σφραγίζω, βουλλώνω διὰ τῆς χρυσῆς σφραγῖδος : Χρον.Μορ.8770 **κι ἐποίησεν ὁρκωμοτικὸν κι ἐχρυσοβούλλωσέ το.**

χρυσόβρυτος-ον μσν. ὁ ἀναβρύων χρυσόν, ὁ πλήρης χρυσοῦ : Ἀνών. ἐν Notices et Extraits 8,250 **ἐκ ποταμοῦ παγχρύσου, χρυσοβρύτου.**

χρυσόβωλος-ον ποι. ὁ ἔχων βώλους, ἔδαφος περιέχον χρυσόν : Εὐρ.Ῥῆσ.921 **ὅτ' ἤλθομεν γῆς χρυσόβωλον ἐς λέπας Πάγγαιον.**

χρυσογελοῦσα (ἡ) δημ. ποι. ἡ λαμπρόν, οἱονεὶ φωνεινὸν γέλωτα γελῶσα· πρβλ. ροδογελοῦσα.

χρυσόγειος-ον χρυσόγεως βλ.λ. : Σουΐδ.

χρυσογενής-οῦς-ές μσν. ποι. ὁ ἐκ τοῦ χρυσοῦ, εἰδ. ἐκ τῆς χρυσῆς βροχῆς γεννηθείς, ἐπίθ. τοῦ Περσέως : Πλαν.Ὀβιδ.Μεταμορφ.5,250.

χρυσογέρων-οντος (ὁ) μσν. ὁ πολύτιμος, ἀγαπητὸς γέρων· πρβλ. δημ. ὁ χρυσός, ὁ ἀκριβός : Τζέτζ.Ἀλληγ.Ἰλ.Σ 775.

χρυσόγεως-ων μτγν. **ὁ ἔχων ἔδαφος περιέχον** χρυσόν : Φιλόστρ.229.

χρυσόγλυφος-ον Ἐπιγρ. κ. λεξ. γεγλυμμένος **ἐπὶ** χρυσοῦ, χρυσοτόρευτος : Ἐπιγρ., Ἡσ., Σουΐδ.

χρυσόγλωττος-ον μσν. ὁ ἔχων οἱονεὶ χρυσῆν γλῶσσαν, ὁ λαλῶν πολύτιμα, ὠφέλιμα· πρβλ. χρυσόστομος : Τζέτζ.Χιλ.10,234 **κατὰ τὸν χρυσόγλωττον Ὅμηρον**, αὐτ.Ἐπιστ.67,59.

χρυσογνωμονικός-ή-όν μσν. **ὁ ἀναφερόμενος ἢ χρησιμεύων εἰς τὴν δοκιμὴν τοῦ χρυσοῦ** : Τζέτζ.Ἐπιστ.83,76.

χρυσογνώμων-ονος-ον μτγν. ὁ δοκιμάζων **τὸν** χρυσόν : Γρηγ.Νύσσ.1,519Β, Ῥητ.Walz.1,476.

χρυσόγονον (τό) μτγν. τὸ φυτὸν λεοντικὴ **βλ.λ.** : Διοσκ.4,56.

χρυσόγονος-ον ποι. ἅπαξ παρ' Αἰσχ. **χρυσόγονος γενεά** οἱ Πέρσαι, ὡς καταγόμενοι ἐκ τοῦ Περσέως ὃν συνέλαβεν ἡ Δανάη ἐκ **τοῦ** Διός, ἐλθόντος πρὸς αὐτὴν ὑπὸ μορφὴν χρυσῆς βροχῆς : Αἰσχ.Πέρσ.80· πρβλ. χρυσόρυτος.

χρυσογόνος-ον νεώτ. ὁ γεννῶν, παράγων χρυσόν· ‖ **χρυσογόνα βακτήρια τὰ ἀνάγοντα διάφορα διαλύματα χρυσοῦ εἰς καθαρὸν τοιοῦτον**· **2**) τὸ ἀρσ. χρυσογόνος ὡς οὐσ. βοταν. γένος ποωδῶν φυτῶν τῆς οἰκογ. τῶν **προσωπανθῶν**· **3**) τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. χρυσογόνον ὑδράνθραξ τοῦ ἀνθρακενίου.

χρυσογράμματος-ον μτγν. ὁ χρυσοῖς γράμμασι γεγραμμένος : ΨἸω.Χρυσ.11,910D.

χρυσογραμμία (ἡ) μσν. ἡ διὰ χρυσοῦ διακόσμησις· πρβλ. χρυσογραφία : Διήγ.Ἀχιλλ.125 **τὸ δὲ σκουτάριν ἐκ παντὸς τίς νὰ τὸ ἀνιστορήσῃ;, εἶχε γὰρ ἔργα θαυμαστά, χρυσογραμμίες μεγάλες.**

χρυσογραφεύς-έως (ὁ) μσν. χρυσογράφος βλ.λ. : Συμεὼν Λογοθ.Ἀρτεμ. **τοῦτόν φασιν οἱ ἱστοριογράφοι καὶ χρυσογραφέα εἶναι.**

χρυσογραφής-οῦς-ές μτγν. χρυσοκέντητος : Καλλίξ.π.Ἀθήν.5,200D **ἐμβάδας χρυσογραφεῖς.**

χρυσογραφία (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ δεξιότης, ἡ τεχνικὴ τῆς γραφῆς χρυσῶν γραμμάτων, ἡ εἰς τὰ παλαιὰ χειρόγραφα γραφὴ χρυσῶν στοιχείων, ἰδίως δὲ τῶν κεφαλαίων τοιούτων πρὸς διακόσμησιν : Ἀριστέ.286 **διφθέραις, ἐν αἷς ἡ νομοθεσία γεγραμμένη χρυσογραφίᾳ Ἰουδαϊκοῖς γράμμασι,** - **εἰς ἐπίσημα αὐτοκρατορικὰ Βυζαντινὰ ἔγγραφα ἦτο ἐν χρήσει ἡ χρυσογραφία.**

χρυσογράφος (ὁ) μσν. κ. νεώτ. ὁ διακοσμῶν τοὺς κώδικας διὰ χρυσῶν γραμμάτων, ἄ. χρυσογραφεύς : Κεδρ.450 **οὗτος καὶ χρυσογράφος ἦν.**

χρυσογραφῶ-έω μσν. κοσμῶ διὰ χρυσῶν κοσμημάτων : Ἰω.Χρυσ.π.Φώτ.Ἀμφιλ.812 (ἔκδ. Wolf) **ἐὰν λευκαίνῃ τοὺς τοίχους καὶ χρυσογραφῇ τὸν ὄροφον.**

χρυσοδαίδαλτος-ον ποι. ὁ διὰ ποικίλων χρυσῶν κοσμημάτων διακεκοσμημένος : Εὐρ.ΙΑ 219 **χρυσοδαιδάλτους στομίοις πώλους . .** ‖ ὡς τρυφερὰ προσφώνησις : Ἀριστφ.Ἐκκλ.972 **ὦ χρυσοδαίδαλτον ἐμὸν μέλημα, Κύπριδος ἔρνος.**

χρυσοδακτύλιος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ φέρων χρυσοῦν δακτύλιον : ΚΔ Ἰακ.2,2 **ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ . . ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ** 2) Ἡσ. «χρυσοκόλλητος σφραγίς· χρυσοδακτύλιος».

χρυσοδάκτυλος-ον Ἐπιγρ. ὁ ἔχων χρυσοῦς δακτύλους.

χρυσοδάχτυλος-η-ο δημ. ποι. χρυσοδάκτυλος βλ.λ.· δθ. κ. μτφ. ἐπὶ τοῦ ἡλίου ἐκπέμποντος χρυσᾶς ἀκτῖνας : Μαλακ.Συντρ.55,15 ὁ ἥλιος **χρυσοδάχτυλος | ἀπ' τὸ πρωΐ ὡς τὸ βράδυ.**

χρυσοδένω δημ. δένω διὰ χρυσοῦ, ἐντίθημι εἰς χρυσόν, συναρμόζω μέρη κοσμήματος διὰ χρυσοῦ : **χρυσοδεμένη ἀντίκα·** ‖ παθ. κτ. μτφ. ἐν ποιητικῇ εἰκόνι : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 29,20 **χρυσοδεμένα τοπάζια καὶ ρουμπίνια οἱ ξέρες·** 2) δένω βιβλίον καὶ περικοσμῶ τὸ κάλυμμα αὐτοῦ διὰ χρυσῶν γραμμάτων καὶ κοσμημάτων.

χρυσόδετος(-η)-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ διὰ χρυσοῦ δεδεμένος, ὁ ἐντεθειμένος εἰς χρυσόν : Ἡρ.3,41 **ἦν οἱ σφρηγὶς τὴν ἐφόρεε χρυσόδετος·** ‖ ὁ διὰ χρυσοῦ πλουσίως κεκοσμημένος : Ἀλκαῖ. 33 **ἐλεφαντίναν λαβὰν τῶ ξίφεος χρυσοδέταν,** Σοφ.Ἠλ.837 **χρυσοδέτοις ἕρκεσι γυναικῶν,** αὐτ. ἀπ.232, Εὐρ.Φοίν.805 **χρυσοδέτοις περόναις,** Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 7,234, Γρηγ.Νύσσ.2,960D, Γρηγ.Ναζ. 2,127,13· ‖ νεώτ. εἰδ. ἐπὶ πολυτίμων λίθων, ὁ ἐπὶ χρυσοῦ ἢ διὰ χρυσοῦ προσηρμοσμένος, χρυσοκόλλητος· πρβλ. χρυσοδένω· ‖ εἰδ. νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ βιβλίων, ὁ ἐπὶ τοῦ καλύμματός του φέρων χρυσᾶ κοσμήματα ἢ γράμματα.

χρυσοδίνης (ὁ) μτγν. κ. μσν. κ. **χρυσεοδίνης** ὁ χρυσῆν δίνην ἔχων, ὁ παρασύρων χρυσὸν **ἐν ταῖς δίναις αὐτοῦ· ἐπὶ** ποταμοῦ, ρεύματος, χρυσορρόας : Ῥητ. Walz.1,476, ΚΜανασσ.6258.

χρυσοδίφρος-ον μσν. ὁ ἔχων χρυσοῦν δίφρον, ἅρμα : ΚΜανασσ.Χρον.5056.

χρυσοδομάδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. γένος μαλακίων γαστεροπόδων προσθιοβραγχίων.

χρυσοδόρατος-ον μσν. ὁ διὰ χρυσοῦ δόρατος ὡπλισμένος : Θεοφάν.Συνεχισταὶ 252Β **τῶν μὲν χρυσασπίδων καὶ χρυσοδοράτων.**

χρυσεγκέφαλος-ον μσν. ὁ ἔχων ἐγκέφαλον ἐκ χρυσοῦ : Μάξ. ἐν Ἀν.Βοασσ.3,145.

χρυσοέθειρος (ὁ,ἡ), ποι. θηλ. κ. **χρυσοέθειρα** (Μάξ.Καταρχ.95), κλητ. **χρυσοέθειρε** (Ἐπιγρ.), ὁ ἔχων χρυσοῦν τρίχωμα, χρυσῆν κόμην, χρυσομάλλης : Ἀρχίλ.108.

χρυσοειδής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος χρυσῷ, ὁ ἔχων χρῶμα χρυσίζον : Πλάτ.Φαίδ.110C, Ξεν.ΚΠ 7,1,2, Ἀριστλ.ΖΙ 9,40,48 **ἔστι δὲ τὸ ἐκ θύμου μέλι καλὸν τὸ χρυσοειδές,** Πλούτ.Ἠθ.771Β· ‖ **τὸ** χρυσοειδὲς τὸ χρυσίζον χρῶμα : Ἀριστλ.Χρωμ.3 **τὸ χρυσοειδὲς γίνεται,** ὅταν τὸ ξανθὸν **καὶ τὸ ἡλιῶδες πυκνωθὲν ἰσχυρῶς στίλβῃ.**

χρυσοειδῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ τρόπον χρυσοειδῆ : Τζέτζ.Ἐξήγ.Ἰλ. 81,5.

χρυσοείμων-ονος-ον μσν. ὁ ἐνδεδυμένος χρυσῆν, χρυσοῦφαντον στολήν, χρυσοντυμένος : Εὐστ 693,40.

χρυσοελαία (ἡ) μσν. τὸ δένδρον ζιζυφαία, ἡ τζιτζυφιά : Lexicon Cod.Reg.1843, Δουκάγγ.

χρυσοέλικτος-ον μσν. ὁ χρυσῷ εἰλιγμένος : Πλούτ.Σιλ.Ἄμβων 255 νήματα **χρυσοέλικτα.**

χρυσοεψητεῖον (τὸ) Σουίδ. «ἔνθα χωνεύουσι καὶ ἕψουσι τὸν χρυσόν».

χρυσόζυγος-ον ὁ ἔχων ζυγὸν ἐκ χρυσοῦ : Ὕμν. Ὁμ 31,15 **χρυσόζυγον ἅρμα καὶ ἵππους,** Ξεν. ΚΠ 8,3,12.

χρυσοζωγράφιστος-ον μσν. ὁ ἔχων ἐνυφασμένας χρυσᾶς ζωγραφίας, χρυσοῦφαντος.

χρυσόζωνος-ον μτγν. ὁ φέρων χρυσῆν ζώνην : Ποιητὴς π.Σχόλ.Πίνδ.Ν 3,64 **χρυσόζωνος ἄνασσα,** Σχόλ.Λυκόφρ.1327, ΨΚολλυσθ. **ἐν λ.** σηρικοφόρος : Ἰω.Χρυσ.ό,645.λ.

χρυσόηλος-ον μσν. ὁ ἔχων ἥλους χρυσοῦς, χρυσοκάρφωτος : Εὐστ.95,7.

χρυσοθεραπεία (ἡ) νεώτ. δερματολ. **μέθοδος** θεραπείας τῶν διαφόρων μορφῶν τῆς δερματικῆς φυματιάσεως δι' ἐνδοφλεβίων ἐνέσεων διαλυτῶν ἁλάτων χρυσοῦ.

χρυσόθετος-ον μσν. **ὁ** ἔχων ἐντεθειμένα, ἐνυφασμένα χρυσᾶ κοσμήματα : ΚΠορφ.440 (ἔκδ. Βόνν.) **διράδινος χιτὼν καὶ χρυσόθετος,** αὐτ.771 **χιτὼν ἐξ ἀλουργίδος χρυσόθετος.**

χρυσοθήρας (ὁ) μσν. κ. νεώτ. **ὁ** θηρεύων τὸν χρυσόν, ὁ ἐπιμόνως ἐπιζητῶν τὸν πλοῦτον : Νικ. Χων Χρον.338Α τοῖς **χρυσοθήραις ἄρχουσιν·** **2**) νεώτ. εἰδ. ὁ ἀναζητῶν, ἀνερευνῶν μεταλλεῖα χρυσοῦ : **οἱ χρυσοθῆραι τῆς Καλιφορνίας.**

χρυσοθηρία (ἡ) νεώτ. ἡ ἀναζήτησις χρυσοῦ· ‖ γεν. ἡ ἐπιδίωξις πλούτου.

χρυσόθριξ-τριχος (ὁ,ἡ) μτγν. ποι. ὁ ἔχων χρυσᾶς τρίχας, χρυσῆν κόμην, χρυσομάλλης : Ὀρφ. Λιθ.288 **Δοιῶ Ἠελίου χρυσότριχε λᾶε.**

χρυσόθρονος-ον κ. νεώτ. ὁ ἐπὶ χρυσοῦ θρόνου καθήμενος (π. Ὁμ. ἐν χρ. ὡς ἐπίθ. διαφόρων θεαινῶν, ὡς τῆς Ἥρας, τῆς Ἀρτέμιδος, τῆς Ἠοῦς): Ἰλ.Α 611 **ἔνθα καθεῦδ' ἀναβάς, παρὰ δὲ χρυσόθρονος Ἥρη,** αὐτ.Ι 533, αὐτ.Ο 5, Ὀδ.Ε 123 **χρυσόθρονος Ἄρτεμις ἁγνή,** αὐτ.Κ 541, Πίνδ.Π 4,464, Ἰουλ.397D, Βιζυην.Πύργος Κόρης 48 **χρυσόθρονος μάντις . . δελφική.**

χρυσοθώραξ-ακος (ὁ,ἡ) μσν. **ὁ φέρων χρυσοῦν** θώρακα : Τζέτζ.Χιλ.1,993.

χρυσοϊδίνη (ἡ) νεώτ. ἀζώχρωμα κιτρίνου χρώματος, βάπτον τὸ ἔριον καὶ τὴν μέταξαν.

χρυσόκαλις-εως (ἡ) μτγν. **τὸ φυτὸν παρθένιον** βλ.λ. : ΨΔιοσκ.3,155.

χρυσοκαλλώπιστος-ον μσν. ὁ χρυσῷ κεκαλλωπισμένος : Στουδ.Θεόδ.1173 (ἔκδ.Mi.) **χρυσοκαλλώπιστος λυχνία.**

χρυσοκανθαρίς-ίδος (ἡ) μσν. ὁ χρυσοκάνθαρος βλ.λ., ἡ χρυσόμυγα : Σικ. **ἐν** ΑΒ 3,1432.

χρυσοκάνθαρος (ὁ) σχόλ. κ. νεώτ. ὁ χρυσοῦς κάνθαρος, τὸ ἔντομον μηλολόνθη, χρυσόμυγα, ζίνα : Σχόλ.Ἀριστφ.Νεφ.761, Ἡσ.· **2**) νεώτ. μτφ. χλευαστικῶς περὶ ἀνθρώπων ὀφιπλούτων.

χρυσοκάπουλος-η-ο δημ. ποι. ἐπὶ ὑποζυγίων, ὁ ἔχων τὰ καπούλια χρυσᾶ ἤτοι τὰ νῶτα κεκοσμημένα διὰ χρυσῶν κοσμημάτων : Πολίτ.Ἐκλ. Τραγ.134,8 **τῆς δίνει κι' ἡ μαννούλα της . . μῆλο χρυσὸ νὰ παίζῃ | καὶ μούλα χρυσοκάπουλη νὰ περπατῇ καβάλλα.**

χρυσοκαρακάξα (ἡ) δημ. τὸ πτηνὸν χαλκοκορώνη.
χρυσόκαρδος-η-ο δημ. ὁ ἔχων οἱονεὶ χρυσῆν καρδίαν, ἀνόθευτον, φωτεινὸν τὸ αἴσθημα τῆς ἀγαθότητος, ὁ ἀκτινοβολῶν ἐκ καλωσύνης, καλοπροαίρετος, ποὺ ἔχει χρυσῆ καρδιά.
χρυσοκάρηνος-ον ποι., δωρ. χρυσοκάρανος ὁ ἔχων κεφαλὴν χρυσῆν : Εὐρ.Ἡρ.375 **δόρκα χρυσοκάρανον.**
χρυσόκαρπος-ον ὁ φέρων χρυσοῦς καρπούς : Πίνδ.ἀπ.π.Πλούτ.Ἠθ.120C **χρυσοκάρποισι βέβριθε** (διόρθ. χρυσέοις καρποῖς)· ‖ ὡς οὐσ. ὁ κισσός : Διοσκ.2,210.
χρυσοκατάθετος-ον μον. χρυσόδετος βλ.λ. : Τζέτζ.Ἀλληγ.Ἰλ.Κ 67.
χρυσοκατασκευάζω μσν. κατασκευάζω ἐκ χρυσοῦ, φτειάνω ἀπὸ χρυσάφι· κ. παθ. : Διγεν. Ἀκρ.3950 **τὰ ὑπερῷα . . χρυσοκατεσκευάστο.**
χρυσοκατάστικτος-ον μσν. ὁ ἐκ χρυσοῦ κατάστικτος, ὁ χρυσῷ πεποικιλμένος, κεκοσμημένος : Θεοφάν.89C, ΚΠορφ.66C **τὴν χρυσοκατάστικτον ὀροφήν.**
χρυσοκέντημα-ατος (τό) νεώτ. κ. δημ. κέντημα διὰ χρυσῶν σειραδίων ἢ νημάτων.
χρυσοκεντητής (ὁ) νεώτ. κ. δημ., θηλ. **χρυσοκεντήτρια** κ. **-κεντήτρα**, ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν διὰ χρυσῶν σειραδίων, νημάτων, ποίκιλσιν ὑφασμάτων, πίλων, φορεμάτων, χρυσοποικιλτής.
χρυσοκέντητος(-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ διὰ χρυσοῦ νήματος κεντημένος, πεποικιλμένος, ὁ χρυσοποίκιλτος : Βλαχογ.Παληκ.111 **γιαννιώτικη δουλειά, σελαχλίκι χρυσοκέντητο, καὶ λείπει μοναχὰ τὸ χαϊμαλί, - τραχηλιά - φοῦστα χρυσοκέντητη.**
χρυσοκεντήτρια (ἡ) νεώτ., δημ. **-κεντήτρα** θηλ. τοῦ χρυσοκεντητὴς βλ.λ.
χρυσοκεντῶ-άω νεώτ. κ. δημ. κεντῶ, ἐνυφαίνω χρυσᾶ ποικίλματα, στολίζω, κοσμῶ μὲ χρυσῆ κλωστή, κάνω χρυσὰ κεντίδια· **2)** ρηματ.π. χρυσοκεντητής, χρυσοκέντημα, χρυσοκέντητος.
χρυσοκέραμος-ον μσν. ὁ χρυσῷ ἐστεγασμένος : Κωδ.Κτισμ.58B **ἐκκλησία χρυσοκέραμος.**
χρυσόκερως-ωτος-ων κ. νεώτ. ὁ ἔχων κέρατα χρυσᾶ : Πίνδ.Ο 3,52 **χρυσόκερων ἔλαφον θήλειαν ἄξανθ'**, Εὐρ.Ἑλ.382 **χρυσοκέρωτ' ἔλαφον**· ‖ ὡς ἐπίθ. τοῦ Πανός : Κρατῖν.Ἀδήλ.22· ‖ ἐπὶ τῆς νέας Σελήνης : Μᾶρκ.Ἀργ. ἐν ΑΠ 5,16 **Μήνη χρυσόκερως**· **2)** εἰδ. ὁ ἔχων τὰ κέρατα κεχρυσωμένα (ὡς τὸ μέλλον νὰ σφαγῇ θῦμα) : Πλάτ.Ἀλκ.2, 149C **χρυσόκερως βοῦς παραστησάμενοι,** Πλούτ. Ἠθ.184Ε **ταύρους χρυσόκερως παρασκευασάμενος καὶ θυμιαμάτων . . πλῆθος.**
χρυσοκέφαλος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἔχων χρυσῆν κεφαλήν, ὄνομα ἰχθύος τινός : Φρύν.Κωμ.π. Ἀθήν.7,287Β **ὦ χρυσοκέφαλοι βεμβράδες θαλάσσιαι·** **2)** μσν. ὡς οὐσ. ἐπίθ. τοῦ παρὰ Βυζαντινοῖς μεγάλου χαρτοφύλακος : Βαλσ.Σχολ. εἰς Φώτ. Νομ.1,89, Δουκάγγ.
χρυσοκίθαρις (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἔχων χρυσῆν κιθάραν· Ἡσ. λ. χρυσάωρ.
χρυσοκίθαρος-ον λεξ. χρυσοκίθαρις βλ.λ.: Σουΐδ.
χρυσοκίτρινος-η-ο(ν) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων κίτρινον χρῶμα, χρυσίζον : Πορφ.Τετράθ.Περὶ τῆς τῶν Ἱματίων χροιᾶς : **ἥλιος χρυσοκίτρινος.**
χρυσόκλαβος-ον μσν. ὁ ἔχων πλατεῖαν παρυφὴν (clavus) ἐκ χρυσοῦ : ΚΠορφ.Ἔκθ.82, ASS Μαΐου 7,53Α **ἱμάτια χρυσόκλαβα,** Δουκάγγ.
χρυσοκλιβανάτος-η-ον μσν. χρυσοκλίβανος βλ.λ. : Διγεν.Ἀκρ.3259 **καὶ γὰρ οἱ πεντακόσιοι, οἱ χρυσοκλιβανάτοι . . δὲν μᾶς ἐνίκησαν ἐκεῖ.**
χρυσοκλίβανος-ον μτγν. ὁ φέρων χρυσοῦν θώρακα : ΚΠορφ.Ἔκθ.506 (ἔκδ.Βόνν.).
χρυσόκλυστος-ον μτγν. ὁ χρυσῷ κεκλυσμένος, ὁ ἔνδοθεν χρυσωθείς, κεχρυσωμένος, ἐπίχρυσος ἔσωθεν : Ἰστρ.38 **κυλίκων Κονωνείων ζεῦγος, καὶ Θηρικλείων χρυσοκλύστων ζεῦγος,** Νικόμ.Γερ.Ἀδήλ.2.
χρυσοκόκκινος(-η)-ο(ν) μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ ὑφασμάτων, ἐνδυμάτων, ὁ πορφυροῦς καὶ διὰ χρυσοῦ πεποικιλμένος, ἐνυφασμένος : Κωδ.Ὀφφ. 53Β, Διγεν.Ἀκρ.2264 **καὶ χρυσοκόκκινον σκηνὴν κατὰ πολλὰ ὡραίαν,** Ἐρωτόκρ.2,183 **ἤτονε χρυσοκόκκινη ἡ φορεσά, ποὺ φάρει,** αὐτ.1336· **2)** ὁ ἔχων χρῶμα κόκκινον, χρυσίζον : Πορφύρ. Σκιὲς 18,1 **κόκκινα . . χρυσοκόκκινα φύλλα.**
χρυσόκοκκος-ον μσν. ὁ ἔχων χρυσοῦς κόκκους, ἀπόρους : Apul.Herb.127.
χρυσόκολλα (ἡ) κ. νεώτ. μεταλλική τις ὕλη δι' ἧς συνεκόλλων τὸν χρυσόν : Ἀριστλ.Θαυμ.58, Θεόφρ.Λιθ.26, αὐτ.40, Διοσκ.5,84, Πλίν.ΦΙ 33,26· **2)** ἔδεσμά τι ἐκ λινοσπόρου καὶ μέλιτος : Ἀλκμ.61· ‖ Ἡσ. «χρυσόκολλα· βρῶμά τι ἐκ λινοσπέρμου καὶ μέλιτος, καὶ χρῶμά τι χλωρόν»· **2)** νεώτ. κόλλα, φύλλον λεπτοτάτου χρυσοῦ· **3)** ὁμ. νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν κυανοπρασίνου χρώματος ἀπαντῶν εἰς μάζας νεφροειδεῖς διαφώτους μετὰ λάμψεως ὑαλώδους ἢ ρητινώδους.
χρυσοκόλλησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ χρυσοῦ κόλλησις· **2)** κρᾶμα χρυσοῦ διὰ συγκολλήσεις.
χρυσοκόλλητος(-η)-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων ποικίλματα, κολλήματα ἐκ χρυσοῦ, χρυσόκολλος : Εὐρ.Φοίν.2 **χρυσοκολλήτοισιν ἐμβεβὼς δίφροις,** Ἀντιφάν.Θορίκ.1 **ἐκ χρυσοκολλήτου γε καλπίδος,** αὐτ.Ἀδήλ.15, Λουκ.Ἀπαίδ.29.
χρυσόκολλος-ον ὁ κεκολλημένος διὰ χρυσοῦ, ὁ φέρων χρυσᾶ κοσμήματα, ἀ. χρυσοκόλλητος, χρυσοδεμένος : Σοφ.ἀπ.68, Εὐρ.ἀπ.590 **κώπην χρυσόκολλον.**
χρυσοκόμας (ὁ) δωρ. τ. τοῦ χρυσοκόμης βλ.λ.
χρυσοκόμη (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. βοταν. μικρὸν φρυγανῶδες φυτὸν : Ἀριστλ.Φυτ.2,7,1, Διοσκ.4,55· ‖ εἰδ. νεώτ. βοταν. γένος θαμνωδῶν κοσμητικῶν φυτῶν ἀπαντώντων τὸ πλεῖστον ἐν ταῖς τροπικαῖς χώραις : **χρυσοκόμη ἡ χρυσόμαλλος.**
χρυσοκόμης (ὁ) κ. νεώτ., δωρ. τ. **χρυσοκόμας** ὁ ἔχων χρυσῆν, λίαν ξανθὴν καὶ στιλπνὴν κόμην, χρυσομάλλης· πρβλ. χρυσόθριξ, χρυσοέθειρ· ἐν χρ. ὡς ἐπίθ. τοῦ Διονύσου, τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Ἔρωτος· Ἡσιόδ.Θ 947 **χρυσοκόμην δὲ Διόνυσος ξανθὴν Ἀριάδνην . . θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν,** Τυρτ.2,4, Ἀνακρ.13 **σφαίρῃ . . με πορφυρῇ βάλλων χρυσοκόμης Ἔρως,** Εὐρ.Ἰκ.975 **ἀοιδαί, τὰς χρυσοκόμας Ἀπόλλων οὐκ ἐνδέχεται,** αὐτ.ΙΑ 549, Ἀριστοφ.Ὀρν.219· ‖ ἀπολ. ὁ Ἀπόλλων : Πίνδ.Ο 6,71, αὐτ.7,58, Εὐρ.Τρῳ.254 **τὰν τοῦ Φοίβου παρθένον, ᾇ γέρας ὁ χρυσοκόμας ἔδωκ' ἄλεκτρον ζωάν**· **2)** ὁ ἐπὶ τῆς κόμης φέρων χρυσᾶ κοσμήματα : Λουκ.Ὄνειρ.13.
χρυσόκομος-ον χρυσοκόμης βλ.λ., χρυσομάλλης, ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος : Μνασάλκ.ἐν ΑΠ 6,264 **ἱερὸν . . δῶρον Ἀπόλλωνι χρυσοκόμῳ**· **2)** δθ. κ. ἐπὶ κτηνῶν : Ἡρ.2,73 **τὰ μὲν αὐτοῦ χρυσόκομα τῶν πτερῶν, τὰ δὲ ἐρυθρά.**
χρυσοκομῶ-έω μτγν. ἔχω χρυσῆν κόμην, εἶμαι χρυσομάλλης : Φιλόστρ.Ἐπιστ.55
χρυσοκονδυλᾶτος-η-ο κ. -άτος μσν. κ. δημ. ὁ ἔχων χρυσοῦς κονδύλους : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.99,10 **σιτάρι νὰ σκορπίσῃ | χρυσάγανο, χρυσάσταχο καὶ χρυσοκονδυλάτο.**
χρυσοκονδυλιά (ἡ) μσν. κ. νεώτ., δημ. **χρυσοκοντυλιά** ὅρος ἐν χρήσει παρὰ τοῖς μεταβυζαντινοῖς ἁγιογράφοις πρὸς δήλωσιν τῆς διὰ χρυσοῦ ποικίλσεως τῶν πτυχῶν ἢ τῆς ἐκτελέσεως κοσμημάτων ἐπὶ τοῦ ἱματισμοῦ τῶν ἁγίων· ‖ ὁμ.

ἐν χρήσει ἐπὶ αὐτῶν τούτων τῶν ποικιλμάτων· 2) ὁμ. ἡ διὰ χρυσοῦ ἐκτέλεσις ἀρχικῶν γραμμάτων, κοσμημάτων καὶ μικρογραφιῶν πρὸς διακόσμησιν πολυτίμων χειρογράφων, ἱστορικῶν, ἐκκλησιαστικῶν κλπ.

χρυσοκονδυλιστής (ὁ) μσν. κ. νεώτ., δημ χρυσοκοντυλιστής π. Βυζαντινοῖς καλλιτέχνης ἀσχολούμενος εἰς τὴν διὰ χρυσοῦ ποίκιλσιν ἁγίων εἰκόνων· 2) ὁμ. ὁ διὰ χρυσοῦ ἐκτελῶν διακοσμήσεις χειρογράφων· πρβλ. χρυσοκονδυλιά.

χρυσόκονις-εως (ἡ) κ. νεώτ. κόνις χρυσοῦ, χρυσόσκονη : Ἀνών.ἐν Κῶδ.π.Schneid.

χρυσοκόρυμβος-ον μτγν. ὁ ἔχων χρυσοῦς κορύμβους : Διοσκ.Εὐπ.1,72.

χρυσοκόσμητος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ διὰ χρυσοῦ κεκοσμημένος.

χρυσόκοσμος-ον μσν. χρυσοκόσμητος βλ.λ.

χρυσοκουροῦνα (ἡ) δημ. τὸ πτηνὸν χαλκοκορώνη.

χρυσοκρόταλος-ον μσν. ὁ ἠχῶν, κροτῶν ἐκ τοῦ χρυσοῦ : Μακηδόν.ΑΠ 5,270 τὴν χρυσοκρόταλον . . σπατάλην.

χρυσόκροτος-ον μσν. ὁ κροτῶν ἐκ χρυσοῦ· πρβλ. χρυσοκρόταλος : Πρόδρ.Ἐπιστ.83.

χρυσοκυρά (ἡ) δημ. ποι. δέσποινα ἀνεκτιμήτου ἀξίας, καλωσύνης, σπανίας ἀρετῆς.

χρυσολαβής-οῦς-ές ὁ ἔχων χρυσῆν λαβήν Μέν.Ἁλιεῖς 13 χρυσολαβὲς ἐγχειρίδιον.

χρυσολαμπής-οῦς-ές μσν. κ. νεώτ. ὁ ὡς χρυσὸς λάμπων : Δαμασκ.Ι 2,870C· 2) εἰδ. νεώτ. ζωολ. πτηνὸν πολύχρωμον οὗ τὸ πτέρωμα ἐκπέμπει μεταλλικὴν ἀνταύγειαν.

χρυσολαμπίς-ίδος (ἡ) ἡ χρυσῆν λάμψιν ἐκπέμπουσα : ΑΒ 72.

χρυσόλαμπος-η-ο δημ. χρυσολαμπής βλ.λ.

χρυσολάμπω νεώτ. κ. δημ. λάμπω ὡς χρυσός, σὰν χρυσάφι.

χρυσολατρεία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ χρυσολάτρου βλ.λ., ἡ μετὰ πάθους ῥοπὴ πρὸς τὸν πλοῦτον : Μιχ.Ἀκομ.2,299,16 (ἐκδ. Λάμπρ.).

χρυσολάτρης (ὁ) μσν. κ. νεώτ., θηλ. χρυσολάτρις, ὁ οἱονεὶ λατρεύων τὸν χρυσόν, ὁ μετὰ πάθους ρέπων πρὸς τὸ χρῆμα, τὴν ἀπόκτησιν πλούτου ὑλικοῦ· πρβλ. χρυσολατρεία : Πρόδρ.ἐν Notices et Extraits 8,177, Ἰσίδ.Πηλ.1,152.

χρυσολάχανον (τὸ) μτγν. εἶδός τι λαχάνου : Διοσκ.2,145.

χρυσόλευκος-ον μσν. ὁ ἔχων λευκὸν χρυσίζον χρῶμα : Κωδ.Ὀφφ.52.

χρυσόλιθος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. λαμπρός τις λίθος πολύτιμος χρυσίζοντος χρώματος : Διόδ.Σ 2,52 τοὺς δὲ χρυσολίθους ὑπὸ καπνώδους ἀναθυμιάσεως, ἡλίου θερμότητι φυομένους, ΠΔ Ἐξ. 28,20 χρυσόλιθον καὶ βηρύλλιον καὶ ὀνύχιον, περικεκαλυμμένα χρυσίῳ, αὐτ.39,11, ΚΔ Ἀποκ. 21,20· 2) εἰδ. νεώτ. ὀρυκτὸν μεῖγμα πυριτικοῦ μαγνησίου καὶ πυριτικοῦ σιδήρου, ἀπαντῶν εἰς ρομβικοὺς κρυστάλλους χρώματος πρασίνου, σπανιώτερον καστανοῦ ἢ κιτρίνου, ὑαλώδους λάμψεως, ὅ. περίδοτον, ὀλιβίνης : ἡ διαφανὴς παραλλαγὴ τοῦ χρυσολίθου εἶναι λίθος πολύτιμος.

χρυσολίθωμα-ατος (τὸ) μσν. ψηφοθέτημα κεχρυσωμένον : Λίθ.Ροδ.2723 (ἐκδ.Μαυροφρ.).

χρυσόλινον (τὸ) μτγν. μσν. χρυσῆ κλωστή, ταινία : Παῦλ.Αἰγ.6,92.

χρυσόλοβος-ον μτγν. ὁ διὰ χρυσῶν ἐνωτίων κεκοσμημένος : Ἐπιγρ.π.Ἀθήν.8,373F οὐδέ τιν' ὧδε γῆρυν χρυσολόβοις οὔασιν ἠγάσατο.

χρυσολόγος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ οἱονεὶ χρυσοῦς, πολυτίμους λόγους λέγων, ὁ φαεινὰς ἰδέας, ἐκφράσεις ἔχων· πρβλ. χρυσόστομος : Δαμασκ.Ι 2,894B· 2) ὁ συλλέγων χρυσόν : Γλωσσ.

χρυσόλογχος-ον ὁ φέρων χρυσῆν λόγχην, ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς : Εὐρ.Ἴων 9 οὐκ ἄσημος Ἑλλήνων πόλις, τῆς χρυσολόγχου Παλλάδος κεκλημένη, Ἀριστφ.Θεσμ.318 καὶ σὺ παγκρατὴς κόρα γλαυκῶπι χρυσόλογχε πόλιν οἰκοῦσα περιμάχητον· 2) κτ. πληθ. ὡς οὐσ. χρυσόλογχοι (οἱ) εἰδ. στρατιωτικόν τι σῶμα : Κεδρ.727,11.

χρυσολογῶ-έω μτγν. ὁμιλῶ, κάνω λόγο περὶ χρυσοῦ : Λουκ.Ὄνειρ.6 παῦε, ὦ Μίδα βέλτιστε, χρυσολογῶν· 2) συλλέγω χρυσόν, μαζεύω χρυσάφι, γεν. συλλέγω πᾶν τὸ ἔχον ἀξίαν ὑλικήν. ἐν φρ. : Γρηγ.Ναζ.ἐν ΑΠ 8,230 νεκύων χρυσολογεῖτε κόνιν (συλεῖτε τοὺς τάφους).

χρυσόλεπος-ον ὁ ἔχων χρυσᾶς λεπίδας· Ἡσ.

χρυσολούλουδο (τὸ) δημ. ποι. ἄνθος, ἀνθύλλιον χρυσιζούσης χροιᾶς : Ψυχάρ.Ταξ.1 τὸ χορτάρι, χρυσολούλουδα κεντημένο.

χρυσόλοφος-ον ὁ ἔχων χρυσοῦν λοφίον, τὸ θηλ. -α, ὡς ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς : Ἀριστφ.Λυσ.344.

χρυσολύρης (ὁ), δωρ. χρυσολύρας ὁ φέρων χρυσῆν λύραν, ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος : Ἀριστφ. Θεσμ.315 χρυσολύρα . . Δῆλον ὃς ἔχεις ἱεράν· || ὁμ. ὡς ἐπίθ. τοῦ Ὀρφέως : ΑΠ 7,617.

χρυσομάλλης (ὁ) δημ., θηλ. χρυσομάλλα, χρυσομαλλού κ. χρυσομαλλοῦσα, ὁ ἔχων χρυσῆν κόμην, ξανθὰ καὶ στιλπνὰ μαλλιά, χρυσοκόμης, χρυσόθριξ.

χρυσόμαλλος (-η)-ο(ν) κ.νεώτ.κ.δημ. ὁ ἔχων χρυσοῦν μαλλόν, ἔριον : Φερεκρ.60, Εὐρ.Ὀρ.998 τὸ χρυσόμαλλον ἀρνὸς ὁπότ' ἐγένετο τέρας ὀλοὸν ὀλοὸν Ἀτρέος ἱπποβώτα, αὐτ.Ἠλ.725 τὰν κερόεσσαν ἔχειν χρυσόμαλλον κατὰ δῶμα ποίμναν, - τὸ χρυσόμαλλον δέρας· || μτφ. πρόβατον χρυσόμαλλον περὶ ἀνθρώπου πλουσίου μὲν ἀλλὰ μωροῦ : Διογ.Λ 6,47.

χρυσομανής-οῦς-ές κ. μσν. ὁ ἐμμανῶς ἐπιθυμῶν τὸν πλοῦτον, τὸ χρυσάφι : Ἀγαθ.ἐν ΑΠ 5,302, Παυλ.Σιλ.αὐτ.10,76 χρυσομανὴς μελείη.

χρυσομανία (ἡ) μσν. ἡ ἰδιότης τοῦ χρυσομανοῦς βλ.λ., ἡ ἐμμανὴς ἐπιθυμία τοῦ πλούτου : Τζέτζ.Χιλ.3,301.

χρυσομανῶ-έω μσν. ἐμμανῶς ἐπιθυμῶ τὸν πλοῦτον, τὸν χρυσόν : Σουΐδ.

χρυσομάχαιρο (τὸ) δημ. ποι. χρυσοῦν μαχαίριον : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.141,46 τὸ χρυσομάχαιρο ἔβγαλε ἀπ' τ' ἀργυρὸ θηκάρι.

χρυσομελιτάρης (ὁ) δημ. ποι. ὁ ἔχων τὴν χροιὰν τοῦ χρυσίζοντος μέλιτος : δ. τραγ. κυρά μου, ἐσύ 'σαι ὁ ποταμὸς ὁ χρυσομελιτάρης.

χρυσομεσόκτιστος-ον μσν. ὁ κατὰ τὸ μέσον, τὸ κύριον σῶμα ἐκτισμένος ἐκ χρυσοῦ, ἐπὶ οἰκοδομήματος: Διγεν.Ἀκρ.3939 ὁ ἔμπροσθεν οἰκίσκος ἅπας χρυσομεσόκτιστος, περιηργυρωμένος.

χρυσομηλέα (ἡ) νεώτ. ὅ. ὀνομ. τῆς πορτοκαλέας.

χρυσομήλη (ἡ) νεώτ. ζωολ. γένος κολεοπτέρων ἐντόμων περιλαμβάνον πολυάριθμα εἴδη κανθάρων.

χρυσομηλιά (ἡ) δημ. (ἰδιωμ.) ἡ βερικοκέα.

χρυσομηλολόνθη (ἡ) σχόλ. κ. νεώτ. εἶδος μηλολόνθης, χρυσοκανθάρου βλ.λ : Σχόλ.Ἀριστφ. Σφ.1341· || νεώτ. ζωολ. ὅ. χρυσομήλη βλ.λ.

χρυσομηλολόνθιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χρυσομηλολόνθη βλ.λ., μικρὸς χρυσοκάνθαρος, ὡς ὅρος ἐκφράζων στοργὴν π. Ἀριστφ.Σφ.1341 ἀνέβαινε δεῦρο χρυσομηλολόνθιον (σχόλ. «χρυσομηλολόνθιόν ἐστι ζωΰφιόν τι, ξανθὸν κατὰ κάνθαρον, ὃ κατέχοντες οἱ παῖδες δεσμοῦσιν ἐκ ποδὸς καὶ ἀφιᾶσι πρὸς τὸν ἀέρα».

χρυσόμηλον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. χρυσοῦν μῆλον, εἶδος κυδωνίου βλ.λ. : Πλίν.ΦΙ 15,11· 2) νεώτ. ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου χρυσομηλέα, τὸ πορτοκάλι.

χρυσομῆτρις-ιδος (ἡ) εἶδος πτηνοῦ ἐκ τῶν ἀκανθοφάγων : Ἀριστλ.ΖΙ 8,3,6 (δ. γρ. ρυσομῆτρις)

χρῡσομῑγής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἀναμεμιγμένος ἢ συμπεπλεγμένος μὲ χρυσόν : Γρηγ.Νύσσ.2,551C **κόμην χρυσομιγῆ.**

χρυσομίλητος-η-ο δημ. ὁ οὗ οἱ λόγοι ἔχουσι μεγάλην ἀξίαν ἢ ὁ μετὰ πολλῆς καλωσύνης ὁμιλῶν.

χρῡσομίμητος-ον μσν. ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ χρυσοῦ, ὁ ὁμοιάζων πρὸς τὸν χρυσόν : Πισίδ.Γ Ἡρακλ.1,141 **ἡ τῶν τριχῶν σου χρυσομίμητος κόμη.**

χρῡσομίτρας-α (ὁ) δωρ. τ. τοῦ χρυσομίτρης.

χρῡσομίτρη (ἡ) μτγν. ἰδιότυπον θηλ. τοῦ χρυσομίτρης βλ.λ.1), ὡς ἐπίθ. τῆς Φοίβης : Ὀππ.Κυν.2,2.

χρῡσομίτρης (ὁ), δωρ. -μίτρας ὁ φορῶν χρυσῆν μίτρον βλ.λ.4), ἐπίθ. τοῦ Διονύσου : Σοφ.ΟΤ 209 **τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω, τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς, οἰνῶπα** Βάκχον **εὔιον** 2) ὁ δεδεμένος διὰ χρυσοῦ, ὁ χρυσόδετος : Ἱππόλοχος π. Ἀθήν.4,130Β **κατὰ πινάκων τετραγώνων χρυσομίτρων.**

χρῡσόμορφος-ον κ. μσν. ὁ ἔχων χρυσῆν μορφήν, ὁ ὅμοιος πρὸς χρυσόν, ὡς ἐπίθ. τοῦ Διὸς ἐν **εἴδει** βροχῆς καταβάντος πρὸς τὴν Δανάην: Σοφ. ἀπ.708 (π.Κλήμ.Ἀλ.761)· κ. ἐπὶ τοῦ ἠλέκτρου : Παυλ. Σιλ.73,123.

χρυσόμυγα (ἡ) δημ. ὀνομασία διαφόρων ἐντόμων ἐχόντων χρυσίζοντα ἔλυτρα κ. ἰδ. τῆς κανθαρίδος.

χρῡσόμφᾰλος-ον μτγν. ὁ ἔχων χρυσοῦν ὀμφαλόν : Πολυδ.6,98 **χρυσόμφαλοι φιάλαι.**

χρυσόνημα-ατος (τὸ) μσν. κ. νεώτ. εἶδος νήματος ἐκ χρυσοῦ : Παῦλ.Αἰγ.6,92 **τοὺς . . διεστηκότας ὀδόντας δεῖ συζεύξαντας . . χρυσίῳ συνδεσμεῖν, δηλονότι τῷ χρυσολίνῳ καλουμένῳ ἢ χρυσανήματι·** || νεώτ. νῆμα συνήθ. ἐξ ἐπικεχρυσωμένου ἀργύρου ἐν χρ. πρὸς διαποίκιλσιν ὑφασμάτων, κατασκευὴν τριχάπτων κττ.

χρῡσόνημος-ον μσν. ὁ διὰ χρυσῶν νημάτων διυφασμένος, ἐνυφασμένος : Δαμασκ.12,883C **χρυσονήμῳ ἐσθῆτι,** αὐτ.804Β χρυσονήμους **ἁλουργίδας·** 2) ὁ διὰ χρυσοῦ νήματος ἐργαζόμενος : Ζωναρ.932 **δίκην περιστηθίου ἐκ χρυσονήμου τέχνης ποικίλης πεποιημένου.**

χρῡσονησιωτικός-ή-όν μτγν. ὁ ἐκ τῆς Χρυσῆς νήσου : Ἀνών.Περίπλ.Ἐρ.Θαλ.ἐνΓεωγρ.Ἐλάσσ. 1,298,24 **χελώνη χρυσονησιωτική** (διόρθ. **ἡ** τε χερσαία καὶ ἡ νησιωτική).

χρῡσόνομος-ον ὁ διὰ χρυσοῦ νεμόμενος, τρεφόμενος, ὁ σφόδρα, ὁ λίαν πλούσιος, πλουσιώτατος : Αἰσχ.Πέρσ.80 **χρυσονόμου γενεᾶς ἰσόθεος φώς** (δ. γρ. ἀντὶ χρυσογόνου).

χρυσονόμος-ον ὁ νέμων χρυσόν, **ὁ ἐκτελῶν** πληρωμάς, ὁ ταμίας : Ἐπιγρ.Πάτμου.

χρῡσόνους-οος-ουν-οον μσν. ὁ ἔχων χρυσοῦν νοῦν, ὁ χρυσοῦς τὸν νοῦν : Δαμασκ.12,854Β **τὸ σκεῦος τὸ χρυσόνουν.**

χρῡσόνωτος-ον ὁ ἔχων χρυσᾶ νῶτα ἢ χρυσῆν ἐπιφάνειαν : Σοφ.Αἴ.846 **ἐπισχὼν χρυσόνωτον ἡνίαν** (μὲ χρυσαῖς ἥλους ἢ χρυσᾶ κυρτώματα).

χρυσόξανθος(-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων χρῶμα ξανθόν, χρυσίζον.

χρυσόξιφος-ον λεξ. **ὁ** ἔχων χρυσοῦν ξίφος : Lex.Ms Havn· **«χρυσάορον, χρυσόξιφον».**

χρῡσόξυλο(ν) σχόλ. κ. δημ. τὸ φυτὸν θάψος βλ.λ. : Σχόλ.Ἀριστφ.Σφ.1402· 2) δημ. τὸ φυτὸν ῥοῦς ὁ κότινος· 3) δημ. τὸ φυτὸν θαψία ἡ γαργανική· 4) δημ. ὅ. κιτρινόξυλο βλ.λ.1).

χρῡσοπᾰγής-οῦς-ές Ἐπιγρ. ὁ ἐκ χρυσοῦ ἢ διὰ χρυσοῦ ᾠκοδομημένος, ὁ χρυσόκτιστος : **χρυσοπαγῆ δώματα θεῶν.**

χρῡσοπάρῠφος-ον μτγν. **ἐπὶ ἐνδυμάτων,** ὁ ἔχων χρυσῆν παρυφήν : Πλούτ.Δημήτρ.41 **ἀμπεχόμενον καὶ διαδούμενον περιττῶς καυσίαις διμίτροις καὶ χρυσοπαρύφοις ἁλουργίσιν.**

χρυσόπαστος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ διὰ χρυσοῦ πεπασμένος, κεκοσμημένος, κεντημένος : Ἡρ. 8,120 **δωρησάμενος αὐτοὺς ἀκινάκῃ τε χρυσέῳ καὶ τιήρῃ χρυσοπάστῳ** (τιάρα ἐξ ὑφάσματος χρυσοϋφάντου), Αἰσχ.Ἀγ.776 **τὰ χρυσόπαστα . . ἔδεθλα,** Εὔβουλ.ἀπ.19 **ταῖς ξυστίσιν ταῖς χρυσοπάστοις,** Δημ.1217 **σκεύη . . καὶ κόσμον χρυσόπαστον,** Δούρ.π.Ἀθήν.12,536Α **μίτρα δὲ χρυσόπαστος ἦν,** Πλούτ.Ἠθ.672Α **νεβρίδα χρυσόπαστον ἐνημμένος,** αὐτ.Ἀντ.26 **κατέκειτο . . ὑπὸ σκιάδι χρυσοπάστῳ,** Λουκ.Ἀπολδ.8 **ἐσθῆτα χρυσόπαστον ποιησάμενος,** Ἀδριαν.ἐν Ρήτ.1,532 **οὐδὲν οὐδὲ τούτων ἐστίν, ὃ μὴ χρυσόπαστον,** Κλήμ.Ἀλ.216 **χρυσόπαστοι τάπιδες,** Συμ.Μάγ.Μιχ. κ. Θεοδώρ 447Β, ΚΜανασσ.Χρον.5060.

χρῡσόπατρος-ον μτγν. ὁ ἐκ χρυσοῦ πατρὸς γεννηθείς, καταγόμενος, ἐπίθ. τοῦ Περσέως : Λυκόφρ 838 **τὸν χρυσόπατρον** (σχόλ. **«τὸν Περσέα** τὸν υἱὸν τοῦ Διός· ἤγουν ὁ ἔχων **πατέρα τὸν εἰκοσθέντα χρυσῷ»**).

χρῡσοπάτωρ-ορος (ὁ) μτγν. ὁ χρυσόπατρος βλ.λ., ἐπὶ τοῦ Διονύσου : Νόνν.Δ 47,471.

χρῡσόπαχυς-εος-υ ὁ ἔχων χρυσοῦς πήχεις τῆς χειρός : Βακχ.5,40 (ἔκδ. Blass.) **χρυσόπαχυς ἀώς.**

χρυσοπέδη (ἡ) μσν. χρυσῆ πέδη : Κ Μανασσ. Χρον.2464 (ἔκδ.Mentsii) **χρυσοπέδαις** (ἐσφ. γρ. ἀντὶ χειροπέδαις).

χρῡσοπέδῑλος-ον ὁ ἔχων, ὁ φορῶν χρυσᾶ πέδιλα : Ὀδ.Λ 604 **Ἥρης χρυσοπεδίλου,** Ἡσίοδ.Θ 454 **Ἥρην χρυσοπέδιλον,** Σαπφ.16(12) **χρυσοπέδιλος Αὔως,** Πορφ. π. Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.201C **ποσσὶ δὲ χρυσοπέδιλος** (ἐπὶ τῆς Ἑκάτης).

χρυσοπέλεια (ἡ) νεώτ. ζωολ. γένος ὀφιδίων σκυλατιδῶν ἑρπετῶν περιλαμβάνον διάφορα εἴδη μεγάλων ἀνιοβόλων ὄφεων.

χρῡσόπεπλος-ον ὁ ἔχων χρυσοῦν πέπλον, ἐσθῆτα ἐκ χρυσοῦ : Ἀνακρ.76(80) **χρυσόπεπλε κοῦρα,** Πίνδ.Ι 5,6,75 **χρυσοπέπλου Μναμοσύνας.**

χρυσοπέρδικα (ἡ) δημ. ἡ χρυσῆ πέρδιξ, μτφ. ἐπὶ γυναικὸς ἐκπάγλου καλλονῆς : δ.τραγ. **μέσ' στὰ πετρωτὰ μιὰ χρυσοπέρδικα πετᾷ.**

χρῡσοπερσικός-ή-όν μσν. ὁ ἔχων χρυσοῦν καὶ γλαυκὸν χρῶμα, ὁ χρυσοῦ καὶ γλαυκοῦ χρώματος : Συμ.Μάγ.Μιχ κ.Θεοδ.448Β **περιβαλοῦ χρυσοπερσικόν σου χιτῶνα.**

χρῡσοπετάλινος-ον βυζαντ. ὁ διὰ χρυσῶν πετάλων κεκοσμημένος.

χρῡσοπέταλος-ον μτγν. ὁ διὰ πετάλων χρυσοῦ κεκοσμημένος, ὁ ἐφ' οὗ εἶναι **προσερραμμένα** πέταλα χρυσοῦ : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.2,4 **χρ. χιτών.**

χρυσοπηγή (ἡ) δημ. χρυσῆ πηγή, ἡ ἐξ ἧς ῥέει οἱονεὶ χρυσοῦν ὕδωρ, μτφ. ὡς κοσμητικὸν ἐπίθ. : Σολωμ.Σχεδίασμ.2,34 **τί μὄστειλες, χρυσοπηγὴ τῆς Παντοδυναμίας.**

χρῡσοπήληξ ηκος ὁ ἔχων χρυσῆν περικεφαλαίαν : Αἰσχ.Ἐπτ.106 **παλαίχθων Ἄρης, . ., ὦ χρυσοπήληξ δαῖμον,** Εὐρ.Φοίν.939 **ἢ ποθ' ἡμῖν χρυσοπήληκα στάχυν** σπαρτῶν **ἀνῆκεν** (ἐπὶ τῶν **ἐν** Ἀθήναις Σπαρτῶν).

χρυσόπιλος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος διπτέρων βραχυκέρων **λεπτιδῶν** ἐντόμων περιλαμβάνον διάφορα εἴδη μυιῶν **ὀναφαινομένων** κατὰ **τὸ ἔαρ** παρὰ τὰς ῥοὰς τῶν ὑδάτων.

χρῡσόπλαστος-ον μσν. **ὁ ἐκ** χρυσοῦ πλασθείς, ποιηθείς, κατασκευασθείς : Δαμασκ.12,854Α **τὸ** χρυσόπλαστον ἄγγος.

χρυσόπλεκτος-η-ο δημ. κ. **χρυσόπλεχτος** ὁ πεπλεγμένος διὰ χρυσοῦ, ὁ χρυσοπεπλεγμένος.

χρυσοπλέκω δημ., παθ. μτχ. παρακ. **χρυσοπλε(γ)μένος,** ὑφαίνω ὕφασμά τι παρεμβάλλων χρυσᾶ νήματα κατὰ τὴν ὕφανσιν· 2) ῥηματ. **ἐ.** χρυσόπλεκτος.

χρυσόπλευρος (ἡ) γλωσσ. ὁ ἰχθὺς σάλπη.

χρῡσοπλία (ἡ) μσν. χρυσοῦς ὁπλισμός : Εὐστ. Πον.44,95 **ἡ αὐτόθι χρυσοπλία κεκιβδήλευται.**

χρῡσοπλόκαμος-ον κ. νεώτ. ὁ ἔχων χρυσοῦς πλοκάμους, χρυσόθριξ : Ὕμν.Ἀπόλλ.205 **Λητὼ χρυσοπλόκαμος.**

χρυσόπλοκος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἐκ χρυσοῦ πεπλεγμένος· **2)** κ. συνεκδ. ὁ ἐκ χρυσοῦ συνηρμοσμένος, κατεσκευασμένος, ὑπερθ. : Τροπάρ. **χρυσοπλοκώτατε πύργε.**

χρύσοπλος-ον μσν. ὁ ἔχων χρυσᾶ ὅπλα, ὁ ὡπλισμένος διὰ χρυσῶν ὅπλων : Τζέτζ.Χιλ.10,435 **χρύσοπλοι νεανίαι.**

χρυσοπλουμίζω δημ., παθ. μτχ. παρακ. **χρυσοπλουμισμένος,** κεντῶ, διακοσμῶ, διαποικίλλω ὕφασμά τι διὰ χρυσῶν νημάτων ἢ σειραδίων· **2)** ρηματ. π. χρυσοπλούμιστος.

χρυσοπλούμιστος-η-ο δημ. **ὁ** χρυσοπλουμισμένος.

χρῡσοπλύσιον (τὸ) μτγν. κ. μσν. ὁ τόπος, τὸ μέρος, ἔνθα ἀποπλύνεται καὶ χωρίζεται ἀπὸ τῆς ποταμίας ἄμμου ὁ χρυσός : Στράβ.3,2,8 **καὶ πλείω τῶν χρυσωρυχείων ἐστὶ νῦν τὰ χρυσοπλύσια προσαγορευόμενα,** Νικ.Χων.Ἰατ.223Β **χρυσοπλυσίοις** (διόρθ.Κορ. ἀντὶ χρυσιοπλυσίοις).

χρῡσοπόδης (ὁ) μσν. ὁ ἔχων χρυσοῦν πόδα, ὡς ὀνομασία ἵππου : Ἀκροπ.Γ Χρον.63D **ὁ Μανουὴλ ταχύτατον ἔχων τὸν ἵππον, ὃν καὶ χρυσοπόδην ἐκάλεσε.**

χρυσοποιία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἡ τέχνη τῆς κατασκευῆς χρυσοῦ, τοῦ μεταβάλλειν τὴν ἀγενῆ ὕλην εἰς χρυσόν, **ἅ.** ἀλχυμεία, χυμευτική : Ψελλ. π. Θησ.Στεφ.

χρυσοποιική (ἡ) μτγν. ἡ χρυσοποιία βλ.λ. : Ἰω.Χρυσ.6,733,41 **χρυσοποιικῆς,** λιθουργικῆς, **ῥαφιδευτικῆς·**

χρῡσοποίκιλος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ διὰ χρυσοῦ πεποικιλμένος, ὁ διάχρυσος : Καλλίξ.π.Ἀθήν.5,198D **ἱμάτιον πορφυροῦν χρυσοποίκιλον.**

χρυσοποικιλτής (ὁ) νεώτ. τεχνίτης εἰδικὸς εἰς τὸ διακοσμεῖν, διαποικίλλειν διὰ χρυσοῦ ὑφάσματα, φορέματα κττ.

χρυσοποικιλτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χρυσοποικιλτὴν ἢ τὴν διὰ χρυσοῦ ποίκιλσιν· ‖ τὸ θηλ. **χρυσοποικιλτικὴ ὡς οὐσ.** ἡ τέχνη τοῦ χρυσοποικιλτοῦ, τοῦ ποικίλλειν, διακοσμεῖν διὰ χρυσοῦ.

χρῡσοποίκιλτος-ον μτγν. κ. νεώτ. **ἅ.** χρυσοποίκιλος βλ.λ., ὁ χρυσοκέντητος : Διόδ.Σ 13,26 **φοινικὶς διαπρεπὴς χρυσοποίκιλτος,** Κλήμ.Ἀλ.216 **χρυσοποικίλτους φιλοτάπιδας.**

χρῡσοποιός (ὁ) μτγν. ὁ κατεργαζόμενος τὸν χρυσόν, χρυσουργός, χρυσοχόος : Λουκ.Χαρ.12 **τῷ δὲ θεῷ ὀλίγον μέλει τῶν σῶν χρυσοποιῶν.**

χρῡσόποκος-ον μτγν. ὁ ἔχων χρυσοῦν πόκον, ὁ χρυσόμαλλος : Νόνν.Δ 10,102 **χρυσόποκος κριός.**

χρυσόπολις-εως (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. πόλις τῆς Μικρασιατικῆς παραλίας τοῦ Βοσπόρου, ἀπέναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς ὁποίας εἶναι προάστιον : Ξεν.Ἑλλ.1,1,22 **ἀφικόμενοι τῆς Καλχηδονίας εἰς Χρυσόπολιν ἐτείχισαν αὐτήν,** Στράβ.12, 4,2 **κώμη Χρυσόπολις,** Σωκρ.Σχ.Ἐκκλ.Ἰατ.1,4,2 **Χρυσόπολιν τῆς Βιθυνίας,** ΚΜανασσ.Χρον.5491 **παρὰ τῇ Χρυσοπόλει τῆς Βυζαντίων πόλεως κατέναντι κειμένῃ·** **2)** κ. ὡς ἐπίθ. τῆς Ἱεραπόλεως : Ἐπιγρ. **χαίροις, Χρυσόπολι Ἱεράπολι·** **3)** εἶδος φυτοῦ ἔχοντος πορφυρᾶ ἄνθη, δι' οὗ **οἱ** περὶ τὸν Πακτωλὸν κατοικοῦντες ἐξήλεγχον τὴν καθαρότητα τοῦ χρυσοῦ : Πλούτ.Ἠθ.1154Β **βοτάνη πορφυράνθεμος, καλουμένη χρυσόπολις,** Ἀρισταίν.1,10 **ὥσπερ χρυσόπολις ἡ πόα τῷ χρυσῷ μειρακίῳ συνήπτετο** πρασφυῶς.

χρῡσόπορος-ον μτγν. ὁ ὑπὸ χρυσοῦ, ἤτοι χρυσῆς κλωστῆς διαπεπερασμένος, ὁ διὰ χρυσοῦ πεποικιλμένος : Παῦλ.Σιλ.Ἔκφρ.388 **πάντα δὲ πήνης νήμασι χρυσοπόρων τε μίτων ποικίλλεται αἴγλη** (πιθ. χρυσοφόρων).

χρυσόπορπος-ον νεώτ. ἐπὶ ἐνδύματος, ὁ ἔχων χρυσῆν πόρπην.

χρυσόπορτα (ἡ) δημ. θύρα, πόρτα χρυσῆ.

χρῡσοπόρφυρος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων χρυσοκέντητον πορφύραν : Νικήτ.Εὐγ.1,121 (ὃ.γρ.).

χρῡσόπους-ποδος-πουν ὁ ἔχων χρυσοῦς πόδας: Ἡρακλ.Κυμ.π.Ἀθήν.4,145C **ὁ δ' ἐπὶ κλίνης χρυσάποδος κατακείμενος,** Πολύβ.31,3,18 **ταύταις δ' ἑξῆς ἐπόμπευον ἐν χρυσόποσι . . φορείοις.**

χρῡσοπράσινος (-η)-ο(ν) μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων χρῶμα πράσινον ἐστιγμένον μὲ χρυσόν : Δουκάγγ., Διήγ.Ἀχιλλ.337Wr. **στολὴν ἐφόρεσεν λαμπράν, ἐρωτικήν, ὡραίαν, | ὀξὺν ἐσωκουρτζούβακον μὲ τὰ χρυσὰ πουλία, | καὶ ἄλλον χρυσοπράσινον μετὰ λιθομαργάρων·** ‖ νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων χρῶμα πράσινον χρυσίζον : **χρυσοπράσινο πουλί - φύλλο.**

χρῡσόπρασος (ὁ) μτγν. εἶδος πολυτίμου λίθου ἔχοντος χρῶμα πράσινον, χρυσίζον : Πλίν.Φl 37,34, ΚΔ Ἀπ.21,20 **ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος . . ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος.**

χρῡσοπρεπώδης-ους-ες μσν. ὁ ἐμπρέπων ἢ φαινόμενος ὡς χρυσός, ὁ ὁμοιάζων πρὸς χρυσόν: Τζέτζ.Χιλ.2,389 **ὁ φοῖνιξ . . ταῶνος . . χρυσοπρεπωδέστερος.**

χρυσόπρυμνος-ον μτγν. ὁ ἔχων χρυσῆν, κεχρυσωμένην πρύμναν : Πλούτ.Ἀντ.26 **πλεῖν ἀνὰ τὸν Κύδνον ποταμὸν ἐν πορθμείῳ χρυσοπρύμνῳ** Ἀππ.Προοίμ.10.

χρυσόπρῳρος-ον μτγν. ὁ ἔχων χρυσῆν, **κε**χρυσωμένην πρῷραν : Φιλόστρ.Εἰκ.313,8.

χρυσόπτερος-ον κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. προφ. χρυσάφτερος ὁ ἔχων χρυσᾶ πτερά : Ἰλ.Θ 398 **Ἶριν δ' ὤτρυνε χρυσόπτερον ἀγγελέουσαν,** αὐτ.Λ 185, Ὕμν.Δήμ.315, ΨΧρυσ.10,990D **ἔρωτος χρυσοπτέρου,** Εὐστ.719,46.

χρυσοπτέρυγος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ χρυσόπτερος βλ.λ. : Ἱμέρ.Λόγ.19,3,716 **Νίκη χρυσοπτέρυγε,** αὐτ.14,37,670 **Μοῦσαι χρυσοπτέρυγοι,** Διήγ. Ἀχιλλ.1089 Wr. **ἐγείρου, χρυσοπτέρυγε φάλκων.**

χρῡσοπτερυγοφόρος-ον μσν. ὁ χρυσοπτέρυγος, ὁ ἔχων χρυσᾶς πτέρυγας : Διγεν.Ἀκρ.231 **ὦ Ἔρως, δυνάστα φοβερέ, χρυσοπτερυγοφόρε.**

χρυσοπτέρυξ-υγος (ὁ,ἡ) μσν. ὁ χρυσόπτερος βλ.λ. : ΚΜανασσ.Χρον.260 **ταὼς χρυσοπτέρυξ,** αὐτ.6597 **ἀετὸς χρυσοπτέρυξ.**

χρύσοπτος-ον γλωσσ. χημ. **«χρύσοπτα αἱ αἰθάλαι αἱ ξανθαί»,** Δουκάγγ.1770.

χρυσοπωλεῖον (τὸ) νεώτ. **τὸ κατάστημα τοῦ** χρυσοπώλου, τὸ χρυσοχοεῖον.

χρῡσοπώλης (ὁ) σχόλ. κ. νεώτ. **ὁ** πωλῶν χρυσόν, ὁ χρυσοχόος : Σχόλ.Ἀριστφ.Πλ.884.

χρῡσόραβδος-ον μτγν. ὁ ἔχων χρυσῆν ῥάβδον : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.154 **χρυσόρραπις ὁ Ἑρμῆς** ὁ χρυσάραβδος (διόρθ. χρυσόρραβδος).

χρῡσοραγές Ἡσ. **«χρυσοβαφές».**

χρῡσοράνίς-ίδος (ἡ) Ἡσ. **«ἡ χέρ.φ ἀπὸ τοῦ** χρυσὸν ἔχειν».

χρῡσόραπις-ιδος (ὁ,ἡ) ποι. τ. τοῦ χρυσόρραπις βλ.λ. : Πίνδ.Π 4,178 **πέμπει δ' Ἑρμᾶς Χρυσόραπις διδύμους υἱοὺς ἐπ' ἄτρυτον πόνον.**

χρῡσόρειθρος-ον μσν. **ἐπὶ** ποταμῶν, ὁ ἔχων χρυσᾶ ῥεῖθρα ἢ ὁ συμπαρασύρων χρυσὸν κατὰ τὸν ροῦν αὐτοῦ : ΚΜανασσ.Χρον.3824 **ὁ Νεῖλος ὁ χρυσόρειθρος,** αὐτ.6 05.

χρῡσοράας (ὁ) κ. μσν. ἀντὶ χρυσορρόης βλ.λ. : Ὀρφ.Ἀγ.1:29 **χρυσοράας Ἀχέρων·** **2)** μσν.

μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ὁποίου ῥέει χρυσός, ὁ χρυσόστομος, ἐπίθ. τοῦ Ἰω.Δαμασκηνοῦ : Ἁμαρτωλ.Γ π. Θησ Στεφ. «Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, ὃν χρυσορόαν ἐκάλουν διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτῷ σοφίαν».

χρυσορόης (ὁ) ποι. ἀντὶ χρυσορρόης βλ.λ. : Εὐρ.Βάκχ.154 **Τμώλου χρυσορόου χλιδᾷ μέλπετε τὸν Διόνυσον,** Ἠδυλ.π.Ἀθήν.8,345A **ὡς Ζεὺς χρυσορόης** (ἐπὶ τοῦ Διὸς καταβάντος ἐν εἴδει χρυσῆς βροχῆς ἐπὶ τῆς Δανάης).

χρῡσόροφος-ον ὁ ἔχων χρυσῆν, κεχρυσωμένην ὀροφήν : Φιλόξ.14, Ἀντίγ.Καρ.Ἱστ.Θαυμ.91,22 (Westerm.) **χρυσορόφων** θαλάμων, Φίλ.1,666,21 **ἀνδρῶνας καὶ γυναικωνίτιδας** χρυσοφόρους, Πλούτ. Λούκ.7 **χρυσοράφοις σκηνίσιν,** Λουκ.Κυν.9 **τῶν δὲ χρυσορόφων οἰκιῶν,** Γρηγ.Ναζ.2,184,142 **δόμοις** χρυσορόφοις, αὐτ.239,91, ΨΧρυσ.8,759B **οἴκους χρυσορόφους.**

χρῡσορραγής-αῦς-ές (ῥήγνυμι) μτγν. ἐν Ποιητ. π. Ἡσ., **χρυσορραγὲς ἔρνας** (ἀπερρηγμένον ἢ ἀπεστραμμένον ἀπὸ τοῦ δένδρου).

χρῡσορράντιστος-ον μσν. ὁ χρυσόστικτος : Στεφ.π Χρυσοπ. ἐν Ideler.Phys.2,204.

χρῡσόρρᾰπις-ιδος (ὁ,ἡ) ὁ ἔχων, φέρων χρυσῆν ῥάβδον, ὁ ἐφωδιασμένος μὲ χρυσοῦν ραβδίον, ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ : Ὀδ.Ε 87 **Ἑρμεία χρυσόρραπι,** αὐτ.Κ 277, Ὑμν.Ἑρμ.539, Ὀρφ.Ἀργ.135 **χρυσόρραπις Ἀργειφόντης.**

χρυσορράπτης (ὁ) νεώτ. ῥάπτης χρυσοποικίλτων ἐνδυμάτων, διακοσμῶν, ποικίλλων ἐνδύματα διὰ χρυσῶν σειραδίων ἢ νημάτων.

χρυσορραπτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χρυσορράπτην· ‖ τὸ θηλ. **χρῡσορραπτική** ἡ τέχνη τοῦ χρυσορράπτου, ἡ διὰ χρυσῶν σειραδίων διακόσμησις μαλλίνων ἢ μεταξωτῶν ὑφασμάτων.

χρῡσόρρειθρος-ον μσν. ὁ ἔχων χρυσᾶ ῥεῖθρα, ὁ χρυσορρόας : Μιχ.Ἀκομ.1,253,19 (ἔκδ.Λ) **χρυσόρρειθρος Πακτωλός.**

χρῡσορρήμων-ονος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ οἱονεὶ χρυσᾶ ῥήματα λαλῶν, χρυσοῦς λόγους λέγων, ὁ λέγων λόγους ἀνεκτιμήτου ἀξίας, σοφούς, ἀ. χρυσόστομος, χρυσομίλητος· Κύρ. ἐν Ματθ.Γλωσσ.1,31 «χρυσορρήμων· ὁ χρυσολόγος», ὡς ἐπίθ. τοῦ Ἰω. Χρυσοστόμου : Μηναῖ.1,30, Ἀπολ. **κλεινῷ Ἰωάννῃ τῷ τὴν γλῶτταν χρυσορρήμονι,** Δαμασκ.12,252C.

χρῡσορρόας (ὁ) δωρ. μσν. κ. νεώτ. κ. χρυσορρόης ἐπὶ ποταμῶν, ὁ ῥέων χρυσόν, οὗ τὸ ῥεῦμα σύρει, καταβιβάζει ψήγματα χρυσοῦ, ἀ. χρυσόρρειθρος : Ἀθήν.5,203C **μόνος . . ὡς ἀληθῶς** ὁ χρυσορρόας **καλούμενος** Νεῖλος **μετὰ τροφῶν ἀφθόνων καὶ χρυσὸν ἀκίβδηλον καταφέρει, ἀκινδύνως γεωργούμενον,** Γρηγ.Ναζ.1,391B **τὸν χρυσορρόαν ὄντως καὶ εὔσταχυν** (ἐπὶ τοῦ Νείλου), Ἐπιφάν.1,618C, - ὁ **χρυσορρόας Πακτωλός**· ‖ νεώτ. μτφ. ἐπὶ ποταμῶν, ὧν τὰ ὕδατα καθιστῶσιν εὔφορον τὴν γῆν, ἣν ἀρδεύουσιν· **2)** μσν. κτ. ἐπέκτ. ἐπὶ τοῦ Ἰω. Χρυσοστόμου, ὁ χρυσορρήμων : ASS Μαΐου 2,771E **τὸν χρυσορρόαν ποταμόν.**

χρυσορρόης (ὁ) μτγν. ὁ χρυσορρόας βλ.λ. : Ἀθήν.8,345A.

χρῡσόρροος-ον μσν. ὁ χρυσορρόας βλ.λ.1) : Κ Μανασσ.Χρον.4956 **τῷ χρυσορρόῳ Νείλῳ**· **2)** ἐπὶ λόγου, ὁ οἱονεὶ ἐκ χρυσοῦ στόματος ἐξερχόμενος : Δαμασκ.12,886C **λόγον χρυσόρροον.**

χρῡσόρρυτος-ον κ. μσν. ὁ ἔχων χρυσᾶ ῥεύματα, ὁ χρυσὸν μεθ' ἑαυτοῦ φέρων, παρασύρων : Αἰσχ.Πρ.805 **οἳ χρυσόρρυτον οἰκοῦσιν ἀμφὶ νᾶμα Πλούτωνος πόρου,** Μιχ.Ἀκομ.Πανηγ.56,1 **χρυσορρήτῳ Πακτωλῷ.**

χρῡσόρυγχος-ον μτγν. ὁ ἔχων χρυσοῦν ῥύγχος : Βασίλ.Γραμμ.46 (Boiss.).

χρῡσορύκτης (ὁ) γλωσσ. ὁ ἐξορύττων, ἐξάγων ἐκ τῆς γῆς τὸν χρυσόν.

χρῡσόρῠτος-ον ἀντὶ χρυσόρρυτος βλ.λ. : Σοφ. Ἀντ.950 **Ζηνὸς ταμιεύεσκε γονὰς χρυσορύτους.**

χρυσός (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **χρυσάφι** (τὸ) χημικὸν στοιχεῖον, τὸ πολυτιμότερον τῶν μετάλλων χρώματος ἐρυθροκιτρίνου, τὸ μάλαμα : Ἰλ.Ζ 48 **χαλκός τε χρυσός τε,** αὐτ.Κ 294, Ὀδ.Ε 38 **χαλκόν, χρυσόν τε ἅλις ἐσθῆτά τε δόντες,** Πίνδ.Ο 13,78 δαμασίφρονα χρυσόν, αὐτ.Ν 4,82 **ὁ χρυσὸς ἑψόμενος αὐγὰς ἔδειξεν ἁπάσας,** Ἡρ.1,50 ἀπέφθου χρυσοῦ (καθαροῦ χρυσοῦ), αὐτ. **λευκοῦ χρυσοῦ** (χρυσοῦ μεμιγμένου μετ' ἀργύρου), αὐτ.3,97, αὐτ.116, Αἰσχ.Πρ.502 **χαλκόν, σίδηρον, ἄργυρον, χρυσόν τε τίς φήσειεν ἂν πάροιθεν ἐξευρεῖν ἐμοῦ;,** Εὐρ. Μήδ.965 **χρυσὸς δὲ κρείσσων μυρίων λόγων βροτοῖς,** Πλάτ.Νόμ.728A **πᾶς γὰρ ὅ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος,** αὐτ. Τίμ.59B, αὐτ.Πολ.413E **βασανίζοντες πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυρί,** Διόδ.Σ 3,45 **ποταμός, τοσοῦτον χρυσοῦ καταφέρων ψῆγμα,** αὐτ.5,27, ΚΔ Πράξ.17,29 **χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ,** αὐτ.Κορινθ. 1,3,12, αὐτ.Ἀπ 18,12 γόμον **χρυσοῦ καὶ ἀργύρου,** Πολυδ.3,87, Θεοφύλ.Σιμ.Ἐπιστ.24 **φλέβας χρυσοῦ μεταλλουργοὶ ἀνιχνεύοντες,** φρ. **ὅ,τι λάμπει δὲν εἶναι** χρυσός (δὲν πρέπει νὰ παρασυρώμεθα ἀπὸ τὴν λαμπρὰν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν)· **2)** πᾶν ὅ,τι **ἐκ** χρυσοῦ πεποίηται, σκεύη ἢ κοσμήματα ἐκ χρυσοῦ : Ἰλ.Θ 43 **χρυσὸν δ' αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροΐ** (σχόλ. «χρυσῆν πανοπλίαν ἐνεδύσατο»), Ξεν.ΚΠ 8,7, 25 **τὸ δ' ἐμὸν σῶμα . . ὅταν τελευτήσω, μήτε ἐν χρυσῷ θῆτε μήτε ἐν ἀργύρῳ μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενί, ἀλλὰ τῇ γῇ .. ἀπόδοτε,** ΚΔ Ματθ.23,16 **ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει,** Λουκ. Μισθ.Συν.26 **θεραπεύων ἀεὶ ἐν ἀργύρῳ ἢ χρυσῷ πίνειν,** Ἡρωδιαν.Ἱστ.5,8,6 **ἐν τῷ βασιλικῷ φορείῳ, ὅπερ διὰ** χρυσοῦ **πολλοῦ καὶ** λίθων τιμίων **πεποίκιλτο**· ‖ **χρυσὸς κοῖλος** χρυσὸς κατειργασμένος εἰς σκεύη ἐκ χρυσοῦ : Λουκ.Πλ.20 **ὁ χρυσὸς δὲ κοῖλος ἡμῖν ἐμφαγεῖν**· **3)** κ. μσν. κ. νεώτ. κτ. ἐπέκτ. τὸ ἐκ χρυσοῦ νόμισμα, χρυσοῦν νόμισμα : ΚΔ Ματθ.2,11 **καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν,** αὐτ.10,9 **μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ἡμῶν,** Πάπ. **ἐπιστάντες . .** χρυσῷ **οὐκ ὀλίγῳ,** Βί.Ἀλεξ.1694 **ἐπιστολὰς κομίζοντες, σκύτον ὁμοῦ καὶ σφαῖραν, ὡσαύτως καὶ κιβώτιον χρυσοῦ πεπληρωμένον**· ‖ νεώτ. περιληπτ. **τὰ** χρήματα, ὁ χρηματικὸς πλοῦτος : **ὁ χρυσὸς εἶναι** ὁ μόνος του θεός· **4)** κ. νεώτ. συχν. ἐν χρ. π. ποιηταῖς, ἐπὶ παντὸς πολυτίμου ἢ ἀγαπητοῦ: Πινδ.Ο 7,50 **κείνοις ὁ μὲν . . πολὺν ὗσε χρυσόν,** Αἰσχ.Χο.372 **ταῦτα μὲν . . κρείσσονα χρυσοῦ . . φωνεῖς,** Σοφ.ἀπ.501 ὁ **χρυσὸς ἧσσον κτῆμα τοῦ κλάειν ἂν ἦν,** Εὐρ.Τρῳ.432 **ὡς χρυσὸς αὐτῷ τἀμὰ καὶ Φρυγῶν κακὰ δόξει ποτ' εἶναι,** Ἀριστφ. Νεφ.912 **χρυσῷ πάττων μ' οὐ γιγνώσκεις,** αὐτ.Πλ. 268 **ὦ χρυσὸν ἀγγείλας ἐπῶν,** Πλάτ.Ἐπιστ.324D **ὁρῶν δή που τοὺς ἄνδρας ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ χρυσὸν ἀποδείξαντας τὴν ἔμπροσθεν πολιτείαν,** Διον.Ἀλ.Ρητ.6,327,9 **αὗται αἱ λοιδορίαι χρυσὸς ἦν τῷ** Ἀγαμέμνονι, Πλούτ.Σερτ.5 **ὥστε χρυσὸν ἀποδεῖξαι Ῥωμαίοις τὰ τοῦ πολέμου κακά,** - **οἱ λόγοι** του **εἶναι χρυσός,** - **οἱ ἀπριλιάτικες βροχὲς εἶναι** χρυσός (διὰ τὴν λίαν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν ἐπὶ τῆς παραγωγῆς τῶν σιτηρῶν).

χρυσός-ή-ό(ν) μτγν., μσν. κ. δημ. τ. τοῦ χρυσοῦς βλ.λ., ἀ. μαλαματένιος : Βόδρ.123,1 (ἔκδ. Crus.) **ὠὰ χρυσά,** Διγεν.Ἀκρ.339 **φαρὶν ἐκαβαλλίκευεν φητιλόν, ἀστεράτον, | ἔμπροσθεν εἰς τὸ μέτωπον χρυσὸν ἀστέρα εἶχε, | τὰ τέσσαρά του νῦ.**

χια ἀργυροτζάποτ' ἦσαν, Διήγ.'Αχιλλ.122 Wr. **τὸ σελλοχάλινον χρυσὸν μετὰ λυχνιταρίων,** Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.122,13 **βάνω τὸ βασιλίκι μου μὲ τὴ χρυσὴ κορῶνα,** Παλαμ.Περ.Χοιρ.44,8 **σὰ νὰ μᾶς φέρν' ἡ 'Αργὼ | στὸ χρυσὸ δέρας,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 22,14 **κατὰ τὸ περιβόλι τῆς χρυσῆς μηλιᾶς**· || δημ. φρ. **τὸν ἔκανα χρυσὸ** (τὸν καθικέτευσα, ἄ. τὸν ἔκανα Χριστό)· || δημ. παροιμ. **σὲ χρυσὸ λεγένι φτύνει** (ἐπὶ βαναύσων ἀνδρῶν, κακομεταχειριζομένων σύζυγον ἐξαιρέτου ἀρετῆς καὶ κάλλους), - **σέρνει ὁ λαγὸς τὸν λέοντα μὲ τὸ χρυσό του ράμμα** (ἐπὶ τῆς παντοδυναμίας τοῦ χρήματος)· **2)** δημ. ἐπὶ προσ., ὁ λίαν καλὸς βλ.λ.5), ὁ ἐξαίρετος, ὁ ἔχων ἀγαθὰ αἰσθήματα ἢ πολλὰ προτερήματα, ὅθ. κ. ὁ λίαν προσφιλής, ὁ ὑπεραγάπητος : **χρυσὸς ἄνθρωπος ὁ πατέρας του,** - **τὸ χρυσό μου παιδί,** - **ἡ χρυσή μου κοπέλα,** - **χρυσὴ καρδιά,** - **βρὲ χρυσέ μου, βρὲ ἀργυρέ μου**· || τὸ οὐδ. **χρυσὸ** ὡς οὐσ. πρόσωπον ὑπεραγαπώμενον κ. ἰδ. ἐρωτικῶς : **θὰ πάει στὸ θέατρο μὲ τὸ χρυσό του**· **3)** δημ. ἐπὶ ἀψύχων, ὁ λίαν πολύτιμος, ὁ κατ' ἐξοχὴν ὠφέλιμος : **χρυσὰ λόγια** (σοφαί, πολύτιμοι συμβουλαί), - **χρυσὴ τύχη** (ἡ κατ' ἐξοχὴν εὔνους), - **ἄνοιξε ἕνα μαγαζάκι καὶ κάνει χρυσὲς δουλειὲς** (ἐπὶ λίαν κερδοφόρου ἐπιχειρήσεως)· **4)** δημ. τὸ θηλ. **χρυσὴ** ἡ νόσος ἴκτερος βλ.λ.1)· πρβλ. **χρυσοῦς**.

χρῡσοσάλπιγξ-ιγγος (ὁ,ἡ) μσν. ὁ ἔχων χρυσῆν σάλπιγγα : ΚΜανασσ.Χρον.3823.

χρῡσοσάνδαλος-ον μτγν. ὁ ἔχων, ὁ φορῶν χρυσᾶ σανδάλια : Πορφ.π.Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.113C **λευκοχείμονα καὶ χρυσοσάνδαλον.**

χρῡσοσάπφειρος (ἡ) μτγν. εἶδος σαπφείρου, χρυσοῦς σάπφειρος : 'Αλέξ.Τρολλ.2,145.

χρῡσοσήμαντος-ον μσν. ὁ ἔχων χρυσῆν σφραγῖδα, χρυσόβουλλος : 'Εφραὶμ 8537 **λαβεῖν χρυσοσημάντων λόγων . . ἀσφάλειαν πατρίδι.**

χρῡσόσημος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἔχων λωρίδα ἢ παρυφὴν χρυσῆν, ὁ διὰ χρυσοῦ πεποικιλμένος : Διον.'Αλ.Ρωμ.4,74 **τὰς ἁλουργεῖς καὶ χρυσοσήμους ἀμπεχόνας,** αὐτ.3,61 **χιτῶνα πορφυροῦν χρυσόσημον,** αὐτ.5,47, Τζέτζ.'Επιστ.71,63· **2)** τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **χρυσόσημα** (τὰ) λεπτότατα διακία ἐκ χρυσοῦ ραπτόμενα ἐπὶ ἱερατικῶν κ. ἄλλων ἐνδυμάτων παρὰ Βυζαντινοῖς : 'Ιω.Λυδ.Ρωμ.2,4.

χρυσοσκέπαστος-η-ο δημ. ὁ φέρων ἐφ' ἑαυτοῦ χρυσοποίκιλτον σκέπασμα, ὁ κεκαλυμμένος διὰ χρυσοποικίλτων καλυμμάτων : Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.140,4 **σέρνει πουλάρια ἀφόρτωτα, μουλάρια φορτωμένο, | κι ἡ μούλα ἡ χρυσοσκέπαστη βαστάει τὸ νιὸν ἀφέντη.**

χρῡσοσκεύαστος-ον μσν. ὁ ἐκ χρυσοῦ εἰργασμένος, κατεσκευασμένος : ΚΜανασσ.Χρον.5072 **αἱ χρυσοσκεύαστοι στολαὶ τῶν πάλαι βασιλέων.**

χρυσόσκονη (ἡ) δημ. ἡ χρυσόκονις βλ.λ.

χρῡσοσπάταλος-ον μσν. ὁ δαψιλῶς διὰ χρυσοῦ κεκοσμημένος, ὁ στολισμένος μὲ πολὺ χρυσάφι : ΚΜανασσ.Χρον.5626 **κόρην χρυσοσπάταλον ὡς μαργαροφοροῦσαν.**

χρυσόσπερμον (τὸ) μτγν. **τὸ φυτὸν** ἀείζωον βλ.λ. : Διοσκ.4,89· πρβλ. **χρυσόγονον.**

χρῡσόσπορος-ον μτγν. ὁ διὰ χρυσοῦ ἐσπαρμένος, ὁ ἔχων, ὁ φέρων ἐν ἑαυτῷ ψήγματα χρυσοῦ : Νόνν.Δ 10,145 **Πακτωλὸς κελάρυζε, χέων χρυσόσπορον ὕδωρ πορφυρέαις ψαμάθοισι.**

χρῡσόσταθμος-ον μτγν. ὁ ἰσόσταθμος πρὸς χρυσόν, ὁ λίαν πολύτιμος, πολυτιμότατος : 'Ιω.Λυδ.Ρωμ.3,62 **χρυσοστάθμου ἰχθύων ποικιλίας.**

χρῡσόστεγος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἔχων χρυσῆν κεχρυσωμένην στέγην : 'Ιμέρ.18,2 **αὐλαῖς χρυσοστέγοις,** Πρίσκ.148,4 (Bonn.) **οἴκων χρυσοστέγων,** **Πρόδρ.**'Επιστ.93.

χρῡσοστέπτωρ-ορος (ὁ,ἡ) μτγν. ἄ. χρυσοστέφανος βλ.λ. · Μαν.4,39 **χρυσοστέπτορας ἄνδρας.**

χρῡσοστέφανος(-η)-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ φέρων χρυσοῦν στέφανον, ὁ περιεστεμμένος χρυσῷ : 'Ομ.'Υμν.5,1, 'Ησίοδ.Θ 17 **"Ηβην τε χρυσοστέφανον,** αὐτ.136 **Φοίβην . . χρυσοστέφανον,** Σαπφ.10 **'Αφροδίτα χρυσοστέφανος,** Πινδ.Ο 6,57 **χρυσοστεφάνοιο . . "Ηβας,** Εὐρ.'Ιων 1085 **τὰν χρυσοστέφανον κόραν,** Πολύβ.31,3,6 **ἱππεῖς . . χρυσοφάλαροι καὶ χρυσοστέφανοι**· **2)** νεώτ. τὸ ἀρσ. **χρυσοστέφανος** ὡς οὐσ. ὁ χρυσοῦς στέφανος, ὁ περιβάλλων τὰς κεφαλὰς τῶν ἁγίων προσώπων εἰς τὰς εἰκόνας· **3)** ἐπὶ ἀγώνων, ὁ ἐν ᾧ πρόκειται χρυσοῦς στέφανος ὡς βραβεῖον : Πινδ.Ο 8,1 **μᾶτερ ὦ χρυσοστεφάνων ἀέθλων Οὐλυμπία.**

χρυσοστεφανωμένος-η-ο δημ. ἄ. χρυσοστεφάνωτος βλ.λ.

χρυσοστεφάνωτος η-ο δημ. **ὁ φέρων, ὁ φορῶν** χρυσοῦν στέφανον, κ. μτφ.

χρυσοστεφής-οῦς-ές πάπ. κ. νεώτ. ὁ φέρων χρυσοῦν στέφανον ἢ διάδημα ἐκ χρυσοῦ, ὁ χρυσοστέφανος : Πάπ. **τῷ δεῖνα παγκρατιαστῇ . . 'Ρωμαίῳ χρυσοστεφεῖ.**

χρῡσοστήμων-ονος-ον μτγν. ὁ διὰ χρυσοῦ ὑφασμένος, ὁ διάχρυσος, ὁ χρυσοΰφαντος : 'Ιω.Λυδ.Ρωμ.3,84 **χρυσοστήμων χιτών.**

χρῡσοστιγής-οῦς-ές μτγν. ὁ χρυσόστικτος βλ.λ. : 'Επιφάν.2,227C **σάπφειρος χρυσοστιγής.**

χρῡσοστίκτης (ὁ) μσν. τεχνίτης στίζων, διαποικίλλων διὰ χρυσοῦ : Θεοφάν.Συνεχ.281A **τέκτονας χρυσοστίκτας.**

χρυσόστικτος-ον μτγν. κ. μσν. **ὁ ἔχων χρυσᾶ** στίγματα, ποικίλματα, ὁ διὰ χρυσοῦ ἐστιγμένος, πεποικιλμένος : Κλήμ.'Αλ.160 **χρυσόστικτοί τε καὶ χελώναις πεποικιλμέναι κοίτης κλισιάδες,** Λέων Δ 10,100A **χρυσοστίκτοις ὑφάσμασιν,** ASS Μαΐου 2,267D **χρυσόστικτοι χιτῶνες.**

χρυσοστολίζω μσν., μτχ. παθ. παρακ. **κεχρυσοστολισμένος** κ. δημ. **χρυσοστολισμένος,** στολίζω, διακοσμῶ τι διὰ χρυσοῦ : Διγεν.'Ακρ.3958 **οἱ στῦλοι δὲ οἱ ἅπαντες κεχρυσοστολισμένοι** **2)** ρηματ.π. χρυσοστόλιστος.

χρυσοστόλιστος(-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. **ὁ** διὰ χρυσοῦ κεκοσμημένος : Μαλακ.Συντρ.33,11 **τὴ χρυσοστόλιστη βασίλισσα.**

χρῡσοστολῶ-έω μσν. φέρω χρυσῆν, **κεχρυσωμένην** στολήν : Πρόδρ.'Επιστ.73.

χρυσοστομικός-ή-όν μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν 'Ιω.Χρυσόστομον : Θεοφύλ.Σ π. Beck.Variet.lection.Aristot.4 **ρήσεις Χρυσοστομικαί,** Μιχ.'Ατταλ.π.Σαθ.1,50 **βιβλίον . . ἔχον Χρυσοστομικὸν ἀνάγνωσμα,** Χοῦμν.Ν 'Επιστ.6 (Boiss.)· || τὸ οὐδ. **χρυσοστομικὸν** ὡς οὐσ. ὁ περιέχων τὰ συγγράμματα τοῦ 'Ιω.Χρυσ. κῶδιξ : 'Ανών.π. Montfauc.Bibl.Coisl.76,3 Hase.

χρῡσόστομος(-η)-ο(ν) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. **μτφ.** ὁ οἱονεὶ χρυσοῦν στόμα ἔχων, ὁ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ὁποίου ἐξέρχονται λόγοι χρυσοῖ, χρήσιμοι καὶ πολύτιμοι, ἄ. χρυσορρήμων, ὡς ἐπίθ. μεγάλων ρητόρων καὶ συγγραφέων, οἷον Δίωνος τοῦ ἐκ Προύσης, 'Ιωάννου τοῦ ἐξ 'Αντιοχείας, ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως κ. ἄ.· Σουΐδ. «'Ιωάννης 'Αντιοχεὺς ὁ ἐπικληθεὶς Χρυσόστομος»· || τὸ ἀρσ. **Χρυσόστομος** ὡς κύρ. χριστιανικὸν ὄνομα.

χρῡσόστροφος-ον ἐπὶ χορδῆς τόξου, ὁ ἐκ συνεστραμμένου χρυσοῦ σύρματος ἢ ὁ ἐκ χρυσοῦ πεπλεγμένος : Σοφ.ΟΤ 203 **τά τε σὰ χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλᾶν βέλεα.**

χρῡσόστρωτος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ διὰ χρυσῶν ἢ χρυσοποικίλτων ὑφασμάτων ἐστρωμένος : 'Ιω.Χρυσ.113,21 **χρυσοστρώτου κλίνης,** Διγεν.'Ακρ.4333 **ἐπὶ κλίνης ἔκειτο . . χρυσοστρώτου.**

χρῦσοσύλης (ὁ) μσν. ὁ συλῶν χρυσόν, κλέπτης : Νικ.Χων.121B.

χρῦσοσφύρητος-ον μσν. ὁ ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ κατεσκευασμένος.

χρῦσόσωρος-ον μσν. ὁ ἔχων σωροὺς χρυσοῦ, ὁ πλήρης σωρῶν χρυσοῦ : Τζέτζ.Χιλ.12,332 μύρμηκες χρυσωρύχοι . . τοὺς φωλεοὺς τοὺς ἑαυτῶν ἔχουσι χρυσοσώραυς.

χρῦσοτέκτων-ονος (ὁ) μτγν. ὁ κατεργαζόμενος τὸν χρυσόν, χρυσοχόος : Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 6,92 αὐλὸν καμινευτῆρα . . ῥίνην τε κνησίχρυσον . . ὁ χρυσοτέκτων Δημοφῶν Κυλληνίῳ ἔθηκε, Λουκ. Λεξιφ.9 Μεγαλώνυμός τε ὁ δικοδίφης καὶ Χαιρέας ὁ χρυσοτέκτων, Σχόλ.'Ιλ.Δ 110 τέκτων πᾶς τεχνίτης· ὅθεν λιθοτέκτονες καὶ χρυσοτέκτονες.

χρυσοτέλεια (ἡ) μτγν. κ. μσν. φόρος χρυσοῦ τελούμενος εἰς χρυσόν : Εὐάγρ.'Εκκλ.'Ιστ.3,42, Μαλάλ.1 2,108 ἐποίησε χρυσοτέλειαν τῶν ἰούγων τοῖς συντελεσταῖς πᾶσι.

χρῦσοτελής-οῦς-ές γλωσσ., κτ. πληθ. χρυσοτελεῖς = auricolae.

χρῦσότερος-α-ον συγκρ. ἐκ τοῦ χρυσός, ἔτι μᾶλλον χρυσοῦς, περισσότερον χρυσός. Ἰδ. ἐν μτφ. σημ. πολυτιμότερος τοῦ χρυσοῦ : Σαπφ.123 πολὺ πακτίδος ἀδυμελεστέρα, χρυσοῦ χρυσοτέρα, ΑΠ Παράρτ.210 αὐτῆς χρυσοτέρη Κύπριδος.

χρῦσοτερπής-οῦς-ές μσν. ὁ διὰ χρυσοῦ πεποικιλμένος : Διγεν.'Ακρ.2874 χρυσοτερπῆ, γλυκὺ εἶχε στολισμόν, ἀκτινοβόλα ὅλη.

χρῦσότευκτος-ον κ. μσν. ὁ ἐκ χρυσοῦ εἰργασμένος, κατεσκευασμένος, πεποιημένος : Αἰσχ. 'Επτ.660 χρυσότευκτα γράμματα, αὐτ.ἀπ.184 χρυσότευκτα κἀργυρᾶ σκυφώματα, Εὐρ Φοίν 220 ἀγάλμασι χρυσοτεύκτοις, Εὔβουλ.Γλαῦκ.2, 'Ιουστ. 2,128D (ἔκδ.alt.Ott.), Γρηγ.Νύσσ.1,230B, αὐτ.182A χρυσότευκτος κόσμος, Δαμασκ.1 2,839D χρυσότευκτα ξόανα, ΚΜανασσ.Χρον.4860.

χρῦσοτευχής-οῦς-ές ὁ ἔχων χρυσᾶ τεύχη, ὅπλα, πανοπλίαν ἐκ χρυσοῦ : Εὐρ.Ῥῆσ.340 ὁ χρυσοτευχὴς . . Ῥῆσος παρέσται τῇδε σύμμαχος χθονί.

χρῦσοτέχνης (ὁ) μσν. κ. νεώτ. ὁ κατεργαζόμενος τὸν χρυσὸν τεχνίτης, ὁ χρυσοχόος : 'Ανδρ. Κρ.246C χρυσὸς . . ὀβρυζοτέραν ἑαυτοῦ τὴν παροφίδα τοῖς χρυσοτέχναις παρίστησι.

χρῦσοτόκος-ον κ. νεώτ. ἐπὶ πτηνῶν, ὁ τίκτων χρυσᾶ ᾠά : Αἰσώπ.Μῦθ.136 (ἔκδ.Κορ.) ὄρνις χρυσοτόκος (ὡς τίτλος).

χρῦσότοξος-ον ὁ ἔχων χρυσοῦν τόξον, ὁ ἐφωδιασμένος μὲ χρυσοῦν τόξον, ἐπίθ. τοῦ 'Απόλλωνος : Πίνδ.Ο 14,10 χρυσότοξον θέμεναι παρὰ Πύθιον 'Απόλλωνα θρόνους.

χρῦσοτόρευτος-ον μτγν. ὁ ἐκ χρυσοῦ εἰργασμένος, ὁ διὰ χρυσοῦ πεποικιλμένος· 'Ησ. «χρυσοτόρευτα· χρυσόγλυφα» : ΠΔ 'Εξ.25,18 ποιήσεις δύο Χερουβὶμ χρυσοτόρευτα.

χρῦσοτριαίνης-ους (ὁ) ὅ. χρυσοτρίαινος βλ.λ. : 'Αρίων 3,2 (Bgk.).

χρυσοτρίαινος-ον μτγν. ὁ ἔχων χρυσῆν τρίαιναν, ἐπίθ. τοῦ Ποσειδῶνος : 'Αριστφ.'Ιππ.559.

χρῦσοτρίκλῖνος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἔχων χρυσοῦν, κεχρυσωμένον τρικλίνιον, ὀνομασία θαλάμου : ΑΠ 1,106 ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ Μαζαρινοῦ (τίτλος), αὐτ.107, Λέων Δ 5,9,55B χρυσοτρίκλινον τὸν δόμον κατονομάζουσι, ΨΚωδ.256,7 (ἔκδ.Preg.).

χρυσοτρίχης (ὁ) δημ. ὁ χρυσόθριξ βλ.λ.

χρῦσότῦπος-ον ὁ ἐκ χρυσοῦ εἰργασμένος, κατεσκευασμένος : Κριτί.1,7 χρυσότυπος φιάλη, Εὐρ. 'Ηλ.470 χρυσοτύπῳ κράνει.

χρυσοῦατος-ον ὁ ἔχων χρυσᾶ ὦτα, λαβάς : 'Ομ. ἀπ 68 δωρήσω τρίποδα χρυσούατον.

χρυσόῦλος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἐξ ὕλης χρυσοῦ : Χημ. ἐν Notices et extraits 5,368.

χρῦσουργεῖον (τὸ) μτγν. μεταλλεῖον χρυσοῦ : Στράβ. 4,6,7 κρατησάντων . . Ῥωμαίων τῶν μὲν χρυσουργείων ἐξέπεσον καὶ τῆς χώρας.

χρῦσουργός (ὁ) (ἔργω) κ. μσν. ὁ ἐργαζόμενος κατεργαζόμενος τὸν χρυσόν, χρυσοποιός, χρυσοχόος : Κριτί. 65, ΠΔ Σοφ. Σαλ. 15,9 ἀντερείδεται μὲν χρυσουργοῖς καὶ ἀργυροχόοις, Θεοφύλ.Σ 'Ιστ.261,7 χρυσουργῷ τεχνίτῃ.

χρῦσουργῶ-έω μτγν. ἐργάζομαι, κατεργάζομαι τὸν χρυσόν, εἶμαι χρυσουργός : Πολυδ.7,97· **2)** κατασκευάζω τι ἐκ χρυσοῦ : Γρηγ.Νύσσ. 2,1029A στέφανον χρυσουργήσαντες.

χρύσουρος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ξηροβατικῶν τροχιλιδῶν πτηνῶν.

χρυσοῦς-ῆ-οῦν κ. μσν. κ. νεώτ., ἀσυναίρ. ποι. τ. χρύσεος-η-ον κ. -ος-ον, ἐπ. χρύσειος-η-ον (π. 'Ομ. κ. 'Ησιόδ. ἐν χρ. κ. τὸ χρύσεος κ. τὸ χρύσειος), ὁ ἐκ χρυσοῦ πεποιημένος, κατεσκευασμένος, ὁ χρυσός, ὁ μαλαματένιος, κ. ἐπὶ πραγμ. ἀνηκόντων εἰς τοὺς θεούς : 'Ιλ.Α 246 σκῆπτρον . . χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον, αὐτ. Δ 2 χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ, αὐτ.3 χρυσέοις δεπάεσσιν, αὐτ.Θ 442, αὐτ.44, αὐτ.Χ 209 χρύσεια τάλαντα, αὐτ. Ε 724, αὐτ.730, αὐτ.Ν 26, 'Οδ.Ε 232 ζώνην . . χρυσείην· κ. γεν. : 'Ιλ.Δ 133 ὀχῆες χρύσεοι, αὐτ.Ε 425 χρυσέῃ περόνῃ, 'Ησίοδ.Θ 578 στεφάνην χρυσέην κεφαλῆσιν ἔθηκε, αὐτ.785 ἐν χρυσέῃ προχόῳ, Πίνδ.Π 11,4 χρυσέων . . τριπόδων, 'Ηρ.9,80 κρητῆράς τε χρυσέους καὶ φιάλας, αὐτ.8,121 'Αλέξανδρος ὁ χρύσεος (χρυσοῦν ἄγαλμα τοῦ 'Αλ.), Αἰσχ.'Επτ.434 χρυσοῖς . . φωνεῖ γράμμασιν, Εὐρ. 'Ελ.241 χρυσέοις θρόνοις, Θουκ.6,32 ἐκπώμασι χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς, Πλάτ.Πολ.359E χρυσοῦν δακτύλιον, αὐτ.Κριτί.116D χρυσᾶ . . ἀγάλματα ἐνέστησαν, αὐτ.Νόμ.708B νομίσματος ἀργυροῦ καὶ χρυσοῦ Ξεν.'Ελλ.1,5,3 θρόνον . . ἀργυροῦν καὶ χρυσοῦν, αὐτ.7,3,8 ἱερὰ μεστὰ καὶ ἀργυρῶν καὶ χρυσῶν ἀναθημάτων ΚΔ Τιμ.2,2,20 σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, αὐτ.'Εβρ.9,4 χρυσοῦν . . θυμιατήριον, αὐτ.'Απ.2,1 τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν, αὐτ.4,4 στεφάνους χρυσοῦς, αὐτ.9,20 τὰ εἴδωλα καὶ τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ, αὐτ.17,4, ΠΔ Γέν.24,22 ἐνώτια χρυσᾶ, Πλούτ.'Ηθ.401D, Λουκ. 'Ερμότ.71, αὐτ.'Ιστ. Συγγρ.23 χρυσοῦν . . κράνος, αὐτ.Ψευδολ.15 χρυσοῦς . . ἐν 'Ολυμπίᾳ στάθητι (ἐπὶ χρυσοῦ ἀνδριάντος), Δίων Κ 59,11 ἵνα εἰς τὸ βουλευτήριον χρυσοῦς ἀνατεθῇ (δηλ. ὁ χρυσοῦς ἀνδριὰς αὐτοῦ), ὁμ. ἐνωτίων χρυσῶν ζεῦγος, ὁμ. φελίου χρυσοῦ, ὁμ. χρυσοῦ ξοάνου 'Αθηνᾶς, - χρυσοῦν ὡρολόγιον· ‖ τὸ ἀρσ. χρυσοῦς (ἐνν. στατήρ), χρυσοῦν νόμισμα, χρυσοῦς στατὴρ βλ.λ. 3)· 'Ησ. «χρυσοῦς· Πολέμαρχός φησι δύνασθαι τὸν χρυσοῦν παρὰ τοῖς 'Αττικοῖς δραχμὰς δύο, τὴν δὲ χρυσοῦ δραχμὴν νομίσματος ἀργυρίου δραχμὰς δέκα, μνᾶν δὲ λέγεσθαι τοὺς πέντε χρυσοῦς» : Φάλ.36 χρυσῶν ἑξακοσίων, Πολύβ.1, 66,6 λαβόντας εἰς τὰ κατεπείγοντα χρυσοῦν ἕκαστον, αὐτ.4,46,3 μυρίους χρυσοῦς, ΠΔ Γέν.24, 22 ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος ἐνώτια χρυσᾶ ἀνὰ δραχμὴν ὁλκῆς, καὶ δύο ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς, δέκα χρυσῶν ὁλκὴ αὐτῶν, Πλούτ. Περ.25 ἀπέστειλεν αὐτῷ μυρίους χρυσοῦς, αὐτ.Γάλβ.20, αὐτ.'Ηθ.193B, Πολυδ.9,53 ἠδύνατο τὸ τοῦ χρυσοῦ τάλαντον τρεῖς χρυσοῦς 'Αττικούς, Δίων Κ 55,12,4· **2)** ὁ διὰ χρυσοῦ κεκοσμημένος, περιβεβλημένος, πεποικιλμένος, ὁ κεχρυσωμένος, ὁ ἐπίχρυσος : 'Ιλ.Α 15 χρυσέῳ . . σκήπτρῳ, αὐτ.Σ 598 οἱ δὲ μαχαίρας εἶχον χρυσείας, 'Οδ.Η 88 χρύσειαι . . θύραι, 'Ησίοδ.Θ 12 χρυσέοισι πεδίλοις ἐμβεβαυῖαν, Πίνδ.Ν 8,22 χρυσέων . . Αἴας στερηθεὶς ὅπλων, 'Ηρ.9,82 κλίνας τε χρυσέας καὶ ἀργυρέας . . καὶ τραπέζας· **3)** ὁ τοῦ χρυσοῦ ·

'Ηρ.7,112 τὸ Πάγγαιον ὄρος, . . ἐν τῷ χρύσεά τε καὶ ἀργύρεα ἔνι μέταλλα (μεταλλεῖα χρυσοῦ, χρυσωρυχεῖα), αὐτ.9,75 ἀποθανεῖν ὑπὸ 'Ηδωνῶν ἐν Δάτῳ περὶ τῶν μετάλλων τῶν χρυσέων μαχόμενον, Θουκ.4,105 χρύσεια μέταλλα· || νεώτ. χρυσοῦς κανὼν νομισματικὸν σύστημα, καθ' ὃ ὑπάρχει διαρκὴς σχέσις μεταξὺ τῆς ἀξίας τῆς νομισματικῆς μονάδος καὶ τῆς ἀξίας μιᾶς ὡρισμένης ποσότητος χρυσοῦ· **4)** κ. νεώτ. συνεκδ. ὁ ἔχων χρυσίζον χρῶμα, ὁ χρυσοειδής, ὁ χρυσοκίτρινος : 'Ιλ.Θ 42 χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε, αὐτ.Ν 24, αὐτ.523 ὑπὸ χρυσέοισι νέφεσσιν ἧστο, αὐτ.Ξ 344, αὐτ.Τ 383, Πινδ.Π 4,231 χρυσέῳ θυσάνῳ, αὐτ.Ι 6(7),49 ὦ χρυσέᾳ κόμᾳ θάλλων, Εὐρ.'Ιππ.82 χρυσέας κόμης· || τὸ χρυσοῦν τοῦ ᾠοῦ ὁ κρόκος τοῦ ᾠοῦ : 'Αθήν.9,376D καὶ τῶν ᾠῶν τὰ χρυσᾶ· **5)** κ. νεώτ. μτφ. ὁ πολύτιμος καὶ περιζήτητος ὡς ὁ χρυσός, ὁ λίαν ἀγαπητός : 'Ιλ.Γ 24 μή μοι δῶρ' ἐρατὰ πρόφερε χρυσέης 'Αφροδίτης αὐτ.Ε 427, 'Οδ.Θ 337, 'Ησίοδ.Θ 822, αὐτ.'Εργ.69, αὐτ.109 χρύσεον . . γένος . . ἀνθρώπων, Πινδ.Ι 7(8),6 χρυσέαν καλέσαι Μοῖσαν, αὐτ. Π 3,72 ὑγίειαν . . χρυσέαν, αὐτ.4,145 σθένος ἀελίου χρύσεον, αὐτ.Ο 13,8 χρύσεαι παῖδες εὐβούλου Θέμιδος, Σοφ.'Αντ.699 οὐχ ἥδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν (πιθ. ἀναφέρεται εἰς χρυσοῦν στέφανον τιμῆς), αὐτ.ΟΤ 158 ὦ χρυσέας τέκνον 'Ελπίδος, αὐτ.187 ὦ χρυσέα θυγάτηρ Διός, 'Αριστφ. Βάτρ.483 ὦ χρυσοῖ θεοί, 'Αντιφάν.'Υδρία 1 ἦθός τι χρυσοῦν πρὸς ἀρετὴν κεκτημένης, αὐτ.'Ομοπάτρ.1 τὸ χρυσοῦν ὀρνίθων γένος, τοὺς καλλιμόρφους καὶ περιβλέπτους ταὼς, Πλάτ.Νόμ. 645A λογισμοῦ ἀγωγὴν χρυσῆν καὶ ἱεράν, αὐτ. Πολ.468E τοῦ χρυσοῦ γένους εἶναι (ἐκ τῶν ἰδανικῶν πολιτῶν) αὐτ.Φαῖδρ.235E φίλτατος εἶ καὶ ὡς ἀληθῶς χρυσοῦς, ὦ Φαῖδρε, αὐτ.Κράτ.397E, Διόδ.Σ 4,26, Λουκ.Περεγρ.33 βούλεσθαι χρυσῷ βίῳ χρυσῆν κορώνην ἐπιθεῖναι, αὐτ.Νεκρ.Δ 9,3, Δίων Κ 71,36 ἀπὸ χρυσῆς τῆς βασιλείας εἰς σιδηρᾶν . . ἡμῖν καταπεσούσης τῆς ἱστορίας, αὐτ. 72,16 οὗτος ὁ χρυσοῦς, οὗτος ὁ 'Ηρακλῆς, Συνέσ.'Επιστ.17 χρυσῆ ψυχή, αὐτ.23 τὰ χρυσᾶ παιδία καὶ ἡ καλλίστη μήτηρ αὐτῶν, 'Αρισταίν. 'Επιστ.1,10 ὁ γάμος χρυσοῦς ἔσται, αὐτ.1,1 ὁ χρυσοῦς 'Ερως ἐπαίδευσε τὴν ποθουμένην τοξεύειν, αὐτ.1,5, αὐτ.1,8, -χρυσᾶ ἔπη (τίτλος ἔργου περιέχοντος γνωμικὰ τῆς Πυθαγορείου φιλοσοφίας ἠθικοῦ περιεχομένου), - χρυσοῦς αἰών (ἡ ἐποχὴ ἀκμῆς), - χρυσοῖ γάμοι (ἡ πεντηκοστὴ ἐπέτειος τῶν γάμων), - χρυσᾶ λόγια (λίαν ὠφέλιμα), - χρυσῆ βίβλος (ἰδ. χρυσόβιβλος βλ.λ.), - χρυσῆ ὀρδὴ (ὀνομασία τοῦ συνόλου τῶν ταταρικῶν φυλῶν τῶν κατοικούντων πρὸς Β τῆς Κασπίας καὶ τοῦ Εὐξείνου), - Χρυσοῦν Κέρας (ἑτέρα ὀνομ. τοῦ Κερατίου Κόλπου)· **6)** νεώτ. εἰδ. μαθημ. χρυσῆ τομὴ διαίρεσις εὐθείας εἰς δύο ἄνισα μέρη, ὧν τὸ μικρότερον ἔχει πρὸς τὸ μεγαλύτερον, ὃν λόγον ἔχει τὸ μεγαλύτερον τοῦτο πρὸς τὴν ὅλην εὐθεῖαν· || νεώτ. ἀστρον. χρυσοῦς ἀριθμὸς ἀριθμὸς δεικνύων τὴν τάξιν, τὴν σειρὰν ἔτους τινὸς ἐν περιόδῳ δέκα ἐννέα ἐτῶν.

χρυσοϋφαίνω νεώτ., μτχ. παθ. παρακ. χρυσοϋφασμένος, ὑφαίνω τι διὰ χρυσοῦ νήματος· **2)** ρηματ. π. χρυσοΰφαντος.

χρυσοΰφαντος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐνυφασμένος μὲ χρυσόν, ὁ διὰ χρυσῶν νημάτων ὑφασμένος, χρυσοϋφής, χρυσοϋφασμένος : ΚΠορφ 'Εκθ. 24,6, Σουΐδ. ἐν λ. 'Ροΐσκοι κόμποι χρυσοΰφαντοι ὅμοιοι ῥοιαῖς, εἰς κόσμον δὲ ὄντες τῆς τοῦ ἱερέως στολῆς, Βαλσ.Σύν.6 Καν 27 πολυτελῆ χρυσοΰφαντα ἐμβλήματα, 'Αραβ.Μυθ.Χαλ.1,80 καὶ ἐπάνω μὲ ἐνδύει μὲ τοῦτο τὸ χρυσοΰφαντον· **2)** μσν. μτφ. ὁ κομψῶς διατυπούμενος ἢ ὁ σπουδαίου περιεχομένου : Δαμασκ.1 2,836B χρυσοΰφαντον λόγιον.

χρυσοϋφής-οῦς-ές κ. μσν. ὁ χρυσοΰφαντος βλ.λ. I) : ΚαλλΙξ. π. 'Αθήν.5,196F χιτῶνες χρυσοϋφεῖς, Διόδ.Σ 5,46 μίτρας ἔχουσι χρυσοϋφεῖς, 'Αθήν.10, 438E χρυσοϋφῆ τήβενναν φορῶν, 'Ηρωδιαν.'Ιστ. 5,3,6 χιτῶνας χρυσοϋφεῖς, αὐτ.4,2,2 χρυσοϋφεῖς στρωμνὰς ὑποστρωννύντες, Κ Μανασσ.Χρον.2208 ἐπιπλον πᾶν χρυσοϋφές· ὁμ. κ. ἄνευ οὐσ. : Χάρ. 'Ιστ. π. 'Αθήν.12,533E ὑπὸ δὲ ταῦτα πορφυροῖς καὶ φοινικοῖς χρυσοϋφέσι.

χρυσοῦχος-ον νεώτ. ἐπὶ ὀρυκτῶν, ἄμμου, γῆς κττ., ὁ ἐμπεριέχων χρυσόν, ἁ. χρυσοφόρος.

χρῡσοφαείνων ἰων. ἀντὶ τοῦ αἰολ. χρυσοφαέννων βλ.λ. : 'Ανακρ.ἀπ.25,2· πρβλ. Hoffm.2,532.

χρῡσοφάεννος-ον ἀντὶ χρυσοφαής βλ.λ. : 'Ανακρ.24(23) χρυσοφαέννων πτερύγων.

χρῡσοφαής-οῦς-ές ὁ φέγγων, ὁ λάμπων, ὁ φαεινὸς ὡς χρυσός, ὁ χρυσαυγής : Κόριvv.1,20 καλλίδας ἐν (=ἐς) χρουσοφα'ῖ'ς, Εὐρ.'Εκ.636 τὰν καλλίσταν ὁ χρυσοφαὴς 'Ηλιος αὐγάζει, αὐτ.'Ιππ. 1276 "Ερως . . χρυσοφαής, ΑΠ Παράρτ.352 χρυσοφαῆ στέφανον, Μαν.2,383 'Ερμῆς χρυσαφαής, Μάξιμ.491 χρυσοφαὴς σελήνη.

χρῡσοφάλᾱρος-ον κ. μσν. ὁ ἔχων φάλαρα βλ.λ. χρυσᾶ, κεκοσμημένα διὰ χρυσοῦ : Εὐρ.'Ιππ.520, Πολύβ.31,3,6 ἱππεῖς . . , ὧν οἱ μὲν πλείους ἦσαν χρυσοφάλαροι καὶ χρυσοστέφανοι, οἱ δ' ἄλλοι ἀργυροφάλαροι, Διόδ Σ ἀπ.584 ἵππον πολυτελῆ χρυσοφάλαρον, ΚΜανασσ.Χρον.3685 ἵπποις χρυσαφαλάροις, Νικ.Χων.'Ιστ.222B.

χρῡσοφάνεια (ἡ) μτγν. κ. μσν. ἡ λάμψις τοῦ χρυσοῦ : Εὐστ.991,22.

χρῡσοφανής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ φαίνων ἢ ὁ φαινόμενος ὡς χρυσός, ὁ λάμπων ὡς χρυσός, ὁ ἔχων τὴν λάμψιν χρυσοῦ : Διοσκ.5,117 μίσυ κύπριον, χρυσοφανές, σκληρὸν καὶ ἐν τῷ θραυσθῆναι χρυσίζον, Αἰλ.Ζ 17,2 τοὺς μὲν . . (τῶν ὄφεων) . . ταινίας ἔχειν . . χρυσοφανεῖς τινας (ἰδ. γρ χρυσοφαεῖς)· **2)** νεώτ. ὀρυκτολ. τὸ ἀρσ. χρυσοφανὴς ὡς οὐσ. τὸ ὀρυκτὸν κλιντονίτης βλ.λ.

χρῡσοφάνιος-ον μτγν. ὁ χρυσοφανὴς βλ.λ.I) : ᾆσμα 'Αρτέμ.π.'Αθήν.14,636D ἃ δέ τις ἄλλα χρυσοφάνια κρέμβαλα χαλκοπάρᾳα χερσίν.

χρῡσοφάρος-ον 'Επιγρ. ὁ χρυσοστόλιστον μανδύαν φέρων, φορῶν : χρυσοφάρον στρατηγόν.

χρῡσοφάσγᾰνος-ον σχόλ. ὁ ἔχων χρυσοῦν φάσγανον, ξίφος ἐκ χρυσοῦ : Σχόλ.'Ιλ.Ε 509 (πρὸς ἑρμ. τοῦ χρυσάορος).

χρῡσοφεγγής-οῦς-ές ὁ φέγγων, ὁ λάμπων ὡς χρυσός : Αἰσχ.'Αγ.288 χρυσοφεγγὲς . . σέλας.

χρυσοφέρνω δημ. ὁμοιάζω πως πρὸς χρυσόν, ἔχω τὴν ὄψιν τοῦ χρυσοῦ.

χρυσόφθογγος-ον μσν. ὁ οἱονεὶ χρυσοῦς φθόγγους ἐκπέμπων : Μιχ 'Ακομ.1,86,29 (ἔκδ Λ).

χρῡσόφῐλος-ον μτγν. ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν τὸν χρυσόν : Γρηγ.Ναζ.ΑΓΙ 8,185 οὐδὲν χρυσοφίλαις, οἵ μ' ἐτίναξαν ὅλον.

χρυσοφοραίνω δημ. ἀντὶ χρυσοφορῶ βλ.λ.

χρῡσοφορητός-ή-όν μτγν. ὁ διὰ χρυσοῦ φαρούμενος : Μαν.5,309 χρήματα χρυσοφορητὰ (ἰδ. γρ χρυσοφυρητά).

χρῡσοφορία (ἡ) μτγν. τὸ φέρειν, τὸ φορεῖν χρυσᾶ κοσμήματα ἢ χρυσῆν στολήν : Στράβ.17,3,7 καλλωπίζονται δ' ὅμως κόμης ἐμπλοκῇ καὶ πώγωνι καὶ χρυσοφορίᾳ σμήξει τε ὀδόντων.

χρῡσοφόρος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ φέρων χρυσᾶ κοσμήματα ἢ ὁ φορῶν χρυσῆν, χρυσοποίκιλτον στολήν, χρυσᾶ ἐνδύματα : Σιμων.75(149) 'Ελλήνων προμαχοῦντες 'Αθηναῖοι Μαραθῶνι χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν, 'Ηρ.

4,104 ἁβρότατοι ἄνδρες εἰσὶ καὶ χρυσοφόροι τὰ μάλιστα, Εὐρ.'Εκ.152 δεῖ σ' ἐπιδεῖν τύμβου προπετῆ φοινισσομένην αἵματι παρθένον ἐκ χρυσοφόρου δειρῆς νασμῷ μελαναυγεῖ, Λυκοφρονίδ. π.'Αθήν.13,564Β παρθένων τῶν χρυσοφόρων, Διον.'Αλ.Ρωμ.2,38 χρυσοφόροι ἦσαν οἱ Σοβῖνοι, Λουκ.Νεκρ.Δ 14,2 Περσῶν καὶ Χαλδαίων, χρυσοφόρων ἀνθρώπων καὶ ἁβρῶν' || π. 'Επιγρ. ὡς τιμητικὴ προσωνυμία ἢ σημεῖον ἀξιώματος' || μσν. ὁ διὰ χρυσοῦ κεκοσμημένος, στολισμένος μὲ χρυσάφι : Θεοφύλ.'Ιατ.165,5 χρυσοφόροις θαλάμοις (ὅ. γρ. χρυσορρόφοις), ASS Μαΐου 7,767 χρυσοφόρον ὀροφήν' **2)** ὁ μεταφέρων, μετακομίζων χρυσόν : 'Αππ.Μιθριδ.82 χρυσοφόρος ἡμίονος' **3)** κ. νεώτ. ὁ παράγων ἢ περιέχων χρυσόν : Σουΐδ. Τεῦκρος ὁ Κυζικηνὸς ὁ γράψας περὶ χρυσοφόρου γῆς, - χρυσοφόρον ἔδαφος - κοίτασμα - στρῶμα, - χρυσοφόρος φλὲψ - ψάμμος' **4)** τὸ οὐδ. χρυσοφόρον ὡς οὐσ. ἄ. ἤλεκτρον βλ.λ.): Διοσκ.1,113' **5)** νεώτ. ζῳολ. τὸ ἀρσ. χρυσοφόρος ὡς οὐσ. γένος κολεοπτέρων, πεταλοκέρων ροντελιδῶν ἐντόμων περιλαμβάνον θαυμασίους εἰς χρωματισμοὺς κανθάρους.

χρῡσοφορῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. χρυσοφοράω κ. χρυσοφοραίνω, δημ. μτχ. παθ. παρακ. χρυσοφορεμένος, ἀμτβ. φέρω, φορῶ, χρυσᾶ κοσμήματα ἢ χρυσοποίκιλτον στολήν : 'Ηρ.1,82 μὴ πρότερον θρέψειν κόμην 'Αργείων μηδένα μηδὲ τὰς γυναῖκας σφι χρυσοφορήσειν, πρὶν Θυρέας ἀνασώσωνται, 'Αριστλ.Οἰκ.2,2),2 ἐκέλευσε τὴν βουλομένην χρυσοφορήσειν, τάγματα ἀνατιθέναι ἐν τῷ ἱερῷ, Στράβ.4.4,5 χρυσοφοροῦσί τε γάρ, περὶ μὲν τοῖς τραχήλοις στρεπτὰ ἔχοντες, περὶ δὲ τοῖς βραχίοσι καὶ τοῖς καρποῖς ψέλια, Διόδ.Σ 5,46 χρυσοφοροῦσι δ' ὁμοίως ταῖς γυναιξί, πλὴν τῶν ἐναντίων, Λουκ.'Ονειρ.13 οὕτω καὶ ἐν πολέμῳ, ἔνθα σιδηροφορεῖν μᾶλλον ἢ χρυσοφορεῖν ἄμεινον ἦν, αὐτ.Συρ.45 ἰχθὺς .. χρυσοφορέων (ἔχων χρυσιζούσας λεπίδας)' || νεώτ. κ. δημ. εἶμαι ἐνδεδυμένος διὰ χρυσῶν, χρυσοποικίλτων, χρυσοκεντήτων ἐνδυμάτων : πέρασαν ἡ νύφη κι ὁ γαμπρὸς χρυσοφορεμένοι' **2)** μσν. μεταφέρω, μετακομίζω χρυσόν : Λαπίθ.'Ηθ 438 χρυσοφορῶν ὄνος' **3)** πληρώνω φόρον εἰς χρυσὸν κ. γεν. καταβάλλω χρηματικὸν φόρον : Διόδ. Σ 4,83 τὰς μὲν πιστοτάτας τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεων οὔσας ἑπτακαίδεκα χρυσοφορεῖν ἐδογμάτισε' **4)** ρηματ. π. χρυσοφόρητος, χρυσοφορία, χρυσοφόρος.

χρῡσοφρυς-υος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἰχθὺς χρύσοφρυς, ὁ χρυσόχρους, κληθεὶς οὕτω διὰ τὸν περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς χρυσοῦν μηνίσκον, ἡ τσιπούρα : 'Επίχ.40 Ahr, Εὔπ.Κόλαξ.14 ὀκτὼ λάβρακας, χρυσόφρυς δὲ δώδεκα, 'Αρχιππ.'Ιχθ.12 ἱεροὺς 'Αφροδίτης χρυσόφρυς Κυθηρίας, 'Αριστλ. ΖΙ 8,13,3, Λουκ.'Αλ.48 ὁρῶ τινα λάβρακα εὐμεγέθη, μᾶλλον δὲ χρύσοφρυν, 'Αθήν.7,328Β, αὐτ. 4,136Α, Αἰλ.ΖΙ 13,28, Γεωπ.20,7,6 χρυσοφρύων δέλος' || νεώτ. ζῳολ. γένος ἀκανθοπτερυγίων σπαριδῶν ἰχθύων περιλαμβάνον διάφορα εἴδη μεγαλοσώμων ἰχθύων, ὧν γνωστότερα εἴδη χρύσοφρυς ὁ χρυσόχρους ἀπαντῶν ἐν τῇ Μεσογείῳ, καὶ χρύσοφρυς ὁ παχύρρυγχος.

χρυσοφτερνιστηράτος-η-ον μσν. ὁ ἔχων χρυσοῦς πτερνιστῆρας, χρυσᾶ σπιρούνια : Πρόδρ.1,59 βλέπεις τὸν δεῖνα; .. πεζὸς ἐπεριπάτει (καὶ τώρα (βλέπεις) γέγονεν χρυσοφτερνιστηράτος.

χρυσόφτερος-η-ο δημ. τ. τοῦ χρυσόπτερος βλ.λ. : Γρυπ.Σκ Τερρ.39,9 ἔρχεται, ἰδοὺ ἡ χρυσόφτερη 'Αλκυόνα.

χρῡσοφῠλακῶ-έω μτγν. φυλάττω χρυσόν : Κλήμ.'Αλ.229 χρυσοφυλακοῦσιν ὡς γρῦπες.

χρῡσοφύλαξ-ακος (ὁ,ἡ) κ. μσν. ὁ φυλάττων χρυσόν : 'Ηρ.4,13 ὑπὲρ δὲ τούτων τοὺς χρυσοφύλακας γρῦπας, αὐτ.27, Πλούτ.'Αριστ.24 ὡς οὐκ ἀνδρὸς ὄντα τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ θυλάκου χρυσοφύλακος (χρηματοφυλακίου, βαλλαντίου), Εὐστ.Πον.93,20' || ὡς οὐσ. θησαυροφύλαξ, ταμίας : Εὐρ.'Ιων 54 Δελφοὶ σφ' ἔθεντο χρυσοφύλακα τοῦ θεοῦ ταμίαν τε πάντων πιστόν.

χρῡσοφυρητός-ή-όν μτγν. ὁ μετὰ χρυσοῦ μεμειγμένος, ὁ ἀνακατωμένος μὲ χρυσόν : Μαν.5,309 (ὅ. γρ. ἀντὶ χρυσοφορητός).

χρῡσοφωτοειδής-οῦς-ές μσν. ὁ ὅμοιος πρὸς χρυσοῦν φῶς : Στέφ.Χρυσοπ.ἐν Ideler.Phys II,226.

χρῡσοχαίτης (ὁ) κ. μσν., ποι. -χαίτᾶ, θηλ. -όχαιτις-ιδος, ὁ ἔχων χρυσῆν χαίτην, κόμην : Πίνδ. Π 2,16 τὸν ὁ χρυσοχαῖτα .. ἐφίλασ' 'Απόλλων, 'Ανακρεόντ.41,12 ὁ δ' 'Ερως ὁ χρυσοχαίτας.

χρυσόχαιτις-ιδος (ἡ) μσν. θηλ. τοῦ χρυσοχαίτης βλ.λ. : Πρόδρ.'Επιστ.ἐν Notices et Extraits 6,542 χρυσοχαίτιδος κεφαλῆς.

χρῡσοχάλῑνος-ον ὁ ἔχων χρυσοῦν ἢ χρυσοποίκιλτον χαλινόν : 'Ηρ.9,20 ἵππον ἔχων Νησαῖον χρυσοχάλινόν τε καὶ ἄλλως κεκοσμημένον καλῶς, 'Αριστφ.Εἰρ.155, Ξεν.ΚΠ 1,3,3, ΠΔ 'Εσδ.1,3,6 ἅρμα χρυσοχάλινον, αὐτ.Μακκ.2,10,29 ἐφ' ἵππων χρυσοχαλίνων, Πλούτ.Κράσσ.31.

χρῡσοχαλινωτός-ον μτγν. ὁ χρυσοχάλινος βλ.λ. : 'Ιω.Χρυσ.5,115,15 βλέπεις ἄνθρωπον ἐφ' ἵππου ἐπαιρόμενον χρυσοχαλινώτου.

χρυσόχειρ-χειρος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἔχων χρυσᾶς χεῖρας, δηλ. ὁ φορῶν χρυσοῦς δακτυλίους : Λουκ.Τίμ 20 καὶ ὅμως πορφυροῖ καὶ χρυσόχειρες περιέρχονται.

χρῡσόχελυς-υ 'Επιγρ. ὁ ἔχων χρυσῆν λύραν.

χρῡσοχέρης (ὁ) μσν. κ. δημ., θηλ. -χέρα, ὁ οἱονεὶ χρυσᾶς χεῖρας ἔχων, δηλ. ὁ σπανίας δεξιότητος ἢ ἐργατικότητος τεχνίτης, ὁ κερδίζων πολλὰ ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν αὐτοῦ, ὡς ἐπώνυμον 'Ιωάννου τινός : Φώτ.'Επιστ.60.

χρυσόχεστον (τὸ) μσν. π. Βυζ. χρυσοχοεῖον, ἐργαστήριον ἐν ᾧ ἐχέετο, ἐχύνετο εἰς κοσμήματα ἢ σκεύη ὁ χρυσός, ἐπιτιθεμένης ἐπ' αὐτῶν κρατικῆς σφραγῖδος ἐμφαινούσης τὸ ἐξ ὅλου ἢ κατὰ ποσοστὸν γνήσιον' ὅθ. ἄρχων τοῦ χρυσοχέστου ὁ ἀνώτατος ἐπόπτης τῆς σημάνσεως τοῦ χρυσοῦ : Θεοφάν.Συνεχ.247 D 'Αναστασίου σακελλαρίου καὶ ἄρχοντος τοῦ χρυσοχέστου (ὅ. γρ. 'Ανών.π. Combefis.in Lecapeno 16 σακελλάριος καὶ ἄρχων τοῦ χρυσοχέστου, π. Λέων. Γραμμ.497 ἄρχων χρυσοχόου).

χρῡσοχίτων-ωνος (ὁ,ἡ) κ. μσν. ὁ περιβεβλημένος χρυσοῦν χιτῶνα : Πίνδ.ἀπ.207 εὐάρματε χρυσοχίτων ἱερώτατον ἄγαλμα Θήβα, αὐτ.π.'Ιω. Λυδ.Ρωμ.3,84 Λυδοὶ χρυσοχίτωνες' || κ. μσν. μτφ. : Παῦλ.Σιλ.'Εκφρ.156 χρυσοχίτων αἴθουσα' **2)** ὁ ἔχων χρυσοῦν ἢ χρυσίζοντα φλοιόν : Φίλιππ. Θεσσ.ΑΠ 6,102 πέρκην .. χρυσοχίτων' ἐλάην.

χρυσόχλωρος(-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων χρῶμα πρασινωπὸν χρυσίζον, χρυσοκίτρινον ἀποκλῖνον πρὸς τὸ πράσινον, ἄ. χρυσοπράσινος, πρασινοκίτρινος.

χρυσοχοεῖον (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ ἐργαστήριον τοῦ χρυσοχόου : Δημ.521 ἔχω χρυσοχοεῖον ἐν τῇ ἀγορᾷ, Πολύβ.26,10,3 μάλιστα δὲ πρὸς τοῖς ἀργυροκοπείοις εὑρίσκετο καὶ χρυσοχοείοις, εὑρησιλογῶν καὶ φιλοτεχνῶν πρὸς τοὺς τορευτάς, 'Ιω.Χρυσ.10,108C ἐν πανδοχείοις, ἐν χρυσοχοείοις.

χρῡσοχοΐα (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ τέχνη τοῦ χρυσοχόου, δηλ. ἡ τέχνη τοῦ τήκειν καὶ κατεργάζεσθαι τὸν χρυσὸν κ. γεν. ἡ κατεργασία τῶν πολυτίμων μετάλλων : 'Ανών.π.Σουΐδ. ἐν λ. ἀέτιος προβλ. Λοβέκ.Φρύν.493.

χρυσοχοϊκός-ή-όν κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χρυσοχόον ἢ τὴν χρυσοχοΐαν : Δημ.521 ἐν ᾧ καταγίνομαι καὶ ἐργάζομαι τὴν χρυσοχοϊκὴν τέχνην, Ἀριστλ.Πνευμ.9,2 τὸ χρυσοχοϊκὸν πῦρ, Κύριλλ.Ἱεροσ.Κατηχ.5Α οἱ τῆς χρυσοχοϊκῆς ἐργασίας ἔμπειροι, Σουΐδ. ἐν λ.Ῥίνη τὸ χρυσοχοϊκὸν ἐργαλεῖον, Πάπ. τὴν χρυσοχοϊκὴν ἐργασίαν· **2)** τὸ θηλ. χρυσοχοϊκή ὡς οὐσ. ἡ χρυσοχοΐα βλ.λ. : Πολυδ.7,102· **3)** ὁμ. τὸ θηλ. χρυσοχοϊκή ὡς οὐσ. φόρος ἐπιτηδεύματος τῶν χρυσοχόων ἐν Αἰγύπτῳ : Πάπ.

χρυσοχοϊκῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ τὸν τρόπον τοῦ χρυσοχόου : Εὐστ.Πον.8,30 μεταλλεύσασα καὶ χρυσοχοϊκῶς χοανεύσασα.

χρυσόχορτο (τὸ) δημ. τὸ κοσμητικὸν καὶ φαρμακευτικὸν φυτὸν γυμνόγραμμα τὸ κητεράχιον, τὸ π. Διοσκ. ἄσπληνον, ἁ. δημ. σκορπίδι, σπληνόχορτο, σπληνοχόρταρο· ‖ ὁμ. τὸ πολυετὲς ποῶδες, κοσμητικὸν φυτὸν σκολοπένδριον τὸ κοινόν, ἡ π. Διοσκ. φυλλῖτις.

χρῡσοχόος (ὁ) (χέω) κ. μσν κ. νεώτ., ἀττ. κ. χρυσοχοῦς, δημ. χρυσοχός τεχνίτης τήκων καὶ κατεργαζόμενος τὸν χρυσὸν κ. γεν. τὰ πολύτιμα μέταλλα, χρυσικός : Ὀδ.Γ 425 εἷς δ' αὖ χρυσοχόον Λαέρκεα δεῦρο καλέσθω ἐλθεῖν, ὄφρα βοὸς χρυσὸν κέρασιν περιχεύῃ, Ἀριστφ.Λυσ.408 ὦ χρυσοχόε, τὸν ὅρμον ὃν ἐπεσκεύασας, Δημ. 520 τοὺς στεφάνους τοὺς χρυσοῦς . . ἐπεβούλευσεν . . διαφθεῖραί μοι νύκτωρ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ χρυσοχόου, ΠΔ Ἱερ.10,9 ἀπὸ Θαρσὶς ἥξει χρυσίον Μωφὰζ καὶ χεὶρ χρυσοχόων, ἔργα τεχνιτῶν πάντα, Πλούτ.Ἠθ.830D ἡ τρυφὴ δανειστὰς ἐποίησεν οὐχ ἧττον ἢ χρυσοχόους καὶ ἀργυροκόπους καὶ μυρεψούς, Γάλ.2,717,2, Λιβάν.Λόγ.64,112 καὶ νῦν ὁ χρυσοχόος πρὸς τὸν ἐκ τῶν διδασκαλείων οὐ κακῶς διαλέξεται περὶ τῆς οἰκίας Πριάμου καὶ Λαΐου, Γρηγ.Ναζ.2,165,17, ASS Μαΐου 5,429· **2)** ὁ χωνεύων καὶ καθαρίζων χρυσοφόρον γῆν : Πλούτ.Ἠθ.658D.

χρῡσοχοῦς-οος (ὁ) ἀττ. συνηρ. τ. τοῦ χρυσοχόος βλ.λ. : Ἐπιγρ.

χρῡσοχοῶ-έω κ. μσν. εἶμαι χρυσοχόος, ἐπαγγέλλομαι τὸν χρυσοχόον, κατεργάζομαι τὸν χρυσόν· Πολυδ.7,102 «τὴν χρυσοχοϊκὴν ἐργάζομαι» : Ἀριστλ.Πλ.164 ἕτερος δὲ χαλκεύει τις, ὁ δὲ τεκταίνεται· ὁ δὲ χρυσοχοεῖ γε, χρυσίον παρὰ σοῦ λαβών, Ξεν.Οἰκ.18,9 χρυσοχοεῖν καὶ αὐλεῖν καὶ ζωγραφεῖν ἐπιστάμενος, Κλήμ.Ἀλ.246 εἰς βοῦν χρυσοχοήσαντες, Αἰλ.ΖΙ 4,27· κ. παθ. : Γερμ. Σταυρ.251Α (Grets.) μόσχου χρυσοχοηθέντος· **2)** χωνεύω χρυσοῦχον γῆν ὅπως λάβω ἐξ αὐτῆς τὸν χρυσόν· ὅθ. τὸ χρυσοχοεῖν ὡς παροιμ.π.Πλάτ. Πολ.450Β χρυσοχοήσοντας οἴει τούσδε νῦν ἐνθάδε ἀφῖχθαι, ἀλλ' οὐ λόγων ἀκουσομένους (ἐπὶ τῶν ἀποτυχόντων εἰς δελεαστικήν τινα ἐπιχείρησιν, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὰς προσπαθείας αὐτῶν, ὅπως ἐκ τῶν ἀργυρείων αὐτῶν μετάλλων λάβωσι χρυσὸν διὰ χωνεύσεως, κτ. Ἁρποκρ.ἐν λ. «ὅπερ δηλοῖ, σὺ δὲ ᾠοῦ φῆγμα πολὺ συλλέξας καὶ χρυσοχοήσας τελευτήσειν»), Ἀρτεμίδ.Δαλδ.1,76,5.

χρῡσόχρους-οος-ουν-οον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ χρυσοῦ, χρυσωπός, χρυσαφύς : ΑΠ 9,525, Τζέτζ.Χίλ.1,470 χρυσόχροον ἐρέαν.

χρυσόχρωμος-η-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ χρυσόχρους, ὁ χρυσαφύς : Δροσ.Βοτάν.93 οἱ θαμμένοι ἐκεῖνοι χρυσόχρωμοι κόκκοι.

χρυσόχωμα-ατος (τὸ) νεώτ. χρυσῖτις γῆ, χρυσόκονις.

χρυσόψαρο (τὸ) δημ. ὁ ἰχθὺς κυπρῖνος βλ.λ. ὁ χρυσόχρους.

χρυσόψυχος-η-ο δημ. ὁ ἔχων οἱονεὶ χρυσῆν ψυχήν, ὁ λίαν καλόψυχος, ἁ. χρυσόκαρδος.

χρῡσυποδέκτης (ὁ) παπ. κ. γλωσσ. ὁ δεχόμενος, συλλέγων ἢ εἰσπράττων χρυσόν· Γλωσσ.· ‖ ὀνομασία ἄρχοντος ἐν Αἰγύπτῳ : Πάπ.

χρῡσυφής-οῦς-ές μτγν. τ. τοῦ χρυσοϋφὴς βλ.λ. : Ἀπολλιν.Λ μτφρ.Ψαλμ.201.

χρῡσῶ-όω κ. μσν. κ. νεωτ., δημ. χρυσώνω, μέλλ. χρυσώσω, ἀόρ. ἐχρύσωσα, μτχ. παθ. παρακ. (κε)χρυσωμένος, ἐπικαλύπτω τι διὰ χρυσοῦ, καλύπτω τι διὰ φύλλων ἢ λεπτοῦ στρώματος χρυσοῦ ἢ διὰ χρυσαλοιφῆς, ἐπιχρυσῶ, μαλαματώνω, μαλαμοκαπνίζω, βαρακώνω : ΠΔ Βασ.4,18,16 τὰς θύρας ναοῦ καὶ τὰ ἐστηριγμένα ἃ ἐχρύσωσεν . . ὁ βασιλεύς, αὐτ.Ἐξ.26,37 ποιήσεις τῷ καταπετάσματι πέντε στύλους, καὶ χρυσώσεις αὐτοὺς χρυσίῳ, αὐτ.Παραλ.2,3,7 ἐχρύσωσε τὸν οἶκον καὶ τοὺς τοίχους αὐτοῦ, Διόδ.Σ 1,23, αὐτ.4,47 πρὸς δὲ τούτοις χρυσῶσαι τὸ δέρας, Λουκ.Ἀπαιδ.15 χρυσῶσαι αὐτοῦ ἔδει ἐκεῖνο τὸ πυξίον· κ. παθ. : Ἡρ.2,132 τὸν αὐχένα . . καὶ τὴν κεφαλὴν φαίνει κεχρυσωμένα παχεῖ κάρτα χρυσῷ, Ἀριστφ.Ἀχ.547 Παλλαδίων χρυσουμένων, Πλάτ. Εὐθ.299Ε πίνουσιν ἐκ τῶν ἑαυτῶν κρανίων κεχρυσωμένων, ΠΔ Ἐξ.26,32 ἐπὶ . . στύλων . . κεχρυσωμένων χρυσίῳ, αὐτ.36,34, Λουκ.Φιλοψ.19 κεχρυσωμένον πετάλοις τὸ στῆθος, Τζέτζ.Χιλ.1,108· **2)** μτγν., νεώτ. κ. δημ κοσμῶ, στολίζω διὰ χρυσῶν κοσμημάτων, τὸ παθ. : ΚΔ Ἀπ.17,4 γυνὴ . . περιβεβλημένη πορφυροῦν . . καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, αὐτ.18,16· ‖ δημ. μτφ. φρ. νὰ μὲ χρυσώσουν, δὲν τὴν παίρνω (ὅσον καὶ ἂν μὲ παρακαλέσουν ἢ ὅσην ἀμοιβὴν ἢ προῖκα καὶ ἂν μοῦ προσφέρουν)· ‖ νεώτ. κ. δημ. διακοσμῶ τι διὰ χρυσῶν ποικιλμάτων, κεντημάτων· **3)** δημ. προσδίδω τινὶ χρυσίζουσαν ὄψιν, χρωματίζω διὰ χρώματος χρυσίζοντος : Δροσ.Βοτάν.91 ἡ αὐγὴ μόλις ἐχρύσωνε τὴν ὀφρῦν τοῦ βουνοῦ, Μαλακ.Συντρ. 22 κάμπους καὶ πέλαγα χρυσώνει, | λαμπάδα ὁ ἥλιος· **4)** κ. μσν. μτφ. Ἡσ. «κεχρυσωμένος· τετιμημένος» πρβλ. Εὐστ.Πον.27,70· **4)** ρηματ. π. χρύσωμα, χρύσωσις, χρυσωτής.

χρύσωμα-ατος (τὸ) (χρυσῶ) κ. νεώτ. τὸ ἐκ χρυσοῦ κατασκευασθέν, χρυσοῦν ἀγγεῖον, σκεῦος : Εὐρ.Ἴων 1030 λαβὼν χρύσωμ' Ἀθάνας τόδε, Λυσ.ἀπ.50 ἀργυρώματά τε ἢ χρυσώματα ἔτι ἦν διδόναι, Πολύβ.31,3,16 τὸ . . τῶν χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων πλῆθος, ΠΔ Μακκ.1,11,58 καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ χρυσώματα καὶ διακονίαν, αὐτ. 15,32, Πλούτ.Αἰμ.23 ὡς τῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου χρυσωμάτων ἔνια τοῖς Κρησὶ διερριφὼς ὑπ' ἀγνοίας, αὐτ.33, Ἀνών. Περίπλ. Ἐρ.Θαλ.π. Γεωγρ.Ἑλάσσ.1,275,8 χρυσώματα τοπικῷ ῥυθμῷ κατεσκευασμένα· **2)** νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χρυσώνω βλ.λ.1), ἐπιχρύσωσις, μαλαμοκάπνισμα, μαλαμάτωμα· **3)** νεώτ. κ. δημ. τὸ καλύπτον τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἐπιχρύσων ἀντικειμένων λεπτὸν στρῶμα χρυσοῦ· **4)** νεώτ. κ. δημ. τὸ ἐκ χρυσοῦ ἔμφραγμα ὀδόντος· **5)** νεώτ. κ. δημ. χρυσοῦν ποίκιλμα.

χρῡσωματοθήκη (ἡ) μτγν. ὁ τόπος, τὸ μέρος ἢ τὸ ἔπιπλον ἔνθα φυλάττονται χρυσώματα βλ.λ.1): Καλλίξ.π.Ἀθήν.5,199F χρυσωματοθήκη χρυσῆ διάλιθος πηχῶν δέκα ὕψος.

χρῡσών-ῶνος (ὁ) πάπ. κ. μσν. θησαυρός, θησαυροφυλάκιον χρυσοῦν : Πάπ., Νικ.Χων.π.Θησ.Στεφ.· **2)** χρυσῶνες οἱ κόπτοντες τὰ χρυσᾶ νομίσματα ἐν νομισματοκοπείῳ : Ἰουστιν.Ἔδικτ.11,2.

χρῡσώνης (ὁ) πάπ. κ. μσν. ὁ χρυσαμοιβὸς βλ.λ.: Πάπ.· **2)** μσν. πιθ. ὁ ἐπὶ χρυσῷ βρενθυόμενος : Σωφρόν.ἐν Spicil.Rom.3,211.

χρῡσώνητος-ον μτγν. ὁ ἀντὶ χρυσοῦ ὠνηθείς, ὁ διὰ χρυσοῦ ἀγορασθείς, ἐπὶ δούλων : Ἀθήν.6

265B **πρώτους δ' ἐγὼ τῶν** 'Ελλήνων **οἶδα** ἀργυρωνήτοις δούλοις χρησαμένους Χίους.

χρῡσωνῠμία (ἡ) μσν. ἡ ἐκ τοῦ χρυσοῦ ὀνομασία, ἐπωνυμία ἐκ τῆς λέξεως χρυσός : Εὐστ. Πον.309,40 **τὸ μὴ . . τῇ χρυσωνυμίᾳ σεμνύνεσθαι.**

χρῡσώνῠμος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἐκ τοῦ χρυσοῦ ἐπονομαζόμενος, λαβὼν τὸ ὄνομα : ΑΠ 1,106, 15 **ὅθεν καλοῦμεν χριστοτρίκλινον νέον τὸν πρὶν λαχάντα κλήσεως χρυσωνύμου,** Δαμασκ.1 2,856A **χρυσώνυμον καὶ πολυώνυμον** (περὶ τῆς παρθένου), Ψελλ. ἐν Ῥήτ.3,693,10 **ὁ πάνσοφος Χρυσόστομος, ἡ χρυσώνυμος γλῶττα.**

χρῡσωνῶ-έω ὠνοῦμαι, ἀγοράζω χρυσὸν δι' ἀνταλλαγῆς μὲ ἄλλα μέταλλα, ἀνταλλάσσω ἄλλα μέταλλα πρὸς χρυσὸν ἢ ἀργυρᾶ πρὸς χρυσᾶ νομίσματα : Ἰσοκρ.17,40 **ἔτι δὲ παρ' ὧν ἐχρυσώνησ' ὑπ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πλέον ἢ χιλίους στατῆρας·** **2)** ρηματ. π. χρυσώνης, χρυσώνητος.

χρυσώνω δημ. τ. τοῦ χρυσῶ βλ.λ.

χρῡσώπης (ὁ) **ὁ** χρυσωπός, **χρυσῶπα** ὡς κλητ. ἐπὶ τοῦ Βάκχου : Εὐρ.Βάκχ.553 **Διόνυσε, . . χρυσῶπα τινάσσων, ἄνα, θύρσον κατ' Ὄλυμπον** (κτ. τὸν Ἑρμάν., αἰτ. συνδετέα πρὸς τὸ θύρσον).

χρῡσῶπις-ιδος (ἡ) ἰδιότυπον θηλ. τοῦ χρυσωπὸς βλ.λ., ἐπίθ. τῆς Λητοῦς : Ἀριστφ.Θεσμ.321 **Λατοῦς χρυσώπιδος ἔρνος·** || κ. ἐπὶ ἰχθύων : Ποιητὴς π. Ἀθήν.7,277D **ἐν δ' αὐτῇ πλωτοὶ χρυσώπιδες ἰχθύες ἐλλοὶ νήχοντες παίζουσι·** πρβλ. Εὐστ.1389,9.

χρύσωπον (τὸ) νεώτ. εἶδός τι κόμμεως.

χρῡσωπός-όν κ. νεώτ., νεώτ. θηλ. **-ή,** ὁ ἔχων χρυσοῦς ὀφθαλμοὺς ἢ πρόσωπον, ὄψιν λάμπουσαν ὡς ὁ χρυσός : ΨΣοφ.π.Ἰουστ.1051D χ- αἰθήρ, Εὐρ. Ἠλ.740 **στρέψαι θερμὰν ἀελίου χρυσωπὸν ἕδραν ἀλλάξαντα δυστυχίᾳ βροτείῳ θνατᾶς ἕνεκεν δίκας·** **2)** κ. νεώτ. ὁ ἔχων ὄψιν ἢ χρῶμα χρυσίζον, χρυσόχρους, χρυσοκίτρινος : Πλούτ.Σύλλ.6 **τῆς μὲν γὰρ ὄφεως ἴδιον εἶναι τὸ περὶ τὴν κάμιιν χρυσωπόν·** **3)** ὁ ἰχθὺς χρύσοφρυς βλ.λ. : Πλούτ. Ἠθ.977E· **4)** νεώτ. ζωολ. γένος νευροπτέρων ἡμεροβιιδῶν ἐντόμων περιλαμβάνον ψυχὰς μὲ ὡραίους μεταλλικοὺς χρωματισμούς.

χρῡσώροφος-ον μτγν. ἀντὶ χρυσόροφος **βλ.λ.** : Γρηγ.Ναζ.'Ωδ.2,142.

χρῡσωρῠχεῖον (τὸ) μτγν. ὀρυχεῖον, μεταλλεῖον χρυσοῦ : Στράβ.3,2,8 **καὶ πλείω τῶν χρυσωρυχείων ἐστὶ νῦν τὰ χρυσοπλύσια.**

χρυσωρυχία (ἡ) γλωσσ. ἡ ἐξόρυξις χρυσοῦ.

χρῡσωρῠ́χιον (τὸ) μτγν. χρυσωρυχεῖον **βλ.λ.** : Ἀγαθρχ.Περίπλ.'Ερ.Θαλ.124,4 **τὴν τῶν χρυσωρυχίων πικροτάτην δουλείαν.**

χρῡσωρύχος-ον (ὀρύσσω) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐξορύττων χρυσόν : Στράβ.2,1,9 **τοὺς χρυσωρύχους μύρμηκας·** || κ. μσν. **κ.** νεώτ. ἐργάτης χρυσωρυχείου : Βασ.Σελ Θεκλ.293B **κατὰ τοὺς χρυσωρύχους πολλὴν πρότερον ἀποσκάπτοντας ὕλην,** Εὐστ.Παν.302,50.

χρῡσωρῠχῶ-έω μτγν. ἐξορύττω χρυσόν, σκάπτω πρὸς ἀνεύρεσιν χρυσοῦ : Κλήμ.'Αλ.242 **χρυσωρυχοῦσι μύρμηκες,** Αἰλ.ΖΙ 4,27.

χρύσωσις-εως (ἡ) (χρυσῶ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χρυσοῦν, ἐπιχρύσωσις, χρύσωμα : Καλλίξ.π.'Αθήν.5,205B **τὸ ῥόπτρα ἐξ ἐρυθροῦ γεγονότα χαλκοῦ τὴν χρύσωσιν ἐκ πυρὸς εἰλήφει,** Πλούτ.'Ηθ.145A **καὶ χαίροντα χρυσώσεσιν ἐκπωμάτων,** αὐτ.Ποπλ.15, Κλήμ.Ῥωμ. Ἀποστ.Διατ.5,12 **τὴν τοῦ ναοῦ χρύσωσιν,** Πάπ. **ὑπὲρ χρυσώσεως ναοῦ Σοκνοπαίου θεοῦ.**

χρῡσωτής (ὁ) (χρυσῶ) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ χρυσῶν, ὁ ἐπικαλύπτων τι διὰ χρυσοῦ : Πλούτ.'Ηθ. 348E, 'Επιγρ. **χρυσωτῇ μισθός·** || νεώτ. τεχνίτης εἰδικὸς εἰς τὸ χρύσωμα, ἔχων ἔργον νὰ χρυσώνῃ : χρυσωτὴς **βιβλιοδετείου.**

χρυσωτικός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. **ὁ** ἀνήκων **ἢ** ἀναφερόμενος **εἰς** τὸν χρυσωτήν, **ὁ τοῦ** χρυσωτοῦ· **2)** τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **χρυσωτικά** ὡς οὐσ. ἡ ἀντιμισθία, ἡ ἀμοιβὴ τοῦ χρυσωτοῦ δι' ἐκτελεσθεῖσαν ἐργασίαν· || περιληπτ. αἱ διὰ χρύσωσιν δαπάναι.

χρῡσώτιον (τὸ) **πάπ.** χρυσοῦν **ἐνώτιον** : **ἱμάτια καὶ χρυσώτια.**

χρυσωτίς-ίδος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος **ψιττακιδῶν** πτηνῶν περιλαμβάνον μεγαλοσώμους ψιττακούς.

χρυσωτός-ή-όν (χρυσῶ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ κεχρυσωμένος : Φάλαικ.π.'Αθήν.10,440D **χρυσωτὸν κροκόεντα περιζώσασα χιτῶνα** (δ.γρ. χρυσῷ τὸν) **2)** νεώτ. ζωολ. τὸ ἀρσ. **χρυσωτός** ὡς οὐσ. γένος διπτέρων **δολιχοποδιδῶν** ἐντόμων περιλαμβάνον διάφορα εἴδη μυιῶν βιουσῶν **ἐπὶ** τῶν φύλλων διαφόρων θάμνων.

χρῡσώτρια (ἡ) 'Επιγρ. θηλ. τοῦ χρυσωτὴς **βλ.λ.** : **Ἀρτεμεὶν τὴν χρυσώτριαν.**

χρύσωψ-οπος (ὁ) νεώτ ζωολ. τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. γένος διπτέρων **ταβανιδῶν** ἐντόμων περιλαμβάνον διάφορα εἴδη μυιῶν.

χρυσώψ-ῶπος (ὁ) ἡ χρυσώπης **βλ.λ.** πιθ. ὀνομαστικὴ τῆς κλητ. **χρυσῶπα.**

Χρυτταῖος (ὁ) 'Επιγρ. ὀνομασία μηνός τινος παρὰ Λαμιεῦσιν ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸν Σκιροφοριῶνα τοῦ ἀττικοῦ ἡμερολογίου.

χρῶ-άω (1) ἀντὶ χραύω βλ.λ.

χρῶ-άω (2), ἰων. **χρέω,** ἀττ. συνηρ. τ. **χρῇς, χρῇ** (Σοφ.'Ηλ.35), κ. ἰων. **χρᾷς, χρᾷ** (Φάλαρ.2,12), ἀπαρφ. **χρᾶν** (Λουκ.'Αλέξ.19), ἰων. μτχ. **χρέων** (Ὕμν.'Απολλ.253), **χρέουσα** ('Ηρ.7,111), ἐπ. μτχ. **χρείων** ('Οδ.Θ 79, Ὕμν.'Απόλλ 396), παρατ. **ἔχραον** (Πίνδ.Π 7,92), **ἔχραεν** ('Απολλ Ρ 2,454), γ' ἑν. **ἔχρη** (Τυρτ.2,4, 'Ερμησιάν.5,89, κ. ἐξ- : Σοφ ΟΚ 87), **ἔχρα** (Λουκ.'Αλέξ.22), μέλλ. **χρήσω** (Ὕμν.'Απόλλ.142, 'Ηρ. 1,19, Αἰσχ.'Αγ.1083), ἀόρ. **ἔχρησα** ('Ηρ.4,156, Θουκ. 1,123, αὐτ.134,2, αὐτ.102,5, Λυκοῦργ.99), μέσ. ἰων. **χρέομαι** ('Ηρ.), ἀπαρφ. **χρέεσθαι** ('Ηρ.1,157) **κ. χρᾶσθαι** ('Ηρ.1,172), μτχ. **χρεόμενος ἢ χρεώμενος** ('Ηρ.4,151), παρατ. γ' πληθ. **ἐχρέοντο** ἢ **-έωντο** ('Ηρ.4,157, αὐτ.5,82), **μέλλ. χρήσομαι** ('Οδ.Κ 492, αὐτ.Λ 165, 'Ηρ,1,46), ἀόρ. **ἐχρησάμην** ('Ηρ.8,134, Ἰσοκρ.6,17), παθ. ἀόρ. **ἐχρήσθην** (Θουκ.3,96), παρακ. **κέχρησμαι** (δ.γρ. **κέχρημαι,** 'Ηρ.4,164, αὐτ.7,141), ὑπερσ. **ἐκέχρηστο** (δ.γρ **ἐκέχρητο** : 'Ηρ.2,147, αὐτ. 151, αὐτ.3,64), ἰδ. **ἐπὶ** τῶν θεῶν **καὶ** τῶν μαντείων **αὐτῶν,** δίδω χρησμόν, θεοπρόπιον, χρησμοδοτῶ, χρησμῳδῶ, ἀναγγέλλω, διακηρύττω, προλέγω· 'Ησ. «ἔχρησεν· ἐμάντευσεν, .. ἔδωκε χρησμόν», ἀπολ. : 'Οδ.Θ 79 **ὣς γάρ οἱ χρείων** μυθήσατο **Φοῖβος,** Ὕμν.'Απόλλ.396 **χρείων ἐκ δάφνης γυάλων ὑπὸ Παρνησοῖο,** 'Ηρ.1,62 χρησμολόγος ἀνήρ, **ὅς . . χρᾷ ἐν ἑξαμέτρῳ** τόνῳ **τάδε λέγων,** Αἰσχ. Εὐμ. 798 **αὐτὸς θ'** ὁ χρήσας αὐτὸς **ἦν ὁ** μαρτυρῶν, Εὐρ.ΙΤ 78 **ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἤγαγες χρήσας,** Θουκ.5.32 **τοῦ ἐν Δελφοῖς. θεοῦ χρήσαντος·** μτ.αἰτ.πράγμ. : Ὕμν.'Απόλλ.132 **χρήσω** ('Απόλλων) **δ' ἀνθρώποισι Διός . . βουλήν,** Θέογν. 807 **ᾧ τινί κεν Πυθῶνι θεοῦ χρήσασ' ἱέρεια ὀμφὴν σημήνῃ πίονος ἐξ ἀδύτου,** Πίνδ.Ο 7,92 **ἅ τε . . πατέρων ὀρθαὶ φρένες ἐξ ἀγαθῶν ἔχραον,** αὐτ.Π 4,6 **ἱέρεια χρῆσεν** οἰκιστῆρα Βάττον (ἀνεκήρυξε τὸν Β. οἰκιστήν), 'Ηρ.1,55 **ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρᾷ τάδε,** αὐτ.63, Σοφ 'Ηλ.35 **χρῇ μοι τοιαῦθ' ὁ Φοῖβος,** Εὐρ.'Εκ.1268 **σοὶ δ' οὐκ ἔχρησεν οὐδὲν ὧν ἔχει κακῶν,** αὐτ.'Ηλ 1246· κ. μτ. συστοίχ. αἰτ. : Εὐρ.Φοίν.409 **ἔχρησ' Ἀδράστῳ Λοξίας χρησμόν τινα,** αὐτ.Ἴων 681 **ὦ παῖ πρόμαντι Λατοῦς ἔχρησας ὑμνῳδίαν;** Λυκόφρ.1051 **χρήσει καθ' ὕπνον πᾶσι νημερτῆ φάτιν·** ὁμ. ἡ αἰτ. ἐκφράζει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀπαντήσεως : Εὐρ.'Ηλ.1267 **μητέ-**

ρος χρήσας φόνον· κ. ἔμπροσθ. (ἀμφί τινος) : Αἰσχ. Ἀγ.1083 χρήσειν ἔοικεν ἀμφὶ τῶν αὐτῆς κακῶν· κ. μτ. ἀπαρφ. προμηνύω ἢ ὁδηγῶ διὰ χρησμοῦ : αὐτ.Εὐμ.202 ἔχρησας ὥστε τὸν ξένον μητροκτονεῖν· κ. ἄνευ τοῦ ὥστε : αὐτ.203 ἔχρησα ποινὰς τοῦ πατρὸς πέμψαι, αὐτ.Χο.1030 Λοξίαν, χρήσαντι ἐμοὶ πράξαντι μὲν ταῦτ' ἐκτὸς αἰτίας κακῆς εἶναι, Θουκ.2,102 τὸν Ἀπόλλω ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν· ὁμ. μτ. ἑπομέν. εἰδ. προτάσ. διὰ τοῦ ὡς : Δίων Χρ.2,284 τοῦ Ἀπόλλωνος χρήσαντος ὡς εἴη σοφώτατος· κ. παθ. χρησμοδοτοῦμαι, χρησμῳδοῦμαι : Εὐρ.Ἴων.792 τίς οὖν ἐχρήσθη ;· || συνήθ. ἐπὶ τοῦ διδομένου χρησμοῦ : Ἡρ.1,49 τὰ μὲν δὴ ἐκ Δελφῶν οὕτω τῷ Κροίσῳ ἐχρήσθη, αὐτ.7,143 ἠπίως χρησθῆναι, αὐτ.9,94 τὰ . . χρηστήρια ταῦτά σφι ἐχρήσθη, αὐτ.4,164 δειμαίνων .. τὸν κεχρημένον θάνατον, αὐτ.7,141, Σοφ.ΟΚ 355 μαντεῖ' ἄγουσα .. ἃ τοῦδ' ἐχρήσθη σώματος (τὰ ὁποῖα ἐχρησμοδοτήθησαν περὶ τοῦδε τοῦ σώματος), Πλούτ.Ἠθ.560D οἷα καὶ . . τῷ Ναξίῳ χρησθῆναι λέγουσι, Ἡρωδιαν.Ἱστ.1,11,3 ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίων ηὔξετο τὰ πράγματα, φασὶν αὐτοῖς χρησθῆναι μενεῖν τε τὴν ἀρχὴν καὶ ἐς μέγα προχωρήσειν· || κ. ἀπροσ. μτ. ἀπαρφ. : Ἡρ.7,178 καὶ σφι ἐχρήσθη ἀνέμοισι εὔχεσθαι (ἐδόθη εἰς αὐτοὺς ὁ χρησμός)· κ. μτ. αἰτ. κ. ἀπαρφ. : αὐτ.2,147 ἐκέχρηστό σφι . . τοῦτον . . βασιλεύσειν Αἰγύπτου· || τὸ οὐδ. τῆς παθ. μτχ. χρησθὲν (τὸ) ἡ ἀπόκρισις τοῦ θείου, ὁ δοθεὶς χρησμός : Πινδ. Ο 2,43 ἐν δὲ Πυθῶνι χρησθὲν παλαίφατον τέλεσσεν, Ἡρ.1,63 Πεισίστρατος δὲ συλλαβὼν τὸ χρηστήριον καὶ φὰς δέκεσθαι τὸ χρησθὲν ἐπῆγε τὴν στρατιήν, αὐτ.7,178 ἐξήγγειλαν τὰ χρησθέντα αὐτοῖσι, Σοφ.ΟΤ 604 πεύθου τὰ χρησθέντα, Θουκ.3,96 χρησθὲν αὐτῷ ἐν Νεμέᾳ τοῦτο παθεῖν· **2)** τὸ μέσ. ἐπὶ τοῦ προσ. εἰς ὃ δίδοται ὁ χρησμός, ἡ ἀπόκρισις, συμβουλεύομαι θεὸν ἢ μαντεῖον, αἰτῶ ἵνα μοι δώσῃ ἀπάντησιν ὁ θεὸς ἢ τὸ μαντεῖον, ζητῶ χρησμόν, συνήθ. μτ. δοτ. τοῦ θεοῦ ἢ μαντείου ὅ τις ἐρωτᾷ, ἐρωτῶ θεὸν ἢ μαντεῖον: Ὀδ.Κ 492 ψυχῇ χρησομένους . . Τειρεσίαο (Εὐστ. «μαντευσομένους»), αὐτ.565, Ἡρ.1,47 χρησόμενοι τῷ Θεῷ, αὐτ.53, αὐτ.157, Ἀριστφ.Ὄρν.724 ἕξετε χρῆσθαι μάντεσι Μούσαις, Πλάτ.Νόμ.686Λ πολλοῖς μάντεσι κεχρημένους, αὐτ.Φαῖδρ.244B, Ξεν. Ἀπομν.1,1,3 ὅσοι μαντικὴν νομίζοντες οἰωνοῖς τε χρῶνται, Πλούτ.Ἠθ.773C τῷ θεῷ χρησάμενοι περὶ ὧν ἐδέοντο· κ. ἑπομένου τοῦ εἰ : Ἡρ.3,57 ἐχρέωντο τῷ χρηστηρίῳ εἰ· κ. ἀπολ. : Ὀδ.Θ 81 ὑπέρβη λάϊνον οὐδὸν χρησόμενος, Ὕμν.Ἀπόλλ. 252, αὐτ.292, Ἡρ.1,46 ἀπέστελλε ἄλλους χρησαμένους, Εὐρ.Φοίν.957 ψευδῆ δ' ὑπ' οἴκτου τοῖσι χρωμένοις λέγων (εἰς τοὺς συμβουλευομένους τὸ μαντεῖον), Θουκ.1,126 χρωμένῳ δὲ τῷ Κύλωνι ἐν Δελφοῖς ἀνεῖλεν ὁ θεός, Πλούτ.Ἠθ.384E Ἀπόλλων θεμιστεύων τοῖς χρωμένοις, Παυσ.9,38,5 ὡς δὲ ἐχρῶντο ἐν Δελφοῖς, Εὐσ.Εὐάγγ.Προπ.5, 220D τὸ ἀδρανὲς τῶν τε χρώντων καὶ τῶν χρωμένων· ὁμ. κ. ἔμπροσθ. (περί τινος) : Ἡρ.7,220 Σπαρτιήτῃσι χρεωμένοισι περὶ τοῦ πολέμου, Πλούτ.Ἠθ.773A τῶν Κορινθίων περὶ ἀπαλλαγῆς χρωμένων, ὁ θεὸς ἀνεῖλε· φρ. π. Ἡρ.1,172 τοῖσι πατρίοισι μοῦνον χρᾶσθαι θεοῖσι (μένω πιστὸς εἰς τοὺς πατρίους θεούς, λατρεύω μόνον τοὺς πατρίους θεούς)· || ἐν μτχ. παθ. παρακ. κεχρημένος ὁ λαβὼν χρησμόν, ἀπόκρισιν μαντείου : Ἀριστλ.Ρητ.1,23,12· κ. μτ. ἀπαρφ. : Αἰσχ.Πέρσ.829 σωφρονεῖν κεχρημένον (λαβόντα θεόθεν παραγγελίαν νὰ εἶναι σώφρων)· **3)** ὁμ. τὸ μέσ. ἐπὶ τῶν αἰτούντων τι παρὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως : Ἡρ.1, 99 μήτε ἐσιέναι παρὰ βασιλέα μηδένα, δι' ἀγγέλων δὲ πάντα χρᾶσθαι (ὁ. ἑρμ. νὰ διεξάγῃ πᾶσαν ὑπόθεσιν διὰ μέσου . .)· **4)** ρηματ. π. χρησμός, χρηστήρ, χρήστης.

χρῶ-άω (3) κ. κίχρημι (Δημ.1250, Πλούτ.Πομπ.29), μέλλ. χρήσω (Ἡρ.3,58), ἀόρ. ἔχρησα (Ἡρ.6,89, Ἀριστφ.Βάτρ.1159, αὐτ.Θεσμ.219, Ξεν.Ἀπομν.3, 11,18), παρακ. κέχρηκα (Μέν.Τίτθ.1, αὐτ.ἀπ.41), ὑπερσ. κεχρήκει (Ἀππ.Ἐμφ.Πόλ.2,29), μέσ. ἐνεστ. ἐν χρ. κίχραμαι (Πλούτ.Ἠθ.534B), ἀπαρφ. κίχρασθαι (Θεόφρ.Χαρ.17), παρατ. ἐκιχράμην (ΑΠ 9, 584), ἀόρ. ἐχρησάμην, προστ. χρῆσθαι (Εὐρ.Ἠλ. 191), παθ. παρακ. κέχρημαι (δια- : Δημ.817), παρέχω, δίδωμί τινί τι πρὸς χρῆσιν, ἰδ. βραχυχρόνιον, προσωρινήν, παρέχω τινὶ τὴν χρῆσίν τινος, δανείζω τινί τι, μτ. δοτ. προσ. κ. αἰτ. πράγμ. : Ἡρ.3,58 ἐδέοντο τῶν Σιφνίων δέκα τάλαντά σφι χρῆσαι, αὐτ.6,89 Κορινθίων ἐδέοντο χρῆσαί σφι νέας, Ἀριστφ.Θεσμ.219 χρῆσόν τι νῦν ἡμῖν ξυρόν, αὐτ.250, Πλάτ.Δημόδ.384B ὅτι αὐτῷ ἀργύριον χρῆσαι οὐκ ἠθέλησεν, Ξεν.Ἀπομν.3,11,18 χρῆσον τοίνυν ἐμοὶ . . τὴν ἴυγγα, Δημ.1186 προσδεηθεὶς ἀργυρίου, προσελθὼν τῷ πατρὶ . . ἐκέλευσεν αὐτὸν χρῆσαι χιλίας, Ἀριστλ.ΗΝικ.Β,13,7 οὐ δεδωκώς, ἀλλὰ χρήσας, ΠΔ Βασ.1,2,20 ἀντὶ τοῦ χρέους, οὗ ἔχρησας τῷ κυρίῳ, ΚΔ Λουκ.11,5 χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, Πλούτ.Πομπ.24 χρήσασα ταῖς βασιλικαῖς ὑπηρεσίαις ἑαυτην, αὐτ.Φιλ.13 χρῆσαι τὴν ἑαυτοῦ σχολὴν . . τοῖς Γορτυνίοις, Πάπ. καὶ Διονυσίῳ κέχρηκα (δραχμὰς) η· || τὸ μέσ. λαμβάνω ὡς δάνειον, λαμβάνω τὴν ἄδειαν ὅπως κάμω χρῆσίν τινος, δανείζομαί τι· Σουΐδ. «χρήσασθαι, δανείσασθαι» : Εὐρ.Ἠλ.191 παρ' ἐμοῦ χρῆσαι πολύπηνα φάρεα δῦναι, Πλάτ.Κωμ.ἀπ.38 χρῆσαί τινί τι, Πλούτ.Ἀντ.55 χρησάμενος ναῦς παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν πόλεμον ἀπεστέρησε· κ. ἀπολ. : Βατραχομ.187 χρησαμένη γὰρ ἔνησα καὶ οὐκ ἔχω ἀνταποδοῦναι, ΑΠ 9,13 πόδας χρήσας, ὄμματα χρησάμενος (δανείσας πόδας καὶ δανεισθεὶς ὀφθαλμούς, ἐπὶ τυφλοῦ φέροντος χωλόν), Πάπ. χρησάμενος γὰρ παρ' ἐμοῦ (ὄνον)· **2)** ἐκτελῶ χρέη, καθήκοντά τινος, χρηματίζω, διατελῶ : Ἐπιγρ. τοῦ χρέοντος γραμματέως.

χρῷ ἑτεροκλ. δότ. τοῦ χρώς βλ.λ., ἀντὶ χρωτί : Σαπφ.2,10.

χρώζω κ. μσν., μτγν. κ. χρώννυμι, κ. χρωννύω, μέλλ. χρώσω, ἀόρ. ἔχρωσα, παρακ. κέχρωκα (κ. ἐπι- : Πλούτ.Ἠθ.395E), παθ. μέλλ. χρωσθήσομαι (Γαλ.), ἀόρ. ἐχρώσθην (Πλάτ.Θεαίτ.156E), παρακ. κέχρωσμαι (Ἱππ.1215E), ἐν χρῷ ψαύω, ἅπτομαι τῆς ἐπιφανείας σώματός τινος, κ. γεν. ἅπτομαι, ἐγγίζω, ψαύω, εἰδ. ἐπὶ αἰσχρᾶς ψαύσεως· Ἡσ. «χρώζει, ψηλαφᾷ»· Εὐστ.467 «τὸ χρώζειν ἔχειν ὁμοιότητα πρὸς τὸ ἐν χρῷ» : Εὐρ.Φοίν.1625 σοί τ' εὖ λέλεκται γόνατα μὴ χρώζειν ἐμά· κ. παθ. : αὐτ.Μήδ.497 ὡς μάτην κεχρώσμεθα κακοῦ πρὸς ἀνδρός· **2)** μεταχειρίζομαι χρῶμα πρὸς ἐπάλειψιν : Ἀλεξ.Μανδραγοριζομένη 1,9 τὸ καλὸν χρῶμα . . χρώζομεν· **3)** κ. μσν. προσδίδω εἰς ἐπιφάνειάν τινα χρῶμά τι, χρωματίζω· Τίμ.Λεξ.276 «χραίνειν ἤγουν ἀποχραίνειν· παρὰ τοῖς ζωγράφοις δὲ λέγεται τὸ μὲν χραίνειν τὸ δὲ χρώζειν διὰ τοῦ ῥαβδίου» : Ἀριστλ.Μετ.3,1,10 ἔχρωσε μέν, ἔκαυσε δ' οὔ, αὐτ.38,9 τὸ χρῶζον ἡμῶν τὰ σώματα φυσικῶς· κ. παθ. : Ἱππ.1215E ὀφθαλμοὶ κεχρωσμένοι, Ἀριστλ.Χρωμ.6,6, Θεόφρ. Φ17,9,2 κεχρωσμένον ἀνθινῷ οὐδέν, Πλούτ.Ἠθ. 1081B, αὐτ.879D κυανώσει κέχρωσται, Σχόλ.Ἰλ.Π 538 ἄνθει νεωστὶ κεχρωσμένος εἰς λαμπρότητα, Λουκ.Ἀνάχ.25 οὗτοι δὲ ἡμῖν ὑπέρυθροι ἐς τὸ μελάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κεχρωσμένοι, Σέξτ. Ἐμπ.616 λευκὸν ἢ μέλαν ἢ κοινῶς κεχρωσμένον, Σχόλ.Εὐρ.Μήδ.4 ἀπὸ τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ πορφυρῶν κεχρῶσθαι τὸ δέρας λέγει, Εὐστ.

Γίον.100,40, αὐτ.311,60· **4**) κηλιδώνω, μιαίνω, μολύνω· Ἡσ. «χρωσθῆναι· μολύνεσθαι» : ΑΠλ.138 αἵματι χρῶσαι παλάμαν.

χρωϊκός-ή-όν μτγν. ὁ κεχρωσμένος, ὁ χρωματισμένος, ὁ ἔγχρωμος : Ἰουστ.3,1,204B (ἐκδ. alt. Ott.) ἐν τοῖς χρωϊκοῖς τὸ χρῶμα.

χρῶμα-ατος (τό) (χρώννυμι) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐπιφάνεια σώματός τινος κ. ἰδ. τοῦ ἀνθρωπίνου, ἡ ἐπιδερμίς, χρώς : Ἱππ.Ἐν.377,2 τὴν γὰρ κάθαρσιν διὰ τοῦ χρώματος ξυμφέρει ποιέεσθαι, διότι ἐν τῇ ἔξω περιφορῇ ἐστὶ τὸ βλάβος· **2**) δθ. κ. νεώτ. κ. δημ. ἡ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς σχηματιζομένη ἐντύπωσις ἐκ τῆς ἀντανακλάσεως ὡρισμένων ἀκτίνων ἢ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ συνθέτου ἡλιακοῦ φωτὸς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν διαφόρων σωμάτων : Εὐρ.Ἠλ.521 εἰ χρῶμα ταὐτὸν κουρίμης ἔσται τριχός, Πλάτ.Θεαίτ.153D ὃ δὴ καλεῖς χρῶμα λευκόν, αὐτ.156B ὄψεσι μὲν χρώματα παντοδαποῖς παντοδαπά, ἀκοαῖς δὲ ὡσαύτως φωναί, Θεόφρ.ΦΑἰτ.6,4,1 αἱ ἰδέαι τῶν χυμῶν ἑπτὰ δοκοῦσιν εἶναι καθάπερ καὶ τῶν ὀσμῶν καὶ τῶν χρωμάτων, Πλούτ.Ἠθ.1110C οὐκ εἶναι . . τὰ χρώματα συμφυῆ τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ γεννᾶσθαι κατὰ ποιάς τινας τάξεις καὶ θέσεις πρὸς τὴν ὄψιν, Πολυδ.4,134 χρῶμα παράλευκον, - τὰ χρώματα τῆς ἴριδος, - τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ - τῆς θαλάσσης - τῶν βουνῶν - τοῦ κρασιοῦ· ‖ ἰδ. ἡ χροιὰ τοῦ δέρματος, τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ ἀνθρώπου, θωριά : Ἡρ.2,32 χρῶμα δὲ μέλανας, αὐτ. 3,101 τὸ χρῶμα φορέουσι ὅμοιον πάντες καὶ παραπλήσιον Αἰθίοψι, αὐτ.4,109 οὐδὲν τὴν ἰδέην ὅμοιον οὐδὲ τὸ χρῶμα, Ἱππ.Ἀφορ.250, Εὐρ.Φοίν. 1246 στήτην δὲ λαμπρὼ χρῶμά τ' οὐκ ἠλλαξάτην μαργῶντ' ἐπ' ἀλλήλοισιν ἱέναι δόρυ, Ἀριστφ.Ἱππ.399 ὡς δὲ πρὸς πᾶν ἀναιδεύεται κοὐ μεθίστησι τοῦ χρώματος τοῦ παρεστηκότος, αὐτ. Νεφ.120 τὸ χρῶμα διακεκναισμένος, αὐτ.Θεσμ. 406 τὸ χρῶμα τοῦτό μ' οὐκ ἀρέσκει τῆς κόρης, Νικόλ.Κωμ.ἀπ.1,28 χρῶμα διαμένον (τὸ μὴ μεταβαλλόμενον χρῶμα τοῦ προσώπου), Πλάτ.Λύσ. 222B ὁ δὲ Ἱπποθάλης ὑπὸ τῆς ἡδονῆς παντοδαπὰ ἠφίει χρώματα, Ξεν.Ἀπομν.2.1,22 τὴν μὲν ἑτέραν (γυναῖκα) εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν . . κεκοσμημένην τὸ μὲν χρῶμα καθαρότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, αὐτ.4,7,7 (οἱ ἄνθρωποι) ὑπὸ . . τοῦ ἡλίου καταλαμπόμενοι τὰ χρώματα μελάντερα ἔχουσιν, Μέν.Ἐπιτρ.407 ὁ δ' ὡς πυκνὰ ἤλλαττε χρώματα, ἄνδρες, οὐδ' εἰπεῖν καλόν, Λουκ.Εὐν.11 μᾶλλον ἐταράττετο καὶ παντοῖος ἦν ἐς μυρία τραπόμενος χρώματα καὶ ψυχρῷ τῷ ἱδρῶτι ῥεόμενος, - χρῶμα τοῦ προσώπου μελαψόν, - μόλις τὸν βλέπει ἀλλάζει χρῶμα, - ἔχασε τὸ χρῶμά του (ὠχρίασεν ἐκ ψυχικῆς ταραχῆς), - ἔκαμε ἢ πῆρε χρῶμα (ἐπὶ προσ., ὑγιᾶ ὄψιν)· ‖ ὁμ. κ. ἐπὶ ζῴων : Ξεν.Κυν.4,7· ‖ δημ. κ. ἐπὶ τοῦ ἄρτου ὡς κ. ἄ. ἐδεσμάτων· **3**) κ. νεώτ. κ. δημ. χρωστικὴ οὐσία, ὕλη, βάμμα, βαφή, μπογιά : Πλάτ. Πολ.429E ἐὰν . . τις ἄλλα χρώματα βάπτῃ, αὐτ. Κρατ.431C ὥσπερ ἐν τοῖς ζωγραφήμασι . . πάντα τὰ προσήκοντα χρώματά τε καὶ σχήματα ἀποδοῦναι, αὐτ.Νόμ.847C πορφύραν καὶ ὅσα βαπτὰ χρώματα μὴ φερούσης τῆς χώρας, Ξεν.Ἀπομν.3,10,1, αὐτ.ΚΠ 7,1,2, Ἀριστλ.Ποιητ.1447a,19 χρώμασι καὶ σχήμασι πολλὰ μιμοῦνταί τινες ἀπεικάζοντες, αὐτ.ΖΓ 743b,24 ἐναλείφουσι τοῖς χρώμασι τὸ ζῷον, Λουκ.Ζεῦξ.5 τῶν χρωμάτων ἀκριβῆ τὴν κρᾶσιν καὶ εὔκαιρον τὴν ἐπιβολὴν ποιήσασθαι, αὐτ.Εἰκ.7, Πάπ. πάλλια πέντε ἐν χρώμασι, Πάπ. τιμὴν χρωμάτων, - χρῶμα ἀνεξίτηλον, - ζωγραφιὲς μὲ χρώματα (ἔγχρωμοι εἰκόνες)· **4**) κ. νεώτ. ψιμύθιον : Πλάτ.Φαῖδρ.239D ἀλλοτρίοις χρώμασι καὶ κόσμοις χήτει οἰκείων κοσμούμενον, αὐτ. Γοργ.465B, Ξεν.ΚΠ 1,3,2 ὁρῶν αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῇ καὶ χρώματος ἐντρίψει καὶ κόμαις προσθέτοις, Ἀριστλ.ΖΓ 747a,10 τοῖς ἐγχρίστοις ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς χρώμασιν, - γεμίζει τὰ μάγουλά της χρῶμα· κ. ἐπὶ φαρμάκων : Πλάτ.Κρατ.394A τὰ τῶν ἰατρῶν φάρμακα, χρώμασιν ἢ ὀσμαῖς πεποικιλμένα· **5**) μσν. συνεκδ. χρώματα οἱ δῆμοι, ἤτοι αἱ φατρίαι τῶν Βενέτων καὶ Πρασίνων ἐν τῷ Ἱπποδρόμῳ, ἐκ τῶν χρωμάτων τῶν ἐνδυμασιῶν αὐτῶν : Κεδρ.Γεώργ. 147 οἱ τῶν ἀντιθέτων χρωμάτων δημόται· πρβλ. Δουκάγγ.· **6**) εἶδος Συριακῆς χρωστικῆς ῥίζης : Θεόφρ.Ὀσμ.31 χρωματίζουσι δὲ τὰ μὲν ἐρυθρὰ μύρα, τῇ ἀγχούσῃ· τὸ δ' ἀμαράκινον, τῷ καλουμένῳ χρώματι· τοῦτο δ' ἐστὶ ῥίζιον ὃ ἄγουσιν ἐκ Συρίας **7**) κ. μσν. κ. νεώτ. μτφ. ἐπὶ λόγου, ἔντονον ποίκιλμα ἐκφράσεως, διάνθησις τοῦ ὕφους : Διον.Ἁλ.Ἀμμ.2,2 χρῶμα . . λέξεως, Φώτ.Βιβλ.214 ἡ φράσις οὐ τοῖς κεκαλλωπισμένοις καὶ περιττοῖς ἐξωραϊζομένη χρώμασι καὶ ποικίλμασι τῆς ῥητορείας· ‖ ἐν τῇ μουσ. ποικιλία, τόνος : Πλάτ.Πολ.601B γυμνωθέντα . . τῶν τῆς μουσικῆς χρωμάτων τὰ τῶν ποιητῶν· **8**) εἰδ. μουσ. χρώματα αἱ τροποποιήσεις τῆς διατονικῆς μουσικῆς, ὡς καὶ αἱ περαιτέρω τροποποιήσεις τῶν τριῶν κυρίων γενῶν, ἤτοι τοῦ διατονικοῦ, τοῦ χρωματικοῦ καὶ τοῦ ἐναρμονίου· Σέξτ.Ἐμπ. 336 «τῆς κοινῆς μελῳδίας ταύτης τὸ μέν τι χρῶμα λέγεται, τὸ δὲ ἁρμονία, τὸ δὲ διάτονον, ὧν ἡ μὲν ἁρμονία αὐστηροῦ τινος ἤθους καὶ σεμνότητος κατασκευαστική πως ὑπῆρχεν, τὸ δὲ χρῶμα λιγυρόν τι ἐστι καὶ θρηνῶδες, τὸ διάτονον ἔντραχυ καὶ ὑπάγροικον : . . τρεῖς δὲ τὸ χρῶμα (ἔχει διαφοράς)· τὸ μὲν γάρ τι αὐτοῦ τονικὸν καλεῖται, τὸ δὲ ἡμιτόνιον, τὸ δὲ μαλακόν» : Ἀντιφάν.Τριταγωνιστ,1,4 τὰ μέλη μεταβολαῖς καὶ χρώμασιν ὡς εὖ κέκραται, Φιλόχ.π.Ἀθήν.14,638A χρώματά τε εὔχροα πρῶτος ἐκιθάρισε καὶ ἰάμβους καὶ μάγαδιν τὸν καλούμενον συριγμόν, Πλούτ.Ἠθ.1135A, αὐτ.1137E, αὐτ.1145C· ‖ νεώτ. μουσ. χρῆσις ἡμιτονίων ἐν μουσικῇ συνθέσει· ‖ Ἡσ. «χρῶμα· . . παρὰ τοῖς μουσικοῖς χροιά» : χρῶμα τοῦ ἤχου· **9**) νεώτ. κ. δημ. ἰδιάζων χαρακτήρ, διακριτικὸν γνώρισμα ἀναφερόμενον εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐνδυμασίας, τῆς ὁμιλίας κττ. τῶν κατοίκων τόπου τινός : τοπικὸν χρῶμα· **10**) Ἡσ. «φρυαγμός, ὁρμή, θράσος».

χρωμαθιδρωτία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. παθολογικὴ κατάστασις, καθ' ἣν ὁ ἱδρὼς ἐμφανίζει χροιὰν μὴ φυσιολογικὴν ἤτοι μέλαιναν, ἐρυθράν, κυανῆν ἢ πρασίνην.

χρῶμαι-άομαι μσν. κ. νεώτ., ἐνεστ. χρῇ (Πλάτ.Ἱππ.Ε 369A), χρῆται (Αἰσχ.Ἀγ.953), χρῆσθε (Πλάτ.Λάχ.194C), χρῶνται (Θουκ.1,70), ἰων. χρᾶται (Ἡρ.1,132) ἢ χρέεται (Ἡρ.1,50, αὐτ.4,50), χρέονται (Ἡρ.1,34, αὐτ.4,108 (ὅ.γρ. χρέωνται)), προστ. ἀττ. χρῶ (Ἀριστφ.Θεσμ.213), ἰων. χρέω ἢ χρέο (Ἡρ.1, 155), γ' πληθ. χρήσθων (Ἀριστφ.Νεφ.439, Θουκ. 5,18), ἀπαρφ. ἀττ. χρῆσθαι (Ἀριστφ.Ὀρν.1040), ἰων. χρᾶσθαι (Ἡρ.2,15, αὐτ.3,20) κ. χρέεσθαι (Ἡρ. 1,21, αὐτ.187), μτχ. ἀττ. χρώμενος, ἰων. χρεόμενος (Ἡρ.) κ. χρεώμενος (π. Ἰλ.Ψ 834, ὡς δάκτυλος), παρατ. ἀττ. ἐχρῆτο (Πλάτ.Πρωτ.315D), ἐχρῶντο (Πλάτ.Πολ.406E), ἰων. ἐχρᾶτο (Ἡρ.3,3), ἐχρέοντο (Ἡρ.3,57), μέλλ. χρήσομαι (Σοφ.Φιλ.1133) κ. κεχρήσομαι (Θεόκρ.16,73), ἀόρ. ἐχρησάμην (Σοφ. ΟΤ 117, Θεόκρ.5,7), παρακ. κέχρημαι (ἐν σημ. ἐνεστ.), ὑπερσ. ἐκεχρήμην, ποιοῦμαι, κάμνω χρῆσίν τινος, μεταχειρίζομαι. π. Ὁμ. μ. ὁ ἐνεστ. ἅπαξ κ. τότε ἀπολ. : Ἰλ.Ψ 834 ἕξει μιν καὶ πέντε περιπλομένους ἐνιαυτοὺς χρεώμενος· συν. ἠθ. μτ. δοτ. : Πίνδ.Ν 4,58 δολίαις τέχναισι χρη-

σάμενος, Ἡρ.2,43 **ναυτιλίῃσι ἐχρέωντο,** Σοφ. ΟΤ 878 **οὐ ποδὶ χρησίμῳ χρῆται,** Εὐρ.Ἴων 602 **τῶν . . χρωμένων . . τῇ πόλει** (τῶν λαμβανόντων μέρος εἰς τὰ πολιτικά), Θουκ.1,3 **χρῆσθαι θαλάσσῃ** (πλεῖν ἐν τῇ θαλάσσῃ), Πλάτ.Πολ.333B **χρῆσθαι ἀργυρίῳ** (ἔχω χρήματα καὶ μεταχειρίζομαι αὐτὰ πρός τινα σκοπόν), Ξεν.Συμπ.2,10 **ἵπποις χρήσεσθαι** (ἱππεύειν), Ἰσοκρ.5,81 **ὄχλῳ χρῆσθαι,** Δημ. 1236 **τῇ τραπέζῃ τῇ τοῦ πατρὸς ἐχρῆτο** (εἶχε συναλλαγὰς μὲ τὴν τράπεζαν τοῦ πατρός μου), ΚΔ Πράξ.27,17 **ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον** (μετεχειρίσθησαν ἐνισχυτικὰ μέσα), αὐτ.Κορινθ.9,12, αὐτ.Τιμ.1,5,23 **μηκέτι ὑδροπότει ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ,** Πλούτ.Ἠθ.638F **χρῆσθαι ἰχθῦσι** (τρέφομαι μὲ ψάρια), Πάπ. **τοῖς ἱστίοις ἔτι χρᾶσθαι·** κ. παθ. χρησιμοποιοῦμαι· Ἡσ. «χρησθήσεται· χρησιμεύσει» : Ἡρ.7,144 (νέες) **αἱ δὲ . . οὐκ ἐχρήσθησαν,** Δημ.519 **τέως ἂν χρησθῇ** (ἐν ὅσῳ γίνεται χρῆσις αὐτῆς)· **2**) κ. μαν. ἐκδηλῶ, δίδω διέξοδον εἰς συναίσθημα ἢ πάθος τι, τίθημι, εἰς ἐνέργειαν, δύναμίν τινα τῆς ψυχῆς μου, ἐξασκῶ, μτ. δοτ. : Ἡρ.1,137 **οὕτω τῷ θυμῷ χρᾶται** (ἀφήνει τὸν θυμόν του νὰ ἐνεργήσῃ), αὐτ.1,55, αὐτ.1,14 **ἀληθεῖ . . λόγῳ χρεωμένῳ,** αὐτ.116 **τῇ ἀληθείῃ χρεώμενος** (λέγων τὴν ἀλήθειαν), αὐτ.7,101, αὐτ.4,134 **βοῇ χρεωμένων** (ἀντὶ βοώντων), αὐτ.5,83 **ἀγνωμοσύνῃ χρησάμενοι,** Σοφ.ΟΤ 1241 **ὀργῇ χρωμένη,** αὐτ.Αἴ.115 **χρῶ χειρί,** Ἀντιφ.3,3,1 **πολλῇ ἀνοίᾳ χρώμενος,** αὐτ.4,3,3 **τῇ ῥώμῃ τῶν χειρῶν χρώμενος,** αὐτ.4 **οὐ τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ ἀλλὰ τῇ τοῦ πατάξαντος χρησάμενος ἀπέθανεν,** Θουκ. 1,68, αὐτ.6,15 **ταῖς ἐπιθυμίαις μείζοσιν ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν ἐχρῆτο** (Βερναρδ.Γρηγ. «αἱ ἐπιθυμίαι (τὰς ὁποίας ἐζήτει νὰ ἱκανοποιήσῃ) ἦσαν δυσανάλογοι πρὸς τὴν περιουσίαν του»), Ἰσοκρ.8,104 **τοῖς ἁμαρτήμασι παραπλησίοις ἐχρήσαντο,** ΚΔ Κορινθ.2,3,12 **ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,** Πάπ. **πολλῇ ἀπειθίᾳ καὶ παρανομίᾳ χρώμενος,** Πρόδρ.2,492 **καὶ τάχα τραχυτέροις τις ἂν χρήσεται τοῖς λόγοις·** κ. μτ. αἰτ. : Διγεν.Ἀκρ.3499 **καὶ τὴν δειλίαν πάμπολλα χρᾶσαι ὡσὰν γυναῖκες·** ‖ κ. ἐν ἀναφ. πρὸς ἐξωτερικὰ πράγμ. ἐντυγχάνω, ἐμπίπτω, περιπίπτω εἴς τι, ἔχω τι, δοκιμάζω, ὑποφέρω : Ἡρ. 4,50 **νιφετῷ . . χρᾶται** (πάσχει ἐκ τῆς χιόνος), αὐτ. 1,150 **ὁμολογίῃ ἐχρήσαντο** (ἦλθαν εἰς συμφωνίαν), αὐτ.4,118, αὐτ.2,35 **εὐμαρείῃ χρέωνται ἐν τοῖσι οἴκοισι** (ἀφοδεύουσι), αὐτ.5,41 **συντυχίῃ ταύτῃ χρησαμένη,** Αἰσχ.Ἀγ.953 **ἑκὼν γὰρ οὐδεὶς δουλίῳ χρῆται ζυγῷ** (γίνεται δοῦλος), Σοφ.Τρ.193 **οὐκ εὐμαρείᾳ χρώμενος πολλῇ** (διάγων ἡσύχως καὶ εὐκόλως), Εὐρ.ΙΑ 546 **γαλανείᾳ χρησάμενοι** (ἔχοντες, εὑρόντες καλὸν καιρόν), αὐτ.88 **ἀπλοίᾳ χρώμενοι,** αὐτ.Ἡρακλ.714 **ἣν . . χρήσωνται τύχῃ;,** αὐτ.Φοίν. 954 **ὅστις δ' ἐμπύρῳ χρῆται τέχνῃ,** αὐτ.Ἱππ.98 **εἴπερ γε θνητοὶ θεῶν νόμοισι χρώμεθα** (ζῶμεν ὑπὸ τοὺς νόμους τῶν θεῶν), Ἀντιφ.5,18, αὐτ.21 **ἐτύχομεν . . χειμῶνί τινι χρησάμενοι,** Λυσ.13,44 **ταύτῃ τῇ συμφορᾷ ἐχρήσαντο,** Πλάτ.Νόμ.929E **τρόπων δυστυχίᾳ χρώμενοι,** Ξεν.Ἀπομν.3,10,1 **τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων καὶ ἐργασίας ἕνεκα χρωμένων αὐταῖς διαλέγοιτό τινι,** αὐτ.Οἰκ.4,4 **ποίαις . . χρῆσθαι** (τέχναις) (ποῖα ἐπαγγέλματα νὰ ἀκολουθήσωμεν, ποίας τέχνας νὰ ἀσκήσωμεν), Ἰσοκρ.6,50 **ὡς ἂν χρήσηταί τις καὶ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς καιροῖς,** Δημ.10 **μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασιν χρῆσθαι** (διοικεῖν τὰ πράγματα)· ‖ συχν. ἐν τοιαύταις φρς τὸ **χρῆσθαι** ἀποτελεῖ ἁπλῆν περίφρασιν ῥήματος συστοίχου τῇ δοτ. : Ἡρ.1,117 **μόρῳ ἐχρήσατο** (ἀντὶ ἀπέθανεν), αὐτ. 153 **ὠνῇ τε καὶ πρήσι χρέωνται** (ἀντὶ ὠνοῦνται καὶ πιπράσκουσι, ἀγοράζουσι καὶ πωλοῦσι), αὐτ. 62 **θείῃ πομπῇ χρεώμενας** (ὑπὸ θείαν συνοδείαν), Ἀντιφ.1,8 **βασάνῳ χρήσασθαι** (βασανίζεσθαι), Ἀνδοκ.33,15 **πολλῇ νίκῃ χρῆσθαι** (πάρα πολὺ νικᾶν), Πλάτ.Ἀπολ.18D **διαβολῇ χρώμενοι** (διαβάλλοντες), Αἰσχίν.56,39 **χρῆσθαι δρασμῷ** (διδράσκειν), Ὑπερείδ.Εὐξ.26 **τοιούτῳ πράγματι οὐ κέχρησαι** (δὲν ἔκαμες τοιοῦτόν τι), αὐτ. **κέχρησαι ἀγῶνι,** αὐτ.38 **ἄλλον τρόπον κέχρημαι τῇ πολιτείᾳ** (πεπολίτευμαι), Πάπ. **φυγῇ ἐχρήσατο** (ἔφυγε), αὐτ. **τοῦ δεῖνα δρασμῷ χρησαμένου·** ‖ ἡ μτχ. **χρώμενος** ἑρμηνεύεται ἐνίοτε διὰ τοῦ μέ, ὡς αἱ μτχ. ἔχων, φέρων, λαβών, οἷον **βίᾳ χρώμενος εἰσῆλθε** (διὰ τῆς βίας, μὲ τὸ ζόρι)· ‖ τὸ ἀπαρέμφ. **χρῆσθαι** συχν. δύναται νὰ ἐναλλαχθῇ μὲ τὸ **κτᾶσθαι,** ἐν τῷ πρώτῳ ὅμως ἡ κυρία ἔννοια εἶναι ἡ τῆς πραγματικῆς χρήσεως, προϋποτιθεμένης τῆς κτήσεως, ἐν ᾧ ἐν τῷ δευτέρῳ ἡ τῆς κτήσεως καὶ κατοχῆς, κ. γεν. ποιοῦμαι ἐφαρμογὴν τέχνης ἢ ἐπιστήμης τινός, κατ' ἀντιθ. πρὸς τὴν θεωρίαν, οἷον **ὁ τὴν ἰατρικὴν κεκτημένος** (ὁ κατέχων τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην), - **ὁ τῇ ἰατρικῇ χρώμενος** (ὁ ἐξασκῶν τὴν ἰατρικήν, ὁ μετερχόμενος τὸν ἰατρόν)· πρβλ. Schäf.Mel.18· ὁμ. κ. π. Πλάτ.Γοργ.460E **ὅτι ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ κἂν ἀδίκως χρῷτο** (ἄδικον ἐφαρμογὴν ποιεῖ)· ‖ μτ. διπλῆς δοτ. ποιοῦμαι χρῆσιν πράγματός τινος, μεταχειρίζομαί τι ὡς . . : Ξεν.Ἀπομν.3,14,4 **ὁπότερα τῷ σίτῳ ὄψῳ ἢ τῷ ὄψῳ σίτῳ χρήσεται·** ‖ μτ. δοτ. κ. ἐμπροθ. (εἰς, ἀμφί, ἐπί, περί τι) ποιοῦμαι, κάμνω χρῆσιν πράγματός τινος πρός τινα σκοπόν : Ἡρ.1,34 **τὰ τοιαῦτα . . τοῖσι χρέωνται ἐς πόλεμον ἄνθρωποι,** Ξεν.Οἰκ.11,15 **περιπάτῳ χρῶμαι τῇ εἰς ἀγρὸν ὁδῷ,** αὐτ.9,6 **οἷς ἀμφὶ θυσίας χρώμεθα,** αὐτ.Ἀπομν.1,2,9 **κυβερνήτῃ δὲ μηδένα ἐθέλειν χρῆσθαι κυαμευτῷ μηδὲ τέκτονι μηδ' αὐλητῇ μηδ' ἐπ' ἄλλα τοιαῦτα,** αὐτ.Ἀν.3,5,10 **δεήσομαι καὶ τῶν δεσμῶν οἷς χρῆσθε περὶ τὰ ὑποζύγια·** ὁμ. μτ. αἰτ. κ. ἐμπροθ. (εἴς τι) : Ψ'Ἀριστλ.Οἰκ.1350,6 **τὰ ἀπὸ λιμένων . . αὐτοῖς προσποριζόμενα ἐχρῶντο εἰς διοίκησιν τῆς πόλεως·** ‖ ὁμ. μτ. οὐδ. ἐπιθ. ἢ ἀντων. ὡς ἐπιρρ. : Ἡρ.1,210 **ἐγώ τοι παραδίδωμι χρᾶσθαι αὐτῷ τοῦτο ὅ,τι σὺ βούλεαι** (νὰ τὸν μεταχειρισθῇς ὅπως θέλεις), αὐτ.2,95 **τὴν δὲ νύκτα τάδε αὐτῷ χρᾶται** (τὸ τάδε = ὧδε), αὐτ.7,213 **ἀπορέοντος δὲ βασιλέος ὅ,τι χρήσηται τῷ παρεόντι πρήγματι** (μὴ γινώσκοντος . . τί νὰ κάμῃ), Ἀριστφ.Ἀχ.935 **τί χρήσεταί ποτ' αὐτῷ** (ποίαν χρῆσιν νὰ κάμῃ αὐτοῦ), Θουκ.2,11 **ἐλάχιστα λογισμῷ χρῆσθαι,** αὐτ.5,105 **τὰ ἐπιχώρια νόμιμα πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται,** Λυσ.9,5 **ἀπορούμενος . . τί χρήσωμαι τῷ πράγματι,** Πλάτ.Πρωτ.321C **ἠπόρει ὅ,τι χρήσαιτο** (δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ), αὐτ.Λύσ.213C **τί οὖν δὴ χρησώμεθα,** αὐτ.Νόμ.740D **τί χρὴ χρῆσθαι τοῖς περιγενομένοις,** αὐτ.Γοργ.465C **οὐκ ἔχουσιν ὅ,τι χρήσονται οὔτε αὐτοὶ ἑαυτοῖς,** αὐτ. Φαίδ.95B, Ξεν.Ἀν.1,3,18, Ἰσοκρ.12,107 **χρῆσθαι τοῦθ' ὅ,τι ἂν αὐτὸς βούληται,** Δημ.108 **Θηβαίους ἔχοντες ἐν νήσῳ, τί χρήσεσθε καὶ τί δεῖ ποιεῖν;·** ὁμ. κ. μτ. δοτ. κ. συστοίχ. αἰτ. : Πλάτ.Νόμ.868B **χρωμένοις τῷ κτείναντι χρείαν ἣν ἂν ἐθέλωσι,** αὐτ.785B, αὐτ.Κλειτ.407E· **3**) ἐν ἀναφ. πρὸς πρόσ. μτ. δοτ. προσ.κ.ἐπιρρ. τρόπου, μεταχειρίζομαί τινα κατά τινα τρόπον, οὕτως ἢ ἄλλως : Ἡρ. 7,209 **ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύστῃ,** Θουκ.1,53 **χρῆσθαί τινι ὡς φίλῳ** (μεταχειρίζομαι, θεωρῶ ὡς φίλον), Ξεν.ΚΠ 4,2,8 **ὡς φίλοις καὶ πιστοῖς χρήσεσθαι αὐτοῖς,** αὐτ.3,1,6, αὐτ.Ἀπομν.4,3,12 **ἐοίκασιν ἔτι φιλικώτερον ἢ τοῖς ἄλλοις χρῆσθαι,** Δημ. 1286 **οὗτος δ' οὕτως ὑβριστικῶς ἐχρήσατο ἡμῖν,** ΚΔ Πράξ.27,3 **φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος·** ὁμ. κ. ἄνευ ἐπιρρ. : Αἰσχ. Πρ.322 **ἔμοιγε χρώμενος διδασκάλῳ** (ἔχων με

ὡς διδάσκαλον), Εὐρ.Ἄλκ 801 ἐμοὶ χρῆσθαι κριτῇ, Ἀντιφ.5,63 οὐ σφόδρα ἐχρώμην ἐγὼ Λυκίνῳ φίλῳ, Ξεν.ΚΠ 3,2,4 ἀσθενέσι χρησαίμεθα ἂν πολεμίοις· ‖ ὁμ. μτ. δοτ. προσ. (ἄνευ τοῦ φίλῳ), εἶμαι στενὸς φίλος τινός, ἔχω στενὴν φιλίαν μετά τινος, συνδέομαι διὰ στενῆς φιλίας μετά τινος: Ξεν.Ἀπομν.4,8,11 ὠφελεῖν .. τὰ μέγιστα τοὺς χρωμένους αὐτῷ, αὐτ.Ἱέρ.5,2, Ἰσοκρ.6,45 τῶν δὲ χρωμένων τινὸς τολμήσαντος εἰπεῖν· ‖ κ. γεν. ποιοῦμαι, κάμνω χρῆσίν τινος, μεταχειρίζομαι: Σοφ.Τρ.60 πάρεστι χρῆσθαι τἀνδρὶ τοῖς τ' ἐμοῖς λόγοις, φρς χρῆσθαι Πλάτωνι - Ξενοφῶντι (ποιοῦμαι χρῆσιν τοῦ Πλάτωνος, μελετῶ τὰ ἔργα, τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος): Πλούτ.Ἠθ.791 τοὺς μὲν γὰρ Πλάτωνι καὶ Ξενοφῶντι χρωμένους διὰ τὴν λέξιν· ‖ κ. ἀπολ. ἡ μτχ. κτ. πληθ. χρώμενοι (οἱ) αἱ φίλοι: Ξεν.Ἀπομν.2,6,5 ὥστε λυσιτελεῖν τοῖς χρωμένοις, αὐτ.Ἀγησ.11,13 ἐκεῖνον οἱ μὲν συγγενεῖς φιλοκηδεμόνα ἐκάλουν οἱ δὲ χρώμενοι ἀπροφάσιστον· ‖ φρ. χρῆσθαι ἑαυτῷ ποιεῖσθαι χρῆσιν ἑαυτοῦ ἢ τῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων: Πλάτ.Κρίτ.45Β οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθὼν ὅ,τι χρῷο σαυτῷ· κ. μτ. μτχ.: Πλούτ.Νικ.17 οὐδ' ὑγιαίνοντι χρώμενος ἑαυτῷ, αὐτ.Εὐμ.17· ὁμ.κ.μτ.ἐπιρρ.: αὐτ. Ἀλέξ.45 χρώμενος ἑαυτῷ πρὸς τοὺς κινδύνους· ὁμ. π. Ξεν.ΚΠ 1,2,13 ὥσπερ οἱ ἔφηβοι παρέχουσιν ἑαυτοὺς ταῖς ἀρχαῖς χρῆσθαι (θέτουσιν ἑαυτοὺς εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀρχῶν), αὐτ.8,1,5· **4)** ἐπὶ σαρκικῆς μείξεως, συνέρχομαι, συνευρίσκομαι, συνευνάζομαι, συνουσιάζομαι, συγκοιμῶμαι, μτ. δοτ. προσ.: Ἡρ.2,181 τῇσι δὲ ἄλλῃσι γυναιξὶ ἐχρᾶτο, Ξεν.Ἀπομν.2,1,30 πάντα μηχανωμένη καὶ γυναιξὶ τοῖς ἀνδράσι χρωμένη, αὐτ.1,2,29, Δημ. 1367 καὶ ὡμολόγει μὲν χρῆσθαι τῇ ἀνθρώπῳ, οὐ μέντοι μοιχός γε εἶναι· **5)** ἀπολ. ἢ μτ. ἐπιρρ. συνηθίζω, ἔχω συνήθειαν: Ξεν.ΚΠ 4,3,23 ὥστ' ἔτι καὶ νῦν ἐξ ἐκείνου χρῶνται οὕτω Πέρσαι (οὕτω συνηθίζουσι, τοιαύτην συνήθειαν ἔχουσι), αὐτ.Ἀπομν.4,6,11· **6)** ὁ παρακ. κέχρημαι ἐν σημ. ἐνεστ. ἔχω χρείαν, ἀνάγκην τινός, χρειάζομαι, δθ. στεροῦμαι, ἐπιθυμῶ, ποθῶ τι, μτ. γενικ.: Ἰλ.Τ 262 οὔτ' εὐνῆς .. κεχρημένος, Ὀδ.Α 13 νόστου κεχρημένον ἠδὲ γυναικός, αὐτ.Ξ 124· σπαν. κ. π. Ἀττικοῖς ποιηταῖς: Σοφ.Φιλ 1264 τί μ' ἐκκαλεῖσθε; τοῦ κεχρημένοι, ξένοι;, Εὐρ.Μήδ.334 πονοῦμεν ἡμεῖς κοὐ πόνων κεχρήμεθα, αὐτ.Κύκλ.93, αὐτ.ΙΑ 382, Θεόκρ.26,18 τίνος κέχρησθε, γυναῖκες;· κ. ὁ παθ. μέλλ.: αὐτ.16,73 ὅς ἐμεῦ κεχρήσετ' ἀοιδοῦ· ὁμ. κ. μτ. ἀπαρφ.: Αἰσχ.Πέρσ 829 σωφρονεῖν κεχρημένον· ‖ ἡ μτχ. κεχρημένος (ὁ) ἀπολ. ὡς ἐπίθ. ὁ ἐν ἀπορίᾳ διατελῶν, ὁ ἄπορος, ὁ πένης, ὁ ἐνδεής: Ὀδ.Ξ 155 πρὶν δέ κε, καὶ μάλα περ κεχρημένος, οὔ τι δεχοίμην, Ρ 347, Ἡσίοδ.Ἔργ.317 αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει, αὐτ.500, Εὐρ.Ἱκ.327 οὐκ εἶ νεκροῖσι καὶ γυναιξὶν ἀθλίαις προσωφελήσων .. κεχρημέναις;, Πλάτ Νόμ.717C ἀποτίνοντα δανείσματα ἐπιμελείας τε καὶ ὑπερπονούντων ὠδῖνας παλαιὰς ἐπὶ νέοις δανεισθείσας, ἀποδιδόντα δὲ παλαιοῖς ἐν τῷ γήρᾳ σφόδρα κεχρημένοις· ‖ ἐνεργ. τ. κεχρηόσι δαίτης ἐν χρ. π. Νίκ.π.Ἀθήν.4,133Ε εἰν ἐνὶ δὲ τρὺξ ὄξεος ἰκμάζουσα καὶ ὠμοτέρην ἐπὶ κόρσην ὥριον ἀλμαίην ἀνύσαι κεχρηόσι δαίτης· **7)** ὁ παρακ. ἐν χρ. κ. ὡς ἐπιτετ. ἐνεστ. ἔχω ἐν χρήσει, δθ. ἔχω, κατέχω τι, εἶμαι κάτοχος τινος: Ὀδ.Γ 266 φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσιν (ἦτο φρόνιμος)· πρβλ. Ἡρ.1,42, Εὐρ.Μήδ.347, Πλάτ.Μέν.72Α· **8)** ρηματ.π. χρῆμα, χρῆσις, χρηστός.

χρωμαισθησία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. εἶδος συναισθησίας, καθ' ἣν συντελεῖται φυσικὸς καὶ ἀκούσιος συνδυασμὸς χρωμάτων μετὰ λέξεων, γραμμάτων, ἀριθμῶν, ἤχων κττ.

χρωματεύω μτγν ἀντὶ χρωματίζω: Συνέσ.8Α ὀργανικὰ καλοῦσι νῦν μὲν ἀγαθά, νῦν δὲ κακά, ταῖς τῶν χρωμένων ἕξεσιν αὐτὰ χρωματεύοντες.

χρωματίζω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. χρωματίσω, ἀόρ. ἐχρωμάτισα, δημ. χρωμάτισα, παθ. ἀόρ. ἐχρωματίσθην κ. δημ. χρωματίστηκα, δημ. μτχ. παρακ. χρωματισμένος, προσδίδω χρῶμα εἴς τι, καθιστῶ τι ἔγχρωμον, ἐπαλείφω τι διὰ χρώματος, βάπτω, μπογιατίζω: Ἀλεξ.Πονηρὸ 2 ὄξει σιραίῳ χρωματίσας, Ἀριστλ.ΖΜ 3,3,9 τὰ γὰρ τῆς κοιλίας περιττώματα φαίνεται χρωματίζειν ἡ ἰλὺς τοῦ μέλανος οἴνου, αὐτ.ΖΓ 2,7,18, Θεόφρ. Ὀσμ.31· κ. παθ.· Σουίδ. «ἐχρωματίσθη· χρῶμα ἐδέξατο»: Ἱππ.Κωακ.178Ε χρωματίζεσθαι πτύελα, Ἀριστλ.Μετ.1,5,2 χρωματίζεσθαι παντοδαπὰς χρόας, Μέμν.2 ταῖς ἐκ φύσεως χρωματίζεσθαι βαφαῖς, Σχόλ.Ἰλ.Π 134 ἄστρων κεχρωματισμένον καὶ πεποικιλμένον μορφαῖς, Φιλόπ.Ἰω.π.Σουίδ. ἐν λ. χρῶμα, ὁπηνίκα τὸ κρυσταλλοειδὲς τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀπό τινος πάθους χρωματισθῇ, Εὐστ. Πον.217,30· **2)** νεώτ. κ. δημ. μτφ. ἐν ἀναφ. πρὸς ὕφος, μέλος κττ., προσδίδω χρῶμα, χρωματισμόν, ἰδιαιτέραν ἔκφρασιν, διανθίζω· **3)** νεώτ. κ. δημ. μτφ. προσδίδω εἴς τινα ἰδιαιτέραν τινὰ ἰδεολογίαν ἢ κομματικὴν χροιάν, ἀποδίδω εἴς τινα ὡρισμένα πολιτικὰ ἢ κοινωνικὰ φρονήματα, χαρακτηρίζω τινὰ ὡς ἀνήκοντα εἰς ὡρισμένον κόμμα ἢ ἰδεολογίαν: ἐχρωματίσθη ὡς ἀριστερὸς - ὡς ἀντιδραστικός· **4)** ρηματ.π. χρωμάτισμα, χρωματισμός, χρωματιστής.

χρωματικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χρῶμα, ὁ τοῦ χρώματος βλ.λ.· **2)** νεώτ. τὸ θηλ. χρωματικὴ ὡς οὐσ. τὸ μέρος τῆς ζωγραφικῆς τὸ ἀναγόμενον εἰς τὴν χρῆσιν τῶν χρωμάτων· **3)** κ. νεώτ. μτφ. εἰδ. ρητορ. ὁ ἔχων χρῶμα, ὁ κεκαλλωπισμένος, ὁ διηνθισμένος, ὁ τεχνικός: Ἀφθόν.Ρητ.π.Ρήτ.9,512,10 πολλάκις δὲ καὶ ἑαυτῶν διάνοιαν παρεχόμεθα ἐν λύσει ἐξετάζοντες, ὃ καὶ χρωματικὸν καλοῦσί τινες, - χρωματικὸς λόγος· **4)** κ. νεώτ. εἰδ. μουσ. ὁ εἰς τὸ χρωματικὸν γένος τῶν τόνων ἀνταποκρινόμενος καὶ κατὰ τοὺς νόμους αὐτοῦ μελοποιηθείς: Διον. Ἁλ.Συνθ.19,130,7 χρωματικὴ μελῳδία, Φίλ.1,321 τὸ μέρος εἴς τε τὸ χρωματικὸν καὶ ἐναρμόνιον καὶ διατονικὸν εἶδος, αὐτ.652,11, Πλούτ.Ἠθ 744C τὰ μελῳδούμενα γένη, τὸ διάτονον καὶ τὸ χρωματικὸν καὶ τὸ ἐναρμόνιον (ἡ κατιοῦσα διάταξις τοῦ τετραχόρδου κατὰ διαστήματα 1 1/2, 1/2, 1/2 τοῦ τόνου), Ἀλκίφρ.1,18· ‖ νεώτ. μουσ. χρωματικὸν ἡμιτόνιον (τὸ μεταξὺ δύο ὁμωνύμων φθόγγων), - χρωματικὴ κλῖμαξ (ἡ ἀνερχομένη καὶ κατερχομένη διὰ διαδοχικῶν ἡμιτονίων), - χρωματικὸν ὄργανον (τὸ ἔχον πλήρη χρωματικὴν κλίμακα)· **5)** νεώτ. χρωματικὴ ἐκτροπή τὸ ἐλάττωμα τῶν ἁπλῶν φακῶν, καθ' ὃ ἡ διερχομένη δι' αὐτῶν ἀκτὶς συνθέτου φωτὸς ἐξέρχεται ἀναλελυμένη εἰς τὰς συνιστώσας αὐτὴν ἀκτῖνας.

χρωματίνη (ἡ) νεώτ. φυσιολ. συστατικὴ οὐσία τοῦ κυτταρικοῦ πυρῆνος εὑρισκομένη ἐν τῷ δικτυωτῷ αὐτοῦ ὑπὸ μορφὴν κοκκίων ἐχόντων τὴν ἰδιότητα νὰ συγκρατῶσι τὰς κατὰ τὴν χρῶσιν τῶν ἱστολογικῶν παρασκευασμάτων χρησιμοποιουμένας χρωστικὰς ὕλας.

χρωμάτινος-η-ον μτγν. ὁ κεχρωσμένος, ὁ χρωματισμένος: Περίπλ.Ἐρ.Θαλ.π.Müller's Geogr.Gr. Min.1,261,15 ἀβόλλαι νόθαι χρωμάτιναι, αὐτ.263,3.

χρωμάτιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χρῶμα βλ.λ., ἄνευ ὑποκορ. σημ. χρῶμα, χρωστικὸν μέσον, χρωστικὴ ὕλη, βαφή: Ἑλλάδ.Ἐπιγρ.ΑΠ11,423 βάπτων πάντα, βαφεῦ, καὶ χρωματίοις μεταβάλλων.

χρωμάτισμα-ατος (τὸ) νεώτ. κ. δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χρωματίζειν βλ.λ.

χρωμᾰτισμός (ὁ) (χρωματίζω) σχόλ. τὸ χρωματίζειν, χρωμάτωσις : Σχόλ.᾿Αριστφ.Νεφ.516 **τὸν χρωματισμὸν εἰς πρόσωπον γίνεσθαι**, Ψελλ.ΠΔ Ἀσμ.5,6· **2)** νεώτ. κ. δημ. κτ. ἐπέκτ. ἡ κατάστασις τοῦ χρωματισθέντος σώματος καὶ αὐτὸ τὸ εἰς αὐτὸ δοθὲν χρῶμα, ἰδ. ἰδιάζουσα παραλλαγὴ χρώματος, χροιά, ἀπόχρωσις : **δὲν μοῦ ἀρέσει ὁ χρωματισμὸς τοῦ καπέλλου του**· **3)** νεώτ. κ. δημ. μτφ. **ἐν τῇ** ῥητορ. κ. μουσ. ὅ. χρῶμα βλ.λ.· **4)** μσν. μτφ. **ἐπίπλαστον** χρῶμα, ἀπάτη : Εὐμάθ. 5,158 **κἂν χρωματισμὸν τὰ τοῦ Σωσθένους εἶχον.**

χρωματιστής (ὁ) νεώτ. κ. δημ. τεχνίτης εἰδικὸς εἰς τὸ χρωμάτισμα τοίχων ἢ κουφωμάτων κ. ἰδ. δι᾿ ἐλαιοχρώματος, ἐλαιοχρωματιστής.

χρωμᾰτιστικός-ή-όν μτγν. ἀντὶ χρωματικὸς βλ.λ 4) : Φίλ.1,245,21 **τὰ ἐναρμόνια καὶ χρωματιστικὰ καὶ διατονικὰ** γένη (διόρθ. χρωματικά)· **2)** νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος **εἰς** τὸν χρωματισμόν, ὁ χρωστικός.

χρωματιστός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔγχρωμος, ὁ χρωματισμένος, ὁ βαμμένος, ἀντίθ. ἄχρους, ἀχρωμάτιστος.

χρωμᾰτογόνος-ον νεώτ. κ. χρωμογόνος-ον **ὁ** γεννῶν, ὁ παράγων χρῶμα, χρωστικὴν οὐσίαν : **χρωματογόνα μικράδια - κύτταρα.**

χρωματογράφησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χρωματογραφῶ βλ.λ.

χρωματογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη **ἢ** τὸ ἔργον τοῦ χρωματογράφου, ἡ διὰ χρωμάτων ζωγραφική.

χρωματογράφος (ὁ) νεώτ. ὁ διὰ χρωμάτων ζωγραφῶν, ζωγράφος ἐγχρώμων **εἰκόνων.**

χρωμᾰτογραφῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. ζωγραφῶ διὰ χρωμάτων, ζωγραφίζω εἰκόνας μὲ χρώματα, τὸ παθ. : Βασ.1,706Α **ἐν πίνακι χρωματογραφηθὲν τῆς ὄντως παρθενίας τὸ κάλλος**· **2)** ῥηματ.π. χρωματογράφησις, χρωματογραφία.

χρωματοδιάφραγμα-ατος (τὸ) νεώτ. **ἐν τῇ** φωτογραφικῇ, τὸ στρῶμα τῶν ἐγχρώμων ἀμυλοκοκκίων ὅπερ παρεντίθεται μεταξὺ τῆς ὑαλίνης πλακὸς καὶ **τοῦ** φωτοπαθοῦς στρώματος εἰς τὰς αὐτοχρώμους φωτογραφικὰς πλάκας.

χρωματοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ διὰ τῶν χρωμάτων καὶ τοῦ κεχρωσμένου φωτὸς θεραπεία καὶ ἴασις τῶν νόσων.

χρωματοθήκη (ἡ) νεώτ. θήκη, **πυξὶς** χρωμάτων ζωγραφικῆς.

χρωματολυσία (ἡ) νεώτ. φυσιολ. κ. χρωματόλυσις-**εως ἐκφύλισις** καὶ **ἐξαφάνισις** τῆς χρωματίνης τῶν κυττάρων.

χρωματόλυσις-εως (ἡ) νεώτ. **φυσιολ.** ἡ χρωματολυσία βλ.λ.

χρωματομετρία (ἡ) νεώτ. κ. **χρωμομετρία ἡ** διὰ τοῦ χρωμομέτρου **μέτρησις** τῆς εἰς χρωστικὴν οὐσίαν περιεκτικότητος τῶν διαλυμάτων· **2) τὸ** κεφάλαιον τῆς φυσικῆς τὸ ἔχον ἀντικείμενον τὸν καθορισμὸν τῆς εἰς χρωστικὴν οὐσίαν περιεκτικότητος τῶν **διαλυμάτων**· **3)** κλάδος τῆς ἀστρονομίας ἔχων ἀντικείμενον τὸν προσδιορισμὸν καὶ τὴν μελέτην τοῦ χρώματος τῶν οὐρανίων σωμάτων.

χρωματόμετρον (τὸ) νεώτ. φυσ. κ. **χρωμόμετρον** εἰδικὸν ὄργανον πρὸς καθορισμὸν **τοῦ** βαθμοῦ τῆς **εἰς** χρωστικὴν τινα οὐσίαν περιεκτικότητος ὑγρῶν **διαλυμάτων**· **2)** ὅ. χρωματο**πτόμετρον** βλ.λ.

χρωματοποιεῖον (τὸ) νεώτ. χρωματουργεῖον.

χρωμᾰτοποιία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ παρασκευή, κατασκευὴ χρώματος **ἢ** φιμυθίου καὶ ὁ δι᾿ **αὐτοῦ** χρωματισμός : Φιλόστρ.᾿Επιστ.2,917 **ἴσχε δὴ χρωματοποιίαν, καὶ μηδὲν ἐπιποίει τῷ κάλλει**· **2)** νεώτ. ἡ βιομηχανία τῆς **κατασκευῆς χρωμάτων, χρωστικῶν** ὑλῶν.

χρωματοποιός (ὁ) νεώτ. **ὁ** παρασκευάζων χρώματα, ὁ κατασκευαστὴς χρωμάτων (ἐπὶ **ἐργάτου ἢ κ. βιομηχάνου**), ὅ. χρωματουργός.

χρωματοπτόμετρον (τὸ) νεώτ. ἰατρ. ὄργανον πρὸς μέτρησιν **τῆς εἰς** τὰ χρώματα **εὐαισθησίας τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ προσδιορισμὸν τῆς φύσεως** καὶ τοῦ βαθμοῦ ὑπαρχούσης τυχὸν ἀχρωματοψίας καὶ δυσχρωματοψίας.

χρωματοπυξίς-ίδος (ἡ) νεώτ. **πυξὶς** χρωμάτων, χρωματοθήκη, παλέττα.

χρωματοπωλεῖον (τὸ) νεώτ. κατάστημα πωλήσεως χρωμάτων, χρωστικῶν ὑλῶν.

χρωμᾰτοπώλης (ὁ) γλωσσ. κ. **νεώτ. ὁ** πωλῶν χρώματα, ὁ πωλητὴς χρωμάτων.

χρωματοσκοπία (ἡ) νεώτ. ἐξέτασις καὶ προσδιορισμὸς τοῦ χρώματος τῶν σωμάτων· **2)** ἡ διὰ τοῦ χρωματοσκοπίου ἐξέτασις τοῦ χρώματος ἢ τῆς σπινθηροβολίας τῶν οὐρανίων σωμάτων.

χρωματοσκόπιον (τὸ) νεώτ. εἶδος κατοπτρικοῦ τηλεσκοπίου πρὸς ἐξέτασιν **τοῦ** χρώματος ἢ τῆς σπινθηροβολίας τῶν οὐρανίων σωμάτων· **2)** ὄργανον πρὸς συνδυασμὸν ἀκτίνων διαφόρων χρωμάτων καὶ παραγωγὴν συνθέτων **χρωμάτων.**

χρωματόσωμα-ατος (τὸ) νεώτ. φυσιολ. **ἕκαστον** τῶν μερῶν **εἰς ἃ** τέμνεται ἡ πυρηνικὴ οὐσία κατὰ τὴν ἔμμεσον πυρηνοτομίαν ἐν τῷ κυττάρῳ καὶ τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι **τὸν ὑλικὸν φορέα** τῶν φαινομένων τῆς κληρονομικότητος.

χρωματουργεῖον (τὸ) νεώτ. ἐργοστάσιον **ἢ** ἐργαστήριον κατασκευῆς χρωμάτων.

χρωμᾰτουργία (ἡ) μσν. κ. **νεώτ.** χρωματισμός, ζωγραφία : Θεοφύλ.Σ ᾿Ιστ.3,2,8 **ἀναθήματα, ἅπερ σανίσι καὶ πίναξιν εἰς βασιλέως τιμὴν χρωματουργίᾳ συνετάττοντο τεχνικῇ,** Δαμασκ.Ι 1,389D, Κεδρ.Γεώργ.767,22 (ἔκδ. Bekk.)· **2)** νεώτ. ἡ βιομηχανία κατασκευῆς χρωστικῶν ὑλῶν, **ὅ.** χρωματοποιία.

χρωματουργός (ὁ) νεώτ. βιομήχανος ἀσχολούμενος **εἰς** τὴν κατασκευὴν χρωστικῶν ὑλῶν, **ὁ** κατασκευαστὴς χρωμάτων, ὅ. χρωματοποιός.

χρωμᾰτουργῶ-έω μσν. χρωματίζω, ζωγραφίζω μὲ χρώματα : Νικήτ.Εὐγ.9,136 **χρωματουργεῖ τοῦ προσώπου τὴν θέαν εἰς ἐντελῆ μόρφωσιν,** Συνξ.᾿Αγ.Στυλιανοῦ π.Θησ.Στεφ. **τὸ τίμιον αὐτοῦ χρωματουργῆσαι εἰκόνισμα**· κ. παθ. : Δαμασκ.Ι 1,3?D, αὐτ.349C **πῶς χρωματουργηθήσεται τὸ ἀσώματον**· **2)** ῥηματ.π. χρωματουργία.

χρωματουρία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἀποβολὴ οὔρου ἔχοντος ἄηθες, οὐχὶ φυσιολογικὸν χρῶμα.

χρωματοφόρος-ον νεώτ. κ. **χρωμοφόρος ὁ** φέρων, ἔχων χρῶμα, ὁ ἔγχρωμος· **2) ὁ** παράγων χρῶμα, ὁ χρωματίζων.

χρωματοψία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. **ἡ χρωματωπία** ὀπτικὴ ἀνωμαλία, καθ᾿ ἣν βλέπει τις ἔγχρωμα τὰ ἄχροα ἀντικείμενα **ἢ** βλέπει τὰ ἀντικείμενα **ὑπὸ** χρώματα διάφορα τῶν πραγματικῶν.

χρωματῶ-όω νεώτ. ὅ. χρωματίζω βλ.λ.· **2)** ῥηματ. π. χρωμάτωσις.

χρωμάτωσις-εως (ἡ) νεώτ. **ἡ** διὰ χρωστικῶν οὐσιῶν βαφή, ἐμβάπτισις **εἰς** χρῶμα, χρῶσις, χρωμάτισμα· **2)** ἡ **ἐπακολουθοῦσα** τὴν ἰχνογραφικὴν διαγραφὴν πρώτη δι᾿ **ἐλαιοχρώματος ἐπάλειψις ζωγραφητέου** πίνακος πρὸς σχηματισμὸν τοῦ βάθους· ‖ χρῶσις τοῦ **δέρματος** διάφορος **τῆς** συνήθους.

χρωματερωπία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ **ἑτεροχρωμία.**

χρωμιδρωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. παθολογικὴ ἔγχρωμος ἔκκρισις τῶν **ἱδρωτοποιῶν** ἀδένων τῶν βλεφάρων.

χρωμικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων **ἢ** ἀναφερόμενος εἰς τὸ χρῶμα, **ὁ τοῦ** χρώματος **: χρωμικαὶ μέθοδοι** (πᾶσαι **αἱ φωτογραφικαὶ μέθοδοι τυπώ-**

σεως, καθ' ἃς ὡς φωτοπαθεῖς οὐσίαι χρησιμοποιοῦνται αἱ χρωμικαὶ ἑνώσεις ἐν συνδυασμῷ μετὰ ζελατίνης, λευκώματος, κόμμεως κττ.), - **χρωμικὸς διασκεδασμὸς** (ὀφειλόμενος εἰς τὴν ἀτέλειαν τῶν ὀφθαλμῶν, ἕνεκα τῆς ὁποίας τὸ λευκὸν φῶς κατὰ τὴν δίοδον αὐτοῦ διὰ τῶν διαθλαστικῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀναλύεται εἰς χρώματα)· **2)** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χρώμιον, ὁ τοῦ ἢ ἐκ τοῦ χρωμίου : **χρωμικὸν ὀξύ**, - **χρωμικὰ ἅλατα** (τὰ παραγόμενα ἐξ ἑνώσεως τοῦ χρωμίου μετ' ὀξυγόνου ἢ καὶ μεταλλικῶν βάσεων), - **χρωμικὴ ὤχρα** (ὀρυκτὸν πυριτικὸν ἀργίλλιον διαπεποτισμένον ἀπὸ ὀξίδιον χρωμίου), - **χρωμικὸν κάλιον**.

χρωμιοκάλιον (τὸ) νεώτ. ἕνωσις χρωμίου μετὰ καλίου, ἄ. χρωμικὸν κάλιον.

χρώμιον (τὸ) νεώτ. χημ. χημικὸν στοιχεῖον ἐκ τῶν μετάλλλων.

χρωμιοῦχος-ον νεώτ. ἐπὶ χημ. ἑνώσεων, ὁ περιέχων χρώμιον.

χρωμιοχάλυψ-υβος (ὁ) νεώτ. εἶδος λίαν σκληροῦ χάλυβος περιέχοντος χρώμιον.

χρωμίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν ἀποτελοῦν χρωμικὸν σιδηροξίδιον ἀπαντῶν ἐν τῇ φύσει εἰς σπανίους κρυστάλλους.

χρωμόβασις-εως (ἡ) νεώτ. γεν. ὀνομασία τῶν ὀργανικῶν βασικῶν χρωστικῶν οὐσιῶν, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὰ ἅλατα αὐτῶν.

χρωμοβλάστη (ἡ) νεώτ. βιολ. ἐμβρυϊκὸν κύτταρον ἀναπτυσσόμενον εἰς χρωματοφόρον.

χρωμογόνος-ον νεώτ. ἄ. χρωματογόνος βλ.λ.

χρωμοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἀντὶ χρωματοθεραπεία βλ.λ.

χρωμοκρασίαι (αἱ) μτγν. αἱ κράσεις, ἀναμείξεις χρωμάτων : Πτολ.Τετράβ.4,47 (ἔκδ. Νοριμβ.1535).

χρωμολιθογραφία (ἡ) νεώτ. ἐκτύπωσις πολυχρώμων ἐντύπων ἐκ λιθογραφικῶν πλακῶν, ἔγχρωμος λιθογραφία.

χρωμολιθογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρωμολιθογραφίαν βλ.λ., ὁ σχετιζόμενος μὲ τὴν χρωμολιθογραφίαν.

χρωμομετρία (ἡ) νεώτ. ἄ. χρωματομετρία βλ.λ., ἡ χρῆσις χρωμομέτρου.

χρωμόμετρον (τὸ) νεώτ. ὄργανον χρησιμεῦον εἰς τὴν σύγκρισιν τῆς περιεκτικότητος δύο διαλυμάτων τῆς αὐτῆς χρωστικῆς οὐσίας διὰ τῆς συγκρίσεως τῆς ἀπορροφητικῆς αὐτῶν ὀπτικῆς ἱκανότητος, ἄ. χρωματόμετρον.

χρωμοξυλογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ χρωμάτων, ἡ ἔγχρωμος ξυλογραφία· **2)** ἀντίτυπον εἰκόνος ληφθὲν διὰ τῆς μεθόδου ταύτης.

χρωμοπλάστης (ὁ) νεώτ. πλαστίδιον περιέχον κιτρίνην ἢ ἐρυθρὰν χρωστικὴν ὕλην καὶ συντελοῦν εἰς τὴν παροχὴν τοῦ χρώματος εἰς ἄνθη καὶ εἰς καρπούς.

χρωμοπρωτεΐδη (ἡ) νεώτ. χημ. χρωμοπρωτεΐνη, σύνθετον λεύκωμα συνιστάμενον ἐξ ἁπλοῦ λευκώματος ἡνωμένου μετὰ χρωστικῆς οὐσίας.

χρωμοσπόριον (τὸ) νεώτ. βοταν. γένος σαπροφύτων μυκήτων.

χρωμόσφαιρα (ἡ) νεώτ. ἀστρον. ἡ στιβὰς τῆς ἡλιακῆς ἀτμοσφαίρας ἡ εὑρισκομένη μεταξὺ τῆς ἀπορροφητικῆς στιβάδος καὶ τοῦ στέμματος.

χρωμοσφαιρικὸν δίκτυον (τὸ) νεώτ. μετεωρολ. ἀστρον. σύστημα κροκύδων πολυγωνικοῦ σχήματος διδουσῶν τὴν ἐντύπωσιν δικτύου ἐν τῇ χρωμοσφαίρᾳ τοῦ Ἡλίου.

χρωμόσωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἄ. χρωματόσωμα.

χρωμοτρόπια (τὰ) νεώτ. χημ. ὄξιναι ἀζωχρωστικαὶ οὐσίαι περιέχουσαι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀζωσυστατικὸν τὸ χρωμοτροπικὸν ὀξύ.

χρωμοτροπικὸν ὀξύ (τὸ) νεώτ. χημ. παράγωγον τῆς ναφθαλίνης.

χρωμοτυπία (ἡ) νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ τυπογραφίᾳ, ἡ ἐκτύπωσις διὰ χρωματιστῆς μελάνης, ἡ ἔγχρωμος ἐκτύπωσις εἰκόνων.

χρωμοτυπογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐκτύπωσις πολυχρώμων ἐντύπων καὶ ἰδίᾳ εἰκόνων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως πολλῶν πλακῶν, κλισέ.

χρωμοφιλολυσία (ἡ) νεώτ. βιολ. ἡ μετοτροπή, ἡ ἐκφύλισις καὶ ἐξαφάνισις τῶν σωματίων χρωματοφίλου οὐσίας εὑρισκομένης εἰς τὸ σῶμα τῶν νευρικῶν κυττάρων.

χρωμόφιλος-ον νεώτ. βιολ. ἐπὶ κυττάρων καὶ μικροργανισμῶν, ὁ εὐκόλως χρωννύμενος διὰ χρωστικῶν ὑλῶν, ὁ δεκτικὸς χρωματισμοῦ : **χρωμόφιλα κύτταρα**.

χρωμοφόρος-ον νεώτ. κ. **χρωματοφόρος** ὁ φέρων, ὁ παράγων χρωστικὴν οὐσίαν· || ἀνατ. **χρωμοφόρος ἱστός** (ἐμβρυϊκὸς ἱστὸς συνδετικός, οὗ κύτταρά τινα παράγουσιν ἐν ἑαυτοῖς χρωστικήν)· **2)** ἀνατ. **χρωμοφόρον** (τὸ) ὡς οὐσ. ἕκαστον τῶν κυττάρων τῆς ἐπιδερμίδος τῶν ἐμπεριεχόντων τὴν ἰδίαν χρωστικὴν οὐσίαν τοῦ δέρματος· **3)** βοταν. ἕκαστον τῶν ἐν τοῖς κυττάροις τῶν φυτῶν περιεχομένων σωμάτων ἢ πλαστιδίων τῶν φερόντων χρωστικὰς οὐσίας· **4)** χημ. πᾶσα ὁμὰς εἰς τὴν παρουσίαν τῆς ὁποίας ἀποδίδεται ὡρισμένον χρῶμα συνθέτου σώματος· **5)** νεώτ. βοταν. **χρωμοφόρος** (ἡ) ὡς οὐσ. γένος ποωδῶν **εὐφορβιοειδῶν** φυτῶν.

χρωμοφωτογραφία (ἡ) νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ φωτογραφικῇ, ἡ μέθοδος τῆς φωτογραφίας τῶν χρωμάτων· **2)** ἡ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ληφθεῖσα φωτογραφικὴ εἰκών.

χρωμοφωτοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἄ. **χρωματοφωτοθεραπεία** φωτοθεραπεία δι' ἐγχρώμων ἠλεκτρικῶν θερμαντικῶν λαμπτήρων.

χρωμοφωτόλουτρον (τὸ) νεώτ. ἰατρ. φωτόλουτρον καθ' ὃ χρησιμοποιοῦνται λαμπτῆρες.

χρωμοφωτοτυπία (ἡ) νεώτ. μέθοδος δι' ἧς ἐπιτυγχάνεται φωτομηχανικῶς τῇ βοηθείᾳ γραφικῶν χρωμάτων ἡ λῆψις πολλαπλῶν ἀντιτύπων εἰκόνων παρουσιαζουσῶν τὰ φυσικὰ χρώματα τοῦ φωτογραφηθέντος ἀντικειμένου.

χρωμοχρώματα (τὸ) νεώτ. χημ. περιληπτ. ὀνομ. σειρᾶς συνθετικῶν χρωμάτων βαπτόντων κατόπιν προστύψεως δι' ὀξικοῦ χρωμίου.

χρωμύλλιον (τὸ) νεώτ. τὸ μικρότατον κοκκίον τοῦ κυτταρικοῦ πυρῆνος.

χρώννυμι μτγν., μαν. κ. νεώτ. κ. **χρωννύω** χρώζω βλ.λ., ἀόρ. **ἔχρωσα**, μέσ. ἀόρ. **ἐχρωσάμην**, παθ. ἀόρ. **ἐχρώσθην**, παθ. παρακ. **κέχρωσμαι**, χρωματίζω, προσδίδω χρῶμα : Λουκ.Ἰατ.Συγγρ.48 **εἶτα ἐπιθεὶς τὴν τάξιν, ἐπαγέτω τὸ κάλλος, καὶ χρωννύτω τῇ λέξει**, αὐτ.Εἰκ.7 **χρωσάτω τὴν κόμην**, Θεμίστ.Λόγ.24,303C **τεχνητὸν ἔρευθος αὐτῇ τὰς παρειὰς χρώννυσιν**, Ἐπιγρ.ΑΠλ.138 **αἵματι χρῶσαι παλάμαν**· **2)** Ἡσ. «χρώσειν· μολύνειν» (διορθ. μολυνεῖν)· || κ. παθ. αὐτ. «χρωσθῆναι· μολύνεσθαι»· **3)** ῥηματ.π. χρῶμα, χρῶσις, χρωστήρ.

χρωννύω ἄ. χρώννυμι βλ.λ.

χρώς-ωτός (ὁ) κ. νεώτ., ἐπ. κ. Ἰων. γενικ. κ. **χροός**, δοτ. χρωτί (Πίνδ.Π 1,107) κ. **χρῷ** (Σοφ.Αἰ.786, Ξεν. 1,7,8), ἐπ. κ. Ἰων. **χροΐ** (Ὀδ.Ξ 506, Σοφ.Τρ.605), αἰτ. **χρῶτα** (Ὀδ.Σ 172) κ. συνηρ. αἰτ. **χρῶ** (Σαπφ. 2,10), ἐπ. κ. Ἰων. **χρόα** (Ἰλ.Δ 139, αὐτ.Ν 501)· Χοιροβ.Θεο.254,25 «χρὼς χρωτός, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐχρήσαντο καὶ ἰσοσυλλάβως· τὸν χρὼ γὰρ εἰρήκασιν»· ἡ ἐπιφάνεια παντὸς σώματος καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου, ἡ ἐπιδερμίς, τὸ δέρμα : Ἰλ.Δ 139 **ἀκρότατον δ' ἄρ' ὀϊστὸς ἐπέγραψε χρόα**, αὐτ.Δ 510, αὐτ.Ν 501 **ταμέειν χρόα νηλέϊ χαλκῷ**, αὐτ.Φ 168 **ἐγχείη . . λιλαιομένη χροὸς ἆσαι**, αὐτ.Φ 568, Ὀδ.Ξ 506 **κακὰ χροῒ εἵματ' ἔχοντα**, αὐτ.Σ 171

χρῶτ' ἀπονιψαμένη, Ἀναξίλ.Μυροποιὸς 1 μύροις . . χρῶτα λιπαίνειν, Θεόφρ.2,140 ταχὺ χρὼς ἐπὶ χρωτὶ πεπαίνετο, Πλούτ.Ἀλέξ.4 τοῦ χρωτὸς ἥδιστον ἀπέπνει καὶ τὸ στόμα κατεῖχε εὐωδία, καὶ τὴν σάρκα πᾶσαν· || φρ. ἐν χροΐ κ. ἀττ. ἐν χρῷ πλησιέστατα πρὸς τὸ δέρμα, σύρριζα· EM 313,53 «ἐν χρῷ, ἐγγύς, καὶ πρὸς αὐτῷ τῷ χρωτί· . . καὶ ἁπλῶς τὸ ἐν χρῷ τοῦτο δηλοῖ ἐγγυτάτω, πάνυ ἐγγύς, ὥστε ἐφάπτεσθαι τοῦ χρωτός», Σουΐδ. «ἐν χρῷ κεκαρμένος· πρὸς αὐτῷ τῷ χρωτί, οἷον σύνεγγυς καὶ πλησίον τοῦ δέρματος» : Ἡρ.4,175 κείροντες ἐν χροΐ, Φερεκρ.69 ἐν χρῷ κουριῶντας, Ξεν.Ἑλλ.9,7,8 ἐν χρῷ κεκαρμένους πολλοὺς ἐν ταύτῃ τῇ ἑορτῇ, Πλούτ.Λυκ.15 ἐν χρῷ περιέκειρε τὴν κεφαλήν, Λουκ.Ἑρμότ.18 ὁ πώγων βαθύς, καὶ ἐν χρῷ ἡ κουρά, αὐτ.Ἀλκ.23 ἐν χρῷ κουριῶντα καὶ ψυχρολουτοῦντα, Παῦλ.Αἰγ.2,42 πρῶτον φιλῶσαι δεῖ τὴν κεφαλὴν ἐν χρῷ· || κ. μτφ. ἐν τῇ ἰδ. φρ. ἐγγύτατα, πολὺ πλησίον : Σοφ. ΑΙ.786 ξυρεῖ γὰρ ἐν χρῷ τοῦτο, Θουκ.2,84 ἐν χρῷ ἀεὶ παραπλέοντες (πλησιέστατα), Πλούτ.Θησ.27 οὐδὲ τὴν μάχην συνῆψαν ἐν χρῷ (ἐκ τοῦ συστάδην), Δίων Κ 50,33 πολλοί τε ἑκάστῃ νηΐ καὶ ἔκαθεν καὶ ἐν χρῷ ἐμαχέσαντο, Πλούτ.Ἠθ.925C ἔοικεν ἐν χρῷ καὶ σχεδὸν ἐν ἀγκάλαις τῆς γῆς περιπολεῖν, Λουκ.Ἀναιδ.3 ἐμέλησέ σοι τῆς ἐν χρῷ πρὸς τὰ βιβλία συνουσίας, Σουΐδ ἐν λ. ἦν δ' ἄρα αὐτῷ ἐν χρῷ φίλος σου (Βερναρδ.Γρ. ἐν λ. «στενὸς φίλος, ἀντίστοιχον πρὸς τὸ τῆς συνηθείας χυδαῖον κῶλος καὶ βρακί»)· || μτφ. κ. μτ. γενικ. ἐγγύτατα, πλησιέστατα πρός τι : Πλούτ.Ἠθ. 966D λίμνης ἢ θαλάττης ἐν χρῷ παραπετάμεναι φαύουσι τοῖς πτίλοις ἐπιπολῆς, Δίων Κ 74,4 βῆμα ξύλινον ἐν χρῷ τοῦ λιθίνου κατεσκευάσθη, Λουκ. Ἑρμότ.5 χαμαὶ παντάπασιν ἐν χρῷ τῆς γῆς, Ἀχιλλ.Τάτ.3,21 τὴν κώπην ἐν χρῷ τοῦ σφαζομένου τυχεῖν, Συνέσ.Ἐπιστ.4,160D αὖ πρὶν ἢ ἐν χρῷ γενέσθαι τοῦ κινδύνου, Ἐφραὶμ 4463 ἐν χρῷ δὲ μᾶλλον κινδύνου πεφυκότος (παροιμ. εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον)· || μτφ. κ. μτ. δοτ. ι Λουκ. Ζεῦξ.ὁ μεταξὺ τῆς θηλῆς ἑκάτερος ἐπειλημμένος, ἐν χρωτὶ τῇ μητρὶ προσιστάμενος· **2)** ἡ ὑπὸ τὸ δέρμα σάρξ : Ὀδ.Π 145 φθινύθει δ' ἀμφ' ὀστεόφι χρώς· || κ. γεν. τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὀργανισμὸς αὐτοῦ : Ἰλ.Τ 33 αἰεὶ τῷ γ' ἔσται χρὼς ἔμπεδος (Βερναρδ.Γρ.ἐν λ. «θὰ μείνῃ πάντοτε τὸ σῶμά του ἀβλαβές, ἀπείρακτον»), αὐτ.Ω 414 οὐδέ τί οἱ χρὼς σήπεται, Πίνδ.Π 1,106 ἀσθενεῖ μὲν χρωτὶ βαίνων, Αἰσχ.ἀπ.192,6,Ἥλιος . . χρῶτ' ἀθάνατον . . θερμαῖς ὕδατος προχοαῖς ἀναπαύει, Εὐρ.Ἰκ.796, αὐτ.Βάκχ.821 στεῖλαι νῦν ἀμφὶ χρωτὶ βυσσίνους πέπλους (Βερναρδ.Γρ. ἐν λ. «ἐνδύσου λοιπὸν βυσσίνους πέπλους»)· κ. κτ. πληθ. : Ἀριστλ. Πρ.4,13 διὰ τί ὅταν ἄρξωνται ἀφροδισιάζειν δύνασθαι οἱ χρῶτες ὄζουσι;, Διον.Ἀλ.Ρωμ.9,50 κατεδήσαντο οἱ πολλοὶ τοὺς ὑγιεῖς χρῶτας, ὡς τραυματίας· **3)** τὸ χρῶμα τῆς ἐπιδερμίδος, ἡ χροιά: Ἰλ.Ε 354 μελαίνετο δὲ χρόα καλόν, αὐτ.Ν 279, Ὀδ.Λ 529 οὔτ' ὠχρήσαντα χρόα κάλλιμον οὔτε παρειῶν δάκρυ ὀμορξάμενον, Εὐρ.Ἄλκ.174 οὐδὲ τοὐπιὸν κακὸν μεθίστη χρωτὸς εὐειδῆ φύσιν, Ἀριστοφ.Λυσ.127 τί χρὼς τέτραπται;, Ξεν.Συμ.4,54 εὐτύχημά γέ σου μέγα τὸ τὸν χρῶτα τοιοῦτον φῦναι ἔχοντα, αὐτ.4,55, αὐτ.Οἰκ.10,5; Θεόκρ.23,13 φεῦγε δ' ἀπὸ χρὼς ὁ πρὶν τᾷ μορφᾷ περικείμενος· **4)** κ. γεν. τὸ χρῶμα : Ὀρφ.Λιθ.654 χρὼς αἵματος· **5)** μτγν. μτφ. τ ὁ ὕφος συγγραφέως : Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ.6,14.

χρώσθων Ἐπιγρ. γ' πληθ. ἐνεστ. προστ. τοῦ χρῶμαι βλ.λ., ἀντὶ χρήσθων.

χρωσίμετρον (τὸ) νεώτ. συσκευὴ χρησιμοποιουμένη πρὸς καθορισμὸν τῆς χρωστικῆς δυνάμεως τῶν χρωστικῶν οὐσιῶν κ. γεν. παντὸς σώματος περιέχοντος κεχρωσμένον διάλυμα ἐν ὑγροῖς.

χρῶσις-εως (ἡ) (χρώννυμι) μτγν. κ. νεώτ. χρωματισμός, χρωμάτισμα, χρωμάτωσις : Πολυβ.7,69, Διογ.Λ 10,109 χρῶσιν λήψεται ταύτην· **2)** νεώτ. χρῶμα, ὅπερ ἔχει σῶμά τι· || νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ οἰκοσημολογίᾳ, τὸ χρῶμα τὸ διδόμενον εἰς τὰ διάφορα τμήματα τοῦ θυρεοῦ.

χρῶσμα-ατος (τὸ) νεώτ. χρωστικὴ οὐσία ἰδίᾳ βιολογική, βαφή.

χρωστημιὸ (τὸ) δημ. τὸ ἐξ ὀφειλῆς προερχόμενον, τὸ χρέος.

χρωστὴρ-ῆρος (ὁ) (χρώννυμι) μτγν. κ. νεώτ. ὁ χρωματίζων· κ. ἐν συνεκφ. χρωστὴρ μόλιβδος τὸ μολυβδοκόνδυλον : Ἰουλ.ΑΠ 6,68 μολίβῳ χρωστῆρι κανὼν τύπον ὀρθὸν ὀπάζων· **2)** νεώτ. ἐργαλεῖον δι' οὗ χρωματίζομέν τι, δεσμὶς τριχῶν συνήθως προσδεδεμένη στερεῶς περὶ τὸ ἄκρον ῥαβδίου, χρησιμεύουσα εἰς ἐπάλειψιν τῆς χρωστικῆς ἢ καὶ ἄλλης ὕλης ἐπί τινος ἐπιφανείας, πινέλλο, βούρτσα.

χρωστηρίδιον (τὸ) νεώτ. ὑποκορ. τοῦ χρωστὴρ βλ.λ.2), μικρὸς χρωστήρ, βουρτσάκι· **2)** νεώτ. ζῳολ. γένος ἐκ τῶν νηματομυκήτων : χρωστηρίδιον τὸ γλαυκὸν (μύκης ἄφθονος ἐν τῇ φύσει, βλαστάνων καὶ ἐπὶ φαρμάκων καὶ ἐπὶ ἀπεσταγμένου ὕδατος, μολύνων συχνότατα τὰ μικροβιολογικὰ καλλιεργήματα),-χρ- τὸ βραχύκαυλον (νηματομύκης, ἐν χρ. πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ ἀρσενικοῦ).

χρωστικὴ (ἡ) νεώτ. βιολ. οὐσία μεταδίδουσα χρῶμα εἰς τοὺς ἱστούς, οἷον τοῦ δέρματος, τῆς ἴριδος κτπ.· || ἀνατ. χρωστικὴ πνεύμονος (ἀπαντῶσα εἰς τὸν συνδετικὸν ἱστὸν τὸν χωρίζοντα ἀπ' ἀλλήλων τὰ πνευμονικὰ λόβια).

χρωστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χρῶσιν, χρωματικός, βαφικός : χρωστικαὶ οὐσίαι, - χρωστικὰ διαλύματα· || τὸ θηλ. χρωστικὴ ὡς οὐσ. βλ.λ.

χρωστῶ μαν. κ. δημ. κ. -άω χρεωστῶ βλ.λ., ὀφείλω : Ἐρωτόκρ.4,1615 καὶ νὰ χρωστῇ παντοτινὰ αὐτὸς κι οἱ κλερονόμοι χαράτσι τ' ἀλλουνοῦ ρηγός, φρ. χρωστᾷ τὰ μαλλοκέφαλά του (ὀφείλει τεράστια ποσά), - τί σοῦ χρωστῶ ποὺ μὲ βασανίζεις ἔτσι;· || μτφ. φρ. χρωστάει τῆς Μιχαλοῦς (εἶναι τρελλός).

χρωτίδιον (τό) ὑποκορ. τοῦ χρώς : Κρατῖν.23 ὡς μαλακὸν καὶ τέρεν τὸ χρωτίδιον, Κράτ.3.

χρωτίζω χρωματίζω, χρώζω· ἰδ. ἐν φρ. χρωτίζω τὸν οἶνον δίδω αὐτῷ χρῶμα καὶ γεῦσιν : Πλούτ. Ἠθ.693C τὸν οἶνον ἀλόαις χρωτίζοντες· κ. παθ. : Σχόλ.Ἰλ.Η 305 φοινίκῳ ἄνθει πεφωτισμένον, ὅ ἐστι κεχρωτισμένον· || κ. μτφ. : Εὐστ. Πον.152,20 ἀγαθὸς οὐκ ἂν οὐδὲ ἄνθρωπος ἐθέλοι φαυλότητι πραγμάτων χρωτίζεσθαι, αὐτ.267, 70· || μέσ. χρωτίζομαι τὴν φύσιν τινὶ μεταδίδω τὰς φυσικάς μου ἰδιότητας, τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά μου : Ἀριστοφ.Νεφ.516 νεωτέροις τὴν φύσιν αὐτοῦ πράγμασιν χρωτίζεται.

χταπόδι (τὸ) δημ. ὁ ὀκτάπους βλ.λ. : φρ. θὰ σὲ κοπανίσω σὰν τὸ χταπόδι (θὰ σὲ ξυλοκοπήσω πολύ).

χτάσσομαι μαν. κ. δημ. διανοοῦμαι, σκοπεύω, ἐπινοῶ : Ἐρωτόκρ.2,1102 ποὺ χτάσσουντα θάνατο νὰ τοῦ δώσῃ, αὐτ.3,1280, αὐτ.4,1514.

χτένα (ἡ) δημ. ἄ. κτένα βλ.λ.

χτένι δημ. ἄ. κτένι(ον) βλ.λ.1) : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ 126,19 κάμε ἀλουσιὰ καὶ λοῦσέ με, χτένι καὶ χτένισέ με, παροιμ. ἔφτασ' ὁ κόμπος στὸ χτένι (τὸ πρᾶγμα, τὸ ζήτημα εἰς τὸ ἀπροχώρητον)· **2)** τὸ χτένι βλ.λ.2), 3), 4) κ.5).

χτενίζω δημ. ἄ. κτενίζω βλ.λ.1) : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ. 126,21 λούω σε καὶ χτενίζω σε, φοβοῦμαι μὴν τὰ

πάρης, Μαλακ.Συντρ.Τραγ. τῆς Λίμνης 4,3 **καὶ σὲ χτενίζουνε χρυσά καὶ διαμαντένια χτένια,** παροιμ. **λούζεις με, χτενίζεις με, ξαίρω ποιά 'ναι ἡ μάννα μου** (τὴν πρὸς τὴν μητέρα ἀγάπην δὲν ἐλαττώνουν αἱ ὑπὸ ξένων περιποιήσεις· κ. ἐν μτφ. σημ. ὅσες καὶ ἂν μοῦ παρέχῃς περιποιήσεις ἢ φιλοφρονήσεις, δὲν μὲ κάμνουν νὰ λησμονήσω τοὺς μεθ' ὧν δι' ἀγάπης ἢ φιλίας συνδέομαι)· **2)** μτφ. κτενίζω βλ.λ.2)· **3)** χτένισμα, χτενιστής.

χτένισμα (τὸ) δημ. δ. προφ. τοῦ κτένισμα βλ.λ.1): Παλαμ.Ταφ.19,5 **τὸ στερνὸ τὸ χτένισμα μὲ τὰ χρυσὰ τὰ χτένια·** **2)** κτένισμα βλ.λ.2) κ. 3).

χτενιστής (ὁ) δημ., θηλ. **-ίστρ(ι)α,** δ. προφ. τοῦ κτενιστής βλ.λ.1).

χτενίστρ(ι)α (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ χτενιστής βλ.λ.1).

χτενόχορτο (τὸ) δημ. **τὸ φυτὸν** ακάνδιξ ἢ κτείς.

χτές ἐπίρρ. δημ. χθὲς βλ.λ.

χτῆμα (τὸ) μσν. δημ. προφ. τοῦ κτῆμα βλ.λ.1),3),5).

χτῆνος (τὸ) δημ. προφ. τοῦ κτῆνος βλ.λ.

χτίζω δημ. προφ. τοῦ κτίζω βλ.λ.3), οἰκοδομῶ : Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.164,10 **μαζεύτηκαν οἱ γέμορφες νὰ χτίσουν μοναστήρι,** Μαλακ.Συντρ.'Ανοιξ. 10 **ἤρθανε τὰ χελιδόνια, χτίσανε φωλιές·** **2)** κτίζω βλ.λ.4)· **3)** ρηματ. π. χτίσμα, χτίστης.

χτικιάζω δημ., ἀόρ. **(ἐ)χτίκιασα,** μτχ. παθ. παρακ. **χτικιασμένος,** προσβάλλομαι ὑπὸ φθίσεως, φθισιῶ, παθαίνω χτικιό· ‖ κ. μέσ. συνήθ. κτ. μτχ. **χτικιασμένος** ὁ φθισιῶν, **ὁ** χτικιάρης, ὁ φυματικός : δ. δίστ. **καὶ εἶμαι χτικιασμένη·** **2)** μτφ. βασανίζω, ταλαιπωρῶ πολύ τινα : δ. δίστ. **νὰ πάρῃς τὴν καρδούλα μου καὶ νὰ μοῦ τὴν χτικιάσῃς·** ‖ κ. ἀμτβ. ταλαιπωροῦμαι πολύ : **ἐχτίκιασα ὅσο νὰ ὑφάνω τὸ παννί, μ' ἐχτίκιασες μὲ τὶς γκρίνιες σου·** **3)** ρηματ. π. χτίκιασμα.

χτικιάρα (ἡ) δημ. **θηλ. τοῦ** χτικιάρης βλ.λ.· ‖ ἐν χρ. κ. ὑβριστικῶς.

χτικιάρακας (ὁ) δημ. **μεγεθ. τοῦ** χτικιάρης βλ.λ., συνήθ. ὡς ὕβρις.

χτικιάρης (ὁ), θηλ. **-α,** ὁ παθὼν φυματίωσιν, φθίσιν, ὁ φθισιῶν, ὁ χτικιασμένος· συνήθ. ὡς ὕβρις.

χτικιάρικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χτικιάρη, ὁ φθισικός : **χτικιάρικα ροῦχα - μάγουλα.**

χτίκιασμα (ἡ) δημ. **ἡ** φθίσις, τὸ χτικιό· **2)** μτφ. ταλαιπωρία, βάσανο.

χτικιασμένος-η-ο δημ. μτχ. παθ. παρακ. τοῦ χτικιάζω βλ.λ. ὡς οὐσ., ὁ φθισικός.

χτικιό (τὸ) μσν. κ. δημ. ἡ φθίσις, ἡ φυματίωσις, ἡ ἑκτικὴ νόσος : 'Ερωτόκρ.4,464 **πῶς εἶναι τὸ κακὸ χτικιό, καὶ ζωντανὴ τὴν κλαίσι,** δ. δίστ. **ἐκόλλησές μου τὸ χτικιό, καὶ περπατῶ καὶ βήχω·** **2)** μτφ. βάσανο, ταλαιπωρία, συνεχὴς λίαν δυσάρεστος ὄχλησις : **εἶσαι χτικιό, καημένε.**

χτίριο (τὸ) δημ. τὸ κτίριον βλ.λ.

χτίση (ἡ) δημ. ἡ κτίσις, ὁ κόσμος.

χτίσιμο (τὸ) μσν. κ. δημ. προφ. τοῦ κτίσιμον βλ.λ.1) : 'Ερωτόκρ.3,124 **γιατὶ φτερὰ κι ὅλο βρυγιὰ στὸ χτίσιμά σου βάνεις,** αὐτ.3,126 **κι ἄνεμος τὰ χτισίματα φυσᾷ τα.**

χτίσμα (τὸ) δημ. προφ. **τοῦ** κτίσμα βλ.λ.

χτίστης (ὁ) δημ. δ. προφ. **τοῦ** κτίστης βλ.λ.2) : Παλαμ.Παρακ.2),4 **τὸν πηλὸ κουβαλῶ γιὰ τὰ σπίτια χτίστες.**

χτιστικά (τὰ) δημ. προφ. τοῦ κτιστικὰ βλ.λ.

χτιστός-ή-ό δημ. προφ. τοῦ κτιστός βλ.λ.2).

χτύπημα (τὸ) δημ. προφ. κτύπημα, βλ.λ.1), κτύπος : Καρκθ.Ζητ.155 **τὰ παράθυρα σὲ κάθε χτύπημα ἐσειοῦνταν·** **2)** τὸ κτύπημα βλ.λ.2), πλῆγμα, βάρεμα : Παλαμ.'Υμν.'Αθ.28 **κι ἐσὺ τοῦ σημαδεύεις, θεά, τὸ κάθε χτύπημά του·** **3)** τὸ κτύπημα βλ.λ.3)· **4)** τὸ κτύπημα βλ.λ.5).

χτυπητός-ή-ό δημ. προφ. τοῦ κτυπητὸς βλ.λ.

χτυπιά (ἡ) δημ. τὸ κτύπημα, τὸ πλῆγμα, τὸ βάρεμα : Παλομ.Πορόκ.21,8 **ὤ ! οἱ χτυπιὲς τοῦ καιροῦ !,** Βλαχογ.Πολνηκ.92 **μὲ τὰ λιθάρια τὸν πέτυχαν ἴσα στὸ κεφάλι, μὰ δὲ τὸν κράτησε ἡ χτυπιά.**

χτυπιέμαι δημ. μέσ. αὐτοπ. κ. ἀλληλοπαθ. τοῦ κτυπῶ βλ.λ.8).

χτυποβρόντημα (τὸ) δημ. ἅ. κτυποβρόντημα βλ.λ.

χτυποβροντῶ-άω δημ. ἅ. κτυποβροντῶ βλ.λ.

χτυποκάρδι (τὸ) δημ. ἅ. κτυποκάρδι βλ.λ.

χτύπος (ὁ) μσν. κ. δημ. προφ. τοῦ κτύπος βλ.λ.1), ὁ κρότος, ὁ γδοῦπος : 'Ερωτόκρ.2,670 **τὸ χτύπο τοῦ κουτσουναριοῦ κοιμῶντας ἐφουγκράτο·** **2)** ὁ κτύπος βλ.λ.3), ἡ κρουγὴ : Παλαμ.Περ.Χαιρ.35,1 **ὀρθοστέκεσαι στοὺς χτύπους τῶν ἀγρίων σὲ ὕπαρξη ἄλλη αὐτόνομη,** Βλαχογ.Πολνηκ.63 **κι ἄξαφνα ἕνας χτύπος βροντεράφωνος ἁπλώνει ἀμέσως τὴ γαλήνη πάνου στὴν τρικυμία.**

χτυπῶ μσν. κ. δημ. προφ. τοῦ **κτυπῶ βλ.λ. :** 'Ερωτόκρ.4,650.

χυδαΐζω μσν. κ. νεώτ. συρρέω εἰς πλῆθος, συναθροίζομαι, συναγελάζομαι χύδην, ἀθρόως : Νικ.Χων.'Ιστ.111C **σύμφυλοι ὄντες καὶ φίλοι πάνυ Ρωμαίοις ηὐξάνοντό τε καὶ ἐχυδάϊζον,** αὐτ.293C· **2)** μσν. παθ. εἶμαι, γίνομαι χυδαῖος, κοινός: Εὐστ. 'Ιλ.421,19 **τῇ σπαρτῷ, ἐξ ἧς παρέφθαρται χυδαϊζόμενον τὸ πλεκτὸν σπαρτίον·** **3)** νεώτ. μιμοῦμαι τὸν χύδην ὄχλον, τοὺς χυδαίους εἰς τὴν συμπεριφοράν· **4)** νεώτ. εἰδ. μεταχειρίζομαι ἐν τῷ προφορικῷ καὶ ἰδ. ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν τὴν κατὰ τοὺς φανατικοὺς ὀπαδοὺς τῆς καθαρευούσης χυδαίαν· **5)** **ρηματ.** π. χυδαϊστής, χυδαϊσμός, χυδαϊστί.

χυδαϊκός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος **εἰς** τοὺς χυδαίους, **ὁ** γινόμενος **κατὰ** τρόπον χυδαῖον, ὁ εὐτελής, ὁ χυδαῖος.

χυδαϊκῶς ἐπίρρ. σχόλ. κ. **νεώτ. εἰς** χυδαίαν γλῶσσαν, χυδαϊστί : Σχόλ.'Αριστφ.Λυσ.881.

χυδαιόγλωσσας-ον νεώτ. ὁ **ἔχων,** ὁ ὁμιλῶν χυδαίαν γλῶσσαν, ὁ χυδαιολόγος.

χυδαιολογία (ἡ) μτγν. κ. **νεώτ. ἡ** χυδαία, ἡ κοινή, ἡ τετριμμένη, ἡ κακὴ γλῶσσα, ἡ χυδαιότης λόγου ἢ ἐκφράσεως : Φώτ.Βιβλ.56,16 **πρὸς τὴν πεπατημένην κατεννηνεγμένοι χυδαιολογίαν·** **2)** μτγν. ματαία, ἀποκρουστικὴ αὐζήτησις : 'Επιφάν.1,33B, αὐτ.723C **τῇ τῶν 'Αρειανῶν χυδαιολογίᾳ.**

χυδαιολόγος-ον νεώτ. ὁ λέγων, ὁ ὁμιλῶν χυδαίαν γλῶσσαν, ὁ ὁμιλῶν αἰσχρῶς, ἀναξιοπρεπῶς.

χυδαιολογῶ-έω νεώτ. ἀμτβ. **λέγω** χυδαιολογίας, ὁμιλῶ, ἐκφράζομαι **κατὰ** χυδαῖον τρόπον, αἰσχρῶς, ἀναξιοπρεπῶς.

χυδαῖος-ον (χύδην) μτγν. κ. μσν., νεώτ. θηλ. **κ.-αία** ὁ πεπληθυσμένος, ὁ πολυπληθής, ὁ πολυάριθμος· Εὐστ.29,35 «χυδαῖοι πάλαι ἐλέγοντο οἱ πεπληθυσμένοι, νῦν δὲ οἱ οὐδαμινοί» : ΠΔ 'Εξ.1,7 **οἱ δὲ υἱοὶ 'Ισραὴλ ηὐξήθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν καὶ χυδαῖοι ἐγένοντο·** **2) χυδαῖος στέφανος** ὁ ἐξ εὐτελῶν ἀνθέων, ἀντιθ. χρηστός : 'Αθήν.15, 686A **χυδαίοις στεφανωθέντα στεφάνοις ἐξάγεσθαι τοῦ συμποσίου·** **3)** ὁ κοινός, ὁ ἀνάμεικτος, ὁ εὐτελής, σμικρός : Πλούτ.'Ηθ.85F **ξύλον τὸ τυχὸν ἢ λίθον ἐπιβαλεῖν χυδαῖον,** Διοσκ.5,40 **λαβὼν φοίνικας τὰς χυδαίους πεπείρους,** Σχόλ.'Αριστφ.Πλ.808 **τὸν χυδαῖον οἶνον καρηβαρίτην ἔλεγον·** **4) κ.** μσν., **νεώτ. κ.** δημ. **ἐπὶ** προσ., ὁ κατωτέρου ἀνθρωπισμοῦ, **ὁ** μὴ ἁβρός, ὁ βάναυσος, ὁ ἀγροῖκος, ὁ πρόστυχος, ὁ χωριάτης : Φίλ. Βυβλ.π.Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.1,40B **τῆς τῶν χυδαίων ἀπειρίας,** Παρφ.'Αποχ.4,18 **πολλὰ ὁ νόμος τῷ χυδαίῳ συνεχώρησεν,** Σχόλ.'Ιλ.Β 212 **μάλιστα τῆς ἀγνοίας ἐν τῷ χυδαίῳ πλήθει γεγονυίας,** αὐτ. Ρ 761 **ὁ πολὺς καὶ χυδαῖος τῶν 'Ελλήνων ὄχλος,**

'Ορφανίδ.Τίρι Λίρι 91 ὅσα **νά μείνουν μυστικά εἰς τοὺς χυδαίους πρέπει, - συμφύρεται μετά τῶν χυδαίων**˙ κ. συγκρ. : Πάπ. **χυδαιότερον πάντων**˙ **5)** κ. γεν. ὁ τοῦ χύδην ὄχλου, τῶν ἀμορφώτων τάξεων, ὁ ἀναξιοπρεπής, ὁ πρόστυχος : Πολύβ.14,7,8 **τῆς χυδαίου καὶ πανδήμου λαλιᾶς, - χυδαία γλῶσσα** (ἡ τοῦ ἐσχάτου καὶ ὅλως ἀμορφώτου ὄχλου, ἡ παρεφθαρμένη καὶ ὑποτυπώδης κατὰ τοὺς φανατικοὺς ὀπαδοὺς τῆς καθαρευούσης, γεν. ἡ ἑλληνικὴ δημοτική), - **χυδαία συμπεριφορά - σκέψις**˙ ‖ τὸ οὐδ. **χυδαῖον** ὡς οὐσ. ἡ ταπεινότης τῆς φράσεως, ἡ χυδαιότης : Φώτ.Βιβλ. 160,7 **τὸ ταπεινὸν καὶ χυδαῖον τοῦ λόγου.**

χῠδαιότης-ητος (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. -η(τα) ἡ ἰδιότης τοῦ χυδαίου, ἡ **εὐτέλεια**, ἡ **προστυχιά**, ἡ βαναυσότης **περὶ** τοὺς τρόπους καὶ τὴν ὁμιλίαν κττ. : 'Ιουλ.Χριστ.43Β **τῆς παρ' ἡμῖν ῥαθυμίας καὶ χυδαιότητος**, αὐτ.238Β **τῆς παρὰ τοῖς ἔθνεσι ἀδιαφορίας καὶ χυδαιότητος**, Θεοδώρ.5,29 **ἡ τῶν ἐννοιῶν χυδαιότης**, Φώτ.Βιβλ.160,7 **χυδαιότης ῥημάτων.**

χῠδαιότροπος-ον μσν. ὁ χυδαῖος τοὺς τρόπους, ὁ βάναυσος, ὁ ἀγροῖκος : Βλεμμ.2,66).

χυδαϊσμός (ὁ) (χυδαΐζω) **νεώτ.** κ. δημ. μίμησις τῶν χυδαίων, **συμπεριφορά**, ἔκφρασις χυδαία˙ **2)** κτ. τοὺς ὀπαδοὺς τῆς καθαρευούσης, ἡ χρῆσις τῆς δημοτ. γλώσσης ἐν τῷ προφορικῷ κ. ἰδ. τῷ γραπτῷ λόγῳ.

χυδαϊστής (ὁ) (χυδαΐζω) **νεώτ. κ. δημ. ὁ χυδαΐζων** βλ.λ.

χυδαϊστί ἐπίρρ. μσν. κ. **νεώτ.** εἰς χυδαίαν γλῶσσαν, **ὕφος** : Εὐστ.50,14 **οἱ μεθ'** Ὅμηρον **τὸ ἤτοι** χυδαϊστὶ **μὲν ἑρμηνευτικὸν οἴονται σύνδεσμον . ., ἀκριβῶς δὲ νοήματα διαζευγνύουσιν.**

χῠδαιῶ-όω μτγν. κ. μσν. καθιστῶ τι χυδαῖον, εὐτελές, πρόστυχον, ἐξευτελίζω : 'Επιφάν.1,814C ἐχυδαίωσε **τὸ κατ' εἰκόνα**, ΚΜανασσ.6709˙ κ. παθ. : 'Ακύλ.ΠΔ 'Ησ.33,9, Βί.Χρυσ.301 **ταῦτα . . ἐπὶ τοὺς ἀναξίους ἐπεκτεινόμενα, καὶ διὰ τοῦτο** χυδαιούμενά **τε καὶ ἀτιμούμενα**, Φώτ.Βιβλ.467,23˙ **2)** ῥηματ.π. χυδαίωσις.

χυδαίως ἐπίρρ. μτγν. κ. **νεώτ.** συγκεχυμένως, **τεταραγμένως** : Βασ.3,466Β **χυδαίως ὀνομασθὲν καὶ κακῶς νοηθέν**, Βί.Νεῖλ.Νεωτ.244,4 **ῥέμβεσθαι ῥαθύμως καὶ χυδαίως**˙ **2)** κατὰ τρόπον χυδαῖον.

χῠδαίωσις-εως (ἡ) (χυδαιῶ) μσν. ὁ **ἐξευτελισμός** : Βί.Νεῖλ.Νεωτ.46,1 **τὴν πρὸς τὴν κακίαν ἀπόκλισιν καὶ χυδαίωσιν.**

χῠδᾰνός-ή-όν 'Επιγρ. **ὁ χυτός, ὁ χωστός** : χυτὴ γαῖα.

χυδέθουμαι δημ. **φρίττω, φρικιάζω.**

χύδην (χέω) ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ., δωρ. **χύδαν**, πολυπληθῶς, ἀφθόνως, σωρηδόν, ὅλως διόλου˙ 'Ησ. «χύδην˙ κεχυμένως, ἀθρόως, **εἰκῆ**, σωρηδόν, δαψιλῶς» : Θεόφρ.ΦΑίτ.4,13,7 **ὅταν ὁ σῖτος εἰς τὰ οἰκεῖα τεθῇ χύδην**, Λεωνίδ.Ταρ.9,316 **τοὺς βότρυας, αἴτε πέλονται ὥριμοι, αἴτε χύδαν ὄμφακες, εὐτρέπικεν**, Πολυδ.1,51 **τῶν ἀγαθῶν χύδην κειμένων**, αὐτ.6,175 **χύδην δαπανᾶν**, Αἰλ.ΠΙ 13,1 **ὕδατα χύδην καὶ ἀφθόνως ἐπέρρει**, Σχόλ.'Ιλ.Υ 471 **αἷμα ἐκρούνιζε χύδην**, ΑΠλ.9,306˙ **2)** διεσπαρμένος ἀτάκτως, ἀναμείξ, ἀκόσμως : **Φερεκρ.78 καταπάττω χύδην**, Πλάτ.Φαῖδρ.264Β **οὐ δοκεῖ χύδην βεβλῆσθαι τὰ τοῦ λόγου**, αὐτ.Πολ.537C **τά τε χύδην μαθήματα παισὶν ἐν τῇ παιδείᾳ γενόμενα**, 'Αλεξ.Διδ.2 **στεφάνων δὲ τουτωνὶ χύδην πεπλεγμένων**, 'Αριστλ.Ποιητ.6,20 **ἐναλείφειν τοῖς καλλίστοις φαρμάκοις χύδην**, αὐτ.Πολιτ.7,2,9 **νομίμων χύδην ὡς εἰπεῖν κειμένων**, Πάπ. **μὴ οὕτως χύδην κεχρῆσθαι τοῖς πράγμασιν**, Πολύβ.15,14,2 **χύδην ἐρριμμένα ὅπλα**, Πλούτ.Περ.34 **πολλῶν ὁμοῦ χύδην ἐν οἰκήμασι μικροῖς ἀναγκασμένων διαιτᾶσθαι**, Γεωπ.5,16,3 **οὐ χρὴ χύδην ἀλλὰ κατὰ γένος κεχωρισμένως φυτεύειν**, Εὐστ.1382,17 **τοὺς πολλοὺς εἶτουν τοὺς χύδην διακειμένους ἄνδρας**˙ **3)** ἐν γλώσσῃ ῥευατῇ, ἐν πεζῷ λόγῳ, ἀντίθ. ἐν ποιήμασι : Πλάτ.Νόμ.811D **οὓς ἐν ποιήμασιν ἢ χύδην οὕτως εἰρημένους μεμάθηκα καὶ ἀκήκοα**, 'Αριστλ.Ρητ.3,9,3 **διὸ καὶ τῶν μέτρων πάντες μνημονεύουσι μᾶλλον τῶν χύδην˙ ἀριθμὸν γὰρ ἔχει ᾧ μετρεῖται**˙ **4)** νεώτ. μ. ἐν τῇ φρ. **ὁ χύδην ὄχλος** ὁ ἀμόρφωτος, ἄκοσμος λαός.

χυδιάζω μσν. φλυαρῶ μετὰ τοῦ ὄχλου : Νικηφ. Πρεσβ.π.Θησ.Στεφ. ἐν λ. **ἕτεροι δὲ ἀσέμνως ὀρχαύμενοι κρότον καὶ ψόφον ταῖς χερσὶν ἀπετέλουν γελῶντες καὶ χυδιάζοντες ἀσώτως** (δ.γρ. χυδαΐζω)˙ **2)** ῥηματ.π. χυδιασμός.

χυδιασμός (ὁ) μτγν. μσν. ἡ μετὰ **τοῦ** ὄχλου φλυαρία : Βασ.3,606C **ὕλην χυδιασμοῦ τε καὶ φόγου τὴν ἐντολὴν τοῦ κυρίου** ποιήσεται (δ.γρ. χυδαϊσμοῦ).

χυδρῶνα Δουκάγγ. «τὸ ἔλαιον τῆς πενταφύλλου».

χυθρόγαυλος (ὁ) μτγν. ἄ. χυτρόγαυλος βλ.λ.

χυθρίς-ίδος (ἡ) 'Επιγρ. ἄ. χυτρίς βλ.λ.

χυϊκός-ή-όν μτγν. ἄ. χυμικός βλ.λ. : 'Αλέξ.'Αφρ.1, 219 **διὰ χυϊκῶν ὀργάνων.**

χυλαιμία (ἡ) νεώτ. ἡ αὔξησις τοῦ λίπους **τοῦ αἵ**ματος, λιποαιμία.

χῡλάριον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χυλός, ὀλίγος χυλός˙ Σουίδ. «χυλάριον˙ τὸ ὑδαρῶδες, ὁ ἐκπεπιεσμένος σῖτος» : Μᾶρκ.Αὐρ.6,13 **ὅτι ὁ Φάλερνος χυλάριόν ἐστι σταφυλίου.**

χῡλίζω κ. μσν., παθ. ἀόρ. **ἐχυλίσθην** (Θεόφρ.ΦΙ 9,9,4, Γεωπ.16,4,5), παρακ. **κεχύλισμαι** (Γεωπ.10,8,3), μετατρέπω τι εἰς χυλόν˙ κ. παθ. : Γεωπ.16,4,5 **ὀπὸν χυλισθέντα**, αὐτ.10,18,3 κόπρον **κεχυλισμένην**˙ **2)** ἐξάγω τὸν χυμὸν ἔκ τινος φυτοῦ δι' ἐπιχύσεως ὕδατος καὶ διὰ βράσεως, ἐκχυλίζω : Διοσκ.2,213˙ κ. παθ. : Θεόφρ.ΦΙ 9,9,4 **τὸ σπέρμα** χυλισθὲν **ποιεῖ τὸ ἐλατήριον**, Διοσκ.2,213 χυλίζεται **δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικά**, αὐτ.2,2,21 χυλίζεται **δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καυλός,.. καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ**˙ **3)** ῥηματ.π. χυλισμός, χύλισμα.

χῡλισμα-ατος (τὸ) (χυλίζω) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ **ἐξαχθεὶς** ἔκ τινος φυτοῦ χυλός, τὸ ἐκχύλισμα : Θεόφρ.ΦΙ 9,8,3 **χύλισμα γίνεται**, Διοσκ.3,2 **διττὸν δέ ἐστι τὸ εἶδος τοῦ χυλίσματος**, Γαλ.14,375,7 **κιχωρίου χυλίσματος**, 'Ορειβ.2,587,7 **ἀκακίας χύλισμα**, αὐτ.2,554,4 **χύλισμα καρύων πικρῶν**, 'Ιππιατρ.214,16, Σχόλ.Νίκ.'Αλεξ.158 **τὸ χύλισμα τοῦ κορίου τῆς γεύσεως.**

χῡλισμός (ὁ) (χυλίζω) **μτγν.** ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ χυλοῦ τῶν φυτῶν : Θεόφρ.ΦΙ 9,8,3 (δ.γρ. ἀντὶ χύλισμα).

χῡλοειδής-οῦς-ές μτγν. **ὁ ἐν** εἴδει χυλοῦ, ὁ ὅμοιος πρὸς χυλόν : Σέξτ.'Εμπ.Μαθ.7,119 **ἡ γεῦσις** χυλοὺς **γνωρίζουσα χυλοειδής.**

χυλόζωμος-ον μτγν., μσν. ὁ ἐκ χυλοῦ κατασκευαζόμενος : 'Ανών.Daremberg Notices 1,38,2 **ἕψημα** χυλόζωμον **τῆς κριθῆς.**

χυλόν (τὸ) μσν. ὁ χυλὸς βλ.λ. : Πρόδρ.2,577 **ἄλλος φροντίζει τὸ χυλόν, διὰ τὴν ἀθρεψίαν** (πιθ. ἀντὶ τὸν χυλόν).

χυλόπιττα (ἡ) δημ. **συνήθ. κτ.** πληθ. κ. -ίττες **εἶδος ζυμαρικοῦ** ἐκ **κοπτοῦ φύλλου** ζύμης : **χυλοπίττες μ' αὐγά**˙ **2)** συνήθ. **ἐν** μτφ. φρ. **ἔφαγε τὴ χυλόπιττα** (**ἐπὶ ἐρωτικῆς** ἀποτυχίας).

χυλοποίησις-εως (ἡ) (χυλοποιῶ) σχόλ. **κ.** νεώτ. φυσιολ. ἡ μετατροπὴ εἰς χυλόν : Σχόλ.'Ιππ.148.

χυλοποιητικός-ή-όν νεώτ. ὁ **ἐπιφέρων** χυλοποίησιν, ὁ συντελῶν εἰς τὴν χυλοποίησιν.

χυλοποιῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ. ποιῶ χυλόν, μεταβάλλω εἰς χυλόν : 'Αλέξ.Τράλλ.7,130,8, Ψ'Ιππ.285,6 **τὸ ἧπαρ χυλοποιεῖ τὴν τροφήν**, Βλεμμ.37.

χῦλός (ὁ) (χέω) κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ὀπός, ὁ χυμός τῶν φυτῶν· Γολ 13,27 «ἡ δ' ἔν τε τοῖς ζώοις καὶ φυτοῖς ὑγρότης πεπαχυσμένη χυλός» : Πλάτ. Κριτί.115A **ὅσα εὐώδη τρέφει γῆ, ῥιζῶν ἢ χλόης ἢ ξύλων ἢ χυλῶν στακτῶν εἴτε ἀνθῶν ἢ καρπῶν,** Ἀριστλ.ΖΙ 8,11,1, αὐτ.Χρωμ.5,27, αὐτ.Ἀκουστ.30, Διοσκ.5 **χυλὸς σταφυλῆς,** Γεωπ.2,18,1 **χυλὸς βοτάνης,** αὐτ.8,27,2 **χυλὸς μήλων,** Μνησίθ.Ἀθ.π.Ἀθήν.3,80D **δεῖ φυλάττειν τὸν καιρὸν ἐν ᾧ τοὺς χυλοὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς μήτε ἀπέπτους μήτε σαπροὺς μήτε κατεξηραμμένους λίαν ὑπὸ τῆς ὥρας ἕξει·** || ἐπὶ ζωϊκῶν χυμῶν : αὐτ.Χρωμ.4,1· **2)** κ. νεώτ. φυσιολ. τὸ ἐν τῷ ἐντέρῳ σχηματιζόμενον ἐκ τῆς πέψεως τῶν λιπαρῶν ἰδίᾳ οὐσιῶν ὑπόλευκον ὑγρόν· Ἡσ. «χυλός· πεμμάτων ὑγρῶν ἐκπίεσμα» : Ἀριστλ.Μετ.4,3,13· **3)** ποι. ἐπὶ τοῦ σιέλου τοῦ Κερβέρου : Διον.Περ.791 **κύνα χαλκεόφωνον . . δεινὸν ἀπὸ στομάτων βαλέειν σιαλώδεα χυλόν·** **4)** ἀφέψημα χονδροαλεσμένης κριθῆς, ἀπορριπτομένων διὰ διυλύσεως τῶν κριθῶν ἢ χόνδρων : Ἱππ.384,35 **δι' ὀθονίου τὸν χυλὸν διηθέοντες διδόασιν,** αὐτ.386,34 **τοῖσι τε ὅλησι πτισσάνῃσι χρεομένοισι, τοῖσί τε χυλῷ αὐτέων,** αὐτ.387,2 **χρῆσθαι δὲ πρῶτον μάλιστα μὲν χυλῷ, ἔπειτα δὲ πτισσάνῃ,** αὐτ.1147D **χυλὸν μεταποιοῦσα ψυχρόν,** αὐτ.1207C **ἐρόφησε χυλόν,** Ἀριστφ.Σφ.810 **οἱ νοσοῦντες χυλὸν πτισάνης ῥοφοῦσι,** Ἐφιππ.Κύδων 2,3 **γάλα κανναβίδες κόγχαι χυλὸς Διὸς ἐγκέφαλος·** κ. κτ. πληθ. : Ἀνάξιππ.1,46 **καὶ ποιῶ χυλοὺς ἐχομένους δριμύτητος·** **5)** νεώτ. κ. δημ. ἔδεσμα ἢ ῥόφημα ἐξ ἀλεύρου καὶ ὕδατος διὰ βρασμοῦ παρασκευαζόμενον, ἐν χρ. ἰδ. ὡς τροφὴ βρεφῶν καὶ ἀσθενῶν : παροιμ. **ὅποιος κάηκε στὸ χυλὸ φυσάει καὶ τὰ γιαούρτι** (ἐπὶ τῶν παθόντων ἀτύχημά τι καὶ καταστάντων ὑπερμέτρως ἐπιφυλακτικῶν· πρβλ. ὁμ. παροιμ. ὅπου τὸν κάψῃ τὸ ζεστό, φοβᾶται καὶ τὸ κρύο)· || μτφ. φρ. **γίνεται χυλὸς** ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ὀσπρίων, χυλοποιοῦνται κατὰ τὸν βρασμόν· **6)** συνήθ. ἐν Μάνῃ, τὸ φαγητὸν χυλοπίττες βλ.λ. : ΜΜ **ἔβαλα κι ἔφτειασα χυλὸ | καὶ πίπισα τὸ σουλιμά, κι' ὅλους τοὺς ἐφαρμάκωσα, φχαριστημένη ἔμεινα·** **7)** ἡ γεῦσις πράγματός τινος, ὅτε προερχομένη ἐκ τοῦ χυμοῦ αὐτοῦ : Ἀριστλ.ΗΝικ.3,10 **τῆς γὰρ γεύσεως ἐστὶν ἡ κρίσις τῶν χυλῶν· ὅπερ ποιοῦσιν οἱ τοὺς οἴνους δοκιμάζοντες, καὶ τὰ ὄψα ἀρτύοντες,** Ἐπίκ. π.Ἀθήν.7,280A **οὐ γὰρ ἔγωγε δύναμαι νοῆσαι τἀγαθὸν ἀφαιρῶν μὲν τὰς διὰ χυλῶν ἡδονάς·** || κ. μτφ. : Ἀριστφ.Βάτρ.943 **χυλὸν διδοὺς στωμυλμάτων, ἀπὸ βιβλίων ἀπηθῶν,** αὐτ.Εἰρ.997 **μεῖξον δ' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας πάλιν ἐξ ἀρχῆς φιλίας χυλῷ.**

χυλατροφίδαι (οἱ) νεώτ. ζωολ. οἰκογ. τριχωτῶν ἐντόμων λεπιδοπτέρων.

χυλουρία (ἡ) νεώτ. ἡ ἀποβολὴ οὔρου ἀναμεμειγμένου μετὰ λεπτοτάτων κοκκίων λίπους, προσλαμβάνοντος ὄψιν θολεράν, γαλακτώδη.

χυλοφόρος-ον νεώτ. ὁ φέρων χυλὸν βλ.λ.2) : χυλοφόρα ἀγγεῖα (λεπτὰ ἀγγεῖα τοῦ μεσεντερίου καὶ τοῦ ἐντέρου δι' ὧν ἀπορροφεῖται ὁ ἐντερικὸς ἢ θρεπτικὸς χυλός, ἄ. λεμφοφόρα ἀγγεῖα).

χυλῶ-όω κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. -ώνω μεταβάλλω εἰς χυλόν, σχηματίζω ἐκχύλωσιν ἢ ἀφέψημα πράγματός τινος : Ἱππ.8,404,9 **χύλωσον καὶ μεῖξον·** || κ. παθ. μεταβάλλομαι εἰς χυλόν, ῥευστὸν πολτόν : Τίμ.Λοκρ.101A **τὰ δ' ἐναντία λεῖά τε καὶ γλυκέα κεχύλωται,** Διοσκ.2,212 **αἱ δὲ ῥίζαι χυλωθεῖσαι, χρήσιμοι εἰς ῥινεγχυσίαν μετὰ μέλιτος, πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς,** αὐτ.2,108 **χυλωθὲν δὲ τὸ ἄλευρον σὺν ὕδατι,** Γαλ.6,790,2 **μὴ χυλοῦσθαι τηκομένην,** Θεοδώρ.490,20 **ἐφοῦται ἡ τροφὴ καὶ χυλοῦται·** **2)** ἐξάγω, ἐκθλίβω τὸν χυλὸν ἔκ τινος φυτοῦ, ἐκχυλίζω : Γεωπ.8,27,2 **μῆλα χυλώσαντες·** **3)** ἀμτβ. μεταβάλλομαι εἰς πολτόν : **τὰ φασόλια ἔχουν χυλώσει·** **4)** μσν. ῥαντίζω, ὑγραίνω διὰ χυλοῦ· || παθ. ὑγραίνομαι, βρέχομαι· Εὐστ.1552,33 **«τὸ εἴως χυτλώσαντο ἀντὶ τοῦ ὅπως μετὰ λουτρὸν χυλωθείη ἀλειψαμένη. ἐντεῦθεν δὲ καὶ χύτλο ἁπλῶς τὰ λουτρὰ πλεονοσομῷ τοῦ τ. Κοινῶς γὰρ μέχρι καὶ τῶν ἄρτι χυλοῦσθαι τὸ ἐξ ὑετῶν τυχὸν ὑγραίνεσθαι, καὶ ὁλόχυλος ὁ λίαν τοῦτο παθών»·** **5)** ῥηματ.π. χύλωμα, χύλωσις.

χυλώδης-ους-ες μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χυλόν, ὁ χυλοειδής, ὁ πολτώδης : Γαλ.14,518,8 **ὕδατι μείξας καὶ χυλῶδες ποιήσας,** Γεωπ.2,22,2 **χυλώδης κόπρος, - χυλῶδες ῥόφημα·** || τὸ χυλῶδες ὡς οὐσ. ὁ χυμός, ὁ ὀπός : Διοσκ.3,22 **τὸ χυλῶδες δὲ τῆς ῥίζης τὰ αὐτὰ ποιεῖ πινόμενον.**

χύλωμα (τὸ) (χυλῶ) δημ. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χυλῶ βλ.λ.3), ἡ μετατροπὴ οὐσίας τινὸς εἰς χυλόν, ἡ συμπύκνωσις, τὸ χύλισμα : **χύλωμα φασολιῶν.**

χυλώνω δημ. τ. τοῦ χυλῶ βλ.λ.3) : **οἱ φακὲς - τὰ φασόλια χυλώνουν.**

χύλωσις-εως (ἡ) (χυλῶ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ μετατροπὴ εἰς χυλόν, ἡ χυλοποίησις, τὸ χύλωμα : Θεόφρ.ΦΙ 7,5,1, Φίλ.2,244,31 **κοιλία χύλωσιν ἀπεργαζομένη τῆς τροφῆς,** Πλούτ.Ἠθ.700B **χύλωσις τῆς τροφῆς,** Γαλ.19,372,9 **ἐστὶ χύλωσις ὥσπερ ἕψησις τροφῆς ἐν κοιλίᾳ,** αὐτ.2,112,4 **τῆς ἐν τῇ γαστρὶ χυλώσεως τῶν σιτίων·** **2)** ἡ πύκνωσις ὁποῦ τινος διὰ βρασμοῦ : Διοσκ.2,108 **τοῦ μέντοι γινομένου ἐξ αὐτῆς ἀλφίτου ἡ πτισσάνη τροφιμωτέρα, διὰ τὴν ἐν ἑψήσει χύλωσιν,** Θεοφάν.Νόνν. 2,280 **ῥίζης ἑψηθείσης ἐν ἐλαίῳ ἄχρι χυλώσεως.**

χῦμα-ατος (τὸ) (χέω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. **χύμα** (κωδ.) τὸ ἐκχεόμενον, τὸ ἐκρέον ῥευστόν, ὑγρόν, τὸ χεῦμα : Ἀριστλ.ΖΙ 5,19 **τίκτει τὰ ἔντομα σκώληκας πλὴν γένος τι ψυχῶν· αὗται δὲ σκληρόν, ὅμοιον κνήκου σπέρματι, ἔσω δὲ χῦμα,** Διόδ.Σ 17,75 **ζῷον δ . . κατασκευάζει χῦμα διάφορον τῇ γλυκύτητι τοῦ παρ' ἡμῖν μέλιτος οὐ πολὺ λειπόμενον,** Ἀρετ.Ὀξ.Παθ.2,9 **τοιόνδε τὸ τῶν ἑλκέων χύμα,** Ἀλκίφρ.1,23 **εἰς ὕψος ἤρετο νιφάδος χῦμα πάμπολυ,** Εὐστ.Πον.195,10 **περιέχει καὶ στερεοὺς τόπους τὸ πολὺ τοῦτο χῦμα τοῦ ὑγροῦ·** **2)** ἐπὶ ἀνδριάντος, ὁ ἐκ μετάλλου κατεσκευασμένος, ὁ χυτός : Ἐπιγρ. **Ἀλφιάδης χῦμα·** **3)** μτφ. ἡ πλήμμυρα, ἡ ἄμετρος ποσότης : ΠΔ Μακκ.2,2,24 **συνορῶντες γὰρ τὸ χῦμα τῶν ἀριθμῶν·** || ὁμ. μτφ. **χῦμα καρδίας** ἡ μεγαλοφυχία : ΠΔ Βασ.3,4,29 **ἔδωκε κύριος φρόνησιν τῷ Σαλωμὼν καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα καὶ χῦμα καρδίας·** **4)** δημ. ὡς ἐπίθ. συνήθ. ἄκλ. ἄνευ διακρίσεως γένους (ἰσπαν. ἔναρθρ. κτ. γενικ. **τοῦ χυμάτου**) ἐπὶ ἐμπορευμάτων, τὸ πωλούμενον χύδην, τὸ ἐξ οὗ ἀγοράζει τις ὅσην ποσότητα θέλει, ἀντίθ. τὸ ἐν δοχείοις ἢ κυτίοις συνεσκευασμένον καθ' ὡρισμένας ποσότητας : **χῦμα κονιάκ** (ἀντίθ. μποτιλιαρισμένο ἢ μποτιλιάτο, τὸ ἐν ἐσφραγισμέναις φιάλαις), - **πουλάει στὴ γειτονιὰ ἀπὸ τὸ χτῆμά του πατάτες τοῦ χυμάτου·** **5)** δημ. ὡς ἐπίρρ. χύδην, σωρηδόν, ἀναμίξ : **ἀναποδογύρισε τὸ τραπέζι καὶ σκόρπισε τὰ βιβλία χῦμα στὸ πάτωμα,** φρ. **τοῦ τὰ εἶπα χῦμα** **6)** ἡ κατωφέρεια : παροιμ. **τοῦτο τὸ χῦμα θὰ φέρῃ καὶ τ' ἀναβόλεμα** (συνήθης εἶναι ἡ ἐκ τῆς δυστυχίας εἰς τὴν εὐτυχίαν στροφὴ τῆς τύχης).

χυματίζω σχόλ. ἀναλύω εἰς ὕδωρ, ὑγραίνω, ἐπιβρέχω : Σχόλ.Ἀριστφ.Πλ.720 (κωδ. ἐγχυματίζω).

χυμεία (ἡ) κ. νεώτ. ἄ.γρ. τοῦ χημεία βλ.λ., ἡ ἀλχημεία : Ἀνών.π.Θησ.Στεφ. ἐν λ. **βιβλίον περιέχον ὅπως δεῖ γίνεσθαι διὰ χυμείας χρυσόν.**

χύμεῖς κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ἡμεῖς : Αἰσχ.Εὐμ.1003.

χυμένη (ἡ) σχόλ. ἀ. χημένη· Σχόλ.Θεόφρ. «χυμένη ἐστὶν εἶδος βοτάνης ᾗ οἱ βαφεῖς χρῶνται· ἡ δὲ βαφὴ αὐτῆς ἐστιν ὕπωχρος, ὑδατώδης» : Σαλμάσ. πρὸς Πλίν.1162.

χύμευσις-εως (ἡ) μσν., νεώτ. κ. **χήμευσις ἡ** συγχώνευσις, ἀνάμειξις, ἡ σύντηξις διαφόρων ὑλῶν : Εὐστ.828,16 **τὰς κυανέας οἴμους ἔγκαυσιν ἐχούσας ἢ χύμευσιν μέλαιναν τὴν διὰ κυάνου**, Τζέτζ. Ἡσιοδ.Α 122 **ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ὀρείχαλκος χύμευσίς ἐστι χαλκοῦ τοῦ νῦν εὑρισκομένου.**

χυμευτής (ὁ) μσν. κ. **χημευτής** κ. **χειμευτής ὁ** καταγινόμενος **εἰς** τὴν χυμείαν, ἀλχημιστής : Θεοφάν.128D, Μαλάλ.Ι 395,8 **Ἰωάννης.. χειμευτὴς ὑπάρχων καὶ φοβερὸς ἐπιθέτης.**

χυμευτικός-ή-όν μσν. κ. νεώτ. κ. **χημευτικός** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος, ὁ **ἐπιτήδειος** εἰς τὸ χυμεύειν βλ.λ. : Φώτ.Βιβλ.117,28· ‖ ἡ **χυμευτική** ὡς οὐσ. ἡ τέχνη τοῦ χυμευτοῦ, ἡ ἀλχημεία τῶν Ἑλληνοαιγυπτίων καὶ Βυζαντινῶν, ἡ χρυσοποιία.

χυμευτός-ή-όν (χυμεύω) μσν. ἀ. χημευτός, **ὁ κατεσκευασμένος** διὰ χυμεύσεως, ὁ κεχρισμένος δι' ἐγκαύστου βαφῆς : Διγεν.Ἀκρ.1215 **ῥίζας χυμευτὰς μετὰ λιθομαργάρων**, αὐτ.1553 **ἔργον ποικίλον χυμευτὸν μὲ τὸ μαργαριτάριν**, αὐτ.2190.

χυμεύω λέξ. μιγνύω, συμμιγνύω, συγχωνεύω διαφόρους ὕλας· **2)** ρηματ. π. χύμευσις, χυμευτής, χυμευτός, χυμευτικός.

χυμίζω (1), ἀόρ. **ἐχύμισα**, ποιῶ τι εὔχυμον, παρέχω καλὴν γεῦσιν εἴς τι, ἀρτύω· ‖ κ. μτφ. **ἐπὶ** μουσικῆς, καθιστῶ εὔηχον : Ἀριστφ.Θεσμ.162 **Ἀνακρέων.. κάλκαῖος, οἵπερ ἁρμονίαν ἐχύμισαν** (σχόλ. «ἔγχυμον ἐποίησαν»).

χυμίζω (2) δημ. χοιμίζω χυμῶ βλ.λ.

χυμικός-ή-όν σχολ. νεώτ. ὁ ἀνήκων **ἢ ἀναφερόμενος** εἰς τοὺς χυμούς, **ὁ τῶν χυμῶν· 2) δ.γρ.** τοῦ χημικός **βλ.λ.**

χυμικοταξία (ἡ) νεώτ. ἀ. χημικοταξία βλ.λ.

χυμίον (τὸ) μτγν. **ὑποκορ.** τοῦ χυμός **βλ.λ.** : Σωτ. π. Ἀθήν.7,293Ε **ὀξυλίπαρον τούτοις ἔδωκα** χυμίον.

χύμισμα (τὸ) (χυμίζω) δημ. ἡ ἐφόρμησις, **ἡ** κατά τινος ἐπίθεσις, γιούργια, γιουρούσι.

χυμισμός (ὁ) νεώτ. βιολ. ἡ διάφορος κατάστασις τῶν ὑγρῶν τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἰδίᾳ τοῦ αἵματος ἀπὸ βιολογικῆς ἀπόψεως.

χῡμογόνος-ον νεώτ. ὁ γεννῶν, ὁ παράγων χυμούς.

χῡμοειδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ὅμοιος χυμῷ : Νεῖλ. 32,1639.

χυμοζίνη (ἡ) **νεώτ. ἐπιστημ.** ὄν. **τῆς πυτίας** βλ.λ.(ι).

χυμοποίησις-εως (ἡ) (χυμοποιῶ) νεώτ. **ἡ μετα**τροπὴ τῶν **ἐν τῷ** στομάχῳ σιτίων **εἰς χυμόν.**

χυμοποιῶ-έω νεώτ. μεταβάλλω τι **εἰς χυμόν· 2)** ρηματ. π. χυμοποίησις.

χῡμός (ὁ) (χέω) κ. μσν., **νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ** φυτῶν καὶ τῶν καρπῶν αὐτῶν, ὁ ὀπός : Πλάτ.Τίμ.59Β **τὰ δὲ δὴ πλεῖστα ὑδάτων εἴδη μεμειγμένα ἀλλήλοις, ξύμπαν μὲν τὸ γένος, διὰ τῶν ἐκ γῆς φυτῶν ἠθημένα, χυμοὶ λέγονται**, αὐτ.60Β **τὸ δὲ τῆς σαρκὸς διαλυτικὸν.. ἐκ πάντων ἀφορισθὲν τῶν χυμῶν**, Ἀριστ.ΖΙ 5,22,8, Θεόφρ.ΦΙ 9,1,1 **χυμὸς ταῖς μὲν μᾶλλον, ταῖς δ' ἧττον ἀκολουθεῖ**, Γεωπ. 4,12,2) **τότε ἡ ἄμπελος πυκνότερον ἔχει τὸν χυμόν**, Πρόδρ.2,356 **ἵνα χυμοὺς ἐκβάλλωσιν τοὺς τῆς ξηροφαγίας**, Ζερβ.Ἰστ.Ι 117 **ὅτι ὁ χυμὸς τοῦ εἴδους αὐτοῦ τῶν φυτῶν εἶναι συχνότατα δυνατὸν δηλητήριον, - αὐτὸ τὸν λεμόνι ἔχει πολὺν χυμόν·** ‖ κ. γεν. τὸ περιεχόμενον ἐντὸς τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν ρευστόν : Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.14 **τὰ τοιαῦτα βρώματα ἥκιστα τοιούτου χυμοῦ ἀκρήτου τε καὶ διαφέροντος δηλά ἐστιν μετέχοντα**, Ἀριστλ.ΖΙ 5,31,1, αὐτ.ΖΜ 3,15,2· **2)** κ. νεώτ. τὸ **ἐν** τῷ στομάχῳ ἐκ τῆς μετατροπῆς **τῶν** σιτίων σχηματιζόμενον πολυσύνθετον ὑγρόν, ἀ. χυλός : Ἀριστλ.Μετ.4,3,13, Πλούτ.Ἠθ.689F **χυμῶν ἐγγενομένων (τοῖς σιτίοις) καὶ ἀτμῶν**, Σέξτ.Ἐμπ.52 **τὰ καθαρτικὰ τῶν φαρμάκων οὐ μόνον τοὺς χυμοὺς ὑπεξαιρεῖ τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὰ τοῖς χυμοῖς συνεξάγει· 3)** ἡ ῥύσις τῶν ἐμμήνων : Μαλάλ.Ι 290,4 **χυμὸς αἱματικός· 4)** τὸ γευστικόν, ἡ γεῦσις οὐσίας τινός, ἡ ἰδιότης τοῦ γευστοῦ· Γαλ.13,27 **«ἡ μὲν γευστὴ δύναμις, ἢ ποιότης, ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάζειν ἐθέλῃ, διὰ τοῦ** μ στοιχείου χυμός, ἡ δ' ἔν τε τοῖς ζῴοις καὶ φυτοῖς ὑγρότης πεπαχυσμένη χυλός», Ἡσ. «χυμοί· γεύσεις» : Ἀριστλ.Φυσ.7,2 **ἅμα τῇ γεύσει ὁ χυμός**, αὐτ.ΖΙ 3,19 **ἔστι τὴν φύσιν τὸ αἷμα τόν τε χυμὸν ἔχον γλυκὺν.. καὶ** τὸ χρῶμα ὑγρόν, Ἀρχέδικ.Θησαυρὸς 1,8 **ἐφθὸν τὸν ἰχθὺν ἀποδίδωμ' ἔχοντα τοὺς χυμοὺς ἐν αὐτῷ τήν τε ἅλμης ἀκμήν**, Πλούτ.Ἠθ. 646Β χυμούς, ὀσμάς, χρόας· **5)** τὸ αἴσθημα **τὸ** γεννώμενον εἰς τὸν γευόμενον : Ἀριστλ.Ψυχ.2,3,4, αὐτ.Μετ.2,2,22· **6)** Ἡσ. «χυμός· σίελος»· **7)** Ἡσ. «χυμός· τάφου χῶμα».

χυμοσίνη (ἡ) νεώτ. ἀ. χυμοζίνη **βλ.λ.**

χυμοταξία (ἡ) νεώτ. ἀ. χημοταξία.

χυμοτόπιον (τὸ) νεώτ. ἡ κοιλότης **ἡ ἀπαντῶσα** ἐντὸς τοῦ κυτοπλάσματος **καὶ περιέχουσα** ἡμιυδαρῆ ἀνόργανον οὐσίαν.

χυμῶ-όω (1) (χυμός) λεξ., παθ. ἀόρ. **ἐχυμώθην, παράγω**, μεταδίδωμι γεῦσίν τινα· κ. παθ. : Σουΐδ. ἐν λ. ἄγευστος **τὸ ἀχύμωτον μὲν τέως, δυνάμενον δὲ χυμωθῆναι.**

χυμῶ (2) δημ. κ. **-άω, κ. χυμίζω,** ὀρθότ. χοιμῶ κ. χοιμίζω (οἰμῶ), ἀόρ. **(ἐ)**χύμησα κ. ἐχύμηξα, ἐφορμῶ, ἐπιτίθεμαι ὁρμητικῶς, χύνομαι κατά τινος, ἰδ. ἐπὶ κυνός : Βιζυην. ἡ Ἐπαΐτις τῆς Βιζύης 38 **σὰν λυσσασμένα τὰ σκυλλιὰ χυμήσανε, προφθάξαν !, - χύμηξε νὰ μὲ φάῃ,** Δραγ.Μον.75.

χῡμώδης-ους-ες μτγν. κ. νεώτ. **κ. χυμοειδής ὁ** ὅμοιος πρὸς χυμόν, ὁ πλήρης χυμοῦ, ὀπού, ὁ ζουμερός : Φιλόστρ.Γυμν.29,5, Σχόλ.Νίκ.Θηρ.733 **ὄλεθρον γλίσχρον καὶ χυμώδη ἐξήμεσεν, - χυμώδεις καρποί· 2)** νεώτ. κτ. ἐπέκτ. ὁ εὔγευστος.

χύμωσις-εως (ἡ) (χυμῶ) μτγν. κ. μσν. ἀ. χήμωσις βλ.λ. : Ἀλέξ.Τραλλ.2,43 (ἐσφ. γρ. ἀντὶ χήμωσις βλ.λ.)· **2)** μσν. μεῖξις, συγχώνευσις διαφ. ὑλῶν : ΨΚωδ.283.

χυμωτός-ή-όν μσν. ὁ μεμειγμένος, **ὁ ἀναμεμειγμένος**, ὁ ἀνάμεικτος : ΨΚωδ.204,1.

χύνιν Ἡσ. «χεῖρα» (ἀμφ.).

χυνόπωρο (τὸ) δημ. **ἐσφ. γρ. ἀντὶ** χινόπωρο, τὸ φθινόπωρον.

χύνω μτγν., μσν., νεώτ. κ. **δημ.** ἀδόκιμος τ. τοῦ χέω (Λοβέκ.εἰς Φρύν.726), ἀόρ. **ἔχυσα** (π.μτγν. μ. ἀόρ. κ. μ. ἐν συνθ., Ἡσ., Φωτ. «ἀπεῖσε· ἐπέχυσε», Ἀλέξ.Τραλλ.1,9,16 κατοχύσας κ. ἀ.), παθ. **χύνομαι** (δημ. κ. μέσ. π. μτγν. μ. ἐν συνθ. : Ἰωσ.ΙΑ 16,6,795 ὑποσυγχυνόμενος κ.ἀ.), ἀόρ. ἐχύθην (π. μτγν. μ. ἐν συνθ.) δημ. (ἐ)χύθηκα. δημ. παθ. παρακ. χυμένος (τὰ ἐν ἀρχ. κειμ. φερόμενα **ἐν** μαν. κώδιξι ἐκ τοῦ τ. χύνω διωρθώθησαν ἢ ἐξωβελίσθησαν), ἀναφ. πρὸς ὑγρά, κάμνω τι νὰ ρεύσῃ : **μὴ χύνετε ἀκάθαρτα ὕδατα εἰς τὴν ὁδόν, - ἀπὸ** ἀπροσεξία του ἔ**χυσε τὸ γάλα·** ‖ μεταγγίζω : **χῦσέ** μου λίγο **κρασὶ στὸ ποτήρι·** κ. παθ. **χύθηκαν νερὰ στὸ διάδρομο, - ράγισε ἡ στάμνα, καὶ χύνεται τὸ νερό·** ‖ συνεκδ. φρ. **χύνω μπουγάδα** ἐπιχέω ατακτὴν κονίαν, ἀλισίβα, ἐπὶ τῶν ἐστοιβασμένων **μετὰ** πρώτην πλύσιν ἀσπρορρούχων· μτφ. φρ. νεώτ. κ. δημ. **χύνει ἔλαιον εἰς** τὴν **πυρὰν** (**χύνει λάδι στὴ φωτιά**) (παροξύνει τὴν διαμάχην, τὴν ἔριδα)· ‖ παροιμ. **χύθηκε τὸ λάδι** μας **μέσα στὸ τηγάνι** μας (ἐπὶ ἀτυχημάτων, ἐξ ὧν δὲν προκύπτει ζημία, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφέλεια), - **πάγωσε τὸ**

λάδι καὶ δὲν χύνεται· **2**) ἐπὶ ὑλῶν ἀπο τελουμένων ἐκ στερεῶν κόκκων, κόνεως κττ., οἷον σίτου, ἀλεύρου, ἀφήνω τι νὰ πέσῃ, νὰ διασκορπισθῇ· ‖ κ. παθ. ἐκχέομαι, διασκορπίζομαι: τρύπησε τὸ σακκί καὶ χύθηκε τὸ ρύζι - τὸ στάρι - τὸ ἀλεύρι· **3**) μσν. κ. δημ. μτφ. ἐν φρ. χύνω δάκρυα κλαίω, θρηνῶ, ὀδύρομαι, ἰδίᾳ ἕνεκα λύπης, πόνου κττ.: Διγεν.'Ακρ.429 μόλις ἦλθον κατὰ νοῦν καὶ δάκρυα ἔχυναν, Διήγ.'Αχιλλ.1570 καὶ μαῦρα δάκρυα χύσατε πικρά, φαρμακωμένα, Πολίτ.'Εκλ.Τραγ.20 τί ἔχεις, μπέη, ποὺ χλίβεσαι καὶ χύνεις μαῦρα δάκρυα;, Σολωμ.Τὸ παράπονο τῆς Μαρίας 2 καὶ δὲ σὲ εἶδα ποτὲ δάκρυα νὰ χύσῃς· ‖ κ. μτφ. ἐν φρ. χύνει φαρμάκι ἡ γλῶσσά του (οἱ λόγοι του ἐπιφέρουσι, προκαλοῦσι πικρίαν)· **4**) ἀναφ. πρὸς μέταλλα ρευστοποιούμενα, τήκω, λειώνω: χύνει μολύβι - τὸ σίδερο· πρβλ. χυτοσίδηρος· **5**) ἐπὶ πράγματος, κατασκευάζω δι' αὐτοῦ ἐν τύποις διάφορα ἀντικείμενα: χύνω κεριά (κατασκευάζω λαμπάδας διὰ χύσεως τετηγμένου κηροῦ ἐπὶ φιτιλίου)· **6**) ἐπὶ ἐξανθημάτων, ἐκθύω, ἐμφανίζομαι: ἔχυσε τὴν ἱλαρὰν (κατὰ τὸ τελευταῖον στάδιον τῆς θεραπείας, καθ' ὃ ἐξανθοῦνται μικροὶ δοθιῆνες)· **7**) ἀμτβ. ἐπὶ ἀνθρώπων κ. ζῴων, ἐκβάλλω σπέρμα, ἐκσπερματίζω, ἀποσπερματίζω· **8**) μέσ. ἐπὶ ποταμῶν, ἐκβάλλω: ὁ Δούναβις χύνεται εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον· **9**) μτφ. μέσ. κινοῦμαι ὁρμητικῶς κατά τινος, ἐφορμῶ, ἐπιτίθεμαι κατά τινος, χυμάω: 'Ερωτόκρ.4,1168 σὰν τὸ γεράκιν, ὄντε δῇ στὴ λίμνη καθισμένο πλῆθος πουλιῶ, κι ἐκεῖ χυθῇ ἄγριο καὶ θυμωμένο, Παλαμ. Τρισεύγ.73 πρώτη φορὰ τὴν εἶδα ἔτσι ἀπάνω μου νὰ χύνεται· **10**) ρηματ.π. βλ. ἐν λ. χέω.

χυρβιάζω 'Ησ. «χυρβιάσαι· σκιρτῆσαι».

χυρίδιον (τὸ) πάπ. ἄ. χοιρίδιον βλ.λ.

χύρρα 'Ησ. «οὕτως εἰώθασι ταῖς ὑσὶν ἐπιφθέγγεσθαι».

χυρράβιαι 'Ησ. «δεσμοὶ συῶν».

χύρραβος 'Ησ. «ὄρνις τις ποιός».

χυρρεῖον 'Ησ. «στρεπτόν, ᾧ δεσμεύουσι τοὺς χοίρους» (διόρθ. χύριον), Θεόγνωστ.Καν.128,20 «ξύλινον δεσμωτήριον».

χυρρίδιον (τὸ) 'Ησ. «χυρρίδια· τὰ ζῷα, τὰ χοιρίδια» (δ. γρ. χυρροίδιον).

χύση (ἡ) δημ. ἡ χύσις βλ.λ.

χύσιμο (τὸ) (χύνω) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χύνω, ἡ χύσις, ἡ ἔκχυσις, ἡ ἐκροή, ἡ ἐκβολή: τὸ χύσιμο τοῦ κρασιοῦ - τοῦ σταριοῦ - τοῦ ἀλευριοῦ· **2**) ἐν φρ. χύσιμο μπουγάδας ἡ ἐπὶ τῆς τέφρας χύσις ζέοντος ὕδατος· **3**) ἐπὶ μετάλλων, κηροῦ κττ., ἡ τῆξις καὶ σχηματισμὸς ἐντὸς τύπου, χωνεία, τύπωσις.

χύσις-εως (ἡ) (χέω, χύνω) κ. μσν., δημ. -η, ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χέω, ἡ ροή, ἡ ἐκροή, ἡ ἔκχυσις, τὸ χύσιμο: Θεόφρ.άπ.14,6 αἱμάτων χύσεις, Πάπ. περὶ τῆς χύσεως τοῦ χώματος· **2**) νεώτ. κ. δημ. ναυτ. δίκ. ἐπὶ πλοίων, ἡ ἀπόρριψις εἰς τὴν θάλασσαν μέρους τοῦ φορτίου ἕνεκα τρικυμίας ἢ ἐχθρικῆς καταδιώξεως, ἀβαρία: Καλλιγ.Θάν.Βλ. Β4 τὴν ἄλλην διὰ ναυταπάτην, διότι ἔλεγαν ὅτι ἔκαμα πλαστὴν χύσιν καί μ' ἐκέρασαν τὸ ἔνοχος μὲ ἓξ ἐτῶν εἱρκτήν, - ἐκάμαμε χύση τὸ μισὸ ἐμπόρευμα· **3**) δημ. ἡ ραγδαία βροχή: ἔκαμε μιὰ χύση ποὺ δὲν ἔβλεπε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον· **4**) μτφ. ἡ σπατάλη: 'Αλκίφρ.1,21 χύσιν ἐργάσασθαι τῆς οὐσίας πολλήν· **5**) ἡ τῆξις, χώνευσις, τὸ χύσιμο: Σέξτ.'Εμπ.Πυρρ.3,14 τοῦ χεῖσθαι τὸν κηρὸν ἢ τῆς χύσεως τοῦ κηροῦ **6**) ὑγρὸν κεχυμένον, ρεῦμα, ροῦς, χῦμα, ἰδίᾳ ἐπὶ σπονδῶν, τὸ ἐκχυθέν: Αἰσχ.Χο.97 τάδ' ἐκχέασα, γάποτον χύσιν (σπονδήν), 'Αρατ.393 οἵη τίς τ' ὀλίγη χύσις ὕδατος ἔνθα καὶ ἔνθα σκιδναμένου, 'Απολλ.Ρ 4,1416 πετραίην χύσιν ὕδατος, Φίλ.72(86) μετρίου κύματος χύσις, 'Οππ.'Αλ.5,78 πόντου χύσις, Εὐστ.Πον.91,60 πηγαία χύσις· **7**) ἐπὶ ξηρῶν πραγμάτων, ὁ σωρός: 'Οδ.Ε 483 φύλλων γὰρ ἔην χύσις ἤλιθα πολλή, ὅσσον τ' ἠὲ δύω ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι ὥρῃ χειμερίῃ, αὐτ.Ε 487 χύσιν δ' ἐπεχεύατο φύλλων, αὐτ.Τ 443, Νίκ.Θηρ.297 καλάμης χύσις, αὐτ.'Αλ.602 ὁρμίνοιο νέην χύσιν, Γρηγ.Ναζ ΑΠ 8,221 τύμβος ἔην, νῦν δ' εἰμὶ λίθων χύσις· **8**) γεν. μεγάλη ποσότης, μέγα πλῆθος, ἀφθονία: Ρουφῖν.'Επιγρ.ΑΠ 5,36 τῇ μὲν γὰρ λείπει σαρκῶν χύσις, Πορφ.'Αποχ.3,216 οἱ δὲ χύσιν φαυλότητος ἔχοντες, Νόνν.Εὐαγγ.'Ιω.6,15 εἰπὲ πόθεν πριάμεσθα πολυσπερέων χύσιν ἄρτων ἀνδράσι τοσσατίοισι· **9**) μτφ. ἡ πάροδος τοῦ χρόνου: 'Αγαθ.ΑΠ 9,153 πάντα μῦθος χρονίη τε χύσις . . ἥρπασεν, Πισίδ.Γ 1,56 ἡ ρέουσα τοῦ βίου χύσις· **10**) μτφ. ἡ εὐχέρεια περὶ τὸ ἐκφράζεσθαι, ἡ εὐφράδεια, ἡ εὐγλωττία, ἀρετὴ ἀποδιδομένη εἰς τὸν Κικέρωνα, ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀπότομον ὕφος τοῦ Δημοσθένους: Λογγῖν.'Υψ.12,4 ὁ μὲν γὰρ ἐν ὕψει τὸ πλέον ἀποτόμῳ, ὁ δὲ Κικέρων ἐν χύσει, καὶ ὁ μὲν ἡμέτερος διὰ τὸ μετὰ βίας ἕκαστα, ἔτι δὲ τάχους ρώμης δεινότητος οἷον καίειν τε ἅμα καὶ διαρπάζειν σκηπτῷ τινι παρεικάζοιτ' ἂν ἢ κεραυνῷ· **11**) ἐπὶ τῶν διαττόντων ἀστέρων, ἡ πτῶσις: Σκυλίτζ.'Ιω.730 ὥρᾳ β' τῆς νυκτὸς ἀστέρος ἐγένετο χύσις ἐκ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον, αὐτ.735· **12**) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν ὀρχεοειδῶν.

χυσοχανόπρωκτος-ον ἐσφ. γρ. τοῦ χουνόπρωκτος βλ.λ.: 'Αριστφ.'Αχ.106.

χύστο (τὸ) δημ. τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον, κύσθος.

χυστός-ή-όν ἐσφ. γρ. τοῦ χωστὸς βλ.λ.

χυτάσφαλτος (ἡ) νεώτ. εἶδος ἀσφαλτικοῦ ὁδοστρώματος, συνισταμένου εἰς τὴν τῆξιν πλακούντων ἀσφαλτικῆς μαστίχης μετὰ ἄμμου καὶ μικρῶν κροκαλῶν ἐντὸς λεβήτων.

χυτή (ἡ) 'Επιγρ. θηλ. τοῦ χυτὸς βλ.λ.2): τότε δή(ρα) χυτὴν καταχεῦαι ὕπερθεν.

χυτήρ-ῆρος (ὁ) (χέω) γλωσσ. κ. νεώτ. μέγα κοχλιάριον ἢ ἀρύταινα χωνευτηρίου ἢ καὶ χύτρας.

χυτήριον (τὸ) (χέω) νεώτ. μηχανικὸν ἐργαστήριον ὅπου τήκονται καὶ χύνονται τὰ μέταλλα πρὸς παραγωγὴν κατειργασμένων ἢ μὴ εἰδῶν· **2**) μεταλλουργεῖον ὅπου παράγονται μέταλλα ἐκ τῶν μεταλλευμάτων ἢ ἐνδιαμέσων προϊόντων.

χύτης (ὁ) (χέω) 'Επιγρ. κ. νεώτ. ὁ χύνων μέταλλα εἰς τύπους· ‖ νεώτ. ἐργάτης χυτηρίου χύνων τὸ τετηκὸς μέταλλον ἐντὸς τῶν τύπων.

χυτικός-ή-όν (χέω) ὁ ἔχων διαλυτικὴν δύναμιν: 'Αριστλ.Πρ.1,30, Γαλ.13,115.

χυτλάζω χρίω τινὰ μετὰ τὸ λουτρόν, ἀλείφω· ‖ κ. μέσ. ἀλείφομαι μετὰ τὸ λουτρόν: 'Ερωτιαν. εἰς 'Ιππ.394 «χυτλάζηται· ἀλείφηται»· 'Ησ. «χυτλάσασθαι· μετὰ τὸ λούσασθαι ἀλείψασθαι»· πρβλ. χύτλον· **2**) μτφ. ἁπλῶ, ἐξαπλώνω, τεντώνω: 'Αριστφ.Σφ.1213 τὰ γόνατ' ἔκτεινε καὶ γυμναστικῶς χύτλασον σεαυτὸν ἐν τοῖς στρώμασιν (σχόλ. «διάχυσον σεαυτόν, ὑγρῶς ἄλειψαι»).

χύτλον (τὸ) (χέω) κ. μσν. τὸ ὑγρόν, ρευστόν· συνήθ. κτ. πληθ., ὕδωρ, ᾧ πλυνόμεθα, λουόμεθα, λουτρὸν Εὐστ.1552,33 «χύτλα τὰ λουτρὰ πλεονασμῷ τοῦ τ' κοινῶς γὰρ μέχρι καὶ τῶν ἄρτι χυλοῦσθαι τὸ ἐξ ὑετοῦ τυχὸν ὑγραίνεσθαι»: Λυκόφρ. 1099 ὁ μὲν γὰρ ἀμφὶ χύτλα τὰς δυσεξόδους ζητῶν κελεύθους (σχόλ. «περὶ τὰ λουτρά»· **2**) μεῖγμα ὕδατος καὶ ἐλαίου, ὑδρέλαιον δι' οὗ ἠλείφοντο καὶ ἐχρίοντο μετὰ τὸ λουτρὸν ἢ ἐναντίον τῆς κοπώσεως· Σχόλ.'Αριστφ.Σφ.1208 «χύτλον· τὸ ὑδρέλαιον», Σουΐδ. «τὸ μεθ' ὕδατος ἔλαιον»·

3) ποτάμιον ὕδωρ, ρέον ὕδωρ: Ἀριστλ.Πρ.5,6, Λυκόφρ.701 **πολυδέγμων λόφος, ἐξ οὗ τὰ πάντα χύτλα καὶ πᾶσαι μυχῶν πηγαὶ κατ' Αὐσονῖτιν ἕλκονται χθόνα·** **4)** κτ. πληθ. αἱ χοαί, τὰ ρευστὰ ἀπαιτούμενα διά τινα, ἰδίᾳ ἐπιτύμβιον σπονδήν, καὶ αὐτὰ τὸ ἐναγίσματα, σπονδαὶ πρὸς τιμὴν τῶν νεκρῶν: Ἀπολλ.Ρ Ἀργ.1,1075 **εὖτ' ἂν σφιν ἐτήσια χύτλα χέωνται,** αὐτ.2,926 **χύτλα τέ οἱ χεύαντο, καὶ ἥγνισαν ἔντομα μήλων,** Ὀρφ. Ἀργ.32 **Ὀσίριδος ἱερὰ χύτλα.**

χυτλῶ-όω (χύτλον) κ. μον., ἀόρ. **ἐχύτλωσα** (Λυκόφρ.322) κ. μέσ. ἀόρ. **ἐχυτλωσάμην** (Ὀδ.Ζ 280, Γαλ.13,55)· καθαρίζω, πλύνω, λούω· Λυκόφρ.322 **πρὶν ἐκ λοχείας γυῖα χυτλῶσαι δρόσῳ** (σχόλ. «λοῦσαι, ἀποπλῦναι τῷ ὕδατι»)· ‖ κ. μέσ.: Ἀπολλ.Ρ 4,1311 ἡρῶσσαι.. **αἵ ποτ' Ἀθήνην, ἦμος ὅτ' ἐκ πατρὸς κεφαλῆς θόρε..,** ἀντόμεναι Τρίτωνος **ἐφ' ὕδασι χυτλώσαντο,** Νόνν.Δ 6,128 **κυανῆν ὅθι πυκνὰ ρόος χυτλώσατο κούρην·** ‖ κ. μτφ.: αὐτ.8,401 **βρέφος ἠλιτόμηνον ἀδηλήτου τοκετοῖο ἄσθμασι φειδομένοισιν ἐχυτλώσαντο κεραυνοί·** **2)** ἀλείφω μετὰ τὰ λουτρόν· Ἡσ. ἐχυτλῶσαι· μετ' ἐλαίου λούσασθαι. χυτλῶσαι· τὸ ἀλεῖψαι μετὰ τὸ λούσασθαι»· ‖ κ. μέσ. ἀλείφομαι μετὰ τὸ λουτρόν: Ὀδ.Ζ 80 **δῶκε δὲ χρυσείῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον, εἵως χυτλώσαιτο σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ** (σχόλ. «ὅπως μετὰ λουτρὸν χυλωθείη ἀλειφαμένη»), Ἀπολλ.Ρ 4,1311· **3)** μέσ. ἐντρίβω ἐμαυτὸν διὰ μείγματος ὕδατος καὶ ἐλαίου· ἀντίθ. ξηραλοιφῶ: Γαλ.13,55 **ἢν ἐπιπλέον ἐξ ἀμφοῖν** (ὕδατος καὶ ἐλαίου) **ἀνατρίφηταί τις, ὅπερ ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ χυτλοῦσθαι, καὶ ἀντετίθεσάν γε αὐτῷ τὸ ξηραλοιφεῖν. Ἔστι μὲν καὶ τοῦτό πως αὐτὸ καθ' αὑτὸ κόπων ἰατικόν, ἀλλ' ἀπολείπεται πάμπολυ τοῦ χυτλώσασθαι·** **4)** μέσ. μτ. αἰτ. πλύνω ἐπιμελῶς πρὸς καθαρισμόν, ἐκπλύνω, ξεπλένω: Καλλ.Δία 17 **αὐτίκα δίζητο ρόον ὕδατος, ᾧ κε τόκοιο λύματα χυτλώσαιτο, τεὸν δ' ἐνὶ χρῶτα λοέσσαι** (ρόφ).

χυτός-ή-ό(ν) (χέω) κ. μον., νεώτ. κ. δημ. ὁ κεχυμένος, ὁ χυθείς, ὁ ἐλευθέρως ρεύσας: Αἰσχ.Εὐμ. 682 **πρώτας δίκας κρίνοντες αἵματος χυτοῦ·** **2)** ἐπὶ ξηρῶν πραγμάτων, ὁ ἐκριφθείς, ὁ συσσωρευθείς· π. Ὁμ. μ. **ἐν φρ. χυτὴ γαῖα** χῶμα συσσωρευθέν, λόφος γῆς, σωρὸς ἀπὸ χῶμα, ἰδίᾳ ὁ τύμβος· Ἡσ. «χυτὴ γῆ· ἡ χωστή, ἡ τοῖς νεκροῖς ἐπιχεομένη· ἢ ἐπὶ τοῦ τύμβου χωννυμένη γῆ»: Ἰλ.Ζ 464 **ἀλλά με τεθνηῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι,** αὐτ.Ξ 114, Ὀδ.Γ 258 **τῷ κέ οἱ οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν,** Ἀπολλ.Ρ 4,1536 **χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔθεντο,** Ὀππ.Ἁλ.2,635 **χυτῇ ἐπὶ θινί,** αὐτ.Κυν 4,111 **ἀμφὶ χυτὴν Λιβύην, πολυδίψιον αἶαν,** Νόνν.Δ 5,545 **ὀστέα.. χυτῇ μεμερισμένα γαίῃ,** Ἐπίγρ. ΑΠ Παράρτ.147 **ἀμφοτέροις ἐπέθηκε χυτὰν κόνιν Ἱπποδάμεια·** ‖ τὸ ἀρσ. χυτὸς ὡς οὐσ. λόφος, ὄχθη, πρόχωμα: Ἡρ.7,37 **οἵ τε χυτοὶ περὶ τὰ στόματα τῆς διώρυχος, οἳ τῆς ρηχίης εἵνεκεν ἐποιήθησαν·** ‖ τὸ θηλ. χυτὴ ὡς οὐσ. (ἐνν. γαῖα): **τότε δὴ [ρα] χυτὴν καταχεῦαι ὕπερθεν·** **2)** ἐπὶ λιμένος, ὁ προστατευόμενος ὑπὸ σωρῶν χωμάτων, ὁ τεχνητός, ὁ χωστός: ΕΜ 816,14 «χυτὸν τὸν περικλεισθέντα καὶ λίθοις οἰκοδομηθέντα, καὶ μὴ αὐτοφυῆ ὄντα», Ἡσ. «χωστόν»: Ἀπολλ.Ρ 1,987 **νῆα χυτοῦ λιμένος προτέρου ἐξήλασαν ὅρμου** (σχόλ. «ἐπεχείρησαν χῶσαι αὐτόν, κατὰ ἔχθος τὸ πρὸς τοὺς Θεσσαλούς, ὑφ' ὧν ἐξεβέβληντο»)· **3)** ὁ ρευστοποιηθείς, ὁ τετηγμένος, ὁ χυθεὶς εἰς τύπον: Ἡρ.2,69 **ἀρτήματά τε λίθινα χυτά,** Ἐπιν.π.Ἀθήν.10,432C «ἐν σκύφῳ χυτῆς λίθου (ἐπὶ τῆς ὑάλου)» - **χυτὸς σίδηρος** (ὁ ρευστοποιηθεὶς καὶ χυθεὶς εἰς τύπους, ὁ χυτοσίδηρος, μαντέμι, ἀντίθ. σφυρήλατος)· **4)** δημ. μτφ. ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὁ πλαστικός, ὁ καλλίγραμμος: **χυτὴ γάμπα - κορμοστασιά·** **5)** δημ. μτφ. ἐπὶ ἐνδύματος ἢ ὑποδήματος, ὁ καλῶς ἐφηρμοσμένος, ὁ ἔχων τελείαν ἐφαρμογήν: **χυτὸ φόρεμα - τοῦ ἔρχεται χυτὸ** (προσαρμόζεται καλῶς)· **6)** συνήθ. ἐπὶ μετάλλων, ὁ δυνάμενος νὰ ρευστοποιηθῇ, ὑγροποιηθῇ, νὰ χυθῇ, ὁ εὔτηκτος: Τίμ.Λοκρ.99C **χαλκὸς χυτός,** Πλάτ.Τίμ.58D **τὰ δὲ ὕδατος διχῇ μὲν πρῶτον, τὸ μὲν ὑγρόν, τὸ δὲ χυτὸν γένος αὐτοῦ,** αὐτ.59Β, αὐτ.61Β **ὅσα τε λίθων χυτὰ εἴδη καλεῖται,** Ἀριστλ.Μετ.3,6,12 **ὅσα μεταλλεύεται καί ἐστιν ἢ χυτὰ ἢ ἐλατά, οἷον σίδηρος, χαλκός, χρυσός,** Θεόφρ.Λίθ.55, Παπ. **χαλκοῦ.. χυτοῦ·** **7)** γεν. ὁ ρέων, ὁ ὑγρός, ὁ ρευστός: Πίνδ.Ο 7,12 **νέκταρ χυτόν,** ΠΔΠαραλ.2,2 **ἐποίησε τὴν θάλασσαν χυτήν,** Παῦλ.Σιλ.ΑΠ 6,66 **σπόγγον, ἁλὸς βλάστημα, χυτῆς λειμῶνα θαλάσσης,** Νίκ.Ἀλεξ.116 **χυτῇ ἐναλίγκια πίσσῃ·** **8)** μτφ. κ. δημ. ἐπὶ τῆς κόμης, ἡ κυματίζουσα λελυμένη ἐπὶ τῶν ὤμων, ἡ μὴ βοστρυχωμένη, πεπλεγμένη ἢ ἀναδεδεμένη: Νίκ. Θηρ.503 **χυτὴ περιδέδρομε χαίτη·** **9)** μτφ. ἐπὶ βλαστοῦ ἢ παραφυάδος, ὁ πλήρης χυμοῦ, ζωῆς: Νίκ.Θηρ.391 **μαράθοιο χυτὸν περιβόσκεται ἔρνος·** **10)** μτφ. ὁ πανταχῇ διακεχυμένος, ὁ λίαν ἐξηπλωμένος, ὁ διαδεδομένος, δθ. ὁ πολυπληθῶς ὑπάρχων· Ἡσ. «χυταί· περιφερόμενοι»: Ἀριστλ. ΖΙ 5,9,4 **ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἰχθύων οἱ πλεῖστοι ἅπαξ τίκτουσιν, οἷον οἱ χυτοί· καλοῦνται δὲ χυτοὶ οἱ τῷ δικτύῳ περιεχόμενοι** (κτ. ἄ. οἱ πλανώμενοι, οἱ νομαδικοί· πρβλ. ρυάδες)· **11)** τὸ θηλ. χυτὴ ὡς οὐσ. κοίλωμα βράχου, σπήλαιον: Νόνν. 12,327 **πετραίην βαθύκολπον ἐδύσατο χυτήν,** (διόρθ. χειήν).

χυτοσίδηρος (ὁ) νεώτ. σίδηρος χυτὸς βλ. 3), σιδηρουργικὸν προϊὸν λίαν διαδεδομένον, κρᾶμα σιδήρου καὶ ἄνθρακος, μαντέμι· ἀντίθ. σφυρήλατος σίδηρος.

χυτοσιδηροῦς-ᾶ-οῦν νεώτ. ὁ κατεσκευασμένος ἐκ χυτοσιδήρου βλ.λ., ἀντίθ. σφυρήλατος.

χυτοχάλυψ-υβος (ὁ) νεώτ. χάλυψ ὑποστὰς χώνευσιν, χύσιν ἐντὸς εἰδικῶν τύπων διὰ τὴν κατασκευὴν χυτῶν ἀντικειμένων.

χύτρα (ἡ) (χέω) κ. νεώτ., Ἰων. **κύθρη** κ. σικελ. **κύτρα** (Γρηγ.Κορ.341) πήλινον μαγειρικὸν σκεῦος πρὸς βράσιν, τσουκάλι: Βατραχομ.41 **μάγειροι κοσμοῦντες χύτρας ἀρτύμασι παντοδαποῖσιν,** Ἀριστοφ.Ἀχ.284 **τὴν χύτραν συντρίψετε,** αὐτ.Ὄρν. 43 **κανοῦν δ' ἔχοντε καὶ χύτραν,** αὐτ.Εἰρ.923, αὐτ. Θεσμ.505 **τὸ δ' εἰσέφερε γραῦς ἐν χύτρᾳ τὸ παιδίον** (πολλάκις ἐξετίθεντο βρέφη ἐντὸς τοιούτων σκευῶν ὡς ἔκθετα), Ξεν.Ἑλλ.4,5,4 **πέμπει ὁ Ἀγησίλαος οὐκ ἔλαττον δέκα φέροντας πῦρ ἐν χύτραις,** Πλάτ.Ἱππ.Μ 288D **εἴπερ ἡ χύτρα κεκεραμευμένη εἴη ὑπ' ἀγαθοῦ κεραμέως λεία καὶ στρογγύλη καὶ καλῶς ὠπτημένη, οἷαι τῶν καλῶν χυτρῶν εἰσί τινες δίωτοι, τῶν ἓξ χόας χωρουσῶν,** Ἀντιφάν.Γάμος 2, Ἡγήσιππ.Κωμ.Ἀδελφοὶ 1,13 **τοὐπίθημα τῆς χύτρας ἀφελὼν ἐποίησα τοὺς δακρύοντας γελᾶν,** Πλούτ.Ἠθ.194F **ἐν χύτραις ἕψων γογγυλίδας,** Γαλ.13,618 **χύτρα ὠμή,** Παλλάδ. Βί.Ἰω.Χρυσ.49 **ἐγὼ αὐτῷ ἀρτύω χύτραν,** Πρόδρ. 2,351 **κυδωνάτον χύτραν,** Παπαδ.Χριστ.Διηγ.6 **Χριστὸς θὰ φέρῃ ξύλα καὶ ψωμὶ καὶ μίαν χύτραν κοχλάζουσαν ἐπὶ τοῦ πυρός·** ‖ εἰδ. κτ. πληθ. χύτραι πλήρεις βραστῶν ὀσπρίων, δι' ὧν κατ' ἀρχ. συνήθειαν καθιέρουν τοὺς βωμοὺς καὶ τὰ ἀγάλματα κατωτέρων θεοτήτων: Ἀριστοφ.Εἰρ. 923 **τί δ' ἄλλο γ' ἢ ταύτην χύτραις ἱδρυτέον;,** αὐτ.Πλ.1192 **τὰς χύτρας, αἷς τὸν θεὸν ἱδρυσόμεθα, λαβοῦσ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρε σεμνῶς** (σχόλ. «ἔθος γὰρ ἦν, ἐν ταῖς ἱδρύσεσι τῶν

ἀγαλμάτων, ὀσπρίων ἡψημένων χύτρας περιπομπεύεσθαι ὑπὸ γυναικῶν ποικίλως ἠμφιεσμένων· καὶ τούτων ἀπήρχοντο χαριστήρια τοῖς θεοῖς ἀπονέμοντες» ‖ φρ. **λημᾶν χύτραις** κωμικ. ὑπερβολή, ἔχειν ἐν ταῖς γωνίαις τῶν ὀφθαλμῶν λήμας, τσίμπλες, μεγάλας ὅσον χύτρας· πρβλ. λημᾶν κολοκύνταις· Ἡσ. «χύτραις λημᾶν· μεγάλαις τισὶ λήμαις κωλύεσθαι βλέπειν καὶ λίαν λημᾶν» : Λουκ. Ἀπαιδ.23 **τί οἴει φαίνεσθαι τοῖς ὁρῶσιν; Ἡρακλέα εἶναι αὐτόν; οὔκ, εἴ γε μὴ χύτραις λημῶντες τυγχάνοιεν·** 2) κτ. πληθ. μέρος τῆς ἀγορᾶς, ὅπου ἐπωλοῦντο χύτραι : Ἀριστφ.Λυσ.557 **νῦν μὲν γὰρ δὴ κἀν ταῖσι χύτραις καὶ τοῖς λαχάνοις ὁμοίως περιέρχονται κατὰ τὴν ἀγορὰν ξὺν ὅπλοις·** 3) φίλημα καθ' ὃ εἷς ἐκράτει τὸν ἕτερον ἀπὸ τῶν ὤτων ὡς ἀπὸ λαβῶν : Εὔνικ. ἐν Ἀντείᾳ 1 **λαβοῦσα τῶν ὤτων φίλησον τὴν χύτραν,** Θεόκρ.5,133 **ὅτι με πρὰν οὐκ ἐφίλασεν τῶν ὤτων καθελοῖσα,** Πολυδ.10,100 **εἰδέναι δὲ οὐ φαῦλον ὅτι χύτρα καὶ φιλήματος εἶδος ἦν, ὁπότε τὰ παιδία φιλοίη, τῶν ὤτων ἐπιλαμβανόμενα·** 4) τὸ ξηρὸν σῦκον : Φερεκρ.π.Ἀθήν.14,653Α **ἐν τοῖς Μαριανδυνοῖς ἐκείνοις βαρβάροις χύτρας καλοῦσι τὰς μελαίνας ἰσχάδας·** 5) νεώτ. γεωλ. **χύτρα γιγάντων** ὄρυγμα κυλινδρικὸν λεβητοειδὲς ἢ καὶ φρεατοειδές, ἐνίοτε δὲ μορφῆς χωνίου ἀβαθοῦς, ἀπαντῶν εἰς ἀσβεστολιθικὰ ἢ ἄλλα σκληρὰ πετρώματα.

χυτραῖος-α-ον ὁ. χύτρειος βλ.λ., ὁ πήλινος· Ἡσ. «χυτραῖον· ὀστράκινον» : Ἀριστφ.ἀπ.399 **λήκυθον τὴν ἑπτακότυλον τὴν χυτραίαν, τὴν καλὴν** [ὁ.γρ. τὴν χυτρέαν].

χυτρεῖον (τὸ) λεξ. τόπος ὅπου φυλάττονται αἱ χύτραι· Σουΐδ. «χυτρεῖον· ἐν ᾧ αἱ χύτραι» 2) σκεύη πήλινα· Χοιροβ. ἐν Ἀν.Κρ.2,278,29 «χυτρεῖα ει δίφθογγος, τὰ τῶν χυτρῶν ὄστρακα· ἤδη δὲ καὶ ἐπὶ παντὸς ὀστράκου ἐτάττετο», Πολυδ.7,163 «χυτρεῖα· τὰ τῶν χυτρῶν ὄστρακα».

χύτρειος-α-ον ὁ πήλινος : Ἀριστφ.Λυσ.329 **ὑπ' ὄχλου καὶ θορύβου καὶ πατάγου χυτρείου** [σχόλ. «ἀντὶ τοῦ κεραμέου· ἐκ μέρους τὸ πᾶν»].

χυτρεοῦς-ᾶ-οῦν ὁ πήλινος, ὁ χωμάτινος : Ἀριστφ.Νεφ.1474 **ὅτε καί σε χυτρεοῦν ὄντα θεὸν ἡγησάμην** [σχόλ. «τὸ ἐν τῷ φροντιστηρίῳ μηχάνημα ὀστράκινον, περιφερὲς ὡς χύτραν ὠνοματοποίησεν, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἔθετο χυτρεοῦν, τ.ἔ. μάταιον, εὐτελές, χύτρας ἄξιον»· 2) σχόλ. ἐν κώδ. «χυτρεοῦς· ὁ τροχὸς ἐν ᾧ ἐργάζονται τὰς χύτρας».

χυτρεύς-έως (ὁ) ὁ κατασκευάζων χύτρας, πήλινα σκεύη, ὁ τσουκαλᾶς : Πλάτ.Πολ.421D **πλουτήσας χυτρεὺς δοκεῖ σοι ἔτι θελήσειν ἐπιμελεῖσθαι τῆς τέχνης;**, αὐτ.Θεαίτ.147Α **πηλὸς ὁ τῶν χυτρέων,** Λουκ.Προμ.2 **καὶ αὐτοὶ δὲ Ἀθηναῖοι τοὺς χυτρέας καὶ ἰπνοποιούς, καὶ πάντας ὅσοι πηλουργοί, προμηθέας ἀπεκάλουν,** Ἀριστείδ.Λόγ. 2,227 **Ἀθηναῖοι τοὺς χυτρέας Προμηθέας ἀπεκάλουν ἐπισκώπτοντες ἐς τὸν πηλόν,** Πλωτῖν.99,2 **τὸ τῶν χυτρέων ἢ χαλκέων γένος,** παροιμ.π.Θεμίστ.Λόγ.21,256D **ἐγὼ δὲ προσεῖχον Ἡσιόδῳ τῷ ποιητῇ χυτρέα χυτρεῖ κοτέει** (ἐπὶ ἀντιζηλίας ὁμοτέχνων· πρβλ. Ἡσίοδ.Ἔργ.25 **κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει,** δημ. παπὰς παπᾶ καλὸ δὲ θέλει).

χυτρεψός (ὁ) μτγν. ὁ ἐν χύτρᾳ ἕψων, μαγειρεύων τροφάς : Παρμενί.π.Ἀθήν.13,608Α **ἄνδρας . . χυτρεψοὺς εἴκοσιν ἐννέα.**

χυτριδιιδαι (οἱ) νεώτ. βοταν. κ. **χυτριδιοειδῆ** (τὰ) οἰκογ. μυκήτων τοῦ ἀθροίσμ. τῶν μυξομυκήτων.

χυτρίδιον (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ., Ἰων. **κυθρίδιον** ὑποκορ. τοῦ χυτρίς, μικρὰ χύτρα, τσουκαλάκι· Γαλ.Λεξ.598 «χυτρίδιον· χύτραν» : Ἱππ.879C **χυτρίδιον χάλκεον ἢ κεραμεοῦν,** Ἀριστφ.Ἀχ.463 **δός μοι χυτρίδιον σπογγίῳ βεβυσμένον,** αὐτ.1175, **ὕδωρ ἐν χυτριδίῳ θερμαίνετε** [κώδ.], αὐτ.Εἰρ.202, αὐτ.Ἐκκλ.745, Λουκ.Προμ.2 **ἐπεὶ καὶ εὔθρυπτα ἡμῖν τὰ ἔργα, ὥσπερ ἐκείνοις τὰ χυτρίδια,** Γαλ. 88,14 **διακεκαυμένοις ἄνθραξιν ἐντιθεὶς τὸ χυτρίδιον,** Ἀλκίφρ.Ἐπιστ.1,18, Ἱππιατρ.136,16, Γεωπ. 10,21,2 **μικρὰ πάνυ χυτρίδια ὠμά·** 2) τὸ ἔκπωμα, τὸ ποτήριον : Ἀθήν.11,501C **Μελέαγρος δ' ὁ κυνικὸς ἐν τῷ Συμποσίῳ οὑτωσὶ γράφει, κἀν τοσούτῳ πρόποσιν αὐτῷ βαρεῖαν διέδωκε, χυτρίδια βαθέα δώδεκα·** 3) Ἡσ. «χυτρίδιον· μέτρον τι»· 4) νεώτ. βοταν. γένος μυκήτων ἐκ τῶν χυτριδιιδῶν.

χυτρίζω, Ἰων. **κυθρίζω** ἐνθέτω εἰς χύτραν, ἰδίᾳ ἐκθέτω βρέφος ἐντὸς χύτρας· Ἡσ. «χυτρίζειν· τὸ ἐν χύτρᾳ ἐκτιθέναι» [διόρθ. ἀντὶ τιθέναι»], Σχόλ.Ἀριστφ.Βάτρ.1221 «χειμῶνος ὄντος ἐξέθεσαν ἐν ὀστράκῳ· τὸ ἐν ὀστράκῳ, ἐπεὶ ἐν χύτραις ἐξετίθεσαν τὰ παιδία· διὸ καὶ χυτρίζειν ἔλεγον» : Αἰσχ.ἀπ.120, Σοφ.ἀπ.476· 2) ρηματ.π. χυτρισμός.

χυτριεός-ή-όν Ἐπιγρ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χύτραν, ὁ κατάλληλος διὰ τὴν κατασκευὴν χυτρῶν : **φέρειν εἰς τὸν κέραμον τὸν χυτρικὸν** [εἰς τὰς χύτρας].

χυτρίνδα παίζειν μτγν. εἶδος παιδιᾶς· Πολυδ. 9,113 «ἡ δὲ χυτρίνδα, ὁ μὲν ἐν μέσῳ κάθηται καὶ καλεῖται χύτρα, οἱ δὲ τίλλουσιν, ἢ περικνίζουσιν, ἢ καὶ παίουσιν αὐτὸν περιθέοντες· ὁ δ' ὑπ' αὐτοῦ περιστρεφομένου ληφθεὶς ἀντ' αὐτοῦ κάθηται· ἔσθ' ὅτε ὁ μὲν ἔχεται τῆς χύτρας κατὰ τὴν κεφαλὴν τῇ χειρὶ τῇ λαιᾷ, περιθέων ἐν κύκλῳ, οἱ δὲ παίουσιν αὐτὸν ἐπερωτῶντες, τίς τὴν χύτραν; κἀκεῖνος ἀποκρίνεται ἐγὼ Μίδας· οὗ δ' ἂν τύχῃ τῷ ποδί, ἐκεῖνος ἀντ' αὐτοῦ περὶ τὴν χύτραν περιέρχεται», Ἡσ. «χυτρίνδα· παιδιᾶς εἶδος τοιαύτης· καθέζεταί τις ἐν τῷ μέσῳ· εἶτα κύκλῳ περιτρέχοντες οἱ περὶ τὸν καθεζόμενον, ποιοῦσιν οἷον αὐτὸν περιστρέφεσθαι, ἕως ἀφεταί τινος τύπτοντος αὐτόν· εἶτα καθέζεται ὁ ληφθείς».

χύτρῖνος-η-ον, Ἰων. **κύθρινος** ὁ πήλινος, ὁ κεράμειος, ὁ χωμάτινος· ‖ τὸ ἀρσ. **χύτρινος** ὡς οὐσ. ὁ χύτρος, ἡ χύτρα : Ἱππ.Γυν.2,648,30 **χύτρινον κατασκευάσαι τὸν αὐτὸν τρόπον,** αὐτ.2,649,1 **ὁκόταν δὲ ὁ χύτρινος ζέσῃ·** 2) ἐπὶ ἀγώνων, οἱ τελούμενοι ἐν τοῖς χύτροις βλ.λ.3)· Σχόλ.Ἀριστφ. Βάτρ.220 «ἤγοντο δὲ ἀγῶνες αὐτόθι οἱ χύτρινοι καλούμενοι, καθὰ φησὶ Φιλόχορος»· πρβλ. Πλούτ. Ἠθ.841Ε «ἀγῶνα τοῖς χύτροις ἐπιτελεῖν».

χυτρῖνος (ὁ) μτγν. κ. μσν., Ἰων. **κυθρῖνος** μεγάλη καὶ βαθεῖα ὀπὴ ἔν τινι ποταμῷ, λίμνῃ, ἕλει : Περίπλ.Ἐρ.Θαλ.1,291 **διορμίζοντες κατά τινας ὅρμους καὶ κυθρίνους· οἱ δὲ κυθρῖνοι τόποι εἰσὶ τοῦ ποταμοῦ βαθύτεροι μέχρι Βαρυγάζων** [διόρθ. κύθρινοι]· 2) ὀπὴ τῆς γῆς, ἐξ ἧς ἀναβλύζουσιν αἱ πηγαί· Ἡσ. «χυτρῖνοι· τὰ κοῖλα τῆς γῆς, δι' ὧν αἱ πηγαὶ ἀνίενται»· 3) σηκὸς χρησιμεύων ὡς φωλεὰ ζεύγους περιστερῶν ἐν τῷ περιστερεῶνι : Γεωπ.14, 6,3 **σκευάζειν χρὴ ἐν τοῖς τοίχοις καὶ νεοσσιὰς πυκνὰς ἀπὸ ἐδάφους μέχρι τῆς ὀροφῆς, ἅστινας καλοῦσι σηκούς, ἡμεῖς δὲ κυθρίνους ὀνομάζομεν, ἐν οἷς χρὴ διάγειν καὶ τίκτειν τὰς συνεζευγμένας περιστεράς.**

χυτρίον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χύτρα, μικρὰ χύτρα, τσουκαλάκι : Ἀριστφ.Ἀχ.1175 **ὕδωρ ἐν χυτρίῳ θερμαίνετε** [ὁ.γρ. χυτριδίῳ]· 2) Ἡσ. «τοῦ χυτρίου· τοῦ κρανίου».

χυτρίς-ῖδος (ἡ) ὑποκορ. τοῦ χύτρα : Δίων Κ 50,34 **χυτρῖδας ἀνθράκων καὶ πίττης πλήρεις πόρρωθεν μηχαναῖς ἐπέρριπτον·** 2) ἄνευ σμικρυντικῆς σημ., τὸ ἔκπωμα, τὸ ποτήριον : Ἡρ.5,88 **ἐκ χυτρίδων ἐπιχωριέων νόμον τὸ λοιπὸν αὐτόθι εἶναι πίνειν,** Βάτ.π.Ἀθήν.7,279C **καὶ Λεσβίου χυτρῖδα λαμβάνειν δύο.**

χυτρισμός (ὁ) (χυτρίζω) Ἡσ. «χυτρισμόν· τὴν τῶν βρεφῶν ἐν ταῖς χύτροις ἔκθεσιν».
χυτρίτης (ὁ) σχόλ. ὁ ἐν τῇ χύτρᾳ παρεσκευασμένος : Σχόλ.Ἀριστφ.Εἰρ.1150 χυτρίτης πυός.
χυτρόγαυλος (ὁ) μτγν., ἰων. κυθρόγαυλος (Ἰώσ.Α(8,3,6) εἶδος χύτρας, πιθ. ὅμοιος πρὸς γαυλὸν ἢ κάδον : ΠΔ Βασ.3,7,38 **ἐποίησε δέκα χυτρογαύλους χαλκοῦς, τεσσαράκοντα χοεῖς χωροῦντα τὸν ἕνα χυτρόγαυλον** (κῶδ.Ἀλεξ. χυτρόκαυλος), Πολυδ.6,Β9, Θεοδώρ.1,307(:.
χυτροειδής-οῦς-ές σχόλ. ὁ ὅμοιος πρὸς χύτραν : Σχόλ.Θεόκρ.5,58 **γαυλοὶ ἀγγεῖα χυτροειδῆ γαλακτοδόχα**, Σχόλ Κλήμ.Ἀλ.188,10 λεπαστή, **χυτροειδὲς ἔκπωμα ἐπωτίδι μιᾷ.**
χυτροκλάστης (ὁ) μαν. ὁ συντρίβων, θραύων χύτρας, τσουκάλια : Βἱ.Νεἱλ.Νεωτ.52,17 **ἀσκηταὶ ἡμεῖς ἐσμὲν χυτροκλάσται.**
χυτροπλάθος (ὁ) μτγν. κ. κυθροπλάθος ὁ πλάττων, ὁ κατασκευάζων χύτρας, ὁ χυτρεύς, ὁ τσουκαλάς· Φρύν. ἐν Λ8 72,10 «χυτροπλάθος· ὁ χύτρας πλάττων» ; Πολυδ.7,63.
χυτροπόδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χυτρόπους βλ.λ.: Ἱππῶν.18.
χυτρόπους-ποδος (ὁ), ὑποκορ. χυτροπόδιον, χύτρα ἢ λέβης μετὰ ποδῶν : Ἡσίοδ.Ἔργ.746 **μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων ἀνελόντα ἔσθειν**, Πλούτ.Ἠθ.703D **ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων οὐκ ἐᾶν παρατίθεσθαι σῖτον ἢ ὄψον·** **2**) εἶδος ἐσχάρας, τρίπους σιδηροῦς ἐφ' οὗ ἐτίθετο ἡ χύτρα, πυροστιά : ΠΔΛευϊτ.11,35 **κλίβανοι καὶ χυτρόποδες καθαιρεθήσονται**, Μοῖρ.250 **λάσανα καὶ τοὺς χυτρόποδας**, Πολυδ.10,99, Ἀλκίφρ.3,5 **τὴν κακκάβην ἀνασπάσασα τῶν χυτροπόδων.**
χυτροπωλεῖον (τὸ) μτγν. κ. σχόλ. κ. χυτροπώλιον τὸ μέρος τῆς ἀγορᾶς, ὅπου πωλοῦνται χύτραι : Πολυδ.7,163, Σχόλ.Ἀριστφ.Ὀρν.13.
χυτροπώλης (ὁ) μτγν. κ. **κυθροπώλης** θηλ. χυτρόπωλις βλ.λ.: Πολύδ.7,197 (κῶδ. κυθροπῶλαι).
χυτροπώλιον (τὸ) **ὅ.** χυτροπωλεῖον βλ.λ.
χυτρόπωλις-ιδος (ἡ) κ. μαν. θηλ. τοῦ χυτροπώλης, ἐπίθ. τῆς Αἰγίνης· Ἡσ. «Ἠχὼ πετραίαν χυτρόπωλιν· λέγει δὲ τὴν Αἴγιναν, ἐπειδὴ ἐκεῖ ὄστρακα πολλά ἐστιν» ; Κωμ.Ἀδέσπ.130Β (δ.γρ. χυτρόπολις), Πολυδ.7,197 **τὴν δ' Αἴγιναν χυτρόπωλιν ἐκάλουν** (κῶδ. χυτροπῶλιν).
χύτρος (ὁ) (χέω), **ἰων. κύθρος κ. κύτρος** πήλινον μαγειρικὸν σκεῦος, χύτρα, τσουκάλι : Δίφιλ.Ἐπίκληρος 1, Νἰκ.Ἀλεξ.136· **2**) κτ. πληθ. ἐν Θερμοπύλαις, τὰ θερμὰ λουτρά : Ἡρ.7,176 **ἔστι δὲ ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτῃ θερμὰ λουτρά, τὰ χύτρους καλέουσι οἱ ἐπιχώριοι·** **3**) μτγν. κτ. πληθ. βαθεῖαι καὶ μεγάλαι ὀπαὶ ἔν τινι ποταμῷ, λίμνη, ὁ. χυτρῖνος βλ.λ.)|· Θεόφρ.Φ| 4,11,8 «βαθύσματα τῆς λίμνης χύτροι καλούμενα»· **4**) κτ. πληθ. ἑορτὴ ἐν Ἀθήναις, ἡ τρίτη τῶν **Ἀνθεστηρίων** ἡμέρα, καὶ δεκάτη τρίτη τοῦ μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος : Ἀριστφ.Ἀχ. 1076 **ὑπὸ τοὺς Χόας γὰρ καὶ Χύτρους αὐτοῖσί τις ἤγγειλε λῃστὰς ἐμβαλεῖν Βοιωτίους**, αὐτ. Βάτρ.213 **ἡνίχ' ὁ κραιπαλόκωμος τοῖς ἱεροῖσι Χυτροῖσι χωρεῖ . . λαῶν ὄχλος**, Ἀλκίφρ.2,3.
χυτροτομῶ-έω σχόλ. σκώπτω τινὰ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν Χύτρων βλ.λ.4) : Ἀριστφ.Λυσ.Ὑπόθ. **ἡ δὲ χυτροτομοῦσα αὐτὸν ἐπαγγέλλεται μέν, τὰ περὶ τῶν διαλλαγῶν δὲ σπουδάζει.**
χυτροφόρος-ον σχόλ. ὁ φέρων χύτραν ἢ χύτρας, τσουκάλια : Σχόλ.Ἀριστφ.Ὀρν.448 **παίζει δὲ εἰς τοὺς χυτροφόρους ὁπλίτας φάσκων.**
χῶ κτ. κρᾶσιν καὶ ὁ : Θεόκρ.1,100.
χῶ-όω κ. χώννυμι, δημ. χώνω βλ.λ., ἀόρ. **ἔχωσα** (Ἡρ.9,85), παθ. ἀόρ. **ἐχώσθην** (Ἡρ.2,137), παθ. μέλλ. χωσθήσομαι (Εὐρ.ΙΑ 1443), παθ.παρακ. **κέχωσμαι** (Ξεν.ΚΠ 7,3,17,Παυσ.1,92,1), **ἐπὶ** χώματος, χέω εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσωρεύω, σωρώνω : Ἡρ.4, 71 **ταῦτα δὲ ποιήσαντες χοῦσι πάντες χῶμα [μέγα]**, αὐτ.2,137 **ἐπιτάσσονται χώματα χοῦν πρὸς τῇ ἑωυτῶν πόλι**, αὐτ.1,162 **χώματα χῶν πρὸς τείχεα**, Θουκ.2,75 **χῶμα ἔχουν πρὸς τὴν πόλιν**, Πλάτ.Νόμ.958Ε **χῶμα δὲ μὴ χοῦν ὑψηλότερον πέντε ἀνδρῶν ἔργον·** || ἰδίᾳ ἐπὶ τάφου ἢ τύμβου : Ἡρ.9,85 **ἐπαισχυνομένους τῇ ἀπεστοῖ τῆς μάχης ἑκάστους χώματα χῶσαι κεινὰ τῶν ἐπιγινομένων εἵνεκεν ἀνθρώπων**, Σοφ.Ἀντ.81 **ἐγὼ δὲ δὴ τάφον χώσουσ' ἀδελφῷ φιλτάτῳ πορεύσομαι**, Εὐρ.ΙΤ 702 **τύμβον τε χῶσον κἀπίθες μνημεῖά μοι**, Ξεν.ΚΠ 7,3,11 **τὸ μνῆμα πολλοὶ χώσουσιν ἀξίως ὑμῶν·** κ. παθ. : Εὐρ.ΙΑ 1443 **ἐπεὶ μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται**, Ξεν ΚΠ 7,3,17 **τὸ μνῆμα μέχρι τοῦ νῦν τῶν εὐνούχων κεχῶσθαι λέγεται**, Πλάτ.Κωμ.π.Πλούτ.Θεμ.32 **τύμβος ἐν καλῷ κεχωσμένος**, Πλούτ Εὔμ.9, Παυσ.1,22,1 **κέχωσται δὲ πρὸ τοῦ ναοῦ μνῆμα Ἱππολύτου·** **2**) ἀποφράττω ἐμβάλλων χῶμα : Δημ.795 **μὴ δὴ πρὸς οὓς αὐτὸς ἔχωσας λιμένας καὶ προβόλων ἐνέπλησαν**, Αἰσχίν.69,7 **τοὺς λιμένας ἔχωσαν**, Πολύβ.1,19,3 **χώσας φορμοῖς ἀχύρων τὰς τάφρους·** || κ. παθ. συνήθ. ἐπὶ θαλασσίων λιμένων, πληροῦμαι χώματος, γεμίζομαι, ἀποχερσοῦμαι : Ἐμπ.359 **πορθμοῦ χωσθέντος**, Ἡρ.2,11 **ἐγὼ μὲν γὰρ ἔλπομαί γε καὶ μυρίων ἐντὸς χωσθῆναι ἄν·** **3**) κ. παθ. κτίζομαι ἐπὶ ὑψωμάτων ἐκ χώματος ἢ λόφων, οἰκοδομοῦμαι : Ἡρ.2,137 **τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐχώσθησαν ὑπὸ τῶν τὰς διώρυχας ὀρυξάντων ἐπὶ Σεσώστριος βασιλέος·** **4**) σπαν. καλύπτω διὰ χώματος, παραχώνω : Εὐρ.Ὀρ.1585 **ἀπόδος δάμαρτος νέκυν, ὅπως χώσω τάφῳ**, Πλάτ.Νόμ.947D **5**) ρηματ. π. χῶμα, χῶσις, χωστός.
χὤδωνις δωρ. κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ **ὁ Ἄδωνις**· Θεόκρ.1,109.
χὠκ κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ὁ **ἐκ** : Θεόκρ.1,72.
χωκορτή (ἡ) μτγν. π. Αἰγυπτίοις, ἡ μαλάχη : **Διοσκ.**2,144.
χὼλ (τὸ) (ἀγγλ.) δημ. ἄκλ. ὁ μετὰ τὴν εἴσοδον οἰκίας πρὸ τῶν δωματίων χῶρος, προθάλαμος, πρόδομος· || σπαν. συνεκδ. διάδρομος οἰκίας.
χωλαβῶ-έω Ἡσ. «χωλαβεῖ· θορυβεῖ».
χωλαίνω κ. νεώτ., μέλλ. χωλανῶ (Γρηγ.Ναζ.), ἀόρ. ἐχώλανα, παθ. ἀόρ. **ἐχωλάνθη** (ΠΔ Βασ. 2,4,4,Ἀχμ.Ὀνειροκρ.200,34), ποιῶ τινα χωλόν, κουτσόν : Σχόλ.Ἰλ.Η 402· || κ. ἀμτβ. εἰμὶ χωλός, κουτσός : Πλάτ.Νόμ.795Β **χωλαίνει δὲ καὶ ἐφέλκεται πλημμελῶν**, αὐτ.Ἱππ.Ε 374C **ἑκουσίως χωλαίνοντες**, Φἱλ.1,417,49 **μὴ κραδαίνοντα καὶ χωλαίνοντα**, Νόνν.Δ 9,21 **ἦιε χωλαίνων Κρονίδης βεβριθότι μηρῷ**, Γεωπ.16,21,10 **τοὺς χωλαίναντας ὄνους**, Ἱππιατρ.85,17 **ἐὰν ὦμον ἐκτραπῇ καὶ χωλαίνῃ·** κ. παθ. : ΠΔ Βασ.2,4,4 **καὶ ἔπεσε καὶ ἐχωλάνθη**, Ἀχμ.Ὀνειροκρ.200,34 **ἐχωλάνθη ὁ πούς αὐτοῦ·** || νεώτ. ὑποσκάζω, βαδίζω κουτσαίνοντας : Παπαδ.Χριστ.Διηγ.76 **ἐπῆγα μαζὶ μὲ τὸν Κωνσταντῆ πολλὰ βήματα . . μὲ ἓν ὑπόδημα, χωλαίνων καὶ πατῶν ἐπὶ ἀκανθῶν·** **3**) νεώτ. μτφ. δὲν προχωρῶ, δὲν λειτουργῶ κανονικῶς : **χωλαίνει ἡ ὑπηρεσία·** **4**) ρηματ. π. χώλανσις, χώλασμα.
χώλανσις-εως (ἡ) (χωλαίνω) μτγν. κ. μαν. ἡ χωλότης, ἡ κουτσαμάρα : Ἐπίκτ.Ἐγχ.9 **χώλανσις σκέλους ἐστὶν ἐμπόδιον**, Ἀχμ.Ὀνειροκρ 200,35· **2**) μτφ. ἐπὶ τοῦ χωλαίνοντος στίχου· πρβλ. χωλίαμβος : Εὐστ.400,3 **οὕτως ἡ τοῦ μέτρου ποδικὴ ἐκθεραπεύεται χώλανσις.**
χώλασμα-ατος (τὸ) (χωλαίνω) μαν. ἡ χωλότης, ἡ παράλυσις : Ἱππιατρ.10,14.
χωλεία (ἡ) (χωλεύω) ἡ χωλότης, ἡ κουτσαμάρα: Πλάτ.Ἱππ.Ε 374C **χωλεία δὲ ποδῶν οὐχὶ πονηρία**

καὶ ἀσχημοσύνη ἐστίν;, Λουκ.ΒΠρ.21 ὁ τοιοῦτος εἶχε μὲν δήπου σύμβαμα τὴν χωλείαν, Γαλ.4,364, || χωλεία σκέλους, Γεωπ.17,23.

χώλευμα-ατος (τὸ) ἡ χωλότης, ἡ κουτσαμάρα : Ἱππ.Ἀρθρ.826C ἐν ἑτέροις χωλεύμασι.

χωλεύω κ. μσν. ποιῶ, καθιστῶ τινα χωλόν, κουτσόν : Ἱππ.592,15, Σέξτ.Ἐμπ Πυρρ.3,217 αἱ ἀμαζόνες καὶ ἐχώλευον τὰ ἄρρενα τῶν παρ' αὐταῖς γεννωμένων· κ. παθ. : Λουκ Θυσ.6 ἄρτιον τὼ πόδε χωλεσθῆναι γὰρ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ πτώματος, ὁπότε ἐρρίφη ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐξ οὐρανοῦ· || κ. ἀμτβ. εἶμαι χωλός, κουτσός, χωλαίνω : Ἰλ.Σ 411 ἦ καὶ ἀπ' ἀκμοθέτοιο πελώριον ἄκμον' ἀνίστη χωλεύων, αὐτ.Υ 37 Ἥφαιστος δ' ἅμα τοῖσι κίε, σθένεϊ βλεμεαίνων, χωλεύων, ὑπὸ δὲ κνῆμαι ῥώοντο ἀραιαί, Ξεν Ἑλλ. 3,3,3 μὴ προσπταίσας τις χωλεύσειε, Λουκ.Θε.Δ 5,4 τὸν Ἥφαιστον ἔδει τὸν σὸν υἱὸν οἰνοχοεῖν ἡμῖν χωλεύοντα, αὐτ.Ὄν.22 χωλεύων ἐβάδιζον, Γεωπ.17,23,1 ζῶν γὰρ χωλεύειν, φησίν, ἔμελλε τάλας· **2**) μτφ. παθ. εἶμι ἀνάπηρος, ἀτελής : Πλάτ. Φαῖδρ.248Β κακίᾳ ἡνιόχων πολλαὶ χωλεύονται (ψυχαί)· || κ. ἀμτβ. εἰμὶ ἀτελής, οὐχὶ πλήρης : Γαλ.Συμπτ.4 τὸ χωλεῦον παρ' αὐτοῦ τοῦ λόγου, Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.2,380 χωλεύει τὰ τῆς γνώσεως, Θεμίστ.1,9Β ὁ φιλόσοφος τῆς δυνάμεως ἀπολειπόμενος πάμπολυ χολεύειν ἔοικε τὴν μορφήν, αὐτ.6,75D τὸ μὴ χωλεύειν τὴν ξυνωρίδα (τῶν βασιλέων), Λιβάν.3,294,26 χωλεύειν αὐτῷ τὴν δύναμιν τῇ τῶν ὀργάνων ἀπορίᾳ, Παλαίφ.51,3 ὁ νόμος ἀπὸ τῶν βοῶν οὐκ ὄντων ἐχώλευεν, Ἰω. Χρυσ.ΠΔ Ψαλμ.127 τὰ τῆς μακαριότητος αὐτῷ χωλεύει, Εὐστ.Πον.333,20 πρὸς τὸν τὰ φιλικὰ χωλεύοντά σε· **3**) ῥηματ. π. χώλευμα, χωλεία

χωλιαμβικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος, ὁ ἰδιάζων εἰς τὸν χωλίαμβον βλ.λ. : Χοιραβ. ἐν Ἀν. Ὀξ.2,277,12, Σχόλ. Ἡφαιστ 6,5,181 μέτρον χωλιαμβιακόν.

χωλιαμβοποιῶ-έω μσν. ποιῶ χωλιάμβους βλ.λ. : Εὐστ.1684,52 ὁ πικρὸς Ἱππῶναξ χωλιαμβοποιῶν ἀκράχολα.

χωλίαμβος (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἴαμβος χωλός, τρίμετρος ἰαμβικὸς στίχος ἔχων σπονδεῖον ἢ τροχαῖον τὸν τελευταῖον πόδα, ἐπινοηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἱππώνακτος· Σουΐδ. «χωλίαμβος· εἶδος στίχου» : Δημήτρ.263, ΕΜ 59,52 Καλλίμαχος ἐν χωλιάμβοις.

χωλοίπους-ποδος-ουν σχόλ. ὁ χωλαίνων τοὺς πόδας : Σχόλ.Νίκ.Θηρ.458.

χωλοιπόδης (ὁ) μσν. δ. γρ. τοῦ χωλοπόδης βλ.λ.

χωλοκραββάτιον (τὸ) σχόλ. ὑποκορ. τοῦ χωλοκράββατον βλ.λ. : Σχόλ.Ἀριστφ.Νεφ 254 οἱ δέ φασι σκιμπόδιον ἰδίως λέγεσθαι τὸ χωλοκραββάτιον· σκιμβάζειν γὰρ τὸ χωλαίνειν παρὰ τοῖς παλαιοῖς.

χωλοκράββατον (τὸ) λεξ. τὸ σκιμπόδιον, ἡ κλίνη, τὸ κρεββάτι χωλοῦ· Σουΐδ.ἐν λ.σκίμπους.

χωλοπόδης (ὁ) μσν. ὁ χωλός, ὁ χωλόπους : Μοσχόπ.εἰς Ἡσίοδ.Ἔργ.70.

χωλοποιός-όν κ. μσν. συνήθ. ἐπὶ τοῦ Εὐριπίδου, τοῦ φέροντος ἐν τῇ σκηνῇ χωλούς, ὁ ποιῶν χωλούς, κουτσούς : Ἀριστφ.Βάτρ.846 πρὶν γ' ἂν τοῦτον ἀποφήνω σαφῶς τὸν χωλοποιόν;, Τζέτζ. Λυκόφρ.144 αἱ χωλαὶ ἢ κατ' ἐμὲ χωλοποιοὶ καὶ βλαπτικαὶ Μοῖραι· **2**) χωλός, χωλόπους : Παράφρ.Ἰλ.1503 θεαὶ ὑπάρχουσιν αἱ Λιταὶ .. χωλοποιοί τε καὶ ῥυτίδας ἔχουσαι (ὡς παράφρ. τοῦ χωλαί)·

χωλόπους-ποδος-πουν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων χωλοὺς τοὺς πόδας : Μαν.4,118 χωλόποδας τεύχει καὶ ἀσθενέας, Ἀνών.ἐν Ἀν.Βοασσ.235 καὶ πῶς σεαυτὸν οὐκ ἰᾷ τὸν χωλόπουν;· **2**) νεώτ. ζωολ. γένος ζῴων θηλαστικῶν ἐκ τῶν βραδυποδιδῶν.

χωλός-ή-όν κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ στερούμενος τοῦ ἑνὸς ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν ποδῶν, ὁ ἐλαττωματικῶς βαδίζων λόγῳ παθήσεως κατὰ τοὺς πόδας, ὁ ἀνάπηρος τοὺς πόδας, ὁ κουτσός : Ἰλ. Β 217 φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα, αὐτ.Ι 203 Λιταὶ .. χωλαί τε ῥυσαί τε παραβλῶπές τ' ὀφθαλμώ, Ὀδ.Θ 308 ὡς ἐμὲ χωλὸν ἐόντα Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη αἰὲν ἀτιμάζει, Ἡρ.5,92 Ἀμφίονι δὲ ἐόντι τούτων τῶν ἀνδρῶν γίνεται θυγάτηρ χωλή, Σοφ.Φιλ.486 προσπίτνω σε γόνασι, καίπερ ὢν ἀκράτωρ ὁ τλήμων, χωλός, αὐτ.Φίλ. 1032 πῶς, .. νῦν οὐκ εἰμὶ σοὶ χωλός, δυσώδης;, Ἀριστφ.Θεσμ 24 ὅπως ἔτι προσμάθοιμι χωλὸς εἶναι τὰ σκέλη, ΚΔ Ματθ.11,5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσι καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, Πλούτ.Ἀγησ 30 ὅτι τὸν ἀρτίποδα τῆς βασιλείας ἐκβαλόντες εἵλοντο χωλὸν καὶ πεπηρωμένον, αὐτ.Ἠθ.194D, αὐτ.210E χωλὸν ἐπὶ πόλεμον ἐξιόντα, Λουκ.Δημῶν.54 οὐδέν ἐστιν ἀναισχυντότερον χωλοῦ περιπατητικοῦ, Πάπ. Πεταῦς Ταθοῆτος χωλάς, Μωραΐτ. Διηγ.1,40 ἀπομείνασα χωλὴ τὸν θραυσθέντα πόδα· κ. μτ. δοτ. : Πλούτ.Ἠθ.739Β ποτέρῳ σκέλει χωλὸς ἦν ὁ Φίλιππος, Λουκ.Τίμ.20 οὐκ οἶδ' ὅπως βραδὺς εἰμι καὶ χωλὸς ἀμφοτέροις· κ. ἐπὶ ζῴων : Ξεν.ΚΠ 1,4,11 τὸ μὲν αὐτῶν χωλὸν ἦν, τὸ δὲ κολοβόν, αὐτ.Κυν.Β,3, αὐτ.Ἱππ.1,5· **2**) ὁ πάσχων παραλυσίαν τῆς χειρός, ὁ κυλλός, κουλός· Σχόλ.Ἀριστφ.Ὄρν.1379 «χωλόν· τὸν τὴν χεῖρα πεπηρωμένον», Ἱππ.83C χεῖρα χωλὴν ἕξειν, Πλάτ.Νόμ.794Ε τὰ κατὰ χεῖρας ἀνοίᾳ τροφῶν καὶ μητέρων οἷον χωλοὶ γεγόναμεν ἕκαστοι, Πολυδ.4,25 ὅτε χωλός ἐστι τὴν ἑτέραν χεῖρ' εὖ σφόδρα· **3**) μτφ. ὁ ἀμβλὺς τὸν νοῦν, ὁ παράλυτος, ὁ ἀνάπηρος, ὁ ἀτελής : Ξεν.Ἑλλ.3,3,3 φυλάξασθαι τὴν χωλὴν βασιλείαν, Πλάτ.Φαίδ.71Ε χωλὴν φύσιν, αὐτ.Πολ.535C φιλοπονίᾳ οὐ χωλὸν δεῖ εἶναι τὸν ἀψόμενον, τὰ μὲν ἡμίσεα, φιλόπονον ὄντα, τὰ δὲ ἡμίσεα, ἄπονον, αὐτ.536Α χωλοῖς τε καὶ νόθοις χρώμενοι, αὐτ.Νόμ.634Α οὐ δή που χωλὴν τὴν ἀνδρείαν νενομοθετήκασιν, αὐτ.Τίμ.44C χωλὴν τοῦ βίου διαπορευθεὶς ζωήν, Πλούτ.Ἠθ.399Β καὶ σέθεν ἀρτίποδας βλάψῃ χωλὴ βασιλεία, αὐτ.2C κατὰ τοῦτ' ἀνάγκη χωλὴν γίνεσθαι τὴν ἀρετήν· **4**) γραμμ. εἰδ. ἐν τῇ μητρικῇ, ὁ ἔχων σπονδεῖον εἰς τὴν β', δ' καὶ στ' χώραν, ἀ. σκάζον, ἰσχιορρωγικόν· πρβλ. χωλίαμβος : Δημήτρ.301 λοιδορῆσαι βουλόμενος τοὺς ἐχθρούς, ἔθραυσε τὸ μέτρον, καὶ ἐποίησε χωλὸν ἀντὶ εὐθέος· **5**) νεώτ. ζωολ. ὁ χωλός ὡς οὐσ. γένος ἐντόμων κολεοπτέρων ἐκ τῶν κοκκινελλιδῶν.

χωλότης-ητος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ πάθος, ἡ κατάστασις τοῦ χωλοῦ, ἡ κουτσαμάρα : Πλούτ. Πόπλ.17 τὴν γενομένην ἐκ τοῦ τραύματος χωλότητα, αὐτ.Ἠθ.35C τὸν δ' Ἥφαιστον ἡ τεκοῦσα φιλοφρονουμένη προσηγόρευσεν ἀπὸ τῆς χωλότητος, αὐτ.Ἠθ.963C σκέλους χωλότης, Ὠριγ.3, 507Ε χωλότητάς τε καὶ κυλλότητος, Σχόλ.Ἰλ.Σ 421 διὰ τὴν χωλότητα ἐπαχθῶς βαδίζων· || μτφ. ἐν τῇ μετρικῇ, ἡ ἰδιότης τοῦ χωλοῦ βλ.λ.3) μέτρου : Ἀθήν.14,632Ε ἀκέφαλοι δέ εἰσιν οἱ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τὴν χωλότητα ἔχοντες.

χωλοῦμαι-όομαι παθ. γίνομαι χωλός, κουτσός· κ. παθ. : Ἱππ.Φύσ.Παιδ π. Θησ.Στεφ. ἐν λ. ἔστι δ' ὅτε καὶ κίνδυνος ἐκ τοῦ τοιούτου χωλωθῆναι, ΕΜ 242,41· **2**) ῥηματ. π. χώλωμα, χώλωσις.

χωλῶ-έω μσν. ἀμτβ., χωλαίνω, κουτσαίνω : Διγεν.Ἀκρ.3506 ἄλλως δὲ καὶ ὁ ἵππος μου ἐκ τῆς πληγῆς ἐχώλει.

χώλωμα-ατος (τὸ) (χωλοῦμαι) κ. μσν. τὸ χώλευμα, ἡ χωλότης, ἡ κουτσαμάρα : Ἱππ.Ἀρθρ.820Ε προσράπτειν δὲ τὰ ὀθόνια, ὅκως ἂν ξυμφέρῃ

τὰς ἀναλήψιας ποιέεσθαι· ἄλλα γὰρ ἄλλης τῶν χωλωμάτων δέεται ἀναλήψιος, αὐτ.828Β' ‖ κ. μτφ. ψυχική διαστροφή, ἐλαττωματικότης : Εὐστ.329,60 ψυχῆς χώλωμα.

χωλῶς ἐπίρρ. μτγν. μτφ. κατὰ τρόπον χωλὸν βλ.λ.3), ἀτελῶς, ἐλλιπῶς : Ἐπιφάν.Ι,563D χωλῶς ἐπιβαίνοντα σοφίας.

χώλωσις-εως (ἡ) (χωλοῦμαι) ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ποιεῖν τινα χωλόν : Ἱππ.Προρρ.2 τοὺς προειπόντας περί τε τῶν χωλωσίων καὶ τῶν ἄλλων τοιουτέων, αὐτ.4,276,15 χώλωσις δὲ ἑτοίμη τοῖς περιγενομένοισι.

χῶμα-ατος (τὸ) (χῶ, χώννυμι) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. προφ. κ. χοῦμα γῆ ἀνεσκαμμένη καὶ συσσωρευμένη πρὸς τὰ τείχη πόλεως πρὸς ἅλωσιν αὐτῆς, χαράκωμα· Σουΐδ. «χῶμα· ὕψωμα γῆς, ὅπερ οἱ πολέμιοι ἐν ταῖς πολιορκίαις εἰώθασι προσχοῦν τὰ τείχη» : Ἡρ.Ι,162 χώματα χῶν πρὸς τὰ τείχεα, Θουκ.2,75 ὁρῶντες τὸ χῶμα αἰρόμενον, Ξεν.Ἑλλ. 2,3,46 ἐπὶ τῷ χώματι ἔρυμα τειχίζοντες, Διόδ.Σ 20,86 τὸ διὰ τοῦ χώματος τεῖχος· **2)** πρόχωμα ἐγειρόμενον παρὰ τὴν ὄχθην ποταμοῦ, ὅπως κωλύῃ τὴν ὑπερχείλισιν, τὴν πλήμμυραν : Ἡρ.Ι,184 Σεμίραμις χώματα ἀπεδέξατο ἀνὰ τὸ πεδίον ἀξιοθέητα, Διόδ.Σ Ι,36 ῥᾳδίως ἀποτρέπουσιν αὐτὸν (τὸν Νεῖλον) μικροῖς χώμασι· **3)** ὁ φραγμός: Ἡρ.7,30 χώματι ἐκ τοῦ αὐλῶνος ἐκδιδάσαντα· **4)** ἀποβάθρα προβαίνουσα ἐπὶ πολὺ ἐντὸς τῆς θαλάσσης, μῶλος· Πολυδ.9,34 «χῶμα· τὰ περὶ τοὺς λιμένας μέρη» : Ἡρ.8,97 μήτε τοῖσι Ἕλλησι μήτε τοῖσι ἑωυτοῦ ἐς τὴν Σαλαμῖνα χῶμα ἐπειρᾶτο διαχοῦν, Δημ.1208 ἐψηφίσασθε τάς τε ναῦς καθέλκειν τοὺς τριηράρχους καὶ παρακομίζειν ἐπὶ τὸ χῶμα (Βερναρδ.Γρ. ἐν λ. «καὶ νὰ τὰς φέρωσι καὶ τοποθετῶσι κατὰ μῆκος εἰς τὴν προκυμαίαν»), αὐτ.1228 τὸ χῶμα δ' ἦν οἰκοδόμημ' ἐν τῷ λιμένι προβεβλημένον, προσορμίσεως ἕνεκα καὶ ἀγορᾶς τῶν ναυτῶν· **5)** ἀμμώδης γλῶσσα, ἀκρωτήριον : Αἰσχ.Ἱκ.870 κατὰ Σαρπηδόνιον χῶμα πολύψαμμον ἀλαθεὶς ἀερίαισιν αὔραις (σχόλ. «Σαρπηδονίαν ἄκραν»)· **6)** ὁ τύμβος, ὁ τάφος : Ἡρ.Ι,93, αὐτ.9,85 ἐπαισχυνόμενος τῇ ἀπεστοῖ τῆς μάχης ἑκάστους χώματα χῶσαι κεινά, Αἰσχ.Χο.223 ὦ πότνια χθὼν καὶ πότνι' ἀκτὴ χώματος (Βερναρδ.Γρ.ἐν λ. «σεβαστὸν ὕψωμα, σωρὸς χώματος· ὀνομάζεται δὲ ἀκτή, διότι αὐτοῦ προσορμίζεται τὸ πλοῖον τοῦ Χάρωνος, τὸ παραλαμβάνον τοὺς νεκρούς»), Σοφ.Ἀντ. 1216 ἁρμὸν χώματος, λιθοσπαδῆ δύντες πρὸς αὐτὸ στόμιον, Εὐρ.Ἰκ.54 οὔτε τάφων χώματα γαίας ἐσορῶ, Πλάτ.Νόμ.958Ε χῶμα μὴ χοῦν ὑψηλότερον ἢ πέντε ἀνδρῶν ἔργον, Πλούτ.Νομ.22 ὄμβρων μεγάλων ἐπιπεσόντων καὶ χώματος περιρραγέντος ἐξέωσε τοὺς σοροὺς τὸ ῥεῦμα, Παυσ. 24,32,5, Ἀθήν.14,625F ἴδοις δ' ἂν καὶ τῆς Πελοποννήσου πανταχοῦ.. χώματα μεγάλα, ἃ καλοῦσι τάφους τῶν μετὰ Πέλοπος Φρυγῶν· **7)** γῆ ἀνορυχθεῖσα, ἥτις ἀφοῦ ἐγένετο ἐν τῷ ἀέρι χαλαρὰ καὶ γόνιμος, ῥίπτεται πάλιν εἰς τοὺς λάκκους, ὅπως ἐν αὐτοῖς φυτευθῶσι δένδρα : Θεόφρ.Φ! 2,5,2, Γεωπ.10,4,1 χώματος μεμιγμένου μετὰ κόπρου αἰγῶν· **8)** πάπ., μσν., νεώτ. κ. δημ. τὸ ἐκ λεπτῶν κοκκίων στερεὸν συστατικὸν τοῦ ἐδάφους, μεῖγμα ὀρυκτῆς καὶ φυτικῆς γῆς, ἀντίθ. πρὸς τοὺς λίθους καὶ τὰ πετρώματα : Πάπ. τὰ τοῦ κτήματος χώματα, - δὲν ἔχει χῶμα, εἶναι ὅλο πέτρα, Λιβ.Ροδ.76 εἰς ἑκατὸν νὰ διαρραγῇ καὶ νὰ θρυβῇ ὡς χῶμαν, Δροσ.Βοτάν.8 τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ εἰς ἡμέρας καταιγίδων εἶχε καταφάγει τὰ χώματα· **9)** νεώτ. κ. δημ. κ. ὁ κονιορτός : ὁ ἀέρας σηκώνει χῶμα· **10)** δημ. γεν. τὸ ἔδαφος, ἡ γῆ : Βαλαωρ. ὁ Δῆμος καὶ τὸ καριοφίλι του 4) φεύγει ἀπ' τὰ χέρια, σέρνεται ατὸ χῶμα λαβωμένο, φρ. ἔφαγε ἡ πλάτη του χῶμα (ἐπὶ τῶν παλαιόντων, ἔπεσεν ὕπτιος), αὐτ. τὸν κύλισε στὸ χῶμα (τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς), αὐτ. τὸν ἔφαγε τὸ μαῦρο χῶμα (ἀπέθανε καὶ ἐτάφη πρὸ καιροῦ), δ. δίστ. βασανισμένο μου κορμί, τυραννισμένο σῶμα, κάλλιο νὰ ἤσουνα νεκρά, νὰ σ' ἔτρωγε τὸ χῶμα· **12)** νεώτ. εἰδ. ἐν τῇ πετρογραφίᾳ χῶμα κόκκινον ἐρυθρὸς πηλός, πλούσιος εἰς ὀξίδια σιδήρου, σχηματιζόμενος εἰς θερμοὺς τόπους δι' ἀποσαθρώσεως ἀσβεστολίθων· **13)** μτγν. σωρὸς ἐρειπίων : ΠΔ Ἡσ.25,2 ὅτι ἔθηκας πόλεις εἰς χῶμα, αὐτ. Ἡσ.8,28 χῶμα ἀοίκητον εἰς τὸν αἰῶνα ἔθηκεν αὐτὴν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

χωμάς-άδος (ἡ) νεώτ. χῶμα περιέχον καὶ οὐσίας ὀργανικάς, ἀναμείκτους μετὰ τῶν ὀρυκτῶν κοκκίων αὐτοῦ, εἰσχωρησάσας ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας ἢ ἐμβληθείσας ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοῦ κοπρισμοῦ.

χωματαπάπατος (ὁ) νεώτ. ὀπόπατος, ἐν ᾧ χρησιμοποιεῖται πρὸς ἀποξήρανσιν καὶ ἀπολύμανσιν τῶν κοπρανωδῶν ὑλῶν ἢ ξηρὰ γῆ, τὸ χῶμα.

χωματεκβολία (ἡ) πάπ. ἡ ἐκβολὴ χώματος, οἷον ἀπὸ αὐλάκων, φρεάτων κττ.· **2)** εἰδ. τὸ ἔργον ἢ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καθαριστοῦ τῶν ἀρδευτικῶν διωρύγων ἐν Αἰγύπτῳ.

χωματένιος-α-ο δημ. κ. χωμάτινος ὁ ἐκ χώματος· ‖ εἰδ. ὁ ἐκ πηλοῦ : χωματένιος φοῦρνος, - χωματένια τοῦβλα (πλίθες), - χωματένιο τσουκάλι (ἡ πηλίνη χύτρα).

χωματεπάκτης (ὁ) Ἡσ. «τοῖς χώμασιν ἐπικείμενος» (κώδ. χωματεπέκτης).

χωματεπείκτης (ὁ) πάπ. τὸ ἔργον ἢ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐνεργοῦντος ἐπιχωματώσεις, προχώματα, διευθετήσεις ῥοῆς διωρύγων ἐν Αἰγύπτῳ.

χωματεπιμελητής (ὁ) πάπ. ἐν Αἰγύπτῳ ὁ ἐπιμελητής, ὁ φροντιστὴς τῶν προχωμάτων.

χωματεργολάβος (ὁ) πάπ. ὁ ἐργολήπτης, ἐργολάβος προχωμάτων.

χωματιά (ἡ) δημ. ἡ ὀσμὴ χώματος, ἡ χωματίλα : χωματιὲς μυρίζεις.

χωματιάζω δημ. καλύπτω, σκεπάζω διὰ χώματος.

χωματιανός (ὁ) δημ., θηλ. -ή, ὁ γηγενής, ὁ ντόπιος : Βλαστ.Συνμ.143, αὐτ.248.

χωματίδα (ἡ) δημ. ὁ ἰχθὺς γλῶσσα ἢ κοινή.

χωματίζω μτγν. κ. νεώτ. ἐπισωρεύω χῶμα, ἐπιχωματίζω· **2)** μτγν. παθ. περιβάλλομαι διὰ προχωμάτων, χαρακωμάτων, ὀχυροῦμαι διὰ χωμάτων : ΠΔ Ἰησ.11,13 ἀλλὰ πάσας τὰς πόλεις τὰς κεχωματισμένας οὐκ ἐνέπρησεν Ἰσραήλ, Πάπ. παραδειξάτω Πτολεμαῖος τὴν γῆν.. ὡμαλισμένην καὶ κεχωματισμένην· **3)** ρηματ. π. χωματισμός.

χωματικός-ή-όν πάπ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χῶμα : χωματικὰ ἔργα.

χωματίλα (ἡ) δημ. ἡ ἰδιάζουσα ὀσμὴ τοῦ χώματος, χωματιά.

χωμάτινος-η-ον μσν. κ. νεώτ., δημ. χωματένιος ὁ πεποιημένος ἐκ χώματος ἢ πηλοῦ, ὁ πήλινος : ΚΜανασσ.Χρον.232 ἐκ χωματίνου καὶ λυπροῦ καὶ πηλοφύρτου βάρους, αὐτ.5782 τὴν γηγενῆ καὶ χωματίνην σάρκα, αὐτ.Ἔρασταί 4,18 ἄνθρωποι πηλοφύρατοι, χωμάτινοι τὴν πλάσιν.

χωμάτιον μτγν. κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ χῶμα, μικρὸς τύμβος, τάφος : Διον.Ἀλ.Ρωμ.Ι,64 χωμάτιον οὐ μέγα· **2)** νεώτ. κράσπεδον ὁδοστρώματος ἐξ ἀναχώματος.

χωματισμός (ὁ) πάπ. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χωματίζω βλ.λ.1) : Πάπ. ἐπιτελέσω τὰ κατ' ἔτος ἔργα, χωματισμούς, ποτισμούς· **2)** νεώτ. ἡ ἀνακίνησις, ἡ ἐκσκαφὴ χωμάτων, ἡ διάταξις αὐτῶν καθ' ὡρισμένον σχῆμα, ἀνάχωμα ὀχυρωματικῆς.

χωματογεννημένος-η-ο δημ. ὁ γηγενής, ὁ χωματιανός : Βλαστ.Συνμ.248.
χωμάτόπλαστος-ον μσν. κ. νεώτ. εἰδ. ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ πλασθεὶς ἐκ χώματος, ὡς ἐν ταῖς γραφαῖς ἀναφέρεται : Κ Μανασσ.Χρον.23 **Ἀδὰμ χωματόπλαστος**˙ || νεώτ. γεν. ἐπὶ πραγμ., ἰδ. σκευῶν, ὁ χωμάτινος, χωματένιος.
χωματότοπος (ὁ) δημ. τόπος περιέχων χῶμα, ὁ πλήρης χώματος, ὁ ἀπηλλαγμένος λίθων κττ.
χωματουργία (ἡ) νεώτ. μέρος τῆς δομικῆς ἐξετάζον τὸν τρόπον ἐκτελέσεως τῶν χωματισμῶν ἢ χωματουργικῶν ἔργων˙ **2)** ἐκτέλεσις χωματουργικῶν ἔργων.
χωματουργικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐκχωμάτωσιν, οἷον εἰς τὴν ἐκσκαφήν, τὴν μεταφορὰν χώματος : **χωματουργικὰ ἔργα** (ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐκσκαφὴν καὶ ἐξόρυξιν γαιῶν, τὴν μεταφορὰν αὐτῶν, τὴν τακτοποίησιν των καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἐκ τῶν ἐργασιῶν ταύτων προερχομένων ἔργων ἀπὸ τῶν φθορῶν).
χωματουργός (ὁ) νεώτ. ἐργάτης ἀσχολούμενος εἰς τὴν ἐκσκαφήν, μεταφορὰν καὶ εὐθέτησιν χωμάτων, μπαλαδόρος.
χωμάτοφάγος-ον μσν. ὁ ἐσθίων, ὁ τρώγων χώματα : ΚΜανασσ.Χρον.6655 **πίννα χ-**.
χωματόχρους-οας-ουν-οον νεώτ.. ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ χώματος, ὁ κοκκινωπός : Παπαδ.Χριστ. Διηγ.33 **δεχομένη τὰ χωματόχροα καὶ θολὰ ρεύματα τῶν χειμάρρων.**
χωματῶ-όω νεώτ. κατασκευάζω διὰ χώματος, χωματίζω˙ πρβλ. **ἐπιχωματῶ**.
χώμη (ἡ) λεξ. ἀνάχωμά τι˙ Σουΐδ. ἐν λ. κώμη «εἰς ἣν ἐκοιμῶντο, ἢ χώμη, οἷον ἀνάχωμά τι».
χωμογραμματεύς-έως (ὁ) πάπ. ὁ καταγράφων τὰς διὰ τὰς χωματουργικὰς ἐργασίας, οἷον καθαρισμὸν διωρύγων ἢ προχώματα, δαπάνας ἐν Αἰγύπτῳ.
χῶμος (ὁ) Ἡσ. «χῶμα».
χῶν-ωνός (ὁ) λεξ. Σουΐδ. «χωνευτής».
χῶν Ἐπιγρ. αἰολ. τ. γενικ. πληθ. τοῦ χοῦς **βλ.λ.**
χώνα (ἡ) αἰολ. τ. ἀντὶ χώνη βλ.λ.
χωνεία (ἡ) (χωνεύω) μτγν. κ. μσν. ἡ χώνευσις, ἡ τῆξις καὶ ἡ χύσις τοῦ μετάλλου : Πολύβ.34,10,12 **τὸν χρυσὸν δεῖσθαι χωνείας πλείονος,** ΠΔ Ἰὼβ 38,38 (διόρθ. κονία), Διόδ.Σ 5,13 **πολλὴν σιδηρῖτιν, ἣν τέμνουσιν εἰς τὴν χωνείαν καὶ κατασκευὴν τοῦ σιδήρου,** αὐτ.5,27 **τὸ ψῆγμα . . παραδιδόασιν ἐν ταῖς καμίνοις εἰς τὴν χωνείαν,** Ἀνδρ.Κρ. 246 **χρυσὸς χωνείᾳ παραδοθείς**˙ **2)** μσν. τὸ νομισματοκοπεῖον: Ἀνν.Κομν.1,226 ἡ **βασιλικὴ χωνεία.**
χωνεῖον (τὸ) (χωνεύω) μτγν. χωνευτήριον, χυτήριον˙ Σουΐδ. «χωνεῖον˙ τὸ χωνευτήριον˙ χωνίον δὲ τὸ **ἐργαλεῖον»**, Ἀλέξ.Ἀφρ.Πρ.2,3˙ **2)** Σουΐδ. «χῶνος, χοάνη, χώνη».
χωνεύγω μσν. χωνεύω βλ.λ.: Ἐρωτόκρ.2,811, αὐτ.3,8.
χώνε(υ)μα-ατος (τὸ) (χωνεύω) μτγν., νεώτ. κ. δημ. τὸ χωνευθέν, τὸ ἐκ τακέντος μετάλλου ποιηθέν, χυτὸν ἔργον, εἴδωλον : ΠΔ Δευτ.9,12 **ἐποίησεν ἑαυτοῖς χώνευμα,** αὐτ.Ἰερ.10,3 **ξύλον ἐστὶν ἐκ τοῦ δρυμοῦ ἐκκεκομμένον, ἔργον τέκτονος, καὶ χώνευμα,** Φίλ.Βυζ.Θαυμ.4 τὸ **χυτὸν τοῦ κατασκευάσματος**˙ **2)** δημ. ἡ πέψις, ἡ χώνεψη.
χώνευσις-εως (ἡ) (χωνεύω) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. -η ἡ ἐν χοάνῃ τῆξις μετάλλου, ἡ χωνεία : ΠΔ Παραλ.2,4,3 **δύο γένη ἐχώνευσαν τοὺς μόσχους ἐν τῇ χωνεύσει αὐτῶν,** αὐτ.Ἔξ.38,27 **εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεφαλίδων,** Μεθόδ.Κ/πλ.288Α **διὰ τῆς ἀνασκευῆς καὶ χωνεύσεως**˙ **2)** δημ. ἡ πέψις, ἡ χώνεψη.
χωνευτήρ-ῆρος (ὁ) (χωνεύω) σχόλ. ὁ χωνευτής, ἡ **χωνευτικὴ** κάμινος : **Σχόλ.Ἡσιόδ.Θ 863.**

χωνευτήρι(ον) (τὸ) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. μεταλλευτικὴ χοάνη πρὸς τῆξιν καὶ ἀποκάθαρσιν μετάλλου ἢ μεταλλεύματος, χυτήριον˙ Ἡσ. «χωνεῖον» : ΠΔ Βασ.3,8,51 **οὓς ἐξήγαγες ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευτηρίου σιδήρου,** αὐτ.Ζαχ. 11,3 Γρηγ.Νύσσ.3,187C˙ **τὴν τοῦ χρυσοῦ δοκιμασίαν ἐν διαφόροις γίνεσθαι χωνευτηρίοις,** Σωκρ. Ἐκκλ.Ἱστ.3,13 **αὐτίκα ὡς ἐν χωνευτηρίῳ οἵ τε ὄντες χριστιανοὶ καὶ οἱ νομιζόμενοι φανεροὶ πᾶσιν ἐγίνοντο,** Νικήτ.Δαβίδ. εἰς Γρηγ.Ναζ.129,9 **χωνευτηρίῳ τὸν χρυσὸν δαμάζεσθαι,** Φώτ.Ἐπιστ. 67,35, Εὐστ.1926,53 **λίγδοι, χωνευτήρια, χοάναι,** Σχόλ.Νίκ.Ἀλεξ.50 **τῶν καμίνων τοῦ χωνευτηρίου,** Ζερβ.Ἱστ.1 95 **ἔρριψα εἰς τὸ χωνευτήρι τοῦ τεχνίτου ὅλα τὰ καλὰ ποὺ εἶχα, διὰ νὰ γίνῃ ὁ χρυσὸς μόσχος**˙ **2)** νεώτ. κ. δημ. δεξαμενή, ὑπόνομος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἔνθα χύνεται τὸ ὕδωρ τῆς κολυμβήθρας˙ **3)** νεώτ. κ. δημ. ἡ ὀστεοθήκη τοῦ νεκροταφείου.
χωνευτής (ὁ) (χωνεύω) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ χωνεύων, ὁ τήκων καὶ χύνων μέταλλα εἰς τύπους : ΠΔ Ἰουδ.17,4 **ἔδωκεν αὐτὸ** (τὸ ἀργύριον) **τῷ χωνευτῇ καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ χωνευτὸν** (κώδ. Ἀλεξανδρείας), Πρόκλ. Τετράβ.250, Θεοφίλ.Σ πρὸς Αὐτόλ.80C **γελοῖον χωνευτὰς χωνεύειν καὶ θεοὺς κατασκευάζειν.**
χωνευτικός-ή-ό(ν) γλωσσ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος, ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὴν χώνευσιν, τὴν τῆξιν καὶ χύσιν τῶν μετάλλων˙ **2)** κ. δημ. ὁ διευκολύνων, ὁ συντελῶν εἰς τὴν πέψιν, **ὁ** εὔπεπτος, ὁ πεπτικός : **χωνευτικὸ νερό.**
χωνευτικότης-ητος (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ χωνευτικοῦ βλ.λ.
χωνευτός-ή-ό(ν) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ μετάλλων, ὁ ὑποστὰς χώνευσιν, ὁ ποιηθεὶς ἐκ τετηγμένου μετάλλου, ὁ χυτός : ΠΔ Κριτ.17,4 **καὶ ἐποίησεν αὐτὸ . . χωνευτόν,** Ἰώσ Α1 8,3,4 **χωνευτὸν κρίνον,** Εὐστ.1139,55,Σχόλ.Ἰλ.Σ 219 σάλπιγξ **χωνευτή**˙ || **τὸ χωνευτόν** ὡς οὐσ. ἡ ἰδιότης τῶν μετάλλων νὰ τήκωνται θερμαινόμενα˙ **2)** νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐνηρμοσμένος, ὁ κεχωσμένος ἐντὸς ξύλου, τοίχου : **ξύλα χωνευτὰ καὶ ὄχι καρφωτά.**
χωνεύτρα (ἡ) δημ. ἡ καταβόθρα.
χωνεύω (χώνη) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. **ὁ.** χοανεύω βλ.λ., μσν. **χωνεύγω** (Ἐρωτόκρ.2,811), μέλλ. **χωνεύσω** (ΠΔ Ἔξ.26,37), ἀόρ. **ἐχώνευσα** κ. δημ. **(ἐ)χώνεψα,** μέσ. ἀόρ. **ἐχωνευσάμην,** Παυσ.8,14,8 δημ. μτχ. παθ. παρακ. **χωνεμένος,** παθ. ἀόρ. **ἐχωνεύθην,** παθ. παρακ. **κεχώνευμαι,** μτ. αἰτ. χύνω **εἰς τὴν μήτραν**˙ Μοῖρ. «χοανεῦσαι Ἀττικοί, χωνεῦσαι Ἕλληνες» : ΠΔ Ἔξ.26,37 **καὶ χωνεύσεις αὐτοῖς πέντε βάσεις χαλκᾶς,** Ἀλέξ.Ἀφρ.1,49 **τὸν χαλκοῦν ἵππον χωνεύσας**˙ || κ. μέσ. : Παυσ.8, 14,8 **διέχεαν χαλκὸν πρῶτοι καὶ ἀγάλματα ἐχωνεύσαντο**˙ **2)** μτγν., μσν κ. νεώτ. τήκω, λειώνω μέταλλον ἐν χοάνῃ ἢ καμίνῳ, καμινεύω : ΠΔ Παραλ.2,34,17 **καὶ ἐχώνευσαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου**˙ κ. παθ. : Πολύβ.39,9,11 **τὴν πέμπτην ὑπόστασιν χωνευθεῖσαν** ἀποχυθέντος τοῦ **μολύβδου,** Διόδ.Σ 5,35 **χωνευθείσης τῆς φύσεως, ἐξ ἧς ὁ ἄργυρος κατασκευάζεται, ῥύακας γενέσθαι ἀργύρου καθαροῦ,** αὐτ.16,45 **ἄργυρος καὶ χρυσὸς ὑπὸ τοῦ πυρὸς κεχωνευμένος,** Πλούτ.Λουκ.37 **κεχωνευμένον ἀργύριον,** Φώτ.Ἐπιστ.67,37˙ **3)** μτγν., νεώτ. κ. δημ. **ἐπὶ** τροφῶν, πέπτω τι : Γαλ.14,555,15 **τὰς τροφὰς χωνεύειν,** Πρόδρ.2,354 **ἵνα καὶ τί χωνεύσουσιν ἀπὸ ξηροφαγίας,** Ἐρωτόκρ.3,8 **γιατ' ἂν τὴ φάῃ, δὲν** μπορεῖ **ποτὲ νὰ τὴ χωνέψῃ**˙ || κ. μτφ. ἐν φρ. ἀπειλῆς **δὲν θὰ τὸ χωνέψῃς** (δὲν θὰ περάσῃ ἔτσι χωρὶς νὰ τιμωρηθῇς)˙ **4)** δημ. μτφ. ἀνέχομαι, ὑποφέρω, ὑπομένω : Καρκβ.Ζητ.30 **ὁ Βαλαχᾶς δὲν**

ἐχώνευεν εὔκολα κάθε εἴδους ἄνθρωπο, φρ. δὲν τὸν χωνεύω (δὲν τὸν ἀνέχομαι· πρβλ. μοῦ κάθεται στὸ στομάχι)· 5) δημ. ἀμτβ. ἐπὶ ὑλῶν, καταναλίσκομαι, ἀποτεφροῦμαι : τὰ ἄγρια ξύλα δὲν χωνεύουν εὔκολα, - χωνέφανε τὰ κάρβουνα· ‖ κ. μέσ. : Καρκβ.Ζητ.110 καὶ νὰ γίνεται στάχτη, σὰν τὴ χωνεμένη χόβολη· 6) κ. ἀμτβ. ἀπορροφοῦμαι, ἀποσυντίθεμαι : τὰ νερὰ χωνεύουν· ‖ μέσ. χωνεμένη κοπριά (ἡ ἀποσυντεθειμένη καὶ κατάλληλος πρὸς λίπανσιν, ἡ μὴ πρόσφατος), - χωνεμένο τυρί (τὸ ὑποστὰν ζύμωσιν), - χωνεμένες ἐλιές· 7) ἐμβάλλω, προσαρμόζω τι ἐντὸς ἄλλου, οἷον ξύλον ἐντὸς κοιλότητος, χώνω : Βαλαωρ. Φυγὴ 25 κρύο τὸ σίδερο χωνεύει, σφάζει· ‖ κ. μτφ. : Παπαντ.῞Αγ.῞Ορ.25 χωνεύουν τὰ ἀνώμαλα σχήματά τους μέσα σὲ μία γενικὴν ἁρμονία· ‖ ρηματ.π. χώνευσις, χώνευμα, χωνευτής, χωνευτός, χωνευτήριον.

χώνη (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ χοάνη βλ.λ., τὸ χωνί· Μοῖρ.401 «χοάνην Ἀττικοί, χώνην Ἕλληνες» : Φερεκρ.Μεταλ.1,31 κύλικας ἀντλεῖν διὰ χώνης, Πλάτ.Πολ.411Α καὶ καταχεῖν τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὤτων ὥσπερ διὰ χώνης, Πολυδ.10,75 κύλικα τοίνυν μέλανος ἀνθοσμίου ἤντλουν διὰ χώνης· ‖ ὡς ὄνομα τοῦ λάρυγγος : Ἀλέξ.Ἀφρ.Πρ.2,3 ὑποκάπνιζε διὰ χώνης· ‖ ὡς σκωπτικὸν ὄνομα ἀνθρώπου πολυπότου : Ἀθήν.10,436Ε Διότιμος .. ἐντιθέμενος .. τῷ στόματι χώνην ἀπαύστως ἔπινεν ἐπιχεομένου οἴνου, ὅθεν καὶ χώνη ἐπεκλήθη· 2) κοίλωμά τι ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ἔχον τὸ σχῆμα χωνίου, ἄ. ληνός, πύελος : Θεόφιλ.Πρωτ.135,11 τοῦτον τὸν σωλῆνα ὠνόμασαν οἱ περὶ τὸν Ἡρόφιλον πύελόν τε καὶ χώνην· ὡς ἡ μὲν ὑποδεχομένη τοὺς πόρους κοιλότης ἀπὸ τοῦ σχήματος πύελος ὀνομάζεται, ἀπὸ δὲ τῆς χρείας χώνη· ‖ νεώτ. ἀνατ. κοιλότης, πόρος διαφόρων ὀργάνων : χώνη ἠθμοειδὴς (κοιλότης χωνοειδὴς τοῦ μέσου ρινικοῦ πόρου), - χώνη τοῦ Ροσινιόλ (τὸ ἀνευρυσμένον τυφλὸν ἄκρον, εἰς ὃ ἀπολήγουσιν οἱ κυφελωτοὶ πόροι τῶν ἀναπνευστικῶν βρογχίων ἢ κυφελίδων τοῦ πνεύμονος)· 3) τὸ χωνοειδὲς χωνευτήριον τῶν μετάλλων : Ποσειδών.π.Ἀθήν.6, 233D πλύναντες ἄγουσιν ἐπὶ τὴν χώνην (τοῦ χρυσοῦ τὰ ψήγματα), Διασκ.5,85 ὁ δὲ τοῖχος τοῦ οἰκήματος, ᾧ πλησιάζει ἡ κάμινος, τιτρᾶται λεπτῷ τρήματι ἄχρις αὐτῆς τῆς χώνης εἰς παραδοχὴν φυσητῆρος, Παλλδ.ΑΠ 9,528 οὐδὲ γὰρ αὐτοὺς (τοὺς Χριστιανοὺς) χώνη φόλλιν ἄγουσα φερέσβιον ἐν πυρὶ θήσει· 4) νεώτ. στρατ. τεχνητὸν κώλυμα χρησιμοποιούμενον διὰ τὴν παρεμπόδισιν τῆς προχωρήσεως.

χὠνήρ κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ὁ ἀνήρ : Θεόκρ.15,145.

χωνί(ον) (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. χουνί, ὑποκορ. τοῦ χώνη, χοάνη βλ.λ., μικρὰ χώνη οἰκιακῆς ἢ κοινῆς χρήσεως πρὸς μετάγγισιν ὑγρῶν· Σουΐδ. «χωνεῖον, τὸ χωνευτήριον, χωνίον δὲ τὸ ἐργαλεῖον»: χωνὶ κρασιοῦ - λαδι · ῦ· 2) πᾶν ὅ,τι ἔχει σχῆμα μικρᾶς χώνης : Δροσ.Βοτάν.44 κινῶν ἄνω καὶ κάτω τοῦ αὐλοῦ τὸ χωνίον κατὰ τὸν ρυθμόν· ‖ μσν. τὸ μέρος τοῦ τόξου τὸ χωνοειδὲς τὸ ὑποδεχόμενον τὸ βέλος κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτοξεύσεως : Ἐρωτόκρ.2,614, κι εἶχεν τὸν πόθο στὸ χωνί, τὸν ἔρωτα στὴν κόκκα· ‖ δημ. εἶδος προχείρου χαρτοσακκούλας εἰς σχῆμα χωνίου ἐπιμήκους· ‖ νεώτ. ἀνατ. χωνία μυελώδη (χωνοειδῆ μέρη, εἰς ἃ ὑποδιαιρεῖται διὰ λοξῶν ἐντομῶν ἃς ἐμφανίζει τὸ μυελῶδες ἔλυτρον τοῦ νευρίτου διὰ καταλλήλων ἀντιδραστηρίων).

χώννυμι κ. χωννύω (Πολύβ.1,47,3), γ' πληθ. παρατ. ἐχώννυσαν (Διων.Κ 66,4), μτγν. τ. τοῦ χῶ βλ.λ. : Πολύβ.1,47,3 χωννύειν τὸ στόμα τοῦ λιμένος ἐπεχείρησαν, αὐτ.10,28,5 χωννύειν καὶ φθείρειν ἐνεχείρησε τὰς φρεατίας, Διόδ.Σ 14,49, Ἀρρ.Ἀν. 2,18,3, Δίων Κ 76,13 τὰ ἕλη χωννύων· κ. παθ. : Πολύβ.4,40,4 χώννυσθαι τὸν Πόντον.

χωνοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς χωνίον, ὁ ἔχων σχῆμα χώνης, χωνίου : Κλήμ.Ἀλ.188.

χῶνον (τὸ) ἄ. χόανον βλ.λ.

χῶνος (ὁ) ἄ. χόανος βλ.λ.2) : Ἱππ.1,485 ὁ γὰρ στόμαχος ὁκοῖον χῶνος· καὶ ἐκδέχεται τὸ πλῆθος καὶ ὅσσα προαιρούμεθα· 2) Ἡσ. «χῶνος· βουνός».

χώνω μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. χούνω, ἀόρ. ἔχωσα, μσν. ἤχωσα, παθ. ἀόρ. ἐχώθην κ. ἐχώθηκα, μτχ. παθ. παρακ. χω(σ)μένος, ἐμβάλλω βαθέως τι εἰς τὸ χῶμα ἢ ὅπου ἀλλοῦ, ἐμπηγνύω εἰς τὸ ἔδαφος, εἰς τὸ χῶμα : παροιμ. χώνει βήσαλα, βγάνει καρβέλια (ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης εὐνοουμένων)· κ. παθ. : Παπαδ.Χριστ.Διηγ.35 τὸ ὀξὺ ἀκονημένον ἄγκιστρον θὰ ἦτο πιθανὸν νὰ χωθῇ μέσα εἰς τὸ κατωσάγωνον τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης γίδας· 2) σκεπάζω διὰ χώματος, ἐπιχωματῶ, ἐνταφιάζω : δὲν τὸν ἐχώσανε ἀκόμη· 3) φυλακίζω : τὸν ἔχωσαν μέσα· 4) ἐπὶ ἄρρενος, βινῶ, ὀχεύω, καβαλλῶ : τῆς τὸν ἔχωσε· 5) ἐμβάλλω τι, σκεπάζω ἢ κρύπτω ἐντὸς ἄλλου πράγματος ἢ ὑπὸ ἄλλα πράγματα : ἔχωσε τὰ χέρια του στὴν τσέπη, - τοῦ ῾χωσε τὸ μαχαίρι ὣς τὸ μανίκι (τὸ ἐβύθισεν ὅλον εἰς τὸ σῶμά του)· κ. παθ. : Βαλαωρ. ἡ Φτωχὴ 3,8 τὰ χέρια κρούσταλλο, σιδερωμένα, μέσα στὸν κόρφο της τά ῾χει χωμένα· 6) γεν. κρύπτω, κατακρύπτω : Ἐρωτόκρ.1,145 καὶ μὴ μπορῶντας τὴν κουρφὴν ἀγάπη μπλιὸ νὰ χώνῃ, αὐτ.3,140 τὸ φόμα δείχν᾽ ἀπαρθινὸ καὶ τὴν ἀλήθεια χώνει, αὐτ.3,524· κ. παθ. : πῆγε καὶ χώθηκε στὴν καλύβα (ἐκρύφθη)· 7) μέσ. εἰσδύομαι, ὑπεισέρχομαι : φρ. χώνεται παντοῦ (ὑπεισέρχεται ἀπρόσκλητος, παρεμβαίνει ἀνοικείως), φρ. χώθηκε στὰ χρέη ὣς τὸ λαιμὸ (εἶναι καταχρεωμένος)· 8) εἰσάγω, ἐγκαθιστῶ : τὸν ἔχωσα σὲ κάποια δουλίτσα καὶ βγάνει τὸ φωμί του· κ. παθ. : χώθηκε σὲ μιὰ καλὴ δουλειά.

χώομαι ἐπ. ἀποθ. συχνὰ π. Ὁμ., β' ἑν. ἐνεστ. προστ. χώεο (Ὀδ.Ψ 213), γ' ἑν. παρατ. χώετο (Ἰλ. Φ 306), μέλλ. χώσομαι (Ἰλ.Α 80), ἀόρ. (ἐ)χωσάμην (Ἰλ.Ν 165, Ἡσίοδ.Θ 554), ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ, θυμώνω, χολιάζω· Ἡσ. «χώσασθαι, χολώσασθαι, ὀργίσασθαι, λυπηθῆναι» : Ἰλ.Α 44 χωόμενος κῆρ, αὐτ.Π 616 Αἰνείας δ᾽ ἄρα θυμὸν ἐχώσατο, αὐτ.Τ 127, Ὀδ.Ε 284 ὁ δ᾽ ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον, Ὑμν. Δήμ.330 θυμῷ χωομένης, Ἡσίοδ.Θ 533 καίπερ χωόμενος παῦθη χόλου ὃν πρὶν ἔχεσκε, αὐτ.554 χώσατο δὲ φρένας· ‖ κ. μτ. δοτ. προσ. ὀργίζομαι κατά τινος : Ἰλ.Α 80 κρείσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηι, αὐτ.Φ 306 ἀλλ᾽ ἔτι μᾶλλον χώετο Πηλείωνι· ‖ κ. μτ. γενικ. προσ. ἢ πράγμ. οὗ ἕνεκά τις ὀργίζεται : Ἰλ.Α 429 τὸν δὲ λίπ᾽ αὐτοῦ χωόμενον κατὰ θυμὸν ἐϋζώνοιο γυναικός, αὐτ.Ν 165 χώσατο δ᾽ αἰνῶς ἀμφότερον, νίκης τε καὶ ἔγχεος· ‖ ὁμ. σπαν. ἐμπροθ. περί τινος : Ἰλ.Ι 449 ὅς μοι παλλακίδος πέρι χώσατο καλλικόμοιο (διόρθ. περιχώσατο), αὐτ.Ξ 266· κ. ἐμπροθ. περί τινι : Ὑμν.Ἑρμ.236, Ἡσίοδ.Α 12 χωσάμενος περὶ βουσί· ‖ μτ. δοτ. προσ. κ. μτ. αἰτ. πράγμ. μ. ἐν τῇ φρ. μή μοι τόδε χώεο μὴ ὀργίζου ἐναντίον μου διὰ τοῦτο : Ὀδ.Ε 213 πότνια θεά μή μοι τόδε χώεο, αὐτ.Ψ 213 αὐτὰρ μὴ νῦν μοι τόδε χώεο μηδὲ νεμέσσα· 2) σπαν. δυσαρεστοῦμαι, ταράττομαι : Ἰλ.Ξ 406 χώσατο δ᾽ Ἕκτωρ, ὅττι ῥά οἱ βέλος ὠκὺ ἐτώσιον ἔκφυγε χειρός, αὐτ.Χ 291.

χώπη κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ὅπη : Αἰσχ.Πρ.875.

χὠπόταν κτ. κρᾶσιν καὶ ὁπόταν : Πίνδ.Π 2,160 χὠπόταν ὁ λάβρος στρατός.

χῶπως κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ὅπως : Σοφ.ΟΤ 1251.

χώρα (ἡ) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ., Ἰων. -η χῶρος, τόπος ἐν ᾧ ὑπάρχει τι, ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον καταλαμβάνει τι : Ἰλ.Ψ 521 **οὐδέ τι πολλὴ χώρη μεσσηγύς**, Τίμ.Λοκρ.94Β **ποταγορεύοντι τὰν ὕλαν τόπον καὶ χώραν**, Αἰσχ.Εὐμ.292 **ἀλλ' εἴτε χώρας ἐν τόποις Λιβυστικοῖς**, Ξεν.Λακ.7,5 **νόμισμα . . χώρας μεγάλης δέοιτ' ἄν**, Πλάτ.Νόμ.705Α **πρόσοικος γὰρ θάλαττα χώρᾳ τὸ μὲν παρ' ἑκάστην ἡμέραν ἡδύ**, Ἀριστλ.Ζ1 10,3,4 **χώραν παρέχειν** (καταλιπεῖν χῶρον αὐτῷ), Πλούτ.Ἠθ.124Α **συναισθόμενος οὖν ὁ Φίλιππος ὑπέπεμπε τῶν φίλων ἑκάστῳ κελεύων πλακοῦντι καταλιπεῖν χώραν**, Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.3,124 **χωρούντων δὲ δι' αὐτῆς σωμάτων χώρα γίνεται**· **2**) γεν. ὁ τόπος, τὸ μέρος : Ἰλ.Ζ 516 **εὖτ' ἄρ' ἔμελλε στρέψεσθ' ἐκ χώρης**, αὐτ.Ρ 394 **ὣς οἵ γ' ἔνθα καὶ ἔνθα νέκυν ὀλίγῃ ἐνὶ χώρῃ ἕλκεον ἀμφότεροι**, Πλάτ.Θεαίτ.181C **ὅταν τι χώραν ἐκ χώρας μεταβάλλῃ ἢ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ στρέφηται ;**, Παυσ.5,17,6 **ἀρξαμένῳ δ' ἀνασκοπεῖσθαι κάτωθεν τοσάσδε ἐπὶ τῆς λάρνακος ἡ πρώτη παρέχεται χώρα** (τὸ πρῶτον μέρος τῆς λάρνακος)· ‖ φρ. νεώτ. **κεῖται κατὰ χώραν** ἐπὶ πραγμ., ἐν ᾧ τόπῳ εὑρέθη· **3**) ὁ προσήκων τόπος, ἡ οἰκεία θέσις τινός : Ἰλ.Ψ 349 **ὣς εἰπὼν Νέστωρ Νηλήιος ἂψ ἐνὶ χώρῃ ἕζετο**, Θουκ.2,87 **χώραν λείπειν**, αὐτ.4,126, Ξεν.ΚΠ 4,3,37 **ἕως ἂν χώραν λάβῃ τὰ πράγματα** (ἕως οὗ τεθῶσιν εἰς τάξιν), Πλούτ.Ἠθ.62D **οὐ διδοὺς ἑτέρῳ τόπον οὐδὲ χώραν διακονίας**· κ. μτ. προθ. : Πίνδ.Π 4, 486 **ἀλλ' ἐπὶ χώρας αὖτις ἔσσαι δυσπαλὲς δὴ γίνεται** (τοποθετεῖν εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν), Ἡρ.4,135 **κατὰ χώρην ἤλπιζον τοὺς Πέρσας εἶναι**, αὐτ.7,95 **κατὰ χώρην μένουσι**, Αἰσχ.Ἀγ.78 **Ἄρεως δ' οὐκ ἔνι χώρα** (τὸ πολεμικὸν πνεῦμα δὲν εἶναι εἰς τὴν θέσιν του), Ἀριστφ.Βάτρ.793 **ἕξειν κατὰ χώραν**, αὐτ.Πλ.367 **ἀλλ' οὐδὲ τὸ βλέμμ' αὐτὸ κατὰ χώραν ἔχει**, αὐτ.Ἱππ.1354, Θουκ.4,26, Ξεν.Ἀν.3,4,33 **πολὺ γὰρ διέφερεν ἐκ χώρας ὁρμῶντας ἀλέξασθαι ἢ πορευομένους ἐπιοῦσι τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι**, αὐτ.6,4,11 **κατὰ χώραν ἀπιέναι** (ἐπέρχεσθαι, ὑποχωρεῖν ἐν τάξει), αὐτ.ΚΠ 1,2,4 **νόμῳ δ' εἰς τὰς ἑαυτῶν χώρας ἕκαστοι τούτων πάρεισιν** (εὑρίσκονται εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν), αὐτ.ΚΠ 2,1,23 **τῶν δ' αὖ δεκαδάρχων τοὺς κρατίστους εἰς τὰς τῶν λοχαγῶν χώρας καταστήσεσθαι**, αὐτ Ἑλλ.4, 2,20 **ἐμάχοντό τε καὶ ἐν χώρᾳ ἔπιπτον ἑκατέρων** (ἀπέθνησκον εἰς τὴν θέσιν των), αὐτ.4,8,39, αὐτ.6, 5,6 **οἱ δὲ περὶ τὸν Στάσιππον ἔπραττον ἐᾶν τε κατὰ χώραν τὴν πόλιν** (ἀφήνειν τὴν πόλιν ὡς ἦτο), Δημ.701 **κατὰ χώραν δὲ μένειν τοὺς ἄλλους ἐᾶν**· **4**) μτφ. ἡ ἀποδοθεῖσά τινι ἐν τῷ βίῳ θέσις, ἡ κατάστασις τινος : Ξεν.Ἀν.5,6,13 **εὔδηλον δὴ ὅτι ἐν ἀνδραπόδων χώρᾳ ἐσόμεθα** (θὰ θεωρηθῶμεν ὡς ἀνδράποδα), αὐτ.ΚΠ 2,1,18 **ὅτῳ δ' ἀρκεῖ ἐν μισθοφόρου χώρᾳ εἶναι** (εἶναι εἰς θέσιν μισθοφόρου, θεωρεῖται ὡς μισθοφόρος), Ἀχιλλ.Τάτ.8,8 **ἐν πατρὸς χώρᾳ καθεστηκότα**· **5**) μτφ. ὑπόληψις, βαθμός, ἀξίωμα : Θέογν.152 **ὕβριν θεὸς πρῶτον κακὸν ὤπασεν ἀνδρί, οὗ μέλλει χώρην μηδεμίην θέμεναι** (διόρθ. ὤρην) (Βερναρδ.Γρ. ἐν λ. «ὁ θεὸς ἐνέβαλεν, ἔδωκεν ὕβριν ὡς πρῶτον κακὸν τῷ ἀνδρί, οὗ (τούτῳ τε, οὗ) μέλλει ἐν οὐδεμίᾳ μοίρᾳ θέσθαι»), Ξεν.Ἀν.5,7,28 **ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ ἔσονται** (δὲν θὰ ἔχωσιν οὐδένα βαθμόν, καμμίαν ὑπόληψιν, ὡς τίποτε δὲν θὰ θεωροῦνται), Πολύβ.1,43,1 **τῶν ἡγεμόνων τινὲς τῶν τὰς μεγίστας χώρας ἐχόντων ἐν τοῖς μισθοφόροις**, Πλούτ.Ἠθ.149Α **ἐν χορῷ τινι κατασταθεὶς ἐς τὴν ἐσχάτην χώραν ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος**· **6**) κ. μαν. κ. νεώτ. τμῆμα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καθωρισμένης ἐκτάσεως, μέρος γῆς ἐκτεταμένον : Ὀδ.Θ 573 **ὅππῃ ἀπεπλάγχθης τε καὶ ἅς τινας ἵκεο χώρας ἀνθρώπων**, Ἡρ.9,13 **οὔτε ἱππασίμη ἡ χώρη ἦν ἡ Ἀττική**, Αἰσχ.Πέρσ.271 **τᾶσδ' ἀπ' Ἀσίδος ἦλθεν αἴας δᾴαν Ἑλλάδα χώραν**, Σοφ.Τρ.74 **Εὐβοΐδα χώραν φασίν**, Θουκ.1,15 **ὅσοι μοι διαρκῆ εἶχον χώραν**, Πλάτ.Νόμ.625C **τὴν . . τῆς χώρας πάσης Κρήτης φύσιν**· ‖ κ. ἀπολ. ἡ πατρίς, οἷον ἡ Ἀττική : Λυκοῦργ.147,42, Αἰλ.ΖΙ 10,15 **δεῖν ἄρρενας εἶναι τοὺς μαχουμένους ὑπὲρ τῆς χώρας**, αὐτ.10,17 **τὸ φίλτρον τῆς θρεψαμένης χώρας**· **7**) περιουσία ἐκ τμήματος γῆς ἀποτελουμένη, κτῆμα, ὑποστατικόν, ἔπαυλις : Ξεν.ΚΠ 8,4,28 **τούτοις δὲ χώραν τε καὶ οἴκους ἔδωκε**, αὐτ.Ἱερ.4,7 **ὁ δὲ τύραννος ἢ πόλεων ἢ χώρας πολλῆς ἢ λιμένων ἢ ἀκροπόλεων ἰσχυρῶν**· **8**) ἡ ὕπαιθρος, οἱ ἀγροί, ἡ ἐξοχή, ἀντίθ. πόλις : Θουκ.2,5 **τὰ ἐκ τῆς χώρας . . ἐσεκομίσαντο**, Ξεν Ἀπομν.3,6,11 **ἕνεκά γε τοῦ οὕτως αὐτὰς φυλάττεσθαι ὥστε κλέπτεσθαι τὰ ἐκ τῆς χώρας**, αὐτ.3,6,13, Ψήφισμα π. Δημ.238 **ἐν τῇ χώρᾳ κοιταῖον γίγνεσθαι** (ἀντίθ. τὰ ἐν ἄστει), Βί.Ἀλεξ.3061 **πρὸς τὰς τῶν Μήδων ὥρμησε χώρας καὶ πάσας πόλεις**· **9**) μαν κ. δημ. ἡ πόλις, μέρος κατοικούμενον ὑπὸ πολλῶν σχετικῶς ἀνθρώπων, τὸ κέντρον μιᾶς ἀγροτικῆς περιφερείας, ἀντίθ. ὕπαιθρος, χωρίον : Χρον.Μορ.226 **στὴν Λάτσαν τὸν ηὑρήκασιν, χώρα μεγάλη ἔνι**, αὐτ.349 **ἤλθαν παρακαλῶντά μας στὴ χώρα μας ἀπέσω**, Ἐρωτόκρ.1,55 **νὰ γεννηθῇ κλερονομιά, ν' ἀναγαλλιάσ' ἡ χώρα**, αὐτ.1,55, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.109,4 **δίνει τοῦ μαύρου του βιτσιά, στὴ χώρα κατεβαίνει**, Ζερβ.Λυρ.Σάτ.1,265 **γιορτὴ νά 'χουν τὰ ξέχωρα κι ἡ χώρα πανηγύρι**, Βλοχογ.Παληκ.50 **κόλια ἀπ' Ἀρβανίτες φυλάγανε τὶς πόρτες τῆς χώρας καὶ τὰ μπούρτσια της**, ΜΜ **κι ἔκαφε χῶρες καὶ χωριὰ ἐκεῖ ἀπάνου στὴν Τουρκιά**, παροιμ. **κάλλιο κακιὰ χώρα παρὰ κακὸ χωριό** (ὁ ἀτυχῶν εἰς μεγάλην πόλιν εὐκολώτερον ἐπανορθοῖ τὰς ζημίας του καὶ ἀπαλλάσσεται τῆς κακολογίας τῶν ἀνθρώπων)· **10**) πάπ. κ. νεώτ. κ. δημ. τὸ τμῆμα τῆς γηΐνης σφαίρας, **ἐφ' οὗ** πολιτεία τις ἔχει ἀποκλειστικὸν δικαίωμα κυριαρχίας, κράτος, πολιτεία : Πάπ. **ἄρχων τῆς χώρας**, αὐτ. **ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων χώρᾳ**, - **αἱ χῶραι τῆς Εὐρώπης ἐνεπλάκησαν εἰς πόλεμον**· **11**) ἐπαρχία, περιοχὴ κράτους : Διήγ.Ἀχιλλ 179 **ἠφέραν . . μηνύματα ἐναντία, ὅτι τινὲς ἀλλογενεῖς τὰς χώρας σου κουρσεύουν**· **12**) νεώτ. ἀνατ. ὡρισμένον μέρος τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος, ἀντιστοιχοῦν πρὸς ὡρισμένα ὄργανα : **νεφρικὴ - καρδιακὴ χώρα**· **13**) νεώτ. φρ. **λαμβάνω χώραν** συμβαίνω, γίνομαι, τελοῦμαι : **ἔλαβον χώραν θλιβερὰ γεγονότα**· **14**) εὐκαιρία, εὐκολία : Φιλόστρ.Ἀπολλ.176,26 **σοὶ δὲ ἀστρονομεῖν χώρα**· **15**) δικαιοδοσία : Λιβάν.Λόγ.56,7 **μείζω χώραν παρέχοντος τῷ νόμῳ**.

χωράζω Ἐπιγρ., γ' πληθ.προστ.ἀόρ. **χωραξάντω(ν)** κ -**σάντων** τίθημι, θέτω, καταχωρίζω : **χωραξάντων δὲ καὶ ὑδράνας**, αὐτ. **χωραξάντω τὸν μὲν ἕνα θησαυρὸν εἰς τὸν ναόν**, αὐτ. **χωραξάντων . . ἐν τὰς νόμος καὶ ταννὺν τὰν ἐκεχειρίαν**.

χωραΐτης (ὁ) δημ., θηλ. -**ίτισσα**, ὁ κάτοικος τῆς χώρας, τῆς πόλεως ἀντίθ. ξωτάρης.

χωράρχης (ὁ) μσν. ὁ κύριος, ὁ δεσπότης, ὁ διοικητὴς τῆς χώρας· ΑΒ 316,18 «**χωράρχαι**· οἱ ἄρχοντες τῆς χώρας» : ΚΜανασσ.Χρον.602 **αἱ στρατηγοὶ τῶν πόλεων, ἐθνάρχαι καὶ χωράρχαι**, αὐτ. 926 **πάσης γῆς χωράρχαι καὶ σατράπαι**, Γλυκ. Χρον.264Β, αὐτ.280D.

χωραρχία (ἡ) μσν. ἡ ἀρχή, ἡ κυριαρχία τῆς χώρας : ΚΜανασσ.Χρον.5029 **τὴν Ῥωμαίων ἅπασαν ὤλεσε χωραρχίαν**.

χωρατά ἐπίρρ. δημ. χάριν ἀστεϊσμοῦ, γέλωτος, παιγνιωδῶς : **χωρατὰ τὸ λὲς ἢ στ' ἀλήθεια;**

χωρατάς (ὁ) δημ., πληθ. χωρατάδες, ἡ ἀστειότης, ἀστεία διήγησις, χωρατό : Βλαχογ.Παληκ.78 **τί, χωρατάδες ἔχουμε.**

χωρατατζῆς (ὁ) δημ., θηλ. -ού, ὁ ἔχων τὴν ἕξιν ἢ τὴν ἱκανότητα νὰ λέγῃ ἢ νὰ κάνῃ χωρατὰ βλ.λ., ὁ εὐτράπελος, ὁ φιλοπαίγμων.

χωρατεύω δημ. λέγω χωρατὰ ἢ κάμνω χωρατά, ἀστεΐζομαι : Βηλαρ.Φιλάργυρος 14 **ἕνας φίλος του ἀστεῖος, μὲ σκοπὸ νὰ χωρατέψῃ τοῦ εἶπε, μήπως ἐξοδέψῃ πλιὸ παράνω στὴ θανὴ του,** αὐτ.Πολύλαλος 2 **ὄχι, δὲ σὲ κολακεύω· μὴ παντέχῃς χωρατεύω,** Ὀρφανίδ.Τίρι-Λίρι 23,13 **ὁ κὺρ Ζολότας ! ξέρετεν, αὐτὸς ἔν χωρατεύει,** Ψυχάρ. Ταξ.74 **δὲν μπορεῖ κανεὶς ὅλο νὰ χωρατεύῃ,** Βλαχογ.Παληκ.8 **εἶναι ὁ μαγκούφης ὁ ἀλειτρούητος, χωρατεύει, καπετάνε, μὴν πειράζεσαι·** ‖ φρ. **δὲν χωρατεύει τὸ κρύο σήμερα** (εἶναι δριμύ).

χωρατὸ (τὸ) δημ. συνήθ. κτ. πληθ. χωρατά, ἀστειότης, ἀστεϊσμός, λόγος ἢ πρᾶξις χάριν παιδιᾶς, εὐθυμίας, γέλωτος, πείραγμα ἄκακον : Βλαχογ.Παληκ.8 **ἔχει ὄρεξη γιὰ χωρατά, τὰ παράωρα,** δ.δίστ. **πές μου το μὲ τὸ χωρατὸ | πές μου το μὲ τὸ νάζι, | πές μου το πὼς δὲ μ' ἀγαπᾷς | καὶ μένα δὲ(ν) μὲ νοιάζει,** λ. τραγ. **τῆς λεύτερης εἶναι φτηνό, τὸ παίρνεις μὲ τὸ χωρατὸ** (τὸ φιλί).

χώραυλος-ον (αὐλή) Σουΐδ. «ὁ περὶ χώραν διατρίβων».

χωράφι (τὸ) δημ. τὸ χωράφιον βλ.λ.

χωραφιαῖος-α-ον μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χωράφιον βλ.λ., ὁ διὰ σπορὰν προοριζόμενος : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.152 **χωραφιαῖος ἀγρός.**

χωράφιον (τὸ) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. -**άφι** ὑποκορ. τοῦ χώρα, μικρὸς ἀγρὸς σπειρόμενος, μικρὸν κτῆμα : Θεόφρ.ἀπ.12,7 **παρὰ τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰ ἔνυδρα χωράφια,** Νεῖλ.Ἐπιστ.3,153 **τῶν τὰ χωράφια φιλοκαλούντων καὶ ἀροτριώντων,** Λέων Σοφ.9,15, Σχόλ.Ἡσίοδ.Α 285, Σχόλ. Θεόκρ.10,3, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.120,22 **τὸ μαῦρο καβαλλίκεψε καὶ στὸ χωράφι πάγει,** ΜΜ **ἐπῆρα τὰ ζυγάλετρα καὶ στὸ χωράφι ἐδιάηκα,** δ.δίστ. **ἔχει ἀμπέλια ἀτρύγητα, χωράφια μαζεμένα, - ἐχάλασε τ' ἀμπέλι του καὶ τό 'καμε χωράφι·** ‖ παροιμ. **κάλλια λόγια στὸ χωράφι, πάρα μάγγανα στ' ἀλῶνι** (εἰς ἔγκαιρον ἐξομάλυνσιν τῶν αἰτιῶν πρὸς ἀποφυγὴν σκανδάλων καὶ ἐρίδων)· **2**) δημ. ἀγρὸς ἐσπαρμένος σῖτον : **χωράφι τό 'χεις ἢ γρασίδι ;·** **3**) δημ. παικτικῶς, ἡ γυνὴ κ. ἰδίᾳ ἡ σύζυγος : **αὐτὸς ἔχει καλὸ χωράφι.**

χωρεπίσκοπος (ὁ) Ἐπιγρ., μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ἐπίσκοπος ἐν ξένῃ ἐπισκοπῇ καὶ μὴ ἔχων ἰδίαν, χειροτονούμενος δὲ ὅπως βοηθητικῶς ἐνεργῇ ἀρχιερατικὰς πράξεις ἐπ' ὀνόματι τοῦ κυρίου ἐπισκόπου, βοηθὸς ἐπισκόπου· Σχόλ.9 Καν. τῆς ἐν Ἀντιοχ.Συνόδου **«χωρεπίσκοποι»** οἱ νῦν λεγόμενοι **ἔξαρχοι».**

χωρηγητήρ-ῆρος (ὁ) μτγν. ὁ ἡγήτωρ, ὁ ἄρχων τῆς χώρας : Χρησμ.Σιβ.7,355.

χωρηγῶ-έω πάπ. ἀντ) χορηγῶ βλ.λ.

χώρημα-ατος (τὸ) (χωρῶ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. χῶρος, τόπος, ἰδίᾳ ὁ πρὸς ὑποδοχήν τινος χῶρος : Ἀμμών.81 **ἔλυτρον τὸ ὑγρῶν χώρημα,** Πορφ.Μαρκ.36,37 **χώρημα τοῦ πονηροῦ δαίμονος ἡ ψυχή,** Πάπ. **ἐν ᾧ κέλλαι τέσσαρες καὶ χωρήματα,** αὐτ. **τὰ αὐτὰ πατρῷα ἡμῶν οἰκήματα ἢ καὶ χωρήματα,** Γεωπ.4,1,16 **χώρημα ἔχειν πρὸς ἀνάπαυσιν,** Φίλ.Βυζ.Θαυμ.4, Ψελλ.55,3 **πίθοι** (πεποίηνται τῷ ποιητῇ) **ὅτι χωρήματά εἰσιν αἱ ψυχαὶ διαφόρων ἐνεργειῶν τε καὶ ἕξεων,** ΕΓουδ. 562,13 **δηλοῖ τὸ χάος τὸ μέγα καὶ ἀπέραντον χώρημα,** ΕΜ 534,20 **τὸ βαθὺ καὶ κοῖλον χώρημα·** **2**) θήκη χωροῦσά τι : Γαλ.19,454,17 **χώρημά ἐστι** (τὸ χόριον) **τοῦ ἐμβρύου.**

χωρημάτιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ χώρημα, ὁ κοιτωνίσκος : ΨΚαλλισθ.1,6.

χωρήσιμος-ον πάπ. χωρίσιμος βλ.λ.

χώρησις-εως (ἡ) (χωρῶ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ χωρεῖν, ἡ προχώρησις : Ἡλιόδ.Αἰθ. 6,5 **τὴν ὁμόσε χώρησιν πρὸς τὸ δεινὸν τῇ ψυχῇ,** Θεολ.Ἀριθμ.34,2 **τὴν ἐπ' ἄπειρον χώρησιν,** Ἰουλ. Αἰγ.314,21, Μακάρ.Ὁμ.47,28.

χωρήτης (ὁ) (χωρῶ) μτγν. ἐσφ.γρ. τοῦ χωρίτης βλ.λ. : Διον.Ἀλ.Ρωμ.4,15.

χωρητικός-ή-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἱκανὸς νὰ χωρήσῃ, νὰ περιλάβῃ τι ἐντὸς ἑαυτοῦ, ὁ δεκτικός : Πλούτ.Ἠθ.966Ε **μόνιμον καὶ χωρητικὸν τὸ τοιοῦτο,** Σέξτ.Ἐμπ.158,1 **τὸν τόπον ἀπὸ τοῦ χωρητικὸν αὐτὸν εἶναι τῶν ἐν αὐτῷ γινομένων,** Αἰλ.ΖΙ 2,11 **ἄνθρωπος ζῷόν ἐστι λογικὸν καὶ νοῦ καὶ λογισμοῦ χωρητικόν,** Ὠριγ.3,538Α **τοῖς χωρητικοῖς γινομένοις,** Βασ.1,302Β **χωρητικοὺς τῆς θείας χάριτος,** αὐτ.2196, Ἀθανάσ.2,414Ε **ἐν χωρητικῷ σκεύει,** Δαμασκ.11,440Ε **ἀγγεῖον ἑνὸς μοδίου χωρητικόν,** Φώτ.Λεξ.536,1 **ἄγγος χωρητικὸν οἴνου,** ΕΜ 649,22 **χωρητικὸς τῆς λύσης.**

χωρητικῶς ἐπίρρ. λεξ. κατὰ τρόπον χωρητικὸν βλ.λ., δεκτικῶς : Σουΐδ. ἐν λ. χανδόν.

χωρητικότης-ητος (ἡ) νεώτ. ἡ περιεκτικότης τῶν κοίλων σωμάτων, τὸ σύνολον ὅσων δύναταί τις νὰ χωρήσῃ, νὰ περιλάβῃ : ἡ **χωρητικότης τοῦ βυτίου·** ‖ ναυτ. εἰδ. ὁ κυβισμὸς τῶν ὄγκων πάντων τῶν κλειστῶν χώρων τοῦ πλοίου, προκύπτων διὰ τῆς καταμετρήσεως καὶ ἐκφραζόμενος εἰς κόρους βλ.λ.(4l,2).

χωρητός-ή-όν (χωρῶ) μτγν. κ. μσν. ὁ χωρηθείς, ὁ περιληφθεὶς ἔν τινι, ὁ δυνάμενος νὰ χωρηθῇ, ὁ καταληπτός : Ὠριγ.3,680C, Ἀθανάσ.2,292C **ἀπόκρισις ὀλίγοις τῶν ἐπὶ γῆς χωρητή,** Ἰω.Χρυσ. 1,20C **φῶς θνητοῖς ὄμμασι χωρητόν,** Σχόλ.Πίνδ.Ο 6,141, ASS Αὐγούστου 6,209Β.

χῶρι πρόθ. ἀ. χωρὶς βλ.λ.:Καλλ.ἀπ.48.

χωρὶ ἀ. χωρὶς βλ.λ., ἐντός, ξέχωρα ἀπό . . : **Πάπ.**

χώρια ἐπίρρ. μσν. κ. δημ. κατ' ἰδίαν, ἰδιαιτέρως, κεχωρισμένως, χωριστά, ξεχωριστά : Χρον.Μορ.6811 **κι ἀφότου ἐσυνάχτησαν ὅλα του τὰ φουσσᾶτα, ἐχώρισεν τὰ ἀλλάγια του, χώρια τὰ πεζικά του,** αὐτ.7029, Βέλθ.Χρ.559, Ἐρωτόκρ.1,1443 **τοὐτ' ἦτον τοῦ Ρωτόκριτου, καὶ χώρια τὴν ἐκράτει,** αὐτ.2, 1468 **καὶ σύρνουνται μὲ μάνιτα γεῖς όχ' τὸν ἄλλον χώρια,** αὐτ.4,791, αὐτ.4,1977, Βλαχογ.Παληκ.45 **χώρια ἀπὸ τ' ἄλλο σπίτι·** ‖ παροιμ. **ὅλοι ὅλοι ἀντάμα κι ὁ φωριάρης χώρια** (ἐπὶ τῶν παρευρισκομένων που, ἀλλὰ μὴ μετεχόντων εἰς τὰς παιδιάς, τὴν διασκέδασιν, τὸν πότον κτλ.), φρ. **χώρια τὰ τσανάκια** μας (κεχωρισμένως **ἐργαζόμεθα** ἢ ἐπιχειροῦμεν ἢ βιοῦμεν)· **2**) μετ' ἀφαίρεσίν τινος, πλήν, ἐκτός : σκωπτ. φρ. **εἶναι εἴκοσι χρονῶν, χώρια τὰ καλοκαίρια** (ἐπὶ τῶν ἀποκρυπτόντων τὴν ἡλικίαν των).

χωριάζω λεξ. ζῶ, εἶμαι, εὑρίσκομαι **ἐν τῇ χώρᾳ·** πρβλ. ἐπιχωριάζω.

χωριακός-ή-όν μσν. ὁ τοῦ χωρίου, ὁ χωριάτικος βλ.λ.) : Στουδ.Θεόδ.896 **χωριακὸν κατάλυμα.**

χωριαμός (ὁ) Ἡσ. «κίστη» (δ.γρ. φωριαμός).

χωριανός-ή-ὁ δημ. ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου καταγόμενος, ὁ συγχωριανός, ὁ συμπολίτης, ὁ συντοπίτης : Δροσ.Βοτάν.78 **νά 'ναι καλὰ κι οἱ χωριανοὶ ποὺ μᾶς βοήθησαν καὶ δουλειὰ δὲν μᾶς ἔλειψε,** Βλαχογ.Παληκ.28 **οἱ χωριανοὶ ἀπ' τὸν Κάραβο, σὰν κοπάδι πράβατα σκιαγμένα στεκάντανε πυκνοὶ πέρα ἀπὸ τὸ γεφύρι, - πῆρε γυναῖκα χωριανή του.**

χωριάτακας (ὁ) δημ. μεγεθ. τοῦ χωριάτης, ὡς ὑβριστ. ἢ σκωπτ. χαρακτηρισμός, λίαν ἄξεστος, ἀγροῖκος, ἀνάγωγος.

χωριατάκος (ὁ) δημ. ὑβριστ. ἢ σκωπτ. ὁ κάπως ἄξεστος, ποὺ χωριατοφέρνει.

χωριατεύω δημ. ἀόρ. (ἐ)χωριάτεψα, γίνομαι χωριάτης, φέρομαι σάν χωριάτης, ἀγροίκως.

χωριάτης (ὁ) μαν., θηλ. **χωριάτισσα** κ. **χωριάτα**, ὁ καταγόμενος ἐκ χωρίου, ὁ κάτοικος χωριοῦ, ὁ ἀγρότης, ὁ χωρικός: Χρον.Μορ.1649 **καὶ οἱ χωριάτες τῶν χωριῶν νὰ στέκουν ὡσὰν τοὺς ἤβραν**, αὐτ.3713 **ὥρισε εἰς ὅλα τὰ χωρία καὶ ἦλθαν οἱ χωριάτες**, αὐτ.8318, Καρκθ.Ζητ.9 **ὅ,τι σπείρουν οἱ χωριάτες στάρι, . . βρίζα, δίνουν τὸ τρίτο στὸν ἀφέντη**, Βλαχογ.Παληκ.18 **ὁ Παλιόκαπας .. μοίραζε τὸ δίκιο στοὺς χωριάτες**· **2)** μτφ. ὁ μὴ γνωρίζων τοὺς τρόπους τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, ὁ ἀγροῖκος, ὁ ἄξεστος, ὁ ἀνάγωγος· ‖ παροιμ. **χωριάτης ἅγιος κι ἂν γενῆ, νὰ μὴν τὸν προσκυνήσῃς (ἡ προσκυνημὸ δὲν ἔχει ἡ σκατένια δόξαν ἔχει)** (ἐπὶ τῶν ἐκ φύσεως ἀναξίων τιμῆς), ὁμ. **χωριάτης ἐγεννήθηκε, ματσούκα πελεκιέται**, ὁμ. **τοῦ χωριάτη τὸ σκοινὶ μονὸ δέ(ν) φτάνει, διπλὸ φτάνει καὶ περισσεύει.**

χωριατία (ἡ) μσν. ἡ ὅλως ἀνάρμοστος, ἀπρεπὴς πρᾶξις, ὅθ. κ. ἡ εἰς ἄλλον προσγενομένη βαρεῖα προβολή, ντροπή: Χρον.Μορ.2534 **τὸ πῶς τὸ ἔποικε ἄσκημον καὶ χωριατίαν μεγάλην | τὴν θυγατέρα του εὐλογηθῇ ἄνευ θελήματός του.**

χωριατιά (ἡ) δημ., μσν. χωριατία βλ.λ., ἡ ἔλλειψις καλῆς συμπεριφορᾶς, ἡ ἀπρέπεια, ἀγένεια, ἡ ἀναγωγία, ἡ χωριατοσύνη: **τὸ ἔκαμε ἀπὸ χωριατιὰ καὶ ὄχι ἀπὸ κακία, - ἔχει πολλὴ χωριατιὰ ὁ φίλος σου**· ‖ κ. ὡς οὐσ. πρᾶξις ἢ λόγος ἀπρεπής: **ἔκαμε - εἶπε μιὰ χωριατιά**· **2)** τὸ σύνολον τῶν χωρικῶν, οἱ χωριάτες: Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 16,18 **σὲ λάγυνες ἄσκημες θολὸ τὸ βάνει | καὶ γυρνάει γιὰ πούλημα στὴ χωριατιά.**

χωριάτικος -η-ο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χωριὸ ἢ τὸν χωριάτην, ὁ προερχόμενος ἐκ χωρίου, ὁ παραγόμενος, ὁ κατασκευαζόμενος εἰς χωρίον: Καρκθ.Ζητ.217 **μὲ τὰ μαῦρα ξεροκόμματα τοῦ φωμιοῦ ἔξω χυμένα, θλιβερὸ σύμβολο τῆς χωριάτικης ζωῆς, - χωριάτικες φανέλλες - μπατανίες**· **2)** συνεκδ. ἀγροῖκος, βάναυσος, ἄξεστος, ἀνάγωγος: **χωριάτικος τρόπος, - χωριάτικα λόγια - καμώματα**· ‖ κ. ἐπίρρ. χωριάτικα ἀγροίκως, ἀπρεπῶς.

χωριατοβρόχι (τὸ) δημ. πλῆθος χωρικῶν, πολλοὶ χωριάτες, χωριατομάνι: Βλαχογ.Παληκ.90 **τότε, ἀπὸ ποῦ ξετρύπωσε 'κεῖνο τὸ χωριατοβρόχι τ' ἀγριοπράσωπο;**

χωριατολογιά (ἡ) δημ. χωριατολό(γ)ι βλ.λ.· **2)** ἡ ἔλλειψις καλῆς συμπεριφορᾶς, ἡ χωριατοσύνη.

χωριατολό(γ)ι (τὸ) δημ. πλῆθος χωρικῶν, πολλοὶ ὁμοῦ χωριάτες, ἀγρόται, χωριατομάνι.

χωριατομαθημένος -η-ο δημ. ὁ ἀνατεθραμμένος ὡς χωριάτης, ὁ ἀγροῖκος, ἄξεστος.

χωριατομάνι (τὸ) δημ. ὑποτιμητ. πλῆθος χωρικῶν, πολλοὶ ὁμοῦ χωριάτες.

χωριατόπαιδο (τὸ) δημ. νεαρὸς χωρικός, χωριατόπουλο: Καρκθ.Ζητ.153 **ἔξαφνα μέσα στὴν κάρωσή του ἄκουσε πατήματα κι εἶδε στὴν πόρτα δυὸ χωριατόπαιδα.**

χωριατοπούλα (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ χωριατόπουλο βλ.λ., ἡ νεαρὰ χωρική: **ὄμορφη χωριατοπούλα.**

χωριατόπουλο (τὸ) δημ., θηλ. **-πούλα**, νεαρὸς χωρικός, χωριατόπαιδο: Παπαδ.Χριστ.Διηγ.4 **κατ' ἔτος, οἱ χωρικοὶ τῆς Εὐβοίας καὶ τὰ χωριατόπουλα, ἔρριπτον κατὰ πρόσωπον αὐτῶν τὸ σκῶμμα**, Ψυχάρ.Ταξ.89 **ν' ἀκούσω τὸ δάσκαλο ποὺ γύρευε νὰ μάθῃ στὰ χωριατόπουλα τὶς εὐγένειες τῆς γλώσσας μας.**

χωριατόσπιτο (τὸ) δημ. ἡ πενιχρὰ οἰκία, τὸ σπίτι χωρικοῦ, ἀγρότου, χωριάτη.

χωριατοσύνη (ἡ) δημ. ἡ χωριατιὰ βλ.λ.1), ἡ ἀναγωγία, ἡ ἀγένεια.

χωριατοφάσουλο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν δόλιχος βλ.λ 4)· **2)** ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ δολίχου.

χωριατοφέρνω δημ. ἀμτβ. ἔχω τρόπους, φερσίματα χωριάτικα βλ.λ., φέρομαι ὡς χωριάτης.

χωρίδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ χωρίον, βλ.λ.3): Λυσ. 154,27, Πλούτ.'Ηθ.778C **τὸ Ἀντισθένους ἐκεῖνο χωρίδιον**, αὐτ.Κάτ.Πρεσβ.2.

χωρίζω (χωρίς) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. **χωριῶ**, ἀόρ. **(ἐ)χώρισα** (Πλάτ.Πολ.609D), παθ. **ἐχωρίσθην** (Διόδ.Σ 19,65), δημ. **(ἐ)χωρίστηκα**, παθ. παρακ. **κεχώρισμαι** (Πολύβ 32,12,6), Ἰων. γ' πληθ. **κεχωρίδαται** ('Ηρ. 1,140), δημ. μτχ. **χωρισμένος**· ποιῶ δύο ἡνωμένα πράγματα χωριστά, θέτω χωριστά, ἀποχωρίζω, ἀπομακρύνω: Εὐρ.Φοίν.107 **χωρίζουσι δ' ἀλλήλων λόχους**, Ξεν.Οἰκ.9,8 **ἐπεὶ δὲ ἐχωρίσαμεν πάντα κατὰ φυλὰς τὰ ἔπιπλα**, Πλάτ.Πολ.609D **ἕως ἂν εἰς θάνατον ἀγαγοῦσα τοῦ σώματος χωρίσῃ**, αὐτ Φαίδ.67C **τὸ χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχήν**, αὐτ. Πολιτ.268C, αὐτ.Φίλ.55Ε, Μηναῖ.1,1 ᾠδ.5 **Θεοῦ χωρίσαι δεδύνηνται**, 'Αραβ.Μυθ.Χαλ.1,40 **μὲ μιὰν σπαθιὰν τῆς χώρισε τὸ σῶμα εἰς δύω κομμάτια, -ἐτσακώθηκαν καὶ τοὺς ἐχώρισα**· ‖ κ. παθ. διαιροῦμαι, διαχωρίζομαι, ἀποχωρίζομαι: 'Ηρ.1,151 **αὗται μέν νυν αἱ ἠπειρώτιδες Αἰολίδες πόλιες, ἔξω τῶν ἐν τῇ Ἴδῃ οἰκημένων· κεχωρίδαται γὰρ αὗται**, αὐτ.3,12 **χωρὶς μὲν γὰρ τῶν Περσέων ἔκειτο τὰ ὀστέα, ὡς ἐχωρίσθη κατ' ἀρχάς**, αὐτ. 4,11 **καὶ δὴ τὰς γνώμας σφέων κεχωρισμένας, ἐντόνους μὲν ἀμφοτέρας**, Εὐρ.ΙΤ 1002 **τούτου δὲ χωρισθεῖσ' ἐγὼ μὲν ὄλλυμαι**, Πλάτ.Τίμ.31Β **χωρισθὲν δὲ πυρὸς οὐδὲν ἄν ποτε ὁρατὸν γένοιτο**, Διγεν.'Ακρ.2494 **ἐγὼ δέ, ὡς τότε γέγονεν, 'χωρίσθην ἐκ γονέων**, Σολωμ.Κρητικὸς 22,51 **τὴν σάρκα μου νὰ χωρισθῶ γιὰ νὰ τὸν ἀκλουθήσω**· **2)** διακρίνω τι ὑπ' ἄλλου, διαλέγω, κάμνω ἐπιλογήν, ξεχωρίζω: Πλάτ.Νόμ.663Α **οὐκοῦν ὁ μὲν μὴ χωρίζων λόγος ἡδύ τε καὶ δίκαιον καὶ ἀγαθόν τε**, 'Αριστλ.ΗΝικ.1,6,15 **ἀπὸ τῶν ὠφελίμων τὰ καθ' αὑτά**, αὐτ.ΖΜ 1,2,3 **χωρίζειν καὶ διασπᾶν**, Διγεν.'Ακρ.1406 **φύσεως γὰρ τὸ εὐγενὲς χωρίζει ἡ καρδία**, αὐτ.2075 **τρεῖς ἐξ αὐτῶν ἐχώρισεν, ἦσαν οἱ ἀδελφοί της**· ‖ κ. ἰδίᾳ ἐν τῇ Λογικῇ: αὐτ.Τοπ.1,8,4 **τὸν ἴδιον τῆς οὐσίας ἑκάστου λόγον ταῖς . . οἰκείαις διαφοραῖς χωρίσας**· ‖ κ. παθ. εἶμαι διάφορος, διαφέρω: 'Ηρ.1,140 **κεχωρίδαται πολλὸν τῶν . . ἄλλων ἀνθρώπων**, αὐτ.1, 172 **νόμοι κεχωρισμένοι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων** (ὅλως διάφοροι), Πλάτ.Πολ.524C **ἀλλ' οὐ κεχωρισμένον ἀλλὰ συγκεχυμένον τι**, Δημ.1109,16 **κεχώρισται πλεῖστον τὸ τ' εἶναι καὶ τὸ τοιοῦτον φάσκειν**, Πολύβ.32,9,11 **καὶ πολὺ κεχωρισμένος τῆς Ῥωμαϊκῆς αἱρέσεως καὶ πράξεως** (πολὺ ἀπέχων, ὅλως διάφορος)· κ. μτ. δοτ.: 'Ηρ.4,28 **κεχώρισται δὲ οὗτος ὁ χειμὼν τοὺς τρόπους πᾶσι τοῖσι ἐν ἄλλοισι χωρίοισι γενομένοισι χειμῶσι**· **3)** ὀμτβ. ἐπὶ συζύγων, διαζευγνύομαι: **λένε πὼς θὰ χωρίσουν**· ὁμ. κ. μέσ.: Μέν.1,15 **θᾶσσον μὲν ὀιστοῦ καὶ πτεροῦ χωρίζεται**, Πολύβ.32,12,6 **ᾗ συνέβαινε κεχωρίσθαι μὲν ἀπὸ τοῦ Λευκίου πρότερον ἤδη χρόνοις πολλοῖς**, αὐτ.3, 110,7 **κεχωρισμένη ἀπὸ τοῦ ἀνδρός**, ΜΜ **μάνα θὰ τονὲ χωριστῶ, νὰ ὑποφέρω δὲν μπορῶ**· **4)** δημ. ἐπὶ συνεταίρων, διακόπτω τὸν συνεταιρισμόν, τὴν συνεργασίαν: **ἔχουνε χωρίσει ἀπὸ πέρυσι**· **5)** δημ. ἐπὶ ἀδελφῶν, κληρονόμων κττ., διανέμω, μοιράζω: **ὁ πατέρας μᾶς χώρισε τὴν περιουσία, πρὶν πεθάνῃ**· **6)** ἀποχωρίζομαι, ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ: Πολύβ.3,94,9 **καὶ πολλὰ χωριζόμενος ἐνετείλατο μὴ τοσαύτην ποιεῖσθαι**

σπουδὴν ὑπὲρ τοῦ βλάφαι τοὺς πολεμίους, αὐτ. Διόδ.Σ 19,65 καὶ τάτε μὲν εἰς Συρακούσας ἐχωρίσθη· || ἀποχωρίζομαι ἀπό τινος, τὸν ἀφήνω καὶ φεύγω : τὴν ὥρα ποὺ χωρίζαμε μὲ τὸν Κώστα· 7) γραμμ. οἱ χωρίζοντες γραμματικοὶ ἀποδίδοντες τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν εἰς δύο διαφόρους ποιητάς : Wolf Proleg.158· 8) ἐκκλ. ἀποκλείω τῆς κοινωνίας, ἀφορίζω· 9) (χώραι) μτ. ἀπαρφ. θέτω, φέρω εἰς τινα θέσιν, τόπον, μεταθέτω εἴς τινα τόπον, τάξιν : Ξεν.Ἀν.6,5,11 τὴν δ' ἐπὶ τῷ μέσῳ ἐχώρισεν ἕπεσθαι· 10) ρηματ.π. χώρισις, χώρισμα, χωρισμός, χωριστός, χωριστέος, χωριστης, χωριστικός, χωρισιά.

χωρικεία (ἡ) μσν. ἡ χωρικότης, χωριατιά : Δουκάγγ. ἐν λ. χρονίσαντα ἢ διὰ φύσιν ἢ χωρικείαν ἢ καὶ διαφόρους τρόπους.

χωρική (ἡ) νεώτ. ὡς οὐσ. θηλ. τοῦ χωρικός βλ.λ.

χωρίκιος-α-ον μσν ὁ χωρικός : Τζέτζ.Ἐπιστ.24.

χωρικός-ή-όν κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ χωρίον, ὁ προερχόμενος ἐξ αὐτοῦ, ὁ ἀγροτικός, ὁ χωριάτικος : Πολυδ.4, 105 σχῆμα χωρικῆς ὀρχήσεως (διόρθ. χορικῆς), Πάπ. εἰς λειτουργίας χωρικός, Σχόλ.Ἰλ.Ο 498 κλῆρος χωρική περίκτησις καὶ οὐσία, ἐπεὶ οἱ πρῶτοι καταλαβόντες χώραν κλήρῳ αὐτὴν διενέμοντο, Συνοδ.Χαλκηδόνος π.Θησ.Στεφ.ἐν λ. μετὰ φάλαγγος χωρικῆς τε καὶ ἑτέρων τινῶν, Δροσ. Βοτάν.158 αἱ ταπειναὶ στέγαι τῶν χωρικῶν οἴκων, - χωρικὰ κεντήματα· || τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ὁ κάτοικος χωρίου, ὁ κατοικῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς, ὁ ἀγρότης, ὁ χωριάτης : Ἀνών.εἰς Ἀριστλ.Ρητ.42 οἱ ἀπαίδευτοι καὶ χωρικοί, Θεοφάν.139D, ASS Ἰουνίου 3,313Α χωρικοὺς ἀσθενοῦντας, Πρόδρ.1,320 φεῦγε, πτωχεία, τοὺς χωρικούς, ὕπαγε εἰς ἀσόφους, Ψυχάρ.Ταξ.154 ὁ ἀγράμματος αὐτὸς ὁ χωρικὸς . . τὰ ξηγοῦσε· 2) τὸ θηλ. χωρική ὡς οὐσ. ἡ κάτοικος τοῦ χωρίου, ἡ χωριάτισσα : Πασχ.Χρον.περὶ Ῥέμου κ. Ῥωμύλου 113D ηὗρε τοὺς παῖδας χωρική τις βόσκουσα πρόβατα, αὐτ. τὰς χωρικὰς βοσκούσας τὰ πρόβατα, Δροσ Βοτάν.38 ἔτερπε διὰ τῆς φλογέρας τὰς χωρικάς· 2) μσν. μτφ. παράλογος, τρελλός, κουτός : Χρον. Μορ.616 εἶχον χωρικὸν τὸν λογισμὸν θαρρῶντα νὰ προκόψουν, αὐτ.2426· || ὁμ. τὸ ἀρσ. χωρικός ὡς οὐσ. ἠλίθιος : Πρόδρ.2,439 ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ 'μαι χωρικός, νὰ μὴν τὸ κρῶ καὶ ξάπτῃ· 3) νεώτ. εἰδ. χωρικὰ ὕδατα ἡ περὶ τὴν παραλίαν χώρας ἢ κράτους θαλασσία ἔκτασις, ἡ κατὰ τὰ διεθνῆ νόμιμα λογιζομένη ὡς συνέχεια τῆς ἐπικρατείας, ἐπεκτεινομένη εἰς 3—10 ναυτ. μιλίων μῆκος πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ πλέον δυνάμει ἰδιαιτέρων συνθηκῶν ἰσχυουσῶν μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων κρατῶν, ἄ. αἰγιαλῖτις ζώνη· 4) νεώτ. ἐπὶ μέτρου, τὸ κυβικὸν μέτρον χωρητικότητος, κύβος μὴ συμπαγής, ἔχων πλευρὰν ἑνὸς μέτρου.

χωρικότης-ητος (ἡ) μσν. ἡ ἔλλειψις καλῆς συμπεριφορᾶς, ἡ χωριατιά : Πολ.Τρωαδ.182.

χωρικῶς ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τρόπον ἁρμόζοντα εἰς χωρικούς, ἀγροίκως : Συνέσ.167 (πιθ. ἐσφ. γρ.).

χωρῖνος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος μαλακοστράκων δεκαπόδων.

χωριό (τὸ) δημ. χωρίον, μικρὸς συνοικισμός : Πολῖτ.Ἐκλ.Τραγ.121,11 τὸ μαῦρο καβαλλίκεψε καὶ στὸ χωριὸ γυρίζει, αὐτ.29,7, Καρκθ.Ζητ.15 ὁ ἐπιστάτης τοῦ χωριοῦ, μὲ τὸ ψηλὸ κατακόκκινο φέσι του, Βλαχογ.Παληκ.57 ἐκεῖ ἦρθαν καὶ καθίσανε λίγα γεράντια τοῦ χωριοῦ· || παροιμ. χωριὸ ποὺ φαίνεται κολα(γ)οῦζο δὲν θέλει (τὸ ὁρώμενον ἢ τὸ σαφὲς δὲν ἔχει ἀνάγκην ὁδηγοῦ), ὁμ. κακὸ χωριὸ τὰ λίγα σπίτια (εἰς τὰ μικρὰ μέρη οἱ ἄνθρωποι εἶναι ζηλόφθονοι), φρ. κάνουμε χωριὸ οἱ δυό μας (συνεννοούμεθα, ἔχομεν τὰ αὐτὰ αἰσθήματα, τὰς αὐτὰς ἕξεις, τὰ αὐτὰ φρονήματα), ὁμ. γινήκαμε ἀπὸ δυὸ χωριά (περιήλθομεν εἰς διάστασιν)· 2) οἱ χωρικοί, οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ : Βλαχογ.Παληκ.62 καὶ τὸ χωριὸ στοὺς δρόμους χύθηκε καὶ τρέχει, ΜΜ ἀφῆστε τὰ φυγάδικα, τί θὰ σᾶς κάψῃ τὸ χωριό (ἤτοι οἱ χωρικοὶ θὰ ἐπιτεθοῦν ἐναντίον τῶν χωροφυλάκων).

χωριογύρης (ὁ) δημ., πληθ. χωριογύρηδες, ὁ περιφερόμενος, ὁ γυρίζων ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον· || ἰδ. πλανόδιος ἀνὰ τὰ χωρία μικρέμπορος.

χωρίον (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. χωριό βλ.λ. ὑποκορ. τοῦ χῶρος, χώρα· συνήθ. π. πεζογρ. ἰδιαίτερας τόπος, θέσις ὡρισμένη, σημεῖον, τοπικὸν διαμέρισμα, ἐπαρχία : Ἡρ.1,11 ἐκ τοῦ αὐτοῦ μὲν χωρίου ἡ ὁρμὴ ἔσται, αὐτ.2,8 τὸ ὦν δὴ ἀπὸ Ἡλίου πόλιος οὐκέτι πολλὸν χωρίον ὡς εἶναι Αἰγύπτου, αὐτ.2,10 τῶν ταῦτα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμῶν, Ἀριστφ.Νεφ.209 ὡς τοῦτ' ἀληθῶς Ἀττικὸν τὸ χωρίον, αὐτ.Εὐρ.681 ὑπέρβολος νῦν τοῦτ' ἔχει τὸ χωρίον (τὴν Πύκνα), αὐτ Εἰρ.972, Θουκ.2,54 χωρίον ἀλίμενον, αὐτ.4,9 χωρίον ἔρημον, χαλεπὸν καὶ πετρῶδες, Ξεν.ΚΠ 1,4, 14 συνελάσας εἰς τὰ ἱππάσιμα χωρία τὰ θηρία ἐποίησε μεγάλην θήραν, Δημ.675 οὐκ ἐπὶ τῆς Θρᾴκης τόπον οὐδένα οὐδὲ χωρίον, Πλούτ.Κάμ. 31 χωρίων ἱερῶν καὶ τόπων ἁγίων, αὐτ.Ἠθ.57Α· 2) ὀχυρὸς τόπος, θέσις, ὀχύρωμα : Ἡρ.1,84 τῇ ἦν ἐπίμαχον [τὸ χωρίον] τῆς ἀκροπόλιος, Θουκ. 1,12 ᾤκισαν τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἔστιν ἃ χωρία, Ξεν.Ἑλλ.2,4,2 Φυλὴν χωρίον καταλαμβάνει ἰσχυρόν, αὐτ.Ἀν.7,2,36, Πλάτ.Γοργ.455Β οὐδ' αὖ ὅταν στρατηγῶν αἱρέσεως πέρι ἢ τάξεώς τινος πρὸς πολεμίους ἢ χωρίων καταλήψεως συμβουλὴ ᾖ, Ἀριστλ.Ἠθ 1811Β ἀκούσας ὅτι τὸ μὲν χωρίον δυσάλωτόν ἐστι, ὁ δὲ ἔχων αὐτὸς δειλός ἐστιν· 3) περιουσία κτηματική, ἀγρός, κτῆμα : Θουκ.1, 106 ἐσέπεσεν ἔς του χωρίον ἰδιώτου, Λυσ.108,33 ἦν τοῦτο Πεισάνδρου τὸ χωρίον, Ξεν.Ἑλλ.2,4,1 ἦγον δὲ ἐκ τῶν χωρίων, ἵν' αὐτοὶ καὶ οἱ φίλοι τοὺς τούτων ἀγροὺς ἔχοιεν, Πλάτ.Νόμ.844Β ὀρυττέτω μὲν ἐν τῷ αὐτοῦ χωρίῳ μέχρι τῆς κεραμίδος γῆς, αὐτ.954C, Ἰσαῖ.82,17 τῶν ἀμφισβητησίμων χωρίων, αὐτ.89,4, Δημ.1249 καὶ προσελθών μοι ἔλεγεν ὅτι τὸ χωρίον τὸ ἐκ γειτόνων μοι τοῦτο οὐδεὶς ἐθέλοι οὔτε πρίασθαι, οὔτε τίθεσθαι, Πλούτ Περ 9 τῶν χωρίων τοὺς φραγμοὺς ἀφαιρῶν, Πολυδ.1,246 ἐπὶ ἠμελημένου χωρίου ἄσπορον, ἄσκαφον, ἀβώλόκοπον· 4) νεώτ. μικρὸς συνοικισμός, χωριό : Παπαδ.Χριστ.Διηγ.4 καὶ ἀποπλέουσα ἐπέστρεφεν εἰς τὸ παραθαλάσσιον χωρίον της, - τὰ χωρία τῆς Ἀττικῆς· 5) τόπος ἐργασίας, οἷον ἐργαστήριον, γραφεῖον : Δημ. 1111 τοῦ ξύλου καὶ τοῦ χωρίου . . μίσθωσιν· 6) εἰδ. ἐν τῇ ἀρχ. γεωμετρίᾳ, χῶρος περιεχόμενος ἐντὸς γραμμῶν, ἡ ἐπιφάνεια σχήματος : Ἀριστφ.Νεφ.152 ταύτας ὑπολύσας ἀνεμέτρει τὸ χωρίον, Πλάτ.Μέν.82C ἔστιν οὖν τετράγωνον χωρίον ἴσας ἔχον τὰς γραμμὰς ταύτας πάσας, τέτταρας οὔσας, αὐτ.86Ε τρίγωνον χωρίον· 7) κ. μσν. κ. νεώτ. μτφ. περικοπή, περίοδος, φράσις συγγράμματός τινος : Ἡρ.2,117 κατὰ ταῦτα δὲ τὰ ἔπεα καὶ τόδε [τὸ χωρίον] οὐκ ἥκιστα ἀλλὰ μάλιστα δηλοῖ ὅτι . . , ΔίωνΚ 55,24 ἵν' ἐνὶ χωρίῳ πάντα ἀναγεγραμμένα ῥᾳδίως τὸν βουλόμενόν τι περὶ αὐτῶν μαθεῖν διδάσκῃ, Λουκ.Ἱστ.Συγγρ.12 καὶ ἀναγνόντα αὐτῷ τοῦτο μάλιστα τὸ χωρίον τῆς γραφῆς, Σουΐδ. σολοικοφανὲς χωρίον, τὸ δοκοῦν μὲν μετέχειν σολοικισμοῦ, μὴ μετέχον δέ.

χωρίς ἐπίρρ. κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., Ἐπιγρ. χωρὶ κ. χῶρι (Καλλ.ἀπ.481)· Ἀπολλ.Δύσκ.Ἐπιρρ.548,31 «τὸ χωρὶς ἀποβαλὸν τὸ σ οὐκ ἐφύλαξε τὴν ἐπὶ τοῦ

τέλους ὀξεῖαν, ἀνεβίβαζε δέ, οὐχ ὑποπῖπτον τῇ ὀξύτητι τῶν εἰς ι ληγόντων ἐπιρρημάτων ἐν τῷ «χῶρι διατμήγουσιν»), κεχωρισμένως ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἰδιαιτέρως, μεμονωμένως, χωριστά, χώρια : Ἰλ.Η 470 χωρὶς δ' Ἀτρεΐδῃς Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ δῶκεν Ἰησονίδης ἀγέμεν μέθυ, Ὀδ Δ 130 χωρὶς δ' αὖθ' Ἑλένῃ . . πόρε . . δῶρα, αὐτ.Ι 221 χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι, χωρὶς δ' αὖθ' ἕρσαι, Ἡρ.4,62 χωρὶς κέεται ὁ νεκρός, Αἰσχ.Ἀγ.637 χωρὶς ἡ τιμὴ θεῶν, Σοφ ΟΤ 608 γνώμῃ δ' ἀδήλῳ μή με χωρὶς αἰτιῶ, Εὐρ.Ἑκ.860 χωρὶς τοῦτο κοὐ κοινὸν στρατῷ, Θουκ.2,24 χίλια τάλαντα . . χωρὶς θέσθαι (κατὰ μέρος), Λυσ.165,35, Ξεν.ΚΠ 4,1,18 μαθήσονται χωρὶς γενόμενοι (εἰς διαφόρους ὁμάδας χωρισθέντες), Ἰσοκρ.12,160 χωρὶς δ' ἑκάτεροι πρέσβεις πέμπομεν ὡς ἐκεῖνον, Δημ.50 μετὰ ταῦτα ἐμβαίνειν τοὺς μετοίκους ἔδοξε καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας, Αἰσχίν.54,3 τὸν βουλόμενον χωρὶς καὶ ἐν μέρει περὶ ἑκάστου γνώμην ἀποφαίνεσθαι, Πλούτ.Ἀριστ.20 χωρὶς Ἀθηναῖοι, αὐτ.Φάβ.11 παραλαβὼν τὴν δύναμιν ἰδίᾳ καὶ χωρὶς ἐστρατοπέδευσεν, Παυσ.2,24,2 χωρὶς δὲ ἀπὸ τῶν σωμάτων αἱ κεφαλαί, χωρὶς δὲ ἐν Λέρνῃ τὰ σώματα· ‖ μτ. τοῦ ἄρθρου, τὸ χωρὶς τὸ διαιρούμενον, τὸ διαιρετόν : Ἀριστλ. Φυσ.3,4,4 τὸ ἓν καὶ χωρίς· **2**) ἐν φρ. χωρὶς βλέπω ἐπὶ τοῦ ἀλλοιθώρου Καλλιμέδοντος, βλέπω κατὰ δύο διευθύνσεις, παραδόξως : Τιμοκλ. π. Ἀθήν.8,340Α τῷ δ' ἄρα βλέπουσι χωρὶς καὶ δοκοῦσιν αἱ κόραι· **3**) προσέτι, ἐκτός, πλὴν τοῦ . . : Ἡρ.1,94 Λυδοὶ δὲ νόμοισι παραπλησίοισι χρέωνται καὶ Ἕλληνες, χωρὶς ἢ ὅτι τὰ θήλεα τέκνα καταπορνεύουσι, αὐτ.2,77, αὐτ.4,61, Δίων Κ 72,20 ἀεὶ συνεφοιτῶμεν, χωρὶς ἢ ὅτι Κλαύδιος . . οὐκ ἔστιν ὅτε ἀπήντησεν· ‖ ὁμ. χωρὶς εἰ, χωρὶς εἰ μή, χωρὶς πλήν· Φρύν.459 «χωρὶς εἰ μὴ δοίη, ἀδόκιμον. τὸ γὰρ μὴ καὶ τὸ χωρὶς ἀμφότερα ἀρνητικὰ ὄντα ὁμοῦ πίπτειν οὐ δύναται, ἀλλὰ τὸ ἕτερον ἢ τὸ μή, ἢ τὸ χωρίς», Θωμ.Μ 923 «ἀμφότερα λέγε, καὶ χωρὶς εἰ μὴ τόδε καὶ χωρὶς εἰ τόδε, εἰ καὶ Φρύνιχος ἀδόκιμον εἶναι λέγει τιθέμενον μετὰ τοῦ μή. ὥσπερ γὰρ φαμεν πλὴν εἰ τόδε καὶ πλὴν εἰ μὴ τόδε, καὶ ἐκτὸς εἰ μὴ τόδε καὶ ἐκτὸς εἰ τόδε, οὕτω καὶ χωρὶς εἰ μὴ τόδε δεῖ λέγειν, οὐ μόνον χωρὶς εἰ τόδε· τὸ γὰρ πλὴν καὶ τὸ ἐκτὸς τὸ χωρὶς δηλοῦσι» : Δίων Κ 76,1 χωρὶς εἰ μή τις ἑορτὴ μεγάλη εἴη, ΕΜ 324,15 χωρὶς εἰ μὴ εὑρεθῇ μετὰ παρέλκοντος· **4**) μτφ. διαφόρου φύσεως, εἴδους ἢ ποιότητος : Σιμων.Ἀμ.6,1, Εὐρ. Ἀλκ.528 χωρὶς τό τ' εἶναι καὶ τὸ μὴ νομίζεται, Σοφ.ΟΚ 808 χωρὶς τό τ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια (Βερναρδ.Γρ. ἐν λ. «λέγεις μὲν πολλά, ἀλλ' οὐ λέγεις καὶ τὰ καίρια· ἄλλο τὸ λέγειν πολλὰ καὶ ἄλλο τὸ λέγειν τὰ καίρια»), Πλάτ.Πρωτ.336Β χωρὶς ᾤμην εἶναι τὸ συνεῖναί τε διαλεγομένους καὶ τὸ δημηγορεῖν· **5**) μτ. γενικ. ὡς πρόθ. ἄνευ : Αἰσχ.Ἀγ.926 χωρὶς ποδοψήστρων τε καὶ τῶν ποικίλων κληδὼν ἀϋτεῖ, Σοφ.Ἠλ.945 ὅρα, πόνου τοι χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ, Πάπ. χωρὶς ἐνοικίου, - χωρὶς μισθοῦ· ‖ δημ. μτ. αἰτ. ἢ κ. ἄ., ἄνευ, δίχως : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.98,2 χωρὶς θέρμη θερμάθηκε, χωρὶς ὀριὸν ἐρριάσθη, Βαλαωρ.Κλέφτης 6,5 χωρὶς νὰ θέλῃς ἔξαφνα βαριὰ ν' ἀναστενάζῃς, ΜΜ ὅπου γαμπρὸ σ' ἐστόλισα χωρὶς κουμπάρο καὶ παππά (ἐπὶ ἀποθανόντος ἀγάμου), - γυρίζει χωρὶς παπούτσια, - χωρὶς καπέλλο, - σὲ πάτησα χωρὶς νὰ τὸ θέλω· ‖ μτφ. ἐν περιφρ. χωρὶς νοῦ - γνώση - τέχνη - μαστοριὰ ἀφρόνως, ἀκρίτως, ἀπερισκέπτως, ἀτέχνως, ἀδαῶς : παροιμ. ἐπίσκοπε τοῦ Δαμαλᾶ, χωρὶς (ἄ. δίχως) νοῦ χωρὶς (ἄ. δίχως) μυαλὰ . .· ‖ κ. ἐν φρ. χωρὶς ἄλλο ἀνυπερθέτως, ἀφεύκτως : αὔριο νὰ ἔλθῃς χωρὶς ἄλλο· **6**) μτ. γενικ. ἄνευ βοηθείας ἢ θελήσεώς τινος : Σοφ.Τρ.1003 ὃς τήνδ' ἄτην χωρὶς Ζηνὸς κατακηλήσει ;· **2**) κ. μτ. γενικ. μακρὰν ἀπό τινος : Πίνδ.Ο 9,61 ἔα πόλεμον μάχαν τε πᾶσαν χωρὶς ἀθανάτων, Σοφ.Φιλ.487 μή μ' ἀφῇς ἔρημον οὕτω χωρὶς ἀνθρώπων στίβου, Εὐρ.Ἑκ.2 χωρὶς ᾤκισται θεῶν, αὐτ.Ὀρ.272 εἰ μή 'ξαμείψει χωρὶς ὀμμάτων ἐμῶν (μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν μου), Πλάτ. Φαίδ.67Α καθ' αὑτὴν ἔσται ἡ ψυχὴ χωρὶς τοῦ σώματος· **8**) μτ. γενικ. ἀνεξαρτήτως ἀπό τινος, ἐκτὸς τῶν ἄλλων : Ἡρ.1,106 χωρὶς δὲ τοῦ φόρου ἥρπαζον περιελαύνοντες τοῦτο, αὐτ.6,58 ἓν ἔργον πολλὸν μέγιστον, χωρὶς τῶν Αἰγυπτίων, Αἰσχ.ἀπ.290 χωρὶς γένους οὐκ ἔστιν ὅτῳ μείζονα μοῖραν νείμαιμ' ἢ σοί, Πλάτ.Ἀπολ.35Β χωρὶς δὲ δόξης οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖ· **9**) μτ. γενικ. διαφόρως ἀπό τινος, ἄλλως πως : Αἰσχ.ἀπ. 179 χωρὶς μυρηρῶν τευχέων πνέουσ' ἐμοί, Πλάτ. Λάχ.195Α χωρὶς δήπου σοφία ἐστὶν ἀνδρείας, Δημ.345 χωρὶς γὰρ τῶν ἄλλων ὧν, ὅπερ εἶπον, εἰρήκει πρότερον.

χωρισέπαλος-ον νεώτ. βοταν. ἄ. χωριστοσέπαλος ἐπὶ τοῦ κάλυκος ἄνθους, ὁ οὗ τὰ σέπαλα εἶναι κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὴν βάσιν των.

χωρισία (ἡ) μον. κ. νεώτ., μσν. κ. ὁ χωρισμός, ἡ χωρισιά· **2**) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν τοξοειδῶν.

χωρισιά (ἡ) μσν., δημ. κ. χωρισά ὁ χωρισμός, ὁ ἀποχωρισμός, χώρισις : ἡ χωρισιὰ εἶναι κακή, Ἐρωτόκρ.5,1065 τὸ 'ρθῃ καιρὸς τσὶ χωρισᾶς, πόσον καημὸν ἀφήνει· **2**) ἡ διανομή, ἡ μοιρασιά : ὁ πατέρας τους τοὺς ἔκαμε τὴ χωρισιὰ πρὶν πεθάνῃ· **3**) τὸ διαζύγιον : δὲν περνᾶνε καλά, θὰ ἔχουν χωρισιά· πρβλ. χωρίζω.

χωρίσιμος-ον πάπ. ὁ ἀποχωρισθείς.

χώρισις-εως (ἡ) (χωρίζω) σχόλ. κ. νεώτ. ὁ χωρισμός, ἡ διάκρισις· Ἡσ. ἐν λ. χάσις· **2**) νεώτ. βοταν. ἡ διακλάδωσις τῶν ἀνθικῶν ὀργάνων.

χώρισμα-ατος (τὸ) (χωρίζω) σχόλ. κ. νεώτ. τόπος κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἰδιαίτερος χῶρος, διαμέρισμα : Σχόλ.Ἰλ.Ε 137 χώρισμα τῆς αὐλῆς· **2**) νεώτ. κ. δημ. ὁ τοῖχος, τὸ σανίδωμα τὸ διαχωρίζον χῶρόν τινα εἰς ἄλλους μικροτέρους, τὸ διάφραγμα : κασέλλα μὲ πολλὰ χωρίσματα· **3**) νεώτ. κ. δημ. ὁ χωρισμός, ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπ' ἀλλήλων, ὁ ἀποχωρισμός : τὸ χώρισμα τῶν προβάτων ἀπὸ τὰ γίδια.

χωρισμός (ὁ) (χωρίζω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χωρίζω, ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπ' ἀλλήλων, ὁ ἀποχωρισμός : Πλάτ. Φαίδ.67D λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος, Πλούτ.Ἠθ.1119Ε οὗτος ὁ χωρισμὸς τῶν ὀνομάτων πονηρός ἐστιν, Ὀλυμπ.144,9 τὴν ἐπὶ τῷ χωρισμῷ εὐφροσύνην, Πάπ. ἐν τῷ ἐσομένῳ ἐπ' ἀλλήλων χωρισμῷ, Σχόλ.Ἰλ.Β 629 διδάσκει ὡς ἀνηκέστου διαφορᾶς τῶν οἰκείων κρείσσων ὁ χωρισμός, Διήγ.Ἀχιλλ.1632 ἔδε πικρασμὸς καὶ χωρισμός, ἔδε πόνος, ἔδε θλῖψις, Παλαμ.Μάτια Ψυχῆς 75,26 ἀλλ' ἂν γράφτηκε ἀκόμα γιὰ πολύ, ὦ χωρισμοὶ καὶ πίκρες νὰ μᾶς τρῶτε, ΜΜ μὰ τ' ἄστρη, μὰ τὸν οὐρανόν, μὰ τ' ἀδελφιοῦ τὸν χωρισμόν· ‖ νεώτ. χωρισμὸς πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας ἡ ἔλλειψις πάσης ἀπ' ἀλλήλων ἐξαρτήσεως· **2**) ἡ ἔκκρισις τοῦ χυμοῦ : Θεόφρ.Φ Αἰτ.6,7,3 χωρισμὸς οὗτος τοῦ χυλοῦ ἐκ τῶν πλείστων· **3**) ἡ ἀναχώρησις : Πολύβ.5,16,6 σφαγὴν . . ἐποιήσαντο μετὰ τὸν Ἀντιγόνου χωρισμόν, αὐτ.9,5,3 ἵνα συνέντες τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ κατὰ τὸν χωρισμὸν εὐθαρσῶς ὑπομένοιεν τὴν πολιορκίαν· **4**) ἡ ἀπομόνωσις, ὁ ἀποκλεισμός : ΠΔ Λευιτ.12,2 κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς, αὐτ.18,19· **5**) δημ. ἡ ἐκλογὴ

ἀπὸ πολλῶν ὁμοειδῶν πραγμάτων, διαλογή, διάλεγμα, χώρισμα : ὁ χωρισμὸς τῶν μήλων· 6) δημ. ἡ διανομή, ἡ μοιρασιά, ἡ χωρισιά : χωρισμὸς περιουσίας· 7) νεώτ. νομ. ἐν φρ. χωρισμὸς ἀπὸ κοίτης καὶ τραπέζης πρόσκαιρος ἀποχωρισμὸς ἀπὸ τῆς συμβιώσεως συζύγων διατελούντων ἐν διαστάσει, προσωρινὴ παῦσις τῆς συμβιώσεως αὐτῶν· 8) δημ. ἐπὶ συζύγων, τὸ διαζύγιον.

χωρισόνευρος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἐντόμων ὀρθοπτέρων ἐκ τῶν βλαττιδῶν.

χωριστά ἐπίρρ. δημ. κεχωρισμένως ἀπὸ ἄλλων, μακρὰν ἀλλήλων, κατ' ἰδίαν, χώρια : Δραγ.Μον.28, ΜΜ μωρὲ κι ἂν πᾶς στὴν κάτω γῆς νὰ τονὲ πάρῃς χωριστά, νὰ τοῦ τὰ πῇς τὰ ἅπαντα· 2) μετ' ἀφαιρεσίν τινος, πλήν, ἐκτός : τοῦ χρωστῶ δυὸ νοίκια, χωριστὰ τὸ νερὸ καὶ τὸ γκάζι.

χωριστής (ὁ) (χωρίζω) γλωσσ. κ. νεώτ., θηλ. -ίστρα βλ.λ., ὁ χωρίζων, ὁ διαχωρίζων· 2) νεώτ. γένος νευροπτέρων πανορπιδῶν ἐντόμων.

χωριστικός-ή-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χωρισμόν, ὁ ἐπιτήδειος, ὁ κατάλληλος πρὸς χώρισιν : Κλήμ.'Αλ.804, Γρηγ. Νύσσ.2,426D χωριστικοῖς ῥήμασι κεχρῆσθαι, Πισίδ.Γ 'Εξαήμ.1421 μάχη χωριστική, - χωριστικὸν κίνημα (πολιτικὸν κίνημα πρὸς αὐτονόμησιν περιφερείας τινὸς ἀπὸ τῆς πολιτείας εἰς ἣν ὑπάγεται), - χωριστικὸς πόλεμος (ὀνομ. τοῦ ἐμφυλίου πολέμου μεταξὺ βορείων καὶ νοτίων πολιτειῶν τῆς βορειοανατολικῆς Συμπολιτείας).

χωριστικῶς ἐπίρρ. μτγν. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον χωριστικὸν βλ.λ. : Γαλ.19,466,15.

χωριστοπέταλος-ον νεώτ. ἐπὶ φυτῶν καὶ ἀνθέων, ὁ ἔχων τὰ πέταλα κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων.

χωριστός-ή-ά(ν) (χωρίζω) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ κεχωρισμένος, ὁ δυνάμενος νὰ χωρισθῇ, ὁ ἀπομεμακρυσμένος, ὁ ἰδιαίτερος, ὁ μεμονωμένος : 'Αριστλ.Ψυχ.2,2 χωριστῷ τόπῳ, αὐτ.8,3 χωριστῷ μεγέθει, αὐτ.9,1 χωριστῷ ἀριθμῷ, αὐτ.Παλιτ.1,4,6 χωριστὸν κτῆμα (ἐπὶ δούλων, ὃ δύναταί τις ν' ἀπαλλοτριώσῃ), - χωριστὴ φαμελιά, - ἔχουν χωριστὰ ἔξοδα· ‖ ἐπὶ τῶν Πλατωνικῶν ἰδεῶν, ὁ ἔχων ἴδιον αὐτοτελὲς σχῆμα, ἰδίαν ὑπόστασιν : 'Αριστλ.Μεταφ.5,1,5 ἀλλ' ἔστι καὶ ἡ μαθηματικὴ θεωρητική· ἀλλ' εἰ ἀκινήτων καὶ χωριστῶν ἐστί, νῦν ἄδηλον, 12,9,21, Πλούτ.'Ηθ.882D χωριστὰς τῆς ὕλης ἰδέας· 2) ὁ δυνάμενος νὰ χωρισθῇ νοητῶς, ὁ κεχωρισμένος, ὁ ἀφῃρημένος : 'Αριστλ. Φυσ.1,2,6 οὐθὲν . . χωριστὸν ἔστι παρὰ τὴν οὐσίαν, αὐτ.2,2,2 χωριστὸς τῇ νοήσει· 3) μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐκλεκτός, ὁ ξεχωριστός : Διήγ. 'Αχιλλ.654 ἐκράτησεν τοὺς δώδεκα τοὺς χωριστοὺς ἐκείνους, Παλαμ.'Υμν.'Αθ.Μάτ.Ψυχ.49,13 μέσα στὸν κόσμο χωριστή, μέσα σὲ τόσες μία.

χωριστοσέπαλος-ον νεώτ. βοταν. ἀ. χωρισέπαλος βλ.λ.

χωρίστρα (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ χωριστὴς βλ.λ., ἡ χωρίζουσα· 2) εἶδος κομμώσεως, καθ' ὃ ἡ κόμη χωρίζεται εἰς δύο ἀπὸ τοῦ κρανίου πρὸς τὸ μέτωπον, κανονικὸς διαχωρισμὸς τῶν τριχῶν τῆς κόμης, ὡς καὶ ἡ γραμμὴ διαχωρίσεως εἰς τὴν ὡς ἄνω κόμμωσιν : ΜΜ μαῦρα ἦτα τὰ μάτια του, | στραβὴ ἦταν ἡ χωρίστρα του.

χωριταινία (ἡ) νεώτ. γένος σκιαδανθῶν φυτῶν.

χωρίφυλλον (τὸ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἀκριδιδῶν ἐντόμων.

χωριστῶς ἐπίρρ. μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. -ά κεχωρισμένως, κατ' ἰδίαν, χώρια : Στοβ.'Εκλ.1,13, Πρόκλ.'Αλκ.1,31 ἀκρότητα . . τῷ πρωτίστῳ καὶ νοητῷ κάλλει συνηνωμένην χωριστῶς ἀφ' ὅλων τῶν ὄντων, Σιμπλίκ.2,33),7 ἐνεργεῖ χωριστῶς.

χωρίτης (ὁ), θηλ. -ῖτις-ιδος, ὁ κατοικῶν ἔν τινι χώρᾳ, ὁ κάτοικος τῆς χώρας : Αἰσχ.Εὐμ.1035 εὐφαμεῖτε δέ, χωρῖται (διόρθ. ἀντὶ πανδαμί), αὐτ. ἀπ.121 χωρίτης δράκων· 2) ὁ ἀγρότης, ὁ χωρικός, ὁ χωριάτης : Σοφ.ἀπ.22 χωρίτην σ' ὁρῶ, Ξεν.'Ελλ.3,2,31 νομίζοντες χωρίτας εἶναι καὶ οὐχ ἱκανοὺς προεστάναι, Διον.'Αλ.Ρωμ.4,15 ἐπὶ τὰ ὅπλα τοὺς χωρίτας καλεῖν, Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 7,657,'Αλκίφρ.3,70 ἀστικῆς στωμυλίας . . οὐ κατὰ τοὺς χωρίτας ἐπαΐων· 3) 'Ησ. «χωρίτης· ὁδηγός».

χωρῖτικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν χωρίτην, ὁ ὅμοιος πρὸς χωρικόν, ὁ ἀγροτικός : Πλούτ.Περ.34 τὴν μὲν νόσον ἡ τοῦ χωριτικοῦ πλήθους εἰς τὸ ἄστυ συμφόρησις ἐργάζεται (τοῦ συνόλου τῶν χωρικῶν), Αἰλ.ΠΙ 9,27 χωριτικὸς ἀνὴρ (ὁ χωρικός, ὁ χωριάτης), Γρηγ. Νύσσ.2,1010Α ἀστικοί τε καὶ χωριτικοὶ δῆμοι.

χωρῖτικῶς ἐπίρρ. κατὰ τὸν τρόπον τῶν χωρικῶν, χωριάτικα, ἀντίθ. ἐν χλιδῇ : Ξεν.ΚΠ 4,5,54 μάλα πως ἡμεῖς οὐκ ἐν χλιδῇ τεθράμμεθα, ἀλλὰ χωριτικῶς, Πολυβ.9,13 (δ.γρ. χωρητικῶς), Συνέσ. 'Επιστ.104 νεανίαι . . ἐσταλμένοι χωριτικῶς.

χωρῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. κ. μσν. θηλ. τοῦ χωρίτης, ἡ χωρική, ἡ χωριατοπούλα : Λουκ.Θε.Δ 20,13 μὴ μέντοι ἀγροῖκόν τινα καὶ χωρῖτιν, Δαμασκ.'Ισίδ. 133,36 ἐγὼ χωρῖτίς εἰμι καὶ ἄγροικος.

χωροβάτης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὄργανον, δι' οὗ εὑρίσκεται τὸ ὁριζόντιον ἐπίπεδον ἐν τῇ χωρομετρίᾳ :-Βιτρ.8,5,Θέων π. Θησ.Στεφ. ἐν λ. ἔστι δὲ ὁ διαβήτης ἤτοι ἀλφάριον ἐοικὸς τῷ χωροβάτῃ καρπῷ· 2) νεώτ. ὄργανον γεωδαιτικόν, ἐν χρ. πρὸς εὕρεσιν τῆς ὑψομετρικῆς διαφορᾶς σημείων τοῦ χώρου ἀπὸ ὡρισμένης στάθμης, τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἢ καὶ μεταξύ των, ἀεροστάθμη.

χωροβατική (ἡ) νεώτ. ἐπιβατικὴ ἀεροστάθμη, συνδεδεμένη μετὰ τῆς σκοπευτικῆς διατάξεως τοῦ χωροβάτου καὶ χρησιμεύουσα διὰ τὴν ὁριζοντίωσιν ταύτης.

χωροβᾰτῶ-έω μτγν. κ. μσν., ἀόρ. ἐχωροβάτησα (ΠΔ'Ιησ.18,9), παθ. ἀόρ. ἐχωροβατήθην (ΚΜανασσ.2537), μετρῶ διὰ βημάτων, μετρῶ : ΠΔ 'Ιησ.18,8 ἐνετείλατο 'Ιησοῦς τοῖς ἀνδράσι τοῖς πορευομένοις χωροβατῆσαι τὴν γῆν, αὐτ.18,9· 2) βαδίζω, περιπατῶ· 'Ησ. «χωροβατεῖν· ἐν τῇ χώρᾳ περιπατεῖν» : ΨΧρυσ.10, 916Β γῆν πατοῦντες καὶ οὐρανὸν χωροβατοῦντες, Δαμασκ.12,823Β ἤμελλε χωροβατεῖν τὸν παράδεισον· 3) μσν. παθ. ἐπὶ χώρας, καταπατοῦμαι, κατακτῶμαι, κατέχομαι ὑπὸ εἰσβολέως : ΚΜανασσ.Χρον.2537 ἡ τῶν 'Ρωμαίων πόλις . . οὐκέτι τὴν κυβέρνησιν ἔσχεν ἐκ βασιλέων, βαρβάροις δ' ὑποκύφασα καὶ χωροβατηθεῖσα.

χωρογρᾰφία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. γενικὴ περιγραφὴ χώρας τινός, οἷον τῶν ὀρέων, κοιλάδων κτλ. : Πολύβ.34,1,4 τοῦτο γάρ ἐστιν οἰκειότατον χωρογραφίᾳ, Στράβ.8,3,17 παραπλησίως δ' ἂν καὶ τὰ περὶ τοῦ Πύλου διαπορούμενα τύχοι τῆς προσηκούσης διαίτης ἐπελθοῦσι μικρὸν ἔτι τῆς χωρογραφίας μέχρι τοῦ Πύλου τοῦ Μεσσηνιακοῦ, Κλήμ.'Αλ.Στρωμ.6,4,36 χωρογραφίαν τῆς Αἰγύπτου, Πτολ.4,23 καταγίνεται δ' ἐπὶ πλεῖστον ἡ μὲν χωρογραφία περὶ τὸ ποιὸν μᾶλλον ἢ τὸ ποσὸν τῶν κατατασσομένων· 2) 'Επιγρ. σχεδιάγραμμα χώρας, τόπου τινός, τοπογραφικὸς χάρτης : 'Επιγρ. καθότι καὶ διὰ τῶν ἐνδεικνυμένων ἡμῖν χωρογραφιῶν εὐσύνοπτον ἦν.

χωρογρᾰφικός-ή-όν μτγν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χωρογραφίαν, τὴν περιγραφὴν χώρας τινός, ὁ τῆς χωρογραφίας : Στράβ.2,5,17 ὅσων μεστός ἐστιν ὁ χωρογραφικὸς πίναξ, Πτολ. Γεωγρ.4,5 τὸ χωρογραφικὸν τέλος· ‖ ἐπίρρ. νεώτ. -ῶς.

χωρογρᾰφος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν χωρογραφίαν, ὁ περιγράφων λεπτομε-

ρῶς χώραν τινά : Στράβ.1,1,16 ὥστ' οὐκ ἂν εἴη θαυμαστὸν οὐδ' εἰ ἄλλος μὲν Ἰνδοῖς προσήκοι χωρογράφος, ἄλλος δὲ Αἰθίοψιν.

χωρογρἄφῶ-έω μτγν. περιγράφω χώρας: Στράβ.2,4,1 Πολύβιος δὲ τὴν Εὐρώπην χωρογραφῶν, αὐτ.2,5,1 ὅτι δεῖ τὸν χωρογραφεῖν ἐπιχειροῦντα πολλὰ τῶν φυσικῶς τε καὶ μαθηματικῶς λεγομένων ὑποθέσθαι, Πτολ.5,3 καὶ οὐδὲ εἷς ἂν χωρογραφήσειεν, εἰ μὴ γραφικὸς ἀνήρ, ΨΚαλλισθ.33,2 χωρογραφοῦσι τὸ μῆκος τῆς πόλεως, Πάπ. στρατιώτης χωρογραφήσας.

χωροδεσπότης (ὁ) νεώτ. κύριος τοπικῆς τινος περιφερείας, δεσπότης, φεουδάρχης, τιμαριώτης : οἱ χωροδεσπόται τοῦ μεσαίωνος.

χωροεπίσκοπος (ὁ) νεώτ. χωρεπίσκοπος βλ.λ.

χωροθεσία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ θέσις χώρας τινός, ἡ τοπογραφικὴ θέσις αὐτῆς, ἡ τοποθεσία: Πλούτ.Ἠθ.1150C· πρβλ.Κόντ.Γλωσσ.Παρατηρ.503.

χωρολογία (ἡ) νεώτ. ἡ μελέτη τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους χώρας τινός· **2)** κλάδος τῆς βιολογίας, ἀ. βιογεωγραφία.

χωρολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χωρολογίαν, ὁ τῆς χωρολογίας: χωρολογικὴ μελέτη - ἐξέτασις.

χωρολόγος (ὁ) νεώτ. ὁ καταγινόμενος εἰς τὴν χωρολογίαν, ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν μορφολογίαν τοῦ ἐδάφους χώρας τινός.

χωρομέτρης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ καταμετρῶν τὴν γῆν τόπου τινὸς διὰ τῶν καταλλήλων ὀργάνων, οἷον τῆς ἀρπεδόνης, τῆς μετροταινίας κττ. : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.1,46.

χωρομέτρησις-εως (ἡ) (χωρομετρῶ) νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χωρομετρεῖν, ἡ καταμέτρησις τῆς γῆς τόπου τινὸς διὰ τῶν καταλλήλων ὀργάνων, ἡ χωρομετρία.

χωρομετρία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ καταμέτρησις χώρας τινός, ἡ τέχνη τῆς καταμετρήσεως γαιῶν διὰ τῆς μετροταινίας καὶ ἄλλων χωρομετρικῶν ἐργαλείων καὶ τῆς ἐπὶ χάρτου καὶ ἐν σμικρύνσει ἀναπαραστάσεως τοῦ χώρου: Στράβ.16,2,24 καθάπερ καὶ τῶν Αἰγυπτίων εὕρεμα γεωμετρίαν φασὶν ἀπὸ τῆς χωρομετρίας, ἣν ὁ Νεῖλος ἀπεργάζεται· ‖ νεώτ. νομ. χωρομετρία ἀθέμιτος ἡ ἄνευ ἀδείας τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς ἰχνογράφησις ἢ σχεδιογράφησις ὅρμων, λιμένων, φρουρίων, στρατοπέδων, στρατιωτικῶν ἐργοστασίων καὶ καταστημάτων ἢ μερῶν τινων ἐξ αὐτῶν.

χωρομετρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χωρομετρίαν ἢ τὸν χωρομέτρην, ὁ τῆς χωρομετρίας: χωρομετρικὰ ὄργανα, - χωρομετρικὸς γνώμων (ὄργανον χρησιμεῦον ἐν τῇ γαιωδεσίᾳ πρὸς χάραξιν καθέτων γραμμῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους)· ‖ κ. ἐπίρρ. -ῶς.

χωρομετρῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. καταμετρῶ χώραν τινά, καταμετρῶ γαίας διὰ χωρομετρικῶν ὀργάνων : Στράβ.13,4,12 οὐδ' ἡμῖν ἴσως ἐπὶ τοσοῦτον φροντιστέον ὡς ἀναγκαῖον χωρομετροῦσιν· **2)** ρηματ. π. χωρομέτρησις.

χωρονομία (ἡ) (χώρα, νέμω) νεώτ. διανομὴ γαιῶν εἰς καλλιεργητάς, ἰδ. ἀκτήμονας.

χωρονομικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χωρονομίαν, εἰς τὴν διανομὴν γαιῶν χώρας τινός : Διον.Ἁλ.Ρωμ.10,36 χωρονομικὸς νόμος (ὁ περὶ ἀγρῶν ρωμαϊκὸς νόμος, λατ. lex agraria).

χωρονομῶ-έω λεξ. διανέμω γαίας μεγάλων κτημάτων εἰς ἀκτήμονας καλλιεργητάς· **2)** Ἡσ. «χωρονομεῖ· ὀργίζεται» (ἀμφ.).

χωροπτήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ. τὸ σύνολον τῶν σημείων τοῦ ἐκτὸς κόσμου, ἐξ ὧν αἱ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν ὡρισμένῃ αὐτῶν στάσει, φθάνουσαι ὀπτικαὶ ἀκτῖνες πίπτουσιν ἐπὶ ἀντιστοίχων θέσεων τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς καὶ ἑπομένως τὰ σημεῖα ταῦτα φαίνονται ἁπλᾶ.

χῶρος (ὁ) κ. νεώτ. κ. δημ., συχνὰ π. Ὁμ., σπαν. π. Ἀττ. πεζογρ. πλὴν π.Ξεν., τόπος κεχωρισμένος, μέρος ἐδάφους, ἔκτασις : Ἰλ.Γ 315 χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον (σχόλ. «τὸν τόπον .. πᾶν τὸ χωρίον ἐν ᾧ ἔμελλον μονομαχήσειν»), αὐτ.Γ 344, αὐτ.Θ 491 ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος (σχόλ. «ὅπου καθαρὸς καὶ διατρανὴς ἦν ὁ τόπος ἀπὸ τῶν νεκρῶν»), αὐτ. Κ 520, Ὀδ.Ξ 2 αὐτὰρ ὁ ἐκ λιμένος προσέβη τρηχεῖαν ἀταρπὸν χῶρον ἀν' ὑλήεντα δι' ἄκριας, Ἡσίοδ.Ἔργ 390 πίονα χῶρον ναίουσιν, αὐτ.Ἔργ. 599 χώρῳ ἐν εὐαέϊ, αὐτ.Θ 806, Πίνδ.Ο 3,40 δένδρε' ἔθαλλεν χῶρος, Αἰσχ.Εὐμ.24 Βρόμιος ἔχει τὸν χῶρον, Σοφ.Φιλ.1148 θηρῶν οὓς ὅδ' ἔχει χῶρος, Εὐρ.Ἴων 283 Μακραὶ δὲ χῶρός ἐστ' ἐκεῖ κεκλημένος, Πολύβ.(1,1,3 ποιήσας ἐν βραχεῖ χώρῳ τὴν ὅλην δύναμιν, - ὁ χῶρος τῆς οἰκίας - τῆς πλατείας· ‖ κ. μτφ. : Σοφ.ἀπ.757 χῶρος γὰρ οὗτός ἐστιν ἀνθρώπου φρενῶν, ὅπου τὸ τερπνὸν καὶ τὸ σημαῖνον φύει· ‖ νεώτ. ἀνατ. χῶρος ἐπιτυμπάνιος ἢ Ἀττικός (τὸ ἄνω μέρος τοῦ ὀπισθίου ἡμιμορίου τοῦ κοίλου τοῦ τυμπάνου), - χῶρος λεμφώδης περιοφθάλμιος (μέρος σχισμοειδὲς μεταξὺ τοῦ βολβοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τῆς περιοφθαλμίου)- χῶρος μεσοχοριοειδής (σχισμῶδες ἀραίωμα μεταξὺ τῶν δύο πετάλων τῆς χοριοειδοῦς μήνιγγος τοῦ νωτιαίου μυελοῦ),-χῶρος ἐπισκληρίδιος (ὁ μεταξὺ τῆς ἔξω ἐπιφανείας τῆς σκληρᾶς μήνιγγος τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ τοῦ σπονδυλικοῦ σωλῆνος)· **2)** νεώτ. κ. δημ. τόπος ἐλεύθερος πρὸς τοποθέτησιν σωμάτων : δὲν ἔχει χῶρον εἰς τὸ δωμάτιον δι' ἄλλους συνοίκους· **3)** νεώτ. φυσ. ἔκτασις ἄνευ ὁρίων περιλαμβάνουσα πάντα τὰ ἔχοντα ἔκτασιν σώματα, τὸ ἀπέραντον διάστημα· **4)** ἡ χώρα, ἡ γῆ : Ἡρ.2,19 τοῦ Λιβυκοῦ λεγομένου χώρου, αὐτ.2,72 χῶρος τῆς Ἀραβίης κατὰ Βουτοῦν πόλιν μάλιστά κῃ κείμενος, αὐτ.4,30 ἐν τῇ Ἠλείῃ πάσῃ χώρῃ· ‖ τόπος, ἔκτασις γῆς : αὐτ.4,39 μέχρι Φοινίκης ἀπὸ Περσέων χῶρος πλατὺς καὶ πολλός ἐστι· κ. κτ. πληθ. : αὐτ.2,178 ἔδωκε χώρους ἐνιδρύσασθαι βωμοὺς καὶ τεμένεα, αὐτ.9,15 τῶν Θηβαίων ἔκειρε τοὺς χώρους, Σοφ.ΟΤ 1126 χώροις μάλιστα πρὸς τίσι ξύναυλος ὤν;, Διον.Ἁλ.Ρωμ.1,36 Λιβύην καὶ Βαβυλῶνα καὶ εἰ δή τινες ἄλλοι χῶροί εἰσιν εὐδαίμονες, Αἰλ.ΖΙ 11,6 ἐν Ἀρκαδίᾳ δὲ χώρᾳ ἐστὶν ἱερὸν Πανός, αὐτ.3,19 ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει κατὰ τὴν πρὸς τῷ Ἀκτίῳ θάλατταν, ἔνθα τοι καὶ τὸν χῶρον καλοῦσι Ἤπειρον· ‖ κ. μτφ. : Σοφ. Τρ.144 τὸ . . νεάζον ἐν τοιοῖσδε βόσκεται χώροισιν αὑτοῦ (Βερναρδ.Γρ. ἐν λ. «αἱ νέαι ἔχουν τοιούτους ἰδίους τόπους, εἰς οὓς ἐνδιατρίβουσι»)· **3)** περιουσία κτηματική, κτῆμα : Ξεν.ΚΠ 7,4,6 μεστοὶ δὲ οἱ χῶροι ἐργαζομένων, αὐτ.Οἰκ.11,18 ἅμα φέρων ἀπὸ τοῦ χώρου ἤν τι δεώμεθα εἰς ἄστυ· **4)** ἡ ἐξοχή, ἡ ὕπαιθρος, οἱ ἀγροί : Ξεν.Οἰκ.5,4 καὶ γὰρ ἐν τῷ χώρῳ καὶ ἐν τῷ ἄστει ἀεὶ ἐν ὥρᾳ αἱ ἐπικαιριώταται πράξεις εἰσίν· ‖ κ. μτ. τοῦ ἄρουρα : Αἰσχ.ἀπ.155· **5)** μτγν. ἐπὶ ἐνδιαμέσου σημείου τοῦ ὁρίζοντος ὡς καὶ ἐπὶ φορᾶς ἀνέμου, ὁ μεταξὺ τοῦ βορρᾶ καὶ ἑτέρου ὀνομαστὶ ἀναφερομένου ἀνέμου ὧν ἢ πνέων, δθ. λιμὴν βλέπων κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον ὁ πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ ἀναπεπταμένος ἢ ὑπὸ τοῦ βορειοδυτικοῦ ἀνέμου προσβαλλόμενος, βορειοδυτικὸς ἄνεμος : ΚΔ Πράξ.27,12 λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον.

χωροστάθμη (ἡ) νεώτ. ἡ τοπογραφικὴ στάθμη.

χωροστάθμησις (ἡ) (χωροσταθμῶ) νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χωροσταθμεῖν, ἡ δι'

εἰδικῶν μεθόδων καὶ ὀργάνων εὕρεσις τῶν ὑψομέτρων σημείων τῆς γηΐνης ἐπιφανείας ἢ τοῦ χώρου.

χωροσταθμητής (ὁ) [χωροσταθμῶ] νεώτ. ὁ μετρῶν δι' εἰδικῶν ὀργάνων τὸ ὕψος διαφόρων σημείων τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀπὸ τῆς θαλάσσης.

χωροσταθμικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν χωροστάθμησιν βλ.λ. : **χωροσταθμικὴ ἐπιφάνεια σημείου** (ἡ ἐπιφάνεια ἡ ὁμόκεντρος καὶ ὁμοίως κειμένη πρὸς τὸ γεωειδές, διερχομένη δὲ διὰ τοῦ ὑπ' ὄψιν σημείου).

χωροσταθμῶ-έω νεώτ. ἐκτελῶ χωροστάθμησιν.

χωρότυπος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἐντόμων ὀρθοπτέρων ἐκ τῶν **ἀκριδιδῶν**.

χωροφιλία (ἡ) μτγν. ἡ ἀγάπη πρός τινα χώραν ἢ τόπον : Φιλόστρ.'Επιστρ.47,936 **ἵνα ταῖς εὐνοίαις στενοχωρώμεθα, ὑπερβαίνειν ὀκνοῦντες τὸ πινάκιον τῆς χωροφιλίας.**

χωροφιλῶ-έω ἀγαπῶ τόπον τινά, εὐχαρίστως εἶμαι ἔν τινι τόπῳ, συχνάζω ἐκεῖ, ἄ. φιλοχωρῶ· Διον.'Αλ.Συνθ.6 «τὸ χωροφιλῆσαι λέγων τὸ φιλοχωρῆσαι . . καὶ τὰ τοιουτότροπα μετασκευάζει τὰς λέξεις, ἵνα αὐτῷ γένοιτο ἁρμοσθεῖσαι καλλίους καὶ ἐπιτηδειότεραι» : Θαλ.π.Διογ.Λ I,44 **σὺ χωροφιλέων ὀλίγα φοιτᾷς ἐς 'Ιωνίην,** 'Αντιφ.138,28 **εἰ δ' ἐν Αἴνῳ χωροφιλεῖ.**

χωροφύλακας (ὁ) δημ. ὁ χωροφύλαξ βλ.λ.

χωροφυλακή (ἡ) νεώτ. σῶμα στρατιωτικῶς ὠργανωμένον, ἔχον προορισμὸν τὴν τήρησιν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ καὶ γενικῶς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ κύρους τῶν **νόμων, τὴν** ἔννομον τάξιν, καθ' ὅλον τὸ κράτος.

χωροφυλακίστικος-η-ο δημ. **ἐπικριτικῶς, ὁ** κατὰ τὸν τρόπον τῶν παλαιότερον ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀμορφώτων χωροφυλάκων, ὁ σκαιός, ὁ ἀπότομος : **χωροφυλακίστικος τρόπος**· ‖ ὁ οὐχὶ εὐθύς· ‖ κτ. πληθ. τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. : **ἄσ' τα, τὰ χωροφυλακίστικα, σὲ μένα δὲν περνᾶνε**· ‖ κ. ἐπίρρ. -α : τοῦ **φέρθηκε χωροφυλακίστικα.**

χωροφύλαξ-ακος (ὁ) 'Επιγρ. κ. νεώτ., δημ. **χωροφύλακας,** κτ. πληθ. **χωροφύλακες** κ. **χωροφυλάκοι,** ὁ φύλαξ, ὁ φυλάττων χώραν τινὰ ἢ τόπον· **2)** νεώτ. κ. δημ. ὁ **ὁπλίτης** τῆς χωροφυλακῆς : Παπαδ.Χριστ.Διηγ.62 **τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἠκούσθη ὁπωσοῦν τραχεῖα ἡ φωνὴ τοῦ ἑνὸς τῶν χωροφυλάκων,** Βλαχογ.Παληκ.76 **ἔξι χωροφυλάκοι μὲ τὸ ζευγάρι τοὺς δικαστικούς.**

χωρόχρονος (ὁ) νεώτ. μαθ. **ὁ.** χρονόχωρος, σύμπλεγμα τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου, οὗ **οἱ** μετασχηματισμοὶ εἰσέρχονται **εἰς** τὴν **θεωρίαν τῆς** σχετικότητος τοῦ 'Αινστάϊν.

χώρτη (ἡ) πάπ. ἡ κοόρτις βλ.λ.

χωρύδριον (τό) μσν. τὸ χωρίον : Πρόδρ.68.

χωρυτός (ὁ,ἡ) ἄ. γωρυτός βλ.λ.· 'Ησ. «γωρυτός· τοξοθήκη, θύλακος. οἱ δὲ χωρυτός».

χωρῶ-έω [χῶρος] κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **χωράω,** μέλλ. **χωρήσω** ['Ιλ.Π 629, Θουκ.I,82], μέσ. μέλλ. **χωρήσομαι** [Αἰσχ.'Επτ.476], παθ. μέλλ. **χωρηθήσομαι** [ἐν χρ. **ἐν** συνθ. σύν, κατὰ κττ.], ἐνεργ. ἀόρ. **ἐχώρησα** ['Ιλ.Ρ 533, Πλάτ.Νόμ.684Ε], ἐπ. **χώρησα,** δημ. **(ἐ)χώρεσα,** παθ. ἀόρ. **ἐχωρήθην** [ἐν χρ. **ἐν** συνθ.], ἐνεργ. παρακ. **κεχώρηκα** ['Ηρ.I,120.Πλούτ. Ρωμ.I], παθ. παρακ. **κεχώρημαι** [ἐν χρ. ἐν συνθ.], δίδω χῶρον, κάμνω τόπον, ὑποχωρῶ, ὀπισθοχωρῶ, παραμερίζω : 'Ιλ.Ρ 533 **τοὺς ὑποταρβήσαντες ἐχώρησαν πάλιν αὖτις "Εκτωρ Αἰνείας τε,** 'Υμν. Δήμ.430 **γαῖα ἔνερθεν χώρησεν** (ἡ γῆ ὑπεχώρησε κάτωθεν, ἐσχίσθη), Αἰσχ.Εὐμ.196 **χωρεῖτ' ἄνευ βοτῆρος αἰπολούμεναι,** Εὐρ.'Ανδρ.1120 **χωρεῖ δὲ πρύμναν**· ‖ μτγν. γενικ. τοῦ τόπου ἢ τοῦ πράγματος ἀφ' οὗ τις ἀποχωρεῖ ἢ ἀπέρχεται : 'Ιλ.Μ 406 **χώρησεν δ' ἄρα τυτθὸν ἐπάλξιος,** αὐτ.Ο 655 **'Αργεῖοι δὲ νεῶν μὲν ἐχώρησαν καὶ ἀνάγκη τῶν πρωτέων,** αὐτ.Π 629· ‖ **ὁμ.** μτ. γενικ. κ. τῶν **προθ.** ἀπό, ἐκ, κ. τοῦ ἔξω : 'Ιλ.Ν 724 **νηῶν ἄπο καὶ κλισιάων Τρῶες ἐχώρησαν προτὶ "Ιλιον ἠνεμόεσσαν,** αὐτ.Σ 244,Αἰσχ.Εὐμ.180 **ἔξω, κελεύω, τῶνδε δωμάτων τάχος χωρεῖτε,** Σοφ.'Ηλ.1432 **ἐφ' ἡμῖν οὗτος ἐκ προαστίου χωρεῖ γεγηθώς**· κ. μέσ. : Αἰσχ.'Επτ.476 **ὅς οὔ τι μάργων ἱππικῶν φρυαγμάτων βρόμον φοβηθεὶς ἐκ πυλῶν χωρήσεται**· ‖ κ. μτ. δοτ. προσ., πρὸ τοῦ ὁποίου τις ὑποχωρεῖ, δίδω τόπον εἴς τινα, ἀποσύρομαι πρὸ αὐτοῦ, παραμερίζω : 'Ιλ.Ν 324 **οὐδ' ἂν 'Αχιλλῆι ῥηξήνορι χωρήσειεν ἔν γ' αὐτοσταδίῃ**· **2)** μτ. τὸν 'Ομ. προβαίνω, κινοῦμαι πρὸς τὰ ἐμπρός, μετακινοῦμαι, ἔρχομαι, ὑπάγω : Πίνδ.Ν 10,137 **ταχέως δ' ἐπ' ἀδελφεοῦ βίαν πάλιν χώρησεν ὁ Τυνδαρίδας,** 'Ηρ.I,10 **ὑπεκδὺς ἐχώρεε ἔξω,** Αἰσχ.Πέρσ.379 **πᾶς ἀνὴρ κώπης ἄναξ ἐς ναῦν ἐχώρει,** Σοφ.Αἴ.116 **χωρῶ πρὸς ἔργον** (προβαίνω εἰς ἐκτέλεσιν, ἄρχομαι, ἀρχίζω), 'Αριστφ.Βάτρ.884 **νῦν γὰρ ἀγὼν σοφίας ὁ μέγας χωρεῖ πρὸς ἔργον ἤδη**· ‖ ἐπὶ πόνου, φθάνω, ἐγγίζω : Σοφ.Αἴ.938 **χωρεῖ πρὸς ἧπαρ, . ., γενναία δύη** [ἐγγίζει τὴν καρδίαν]· ‖ **κ.** ἐπὶ βελῶν, εἰσδύω : Ξεν.'Αν.4,2,28 **τὰ δὲ τοξεύματα ἐχώρει διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ διὰ τῶν θωράκων** (τὰ βέλη εἰσδύουν διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ τοῦ θώρακος)· ‖ κ. ἐπὶ ὕδατος, ρέω, τρέχω : Εὐρ. Μήδ.410 **ἄνω ποταμῶν ἱερῶν χωροῦσι παγαί,** Ξεν.ΚΠ 7,5,16 **τὸ ὕδωρ κατὰ τὰς τάφρους ἐχώρει ἐν τῇ νυκτί**· κ. ἀπολ. ἐπὶ ποταμοῦ : Πλάτ. Φαίδ.113Α **ἐντεῦθεν δὲ χωρεῖ κύκλῳ θολερὸς καὶ πηλώδης**· ‖ κ. ἐπὶ χρόνου, προχωρῶ, παρέρχομαι : Αἰσχ.Πέρσ.384 **καὶ νὺξ ἐχώρει**· ‖ **ἐν** συνεκφ. μτ. τοῦ ὁμόσε, ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι εἰς μάχην : Θουκ.6,101 **δείσαντες δὲ οἱ Συρακόσιοι . . ὁμόσε χωροῦσι τοῖς τριακοσίοις τούτοις**· ‖ προχωρῶ ἐναντίον τινός, βαδίζω κατά τινος : Ξεν.ΚΠ 7,1,32 **ἐχώρουν ἐναντίοι τοῖς Πέρσαις**· ‖ **τὰ χωρέοντα** τὰ ἐξερχόμενα **ἔκ** τινος, τὰ περιττώματα : 'Ιππ.'Αφορ.1244· ‖ κ. μτ. αἰτ. τοῦ τόπου, φθάνω, ἔρχομαι εἴς τινα τόπον : Εὐρ."Ιων 1572 **λαβοῦσα τόνδε παῖδα Κεκροπίαν χθόνα χώρει**· **3)** προχωρῶ ἀπαύστως, ἐξακολουθῶ νὰ προχωρῶ ἢ νὰ γίνωμαι, μεγαλώνω, αὐξάνω : 'Αριστφ.Σφ.1483 **τουτὶ καὶ δὴ χωρεῖ τὸ κακόν,** αὐτ.Νεφ.907, αὐτ.Εἰρ.472, Ξεν.Οἰκ.20,21 **τὸ γὰρ τὰς μὲν δαπάνας χωρεῖν ἐντελεῖς ἐκ τῶν οἴκων**· **4)** ἔρχομαι εἰς τέλος, φθάνω εἰς ἀποτέλεσμα, ἀποβαίνω κατά τινα τρόπον, ἰδίᾳ ἐπὶ χρησμοῦ, πληροῦμαι : 'Ηρ.I,120 **παρὰ σμικρὰ γὰρ καὶ τῶν λογίων ἡμῖν ἔνια κεχώρηκε,** αὐτ.3,39 **πάντα οἱ ἐχώρεε εὐτυχέως** [ἐπήγαιναν καλά, προώδευον], Εὐρ.'Εκ.117 **δόξα δ' ἐχώρει δίχ' ἀν' 'Ελλήνων στρατὸν αἰχμητήν,** Πλάτ.Νόμ.684Ε **καλῶς οὕτως αὐτοῖς ἐχώρησεν ἡ κατοίκισίς τε καὶ νομοθεσία**· ‖ συνήθ. κ. ἀπολ. βαίνω καλῶς, ἐπιτυγχάνω : 'Ηρ.3,42 **χωρήσαντος δέ οἱ τούτου ἔλεγε διδοὺς τὸν ἰχθύν,** αὐτ.5,89, Πολύβ.28, 15,12 **τὰ πράγματα χωρεῖ κατὰ λόγον**· **5)** μτγν. ἀπολ. κτ. γ' πρόσ., εἶναι δυνατόν : Αἰλ.ΠΙ I,32 **ὡς ἤδη ἐχώρει, ταύτῃ τιμήσας**· **6)** μτφ. ἐκτείνομαι, διαδίδομαι, ἐξαπλοῦμαι : 'Ηρ.I,122 **ἐντεῦθεν μὲν ἡ φάτις κεχώρηκε,** Ξεν.ΚΠ 3,3,62 **διὰ πάντων δὲ ὥσπερ παρηγγύα οὕτως ἐχώρει τίς ἕψεται,** Πλούτ.Ρωμ.I **τὸ μέγα τῆς 'Ρώμης ὄνομα καὶ δόξῃ διὰ πάντων ἀνθρώπων κεχωρηκός**· **7)** κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. -άω ἔχω χῶρον διὰ νὰ περιλάβω τι, δύναμαι νὰ περιλάβω, περιλαμβάνω : 'Ηρ.I,51 **ὁ κρητὴρ χωρέει ἀμφορέας ἑξακοσίους,** αὐτ.4,61 **αἱ δὲ γαστέρες χωρέουσι εὐπετέως τὰ κρέα ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων,** Φερεκρ.Τυραν.I,3 **ποτήρια . . οὐχὶ χωροῦντ' οὐδὲ κόγχην,** Θουκ.2,17 **οὐ γὰρ ἐχώρησεν ξυνελθόντας αὐτοὺς ἡ πόλις,**

Πλάτ.Συμπ.214Α ἰδόντα αὐτὸν πλέον ἢ ὀκτὼ κοτύλας χωροῦντα, Δημ.579 ἡ πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ, Μέν.Κόλαξ 1 κοτύλας χωροῦν δέκα, Διον.'Αλ. Ρωμ.8,41 ἀπέρχομαι καταλιπὼν τὴν οὐκέτι χωροῦσαν ἄνδρας ἀγαθοὺς πόλιν, ΚΔ 'Ιω 2,6 ὑδρίαι λίθιναι . . χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς· 'Αθήν.4,150Ε σκηνὰς χωρούσας ἀνὰ τετρακοσίους ἄνδρας, Μηναῖ.3,2 Θεοτ. ἡ Θεὸν τὸν ἀχώρητον ἐν γαστρί σου χωρήσασα, Πρόδρ.1,367 ὅλους ἐχώρει ἡ ἐκκλησία, καὶ μὲν οὐδὲν ἐχώρει, αὐτ.2,204 ἕ, τζούκα, ποῦ τὰ χώρεσες, καὶ πῶς οὐδὲν ἐσχίστης· || κ. μέσ. : Χρον.Μορ.3534 ὅσοι χωροῦνται νὰ σεβοῦν κι ἄρματα νὰ βασταίνουν· || κ. μτφ. : ΚΔ Κορινθ.2,7,2 χωρήσατε ἡμᾶς (λάβετε, δέξασθε ἡμᾶς εἰς τὰς καρδίας σας), 'Αρρ.'Ινδ.20,30,5 ὅσον αἱ κεφαλαὶ αὐτοῖσιν ἐχώρεον (ἐφώναζον μὲ ὅλην τὴν δύναμίν των), Πλούτ. Κάτ.Νεώτ.64 εἰ δὲ Κάτωνες οὐκ εἰσὶν οὐδὲ τὸ Κάτωνος φρόνημα χωροῦσιν· || κ. νεώτ. κ. δημ. ἀμτβ. εὑρίσκω ἢ δύναμαι νὰ εὕρω θέσιν, τόπον ἔν τινι χώρῳ, περιλαμβάνομαι : Παλαμ.Περ. Χαιρ.20,10 πνεῦμα εἶμαι, καὶ σὲ μιὰ σταλιὰ χωράω καὶ μπαίνω, - δὲν χωροῦμεν ὅλοι εἰς αὐτὴν τὴν αἴθουσαν, - τὸ δέκα εἰς τὸ πενήντα χωρεῖ πέντε φορὰς (δύναται νὰ περιληφθῇ, εἰσχωρεῖ)· || κ. μτφ. δὲν χωρεῖ ἀντίρρησις (δὲν ἔχει θέσιν, δὲν ἐπιτρέπεται), - δὲν χωρεῖ δευτέρα γνώμη· **8)** κ. μτ. ἀπαρφ. εἰμὶ ἱκανὸς νὰ πράξω τι : Ψ Φωκυλ.83 οὐ χωρεῖ μεγάλην διδαχὴν ἀδίδακτος ἀκούειν, ΠΔ Γέν.13,6 οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα, Αἰλ.ΠΙ 1,3 οὐ γάρ οἱ χωρεῖ περιλαβεῖν τοσοῦτον τὸ στόμα· **9)** κ. ἀπροσ. εἶναι, ὑπάρχει : 'Αριστλ.ΖΙ 9,40,44 καὶ τοὺς κηφῆνας ἀποκτείνουσιν, ὅταν μηκέτι χωρῇ αὐταῖς ἐργαζομέναις (ταῖς μελίτταις)· **10)** ῥηματ.π χώρημα, χώρησις, χωρητέον, χωρήτης, χωρητικός, χωρητός.

χῶς-ῶ (ὁ) μτγν. δωρ. τ. ἀντὶ χοῦς, συνήθ. π. 'Αργείοις ἀντὶ τοῦ π. 'Αθηναίοις, συμβολή, ἔρανος : 'Ηγήσ.π.'Αθήν.9,365D γράφει δ' οὕτως τὴν συμβολὴν τὴν εἰς τὰ συμπόσια ὑπὸ τῶν πινόντων εἰσφερομένην 'Αργεῖοι χῶν καλοῦσι, τὴν δὲ μερίδα αἶσαν.

χὠς κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ὡς : Θεόκρ.2,24, αὐτ.2,82.

χωσαίνουμαι (χωσιά) δημ. στήνω ἐνέδραν, καρτέρι, ἐνεδρεύω, ἐλλοχῶ.

χωσάριοι (οἱ) νεώτ. π. Βυζαντ. αἱ ἐξ εὐαρίθμων ἐλαφρῶν ἱππέων ὁμάδες αἱ εἰσδύουσαι λάθρᾳ εἰς τὴν ἐχθρικὴν χώραν καὶ κρυπτόμεναι ἐπί τινας ἡμέρας πρὸς συγκέντρωσιν διαφόρων πληροφοριῶν.

χωσία (ἡ) μσν. δημ. χωσιά ἡ ἐνέδρα, συνεκδ. κ. οἱ ἐνεδρεύοντες, καρτέρι : Χρον.Μορ.1065 ἕως οὗ νὰ τοὺς προσφέρουσιν ἀπέσω εἰς τὰς χωσίας, αὐτ.1066 ἐνταῦτα ἀπεχωσιάσασιν γύρωθεν οἱ χωσίες, αὐτ.1147, ΜΜ καὶ γιὰ χωσία ἐδιάπσα στοῦ Κελεκάτου τὰ βουνά.

χωσιάζω ἐν χρ. ἐν μτχ. παθ. παρακ. χωσιασμένος βλ.λ., κ. ἐν συνθ. ἀποχωσιάζω.

χωσιασμένος-η-ον μτχ. παθ. παρακ. τοῦ ἀχρ. χωσιάζω, ὁ ἐνεδρεύων : Χρον.Μορ.120 ὅλοι εἶναι χωσιασμένοι καὶ ἀναμένουν ὡς διὰ ἐμᾶς νὰ μᾶς ὑπάουσι ἐκεῖσε· πρβλ. ἀποχωσιάζω.

χώσιμο (τὸ) δημ. κ. χούσιμο ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χώνω, ἡ ἐμβύθισις εἰς τὴν γῆν, ἡ ἔμπηξις : τὰ παλούκια θέλουν περισσότερο χώσιμο· **2)** ἡ ἐνταφίασις, τὸ θάψιμο.

χῶσις-εως (ἡ) (χῶ, χώννυμι) κ. νεώτ. ἡ ἐπισώρευσις χώματος, ἡ ἀνέγερσις προχώματος, χαρακώματος ἐναντίον πόλεως : Θουκ.2,76, 'Ιώσ.ΑΙ 7, 6,4 κωλύειν τὴν χῶσιν· **2)** ἡ ἀπόκλεισις διὰ χώματος, ἡ διὰ χώματος ἐπικάλυψις : Θουκ.3,2 χῶσις λιμένων, - χῶσις τέλματος - λάκκου.

χῶσμα-ατος (τὸ) (χῶ, χώνω) μτγν. κ. δημ. τὸ χῶμα : Διόδ.Σ 'Εκλ.565,25 ἐν τῇ θαλάσσῃ χώσματα κατασκευάζειν (ἀμφ.)· **2)** δημ. κτ. πληθ. χώσματα αἰνίγματα ἢ παροιμίαι, καταλόγια : Βλαστ.Συνμ.18 ἐν λ. αἴνιγμα.

χὤσους κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ὅσους : Θεόκρ.'Επιγρ.20,5.

χωστά ἐπίρρ. μσν. κ. δημ. κρυφίως, λάθρᾳ, μυστικά : 'Ερωτόκρ.1,553 πιάστε τ' ἄρματα χωστὰ καὶ μὴ μιλῆτε, αὐτ.1,685 κράζει τὴ Νένα τζι χωστὰ μέσα στὴν κάμερά τζι· **2)** δημ. ὑπούλως.

χωστός-ή-ό(ν) (χῶ, χώνω) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., δημ. κ. χουστός ὁ σχηματισθεὶς διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως χώματος, ὁ κεχωσμένος : Εὐρ.Ρῆσ.414 οἳ μὲν ἐν χωστοῖς τάφοις κεῖνται πεσόντες (ἐν τύμβοις), Λυκόφρ.698 ἀτραποὺς βοῶν χωστάς, Πολύβ.4,61,7 μίαν ἀπὸ τῆς χώρας στενὴν καὶ χωστὴν ἔχων πρόσοδον· **2)** δημ. ἐπὶ ὑποδημάτων, ὁ καλύπτων ἅπαν τὸ ἄνω μέρος τοῦ ἄκρου ποδός, ὁ βαθύς : χωστὰ παπούτσια· **3)** μτφ. ὁ κεκρυμμένος, ὁ μυστικός : μπουνιὰ χουστή· || κ. ἐπίρρ. χωστὰ βλ.λ.· || κ. μτφ. ὁ ὕπουλος· **4)** μσν. ὁ σχηματίζων ἀνοίγματα, ὀπὰς ἢ δρόμους ἐντὸς τῆς γῆς : Τζέτζ.Χιλ.9,328.

χωστρίς-ίδος (ἡ) (χώννυμι) μτγν. κ. μσν. ἐπὶ χελώνης, κατασκεύασμά τι ἐν εἴδει χελώνης ἢ σκιάδος προφυλάττον τοὺς πολιορκοῦντας, καταγινομένους πρὸς πλήρωσιν διὰ χώματος τάφρου ὀχυρώματός τινος ἢ πόλεως· Εὐστ.1717,16 «χωστρὶς πλεονασμῷ τοῦ ρ» : Πολύβ.9,41,9 ἀπὸ δὲ τῆς παρεμβολῆς ὡς πρὸς τὰς χελώνας τὰς χωστρίδας ἐπεποίηντο σύριγγες κατάστεγοι, Φίλ.Μηχ.Βελοπ. 100,45 αἱ χωστρίδες χελῶναι, Διόδ.Σ 20,91 χελώνας τὰς μὲν χωστρίδας, τὰς δὲ κριοφόρους.

χωφορία (ἡ) πάπ. ἡ μεταφορὰ χώματος διὰ πρόχωμα : εἰς χωφορίαν καὶ ὑδροφυλακίαν τῶν αὐτῶν ἀρουρῶν (διόρθ. χωφόριον).

χωφόριον (τὸ) πάπ. διόρθ. τοῦ χωφορία βλ.λ.

χωφορῶ-έω πάπ. μεταφέρω χῶμα διὰ πρόχωμα : τῶν ὄνων χωφορούντων.

χὤταν κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ὅταν : Πίνδ.Π 2,88 χὤταν πόλιν οἱ σοφοὶ τηρέωντι, Σοφ.ΟΚ 1530.

χὤτι κτ. κρᾶσιν ἀντὶ καὶ ὅτι : Θεόκρ.'Επιγρ.16,5.

Ψ

Ψ, ψ (τό) ἄκλ. κ. νεώτ. κ. δημ. γρ. **ψῖ** : Καλλ.π.'Αθήν.10,453D «ψῖ χῖ τε τῷ φῖ ἐς τὸ ὦ», Πλάτ.Κρατ. 427Α «διὰ τοῦ ψὶ καὶ τοῦ ψῖ»· τὸ εἰκοστὸν τρίτον γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ἐπινοηθὲν ὑπὸ τῶν 'Ελλήνων πρὸς συντομογραφικὴν παράστασιν τοῦ ἐξ ἑνώσεως χειλικοῦ π, β, φ μετὰ τοῦ σ προελθόντος διπλοῦ φθόγγου (ἔ-τρεπ-σα=ἔτρεψα, Ἄραβ-σι=Ἄραψι, θρέφ-σις=θρέψις)· ὑπὸ τῶν ἀρχ. γραμματικῶν ἐδιδάσκετο ὡς διπλοῦν προελθὸν ἐκ τοῦ π καὶ σ : Διον.'Αλ.Σύνθ.14,82 «τριῶν δὲ τῶν ἄλλων γραμμάτων, ἃ δὴ διπλᾶ καλεῖται, τὸ ζ μᾶλλον ἡδύνει τὴν ἀκοὴν τῶν ἑτέρων· τὸ μὲν γὰρ ξ διὰ τοῦ κ τὸ δὲ ψ διὰ τοῦ π τὸν συριγμὸν ἀποδίδωσι ψιλῶν ὄντων ἀμφοτέρων»· πρβλ. Σέξτ.'Εμπ. 239,Θεοδόσ.12,3· ὑπὸ τῶν αὐτῶν συγκαταριθμεῖται μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Σιμωνίδου τοῦ Κείου ἐφευρεθέντων γραμμάτων : Σχόλ.Διον.Θρ. ἐν ΑΒ 781,2· εἰσήχθη δὲ εἰς 'Αθήνας ὁμοῦ μετὰ τῶν ξ, η, ω ἐπὶ Εὐκλείδου· ‖ ἐκλήθη οὕτω κατὰ τὸ ΕΜ 517,8 «ὅτι συριγμὸν ἔχει αὐτοῦ ἡ ἐκφώνησις· καὶ ὅτι ὁ συριγμὸς οὐκ ἔστι τι ἢ μόνον ψῖ. Ἄλλοι δέ, ὅτι ἑνὸς μόνον φαύει χρόνου διπλοῦν ὄν»· **2**) ὁ φθόγγος κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους παρίστατο διὰ δύο γραμμάτων ΠΣ ὡς παρ' Αἰολεῦσι (Γρηγ.Κορ.613) ἐν Μήλῳ, Θήρᾳ, Κρήτῃ, ἢ ΦΣ, ὡς παρ' Ἀττικοῖς, ἢ ΠΣ καὶ ΦΣ ἀδιακρίτως, ὡς ἐν ταῖς χώραις τοῦ δυτικοῦ ἀλφαβήτου· ἐν τῇ αἰολικῇ διαλέκτῳ διετηρήθη καὶ βραδύτερον ἡ γρ. ΠΣ· ‖ διὰ δύο γραμμάτων ἐγράφετο ὁμοίως ἐν τῇ λατινικῇ (PS) καὶ σανσκριτικῇ· ‖ εἴς τινας διαλέκτους (καὶ τὴν ἀττικὴν) οἱ δύο αὐτοῦ φθόγγοι ἐναλλάσσονται, ὡς σπάλιον ἀντὶ ψάλιον, σπέλιον ἀντὶ ψέλλιον, ἀσπίνθιον ἀντὶ ἀψίνθιον : Διον.Θρ. 815 «ὅτι δὲ διὰ δύο στοιχείων τὸ παλαιὸν ἐγράφοντο (ἐνν. τὰ διπλᾶ) διδάσκουσιν αἱ διάλεκτοι· τὸ γὰρ ξίφος σκίφος ἐκάλουν καὶ τὸ ψέλιον σπέλιον καὶ τὸν ζυγὸν σδυγόν»· πρβλ. Θεοδόσ. 815,32· ‖ καὶ ἀντιθέτως ἐν τῷ συμπλέγματι σ+χειλ. οἱ δύο φθόγγοι ἐναλλάσσονται ἑνούμενοι εἰς ψ, ὡς ἐν τοῖς δωρ. ἀντων. τύποις ψιν, ψέ=σφιν, σφέ· οἱ τύποι οὗτοι παρά τινων σχετίζονται πρὸς τὸ λατ. ipse· ‖ ἐν ταῖς χώραις τοῦ «δυτικοῦ ἀλφαβήτου», ὅπου ὁ φθόγγος Ψ ἐγράφετο ΠΣ, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω 2), διὰ τοῦ γράμματος Ψ ἐδηλοῦτο ὁ ἀλλαχοῦ διὰ τοῦ Χ γραφόμενος φθόγγος· ‖ ἐν Παμφυλίᾳ παρίστα σύμπλεγμα φθόγγων προελθὸν ἐκ τοῦ Κ καὶ J ὡς Ϝανάψας, Ϝάναψαν=ἀνάσσης, ἄνασσαν· ‖ ἐν Ἀττικῇ ἐνίοτε ἐτίθετο ἀντὶ τοῦ σ ἢ σσ ὡς ψιττακός ἀντὶ σιττακός, κόψιχος ἀντὶ κόσσυφος· ‖ ἀντιθέτως π. Ἀττ. ἐνίοτε κεῖται Σ ἀντὶ τοῦ Ψ τῶν Αἰολέων κ. ἄ., ὡς Σαπφὼ ἀντὶ Ψάπφω, σελλὸς ἀντὶ ψελλός, ἄσεκτος ἀντὶ ἄψεκτος· **3**) π. 'Ησ. ἐνίοτε ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἀρχῇ λέξεων ἀντὶ τοῦ φθ, ὡς ψίσις ἀντὶ φθίσις, ψείρω ἀντὶ φθείρω· πρβλ. δημ. ψεῖρα ἀντὶ φθεῖρ - φθεῖρα· **4**) ἐν τῇ ἀρχῇ λέξεών τινων ἀπαντῶν ἐξέπεσεν, ὡς ἄμμος ἀντὶ ψάμμος, ἄμαθος ἀντὶ ψάμαθος· **5**) ἐνίοτε ἐναλλάσσεται πρὸς τὸ ξ, ὡς ὄψ κ. λατ. vox, νίψ κ. nix· **6**) κ. νεώτ. κ. δημ. ἐν τῷ μέλλ. κ. ἀόρ. τῶν χειλικολήκτων ῥημάτων, ἔνθα προῆλθεν ἐκ τῆς ἑνώσεως τοῦ θεμ. χαρακτῆρος μετὰ τοῦ σ, ἀπαντᾷ ὡς χρονικὸς χαρακτὴρ τῶν ῥημάτων τούτων, οἷον τρέπ-σω = τρέψω, ἔ-βλαβ-σα =ἔβλαψα, γράφ-σω = γράψω· **7**) νεώτ. κ. δημ. ἢ προέρχεται ἐκ τῆς ἀρχαίας (ὡς ὑψηλός, ψάλλω, θλίψη) ἢ ἐσχηματίσθη, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, ἐκ τῆς ἑνώσεως τοῦ υ τῶν διφθόγγων αυ, ευ (τοῦ ἐξελιχθέντος εἰς χειλικὸν σύμφωνον β ἢ φ ἐν τῇ προφορᾷ) μετὰ τοῦ σ, ὡς ἐ-δούλευ-σα - (ἐ)δούλεψα, ἐ-πόρευ-σα=πόρεψα, παύ-σω=πάψω, γεῦσις=γέψη κτλ. **8**) νεώτ. κ. δημ. πρὸ αὐτοῦ, ὡς πρὸ τῶν χειλικῶν συμφώνων, τὸ ν προφέρεται ὡς μ, οἷον θὰ τὸν ψάλω—θὰ τὸμ ψάλω· ‖ ἐνίοτε μεθ' ἡγουμένου ν προφέρεται ὡς μπζ, οἷον τὴν ψυχὴ—τὴμ πζυχή, τὸν ψεύτη—τὸμ πζεύτη· **9**) π.ἀρχ. ὡς ἀριθμητικὸν τονούμενον ἄνωθεν καὶ δεξιᾷ Ψ' ἢ ψ' ἐδήλου ἑπτακόσια, ἑπτακοσιοστός, ἑπτακοσάκις, τονούμενον δὲ κάτωθεν καὶ ἀριστερὰ ,Ψ ἢ ,ψ ἑπτακόσιαι χιλιάδες, ἑπτακοσιοστὸς χιλιοστός, ἑπτακοσιάκις χιλιάκις· ‖ ἐν ταῖς ἐκδόσεσι τοῦ Ὁμήρου σημαίνει τὴν εἰκοστὴν τρίτην ῥαψῳδίαν τῆς 'Ιλιάδος ἢ τῆς 'Οδυσσείας (εἰδικώτερον δὲ παρὰ πολλοῖς ὡς καὶ τὰ ἄλλα στοιχεῖα, τὸ μὲν Ψ τὴν τῆς 'Ιλιάδος τὸ δὲ ψ τὴν τῆς 'Οδυσσείας)· **10**) [illegible] ἀνεστραμμένον (ψ) εἶναι σημεῖον [illegible] τοῦ ἀρνητικοῦ ἀριθμοῦ· Διόφ. [illegible] ποιεῖ ὕπαρξιν, λεῖψις δὲ ἐπὶ [illegible] καὶ τῆς λείψεως σημεῖον Ψ ἐλλιπὲ[illegible] **11**) ἐν 'Επιγρ., δημοσ. ἐγγράφοις κ[illegible]ς ΨΒ συντομογραφικὴ παράστα[illegible] «ψηφίσματι Βουλῆς»· **12**) νεώτ. μαθ. [illegible]δρα συμβολικὴ παράστασις ἀγνώστου ποσ[illegible] ἰδ. τῆς δευτέρας ἐκ δύο τοιούτων, τῆς πρώτης δηλουμένης διὰ τοῦ Χ· ‖ ἐν τῇ ἀναλ. γεωμετρίᾳ, συμβολικὴ παράστασις τῆς τεταγμένης εἰς καρτεσιανὸν σύστημα συντεταγμένων· **13**) ἀρχ. μουσ. ἐν τῇ ἀλφαβητικῇ ἑλληνικῇ παρασημαντικῇ τὸ κεφαλαῖον Ψ τοῦ 'Ιων. ἀλφαβήτου προτασσόμενον ἑτέρου κεφαλαίου ἀπαντᾷ ἐν τῇ «μουσικῇ εἰσαγωγῇ» τοῦ Ἀλυπίου ὑπὸ τὰς ἑξῆς δύο μορφὰς α) ψῖ καὶ ἡμίμι ὕπτιον (Ψ<) καὶ β) ψῖ ἀνεστραμμένον καὶ ἡμίαλφα δεξιὸν ἀνεστραμμένον (ψ ɤ), δεικνύει δὲ ὑπ' ἀμφοτέρας τὰς μορφὰς ταύτας διαφόρους τονιαίας θέσεις.

ψάγδαν-ος (ὁ) μτγν. κοινόν τι αἰγυπτιακὸν μύρον, ἄ. ψάγδας, σάγδας βλ.λ. : Εὐβ.π.'Αθήν.15,69C Αἰγυπτίῳ ψάγδανι τρὶς λελουμένη.

ψάγδας-αυ (ὁ) ψάγδαν βλ.λ. : Ἀριστοφ.ἀπ.7, Εὐβ. π. 'Αθήν.11,692.

ψάγιος-α-ον 'Ησ. «ψάγιον· πλάγιον, λοξόν, ἐπικεκλιμένον».

ψάδδα 'Ηδ. «ἡ κιννάβαρις».

ψάδιος-α-ον 'Ησ. «ψάγιον· κάταντες».

ψαδυρόν 'Ησ. «ἀσθενές, μαδαρόν, ψαθυρόν».

ψάθα (ἡ) δημ. ψίαθος βλ.λ.2), ἰδ. πλέγμα ἐκ στελεχῶν ἀχύρων, καλάμου, λύγου, σχοίνου κτλ. χρησιμεῦον ὡς τάπης ἢ στρωμνή : ξαπλώθηκε στὴν ψάθα· ‖ δημ. φρς πέθανε στὴν ψάθα (ἀπέθανε πενέστατος), - βάζει τὸ νερὸ κάτω ἀπὸ τὴν ψάθα (ἐπὶ ὑπούλων ἀνθρώπων)· **2**) ψίαθινος

πῖλος ἀνδρικὸς ἢ γυναικεῖος· **3)** συνεκδ. πᾶν πλέγμα ὁμοιάζον πρὸς ψίαθον· **4)** τὸ φυτὸν τύφη βλ.λ. ἡ στενόφυλλος· **5)** δημ. ναυτ. ὠτοειδὲς ἱστίον ἐπὶ κεραίας ἀνηρτημένης ἐκ τῶν δύο τρίτων τοῦ μήκους αὐτῆς ἐν χρ. εἰς βρατσέρας.

φαθάκι-ιοῦ (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φάθα βλ.λ. μικρὸς ἀνδρικὸς πῖλος ἐκ ψιάθου.

φαθάλλω ψηλαφῶ, κνήθω, ξέω : Ἕρμιππ. ἐν Ἀδήλ.4 **τὴν κεφαλήν φάθαλλέ μοι**· ‖ μέσ. -ομαι ξέω ἐμαυτόν, ξυῶμαι· Ἡσ. «ἐφαθήλατο· ἐκνήσατο».

φάθεα (τὰ) Ἡσ. «ψωμία».

φαθί-ιοῦ (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φάθα βλ.λ., μικρὰ ψίαθος· **2)** ψιάθινος πῖλος, ἀ. φάθα, φαθάκι· **3)** φάθα βλ.λ.4)· **4)** τὸ φυτὸν βούτομος βλ.λ. ὁ σκιαδοφόρος, οὗτινος τὰ στελέχη χρησιμοποιοῦνται πρὸς κατασκευὴν ψιάθων καὶ πλεκτῶν ἀντικειμένων, πλήρωσιν σαγμάτων κτλ.

φάθινος-η-ο δημ. ψιάθινος, ἀπὸ φάθα.

φαθοποιεῖον (τὸ) νεώτ. ἐργαστήριον κατασκευῆς ψιάθων καὶ ψιαθίνων ἀντικειμένων.

φαθοποιός-οῦ (ὁ) νεώτ. κατασκευαστὴς ψιάθων καὶ ψιαθίνων ἀντικειμένων.

φαθούρι (τὸ) δημ. γλύκισμα ἐκ μικρῶν τεμαχίων λεπτῆς ζύμης τηγανιζόμενον ἐν ἐλαίῳ καὶ ἐπιπασσόμενον διὰ σακχάρεως.

φαθύριον (τὸ) μτγν. φώθιον βλ.λ. : Ἀθήν.646C.

φαθυροπώλης-ου (ὁ) μτγν. ὁ πωλῶν μικροὺς πλακοῦντας : Σωκρ.Ἐκκλ.Ἱστ.5,23· πρβλ. φάθυρμα 1) κ. φαθούρι.

φάθυρμα-ατος (τὸ) ἀρχ. λεξ. κ. νεώτ Ἡσ. «φαθύρματα· ἀποκόμματα»· **2)** νεώτ. εὔθρυπτον σῶμα· ‖ ἡ ἐντὸς τῶν χωνευομένων μετάλλων, ἰδ. χάλυβος ἢ χυτοσιδήρου, ξένη οὐσία ἡ καθιστῶσα ταῦτα εὔθρυπτα.

φαθυρός-όν κ. νεώτ. εὔθρυπτος, εὔθραυστος, ἀ. ψαφαρὸς βλ.λ., ἐπὶ τῶν ᾠῶν τῶν ἰχθύων: Ἀριστλ. ΖΙ 3,1,23· ‖ ἐπὶ χώματος, εὐδιάλυτος, σαθρός, εὐσύντριπτος : Θεόφρ.ΦΑἰτ.2,4,12· ‖ ἐπὶ ὑγρῶν, ὁ ἄνευ μεγάλης πυκνότητος, συνοχῆς, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ γλίσχρος : αὐτ.Μετ.4,9,23,αὐτ.Αἰσθ.4,6 **φαθυρὸν ὕδωρ, ἔλαιον δὲ γλίσχρον**· ‖ ἐπὶ ἀέρος, ὁ ἀραιός : αὐτ.Ψυχ.2,8,7· **2)** νεώτ. φολιδωτός.

φαθυρότης-ητος (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ φαθυροῦ, τὸ εὔθρυπτον, χαλαρότης, ἔλλειψις συνεκτικότητος, στερεότητος.

φάθωμα-ατος (τὸ) νεώτ. κ. δημ. **πᾶν πλεκτὸν** ἐν εἴδει ψιάθου, φάθας.

φαθώνω δημ. καλύπτω, ἐπενδύω τι διὰ ψιάθου, μὲ φάθαν· **2)** πλέκω τι ὡς φάθαν.

φαθωτός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. ψιαθόπλεκτος, πλεκτὸς ἐν εἴδει ψιάθου, φάθας.

φαιδρόν ΕΓουδ. «φαιδρόν. Κύπριοι».

φαιθόν Ἡσ. «ὑποφοινίσσον».

φαικάζω Ἡσ. ἀμφ. ἀντὶ ψακάζω, ψεκάζω.

φαίκαλον (τὸ) Ἡσ. ἀμφ. ἀντὶ ψάκαλον.

φαῖμα Ἡσ. «ὀλίγον».

φαινύζω Ἡσ. καταψύχω διὰ ῥιπισμοῦ, ἀερίζω.

φαινύνθιος-ον Ἡσ. «ψαινύνθιον· ψευδές, μάταιον, εὐτελές, φλύαρον, οἰκτρόν»

φαίνυνθος-ον μτγν. ψευδής, ψευδολόγος, ἀπατηλός· τὸ οὐδ. **φαίνυνθα** ὡς ἐπίρρ. ἀπατηλῶς, ψευδῶς : Λυκόφρ.1420 **φαίνυνθα θεσπίζοντα** (ὑπὸ τοῦ σχολ. παραβάλλεται πρὸς τὸ μίνυνθα).

φαινύντες Ἡσ. «ψωμίζοντες».

φαίνυον Ἡσ. «ἀχρεῖον».

φαινύρω Ἡσ. ψαινύζω βλ.λ.

φαινύσσω Ἡσ. ψαινύζω βλ.λ.

φαίνυσμα-ατος (τὸ) Ἡσ. «ὀλίγον».

φαίνω δημ. δ.γρ. ἀντὶ ψένω, ψήνω βλ.λ.

φαίρω ἐν χρ. μ. κτ. ἐνεστ. κ. μὴ ἀπαντῶν π. Ἀττ. πεζ. μτβ. ἐπαφῶμαι, ψαύω, ἐγγίζω τι ἐλαφρῶς, χαϊδεύω : Αἰσχ.Πρ.394 **οἶμον αἰθέρος ψαύει πτεροῖς.. οἰωνός**· ‖ τρίβω, κνήθω, ξέω, ξύνω ἐλαφρῶς πλύνων ἢ καθαίρων τι : Εὐνάπ.77· **2)** Ἡσ. «ψαίρει· τινάσσει, ῥιπίζει»· **3)** ἀμτβ. κινοῦμαι ἠρέμως, ἐλαφρῶς, σείομαι : Σχόλ.Εὐρ.Φοίν.1399 **ψαίρει τὸ ἄρμενον, ὅταν μὴ πολὺς ἄνεμος πνέῃ**· ‖ ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σειομένων καὶ τριβομένων πρὸς ἄλληλα φύλλων, θροῶ, σείομαι καὶ θορυβῶ ἐλαφρῶς : Λουκ.Τραγῳδ.314 **λιγὺ ψαίρει .. πίτυς**· **4)** ἐπὶ ἀνωμάλου σφυγμοῦ κτλ., πάλλω, τινάσσομαι, δέρνω : Ἱππ.643,45, αὐτ.655,54· ‖ ὁμ. ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν ἀστέρων : Νικ.Θηρ. 121· **5)** μτφ. Ἡσ. «ψαίρειν· ἀσθενῶς τι ποιεῖν». (Πιθ. διαλ. τ. τοῦ σπαίρω, ἀσπαίρω· πρβλ. Ψ,ψ 3.)

φαῖσμα (τὸ) Ἡσ. «σῖτον ὀλίγον».

φαιστόν (τὸ) οὐδ. τοῦ φαιστὸς βλ.λ.2).

φαιστίον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φαιστὸν οὐδ. **τοῦ φαιστὸς** βλ.λ.2) : Γαιτ.ΑΠ 5,17.

φαιστός-ή-όν ῥηματ. ἐπίθ. τοῦ ψαίω, ψάω βλ.λ., ἀλεσμένος, **τετριμμένος**, κοπανισμένος, στουμπημένος· **φαιστὴ μᾶζα** πλακοῦς, γλύκισμα παρασκευαζόμενον **δι'** ἀναμείξεως κοπανισμένης κριθῆς μετὰ μέλιτος καὶ ἐλαίου : Ἱππ 555,2ῖ· **2)** τὸ οὐδ. **φαιστὸν** ὡς οὐσ. πλακοῦς τοιούτου εἴδους ἐν χρήσει κατὰ τὰς θυσίας, συνήθ. κτ. πληθ. **φαιστὰ** (ἐνν. πέμματα ἢ πόπανα)· Σουΐδ. «ἄλφιτα ἐλαίῳ καὶ οἴνῳ δεδευμένα ἅπερ ἐπεθυμίων τοῖς θεοῖς» : Ἀριστφ.Πλ.138, αὐτ.Πλ.1115, Κορνήλ.Λ ἐν ΑΠ 6,191 **φαιστῶν θυσία,** αὐτ.6,190, ΑΠ Παράρτ. 283 **φαιστὰ βαλὼν περὶ ξοάνῳ**· κτ. ΑΒ 317 «πόπανα πλατέα μάλα τινά, στρογγύλα ἀπὸ στέατος, εἰς θυσίαν γιγνόμενα».

φαιστώδης-ους-ες (εἶδος) ἀρχ. λεξ. ὁ ὅμοιος πρὸς φαιστὸν βλ.λ. : ΑΒ 313 **ὑγεία τί ἐστι ; μαζίον τι φαιστῶδες, ὅπερ ἐδίδοτο τοῖς θυομένοις.**

φαίστωρ-ορος (ὁ) μτγν. ὁ ἀποσμήχων, σπογγίζων : Φανί. ἐν ΑΠ 6,295 **φαίστωρ σπόγγος.**

φαίω (ψάω) μτγν. τρίβω, κοπανίζω, ἀλέθω, στουμπῶ : Πορφ.Ἀποχ.2,6 (μέσ. ἀόρ.), αὐτ.Ἀποχ. 2,6 **τῆς τροφῆς φαισθείσης.**

φακάδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ φακὰς βλ.λ., λεπτή, ψιλὴ βροχή, ψιχάλα : Πολίοχ. ἐν Ἀδήλ.1,5 **καὶ κοχλίας γενομένου φακαδίου ἠγρεύετ' ἄν,** Θεόφρ. ΦΑἰτ.2,9,3· πρβλ. ψεκάδιον.

φακάζω (φακάς), μέλλ. **φακάσω, μτχ.** παθ. ἀόρ. **φακασθείς**, ἀ. ψεκάζω, ῥίπτω εἰς φακάδας, μικρὰς σταγόνας, ψιχαλίζω, ψιλοβρέχω : Ἀριστφ. Νεφ.580· ἀπρόσ. ψιχαλίζει, βρέχει : Νικοφ.π.Ἀθήν.269 **φακαζέτω ἄρτοισι .. νιφέτω ἀλφίτοις** (ἂς βρέχῃ ψωμιά)· παθ. βρέχομαι, ῥαντίζομαι : Ἀριστλ.Ρητ.3,11,12 (ἀμφ.), Θεόφρ.ΦΑἰτ.6,19,5 **φακασθέντα** (ὑγρανθέντα διὰ λεπτῶν σταγόνων).

φάκαλον (τὸ) (φακάς) μτγν. ἀ. **φάκαλος** (ὁ) νεογνὸν ζῴου· Ἡσ. «ἔμβρυον, βρέφος» : Ἀριστλ.Βυζ. π.Εὐστ.1625,46· πρβλ. δρόσος, ἔρση.

φάκαλος (ὁ) μτγν. φάκαλον βλ.λ. : Αἰλ.ΖΙ 7,47.

φακαλοῦχος-ον (ἔχω) ὁ ἔχων φάκαλον, νεογνόν : Σοφ.ἀπ.962 **μητέρες φακαλοῦχοι** (μητέρες μὲ τὰ νεογνά των).

φακάς-άδος (ἡ) (ψάω) ἀ. ψεκὰς βλ.λ., μικρὸν μόριον σώματος ἀποσπασθὲν διὰ τῆς τριβῆς, ἀποκοπέν, κόκκος, ψιχίον : Ἀριστφ.Εἰρ.121 **ἀργυρίου μηδὲ φακάς** (οὔτε κόκκος ἀργυρίου)· **2)** συνήθ. ἐπὶ ὑγρῶν, μικρὰ σταγών, ψιχάλα : Ἀριστλ.Μετ 1,9,6 **ὅταν μὲν κατὰ μικρὰ μόρια φέρηται, φακάδες, ὅταν δὲ κατὰ μείζω μόρια, ὑετὸς καλεῖται** (περὶ τῆς βροχῆς), αὐτ.Μετ.3,4,5, αὐτ.Μετ.1,12,3 ἰδ. ὡς περιληπτ. λεπτή, ψιλὴ βροχή, ψιχάλα : Αἰσχ. Ἀγ.1534 **φακὰς δὲ λήγει** (δηλ. ἄρχεται, ἐπέρχεται ὄμβρος, δυνατὴ βροχή), Ἡρ.3,163 **ὕσθησαν αἱ Θῆβαι φακάδι** (Αἰλ.ΖΙ 6,41 «ῥανίδες λεπταί»)· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ὑετός : Ξεν.Κυν.5,4· ‖ γεν. βροχή : Σοφ.ἀπ.563 **ὑπὸ στέγῃ πυκνῆς ἀκοῦσαι φακάδος,**

Εὐρ.Ἑλ.2, Ἀριστφ.Θεσμ.856· || μτφ. ἐπὶ χυνομένου αἵματος: Σιμωνίδ.111 **φοίνισσα φακάς** (βροχὴ αἵματος), Αἰσχ.Ἀγ.1390 **βάλλει μ' ἐρεμνῇ φακάδι φοινίας δρόσου·** 3) κωμ. δν. ἀνθρώπου, οὗτινος ἐκφεύγουσι κατὰ τὴν ὁμιλίαν σταγόνες σιέλου: Ἀριστφ.Ἀχ.1150· πρβλ. Σουΐδ. ἐν λ.

φακαστός-ή-όν (φακάζω) ρημ. ἐπίθ. στακτός, σταλακτός: Ἔφιππ.π.Ἀθήν.48C **φακαστὸν μύρον.**

φάκιον (τὸ) ἀρχ. λεξ. σχόλ. ὑποκορ. τοῦ σταγών, μικροτάτη σταγών; Ἡσ., Σχόλ.Ἀριστφ.Εἰρ.120.

φάκτα (ἡ) Ἡσ. εἶδός τι πλακοῦντος.

φακτήρ-ῆρος (ὁ) Ἡσ. «φήκτρα».

φάλαγμα-ατος (τὸ) (φαλάσσω) μσν. ἐλαφρὰ κροῦσις, φαῦσις, φηλάφημα: Τζέτζ. ἐν Ἀν.Ὀξ. 3,342 **φάλαγμα λύρας.**

φαλάκανθα (ἡ) δν. μυθώδους Αἰγυπτίας βοτάνης: Εὔβουλ.Διόνυσος 4.

φαλακτός-ή-όν Ἡσ. ρημ. ἐπίθ. φαυστός, ὁ δυνάμενος νὰ φαυσθῇ.

φαλάσσω μτγν., ἀττ. **-ττω,** φάλλω, φαθάλλω βλ.λς, θίγω, φαύω ἐλαφρῶς, θέτω εἰς κίνησιν διὰ φαύσεως· Ἡσ. «φαλάσσει· τινάσσει, φηλαφᾷ, κινεῖ, φαύει, φάλλει, ἀφ' οὗ ἀφάλακτος ὁ ἄφαυστος»: Αἰλ.Ζ13,18, παροιμ.π.Λυκόφρ.139 **φαλάξεις εἰς κενὸν νευρᾶς κτύπον** (σχόλ. «ἄνευ σίτου κιθαρίσεις, μάτην λόγους χέεις») (Ἐκ τοῦ φάλλω, ὡς τὸ σταλάζω, σταλάσσω ἐκ τοῦ στάζω).

φαλίδα (ἡ) δημ. φαλὶς ἰδ. ὡς μεγεθυντ. τοῦ φαλίδι, μεγάλη φαλὶς ὡς ἡ τοῦ ράπτου, τοῦ κηπουροῦ κτλ.· 2) ἐπὶ κλήματος καὶ ὁμοίων φυτῶν, κληματίς, ἕλιξ, ἀκροβλάσταρον· 3) δημ. ὄν. τῆς παθολ. διχοτομήσεως τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς κατὰ τὸ ἄκρον, ἡ τριχοκλαστία· 4) τὸ ζῷον σκολόπενδρα βλ.λ.

φαλιδάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φαλίδι βλ.λ.1), μικρὰ φαλίς, μικρὸ φαλίδι.

φαλιδάρης (ὁ) δημ. τὸ ἁρπακτικὸν πτηνὸν σίλβος βλ.λ., εἶδος ἱέρακος.

φαλίδι-ιοῦ (τὸ) δημ. φαλὶς βλ.λ.: φρ. **φαλίδι πάει ἡ γλῶσσά του** (ἔχει ἀκατάσχετον παλυλογίαν), ὁμ. **ἔχει καλὸ φαλίδι** (εἶναι καλὸς κόπτης ἐνδυμασιῶν)· 2) τὸ ἐν ταῖς οἰκοδομαῖς ζευκτὸν βλ.λ.· || κτ. ἐπέκτ. ὁ ἀμείβων βλ.λ.

φαλιδιά (ἡ) δημ. ἡ διὰ φαλίδος τομή: **ἔχει μιὰ φαλιδιὰ τὸ ρούχο του·** || ἰδ. ἡ δι' ἑκάστου ἀνοίγματος τῆς φαλίδος τομή: **τὸ ἔκοψε μὲ τρεῖς φαλιδιές·** || ειδ. δημ. ἐν ἀναφ. πρὸς τὴν τῆς κόμης διὰ κουρᾶς διευθέτησιν, ἡ βαθυτέρα που κοπὴ τῶν τριχῶν: **ποιὸς σ' ἐκούρεψε καὶ σοῦ 'καμε τόσες φαλιδιές;·** || μτφ. ἐν φρ. **δουλεύει - δούλεψε φαλίδι** ἀναφ. πρὸς γραπτὸν λόγον ὑπὸ ἐντεταλμένου λογοκριτοῦ ἢ ὑπὸ θεωροῦντος τὴν ἐκδοτέαν ὕλην ἐφημερίδος, περιοδικοῦ κττ., γίνεται περικοπὴ τῶν γραφομένων· ὁμ. ἐπὶ θεατρικοῦ ἔργου· || ἡ αὐτ. φρ. **δούλεψε φαλίδι** ἀναφ. πρὸς σύγγραμμα = τὰ περιεχόμενα εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον **συρραφὴ ἐξ** ἀλλοτρίων συγγραφῶν.

φαλιδίζω νεώτ. κ. δημ., παθ. **-ίζομαι,** ἀόρ. **-ίσθηκα,** κόπτω διὰ φαλίδος τὰ ἄκρα ἢ τὰ ἐξέχοντα μέρη πράγματός τινος, οἷον ὑφάσματος, χάρτου, φυτοῦ: **φαλιδίζει τὸ χαρτὶ καὶ τὸ κάνει σὰν κέντημα, - νὰ φαλιδίσῃς τὸ λεβαντίνι, - φαλίδισε τὰ ξεφτίδια τῆς κουβέρτας·** 2) μτφ. περικόπτω, ἐλαττώνω χρηματικὸν ποσὸν ἀξιούμενον ὑπὸ ἄ. ἢ καταβαλλόμενον εἰς ἄ.: **φαλίδισε τὸ λογαριασμό, - τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων του·** || περικόπτω δαπάνας: **φαλίδισε τὸν προϋπολογισμὸ - τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ του·** 3) φρ. μτφ. **θὰ σοῦ φαλιδίσω τὴ γλῶσσα** πρὸς αὐθαδόστομον ἢ ἀμετροεπῆ, **θὰ σὲ ἐξαναγκάσω** βιαίως εἰς σιωπήν.

φαλίδισμα-ατος (τὸ) νεώτ. κ. δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φαλιδίζω βλ.λ., ἄ. φαλιδισμός: **οἱ παλιὲς τριανταφυλλιὲς θέλουν φαλίδισμα, - τὰ σάβανα φτειάνονται χωρὶς φαλίδισμα·** κ. μτφ. **ἔκαμε στὸν προϋπολογισμὸ - στοὺς μισθοὺς - στὰ ἔξοδα - στὸ ἄρθρο - στὸ δρᾶμα γενναῖο φαλίδισμα,** φρ. **ἡ γλῶσσά του θέλει φαλίδισμα** (πρέπει ἀναγκαστικῶς νὰ περιορισθῇ ἡ ἀθυροστομία ἢ ἡ αὐθάδης ἔκφρασίς του).

φαλιδισμός-οῦ (ὁ) νεώτ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φαλιδίζω, ἡ διὰ φαλίδος τομή, περικοπή.

φαλιδιστός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ διὰ φαλίδος κοπείς, περικοπείς· || ὁ φέρων γύρω ἐντομὰς διὰ φαλίδος, φαλιδιές· || μτφ. ὁ ἐν εἴδει φαλίδος κεκομμένος: **ἡ οὐρὰ τοῦ χελιδονιοῦ εἶναι φαλιδιστή·** || ἐπίρρ. **φαλιδιστά** κατὰ τὸν τρόπον τῆς διὰ φαλίδος κοπῆς ἢ τομῆς.

φαλιδόδεσμος (ὁ) νεώτ. ναυτ. ναυτικός τις ἐπίδεσμος χρησιμεύων πρὸς σύνδεσιν δύο τεταμένων χορδῶν σχοινίων τῆς ἐξαρτίας ἢ πρυμνησίων ἢ σφηκίσκων, ἄ. πορτογέζα.

φαλιδοδοντία (ἡ) νεώτ. ἀνατ. τύπος συγκλείσεως τῶν ὀδόντων, καθ' ὃν, τῆς ἄνω ὀδοντοστοιχίας οὔσης πλατυτέρας, οὗτοι συγκλείονται δίκην φαλίδος.

φαλιδοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φαλίδα βλ.λ.4), τοξοειδής, ἀψιδωτός: Φίλ.Βελοπ. 81· 2) νεώτ. ὁ ἔχων σχῆμα φαλίδος βλ.λ.1), φαλιδιοῦ: **φαλιδοειδὲς φύλλον, - φαλιδοειδὴς οὐρά.**

φαλιδοκέρι-ιοῦ (τὸ) δημ. λαβὶς πρὸς καθαρισμὸν τῆς ἄπτρας τοῦ κηρίου· 2) μτφ. σκωπτ. κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως, ὁ εὐρωπαϊκὸς σχιστὸς ἐπενδύτης μὲ τὰς οὐρὰς καὶ γεν. ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐνδυμασία· 3) ὁμ. κτ. ἐπέκτ. ὁ φέρων τοιαύτην ἐνδυμασίαν· || ὀθ. ἐπιδεικτικός, ἐπιπόλαιος.

φαλιδόστομος-ον ὁ ἔχων στόμα ὅμοιον πρὸς φαλίδα, κωμ. ἐπίθ. καρκίνου: Βατραχομ.297.

φαλιδόχορτο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν πλαντάγινος βλ.λ. ὁ κορωνόπους· || ὁμ. τὸ φυτὸν στατική βλ.λ. ἡ κολπώδης· || ὁμ. τὸ φυτὸν ἀδίαντος βλ.λ., κόμη τῆς Ἀφροδίτης.

φαλιδῶ-όω μτγν., μέλλ. **-ώσω,** κυρτώνω τι, σχηματίζω διά τινος ἀψῖδα ἢ θόλον: Φίλ. ἐν Matth. Vett.109 **τράφηξ ἐφαλιδωμένος.**

φαλίδωμα-ατος (τὸ) μτγν. θόλος, ἀψίς, καμάρα: Στράβ.738 **φαλίδωμα καμαρωτόν.**

φαλιδωτός-ή-όν ρημ. ἐπίθ. μτγν. κ. νεώτ. ἀψιδωτός, θολωτός, τοξοειδής: Διον.Ἀλ.Ρωμ.3,68· 2) νεώτ. ὁ κατὰ τὸ σχῆμα ἠνεωγμένων φαλίδων ἀλλεπαλλήλων ἐμφανίζων ἐναλλὰξ εἰσεχούσας καὶ ἐξεχούσας γωνίας· || νεώτ. στρατ. **φαλιδωτὴ γραμμὴ** ἡ ἐν τῇ ὀχυρωτικῇ τάφρος τοιούτου σχήματος· 3) νεώτ. ἀνατ. **φαλιδωτὴ ἕλιξ** ἡ ἐν τῇ κεντρικῇ μοίρᾳ τοῦ ρινικοῦ ἐγκεφάλου κρικοειδὴς ἕλιξ ἡ φερομένη κατὰ μῆκος τοῦ μετωπιαίου καὶ βρεγματικοῦ λοβοῦ καὶ τῆς κάτω ἐπιφανείας τοῦ κροταφικοῦ· 4) νεώτ. ναυτ. τὸ οὐδ. **φαλιδωτὸν** ὡς οὐσ. σημαία ἢ σῆμα ἔχον τὴν ἀνεμίζουσαν πλευρὰν τριγωνικῶς **κεκομμένην ὡς τὸ** μοιραρχικὸν κ. ἄ.

φαλίζω κ. μαν., μέλλ. **φαλίξω,** ἀόρ. α' **ἐφάλισα** (μαν.), τέμνω, κόπτω διὰ φαλίδος, φαλιδίζω: Ἀνακρεόντ.12,3, Βάβρ.51,4 **τὸν μαλλὸν ἐφάλιζεν.**

φάλιον (τὸ) ἡ ὑπὸ τὴν σιαγόνα διερχομένη ἅλυσις ἐν τῷ χαλινῷ τῶν ἵππων. Ξεν.Ἱππ.7,1 **ρυταγωγέα .. ἐκ τοῦ φαλίου** ἠρτημένον, Πολυδ.1,147 **τὸ περὶ γένειον διειρόμενον** φάλιον, Σχόλ.Εὐρ.Φοίν. 792· || συνήθ.κτ.πληθ. ὡς ἀποτελουμένης τῆς ἀλύσεως ἐκ πολλῶν κρίκων κροτούντων κατὰ τὴν κίνησιν τοῦ ἵππου: Ἀριστφ.Εἰρ.155 **χρυσοχάλινον**

πάταγον **φαλίων,** ΑΙλ.ΖΙ 6,10 φαλίων **κρότον καὶ χαλινοῦ κτύπον·** || ὁλόκληρος ὁ χαλινὸς διὰ τοῦ ὀδοντωτοῦ στομίου τοῦ ὁποίου ἀνεχαίτιζον τοὺς δυσπειθεῖς ἵππους : Εὐρ.'Ηρ.381 **φαλίοις ἐδάμασε πώλους,** αὐτ.Ῥῆσ.27 **ἁρμόσατε φαλίοις τοὺς ἵππους,** αὐτ.Φοίν.796· || μτφ. χαλινός, μέσον πρὸς περιορισμόν : Πλάτ.Νόμ.692Α οἷον **φάλιαν αὐτῇ** (ἐνν. τῇ βασιλείᾳ) **ἐνέβαλε τὴν 'Εφόρων δύναμιν·** **2**) γεν. ἅλυσις, ἁλυσίδα, δεσμός : Αἰσχ.Πέρσ.54· κ. μτφ. : αὐτ.Χο.962 **μέγα δ' ἀφηρέθη φάλιον οἰκετῶν.** (Ταυτίζεται πρὸς τὸ φέλιον.)

φαλίς-ίδος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ φαλίδιον, φαλίδι, ἀποτελούμενον ἐξ ἑνὸς κεκαμμένου εἰς δύο βραχίονος ἐλάσματος, ἄ. «διπλῆ μάχαιρα» (Πολυδ.2,32) καὶ χρησιμοποιούμενον ἰδ. ὡς κομμωτικὸν ὄργανον : Σοφ.ἀπ.362 **φαλίδας, τιάρας καὶ σισυρνώδη στολήν,** 'Αριστφ.ἀπ.309, ΑΠ 11,368 **δρεπάνοισι καὶ οὐ φαλίδεσσι καρῆναι,** Πολυδ.10,140 **καὶ φαλὶς δέ, τῶν κουρέων σκευῶν, ἣν καὶ διπλῆν** (διόρθ. ἀντὶ μίαν ἐν Θησ.Στεφ.) **μάχαιραν καλοῦσι·** || νεώτ. τέμνον ὄργανον διαδοθὲν ἀπὸ τοῦ ΙΔ' αἰ. ἐν τῇ συγχρόνῳ αὐτοῦ μορφῇ, ἀποτελούμενον ἐκ δύο βραχιόνων ἢ σκελῶν συνηρθρωμένων δι' ἄξονος καὶ ἀποληγόντων κατὰ μὲν τὸ ἓν ἄκρον εἰς αἰχμάς, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον εἰς δακτυλίους, δι' ὧν ἀνοίγεται καὶ κλείεται κατὰ τὴν κοπὴν κινούμενον διὰ τῶν δακτύλων, ἐν χρ. πρὸς κοπὴν μαλακῶν ἀντικειμένων, [illegible]φασμάτων, χάρτου, ἰδ. τῶν τριχῶν τῆς κό[illegible] [illegible]λ.· **2**) εἶδος χαμηλοῦ οἰκοδομήματος ἔχοντος φαλιδοειδῆ στέγην ἐκ πλακῶν : Σοφ.ἀπ.336 **στενὴν δ' ἔδυμεν φαλίδα κοὐκ ἀβόρβορον,** Πλάτ.Νόμ.947D **φαλίδα προμήκη λίθων** (δ.γρ. ἀψῖδα)· **3**) τόξον, ἀψίς, καμάρα, κτ. τὸν 'Αριστλ.Κόσ.6,28 παρουσιάζουσα «ὀμφαλοὺς» δηλ. κατακλεῖδας ἢ κεντρικοὺς λίθους, κτ. δὲ τὸν 'Ιω.Λυδ.Μην.3,33 «ἡμικυλίνδριον σχῆμα ἔχουσα»· πρβλ. Στράβ.813 «καμφθεῖσα», Διόδ.Σ 2,9· **4**) ἐν τῇ ΠΔ κτ. πληθ. **φαλίδες τῶν στύλων** πιθ. αἱ μεταξὺ κιονοκράνου καὶ κυρ. κίονος σπειροειδεῖς καὶ καμπύλαι ἐξοχαὶ τῶν κιόνων : ΠΔ 'Εξ.27,10,11· **5**) 'Ησ. «ταχεῖα κίνησις»· **6**) νεώτ. στρατ. ἐν τῇ παλαιᾷ ὀχυρωτικῇ ἐξωτερικὸν ἔργον ἀποτελούμενον ἐκ δύο σχηματιζουσῶν εἰσέχουσαν γωνίαν προσόψεων καὶ κατασκευαζόμενον ἐντὸς τῆς κυρίας τάφρου ὡς προκάλυμμα τοῦ μεταπυργίου.

φαλισμός (ὁ) μτγν. φαλιδισμὸς βλ.λ. : 'Ορειβ.160.

φαλιστός-ή-όν (φαλίζω) ρημ. ἐπίθ. φαλιδιστός, φαλιδισμένος, ἀκροτομημένος : 'Ιεροκλ.π.Στοβ.415.

φαλληγενής-οῦς-ές (φάλλω) μτγν. ὁ ἐκ τοῦ φαλτηρίου βλ.λ. γεννηθείς, καταγόμενος, κωμ. ἐπίθ. τοῦ 'Αρχύτου κτ. παρῳδίαν **τοῦ ὁμηρικοῦ** μοιρηγενής : Βίων π.Διογ.Λ 4,52.

φάλλω (φάω) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. **φέλνω** βλ.λ., μέλλ. φαλῶ, ἀόρ. **ἔφηλα,** ἐν τῇ ΠΔ κ. νεώτ. κ. δημ. **ἔφαλα,** παρακ. **ἔφαλκα,** φαύω, ἐγγίζω ἰσχυρῶς, τίλλω, μαδῶ, τραβῶ : Αἰσχ.Πέρσ.1062 **φάλλ' ἔθειραν** (μάδα τὰ μαλλιά σου)· **2**) ἰδ. ἐπὶ χορδῆς τόξου τανύω, τεντώνω, τραβῶ καὶ ἀφήνω νὰ ἠχήσῃ : Εὐρ.784 **τόξου νευρὰν φάλλω,** αὐτ.ἀπ.501 **φάλλειν κενὸν τόξευμα,** Λυκόφρ.1453 **κενὸν κρότον φάλλειν·** || ρίπτω βέλος μετὰ κλαγγῆς τανύων, τεντώνων χορδὴν : Στατύλλ. ἐν ΑΠλ.211 **βέλος ἐκ κέραος φάλλειν·** || ὁμ. παθ. ἐπὶ τῆς ἐρυθροβαφοῦς κλωστῆς, **ἣν οἱ ξυλουργοὶ τανύοντες ἐπὶ τῆς πρὸς κοπὴν σανίδος ἐντείνουσι λαμβάνοντες ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ εἶτα ἀφήνουσιν, ὥστε** νὰ σχηματισθῇ ἐρυθρὰ γραμμή : ΑΠ 6,103 **σχοῖνος μιλτοφυρὴς φαλλομένη·** **3**) περὶ ἐγχόρδων ὀργάνων, κρούω, κτυπῶ, παίζω χορδότονον ὄργανον διὰ τῶν δακτύλων καὶ οὐχὶ διὰ πλήκτρου : "Ιων Χ 3,3 **φάλλω σε (τὴν λύραν),** Πλάτ.Λύσ.209Β **ψῆλαι καὶ κρούειν τῷ πλήκτρῳ,** 'Αριστλ.Πρ.19,24 **ἐάν τις ψήλας τὴν νήτην ἐπιλάβῃ,** 'Αθήν.183D **μουσικώτατος ὢν κατὰ χεῖρα δίχα πλήκτρου ἔφαλλε·** || ἀπολ. κ. ἐν ἀντιδ. ἀπὸ τοῦ κιθαρίζω : 'Ηρ.1,155 **πρόειπε δ' αὐτοῖσι κιθαρίζειν τε καὶ φάλλειν,** 'Αριστφ.'Ιππ.522, παροιμ.π.Λουκ. Παράσ.17 **φάλλειν οὐκ ἔνι ἄνευ λύρας** (δὲν εἶναι δυνατὸν ἄνευ τῶν καταλλήλων μέσων νὰ πράξῃ τίς τι)· || παθ. ἐπὶ τοῦ κρουομένου ὀργάνου, πλήττομαι, παίζομαι : 'Αριστλ.Πρ.19,23,1 **φαλλομένη χορδή·** **4**) ᾄδω πρὸς κιθάραν, τραγουδῶ τῇ συνῳδίᾳ κιθάρας, ἰδ. λατρευτικοὺς ὕμνους : ΠΔ Ψαλμ.7,17, αὐτ.Ψαλμ.9,11, ΚΔ 'Εφεσ.5,19 **φαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ᾄδοντες καὶ φάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τῷ Κυρίῳ·** **5**) ὅθ. μτγν. αἰνῶ, ὑμνολογῶ : ΚΔΚορ.1,14,15 **φαλῶ τῷ πνεύματι φαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ·** **6**) νεώτ. ᾄδω, τραγουδῶ : **ἐφάλη ὁ 'Εθνικὸς "Υμνος,** Σολωμ. Κρητ.20 **ἔφαλλε τὴν 'Ανάσταση χαροποιὰ ἡ φωνή της, - ἔφαλαν τὰ κάλαντα·** **7**) συνηθ. ᾄδω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λατρευτικοὺς ὕμνους, ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια : Σολωμ.Λάμπρος 'Ημ. τῆς Λαμπρῆς 20 **γλυκόφωνα . . φάλλουνε οἱ φαλτάδες, - ἔφαλε τὸ Δόξα ἐν ὑψίστοις·** || εἶμαι μονίμως φάλτης βλ.λ. ἔν τινι ναῷ : **φάλλω εἰς τὴν Μητρόπολιν·** πρβλ. φάλτης, φαλμῳδία· **8**) μτφ. λέγω τι ἐπιμόνως, μονοτόνως ὡς ἱεροφάλτης : **θὰ πάψῃς νὰ φάλλῃς πάνω στὸ κεφάλι μου ;·** || λέγω οἱονεὶ ἀκατάληπτα, παράδοξα πράγματα : **τί μοῦ φάλλεις ;·** **9**) μτφ. ἐπιπλήττω, ἐλέγχω, μαλλώνω : φρ. **θὰ τοῦ τὰ φάλω** θὰ τὸν ἐλέγξω αὐστηρῶς.

φάλμα (τὸ) μτγν. μέλος, μελῳδία **παιζομένη** ἐπὶ ἐγχόρδου ὀργάνου : ΑΠ 11,34.

φαλμικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς φαλμὸν βλ.λ.5) ἢ τοὺς φαλμούς : Μόσχ.'1.2852Β· || ἐπίρρ. **φαλμικῶς** (ὡς) διὰ φαλμοῦ, ὡς ἐν φαλμῷ : 'Ιω.Χρυσ.6,976,5.

φαλμογράφος (ὁ) μσν. κ νεώτ. ὁ γράφων φαλμούς, ὑμνῳδός, ὑμνογράφος : Ψελλ.'Ασμ.'Ασμάτ.3,9, αὐτ.4,10.

φαλμοκίνητος-ον μσν. ὁ ὑπὸ φαλμῶν συγκινηθείς, καταληφθείς, ἐμπνευσθείς : Πισίδ.Γ 426.

φαλμολόγημα-ατος (τὸ) μσν. φαλμολογία βλ.λ.: Στουδ.Θεόδ.ἐν Βί.Μιχαὴλ 29Β.

φαλμολογία (ἡ) μτγν. ἡ πρᾶξις **τοῦ** φαλμολογῶ βλ.λ., φαλμῳδία : Βασ.1,312C.

φαλμολόγος (ὁ) μτγν. ὁ ᾄδων φαλμούς, φαλμῳδός : Βί.Νείλου τοῦ Νεωτ.40,4.

φαλμολογῶ-έω μτγν. ᾄδω φαλμούς, φαλμῳδῶ : Γρηγ.Ναζ.3,193.

φαλμός (ὁ) κ. μσν. κ. **νεώτ.** ἰσχυρὰ φαῦσις, ἀνάσπασις, τράβηγμα διὰ τῶν δακτύλων, ἰδ. χορδῆς τόξου, τάνυσις, τέντωμα : Εὐρ."Ιων 173 **φαλμοὶ τόξων,** αὐτ.'Ηρ.1064 **τοξήρει φαλμῷ τοξεύσας·** **2**) ἐπὶ ἐγχόρδων μουσικῶν ὀργάνων, παλμός, δόνησις, κροῦσις : Τελέστ.6 **πηκτίδων φαλμοῖς κρέκον ὕμνον,** Διογ.'Αθ.π.'Αθήν.636Β· **3**) ὁ ἦχος ἢ τὸ μέλος χορδοτόνου ὀργάνου, φαλτηρίου ἢ κιθάρας : Πίνδ.ἀπ.91,3, Φρύν.Τραγ.π.'Αθήν.635[illegible], Αἰσχ.ἀπ.55 **φαλμὸς δ' ἀλαλάζει·** **4**) μτγν. ᾆσμα ἰδ. θρησκευτικὸν πρὸς κιθάραν ᾀδόμενον τῇ συνῳδίᾳ κιθάρας : ΚΔ 'Εφεσ.5,19 **φαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς·** || γεν. ᾆσμα, ὕμνος : Σολωμ.Λόρδ Μπάϋρ.9 **τῆς ἐξέβγαινε ὁ φαλμὸς ἀπ' τ' ἀθάνατο τὸ στόμα,** αὐτ.Λόρδ Μπάϋρ.52· **5**) εἰδ. αἱ ὑπὸ τοῦ Δαυΐδ ποιηθεῖσαι ἢ εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμεναι θρησκευτικαὶ ᾠδαί : ΚΔ Λουκ.20,42 **αὐτὸς γὰρ Δαυΐδ λέγει βίβλῳ φαλμῶν·** πρβλ. φαλτήριον· || δημ. φρ. **κοντὸς φαλμὸς ἀλληλούϊα ἐπὶ πράγματος ταχέως** ἢ ἀμέσως συντελουμένου.

ψαλμοχαρής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἐν τῷ ψαλμῷ βλ.λ.3),4) τερπόμενος, ὁ εὐχαριστούμενος εἰς τὸν κιθαρισμὸν καὶ τὴν ᾠδήν : Ἀπολλωνίδ.ἐν ΑΠ 9,525.

ψαλμῴδημα-ατος (τὸ) μσν. ψαλμῳδία βλ.λ.1), τὸ ᾄδειν θρησκευτικοὺς ὕμνους : Νικ.Χων.746,2, Βαλσ.2,479, αὐτ.2,488.

ψαλμῳδία (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. **ψαλμουδιά** τὸ ᾄδειν πρὸς κιθάραν, τῇ συνῳδίᾳ κιθάρας : Ἀριστείδ.2,407· **2)** εἰδ. τὸ ᾄδειν θρησκευτικοὺς ὕμνους· δθ. νεώτ. κ. δημ. ὁ τρόπος καθ' ὃν τις ψάλλει ἐν ἐκκλησίᾳ, τὸ ψάλσιμο : **μοῦ ἀρεσε καὶ ἡ φωνὴ καὶ ἡ ψαλμῳδία του,** Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.4,6 **κι ἀπ' τὴν πολλὴ τὴν ψαλμουδιὰ ἐσειόνταν οἱ κολῶνες,** Σολωμ.Ἐθν.Ὕμν. 92 **ἀγροικάει τὴν ψαλμῳδία,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 42,Β **ποὺ ἀκούγαν στὴν αὐλὴ τὶς ψαλμουδιές·** || τὰ ἐν ναοῖς ψαλλόμενα θρησκευτικὰ ᾄσματα : **πηγαίνει νὰ ἀκούσῃ ψαλμῳδίες·** **3)** μτφ. συνεχὴς καὶ ἐπίμονος μομφή, μεμψιμοιρία, κλάψα : **ἄρχισε πάλι τὴν ψαλμῳδία·** πρβλ. ἄρχισε τὸ τροπάρι· **4)** μσν. ἡ ποίησις, ἡ σύνθεσις ψαλμῶν : Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ.7,24.

ψαλμῳδικός-ή-όν μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος ἢ ὅμοιος πρὸς ψαλμῳδίαν βλ.λ.2)· || ἐπίρρ. ψαλμῳδικῶς κατὰ τρόπον **ψαλμῳδίας,** ἐν εἴδει ψαλμῳδίας . Εὐστ.Πον.218,46.

ψαλμῳδός (ὁ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ποιητὴς ψαλμῶν βλ.λ.4) : Κλήμ.Ἀλ.289, Εὐστ.Εὐαγγ.ἀπ.61Α· **2)** νεώτ. ὁ ᾄδων ψαλμοὺς ἐκκλησιαστικούς.

ψάλσιμο (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ ψάλλω βλ.λ.7), ψαλμῳδία, ψαλμουδιά : Σολωμ.Λάμπρ.Τρελλὴ μάνα 24,1 **βραχνὸ τὸ ψάλσιμο τοῦ καλογήρου,** - **μοῦ ἀρέσει τὸ ψάλσιμο** (νὰ ψάλλω εἰς ἐκκλησίαν)· || μτφ. συνεχὴς καὶ ἐπίμονος ἐπανάληψις τινος, ἰδ. μομφῆς, παραπόνου, γκρίνια, πρβλ. ψαλμῳδία 3) : **ὅταν ἀρχίσῃ τὸ ψάλσιμο δὲν ὑποφέρεται·** φρ. **θέλει ψάλσιμο** πρέπει **νὰ ἐπιπληχθῇ αὐστηρῶς.**

ψαλτήριον (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **ψαλτήρι** ἔγχορδον μουσικὸν ὄργανον ὡς ἡ μάγαδις ἢ νάβλα βλ.λς, προσομοιάζον πρὸς ἅρπαν ἢ σαντούριον : Ἀριστλ.Πρ.19,23,2, Ἀπολλδ.π.Ἀθήν.636F, Θεόφρ. Φ) 5,7,6· **2)** κτ. μετωνυμίαν τὸ ἀ. βιβλίον τῶν ψαλμῶν καλούμενον ἐν τῇ ΠΔ τὸ περιέχον τοὺς ἀποδιδομένους εἰς τὸν Δαυῒδ ἑκατὸν πεντήκοντα θρησκευτικοὺς ἑβραϊκοὺς ὕμνους, ψαλμοὺς ποιηθέντας ἐν διαστήματι χιλιετηρίδος, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωυσέως μέχρι τῆς τοῦ Ἔσδρα (450 π.Χ.) ὑπὸ πλείστων ποιητῶν, ὧν κυριώτερος ὁ Δαυῒδ : Ἀθαν.1,232, Ἐπιφάν.3,244D, - **στὰ χρόνια τῆς σκλαβιᾶς διάβαζαν τὸ ψαλτήρι.**

ψάλτης-ου (ὁ) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. γενικ. -η, πληθ. **ψάλτες** κ. **ψαλτάδες,** ὁ παίζων τὴν κιθάραν ἢ ἄλλο χορδότονον ὄργανον : Μάχ.π.Ἀθήν. 348Ε, Πλούτ.Ἠθ.67F, αὐτ.223F· **2)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἐν τῷ ναῷ τεταγμένος νὰ ψάλλῃ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους, ἀ. ἱεροψάλτης : Παλλάδ.Λαυσ.124Ι, Ἀποστ.Διατ.3,11, Σολωμ.Λάμπρ. Ἠμ.τ.Λαμπρῆς 20 **κοιτῶντας τὶς ζωγραφισμένες εἰκόνες ψάλλουνε οἱ ψαλτάδες,** - **δεξιὸς ψάλτης·** || νεώτ. παροιμ. **ἀπορία ψάλτου βήξ** ἐπὶ διακόπτοντος ἐξ ἀμηχανίας τὴν ἀπάντησιν.

ψάλτιγξ-ιγγος (ἡ) Ἡσ., Σουΐδ. «κιθάρα».

ψαλτικός-ή-ό(ν) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος **εἰς τὸ ψάλλειν,** κρούω ἔγχορδον ὄργανον δθ. **ψαλτικὸν ὄργανον ἐντατόν,** χορδότονον, ἔγχορδον ὄργανον : Ἀθήν.634F (ἔνθα περιγράφεται ἡ μάγαδις βλ.λ.)· **2)** νεώτ. κ. δημ. **ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ ψάλλω** βλ.λ.7) **καὶ τὸν ψάλτην** βλ.λ.2)· || τὸ θηλ. **ψαλτική** ὡς οὐσ. ἡ τέχνη τοῦ ἱεροψάλτου : **ἐδιδάχθη(κε) τὴν ψαλτική(ν)·** || τὸ οὐδ. πληθ. **ψαλτικὰ ὡς οὐσ.** ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ἱεροψάλτου : **πληρώνουν οἱ ἐνορῖτες παπαδιάτικα ψαλτικὰ καὶ κλητοριάτικα·** **3)** ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν ᾠδῶν, κειμένων, τροπαρίων κττ., ὁ ψαλλόμενος ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ἀναγιγνωσκόμενος ἢ χῦμα : **ὁ κανόνας δὲν λέγεται ψαλτικὸς ἀλλὰ χῦμα·** || ἐπίρρ. **ψαλτικὰ** μετὰ μέλους, τραγουδιστά, ἀντιθ. διαβαστὰ ἢ χῦμα.

ψαλτός-ή-ό(ν) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ὁ πρὸς κιθάραν ᾀδόμενος, ψαλλόμενος : ΠΔ Ψαλμ.118,44· **2)** νεώτ. κ. δημ. τραγουδιστός· || ἐπίρρ. **ψαλτὰ** καθ' ὃν τρόπον ψάλλει τις, μὲ ψαλμῳδίαν.

ψάλτρια (ἡ) κ. νεώτ. θηλ. τοῦ ψάλτης βλ.λ., γυνὴ παίζουσα ἐντατὸν ὄργανον, κιθαρῳδός : Πλάτ. Πρωτ.347D, Ἴων. π. Ἀθήν. 634F, Ἀριστλ.ἀπ.408· **2)** ἡ ᾄδουσα θρησκευτικὰ ᾄσματα ἐν ἐκκλησίᾳ.

ψαλτῴδημα-ατος (τὸ) μσν. ψαλμός, ψαλμῳδία : Βαλσ. ἐν Καν.41 τῆς ἐν Τράλλ.Συνόδ.410.

ψαλτῳδός-όν μτγν. ψαλμῳδὸς βλ.λ. : ΠΔ Παραλ. Ι,9,33, αὐτ.Παραλ.2,5,12.

ψαλτῳδῶ-έω μσν. ψαλμῳδῶ βλ.λ. : ΠΔ Παραλ.2,5,13.

ψάμα (τὸ) πιθ. ἐσφ. ἀντὶ **ψάμμα** (ψάω) μτγν. τὸ ἐκ ψαύσεως σημεῖον, ἴχνος : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.1,17 **ψ. τοῦ ποδός** (πιθ. ἀναγνωστέαν πέλμα κτ. Bekker).

ψαμαθηδόν ἐπίρρ. μτγν. δίκην ψάμμου κατὰ τὸ πλῆθος, ὡς ἡ ἄμμος : Χρησμ.Σιβ.5,96 **παμπληθεὶ ψαμαθηδὸν ἀπαίξων σὸν ὄλεθρον.**

ψαμαθηΐς-ΐδος (ἡ) μτγν. ἀμμώδης : Νίκ.Θηρ.887 **ψαμαθηΐδας σίδας.**

ψαμαθία (ἡ) «αἰγιαλός».

ψαμάθιον (τὸ) γλῶσσ. ὑποκορ. τοῦ ψάμαθος.

ψαμαθίς-ΐδος (ἡ) μτγν. θαλάσσιος ἰχθύς, **ἁ. ὗς:** Νουμήν.π.Ἀθήν.327Α· πρβλ. ψαμμίτης.

ψάμαθος (ἡ) ποι. τ. τοῦ ψάμμος ἁπαντῶν **κ. π.** Πλούτ., ἡ ἄμμος τοῦ αἰγιαλοῦ, τῆς παραλίας, **ἐν** ἀντιθ. πρὸς τὴν ἄμαθον βλ.λ. : Ἰλ.Ο 362 **ἔρειπε δὲ τεῖχος Ἀχαιῶν . . ὡς ὅτε τις ψάμαθον παῖς ἄγχι θαλάσσης . . συνέχυε,** Ὀδ.Ξ 136 **ψαμάθῳ εἰλυμένα πολλῇ,** Σοφ.ΑΪ.1064 **ἀμφὶ χλωρὰν ψάμαθον** (ὠχράν, κτ. ἀ. κιτρίνην), Εὐρ.ΙΑ 165 **παρακτία ψάμαθος,** Ἀριστφ.Σφ.1520 **παρὰ ψάμαθον καὶ θῖν' ἁλός·** || συνήθ. κτ. πληθ. σωρὸς ἄμμου, πλῆθος ἄμμου : Ἰλ.Α 486 **νῆα . . ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις,** Ὀδ.Γ 38 **ἐπὶ ψαμάθης ἁλίῃσιν,** αὐτ.Δ 438· ὁμ. ἐπὶ ποταμίας ἄμμου : Ἰλ.Φ 202 **αὐτόθι λεῖπεν . . κείμενον ἐν ψαμάθοισι,** αὐτ. Φ 319 **αὐτὸν εἰλύσω ψαμάθοισιν·** || ὁμ. κτ. πληθ. κόκκοι ἄμμου : Ἰλ.Β 800 **φύλλοισιν ἐοικότες ἢ ψαμάθοισιν,** Πίνδ.Π 9,47 **χὠπόσαι ἐν θαλάσσᾳ καὶ ποταμοῖς ψάμαθοι . . κλονέονται·** || παροιμ. φρ. **ἐν** Ἰλ.Ι 385 **ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε** (ἄμετρα σὰν τὴν ἄμμο τῆς θαλάσσης).

ψαμαθώδης-ους-ες (εἶδος) ψαμμώδης βλ.λ. : Ὕμν.Ἑρμ.75 **ψαμαθώδης χῶρος,** Ἀπολλ.Ρ 1376.

ψαμαθών-ῶνος (ὁ) γλωσσ. ἀμμώδης τόπος, ὁπόθεν λαμβάνεται ἄμμος, ἀμμωρυχεῖον.

ψάμμα-ατος (τὸ) Ἡσ. «ψάμματα· σπαράγματα».

ψάμμα (ἡ) δωρ. τ. **τοῦ ψάμμος** βλ.λ. : Αἰσχ.Πρ 573, Ἀριστφ.Λυσ.1261.

ψαμμακοσιογάργαροι-αι-α κωμ. λ. ἐκ τῶν ψαμμακόσιοι κ. **γάργαρα** βλ.λς ἀναρίθμητοι· Ἡσ. «ψαμμακοσιογάργαρα· πολλά, ἀναρίθμητα, ἀπὸ τῆς ψάμμου καὶ τῶν γαργάρων» : Ἀριστφ.Ἀχ.3.

ψαμμακόσιοι-αι-α κωμ. λ. ὡς ἀριθμητικὸν ἐκ τοῦ **ψάμμος κ. ἑκατὸν** κτ. ἀναλογίαν πρὸς τὰ διακόσιοι, τετρακόσιοι κτλ. εἰς δήλωσιν ἀπείρου, ἀναριθμήτου πλήθους : Εὐπ.Χρυσοῦν **γένος 16 ψαμμακόσιοι θεαταί,** Ἀθήν.230C **ψαμμακόσια ὀνόματα,** αὐτ.671Α· πρβλ. ψαμμακοσιογάργαροι.

ψαμματίζω Ἡσ. «ψαμματίζουσα· ψωμίζουσα».

ψάμμη (ἡ) σπανιώτ. τ. τοῦ ψάμμος βλ.λ. : Ἡρ.4, 181· ἀλλαχοῦ π. Ἡρ. πάντοτε ψάμμος.

ψαμμήν Ἡσ. «ἄλφιτα».
ψάμμητον (τὸ) ἀρχ. λεξ. εἶδος πλακοῦντος : Ἁρποκρ. ἐν λ. ψαμμητίχη.
ψαμμιακός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψαμμίασιν : **ψαμμιακαὶ ἐκδηλώσεις**· 2) ἐπὶ προσ., ὁ πάσχων ἐκ ψαμμιάσεως.
ψαμμιάς-άδος (ἡ) θηλ. ἐπίθ. ἡ ἐπὶ τῆς ψάμμου, ἄμμου : Αἰσχ.Ἀγ.985 **ψαμμιάς ἀκάτα παρήβησεν** (ἔφθαρμ., δ. γρ. ψάμμος ἄμπτα, παρήβησεν κ. ἄ.).
ψαμμίασις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἀρθριτική πάθησις καθ' ἣν παράγονται λεπτὰ κρυστάλλια ἐν εἴδει ἄμμου ἐξ οὐρικῶν, ὀξαλικῶν ἢ φωσφορικῶν ἁλάτων καὶ ἀπεκκρίνονται ἐν τοῖς οὔροις εἰς μεγάλην ποσότητα.
ψάμμινος-η-ον ὁ ἐξ ἄμμου ἀποτελούμενος, γενόμενος, σχηματισθείς : Ἡρ.2,99 τὸν . . ποταμὸν **ῥέειν παρὰ τὸ οὖρος τὸ ψάμμινον**, Φιλόστρ.699.
ψαμμίον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ ψάμμος βλ.λ., μικρὸς κόκκος ἄμμου : Ἀρετ.Χρον.Παθ.2,3.
ψαμμισμός (ὁ) μτγν. ἡ ἐν τῇ ἄμμῳ κατάρυξις, ἡ ἐντὸς ἄμμου ταφή : Παῦλ.Αἰγ.3,43.
ψαμμίτης-ου (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἐξ ἄμμου ἀποτελούμενος, ἀμμώδης : ΑΠ 9,551 **ψαμμίτης δόρπος**· || ὄν. πραγματείας τινὸς τοῦ Ἀρχιμήδους· 2) **ὗς ψαμμίτης** ἔγχελυς τῆς ἄμμου : Ἀρχέστρ.π. Ἀθήν.326F· 3) νεώτ. ὀρυκτ. ἰζηματογενὲς πέτρωμα ἀποτελούμενον ἐκ συσσωματωθέντων κόκκων χαλαζιακῆς ἄμμου, ἄ. ψαμμόλιθος.
ψαμμοειδής-οῦς-ές ὁ πρὸς ἄμμον ὅμοιος, ἀμμώδης : Ἱππ.230,49.
ψαμμοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ λουτρῶν θερμῆς ἄμμου θεραπεία, ἄ. ἀμμόλουτρον.
ψαμμοκόσιοι-αι-α ἐαφ. ἀντὶ ψαμμακόσιοι βλ.λ.
ψαμμόλιθος (ὁ) νεώτ. ψαμμίτης βλ.λ.3).
ψάμμος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., σπαν. ἰων. **ψάμμη**, δωρ. **ψάμμα**, ποι. **ψάμαθος**, **ἄμαθος** βλ.λς, π. Ἀρχιμ. πάντοτε ἀρσ. ὁ ψάμμος· π. Ὁμ. μόνον ἐν Ὀδ.Μ 543 ἀντὶ τοῦ συνήθους ψάμαθος· ἀπὸ τοῦ Ἡρ. κ. ἑξῆς συνηθέστατον, ἡ ἄμμος, ἡ εὐκόλως ἀνορυττομένη χαλαρὰ γῆ : Αἰσχ.ἀπ.273 **ψάμμος παραλία**, Χρησμ.π.Ἡρ.1,47 **οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμόν**· || παροιμ. π. Πινδ.Ο 2,178 **ψάμμος ἀριθμὸν περιπέφευγε** (ἡ ἄμμος δὲν μετρεῖται, ἐπὶ ἀναριθμήτου πλήθους), ὁμ. π. Ἀριστείδ. 2,309 **ἐκ ψάμμου σχοινίον πλέκειν** (ἐπὶ τῶν ματαίως ἐπιχειρούντων τι)· ὁμ. ἐν ΠΔ Σοφ.Σαλ.7,10· ἐπὶ μηδαμινοῦ, ἀναξίου λόγου πράγματος, Δίων Χρ.2,425· ὁμ. φρ. Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.212C **ψάμμου ἄξιον** (ἀνάξιον λόγου, τιποτένιο)· || κτ. πληθ. κόκκοι ἄμμου : Σέξτ.Ἐμπ.Πυρρ.1,130 **αἱ ἀπ' ἀλλήλων ἐσκεδασμέναι ἄμμοι**· 2) κ. νεώτ. ἡ ἀμμώδης ἔκτασις, ἡ ἔρημος τῆς Λιβύης : Ἡρ.3,25 **ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ψάμμον ἀπίκοντο**, αὐτ.4,173· 3) νεώτ. ἰατρ. ἡ ἐν τοῖς οὔροις τῶν ψαμμιακῶν βλ.λ. ἀμμώδης ὑποστάθμη.
ψαμμόφιλος-ον νεώτ. ἐπὶ φυτῶν, ὁ φυόμενος ἢ ζῶν εἰς ἀμμώδη ἐδάφη.
ψαμμόφυτον (τὸ) γεν. ὄν. παντὸς φυτοῦ φυομένου εἰς ἀμμώδη ἐδάφη.
ψαμμώδης-ους-ες κ. νεώτ. συνηρ. ἀντὶ ψαμμοειδής βλ.λ., ἀμμώδης : Ἡρ.2,32 **διεξελθόντας δὲ χῶρον πολλὸν ψαμμώδεα**· 2) ὁ πληθ. τοῦ οὐδ. ὡς οὐσ. **ψαμμώδη** ἀμμώδης ὑποστάθμη τῶν οὔρων : Ἱππ.Ἀφ.1252· ὁμ. π. Γαλ. **ψαμμώδεις ὑποστάσεις ἐν τῇ αὐτῇ** σημ.
ψαμμωτός-ή-όν μτγν. ὁ ἐξ ἄμμου παρεσκευασμένος, μετ' ἄμμου μεμιγμένος: ΠΔ Σοφ.Σειρ.22,17.
ψάνα κ. **ψάνη** (ἡ) δημ. χλωρὸς στάχυς σίτου· || ὁ ἐκ φρυγομένων σταχύων χλωροῦ σίτου ἐδώδιμος καρπὸς αὐτοῦ.
ψανός (ὁ) δωρ. τ. ἀντὶ ψηνός βλ.λ.
ψάξιμο (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ψάχνω βλ.λ., ἔρευνα, ἐξερεύνησις, ἀναζήτησις, γύρεμα, ψαχούλεμα : **ψάξιμο τῆς τσέπης, - ψάξιμο γιὰ νύφη - γιὰ δουλειά - γιὰ σπίτι.**
ψάρ, ψαρός (ὁ) κ. νεώτ., ἰων. **ψήρ, ψηρός, ψῆρες** τὸ πτηνὸν ψαρόνι, μαυροπούλι, πετόμενον κατὰ σμήνη καὶ δυνάμενον νὰ διδαχθῇ ὁμιλίαν (Πλούτ. Ἠθ.972F) : Ἰλ.Ρ 755 **τῶν δ' ὥς τε ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἠὲ κολοιῶν**, αὐτ.Π 583 **ἴρηκι ἐοικὼς ὠκέϊ, ὅστ' ἐφόβησε κολοιούς τε ψῆράς τε**, Κόϊντ. Σμ.8,387 **ψῆρες**, αὐτ.11,218 **ψήρεσι**, Ἀντιφάν.Ἄδηλ. 30 **ψᾶρες**, ΑΠ 9,373· 2) νεώτ. ζῳολ. γένος ᾠδικῶν πτηνῶν ἐκ τῶν ψαριδῶν μετὰ βαθέος στιλπνοῦ πτερώματος, βιούντων κατ' ἀγέλας, μιμουμένων δὲ τὴν φωνὴν ἄλλων πτηνῶν καὶ διακρινομένων εἰς πολλὰ εἴδη, ὧν κοινότερα **ψάρ ὁ κοινὸς** καὶ **ψάρ ὁ μονόχρωμος**, ψαρόνια.
ψαραγάνα (ἡ) δημ. ἄγανο βλ.λ.2) ἰχθύος.
ψαραγκάθι-ιοῦ (τὸ) δημ. κ. **ψαράγκαθο** ψαροκόκκαλο βλ.λ.
ψαράδικος-η-ο δημ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ψάρευμα ἢ τὸν ψαρὰν βλ.λς· 2) τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. **ψαράδικο** (ἐνν. πλοῖο, καΐκι ἁλιευτικὸν πλοιάριον)· 3) ὁμ. τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ψαράδικο (ἐνν. μαγαζί) ἰχθυοπωλεῖον· || ὁμ. **τὰ ψαράδικα** ἡ ἰχθυαγορά.
ψαραίνω ἢ **-ένω** δημ., ἀόρ. **ψάρυνα**, γίνομαι ψαρύς, πολιός : **ψάρυνε πιά, δὲν τὸν γνωρίζεις.**
ψαράκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ ψάρι βλ.λ., μικρὸ ψάρι : Καρκβ.Λ Πλώρ.23 **τὸ ψαράκι ζωντάνεψε κι ἀρχίζει νὰ τριγυροφέρνῃ.**
ψαράς (ὁ) δημ. ὁ ἁλιεὺς βλ.λ. : Πορφύρ.Σκιὲς 120 **ὁ γέρος ὁ ψαρὰς ποὺ λάμνει ἀγάλι ἀγάλι**· 2) ὁ ἰχθυοπώλης.
ψάρεμα-ατος (τὸ) δημ. ψάρευμα βλ.λ. : Καρκβ. Λ Πλώρ.79 **ἔρριξαν τοὺς βουτηχτάδες καὶ ἄρχισε τὸ ψάρεμα.**
ψαρευτική (ἡ) δημ. ἡ ἁλιευτικὴ τέχνη, ἄ. ψαρική.
ψαρεύω νεώτ. κ. δημ. ἀμτβ. ἁλιεύω, πιάνω ψάρια, ἀσχολοῦμαι εἰς τὴν ἁλιείαν : Καρκβ.Λ Πλώρ. 80 **τώρα . . θὰ ψαρέψω γιὰ καλά, - πᾶμε νὰ ψαρέψουμε, - ψαρεύεις;**· || μτβ. ἁλιεύω τι : **ψάρευε σαρδέλες**· 2) γεν. ἀνασπῶ, ἀνασύρω ἐκ τοῦ βυθοῦ : Καρκαβ.Λ Πλώρ.200 **ψάρευα τὸ σφουγγάρι μὲ τὴ** μηχανή· 3) μτφ. ἀνερευνῶ τὰς διαθέσεις ἢ σκέψεις τινὸς τεχνηέντως : **θὰ τὸν ψαρέψω ἐγὼ χωρὶς νὰ πάρῃ χαμπάρι.**
ψαρῆς δημ. δ.γρ. ψαρὺς βλ.λ.
ψαρήσιος-ια-ιο δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ ψάρι, τὸν ἰχθύν : Ζερβ.Τραγ.ΚΚ 61, **- ψαρήσια μυρουδιά - γεύση.**
ψάρι-ιοῦ (τὸ) δημ. ἐκ τοῦ μσν. ὀψάριον βλ.λ., ἰχθύς : Καρκβ.Λ Πλώρ.86 **τὰ ψάρια ἔτρεχαν κοπάδι, - σπαρταροῦσε σὰν τὸ ψάρι**· || παροιμ. φρ. **μοῦ ἔψησε τὸ ψάρι στ' ἀχείλι μ' ἐβασάνισε.**
ψαριανός-ή-ό δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν μικρὰν νῆσον τοῦ Αἰγαίου Ψαρά : **ψαριανὸ καράβι**· || ὡς οὐσ. **ψαριανός**, θηλ. **ψαριανή**, ὁ κάτοικος τῶν Ψαρῶν.
ψαριέρα (ἡ) δημ. ἐπίμηκες σκεῦος ἐκ μετάλλου μετὰ καλύμματος, ἐν χρ. πρὸς ἕψησιν ἰχθύων.
ψαρικός-ή-ό δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ ψάρια· || ἰδ. ὡς οὐσ. ἐν τῷ οὐδ. τ. **ψαρικὸ** ἐκ τοῦ εἴδους τῶν ἰχθύων : **δὲν φάγαμε κανένα ψαρικὸ - τὰ ψαρικὰ μ' ἀρέσουν**· 2) τὸ θηλ. ψαρική ὡς οὐσ. ἄ. ψαρευτική, ἡ ἁλιευτικὴ τέχνη.
ψαρίλα (ἡ) δημ. ἡ ὀσμὴ τοῦ ἰχθύος, τοῦ ψαριοῦ : **μυρίζει ψαρίλα(ς).**
ψαρόβαρκα (ἡ) δημ. ἁλιευτικὴ λέμβος : Καρκβ.Λ Πλώρ.90, Πορφύρ.Σκιὲς 100 **γουλέττες ἀραγμένες μαζὶ μὲ τὶς ψαρόβαρκες σαλεύανε.**
ψαροβότανο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν βερβάσκον.
ψαρογένης-η (ὁ) δημ. ὁ ἔχων ψαρόν, πολιὸν τὸ γένειον· πρβλ. ψαρομάλλης.

φαροκάϊκο (τὸ) δημ. ἰατιοφόρον ἀλιευτικὸν πλοιάριον.
φαροκάλαθο (τὸ) δημ. κάλαθος πλατύς, ἀβαθής, ἐν ᾧ τίθενται ἰχθύες.
φαροκέφαλο (τὸ) δημ. κ. **φαροκεφαλή** (ἡ) κεφαλὴ ἰχθύος.
φαροκέφαλος-η-ο δημ. ὁ ἔχων κεφαλὴν ὡς τοῦ ἰχθύος· **2)** φαρόμυαλος βλ.λ.· ‖ τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἡ κεφαλὴ ἰχθύος.
φαροκόκκαλο (τὸ) δημ. ἄκανθα, ἀγάνα ἰχθύος, φαριοῦ, ἀ. φαραγκάθι, φαραγάνο· ‖ γεν. ὁ σκελετὸς ἰχθύος· ‖ μτφ. εἶδος βελονιᾶς εἰς κεντήματα, ὁμοιάζον πρὸς τὸν σκελετὸν ἰχθύος.
φαρόκολλα (ἡ) δημ. ἰχθυόκολλα βλ.λ.· **2)** γεν. ζωϊκὴ κόλλα.
φαρόλαδο (τὸ) δημ. ἰχθυέλαιον βλ.λ.
φαρολεπίδα (ἡ) δημ. τὸ ἔντομον λασιόπτερος ἢ κηκιδόμυια βλ.λς τῆς ἐλαίας.
φαρολόγος (ὁ) μσν. τίτλος μεσαιωνικοῦ ἔργου, οὗ χειρόγραφον ἀπόκειται ἐν κώδικι τοῦ Ἐσκουριάλ, ἀνήκοντος εἰς τὸν κύκλον ἀξιολόγων μνημείων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐν οἷς τὰ Πουλολόγος, Πωρικολόγος, Φυσιολόγος κ. ἄ.
φαρομάλλης-η (ὁ) δημ. μιξοπόλιος, ἔχων φαρὰ μαλλιά, ἀ. φαρύς, φαρόμαλλος : Καρκθ.Αἱ ἰλώρ. 100 **εἶδε τὸν καπετὰν Πολούμπα . . φαρομάλλη, ταμπακορούφη.**
φαρόμαλλος (ὁ) δημ. φαρομάλλης βλ.λ.
φαρομαχία (ἡ) Σουΐδ.ἐν.λ.Ὅμηρος, μάχη πρὸς φᾶρας βλ.λ.
φαρόμυαλος (ὁ) δημ., θημ. **φαρόμυαλη,** μτφ. ὁ ἔχων ἐγκέφαλον ἰχθύος, δηλ. μικρόν, πτωχόν, ἐλαφρόμυαλος, εὐήθης, ἀνόητος, κουτός.
φαρονέφρι (τὸ) δημ. τὸ κατὰ τοὺς νεφροὺς φαχνὸν κρέας τῶν σφαγίων.
φαρόνι-ιοῦ (τὸ) δημ. **τὸ** πτηνὸν φὰρ βλ.λ., **ἀ.** μαυροπούλι.
φαροπάζαρο-ιοῦ (τὸ) ἰχθυαγορὰ βλ.λ.
φαροπούλα (ἡ) δημ. κόρη φορᾶ· **2)** συνήθ. φαρόβαρκα, φαροκάϊκο βλ.λς.
φαροπούλι-ιοῦ (τὸ) δημ. τὸ πτηνὸν ἀλκυὼν βλ.λ.
φαρόπουλο (τὸ) δημ. νεαρὸς ἁλιεύς, φαρᾶς : Μαλακ.Συντρ.101 **ὄμως καὶ τὸ φαρόπουλο στὸ νιοβαμμένο προιάρι..στρώνει στὴν πρύμη τὸ χαλί.**
φάρος ἢ **φᾶρος** (ὁ) φὸρ βλ.λ. : Ἀριστλ.ΖΙ 9,26 **ὁ φάρος ποικίλος, μέγεθος ἡλίκον κόττυφος.**
φἄρός-ά-ό(ν) (φάρ) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ., δημ. θηλ. -ιά ὁ ὅμοιος κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς τὸ πτηνὸν φὰρ βλ.λ., ὁ ἔχων λευκὰ καὶ μέλανα στίγματα, λευκόστικτος, μελανόστικτος : Ἀριστφ.Νεφ.1225 **φαρὸς ἵππος** (κτ. δ. ἑρμ. ταχύς) : Ἐρωτόκρ.2,145 **εἰς ἕνα ἄλογο φαρὸ πιτήδειος καβαλλάρης,** αὐτ.339· ‖ἐν ἀντιδ. πρὸς τὸ ποικίλος (δηλ. παρουσιάζων πολλὰ χρώματα), ὁ ἔχων ἀποχρώσεις τοῦ αὐτοῦ εἴδους : Ἀριστλ.ΖΙ 9,49b,2· ‖ συγκρ. **φαράτερος -α-ον ὁ πλέον φαρός** : Αἰλ.ΖΙ 12,28· **2)** νεώτ. κ. δημ. πολιός, φαρύς, ἀσπρισμένος : **φαρὰ γένια.**
φαρόσουπα (ἡ) δημ. ἡ ἐκ τοῦ ζωμοῦ βραζομένου ἰχθύος παρασκευαζομένη σούπα βλ.λ.
φαροτόμαρο (τὸ) δημ. ἰχθύα βλ.λ.
φαρότοπος (ὁ) δημ. τόπος ἰχθυόεις, ἔνθα ἁλιεύονται πολλοὶ ἰχθύες.
φαροφαγία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ἰχθυοφαγία βλ.λ.
φαροφάγος (ὁ) νεώτ. κ. δημ. ἰχθυοφάγος, ὁ εἰς τοὺς ἰχθῦς ἀρεσκόμενος ἢ δι' ἰχθύων τρεφόμενος· **2)** τὸ πτηνὸν ἀλκυών, ἀ. φαροπούλι.
φαρύς-ιά-ύ δημ. φαρὸς βλ.λ. : **φαρὺ ἄλογο, - φαριὰ φοράδα, - φαριὰ μαλλιά·** ‖ ἐπὶ προσ., ὁ πολιόθριξ, ὁ ἔχων πολλὰς λευκὰς τρίχας εἰς τὴν κόμην ἢ εἰς τὸ γένειον.
φαυκροπόδης-ου (ὁ) λεξ. κ. **φαυκρόπους** (ὁ,ἡ) -ουν ἐπίθ. τοῦ ἵππου Ἀρίονος καὶ τῶν Σατύρων, ταχὺς τοὺς πόδας, εὐκίνητος, ἐλαφρός· Ἡσ. «φαυκρόποδα· κουφόποδα, ἄκροις τοῖς ποσὶ φαύοντα», ΕΜ 817,45.
φαυκρός-ά-όν Ἡσ. «ἄκραις τοῖς ποσὶ φαύων τῆς γῆς κατὰ δρόμον».
φαύριος ἢ **φαυράς** (ὁ) Ἡσ. «κονιορτός, φορυτός».
φαῦσις-εως (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ πρᾶξις τοῦ φαύω, ἐποφή, ἐλαφρὸν ψηλάφημα : Πλούτ.Ἠθ. 683C, Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.7,139· ‖ ἐπὶ ἐραστῶν, θωπεία, χάδι : Πλούτ.Ἀλκ.4 **φιλήματα καὶ φαύσεις.**
φαῦσμα-ατος (τὸ) μτγν φαῦσις, θωπεία:Ξεν.Ἐφ.3,2.
φαυστός-ή-όν μτγν. ρημ. ἐπίθ. ὃν δύναταί τις νὰ φαύσῃ, νὰ θωπεύσῃ, ψηλαφητός : Ἡρωδιαν.Ι,ΙΙ.
φαύω κ. νεώτ., μέλλ. **φαύσω,** ἀόρ. **ἔφαυσα,** παρακ. **ἔφαυκα** (παρ- : Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.7,126), παθ. φαύομαι, ἀόρ. **ἐφαύσθην** (Διοσκ.2,16), παρακ. **ἔφαυσμαι** (παρ- : Ἱππ.501,45), συγγενὲς τῷ φαύω βλ.λ., σπαν.π.Ἀττ. πεζ., συνήθ.π.μτγν.· μτθ. μτ. γενικ. ἐφάπτομαι, ἐγγίζω : Ἰλ.Ψ 519 **τοῦ μέν τε φαύουσιν ἐπισσώτρου τρίχες ἄκραι οὐραῖαι,** αὐτ. Ψ 806, Ἡρ.2,47 **ἤν τις φαύσῃ αὐτῶν παριὼν ὑός·** ‖ μτ. γενικ. ἀντικ. κ. δοτ. τοῦ ὀργάνου, ἐγγίζω τι διά τινος : Ἰλ.Ν 132 **φαῦον δ' ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισιν νευόντων,** αὐτ.Π 216, Αἰσχ.Πέρσ.201 **χεροῖν καλλιρρόου ἔφαυσα πηγῆς,** αὐτ.Χο.182 **εἰ τῆσδε χώρας μήποτε φαύσει ποδί·** ‖ μτ. δοτ. ἀντικ. (ἀντὶ γενικ.)· πρβλ. ὁμοίαν σύντ. ἐν τοῖς θιγγάνω, προσαφαύω : Πίνδ.Π 9,213 **ὃς ἂν πρῶτος ἀμφὶ οἱ φαύσειε πέπλοις** (ὅστις πρῶτος θὰ ἔθιγε, θὰ ἤγγιζε τὸ ἔνδυμά της), Κόϊντ.Σμ.8,349 **ἄνω δ' ἔφαυε νέφεσι τρυφάλεια,** Μηναῖ.8,19 Ὠδ.8,3 **τῇ θείᾳ φαύοντες πάντοτε τῶν λειψάνων τούτου λάρνακι·** ‖ πιθ. μτ. αἰτ. ἀντικ. μτ. τῆς αὐτῆς σημ. ἐν Σοφ.Ἀντ.857 **ἔφαυσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας, πατρὸς τριπόλιστον οἶκον** (ἔνθα ὅμως τὸ **μερίμνας** δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ ὡς γενική, τὸ δὲ **πατρὸς** κτλ. ὡς παράθεσις ἐν τῇ προηγ. προτάσει), αὐτ.961 **κεῖνος ἐπέγνω φαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίοις γλώσσαις** (ἀνεγνώρισε τὸν θεὸν φαύων)· ‖ π. μτγν. κ. **ἐν τῷ** παθ. τ. (ὡς **ἐὰν** τὸ ἐνεργ. εἶχε καθαρῶς μέσ. σημ.) ἐγγίζομαι **ὑπό** τινος : Διοσκ.2,16, Πλούτ.Ἠθ.951C· **2)** μτγν. κ. νεώτ. ἐγγίζω τι ἐλαφρῶς, ἀκροθιγῶς, ψηλαφῶ τι διὰ τῶν ἄκρων δακτύλων : Παπαδ.Χριστ.Διηγ.18 **ὁ Παλούκας ἔπεσε βαρύς, ἐκτύπησεν . . ἔφαυσε τὰ μέλη του·** ‖ μτφ. ἀκροθιγῶς ἅπτομαι, ὁμιλῶ, φέρω τὸν λόγον εἴς τι : Πολύβ.1,13,8 **ἐπὶ κεφαλαίων φαύειν τῶν πράξεων· 3)** ἐγγίζω, ἀγγίζω, τι, δθ. συνεκδ. μτφ. ἐπιδρῶ **ἐπί** τινος ἐπιβλαβῶς : Εὐρ.Ἑκ.242 **οὐ γὰρ ἄκρας καρδίας ἔφαυσέ μου·** ‖ μέσ. ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : Διοσκ.5,27· **4)** φθάνω τι, λαμβάνω, προσκτῶμαι, κερδαίνω, κερδίζω : Πίνδ.Ν 5,98, ΑΠ 7,428,11· **5)** ἐπὶ ἐχθρ. σημ. ἐγγίζω τι ὡς ἐχθρός, ἐπιβάλλω **ἐπί** τινος χεῖρα : Εὐρ.ΙΑ 1559 **πρὸς ταῦτα μὴ φαύσῃ τις Ἀργείων ἐμοῦ·** κ. ἀπολ. : Αἰσχ.Ἱκ.925 **κλάοις ἄν, εἰ φαύσειας,** Σοφ.ΟΚ 856.
φάφαξ-ακος (ὁ) αἰολ. τ. ἀντὶ φῆφος **βλ.λ.** : Γρηγ. Κορ.623· πρβλ. φᾶφιγξ.
φαφαρία (ἡ) μτγν. κόνις, κονιορτός, **ἀκαθαρσία,** ρύπος : Διοσκ.1,128.
φαφαρίτης-ου (ὁ) μτγν., θηλ. **-ῖτις-ιδος,** φαφαρὸς βλ.λ. : Στράτ.ἐν ΑΠ 12,192 **φαφαρίτης ρύπος.**
φαφαρόθριξ-τριχος (ὁ,ἡ), οὐδ. φαφαρότριχον, ὁ ἔχων φαφαράν, αὐχμηράν, ξηράν, ρυπαρὰν τρίχωσιν : Ὕμν.Ὁμ.18,52 **φαφαρότριχα μῆλα.**
φαφαρός-ά-όν (φάω), ἰων. φαφερός-ή-όν (Ἱππ. 270,33) εὔθρυπτος, δυνάμενος εὐκόλως νὰ κονιοποιηθῇ, ἀραιὸς τὴν σύστασιν, σαπρός, κοκκώδης : Αἰσχ.Ἐπτ.323 **φαφαρὰ σποδός,** ΑΠ 7,315 **φαφαρὰ κονίη·** ‖ **ἐπὶ ἐδάφους,** ὁ ἀμμώδης **ἢ** ὁ

ἔχων ξηράν, ρηγμοτώδη ἐπιφάνειαν : Θεόφρ. ΦΙ 8,2,11 **λεπτόγεως καὶ φαφαρὰ χώρα·** ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ἀγαθός : αὐτ.ΦΙ 8,9,1· ‖ τὸ θηλ. ὡς οὐσ. φαφαρή (ἐνν. γῆ) ἀμμώδης παραλία ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ἅλς : ΑΠ 12,145 **ἐπὶ φαφαρὴν ἅλα ἀντλεῖν·** **2**) ἐπὶ τῶν ἀδένων τοῦ ἐγκεφάλου, ἀραιὸς τὴν σύστασιν, μαλακός, χαῦνος : Ἱππ.270, 33, αὐτ.272,18, αὐτ.Κωακ.218 **διαχωρήματα φαφαρὰ** (ἀραιά, ὑγρά, οὐχὶ συμπαγῆ)· **3**) ἐπὶ ὑγρῶν, ἀραιός, ὑδατώδης, ἀντίθ. γλίσχρος βλ.λ. : ΑΠ 6,231 **φαφαρὸς νάρδος·** **4**) ἐπὶ οἴνου, ὁ τραχύς, στυφός, ὑπόξινος τὴν γεῦσιν, μπρούσκος : Γαλ.π. Ἀθήν. 26D **ἀλιπὴς καὶ λίαν φαφαρός,** Πλίν.14,8,3· πρβλ. φαθυρός· **5**) ἐπὶ τοῦ χρώματος ὄφεών τινων, φαφαρόχρους βλ.λ. : Νικ.Θηρ.262.

φαφαρόχρους-οος-ουν-οον ὁ τραχὺς τὴν ἐπιφάνειαν, αὐχμηρός, ξηρός, ρυπαρός : Εὐρ.Ρῆσ.716 **φαφαρόχρους κάρα.**

φαφαρῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ τρόπον φαφαρὸν βλ.λ., εὐθρύπτως, αὐχμηρῶς, ξηρῶς, ἀραιῶς : Κοσμ.Ἱερ.ἐν Μi.38,446.

φαφερός-ή-όν Ιων. ἀντὶ φαφαρὸς βλ.λ.

φάφιγξ-ιγγος (ἡ) ΕΜ 554,21 δωρ. κ. **φᾶφος** ἀντὶ φῆφος βλ.λ.· πρβλ. φάφαξ.

φάφιξις-εως (ἡ) Ἐπιγρ. δωρ. ἀντὶ φήφισις βλ.λ.

φάχαλο (τὸ) δημ. φιχίον· ‖ σκύβαλον, ἄ. τσάχαλο· πρβλ. φακάς.

φαχνός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. πιθ. ἐκ τοῦ ἀρχ. σαχνὸς βλ.λ., ἐπὶ κρέατος, ὁ ἀποτελούμενος ἐκ μυώδους σαρκός, σαρκώδης, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ κοκκαλιάρης κ. τὸ παχύς : **φαχνὸ κρέας·** φρ. **βαρεῖ στὸ φαχνὸ** ἐπὶ πλήττοντος, κυριολ. κ. μτφ., πλήττει ἄνευ οἴκτου, θανασίμως.

φάχνω κ. φάχω δημ., ἀόρ. **ἔφαξα**, μέσ. **φάχνομαι** κ. **φάχομαι**, ἀόρ. **(ἐ)φάχθηκα** κ. **φάχτηκα**, ἐρευνῶ, ἀνερευνῶ, ἐξερευνῶ, ζητῶ, ἀναζητῶ, γυρεύω, φαχουλεύω : Καρκθ.Λ Πλώρ.116 **ὁ Ἡρώδης θέλει τὸ παιδὶ κι οἱ ἄνθρωποι του φάχνουν στὴ χώρα, - φάχνω γιὰ τὴν παρέα μου, - φάχω τὶς τσέπες μου, - ἔφαξα γιὰ δουλειά·** ‖ μέσ. ἀνερευνῶ ἐμαυτόν, ἀναζητῶ τι ἐπάνω μου : **ἄδικα φαχνότανε· τὰ εἶχε χάσει τὰ λεπτά·** **2**) μτφ. φρ. **πάω φάχ(ν)οντα(ς)** φάχνω, ζητῶ, ἐπιδιώκω τι, ἑκουσίως θὰ πάθω κάτι : **πᾶς φάχνοντας νὰ τὶς φᾷς.**

φαχουλάω δημ. ἄ. φαχουλεύω βλ.λ. : Ζερβ. Τραγ ΚΚ 57,32 **καὶ φαχουλάει ρημάδια.**

φαχούλεμα (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις τοῦ φαχουλεύω βλ.λ., φάξιμο, ἀναζήτησις, ἔρευνα.

φαχουλεύω δημ. φάχνω βλ.λ., ἰδ. ἐπιμόνως, συνεχῶς ἀναζητῶ τι ψηλαφῶν : Καρκθ.Λ Πλώρ. 195 **πασπαστεύω ἐδῶ, φαχουλεύω ἐκεῖ, τίποτε δὲ βλέπω.**

φάω π. τοῖς δοκίμοις συγγρ. συναιρ. εἰς **φῆς, φῇ** (Σοφ.Τρ.678), ἀπαρφ. **φῆν** (περι- : Ἀριστφ.Ἱππ. 909), παρατ. **ἔφην** (ἀπ- : Εὐρ.ΙΤ 311)· π. μτγν. κ. εἰς **φᾷς, φᾷ** (Διοσκ.4,65), μέλλ. **φήσω** (ἀπο- : Ἀριστφ. ἐν συνθ. Λυσ.1035), ἀόρ. **ἔφησα**, μέσ. συνήθ. μτ. τῆς προθ. **ἀπό**, παθ. ἀόρ. **ἐφήθην** (συν- : ΠΔΙ, παρακ. **ἔφημαι** (παρ- : Πολυδ.4,152), ἐγγίζω τι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, φαύω, ψηλαφῶ, τρίβω, ὁμαλύνω διὰ τῆς τριβῆς, ἀποσπογγίζω : Ἀπολλ.Ρ 3,831 **αὐσταλέας δ' ἔφησε παρηίδας·** **2**) ἀμτβ. κονιοποιοῦμαι, διαλύομαι εἰς κόνιν, διαχέομαι, ἀφανίζομαι : Σοφ.Τρ.678 **ἐδεστὸν ἐξ αὐτοῦ φθίνει, καὶ φῇ κατ' ἄκρας σπιλάδος.** [Ἐξ ἧς ρίζης τὰ φαί-ω, φαι-στός· ὁμ. τὰ φή-χω (πρβλ. νάω - νήχω, σμάω - σμήχω), φώ-χω, πιθ. κ. τὸ φαύ-ω· ὁμ. πρὸς ταύτην φαίνονται ἔχοντα σχέσιν τὰ φαίρω, φάλλω, φαλτός, φαλμός, φαλάσσω, ψηλαφῶ, φαθάλλω, φαθυρός, φαφαρός, φάμμος, φάμαθος κτλ.]

φέ δωρ. ἀντων. τ. ἀντὶ **σφὲ σφέας** βλ.λς, πρβλ. φίν : Θεόκρ.4,3 **ἢ πᾷ φε κρύβδαν τὰ ποθέσπερα** πάσας ἀμέλγεις ;, Γρηγ.Κορ.253· **πάντοτε ἐγκλιτ.·** πρβλ. τὸ λατ. ipse.

φεγάδι-ιοῦ (τὸ) δημ. τὸ δι' ὃ τις δύναται νὰ φεχθῇ, ἀτέλεια, ἐλάττωμα, ἔλλειψις : Ἐρωτόκρ.1,34 **δὲν τοῦ 'βρισκε φεγάδι,** αὐτ.3,261 **δίχως φεγάδι βούλομαι νὰ πάω νὰ βρῶ τὸ Χάρο,** Βηλαρ.Φθονερὸς 23 **καὶ ἐσένα ποὺ ὁ Μῶμος ἀλαφρύτατο φεγάδι νὰ κολλήσῃ ἀπορεῖ.**

φεγαδιάζω δημ. μτβ. φέγω, μέμφομαι, κρίνω, εὑρίσκω ἐλαττώματα.

φέγος-ους (τὸ) μσν. φόγος, μομφή, ἐπίκρισις, κατάκρισις, κατηγόρια· πρβλ. φεγάδι : Λιβ.Ροδ 297 **τὸ πρόσωπον . . φέγος οὐδὲν βαστάζει,** Ἐρωτόκρ.3,496 **φέγος σοῦ φέρνει στὴν τιμὴ ἡ ἀδιαντροπιά, καὶ ξάσου.**

φέγω κ. μον. κ. νεώτ., μέλλ. **φέξω** (Πλάτ.Γοργ. 518D), ἀόρ. **ἔφεξα** (Σοφ.Αἴ.1130), παθ. **φέγομαι,** παρακ. **ἔφεγμαι** (Ἱππ.392,35), μέμφομαι, κατακρίνω, κατηγορῶ, φεγαδιάζω, ἀντίθ. ἐπαινῶ : Θέογν.611, Αἰσχ.Ἀγ.186 **μάντιν οὔτινα φέγων,** Σοφ. ΟΚ 978 **πῶς ἄρα τό γ' ἄκον πρᾶγμ' ἂν εἰκότως φέγοις;,** αὐτ.Αἴ.1130 **ἐγὼ γὰρ ἂν φέξαιμι δαιμόνων νόμους·** παθ κατηγοροῦμαι, κατακρίνομαι : Θουκ.5,86 **ἡ ἐπιείκεια οὐ φέγεται,** Πλάτ.Πολ. 538Α **φέγεται ὡς τοιοῦτον ὄν·** ‖ **φέγω τινὰ περί τινος** κατηγορῶ τινα διά τι : Πλάτ.Θεαίτ. 117Β· ὁμ. **φέγω τινὰ περί τι, διά τι, ἐπί τινι** μτ. τῆς αὐτῆς σημ. : αὐτ.Νόμ.634C, αὐτ.Πρωτ.346C, Ξεν.Ἑλλ.6,5,49· ‖ μτ. διπλῆς αἰτ., προσ. κ. πράγμ., κατηγορῶ τινός τι, κατακρίνω τινὰ διά τι : Σοφ. ΟΚ 1172 **τίς ποτ' ἐστὶν ὃν γ' ἐγὼ φέξαιμί τι;,** Πλάτ.Φαῖδρ.234C **ἃ φέγομεν τὸν Ἔρωτα,** αὐτ. Γοργ.510C, Ξεν.Ἱππ.6,5· ‖ μτ. ἐξηρτ. προτ. **φέγω τινὰ ὅτι . . , εἰ . .** κατηγορῶ τινα, ὅτι, διότι : Ἰσοκρ.409D, Ξεν.Ἑλλ.6.5,51· μτ. εἰδ. ἀπαρφ., κατηγορῶ τινα ὅτι : Πλάτ.Πολ.404D **φέγεις . . Κορινθίαν κόρην φίλην εἶναι ἀνδράσι·** ‖ μτ. συστοίχου ἀντικ. **φέγω φόγους** ἀποδίδω κατηγορίαν, κατηγορῶ : Πλάτ.Γοργ.483Β.

φεδνόθριξ-τριχος (ὁ,ἡ) μσν. ὁ ἔχων ἀραιὰς τὰς τρίχας τῆς κόμης, ἀραιόθριξ : Τζέτζ.Χιλ.7,897.

φεδνοκάρηνος-ον μτγν. κ. μσν. φεδνόθριξ, φαλακρός : Ὀρφ.Λιθ.250,Τζέτζ.Ὁμ.147 (διόρθ. ἀντὶ φεδνοκάρηνες).

φεδνός-ή-όν ἀραιός, μαδαρός, ὀλίγος : Ἰλ.Β 219 **φεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη,** Κριναγ.ἐν ΑΠ 9,430 **φεδναὶ χαῖται·** ‖ μτγν. ἐπὶ ἀνθρώπου, φαλακρός : Λουκ.Νεκρ.Δ.25,1 **ὁ φοξὸς ἐγὼ καὶ φεδνός·** **2**) ἐπὶ γῆς, ἀραιόφυτος, ψιλός, ἄδενδρος, γυμνός : Ἀριστείδ.2,349· ‖ Ἡσ. «φεδνή· χέρσος»· πρβλ. ψιλός, φωλός.

φεδνότης-ητος (ἡ) μτγν. φαλακρότης βλ.λ. : Ἀδαμ.Φυσιογν.2,26.

φεδνοῦμαι-όομαι παθ. ἀπογυμνοῦμαι τῶν τριχῶν, γίνομαι φεδνός, φαλακρός, κάνω φαλάκρα : Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.1,255 **κεφαλὴ ἐφέδνετο ρυεισῶν τῶν τριχῶν.**

φεδυρός ἢ **φέδυρος** (ὁ) φίθυρος βλ.λ.· Ἡσ. «φέδυρα· φίθυρος» : Αἰσχ.Ἰκ.1042.

φεδών-όν Ἡσ. «φίθυρος»· π. Ἡσ. κ. φιδών, φυθῶν βλ.λς.

φεῖρα (ἡ) δημ. τὸ παράσιτον φθεὶρ βλ.λ. : παροιμ. **ἀλὶ ποῦ τὸ 'χει ἡ κούτρα του νὰ κατεβάζῃ φεῖρες** (ἐπὶ ἐλαττωματίου), ὁμ. **τοῦ 'παν πῶς ἔχει φεῖρες κι ἀποκρίθηκε : «Κι ἀποῦθε θὰ τὶς πήρα»** (ἐπὶ προτάσσοντος ἀνοήτως ἄλλους ὑπευθύνους τῶν κακιῶν του)· **2**) **πράσινη φεῖρα, φεῖρα τοῦ κλήματος** εἴδη παρασίτων τῶν φυτῶν ἐκ τῶν **ἀφιδιδῶν.**

φειραλοιφή (ἡ) δημ. φθειροκτόνος ἀλοιφή, ἰδ. ἡ ὑδραργυραλοιφή.

φειρής (ὁ) δημ., θηλ. **-ού,** ὁ φθειριῶν, ὁ ἔχων φεῖρας, ὁ φειριάρης· ‖ ἰδ. ὁ εὐκόλως προσβαλ-

λόμενος ἀπὸ φθειρίασιν· **2)** μτφ. ὑποτιμητ. ἡ ὑβριστ. ὁ ἀτημέλητος καὶ ἀκάθαρτος ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, οἷον ἀγρότης, ἐργάτης χειρῶναξ : Καρκδ. Ζητ.63 **παλαβώσατε σήμερα μὲ τοὺς φειρῆδες Ι, ἐφώναζε ρίχνοντας ἄγρια βλέμματα στοὺς χωριάτες, - γιὰ νὰ βγῇ βουλευτής, κάνει παρέα ὁλημέρα μὲ τοὺς φειρῆδες· 3)** ὁμ. μτφ. ἐν ἀναφ. πρὸς τὴν περιουσιακὴν κατάστασιν, σκωπτ. ὁ παρὰ τοὺς πτωχοὺς πόρους αὐτοῦ ἐπιδιώκων νὰ φαίνηται εὔπορος· ‖ ὁμ. ὁ μικροπρεπῶς **εὐτελῆ** ἐπιδιώκων κέρδη μικρέμπορος· ‖ ὁμ. **ὁ ὑπερ**μέτρως φειδωλευόμενος.

φειριάζω δημ. φθειριῶ, πιάνω **φεῖρες : φείριασα στὸ στρατό.**

φειριάρης-α-ικο μσν. κ. δημ. **ἰδ. ἐπὶ** προσ., ὁ φθειριῶν, πλήρης φθειρῶν, φειρής.

φειριάρικος-η-ο δημ. ἰδ. ἐπὶ πραγμ., ὁ φθειριῶν, ὁ πλήρης φθειρῶν, φειριασμένος : **φειριάρικα ρούχα, - φειριάρικο κεφάλι.**

φείριασμα-ατος (τὸ) δημ. φθειρίασις βλ.λ.

φειρίζω δημ. φθειρίζω, ἀποφθειριῶ, ἀναζητῶ τοὺς φθεῖρας καὶ ἀπαλλάσσω τινὰ ἀπ' αὐτῶν, καθαρίζω ἀπὸ τὶς φεῖρες, ἄ. ξεφειρίζω : **φειρίζει τὸ κεφάλι του - τὴν καπότα του·** ‖ δημ. παροιμ. **ἄδειος καὶ καθούμενος φείριζε τ' ἀγγειά του** (ἐπὶ ἀργοσχόλων ἀδιαφορούντων διὰ τὰ σημαντικὰ ἔργα)· ‖ μέσ. αὐτοπ. **φειρίζομαι** ἀποφθειριοῦμαι, ξεφειριάζομαι : **στὸν ἥλιο φειριαζότανε.**

φείρισμα-ατος (τὸ) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φειρίζω, ἀφαίρεσις τῶν φθειρῶν, ἄ. ξεφείριασμα : **μὲ τὸ φείρισμα δὲ χάνονται οἱ φεῖρες.**

φειροβότανο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν δελφίνιον βλ.λ. ἡ ἀγριοσταφίς.

φειρόχορτο (τὸ) **δημ. φειροβότανο** βλ.λ.

φεκάδιον (τὸ) μτγν. **τ. ἀντὶ** φακάδιον **βλ.λ.** : Θεόφρ.ΦΑἰτ.2,9,3.

φεκάζω μτγν., νεώτ. κ. δημ., μτγν. τ. ἀντὶ φακάζω βλ.λ.· **2)** νεώτ. ἐκσφενδονίζω ὑγρόν τι διὰ φεκαστῆρος βλ.λ. ἐπί τινος, ἐπιβρέχω, ραντίζω : φεκάζουν **τ' ἀμπέλια γιὰ τὸν περονόσπορο.**

φεκάς-άδος (ἡ) μτγν. τ. ἀντὶ φακὰς βλ.λ. :ΑΠ 12,145 **φάμμου φεκάς** (κόκκος ἄμμου).

φέκασμα-ατος (τὸ) μσν. **κ. δημ.** λεπτὴ βροχή, ψιχάλα : Πρόδ.Ροδ.4,281· **2)** δημ. φεκασμὸς βλ.λ., ράντισμα **: μ' ὅλο τὸ φέκασμα κάηκαν τ' ἀμπέλια.**

φεκασμός (ὁ) **μσν. κ. νεώτ.** ἡ πρᾶξις τοῦ φεκάζω, φακάζω βλ.λς, ράντισμα : Πρόδρ.165· **2)** νεώτ. ἡ διὰ φεκαστῆρος ἐκσφενδόνισις διαλύσεώς τινος κατὰ μικρὰ σταγονίδια ἐπὶ ὀπωροφόρων δένδρων, ἀμπέλων κττ. πρὸς πρόληψιν ἀσθενειῶν **ὡς ὁ δάκος, ὁ περονόσπορος κ.ἄ., ἢ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοιούτων.**

φεκαστήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ., **δημ. φεκαστήρας** συσκευὴ πρὸς ἐξακόντισιν ὑγρῶν **κατὰ** λεπτότατα σταγονίδια, **φεκασμὸς** βλ.λ.2).

φέκτης-ου (ὁ) (φέγω) κ. νεώτ. ὁ φέγων, κατακρίνων, ὑποτιμῶν τινα, κατήγορος, ἐλεγκτής : Ἱππ. Διαιτ.384, Πλάτ.Πολ.589C **ὁ δὲ φέκτης οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' εἰδὼς φέγει ὅ,τι φέγει,** αὐτ.Νόμ.639Β.

φεκτικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς **τὸ** φέγω καὶ τὸν φόγον βλ.λς· ἐπὶ προσ., **ὁ** φιλόψογος, φιλοκατήγορος : Ἀριστλ.Ρητ.Ἀλ.4,1· ‖ ἐπίρρ. **φεκτικῶς** ἐπικριτικῶς : Πολυδ.5,118.

φεκτός-όν κ. νεώτ. ρημ. ἐπίθ. μεμπτός, ἄξιος φόγου, ἀξιοκατάκριτος, ἀντίθ. ἐπαινετός : Πλάτ. Κρατ.416D, Ἀριστλ.ΗΝικ.2,9,8.

φεετῶς ἐπίρρ. κατὰ τρόπον ἀξιοκατάκριτον : Πολυδ.4,26.

φελῖδες (αἱ) Ἐπιγρ. φαλίδες βλ.λ.

φέλιον (τὸ) κ. νεώτ., δ.γρ. **φέλλιον κόσμημα ἐν σχήματι κρίκου φερόμενον περὶ τὸν βραχίονα ἢ** τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς καὶ παρά τισι λαοῖς **περὶ** τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν, βραχιόλι : Ἡρ.4,168 **φέλιον περὶ ἑκατέρῃ τῶν κνημέων·** συνήθ. κτ. πληθ. **φέλια** κόσμημα συνηθέστατον π. Πέρσαις, ἐν Ἑλλάδι δὲ γυναικεῖον : Ἡρ.3,20 **χρύσεον στρεπτὸν περιαυχένιον καὶ φέλια,** αὐτ.3,22, αὐτ. 9,80,Ξεν.ΚΠ 6,4,2 **φέλλια περὶ τοὺς καρποὺς τῶν χειρῶν,** αὐτ.Ἀν.2,27, Πλούτ.Ἠθ.142C· **2)** νεώτ. στρατ. ἕκαστος τῶν ὀρειχαλκίνων δακτυλίων τῶν περιβαλλόντων τὴν κάννην καὶ τὸ κοντάκιον ὁμοῦ φορητοῦ ὅπλου κατὰ διαστήματα πρὸς συγκράτησιν αὐτῶν· **3)** νεώτ. ναυτ. σιδηροῦς ἢ ὀρειχάλκινος δακτύλιος ηὐλακωμένος κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν πρὸς ὑποδοχὴν στρόφου, σχοινίου κττ., ἄ. ροδάντζα.

φελιοφόρος-ον ὁ φέρων, φορῶν φέλια βλ.λ.1) : Ἡρ.8,113 **ἄνδρας στρεπτοφόρους τε καὶ φελιοφόρους.**

φελιῶ-όω μτγν. περιβάλλω τι ὡς διὰ **φελίου,** περιελίττω, περιστέφω, περιτυλίγω : Φίλιππ.Θεσσ. ἐν ΑΠ 7,234 **φελιοῦν αὐχένα στεφάνοις.**

φελλίζω κ. νεώτ. κυρ. ἐπὶ τῶν ἀρχομένων **νὰ λαλῶσι** παιδίων, ἀρθρῶ, προφέρω δυσχερῶς **τὰς λέξεις** : Ἀριστλ.Πρ.11,1 **μετὰ τὸ γενέσθαι πολὺν χρόνον ἐνεοὶ ἐσμέν· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ὅλως οὐδὲ λαλοῦμεν οὐδέν, εἶτα ὀψέ ποτε φελλίζομεν·** ‖ γεν. δυσκολεύομαι περὶ τὴν ἐκφώνησιν συμπλεγμάτων συμφώνων, ἐν ἀντιδ. πρὸς τὸ τραυλίζω βλ.λ.: Ἀριστλ.ΖΙ 4,9,17 **φελλίζειν καὶ τραυλίζειν,** Λιβάν. 4,319 **ἡ φελλίζουσα γλῶσσα** (περὶ τοῦ Δημοσθένους)· μέσ. μτ. τῆς αὐτῆς σημ. : Πλάτ.Γοργ.485Β, Ἀριστλ.ΖΜ 2,17,3 **φελλίζονται καὶ τραυλίζονται, τοῦτο δ' ἐστὶν ἔνδεια γραμμάτων·** ‖ γεν. ἀτελῶς ὁμιλῶ : Ἡλιόδ.ΑἰθΒ,15 **φελλιζόμενος τὴν Ἑλλάδα φωνήν· 2)** μτφ. ἐπὶ τοῦ Ἐμπεδοκλέους **καὶ** τῶν παλαιῶν φιλοσόφων, ὁμιλῶ, **ἐκθέτω** τι **ἀσαφῶς,** ἀτελῶς, σκοτεινῶς, ἀκαταλήπτως : Ἀριστλ. Μεταφ.1,4,3 **ἃ φελλίζεται Ἐμπεδοκλῆς λέγων,** αὐτ.Μεταφ.1,10,2 **φελλιζομένῃ ἔοικεν ἡ πρώτη φιλοσοφία περὶ πάντων,** αὐτ.Γεν.Φθορ.1,10,15· **3)** μτφ. παθ. εἰσάγομαι εἴς τι, τὸ πρῶτον διδάσκομαί τι : Φιλόστρ.730 **καὶ ἐῴκει φελλιζομένῳ εἰς τὰ πολεμικὰ** (ὁ Ἀχιλλεύς, ὃν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐδίδασκεν ὁ Χείρων τὴν πολεμικὴν τέχνην)· **4)** νεώτ. προφέρω ἄνευ λογικῆς σειρᾶς **τὰς λέξεις** ἐκ ταραχῆς, ὁμιλῶ σαστισμένα.

φέλλιον (τὸ) δ.γρ. ἀντὶ φέλιον βλ.λ.

φέλλισμα-ατος (τὸ) μτγν. τὸ ὑπὸ νηπίου **φελλιαθέν,** βαττάρισμα, ἀσαφής, ἀκατάληπτος λέξις: Ἱμέρ.23,21.

φελλισμός (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ πρᾶξις **τοῦ φελλίζω,** ἡ δυσχερὴς ἄρθρωσις τῶν λέξεων : Πλούτ. Ἠθ.605Ε **φελλισμοὶ γλώσσης· 2)** μτφ. ἡ πρώτη ἐμφάνισίς τινος, ἀρχή, προμήνυμα : Πλούτ.Συλλ. 26 **ποδάγρας φελλισμός.**

φελλιστής-οῦ (ὁ) γλωσσ. ὁ δυσχερῶς ἀρθρῶν τὰς λέξεις, ὁ φελλίζων, ὁ φελλός.

φελλός (ὁ) ὁ περὶ τὴν ἄρθρωσιν, προφορὰν γραμμάτων τινῶν ἢ συλλαβῶν δυσχεραινόμενος καὶ παραλείπων ταῦτα, διακρινόμενος τοῦ τραυλοῦ, δηλ. τοῦ προφέροντος πλημμελῶς γράμμα τι· πρβλ. φελλότης : Ἀριστφ.ἀπ.536, Ἀριστλ.ΖΙ 1,11,11 **ἢ λελυμένη** (ἐνν. ἡ γλῶσσα) **ἢ καταδεδεμένη,** ὥσπερ **τοῖς φελλοῖς καὶ τοῖς** τραυλοῖς· **2)** παθ. ἐπὶ λέξεων, ἀσαφής, δυσνόητος : Αἰσχ.Πρ.816 **τῶν δ' εἴ τί σοι φελλόν τε καὶ δυσεύρετον.**

φελλότης-ητος (ἡ) ἡ ἰδιότης τοῦ φελλοῦ, ἡ πλημμελής, ἀτελής, **ἐλλιπὴς** προφορά : Ἀριστλ.Πρ.11,30 **«ἡ μὲν οὖν τραυλότης τῷ** γράμματός τινος μὴ κρατεῖν, ἡ **δὲ φελλότης** τῷ **ἐξαιρεῖν** τι ἢ γράμμα **ἢ συλλαβήν»·** ‖ **φελλότης γλώσσης ἡ τοιαύτη ἀδυναμία τῆς γλώσσης** : Πλούτ.Ἠθ.963C.

ψέλνω δημ. δ. τ. ἀντὶ ψάλλω βλ.λ., ᾄδω, τραγουδῶ, ἰδ. ψάλλω θρησκευτικοὺς ὕμνους· || εἶμαι ἱεροψάλτης : **ψέλνει στὴ μητρόπολη.**

ψέμα-ατος δημ. ψεῦμα, ψεῦδος βλ.λς : Καρκβ.ΛΠλώρ.193 **δὲν εἶναι ψέμα, τοῦ ἀπάντησα ἥσυχος,** Ζερβ.Τραγ.ΚΚ ΙΙ,29 **οὔτ' εἶναι ψέματα πὼς στὰ χαλέπεδα κρυφογυρνᾶν,** παροιμ. **τὸ ψέμα εἶναι τ' ἁλάτι τῆς ἀληθείας.**

ψεματάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ ψέμα βλ.λ., μικρόν, ἀσήμαντον, ἀθῷον ψεῦδος : **τὰ λὲς καὶ σὺ τὰ ψεματάκια σου.**

ψεματούρης (ὁ) δημ. διαλ., θηλ. **ψεματούρω,** ὡς μεγεθ. τοῦ ψεύτης βλ.λ., ὁ λέγων πολλὰ ψεύδη, μεγάλος, τρανὸς ψεύτης, ψευταράς.

ψένω δημ. δ. τ. ἀντὶ ψήνω βλ.λ. : δ. τραγ. **ἔχουν ἀρνιὰ καὶ ψένουνε, κριάρια·** || φρ. **ἐκεῖ ποῦ ψένει ὁ ἥλιος τὸ ψωμί** (περὶ λίαν θερμῆς χώρας).

ψές κ. **ἐψέ(ς)** ἐπίρρ. δημ. ἐκ τοῦ ἀρχ. ὀψὲ βλ.λ., χθὲς τὴν ἑσπέραν, χθὲς τὸ βράδυ : Σολωμ.Ἡ Ξανθούλα 2 **τὴν εἶδα τὴν Ξανθούλα, τὴν εἶδα ψὲς ἀργά,** δ. τραγ. τοῦ Κατσαντώνη **ἐψὲς μοῦ 'ρθαν τὰ γράμματα ν-ἀπὸ τὸ Γεροδῆμο.**

ψεσινός-ή-ό(ν) μσν. κ. δημ. ὁ τῆς χθεσινῆς ἑσπέρας, χθεσινοβραδινός : Ἐρωτόκρ.2,2073 **τὰ ψεσινὰ καμώματα πού 'καμε τὸ λιοντάρι·** 2) μτφ. νέος τὴν ἡλικίαν : Καρκβ.Λ Πλώρ.78 **ψεσινὸ παιδὶ καὶ νὰ βγαίνῃ μὲ τὸ δίχτυ γεμάτο.**

ψεύγομαι μσν., δημ. προφ. τοῦ ψεύδομαι βλ.λ. : Ἐρωτόκρ.2,855 **ψεύγεσ' ἐσύ, κι' ὅποιος τὸ πῇ, πὼς σὲ καιρὸν κιανένα ὁ κύριος μ' ἤκαμε ποτὲ πρᾶμ' ἄπρεπο σ' ἐσένα.**

ψευδᾶ (τὰ) μσν., δημ. τ. τοῦ ψευδῆ, αἰτ. πληθ. τοῦ οὐδ. ψευδὴς βλ.λ. : Διγεν.Ἀκρ.1084 **καὶ ἅπαντα δὲ ψευδᾶ εἰσι καὶ ἄξια γελώτων.**

ψευδαγάπησις-εως (ἡ) μσν. ψευδής, πλαστή, ὑποκριτικὴ ἀγάπη : Εὐστ.Πον.161,53 **κατ' ἴχνη βαίνειν αὐτῶν ἢ οὐδόλως ἀγάπης ἢ ψευδαγαπήσεως.**

ψευδαγγελής-οῦς-ές ὁ ψευδάγγελος βλ.λ. : Ἀριστφ.Ὀρν.1340 **ἔοικεν οὐ ψευδαγγελὴς εἶν' ἄγγελος.**

ψευδαγγελία (ἡ) ψευδής, ἐσφαλμένη ἀγγελία ἢ εἴδησις : Ξεν.Ἱππαρχ.5,8 **φοβεῖν τοὺς πολεμίους καὶ ψευδενέδρας καὶ . . ψευδαγγελίας ποιοῦντα,** ΔίωνΚ 49,28 **ψευδαγγελίαις ἀπέτρεπον.**

ψευδάγγελος-ον κ. νεώτ. ὁ ψευδῆ ἀγγέλλων, ὁ φέρων ἐσφαλμένας ἢ ψευδεῖς ἀγγελίας : Ἰλ.Ο 159 **Ποσειδάωνι ἄνακτι πάντα τάδ' ἀγγεῖλαι, μηδὲ ψευδάγγελος εἶναι,** Ἀριστλ.Ποιητ.16,10.

ψευδαγγελῶ-έω μτγν. εἶμαι ψευδάγγελος, φέρω ψευδῆ ἢ ἐσφαλμένην ἀγγελίαν : Φίλ.1,273 **οὐδεὶς τῶν ψευδαγγελούντων ἐπεισέρχεται τῷ λογισμῷ.**

ψευδαγκύλωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἁπλῆ, ἀτελὴς ἀγκύλωσις βλ.λ.

ψευδαγνοῶ-έω μτγν. ψευδῶς προσποιοῦμαι ἄγνοιαν, ψευδῶς προσποιοῦμαι ὅτι ἀγνοῶ τι, ἐνῷ τὸ γνωρίζω : ΔίωνΚ 44,38 **τὸ φαινόμενον πιθανῶς ψευδαγνοεῖν.**

ψευδάγρωστις-εως (ἡ) νεώτ. βοταν. κοσμητικὸν φυτὸν ἐκ τῶν ἀγρωστοειδῶν, δημ. κόνιδα.

ψευδάγχουσα (ἡ) μτγν. ψευδὴς ἄγχουσα : Πλίν. ΦΙ 22,20.

ψευδαδάμας-αντος (ὁ) νεώτ. ἀπομίμησις ἀδάμαντος ἐξ ὑάλου ἢ καὶ ἐξ ἄλλων κρυστάλλων καὶ ἰδίᾳ τῆς ὀρείας κρυστάλλου.

ψευδάδελφος (ὁ,ἡ) νεώτ. ὁ ψευδῶς παρουσιάζων ἑαυτὸν ὡς ἀδελφόν, ἰδίᾳ ἀδελφὸν ἐν Χριστῷ, ὁ προσποιούμενος τὸν Χριστιανόν : ΚΔΚορ.2,11,26, αὐτ.Γαλ.2,4 **διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν,** Πολύκ.Ἐπιστ. πρὸς Φίλιππ. 6,2,516 **ἀπεχόμενοι τῶν σκανδάλων καὶ τῶν ψευδαδέλφων,** Ἐπιφάν.1,301D, Ἀμφιλόχ.42.

ψευδαπόστολος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ψευδῶς παρουσιάζων ἑαυτὸν ὡς ἀπόστολον : ΚΔΚορ.2,11,13 **οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι ἐργάται δόλιοι μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ.**

ψευδαίας-αντος (ὁ) μτγν. ὁ ψευδῶς παρουσιάζων ἑαυτὸν ὡς τὸν Αἴαντα : Πολυδ.10,138 **Ἀπολλόδωρος ὁ Γελῷος ἐν Ψευδαίαντι.**

ψευδαιθίοψ-οπος (ὁ,ἡ) ὁ προσποιούμενος τὸν Αἰθίοπα, ψευδὴς Αἰθίοψ : Εὐστ.Πον 238,90 **οὐκ ἔχει χρώζειν τοὺς οὕτω πάσχοντας εἰς αὐτόχρημα Αἰθίοπας, ἄλλως εἰπεῖν εἰς ψευδαιθίοπας.**

ψευδαιολικός-ή-όν μσν. ἐπὶ διαλέκτου, ὁ ψευδής, ὁ οὐχὶ γνήσιος αἰολικός : Χοιροβ.Θεο.1,272,32 **τὸ σῶτερ ψευδαιολικόν ἐστι,** αὐτ.277,31.

ψευδαιολικῶς ἐπίρρ. μσν. ψευδῶς, οὐχὶ γνησίως αἰολικῶς : Χοιροβ.Θεο.1,590,35.

ψευδαισθησία (ἡ) νεώτ. κ. **ψευδαίσθησις-εως** (ἡ) λειτουργικὴ διαταραχὴ τῆς αἰσθήσεως, καθ' ἣν παράγεται συναίσθημα ἢ ἐντύπωσις ἐγκεφαλικὴ ἄνευ ἐξωτερικοῦ αἰτίου ἢ ἀντικειμένου, αὐτοδημιούργητος δηλονότι ἐντὸς τῶν ψυχοαισθητικῶν κέντρων καὶ ἄρα ἀπολύτως ὑποκειμενικὴ καὶ φαντασιώδης.

ψευδαίσθησις-εως (ἡ) νεώτ. ἴδ. ψευδαισθησία.

ψευδαισθητικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψευδαισθησίαν, ὁ ἐκ ψευδαισθήσεως προερχόμενος : **ψευδαισθητικὰ ὁράματα.**

ψευδακακία (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος ἐλλοβοκάρπων φυτῶν, περιλαμβάνον θάμνους ἢ δένδρα δασικὰ καὶ κοσμητικά.

ψευδακονιτίνη (ἡ) νεώτ. ἀλκαλοειδὲς κρυσταλλούμενον εὐκόλως, ἐξαγόμενον ἐκ τῶν βολβῶν τοῦ ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίαις φυομένου ἀκονίτου τοῦ ἀγρίου.

ψευδακουΐα (ἡ) νεώτ. κ. **ψευδηκοΐα** ψευδαισθησία τῆς ἀκοῆς.

ψευδαλαζονία (ἡ) νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις ψευδαλαζών, ἔπαρσις δι' ἀνύπαρκτα, ψωροπερηφάνια.

ψευδαλαζών-όνος (ὁ,ἡ) κ. νεώτ. ὁ δι' ἀνύπαρκτα ἐπαιρόμενος, ψωροπερήφανος : Κωμ.Ἀνών. 51 **ψευδαλαζόνες λάγοι.**

ψευδαλέξανδρος (ὁ) μτγν. ὁ ψευδῶς παρουσιάζων ἑαυτὸν ὡς τὸν Ἀλέξανδρον : Ἰωσ.ΑΙ 17,12,2, Λουκ.Ἀπαίδ.20.

ψευδαλέξιος (ὁ) μσν. ὁ προσποιούμενος ἕνα τῶν Ἀλεξίων Κομνηνῶν : Νικ.Χων.Χρον.609,5 (ἔκδ. 2α), Μιχ.Ἀκομ 1,319,25, αὐτ.318,5.

ψευδαλέος-α-ον μτγν. ὁ ψευδής, ἴδ. ψευδάλιμος : Ἀπολλιν.Ψαλμ.5,10 **γλώσσης ψευδαλέης,** Νόνν.Δ 8,325 **ταύρου ψευδαλέοιο.**

ψευδάλιμος-η-ον Ἡσ. «ψευδής».

ψευδάλιος (ὁ) νεώτ. γένος σκωλήκων νηματελμίνθων ἐκ τῶν στρογγυλιδῶν.

ψευδαλληλογράφοι (οἱ) μσν. οἱ ψευδεῖς ἀλληλογράφοι οἱ προσποιούμενοι ὅτι ἀλληλογραφοῦν : Τζέτζ.Ἀλληγ.Ὀδ.Δ 137 ἐν Matr.An.gr.250.

ψευδαλωπεκία (ἡ) νεώτ. ἀποψίλωσις τοῦ ὀπισθίου μέρους τῆς κεφαλῆς τῶν βρεφῶν ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου τριβῆς.

ψευδαμάμαξυς-υος (ὁ) ψευδὴς ἀμάμαξυς, ψευδής, οὐχὶ γνησία ἀναδενδράς, ἄμπελος· Σχόλ.Ἀριστφ.Σφ.326 **«εἶδος ἀμπέλου ἡ ἀμαμαξυς, ἣν λέγουσιν ἀναδενδράδα»** : Ἀριστφ.Σφ.326 **ἢ με ποίησον καπνὸν ἐξαίφνης, ἢ Προξενίδην ἢ τὸν Σέλλου τοῦτον τὸν ψευδαμάμαξυν.**

ψευδάνθραξ-ακος (ὁ) νεώτ. ἰατρ. σταφυλοκοκκικὴ φλεγμονώδης πάθησις τοῦ δέρματος ἐμφανίζοντος πολλοὺς πλησίον ἀλλήλων κειμένους δοθιῆνας, ἴδ. καλοήθης ἄνθραξ.

ψευδάνθρωπος-ον μσν. ὁ προσποιούμενος ἄνθρωπόν τινα, ὁ ὑποδυόμενος ρόλον τινὰ προσώπου, ὁ δραματικὸς ὑποκριτής : Εὐστ.Πον.74,54.

ψευδάνωρ-ορος (ὁ) μτγν. νόθος ἀνήρ, ὁ ψευδῶς ὡς ἀνὴρ θεωρούμενος: Πολύαιν.4,18,1.
ψευδαξίς-ίδος (ἡ) νεωτ. γένος θηλαστικῶν ἀρτιοδακτύλων ἐκ τῶν **ἐλαφοειδῶν.**
ψευδάξων ονος (ὁ) νεώτ. φυτικὸς ἄξων, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάπτυξις ἀνεκόπη, ἄ. συμπόδιον.
ψευδαπάτη (ἡ) μσν. ἡ διὰ ψεύδους ἀπάτη, ψεῦδος καὶ ἀπάτη ἐν ταὐτῷ: Εὐστ.Πον.89,71 **τὴν κατὰ τὸν ἀρχέκακον ὄφιν ἐκεῖνον ψευδαπάτην.**
ψευδαπάτης (ὁ) μτγν. ὁ διὰ τοῦ ψεύδους, τῆς ψευδολογίας ἀπατῶν, ψευδολόγος, ἀπατεών: Χρησμ Σιβ.2,144 **μηδὲ κακογνώμων, μὴ ψευδαπάτης ἀμέτρητος.**
ψευδαπολογία (ἡ) μσν. ψευδὴς ἀπολογία, ἡ διὰ ψευδῶν ἀπολογία: Στουδ.Θεόδ.1044.
ψευδαπόστολος (ὁ,ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ ψευδῶς ἐμφανιζόμενος ὡς ἀπόστολος, ὁ προσποιούμενος τὸν ἀπόστολον: ΚΔΚορ.2,11,13 **οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ**
ψευδαποφάσκων-οντος (ὁ) μτγν. ὁ λέγων ψεύδη, δθ. **ψευδαποφάσκων λόγος** ὄνομα σοφίσματός τινος: Κλήμ.᾽Αλ.Στρωμ.651 **περὶ ψευδαποφάσκοντος λόγου καὶ κερατίνου.**
ψευδαργυρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνοφερόμενος εἰς τὸν ψευδάργυρον, ὁ τοῦ ψευδαργύρου
ψευδαργυρίτης (ὁ) νεώτ εἶδός τι ὀρυκτοῦ, ἄ. σμιθσωνίτης.
ψευδαργυρῖτις-ιδος (γῆ) (ἡ) νεώτ. ὀρυκτὸν τοῦ ψευδαργύρου.
ψευδαργυρογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ τσιγκογραφία.
ψευδάργυρος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. στοιχεῖον ἐκ τῶν μετάλλων τεφρόλευκον ἐλαφρῶς κυανίζον, στιλπνόν, μετρίας σκληρότητος καὶ ἀντοχῆς, τσίγκος: Στράβ.13,1,56 **γίνεται δὲ ψευδάργυρος κα᾽ περὶ τὸν Τμῶλον.**
ψευδαργυροῦχος-ον νεώτ. ἐπὶ μετάλλου ἢ πετρώματος, ὁ περιέχων ψευδάργυρον βλ.λ.
ψευδαργυρῶ-όω νεώτ. ἐφαρμόζω διὰ γαλβανισμοῦ ἐπὶ **τινος ἐπιφανείας** λεπτὸν στρῶμα ψευδαργύρου.
ψευδαργύρωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ γαλβανικὴ διὰ ψευδαργύρου γάνωσις, ἐπιψευδαργύρωσις.
ψευδαρέσκεια (ἡ) μσν. ψευδής, προσποιητή, οὐχὶ εἰλικρινὴς ἀρέσκεια, φιλοφροσύνη, κολακεία: Μεθόδ.421Β **ψευδαρεσκείας λαρυγγίσματα.**
ψευδάρθρωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ψευδὴς ἄρθρωσις σχηματιζομένη μεταξὺ δύο τμημάτων θραυσθέντος ὀστοῦ ἢ μεταξὺ ἐξηρθρωμένου ὀστοῦ καὶ ἄλλης κοιλότητος.
ψευδάριθμος (ὁ) σχόλ. κ. **-ός ὁ** ψευδής, ὁ ἐσφαλμένος ἀριθμός: Σχόλ.Πλάτ.Θεαίτ.191Β **ἐπὶ τῶν παρὰ τοῖς γεωμέτραις καλουμένων ψευδαρίθμων** (δ.γρ. ψευδορίων).
ψευδάριον (τὸ) δ.γρ. τοῦ ψευδάριθμος βλ.λ.
ψευδαριστοφάνειος-ον μτγν. ὁ κατὰ προσποίησιν ὀπαδὸς ἢ μιμητὴς τοῦ ᾽Αριστοφάνους, ὁ ἐσφαλμένως ἀποδιδόμενος τῷ ᾽Αριστοφάνει, ὁ ἐσφαλμένως ὡς μιμητὴς αὐτοῦ θεωρούμενος: ᾽Αθήν.1,5Β **᾽Αρτεμίδωρος ὁ ψευδαριστοφάνειος.**
ψευδᾶς (τοὺς) ᾽Επιγρ. ἑτερόκλ. αἰτ. πληθ. τοῦ ψευδής.
ψευδατράφαξυς-υος (ἡ) κ. **ψευδατράφαξις-εως** (ἡ) ψευδὴς ἀτράφαξις· πρβλ. ψευδαμάμαξυς: ᾽Αριστοφ.᾽Ιππ.630 **ἡ βουλὴ δ᾽ ἅπασ᾽ ἀκροωμένη ἐγένεθ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ ψευδατραφάξυος πλέα.**
ψευδαττικισμός (ὁ) νεώτ. ὁ ψευδὴς ἀττικισμός, κακὴ μίμησις τῆς ἀττικῆς διαλέκτου.
ψευδαττικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ., πιθ. **ψευδάττικος** ὁ ψευδής, οὐχὶ γνήσιος ἀττικός: Λουκ. Σολοικ.7 **καὶ χρᾶσθαι δέ τινας εἰπόντος, ψευδαττικόν, ἔφη, τὸ ῥῆμα.**
ψευδαυτομολία (ἡ) μτγν. ψευδής, προσποιητὴ αὐτομολία: Πολύαιν.3,9,32.
ψευδαυτόμολος-ον ὁ ψευδής, ὁ κατ᾽ ἐπίφασιν αὐτόμολος, ὁ προσποιητῶς αὐτομολῶν: Ξεν.᾽Ιππαρχ.4,7 **καὶ ψευδαυτόμολοι ἔστιν ὅτε χρήσιμον.**
ψευδαχαίνιον (τὸ) νεώτ. βοταν. ὁ πρὸς ἀχαίνιον ὁμοιάζων καρπός, ἐνῷ παρατηρεῖται σύμφυσις τοῦ περικαρπίου μετὰ τοῦ σπέρματος.
ψευδέβενος (ὁ) νεώτ. βοταν. γένος **φυτῶν ἐκ τῶν ἐλλοβοκάρπων** περιλαμβάνον δέκα **εἴδη** ποῶν, φρυγάνων καὶ θάμνων, ὧν γνωστότερον εἶναι **ὁ ψευδέβενος ὁ κρητικός,** δημ. ἀρχοντόξυλο.
ψευδεγγραφή (ἡ) γραφὴ ἀσκουμένη ὑπὸ τοῦ κακῶς καὶ ψευδῶς καταγραφέντος εἰς τὸν κατάλογον τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου κατὰ τοῦ καταγράψαντος πράκτορος ἢ κατὰ τοῦ ὁπωσδήποτε προκαλέσαντος τὴν ἀναληθῆ ἐγγραφήν· ἡ γραφὴ αὕτη κατελέγετο μεταξὺ τῶν ἐγκληματικῶν καὶ ἐδικάζετο ἀπὸ τοὺς θεσμοθέτας, ἠσκεῖτο δὲ καὶ ὅταν ἐγένετο ἡ καταβολὴ τῆς ψευδοῦς ὀφειλῆς καὶ ὅταν ἐτέλει ἐκκρεμής: ᾽Αριστλ.᾽Αθ.Πολ.87,4.
ψευδέγγραφος-ον μτγν. ὁ ψευδῶς ἐγγραφεὶς ὡς ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἢ ὁ ψευδῶς ὑποβληθείς, ὁ ψευδῶς ἐγγραφείς, ὑποβολιμαῖος: Κικ.᾽Αττ.15,26.
ψευδεγκεφάλιος (ὁ,ἡ) νεώτ. τερατογονικὴ διάπλασις χαρακτηριζομένη διὰ τῆς τελείας ἐλλείψεως ἐγκεφάλου, καθόσον ἡ νευρικὴ οὐσία ἐξηφονίσθη καταλιποῦσα ἴχνη τινὰ μόνον ταύτης.
ψευδεγκέφαλος (ὁ) νεώτ. τερατογονικὴ διάπλασις τοῦ ἐγκεφάλου, καθ᾽ ἣν ἡ περὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἐπίσχεσις ἔχει ἀρκούντως μακρὰν τὴν ἐπέκτασιν ἐπὶ τοῦ ῥαχιαίου σωλῆνος, ὥστε οὗτος εὐρέως ἠνεωγμένος ἐπὶ τὰ ὀπίσω νὰ ἐμφανίζῃ ῥωγμὴν μέχρι τοῦ μέσου τῆς ὀσφυϊκῆς χώρας.
ψευδέλαφ (ὁ) νεώτ. γένος **ἐλαπιδῶν** ἑρπετῶν.
ψευδενέδρα (ἡ) ψευδής, προσποιητὴ ἐνέδρα: Ξεν.᾽Αν.5,2,28 **ὡς δὲ ἐφοβοῦντο τὴν εἰς Τραπεζοῦντα κατάβασιν, πρανὴς γὰρ ἦν, ψευδενέδραν ἐποιήσαντο,** αὐτ.᾽Ιππαρχ.5,8, Πολυδ.1,173.
ψευδένεδρος-ον μτγν. ὁ ψευδῶς, ὁ προσποιητῶς ἐνεδρεύων: Φίρμικ.3,8,7.
ψευδενεχυρασία (ἡ) πάπ. ψευδὴς οὐχὶ πραγματική, εἰκονικὴ ἐνεχύρασις, ὑποθήκη.
ψευδελευθερία (ἡ) νεώτ. ἡ ψευδής, **ἡ κατ᾽** ἐπίφασιν, ἡ δῆθεν ἐλευθερία.
ψευδελκυστήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ. ἡ ὁριζοντία ἀντηρίς, ἡ τιθεμένη εἴς τινα ξύλινα, κυρίως ζευκτά, μεταξὺ τῆς κορυφῆς καὶ τοῦ ἑλκυστῆρος ἢ πέλματος αὐτῶν καὶ συνδέουσα τοὺς δύο ἀμείβοντας μεταξύ των.
ψευδεμφύσημα-ατος (τὸ) νεώτ. ἰατρ. ἐμφύσημα γαγγραινῶδες, ἀεριογόνος φλέγμων, κακοήθες οἴδημα χαρακτηριζόμενον διὰ προϊούσης νεκρώσεως τῶν ἱστῶν, συνοδευομένης ὑπὸ ἀναπτύξεως ἀερίων καὶ ἀπολῆγον συχνότατα εἰς θάνατον μετὰ φαινομένων καθολικῆς σηψαιμίας καὶ ἐπερχόμενον κατόπιν τραυματισμῶν ἢ καὶ ἐξωτερικῶν μολύνσεων.
ψευδεορταστικός-ή-όν μσν. **ὁ** ψευδῶς, **ὁ** κατὰ προσποίησιν ἑορταστικός: Δαμασκ.11,505Β.
ψευδεπίγραφος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ψευδῶς ἐπιγεγραμμένος, ὁ φέρων ψευδῆ ἐπιγραφήν, ὁ οὐχὶ γνήσιος, νόθος: Πολύβ.24,5,5 **τὸν πραγματικὸν τρόπον ὑπέφαινε μὲν τέλειον, ἦν δὲ ψευδεπίγραφος καὶ ῥωπικός,** Διον.᾽Αλ.Δημ.57· **2)** νεώτ. ἐπὶ συγγραμμάτων, ποιημάτων κτλ., ὁ φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα ἄλλου καὶ οὐχὶ τοῦ πραγματικοῦ συγγραφέως, νόθος: **τὰ ψευδεπίγραφα βιβλία τῆς Παλαιᾶς καὶ ΚαινῆςΔιαθήκης** (τὰ μὴ κανονικά).
ψευδεπίθεσις-εως (ἡ) νεώτ. στρατ. ψευδής, προσποιητὴ ἐπιθετικὴ κίνησις στρατοῦ πρὸς παραπλάνησιν τοῦ ἀντιπάλου.

ψευδεπίπλαστος-ον μσν. ὁ ψευδῶς πεπλασμένος, ὁ ψευδῶς ἐπικεχρισμένος, νόθος: Νικήτ. Εὐγ.5,51, 'Ανν.Κομν.36, Εὐστ.Πον.2,20.
ψευδεπίσκοπος (ὁ) μσν. ὁ ψευδής, ὁ οὐχὶ κανονικὸς ἐπίσκοπος: Δαμασκ.Ι 1,550Β.
ψευδεπίτροπος (ὁ) μτγν. ὁ ψευδής, ὁ παράνομος ἐπίτροπος, ὁ οὐχὶ νόμιμος: Πολύβ.15,25,3 **Σωσίβιος ὁ ψευδεπίτροπος Πτολεμαίου.**
ψευδεπιχάρμειος-ον μτγν. ὁ ψευδῶς ἀποδιδόμενος εἰς τὸν 'Επίχαρμον: 'Αθήν.14,648D **τὰ δὲ ψευδεπιχάρμεια .. πεποιήκασιν ἄνδρες ἔνδοξοι.**
ψευδεπῶ-έω 'Ησ. «ψευδεπέω, ψευδολογέω».
ψευδεπώνυμος-ον μσν. ὁ ψευδὲς ἐπώνυμον λαβὼν ἢ ἔχων, ὁ ψευδῶς ὀνομασθεὶς ἐκ τοῦ ὀνόματος ἑτέρου: Φώτ. ἐν 'Αν.Βόλφ.Ι,190 **Παῦλον, οὗ ψευδεπώνυμοι παραγράφονται.**
ψευδεργία (ἡ) μτγν. ψευδές, ἀπατηλὸν ἔργον: Κλήμ.'Αλ.269 **ψευδεργία καὶ ψευδολογία.**
ψευδερημίτης (ὁ) μσν. ὁ ψευδής, οὐχὶ ἀληθής, πραγματικὸς ἐρημίτης: Κεδρ.Γεώργ.'Ιστ.480C **ψευδερημίτης Νικόλαος τοὔνομα.**
ψευδερμαφροδιτισμός (ὁ) νεώτ. ἀνωμαλία περὶ τὴν διάπλασιν τοῦ οὐροποιητικοῦ σωλῆνος, γεννῶσα ἀμφιβολίας περὶ τοῦ γένους εἰς ὃ ἀνήκει τὸ ἐμφανίζον αὐτὴν ἄτομον.
ψευδερμαφρόδιτος-ον νεώτ. ὁ πάσχων παραμόρφωσιν τῆς οὐρήθρας καὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τοιαύτην, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐκληφθῆ, ἰδίᾳ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἐνίοτε ὅμως καὶ μετὰ τὴν ἐνηλικίωσιν, ὡς γυνὴ ἐὰν εἶναι ἀνὴρ ἢ ὡς ἀνὴρ ἐὰν εἶναι γυνή.
ψευδευλάβεια (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ψευδής, προσποιητή, ὑποκριτικὴ εὐλάβεια: 'Ιω.Κλίμ.262.
ψευδευλαβής-οῦς-ές νεώτ. ὁ προσποιούμενος, ὁ ὑποκρινόμενος τὸν εὐλαβῆ.
ψευδευλογία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ ἀνεμευλογία, ἀνεμοβλογιά.
ψευδέφοδος (ἡ) μτγν. ψευδής, κατὰ προσποίησιν ἔφοδος: Πολύαιν.3,9,32.
ψευδηγόρημα-ατος (τὸ) μτγν. ψευδολόγημα: Κύριλλ.5,462Β, αὐτ.688Α **ψευδηγόρημα σαθρόν.**
ψευδηγορία (ἡ) μτγν. ψευδολογία: 'Αλκίφρ.Ι,18 **ἔστι δὲ τῶν .. τὴν ἀλήθειαν τιμώντων καὶ οὐκ ἄν ποτε ἐκεῖνος εἰς ψευδηγορίαν ὠλίσθησεν.**
ψευδηγόρος-ον μτγν. ὁ λέγων ψεύδη, ψευδολόγος: Λυκόφρ.1445 **ψευδηγόροις φήμαισιν ἐγχρίσας ἔπη,** ΑΠ 1,106 **τὰς κόρας ἤμβλυνε τῶν ψευδηγόρων.**
ψευδηγορῶ-έω ποι. ὁμιλῶ ψευδῶς, λέγω ψεύδη, εἶμαι ψευδηγόρος, ψευδολογῶ: Αἰσχ.Πρ.1032 **ψευδηγορεῖν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι στόμα,** Εὐρ.άπ. 400, 'Αριστλ.Ρητ.2,23, 'Οππ.Κυν.4,319 **μητέρας οὐχ ὁσίας ψευδηγορέουσιν ἀοιδοί,** Δαμασκ.Ι 102 **αὐχ. ὥς τινες ψευδηγοροῦσι, πρὸ τῆς ἐκ παρθένου σαρκώσεως ὁ νοῦς ἡνώθη τῷ θείῳ λόγῳ.**
ψευδηλόγος-ον ἄ. ψευδολόγος: 'Αν.Βαχμ.1,419.
ψευδηλογῶ-έω μτγν. ψευδολογῶ βλ.λ.: Λουκ. 'Ωκ.63 **περικυκλεῖς ψευδηλογῶν.**
ψευδήμων-ονος-ον μτγν. ποι. ψευδής: Νόνν. Δ 8,39 **'Αριος .. φέρων ψευδήμονα μορφήν,** αὐτ. 117, ΑΠ 15,1 **φύσιν ψευδήμονα κόσμου.**
ψευδηρακλῆς-έους (ὁ) ὁ ψευδῶς παριστάνων ἑαυτὸν ἢ παριστανόμενος ὡς 'Ηρακλῆς· ἡ λ. ἐν χρ. ὡς τίτλος κωμῳδίας τοῦ Μενάνδρου: Πλούτ.'Ηθ. 59C **ὥσπερ ἐν κωμῳδίᾳ Μενάνδρου ψευδηρακλῆς πρόεισι ῥόπαλον κομίζων.**
ψευδήριον (τὸ) μτγν. ποι. κενήριον, κενοτάφιον: Λυκόφρ.1051, αὐτ.1181.
ψευδής-οῦς-έος-ές κ. μσν. κ. νεώτ., συγκρ. **ψευδέστερος-α-ον** κ. **ψευδίστερος** (Εὐστ.1441,25), ὑπερθ. **ψευδέστατος** κ. **ψευδίστατος** (Αἰλ.Π) 14,37), ἐπὶ προσ., ὁ ψευδόμενος, ὁ ψεύδεσι χρώμενος, ὁ ψευδολογῶν: 'Ιλ.Δ 235 **οὐ γὰρ ἐπὶ ψευδέσσι πατὴρ Ζεὺς ἔσσετ' ἀρωγός,** Σοφ.Φιλ.992 **τοὺς θεοὺς ψευδεῖς τίθης,** Εὐρ.'Ορ.1607, ΚΠ Πράξ.6,13 **ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας,** αὐτ.'Αποκ. 2,2, αὐτ.21,8· ‖ **ψευδὴς φαίνομαι** ἀποκαλύπτομαι ψευδόμενος: Θουκ.4,27· ‖ **ψευδῆ ἐπιδεικνύω τινὰ** ἀποδεικνύω, ἐλέγχω τινὰ ψευδόμενον: Πλάτ.Χαρμ.158D· **2)** ἐπὶ πραγμ., ὁ μὴ ἀληθής, ὁ μὴ ἔχων ὑπόστασιν, ἀνύπαρκτος, ἀναληθής: 'Ησιοδ.Θ 229 **Νείκεά τε ψευδέας τε Λόγους 'Αμφιλογίας τε,** Αἰσχ.Πρ.685 **μηδέ με .. ξύνθαλπε μύθοις ψευδέσιν,** Εὐρ.ΙΤ 461, αὐτ. **οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλακεν βουφορβὸς ἀνήρ,** αὐτ.'Εκ.490, αὐτ.'Αλκ.708, 'Αριστφ.Θεσμ.343 **εἴ τις ἐξαπατᾷ ψευδῆ λέγων,** Πλάτ.Θεαίτ.161D, αὐτ.Φίλ.38Β, αὐτ. Νόμ.822C **ψευδῆ φήμην ἡμῶν κατὰ θεοῦ ὑμνούντων,** αὐτ.40C, αὐτ.Σοφ.240Ε, αὐτ.Κρατ.385Β, Δημ.555 **ψευδῆ λόγον καὶ συκοφαντίαν διώσασθαι,** Πολύβ.5,41,3, αὐτ.1,15,9 **ψευδὴς εἴδησις, - ψευδεῖς πληροφορίαι·** ‖ ψευδεῖς λόγοι = τὰ σοφίσματα: Πλάτ.Θεαίτ.143Β, 'Αριστλ.Τοπ.Β,12· ‖ **ἐπὶ ψευδῆ ὁδὸν** τρέπομαι καταφεύγω εἰς τὸ ψεῦδος: 'Ηρ.1,117 **τρέπεται ἐπὶ ψευδέα ὁδόν·** **3)** τὸ οὐδ. **τὰ ψευδῆ** κ. ἀπολ. **ψευδῆ** ὡς οὐσ. τὸ ψεύδη, τὰ ψέματα: Αἰσχ.'Αγ.620 **οὐκ ἔσθ' ὅπως λέξαιμι τὰ ψευδῆ καλά,** αὐτ.625, Σοφ. Φιλ.100, Εὐρ.Κύκλ.271 **εἰ δ' ἐγὼ ψευδῆ λέγω** (ἂν λέγω ψεύματα), αὐτ.ΙΑ 1345, Πλάτ.Εὐθ.284C, αὐτ. Σοφ.240D, αὐτ.Θεαίτ.167D **τὰ πρῶτά μου ψευδῆ κατηγορημένα,** αὐτ.'Απολ.18Α, αὐτ.Νόμ.937Β **ἐὰν ἐπισκηφθῇ τὰ ψευδῆ καταμαρτυρῆσαι,** Δημ.1252 **ἐξελέγξας αὐτὸν τὰ ψευδῆ κεκλητευκότα·** ‖ **ψευδέων ἀγορὰ** μέρος τῆς ἐν 'Αθήναις ἀγορᾶς ἔνθα ἐπωλοῦντο πίθηκοι, τῆς ὀνομασίας δοθείσης ὡς τούτων θεωρουμένων κιβδήλων ἀπομιμημάτων τοῦ ἀνθρώπου: 'Ιππ.'Επιδ.3,1077, αὐτ.1079· **4)** κ. παθ. ὁ ἐψευσμένος, ἐσφαλμένος, ἠπατημένος: Εὐρ.ΙΑ 852 **οὐ γὰρ ὀρθοῖς ὄμμασίν σ' ἔστ' εἰσορῶ, ψευδὴς γενομένη καὶ παθοῦσ' ἀνάξια·** **5)** νεώτ. ὁ ἀνειλικρινής, ὁ ὑποκριτικός, ψεύτικος: **ψευδὴς φιλία·** ‖ ὁμ. ἀ κατ' ἀπομίμησιν.
ψευδησιόδειος-ον μτγν. ὁ ψευδῶς ἀποδιδόμενος εἰς τὸν 'Ησίοδον: Κικ.'Αττ.7,18.
ψευδιερεύς-έως (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ παρὰ τοὺς κανόνας καὶ τοὺς νόμους ἀσκῶν τὸ ὑπούργημα τοῦ ἱερέως: 'Ιώσ.ΑΙ 9,6,6, Δαμασκ.Ι 125.
ψευδίζω νεώτ. τσευδίζω βλ.λ.
ψεῦδις-ιος (ὁ,ἡ) ποι. ὁ ψευδὴς βλ.λ.: Πίνδ.Ν 7, 72 **οὐ ψεῦδις ὁ μάρτυς ἔργμασιν ἐπιστατεῖ.**
ψεύδισμα (τὸ) νεώτ. ψευδισμός, τσεύδισμα.
ψευδισμός (ὁ) νεώτ. ἰατρ. ἐλαττωματικὴ ἄρθρωσις τῶν λέξεων, καθ' ἣν ὁ πάσχων προφέρει ἄλλο ἀντ' ἄλλου σύμφωνον, οἷον τὸ τ ἀντὶ τοῦ σ ἢ ἀντιστρόφως κττ.
ψευδισόδομος-ον μτγν. κ. νεώτ. κ. **ψευδοϊσόδομος** ἐπὶ τοιχοποιίας, ὁ κατεσκευασμένος ἐξ οὐχὶ κανονικῶν λίθων, **ἀλλ'** ἔχων ἀνισοϋψεῖς δόμους: Βιτρούβ.2,8.
ψευδίστατος-η-ον ἀνώμ. ὑπερθ. τοῦ ψευδής.
ψευδίστερος-α-ον ἀνώμ. συγκρ. τοῦ ψευδής.
ψευδ(ο)- κ. νεώτ. α' συνθετικὸν δ. λέξεων προσδίδον εἰς αὐτὰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ψευδοῦς, τοῦ μὴ γνησίου, τοῦ πλαστοῦ, τοῦ τεχνητοῦ, οἷον ψευδάδελφος, ψευδελευθερία, ψευδεπίδειξις, ψευδόδεσμος, ψευδοκομπασμός, ψευδομαργαρίτης, ψευδόσοφος, ψευδοφυσίγγη κ.ἄ.
ψευδοαββᾶς (ὁ) μσν. ὁ προσποιούμενος τὸν ἀββᾶν βλ.λ., ὁ ψευδῶς ἐμφανιζόμενος ὡς ἀββᾶς: Λέων Νεαπ.ἐν Βί.Συμ.Σαλ.ASS 'Ιουλίου 1,160F.
ψευδοβασιλεύς-έως (ὁ) μσν. ὁ ψευδὴς βασιλεύς, ὁ ψευδῶς ἀντιποιούμενος τῆς βασιλείας: 'Ανν.Κομν.36,272.

ψευδοβοήθεια (ἡ) ψευδής, προσποιητή, ἀπατηλὴ βοήθεια : Ξεν.Ἱππαρχ.5,8 **φοβεῖν γε μὴν τοὺς πολεμίους καὶ ψευδενέδρας οἷόν τε καὶ ψευδοβοηθείας .. ποιοῦντα** Πολύαιν.3,9,32.

ψευδοβούνιον (τὸ) μτγν. φυτόν τι παραπλήσιον πρὸς τὸ βούνιον βλ.λ.3) : Διοσκ.4,125.

ψευδοβραχμᾶνες (οἱ) μτγν. κ. -οι οἱ ψευδεῖς βραχμᾶνες : Ἐπιφάν.2,797C **τῶν τε ψευδοβραμάνων τῶν τε νεκυοφάγων.**

ψευδόβριζα (ἡ) νεώτ. βοταν. ποῶδες φυτὸν ἐκ τῶν ἀγρωστοειδῶν, μελισσόχορτο, τζιγές.

ψευδοβρυωνία (ἡ) νεώτ. βοταν. παῶδες ἀναρριχητικὸν φυτὸν δηλητηριῶδες ἐκ τῶν κολοκυνθοειδῶν, δημ. ἀγριόκλημα, ἀμπελουρίδα, θηριόχορτο, φαρμακιά.

ψευδογαμία (ἡ) νεώτ. βιολ. περίπτωσις παρθενογενέσεως ἐπὶ ἀνθέων.

ψευδογαυροῦμαι-όομαι μσν. ψευδῶς γαυριῶ, ἐπαίρομαι, ἀλαζονεύομαι, γαυριῶ ἐπ' ἀρεταῖς μὴ ὑπαρχούσαις : Τζέτζ.Χιλ.4,720 **ψευδογαυρούμενος τοῦ βίου δοξαρίῳ.**

ψευδογευσία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ψευδαισθησία τῆς γεύσεως.

ψευδογλωττῶ-έω **ψευδολογῶ-έω** βλ.λ. : Φρύν. ἐν ΑΒ 73.

ψευδογνώμων-ονος (ὁ) νεώτ. γωνιόμετρον τῶν τεχνιτῶν ἀποτελούμενον ἐκ δύο κινητῶν κανόνων πρὸς χάραξιν γωνιῶν, ἄ. γονάτιον, ψαλτασογωνιά.

ψευδογνωσία (ἡ) μσν. ἡ ψευδής, ἡ νομιζομένη γνῶσις : Σχόλ.Ἰω.Κλίμ.178.

ψευδογνωστικός-ή-όν μτγν. ὁ ψευδῶς θεωρούμενος ὡς γνωστικός βλ.λ.5), ὡς ὀπαδὸς τοῦ γνωστικισμοῦ : Φιλοσοφούμ.3203 (ἔκδ.Mi.).

ψευδογράφημα-ατος (τὸ) τὸ ψευδῶς, ἐσφαλμένως γραφέν, σχηματισθέν, σχῆμα ἐσφαλμένως σχεδιασθέν, πλημμελῶς διαγραφέν· Ἀλεξανδρ. εἰς Ἀριστλ.Τοπ.1,1 **«ἔστι κατὰ γεωμετρίαν ψευδογράφημα παρὰ τὸ μήτε τὰ ἡμικύκλια περιγράφειν ὡς δεῖ μήτε τὰς γραμμὰς ἄγειν ὡς ἂν ἀχθείησαν, τὸ μὲν δεικνύον τὰς δύο πλευρὰς τοῦ τριγώνου τῇ λοιπῇ ἴσας, τὸ δὲ καὶ ἐλάττους τὰς δύο»** Ἀριστλ.Σοφ.Ἔλ.11,3.

ψευδογραφία (ἡ) κ. μσν. ψευδής, ἐσφαλμένη διαγραφὴ γραμμῆς ἢ σχήματος : Ἀρχύτ.π.Στοβ. Ἐκλ.1,724 **ψευδογραφίαι ἐν γεωμετρίᾳ κατὰ σχήματα καὶ ἀριθμοὺς ἐμφαίνονται·** 2) μτγν. τὸ γράφειν, τὸ διηγεῖσθαι ψευδῆ, ψευδὴς περιγραφή : Ἀθήν.5,216C **Ἀντισθένης καὶ προσεπᾴδει τῇ ψευδογραφίᾳ·** 3) μσν. πλαστογραφία : Λέων Σοφ.Νεαρ.167.

ψευδογράφος-ον κ. μσν. ὁ γράφων, ὁ σχηματίζων ψευδῆ, ἐσφαλμένα γεωμετρικὰ σχήματα, ψευδεῖς γεωμετρικοὺς ὑπολογισμούς : Ἀριστλ. Σοφ.Ἔλ.11,6 **ὁ ἐριστικὸς ἔστι πως οὕτως ἔχων πρὸς τὸν διαλεκτικὸν ὡς ὁ ψευδογράφος πρὸς τὸν γεωμετρικόν·** 2) ὁ γράφων, ὁ ἀφηγούμενος ψεύδη : Θωμᾶς Μ 580 **λογογράφος οὐ μόνον ὁ λόγους γράφων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ διαβολῆς εὕρηται, οἱονεὶ ψευδογράφος.**

ψευδογραφῶ-έω γράφω, ζωγραφῶ ψευδῶς ἰδίᾳ γεωμετρικὰ σχήματα : Ἀριστλ.Τοπ.1,1,5 **οὔτε γὰρ ἐξ ἀληθῶν καὶ πρώτων συλλογίζεται ὁ ψευδογραφῶν, οὔτε ἐξ ἐνδόξων,** Κλήμ.Ἀλ.768· κ. παθ. : Ἀριστλ.Τοπ.5,4,2, αὐτ.8,10,3· 2) μτγν. γράφω ψευδῆ : Πολύβ.12,8,6, αὐτ.16,14,8 **ἐὰν κατὰ προαίρεσιν ψευδογραφῶμεν.**

ψευδοδάκτυλος (ὁ) μσν. ὁ ψευδής, ὁ οὐχὶ γνήσιος δάκτυλος : Εὐστ.302,1.

ψευδοδάφνη (ἡ) νεώτ. εἶδός τι τοῦ φυτοῦ βιβούρνου.

ψευδόδειπνον (τὸ) τὸ ψευδές, τὸ οὐχὶ πραγματικὸν δεῖπνον : Αἰσχ.ἀπ.251 **ψευδόδειπνα πολλὰ μαργώσης γνάθου ἐρρυσίαζον στόματος ἐν πρώτῃ χαρᾷ.**

ψευδοδέκτης (ὁ) μσν. ὁ ψευδής, πλαστός, μὴ γνήσιος δέκτης βλ.λ.1), ὁ ψευτοζητιάνος : Εὐστ.Ὀδ.Σ 1494,48.

ψευδόδερμα-ατος (τὸ) νεώτ. τεχνητὸν δέρμα παρασκευαζόμενον διὰ συγκολλήσεως μικρῶν ἀποκομμάτων δέρματος.

ψευδόδεσμος (ὁ) νεώτ. ἀκρόδεσμος, ἀνάσταλμα βλ.λς.

ψευδοδιάκονος (ὁ) μσν. ὁ ψευδῶς παρουσιαζόμενος ὡς διάκονος, ὁ προσποιούμενος ὅτι εἶναι διάκονος : Heron.Epist.79.

ψευδοδιαλεκτικός-ή-όν μτγν. ὁ προσποιούμενος ὅτι εἶναι ἔμπειρος περὶ τὴν διαλεκτικήν : Γαλ.8,622 **ψευδοδιαλεκτικοὶ ἀγύμναστοι.**

ψευδοδιδασκαλία (ἡ) μσν. ἡ ψευδής, ἡ δολία ἢ ἡ πεπλανημένη διδασκαλία : Πολύκ.πρὸς Φιλ.7, Ἰγνάτ. εἰς Φιλ.7,2,518 **τὴν ματαιότητα τῶν πολλῶν καὶ τὰς ψευδοδιδασκαλίας.**

ψευδοδιδάσκαλος (ὁ) μτγν. ὁ ψευδής, δόλιος ἢ πλάνος διδάσκαλος : ΚΔ Πέτρ.2,2,1 **ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ ὡς καὶ ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι,** Κύριλλ.5, 390C **ἀσυνέτων τινῶν ψευδοδιδασκάλων.**

ψευδοδιδάσκω σχόλ. διδάσκω ψευδῆ : Σχόλ. Ἀριστφ.Θεσμ.459.

ψευδοδιήγησις-εως (ἡ) μσν. ἡ ψευδής, ἡ πλαστὴ διήγησις : Εὐστ.Ὀδ.Σ 1741,37.

ψευδοδίκταμ(ν)ον (τὸ) τὸ φρυγανῶδες φυτὸν βαλλωτὴ βλ.λ.2) τὸ ψευδοδίκταμνον, μαυρόμαργο, ἀσπροπικροπάτι : Ἱππ.572,43, Διοσκ.3,38.

ψευδοδίκταμνος (ὁ) μτγν. τὸ ψευδοδίκταμνον βλ.λ. : Ὀρειβ.2,529,12.

ψευδοδίκταμον (τὸ) ἄ. ψευδοδίκταμνον : Θεόφρ.ΦΙ 9,16,2 **τὸ δὲ ψευδοδίκταμον τῷ μὲν φύλλῳ ὅμοιον, τοῖς κλωνίοις δὲ ἔλασσον, τῇ δυνάμει δὲ πολὺ λειπόμενον.**

ψευδοδιογένης (ὁ) μσν. ὁ ψευδῶς παρουσιαζόμενος ὡς Διογένης : Ἀνν.Κομν.277.

ψευδοδίπτερος-ον μτγν. κ. νεώτ. ἐπὶ ναοῦ, ὁ κατὰ τὸ φαινόμενον δίπτερος, ὁ περιβαλλόμενος ὑπὸ ἁπλῆς στοᾶς κιόνων, ἐχούσης ὅμως πλάτος διπλῆς στοᾶς : Βιτρούβ.3,1.

ψευδοδιφθερῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. πολτῶδες ἐξίδρωμα ἐντὸς τῶν κρυπτῶν τῆς ἀμυγδάλης προερχόμενον ἐξ ἁπλῆς ἀμυγδαλίτιδος.

ψευδοδοξάζω μτγν. ψευδοδοξῶ, δοξάζω ἐσφαλμένως, πλανῶμαι ἐν τῇ γνώμῃ μου : Πολύβ. 10,2,3 **ἀγνοεῖν καὶ ψευδοδοξάζειν ἀναγκάζονται.**

ψευδοδοξία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ψευδὴς δοξασία, ἐσφαλμένη γνώμη ἢ κενὴ δόξα : Στράβ.14,5, 28 **οὐ καθαρευόντων τῆς περὶ τῶν Ἀλιζώνων ψευδοδοξίας,** Πλούτ.Ἠθ.716Β· 2) μτγν., μσν. κ. νεώτ. πίστις εἰς αἱρετικὰ δόγματα : Ἰγνάτ.Ἐπιστ. 79,7, Ἱεροκλ.63,17, Ὠριγ.3,468C **τὴν τῆς μετενσωματώσεως ψευδοδοξίαν.**

ψευδόδοξος-ον μτγν. ὁ ἔχων ψευδῆ ἢ πεπλανημένην δόξαν ἢ γνώμην, ὁ ἠπατημένος, ὁ διατελῶν ἐν ἀπάτῃ : Γαλ.19,484 **ἡ ἀντιλογία τῶν ψευδοδόξων.**

ψευδοδοξῶ-έω μτγν. δοξάζω ψευδῶς, ἐσφαλμένως, ἔχω πλημμελῆ δόξαν ἢ γνώμην : Πολύβ.16, 12,11 **ἀγνοεῖν ἢ ψευδοδοξεῖν,** Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.8,63.

ψευδοδρύπη (ἡ) νεώτ. δρυποειδὴς καρπὸς μὲ σαρκῶδες ἐνδοκάρπιον.

ψευδοδυσεντερία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. νόσος τῶν ἐντέρων παρουσιάζουσα ἀνάλογα πρὸς τὰ τῆς δυσεντερίας συμπτώματα.

ψευδοειδής-οῦς-ές μσν. ὁ ἔχων ψευδὲς εἶδος, ψευδῆ ὄψιν : Εὐδοκία ἐν Ἰωνιᾷ 55 **τὴν σελήνην ψευδοειδῆ καὶ ἀπὸ ἡλίου φωτίζεσθαι.**

ψευδοελεφαντίασις-εως (ἡ) νεώτ. Ιατρ. τὸ τροφοίδημα βλ.λ.

ψευδοενέδρα (ἡ) μτγν. ὅ. ψευδενέδρα βλ.λ. : Πολύαιν.3,9,32.

ψευδοεορταί (αἱ) μσν. αἱ ψευδεῖς, αἱ οὐχὶ τεθεσπισμέναι ἢ κοινῶς ἀνεγνωρισμέναι ἑορταί : Ἰσαακ.Ἀρμεν. ἐν Mi.132,1197.

ψευδοέπεια (ἡ) μτγν. ψευδολογία, ψεῦδος, φέμα : Κύριλλ.1,432C, αὐτ.3,549 λῆρος τοῦτο καὶ ψευδοέπεια.

ψευδοεπής-οῦς-ές μτγν. ὁ λαλῶν ψεύδη, ὁ ψευδολόγος : Κύριλλ.1,432C, αὐτ.4,385 ψευδοεπής εἶναί τις καὶ βωμολόχος ἐδόκει.

ψευδοεπίσκοπος (ὁ) μσν. κ. νεώτ. ὅ. ψευδεπίσκοπος βλ.λ. : Κυπριαν.Ἐπιστ.55.

ψευδοεπῶ-έω μτγν. λέγω, λαλῶ ψεύδη, ψευδολαγῶ, ψεύδαμαι : Κύριλλ.2,329 ἀμήχανον ψευδοεπῆσαι θεόν, αὐτ.10,186,αὐτ.3,382.

ψευδοεργία (ἡ) μτγν. ὅ. ψευδεργία βλ.λ. : Κλήμ. Ἀλ.Παιδ.3,4,27.

ψευδοερημίτης (ὁ) μσν. ὁ ψευδής ἐρημίτης, ὁ προσποιούμενος τὸν ἐρημίτην : Δαμασκ.Ι πρὸς Θεόφ.130.

ψευδοευλάβεια (ἡ) κ. νεώτ. κ. δημ. ἡ ψευδής, ἡ προσποιητὴ εὐλάβεια : Ἀν.Βασσα.3,158, Λασκαρ.Μυστ.Κεφ.99 ἡ ψευδοευλάβεια, . . ἡ φιλαργυρία ἤτανε ὁ χαραχτήρας τῶν Ιερέων.

ψευδόθεος (ὁ) μτγν. ὁ ψευδής, ὁ οὐχὶ ἀληθὴς θεός : Ἀθανάσ.2,15,αὐτ.23,αὐτ.73.

ψευδοθεοσεβῶ-έω μσν. προσποιοῦμαι τὸν θεοσεβῆ : Εὐστ.Ζυγοθ. ἐν Mi.131,33.

ψευδοθύριον (τὸ) μτγν. τὸ ψευδόθυρον : ΠΔ Δαν.14,20 (δ.γρ.).

ψευδοθυρίς-ίδος (ἡ) μτγν. τὸ ψευδόθυρον βλ.λ.: ΠΔ Δαν.14,14 (δ.γρ.).

ψευδόθυρον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ψευδὴς θύρα, μυστικὴ θύρα : Κικ. in Verrem 2,2,20· **2)** νεώτ. ψευδὴς θύρα, σχῆμα θύρας ἐπὶ τοῦ τοίχου.

ψευδοθύσανος (ὁ) νεώτ. εἶδός τι νέφους ἀνάλογου πρὸς τοὺς θυσάνους.

ψευδοϊερεύς-έως (ὁ) μτγν. δ.γρ. τοῦ ψευδιερεύς: Ἰώσ.ΑΙ 8,8,5.

ψευδοϊστορῶ-έω μσν. Ιστορῶ, διηγοῦμαι ψευδῆ : Εὐστ.363,37.

ψευδοκάρπιον (τὸ) νεώτ. καρπὸς ἀποτελούμενος ἐκ τῆς μεταμορφώσεως οὐ μόνον τῆς ψοθήκης, ἀλλὰ καὶ τινος ἄλλου ὀργάνου.

ψευδοκασία (ἡ) μτγν. κ. -σσία (Γαλ.14,258) μυροφόρον τι δένδρον τῆς Ἀραβίας παρεμφερὲς τῇ κασίᾳ βλ.λ. : Στράβ.16,4,14 ἡ δ' ἑξῆς ἔχει καὶ ψευδοκασίαν, Διοσκ.1,12.

ψευδοκασσία (ἡ) μτγν. ψευδοκασία : Γαλ.14,258.

ψευδοκατάνυξις-εως (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ψευδής, οὐχὶ πραγματική, ἀναληθής, προσποιητὴ κατάνυξις : Ἀναστ.Συν.182,16.

ψευδοκατηγυρία (ἡ) μτγν. ψευδὴς κατηγορία : Μαν.4,332 ψευδοκατηγορίαι τε κατηγορίης τε τεχνασμοί, Κύριλλ.6,680B πρὸς τὸ διαβολὴν ποιῆσαι τῷ θαύματι διὰ ψευδοκατηγορίας.

ψευδοκατήγορος (ὁ,ἡ) λεξ. κ. νεώτ. ὁ ψευδὴς κατήγορος, ὁ συκοφάντης : Ἡσ. ἐν. λ. ἀνάδικος, Σουΐδ. ἐν λ. δίνη.

ψευδοκατηγορῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. ψευδῶς κατηγορῶ : Κῶδ.Ἰουστιν.1,4,37,7.

ψευδοκάτων-ωνος (ὁ) μτγν. ὁ ἐπιπλάστως ἐπιδεικνύων τιμιότητα, αὐστηρότητα, λιτότητα ὡς αἱ τοῦ Κάτωνος : Κικ.Ἀττ.1,14.

ψευδοκεφάλαιον (τὸ) μτγν. τὸ ψευδές, τὸ νομιζόμενον, τὸ οὐχὶ πραγματικὸν κεφάλαιον : Ρήτ. 3,621· εἰ μὴ γὰρ πάντα σχοίη οὐδὲ κεφάλαιόν ἐστι καλούμενον κυρίως, ἀλλὰ ψευδοκεφάλαιον ὡς τὰ προγυμνάσματα.

ψευδοκεφάλιον (τὸ) νεώτ. ταξιανθία κυματώδης ὁμοιάζουσα πρὸς κεφάλιον, ἀπαντῶσα δὲ εἰς τὰ μορεοειδῆ καὶ τὰ κνιδοειδῆ.

ψευδοκέφαλος (ὁ) νεώτ. τέρας φαινόμενον ἀκέφαλον χωρὶς νὰ εἶναι τοιοῦτο πράγματι.

ψευδοκήρυξ-υκος (ὁ) ὁ ψευδῆ ἀγγέλλων κήρυξ : Σοφ.Φιλ.1307 τοὺς τῶν Ἀχαιῶν ψευδοκήρυκας.

ψευδοκιννάμωμον (τὸ) μτγν. φυτόν τι ὁμοιάζον μὲ τὸ κιννάμωμον· Γαλ.13,91 «κινναμωμὶς οἷόν περ ἀσθενές τί ἐστι κιννάμωμον, ἔνιοι δ' αὐτὴν ψευδοκιννάμωμον ὀνομάζουσιν» : Διοσκ.1,13.

ψευδόκισσος (ὁ) νεώτ. γένος φυτῶν ἐκ τῶν ἀμπελωδῶν περιλαμβάνον εἴδη τινὰ θάμνων, στενῶς συγγενῶν πρὸς τὴν ἄμπελον, Ιθαγενῶν τῶν θερμῶν χωρῶν, ὧν τινα κοσμητικά, γνωστότερον δὲ ψευδόκισσος ὁ ποικιλόφυλλος.

ψευδοκλασσικισμός (ὁ) νεώτ. ἀπομίμησις τῶν ἀρχαίων λογοτεχνικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν προτύπων, περιοριζομένη εἰς τὰ ἐξωτερικὰ μόνον αὐτῶν γνωρίσματα, χωρὶς νὰ εἰσδύῃ καὶ εἰς τὸ πραγματικὸν των περιεχόμενον.

ψευδοκλειδίον (τὸ) σχόλ. ψευδὲς κλειδίον, ψευτόκλειδο : Σχόλ.Ἀριστφ.Θεσμ.429.

ψευδοκλειστογαμία (ἡ) νεώτ. αὐτογονιμοποίησις ἑρμαφροδίτων ἀνθέων μενόντων διαρκῶς κλειστῶν ἄνευ ἐπιοχέσεως τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν.

ψευδοκλημέντειος-ον νεώτ. ὁ ψευδῶς ἀποδιδόμενος εἰς τὸν Κλήμεντα Α' ἐπίσκοπον Ρώμης : ψευδοκλημέντειοι διατάξεις (συλλογὴ κανονικοῦ δικαίου ψευδῶς ἀποδιδομένη εἰς τὸν Κλήμεντα).

ψευδοκλησία (ἡ) κ. ψευδόκλησις-εως ὅ. ψευδοκλητεία βλ.λ. : ΑΒ 317,Σουΐδ.

ψευδοκλητεία (ἡ) ἀγωγὴ κατά τινος ὅστις ὡς μάρτυς ὑπέγραφε ψευδῶς τὸ ὄνομά του ἔν τινι κλήσει, δθ. ἐν τῷ ἀττ. δικαίῳ γραφὴ ψευδοκλητείας ἡ γραφὴ (μήνυσις) ἡ ἀσκουμένη ὑπὸ ἐναγομένου κατὰ τοῦ ἐνάγοντος καὶ τῶν δύο μαρτύρων τούτου καλουμένων κλητήρων καὶ ὑποχρεωμένων κατὰ τὸν νόμον νὰ καλέσωσι τὸν ἐναγόμενον ὅπως προσέλθῃ κατὰ τὴν δικάσιμον ἡμέραν ἐν τῇ γραφῇ ταύτῃ ὁ ἐναγόμενος διισχυρίζετο ὅτι δὲν ἐγένετο ἡ κλῆσις αὐτοῦ, ἀποδειχθέντος δὲ τούτου ἐτιμωροῦντο οἱ κλητῆρες (μάρτυρες)· ὁ τρὶς ἁλοὺς λόγῳ ψευδοκλητείας καθίστατο ἀφ' ἑαυτοῦ ἄτιμος, ἠδύνατο δ' ὅμως καὶ ὁ ἅπαξ ἁλοὺς νὰ ἀτιμωθῇ τῇ ἀποφάσει τοῦ δικαστηρίου· τὴν ἁρμοδιότητα ἐκδικάσεως τῆς γραφῆς εἶχον οἱ θεσμοθέται : Δημ.1252 ἀνακεκριμένου γὰρ ἤδη μου κατ' αὐτοῦ τὴν τῆς ψευδοκλητείας γραφήν· πρβλ. αὐτ.1251,Ἀνδοκ.10,22.

ψευδοκλητεύω μτγν. εἶμαι, προσέρχομαι ψευδὴς μάρτυς ἔν τινι δίκῃ : Αἰλ.ΖΙ 3,36.

ψευδοκλητήρ-ῆρος (ὁ) ὁ ψευδῶς ἐπιγράφων τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα εἰς κλῆσίν τινος : Θεόπομπ.Ἰατ.π. Ἀθήν.6,254B πλήρεις εἶναι τὰς Ἀθήνας . . ψευδομαρτύρων καὶ συκοφαντῶν καὶ ψευδοκλητήρων (δ.γρ. ψευδοκλητόρων).

ψευδοκλητία (ἡ) δ.γρ. τοῦ ψευδοκλητεία.

ψευδοκλήτωρ-ορος (ὁ) δ.γρ. τοῦ ψευδοκλητήρ.

ψευδοκογχύλιον (τὸ) μσν. ψευδὲς φῦκος, ψευδὴς κόκκος βλ.λ.7) κ. 8) : Δημόκρ. εἰς Φυσικ.Χειρ. Ἐκδ.Δουκάγγ. τὰ εἰσερχόμενά εἰσι ταῦτα· φῦκος, ὃ καλοῦσι ψευδοκογχύλιον, καὶ κόκκον.

ψευδοκόμματον χρυσίον (τὸ) Ἐπιγρ. χρυσίον ψευδοῦς, κιβδήλου κόμματος : Ἐπιγρ.Ἀθηνῶν.

ψευδοκόρη (ἡ) μτγν. ψευδής, οὐχὶ γνησία, νόθος κόρη : Πολυδ.4,151.

ψευδοκριτής (ὁ) μσν. κ. -ίτης ὁ ψευδὴς ἢ κακὸς κριτής, προσποιητὸς ἢ ἀνάξιος κριτής : Ἀχμ Ὀνειρ.170,αὐτ.149,11 ἄνθρωπον ψευδοκριτήν.

ψευδοκρούπ (τὸ) δημ. ἄκλ. ἁπλῆ ὀξεῖα καταρροϊκὴ καὶ σπασμώδης λαρυγγῖτις τῶν παίδων.

ψευδοκρύσταλλος (ὁ) νεώτ. σῶμα ἔχον τὴν ἐξωτερικὴν μορφὴν τῶν κρυστάλλων, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν ἐσωτερικὴν των σύστασιν καὶ κατάρτισιν.

ψευδοκτυπῶ-έω μσν. ἐγείρω θόρυβον ψευδῆ, μάτην κτυπῶ, διὰ ψευδῆ, ἀνύπαρκτα προτερήματα, κομπάζω : Καμεν.327Α **μάτην ἐν τούτοις** ἐψευδοκτύπησαν αἱ Ἕλληνες.

ψευδοκύαμος (ὁ) νεώτ. γένος ὑδροβίων ποωδῶν φυτῶν, τὸ πλεῖστον κοσμητικῶν, ὧν αἱ ῥίζοι βρώσιμοι.

ψευδοκύπειρος (ὁ,ἡ) μτγν. ψευδὴς κύπειρος βλ.λ. : Πλίν.Φ) 17,30.

ψευδοκύων-κυνος (ὁ) μτγν. ὁ ψευδὴς κύων βλ.λ.4), ὁ προσποιούμενος τὸν κυνικὸν φιλόσοφον: Πλούτ.Βροῦτ.34 **ὁ δὲ Βροῦτος ἐξέβαλεν αὐτὸν ἁπλόκυνα καὶ ψευδόκυνα προσαγορεύων.**

ψευδοκώνειον (τὸ) νεώτ. **εἶδός** τι τοῦ **φυτοῦ** κωνείου β.λλ.

ψευδοκωνυδρίνη (ἡ) νεώτ. ἀλκαλοειδὲς κωνείου τοῦ στικτοῦ, μετατρεπόμενον εἰς κωνυδρίνην, ἐὰν βρασθῇ μετὰ λιγροΐνης.

ψευδολάριξ-ικος (ἡ) νεώτ. γένος φυτῶν ἐκ τῶν πιτυοειδῶν περιλαμβάνον ἓν μόνον εἶδος, τὴν ψευδολάρικα τὴν καιμπφέρειον, δένδρον μέγα δασικὸν καὶ κοσμητικόν, ἃ. χρυσοῦν πεῦκον.

ψευδολατρεία (ἡ) μτγν. ψευδὴς λατρεία ἢ δεισιδαιμονία : Κύριλλ.Ι,592Β, αὐτ.3,817Β **ψευδολατρείαν τοῖς ψευδωνύμοις προσάγειν θεοῖς.**

ψευδολάτρης (ὁ) μσν. ὁ ψευδεῖς θεοὺς καὶ οὐχὶ τὸν ἀληθινὸν λατρεύων, ἀντιθ. χριστιανολάτρης : Θεόδ.Διάκ.Ἔκφρ 2,73 **τοῖς** χριστολάτραις συμμαχεῖν **ἠπειγμένος, τοῖς ψευδολάτραις ἦν βολὴ** ποινηφόρος.

ψευδολέτης (ὁ) μσν. ὁ διὰ τοῦ ψεύδους ὀλετήρ, καταστροφεύς : Ἀνών.Ὕμν. εἰς Παρθ.24.

ψευδολευχαιμία (ἡ) νεώτ. Ἰατρ. ἀναιμία τις τῶν παίδων ὀφειλομένη μᾶλλον **εἰς** λεμφογόνον διάθεσιν, ἃ. λεμφαδενία.

ψευδολήρημα-ατος (τὸ) μσν. ψευδὲς λήρημα, ψευδὴς λῆρος, ἀνόητον ψεῦδος : Τζέτζ.Χιλ.10,868 **ἓν τοῦτο ψευδολήρημα τυγχάνει** φιλοσόφων.

ψευδολῃστής (ὁ) κ. νεώτ. ὁ ψευδής, ὁ προσπεποιημένος λῃστής, ἡ λ. ἐν χρ. ὡς τίτλος μ. κωμῳδίας τοῦ Τιμοκλέους : Ἀθήν.3,109C· ‖ ὁ πρὸς λωποδυσίαν ἢ ὁ δι' ἀστεϊσμὸν πρὸς ἐκφόβησίν τινος ἐμφανιζόμενος ὡς λῃστής.

ψευδολίπωμα-ατος (τὸ) νεώτ. οἰδηματώδης διήθησις τοῦ λιπώδους συνδετικοῦ ἱστοῦ, ἀπαντῶσα ἐνίοτε ἐπὶ ρευματοπαθῶν, ἰδίᾳ ἄνωθεν τῆς κλειδὸς καὶ παρὰ τὸ γόνυ.

ψευδόλιτρος-ον ἀττ. τ. τοῦ ψευδόνιτρος βλ.λ. : Πολυδ.7,39, Εὔστ.483,8.

ψευδολόγημα-ατος (τὸ) σχόλ., μσν. κ. νεώτ. ψευδὴς λόγος, ψεῦδος, ψευτιά : Σχόλ.Ἀπολλ.Ρ 4, 5/ **δίκην ἔδωκε τοῦ ψευδολογήματος,** Παχυμ.Γ 232C **τὸ ἔγκλημα ἀπᾷδον ὅλως καὶ ψευδολόγημα ἄντικρυς, - γελοῖα ψευδολογήματα.**

ψευδολογία (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ψευδὴς λόγος περί τινος, ἀνακριβὴς ἢ ἀντίθετος πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὁμιλία, ἀνακοίνωσις, μαρτυρία, ψευδολόγημα, ψευτιά : Ἰσοκρ.12,78 **διὰ τοὺς μᾶλλον ἀγαπῶντας . . τὰς ψευδολογίας** τῆς **ἀληθείας,** Δημ.933 **ἀκοῦσαι τὴν βδελυρίαν τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ** τὴν **ψευδολογίαν,** Πολύβ.4,92,7,Πλούτ. Δίων 19 **οὐδ' αὐτὸν . .** ἀποκαλύπτοντα τὴν ἀπιστίαν **αὐτοῦ καὶ ψευδολογίαν,** αὐτ.Ἠθ.1066Β, Ἀριστείδ.1.473, **- ἡ κατάθεσίς** του **ἦτο ὅλη** ἀσύστατος **ψευδολογία, - οἱ τόσες ψευδολογίες ἀγρίεψαν τὸν δάσκαλο·** ‖ κ. νεώτ. γεν. τὸ ἐλάττωμα τοῦ ψεύδεσθαι : Λουκ.Νιγρ.15 **ἀνάπλεως** γοητείας, ἀπάτης **καὶ ψευδολογίας, - χαρακτηριστικὸν τῶν ὑστερικῶν εἶναι ἡ ψευδολογία.**

ψευδολογικός-ή-όν μτγν. ὁ ψευδῆ λέγων, συκοφαντικός : Ρήτ.4,23.27 **ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ῥητορικὴ ψευδολογική, ἥτις ἐν δικαστηρίοις συκοφαντικὴ λέγεται ἐν δὲ βουλευτηρίοις κολακεία.**

ψευδολογιστής (ὁ) ὁ ψευδολόγος· **ἡ λ. μ.** ἐν χρ. ὡς τίτλος ἔργου τοῦ Λουκιανοῦ.

ψευδολόγος-ον κ. νεώτ. ὁ λέγων ψεύδη, ψευδόμενος, ψεύστης : Ἀριστοφ.Βάτρ.1521 **ὁ πανοῦργος ἀνὴρ καὶ ψευδολόγος καὶ βωμολόχος,** Πολύβ.32,8,9,ΑΠ 9,80 **ἔρροιτ' εἰκαίης ψευδολόγοι** σοφίης, ΚΔ Τιμόθ.1,4,2 **ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένην τὴν ἰδίαν συνείδησιν,** Ἰγνάτ. Ἐπιστ.61,8, αὐτ.63,1,Δαμασκ (1,117Α· **2)** νεώτ. ὁ ἀφηγούμενος ἀνύπαρκτα, ἀνυπόστατα πράγματα.

ψευδολογῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ. λέγω ψεύδη, ψεύδομαι, διαδίδω ψευδεῖς, ἀνυποστάτους φήμας : Ἰσοκρ.10,8 **τοσοῦτον δ' ἐπιδεδωκέναι πεποιήκασι τὸ ψευδολογεῖν,** Αἰσχίν.43,41 **εἶπε δὲ ὡς ἐψευδολόγουν,** Πολύβ.3,47,6, ΚΠορφ.Θεμ.18Α.

ψευδολόγως ἐπίρρ. μσν. ἐν ψευδολογίαις, διὰ ψευδολογιῶν : Ἀχμ.Ὀνειροκρ.254,35.

ψεύδομαι κ. μσν. κ νεώτ. μέσ. τ. τοῦ ψεύδω **βλ.λ.**

ψευδομαλαχίτης (ὁ) νεώτ. ἃ. λουννίτης βλ.λ.

ψευδομᾶλις-εως (ἡ) νεώτ. ἀδενῖτις τῶν ἵππων ὁμοιάζουσα πρὸς τὴν νόσον μᾶλιν.

ψευδομαντεία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ψευδής, οὐχὶ ἀληθὴς μαντεία : Κύριλλ.1,425Α, αὐτ.445C, Ἰω.Ἱεροσ.313D **ἄξια τὰ ἐπίχειρα τῆς ψευδομαντείας** αὐτοῦ **κομισάμενον.**

ψευδόμαντις-εως (ὁ,ἡ) κ. μσν. ὁ ψευδὴς μάντις, ψευδοπροφήτης : Ἡρ.4,69 **ψευδομάντιας καλέοντας,** Αἰσχ.Ἀγ.1195,Σοφ.ΟΚ 1097,Εὐρ.Ὀρ.1667, Πλούτ.Κικ.17, Λουκ.Θε.Δ 16,2, Δούκ.Ἱστ.Βυζ.163Α.

ψευδομάριος (ὁ) μτγν. ὁ ψευδής, ὁ θεωρούμενος, ὁ νομιζόμενος Μάριος : Ἀππ.Ἐμφ.Πολ.3,2 Ἀμάτιος **ἦν ὁ ψευδομάριος.**

ψευδομαρτύρημα-ατος (τὸ) μσν. ψευδὴς μαρτυρία : Nov. Const. Lex.Gr. Lat. P. Balduin.1611.

ψευδομαρτυρία (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. ψευτομαρτυρία κ. -ιά τὸ ψευδομαρτυρεῖν, μαρτυρεῖν ἐν γνώσει ψευδῆ, ψευδὴς κατάθεσις : Ἀνδοκ.2,4, αὐτ.10,23, Ἰσαῖ.52,32 **ψευδομαρτυριῶν εἵλομεν,** αὐτ.38,14, Πλάτ.Νόμ.937Β, Λυσ.118,19, Δημ.999, Ἀριστλ.Ρητ.1,15 **οὐχ ἁλίσκεται ψευδομαρτυριῶν, αὐτ.**Πολιτ.2,5, αὐτ.12, Διον.Ἁλ.Ἰσαῖ.5,620,17 **πῶς ἂν τις ὑμῶν καταγνοίη ψευδομαρτυρίαν Δημαράτου τουτουΐ,** ΚΔ Ματθ.15,19 **ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροὶ . . κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.**

ψευδομαρτύριον (τὸ) ἡ ψευδομαρτυρία βλ.λ. : Πλάτ.Θεαίτ.148Β **ὥστε μοι δοκεῖ ὁ Θεόδωρος οὐκ ἔνοχος τοῖς ψευδομαρτυρίοις ἔσεσθαι·** ‖ δίκη ψευδομαρτυρίου καταγγελία ἐπὶ ψευδομαρτυρίᾳ ἢ ἐπιορκίᾳ : Κρατῖν.Ἀδηλ.121.

ψευδομαρτυρολόγια (τὰ) μσν. ψευδῆ, πλαστά, μαρτυρολόγια βλ.λ.1) : Πίναξ ἐν Συντ.Καν.2,727.

ψευδομαρτυρῶ-έω κ. νεώτ. ψευδῆ μαρτυρῶ, καταθέτω ψευδῆ μαρτυρίαν, εἶμαι ψευδομάρτυς : Πλάτ.Πολ.575Β **ἔστι δ' ὅτε** συκοφαντοῦσιν . ., **καὶ ψευδομαρτυροῦσι καὶ δωροδοκοῦσιν,** Ξεν.Ἀπομν.4,4,11, Ἀριστλ Ρητ.1,14,6,ΠΔ Δευτ.5,20 **οὐ ψευδομαρτυρήσεις** κατὰ τοῦ πλησίον σου **μαρτυρίαν ψευδῆ,** Ἰουλ.Κατὰ Χριστ 152Β, Ὠριγ.3,520Α, Ἀθανάσ.2,304Α **τῶν** κατὰ τοῦ **Χριστοῦ ψευδομαρτυρησάντων,** Δαμασκ.1 2,803Ε.

ψευδομάρτυς-ῦρος (ὁ) κ. νεώτ., δημ. **ψευτομάρτυρας** ψευδὴς μάρτυς, μάρτυς καταθέτων ἐν γνώσει ψευδῆ : Πλάτ.Γοργ.472Β **ψευδομάρτυρας πολλοὺς κατ' ἐμοῦ παρασχόμενος** ἐπιχειρεῖς **ἐκβάλλειν με ἐκ τῆς οὐσίας,** ΚΔ Ματθ 26,60 **καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων οὐχ εὗρον,** Ἀθανάσ.2,304Α, Κύριλλ.5,68Β.

ψευδομάχη (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ψευδὴς μάχη: Εὐστ.᾿Ιλ.1247,31· **2)** νεώτ. εἰκονικὴ οὐχὶ πραγματικὴ μάχη διεξαγομένη κατὰ τὰ γυμνάσια στρατοῦ πρὸς ἐκγύμνασιν τῶν ἀτελεχῶν καὶ τῶν ὁπλιτῶν.
ψευδόμελι-ιτος (τὸ) μσν. τὸ ψευδές, τὸ οὐχὶ πραγματικὸν μέλι, δθ. τὸ δηλητήριον: Βαλσαμῶν de Rasaphoris 3 **ἐν σκοτομήνῃ τοξάζουσι, τὰ βέλη ψευδομέλιτι χρίαντες.**
ψευδομελία (ἡ) νεώτ. γένος φυτῶν ἐκ τῶν **ψευδομελιοειδῶν**, περιλαμβάνον πέντε εἴδη φυλλοβόλων δένδρων.
ψευδομεμβράνα (ἡ) νεώτ. παθολογικὸν μόρφωμα ἐν σχήματι μεμβράνης, ἄ. ψευδοϋμήν.
ψευδομεμβρανώδης-ους-ες νεώτ. ὁ ἐκ ψευδομεμβράνης συγκείμενος, ψευδοϋμενώδης.
ψευδομηνιγγῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἄ. μηνιγγιτισμὸς βλ.λ.
ψευδομονάζω μσν. εἶμαι ψευδὴς ἢ καθ᾿ ὑπόκρισιν μοναχός, εἶμαι μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον μοναχός: Παλλδ. ἐν Βί.᾿Ιω.Χρυσ.30Β.
ψευδομόναχος (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ κατ᾿ ἐπίφασιν μοναχός, ὁ προσποιούμενος, ὁ οὐχὶ ὄντως ὢν μοναχός, ψευτοκαλόγερος: Νεῖλ.᾿Επιστ.75,355, Εὐστ.Πον.238,94 **οὐδὲ μέλαν μόνον φόρημα τοὺς ἀληθεῖς ἐκτελεῖ μοναχούς, ἀλλὰ τοὺς δοκήτας καὶ δι᾿ αὐτὸ ψευδομονάχους.**
ψευδομορφίνη (ἡ) νεώτ. παραλλαγή τις τῆς μορφίνης, οὖσα κυρίως ἀλκαλοειδὲς τοῦ μικρασιατικοῦ ὀπίου, ἄοσμον καὶ ἄγευστον.
ψευδομορφισμός (ὁ) νεώτ. κρυστάλλωσις τυχαία κατὰ σύστημα διάφορον τοῦ ὀρυκτοῦ ἐν τῷ ὁποίῳ παρήχθη.
ψευδόμορφος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ ψευδῆ μορφὴν ἔχων, ὁ παραμορφώνων ἑαυτόν: ᾿Αχμ.᾿Ονειροκρ 278· **2)** νεώτ. ὁ ἔχων ψευδῆ μορφήν, ὁ παρουσιάζων μορφὴν ὁμοιάζουσαν πρὸς τὴν μορφὴν ἄλλου τινός: **ψευδόμορφος κρύσταλλος.**
ψευδομόρφωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ ψευδοπλασία βλ.λ.· **2)** ὀρυκτολ. ἡ διαμόρφωσις τοῦ ψευδοκρυστάλλου.
ψευδομοτῶ-έω μτγν. ὀμνύω ψευδῶς, ψευδορκῶ: Κύριλλ.6,187.
ψευδομύθημα-ατος (τὸ) μσν. ἡ ψευδομυθία: Νικήφ.Κων/πλ.208 (ἐκδ.Μί.).
ψευδομυθία (ἡ) μτγν. ἡ ψευδολογία: Κύριλλ.1, 428D, αὐτ.3,601Β.
ψευδόμυθος-ον ἐσφ. γρ. τοῦ ψευδόφημος βλ.λ.
ψευδομυθῶ-έω μτγν. ψευδολογῶ βλ.λ.: Κύριλλ.1,200C, αὐτ.5,1171Β, αὐτ.8,719 **ὁ τῶν ὅλων θεὸς .. ψευδομυθεῖ οὐδαμῶς.**
ψευδομυλίτης (ὁ) νεώτ. μυλίτης ὀδοὺς θηλαστικοῦ διφυόδοντος, ἐμφανιζόμενος κατὰ τὴν πρώτην ὀδοντοφυΐαν.
ψευδόναρδος (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ψευδὴς νάρδος, δι᾿ ἧς ἐνοθεύετο ἡ γνησία: Πλίν.Φ12,26.
ψευδόνειρος-ον μτγν. ὁ ψευδῆ ὀνειρευόμενος, ὁ ψευδὲς ὄνειρον βλέπων: Χαρίτ.3,7,55 **ψευδόνειρον γεγονέναι.**
ψευδονέρων-ωνος (ὁ) μτγν. ὁ ψευδής, ὁ νομιζόμενος Νέρων: Λουκ.᾿Απαιδ.20 **ὁ κατὰ τοὺς προπάτορας ἡμῶν ψευδονέρων.**
ψευδονευρόπτερα (τὰ) νεώτ. ζῳολ. ὑποδιαίρεσις τῆς τάξεως τῶν ὀρθοπτέρων ἐντόμων περιλαμβάνουσα μορφὰς μετριοσώμους ἢ μικράς.
ψευδόνιτρος-ον ἀττ. τ. τοῦ ψευδόλιτρος, ὁ ἐκ ψευδοῦς νίτρου, ἐκ νενοθευμένης σόδας κατεσκευασμένος: ᾿Αριστλ.Σφ.712 **ὁπόσοι κρατοῦσι κυκησιτέφρου ψευδονίτρου κονίας.**
ψευδονόθος-ον νεώτ. βιολ. γνήσιος φερόμενος ὡς νόθος.
ψευδονύμφευτος-ον ποι. ἐπὶ ἀγάμου, ὁ κατὰ προσποίησιν, ὁ ψευδῶς τελεσθείς, ὁ εἰκονικῶς γενόμενος: Εὐρ.᾿Ελ.889 **᾿Αλεξάνδρου γάμους .. ψευδονυμφεύτους.**
ψευδοξυς-εος-εῖα-υ μσν. ὁ οὐχὶ ζωηροῦ χρώματος, ὁ οὐχὶ λίαν λαμπρός, ὁ ἀμαυρός πως: Κ.Πορφ.῞Εκθ.470 (ἐκδ.2α) **ζωστρία ὀξέα διάφορα καὶ ψευδόξεα.**
ψευδοπαιδεία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ψευδής, ἐπιπόλαιος, οὐχὶ ἀληθής, οὐχὶ πραγματικὴ παιδεία: Κέβητ.Πίν.11,Γαλ.6,361 **οἱ τὴν ἐπίτριπτον ψευδοπαιδείαν ἀσκοῦντες ὀνομάζειν ἀξιοῦσι ῥάφανον.**
ψευδοπαιδὲς-οῦς (τὸ) μτγν. τὸ φυτὸν σταφὶς ἡ ἀγρία, δελφίνιον βλ.λ., ψειροβότανο: Διοσκ.4,103.
ψευδόπαν-ανος (ὁ) μτγν. ὁ ψευδὴς Πάν, ὁ ψευδῶς θεωρούμενος Πάν: ᾿Ιουλ.πρὸς ῾Ηράκλ. Κυν.234D **ὦ τοῦ γελοίου ψευδόπανος.**
ψευδοπανικὰ (τὸ) μτγν. ψευδής, προσποιητὸς πανικός, φόβος: Πολύαιν.3,9,32.
ψευδοπαράθυρον (τὸ) νεώτ. κατασκεύασμα ἐπὶ τοῦ τοίχου οἰκοδομῆς κατ᾿ ἀπομίμησιν παραθύρου, ὅπερ πράγματι ἐλλείπει.
ψευδοπαράλυσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἀδυναμία κινήσεως τῶν μελῶν, παρουσιάζουσα τὰ φαινόμενα παραλύσεως, ἰδιάζουσα εἰς τὰ βρέφη.
ψευδοπαρέγχυμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἱστὸς ἀποτελούμενος ἐξ ὑφῶν εἰς στενὴν ἐπαφὴν εὑρισκομένων καὶ διῃρημένων εἰς βραχέα κύτταρα, ἐμφανίζων δὲ τὴν μορφὴν παρε χύμστος.
ψευδοπαρήχησις-εως (ἡ) μσν. ἡ ψευδής, ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον παρήχησις: Εὐστ.29,41 **ἐν τῷ θυμὸς καὶ μῦθος ψευδοπαρήχησιν ποιοῦσιν.**
ψευδοπάρθενος (ἡ) κ. μσν. ἡ ψευδής, ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον ἢ κατὰ προσποίησιν παρθένος: ῾Ηρ.4,180 **τὰς ἀποθνησκούσας τῶν παρθένων .. ψευδοπαρθένους καλέουσι·** ‖ μσν. κ. ὡς ἐπίθ.: ᾿Αχιλλ.Τάτ.8,8 **ψευδοπαρθένου .. ἑταίρας.**
ψευδοπάτιον (τὸ) μσν. ὑποκορ. τοῦ ψευδόπατον βλ.λ.: ᾿Αρμενόπ.2,4,67, Λέων Σοφ.19,6.
ψευδόπατον (τὸ) μτγν. ψευδές, πρόχειρον, πρόσκαιρον πάτωμα ἐν οἰκοδομαῖς: Κῶδ.᾿Ιουστιν. 8,10,12,3· πρβλ. ψευτοπάτωμα.
ψευδόπατρις-ιδος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ προσποιούμενος ψευδῆ, ἄλλην, οὐχὶ τὴν πραγματικὴν πατρίδα, ὁ ἀντιποιούμενος ξένης πατρίδος: Χρησμ.Σεβ.3,420.
ψευδοπατριώτης (ὁ) νεώτ., δημ. ψευτο- ὁ ψευδὴς πατριώτης, ὁ οὐχὶ πράγματι ἔχων, ἀλλὰ προσποιούμενος φιλοπατρίαν πρὸς ἐπίδειξιν.
ψευδοπατριωτισμός (ὁ) νεώτ. ψευδὴς πατριωτισμός, προσποιητὴ φιλοπατρία.
ψευδοπάτωμα (τὸ) νεώτ. τὸ ὑποδάπεδον βλ.λ.· **2)** ὁ μεταξὺ τοῦ δαπέδου ὀρόφου τινὸς καὶ τῆς ὀροφῆς τοῦ ὑποκειμένου ὀρόφου χῶρος.
ψευδοπάτωρ-ορος (ὁ) μτγν. ποι. ὁ ψευδής, ὁ οὐχὶ φυσικὸς πατήρ: Καλλ.Δήμ.99.
ψευδοπεπερέα (ἡ) νεώτ. κ. **ψευδοπέπερι-εως** (τὸ) τὸ φυτὸν σχῖνος ὁ μάλλειος.
ψευδοπέπερι-εως (τὸ) νεώτ. ἡ ψευδοπεπερέα.
ψευδοπερίδιον (τὸ) νεώτ. τὸ ἐξωτερικὸν περίβλημα τοῦ αἰκιδίου.
ψευδοπερίπτερος-ον μτγν. κ. νεώτ. ἐπὶ ἀρχαίου ναοῦ, ὁ φέρων ἐντετειχισμένους ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ὄψει τῶν τοίχων κίονας δίδοντας τὴν ἐντύπωσιν περιστάσεως: Βιτρούβ.4,8.
ψευδόπετραι (αἱ) νεώτ. οἱ ψευδεῖς ἀδάμαντες καὶ γεν. οἱ ψευδεῖς πολύτιμοι λίθοι.
ψευδόπιστος-η-ο δημ. ὁ οὗ ἡ πίστις εἶναι ψευδής, οὐχὶ ἀληθής, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ χριστιανός, ἤτοι ὁ Τοῦρκος: Σολωμ.᾿Εθν.῞Υμν.73,3 **δὲν φυσᾶς τώρα ἐσὺ πλιὸ στῶν ψευδόπιστων τὸ ἀστέρι.**
ψευδοπλάνης-ητος (ὁ) μσν. κ. -πλανήτης-ου ὁ προσποιούμενος τὸν περιπλανώμενον καὶ διηγούμενος ψευδεῖς περιπλανήσεις, ἀναληθεῖς, πλαστὰς περιπετείας: Εὐστ.1762,3, αὐτ.1742,24.

ψευδοπλᾱσία (ἡ) νεώτ. ὑπερβολική, παρὰ φύσιν αὔξησις ὑγιῶν μορίων τοῦ σώματος ὀφειλομένη οὐχὶ εἰς νοσηράν τινα διάθεσιν, ἀλλ' **εἰς ἁπλᾶς** τοπικὰς ἀφορμάς.

ψευδόπλασμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἀνατομ. καὶ παθολογ. ἑτερόμορφος ἱστὸς ἢ βλάστημα κατ' ἀντίθ. πρὸς τὸ νεόπλασμα, ὅπερ σχηματίζεται ἐξ ὁμοιομόρφου ἢ ὁμολόγου φυσιολογικοῦ ἱστοῦ.

ψευδοπλάστης (ὁ) σχόλ. ὁ πλάττων, **ὁ χαλκεύων** φεύδη : Σχόλ.'Αριστφ.Νεφ.445.

ψευδοπλευρῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἁπλῆ πλευροδυνία, παθολογικὴ κατάστασις ὑπενθυμίζουσα ἔκ τινων συμπτωμάτων αὐτῆς, ὑποκειμενικῶν ἢ ἀντικειμενικῶν, τὴν πλευρῖτιδα, χωρὶς ὁ ὑπεζωκὼς νὰ παρουσιάζῃ ἐκδήλους ἀλλοιώσεις.

ψευδοπλόκος-ον μσν. ὁ πλέκων, ὁ ἐξυφαίνων φεύδη : Θεόδ.Διάκ.'Ακρ.1,67.

ψευδόπλουτος-ον σχόλ. ὁ προσποιούμενος τὸν πλούσιον : Σχόλ.'Αριστφ.'Ορν.823.

ψευδοπόδιον (τὸ) νεώτ. βοταν. μίσχος ἄνθους ἀνανάπτυκτος· **2)** βιολ. νηματοειδὴς ἐπέκτασις **τοῦ** πρωτοπλάσματος τῶν μονοκυττάρων ὀργανισμῶν ἐπέχουσα θέσιν κινητηρίου ὀργάνου.

ψευδοποιΐα (ἡ) μτγν. παραποίησις, παραμόρφωσις : Κλήμ.'Αλ.Στρωμ.258.

ψευδοποίμην-ενος (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ φευδὴς ποιμήν : Κύριλλ.10,253C, Παλλάδ.Βί.'Ιω.Χρυσ.14C τοὺς **φένακας τῶν ψευδοποιμένων.**

ψευδοποιός-όν μτγν. ὁ φευδῆ ποιῶν, ὁ φευδῆ μετερχόμενος : Γρηγ.Νύσσ.2,490A.

ψευδοποιῶ-έω μτγν. ποιῶ τι φευδὲς ἀποδεικνύων τὸ **ἐσφαλμένον** τῆς γνώμης τινὸς ἐπ' **αὐτοῦ,** ἐλέγχων αὐτὴν φευδομένην : Πολύβ.12,25,4 **τὰς ἀποφάσεις τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων ψευδοποιεῖν·** **2)** ποιῶ, κάμνω τι φευδές, νοθεύω : αὐτ.30,4,13 **τὰ τῶν ἄλλων ἐπειρᾶτο ψευδοποιεῖν καὶ ταπεινοῦν, τὰ δὲ τῶν** 'Ροδίων **ηὔξανε· 3)** ἐξαπατῶ, πλανῶ : Κλήμ.'Αλ.Στρωμ.269 **οἱ ψευδοποιοῦντες τὰς γυναῖκας διημερεύουσι μετ' αὐτῶν μύθους ἐρωτικοὺς ἀδολεσχοῦντες·** κ. παθ. ἐξαπατῶμαι, πλανῶμαι : Πλούτ.'Ηθ.899F **ἡ αἴσθησις μοναχῶς ψευδοποιεῖται.**

ψευδοπολίτειον (τὸ) μτγν. **φευδές,** πλαστόν, κατ' ὄνομα ὑπάρχον **πολίχνιον** : 'Ιώσ.Π Ι 4,552 (δ. ἀνάγν. φευδοπολίχνιον).

ψευδοπολίχνιον (τὸ) δ. ἀνάγν. τοῦ φευδοπολίτειον βλ.λ.

ψευδοπόρφυρον (τὸ) **πάπ.** ἱμάτιον βεβαμμένον μὲ οὐχὶ γνησίαν πορφύραν, οὐχὶ ἁλιπόρφυρον.

ψευδοπορῶ-έω νεώτ. ναυτ. ἀκολουθῶ φευδῆ κατεύθυνσιν **εἰς ἐξαπάτησιν** τοῦ ἐχθροῦ.

ψευδόπους-οδος (ὁ) νεώτ. μέρος τοῦ κανονικοῦ ὑλικοῦ τῶν στρατιωτικῶν γεφυρῶν ἢ τῆς γεφυροσκευῆς· **2)** ζῳολ. γένος **βραχυγλωσσιδῶν** ἑρπετῶν τοῦ ἀθροίσμ. τῶν σαύρων.

ψευδοπραξία (ἡ) μσν. φευδὴς πρᾶξις : Εὔστ. Πον.162,89 **τὴν ἁμαρτίαν τοῦ ψεύδους ἔστι νοεῖν μεριζαμένην εἴς τε ψευδολογίαν καὶ εἰς ὡς οὕτως εἰπεῖν ψευδοπραξίαν.**

ψευδοπράσιον (τὸ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν **ἐκ τῶν χειλανθῶν** οὗ γνωστότερον εἶδος εἶναι φευδοπράσιον τὸ μέγα, δημ. φασσόχορτο.

ψευδοπρεσβευτής (ὁ) σχόλ. ὁ φευδὴς πρεσβευτής : Σχόλ.Σοφ.Φιλ.1306.

ψευδοπρεσβύτερος (ὁ) μσν. ὁ φευδὴς πρεσβύτερος, φευτόπαππας : Παλλάδ.Βί.'Ιω.Χρυσ.16A **οἱ κατὰ Βαβυλῶνα ψευδοπρεσβύτεροι.**

ψευδοπροδοσία (ἡ) μτγν. φευδής, προσποιητὴ προδοσία : Πολύαιν.3,9,32.

ψευδοπρομηκικός-ή-όν νεώτ. ἰατρ. παράλυσις ἔχουσα συμπτώματα παρεμφερῆ πρὸς τὰ τῆς προμηκικῆς, **ἀλλ'** ἄνευ βλάβης **τοῦ** προμήκους.

ψευδοπροσποίησις-εως (ἡ) σχόλ. φευδὴς προσποίησις, φευδὴς μίμησις : Σχόλ.'Αριστφ.Θεσμ.870.

ψευδοπροφητεία (ἡ) μτγν. - φευδής, ἀναληθὴς προφητεία : Εὐσ.'Εκκλ.'Ιστ.5,16 **τῆς νέας ταύτης οὐ.. προφητείας, πολὺ δὲ μᾶλλον ψευδοπροφητείας,** 'Επιφάν.1,404D.

ψευδοπροφητεύω μτγν. προφητεύω φευδῆ ἢ φευδῶς : Κύριλλ.6,716D, **αὐτ.7,449 τὸ ψευδοπροφητεύειν ἀποτολμᾶτε.**

ψευδοπροφήτης (ὁ) μτγν., **μσν. κ. νεώτ., θηλ.** -ῆτις-ιδος (Εὐσ.'Εκκλ.'Ιστ.4,27), **ὁ** προφητεύων φευδῆ, **προφήτης** φευδόμενος **ἢ ὁ** καυχώμενος ὅτι εἶναι προφήτης χωρὶς νὰ εἶναι : ΚΔ Ματθ.7,15 **προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων,** Κλήμ.'Αλ.368, 'Ωριγ.3,781D, Δαμασκ.11,88D.

ψευδοπροφητικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος **εἰς** τὸν φευδοπροφήτην, **ὁ εἰς αὐτὸν** ἀποβλέπων ἢ **ὁ ἐξ αὐτοῦ** προερχόμενος : **Εὐσ.** 'Εκκλ.'Ιστ.5,16,5 **τὸ ψευδοπροφητικὸν πνεῦμα.**

ψευδοπροφῆτις-ιδος (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ φευδοπροφήτης βλ.λ. : Εὐσ.'Εκκλ.'Ιστ.4,27.

ψευδόπτωμα-ατος (τὸ) μτγν. ἐν τῇ τεχνικῇ γλώσσῃ τῶν παλαιστῶν, **φευδής,** προσποιητή, **πλαγίως** γενομένη πτῶσις, ἀφ' ἧς ἀνίστατο πάραυτα ὁ παλαιστὴς καὶ ἠγωνίζετο ἔτι σφοδρότερον : Πλούτ.Συγκρ.Πελ.κ.Μαρκέλλ.1 **ἔοικε ψευδόπτωμά τι γενέσθαι περὶ τὸν Λίβυν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς ἐκείναις.**

ψευδοπτωμάτιον (τὸ) **μτγν. ὑποκορ. τοῦ ψευ**δόπτωμα βλ.λ. : Πλούτ.'Ηθ.473A.

ψευδόπτωχος-ον μσν. ὁ φευδῶς παρουσιάζων ἑαυτὸν ὡς πτωχόν, **ὁ** προσποιούμενος τὸν πτωχόν : Εὐστ.'Οδ.1761,56.

ψευδόπυον (τὸ) νεώτ. ὀργανικὸν ὑγρὸν ἢ ἔκκριμα μετὰ λευκοκυττάρων παρεμφέρον κατὰ τὸ χρῶμα καὶ τὴν σύστασιν πρὸς τὸ πύον, ἀλλὰ μὴ περιέχον πυοσφαίρια **μήτε** σχετιζόμενον **πρὸς** πυώδη μόλυνσιν.

ψευδόπυρα (τὰ) Σουΐδ. «**φευδῆ πυρά, στρατήγημα,** ὁ ποιοῦσι διὰ νυκτὸς **καίοντες πυρὰ** πρὸς κατάπληξιν τῶν πολεμίων».

ψευδοπυρομαχικά (τὰ) **νεώτ.** ὁμοιώματα **πυρομαχικῶν,** βλήματα ἢ φύσιγγαι **ἐκ ξύλου** συνήθως κατεσκευασμένα, χρησιμεύοντα πρὸς ἄσκησιν τῶν πυροβολητῶν.

ψευδοραφῳδός (ὁ) 'Ησ. «φευδὴς ῥαφῳδός».

ψευδορήτωρ-ορος (ὁ) μτγν. ῥήτωρ ἢ ῥητοροδιδάσκαλος φευδής : Ρητ.6,577.

ψευδορθόδοξος-ον μσν. ὁ κατὰ **τὸ** φαινόμενον ὀρθόδοξος, ὁ δῆθεν ὀρθόδοξος : 'Ισαὰκ 'Αρμεν.1204 (ἔκδ.Mi.).

ψευδορκία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. φευδὴς ὅρκος, φευδὴς ὁρκωμοσία μάρτυρος, πραγματογνώμονος, διαδίκου, ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν ἢ ἄλλων ἀρχῶν, ἐπιορκία : Φίλ.2,196.

ψευδόρκιον (τὸ) ἡ φευδορκία βλ.λ.

ψευδόρκιος-ον ὁ φευδῶς ὁρκισθείς, **ἐπίορκος:** 'Ηρ.1,165 **ψευδόρκιοι γενόμενοι ἀπέπλωον.**

ψεύδορκος-ον μσν. **κ.** νεώτ., **δημ.** θηλ. -η, ὁ φευδόρκιος, ὁ ὀμνύων **φευδῶς,** ὁ μεθ' ὅρκου βεβαιῶν φευδῆ : Εὐρ.Μήδ.1392 **τοῦ ψευδόρκου καὶ ξειναπάτου,** ΨΦωκυλ.17 **ψεύδορκον στυγέει θεὸς ἄμβροτος ὅστις ὀμόσσῃ,** Εὐα.π.Στοβ.28,13.

ψευδορκῶ-έω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. φευδῶς ὁρκίζομαι, γίνομαι **ἐπίορκος,** ὀμνύω ὅτι λέγω τὴν ἀλήθειαν **ἐν** γνώσει ὅτι βεβαιῶ φευδῆ, δίδω φευδῆ ὅρκον : 'Αριστφ.'Εκκλ.603 **καὶ** μὴ **καταθεὶς ψευδορκήσει,** Χρύσ. π. Στοβ.197,1, 'Ανν.Κομν.3,245, Τζέτζ.'Αλληγ.'Ιλ.Τ 90 **οὐ ψευδορκήσω.**

ψεύδορνις-ιθος (ὁ,ἡ) σχόλ. ὁ φευδής. **ὁ κατὰ** τὸ φαινόμενον ὄρνις : Σχόλ.Γρηγ.Ναζ.44.

ψευδορράξ-αγός (ἡ) νεώτ. καρπὸς σαρκώδης ἔχων σχῆμα ὁμοιάζον πρὸς τὸ τῆς ραγός, ὡς τὸ μῆλον, τὸ σίδιον, ὁ καρπὸς τῆς ἀρκεύθου κττ.

ψευδορρημοσύνη (ἡ) μσν. ψευδῆ ρήματα, ψευδὴς λόγος, ψευδὴς διήγησις, ψευδολογία, ψεῦδος: Παλαμ.Γρ.π.Boivin ad Gregoram 789.

ψευδορρήμων-ονος-ον μτγν. ὁ ψευδῆ ρήματα λέγων, ὁ ψευδόμενος, ὁ ψευδολόγος: Φιλόδ. Ποιήμ.257(41),4 **ὅτι δεῖ τὰ ψευδορήμονα (sic) μὴ ξενόστομα μόνον ἐγλέγειν, ἀλλὰ κάλλιστα.**

ψεῦδος-ους-εος (τὸ) (ψεύδω) κ. μσν. κ. νεώτ., ἐπ. δοτ. πληθ. **ψεύδεσσι** (Ἰλ.Φ 276), πᾶν τὸ μὴ ἀληθές, ψευδὴς λόγος, φέμα, ψευτιά· Ἀριστλ.Μεταφ.4,7 «τὸ μὲν λέγειν τὸ ὂν μὴ εἶναι ἢ τὸ μὴ ὂν εἶναι ψεῦδος, τὸ δὲ ὂν εἶναι ἢ τὸ μὴ ὂν εἶναι ψεῦδος, τὸ δὲ τὸ ὂν εἶναι καὶ τὸ μὴ ὂν μὴ εἶναι ἀληθές», Σέξτ.Ἐμπ.460 «ὁ Ἐπίκουρος τὰ μὲν αἰσθητὰ πάντα ἔλεγεν ἀληθῆ καὶ ὄντα·.. ἔνθεν καὶ ὑπογράφων τἀληθὲς καὶ ψεῦδος, ἔστι, φησίν, ἀληθὲς τὸ οὕτως ἔχον ὡς λέγεται ἔχειν καὶ ψεῦδός ἐστι, φησί, τὸ οὐχ οὕτως ἔχον ὡς λέγεται ἔχειν»· κτ. Στωϊκοὺς π. αὐτ. «ἀληθές ἐστι .. τὸ ὑπάρχον καὶ ἀντικείμενόν τινι καὶ ψεῦδος τὸ μὴ ὑπάρχον καὶ ἀντικείμενόν τινι»· κτ. δὲ Γρηγ.Νύσσ.1,191 «ψεῦδός ἐστι φαντασία τις περὶ τὸ μὴ ὂν ἐγγινομένη τῇ διανοίᾳ ὡς ὑφεστῶτος τοῦ μὴ ὑπάρχοντος»: Ἰλ. Φ 276, αὐτ.Ψ 576 **Ἀντίλοχον ψεύδεσσι βιησάμενος,** αὐτ.Β 81 **ψεῦδός κεν φαῖμεν,** αὐτ.349, αὐτ.Ι 115, Ὀδ.Γ 20, αὐτ.Τ 203, αὐτ.Ξ 387 **μή τε τί μοι ψεύδεσσι χαρίζεο, μήτε τι θέλγε,** Ἡσίοδ.Θ 27 **ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα,** αὐτ.293, Ἔργ.787, αὐτ.78, Πινδ.Ο 4,15 **οὐ ψεύδεϊ τέγξω λόγον,** αὐτ.6,67, αὐτ.Π 3,30 **ψευδέων δ᾽ οὐχ ἅπτεται,** αὐτ.9,42 **τὸν οὐ θεμιτὸν ψεύδει θιγεῖν,** Σοφ.Ἠλ. 1220, αὐτ.Ἀντ.1094 **ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν,** αὐτ. Φιλ.842, Εὐρ.Ἀνδρ.448, αὐτ.Ἑλ.316 **πόλλ᾽ ἂν γένοιτο καὶ διὰ ψευδῶν ἔπη,** Ἀμειψ.π.Σουΐδ.ἐν λ. ἀναψυχῆναι **καὶ τί που κἀμαρτύρησας ψεῦδος,** Πλάτ. Ἱππ.Ε 370Β, αὐτ.Ἐπιστ.334Β **μανθάνειν τὸ ψεῦδος ἅμα καὶ ἀληθὲς τῆς ὅλης οὐσίας,** αὐτ.Ἀπολ.34Ε, αὐτ.Πολ.382D, αὐτ. Γοργ.505Β, αὐτ. Εὐθ.272Α, αὐτ. Σοφ.261C, Δεῖν.97 τὸ ψεῦδος ἰσχύσειν τῆς ἀληθείας **μᾶλλον,** Ξεν.Οἰκ.11,25, ΠΔΨαλμ.5,6 **ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος,** αὐτ.Παροιμ. 20,20 **ἡδὺς ἀνθρώπῳ ἄρτος ψεύδους,** αὐτ.Σοφ. Σειρ.7,13, αὐτ.(4᾽)Ιερ.5,2, αὐτ.23,14, αὐτ.Ὠσ.11,13, ΚΔ Ἰω.8,44 **ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ,** αὐτ.Ρωμ.1,25, αὐτ.Ἀποκ.21,27, Διον.Ἀλ.Ρωμ.10,13, Ἰουλ.κατὰ Καίσ.307Α **μεῖξις ἀληθοῦς καὶ ψεύδους,** Ἀριστείδ.1,52,3 **τὸ ψεῦδος ἀληθὲς ποιεῖν,** Πρόδρ.2,446, αὐτ.449 **εἰ μὴ ᾽πῃ ψεῦδός τι καλῶς πεποιημένον,** - **εἶναι ψεῦδος ὅτι ἐπίκειται ἡ ὑπογραφὴ τῆς εἰρήνης·** ‖ φρ. **ψεύδη βουλεύω** - ἀρτύνω τεκταίνω, μηχανῶμαι ψεύδη, ψεύματα: Ὀδ. Ξ 296 **ψεύδεα βουλεύσας,** ἵνα οἱ σὺν φόρτον ἄγοιμι, αὐτ.Λ 366 **ψεύδεά τ᾽ ἀρτύνοντας, ὅθεν κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο·** ‖ μτγν. **ψεῦδος ἀποτίθεμαι** ἀποβάλλω τὸ ψεῦδος, παύω νὰ εἶμαι ψεύστης: ΚΔ Ἐφ.4,25 **διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ·** π.Πλάτ. ἡ λ. συνεχῶς ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ἀληθές, ὅθεν κατήντησε σχεδὸν εἰς τὴν χρ. ἐπιθ. : αὐτ. Κρατ.385C **ὄνομα ψεῦδος καὶ ἀληθὲς λέγειν,** αὐτ.Θεαίτ.161Α, αὐτ.Πολιτ.281Α **παράδοξόν τε καὶ ψεῦδος ὄνομα,** Πλούτ.Ἠθ.1121D· **2)** ἐν τῇ Λογικῇ, πλημμελὲς συμπέρασμα, ἀπατηλὸς συλλογισμός, σόφισμα: Ἀριστλ.ΑΠρ.2,11,4 **συλλογισμὸς τοῦ ψεύδους,** αὐτ.1,17,9 **συμβαίνει ψεῦδος·** ‖ νεώτ. **ψεῦδος πρῶτον** τὸ βασικὸν σφάλμα, ὅπερ περιλαμβάνουν οἱ ἀποδεικτικοὶ λόγοι συλλογισμοῦ τινος καὶ ὅπερ γίνεται πηγὴ περαιτέρω πολλῶν ψευδῶν συμπερασμάτων· **συχν.** πρῶτον ψεῦδος περιλαμβάνουν αἱ προτάσεις, αἱ ὁποῖαι γενικεύονται, ἐν ᾧ ἰσχύουν εἰς ὡρισμένας **μόνον** περιπτώσεις· τοιοῦτον πρῶτον ψεῦδος ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ σοφίσματι **ψευδόμενος·** **3)** μτγν. ποιητ. κτ. πληθ. **ψεύδεα** ρινὸς τὰ ἐπάνω τῆς ρινὸς φυόμενα **ψυδράκια**: Θεόκρ.12,24 **ἐγὼ δὲ σε τὸν καλὸν αἰνῶν, ψεύδεα ρινὸς ὕπερθεν ἀραιᾶς οὐκ ἀναφυσῶ.**

ψευδᾶς-ή-ό δημ. κ. **τσευδὸς** ὁ δυσκολευόμενος εἰς τὴν προφοράν, ὁ ἔχων τὸ ἐλάττωμα νὰ τσευδίζῃ, ψελλός, τραυλός: Παλαμ.Τάφ.34,11 **σὰν ψευδὰ παιδιάτικα λογάκια ποὺ μαθάνε.**

ψευδοσέληνον (τὸ) λεξ. τὸ ψευδὲς φῶς τῆς σελήνης, ἀπουσία ἢ ἔλλειψις τῆς σελήνης, ἀμαυρὰ σελήνη: Ἡσ., Σουΐδ.

ψευδοσέλινον (τὸ) μτγν. **φυτόν τι παρεμφερὲς** πρὸς τὸ σέλινον: ΨΔιοσκ 4,42.

ψευδοσκόπιον (τὸ) νεώτ. ὀπτικὸν ὄργανον δεικνύον τὰ ἀντικείμενα κατὰ τρόπον ὥστε αἱ ἐσοχαὶ νὰ παρίστανται ὡς **ἐξοχαὶ** καὶ ἀντιθέτως.

ψευδοσμάραγδος (ἡ) μτγν. ψευδὴς σμάραγδος: Πλίν.Φ1 37,5,19.

ψευδοσμία (ἡ) νεώτ. ὀσφρητικὴ ψευδαισθησία, ψευδαίσθησις τῆς ὀσφρήσεως.

ψευδοσοφία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ψευδὴς σοφία, ἐπιπόλαιος πολυμάθεια: Φιλόστρ.331, Εὐσ. κατὰ Ἱεροκλ.538C **ψευδοσοφίας ἁλούς.**

ψευδόσοφος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ψευδὴς σοφός, ὁ παρουσιαζόμενος ὡς σοφὸς καὶ μὴ ὢν πράγματι: Φιλόστρ.331, Σχόλ.Λουκ.Τίμ.55, Γρηγ.Ναζ. 9,4 **τὰς τῶν ψευδοσόφων φληναφίας,** Εὐσ. κατὰ Ἱεροκλ.538Α **τοὺς γόητας ψευδοσόφους.**

ψευδόσπορος-ον μσν. ὁ ψευδῶς σπαρεὶς ἢ γεννηθείς, ὁ ἐκ ψευδοῦς σπέρματος καταγόμενος: Πισίδ.Γ᾽Αβαρ.Πόλ.215.

ψευδοστάχυς-υος (ὁ) νεώτ. ὁ ψευδὴς στάχυς, ὁ παρουσιάζων τὰ γνωρίσματα τοῦ στάχυος καὶ μὴ ὢν τοιοῦτος: Μωραΐτ.Διηγ.1,23 **διαφόρων σχημάτων καὶ μεγεθῶν ψευδοστάχυες.**

ψευδοστέγη (ἡ) νεώτ. κ. **ψευδόστεγον** (τὸ) **στέγη** κατασκευαζομένη πρὸς ἐπικάλυψιν ἄλλης **καὶ** ἰδίᾳ θολωτῆς.

ψευδόστεγον (τὸ) νεώτ. ἡ ψευδοστέγη βλ.λ.

ψευδοστέωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἀ. ψευδόστωσις βλ.λ.

ψευδοστηθάγχη (ἡ) νεώτ. νευρικὴ διαταραχὴ τῆς καρδίας μὲ στηθαγχικὰ φαινόμενα **ἄνευ** σκληρώσεως τῆς στεφανιαίας.

ψευδοστιγματίας (ὁ) ὁ ψευδής, ὁ **κατὰ** προσποίησιν στιγματίας· ἡ λ. **ἐν** χρ. μ. ὡς τίτλος κωμῳδίας τοῦ Νικοστράτου: Ἀθήν.15,685C, **Σουΐδ. ἐν** λ. Νικόστρατος.

ψευδόστομα-ατος (τὸ) μτγν. **κ.** νεώτ. ψευδὲς στόμα, στόμιον, πεφραγμένη ἐκβολὴ ποταμοῦ: Στράβ.17,1,18 ἔστι **δὲ καὶ ἄλλα τούτων μεταξὺ ὡς ἂν ψευδοστόματα ἀσημότερα.**

ψευδόστομος-ον μτγν. ἐπὶ ποταμοῦ, ὁ ἔχων ψευδῆ, ἢ πεφραγμένα στόματα, στόμια: Πτολ.7,1, αὐτ.8,33, αὐτ.83, αὐτ.85, αὐτ.86.

ψευδοστομῶ-έω λαλῶ ψεύδη, ὁμιλῶ ψευδῶς, ψεύδομαι: Σοφ.ΟΚ 1127 **μόνοις παρ᾽ ὑμῖν εὗρον ἀνθρώπων ἐγὼ καὶ τοὐπιεικὲς καὶ τὸ μὴ ψευδοστομεῖν,** Λουκ.Ὠκ.8 **ἅπας γὰρ αὐτὸν βουκολεῖ ψευδοστομῶν.**

ψευδόστωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. παθολογικὴ σκλήρυνσις ἱστοῦ παρέχουσα τὴν ἐντύπωσιν ὀστεώδους συστάσεως.

ψευδοσυγγραφεύς-έως (ὁ) **μσν. ὁ ψευδόμενος,** ὁ ψευδῶν πραγμάτων συγγραφεύς: Τζέτζ.ἐν Ἀν.Κρ.3,232,12 **οἱ δ᾽ ἀλαζόνες μετρικοὶ καὶ ψευδοσυγγραφέες.**

ψευδοσυγγραφῶ-έω μσν. ψευδῆ συγγράφω, γραπτῶς διηγοῦμαι: Τζέτζ.Χιλ.8,186, αὐτ.Ἐξήγ.Ἰλ.146

φευδόσυκον (τό) μσν. τὸ φευδὲς σῦκον : Μιχ. Ἀκομ.2,379,11(ἐκδ.Λ) σοφίης ἐξωτερικῆς ἀνέεσθαι τόσον ὅσον φευδοσύκων ἐξ ὀλύνθων.

φευδοσύνη (ἡ) μσν. ἡ ἰδιότης τοῦ φεύστου, ὁ ἐθισμός, ἡ συνήθεια τοῦ φεύδεσθαι, ὀθ. φευδὴς διδασκαλία ἢ ἔκθεσις, φεῦδος : Πρόδρ.ἀπ.41.

φευδοσύνθετος ον μσν. ὁ φευδῶς συντεθειμένος, ὁ φευδῶς ἐπινοηθείς, φευδής, ἀπατηλός : ΚΜανασσ.Χρον.1192.

φευδοσύνοδος (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. σύνοδος ἐπισκόπων μὴ κανονικῶς συγκροτηθεῖσα καὶ μὴ ἀνεγνωρισμένη : Ἐπιφάν.2,404, Θεοφ.584.

φευδόσφηξ-ηκος (ὁ) μτγν. φευδὴς σφήξ, εἶδός τι σφηκὸς μονήρους, μεμονωμένως ἱπταμένης : Πλίν.Φl 30,30.

φευδοτάφιον (τὸ) μτγ. κ. μσν. τὸ κενοτάφιον : Φιλόστρ.371,Τζέτζ.Λυκόφρ.365, αὐτ.1047.

φευδότειχος-ους (τὸ) μσν. τὸ φευδές, ἐπίπλαστον τεῖχος : Εὐστ.Ἰλ.889,25.

φευδοτελετή (ἡ) μσν. φευδής, οὐχὶ κατὰ τοὺς ἐκκλ. κανόνας τελετή : Βαλσ.ἐν Συντ.Καν.2,92.

φευδοτεχνία (ἡ) μτγν. φευδής, ἀπατηλὴ τέχνη : Ρήτ.2,623 ματαιοτεχνίας ἢ κακοτεχνίας ἢ φευδοτεχνίας ὄνησις οὐδεμία προσγίνεται, Σχόλ.Ἑρμογ. 4,26,19, αὐτ.5,22,22.

φευδοτζαγγάρης (ὁ) μσν. δημ. προφ. φευτο- ὁ προσποιούμενος τὸν τσαγγάρη, τὸν ὑποδηματοποιὸν καὶ μὴ ὢν ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ ὅλως ἄτεχνος ὑποδηματοποιός : Πρόδρ.1,115 γείτοναν ἔχω πετζωτήν, τάχα φευδοτζαγγάρην.

φευδοτρισκαιδέκατος-η-ον μσν. ὁ φευδῶς λογιζόμενος, θεωρούμενος δέκατος τρίτος : Τζέτζ. Χιλ.2,505 ἆθλον φευδοτρισκαιδέκατον.

φευδοτρόφιον (τὸ) μσν. φευδής, οὐχὶ θρεπτική, ἐνισχυτικὴ τροφή : Κύριλλ.Σκυθ.ἐν Βί.Σάββα 44 λάχανον, εἴτε ὄσπριον ἢ φευδοτρόφιον.

φευδοτροχασμός (ὁ) νεώτ. ἐλαττωματικὸς βηματισμὸς τοῦ ἵππου καλπάζοντος διὰ τῶν προσθίων ποδῶν καὶ τροχάζοντος διὰ τῶν ὀπισθίων.

φευδοϋμενώδης-ους-ες νεώτ. ὁ ἀποτελούμενος ἐκ φευδοϋμένων : φευδοϋμενώδης κυνάγχη (φλεγμονὴ τοῦ φάρυγγος, τῶν ἀμυγδαλῶν καὶ τῶν παρισθμίων, καθ' ἣν σχηματίζεται ἐξίδρωμα συμπαγὲς μᾶλλον ἢ ἧττον προσπεφυκὸς τῷ βλεννογόνῳ καὶ ἀποκολλήσιμον).

φευδοϋμήν-ένος (ὁ) νεώτ. ἰατρ. παθολογικὸν μόρφωμα ἐν σχήματι ὑμένος ἢ μεμβράνης σχηματιζόμενον ἐνίοτε συνεπείᾳ φλεγμονῆς βλεννογόνου τινὸς ἢ ὀρογόνου ὑμένος, ἄ. φευδομεμβράνα.

φευδοϋπερτροφία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ὑπερτροφία φαινομενικὴ τῶν μυῶν ἐκ λιπώδους ἐκφυλίσεως τοῦ λιπώδους ἱστοῦ, παθολογικὴ ἐκδήλωσις καθ' ἣν ἀτροφουσῶν τῶν μυϊκῶν ἰνῶν πολλαπλασιάζεται ὁ ἐνδιάμεσος ἱστός.

φευδοϋπερτροφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φευδοϋπερτροφίαν ἢ ὁ ἐκ φευδοϋπερτροφίας προερχόμενος : φευδοϋπερτροφικὴ παράλυσις (παιδικὴ κληρονομικὴ πάθησις τοῦ μυϊκοῦ συστήματος, καθ' ἣν ἀτροφοῦσι μὲν αἱ μυϊκαὶ ἶνες, ἀλλ' ὑπερπλασσομένου καὶ λιπωδῶς ἐκφυλιζομένου τοῦ μεσομυϊκοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ φαίνονται φευδῶς ὑπερτραφεῖς οἱ μύες)· **2**) ὁ πάσχων ἐκ φευδοϋπερτροφίας βλ.λ.

φευδοϋπογράφω μσν. ὑπογράφω φευδῶς, θέτω φευδῆ, φεύτικια, ὑπογραφὴν : Νηστ.Ι Ὁμολ. 93Β περὶ φευδοϋπογραφάντων.

φευδοϋπόστατος-ον μσν. ὁ ἔχων φευδῆ, πλαστὴν ὑπόστασιν : Φώτ.Ἐπιστ.178,19.

φευδουργός-όν κ. μσν. ὁ μετερχόμενος ἀπατηλὰς τέχνας, οἷον γοητείαν, θαυματοποιίας κττ. : Πλάτ.Σοφ.241Β ἐν τῇ τῶν φευδουργῶν καὶ γοήτων τέχνῃ, Γρηγορ.Ν Διαλ.Φλωρεντ.510,3.

φευδοφαής-οῦς-ές μτγν. ὁ διὰ φευδοῦς φωτὸς λάμπων, ἄ. φευδοφανής : Διογ.Λ 21 τὴν σελήνην φευδοφαῆ καὶ ἀπὸ ἡλίου φωτίζεσθαι.

φευδοφανής-οῦς-ές ὁ διὰ φευδοῦς φωτὸς φαίνων, λάμπων, ὁ φευδοφαής : Ἀναξ.π.Πλούτ.Ἠθ. 892Α παραμεμῖχθαι τῷ πυροειδεῖ (τῆς σελήνης) τὸ ζοφῶδες, ὅθεν φευδοφανῆ λέγεσθαι τὸν ἀστέρα, Στοβ.Ἐκλ.1,564, Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.849Α.

φευδοφαντασία (ἡ) μσν. φευδὴς φαντασία : Γλυκᾶς π.Σαθ.5,549.

φευδόφημος ον ὁ φευδοῦς προφητείας, ὁ ἀνήκων εἰς φευδῆ προφητείαν : Σοφ.ΟΚ 1517 πολλὰ γάρ σε θεσπίζονθ' ὁρῶ κοὐ φευδόφημα.

φευδοφίλιππος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ φευδής, ὁ φεύτικος Φίλιππος, ἰδ. ὁ ὡς Φίλιππος, υἱὸς τοῦ Περσέως τῆς Μακεδονίας παρουσιασθεὶς τυχοδιώκτης Ἀνδρίσκος : Στράβ.13,4,2, Λουκ.Ἀπαίδ.20.

φευδοφιλόσοφος (ὁ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. φευτο- ὁ φευδὴς φιλόσοφος : Νεῖλ.132Β.

φευδοφρεναπάτη (ἡ) μσν. φευδὴς φρεναπάτη : Γλυκᾶς π.Σάθ.5,549.

φευδοφυματικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φευδοφυματίωσιν βλ.λ. : φευδοφυματικὰ βακτηρίδια (εἶδος μικροβίων ἐχόντων τοὺς μορφολογικοὺς χαρακτῆρας τῶν βακτηριδίων τῆς φυματιάσεως, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν παθογόνον ἐνέργειαν τούτων, ἄ. ὀξυάντοχα βακτηρίδια).

φευδοφυματιώδης-ους-ες νεώτ. ἄ. φευδοφυματικὸς βλ.λ.

φευδοφυματίωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. νόσος, καθ' ἣν ἀναπτύσσονται φυμάτια ἐν τῷ ὀργανισμῷ, οὐχὶ ὅμως ἐξ ἐπιδράσεως βακτηριδίων τοῦ Κώχ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐπενεργείας διαφόρων παρασίτων.

φευδοφυσίγγη (ἡ) νεώτ. τεμάχιον ἐκ ξύλου ἔχον σχῆμα, διαστάσεις καὶ βάρος πραγματικῆς φυσίγγης βλ.λ., χρήσιμον πρὸς ἐκτέλεσιν γυμνασίων τοῦ πυροβολικοῦ.

φευδοχαρτῷον (τὸ) μσν. φευδὲς ἔγγραφον : Leges Rotharisregis 73,14 (Zachar.) ἐάν τις φευδοχαρτῷον ποιήσῃ.

φευδοχήρα (ἡ) μτγν. ἡ φευδής, ἡ δῆθεν χήρα : Ἀποστ.Διατ.3,7.

φευδοχριστιανισμός (ὁ) μσν. ὁ φευδὴς χριστιανισμός : Ἰσαὰκ Ἀρμ.ἐν Mi.132,1217.

φευδοχριστιανός (ὁ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. φευτο- ὁ φευδὴς χριστιανός, ὁ ὑποκρινόμενος τὸν χριστιανόν : Κύριλλ.Χ 1028C.

φευδόχριστος (ὁ) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. φευτο- ὁ φευδής, ὁ φεύτικος Χριστός, ὁ ἰδιοποιούμενος φευδῶς τὸ ὄνομα Χριστός : ΚΔ Ματθ. 24,24 ἐγερθήσονται γὰρ φευδόχριστοι καὶ φευδοπροφῆται καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα, αὐτ. Μᾶρκ.13,22, Ἐπιφάν.1,301D· **2**) κ. μσν. ὁ φευδοχριστιανὸς βλ.λ. : Γρηγ.Ναζ.1,512Η, αὐτ.141Α φευδοχρίστους καὶ πολεμίους τοῦ πνεύματος, Οἰκουμ.ΚΔ Ἀποκ.282,32, αὐτ.342,4 (Cramer).

φευδοχρυσόλιθος (ὁ) μτγν. ὁ φευδής, ὁ μὴ γνήσιος χρυσόλιθος : Διόδ.Σ 2,52 τοὺς ὀνομαζομένους φευδοχρυσολίθους κατασκευάζεσθαι, διὰ τοῦ θνητοῦ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων γεγονότος πυρὸς βαπτομένων τῶν κρυστάλλων· πρβλ. Salmas.Solin.769C.

φευδόχρυσος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ ἐκ φευδοῦς, μὴ γνησίου χρυσοῦ πεποιημένος, κατεσκευασμένος : Πλούτ.Ἠθ.50Α ὥσπερ τὰ φευδόχρυσα καὶ τὰ κίβδηλα (σκεύη), Λαπίθ.Ποιημ.1042· **2**) νεώτ. τὸ ἄρσ. φευδόχρυσος ὡς οὐσ. κρᾶμα χαλκοῦ καὶ φευδαργύρου ἔχον τὴν ὄψιν τοῦ χρυσοῦ, ἄ. ἡμίχρυσος.

φευδοχώριον (τὸ) μτγν. κ. μσν. τὸ ἐν Ὀδυσσείας (Ξ 199 κἑξ.) φευδὲς χωρίον, ἡ φευδὴς ἀφήγησις πρὸς τὸν Εὔμαιον : Εὐστ.Ὀδ.1762,20

ψευδυποβολιμαῖος-α-ον ὁ ψευδῶς ὡς ὑποβολιμαῖος θεωρούμενος· || τὸ ἀρσ. **Ψευδυποβολιμαῖος** ὀνομασία κωμῳδίας τινὸς τοῦ Κρωβύλου : Ἀθήν.3,107Ε, αὐτ.8,364.

ψεύδω κ. μσν., νεώτ. μ. τὸ μέσ., μέλλ. **ψεύσω** (Σοφ.ΟΚ 628, Ξεν.ΚΠ 1,5,13), δωρ. **ψευσῶ** (αὐτ. Ἑλλ.4,4,10), ἀόρ. **ἔψευσα** (Δημ.1482 δι-), παλαιότ. κ. συχνότ. τὸ μέσ. ἀποθ. **ψεύδομαι**, β' ἑν. προστ. **ψεύδεο** (Ἰλ.Δ 404), παρατ. **ἐψευδόμην**, μέσ. μέλλ. **ψεύσομαι** (Πλάτ.Συμπ.215C), ἀόρ. **ἐψευσάμην** (Αἰσχ.Ἀγ.1,208), παθ. μέλλ. **ψευσθήσομαι** (Σοφ.Τρ. 712), παθ. ἀόρ. **ἐψεύσθην** (αὐτ.Φιλ.1342), παρακ. **ἔψευσμαι** (αὐτ.ΟΤ 461), ὑπερσ. **ἐψεύσμην** (Θουκ. 5,83, Ξεν.Ἀν.2,6,35) κ. **ἐψευσμένος ἦν** (αὐτ.), μέλλ. τετελ. **ἐψευσμένος ἔσομαι** (αὐτ.3,2,31), διὰ ψευδῶν, διὰ ψευδολογιῶν ἀπατῶ, ἐξαπατῶ τινα, καταψεύδομαί τινα : Σοφ.ΟΚ 628 **εἴπερ μὴ θεοὶ ψεύσουσί με**· κ. μέσ. : Αἰσχ.Ἀγ.1208 **ξυναινέσασα Λοξίαν ἐψευσάμην**, Ξεν.Ἑλλ.3,1,25 **ψεύδεταί σε οὗτος, ὦ Δερκυλίδα**· κ. παθ. ἀπατῶμαι, πλανῶμαι ἔν τινι πράγματι, ὡς πρός τι πρᾶγμα : Ἡρ.8,40 **ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμελλον ποιήσεσθαι ὡς ἐψευσμένοι γνώμης**, αὐτ.7,9, Σοφ.Τρ.712, Θουκ.4,108 **ἐψευσμένοι τῆς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως** (εὑρεθέντες ἠπατημένοι ἐν τῇ γνώμῃ αὐτῶν περὶ τῆς δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων), Πλάτ.Ἀπολ.22D **τούτου οὐκ ἐψεύσθην**, αὐτ.Πολ. 413Α, αὐτ.Θεαίτ.195Α, Ξεν.Ἀν.4,2,26· || ὁμ. **ψεύδομαι ἔν τινι** : Ἡρ.9,48· || κ. **περί τινος ψ-** : Ξεν.Ἀν.2,6,28, Πλάτ.Πρωτ.358C· || **ψεύδω τινά τινος** διαψεύδω τὰς ἐλπίδας τινός : Αἰσχ.Πέρσ. 472 **ἔψευσας φρενῶν Πέρσας** (σχόλ. «ψευσθῆναι ἐποίησας τῶν φρενῶν τοὺς Πέρσας καὶ ἀποτυχεῖν ὧν ἤλπιζον»), Σοφ.Αἰ.1382 **ἔψευσάς με ἐλπίδος**, Ἀριστοφ.Θεσμ.870, Ξεν.ΚΠ 1,5,13· || τὸ μέσ. **ψεύδομαί τινά τι** ἀπατῶ τινα ἔν τινι : Σοφ.ΟΚ 1145, Εὐρ.Ἀλκ.808, Ἀνδοκ.16,19, Πλάτ.Νόμ.921Α **τῶν ἔργων ὧν τὸν ἐκδόντα ψεύσηται** (τὸ ὧν καθ' ἕλξιν ἀντὶ ἅ)· || τὸ παθ. μτ. γενικ. : Ἡρ.1,141, αὐτ.5,47, Σοφ.Αἰ.178, Ἀριστοφ.Νεφ.618, Ἀνδοκ.6,12· || **ψεύδομαι τῶν σκοπῶν** ἀπατῶμαι ὡς πρὸς τὴν ἐλπίδα νὰ λάβω καλὰς ἀγγελίας παρὰ τῶν σκοπῶν : Θουκ.8,103· || ὁμ. τὸ παθ. μτ. αἰτ. : αὐτ. 6,17 **αὐτοὺς (ὁπλίτας) ἐψευσμένη ἡ Ἑλλὰς** (ἀπατηθεῖσα ἐν τῇ ἐκτιμήσει αὐτῶν)· || μτ. συστοίχου ἢ συνωνύμου αἰτ. : Πλάτ.Μέν.71D **εὐτυχέστατον ψεῦσμα ἐψευσμένος**· **2)** μτ. αἰτ. πράγμ. παριστάνω τι ὡς ψευδές, διαψεύδω, ψευδοποιῶ : Σοφ.ΟΚ 1512 **ψεύδονται οὐδὲν σῆμα τῶν προκειμένων**, αὐτ.Ἀντ.389 **ψεύδει γὰρ ἡ 'πίνοια τὴν γνώμην**· κ. παθ. : Θουκ.3,66, Δημ.1242 **πάντα πρὸς ὑμᾶς ἔψευσται**· **3)** κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ μέσ. -ομαι λέγω ψεύδη, ψεύματα, ψευδολογῶ, μεταχειρίζομαι ψεύδη, ψευδολογίας : Ἰλ.Κ 524 **ψεύσομαι ἢ ἔτυμον ἐρέω ;** Ὀδ.Δ 140, Ὑμν.Ἑρμ.369, Πίνδ.Ο 13,72 **οὐ ψεύσομαι ἀμφὶ Κορίνθῳ**, ΚΔΜατθ.5,11 **μακάριοί ἐστε ὅταν . . εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ**, αὐτ.Ρωμ.9,1,Πρόδρ. 2,402 **καὶ πίστευσον, οὐ ψεύδομαι, μεγάλως ἀληθεύω**, - **ζῇ ψευδόμενος**· || κ. **ψ- περί τινος** : Πλάτ.Πρωτ.347Α· || κ. **ψ- κατά τινος** : αὐτ.Εὐθ. 284Α· || **ψ- πρός τινα** : Ξεν.Ἀν.1,3,5· || μτ. ἀπαρφ. ὁμιλῶ ψευδῶς, προσποιοῦμαι ἢ προφασίζομαι ὅτι . . : Πλούτ.Ἠθ.506Ε· || μτ. αἰτ. πράγμ. λέγω πρᾶγμά τι τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀληθές, εἴτε ἑκουσίως εἴτε ἀκουσίως : Ἀριστοφ.Ἐκκλ.445 **τοῦτό γ' οὐκ ἐψεύσατο**, αὐτ.Ἀχ.561, Πλάτ.Συμπ.215C **ἐάν τι μὴ ἀληθὲς λέγω . ., εἰπὲ ὅτι τοῦτο ψεύδομαι· ἑκὼν γὰρ εἶναι οὐδὲν ψεύσομαι**· || μτ. αἰτ. προσ. κ. αἰτ. πράγμ. ὁμιλῶ ψευδῶς περί τινος : Ἀνδοκ.16,19 **ἅπερ αὐτὸν οὐ ψεύδομαι**· || κ. **ψ- κατά τινος** : Λυσ.22,7 **καὶ κατὰ τῶν ἀρχόντων ψεύδονται**· **4)** εἶμαι ψεύστης ἢ ἄπιστος : Ἡσίοδ.Ἔργ.283 **ὃς δέ κε μαρτυρίῃσιν ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσας ψεύσεται**· || ἐπὶ πληροφοριῶν ἢ ἰσχυρισμῶν, εἶμαι ψευδής : Ἡρ.2,22 **ἡ τρίτη τῶν ὁδῶν μάλιστα ἔψευσται** (ὁ τρίτος τρόπος τῆς ἐξηγήσεως εἶναι ψευδέστατος)· **5)** τὸ μέσ. παραβαίνω, ἀθετῶ : Ἰλ.Η 352 **ὅρκια πιστὰ ψευσάμενοι**, Ἡρ.6,32 **οὐκ ἐψεύσαντο τὰς ἀπειλάς**, Εὐρ. Βάκχ.31, αὐτ.245, Ξεν.Ἀγησ.1,12, αὐτ.Ἀν.5,6,35· **6)** ἐπὶ λογικῶν ἐπιχειρημάτων ἢ συλλογισμῶν, εἶμαι ψευδὴς ἢ πλημμελής : Ἀριστλ.Ἑρμ.2,4· || **ὁ ψευδόμενος (λόγος)** περίφημόν τι σόφισμα ἐπινοηθὲν ὑπὸ τοῦ Εὐβουλίδου, μαθητοῦ τοῦ Εὐκλείδου τοῦ Μεγαρέως, καθ' ὃ ὁμολογῶν τις ὅτι ψεύδεται, ψεύδεται ἅμα καὶ ἀληθεύει : Θεόφρ.π.Διογ.Λ 2,108· πρβλ. Ἀριστλ.ΗΝικ.7,2,7.

ψευδώδης-ους-ες μσν. ὁ ἐνέχων ψεῦδος, ὁ πλήρης ψευδῶν, ὁ ψευδής : Διγεν.Ἀκρ.1328 **παῦσε, μὴ λέγῃς, ἄνθρωπε, μύθους τοῦ Ἀχιλλέως ὁμοίως καὶ τοῦ Ἕκτορος, οἵπερ εἰσὶ ψευδώδεις.**

ψευδωμότης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ ψευδῶς ὀμνύων, ψεύδορκος, ἐπίορκος : Λυκόφρ.523 **Κοιράνῳ ψευδωμότῃ.**

ψευδώμοτος-ον μτγν. ὁ ψευδῶς ὀμωθείς, ὃν τις ψευδῶς ὤμοσεν : Λυκόφρ.932 **πατρῷον ὅρκον ἐκτίνων ψευδώμοτον.**

ψευδωμοτῶ-έω μτγν. κ. νεώτ. ὀμνύω ψευδῶς, ψευδορκῶ : Κύριλλ.6,187D.

ψευδωνυμία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ψευδὴς ἐπωνυμία, τὸ νὰ ἔχῃ τις ψευδώνυμον : Θεοφύλ.Σ Ἱστ. 142,13, αὐτ.187,21 **τῆς κλήσεως τὴν ψευδωνυμίαν.**

ψευδώνυμο(ν) (τό) νεώτ. κ. δημ. φανταστικόν τι ὀνοματεπώνυμον χρησιμοποιούμενον ἰδίᾳ ὑπὸ συγγραφέων καὶ καλλιτεχνῶν.

ψευδώνυμος-ον κ. νεώτ. ὁ ἔχων, ὁ φέρων ψευδὲς ἢ πλαστὸν ὄνομα, ὁ ψευδῶς ὀνομασθείς : Αἰσχ.Πέρσ.717 **ἥξεις δ' ὑβριστὴν ποταμὸν οὐ ψευδώνυμον**, αὐτ.Ἑπτ.670, ΑΠ Συμπλ.305 **οὔνομα δ' Εὐτυχίδης ψευδώνυμον**, Πλούτ.Ἠθ.479Ε **φιλόσοφος ψευδεπίγραφος καὶ ψευδώνυμος**, αὐτ.821F, Σέξτ.Ἐμπ.237 **ἐὰν τὴν ψευδώνυμον αὐτῶν τεχνολογίαν ἄτεχνον ἀποδείξωμεν**, Φίλ.2,161, ΚΔΤιμόθ. 1,6,20, Ἰουστ.33Α· **2)** νεώτ. κ. δημ. τὸ οὐδ. ψευδώνυμο(ν) ὡς οὐσ. βλ.λ.

ψευδωνυμοῦμαι-έομαι μσν. ὀνομάζομαι ψευδῶς : Εὐστ.Πον. (ἔκδ.Taf.) 114,3.

ψευδωνύμως ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ. διὰ ψευδοῦς ὀνόματος : Αἰσχ.Πρ.85 **ψευδωνύμως σε δαίμονες Προμηθέα καλοῦσιν**, Γρήγ.Νύσσ.3,122Β, Ἐπιφάν.1,856C, Φώτ.Ἐπιστ.218,29, αὐτ.217,41 **τὸν ψευδωνύμως ἐπονομασθέντα.**

ψευδῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ. οὐχὶ ἀληθῶς, ἀνυποστάτως : Εὐρ.ΙΤ 1309 **ψευδῶς ἔλεγον αἵδε καί μ' ἀπήλαυνον δόμων**, Θουκ.1,137, Πλάτ.Φίλ.40D, Πολύβ.5,110,7, - **τὸν παρουσίασε ψευδῶς ὡς τραπεζίτην - ὡς καθηγητήν.**

ψεῦμα-ατος (τό) κ. νεώτ., δημ. **ψέμα-άτου** (τὸ) δ.γρ. τοῦ ψεῦσμα βλ.λ., ψευδὴς λόγος, ψεῦδος, ψευτιά : φρς **σώθηκαν (ἢ σχόλασαν) τὰ ψέματα** (ἡ κατάστασις εἶναι σοβαρὰ ἢ ἐτελείωσαν αἱ ἀναβολαί, ὑπεκφυγαὶ κττ.), - **ψέμα μὲ οὐρὰ** (χονδροειδὲς ψεῦδος), - **μὲ τὰ ψέματα** (δι' ἀσημάντων μέσων ἢ ἄνευ μέσων ἢ προσόντων)· **2)** σχόλ. ψύδραξ βλ.λ. : Σχόλ.Θεόκρ.9,30.

ψευματίζω νεώτ λέγω ψεύματα, ψεύδομαι.

ψευμάτινος-ον μσν. ὁ ψευδής : ΨΚωδ.258,13 **τὸ εἴδωλον ὃ σέβεσαι ψευμάτινος θεός ἐστιν.**

ψευματώδης-ους-ες μσν. ὁ ψευδώδης, ψευδής, ψεύτικος : Διγεν.Ἀκρ.3212 **νὰ μὲ καταπραΰνουσι μὲ λόγους ψευματώδεις.**

ψευσίστυξ-υγος (ὁ,ἡ) μτγν. ποι. ὁ στυγῶν, ὁ μισῶν τὸ ψεῦδος, τὴν ἀπάτην : ΑΠ 9,525.

φεῦσμα-ατος (τό) φεῦδος, φεῦμα : Πλάτ.Μέν.71D **εὐτυχέσταταν φεῦσμα ἐφευσμένος,** ΚΔΡωμ.3,7 **ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ φεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ.**

φευστάζω μσν. φεύδομαι, λέγω φέματα, εἶμαι φεύτης : Τζέτζ.Χιλ.9,434 **ἄκουε, μὴ ἀμφίβαλε, ὁ Τζέτζης οὐ φευστάζει.**

φεύστειρα (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ φεύστης : Χρησμ. Σιβ.3,815 **μαινομένην, φεύστειραν.**

φευστήρ-ῆρος (ὁ) μτγν. ποι. φεύστης : Μαν.4,119.

φεύστης (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ., θηλ. **φεῦστις-ιδος** (Ἐπιγρ.) κ. **φεύστειρα** (Χρησμ.Σιβ.3,815) κ. **φεύστρια,** δωρ. **φεύστας,** δημ. **φεύτης** ὁ λέγων φεῦδη, ὁ φευδολόγος, ὁ φεύτης, ὁ ἀπατεών : Ἰλ. Ω 261 **φεῦσταί τ' ὀρχησταί τε χοραιτυπίῃσιν ἄριστοι,** Ἡρ.7,209, Τιμοκρέων π. Πλούτ.Θεμ.21 **φεύσταν, ἄδικον, προδόταν,** ΠΔΨαλμ.115,2, αὐτ.Σοφ. Σειρ.15,8, Ἐπιμενίδ.1 κ. ΚΔΤίτ.1,12 **Κρῆτες ἀεὶ φεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί,** Γρηγ.Νύσσ.3, 142, Ἰω.Χρυσ.Ψαλμ.116 κ. μτ. γενικ. πράγμ. : Σοφ.Ἀντ.1195 **ὧν . . φεῦσται φανούμεθα· 2)** ὡς ἐπίθ. φευδής, ἀπατηλός : Πίνδ.Ν 5,53 **φεύσταν λόγον,** Καλλ.Δία 8, ΑΠ 7,273 **φεύστης δ' οὗτος ἐπεστε ἦθος,** αὐτ.275 **τὸν φεύσταν δὲ με τύμβον .. θέν τό θαῦμα, Κρῆτες ὅπου φεῦσται;· 3)** Βασ. Καῖο ΠΔΨαλμ.115,315 **«φεύστης, ὁ μὴ ἐκ πίστεως βοηθούμενος, ἀλλ' οἴκοθεν ἐπὶ τὸν λόγον ἐρχόμενος, ταῖς ἀνθρωπίναις παρασκευαῖς πρὸς τὴν κατάληψιν τῆς ἀληθείας θαρρῶν, παρὰ πολὺ τῆς ἀληθείας ἐκπίπτων».**

φεῦστις-ιδος (ἡ) Ἐπιγρ. **θηλ. τοῦ φεύστης βλ.λ.**

φεύστρια (ἡ) νεώτ. ἡ φεῦστις βλ.λ.

φευστῶ-έω ἐπ. φεύδομαι, λέγω φεύματα, ἀπατῶ, ἐξαπατῶ : Ἰλ.Τ 107 **φευστήσεις οὐδ' αὖτε τέλος μύθῳ ἐπιθήσεις,** Εὐστ.1175,18 **τοῦ φευστήσεις προϋπάρχει τὸ φευστός, ὡς καὶ τοῦ ἀνηκουστήσεις τὸ ἀνήκουστος.**

φεύτακας (ὁ) δημ. μεγ. τοῦ **φεύτης,** ὁ φεύταρος.

φευτάκης (ὁ) δημ. κ. φευτάκιας ὁ φευταράκος.

φευταράκος (ὁ) δημ. ὑποκ. τοῦ φεύτης ἐν παικτ. χρ. **ὁ κάπως,** ὁπωσοῦν φεύστης.

φεύταρος (ὁ) δημ. κ. **φεύτακας** μεγεθ. τοῦ φεύτης βλ.λ., λίαν φεύστης.

φεύτης (ὁ) μσν., νεώτ. κ. **δημ., θηλ. φεύτρα** κ. φευτρού, δ. προφ. τοῦ **φεύτης** : Ἐρωτόκρ.1,399 **ἀνάθεμά σε, Ἔρωτα, τυφλέ, πίβουλε, φεύτη,** Βηλαρ.Ποιήμ.23,25 **τοῦ φεύτη ὁ λόγος, λέν, δὲ φελάει,** παροιμ. **δημ. ὁ κλέφτης εἶδε τὸν φεύτη κι ἔφυγε** (ὁ φεύστης εἶναι χειρότερος τοῦ κλέπτου), **- ἔχω μάρτυρα τὸν μπάρμπα μου τὸν φεύτη** (ἐπὶ τῶν ἐπικαλουμένων τὴν μαρτυρίαν ἀναξιοπίστων προσώπων), **- ὁ φεύτης κι ὁ κλέφτης τὸν πρῶτο χρόνο χαίρανται** (ταχέως οἱ φεῦσται καὶ οἱ κλέπται ἀποκαλύπτονται)· **2)** δημ. ἀπατεών, κάλπης.

φευτιά (ἡ) δημ. φεῦδος, φευδολογία, φέμα : παροιμ. **μὲ τὶς φευτιὲς κουκούλια δὲ βάφουν** (ὅπου λείπει ἡ ἱκανότης ἢ τὰ οἰκονομικὰ μέσα ἡ ἐπιτυχία εἶναι ἀνέφικτος)· **2)** ἀπάτη, δόλος, φενάκη : **ζῇ μὲ τὶς φευτιές.**

φευτίζω δημ., ἀόρ. (ἐ)**φεύτισα,** παθ. ἀόρ. (ἐ)**φευτίστηκα,** μτχ. παθ. παρακ. **φευτισμένος,** κατασκευάζω **τι μὲ ὑλικὰ** κατωτέρας ποιότητος, μεταβάλλω **τι εἰς φευδές,** εἰς νόθον, νοθεύω, ἀλλοιῶ : **ἄρχισαν καὶ τὰ φευτίζουν τὰ ντόπια ὑφάσματα,** παροιμ. **καὶ τὰ πράσα τὰ φεύτισαν** (εἰρων. ἐπὶ φιλαργύρων παραπονουμένων διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ζωῆς)· || κ. ἀμτβ. κατασκευάζομαι δι' ὑλικῶν κατωτέρας ποιότητος, ναθεύομαι : **τώρα ὅλα τὰ πράγματα φεύτισαν·** κ. παθ. : **τελευταῖα τὰ περισσότερα πράγματα φευτίστηκαν.**

φεύτικος-η-ο δημ. ὁ φευδής, ὁ **φεῦδος ἐνέχων,** ὁ προσποιητός : **φεύτικος ὅρκος· 2)** ὁ οὐχὶ ἀληθής, ὁ οὐχὶ κατὰ φύσιν, ὁ φευδής, ὁ εἰκονικός, ὁ ἀπατηλός : Κρυστ.Ἀγροτ.Ἡ πεντάμορφη 41 **καὶ δάκρυο, δάκρυο φεύτικο, δάκρυο ἀπάτη· 3)** ὁ οὐχὶ γνήσιος, ὁ πλαστός : **φεύτικο συμβόλαιο, - φεύτικη διαθήκη· 4)** ὁ σκευαστός, ὁ χειροποίητος, ὁ τεχνητός : **φεύτικο χέρι - δόντι - πόδι - μάτι·** || **φεύτικο ρολόϊ** ἀπομίμησις ὡρολογίου χρησιμοποιουμένου ὡς ἀθύρματος· **5)** ὁ κίβδηλος, ὁ κάλπικος : Παπαντ. Χριστ.Διηγ.9 (ἐκδ.Φέξη) **ξέρω πὼς εἶναι σίγουρος ὁ παράς μου, ξέρω ἂν δὲν εἶναι φεύτικο, - φεύτικο διαμάντι·** || φρ. **κάνω φεύτικη βοῦλλα** παραποιῶ σφραγῖδα· || **βάνω φεύτικη ὑπογραφὴ** πλαστογραφῶ· **6)** ὁ μὴ ἀληθής, ἀνειλικρινής : **φεύτικη φιλία· 7)** ἐπὶ πραγμάτων, ὁ μὴ ἔχων ἀντοχήν, ἰσχύν, ἀδύνατος, εὔφθαρτος, εὐτελής, ἄνευ ἀξίας : **φεύτικο ὕφασμα·** || **φεύτικη δουλειὰ** ἡ μὴ γενομένη μετ' ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας· **8)** ὁ φευδής, ὁ ἀνυπόστατος : **φεύτικες εἰδήσεις - φῆμες, - φεύτικα νέα.**

φευτο- δημ. θέμα τῆς λ. φεύτης, σύνηθες ὡς α' συνθετικὸν πολλῶν λ., εἰς ἃς προσδίδει τὴν ἐνν. τοῦ φευδοῦς, τοῦ πλαστοῦ ἢ τοῦ εὐτελοῦς, τοῦ ἄνευ ἀξίας ἢ σημασίας, οἷον φευτόσπιτο - φευτογιατρός - φευτοδουλειά - φευτοδουλεύω - φευτοζῶ - φευτοφιλία - φευτομάλωμα.

φευτοβότανο (τὸ) δημ. εἰκονικόν, ὑποθετικόν τι βότανον : Δροσίν.Βοτάν.182 **κατάλαβές ἐσὺ . . πὼς ἦταν πασπαλισμένες μὲ φευτοβότανο.**

φευτοδουλειά (ἡ) δημ. φεύτικη δουλειά, ἐργασία μὴ γενομένη μετ' ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας.

φευτοζαφο(υ)ρά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν κάρθαμον βλ.λ. τὸ βαφικόν.

φευτοζῶ δημ. ζῶ πενιχρῶς, ἐν στερήσει.

φευτοθόδωρος (ὁ) δημ. ὁ καθ' ἕξιν φεύστης, ὁ φευδολόγος.

φευτοκαλόγρια (ἡ) δημ. ἡ προσποιουμένη τὴν καλόγριαν, τὴν μοναχὴν **καὶ ἐν τῇ** πραγματικότητι μὴ οὖσα.

φευτοκακόμοιρος-α-ο δημ. ὁ προσποιούμενος τὸν κακόμοιρον, τὸν ἄξιον εὐσπλαγχνίας.

φευτοκολλημένος-η-ο δημ. ὁ φεύτικα κολλημένος, ὁ φευδῶς ἠνωμένος, προσηρμοσμένος.

φευτομάρτυρας (ὁ) δημ. ὁ φευδομάρτυς βλ.λ.

φευτομαρτυριά (ἡ) δημ. ἡ φευδομαρτυρία.

φευτομαρτυρῶ-άω δημ. φευδομαρτυρῶ βλ.λ.

φευτοπερνῶ-άω δημ. διάγω, ζῶ μετὰ δυσκολίας, πενιχρῶς, δ. φευτοζῶ.

φευτοσπουδαῖος-α-ο δημ. ὁ προσποιούμενος τὸν σπουδαῖον, ὁ κοῦφος, ὁ παρουσιάζων ἑαυτὸν ὡς σπουδαῖον.

φευτοφίστικο (τὸ) δημ. **ὁ καρπὸς ποικιλίας** τινὸς τοῦ φυτοῦ ἀραχὶς βλ.λ.

φευτοφυλλάδα (ἡ) δημ. φυλλάδιον ἢ βιβλίον γέμον φευδολογιῶν ἢ ἔχον ἀνάξιον λόγου περιεχόμενον· **2)** μτφ. ἐπὶ ἀνθρώπου, ὁ φευδολόγος.

φεύτρα (ἡ) δημ. κ. φευτρού θηλ. τοῦ φεύτης βλ.λ. : **τόσο μικρὸ κορίτσι καὶ σοῦ εἶναι μιὰ φεύτρα !· 2)** κτ. ἐπέκτ. ἡ πλάνος, ἡ ἀπατηλή : Παλαμ.Περ.Χαιρ.98,17 **ὅσα μιᾶς φεύτρας τρικυμίας δεινὰ τῶν αἰσθημάτων Ἱερεμίας γεννᾷ,** Γρυπ.Σκ. Τερρ.24,14 **ἡ ξενιτειὰ εἶναι φεύτρα !**

φεφαῖος-α-ον μσν. ὁ φεφαρὸς βλ.λ. : Ψελλ.ἐν Ἀν.Βοασσ.3,228.

φεφαρός-ά-όν μτγν. θολός, σκοτεινός, ζοφερός : Γαλλ.Ἱππ.Γλωσσ.Ἐξήγ.598 **«φεφαρά, ζοφοειδῆ, μελανειδοῦντα· φέφος γὰρ τὸ σκότος».**

φέφας-αος (τὸ) τὸ φέφος, τὸ κνέφας, τὸ σκότος, ὁ ζόφος : Πίνδ.ἀπ.324, Γαλ.8,780, Ἡσ.

φεφαυγής-οῦς-ές ὁ ἔχων σκοτεινὴν λάμψιν, ὁ σκοτεινῶς λάμπων, ὁ ζοφώδης μετὰ λάμψεως, ὁ ὅλως ἀλαμπής, κνεφαῖος, σκοτεινός· Ἡσ.

φεφᾶσθαι Ἡσ. «τὸ μεταμελεῖσθαι καὶ οἷον σκότος περιτιθέναι τοῖς λεγομένοις».

φεφεννός-ή-όν διόρθ. τοῦ φεφηνός βλ.λ.

φεφηνός-ή-όν ποι. ὁ σκοτεινός, ἀμαυρός, ἀμυδρός, δθ. μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ ἄγνωστος, ὁ ταπεινός : Πινδ.Ν 3,41.

φεφοειδής-οῦς-ές μτγν. ἐσφ. γρ. τοῦ ζοφοειδὴς ἐν Γαλ.'Ιππ.γλωσσ.'Εξήγ.598.

φέφος-ους (τὸ) ποι. τὸ σκότος : 'Αλκαῖ.108.

φεφτο- δημ. δ.γρ. τοῦ φευτο- βλ.λ.

φέφω Ἡσ. «δέδοικα, λυπῶ, φροντίζω» 2) αὐτ. «φέφει, ἐντρέπει».

φέω δ.τ. τοῦ φάω βλ.λ. : ΕΜ 818,2.

φέων Ἡσ. «αὐτῶν».

φή (ἡ) μσν. δημ. κτ. συγκοπ. ἡ ψυχή, ψυχικὴ διάθεσις : 'Ερωτόκρ.3,1255 πῶς τὸ βαστᾶς καὶ πῶς τὸ θὲς κι ἡ φή σου πῶς τὸ κάνει, αὐτ.5,1048 τὸ δὲν ἐκάμαν τὰ κορμιὰ νὰ κάμ' οἱ φὲς στὸν "Αδη.

φῇ γ' ἑν. τοῦ φῶ-άω.

φῆγμα-ατος (τὸ) κ. νεώτ. τὸ διὰ τριβῆς καὶ ἀποξέσεως προερχόμενον ἀπότριμμα, ἀπόξεσμα, ρίνισμα, μικρὸν τεμάχιον, μόριον, ἰδίᾳ κτ. πληθ. λεπτότατα τεμάχια μετάλλου, μάλιστα δὲ τὰ ἐντὸς προσχωσιγενῶν κοιτασμάτων εὑρισκόμενα· εἰδ. φῆγμα χρυσοῦ κόνις, ἄμμος χρυσοῦ : 'Ηρ.4,195 ἐκ τῆς ἰλύος φῆγμα ἀναφέρουσι χρυσοῦ· ‖ κ. ἄνευ τῆς λ. χρυσός : αὐτ.1,93, αὐτ.3,94, Εὔβουλ.Γλαύκ.2· ‖ νεώτ. ἡ χρυσῖτις ἄμμος· ‖ κ. ἐπὶ κόνεως καὶ τέφρας : Αἰσχ.'Αγ.442 φίλοισι πέμπει βαρὺ φῆγμα δυσδάκρυτον ἀντήνορος σποδοῦ γεμίζων λέβητας· ‖ κ. ἐπὶ ξύλου : Φιλόστρ.781· ‖ κ. ἐπὶ τοῦ ἐν ἡλιακῇ ἀκτῖνι φαινομένου κονιορτοῦ : 'Αριστλ.Οὐρ.4,6,1, Πλούτ.'Ηθ.722Α.

φηγματίζω μσν. συνάγω φήγματα, ἀποτρίμματα : 'Ιω.Τζέτζ.'Επιστ.92,80.

φηγμάτιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φῆγμα : 'Ηράκλειτ.π.Πλούτ.'Ηθ.833Β 'Ηράκλειτος φηγμάτιά τινα ἐλάχιστα καὶ ἀμερῆ εἰσάγει.

φηγματολόγος (ὁ) νεώτ. ἄ. φηγματοσυλλέκτης.

φηγματοσυλλέκτης (ὁ) νεώτ. ὁ συλλέκτης φηγμάτων· 2) ὄργανον δι' οὗ συλλέγονται φήγματα.

φηκεδών-όνος (ἡ) Ἡσ. «κονιορτός».

φηκτός-ή-όν μτγν. ἐπὶ μέτρων, ὁ ἀποφηχθείς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ κορυστός βλ.λ. : Στέφ. Βυζ. φηκτὸς μόδιος.

φῆκτρα (ἡ) (φήχω) κ. νεώτ. ὄργανον δι' οὗ ἀποφήχομεν, ἀποτρίβομεν ἢ ἀποξέομέν τι, ἰδίᾳ τὸ ξυστρίον τῶν ἵππων· Πολυδ.1,185 «τὸ διακτενίζον σιδήριον πριονῶδες, ὠδοντωμένον, φῆκτρα» ; Σοφ. ἀπ.422 διὰ φήκτρας σ' ὁρῶ ξανθὴν καθαίρονθ' ἵππον αὐχμηρᾶς τριχός, Εὐρ.'Ιππ.1174 ἡμεῖς μὲν ἀκτῆς κυμοδέγμονος πέλας φήκτραισιν ἵππων ἐκτενίζομεν τρίχας κλαίοντες, 'Αριστφ.ἀπ.138, ΑΠ 6,233 καὶ πριστὸν φήκτρης κνῆσμα σιδηρόδετον, Φιλόδ.ΑΠ 6,246 καὶ φῆκτραν ἵππων ἐρυσίτριχα, Φανί.ΑΠ 6,307· 2) νεώτ. ἐργαλεῖον ἀποτελούμενον ἐξ ἰσομήκων τριχῶν, φυτικῶν ἰνῶν ἢ λεπτῶν συρμάτων, προσηρμοσμένων κατακορύφως ἐπὶ καταλλήλου βάσεως, χρήσιμον πρὸς καθαρισμὸν ἐνδυμάτων ἢ ἄλλων ἀντικειμένων, πρὸς στίλβωσιν ἢ πρὸς ἐπάλειψιν ἐπιφανείας τινὸς δι' ὑγροῦ, κόνεως κττ., βούρτσα : φῆκτρα ἐνδυμάτων - ὑποδημάτων - δαπέδου - ὀδόντων.

φήκτρια (ἡ) Ἡσ. «φῆκτρα».

φηκτρίζω σχόλ. κ. νεώτ. ξέω διὰ τῆς φήκτρας βλ.λ.1), ξύνω μὲ τὸ ξυστρὶ : Σχόλ.Εὐρ.'Ιππ.110· 2) νεώτ. καθαρίζω, τρίβω ἢ στιλβώνω διὰ φήκτρας βλ.λ.2), βουρτσίζω.

φηκτρίον (τὸ) γλωσσ. μικρὰ φῆκτρα.

φηκτρίς-ίδος (ἡ) Ἡσ. ἐν λ. ξύστρα «φῆκτρα».

φηκτροποιεῖον (τὸ) νεώτ. ἐργοστάσιον ἐν ᾧ κατασκευάζονται φῆκτραι βλ.λ.2).

φηκτροποιός (ὁ) νεώτ. ὁ κατασκευαστὴς φήκτρων βλ.λ.2).

φηλά ἐπίρρ. δημ. δ. τ. τοῦ ὑψηλὰ βλ.λ. : Πολίτ. 'Εκλ.Τραγ.135,19, Σολωμ.Λάμπρ.33,4 τοῦ 'Εσπέρου τὴ λάμψη θωρῶ νὰ προβάλῃ στὴν ἔρμην ἀγκάλη φηλὰ τ' οὐρανοῦ, Βαλαωρ.Μνημ.ἡ Σκλάβα 34, αὐτ. ὁ Δῆμος καὶ τὸ κσριοφίλι 35, Κρυστ.'Αγροτ. ὁ 'Ηλιος κι ἡ νύκτα 128, αὐτ.ἡ Καπετάνισσα 20, παροιμ. ὁ θεὸς εἶναι φηλά, μόνο βλέπει χαμηλά (πρὸς τοὺς κακούργους, οἱ ὁποῖοι χρονίως μὲν ἀλλὰ δεόντως τιμωροῦνται ἐκ τῆς θείας δίκης).

φηλαπλώνω δημ. ἁπλώνω, ἐκτείνομαι ὑψηλά, πρὸς τὰ ἄνω : Παλαμ.Τάφ.13,5 τώρα φηλοπλώνεστε, χεράκια, ἀνάερ' ἀγάλια.

φηλαρμενίζω δημ. ἐπὶ τινος ἱπταμένου ἢ μετεωριζομένου, ἀρμενίζω φηλά, μετεωροπορῶ· 2) μτφ. ἐπαίρομαι, ὑπερηφανεύομαι.

φηλάφημα-ατος (τὸ) φηλάφησις, πασπάτεμα : Φίλ.1,597, αὐτ.133 χαμὼς γὰρ ἑρμηνεύεται ὡς φηλάφημα· 2) θωπεία, χάϊδεμα : Ξεν.Συμπ.8,23 προσαιτῶν καὶ προσδεόμενος ἢ φιλήματος ἢ ἄλλου τινὸς φηλαφήματος παρακολουθεῖ.

φηλάφησις-εως (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φηλαφῶ, ἡ διὰ τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων ψαῦσις καὶ ἐξέτασις, φηλαφισμός, φηλάφισμα : ΠΔ Σοφ.Σαλ.15,15 οὔτε ὦτα ἀκούειν, οὔτε δάκτυλοι χειρῶν εἰς φηλάφησιν, Πλούτ.Αἰμ.14, Κλήμ.'Αλ.Παιδ.3,5,32, 'Επιφάν.1,86Α, αὐτ.990C, αὐτ. 991Β, Δαμασκ.11,145C, αὐτ.303Β· 2) μτγν. γαργάλισμα βλ.λ. : αὐτ.'Ηθ.125Β καθάπερ αἱ τῶν μασχαλῶν φηλαφήσεις οὐκ ἴδιον οὐδ' ἵλεων γέλωτα τῇ ψυχῇ παρέχουσιν, αὐτ.547C, αὐτ.1094Ε.

φηλαφησικότταβοι φήλικες (οἱ) Ἡσ. «τῶν ἀλεκτρυόνων οἱ νοθογένναι».

φηλαφητής (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ φηλαφῶν : 'Αμφιλόχ.56Β ὁ Θωμᾶς γενόμενος φηλαφητής· ‖ δθ. μτφ. ὁ ἐρευνῶν, ἐρευνητής : Σχόλ.'Οππ.'Αλ.2,435.

φηλαφητί ἐπίρρ. μσν. κ. νεώτ. διὰ φηλαφήσεως, φηλαφιστά, πασπατευτά : Νεῖλ.20, - ἐπροχωροῦμεν φηλαφητὶ εἰς τὸ σκότος.

φηλαφητικῶς ἐπίρρ. μσν. φηλαφητὶ βλ.λ. : Εὐστ.1717,17 παρὰ Θεοκρίτῳ κεῖται ἡ λέξις (βωστρεῖν) καὶ ἐπὶ τοῦ φηλαφητικῶς ἐν ἀγυιαῖς ἀναβοᾶσθαί τινα.

φηλαφητός-ή-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἐκεῖνος, ὃν δύναταί τις νὰ φηλαφήσῃ, νὰ εὕρῃ ἢ ἀντιληφθῇ διὰ τῆς αἰσθήσεως τῆς ἀφῆς, νὰ ἐγγίσῃ, ἁπτός, χειροπιαστός : ΠΔ 'Εξ.10,21 γεννηθήτω σκότος ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου, φηλαφητὸν σκότος (ἐπὶ σκότους τόσον πυκνοῦ, ὥστε μόνον διὰ φηλαφήσεως δύναταί τις ἐν αὐτῷ νὰ προχωρήσῃ ἢ νὰ εὕρῃ τι), Γρηγ.Νύσσ.2,280D, αὐτ.281Α φηλαφητὴ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, Στουδ.Θεόδ.105Ε, αὐτ.106Α, Δούκ.'Ιστ.Βυζ.84Β, 'Ιω.Μον. ἐν 'Αν.Βοασσ.4,227, Δαμασκ.11,407Α φηλαφητὸς καὶ ἀνέπαφος· 2) νεώτ. κτ. ἐπέκτ. ὁ ὑποπίπτων εἰς τὰς αἰσθήσεις μας, προφανής, πρόδηλος, ὀλοφάνερος : φηλαφητὴ ἀπόδειξις τοῦ πράγματος.

φηλαφητῶς ἐπίρρ. σχόλ. διὰ φηλαφήσεως, φηλαφητί : Σχόλ.Γρηγ.Ναζ.32,501C φ- κινεῖσθαι.

φηλαφία (ἡ) ἡ φηλάφησις, τρῖψις . 'Ιππ.24,13, Γαλ.ἐν 'Ιππ.Προρρ.2,70Α ὁμοίως τοῖς διὰ φηλαφίας . . ἅψασθαί τινος ἢ εὑρεῖν βουλομένοις.

φηλαφίζω κ. νεώτ., ἀττ. μέλλ. φηλαφιῶ, φηλαφῶ βλ.λ. : 'Αναξίλ.'Αδήλ.12.

φηλαφίνδα ΛΒ 73,18 «παιδιά τίς ἐστιν, ἑνός τινος δεδεμένου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τοὺς ἐν κύκλῳ φηλαφῶντος καὶ λέγοντος τοὔνομα».

φηλάφισμα (τὸ) δημ. ὁ φηλαφισμός.

φηλαφισμός (ὁ) νεώτ. ἡ φηλάφησις.

φηλαφόων ἐπ. τ. τοῦ φηλαφῶν-άων μτχ. ἐνεστ. τοῦ φηλαφῶ. βλ.λ.

φηλαφῶ-άω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., έπ. μτχ. φηλαφάων ('Οδ.Ι 416), άόρ. **έφηλάφησα**, παθ. μέλλ. φηλαφηθήσομαι, άόρ. **έφηλαφήθην** (Σέξτ.'Εμπ. Μαθ.8,108), άπτομαι έλαφρῶς, διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων ἐγγίζω τι, ἀθ. προσπαθῶ νὰ ὁδηγηθῶ ἢ νὰ εὕρω τι διὰ φηλαφήσεως ὡς ὁ τυφλὸς ἢ ὁ εὑρισκόμενος ἐν σκότει, πασπατεύω : 'Οδ.Ι 416 **Κύκλωψ δὲ στενάχων τε καὶ ὠδίνων ὀδύνησιν, χερσὶ φηλαφόων**, 'Αριστφ.'Εκκλ.315 **ὅτε δὴ δ' ἐκεῖνο φηλαφῶν οὐκ ἐδυνάμην εὑρεῖν**, Πλάτ. Φαίδ.97Ι1· **2)** κ.νεώτ.κ.δημ.μτ. αἰτ. πράγμ. διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῆς ἀφῆς προσπαθῶ νὰ εὕρω τι, ζητῶ τι φηλαφῶν, ἐρευνῶ, **φόχνω** : 'Αριστφ.Εἰρ.691 **ἐφηλαφῶμεν ἐν σκότῳ τὰ πράγματα**, ΚΔ Πράξ.17,27 **ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄρά γε φηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν**, Πρόδρ.1,104 **γυρεύω τὸ πουγγίν μου, διὰ στάμενα τὸ φηλαφῶ κι αὐτὸ γέμει χαρτία**, Λίβ.Ροδ.1121 **ἁρπάζει καὶ ἀναγνώθει το, θωρεῖ καὶ φηλαφᾷ το**, Παπαδ.Χριστ.Διήγ 12 **ὡς νὰ ἦσαν κακοποιοὶ οἱ φηλαφῶντες καὶ ἀναρριχώμενοι**· **3)** μσν. δημ. ζητῶ νὰ εὕρω, ἐπιζητῶ : Λίβ.Ροδ.141 **ἐφηλάφα πάντ' ἀφορμὴ τοῦ νὰ μ' εἰπῇ τοῦ ἔρωτος τὰς ὀδύνας**· **4)** ἅπτομαί τινος διὰ τῶν ἄκρων δακτύλων, φαύω, θωπεύω, χαϊδεύω : 'Αριστλ.ΖΙ 9,17,17, ΠΔ Γέν.27,12 **μήποτε φηλαφήσῃ με ὁ πατὴρ καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν**· κ. παθ. : Ξεν.'Ιππ.2,4 (τῶν μερῶν) **ὧν φηλαφωμένων ὁ ἵππος . . ἥδεται**, 'Αριστλ.ΖΙ 6,2,13, Παπαντ.Διήγ.118 **φηλάφησε βιαστικὰ μὲ ὁλόκληρες τὶς παλάμες τὸ λιγερὸ κορμί της**· ‖ νεώτ. ἅπτομαί τινος διὰ τῶν χειρῶν : Ζερβ.'Ιστ.Ι 26 **ἐγὼ δὲν ἐξετάζω παρὰ ὅσα ἠμπορῶ νὰ φηλαφήσω καὶ νὰ ἴδω**· **5)** μτγν. μτφ. ἐξετάζω μετ' ἐπιμελείας, **ἐνδελεχῶς** : Πολύβ. 8,18,4· **6)** ἀμ. ἐπιχειρῶ τι, ἀποπειρῶμαι ἐπιχείρησίν τινα, ἐν χρ. τὸ παθ. : 'Ιώσ.ΑΙ 13,9,2 **τὰ φηλαφηθέντα ὑπ' 'Αντιόχου**.

φηλαφώδης-ους-ες ἐπὶ νοσοῦντος, ὁ κινῶν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ὁμοίως πρὸς τοὺς θέλοντας ἢ πειρωμένους νὰ ἐγγίσουν ἢ νὰ εὕρουν τι διὰ φηλαφήσεως : 'Ιππ.Προρρ.70.

φήληξ-ηκος (ὁ) λεξ. ὁ ἄνευ λόφου ἀλεκτρυών· 'Ησ «φήληκες· τῶν ἀλεκτρυόνων οἱ νοθογένναι».

φηλογκαμήλα (ἡ) δημ. σκωπτικῶς ἐπὶ γυναικὸς ἐχούσης μέγα ἀνάστημα καὶ διακρινομένης διὰ τὸ ἄκομψον τῆς διαπλάσεως τοῦ σώματος.

φηλοκρατῶ-άω δημ., μέσ. **φηλοκρατιέμαι** κ. **-ιοῦμαι**, φέρομαι ὑπερηφάνως, ἀλαζονικῶς, ἀλαζονεύομαι, εἶμαι ἀκατάδεκτος, **δὲν** καταδέχομαι.

φηλοκρεμάμενος-η-ο δημ. ὁ κρεμάμενος, ὁ ἐξαρτώμενος ἐξ ὕψους τινός.

φηλοκρεμασιά (ἡ) δημ. τὸ κρέμασθαι, ἐξαρτᾶσθαι ἐξ ὕψους τινός, τὸ νὰ κρέμεται, νὰ ἐξαρτᾶταί τι ἀπὸ φηλά.

φηλοκρεμαστά ἐπίρρ. δημ. ἐπὶ ρίψεως, κατὰ **τρόπον** ὥστε τὸ ριπτόμενον νὰ πέσῃ ἀπὸ ὕψους **καὶ** κατακορύφως, ὡσεὶ ἦτο κρεμάμενον ἐξ ὑψηλοῦ τινος μέρους : **τοῦ 'ριξα τὸ τόπι - τὴν πέτρα φηλοκρεμαστά**.

φηλοκρέμαστος-η-ο δημ. **ἐπὶ** ἀνθρώπου σκωπτικῶς, ὁ φηλὸς **καὶ** κρεμανταλάς, ὁ διακρινόμενος διὰ τὸ ὕψος **τοῦ** ἀναστήματος καὶ τὸ ἄχαρι τῆς διαπλάσεως τοῦ σώματος.

φηλόλιγνος-η-ο δημ. **ἐπὶ** ἀνθρώπου, **ὁ** ὑψηλὸς καὶ λυγηρός· **2)** ὑψηλὸς **καὶ** ἰσχνός : Βλαχογ. Παληκ.19 **ἕνας φηλόλιγνος βοσκός, σπανὸς κι' ὁλόστεγνος, σὰν ξέρακας δεντροῦ καμένου**.

φηλονταρντάνα (ἡ) δημ. ἐπὶ γυναικός, ἡ ὑψηλὴ καὶ **εὔσωμος ἅμα**.

φῆλος (τὸ) δημ. **φῆλος** (ὁ) τὸ **ὕψος** : **μὲ πέρασε στὸν φῆλο**· ‖ φρ. **πάει τοῦ φήλου πετᾶ πρὸς τὰ ὕψη**, πρὸς τὰ ἄνω· ἀθ. μτφ. φηλώνει.

φηλός-ή-ό δημ. τ. τοῦ ὑψηλὸς βλ.λ. : δ. τραγ. **σὲ φηλὸ βουνό, σὲ ριζιμιὸ χαράκι κάθεται ἕνας ἀϊτός**, Βιζυην.102,34 **φηλὰ βουνὰ καὶ θάλασσες διαβάτης ταξιδεύει**, Παπαντ.Διηγ.159 **θυμοῦνται τὰ ματάκια μου ἕναν φηλὸν ἔμορφον ἄνθρωπο**, Κρυστ.'Αγροτ. ἡ Πεντάμορφη 159 **θὰ διαπεράσῃς θάλασσες, φηλὰ βουνὰ καὶ κάμπους**· **2)** τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **φηλὰ** ὡς οὐσ. τὰ ἔξαλα τοῦ πλοίου· **3)** ὁμ. τὰ ἀνώτερα ἢ τὰ ἐλαφρὰ ἐκ τῶν τετραγώνων ἱστίων.

φηλοσύνη (ἡ) δημ. ἡ φηλωσιά, τὸ φῆλος.

φηλούτσικος-η-ο δημ. ὁ κατά τι, ὀλίγον, **ὁ κάπως** ὑψηλός.

φήλωμα (τὸ) δημ. τὸ νὰ φηλώνῃ νὰ λαμβάνῃ τις ὕψος : **τὸ φήλωμα τοῦ σπιτιοῦ - τοῦ παιδιοῦ - τοῦ δέντρου**· **2)** ὕψωμα γῆς, γήλοφος, λοφίσκος : Κάλβ.'Ωδ.15,12,2 **αὐτοῦ ἀπὸ τὰ φηλώματα, ὅπου ἀναμένει, βλέπω κρυπτὸν στεφανωμένων σύνταγμα ἡρώων**, **- ἀνέβηκε στὸ φήλωμα κι ἀγνάντεψε πέρα κατὰ τὸ Φάληρο**.

φηλώνω δημ. καθιστῶ τι ὑψηλὸν ἢ ὑψηλότερον, δίδω ὕψος, ὑψώνω : **φηλώνω τὸν τοῖχο - τὸ σπίτι**· **2)** ἀμτβ. λαμβάνω ὕψος, αὐξάνω εἰς ἀνάστημα, γίνομαι ὑψηλός : **ἐφήλωσε πολὺ τὸ παιδὶ τὸν τελευταῖο καιρό**· **3)** ναυτ. ἐπὶ πλαγιοδρομοῦντος ἱστιοφόρου, κερδίζω εἰς δίαρμα ἐναντίον τοῦ ἀνέμου, ἀντίθ. ξεπέφτω.

φηλωσιά (ἡ) δημ. τὸ φήλωμα βλ.λ.1 : **ἡ φηλωσιὰ τοῦ παιδιοῦ**· **2)** ἡ καθ' ὕψος ἀνέγερσις, ἀνοικοδόμησις· **3)** τὸ φήλωμα βλ.λ.3 : **ἀπὸ ἐκείνη τὴν φηλωσιὰ φαίνονται ὅλα καθαρά**.

φημύθιον (τὸ) αἰολ. γρ. τοῦ φιμύθιον βλ.λ. : Χοιροβ.ἐν ΑΒ 1193, ΕΜ 603,55.

φήμυθος (ὁ) αἰολ. γρ. τοῦ φίμυθος : ΕΜ 603,55.

φήν-ηνός (ὁ) κ. νεώτ. μικρόν τι ἔντομον ἀναπτυσσόμενον ἐν τῷ καρπῷ τῆς ἀγρίας συκῆς ἢ τῷ ἄνθει τοῦ ἄρρενος φοίνικος, τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ γονιμοποίησις τοῦ καρποῦ τῆς ἡμέρου συκῆς ἢ τοῦ φοίνικος· 'Ησ. ἐν λ. φηνίζων «ἔστι δὲ ὁ φὴν εἶδος ζῴου ὅμοιον κώνωπι, ὃ εἰσδύεται εἰς τοὺς ὀλύνθους τῶν σύκων καὶ πεπαίνει αὐτούς» : 'Ηρ.1,193 **ὁ φὴν τὴν βάλανον ἐσδύνων· φῆνας γὰρ φορέουσι ἐν τῷ καρπῷ** (οἱ φοίνικες) **ἔρσενες, κατάπερ οἱ ὄλυνθοι**, 'Αριστφ.'Ορν.590, 'Αριστλ.ΖΙ 5,32,5 **εἶτα περιρραγέντος τοῦ δέρματος ἐκπέτεται τοῦτο ἐγκαταλιπὼν ὁ φὴν καὶ εἰσδύεται εἰς τὰ τῶν συκῶν ἐρινά**· **2)** νεώτ. εἶδός τι ἐντόμου τοῦ γένους σκνίψ, δημ. πουλί· **3)** ὁ καρπὸς τοῦ ἄρρενος φοίνικος· Πολυδ. 1,244 «ὁ καρπὸς ὁ μὲν τοῦ ἄρρενος (φοίνικος) φήν, ὁ δὲ τῆς θηλείας βάλανος» : 'Αριστλ.Φυτ. 1,6,7 **ἐν δὲ τοῖς φοίνιξιν ἂν . . φῆνες ἢ φλοιὸς τοῦ ἄρρενος φοίνικος τοῖς φύλλοις τοῦ θήλεος συντεθείη . . ταχέως πεπαίνονται οἱ καρποί**.

φήνασιν μσν. δημ. τ. τοῦ φήνουσιν γ' πληθ. τοῦ ἐνεστ. τῆς ὁριστ. τοῦ φήνω βλ.λ.

φηνίζω κρεμῶ ἐρινεούς, ὀλύνθους μὲ τοὺς ἐν αὐτοῖς φῆνας εἰς τὴν ἥμερον συκῆν, ὅπως οὗτοι κεντήσωσι τὸν καρπὸν αὐτῆς καὶ οὕτως ἐπέλθῃ ἡ γονιμοποίησις καὶ ἡ ὡρίμανσις αὐτοῦ, ἐρινάζω, ὀλυνθάζω· **2)** ἐν αἰσχρ. σημ. ἐπὶ συνουσίας καὶ παιδεραστίας : Συνέσ.244Α **οὐδεὶς κομήτης ὅστις οὐ φηνίζεται** (ὅστις οὐ περαίνεται, οὐ βινεῖται)· **3)** μιμοῦμαι τοὺς φῆνας ἢ γράφω κωμῳδίαν ὀνομαζομένην «οἱ φῆνες» : 'Αριστφ.'Ιππ.523 **καὶ λυδίζων καὶ φηνίζων**.

φήνιθρον (τὸ) μσν. ἐσκευασμένον χρίσμα : 'Ιερόφιλ.π.Salmas.in Solinum 746Β.

φηνός-ή-όν, δωρ. **φανός** φιλός, φαλακρός σπανός : Σιμωνίδ.36.

φήνω μσν. δημ., δημ. κ. φένω, γ' πληθ. φήνασιν (Πρόδρ.1,334), β' πληθ. μέλλ. **φήσετε** (αὐτ.2,590),

ἀόρ. ἔφησα, παθ φήνομαι, ἀόρ |ἐ φήθηκα, μτχ. παθ παρακ. φημένος, ὑποβάλλω ὕλην τινὰ εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πυρός, ὀπτῶ : φήνω κεραμίδια - τοῦβλα˙ || Ἰδ. ἐπὶ φαγητῶν : Πρόδρ.I,334 ἐκεῖ ὅρα κρέας καὶ φήνασιν σουγλιταρέαν μεγάλην, - φήνω μπριτζόλες - λουκάνικα - φάρια˙ || παροιμ. φρ. τοῦ 'φησε τὸ φάρι στ' ἀχεῖλι |τὸν ἔκαμε νὰ μαρτυρήση, τὸν ἐβασάνισε|˙ || φήθηκε ὀνομασία νεοελληνικῆς παιδιᾶς, ἄ. παππαδιά˙ 2) σπαν. καταχρ. μαγειρεύω ἢ βράζω : αὐτ.2,590 καὶ φήσετε μικρούτζικον κεφάλιν κρομμυδίτζιν, - τί θὰ φήσουμε γιὰ τὸ μεσημέρι;-θέλεις νὰ σοῦ φήσω ἕναν καφέ - ἕνα τσάϊ;˙ 3) τὸ παθ. ἐπὶ καρπῶν, πεπαίνομαι, γίνομαι ὥριμος, ὡριμάζω : τώρα εἶναι πιὰ φημένα τὰ σῦκα - τὰ σταφύλια˙ 4) μτφ. τὸ παθ. ἐπὶ προσ. καθίσταμαι, γίνομαι ἔμπειρος εἴς τι : αὐτὸς εἶναι φημένος στὴ δουλειά˙ 5) ὁμ. μτφ. θερμαίνω τι καθ' ὑπερβολήν : τὸν ἔφησε ὁ πυρετός˙ κ. παθ. φήνεται ἀπὸ τὸν πυρετὸ ὁ ἄρρωστος - φηθήκαμε περπατώντας δυὸ ὧρες μέσ' στὸν ἥλιο˙ || φρ. τὸν ἔφησε ὁ ἥλιος εἶναι ἡλιοκαής˙ 6) τὰ φήνω συνδέομαι δι' ἐρωτικοῦ αἰσθήματος, τὰ φτειάνω : εἶδες, παιδί μου, γιὰ πότε τὰ φήσανε;.

φῆξις-εως (ἡ) (φήχω) ἀπότριψις, ἀπόξεσις, ξύσιμο διὰ τῆς φήκτρας βλ.λ.I), ξύστρισμα, τιμάρευμα ἵππου : Ξεν.Ἱππ.5,3, ὅταν ἐπὶ φῆξιν καὶ ὅταν ἐπὶ κυλίστραν ἐξάγη τὸν ἵππον, αὐτ.I0.

φήρ-πρός (ὁ) Ἰων τ. τοῦ φάρ βλ.λ.

φηροπυρίτας Ἡσ. «αὐτόπυρος ἄρτος˙ οἱ δὲ πυριεφθής, οἱ δὲ κακός».

φηρός-ά-όν Σουΐδ. «ξηρός».

φηρτῶ-άω λεξ. κ. φηρτιῶ-άω Στέφ.Βυζ. «γαυριῶ».

φησσί(ον) (τὸ) μσν. δημ. ὑποκορ. τοῦ φῆσσα ἢ φῆττα βλ.λ. : Πρόδρ.2,99 καὶ μὴ θωρῆς τοὺς βαθρακούς, τὰς ἴσχας, τὰ φησσία, αὐτ.236, αὐτ.426.

φησιά (ἡ) δημ. ποσὸν τροφίμων ἐφάπαξ παρασκευαζόμενον : μιὰ φησιὰ φασόλια - καφέ.

φήσιμο (τὸ) δημ. ἡ ἐνέργεια τοῦ φήνω βλ.λ.I), ὄπτησις : τὸ φήσιμο τοῦ ἀρνιοῦ - τῶν κεραμιδιῶν˙ 2) ἔψησις, βράσιμο : ἤθελαν φήσιμο ἀκόμα τὰ κουκκιὰ - τὰ ρεβίθια - τὰ χόρτα.

φησσόπουλον (τὸ) μσν. τὸ φησσίον βλ.λ. : Πρόδρ. 2,163 τὸ ἔγζεστον φησσόπουλον τουρδάτον.

φῆσσα-ης (ἡ) Ζωναρ. «φῆττα», Σουΐδ.

φησταριά (ἡ) δημ. συσκευὴ πρὸς ὄπτησιν ὀβελίου ἢ κοκορετσιοῦ.

φήστης (ὁ) δημ. σκεῦός τι δι' οὗ φρύγεται ὁ καφές, καβουρδιστήρι τοῦ καφέ.

φηστικά (τὰ) δημ. ἡ ἀμοιβὴ τῆς ὀπτήσεως ἐδέσματος ἢ γλυκίσματός τινος ἰδίᾳ ἐν κλιβάνῳ.

φηστός-ή-ό δημ. ἄ. φητός βλ.λ.

φητάρης (ὁ) δημ. εἶδός τι κοινοῦ μαγειρικοῦ βουτύρου, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ νωπόν, τὸ ἀνέφητο.

φητό (τὸ) δημ. κρέας ὀπτηθὲν ἐν κλιβάνῳ ἢ δι' ὀβελοῦ ἐπ' ἀνθρακιᾶς : φητὸ τῆς σούβλας - τοῦ φούρνου˙ 2) μτφ. τὸ οὐσιῶδες, τὸ κυριώτερον σημεῖον : ἐδῶ εἶναι τὸ φητό, - βαράει ἴσια στὸ φητὸ (θίγει ἀπ' εὐθείας τὸ οὐσιῶδες μέρος τῆς ὑποθέσεως, ἢ μεριμνᾷ διὰ τὴν ἐκ τῆς ὑποθέσεως προσωπικήν του ὠφέλειαν).

φητός-ή-ό δημ. ὁ ὀπτός, ὁ φημένος, κτ. διασταλὴν πρὸς τὸ βραστός : κρέας φητό, - φάρια φητά˙ 2) τὸ οὐδ. φητὰ ὡς οὐσ. βλ.λ.

φῆττα (ἡ) κ. φῆσσα (Ζωναρ., Σουΐδ.) εἶδός τι ἰχθύος, ῥόμβος, γλῶσσα : Ἀριστφ.Λυσ.II5 ἐγὼ .. ὥσπερεὶ φῆτταν δοκῶ δοῦναι ἂν ἐμαυτῆς παρταμοῦσα θἤμισυ, αὐτ.I3I,Πλάτ.Συμπ.I9ID ὥστε τετμημένος ὥσπερ αἱ φῆτται, Λουκ.Ἀλ.49 ἡμίτομος ἰχθὺς προσέρχεται, φῆττά τις, Ἀθήν.7,288Β˙ 2) κ. ἐν ὑβριστικῇ ἢ σκωπτικῇ χρ., ὁ μωρός, ὁ ἠλίθιος ἄνθρωπος : Πλάτ.Κωμ.Περιαλγ.I.

φηττάριον (τὸ) κ. φηττάδιον ὑποκορ. τοῦ φῆττα βλ.λ. : Ἀναξανδρ. π. Ἀθήν.3,I05F καὶ φητταρίοις μετὰ κωθαρίων.

φηττοειδής-οῦς-ές ὁ ὁμοιάζων φῆττη, ὁ πρὸς φῆτταν ὅμοιος : Ἀριστλ.ΖΠ 7I4a,6 οἱ φηττοειδεῖς τῶν ἰχθύων.

φηττόποδες (οἱ) μτγν. οἱ ἔχοντες φηττοειδεῖς πόδας ἤτοι πόδας ἔχοντας σχῆμα φῆττης, ὄνομα φανταστικοῦ τινος λαοῦ : Λουκ.Ἀλ.Ἱστ.I,35 τὴν μεσόγειαν νέμονται Παγουρίδαι καὶ Ψηττόποδες.

φήφα (ἡ) δημ. εἶδός τι κεντήματος σύνηθες εἰς τὰ ἀρχιερατικὰ ἄμφια καὶ εἰς ἄλλας διακοσμήσεις ὑφασμάτων.

φηφασιά (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν παιωνία ἡ κρητική, ἄ. πηγουνιά.

φηφαμός (ὁ) μτγν. σκέψις, μέριμνα, φροντὶς περί τινος : Ἱππόλ.Ἀντιχρ.59,29 φηφαμοὶ ἐπὶ τὸ κέρας ἐφ' ὑψηλοῦ αἰνούμενοι, τάξεις προφητῶν.

φήφαξ-ακος (ὁ) μσν. ἡ φῆφος, φηφίς : Ψ Κωδ.233,I3.

φηφάς-άδος (ὁ) μτγν. κ. φηφᾶς (Δουκάγγ.) θαυματοποιός, ταχυδακτυλουργός, φηφοπαίκτης, φηφοκλέπτης : Ἀθανάσ.2,298C ὥσπερ οἱ λεγόμενοι φηφάδες .. ὁ ἀντίχριστος ἐρχόμενος πλανᾷ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων.

φηφεῖον (τὸ) μσν. φηφοφορεῖον, τόπος πρὸς φηφοφορίαν κατὰ τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῆς τινος : Εὐάγρ.Ἐκκλ.Ἱστ.I,I8.

φηφηδακῶ-έω ἐπὶ ἀνακρίσεων, διὰ τῆς φήφου δάκνω τινά, ἤτοι καταδικάζω : Ἀριστφ. Ἀχ.334 (ὃ.γρ. φήφῳ δακεῖν).

φηφηφόρημα-ατος (τὸ) μσν. ἡ φηφηφορία βλ.λ.: Πρόδρ. ἐν Notitt.Mss.6,527.

φηφηφορία (ἡ) μτγν. τ. τοῦ φηφοφορία βλ.λ. : Διον Ἀλ.Ρωμ.4,20.

φηφηφόρος-ον μτγν. τ. τοῦ φηφοφόρος βλ.λ.

φηφηφορῶ-έω μτγν. τ. τοῦ φηφοφορῶ-έω βλ.λ.

φηφί (τὸ) δημ. τ. τοῦ φηφίον βλ.λ. : Παλαμ.Περ. Χαιρ.58,I4 μαῦρα φηφιά, χρησμοὶ βουβοί, κορακοζώητα χρόνια.

φηφίδιον (τὸ) μτγν. μικρὰ φῆφος, μικρὸν πετράδιον : Ἰάμβλ.Μυστ.I4I,I3 διὰ φηφιδίων ἢ ῥάβδων ἢ ξύλων τινῶν.

φηφιδοθέτης (ὁ) νεώτ. ὁ φηφοθέτης βλ.λ.

φηφιδοθέτησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ φηφοθέτησις.

φηφιδοφόρος-ον ὁ φηφοφόρος : Ἡρ.6,I09 φηφιδοφόρος ἐνδέκατος.

φηφιδώδης-ους-ες μσν. ὁ πλήρης φηφιδίων, χαλικίων, λιθώδης : Γεωπ.2,6,4I φηφιδώδεις διαφύσεις, αὐτ.6,36, αὐτ.37.

φηφίδωμα-ατος (τὸ) νεώτ. εἰκὼν ἢ κόσμημα πεποιημένον διὰ φηφίδων, φηφιδωτόν.

φηφιδωτόν (τὸ) νεώτ. εἰκὼν τοίχου ἢ δαπέδου σχηματιζομένη δι' ἐνθέσεως μικρῶν ποικιλοχρώμων φηφίδων, φηφοθέτημα, μωσαϊκόν.

φηφιδωτός-ή-όν νεώτ. ὁ διὰ φηφίδων συντεθειμένος, φηφοθετημένος˙ 2) τὸ οὐδ. φηφιδωτὸν ὡς οὐσ. βλ.λ.

φήφιζμα (τὸ) Ἐπιγρ. ἀντὶ φήφισμα βλ.λ.

φηφίζω κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀττ. μέλλ. -ιῶ (Αἰσχίν.39,I5 ἐπι-), ἀόρ. (ἐ)φήφισα (Πλούτ.Ἠθ.I4IC ἐπ-), παρακ. ἐφήφικα, μέσ. φηφίζομαι, ἀττ. μέλλ. φηφιοῦμαι (Ἀριστφ.Σφ./69, Θουκ.7,48, Πλάτ.Συμπ. I77D) κ. φηφίσομαι, ἀόρ. ἐφηφισάμην (Ἡρ.5,97), παρακ. ἐφήφισμαι (Ἀριστφ.Σφ.59I, Θουκ.I,I20), μτχ. παθ. παρακ. (ἐ)φηφισμένος (Εὐρ Ἡρακλ.I4I), παθ. μέλλ. φηφισθήσομαι (Ἰσοκρ.I35B), ἀόρ. ἐφηφίσθην (Λυσ.I32,24), δημ. (ἐ)φηφίστηκα, ἀπαρφ. φηφισθῆναι (Θουκ.6,8), ἀριθμῶ, λογαριάζω διὰ φήφων, διὰ λιθαρίων : Πολύβ.5,26,I3 ἔκεινται (αἱ ἐπὶ τῶν ἀβακίων φῆφοι) κατὰ τὴν τοῦ φηφίζοντος βούλησιν ἄρτι χαλκοῦν καὶ παραυτίκα τά-

λαντον **ἴσχουσιν,** ΑΠ 11,168, αὐτ.171, Πρόδρ.2,80 **αὐτὸς ψηφίζει πέρπυρα καὶ γράφει καὶ στρογγύλεα**· || φρ. ψηφίζω δακτύλοις λογαριάζω μὲ τὰ δάκτυλα : Πλούτ.'Ηθ.141C **δεῖ μὴ τοῖς δακτύλοις γαμεῖν, ὥσπερ ἔνιοι ψηφίσαντες πόσα φέρουσαν λαμβάνουσιν**· **2)** συχνότ. τὰ μέσ. παρέχω, δίδω τὴν ψῆφόν μου, ἐκφράζω τὴν γνώμην μου διὰ τῆς ρίψεως ψήφου, λιθαρίου ἐντὸς ὑδρίας ἢ ἄλλου τινὸς εἰδικοῦ σκεύους : 'Αριστφ.Σφ. 755 **κἀπισταίην ἐπὶ τοῖς κημοῖς ψηφιζομένων ὁ τελευταῖος,** Ξεν.'Ελλ.1,7,9 **ὅτῳ δοκοῦσιν ἀδικ :Ιν οἱ στρατηγοὶ . ., εἰς τὴν προτέραν ψηφίσασθαι**· || δίδω ψῆφον, ἐκφράζω τὴν γνώμην μου διὰ ψήφου, ψηφοφορῶ : 'Ηρ.9,55 **ταύτῃ τῇ ψήφῳ ψηφίζεσθαι ἔφη μὴ φεύγειν τοὺς ξείνους**· || **ψηφίζομαί** τινι ψηφοφορῶ ὑπέρ τινος : Δημ 575 **τούτοις ἀξιοῦντα καὶ ἀντιβολαῦνθ' ἕκαστον ὑμῶν ψηφίσασθαι**· || νεώτ. κ. δημ. ἐν χρ. τὸ ἐνεργ. παρέχω, δίδω τὴν ψῆφόν μου, ἐκφράζω τὴν γνώμην μου διὰ ψήφου, ψηφοδελτίου κττ. : **ἀπὸ τοῦ 21ου ἔτους ψηφίζουν οἱ ἄρρενες, - θὰ ψηφίσετε στὸ 5ο τμῆμα,-ἐψήφισαν 150**· **3)** τὸ μέσ. μτ. αἰτ. ψηφοφορῶ ὑπέρ τινος, ἐπιδοκιμάζω τι διὰ τῆς ψήφου μου, ἀποφασίζω τι : 'Αριστφ.Σφ.769, Θουκ.1,86, αὐτ.6,25 **ἣν τινα αὐτῷ παρασκευὴν ψηφίσωνται,** 'Ισαῖ.38,32, 'Ανδοκ 2,35, Πλούτ.'Ηθ.187Ε· κ. μτ. δοτ. κ. αἰτ. : Θουκ.4,29, Λυσ 149,7· || τὸ ἐνεργ. ἀποφασίζω τι κατόπιν ψηφοφορίας : Σοφ Αἴ.449 **δίκην κατ' ἄλλου ἐψήφισαν**· || συχνότ. τὸ μέσ.μτ.ἀπαρφ. δίδω τὴν ψῆφόν μου ὑπέρ τινος πράγματος, ἀποφασίζω νὰ πράξω τι, μτ. ἀπαρφ. ἐνεστ. : 'Ηρ.7,207 **αὐτοῦ τε μένειν ἐψηφίζετο πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλιας,** αὐτ.9,55, Αἰσχ. 'Αγ.1353· κ. μτ. ἀπαρφ. ἀορ. : 'Ηρ.5,97 **ἐψηφίσαντο εἴκοσι νέας ἀποστεῖλαι βοηθοὺς Ἴωσι,** Διόδ.Σ 12,72· κ. μτ. ἀπαρφ. παρακ. : Θουκ 1,89 κ. μτ. συμπερασματ. προτ. Ξεν.ΚΠ 2, 2,20 **ψηφίζεσθαι ὥστε μὴ ἴσων ἕκαστον τυγχάνειν**· κ. μτ. τελ. προτ. : Πλούτ.Πομπ.54 **δεξαμένης τῆς βουλῆς καὶ ψηφισαμένης ὅπως ὕπατος αἱρεθεὶς ὁ Πομπήιος ἄρχοι μόνος**· κ. μτ. ἐμπροθ. διορ. : Πλάτ.Δημόδ.382D, Αἰσχίν.22,13· || κ. παθ. διὰ ψηφοφορίας ἀποφασίζομαι : Θουκ. 6,8 **τοῖς στρατηγοῖς εἴ του προσδέοιντο ψηφισθῆναι εἰς τὸν ἔκπλουν,** Λυσ.132,24, Ξεν.'Ελλ.1,2,1, 'Ισοκρ.135B· **4)** νεώτ. κ. δημ. δίδω ψῆφον ὑπέρ τινος, ὑπερψηφίζω : **ἐψήφισαν τοὺς συντηρητικούς - ὁλόκληρον τὸ ψηφοδέλτιον**· κ. παθ. : **τὸ νομοσχέδιον ἐψηφίσθη εἰς δευτέραν ἀνάγνωσιν, - πέτυχε, γιατὶ ψηφίσθηκε στοὺς ἔξω δήμους** [ἔλαβε πολλὰς ὑπὲρ αὐτοῦ ψήφους ἐκλογέων]· **5)** τὸ μέσ. μτ. δοτ. κ αἰτ. παραχωρῶ τι διὰ τῆς ψήφου μου εἴς τινα, παρέχω τινί τι : Δημ.1052 **ἀφελέσθαι .ὃν κλῆρον, ὃν ὑμεῖς αὐτῇ ἐψηφίσασθε**· **6)** ψηφίζομαι θαγεῖν καταδικάζω εἰς θάνατον διὰ ψηφοφορίας, ἐν χρ. μ. τὸ παθ. : Εὐρ.'Ηρακλ 141 **νόμοισιν . , ἐψηφισμένης θανεῖν**· **7)** νεώτ. κ. δημ. ψηφῶ-άω βλ.λ.· **8)** ρηματ.π. ψήφισις, ψήφισμα, ψηφισμός, ψηφιστής, ψηφιστέον.

ψηφικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψῆφον, ὁ τῆς ψήφου : Βέττ.Βάλ.191,30, αὐτ.194,3, αὐτ.197,17 **ψηφικὰ** (πράγματα)· **2)** πάπ. ὁ κατὰ χωριστὰ κονδύλια, ὁ λεπτομερής : **ἀπαιτηθέντα ὑπ' ἐμοῦ διὰ ψηφικῶν λόγων**

ψήφινος-η-ον λεξ. ὁ ἐκ ψηφιδίων πεποιημένος, ὁ ἔχων φυσικὴν σύστασιν ψήφου : ΑΒ 374,6 **λίθινος ἢ ψήφινος μυροθήκη,** 'Ησ.

ψηφίο(ν) (τὸ) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. **ψηφί,** μικρὰ ψῆφος, μικρὸν λιθάριον ἢ χαλίκιον, ψηφίς : 'Ακύλ.ΠΔ 'Αμὼς 9,9· || δθ. μσν. κ. δημ. ἡ ψηφίς βλ λ.2) : δ.τραγ. **μὲ τὸ πλουμίν, μὲ τὸ ψηφίν, μὲ τὸ μαργαριτάριν**· **2)** μσν. **ράμφος** πτηνοῦ : 'Ορνεοσ 243, αὐτ.246· **3)** νεώτ. κ. δημ. ἕκαστος τῶν ἀραβικῶν ἀριθμῶν, χαρακτὴρ ἀριθμοῦ : **ἔμαθε διαίρεση μὲ τέσσερα ψηφία, - ἀριθμὸς μὲ ὀκτὼ ψηφία**· **4)** δημ. σημεῖον παριστῶν ἀριθμὸν ἢ γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου· **5)** νεώτ. τυπογραφικὸν στοιχεῖον.

ψηφίς-ῖδος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. μικρὰ ψῆφος, λιθάριον, πετραδάκι, ψηφι : 'Ιλ.Φ 260 **ψηφῖδες ἅπασαι ὀχλεῦνται,** Παυσ.3,23,11, Λουκ.Τίμ.56 **τὸ χρυσίον μὲν γὰρ οὐδὲν τιμιώτερον τῶν ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψηφίδων μοι δοκεῖ,** αὐτ.'Ενάλ.Δ 3,2, αὐτ.'Αλ.35, αὐτ.Παράσ.52, Σέξτ.'Εμπ.395,Γρηγ.Ναζ. 1,293A **ψηφὶς ἐμπεσοῦσα τῷ ὕδατι,** Γεωπ.15,2,2 **ὕδωρ τὸ διὰ τραχείας ρέον ψηφῖδος**· **2)** μτγν., μσν. κ. νεώτ. λιθάριον δι' οὗ κατασκευάζονται τὰ ψηφιδωτά : Γρηγ.Ναζ.16,248 **ψηφῖδος λεπτῆς διαθέσει καὶ ποικιλίᾳ γραφῆς,** 'Επιφάν.Αἱρ.31,44 **εἰκόνος καλῆς κατεσκευασμένης ἐκ ψηφίδων ἐπισήμων ὑπὸ σοφοῦ τεχνίτου,** Φωκ.114 **ποικίλοις μαρμάροις καὶ ψηφῖσιν**· **2)** μτγν. μικρός τις λίθος, λιθάριον, δι' οὗ ἠρίθμουν : 'Αγαθι.ΑΠ 11,365 **ὃς δὲ λαβὼν ψηφῖδας, ὑπὲρ πίνακός τε πυκάζων**· **4)** μτγν. πολύτιμός τις λίθος δεδεμένος εἰς δακτύλιον : Λόγγ.4,17 **λάμπουσιν . . οἱ ὀφθαλμοὶ καθάπερ ἐν χρυσῇ σφενδόνῃ ψηφίς.**

ψήφισις-εως (ἡ) 'Επιγρ. κ. νεώτ. ὁ ψηφισμός, τὸ ψήφισμα· **2)** νεώτ. ἡ ἐνέργεια τοῦ ψηφίζω, ψηφοφορία· **3)** ὁμ. ἡ διὰ ψήφου, διὰ ψηφοφορίας ἐκλογή· **4)** ὁμ. κύρωσις, ὑπερψήφισις, ἀντίθ καταψήφισις : **ψήφισις τοῦ νομοσχεδίου.**

ψήφισμα-ατος (τὸ) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ. πρότασίς τις ἐπικυρωθεῖσα διὰ τῆς πλειονότητος τῶν ψήφων, διὰ πλειονοψηφίας, ἰδίᾳ ἐν 'Αθήναις, πρότασις ἐπικυρωθεῖσα καὶ νομιμοποιηθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, θέσπισμα, δόγμα, κατ' ἀντίθεσιν τὸ μὲν πρὸς τὸ προβούλευμα, ὅπερ δὲν ἐλάμβανεν ἰσχὺν νόμου εἰμὴ ἀφοῦ ἐγίνετο ἀποδεκτὸν διὰ πλειονοψηφίας ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, τὸ δὲ πρὸς τὸν νόμον, ἤτοι θεμελιῶδες δόγμα, θέσπισμα τῆς πόλεως· τὸ προβούλευμα εἶχεν ἰσχὺν μόνον ἔτους, τὸ δὲ ψήφισμα ἠδύνατο νὰ ἀθετηθῇ ἢ ἀτονήσῃ μόνον δι' ἑτέρου ψηφίσματος, ἐὰν μή τις προσέβαλλεν αὐτὸ ὡς γενόμενον παρὰ τοὺς κειμένους νόμους καὶ ἐνῆγε τὸν προτείναντα ὡς παρανόμως πράξαντα (γραφὴ παρανόμων)· πρβλ. Πλάτ.'Ορ. 415B «νόμος δόγμα πλήθους πολιτικὸν οὐκ εἴς τινα χρόνον ἀφωρισμένον· ψήφισμα δόγμα πολιτικὸν εἴς τινα χρόνον ἀφωρισμένον» : Αἰσχ.'Ικ.601 **δήμου δέδοκται παντελῆ ψηφίσματα**· || κ. μτ. γενικ. τοῦ προτείναντος, πρότασις αὐτοῦ : αὐτ. 'Εκκλ.1090 **τουτὶ τὸ πρᾶγμα κατὰ τὸ Καννώνου σαφῶς ψήφισμα,** 'Ανδοκ.4,38· || ὁμ. μτ. γενικ. τὸ ψήφισμά τινος τὸ περί τινος γενόμενον : Θουκ.1,140 **τὸ Μεγαρέων ψήφισμα καθαιρεῖν**· || συχν. ἡ γενικ. αὕτη ἐκφέρεται δι' ἐμπροθ. διορ. : 'Αριστφ.'Αχ.537 **ἐδέοντο τὸ ψήφισμ' ὅπως μετασταφείη τὸ διὰ τὰς λαικαστρίας,** Θουκ. 1,139 **τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελοῦσι**· || **ψήφισμα γράφω** εἰσάγω πρότασιν πρὸς ἐπικύρωσιν : 'Αριστφ.Νεφ.1429 **καίτοι τί διαφέρουσιν ἡμῶν ἐκεῖνοι, πλὴν ὅτι ψηφίσματ' οὐ γράφουσιν,** Δημ.485· || **ψήφισμα ἐπιψηφίζω** ἐπὶ τῶν προέδρων, θέτω τοῦτο εἰς ψηφοφορίαν : Αἰσχίν.39,16· || **ψήφισμα νικῶ** ἐπιτυγχάνω τῆς ἐπιψηφίσεως αὐτοῦ : αὐτ.63,21· || **ψήφισμα καθαιρῶ** καταργῶ, ἀθετῶ ψήφισμα : Θουκ.1,140· || ὁμ. κ. **ψήφισμα ἐξαλείφω, - ἀφαιροῦμαι** : 'Ανδοκ.10,30, αὐτ.22,37· **2)** σχόλ. ὁ κλῆρος : Σχόλ.'Αριστφ.Πλ.277 **ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ κληρωθὲν τὸ γράμμα καὶ τὸ ψήφισμα, ὅ ἐστιν ὁ κλῆρος, δικάζειν τε καὶ δικαστὴν καθίστησιν**· **3)** νεώτ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ψηφίζω, ἀπόφασις λαμβανομένη διὰ

τῆς ψήφου πολλῶν συνελθόντων : ψήφισμα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως - τοῦ συλλόγου - τοῦ συλλαλητηρίου· 2) δημ. ψήφισις βλ.λ.

ψηφισματογράφος (ὁ) μτγν. ὁ γράφων, ὁ προτείνων ψηφίσματα : Ὑπόθ.᾽Αριστφ.Σφ.᾽Ορν. ὅσα παίζει, ἐπίσκοπον, ἢ ψηφισματογράφον.. εἰσάγων.

ψηφισματοπώλης (ὁ) ἐν κωμ. χρ. ὁ οἱονεὶ πωλῶν, ὁ διὰ συντάξεως καὶ προτάσεως ψηφισμάτων χρηματιζόμενος : ᾽Αριστφ.᾽Ορν.1038 ψηφισματοπώλης εἰμὶ καὶ νόμους νέους ἥκω . . πωλήσων.

ψηφισματώδης-ους-ες ὁ ἐν εἴδει ψηφίσματος, ὁ ὅμοιος πρὸς ψήφισμα : ᾽Αριστλ.ΗΝικ.5,7,1 ἔτι ὅσα ἐπὶ τῶν καθ᾽ ἕκαστα νομοθετοῦσιν· οἷον τὸ θύειν Βρασίδᾳ καὶ τὰ ψηφισματώδη.

ψηφισμός (ὁ) ψήφισμα βλ.λ.1) : Σχόλ.Θουκ.8,69.

ψηφιστής (ὁ) μτγν. ὁ λογιστής : Σωζομ.᾽Εκκλ.᾽Ιστ.4,27 ὅς ἀπὸ ψηφιστοῦ δημοσίου τῶν ὑπὸ τοὺς ὑπάρχους στρατιωτῶν πλοῦτον .. συλλέξας.

ψηφιστικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος ἢ ἰδιάζων εἰς ψηφιστήν, εἰς λογιστήν, ὁ λογιστικός : ᾽Ιουστ. πρὸς Τρύφ.᾽Ιουδ.85.

ψηφίστρια (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ ψηφιστής βλ.λ.:᾽Ιω.ΨΧρυσ.10,1023Α.

ψηφίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτ. πέτρωμα ἀποτελούμενον ἀπὸ χανδρόκοκκα θραύσματα, οἷον κροκάλας, χάλικας, ψήφους κττ., κτ. ἀντιδιαστολὴν πρὸς τοὺς ψαμμίτας καὶ τοὺς πηλίτας.

ψηφοβόλον (τὸ) μσν. ἀγγεῖον κεράτινον ἐν ᾧ ἐσείοντο αἱ ψηφῖδες, αἱ πρὸς ψηφομαντείαν κύβοι, ῥιπτόμενοι εἶτα εἰς τὸν κημόν : Γεδρ.Γεώργ.125 τὸ ψηφοβόλον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ κοκκία.

ψηφοδέλτι(ον) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. δελτίον, τεμάχιον χάρτου, ἐφ᾽ οὗ ἐγγράφονται ὑπὸ τοῦ ψηφίζοντος τὰ ὀνόματα τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ ψηφιζομένων ὑποψηφίων.

ψηφοδέτης (ὁ) ᾽Επιγρ. ὁ δένων, ὁ συγκολλῶν τὰς ψήφους, τὰς ψηφῖδας βλ.λ.2), τὰ ψηφιά.

ψηφοδόχος-ον νεώτ. ὁ δεχόμενος τὰς ψήφους· 2) ψηφοδόχος κάλπη ἢ ἁπλῶς ψηφοδόχος (ἡ) ὡς οὐσ. κιβώτιον εἰς ὃ οἱ ψηφίζοντες ρίπτουν τὰς ψήφους ἢ τὰ ψηφοδέλτιά των.

ψηφοειδής-οῦς-ές ὁ πρὸς ψῆφον, πρὸς ψηφῖδα ὅμοιος, ἢ ὁ πλήρης ψήφων, ψηφίδων : Θεόφρ.Λίθ.47 λεία ἡ φύσις αὐτῶν καὶ ψηφοειδής.

ψηφοθέτημα-ατος (τὸ) γλωσσ. κ. νεώτ. ψηφιδωτὸν ἔργον, ἰδίᾳ ἐψηφιδωμένον δάπεδον· || νεώτ. ψηφιδωτόν, μωσαϊκόν.

ψηφοθέτης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ κατασκευαστὴς ψηφοθετημάτων ἢ μωσαϊκῶν διὰ λιθαρίων : Βασ.1,398D δὸς χρήματα ψηφοθέταις, ζωγράφοις.

ψηφοθέτησις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη τοῦ ψηφοθέτου, ἡ κατασκευὴ ψηφοθετημάτων, ψηφιδωτῶν, μωσαϊκῶν.

ψηφοθετῶ-έω γλωσσ. κ. νεώτ. καλύπτω, περιβάλλω τι διὰ ψηφίδων· 2) νεώτ. εἶμαι ψηφοθέτης, ἢ κατασκευάζω τι διὰ ψηφοθετήσεως.

ψηφοθήκη (ἡ) σχόλ. θήκη ψήφων, ὑδρία ἐν ᾗ ἐρρίπτοντο αἱ ψῆφοι : Σχόλ.᾽Αριστφ.Θεσμ.1030 (ἐν ἑρμ. τῆς φρ. ψήφων κημὸν βλ.λ.2).

ψηφοθήρας (ὁ) νεώτ. ὁ θηρεύων ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἢ ἄλλου τὰς ψήφους τῶν ἐκλογέων.

ψηφοθηρία (ἡ) νεώτ. τὸ θηρεύειν, τὸ ἐπιζητεῖν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἢ ὑπέρ τινος ἄλλου τὰς ψήφους τῶν ἐκλογέων.

ψηφοθηρῶ-έω νεώτ. εἶμαι ψηφοθήρας βλ.λ.

ψηφοκλέπτης (ὁ) μτγν. ὁ ταχυδακτυλουργὸς ἐν ψήφοις, ὁ ψηφοπαίκτης βλ.λ. : ᾽Αθήν.1,19Β Θεοδώρου τοῦ ψηφοκλέπτου ἐν θεάτρῳ χαλκῆν εἰκόνα ἀνέστησαν ψῆφον κρατοῦσαν.

ψηφολέκτης (ὁ) νεώτ. ὁ ἐνεργῶν τὴν διαλογὴν τῶν ψήφων, ὁ μετὰ τὴν ψηφοφορίαν ἐκτελῶν τὴν καταμέτρησιν τῶν ψήφων.

ψηφολογεῖον (τὸ) λογιστικὸς ἄβαξ, λογιστικὸν ἀβάκιον, σανίς, πίναξ, ἐφ᾽ οὗ λογαριάζουσιν ἢ παίζουσιν : ᾽Αριστφ.ἀπ.127 ἐκδότω δέ τις καὶ ψηφολογεῖν ὧδε καὶ δίφρω δύο.

ψηφολόγημα-ατος (τὸ) γλωσσ. τὸ διὰ ψηφίδων ἐστρωμένον ἔδαφος, ψηφιδωτόν, μωσαϊκόν.

ψηφολογητός-ή-όν λεξ. κ. γλωσσ. ψηφιδωτός, μωσαϊκός : ΕΜ 535,1 κραταίπεδον· λιθόστρωτον ἔδαφος ἢ ψηφολογικόν, τὸ ἀντίτυπον, Γλωσσ.

ψηφολογία (ἡ) γλωσσ. κατασκευὴ ψηφιδωτῶν, μωσαϊκῶν.

ψηφολογικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ψηφοποιητικός, ταχυδακτυλουργικός, τερατουργικός· Σουΐδ. «ψηφολόγοι εἰσὶν οἱ ψηφοπαῖκται· ψηφολογικοὶ γοῦν οἱ πλανῶντες καὶ ἀπατῶντες, ὥσπερ οἱ ψηφολόγοι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ τάχει τῆς μεταθέσεως τῶν ψήφων ἀπατῶντες συναρπάζουσι» : Γρηγ.Ναζ.1,717Α, Στηλ.2,111 ἐξῆλθε δὲ ὡς νικηφόρος καὶ πολλά σου . . τῶν λόγων καταγελάσας ὡς ψηφολογικῶν καὶ γελοίων.

ψηφολόγος (ὁ) Σουΐδ. «ὁ ψηφοπαίκτης»· 2) αὐτ. «ψηφολόγοι οἱ λόγον καὶ φροντίδα ποιούμενοι τῆς διὰ τῶν ψήφων ἀπάτης».

ψηφολογῶ-έω μτγν. ψηφοθετῶ-έω βλ.λ., ἐν χρ. τὸ παθ. : ΠΔ Τωβ.13,17 οἱ πλατεῖαι ᾽Ιερουσαλὴμ ἐν βηρύλλῳ καὶ ἄνθρακι καὶ λίθῳ ἐκ Σουφεὶρ ψηφολογηθήσονται.

ψηφομαντεία (ἡ) μτγν. τὸ μαντεύειν ἢ μαντεύεσθαι ἐκ κύβων ἢ ψηφίδων, ἃς ἔθετον εἰς κάλπην καὶ ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας προεφήτευον τὸ μέλλον : Ζηνόβ.143.

ψηφοπαίκτης (ὁ) ὁ παίζων μὲ ψηφῖδας, μὲ λιθάρια ἢ κύβους, θαυματοποιὸς ἐνεργῶν ταχυδακτυλουργικῶς, ταχυδακτυλουργὸς ἐπιτυγχάνων ὥστε αἱ ψηφῖδες νὰ μεταβάλλωσι θέσεις ἢ νὰ ἐξαφανίζωνται μυστηριωδῶς ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν θεατῶν : Εὔδοξ.Κωμ.Ναυκλ.1, Σέξτ.᾽Εμπ.124 τὰ ὑπὸ τῶν ψηφοπαικτῶν γινόμενα, αὐτ.297 καθὰ οἱ ψηφοπαῖκται τὰς τῶν θεωμένων ὄψεις δι᾽ ὀξυχειρίαν κλέπτουσιν, Ρήτ.6,43,27, Σχόλ.Δίων Χρ. π. Bagnet.Spec.lit.46,13.

ψηφοπαικτῶ-έω εἶμαι ψηφοπαίκτης, ἐκτελῶ, κάμνω θαυματοποιίας, τερατείας, παίζω ταχυδακτυλουργικὰ τεχνάσματα : ᾽Αρτεμίδ.Δαλδ.3,56 ψηφοπαικτεῖν δοκεῖν οὐκ ἐπιστάμενον πολλὰ ὠφεληθῆναι σημαίνει· || ψηφοπαικτῶ τὸ δίκαιον ταχυδακτυλουργικῶς τεχνάζομαι κατὰ τοῦ δικαίου, πράττω ἀπάτην μὲ τὸ δίκαιον : Λυσ.ἀπ.7.

ψηφοπαιξία (ἡ) γλωσσ. ἡ τέχνη τοῦ ψηφοπαίκτου, ταχυδακτυλουργία.

ψηφοπεριβομβήτρια (ἡ) ἐπὶ κύλικος, ἡ περιβομβοῦσα ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ σειομένων ψήφων : Εὔβουλ.Κυβ.1,3.

ψηφοποιός-όν ὁ ποιῶν ψήφους, ὁ παρασκευάζων ἢ ἀγοράζων ψήφους : Σοφ.Αἴ.1135 κλέπτης γὰρ αὐτοῦ ψηφοποιὸς εὑρέθης.

ψῆφος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. ψῆφος (ὁ), δωρ. ψᾶφος (Πίνδ.Ο 10(11),13), αἰολ. ψάφαξ λιθάριον, μικρὸς ἀποτετριμμένος, λειανθεὶς στρογγύλος λίθος, μικρὸς χάλιξ ποταμοῦ γενόμενος διὰ τῆς μακροχρονίου τριβῆς λεῖος, χοχλάδι, βότσαλο : Πίνδ.Ο 13,65 οὐκ ἂν εἰδείην λέγειν ποντιᾶν ψάφων ἀριθμόν, ῾Ηρ.3,12 εἰ θέλεις ψήφῳ μούνῃ βαλεῖν διατετρανέεις· 2) μτγν. πολύτιμος λίθος, πετράδι : Φιλόστρ.117, Λουκ.᾽Εταιρ.Δ 9,2 ψῆφος ἐνεβέβλητο τῶν τριχρώμων, ΑΠ 11,290 δακτυλικὴν ψῆφόν τις ἔχων περὶ δάκτυλα χειρῶν· 3) λιθάριόν τι χρησιμοποιούμενον εἰς τὴν ἀρίθμησιν καὶ τοὺς λογαριασμούς· φρ. ψήφοις λογίζομαι ἀριθμῶ διὰ λιθαρίων, ἀριθμῶ διὰ τῆς ἀριθμητικῆς τέχνης : ῾Ηρ.2,36 λογίζονται ψήφοισι ῞Ελληνες· || ψήφοις λογίζομαι ὑπο-

λογίζω ἀκριβῶς, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀπὸ χειρὸς λογίζομαι : Ἀριστφ.Σφ.656· ‖ φήφους τίθημι λογίζομαι, λογαριάζω διὰ φήφων : Δημ.304 οὐ τιθεὶς φήφους, ἀλλ' ἀναμιμνήσκων ἕκαστ' ἐν βραχέσιν· ‖ ὁμ. ἐν φήφου λόγῳ τίθεμαι : Εὐρ.Ῥῶα. 309 στρατοῦ δὲ πλῆθος οὐδ' ἂν ἐν φήφου λόγῳ θέσθαι δύναιτ' ἄν· ‖ ὁμ. ἐν φήφῳ λέγω : Αἰσχ. Ἀγ.570 τί τοὺς ἀναλωθέντας ἐν φήφῳ λέγειν . . χρή· ‖ κ. μτφ. : Πολύβ.2,47,5 ταῖς τοῦ συμφέροντος φήφοις μετρεῖν πάντα· **4**) ὁ ἀριθμός : Ἐπίχ.94,8 τὸν ἄρτιον ποτθέμεν . . φᾶφον, Πλούτ. Ἠθ.812Ε φήφων ἄπειρος, Ἀλκίφρ.1,26 οἱ περὶ τὰς φήφους (οἱ λογισταὶ ἢ οἱ λογιστικοί)· ‖ καθαραὶ φῆφοι καθαροί, ἀκριβεῖς λογαριασμοί, ἀκριβὴς ἐξίσωσις : Δημ.303· **5**) λιθάριόν τι χρησιμοποιούμενον κατὰ τὴν παιδιὰν τῶν πεσσῶν : Πλάτ.Πολ.487C οὐκ ἐν φήφοις ἀλλ' ἐν λόγοις, Πλούτ.Ἠθ.427F κύβος ἐν παιδιᾷ φήφων· **6**) μτγν. χάλιξ, λιθάριον ἢ κλῆρος, δι' οὗ ἐνηργεῖτο εἶδός τι μαντείας : Ἀπολλδ.3,10,2 ἡ διὰ φήφων μαντική· **7**) ὁμ. φῆφος ἄμμου κόκκος ἄμμου : ΠΔ Σοφ. Σειρ.18,10 ὡς σταγὼν ὕδατος ἀπὸ θαλάσσης καὶ φῆφος ἄμμου· **8**) νεώτ. λιθάριον πρὸς παιδιάν, βῶλος· **9**) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. φῆφος (ὁ) ἕκαστον τῶν λιθίνων κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ μολυβδίνων νῦν σφαιριδίων, τὰ ὁποῖα ρίπτουσιν οἱ μετέχοντες συνελεύσεώς τινος ἢ οἱ ἐκλογεῖς ἐντὸς εἰδικῆς κάλπης πρὸς δήλωσιν ἐπιδοκιμασίας ἢ οὐ ἐπὶ τοῦ ὑπὸ κρίσιν θέματος ἢ τῆς ὑπὲρ ἢ ἐναντίον ὑποφηφίου τινὸς γνώμης των· ἡ φηφοφορία διὰ φήφου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα πρέπει νὰ διακρίνηται τῆς διὰ κυάμου ἢ κλήρου ἐκλογῆς· ἡ φῆφος ἦτο ἐν χρήσει ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ὁ δὲ κύαμος ἐν τῇ ἐκλογῇ διαφόρων ἀρχῶν (ἐξαιρέσεις τούτων ὑπάρχουν, οἷον ἐν Δημ.271, Πλούτ.Κατ. Νεώτ.50)· αἱ καταδικαστικαὶ φῆφοι διεκρίνοντο τῶν ἀθφωτικῶν ἐνίοτε, τῶν μὲν οὐσῶν τετρυπημένων, τῶν δὲ πλήρων, ἢ τῶν μὲν λευκῶν, τῶν δὲ μελαινῶν (Αἰσχίν.12,34, Πλούτ.Ἀλκ.22)· σπαν. ἐχρησίμευον ὡς φῆφοι χοιρῖναι, ἤτοι θαλάσσιαι κόγχαι (Ἀριστφ.Σφ.333), ἀλλ' οὐδέποτε κύαμοι· ὁ Θουκ. 4,74, ὁ Λυσ.133,12, ὁ Πλάτ.ἐν Νόμ.855D ὁμιλοῦν περὶ φανερᾶς φηφοφορίας, κατ' ἀντίθεσιν, ὅπως εἶναι φυσικόν, πρὸς τὴν μυστικὴν (Ἀριστλ.Ρητ.Ἀλεξ.19,8), ἀλλὰ κατ' ἀρχαιοτέρους χρόνους ὁ βαθμὸς τῆς μυστικότητος ἐν τῇ φηφοφορίᾳ εἶναι μᾶλλον ἀμφίβολος : Ἡρ.8,123 ἀπικόμενοι οἱ στρατηγοὶ διέφερον τὰς φήφους ἐπὶ τοῦ Ποσειδέωνος τῷ βωμῷ, αὐτ.9,55, Εὐρ.Ἰκ.484, Ἀντιφ.135,26 τῶν φήφων ὁ ἀριθμὸς ἐξ ἴσου γενόμενος τὸν φεύγοντα μᾶλλον ὠφέλησεν ἢ τὸν διώκοντα, Δημ.1375 ἐὰν μὴ τῇ φήφῳ . φηφίσωνται κρύβδην φηφιζόμενοι, - δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη ἡ καταμέτρησις τῶν φήφων, ἐπήραμε τὴν ἐκλογὴ μὲ χίλιους φήφους (μὲ διαφορὰν χιλίων φήφων)· ‖ φρ. φήφῳ διαιρῶ ὁρίζω διὰ φήφων : Αἰσχ. Εὐμ.630 ‖ τὰς φήφους διανέμομαι ἀριθμῶ, λογαριάζω : Ἡρ.8,123· ‖ ὑπὸ μιᾶς φήφου ὁμοθύμως, ὁμοφώνως, ἐκ συμφώνου : Ἀριστφ.Λυσ. 270· ‖ ἐν τῇ φρ. κἂν ἴσαι γένωνται ὑπονοεῖται τὸ φῆφοι : αὐτ.Βάτρ.685· ‖ ὁμ. κ. ἐν τῇ φρ. πάσαις κρατεῖν : Λουκ.Δὶς Κατ 18 πάσαις ἡ Ἀκαδήμεια κρατεῖ πλὴν μιᾶς· **10**) νεώτ. κ. δημ. κτ. ἐπέκτ.: πᾶν ἄλλο μέσον χρησιμοποιούμενον πρὸς τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω σκοπόν, οἷον τὸ φηφοδέλτιον· **11**) τὸ ἔργον τῆς φηφοφορίας, ἡ φηφοφορία : Ἀντιφ.135,2, Πλάτ.Νόμ.759D οἷς ἂν πλείστη γένηται φῆφος (πλειοφηφία), Λυσ.133,13, Ἀνδοκ.1,12, Λυκοῦργ.148,29, αὐτ.149,13, Δημ.1317 οὐδὲ τὴν φῆφον ἤνεγκεν ὡς οὐκ ἦν Ἀθηναῖος· ‖ φρ. φῆφον τίθεμαι φηφίζομαι : Ἡρ.6,57, αὐτ.8,123 ἐνταῦθα πᾶς τις αὐτῶν ἑωυτῷ ἐτίθετο τὴν φῆφον· κ. μτ. ἀπαρφ. : αὐτ.3,73, Πλάτ.Πρωτ. 330C· ‖ τὴν φῆφον ἐπάγω φέρω εἰς φηφοφορίαν ἐπὶ τοῦ προεδρεύοντος, προτείνω φηφοφορίαν : Θουκ.1,119· ‖ δημ. ἐντέλλομαί τινι νὰ ἐκφέρῃ γνώμην : φῆφον ἐπήγαγον τοῖς ξυμμάχοις πᾶσιν, αὐτ.125,1(2)· πᾶν τὸ διὰ φήφου ἀποφασιζόμενον, ἡ ἀπόφασις τῆς ἐκκλησίας : Θουκ.3,82, Ξεν.Ἀν.7,7,57 οὐ γάρ πω φῆφος ἐπῆκτο αὐτῷ περὶ φυγῆς (δὲν εἶχε διεξαχθῆ εἰσέτι φηφοφορία κατ' αὐτοῦ περὶ ἐξορίας)· ‖ δθ. πᾶσα ἀπόφασις ἢ δόγμα ἄρχοντος ἢ μονάρχου : Σοφ.Ἀντ.60 εἰ νόμου βίᾳ φῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν· ‖ λιθίνη φῆφος δόγμα γεγραμμένον ἐπὶ λιθίνης πλακός : Πίνδ.Ο 7,159 ἐν μεγάροισιν οὐχ ἕτερον λιθίνα φᾶφος ἔχει λάγον· ‖ βροτῶν φῆφος ἡ κοινὴ γνώμη : Κρατῖν.Δραπ.1· ‖ παροιμ. φρ. φῆφος Ἀθηνᾶς δηλοῦσα ἀθῴωσιν, πιθ. ἐπὶ ἰσοφηφίας : Φιλόστρ.568· ‖ ὁμ. Κάννου φῆφος ἐπὶ γνώμης ἀναξίας λόγου : Ἀριστφ.Σφ.675· ‖ νεώτ. ἡ διὰ φήφου ἐκφραζομένη γνώμη καὶ ἰδίᾳ ἡ εὐμενής : ἡ κυβέρνησις ἔλαβε φῆφον ἐμπιστοσύνης, - ἀσκοῦμεν εὐσυνειδήτως τὴν ἐντολήν, ἡ ὁποία μᾶς ἀνετέθη διὰ τῆς φήφου τοῦ λαοῦ, - θὰ 'χω τὸν φῆφό σου στὶς ἐκλογές ;· **12**) ὁ τόπος ἔνθα διεξάγεται ἡ φηφοφορία : Εὐρ. ΙΤ 947 ἔστιν γὰρ ὁσία φῆφος, ἣν Ἄρει ποτὲ Ζεὺς εἶσατ' ἔκ του δὴ χερῶν μιάσματος· **13**) νεώτ. τὸ ἐκλογικὸν σύστημα : ἑνιαία - ἀναλογικὴ φῆφος· **14**) νεώτ. κ. δημ. τὸ δικαίωμα τοῦ φηφίζειν : δὲν θὰ δοθῇ φῆφος εἰς τὰς γυναῖκας· **15**) (φηφῶ) δημ. ἐκτίμησις, σεβασμός : φῆφο δὲν τοῦ ἔχουν (ἢ δὲν τοῦ δίνουν) τὰ παιδιά του.

φηφοτερπής-οῦς-ές μσν. ὁ τερπόμενος ἐπὶ φηφοθετήμασι, ἐπὶ φηφιδωτοῖς : Θεόδ.Βαλσ.9,8.

φηφοῦμαι-όομαι μτγν. κοσμοῦμαι διὰ φηφοθετημάτων, μὲ φηφιδωτά : Ἰω.Χρυσ.5,730 τὰ ἐφηφωμένα ἐδάφη.

φηφοφαγῶ-έω μσν. κωμ. ἔκφρασις περὶ δωροδοκησάντων δικαστῶν, ἰδίᾳ τῶν ἐκκλησιαζόντων, ἀποζῶ ἐκ τῆς τιμῆς τῶν πωλουμένων φήφων· πρβλ. κυαμοτρώξ : Νικ.Χων.Χρον.168Β οἱ θρασύτεροι τῶν δικαστῶν καὶ φηφοφαγεῖν εἰωθότες καὶ κατὰ τοὺς περιφανεῖς ἀγυρτεύοντες οἴκους.

φηφοφορεῖον (τὸ) μσν. τόπος, ἔνθα δίδονται αἱ φῆφοι πρὸς ἐκλογὴν τοῦ πατριάρχου : Κωδ.20.

φηφοφορία (ἡ) κ. νεώτ. κ. δημ. μτγν. κ. φηφιηφορία (Διον.Ἀλ.Ρωμ.4,20) ἡ ἐνέργεια τοῦ φηφοφορῶ, τὸ νὰ φηφίζῃ τις : Ἀριστλ.Πολιτ.1268a,2 τὰς δὲ κρίσεις ἐν τοῖς δικαστηρίοις οὐ διὰ φηφοφορίας ᾤετο γίγνεσθαι δεῖν, αὐτ.Ρητ.Ἀλεξ.39,16, - ἡ φηφοφορία διαρκεῖ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας· ‖ ὑπατικαὶ φηφοφορίαι αἱ ἐν ταῖς τῶν ὑπάτων ἀρχαιρεσίαις : Πλούτ.Μάρκελλ.4· **2**) μτγν. τὸ φηφίζεσθαι : Διον.Ἀλ.Ρωμ 4,20 οἱ πένητες ἐν ταῖς φηφοφορίαις ἐπεκράτουν, αὐτ 7,5 , αὐτ.54, αὐτ.8, 82, αὐτ 87, Πλούτ.Κορ.20, Ἡρωδιαν.Ἰατ.7,10.

φηφοφορικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν φηφοφορίαν, ὁ τῆς φηφοφορίας : Tit.in cod.Vatic.131 παράδοσις σύντομος τῆς φηφοφορικῆς ἐπιστήμης· **2**) τὸ φηφοφορικὸν ὡς οὐσ. τὸ φήφισμα : Νεαρ.Ἰσαὰκ Ἀγγ.2,172 δήλης πάντως γινομένης τῷ φηφοφορικῷ τῆς ἐγγράφου γνώμης αὐτῶν.

φηφοφόρος-ον μτγν. κ. νεωτ., μτγν. κ. φηφηφόρος ὁ φηφοφορῶν, ὁ δίδων φῆφον : Διον.Ἀλ Ρωμ.7,59 ἐγένετο Ρωμαίοις ἐκκλησία κατ' ἄνδρα φηφοφόρος ἡ φυλετική (δ. γρ. φηφηφόρος)· **2**) κ. νεώτ. φηφοφόρος (ὁ,ἡ) ὁ φέρων φῆφον, ὁ ἔχων δικαίωμα νὰ φηφίζῃ : Θεμίστ.5,65C οἱ ἡμέτεροι φηφοφόροι καὶ στρατιῶται.

φηφοφορῶ-έω μτγν. κ. νεώτ., μτχ. παρακ. ἐφηφοφορηκώς (Σχόλ.Ἀριστφ.Σφ.250), μτγν. κ. φη-

φηφορῶ δίδω τὴν γνώμην μου διὰ φήφου, φηφίζω : Διον.'Αλ.Ρωμ.4,20 **κατὰ τὰς φράτρας φηφηφορῶν,** Λουκ.Τίμ.36 **ἐκκλησιαστὴς φηφοφορήσας,** αὐ. 'Αλ.24· **2)** μτγν. ἐκλέγω διὰ φήφου : Διον.'Αλ.Ρωμ.10,56 **ἐπειδὴ τοὺς νομοθέτας φηφηφορεῖν ἔδει·** κ. παθ. : αὐτ.9,43 **τὸ τῶν ἀγορανόμων ἀρχεῖον ἐν ταῖς αὐταῖς φηφηφορεῖσθαι ἐκκλησίαις·** **3)** νεώτ. ἔχω τὸ δικαίωμα τοῦ φηφίζειν, τῆς φήφου.

φηφῶ-άω λεξ. κ. μσν., δημ. κ. φηφίζω 'Ησ. «φρον τίζω»· **2)** δημ. λαμβάνω ὑφ' ὄψιν μου, δίδω σημασίαν, ὑπολογίζω, λογαριάζω : **δὲν τὸ φηφῶ γιὰ τίποτα, - δὲν φηφῶ τὰ λόγια σου·** πρβλ. ἀφήφιστα ||· **2)** ὁμ. σέβομαι, ὑπολήπτομαι : **δὲν φηφάει κανένα** (φέρεται ἀσεβῶς ἢ περιφρονητικῶς πρὸς πάντας)· || ἐκτιμῶ : Χρον.Μορ:2634, αὐτ. 3119 **οὐδὲν φηφᾷ τοῦ βασιλέως, τὴν μάχην, οἷα κι ἂν ἔνι,** αὐτ.880).

φήφων-ωνος (ὁ) μτγν. ἐπὶ φιλαργύρου, ὁ δεινὸς περὶ τὰς φήφους, τοὺς ὑπολογισμούς, τὴν λογιστικήν : Μαν.5,277 **φειδωλὸς φήφων ὁ φιλάργυρος ἠδὲ δανειστὴς** (ἀμφ. γρ. φηφών).

φηφών-ῶνος (ὁ) ἀμφ. γρ. τοῦ φήφων βλ.λ.

φήφωσις-εως (ἡ) γλωσσ. ἡ φηφολογία, **τὸ φηφολόγημα.**

φηφωτός-ή-όν γλωσσ. **ὁ ἐστρωμένος** ἢ κεκοσμημένος διὰ φήφων, δθ. τὸ θηλ. **φηφωτὴ** (γῆ) ὡς οὐσ. ἔδαφος φηφιδωτόν : Στέφ.Βυζ.

ψηχάλα (ἡ) δημ. δ.γρ. τοῦ φιχάλα βλ.λ.

ψηχαλίζω δημ. δ.γρ. τοῦ φιχαλίζω βλ.λ.

φηχρός-ά-όν λεξ. ὁ εἰς λεπτὰ μόρια τετριμμένος, δθ. λεπτός, τρυφερός : 'Ησ., Σουΐδ.

ψήχω κ. νεώτ., μέλλ. **φήξω** (Ξεν.'Ιππ.4,4), μέσ. ἀόρ. α' **ἐφηξάμην** (Κλήμ.'Αλ.100 ἀπ-), παθ. ἀόρ. **ἐφήχθην** (Νίκ.'Αλεξ.265 κατ-), παρακ. **ἔφηγμαι** (Σοφ.Τρ.698 **κατ-**), τρίβω, ξύω, ξυστρίζω ἵππον : 'Αριστφ.ἀπ. 135 **φήχει δ' ἠρέμα τὸν βουκέφαλον καὶ κοππατίαν,** Ξεν.'Ελλ.2,4,6 ἱπποκόμοι φήχοντες τοὺς ἵππους **φόφον ἐποίουν,** αὐτ.'Ιππ.4,4, αὐτ.'Ιππαρχ.1,16, Πλούτ.'Ηθ.174Β· **2)** νεώτ. τρίβω, καθαρίζω διὰ τῆς φήκτρας, **βουρτσίζω·** **3)** ἅπτομαι, φαύω ἐλαφρῶς, θωπεύω, τρίβω : Εὐρ.'Ελ.1567 **μονάμπυκον φήχων δέρην μέτωπά τε,** 'Απολλ.Ρ 4,164 **φαρμάκῳ ἔφηχεν θηρὸς κάρη·** **4)** διὰ τῆς τριβῆς φθείρω, καταστρέφω : ΑΠ 7,125 **πέτρην φήχει χρόνος·** κ. παθ. : 'Αριστλ.Πρ 23,33 **φήχεται ἡ πέτρα διὰ τὴν πληγὴν τῶν κυμάτων·** **5)** μτφ. ἐπὶ ἀναμνήσεως, ἐξαλείφω, τὸ παθ. : αὐτ.Μνημ. 1,1)· **6)** ρηματ. π. φῆξις, **φήκτρα,** φηχρός.

ψῖ (τὸ) κ. νεώτ. κ. δημ. ἄκλ. **προφ. τοῦ εἰκοστοῦ τρίτου γράμματος (δεκάτου ἑβδόμου συμφώνου)** τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου.

φιά (ἡ) 'Ησ. «χαρά, γελοίασμα, **παίγνιο».**

φιάδδω δωρ. τ. τοῦ φιάζω βλ.λ.

φιάζω (φιά) (1), **δωρ. φιάδδω** **παίζω·** πρβλ. ἐφία, ἐφιῶμαι : **'Αριστφ.Λυσ.1302 Τυνδαρίδας τ' ἀγασώς, τοὶ δὴ παρ' Εὐρώταν φιάδδοντι.**

φιάζω (φιάς) (2) 'Ησ. «φακάζω».

φιαθηδόν ἐπίρρ. σχόλ. ἐν εἴδη φιάθου, φορμηδόν : Σχόλ.Θουκ.2,75.

φιαθίζομαι μτγν. κεῖμαι, κοιμῶμαι ἐπὶ φιάθου: 'Ιεροκλ.Φιλογ.107,289 **οἱ ἰατροὶ .. ἐκέλευσάν με φιαθισθῆναι.**

φιάθινος-η-ο(ν) νεώτ., δημ. **φάθινος ὁ** ἐκ φιάθου πεποιημένος, **κατεσκευασμένος,** φαθένιος : φιάθινος πῖλος (φαθάκι).

φιάθιον (τὸ) κ. νεώτ. μικρὰ φίαθος, φαθί : Φιλήμ.'Εφεδρ.1 **σκιμπόδιον ἓν καὶ κώδιον καὶ φιάθιον ἴσως παλαστῆς,** Διοσκ.5,103,Πάπ.

φιαθοπλόκος (ὁ) γλωσσ. ὁ πλέκων φιάθους.

φιαθοποιός-όν γλωσσ. **ὁ** κατασκευάζων, ὁ **πλέκων φιάθους.**

φίαθος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **φάθα,** σχόλ. κ. **φίαθος** (ὁ), μτγν. κ. φίεθος, δωρ. αἰτ. πληθ. **φιάθως** ('Αριστφ.'Αχ.874), τὸ στέλεχος διαφόρων ἀγρωτοειδῶν φυτῶν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν σπερμάτων· πρβλ. 'Ησ. «φίαθος, **τὸ** φυτὸν ἐξ οὗ πλέκεται φίαθος»· **2)** τὸ ἐκ τῶν ἄνω στελεχῶν κατασκευαζόμενον πλέγμα, φάθο, φαθί : 'Αριστφ. Βάτρ.567 **ὁ δ' ᾤχετ' ἐξάξας γε τὰς φιάθους λαβών,** αὐτ.Λυσ.921, 'Αριστλ.Ζἱ 6,2,5,Θεόφρ.Φἱ 4,8,4 **ἐκ τῆς βύβλου ἱστία τε πλέκουσι καὶ φιάθους καὶ ἐσθῆτάς τινας καὶ στρωμνὰς καὶ** σχοινία, Νίκαρχ.ΑΠ 11,328 **φίαθον γὰρ ἐν αὐτῇ** (τῇ γῇ) **στρώσαντες,** Γεωπ.9,17,5,αὐτ.19,4, αὐτ.10,7,4· || παροιμ. **ἐκ τῆς αὐτῆς φιάθου γεγονώς** (ἐπὶ ἀνθρώπου ἐν ὁμοίᾳ πρὸς ἄλλους καταστάσει διατελοῦντος) : Κωμ.'Ανών.383· **3)** 'Ησ. «χαμεύνη».

φιαθώδης-ους-ες σχόλ. ὁ πρὸς φίαθον ὅμοιος, ποὺ μοιάζει μὲ φάθα : Σχόλ.'Ιλ.Ω 190, Σχόλ.'Αριστφ.'Αχ.72, αὐτ.332, αὐτ.927, Εὐστ.1344,45.

φιάθως δωρ. αἰτ. πληθ. τοῦ **φίαθος βλ.λ.**

φίαι 'Ησ. «ἀλώπεκες».

φιαίνω 'Ησ. «φίω, φιάζω».

φ(ι)άει (τό) δημ. δ. φ(ι)ακί βλ.λ.

φ(ι)ακί (τὸ) δημ. τὸ δηλητήριον, **τὸ φαρμάκι.**

φ(ι)ακούτης-α-ικο δημ. ὁ δηλητηριώδης, **δθ** μτφ. **ἐπὶ** ἀνθρώπων, ὁ εἰς ἐξαιρετικὸν βαθμὸν κακός, ὁ οἱονεὶ ἀποστάζων δηλητήριον, φαρμάκι.

φ(ι)άκωμα (τὸ) **δημ.** δηλητηρίασις, **φαρμάκωμα.**

φ(ι)ακώνω δημ. δηλητηριάζω, φαρμακώνω.

φιάξ-ακος (ἡ) 'Ησ. «φιάς».

φιαρός-ά-όν 'Ησ. «εὐώδης».

φιάς-άδος (ἡ) φακός, φεκάς, ρανίς, σταγών : 'Ιλ. Π 459 **αἱματοέσσας δὲ φιάδας κατέχευεν ἔραζε** (Ζεύς), 'Ησιοδ.Α 384 **φιάδας βάλεν αἱματοέσσας σῆμα τιθεὶς πολέμοιο ἑῷ μεγαθάρσεϊ.**

φιβδεῖ 'Ησ. «ὑποπνεῖ, βδεῖ (πέρδει)».

φίγναι (αἱ) 'Ησ. «αἱ τρίχες».

φίδες 'Ησ. «φιάδες, φακάδες».

φίδι (τὸ) δημ. τὸ ἐμπρόσθιον ἄνω μέρος **τοῦ** ὑποδήματος : **φίδια θέλουν τὰ** παπούτσια σου.

φιδιάζω δημ. ἀντικαθιστῶ τὰ ἐφθαρμένα φίδια βλ.λ. διὰ νέων.

φίδιασμα (τὸ) δημ. τὸ νὰ **φιδιάζω** τὰ παπούτσια, τὸ νὰ ἀντικαταστήσω τὰ ἐφθαρμένα φίδια **διὰ νέων.**

φίδιον (τὸ) δημ. εἶδός τι φυτοῦ : 'Αλέξ.Τραλλ.8,423.

φιδών-όνος 'Ησ. «διάβολος, φίθυρος».

φίεθος (ὁ,ἡ) ἰων. κ. μτγν. τ. τοῦ φίαθος βλ.λ.

φίεις-εντος-εσσα-εν 'Ησ. «μακάριος, εὐδαίμων» (ἐσφ.γρ. φίης), Σουΐδ.

φίζω μτγν. κ. **φίω,** μέλλ. **φιῶ** ('Ησ. **ἐπι-**), ἀόρ. **ἔφιξα** ('Ησ.) κ. **ἔφισα,** μέσ. μέλλ. **φίσομαι,** παθ. παρακ. **ἔφισμαι,** φωμίζω, τρέφω ἢ ποτίζω : Εὔφορ. ἐν Στοβ.78,5 **λευκῷ σ' ἔφισα γάλακτι,** Εὐστ.1631,43, Φώτ.' κ. παθ. τρέφομαι : ΑΠ 9,302 **πολλάκι δ' ἐξ ὑμῶν ἐφισμένον** (βρέφος) **ὠλέσατε·** **2)** τὸ μέσ. μασῶ : Λυκόφρ.639 **οὐ γάρ τις αὐτῶν φίσεται πύρνον γνάθῳ·** **3)** 'Ησ. «φιζομένη· κλαίουσα» : Σαπφ.ἀπ.Βελοπ.1,2 **ἅ με φισδομένα κατελίμπανεν πολλὰ καὶ τόδ' ἔειπέ μοι.**

φιθή (ἡ) 'Ησ. «ἀπώλεια».

φίθιος οἶνος (ὁ) οἶνος στυφὸς καὶ ἐρυθρός, **ὅ**μοιος τῷ πραμνίῳ : Εὔβουλ.π.'Αθήν.1,28F **οἶνον γάρ με φίθιον γεύσας,** Νίκ.'Αλεξ.181.

φίθομαι 'Ησ. «φίζομαι».

φίθος-ους (τὸ) σχόλ. λοιδορία, σκῶμμα, πείραγμα : Σχόλ.Θεόκρ.1,1 «τὸ φίθυρ παρὰ **τὸ** φίθος, ὃ σημαίνει τὴν λοιδορίαν».

φιθύζομαι μτγν. π. γραμμ. φιθυρίζω **βλ.λ.**

φίθυρ-υρος (ὁ) ΕΜ 506,31 «φίθυρος».

φιθύρα (ἡ) μτγν. λιβυκὸν ἢ θρακικόν τι τετράγωνον **μουσικὸν** ὄργανον· Πολυδ.4,60 «**τὸ δὲ** φιθύρα

ἣν πλινθεῖον πηχυαῖον ἔχον διειλκυσμένα πηνία, ἃ περιστρεφόμενα ἦχον ἐποίει κροτάλῳ παραπλήσιον. Μάγαδιν μὲν ὀνομάζει Ἀνακρέων, τὴν δὲ εὕρεσιν αὐτῆς Κάνθαρος Θρᾷξ προστίθησιν» : Κάνθαρος ἐν Ἀδήλ 3.

φιθυρίζω (φίθυρος) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., δωρ. **φιθυρίσδω,** ἀττ. μέλλ. **-ιῶ,** ὁμιλῶ χαμηλοφώνως ἢ ἠχῶ μονοτόνως καὶ ἠρέμα, μουρμουρίζω : Πλάτ. Γοργ.485D **βιῶναι μετὰ μειρακίων ἐν γωνίᾳ τριῶν ἢ τεττάρων** φιθυρίζοντα, αὐτ.Εὐρ.276D, Θεόκρ.27,67, αὐτ.2,141 **καὶ ἐφιθυρίσδομες ἁδύ,** Κέλσ.π.Ὠριγ.6,298 **φιθυρίζειν τῷ παιδίῳ** (ἡ γραῦς) **ἐπησχύνθη,** Πρόδρ. ἐν Κορ.Ἄτακτ.310 **τὸ δὲ δοχιάρην τέταρτον εἶθ' οὗτος** φιθυρίζει, Παπαδ. Χριστ.Διηγ.37 **κάθε κακὸ φεύγει, ἐφιθύρισεν** ἀποφθεγματικῶς ὁ μπάρμπ' Ἀναγνώστης· **2)** ἐπὶ ἤχου ἢ θορύβου μικροῦ καὶ ἡσύχου, οἷον ἐπὶ τοῦ ἤχου ἢ ἐλαφροῦ φόφου τῶν δένδρων κινουμένων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου : Ἀριστφ.Νεφ.1008 **ὅταν πλάτανος πτελέᾳ φιθυρίζῃ,** Σολωμ.Λάμπρ.19,31,3 **φιθυρίζοντας μοσχοβολάει ἀπὸ τὰ ἀρώματα τὰ αὐγερινά·** **3)** μτγν. λέγω χαμηλοφώνως ὅ,τι δὲν τολμῶ **νὰ εἴπω** μεγαλοφώνως, δθ. καταλαλῶ, συκοφαντῶ : ΠΔ Ψαλμ.40,7, Ἀλκίφρ.3,58, Θεμίστ.262C **φιθυρίζειν καὶ διαβάλλειν·** **4)** ρηματ. π. φιθύρισμα, φιθυρισμός, φιθυριστής, φιθυριστά.

φιθυρίσδω μτγν. δωρ. τ. τοῦ φιθυρίζω **βλ.λ.** : Βίων 12,2.

φιθύρισμα-ατος (τό) μτγν., νεώτ. κ. δημ. **τὸ φιθυρίζειν** βλ.λ.1), τὸ ὁμιλεῖν χαμηλοφώνως, φιθυρισμός, φίθυρος, μουρμούρισμα : ΑΠ 9,546 **φιθύρισμα τὸ ναυτικόν,** Ζερβ Ἱστ.133, **Σύμμ.** ΠΔ Ἰώβ 26,14· **2)** πᾶς θόρυβος ἢ ἦχος μικρός, **ἐλαφρός,** οἷος ὁ τῶν δένδρων κινουμένων ὑπὸ ἐλαφροῦ ἀνέμου : Θεόκρ.1,1 **ἁδύ τι τὸ φιθύρισμα καὶ ἁ πίτυς, αἰπόλε, τήνα, ἃ ποτὶ ταῖς παγαῖσι μελίσδεται,** Ζερβ.Ἱστ.133 **τὸ φιθύρισμα** τῶν φύλλων **ἀπὸ** τοῦ ἀέρος **φίλημα.**

φιθυρισμός (ὁ) μτγν., νεώτ. κ. δημ. τὸ φιθύρισμα βλ.λ.1) : Πλούτ.Ἠθ.451D, Λουκ.Ἔρωτ.15, - **οἱ φιθυρισμοὶ κατὰ τὴν ὥραν τῆς μελέτης πρέπει νὰ λείπουν·** **2)** μτγν. μτφ. τὸ φιθυρίζειν τι κατά τινος, **τὸ** καταλαλεῖν, συκοφαντεῖν, λοιδορεῖν : Πλούτ.Ἠθ.143E, ΚΔ Κορ.2,12,20 **καταλαλιαί, φιθυρισμοί, φυσιώσεις·** **3)** ὁμ. φυλακτήριον ἢ μαγικόν τι μέσον διὰ φιθυρίσματος κεκτημένον μαγικὴν δύναμιν, μαγεία : ΠΔ Ἐκκλ.10,11 **ἐὰν δάκῃ ἐν οὐ φιθυρισμῷ.**

φιθυριστά ἐπίρρ. δημ. χαμηλοφώνως, **μουρμουριστά.**

φιθυριστής (ὁ) **ὁ φιθυρίζων, ἐν Ἀθήναις ἢ λ. ἐν** χρ. ὡς ἐπίθετον **τοῦ** Ἑρμοῦ· Ἁρποκρ. «φιθυριστὴς Ἑρμῆς· Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας. Ἦν τις Ἀθήνησιν Ἑρμῆς οὕτω καλούμενος» : Δημ. 1358· || **κ.** τοῦ Ἔρωτος : ΑΒ 317· **2)** μτγν. ὁ φιθυρίζων τι κακόν, ὑβριστικὸν κατά τινος, λοίδορος, συκοφάντης : ΚΔ Ρωμ.1,30 **μεστοὺς φθόνου, ἔριδος, δόλου, φιθυριστάς, καταλάλους.**

φίθυρο (τό) δημ. ὁ φίθυρος βλ.λ. : Βλαχογ.Παληκ.50 **ἕνα ἐλαφρὸ φίθυρο ἀκούστηκε.**

φίθυρος-ον νεώτ. κ. δημ. ὡς οὐσ. ὁ φιθυρίζων, ὁ ᾄδων ἢ ὁ ἠχῶν ἠρέμα καὶ λίαν ἀτόνως, ὁ μουρμουρίζων : ΑΠ 12,136, Πολυδ.5,90· || **κ. ἐπὶ** μουσικῆς : Ποιητ.**ἐν** Σχόλ.Ἀριστφ.Ὄρν.11 **φίθυρον εὐήθη νόμον·** **2)** νεώτ. κ. δημ. τὸ ἀρσ. **φίθυρος** ὡς οὐσ. θόρυβος προερχόμενος **ἐξ ὁμιλίας** εἰς πολὺ χαμηλὸν τόνον καὶ **μὲ** φωνὴν μᾶλλον συριστικὴν γινομένης· **3)** ὁμ. πᾶν εἶδος χαμηλοῦ καὶ μονοτόνου θορύβου, μουρμούρισμα : **φίθυρος τῶν φύλλων** (θραῦς), **φίθυρος τῶν ἐντόμων** (βόμβος)· **4)** ὁ διαβάλλων, ὁ συκοφαντικός : Σοφ. ΑΙ.148 **τοιούσδε λόγους φιθύρους πλάττων εἰς ὦτα φέρει πᾶσιν Ὀδυσσεύς·** **5)** τὸ ἀρσ. ὁ φίθυρος ὡς οὐσ. ὁ φιθυριστὴς βλ.λ.2) : Πινδ.Π 2, 136 **οὐδ' ἀπάταισι θυμὸν τέρπεσθαι ἔνδοθεν, οἷα φιθύρων παλάμαις ἕπετ' αἰεὶ βροτῶν,** Ἀριστφ.ἀπ.213 **φιθυρός τε καλοῦ καὶ φωμοκόλαξ.**

φιθύρως ἐπίρρ. μτγν. συκοφαντικῶς : Απ.π.Λιθ. 46 **ἅ μοι δοκεῖ προϊδὼν . . φιθύρως ἐντυχεῖν.**

φικεύω δημ. ξεπορτίζω βλ.λ.

φίκι (τό) δημ. συνοδεία πομπική, **ἰδ.** νυμφικὴ πομπή : Κρυστ.Ἀγροτ.Ὁ γάμος 32 **στὶς μαρμαράστρωτες αὐλὲς παίζεύει ὅλο τὸ φίκι.**

φικισμός (ὁ) **νεώτ.** μερικὸς τραυλισμὸς περιοριζόμενος **εἰς τὴν ἐλαττωματικὴν προφορὰν** τοῦ συμφώνου φ.

φίλα (τά) δωρ. **τ. τοῦ πτίλα** βλ.λ.· Παυσ.3,19,5 «φίλα γὰρ καλοῦσιν **οἱ** Δωριεῖς **τὰ** πτερά».

φιλά (τά) **οὐδ.** πληθ. ὡς οὐσ. τοῦ φιλός βλ.λ.18).

φιλαγία (ἡ) **μτγν.** ἡ ἀρχηγία τῶν φιλῶν, τῶν ἐλαφρῶς ὡπλισμένων στρατευμάτων· **2)** σῶμα **ἐκ** 256 φιλῶν, δύο ἑκατονταρχίαι ἢ σύστημα ἀνδρῶν διακοσίων πεντήκοντα καὶ ἕξ : Ἀρρ.Τακτ.14,4.

φιλαγός (ὁ) μτγν. ὁ ἀρχηγὸς τῶν φιλῶν, **τῶν ἐ**λαφρῶν στρατευμάτων.

φιλαίνω δημ., ἀόρ. **(ἐ)φίλανα κ. -πνα, κάμνω τι** φιλόν, λεπτόν, λεπτύνω, ὀξύνω : **φιλαίνει τὴ φωνή** του ὅταν μιλῇ.

φιλάνθρωπος-ον μσν. ὁ ἀναφερόμενος εἰς φιλόν, ἁπλῶς ἄνθρωπον, στερούμενον ἄλλης ἰδιότητος : Ἀναστ. Συν. Ὁδηγ.242,28 **οὐ φιλάνθρωπα εἶχε τὰ ἀνθρώπινα, ἀλλὰ θεάνθρωπα.**

φίλαξ-ακος (ὁ) ὁ φιλός· πρβλ. Θωμᾶς Μ 928 «φίλαξ ποιηταί, ὡς Ἀριστοφάνης, φιλὸς δὲ καὶ λεῖος λογογράφοι» : Ἀριστφ.ἀπ.705.

φιλᾶς (ὁ) μτγν. ἐπίθ. τοῦ θάκχου, **ὃ ἔφερε λα**τρευόμενος ἐν Ἀμύκλαις : Παυσ.3,196.

φιλάς Ἡσ. «πέτρα, κράσπεδα»· πρβλ. σπιλάς.

φιλέθειρον (τό) μτγν. φιλωτικὴ ἀλοιφή, φάρμακόν τι πρὸς φίλωσιν τῶν τριχῶν : Γρηγ.Νύσσ.2,388A.

φιλεύς-έως (ὁ) Ἡσ. «ὁ ὕστατος χορεύων»· || Σουΐδ. «ὁ ἐπ' ἄκρου χοροῦ ἱστάμενος».

φιλή (ἡ) δημ. θηλ. ὡς οὐσ. τοῦ φιλός βλ.λ.14).

φιλής-ῆτος (ὁ) ποι. τ. τοῦ φιλός, φιλήτης βλ.λ., πρβλ. γυμνής : Αἰσχ.ἀπ.441,Σχόλ.Ἰλ.Ε 9 **περὶ δὲ τοῦ φιλῆτος παρ'** Αἰσχύλῳ **καὶ τοῦ «Κουρῆτες τ' ἐμάχοντο»** καὶ **τοῦ κριτὴς ἐν τοῖς περὶ ὀνομάτων ἀποδώσομεν λόγον.**

φιλήτης (ὁ) μσν. ὁ φιλὸς βλ.λ.8) : Εὐστ.1222,53 **τοὺς γυμνῆτας ὠνόμασαν· οἷς ὁμόστιχοι καὶ** οἱ κοινῶς **μὲν φιλοί,** κοινότερον **δὲ φιλῆται.**

φιλίζομαι μτγν. φιλοῦμαι : Δίων Κ 63,9 **τὴν μὲν κεφαλὴν κομῶντα, τὸ δὲ γένειον φιλιζόμενον,** αὐτ.77,20, αὐτ.79,14,Εὐστ.907,38.

φίλιθρας (ὁ) δημ. **τὸ φυτὸν** ἰνούλη.

φιλικά (τά) δημ. πληθ. τοῦ φιλικὸ **βλ.λ.**

φιλικαντζήδικο (τό) δημ. **τὸ κατάστημα** τοῦ φιλικαντζῆ, ρωποπωλεῖον.

φιλικαντζῆς (ὁ) δημ., θηλ. **-οὗ,** πωλητὴς φιλικῶν, ρωποπώλης· **2)** μτφ. ὁ ζητῶν νὰ ἀποκομίζῃ μικρὰ κέρδη εἰς βάρος ἰδίᾳ τῶν ἄλλων.

φιλικό (τό) δημ. χρῆμα μικρᾶς ἀξίας : **δὲν ἔχω φιλικά, - ὅταν λείπῃ τὸ φιλικά, ὅλα πάνε ἄσχημα·** **2)** ὁ πληθ. **φιλικά** (τά) **εἴδη** ἐμπορίου εὐτελοῦς τιμῆς, ρῶπος.

φιλικός-ή-όν μτγν. **ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος** εἰς τὸν φιλόν, εἰς ἐλαφρῶς ὡπλισμένον στρατιώτην, δθ. **τὸ φιλικόν,** ἢ **τὰ φιλικὰ** ὡς οὐσ. οἱ φιλοί, οἱ ἐλαφρῶς ὡπλισμένοι, οἱ εὔζωνοι : Διόδ.Σ 15,32, αὐτ.14,23, αὐτ.17,88, αὐτ.18,72, αὐτ.19,40· || τὸ οὐδ. **φιλικὸν** ὡς οὐσ. οἱ φιλοί, οἱ φιλῆται : Λουκ.Ζεῦξ.8 **τὸ πολὺ πελταστικὸν καὶ φιλικόν.**

φιλινοποιός (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ κατασκευαστὴς φιλίνων στεφάνων : Ἐπιγρ.Σπάρτης.

φίλινος-η-ον ὁ ἐκ κλάδων φοίνικος πεποιημένος, δθ. στέφανος **φίλινος** ὁ ἐκ κλάδων φοίνικος στέφανος, τὸν ὁποῖον ἐν Σπάρτῃ ἔφερον οἱ ἡγεμόνες τῶν χορῶν ἐν ταῖς γυμνοπαιδίαις : Σωσίβ.π. Ἀθήν.15,678B **φιλίνους αὐτοὺς** (τοὺς στεφάνους) **φάσκων νῦν ὀνομάζεσθαι, ὄντας ἐκ φοινίκων.**
φιλίον (τὸ) Ἡσ. «πτερὸν μακρόν, φέλλιον, ἢ εἶδος ἄνθους».
φιλισμός (ὁ) μσν. ἡ φίλωσις βλ.λ. : Εὐστ.Ὀδ.10,704.
φιλοβάφος (ὁ) γλωσσ. ὁ βάπτων πτερά, ποικιλτής.
φιλόγνεθος-ον δημ. ὁ φιλογνεσμένος.
φιλογνέθω δημ., μτχ. παθ. παρακ. φιλογνεσμένος, νήθω τὸ ἔριον εἰς λεπτότατα νήματα : παροιμ. **ὅποιος φιλογνέθει συχνὰ χοντροφορεῖ** (οἱ πολὺ λεπτολογοῦντες συχνὰ ζημιοῦνται, βγαίνουν ζημιωμένοι).
φιλογραφία (ἡ) νεώτ. τὸ ἔργον τοῦ φιλογράφου, ἡ διὰ λεπτῶν χαρακτήρων γραφή.
φιλογράφος (ὁ) νεώτ. ὁ γράφων διὰ πολὺ λεπτῶν καὶ μικρῶν γραμμάτων.
φιλογραφῶ-έω μσν. κ. νεώτ. γράφω δι' ἁπλοῦ φωνήεντος, οὐχὶ διὰ διφθόγγου : Τζέτζ.Χιλ.5, 696 **ταῦτα μὲν πάντα δίφθογγον**, **ἔχειν** γραφὴν **μοι νόει . . εἰς α δὲ κλινόμενα** πάντα μοι **φιλογράφει**· 2) νεώτ. γράφω μὲ πολὺ λεπτὰ καὶ μικρὰ γράμματα.
φιλόδαπις-ιδος (ἡ) δ. τ τοῦ φιλόταπις βλ.λ. : Κλέαρχ π. Ἀθήν.6,255E **κλίνης . . ὑπεστρωμένης Σαρδιανῇ φιλοδάπιδι τῶν πάνυ πολυτελῶν,** αὐτ. 12,548E **φιλοδάπιδα ἔχοντα κρικωτήν.**
φιλοδιάλεχτος-η-ο δημ. ὁ μετὰ περισσῆς προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας ἐπιλεγείς, ἐξαιρετικός : Ἐφταλ.Ἐκλ.Σελ.106,9 **τραγούδια φιλοδιάλεχτα τῆς Νύφης θὰ λαλοῦσα.**
φιλόδορος-ον μτγν. ὁ ἔχων λεῖον δέρμα : Ἰγνάτ.Ἐπιστ.9,196 **φιλόδορα δρακόντια.**
φιλοδουλειά (ἡ) δημ. λεπτὴ ἐργασία· 2) μικρά, ἀσήμαντος ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις, μπασικοδουλειά· 3) μτφ. κτ. πληθ. διενέξεις δι' ἀσήμαντα, μικρολογίαι.
φιλοδουλεύω δημ., μτχ. παθ. παρακ. **φιλοδουλεμένος**, κατασκευάζω, ἐπεξεργάζομαί τι **μετὰ** πολλῆς λεπτότητος.
φιλοδούλευτος-η-ο δημ. ὁ φιλοδουλεμένος.
φιλοθεωρῶ-έω μτγν. φιλῷ λόγῳ θεωρῶ, ἐξετάζω διὰ μόνου τοῦ λόγου : Ἰάμβλ.Μυστ.267,8 **καὶ ταῦτα οὐδ' ὅλως φιλοθεωροῦσιν** (Αἰγύπτιοι).
φιλοκάμωμα (τὸ) δημ. ἡ φιλοδουλειὰ βλ.λ.
φιλοκαμωμένος-η-ο κ. **φιλοκανωμένος** μτχ. παθ. παρακ. τοῦ μὴ ἀπαντῶντος φιλοκάνω, ὁ φιλοδουλεμένος, ὁ μετὰ πολλῆς λεπτότητος ἐξειργασμένος, φιλοκάμωτος.
φιλοκάμωτος-η-ο δημ. ὁ φιλοκαμωμένος βλ.λ.
φιλοκέραμον (τὸ) Στέφ. Βυζ. «τὸ γεῖσον, **ὁ** θριγκός», οἱ ἀκραῖοι κέραμοι στέγης.
φιλόκερως-ωτος-ων μσν. ὁ ἀπογυμνωθείς, ὁ στερηθεὶς τοῦ κέρατος αὐτοῦ : Τζέτζ.Χιλ.5,412 **τὸ κέρας τούτου . . κάπτουσιν, ἀντιπαθὲς φαρμάκοις, τὸν θῆρα δὲ φιλόκερων ἐῶσιν ἀποτρέχειν**
φιλοκιθαρεύς-έως (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ φιλοκιθαριστής.
φιλοκιθαριστής (ὁ) «ὁ φιλὸς κιθαριστής, ὁ τὴν κιθάραν μόνον παίζων **χωρὶς** νὰ ᾄδῃ **πρὸς** αὐτήν : Χάρης π. Ἀθήν.12,538E.
φιλοκιθαριστική (τέχνη) (ἡ) ἡ φιλὴ κιθάρισις : Φιλόχ.π. Ἀθήν.14,637F **μετέστησε τὴν φιλοκιθαριστικὴν μακραῖς τοὺς τόνους ἐντείνας.**
φιλοκόβω δημ., μτχ. παθ. παρακ. **φιλοκομμένος**, κόπτω τι εἰς φιλὰ τεμάχια : **φιλοκομμένος καπνός, - φιλοκομμένο κρεμμύδι**· 2) λειοτριβῶ τι εἰς λεπτοτάτην κόνιν : **φιλοκομμένος καφές, φιλοκομμένο πιπέρι.**

φιλοκοσκινίζω δημ. κοσκινίζω τι μὲ πολὺ φιλὸ κόσκινο : **φιλοκοσκινισμένο ἀλεύρι**· 2) **μτφ.** λεπτολογῶ περί τινος πράξεως ἢ πράγματος.
φιλοκοσκίνισμα (τὸ) δημ. κοσκίνισμα μὲ πολὺ φιλὸ κόσκινο· 2) μτφ. λεπτολόγημα, λεπτολογία.
φιλοκόρρης (ὁ) μτγν. κ. **φιλοκόρσης** ὁ ἔχων φιλὴν τὴν κεφαλήν, φαλακρός : Ἡρωδιαν.Ἰατ.4,8 **πάνυ τε ὢν φιλοκόρρης πλόκαμον ἐπιθεῖναι τῷ πυρὶ ζητῶν, ἐγελᾶτο,** Ἡσ.
φιλοκορρῶ-έω μτγν. κ. φιλοκορσῶ-έω εἶμαι φιλοκόρρης, φαλακρός : Διογεν.Ἐπιστ.19.
φιλοκόρσης (ὁ) μτγν. δ. τ. τοῦ φιλοκόρρης βλ.λ.
φιλοκορσῶ-έω μτγν. δ. τ. τοῦ φιλοκορρῶ βλ.λ.
φιλόκουρος-ον μτγν. ὁ μέχρι τοῦ δέρματος, ὁ ἐν χρῷ κεκαρμένος· Φρύν.60 (ἔκδ.Σοβ.) **ἐν χρῷ κουρίας φάθι καὶ μὴ φιλόκουρος.**
φιλόκρανος-ον μσν. ὁ ἔχων φιλὴν, γυμνὴν τὴν κεφαλήν, φαλακρός : Τζέτζ.Ἡσίοδ.Ἔργ.376.
φιλολόγημα (τὸ) δημ. ἡ φιλολογία βλ.λ.
φιλολογία (ἡ) δημ. κ. φιλολόγημα (τὸ) **ἡ λε**πτολογία.
φιλολογῶ-άω δημ. λεπτολογῶ, ἐξετάζω τι λίαν λεπτομερῶς, διυλίζω : **μὴν τὰ φιλολογῇς** τόσο **τὰ ζητήματα.**
φιλομετρία (ἡ) ἡ ἐπικὴ ποίησις ὡς μὴ **συνο**δευομένη ὑπὸ μουσικῆς, κατ' ἀντίθ. πρὸς τὴν λυρικὴν ποίησιν : Ἀριστλ.Ποιητ.2,5 **καὶ ἐν ἀρχήσει καὶ αὐλήσει καὶ κιθαρίσει ἔστι γενέσθαι ταύτας τὰς ἀνομοιότητας καὶ περὶ τοὺς λόγους δὲ καὶ τὴν φιλομετρίαν**· 2) μτγν. πεζογραφία, πεζὸς λόγος : Θεμίστ.319A **λόγου ἰδέαν κερασάμενος ἐκ ποιήσεως καὶ φιλομετρίας.**
φίλον (τὸ) δωρ. τ. τοῦ πτίλον· μ κτ.πληθ. φίλα **βλ.λ.**
φιλορώτημα (τὸ) δημ. ἐρώτησις πρὸς πληροφόρησιν λεπτομερῆ : **γιὰ ποῦ τὸ 'βαλες, νὰ 'χουμε καὶ φιλορώτημα.**
φιλορωτῶ-άω δημ. ἐρωτῶ νὰ πληροφορηθῶ, νὰ μάθω τι λεπτομερῶς.
φιλός-ή-ό(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀποτετριμμένος, ὁ ἀπεψιλωμένος, ὁ ἀπογεγυμνωμένος ἀπὸ προεξέχοντα, περιστοιχίζοντα ἀντικείμενα, γυμνός, φαλακρός, κενός, δθ. ἐπὶ ἐδάφους, γῆς ἢ χώρας ἀδένδρου : Ἰλ.Ι 580 **τὸ μὲν ἥμισυ οἰνοπέδοιο, ἥμισυ δέ, φιλὴν ἄροσιν, πεδίοιο ταμέσθαι** (σχόλ. «ἀδένδρον χώραν, τὴν πρὸς τὸ σπείρεσθαι ἐπιτηδείαν»), Ἡρ.1,80 **πεδίον μέγα τε καὶ φιλόν,** αὐτ. 4,175 **ὁ λόφος . . δασύς ἴδῃσι ἐστί, ἐούσης τῆς ἄλλης Λιβύης φιλῆς,** αὐτ.19, αὐτ.21, Πλάτ.Κριτί. 111D, Ξεν.Ἀν.1.5,5, αὐτ.Κυν.5,7, αὐτ.4,6· ‖ **φιλὴ γεωργία** ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς διὰ σῖτον καὶ γενικῶς δημητριακὰ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **πεφυτευμένη** ἤτοι δι' ἀμπέλων, ἐλαιῶν κττ. : Ἀριστλ. Πολιτ.1,11,2, Θεόφρ.ΦΙ 3,20,1· ‖ **φιλὴ γῆ** ἡ μὴ πεφυτευμένη, **ἄδενδρος** : Εὐπολ.Πόλ.3. Λυσ.109 **ἐλαῖαι, ὧν νῦν τὰ πολλὰ ἐκκέκοπται καὶ ἡ γῆ φιλὴ γεγένηται,** Δημ.491, Ἡρακλεωτ.Πιν.ἐν Ἐπιγρ. 5774,174, Φώτ.654,21· 2) ἐπὶ ζῴων, ὁ ἀπογεγυμνωμένος τὰς τρίχας, ὁ γυμνὸς τριχῶν, ἄτριχος, φαλακρός : Ὀδ.Ν 437 **ἀμφὶ δὲ μιν μέγαν δέρμα ταχείης ἕσσ' ἐλάφοιο φιλόν,** Ἱππ.Ἀέρ.292, Ἀριστφ.Θεσμ.227 **ἡμίκραιραν φιλὴν ἔχων,** αὐτ.583, Φερεκρ.Αὐτόμ.1, Πλάτ.Πολιτ.266E, Ξεν.Κυν.3,2, Ἀριστλ.ΖΓ 2,6,55· 3) ἐπὶ πτηνῶν, ὁ ἄνευ πτερώματος, ὁ ἐστερημένος πτερῶν, ἄπτερος : Ἡρ.2,76 **φιλὴ (ἶβις) τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν δειρὴν πᾶσαν,** Ἀριστλ.ΖΜ 4,14,2· 4) ἐπὶ ταπήτων, ὁ ἀποκεκαρμένος : Καλλίξ.π.Ἀθήν.5,197B **φιλαὶ δὲ περσικαὶ τὴν ἀνὰ μέσον τῶν ποδῶν χώραν ἐκάλυπτον,** ΠΔ Ἰησ.7,21· 5) ὁ γεγυμνωμένος, ὁ γυμνός, ὁ μὴ κεκαλυμμένος : Σοφ.Ἀντ.426 **φιλὸν ὡς ὁρᾷ νέκυν**· 6) μτ. γενικ. ὁ γυμνός τινος, ὁ ἐστερημένος τινός, ὁ κεχωρισμένος ἀπό τινος : Πλάτ.

Νόμ.899Α **φιλὴ σώματος οὖσα** (ἡ ψυχή), αὐτ.Πολιτ.258D **τέχναι φιλαὶ** τῶν πράξεων, αὐτ.Νόμ. 834C, Ξεν.ΚΠ 5,3,57, Πολύβ.11,1,12 **θηρία μεμονωμένα καὶ φιλὰ τῶν Ἰνδῶν**· **7**) ὁ ἐστερημένος ἢ γυμνωθεὶς τῶν ἐξαρτυμάτων, τῶν καταρτισμάτων, τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ : Ὀδ.Μ 421 **ὄφρ' ἀπὸ τείχους λῦσε κλύδων τρόπιος· τὴν δὲ φιλὴν φέρε κῦμα**· ‖ **φιλὸς θρίδαξ** θρίδαξ, μαρούλι οὗ τὰ πλάγια φύλλα ἀπεκόπησαν, ἀντίθ. τῷ δασύς : Ἡρ.4,32· ‖ **φιλὴ μάχαιρα** ἡ ἄνευ θήκης, ἡ ἀνεσπασμένη, ἡ γυμνὴ μάχαιρα : Ξεν.ΚΠ 4, 5,58· ‖ **θάλασσα φιλὴ** μόνη θάλασσα καὶ οὐδὲν ἕτερον : Ἀριστείδ.1,522· **8**) συχνότ. **ἐν τῷ πεζῷ** ἀττ. λόγῳ ὡς στρατιωτικὸς ὅρος, **φιλός** (ὁ) ὡς οὐσ. στρατιώτης **ἐλαφρῶς** ὡπλισμένος, οἷος ὁ τοξότης καὶ **ὁ** σφενδονήτης, ὡς τὸ γυμνής, ἀντίθ. τῷ ὁπλίτης : Ἡρ.9,28 **τούτων δὲ τοὺς πεντακισχιλίους ἐάντας Σπαρτιήτας ἐφύλασσον φιλοὶ τῶν εἱλώτων πεντακισχίλιοι**· ‖ κ. ὡς ἐπίθ.: Θουκ.3,27 **ὁπλίζει τὸν δῆμον, πρότερον φιλὸν ὄντα,** αὐτ.4,125, Ἀρρ.Τακτ.3,3· ‖ τὸ οὐδ. **φιλὸν** ὡς οὐσ. **κτ.** ἀντίθ. πρὸς τὸ ὁπλιτικόν : Ξεν. Ἑλλ.4,2,17· ‖ ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς φιλοὺς στρατιώτας : Ἀριστλ.Πολιτ.6,7,2, αὐτ.3 **αἱ κοῦφαι καὶ φιλαὶ ἐργασίαι**· ‖ **φιλὸς** ὁ μὴ ὡπλισμένος : Σοφ.Αἶ.1123, Ἀριστφ.Θεσμ.232 **φιλὸς στρατεύσομαι,** Ἀριστλ.Πολιτ.6,7,2, Αἰλ.ΠΙ 6,2 **φιλαῖς χερσὶν πρὸς καθωπλισμένους**· ‖ **φιλὴ κεφαλὴ** ἀκάλυπτος, ἄνευ περικεφαλαίας : Ξεν. Ἀν.1,8,6· ‖ **φιλὸς ἵππος ὁ μὴ** ἔχων τὴν ἀναγκαίαν σκευήν : αὐτ.Ἱππ.7,5· ‖ ὁ ἄοπλος, ἀνυπεράσπιστος, ἀπροστάτευτος : Σοφ.Φιλ.953· **9**) ἐπὶ λόγου, ὁ πεζός, ὁ οὐχὶ ἔμμετρος : Πλάτ. Μενξ.239C, αὐτ.Νόμ.669D **λόγους φιλοὺς εἰς μέτρα τιθέντες,** Ἀριστλ.Ρητ.3,2,3· **10**) **φιλὸς λόγος** ἁπλοῦς λόγος, ἁπλοῦς ἰσχυρισμὸς μὴ στηριζόμενος ἐπὶ ἀποδείξεων : Δημ.580· ‖ **φιλαὶ λόγοι** ἁπλοῖ τύποι τοῦ συλλογίζεσθαι, διαλεκτικαὶ ἀφῃρημέναι ἔννοιαι· **11**) ἐπὶ ποιήσεως, ὁ ἄνευ μουσικῆς, ἐπικός, **κατ'** ἀντίθεσιν πρὸς τὸ λυρικός : Πλάτ.Φαῖδρ.278C· ‖ **φιλὴ φωνὴ** ὁ ἁπλοῦς ἦχος τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ᾄδειν : Διον.Ἀλ.Συνθ.11· ‖ **φιλῷ λόγῳ** διὰ λόγου, προφορικῶς : Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ.7,24· ‖ κ. ἐπὶ ὀργάνων μουσικῶν, ὁ ἐνόργανος, ὁ ἄνευ ᾠδῆς : Ἀριστλ.Πολιτ.8,5,11, Πλούτ.Ἠθ.713D **φιλῷ μέλει διαγωνίζεσθαι πρὸς ᾠδὴν καὶ κιθάραν**· ‖ **φιλὸς αὐλητὴς** ὁ παίζων τὸν αὐλὸν χωρὶς νὰ ᾄδῃ πρὸς αὐλόν· πρβλ. φιλοκιθαριστής· **12**) ἁπλοῦς, μόνος· δθ. **φιλὴ ἀριθμητικὴ κατ'** ἀντίθεσιν πρὸς τὴν γεωμετρίαν : Πλάτ.Πολιτ.299E· ‖ **ὕδωρ φιλὸν** τὸ ἄνευ οἴνου : Ἱππ 551,10· ‖ **φιλοὶ ἄνδρες οἱ** ἄνευ γυναικῶν : Ἀντίπ.π.Στοβ.417,3· **13**) μτγν. κ. νεώτ. γραμμ. ἐπὶ φωνηέντων μὴ φερόντων δασὺ πνεῦμα : Δημήτρ.73· ‖ κ. **νεώτ. φιλὰ σύμφωνα** τὰ ἄνευ πνεύματος ἀναφερόμενα κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὰ **δασέα** καὶ τὰ μέσα· πρβλ. Ἀριστλ.Ἀκουστ.70· **14**) ὁμ. τὸ θηλ. **φιλὴ ὡς οὐσ.** σημεῖον ὁμοιάζον πρὸς τὸ κόμμα καὶ τιθέμενον ἄνω τῶν ἀρκτικῶν φωνηέντων ἢ ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος διφθόγγου τῶν λέξεων τῶν παρ' ἀρχαίοις ἐκφωνουμένων μετὰ λεπτῆς προσῳδίας, ἀντίθ. δασεῖα· **15**) δημ. ὁ ἔχων ἐλάχιστον πάχος ἢ διάμετρον, λεπτός : **φιλὸ σανίδι, - φιλὴ φανέλλα, - φιλὸ ὕφασμα**· **16**) ὁμ. ἐπὶ φωνῆς, ὁ ὀξύς, ὁ διαπεραστικός : δ.τραγ. **φιλὴ φωνίτσαν ἔβγαλε ὅσην κι ἂν ἐδυνάστη**· **17**) ὁμ. ὁ ἀπαιτῶν πολλὴν προσοχὴν καὶ ὀξύνοιαν : **εἶναι φιλὸ τὸ ζήτημα**· ‖ φρ. **αὐτὰ εἶναι τὰ φιλὰ τὰ γράμματα** πράγματα πολὺ δύσκολα εἰς ἐκμάθησιν ἢ κατανόησιν· **8**) ὁμ. τὸ οὐδ. πληθ. **φιλὰ** ὡς οὐσ. μικρὰ νομίσματα, **κέρματα** μικρᾶς ἀξίας : **δὲν ἔχω φιλὰ ἐπάνω μου, - κάνε μου φιλὰ ἕνα πεντακοσάρικο**· ‖ γεν. χρήματα, παράδες : **μᾶς ἔλειψαν τὰ φιλά.**

φιλοστόμαχος-η-ο δημ. ὁ ἔχων **λεπτὸν** στόμαχον, λίαν εὐπαθῆ.

φιλόταπις-ιδος (ἡ) **μτγν.** λεῖος τάπης, **οὐχὶ** οὖλος, ἀ. φιλάδαπις βλ.λ. : Λύκ.π.Διογ.Λ 5,72.

φιλότης-ητος (ἡ) ἡ γυμνότης, φαλακρότης : Ἱππ. Ἀέρ.292, Πλούτ.Φάβ.11· **2**) μτγν. ἡ φαλακρότης : αὐτ.Γάλβ.27· **3**) **ὁμ.** ἐπὶ γυναικείου σώματος, **ἡ** λειότης : αὐτ.Ἠθ.651A· ‖ **κ. κτ.** ἀντίθ. πρὸς **τὸ** τραχύτης : αὐτ.979A· κ. πρὸς **τὸ** δασύτης : Ἀριστλ.ΖΙ 2,1,23· **4**) ἡ ἔλλειψις δασύτητος, δασέος πνεύματος : αὐτ.Ποιητ.20,4.

φιλοτοπαρχία (ἡ) Ἐπιγρ. ἐποπτεία ἐπὶ τόπου ἀδένδρου, ἀφυτεύτου.

φιλότοπος (ὁ) πάπ. τόπος γυμνὸς καὶ ἀκαλλιέργητος.

φιλοτραγουδῶ-άω δημ. ᾄδω διὰ λεπτῆς καὶ σιγαλῆς φωνῆς : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.87,4 **κι ὁ Κωνσταντῖνος ὁ μικρὸς ἂς ἐφιλοτρα(γ)ού(δ)ει.**

φιλοτρίβω δημ., μτχ. παθ. παρακ. **φιλοτριμμένος,** λειοτριβῶ τι, κοπανίζω εἰς λεπτὴν κόνιν, ἀ. φιλοκόβω : **ζάχαρη φιλοτριμμένη.**

φιλότσεφλος-η-α δημ. ὁ φιλόφλουδος.

φιλούρα (ἡ) δημ. ἐν περιληπτ. ἐνν. τὰ **φιλὰ γράμματα**· **2**) τὰ λιανά, ἡ μονέδα.

φιλούρια (τὰ) δημ. τὰ φιλικά.

φιλούτσικος-η-ο δημ., μσν. δημ. **φιλούτζικος** -η-ον ὁ ὁπωσδήποτε, ὁ κάπως λεπτός : Πρόδρ. ἐν Κορ.Ἄτακτ.1,319 **καὶ κόφετε φιλούτζικον κεφάλιν κρεμμυδίου.**

φιλοφαδιάζω δημ. ὑφαίνω διὰ φιλοῦ ὑφαδίου, βάνω φιλὸ φάδι.

φιλόφλουδος-η-ο δημ. ἐπὶ καρπῶν, ὁ ἔχων λεπτὸν φλοιόν, λεπτὴ φλούδα : **σταφύλια φιλόφλουδα.**

φιλοχάραγος-η-ο δημ. ὁ ἔχων φιλά, **λεπτὰ** χαρακτηριστικά.

φιλοχωμάτισμα (τὸ) δημ. θρυμματισμὸς τῶν ὑπὸ τοῦ ἀρότρου ἀνασκαπτομένων βώλων εἰς λεπτὸν χῶμα.

φιλῶ-όω (φιλός) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. **φιλώσω** (ΠΔ Ἰεζ.44,20), ἀόρ. **ἐφίλωσα** (Ἡρ.4,26), παθ. ἀόρ. **ἐφιλώθην** (Ξεν.Οἰκ.17,12, Ἀλκίφρ.3,42), παθ. παρακ. **ἐφίλωμαι** (Ἀριστλ.ΖΙ 8,16,2, Πλούτ.Πομπ. 71), συνήθ. ἐπὶ τριχῶν, καθιστῶ τι γυμνόν, φαλακρόν, ἀποφιλῶ, ἀπογυμνῶ ἀπὸ τριχῶν : Ἡρ.4,26 **τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ φιλώσαντες,** Θεόφρ.ΦΙ 9,20,3 **τῷ καρπῷ φιλοῦσι τὰ δέρματα,** ΠΔ Ἰεζ.44,20 **καὶ τὰς κόμας αὐτῶν οὐ φιλώσουσι**· ‖ γεν. ἀπογυμνῶ τι : Θεόφρ.ΦΙ 4,14,9 **αἱ κάμπαι φιλοῦσί τὰ δένδρα,** ΔίωνΚ 40,29 **ἐνενόησαν τά τε δένδρα κόψαι καὶ τὸ χωρίον φιλῶσαι**· ‖ κ. παθ. γίνομαι φαλακρός, ἀπογυμνοῦμαι : Ἡσίοδ.ἀπ.5,3 **ἐν δέ νυ χαῖται ἔρρεον ἐκ κεφαλέων, φίλωτο δὲ πάντα κάρηνα,** Αἰλ.ΠΙ 11,4 **φιλουμένης τῆς κεφαλῆς**· ‖ κ. παθ. ἐπὶ χελιδόνων, ἀπογυμνοῦμαι, εἶμαι ἄνευ πτίλων, πτερῶν : Ἀριστλ.ΖΙ 8,16,2 **ἤδη γὰρ ὠμμέναι εἰσὶ πολλαὶ χελιδόνες ἐν ἀγγείοις ἐφιλωμέναι πάμπαν**· **2**) μτ. γενικ. ἀποστερῶ τι τινος, ἀπογυμνῶ: Ἱππ.Ἄρθρ.780 **ἐπωμίδα σαρκῶν φιλοῦν**· κ. παθ. : αὐτ.Ἀφ.1253 **ὀστέων κατάγματα ἐφιλωμένα,** Ἀριστφ.ΖΙ 3,13,2 **διακοπεὶς δ' οὐ συμφύεται φιλὸς ὑμήν, φιλούμενά τε τὰ ὀστᾶ τῶν ὑμένων σφακελίζει**· **3**) παθ. ἐπὶ ριζῶν, ἀφήνομαι γυμνός, ἀπογυμνοῦμαι, ξεγυμνώνομαι : Ξεν.Οἰκ.17, 12 **φιλωθῆναί τινας ῥίζας ὑπὸ ῥεύματος,** αὐτ. Οἰκ.17,13 **τῷ ἐφιλωμένῳ τὰς ῥίζας** (αἰτῷ)· κ. ἐπὶ ὀρέων : Στέφ.Βυζ. ἐν λ. Φαλάκραι **καὶ πάντα τὰ ἐφιλωμένα ὄρη ἐλέγετο Φαλάκραι**· **4**) παθ. ἐπὶ πράγμ., ἀποσπῶμαι ἀπό τινος, ἀφαιροῦμαι :

Ἡρ.4,61 ἐφιλωμένα τῶν ὀστέων κρέα· 5) μτ. αἰτ. κ. γενικ. ἀφαιρῶ τινά τι, ἀποστερῶ τινά τινος : Ἡρ.2,151 φιλώσαντες αὐτόν τὰ πλεῖστα τῆς δυνάμιος, ΔίωνΚ 40,62 ἐκεῖνον φιλώσαντας τῶν στρατοπέδων, Ἀριστείδ.1,144,2 ἐσκέψαντο μεταστῆσαι πρὸς αὑτοὺς τὴν πόλιν καὶ φιλῶσαι τὸ Ἑλληνικὸν αὐτῆς, Λιβάν.4,779,16 ἀποκοσμῆσαι τὴν πόλιν, φιλώσαντα ξυνωρίδος ταύτης, Ἀλκίφρ.1,8 μὴ σε ἀντὶ τῆς θαλάττης ἡ γῆ ναυαγὸν ἀποφήνῃ, φιλώσασα χρημάτων· κ. ἄνευ γενικ. : Ξεν.ΚΠ 4,5,12 πολλῇ σπουδῇ μᾶλλον ἔπεμπεν ἐπὶ τοὺς Μήδους, ὡς φιλώσων αὐτόν, Ἀριστείδ. Λόγ.1,424,15 τοὺς δὲ βίᾳ προσηγάγοντο, ἕως ἐφίλωσαν τὴν πάλιν· || κ. παθ. ἀποστεροῦμαι : Ἀλκίφρ.3,42 ἁπάντων ἐφιλώθην τῶν ἐνδυμάτων· 6) μτ. αἰτ. ἀφήνω τινὰ ἀνυπεράσπιστον, ἀπροστάτευτον : Θουκ.3,109 βουλόμενος φιλῶσαι τοὺς Ἀμπρακιώτας τε καὶ τὸν μισθοφόρων ὄχλον τὸν ξενικόν (σχόλ. «μονῶσαι, φιλοὺς τῶν συμμάχων ποιῆσαι»)· || κ. παθ. εἰμὶ ἀνυπεράσπιστος, ἀπροστάτευτος : Πολύβ.3,73,7 φιλωθέντων τῶν τῆς φάλαγγος κεράτων, Πλούτ.Πομπ 71 τῶν ἱππέων τὸ κέρας ἐφιλωμέναν, ΔίωνΚ 40,44 τῶν στρατιωτῶν φιλωθεὶς· 7) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. γραμμ. προφέρω ἢ γράφω μετὰ φιλοῦ πνεύματος φωνῆέν τι ἢ δίφθογγον, ἀντίθ. δασύνω βλ.λ.3) : Πορφ.ἐν Ἀν.Βασσ.2,144 ὥσπερ τὸ υ πάσης λέξεως ἄρχον πάντες μὲν δασύνουσιν, οἱ δὲ Αἰολεῖς φιλοῦσιν, Τζέτζ.Ἱστ.11,53 καὶ σπανιάκις Ἀττικοὶ φιλοῦσι καὶ δασέα· κ. παθ. : ΕΜ 780,31 οὐκ ἔδει δὲ φιλοῦσθαι τὸ ὑπήνη· 8) ρηματ.π. φίλωμα, φίλωσις, φιλωτής, φιλωτέον, φιλωτικός, φίλωθρον.

φιλώθριον (τὸ) τὸ φυτὸν ἀγρία ἄμπελος : Ἱππ. 889Η τῆς ἀμπέλου τῆς ἀγρίης, ἣν ἔνιοι καλέουσι φιλώθριον.

φίλωθρον (τὸ) νεώτ. φάρμακον πρὸς ἀπόπτωσιν τριχῶν, ἀποφιλωτικόν, ἐν χρ. ἰδίως ἐν τοῖς λουτροῖς, παρασκευαζόμενον ἐκ τῆς ῥίζης τῆς ἀγρίας ἀμπέλου, συνήθως καὶ ἐκ πεπυρωμένου ἀρσενικοῦ καὶ ἀσβέστου ἀνύδρου, οἷον τὸ π. Τούρκοις ρουσμά : Θεόφρ.ΦΙ 9,20,3 θερμαντικὸν δὲ καὶ δριμὺ καὶ τῆς ἀμπέλου τῆς ἀγρίας ῥίζα· δι' ὃ καὶ εἰς φίλωθρον χρήσιμον καὶ ἐφηλίδας ἀπάγειν, Γαλ.13,155 ἀμπέλου λευκῆς, ἣν δὴ βρυωνίαν καὶ φίλωθρον καλοῦσιν, αὐτ.13,342.

φίλωμα-ατος (τὸ) (φιλῶ) μέρος ἀπογυμνωθὲν τῶν τριχῶν, ἰδίᾳ ἐπὶ ὀστοῦ, τὸ ἀπογυμνωθὲν τῶν σαρκῶν : Ἱππ.Ἄρθρ.832 ἀφικέσθαι ἐς φιλώματα ὀστέων, αὐτ.Ἐπιδ.3,1083.

φίλωσις-εως (ἡ) (φιλῶ) κ. νεώτ. ἡ ἀπογύμνωσις δι' ἀφαιρέσεως τῶν τριχῶν, ἡ ἀποφίλωσις, τὸ μάδημα : Πολυδ.4,192 «ἀλωπεκία φίλωσις τριχῶν ἀπροφάσιστος» : Κλέαρχ.π.Ἀθήν.12,522D εἰς τοσοῦτο τρυφῆς προελθεῖν, ὥστε τὸν ὅλον χρῶτα παραλεαίνεσθαι, καὶ τῆς φιλώσεως ταύτης τοῖς λοιποῖς κατάρξαι, Ροῦφ.π.Ὀρειβ.2,137,6 φίλωσις τριχῶν γενείου καὶ κεφαλῆς, Αἰλ.ΠΙ 11,4 προκάλυμμα κόμης ἐποιήσατο τὸν μυρρίνης στέφανον· καὶ ἦν μὲν πρόβλημα τῆς φιλώσεως· || νεώτ. ἰατρ. ἡ παθολογικὴ πτῶσις τῶν τριχῶν, ἄ. ἀλωπεκία, ἢ ἡ διὰ χημικῶν ἢ μηχανικῶν μέσων ἀφαίρεσις τῶν τριχῶν, ἀποτρίχωσις· || γεν. κ. νεώτ. ἡ ἀφαίρεσις φύλλων, πτερῶν· || εἰδ. ἐπὶ ἐκτάσεως γῆς, ἡ ἀπογύμνωσις ἀπὸ δένδρων : Πλούτ.Ἠθ. 646D τῶν φύλλων ἀποσπωμένων οἷον ἀλγεῖ καὶ δάκνεται τὰ φυτὰ καὶ γίνεται περὶ αὐτὰ βλάβη τις ἑλκώδης καὶ φίλωσις ἀπρεπής· 2) ἐπὶ ὀστοῦ, ἡ ἀπογύμνωσις δι' ἀφαιρέσεως σαρκῶν : Ἱππ.Ἀφορ.1259 ὀστέων φίλωσις· 3) μτφ. ἡ ἀφαίρεσις, ἡ στέρησις : Ἰώσ.ΑΙ 17,11,2 φίλωσις χρημάτων· 4) μσν. κ. νεώτ. γραμμ. ἡ χρῆσις τοῦ φιλοῦ πνεύματος ἢ φιλοῦ γράμματος : Εὐστ.951,7 ἡ τοῦ ὄμμι ἐνταῦθα φίλωσις καὶ ὀξυτόνησις, αὐτ 515,38 κανόνα αἰτιολογικὸν τῆς φιλώσεως.

φῑλωτής (ὁ) (φιλῶ) μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀποφιλῶν, ὁ ἀπογυμνώνων, ὁ ποιῶν φαλακρόν, ἢ ὁ αποστερῶν τινα τῶν ὅπλων· 2) μσν. κ. νεώτ. γραμμ. ἐπίθ. τῶν Ἰώνων κ. Αἰολέων, ὁ φιλῶν τὴν χρῆσιν τοῦ φιλοῦ πνεύματος, ὁ μὴ τηρῶν τὴν δασείαν, ἀντίθ. δασυντής : Τζέτζ.Ἡσίοδ.157 φιλωταὶ οἱ Ἴωνες· || μσν. ὁ προφέρων ἢ γράφων μὲ φιλὸν σύμφωνον, οἷον τὸ κ ἀντὶ τοῦ χ : Τζέτζ.Χιλ.11,52 τῶν φιλωτῶν γὰρ οὗτοι καὶ σπανιάκις Ἀττικοὶ φιλοῦσι καὶ δασέα· 3) νεώτ. ζωολ. γένος ἐντόμων διπτέρων ἐκ τῶν συρφιδῶν· || νεώτ. ζωολ. γένος ἐντόμων κολεοπτέρων νιτουδιλιδῶν.

φῑλωτικός-ή-όν μτγν., μσν. νεώτ. ὁ συντελῶν εἰς τὴν ἀποφίλωσιν, εἰς ἀπόπτωσιν τριχῶν : ΕΜ 74,50 ἀλωπεκία τὸ πάθος τὸ φιλωτικὸν τῶν τριχῶν καὶ γενείων, - φιλωτικὸν φάρμακον· 2) μσν. νεώτ. γραμμ. ἐπὶ τῶν Ἰώνων κ. Αἰολέων, ὁ ἀγαπῶν τὴν φίλωσιν καὶ ἀποφεύγων τὴν δάσυνσιν : Εὐστ.515,38 φιλωτικοὶ καὶ οἱ Ἴωνες, - οἱ ἀρχαῖοι Αἰολεῖς ἦσαν φιλωτικοί· 3) νεώτ. βοταν. τὰ φιλωτικὰ ὡς οὐσ. οἰκογένεια πτεριδοφύτων.

φιλωτόν (τὸ) νεώτ. βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν λυκοποδιοειδῶν.

φιμάδα (ἡ) δημ. ἄ. ὀφιμάδα βλ.λ.

φιμάδι (τὸ) δημ., ὑποκορ. φιμάκι ἐρίφιον ἢ ἀρνίον γεννηθὲν ὀψέ, ἤτοι βραδύτερον τοῦ συνήθους, ὄψιμον· πρβλ. φιμάρι.

φιμάκι (τὸ) δημ. ὑποκορ. τοῦ φιμάδι βλ.λ. : πῆρα δύο τρία φιμάκια νὰ μεγαλώσω.

φιμάρι (τὸ) δημ. τὸ ὄψιμον ἀρνίον τὸ γεννηθὲν βραδύτερον τοῦ συνήθους, οὐχὶ κατὰ τὸν βαρὺν χειμῶνα, τὸ ἄ. φιμάρνι· 2) μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ ἀφελής, ἐξ οὗ δύναταί τις νὰ κερδίσῃ χρήματα δι' ἀπάτης : τὸν ἔπιασαν φιμάρι.

φιμάρνι (τὸ) δημ. τὸ φιμάρι βλ.λ.||, τὸ ὄψιμον ἀρνίον : Βλαχογ.Παληκ.42.

φίμαρον (τὸ) Σουΐδ. «εὐδιαῖον».

φιμεῖον (τὸ) πάπ. πιθ. τὸ φιμύθιον : φιμείου καὶ σανδυκίου λίτραι γ.

φιμίθιον (τὸ) πάπ. δ. γρ. φιμύθιον βλ.λ.

φίμιθον (τὸ) πάπ. τὸ φιμύθιον, τὸ φκιασίδι : ἀπὸ τῆς αὐτῆς φίμιθον.

φιμίζω δημ. κ. ὀφιμίζω, ἀόρ. (ἐ)φίμισα, ἐπὶ φυτῶν κ. ἰδίᾳ σταχύων, παράγω ὀψίμους καρπόν, καρποφορῶ ὀψίμως, ὀψικαρπῶ : Βλαστ.Συνμ.36 ἐν λ. ἀργῶ, - φιμίσαν φέτος τὰ στάχια.

φιμμίθιον (τὸ) ἐπ. κ. φιμμύθιον τὸ φιμύθιον, φκιασίδι : Νίκ.Ἀλεξ.75 κιρναμένην ὁλοοῦ φιμμιθίου (κ. φιμμυθίου).

φιμμυθίζω δ. γρ. φιμυθίζω βλ.λ.

φιμυθία (ἡ) νεώτ. π. Βυζαντ. λεπτὴ λευκὴ γραμμὴ ἐπὶ βυζαντινῆς εἰκόνος.

φιμῡθίζω μτγν. μσν. καλλωπίζω διὰ φιμυθίου, φιμυθιῶ, φκιασιδώνω· Ζωναρ.Λεξ.1874 «καλλωπίζω» : Γρηγ.Ναζ.356· 2) ρηματ.π. φιμυθισμός, φιμυθιστής.

φιμμύθιον (τὸ) δ. γρ. φιμύθιον βλ.λ. : Ἀριστλ. ΗΝικ.1.6, ΕΜ 313,34 ἔγχουσαι καὶ φιμμύθιον.

φιμμυθιοφανής-οῦς-ές δ.γρ. φιμυθιοφανής βλ.λ.

φιμμυθοειδής-οῦς-ές δ. γρ. φιμυθοειδής βλ.λ.

φιμῡ́θιον (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ. δ. γρ. φιμμύθιον κ. φιμίθιον κ. φιμμίθιον· ὁ ἀνθρακικὸς μόλυβδος, λευκὴ βαρεῖα κόνις μεταδίδουσα τὴν χροιὰν ὅπου ἐπιτριβῇ, χρησιμοποιουμένη πρὸς λεύκανσιν τῆς ἐπιδερμίδος, νῦν δὲ ἐν τῇ φαρμακευτικῇ πρὸς παρασκευὴν ἀλοιφῶν καὶ ἐμπλάστρων· Μοίρ.418 «φιμύθιον διὰ τοῦ υ, καὶ μακρῶς Ἀττικοί», Θεόφρ.Λίθ.56 «τίθεται μόλιβδος ὑπὲρ ὄξους ἐν πίθοις ἡλίκον πλίνθος· ὅταν δὲ λάβῃ πάχος (λαμβάνει δὲ μάλιστα ἐν ἡμέραις δέκα), τότ' ἀνοίγουσιν,

εἶτ' ἀποξύουσιν, ὥσπερ εὐρῶτά τινα ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πάλιν τιθέασιν, ἕως ἂν καταναλώσωσι· τὸ δ' ἀποξυόμενον ἐν τριπτῆρι τρίβουσι καὶ ἀπηθοῦσιν ἀεί· τὸ δ' ἔσχατον ὑφιστάμενον ἐστι τὸ φιμύθιον», Ἀριστφ.Ἐκκλ.878 **ἐγὼ δὲ καταπεπλασμένη φιμυθίῳ ἕστηκα,** αὐτ.929 **ἤγχουσα μᾶλλον καὶ τὸ σὸν φιμύθιον,** αὐτ.1072, Ξεν.Οἰκ.10,2 **γυναῖκα.. ἐντετριμμένην πολλῷ μὲν** φιμυθίῳ, Εὔβουλ. π. Ἀθήν.3,587F **περιπεπλασμέναι φιμυθίοις,** Ἀναξίλ. π.Ἀθήν.13,568C **συμβέβηκ' εἶναι μέλαιναν, κατέπλασε φιμυθίῳ,** Διόδ.Σ 2,23 **τὸ πρόσωπον καὶ πᾶν τὸ σῶμα φιμυθίοις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τῶν ἑταιρῶν ἐπιτηδεύμασιν ἁπαλώτερον πάσης γυναικὸς κατεσκευάσατο,** Λουκ.Ἀλεξ.14 **κηρῷ λευκῷ καὶ φιμυθίῳ τὴν ἁρμογὴν τοῦ στόματος ξυγκεκολλημένον,** Πάπ. σαντοικίου (sic) καὶ φιμυθίου, Γεωπ.17,7,2, Θεοφάν.Νόνν.1,34, Σουΐδ.ἐν λ. Θέσπις **χρίσας τὸ πρόσωπον** φιμύθιον **ἐτραγῴδησεν·** || ὁμ. χρησιμοποιουμένη καὶ πρὸς λεύκανσιν τῶν τριχῶν : Πλάτ.Λύσ.217D **εἴ τίς σου ξανθὰς οὔσας τὰς τρίχας φιμυθίῳ ἀλείφειε·** **2)** νεώτ. γεν. καλλυντικὴ σκευασία χρησιμοποιουμένη ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐν γένει καὶ ὑπὸ τῶν ἀρρένων ἠθοποιῶν, καλλωπιστικὴ ἀλοιφή, φκιασίδι· **3)** νεώτ. π. Βυζαντ. τὸ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ζωγράφων λευκὸν χρῶμα.

φιμῠθιοφᾰνής-οῦς-ές μτγν. δ.γρ. φιμμυθιοφανής ὁ φαινόμενος ὡς φιμύθιον, ὁ ἔχων ὄψιν φιμυθίου : Διοσκ.5,97 **σκωρία μολίβδου, ἀρίστη ἐστὶν ἡ** φιμυθιοφανής (δ. γρ. φιμμυθιοφανής).

φιμῡθισμός (ὁ) (φιμυθίζω) μτγν. ἡ ἐπάλειψις τοῦ δέρματος διὰ φιμυθίου, ἡ φιμυθίωσις : Κλήμ.Ἀλ. Παιδ.2,10,104 **πρὸς δὲ καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῆς, παρατίλσεών τε, καὶ παραφυκισμῶν, καὶ φιμυθισμοῦ, καὶ βαφῆς τριχῶν, τῶν περὶ τὰς ἀπάτας ταύτας κακοτεχνιῶν.**

φιμῡθιστής (ὁ) (φιμυθίζω) γλωσσ. ὁ φιμυθιῶν, ὁ ἀλείφων διὰ φιμυθίου ἢ διὰ καλλωπιστικῶν ἀλοιφῶν τὸ πρόσωπον ἢ καὶ τὴν κόμην.

φιμυθίτης (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. ὀρυκτὸν τοῦ μολύβδου, ὁ κερουσσίτης.

φιμῡθιῶ-όω κ. νεώτ. κ. **φιμμυθιῶ,** παθ. παρακ. **ἐφιμυθίωμαι** (Λυσ.1,14) κ. **ἐν** μτχ. **ἐφιμυθιωμένος** (Ἀθήν.12,528F) κ. δημ. **φιμυθιωμένος,** ἐπαλείφω, λευκαίνω διὰ φιμυθίου βλ.λ.l), ἐντρίβω μὲ φιμύθιον : Πλούτ.Ἀλκ.39 **κοσμεῖν τὸ πρόσωπον ὥσπερ γυναικὸς ὑπογράφουσαν καὶ φιμυθιοῦσαν·** κ. παθ.· ΕΜ 406,33 **«ἐφιμυθιῶσθαι·** προστετρίφθαι **τρίμματι** λευκὸν τὸν χρῶτα ποιοῦντι, ὥσπερ **τὸ φῦκος ξανθόν. ἐχρῶντο.. τῷδε** φιμυθίῳ **εἰς ὅλον τὸ πρόσωπον,** ἵνα λευκὸν ᾖ» : Λυσ.1,14 **ἔδοξε δέ μοι,.. τὸ πρόσωπον ἐφιμυθιῶσθαι,** Ἀθήν.12,528F **ὡς εἰσελθὼν εἶδεν αὐτὸν ὁ Μῆδος ἐφιμυθιωμένον καὶ κεκοσμημένον γυναικιστί,** ΕΜ 313,37 **φιμυθιοῦσθαι καὶ ἐγχουσίζεσθαι τὸ πρόσωπον·** **2)** νεώτ. κ. δημ. ἐπαλείφω διὰ καλλωπιστικῆς ἀλοιφῆς, φκιασιδώνω· κ. παθ. : Ζερβ. Ἰατ.1 55 **ὅταν ἀκούσῃς κάποιαν φιμυθιωμένην τραγῳδὸν νὰ φωνάζῃ·** **3)** ρηματ. π. φιμυθίωσις.

φιμυθίωσις-εως (ἡ) (φιμυθιῶ) νεώτ. ἡ ἐπάλειψις τοῦ προσώπου διὰ καλλυντικῆς ἀλοιφῆς, τὸ φκιασίδωμα· **2)** εἰδ. ἐν τῷ θεάτρῳ, ἡ διὰ διαφόρων χρωμάτων διασκευὴ τοῦ ἠθοποιοῦ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς ὑποκριτικῆς.

φιμυθοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. μαν. δ. γρ. φιμμυθοειδής ὁ ὅμοιος πρὸς φιμύθιον βλ.λ.l) : Γεωπ. 7,15,18 **λεπίδας φιμυθοειδεῖς** (κώδ. φιμμυθ-).

φίμῠθος (ὁ) μτγν. κ. φίμιθος κ. **φύμυθος** κ. φύμιθος, κ. **φίμμιθος** κ. φίμμυθος τὸ φιμύθιον βλ.λ.l) : ΛουκίλλΑΠ 11,408 **μὴ τοίνυν τὸ πρόσωπον ἅπαν φιμύθῳ κατάπλαττε.** Μακεδ.ΑΠ 11,374 **τῷ φιμύθῳ μὲν ἀεὶ λιποσαρκέα τεῖνε παρειάν,** Γρηγ.Ναζ.2,149A **ὡς ὤφελον φιμύθοις καὶ φύκεσιν ἀντὶ γυναικῶν στίλβειν.**

φῑμῠθῶ-όω μτγν. κ. μαν. ἀ. φιμυθιῶ βλ.λ.l)· || παθ. Μοῖρ.166 **«ἐντρίβεσθαι·** τὸ ὑπογράφεσθαι καὶ φιμυθοῦσθαι, Ἀττικῶς» : Θωμ.Μ 317 **ἐντρίβεται τὸ πρόσωπον, οὐ φιμυθοῦται.**

φίν δωρ. τ. ἀντὶ σφίν, δοτ. πληθ. τῆς προσωπ. ἀντων. σφεῖς βλ.λ.· Ἡσ. «φίν· αὐτοῖς».

φινάζω κ. **φηνάζω**· Ἡσ. «φινάζει· ἀπορρεῖ **τὰ** ἀσθενῆ τοῦ καρποῦ, φυλλορροεῖ»· πρβλ. φίνομαι.

φίναθος (ἡ) Ἡσ. «ἀγρία αἴξ».

φινάς-άδος (ἡ) (φίνομαι) μτγν. κ. **φηνάς** ἡ κληματὶς ἀμπέλου, ἡ ρίπτουσα τὰ ἄνθη της· Σουΐδ. «φινάδες παρὰ Θεοφράστῳ ῥυάδες ἄμπελοι· ἔνιοι τὰς δρυπετεῖς ἐλαίας» : Θεόφρ.Φl 4,14,6.

φίνδομαι κλαίω· Ἡσ. «φίνδεσθαι· κλαίειν».

φίνθος-ους (τὸ) Ἡσ. «τέρφις».

φίνομαι μτγν. ἐπὶ τῆς ἀμπέλου, ρίπτω τὰ ἄνθη ἢ τὸν καρπὸν πρὶν ἢ ὡριμάσῃ : Θεόφρ.Φl 4,14,6.

φινύθιος-ια-ιον Ἡσ. «φινύθιον· φαῦλον».

φίξ-**φῖχός** (ὁ,ἡ) (φίζω) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. **φίχα** βλ.λ., ὀνομαστ. πληθ. **φῖχες,** μικρὸν τεμαχίδιον ἰδίᾳ κρέατος ἢ ἄρτου, θρύμμα, ψιχίον· Σουΐδ. **«φίξ· φιχὸς κλίνεται»** : Πλούτ.Ἠθ.77F **εἶτα μέντοι μῦν τινα προσερπύσαντα λέγεται περὶ τὰς φῖχας αὐτοῦ τῆς μάζης ἀναστρέφεσθαι,** Ἀρετ.Ὀξ. Νούσ.2,11, Ἀλέξ.Ἀφρ 1,40 **ἐὰν φὶξ ἢ ποτὸν εἰς τραχεῖαν ἀρτηρίαν παραδράμῃ, πνιγμὸς ἕπεται,** Ἀλέξ.Τραλλ.8,1 **ταὺς φῖχας ἐφηθέντας,** Θεοφάν. Νόνν.1,284 **φακὴν ἑψήσας μετὰ φιχῶν κατάπλασσε,** Φῶτ.564,17, ΕΜ 743,57 **τάγυρι τὸ βραχύτατον καὶ ἐλάχιστον, οἷον φίχα·** **2)** νεώτ. τὸ ἐσωτερικὸν ἀφρῶδες καὶ μαλακὸν τοῦ ἄρτου, ἡ φίχα.

φιριάρικος-η-ο(ν) μαν. κ. δημ. ἀντὶ φειριάρικος βλ.λ., ὁ φθειριῶν : Πρόδρ.2,478 **καλογερίτζιν ταπεινὸν ὑπάρχεις ἐκ τὸ μῆλιν, φιριάρικον, κοντριάρικον, γυμνόν, ἀπωλεσμένον.**

φίς-ιδός (ἡ) Ἡσ. «φίδες· φιάδες, φεκάδες».

φίσις-εως (ἡ) ἡ φθίσις· Ἡσ. «ἀπώλεια».

φίτ δημ. ἐπιφώνημα κλητικόν.

φίττα σχόλ. ἀ. φύττα βλ.λ., βουκολικὸν ἐπίφθεγμα, ὁ μεταχειρίζονται ἐν τῷ διώκειν τὰς βοῦς, ἀ. σίττα· Ἡσ. «φίττα· ποιμενικὸν ἐπίφθεγμα» : Σχόλ.Θεόκρ.4,45.

φιττάζω μτγν. κ. μαν. ἐπιφθέγγομαι, φωνάζω φίττα· Ἡσ. «φιττάζω· φιττὰ ἐπιφθεγγόμενος»· Εὐστ.1613,5 «φιττάζειν· τὸ ποιμενικῶς φθέγγεσθαι».

φιττάκεια Ἡσ. «εἶδος ὑποδήματος γυναικείου».

φιττάκη (ἡ) ὁ φιττακός, ἡ σιττάκη, ὁ παπαγάλος : ἈριστλΖl 8,12,13 τὸ **Ἰνδικὸν ὄρνεον ἡ φιττάκη, τὸ λεγόμενον ἀνθρωπάγλωττον,.. ἀκολαστότερον δὲ γίνεται ὅταν πίῃ οἶνον.**

φιττάκι (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν πιστάκιον.

φιττάκια (τὰ) ΕΒοασσα.π.Gaisford 228,4 «φιττάκια· ὑποδήματα γυναικείου γένους» (διόρθ. ὑποδήματος γυναικείου γένος).

φιττακία (ἡ) Ἡσ. «εἶδος γυναικείου ὑποδήματος», Φῶτ.

φιττακίασις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. λοιμώδης νόσος σπανιωτάτη μεταδοτὴ ἀπὸ τοῦ πάσχοντος φιττακοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον, φιττάκωσις.

φιττακίδαι (οἱ) νεώτ. οἰκογ. **ἀναρριχητικῶν** πτηνῶν περιλαμβάνουσα εἴδη **εὐμεγέθων** φιττακῶν.

φιττακίζω μσν. κ. νεώτ. ἀμτβ. ὁμιλῶ ὡς φιττακός, χωρὶς νὰ ἐννοῶ τὰ λεγόμενά μου, ἐπαναλαμβάνω ἀκρίτως τι ὑπ' ἄλλου λεχθέν, παπαγαλίζω : Εὐστ.Πον.51,80 **ὅτε καὶ φιττακίζειν δοκοῦμεν κατὰ κίσσας φθέγγεσθαι·** **2)** ρηματ.π. φιττακισμός.

φιττάκιον (τὸ) μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. **φιττάκι τὸ φυτὸν φιττάκιον,** πιστάκιον : Ἀθήν.14,649C **παράκειται ἡμῖν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ φιττάκια** Στέφ.Βυζ. **ἐν Ψιττάκῃ** Εὐστ.1210,42.

φιττακίσκος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος πτηνῶν τῆς οἰκογ. τῶν **φιττακιδῶν.**
φιττακισμὸς (ὁ) (φιττακίζω) νεώτ. τὸ φιττακίζειν, τὸ ὁμιλεῖν μηχανικῶς καὶ ἀσυνειδήτως, τὸ ἐπαναλαμβάνειν μιμητικῶς λέξεις καὶ φράσεις, παπαγαλισμός, παπαγάλισμα.
φιττακοειδής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς φιττακόν, παπαγάλον.
φιττἄκός (ὁ) κ. μσν. κ. νεώτ. γένος πτηνῶν τῆς οἰκογ. **τῶν φιττακιδῶν** περιλαμβάνον πολυαριθμότατα **εἴδη** πτηνῶν ἀναρριχητικῶν ἁπαντώντων **εἰς** τὰς θερμὰς χώρας, παπαγάλος, ἄ. φιττάκη, βίττακος, σιττάκη : Καλλίξ.π. Ἀθήν.9,387D **εἶτα ἐφέροντο ἐν ἀγγείοις φιττακοὶ καὶ ταὼ καὶ μελεαγρίδες,** Πλούτ.Ἠθ.972F, Αἰλ.ΖΙ 6,19, Ἐπιγρ. **τρόφιμος.. φιττακῷ ἰδίῳ θρεπτῷ μνήμης χάριν,** Ἰω.Χρυσ.9,91Ε οἱ **φιττακοὶ λεγόμενοι πόθεν εἰσὶ γνώριμοι ; οὐκ ἀπὸ τοῦ λαλεῖν κατὰ ἄνθρωπον ;,** Σχόλ.Ὀππ.655.
φιττάκωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ φιττακίασις.
φιττῖον (τὸ) τὸ φιχίον· Ἡσ. «φιττία· φωμία».
φιττόπους-ποδας-πουν ἐσφ.γρ. ἀντὶ φηττόπους βλ.λ. : Λουκ.Ἀλ.Ἱστ.1,35.
φιφά Ἡσ. «ἐφηπὰ λεπτά».
φιφαῖον Ἡσ. «ἰστίον· ὅτὲ δὲ φίαθος· **ἢ μικρὸν** ὀρνιθάριον».
φίχα (ἡ) λεξ. μσν. κ. δημ. ὑποκορ. φίχουλο, ἡ φίξ, τὸ ἔσω ἀπαλὸν μέρος τοῦ ἄρτου, ἀντίθ. κόρα : Πρόδρ.1,83 **ἐπιθυμῶ καὶ τὸ φωμὶν καὶ κύταλον καὶ φίχαν, - τρώει τὴν κόρα κι ἀφήνει τὴν φίχα·** 2) τὸ ἀπότριμμα ἄρτου, τὸ φιχίον, τὸ φίχουλο· Ἡσ. **«φίχαι·** ἀποπίπτουσαι τῶν ἄρτων **τε**μνομένων, φιχία»· 3) τὸ **ἐδώδιμον** ἐνδοκάρπιον σπερμάτων **ἢ** καρπῶν, οἷον τοῦ καρύου, ἀμυγδάλου κτλ.· 4) μικρόν τι μέρος ἔκ τινος ὅλου, φιχίον : **δῶσ' μου μιὰ φίχα κρέας.**
φιχάλα (ἡ) δημ. ἐλαφρά, λεπτὴ βροχή.
φιχαλητό (τὸ) δημ. τὸ φιχάλισμα βλ.λ.
φιχαλίζει δημ. πίπτει βροχὴ κατὰ λεπτὰς ἢ ἀραιὰς σταγόνας, φεκάζει· 2) ρηματ.π. φιχάλισμα, φιχαλιστά.
φιχάλισμα-ατος (τὸ) (φιχαλίζει) δημ. ἡ πτῶσις λεπτῆς βροχῆς, τὸ φιχαλητό : Πορφύρ.Σκ.20,9 **ὄξω, βαρύ, μονότονο φιχάλισμα δέρνει τὴ στέγη μας.**
φιχαλιστός-η-ο (φιχαλίζει) δημ. ἐπὶ ὑγρῶν, ὁ κατὰ συνεχεῖς σταγόνας πίπτων : **φιχαλιστὴ βροχή, - φιχαλιστὸ ράντισμα-κατάβρεγμα·** 2) ἐπίρρ. **φιχαλιστά.**
φίχαλο (τὸ) δημ., ὑποκορ. **φιχαλάκι** ἀπότριμμα ἄρτου, φιχίον, φίχουλο· 2) μτφ. μικρόν τι μέρος ἔκ τινος ὅλου, κομματάκι, φίχα.
φῑχάρπαξ-άγος (ὁ) (φίξ) ὁ ἁρπάζων τὰς φίχας, τὰ φιχία· ‖ ὄνομα μυὸς ἐν τῇ Βατραχομ. 28 **Ψιχάρπαξ μὲν ἐγὼ κικλήσκομαι,** εἰμὶ δὲ κοῦρος Τρωξάρταο πατρὸς μεγαλήτορος,αὐτ.105.
φιχίδιον (τὸ) λεξ. ὑποκορ. τοῦ φιχίον, φιχουλάκι : ΕΜ 168,2 **τῶν κλωμένων ἄρτων τὰ φιχίδια.**
φιχίζομαι μαν., ἀόρ. ἐφιχισάμην, τρώγω φιχία, φίχαλα, φίχουλα : Στουδ.Θεόδ.800 **φιχίσασθαι ὡς κυνάριον γλίχομαι** (νὰ φάγω φιχία).
φιχίον (τὸ) μτγν., μαν. κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ φίξ, ἐλάχιστον τεμάχιον φιχὸς ἄρτου ἢ καὶ ἄλλων ἐδωδίμων, φίχαλο, φίχουλο : ΚΔΜατθ.15,27 **τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν φιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν,** αὐτ.Μάρκ.7,28, αὐτ.Λουκ.16,21 **ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι** ἀπὸ τῶν **φιχίων,** Πρόδρ.2,392 **καὶ τὸ ζουμὶν ἐκχέει τὸ ἐπάνω τῶν φιχίων·** 2) μτφ. μικρόν τι μέρος ἔκ τινος ὅλου, φίχα : Ὀρφαν.Τίρι-Λίρι 81,27 **ἀπέμειναν εἰς χεῖρας του μικρὰ πηλοῦ φιχία, - διέσωσε φιχία μόνον τῆς περιουσίας του.**
φιχίσασθαι ἀπαρφ. μέσ. ἀόρ. τοῦ φιχίζομαι.
φιχίτζα (ἡ) μσν. ὑποκορ. τοῦ φίχα βλ.λ., φιχίον, φίχαλο : Πρόδρ.2,589 **φιχίτζας ζεματίσετε μικρὰς εἰς τὸ πινάκιν** (ἐσφ.γρ. ψυχίτζας).
φιχιώδης-ους-ες μσν. ὁ ὅμοιος πρὸς φιχίον, ὁ ἔχων σχῆμα, μέγεθος **φιχίου,** ὁ λεπτότατος : Εὐστ.1817 **οἱ σμικρότατοι καὶ φιχιώδεις φωμοί.**
φιχίων-ωνος (ὁ) μτγν. κωμ. φανταστικὸν ὄνομα παρασίτου : Ἀλκίφρ.3,45.
φιχοδιαλέκτης (ὁ) **μτγν.** ὄνομα παρασίτου : Ἀλκίφρ.3,45.
φιχοκλαύστης (ὁ) μτγν. **κωμ. φανταστικὸν ὄνο**μα παρασίτου : Ἀλκίφρ.3,43.
φιχοκλαύστης (ὁ) μτγν. **κωμ. φανταστικὸν** ὄνομα παρασίτου : Ἀλκίφρ.3,71.
φῑχολογῶ-έω (φίξ) γλωσσ. συλλέγω φίχας, φιχία, φίχουλα.
φιχόμαλλον πάπ. πιθ. φιλόμαλλον, σπόλια βλ.λ.
φιχόμαχος (ὁ) μτγν. κωμ. φανταστικὸν ὄνομα παρασίτου : Ἀλκίφρ.3,71.
φίχουλο (τὸ) δημ. ἄ. φίχαλο βλ.λ.
φιχώδης-ους-ες ἄ. φιχιώδης βλ.λ.: Εὐστ.1817 (δ.γρ.).
φιφίρης (ὁ) δημ. ὁ κατατριβόμενος εἰς ἀσημάντους λεπτομερείας, ὁ ὑπεράγαν **λεπτολόγος,** ὁ σχολαστικός, ὁ φιφιριάρης.
φιφιριάρης (ὁ) δημ. ὁ φιφίρης βλ.λ.
φιφιρίζω δημ. ἐξετάζω τι μὲ ὑπερβολικὴν προσοχήν, λίαν λεπτολόγος : **τί τὸ φιφιρίζεις τὸ φαγί σου καὶ δὲν τὸ τρῶς·** 2) ρηματ.π. φιφίρισμα, φιφίρης.
φιφίρισμα (τὸ) (φιφιρίζω) δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φιφιρίζω, ἡ **λεπτολογία.**
φίω μτγν. κ. μσν. κ. φίζω, ἀόρ **ἔφισα** (Εὔφορ.π. Στοβ.Ἀνθολ.78,5), μέσ. μέλλ. **φίσομαι** (Λυκόφρ. 639), παθ. παρακ. **ἔφισμαι** (Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 9,302), τρέφω, φωμίζω· Φώτ. «φίσαι· φωμίσαι» : Εὔφορ. π.Στοβ.Ἀνθολ.78,5 **μαστὸν ἐπισχομένη λευκῷ σ' ἔφισα γάλακτι** (διόρθ. ἀντὶ ἔφησα) (κ.ἄ. ἐπότισα)· ‖ κ. παθ., τρέφομαι : Ἀντίπ.Σιδ.ΑΠ 9,302 **πολλάκι δ' ἐξ** ὑμῶν **ἐφισμένον** (βρέφος) **ὠλέσατε·** 2) μέσ. μασῶμαι : Λυκόφρ.639 **οὐ γάρ τις αὐτῶν φίσεται πύρνον γνάθῳ·** 3) λεαίνω, λεπτύνω : ΕΜ 818,2 **«φῶ** καὶ φίω **τὸ λεπτύνω»** 4) Ὠρίων 168 «φίω· ποτίζω».
φό κ. μσν. ποιμενικὸν ἐπίφθεγμα ἐκφράζον ἀηδίαν, ἀγανάκτησιν, ἀποστροφήν· Ἡρωδιαν.Περὶ μον. λέξ 46,16 «φό· οὐδὲν ἐπίρρημα μονοσύλλαβον εἰς ο λήγει, ἀλλὰ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ποιμέσι εἴρηται τὸ φό», Φώτ.655,12 «φό· ἐπὶ τοῦ σαπροῦ καὶ μὴ συναρέσκοντος· ἔστι δὲ ἀποκομματικοῦ λεξειδίου» : Σοφ.ἀπ.461, Εὐστ.855,25.
φόα (ἡ) κ. νεώτ. ἄ. φύα κ. φοία βλ.λς· **συνήθ.** κτ. πληθ. **φόαι·** Ἀρκάδ.103,25 «βαρύνεται.. φύη ἢ φύα καὶ φόαι», οἱ περὶ τὴν ὀσφὺν μύες μέχρι τῶν νεφρῶν ἐκτεινόμενοι· Πολυδ.2,185 «οἱ δὲ ἔνδοθεν κατὰ τὴν ὀσφὺν μύες καλοῦνται φόαι καὶ νευραμῆτραι καὶ ἀλώπεκες, ὁ δὲ Κλέαρχος τοὺς ἔξωθεν κατὰ τῆς ῥάχεως μῦς οὕτως ὀνομάζει», Σουΐδ. «μέρος τοῦ σώματος· ἐν τούτοις ἔγκεινται οἱ νεφροί, δι' ὧν αἱ ὀρέξεις κινεῖσθαι πεφύκασι», Φώτ. «φόας ἢ φοίας ἢ ὅπῃ χρὴ καλεῖν παρ' οὐδενὶ Ἀττικῶν εὗρον· οἱ δὲ παλαιοὶ γυμνασταὶ ἀλώπεκα προσαγορεύουσι» : Ἱππ. Ἄρθρ.810C, αὐτ.Φύσ. Ἀνθρ.229,31 **τὰς ἀπὸ τῶν φοῶν καὶ τῶν ὀρχέων φλεβοτομίας,** ΠΔΒασ.2,2,23 **τύπτει αὐτὸν Ἀβεννὴρ ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τὴν φόαν,** αὐτ.Λευΐτ.3,9 **τὸ στέαρ καὶ τὴν ὀσφὺν ἄμωμον σὺν ταῖς φόαις περιελεῖ αὐτό,** αὐτ.Ψαλμ.37,7, Εὐστ.410· ‖ νεώτ. τὸ περὶ τὴν ὀσφὺν τῶν σφαγίων κρέας, φαρονέφρι, φιλέτο· 2) Ἡσ. «φόαν· ὀχεύτριαν»· 3) νεώτ. ζωολ. γένος ἐντόμων κολεοπτέρων φυτοφάγων **ἐκ τῶν βοστρυχιδῶν.**
φόας (ὁ) νεώτ. ἀνατ. ὁ φοΐτης βλ.λ.2).

φογερός-ά-όν (φόγος) κ. μαν., ὑπερθ. **-ώτατος**, ὁ ἐπιρρεπὴς εἰς τὸ φέγειν, κατακρίνειν, ὁ φιλόφογος, ὁ φιλοκατήγορος, οἷον ἐπὶ τοῦ Ἀρχιλόχου: Πίνδ.Π 2,100 **εἶδον γὰρ ἑκὰς ἐὼν τὰ πόλλ' ἐν ἀμαχανίᾳ φογερὸν Ἀρχίλοχον βαρυλόγοις ἔχθεσιν πιαινόμενον**, Αἰλ.ΖΙ 3,7 **θεασάμενός τινας καθεζομένους ἐν ἰατρείῳ φογερούς**, Εὐστ.772,3 **τοὺς φθονεροὺς καὶ φογεροὺς Τελχῖνας**· κ. ὑπερθ.: Πλούτ.Σύγκρ.Κίμ.Λουκ.Ι **οὐδ' ἂν ὁ φογερώτατος καὶ φιλομεμφότατος εὑρεῖν μοι δοκεῖ διαβολὴν ἐπ' αὐτόν**· **2)** παθ. ὁ ἀξιόμεμπτος· Ἡσ. «φογερόν· μεμπτόν, ἐπίψογον, αἰσχρόν», αὐτ. «φογερά· ὡς λίαν μεμπτά».

φογερῶς ἐπίρρ. μσν. κατὰ τρόπον φογερὸν βλ.λ.: Εὐστ.827,30.

φογίζω μτγν. φογῶ βλ.λ.: Ἐπιφάν.Ι,664D· κ. παθ.: αὐτ.661Α **φογιζόμενα εἰς ἔπαινον φέρει**.

φόγιος-α-ον ὁ φιλόφογος, ὁ φιλοκατήγορος, ὁ φογερός: Πίνδ.7,102 **εἰ πὰρ μέλος ἔρχομαι φόγιον ὄαρον ἐννέπων** (διόρθ. φάγιος)· **2)** ὁ ἀξιόμεμπτος· Ἡσ. «φόγια· φογερὰ καὶ οὐκ ἄξια ἀκοῆς, ὡς λίαν μεμπτά».

φόγξαι Ἡσ. «ἀκοῦσαι».

φόγος (ὁ) (φέγω) κ. μσν. κ. νεώτ. σφάλμα ἀξιόμεμπτον, ἔλλειψις, μῶμος: Σιμων.8(12),2 **ἄνευ φόγου τετυγμένος**· **2)** κ. μαν. κ. νεώτ. μομφή, κατάκρισις, ἀποδοκιμασία, κατηγορία· Ἀφθόν. ἐν Ῥήτ.Ι,93,5 «φόγος ἐστὶ λόγος ἐκθετικὸς τῶν προσόντων τινὶ κακῶν», Ἡσ. «φόγος· κατάγνωσις, μέμψις, ὄνειδος»: Πίνδ.Ν 7,90 **σκοτεινὸν ἀπέχων φόγον**, Αἰσχ.Ἀγ.937 **μή νυν τὸν ἀνθρώπειον αἰδεσθῇς φόγον**, αὐτ.Ἱκ.973 **σκοτεινὸν ἀπέχων φόγον**, Ἀριστφ.Θεσμ.146 **τοῦ φθόνου μὲ τὸν φόγον ἤκουσα**, Θουκ.Ι,70 **νομίζομεν ἄξιοι εἶναι τοῖς πέλας φόγον ἐπενεγκεῖν**, Ξεν.Ἀπομν.3,6,16 **ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐπαίνου μᾶλλον ἢ φόγου τυγχάνειν**, Πλάτ.Συμπ.182Α **ἐπεὶ οὐ δή που κοσμίως γε καὶ νομίμως ὁτιοῦν πραττόμενον φόγον ἂν δικαίως φέροι**, αὐτ.Νόμ.403C **φόγον ἀμουσίας ὑφέξοντα**, Ἰσοκρ.Ι,33 **ἀρχὴ γὰρ φιλίας μὲν ἔπαινος, ἔχθρας δὲ φόγος**, Μέν.155 **τὸ .. κάλλος καὶ φόγων πολλῶν γέμει**, Ἀριστείδ.Λόγ.9,402 **ὁ φόγος ἐν τρισὶ τρόποις λαμβάνεται**, Ὀρφαν.Τίρι Λίρι 19,4 **πάντα φόγον διὰ τὴν κλίσιν μου αὐτὴν προθύμως τις ἂς εἴπῃ!**· σπαν. μτ. δοτ.: Εὐρ.Ἑλ.987 **ἀθάνατον ἄλγος σοί, φόγος δὲ σῷ πατρί**, αὐτ.Τρῳ.643 **κἂν προσῇ .. φόγος γυναιξίν**· κ. κτ. πληθ.: Σοφ.Ἀντ.759 **ἐπὶ φόγοισι δεννάσεις ἐμέ**, Πλούτ.Ἠθ.546Ε **ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ περὶ τοὺς φόγους καὶ τὰς καταιτιάσεις γένος ἐπισφαλές ἐστι**, αὐτ.856Β **οἱ τοῖς φόγοις ἐπαίνους τινὰς παρατιθέντες**· **2)** ἐν φρ. **φόγους ποιῶ** ποιῶ σκωπτικοὺς στίχους, σατιρίζω: Πλάτ.Νόμ. 829C **ἐγκώμιά τε καὶ φόγους ποιεῖν ἀλλήλοις**, Ἀριστλ.Ποιητ.4 **πρῶτον φόγους ποιοῦντες, ὥσπερ ἕτεροι ὕμνους καὶ ἐγκώμια**.

φογῶ-έω μτγν., ἀόρ. **ἐφόγησα**, φέγω, κατηγορῶ: ΠΔ Μακκ.ΠΔ 1,11,5 **διηγήσαντο τῷ βασιλεῖ ἃ ἐποίησεν Ἰωνάθαν, εἰς τὸ φογῆσαι αὐτόν**, αὐτ.1,11,11 **ἐφόγησεν αὐτὸν χάριν τοῦ ἐπιθυμῆσαι αὐτὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ**, Ἐπιφάν.Ι,664D.

φώδιος-ία-ον λεξ. Ἡσ. «φώδιον· σκολιόν»· **2)** Σουΐδ. «φώδια, φευδῆ· Κρῆτες» (κῶδ. φούδια).

φοθάλλω Ἡσ «φοθάλλειν· φοφεῖν».

φοθίος-ία-ίον Θεόγνωστ.Καν.54,13 «φοθίον· αἰθαλῶδες».

φόθοιος-ον κ. μσν. κ. **φοθοιός** ὁ ἀκάθαρτος, ὁ ρυπαρός· Θεόγνωστ.Καν.53,28 «φοθοιός· ὁ ἀκάθαρτος»: Αἰσχ.ἀπ.76 (διορθ. φόθου).

φόθος (ὁ) κ. μσν. κ. **φοῖθος** κτ. διαλεκτ. μεταβολήν, ὁ φόφος, ὁ θόρυβος, ὁ κρότος· Ἀρκάδ.49,9 «φόθος· ὁ φόφος», Ἡσ. «φόθος· θόρυβος», Θεόγνωστ. ἐν Ἀν.Κρ.54,13· **2)** ἡ αἰθάλη, ὁ καπνός Σουΐδ. «φόλος»· **3)** ὁ ρύπος· Σουΐδ. «φόθος· ἀκαθαρσία»: Αἰσχ.ἀπ.76 **πλέῳ γράσου .. καὶ φόθου** (διορθ. ἀντὶ φοθοίου).

φοθούκη (ἡ) μτγν. ὁ ρύπος· Ἀρκάδ.107,6 «τὸ ἀλωπεκὴ ὀξύνεται, τὸ δὲ βορβορόκη βαρύνεται, καὶ τὸ φοθούκη ἡ ἀκαθαρσία».

φοθώα (ἡ) μτγν. κ. μαν. ἡ φώρα· Ἀρκάδ.100,23 «τὰ εἰς α καθαρὸν τῷ ω παραληγόμενα βαρύνεται .. κριώα, φοθώα, ἡ φώρα», Θεόγνωστ.Καν. 54,13 «φοθώα· φώρα, ἀκαθαρσία», αὐτ.106,27.

φόθωρος-ον Σουΐδ. «φόθωρον· αὐχμηρόν».

φοία (ἡ) κ. φοιά (Σουΐδ.) ἄ. φόα βλ.λ.· Φρύν.300 «φύα· οἱ μὲν ἁπλῶς ἁμαρτάνοντες διὰ τοῦ υ, οἱ δὲ διπλῇ ἁμαρτάνοντες διὰ τοῦ οι, οἷον φοία· ἔστι δὲ καὶ τὸ ὄνομα πολὺ κίβδηλον. Νεφρὸν οὖν λέγε», Σουΐδ. «φοιὰ ἀντὶ φόα λέγεται, ὡς χροιὰ ἀντὶ χρόα»: Ἀριστλ.ΖΙ 3,3 (κῶδ. φύας).

φοιγαγωγῶ-έω πάπ. φυχαγωγῶ βλ.λ.

φοίθης (ὁ) λεξ. Ἡσ. «φοίθης· ἀλαζών», Θεόγνωστ.Καν.26,22 «τὸ φοῖθος ἐπὶ τῆς σποδοῦ καὶ φοίθης ὁ ἀλαζὼν σεσημείωται διὰ τῆς οι διφθόγγου», Λεξ. σχεδιογραφικὸν ἐν Ἀν.Βοασα.4,411 «φοίθης ὁ κενόδοξος».

φοῖθος-ους (τό) μσν. ἄ. φόθος βλ.λ.2)· Θεόγνωστ Καν.26,22 «τὸ φοῖθος ἐπὶ τῆς σποδοῦ».

φοΐτης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. κ. **φωΐτης μυελός** ὁ τῶν περὶ τὴν ὀσφὺν σπονδύλων, ὁ ἐν ταῖς φόαις, ὁ νωτιαῖος μυελός· Γαλ.5· **2)** νεώτ. ἀνατ. **φοΐτης μῦς** ἄ. φόας, ἑκάτερος τῶν δύο ἐκ τῶν τριῶν ἔσω μυῶν τῆς πυέλου: **ἐλάσσων φοΐτης** (λεπτὸς καὶ ἡμιτενοντώδης ἐκφυόμενος ἐκ τοῦ πρώτου ὀσφυϊκοῦ σπονδύλου), - **μείζων φοΐτης** (ὁ ἐκ δύο μοιρῶν, χωριζομένων ὑπὸ τοῦ ὀσφυϊκοῦ πλέγματος).

φοΐτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. φλεγμονὴ τοῦ φοϊκοῦ μυός, χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἐντόνου πυρετοῦ καὶ δριμέων πόνων κατὰ τὴν ὀσφυϊκὴν χώραν· **2)** νεώτ. ἀνατ. **φοΐτις καμάρα** τενόντιαν **τόξον** τῆς ὀσφυϊκῆς μοίρας τοῦ διαφράγματος.

φολόγι (τό) δημ. ἡ κατάρα, τὸ πισσολόγι.

φολογῶ δημ. κ.-άω λέγω κατάρας, πισσολόγια, φολόγια: **κάθεται στὸ μνῆμα καὶ φολογάει**.

φολόεις-εντος-εσσα-εν (φόλος) κ. -εις-εν π. Ὁμ. μ. δοτ. κ. αἰτ. ἀρσ. ἑν. κ. πληθ. ἀνώμ. οἱ φολόεις (Πλούτ.Ἠθ.299F), ὁ πλήρης αἰθάλης, ὁ αἰθαλώδης, ὁ γεμάτος καπνιά· συνήθ. ἐπὶ τοῦ κεραυνοῦ, ὁ ὠχρόμαυρος· Ἀριστλ.Κοσ.4 «τῶν δὲ κεραυνῶν, οἱ μὲν αἰθαλώδεις, φολόεντες λέγονται», αὐτ. Μετ.3,1, Σουΐδ. «φολόεν· φλογόεν πῦρ», ΕΜ 819,6 «φολόεντα κεραυνόν· τὸν ἅμα τῷ φαῦσαι ὀλλύντα, τὸν ὀξέως φερόμενον»: Ὀδ.Ψ 330 **ἠδ' ὡς νῆα θοὴν ἔβαλε φολόεντι κεραυνῷ Ζεὺς ὑψιβρεμέτης**, αὐτ.Ω 539, Ὕμν.Ἀφρ.289, Ἡσίοδ.Α 422, αὐτ.Θ 515, Πίνδ.Ν 10,133 **Ζεὺς δ' ἐπ' Ἴδᾳ πυρφόρον πλᾶξε φολόεντα κεραυνόν**· κ. ἐπὶ τῆς Αἴτνης: Εὐφορ.60 **Αἴτνην φολόεσσαν ἐναύλιον Ἀστεροπαίου**· || κ. ἐπὶ ὄφεως, ἀντίθ. αἰθός: Νίκ.Θηρ. 129 **φολόεντος ἐχίδνης** (σχόλ. «πυρώδους καὶ τεφρώδους»), αὐτ.288 **ἄλλοτε μὲν χροιῇ φολόεις, ὁτὲ δ' ἔμπαλιν αἰθός** (σχόλ. «καυστικός, πεπυρακτωμένος, διὰ τὴν τῆς ἀλγηδόνος πύρωσιν, ἢ τοῖς δηχθεῖσιν ἐπακολουθεῖν εἴωθε· εἴτε διὰ τὸ διαπύρους ἔχειν τοὺς ὀφθαλμούς»)· **2)** μτγν. κτ. πληθ. ὡς οὐσ. **οἱ φολόεις** βοιωτικὴ φυλή, οἱ πενθοφοροῦντες: Πλούτ.Ἠθ.299F **τίνες οἱ παρὰ Βοιωτοῖς φολόεις καὶ τίνες Αἰολεῖαι;** · .. **κληθῆναι τοὺς μὲν ἄνδρας αὐτῶν δυσειματοῦντας ὑπὸ λύπης καὶ πένθους φολόεις**.

φολοκομπία (ἡ) π. κωμ. ἡ μεγαληγορία, ἐν ᾗ λαλεῖ τις περὶ ἀστραπῆς καὶ κεραυνοῦ, ἀπειλὴ οἱονεὶ ἀναδίδουσα πολὺν καπνόν, ἀλλ' ἀκίνδυνος, ἀβλαβής: Ἀριστφ.Ἱππ.696 **ἥσθην ἀπειλαῖς, ἐγέ-**

λασα **φολοκομπίαις** (σχόλ. «αἰθαλοκομπίαις, μεγαλοδοξίαις, μεγαληγορίαις, καπνοῖς»).

φολοκομπίας (ὁ) Ἡσ. «φολοκομπίαι· ἀλαζόνες, κομπασταί».

φόλος (ὁ) (συγγ. τοῦ φόθος κ. σποδός) αἰθάλη, ἀσβόλη, καπνός, ἀτμός· Ἡ «φόλος· καπνός»: Αἰσχ.ἀπ.23 **κάρφει παλαιῷ κάπιβωμίῳ φόλῳ·** **2)** Ἡσ. «φόλος· φλόξ».

φολῶ-όω Ἡσ. «φολῶσαι· φιλῶσαι, ῥινῆσαι».

φοματάρης-α-ικο (ὁ) δημ. ἄ. φεμ- ὁ ψεύστης.

φόμμος (ὁ) Ἡσ. «ἀκαθορσία, κοπνός».

φονθομφανήχ μτγν. μαν. κ. φοθομφανήχ κ. **φανθοφάνιχος** (Σουΐδ.) ὄνομα αἰγυπτιακὸν ἀποδοθὲν τῷ Ἰωσὴφ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου: Ἰω.Χρυσ.4,606 «φονθομφονήχ· τῶν κρυπτῶν γνώστης»· Θεοδώρ.1,106 «τῶν ἀπορρήτων ἑρμηνευτὴν αὐτὸν κέκληκεν, ὡς τοὺς ὀνείρους διασαφήσαντα», Σουΐδ. «φανθοφάνιχος· ἐκαλεῖτο Ἰωσὴφ ὑπὸ Φαραώ, τουτέστι κρυπτῶν εὑρετής» (κῶδ. φανθεοφάνιχος): Φίλ.2,592 **ἑρμηνεύεται .. φονθομφανήχ, ἀποκρίσει στόμα κρίνον** (διορθ. ἐν ἀποκρύφει στόμα ἀποκρινόμενον), Ὠριγ. Κέλσ.115(451).

φόρος (ὁ) μτγν. κ. φύρος ἄγνωστός τις ἰχθύς: Νουμήν.Ἡρ π.Ἀθήν.7,313E **ἢ φάρον ἢ σάλπας ἢ αἰγιαλῆα δράκοντα.**

φοόδυμος (ὁ) νεώτ. κ. **φροδίδ-** τερατογενὴς διάπλασις, ἀναγομένη εἰς τὴν τάξιν τῶν συσσωμίων.

φούδια Ἡσ. «ψευδῆ· Κρῆτες» (δ.γρ. φουδία)· **2)** αὐτ. «Λάκωνες δὲ τὸν στόμαχον».

φουνίζω μσν. κ. δημ. κ. **φωνίζω** ἀγοράζω τρόφιμα ἢ ἄλλα ἀναλώσιμα χρειώδη: Πρόδρ.2,87 **αὐτὸς φουνίζει πάντοτε λαβράκια**, φιλομήλας, αὐτ. 2,132 **ἂν δώσουν στάμενον** ποτὲ τὸν χρόνον, **νὰ φουνίσουν, - φούνισα ἀπὸ τὴν ἀγορὰ** κρέας **- φάρι - φροῦτα, - ἀκριβά - φτηνὰ φούνισες τὸ ὕφασμα - τὸ καπέλλο - τὰ** παπούτσια, - ξαίρει **νὰ (ἢ καὶ) φουνίζει**, φρ. μτφ. **(τὸ) φούνισε καβαλλάρης** (μὴ προσέξας ἠπατήθη ἢ ἔσφαλεν ὡς πρὸς τὴν ποιότητα ἢ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀγορασθέντος πράγμ.), ὁμ. **φούνισα(-ες-ε) ἀπὸ σβέρκο** (ἠπατήθην εἰς τὴν ἀγορὰν πράγμ. ἢ ἀπέτυχον εἰς τὰς προσδοκίας **μου κατὰ τὴν** ἐπιχείρησιν πράξεώς τινος)· ‖ δημ. μτφ. **ἐν ἀναφ.** πρὸς πρόσ., ἰδ. εἰς εἴρων. ἢ σκωπτ. **ἔκφρ.: ποῦ φούνισε αὐτὴ τὴν ἀσχημομαύρα, - σὲ θλίβομαι γιὰ τὸ φίλο ποὺ φούνισες·** ‖ ὁμ. **μτφ. ἐν ἀναφ.** πρὸς ἀφροδισίας μεταδοτικὰς νόσους· **2)** ρηματ. π. φουνισιά, φούνισμα, φουνιστής, φουνίσιος, φουνιστός, ἄ. φω-.

φούνι(ο) (τὸ) δημ. κ. **φώνιο** τὸ φώνι βλ.λ., τὸ ὀψώνιον, τὸ ὤνιον.

φουνισιά (ἡ) κ. **φω-** ἡ πρᾶξις τοῦ φουνίζω **βλ.λ.**

φουνίσιος-α-ο δημ. ὁ φουνιστὸς βλ.λ.

φούνισμα (τὸ) δημ. ἄ. φώνισμα βλ.λ.

φουνιστής (ὁ (φουνίζω) δημ. ἄ. φωνιστὴς **βλ.λ.**

φουνιστός-ή-ό (φουνίζω) δημ. ὁ δυνάμενος ν' ἀγορασθῇ, ἢ ὁ ἐξ ἀγορᾶς, ἀ ἀγοραστός, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸν ὃν ἔχει τις ἐκ παραγωγῆς ἰδίου αὐτοῦ κτήματος ἢ πρὸς τὸν ὃν πορίζεται δι' ἰδίας αὐτοῦ ἐνεργείας: **οἱ κυνηγοί** μας **γεμίζουν τὴν τσάντα τους μὲ φουνιστὸ κυνήγι.**

φουρούθι (τὸ) δημ. εἶδος ἐδέσματος ῥοφητοῦ· πρβλ. τραχανάς.

φουφουρίζω μσν. κ. ἐσφ. **φονφουρίζω** (Δουκάγγ.) ψιθυρίζω, μουρμουρίζω: Πρόδρ.2,49 **μὴ φουφουρίζης, πρόσεχε, κἂν ὅλως τὸν ὀδεῖνα.**

φοφάκι(ον) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. δέρμα βαρύτιμον, προερχόμενον ἀπὸ θνησιγενῆ ἀρνία: Κορ.Ἄτ.1,265.

φόφαξ-ακος (ὁ) Ἐπιγρ. ἐπὶ προσ., ὁ ποιῶν θόρυβον, ὁ θορυβώδης, ὁ θορυβοποιός: Ἐπιγρ. **Λεωνίδας ὁ φάφαξ κληθείς.**

φόφημα-ατος (τὸ) (φοφῶ) μτγν. φόφος, **ἐλαφρός, ὑπόκωφος κρότος, κτύπος**: Γρηγ.Ναζ.π. Θησ.Στεφ. **ἐν λ. καὶ** κινοῦσ. **γέλωτα** τοῖς ἐπὶ **κάρρης ῥαπίσμασι καὶ** φοφήμασι, Ἐπιφάν.1,259D.

φόφησις-εως (ἡ) (φοφῶ) ἡ πρᾶξις τοῦ φοφεῖν, τοῦ ποιεῖν φόφον, κρότον ἢ θόρυβον ὑπόκωφον: Κρατῖν π.Ἡφαιστ.84 **μήτηρ ἰκρίων φόφησις**, Ἀριστλ.Ψυχ.3,1, Σουΐδ ἐν λ. ἀπότριφις, AB 433,4.

φοφητικός-ή-όν ἐπὶ ζῴων, ὁ δυνάμενος νὰ κάμῃ φόφον ἢ νὰ **παράγῃ** ἦχον, ἀντιθ. τὰ ἄφωνα κ. τὰ φωνήεντα: Ἀριστλ.ΖΙ 1,1 **τὰ μὲν τῶν ζῴων φοφητικά, τὰ δὲ ἄφωνα, τὰ δὲ φωνήεντα·** ‖ **τὸ φοφητικὸν** ὡς οὐσ. τὸ δυνάμενον νὰ φοφῇ, νὰ κάμνῃ **κρότον**, ἀντιθ. ὁρατόν· Σουΐδ. «φοφητικόν· φοφεῖν δυνάμενον, καὶ ἐν ᾧ ἐστὶν ὁ δυνάμει φόφος», αὐτ. «φοφητικὸν δὲ ἐστι τὸ δυνάμενον ἕνα καὶ συνεχῆ τὸν ἀέρα τηρῆσαι μέχρι τῆς ἀκοῆς»: Ἀριστλ.Ψυχ.2,8 **φοφητικὸν τὸ κινητὸν ἑνὸς ἀέρος συνεχείᾳ μέχρι ἀκοῆς.**

φοφιάρης-α-ικο δημ. ὁ λίαν ἐξηντλημένος, φόφιος.

φοφιάρικος-η-ον μσν. ἐπὶ ζῴων: Πρόδρ.2,601 **σκύλον ποτὲ φοφιάρικον νὰ γέρθῃ νὰ σὲ δάκῃ** (δ.γρ. φοφισμένον).

φοφίζω δημ. μ. ἢ παθ. μτχ. φοφισμένος βλ.λ.

φοφίμι (τὸ) δημ. πτῶμα ζῴου, θνησιμαῖον, θρασίμι: Παλαμ.Περ.Χαιρ.69,16 **γέρικο, ἀκόμα ζωντανὸ στὴ** μάντρα **τὸ πετάει τῶν φοφιμιῶν**, παροιμ. φρ. **σὰν οἱ κόρακες** στὸ **φοφίμι** τρέχουν (ἐπὶ ἐκμεταλλευομένων ἀσπλάχνως τὴν δυστυχίαν, τὴν ἀθλιότητα ἄλλων)· **2)** μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ ἐξαιρετικῶς ἀδύνατος, ὁ κατεσκληκώς· ‖ **μτφ. ὡς** χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀτόλμου, τοῦ δειλοῦ.

φόφιος-α-ο δημ. ἐπὶ ζῴου, ὁ ἀποθανών, **ὁ νεκρός**: Παπαδ.Χριστ.Διηγ.63 **νὰ σύρουν ἀπὸ ἕναν κόκκον ἢ φόφια μυῖαν·** ‖ ὁ μὴ ἔχων ζωήν, ὁ ἄψυχος, **κτ.** ἀντιθ. πρὸς τὸ ζωντανός, ἔμψυχος, ἐπὶ πραγμ.: Ψυχάρ.Ταξ.107 **ἕνα φόφιο** πρᾶμα, **σὰν τὸ φηφί·** **2)** μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ λίαν ἐξηντλημένος: **εἶμαι φόφιος ἀπὸ τὴν πεῖνα** (ἐντελῶς νῆστις) **- ἀπὸ τὴν κούραση** (κατάκοπος), ὁμ. **ἔπεσα φόφιος τοῦ ὕπνου** ἢ στὸν **ὕπνο·** **3)** ὁ οὐχὶ δραστήριος, ὁ μαλθακός, ὁ ἄτολμος: **φόφιος ἄνθρωπος·** ‖ **κ.** ἐπίρρ. **-ια.**

φοφισμένος-η-ο(ν) νεώτ. **κ.** δημ. μτχ. παθ. παρακ. ἐξ ἀχρ. φοφίζω, ἐπὶ ζῴων, ὁ φόφιος, ὁ ἤδη ἄψυχος: Πρόδρ.2,601 ἢ **φοφισμένον ποῦποτε κύνα νὰ σὲ δαγκάσῃ** (δ.γρ. φωριάρικος), Ζερβ.Ἱστ.146 **τώρα μένει μισοκατεστραμμένος ὁ τάφος σου, ὡσὰν φοφισμένο θηρίον·** **2)** μτφ. ἐπὶ ἀνθρ., ὁ οἱονεὶ καταστὰς ἄψυχος, ὁ οὗ παρέλυσαν αἱ δυνάμεις: **φοφισμένος ἀπὸ τὸν κόπο - ἀπὸ τὸν φόβο.**

φοφοδέεια (ἡ) μτγν. ἡ ἰδιότης **τοῦ** φοφοδεοῦς, ἀ πρὸς πάντα θόρυβον φόβος: Κύριλλ. εἰς Ναοὺμ 3,513 **τῆς φοφοδεείας τὴν αἰτίαν ἀποδιδούς.**

φοφοδεής-οῦς-ές (δέος) κ. νεώτ. ὁ καὶ ἐκ φόφου, μικροῦ τινος θορύβου **πτοούμενος**, ἐπὶ ζῴων: Σχόλ.Ἀριστφ.Βάτρ.78 **τοὺς ἵππους ἐδοκίμαζον εἰ φοφοδεεῖς εἰσιν** (κῶδ. φοφώδεις)· ‖ δθ. συνεκδ. ἐπὶ ἀνθρ., ὁ δειλός, ὁ ἄτολμος, ὁ λιγόψυχος, ὁ φοβιτσάρης· Ἡσ. «φοφοδεής· δειλός, κενόφοβος, ὁ καὶ τοὺς φόφους καὶ τὰ ἐλάχιστα φοβούμενος»: Πλάτ.Φαῖδρ.257D **καὶ τοῦ ἑταίρου συχνὸν διαμαρτάνεις, εἰ αὐτὸν οὕτως ἡγεῖ τινὰ φοφοδεᾶ**, Διον.Ἀλ.Ρωμ.4,29 **φοφοδεὴς καὶ οὐδὲν ἔχων ἀνδρός**, αὐτ.11,22,Πλούτ.Ἠθ.642A **ἵπποι φοφοδεεῖς** καὶ **πρὸς ἅπαν εὐπτόητοι**, αὐτ. 776A **φιλόδοξος καὶ φοφοδεής**, Λουκ.Σκύθ.3 **οὐ μετρίως τεταραγμένος ἔτι τὴν γνώμην**, πάντα **ἀγνοῶν**, φοφοδεὴς **πρὸς τὰ πολλά, οὐκ ἔχων ὅ,τι** χρήσαιτο **ἑαυτῷ**, Εὐσ.Ἐκκλ.Ἰατ.8,14· ‖ τὸ οὐδ. ἐνάρθρ. τὸ φοφοδεὲς ὡς οὐσ. ἡ δειλία: Πλούτ. Νικ.2 **τὸ ἐν τῇ πολιτείᾳ φοφοδεὲς καὶ εὐθορύ-**

δητον αὐτοῦ, αὐτ.Σύγκρ.Νικ.Κράσσ.2 **τὸ φοφοδεὲς καὶ ἄτολμον ἐκείνου,** Ἡλιόδ.Αἰθ.6,1 **καὶ πρὸς τοῦ σκότους σοι τὸ φοφοδεὲς ἐπιγίνεσθαι·** || φοφοδεής τίτλος ἔργου τοῦ Μενάνδρου.

φοφοδεία [ἡ] μσν. ἅ. φοφοδέεια βλ.λ.: Ἀνδρον. ΡίΠαθ.742.

φοφοδεῶς ἐπίρρ. μτγν. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον φοφοδεῆ, δειλόν, δειλῶς, μετὰ δειλίας: Πλούτ. Ἠθ.47B **οὐ δεῖ φοβηθέντα τὰς ἀρχὰς φοφοδεῶς καὶ ἀτόλμως ἐγκαταλείπειν,** Λουκ.Εἰκ.7 **φοφοδεῶς πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ δεισιδαιμόνως,** αὐτ.28 **φοφοδεῶς διάκεισθαι πρὸς τὸν ἔπαινον,** Ἰουλ.277C **φοφοδεῶς εἶχον πρὸς αὐτά,** Ὀρειβ. 2,409,4 **πρὸς τὴν χειρουργίαν φοφοδεῶς ἔχουσι.**

φοφοδιφῶ, δημ. -άω διφῶ καθ' ὑπερβολήν, πεθαίνω ἀπὸ δίψα

φοφοειδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ὅμοιος πρὸς φόφον, ὁ φόφον ἤτοι ἀσθενῆ ἦχον ἀποδίδων: Διον. Ἁλ.Συνθ.16 **τῶν φωνηέντων οὐ τὰ κράτιστα, ἀλλὰ τῶν φοφοειδῶν ἢ ἀφώνων τὰ δυσεκφορώτατα λήφεται.**

φοφοειδῶς ἐπίρρ. λεξ. Ἡσ. «φοφοειδῶς· ταραχωδῶς» [κῶδ. φοφειδῶς].

φοφοζῶ δημ ἀμτβ. μόλις κατορθώνω νὰ ζῶ.

φοφοκοιμοῦμαι δημ. καταλαμβάνομαι ὑπὸ βαρέος ὕπνου, ὑποτιμητ. φοφολογῶ βλ.λ.2).

φοφολό(γ)ημα [τὸ] δημ. τὸ ἀποτέλεσμα **τοῦ** φοφολογῶ βλ λ

φοφολο(γ)ῶ-άω δημ. ὑποτιμητ. ζῶ ἐν ἀσθενείᾳ, ἐν καχεξίᾳ, εἰμὶ ἑτοιμοθάνατος: **τί κατάλαβε ποὺ ἅρπαξε καὶ πλούτισε, τώρα γέρος φοφολογάει·** **2)** συνεκδ. ἐπὶ κοιμωμένου: **ἄφησε τὶς κουβέντες καὶ φοφολόγα·** || κ. ἐν ἀρᾷ: **ἐκεῖ φοφολογάει, ποὺ νὰ μὴν ξυπνήσῃ·** **3)** ρηματ.π. φοφολόγημα

φοφομήδης-ους-ες ἐπίγρ. ἐπίθ. τοῦ Βάκχου, ὁ μηχανώμενος φόφους, κρότους: Ἐπιγρ.ΑΠ 9,524,24 **φοφομήδης Βάκχος.**

φοφοποιός-όν Ἡσ. «φοφοποιός· ὁ ποιῶν φόφον».

φόφος [ὁ] κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἦχος ἄναρθρος, ἰδίᾳ ὁ προερχόμενος ἐκ τῆς συγκρούσεως δύο σκληρῶν σωμάτων, θόρυβος, κρότος, κτύπος ἀμβλὺς καὶ ὑπόκωφος· Ἡσ. «φόφος· ἦχος, κτύπος»: Ὑμν.Ἑρμ.285 **σκευάζοντα κατ' οἶκον ἄτερ φόφου,** Σοφ.ἀπ.482 **κνισμὸς καὶ φιλημάτων φόφος,** Εὐρ.Ἡρακλ.229 **οὐδὲν ὄντα πλὴν γλώσσης φόφον,** αὐτ.Ἴων 601 **οὐχ ἡσυχάζων ἐν πόλει φόβου πλέῳ,** Ἀριστφ.Βάτρ.604 **ὡς ἀκούω τῆς θύρας καὶ δὴ φόφον** [ἐπὶ θύρας ἀνοιγομένης], Ξεν.Ἀν.4,2,4 **τεκμαίρεσθαι δ' ἦν τῷ φόφῳ** [ἐπὶ τῶν κυλιομένων λίθων], αὐτ.Κυν.6,6 **λαγὼς ἀκούων τὸν φόφον** [τὰς ὑλακὰς τοῦ κυνός], Πλάτ.Θεαίτ.203B **καὶ γὰρ δή, . . τὸ τε σίγμα τῶν ἀφώνων ἐστί, φόφος τις μόνον, οἷον συριττούσης τῆς γλώττης,** αὐτ.Πολ. 397A **βροντάς τε καὶ φόφους ἀνέμων τε καὶ χαλαζῶν,** αὐτ.Συμπ.212C, αὐτ.Νόμ.669C, Ἀριστλ. Ψυχ.2,8,2, αὐτ.Ζ14,9,1 **αἱ δ' ἀκρίδες τοῖς πηδαλίοις τρίβουσαι ποιοῦσι τὸν φόφον,** Πρόδρ 2,219 **ἐγὼ δὲ νῦν καθέζομαι καὶ ρεύγομαι τὸν φόφον,** Καλλ Θάν.Βλ.106 **οὕτε ἀνέπνεον προσέχοντες εἰς τὸν ἐλάχιστον φόφον·** || ἐπὶ ἰσχυροῦ κτύπου: Θουκ.4,115· || ἐπὶ μουσικῶν ὀργάνων: Εὐρ.Βάκχ 687 **λωτοῦ φόφῳ θηρᾶν καθ' ὕλην Κύπριν ἠνεμωμένας** [ὁ τοῦ αὐλοῦ ἦχος] αὐτ.Κύκλ.443 **ὡς Ἀσιάδος οὐκ ἂν ἥδιον φόφον κιθάρας κλύοιμεν** Παυσ.2,21,3 **Ἡγελέων δὲ τὸν Τυρσηνοῦ διδάξαι . . τοῦ ὀργάνου τὸν φόφον·** **2)** ὁ κενός, ὁ ψιλὸς ἦχος, θόρυβος: Σοφ.Αἰ.1116 **τοῦ δὲ σοῦ φόφου οὐκ ἂν στραφείην,** Εὐρ.Ρῆσ.565 **κενὸς φόφος στάζει δι' ὤτων,** Ἀριστφ.Νεφ.1367 **φόφου πλέων, ἀξύστατον, στόμφακα, κρημνοποιόν** [ἠχηρότητος μεστόν, ἐπὶ τοῦ Αἰσχύλου πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ ὕφους του]· **3)** κτ. πληθ. φράσεις λίαν ἠχοῦσαι, κεναί, στομφώδεις λέξεις καὶ φράσεις: Μέν.195 **ὁ μὴ φρονῶν φόφοις ἁλίσκεται,** Λουκ.Ἑταιρ.15,3 **οἱ δὲ τοὺς λόφους ἐπισείοντες οὗτοι καὶ τὰς μάχας διηγούμενοι, φόφοι, ὦ Παρθενί·** κ. κτ. ἑνικ.: Σχόλ.Λουκ.Τιμ.99 **οὐδὲν εἰμὴ μόνον φόφος ποιητικῶν ὀνομάτων·** || σκωπτ. ἐν ἀναφ. πρὸς πρόσ., μεγάλοι πομπώδεις τίτλοι ἢ ἐπώνυμα: Ἀλκίφρ.2,3 **συμβιοῦν Πτολεμαίῳ καὶ σατράπαις καὶ τοιούτοις φόφοις·** **4)** κενὴ ἐπιδοκιμασία ἢ ἐπευφήμησις: Ἀρρ.Ἐπικτ.1,24 **εὐδοξία φόφος ἐστὶ μαινομένων ἀνθρώπων·** **5)** δημ. ὁ θάνατος ζώου, ἰδίᾳ ἐπιζωοτία, θανατικόν: **ἔπεσε φόφος, - τὰ κοπάδια τὰ ρήμαξ' ὁ φόφος·** || κ. χλευαστικῶς ἢ ὡς ἀρά: **κακὸ φόφο νὰ 'χῃς·** **6)** δημ. τὸ φυτὸν μαρσδενία· **7)** νεώτ.ζῳολ. γένος ἐντόμων ὀρθοπτέρων ἐκ τῶν **ἀκριδιδῶν.**

φοφῶ-έω κ. μσν κ. νεώτ., δημ. φοφάω, ἀόρ. **ἐφόφησα** [Ἀριστφ.Εἰρ.612], παρακ. **ἐφόφηκα** [Στράβ. 14,2,21], **ἐπὶ** παντὸς ἤχου μὴ παραγομένου ἀπὸ κανονικὴν περιοδικὴν κίνησιν τοῦ ἀέρος, ποιῶ φόφον, κρότον, θόρυβον, παράγω ἄναρθρον ἦχον· Ἡσ. «φοφεῖ· κτυπεῖ, ρήσσει»: Εὐρ.Βάκχ.638 **φοφεῖ γοῦν ἀρβύλη δόμων ἔσω,** αὐτ.Ὀρ.137 **ἡσύχῳ ποδὶ χωρεῖτε, μὴ φοφεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος·** Ἀριστφ.Ἀχ.933 **καὶ φοφεῖ λάλον τι** [ὡς διερρωγὸς ἀγγεῖον], αὐτ.Εἰρ.612 **ὡς δ' ἅπαξ τὸ πρῶτον ἄκουσ' ἐφόφησεν ἄμπελος,** αὐτ.1152, Ξεν.Ἱππ.1,3 **ὥσπερ κύμβαλον φοφεῖ πρὸς τῷ δαπέδῳ ἡ κοίλη ὁπλή,** Πλάτ.Πολ.396B **ποταμοὺς φοφοῦντας,** ΠΔ Ἰεζ.6,11 **κρότησον τῇ χειρὶ καὶ φόφησον τῷ ποδί,** Στράβ 14,2,21 **ἤδη γὰρ ὁ κώδων ἐφόφηκεν,** Ἀμμών.231 **ποταμὸς καὶ ἄνεμος φοφεῖ·** κ. μτ. συστ. αἰτ.: Ἀριστλ.Ζ14,9,4, αὐτ.4,9,5 **φοφεῖ οἷον συριγμὸν** [χαλκίς]· **2)** ποιῶ κενόν, ψιλὸν ἦχον, ἀσήμαντον θόρυβον· πρβλ. φόφος 2)· Σοφ.Ἀπ.58 **ἅπαντα γὰρ τῷ φοβουμένῳ φοφεῖ,** Ἀλεξ.π.Ἀθήν.8,336E **κόμποι κενοὶ φοφοῦσιν ἀντ' ὀνειράτων·** **3)** μτ. αἰτ. ἐν φρ. **φοφῶ τὴν θύραν** κρούω τὴν θύραν, ὅταν τις θέλῃ νὰ ἐξέλθῃ τῆς **οἰκίας καὶ νὰ** ἀνοίξῃ τὴν θύραν ἐκ τῶν ἔσω πρὸς **τὰ ἔξω,** ἀντίθ. κόπτω, κρούω· Σχόλ.Ἀριστφ.Νεφ. 132 **«ἐπὶ** μὲν τῶν ἔξωθεν κρουόντων, κόπτειν λέγουσιν· ἐπὶ δὲ τῶν ἔσωθεν, φοφεῖν»: Μέν.π.Σχόλ. Ἀριστφ.Νεφ.133 **ἐφόφηκε τὴν θύραν τις ἐξιών,** Πλούτ.Ποπλ.20 **κόπτουσι καὶ φοφοῦσι τὰς αὐτῶν θύρας ἔσωθεν** οἱ προϊέναι μέλλοντες **ὅπως αἴσθησις ἔξω γένοιτο τοῖς παρερχομένοις ἢ προεστῶσι, καὶ μὴ καταλαμβάνοιντο προϊούσαις ταῖς κλεισιάσιν εἰς τὸν στενωπόν,** Λουκ.Σολοικ.9 **φοφοίη τὴν θύραν εἰσιών,** Ἡλιόδ.Αἰθ.1,17 **τὰς θύρας ὡς ὅτι πλεῖστον ἐφόφησε·** || κ.ἀμτβ. ἐπὶ τῆς θύρας, παράγω κρότον: Εὐρ.Βάκχ.78 **ὅταν πύλαι φοφῶσιν,** Λυσ.1,14 **ἐρομένου δ' ἐμοῦ τί αἱ θύραι νύκτωρ φοφοῖεν·** **4)** λεξ. πίπτω ἐν τῇ μάχῃ, φονεύομαι, σκοτώνομαι· Ἀπολλ.Σοφ Λεξ.Ὁμ.286 **«δουπῆσαι ἐκ δὲ τοῦ παρακολουθοῦντος, ἀποθανεῖν πεσόντα ἐν πολέμῳ»,** Ἡσ. «δουπῆσαι· φοφῆσαι· **ἐν** παρατάξει ἀποθανεῖν»· **5)** μσν. κ. νεώτ. ἐπὶ ζώων, ἀποθνήσκω· Εὐστ.Ἰλ.Ν 426 **«τὸ δὲ δουπῆσαι παρακολούθημα τοῦ ἐν μάχῃ θανεῖν·** ἐντεῦθεν δὲ ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐπὶ ζώων εἴληφε τὸ φοφεῖν»: Χρον.Μορ.1155 **ἐφόφησαν γὰρ τὰ φαρία, οἱ καβαλλάροι ἐπέσαν,** αὐτ.5089 **κι ἀφῶν φοφήσουν τὰ ἄλογα,** Παπαντ Διηγ.7 **μαθαίνοντας ἀπ' τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς πῶς ὁ γάτος του φόφησεν,** παροιμ. **φόφησε τὸ βόδι μας, πάει ἡ συντροφιά μας** [ἔπαυσε ἡ κοινότης συμφερόντων, διελύθη ὁ μεταξύ μας σύνδεσμος], **- ἐφόφησε ἡ κατσίκα - ἡ κότα·** || δημ. ἐπὶ ἀνθρώπων ὑβριστικῶς ἢ σκωπτικῶς: **ἐφόφησε ὁ γεροκολασμένος,** ἀρὰ **ποὺ νὰ φοφήσῃς σὰ σκύλος**

ΐνὰ ἀποθάνῃς χωρὶς νὰ τύχῃς ἐπιμελείας τινός, ἀθλίως)' **6**) μσν κ. δημ. ἐπὶ ἀνθρώπων, κατέχομαι ὑπὸ σφοδρᾶς ἐξαντλήσεως ἕνεκα φυσικῆς τινος αἰτίας, οἷον ἐκ τῆς πείνης, λιμοκτονῶ : Πρόδρ. 1,317 **τὸν Ὅμηρον μὲ δίδασιν, καὶ φόφουν ἐκ τὴν πεῖναν,** Παπαντ.Διηγ.56 **σ' αὐτὴ τὴν ἔρμη αὐλὴ θὰ φοφήσῃς μὲ τὴν φρονιμάδα σου, - φοφάει ἀπὸ τὴν πεῖνα'** ‖ παροιμ. **ὁ νέος ἀπὸ τὴν λεβεντιὰ φοφάει τῆς κρυάδας** (δι' ἐπίδειξιν ματαίαν πολλὰ ζημιοῦνται οἱ ἐπιδεικτικοί)' **7**) δημ. ἐπιθυμῶ τι σφοδρῶς : **φοφάει γιὰ σῦκα, - φοφάει γιὰ κουβέντες** (ἀγαπᾷ ἐμμανῶς τὴν φλυαρίαν)' **8**) ρηματ.π. φόφημα, φόφησις, φοφητικός.

φοφώδης-ους-ες κ. νεώτ. ὁ πλήρης φόφου, ὁ ὑποκώφως θορυβώδης, ὁ προκαλῶν φόφον : Ἱππ.2,670,13 **φῦσαι φοφώδεες,** Ἀριστλ Ρητ.3,3 **διὸ χρησιμωτάτη ἡ διπλῆ λέξις διθυραμβοποιοῖς' αὗτοι γὰρ φοφώδεις,** Ἀρετ.Χρον.Νούσ.1,5,29 **διαπέμπει δὲ κάτω φύσας φοφώδεας'** **2**) νεώτ. ζῳολ. ὁ **φοφώδης** γένος **πυκνονωτιδῶν** πτηνῶν.

φύα (ἡ), ἰων. -η, κ. **φυία** κ. **φόα** κ. **φοία,** συνήθ. κτ. πληθ., ἡ φόα βλ.λ.)), ἁ. ἀλώπεκες, νεφρομῆτραι' Κλέαρχ.π.Ἀθήν.9,399B **«σάρκες μυωταὶ καθ' ἑκάτερον μέρος, ἃς οἳ μὲν φύας οἳ δὲ ἀλώπεκας, οἳ δὲ νεφρομήτρας καλοῦσι»,** ΕΜ 819,15 **«φύη· παρὰ τὸ φαύω, ἡ ἐπιφαύουσα σὰρξ καὶ ἐξ ἐπιπολῆς οὖσα τοῖς ὀστέοις»** : Εὔφρ.π.Ἀθήν.9,399C **λοβάς τίς ἐστι καὶ φύαι καλούμεναι' ταύτας ἐπιτεμὼν πρὶν θεωρῆσαι μαθών,** Ἀντιφ.π.Ἀθήν.9,39A φύας **ἔχει νύξε'** **2**) Κύριλλ. **«φύαι· αἱ λαγόνες, ἢ τὰ νῶτα»** : Μαλάλ.1 457,15 **γυμνὸς ὑπῆρχε καὶ κατὰ τοῦ ζώσματος εἰς τὰς φύας.**

φυγεῖο(ν) (τὸ) λεξ. κ. νεώτ. κ. δημ. ἀγγεῖον, ἐν ᾧ φύχεται τὸ ὕδωρ' Ἡσ. **«φυγεῖα ἐν οἷς ὕδωρ φύγεται, καὶ ὁ τόπος αὐτός»'** **2**) **τόπος,** χῶρος φυχόμενος διὰ πάγου ἢ φυκτικῆς μηχανῆς διὰ **τὴν** ἐν αὐτῷ διατήρησιν **τροφίμων,** παγωνιέρα' ‖ **ἀτμόπλοιον - ὄχημα -** φυγεῖον (ἔνθα διὰ φυκτικῶν μηχανῶν τηροῦνται τὰ μεταφερόμενα ἐφυγμένα)' **3**) Ἐπιγρ. ὁ **φυκτὴρ** βλ.λ.' **4**) **νεώτ.** μηχαν. μηχανὴ πρὸς ὑποβιβασμὸν τῆς θερμοκρασίας **διαφόρων** σωμάτων, οἷον **ἀέρος,** ὕδατος κτλ., κάτω τῆς τοῦ περιβάλλοντος' ‖ στρατ. ἐξάρτημα **τῶν** κυλίνδρων **τῶν** μηχανῶν **ἐσωτερικῆς** καύσεως χρησιμεῦον πρὸς φῦξιν **τῆς** κάννης πυροβόλων.

φυγεύς-έως (ὁ) ὁ φυκτήρ, ὁ ἀποφύχων' Ἡρακλέων ὁ Ἐφέσιος π. Ἀθήν.11,503A **«δν ἡμεῖς .. φυγέα καλοῦμεν, φυκτηρίαν** τινὲς **ὀνομάζουσιν. τοὺς δ' Ἀττικοὺς καὶ κωμῳδεῖν τὸν φυγέα ὡς ξενικὸν ὄνομο»,** Ἡσ. **«φυκτήρ, δν ἡμεῖς φυγέα, καὶ εἶδος ποτηρίου»** : Ἄλεξ.π.Ἀθήν.11,502A **τρικότυλον φυγέα,** Εὔφρ.π.Ἀθήν.11,503A **ἐπὰν δὲ καλέσῃ φυγέα τὴν φυκτηρίαν,** Διώξ.π.Ἀθήν.11,502D **παρ' Ὀλυμπίχου δὲ Θηρικλείους ἔλαβεν ἕξ, ἔπειτα τοὺς δύο φυγέας.**

φῦγμα-ατος (τὸ) (φύχω) ἀναψυκτικὸν φάρμακον ἢ φυχρὸν **ἐπίθεμα** : Ἱππ.467,14, αὐτ.467,17 **ἦν δέ οἱ πρὸς τὰ φύγματα μὴ χαλᾷ'** **2**) ῥιπίδιον, μυιοσόβη : Κλέαρχ.π.Ἀθήν.6,257B **τῇ δεξιᾷ δὲ φωκαϊκὸν φῦγμά τι διακινῶν'** **3**) εἰσπνοή, ἀνάσα : Διον. Ἀλ.Συνθ.20 **τὸ μεταξὺ τῶν ὀνομάτων φῦγμα καὶ ἡ τῶν τραχυνόντων γραμμάτων παράθεσις'** **4**) ψυχρὰ ὑποδοχή, συμπεριφορά, τρόπος : Ἰώσ.Π1 1,24,2 **συνίει κατὰ μικρὸν ἐκ τοῦ φύγματος καὶ πρὸς τὸ λυποῦν μᾶλλον ἐτραχύνετο.**

φυγμογναφεύς-έως (ὁ) πάπ. ὁ **κναφεὺς ἐν** φυγμῷ, στεγνωτηρίῳ.

φυγμός (ὁ) (φύχω) μτγν. φῦξις, ῥῖγος, κρύωμα, ὑγρασία : Πορφ.Ἀποχ.45,2 φυγμοῦ **πλήρους ὄντος τοῦ τόπου'** **2**) τὸ ῥῖγος τοῦ πυρετοῦ : Μαν.2,443 **αἰγεὺς φυγμοὺς ἠδὲ νόσους παρέχει** (δ.γρ. φυχμούς), αὐτ.3,276 **καὶ γονέας νούσοις φυγμῷ καὶ βηχὶ χαλέπτει,** Ἀνών.π.Θησ.Στεφ. ἐν λ. φυγμὸν **κακοτέρμονα βῆχά τ' ἀνιγρήν,** Σχόλ. Ἀριστφ Πλ.313' **3**) μέρος κατάλληλον πρὸς ξήρανσιν : Πάπ. **φυγμοῦ** γναφέων, αὐτ. **φυγμοῦ Κορνηλίου,** αὐτ. **ἐβάσταζον ἡμῶν θήκας λαχανοσπέρμου εἰς ἕτερον φυγμόν'** ‖ εἰδ. τόπος κατάλληλος διὰ στέγνωμα δικτύων : ΠΔ Ἰεζ.26,5 **φυγμὸς σαγηνῶν ἔσται ἐν μέσῳ θαλάσσης'** **4**) τὸ **ἐφυγμένον,** τὸ ἀποξηρανθὲν **ἐν** τῷ ἀέρι, τὸ ταριχευθέν, τὸ παστόν : ΠΔ Ἀρ.11,32 **καὶ ἔφυξαν ἑαυτοῖς φυγμοὺς κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς'** **5**) ἡ ξήρανσις, ἡ ξηρασία : Πορφ.Ἀποχ.45,2 **φυγμοῦ πλήρους ὄντος τοῦ τόπου'** **6**) μτφ. μαρασμός, ὕφεσις : Ἰω.Χρυσ.11,84A **ὁ φυγμὸς τῆς ἀγάπης πεποίηκε μυστήρια'** **7**) μτγν. **Ψυγμοῦ λιμὴν** παράλιον τῆς Αἰθιοπίας, μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων **Ἀρώματα** καὶ **Ἐλέφας,** ὀνομασθὲν οὕτω πιθ. ἐκ τοῦ ἀναφυκτικοῦ του ὕδατος : Στράβ.16,4, 14 **διῶρυξ καὶ ἐφεξῆς Ψυγμοῦ λιμὴν μέγας καὶ ὕδρευμα τὸ κυνοκεφάλων καλούμενον.**

φυγομαραίνω δημ., παθ. -αίνομαι, ἀόρ. **-άθηκε,** μαραίνω διὰ τοῦ φύχους' παθ. ἐκ τοῦ φύχους μαραίνομαι' πρβλ. ξεναγιάζω.

φυγός (ὁ) σχόλ. ὁ φυγεὺς βλ.λ.' Σχόλ.Ὀδ.1 219 «λέγονται δὲ (οἱ ταρσοί) καὶ φυγοί, ἤτοι φυκτῆρες, διότι ἐν αὐτοῖς τὸ γάλα φύχεται» (κῶδ. φυχοί).

φύγω μτγν. κ. δημ. τ. τοῦ φύχω βλ.λ. : Διοσκ.1,25 **πρὸς δὲ τὸ εὐλέαντον αὐτὸν γίνεσθαι, δεῖ ἐν ἡλίῳ φύγειν ἐν ὀστρακίνῳ θερμῷ,** αὐτ.2,123 **διυλίσαντάς τε εὐθέως φύγειν ἐπὶ κεραμίδων καινῶν ἐν ἡλίῳ ὀξυτάτῳ'** **2**) δημ. φυχομαραίνω βλ.λ.

φυδνός-ή-όν ὁ φυδρός, ὁ φευδής : Θέογν.122 **εἰ δὲ φίλου νόος ἀνδρὸς ἐνὶ στήθεσσι λελήθῃ φυδνὸς ἐὼν** (κῶδ. ἀντὶ φυδρός).

φυδράκιον (τὸ) μτγν. κ. μσν. ὑποκορ. **τοῦ** φύδραξ, φλύκταινα, ἕλκωσις ἐπὶ τοῦ σώματος' Γαλ. 2,391 **«φυδράκιόν ἐστι κοινῶς λεγόμενον περὶ πᾶν τὸ σῶμα καὶ περὶ τὸ λευκὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ γίνεται, οἷον ἐξάνθημα ἐξ ἄκρου ἐρευθές»,** αὐτ.10, 604 **«φυδράκιά εἰσι μικραὶ τῆς κεφαλῆς ὑπεροχαὶ φλυκτίσιν ὅμοιαι, ὑπερκείμεναι τῆς ἐπιφανείας. τὰ δὲ ἐξανθήματα κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ἐπιπόλαιαι ἑλκώσεις ὑπέρυθροι καὶ τραχεῖαι»** : Διοσκ.5,119 **φυδράκια τὰ ἐν κεφαλῇ'** **2**) ἡ λευκὴ φυσαλλίς, ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς ῥινός, ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς γλώσσης, ἡ φουσκαλίδα τῶν φευμάτων, διότι ἐπιστεύετο, ὅτι αὗται ἐγεννῶντο, ὁσάκις τις ἐφεύδετο' Σχόλ. Θεόκρ.12,23 **«εἰώθασιν ἔνιοι τὰ ἐπάνω τῆς ῥινὸς φυόμενα φυδράκια φεύσματα καλεῖν»** : Λέων Φιλ. 205,16 **ἔχει φυδράκια ὥσπερ κέγχρος.**

φύδραξ-ακος (ὁ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. **φυσαλλὶς ἀναφαινομένη** ἐπὶ **τοῦ δέρματος** ἄνευ ἐρεθιστικῶν **φαινομένων'** ΕΜ 819,10 **«φύδραξ· οἱ Ἴωνες φύδρακας λέγουσι τὰς ποικίλας' ὅθεν καὶ** ἡμεῖς φύδρακας καλοῦμεν τὰ ἐπὶ τῶν σωμάτων **ἐξανθήματα»** : Γαλ.13,791 **ποιεῖ πρὸς φύδρακας,** Ἐπιφάν.2,233D, αὐτ.227C **φυδράκων καὶ φυμάτων πληγάς,** Φώτ. Βιβλ.180,7' **2**) φυσαλλίς, **ἐξάνθημα** ἐν τῷ στόματι, ἄφθα : Ἱερακοσ.91B **πρὸς ἄφθας τὰς καὶ φύδρακας λεγομένας'** **3**) **νεώτ.** βοταν. γένος φυτῶν ἐκ τῶν **ἐρυθροδανοειδῶν.**

φυδρακῶ-όω (φυδράκια) μτγν., **ἀόρ. ἐφυδράκωσα,** πληρῶ ἐξανθημάτων : Γαλ.13,807 **ἕως οὗ φυδρακώσῃ καὶ ἰχῶρας ἐπισπάσηται παχεῖς.**

φυδρεύς-έως (ὁ) Ἐπιγρ. ὄνομα μηνὸς ἐν **Κερκύρᾳ,** ὁ Ἑρμαῖος, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸν Ἰανουάριον.

φυδρός-ά-όν κ. μσν. ὁ φευδής, ὁ φεύτικος Ἡσ. «φυδρά· φευδῆ. φυδρόν· φευδές» : Θέογν. 122 **εἰ δὲ φίλου νόος ἀνδρὸς ἐνὶ** στήθεσσι λελήθῃ **φυδρὸς ἐὼν** (κῶδ. φυδνός), Λυκόφρ.235 **φυδραῖσι φήμαις** (σχόλ. **«ἐφευσμέναις λοιδορίαις»,**

αὐτ.1219 **φυδραῖσί τ' ἔχθραν μηχαναῖς ἀναπλέκων,** Κλήμ.'Αλ.Στρωμ.6,747, Εὐστ.671,63.

φύη (ἡ) Ἰων. τ. ἄ. φύα βλ.λ.ΙΙ· ΕΜ 819,15 «φύη· παρὰ τὸ φαύω, ἡ ἐπιφαύουσα σὰρξ καὶ ἐξ ἐπιπολῆς οὖσα τοῖς ὀστέοις».

φῦθίζω (φύθος) φιθυρίζω, μουρμουρίζω· ‖ κ. μέσ.· Ἡσ. «φυθιζομένων· γογγυζόντων»· **2)** ρηματ.π. φιθυστής.

φύθιος-ον ἄ. φίθιος βλ.λ. **2)** Ἡσ. «φύθιον· ὀλιγοχρόνιον».

φυθιστής (ὁ) (φυθίζω) ὁ φυθών, ὁ φιθυριστής, ὁ κατήγορος, ὁ συκοφάντης· Ἡσ. «φυθιστάς· φιθυριστάς» (κώδ. φυθυστάς).

φῦθος-ους (τὸ) ποι. τ. ἀντὶ ψεῦδος, ψεῦμα· ΕΜ 819,13 «Δωριεῖς· οἵ καὶ τὸν μασθὸν μοσθὸν λέγουσι, καὶ τὸ ψεῦδος φύθος, ἄραντες τὸ ε», Σουΐδ. «φύθος· ψεῦδος» : Αἰσχ.'Αγ.478 **τίς οἶδεν, ἤ τι θεῖόν ἐστί πῃ ψῦθος,** αὐτ.1089 **καὶ τάδ' οὐκ ἐρεῖς ψύθη,** Καλλ.ἀπ.184 **καὶ σὺ [οὐ] ψύθος οὔνομ' ἔχουσα,** 'Απολλιν.ΠΔ Ψαλμ.371,14, αὐτ.316,60 **ψύθος ἀμφιβαλέσθων.**

φύθω ψεύδομαι, λέγω ψευτιές, κακολογῶ, συκοφαντῶ· Ἡσ. «ἔψυθεν· ἐψεύσατο».

φῦθών-ῶνος (ὁ) ὁ ψεύστης, ὁ ψευδοκατήγορος, ὁ συκοφάντης· Ἡσ.«φιθῶνες· διάβολοι»· πρβλ. φιδών.

φυία (ἡ) φύα κ. φόα βλ.λς· Ἡσ. «φυῖαι· ἀλώπεκες, βασσαρίδες, καὶ αἱ κατὰ τὴν ὀσφὺν σάρκες».

φύκτα (ἡ) Ἡσ. «ἡ μὴ πολλῷ ὕδατι πεφυρμένη μᾶζα» (κώδ. φυκτά).

φυκτήρ-ῆρος (ὁ) κ. νεώτ. φυκτικὸν ἀγγεῖον μέγα χωροῦν μετρητὰς δύο μέχρις ἕξ, πιθανῶς ὕδατος πλῆρες ἀγγεῖον, τιθέμενον ἐν συμποσίοις ἐπὶ τρίποδος ἐν τῇ τραπέζῃ ὅπως τηρῆται ἐντὸς αὐτοῦ ὁ οἶνος ψυχρός· Μοῖρ.422 «ψυκτῆρα· μεστὸν ὕδατος ψυχροῦ· ἣ ὃ λέγομεν ἡμεῖς πρόχυμα», Τίμ.Λεξ. «ψυκτήρ· σκεῦος ἐν ᾧ τὸν οἶνον ἔψυχον, τὸ κοινῶς λεγόμενον κρυωτήριον», Ἡσ. «ψυκτήρ· ὃν ἡμεῖς ψυγέα» (κώδ. ψυγέαν), Σχόλ. Πλάτ.377 «ψυκτῆρα· σκεῦος, ἔνθα διανίζουσι τὰ ποτήρια, ἀπὸ τοῦ θᾶττον ψύχεσθαι ἐν αὐτῷ κατὰ κρᾶσιν» : Εὐρ.ἀπ.726, 'Αντιφάν.π.'Αθήν.11,503Β **τρίποδα καὶ κάδον παραθέμενος ψυκτῆρά τ' οἴνου . . μεθύσκεται,** 'Αθήν.4,142D **ἐπί τε τῷ τρίποδι ψυκτὴρ χαλκοῦς ἐπέκειτο καὶ κάδος καὶ σκαφίον ἀργυροῦν δύο κοτύλας χωροῦν,** αὐτ.5,199D **ψυκτῆρες ἑκατὸν ἑξήκοντα· τούτων ὁ μέγιστος ἦν μετρητῶν ἕξ, ὁ δὲ ἐλάχιστος δύο,** Σχόλ.Κλήμ. 'Αλ.168 **ψυκτὴρ κυλινδρικοῦ σχήματος ἀποτομή, κάτωθεν κιονίδι ἐπὶ πρίσματι κυλινδρικῷ ἐδραζομένη, ἀφ' οὗ καὶ ἑστάναι καὶ μεταχειρισθῆναί ἐστιν αὐτῇ πρόχειρον·** ‖ γεν. ψυγεῖον, παγωνιέρα· Κύριλλ. «ψυκτήρ· ἔνθα τὰς ὀπώρας ψυχρίζουσιν»· **2)** εἶδος μεγάλου ποτηρίου· Ἡσ. «ψυκτήρ· εἶδος ποτηρίου»· **3)** ἐπὶ ταρσῶν, ἐν οἷς ἀποψύχεται τὸ γάλα· ἄ. ψυγοί : Φιλόστρ.809 **ψυκτῆρες γάλακτος,** Σχόλ.'Οδ.1219 **λέγονται δὲ (οἱ ταρσοὶ) καὶ ψυγοί, ἤτοι ψυκτῆρες, διότι ἐν αὐτοῖς τὸ γάλα ψύχεται·** **4)** ψυκτῆρες διόρθ. ἀντὶ ψυκτηρίαι βλ.λ.2).

ψυκτηρία (ἡ) ὁ ψυγεύς, ὁ ψυκτὴρ βλ.λ. : Εὔφρ.π. 'Αθήν.11,503Α **ἐπὰν δὲ καλέσῃ ψυγέα τὴν ψυκτηρίαν,** Ἡρακλέων 'Εφέσ.π.'Αθήν.11,503Α **ὃν ἡμεῖς ψυγέα καλοῦμεν, ψυκτηρίαν τινὲς ὀνομάζουσιν·** **2)** Ἡσ. «ψυκτηρίαι· οἱ ἀλσώδεις καὶ σύσκιοι τόποι» (διορθ. ψυκτῆρες).

ψυκτηρίας (ὁ) μσν. ποτήριόν τι, ψυκτήρ : Εὐστ. 1632 **οὕτω δὲ ποιά τινα ποτήρια καὶ τὸ ψυκτήριον . . καὶ ψυκτηρίας, ὡς κοχλίας.**

ψυκτηρίδιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ ψυκτήρ, μικρὸν ποτήριον : 'Αλεξ.π.'Αθήν.6,230C **ψυκτηρίδιον δὲ δέκ' ὀβολοὺς Φιλιππίδου λεπτότερον,** 'Αθήν.13, 584Β **ἐπιδόντος δέ τινος οἶνον ἐν ψυκτηριδίῳ.**

ψυκτήριον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ ψυκτήρ, ποτήριον· Ἡσ. «ψυκτήριον, ποτήριον ὃ ἡμεῖς ψυκτῆρα φαμέν» : Νικόστρ.π.'Αθήν.6,230Β **λοιπὴ τις ὀξίς ἐστι καὶ ψυκτήριον τῆς εὐπαρύφ υ λεπτότερον,** Καλλίξ.π.'Αθήν.5,200Α **ἕτεροι δὲ τριακόσιοι καὶ εἴκοσι ψυκτήρια ἔφερον χρυσᾶ·** **2)** κτ. πληθ. σκιώδεις, δροσεροὶ τόποι πρὸς ἀναψυχήν· Νίκ.π. 'Αθήν.11,503C «**καλεῖσθαί φησι ψυκτήρια καὶ τοὺς ἀλσώδεις καὶ συσκίους τόπους τοὺς τοῖς θεοῖς ἀνειμένους, ἐν οἷς ἔστιν ἀναψῦξαι**» : Ἡσίοδ.ἀπ.47,8 **ἔνθα ποτ' ἔσται ἐμὸν ψυκτήριον, ὄρχαμε λαῶν,** Αἰσχ.ἀπ.145, Εὐρ.ἀπ.784 **ψυκτήρια δένδρων φίλαισιν ὠλέναισι δέξεται.**

ψυκτήριος-α-ον ὁ ψύχων, ὁ δροσίζων, ὁ παρέχων ἀναψυχήν, ὁ δροσιστικός : 'Αχαι.π.'Αθήν.15, 690Β **βακκάρει χρισθέντα καὶ ψυκτηρίοις πτεροῖς ἀναστήσαντα προσθίαν τρίχα** (ριπίδια), Ροῦφ. 161 **ψυκτήρια τοῖς στήθεσι προσάγειν** (φάρμακα)· ‖ τὸ ψυκτήριον ὡς οὐσ. βλ.λ.

ψυκτικός-ή-όν (ψύχω) κ. μσν. κ. νεώτ. **ὁ ἐπιφέρων,** ὁ προκαλῶν ψῦξιν, ὁ ψυκτήριος : Ἱππ.7, 126,10 **πόματα ψυκτικά,** Πλούτ.'Ηθ.1100Α **οἱ μὲν ψυκτικὸν φασιν εἶναι τὸν οἶνον, οἱ δὲ θερμαντικόν,** Σέξτ.'Εμπ.171 **ἡ χιὼν φύσει ψύχουσα πᾶσι φαίνεται ψυκτική,** - ψυκτικὰ μείγματα (μείγματα ὑγρῶν, ἢ ὑγρῶν καὶ στερεῶν σωμάτων, χρησιμοποιούμενα πρὸς παραγωγὴν ψύξεως)· ‖ **τὸ ψυκτικὸν** ὡς οὐσ. : Ἱππ.8,108,18 **τὸ ἧτρον καταπλάσσειν τοῖσι ψυκτικοῖσι,** Πλούτ.'Ηθ 652C **τὸν μὲν ὕπνον οἱ πλεῖστοι περιψύξει γίνεσθαι λέγουσι· καὶ ψυκτικὰ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ὑπνωτικῶν φαρμάκων ἐστί·** κ. ὑπερθ. : αὐτ.691Β **καὶ μὴν ὅ τε μόλιβδος τῶν φύσει ψυχρῶν ἐστίν, ὅς γε τριβόμενος ὄξει τὸ ψυκτικώτατον τῶν θανασίμων φαρμάκων ἐξανίησι ψιμύθιον.**

ψυκτός-ή-όν (ψύχω) λεξ. ὁ ἀποψυχθείς, ὁ δυνάμενος ν' ἀποψυγῇ· Ἡσ. «ψυκτά· ἡ μὴ πολλῷ ὕδατι πεφυρμένη μᾶζα» (κώδ. ἀντὶ ψύκτα).

ψύκτρα (ἡ) (ψύχω) μτγν. τόπος πρὸς ξήρανσιν σύκων· Ἡσ. ἐν λ. τρασιά «ἡ τῶν σύκων ψύκτρα, παρὰ τὸ τερσαίνειν, ἤγουν τόπος ἔνθα ξηραίνουσιν αὐτά»· **2)** συσκευὴ χρησιμεύουσα εἰς τὴν ἐπ' αὐτῆς ἀποξήρανσιν καρπῶν· Πολυδ.7,144 «πλέγμα ἐφ' οὗ ψύχεται τὰ σῦκα»· **3)** 'Επιγρ. ἀποξηραντικὸν ἰκρίωμα, κατασκεύασμα πρὸς καθαρισμὸν καὶ πάκτωσιν τῶν πλοίων, παρὰ τὰ κλεῖθρα τοῦ λιμένος Πειραιῶς ἢ τὰς χηλὰς τοῦ ἐκεῖ λήγοντος τείχους τοῦ περιβόλου, ὁ νεώσοικος : 'Επιγρ. **ψύκτρας τὰς πρὸς τοῖς νεωρίοις τοῦ λιμένος τοῦ ἐν Ζέᾳ πρὸς κλείθροις,** αὐτ. **ψύκτρας τὰς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι . . τοῦ περικεκλεισμένου τοῖς νεωρίοις καὶ τῷ 'Αφροδισίῳ καὶ ταῖς στοαῖς μέχρι τῶν κλείθρων.**

ψύλλα (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. κ. ψύλλος (ὁ) εἶδος ἐντόμου παρασιτικοῦ ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζῴων, ὁ ψύλλος· Μοῖρ.418 «ψύλλα θηλυκῶς 'Αττικοί· ἀρσενικῶς Ἕλληνες», Φρύν.332 «ψύλλος βάρβαρον· ἡ δὲ ψύλλα δόκιμον, ὅτι καὶ ἀρχαῖον» : 'Αριστφ. Νεφ.145 **ἀνήρετ' ἄρτι Χαιρεφῶντα Σωκράτης ψύλλαν ὁπόσους ἅλλοιτο τοὺς αὐτῆς πόδας,** αὐτ. Πλ.533 **φθειρῶν τ' ἀριθμὸν καὶ κωνώπων καὶ ψυλλῶν,** Ξεν.Συμπ.6,8 **εἰπέ μοι πόσους ψύλλης πόδας ἐμοῦ ἀπέχεις,** 'Αριστλ.ΖΙ 5,31,1 **οἱ φθεῖρες καὶ αἱ ψύλλαι,** Λουκ.Προμ.6 **ψυλλῶν πηδήματα διαμετροῦντας,** αὐτ.Φιλόπ.12 **μετρεῖν τὰ ψυλλῶν ἴχνη,** ΔίωνΚ 60,29,4 **τὸν αὐτὸν τρόπον δεῖ ψύλλαν τε καὶ θηρίον ἀμύνεσθαι,** Γεωπ.12,4, Βί.'Αλεξ.4229 **ἐκεῖσε ψύλλας εἴδομεν πηδώσας ὡς βατράχους·** ‖ νεώτ. ζωολ. γένος ἐντό[...]ν [...]ρων ἐκ τῶν ψυλλιδῶν· **2)** ζωΰφιόν τι ἐνδιαιτώμενον ἐπὶ τῶν φυτῶν : Θεόφρ.ΦΙ 7,5 **θηρία δὲ γίνεται ταῖς μὲν ῥαφανῖσι ψύλλαι, τῇ δὲ ῥαφάνῳ, κάμπαι,** 'Α-

νατόλ.π.Γεωπ.12,7 **αἱ κράμβαι ὑπὸ τῶν ψυλλῶν μᾶλλον βλάπτονται·** **3**) εἶδος ἀράχνης : Ἀριστλ. ΖΙ 9,39,1 **τῶν δ' ἀραχνίων καὶ τῶν φαλαγγίων ἔστι μὲν πολλὰ γένη, τῶν μὲν δηκτικῶν φαλαγγίων δύο, τὸ μὲν ἕτερον ὅμοιον τοῖς καλουμένοις λύκοις, μικρὸν καὶ ποικίλον καὶ ὀξὺ καὶ πηδητικόν· καλεῖται δὲ ψύλλα.**

ψυλλαεῖς-έντων (οἱ) μτγν. οἱ Ψύλλοι· Σέξτ.Ἐμπ.12 «οἱ καλούμενοι Ψυλλαεῖς οὐδ' ὑπὸ ὄφεων ἢ ἀσπίδων δακνόμενοι βλάπτονται».

ψύλλαξ-ακος (ἡ) Ἡσ. «ψύλλοκας· τὰς ψύλλας».

ψύλλειον (τὸ) μτγν. κ. **ψύλλιον** εἶδος βοτάνης· Σουΐδ. «ψύλλειον· βοτάνη» : Ὀρφ.Ἀργ.959 **κνηκόν τε σχιστὴν ἐπί τε ψύλλειον ἀηδές.**

ψυλλερίς-ίδας (ἡ) μτγν. κ. ψύλλερις εἶδος βοτάνης, τὸ ψύλλιον : Διοσκ.4,70.

ψυλλήθρα (ἡ) δημ. κ. **ψυλλίστρα** τὸ φυτὸν κάνυζα

ψυλλιάζω δημ. ἀμτβ. ἔχω πολλοὺς ψύλλους, γεμίζω ψύλλους· || κ. μτβ. μεταδίδω ψύλλους εἴς τινα· **2**) ρηματ. π ψύλλιασμα.

ψυλλιάρης (ὁ) δημ, θηλ. **-ἀρα**, ὁ ἔχων πολλοὺς ψύλλους, ὁ γεμάτος ψύλλους : Βλαστ.Συνμ.250 ἐν λ. ψειριάρης.

ψύλλιασμα (τὸ) δημ. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ψυλλιάζω βλ.λ.

ψυλλίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. οἰκογ. ἐντόμων τοῦ ἀθροίσματος τῶν **ἀφανοπτέρων,** γνωστότερον γένος ἡ ψύλλα, ὁ ψύλλος· || ὁμ. οἰκογ. ἐντόμων ἡμιπτέρων τοῦ ἀθροίσμ. τῶν **φυτοφθειρῶν.**

ψυλλίζω λεξ. κ. δημ, μτχ. παθ. παρακ. **ψυλλισμένος,** καθαρίζω, ἀπαλλάσσω τι ἀπὸ τοὺς ψύλλους· Σουΐδ.ἐν λ. ψύλλειον «καὶ ψυλλίζω αἰτιατικῇ» : **ψυλλίζει τὰ κρεββάτια·** κ. παθ. : **τὰ ροῦχα εἶναι ψυλλισμένα·** **2**) ρηματ. π. ψύλλισμα.

ψυλλικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Ψύλλους, ὁ τῶν Ψύλλων· Ἡσ. «ψυλλικὸς γόης· ὁ τῶν Ψύλλων» (κῶδ. ψυλλῶν)· **2**) **οἱ ψυλλικοὶ** ὡς οὐσ. εἶδος κυνός· Πολυδ.4,37 «οἱ δὲ κύνες οἱ ψυλλικοὶ καλούμενοι ἀπὸ πόλεως Ἀχαϊκῆς ἀρχαίας κέκληνται», Ἡσ. «ψυλλικοί· εἶδος κυνῶν ὀνομασθὲν οὕτω»· **3**) κόλπος τῆς Κυρηναϊκῆς : **ὁ Ψυλλικὸς κόλπος μέγας καὶ βαθὺς τριῶν ἡμερῶν πλόος.**

ψυλλίνα (ἡ) δημ. ἡ ψυλλήθρα.

ψύλλιον (τὸ) κ. νεώτ. ἄ. **ψυλλίον τὸ φυτὸν** ἀρνόγλωσσον, ψυλλοβότανο· Ἡσ. «ψυλλίαν· πόα, ἧς καὶ σπέρμα ὁμώνυμον» : Διοσκ.4,70, Γαλ.3,242 **ψυλλίου τὸ σπέρμα μάλιστ' ἐστὶ χρήσιμον ἐκ τῆς δευτέρας ὑπάρχον τάξεως τῶν ψυχόντων,** Λουκ. Τραγῳδ.157 **ψύλλιον, λίβανον, ῥίζαν ἐλλεβόρου.**

ψύλλισμα-ατος (τὸ) (ψυλλίζω) νεώτ. κ. δημ. ἡ πρᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ **ψυλλίζω, ὁ** καθαρισμὸς ἀπὸ τῶν ψύλλων.

ψυλλίστρα (ἡ) δημ. ἡ ψυλλήθρα βλ.λ.

ψυλλίτα (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν **ὑπερικὸν** βλ.λ. **τὸ οὖλον.**

ψυλλίτης (ὁ) μσν. ἡ ψύλλα, **ὁ** ψύλλος : Εὐχολ.697.

ψύλλο ακυθ. βαρβαρισμὸς ἀντὶ ψύλλος : Ἀριστφ. Θεσμ.1180 **ὡς ἐλαπρός, ὥσπερ ψύλλο.**

ψυλλοβότανο (τὸ) δημ. τὸ φυτὸν ψύλλιον βλ.λ.

ψυλλόβρωτος-ον μτγν. κ. μσν. **ἐπὶ** φυτῶν, **ὁ** καταβρωθεὶς ὑπὸ ψυλλῶν βλ.λ.2) : Πλίν.Φl 19,10, Γεωπ.12,7,1 **οὐ γίνεται λάχανα ψυλλόβρωτα, ἐὰν τοῖς σπέρμασιν αὐτῶν ἐν τῷ σπείρειν ὀλίγον δρόσον μίξῃς.**

ψυλλοδάγκωμα (τὸ) δημ. τὸ νύγμα, τὸ **κέντημα,** τὸ τσίμπημα τοῦ ψύλλου : Βλαστ.Συνμ.251 ἐν λ ψυλλαφάγωμα.

ψυλλοδαγκωμένος-η-ο δημ μτχ. παρακ. τοῦ ἀχρ ψυλλοδαγκώνομαι, ὁ δηχθεὶς ὑπὸ ψύλλων.

ψυλλοειδής (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἐντόμων κολεοπτέρων ἐκ τῶν **χρυσομηλιδῶν.**

Ψύλλοι (οἱ) ὄν. ἀρχαίου λαοῦ τῆς Ἀφρικῆς, ἐξ οὗ προήρχοντο ἐξακουστοὶ γόητες κατακηλοῦντες δι' ἐπῳδῶν τοὺς ὄφεις· ὅθ. **συνεκδ. γεν. οἱ** διὰ γοητειῶν ἐπαγγελλόμενοι θαυματοποιΐαν· Ἡσ. «οἱ δὲ Ψύλλοι ἔθνος Λιβύης» : Ἡρ.4,173 **Νασαμῶσι δὲ προσόμουροί εἰσι Ψύλλοι.**

ψύλλος (ὁ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. γένος ἐντόμων διπτέρων τῆς οἰκογ. τῶν **ψυλλιδῶν,** αἱμοβόρον, παρασιτικὸν **δὲ** ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζῴων, ἄ. ψύλλα· Φρύν.332 «ψύλλος βάρβαρον· ἡ δὲ ψύλλα δόκιμον ὅτι καὶ ἀρχαῖον», Σουΐδ. ἐν λ. ψύλλα «ὅτι δὲ τὸ ζῷον τὸ μικρὸν ἀρσενικῶς Ἐπίχαρμος εἶπε καὶ ἕτεροι» : Ἀριστλ.ΖΙ 4,10,4 **τοὺς φθεῖρας καὶ τοὺς καλουμένους ψύλλους,** Σχόλ.Ἀριστφ.Νεφ 150, Ὀρφαν. Τῖρι Λῖρι 19,25 **λαμβάνει καὶ τὸ πήδημα τοῦ ψύλλου χαρακτῆρα σπουδαῖον·** || παροιμ. **καλλιγώνει τὸν ψύλλο** (ἐπὶ τῶν λίαν ἐπιδεξίων πρὸς τὸ συμφέρον των, ἐπιτηδειοτάτων), παροιμ. **ψάχνει ψύλλους στ' ἄχυρα (γυρεύει)** (ἐπὶ πράγματος μὴ δυναμένου ν' ἀνευρεθῇ ἢ ἐπὶ ὑπερβολικῆς λεπτομερείας), **γιὰ ψύλλου πήδημα** (δι' ἀσήμαντον ἀφορμήν, γιὰ τὸ τίποτε), **- οὔτε ψύλλος στὸν κόρφο του** (ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἤθελον τὴν τύχην του). **- τοῦ μπῆκαν ψύλλοι στ' αὐτιὰ** (ἤρχισε νὰ ὑποψιάζηται κακόν τι, ν' ἀνησυχῇ)· **2**) Ἡσ. «ψύλλος· τὸ παχὺ **τὸ συνέχον τὸ κάπρου** αἰδοῖον»· **3**) κτ. πληθ. ὡς **ἐθν. ὄν. οἱ** Ψύλλοι βλ.λ. : Ἡρ.4,173.

ψυλλοτοξότης (ὁ) μτγν. κωμ. φαντασιώδης τοξότης : Λουκ.Ἀλ.Ἱστ.1,13 **τούτων δ' οἱ μὲν ψυλλοτοξόται ἐπὶ ψυλλῶν μεγάλων ἱππάζονται, ὅθεν** καὶ **τὴν** προσηγορίαν **ἔχουσι· μέγεθος δὲ τῶν ψυλλῶν, ὅσον δώδεκα ἐλέφαντες.**

ψυλλοφαγωμένος-η-ο δημ. ὁ κατατρωγόμενος ὑπὸ ψύλλων· παροιμ. **κάλλιο ψυλλοφαγωμένος παρὰ λυκοφαγωμένος** (δύο κακῶν προκειμένων τὸ μὴ χεῖρον βέλτιστον).

ψυλλόχορτο (τὸ) δημ. ἄ. ψυλλοβότανο βλ.λ.

ψυλλώδης-ους-ες γλωσσ. ὁ ὅμοιος πρὸς ψύλλον ἢ **ὁ** πλήρης ψύλλων, ὁ γεμάτος ἀπὸ ψύλλους.

ψύλων-ωνος (ὁ) εἶδος **ἰχθύος** : Ἀριστλ.ΖΙ 6,14 (ἐσφ. γρ. ἀντὶ τίλων).

ψυμυθιῶ-όω ἄ. ψιμυθιῶ βλ.λ.

ψύμυθος (ὁ) ἄ. ψίμυθος βλ.λ.

ψυμυθῶ-όω ἄ. ψιμυθῶ βλ.λ.

ψῦξις-εως (ἡ) (ψύχω) κ. μσν. **κ. νεώτ.,** δημ. **-η,** τὸ **ἐπιφέρον,** τὸ προκαλοῦν ψῦχος : Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.15 **διὰ χιόνος ἢ ἄλλης ψύξεως βαδίσαντες·** κ. κτ. πληθ. : Γεωπ.1,12,33, **ὕδασί τε καὶ ψύξεσι καὶ χιόσι·** **2**) κ. μσν. κ. **νεώτ.** ἡ ψύχρανσις, τὸ κρύωμα, ἡ ἀφαίρεσις θερμότητος, ἰδίᾳ ἡ κατάπτωσις τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος καὶ ἡ ἐντεῦθεν κακὴ λειτουργία τοῦ ὀργανισμοῦ, πάγωμα : Ἱππ. Ἀρχ.Ἰητρ.16 **οὔπερ τὸ ῥῖγος καὶ ἡ ψῦξις νεηνικωτάτη καὶ ἐπὶ πλεῖον ἐνεχρόνισεν,** αὐτ.Ἀφορ.7,1 **ψῦξις ἀκρωτηρίων** (τῶν ἄκρων), αὐτ.985A **ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σημεῖον μέλλοντος** παροξύνεσθαι **τοῦ πυρετοῦ ψῦξις ποδῶν,** Πλάτ.Τίμ.59A **τὴν τοῦ πυρὸς ἀπαλλαγὴν ψῦξιν εἶναι** προσερρήθη, αὐτ. 85D **ἐν ψύξει ὄντος** τοῦ **αἵματος,** Ἀριστλ.Αἰσθ.5 **τὴν ψῦξιν τὴν περὶ τὸν ἐγκέφαλον,** Αἰλ.ΖΙ 4,23 **αἵματος πῆξις καὶ ψῦξις,** Θεοφάν.Νόνν.1,58 **ναρκῶδες βάρος καὶ ψῦξις,** αὐτ.1,268 **ψῦξις τοῦ ἀέρος, - ἀπέθανεν ἐκ ψύξεως, - ψῦξις φυτῶν·** κ. κτ. πληθ. : Πλάτ.Θεαίτ.156B **ὄψεις τε καὶ ἀκοαὶ καὶ ὀσφρήσεις καὶ ψύξεις καὶ καύσεις,** αὐτ.Νόμ.897A **θερμότητας καὶ ψύξεις·** **3**) Ἡσ. «ψῦξις· πνοή».

ψύρα (ἡ) μσν. ἐσφ. γρ. **τοῦ** ψεῖρα. : Πρόδρ.1,373 **ἐμπλέκουνταί μ' οἱ ψύρες μου ἄνωθεν ἕως κάτω.**

Ψύρα (τὸ) κ. **Ψύρα** (ἡ) ξηρὸν καὶ ἄγονον νησύδριον παρὰ τὴν Χίον, **τὰ** νῦν Ψαρά· **2**) μτφ. ἐν παροιμ. ἡ εὐτέλεια, ἡ σμικρότης : Σουΐδ. «Ψύρα τὸν Διόνυσον ἄγοντες· ἡ παροιμία παρὰ Κρατι-

νφ· τὰ δὲ Ψύρα εὐτελὴς νῆσός ἐστι καὶ μικρὰ πλησίον Χίου, μὴ δυναμένη οἶνον ἐνεγκεῖν· Λέγομεν οὖν τὴν παροιμίαν ἐπὶ τῶν ἐν συμποσίῳ ἀνακειμένων καὶ μὴ πινόντων. Λέλεκται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν εὐτέλειαν σημαινόντων», Στέφ.Βυζ. «λαμβάνεται δὲ τὸ ὄνομα ἐπὶ εὐτελείᾳ, διὰ τὸ εὐτελεστάτην εἶναι τὴν νῆσον . . καὶ Κρατῖνος ἐν Νεμέσει Ψύρα τε τὴν Σπάρτην ἄγει».

φύριος-ία-ιον Ἡσ. «Ψυρίη· νῆσος μικρά. φύριος· ἀκάθαρτος, ἀπὸ Ψύρων τῆς νήσου», Θεόγνωστ.Καν.26 «φύριος· ἀκάθαρτος».

φυρίς-ίδος (ἡ) Ἡσ. «φυρὶς γῆ· λυπρά, χέρσος».

φύρος (ὁ) ὄνομα ἰχθύος, ἄ. φόρος : Σπεύσ.π. Ἀθήν.7,313E **ὅμοιον δ᾽ εἶναι τῷ μελανούρῳ φησὶ Σπεύσιππος ἐν δευτέρῳ Ὁμοίων τὸν καλούμενον φύρον, ὃν Νουμήνιος καλεῖ φόρον.**

φύττα (ἡ) κ. φίττα βουκολικὸν ἐπίφθεγμα, ὃ μεταχειρίζονται ἐν τῷ διώκειν τὰς βοῦς, ἄ. σίττα, ταχέως, γρήγορα· Ἡσ. «ἐπὶ τοῦ ταχέως ἀποδραμεῖν», Φώτ.656,13 «φύττα· ἐπὶ τοῦ ἀποδραμεῖν» : Εὐρ.Κύκλ.49 **φύττα, σὺ τάδ᾽ οὔ, κού τάδε νεμεῖ,** Λουκ.Λεξιφ.3 **ἀγρόνδε ᾠχόμην φύττα κατατείνας,** Ἀλκίφρ.3,24 **τέως ἡσυχίαν ἄγω, μὴ προαισθόμενος ὁ λύκος φύττα κατατείνας φυγῇ** (κῶδ. κατά τινος), αὐτ.3,72 **ἐγὼ δὲ φύττα κατατείνας, ᾗ ποδῶν εἶχον, ᾠχόμην,** (Παλλδ.ΑΠ 11,351 **φύττα δ᾽ ἐγὼ κατέτεινα, φοβεύμενος ἄγριον ἄνδρα·** **2)** Ἡσ. «φύτταν· πρόχυμα».

φύτταρον (τὸ) Ἡσ. «σκαφίον, πρόχυμα».

φυττόν (τὸ) Ἡσ. «πτύελον»

φύττω Ἡσ. «φύττει· πτύει».

φύχα (ἡ) μτγν. βοτάνη τις : Γαλ.13,971 **ἀντὶ ὀνοκαρδίου φύχα βοτάνη·** πρβλ. φυχή (Διοσκ.4,135).

ψύχαγνος-ον μτγν. μσν. ἐκκλ. ἐπίθ. τῆς Παναγίας, ὁ ἁγνὸς τὴν ψυχήν : Ἀνών.Ὕμν. εἰς Παρθένον 24.

ψυχαγωγεῖον (τὸ) μτγν. ἄ. ψυχαγώγιον βλ.λ., ἡ ὀπή, δι᾽ ἧς εἰσέρχεται ἀὴρ εἰς τὸ μεταλλεῖον, κατακόρυφος δίοδος, τὸ φρέαρ τῶν μεταλλείων, ἀεριστήριον : Λεξ.Ρητ. ἐν ΑΒ 317,21 «αἱ θυρίδες τῶν μετάλλων αἱ πρὸς τὸ ἀναψύχειν γινόμεναι»:Θεόφρ. Πυρ.24 **τὰ ψυχαγωγεῖα ποιοῦσιν, ὅπως λεπτύνηται τῇ κινήσει** (ὁ ἀήρ) (δ.γρ. ψυχαγώγια)

ψυχᾰγώγημα-ατος (τὸ) (ψυχαγωγῶ) μσν τέρψις, διασκέδασις, ἀναψυχή, ψυχαγωγία : Τζέτζ.Ἐξήγ. Ἰλ.27,36 **οἱονεί τινα θελκτήριον ἐφολκὴν τῶν νέων καὶ ψυχαγώγημα,** Πλαν Ὀβιδ.Μεταμορφ.6,500.

ψῡχᾰγωγία (ἡ) κ. μσν κ. νεώτ. ἡ ἀνάκλησις ψυχῶν ἐκ τοῦ Ἅδου διὰ μαγικῶν μέσων· Ἀν. Βοασσ.588 «ψυχαγωγία· ἡ ἀναγωγὴ τῶν ψυχῶν» : Φιλόστρ.Ἡρ.727 **εἰς Ἰθάκην τὸν Ὅμηρον πλεῦσαι, ἀκούσαντα ὡς πέπνυται ἔτι ψυχὴ τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ ψυχαγωγίᾳ ἐπ᾽ αὐτὴν χρήσασθαι** (σχόλ. «τέχνῃ ἀναγούσῃ τὴν ψυχήν»), Γρηγ.Ναζ. εἰς Ἰουλ.91 **τῶν ἀνατεμνομένων παρθένων τε καὶ παίδων ἐπὶ ψυχαγωγίᾳ καὶ μαντείᾳ,** Εὐστ.1614,60· **2)** κ. μσν. κ. νεώτ. μτφ. ἡ θέλξις, τὸ θέλγητρον, τὸ δέλεαρ διὰ τὴν ψυχήν, ἡ εὐαρέστησις, ἡ τέρψις, ἡ διασκέδασις· Ἀν.Βοασσ.518 «ψυχαγωγία· ἡ παραμυθία· λέγεται δὲ καὶ ἡ ἀνάπαυσις τῆς ψυχῆς» : Πολύβ.32,15,5 **καλλίστην ὑπολαμβάνων καὶ τὴν ἄσκησιν καὶ τὴν ψυχαγωγίαν ὑπάρχειν τοῖς νέοις τὴν περὶ τὰ κυνηγέσια,** ΠΔ Μακκ.2,2,25 **ἐφροντίσαμεν τοῖς μὲν βουλομένοις ἀναγινώσκειν ψυχαγωγίαν,** Διόδ.Σ 1,69 **καὶ μύθους πλάττειν ψυχαγωγίας ἕνεκα,** αὐτ.1,91, Λουκ.Νιγρ.18 **πολλὴν ψυχαγωγίαν καὶ γέλωτα παρέχειν δυνάμενα,** Ἀριστείδ.Λόγ.1.505,9 **τῆς παραχρῆμα ψυχαγωγίας αἱρετώτερον τὸ συνοῖσον τοῖς ὅλοις,** Πολυδ.1,30 **προσθεῖναι καὶ μύθου γλυκύτητα ἐς ψυχαγωγίαν,** Ἀθήν.4,128C **ἐπιδραμοῦμαί σοι τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα διατριβῆς ἕνεκα νῦν καὶ ψυχαγωγίας,** Αἰλ.ΖΙ 14,29 **ψυχαγωγία τις ὑπεισιν αὐτούς,** Λασκαρ.Μυστ.30 **ἂν θέλῃ νὰ τὸν ἐξοδεύῃ εἰς τὰ συμφέροντα τῆς οἰκογενείας, . . ἢ καὶ ψυχαγωγίαν τοῦ πνεύματός της, - ἐκδρομαὶ ψυχαγωγίας·** **3)** π. Πλάτ. ἡ ρητορικὴ τέχνη : Πλάτ. Φαῖδρ.261A **τὸ μὲν ὅλον ἡ ῥητορικὴ ἂν εἴη τέχνη ψυχαγωγία τις διὰ λόγων,** αὐτ.271C **λόγου δύναμις τυγχάνει ψυχαγωγία οὖσα·** **4)** μσν. κ. νεώτ. εἶδος ἑρμηνείας τῶν ἀρχαίων λέξεων δι᾽ ἄλλων συνωνύμων ἢ συγγεν. σημασίας· Κορ.Ἄτ.4B, 704 «ψυχαγωγία . . ὀνομάζεται σήμερον εἰς τὰ σχολεῖά μας ἡ μεταξὺ τῶν στίχων τοῦ κειμένου γραφομένη ἐξήγησις, ἀπὸ τὴν παλαιὰν σημασίαν τῆς λέξεως» : Δουκάγγ. ἐν λ. **μετά τινων σχολίων ἐν τῷ μαργέλῳ καὶ ψυχαγωγιῶν.**

ψῡχᾰγωγικός-ή-όν κ.μσν.κ.νεώτ., συγκρ. **-ώτερος** κ. ὑπερθ. **-ώτατος,** ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος ἢ ὁ συντελῶν εἰς τὴν ψυχαγωγίαν, τέρψιν, ὁ διασκεδαστικός, ὁ εὐάρεστος εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα, ὁ τερπνός : Ἀριστλ.Ποιητ.6,28 **ἡ δὲ ὄψις, ψυχαγωγικὸν μέν, ἀτεχνότατον δὲ καὶ ἥκιστα οἰκεῖον τῆς ποιητικῆς, - ψυχαγωγικὸς σύνδεσμος·** κ. συγκρ. : Φώτ Ἐπιστ.177,29 **τοῖς ἀκροαταῖς ἐρεῖ τι ψυχαγωγικώτερον·** κ. ὑπερθ. : Πλάτ. Μίν.321A **ἔστι δὲ τῆς ποιητικῆς δημοτερπέστατόν τε καὶ ψυχαγωγικώτατον ἡ τραγῳδία·** ‖ κ. ἐπίρρ. νεώτ. -ῶς πρός, διὰ ψυχαγωγίαν.

ψυχαγώγιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. κ. ψυχαγωγεῖον (Θεόφρ.Πυρ.24) **τόπος ἐν ᾧ** καλεῖται ἐκ τοῦ Ἅδου ἡ ψυχὴ ὑπὸ ψυχομάντεων διὰ νὰ ἐρωτηθῇ περὶ συμβεβηκότων καὶ συμβησομένων, ψυχομαντεῖον· ΕΜ 819,25 «ὄνομα τόπου ἐφ᾽ οὗ οἱ μάντεις ἀπὸ ψυχῶν μαντευόμενοι ἀναφέρουσι τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν»· **2)** μτγν. κ. νεώτ. τὸ ψυχαγωγεῖον βλ.λ., ἀεριστικὴ ὀπή, τὸ φρέαρ τῶν μεταλλείων Θεόφρ.Πυρ.24 (δ.γρ. ψυχαγωγεῖον).

ψῡχᾰγωγός-όν (ἄγω) κ. μσν. κ. νεώτ. ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ, ὁ ἄγων, ὁ ὁδηγῶν τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἰς τὸν Κάτω κόσμον, ἄ. ψυχοπομπός, νεκροπομπός· Ἡσ. «ψυχαγωγός· ὁ κατάγων τὰς ψυχὰς εἰς ᾅδου»· **2)** ὁ ἀνακαλῶν ἐκ τοῦ Ἅδου τὰς ψυχὰς διὰ θυσιῶν καὶ ἐξορκισμῶν, ὁ ἐπᾴδων τὰ πνεύματα, ὁ προκαλῶν τοὺς νεκροὺς εἰς ἐμφάνισιν· ‖ Φρύν ἐν ΑΒ 73,10 «ψυχαγωγούς· καλοῦσιν οἱ . . ἀρχαῖοι τοὺς τὰς ψυχὰς τῶν τεθνηκότων γοητείαις τισὶν ἄγοντας» : Αἰσχ.Πέρσ.687 **ψυχαγωγοῖς ὀρθιάζοντες γόοις οἰκτρῶς καλεῖσθέ με·** ‖ ὡς οὐσ. ὁ καταπραΰνων, ὁ ἐξιλεώνων αὐτὰς διὰ θυσιῶν, ὁ νεκρόμαντις : Εὐρ.Ἄλκ.1123 **οὐ ψυχαγωγὸν τόνδ᾽ ἐποιήσω ξένον** (σχόλ. «ψυχαγωγοί τινες γόητες ἐν Θετταλίᾳ οὕτω καλούμενοι, οἵτινες καθαρμοῖς τισὶ καὶ γοητείαις τὰ εἴδωλα ἐπάγουσί τε καὶ ἐξάγουσιν», Παυσ.3,17,9 **καὶ δὴ ἐς Φιγαλίαν ἐλθόντι τὴν Ἀρκάδων παρὰ τοὺς ψυχαγωγούς·** πρβλ. Πλούτ.Ἠθ.560E· ‖ οἱ **ψυχαγωγοί** τίτλος δράματός τινος τοῦ Αἰσχύλου· **3)** μτγν.π.Ἀλεξανδρεῦσιν, ὁ μετερχόμενος ἐμπόριον ψυχῶν, ἰδίᾳ παιδίων, παραπλανῶν αὐτὰ δι᾽ ἀπατηλῶν ὑποσχέσεων, ὁ σωματέμπορος· Φρύν. ἐν ΑΒ 73,10 «ψυχαγωγός· οἱ μὲν Ἀλεξανδρεῖς **τὸν τῶν** παίδων ἀνδραποδιστὴν οὕτω καλοῦσιν . .», Ἡσ. «ψυχαγωγός· ἀνδραποδιστής» : Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ. 340 **ἀνδραποδισταί τε καὶ ψυχαγωγοὶ εὔγλωσσοι·** **4)** ὡς οὐσ. ἐν κακῇ σημ. ὁ προσελκύων τὰς ψυχὰς τῶν ζώντων, ὁ κερδαίνων, ὁ τέρπων, ὁ διασκεδάζων χάριν κέρδους, ὁ παραπλανῶν· Ἡσ. «ψυχαγωγός· ἀπατεών».

ψῡχᾰγωγῶ-έω (ψυχαγωγός) κ. μσν. κ. νεωτ., ἀόρ. ἐψυχαγώγησα (Πολύβ.13,8,3) κ. παθ. ἀόρ. ἐψυχαγωγήθην (Τιμοκλ.π.Ἀθήν.6,223C), μέσ. ψυχαγωγήσομαι (Πλάτ.Τίμ.71A), παθ. παρακ. ἐψυχαγώγημαι (Πολύβ.28,15,4), **ἐπὶ** τοῦ Ἑρμοῦ, ὁδηγῶ τὰς ψυχὰς τῶν τεθνεώτων εἰς τὸν Κάτω κόσμον, καταβι

βάζω αὐτὰς εἰς Ἅδου : Λουκ.Θε.Δ 24,1 **καὶ ῥάβδον τινὰ πεποίηται θαυμασίαν εἰς δύναμιν, ἣ ψυχαγωγεῖ καὶ κατάγει τοὺς νεκρούς·** 2) ἀνακαλῶ διὰ θυσιῶν ἐκ τοῦ Ἅδου τὰς ψυχὰς τῶν θανόντων, τοὺς τεθνεῶτας· Σουΐδ. «ἐψυχαγώγησεν .. ἢ ψυχὰς διὰ μαγγανείας τῶν τελευτησάντων ἀνήγαγεν» : Πλάτ.Νόμ.909Β **τοὺς .. δὲ τεθνεῶτας φάσκοντας ψυχαγωγεῖν·** 3) κ. μσν. κ. νεώτ. μτφ ἑλκύω πρὸς ἐμαυτὸν τὰς ψυχὰς τῶν ζώντων, θέλγω, εὐφραίνω, τέρπω, διασκεδάζω τινὸς τὴν ψυχὴν ἢ τὸ πνεῦμα· Ἡσ. «ἐψυχαγώγησας· παρεμυθήσω, ηὔφρανας», Σουΐδ. «ἐψυχαγώγησεν· ἐπήλπισε, παρεμυθήσατο» : Ξεν.Ἀπομν.3,10,6 **ὁ μάλιστα ψυχαγωγεῖ διὰ τῆς ὄψεως τοὺς ἀνθρώπους,** Πλάτ.Νόμ.909Β **ὅσοι ἂν καταφρονοῦντες.. τῶν ἀνθρώπων ψυχαγωγῶσι πολλοὺς τῶν ζώντων,** Ἀριστλ.Ποιητ.6,17 **τὰ μέγιστα, οἷς ψυχαγωγεῖ ἡ τραγῳδία, τοῦ μύθου μέρη,** Διόδ.Σ 3,49 **οὔτε φυτὸν οὔτ' ἄλλο τῶν δυναμένων ψυχαγωγῆσαι τὴν ὅρασιν,** Ἀριστείδ.Λόγ.2,79,6 **χαριζόμενοι καὶ ψυχαγωγοῦντες ὥσπερ ὧν σὺ μέμνησαι τῶν κιθαρῳδῶν,** Ἀθήν 13,585Ε **ζητουμένου δὲ ἔν τινι συμποσίῳ διὰ τίνα αἰτίαν οἱ στέφανοι κρήμνανται, εἶπεν ὅτι «ψυχαγωγοῦσι»,** Ἀρισταίν.140,13 **τοιαῦτα ψυχαγωγοῦσα·** κ. παθ. : Αἰλ.ΠΙ 2,39 **ἵνα ἐκ τῆς μουσικῆς ψυχαγωγῶνται·** 4) ἐπὶ κακῆς σημ., παραπλανῶ, ἐξαπατῶ : Ἰσοκρ.2,49 **τοὺς ἀκροωμένους ψυχαγωγεῖν,** Λυκοῦργ.152,11 **καὶ τοὺς δικαστὰς τοῖς λόγοις ψυχαγωγῆσαι καὶ τὴν ὑγρότητα αὐτῶν τοῦ ἤθους τοῖς δακρύοις εἰς ἔλεον προσαγαγέσθαι,** Πολύβ.5,50,11 **πείθει αὐτὸν ἐλπίσι μεγάλαις ψυχαγωγήσας,** αὐτ.13,8,3 **ἐψυχαγώγησάν τινα ὥστε συναποχωρῆσαι μεθ' ἑαυτῶν,** Ἀππ.Ἐμφ.Πολ.4,14 **τὸ κέρδος αὐτοὺς .. ἐψυχαγώγει,** Ἰουλ.Λογ.1,6C **τοὺς ἀκούοντας ψυχαγωγήσαντες·** κ. παθ. : Πλάτ.Τίμ.71Α **εἰ ὑπὸ εἰδώλων καὶ φαντασμάτων ψυχαγωγήσοιτο,** Δημ. 1099 **ταῖς κολακείαις οἱ πλεῖσται ψυχαγωγούμενοι,** αὐτ.1441, Τιμοκλ.π.Ἀθήν.6,223C **πρὸς ἀλλοτρίῳ ψυχαγωγηθεὶς πάθει·** 5) μτγν. π. Ἀλεξανδρεῦσι, πωλῶ τινα δι' ἀπάτης ὡς δοῦλον· κ. γεν. μετέρχομαι ἐμπόριον ψυχῶν, δουλεμπορίαν, σωματεμπορίαν· ΑΒ 116,16 «ψυχαγωγεῖν ἐπὶ τοῦ ἐξαπατῶντα πιπράσκειν»· 6) ρηματ.π. ψυχαγώγημα.

ψῡχάζω μτγν. κ. μσν. ἀναπαύομαι ἐν τῇ σκιᾷ, ἀναψύχομαι, δροσίζομαι· ΑΒ 317,19 «ψυχάζουσι· πρὸς τὸ ψῦχος καὶ τὸ πνεῦμα διατρίβουσιν, ἵνα ἀναψυχήν τινα λάβωσι», ΕΜ 819,27 «ψυχάζειν· τὸ ἀναψυχὴν λαμβάνειν ἐκ πνεύματος» : Αἰλ.ΖΙ 5,21 **δεηθεὶς ψυχάσαι τὰ πτερὰ ἐγείρει** (ὁ ταώς), Ἀλκίφρ.3,12, Παῦλ.Σιλ.74,153 **λίθους .. ῥιπίδι ψυχάζων,** Θεοφύλ.Σ Ἐκκλ.Ἱστ.7,4 **οἱ δὲ ἀποβάντες τῶν ἵππων ἐνεχείρουν ψυχάζειν, τοῖς τε ἵπποις ἀνακωχῆς μεταδιδόναι τινός·** 2) ρηματ.π. ψυχαστής.

ψυχαῖος-α-ον μτγν. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχήν : Χρησμ.Χαλδ. π. Ἰω.Λυδ.Μην.3 **ψυχαῖον σπινθῆρα δυσὶν κεράσας ὁμονοίαις,** Παῦλ.Σιλ. Ἄμβων 16 **Χριστὸς .. αἱμαλέοισι ῥεέθροις ψυχαίης ἐκάθηρεν ὅλην σμώδιγγα καλύπτρης.**

ψῡχαλγής-οῦς-ές μσν. ὁ ἐπιφέρων ψυχικὸν ἄλγος : Σωφρόν.ΑΠ 1,90 **ψυχαλγέα νοῦσον.**

ψῡχαλγῶ-έω μσν. ἀλγῶ εἰς τὴν ψυχήν, ἔχω ψυχικὸν ἄλγος : Στουδ.Θεόδ.768.

ψυχαλήθρα (ἡ) δημ. εἶδος δηλητηριώδους ἀράχνης, ἃ. μαρμάγκα.

ψυχανάλυσις-εως (ἡ) νεώτ. μέθοδος ψυχοθεραπευτικὴ διὰ τὴν μελέτην τοῦ ὑποσυνειδήτου ἀναπτυχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Φρόϋντ, ἃ. φροϋδισμός· 2) τὸ σύνολον διαφόρων μεθόδων ἀναλύσεως τῶν ψυχολογικῶν συμπλεγμάτων.

ψυχαναλυτής (ὁ) νεώτ., δημ. -ύτρια, ὁ κατογι[…]ενος εἰς τὴν ψυχανάλυσιν.

ψυχαναλυτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχανάλυσιν· ‖ κ. ἐπίρρ. -ῶς.

ψυχανεμίζομαι δημ. ἀποθ. ὑποψιάζομαί τι, ἀντιλαμβάνομαι, μυρίζομαι, μυγιάζομαι.

ψυχανθῆ (τὰ) νεώτ. βοταν. κατηγορία φυτῶν περιλαμβάνουσα πολυπληθεῖς οἰκογενείας.

ψῡχᾰπάτης (ὁ) μτγν. ὁ ἀπατῶν τὴν ψυχήν : Ἐρατοσθ.π.Κλήμ.Ἀλ.183 **οἶνος ψυχαπάτης,** Μελέαγρ. ΑΠ 5,165,6 **κἀμὸν ὄνειρον ψυχαπάτην στέρνοις ἀμφιβαλοῦσα φιλεῖ·** 2) ἐπὶ καλῆς σημ. ὁ εὐφραίνων τὴν ψυχήν, ὁ τέρπων τὴν καρδίαν: Μελέαγρ.ΑΠ 12,81 **ψυχαπάται δυσέρωτες,** αὐτ.ΑΠ 12, 256 **πάγκαρπόν σοι, Κύπρι, καθήρμοσε .. Ἔρως ψυχαπάτην στέφανον.**

ψυχάρι (τὸ) δημ. μικρὰ ψυχή, πεταλούδα ἐκ τῶν νυκτοβίων, ἃ. λυχνοπέτης, λυχνοσβήστης.

ψυχαρίζω δημ. ἀμτβ. ἀκολουθῶ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὸν ψυχαρισμὸν βλ.λ.

ψυχάρι(ον) (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. ψυχάρι τὸ ψυχίδιον, ψυχοῦλα, ψυχίτσα : Πλάτ.Θεαίτ.195Α **ἐάν του σμικρὸν ᾖ τὸ ψυχάριον,** αὐτ.Πολ.519Α **ὡς δριμὺ βλέπει τὸ ψυχάριον,** Μᾶρκ.Αὐρ.27,24, Γρηγ.Νύσσ.3,161Β **τοὺς μικροὺς τὰ ψυχάρια,** Ψ Χρυσ.9,886D **τὸ φιλαργύρου ψυχάριον·** κ. κτ. πληθ. : Μᾶρκ.Αὐρ.54,37 **γυμνὰ νόμιζε βλέπειν τὰ ψυχάρια αὐτῶν·** ‖ δημ. συνήθ. κτ. κλητ. **ψυχάρι μου** προσφώνησις πρὸς τρυφερὰ ἀγαπωμένην ὕπαρξιν· 2) μσν. π. Βυζαντ., ἀνδράποδον, δοῦλος : Κ Πορφ.Νεαρ.5 **περὶ φυγῶν ψυχαρίων καὶ ἀπολωλότων κτηνῶν,** αὐτ. Πρὸς Υἱὸν Ρωμανὸν 9 **τὰ ψυχάρια μετὰ τῶν ἀλύσεων διαβιβάζουσι,** Θεοφάν.Συνεχ.18C **κτήματα καὶ χρήματα καὶ ψυχάρια·** 3) δημ. ψυχάρι (τὸ) βλ.λ.

ψυχαρισμός (ὁ) δημ. γλωσσικὴ θεωρία εἰσηγουμένη τὴν ἐν τῷ τυπικῷ καὶ τῷ συντακτικῷ τῆς νεοελληνικῆς ἀπόλυτον ἐφαρμογὴν τῶν ἐκ τῆς καθωμιλημένης (δημοτικῆς) ἐξαγομένων κανόνων, περιοριζομένης οὕτως εἰς τὸ ἐλάχιστον ἢ καὶ ὅλως ἀποκλειομένης τῆς χρήσεως καὶ τῶν ἤδη κοινοχρήστων καὶ λαϊκῶς γνωρίμων λέξεων καὶ φράσεων τῆς λεγομένης καθαρευούσης (λογίας) καὶ ἀντικαθισταμένων τούτων διὰ λαϊκῶν ἢ νεοσυνθέτων λέξεων λαμβανομένων ἐκ τοῦ γλωσσικοῦ ὑλικοῦ τῆς λαϊκῆς, οἷον Λυσέας ἀντὶ Ὀδυσσεὺς (-έως), ντοπιαλαλιὰ ἀντὶ διάλεκτος, Παρθενὸς ἀντὶ Παρθενών (-ος). Ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίως εἰσηγητοῦ καὶ διδασκάλου τῆς ἄνω θεωρίας Ἰωάννου Ψυχάρη (1854-1929) οἱ ὁπαδοί του ψυχαρισταί (οἱ).

ψῡχάρπαξ-αγος (ὁ,ἡ) μσν. ὁ ἁρπάζων ψυχάς : Ἰω.Γεωμ.Ὕμν.4,25 **ψυχάρπαγας ἀγγελιήτας,** Νικ. Χων.Ἱστ.349C **ψυχάρπαγας ἀγγέλους·** ‖ κ. ὡς οὐσ. : Πισίδ.Ματ.Βί.129 **σαρκικῶν ψυχάρπαξ.**

ψυχασθένεια (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ψυχικὴ νόσος χαρακτηριζομένη δι' ἐξαντλήσεως τῆς ψυχικῆς ἐνεργείας καὶ μετὰ διαταραχῶν τῆς μνήμης, τῆς προσοχῆς καὶ τῆς βουλήσεως τοῦ πάσχοντος.

ψυχασθενής-οῦς-ές νεώτ. ὁ πάσχων ἐκ ψυχασθενείας βλ.λ.

ψῡχασθενικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχασθένειαν ἢ τὸν ψυχασθενῆ· 2) ὁ πάσχων ψυχασθένειαν.

ψυχασμός (ὁ) (ψυχάζω) μτγν. ἀνάψυξις, ἀναψυχή : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.155.

ψῡχαστής (ὁ) (ψυχάζω) μτγν. ὁ ψυχάζων βλ.λ.· ‖ κτ. πληθ. Ψυχασταί (οἱ) τίτλος κωμῳδίας τοῦ Στράττιδος : Πολυδ.10,127 **Στράττις ἐν Ψυχασταῖς** προειπών, Ἀθήν.3,124C.

ψῡχεινός-ή-όν κ. μσν. ὁ ψύχων, ὁ ἀναψύχων, ὁ ψυχρός, ὁ δροσερός : Σουΐδ. «ψυχεινὸς τόπος, ὁ ψυχρός» : Ἱππ.Ἐπιδ.1,938D **ἦρ δὲ νότιον, ψυχεινὸν** (διόρθ. ἀντὶ ψυχινόν), Ξεν.Οἰκ.9,3 **τὰ δὲ ξηρὰ**

τῶν στεγῶν τὸν σῖτον, τὰ δὲ ψυχεινὰ τὸν οἶνον, αὐτ.Κυν.10,6 τοῦ μὲν γάρ χειμῶνός ἐστιν ἀλεεινά· τοῦ δὲ θέρους ψυχεινά, αὐτ.'Απομν.3,8,9 ἡδὺ μὲν θέρους ψυχεινὴν ἔχειν, ἡδὺ δὲ χειμῶνος ἀλεεινὴν (οἰκίαν), 'Αριστλ.Πρ.35,4 ψυχεινὰ σώματα, Θεόφρ.ΦΑἰτ.3,23,4 ψυχειναὶ χῶραι (διόρθ. ἀντὶ ψυχιναί), 'Αριστελδ.1,347 αὔρα ψυχεινή· κ. ἐπίρρ. μσν. -νῶς : Γλυκ.Συντ. (ἔκδ.Alb. Jehn.)16,35.

ψυχεῖον (τὸ) μτγν. κ. μσν. τόπος πρὸς ψῦξιν ἰδ. ὕδατος: Σηµ.π.'Αθην.3,123D ἐν Κιμώλῳ τῇ νήσῳ.. φυγεῖα κατεσκευάσθαι θ ρους ὀρυκτά, Εὐστ.866.

ψῡχεμπορικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ψυχέμπορον, ὁ τοῦ ψυχεμπόρου· ‖ ὅθ. τὸ θηλ. ψυχεμπορική (ἐνν. τέχνη), ἡ τέχνη τοῦ ψυχεμπόρου βλ.λ., ὡς καὶ τὸ ἐμπόριον ψυχικῶν, πνευματικῶν ἐμπορευμάτων : Πλάτ.Σοφ.224Β τῆς δὴ ψυχεμπορικῆς ταύτης ἆρ' οὐ τὸ μὲν ἐπιδεικτικὴ δικαιότατα λέγοιτ' ἄν, τὸ δὲ γελοῖον μὲν οὐχ ἧττον τοῦ πρόσθεν, ὅμως δὲ μαθημάτων οὖσαν πρᾶξιν αὐτὴν ἀδελφῷ τινι τῆς πράξεως ὀνόματι προσειπεῖν ἀνάγκη;.

ψῡχέμπορος-ον 'Ησ. «ὁ τοὺς ἀνθρώπους ἀγοράζων καὶ πωλῶν».

ψυχεράδα (ἡ) δημ. ἡ ἰδιότης τοῦ ψυχεροῦ βλ.λ.

ψυχερός-ή-ό δημ. ἐπὶ προσ., ὁ ἔχων ἀγαθήν, εὐσυγκίνητον ἢ θαρραλέαν ψυχήν.

ψυχή (ἡ) (ψύχω=πνέω) κ. μσν. κ. νεώτ. κ. δημ. ἀρχικῶς ἡ πνοὴ τοῦ ἀέρος ὃν τὰ ἐν ζωῇ ὄντα ἀναπνέουσιν, ἐν ταυτῷ δὲ καὶ αὐτὸ τῆς ἀναπνοῆς τὸ φαινόμενον· ὅθ. συνεκδ. ἤδη π. 'Ομ. ἡ ζωτικὴ ἑκάστου ἔμβιου δύναμις, ἤτοι ἡ ζωὴ θεωρουμένη ἐν συναφείᾳ μετὰ τοῦ σώματος ἀνθρώπου ἢ ζῴου. Παρ' 'Ομ. κυρ. διαστέλλονται ὡς τὰ δύο συστατικὰ ἐν τῷ σώματι τοῦ ζῶντος ἀνθρώπου ἡ ψυχὴ καὶ ὁ θυμός· καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ θυμοῦ ἐντετοπισμένου εἰς τὸ ἦτορ (τὴν καρδίαν) ἢ εἰς τὰς φρένας (τὸ διάφραγμα) ἐξαρτῶνται ἡ διανόησις, αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ ἐνέργειαι, τῆς δὲ ψυχῆς δὲν διαφαίνεταί που κέντρον ἢ ἐκδήλωσις, ἀλλὰ μόνον πόρος ἐκφυγῆς αὐτῆς ἀπὸ τοῦ σώματος κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου ἐξερχομένης ὡς πνοῆς ἐκ τοῦ ἕρκους τῶν ὀδόντων ἢ ἐκ πληγῆς μετὰ τοῦ ἐκρέοντος αἵματος· ἅπαξ μόνον ἀναφέρεται ἡ ψυχὴ ὡς ὑπάρχουσα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ζῶντι ('Ιλ.Φ 569)· καὶ δὶς ἡ ἀπὸ τοῦ σώματος ἐκφυγὴ αὐτῆς ἐμφανίζεται προσωρινή, ἐπάγουσα λιποθυμίαν (αὐτ.Ε 696 κ. Χ 467). Κατὰ ταῦτα ἡ ψυχὴ π. 'Ομ. καὶ κατόπιν ἐξελαμβάνετο ὡς λεπτὴ ἀερώδης ὕλη, διακεχυμένη ἀνὰ τὸ σῶμα καὶ ἐξερχομένη τούτου ἀσύλληπτος καὶ ἀθέατος δι' ἐκπνοῆς εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου. 'Αλλ' ἐπιπροσθέτως ἐπιστεύετο, πιθανὸν ἐξ αἰτίας τῆς ἐν ὀνείροις θολῆς παραστάσεως μορφῶν τεθνεώτων, ὅτι ἀπολείπουσα τὸ σῶμα ἡ ψυχὴ δὲν ἀπέβαλλε τὴν συνοχὴν αὐτῆς, ἀλλ' ὡς ἀερῶδες εἴδωλον, «ἠύτ' ὄνειρος ἀποπταμένη», ὁμοίωμα καὶ σκιὰ τοῦ θανόντος, ἀφιπταμένη μεθίστατο ἐν τάχει εἰς τὸν 'Αδην, ἐν θλίψει ἐκεῖ διατελοῦσα διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ σώματος χωρισμὸν καὶ ἄλλοτε μὲν διατηροῦσα τὰ συναισθήματα καὶ τὰ πάθη, ἄλλοτε δ' ἐστερημένη συνειδήσεως, ἣν ὅμως ἠδύνατο παροδικῶς νὰ ἔχῃ πίνουσα τὸ αἷμα, ὅπερ θυσιαστικῶς προσεφέρετο εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῶν ζώντων : 'Ιλ.Π 856 ὣς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε· ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη 'Αιδόσδε βεβήκει, αὐτ.Ψ 100 ψυχὴ δὲ κατὰ χθονὸς ἠύτε καπνὸς ᾤχετο τετριγυῖα, αὐτ.104 ὢ πόποι, ἦ ῥά τις ἔστι καὶ εἰν' 'Αίδαο δόμοισι ψυχὴ καὶ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν, 'Οδ.Φ 154 πολλοὺς γὰρ τόδε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει θυμοῦ καὶ ψυχῆς, 'Ησιοδ.Α 254 ψυχὴ δ' 'Αϊδόσδε κατῆεν Τάρταρον ἐς κρυόενθ', Πινδ.Π 3,101 ἐν πολέμῳ τόξοις ἀπὸ ψυχὰν λιπών, Εὐρ.'Ορ.1163 ἐγὼ δὲ πάντως ἐκπνέων ψυχὴν ἐμὴν δράσας τι χρῄζω τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς θανεῖν, αὐτ.'Αλκ.715, 'Ηρώνδ.3,3 ἄχρις ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπὶ χειλέων μοῦνον ἡ κακὴ λειφθῇ· ‖ αἱ ψυχαὶ ἀναφέρονται μὲν κ. ἀπολ. ἤτοι ἄνευ καθοδηγήσεως, μεταβαίνουσαι εἰς τὸν 'Αδην ('Ιλ.Α 3 «πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς 'Αϊδι προΐαψεν ἡρώων» ἡ μῆνις τοῦ 'Αχιλλέως), ἀλλὰ κατὰ κανόνα θεωροῦνται ὡς ἀγόμεναι ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ 'Ερμοῦ, λεγομένου διὰ τοῦτο ψυχοπομποῦ : 'Οδ.Ι 'Ερμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο ἀνδρῶν μνηστήρων, αὐτ.100 διάκτορος ἀργεϊφόντης ψυχὰς μνηστήρων κατάγων· ‖ κτ. συνήθη κ. κοινὴν πίστιν ἡ ψυχὴ ἦτο πτερωτή, προσομοία μὲ πτηνὸν ἢ νυκτερίδα ἢ καὶ μὲ ἔντομον, οἷον μέλισσαν, μυῖαν κ. ἰδ. χρυσαλλίδα (ἧς κ. τὸ ὄν. ψυχή)· ‖ παραλλήλως πρὸς τὴν κοινὴν π. ἀρχ. δοξασίαν ὅτι αἱ ψυχαὶ διατρίβουσιν ἐν κοινωνίᾳ πρὸς ἀλλήλας ἐν τῷ 'Αδῃ ἐπιστεύετο καὶ ὅτι ἑκάστη ψυχὴ ἐξηκολούθει νὰ ζῇ ἐν τῷ τάφῳ, ὅθ. καὶ κτερίσματα ἐν αὐτῷ ἐκ τῶν προσφιλῶν εἰς τὸν θανόντα συνεθάπτοντο καὶ χοαὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐγίνοντο καὶ προσφοραὶ κατετίθεντο, παλαιότερον δὲ καὶ αἱματηραὶ θυσίαι· πρβλ. 'Ιλ.Ψ 173-176 κ.ἑ., Αἰσχ.Πέρσ 219-220· ‖ κτ. κοινὴν ἐπίσης πίστιν τινὲς τῶν ἐν 'Αδου ψυχῶν ἐπονήρχοντο ἐπὶ βραχὺ εἰς τὴν γῆν εἴτε οἰκείᾳ βουλήσει, εἴτε συνηθέστ. διὰ προσευχῆς ἢ μαγικῶν μέσων ἀνακαλούμεναι· πρβλ. ψυχαγωγία (Ι); Αἰσχ.Πέρσ.628-630, αὐτ.681· τῆς πίστεως ταύτης ἀπότοκοι εἶναι αἱ ἐν τοῖς Σολωνείοις νόμοις διατάξεις αἱ προστατεύουσαι τὴν μνήμην τῶν θανόντων, ἀλλὰ κυρίως ἀποβλέπουσαι εἰς τὸ νὰ προφυλάξωσιν ἀπὸ τῆς ἐκδικήσεως τούτων τοὺς ζῶντας· ‖ ἡ δοξασία περὶ τῆς ψυχῆς, ὡς ἐχούσης αὐτοτελῆ μετὰ θάνατον ὑπόστασιν, παραληφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀρχ. φιλοσόφων διεμορφώθη εἰς μεταφυσικὰς θεωρίας· οὕτως ὁ Πυθαγόρας καὶ ὁ 'Εμπεδοκλῆς, πρεσβεύοντες ὅτι αἱ ψυχαὶ εἶναι αὐθυπόστατοι καὶ ἀθάνατοι, ἐδίδαξαν τὴν μετεμψύχωσιν, παραλαβόντες πιθ. ταύτην παρὰ τῶν Αἰγυπτίων· 'Ηρ.2,123 «πρῶτοι δὲ καὶ τόνδε τὸν λόγον Αἰ ύπτιοί εἰσι οἱ εἰπόντες, ὡς ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατός ἐστι, τοῦ σώματος δὲ καταφθίνοντος ἐς ἄλλο ζῷον αἰεὶ γινόμενον ἐσδύεται· ἐπεὰν δὲ πάντα περιέλθῃ τὰ χερσαῖα, τὰ θαλάσσια καὶ τὰ πετεινά, αὖτις ἐς ἀνθρώπου σῶμα γινόμενον ἐσδύνειν, τὴν περιήλυσιν δὲ αὐτῇ γίνεσθαι ἐν τρισχιλίοισι ἔτεσι»· μετ' αὐτοὺς ὁ 'Αναξαγόρας, κατηγορηματικώτερον δὲ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων διετύπωσαν τὴν περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς θεωρίαν, συγγενῆ τῆς ἤδη ἀπὸ τοῦ 6ου αἰ. δοξασίας τῶν 'Ορφικῶν, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ οὖσα ἀνωτέρας φύσεως ὑπόστασις μένει ἐν τῷ σώματι ὡς ἐν φυλακῇ· οὕτω π. ἀρχ. ἔκτοτε διαστέλλεται ἡ ψυχὴ πρὸς τὸ σῶμα ἔν τε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ κατ' ἐπιστήμην· 'Ιππ.97Β «αἱ ψυχαί τε καὶ τὰ σώματα πλεῖστον διαφέρουσιν αἱ τῶν ἀνθρώπων καὶ δύναμιν ἔχουσι μεγίστην»· π. 'Αριστοτέλει ἡ ἔννοια τῆς ψυχῆς συγγενεύει πρὸς τὴν τοῦ πνεύματος, διατηρουμένης οὐχ ἧττον τῆς περὶ ἀθανασίας δοξασίας ('Αριστλ.Ψυχ.1,2)· ‖ παραλλήλως πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ αὐθυποστάτου τῆς ψυχῆς ἀνεπτύχθη π. ἀρχ. ὁ δυΐζων ἢ ἄ. λεγ. ἀτομικὸς ὑλισμός, καθ' ὃν ἡ ψυχὴ ἀποτελεῖται ἐξ ἰδίων ὑλικῶν ἀτόμων, ἐχόντων ἑνιαίαν ὑπόστασιν ἢ πρὸς ἄλληλα συνοχήν, ἐφ' ὅσον εὑρίσκονται ἐν τῷ σώματι καὶ ἐπὶ τούτου ἀσκοῦντα ἐπίδρασιν· τῆς δοξασίας ταύτης ἀπορρεούσης ἀπὸ τῶν παλαιοτέρων 'Ιώνων φιλοσόφων, ἤτοι τοῦ Θαλοῦ καὶ τοῦ 'Αναξιμένους, θεωρούντων τὴν ψυχὴν ὡς ἀέρα ἢ πνεῦμα, ἱδρυτὴς κυρίως ἐγένετο ὁ Δημόκριτος· ‖ ἐξ ἐπιδράσεως ἀμφοτέρων τῶν ὡς ἄνωτ. θεωριῶν

διετυπώθησαν ὑπὸ μτγν. διάφοροι παραλλάσσουσαι περὶ ψυχῆς ἀντιλήψεις· οὕτω π. Πλούτ.Ἠθ. 1052F «τὸ βρέφος ἐν τῇ γαστρὶ φύσει τρέφεσθαι, καθάπερ φυτόν· ὅταν δὲ τεχθῇ, ψυχόμενον ὑπὸ τοῦ ἀέρος καὶ στομούμενον τὸ πνεῦμα μεταβάλλειν καὶ γίνεσθαι ζῷον· ὅθεν οὐκ ἀπὸ τρόπου τὴν ψυχὴν ὠνομάσθαι παρὰ τὴν ψῦξιν», π. Σέξτ.Ἐμπ 417 «φασὶ ψυχὴν λέγεσθαι διχῶς, τό τε συνέχον τὴν ὅλην σύγκρισιν καὶ κατ᾿ ἰδίαν τὸ ἡγεμονικόν»· κ. π. Πολυδ.2,226 «σύγκειται ὁ πᾶς ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς τε καὶ σώματος· καὶ ἔστιν ἡ ψυχὴ πνεῦμα ἢ πῦρ ἢ αἷμα ἢ ὅ τι ἂν δοκῇ τοῖς σοφοῖς, μέρη δ᾿ αὐτῆς νοῦς, ἐπιθυμία, θυμός»· ‖ κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλέα ἡ ψυχὴ ἀποτελεῖται ἐκ δύο στοιχείων, τοῦ αἰσθητικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ, κατὰ δὲ τὸν Πλάτωνα ἐκ τριῶν στοιχείων, ὧν δύο ὁ θυμὸς (τὸ θυμικὸν) καὶ ἡ ἐπιθυμία ὑπηρετοῦσι τὰς αἰσθήσεις, τὸ δὲ τρίτον εἶναι τὸ ἀνώτερον διανοητικόν, ὅπερ ἀπὸ τῶν δύο ἄλλων βαθμηδὸν ἀποχωριζόμενον προώρισται νὰ μεταστῇ εἰς ὑπερουράνιον ἀθάνατον ζωήν· ὁ Ἀριστοτέλης εἶτα θεωρεῖ τὴν ψυχὴν τετραμερῆ, διακρίνων ἐν αὐτῇ τὸ θρεπτικόν, τὸ αἰσθητικόν, τὸ διανοητικὸν καὶ τὸ κινητικόν· τέλος ἀπότοκος τῆς πλατωνικῆς θεωρίας εἶναι ἡ τῶν νεοπλατωνικῶν, ἡ ὑπὸ τοῦ Πλωτίνου διατυπωθεῖσα, καθ᾿ ἣν ἐκ τοῦ πρώτου ὄντος προῆλθεν ὁ νοῦς καὶ ἐκ τούτου ἐγεννήθη ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου πρῶτον, εἶτα δὲ ἡ τοῦ ἀνθρώπου· ‖ παραλλήλως πρὸς τὴν νεοπλατωνικὴν δοξασίαν διεμορφώθησαν ἀπὸ τοῦ 2ου μ.Χ. αἰ. καὶ κατόπιν αἱ χριστιανικαὶ θεολογικαὶ ἀντιλήψεις περὶ ψυχῆς, αἱ ἀφορμώμεναι μὲν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ΠΔ καὶ κυρ. τῇ ΚΔ διδασκομένων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πλατωνικὴν ἢ τὴν νεοπλατωνικὴν θεωρίαν ὁτὲ μὲν ἐμφανέστερον ὁτὲ δὲ ἐμμεσώτερον συγγενεύουσαι (Ὠριγένης, Νεμέσιος, Συνέσιος κ. ἄ.), πᾶσαι τὴν αὐτοτελῆ καὶ ζωοποιὸν ὀντότητα τῆς ψυχῆς δεχόμεναι καὶ τὴν μετὰ θάνατον ἄϋλον ὑπόστασιν καὶ τὴν ἀθανασίαν αὐτῆς δογματίζουσαι· οὕτως ὁ Ἀθανάσ.2,49 ὁρίζει «ἡ ψυχὴ ἐκ τῆς οἰκείας ἐνεργείας ἔχει τὴν τῆς ψυχῆς προσηγορίαν· ψύχειν γὰρ τὸ ζωοποιεῖν λέγεται· διὰ τοῦτο ἐκ τῆς ζωοποιοῦ ἐνεργείας ψυχὴ λέγεται, διὰ τὸ σῶμα ζωοποιεῖν», ὁ δὲ Γρηγ.Νύσσ.3,189 «ψυχή ἐστιν οὐσία γεννητή, οὐσία ζῶσα, νοερά, σώματι ὀργανικῷ δύναμιν ζωτικὴν καὶ τῶν αἰσθητῶν ἀντιληπτικὴν δι᾿ ἑαυτῆς ἐνιοῦσα, ἕως ἂν ἡ δεκτικὴ τούτων συνέστηκε φύσις» κ. ὁ Δαμασκ.1 2,12,119 «ψυχή ἐστιν οὐσία ζῶσα, ἁπλῆ καὶ ἀσώματος, σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς κατ᾿ οἰκείαν φύσιν ἀόρατος, ἀθάνατος, λογική τε καὶ νοερά, ἀσχημάτιστος, ὀργανικῷ κεχρημένη σώματι καὶ τούτῳ ζωῆς, αὐξήσεώς τε καὶ αἰσθήσεως καὶ γεννήσεως παρεκτική»· ‖ ἀλλ᾿ αἱ τῶν χριστιανῶν θεολόγων δοξασίαι περὶ ψυχῆς, ὁμογνωμονοῦσαι ὡς πρὸς τὰ γενικὰ ταῦτα, διίστανται οὐχ ἧττον καὶ εἰς ἄλλα τινά, ἀλλ᾿ ἰδίως εἰς τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἀφετηρίαν καὶ εἰς τὴν τελείωσιν αὐτῆς. Οὕτω κατά τινας ἡ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐμφυσηθεῖσα ψυχή, μόριον οὖσα τῆς θείας οὐσίας, ὑφίσταται ἀρχῆθεν καθ᾿ ἑαυτὴν ἀθάνατος, κατ᾿ ἄλλους δέ, ἐν οἷς ὁ Ἰω.Δαμασκηνός, ὁμοῦ μετὰ τοῦ σώματος πλασθεῖσα ἔχει ὡς κτίσμα ἀρχὴν καὶ τέλος, ὅθ. ἡ ἀθανασία αὐτῆς δὲν εἶναι φυσικὴ ἀλλὰ προέρχεται ἐκ τῆς θείας χάριτος. Ἐξ ἄλλου οἱ προμνημονευθέντες Ὠριγένης, Νεμέσιος, Συνέσιος καὶ τινες τῶν ἀρχαιοτέρων Λατίνων θεολόγων ὑποστηρίζουσι συμφωνότερον πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῶν Ὀρφικῶν καὶ τοῦ Πλάτωνος τὴν πρὸ τῆς ζωῆς ὕπαρξιν τῶν ψυχῶν (praeexistentianismus), κατερχομένων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὅπως ἑνωθῶσιν ἑκάστη μεθ᾿ ἑνὸς γεννωμένου σώματος· τοῦτο δὲ πρὸς τιμωρίαν προτέρας ἁμαρτίας καὶ βαθμιαῖον καθαρμόν, μεθ᾿ ὃν αἱ ψυχαὶ ἀνακτῶσι τὴν θείαν αὐτῶν ὑπόστασιν. Τὴν δοξασίαν ταύτην, διατυπωθεῖσαν ἰδ. ὑπὸ τοῦ Ὠριγένους, κατεδίκασεν ἡ Ε' Οἰκουμενικὴ σύνοδος. Ἀντιθέτως ἄ. θεολόγοι, κυρ. τῆς Δύσεως, ἐν οἷς ὁ Ἀμβρόσιος, ὁ Λακτάντιος, ὁ Ἱερώνυμος καὶ πρὸς τούτοις ὁ Ἀλβέρτος καὶ πολλοὶ τῶν σχολαστικῶν τοῦ μεσαίωνος, ἔτι δὲ πλεῖστοι τῶν νεωτέρων, προσαρμόζοντες εἰς τὴν περὶ ἀθανασίας καὶ καθαρμοῦ τῆς ψυχῆς ἀντίληψιν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ γενέσεως αὐτῆς διατυπούμενα, δογματίζουσι τὴν πλάσιν μιᾶς ἑκάστης ψυχῆς δι᾿ ἕκαστον γεννώμενον ἄνθρωπον (creetianismus). Ἄλλοι, ἐν οἷς ὁ Ἀθανάσιος, ὁ Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ὁ Λατῖνος Τερτυλλιανὸς καὶ ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ Λούθηρος καὶ οἱ ὀπαδοί του, δοξάζουσιν ὅτι γίνεται ἀπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα μετάδοσις τῆς ψυχῆς, προϋποθετομένου ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ (τ.ἔ. ἡ ψυχικὴ οὐσία) προϋπῆρξαν ἐν σπέρματι εἰς τὸν πρωτόπλαστον. Τέλος νεώτεροι θεολόγοι συνδυάζοντες τὴν τῆς ἑκάστοτε πλάσεως δοξασίαν καὶ τὴν τῆς ὑπὸ τῶν γονέων μεταδόσεως, δογματίζουσιν ὅτι κατὰ τὴν γέννησιν συμβάλλουσιν εἰς τὴν ἐμψύχωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἡ δημιουργικὴ δύναμις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου (generatianismus). Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν τελείωσιν τῆς ψυχῆς αἱ γνῶμαι τῶν θεολόγων ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων μέχρι σήμερον διίστανται. Κατά τινας, ἐν οἷς ὁ Ὠριγένης, ἡ ψυχὴ μετὰ θάνατον ἀφ᾿ ἑαυτῆς ἀναπτύσσεται, ἀποκαθαίρεται καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸ θεῖον· κατ᾿ ἄλλους εἶναι δυνατὸν τοῦτο μόνον ὑπὸ ὡρισμένας προϋποθέσεις μετανοίας ἐν ζωῇ· κατ᾿ ἄλλους δὲ τέλος μένει εἰς μέσην τινὰ κατάστασιν ἀναμένουσα τὴν μέλλουσαν τελικὴν κρίσιν· ‖ πάντως ἔν τε τῇ δογματικῇ καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κειμένοις ἡ ψυχὴ δείκνυται οὐ μόνον αὐθυπόστατος, ἀλλὰ καὶ αὐτενεργὸς ἐν τῇ ζωῇ, ἐν ὥρα θανάτου καὶ μετὰ θάνατον : Ἀκολουθ.Μεγ.Σαββ.Ὠδ.4 ἐκνικήσαντός σου τῆς σαρκός, ἡ ψυχή σου διήρηται σπαράττουσα, Νεκρώσ.Ἀκολ. οἷον ἀγῶνα ἔχει ἡ ψυχὴ χωριζομένη τοῦ σώματος· ‖ ἡ λαϊκὴ π. τοῖς χριστιανοῖς δοξασία ἤδη ἀπὸ τοῦ μεσαίωνος διὰ τῶν συναξαρίων τοῦ τε ὀρθοδόξου καὶ τοῦ καθολικοῦ δόγματος, ἐν συνεχείᾳ τῆς παρ᾿ ἀρχ. πίστεως, δέχεται τὸν Ἅδην (Κάτω κόσμον) ἐν ᾧ μένουσιν αἱ ψυχαί, ἔτι δὲ καὶ τὸν διχασμὸν τούτου εἰς τόπον μακαριότητος (Παράδεισον) καὶ τόπον τιμωρίας (Κόλασιν)· ὅθ. εὐχαὶ ἢ ἀραὶ καλὴ ψυχή, - ὁ διάβολος νὰ πάρῃ τὴν ψυχήν του κττ.· ‖ ἐπίσης δὲ τὴν ἀρχαίαν περὶ τοῦ ψυχοπομποῦ Ἑρμοῦ (ὁδηγοῦ τῶν ψυχῶν μέχρις Ἅδου) πρόληψιν συνεχίζουσα, θεωρεῖ ὅτι ὁ Χάροντας ἄ. Χάρος παραλαμβάνει ἢ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχήν : Πολίτ. Ἐκλ.Τραγ.2,46,9 μ᾿ ἔστειλ᾿ ὁ θεὸς νὰ πάρω τὴν ψυχή σου, αὐτ.12 κι ἂν μὲ νικήσῃς, Χάροντα, νὰ πάρῃς τὴν ψυχή μου· ‖ ἐν τῇ νεωτ. φιλοσοφίᾳ αἱ περὶ ψυχῆς θεωρίαι δυνατὸν κεφαλαιωδῶς νὰ κατανεμηθῶσιν εἰς τρία συστήματα, ἐν τῇ γενικότητι μὲν οὐχὶ ἀφιστάμενα τῶν διατυπουμένων ἐν ταῖς θεωρίαις τῶν ἀρχ. Ἑλλήνων φιλοσόφων, ἐν τοῖς καθέκαστα δὲ ποικίλλοντα καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἑκάστοτε δεδομένων ἢ ὑποθέσεων τῆς ἐπιστήμης διαμορφούμενα· τὸ πρῶτον τῶν συστημάτων τούτων δέχεται τὴν ὕπαρξιν καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, ὡς ὄντος ἀΰλου αὐτοτελοῦς· τὸ δεύτερον δεχόμενον τὴν ὕπαρξιν τῆς ψυχῆς τείνει νὰ ταυτίσῃ ταύτην πρὸς τὸ πνεῦμα· τὸ δὲ τρίτον δοξάζει ὅτι ψυχὴ καὶ σῶμα εἶναι ἰδιότητες μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας ἢ διτταὶ ἀπόψεις μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐνερ-

γείας ἢ καὶ ἔτι δογματικώτερον ὅτι τὰ φυχικὰ φαινόμενα εἶναι ἁπλῶς ἐνέργειαι τῆς ὕλης· **2)** συχν. π. ἀρχ., νεώτ. κ. δημ. **φυχὴ** τὸ λογικὸν τῆς φυχῆς μέρος, αἱ ἰδιότητες αὐτῆς, ἤτοι ἡ βούλησις, ἡ ἐκ τῆς βουλέσεως καλὴ ἢ κακὴ ἐνέργεια (ὁρμή), ἡ φαντασία : Πινδ.Ο 2,77 **ἀπὸ πάμπαν ἀδίκων ἔχειν φυχάν,** Σοφ.Τραχ.1260 **ὦ φυχὴ σκληρά, χάλυβος** | λιθοκόλλητον στόμιον πρίουσ', Ἀλεξ.π Στοβ.'Ανθολ.93,1 **φυχὴν ἔχειν δεῖ πλοῦσίαν,** Ἡρ.5,124 **Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήσιος** φυχὴν **οὐκ ἄκρος,** Ἰσοκρ.2,46 **τῇ φυχῇ** πονῆσαι καὶ **σκέφασθαι περί τινος τῶν ἀναγκαίων,** Διον.'Αλ. Λυσ.11, Πλούτ.'Ηθ.1087C, αὐτ.995D **οἰνός τε καὶ σαρκῶν ἐμφάρησις σῶμα μὲν ἰσχυρὸν ποιοῦσι καὶ ῥωμαλέον, φυχὴν δὲ ἀσθενῆ,** ΚΔ Ματθ.22, 37 **ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ φυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου,** Κλήμ.'Αλ.308 **τῷ Χριστῷ ἐκ φυχῆς μετ' εὐνοίας δουλεύοντες,** φρ. νεώτ. **ἐξ ὅλης φυχῆς, - ἐργάσθηκε μ' ὅλη** του τὴν φυχή· **3)** εἰδ. μτ. διορ. φυχικὸν σθένος, ἀντοχή, θάρρος, ἀνδρεία : Πινδ.Π 1,49 **τλάμονι φυχᾷ παρέμειναν,** αὐτ.Ν 9,32 **κτεάνων φυχὰς ἔχοντες** κρέσσονας **ἄνδρες,** Αἰσχ.Πέρσ.442 **ἦσαν ἀκμαῖοι** φύσιν, **φυχήν τ' ἄριστοι,** Ξεν.ΚΠ 3,3,18 **ἐρρωμενεστέραις ταῖς φυχαῖς τῶν στρατιωτῶν** χρησόμεθα, Βί. Ἀλεξάνδρ.1668 **ἄριστος ὢν κατὰ φυχὴν·** κ. δημ. **πολέμησε παλληκαρήσια, μὲ φυχή·** πρβλ. φρ. τοῦ **τὸ λέει ἡ φυχή του** (εἶναι ἀνδρεῖος)· ‖ κ. ἐπὶ θηρίων, ἐν ἀναφ. πρὸς τὴν ὁρμήν, τὴν ἀγριότητα: Ἰσοκρ.2,12 **περὶ μὲν τὰ θηρία τέχνας εὑρήκαμεν αἷς αὐτῶν τὰς φυχὰς ἡμεροῦμεν·** ‖ ὁμ. ἐπὶ ζῴων καὶ πτηνῶν κ. ἀντιθ. ἐν ἀναφ. πρὸς τὴν δειλίαν ἢ τὴν ἀδυναμίαν : Ἀντιφάν. π. Ἀθήν.9,392E **ὀρτυγίου φυχὴν ἔχων,** Εὐβουλ.αὐτ.9,384E **χηνὸς ἧπαρ ἢ φυχὴν ἔχεις·** κ. νεώτ. κ. δημ. **φυχὴ λαγ(ω)οῦ·** πρβλ. φρ. **τὸ μυρμήκι τί φυχὴ ἔχει;'** **4)** συνεκδ. ἡ ζωή, ἡ βίωσις : Ἡρ.3,130 ὅτι μιν **ὑγιέα ἐποίησεν, ἔλεγον .. ὡς βασιλεῖ** οὗτος **εἴη ὃς τὴν φυχὴν ἀπέδωκε,** Ἱππ.768G **κίνδυνος** περὶ **τῆς φυχῆς,** Ἀριστφ.Σφ.375 **τὸν περὶ φυχῆς δρόμον δραμεῖν** (φρ. συνήθ. κ. π. μτγν. κ. μσν. : Διον.'Αλ.Ρωμ.7,48,Φώτ.599,4), Ξεν.Λακ.8,4 **καὶ περὶ τῆς φυχῆς ἐφ' ἀγῶνας καταστῆσαι,** ΚΔ Λουκ.12, 19 **φυχή μου, ἔχεις πολλὰ ἀγαθά,** κείμενα εἰς **ἔτη πολλὰ** (ἔνθα φυχή=ἡ ἐπίγειος ζωή, ἡ ἐν ζωῇ ὑπόστασις)· ‖ γεν ἐν τῇ ΠΔ **φυχὴ** δηλοῖ τὴν ζωήν, **ἐκεῖνο ὅπερ ἀναπνέει, ζῇ·** δθ. ἀναφέρεται ἀδιακρίτως **ἐπὶ** ἀνθρώπων καὶ **ἐπὶ** ζῴων, ἔν τισι δὲ χωρίοις καὶ περὶ τοῦ θεοῦ· **ἀντιθέτως** ἐν τῇ ΚΔ ἀναφερομένη ἐπὶ ἀνθρ., σπαν. **ἐπὶ** ζῴων (μ. ἐν τῇ Ἀπ. δὶς 8,9 κ. 16,13), οὐδέποτε δὲ περὶ τοῦ θεοῦ, ἔχει διττὴν σημ., ἄλλοτε **μὲν** δηλοῦσα τὴν ζωὴν ὡς ἐν **τῷ** ἀνωτ. χωρίῳ, ἄλλοτε **δὲ τὴν** φυχὴν βλ.λ.) : Ματθ.16,26 **τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν** τὸν **κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ φυχὴν** αὐτοῦ **ζημιωθῇ;'** **5)** μτγν. μσν., **νεώτ. κ.** δημ. ἰδ. κτ. πληθ. συνεκδ. **ὁ** ἄνθρωπος : ΚΔ Ρωμ.13,1 **πᾶσα** φυχὴ **ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω,** αὐτ.Πράξ. 2,41 **ἐβαπτίσθησαν .. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ** φυχαὶ **ὡσεὶ τρισχίλιαι,** Μαλάλ.1 624, **πᾶσα φυχὴ** οἰκοῦσα **τὴν χώραν ἐκείνην, - τὸ χωριὸν ἔχει** 600 περίπου **φυχάς, - πολλὲς χιλιάδες φυχὲς** ἔμειναν στοὺς **δρόμους·** ‖ μτγν. κ. ἐπιτετ. ἐν φρ. : Πολύβ.8,9,7 οὗτος **εἷς ἀνὴρ καὶ μία φυχή,** αὐτ.8,5,3· ‖ ὁμ κτ. προσωποποιΐαν: Σοφ.Αἴ.154 **τῶν γὰρ μεγάλων φυχῶν ἱεὶς οὐκ ἂν ἁμάρτοις,** αὐτ.'Αντ.227, αὐτ.ΟΚ 64· **6)** σαρκικὸς πόθος, ὄρεξις : Ξεν.ΚΠ 8,7,4 ἡ φυχὴ **οὐ προσίεται σῖτον·** πρβλ. δημ. **δὲν τὸ καλεῖ ἡ φυχή μου·** **7)** **γεν.** φυχὴ τὸ πνεῦμα τὸ ζωογονοῦν τὸν κόσμον : Ἀριστλ.Ψυχ.1,2 **κ. ἑξ.,** αὐτ.3,8,1, αὐτ. 3,12,1 κ. ἀλλαχοῦ· ὁμ. νεώτ. **ἐν φρ. ἡ φυχὴ** τοῦ **κόσμου·** ‖ εἰδ. π. Ἀριστλ. ἡ ζωτικὴ ἀρχή, ὁριζομένη ὡς οὐσία κ. ἐνέργεια σώματός τινος, ἐντελέχεια σώματος : Ἀριστλ.Ψυχ.2,1,5· **8)** μτγν., μσν. κ. νεώτ. **κ.** δημ. συνεκδ. **φυχὴ** τὸ σύνολον τῶν πνευματικῶν διαθέσεων καὶ τῶν φυχικῶν συναισθημάτων ἑκάστου ἀνθρώπου : Πάπ. **τῷ δεσπότῃ** μου **τῆς φυχῆς Αὐσονίῳ,** αὐτ. **ἐκ πάσης μου φυχῆς,** Πρόδρ.2,440 **αἵ, θλῖφιν, ἅγιε Δέσποτα, τὴν ἔχω στὴν φυχή μου·** ‖ εἰδικώτ. νεώτ. κ. δημ. ἡ ἠθικὴ καὶ συναισθηματικὴ ὑπόστασις τοῦ ἀνθρ. κτ. ἀντιδιαστ. πρὸς τὸν νοῦν καὶ πρὸς τὸ σῶμα : φρ. **οἵα ἡ μορφὴ τοιάδε καὶ ἡ φυχή, - δὲν ἀνέχεται τὴν ἀδικία ἡ φυχή μου, - ἐκ βάθους φυχῆς, - τὸν γνοιάζεται μὲ ὅλη** του **τὴν φυχή·** **9)** μτφ. κ. νεώτ. κ. δημ. τὸ κυρίως προσδίδον δρᾶσιν οἱονεὶ τὸ ζωοποιοῦν : Δημ.1396 **ἡ τῶνδε τῶν ἀνδρῶν ἀρετὴ τῆς Ἑλλάδος ἦν φυχή,** Τιμοκλ.π.Στοβ.'Ανθολ.91,15 **τ' ἀργύριόν ἐστιν αἷμα καὶ φυχὴ βροτοῖς, - ἡ πίστις εἶναι ἡ φυχὴ τοῦ ἐμπορίου·** ‖ εἰδ. **ἐπὶ** συγγραφικῶν συνθέσεων : Ἀριστλ.Ποιητ.1450b,2 **ἀρχὴ μὲν οὖν καὶ οἷον φυχὴ ὁ μῦθος τῆς τραγῳδίας·** ‖ ὁμ. κ. τὸ πνεῦμα, ἡ πρόθεσις τῆς συγγραφῆς ἢ τοῦ συγγραφέως (λατ. **ingenium**)· **10)** κ. νεώτ. περιληπτ. ὄν. τῶν λεπιδοπτέρων ἐντόμων, ἡ πεταλούδα : Ἀριστλ ΖΙ 5,19,5, Πλούτ. Ἠθ.636C· **11)** ἑτέρα ὀν. τοῦ φυτοῦ τριπολίου : ΨΔιοσκ.4,135 **12)** ἡ κατὰ ποιητικὸν πλάσμα ἐν ἀλληγορίαις ἀναφερομένη ὡς ἐρωμένη τοῦ Ἔρωτος καὶ ἐν γλυπτοῖς ὡς νύμφη τις αἰθερία εἰκονιζομένη.

φυχήϊος -η-ον Ἰων. μτγν. ὁ ἔχων φυχήν, ὁ προικισμένος μὲ φυχήν, ὁ ἔμφυχος, ὁ ἔμβιος, ὁ ζωντανός : Λουκ.Β.Πρ.6 **φυχήϊον μὲν οὐδὲ ἐν σιτέομαι, τὰ δ' ἄλλα πλὴν κυάμων.**

φυχιατρεῖον (τὸ) νεώτ. θεραπευτήριον φυχοπαθῶν, ἄ. φρενοκομεῖον, νευρολογικὴ κλινική : **δημόσιον φυχιατρεῖον.**

φυχιατρική (ἡ) νεώτ. κλάδος τῆς ἰατρικῆς ἔχων ἀντικείμενον τὴν σπουδὴν καὶ θεραπείαν τῶν φυχικῶν παθήσεων, ἄ. νευρολογία, φρενολογία.

φυχιατρικός -ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν φυχίατρον ἢ τὴν ἰατρικὴν τῶν φυχοπαθειῶν : φυχιατρικὴ ἐπιστήμη· ‖ τὸ θηλ. **φυχιατρικὴ** οὐσ. βλ.λ. ἐπίρρ. **-ικῶς.**

φυχίατρος (ὁ,ἡ) νεώτ. κ. δημ. ἰατρὸς νευρολόγος εἰδικῶς περὶ τὴν θεραπείαν τῶν φυχοπαθειῶν ἀσχολούμενος, ἄ. νευρολόγος, φρενολόγος.

φυχίδιον (τὸ) μτγν. ὑποκορ. τοῦ φυχὴ βλ.λ., **ἄ.** φυχάριον : Λουκ.Πλ.26 **πρὶν ἐπιβαλεῖν τὴν χεῖρα καὶ ἀπογεύσασθαι** τοῦ ταὼ ἢ τοῦ **Νομάδος ἀλεκτρυόνος, ἀποφυσήσας** τὸ **φυχίδιον ἄπει γυφὶ καὶ κάραξι πάντα** ἐκεῖνα **καταλιπών.**

φυχίζομαι γλωσσ. φύχομαι, παγώνω.

φυχικάρης (ὁ) δημ., τὸ θηλ. **-άρα,** οὐδ. **-άρικο,** ὁ φιλεύσπλαγχνος, ὁ ἐλεήμων, ἐκεῖνος ποὺ κάνει φυχικὰ βλ.λ.· **2)** χλευαστ. ἐπὶ γυναικός, **ἡ εὐκόλως** παραδιδομένη εἰς τοὺς ἄνδρας.

φυχικό(ν) (τὸ) μσν. κ. δημ. ἀγαθὴ πρᾶξις γινομένη οἱονεὶ πρὸς σωτηρίαν τῆς φυχῆς, εὐποιΐα, ἐλεημοσύνη, εὐεργεσία : Ἰατ.Συνόδ.Φλωρεντ.9,2, 251 **μόλις δὲ ποτε ἐδόθη καὶ** τὸ σιτηρέσιον .. **καὶ τοῦτο τὸ φυχικὸν τοῦ Πάπα ὡσπερανεὶ ἐρρίπτετο εἰς τὸ πέλαγος,** Χρον.Μορ.7781 **τὰ φυχικά, τὰ ἔχουσιν μετὰ προβελεντζίου** του, | ὅπου **ἔποικεν τοῦ καθενός, τινὰς μὴ τὰ ἐμποδίσῃ, - κάντε ἕνα φυχικό, χριστιανοί μου,** φρ. **εἶναι τοῦ** φυχικοῦ (ἄξιος ἐλεημοσύνης)· **2)** χλευαστ. ἐπὶ γυναικός, φρ. **κάνει φυχικὰ** παραδίδεται εὐκόλως εἰς τοὺς ἄνδρας, ἄ. εἶναι φυχικάρα· ‖ μσν. ὡς ἐπίρρ. ὡς φυχικόν, ὡς ἢ ἐξ ἐλεημοσύνης : Πρόδρ.2,480 **καὶ φυχικὸν φωμὶν τρώγεις, καὶ δίδουν σε καὶ ῥάσον.**

ψῡχικός-ή-ό(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχήν, ὁ τῆς ψυχῆς, ἀντίθ. σωματικός : Ἀριστλ.ΗΝικ.3,10,2 αἱ ψυχικαὶ καὶ αἱ σωματικαὶ (ἡδοναί), Πολύβ.6,5,7 τὸν τῇ σωματικῇ ῥώμῃ καὶ τῇ ψυχικῇ τόλμῃ διαφέροντα, αὐτ.8,12,9 κατὰ τὰς ψυχικὰς ὁρμάς, Διόδ.Σ 20,1 καὶ τὸ σύνολον ἐμψύχῳ σώματι παραπλήσιον, οὗ τὸ μὲν ἐσπαραγμένον ἐστέρηται τῆς ψυχικῆς χάριτος, αὐτ.18,2 ψυχικοῖς δὲ πάθεσι συνεχόμενον ἀνιάτοις, Πλούτ.Ἠθ.524E ἁψάμενός τε καὶ ἀνακρινάμενος, καὶ εὑρὼν μὴ πυρέττοντα, ψυχικὴν νόσον ἔφη εἶναι, αὐτ.1084E ψυχικὴ δύναμις, αὐτ.1092D ψυχικὴ τόλμα, αὐτ.1096F ψυχικὴ οὐσία, αὐτ.102 πολλῶν . . ὄντων ψυχικῶν παθῶν, Λογγῖν.44,3 τὰ ψυχικὰ προτερήματα τῶν ῥητόρων, Λασκορ.Μυστ.19 ἀπὸ τὴν αὔξηση τῆς ψυχικῆς ἐξευγένισης, Παπαντ.Ἀγ.Ὀρ.14 τὰ ψυχικὰ ἐλαττώματα, τὴν πνευματικὴ καθυστέρηση καὶ τοὺς φανατισμούς, - ψυχικαὶ ἔρευναι, - ψυχικοὶ πόνοι· ‖ νεώτ. εἰδ. νομ. ψυχικὴ ὀδύνη (ἠθικὴ μείωσις καὶ ζημία τοῦ προσβληθέντος, συνισταμένη εἴτε εἰς τὴν ψυχικὴν ὀδύνην καὶ τὸν κλονισμόν, ὅστις δημιουργεῖται παρὰ τῷ ἀδίκως παθόντι, εἴτε εἰς τὴν διασάλευσιν ἢ καὶ τὴν ἀνατροπὴν τῆς περὶ αὐτοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς ὑποστάσεώς του κρατούσης παρὰ τῇ κοινωνίᾳ ἀντιλήψεως)· **2)** εἰδ. ἐν μεταφυσ. ἐννοίᾳ, ὁ τῆς ψυχῆς : Ἐπιγρ. ψυχικὴ σωτηρία· **3)** ὁ διὰ τὴν ψυχὴν τεθνεῶτος : Ἐπιγρ. ψυχικὰ δῶρα διδοὺς (δηλ. τῷ Ἑρμῇ)· **4)** μτγν. κ. μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὑλικὴν ζωήν, ζωϊκός, σάρκινος, ἀντίθ. πνευματικός : Φώτ.Λεξ.656,19 «ψυχικός· σαρκικός» : ΚΔ Κορινθ.1,2,14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ (ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος· πρβλ.Κλήμ.Ἀλ.604, Θεοδώρ.131, Σουΐδ. «ψυχικὸν καλεῖ ὁ ἀπόστολος τὸν τοῖς ἀνθρωπικοῖς λογισμοῖς τὰ πράγματα ἐπιτρέποντα καὶ τὴν τοῦ πνεύματος ἐνέργειαν μὴ δεχόμενον»), αὐτ.15,44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν· ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν (Φώτ.π.Οἰκουμ.486 «ψυχικὸν σῶμα λέγει τὸ γεῶδες καὶ βαρύ, ἢ ἁπλῶς τὸ θνητὸν ἀνθρώπου σῶμα», Θεοφύλ.Θουλγ.Ἐπιστ.308 «ὃ νῦν ἔχομεν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ»)· **5)** τὸ ἀρσ. κτ. πληθ. ψυχικοὶ (οἱ) ὡς οὐσ. ὀνομ. ὑβριστ. διδομένη ὑπὸ τῶν Μοντανιστῶν εἰς τοὺς καθολικοὺς χριστιανούς : Κλήμ.Ἀλ.Στρωμ.4,511 μὴ τοίνυν ψυχικοὺς ἐν ὀνείδους μέρει λεγόντων ἡμᾶς οἱ προειρημένοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Φρύγες· ἤδη γὰρ καὶ οὗτοι τοὺς τῇ νέᾳ προφητείᾳ μὴ προσέχοντας ψυχικοὺς καλοῦσι· πρβλ.Τερτυλλ.Κατὰ Ψυχικῶν.

ψυχικῶς ἐπίρρ. μτγν., μσν. κ. νεώτ., δημ. ψυχικά, ἐν τῇ μέσῃ ψυχῇ, καρδίᾳ, εἰς τὰ ἐσώτατα τῆς καρδίας, ἐνδομύχως, κατάκαρδα : ΠΔ Μακκ.2,4, 37 ψυχικῶς οὖν ὁ Ἀντίοχος ἐπιλυπηθεὶς καὶ τραπεὶς εἰς ἔλεον, καὶ δακρύσας διὰ τὴν τοῦ μετηλλαχότος σωφροσύνην καὶ πολλὴν εὐταξίαν· **2)** ὡς πρὸς τὰ ψυχικὰ αἰσθήματα, τὴν διάθεσιν : ΠΔ Μακκ.2,14,24 καὶ εἶχε τὸν Ἰούδαν διαπαντὸς ἐν προσώπῳ, ψυχικῶς τῷ ἀνδρὶ προσεκέκλιτο· **3)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὡς πρὸς τὴν ψυχήν, κατὰ τὴν ψυχήν, ἀντίθ. σωματικῶς : Ἀπολλ. Δύσκ. Συντ. 284,4, Δαμασκ.11,201A, Ἀνών.π.ASS Ἰουνίου 4,478D νοσεῖτε ψυχικῶς, - εἶναι ἄρρωστος ψυχικῶς καὶ σωματικῶς, - πάσχει ψυχικῶς· **4)** μσν. διὰ τῆς ψυχῆς, τοῦ πνεύματος, τῆς διανοίας, κατὰ διάνοιαν : Εὐστρ.Κατ.Ψυχ.Μτ.Θάν. 354,16 οὐ διὰ γλώσσης ἐλάλει, ἀλλὰ ψυχικῶς τοῦτο ἔπραττε.

ψύχιμος-η-ον μτγν. ὁ ὁμιλῶν : Ἡρωδιαν.Ἐπιγρ.115 (πιθ. γρ. ἀντὶ ψυχινός).

ψῦχιν Ἐπιγρ. ἀντὶ ψύχιον βλ.λ.

ψῡχινός-ή-όν ἐσφ. γρ. ἀντὶ ψυχεινὸς βλ.λ. : Ἱππ Ἐπιδ.1,938, Θεόφρ.ΦΑἰτ.3,23,4.

ψύχιον (τὸ) Ἐπιγρ. ἀντὶ ψυχάριον βλ.λ.

ψυχισμός (ὁ) νεώτ. φιλοσοφ. τὸ σύνολον τῶν ἐνσυνειδήτων ἢ ἀσυνειδήτων ψυχικῶν δυνάμεων καὶ φαινομένων τοῦ ἀνθρώπου· **2)** φιλοσοφικὸν σύστημα, καθ' ὃ ἡ ψυχὴ ἀποτελεῖ τὴν ἐσωτερικὴν οὐσίαν τῶν ὄντων καὶ τὸν παράγοντα τῆς ἐξελίξεως αὐτῶν.

ψυχιστής (ὁ) νεώτ. ὀπαδὸς τοῦ ψυχισμοῦ βλ.λ.2).

ψυχίτζα (ἡ) μσν. κ. δημ. ἢ ψυχίτσα ὑποκορ. τοῦ ψυχή, ἃ. ψυχούλα : Διήγ.Ἀχιλλ.1011Wr. τρώγεται ἡ ψυχίτζα του διὰ πόθον ἐδικόν σου.

ψυχμός (ὁ) μτγν. ἀντὶ ψυγμὸς βλ.λ., ψῦχος, ψυχρότης : Μαν.2,443 αἰνοὺς ψυχμοὺς . . παρέχει.

ψῡχ(ο)- κ. νεώτ. κ. δημ. πρῶτον συνθετικὸν πολλῶν λέξεων, ὧν τὸ διὰ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ δηλούμενον ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν ψυχήν, οἷον ψυχαλγής, ψυχέμπορος, ψυχοβγάλτης, ψυχοβλαβής, ψυχοπαθής, ψυχοβόρος κττ.

ψῡχοανακάλυπτος-ον μσν. ὁ ἀνακαλύπτων, ἀποκαλύπτων, γυμνώνων τὴν ψυχήν : ΨΧρυσ.11,909F ψυχοανακάλυπτος ἁμαρτία, Ἀνών.Περὶ Στουρ. 144C (Grets.).

ψοχοβγάλτης (ὁ) δημ. ὁ κατὰ δοξασίαν παριστάμενος κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκπνοῆς θνήσκοντος Ἀρχάγγελος Μιχαήλ, ὁ καὶ ψυχοπομπός· **2)** μτφ ὁ καθ' ὑπερβολὴν ταλαιπωρῶν τινα, ὁ ἐπιμόνως τυραννῶν, ἐπίμονος βασανιστὴς βλ.λ.3).

ψυχοβιολογία (ἡ) νεώτ. ἐπιστήμη ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευνον τῶν ζωϊκῶν φαινομένων τῶν φυτῶν καὶ τὴν ἑρμηνείαν αὐτῶν κατὰ τὰς ἀπόψεις τῆς θεωρίας τοῦ ψυχοβιολογισμοῦ βλ.λ.

ψυχοβιολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχοβιολογίαν ἢ τὸν ψυχοβιολογισμόν.

ψυχοβιολογισμός (ὁ) νεώτ. φιλοσ. φιλοσοφικὴ θεωρία, καθ' ἣν τὰ φυτὰ κέκτηνται ψυχήν, αἱ δὲ ζωϊκαὶ αὐτῶν λειτουργίαι δὲν διαφέρουσι τῶν λειτουργιῶν τῶν ζωϊκῶν ὀργανισμῶν εἰμὴ κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς πολυπλοκότητος.

ψυχοβιολόγος (ὁ,ἡ) νεώτ. ὁ περὶ τὴν ψυχοβιολογίαν βλ.λ. ἀσχολούμενος.

ψῡχοβλᾰβής-οῦς-ές μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ βλάπτων τὴν ψυχήν, ὁ ἐπιφέρων βλάβην, ὁ ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν ψυχήν : Ἰω.Χρυσ.1,169, Θεοφύλ.ΚΔ Λουκ.14,442 εἰρηνεύων πρός τινα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ψυχοβλαβῶν, Δαμασκ.12,847E, αὐτ.899E τὴν ψυχοβλαβῆ ταύτην παραίνεσιν· **2)** νεώτ. ὁ βεβλαμμένος ψυχικῶς, ὁ φρενοβλαβής.

ψυχοβλαβῶς ἐπίρρ. μτγν. κ. νεώτ. μετὰ ψυχικῆς βλάβης : Δίδ.Ἀλ.616 (ἔκδ.Mi.).

ψυχοβολία (ἡ) νεώτ. εἶδος ἀκτινεργίας βλ.λ. ἐκπεμπομένης ἐκ τοῦ σώματος ὡριομένων ἀτόμων καὶ ἐπιδρώσης ἐπὶ ἀψύχων καὶ ἐμψύχων. Ἡ ἀκτινεργία αὕτη θεωρεῖται ὑπὸ πολλῶν παλαιοτέρων καὶ συγχρόνων ὡς μαγνητικὴ ἐκπομπή· πρβλ. ψυχοδυναμισμός.

ψυχοβόρος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ βιβρώσκων, τὴν ψυχήν, ψυχοφθόρος : Συνέσ.320C, αὐτ.340A.

ψυχογένεια (ἡ) νεώτ. κ. ψυχογένεσις-εως ψυχολ. ἡ γένεσις καὶ διαμόρφωσις τῶν ψυχικῶν δυνάμεων· **2)** φιλοσ. γένεσις καὶ ἐξέλιξις τῆς συνειδήσεως· **3)** εἰδ. βιολ. γένεσις ἐξ ἐνδομύχου δυνάμεως, κατ' ἀντίθ. πρὸς τὴν φυσικὴν ἐπιλογήν· **4)** ἐπιστήμη ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῶν τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως.

ψυχογένεσις-εως (ἡ) νεώτ. ἃ. ψυχογένεια βλ.λ.

ψυχογενετικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχογένεσιν, ὁ τῆς ψυχογενέσεως : ψυχογενετικὴ μέθοδος· **2)** τὸ θηλ. ψυχογενετικὴ ὡς οὐσ. εἶδος κοινωνιολογικῆς με-

ὁδοῦ, καθ' ἣν τὰ φαινόμενα μελετῶνται ὡς ὁμάδες περιστατικῶν, ἐκ τῶν συναρτήσεων τῶν ὁποίων καὶ διὰ τῆς ἐπαληθεύσεως εἰς τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν συνάγονται διάφοροι νόμοι.

ψυχογενής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ἐκ τῆς ψυχῆς γεννηθεὶς ἢ ὁ ἐξ αὐτῆς προερχόμενος : **ψυχογενὲς ἐρύθημα** (παροδικὸν ἐρύθημα τοῦ δέρματος ὀφειλόμενον εἰς ψυχονευρικὰ αἴτια).

ψυχογιός (ὁ) δημ.κ. -γυιός ὁ θετὸς υἱός· πρβλ. ψυχοκόρη· **2)** ἐπὶ τουρκοκρατίας, ἔμπιστος ἀκόλουθος τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν κλεφτῶν βλ.λ. 2) προσφέρων εἰς αὐτὸν παντοειδεῖς ὑπηρεσίας : Βλαχογ.Παληκ. 12 **ὁ Καπετάνιος ..'ε εἶχε φτάσει μπροστινὸς μὲ τὸν Παλιόκαπα καὶ μὲ τὸν ψυχογυιό·** 3) μικρὸς ὑπάλληλος καταστήματος· πρβλ. παραγιός.

ψῡγογονία (ἡ) ἡ γέννησις ψυχῶν : Πλούτ.Ἠθ.415E **οὓς καὶ Πλάτων ἀριθμοὺς ἔλαβεν ἐν** ψυχογονίᾳ, αὐτ.1138C, Νικόμ.Γερ.Ἁρμον.15 τὴν Πλατωνικὴν **διαπτύξαι λέξιν, ἣν ἐν τῇ ψυχογονίᾳ** προηνέγκατο, Θεολ.Ἀριθμ.39,34.

ψῡχογονικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχογονίαν, ὁ τῆς ψυχογονίας : Θεολ.Ἀριθμ 48,1, αὐτ.40,15 **τοῦ ἀπὸ ἓξ ψυχογονικοῦ κύβου**, Ἰω.Λυδ.Μην.25(70) (Roeth.) **ὁ ἓξ ἀριθμὸς ψυχογονικός ἐστιν**, αὐτ.28(76).

ψῡχογόνιμος-ον μτγν. ὁ γεννῶν ζωὴν ἢ ὁ παράγων πνεῦμα : Φίλ.2,96,10 **ἀέρος καὶ πυρός, τῶν ψυχογονιμωτάτων** (στοιχείων).

ψῡχογόνος-ον μτγν. ὁ γεννῶν ψυχήν : Ἑρμ. Τρισμ.122,8 (Parthey) **ἡ γὰρ δεκὰς ἐστὶ ψυχογόνος.**

ψυχογράφημα ατος (τὸ) νεώτ. περιγραφὴ τῶν ψυχικῶν διαθέσεων, τῶν ακέψεων προσωπικότητός τινος· **2)** τὸ σχῆμα περιγραφῆς προσωπικότητός τινος ἢ ὑποσυνείδητος γραφή.

ψυχογραφία (ἡ) νεώτ. κλάδος τῆς ψυχολογίας ἔχων ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ περιγραφὴν τῶν ψυχικῶν ἱκανοτήτων ἀτόμου τινός, ἢ κατ' ἄλλους εἰδικὴ ψυχολογικὴ μέθοδος πρὸς γραφικὴν ἀπεικόνισιν τοῦ χαρακτῆρος ἀτόμου τινὸς δι' ἐξακριβώσεως ὡρισμένων χαρακτηριστικῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ· **2)** εἰδ. πνευματιστ. ἡ διὰ τῆς χειρὸς τῶν μέντιουμ βλ.λ. καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν τῶν πνευμάτων γινομένη γραφή, δι' ἧς πνεῦμά τι ἢ πρόσωπόν τι ἄγνωστον ἐπικοινωνεῖ μετά τινος.

ψυχογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχογραφίαν, ὁ τῆς ψυχογραφίας.

ψυχογράφος (ὁ,ἡ) νεώτ. ὁ γράφων διὰ ψυχικῆς δυνάμεως ὑποσυνειδήτως, οἷον τὰ διάφορα μέντιουμ· **2)** ψυχολόγος ἀσχολούμενος εἰδικῶς περὶ τὴν ψυχογραφίαν ἢ τὸ σύστημα διὰ τὴν ὑποσυνείδητον γραφήν.

ψυχογραφῶ-έω νεώτ. μτβ. περιγράφω τὰς ψυχικὰς ἱκανότητας προσώπου τινός· **2)** ρηματ. π. ψυχογράφημα, ψυχογραφία.

ψυχόγροσο (τὸ) δημ. ὁ κεφαλικὸς φόρος, τὸ χαράτσι βλ.λ. : Βλαχογ.Παληκ.71 **φέρατε πίσω .. τὸ χαράτσι, μοναχὰ ποὺ τοῦ δώσατε αὐτὸ τ' ἅγιο τ' ὄνομα .. ψυχόγροσο, σοῦ λέει.**

ψυχογυιός (ὁ) δημ. ἀντὶ ψυχογιὸς βλ.λ.

ψῡχοδαΐκτης (ὁ) μτγν. ὁ καταστρέφων ἢ φονεύων τὴν ψυχήν, ἐπὶ τοῦ Βάκχου : ΑΠ 9,524,24.

ψῡχοδάμεια (ἡ) μσν. ἡ δαμάζουσα, τιθασεύουσα τὰς ψυχάς : Νικήτ.Εὐγ 3,299 **κούρη ψυχοδάμεια, εὔχροος·** πρβλ. Ἱπποδάμεια.

ψῡχοδαμής-οῦς-ές μσν. ὁ δαμάζων, τιθασεύων τὴν ψυχήν : Νικήτ.Εὐγ 3,299.

ψυχοδέρνομαι δημ. ποθῶ σφόδρα, ἐπιθυμῶ διακαῶς : Μαλακ.Συντρ.30,9 **μὰ κείνη ψυχοδέρνεται | νὰ πάῃ μαζί του στὰ ὄρη.**

ψῡχοδιάβατος-ον μσν. ὁ διαπερῶν τὴν ψυχήν, ὁ εἰσδύων εἰς τὴν ψυχήν : Τιμόθ. Ἱεροσ. π. Bible.Patrum 13,481 **ρομφαίαν ψυχοδιάβατον.**

ψυχοδιαγνωστική (ἡ) νεώτ. κλάδος τῆς ψυχολογίας ἔχων ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν τῶν ψυχικῶν καὶ πνευματικῶν ἱκανοτήτων τοῦ παιδὸς πρὸς εὕρεσιν τοῦ καταλλήλου δι' αὐτὸν ἐπαγγέλματος, ἄ. ψυχοπρογνωστικὴ ἢ ψυχογνωστική.

ψυχοδιαγνωστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν ψυχικῶν ἱκανοτήτων τοῦ παιδός, ἄ. ψυχοπρογνωστικός· ἐπίρρ. -κῶς.

ψῡχοδοσία (ἡ) Ἐπιγρ. ἡ δόσις ψυχῆς, ζωῆς.

ψῡχοδοτήρ-ῆρος (ὁ) μτγν. ὁ δοτὴρ τῆς ψυχῆς, τῆς ζωῆς, ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος : ΑΠ 9,525.

ψῡχοδότης (ὁ) μτγν. ἄ. ψυχοδοτὴρ βλ.λ. : Δίδ. Ἀλ.Τριάδ.3,16 (Patr.Gr.869C), Συνέσ.Ὕμν.4,186.

ψῡχοδοχεύς-έως (ὁ) μτγν. κ. μσν. ὁ δεχόμενος τὰς ψυχάς : Εὐχὴ εἰς Ἅγ.Πνεῦμα ἐν Συνόψει Ἀνατολ.Ἐκκλησίας.

ψυχοδυναμικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ψυχοδυναμισμὸν βλ.λ.

ψυχοδυναμισμός (ὁ) νεώτ. εἶδος ἐνσυνειδήτου ραδιενεργείας τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἐκδηλουμένης εἰς τὰ φαινόμενα τῆς τηλεπαθείας, τηλεκινησίας, διαράσεως κτλ.

ψῡχοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς τὴν ψυχήν : Φίλ.1,15,5, αὐτ.2,17,35 **ἀγγέλων μεταβαλλόντων ἀπὸ πνευματικῆς καὶ ψυχοειδοῦς οὐσίας εἰς ἀνθρωπόμορφον ἰδέαν**, Θεολ.Ἀριθμ. 39,33 (Ast.) **τῆς ἐξόδου ὡς ἂν ψυχοειδοῦς·** **2)** νεώτ. βοταν. τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **ψυχοειδῆ** ὡς οὐσ ἄ. ψυχανθῆ ἢ χεδροπὰ βλ.λ.

ψυχοζωϊκός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ζωὴν ἅμα καὶ τὴν ψυχήν.

ψυχοθανατωμός (ὁ) μσν. ὁ ἀφανισμός, ἡ ἐκμηδένισις τῆς ψυχῆς : Λίβ.Ροδ.1586 Wr. **οἶδα χαρὰν τὴν ἐρωτικὴν τάφος νὰ γένῃ ἀνθρώπου, | καὶ τὰ ρωτικὰ λόγια τοῦ ψυχοθανατωμοῦ μου.**

ψυχοθεϊσμός (ὁ) νεώτ. τὸ δόγμα περὶ καθαρῶς πνευματικῆς ὑποστάσεως τοῦ Θεοῦ.

ψῡχόθεν ἐπίρρ. γλωσσ. **ἐκ τῆς ψυχῆς, τῆς καρδίας.**

ψυχοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἡ θεραπεία τῶν διαφόρων νόσων διὰ ψυχικῶν μέσων, οἷον δι' ὑποβολῆς, πειθοῦς κτλ.

ψυχοθεραπευτής (ὁ) νεώτ. ἰατρὸς θεραπεύων διὰ τῆς ψυχοθεραπείας βλ.λ.

ψυχοθεραπευτικός ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχοθεραπείαν, ὁ τῆς ψυχοθεραπείας : **ψυχοθεραπευτικαὶ** μέθοδοι· ἐπίρρ. -**κῶς.**

ψῡχοκερδής-οῦς-ές μσν. ὁ κερδαίνων ἢ διατηρῶν τὴν ψυχὴν ἢ τὴν ζωήν, ὁ ὠφέλιμος εἰς τὴν ψυχήν : Πισίδ.Γ Ἑξαήμ.401, Φιλῆς Ζῴων 78,4 **τοὺς θηρατικοὺς εὐφυῶς φεύγων δόλους, ὡς ψυχοκερδῆ τὸν βίον διατρέχειν.**

ψυχοκινητικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰς ἐκ τῆς βουλήσεως προερχομένας κινήσεις : **ψυχοκινητικὰ κέντρα** (ζῶναι ἢ μοῖραι τῆς φλοιώδους οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου, ὁπόθεν ἄρχονται τὰ κινητήρια νεῦρα).

ψῡχοκλέπτης (ὁ) μσν., δημ. προφ. -**έφτης** ὁ **κλέπτων** ψυχάς, ὁ κλέπτης ψυχῶν : Πισίδ.Γ Ἑξαήμ.747 **ὁ ψυχοκλέπτης, ὁ φθορεὺς τῆς καρδίας**, Πρόδρ. Ἀνδρ.Κομν.67 (Boiss.), Εὐστ.Πολ.186,40 **κατάκρυπτε σεαυτόν, μή-ποτε ὁ ψυχοκλέπτης** παρασυλήσῃ **σε**, αὐτ.267,50· ‖ δημ. ὁ σατανᾶς, ὁ διάβολος.

ψυχοκοινωνιολογία (ἡ) νεώτ. κλάδος τῆς ἀνθρωπολογίας ἔχων ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῶν ψυχολογικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἀνθρώπου, οἷον γλώσσης, θρησκείας, τέχνης κτλ., κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ὁμαδικοῦ αὐτοῦ βίου.

ψῡχόκομπος-ον μσν. ὁ ἐπαίρων, ὑψῶν ἀγερώχως τὴν ψυχὴν ἢ τὸ πνεῦμα : Πισίδ.Γ Ἑξαήμ.761 **βλάπτει γὰρ αὐτὴν ψυχοκόμπῳ** φαρμάκῳ.

ψυχοκόρη (ἡ) δημ. ὡς θηλ. τοῦ ψυχογιός βλ.λ.1), θετὴ θυγάτηρ, ἄ. ψυχοπαίδα· ‖ ἡ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ὑπηρετοῦσα παρ' οἰκογενείᾳ γυνή, ἰδ. ἡ ἀκόμη νέα· πρβλ. ψυχογιὸς 3).

ψῡχοκρατής-οῦς-ές μσν. ὁ συγκρατῶν ἢ διατηρῶν τὴν ψυχήν, τὴν ζωήν : Πισίδ.Γ 'Εξαήμ.420.

ψυχοκρατία (ἡ) νεώτ. φιλοσ. τὸ φιλοσοφικὸν δόγμα, καθ' ὃ ἡ ψυχὴ εἶναι ἡ ἀρχή, ἡ πηγὴ πάσης ζωῆς· **2)** εἰδ. ἐν τῇ λαογρ. ἡ λαϊκὴ δοξασία, καθ' ἣν πάντα τὰ ὄντα καὶ τὰ φαινόμενα ἔχουσι ψυχήν· πρβλ. ψυχολατρεία, ἀνιμισμός.

ψυχοκρατικός-ή-όν μτγν. ὁ ψυχοκρατής βλ.λ.: 'Ιω.Λυδ.Μην.3,6.

ψῡχοκρύσταλλος-ον μσν. ὁ ὑπὸ τοῦ ψύχους πεπηγώς : Θεοδόσ.Διάκ.'Ακρ.4,16 **ἐκ τῶν ἄνωθεν ψυχοκρυστάλλων** (ἐσφ. γρ. ἀντὶ ψυχροκρ-).

ψυχοκτονία (ἡ) νεώτ. ὁ ἀφανισμὸς τῆς ψυχῆς: Λασκαρ.Μυστ.76 **ἔρχεται τότε καὶ παίρνει τὰ ἀργύρια ἐκεῖνα, τιμὴ τῆς ψυχοκτονίας ἀποὺ ὁ γονῆς ἔκαμε στὴ θυγατέρα του.**

ψῡχοκτόνος-ον μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὁ κτείνων, ὁ φθείρων, καταστρέφων τὴν ψυχήν, ὁ ψυχοφθόρος : Κύριλλ. π. Σουΐδ. ἐν λ. Σπάδων (σ. 863,12 ἔκδ.Bernh.) **οὓς φευκτέον ὡς ψυχοκτόνους καὶ σωματοφθόρους,** Ψελλ στχ.143 Sternbach.Wiener Studien XXV,17, - **ψυχοκτόνα ἀναγνώσματα.**

ψυχοκυνηγάρης (ὁ) δημ. ὡς ἐπίθ. τοῦ Χάρου, ὁ θηρεύων, ὁ κυνηγῶν τὰς ψυχάς : Πορφύρ.Σκ. 37,7 **κουρσάρος ψυχοκυνηγάρης, | στὸ μαῦρο, αἰώνιος καβαλλάρης.**

ψῡχολαμπής-οῦς-ές μσν. ὁ λάμπων, ὁ φωτίζων τὰς ψυχάς : 'Εγκώμ.'Αγ.Παντελεήμ.16 **τὴν ψυχολαμπῆ τῆς καθάρσεως χάριν.**

ψυχολᾰτρεία (ἡ) νεώτ. ἡ πίστις ἐπὶ τὴν ὕπαρξιν πνευμάτων ἐμψυχούντων τά τε ἀνόργανα καὶ τὰ ἐνόργανα ὄντα καὶ λατρεία τῶν ψυχῶν τούτων, ἄ. ψυχοκρατία, ἀνιμισμός.

ψυχολάτρης (ὁ) νεώτ. θηλ. -ις-ιδος, ὁ λατρεύων τὴν ψυχήν, ὁ ἀσπαζόμενος τὴν ψυχολατρείαν, ὀπαδὸς τῆς ψυχολατρείας.

ψῡχολεθρία (ἡ) μσν. ὁ ὄλεθρος τῆς ψυχῆς ἢ τῶν ψυχῶν : Θεόδ.'Αβουκ.404,5.

ψῡχόλεθρος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἀπολλύων, ὁ καταστρέφων τὰς ψυχάς : ΨΧρυσ.9,889E, Πισίδ.Γ 'Εξαήμ.1833 **ψυχολέθροις ἀγκάλαις,** Στουδ.Θεόδ. 135D, Οἰκουμ.ΚΔ 'Απ.280,17 (Cramer.) **ψυχόλεθρον περισπούδασμα·** **2)** τὸ ἀρσ. ὡς οὐσ. ὁ ὄλεθρος τῆς ψυχῆς· 'Ησ. «ἀπώλεια τῶν ψυχῶν» : 'Ηρωδιαν.'Επιμ.203, Χοιροβ.'Επιμ. εἰς Ψαλμ 121,26.

ψυχολειτουργο (τὸ) δημ. κ. -λείτρουγο λειτουργία πρὸς διάσωσιν τῆς ψυχῆς τῶν ἀποθανόντων : Βλαχογ.Παληκ.9 **τρέχε εὐ ἀναίστητους στὰ ψυχολείτρουγα . . ἀκούστηκε δεύτερη φωνή.**

ψυχολείτρουγο (τὸ) δημ. ἀντὶ ψυχολείτουργο.

ψῡχολέτειρα (ἡ) μσν. ἡ καταστρέφουσα τὴν ψυχήν : Φιλῆς 2,384 (ἔκδ.Mil.) **ψυχολέτειρα νίκη.**

ψῡχολέτης (ὁ) μτγν. ὁ καταστρέφων τὴν ψυχήν : 'Ηρωδιαν.'Επιμ.211.

ψῡχοληστής (ὁ) μσν. ὁ ληστεύων τὰς ψυχάς, ἄ. ψυχοκλέπτης : Εὐστ.Πον.183,80 **σπήλαιον ἂν τινος εἴη ψυχοληστοῦ, ἢ τρώγλη ἀσπίδος.**

ψῡχολῐπής-οῦς-ές μτγν. ὁ ὑπὸ τῆς ψυχῆς ἐγκαταλειφθείς, ὁ ἄνευ ζωῆς ὤν, ὁ ἄψυχος : ΑΠλ. 4,226,Μάξ.Καταρχ.227 **ὅτ' ἂν βρέφος ἐκπροφέρησιν ψυχολιπὲς μελέων.**

ψυχολό(γ)ι (τὸ) δημ. πλῆθος ψυχῶν· **2)** ἡ δι' ἱκεσιῶν καὶ παρακλητικῶν εὐχῶν ἐπαιτεία : Καρκβ. Ζητ.72 **δίχως νὰ τὸ γυμνάσῃ καθόλου στὸ ψυχολόγι,** αὐτ.86 **εἶχε ναὶ στὴ γλῶσσά του τὸ κλαψάρικο καὶ μονότονο ψυχολόγι.**

ψυχολογία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ἐπιστήμη ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ ἑρμηνείαν τῶν ψυχικῶν φαινομένων τοῦ ἀνθρώπου ὡς καὶ τὸν καθορισμὸν τῶν διεπόντων αὐτὰ νόμων : **ἀτομικὴ ψυχολογία** (ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν τῶν ψυχικῶν φαινομένων ἑνὸς μόνου ἀτόμου), **-ψυχολογία τοῦ παιδὸς** (ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν τῆς πνευματικῆς ἐξελίξεως τοῦ παιδὸς μέχρι τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἰς τὴν ἥβην), **-ψυχολογία τῶν ὁμάδων** (ἡ μελετῶσα τὰ ψυχικὰ φαινόμενα τοῦ πλήθους ἢ ἑκάστης τῶν κοινωνικῶν τάξεων), **- ἐγκληματολογικὴ ψυχολογία** (ἡ περὶ τὴν μελέτην τῆς ψυχῆς τῶν ἐγκληματιῶν ἀσχολουμένη), **- ἐφηρμοσμένη ψυχολογία** (ἡ διαθέτουσα τὰς γνώσεις αὐτῆς πρὸς ἄμεσον ἐφαρμογήν, οἷον ἡ παιδαγωγικὴ ψυχολογία κ. ἡ ψυχοδιαγνωστική), **-ψυχολογία τοῦ βυθοῦ ἢ τοῦ ὑποσυνειδήτου** (ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῆς ψυχῆς τοῦ ἀτόμου διὰ τῆς ἀναλύσεως τῆς ὑποσυνειδήτου αὐτοῦ ζωῆς), **-ψυχολογία τῆς τέχνης** (ἡ ἐρευνῶσα τὰ ψυχολογικὰ βιώματα ἅτινα χαρακτηρίζομεν ὡς καλλιτεχνικά, εἴτε συμφωνοῦσι ταῦτα πρὸς τοὺς κανόνας τοῦ καλοῦ εἴτε μή), **-ψυχολογία τῶν ζῴων** (ἐπιστήμη ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν μελέτην τῆς συμπεριφορᾶς καὶ γενικῶς τῆς ζωῆς τῶν ζῴων)· **2)** ἐπιστημονικὴ πραγματεία περὶ τῆς ψυχολογίας· **3)** συνεκδ. ὁ τρόπος τοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ νοεῖν, ἡ ψυχικὴ σύνθεσις ἀτόμου τινός.

ψυχολογιαρχία (ἡ) νεώτ. φιλοσ. ἡ θεωρία, καθ' ἣν ἡ ψυχολογία ἀποτελεῖ τὴν θεμελιώδη ἐπιστήμην, ἧς μέρη ἢ ἐφαρμογὰς ἀποτελοῦσιν αἱ λοιποὶ κλάδοι τῆς φιλοσοφίας, ἄ. ψυχολογοκρατία, ψυχολογισμός.

ψυχολογικός-ή-ό(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχολογίαν βλ.λ.1) : **ψυχολογικαὶ ἔρευναι, - ψυχολογικὸν ἐργαστήριον** (τὸ ἐπιστημονικὸν ἐργαστήριον ἐν ᾧ γίνονται ψυχολογικαὶ ἔρευναι), **- ψυχολογικὴ σχολὴ** (ἐν τῇ πολιτ. οἰκονομίᾳ ἡ ἔχουσα ὡς θεωρητικὴν βάσιν τὸν ὑποκειμενικὸν (ψυχολογικὸν) τρόπον ὑπολογισμοῦ τῆς ἀξίας κατὰ τὴν μέθοδον τῆς τελικῆς χρησιμότητος), **- ψυχολογικὴ ἄποψις - ἑρμηνεία·** **2)** ψυχικός, θυμικός : **ψυχολογικὴ κατάστασις** (ἡ κατάστασις τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ἢ ἱκανοτήτων τινός)· **3)** ὁ κατάλληλος ὅπως ἐπηρεάσῃ ἢ συγκινήσῃ τινά : **τὸν βρῆκε σὲ μιὰ κατάλληλη ψυχολογικὴ στιγμὴ καὶ τὸν ἔπεισε.**

ψυχολογικῶς ἐπίρρ. νεώτ. ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ψυχολογίας βλ.λ.1).

ψυχολογισμός (ὁ) νεώτ. φιλοσ. ἄ. ψυχολογιαρχία βλ.λ.

ψυχολογοκρατία (ἡ) νεώτ. φιλοσ. ἄ. ψυχολογιαρχία βλ.λ.

ψυχολόγος (ὁ,ἡ) νεώτ. κ. δημ. ὁ εἰδικῶς περὶ τὴν ψυχολογίαν βλ.λ.1) ἀσχολούμενος· **2)** κτ. ἐπέκτ. ὁ ἔχων τὴν ἱκανότητα νὰ διαγιγνώσκῃ τὰς ψυχικὰς διαθέσεις τινός.

ψῡχολογῶ-έω μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀόρ. **ἐψυχολόγησα,** συλλέγω διὰ τῆς ψυχῆς : Βί.Βάκχου Νεώτ. 90,21 (Combef.)· **2)** νεώτ. κ. δημ. ὡς ἀμτβ. ἀσχολοῦμαι, καταγίνομαι εἰς τὴν ψυχολογίαν, εἶμαι ψυχολόγος βλ.λ.1)· **3)** νεώτ. κ. δημ. ὡς μτβ. ἀνευρευνῶ τὰς ψυχικὰς διαθέσεις τινός, προσπαθῶ νὰ διαγνώσω τὰς σκέψεις, τὰ διανοήματά τινος· **4)** νεώτ. κ. δημ. ἡ μτχ. παθ. παρακ. **ψυχολογημένος-η-ο** ὁ κατόπιν ψυχολογικῆς ἐκτιμήσεως τῶν προσώπων ἢ τῶν πραγμάτων γινόμενος : **ψυχολογημένοι λόγοι, - ψυχολογημέναι ἐνέργειαι.**

ψυχομάν(ν)α (ἡ) δημ. θετὴ μήτηρ· πρβλ. ψυχοπατέρας.

ψυχομαντεία (ἡ) νεώτ. ἄ. νεκρομαντεία, νεκυομαντεία βλ.λς.

ψυχομαντεῖον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ὁ τόπος, ἔνθα ἐτελεῖτο ἡ ψυχομαντεία, ἄ. νεκρομαντεῖον βλ.λ. :

Κικ.Μαντ.1,58. Πλούτ.Ἠθ.109C **ἀποροῦντα δ' ὅτῳ τρόπῳ βάσανον λάβοι τούτων, ἀφικέσθαι ἐπί τι ψυχομαντεῖον, προθυσάμενον δ' ὡς νόμος ἐγκοιμᾶσθαι καὶ ἰδεῖν ὄψιν τοιάνδε.**

ψῡχόμαντις-εως (ὁ) Ἡσ. κ. νεωτ. ὁ δι' ἐπικλήσεως τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων μαντευόμενος ὁ μετερχόμενος τὴν ψυχομαντείαν, ἄ. νεκρόμαντις, ψυχαγωγός· Ἡσ. ἐν λ. θυμόμαντις.

ψυχομαραίνω δημ. μαραίνω τινὰ προκαλῶν εἰς αὐτὸν ψυχικὰς ὀδύνας: **τὴν ψυχομάρανε ὁ ἔρωτας - ἡ φτώχεια**· ‖ κ. μέσ. ψυχομαραίνο(υ)μαι μαραίνομαι ἐνδομύχως, φθίνω.

ψυχομάχημα (τὸ) δημ. ἡ ἐπιθανάτιος ἀγωνία, ψυχορράγημα: Βαλαωρ.Θ Βάγ.3,2 **ἀκούω στὴ θύρα μου σὰ βογγητό, | σὰν ψυχομάχημα**, αὐτ Βράχ. Κῦμ.47 **τὸ ψυχομάχημά μου | τὸ περιγέλασαν πολλοί**, Γρυπ.Σκ.Τερρ.15,10 **σὰν ψυχομάχημα ἁμαρτωλοῦ.**

ψυχομαχητὸ (τὸ) δημ. τὸ ψυχομάχημα βλ.λ: Σολωμ.Λὸρδ Μπάϋρ.149 **στὴν ταφὴ του μὲ τὴν πάχνη | χύν' ἡ βρύση τὸ νερό, | ποὺ σοῦ δρόσισε τὰ σπλάχνη, | εἰς τὸ ψυχομαχητό.**

ψῡχομᾰχία (ἡ) μτγν. ὁ ἀπεγνωσμένος περὶ ζωῆς καὶ θανάτου ἀγών: Πολύβ.1,59,6.

ψῡχομᾰχῶ-έω μτγν., μσν. κ. νεωτ., δημ κ. -άω, ἀόρ. (ἐ)ψυχομάχησα, μάχομαι μέχρις ἐσχάτων, ἀγωνίζομαι μετ' ἀπογνώσεως περὶ ζωῆς καὶ θανάτου: Πολύβ.1,58,7 **τὰ δὲ πολιτεύματα ἦν ἀμφοτέρων παραπλήσια τοῖς ψυχομαχοῦσι τῶν εὐγενῶν ὀρνίθων**, αὐτ.59,1, αὐτ 6,52,7 **ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνιζόμενοι καὶ τέκνων οὐδέποτε δύνανται λῆξαι τῆς ὀργῆς, ἀλλὰ μένουσι ψυχομαχοῦντες, ἕως ἂν περιγένωνται τῶν ἐχθρῶν**, αὐτ.10,39,7 **τὸ μὲν ψυχομαχεῖν μέχρι τῆς ἐσχάτης ἐλπίδος ἀπεδοκίμαζε**, Ἀππ.Ἐμφ.Πολ.5,37· **2)** κ. νεωτ. πνέω τὰ λοίσθια, εὑρίσκομαι, διατελῶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀγωνίᾳ τοῦ θανάτου, παλαίω πρὸς τὸν θάνατον, ψυχορραγῶ: Ἀθανάσ.2,292E, Πρόδρ.2,464 **πάτερ, ὡς λέγουν, ἐκ παντὸς ψυχομαχεῖ ἀδελφός μου, | ἄς δράμω, ἄς ἴδω τί λαλοῦν, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω**, Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.113,1 **ὁ Διγενὴς ψυχομαχεῖ κι ἡ γῆ τόνε τρομάσσει, | βροντᾷ κι ἀστράφτει ὁ οὐρανὸς καὶ σειέτ' ὁ ἀπάνω κόσμος**, Ψυχάρ.Ταξ.23 **πάλεψε μὲ τὸ Χάρο μέρες καὶ νύχτες. Ψυχομαχοῦσε κι ἔκρυφτε τοὺς πόνους του**· **2)** ρηματ.π. ψυχομάχημα, ψυχομαχητό.

ψυχομέτρι (τὸ) δημ. πλῆθος ἀνθρώπων: Βλαχογ.Παληκ.58 **τοῦ χωριοῦ τὸ ψυχομέτρι .. βρέθηκε στὴ δουλειά, καὶ στὸ χωριὸ μέναν οἱ γριὲς κι οἱ μικρομάννες.**

ψυχομετρία (ἡ) νεωτ. κλάδος τῆς πειραματικῆς ψυχολογίας ἔχων ἀντικείμενον τὴν διὰ διαφόρων μέσων ποσοτικὴν ἢ μαθηματικὴν σπουδὴν τῶν ψυχικῶν ἱκανοτήτων ἀτόμου τινός· **2)** φαινόμενον τῆς ψυχοφυσιολογίας, καθ' ὃ εἰδικὰ μέντιουμ βλ.λ., ἐφαπτόμενα ἀντικειμένου τινός, δύνονται νὰ περιγράφωσι τὸ παρελθὸν ἢ τὸ περιβάλλον τοῦ ἀτόμου εἰς ὃ ἀνῆκε τὸ ἀντικείμενον

ψυχομετρικός-ή-όν νεωτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχομετρίαν βλ.λ.1), ὁ τῆς ψυχομετρίας: **ψυχομετρικὰ ὄργανα, - ψυχομετρικαὶ μέθοδοι**· ‖ ἐπίρρ. -ῶς.

ψῡχομιγής-οῦς-ές μτγν. ὁ μεμιγμένος μὲ ψῦχος: Πλούτ.Ἠθ.892A **διὰ τὸ ψυχομιγὲς ἅμα καὶ γεῶδες** (ἐσφ.γρ. ἀντὶ ψυχρομιγές).

ψυχομονισμὸς (ὁ) νεωτ. φιλοσ. ἡ θεωρία, καθ' ἣν πᾶν ὅ,τι ὄντως ὑπάρχει εἶναι τὸ ἓν τῇ ψυχῇ συμβαῖνον.

ψυχόμυια (ἡ) νεωτ. ζωολ. γένος νευροπτέρων τριχοπτέρων φρυγανιδῶν ἐντόμων τῆς Εὐρώπης.

ψυχονευρικός-ή-όν νεωτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχὴν ἅμα καὶ τὰ νεῦρα.

ψυχονεύρωσις-εως (ἡ) νεωτ. ἰατρ. πάθησις τοῦ νευρικοῦ συστήματος ὀφειλομένη εἰς λειτουργικὴν διαταραχὴν αὐτοῦ ἐπιφέρουσαν πληθὺν ὑποκειμενικῶν συμπτωμάτων καὶ ἐνοχλήσεων, ἄ. ψύχωσις.

ψῡχονοσῶ-έω μσν. νοσῶ τὴν ψυχήν: Ἰω.Κλίμ. 489,22 **τῷ ψυχονοσοῦντι.**

ψυχοπάθεια (ἡ) νεωτ. ἰατρ. μερικὴ ἢ συνολικὴ διαταραχὴ τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἤτοι τῆς ἀντιλήψεως, τῆς μνήμης, τοῦ συνειρμοῦ τῶν ἰδεῶν, τῆς κρίσεως, τῆς βουλήσεως, τῆς ἱκανότητος πρὸς δρᾶσιν κττ.

ψυχοπαθειολογία (ἡ) νεωτ. ἰατρ. ἄ. ψυχοπαθολογία βλ.λ.

ψυχοπαθής-οῦς-ές νεωτ. ἰατρ. **ὁ πάσχων** ψυχικῶς, ὁ ἔχων διατεταραγμένας τὰς ψυχικὰς λειτουργίας, ἰδ. τῆς κρίσεως, τῆς βουλήσεως καὶ τῆς ἱκανότητος πρὸς δρᾶσιν, ἄ. φρενοπαθής.

ψυχοπαθολογία (ἡ) νεωτ. ἰατρ. κλάδος τῆς ἰατρικῆς ἔχων ἀντικείμενον τὴν ἐξέτασιν τῶν ψυχοπαθειῶν βλ.λ.

ψυχοπαθολογικός-ή-όν νεωτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχοπαθολογίαν, ὁ τῆς ψυχοπαθολογίας· κ. ἐπίρρ. **-ικῶς.**

ψυχοπαίδα (ἡ) δημ. θετὴ θυγάτηρ, ἄ. ψυχοκόρη· πρβλ. ψυχοπαίδι· **2)** νεαρὰ ὑπηρέτρια ἐργαζομένη παρά τινι οἰκογενείᾳ οὐχὶ ἐπὶ μισθῷ, ἀλλὰ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς μελλοντικῆς αὐτῆς ἀποκαταστάσεως ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου αὐτῆς.

ψυχοπαιδαγωγικός-ή-όν νεωτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχοπαθολογίαν ἅμα καὶ τὴν παιδαγωγικήν· ‖ τὸ θηλ. **ψυχοπαιδαγωγικὴ** ὡς οὐσ. ψυχολογία τοῦ παιδὸς ἐφηρμοσμένη εἰς τὴν παιδαγωγικήν, παιδαγωγικὴ ψυχολογία.

ψυχοπαίδι (τὸ) δημ. θετὸν τέκνον ἄρρεν ἢ θῆλυ· πρβλ. ψυχοπαίδα· ‖ ἀντὶ ψυχογιὸς βλ.λ.1) κ.3).

ψυχοπαραδέρνω δημ. ψυχορραγῶ, ψυχομαχῶ: Μαλακ.Συντρ.86,14 **μαζὶ μὲ τὸν ἀκόλαστο ποὺ ψυχοπαραδέρνει.**

ψυχοπαραδίνω δημ. ἀμτβ. εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἐπιθανάτιον ἀγωνίαν, δηλ. εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ παραδώσω τὴν ψυχήν μου εἰς τὸν Χάρον.

ψυχοπαραδότρα (ἡ) δημ. ἐπὶ μοχθηρᾶς, κακεντρεχοῦς καὶ συκοφάντιδος γυναικός: Βλ.Συνμ. 159 ἐν λ. παλιογυναῖκα.

ψῡχοπαρηγόρημα-ατος (τὸ) μσν. παρηγόρημα τῆς ψυχῆς: Καλλίμ.Χρυσ.404 (ἔκδ.V.)

ψυχοπαρηγορία (ἡ) μσν. ἡ παρηγορία τῆς ψυχῆς: Λίβ.Ροδ.3807 Wr. **Χάρος ἐπαίρνει λῃστρικῶς τὴν κόρην Μελανθίαν, | θάνατος σφάζει τὴν ἐμὴν ψυχοπαρηγορίαν.**

ψυχοπατέρας (ὁ) δημ. ὁ θετὸς πατήρ.

ψυχοπιάνομαι δημ. ἀναλαμβάνω τὰς ψυχικὰς καὶ ζωϊκάς μου δυνάμεις, συνέρχομαι, δυναμώνω, ἄ. παίρνω ἀπάνω μου.

ψῡχόπιττα (ἡ) μσν. κ. δημ. πίττα βλ.λ. διανεμομένη ὑπὲρ τῆς συγχωρήσεως τῆς ψυχῆς τῶν νεκρῶν: Goarum Εὐχολ.66, Δουκάγγ.

ψῡχοπλανής-οῦς-ές μτγν. ὁ πλανῶν, παραπλανῶν τὴν ψυχήν: ΑΠ 9,524,24 **ψυχοπλανὴς Βάκχος.**

ψυχοπλάνος-α-ο δημ. ὁ πλανῶν, παραπλανῶν τὴν ψυχήν: Παλαμ.Περ.Χαιρ.91,15 **μουσικὴ τῶν μυστικῶν τῶν ψυχοπλάνων, | μουσικὴ τῶν ὀρφικῶν βιολιῶν.**

ψῡχοποιΐα (ἡ) μτγν. ἡ γέννησις ἢ δημιουργία τῆς ψυχῆς: Ἑρμ.Τρισμ.π.Στοβ.Ἐκλ.1,1070.

ψῡχοποιός-όν μτγν. ὁ ποιῶν, ὁ δημιουργῶν ψυχὰς ἢ ζωήν: Νικόμ.Γερ.Ἀριθμ.π.Φώτ.Βιβλ.144,3 **ἡ ἑξάς .. διάρθρωσις τοῦ παντὸς ψυχοποιὸς καὶ τῆς ζωτικῆς ἕξεως ἐμποιητική**, Βέττ.Βάλ.6,28.

ψῡχοπομπεῖον (τὸ) μτγν. κ. νεωτ. τόπος ὅθεν αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων κατήρχοντο εἰς τὸν Ἅ-

δην καὶ ὁπόθεν ἀνεκαλοῦντο ὑπὸ τῶν ψυχοπομπῶν ἢ νεκρομάντεων δι' ἐπῳδῶν, ὅπως ἐρωτηθῶσι περὶ τοῦ μέλλοντος : Πλούτ.'Ηθ.560Ε **οὐ παυσαμένου δὲ τοῦ φάσματος, πλεύσας εἰς τὸ ψυχοπομπεῖον εἰς 'Ηράκλειαν, ἱλασμοῖς** τισι **καὶ χοαῖς ἀνεκαλεῖτο τὴν ψυχὴν τῆς κόρης**, 'Ησ. **θεοὶ Μολοττικοί**· . . ὅτι **ψυχοπομπεῖόν ἐστιν ἐν Μολοτταῖς**· πρβλ. ψυχομαντεῖον.

ψῡχοπομπία (ἡ) μσν. ἡ πομπή, ἀπαγωγὴ τῶν ψυχῶν : 'Ιωσὴφ 144,327 (Fabr.).

ψῡχοπομπός-όν κ. νεώτ. ὁ προπέμπων, ὁ συνοδεύων τὰς ψυχὰς τῶν τεθνεώτων εἰς τὸν "Αδην, ἰδ. ὡς ἐπίθ. τοῦ Χάρωνος κ. τοῦ 'Ερμοῦ· Εὐστ. 195,12 **«ἰστέον ὡς ἐκ τοῦ «'Ερμῆς** δὲ ψυχὰς **ἐξεκαλεῖτο»** ('Οδ.Ω 1) **τὸν** ψυχοπομπὸν συντιθέντες **τινὲς ἐπίθετον αὐτὸ εἶπον** τοῦ 'Ερμοῦ : Εὐρ.'Αλκ. 361 **καί μ' οὔθ' ὁ Πλούτωνος κύων οὔθ'** οὑπὶ **κώπῃ ψυχοπομπὸς ἂν Χάρων ἔσχον**, Διόδ.Σ 1,96 **τὸν ψυχοπομπὸν** 'Ερμῆν **κατὰ** τὸ παλαιὸν νόμι**μον . . παρ' Αἰγυπτίοις, ἀναγαγόντα τοῦ** "Απιδος **σῶμα μέχρι τινός**· ὁμ. κ. ἐπὶ τοῦ 'Απόλλωνος : Πλούτ.'Ηθ.758Β **ἔστι τις ἐκεῖ . . ἐν τέλει γενομένων κατευναστὴς καὶ ψυχοπομπός**· **2)** μτγν. ἐξορκιστὴς κακῶν πνευμάτων : Συνέσ.'Ενύπν.148 (153) **ψυχοπομποὶ γόητες**.

ψυχοπόνια (ἡ) δημ. ψυχικὸν ἄλγος, πόνος τῆς ψυχῆς ὑπέρ τινος, συμπόνια, συμπάθεια : Ζερβ. Τραγ.ΚΚ 23,5 **τοῦ κάκου ἡ ψυχοπόνια | μ' ἐσπρωχνε πάντα νὰ ζητῶ | τὰ μάγια τὰ κρυφὰ νὰ λύσω**.

ψυχοπονιάρης (ὁ) δημ., θηλ. **-άρα κ. -άρισσα**, ὁ ψυχόπονος βλ.λ.

ψυχοπονιάρικος-η-ο δημ. ὁ ψυχοπονιάρης.

ψῡχόπονος-η-ο δημ. ὁ ἀλγῶν, ὁ πονῶν ψυχικῶς ὑπέρ τινος, ὁ ἔχων ψυχὴν ἀλγοῦσαν διὰ τὰ παθήματα τῶν ἄλλων, εὔσπλαγχνος, φιλεύσπλαγχνος, εὐσπλαχνικός.

ψῡχοπονῶ-έω μσν., δημ. κ. **-άω**, μέσ. **-οῦμαι**, δημ. **-ιέμαι** ἀλγῶ, πονῶ τὴν ψυχήν, αἰσθάνομαι ψυχικὸν ἄλγος : Φαβρικ.Βιβλ.'Ελλ.6,824· **2)** δημ. αἰσθάνομαι ψυχικὸν ἄλγος **ἐπὶ** τοῖς **παθήμασί** τινος, οἰκτίρω, εὐσπλαχνίζομαι, συμπαθῶ· ‖ τὸ μέσ. **ψυχοπονοῦμαι** κ. δημ. **ψυχοπονιέμαι** ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : Διγεν.'Ακρ.214 **ψυχοπονοῦμαί σε ἐγώ, τὸ κάλλος σου λυποῦμαι, μὴ μαρανθῇς παρὰ** καιρόν, Βαλαωρ.Κατσαντ.15 **τρέχ', ἀδερφέ** μου, **γλύτωσε, μὴ μὲ ψυχοπονιέσαι**.

ψῡχοπότης (ὁ) ὁ πίνων τὴν ψυχήν, δηλ. τὸ αἷμα 'Ησ. ἐν λ. εἰαροπότης **«αἱμοπότης, ψυχοπότης»**.

ψυχοπρογνωστικός-ή-όν νεώτ. ἀ. ψυχοδιαγνωστικός βλ.λ.

ψῡχοραγής-οῦς-ές μτγν. ἀντὶ ψυχορραγὴς βλ.λ.: 'Απολλ.Ρ 2,833.

ψῡχοραγῶ-έω μτγν. **ἀντὶ** ψυχορραγῶ βλ.λ. : 'Απολλ.Ρ 2,833.

ψυχόρμητο(ν) (τὸ) νεώτ. κ. δημ. ὁρμέμφυτον.

ψῡχορόφος-ον ὁ ψυχορρόφος· 'Ησ. **«ψυχορόφους**, τὰς τὴν ψυχὴν ἐκπινούσας**»**.

ψῡχορράγημα-ατος (τὸ) (ψυχορραγῶ) μσν. κ. νεώτ. ἡ ἐπιθανάτιος ἀγωνία, ψυχομάχημα : Σπανὲ.7 (ἔκδ.Μαυρ.) **ψυχορράγημα καρδίας**.

ψῡχορραγής-οῦς-ές ὁ διατελῶν ἐν τῇ ἐπιθανατίῳ ἀγωνίᾳ, ὁ ψυχορραγῶν, ψυχομαχῶν : Εὐρ.ΙΤ 1466 **ἃς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς λίπωσ' ἐν οἴκοις**.

ψῡχορραγία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ ἀπόσπασις τῆς ψυχῆς **ἀπὸ** τοῦ σώματος, ἐπιθανάτιος ἀγωνία, ψυχορράγημα, ψυχομάχημα : ΑΒ 1433, Βασ.π.Θησ. Στεφ. ἐν λ. ψυχορραγέω **λαβὲ δὴ εἰς ἔννοιαν τὴν ἐσχάτην ἐκείνην ἡμέραν τῆς ἐξόδου, καὶ πνιγμὸν καὶ ψυχορραγίας ὥραν**.

ψῡχορραγῶ-έω κ. νεώτ. ἀπορρήγνυμι, ἀποσπῶ τὴν ψυχήν, δθ. **πνέω τὰ λοίσθια**, διατελῶ εὑρίσκουσαι εἰς τὴν ἐπιθανάτιον ἀγωνίαν, ἐκπνέω, ψυχομαχῶ· 'Ησ **«ψυχορραγεῖ**· ἀποθνήσκει**»** : Εὐρ. 'Αλκ 20 **θανεῖν πρὸ κείνου μηδ' ἔτ' εἰσορᾶν φάος, ἢ νῦν κατ' οἴκους ἐν χεροῖν βαστάζεται ψυχορραγοῦσα**, αὐτ.143, αὐτ.'Ηρ.324 **τέκνα . . ψυχορραγοῦντα**, 'Απολλ.Ρ 2,833 **τὸν δ' ἕταροι ἐπὶ νῆα φέρον ψυχορραγέοντα** (σχόλ. **«ἀποψύχοντα»**), Διον.'Αλ.Ρωμ.4,67 **ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ ..ψυχορραγοῦσα ἀποθνήσκει**, Πλούτ.Κράσσ.27, **αὐτ.'Ηθ.** 337Α **ἀγεννῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων ψυχορραγούντων**, Εὐσ.'Εκκλ.'Ιστ.8,10,6, 'Ιουλ.Καίσ.26.

ψῡχορροφῶ-έω (ψυχή) ἐκροφῶ, ῥοφῶ τὴν ψυχήν, τὸ αἷμα· Φρύν π.ΑΒ 73,27 **«ψυχορροφεῖν»** ἐπὶ τοῦ τὴν ψυχὴν ἐκροφεῖν διὰ κακῶν παρουσίαν**»** **2)** (ψῦχος) ῥοφῶ, πίνω ψυχρὸν ὕδωρ ἢ οἶνον ψυχθέντα : Πλάτ.Κωμ.άπ.58· πρβλ. Meineke 5,51.

ψῦχος-ους (τὸ) (ψύχω) κ. μσν κ. νεώτ. ἀνάψυξις, ἀναψυχή, δροσιά : 'Οδ.Κ 555 **ὅς μοι ἄνευθ' ἑτάρων ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης, ψύχεος ἱμείρων, κατελέξατο οἰνοβαρείων** (σχόλ. **«τουτέστι** ἀναψῦξαι θέλων καὶ αὔρας ἐπιθυμῶν διὰ τὸ ἐκ τῆς μέθης τυχὸν πνῖγος**»**, κτ. 'Ησ. **«καταψύξεως** ἐπιθυμῶν**»**)· **2)** κ. μσν. κ. νεώτ. ἔλλειψις θερμότητος, κρύος, ψύχρα, κρύο· Φώτ. **«ψῦχος**· τὸ ῥῖγος**»** : 'Εμπ.330, 'Ιππ.1246 (ἀντιθ. θάλπος), Πλάτ.Συμπ.220D **χαμεύνια ἐξενεγκάμενοι . . ἐν τῷ ψύχει καθηῦδον**, αὐτ.Τίμ.85D, Ξεν.ΚΠ 4,2,29, Διόδ.Σ 1,38 περὶ **τοὺς τόπους τούτους οὔτε πάγος, οὔτε ψῦχος, οὔθ' ὅλως χειμῶνος ἔμφασις** γίνεται, ΚΔ 'Ιω.18,18 εἱστήκεισαν . . **οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν** πεποιηκότες, **ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο**, αὐτ.Πράξ. 28,2, αὐτ.Κορινθ.2,11,27, Πλούτ.'Ηθ. **ὀψὲ δὲ ἤδη τὸ τε ψῦχος ἐπέτεινε πνεύματος γενομένου**, Γεωπ. 1,12,31, - **κάμνει ψῦχος** (κάνει κρύο)· ‖ ἰσχυρόν, δριμὺ ψῦχος, λίαν ψυχρὸς καιρός, παγετώδης κατάστασις τῆς ἀτμοσφαίρας, ἰδ. κτ. πληθ. : 'Ηρ.4,28 **τοὺς ὀκτὼ μῆνας διατελέει χειμὼν ἐών, τοὺς δ' ἐπιλοίπους τέσσερας ψύχεα αὐτόθι ἐστί**, αὐτ.129, Ξεν.'Ελλ.4,5,4 **ψύχους δὲ ὄντος διά . . τὸ** πάνυ **ἐφ' ὑψηλοῦ εἶναι καὶ διὰ** τὸ γενέσθαι **ὕδωρ καὶ χάλαζαν . . ῥιγούντων δ' αὐτῶν**, αὐτ.5, 1,15, αὐτ.'Απομν.4,3,8, αὐτ.Οἰκ.5,4 **ψύχη τε χειμῶνος καὶ θάλπη θέρους ἐθίζει καρτερεῖν**, Θεόφρ. ΦΑἰτ.2,1,2, Βἰ.'Αλεξ.3546Wr. (τὸν ποταμὸν) εὑρὼν πηγνύμενον ἀκμὴν **ὑπὸ τοῦ ψύχους**· ‖ φρ. ἐν ψύχει ἐν ὥρᾳ, ἐν καιρῷ χειμῶνος : Σοφ.Φιλ.17 **ἐν ψύχει μὲν ἡλίου διπλῆ πάρεστιν ἐνθάκησις, ἐν θέρει δ' ὕπνον δι' ἀμφιτρῆτος αὐλίου πέμπει πνοή** ‖ νεώτ. φυσ. χαμηλὴ θερμοκρασία κ. ἰδ. ἡ κάτω τοῦ 0 τοῦ ἑκατονταβαθμίου θερμομέτρου· **3)** μτφ. λύπη : Αἰσχ.'Αγ.971 **καὶ σοῦ μολόντος δωματῖτιν ἑστίαν, θάλπος μὲν ἐν χειμῶνι σημαίνεις μολόν· ὅταν δὲ τεύχῃ Ζεὺς ἀπ' ὄμφακος πικρᾶς οἶνον, τότ' ἤδη ψῦχος ἐν δόμοις πέλει**.

ψυχοσάββατο(ν) νεώτ. κ. δημ. ἕκαστον τῶν Σαββάτων (τὸ τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν καὶ τὸ πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς), ἅτινα εἶναι ἀφιερωμένα εἰς γενικὸν μνημόσυνον τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων : Βαλαωρ.Ψυχοσάββατο 76 **σύρε καὶ κλάψε μονοχὸς | στὸ κυπαρίσσι. Σήμερο ψυχοσάββατο | θὰ 'λθῇ στὴν ἀγκαλιά σου**.

ψῡχοσπαράκτης (ὁ) μσν. ὁ σπαράσσων τὴν ψυχήν : Κ'Ερμ. μτφ. 'Ιλ.738 (ἔκδ.Μαυρ.).

ψῡχοσσόος-ον μτγν. κ. μσν. ὁ σῴζων, ὁ διασῴζων τὴν ψυχήν, ὁ διατηρῶν τὴν ζωήν : ΑΠ 9,197 ἀντὶ **τεῆς ὑφῆς κεφαλῆς ψυχοσσόον ἄλκαρ**, Νόνν.Εὐαγγ.'Ιω.7,144 **πηγῆς ἡμετέρης πιέτω ψυχοσσόον ὕδωρ**, Λέων Σοφ.ΑΠ 15,12 **λάβεῖν** θεόθεν ψυχοσσόον **. . ἄνθος**.

ψῡχοστᾰσία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ στάθμησις, ζύγισις τῶν ψυχῶν **ἐπὶ** πλάστιγγος, ὡς τίτλος τραγῳδίας τοῦ Αἰσχ., **ἐν ᾗ παρίστανται ἡ Θέτις καὶ**

ἡ Ἠὼς ζυγίζουσαι πρὸς ἀλλήλας τὰς ζωὰς τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Μέμνονος, οὗτινος ἡ ζωὴ εὑρέθη ἐλαφροτέρα : Πλούτ.Ἠθ.17Α **τραγῳδίαν ὁ Αἰσχύλος ὅλην τῷ μύθῳ περιέθηκεν, ἐπιγράψας ψυχοστασίαν καὶ παραστήσας ταῖς πλάστιγξι τοῦ Διὸς ἔνθεν μὲν τὴν Θέτιν ἔνθεν δὲ τὴν Ἠῶ, δεομένας ὑπὲρ τῶν υἱέων μαχομένων**· πρβλ.Ἰλ.Χ 210, Αἰσχ.ἀπ.276-279, ὡς καὶ τὴν παρῳδίαν τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐν Ἀριστφ.Βάτρ.1365 κέξ.

ψυχοστατική (ἡ) νεώτ. θεωρία καθ' ἣν αἱ συνειδηταὶ καταστάσεις ἀποτελοῦνται ἐκ στοιχείων δυναμένων νὰ χωρισθῶσιν ἢ νὰ ἑνωθῶσι, χωρὶς ν' ἀπολέσωσι τὸν κύριον αὐτῶν χαρακτῆρα.

ψῡχοστερής-οῦς-ές ὁ στερηθεὶς τῆς ψυχῆς, τῆς ζωῆς : Τιμόθ.Μιλ.Πέρσ.106 **ἐκ λιποπνόης ψυχοστερέσιν . . σώμασιν.**

ψῡχοστόλυς-ον μτγν. ὁ προπέμπων, συνοδεύων τὰς ψυχάς, ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ : Τρυφιόδ.570 **ψυχοστόλος Ἑρμῆς**· πρβλ. ψυχοπομπός· **2)** ὁ ἀνακαλῶν τὰς ψυχὰς τῶν τεθνεώτων : Νόνν.Εὐαγγ. Ἰω.12,77 **Λάζαρον ἔκτοθι τύμβου Ἰησοῦς ἐκάλεσσε, τεταρταῖον δὲ θανόντα ἐκ νεκύων ἤγειρε, χέων ψυχοστόλον ἠχώ.**

ψῡχοστρόφος-ον (στρέφω) μτγν ὁ στρέφων, ὁ ἐπιστρέφων τὰς ψυχὰς εἰς μετάνοιαν : Ἀπολλιν. ΠΔΨαλμ.18,14 **θεσμὸς ἀκηράσιος ψυχοστρόφος ἐστὶν ἄνακτος.**

ψυχοσύνθεσις-εως (ἡ) νεώτ. ἡ ψυχικὴ σύνθεσις, τὸ σύνολον τῶν ψυχικῶν ἰδιοτήτων ἀτόμου τινός, ἡ ἀτομικὴ συνείδησις ἢ ὁ ἰδιαίτερος τρόπος, καθ' ὃν συναισθάνεται ἢ σκέπτεταί τις· πρβλ. ἰδιοσυγκρασία, ἰδιοσυστασία.

ψῡχοσώστης (ὁ) μσν. κ. νεώτ., δημ. θηλ. **-σώστρα,** ὁ σῴζων τὰς ψυχάς, **ὁ σωτὴρ τῶν ψυχῶν** : Ἀκολουθ.Μεγ.Τετάρτης Τροπ.Κασσιαν. **ἁμαρτιῶν μου τὰ πλήθη καὶ κριμάτων σου ἀβύσσους τίς ἐξιχνιάσει, ψυχοσῶστα Σωτήρ μου;** Εὐστ.Πον.276,61.

ψυχοσώστρα (ἡ) δημ. θηλ. τοῦ ψυχοσώστης βλ.λ. : Σολωμ.Λάμπρ.ἀποσπ.διάφορ.37 **καὶ φωνάζει· «ὦ Παρθένα, ὦ Ψυχοσώστρα !».**

ψῡχοσωτήριος-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ σῴζων τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς μετὰ θάνατον τιμωρίας, **ὁ σωτήριος** διὰ τὴν ψυχήν : Δαμασκ.Ι 2,839C **τὴν ψυχοσωτήριον πίστιν.**

ψῡχοτακής-οῦς-ές μτγν. ὁ τήκων τὴν ψυχὴν ἢ τὴν καρδίαν : Διοσκ.Ἐπιγρ.ΑΠ 5,56 **χείλη . . ψυχοτακῆ στόματος νεκταρέου πρόθυρα,** ΑΠλ.19Β **ψυχοτακῆ δάκρυα.**

ψῡχοταμίας (ὁ) μτγν. **ὁ ταμίας,** ὁ φύλαξ τῶν ψυχῶν : Στοβ.Ἐκλ.1,1084 **εἰσὶ γὰρ ἄνωθεν οἱ δορυφόροι δύο ὄντες τῆς καθόλου προνοίας, ὧν ὁ μὲν ψυχοταμίας, ὁ δὲ ψυχοπομπός . . . Καὶ ὁ μὲν τηρεῖ, ὁ δὲ πρόεισι κατὰ γνώμην θεοῦ.**

ψυχοταράζω δημ. ταράσσω τὴν ψυχήν τινος, ἐρεθίζω, συγχύζω **τινά.**

ψῡχοτερπής-οῦς-ές μσν. **ὁ τέρπων,** καθηδύνων, **εὐφραίνων** τὴν **ψυχήν** : Καμεν.326Α **τῶν ᾀδόντων τὰ ψυχοτερπῆ μέλη.**

ψυχοτεχνική (ἡ) νεώτ. **μέρος τῆς** πειραματικῆς ψυχολογίας ἔχον ἀντικείμενον τὴν διὰ τεχνικῶν μέσων ἔρευναν τῶν ψυχικῶν φαινομένων· ‖ ἡ τέχνη τῆς ἀσκήσεως τῶν ψυχικῶν ἱκανοτήτων.

ψυχοτεχνικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν διὰ τεχνικῶν μέσων ἔρευναν τῶν ψυχικῶν φαινομένων· ‖ τὸ θηλ. **ψυχοτεχνική** ὡς ουσ. βλ.λ.· κ. **ἐπίρρ. -κῶς.**

ψῡχότης-ητος (ἡ) μσν. ἡ φύσις, ἡ ἰδιότης τινὸς ὡς ἔχοντος ψυχικὴν ὕπαρξιν, πνευματικὴν ὑπόστασιν : Δαμάσκ.Ι 1,410Ε **ἐκ ψυχότητος καὶ σωματότητος.**

ψυχοτόκος-ον μσν. **ὁ** γεννῶν, παράγων ψυχάς, ὅ. ψυχογόνος : Ἱππ.Γεωμ.Ὑμ.2,48.

ψυχοτρεφής οῦς-ές μσν. ὁ τρέφων τὰς ψυχάς : Βαλσ.45,29 (Horna, Wien.Stud.25,2) **ψυχοτρεφεῖς ἀστέρες.**

ψυχοτροφία (ἡ) μσν. ἡ θρέψις τῶν ψυχῶν ἢ ἡ τροφὴ τῶν **πνευμάτων** : **Λέων** Σοφ.Πανηγ. εἰς Ἰω.Χρυσ.275,44.

ψῡχότροφον (τό) μτγν. εἶδος φυτοῦ αὐξανομένου ἐν ψυχροῖς τόποις, **ὅ.** κέστρον βλ.λ. : Διοσκ. 4,1, Γαλ.13,189, Ὀρειβ.2,647,6 **κέστρον, ὃ καὶ ψυχότροφον, ῥωμαϊστὶ δὲ βεττονική.**

ψῡχοτρόφος κ. μσν. ὁ τρέφων τὴν ψυχήν, ὁ συντηρῶν, ζωογονῶν τὴν ζωήν : Ὀρφ. Ὕμν.15,3 **ψυχοτρόφους αὔρας θνητοῖς παρέχουσα προσηνεῖς,** αὐτ.37,22 **πνοιαὶ ψυχοτρόφοι,** Χρησμ.Σιβ.5, 499 **ψυχοτρόφον γενετῆρα θεὸν μέγαν,** Συνέσ. 322Β **καρποὶ ψυχοτρόφοι,** Εὐστ.Πον.166,10, αὐτ. 357,30 **τροφὴ ψυχοτρόφος.**

ψῡχοτροφῶ-έω μτγν. διατηρῶ, ζωογονῶ τὴν ψυχήν, τὴν ζωήν, τὸ παθ. διατηροῦμαι ἐν τῇ ζωῇ : Χρησμ.Σιβ.Προοίμ.46 **τῶν τ' ἐνύδρων πάλι γεννᾷ** (θεὸς) **ἀνήριθμον πολὺ πλῆθος, ἑρπετὰ δ' ἐκ γαίης κινούμενα ψυχοτροφεῖται.**

ψυχοτρώγω δημ., ἀόρ. (ἐ)ψυχόφαγα, κατατρώγω, βασανίζω τὴν ψυχήν τινος, **φθείρω** τὴν ὑγείαν τινός, ὅ. καρδιοφαγῶ.

ψυχοτύραννος (ὁ) μσν. **ὁ τύραννος, ὁ ἄρχων** τῶν ψυχῶν : Ἀνδρ.Κρ.190D.

ψυχοῦλα (ἡ) δημ. κ. **ψυχίτσα,** ὑποκορ. τοῦ ψυχή, ἰδ. ἐν χρ. θωπευτ. μικρά, **τρυφερὰ** ὕπαρξις, δι' ἣν αἰσθάνεταί τις στοργήν, ἀγάπην, **ἔρωτα,** ἐν τῇ κλητ. ὡς προσφώνησις : Βαλαωρ.Ψυχοσάββ.144 **μοσχοβολάει, ψυχοῦλα μου, | τ' ἀθῶό σου τὸ** στόμα (ἀγάπη μου)· **2)** ὑποκορ. τοῦ ψυχή, μικρὰ πεταλούδα, πεταλουδίτσα : Γρυπ.Σκ.Τερρ.40, 12 **σ' ἕναν κρίνο λευκὸ . . μιὰ ψυχοῦλα.**

ψυχουλκός-όν μτγν. ὁ ἕλκων, προσελκύων τὰς ψυχάς, ὁ ἄγων ἢ συνοδεύων τὰς ψυχάς : Κλέαρχ. π.Πρόκλ. in Mori Annot.ad NT 230 **ψυχουλκῷ ῥάβδῳ χρησάμενοι** (ὅ. γρ. ψυχιουλκῷ).

ψῡχουλκοῦμαι-έομαι μτγν. ἀποθ. διατελῶ, **εὑρίσκομαι** εἰς ἐπιθανάτιον ἀγωνίαν, πνέω τὰ λοίσθια, ψυχορραγῶ, ψυχομαχῶ : Ἀν.Βιλλ.2,250 **«ψυχουλκοῦμαι τῇ ψυχῇ ἕλκομαι»** : ΠΔ Μακκ.3,5,25 **οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατὰ τὸν ἀμερῆ ψυχουλκούμενοι χρόνον, πολυδάκρυον ἱκετείαν ἐν μέλεσι γοεροῖς τείνοντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐδέοντο τοῦ μεγίστου θεοῦ.**

ψῡχοφάγος-ον μσν. ὁ τρώγων ψυχάς, ὁ ψυχοφθόρος : Εὐστ.Πον.184,94 **κατὰ τῶν ἀσάρκων μὲν ἄλλως δὲ σαρκοβόρων, εἰπεῖν δὲ καὶ ψυχοφάγων ὀρνέων.**

ψῡχοφθόρος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. **ὁ φθείρων,** ὁ καταστρέφων τὴν ζωήν, τὴν ὑγείαν τινός, ὁ ὀλέθριος, ὁ θανατηφόρος, ὁ ψυχοκτόνος : Ὀρφ. Ὕμν.67,6· **2)** κ. μσν. κ. νεώτ. **ὁ φθείρων,** ὁ καταστρέφων τὴν ψυχήν : Εὐσ.Βί.Κωνστ.648D **πνευμάτων ψυχοφθόρων,** Ἰω.Χρυσ.2,532,38, Νεῖλ.Ἐπιστ.409, Μηναῖ.3,14 Ἑσπ. **τὰ ἰνδάλματα τέλεον ἐξάλειψον τῶν ψυχοφθόρων παθῶν,** Φώτ.Μαν.3,16, Νικήτ.Δαυίδ.παράφρ.Γρηγ.Ναζ.26,15 Dronk. **τοῖς ψυχοφθόροις ἁμαρτίαις,** Ἀνών.π.ASS Μαΐου 7, 24ΒΕ **θανατικὰ καὶ ψυχοφθόρα δόγματα.**

ψυχοφλέκτης (ὁ) μσν. **ἐπὶ** τοῦ ἔρωτος ἢ τοῦ πόθου, ὁ φλέγων τὴν ψυχήν : Διγεν.Ἀκρ.223 **ταῦτα στὸν ὕπνον ἐλάλησεν ὁ ψυχοφλέκτης ἔρως.**

ψυχοφοβοῦμαι-έομαι μσν. φοβοῦμαι **ἐνδομύχως** : Λίβ.Ροδ.207 **καὶ ὡς τοὺς ἐντράνισα πολλούς, ἐψυχοφοβήθην.**

ψυχοφυσική (ἡ) νεώτ. **ἐπιστήμη** ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν **ἔρευναν** καὶ μελέτην τῶν ψυχικῶν καὶ φυσικῶν **δυνάμεων** τοῦ ἀνθρώπου **ἐν τῇ ἀπὸ** κοινοῦ λειτουργίᾳ αὐτῶν.

ψυχοφυσικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰς ψυχικὰς ἅμα καὶ φυσικὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου : **ψυχοφυσικὸς νόμος**· 2) τὸ θηλ. **ψυχοφυσική** ὡς οὐσ. βλ.λ.· 3) τὸ ἀρσ. **ψυχοφυσικὸς** ὡς οὐσ. ἐπιστήμων εἰδικῶς περὶ τὴν ψυχοφυσικὴν βλ.λ. ἀσχολούμενος.
ψυχοφυσικῶς ἐπίρρ. νεώτ. ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ψυχοφυσικῆς.
ψυχοφυσιολογία (ἡ) νεώτ. μέρος τῆς ψυχολογίας ἔχον ἀντικείμενον τὴν μελέτην τῶν σχέσεων ψυχῆς καὶ σώματος· 2) ἡ διὰ τῆς φυσιολογίας ἐξήγησις τῶν ψυχικῶν φαινομένων· 3) ἡ ἔρευνα τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ζωϊκοῦ ψυχοδυναμισμοῦ.
ψυχοφυσιολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχοφυσιολογίαν βλ.λ. 1) κ.2)· || ἐπίρρ. -**κῶς**.
ψυχοφυσιολόγος (ὁ,ἡ) νεώτ. ἐπιστήμων εἰδικῶς περὶ τὴν ψυχοφυσιολογίαν βλ.λ. ἀσχολούμενος.
ψυχόφυτα (τὰ) νεώτ. βοταν. τὰ φυτά, ὧν τὰ ἄνθη γονιμοποιοῦνται διὰ τῶν ἐντόμων ψυχῶν.
ψυχοφωνία (ἡ) νεώτ. πνευματ. ἡ ἀνακοίνωσις τῶν πνευμάτων διὰ τῆς φωνῆς τοῦ χρησιμοποιουμένου μεσάζοντος (medium) εὑρισκομένου ἐν καταστάσει μειώσεως τῶν αἰσθήσεων, ἀντίθ. πνευματοφωνία.
ψυχοχάρτι (τὸ) δημ. ἔγγραφος ἄφεσις ἁμαρτιῶν, ἄ. συχωροχάρτι· 2) τεμάχιον χάρτου, ἐφ' οὗ ἔχουσι γραφῇ τὰ ὀνόματα τῶν τεθνεώτων οἰκογενείας τινός, ὅπως μνημονεύσῃ ταῦτα ὁ ἱερεὺς κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν πρὸς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
ψῡχοχωριστικός-ή-όν μτγν. ὁ χωρίζων τὰς ψυχάς, ἐπίθ. τῶν ἀγγέλων : Ἀθανάσ.2,275Α.
ψύχρα (ἡ) μτγν., νεώτ. κ. δημ. ψῦχος, κρύος, ψυχρὸς καιρός : Σχόλ.Ὀδ.Ε 467 **στίβη ἡ ἑωθινὴ ψύχρα,** Ἀλέξ.Τραλλ.1,21, - **κάνει δυνατὴ ψύχρα.**
ψυχρά ἐπίρρ. δημ. κατὰ τρόπον ψυχρόν, ἄσχημον : **μὲ ἐχαιρέτησε ψυχρά**· || φρ. **κακὰ ψυχρὰ κι ἀνάποδα** ἢ **κακὰ καὶ ψυχρὰ** (ἐπὶ κακῆς ἐκβάσεως ὑποθέσεώς τινος ἢ κακῆς καταστάσεως προσώπου ἢ πράγματος) : **πῶς τὰ πῆγες στὸ παιγνίδι ; - Κακὰ καὶ ψυχρά, - πῶς ξεμπέρδεψες ; - Κακά, ψυχρὰ κι ἀνάποδα.**
ψυχραιμία (ἡ) νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ ζώων κ. ἰδ. ἐντόμων, ἑρπετῶν κ. ἰχθύων, ὁ ἔχων ψυχρὸν αἷμα, ἄ. ψυχρόαιμος· 2) κ. δημ. ἐπὶ προσ., ὁ μὴ ἐξαπτόμενος εὐκόλως ὑπὸ ὀργῆς ἢ ὁ μὴ ταρασσόμενος πρὸ τοῦ κινδύνου ἢ ἀπροόπτου τινός.
ψύχραιμος (-η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ ζώων κ. ἰδ. ἐντόμων, ἑρπετῶν κ. ἰχθύων, ὁ ἔχων ψυχρὸν αἷμα, ἄ. ψυχρόαιμος· 2) κ. δημ. ἐπὶ προσ., ὁ μὴ ἐξαπτόμενος εὐκόλως ὑπὸ ὀργῆς ἢ ὁ μὴ ταρασσόμενος πρὸ τοῦ κινδύνου ἢ ἀπροόπτου τινος, ἀτάραχος, ἀπαθής· || κ. ἐπίρρ. νεώτ. -**αίμως**, κ. δημ. **ψύχραιμα.**
ψυχραίνω μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. ψυχρανῶ, ἀόρ. **ἐψύχρανα**, δημ. **ψύχρυνα**, παθ. ἀόρ. **ἐψυχράνθην**, δημ. **ψυχράθηκα**, δημ. μτχ. παθ. παρακ. **ψυχραμένος**, καθιστῶ τι ψυχρόν, ψύχω, κρυώνω : Ἀλέξ.Τραλλ.1,21, Μοσχ. Ἰατρ.Γυν.Παθ. 19,53, Κυνοσφ.23,39· κ. παθ. ὑφίσταμαι ψῦξιν, παγώνω : Τρικλίν.εἰς Σοφ.ΑΙ.1029 **οἱ ἐκπνέοντες ψυχραίνονται παντὶ τῷ σώματι,** Χοῦμν Ν Ἐπιστ.81· 2) μτφ. **καταστέλλω** τὸν ἐνθουσιασμόν, μειῶ τὸν ζῆλον, τὴν θέρμην μεθ' ἧς ἐπιδίδεται, ἀφοσιοῦταί τις εἴς τι, ἐν χρ. ἰδίως ἐν τῷ παθ. : Πρόκλ.Τετράβ.270,30 **φιλίας ταχὺ μέντοι ψυχραινόμενος, - ἔχουν ψυχραθῆ πολὺ αἱ σχέσεις των**· || κ. ἀναφορ. **πρὸς πρόσωπα : ἠθέλησε νὰ τὸν ψυχράνῃ μὲ τοὺς συγγενεῖς του, - ἤμαστε ψυχραμένοι ἀπὸ καιρό**· 3) νεώτ. κ. δημ. ἀμτβ. ἐν χρ. μ. περὶ τοῦ **καιροῦ ἐν φρ. ἐψύχρανε ὁ καιρός**· κ. ἀπολ. ἐψύχρανε ἐσημειώθη πτῶσις τῆς ἀτμοσφαιρικῆς θερμοκρασίας, ἔπιασε κρύο· 4) ρηματ. π. ψύχρα, ψύχρανσις, ψυχρασία.
ψύχρανσις-εως (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ κατάστασις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ψυχραίνω βλ.λ. ἢ τοῦ ψυχραίνομαι, ψῦξις, κρύωμα : Ἀλέξ.Τραλλ.Πυρ. π.Θησ.Στεφ.ἐν λ. **εἴτε θέρμανσις εἴτε ψύχρανσις εἴη**· 2) κ. μτφ. **εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν μεταξὺ τῶν συζύγων - τῶν συνεταίρων ψύχρανσιν.**
ψυχραντικός-ή-όν μτγν. κ. νεώτ. ὁ δυνάμενος νὰ προκαλέσῃ ψύχρανσιν, ψῦξιν : Ἡρωδιαν. Ἐπιμερ.155· 2) μτφ. νεώτ. συντελῶν εἰς τὴν κατασταλὴν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ μείωσιν τῆς συναισθηματικῆς θέρμης· || κ. ἐπίρρ. -**ῶς**.
ψυχρασία (ἡ) μτγν. ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ψυχραίνω βλ.λ. : Διογ.Λ 10,10,7· 2) (ψυχραίνομαι) ψῦξις, πάγωμα : Πλούτ.Ἠθ.1100Α.
ψύχρευμα-ατος (τὸ) μτγν. ψυχρότης, ψυχρολογία βλ.λ. : Γαλ.8,505.
ψυχρεύομαι ἀποθ. ὁμιλῶ, ἐκφράζομαι κατὰ τρόπον ψυχρόν, ἀνόητον, ὑπερβολικῶς ἐξωγκωμένον ἢ ἀσυμπαθῆ, λέγω κρύες κουβέντες : Ἑρμογ. π.Walz.3,226,9 **παρὰ δὲ σοφισταῖς πάμπολλα εὕροις ἂν· τάφους τε γὰρ ἐμψύχους τοὺς γῦπας λέγουσι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ψυχρεύονται πολλά,** Σχόλ.Ἰλ.Ξ 327 **οὐ γάρ, ὥς τινες ψυχρευόμενοι, ἐπεὶ πρὸ Ἀφροδίτης οὐκ ἦσαν ἔρωτες,** Σχόλ. Ἀριστφ.Θεσμ.86 **οὐδὲ ψυχρεύεσθαί τις δύναται λέγων ὅτι τρίτη ἡ τρισκαιδεκαταία**· 2) καθιστῶ τι ψυχρόν, ἀνούσιον : Σχόλ.Σοφ.ΑΙ.1123 **ἐπεκτεῖναι τὸ δρᾶμα θελήσας ἐψυχρεύσατο καὶ ἔλυσε τὸ τραγικὸν πάθος.**
ψυχρηλασία (ἡ) νεώτ. ἡ σφυρηλάτησις μετάλλου ἐν ψυχρῷ (ἄνευ προηγουμένης ἐν τῷ πυρὶ θερμάνσεως), ἡ ἐν ψυχρῷ κατεργασία οὐσίας τινὸς δι' ἐλάσεως, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν θερμηλασίαν: **διὰ ψυχρηλασίας παρασκευάζονται σιδηρᾶ ἐλάσματα λίαν λεπτά.**
ψυχρήλατος-ον μτγν. κ. νεώτ. ἐπὶ μετάλλων ἢ μεταλλίνων σκευῶν, ὀργάνων, ἐργαλείων, ὁ ἐν ψυχρῷ καταστάσει σφυρηλατηθείς : Πλούτ.Ἠθ.434Α **ὥσπερ τὰ ψυχρήλατα τῶν ξιφῶν, σκληρὸν ἐκ φύσεως καὶ οὐ μαλακὸν ἔχων ὑπὸ λόγου τὸ ἦθος,** Ἀθήν.11,501Β, - **ψυχρήλατα μέταλλα.**
ψυχρηλατῶ-έω νεώτ. ἀναφορ. πρὸς **μέταλλα,** σφυρηλατῶ ἄνευ προηγουμένης θερμάνσεως.
ψυχρία (ἡ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ψῦχος, κρύο, παγωνιά, ψύχρα : Ἐπιφάν.1,459D **ἀπηνότητι ψυχρίας,** Κ Μανασσ.Χρον.4813 **δυσάνεμος ψυχρία**· 2) μτφ. ἐπὶ λόγου ψυχροῦ, ἀνουσίου : Σχόλ.Ἀριστφ.Νεφ. 904 **ὡς ναυτιῶν ὑπὸ τῆς ἐκείνου ψυχρίας**· || ὁμ. ἡ ἰδιότης τοῦ ψυχρῶς ὁμιλοῦντος, ἐκφραζομένου κατὰ τρόπον ἀνούσιον, ἀντιπαθητικόν : Πλούτ.Ἠθ. 1038F **ἐμφαίνει ψυχρίαν ὁ διὰ τῶν τοιούτων ἐπαινεῖν τινὰς ἐπιχειρῶν.**
ψυχρίζω μτγν., μέλλ. ψυχρίσω, ἀττ. ψυχριῶ, ψύχω, κρυώνω, παγώνω : Κύριλλ. **ψυκτήρ· ἔνθα τὰς ὀπώρας ψυχρίζουσιν**· κ. παθ. ψύχομαι, γίνομαι κρύος : Γαλ.6,811,14 **μέλκης ἐψυχρισμένης,** Ἀλέξ. Τραλλ.2,607 **οἶνον ψυχρισθέντα**· 2) ἀμτβ. ἐν εἰδ. σημ. καταλαμβάνομαι ὑπὸ πυρετικοῦ ῥίγους : αὐτ. π. Θησ.Στεφ. ἐν λ. **λαμβανέτωσαν ἢ ῥοσάτου ἢ ἀψινθάτου ψυχρίζοντες.**
ψυχριστήριον (τὸ) μσν. τὸ πρὸς ψῦξιν χρησιμεῦον : Ἰω.Κλῖμ.191,20 **θέρμης ψυχριστήριον.**
ψυχριστός-ή-ό" γλωσσ. ὁ ψυχθείς, ποὺ ἔγινε κρύος, παγωμένος.
ψυχρόαιμος-ον νεώτ. ὅρος ἐν χρ. εἰδ. ἐπὶ τῶν ζώων ἀντὶ τοῦ ψύχραιμος.
ψυχροβαφής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἐν ψυχρῷ ὕδατι ἐμβαπτισθείς, ὁ βουτηγμένος στὸ κρύο νερό : Λουκ.Λεξιφ.5 **τὸ ψυχροβαφὲς κάρα-**

δελφινίσαντες παρένεον ὑποβρύχιοι· 2) εἰδ. ἐπὶ χρωμάτων, ὁ διὰ ψυχρᾶς βαφῆς μεταδιδόμενος, βάπτων : Θεόφρ. Ὀσμ.22, Σαλμάσ. Πλίν 807 **προφύραν ψυχροβαφῆ·** 3) νεώτ. ἐπὶ μετάλλων, ὁ ἐν πυρακτώσει ἐμβαπτιζόμενος εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, ὅπως ἀποκτήσῃ μείζονα σκληρότητα.

ψυχρογραφῶ-έω μσν. γράφω ψυχρά, ἀνούσια, ἄτονα· **πρβλ.** ψυχρολογῶ : Εὐστ.Ἰλ.Σ 1283,2.

ψυχροδόχος-ον μτγν. ὁ τὸ ψυχρὸν δεχόμενος· εἰδ. ψυχροδόχος **οἶκος** δωμάτιον χρησιμοποιούμενον εἰδικῶς διὰ ψυχρολουσίας : Λουκ.Ἱππ.7 **Ἱππίας ψυχροδόχον οἶκον εἰς βορρᾶν προκεχωρηκότα ἐποίησεν.**

ψυχροθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. θεραπευτικὴ μέθοδος ἐφαρμόζουσα τὴν χρῆσιν ψυχρῶν, οἷον ψυχροῦ ὕδατος, πάγου· ‖ ὁμ. θεραπευτικὴ μέθοδος χρησιμοποιοῦσα τὴν ἀνθρακικὴν χιόνα, ἄ. κρυοθεραπεία.

ψυχροθεραπευτικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν **ψυχροθεραπείαν** βλ.· ‖ **ἐπιρρ. -ῶς.**

ψυχροκαυτήρ-ῆρος (ὁ) μτγν. μσν. **χειρουργικόν** τι **ἐργαλεῖον** : Παῦλ.Αἰγ.6,58.

ψυχροκοίλιος-ον μτγν **ὁ ἔχων** ψυχρὰν τὴν κοιλίαν, ὁ ἔχων κατὰ τὴν κοιλίαν εὐαισθησίαν εἰς τὸ ψῦχος : Πρόκλ.Παράφρ.Πτολ 214.

ψυχροκομφώματα Ἡσ. **«ψυχροφαντάσματα».**

ψυχροκρύσταλλος-ον μσν. ὁ ὑπὸ τοῦ ψύχους κρυσταλλωθεὶς : Θεοδόσ.Διάκ.Ἀκροάσ.4,16.

ψυχρολογία (ἡ) μτγν. κ. μσν. ψυχρὰ ὁμιλία, ἀπαθής, ἄτονος, ἀνούσιος λόγος, κρύα κουβέντα : Λουκ.Ἐνύπν.17 **τί οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ ληρῆσαι ταῦτα πρὸς ἡμᾶς, . . ἕωλος γὰρ ἡ ψυχρολογία,** αὐτ.Νεκρ.Δ 16,5,Γαλ.8,589,10 **κατάρξαντες τῆς τοιαύτης ψυχρολογίας,** Γρηγ.Νύσσ.2,105C, Ἐπιφάν. 1,1009C, Φώτ.Βιβλ.102,30 **διὰ τὴν ἄκρατον τῆς τροπῆς ἐκτροπὴν εἰς ψυχρολογίαν ἐκπίπτει.**

ψυχρολόγος-ον σχόλ. ὁ ψυχρῶς, ἀπαθῶς, ἀνουσίως ἐκφραζόμενος, **ὁ** περιπίπτων εἰς ψυχρολογίαν : Σχόλ.Εὐρ.Ἑκ.**356·** **2)** Ἡσ. **«μηδὲν** χρήσιμον λέγων**».**

ψυχρολογῶ-έω μτγν. ὁμιλῶ ψυχρῶς, ἀνουσίως, ἀπαθῶς, λέγω λόγους ἀδυνατοῦντας νὰ προκαλέσωσι τὸ ἐνδιαφέρον, τὴν συγκίνησιν, λέω κρύες κουβέντες : Λουκ.Ψευδολ.27,Ἐπιφάν.1,1030C, Σχόλ.Ἀριστφ.Ἱππ.432 **τοὺς προειπόντας ὡς ψυχρολογήσαντας σκώπτειν θέλει.**

ψυχρολουσία (ἡ) κ. νεώτ. κ. δημ. τὸ ἐν ψυχρῷ ὕδατι λούεσθαι, λοῦσις, πλύσις διὰ κατοχύσεως ἢ καταιονήσεως ψυχροῦ ὕδατος· ἐν χρ. κ. θεραπευτικῶς : Ἱππ.638, Θεόφρ.Ὀσμ.16, Ῥοῦφ.125, Ὀρειβ.284· κ. κτ. πληθ. : Δίων Κ 53,30· **2)** νεώτ. κ. δημ. μτφ. κατευνασμὸς **ἐνθουσιασμοῦ**, συναισθηματικῆς ὑπερτονίας, διάψευσις ἐλπίδων, ἀπογοήτευσις· **3)** ὁμ. ἐπίπληξις, κατσάδα

ψυχρολούτης (ὁ) μτφ. ὁ **ἐν** ψυχρῷ ὕδατι λουόμενος, **ποὺ** κάνει **ψυχρολουσία** : Σενέκ.Ἐπιστ.53.

ψυχρολουτῶ-έω λούομαι ἐν ψυχρῷ ὕδατι, κάνω ψυχρολουσία : Ἀριστφ.ἀπ.39, Ἱππ.484,37, Ἀριστλ. Πρ.1,29,3 **καταμάθοι τοῦτο δ' ἄν τις ἀκριβέστερον ἐπὶ τῶν ψυχρολουτούντων τοῦ χειμῶνος, καὶ τῶν τοῦ χειμῶνος λουομένων τῷ θερμῷ** (ἴδ. γρ. κῶδ. ψυχρολουτρούντων), Πλούτ.Ἀλκ.23, Γαλ. 6,113, Ὀρειβ.286,342.

ψυχρομετρία (ἡ) νεώτ. καταμέτρησις τῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας **διὰ** τοῦ ψυχρομέτρου

ψυχρομετρικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων **ἢ** ἀναφερόμενος **εἰς** τὴν **ψυχρομετρίαν** βλ. : **ψυχρομετρικαὶ παρατηρήσεις.**

ψυχρόμετρον (τὸ) νεώτ. **εἶδος** ὑγρομέτρου, ὄργανον πρὸς προσδιορισμὸν **τῆς ὑγρασίας** τῆς **ἀτμοσφαίρας.**

ψυχρομιγής-οῦς-ές μτγν. ὁ μετὰ ψυχροῦ μεμιγμένος : Πλούτ.Ἠθ.892Α **διὰ τὸ ψυχρομιγὲς ἅμα καὶ γεῶδες.**

ψυχρομυθουργία (ἡ) μσν. ψυχρά, ἀνουσία διήγησις : Τζέτζ.Χιλ.2,791 **πλατὺς λῆρός μοι φαίνεται καὶ ψυχρομυθουργία.**

ψυχροποιός-όν σχολ. ὁ ἐνεργῶν, **ἐπιφέρων** ψῦξιν : Σχόλ.Ἰλ.Ε 75.

ψυχροπόρος-ον μτγν. ῥιγηλός, ψυχρός : Ἀπολλιν.Μεταφρ.291.

ψυχροποσία (ἡ) **μτγν. νεώτ.** ἡ πόσις ψυχροῦ ὕδατος, ψυχρῶν ποτῶν : Ἀρετ.Ὀξ.Παθ.2,6,Πλούτ. Ἠθ.692D **τοῖς ἀκράτως ἔχουσι πρὸς ψυχροποσίαν,** Γαλ.19,536,4, Ἰω.Χρυσ.6,67,8, Γρηγ.Ναζ.1,85C **προελθόντες εἰς τὴν συνήθη ψυχροποσίαν.**

ψυχροπότης (ὁ) μτγν. ὁ πίνων ψυχρὸν ὕδωρ : Πλούτ.Ἠθ.690Β **ψυχροπότῃ ξένῳ τρυφῶντι παρεσκεύασαν οἱ θεράποντες ἐκ τοῦ φρέατος ὕδωρ ψυχρότερον,** Ἀλέξ.Τραλλ.12,235.

ψυχροποτῶ-έω μτγν. πίνω ψυχρὸν ὕδωρ : Πλούτ. Ἠθ.60Α **τὴν ἀρτηρίαν διαφθείρει ψυχροποτῶν,** Γαλ.19,540,3 ἀποσπᾶν τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ψυχροποτεῖν, Ὀρειβ 73.

ψυχρορρημονῶ-έω μσν. ὁμιλῶ ψυχρῶς **:** Πρόδρ ἐν Notitt.Mss.8,140.

ψυχρός-ά(-ή)-ά(ν) (ψύχω) **κ. μσν., νεώτ. κ.** δημ. ὁ ἐν χαμηλῇ θερμοκρασίᾳ, ὁ προκαλῶν τὸ αἴσθημα τοῦ ψύχους, ὁ μὴ θερμός, ὁ κρύος : Ὀδ.1 392 **ὅτ' .. ἐν ὕδατι ψυχρῷ βάπτῃ,** Θουκ.2,49 **εἰς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν,** Ἀριστλ.Πολιτ.1336a, 17, Πλούτ.Ἠθ.690Ι **εἰ μὲν ψυχρός ἐστι, πῶς θερμαίνει τὸ ὕδωρ;,** Ἀθήν.2,43Ε **κρήνην νᾶμα ἀνιεῖσαν χιόνος ψυχρότερον,** Μηναῖ.3,16 Συνξ. **ψυχροῦ καὶ διειδεστάτου** ἐμφορηθέντες **νάματος,** Βί. Ἀλεξ.42Β7 **καὶ πλύνας ὕδατι ψυχρῷ·** ‖ εὔχρ. ἰδ. ἐπὶ ἀτμοσφαιρικῶν φαινομένων ἢ καταστάσεων προκαλουσῶν, ἐπιφερουσῶν ψῦχος ἢ ἀποτελουσῶν συνέπειαν τοῦ ψύχους : Ἰλ.Ο 171 **ὡς δ' ὅτ' ἂν ἐκ νεφέων πτῆται** νιφὰς **ἠὲ χάλαζα** ψυχρὴ ὑπὸ ῥιπῆς . . Βορέαο, αὐτ Τ 358, αὐτ Χ 152 **προρέει εἰκυῖα χαλάζῃ ἢ χιόνι ψυχρῇ,** Ὀδ.Ε 469 **αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ πνέει ἠῶθι πρό, - ψυχρὸς ἄνεμος·** ‖ ὁμ. ἐπὶ τόπων ἢ χρονικῶν περιόδων, ὡρῶν, ἐποχῶν κλπ., καθ' ἃς ἐπικρατεῖ ψῦχος : Θουκ.7,87 **νύκτες μετοπωριναὶ καὶ ψυχραί, - οἱ ἰατροὶ τοῦ συνέστησαν διαμονὴν εἰς ψυχρότερα μέρη, - ψυχρὰ** κλίματα· ‖ τὸ οὐδ. τὸ **ψυχρὸν** ὡς οὐσ. (κτ. παράλ. τοῦ **ὕδωρ**) : Θεόγν.263, Ἡρ.2,37 **λοῦνται δὲ δὶς τε ἡμέρης ἑκάστης ψυχρῷ** (μὲ κρύο νερό)· **2)** μτφ. ἐπὶ αἰσθηματικῶν ἢ συναισθηματικῶν διαθέσεων, καταστάσεων, **ὁ** ἄνευ θέρμης, ζήλου, ὁ μετ' ἀπαθείας, ἀδιαφορίας : Εὐρ.Ἀλκ.354 **ψυχρὰν μὲν . . τέρψιν, ἀλλ' ὅμως βάρος ψυχῆς ἀπαντλοίην ἄν,** αὐτ.ΙΑ 1014 **ψυχρὰ μὲν ἐλπίς·** ‖ ὁμ. ἐπὶ ἐκδηλώσεων, **ὁ** ἄνευ προθυμίας, ζήλου : Ἡρ.6,108 **καὶ ὑμῖν τοιῆδε τις γίνοιτ' ἂν ἐπικουρίη ψυχρή,** Σοφ.Ἀντ.650 **ψυχρὸν παραγκάλισμα,** - ψυχρὰ ὑποδοχή· ‖ **ὁ** μὴ δυνάμενος νὰ προκαλέσῃ τὸν ἐνθουσιασμόν : Ἡρ.9,49 **ὁ δὲ περιχαρὴς γενόμενος καὶ ἐπαρθεὶς ψυχρῇ νίκῃ** (πρβλ. δημ. **κρύα παράσταση, - κρύο γλέντι)·** **3)** ἐπὶ προσ. κ. νεώτ. ὁ χαρακτηριζόμενος ὑπὸ ἀθυμίας, ἀδιαφορίας, ὁ ἀπαθής, στερούμενος ψυχικῆς εὐδιαθεσίας, ζωηρότητος, ἐνθουσιασμοῦ, ὁ κρύος ἄνθρωπος : Πλάτ. Εὐθύδ.284F **τοὺς . . ψυχροὺς ψυχρῶς λέγουσι διαλέγεσθαι,** Ξεν.ΚΠ 8,4,23 **ὅτε δύνασαι καὶ ψυχρῶς ὢν γέλωτα παρέχειν,** Ἀριστλ.ΗΜ 2,6,3 **ψυχρὸς καὶ μελαγχολικός, - εἶναι** πολὺ ψυχρὴ γυναίκα **καὶ ἀσυμπάθιστη·** **4)** ἐπὶ φράσεων, λόγων, ἐκφράσεων ἢ ἔργων λόγου, ὁ ἀποκρουστικός, ὁ διὰ τὴν ὑπερβολὴν ἢ τὴν ἔλλειψιν πάθους, **ζωη-**

ρότητος, ἀληθείας ἀδυνατῶν νὰ προκαλέσῃ τὴν συγκίνησιν, τὴν ἐπιδοκιμασίαν, τὴν ἀγαθὴν ἐντύπωσιν, ἄχαρμπος, κρύος, ἄνοστος : Ἀριστφ.Θεσμ. 848 **τὸν Παλαμήδην** (τίτλος δράματος) **ψυχρὸν ὄντ' αἰσχύνεται,** Εὐπ.Προσπάλτ.2 **σκῶμμα .. σφόδρα ψυχρόν,** Δημ.551· ‖ ὅθ. κ. **τὸ ψυχρὸν** ὡς οὐσ. ἡ ἰδιότης τοῦ τοιούτου ἀπαθοῦς, ἀνεκφράστου λόγου : Ἀριστλ.Ρητ.3,3 **διὸ ποιητικῶς λέγοντες τῇ ἀπρεπείᾳ τὸ γελοῖον καὶ τὸ ψυχρὸν ἐμποιοῦσι,** Δημήτρ.6 **γίνεται δὲ καὶ ἐν μεταφορᾷ τὸ ψυχρόν,** Λογγῖν.Ὕψ.4,1 **τοῦ ψυχροῦ πλήρης ὁ Τίμαιος·** **5)** δημ. πρὸς ἔκφρασιν τοῦ ἀθλίου, ἐλεεινοῦ, δυστυχοῦς· ἐν φρ. **κακός, ψυχρὸς κι ἀνάποδος·** ‖ κ. ὡς ὕβρις, ἀρά : **τὴν κακή, ψυχρή σου μέρα ἢ τὴν κακή σου καὶ τὴν ψυχρή σου·** ‖ ὁμ. φρ. δημ. **κακὰ καὶ ψυχρὰ** ἀθλίως, ἐλεεινά, εὔχρ. ἰδ. ὡς ἀπάντησις : **πῶς πέρασες; - Κακὰ καὶ ψυχρά.**

ψυχρόσαρκος-ον ὁ ἔχων ψυχράν, κρύα σάρκα : Ἱππ 1180C.

ψυχρότης-ητος (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ ψυχροῦ, ἡ ψυχρὰ κατάστασις : Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.14, Πλάτ.Πολ.437E, Πολύβ.4,21,1 **τοῦ περιέχοντος ψυχρότης καὶ στυγνότης·** ‖ παγετός, ψυχρὰ ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις : Πλούτ.Ἠθ.704B, Λουκ. Ἱστ.Συγγρ.19 **ψυχρότης .. ὑπὲρ τὴν Κασπιανὴν χιόνα·** **2)** μτφ. ψυχρὰ συναισθηματική, ψυχικὴ διάθεσις, ἔλλειψις αἰσθηματικῆς θέρμης : Δημ.312 **καί μου πρὸς Διὸς μηδεμίαν ψυχρότητα καταγνῷ μηδείς, - ἦλθαν εἰς ψυχρότητα μεταξύ των διὰ ζητήματα οἰκογενειακά·** **3)** ἔλλειψις ζήλου, νωθρότης : Πλούτ.Φάβ.17 **ἡ πρὸ τῆς μάχης Φαβίου δειλία καὶ ψυχρότης·** **4)** ἐν τῷ λόγῳ ἡ χρῆσις ψυχροῦ ὕφους, μὴ συγκινούσης ἢ πειθούσης φράσεως : Λογγῖν.Ὕψ.3,4 **σχολαστικὴ νόησις ὑπὸ περιεργασίας λήγουσα εἰς ψυχρότητα.**

ψυχρουδρία (ἡ) μτγν. ἡ διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἄρδευσις : Θεόφρ.ΦΑἰτ.2,14,2.

ψυχρόφιλος-ον νεώτ. ἐπὶ ζώων ἢ φυτῶν, ὁ ἀγαπῶν τὸ ψῦχος, ὁ εἰς ψυχρὰ κλίματα εὐδοκιμῶν.

ψυχροφοβία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. παθολογικὸς φόβος τοῦ ψυχροῦ ὕδατος.

ψυχροφόβος-ον μτγν. **ὁ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ φοβούμενος,** ἀποστρεφόμενος : Γαλ.10,210.

ψυχροφόρος-ον μτγν. ὁ φέρων, περιέχων ψυχρὸν ὕδωρ : Γρηγ.Ναζ.1,85C· ‖ **τὸ οὐδ. ψυχροφόρον** ὡς οὐσ. τὸ ψυχρὸν λουτρόν : Γλωσσ.

ψυχρῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον ψυχρὸν βλ.λ., ἰδ. ἐν μτφ. χρ. : Ἀριστφ.Θεσμ.170 **ὁ δ' αὖ Θέογνις .. ψυχρῶς ποιεῖ,** Πλάτ.Εὐθύδ.284E **τοὺς γοῦν ψυχροὺς ψυχρῶς λέγουσι διαλέγεσθαι,** Ἐπιφάν.1,382A, **- τὸν ὑπεδέχθησαν μᾶλλον ψυχρῶς.**

ψύχω κ. νεώτ., μέλλ. **ψύξω** (Ἄλεξ.Ἀσωτοδιδάσκαλος 1,10, Ἀριστλ.ΖΜ 2,7,19), ἀόρ. **ἔψυξα** (Ἰλ.Ψ 440, Ἱππ.296,50), παρακ. **ἔψυχα** (Ἡρωδιαν. ἐν Ἀν.Κρ. 3,256), παθ. μέλλ. **ψυχθήσομαι** (Ἱππ.399,2), μέλλ. β' **ψυχθήσομαι** κ. **ψυγήσομαι** (ΚΔ), ἀόρ. **ἐψύχθην** (Ἱππ.296,5, Πλάτ.Τίμ.60D, αὐτ.76C, Ξεν.Ἑλλ.7,1,19), ἀόρ. α' ἐψύχην (Ἀριστφ.Νεφ.151· κ. συνθ. **ἀπ-**: Αἰσχ. ἀπ.104, Πλάτ.Φαῖδρ.242A), μτγν. **ἐψύγην** (Διοσκ.1, 65), παρακ. **ἔψυγμαι** (Ἱππ.350,33, Πλάτ.Κριτ.120B, Ἄλεξ.Λέβητες 5,15), μτχ. παρακ. **ἐψυγμένος,** πνέω, φυσῶ : Ἰλ.Υ 440 **Ἀθήνη .. ἦκα μάλα ψύξασα** (σχόλ. «πάνυ ἠρέμα καταπνεύσασα καὶ ὑποκλάσασα τῆς ὁρμῆς») · **2)** ψυχραίνω, κάμνω τι ψυχρόν, δροσερόν, τὸ κρυώνω : Ἱππ.Ἀρχ.Ἰητρ.15, Πλάτ.Φαῖδρ.268B **ὥστε θερμαίνειν τ' ἐὰν βούλωμαι καὶ ψύχειν ..,** Δίφιλ.Μνημάτιον 1 **ψῦξον τὸν οἶνον·** ‖ παθ. γίνομαι ψυχρός, καθίσταμαι πλέον δροσερός, κρυώνω : Ἡρ.4,181 **παρέρχονταί τε μέσαι νύκτες καὶ ψύχεται μέχρι ἐς ἠῶ** (τὸ ὕδωρ), Ἀριστφ.Νεφ.151, Πλάτ.Φαίδ.71B, Στράττ. Ψυχασταὶ 1 **οἶνον .. ψυχόμενον ἐν τῷ φρέατι, - πᾶν σῶμα ψυχόμενον συστέλλεται·** ‖ ἐπὶ τοῦ πυρός, σβέννυμαι : Πλάτ.Κριτ.120B· ‖ μτφ. ἐπὶ αἰσθημάτων, ψυχραίνομαι, ἀτονῶ : ΚΔ Ματθ.24,12 **καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν·** **3)** ἀναψύχω : Σοφ.ἀπ. 400 **θάλπουσα καὶ ψύχουσα·** **4)** στεγνῶ, ξηραίνω : Ἐπιγρ. **δάκρυα δ' οὐ ψύχει γενέτης·** ‖ εἰδ. ἐκθέτω τι εἰς τὸν ἀέρα πρὸς στέγνωσιν : Ἀρρ.Ἐπικτ.,18,13· κ. παθ. : Ξεν.Κυν.5,3, Ἀριστλ. Πρ.22,10· **5)** εἰδ. βασανίζω, ταλαιπωρῶ : Αἰσχ. Πρ.693 **κέντρῳ ψύχειν ψυχάν·** κ. παθ. : Ἀπολλ Ρ 4,1257 **ψύχετ' ἀμηχανίῃ·** ‖ κ. ἐπὶ τοῦ θανάτου, νεκρῶ, παγώνω : Ἄλεξ.Ἀσωτοδιδάσκαλος 1,10 **ψύξει σε δαίμων τῷ πεπρωμένῳ χρόνῳ·** **6)** ἀμτβ. ζητῶ τὸν δροσερὸν ἀέρα : Νίκ.Θηρ.4B· **7)** μτφ. παθ. εἰδ. ἐπὶ τοῦ ὕφους ἐν τῷ λόγῳ, γίνομαι ψυχρός, ἄτονος : Λογγῖν.Ὕψ.27.

ψυχῶ-όω (1) (ψυχή) μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ἐμβάλλω ψυχήν, ζωήν, καθιστῶ τι ἔμβιον, ἐμψυχῶ, ζωντανεύω : Αἴλ.159 **τίς λίθον ἐψύχωσε;** κ. παθ.: Φίλ.Βί.Μωσ.1 **ἡ δ' αὐτίκα ψυχωθεῖσα εἷρπε** (ἐπὶ τῆς ῥάβδου τοῦ Μωϋσέως), Πλούτ.Ἠθ.1052 **τὸ βρέφος ψυχούμενον ὑπὸ τοῦ ἀέρος,** Σέξτ.Ἐμπ. 332 **τὸ ζῷον ψυχοῦσθαι·** ‖ μσν. ὁμ. παθ. ἐπὶ ἀψύχων πραγμάτων, ῥιζοῦμαι οἱονεὶ ὡς φυτὸν καὶ ἀντλῶ ζωήν : Λίβ.Ροδ.3525 Wr. (τὸ γαϊτάνιν) **εἰς ἐμένα ἐψυχώθη ἀπέσω εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ ὅλον περιέπλεξέ με·** ‖ δημ. μ. ἐν τῇ παθ. μτχ. παρακ. **ψυχωμένος-η-ο** ὡς ἐπίθ. ἐπὶ προσ., ὁ μεστός, ὁ πλήρης ζωῆς καὶ θάρρους : **ψυχωμένο παιδί·** **2)** πληρῶ ζωῆς τόπον τινὰ εἰσάγων ἐν αὐτῷ ἔμβια ὄντα : Φίλ.1,693 **ψυχοῦν ποταμὸν** (ἐπὶ ἰχθύων)· **3)** ῥηματ.π. ψύχωσις, ψυχωτής.

ψυχῶ-όω (2) (ψῦχος) ἀχρ. ἐνεργ. εὔχρ. μ. ἐν τῷ παθ. -οῦμαι ψύχομαι, καθίσταμαι ψυχρός, γίνομαι κρύος : Ἱππ.675,49 **θερμανθὲν καὶ αὖθις ψυχωθέν.**

ψύχωσις-εως (ἡ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. -η τὸ παρέχειν ἢ κτᾶσθαι ψυχήν, ζωήν, ἀναζωπύρησις, ἐμψύχωσις : Μᾶρκ.Αὐρ.12,24, Εὐσ.Εὐάγγ.Ἀπ.150C **ἡ τῶν ὅλων ζώωσίς τε καὶ ψύχωσις·** **2)** ἡ ζωϊκὴ ἀρχή : Πυθαγ. π. Κλήμ.Ἀλ.62 **πάντων πατήρ, νοῦς καὶ ψύχωσις·** **3)** εἰδ. νεώτ. ἰατρ. παθολογικὴ ἀνωμαλία τῆς ψυχῆς, ψυχικὴ νόσος, ψυχοπάθεια· ‖ ὅθ. κ. ζωηρὰ ψυχικὴ κλίσις, συμπάθεια : **ἔχει ψύχωση μ' αὐτὸ τὸ παιδί.**

ψυχωτής (ὁ) δημ. ὁ ἐμβάλλων ψυχήν, ζωογονῶν, ποὺ ζωντανεύει κάτι ἄψυχο.

ψυχώτρια (ἡ) μσν. ἡ ζωογονοῦσα, ἐμψυχοῦσα : ΚΜανασσ.Χρον.145 **ἰσχὺν ἐνθεὶς ψυχώτριαν καὶ δύναμιν γονίμην,** αὐτ.4804, Πρόδρ.Ροδ.37B.

ψυχωφέλεια (ἡ) λεξ. ψυχική, πνευματικὴ ὠφέλεια : Σουΐδ.

ψυχωφελής-οῦς-ές λέξ. κ. νεώτ. ὁ ὠφελῶν τὴν ψυχήν, ὁ ἠθικῶς προάγων αὐτήν : Κύρ. **ψυχωφελῆ διδάγματα, - ψυχωφελεῖς ἱστορίαι.**

ψυχωφέλιμος-ον μσν. ψυχωφελὴς βλ.λ.

ψυχωφελῶς ἐπίρρ. μσν. κ. νεώτ. κατὰ τρόπον ἐπωφελῆ τῇ ψυχῇ.

ψχέντ (ἡ) (αἰγυπτ.) κόσμημα **ὃ ἔφερον ἐπὶ τῆς** κεφαλῆς οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου (ἑλληνιστὶ π. Πλουτ. βασιλείας παράσημον, βασίλειον) : Ἐπιγρ· **ἡ καλουμένη βασιλεία ψχέντ, ἣν περιθέμενος** (ἐνν. Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανής) **εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐν Μέμφει ἱερόν, ὅπως ἐν αὐτῷ συντελεσθῇ τὰ νομιζόμενα τῇ παραλήψει τῆς βασιλείας.**

ψώα (ἡ) ἡ σῆψις ἢ ἡ **ἐκ τῆς σήψεως δυσωδία :** Ποιητὴς π.ΕΜ 819,42.

ψῶζα (ἡ) ἡ **ψώρα** βλ.λ.2) : Εὐπ.Μαρικᾶς 21.

ψωθία (ἡ) μτγν. ψωθίον βλ.λ. : Πολυδ.7,23, αὐτ.8,83.

ψωθίον (τὸ) μικρὸν τεμάχιον, ψιχίον : Φερεκρ. Κραπάταλλ.4· πρβλ. ψωθία.

φωία (ἡ) Ἡσ. «σαπρὰ δυσωδία»· πρβλ. φώα.
φώϊζος (ἡ) Ἡσ. «ἄφοδος ὑγρὰ ἢ ὄνθος, δυσωδία καὶ ἣν καλοῦσι μίνθον· οἱ δὲ αὐχμὸν ἢ μόλυσμα».
φωκτός-ή-όν ἀμφίβ. π. Ἡσ. «φωκτὴν τράπεζαν».
φωλαράς (ὁ) δημ. ὁ ἔχων μέγα τὸ πέος, ὁ φώλων βλ.λ.
φωλή (ἡ) κ. νεώτ. κ. δημ., τὸ θηλ. τοῦ ἐπιθ φωμός βλ.λ. ὡς οὐσ., τὸ ἀνδρικὸν μόριον ἐν στύσει καὶ ἔχον ἀποκεκαλυμμένην τὴν βάλανον: Ἀριστφ. Ὄρν.560 **ἐπιβάλλειν σφραγῖδ' αὐτοῖς ἐπὶ τὴν φωλήν, ἵνα μὴ βινῶσ' ἔτ' ἐκείνας**, αὐτ.Λυσ.143· ‖ δημ. γεν. τὸ ἀνδρικὸν αἰδοῖον, τὸ πέος.
φωλοκοπανῶ-άω δημ. κ. **φωλοκοπανίζω** αὐνανίζομαι, μαλακίζομαι.
φωλός-ή-όν ὁ ἔχων γυμνὴν τὴν βάλανον, ὁ ἔχων τὸ πέος ἐν στύσει: Ἀριστφ.Ὄρν 507, αὐτ.Ἱππ. 964 **φωλὸν γενέσθαι δεῖ σε μέχρι τοῦ μυρρίνου.**
φώλων-ωνος (ὁ) ὁ ἔχων τὸ αἰδοῖον μέγα καὶ ἐντεταμένον: Ἡσ. ἐν λ. πόσθων· πρβλ. φωλός.
φωμάδικο (τὸ) δημ. τὸ ἀρτοπαιεῖον.
φωμάκι (τὸ) δημ ὑποκορ. τοῦ φωμὶ βλ.λ., μικρὸς ἐλαφροῦ βάρους ἄρτος· ‖ ἄνευ ὑποκορ. σημ. τὸ φωμί, ὁ ἄρτος: **βγαίνει στὶς γειτονιὲς ζητιανεύοντας φωμάκι**, φρ. **θὰ πῆ τὸ φωμὶ φωμάκι** (θὰ περιέλθῃ εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν, θὰ στερηθῇ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου), ὁμ. **φωμάκι κι ἅγιος ὁ θεός** (ἔστω καὶ πενιχρὰ μέσα συντηρήσεως)· **2**) ὁ καρπὸς τῆς μαλάχης· **3**) κτ. πληθ. **φωμάκια** εἶδος παιδιᾶς, καθ' ἣν πεπλατυσμένα λιθάρια βάλλονται ὁριζοντίως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὕδατος, ἐποστρακισμός.
φωμάς (ὁ) δημ. ὁ ἀρτοποιός, ὁ ἀρτοπώλης, φούρναρης.
φώμηξ-ηκος (ὁ) λεξ. σκώληξ κατατρώγων τὰς ρίζας τοῦ σίτου.
φωμί (τὸ) δημ. φωμίον βλ.λ.
φωμίζω κ. νεώτ. κ. δημ., μέλλ. ἀττ. φωμιῶ, τρέφω ἐμβάλλων μικρὰ τεμάχια εἰς τὸ στόμα τινός, ὡς αἱ τροφοὶ τρέφουσι τὰ βρέφη, ταγίζω: Ἀριστφ.Θεσμ.692 **τοῦτο δ' οὐδέποτε σὺ φωμιεῖς**, αὐτ.Λυσ.19, Ἱππ.1208⁴· ‖ γεν. παρέχω τινὶ ἄρτον, τροφήν, τρέφω, διατρέφω, τοῦ δίνω φωμὶ: ΠΔ Βασ.2,13,5 **ἐλθέτω ἡ ἀδελφή μου καὶ φωμισάτω με**, ΚΔ Ρωμ.12,20 **ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, φώμιζε αὐτόν**· ‖ ὁμ. παρέχω τροφὴν εἰς ζῷα: Ἀριστλ.Ζ) 8,3,1· **2**) ποθ. διατρέφομαι, ἐξοικονομῶ τὴν τροφήν μου: Ἀριστ.Ἱππ.715 **ἐπίσταμαι γὰρ.. οἷς φωμίζεται**· **3**) νεώτ. κ. δημ. γεν. ἐξοικονομῶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, οἰκονομιέμαι: **φωμίζεται κάνοντας διάφορα θελήματα.**
φωμὶν (τὸ) μσν. φωμίον βλ.λ.
φωμί(ον) (τὸ) μτγν., μσν. **φωμίν**, δημ. **φωμὶ** ὑποκορ. τοῦ φωμὸς βλ.λ., βλωμός, τεμάχιον ἄρτου: Διογ.Λ 6,37, Μᾶρκ.Αὐρ.7,3 **φωμίον εἰς τὰς τῶν ἰχθύων δεξαμενάς**, ΚΔ Ἰω.13,26 **καὶ ἐμβάψας τὸ φωμίον δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ**, αὐτ.13,30· **2**) ὁ ἄρτος: Πρόδρ.1,83 **ἐπιθυμῶ καὶ τὸ φωμὶν καὶ κύταλον καὶ φίχαν**, αὐτ 1,99, αὐτ.2,23), δ.τραγ. **ζεστὸ φωμὶ δὲν ἔφαγα, γλυκὸ κρασὶ δὲν ἤπια**, - **σιταρένιο** - **μαῦρο** - **ἄσπρο φωμί**, - **φωμὶ μονὸ** - **διπλὸ** (ἄρτος μιᾶς, δύο ὀκάδων)· ‖ κτ. ἐπέκτ. ἡ τροφή: Παλαμ.Παθ. Κρυφ.121,22 **τὰ δάκρυα καταπίνοντας γωνιὰ ζητᾶτε καὶ φωμί**· ‖ ποι. κ. κτ. μτφ. γεν. ἐπὶ τῶν πρὸς συντήρησιν ἀναγκαίων: Χατζόπ.Ἀπλ.Τρ.32,2 **ἕνα γῦρο τὸν κόσμο γυρίζω | καὶ γυρεύω παντοῦ τὸ φωμί**· ‖ δημ. μτφ. φρς **βγάζει τὸ φωμὶ του κερδαίνει** τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, - **αὐτὴ ἡ δουλειὰ ἔχει φωμὶ** (βέβαια ἢ ἄφθονα κέρδη), - **φάγαμε μαζὶ φωμὶ κι ἁλάτι** (συνδεόμεθα διὰ παλαιῶν στενῶν δεσμῶν φιλίας), - **δὲν ἔχει φωμὶ νὰ φάῃ** (πένεται, λιμοκτονεῖ), - **λίγα εἶναι τὰ φωμιά του** (συντομώτατα θὰ ἀποθάνῃ), - **θὰ φᾶς πολλὰ φωμιὰ ἀκόμα** (θὰ κοπιάσῃς ἢ θὰ ἀναμείνῃς ἐπὶ πολὺν εἰσέτι χρόνον)· ‖ παροιμ. **φωμὶ δὲν ἔχομε, ραπανάκια γιὰ τὴν ὄρεξη γυρεύομε** (ἐπὶ τῶν στερουμένων τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα καὶ ἐπιζητούντων τὰ περιττά).
φωμίς-ῖδος (ἡ) τεμάχιον ἄρτου: Ἀριστφ.ἀπ.272.
φώμισμα-ατος (τὸ) κ. μσν. τεμάχιον ἄρτου κ. γεν. τροφῆς, βλωμός, μπουκιά: Ἀριστλ.Ρητ.3,4,3 **ταῖς τίτθαις, αἳ τὸ φώμισμα καταπίνουσαι, τῷ σιάλῳ τὰ παιδία παραλείφουσι**, αὐτ.Ἠθ.320D· Θεοφάν.Νόνν.1,358G, Πλούτ.Ρωμ.27 **φωμίσματα κομίζοντας ἐντιθέναι τοῖς βρέφεσι.**
φωμισμός (ὁ) νεώτ. ἡ ἐξοικονόμησις τῶν πρὸς τὸ ζῆν· **2**) ἡ παροχὴ διατροφῆς.
φωμίτζιν (τὸ) μσν. ὑποκορ. τοῦ φωμὶν βλ.λ., τὸ φωμάκι: Πρόδρ.2,342 **φωμίτζιν καὶ κρασίν.**
φωμόδουλος (ὁ) λεξ. ὁ δοῦλος ἑνὸς τεμαχίου τροφῆς· Ἡσ. ἐν λ. ἐνθεσίδουλος.
φωμοζήτης (ὁ) δημ. ἐπαίτης, ζήτουλας, **ζητιάνος.**
φωμοζητιά (ἡ) δημ. ἐπαιτεία, ζητιανειά.
φωμοζητῶ-άω δημ. ἐπαιτῶ τὸν ἄρτον μου, ζητιανεύω: Σολωμ.Κρητικὸς 22,8 **τὸ χέρι .. ἁπλώνω τοῦ διαβάτη | φωμοζητώντας.**
φωμοζῶ δημ. μόλις ἐξοικονομῶ τὸν ἄρτον μου, μόλις τὰ καταφέρνω νὰ βγάλω τὸ φωμί μου, νὰ ζήσω: **φωμοζοῦν μὲ δυὸ - τρία μεροκάματα τὴ βδομάδα.**
φωμοκολακεύω καταφεύγω εἰς κολακείας ὅπως λάβω τροφήν, εἶμαι παράσιτος: Φιλιππίδ. Ἀνανέωσις 4 **φωμοκολακεύων καὶ παρεισιὼν ἀεί.**
φωμοκόλαξ-ακος (ὁ) ὁ κολακεύων χάριν τεμαχίων ἄρτου, ὀλίγης τροφῆς, παράσιτος: Ἀριστφ. ἀπ.213, Φιλήμ.Ἀνανεουμένη | **φωμοκόλαξ δ' ἔσθ' οὑτοσί**, Σαννυρ.Ἰὼ | **φθείρεσθ', ἐπίτριπτοι φωμοκόλακες.**
φωμοκόλαφος-ον ὁ κολαφιζόμενος, ἐξευτελιζόμενος χάριν τεμαχίων ἄρτου, ὁ ποταπὸς παράσιτος: Δίφιλ.Θησεὺς I.
φωμολεθρία (ἡ) Ζωναρ.1879 «πολυφαγία»· πρβλ. φωμόλεθρος.
φωμόλεθρος (ὁ) λεξ. ὁ οἱονεὶ ἐπιφέρων ὄλεθρον εἰς τὸν ἄρτον, ὁ πολὺν ἄρτον καταναλίσκων, πολυφάγος, φαγάς: Ἡρωδιαν.Ἐπιμερ.203, Κύρ.
φωμόλυσσα (ἡ) δημ. λίαν ἔντονον αἴσθημα πείνης, ἡ ἐκ πείνης μανία· **2**) ἄνθρωπος οἱονεὶ λυσσῶν ἐκ τῆς πείνης.
φωμοπάτης (ὁ) δημ., θηλ. **φωμοπάτισσα**, ὁ οἱονεὶ πατῶν ἐπὶ τοῦ ἄρτου ὃν ἔλαβε παρά τινος, δθ. ὁ περιφρονῶν, ἀχαρίστως φερόμενος πρὸς τὸν εὐεργέτην, τὸν δωρητήν.
φωμοποιός-όν μτγν. ὁ ποιῶν φωμούς: Πλούτ. Ἠθ.224A (δ.ἀνάγν. ζωμοποιός).
φωμοπωλεῖον (τὸ) μτγν. τόπος, μέρος, κατάστημα ἐν ᾧ πωλοῦνται μικροὶ ἄρτοι, φωμάκια: Φαβωρῖν. ἐν λ. ἀρτόδειγμα.
φωμοπώλης (ὁ) μσν. ὁ πωλῶν φωμούς, μικροὺς ἄρτους, φωμάκια· πρβλ. φωμοπωλεῖον: Βαλσ. εἰς Ἀντιόχ.76,453.
φωμός (φώω) κ. μσν. ἄρτου βλωμός, φωμιοῦ, μπουκιά: Ξεν.Ἀπομν.3,14,5 **ἄλλον .. ἰδὼν ἐπὶ τῷ ἑνὶ φωμῷ πλειόνων ὄψων γευόμενον**, Ἀριστλ. Ρητ.3,4,3 **ἐοικέναι αὐτοὺς τοῖς παιδίοις, ἃ τὸν φωμὸν δέχεται μέν, κλαίοντα δέ**, ΠΔ Βασ.1,28,22 **παραθήσομαι ἐνώπιόν σου φωμὸν ἄρτου**, αὐτ. Παροιμ.9,13· ‖ Σουΐδ. «φωμὸς ὁ ἄρτος»· **2**) εἰδ. τεμάχιον βρωσίμου τινός, μπουκιά: Ὀδ.1 374 **φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος, φωμοί τ' ἀνδρόμεοι** (περὶ τοῦ Πολυφήμου, φαγόντος τεμάχια σαρκὸς ἀνθρωπίνης)· ‖ δθ. κ. γεν. μικρὰ ποσότης: Νικ.Χων.Χρον.72,9 **φωμοὶ πυρὸς** (φλόγες, κομμάτια φωτιᾶς)· κ. κτ. πληθ. Ἡσ. «φωμοί, μέρη».

φωμοτρώγω δημ., ἀόρ. (ἐ)**φωμόφαγα,** τρώγω τὸ φωμὶ ἄλλου, ζῶ εἰς βάρος ἄλλου· **2)** ἀγοράζω τι εἰς εὐτελῆ τιμὴν ἐπωφελούμενος τῆς ἀνεχείας, τῆς ἀνάγκης τοῦ πωλοῦντος.

φωμοτύρι (τὸ) δημ. κ. **φωμότυρο** ἄρτος μετὰ τυροῦ, ἰδ. ὡς ἀποκλειστικὴ τροφή : **περάσαμε μὲ φωμοτύρι**· ‖ κτ. συνεκδ. πενιχρὰ τροφή, δίαιτα.

φωμότυρο (τὸ) δημ. φωμοτύρι βλ.λ.

φωμοφάγος (ὁ) δημ., θηλ. **φωμοφαγοῦ** κ. **φωμοφά(γ)ισσα,** ὁ πολὺν ἄρτον καταναλίσκων κατὰ τὸ γεῦμά του, ποὺ τοῦ ἀρέσει τὸ πολὺ φωμὶ στὸ φαΐ του : **οἱ Ἕλληνες εἶναι πολὺ φωμοφάγοι.**

φωμώνω δημ. ἀμτβ. ὡριμάζω καλῶς, ἀποκτῶ σάρκα, γίνομαι, μεστώνω : **φωμωμένα κουκιά, - φωμωμένο κορίτσι.**

φώνι (τὸ) δημ. φώνια βλ.λ.

φωνίζω δημ. ἄ. φουνίζω βλ.λ. : **φώνισα λίγα φροῦτα, - φωνίζει ὅλο καλὰ ὑφάσματα**· ‖ κ. ἀμτβ. : **ἡ γυναίκα μου φωνίζει ἀπὸ τὸ μαγαζί σου**· **2)** εἰρων. κ. ἐν ἀναφ. πρὸς πρόσ. : φρ. **ποῦ τὸν φώνισες;**· ‖ εὔχρ. ἰδ. ἀναφορ. πρὸς γυναῖκα, παρασύρω πρὸς διασκέδασιν, τὴν καταφέρνω νὰ ᾿ρθῆ μαζί μου.

φώνιο (τὸ) δημ. κ. **φώνι** κ. **φούνιο,** ὅ,τι ἀγοράζει τις, ὀφώνιον, ζωοτροφία, προμήθεια : **ἔκαμε τὰ φώνια του γιὰ τὰ Χριστούγεννα, - βγῆκε γιὰ φώνια**· **2)** εἰρων. περὶ γυναικός, ἡ εὐκόλως δεχομένη νὰ συνάψῃ ἐρωτικὰς σχέσεις ἐπὶ ἀμοιβῇ ἀμέσῳ ἢ ἐμμέσῳ· **3)** ὁμ. εἰρων. πρὸς χαρακτηρισμὸν ἀνθρώπου ὑστεροῦντος διανοητικῶς, εὐκόλως ἀπατωμένου, ἀφελοῦς, εὐπίστου, ἄ. κορόϊδο· ‖ ὁμ. ὁ εὐκόλως καταβαλλόμενος, ὁ μὴ ἔχων σωματικὰς δυνάμεις ἀνεπτυγμένας : **αὐτὸ τὸ φώνιο φοβήθηκες, κακομοίρη;**

φώνισμα (τὸ) δημ. ἄ. φούνισμα βλ.λ., ἡ ἀγορὰ τροφίμων ἢ ἄλλων χρειωδῶν, προμήθεια ὠνίων, ἰδίως ζωοτροφιῶν.

φωνιστής (ὁ) δημ. κ. **φουνιστής** ὁ μετ᾿ ἐπιτηδειότητος, ἐμπειρίας προβαίνων εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ προμήθειαν ὠνίων, ἰδίως δὲ τροφίμων· ‖ ὁ συχνάκις φωνίζων, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὰς προμηθείας : φρ. **φωνιστὴς καὶ κουβαλητής.**

φώρα (ἡ) (φάω, φώω) κ. νεώτ. κ. δημ., ἰων. **φώρη** παρασιτικὴ κνησμονώδης μεταδοτικὴ νόσος τοῦ δέρματος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζῴων : Γαλ.2,270 «φώρα ἐστὶ δριμυτάτου ῥεύματος γιγνομένη ἀνάβρωσις ταρσῶν ἢ κανθῶν μετὰ κνησμοῦ», Πολυδ. 4,194 «φώρα, ἑλκώδης, ὑπέρυθρος, ἐξανθήσεις ἔχουσα ἐν αὐτῇ» : Ἡρ.4,90 **ὁ δὲ Τέαρος λέγεται .. εἶναι ποταμῶν ἄριστος τά τε ἄλλα τὰ ἐς ἄκεσιν φέροντα καὶ δὴ καὶ ἀνδράσι καὶ ἵπποισι φώρην ἀκέσασθαι,** Πλάτ.Φιλ 46Α **τὰς τῆς φώρας ἰάσεις,** Ἑρμιππ.Φαρμοφόροι 1,7 **παρὰ Σιτάλκου φώραν Λακεδαιμονίοισι,** Λουκ.Δὶς Κατ.34 **οἱ τὴν φώραν ἡδέως κνώμενοι,** Ἀλκίφρ.3,41, ΠΔ Λευϊτ.26,16 **ἐπιστήσω ἐφ᾿ ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν τήν τε φώραν,** Γεωπ.16,22,1 **φώρα καμήλου,** αὐτ.17,24, Ἱππιατρ. 186,28, αὐτ.192,7 **τὴν φώραν σιδήρῳ ἀποξύσας,** Ψυχάρ.Ταξίδι 57 **νὰ ᾿ποφεύγουμε σὰν τὴν φώρα τὶς ξένες λέξεις,** παροιμ. **ὅποιος ξεῖ τὴν φώρα τ᾿ ἄλλου δροσίζει τὴ δική του** (ὅτι ὁ συντρέχων ἄλλους, ἀνακουφίζεται ψυχικῶς ὁ ἴδιος)· ‖ εἰδ. **φώρα ἀγρία** βαρυτέρα τις μορφὴ τῆς νόσου : ΠΔ Λευϊτ.21,20 **ἄνθρωπος, ᾧ ἂν ᾖ ἐν αὐτῷ φώρα ἀγρία ἢ λειχήν**· **2)** γεν. ὀνομ. ἀσθενείας τινὸς τῶν φυτῶν, ὡς τῆς συκῆς, τῆς ἐλαίας κλπ., φωρίασις : Ἱππ.582,47 **φώρη ἐλαίης καὶ δάφνης,** αὐτ. 658,11, Θεόφρ.Φ1 4,14,3 **ἡ δὲ φώρα καὶ οἱ προσφυόμενοι κοχλίαι, συκῆς εἰσιν**· **3)** νεώτ. κ. δημ. πρὸς χαρακτηρισμὸν ἀνθρώπου ἀκαθάρτου ἢ καὶ ὀχληροῦ, οἱονεὶ μεταδίδοντος ἠθικὸν μόλυσμα ἢ ἀφ᾿ οὗ δυσκόλως ἀπαλλάσσεται τις : **νὰ μὴν ξανακάμῃς παρέα μ᾿ αὐτὴ τὴν φώρα**· **4)** ἡ ἐσχάτη ἔνδεια : **δὲν κοιτάζει τὴν φώρα του μόνο γυρεύει καὶ γλέντια**· **5)** εἶδος φυχῆς, ἄ. πυραύστης, φάλαινα : Σχόλ.Νίκ.Θηρ.760.

φωραγριῶ-άω μτγν. πάσχω ἀπὸ ἀγρίαν φώραν βλ.λ. : ΠΔ Λευϊτ.22,22 **ἢ μυρμηκιῶντα ἢ φωραγριῶντα,** Ἰω.Χρυσ.1,9,728F **οὔτε κολοβόκερκον οὔτε φωραγριῶντα.**

φωραλέος-α-ον κ. νεώτ. ὁ ἐκ φώρας πάσχων, ὁ πλήρης φώρας, φωριῶν, φωριάρης : Ξεν.ΚΠ 1, 4,11 **ζῷα μικρὰ καὶ φωραλέα,** Λόγγ.3,29 **φωραλέων βοῶν ζεῦγος,** Ἰω.Χρυσ.11,697C **τὰ φωραλέα τῶν προβάτων**· **2)** ἐπὶ νόσων, ὁ ὑπὸ μορφὴν φώρας ἐμφανιζόμενος ἢ ἐνεργῶν : Εὐσ.Ἐκκλ.Ἱστ. 39D **λοιμώδους καὶ φωραλέας νόσου**· **3)** νεώτ. μτφ. εὐτελής, πενιχρός, πένης· **4)** νεώτ. τὸ θηλ. ὡς οὐσ. **φωραλέα** φυτόν τι τῆς τάξεως τῶν χεδροπῶν, δημ. βρωμόχορτο, σύσγουρδο, πικροτσούκι, χσμοσκίδι.

φωράλογο (τὸ) δημ. φωραλέος ἵππος κ. μτφ. κατεσκληκώς.

φωρεντερία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. νόσος χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἀλλοιώσεως τοῦ ἐντερικοῦ βλεννογόνου, ἐμφανιζούσης πυκνὰ ὀξυκόρυφα ἐπαρμάτια.

φωριάζω δημ., μτχ. παθ. παρακ. **φωριασμένος,** μεταδίδω φώραν εἴς τινα· **2)** ἀμτβ. ἀποκτῶ φώραν, φωριῶ, πιάνω φώρα, ἐν χρ. ἰδίως περὶ ζῴων : **φώριασε τὸ κακόμοιρο τὸ γατάκι**· **3)** καταντῶ πάμπτωχος, ἐκπίπτω εἰς τὴν ἐσχάτην ἀθλιότητα, ἀνέχειαν· ἀντίθ. ξεφωριάζω· **4)** κ ἐν τῇ δημ. ποιήσει ἡ μτχ. **φωριασμένος** εἰς ἔκφρασιν περιφρονήσεως πρὸς πράγματα θεωρούμενα ὡς ἀνάξια ἐκτιμήσεως, σημασίας : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.68. 10 **τί νὰ σοῦ πῶ, μωρὲ βουνί, . . τὴ λεβεντιὰ τὴ χαίρονται οἱ φωριασμένοι κάμποι**· **5)** ῥηματ. π. φωριάρης, φωριάρικος, φώριασμα.

φωριάρης (ὁ) δημ. φωραλέος· **2)** μτφ. ἄθλιος, ἐλεεινός, πάμπτωχος : **ἔμπλεξε μὲ φωριάρηδες.**

φωριάρικος-ια-ο δημ. ὁ φωριῶν, φωριάρης· εὔχρ. κυρίως περὶ ζῴων : **φωριάρικο ἄλογο.**

φωρίασις-εως (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. παρασιτικὴ νόσος τῶν φυτῶν ὀφειλομένη εἰς κοκκοειδῆ, φώρα βλ.λ.2) : Διοσκ.1,133, αὐτ.3,7· **2)** εἶδος δερματοπαθείας παρ᾿ ἀνθρώποις καὶ ζῴοις ἀσχέτου πρὸς τὴν φώραν καὶ μὴ οὔσης μεταδοτικῆς.

φώριασμα (τὸ) δημ. ἡ κατάστασις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φωριάζω βλ.λ., ἐξάνθησις φώρας.

φωρικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν φώραν, ἢ ὁ εἰς αὐτὴν ὀφειλόμενος : Πλούτ.Ἠθ.671Α **φωρικὸν ἐξάνθημα**· **2)** τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. **φωρικὸν** φάρμακον ἀντιφωρικόν · Διοσκ.5,116· ‖ κτ. πληθ. **φωρικὰ** (κτ. παραλ. τοῦ νοσήματα) δερματικαὶ νόσοι : Πλούτ.Ἠθ.732Α.

φωρίλος (ὁ) δημ. κ. **φωρίλας** εἰρωνικῶς ὁ ἐν ἀθλιότητι, ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ διάγων, ὁ **φωριάρης.**

φωρίτης (ὁ) δημ., θηλ. **φωρίτισσα,** φωριάρης βλ.λ., ἰδίως μτφ. ἄθλιος, ἐλεεινός, πενέστατος.

φωριῶ-άω κ. νεώτ. πάσχω ἐκ φώρας, πιάνω φώρα : Ἱππ.Ἀφ.1252, Διοσκ.3,168· **2)** κ. ἐπὶ φυτῶν, πάσχω ἐκ φωριάσεως, ἰδίως ἐπὶ τῆς συκῆς : Θεόφρ.Φ1 5,9,10.

φωριώδης-ους-ες μτγν. φωροειδής βλ.λ.: Ἰω. Λυδ.Διοσ.33.

φωροβότανο (τὸ) δημ. κ. **φωρόχορτο τὸ φυτὸν** ἀστεροκέφαλος ὁ περιστερεών.

φωροειδής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἐν εἴδει φώρας, φωραλέος : Διοσκ.1,12, Ὀρειβ.119.

φωροκακόμοιρος (ὁ) δημ. ἐκτεταμ. τ. τοῦ κακόμοιρος, ὁ καθ᾿ ὑπερβολὴν ἄθλιος, ἐλεεινός, ὁ πολὺ φουκαρᾶς.

φωροπερηφάνεια (ἡ) δημ. πτωχαλαζονεία, φτώχεια καὶ περηφάνεια.

φωροπερήφανος-η-ο δημ. ὁ πτωχαλαζών, φτωχὸς καὶ περήφανος.
φωροπέταλοι Ἡσ. «ἰχθύες εὐτελεῖς».
φωρός-ά-όν (φάω, φώω)· φωραλέος: Λυσίμ.π.Ἰώα.Ἀπη.1,34· **2)** τραχύς, ἀνώμαλος τὴν ἐπιφάνειαν: Διοσκ.5,139 **τὸ δὲ λιθῶδες . . τῇ χρόᾳ φωρόν**· **3)** παιδεραστής· Ἡσ. (δ.ἀνάγν. φωμός).
φωροσπερμίασις-εως (ἡ) νεώτ. νόσος τῶν κονίκλων καὶ ἄλλων κατοικιδίων ζῴων.
ψωροσπέρμιον (τό) νεώτ. παρασιτολ. μικροσκοπικὸν πρωτόζῳον παρασιτικόν, ἀνῆκον εἰς τὰ σπορόζῳα καὶ παρασιτοῦν συνήθως ἐπὶ τῶν μυῶν καὶ τῶν ἐντέρων τῶν ἰχθύων.
φωροφθαλμία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἰατρ. ὀφθαλμικὴ νόσος, ὑπερβάλλουσα ξηρότης τῶν ὀφθαλμῶν μετὰ κνησμοῦ: Γαλ.14,766· κτ. πληθ.: Διοσκ. 1,82· ‖ εἰδ. νεώτ. φλεγμονὴ τῶν βλεφάρων καὶ τοῦ ἐπιπεφυκότος χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἀφθόνων ἐξελκώσεων τῶν βλεφαρικῶν χειλέων καὶ ἐκκρίματος τοῦ ἐπιπεφυκότος.
φωροφθαλμιῶ-άω μτγν. πάσχω ἐκ φωροφθαλμίας: Γαλ.10,586.
φωροφύτης (ὁ) νεώτ. κ. δημ. δερματικὴ νόσος τῶν παιδίων, ἀ. πυαφύτης.
φωρόχορτο (τό) δημ. κ. φωροχάρταρο τὸ φυτὸν ἀστεροκέφαλος ὁ περιατερεών.
φωρῶ-άω φωριῶ βλ.λ., φωριάζω:Πλάτ.Γοργ.494C.
φωρώδης-ους-ες μτγν. φωροειδὴς βλ.λ.: Ροῦφ.277 φωρώδεις **ἢ λεπρώδεις**, ΕΜ232,42.
φώρωσις-εως (ἡ) μτγν. φωρίασις βλ.λ.: Ἰω.Λυδ. Διοσ.35.
φῶσαι Ἡσ. «θάλψαι».
φωχίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. οἰκογένεια ὀρθοπτέρων ἐντόμων πηδητικῶν.
φωχμός (ὁ) μτγν. τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φώχω βλ.λ., ἡ εἰς λεπτὴν κόνιν κατάτριψις:Ἀθανάσ.1.839.
φῶχος (ὁ) Ἡσ. γῆ φαμμώδης.
φώχω μτγν. τρίβω, κατατρίβω· ΕΜ 818,44 «φώχοντες· δρύπτοντες· λεπτύνοντες»: ΚΔΛουκ.6,1 **καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας καὶ ἤσθιον φώχοντες ταῖς χερσί**· **2)** κ. ὡς μέσ.: Νικ.Θηρ.629 **αὐά τε θύμβρης στρομβεῖα φώχοιο** (σχόλ. «περιφερῆ καρπὸν λείωσον»).
φώω λεξ. φάω, τρίβω, λειαίνω.

Ω, ω (ὦ ἢ ὢ μέγα ἢ ὠμέγα: Καλλί. π. Ἀθήν. 10,453D) (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ἄκλ. τὸ ἕβδομον φωνῆεν καὶ εἰκοστὸν τέταρτον καὶ τελευταῖον γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, δημιουργηθὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὡς καὶ τὰ τρία ἀμέσως προηγούμενα γράμματα, φ,χ,ψ, πρὸς παράστασιν τοῦ μακροῦ ο· τὸ ὄνομα ὢ μέγα = μέγα ἢ μακρὸν ο εἶναι νεώτερον καὶ διακρίνει τὸ γράμμα τοῦτο ἀπὸ τοῦ ο μικροῦ ἤτοι τοῦ μικροῦ ἢ βραχέος ο, οὐ κατ' ἀρχὰς οὐδόλως διεκρίνετο ἐκεῖνο, ἀμφοτέρων γραφομένων ἐν ταῖς παλαιοτάταις ἐπιγραφαῖς διὰ τοῦ αὐτοῦ γράμματος Ο (πρβλ. Πλάτ. Φαῖδρ. 244D, αὐτ. Κρατ. 420B, αὐτ. Θεαίτ. 205C)· ἰδίᾳ ἐν ταῖς νήσοις Θήρᾳ, Μήλῳ καὶ Κρήτῃ, ὧν τὰ ἀλφάβητα διακρίνονται διὰ τὸν ἀρχαϊκὸν χαρακτῆρά των, ἔτι δὲ εἰς τὰς χώρας, εἰς ἃς ἦτο ἐν χρ. τὸ δυτικὸν λεγόμενον ἀλφάβητον, διὰ τοῦ ο μικροῦ ἐγράφετο τὸ βραχὺ καὶ τὸ μακρὸν ο, πολλαχοῦ δὲ καὶ τὸ ου· ἐπειδὴ δὲ τὸ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων παραληφθὲν ἀλφάβητον ἦτο τὸ ὡς ἄνω δυτικὸν ἑλληνικόν, διὰ τοῦτο π. τοῖς Λατίνοις ἐχρησιμοποιεῖτο μόνον τὸ γράμμα Ο πρὸς παράστασιν τοῦ τε βραχέος καὶ τοῦ μακροῦ ο· ‖ τὸ γράμμα **Ω** εἰσήχθη ἐπισήμως εἰς Ἀθήνας ἐπὶ ἄρχοντος Εὐκλείδου (403 π.Χ.), τὸ δὲ νῦν σχῆμα αὐτοῦ ω, προελθὸν ἐκ τῆς συνενώσεως δύο ο (οο), εἰσήχθη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀδριανοῦ· μετὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ Ἰωνικοῦ ἀλφαβήτου τὸ **Ω** κατέστη γράμμα πανελλήνιον πρὸς γραφὴν τοῦ μακροῦ ο· σήμερον, ὁπότε δὲν διακρίνεται πλέον βραχὺ καὶ μακρὸν ο, ὅπως οὐδὲ μακρὰ ἐν γένει καὶ βραχέα φωνήεντα, ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ω ἔχει καθαρῶς ὀρθογραφικόν, οὐχὶ δὲ καὶ φωνητικὸν λόγον **2)** ἡ προφορὰ τοῦ ω διαφέρουσα κατὰ τὸν χρόνον καὶ ἐνιαχοῦ κατὰ ποιὸν (ο κλειστόν, ω ἀνοικτὸν) ἀπὸ τοῦ ω, συνέπεσεν εἰς τοὺς μ.Χ. χρόνους πρὸς τὴν τοῦ ο· εἴς τινας δὲ ἑλληνικὰς διαλέκτους τὸ ω προεφέρετο καὶ ὡς ου· **3)** τὸ ω προῆλθεν ἐξ Ἰαπετικῆς κληρονομίας, οἷον λέγω, ἄγω, φέρω, τῶν ἄλλων, ἐκείνων· ‖ ἀργότερον μετὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπὸ τὰς ἄλλας Ἰαπετικὰς προῆλθεν ἐκ συναιρέσεως τῶν συμπλεγμάτων α+ο, α+ου, α+ω, ο+α, ω+α, ω+ε, ω+η, οἷον νικῶμεν (νικάομεν) - τὸ νικῶν (τὸ νικάον) - ἐνίκων (ἐνίκαον) - ἡττῶμαι (ἡττάομαι) - τιμῶσι (τιμάουσι) - αἰδῶ (αἰδόα) - τοὺς ἥρως (ἥρωας) - ῥιγῶτε (ῥιγώετε) - διψῶ (διψήω)· ‖ ὁμ. ἐκ συναιρέσεως τοῦ ω+ει κ. ω+η προῆλθεν ῳ, οἷον ῥιγῷς (ῥιγώεις) - ῥιγῷς (ῥιγώῃς)· ‖ ὁμ. προῆλθεν ἐξ ἀντιμεταχωρήσεως ἐν τῇ Ἰων. κ. ἀττ. διαλέκτῳ, οἷον βασιλῆος - βασιλέως, ναός - νηός - νεώς, μετήορος - μετέωρος, ἠόρταζον - ἑώρταζον· ‖ ὁμ. κ. ἐξ ἀναπληρωματικῆς ἐκτάσεως, ἤτοι ἀντεκτάσεως εἰς τὴν αὐστηρὰν δωρικήν, βοιωτικὴν καὶ ἠλειακὴν διάλεκτον, οἷον φερόντjα - φέρωσα, τόνς νόμονς - τὼς νόμως, τὼς λόγως· ‖ ὁμ. ἐξ ἐκτάσεως τοῦ ο ἐν τῇ κλίσει, οἷον ῥήτωρ - δίδωμι - λέγωμεν ‖ ὁμ. ἐξ ἐκτάσεως ἐν τῇ παραγωγῇ, οἷον δήλωσις, πλήρωμα, ἀρώσιμος· ‖ ὁμ. ἐν τῇ αὐξήσει, οἷον ὤρυνον, ὠνομάζετο· ‖ ὁμ. προῆλθεν ἐξ ἐκτάσεως καὶ ἐν συνθέσει, οἷον εὐώνυμος, διωμοσία, τριώβολον· ‖ ὁμ. προῆλθεν ἐξ ἐκτάσεως τοῦ ο πρὸ βραχείας συλλαβῆς ἐν τοῖς παραθετικοῖς τῶν ἐπιθέτων καὶ ἐν τοῖς ἐξ ἐπιθέτων παραγώγοις θηλυκοῖς εἰς -οσύνη, οἷον σοφώτερος, σοφώτατος, νεώτερος, νεώτατος, ἱερωσύνη· ‖ ὁμ. ἐκ κράσεως εἴς τινας τῶν διαλέκτων, οἷον ὠνήρ (ὁ ἀνήρ), ἑωυτῷ (ἑοῖ αὐτῷ)· ‖ ὁμ. τὸ ω εἴς τινας λ. προῆλθε κ. ἐξ ἑτεροιώσεως τοῦ η, οἷον ἀρωγή, ἀρωγός (ἀρήγω), πτωχὸς (πτήσσω), ῥωγμὴ (ῥήγνυμι), ἀπάτωρ - προπάτωρ (πατήρ)· **4)** τὸ ω σχηματίζει μετὰ τοῦ ι τὴν δίφθογγον ωι ἢ ῳ, γραφομένην ἀρχικῶς ὡς οι, οἷον ΤΟΙ ΔΕΜΟΙ (=τῷ δήμῳ) καὶ προφερομένην ἤδη π. τοῖς ἀρχ. μονολεκτικῶς· ‖ ὁμ. σχηματίζει μετὰ τοῦ υ καὶ τὴν δίφθογγον ωυ ἀπαντῶσαν σπανίως εἰς τύπους τινὰς προελθόντος ἰδίᾳ ἐκ κράσεως, ἢ συναιρέσεως, οἷον τὠυτό (τὸ αὐτὸ) - ἑωυτοῦ· **5)** σπαν. π. τοῖς Ἴωσιν εὕρηται ω ἀντὶ αυ, οἷον θῶμα (θαῦμα), τρῶμα (τραῦμα) (Γρηγ. Κορ. 654) ἡ μεταβολὴ αὕτη ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ δωρ., οἷον ὦλαξ (αὖλαξ), Καπνώτας (Καταπαύτης) (ΕΜ 625)· ‖ π. τοῖς Δωριεῦσι τὸ ω μεταβάλλεται εἰς ᾱ, οἷον πρᾶτος (πρῶτος) - πράτιστος (πρώτιστος) - θεᾱρός (θεωρός)· πρβλ. ἀττ. θᾶκος, Ἰων. θῶκος· ‖ ὁμ. ἡ κατάληξις τῆς γενικ. πληθ. -ῶν γίνεται -ᾶν, οἷον τᾶν τιμᾶν· ‖ σπαν. ἐν τῇ αἰολ. τὸ ω μεταβάλλεται εἰς ο, οἷον ὄρα (ὥρα) - ὀτειλή (ὠτειλή)· ‖ ὁμ. π. Ὁμ. ἐν τῷ α' πληθ. τῆς ὑποτ. ἰδίᾳ τῶν εἰς -μι ρ., οἷον θείομεν - ἴομεν· ‖ ὁμ. π. τοῖς Αἰολεῦσι τὸ ω μετεβλήθη εἰς υ, οἷον χελύνη (χελώνη), τέκτυν (τέκτων)· **6)** σπαν. τὸ ω φαίνεται ἀντικαταστήσαν τὸ oϝ ἢ ϝα, οἷον ἀλωή (ἀλοϝή), πλώω (πλόϝω), γαλόως (γαλόϝος)· **7)** π. Ὁμ. τὸ ω ἐβραχύνθη πολλάκις πρὸ φωνήεντος, ἐν δὲ ταῖς θεσσ. κ. κυπρ. διαλέκτοις ἔγινε κλειστότερον ἐκφωνούμενον ὡς ου, οἷον ταγευόντουν (ταγευόντων), Ἄπλουν (Ἀπόλλων, Θεσσ.), ἱερουὰ (ἱερωή, Κυπρ.)· ‖ ὁμ. εἰς τὰ νεοελλ. βόρεια ἰδιώματα ἀπαντᾷ ου ἀδιαφόρως ἐξ ἀτόνου ο ἢ ω, οἷον πιδεύουμι (παιδεύσμαι)· ‖ ὁμ. μᾶλλον κλειστὸν προεφέρετο τὸ ω κ. ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Λακώνων· ὁμ. ὑπὸ τῶν συγχρόνων Τσακώνων ὑπάρχει ἡ προφορὰ ου, ὅπου εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἦτο ω, οἷον χώρα - χούρα, σκῶλαξ (σκώληξ) - σκώλακα - κ'ούακα, χελώνη, χεούνα· **8)** κ. νεώτ. ὡς ἀριθμητικὸν τὸ **Ω'**, ω' δηλοῖ τὸ ὀκτακόσια ἢ ὀκτακοσιοστὸς ἢ ὀκτακοσιάκις, **,Ω**, ,ω δὲ τὸν ἀριθμὸν ὀκτακόσιαι χιλιάδες, ὀκτακοσιάκις χιλιοστός, ὀκτακοσιάκις χιλιάκις· **9)** π. Ὁμ. διὰ τοῦ **Ω** ἐπιγράφεται ἡ εἰκοστὴ τετάρτη ἤτοι ἡ τελευταία ῥαψῳδία τῆς Ἰλιάδος, ὡς καὶ ἡ τῆς Ὀδυσσείας (π. πολλοῖς ἡ τῆς Ὀδυσσείας ἐπιγράφεται διὰ τοῦ ω)· **10)** μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. ὡς σύμβολον σημαίνει τὸ τέλος, τὸ τέρμα, τὸν τελικὸν σκοπόν, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ Α σημαῖνον τὴν ἀρχήν, τὴν ἀρχικὴν πηγὴν ἢ αἰτίαν: «ἐγὼ τὸ Α καὶ τὸ **Ω**, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ καὶ τέλος»· **11)** νεώτ. ἐν ταῖς ἐκδόσεσι καὶ ταῖς κριτικαῖς τῶν κειμένων παραλαμβάνεται συχν. τὸ ω

εἰς δήλωσιν τῆς συμφωνίας πάντων τῶν χειρογράφων· **12)** ὁμ. εἰς μαθηματικὰς ἐξισώσεις τὸ ω σημαίνει γωνίον καμπυλογράμμου σχήματος.

ὦ ἐπιφών. κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. ὃ. τ. τοῦ ὠ βλ.λ.1), μτ. ὀνομ. : Σοφ.Αἴ.981 **ὦ τάλας ἐγώ·** κ. μτ γενικ. : Θεόκρ.15,123 **ὦ ἐβέννω, ὦ χρυσῶ·** ἰδ. ἐν ἐκφρ. ἐντόνου ἐκπλήξεως ἢ ἀγανακτήσεως, πολλάκις ἑπομένου θαυμαστικοῦ μετὰ τὸ ὦ ἢ ἐν τέλει τῆς φρ. : Λουκ.'Αλ.5 **ὦ τῆς ἀναισχυντίας!**, 'Ακολ.Μ **Σαββάτου** 'Εγκώμ.3,9 **ὦ τῆς παραφροσύνης καὶ τῆς Χριστοκτονίας, - ὦ τῆς ἀναιδείας, - ὦ τῆς ἀμαθείας !**, φρ. κ. δημ. **ὦ τοῦ θαύματος·** ‖ κ. μτ. ἐρωτήσεως : Πλάτ.Πρωτ.309D **ὦ, τί λέγεις ;·** ‖ νεώτ. κ. δημ. κ. θαυμαστικῶς : **ὦ τί χαρά μου ! - ὦ τί ἔπαθα !·** ‖ κ. ἁπλῶς μτ. τινος ρ. : 'Αριστφ.'Εκκλ.950 **ὦ ἱκετεύω·** **2)** κ. σχετλιαστικῶς : Αἰσχ.'Αγ.1214 **ὦ ὦ κακά**, Σοφ.ΟΚ 224· ‖ κ τριπλοῦν : Αἰσχ.Πέρσ.986· **3)** νεώτ. κ. δημ. ἐν χλευαστικῇ χρ : **ὦ, ὦ, ὦ !.**

ῷ δωρ. τ. τοῦ ὡς βλ.λ. : ΑΒ 591, αὐτ.617.

ὤ κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. **ὦ** ἐπιφώνημα ἐκφράζον ἔκπληξιν, χαράν, ἄλγος, λύπην, θαυμασμόν· **2)** μτ. κλητ ὡς δηλωτικὸν ἁπλῆς κλήσεως ἢ προσφωνήσεως, εἴτε ἐν ἀρχῇ περιόδου, εἴτε ἐν παρενθέσει. ἰδ. ἐν τῷ ἀττικῷ διαλόγῳ κ. π. τοῖς ρήτορσι, καλούμενον τότε γραμμ. κλητικὸν ἐπιφώνημα : 'Αντιφ.129,25 **ἐβουλόμην, ὦ ἄνδρες, τὴν δύναμιν·** ‖ κ. ἐπὶ ἐπικλήσεως θεῶν, οἷον **ὦ θεοί, - ὦ Ζεῦ·** ‖ κ. μτ. προσ. : Αἰσχ.'Αγ.22, Σοφ.Αἴ.91, **- ὦ φίλε, - ὦ 'Αθηναῖοι, - ὦ μάννα μου·** ‖ κ. μτ. ἔμπροσθ διορ. : αὐτ.371 **ὦ πρὸς θεῶν ὕπεικε·** ‖ σπαν. ἕπεται τῷ ρ. ἀπολ. : αὐτ.'Αντ.1150 **προφάνηθ' ὦ·** ‖ τὸ κλητ. ἐπιφών. **ὦ** πρὸ ὀνομ. ἀρχομένων ἀπὸ α συχν. πάσχει κρᾶσιν μτ. αὐτοῦ, οἷον ὤνθρωπε, ὠγαθέ, ὦνερ· ‖ ἐνίοτε τὸ ρ. δὲν συμφωνεῖ κτ. ἀριθμ. πρὸς τὴν διὰ τοῦ **ὦ** ἐκφερομένην κλητικήν : αὐτ.ΟΚ 1104 **προσέλθετ', ὦ παῖ, πατρί·** ‖ εἰς δευτερόκλιτα ὀνόμ πολλάκις μτ.τοῦ **ὦ** ἐν χρ. ὁ ὁμοιότυπος τῇ ὀνομ. τύπος τῆς κλητ. : Αἰσχ.Πρ. 88 **ὦ δῖος αἰθήρ**, αὐτ.549, Πλάτ Φαῖδρ.227C· ‖ κ. μτ. ἀντων. : Σοφ.Αἴ.89 **ὦ οὗτος**, αὐτ.ΟΚ 1627, 'Αριστφ.'Ορν 274 **οὗτος, ὦ σὲ τοι** (καλῶ)· ‖ κ. μτ. ἀμφοτέρων τῶν πτώσεων : 'Ιλ.Δ 189 **φίλος ὦ Μενέλαε**, Σοφ.Αἴ.641 **ὦ τλήμων πάτερ·** ‖ σπαν. τίθεται μτ. τοῦ δευτέρου ἐκ δύο ὀνομάτων : αὐτ. Φιλ.794 **'Αγάμεμνον, ὦ Μενέλαε.**

ὦ ἐπίρρ. 'Επιγρ. ὅθεν, ὁπόθεν : 'Επιγρ.Λοκρῶν· **2)** μτγν. δωρ.τ. τοῦ οὗ γενικ. ἑν. τῆς ἀναφορ. ἀντων. ὅς βλ.λ. : Θεόκρ.3,11 **ὦ μ' ἐκέλευε καθελεῖν τύ.**

ᾧ ἀντων. δοτ. ἑν. τῆς ἀναφορ. ἀντων. ὅς βλ.λ.

-ωά λακων. τ. τῆς -ουσα καταλήξ. θηλ. τῆς μτχ. ἐνεστ., οἷον ἐκλιπῶά-κλαίωά.

ὤα (ἡ) (διάς) κ. μσν. κ. νεώτ. κ. **ᾦα** (Εὐστ.1828,53) κ. **ὤία** κ. **ὄα** ('Αριστφ.ἀπ.228) δορά, δέρμα προβάτου μετὰ τῶν ἐρίων, μαζὶ μὲ τὰ μαλλιά, μηλωτή, στρατιωτικὴ διφθέρα : 'Ερμιππ.ἐν Πολυδ. 7,62 **νικᾷ δ' ᾦα λιθίνην μάκτραν**, Πολυδ.10,181, 'Ησ.· **2)** περίβλημα ἢ περίζωμά τι, ὅπερ ὑπεζωννύοντο οἱ λουόμενοι : Θεόπομπ.Κωμ.Παίδ.2 **περιζωσάμενος ᾦαν λουτρίδα, κατάδεσμον ἥβης**, Φερεκρ 'Ιων 7 **ᾦαν λουόμενος προζώννυται·** ‖ ὁμ. κ. πεοίβλημα ἢ περίζωσμα ὅπερ ἐφέρετο κατά τινας ἱερὰς τελετάς : 'Ερμιππ.Στρατ.6· **3)** μτγν., μσν. κ. νεώτ. δα βλ.λ.2), τὸ ἄνω καὶ κάτω ἄκρον ἐνδύματος, παρυφή, λῶμα ἱματίου, οὔγια, πιθανὸν διότι εἶχε πρόβλημά τι ἐκ δέρματος προβάτου ἢ καὶ διότι ἦτο βραχύ : ΠΔ Ψαλμ.132,2 **τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ᾦαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ·** **4)** 'Επιγρ. γεν ἄκρον, ἄκρα : 'Επιγρ.Κρήτης **ἐς τὴν ἐπάνω ὤαν τᾶς πέτρας**, Λόγγ.1,4· **5)** μσν. κ. νεώτ. τὸ ἄγραφον μέρος τῆς σελίδος βιβλίου, περιθώριον : **φέρει σημειώσεις ἐπὶ τῆς ᾤας·** **5)** νεώτ. ἀνατομ. **ᾦα αἰδοιική** τὰ ὑπερτροφικὰ χείλη γυναικείου αἰδοίου.

ᾳαγωγικός-ή-όν νεώτ. ἀνατομ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ᾠαγωγόν, ὁ τοῦ ᾠαγωγοῦ : ᾠαγωγικὴ κύησις (μορφὴ ἐξωμητρίου κυήσεως).

ᾠαγωγός (ὁ) νεώτ. ἀνατομ. ὁ μεταξὺ ᾠοθηκῶν καὶ μήτρας ἑκατέρωθεν αὐτῆς πόρος, δι' οὗ κατέρχεται τὸ ᾠάριον, ἄ. φαλλόπειος σάλπιγξ.

ὠάζω 'Ησ. «ἀκούω, τίθημι».

ὦαι ἐπιφών. αἰολ. τ. τοῦ αἰαῖ βλ λ. : 'Απολλ.Δύσκ. 'Επιρρ.538,2 **καθάπερ οὖν τῷ πόποι τὸ παπαὶ παράκειται . . οὕτως καὶ τῷ ὤοιοῖ τὸ ὤαιαί, ὅπερ συναλειφθὲν καὶ ἐν βαρείᾳ τάσει γιγνόμενον παρ' Αἰολεῦσίν ἐστιν ὦαι.**

ὠαιαί ἐπιφών. ἄλγους, ὠοιοί : ΑΒ 538.

ᾠάριον (τὸ) κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ ᾠόν, μικρὸν ᾠόν, αὐγουλάκι : 'Εφιππ π.'Αθήν.2,57Α **σταμναριά τ' οἴνου μικρὰ τοῦ φοινικικοῦ, ᾠάρια, τοιαῦθ' ἕτερα πολλὰ παίγνια·** **2)** νεώτ. βιαλ. τὸ θῆλυ γεννητικὸν κύτταρον.

ὦας (τὸ), πληθ. **ὤατα**, δωρ. τ. τοῦς οὔας, **οὖς**, ἀφτί : 'Ησ., 'Αλκμ.ἀπ.32 **ὤϜαθ' ἑταίρων**, 'Επιγρ. Κύπρ. **ὤϜαθ' ἔηκε.**

ὠατοθησῶ (ὦας) 'Ησ. «ἀκούσομαι, Δωριεῖς», Φώτ., Σουΐδ.

ᾠάτον (τὸ) μσν. κ. **ᾠατός** (ὁ) κ. **ᾠωτός** (ὁ) κ. ᾠοτός (ὁ) τὸ τρικλίνιον τοῦ Μεγάλου Παλατίου ἐν Κωνσταντινουπόλει, καλούμενον οὕτω, διότι ὁ τροῦλλος του εἶχε σχῆμα ᾠοῦ.

ὠβά (ἡ) κ. νεώτ. πολιτικὴ ὑποδιαίρεσις τῶν κατοίκων τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, ὑποδιαίρεσις τῶν τριῶν μεγάλων ἐν Σπάρτῃ πρώτων φυλῶν ἑρμηνευομένη ὑπὸ τοῦ 'Ησυχίου διὰ τοῦ κώμη καὶ ἀντιστοιχοῦσα τῇ παρ' 'Αττικοῖς φατρίᾳ : Πλούτ. Λυκ.6 **φυλὰς φυλάξαντα καὶ ὠβὰς · ὠβάξαντα τριάκοντα**, 'Επιγρ., - οἱ **Σπαρτιᾶται κατενέμοντο εἰς τρεῖς φυλὰς καὶ τριάκοντα ὠβάς.**

ὠβάζω διαιρῶ τὸν λαὸν εἰς ὠβὰς βλ.λ. : Πλούτ. Λυκ.6 **φυλὰς φυλάξαντα καὶ ὠβὰς ὠβάξαντα.**

ὠβάτης 'Ησ. «φυλέτης».

ὠβεοκόπτας 'Ησ. «τοὺς ὄφεις ἀπὸ τούτου (ἀπὸ τοῦ κόπτειν τὰ ᾠὰ) οὕτως ἐκάλουν».

ᾤβεον (τὸ) (ὤϜεον) 'Ησ. «ᾠὸν· καὶ τοῦ περσικοῦ τὸ ἐντός», 'Ησ. «ᾤβεα· τὰ ᾠά. 'Αργεῖοι».

ὠβίσιον (τὸ) νεώτ. ζωολ. γένος ἀραχναειδῶν ἐκ τῶν ψευδοσκορπιοειδῶν.

ὦβοι 'Ησ. «τόποι μεγαλομερεῖς».

ὤβρατο 'Ησ. «εἵμαρτο».

ὠβριετία (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος σταυρανθῶν φυτῶν.

ὠγαθέ ἀττ. κτ. κρᾶσιν τοῦ ὦ ἀγαθέ.

ὤγανον (τὸ) 'Ησ. «κνημὶς ἁμάξης» : ΑΒ 318.

ὠγένιος-α-ον 'Ησ. «ἀρχαῖος, παλαιός».

ὠγή (ἡ) Σουΐδ. «διάφραξις»· **2)** 'Ησ. «κώμη»· **3)** αὐτ. «φάλαγγος τὸ ἔσχατον καὶ τὸ ἄκρον».

ὠγηνός (ὁ) ὁ ὠκεανός : Φερεκ.1,13 **τότε Ζὰς ποιεῖ φᾶρος . . καὶ ἐν αὐτῷ ποικίλλει γῆν καὶ ὠγηνὸν καὶ τὰ ὠγηνοῦ δώματα.**

ὠγινόμοι ἀττ. κτ. κρᾶσιν τοῦ οἱ αἰγινόμοι : ΑΠ 9,744.

ὦγμος (ὁ) παπ. δ. γρ. τοῦ ὄγμος ἐν εἰδ. σημ. λωρὶς καλλιεργημένης γῆς, αὐλοκιά, βραγή.

ὠγμός (ὁ) (ὤζω) 'Ησ. «φωνὴ μετὰ τοῦ ἐκβοηθῆναι ἢ μετὰ χειροτονίας».

ὠγύγιος (-α)-ον ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν 'Ωγυγον, βασιλέα τῆς 'Αττικῆς κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους, ὅθ. γεν. πανάρχαιος, παμπάλαιος, προαιώνιος : 'Ησιοδ.Θ 806, 'Εμπεδ.226, Πίνδ.Ν 6,74 **Φλειοῦντος ὑπ' ὠγυγίοις ὄρεσιν**, Αἰσχ.Πέρσ.37, αὐτ.974, Σοφ.Φιλ.142 **σὲ τόδ' ἐλήλυθεν πᾶν κράτος ὠγύγιον**, αὐτ.ΟΚ 1770

ὠγώ δωρ. κτ. κρᾶσ. τοῦ ὁ ἐγώ : Θεόκρ.2,54.
ὠγών κτ. κρᾶσιν τοῦ ὁ ἀγών.
ᾠδάριον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ ᾠδὴ βλ.λ., τραγουδάκι : Ἀρρ.Ἐπίκτ.3,23,21, Λογγῖν.Ὕψ. 41,2 **ὥσπερ τὰ ᾠδάρια τοὺς ἀκροατὰς ἀπὸ τοῦ πράγματος ἐφέλκει.**
ᾠδε δ.γρ. τοῦ ὧδε βλ.λ
ὧδε (ὅδε) ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ., ἀττ. κ. ὡδὶ δεικτικὸν ἐπίρρημα, δι' οὗ δηλοῦται ὁ τρόπος καθ' ὃν ὑπάρχει ἢ συμβαίνει τι, συνέβη ἢ πρόκειται νὰ συμβῇ. κατὰ τόνδε, κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον, ὡς ἑξῆς, οὕτω πως· π. Ὁμ. προηγεῖται τοῦ ρ. πλὴν ἐν Ἰλ.Α 181, π. δὲ Πλάτ. κ. Ξεν. κεῖται συχνότ. μτ. τὸ ρ.· ἐν συντάξει πρὸς τὸ ὧδε ἀνταποκρίνεται τὸ ὡς οὕτως . . ὡς . . : Ἰλ.Γ 300 **ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι ὡς ὅδε οἶνος,** Ὀδ.Τ 312, Ἡρώνδ.2, 98 **κήτεκε Λητὼ ὧδε τοῦ χάριν Φοίβη·** || σπαν. ἕπεται τῷ ὥσπερ : Ἰλ.Ζ 478 **ὡς καὶ ἐγώ περ . . ὧδε βίην θ' ἀγαθόν,** Σοφ.ΟΤ 276· || ὁμ. προηγεῖται ἀναφορικοῦ : Αἰσχ.Πρ.159 **τίς ὧδε τλησικάρδιος ὅτῳ . .·** || ὁμ. κ. ἑπομένως ἀναφορ. προτ. : Πλάτ.Κρατ.391Α· κ. μτ. μτχ. : Αἰσχ.Πρ. 513 **δύαισι καμφθεὶς ὧδε δεσμὰ φυγγάνω·** κ. μτ. γενικ. : Εὐρ.Ἡρακλ.214· || συχν. **ὧδέ πως :** Πλάτ.Πολ.393D, Ξεν.Ἀπομν.2,1,21, Λουκ.Ἑρμότ.32· || σπαν. τίθεται πλεοναστικῶς : Ὀδ.Ι 403 **τόσον ὧδε,** Σοφ.Ἠλ.1301 **ὧδε τῇδε·** **2)** συχν. τὸ ὧδε ἀναφέρεται εἴς τι προηγηθὲν ἢ παρόν, ὁπότε συμπληρωτέον φράσιν τινά, οἷον ὡς βλέπομεν, ὡς ἠκούσαμεν ἢ εἴπομεν, ὡς γνωρίζομεν, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων : Ἰλ.Α 540, αὐτ.Μ 409 **ὦ Λύκιοι, τί τ' ἄρ' ὧδε μεθίετε θούριδος ἀλκῆς ;** Ὀδ.Α 236· **3)** ἐπὶ καταστάσεως, οὑτωσί, ὡς ἔχει, καθὼς εἶναι : Ἰλ.Σ 392 **Ἥφαιστε, πρόμολ' ὧδε· Θέτις νύ τι σεῖο χατίζει,** Ὀδ.Β 28· **3)** τὸ ὧδε προαγγέλλει τι τὸ ἑπόμενον, ἰδ. ὁπόταν εἰσάγῃ τοὺς λόγους ἑτέρου : Ἰλ.Α 181 **σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε,** Ὀδ.Β 111, Ἡσίοδ.Ἔργ.201, Σοφ.Φιλ.378 **ὧδ' ἠμείψατο·** **5)** κ. ἐν τοπ. σημ. ἐνταῦθα, ἐδῶ· ὁ Εὐστ. ἀρνεῖται ὅλως τὴν χρ. τῆς λ. ἐπὶ ταύτης τῆς σημ. π.Ὁμ.· ἅπαντα δὲ τὰ ὁμηρικὰ χωρία τὰ φερόμενα ὡς παραδείγματα τῆς χρ. ταύτης δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς σημ.1) κ.3)· τὰ δὲ π. τραγ. παραδείγματα (ἰδ. Σοφ.ΟΤ 7,αὐτ.144, αὐτ. 298,αὐτ.ΟΚ 182, αὐτ.841, αὐτ.1,206) νομίζονται π.πολλῶν ἐκ τῶν νεωτέρων ἑρμηνευτῶν ὡς ὕποπτα : αὐτ.1547 **τῇδ' ὧδε τῇδε βᾶτε· τῇδε γάρ μ' ἄγει,** Καλλ.ΑΠ 11,43 **οὐδὲ κελεύθω χαίρω τίς πολλοὺς ὧδε καὶ ὧδε φέρει,** Θεόκρ.1,106 **τηνεῖ δρύες, ὧδε κύπειρος,** Πλούτ.Ἠθ.34Α **ὧδε κἀκεῖ μετοικιζόμενος,** ΑΠ 5,129 **τὰς ἁπαλὰς ὧδε καὶ ὧδε χέρας.**
ᾠδεε γ' ἑν. παρατ. τοῦ οἰδῶ-έω βλ.λ.
ὠδείνω μτγν. ἐπ. τ. τοῦ ὠδίνω βλ.λ. : Μαν.1,49.
ᾠδεῖο(ν) (τὸ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. Ἡσ. «τόπος ἐν ᾧ, πρὶν τὸ θέατρον κατασκευασθῇ, οἱ ῥαψῳδοὶ καὶ οἱ κιθαρῳδοὶ ἠγωνίζοντο»· **2)** δημόσιον ἐν Ἀθήναις οἰκοδόμημα οἰκοδομηθὲν ὑπὸ Περικλέους, ἐν ᾧ ᾖδοντο ᾠδαί, ἀπηγγέλλοντο ποιήματα ἢ ἐτελοῦντο μουσικοὶ ἀγῶνες· τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο εἶχεν ὀρχήστραν (Ἀνδοκ.6,14) καὶ ἄλλην θεατρικὴν σκευὴν (Παυσ.1,8,6,αὐτ.14,1), ἐχρησίμευε δὲ καὶ ὡς δικαστήριον (Ἀριστφ.Σφ.1109, Δημ. 1362) καὶ ὡς τόπος ἐν ᾧ διεξήγοντο φιλοσοφικαὶ συζητήσεις (Ἀλεξ. Ἀσωτοδιδ.1, Πλούτ.Ἠθ.605Β, Διογ.Λ 7,184), εἰς χαλεπὰς δὲ περιστάσεις ὡς στρατῶν (Ξεν.Ἑλλ.2,4,9,αὐτ.24), ἔτι δὲ καὶ ὡς τόπος ἐν ᾧ ἐγίνετο διανομὴ σίτου (Δημ.918)· φαίνεται ὅτι ἦτο σχήματος κυκλοτεροῦς μετὰ κωνοειδοῦς στέγης (Κρατῖν.Θρᾷττ.1), Θεόφρ.Χαρ.3), ἐν τῇ ἐσωτερικῇ δὲ αὐτοῦ διαρρυθμίσει περιγράφεται ὡς πολύεδρον καὶ πολύστυλον (Πλούτ.Περ.13)· τὸ ᾠδεῖον τοῦτο ἐνεπρήσθη ὑπὸ τοῦ Σύλλα τῷ 85 π. Χ., ἀνεκαινίσθη δὲ βραδύτερον ὑπὸ Ἀριοβαρζάνου τοῦ β', βασιλέως τῆς Καππαδοκίας (Ἀππ.Μιθρ.38,Παυσ 1,20,4) : Κρατῖν.Θρᾷττ.1 **ὁ σχινοκέφαλος Ζεὺς ὁδὶ προσέρχεται Περικλέης, τᾠδεῖον ἐπὶ τοῦ κρανίου ἔχων·** || μτγν. οἰκοδόμημα πρὸς μουσικὰς ἐκτελέσεις ἐν Ἀθήναις κτισθὲν ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ : Παυσ.7,20,6· || ὁμ. καὶ ἐν Κορίνθῳ : αὐτ.2,3,6· || κ. ἐν Πάτραις : αὐτ.7,20,6· || κ. ἐν Πατάροις : Ἐπιγρ.· || κ. ἐν Ῥώμῃ, ἀνεγερθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ : Δίων Κ 69,4· **3)** νεώτ. κ. δημ. σχολὴ μουσική, σχολεῖον μουσικῆς φωνητικῆς καὶ ἐνοργάνου ἢ ἐν ταυτῷ καὶ δραματικῆς τέχνης : Ἐθνικὸν - Ἑλληνικὸν ᾨδεῖον.
ὠδεισα Ἡσ. «ἐφορτισάμην· Βοιωτοί».
ὠδέν βαρβαρ. τ. τοῦ οὐδὲν οὐδ. τῆς ἀντων. οὐδεὶς βλ.λ. : Ἀριστφ.Θεσμ.1197 **ἔκ' ὠδὲν** (διόρθ. ἔκω δὲν).
ᾠδεον παρατ. τοῦ οἰδῶ-έω βλ.λ.
ᾠδή (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., δωρ. ᾠδά (Εὐρ.Τρῳ.514) συνηρ. τ. τοῦ ἀοιδή, ᾆσμα, τὸ μετὰ μέλους ποίημα, τραγοῦδι· ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν διεκρίνοντο πέντε εἰδῶν ᾠδαί, ἡ σωφρονιστική, ἡ ἐγκωμιαστική, ἡ θρηνητική, ἡ ὀρχηματικὴ καὶ ἡ παιανική· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ᾠδῶν ἰδ. τῶν ἐν τῇ ἐργασίᾳ ᾀδομένων ἐκαλεῖτο (Εὐστ.1164,αὐτ.1236) ἴουλος ἡ τῶν ταλασιουργῶν ἢ ἐριουργῶν καὶ λιτυέρσης ἡ τῶν θεριστῶν καὶ ὀλοφυρμὸς ἡ ἐπὶ θανάτοις καὶ λύπαις καὶ βουκολιασμὸς ἡ τῶν βοσκόντων καὶ ἐπιμύλιος ἡ περὶ τοὺς ἀλετούς· γεν. ὑπῆρχον παντοειδεῖς ᾠδαὶ συνοδευόμεναι ἄλλοτε ὑπὸ κιθάρας (Πλάτ.Νόμ.722D), ἄλλοτε ὑπ' αὐλοῦ (Ξεν.Συμπ.6,4), ὡς ἐπίσης καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς μέλη (Πλάτ.Πολ.399C) : Ὕμν.Ἀπόλλ.20,αὐτ.Δήμ.494 **πρόφρονες ἀντ' ᾠδῆς βιότου θυμήρε' ὀπάζειν·** || π. τραγ. ἐπὶ θρήνων : Σοφ.Ἠλ.88 **πολλὰς θρήνων ᾠδάς,** αὐτ.ΑΙ.630 **ὀξυτόνους ᾠδὰς θρηνήσει,** Εὐρ.Τρῳ.514· || κ. ἐπὶ φαιδρῶν ᾀσμάτων καὶ χαρμοσύνων ὕμνων : αὐτ.Ἠλ.865, αὐτ.Κύκλ.69 **Ἴακχον ᾠδὰν μέλπω,** αὐτ.Μήδ.197 **λύπας πολυχόρδοις ᾠδαῖς παύειν,** αὐτ.Ἰκ.1225 **ᾠδὰς ὑστέροισι θήσετε,** Ἀριστφ.Βάτρ.244 **ὑμεναίοις καὶ νυμφιδίοισι . . ᾠδαῖς,** αὐτ.Ὀρ 1729· || ᾠδὴ κιθαρῳδικὴ τὸ πρὸς κιθάραν ᾆσμα : Πλάτ.Νόμ.722D· || κ. ἐπὶ τῶν σατυρικῶν ἢ σκωπτικῶν ποιημάτων : Ἰσοκρ. 218D· **2)** μτγν. ἐπῳδή, μαγικὸν ᾆσμα : Λόγγ.2,7· **3)** κ. νεώτ. ποίημα λυρικὸν εἰς ὃ μετ' ἐξάρσεως ἐκφράζονται τὰ αἰσθήματα τοῦ ποιητοῦ : Πλάτ. Φαῖδρ.245Α **ᾠδαὶ καὶ ἡ ἄλλη ποίησις·** **4)** μτγν. το ᾄδειν, τὸ ᾆσμα· Ζωναρ. «φωνὴ ἐμμελὴς ἀποδιδομένη ἐναρμονίως ἄνευ τῆς συνηχήσεως τοῦ ὀργάνου» : Πλούτ.Κράσσ.33 **ἀναβακχεύσας ἐπέρανεν ἐκεῖνα τὰ μέλη μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ᾠδῆς,** Ἀθήν.14,619Β **ἡ δ' ἐπὶ τοῖς θανάτοις καὶ λύπαις ᾠδὴ ὀλοφυρμὸς καλεῖται·** **5)** μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. σύστημα τροπαρίων τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας συντεθειμένων εἰς τὸν αὐτὸν ῥυθμόν· **6)** ἡ φωνὴ τῶν πτηνῶν : Ἀριστλ. ΖΙ 9,8,4.
ᾠδήκαντι δωρ. τ. τοῦ ᾠδήκασιν : Θεόκρ.1,43 **ᾠδέ οἱ ᾠδήκαντι κατ' αὐχένα πάντοθεν ἶνες.**
ὡδί ἐπίρρ. ἀττ. ἐπιτετ. τ. τοῦ ὧδε βλ.λ. : Ἀριστφ. Εἰρ.57 **ὡδὶ κεχηνώς,** αὐτ.1230 **ὡδὶ παραθέντι τρεῖς λίθους,** αὐτ.Ὀρν.1457, αὐτ.Βάτρ.98, αὐτ.Ὀρν. 1327, Πλάτ.Πρωτ.353C, αὐτ.Γοργ.477C, Ἀριστλ. ΗΝικ.5,1 **ἀλλὰ τὸ ὡδὶ ἔχοντα ταῦτα ποιεῖν.**
ᾠδική (ἡ) (τέχνη) νεώτ. κ. δημ. ἡ τέχνη τοῦ ᾄδειν βλ.λ.· **2)** ἡ διδασκαλία τοῦ ᾄσματος, τὸ μάθημα τῆς φωνητικῆς μουσικῆς.
ᾠδικός-ή-όν κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ δεξιός, ἱκανὸς εἰς τὸ ᾄδειν βλ.λ.· Ἡσ. «εὖ ᾄδων», Ζωναρ.1881 «μουσικός, εὔλαλος» : Ἀριστλ.ΗΕὐδ.7,2,41· || κ. κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ῥητορικός : Πλούτ.Ἠθ.622Α

προστάσσοντας ᾠδικοῖς ᾆσαι, ῥητορικοῖς εἰπεῖν· κ. πρὸς τὸ ὀρχηστικός : Ἀθήν.12,531C ἑταίρας δὲ τὰς μὲν ᾠδικὰς τὰς δὲ ὀρχηστικάς· || ἐπὶ ζῴων ἢ ἐπὶ πτηνῶν κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ἄνῳδος : Ἀριστλ.Ζl 1,1,29 τὰ δὲ (τῶν ζῴων) ᾠδικὰ τὰ δ' ἄνῳδα, αὐτ.9,11,Παυσ.8,17,3 ὀρνίθων γένος οὐκ ᾠδικόν, Λουκ.Τίμ.47 ᾠδικώτερος κύκνων, Αἰλ.Πl 14,30 ὄρνιθες τῶν ᾠδικῶν· || νεώτ. ᾠδικὰ πτηνά ὑπόταξις πτηνῶν τῆς τάξεως τῶν ξηροβατικῶν, ἐχόντων φωνὴν μελῳδικήν· **2)** νεώτ. τὸ θηλ. ἡ ᾠδική (τέχνη) ὡς οὐσ. βλ.λ.

ᾠδικῶς ἐπίρρ. κ. νεώτ., συγκρ. ᾠδικώτερον (Λουκ.Κρόν.4), κατὰ τρόπον ᾠδικόν, μεθ' ἱκανότητος πρὸς τὸ ᾄδειν : Ἀριστφ.Σφ.1240 ᾠδικῶς ἐγὼ «οὐκ ἔστιν ἀλωπεκίζειν».

ᾄδιμος-ον σχόλ. ὁ ὑμνηθείς, ὁ δοξασθεὶς ἐν ᾠδῇ : Σχόλ.Ὀδ.Θ 579 ὑπὲρ τοῦ ᾄδιμον γενέσθαι.

ᾠδίν-ῖνος (ἡ) μτγν. τ. τοῦ ὠδίς βλ.λ. : ΠΔ Ἡσ.37,3 ἥκει ἡ ὠδὶν τῇ τικτούσῃ, ΚΔ Θεσ.1,5,3.

ὠδίνημα-ατος (τὸ) μσν. γόνος, τέκνον, παιδί : Εὐμάθ.9,19 Ἀπόλλωνος σπέρματα, ὠδίνημα γῆς.

ὠδίνησις-εως (ἡ) μτγν. ἡ ὠδίς : Φιλ.1,164 (δ. γρ. ὠδίς).

ὠδιναλύτης (ὁ) μτγν. ὁ λύων τὰς ὠδῖνας, ἐπὶ τοῦ ἰχθύος ἐχενηΐς βλ.λ. : Πλίν.32,1.

ὠδίνω κ. μσν., μέλλ. ὠδινῶ ἢ ὠδινήσω, ἀόρ. ὤδῖνα (Ὀππ.Κυν.1,5, Ἰουλ.56D, Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ. 144Α) μτγν. κ. ᾠδίνησα, μέσ. ἀόρ. α' ὠδινησάμην, παρ. ἀόρ. ὠδινήθην ἔχω ὠδῖνας, κατέχομαι ὑπὸ ὠδίνων, ὑπὸ πόνων τῆς κοιλίας κατὰ τὸν τοκετόν, κοιλοπονῶ : Ἰλ.Λ 269 ὡς δ' ὅταν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα, Ἀριστφ.Θεσμ.502, αὐτ.Ἐκκλ. 529, Θεόκρ.27,27 ὠδίνειν τρομέω· πικρὸν βέλος Εἰλειθυίας· || ἀρχ. παροιμ. ὤδινεν ὄρος καὶ ἔτεκε μῦν (ἐπὶ προσδοκιῶν ἢ ὑποσχέσεων ἢ προβλέψεων ἀπολήγουσῶν εἰς μηδαμινὸν ἀποτέλεσμα)· **2)** μτ. αἰτ. τίκτω, γεννῶ : Εὐρ.ΙΑ 1234 μητρός, ἡ πρὶν ὠδίνουσ' ἐμέ, Αἰλ.Ζl 2,46· **3)** μσν. παράγω : Χριστόδ.Ἔκφρ.343 μέλισσα κηρίον ὠδίνουσα· **4)** μτφ. ἐπὶ τοῦ πνεύματος, διατελῶ ἐν τοῖς πόνοις τῶν σκέψεων, ἐγκυμονῶ στοχασμούς, γνώμας, ἐννοίας : Πλάτ.Θεαίτ.148Ε ὠδίνεις γὰρ διὰ τὸ μὴ κενὰς, ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι, αὐτ.151Β, αὐτ.210Β· **5)** μτφ. ἐπὶ παντὸς ἰσχυροῦ ἄλγους, πονῶ πολύ, ἀλγῶ, ἀγωνιῶ : Ὀδ.Ι 415 στενάχων τε καὶ ὠδίνων ὀδύνῃσιν, ΑΠ 7,30 ἐν δ' Ἀχέροντος ὢν ὅλος ὠδίνεις Κύπριδι θερμοτέρῃ· **6)** ἀγωνιῶ, στενοχωροῦμαι λίαν : Σοφ.Αἰ.794 ὥστε μ' ὠδίνειν τί φῄς· **7)** μτ. αἰτ., ὑφίσταμαι ὠδῖνας, ὀξὺ ἄλγος : αὐτ.Τρ.325 αἰὲν ὠδίνουσα συμφορᾶς βάρος· **8)** μτγν. μτβ. κάμνω τινὰ νὰ τρέμῃ ὡς ἡ ὠδίνουσα: ΠΔ Σοφ.Σειρ.43,16 ἡ βροντὴ ὠδίνησε γῆν· **9)** ὁμ. ἐπιθυμῶ τινος σφοδρῶς καὶ μετὰ πόνου : Ἡλιόδ.Αἰθ.2,21 ὠδίνω καὶ αὐτὸς πρός τινα ἐξειπεῖν, Ἱμέρ.Λόγ.4,1 μουσικὴ ὠδίνουσα καὶ πρόσθεν φανῆναι τοῖς Ἕλλησι· **10)** ρηματ. π. ὠδίνημα, ὠδίνησις.

ὠδινῶ-άω μτγν. κ. νεώτ. ὠδίνω βλ.λ. : ΠΔ Ἆσμ. 8.5 ἐκεῖ ὠδίνησέ σε ἡ μήτηρ σου· **2)** νεώτ. τὸ μέσ. ἐν μτφ. χρ. ἀγωνιῶ, ὀδύρομαι.

ὠδίς-ῖνος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ., μτγν. κ. ὠδίν, ἐπ. δοτ. πληθ. ὠδίνεσσι (Ὕμν.Ἀπόλλ.92), συχνότ. κτ. πληθ., οἱ πόνοι τοῦ τοκετοῦ, κοιλόπονοι, κοιλοπόνημα : Ἰλ.Λ 271 πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσα, Πινδ.Π 9, 149 τέκε . . ἐν μόναις ὠδῖσιν . . διδύμων σθένος υἱῶν (μὲ ἕνα κοιλοπόνημα), αὐτ.Ο 6.74,Σοφ.ΟΚ 533,αὐτ.ἀπ.670 γυνὴ φεύγει πικρὰν ὠδῖνα παίδων, Εὐρ.Ἰκ.920 πόνους ἐνεγκοῦσ' ἐν ὠδῖσιν, αὐτ. Βάκχ.89 ἐν ὠδίνων λοχίαις ἀνάγκαις· **2)** ἐν τῷ ἑνικ. τὸ ἐν πόνοις γεννώμενον, τέκνον, γόνος : Αἰσχ. Ἀγ.1417 παῖδα, φιλτάτην ἐμοὶ ὠδῖνα, Εὐρ.ΙΤ 1102 Λατοῦς ὠδῖνα φίλαν· || ἄπτερος ὠδὶς νεοσσός : αὐτ.Ἡρ.1040· || ὠδὶς ὄρνιθος τὸ ᾠόν Νίκ. Ἀλεξ 165· || ὠδὶς θαλάσσης ἡ Ἀφροδίτη : ΑΠ 9.386· **3)** μτφ. πᾶς σφοδρὸς πόνος, ὀδύνη, ὀξὺ ἄλγος, ἀγωνία : Αἰσχ.Ἰκ.770 φιλεῖ ὠδῖνα τίκτειν νὺξ κυβερνήτῃ σοφῷ, Σοφ.Τρ.42 πλὴν ἐμοὶ πικρὰς ὠδῖνας αὐτοῦ προσβαλὼν ἀποίχεται, Πλάτ. Πολ.493Β, αὐτ.574Β, αὐτ.Φαῖδρ.251Ε· **4)** μτγν. ἐπίπονον ἔργον τοῦ πνεύματος : Ἱμέρ.18,3 λόγων ὠδῖνες, Τρυφιόδ.117· **5)** ὠδῖνες θανάτου τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου : ΚΔ Πράξ.2,24 ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου· **6)** νεώτ. φρ. ἀρχαὶ ὠδίνων ἔναρξις ἐπελεύσεως δεινῶν ἐκ δημιουργηθείσης δυσοιώνου καταστάσεως· **7)** μσν. ἐπίνοια μηχανική, ἐφεύρεσις· Ἀνν.Κομν.2,172.

ᾠδοδιδάσκαλος (ὁ) Ἐπιγρ. ὁ διδάσκων ᾠδάς, διδάσκαλος ᾠδῶν.

Ὠδονίηθε ἐπίρρ. ἐκ τῆς Ὠδονίας : Νίκ. ἐν Ἀθήν.15,683Β πρῶτα μὲν Ὠδονίηθε Μίδης ἅπερ Ἀσίδος ἀρχὴν λείπων ἐν κλήροισιν ἀνέτρεφεν.

ᾠδοποιός-όν μτγν. ὁ ποιῶν ᾠδάς : Θεόκρ. Ἐπιγρ.16,4 τῶν πρᾶσθ' εἴ τι περισσὸν ᾠδοποιῶν.

ᾠδός (ὁ) δωρ. τ. τοῦ οὐδός βλ.λ.

ᾠδός (ὁ) μτγν. θηλ. ᾠδός (Παυσ.10,5,5) κτ. συναίρ. τοῦ ἀοιδός, ψάλτης, τραγουδιστής: Εὐρ.Ἡρακλ.488 χρησμῶν γὰρ ᾠδούς φησι σημαίνειν ὅδε, Κρατῖν.Χείρ.19 μετὰ Λέσβιον ᾠδόν (παροιμ. ἐπὶ ἀσιδοῦ τὰ δεύτερα φερομένου), Πλάτ.Νόμ.812Β τοὺς Διονύσου ἑξηκοντούτεις ᾠδούς, αὐτ.670C, αὐτ. Φαῖδρ.262D, αὐτ.Νόμ 803Ε· || κ. ἐπὶ τῶν ὀρνίθων : Πολυδ.1,71 περὶ τὸν ᾠδὸν ὄρνιθα (καθ' ὃν χρόνον ᾄδει, λαλεῖ ὁ ἀλεκτρυών)· || κ. ἐπὶ τῶν τεττίγων : Πλάτ.Φαῖδρ.262D· **2)** μτγν. τὸ ποτήριον οἴνου τὸ ἐπὶ τῷ σκολίῳ διδόμενον : Ἀντιφάν.Διπλασ.1.

ὤδόσα Ἡσ. «ἐκ τοῦ ὧδε μέρους»

ὠδυσιή (ἡ) Ἡσ. «ὀργή, μέμψις».

ὤδυσις-εως (ἡ) «ὠδυσίη».

ὠδώδει ποι. τ. τοῦ ὀδώδει γ' ἐν. ὑπερσ. τοῦ ὄζω.

Ὤδωνις δωρ. κτ. κρᾶσ. τοῦ ὁ Ἄδωνις : Θεόκρ.3,47.

-ώειν Ἐπιγρ. φωκ. τ. τοῦ -οῦν κατάλ. ἀπαρφ. τῶν ρ. εἰς -όω-ῶ, οἷον κλαρώειν.

ὤειρι πάπ. ἀ. οὐρί (Herwerd. ἐν λ.) πιθ. ὁ ζυγόδεσμος, τὸ ζυγολούρι (ὀνομ. ἐξ αἰγυπτ. λ.) : πέμσις μυ (πέμφεις μοι) ὤειρι τῶι ταυρικῶι (τῶν ταυρικῶν) στερὴν (στερεὸν) καὶ πλατὺ ἐπὶ (ἐπεὶ) κέκοπται ὢ (ὁ) ἔχω οὐρὶ καὶ κολάζεται (βασανίζεται) ὁ ζευγηλάτης ἐξαυτῆς.

ᾤεον (τὸ) ποι. τοῦ ᾠόν, αὐγό, αἰολ. γενικ. ὤιω (Σαπφ.112) : Ἴβυκ.14,Ἐπίχ.π.Ἀθήν.2,57D ᾤεα χανὸς κἀλεκτορίδων πετεηνῶν, Σιμων.Ἀμ.16,Καλλ.Ἐπιγρ. 5,10, Νίκ.Θηρ.192,Ἄρατ.956 κοίλης μύρμηκος ἀχῆς ἐξ ᾤεα πάντα θᾶσσον ἀπηνέγκατο.

ᾠζυρά ἀττ. κτ. κρᾶσιν τοῦ ὦ οἰζυρά : Ἀριστφ. Λυσ.948.

ᾠζυρέ ἀττ. κτ. κρᾶσιν τοῦ ὦ οἰζυρέ : Ἀριστφ. Λυσ.948.

ὤζω ποι. κράζω, φωνάζω ὢ ὤ· πρβλ. ᾠγμός : Αἰσχ.Εὐμ.124 ὤζεις, ὑπνώσσεις· οὐκ ἀναστήσει τάχος;· **2)** θαυμάζω : Ἀριστφ.Σφ.1527 ὤζωσιν οἱ θεαταί.

ὠή ἐπιφών. ποι. ἐπὶ προσκλήσεώς τινος ὅπως ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς, δθ. ἀποδοτέον, ὢ ὢ ἐσύ, ἒ ἒ ἐσύ, ἢ ἁπλῶς ὠέ! : Αἰσχ.Εὐμ.94 εὕδοιτ' ἄν, ὠή, καὶ καθευδουσῶν τί δεῖ; Εὐρ.Ἴων 907,αὐτ. Κύκλ.51,Ξεν. Κυν.6,19 ἀναβοῶσα, ἢ κατεῖδες ὠὴ τὰς κύνας;

ᾠήθην παθ. ἀόρ. τοῦ οἴομαι ἢ οἶμαι βλ.λ.

ὠηρίχθαι Ἡσ. «ὡρινοί, ὑπήνεμοι, ὥριμοι».

ὠθαιμάτωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἰατρ. αἱμάτωμα, ἔκχυσις αἵματος εἰς τὸ πτερύγιον τοῦ ὠτὸς ἕνεκα πτώσεως ἢ τραύματος κατὰ τὸν κρόταφον.

ὤθεσκον θαμιστ. τ τοῦ ὠθοῦν-εον παρατ. τοῦ ὠθῶ-έω βλ.λ.

ὤθημα-ατος (τό) μσν. ὤθησις βλ.λ. : Πισίδ.ΓΚοσμ. 10 μήπως τὸ συγκίνημα τῶν ἐλασμάτων ὤθημα πάσχον ἐκραγῇ τῇ συνθέσει.

ὤθησις-εως (ἡ) μτγν. κ. νεώτ., δημ. -η ἡ ἐνέργεια τοῦ ὠθῶ, ὦσις, ὠθισμός, σπρώξιμο : 'Αλέξ. 'Αφρ.Πρ.1,90 **τῶν δὲ ἐντέρων καὶ τῶν μυῶν ἐπεγειρομένων πρὸς ὤθησιν αὐτῶν**, 'Ιω.Χρυσ.6,131Ε **κραυγή τε βιαίᾳ τοῦ πνεύματος ὠθήσει τὸ ἄσημον ἔχουσα·** **2)** νεώτ. κ. δημ. κ. μτφ. ἐν φρ. δίδω ὤθησιν παρακίνησις, παρότρυνσις, προτροπή, ἐνίσχυσις, συντελεστικὴ πρός τι ἐνέργεια : **τὰ νέα ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα ἔδωκαν ὤθησιν εἰς τὰς πρακτικὰς σπουδάς**, - **ὁ πόλεμος ἔδωκεν ὤθησιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ναυτιλίας μας** -**τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς**.

ὠθητικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἱκανὸς ἢ κατάλληλος πρὸς ὤθησιν, ὠθιστικός.

ὠθίζω, μέλλ. -ίσω, ὠθῶ, σπρώχνω : 'Ιωσ.'Απίων 2 **ὠθίζουσι δὲ τὰ πλήθη μετὰ πολλῆς ἀνομίας**, Θεμίστ.Λόγ.24,304Β **τοὺς παῖδας εἰς δημοσίους ὠθίζει παρόδους·** **2)** μτγν. παθ. ὠστίζομαι, ἀμοιβαίως ὠθοῦμαι, συνωστίζομαι, διαγωνίζομαι, προσπαθῶ : Λουκ.'Αλ.42 **βαβαί, ὡς πλήρης μὲν ἡ ἄνοδος ὠθιζομένων**, 'Αριστείδ.2,95, αὐτ.1,388· **3)** μτγν. ὁρμῶ : Γρηγ.Ναζ.2,113D **οὗ δὲ πλείων ὁ κίνδυνος, ὁμόσε χωρεῖν καὶ ὠθίζεσθαι, ἀλλὰ μὴ κατέχεσθαι θράσους·** **4)** μτφ. ἐρίζω, φιλονικῶ : 'Ηρ.3,76 **ὠθιζομένων δὲ αὐτῶν ἐφάνη ἱρήκων ἑπτὰ ζεύγεα**.

ὠθισμός (ὁ) (ὠθίζω, ὠθίζομαι) ὤθησις, σπρώξιμο : Θουκ.4,94 **τὸ ἄλλο καρτερᾷ μάχῃ καὶ ὠθισμῷ ἀσπίδων ξυνεστήκει·** **2)** (ὠθίζομαι) σύγκρουσις, ὦσις, σπρώξιμο ἐπὶ τῶν μαχομένων ἐν συμπλοκῇ : 'Ηρ.7,225 **Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς ἐγένετο**, Ξεν.'Αν.5,2,7, Πολύβ.4,58,9 **ὁ περὶ τὰς πύλας ὠθισμὸς καὶ πνιγμός·** **3)** μτφ. ὠθισμὸς λόγων σφοδρὰ ἀντιλογία, ἀνταλλαγὴ λόγων, ἔρις, φιλονικία : 'Ηρ.8,78,αὐτ.9,26 **ἐγίνετο λόγων πολὺς ὠθισμὸς Τεγεητέων καὶ 'Αθηναίων**.

ὠθιστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ὠθητικὸς βλ.λ. : Λασκαρ.Μυστ.13.

ὠθῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ., ἰων. κ. ἐπ. παρατ. **ὤθουν** ('Ιλ.Φ 241, Εὐρ.ΙΤ 1395), ἀττ. **ἐώθουν** ('Υμν.'Ερμ.305, 'Αριστφ.Εἰρ.637, Θουκ.7,52 **ἐξ-**), ἰων. θαμιστ. **ὤθεσκον** ('Οδ.Λ 596), μέλλ. **ὠθήσω** (Σοφ.Αἴ.1248 **ἐξ-**, Εὐρ.Κύκλ.592, 'Αριστφ.'Εκκλ.300) κ. **ὤσω** (Εὐρ.Μήδ. 379, αὐτ.'Ανδρ.344), ἐπ. ἀπαρφ. **ὠσέμεν** ('Ιλ.Ν 367 **ἀπ-**), ἰων. κ. ἐπ. ἀόρ. α' **ὦσα**, ἀττ. **ἔωσα** ('Ιλ.Π 410, Σοφ.ΟΚ 1296 **ἐξ-**, αὐτ.1330, Πλάτ.Τίμ.60C), ἐπ. θαμιστ. **ὤσασκον** ('Οδ.Λ 599), μτγν. κ. νεώτ. **ὤθησα** (Αἰλ.Ζ 13,17), παρακ. **ἔωκα** (Πλούτ.'Ηθ.48C **ἐξ-**), μέσ. μέλλ. **ὤσομαι** (Αἰσχ.ἀπ.196 **δι-**, Σοφ.'Ηλ.944 **ἀπ-**), ἐπ. κ. ἰων. ἀόρ. α' **ὠσάμην** ('Ιλ.Π 592, 'Ηρ.9,25), ἀττ. **ἐωσάμην** (Θουκ.4,43), παθ. μέλλ. **ὠσθήσομαι** (Εὐρ.Μήδ.335, Δημ.720 **ἐξ-**), ἀττ. ἀόρ. **ἐώσθην** (Ξεν.'Ελλ.2,4,34 **ἐξ-**), μτγν. **ὤσθην** ('Αρρ.'Αν.4,25), ἀττ. παρακ. **ἔωσμαι** (Θουκ.2,39 **ἀπ-**, αὐτ.4,57 **περι-**, Ξεν.ΚΠ 7,1,36), ἰων. μτχ. **ὠσμένος** ('Ηρ.5,69 **ἀπ-**), μεταδίδω κίνησιν εἰς σωμά τι δι' ὠθήσεως, δι' ὠθισμοῦ βλ.λ., μετακινῶ, ἀποκινῶ τι **ἐκ** τῆς θέσεώς του βιαίως καὶ δι' ὠθήσεως, σπρώχνω, σκουντῶ, σμπώχνω, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ἕλκω, ἰδ. ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως : 'Ιλ.Ε 854, αὐτ.Α 220 **ξίφος ἂψ ἐς κουλεὸν ὦσε**, αὐτ.Ο 220 **τοῖσι δ' ἀπ' ὀφθαλμῶν νέφος ἀχλύος ὦσεν 'Αθήνη**, αὐτ.694, αὐτ.Ν 193, αὐτ.Ε 19, αὐτ.835,'Οδ.Λ 596 **σκηριπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον**, αὐτ.599, αὐτ.Χ 20, 'Ηρ.7,167 **ὦσαι ἑαυτὸν εἰς τὸ πῦρ**, - **ὠθῶ τὴν ἕδραν** - **τὴν θύραν**, - **ὁ ἄνεμος ὠθεῖ τὸ πλοῖον διὰ τῶν ἱστίων·** || προστ. **ὤθησον** σπρῶξε· || **ὠθῶ τινα ἐπὶ κεφαλὴν** τὸν σπρώχνω ὥστε νὰ πέσῃ κατακέφαλα : Πλάτ.Πολ.553Β **εὐθὺς ἐπὶ κεφαλὴν ὠθεῖ ἐκ τοῦ θράνου·** κ. παθ. : 'Ηρ.7,136 **ὠθεύμενοι πρὸς αὐτῶν ἐπὶ κεφαλήν·** || **ὠθῶ τινα ἐπὶ τράχηλον** τὸν σπρώχνω ὥστε νὰ πέσῃ καὶ νὰ κτυπήσῃ εἰς τὸν τράχηλον : Λουκ.Νεκρ.Δ 27,1· || **ὠθῶ κάτω** ἢ **κατὰ πετρῶν** σπρώχνω τινὰ ἵνα πέσῃ κάτω εἰς τοὺς λίθους καὶ κτυπήσῃ : Εὐρ.Κύκλ.448, Πλάτ. Φαῖδρ.229C **αὐτὴν πνεῦμα Βορέου κατὰ τῶν πλησίον πετρῶν ὦσαι·** || ὁμ. **ὠθῶ εἰς λιθοτομίαν** : Δημ.1252· || συχν. ἀναφ. πρὸς ὅπλα : 'Ηρ.3,78 **ὠθεῖ τὸ ξίφος καὶ δι' ἀμφοτέρων**, Εὐρ. 'Ορ.291, αὐτ.'Ελ.983, αὐτ.Κύκλ.485· || κ. **ἐπὶ** ἄ. δυνάμεως οὐχὶ ἀνθρωπίνης, οἷον **ἐπὶ** ποταμοῦ : 'Ιλ.Φ 235 **ὦσε δὲ νεκρούς·** || κ. ἀναφ. πρὸς ἄνεμον : 'Οδ.Γ 295 **Νότος μέγα κῦμα .. ποτὶ ῥίον ὠθεῖ**, Μεταγ.Θουριοπέρ.1,3· || κ. μτφ. : 'Αλκ.41 **ἁ δ' ἑτέρα τὰν ἑτέραν κύλιξ ὠθείτω·** **2)** σύρω βιαίως ἀπό τινος, ἀνασπῶ, ἀποσπῶ : 'Ιλ.Ε 594 **ἐκ μηροῦ δόρυ ὦσε·** **3)** ἀναφ. πρὸς θύραν, ἀνοίγω βιαίως : Εὐρ.'Ορ.1562 **ἀνοιγέτω τις δῶμα· προσπόλοις λέγω ὠθεῖν πύλας**, 'Αριστφ.Σφ.152 **ὤθει σὺ θύραν**, Λυσ.94,7 **ὤσαντες τὴν θύραν τοῦ δωματίου οἱ μὲν πρῶτοι·** **4)** τὸ μέσ. διὰ τῆς βίας ἀνοίγω, διανοίγω ὁδὸν δι' ἐμαυτόν : Ξεν.'Ελλ.7,1,31 **ὥστ' ἔργον εἶναι τοῖς ἡγεμόσιν ἀνείργειν τοὺς στρατιώτας ὠθουμένους εἰς τὸ πρόσθεν·** **5)** σπρώχνω πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀναγκάζω εἰς ὑποχώρησιν ἐν μάχῃ : 'Ιλ.Θ 336, αὐτ. Π 45, αὐτ.Ν 193 **ὦσε δέ μιν σθένεϊ μεγάλῳ·** **6)** ὁθ. τὸ μέσ. κτ. τὸ πλεῖστον ἐν τῷ ἀόρ. ἀπωθῶ ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἀπομακρύνω, ἰδίᾳ ἐν μάχῃ ἀποκρούω : 'Ιλ.Ε 691 **ὄφρα τάχιστα ὤσαιτ' 'Αργείους**, αὐτ.Μ 420, αὐτ.Π 655, 'Ηρ.9,25, Θουκ.4,96, αὐτ.6, 70 **ὠσαμένων δὲ τῶν 'Αργείων πρῶτον τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Συρακοσίων·** **7)** ἐκδιώκω, ἐξορίζω : Αἰσχ.Πρ.665 **ἔξω δόμων τε καὶ πάτρας ὠθεῖν ἐμέ**, Σοφ.ΟΤ 1382, αὐτ.241, αὐτ.ἀπ.517,7, Εὐρ.'Ανδρ.344, Πλάτ.Πολ.560D **καὶ τὴν μὲν αἰδῶ ἠλιθιότητα ὀνομάζοντες ὠθοῦσιν ἔξω ἀτίμως φυγάδα·** **8)** τὸ μέσ. παρωθοῦμαι : Θουκ.4,11 **εἴ πως ὠσάμενοι ἕλοιεν τὸ τείχισμα τοὺς ἐναντίους**, αὐτ.35, αὐτ.96· **9)** τὸ μέσ. ἐπὶ ἵππου, ῥίπτω τὸν ἡνίοχον : Θέογν.260 **ὠσαμένη τὸν κακὸν ἡνίοχον·** **10)** ὠστίζομαι : Ξεν.ΚΠ 3,3,64 **οἱ δ' αὖ Πέρσαι κατὰ τὰς εἰσόδους ἐφεπόμενοι ὠθουμένων αὐτῶν πολλοὺς κατεστρώννυσαν**, Θεόκρ. 15,73· **11)** κ. νεώτ. βιάζω, ἐπισπεύδω τι : 'Ηρ. 3,81 **ὠθέει τε ἐμπεσὼν τὰ πρήγματα ἄνευ νόου, χειμάρρῳ ποταμῷ εἴκελος**, - **νὰ ὠθήσῃς τὴν ὑπόθεσιν·** **12)** μτ. αἰτ. προσ. κ. ἐμπραθ. διορ. παρακινῶ, προτρέπω, παροτρύνω : 'Αριστλ.'Αρετ.32· || τὸ ὠθοῦν ὡς οὐσ. τὸ ἐλατήριον τὸ κινοῦν τινα **εἴς τι** : Πλάτ.Κρατ.401D **τὸ .. αἴτιον καὶ τὸ ἀρχηγὸν αὐτῶν εἶναι τὸ ὠθοῦν·** **13)** τὸ μέσ. **ἐξορμῶ**, ἐκχύνομαι, ἐκρέω : 'Ιππ.'Αφ.1261· **14)** ρηματ. π. ὤθημα, ὤθησις.

-ωι 'Επιγρ. κατάληξις ὀνομ. θηλ. κυρ. ὀν. **ἀντὶ** τῆς συχν. ἀπαντώσης -ώ μνημονευομένη ἤδη ὑπὸ παλαιοῦ γραμματικοῦ, τοῦ 'Ηρωδιανοῦ (2,545,6) : 'Επιγρ.Δελφῶν, 'Επιγρ.'Αττικῆς **Θαλλῶι Μιλησία**, 'Επιγρ.Κορίνθου, 'Επιγρ.Σελινοῦντος, 'Επιγρ.Δήλου.

-ωι 'Επιγρ. δ.τ. τοῦ ω καταλ. γενικ. δωρ. : 'Επιγρ. Κρήτης· **2)** κατάλ. τοῦ γ' ἑν. προσ. τῆς προστ. : 'Επιγρ.Δελφῶν **ἔστωι**, αὐτ. **ἀναγραφάτωι**, αὐτ. **ὑπηρετείτωι**, Πάπ. **καταστησάτωι**, αὐτ. **ἀποτεισάτωι·** **3)** συχν. εὑρίσκονται κ. ὑποτ. ἔχουσαι τὸ -ωι ἐν **μέσ.** λ. : 'Επιγρ.Νασιωτῶν **γινώσκωισι**, 'Επιγρ. Χίου **λάβωισιν·** **4)** κ. κατάλ. αἰτ. δυϊκοῦ : 'Επιγρ.'Αττικῆς **τὼι θεώι·** **5)** κ. **ἐν** ἐπιρρ.. 'Επιγρ.'Αθηνῶν **ὄπισωι**.

ὦι ἐπιφών. κλητ. ἀντὶ τοῦ ὦ βλ.λ. : 'Επιγρ.Πάρου **ὦι φῦσι καὶ τοκέων ὀργαὶ πρὸς τέκνα ποθεινὰ !**

ὤια (ἡ) Ἐπιγρ. κρητ. τ. τοῦ ᾠὰ βλ.λ. : Ἐπιγρ.Κρήτης, Ἡσ.
ὤιγνυντο ἐπ. γ' πληθ. παρατ. τοῦ οἴγνυμι βλ.λ.
ὠίδας (ὁ) Ἡσ. «οὐδός».
ὠιδιομυκηρτίασις-εως (ἡ) νεώτ. δερματολ. μυκητώδης στοματῖτις.
ὠΐδιον (τὸ) νεώτ. βοταν. κονιδιόμορφος μύκης ἐκ τῶν ἀσκομυκήτων, προκαλῶν νόσους τῶν φυτῶν.
ὠΐετο ἐπ. τ. τοῦ ᾤετο γ' ἑν. παρατ. τοῦ οἴομαι ἢ οἶμαι βλ.λ.
ὠΐζω (ὤιον, ᾠόν) λεξ. κ. ᾠζω ἐπὶ ὄρνιθος, ἐπικάθημαι τοῖς ᾠοῖς, ἐπῳάζω : Ἡσ.
ὤικται ἰων. τ. τοῦ ἀνέῳκται βλ.λ. γ' πληθ. παθ. παρακ. τοῦ ρ. ἀνοίγω βλ.λ. : Ἡρώνδ.4,55.
ὤιξαν ἐπ. γ' πληθ. ἀόρ. τοῦ οἴγνυμι βλ.λ.
ὤιξε ἐπ. γ' ἑν. ἀόρ. τοῦ οἴγνυμι βλ.λ.
ὠιμέ(να) ἐπιφών. σχετλ. κ. αἰμέ(να) ἀλίμονον, οἴμοι, φεῦ.
ὤιον (τὸ) τὸ ᾠὸν βλ.λ. : Σαπφ.π.Ἀθήν.2,57D **φαῖσι δή ποτα Λήδαν ὤιον εὔρην.**
ὠισάμην ἐπ. ἀόρ. α' τοῦ οἴομαι ἢ οἶμαι βλ.λ.
ὠίσθην ἐπ. παθ. ἀόρ. τοῦ οἴομαι ἢ οἶμαι βλ.λ.
-ωισι Ἐπιγρ. αἰολ. τ. τοῦ -ωσι καταλήξ. γ' πληθ. ὑποτ. ἐνεστ., οἷον γράφωισι, ἐγκολάπτωισι.
ὠισσάμην δ.γρ. τοῦ ὠισάμην βλ.λ. : Ἡρώνδ.8,16.
ὤισχα Ἡσ. «ὡρινά, ὑπήνεμα».
ὠίσχετο Ἡσ. «ἐπεσχέθη».
ᾠκ δωρ. κτ. κρᾶσιν τοῦ ὁ ἐκ : Θεόκρ.Ἐπιγρ.20.
ὦκα ἐπίρρ. ποι. τοῦ ὠκύς, ὠκέως, ταχέως : Ἰλ.Α 402 **ὦ χ' ἑκατόγχειρον καλέσασ' ἐς μακρὸν Ὄλυμπον,** αὐτ.Ε 88, Ὀδ.Ζ 317· ‖ κ. ἐπιτεταμ. κλ. Β 52, Ὀδ.Β 8 **τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα·** **2)** ἐπὶ χρόνου, εὐθύς, ἀμέσως : Ἰλ.Σ 527, Ὀδ.Ρ 327 **ὦκα δ' ἔπειτα νεῶσ' ἐπὶ οἱ καλέσας·** **3)** κατὰ τρόπον ὀξύν, διατόρως· Ἡσ. «ὀξέως».
ὠκαλέος-η-ον Ἡσ. «ταχύς, ὀξύς».
ὠκέα ἐπ. τ. τοῦ ὠκεῖα θηλ. τοῦ ὠκὺς βλ.λ.
ὠκκάν(ε)ιος-ον σχόλ. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ὠκεανόν, ὁ τοῦ ὠκεανοῦ : Γαλ.11,186 **ἐν ταῖς ὠκεανείοις θαλάτταις ἀναχωρήσεις τε καὶ ἔφοδος γίνεται τῶν ὑδάτων,** Σχόλ. Αἰσχ.Πρ.300, Σχόλ.Εὐρ.Ἱππ.121 **πέτρα ὠκεάνιον ὕδωρ στάζουσα,** - **ὠκεάνιος περίοδος** (ἡ προϊστορικὴ κοσμογονικὴ περίοδος τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἀρχεγόνων ὠκεανῶν καὶ ἠπείρων).
ὠκεανηΐας-άδος (ἡ) μτγν. ἐπ. θηλ. τοῦ ὠκεάνειος βλ.λ. : Νόνν.Δ 32,53.
ὠκεανικός-ή-όν νεώτ. ὁ ὠκεάνειος βλ.λ.
ὠκεάνιος-ον δ.γρ. τοῦ ὠκεάνειος βλ.λ.
ὠκεανίς-ίδος (ἡ) ἡ ὠκεανῖτις βλ.λ.2):Πίνδ.Ο 2,129 **ἔνθα μακάρων νᾶσος ὠκεανίδες αὔραι περιπνέοισιν.**
ὠκεανισμός (ὁ) μσν. τὸ νὰ εἶναι, νὰ εὑρίσκεταί τις ἐν τῷ ὠκεανῷ : Εὐστ.1673,5.
ὠκεανῖτις-ιδος (ἡ) μτγν. θυγάτηρ τοῦ ὠκεανοῦ : Βεργίλ.Γεωργ.4,341· **2)** ἡ ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ, ἡ ἀνήκουσα εἰς αὐτόν : ΑΠ 4,3, αὐτ.54· ‖ **ὠκεανῖτις θάλασσα** ὁ ὠκεανός : Διον.Ἀλ.Ρωμ.1,3· **3)** **ἡ ὠκεανῖτις** (γῆ) ἡ ἀκτὴ τοῦ ὠκεανοῦ : Στράβ.1,2,28 **δεῖ δέχεσθαι τοὺς παρ' ὅλην διατείνοντας τὴν ὠκεανῖτιν ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος.**
ὠκεανογραφία (ἡ) νεώτ. ἡ ἐπιστήμη ἡ περιγράφουσα τὰς ἐκτάσεις τῶν θαλασσίων ὑδάτων καὶ τὰ τῆς διαμορφώσεως τοῦ βυθοῦ αὐτῶν.
ὠκεανογραφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὠκεανογραφίαν, ὁ τῆς ὠκεανογραφίας : **ὠκεανογραφικὸν ἰνστιτοῦτον - μουσεῖον.**
ὠκεανογράφος (ὁ) νεώτ. ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν ὠκεανογραφίαν βλ.λ.
ὠκεανόνδε ἐπίρρ. ποι. εἰς τὸν ὠκεανόν : Ὕμν. Ἑρμ.68, Ὕμν.Ὁμ.31,16 **ἔνθ' ἄρ' ὅγε στήσας . . ἅρμα καὶ ἵππους ἑσπέριος πέμπησι δι' οὐρανοῦ ὠκεανόνδε.**
ὠκεανοπλοΐα (ἡ) νεώτ. ὡς ὄν. τοῦ κεφαλαίου τῆς ναυτικῆς ἐπιστήμης, τὸ πραγματευόμενον τὰς μεθόδους τὰς ἐφαρμοζομένας εἰς τοὺς ὠκεανίους πλοῦς· **2)** ποντοπλοΐα, κτ. ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀκτοπλοΐα.
ὠκεανοπλοϊκός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὠκεανοπλοΐαν.
ὠκεανός (ὁ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς (Ἡσίοδ.Θ 133), σύζυγος τῆς Τηθύος, πατὴρ τῆς Θέτιδος (Ἰλ.Ξ 302, αὐτ.Σ 398) καὶ πασῶν τῶν Ὠκεανίδων (Ἡσίοδ.Θ 377, Αἰσχ. Πρ.140), ἐνομίζετο θεὸς τοῦ μεγάλου προαιωνίου ὕδατος καὶ πηγὴ πάσης θαλάσσης καὶ παντὸς ποταμοῦ (πρβλ. Ἰλ.Φ 196, Ἡσίοδ.Θ 337, αὐτ.368), ἰδίᾳ δὲ ἐν Ἰλ.Ξ 201, αὐτ.302 ἀναφέρεται ὡς γεννήτωρ τῶν θεῶν καὶ παντὸς ἀψύχου τε καὶ ἐμψύχου· **2)** ὁ μέγας μυθικὸς ποταμὸς τοῦ κόσμου ὁ περιβάλλων κύκλῳ τὴν γῆν καὶ εἰς ἑαυτὸν ὑποστρέφων· θεωρεῖται ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν καὶ ὡς τοιοῦτος ὀνομάζεται περίμετρος, γαιήοχος, παλινδίνητος, μεγακήτης, ἀκαλαρρείτης, βαθυκύμων, βαθυρρείτης, κελάδων, βαρυοχής, ἀτέρμων, ἀκάματος, ἄφθιτος, ἀέναος, ἀρχέγονος, κλυτός : Ἰλ.Σ 399 **θυγάτηρ ἀψορρόου Ὠκεανοῖο,** αὐτ.607, Ὀδ.Υ 65, Ἡσίοδ.Α 314, Ἡρ.2,21, αὐτ.23, αὐτ.4,36 **οἳ ὠκεανόν τε ῥέοντα γράφουσι πέριξ τὴν γῆν,** Αἰσχ.Πρ.141, Σοφ.ἀπ.256, Εὐρ.Ὀρ.1377· **3)** ἡ μεγάλη ἔξω θάλασσα κτ. ἀντίθ. πρὸς τὴν ἔσω θάλασσαν (τὴν Μεσόγειον), τὸ ἔξω τῆς οἰκουμένης πέλαγος, ἰδίᾳ ὁ Ἀτλαντικός (Ἀριστ.Κόσ.3,8), ὁ ὁποῖος διακρίνεται εἰς βόρειον (Πλούτ.Μάρ.11), εἰς **ἑσπέριον** (αὐτ.Ἀντ.61), εἰς κατὰ **μεσημβρίαν** (Διόδ. Σ 17,96)· ἀπὸ δὲ τῶν χωρῶν ἃς περιβρέχει εἰς Γερμανικόν, Κανταβριον : Πτολ.· **4)** νεώτ. κ. δημ. μεγάλη ἔκτασις θαλάσσης χωρίζουσα ἠπείρους ἀπ' ἀλλήλων : **Ἀτλαντικός - Εἰρηνικός - Ἰνδικὸς ὠκεανός·** **5)** μσν. μτφ. λησμονή, μεγίστη ἀφθονία : Ἰω.Λυδ.Ρωμ.3,62 **ὠκεανὸς χρημάτων·** **6)** νεώτ. μτφ. πᾶν ὅ,τι ἀπέραντον καὶ ἀχανές : **ὠκεανὸς γνώσεων.**
ὠκέως (ὠκύς) ἐπίρρ. ταχέως, γρήγορα : Πίνδ.Ν 10,120 **χεραὶ καθέλεν . . ὠκέως,** αὐτ.Π 3,105, Λουκ. Ὀρχ.19.
ὠκήεις-εντος-εσσα-εν μτγν. ποι. τ. τοῦ ὠκὺς βλ.λ.: Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 6,205.
ὠκία (ἡ) Ἐπιγρ. βαρβαρ. τ. τοῦ οὐγκία.
ὠκίμινος-η-ον μτγν. ὁ πεποιημένος, κατεσκευασμένος ἐξ ὠκίμου : Διοσκ.1,67 ὠκίμινον μύρον.
ὠκιμοειδής-οῦς-ές μτγν. ὁ ὅμοιος πρὸς τὸ φυτὸν ὤκιμον : Νίκ.Ἀλεξ.280· **2)** **τὸ ὠκιμοειδὲς** ὡς οὐσ. τὸ ποῶδες πολυετὲς φυτὸν σαπωνόφυτον τὸ ὠκιμοειδές, χαλβαδόρριζα : Διοσκ.4,28, Γαλ.13, 242, αὐτ.974 **ἀντὶ ὠκιμοειδοῦς ἡδύοσμον ἄγριον.**
ὤκιμον (τὸ) κ. νεώτ. γένος φυτῶν ἐκ τῶν χειλανθῶν, ὁ βασιλικός· Ἡσ. «βοτάνη εὐώδης, τὸ λεγόμενον βασιλικόν» ; Στράττ.Ἀδήλ.1,5 ὠκίμων **πέταλα,** Εὔβουλ.Κέκρ.1,2, Θεόφρ.ΦΙ 7,3,3 **πολυκαρπότερον δὲ τὸ ὤκιμον,** Διοσκ.2,171.
ὠκινάκης Σουΐδ. «ἀκινάκης».
ὤκινον (τὸ) μτγν. τροφή τις διὰ κτήνη **ἐκ χόρτου,** κυάμων καὶ βικίων : Πλίν.ΦΙ 17,22,18.
ὠκίς-ίδος (ἡ) Ἡσ. «ἐνώτιον».
ὤκιστα (ὤκιστος) ἐπίρρ. τάχιστα: Ὀδ.Χ 77, αὐτ.133.
ὤκιστος-η-ον ἀνώμ. ὑπερθ. τοῦ ὠκύς, ὠκύτατος, τάχιστος : Ἰλ.Ο 238 **ὤκιστος πετεηνῶν,** αὐτ.Φ 253, αὐτ.Χ 325, Αἰσχ.Ἑπτ.65.
ὠκίων-ονος-ον ἀνώμ. συγκρ. τοῦ ὠκύς, ὠκύτερος, ταχύτερος : Ἰλ.Φ 253.
ὠκύαλος-ον ὁ ταχέως διὰ τῆς θαλάσσης σπεύδων, πλέων, ταχύπλους : Ἰλ.Ο 705 νεὸς ἥψατο

ποντοπόροιο, καλῆς ὠκυάλου, Ὀδ.Μ 182, αὐτ. Ο 472, Σοφ.ΑΪ.710 πάρα . . πελάσαι φάος, θοᾶν ὠκυάλων νεῶν, Μόσχ.2,60· **2)** μτγν. ὠκύς, ταχύς, ὁρμητικός, σφοδρός : Ὀππ.Ἁλ.2,535.
ὠκυβόας (ὁ) μτγν. ὁ ταχὺς ἐν τῇ μάχῃ· Ἡσ. «ὠκυβόαι, ταχυμάχαι» : ΑΠ 15,27.
ὠκυβόλος-ον ὁ ὠκέως, ταχέως βάλλων, ὁ ταχὺς εἰς τὸ τόξευμα, ὁ ταχέως ἐπιτυγχάνων : Σοφ.Φιλ. 710 πλὴν ἐξ ὠκυβόλων εἴ ποτε τόξων πτανοῖς ἰοῖς ἀνύσειε γαστρὶ φορβάν· ‖ κ. ἐπὶ τῆς χειρός : ΑΠλ.195· ‖ κ. ἐπὶ βέλους : ΑΠ 6,118 ὠκυβόλων ἰῶν κράτος· ‖ κ. ἐπὶ ἀετοῦ, ὁ ταχέως ἐφαρμῶν : Ἀριατλ.ΖΙ 9,32,2 ἔστι δ' ὠκυβόλος καὶ εὔθυμων καὶ ἄφθονος.
ὠκυγένεθλος-ον μσν. ὁ ταχέως γεννηθείς : Ἰω.Γαζ.Ἔκφρ.418.
ὠκύγλωσσος-ον μσν. ὁ ὠκὺς τὴν γλῶσσαν, ὁ ἔχων ταχεῖαν γλῶσσαν : Σύστ. εἰς Δαμασκ.1 6.
ὠκυδήκτωρ-ορος (ὁ,ἡ) μτγν. ποι. ὁ ὀξέως ἢ σφοδρῶς δάκνων : ΑΠ 6,92 ῥίνην τε κνησίχρυσον ὠκυδήκτορα.
ὠκυδίδακτος-ον μτγν. ποι. ὁ ταχέως διδασκόμενος, μανθάνων : Κριναγ.ΑΠ 9,562.
ὠκυδίνητος-ον, δωρ. -ᾶτος ὁ ταχέως δινούμενος, στρεφόμενος : Πίνδ.Ι 4(5),7 ὠκυδινάτοις ἁμίλλαις.
ὠκυδρόμας (ὁ) μτγν. πο ὁ ὠκύδρομος : ΑΠ Συμπλ.389.
ὠκύδρομος-ον ποι., ὑπερθ. ὠκυδρομώτατος, ὁ ταχέως, ὁ ὁρμητικῶς τρέχων, ὁ ταχὺς εἰς τὸν δρόμον, στὸ τρέξιμο : Εὐρ.Βάκχ.871 μόχθοις τ' ὠκυδρόμοις τ' ἀέλλαις θρώσκει πεδίον παραποτάμιον, Ὀρφ.Ὕμν.68,9.
ὠκυδρομῶ-έω μτγν. εἶμαι ὠκύδρομος βλ.λ : Φίλ.1,560 τὸν ὠκυδρομεῖν ἱκανόν.
ὠκυεπής-οῦς-έος-ές μτγν. ποι. ὁ ταχέως λαλῶν, ὁμιλῶν : ΑΠ 9,525.
ὠκύθοος-α-ον ποι. ὁ ταχὺ θέων, τρέχων, ὠκύδρομος : Εὐρ.Ἰκ.993 λαμπάδ' ἵν' ὠκυθόαι νύμφαι ἱππεύουσι δι' ὄρφνας· **2)** μτγν. τὸ οὐδ. ὡς οὐσ.· Ἡσ. «ὠκύθοον· πόα τις ἡ τρίφυλλος καλουμένη» : Καλλ.Ἄρτ.165 ὠκύθοον τριπέτηλον.
ὠκυλάλος-ον ΕΜ ὁ ταχέως λαλῶν, ὁμιλῶν.
ὠκυλόχεια (ἡ) μτγν. ἐπὶ τῆς Ἀρτέμιδος, ἡ ἐπάγουσα ταχὺν, εὔκολον τοκετόν, ἡ ταχύνουσα, ἡ εὐκολύνουσα τὸν τοκετόν : Ὀρφ.Ὕμν.24,αὐτ.9,19.
ὠκυμάχος-ον μτγν. ποι. ὁ ταχέως, ὁ μετὰ σπουδῆς, ἐνθέρμως μαχόμενος : ΑΠ 6,132 Λοκρῶν χερσὶν ὑπ' ὠκυμάχων.
ὠκύμοιρος-ον μτγν. ποι. ὁ ὠκύμορος : Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.246,1.
ὠκύμολος-ον Σουΐδ. «ὁ ταχὺ πορευόμενος».
ὠκύμορος-ον ποι., ὑπερθ. ὠκυμορώτατος (Ἰλ. Α 505, Πλούτ.Δίων 58), ὁ ταχέως, ὁ προώρως ἀποθνήσκων· Ἡσ. «ὠκύμοροι, ταχυθάνατοι, οἱ ἀώρῳ θνήσκοντες θανάτῳ» : Ἰλ.Α 417 νῦν δ' ἅμα τ' ὠκύμορος καὶ ὀϊζυρὸς περὶ πάντων ἔπλετο, αὐτ.Σ.95, αὐτ.458, αὐτ.Α 505, Ὀδ.Α 266, Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.527, αὐτ.540· **2)** ἐπὶ ἀνθέων, ὁ ταχέως μαραινόμενος, ὁ ταχέως παρακμάζων : Φιλόστρ. Ἐπιστ.4· **3)** κ. ἐν ἐνεργ. χρ. ὁ ἐπάγων, ὁ ἐπιφέρων ταχὺν ἢ πρόωρον θάνατον : Ἰλ.Ο 441 ποῦ νύ τοι ἰοὶ ὠκύμοροι καὶ τόξον, ὅ τοι πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων, Ὀδ.Χ 75, Πλούτ.Ἀντ.71 φαρμάκων δυνάμεις ὠκύμοροι, αὐτ.Δίων 58 κώνειον ὠκυμορώτατον.
ὠκύνοος-ον μτγν. ποι. ὁ ταχέως νοῶν, ὁ ταχέως ἀντιλαμβανόμενος, ὁ ταχὺς τὴν ἀντίληψιν : Ὀππ.Κυν.1,37 βουλὰς ὠκυνόους.
ὠκύνω Ἡσ. «ταχύνω, ὀξύνω».
ὠκυπέδιλος-ον μτγν. ποι. ὁ ἔχων ταχέα πέδιλα, ταχεῖς πόδας, ὠκύπους : Νόνν.Δ 8,220.
ὠκυπέτεια (ἡ) μτγν. θηλ. τοῦ ὠκυπέτης βλ.λ. : Μαρκελλ.Σιδ. ἐν Ἑλλ.Βιβλ.Φαβρ.1,15 (ἐκδ.1η) ὠκυπέτεια χελιδών.
ὠκυπέτης (ὁ) ποι., θηλ. ὠκυπέτεια, ὁ ὠκέως, ταχέως πετῶν ἢ τρέχων : Ἰλ.Θ 42 χαλκόποδ' ἵππω ὠκυπέτα, αὐτ.Ν 24, Ἡσίοδ.Ἔργ.210· **2)** μτφ. ὁ σπεύδων, ὁ ταχέως ἢ προώρως ἐρχόμενος : Σοφ.Τρ.1042 ὠκυπέτα μόρῳ τὸν μέλεον φθίσας.
ὠκυπετής-οῦς-ές Ἐπιγρ. ὁ ὠκυπέτης βλ.λ.2).
ὠκύπλανος-ον ποι. ὁ ταχέως περιπλανώμενος : Εὐρ.ἀπ.597 ταῖς ὠκυπλάνοις πτερύγων ῥιπαῖς.
ὠκύπλοος-ον Ἡσ. «ὁ ταχὺ πλέων»· **2)** Σουΐδ. «ταχύπορος».
ὠκυπόδης (ὁ) μτγν. ποι. τ. τοῦ ὠκύπους βλ.λ. : ΑΠ 5,222 οὐ δρόμον ὠκυπόδην εἶχες ἀπ' ἀντολίης, αὐτ.9,371 λαγωὸν ὠκυπόδην.
ὠκυποδία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ ὠκύποδος βλ.λ. : Καισάρ.Διάλ.5,112,614.
ὠκυποδῶ-έω μσν. εἶμαι ὠκύπους βλ.λ., τρέχω ὠκέως, ταχέως : Καισ.Διάλ.1 τὰ γύναια ἐπὶ τὸ σωτήριον μνῆμα ὠκυποδοῦντα.
ὠκυπόδως ἐπίρρ. μσν. μετ' ὠκυποδίας, μετ' ὠκύτητος, ταχύτητος ποδῶν, ταχέως : Καισάρ.856.
ὠκύποινος-ον ποι. ὁ ταχέως τὴν ποινὴν λαμβάνων, ὁ ταχέως τιμωρούμενος : Αἰσχ.Ἑπτ.743.
ὠκύπομπος-ον ποι. ὁ ταχέως πέμπων, κομίζων, μεταφέρων τι : Εὐρ.ΙΤ 1137, αὐτ.1427 ὠκυπόμπους ἕλξετ' ἐς πόντον πλάτας.
ὠκύπορος-ον ποι. ὁ ταχύπορος, ὁ ταχέως πορευόμενος, ιδ. ἐπὶ πλοίων, ὁ ταχύπλους, γοργοτάξιδος : Ἰλ.Α 421 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισιν μήνι' Ἀχαιοῖσιν, αὐτ. 488· **2)** ἐπὶ ῥυάκων ἢ ποταμῶν, ὁ ταχέως, ὁρμητικῶς ῥέων : Αἰσχ.Ἀγ.1558 ὠκύπορον πόρθευμ' ἀχέων· ‖ κ. ἐπὶ ῥιπῶν κυμάτων : Πίνδ.Π 4,345· **3)** κ. ἐπὶ οἰστῶν, βελῶν, ὁ ταχέως πετόμενος, ὁ εὐθέως ἐπιτυγχάνων τοῦ σκοποῦ : ΑΠ 5,86 ὠκύποροι οἰστοὶ Ἔρωτος.
ὠκυπορῶ-έω μτγν. εἶμαι ὠκύπορος, ταχέως πορεύομαι, βαδίζω : Στράβ.8,3,29 ὧν οὐδὲν ὠκυπορεῖν οὐδὲ μακροπορεῖν δύναται· ‖ ἐπὶ πλοίου, ταχέως πλέω : Ἐπιγρ.
ὠκύπος-ον σπάν. ποι. τ. τοῦ ὠκύπους βλ.λ. : ΑΠ 9,525.
ὠκύπους-οδος-ουν κ. νεώτ., αἰτ. ἀρσ. ὠκύπουν (Εὐρ.Ἑλ.243), ἐπ. δοτ. πληθ. ὠκυπόδεσσι (Ἰλ.Β 383), ὁ ὠκύς, ὁ ταχὺς τοὺς πόδας, ταχύπους, γρήγορος στὰ πόδια, γοργοπόδαρος : Ἡσίοδ.Α 302 τοὶ δ' ὠκύποδας λαγὸς ᾕρευν ἄνδρες θηρευταί, Σοφ. ΟΚ 1094, αὐτ.Ἠλ.699 ἱππικῶν . . ὠκύπους ἀγών, Εὐρ.Ἱππ.1128,αὐτ.Ἑλλ.243.
ὠκυπτεροπέτης (ὁ) μσν. ὁ ὠκέα πτερὰ ἔχων, ὁ ὠκέως, ταχέως πετόμενος, ταχύπτερος, μτφ. ἐπὶ λόγου : Κ Μανασσ.Χρον.9,33.
ὠκύπτερος-ον κ. νεώτ. ὁ ταχὺς τὰς πτέρυγας τὴν πτῆσιν, ὁ ταχέως ἱπτάμενος : Ἰλ.Ν 62 ὡς τ' ἴρηξ ὠκύπτερος ὦρτο πέτεσθαι· **2)** μτφ. ἐπὶ πλοίων, ὁ ταχύπλους : Αἰσχ.Ἱκ.734· **3)** τὰ ὠκύπτερα ὡς οὐσ. τὰ μᾶλλον προεξέχοντα τῶν πτερῶν, τὰ μακρὰ πτερὰ τῶν πτερύγων, δι' ὧν προάγεται ἡ ταχύτης τῆς πτήσεως : Ἀριστοφ.Ἀχ. 803 ἐπὶ τῷ γελᾷς; - ἐπὶ τοῖσι σοῖς ὠκυπτέροις, Πλούτ.Ἠθ.184C τί γάρ, εἶπεν, οὐ μέλλω, τοῖς ὑμετέροις δήλοις, ὥσπερ ὠκυπτέροις, αἰρόμενος;
ὠκυρέεθρος-ον μτγν. ποι. ὁ ὠκύρροος, ὁ ταχέως ῥέων : Νόνν.Δ 26,362.
ὠκυρόης (ὁ) ποι., δωρ. -ας ἐπὶ ποταμῶν, ὁ ὠκύρροος, ὁ ταχέως ῥέων : Εὐρ.Βάκχ.569 τὸν τ' ὠκυρόαν διαβὰς . . Ἀξιόν, ΑΠ 9,219.
ὠκύρ(ρ)οος-ον ἐπὶ ποταμῶν, ὁ ταχέως ῥέων : Ἰλ.Ε 598 στήῃ ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ ἅλαδε προρέοντι, αὐτ.Η 133.

ὠκύς-έος-εῖα-ύ ἐπ. κ. ἰων., συγκρ. **ὠκύτερος** ('Οδ. Θ 331) κ. **ὠκίων** ('Ιλ.Θ 331), ὑπερθ. **ὠκύτατος** ('Οδ. Θ 331) κ. **ὤκιστος** (αὐτ.Ο 233), θηλ. ὠκέα ('Ιλ.Β 786,'Οδ.Μ 374), μσν. θηλ. κ. ὠκύς ('Ιω.Γοζ.1,240), ἐπ. γενικ. **ὠκειάων** ('Ιλ.Δ 500,'Οδ.Ι 101), ὁ ταχύς, ταχυκίνητος, εὐκίνητος, γοργός, γρήγορος, ἐπὶ προσ. κ. ἰδ. τοῦ 'Αχιλλέως, προσαπτομένης συχν. τῆς αἰτ. πόδας : 'Ιλ Α 58 **τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς,** αὐτ.84, αὐτ.Φ 211, αὐτ.Χ 188· ‖ κ. ἐπὶ τῆς 'Ιριδος : αὐτ Β 786 **Τρωσὶν δ' ἄγγελος ἦλθε ποδήνεμος ὠκέα 'Ιρις,** αὐτ.Ψ 198· ‖ κ. ἐπὶ ζώων : αὐτ.Θ 89 **τόφρ' Ἕκτορος ὠκέες ἵπποι ἦλθον ἀν' ἰωχμὸν θρασὺν ἡνίοχον φορέοντες** 'Οδ.Ζ 104· ‖ τὸ οὐδ. **τὸ ὠκὺ** ὡς οὐσ. ἡ ταχύτης, ἡ ὀξύτης : Εὐρ.ἀπ.1019· **2)** ἐπὶ πτηνῶν, ὁ ταχύπτερος : 'Ιλ.Ο 238 **βῆ δὲ κατ' 'Ιδέων ὀρέων ἴρηκι ἐοικὼς ὠκεῖ·** **3)** ἐπὶ προγμ. κ. ἰδ. ἐπὶ πλοίων, ὁ ὠκύπορος βλ.λ.2), ὁ ταχύπλους : αὐτ.Θ 197,'Οδ.Η 36 **ὧν νέες ὠκεῖαι ὡσεὶ πτερὸν ἠὲ νόημα·** **4)** ἐπὶ βελῶν, ὁ ταχέως βαλλόμενος, ριπτόμενος : 'Ιλ.Ε 106,αὐτ.112 **πὰρ δὲ στὸς βέλος ὠκὺ διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὤμου·** **5)** ὁ γρήγορος, ὁ ὀξύς : 'Υμν.'Ερμ.43 **ὠκὺ νόημα,** Πίνδ.Π 4,247 **θνατῶν φρένες ὠκύτεραι·** **6)** ὁ ταχέως γινόμενος, ἐπιτελούμενος, τελούμενος : αὐτ.9,119 **ὠκύτατον γάμον,** αὐτ.200 **7)** ὀξύς, καυστικός : Μίμν. 11, ΑΠ 7,466 **ἀκτὶς ὠκέος ἠελίου·** **8)** ὁ ὀξύς, διαπεραστικός : 'Απολλ.Ρ 4,42 **τῇ δὲ** (κούρη) **καὶ αὐτόματοι θυρέων ὑπόειξαν ὀχῆες ὠκείαις ἄψορροι καὶ ἀναθρώσκοντες ἀοιδαῖς,** Αἰλ.Ζ1 6,63.

ὠκύσημος-ον (σῆμα) 'Ησ. «ταχέως φανερός».

ὠκύσκοπος-ον μτγν. ποι. κ. ὠκυσκόπος **ὁ ὠκέως,** ταχέως σκοπῶν, ὁ ὀξέως **βλέπων,** στοχάζων, ἐπιτυγχάνων : ΑΠ 9,525.

ὠκύτης-ητος (ἡ) ταχύτης, ὀξύτης, σπουδή : Πίνδ. Π 11,75,Εὐρ.Βάκχ.1090 **πελείας ὠκύτητ' οὐχ ἥσσονες,** Πλάτ.'Αξ.364C **εἰ γὰρ οὕτως ἔχει, ὠκύτητος δεῖ,** 'Αρρ.'Ανν.1,1,7, αὐτ.Τακτ.44,Γαλ.4,126,9, Δοαίθ. Meg.Feb.26,4 **ἐσώζετο ὑπὸ τῆς ὠκύτητος τῶν σκελῶν.**

ὠκύτατος-η-ον ὑπερθ. τοῦ ὠκὺς βλ.λ.

ὠκύτερος-α-ον συγκρ. τοῦ ὠκὺς βλ.λ.

ὠκυτόκειος-ον δ.γρ, τοῦ ὠκυτόκος βλ.λ.

ὠκυτόκιος-ον κ. νεώτ. ὁ ἐπιφέρων ταχὺν **τοκετόν,** ὁ διευκολύνων **τὸν τοκετόν** : Διοσκ.4,14, αὐτ.5, 173, **- ὠκυτόκιον φάρμακον· 2)** **ὠκυτόκιον** (φάρμακον) (τὸ) ὡς οὐσ. **τὸ συντέμνον** τὴν διάρκειαν **τοῦ τοκετοῦ φάρμακον·** ΑΒ 74,5 «φάρμακόν τι ὃ **περιάπτουσι ταῖς κυϊσκομέναις** ὑπὲρ τοῦ ταχέως **τεκεῖν καὶ μὴ ἐν ταῖς** ὠδῖσι διατρίβειν καὶ κάμνειν» : 'Ιππ.623,15, αὐτ.681,25, 'Αριστφ. Θεσμ.504 **ὠκυτόκι' ὠνούμενος,** Θεόφρ.Φ1 9,9,3 ἀγαθὴν **δὲ τὴν ῥίζαν καὶ ὠκυτόκιον περίαπτον καὶ εἰς φίλτρα** (δ.γρ. ὠκυτοκεῖαν)· **3)** **νεώτ. τὰ ὠκυτόκια** ὡς οὐσ. ὁ ταχὺς τοκετός.

ὠκύτοκος-ον ποι. **ὁ ταχέως** γεννηθεὶς **ἢ** παραχθείς : Σοφ.ΟΚ 689 (δ.γρ. ὠκυτόκος).

ὠκυτόκος-ον κ. νεώτ. ὁ συντελῶν **εἰς** ταχύν, εὔκολον τοκετόν, **ἐπὶ τῆς** 'Αρτέμιδος : Τιμόθ. π. Πλούτ.'Ηθ.282C **διὰ κυάνεον πόλον ἄστρων διά τ' ὠκυτόκοιο σελάνας·** **2)** κ. νεώτ. ὁ ταχέως, εὐκόλως τίκτων, γεννῶν, εὐκολόγεννος : Σοφ.ΟΚ 689 **ὠκυτόκος παιδίων ἐπινίσσεται ἀκηράτῳ σὺν ὄμβρῳ** (περὶ τοῦ γονιμοποιοῦντος τὴν χώραν ποταμοῦ Κηφισοῦ ὡς κατὰ Σχολ. «ποιοῦντος τὰ πεδία ὠκυτόκα καὶ ἔγκαρπα») (δ. γρ. ὠκύτοκος), **-ὠκυτόκος γυνή.**

ὠκυτοκῶ-έω μσν τίκτω ταχέως : Ψελλ.Θαυμ. 144,11 ὠκυτοκεῖν **ταύτας ἐργάζεται.**

ὠκυφόνος-ον μτγν. ἐπὶ νοσημάτων, ὁ ὠκέως, ταχέως ἐπιφέρων θάνατον, θανατηφόρος : 'Αρετ. 'Οξ Παθ.2,3 **ὠκυφόνου κακοῦ.**

ὦλαξ-ακος (ἡ) δωρ. τ. τοῦ αὖλαξ βλ.λ.

ὠλάφιον ἀττ. κτ. κρᾶσιν τοῦ ὠ ἐλάφιον : 'Αριστφ. Θεσμ.1172.

ὤλαφος ἀττ. κτ. κρᾶσιν τοῦ ὁ ἔλαφος : Θεόκρ.1,135.

ὠλεκράνειος-ον νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ ὠλέκρανον, ὁ τοῦ ὠλεκράνου, ὁ ὠλεκρανικός : **ὠλεκράνειος βόθρος.**

ὠλεκρανίζω παίω τῷ ὠλεκράνῳ, κτυπῶ διὰ **τοῦ** ἀγκῶνος : Κωμ.'Ανών.π.Πολυδ.2,140.

ὠλεκρανικός-ή-όν νεώτ. ὁ ὠλεκράνειος βλ.λ.: **ὠλεκρανικὸς βόθρος** (βόθρος κείμενος ὄπισθεν τῆς τροχαλίας τοῦ κάτω ἄκρου τοῦ βραχιονίου ὀστοῦ εἰς ὃν ἐμβαίνει τὸ ὠλέκρανον **τῆς ὠλένης** κατὰ τὴν ἔκτασιν τοῦ πήχεως).

ὠλέκρανον (τὸ) κ. νεώτ. **κ. ὀλέκρανον** ὠλενόκρανον, ὠλένης κρανίον, ἔπαρμα ὀγκῶδες ἐπὶ τοῦ ἄνω ἄκρου τῆς ὠλένης καθέτως φερόμενον, ὅπερ ἀφορίζει ἐκ τῶν ὀπίσω καὶ ἄνω τὴν ἀρθρικὴν μηνοειδῆ ἐντομὴν τῆς ὠλένης, τὸ ἄκρον τοῦ πήχεως, ὁ ἀγκών : 'Ιππ.1226G **ἐπὶ ὠλεκράνου ἐκ τρώματος τρωθέντος,** 'Αριστφ.Εἰρ.443,'Αριστλ.Ζ1 1,15,3 **κώλου δὲ τὸ μὲν διφυές, βραχίων· βραχίονος δὲ ὦμος, ἀγκών, ὠλέκρανον, πῆχυς,** Γαλ.4,430,13.

ὠλένη (ἡ) κ. νεώτ. τὸ μέρος τῆς χειρὸς ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ, **ἅ.** ἀγκών, πῆχυς : 'Υμν.'Ερμ.388 **τὸ σπάργανον εἶχεν ἐπ' ὠλένῃ οὐδ' ἀπέβαλλεν,** Αἰσχ.Πρ.60 **ἄραρεν ἥδε γ' ὠλένη δυσεκλύτως,** Σοφ.Τρ.928, Εὐρ.'Ηρ1381, αὐτ.Βάκχ. 1238, αὐτ.ΙΤ 1158, αὐτ.Βάκχ 1125, αὐτ.Φοίν.1375, αὐτ. Μήδ.902, αὐτ.Φοίν.165, αὐτ.Τρῳ.1142,'Αριστφ.Βάτρ. 1322· **2)** **νεώτ.** ἀνατομ. **τὸ** ἕτερον τῶν ὀστῶν τοῦ πήχεως **ἢ** ἀντιβραχίου τὸ **ἐπὶ** τὰ ἐντὸς κείμενον, ὀστοῦν ἐπίμηκες, μακρότερον τῆς κερκίδος **κατὰ** 0,02 μ.· **3)** γεν. ἡ χείρ : Εὐρ.ΙΤ 283, αὐτ.966 **ἴσας δέ** μοι **ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὠλένῃ,** Λυκόφρ.331 **πρέσβυν .. δημόλευστον ὠλένῃ,** αὐτ. 114,αὐτ.205· **4)** μτγν. ἀγκαλίς βλ.λ. : 'Αρχ.Μαθ. 88 **ἐκ καλάμης ὠλέναι.**

ὠλένια (τὸ) ΑΒ 1086 «βραχίονες. Κλειτορίων».

ὠλένιος-α-ον μτγν. κ. νεώτ. **ὁ** σχετιζόμενος **μὲ** τὴν ὠλένην, **ὁ** κατὰ τὴν ὠλένην βλ.λ.1) ἢ κατὰ τὸν βραχίονα εὑρισκόμενος : 'Αρατ.164 **ὠλενίη αἴξ** (ὁ ἀστὴρ τῆς Αἰγὸς ὁ ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ 'Ηνιόχου κείμενος)· **2)** νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὠλένην βλ.λ.2), ὁ **τῆς** ὠλένης, ὁ σχετιζόμενος μὲ αὐτήν : **ὠλένιον νεῦρον, - ὠλένιος ἀπόφυσις, - ὠλένιος ἀπόφυσις τοῦ καρποῦ.**

ὠλενίς-ίδος (ἡ) **μτγν.** ὠλένη βλ.λ.4), **ἀγκαλίς** · Πολυδ.10,170.

ὠλενίτης (ὁ) μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὠλένην, ὁ τῆς ὠλένης βλ.λ.1) : Λυκόφρ.135 **τὸν ὠλενίτην χόνδρον ἐνδατουμένη.**

ὠλενοκράνιος-ον νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ **ἀναφερόμενος** εἰς τὸ ὠλενόκρανον ἢ τὸ ὠλέκρανον.

ὠλενόκρανον (τὸ) νεώτ. ἅ. ὠλέκρανον βλ.λ.

ὠλενοπαρατροχίλιος μῦς (ὁ) νεώτ. ἀναταμ. μυϊκὴ δεσμὶς ἐγκαρσίως φερομένη ἀπὸ τῆς παρατροχιλίου ἀποφύσεως εἰς τὸ ωλέκρανον.

ὠλενοστρόφος-ον πάπ. ὁ δι' οὗ **στρέφεται ὁ** βραχίων.

ὠλεσίβωλος-ον μτγν. ποι. **ὁ τοὺς** βώλους καταθραύων, καταστρέφων : Φίλιππ.Θεσσ. π. ΑΠ 6, 104,1, Φανί.π.ΑΠ 297,3 **ἀρθροπέδαν στῆμόν τε καὶ ὠλεσίβωλον ἀρούρης σφῦραν.**

ὠλεσίθυμος-ον ποι. ὁ τὸν θυμόν, τὴν ψυχήν, τὴν ζωὴν καταστρέφων : Παῦλ.Σιλ.'Εκφρ.149.

ὠλεσίκαρπος-ον ἐπ. ἐπὶ δένδρων, ὁ καταστρέφων τοὺς καρποὺς αὐτοῦ, ὁ ῥίπτων αὐτοὺς ἢ ὁ καθιστῶν ἀγόνους πρὸ τῆς ὡριμάνσεως : 'Οδ. Κ 510 **μακραί τ' αἴγειροι καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι** ('Ησ. «διὰ τὸ ταχέως ἀποβάλλειν τὸν καρπὸν ἢ

ὅτι πινόμενος ὁ καρπὸς ἀγόνους ποιεῖ»], Θεόφρ. ΦΑΙτ.2,9,14· **2**) μτφ. ὁ ἄγονος, ὅθ. ὠλεσίκαρπον **τύμπανον** τὸ ἐν τοῖς μυστηρίοις τῆς Κυβέλης ἐν χρήσει, ὡς κρουόμενον ὑπὸ ἱερέων εὐνούχων ἢ ὡς αὐξάνον τὸν ἐνθουσιασμὸν τούτων μέχρις εὐνουχισμοῦ ἑαυτῶν : Ὀππ.Κυν.3,283.

ὠλεσίοικος-ον ποι. ὁ τὸν οἶκον, τὴν οἰκογένειαν καταστρέφων, ἐξολοθρεύων, ἀφανίζων : Αἰσχ.Ἑπτ.720· **2**) ὁ τὸν οἶκον, τὴν περιουσίαν καταστρέφων, διασπαθῶν : AB 318,9 «ὠλεσίοικοι οἱ ἄσωτοι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν» : Λιβάν.4,143 (δ. γρ. ὀλ-).

ὤλεσις-εως (ἡ) μσν. ἀπώλεια, ὄλεθρος, καταστροφή : Γεώργ.Ἀλέξ. ἐν Βί.Ἰω.Χρυσ.8,174,4).

ὠλεσίσκαφος-ον μσν. ποι. ὁ τὰ σκάφη, τὰ πλοῖα καταστρέφων.: Νικήτ.Εὐγ.9,237.

ὠλεσίτεκνος-ον μτγν. ποι. ὁ καταστρέφων, ὁ φονεύων τὰ τέκνα του : Νόνν.Δ 44,91.

ὤλη (ἡ) Ἐπιγρ. ὄλεθρος, καταστροφή, μ. ἐν **ἀρᾷ ὤλη καὶ πανώλη γένοιτο αὐτοῦ τὸ γένος καὶ αὐτός** : Ἐπιγρ.Ἰασίου.

ὠλήν-ένος (ὁ) Σουΐδ. «ὠλένη».

ὠλίγγη (ἡ) AB 318,10 «ἀκαριαῖον, ἐλάχιστον»· **2**) τάσις πρὸς ὕπνον, νυσταγμός : EM 821, AB 318,10· **3**) μτγν. ἡ ἐπὶ τῶν βλεφάρων ρυτίς : Πολυδ.2,67, EM 821, AB 318,10· **4**) αὐτ. «πνοὴ καὶ σκιὰ καὶ ἀκαρὲς πνεῦμα».

ὠλιγγήιος-α-ον Ἡσ. «ὀλίγος, βραχύτατος».

ὠλιγγία (ἡ) ὠλίγγη βλ.λ.1) : Ἡσ.· **2**) αὐτ. «νυσταγμός τις ἀκαριαῖος»· **3**) ὠλίγγη βλ.λ.3) : αὐτ.

ὠλίγγιος-α-ον Ἡσ. «ὀλίγος».

ὠλιγγιῶ-άω Ἡσ. «νυστάζω».

ὦλιγξ-ιγγος (ἡ) μτγν. σὐλάκιον, πτυχή, ρυτίς, **ἰδία** τῶν βλεφάρων· πρβλ. ὠλίγγη 3) : Πολυδ.2,67.

ὠλίσθησα ἀόρ. α' τοῦ ὀλισθαίνω βλ.λ.

ὤλισθον ἀόρ. β' τοῦ ὀλισθαίνω βλ.λ.

ὠλιτήμερος-ον Ἡσ. «ἡμορτηκὼς τῶν ἡμερῶν» (πιθ. ὠλιτήμερος ἐκ τοῦ ὁ ἀλιτήμερος **κτ.** κρ.).

ὠλιτόφρων-ονος-ον Ἡσ. «ὁ ἀλιτρὸς τὰς φρένας, ἀνόητος».

ὠλλόν Ἡσ. «ἡ τοῦ βραχίονος καμπή».

ὦλλος-η-ον Ἰωτ. κτ. κρᾶσιν τοῦ ὁ ἄλλος βλ.λ.

ὦλξ (ἡ) ποι. κτ. συγκ. ἀντὶ ὦλαξ, αὖλαξ βλ.λς, μ. ἐν τῇ αἰτ. **ὦλκα, ὦλκας**· EM 821,35 «ὦλκα τὴν αὔλακα, παρὰ τὸ ἕλκω ἕλξω ἕλξ καὶ ὦλξ» : Ἰλ.Ν 707 **ἱεμένω κατὰ ὦλκα**, Ὀδ.Σ 375 εἰ ὦλκα διηνεκέα **προταμοίμην**, Ἀπολλ.Ρ 3,1054 **οἱ δ' ἤδη κατὰ ὦλκας ἀνασταχύωσι**, Μόσχ.2,81 **οὐδὲ μὲν οἷος ὦλκα διατμήγει σύρων εὐκαμπὲς ἄροτρον.**

ὠλολυγά κτ. κρᾶσιν ἀντὶ ὦ ὀλολυγά, ἡ ὀλολυγὴ βλ.λ. : Ἀριστφ.Ὄρν.240.

ὦλος (ἡ) ἀντὶ ὠλένη βλ.λ.· Ἡσ. «τὴν τοῦ βραχίονος καμπήν»· **2**) Ἡσ. «ὦλον . . οἱ δὲ ἐπὶ τῶν διφυῶν. Τὸ ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ προστιθέμενον δέρμα».

ὠλύγιος-ον Ἡσ. «ὠλυγίων, σκοτεινῶν, κακῶν, μακρῶν, ὀξέων, μεγάλων»· πρβλ. διωλύγιος.

ὤμ (τὸ) νεώτ. ἄκλ. κ. ὤμιον μονὰς μετρήσεως τῆς ἀντιστάσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, κληθεῖσα οὕτως ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Γερμανοῦ φυσικοῦ Ὤμ· πρβλ. βόλτ, ἀμπέρ.

ὠμά ἐπίρρ. δημ. ὠμῶς βλ.λ.

ὠμάδιος-α-ον (ὠμός) ὁ ὠμηστής, ὁ ὠμοφάγος, ὡς ἐπίθ. τοῦ Διονύσου, ἐπειδὴ προσεφέροντο αὐτῷ θυσίαι ἀνθρώπιναι ἐν Χίῳ καὶ Τενέδῳ : Ὀρφ. Ὕμν.29,5, Πορφ.Ἀποχ.2,55 **ἔθυον δὲ καὶ ἐν Χίῳ τῷ ὠμαδίῳ Διονύσῳ ἄνθρωπον διασπῶντες**· **2**) πιθ. ὁ διονυσιακός, ὁ βακχικός : Ἐπιγρ. **καὶ ὠμαδίοισι χοροῖσι**· **3**) (ὦμος) ὁ ἐπὶ τῶν ὤμων· Ἡσ. «ὠμάδιον, ὠμαδὸν καὶ ἐπ' ὤμοις καὶ τὸ ἐπ' ὤμους ὠμάδιον».

ὠμάδις ἐπίρρ. Ἡσ. «ἐπὶ τοῦ ὤμου».

ὠμαδόν ἐπίρρ. Ἡσ. «ὠμαδὸν καὶ ἐπ' ὤμοις».

ὠμάζω μσν. τρώγω ὠμὰ κρέατα· Γραμμ. ἐν Τιττμάν.Πρόλ. εἰς Ζωναρ.1,13 «ἐπ' ἄρκτων καὶ παρδάλεων (λέγουσιν) ὠμάζειν».

ὠμαλθής-οῦς-ές (ὠμός, ἄλθω) ἐπὶ ἕλκους, ὁ ἐπουλωθεὶς ταχύτερον τοῦ δέοντος καὶ ἄνευ τελείας θεραπείας, πλήρους ἰάσεως· Ἡσ «ὠμαλθὲς ἕλκος, πρὸ καιροῦ συναχθέν».

ὠμαλία (ἡ) ἐσφ. τ. τοῦ ὁμαλία ἢ ὁμαλότης βλ.λς, σχηματισθεὶς ἐκ τοῦ ἀνωμαλία : Ἐπιγρ. **ἐφ' ὠμαλίαν.**

ὠμαμπέλινος-η-ον μτγν. ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῶν τρυφερῶν φύλλων ἀμπέλου, ἀντίθ ξηραμπέλινος : Ἀρρ.Εὐξ 37 **φορτία μεγάλα καὶ ταρπόνας ὠμαμπελίνοις παραπλήσια.**

ὠμαχθής-οῦς-ές μτγν. ὁ ἐπαχθής, ὁ βαρὺς εἰς τοὺς ὤμους : Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 6,104 **σπερμοφόρον πήρην ὠμαχθέα κὠλεσίβωλον σφῦραν.**

ὤμβροι (οἱ) Ἡσ.«ὦ πονηροί, ὦ ἄθλιοι»(κῶδ. ὤμβρει).

ὠμέγα (τὸ) νεώτ. κ. δημ. τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, ω Ω βλ.λ.· **3**) νεώτ. ἄστρον. νεφελοειδὴς ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ τοξότου, κληθεὶς οὕτως ἐκ τοῦ σχήματος αὐτοῦ.

ὤμειος-α-ον (1) σχόλ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ὦμον, ὁ τοῦ ὤμου : Σχόλ.Πίνδ.Ο 1,37 **τῶν τοῦ Πέλοπος ὠμείων σαρκῶν** (πιθ γρ.ὠμιαίων).

ὤμειος-ον (2) νεώτ. φυσ. κ. ὠμικός-ή-όν ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ ὤμ βλ.λ. ἢ εἰς τὸν νόμον τοῦ Ὤμ : **ὤμειοι** ἀντιστάσεις.

ὦμες δωρ. α' πληθ. ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ εἰμὶ βλ.λ., ἀντὶ ὦμεν.

ὠμήλυσις-εως (ἡ) κ. μσν. ἀντὶ ὠμὴ λύσις, χονδροκοπανισμένον ἄλευρον ἐξ ὠμοῦ σίτου ἢ κριθῆς, ἐν χρ. κυρ. πρὸς παρασκευὴν καταπλασμάτων· Ἡσ. «ὠμήλυσις, τὸ κρίθινον ἄλευρον καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ κατάπλασμα» : Ἱππ.741,19, αὐτ.570,4, Γαλ. Κτ.Τόπ.4 ὠμηλύσει **κριθίνῃ ἢ πυρίνῃ ἐν γλυκεῖ ἑφημένῃ**, Γεωπ.18,19,9 **ἔστι δὲ ὠμήλυσις τὸ ἄλευρον τὸ ἀπὸ τῶν κριθῶν μὴ πεφρυγμένων.**

ὠμηστάς (ὁ) ἀντὶ ὠμηστὴς βλ.λ. : Βακχ.12,46Bl.-z.

ὠμηστήρ-ῆρος (ὁ) μτγν. ἀντὶ ὠμηστὴς βλ.λ. : Ὀππ. Ἀλ.5,324 **ἐρείπιον ὠμηστῆρος**· ‖ κ. ὡς ἐπίθ. τοῦ Πανός : Νόνν.Δ 14,803.

ὠμηστής (ὁ) (ὠμός, ἐσθίω) κ. μσν. ὁ ἐσθίων **ὠμὰς** σάρκας, ὠμὰ κρέα· Ἡσ. «ὠμησταί, ὠμοβόροι, ὠμοφάγοι» : Ἰλ.Λ 454 **οἰωνοὶ ὠμησταί**, αὐτ.Χ.67 **κύνες . . ὠμησταί**, αὐτ.Ω 82 **ὠμηστῇσιν ἐπ' ἰχθύσι**, Ἡσιοδ.Θ 311 **Κέρβερον ὠμηστήν**, Χρησμ.π.Ἡρ.5, 92,2 **λέοντα . . ὠμηστήν**, Αἰσχ.Ἀγ.827 **ὠμηστὴς λέων**, Σοφ.Ἀντ.697 **ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν**, Λυκόφρ. 955 θηρσὶν **ὠμηστῇσιν βοράν**, αὐτ.871, Ἀπολλ.Ρ 3, 852, αὐτ.2,1261 **αἰετὸς** ὠμηστής, Ἀλκ.Μ ΑΠ 6.218 **ὠμηστέω θηρός**, Ὀππ.Κυν.3,111 θήρεσσιν ὠμηστῇσι· ὁμ. κ. μτ. θηλ. οὐσ. : Ἡσιοδ.Θ 300 **Ἔχιδναν . . ὠμηστήν**· ‖ ὅθ. ἀπολ. ἀντὶ τοῦ λέων : Ἀντισθ. ΑΠ 6,237 **ὠμηστὰν δ' ἔτραπε φυζαλέον φθόγγον ὑποδδείσαντα πελώριον**· **2**) ὡς ἐπίθ. τοῦ Διονύσου, ἅ. ὠμάδιος : ΑΠ 9,524 **ὠμηστὴς Διόνυσος**, Πλούτ.Θεμ.13 **ἐκέλευσε τῶν νεανίσκων κατάρξασθαι καὶ καθιερεῦσαι πάντας ὠμηστῇ Διονύσῳ**, αὐτ.Πελ.21, αὐτ.Ἀριστ.9· πρβλ.αὐτ.Ἠθ.462Β· **3**) κ. μσν. μτφ. ἐπὶ προσ., ὁ σκληρός, ὁ ἄσπλαγχνος, ὁ ἀπάνθρωπος, ὁ θηριώδης : Ἰλ.Ω 207 **εἰ γάρ σ' αἱρήσει καὶ ἐσόψεται ὀφθαλμοῖσιν ὠμηστὴς καὶ ἄπιστος ἀνὴρ ὅ γε, οὐ σ' ἐλεήσει**, Λυκόφρ.1061 **τοὺς δ' εἰς ἐρεμνὸν ζῶντας ὠμησταὶ τάφον κρύψουσι**, Ἀκροπ.Κ ASS Μαΐου 7,73Α καθὰ τις ὠμηστής.

ὠμία (ἡ) (ὦμος) μτγν. ὁ ὦμος κ. ἰδ. μτφ. ἡ πλευρὰ ἢ γωνία οἰκοδομήματος : ΠΔ Βασ.3,6,8 **ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποκάτωθεν ὑπὸ τὴν ὠμίαν τοῦ οἴκου την δεξιάν**, αὐτ.7,30 **ὠμίαι ὑποκάτω τῶν λουτήρων.**

ὠμιαῖος-αία-αῖον κ. μσν. κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ὦμον, ὁ εὑρισκόμενος εἰς τὸν ὦμον, ὅ. ὠμικός: Λεων.Ἰατρ.ἐν Ἀν.Βοασσ.Ι,368 **ἐκ τῆς ὠμιαίας καὶ κρανιακῆς φλεβός**, - **ὠμιαία ζώνη** (ἡ ἄνω μοῖρα τοῦ σκελετοῦ τοῦ ἄνω κώλου ἡ περιλαμβάνουσα τὸ ὀστοῦν τῆς κλειδὸς καὶ τῆς ὠμοπλάτης)· ‖ τὸ θηλ. **ὠμιαία** ὡς οὐσ. πιθ. ὁ δελτοειδὴς μῦς: Ἀριστλ.ΖΙ 515b,9 **καὶ τὰ πρὸς τὴν ἰσχὺν βοηθητικὰ ἐπίτονός τε καὶ ὠμιαία**, Γαλ.18,Ι,386, Παῦλ.Αἰγ.190,13.

ὠμίας (ὁ) μτγν. ἐπὶ προσ., ὁ ἔχων εὐρεῖς ὤμους· Ἡσ. «ὠμίας· ὁ μεγάλους ὤμους ἔχων, ὁ εὐρύστερνος»: Πολυδ.3,149 **παλαισταὶ ὠμίαι.**

ὠμίασις-εως (ἡ) μτγν. ὠμία, ὦμος: Φίλ.Ι,92,26, αὐτ.471,29.

ὠμίδιον (τὸ) νεώτ. ὑποκορ. τοῦ ὦμος βλ.λ.· **2)** νεώτ. ναυτ. **ὠμίδιον ἱστοῦ** ἕκαστον τῶν ξυλίνων τεμαχίων τῶν προσηρμοσμένων ὑπὸ τὴν ὀρχὴν τοῦ λαιμοῦ τῆς στήλης ἱστοῦ καὶ ἑκατέρωθεν αὐτῆς πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ θωρακίου τοῦ ἱστοῦ, τὸ μάγουλο ἢ ἀφτί.

ὠμίδιος-ία-ιον λεξ. ὁ ὠμιαῖος: Θεόγνωστ.Καν. 54,24 «ὠμίδιος καὶ ἐπωμίδιος· εἰ γὰρ καὶ λέξις συνετέθη, ἀλλὰ τοῦ ἁπλοῦ τὴν γραφὴν ἐφύλαξεν».

ὠμίζομαι μέσ. λαμβάνω ἐπὶ τῶν ὤμων μου καὶ μεταφέρω, κουβαλῶ· Σουΐδ. «ὠμισμένος, εἰς τὸν ὦμον ἀγαγών»· **2)** ρηματ. ὠμιστής.

ὠμικός-ή-όν νεώτ. ὁ τοῦ ὤμου, ὅ. ὠμιαῖος: **ὠμικὸς θάλος** (θόλος ὕπερθεν τῆς κατ' ὦμον διαρθρώσεως, σχηματιζόμενος ὑπὸ τοῦ ἀκρωμίου καὶ τοῦ ἀκρωμιοκορακοειδοῦς συνδέσμου)· **2)** ἀντὶ ὤμειος(2) βλ.λ.

ὤμιλλα (ἡ) εἶδος παιδιᾶς, καθ' ἣν οἱ παῖκται ἔρριπτον ἀστράγαλον ἢ ἄλλο τι ἐντὸς κύκλου κεχαραγμένου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐνίκα δὲ ἐκεῖνος, οὗτινος ὁ ἀστράγαλος ἔμενεν ἐντὸς τοῦ κύκλου ἢ ἐξετόπιζε τὸν τοῦ ἀντιπάλου· Σχόλ.Πλάτ.320 (ἔκδ.Bekk.) «ἡ ὤμιλλα ἐστιν ὅταν περιγράφαντες κύκλον ἐπιρρίπτωσιν ἀστραγάλους ἢ ἄλλο τι, ὡς τῇ μὲν ἐντὸς βολῇ νικώντων, τῇ δὲ ἐκτὸς ἡττωμένων», Ἡσ. «παιδιά τις, ἐν ᾗ ὁ εἰς τὸν περιγεγραμμένον κύκλον βαλὼν κάρυον ὥστε ἐμμεῖναι, νικᾷ»: Εὐπ.Ταξιαρχ.Ι **εἰς ὤμιλλαν ἀριστήσομεν**, αὐτ. Χρυσ.Ι,7 **ἔπειτ' εἴσιμ' ἐνθάδε μείνας εἰς ὤμιλλαν κἂν μὴ μετίῃ**, Πολυδ.9,102.

ὤμιον (τὸ)(1) μτγν. ὑποκορ. τοῦ ὦμος βλ.λ.: Ἀμμιαν.ΑΠ 11,157 **καὶ στόλιον, μαλίον, πωγώνιον, ὤμιον ἔξω.**

ὤμιον (τὸ) (2) νεώτ. φυσ. ἀντὶ ὦμ βλ.λ.

ὠμιστής (ὁ) (ὠμίζομαι) μτγν. ὁ μεταφέρων βάρη ἐπὶ τῶν ὤμων του, ἀχθοφόρος, βαστάζος, χαμάλης: Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.100.

ὦμμαι παθ. παρακ. τοῦ ὁρῶ βλ.λ., ἐκ τοῦ ὄπτω.

ὤμμετρον (τὸ) νεώτ. ἀντὶ ὠμόμετρον βλ.λ.

ὠμοβάρβαρος-ον μσν. ὁ ὠμῶς, ὁ καθ' ὑπερβολὴν βάρβαρος: Γεώργ.Ἀλ.Βί.Ἰω.Χρυσ.8,199,35 **τὸ ἀπάνθρωπον καὶ ὠμοβάρβαρον.**

ὠμοβαστάζω νεώτ. βαστάζω ἐπὶ τῶν ὤμων.

ὠμοβόειος-α-ον κ. μσν., ἰων. -**βόεος** ἢ **ὠμοβοῖνος**, αἰτ. πληθ. **ὠμοβοεῖς** (ΑΠ 6,21), ὁ ἐξ ὠμοῦ, ἀκατεργάστου βοείου δέρματος: Ἡρ.3,9 **ῥαψάμενον τῶν ὠμοβοέων καὶ τῶν ἄλλων δερμάτων**, αὐτ.7,76 **ἀσπίδας . . ὠμοβοΐνας**, Ξεν.Ἀν.4, 7,22 **γέρρα . . δασειῶν βοῶν ὠμοβόεια**, αὐτ.7,3, 32 σάλπιγξιν **ὠμοβοείαις**, Στράβ.15,1,42 **ὠμοβοΐνοις ἱμᾶσι**, ΑΠ 6,21 **τὰς ἀρρήκτους ἐμβάδας ὠμοβοεῖς**· ‖ τὸ θηλ. **ὠμοβοέη** (ἡ) (ἐνν. δορά) ὡς οὐσ. ἀκατέργαστον δέρμα βοός: Ἡρ.4,65 **τὴν μὲν ὠμοβοέην περιτείνει**, αὐτ.7,91· **2)** τὸ οὐδ. ὠμοβόειον (τὸ) ὡς οὐσ. ὠμὸν κρέας βοός: ΑΠ 11,137 **ὠμοβοείου μοι παραθεὶς τόμον, Ἡλιόδωρε, καὶ τρία μοι κεράσας ὠμοβοειότερα, εὐθὺ κατακλύζεις ἐπιγράμμασιν** (ἀφοῦ μοῦ παρέθηκες τεμάχιον ὠμοῦ βοείου κρέατος καὶ μὲ ἐκέρασες τρία ποτήρια ὠμότερα τοῦ κρέατος).

ὠμοβόεος-η-ον ἰων. τ. τοῦ ὠμοβόειος βλ.λ.: Ἡρ.3,9.

ὠμοβοεῖς-έων (οἱ) μτγν. ἐσφ. ἀντὶ ὠμοβόειοι, οἱονεὶ ἀπὸ ὀνομαστ. ἑν. ὠμοβοεύς: ΑΠ 6,21 **ἐμβάδας ὠμοβοεῖς.**

ὠμοβοΐνος-η-ον ἰων. τ. τοῦ ὠμοβόειος βλ.λ.: Ἡρ.7,79 **ἀσπίδας . . ὠμοβοΐνας**, Διόδ.Σ 3,8 **ἀσπίσιν ὠμοβοΐναις.**

ὠμοβόϊος-α-ον ἀντὶ ὠμοβόειος βλ.λ.ΙΙ· Ζωναρ. 1887 «ὠμοβόϊον ἡ βύρσα· ὠμοβόειον δὲ δίφθογγον».

ὠμοβορεύς-έως (ὁ) μτγν. ὁ ὠμοβόρος: Νίκ. Θηρ.739.

ὠμοβορία (ἡ) μτγν. τὸ ὠμοβορεῖν, **τὸ τρώγειν** ὠμὰ κρέατα: Τοτιαν.Πρὸς Ἑλλ.2.

ὠμοβόρος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ βιβρώσκων, ὁ ἐσθίων ὠμὰς σάρκας, ὁ τρώγων ὠμὰ κρέατα, ὠμηστής, ὠμοφάγος: Ἀπολλ.Ρ Ι,636 **Θυάδες ὠμοβόροι**, Φίλ.Ι,670,28 ὅπως **θοίναν ὠμοβόροις εὐτρεπίσῃ**, Γρηγ.Νύσσ.Ι,62.Λ, Γρηγ.Νάζ.Ι,537D **τῶν ὠμοβόρων** (ζώων) **καὶ ἀποβλήτων τῷ νόμῳ**, αὐτ. 2,52,191 θηρῶν **ὠμοβόρων**, Βασ.Ι,118D, Ἀλκίφρ.3, 21 **βλέπων φονῶδες καὶ ὠμοβόρον.**

ὠμοβορῶ-έω μσν. βιβρώσκω, καταβροχθίζω ὠμὰς σάρκας, τρώγω ὠμὸν κρέας: Σαμωνᾶς 281C αἱμαποτεῖν καὶ **ὠμοβορεῖν**· κ. παθ.: Νικ.Χων. Χρον.101Α εἰς ἑτοίμην **θοίνην ὠμοβορούμενοι.**

ὠμοβούβλινος-η-ον πάπ. ὁ ἐξ ὠμοῦ, ἀκατεργάστου δέρματος βουβάλου· πρβλ. ὠμοβόειος.

ὠμοβρώς-ῶτος (ὁ,ἡ) ὁ ἐσθίων, ὁ τρώγων ὠμὸν κρέας: Εὐρ.Τρῳ.436 **ὠμοβρὼς τ' ὀρειβάτης Κύκλωψ**, αὐτ.Ἡρ.889 **λυσσάδες ὠμοβρῶτες ἀποινόδικοι δίκαι**, Τιμόθ.Μιλ.Πέρσ.150 **ἔνθα κείσομαι οἰκτρὸς ὀρνίθων ἔθνεσιν ὠμοβρῶσι θοίνα· 2)** παθ. ὁ βρωθείς, φαγωθεὶς ὠμός, ὅ. ὠμόβρωτος: Σοφ. ἀπ.153 **πρὸ Θηβῶν ὠμοβρῶτ' ἐδαίσατο τὸν Ἀστάκειον παῖδα διὰ κάρα τεμών** (διόρθ.ὠμοβρώς).

ὠμόβρωτος-ον μτγν. ὁ βρωθείς, φαγωθεὶς ὠμός: Νίκ.Ἀλεξ.428 **ἄλλοτε δ' αὐτὴν νείμαις ὠμόβρωτον ἄδην ἀνὰ φυλλάδ' ἀμέλξαι.**

ὠμοβύρσινος-η-ον μτγν. κ. μσν. ὁ ἐξ ὠμῆς βύρσης, ἐξ ἀκατεργάστου δέρματος: Στράβ.16,4, 17 **ἀσπίσιν ὠμοβυρσίνοις**, Σχόλ.Ἰλ.Ε 453 **ὠμοβύρσινα σάκη**, Πάπ.,Παῦλ.Αἰγ.Ι,6 **ὠμοβύρσινα ἄγγεῖα.**

ὠμοβύρσιος-α-ον λεξ. ἀντὶ ὠμοβύρσινος βλ.λ.: ΕΜ 558,42, Ζωναρ.1229 **ἀσπιδίσκια ὠμοβύρσια** (διόρθ. ὠμοβύρσινα).

ὠμόβυρσος-ον μτγν. ὅ. ὠμοβύρσινος βλ.λ.: Πλούτ.Κράσσ.25 **παίων . . ἀσθενέσι καὶ μικροῖς δορατίοις θώρακας ὠμοβύρσους καὶ σιδηροῦς.**

ὠμοβύρσινος-η-ον σχόλ. ὁ ἐξ ὠμῆς ἀκατεργάστου βύρσης: Σχόλ.Ἰλ.Ε 453.

ὠμοβωλίτης (ὁ) πάπ. ὠμὸς βωλίτης βλ.λ.Ι).

ὠμογέρων-οντος (ὁ) ὁ ἀκμαῖος, θαλερός, ζωηρὸς γέρων· Ἀμμών.36 «ἀνὴρ μέσος, εἶτα προβεβηκώς, ὃν καὶ ὠμογέροντα καλοῦσιν· εἶτα γέρων, εἶτα πρεσβύτης», Ἡσ.«ὠμογέρων· οἱ μὲν τὸν ἀρξάμενον γηράσκειν, ἔτι δὲ ἰσχύοντα· οἱ δὲ τὸν μὴ λευκαινόμενον τὴν κεφαλήν, ὄντα δὲ πρεσβύτην»: Ἰλ.Ψ 791 **ὠμογέροντα δέ μίν φασ' ἔμμεναι** (Σχόλ. «τὸν μὴ καθηψημένον ὑπὸ τοῦ γήρως»), Μεγασθ.π. Ἀρρ.Ἰνδ.9,7 **τριακοντούτεες μὲν ὠμογέροντες ἂν που εἶεν**, Γαλ.6,379,10, ΑΠ 7,363,1· **2)** ὁ παρὰ τὴν ἡλικίαν, ὁ προώρως γηράσας· Σουΐδ. «ὠμογέρων, ὁ παρ' ἡλικίαν γεγηρακὼς διὰ λύπην ἢ συμφοράν», ΕΜ 821,48, Εὐστ.727,24 «τὸν μὴ ἀκριβῶς γέροντα, ἀλλὰ πρὸς ὥρας πεπανθέντα τῷ γήρᾳ»· **3)** κ. ὡς ἐπίθ. ἐπὶ βοστρύχων, ὁ προώρως λευκανθείς: Παυλ.Σιλ.ΑΠ 5,263 **βόστρυχον ὠμογέροντα τί μέμφεαι ὄμματα θ' ὑγρὰ δάκρυσιν;**

ὠμογλήνη (ἡ) νεώτ. ἀνατ. ἀβαθὴς ἀρθρικὴ κοιλότης ἐπὶ τῆς ἔξω ἢ προσθίας γωνίας τῆς ὠμοπλάτης συνταασομένης μετὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχιονίου ὀστοῦ.

ὠμόγραυς-γραος (ἡ) μτγν. ὡς θηλ. τοῦ ὠμογέρων βλ.λ. : Μέν.ἀπ.387· πρβλ.᾽Αρκάδ.93,1.

ὠμοδάϊκτος-ον ποι. λ. Ἡσ. «ὠμοσπάρακτος».

ὠμοδακής-οῦς-ές ὁ ὠμῶς, ἀγρίως δάκνων, ὁ αἱμοδιφής, ὁ ἐξαγριωθείς : Αἰσχ.᾽Επτ.692 **ὠμοδακής σ᾽ ἄγαν ἵμερος ἐξοτρύνει πικρότατος ἀνδροκτασίαν τελεῖν αἵματος οὐ θεμιστοῦ**(Βέρναρδ. Γρηγ. «σφοδρὰ αἱμοδιφὴς (κυρ. δάκνουσα ὠμὸν κρέας) ἐπιθυμία σὲ παροτρύνει νὰ ἐκτελέσῃς ἀνθρωποκτονίαν **φέρουσαν** πικρὸν καρπὸν αἵματος ἀθεμίτου»).

ὠμόδαμος (ὁ) ὁ τὸ ὠμὸν δαμάζων, ἀλληγορικὴ ὀνομασία δαίμονος : ᾽Ομ.᾽Επιγράμμ.14,10 **συγκαλέω . . καμίνῳ δηλητῆρας σύντριβ᾽ ὁμῶς Σμάραγόν τε . .** ὠμόδαμόν **τε.**

ὠμοδέψητος-ον ὁ ἐν ὠμῇ καταστάσει κατεργασθείς : Σουΐδ.ἐν λ. Σεμίραμις **βύρσας βοῶν μοδεψήτων.**

ὠμόδροπος-ον ὁ ὠμός, ἄωρος δρεφθείς : Αἰσχ. ᾽Επτ.333 **κλαυτὸν δ᾽ ἀρτιτρόπους ὠμοδρόπων νομίμων προπάροιθεν διαμεῖψαι δωμάτων στυγεράν ὁδὸν** (ἐπὶ τοῦ δικαίου τοῦ πολέμου τοῦ δρέψαι τὴν παρθενίαν πρὸ τοῦ γάμου καὶ πρὸ τῆς ὡριμότητας· κτ. σχόλ. «ὠμοδρόπων· ὑπὸ τῶν ὠμῶς αὐτῶν δρεπομένων τὴν ἥβην πρὸ τῶν νομίμων γάμων»).

ὠμοθάλυκτα Ἡσ. «τὰ ὠμά».

ὠμοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ὅ. ζωμοθεραπεία.

ὠμοθετῶ-έω τίθημι, θέτω ἐπὶ τῶν διὰ πιμελῆς τετυλιγμένων μηρίων τοῦ σφαγίου κατὰ τὴν θυσίαν ὠμὰ τεμάχια κρέατος εἰλημμένα ἐκ **πάντων τῶν** μελῶν τοῦ ἱερείου, ὑποτιθεμένου ὅτι οὕτως προσεφέρετο εἰς τὸν θεὸν ὁλόκληρον τὸ σφάγιον, ἐνῷ πράγματι **ἐκαίοντο ἐπὶ** τοῦ βωμοῦ μόνον οἱ μηροὶ μετὰ τῶν **ἐπ᾽** αὐτῶν τεμαχίων· Ἡσ. «ὠμοθετεῖν· τὸ ἀφ᾽ ἑκάστου μέρους τοῦ ἐσφαγμένου ἱερείου ἀφαιρεῖν, ἔτι ὠμοῦ ὄντος, καὶ ἐπιτιθέναι ἐπὶ τὴν θυσίαν» : ᾽Ιλ.Α 461 **ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν**, μηρούς **τ᾽ ἐξέταμον κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ᾽ αὐτῶν δ᾽ ὠμοθέτησαν** (σχόλ. «ἀπ᾽ αὐτῶν δὲ ὠμῶν τῶν ἱερείων ἀπαρξάμενοι ἔκοψαν μικρὸν ἀπὸ παντὸς μέρους, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ μηρία, ὡς δοκεῖν ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἱερείου καρποῦσθαι»), αὐτ.Β 424, ᾽Οδ.Γ 458 μηρία . . **κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν, ἐπ᾽ αὐτῶν δ᾽ ὠμοθέτησαν**· ‖ τὸ μέσ. **ὠμοθετοῦμαι** ἐν τῇ αὐτῇ σημ. : ᾽Οδ.Ξ 427 **ὁ δὲ ὠμοθετεῖτο συβώτης, πάντων ἀρχόμενος μελέων ἐς πίονα δημὸν** (σχόλ. «ἐξ ὠμῶν ὄντων τῶν κρεῶν ἀπήρχετο τοῖς θεοῖς»)· **2)** μτγν. γεν. προσφέρω θυσίαν, θυσιάζω : ᾽Απολλ.Ρ 3,1033 **ἀρνειὸν σφάζειν καὶ ἀδαίετον ὠμοθετῆσαι** (σχόλ. «ὠμοθετεῖν· ἐστὶν τοῦ ἱερείου ὠμοῦ ἀπάρχεσθαι τῶν μελῶν»).

ὠμόθριξ-τριχος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ ἔχων ὠμήν, σκληράν, τραχεῖαν, ἀγρίαν τρίχα : Λυκόφρ.340 **χέλυδρος πυρσὸν ὠμόθριξ βαρὺν . . φλέξας.**

ὠμόθυμος-ον ὁ ἔχων ὠμήν, σκληράν, ἀγρίαν ψυχήν, ὁ ἄσπλαγχνος : Σοφ.Αἶ.885 **τὸν ὠμόθυμον εἴ ποθι πλαζόμενον λεύσσων ἀπύοι** ; Φίλ.2,15,12 **ἀκρατεῖ τε καὶ ὠμοθύμῳ δυνάστῃ**, αὐτ.543,18· κ. ἐπίρρ. μσν. -ύμως : Boeth.Planud. 2 Metr.6,3,21.

ὦμοι κ. ὤμοι σύνθ. ἐκ τοῦ ὦ βλ.λ. ἢ ὢ κ. τῆς δοτ. τῆς προσωπ. ἀντων. μοι· πρβλ. οἴμοι.

ὠμοΐδης (ὁ) (οἰδῶ) μτγν. μσν. ὁ ἔχων ἐξωδηκότας, ὀγκώδεις ἢ ὑψηλοὺς ὤμους : Εὐστ.1684,28.

ὤμοιος αἰολ. τ. τοῦ ὅμοιος· ᾽Ιω.Γραμμ.in Aldi Hortis Adon.236,a «ἀντὶ δὲ τοῦ υ τῷ ω χρῶνται, ὅταν λέγωσιν ὤμοιον ἀντὶ τοῦ **ὅμοιον».**

ὠμοκλεὶς-εἶδος (ἡ) μσν. τὸ μέ ος τοῦ ὤμου ὅπερ ὀνομάζει ὁ ᾽Ομ.π.᾽Ιλ.Ε 146 κληῖδα παρ᾽ ὦμον : Τζέτζ.᾽Ομ.᾽Αλλ.107,48.

ὠμοκοτύλη (ἡ) μτγν. ἡ ἄρθρωσις, ἡ κλειδῶσις τοῦ ὤμου· Πολυδ.2,137 «ὅπου δὲ ἐνερείδεται τουτὶ τὸ ἄρθρον (δηλ. **ὁ ὦμος**), ἐντύπωσις καλεῖται ἡ ὠμοκοτύλη».

ὠμοκράτης-ους-ες ὁ ἔχων ἰσχυρούς, εὐρεῖς ὤμους ἢ ὁ ὠμὸς καὶ κρατερός. δ.ἑρμ. ὁ ἔχων ὠμήν, ἀτίθασον δύναμιν, ὁ ὑπομένων σκληρά, φοβερά, ἐπὶ τοῦ Αἴαντος : Σοφ.Αἶ.205 **νῦν γὰρ ὁ δεινὸς μέγας ὠμοκρατὴς Αἴας θολερῷ κεῖται χειμῶνι νοσήσας** (κτ. σχόλ. «ὁ τῶν ὤμων κρατεῖν δυνάμενος»· κτ. ἄλλον σχόλ. «ὁ ὑπὸ ὠμότητος κεκρατημένος, ἢ ὁ δυσπέπαντον καὶ αἰτιώνυμον ἔχων πάθος»).

ὠμοκυδιῶ-άω λεξ. γαυριῶ, ἐπαίρομαι διὰ τοὺς εὐρεῖς ὤμους μου· Ἡσ. «ὠμοκυδιᾶν· ἐπὶ τῇ τῶν ὤμων εὐεξίᾳ μέγα φρονεῖν», AB 318, EM 822,32.

ὠμόλινον (τὸ) κ. νεώτ. ὠμόν, ἀκατέργαστον λίνον : Αἰσχ.ἀπ.189· ‖ ἐν χρ. κ. ὡς ξοντόν : Ἱππ. 482,53, αὐτ.544,55· **2)** κ. νεώτ. τὸ ἐκ τοῦ ἀκατεργάστου λίνου **κατεσκευασμένον** τραχὺ ὕφασμα· Ἡσ. «ὠμόλινα· τὰ ἄγρια ὀθόνια» : Κρατῖν. ᾽Αρχίλ.8 **ὠμολίνοις κόμη βρύουσ᾽ ἀτιμίας πλέως**, ΠΔ Σοφ.Σειρ.40,4 **ἀπὸ φοροῦντος ὑάκινθον καὶ στέφανον, καὶ ἕως περιβαλλομένου ὠμόλινον**, Πλούτ.᾽Ηθ.509Α **ἀδολέσχου κουρέως περιβαλόντος αὐτῷ τὸ ὠμόλινον** (σινδόν).

ὠμόλινος-ον κ. νεώτ. ὁ ἐξ ὠμοῦ, ἀκατεργάστου λίνου κατεσκευασμένος : Ἱππ.659,20.

ὠμολογημένως ἐπίρρ., ἰων. **ὁμολογημένως** ἐκ τῆς μτχ. παθ. παρακ. τοῦ ὁμολογῶ βλ.λ., ἀντὶ ὁμολογουμένως βλ.λ.2), ὁμοφώνως, ἄνευ ἀντιλογίας, ἀναντιρρήτως : Ἱππ.᾽Αρχ.᾽Ιητρ.10, Διόδ.Σ 15,10 **ἀπελύθη τῶν ἐγκλημάτων ὡμολογημένως ὑπὸ πάντων τῶν δικαστῶν**, Πολυδ.6,208, ᾽Ιω.Χρυσ.3, 44, Σχόλ.Εὐρ.Φοίν.805.

ὠμόλοκος (ὁ) νεώτ. ζωολ. γένος **σιφωνοστόμων ἐργασιλιδῶν** μαλακοστράκων.

ὠμόμετρον (τὸ) νεώτ. κ. **ὠμμετρον** εἶδος **ἠλεκτρομετρικοῦ** ὀργάνου δεικνύοντος ἀμέσως τὴν ἠλεκτρικὴν ἀντίστασιν μετρουμένην εἰς ὠμ βλ.λ.

ὠμομηλίς-ίδος (ἡ) μτγν. εἶδος ἀπιδέας : Πάμφ. π.᾽Αθήν.14,650Ε (δ.γρ. ὁμομηλίδας).

ὤμονο (τὸ) δημ. τὸ πολυετὲς ποῶδες **φαρμακευτικὸν** φυτὸν κόνυζα τὸ ἑλένιον.

ὠμόνους-ουν μσν. ὁ ἔχων ὠμὸν νοῦν, ἀπάνθρωπον φρόνημα, ὅ. ὠμόθυμος : Νικήτ.Εὐγ.5,92 **γυνὴ γραῦς, βαρβαρόφρων, ὠμόνους.**

ὠμοπλαταλγία (ἡ) νεώτ. ἄλγος κατὰ τὴν ὠμοπλάτην.

ὠμοπλάτη (ἡ) (ὦμος) κ. μσν. κ. **νεώτ. ἑκάτερον** τῶν κάτωθεν τῶν ὤμων καὶ κατὰ τὴν ὀπισθίαν **ἐπιφάνειαν** τοῦ θώρακος κειμένων πλατέων τριγώνων ὀστῶν, σπάλα· Ρούφ.᾽Ονομ.28 κ. 50 «ὠμοπλάται **δέ, τὰ** ἐπικείμενα **τῷ νώτῳ** πλατέα ὀστᾶ· ὧν ἡ διὰ μέσου ὑπεροχή, **ῥαχίς**», συνήθ. ἐν τῷ πληθ. : Ἱππ.᾽Αρθρ.780, Ξεν.᾽Ιππ.10,16, ᾽Αριστλ.ΖΙ 1, 15,1, αὐτ.ΖΜ 4,12,12, Θεόκρ.26,22 **ἐξέρρηξε σὺν ὠμοπλάτᾳ μέγαν ὦμον**, Σχόλ.᾽Ιλ.Θ 325 τὸν σύνδεσμον **τῆς ὠμοπλάτης** ἤτοι τὴν ἀκρωμίαν, αὐτ.Ρ 599, Πάπ. **ἐπὶ** τῆς ἀριστερᾶς **ὠμοπλάτης καὶ ὤμου**, Γεωπ.16,1,9 ὠμοπλάτας μεγάλας, Τζέτζ.Λυκόφρ.152 **λαβοῦσα** (ἡ Δημήτηρ) τὴν ὠμοπλάτην (Πέλοπος) **ἔφαγεν**· ὁμ. ἐπὶ ζῴων, οἷον ἐπὶ ἵππου : Ξεν.᾽Ιππ.1,7 **μηροὶ οἱ ὑπὸ ταῖς ὠμοπλάταις**, αὐτ. 6,2 **κατὰ τὴν ὠμοπλάτην** καθίζων· ὁμ. κ. ἐπὶ κυνός, λαγωοῦ, κάπρου : αὐτ.Κυν.4,1, αὐτ.5,10, αὐτ.10, 16, Πολυδ.5,58· **2)** νεώτ. κτ. ἐπέκτ. ἡ κατὰ τὸ ὀστοῦν τῆς ὠμοπλάτης περιοχὴ τοῦ κορμοῦ, τὸ κάτωθεν τοῦ ὤμου μέρος τῆς ῥάχεως.

ὠμοπλάτης (ὁ) μσν. ἀντὶ ὠμοπλάτη βλ.λ.: Μαλάλ. Ι 138,21.

ὠμοπλατιαῖος-α-ον νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὠμοπλάτην βλ.λ.Ι), ὁ τῆς ὠμοπλάτης: ὠμοπλατιαία ἄκανθα (ἐγκαρσία ἀπόφυσις ἐπὶ τῆς νωτιαίας ἐπιφανείας τῆς ὠμοπλάτης), - ὠμοπλατιαῖαι ἀρτηρίαι (ἡ ἐγκαρσία αὐχενικὴ καὶ ἡ ὑποπλάτιος ἀρτηρία), - ὠμοπλατιαῖοι ἐγκάρσιοι σύνδεσμοι.

ὠμοπλᾶτοσκοπία (ἡ) μσν. κ. νεώτ. ἡ διὰ τῆς ἐξετάσεως τῆς ὠμοπλάτης τῶν σφαγίων μαντεία, ἡ τέχνη τοῦ διὰ τῆς ἐξετάσεως τῆς ὠμοπλάτης τῶν σφαγίων μαντεύεσθαι, ὡς τίτλος συγγράμματός τινος τοῦ Ψελλοῦ: Lambec.Bibl.Vind.7,7,225.

ὠμοπλινθοδομή (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ ἢ ἐξ ὠμοπλίνθων δομή, τοιχοποιία ἐξ ὠμοπλίνθων, τοῖχος ἀπὸ πλῖθρες.

ὠμόπλινθος (ἡ) πάπ. κ. νεώτ. ἡ μὴ καμινευθεῖσα πλίνθος, ἄψητο τοῦβλο, πλίθος, πλιθιά, πλίθρα: Πάπ. ὠμοπλίνθων ἢ καὶ λίθων.

ὠμοποιῶ-έω (ὠμός) μτγν. φέρομαι ὠμῶς, ἀγρίως, διαπράττω ὠμότητας: Ὠριγ.Κέλσ.4,208.

ὠμοπονία (ἡ) (ὦμος, πόνος) μτγν. κ. μσν. ὁ πόνος τῶν ὤμων: Ἀνών.π. Deremberg.Σημ.Χειρογρ. Ἰατρ.Μέρ.1,38,32.

ὠμοργής-οῦς-ές ἀντὶ ὠμοργὸς βλ.λ.: AB 318,15.

ὠμοργός-όν λεξ. ὁ σκληρῶς, ἀπανθρώπως πράττων: Ἡσ. «ὠμοργόν, σκληρόν», ΕΜ 822,12 «ὠμοργός· σκληρὸς καὶ χαλεπός».

ὤμορφα, ὠμορφάδα, ὠμορφαίνω, ὠμορφιά, ὠμορφίζω, ὠμορφοκάρη, ὠμορφονιός, ὤμορφος κττ., ἐαφ.γρ. ἀντὶ ὄμορφα, ὀμορφάδα κττ. βλ.λς.

ὦμος (ὁ) (ἐκ τοῦ ἀχρ. οἴω = φέρω) μσν. κ. νεώτ., δημ. κ. νῶμος τὸ πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἑκατέρωθεν τοῦ τραχήλου ἄνω μέρος τοῦ θώρακος, καθ᾽ ὃ σημεῖον διαρθροῦται οὗτος πρὸς τὸν βραχίονα κ. συνεκδ. τὸ ἀπὸ τῆς ἄνω κεφαλῆς τοῦ βραχίονος μέχρι τῆς βάσεως τοῦ τραχήλου ἄνω καὶ ὀπίσθιον μέρος τοῦ θώρακος, ἐφ᾽ οὗ συνήθ. φέρομεν τὰ βάρη: Ἰλ.Α 46 ἔκλαγξαν δ᾽ ἄρ᾽ ὀϊστοὶ ἐπ᾽ ὤμων χωομένοιο, αὐτ.Ε 146 τὸν δ᾽ ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῗδα παρ᾽ ὦμον πλῆξ᾽, ἀπὸ δ᾽ αὐχένος ὦμον ἐέργαθεν ἠδ᾽ ἀπὸ νώτου, αὐτ.Ε 41 μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν ὤμων μεσσηγύς, αὐτ.400 ὤμῳ ἔνι στιβαρῷ, αὐτ.Β 217 τὼ δέ οἱ ὤμω κυρτώ, αὐτ.Γ 210 εὐρέας ὤμους, Ξ 376 ἔχῃ δ᾽ ὀλίγον σάκος ὤμῳ, αὐτ.Ο 474, αὐτ.Σ 204 ὤμοις ἰφθίμοισι, αὐτ.Τ 11 τεύχεα .., οἷ᾽ οὔ πώ τις .. ὤμοισι φορησεν, Ὀδ.Κ 170 ἐπ᾽ ὤμου .. φέρειν, αὐτ.Λ 128, αὐτ.Ψ 275, Ἡσίοδ.Ἔργ.149 χεῖρες .. ἐξ ὤμων ἐπέφυκον, αὐτ.Α 76, αὐτ.128 θήκατο δ᾽ ἀμφ᾽ ὤμοισιν ἀρῆς ἀλκτῆρα σίδηρον, αὐτ.159, αὐτ.Θ 150, Πίνδ.Ο 1,27 φαίδιμον ὦμον, Ἡρ.2,106 ἐκ δὲ τοῦ ὤμου ἐς τὸν ἕτερον ὦμον, Αἰσχ.Πρ.350 κίον᾽ οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς ὤμοιν ἐρείδων, Σοφ.Τρ. 564 φέρων ἐπ᾽ ὤμοις, αὐτ.1031, αὐτ.άπ.404 ὤμοις φέρειν, Εὐρ.ΙΤ 1381 λαβὼν .. ὦμον εἰς ἀριστερόν, αὐτ.Ὀρ.1532 ξανθοῖς ἐπ᾽ ὤμων βοστρύχοις γαυρούμενος, αὐτ.Ἠλ.820, Ἀριστφ.Ἱππ.263, αὐτ. Βάτρ.30 ὁ δ᾽ ὦμος οὑτοσὶ πιέζεται, αὐτ.Νεφ. 1012, αὐτ.Θεσμ.827, αὐτ.Λυσ.254, αὐτ.άπ.307 τὸν ὦμον θλίβομαι, Πλάτ.Πολ.449Β ἐκτείνας τὴν χεῖρα καὶ λαβόμενος τοῦ ἱματίου ἄνωθεν αὐτοῦ παρὰ τὸν ὦμον ἐκεῖνόν τε προσηγάγετο, αὐτ. 613C, Ξεν.Ἀπομν.3,10,13, αὐτ.ΚΠ 5,4,5 τύπτει δὲ αὐτὸν εἰς τὸν ὦμον καὶ τιτρώσκει, Ἰσοκρ.19,39 φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων, Ἡρώνδ.3,3 κατ᾽ ὤμου δεῖρον, αὐτ 63 οὐ ταχέως τοῦτον ἀρεῖτ᾽ ἐπ᾽ ὤμου, ΠΔΒασ Ι,17,6 καὶ ἀσπὶς χαλκῆ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ, αὐτ.Ἰεζ.34,21 ἐπὶ ταῖς πλευραῖς καὶ τοῖς ὤμοις ὑμῶν διωθεῖσθε, ΚΔ Ματθ.23,4 φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα .. ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτ.Λουκ. 15,4, Πλούτ.Ἀντ.68 τοὺς πολίτας .. ἀναγκάζεσθαι τοῖς ὤμοις καταφέρειν μέτρημα πυρῶν, αὐτ.Μάρ.3, αὐτ.Κικ.33, αὐτ.Ἠθ.961Ε, Λουκ.Τόξ.55 ἐτέτρωντο .. κοντῷ εἰς τὸν ὦμον, Λιβάν.Λόγ.32, 12, Πάπ. οὐλὴ ἀριστεροῦ ὤμου, δεξιός - ἀριστερὸς ὦμος, Παπαντ.Διηγ.139 φορτωμένο τὴν κασέλα στὸν ὦμο, φρς βαστοῦν οἱ ὦμοι (ἀντέχουν), -ὕψωσε τοὺς ὤμους (ἐπὶ τῶν ἀπορούντων ἢ ἀδιαφορούντων), - ἐπ᾽ ὤμου ἄρμ! (στρατιωτικὸν παράγγελμα, ὅπως ὁ ὁπλίτης θέσῃ τὸ ὅπλον ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ)· κ. ὁ πληθ. ἀντὶ ἑν.: Εὐρ.Ὀρ.1471 ὤμοις ἀριστεροῖσιν ἀνακλάσας δέρην· ‖ πρυμνὸς ἢ νείατος ὦμος τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ βραχίονος: Ἰλ.Ο 341 Δηΐοχον δὲ Πάρις βάλε νείατον ὦμον ὄπισθεν φεύγοντ᾽ ἐν προμάχοισι, αὐτ.Ρ 310, Ὀδ.Ρ 462 καὶ θρῆνυν ἑλὼν βάλε δεξιὸν ὦμον, πρυμνότατον κατὰ νῶτον, αὐτ.504 οὕτος δὲ θρήνυϊ πρυμνὸν βάλε δεξιὸν ὦμον· ὁμ. κ. ἁπλῶς ὦμος: Ἰλ.Ψ 628 οὐδ᾽ ἔτι χεῖρες ὤμων ἀμφοτέρωθεν ἐπαΐσσονται ἐλαφραί, Ἡρ.2, 121,5 νεκροῦ προσφάτου ἀποταμόντα ἐν τῷ ὤμῳ τὴν χεῖρα, αὐτ.4,62· **2)** κ. μσν. ὁμ. κ. ἐπὶ ζῴων, οἷον ἐπὶ ἵππου: Ἰλ.Ζ 519 ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει ἀμφὶ δὲ χαῖται ὤμοις ἀΐσσονται, αὐτ.Ο 267, Βαλαωρ. Φυγὴ 54 ὡς τόσ᾽ ὁ Ἀλήπασας ἀπὸ τὸν τρόμο | τὴ χήτη του ἄρπαξε, πετάει στὸν ὦμο· κ. ἐπὶ λέοντος: Ἡσίοδ.Α 430 πλευράς τε καὶ ὤμους οὐρῇ μαστιόων ποσσὶ γλάφει· κ. ἐπὶ κυνός: Ξεν.Κυν.4,1 ἀπὸ τῶν ὤμων τὰς ὠμοπλάτας διεστώσας μικρόν· κ. ἐπὶ καρκίνων: Βατραχομ.297 καρκίνοις ἀποστίλβοντες ἐν ὤμοις· κ. ἐπὶ πτηνῶν: Πλούτ. Ἠθ.983Β τοῖς ὤμοις ἐκεῖνον (τὸν ἄρρενα ἀλκυόνα) ἀναθεμένη (ἡ θήλεια) κομίζει πανταχόσε· κ. ἐπὶ τῶν μυρμήκων: Γεωπ.13,10,14 καὶ ἀποθανόντα μύρμηκα ἕτερος φέρει ἐπὶ τῶν ὤμων μύρμηξ· **3)** τὸ περὶ τὸν ὦμον μέρος τοῦ ἐνδύματος: ΠΔ Ἐξ.28,12 καὶ θήσεις τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος· **4)** μσν. μτφ τὸ ὑπὸ τὴν κεφαλὴν ἢ κορυφὴν μέρος παντὸς πράγματος, κ. ἰδ. ἐπὶ δικράνου χάρακος ὑποστηρίζοντος ἄμπελον: Γεωπ.4,12,4 τινὲς δὲ καὶ ὤμους αὐτοῦ ἐγκεντρίζουσιν· **5)** νεώτ. ἀκτογραφ. ἡ ὑπὲρ τὴν ῥίζαν χερσονήσου ὑπάρχουσα κυρτότης τῆς ἀκτογραμμῆς· πρβλ. μασχάλη.

ὠμός-ή-ό(ν) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., συγκ. -ότερος, ὑπερθ. -ότατος, ὁ μὴ ἀπτηθεὶς ἢ ἑψηθείς, ἰδ. ἐπὶ κρεῶν κ. λαχανικῶν κ. ἄ. ἐδεσμάτων, ὁ ἐν φυσικῇ καταστάσει, ὁ ἄβραστος, ὁ ἀμάγειρευτος, ἄψητος: Ἰλ.Χ 347 ὤμ᾽ ἀποταμνόμενον κρέα ἔδμεναι, Ὀδ.Μ 396 κρέα δ᾽ ἀμφ᾽ ὀβελοῖς ἐμεμύκει, ὀπταλέα τε καὶ ὠμά, αὐτ.Σ 87, Ἀντιφάν. Παροιμ.) μύκητας ὠμούς .. φαγεῖν, Θεόφρ.άπ. 8,2,807 ᾠὰ ὠμὰ καὶ ἑφθά, αὐτ.2,68D κολοκύντη δὲ ὠμὴ μέν, ἄβρωτος· ἑφθὴ δὲ καὶ ὀπτή, βρωτή, Λουκ.Ὄν.17 ἐπειδὴ οὔπω τότε κριθὰς ὠμὰς ἠριστήκειν, ἐσκοπούμην ὅ,τι καὶ καταφάγοιμι, Γεωπ. 14,7,7 ὠμὴ λύσις (πρβλ. ὠμήλυσις), αὐτ.14,24,6, - τρώγει ὠμὰ χάρτα· ‖ φρς: Ἰλ.Δ 35 ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον (σχόλ. «ὠμὸν φάγοις», κτ. Εὐστ. «ὁ λόγος ἁρμόσει ποτὲ παρῳδηθεὶς καὶ ἄλλοις προσώποις πάνυ θυμουμένοις»), Ξεν.Ἀν.4,8,14 τούτους, ἤν πως δυνώμεθα, καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν (παροιμ. ἐπὶ ἀγριωτάτης ἀπανθρωπίας ἢ τῆς ἐκδηλώσεως πικροτάτου μίσους), αὐτ.Ἑλλ.3,3,6 οὐδένα δύνασθαι κρύπτειν τὸ μὴ οὐχ ἡδέως ἂν καὶ ὠμῶν ἐσθίειν αὐτῶν, Φιλόστρ.177 εἰ Νέρων σὲ ὠμὸν φάγοι· ‖ δημ. παροιμ. φρ. οὔτ᾽ ὠμὸς οὔτε ψημένος (ἐπὶ δυστρόπων)· ‖ ἐπὶ πίσσης, ἡ μὴ ὑποστᾶσα κατεργασίαν, ἡ ἄψητος, ἄβραστος, ἀντίθ. ἑψηθεῖσα: Ἱππ.Γυν.1,37, Θεόφρ.ΦΙ 3, 9,2, Πολύβ.5,89,6 πίττης τάλαντα χίλια, ἄλλης ὠ-

μῆς μετρητὰς χιλίους, Γεωπ.6,5,4· **2)** ὁμ. κ. ἐπὶ ὕδατος, ὁ μὴ βεβρασμένος, ἄβραστος, ἀντίθ. ἀπεφθος : Ἀλεξ.Πυθαγοριζ.1 ὕδατος ἀπέφθου κύαθον· ἂν δ' ὠμὸν πίῃ, βαρὺ καὶ κοπῶδες, Γεωπ. 2,6,2 ὑδάτων ὠμῶν ἢ ἁλμυρῶν ὑπαρχόντων· **3)** κ. μσν. ἐπὶ μεταλλικῆς γῆς, ὁ μὴ καμινευθείς, ὁ ἀκαμίνευτος κ. ἐπὶ πλίνθων κ. ἀγγείων μὴ ὀπτηθέντων ἐν καμίνῳ : Ἀριστλ.Μετ.4,3,7 κέραμος ὠμός, αὐτ.ΖΓ 2,6,19, Πάπ. πλίνθου ὠμῆς, Γεωπ.10,21,1 χύτραι ὠμαί· ‖ κ. ἐπὶ χώματος ὅπερ ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὸν ἥλιον : Ξεν.Οἰκ.16,15 ὡς ἡ ὠμὴ αὐτῆς ὀπτᾶται (γῆ)· **4)** κ. νεώτ. ἐπὶ καρπῶν κ. γεννημάτων, ὁ μὴ πεπανθεὶς ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὁ ἄωρος καὶ ἀμέστωτος, ἀντίθ πέπων : Ἀριστφ. Ἱππ.260 σκοπῶν ὅστις αὐτῶν ὠμός ἐστιν ἢ πέπων ἢ μὴ πέπων, Ξεν.Οἰκ.19,19 τοὺς μὲν πέπονας δεικνύουσα βότρυς, τοὺς δὲ ἔτι ὠμοτέρους φέρουσα διδάσκει τρυγᾶν ἑαυτήν, Ἀριστλ.Μετ.4, 3,4, Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 6,102 καὶ ῥοδέας σταφυλῆς ὠμὸν ἀποσπάδιον μῆλον· **5)** ἐπὶ τροφῆς, ὁ ἄπεπτος, ὁ ἀχώνευτος : Πλούτ.Ἠθ.131C τοῖς δὲ τὴν πέψιν διαφεύγουσιν, ἄν γε δὴ μὴ παντάπασιν ὠμὰ καὶ μετέωρα μείνῃ, διαχύσεις ἀλύπους παρασκευάζουσα· **6)** ὁ πρόωρος, ὁ πρώϊμος· Ἡσ. «ὠμῷ τῷ παρὰ καιρὸν γινομένῳ»: Ὀδ.Ο 357 ἐν ὠμῷ γήραϊ θῆκεν (σχόλ. «πρὸ ὥρας γηράσας ἐποίησε διὰ τὴν λύπην», Ἡσ. «ὠμῷ γήραϊ· τῷ πρὸ τῆς ὥρας γηράσκοντι»), Ἡσίοδ.Ἔργ.705 ἥτ' ἄνδρα καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα εὕει ἄτερ δαλοῦ καὶ ὠμῷ γήραϊ δῶκεν, Φιλόστρ.555 πληγεῖσαν τὴν γυναῖκα εἰς τὴν γαστέρα ἀποθανεῖν ἐν ὠμῷ τόκῳ (ἐν προώρῳ τοκετῷ· πρβλ. ὠμοτόκος)· **7)** μτφ. κ. νεώτ ἀπηνής, σκληρός, ἀπάνθρωπος, ἄσπλαγχνος, ἄγριος, θηριώδης, ἐπὶ ἀνθρ. κ. ἐπὶ πράξεων κ. ἐπὶ διαθέσεων : Αἰσχ.Ἀγ.1045 ὠμοί τε δούλοις (δεσπόται), αὐτ.Ἱκ.187 ὠμῇ ξὺν ὀργῇ, Σοφ.ΟΤ 828 ἀπ' ὠμοῦ δαίμονος, Εὐρ.Ἱππ 1261 ἐμοῖς δὲ χρώμενος βουλεύμασιν οὐκ ὠμὸς εἰς σὸν παῖδα δυστυχοῦντ' ἔσει, αὐτ.ΙΑ 913 τὰ δ' Ἀγαμέμνονος κλύεις ὠμὰ καὶ πάντολμ', Θουκ.3, 36 ὠμὸν τὸ βούλευμα, αὐτ.31 οὕτως ὠμὴ στάσις προυχώρησεν, Πλάτ.Νόμ.823Ε θηρευτὰς ὠμοὺς καὶ ἀνάμους, αὐτ.718D ὠμῆς ψυχῆς, Ξεν.Ἀν.2,6,12 χαλεπὸς ἦν καὶ ὠμός, αὐτ.ΚΠ 4,5,9, Δημ.546 τὸν οὕτως ὠμόν, τὸν οὕτως ἀγνώμονα, αὐτ.542. Πλούτ.Περ.10 πάθος ὠμὸν οὕτω καὶ θηριῶδες, αὐτ.Ἀλέξ.13 ἐπιεικὲς ἔργον ὠμοτάτῳ καὶ σκυθρωποτάτῳ παραβαλεῖν βουλόμενος, Λουκ.Νεκρ.Δ 12,6 καθάπερ ἄξιον ἦν πανουργότατον καὶ ὠμότατον ὄντα, - ὠμοὶ τύραννοι, - ὠμὴ ἄρνησις (σκληρά, ἄνευ κολασμοῦ ἢ δικαιολογίας)· ‖ τὸ οὐδ κτ. πληθ. ὠμὰ ὡς ἐπίρρ. κ. δημ. ὠμῶς, ἀγρίως, σκληρῶς : Ἰλ.Ψ 21 Ἕκτορα δεῦρ' ἐρύσας δώσειν κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι,-τοῦ ἀπάντησε ὠμὰ πῶς ὁ πατέρας του ἦταν κλέφτης· **8)** ὁμ.μτφ. τραχύς, ἄγροικος, ἄξεστος, βάναυσος : Σοφ.Ἀντ. 471 δηλοῖ τὸ γέννημ' ὠμὸν ἐξ ὠμοῦ πατρὸς τῆς παιδός, Δημ.398, Διον.Ἀλ Ρωμ.6,51 ὠμὸς τὸν τρόπον· **9)** δημ., συνήθ. ἐν συνεκφ. μετὰ τοῦ ἄνθρωπος ἢ γυναῖκα, ὁ νωθρός, ὁ ἀδρανής, ὁ διὰ τὸ ἀπαθὲς τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ ἐκδηλώσεως ἢ τὸ χαλαρὸν τῆς σωματικῆς ἐνεργείας μὴ προκαλῶν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἄλλων· **10)** δημ. τὸ ἀρσ. ὠμός (ὁ) ὡς οὐσ. ὁ διάβολος· **11)** νεώτ ζῳολ. τὸ ἀρσ. ὠμός ὡς οὐσ. γένος κολεοπτέρων σαρκοφάγων καραβιδῶν ἐντόμων.

ὠμός (ὁ) Ἡσ. ὁ λιβανωτός.

ὠμόσαρκος-ον μαν. ὁ ἐξ ὠμῶν σαρκῶν : Πισίδ. 5 Ἑξαήμ.1454.

ὠμοσιτία (ἡ) τὸ ἐσθίειν ὠμὰς τροφὰς π.Θησ.Στεφ.

ὠμόσιτος-ον ὁ ἐσθίων ὠμὴν τροφήν, ὁ ὠμοφάγος, ἐπὶ τῆς Σφιγγός, ὡς ἐσθιούσης ὠμὰς σάρκας ἀνθρώπων : Αἰσχ.Ἑπτ.541 Σφίγγ' ὠμόσιτον, Εὐρ.Φοίν.1025 χαλαῖσι τ' ὠμοσίτοις (ὁμ. ἐπὶ τῆς Σφιγγός)· κ. ἐπὶ κυνῶν : αὐτ.Βάκχ 338 ὃν ὠμόσιτοι σκύλακες . . διεσπάσαντο· **2)** παθ. ὁ ἐσθιόμενος, τρωγόμενος ὠμός : Λυκόφρ.654 ὠμόσιτα δαιδαλωμένους.

ὠμοσπάρακτος-ον ὁ ἐν ὠμῇ καταστάσει σπαραχθείς : Ἀριστφ.Ἱππ.345 πρᾶγμα προσπεσόν σοι ὠμοσπάρακτον παραλαβὼν μεταχειρίσαιο χρηστῶς (σχόλ. «ἀδιάθετον καὶ ὠμόν, νεοσπάρακτον»), Σχόλ.Ἀπολλ.Ρ 1,636 ὠμοσπάρακτα ἐσθίειν, Ἡσ. ἐν λ. ὠμοδάϊκτα.

ὠμοτάριχον (τὸ) μτγν. ἀντὶ ὠμοτάριχος βλ.λ. : Δίφιλ.Σ π.Ἀθήν 3,121Β τὸ δὲ ὠμοτάριχον κητῶμά τινες λέγουσι καὶ ἔστι βαρὺ καὶ γλοιῶδες, προσέτι δὲ καὶ δύσπεπτον.

ὠμοτάριχος (ὁ) οἱ τεταριχευμέναι σάρκες τοῦ ἰχθύος θύννου, ἡ παστὴ λακέρδα : Ἀλεξ.Ἀπεγλαυκωμ.1, Νικόστρ Ἀβρ.1,2, Μάτρ.π.Ἀθήν.3, 135Α ὠμοτάριχον ἐῶν χαίρειν, Διοσκ.3,32 ὁ δὲ ὠμοτάριχος λεγόμενος, σὰρξ ἐστὶ θύννου τεταριχευμένου, Ὀρειβ.1,157,2 αὐχὴν μὲν . . αὐτῶν (θύννων) γίνεται ὠμοτάριχος.

ὠμότης-ητος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης ἢ κατάστασις τοῦ ὠμοῦ, ἰδ. ἐπὶ τῶν ἀώρων καρπῶν : Ἀριστλ.Μετ.4,3, Θεόφρ.άπ.7,4· **2)** κ. μσν. ἀπεψία : Πλούτ.Ἠθ.661Β ἐπισφαλὴ πρὸς τὰς νόσους ἐστί, καὶ ῥᾳδίως ταῖς ὠμότησιν ἁλίσκεται, Διοσκ.3,1 ποιοῦν πρός τε στρόφους καὶ ὠμότητας, Γεωπ.8,21,4 χρῶ τῷ ἀψινθίτῃ . . πρὸς τὰς ὠμότητας καὶ στομάχου πόνον· **3)** κ. νεώτ. μτφ. ἀπήνεια, ἀγριότης, σκληρότης, ἀπανθρωπία : Εὐρ.Ἴων 47 οἴκτῳ δ' ἀφῆκεν ὠμότητα, Ξεν.ΚΠ 4,5,19 εἰδότες τὴν ὠμότητα αὐτοῦ, Ἰσοκρ.4,112 εἰς τοῦτο δ' ὠμότητος ἅπαντας ἡμᾶς κατέστησαν, Δημ.289 προάγει τῇ τε βίᾳ καὶ τῇ ὠμότητι, αὐτ. 304 τῆς μὲν ὠμότητος . . τῆς δὲ φιλανθρωπίας, Μέν.Μον.267 ἴσον λεαίνης καὶ γυναικὸς ὠμότητι, Πολύβ.9,26,8 οἱ μὲν ἀσέβειαν, οἱ δ' ὠμότητα κατεγίγνωσκον, Πλούτ.Μάρ.46 τοσαύτην . . ὠμότητα καὶ πικρίαν ἀπεδείξατο, αὐτ.Ἠθ.170C, Λουκ.Φάλ. 1,6 τὴν κατὰ τῶν ἀσεβούντων ὠμότητα, Ἀθήν. 9,396Ε εἰς τοῦτο . . ὠμότητα .. ἐλάσαι· **4)** νεώτ. σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπος πρᾶξις : οἱ ἐχθροὶ διέπραξαν πολλὰς ὠμότητας κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Μακεδονίας.

ὠμοτοκία (ἡ) μτγν. πρόωρος τοκετός, ἔκτρωσις βλ.λ., ἀποβολή : Πτολ.Τετράβ.149.

ὠμοτόκος-ον μτγν. ὁ ἀώρως, προώρως τίκτων, ὁ ἀποβάλλων : Καλλ.Δήμ.52 λέαινα ὠμοτόκος, Μαν.6,242 στείρας ἢ ὠμοτόκους παρακοίτις, Τρυφιόδ.552 ὠμοτόκος γαστήρ· ‖ ἐπὶ τῶν ὠδίνων, ὁ συνοδεύων πρόωρον τοκετόν : Καλλ.Δῆλ. 120 θῆρες ἐν οὔρεσι πολλάκι σεῖο ὠμοτόκους ὠδῖνας ἀπηρείσαντο λέαιναι· **2)** μτφ. ἐπὶ ἀμπέλου, ὁ οὗ αἱ σταφυλαὶ δὲν ὡριμάζουσι πλήρως : Φίλιππ.Θεσσ.ΑΠ 9,561 ὡς ἀπὸ ῥίζης κλήματος ὠμοτόκον βλαστὸν ὅλον θερίσῃς.

ὠμοτοκῶ-έω μτγν. κ. μσν. τίκτω ἀώρως ἢ προώρως, ἀποβάλλω· Μοῖρ.62 «ἀμβλίσκειν Ἀττικοί· ὠμοτοκεῖν Ἕλληνες» : ΠΔ Ἰὼβ 21,10 ἡ βοῦς αὐτῶν οὐκ ὠμοτόκησε, Διον.Ἀλ Ρωμ.9,40 ὠμοτοκοῦσαι καὶ νεκρὰ τίκτουσαι, ΨΜοσχί.Ἰατρ.Γυν.Παθ. 232,11 ταῖς ὠμοτοκούσαις καὶ μὴ τελεσφορούσαις τὰ ἔμβρυα, Γεωπ.5.48,3 γυναικὸς τρίχας θυμιάσας τὰς ὠμοτοκούσας θεραπεύσεις.

ὠμότομος-ον λεξ. ὁ ἀποταμεὶς ἢ ἀποκοπεὶς ἐν ὠμῇ καταστάσει ἐν ᾧ ἦτο ἀκόμη ὠμός, ἄωρος.

ὠμοτομῶ-έω μτγν. κ. μσν. ἐν ἀναφ. πρὸς ἀπόστημα, τέμνω ἐν ᾧ εἶναι ἀκόμη ὠμόν, ἄωρον, πρὶν πεπανθῇ, τέμνω προώρως : Παῦλ.Αἰγ.6,34 ὠμοτομοῦμεν τὰ ἀποστήματα.

ὠμοτριβής-οῦς-ές κ. μσν. ὁ τριβείς, ὁ ἐκθλιβείς ἐξ ὤμων, ἀώρων καρπῶν, ἴδ. ἐπὶ ἐλαίου, ὁ ἐξ ἀώρων ἐλαιῶν ἐκθλιβείς : Θεόφρ.'Οσμ.15,737 **τῷ ἐκ τῶν ἐλαιῶν** μάλιστα χρῶνται **τῷ ὠμοτριβεῖ τῆς φαυλίας**, Διοσκ.1,29 **ἔλαιον πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ** χρῆσιν **ἄριστον τὸ ὠμοτριβές, ὃ καὶ ὀμφάκινον καλεῖται**, Θεοφάν.Νόνν.1,456 **ἀλείφειν τὴν κεφαλὴν ὠμοτριβὲς ἔλαιον**, Γεωπ.9,3,3.

ὠμοτύραννος (ὁ) μτγν. ὁ ὠμός, σκληρός, ἀπάνθρωπος τύραννος : ΠΔ Μακκ.2,7,27 **χλευάσασα τὸν ὠμοτύραννον** (ὃ. γρ. ἀντὶ ὠμὸν τύραννον), Μεθόδ.Συμπ.259.

ὠμοῦμαι-όομαι γλωσσ. εἶμαι ἢ γίνομαι ὠμός.

ὠμοϋοειδής-οῦς-ές νεώτ. ἀνατ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ὦμον καὶ τὸ ὑοειδὲς ὀστοῦν : ὠμοϋοειδὴς μῦς (πρόσθιος τραχηλικός μεταξὺ ὠμοπλάτης καὶ ὑοειδοῦς ὀστοῦ).

ὠμόϋπνος-ον (ὠμός) κ. μσν. ὁ μήπω ἀποκοιμηθεὶς ἐντελῶς ἢ μόλις ἀποκοιμηθείς, ὁ μὴ κοιμηθεὶς ἐπαρκῶς, ὅσον χρειάζεται : Εὐπ.π.Ζωναρ. 605 **οἰμώζει μακρά, ὅτιή μ' ἀνέστης ὠμόϋπνον**, Φιλόστρ.'Απολλ.8,31,371 **μειράκιον ὥσπερ ἐμμανὲς ἀναπηδῆσαν ὠμόϋπνον** (μόλις τὸ εἶχε πάρει ὁ ὕπνος), ΚΜανασσ.Χρον.5301 **βλέφαρον ὠμόϋπνον**.

ὠμοφαγία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. τὸ ἐσθίειν, τρώγειν ὠμὰς τροφὰς **κ. ἴδ.** ὠμὸν κρέας : Πλούτ.'Ηθ.417C **ὠμοφαγίαι καὶ διασπασμοί**, Κλήμ.'Αλ.Προτρ.9 Διόνυσον μαινόμενον ὀργιάζουσι Βάκχαι, **ὠμοφαγίᾳ τὴν ἱερομανίαν ἄγοντες**, 'Ιουλ.1γ3Β **τὴν ὠμοφαγίαν βδελύττεσθε**.

ὠμόφαγος-ον παθ. ὁ ὠμὸς ἐσθιόμενος ἢ ὠμὸς φαγωθείς : Εὐρ.ἀπ.475a,12 **δαῖτες ὠμόφαγοι** (θυσίαι γενόμεναι πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου.

ὠμοφάγος-ον (ὠμός) κ. νεώτ. ὁ τρώγων ὠμὰς τροφὰς κ. ἴδ. ὠμὸν κρέας, ὠμόσιτος, ὠμοβόρος, σαρκοφάγος· 'Ησ. «ὠμοφάγους, δαῖτας· τοὺς τὰ ὠμὰ κρέα μερίζοντας καὶ ἐσθίοντας», ἐπίθ. τῶν ἀγρίων, ἁρπακτικῶν θηρίων : 'Ιλ.Ε 782 **λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν**, αὐτ.Λ 479 **ὠμοφάγοι . . θῶες**, αὐτ.Π 157 **λύκοι . . ὠμοφάγοι**, 'Υμν.'Αφρ.124 **θῆρες ὠμοφάγοι**· κ. ἐπὶ τῶν Κενταύρων : Θέογν. 542 **Κενταύρους ὠμοφάγους**· ἐπὶ ἀγρίων ἀνθρώπων : Θουκ.3,94, Λουκ.'Αλ.'Ιστ.1,3 **μονοφθάλμους καὶ ὠμοφάγους καὶ ἀγρίους τινὰς ἀνθρώπους**, αὐτ.1,35, αὐτ.'Ενάλ.Δ 1,5 **Κύκλωψ . . ὠμοφάγος**, Πορφ.'Αποχ.13· ‖ τὸ οὐδ. κτ. πληθ. **ὠμοφάγα** τὰ σαρκοφάγα θηρία : 'Αριστλ.ΖΙ 9,1,10, αὐτ.ΖΜ 4,12,17· ‖ φρ. **ὠμοφάγος χάρις** ἡ ἐκ τοῦ ἐσθιαμένου ὠμοῦ κρέατος χαρά : Εὐρ.Βάκχ.139.

ὠμοφαγῶ-έω μτγν. κ. μσν. τρώγω ὠμὰς τροφὰς κ. ἴδ. ὠμὰ κρέατα : 'Αρρ.'Ινδ.2³,1 **οὐκ ὠμοφαγέοντες**, αὐτ.7,4 **σιτέεσθαι δὲ καὶ τῶν θηρίων ὠμοφαγέοντας**, Πορφ.'Αποχ.23,2, 'Ορειβ.1,181,10 **τῶν ὠμοφαγούντων θηρίων**, Γεωπ.19,2,13.

ὠμόφαξ-αγος (ὁ) **ὁ ὠμὸς εἰς τὸ φαγεῖν** : Σουΐδ. ἐν λ. ὄμφαξ.

ὠμοφόριον (τὸ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. εἶδος καλύμματος, δι' οὗ ἐκάλυπτον τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους αἱ γυναῖκες· Κύρ. «ὠμοφόριον, ὠμόλινον ἐπὶ τῶν ὤμων» : Σχόλ.'Ιλ.Χ 470, Παλλάδ.Λαυσ.138 ἱμάτιον καινὸν ἢ ὠμοφόριον, Λέων Γραμμ.εἰς Μιχαὴλ 463 **τὸ ἅγιον τῆς Θεοτόκου ὠμοφόριον**, Κωδ.Πάτρ. 104 **τὸ ἅγιον αὐτῆς σῶμα καὶ τὸ ὠμοφόριον**· πρβλ. μαφόριον· **2)** κ. μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. ὀρχιερατικὸν ἄμφιον ἐν εἴδει πλατείας ταινίας, πεποικιλμένης δι' εἰκόνων καὶ ἐχούσης κατὰ τὰ ἄκρα κροσσούς, φερόμενον ἐπὶ τῶν ὤμων· Γερμ.'Ιστ. 'Εκκλ.150 «τὸ ὠμοφόριον ἐστὶ τοῦ ἀρχιερέως κατὰ τὴν στολὴν τοῦ 'Ααρών, ἥνπερ ἐφόρουν οἱ ἐν νόμῳ ἀρχιερεῖς . . » : 'Ισίδ.Πηλ.'Επιστ.1,136 **τὸ ἐπισκόπου ὠμοφόριον ἐξ ἐρέας ὄν, ἀλλ' οὐ λίνου**, Μόσχ.2885Β, Δαμασκ.) 'Επιστ.124, Νικήτ.Παλλ.520C.

ὠμόφορον (τὸ) μσν. ὃ.γρ. ἀντὶ ὠμοφόριον βλ.λ.1) : 'Ανν.Κομν.1,346· **2) ὃ.γρ.** ἀντὶ ὠμοφόριον βλ.λ.2) : Θεοφάν.217.

ὠμοφόρος (ὁ,ἡ) μτγν. ὁ φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων : 'Επιφάν.1,639D **τῶν τοῦ ὠμοφόρου ὤμων**.

ὠμοφορῶ-έω μτγν. κ. μσν. φέρω ἐπὶ τῶν ὤμων : 'Ιώσ.Αl 3,7,2, Διον.'Αλεξ.π.Εὐσ.'Εκκλ.'Ιστ.7,22.

ὠμοφρόνως ἐπίρρ. ὠμῶς, σκληρῶς, ἀπανθρώπως : Αἰσχ.Πέρσ.911 **ὡς ὠμοφρόνως δαίμων ἀνέβη Περσῶν γενεᾷ**, 'Ιώσ.Βi.178 **ὠμοφρόνως κολάσειαν**.

ὠμοφροσύνη (ἡ) μσν. ὠμότης φυχῆς, σκληρότης διαθέσεως : Πλαν.4, Μετρ 4,10,47.

ὠμόφρων-ονος (ὁ,ἡ) (φρήν) ὁ ἔχων ὠμόν, σκληρόν, ἄγριον φρόνημα, ὁ ἄσπλαγχνος, ὁ ὠμόθυμος : Αἰσχ.Χο.421 **λύκος . . ὠμόφρων**, Εὐρ.Φοίν. 658 **δράκων . . ὠμόφρων**· κ. ἐπὶ ἀνθρώπων : Σοφ. Αἴ.931, αὐτ.Τρ.975 **πατρὸς ὠμόφρονος**, αὐτ.Φιλ. 194, Εὐρ.'Αλ.27 **ὠμόφρων . . μήτηρ**, αὐτ.'Ελ.506, ΠΔ Μακκ.4,9,15 **τύραννε . . ὠμόφρον**· κ. ἐπὶ τῶν Κενταύρων : Λυκόφρ.1203 **ὠμόφρων κένταυρος**· **2)** κ. μτφ. ὁ σκληρός : Αἰσχ.'Επτ.730 **ὠμόφρων σίδαρος**.

ὠμοφυής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ἐκ τοῦ ὤμου **φυόμενος**, γεννώμενος.

ὠμοχάραξ-ακος (ὁ ἢ ἡ) μσν. εἶδος χάρακος δικρανοειδοῦς μὴ περιαιρεθέντος τὸν φλοιόν, ἐν χρ. πρὸς ὑποστήριξιν ἀμπέλου : Γεωπ.5,22,4.

ὠμοχάρων-ωνος (ὁ) μτγν. ὁ ὠμός, σκληρὸς Χάρων : 'Αλκ.Μεσσ.ΑΠ 12,12 (διόρθ. οἰνοχάρων).

ὠμοχειρούργητος-ον (ὠμός) σχόλ. ἐπὶ ἀποστήματος, ὁ χειρουργηθεὶς ἐν ὠμῇ καταστάσει, ὁ ὑποστὰς χειρουργικὴν ἐπέμβασιν πρὶν ἢ πεπανθῇ ὡριμάσῃ· Σχόλ.'Ιππ.180 (ἔκδ.Dietz).

ὠμφύνω 'Ησ. ἐσφ. γρ. ἀντὶ ὀμφύνω **βλ.λ.**

ὠμά ἐπίρρ. δημ. ἀντὶ ὠμῶς βλ.λ.

ὦμ' ὡς ἀντὶ οἴμ' ὡς : Σαπφ.2,3.

ὠμῶς ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ., δημ. **ὠμά**, ὑπερθ. **ὠμότατα** κ. μσν. **ὠμοτάτως**, σκληρῶς, ἀπηνῶς, ἀγρίως, ἀπανθρώπως : Θουκ.3,84 **ὠμῶς καὶ ἀπαραιτήτως**, Ξεν.Προσ.5,6 **ὠμῶς ἄγαν προστατεύειν**, 'Ισοκρ.9,49 **οἵτινες, ὠμότατα πρὸς τοὺς Ἕλληνας διακείμενοι**, αὐτ.19,31 **οὕτως ὠμῶς καὶ σχετλίως εἶχεν**, Δημ.845, αὐτ.753, Πλούτ.'Αρτξ.17 **ὠμῶς καὶ παρανόμως ἀπολυούσης αὐτῆς**, Λουκ. 'Ιστ.Συγγ.38 **ἐπὶ τῇ . . σφαγῇ ὠμῶς ἐν τῷ συμποσίῳ γενομένῃ**, Μηναῖ.3,7 Συνξ.1 **συνδήσαντες αὐτοὺς ἀνηλεῶς καὶ ὠμοτάτως τύπτοντες**· **2)** τραχέως, ἀγροίκως, βαναύσως : Δημ 321 **καὶ παρελθόντος σοῦ καὶ Πυθακλέους ὠμῶς κἀναιδῶς**.

-ων 'Επιγρ. Κύπρου κατάληξ. γενικ. ἐν. ἀρσ. ὀνομάτων **τῆς δευτέρας κλίσεως** ἀντὶ ω (=ου) : 'Επιγρ. I(ν) **τῷ Φιλοκύπρων Fέτει, 'Ονάσιλον τὸν 'Ονασικύπρων τὸν ἰατῆρα. ἀ(ν)τὶ τῶ μισθῶν. ἀ(ν)τὶ τῶ ἀργύρων· τὸς παῖδας τὸς 'Ονασίλων· οἱ 'Ονασικύπρων παῖδες**· **2)** κατάληξις τῆς προστ. : 'Επιγρ.

ὤν-οὖσα-όν κ. μσν. **κ. νεώτ.** μτχ. ἐνεστ. τοῦ εἰμί βλ.λ.· ‖ τὸ ἀρσ. ἔναρθρ. ὁ ὢν ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀρχῆθεν, **ἐς** ἀεὶ ὑπάρχων, ὁ Θεός· ‖ τὸ οὐδ. ὂν (τὸ) πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει· ἴδ. ἐπὶ ἐμψύχων : πάντα τὰ ὄντα ἀγωνίζονται πρὸς συντήρησιν αὐτῶν.

ὦν Ιων., βοιωτ. κ. δωρ. ἀντὶ τοῦ οὖν βλ.λ. : Βακχ. 3,30 **μ(ό)λ' ὦν**, 'Ηρ.2,70 **ἡ δ' ὦν ἔμοιγε δοκέει ἀξιωτάτη**, Θεόκρ.14,29 **ἤδη δ' ὦν πάσιος τοὶ τέσσαρες ἐν βάθει ἦμες**.

ὧν . . ὧν ἀντὶ ὧν . . τῶν : Θεόκρ.15,25 **ὧν ἴδες, ὧν εἴπαις κα ἰδοῖσά τυ τῷ μὴ ἰδόντι**.

ὦνα, ὦναξ ποι. κ. Ιων. κτ. κρᾶσιν ἀντὶ ὦ ἄνα, ὦ ἄναξ βλ.λ.

ὠνά 'Επιγ. ἀντὶ ὠνή βλ.λ. : **ἁ ὠνὰ κεῖται παρὰ Ξένωνα**.

ὠναγής-οῦς-ές μτγν. ἀντὶ ὁ ἀναγὴς βλ.λ. : Ἡρῴνδ.2,70.
ὠνάθην ἀντὶ τοῦ ἀττ. ὠνάμην μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ὀνίνημι βλ.λ. : Θεόκρ 15,55 **ὠνάθην μεγάλως, ὅτι μοι τὸ βρέφος μένει ἔνδοι.**
ὤναιος-α-ον (ὀνίνημι) Ἐπιγρ. **ὁ** ὠφέλιμος, **ὁ** χρήσιμος.
ὠνάμην, ὤνατο μέσ. ἀόρ. τοῦ ὄνομαι βλ.λ. : Ἰλ.Ρ 25· πρβλ. Λοβεκ.Φρύν.12· **2)** μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ὀνίνημι βλ.λ.
ὠνασεῖται ἀντὶ ὠνήσεται μέσ. μέλλ. τοῦ ὠνοῦμαι βλ.λ. : Σώφρ.ἀπ.89.
ὠνάτας (ὁ) ἀντὶ ὠνήτης βλ.λ. : Ἐπιγρ.
ὤνγκστρεμ νεώτ. ἄκλ. μονὰς μήκους ἐν χρήσει Ἰδ. ἐν τῇ φασματοσκοπίᾳ πρὸς μέτρησιν τοῦ μήκους κύματος τῶν ἀκτινοβολιῶν.
ὠνειακὴ συγγραφή (ἡ) μτγν. κανόνες, ὅροι συγγραφῆς πωλήσεως (instrumentum venditionis) : Ἰουστιν.Νεαρ.120.
ὠνεακόν (τὸ) μσν. ἀντὶ ὠνειακὴ συγγραφὴ βλ.λ. : Βασιλικ. (ἔκδ. Heimb.Supplem.tom.2,39).
ὤνεια (τὰ) μσν. ἀντὶ ὤνια : Φώτ.Ἐπιστ.1,30.
ὤνειναι πάπ. ἀντὶ ὧν εἶναι(;).
ὤνεκα μτγν. ἀντὶ οὕνεκα : Θεόκρ.11,30 **γινώσκω χαρίεσσα κόρα, τίνος ὤνεκα φεύγεις.**
ὠνή (ἡ) (ὦνος) ὤνησις, ἀγορά, ἀγόρασις, ἀγορασμός : Ἡρ.1,153 **ὅτι ἀγορὰς κτησάμενοι ὠνῇ τε καὶ πρήσι χρέωνται,** Σοφ.ἀπ.756 **ὠνὴν ἔθου καὶ πρᾶσιν,** Πλάτ.Σοφ.223D, αὐτ.Πολ.371D, αὐτ.525C **οὐκ ὠνῆς οὐδὲ πράσεως χάριν,** αὐτ.Νόμ. 849B **οἱ δὲ ὠνὴν ποιείσθωσαν** (ἀντὶ ὠνείσθωσαν), αὐτ.Πρωτ.314A, Δημ.894 **ὠνὴν ποιοῦμαι τῆς νεώς,** Πλούτ.Ἠθ.753D **δι' ὠνῆς,** Λουκ.Ἀπαιδ.25 **καὶ ἤδη καρτερῶν ὠνήν,** Θεμίστ.Λόγ.21,257D **περὶ ὠνὰς ἢ πράσεις διαψεύδεσθαι· 2)** ἡ δοκιμὴ τοῦ πρὸς ἀγορὰν πράγματος : Εὐρ.Κύκλ.150 **βούλει σε γεύσω πρῶτον ἄκρατον μέθυ ; δίκαιον· ἡ γὰρ γεῦμα τὴν ὠνὴν καλεῖ· 3)** ἡ ἀνάληψις μισθώσεων δημοσίων φόρων : Ἀνδοκ.1,73 **ὠνὰς πριάμενοι ἐκ τοῦ δημοσίου,** Πλούτ.Ἀλκ.5 **εἰωθότες ταῖς δευτέραις ὠναῖς χρεωλυτεῖν τὰς προτέρας· 3) ἐν** δωρ. Ἐπιγρ. ἔγγραφον, συμβόλαιον πωλήσεως, πωλητήριον : **τὰν ὠνὰν φυλάσσει,** Ἐπιγρ. **τᾶς ὠνᾶς τὸ ἀντίγραφον· 4)** τὰ πρὸς ἀγορὰν χρήματα, ἡ τιμή, ἡ ἀξία τῆς ἀγορᾶς : Λυσ.19,43 **τῶν πελταστῶν τὴν μίσθωσιν καὶ τῶν ὅπλων τὴν ὠνήν,** Πλούτ.Ἀλκ.5 **εἰς ἀγορὰν ἐπέθηκε τῇ ὠνῇ τάλαντον.**
ὠνῆθθαι ἢ ὠνῆθαι κρητ. ἀπαρφ. ἀντὶ ὠνεῖσθαι βλ.λ. : Ἐπιγρ.
ὤνημα-ατος (τὸ) (ὠνοῦμαι) Ἐπιγρ. τὸ ἀγορασθέν.
ὠνήμην ἐπ. μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ὀνίνημι βλ.λ. : Θέογν.1380, Εὐρ.Ἄλκ.335, Πλάτ.Μέν.84C.
ὠνῆν κρητ. τ. ἀπαρφ. ἀντὶ πωλεῖν βλ.λ. : Ἐπιγρ. **αἱ δέ κα κρέματα δαττόμενοι μὲ συνγιγνώσκοντι ἀνπὶ τὰν δαῖσιν, ὀνὲν τὰ κρέματα κ' ὅς κα πλεῖστον διδδι ἀποδομένοι, τᾶν τιμᾶν διαλακόντον τὰν ἐπαβολὰν Ϝέκαστος.**
ὠνήρ δωρ. ἀντὶ ὁ ἀνὴρ βλ.λ.
ὠνήσασθαι ἀπαρφ. ἀντὶ πρίασθαι βλ.λ. : Ἐπιγρ.
ὠνησείω μτγν. ἐφετ. τοῦ ὠνοῦμαι βλ.λ., ἐπιθυμῶ ν' ἀγοράσω : Δίων Κ 47,14 **μηδένα τῶν ἄλλων μὴ ὠνησείοντα ἐς τὸ πρατήριον ἀπαντᾶν.**
ὤνησις-εως (ἡ) (ὠνοῦμαι) κ. μσν. τὸ ὠνεῖσθαι, ἀγοράζειν, ὠνή, ἀγορά, ἀγόρασις, ἀγορασμός : Ἡσ. «ἀγορασία» : Λυσ.ἀπ. π. Πολυδ.7,15, Ἐπιγρ., Συμ.Βι.Χρυσ.426,20 **πρὸς ὤνησιν τῶν ἐπιτηδείων.**
ὠνητής (ὁ) (ὠνοῦμαι) **ὁ** ὠνούμενος, ὁ ἀγοράζων τι, ὁ ἀγοραστής : Πλάτ.Ἐρυξ.394E **τούτου μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἀνθρώπους καὶ μὴ εἶναι ὠνητάς,** Ξεν.Οἰκ.2,3 **εἰ ἀγαθοῦ ὠνητοῦ ἐπιτύχοιμι,** Ἀντιφάν.Μοιχ.1,7 **ὠνητὴν λαβεῖν** (εὑρεῖν ἀγοραστήν), Ἰσαῖ.ἀπ.π.Πολυδ.3,81, Πλούτ.Ἀγησ.9 **τῆς . . ἐσθῆτος ἦσαν ὠνηταὶ πολλοί,** αὐτ.Ἠθ.209C,Λουκ Β.Πρ.1 **καὶ συγκαλεῖ ἀγαθῇ τύχῃ τοὺς ὠνητὰς ἤδη παρεῖναι πρὸς τὸ πωλητήριον· 2)** ὁ διὰ συμβολαίου ἀναλαμβάνων, ἀναδεχόμενός τι, ὁ μισθωτής, ὁ ἐργολάβος, ὁ πακτωτής : Ἐπιγρ.· || εἰδ. ὁ μισθωτής, ὁ πακτωτὴς μεταλλείων: Ἐπιγρ.
ὠνητικός-ή-όν γλωσσ. ὁ ἔχων κλίσιν εἰς τὸ ὠνεῖσθαι, ὁ ἐπιθυμῶν ὠνεῖσθαι, ἀγοράζειν· κ. ἐπίρρ. -**κῶς** : Φίλ.2,465,1,αὐτ.537,24 **πιπράσκουσι τοῖς ἔχουσιν ὠνητικῶς.**
ὠνητιά-άω ἀντὶ ὠνησείω βλ.λ., διορθ. **ὠνητιώντων** ἀντὶ ὠνητίων· Σουΐδ. «ὠνητιᾶν· ὠνήσασθαι βούλεσθαι» : Δίων Κ 47,14 **ὥστε πλείστου ὅσου ἀγοράζειν ὧν ἔχρηζον, καὶ διὰ τοῦτο μηδ' ὠνητιᾶν ἔτι,** αὐτ.73,11 **ὠνητίων . . ὑπερβάλλοντες ἀλλήλους,** Πολυδ.3,126.
ὠνητός-ή-όν (ὠνοῦμαι) κ. νεών. κ. -**ός-όν** (Εὐρ. Ἑλ.816) **ὁ** ἐξ ὠνῆς προερχόμενος, ὁ δι' ἀγορᾶς κτηθείς, ὁ ἠγορασμένος, ὁ ἀγοραστός : Ὀδ.Ξ 202 **ἐμὲ δ' ὠνητὴ τέκε μήτηρ παλλακίς,** Σοφ.ΟΤ 1123 **ἦ δοῦλος οὐκ ὠνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφείς,** Εὐρ.Ἑκ.363 **λέχη δὲ τἀμὰ δοῦλος ὠνητός ποθεν χρανεῖ,** Πλάτ.Πολιτ.289D **τοὺς ὠνητοὺς τε καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ κτητοὺς . .δούλους,** αὐτ.Νόμ. 841D, Πλούτ.Λυκ.16 **οὐκ ἐπὶ ὠνητοῖς οὐδὲ μισθίοις ἐποιήσατο παιδαγωγοῖς,** αὐτ.Εὐμ.4. αὐτ. Κοριολ.16 **σῖτος ἧκεν εἰς Ῥώμην, . . ὠνητὸς ἐξ Ἰταλίας, οὐκ ἐλάττων δὲ δωρητός· || ὠνητὴ δύναμις** μισθοφορικὴ δύναμις, μισθοφόροι στρατιῶται : Θουκ.1,121 **ὠνητὴ γὰρ Ἀθηναίων ἡ δύναμις μᾶλλον ἢ οἰκεία· 2)** κ. νεώτ. ὁ ὃν δύναταί τις νὰ ἀγοράσῃ : Εὐρ.Ἑλ.816 **ὠνητὸς ἢ τολμητὸς ἢ λόγων ὕπο,** αὐτ.ἀπ.968 **εἰ δ' ἦσαν ἀνθρώποισιν ὠνητοὶ λόγοι,** Πλάτ.Πολ.544D **ὠνηταὶ βασιλεῖαι,** Ἀριστλ.Πολιτ.1273a,36 **φαῦλον τὸ τὰς μεγίστας ὠνητὰς εἶναι τῶν ἀρχῶν,** Πλούτ.Ἠθ.477 **ὠνητὸς γέλως,** αὐτ.539B **ὠνητοὶ λόγοι,** Ἀγαθ.ΑΠλ.Β **ὠνητὴ φιλίη·** κ. μτ. γενικ. τοῦ τιμήματος : Ἰσοκρ.2,32 **δόξα δὲ χρημάτων οὐκ ὠνητή** (δὲν ἀγοράζεται διὰ χρημάτων), Πλούτ.Αἰμ.12 **τὰ πράγματα τῶν χρημάτων ὠνητά·** κ. μτ. δοτ. : Θουκ.3,40 **ἐλπίδα οὔτε λόγῳ** πιστὴν **οὔτε χρήμασιν** ὠνητὴν (ἀγοραζομένην διὰ χρημάτων), - **ὠνητὸν ἀξίωμα.**
ὠνήτωρ-ορος (ὁ) λεξ. ἀντὶ ὠνητὴς βλ.λ. : Θωμ.Μ 653 **ὠνητὴς ὀπωρῶν** (ὀπωρώνης).
-ωνθι Ἐπιγρ. κατάληξ. ὑποτ. ἀντὶ -ωντι, -ωσι, **οἷον** ἔχωνθι, ἀντὶ ἔχωσιν, ἴωνθι, ἀντὶ ἔωσι, ὦσι.
ὤνθρωπε κτ. κρᾶσιν ἀντὶ ὦ ἄνθρωπε.
ὤνθρωπος, ὤνθρωποι κτ. ἰων. κρᾶσιν **ἀντὶ ὁ** ἄνθρωπος, οἱ ἄνθρωποι : Ἡρ,7,11,αὐτ.49.
-ώνθω Ἐπιγρ. κατάληξ. προστ., οἷον δαμιώνθω, ἀντὶ ζημιούτω, συλώνθω ἀντὶ συλούτω.
ὠνιακός-ή-όν Ἐπιγρ. κ. μτγν. κ. πάπ. ἄ. ὠνικος βλ.λ. : Ἐπιγρ., Ὀλυμπ.Ἱερεμ 2,720Α **τὰ ὠνιακὰ** (πιθ.γρ.), Πάπ. **πεπρακέναι κατὰ τήνδε τὴν ἔγγραφὴν ὠνιακὴν ἀσφάλειαν,** Πάπ. **ὠνιακῷ νόμῳ.**
ὠνιαυτός αἰολ. ἀντὶ ὁ ἐνιαυτός : Ἐπιγρ.
ὠνικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὠνήν, ἢ **ὁ** κατάλληλος πρὸς ὤνησιν : ΨΧρυσ.7,515.
ὠνιομανής-οῦς-ές νεώτ. ὁ ἔχων ἢ **ὁ** πάσχων ὠνιομανίαν βλ.λ.
ὠνιομανία (ἡ) νεώτ. ἰσχυρὰ παθολογικὴ τάσις πρὸς ἀγορὰν διαφόρων ἀντικειμένων ἄνευ λόγου καὶ ἀνάγκης.
ὤνιος-ία-ον (ὦνος) κ. -**ος-ον** (Πλούτ.Κάτ.Νεώτ.21, Λουκ.Νιγρ.25) κ. μσν. κ. νεώτ. ὃν δύναταί τις ν' ἀγοράσῃ, ὁ πωλούμενος ἀντὶ χρημάτων, ὁ πρὸς πώλησιν, πράσιμος, ἀγοραστός· Μοῖρ.423 «ὤνιος Ἀττικοί, πράσιμος Ἕλληνες», Ἡσ. «ὠνί[illegible] [illegible]ρασίμου, ἀγοραστοῦ» : Ἐπίχ.ἀπ.48 Ahr. ὁ δ' **αὐτὸς**

χαλκὸς ὤνιος, Ἀριστφ. Ἀχ.758 πῶς ὁ σῖτος ὤνιος; (πόσον πωλεῖται, τί κοστίζει ὁ σῖτος), αὐτ. Ἱππ. 480 πῶς οὖν ὁ τυρὸς ἐν Βοιωτοῖς ὤνιος;, Ξεν. Ἑλλ.3,4,17 ἥ τε ἀγορὰ ἦν μεστὴ παντοδαπῶν καὶ ἵππων καὶ ὅπλων ὠνίων, Συνέσ. Ἐπιστ.130 ὤνιος ἄνθρωπος, Προκ. Περσ.2,12 εἰ μὴ τὴν σωτηρίαν ὤνιον κτήσονται τὰ λύτρα διδόντες· κ. μτ. γενικ. τοῦ τιμήματος: Ἀλεξ. Ἑλλην.1,7 τῆς οὐσίας γάρ εἰσιν . . ὤνιοι (οἱ ἰχθύες), Αἰσχίν. 76,27 αἵματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὠνία, Ἀριστλ. Ρητ. 1391a,2 ὁ δὲ πλοῦτος οἷον τιμή τις τῆς ἀξίας τῶν ἄλλων, διὸ φαίνεται ὤνια ἅπαντα εἶναι αὐτοῦ, Μέν. Ὀργ.5 θανάτου γάρ ἐστιν ὤνιον, Πλούτ. Ἠθ. 135B οὐ γὰρ ἀργίας ὤνιον ἡ ὑγιεία, αὐτ. Ἀντ.45, Ἀντίφιλ. ΑΠ 7,622 ψυχῆς ὤνιον μέλι, Λουκ. Θυσ.2 πολλὰ εἶναι λιβανωτοῦ μόνου παρ' αὐτοῖς ὤνια· ὁμ. κ. ἐν φρς: Θέογν.127 ὥσπερ ποτ' ἐς ὤνιον ἐλθὼν (εἰς τὴν ἀγορὰν ἐλθών, δ. γρ. ἀντὶ ὥριον), Πλάτ. Νόμ.848A πάντων ἀναγκαίων ἀπονεμηθὲν τρίτον μέρος ὤνιον (πρὸς πλήρωσιν), Δημ.593 ἴστ' ὀρόβους ὄντας ὠνίους (παροιμ. ἐπὶ μεγάλης δυστυχίας). Πλούτ. Κράσσ.8 ὅτε πρῶτον εἰς Ῥώμην ὤνιος ἤχθη (πρὸς πώλησιν), αὐτ. Ἀλέξ.6 τὸν Βουκεφάλαν ἀγαγόντος ὤνιον τῷ Φιλίππῳ, αὐτ. Ἠθ.680E οἰκέτας ἐκεῖθεν ὠνίους ἐξάγοντες, αὐτ.173C, αὐτ.193B· || τὸ οὐδ. κτ. πληθ. ὤνια ὡς οὐσ. τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλούμενα τρόφιμα, τὰ φώνια: Λυσ.22,16 ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις ὠνίοις ἅπασι τοὺς ἀγορανόμους φύλακας κατεστήσατε, Πλάτ. Νόμ.849A, Ξεν. Ἀν.7,6,24 ἀγορᾷ δὲ χρῆσθε σπάνια μὲν ὁρῶντες τὰ ὤνια, αὐτ. ΚΠ 1,2,3, Δημ.106 τῇ τῶν ὠνίων ἀφθονίᾳ λαμπροί, Ἀριστλ. Πολιτ.1338a,41 οὐχ ἵνα ἐν τοῖς ἰδίοις ὠνίοις μὴ διαμαρτάνωσιν ἀλλ' ὦσιν ἀνεξαπάτητοι πρὸς τὴν τῶν σκευῶν ὠνήν τε καὶ πρᾶσιν, Πλούτ. Πομπ.26 αἱ δὲ τιμαὶ τῶν ὠνίων εὐθὺς πεσοῦσαι λόγον ἡδομένῳ τῷ δήμῳ παρεῖχον, Λουκ. Πατρ. Ἐγκ.2 τὴν τῶν ὠνίων ἀφθονίαν, - φόρος ἐπὶ τῶν ὠνίων· **2)** ἐπὶ ἀρχῶν, ἀρχόντων, ὁ δωροδοκῶν, ἐκεῖνος, ὃν δύναταί τις νὰ ἐξαγοράσῃ διὰ χρημάτων ἢ δώρων: Δείν.92,37 τοῦ στρατηγοῦ ὠνίου ὄντος, Ἀριστλ. Πολιτ.1270b,10 πολλάκις ἐμπίπτουσιν ἄνθρωποι σφόδρα πένητες εἰς τὸ ἀρχεῖον, οἳ διὰ τὴν ἀπορίαν ὤνιοι ἦσαν· || ἀρχαιρεσίαι ὤνιοι ἐν οἷς ἐπιτυγχάνει τις ἐξαγοράζων διὰ χρημάτων τοὺς ψηφοφόρους: Πλούτ. Κατ. Νεώτ.21 τὰς ὑπατικὰς ἀρχαιρεσίας ὁρῶν ὠνίους οὔσας.

ὤνομα αἰολ. τ. ἀντὶ ὄνομα βλ.λ.

ὠνομάδαται Ἰων. γ' πληθ. παρακ. τοῦ ὀνομάζω βλ.λ.: Δίων Κ 37,16.

ὠνομασμένος-η-ον παθ. μτχ. παρακ. τοῦ ὀνομάζω βλ.λ.

ὠνομασμένως (ἐκ τῆς μτχ. παθ. παρακ. τοῦ ὀνομάζω) ἐπίρρ. μετ' ὀνόματος, ὀνομαστί: Ἀριστλ. Ρητ.1405b,36 ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ὁμοειδῶν μεταφέρειν τὰ ἀνώνυμα ὠνομασμένως.

ὦνος (ὁ) τιμή, ἀξία, ἀντίτιμον πράγματός τινος, χρηματικὸν ποσὸν καταβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ εἰς τὸν πωλητὴν πράγματός τινος ὡς ἀντίτιμον τῆς ἀξίας αὐτοῦ: Ἰλ.Φ 41 καὶ τότε μέν μιν Λῆμνον .. ἐπέρασσεν νηυσὶν ἄγων, ἀτὰρ υἱὸς Ἰήσονος ὦνον ἔδωκεν, Ὀδ.Ο 388 ὁ δ' ἄξιον ὦνον ἔδωκεν, αὐτ.452 ὁ δ' ὑμῖν μυρίον ὦνον ἄλφοι, Φιλ.1,297,39 τὸν λεγόμενον ὦνον παρὰ ποιηταῖς, ἀργύριον ἢ χρυσίον, ἢ ἄλλα ὅσα πρὸς τοὺς πιπράσκοντας ἔθος τοῖς ὠνουμένοις ἀντικαταλλάττεσθαι· συνήθ. τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμ. κτ. γενικ.: Ἰλ.Ψ 746 υἷος δὲ Πριάμοιο Λυκάονος ὦνον ἔδωκεν Πατρόκλῳ· **2)** ὠνή, ὤνησις, ἀγορά: Ὀδ.Ο 445 ἐπείγετε δ' ὦνον ὁδαίων· **3)** τὸ πρὸς πώλησιν πρᾶγμα, ἀντικείμενον ἀγορᾶς ἢ πωλήσεως, ἐμπόρευμα: Ἀπολλ.Ρ 2,1006 ὦνον ἀμείβοντες βιοτήσιον.

ὦνος κτ. κρᾶσ. ἀντὶ ὁ οἶνος βλ.λ.

ὠνοῦμαι-έομαι (ὦνος, ὠνή) κ. μσν., ἀόρ. ἐωνούμην (Ἀνδοκ.1,134) κ. ἐπ. γ ἑν. ὠνέετο (Ἡρ.3,139) κ. γ' πληθ. ὠνέοντο (Ἡρ.1,69), μέλλ. ὠνήσομαι (Εὐρ. Ἑκ.360, Ἀριστφ. Ἀχ.815), ἐνεργ. μέλλ. ὠνήσω (Ζωναρ. ἐν λ.), μέσ. ἀόρ. ἐωνησάμην (Ἡρωδιαν. Ἰατ. 6,7,23) κ. ὠνησάμην (Λουκ. Ἑρμότ.81 κ. Πάπ.), συνήθ. ἐν χρ. ἐπριάμην, παθ. ἀόρ. ἐωνήθην (Ξεν. Ἀπομν.2,7,12), ἐνεργ. ἀόρ. ὤνησα (Ἡσ.), παρακ. μέσ. ἐώνημαι (Ἀριστφ. Πλ.7) κ. ἐν παθ. σημ. (Δημ.406), ἐνεργ. παρακ. μ. ἐν μτχ. ἐωνηκώς (Λυσ. ἐν ΑΒ 95,25), ὑπερσ. μέσ. ὡς ἐνεργ. ἐωνήμην (Δημ.967) κ. ἐν παθ. σημ. (Ἀριστφ. Εἰρ.1182). ἀγοράζω, ἀντίθ. πιπράσκω, πωλῶ· συνήθ. ἐν χρ. ἐν τῷ ἐνεστ. κ. παρατ., προσφέρομαι ὅπως ἀγοράσω, διαπραγματεύομαι περί τινος, παζαρεύω: Ἡσίοδ. Ἔργ.341 ὄφρ' ἄλλων ὠνῇ κλῆρον, Ἡρ.1,1 ταύτας στάσας κατὰ πρύμνην τῆς νεὸς ὠνέεσθαι τῶν φορτίων (τὰς γυναῖκας) (διεπραγματεύοντο νὰ ἀγοράσωσι πράγματα ἐκ τοῦ φορτίου τοῦ πλοίου). αὐτ.1,69 Κροῖσός σφι ὠνεομένοισι ἔδωκε (ἔδωκεν εἰς αὐτούς, ὅτε προσεφέροντο νὰ ἀγοράσωσι), αὐτ.1,165, Πλάτ. Νόμ.741B μὴ ἀτιμάσητε τῷ τε ὠνεῖσθαι καὶ τῷ πωλεῖν πρὸς ἀλλήλους, αὐτ. Πρωτ.313D ἐπαινοῦσι δὲ πάντα πωλοῦντες, οὔτε οἱ ὠνούμενοι παρ' αὐτῶν, Δημ.123 ὥστ' οὐδὲ χρημάτων ὠνεῖσθαι παρ' οὐδενὸς οὐδέν, Ἀχιλλ. Τάτ.5,17, Πάπ. βούλομαι ὠνήσασθαι ξύλα· || κ. μτ. δοτ. τοῦ προσ., ἀγοράζω ἀπό τινος: Ἀριστφ. Εἰρ.1261 μηδαμῶς γ', ἐπεὶ τούτῳ γ' ἐγὼ τὰ δόρατα ταῦτ' ὠνήσομαι, αὐτ. Ἀχ.815· || ὁμ. μτ. ἐμπροθ. τοπικοῦ προσδ.: Ξεν. Ἑλλ.7,2,17 τὰ δὲ ἐκ Κορίνθου ὠνούμεναι, αὐτ. Ἀν.3,2,21 τὰ δὲ ἐπιτήδεια πότερον ὠνεῖσθαι κρεῖττον ἐκ τῆς ἀγορᾶς (ἐν τῇ ἀγορᾷ)· || κ. μτ. γενικ. τῆς τιμῆς, ἀγοράζω ἀντὶ ..: 5,6 καὶ ὠνέονται τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων μεγάλων, Εὐρ. Ἑκ.360 ὅστις ἀργύρου μ' ὠνήσεται τὴν Ἕκτορός τε χἀτέρων πολλῶν κάσιν· || κ. απαν. μτ. δοτ. τῆς τιμῆς: Εὐρ. ΙΑ 1170 τἄχθιστα τοῖσι φιλτάτοις ὠνούμεθα (Βερναρδ. Γρ. ἐν λ. «τὰ ἔχθιστα ἀγοράζομεν διὰ τῶν φιλτάτων ἡμῖν»), Θεοφύλ. Σ Ἐπιστ.17 χρυσῷ τὴν νίκην ὠνήσατο· || κ. ἀπολ.: Ξεν. Ἀπομν.2,10,4 τότε φασὶ δεῖν ὠνεῖσθαι, αὐτ. Ἀγησ.1,18 τοῖς μὲν φίλοις προεῖπεν ὠνεῖσθαι· || ὁμ. κτ. μτχ. ἐνεστ. ὁ ὠνούμενος ὁ ἀγοράζων, ὁ ἀγοραστής: Ξεν. Ἱππ.3,2 ὁρῶντος τοῦ ὠνουμένου, Δημ 309 οὕτως ὁ μὴ λαβὼν μηδὲ διαφθαρεὶς νενίκηκε τὸν ὠνούμενον, Πλούτ. Κάτ. Νεώτ.36 τέλος αὐτὸς ἰδίᾳ τοῖς ὠνουμένοις διαλεγόμενος καὶ προσβιβάζων ἕκαστον· || ὁμ. κτ. μτχ. ἀορ. κ. μέλλ. ὠνησάμενος ὁ ἀγοράσας κ. ὠνησόμενος ὁ μέλλων νὰ ἀγοράσῃ: Δείν.109,30 ἂν ἕλῃ τὸν ὠνησόμενον, Πλούτ. Ἠθ.242D· || ὁμ. κτ. μτχ. παρακ. ὁ ἐωνημένος ὁ δι' ἀγορᾶς γενόμενος κύριος (δούλου): Ἀριστφ. Πλ.7 τοῦ σώματος γὰρ οὐκ ἐᾷ τὸν κύριον κρατεῖν ὁ δαίμων, ἀλλὰ τὸν ἐωνημένον· || σπαν. κ. κτ. μτχ. ἐνεργ. παρακ. ἐωνηκώς ἀντὶ ἐωνημένος: Λυσ. ἐν ΑΒ 95,25 «ἐωνηκώς· ἀντὶ ἐωνημένος. Λυσίας κατὰ Καλλίου ἐνδείξεως» || ἐν χρ. κ. ὡς παθ.: Ἀριστφ. Εἰρ.1182 τῷ δὲ σιτί' ἐώνητ'· οὐ γὰρ ᾔδειν ἐξιών, Ξεν. Ἀπομν.2,7,12 ἐκ τούτων δὲ ἐπορίσθη μὲν ἀφορμή, ἐωνήθη δὲ ἔρια, αὐτ. Ἱππ. 8,2, Πλάτ. Φαίδ.69B καὶ τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὠνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα, αὐτ. Πολ.563B ὅταν δὴ οἱ ἐωνημένοι καὶ αἱ ἐωνημέναι μηδὲν ἧττον ἐλεύθεροι ὦσι τῶν πριαμένων, αὐτ. Σοφ.224A, αὐτ. Νόμ.850A, Δημ.406 ἃ κἂν ἐχθὲς ἐωνημένος ἄνθρωπος εἰπεῖν ἐδυνήθη, Ἀριστλ. Ρητ.3,9,7· || κ. μτφ.: Εὐρ. Ἑλ.902 χάριτος

πονηρὰς κάδικους ὠνουμένη, Λυσ.180,15, Ξεν.Ἱερ. 9,11 ἐννόησον ὅτι οὐκ ἔστιν ἐμπορεύματα λυσιτελέστερα ἢ ὅσα ἄνθρωποι ἄθλων ὠνοῦνται· **2**) μισθῶ δημοσίους φόρους ἢ δασμούς, ἰδίᾳ προσφέρω τιμήν τινα δι' αὐτούς: Ἀνδοκ.1,134 καὶ μεταδόντες τοῖς ἄλλοις ἐωνοῦντο πάλιν τριάκοντα ταλάντων, Ξεν.Προσ.4,19 τέλη ὠνοῦνται παρὰ τῆς πόλεως, Δημ.435 εἰ παρὰ τῶν τὰ μέταλλα ἐωνημένων εἴκοσιν ἐξέλεξε δραχμὰς παρ' ἑκάστου· **3**) ἐξαγοράζω τινὰ διὰ χρημάτων, ἵνα σιωπήσῃ, διαφθείρω διὰ χρημάτων, δωροδοκῶ: Δημ.96 ἀλλ' ὠνούμενοι μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς παρ' αὐτῶν ἐκπλέοντας ἐμπόρους, αὐτ.987 οὔτ' ἐκεῖνοι τοὔνομα τοῦτ' ἐωνοῦνθ' ὧν ἀπέτεισαν [χρημάτων], ἀλλ' ἐγκλήματα (Βερναρδ.Γρ. ἐν λ. «μὲ τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσαν, δὲν ἠγόραζον τὸ ὄνομα τῆς ἐπιτροπῆς, δὲν ἐζήτουν ν' ἀποφύγωσι τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀλλὰ τὰ ἐγκλήματα»), αὐτ.990, Πλούτ.Σερτ.6 μικρὰ φροντίσας τοῦ δοκοῦντος αἰσχροῦ καὶ καιρὸν ὠνεῖσθαι φήσας, Λουκ.Ἑρμότ.81 εἰ μὴ ἐγὼ ταλάντου ὠνησάμην τὸ πλημμέλημα παρὰ πένητος ἀνδρὸς τοῦ Ἐχεκράτους, Παυσ.3,4,3 τὴν ἐν Δελφοῖς πρόμαντιν ὠνήσατο, Ἡρωδιαν.Ἱστ.6,7,23 ἐπειρᾶτο ὠνήσασθαι μᾶλλον τὰς πρὸς αὐτοὺς σπονδὰς ἢ διὰ πολέμου κινδυνεύειν· **4**) ῥηματ. π. ὤνημα, ὤνησις, ὠνητής, ὠνητός, ὠνητέος, ὠνήτωρ.

ὠνῶ-έω λεξ., ἀόρ. ὤνησα, μ. π. Ζωναρ. κ. Ἡσ.· ἀντ' αὐτοῦ τὸ μέσ. ὠνοῦμαι βλ.λ.

ὠνώμενος-η-ον κρητ. μτχ. ἐνεστ. τοῦ ὠνοῦμαι βλ.λ. ἀντὶ ὠνούμενος.

ὢξ δωρ. κτ. κρᾶσιν ἀντὶ ὁ ἐξ.

ὦξε γ' ἑν. ἀόρ. α' τοῦ οἴγνυμι βλ.λ.

ᾠοβαφή (ἡ) νεώτ. βαφὴ δι' ᾠά, ἀβγά.

ᾠοβόρος-ον νεώτ. ὁ τρώγων πολλὰ ᾠά, ἀβγά, ὁ ἀβγοφάγος.

ᾠοβραχής-οῦς-ές μτγν. ὁ βεβρεγμένος, ὁ βραχεὶς εἰς τὸ λευκὸν τοῦ ᾠοῦ, ὁ βουτημένος στ' ἀσπράδι τοῦ ἀβγοῦ: Παῦλ.Αἰγ.122,21, αὐτ.128,17 ᾠοβραχὲς ἔριον.

ᾠόγαλα-ακτος (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. γάλα μεμειγμένον μετὰ ᾠῶν ἢ μετὰ τοῦ λευκοῦ τῶν ᾠῶν: Παῦλ. Αἰγ.106,2 ᾠογάλακτι ἐγχύτῳ.

ᾠογαμία (ἡ) νεώτ. βοταν. εἶδος πολλαπλασιασμοῦ κρυπτογαμικῶν τινων φυτῶν, ἰδ. φυκῶν, καθ' ὃ οἱ μαστιγοφόροι γαμέται γονιμοποιοῦσι τὰ παρεμφερῆ πρὸς ᾠάρια σπερματοζῳΐδια.

ᾠογενεσία (ἡ) νεώτ. βιολ. ἡ παραγωγὴ θηλέων γεννητικῶν κυττάρων, ᾠοκυττάρων, ἐντὸς τοῦ σώματος διαφόρων ὀργανισμῶν, ἄ. ᾠογένεσις.

ᾠογένεσις-εως (ἡ) νεώτ. ἄ. ᾠογενεσία βλ.λ.

ᾠογενής-οῦς-ές κ. νεώτ. ὁ γεννηθεὶς ἐξ ᾠοῦ: Ὀρφ.Ὕμν.5,2.

ᾠογονία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. τὸ τίκτειν ᾠά, ἡ ᾠοτοκία: Φιλόστρ.Ἀπολλ.2,65· **2**) νεώτ. βιολ. ἡ ᾠογενεσία βλ.λ.

ᾠογόνιον (τὸ) νεώτ. βιολ. εἶδ. ἐν τῇ μυκητολογίᾳ, τὸ θῆλυ ὄργανον τῶν δι' ἑτερογαμετῶν πολλαπλασιαζομένων φυκομυκήτων σχήματος σφαιρικοῦ.

ᾠογόνος-ον νεώτ. βιολ. ὁ παράγων, ὁ γεννῶν ᾠὰ ἢ ᾠάρια· **2**) τὸ ᾠογόνον ὡς οὐσ. ᾠογόνιον.

ᾠογονῶ-έω μσν. γεννῶ ᾠά, ᾠοτοκῶ: Γεωπ.14,2,4.

ᾠοδόχη (ἡ) νεώτ. μικρὸν ἐπιτραπέζιον σκεῦος ἐν εἴδει κυαθίσκου δεχόμενον τὸ βεβρασμένον ᾠόν, ἄ. ἀβγοθήκη, ἀβγουλιέρα.

ᾠοειδής-οῦς-ές κ. μον. κ. νεώτ. κ. ᾠώδης ὁ ὅμοιος πρὸς ᾠόν, ὁ ἔχων τὸ σχῆμα ᾠοῦ, περίπου ἐλλειψοειδές, ὁ μακροστρόγγυλος: Ἀριστλ.ΖΙ 5,1 σκώληκες ᾠοειδεῖς, αὐτ.9,5, αὐτ.ΖΓ 2,1,22, Διόδ. Σ Ἐκλ.521,69 κατεκέκρυπτο φύσις ἄρρενος ἐν ᾠοειδεῖ τόπῳ φύσεως θηλείας, Δίων Κ 49,43 τούς τε δελφῖνας καὶ τὰ ᾠοειδῆ δημιουργήματα, Πλούτ.Ἠθ.886C, Πτολ.Γεωγρ.7,6,12· ‖ νεώτ. ἀνατ. ᾠοειδὲς τρῆμα σφηνοειδοῦς (ὀπὴ τοῦ σφηνοειδοῦς ὀστοῦ, δι' ἧς ἐξέρχεται τοῦ κρανίου τὸ κάτω γναθιαῖον νεῦρον)· ‖ νεώτ. ἀνατ. ᾠοειδὴς θυρὶς (θυρὶς ἐπὶ τοῦ ἔσω τοιχώματος τοῦ κοίλου τοῦ τυμπάνου, ἄγουσα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ λαβυρίνθου, ἀποφρασσομένη δ' ὑπὸ τῆς βάσεως τοῦ ἀναβολέως)· ‖ νεώτ. μαθ. ἡ ᾠοειδὴς ὡς οὐσ. καμπύλη ἔχουσα σχῆμα παραπλήσιον πρὸς τὴν κατὰ μῆκος τομὴν τοῦ ᾠοῦ· ‖ νεώτ. μαθ. ᾠοειδὴς τοῦ Κασσινὶ (γεωμετρικὸς τόπος τῶν σημείων τοῦ ἐπιπέδου)· **2**) μτγν. τὸ ᾠοειδὲς ὡς οὐσ. τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ὑδατῶδες ὑγρόν: Γαλ.19, 358,17 ὑγρῶν τριῶν, ὑελοειδοῦς, κρυσταλλοειδοῦς καὶ ᾠοειδοῦς, Θεόφιλ.Πρωτ.152.

ᾠοζωοτόκος-ον νεώτ. ζωολ. συνήθ. ᾠοζωοτόκα (τὰ) ὡς οὐσ. ἑρπετὰ καὶ ἀμφίβια τίκτοντα ᾠά, ὧν ἡ ἐντὸς τοῦ μητρικοῦ σώματος ἐξέλιξις ἔχει τόσον προχωρήσει, ὥστε τὰ νεογνὰ ἐκκολάπτονται ἐκ τῶν ᾠῶν εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπόθεσίν των.

ᾠοθάλαμος (ὁ) νεώτ. ἀνατ. θάλαμος ἐν ᾧ εὑρίσκεται τὸ ἔμβρυον, ἐμβρυοθυλάκιον.

ᾠοθεσία (ἡ) μτγν. ἡ διακόσμησις δι' ᾠοειδῶν σχημάτων: Ἀριστέ.Ι 253,254 ἐκ πλαγίων δὲ κατὰ τὴν στεφάνην κυκλόθε τὰ πρὸς τὴν ἄνω πρόσοψιν ᾠοθεσία κατεσκεύαστο διάλιθος, αὐτ. τὴν τῆς ᾠοθεσίας διασκευήν.

ᾠοθέτης (ὁ) νεώτ. ὁ θέτων τὰ ᾠὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὁ διακοσμῶν τι δι' ᾠοειδῶν σχημάτων.

ᾠοθηκαλγία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. νευραλγία τῆς ᾠοθήκης, ἄ. νευραλγία πυελική.

ᾠοθηκεκτομία (ἡ) νεώτ. κ. ᾠοθηκοτομία ἡ δι' ἐγχειρήσεως ἀφαίρεσις τῆς ᾠοθήκης, ἀποτελούσης ἕδρον ἀναπτύξεως ὄγκου στερεοῦ ἢ κυστικοῦ.

ᾠοθήκη (ἡ) νεώτ. ἀνατ. τὸ ἀναπαραγωγικὸν ὄργανον τῆς γυναικὸς καὶ τῶν θηλέων ζῴων, ὅπου διαπλάσσονται τὰ ᾠάρια, ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸν ἀνδρικὸν ὄρχιν· **2**) βοταν. τὸ μέρος τοῦ ἄνθους τὸ περικλεῖον τὰς σπερματικὰς βλάστας καὶ ἀποτελούμενον ἐξ ἑνὸς ἢ περισσοτέρων καρποφύλλων· **3**) μικρὸν ἐπιτραπέζιον σκεῦος πρὸς ἐναπόθεσιν τοῦ ᾠοῦ, ᾠοδόχη, ἀβγοθήκη.

ᾠοθηκικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ᾠοθήκην βλ.λ.1)· ‖ νεώτ. ἀνατ. ᾠοθηκικὴ ἀρτηρία (ἡ ἔσω σπερματικὴ ἀρτηρία ἐπὶ τῆς γυναικὸς ἀπὸ τοῦ ἄνω στομίου τῆς πυέλου), - ᾠοθηκικὸς βόθρος (κόλπωμα ἐν τῷ πλαγίῳ πυελικῷ τοιχώματι, σχηματιζόμενον διὰ τῆς καταδύσεως τοῦ περιτοναίου).

ᾠοθηκίνη (ἡ) νεώτ. φαρμακ. κόνις ὀπεξηραμμένων ᾠοθηκῶν ζῴων χρήσιμος εἰς τὴν θεραπευτικήν, ἄ. ᾠοφορίνη, ὀβαρίνη.

ᾠοθηκῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. φλεγμονὴ τῆς ᾠοθήκης, ὀφειλομένη εἰς τὴν εἴσδυσιν μικροργανισμῶν ἐν αὐτῇ, ἄ. ᾠοφορῖτις.

ᾠοθηκοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. μέθοδος θεραπευτικὴ δι' ᾠοθηκίνης βλ.λ., σκοποῦσα νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν καταλυθεῖσαν ἐσωτερικὴν ἔκκρισιν τῆς ᾠοθήκης τῆς γυναικὸς ἢ νὰ συμπληρώσῃ ταύτην, ἀνεπαρκῶς λειτουργοῦσαν, πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς φυσιολογικῆς λειτουργίας τῆς γενετησίου ζωῆς τῆς γυναικός.

ᾠοθηκοτομία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἄ. ᾠοθηκεκτομία.

ᾠοθυλάκιον (τὸ) νεώτ. ἀνατ. μικρὸν θυλακῶδες σῶμα ᾠοθήκης, ἐμπεριέχον τὸ ᾠάριον.

ᾠοθυτικά (τὰ) μτγν. μον. κ. ᾠοσκοπικά, τίτλος συγγράμματος ὀρφικοῦ: Εὐδοκ.318, Σουΐδ. ἐν λ. Ὀρφεύς: ᾠοθυτικὰ ἢ ᾠοσκοπικά Σχόλ.Αἰσχ. Περσ.5,185· πρβλ. ᾠοσκοπία 1), ᾠομαντεία.

ᾠοθυτική (ἡ) νεώτ. ἡ ᾠοσκοπία βλ.λ.

ᾠοθύτιον (τὸ) Ἐπιγρ. τόπος ὅπου ἐγίνετο ᾠοσκοπία βλ.λ.: τοῦ ᾠοθυτίου ἐπὶ τὰν ἱμασσιάν.

ᾠοιοί λεξ. ἐπιφώνημα ἄλγους, ἄ. ὠαιοί· ΑΒ 538,1 «καθάπερ τῷ πόποι τὸ παπαὶ παράκειται καὶ τῷ ὀτοτοὶ τὸ ἀτταταί, οὕτως καὶ τῷ ὠοιοὶ τὸ ὠαιοί, ὅπερ συναλειφθὲν καὶ ἐν βαρείᾳ τάσει γινόμενον παρ' Αἰολεῦσίν ἐστιν ᾦαι».

ᾠοίφιον (τὸ) πάπ. ἄ. φύφιον βλ.λ. : **δραχμὰς ὀκτὼ καὶ ᾠοίφια εἴκοσι δώσει.**

ᾠοκάταξις-εως (ἡ) μτγν. ἡ θραῦσις ᾠῶν, σπάσιμο ἀβγῶν : Λουκ.Λεξίφ.9 **ὁ ᾠοκάταξις Εὔδημος** (διόρθ. ᾠτοκάταξις).

ᾠοκέλυφος-ον νεώτ. ἐπὶ ὀγγείων ἰδίᾳ μυκηναϊκῶν, ὁ ἔχων λεπτὰ τοιχώματα ὡς τὸ κέλυφος τοῦ ᾠοῦ, ἀβγοῦ.

ᾠόκεντρον (τὸ) νεώτ. βιολ. τὸ ἕτερον τῶν ἐν τῷ γονιμοποιηθέντι ᾠαρίῳ σχηματιζομένων δύο συνελκομένων κέντρων· πρβλ. σπερμόκεντρον.

ᾠοκοπία (ἡ) λεξ. ἡ κατακοπὴ τῶν ᾠῶν, τῶν ἀβγῶν· Σουΐδ. ἐν λ. ἔκχυτον.

ᾠόκυστις-εως (ἡ) νεώτ. βιολ. σωμάτιον παραγόμενον κατὰ τὸν διὰ συζεύξεως πολλαπλασιασμὸν τῶν πρωτοζῴων, ὅπου ἀναπτύσσονται τὰ νεαρὰ ὄτομα.

ᾠοκύτταρον (τὸ) νεώτ. ἀνατ. τὸ ἄωρον ᾠάριον τῆς ὠοθήκης.

ᾠολεύκωμα-ατος (τὸ) νεώτ. βιολ. τὸ λεύκωμα, τὸ λευκὸν τοῦ ᾠοῦ, τὸ ἀσπράδι.

ᾠολιθικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ᾠόλιθον βλ.λ.

ᾠόλιθος (ὁ) νεώτ. ὀρυκτολ. πέτρωμα ἀσβεστολιθικὸν συνιστάμενον ἀπὸ σφαιρίδια ἀσβεστίτου ἄ. ᾠολιθικὸς ἀσβεστόλιθος.

ᾠολογία (ἡ) νεώτ. τὸ τμῆμα τῆς ὀρνιθολογίας τὸ πραγματευόμενον περὶ τῶν ᾠῶν τῶν πτηνῶν· **2**) νεώτ. ἰατρ. ἐμβρυολογία βλ.λ.

ᾠολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ᾠολογίαν, ὁ τῆς ᾠολογίας ᾠολογικὸν βιβλίον.

ᾠομαντεία (ἡ) νεώτ. ἡ διὰ τῶν ᾠῶν, ἰδίᾳ διὰ τοῦ λευκώματος **τοῦ ᾠοῦ** μαντεία, ᾠοσκοπία, ἀβγομαντεία.

ᾠόμαντις-εως (ὁ,ἡ) νεώτ. κ. ᾠομάντις ὁ διὰ τῶν ᾠῶν, ἰδίᾳ τοῦ λευκώματος τοῦ ᾠοῦ μαντευόμενος, ὁ ᾠοσκόπος.

ᾠομύκητες-ων (οἱ) νεώτ. βοταν. κατηγορία μυκήτων χαρακτηριζομένων ἰδίᾳ ἐκ τῆς ὕφῆς τοῦ θαλλοῦ των καὶ τῆς εὐχερείας τοῦ παράγειν ᾠάρια.

ᾠόν (τὸ) κ. μσν. κ. νεώτ., αἰολ. **ὤιον** (Σαπφ.π.'Αθήν.2,57D), δωρ. **ὤεον** ('Επίχ.ἀπ.103), ἀργ. **ὤβιον** ἐπὶ ᾠοτόκων ζῴων, ὀργανικὴ μᾶζα προερχομένη ἐκ γονιμοποιημένου ᾠαρίου ἐντὸς τοῦ σώματος τῆς θηλείας, φέρουσα δὲ σκληρὸν κέλυφος, ἀβγό· ΕΜ 822,39 «ᾠόν· δεῖ γινώσκειν ὅτι τὸ ᾠὸν τὸ ι ἔχει» : 'Ηρ.2,68 **τὰ μὲν γὰρ ᾠὰ χηνέων οὐ πολλῷ μέζονα τίκτει** (ὁ κροκόδειλος), 'Ιππ.405 **ᾠὰ ἡμιπαγέα** (οὐχὶ ἐντελῶς βεβρασμένα, μελάτα), 'Αριστφ.Λυσ.856 **κἂν ᾠὸν ἢ μῆλον λάβῃ**, αὐτ. 'Ορν.694 **τίκτει πρώτιστον ὑπηνέμιον Νὺξ ἡ μελανόπτερος ᾠόν**, αὐτ.ἀπ.237 **πολλὰ τῶν ἀλεκτρυόνων βίᾳ ὑπηνέμια τίκτουσιν ᾠά**, 'Αριστλ. ΖΙ 6,2 **ᾠοῦ τὸ λευκὸν ἢ τὸ ὠχρόν**, 'Εριφ π.'Αθήν. 2,58Β **ᾠὰ λευκά γε καὶ μεγάλα· χήνει' ἐστίν, ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ**, Νικόμ.π.'Αθήν.25,58Α **ὥσπερ ᾠόν τις ῥοφῶν**, Θεόφρ.8,2 **ᾠὰ ἑφθά, ὠμά**, Πλούτ.'Ηθ. 131Ε **τῶν ᾠῶν τὰ ἑφθὰ προσφέρεσθαι**, 'Αθήν.9, 389Β **τὰ ᾠὰ τῆς θηλείας συντρίβει, ἵνα ἀπολαύῃ τῶν ἀφροδισίων**, 'Αριστείδ.Λόγ.1,283,12 **ᾠὰ ἑφθὰ τρία περιγεγλυμμένα ὥσπερ μέλλοντος ἤδη ἐσθίειν**, Πάπ. **λευκοῦ τῶν ᾠῶν**, Γεωπ.14,7,25 **ᾠὰ κολάπτειν**, Παπαδ.Χριστ.Διηγ.23 **ἐφόρτωσεν . . πέντε ἢ ἓξ ζεύγη ὀρνίθων, κοφίνους τινὰς ᾠῶν καὶ τυροῦ·** ‖ κ. ἐπὶ τῶν ἰχθύων, τῶν ὄφεων, τῶν χελωνῶν κττ. : 'Ηρ.2,93 **τῶν γὰρ ᾠῶν** ἀπορραίνουσι κατ' ὀλίγους τῶν κέγχρων, **οἱ δὲ ἔρσενες καταπίνουσι ἑπόμενοι**, 'Αριστλ.ΖΙ 5,33,2 (ἐπὶ τῶν χελωνῶν), αὐτ.5,34,1 (ἐπὶ τῶν ὄφεων), αὐτ.6,13,9 **οἱ ἄλλοι ἰχθύες ἐν γάνῳ τίκτουσι καὶ τὰ ᾠὰ ἀφιᾶσιν·** ‖ κ. μτφ : Νικί.ΑΠ 11,398 **τὴν κεφαλὴν βάπτων τις ἀπώλεσε τὰς τρίχας αὐτάς, καὶ δασὺς ὢν λίαν ᾠὸν ἅπας γέγονεν** (ἐπὶ φαλακροῦ, ἐγένετο λεῖος ὡς ἀβγό)· **2**) νεώτ. φυσιολ. τὸ ἐν τοῖς γεννητικοῖς ὀργάνοις τοῦ θήλεος ζῴου διαπλασσόμενον σῶμα, περικλεῖον τὸ ζῳϊκὸν σπέρμα τοῦ μέλλοντος νὰ ἀναπαραχθῇ ζῴου **3**) ἐπὶ φυτῶν, τὸ σπέρμα, ὁ σπόρος : 'Αριστλ.ΖΓ 1,23,2· **4**) μτγν. τὸ πρὸς ἀφαίμαξιν χρησιμοποιούμενον ποτήριον, σικύα, βεντούζα : 'Ηρων Γεωμ.147 **ᾠὰ ὑέλινα τὰ ἰατρικά·** **5**) ποτήριον ᾠοειδές : Δείνων π.'Αθήν.11,503F **οἶνος κεκραμένος ἐν ᾠῷ χρυσῷ, οὗ αὐτὸς βασιλεὺς πίνει·** **6**) 'Επιγρ. εἶδος ἀγγείων : **Λύδια ᾠά·** **7**) νεώτ εἰδ. ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ, κόσμημα ᾠοειδὲς τῶν κιονοκράνων· **8**) π. Λάκωσι, τὸ ὑπερῷον : Κλέαρχ.π.'Αθήν.2,57Ε **ἐκάλουν δὲ καὶ τὰ νῦν τῶν οἰκιῶν παρ' ἡμῖν καλούμενα ὑπερῷα ᾠὰ** (δ.γρ. ᾦαι), Εὐστ.1054, Σχόλ.'Ιλ.Π 184.

ᾦον (τὸ) λακ. ἄ. ᾠὸν βλ.λ.8).

ὠόπ κ. νεώτ. ἄ. ὠὸπ ὀπ, κ. ὢ ὀπόπ, ναυτικὸν κέλευσμα διδόμενον ὑπὸ τοῦ λεμβάρχου πρὸς τοὺς λεμβίτας, ὅπως φέρωσι τὰς κώπας εἰς ὁριζοντίαν θέσιν κατὰ τὸ ἐγκάρσιον τῆς λέμβου· Σχόλ.'Αριστφ.'Ορν.1395 «τὸ ὠὸπ κέλευσμα τῶν ἐρεσσόντων κατοπαῦον τὴν κωπηλασίαν» : 'Αριστφ.'Ορν.1395· πρβλ. αὐτ.Βάτρ.180.

ᾠοπαραγωγή (ἡ) νεώτ. ἡ παραγωγὴ ᾠῶν ἰδίᾳ ἐξ ὀρνίθων : **ἡ ᾠοπαραγωγὴ ἐν 'Ελλάδι.**

ᾠοπλασία (ἡ) νεώτ βιολ. κ. **ᾠοπλαστία** ἡ κατὰ τὴν γονιμοποίησιν ἕνωσις σπερματοζωαρίου καὶ ᾠαρίου πρὸς διάπλασιν τοῦ ᾠοῦ.

ᾠόπλασμα-ατος (τὸ) νεώτ ἀνατ. ἄ. ᾠόσωμα βλ.λ.

ᾠοπλαστία (ἡ) νεώτ. βιολ. ἄ. ᾠοπλασία βλ.λ.

ᾠοπωλεῖον (τὸ) νεώτ. κατάστημα ἐν ᾧ πωλοῦνται ᾠά, ἀβγοπωλεῖο, ἀβγουλάδικο.

ᾠοπώλης (ὁ) πάπ., νεώτ., θηλ. ᾠόπωλις βλ.λ., ὁ πωλῶν ᾠά, ὁ ἀβγοπώλης, ὁ ἀβγουλάς : **τοῦ δεῖνα ᾠοπώλου τὴν τέχνην.**

ᾠόπωλις-ιδος (ἡ) σχόλ. θηλ. τοῦ ᾠοπώλης, **ἡ πωλοῦσα** ᾠά, ἡ ἀβγουλού : Σχόλ.'Αριστφ.Πλ.427.

ᾠορρηξία (ἡ) νεώτ. φυσιολ. κ. **ᾠοτοκία** ἡ κατάστασις τῆς ὡριμάνσεως καὶ ῥήξεως τῶν **ἐν ταῖς** ᾠοθήκαις περιλαμβανομένων γρααφιανῶν ᾠοθυλακίων, ἡ ἐπισυμβαίνουσα κατὰ τὴν ἀρχομένην ἐφηβικὴν ἡλικίαν τῆς γυναικὸς καὶ ἐξακολουθοῦσα ἐπιτελουμένη καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς γονιμότητος αὐτῆς μέχρι τῆς κλιμακτηρικῆς ἡλικίας.

ᾠοσκοπία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ διὰ τῶν ᾠῶν μαντεία, ᾠομαντεία, ᾠοθυτική, ἀβγομαντεία· Σουΐδ. ἐν λ. 'Ερμαγόρας «ἔκχυτον· ἔστι δὲ ᾠοσκοπία» : Εὐδοκ.193· **2**) νεώτ. ἡ **ἐξέτασις τῆς** νωπότητος τῶν ᾠῶν διὰ τοῦ ᾠοσκοπίου.

ᾠοσκοπικός-ή-όν μτγν. κ. μσν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ᾠοσκοπίαν βλ.λ.· ‖ ἡ ᾠοσκοπική ὡς οὐσ., ἡ ᾠοθυτική, ἡ ᾠοσκοπία βλ.λ.: 'Ιωσὴφ 143· ‖ **τὰ ᾠοσκοπικά** ὡς οὐσ. σύγγραμμα ἀποδιδόμενον τῷ 'Ορφεῖ περὶ τῆς τοῦ μαντεύειν ἐκ τῶν ᾠῶν, ἄ. ᾠοθυτικά : Εὐδοκ.318, Σουΐδ. ἐν 'Ορφεύς.

ᾠοσκόπιον (τὸ) νεώτ. ὄργανον χρησιμοποιούμενον διὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς νωπότητος τῶν ᾠῶν.

ᾠοσκόπος (ὁ) νεώτ. **ὁ** ᾠόμαντις βλ.λ.

ᾠοσκύφιον (τὸ) μτγν. ποτήριον ᾠοειδὲς ἔχον δύο πυθμένας· 'Ασκληπιάδ.Μ π. 'Αθήν.11,503Ε «ᾠοσκύφιον· . . δύο πυθμένας ἔχει, ἕνα μὲν τὸν κατὰ τὸ κύτος αὐτῷ συγκεχαλκευμένον, ἕτερον δὲ τὸν προσθετόν, ἀπ' ὀξέος ἀρχόμενον, καταλήγοντα

δὲ εἰς πλατύτερον, ἐφ' οὗ ἵσταται τὸ ποτήριον» : 'Αθήν.11,488F **τινὰ δὲ δύο, ὥσπερ τὰ ᾠοσκύφια καὶ τὰ κανθάρια καὶ τὰς σελευκίδας καὶ καρχήσια καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.**

ᾠοσπόριον (τὸ) νεώτ. φυσιολ. ᾠόσφαιρα γονιμοποιηθεῖσα καὶ περιβληθεῖσα ὑπὸ μεμβράνης, ἄ. ζυγώτης.

ᾠόσφαιρα (ἡ) νεώτ. ἀνατ. ἡ πρώτη φάσις τῆς ἐξελίξεως τοῦ γονιμοποιηθέντος ᾠαρίου.

ᾠόσωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἀνατ. κ. ᾠόπλασμα τὸ κυτταρικὸν σῶμα ἢ κυτόσωμα τοῦ ᾠαρίου, τὸ συγκείμενον ἐκ πρωτοπλάσματος καὶ λεκίθου.

ᾠοτάριχον (τὸ) μαν. κ. νεώτ. κ. **ᾠοτάριχος** ἡ τεταριχευμένη ᾠοθήκη τοῦ ἰχθύος κεφάλου, ἀβγοτάραχο : Τζέτζ.'Εξήγ.'Ιλ.Π 337.

ᾠοτοκεύς-έως (ὁ) μτγν. ποι. ὁ ᾠοτόκος βλ.λ.: 'Οππ.'Αλ.1,750 **ὅσσοι ἔασιν ἐν ἰχθύσιν ᾠοτοκῆες.**

ᾠοτοκία (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. τὸ τίκτειν ᾠά, ἡ γέννησις ᾠῶν, ἡ δι' ᾠοῦ ἀναπαραγωγή : 'Αριστλ. ΖΙ 4,11,5. αὐτ ΖΓ 1,20,11, Πλούτ.'Ηθ.637F **νεοττιάς συντίθησι τὰ πτηνὰ πρὸ τῆς ᾠοτοκίας·** κ. κτ. πληθ. : 'Ηλιόδ. Αἰθ.9,22 **ταῖς τῶν κροκοδείλων ᾠοτοκίαις,** Γεωπ.14,7,9 **πρὸς ᾠοτοκίας κρείττους,** - **ᾠοτοκία πτηνῶν - ἰχθύων·** **2)** νεώτ. φυσιολ. ἄ. ᾠορρηξία βλ.λ.

ᾠοτόκος-ον κ. μσν. κ. νεώτ. συνήθ. **ἐπὶ** πτηνῶν, ἀλλὰ κ. ἐπὶ ἰχθύων, ὄφεων κττ., ὁ τίκτων, ὁ γεννῶν ᾠά, ἀντίθ. ζωοτόκος : 'Αριστλ.ΖΓ 1,11,4, αὐτ.ΖΙ 5,1, 4, Νίκ.Θηρ.136 **ᾠοτόκοι ὄφεις,** Διογ.Λ 8,33 **ἀπέχεσθαι τῶν ᾠοτόκων ζῴων,** Μᾶρκ.'Αργ.ΑΠ 9,286 **ἀγέλη ᾠοτόκος** (πλῆθος ὀρνίθων)· ‖ κ. νεώτ. ζωολ. **τὸ ᾠοτόκα** ὡς οὐσ. ζῷα τίκτοντα καὶ ἀναπαράγοντα τὸ εἶδος δι' ἐκκολαπτομένων ᾠῶν, ἀντίθ. ζωοτόκα : 'Αριστλ.ΖΙ 489a,34 **τὰ μὲν ζωοτόκα, τὰ δὲ ᾠοτόκα.**

ᾠοτοκῶ-έω κ. μσν. κ. νεώτ. ἀμτβ. εἶμαι ᾠοτόκος. τίκτω, γεννῶ ᾠά, ἀντίθ. ζωοτοκῶ, σκωληκοτοκῶ : 'Αριστλ.Πολιτ.1256b,13 **οἷον ὅσα σκωληκοτοκεῖ ἢ ᾠοτοκεῖ· ὅσα δὲ ζωοτοκεῖ,** αὐτ.ΖΙ 1,5 **τὰ μὲν ἐν αὐτοῖς ᾠοτοκεῖ τῶν ζωοτόκων,** Στράβ. 15,1,57 **ἐκεῖ γὰρ ᾠοτοκεῖν τὰς γεράνους,** Πλούτ. Συμπ.637Β **τὰ μὲν ᾠοτοκεῖν, τὰ δὲ ζωοτοκεῖν πέφυκε,** 'Αθήν.2,57F **τὰς σεληνίτιδας γυναῖκας ᾠοτοκεῖν·** ‖ **τὰ ᾠοτοκοῦντα** ὡς οὐσ. ζῷα γεννῶντα ᾠά, ᾠοτόκα : 'Αριστλ.ΖΙ 3,12· ‖ κ. παθ. γεννῶμαι ὡς ᾠόν : αὐτ.ΖΓ 2,7,8, αὐτ.ΖΜ 693b,23 **ὀμφαλὸν δ' ἐν μὲν τῇ γενέσει ἅπαντα ἔχει ὅσαπερ .. ᾠοτοκεῖται,** Σέξτ.'Εμπ.13 **τῶν ζῴων τὰ μὲν ζωοτοκεῖται, ὡς ἄνθρωπος, τὰ δ' ᾠοτοκεῖται, ὡς ὄρνιθες·** **2)** ἐπὶ φυτῶν, παράγω σπόρον : 'Εμπ.286· **3)** ρηματ.π. ᾠοτοκία, ᾠοτόκος.

ᾠοφαγία (ἡ) νεώτ. ἡ δι' ᾠῶν διατροφή, τὸ τρώγειν ᾠά, ἡ ἀβγοφαγία.

ᾠοφάγος-ον νεώτ. ὁ κατ' ἐξοχὴν δι' ᾠῶν τρεφόμενος, ὁ τρώγων πολλὰ ᾠά, ὁ ἀβγοφάγος.

ᾠοφαγῶ-έω μσν. τρώγω πολλὰ ᾠά : Γεωπ.14,7,5.

ᾠοφορίνη (ἡ) νεώτ. φαρμακ. ἄ. ᾠοθηκίνη βλ.λ.

ᾠοφορῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἄ. ᾠοθηκῖτις βλ.λ.

ᾠοφόρος-ον ὁ φέρων, ὁ γεννῶν ᾠά : 'Αριστλ.ΖΙ 9,37,17 **ἀκμάζουσι τῶν ἰχθύων οἱ μὲν ᾠοφόροι τοῦ ἔαρος,** 'Οππ.'Αλ.1,748 **νεοπόδων γένος ᾠοφόρων·** ‖ κ. ἐπὶ ὠδίνων, οἱ πόνοι τοῦ τοκετοῦ τῶν ᾠῶν:'Οππ.'Αλ.1,641 **ᾠοφόροις ὠδῖσι·** **2)** νεώτ. **ὁ** φέρων, ὁ περιέχων ᾠὰ ἢ ᾠάρια· ‖ ἀνατ. **ᾠοφόρος δίσκος** (ἔπαρμα ἐπὶ τῆς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ᾠοθήκης ἐστραμμένης πλευρᾶς τοῦ ᾠοθυλακίου καὶ ἐγκλεῖον ἐν ἑαυτῷ τὸ ᾠάριον).

ᾠοφορῶ-έω λεξ. φέρω, γεννῶ ᾠά : ΕΜ 404,36 **ἔχις· ὅτι μόνον τῶν ὄφεων μὴ ᾠοφορῆσαν παρ' ἑαυτῷ κατέχει.**

ᾠοφυλακῶ-έω ἐπί τινων ἰχθύων, φυλάσσω τὰ ᾠά μου : 'Αριστλ.6,14,8 **ὁ δὲ ἄρρην οὐ ἂν πλεῖστον συστῇ τοῦ κυήματος, ᾠοφυλακεῖ,** αὐτ.9,37, 11 Πλούτ.'Ηθ.981Ε.

ᾠοχυτρίδαι (οἱ) νεώτ. βοταν. οἰκογένεια φυκομυκήτων τῆς τάξεως τῶν χυτριδινιδῶν.

ὠπάζομαι μτγν., ἀπαρφ. μέσ. ἀόρ. ὠπήσασθαι ('Οππ.Κυν.1,316), ὁρῶ, βλέπω, διευθύνω τὰ βλέμματά μου πρός τι· 'Ησ. «ὠπάζεσθαι· ὁρᾶν, σκοπεῖν» : 'Οππ.Κυν.1,316 **ἄλλο γένεθλον ἐπήρατον ὠπήσαιο,** αὐτ.3,84 **ἄλλο .. γένος ὠπήσαιο,** αὐτ.3, 160 **σάρκα ἀείδελον ὠπήσασθαι.**

ὦπερ δωρ. τ. ἀντὶ οὗπερ : Θεόκρ.3,26.

ὠπή (ἡ) (ὄπωπα) μτγν. ὄψις : 'Απολλ.Ρ 3,821 **ἀντιάσειεν ἐς ὠπήν,** αὐτ.3,907 **αὐτὸν κέκλομαι εἰς ὠπὴν .. ἱκέσθαι·** **2)** ἡ πρόσοψις, ἡ θέα, τὸ εἶδος : Νίκ.'Αλεξ.377 **δορύκνιον, οὔτε γάλακτι ὠπῇ τε βρῶσίς τε περὶ στομάτεσσιν ἔϊκται** (σχόλ. «ἡ πρόσοψις, ἡ θέα, τὸ εἶδος»), αὐτ.Θηρ 274 **φλύκταιναι .. ἀμυδρήεσσαι ἐς ὠπήν,** αὐτ.657 **ζοφοείδελος ὠπήν**

ὠπήεις-εντος-εσσα-εν μτγν. ὁ κεκρυμμένος : Γρηγ.Ναζ.49,11 **ὅς με καὶ ὠπήεντα καὶ εὐδρομέοντα τίθησιν.**

ὦπίαι Στεφ.Βυζ. «ὦπίαι, ἔθνος 'Ινδικόν, 'Εκαταῖος 'Ασίᾳ».

ὤπιον (τὸ) ὑποκορ. τοῦ ὤψ· 'Ησ. «ὤπια· ὀφρύδια».

'Ωπις-ιδος (ἡ) δωρ. τ. ἀντὶ Οὖπις, αἰτ. -ιν, κλητ. 'Ωπι, ἐπίθ. τῆς 'Αρτέμιδος : Πλάτ.'Αξ.371Α **ἅς ἐξ 'Υπερβορέων ἐκόμισαν 'Ωπίς τε καὶ 'Εκαέργη,** 'Αλέξ.Αἰτ π.Μακρόβ.5,22 **ὑμνῆσαι ταχέων 'Ωπιν βλήτειραν ὀϊστῶν.**

ὠπλή (ἡ) κτύπημα διὰ τῆς χειρός· 'Ησ. «**ἡ ἐκ** χειρὸς πληγή».

ὡπλισμένος-η-ον μτχ. παθ. παρακ. τοῦ ὁπλίζω βλ.λ.· **2)** νεώτ. βοταν. τὸ ἀρσ. **ὡπλισμένος** ὡς οὐσ. γένος φυτῶν ἐκ τῶν **ἀγρωστιδῶν.**

ᾠοδίδυμος (ὁ) νεώτ. ἰατρ. κ. **ᾠόδυμος** τερατογονικὴ διάπλασις ἀναγομένη εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν μονοσωμίων καὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν διπλῶν αὐτοσίτων τεράτων.

ᾠόδυμος (ὁ) νεώτ. ἰατρ. ἄ. ᾠοδίδυμος βλ.λ.

ᾠοκέφαλος (ὁ) νεώτ. εἶδος τερατογονικοῦ ἐμβρύου ἄνευ ρινός, στόματος καὶ κάτω γνάθου.

ὤπολλον δωρ. τ. κτ. κρᾶσιν ἀντὶ ὦ 'Απολλον.

ὡπόλλων ἰων. κ. δωρ. κτ. κρᾶσιν ἀντὶ ὁ 'Απόλλων.

ᾡπόλος (ὁ) δωρ. τ. κτ. κρᾶσιν ἀντὶ ὁ αἰπόλος : Θεόκρ.1,87.

ὦπται γ' ἑν. παθ. παρακ. τοῦ ὁρῶ βλ.λ.

ὠπῶ-άω λεξ. ὠπάζομαι βλ.λ. : ΕΜ 332,10 «ἑλίκωπες .. οἱ ναυτικοὶ πρὸς τὴν 'Ελίκην ὠπῶντες, ὅ ἐστι βλέποντες πρὸς τὴν μεγάλην ἄρκτον».

ὤρ (ὁ,ἡ) συνηρ. τ. ἀντὶ ὄαρ, δοτ. πληθ. **ὤρεσσιν,** 'Ησ. «ὤρεσσι· γυναιξίν· ἀπὸ τοῦ συνεζεῦχθαι ἀνδράσιν» : 'Ιλ.Ε 486 **ἄλλοισι κελεύεις λαοῖσι μενέμεν καὶ ἀμυνέμεναι ὤρεσσι** (Εὐστ. «γυναιξὶ συνεζευγμέναις ἀνδράσι»· **2)** 'Ησ. «ὤρες· πύργοι ὠχυρωμένοι· κηδεμόνες».

ὤρα (ἡ), ποι. κ. ἰων. **ὤρη, ἐν** χρ. π. **'Ιωσι κ.** μτγν. πεζογράφοις μτ. γενικ. κ. συνήθ. μτ. λέξεως περιεχούσης ἢ ὑπονοούσης ἄρνησιν, φροντίς, μέριμνα, πρόνοια, προσοχή, ἐνδιαφέρον· 'Ησ. «ὤρα .. φιλῶς δέ, φροντίς, ἐπιμέλεια· ὅθ. ὀλίγωρον λέγομεν τὸν ὀλίγην ἔχοντα φροντίδα· οἱ δὲ φυλακτήρια, ἢ προβλήματα» : 'Ησιόδ.'Εργ.30 **ὤρη γάρ τ' ὀλίγη πέλεται νεικέων τ' ἀγορέων τε** (δ.γρ. ὥρη), Τυρτ.7,11 **ἀνδρὸς ἀλωμένου οὐδεμί' ὤρη γίνεται,** 'Ηρ.1,4 **μηδεμίαν ὤρην ἔχειν ἁρπασθεισῶν γυναικῶν,** αὐτ.9,8 **ὤρην ἐποιήσαντο οὐδεμίαν,** Σοφ.ΟΚ 386 **ἤδη γὰρ ἔσχες ἐλπίδ' ὡς ἐμοῦ θεοὺς ὤραν τιν' ἕξειν ;,** Πλάτ.Κωμ.π.Σουίδ. **περὶ τῶν .. πλευρῶν οὐδεμίαν ὤραν ἔχεις,** Θεόκρ.9, 20 **ἔχω δὲ τοι οὐ τόσον ὤραν χείματος,** Λουκ. 'Αστρολ.27 **τῶν μὲν ἀνθρωπηίων πρηγμάτων οὐ**

δεμίην ὥρην ἐκεῖνοι ποιέονται, Αἰλ.ΖΙ 1,59 ἀλλὰ τούτων γε οὐδ' ὀλίγην ἔθεντο ὥραν, αὐτ.7,17 τῶν γαμετῶν ὥραν μὴ τιθέμενοι, Σχόλ.Αἰσχ.Πρ 17 ἐξ ὥρας καὶ φροντίδος ποιεῖσθαι· || κ. ἄνευ ἀρνήσεως : Σοφ.Τρ.57 εἰ πατρὸς νέμοι τιν' ὥραν τοῦ καλῶς πράσσειν δοκεῖν, Πάπ. ὥρη τοῦ θεοῦ.

ὡρᾴζω συνηρ. ἀντὶ ὡραΐζω βλ.λ.

ὥρα (ἡ) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ὑποκορ. ὡρίτσα, ὡρούλα, ἐπ κ. Ιων. ὥρη, ἐπ. γενικ.πληθ. ὡράων κ. ἰων. ὡρέων ('Ηρ.2,4), ποι. δοτ. πληθ. ὥραισι, μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔτους· π. 'Ομ. συνήθ. κτ. πληθ., οἱ ἀλλήλους διαδεχόμενοι καιροὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ : 'Οδ.Β 107 ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος καὶ ἐπήλυθον ὧραι, αὐτ.Κ 469, αὐτ.Λ 294, αὐτ. Ξ 294, αὐτ.Ω 344 ἀππότε δὴ Διὸς ὧραι ἐπιβρίσειαν ὕπερθεν, 'Ησίοδ Θ 58 ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι, Πίνδ.Ο 4,8 τεαὶ γὰρ ὧραι ὑπὸ ποικιλοφόρμιγγος ἀοιδᾶς ἑλισσόμεναί μ' ἔπεμψαν ὑψηλοτάτων μάρτυρ' ἀέθλων, 'Ηρ.2,4 καὶ σφι ὁ κύκλος τῶν ὡρέων ἐς τὠυτὸ περιιὼν παραγίνεται, αὐτ.2,77, Σοφ.ΟΤ 156 περιτελλομέναις ὥραις πάλιν ἐξανύσεις χρέος, αὐτ. ἀπ.519, 'Αριστφ.'Ορν.709 πρῶτα μὲν ὥρας φαίνομεν ἡμεῖς ἦρος, χειμῶνος, ὀπώρας, Θουκ.7,47 τῆς ὥρας . . τοῦ ἐνιαυτοῦ ταύτης οὔσης, ἐν ᾗ ἀσθενοῦσιν ἄνθρωποι μάλιστα, Ξεν.Κυν.7,1, Πλάτ. Νόμ.906C ἐν δὲ ὥραις ἐτῶν καὶ ἐνιαυτῶν λοιμόν, αὐτ.Πρωτ.344D καὶ γεωργὸν χαλεπὴ ὥρα ἐπελθοῦσα ἀμήχανον ἂν θείη, 'Αριστλ.ΖΙ 5.6,10 κατὰ τὰς ὥρας (συμφώνως πρὸς τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους), Διόδ.Σ 1,11 τούτους τοὺς θεοὺς ὑφίστανται (οἱ Αἰγύπτιοι) . . τρέφοντάς τε καὶ αὔξοντας πάντα τριμερέσιν ὥραις . . τῇ ἐαρινῇ καὶ θερινῇ καὶ χειμερινῇ· || συνήθ. ὁ 'Ομ. κ. 'Ησίοδ. διακρίνουσι τρεῖς ἐποχὰς τοῦ ἔτους καὶ ἐκφέρουσιν ἑκάστην διὰ τοῦ ἐν. ὥρη μτ. προσδ. εἰδικῶς ὁρίζοντος ἑκάστην, οἷον τὸ ἔαρ, τὴν ἄνοιξιν : 'Ιλ.Β 471 αἵ τε κατὰ σταθμὸν ποιμνήιον ἠλάσκουσιν ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, αὐτ.Ζ 148 ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη, αὐτ.Π 643, 'Οδ.Ι 51 ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ, Εὐρ.Κύκλ.508 ὑπάγει μ' ὁ χόρτος εὔφρων ἐπὶ κῶμον ἦρος ὥραις, αὐτ.Φοίν.787 οὐκ ἐπὶ καλλιχόροις στεφάνοισι νεάνιδος ὥρας βόστρυχον ἀμπετάσας (σχόλ. «τοῦ ἔαρος τοῦ πάντα νέα ποιοῦντος»), 'Αριστφ.Νεφ.1008 ἦρος ἐν ὥρᾳ χαίρων, αὐτ.'Ιππ.419, Θουκ.4,6 παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν· || ἡ ἐποχὴ τοῦ θέρους, τὸ θέρος, τὸ καλοκαίρι· ἰδίᾳ π. τοῖς ἱστοριογράφοις ὡς ἡ καταλληλοτάτη ἐποχὴ διὰ πολεμικὰς καὶ ἄλλας ἐργασίας : 'Ηρωδιαν.465 «ἔτους ὥραν ἰδίως τὸ θέρος οἱ 'Αττικοί» : 'Ησίοδ.'Εργ.584 θέρεος καματώδεος ὥρῃ, Αἰσχ ἀπ.41 δενδρῶτις ὥρα, Ξεν. Κυν.9,20 ὥρα θερινή, αὐτ 'Ελλ.6,2,13 οἱ δ' 'Αθηναῖοι νομίζοντες αὐτὸν ἀναλοῦν τὸν τῆς ὥρας εἰς τὸν περίπλουν χρόνον, Πλάτ.'Επιν.986A, αὐτ. Φαῖδρ.229A τήνδε τὴν ὥραν τοῦ ἔτους, 'Αριστλ. Πολιτ 7,16,10 οἱ περὶ τὴν ὥραν χρόνοι· || ἡ ἐποχὴ τοῦ χειμῶνος, ὁ χειμών : 'Οδ.Ε 485 ὅσσον τ' ἠὲ δύω ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι ὥρῃ χειμερίῃ, 'Ησίοδ.'Εργ.450 χείματος ὥρην δεικνύει ὀμβρηροῦ, αὐτ.494 ὥρῃ χειμερίῃ, ὁπότε κρύος ἀνέρας ἔργων ἰσχάνει, Θουκ.6,34 ἐξωσθῆναι τῇ ὥρᾳ ἐς χειμῶνα, 'Ανδοκ.18,4 ὥραν χειμῶνος . . πλεῖν τὴν θάλατταν, Διον.'Αλ.Ρωμ.6,62 ὥρᾳ ἔτους χειμερίῳ, Διόδ.Σ 1,13 κατὰ τὴν χειμέριον ὥραν, Πλούτ.'Αντ.7 Γαβινίου δὲ πρὸς τὸν πλοῦν χαλεπὸν ὄντα χειμῶνος ὥρᾳ καταδειλιάσαντος, αὐτ.'Ηθ.182E χιονοβόλον ὥραν, Αἰλ.ΖΙ 7,13 ἐν ὥρᾳ χειμερίῳ· || τούτοις προστίθεται ἔπειτα μεταξὺ θέρους καὶ χειμῶνος ἡ ὀπώρα, ἡ ἐποχὴ τοῦ φθινοπώρου, τὸ χινόπωρο, ὁπότε εἰς μὲν τὸ ἔαρ καὶ τὴν ὀπώραν ὑπολογίζονται ἀνὰ δύο, εἰς δὲ τὸ θέρος καὶ τὸν χειμῶνα ἀνὰ τέσσαρες μῆνες· ΕΜ 823,7 «ὥρα· σημαίνει . . καὶ τὸ τέταρτον τοῦ ἐνιαυτοῦ» : 'Ιππ. 366 χειμών, ἔαρ, θέρος, φθινόπωρον, Εὐρ.ἀπ.937 πυριγενὴς δὲ δράκων ὁδὸν ἡγεῖται ταῖς τετραμόρφοις ὥραις, Θεόφρ ΦΑΙτ.3,23,2· πρβλ.Εὐρ.ἀπ. 980· || βραδύτερον ἀριθμοῦνται ἑπτὰ ἐποχαὶ τοῦ ἔτους, ἔαρ, θέρος, ὀπώρα, φθινόπωρον, σπορητός, χειμών, φυταλιά : Γαλ.5,347· **2)** τὸ ἔτος, ὁ χρόνος : 'Ηρ.8,12 ἦν μὲν τῆς ὥρης μέσον θέρος, Εὐρ. ΙΑ 122 εἰς ἄλλας ὥρας γὰρ δὴ παιδὸς δαίσομεν ὑμεναίους, 'Αριστφ.Νεφ.562 ἐς τὰς ὥρας τὰς ἑτέρας εὖ φρονεῖν δοκήσετε, αὐτ Θεσμ.950, Δημ. 1283 καὶ δέον ἡμᾶς ἐν τῇ πέρυσιν ὥρᾳ κεκομίσθαι τὰ χρήματα (τὸ παρελθὸν ἔτος), Θεόκρ.15,74 κἠς ὥρας κἤπειτα (ἐν παντὶ τῷ μέλλοντι)· **3)** κτ. πληθ. τὸ ἐκ τῆς μεταβολῆς τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους ἐξαρτώμενον γλυκύτερον ἢ τραχύτερον κλῖμα τόπου τινὸς ἢ χώρας : 'Ηρ.1,142 τοῦ μὲν οὐρανοῦ καὶ τῶν ὡρέων ἐν τῷ καλλίστῳ ἐτύγχανον ἱδρυσάμενοι πόλιας πάντων ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, αὐτ.1,149, αὐτ.2,77, αὐτ.4,199 τρεῖς ὥρας ἐν ἑωυτῇ ἀξίας θώματος, αὐτ.3,106, Πλάτ.Κριτί.111E ὑπὲρ τῆς γῆς ὥρας μετριώτατα κεκραμένας, αὐτ. Φαίδ.111B τὰς δὲ ὥρας αὐτοῖς κρᾶσιν ἔχειν τοιαύτην· **4)** κτ. πληθ. τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος, λαμβανομένου τοῦ μὲν νότου ὡς θέρους, τοῦ δὲ βορρᾶ ὡς χειμῶνος : 'Ηρ.2,26 εἰ δὲ ἡ στάσις ἠλλάχατο τῶν ὡρέων καὶ τοῦ οὐρανοῦ τῇ μὲν νῦν ὁ βορέης τε καὶ ὁ χειμὼν ἑστᾶσι· **5)** μέρος τῆς ἡμέρας ἢ τοῦ ἡμερονυκτίου : 'Υμν. 'Ερμ.67 νυκτὸς ἐν ὥρῃ, αὐτ.155, αὐτ.400, Ξεν.'Απομν.4,3,4 οὐκοῦν καὶ ἐπειδὴ ὁ μὲν ἥλιος φωτεινὸς ὢν τάς τε ὥρας τῆς ἡμέρας ἡμῖν καὶ τἄλλα πάντα σαφηνίζει (τὰ μέρη αὐτῆς, δηλοδὴ πρωΐα, μεσημβρία, ἑσπέρα, νύξ), αὐτ.'Ελλ.7,2,22 τῆς ὥρας μικρὸν πρὸ δύντος ἡλίου, Δημ 541 τῆς ὥρας ἐγίγνετο ὀψέ, αὐτ 1365 ἐποίησαν ἔξω μέσων νυκτῶν τὴν ὥραν (ἐπεμήκυναν τὴν ἡμέραν πέρα τοῦ μεσονυκτίου), αὐτ.1456 δι' ὥραν ἡμέρας (ἐν καιρῷ ἡμέρας), Πολύβ.5,8,3 ἧκε πολλῆς ὥρας ἐπὶ τὸ Θέρμον (ὀψέ, ἀργά), ΚΔ Μᾶρκ.6,35 καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταί, 'Ιώσ.ΑΙ 8,4,4 περὶ πολλὴν ὥραν· **6)** τὸ $^{1}/_{12}$ τῆς ἡμέρας· Σουΐδ. «ὥρα· τὸ δωδέκατον τῆς ἡμέρας, ἀπὸ τοῦ διορίζειν τὰ διαστήματα τῆς ἡμέρας» : 'Ηρ 2,109 πόλον μὲν γὰρ καὶ γνώμονα καὶ τὰ δυώδεκα μέρεα τῆς ἡμέρης παρὰ Βαβυλωνίων ἔμαθον οἱ 'Ελληνες· **7)** κ. μσν., νεώτ. κ δημ. ἀστρον. μονὰς μετρήσεως χρόνου ἰσουμένη πρὸς $^{1}/_{24}$ τοῦ ἡμερονυκτίου, πιθ. τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ 'Ιππάρχου : Πλούτ.Ρωμ.12 τούτῳ προὔβαλεν ὁ Βάρρων ἀναγαγεῖν τὴν 'Ρωμύλου γένεσιν εἰς ἡμέραν καὶ ὥραν, αὐτ.'Αλεξ.60 καὶ μόλις ὀγδόης ὥρας ἀπειπεῖν τοὺς πολεμίους, αὐτ.Αἰμ.22, αὐτ. 'Αντ 68, ΑΠ 9,782 ὡράων ἀμφὶ δυωδεκάδι, Πολύκαρπ.2,604 Σαββάτῳ μεγάλῳ, ὥρᾳ ὀγδόῃ, Πάπ. πρὸ ἕκτης ὥρας, Βαλαωρ Πνευματικὸς 37 πόσον ἀργὰ ποὺ φεύγουνε οἱ ὧρες σὰν μετροῦνται μὲ πόνους, μὲ μαρτύρια καὶ μ' ἄσπλαχνη ἀγωνία· || παροιμ. π. Πλούτ.Κράσσ 17 δωδεκάτης ὥρας οἰκοδομεῖν ἄρχῃ (ἐπὶ τῆς προσεγγίσεως τοῦ τέλους), παροιμ. τέτοια ὥρα, τέτοια λόγια (ἐπὶ ἀκαταλλήλων ἐνεργειῶν ἢ περιστάσεων), αὐτ. ὅ,τι φέρν' ἡ κακιὰ ὥρα δὲν τὸ φέρνει ὅλος ὁ χρόνος (καὶ εἰς μίαν στιγμὴν δύνανται νὰ ἐπέλθουν μεγάλαι συμφοραί)· || ὁμ. ἐν φρ. (ἡ) ὥρα (ἡ) καλὴ (εὐχὴ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει ἔργου, ταξιδίου ἐπὶ τῇ συνάψει ἀρραβῶνος, γάμων κτλ., ὅπως εὐοδοθῶσι ταῦτα) : δ. δίστ. ὥρα καλὴ στὴν πρύμη σου κι ἀέρας στὰ πανιά σου· κ. εἰρ ὥρα του καλὴ (εἰς ἔνδειξιν ἀδιαφορίας διὰ τὴν ἀναχώρησιν ἢ ἀποχώρησίν τινος)· φρ. καλὴ ὥρα ἢ καλιώ-

ρα |εὐχετικὴ φράσις ἢ φρ. παρομοιώσεως ἐν ἀφηγήσει| : πῆρε ὕφος αὐστηρό, σὰν καλιώρα ὁ περσινός μας δάσκαλος, ὁμ. καλή του ὥρα |παρενθετικῶς ἐν ἀφηγήσει ἀναφερομένου ἀπόντος φίλου προσώπου|· ὁμ. κακή του ὥρα (κατάρα)· ὁμ. ὧρες ὧρες (ἐνίοτε, συχνά, πότε, πότε)· ὁμ. ἀπάνω στὴν ὥρα (ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν συμβαίνει ἢ γίνεται λόγος περί τινος)· ὁμ. πρὸς ὥραν (πρὸς στιγμήν, προσωρινῶς)· ὁμ. ἀπὸ ὥρας εἰς ὥρα(ν), δημ. ἀπ' ὥρα σ' ὥρα |ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν, ὁσονούπω)· ὁμ. στὴν ὥρα τους (ἐγκαίρως, εἰς τὴν ὡρισμένην ὥραν)· || συνεκδ. χρονικόν τι διάστημα : Ὀρφονίδ.Τίρι Λίρι 46 ἀφ' οὗ δ' ἐφιλονίκησαν εἰς μάτην ἐπὶ ὥρας· φρ. δημ. πριν τῆς ὥρας |πρόωρως)· 8) νεώτ. κ. δημ. τὸ ὡρολόγιον : δὲν ἔχω ὥρα ἀπάνω μου· ἢ ἐρωτημ. ἔχεις ὥρα ;· 9| νεώτ. ἐκκλ. εἰδ. ἐν τῇ λειτουργικῇ, κτ. πληθ., αἱ ὧραι ἀκολουθίαι ψαλλόμεναι ἰδ. ἐν ταῖς μοναῖς κ. συναπτόμεναι ἄλλαι μὲν μετὰ τοῦ ὄρθρου, ἄλλαι δὲ μτ. τῶν τυπικῶν καὶ τοῦ ἑσπερινοῦ· 10| κ. μσν, νεώτ. κ. δημ συνήθ. ἀνάρθρως, σπαν. μτ. τοῦ ἄρθρου, ὁ χρόνος, ὁ κατάλληλος πρὸς τὸ ποιῆσαί τι, ἡ προσήκουσα, ἡ κατάλληλος ἐποχὴ διά τι πρᾶγμα, καιρός : Πίνδ.Π 4,248 ὥρα γὰρ συνάπτει καί τινα οἶμον ἴσαμι βραχύν, Ξεν.Ἀπομν.2,12 οὐκοῦν τὸ μὲν βούλεσθαι σίτου ἅπτεσθαι, ὅταν ὥρα ἥκῃ, αὐτ.Κυν 8,6 τῆς ὥρας ἐνθυμεῖσθαι, Πολύβ.2,34,3 οἱ δὲ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοί, τῆς ὥρας ἐπιγενομένης, ἀναλαβόντες τὰς δυνάμεις ἦγον εἰς τὴν τῶν Ἰνσόμβρων χώραν· || κ. μτ. γενικ. πράγμ. ἢ μτ. ἐμπροθ. προσδ., Ὀδ. Λ 379 ὥρη μὲν πολέων μύθων, ὥρη δὲ καὶ ὕπνου, αὐτ.Ξ 407 νῦν δ' ὥρη δόρποιο, αὐτ.Τ 510 καὶ γὰρ δὴ κοίτοιο τάχ' ἔσσεται ἡδέος ὥρη, Ἡσίοδ. Ἔργ.458 δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι ἀρόων ἀρόταιο καθ' ὥρην, αὐτ. 573 φεύγειν δὲ σκιεροὺς θώκους . . ὥρῃ ἐν ἀμήτου, Ἡρ.1,10 ἐπεὶ ἐδόκεε ὥρη τῆς κοίτης εἶναι, αὐτ.6,61 γαμέει δὲ δή μιν ἐς γάμου ὥρην ἀπικομένην Ἄγητος ὁ Ἀλκείδεω, Ἀριστφ.Βάτρ.1034 καρπῶν ὥρας, Πλάτ.Κριτί.113D ἤδη δ' εἰς ἀνδρὸς ὥραν ἡκούσης τῆς κόρης |εἰς καιρὸν κατάλληλον διὰ σύζυγον)· || ἐν φρ. ὥρα ἐστί(ν)) μτ. ἀπαρφ. συνήθ. ἐνεστ., σπαν. ἀορ. κ. παρακ., ἐνίοτε τὸ ἀπαρφ. παραλείπεται ὡς νοούμενον, ἐνίοτε μτ. αἰτ. ἢ δοτ. κ. ἀπαρφ., εἶναι καιρὸς κατάλληλος, ὅπως πράξῃ τίς τι : Ὀδ.Λ 330 ἀλλὰ καὶ ὥρη εὕδειν, αὐτ.Λ 373, αὐτ.Φ 428, αὐτ.Ο 393 οὐδέ τί σε χρή, πρὶν ὥρη, καταλέχθαι, Αἰσχ.Χο.661 ὥρα δ' ἐμπόρους μεθιέναι ἄγκυραν, Σοφ.ΟΤ 467 ὥρα νιν ἀελλάδων ἵππων σθεναρώτερον φυγᾷ πόδα νωμᾶν, αὐτ.Αἶ.245, αὐτ.Αἶ.247 ὥρα τιν' ἤδη κάρα καλύμμασι κρυψάμενον ποδοῖν κλοπὰν ἀρέσθαι, Εὐρ.Φοίν.1584 ὡς ὥρα τάφου μνήμην τίθεσθαι, Ἀριστφ.Ἐκκλ.30 ὥρα βαδίζειν, αὐτ.Ἀχ.393, Ξεν. ΚΠ 4,5,1 ὥρα δή, . . δειπνεῖν πᾶσιν ἡμῖν, αὐτ.Ἀν. 1,3,11 δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι καθεύδειν, αὐτ.Ἑλλ.7, 2,13, Πλάτ.Πρωτ.361E νῦν δ' ὥρα ἤδη καὶ ἐπ' ἄλλο τι τρέπεσθαι, αὐτ.Θεαίτ.145B ὥρα τοίνυν,.. σοὶ μὲν ἐπιδεικνύναι, ἐμοὶ δὲ σκοπεῖσθαι, Θεόκρ. 15,147 ὥρα ὅμως κεἰς οἶκον |ἰέναι ἐς οἶκον), Πλουτ. Ἠθ.728D ἀφαιρεῖν ὥρα 'στὶν ἤδη τὰς τραπέζας· 12) κ. αἰτ. ὥραν, ἐν ἐπιρρ. σημ., κατὰ τὸν προσήκοντα χρόνον, ἐγκαίρως : Ἡσίοδ.Α 401 τὴν ὥρην μάρναντο, Ἡρ.2,2 τὴν ὥρην ἐπαγινέειν σφι αἶγας, αὐτ.8,19 κομιδῆς δὲ πέρι τὴν ὥρην αὐτῷ μελήσειν, Αἰσχ.Εὐμ.109 ὥραν οὐδενὸς κοινὴν θεῶν, Εὐρ Βάκχ.723 αἳ δὲ τὴν τεταγμένην ὥραν ἐκίνουν θύρσον εἰς βακχεύματα, Ξεν.Οἰκ.20,16 ὅταν ὄντων ἐργαστηρίων καὶ πλεόνων ὁ μὲν ἔχῃ τινὰ ἐπιμέλειαν ὡς τὴν ὥραν αὐτῷ ἐν τῷ ἔργῳ οἱ ἐργάται ὦσιν, Αἰσχίν.2,15· || ὁμ. κ. ἐν ὥρᾳ : Ὀδ.Ρ 176 οὐ μὲν γάρ τι χέρειον ἐν ὥρῃ δεῖπνον ἑλέσθαι, Πίνδ.Ο 6,47 ἐλθεῖν ἐν ὥρᾳ, Ἡρ.1,31 οἱ δέ σφι βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὥρῃ, Ξεν.Οἰκ.20,16 τῷ μὴ ἐν ὥρᾳ ἐργάζεσθαι, Ἀριστφ.Σφ.242 χθὲς οὖν Κλέων ὁ κηδεμὼν ἡμῖν ἐφεῖτ' ἐν ὥρᾳ ἥκειν ἔχοντας ἡμερῶν ὀργὴν τριῶν πονηρὰν ἐπ' αὐτόν, Πλούτ.Μάρ.20 δειπνήσαντας ἐν ὥρᾳ· || ὁμ. κ. καθ' ὥραν, ἀντίθ παρ' ὥραν : Θεόκρ.18,12 εὕδειν μὰν σπεύδοντα καθ' ὥραν αὐτὸν ἐχρῆν τυ, αὐτ.Ἐπιγραμμ.9,1 μηδὲ παρ' ὥρην ναυτίλος ἴσθι, Λουκ.Σ[illegible]5 μειρακίῳ . . ἀπαλῷ ἔτι καὶ οὐ πάνυ καθ' ὥραν γάμων, Πάπ. τὰ προσήκοντα ἔργα πάντα καθ' ὥραν καὶ κατὰ καιρόν, Γεωπ.15,1,22 καθ' ὥραν τεταγμένην· || ὁμ. πρὸ τῆς ὥρας, ἢ πρὸ ὥρας, ἢ πρὶν ὥρας, ἢ εἰς ὥρας κτλ. : Ὀδ.Ι 135 αἰεὶ ἐς ὥρας (κατὰ διαδοχικὰς ἐποχάς), Πίνδ.Π 4,76 καί νυν ἐν τᾷδ' ἄφθιτον νάσῳ κέχυται Λιβύας εὐρυχόρου σπέρμα πρὶν ὥρας, Ξεν.Οἰκ.20,16 τῷ πρὸ τῆς ὥρας ἀπιέναι, Αἰσώπ.Μῦθ.378 τέθνηκε πρὸ τῆς ὥρας, Λουκ. Πενθ.13 τέθνηκας πρὸ ὥρας· 13) π. Ἀττ., ἡ ἀκμὴ τῆς νεότητος, ἡ νεότης, τὰ νιᾶτα : ΕΜ 823,7 «ὥρα σημαίνει τὴν μορφὴν καὶ τὸ κάλλος· ἐξ ἧς καὶ ὡραῖος» : Αἰσχ.Ἱκ.997 ὥραν ἐχούσης τήνδ' ἐπίστρεπτον βροτοῖς, αὐτ.Ἑπτ.13, Ἀριστφ.Ὄρν.705 παῖδας πρὸς τέρμασιν ὥρας, Πλάτ.Πολ.474D ὅτι πάντες οἱ ἐν ὥρᾳ τὸν φιλόπαιδα καὶ ἐρωτικὸν ἀμῇ γέ πῃ δάκνουσί τε καὶ κινοῦσι, αὐτ.Φαῖδρ. 240D ὄψιν πρεσβυτέραν καὶ οὐκ ἐν ὥρᾳ, Ἰσοκρ. 10,58 τὴν ὥραν διαφυλάττειν, Ἰσαῖ.77 ὥραν εἶχον παιδεύεσθαι |εἶχον ἡλικίαν νὰ . . |, Ἀριστλ.Ἠ Νικ.10,4,8 ὡς ἐπιγιγνόμενόν τι τέλος, οἷον τοῖς ἀκμαίοις ἡ ὥρα· || συχν. προσυπαρχούσης τῆς ἐννοίας τῆς καλλονῆς : Πίνδ.Ο 10(11),123 καλός ὥρᾳ τε κεκραμένος, Ἀριστφ.Ὄρν.1724 ὢ φεῦ φεῦ τῆς ὥρας, τοῦ κάλλους, Ξεν.Ἀπομν.2,1,22 ἐσθῆτα δὲ ἐξ ἧς ἂν μάλιστα ἡ ὥρα διαλάμποι, Πλάτ.Φαίδ.80C ἐὰν μέν τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, αὐτ. Νόμ.837B, Πλούτ.Τιμ.14 ἀφ' ὥρας ἐργάζεσθαι· 14) γεν. κάλλος λόγου, ὕφους : Διον.Ἀλ.Πομπ. 2,4, Πλούτ.Ἠθ.128D ἐν δὲ δυσαρέστοις καὶ κραιπαλῶσι καὶ φαύλως διακειμένοις πάντα τὴν αὐτῶν χάριν καὶ ὥραν ἀπόλλυσι, αὐτ.874B· 15) τὰ ὑπὸ τῶν ἐποχῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ παραγόμενα, οἱ καρποὶ τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους, τὰ ὡραῖα : Ξεν. Ἑλλ.2,1,1 ἕως μὲν θέρος ἦν, ἀπό τε τῆς ὥρας ἐτρέφοντο· 16) κτ. πληθ. εἰδ. ἐν τῇ ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ, θεότητές τινες φυλάττουσαι τὰς ἐκ νεφελῶν πύλας τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τοῦ Ὀλύμπου : ΕΜ 823,7 «ὧραι αἱ πυλωροὶ τοῦ οὐρανοῦ θεαί· παρὰ τὸ ὡρεῖν καὶ φυλάττειν» : Ἰλ.Ε 749 τὰς ἔχον Ὧραι, τῇς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς Οὔλυμπός τε, ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος ἠδ' ἐπιθεῖναι, αὐτ.Θ 393· || θεράπαιναι τῶν θεῶν κ. ἰδ. τῆς Ἀφροδίτης : Ἰλ.Θ 433 τῇσιν δ' Ὧραι μὲν λῦσαν καλλίτριχας ἵππους, αὐτ.Φ 450 ἀλλ' ὅτε δὴ μισθοῖο τέλος πολυγηθέες Ὧραι ἐξέφερον, Ὕμν.Ἀφρ.6,5, Κάλβ.Ὠδ.10,6 ἀλλὰ τῶν μακαρίων στάβλων ἰδοὺ τὰ ἡῷα κάγκελλα αἱ Ὧραι ἀνοίγουσιν· || καθ' Ἡσίοδ. θυγατέρες τῆς Θέμιδος καὶ τοῦ Διός, φέρουσαι τὰ ὀνόματα Εὐνομία, Δίκη καὶ Εἰρήνη, φυλάττουσαι καὶ ἐποπτεύουσαι τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, ἰδ. προστάτιδες τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους καὶ τῶν καρπῶν ἑκάστης αὐτῶν, θεωρούμεναι ὡς αἰτίαι τῆς ὡριμότητος καὶ τελειότητος πάντων τῶν φυσικῶν προϊόντων καὶ δὴ καὶ τῆς ἀκμῆς καὶ καλλονῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ βίῳ : Ἡσίοδ.Θ 902 δεύτερον ἠγάγετο λιπαρὴν Θέμιν, ἣ τέκεν Ὥρας, Εὐνομίην τε Δίκην τε καὶ Εἰρήνην τεθαλυῖαν, αἳ τ' ἔργ' ὠρεύουσι, αὐτ.Ἔργ.75 ἀμφὶ δὲ τήν γε Ὧραι καλλίκομοι στέφον ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι, Ὕμν.Ἀπόλλ.194 Χάριτες καὶ εὔφρονες Ὧ-

ραι, Ἀλεξ.π.Ἀθήν.2,60Λ ἀλλὰ παρετέθη ὑπερηφάνως ὄζουσα τῶν Ὡρῶν λοπάς, Θεόκρ.1,50 Ὡρᾶν πεπλύσθαι νιν ἐπὶ κράνασι δοκησεῖς.

ὡραΐζω κ. νεώτ. κ. συνηρ ὡράζω, συνήθ. ἐν συνθ **ἐξωραΐζω,** ἀόρ. **ὡράϊσα** (Ἐπιγρ.) κ. παθ. ἀόρ. **ὡραΐσθην** (ΠΔ Σοφ.Σειρ.25,1), ποιῶ τι ὡραῖον, καλλύνω, στολίζω, καλλωπίζω : Ἀριστείδ. Κ 72 **τὰ σώματα ὡραΐζοντες,** Ἐπιγρ. **χάρισιν ὡράϊσε τιμίων λίθων,** Εὐμάθ.6 **τὸ ἴον μετ᾽ ἀσμῆς ὡραΐζει τὴν ὄψιν·** ‖ κ. μέσ. κοσμοῦμαι ἐντέχνως, στολίζομαι μὲ τέχνην· Ἡσ. «ὡραΐζεσθαι· καλλωπίζεσθαι» : Λουκ.Ἔρωτ.38 **γυνὴ ὡραϊσμένη ἐπικτήτοις σοφίσμασι·** ‖ κ. μτφ. : Μηναῖ.3,3 Ἑσπερ. **ἐγκρατείᾳ ὡραϊζόμενος** **2)** μέσ ἀνθῶ ἐκ νεανικοῦ κάλλους, ἀκμάζω : Κρατῖν.Ὡρ.1 Καλλιστρ. 897 **αἱ παρειαὶ αὐτῷ εἰς ἄνθος ἐρευθόμεναι νεοτήσιον ὡραΐζοντο,** Ἀρισταίν.2,10 **ὡραϊζομένη ἐν ζῶντι κάλλει·** **3)** μέσ. σεμνύνομαι, μεγαλύνομαι, καμαρώνω : Ἀριστφ.Ἐκκλ.202 (διόρθ. ἀντὶ ὀρίζεται), Εὔπ.23 **ὡραζομένη καὶ θρυπτομένη,** Μέν.291 **ὡς ὡραΐζεθ᾽ ἡ τύχη πρὸς τοὺς βίους,** Ἡλιόδ.Αἰθ.7,2 **νεανίσκῳ χαρίεντι καὶ ἀκμάζοντι καὶ πρὸς τῆς ἐν χερσὶ πανηγύρεως πλέον ὡραϊσμένῳ ὀφθαλμοὺς τε ἐπέβαλεν οὐ σώφρονας,** Λιβάν.4,109,23 **οὐ Νεοπτόλεμον τὸ παιδίον πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ὡραϊζόμενον πατρικαῖς ἀριστείαις;,** Γρηγ.Ναζ.Λόγ.44,842D **νῦν δὲ ὑφαύχην ἵππος . . κροαίνει κατὰ πεδίον, καὶ ποταμοῖς ὡραΐζεται,** Συνέσ.39C **ἐν ἐκείναις . . ὑπτιάζει καὶ ὡραΐζεται, καθάπερ ὁ ταὼς περιαθρῶν ἑαυτόν·** **4)** ρηματ.π. ὡραϊσμός, ὡραϊστής, ὡράϊσμα.

ὡραιογράφος-ον μσν. ὁ γράφων ὡραῖα, καλλιγράφος ἢ κομψογράφος : Ναυκράτ. εἰς Θάν. Στουδ. Θεόδ. **ἐν Mi.99,1829 ὡραιογράφος χείρ.**

ὡραιογραφῶ-έω μσν. γράφω ὡραῖα, καλλιγραφῶ ἢ κομψογραφῶ : Στουδ.Θεόδ.805.

ὡραιοδότης (ὁ) μτγν. ὁ δοτὴρ τῆς ὡραιότητος. Στοβ.Ἐκλ.1,3,30.

ὡραιόθεος-ον μσν. ὁ κεκοσμημένος, ὁ στολισμένος μὲ θείαν ὡραιότητα : Δαμασκ.1 2,855Β **ὁ στειροφυὴς καρπὸς καὶ ὡραιόθεος.**

ὡραιόκαρπος-ον μσν. ὁ ἔχων καρπὸν ὡραῖον, ὥριμον : Τζέτζ.Χιλ.4,691 **ἣν πρὶν συκῆ τις παρ᾽ ἡμῖν ἐκ τῶν ὡραιοκάρπων.**

ὡραιοκόμος-ον λεξ. ὁ καλλωπιστής, ὁ φροντίζων διὰ τὸν καλλωπισμόν· Σουΐδ. «ὁ τοῦ κάλλους ἐπιμελούμενος».

ὡραιοκόσμητος-ον μτγν. ὁ κεκοσμημένος ὡραίως, μὲ ὡραιότητα : ΨΧρυσ.Λόγ.7,497.

ὡραιόμορφος-ον μτγν. ὁ ἔχων ὡραίαν μορφήν : Ἰω.Χρυσ.6,628.

ὡραιοπαθής-οῦς-ές νεώτ., δημ. **ὡραιόπαθος** κ. **ὡριόπαθος** ὁ ἔχων τὸ πάθος τῶν ὡραίων πραγμάτων, ὁ καταλαμβανόμενος ὑπὸ αἰσθητικῆς ἐκστάσεως ἢ σφόδρα συγκινούμενος ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ὡραίου, φυσικοῦ ἢ καλλιτεχνικοῦ.

ὡραιόπαθος-η-ο δημ. ὡραιοπαθὴς βλ.λ.

ὡραιόπλαστος-ον νεώτ. ὁ πεπλασμένος ὡραίως, ὀμορφοπλασμένος.

ὡραιόπλουμος-η-ο δημ. κ. **ὡριόπλουμος** ὁ ὡραιότατος, ὡραῖος καὶ πλουμισμένος : Κρυστ. 124,21 **καὶ πλέοντας ξάμπλια ὡριόπλουμα, τέτοια τραγούδια λέγουν, - ὡριόπλουμη κάρη.**

ὡραιοπολῶ-έω λεξ. ἀναστρέφομαι, συναναστρέφομαι μὲ ὡραίους νεανίας· Σουΐδ. «τὸ μετὰ τῶν νέων ἀναστρέφεσθαι».

ὡραιοπρόσωπος-ον νεώτ. **ὁ** ἔχων ὡραῖον πρόσωπον, ὁ ὀμορφοπρόσωπος.

ὡραιόπτερος-ον νεώτ. ὁ ἔχων ὡραῖα πτερά.

ὡραιοπώλης (ὁ) Ἡσ. «ὀπωροπώλης»· **2)** αὐτ. «ταριχοπώλης»· **3)** αὐτ. Ἡσ. «ὁ τὴν ἀκμὴν πωλήσας», ὁ πορνευόμενος **νέος.**

ὡραῖος-α-ον (ὥρα) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., Ἰων. θηλ. **ὡραίη,** αἰολ. θηλ. **ὡράα** (Σαπφ.112), συγκρ. **-ότερος** κ. ὑπερ. **-ότατος,** κ. ἀνώμ. **ὡραιέστατος,** (Ἐπιγ. π. Εὐστ.1441,5), ὁ παραγόμενος ἢ γινόμενος κατὰ τὴν προσήκουσαν ὥραν, ὁ ἔγκαιρος, ὁ ὥριμος, ὁ γινομένος, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ὡρίμων τοῦ θέρους καρπῶν : Ἡσιοδ.Ἔργ.32 **ᾧτινι μὴ βίος ἔνδον ἐπηετανὸς κατάκειται ὡραῖος** (ἡ διατήρησις τῆς ζωῆς μὲ ὡρίμους καρποὺς τοῦ ἀγροῦ), αὐτ.307 **ὥς κέ τοι ὡραίου πλήθωσι καλιαί,** Ἡρ.1,202 **καρποὺς δὲ ἀπὸ δενδρέων ἐξευρημένους σφι ἐς φορβὴν κατατίθεσθαι ὡραίους,** Νικί.ΑΠ 9,564 **μέλισσα . . ἐφ᾽ ὡραίοις ἄνθεσι μαινομένα,** ΠΔ Λευῖτ.23,40 **λήψεσθε τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καρπὸν ξύλου ὡραῖον,** Ἀρετ.Χρον Νούσ.1,3 **ὡραῖα σῦκα·** ‖ συνήθ κτ. πληθ. οὐδ. **τὰ ὡραῖα** ἢ **τρωκτὰ ὡραῖα,** πάντες οἱ καρποί, οὓς ὡριμάζει, πεπαίνει ἡ τοῦ ἔτους ὥρα, **φέρει μεθ᾽ ἑαυτῆς** : Ἱππ.Ἀφορ.1247 **ἢν ὡραίως τὰ ὡραῖα ἀποδίδωσιν,** Θουκ.1,120, αὐτ.3,59 **ὅσα τε ἡ γῆ ἡμῶν ἀνεδίδου ὡραῖα πάντων ἀπαρχὰς ἐπιφέροντες,** Ξεν.Ἀν.5,3,9 **τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὡραῖα θυσίαν ἐποίει τῇ θεῷ,** αὐτ.5,3,12, Πλάτ.Νόμ.845Ε **περὶ δὲ ξυγκομιδῆς τῶν ὡραίων ἁπάντων,** αὐτ.847Ε **τὸ δὲ δωδέκατον μέρος ἕκαστον οἷον πυρῶν καὶ κριθῶν, οἷσι δὴ καὶ τὰ ἅπαντα ἀκολουθείτω τὰ ἄλλα ὡραῖα νεμόμενα,** ΠΔ Ψαλμ.64,13 **πιανθήσονται τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου,** Ἀθήν.13,553F **οἱονεὶ δεῖγμα τῆς ὄψεως τὰ ὡραῖα μετὰ χεῖρας ἔχουσιν,** Θεμίστ Λόγ.2,27D **τῶν ὡραίων τὰ δυνάμενα ξηραίνεσθαι·** ‖ κ. ἐπὶ ἰχθύος τῆς ὥρας τοῦ ἔτους· Ἡσ. ἐν λ. πάραυλος «πηλαμὺς ὡραία· ἡ κατὰ τὸ θέρος ἀκμάζουσα» : Σοφ.ἀπ.446 **πηλαμὺς χειμάζεται, πάραυλος Ἑλλησποντὶς ὡραία θέρους τῷ Βοσπορίτῃ·** ‖ κ. ἐπὶ ζῴων, ὁ ἐνιαύσιος : Θεοδωρίδ.ΑΠ 6,157 **καί σοι ἐπιρρέξει Γόργος χιμάροιο νομαίης αἷμα καὶ ὡραίους ἄρνας ἐπὶ προθύροις·** **2)** ὡραία ὡς οὐσ., τὸ θηλ. ἡ ἐποχὴ καθ᾽ ἣν ὡριμάζουσιν οἱ καρποί, ἰδ. ὁ σῖτος, ὁ καιρὸς τοῦ θερισμοῦ, ἰδ. αἱ εἴκοσιν ἡμέραι πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ Σειρίου καὶ εἴκοσι μετ᾽ αὐτήν : Ἀπολλ.Ρ 3,1390 **ὠμὸν . . κείρει στάχυν, οὐδὲ βολῆσιν μίμνει ἐς ὡραίην τερσήμεναι ἠελίοιο,** Παυσ.4,10,7 **λῃστείαις τε , . καὶ περὶ τὴν ὡραίαν καταδρομαῖς·** ‖ κ. γεν. ὁ καλὸς τοῦ ἔτους καιρός, ἰδ. οἱ τέσσαρες ἢ πέντε μῆνες ἀπὸ τοῦ ἔαρος μέχρι τοῦ φθινοπώρου, καθ᾽ οὓς συνήθως ἐγίνοντο αἱ ἐκστρατεῖαι καὶ διεξήγετο ὁ πόλεμος· Φρύν. ἐν ΑΒ 73,31 «ὡραίαν· τὴν ὥραν· ἡ δὲ τοιαύτη τροπὴ Ἀττικοῖς ἰδία· Ἀθηνᾶ Ἀθηναία, ἴση ἰσαία· οὕτω καὶ ὥρα ὡραία», Θωμ.Μ 932 «οὐ μόνον ὥρα τὸ ἔαρ, ἀλλὰ καὶ ὡραία», Σχόλ.Λιβαν.1, 64 «ὥρα καὶ ὡραία ταὐτόν ἐστι τῇ ἐννοίᾳ· ἀμφότερα γὰρ τὸ ἔαρ σημαίνει» : Δημ.123 **ἀκούω Λακεδαιμονίους . . τέτταρας μῆνας ἢ πέντε, τὴν ὡραίαν αὐτήν, στρατεύεσθαι,** (Βερναρδ Γρηγ. ἐν λ. «ἀκούω, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐμβαλόντες (εἰς Ἀττικὴν) τέσσαρας μῆνας ἢ πέντε, τὴν ὥραν αὐτὴν (ἤτοι : ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θέρους)»), αὐτ.1292 **ἐνταῦθα δ᾽ ἐπιδημήσαντας παραχειμάζειν ἔδει καὶ περιμένειν τὴν ὡραίαν,** Πολύβ.3,16,7 **Ῥωμαῖοι μὲν ὑπὸ τὴν ὡραίαν Λεύκιον τὸν Αἰμίλιον ἐξαπέστειλαν μετὰ δυνάμεως** (περὶ τὸ ἔαρ) αὐτ.3,41,2· **3)** ὁ συμβαίνων, ὁ γινόμενος κατὰ τὸν προσήκοντα χρόνον, ὁ ὑπὸ τῆς ὥρας τοῦ ἔτους καὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας, τοῦ καιροῦ εὐνοούμενος, ὁ ἁρμόζων εἰς τὴν ὥραν, ὁ ἔγκαιρος, ὁ πρόσφορος : Ἡσίοδ Ἔργ.615 **ἀρότου μεμνημένος εἶναι ὡραίου,** αὐτ.628 **αὐτὸς δ᾽ ὡραῖον μίμνειν πλόον,** εἰσόκεν **ἔλθῃ** (εὔνοϊκός), αὐτ.640 **ἔργων μεμνημένος εἶναι ὡραίων πάντων,** Θεόφρ.Φ1 4,14,1 ὡραῖοι χειμῶνες, αὐτ.4,

ΙΙ,4 ὕλη ὡραία τέμνεσθαι, αὐτ.ΦΑΙτ.2,2,Ι ὡραῖα ὕδατα, αὐτ.3,16,1 σκαπάνην ὡραίαν· ‖ φρ. ὡραῖόν ἐστι καλὸς καιρός, εὐνοϊκός : Πλούτ.Λυκ. 29 ἡλικίας γεγονώς, ἐν ᾗ καὶ βιοῦν ἔτι καὶ πεπαῦσθαι βουλομένοις ὡραῖόν ἐστι, 'Απп.Λιβ.120· ‖ κ. ἀπολ. τὴν ὡραίαν ἐν εὐθέτῳ, ἐν τῷ συνήθει χρόνῳ : Ἡρ.4,28 ἐν τῷ χειμῶνι τὴν μὲν ὡραίην οὐκ ὕει (Βερναρδ.Γρ. ἐν λ. «κατὰ τὴν ὡρισμένην ἐποχὴν (τῆς βροχῆς) δὲν βρέχει»)· **4)** ἐπὶ ἰχθύων τεταριχευμένων, ὁ ταριχευθείς, ὁ ἁλατισθεὶς εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν τοῦ ἐνιαυτοῦ· Ἡσ. «ὡραῖον τάριχον· τὸν κατὰ τὸ ἔαρ συντιθέμενον» : Ἀλεξ.π. Ἀθήν.3,117D τάριχός ἐστιν πρῶτον ὡραῖον τοδί, Βάθρ.6,4 ἰχθύες ἐς τάγηνον ὡραῖοι, Πολυδ.7,27 σαργάναι ὡραῖαι καὶ σαπραί· **5)** μτφ. ὁ ἁρμόδιος, ὁ κατάλληλος, ὁ προσήκων· πρβλ. Ἡσ.«ὡραῖα. νεκύσια· ἐπὶ τῶν καθ' ὥραν συντελουμένων ἱερῶν»: Εὐρ.Ἱκ.175 ὡς νεκροὺς θάψωσιν, ὡς αὐτὰς ἐχρῆν ἐκείνων ταφείσας χερσὶν ὡραίων τυχεῖν (μεταςχεῖν τιμῆς, τῶν νομίμων), Πλάτ.Κριτ.116C ἔνθα .. ὡραῖα ἐπετέλουν ἱερὰ πρεπούσης ἑκάστῳ, Χρησμ. Δημ.531 εὐρυχόρους κατ' ἀγυιὰς ἱστάναι ὡραίων Βρομίου χάριν· **6)** τὰ ὡραῖα ἑορτὴ ἐν Ἀθήναις, πρὸς τιμὴν τῶν Ὡρῶν· Ἡσ. «ὡραῖα θύειν· τελετήν τινα ἐν ᾗ τῶν ὡραίων ἁπάντων ἐγίνοντο ἀπαρχαί»· πρβλ. Ἀθήν.14,656A· **7)** τὰ ὡραῖα ὡς οὐσ. τὰ καταμήνια, ἰδίᾳ κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἐμφάνισιν : Ἱππ.266,30 παρθένῳ ὁκόταν τὰ ὡραῖα μὴ γένηται· **8)** ἐπὶ προσ., ὁ ὥριμος διά τι πρᾶγμα· Μοῖρ.426 «ὡραία γάμου Ἀττικοί· ἐν ἀκμῇ γάμου Ἕλληνες» : Ἡρ.1,107 μετὰ δὲ τὴν Μανδάνην ταύτην ἐοῦσαν ἤδη ἀνδρὸς ὡραίην Μήδων μὲν τῶν ἑωυτοῦ ἀξίων οὐδενὶ διδοῖ γυναῖκα, αὐτ.1,196 ὅσαι ἀεὶ παρθένοι γινοίατο γάμων ὡραῖαι, αὐτ.6,122,Εὐρ.άπ.801 ὅστις οὐκέθ' ὡραῖος γαμεῖ, αὐτ.Ἑλ.12 ἐπεὶ δ' ἐς ἥβην ἦλθεν ὡραία γάμων, Ξεν.ΚΠ 4,6,9 θυγάτηρ παρθένος ἀγαπητὴ γάμου ἤδη ὡραία, Δίων Κ 56,393 ἁπαλὰς ἔτι κόρας, καὶ μήπω γάμων ὡραίας, Πολυδ.2,18 ἐρεῖς δὲ παρθένος ὡραία γάμων· ‖ κ. ἐπὶ γάμων, ὁ γινόμενος κατὰ τὴν προσήκουσαν ἡλικίαν : Αἰσχ.άπ.52 ὡραῖοι γάμοι· **9)** ἐπὶ γερόντων, ὁ ὥριμος πρὸς θάνατον, ὁ γέρος : Εὐρ. Ἄλκ.516 πατὴρ γε μὴν ὡραῖος, εἴπερ οἴχεται, αὐτ.Φοίν.968 αὐτὸς δ', ἐν ὡραίῳ γὰρ ἕσταμεν βίου, θνήσκειν ἕτοιμος πατρίδος ἐκλυτήριον, Πλούτ.Ἠθ.178D ἀλλὰ μὴν ὡραῖος ὢν ἐκεῖνος ἀπέθανεν· ‖ κ. ἐπὶ θανάτου, σοροῦ κτλ., ὁ προσήκων : Ἀριστφ.Σφ.1365 ποθεῖν ἐρᾶν τ' ἔοικας ὡραίου σοροῦ, Ξεν.Ἀγησ.10,3 βίος τε εὐκλεὴς καὶ θάνατος ὡραῖος· **10)** ἐπὶ τῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου, ὁ εὑρισκόμενος ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του, ὁ νεανικός : Ἡσίοδ.Ἔργ.695 ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι· ‖ δθ. ὁ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος διατελῶν, ὁ νεαρός, ὁ ἀκμαῖος, ἀντίθ. ἄωρος, ἐνίοτε ἄνευ τῆς ἐννοίας τῆς καλλονῆς : Πίνδ.Ο 9,141 ὡραῖος ἐὼν καὶ καλὸς κάλλιστά τε ῥέξαις, Ἀριστφ.Ὄρν.138 ὥσπερ ἀδικηθεὶς παιδὸς ὡραίου πατήρ, Ξεν. Συμπ.8,21 οὐ μὴν ὅτι γε ὡραῖος ἀώρῳ, Πλάτ. Πολ.574C ἕνεκα ὡραίου νεωστὶ φίλου γεγονότος οὐκ ἀναγκαίου, αὐτ.601B τοῖς τῶν ὡραίων προσώποις, καλῶν δὲ μή, Ἀριστλ.Ρητ.3,4,3 ἄνευ κάλλους ὡραῖοι, Πλούτ.Κάτ.Πρεσβ.4 δούλων οὐ τρυφερῶν καὶ ὡραίων, ἀλλ' ἐργατικῶν καὶ στερεῶν, Λουκ.Ἀλεξ.41 μόνους τοὺς ὡραίους καταφιλεῖ· κ. ὑπερθ. : Ἀριστφ.Ἀχ.1148 τῷ δὲ καθεύδειν μετὰ παιδίσκης ὡραιοτάτης, Ξεν.Ἀπομν. 1,3,10 τὸν Ἀλκιβιάδου υἱὸν φιλῆσαι ὄντα εὐπροσωπότατον καὶ ὡραιότατον· **11)** μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. γεν. ἐπὶ προσ. κ. πραγμ., ὁ θέλγων τὰς αἰσθήσεις καὶ εὐφραίνων τὴν ψυχήν, ὁ ἀρέσκων εἰς τὸ ὄμμα καὶ τὸν νοῦν, ὁ ἐπίχαρις, ὁ εὐειδής, ὁ εὔμορφος· Σουίδ. «ὡραῖος· εὔμορφος»· ΠΔ Ἆσμ.2,14 ἡ φωνή σου ἡδεῖα, καὶ ἡ ὄψις σου ὡραία, αὐτ.Παραλ.2,36,19 πᾶν σκεῦος ὡραῖον εἰς ἀφανισμόν, ΚΔ Πράξ.3,10 καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, Ἡρωδιαν.Ἰατ.6,24 τὸ φύσει πρόσωπον ὡραῖον, Μηναῖ.3,2 Ὠδ.9 ὡραῖος τῷ εἴδει τῆς ψυχῆς, Ἡσύχιε, ἐγνωρίσθης καὶ τοῦ σώματος, Σολωμ.Ὄνειρ.4,2 πέστε ἂν εἴδετε ποτέ σας σ' ἄλλη, τέτοια ὡραῖα μαλλιά, Κρυστ. τὸ Κέντημα τοῦ μαντηλιοῦ 6 τὴν γῆ μὲ τὰ πολλὰ καὶ μὲ τὰ ὡραῖα λουλούδια, Γρυπ.Σκ. Τερρ.34,1 τὸ ὡραῖο νησί, ποὺ ὁ πόθος του μὲ ἀνάβει· κ. ὑπερθ. : Μωραΐτ.13 ἐθρήνησε τὰς τελευταίας ἡμέρας του, καὶ τὸν μονογενῆ υἱόν μου, ἕνα ὡραιότατον ἔφηβον· ‖ τὸ οὐδ. ὡραῖον ὡς οὐσ. ἡ θεμελιώδης ἰδιότης τῶν ἔργων τῆς τέχνης νὰ προκαλοῦν τὴν αἰσθητικὴν ἡδονὴν καὶ ἐπιδοκιμασίαν, τὸ καλόν.

ὡραιοστόλιστος-ον νεώτ. ὁ κεκοσμημένος, ὁ στολισμένος ὡραῖα.

ὡραιοτάριχος (τὸ) λεξ. ὁ ὡραῖος, ὁ ὥριμος, ὁ γενομένος τάριχος βλ.λ. : Πολύβ.8,27 (διόρθ. ἀντὶ ὡρατάριχος· πρβλ. Plaut.Capt.751).

ὡραιότης-ητος (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ὡριμότης τῶν καρπῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀντίθ. ἀμορφία : Ἀριστλ. Φυτ.1,4 διαφορὰ τῶν φυτῶν ἐν ὡραιότητι καὶ ἀμορφίᾳ, Θεόφρ.ΦΙ 9,1,6· **2)** κ. νεώτ. ἡ ὥριμος, ἡ ἀκμαία κατάστασις τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἡ ἀκμὴ τῆς νεότητος, ἡ καλλονή, ἡ ὀμορφιά : Ξεν.Οἰκ.7,43 τὰ γὰρ καλά τε κἀγαθά, ἐγὼ ἔφην, οὐ διὰ τὰς ὡραιότητας, ἀλλὰ διὰ τὰς ἀρετὰς εἰς τὸν βίον τοῖς ἀνθρώποις ἐπαύξεται, ΠΔ Ψαλμ.44,5 τῇ ὡραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου, Ξεν.Ἐφ.1,1 ὡραιότητι σώματος ὑπερβαλλούσῃ, Γρηγ.Νύσσ.1,697C, Φωκ.Ἰω.4A, Διήγ.Ἀχιλλ.624 πάντες ὑπερεθαύμασαν τοῦ Ἀχιλλέως τὸ κάλλος, τὴν ἡλικίαν τὴν θαυμαστήν, τὴν ὡραιότητά του, Ἀρσβ Μυθ.Χαλ.19 καὶ σιμὰ εἰς ταῦτα εἶχε μίαν ὡραιότητα ὑπερθαύμαστον· **3)** ἐπὶ πραγμ., ἡ καλὴ ἰδιότης : ΠΔ Ψαλμ.67,13 τῇ ὡραιότητι τοῦ οἴκου διελέσθαι σκῦλα.

ὡραιοῦμαι-όομαι μτγν. εἶμαι, γίνομαι ὡραῖος· παθ. ἀόρ. ὡραιώθην, μτχ. παθ. παρακ. ὡραιωμένος : ΠΔ Ἆσμ.1,10 τί ὡραιώθησαν σιαγόνες σου ὡς τρυγόνος, τράχηλάς σου ὡς ὁρμίσκοι, αὐτ.7,1 ὡραιώθησαν διαβήματά σου ἐν ὑποδήμασί σου, θύγατερ Ναδάβ, αὐτ.7,6· ‖ κ. ἐν μτχ. παθ. παρακ. ὡραιωμένος ὁ ὡραῖος, ὁ ὄμορφος: Λιβ.Ροδ.1730 μετὰ δάκρυα του, τῷ λέγει, νὰ τὸ εἰπῇ τὴν ὡραιωμένην, νὰ μὴ τυραννῆται ἀδίκως

ὡραιόφθαλμος-ον σχόλ. ὁ ἔχων ὡραίους, καλοὺς ὀφθαλμούς, ἑρμήν. τοῦ εὐῶπις : Σχόλ. Πίνδ.Ο 10(11),91.

ὡράϊσις-εως (ἡ) (ὡραΐζω) μτγν. μσν. δ. ὡραϊσμός βλ.λ., ὁ καλλωπισμός : Κύριλλ. ἐν Κώδ.Παρ. 73 τέρπειν ὡραΐσιν διὰ παντὸς τοῦ δέμας.

ὡράϊσμα-ατος (τὸ) (ὡραΐζω) Ἐπιγρ. μαν. κ. νεώτ. τὸ καλλώπισμα, κόσμημα, στολίδι : Ἀνών. ἐν Γρηγ.Ναζ.1,178A τοῖς ἐκ τέχνης καὶ χειρὸς ὡραΐσμασι, Ρητ.1,639,11 οὐδενὸς ὡραΐσματος τῶν ὁπόσα τῷ παρόντι βίῳ λειπόμενος, Πρόδρ.Ροδ 22, Σχόλ.Πίνδ.Ν 8,1 λέγων τὴν Αἴγιναν δι' ὡραΐσματος ὑπὸ Διὸς ἀνηρπάσθαι, Νικήτ.Παφλ.46,10.

ὡραϊσμός (ὁ) (ὡραΐζω) μτγν., μαν κ. νεώτ. καλλωπισμός, κομψότης, ὡραιότης· Ἡσ. «καλλωπισμός, κάλλος» : Πλούτ.Ἀγ.4 τὸν ἐπιπρέψαι μάλιστα τῇ χάριτι τῆς μορφῆς ὡραϊσμὸν δοκοῦντα, αὐτ.Ἠθ.972D οἱ δὲ ἔχοντες, οὐκ ἀπάνθρωπον ὡραϊσμόν, οὐδὲ ἀναφρόδιτον ὁμιλίαν, Εὐστ.317, 42 οἱ γεννησάμενοι τὸν Νιρέα πρὸς ὡραϊσμὸν ὀνομάζονται, μήτηρ μὲν Ἀγλαΐα, Χάροπος δὲ ὁ

πατήρ· ‖ συνήθ. μτ. τῆς ἐννοίας τῆς ἐκθηλύνσεως **καὶ** προσποιήσεως : ΠΔ Ἱερ.4,30 **ἐὰν ἐγχρίσῃ στίβι τοὺς ὀφθαλμούς σου, εἰς μάταιον ὡραϊσμός σου**· ‖ κ. μτφ. ἐπὶ ὕφους : Διον.Ἁλ. Συνθ.1,5,1 **ἐπτόηται ἅπασα νέου ψυχὴ περὶ τὸν τῆς ἑρμηνείας ὡραϊσμόν,** Πλούτ.Φάβ.1 **οὐ γὰρ ἐπῆν ὡραϊσμοὺς οὐδὲ κενὴ καὶ** ἀγοραῖος **χάρις.**

ὡραϊστής (ὁ) (ὡραΐζω) λεξ. ὁ θεραπεύων, ὁ ἀγαπῶν **καθ' ὑπερβολὴν τὸν καλλωπισμόν,** ὁ καλλωπιστής· Ἡσ. «**στείνων**· ὡραϊστής καὶ ἀπ' αὐτῷ (ἐφ' αὐτῷ) ἀρέσκων», AB 225,26 «**βαυκιζόμενον**· τρυφερὸν **καὶ** ὡραϊστήν», EM 192,20.

ὡραΐω κ. **ὡρεύω ἐπιμελοῦμαι** φροντίζω περί τινος : Ἡσίοδ.Θ 903 **ὧρας . . αἵ τ' ἔργ' ὡραίουσι καταθνητοῖσι βροτοῖσι** (κῶδ. ἀντὶ ὡρεύουσι).

ὡραιωμένος-η-ον μσν. μτχ. παθ. παρακ. τοῦ ὡραιοῦμαι βλ.λ. : Λίβ.Ροδ.1730.

ὡρᾱκίζω σχόλ. ἄ. ὡρακιῶ βλ.λ.· EM 823,33 «ὡρακίζω· παρὰ τὸ αἰκίζεσθαι τὴν ὥραν, τουτέστι τὴν **μορφήν, ἀντὶ τοῦ** ὠχριᾶν. Καὶ ὡρακιῶ τὸ αὐτὸ· σημαίνει δὲ καὶ τὸ λιποψυχεῖν καὶ ἐκλύεσθαι» : Σχόλ.Ἀριστφ.Βάτρ.484 **ὡρακίζω γὰρ τὸ** ῥῆμα.

ὡρᾱκιῶ-άω (ὥρα) (1) κ. μσν. λιποψυχῶ, λιποθυμῶ· Μοῖρ.426 «ὡρακιᾶν Ἀττικοί· λιποψυχεῖν Ἕλληνες» (κῶδ. λειποψυχεῖν), Ἡσ. «ὡρακιᾶν· λιποψυχεῖν», EM 823,33 «ὡρακιῶ. σημαίνει δὲ καὶ τὸ λιποψυχεῖν **καὶ ἐκλύεσθαι**» : Ἀριστφ.Εἰρ.702 **ὅ τι ;** ὡρακιάσας· **οὐ γὰρ ἐξηνέσχετο ἰδὼν** πίθον **καταγνύμενον** οἴνου **πλέων,** αὐτ.Βάτρ.481 **ἀλλ' ὡρακιῶ,** Λιβάν.4,143,19 **πολλάκις ὡρακίασα μὰ τὸν Ἀπόλλω, βαλλόμενος ὥσπερ χαλάζῃ** τοῖς **ἄθλοις,** αὐτ.209,17 **ἐγὼ δὲ καὶ** δοίδυκος **οἴκοθεν κλαπέντος ὡρακιῶ,** Θεμίστ.Λόγ.26,314B **φρίκης τε** ἐμπίπλανται **καὶ ὡρακιῶσι**· **2**) ὠχριῶ, κιτρινίζω, γίνομαι σὰν τὸ κερί· Ἡσ.· «ὡρακιᾶν .. ἐκλύεσθαι καὶ **σκοτοῦσθαι** μετὰ ὠχριάσεως ἢ καὶ ἱδρῶτος· οἱ δὲ ναυσιᾶν **καὶ** σκοτοῦσθαι», Εὐστ. «ὡρακιάσαι· **τὸ ὑπὸ φόβου** ὠχριάσαι, ἀπὸ τοῦ τὴν ὥραν αἰκίζειν», EM 823,33, Ἀρισταίν.1,10 **τὸ βλέμμα δεινῶς ὡρακιῶν ἐδεδίει τῷ τεκόντι φανῆναι,** Προκ.3,1,10 **ὡρακιᾶν τε οὐ παντάπασι μέν, ἀλλ' ὅσον ὑπόχλωρος εἶναι.**

ὡρακιῶ-άω (ὥρα) (2) σχόλ. φροντίζω, μεριμνῶ περί τινος· Εὐστ. «ὡρακιᾶν· τὸ φροντίζειν», Σχόλ. Ἀριστφ.Βάτρ.481 «ὡρακιῶ· φροντίζω, ἐκ φροντίδων ἐκλύομαι».

ὡράνα (ἡ) Ἡσ. «χελιδόνων ὀροφή».

ὡρανίαφι αἰολ. τ. ἀντὶ οὐρανίαφι, ἐν τῷ οὐρανῷ: Ἀλκ.ἀπ.42 **Μῶσα ὡρανίαφι λίγ' ἀείσομαι.**

ὡρανιστήρ-ῆρος (ὁ) Ἡσ. «ἱμάς».

ὡρᾱνός (ὁ) αἰολ. **κ.** δωρ. ἀντὶ οὐρανός : Σαπφ. 1,11, Θεόκρ.5,144.

ὡραπολῶ-έω Ἡσ. «ὡραπολεῖν· κατὰ τὴν εἰθισμένην ὥραν **ἑκάστου** ἔτους ἀναπολεῖν, ἀναπολεῖν **δὲ** λέγουσι **τὸ** τρὶς ἀροτριᾶν τὴν γῆν»· πρβλ. ὡραιοπολῶ.

ὡράριθμος-ον σχόλ. **ἐπὶ** ὡρολογίου, ὁ χρησιμεύων πρὸς ἀρίθμησιν τῶν ὡρῶν : Σχόλ.Πίνδ.Π 4,336 «τὸ ὡρολόγιον ὡράριθμόν ἐστι, ἐν ᾧ τὰς ὥρας ἀριθμοῦμεν».

ὡράριον (τὸ) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ἄ. ὀράριον, ταινία, ὀθόνιον τῆς κεφαλῆς, καφιδρώτιον, μανδήλι : Λεόντ.Νεαπ.1733B· **2**) μσν. κ. νεώτ. ἐκκλ. στενὸν **καὶ** ἐπίμηκες ἄμφιον τοῦ διακόνου, ἄ. ὀράριον βλ.λ.2) : Ψ Χρυσ.12,776C, Νικήτ.Παφλ.572B· **3**) νεώτ. **αἱ ὧραι ἐργασίας** καθιδρύματός τινος οἷον ὑπουργείου, τραπέζης, ἐμπορικοῦ καταστήματος, ἐργοστασίου κττ. : **θερινὸν** ὡράριον.

ὥρᾱσι(ν) (ὥρα) ἐπίρρ. ἐγκαίρως, κατὰ τὸν προσήκοντα καιρόν, ἐν καιρῷ : Ἀριστφ.Λυσ.1037 **ἀλλὰ** μὴ **ὥρασ' ἵκοισθε** (διόρθ. Δινδ. ὥρας), αὐτ. 391 **ἔλεγεν δ' ὁ μὴ ὥρασι μὲν** Δημόστρατος **πλεῖν εἰς Σικελίαν** (ὁ κακή του ὥρα . .), Ἀλεξ.9 μὴ ὥρασιν **ἵκοιτο** (ὡς κατάρα, εἴθε νὰ μὴ ἔλθῃ, μακάρι νὰ μὴ φθάσῃ), Λουκ.Ἑταιρ.Δ 10,3 **μὴ** ὥρασιν **ἵκοιτο ὁ λῆρος ἐκεῖνος** τοιαῦτα **παιδεύων τὸ** μειράκιον.

ὡργῶ-άω λεξ. ὀργῶ, κατέχομαι ὑπὸ σφοδρᾶς σαρκικῆς ὁρμῆς, ὀργασμοῦ· Ἡσ. «ὡργᾷ· πρὸς συνουσίαν ἐπείγεται, οἰστρεῖ, **ἐπείγεται,** γαυριᾷ», αὐτ. «ὤργων· ἐπεθύμουν, **ἐμίγησαν**».

ὡργιᾶται Ἡσ. «χρήζει, ὁρίζει».

ὥρεια Ἡσ. «**φυλακτήρια**».

ὡρειάριος (ὁ) μσν. ὁ φυλάττων **τὸ ὡρεῖον** βλ.λ.2), τὴν ἀποθήκην τοῦ σίτου, ὁ σιτοφύλαξ : Τζέτζ.Ἐπιστ.88 **σιτοταμίαι καὶ ὡρειάριοι.**

ὡρεῖον (τὸ) (ὡρεύω) Ἐπιγρ. κ. **ὥριον κ. ὥρεον** κ. μσν. οἴκημα φυλάκων, **φυλακεῖον, φρούριον**· ΨΚωδ.172,18 **ἐν τῷ ὡρέῳ Μιλίῳ**· **2**) μσν. κ. νεώτ. ἀποθήκη χρήσιμος πρὸς **ἐναπόθεσιν** διαφόρων **καρπῶν,** ἰδίᾳ σιτηρῶν, ἀποθήκη σίτου, σιτοβολών, σιταποθήκη, ἄ. ὅρριον : Γεωπ.2,27 **περὶ σιτοβολείου ἤτοι ὡρείου,** Ἀχμ.Ὀνειροκρ.272, ΨΚωδ.202,17 **ἐν τῷ καλουμένῳ ὡρείῳ ὅ τινες καλοῦσι Μόδιον· ἦν δὲ καλούμενον** ὡρολάγιον, EM 632 ὡρεῖα **βασιλικὰ σιτοδόχα.**

ὡρείτροφος-ον μτγν. ποι. τ. **ἀντὶ** ὀρείτροφος βλ.λ., **ἐπίθ.** τοῦ Βάκχου : ΑΠ 9,524,25.

ὡρεοκόμος-ον ἄ. ὀρεωκόμος βλ.λ.

ὡρέομεν ἰων. τ. α' πληθ. προσ. παρατ. **τοῦ ὁρῶ** βλ.λ., ἀντὶ ἑωρῶμεν : Ἡρ.2,131.

ὥρεον ἰων. τ. α' ἑν. προσ. παρατ. τοῦ ὁρῶ βλ.λ. ἀντὶ ἑώρων.

ὥρεον (τὸ) μσν. ἄ. ὡρεῖον βλ.λ.1) : ΨΚωδ.172,18 **ἐν τῷ ὡρέῳ Μιλίῳ.**

ὡρεσίδουπος-ον μτγν. ποι. τ. ἀντὶ ὀρεσίδουπος, **ἐπίθ.** τοῦ Βάκχου, ὁ ἐπὶ τῶν ὀρέων δουπῶν, ὁ **παιών,** ὁ παράγων δοῦπον, ταραχὴν ἐπὶ τῶν ὀρέων, Ἐπίγρ.ΑΠ 9,524 (διόρθ. ὡρεσίλοιπος).

ὡρεσιδώτης (ὁ) μτγν. ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ **φέρων** τὰς ὥρας **τοῦ ἔτους,** ὁ παρέχων ὡρίμους καρποὺς **ἐν** τῷ προσήκοντι καιρῷ : Ἐπίγρ.ΑΠ 9, 525 **ὡρεσιδώτης Ἀπόλλων.**

ὡρεσίλοιπος-ον μτγν. ἐπίθ. τοῦ Βάκχου, **ὁ ἐγ**καταλείπων τὰ ὄρη, τὰ βουνά : Ἐπίγρ.ΑΠ 9,524 (διόρθ. ἀντὶ ὡρεσίδουπος).

ὡρεσίτροφος-ον μτγν. ἄ. ὡρείτροφος, **ἐπίθ.** τοῦ Βάκχου, ὁ διαιτώμενος εἰς τὰ ὄρη : ΑΠ 9,524.

ὤρεσσι(ν) δοτ. πληθ. τοῦ ὤρ βλ.λ. : Ἰλ.Ε 486.

ὦρετο γ' ἑν. μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ὄρνυμι βλ.λ.

ὡρεύω (ὥρα) μτ. αἰτ. ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, μεριμνῶ περί τινος· Ἡσ. «ὡρεύειν· τὸ τῶν ἀγρίων νομῶν καὶ ἐθνῶν ἐπιμελεῖσθαι» : Ἡσίοδ.Θ 903 **αἵτ' ἔργ' ὡρεύουσι καταθνητοῖσι βροτοῖσι** (κῶδ. ὡραίουσι)· κ. παθ. : Κορνοῦτ.Φύσ.Θε.29 **Ζεὺς λέγεται γεννῆσαι τὰς Ὥρας, ὑφ' ὧν τὰ ἀγαθὰ πάντα καθ'** ἡμᾶς ὡρεύεται **καὶ φυλάττεται.**

ὡρέω (ὥρα) (1) μτγν. κ. **ὡρεύω** φροντίζω, μεριμνῶ περί τινος· Γαλ. εἰς Ἱππ. γλωσσῶν ἐξήγ.600 «ὡρεόντων· φροντιζόντων, ὅτι καὶ ἡ φροντὶς ὥρα»· πρβλ. ὡρήσσω.

ὡρέω (ὧρος) (2) χρονίζω : Ἐρωτιαν.Λεξ.Ἱππ.396.

ὥρη (ἡ) ἰων. τ. ἀντὶ ὥρα βλ.λ., ἡ φροντίς : Ἡρώνδ.4,24 **μᾶ, μή τιν' ὤρην ὧν λέγω πεποίηται.**

ὥρη (ἡ) ἰων. τ. ἀντὶ ὥρα βλ.λ.

ὦρημα-ατος (τὸ) τὸ ἀντικείμενον φροντίδος, προσοχῆς καὶ **ἐπιμελείας,** τὸ ὅπερ ἐπιμελῶς **φυλάσσεται**· Ἡσ. «ὡρημάτων· φυλαγμάτων».

ὡρῆος-α-ον λακων. τ. τοῦ ὡραῖος βλ.λ. EM 32,B.

ὡρήσσω λεξ. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι περί τινος· Ἡσ. «ὡρήσσοντα· φυλάσσοντα»· κ. παθ.· Ἡσ. «ὡρήσσονται· φυλάσσονται».

ὡρητύς-ύος (ἡ) Ἡσ. «πήρωσις».

ὡρήφορος-ον **ἐσφ.** γρ. ἀντὶ ὡρηφόρος βλ.λ.

ὡρηφόρος-ον ἐπίθ. τῆς Δήμητρος, ὁ φέρων τὰς ὥρας, τοὺς καρποὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὁ φέρων τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Ὕμν.Δήμ.54 **Πότνια Δημήτηρ, ὡρηφόρε, ἀγλαόδωρε,** αὐτ.192.
ὤρθεν γ' πληθ. πρόσ. παθ. ἀόρ. τοῦ ὄρνυμι βλ.λ.: Κόρινν, ἐν Λυρ.Συμπλ.1,2).
ὡρία (ἡ) Ἐπιγρ. ἡ ὡραιότης, τὸ κάλλος.
ὡριαίνω κοσμῶ, καλλωπίζω· Ἡσ. «ὡριαίνω· ὡραΐζω»· κ. παθ.: Κλέαρχ.π.Ἀθήν.12,554Β **οἱ ἐρῶντες** οἷον **ἐκτρυφῶντες ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ ὡριαινόμενοι τοῖς ὡραίοις ἁβρύνονται.**
ὡριαῖος-α-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ διαρκῶν μίαν ὥραν: Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.5,63 **ὡριαῖα διαστήματα,** Πτολ.Γεωγρ.52,10 **διὰ τῆς τῶν κλιμάτων καὶ τῆς τῶν ὡριαίων διαιρέσεως** Πίσαν μὲν ἐν τῷ τρίτῳ **τίθησιν ὡριαίῳ,** αὐτ.55,9 **πίνακα, δι' οὗ καὶ τὴν τῶν κλιμάτων καὶ τὴν τῶν ὡριαίων . . ἐποιήσατο διόρθωσιν·** **2**) νεώτ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ὥραν, ὁ καθ' ὥραν λαμβάνων ὕπαρξιν: **ὡριαία ἀντιμισθία·** || νεώτ. ἄστρον. **ὡριαία γωνία** (ἡ δίεδρος γωνία ἡ σχηματιζομένη ὑπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου καὶ τοῦ διὰ τοῦ ἀστέρος διερχομένου ἀποκλιτικοῦ κύκλου), - **ὡριαῖαι συντεταγμέναι** (σύστημα σφαιρικῶν συντεταγμένων, ἐν ᾧ ὡς βασικὸν ἐπίπεδον λαμβάνεται ὁ ἰσημερινός, καὶ ὡς πρῶτος κάθετος ὁ μεσημβρινὸς τοῦ τόπου), - **ὡριαῖοι κύκλοι** (οἱ μέγιστοι κύκλοι τῆς οὐρανίου σφαίρας οἱ διερχόμενοι διὰ τῶν πόλων αὐτῆς), - **ὡριαῖα σήματα** ἢ ῥαδιοσήματα (σήματα ἐκπεμπόμενα καθ' ὡρισμένας ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου ὑπὸ διαφόρων σταθμῶν ἀσυρμάτου τηλεγράφου, πρὸς χρῆσιν ἰδίᾳ τῶν ναυτιλλομένων, ἐξερευνητῶν), - **ὡριαῖος ἄξων** (ἡ νοητὴ εὐθεῖα, ἡ διερχομένη διὰ τῶν δύο πόλων τῆς οὐρανίου σφαίρας, περὶ τὴν ὁποίαν φαίνονται περιστρεφόμενοι ἅπαντες οἱ ἐπὶ τοῦ στερεώματος ἀστέρες κατὰ τὴν ἡμερησίαν κίνησιν αὐτῶν)· || νεώτ. φυσ. **ὡριαῖον βὰτ** (μονὰς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας)· || κ. ἐπίρρ. νεώτ. **-αίως.**
ὡριάρης (ὁ) δημ. ἁγιορειτικὸν διακόνημα, ὁ φροντιστὴς σιταποθήκης· πρβλ. ὡρολογιάρχης.
ὡριάς-άδος (ἡ) ποι. τ. θηλ. τοῦ ὥριος βλ.λ., ἐπίθ τῆς φύσεως, ἡ γεννῶσα, ἡ διδοῦσα τὰς ὥρας: Ὀρφ.Ὕμν.9,19 **ὡριάδος φύσεως.**
ὡριγενιασταί (οἱ) μτγν. κ. μσν. κ. **ὡριγενιανοί** κ. **ὡριγένειοι** οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ὠριγένους, οἱ ὡριγενισταί: Ἐπιφάν.63,526D.
ὡριγενισμός (ὁ) νεώτ. ἐκκλ. τὸ σύνολον τῆς διδασκαλίας τοῦ Ὠριγένους καὶ ἰδ. τῶν αἱρετικῶν αὐτοῦ δοξασιῶν.
ὡριγενιστής (ὁ) νεώτ. ὁ ὀπαδὸς ἢ ὁ θαυμαστὴς τοῦ Ὠριγένους, οἷον ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος κ. ἄ.
ὡριγενιστικός-ή-όν νεώτ. ἐκκλ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰς δοξασίας τοῦ Ὠριγένους: **ὡριγενιστικαὶ ἔριδες.**
ὡριγνάσιος-ον νεώτ. γεωλ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν πέμπτην ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐποχῶν τῆς παλαιολιθικῆς ἐποχῆς: **ὡριγνάσιος ἐποχή.**
ὦριγξ-ιγγος (ἡ) μτγν. ἡ ὦλιγξ βλ.λ.: Πολυδ.2,67.
ὠρίζεσκον θαμ. συνηρ. παρατ. ὀαρίζω βλ.λ.: Ὕμν.Ἑρμ.58.
ὡρίζω (ὥρα) ἄ. ὡρεύω, φροντίζω, μεριμνῶ περί τινος· Ἡσ. «ὡρίζει· ὕπνοῖ, φροντίζει, μεριμνᾷ, ὁμιλεῖ, ἀδολεσχεῖ».
ὡρικός-ή-όν (ὥρα) κ. νεώτ. ὁ διατελῶν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας, ὁ ἀνθηρός, ὁ ἀκμαῖος, ὁ νεαρὸς καὶ ὡραῖος: Ἀριστφ.Ἀχ.272 **κλέπτουσαν εὑρόνθ' ὡρικὴν ὑληφόρον,** τὴν Στρυμοδώρου Θρᾷτταν (σχόλ. «τὴν ὡραίαν καὶ ἀκμαίαν»), αὐτ. ἀπ.40, Αἰλ.ΖΙ 14,5 **ὡρικὸς νέος,** Ἀλκίφρ.1,13 **ὡρικὸς νεανίσκος·** || κ. συγκρ.: Αἰλ.ΖΙ 4,8 **μειρακος ὡρικωτέρας·** **2**) ἐπὶ καρπῶν, ὁ ὥριμος, ὁ γινομένος: Κράτ.π.Ἀθήν.2,50F **πάνυ γὰρ ἐστιν ὡρικωτάτη τὰ τιτθί' ὥσπερ μῆλον ἢ μιμαίκυλα·** **3**) νεώτ. ἄστρον. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὥραν, ὁ τῆς ὥρας, ὁ καθ' ὥραν λαμβάνων ὕπαρξιν, ὁ ὡριαῖος βλ.λ.2): **ὡρικὴ γωνία** - **ὡρικαὶ συντεταγμέναι,** - **ὡρικὸς κύκλος** (ἄ. ὡριαία γωνία κτλ.)· || νεώτ. στρατ. **ὡρικὸς πίναξ** (ὁ πίναξ ὡρῶν βολῆς ὑπὸ τοῦ πυροβολικοῦ, ὁ καταρτιζόμενος διὰ τὴν ἐναρμόνισιν τῆς δράσεως μεταξὺ πυροβολικοῦ καὶ πεζικοῦ κατὰ τὴν ἐπίθεσιν).
ὡρικῶς ἐπίρρ. ὡς νεᾶνις ἐν ὥρᾳ, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας της, δθ. αἰδημόνως, ντροπαλά: Ἀριστφ.Πλοῦτ.963 **ὦ μειρακίσκη· πυνθάνει γὰρ ὡρικῶς.**
ὥριμα ἐπίρρ. δημ. ὡρίμως βλ.λ.
ὡριμάζω (ὥριμος) σχόλ., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. **ὡριμάσω,** ἀόρ. ὡρίμασα, μτχ. παθ. παρακ. **ὡριμασμένος,** ἐπὶ καρπῶν, καθίσταμαι, γίνομαι ὥριμος, γίνομαι, γουρμάζω: Σχόλ.Ὀδ.Β 126, Ἐφραὶμ 585C, - **ὡρίμασαν τὰ σταφύλια** - **τὰ σῦκα** - **τὰ ῥοδάκινα·** **2**) νεώτ. κ. δημ. μτφ. ἐπὶ βλαστίδων καὶ δοθιήνων, φθάνω εἰς ἀκμήν, **φθάνω εἰς** σημεῖον νὰ σπάσω καὶ νὰ πυορροήσω: **ὡρίμασε τὸ σπυρί·** **3**) νεώτ. κ. δημ. ἐπὶ ἀνθρ. κ. ἰδ. γυναικός, φθάνω εἰς τὴν ἀκμαίαν ἡλικίαν καὶ ἰδίᾳ τοῦ γάμου· || φρ. **ὡρίμασεν ὁ νοῦς του** ἡ νόησίς του ἀπηλλάγη τῶν νεανικῶν ἐπιπολαιοτήτων καὶ κατέστη λογική, πρακτική.
ὡριμαία (ἡ) μτγν. ἀστρολογικὸς ὅρος, πιθ. ἡ συμπίπτουσα ἢ ἐνδεικνυμένη ὑπὸ τῆς ὥρας: Βέττ. Βάλ.146,32, αὐτ.342,12, Πρόκλ.Τετράβ.186 **κατὰ τὴν λεγομένην ὡριμαίαν.**
ὡριμαλίδες-ίδων μτγν. δ.γρ. τοῦ ὀριμαλίδες, ὀρομαλίδες βλ.λ. ἐν Θεόκρ.5,94.
ὡρίμα(ν)σις-εως (ἡ) νεώτ. ἐπὶ καρπῶν, τὸ νὰ γίνεταί τι ὥριμον, ὡρίμασμα, γούρμασμα: **ἡ ὡρίμανσις τῶν σταφυλῶν θὰ καθυστερήσῃ ἐφέτος.**
ὡρίμασμα (τὸ) δημ. ἡ ὡρίμανσις βλ.λ.
ὡριμαστήριον (τὸ) νεώτ. μελισσοκομικὸν ἀγγεῖον ἐκ λευκοσιδήρου μετὰ ἐσωτερικοῦ συρματοπλέγματος καὶ πλατυστόμου στρόφιγγος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ῥίπτεται τὸ μέλι διὰ νὰ παραμείνῃ καὶ ὑποστῇ ὡρίμανσιν, πρὸς τούτοις δὲ διυλισθῇ.
ὡριμαστικός-ή-όν νεώτ. ὁ συντελῶν εἰς τὴν ὡρίμανσιν, εἰς τὸ ὡρίμασμα.
ὥριμος(-η)-ο(ν) κ. μον., νεώτ. κ. δημ. ὁ φθάσας ἢ εὑρισκόμενος εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν του, δθ. ἐπὶ καρπῶν, ὁ φθάσας εἰς τὴν πλήρη ἀνάπτυξίν του καὶ κατάλληλος πρὸς δρέψιν, ἄ. ὡραῖος· Κύρ. «πέπειρος, ἐφημένος τῷ καιρῷ αὐτοῦ, καίριμος»: Ἀριστφ.ἀπ.530, ΠΔ Ἰὼβ 5,20 **σῖτος ὥριμος κατὰ καιρὸν θεριζόμενος,** Διοσκ.1,38, Διόδ. Σ 17,67, Λεωνίδ.Ταρ.ΑΠ 9,316 **βότρυας, αἵτε πέλονται ὥριμοι,** Γεωπ.5,42,2, - **δὲν εἶναι ὥριμα ἀκόμη τὰ σῦκα·** **2**) ἐπὶ ἰχθύος, ὁ κατὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν λαμβανόμενος, τῆς ἐποχῆς: Νικόμ. ἐν Ἀθήν.7,291B **πόθ' ἄωρος ἔσθ' ἕκαστος ἢ ποθ' ὥριμος·** **3**) μσν. ἐπὶ καιροῦ, ὁ ἁρμόζων εἴς τι, ὁ πρός τι κατάλληλος: Γεωπ.9,9,7 **καιρὸς ὡριμώτατος εἰς τὸ διακαθᾶραι τὰ δένδρα·** **4**) νεώτ. μτφ. ἐπὶ ἀποστημάτων, ὁ ἐν ἀκμῇ εὑρισκόμενος, ὁ ἕτοιμος νὰ ἀνοιχθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ ἢ διὰ χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως· || ὁμ. **ὥριμα κύτταρα** ἐν τῇ βιολογίᾳ τὰ κύτταρα τὰ παρουσιάζοντα τὸν ἀνώτατον βαθμὸν διαφοροποιήσεως, ἤτοι ἀναπτύξεως, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι προωρισμένα νὰ φθάσωσι· **5**) νεώτ. μτφ. ἐπὶ ἀνθρ., ὁ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του ὤν, εὑρισκόμενος· || δθ. **ὥριμος ἡλικία** ἡ ἡλικία καθ' ἣν συνεπληρώθη ἡ σωματικὴ ἀνάπτυξις, ἡ μετὰ τὴν νεανικὴν ἡλικία· || **ὥριμος σκέψις** ἡ ἐπὶ μακρὸν καὶ

καλῶς μελετηθεῖσα : μετὰ ὥριμον **σκέψιν ἀπεφάσισε νὰ προέλθη εἰς συμφωνίαν.**
ὡριμότης-ότητος (ἡ) σχόλ. κ. νεώτ. τὸ νὰ εἶναί τις ὥριμος, ἡ ἰδιότης ἢ ἡ κατάστασις τοῦ ὡρίμου βλ.λ.1) : Σχόλ.Ἰλ.Τ 119· **2)** νεώτ. μτφ. ἡ ἰδιότης ἢ κατάστασις τοῦ ὡρίμου βλ.λ.5) . **ἔφθασε πλέον εἰς ὡριμότητα καὶ δὲν ἐπιτρέπονται αἱ παράτολμοι ἐνέργειαί του·** **3)** νεώτ. ζῳολ. **γεννητικὴ ὡριμότης** ἡ κατάστασις καθ' ἣν τὰ ζῷα καθίστανται ἱκανὰ πρὸς ἀναπαραγωγήν.
ὡρίμως ἐπίρρ. νεώτ., δημ. **ὥριμα**, ἐν ὡριμότητι, ἐν καταστάσει ὡριμότητος βλ.λ.1), ὡριμασμένα· **2)** μτφ. ἐν ὡριμότητι βλ.λ.2) : **πρέπει νὰ σκεφθῆτε ὡρίμως προτοῦ ἀποφασίσετε.**
ὡρινθιᾶν Ἡσ. «ἐπείγεσθαι εἰς ἀπόπατον».
ὡριόκαρπος-ον μτγν. ποι. ὁ ἔχων καρπὸν ὥριμον ἢ κατὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν ἀναπτυχθέντα : Ὀρφ.Ὕμν.55,11.
ὥριον ἐπίρρ. Ἰων. τ. τοῦ αὔριον : Γρηγ.Κορ.698.
ὥριον (τὸ) μσν. ἄ. ὡρεῖον : Γεωπ.2,28, αὐτ.30.
ὡριόπαθος-η-ο δημ. κ. **ὡραιόπαθος,** ἐσφ. γρ. ὡρηόπαθος, ὁ ὡραιοπαθὴς βλ.λ.
ὡριόπαις-αιδος (ὁ,ἡ) μσν. **ὁ** ἔχων παῖδα ὡρίμου ἡλικίας : Ἀνών.Ὕμν.25.
ὡριόπλουμος-η-ο μσν. δημ. ὁ ἔχων ὡραῖα πλουμιά, ὁ ὡραῖα διακεκοσμημένος, ὡραιοστόλιστος : Ἐρωτόκρ.1,1005, αὐτ.1338· **2)** μτφ. περικαλλής : αὐτ.5,905 **βρίσκω 'να νιὸν ὡριόπλουμο, ποὺ 'λαμπε σὰν τὸν ἥλιο.**
ὥριος-ον κ.-α-ον ποι.τ. τοῦ ὡραῖος,ὁ καθ'ὡρισμένους χρόνους, καιρούς τοῦ ἐνιαυτοῦ συμβαίνων, ἐπανερχόμενος : Ἡσίοδ.Ἔργ.492 **μήτ' ἔαρ γιγνόμενον πολιὸν μήθ' ὥριος ὄμβρος·** **2)** ὁ παραγόμενος ἐν τῇ προσηκούσῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους : Ὀδ. Ι 131 **οὐ μὲν γάρ τι κακή γε, φέροι δέ κεν ὥρια πάντα** (πᾶν ὅ,τι οἱ διάφοροι καιροί, ὧραι τοῦ ἔτους παράγουσιν), Θεόκρ.15,112 **πὰρ μὲν οἱ ὥρια κεῖται, ὅσα δρυὸς ἄκρα φέροντι,** ΑΠ 9,329, Συνέσ.Ἐπιστ.148, Διογ.Λ 2,139 **τράγημα θέρμος ἢ ἄπιος ἔστιν δ' ὅτε καὶ τῶν ὡρίων ἄπιος ἢ ῥόα·** **3)** γεν. ὁ ἐπίκαιρος, ὁ ἔγκαιρος, ὁ ὥριμος : Θεόκρ.7,62 **Ἀγεάνακτι πλόον διζημένῳ ἐς Μιτυλάναν ὥρια πάντα γένοιτο·** ‖ κ. μτφ.: Σολ. 25,9 **πέμπτῃ δ' ὥριον ἄνδρα γάμου** μεμνημένον **εἶναι,** Ὀππ.Ἁλ.1,689, Λεωνίδ.Ἀλ.ΑΠ 11,70, Φίλιππ. Θεσσ.ΑΠ 9,311 **ἤδη ἡ τοκετοῦ ὥριος ἦν βάσανος,** Ἀντιφάν.ΑΠ 10,100 ὅτ' **οὖν χρόνος ὥριος ἡμῖν,** Ἄρατ.154· **4) τὰ ὥρια ὡς** οὐσ. ἡ ὥρα, ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔτους : Βίων 3,13 **οὐκ ἐθέλω φθινόπωρον, ἐπεὶ νόσον ὥρια** τίκτει· **5)** ὁ **ἐν τῷ** δέοντι **χρόνῳ, ἐν τῇ** καταλλήλῳ ὥρᾳ **τῆς** ἡμέρας γινόμενος : Ἡσίοδ.Ἔργ.392 **εἰ χ' ὥρια πάντα ἐθέλῃσθα,** αὐτ.420, αὐτ.695.
ὥριος-ια-ιο δημ. κ. ὡριός-ιά-ιό **ἐσφ.** γρ. ὥρηος ὁ ὡραῖος, ὁ ὄμορφος : Πολίτ.Ἐκλ.Τραγ.124,10 **τῆς παίρνει ἀπὸ τὸ δάχτυλο τ' ὥριο τὸ δακτυλίδι,** Σολωμ.Λόρδ Μπάϋρον 142,4 **καὶ αὐτὴ ὁποὺ σ' ἔφθανε στὸ γόνα μὲ τὴν ὥρια κεφαλή.**
ὥριος-ον (ὦρος) μτγν. ὁ ἐν καιρῷ ὕπνου, ὁ καθ' ὃν χρόνον κοιμῶνται οἱ ἄνθρωποι γινόμενος, νυκτερινός : Διονύσ. ἐν Br. Anal.2,254.
ὡριός-ιά-ιό δημ. ὁ ὥριος βλ.λ.
ὥρισμα ἐσφ.γρ. τοῦ ὅρισμα βλ.λ.: Ὀππ.Κυν.4,23.
ὡρισμένως ἐπίρρ. κ. νεώτ., δημ. -α **ἐκ** μτχ. παθ. παρακ. τοῦ ὁρίζω, κατὰ τρόπον ὡρισμένον : Ἀριστλ.Κατ.7,31, αὐτ.34, αὐτ.Τοπ.8,5,2, **αὐτ.**Μεταφ. 4,15,2· **2)** νεώτ. ἀκριβῶς, χωρὶς **ἄλλο** : **νὰ μὲ περιμένετε ὡρισμένως εἰς τὰς δώδεκα.**
ὥριστος-η-ον Ἰων.κτ.κρᾶσιν τοῦ ἄριστος: Ἰλ.Λ 288 οἴχετ' ἀνὴρ ὥριστος.
ὡρίτης (ὁ) μτγν. ποι. ἐπὶ **τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ** ποιῶν τὰς ὥρας : Λυκόφρ.352.
Ὠρίων-ωνος (ὁ) κ. νεώτ. κ. Ὠαρίων (Καλλ.Ἄρτ. 265) εἷς τῶν Γιγάντων, περίφημος κυνηγός καὶ ὁ ὡραιότατος τῆς γενεᾶς αὐτῶν, υἱὸς τοῦ Ὑριέως ἢ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Εὐρυάλης : Ὀδ.Ε 121 **ὣς μὲν ὅτ' Ὠρίων' ἕλετο ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,** αὐτ.Λ 310, αὐτ.572, Τελέσ.π.Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.1,262· **2)** κ. νεώτ. ὀνομασία ἑνὸς ἐκ τῶν λαμπροτέρων ἀστερισμῶν, ὁ ὁποῖος κεῖται ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ οὗ ἡ ἐπιτολὴ ἄρχεται ἀμέσως μετὰ τὸ θερινὸν ἡλιοστάσιον, ἡ δὲ δύσις αὐτοῦ συνήθως συνοδεύεται ὑπὸ θυελλῶν, δημ. ἀλετροπόδι : Ἰλ.Σ 486, αὐτ.Χ 29 **ὅν τε κύν' Ὠρίωνος ἐπίκλησιν καλέουσι,** Ὀδ.Ε 274 **ἢ τ' αὐτοῦ στρέφεται καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει,** Ἡσίοδ.Ἔργ.599 **εὖτ' ἂν πρῶτα φανῇ σθένος Ὠαρίωνος,** Ἀριστλ.Μετ.2,5,4. αὐτ. Πρ.26,13· **3)** μτγν. ἰνδικόν τι πτηνόν : Αἰλ.ΖΙ 17,22.
ὡρίως Σουίδ. «κατὰ καιρόν».
ὡρμέαται Ἰων. τ. τοῦ ὥρμηνται γ' **ἐν.** τοῦ **παθ.** ὑπερσ. τοῦ ὁρμῶ-άω βλ.λ.
ὡρμέατο Ἰων. τ. τοῦ **ὥρμηντο γ' ἐν. τοῦ παθ.** ὑπερσ. τοῦ ὁρμῶ-άω βλ.λ.
ὤρνες δωρ. κτ. κρᾶσιν τοῦ οἱ ἄρνες : Θεόκρ.8,70.
ὤρνυεν γ' ἐν. τοῦ παρατ. τοῦ ὄρνυμι βλ.λ.
ὤρνυτο γ' ἐν. τοῦ μέσ. παρατ. τοῦ ὄρνυμι **βλ.λ.**
ὡρογνωμονῶ-έω μτγν. δεικνύω τὰς **ὥρας** : Δαμάσκ.ἐν Φώτ.Βιβλ.343,4.
ὡρογραφία (ἡ) μτγν. ἱστοριογραφία, ἱστορικὴ ἔκθεσις κατ' ἔτη, χρονικόν : **Διόδ.**Σ 1,26.
ὡρογράφος-ον μτγν. ὁ τὴν ἱστορίαν **κατ' ἐποχὰς** ἢ ἔτη συγγράφων· Ἡσ. «ὡρογράφοι· ἱστοριογράφοι, τὰ κατ' ἔτος πραττόμενα γράφοντες· ὧροι γὰρ οἱ ἐνιαυτοί» : Πλούτ.Ἠθ.869Α.
ὡροδείκτης (ὁ) νεώτ. ἡ **ἐπὶ** τῆς πλακὸς **τοῦ** ὡρολογίου βελόνη, ἡ δεικνύουσα τὰς ὥρας.
ὡρόδεσμος (ὁ) μσν. σχοινίον **ἐκ** καλάμης σίτου πεπλεγμένου, δι' **οὗ ἐδένοντο τὰ** δεμάτια τῶν γεννημάτων, τῶν σιτηρῶν : Εὐστ.1162,32.
ὡροδρομῶ-έω μσν. τρέχω **κατὰ** τὰς ὥρας ἢ εἰς ὥρας : Τζέτζ.Χιλ.1,476 **τοῦ ἀστέρος ἐν λεοντείοις μοίραις ὡροδρομοῦντος.**
ὡροθεσμία (ἡ) μσν. ἡ διάταξις τοῦ χρόνου, καιρὸς ὡρισμένος, προθεσμία : Εὐστ.Πον.75,69.
ὡροθέτης (ὁ) (τίθημι) μτγν. κ. μσν. ὁ τοὺς καιροὺς διατάσσων, ὁ κυβερνῶν χρόνους καὶ καιρούς : Κύριλλ.Ἱεροσ.77· **2)** ὁ ὡροσκόπος βλ.λ.2) : Γρηγ.Ναζ.2,168,45· πρβλ. ὡροθετῶ 1).
ὡροθετῶ-έω μτγν. ὡροσκοπῶ, παρατηρῶ **τὴν** θέσιν τῶν ἀστέρων κατὰ τὴν ὥραν τῆς γεννήσεως παιδίου : Λουκίλλ.ΑΠ 11,160 **τὸν Ἄρην καὶ τὸν Κρόνον ὡροθετεῖν·** **2)** ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ τοκετοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ ἱσταμένου πλανήτου, κυβερνῶ, διέπω, ἄρχω τῆς **ὥρας** τοῦ τοκετοῦ : αὐτ.161 **ὡροθετεῖ σε Κρόνος** (ἐγεννήθης ἐν τῷ σημείῳ τοῦ Κρόνου).
ὡροκομεῖον (τὸ) ἐσφ. γρ. τοῦ ὡρονομεῖον βλ.λ.
ὡροκράτωρ-ορος (ὁ) σχόλ. ὁ τοῦ χρόνου κρατῶν, ἄρχων, **ὁ** κύριος τῆς ὥρας : Σχόλ.Τζέτζ.Ἰλ.41.
(ὡ)ρολογάς (ὁ) δημ. ὁ ὡρολογοποιὸς βλ.λ.
ὡρολογεῖον (τὸ) μσν. Ζωναρ. «ὡρολόγιον» βλ.λ.1) κ. 2) : Σουίδ. **ἐν λ.,** Μαλάλ.1 479,17.
ὡρολογητής (ὁ) μτγν. ὁ λέγων, ὁμιλῶν, ἀγορεύων ἐπὶ μισθῷ, ἐπ' ἀμοιβῇ ὁρισθείσῃ καθ' ὥραν : Τίμων Φλ.π.Ἀθήν.9,406Ε.
(ὡ)ρολό(γ)ι (τὸ) δημ. ὡρολόγιον βλ.λ.· **2) τὸ** φυτὸν πασσιφλόρα ἡ κοινή.
ὡρολογι(α)κός-ή-όν νεώτ. **ὁ** ἀνήκων **ἢ** ἀναφερόμενος εἰς τὸ ὡρολόγιον, ὁ καθ' ὥρας διατεταγμένος· **2)** οἷος ὁ τοῦ ὡρολογίου : ὡρολογιακὸς μηχανισμός.
ὡρολογιάρχης (ὁ) Ἐπιγρ. πιθ. δημόσιος ἐπόπτης τῶν ὡρείων βλ.λ.2), σιτοβολώνων· πρβλ.ὡριάρης : Ἐπιγρ.Βιθ. **ὡρολογιάρχης τετρακωμίας (sic).**

ὡρολογικός-ή-όν μσν. κ. νεώτ. **ὁ** ὡρολογιακός βλ.λ 1) : Εὐστ.εἰς Διον.Περ 223.

ὡρολόγιον (τὸ) κ. νεώτ., δημ. (ὡ)ρολόγι μηχάνημα δεικνῦον τὰς ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου : Κλεομήδ.1,10, Πλούτ.'Ηθ.1006Ε, 'Επιγρ **ὡρολόγιον τοῦ τοίχου, - ὡρολόγι** τῆς τσέπης - **τοῦ χεριοῦ**· ‖ μτγν.. **σκιαθηρικὸν ὡρολόγιον** νεώτ. κ. **ἡλιακὸν ὡρολόγιον** τὸ δεικνῦον τὰς ὥρας διὰ τῆς σκιᾶς, **ἣν** ρίπτει δείκτης καταλλήλως τοποθετημένος **ἐπὶ** βαθμολογημένης πλακός· ἐφευρεθὲν ὑπὸ **τοῦ** 'Αναξιμάνδρου : Πλίν Φ1 2,78· **2**) **ὑδραυλικὸν ὡρολόγιον** ἡ κλεψύδρα : 'Αριστοκλ.π.'Αθήν. 4,174C **ὡρολόγιον νυκτερινὸν ἐοικὸς τῷ ὑδραυλικῷ**, Πλίν.Φ1 7,60, Βάτ Κωμ.'Ανδρος 1· **3**) τὸ **ὡρεῖον** βλ.λ.2)· **4**) νεώτ. συνεκδ. πίναξ ἐν ᾧ **εἶναι** σημειωμέναι **αἱ** δι' ἐργασίαν τινὰ ὧραι : **ὡρολόγιον μαθημάτων** (ἐν ᾧ σημειοῦνται αἱ ὧραι **ἑκάστου** μαθήματος καθ' ἡμέραν καὶ ἑβδομάδα)· **4**) μσν. κ.νεώτ. **ἐκκλ.** βιβλίον περιέχον τὰς ἀκολουθίας τῶν ὡρῶν βλ.λ.

ὡρολογοδιορθωτής (ὁ) νεώτ. ὁ ἐπιδιορθωτὴς ὡρολογίων.

ὡρολογοθήκη (ἡ) **νεώτ., δημ. ρολογοθήκη** ἡ θήκη ὡρολογίου.

ὡρολογοποιεῖον (τὸ) νεώτ. **τὸ ἐργαστήριον** τοῦ ὡρολογοποιοῦ, ρολογάδικο.

ὡρολογοποιΐα (ἡ) νεώτ. ἡ τέχνη ἢ ἡ βιομηχανία κατασκευῆς ὡρολογίων.

ὡρολογοποιός (ὁ) νεώτ. ὁ κατασκευαστὴς ἢ **ἐπιδιορθωτὴς** ὡρολογίων, (ὡ)ρολογάς.

ὡρολόγος (ὁ) (λέγω) μτγν. Αἰγύπτιός τις **ἱερεὺς ἢ ἀκόλουθος** αὐτοῦ, ἤτοι νεωκόρος **φέρων** ὡρολόγιον : Πορφ.'Αποχ.321, Πάπ.

ὡρολογῶ-έω μσν. λέγω, ὑπολογίζω **τὸν** χρόνον **καθ'** ὥρας, δεικνύω τὰς ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου : Παιδ.Γεώργ.1083 ὡρολογεῖν **τὴν εὐφρόνην**· **2**) ὁμιλῶ **ἐπ'** ἀμοιβῇ, μὲ τὴν ὥραν : Εὐστ.1349,10.

ὡρόμαντις-εως μτγν. ὁ προλέγων τὰς ὥρας, ἐπὶ τοῦ ἀλεκτρυόνος : Βάβρ.124,5.

ὡρομέδων (ὁ) 'Επιγρ. ἐπὶ τοῦ Φοίβου, **ὁ κυβερνῶν**, ὁ διέπων **τὰς ὥρας**.

ὡρονομεῖον (τὸ) μτγν. κ. **ὡρονόμιον** **τὸ** ὡρολόγιον : 'Αλέξ.'Αφρ.Πρ.1,95, 'Ηλιόδ.Αἰθ.9,22.

ὡρονομεύω μτγν. ποι. τ. **τοῦ** ὡρονομῶ-έω βλ.λ. : Μανέθ.4,593.

ὡρονομικός-ή-όν σχόλ. κ. νεώτ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος **εἰς** τὴν διαίρεσιν **καὶ** σημείωσιν **τῶν ὡρῶν** : Σχόλ.'Αριστφ.'Ορν.1494 **ὡρονομικὸν κατασκεύασμα** (ὄργανον πρὸς διαίρεσιν καὶ δήλωσιν τῶν ὡρῶν)· **2**) νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς **τὸ** ὡρονόμιον, ὁ τοῦ ὡρονομίου : **ὡρονομικὸς σταθμός**.

ὡρονόμιον (τὸ) **μτγν.**, μσν. κ. νεώτ. δ. γρ. **τοῦ** ὡρονομεῖον βλ.λ.· **2**) μσν. κ. **νεώτ.** π. Βυζ. μηχάνημα ὀπτικῆς **διὰ** πυρσῶν τηλεγραφίας.

ὡρονόμος-ον μτγν. ὁ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας διαιρῶν, δηλῶν, δεικνύων, ἔθ. **ὁ ὡρονόμος** ὡς οὐσ. τὸ ὡρολόγιον ἢ **ὁ** ἀλέκτωρ : ΑΠ 14,6· **2**) ἀστρολογ. **ἐπὶ** τοῦ πλανήτου, τοῦ ὄντος ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα κατὰ τὴν ὥραν τῆς γεννήσεώς τινος, ὁ τῆς ὥρας ἄρχων, **ὁ** διέπων τὴν ὥραν, ὅθ. ὁ καθορίζων τὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν τύχην τοῦ κατὰ τὴν ὥραν αὐτὴν γεννηθέντος : Μαν.1,30 αὐτ.262.

ὡρονομῶ-έω μτγν. εἶμαι ὡρονόμος βλ.λ.2) : Μαν.1,59, αὐτ.339· κ. μτ. αἰτ. : Πολλάδ.ΑΠ 11, 383 **γένεσιν ὡρονομεῖ** Κρόνος.

ὡροπίναξ-ακος (ὁ) νεώτ. ὁ πίναξ ἐν ᾧ εἶναι κεχαραγμένοι ἢ γεγραμμέναι αἱ ὧραι

ὡροπόδιον (τὸ) μσν. εἶδός τι ὡρολογίου δεικνύοντος τὰς **ὥρας** τῆς ἡμέρας κατὰ πόδας **ἐν** τῇ σκιᾷ τοῦ ἡλίου ἀριθμουμένους : Χειρόγρ.Βυζ.

ὦρορε γ' ἐν. παρακ. τοῦ ὄρνυμι **βλ.λ.**

ὧρος (ὁ) μτγν. ποι. ὁ ἄωρος, ὁ ὕπνος : Καλλ.ἀπ.150.

ὦρος (ὁ) (1) 'Επιγρ. δωρ. τ. τοῦ ὅρος, ὅριον, σύνορον : 'Επιγρ.Κρήτης.

ὧρος (ὁ) (2) τὸ ἔτος, **ὁ** ἐνιαυτός· 'Ησ. «**ὧροι**· ἐνιαυτοί»· 'Αθήν.10,423Ε «**ἐπεὶ οἱ** ἐνιαυτοὶ ὧροι λέγονται», Εὐφορ.55, Διόδ.Σ 1,26, Πλούτ.'Ηθ.677D· **2**) μτγν. κτ. πληθ. **ὧροι** τὰ χρονικά, **ἰδίᾳ** π. τοῖς "Ιωσι συγγραφεῦσι : Λουκ.Μακρ.14.

ὦρος-εος (τὸ) μτγν. δωρ. τ. τοῦ οὖρος, ὄρος : Θεόκρ.1,77 **ἦνθ' Ἑρμᾶς πράτιστος ἀπ' ὤρεος**·

ὡροσκοπεῖον (τὸ) μτγν. κ. ὡροσκόπιον (Διογ.Λ 2,1, αὐτ.6,104) τὸ ὡρολόγιον : Στράβ.2,5,14 συμφω**νεῖν γὰρ καὶ τὰ ὡροσκοπεῖα καὶ τοὺς ἀνέμους** φασί, Εὐσ.Εὐαγγ.Προπ.556C· **2**) ὁ ὡροσκόπος βλ.λ.3) : Σέξτ.'Εμπ.Μαθ.5,68.

ὡροσκόπησις-εως (ἡ) μτγν. **ἐν τῇ** ἀστρολογίᾳ, παρατήρησις τῆς ὥρας τῆς γεννήσεως, ἑρμηνεία τῆς τύχης τοῦ γεννωμένου : Σέξτ.'Εμπ.Μαθ.5,99.

ὡροσκοπία (ἡ) σχόλ. κ. νεώτ. ἡ παρατήρησις τῆς θέσεως τῶν πλανητῶν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὴν γέννησιν ἀτόμου τινὸς καὶ ἡ ἐκ ταύτης πρόρρησις τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ : Σχόλ.'Ιλ.Φ 111.

ὡροσκοπικός-ή-όν μτγν. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος **εἰς** τὴν ὡροσκοπίαν, **ὁ** τῆς ὡροσκοπίας : Βέττ.Βάλ.156,2, αὐτ.264,10.

ὡροσκόπιον (τὸ) μτγν. κ. νεώτ. δ. τ. **τοῦ** ὡροσκοπεῖον βλ.λ.1) : Διογ.Λ 2,1, αὐτ.6,104 **ὁ γοῦν** Διογένης **πρὸς τὸν ἐπιδεικνύντα αὐτῷ** ὡροσκόπιον, **χρήσιμον, ἔφη, τὸ ἔργον**· **2**) νεώτ. διάγραμμα τῆς θέσεως τῶν πλανητῶν **ἐπὶ** τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὴν γέννησιν ἀτόμου τινὸς πρὸς πρόρρησιν τοῦ μέλλοντός του ὑπὸ τῶν ἀστρολόγων.

ὡροσκόπος-ον μτγν. κ. νεώτ. ἀστρολ. ὁ δι' οὗ γίνεται ἡ ὡροσκόπησις βλ.λ. ἢ ὁ ἀνήκων ἢ ἰδιάζων **εἰς** ὡροσκόπησιν : Μαν.4,59, αὐτ.125· **2**) τὸ ἀρσ. **ὡροσκόπος** ὡς οὐσ. ἐν τῇ ἀστρολογίᾳ, **ὁ** παρατηρῶν τὴν ὥραν τῆς γεννήσεώς τινος, ὁ ἑρμηνεύων τὴν τύχην τοῦ γεννωμένου ἢ γεννηθέντος, ὁ προλέγων τὸ μέλλον αὐτοῦ, ὁ ὡρολόγος : Κλήμ. 'Αλ.757· **2**) ὁμ. ὡς οὐσ ὡροσκόπος ἡ ἑρμηνεία τῆς τύχης ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῆς **ὥρας** τοῦ τοκετοῦ : Σέξτ.'Εμπ.Μαθ.5,12, **αὐτ.50, αὐτ.61**, Πορφ.ἐν Στοβ.'Εκλ.2,386.

ὡροσκοπῶ-έω μτγν. ἐν τῇ ἀστρολογίᾳ, **παρατηρῶ** τὴν ὥραν τῆς γεννήσεως, **ἑρμηνεύω τὴν** τύχην τοῦ γεννωμένου ἢ γεννηθέντος : **Σέξτ.'Εμπ.** Μαθ.5,70, Πάπ.

ὡροτρόφος-ον ὁ τοὺς καρποὺς **τοῦ ἐνιαυτοῦ** τρέφων, ἤτοι ὁ **φέρων** αὐτούς : **'Ορφ.'Υμν.7,10.**

ὡρόχαλκος (ὁ) πάπ. ἀντὶ ὀρείχαλκος βλ.λ.

ὦρσε γ' ἐν. ἀορ. β' τοῦ ὄρνυμι βλ.λ.

ὦρτο συνηρ. τ. γ' ἐν. ἀορ. **β' τοῦ ὄρνυμι βλ.λ.**

ὠρτός 'Ησ. «**βωμός**».

ὤρυγγες (οἱ) μτγν. **εἶδός τι ἵππων παρδαλῶν** : 'Οππ.Κυν.1,317.

ὠρυγή (ἡ) μτγν. **κ. νεώτ.** ὠρυθμός, ἀγρία φωνὴ ζῴων, ὠρυγμός, οὔρλιασμα· 'Ησ. «**φωνή**» : 'Ερμησιάν.5,72, Πλούτ.Μάρ.20, αὐτ.Κράσσ.23, αὐτ.'Ηθ. 590F· **2**) ἡ φωνὴ τῶν λύκων ἢ τῶν κυνῶν· 'Ησ. «**κυρίως ἡ τῶν κυνῶν φωνή**» : Πολυδ.5,87· **3**) 'Ησ. «**θόρυβος**».

ὤρυγμα-ατος (τὸ) μτγν. ἡ ὠρυγή, ὁ ὠρυγμός· ‖ μτφ. ποι. ὁ ρόχθος, ὁ ἄγριος παφλασμὸς **τῶν** κυμάτων : Ματκ.ΑΠ 2,233.

ὠρυγμός (ὁ) μτγν. ἡ ὠρυγή, **τὸ οὔρλιασμα** : Αἰλ.Zl 5,51.

ὠρυδόν μτγν. ἐπίρρ. **μετ'** ὠρυγμῶν, **ὡς λύκος** ὠρυόμενος : Νίκ.'Αλεξ.222.

ὠρυθμός (ὁ) μτγν. ὠρυγμός, ὠρυγή, **οὔρλιασμα** : 'Οππ.Κυν.4,219· **2**) **ἐπὶ** λέοντος, βρυχηθμός : Θεόκρ.25,217 **καὶ οὐδέπῃ ἴχνια τοῖο φρασθῆναι δυνάμην, οὐδ' ὠρυθμοῖο πυθέσθαι.**

ὠρυκτής (ὁ) Ἐπιγρ. δωρ. **ὠρυκτάς** ὁ ὀρύσσων, ὁ σκάπτων, σκαφεύς : Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.1023,47.

ὠρύομαι κ. νεώτ., ἀόρ. **ὠρυσάμην**, ἐπὶ λύκων καὶ κυνῶν, ἐκβάλλω φωνὴν ἀγρίαν, παρατεταμένην, ἀπειλητικὴν ἢ κλαυθμηράν, οὐρλιάζω : Θεόκρ.2,35 **καὶ κύνες ἄμμιν ἀνὰ πτόλιν ὠρύονται**, Κόλουθ. 116, Διόδ.Σ 1,87· ‖ κ. ἐπὶ ἄλλων ζῴων : Πλούτ. Ἠθ.973Α· **2**) ἐπὶ λέοντος, βρυχῶμαι : Ἀπολλ.Ρ 4,1339, Καλλ.ἀπ.423· **3**) κ. νεώτ. μτφ. ἐπὶ ἀνθρώπων, θρηνῶ ἢ κραυγάζω ὡς ἄγριον θηρίον : Πίνδ.Ο 9,163, (Πλάτ.Κωμ.Σκευ.1 **ὥσπερ ἀπόπληκτοι . . ὠρύονται**, - **ὠρύεται ἀπὸ τοὺς πόνους**· ‖ κ. ἐπὶ ἀνθρ. ἀγρίων πενθούντων ἢ χαιρόντων : Ἡρ.3, 117 **στάντες κατὰ τὰς θύρας τοῦ βασιλέος βοῶσι ὠρυόμενοι**, αὐτ.4,75· **4**) μτβ. μετὰ ὠρυγμῶν, κλαίω, θρηνῶ τινα : Θεόκρ.1,71 **τῆνον μὰν θῶες, τῆνον λύκοι ὠρύσαντο**· ‖ ὁμ. κ. **ὠρύομαι ἐπί τινι** : Λουκ.Νεκρ.Δ 10,13· ‖ κ. **ὠρύομαι περί τινα** : Βίων 1,18 **κεῖνον μὲν περὶ παῖδα φίλοι κύνες ὠρύσαντο** (δ. γρ. ὠδύραντο)· **5**) μτγν. ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ροχθῶ, παφλάζω ἀγρίως : Διον Περ. 83· ‖ ἐν χρ. κ. τὸ ἐνεργ. : ΑΠ (1,3), Χρησμ.Σιβ. 8,340· ‖ νεώτ. κ. ἐπὶ τῆς καταιγίδος : Παπαδ. Χριστ.Διηγ.26 **ὠρύεται μανιωδῶς ἡ καταιγίς**.

ὠρυτός-ή-όν μσν. ὃν τις ἐθρήνησεν ὠρυόμενος : Θεόγνωστ.Καν.75 ἐν Ἀν.Ὀξ.2.

ὠρύωμα-ατος (τὸ) μτγν. ὠρυγὴ βλ.λ. : ΠΔ Ἰεζ.19,7 καὶ τὸ πλήρωμα **αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ὠρυώματος**.

ὠρυῶμαι-άομαι μτγν. ὠρύομαι : Αἰσώπ.Μῦθ.423.

ὤρφωσεν Ἡσ. «ὠρφάνισεν».

ὠρχαῖος-α-ον δωρ. κτ. κρᾶσιν τοῦ ὁ ἀρχαῖος.

ὤρχμενος δωρ. κτ. κρᾶσιν καὶ συγκοπὴν τοῦ ὁ ἀρχόμενος.

ὦρχων δωρ. κτ. κρᾶσιν τοῦ ὁ ἄρχων.

ὠρωρ πάπ. μαγική τις ρῆσις : **ὠρωρ φωρ ἐλπεί**.

ὠρώρει γ΄ ἑν. ὑπερσ. τοῦ ὄρνυμι βλ.λ.

ὠρώρυκτο γ΄ ἑν. παθ. ὑπερσ τοῦ ὀρύσσω.

ὡς (ὅς) ἐπίρρ. κ. συνδ. κ. μσν., νεώτ. κ. δημ. κ. **ὧς** ἢ ὥς ἐπίρρ. δεικτ. οὕτως, ὧδε, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, τοιουτοτρόπως, ἔτσι : Ἡρ.3,13 **οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἐκ τῆς μάχης ὡς ἐτράποντο**, αὐτ.6,76, Αἰσχ.Ἀγ.930 **εἶπον τάδ᾽ ὡς πράσσοιμ᾽ ἄν, εὐθαρσὴς λέγων**, Θουκ.3,37· **2**) **καὶ ὧς** καὶ οὕτως, καὶ μ᾽ ὅλα ταῦτα, καὶ ὅμως : Ἰλ.Α 116 **ἀλλὰ καὶ ὧς ἐθέλω δόμεναι πάλιν**· ‖ κ. **οὐδ᾽ ὧς** - **μηδ᾽ ὧς** οὐδ᾽ οὕτω, κατ᾽ οὐδένα τρόπον : αὐτ.Η 263 **ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὧς ἀπέληγε μάχης κορυθαίολος Ἕκτωρ**, Ὀδ.Α 6· ‖ κ. **οὐδέ κεν ὧς** : Ἰλ.Ι 386· **3**) ἐν παρομοιώσεσιν εὕρηται, ὧς.. ὡς ἢ ὡς .. ὧς : αὐτ.Α 512 **Θέτις δ᾽ ὡς ἥψατο γούνων, ὡς ἔχετ᾽ ἐμπεφυυῖα**, Πλάτ.Πολ.530D· ‖ κ. **ὥστε . ., ὧς** : Ὕμν.Δήμ.174,6· ‖ κ. **ὥσπερ.., ὧς δὲ** : Πλάτ. Πρωτ.326D· **4**) οὕτω, παραδείγματος χάριν : Ὀδ.Ε 129 **ὧς δ᾽ αὖ νῦν μοι ἀγᾶσθε, θεοί, βροτὸν ἄνδρα παρεῖναι**, Ὕμν.Ἀφρ.219· **5**) κ. μον. κ. νεώτ. ἀναφορικὸν τροπ. ἐπίρρ. ἀναφερόμενον κυρίως εἰς δεκτικόν, ὅπερ συχν. παραλείπεται, καθώς, καθ᾽ ὃν τρόπον, ὅπως, ὡσάν, σάν : Ἰλ.Β 144 **οὕτως κινήθη δ᾽ ἀγορὴ ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης** - **ὡς εἴδομεν**, - **ὡς εἴπομεν**, - **ὡς συμβαίνει πάντοτε**· ‖ ἀναφέρεται δὲ οὐ μ. εἰς τὰ κανονικὰ δεικτικὰ ἐπιρρ., ἀλλὰ κ. εἰς τὸ **τόσον** : αὐτ.Δ 130 **ἡ δὲ τόσον μὲν ἔεργεν ἀπὸ χροός, ὡς ὅτε μήτηρ παιδὸς ἐέργει μυῖαν**· ‖ ὁμ. κ. εἰς τὸ ταύτῃ : Πλάτ.Πολ.365D· ‖ κ. εἰς τὸ ὅστις : Σοφ.ΟΤ 60 **ὡς ἐγὼ οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ**· ‖ συχν. ἐν παρομοιώσεσιν, ὁπότε, ἐὰν αὗται εἶναί πως ἐκτενέστεραι εἰσάγονται διὰ τοῦ ὡς **ὅτε**, - **ὡς δ᾽ ὅτε** : Ἰλ.Λ 462 **ἤριπε δ᾽ ὡς ὅτε πύργος** (ἤριπε), αὐτ.Ν 389 **ἤριπε δ᾽, ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπε**, Πίνδ.Ο 6,3 **ὡς ὅτε θαητὸν μέγαρον πάξομεν**· ‖ τὸ **ὡς ὅτε** σπάν. κ. ἐν βραχυτέραις παρομοιώσεσι : Ὀδ.Λ 368 **μῦθον δ᾽ ὡς ὅτ᾽ ἀοιδὸς ἐπισταμένως κατέλεξας**· ‖ π. Ὁμ. γίνεται χρ. τῶν ἑξῆς χρόνων μτ. τὸ **ὡς** ἐν παρομοιώσεσιν· τοῦ ἐνεστ. ὁριστ. : Ἰλ.Ι 4 **ὡς δ᾽ ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον ἰχθυόεντα**, αὐτ.Π 364· συχνοτ. χρ. γίνεται τοῦ ἀορ. : αὐτ.Γ 33 **ὡς δ᾽ ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη οὔρεος ἐν βήσσῃς**, αὐτ.Δ 275, αὐτ.Π 823· ‖ ὁμ. γίνεται χρ. τοῦ ἐνεστ. ἢ ἀορ. ὑποτ. : αὐτ.Ε 161 **ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα ἄξῃ πόρτιος ἠὲ βοός**, αὐτ.Κ 183, αὐτ.485, αὐτ.Ν 334· ‖ κ. νεώτ. ἐνίοτε τὸ ρ. παραλείπεται μτ. τὸ **ὡς**, ἀλλὰ δύναται νὰ νοηθῇ εὐκόλως ἐκ τῶν συμφραζομένων : Ὀδ.Ο 479 **ἐνδούπησε πεσοῦσ᾽ ὡς εἰναλίη κήξ** (πίπτει), αὐτ.Χ 299, - **ἀντέστη ὡς λέων**, - **ἐφέρθη ὡς τίμιος ἄνθρωπος**· ‖ συχν. μτ. ἐπιρρηματικῶν προτ. παρενθετικῶς, οἷον **ὡς ἐμοὶ δοκεῖ**, **ὡς ἐμοὶ ἔοικε** ἢ **ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἄν**, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιστάσει συχν. προστίθεται τὸ **γε** ἢ τὸ **γοῦν**, οἷον **ὡς γοῦν ὁ λόγος σημαίνει** καθὼς τοὐλάχιστον ὁ λόγος δεικνύει· ‖ ὁμ. κ. ἐν πλαγίῳ λόγῳ μτ. ἀπαρφ. : Ἡρ.2,124 **ὡς σφίσι δοκεῖν**· ‖ συχν. δὲ καὶ παραλείπεται τὸ **ὡς**, γίνεται δὲ ἀνακόλουθον, ἐξαρτωμένου τοῦ ρ. τῆς κυρίας προτ. ἐκ τοῦ ρ. τῆς παρενθετικῆς : αὐτ.4,5 **ὡς δὲ Σκύθαι λέγουσι νεώτατον ἁπάντων ἐθνέων εἶναι τὸ σφέτερον**, αὐτ.1,58, αὐτ.65, αὐτ.4,76 **ὡς ἐγὼ ἤκουσα εἶναι αὐτόν**, Σοφ.Τρ.1238 **ἀνὴρ ὅδ᾽ ὡς ἔοικεν οὐ νεμεῖν** (ἀντὶ τοῦ οὐ νεμεῖ **ὡς ἔοικε**), Ξεν.Ἀν.6,2,18 **ὡς γὰρ . . ἤκουσά τινος . . ὅτι**· ‖ ὁμ. κ. ἐν ἐλλειπτικαῖς φρ. : Σοφ.ΟΚ 15 **ὡς ἀπ᾽ ὀμμάτων** (εἰκάσαι) (ὅσον, ἢ ὡς δύναταί τις νὰ κρίνῃ ἐξ ὄψεως, διὰ τῶν ὀφθαλμῶν), Ξεν.Πόρ.5,2· ‖ ἰδ. ἐπὶ περιοριστικοῦ διορισμοῦ : Ἡρ.2,8 **οὐκέτι πολλὸν χωρίον, ὡς εἶναι Αἰγύπτου**, Σοφ.ΟΤ 1078, αὐτ.1118, αὐτ.ΟΚ 20 **μακρὰν ὡς γέροντι . . ὁδόν**, Θουκ.4,84 **οὐδὲ ἀδύνατος ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν**, Ξεν. Ἀν.4,3,31 **ὡπλισμένοι ὡς ἐν τοῖς ὄρεσιν ἱκανῶς**· ‖ κ. μτ. τοῦ **ἄν** : Ἡρ.2,135 **μεγάλα ἐκτήσατο χρήματα, ὡς ἂν εἶναι Ῥοδῶπιος**· ‖ συχν. τὸ **ὡς** συνάπτεται μτ. τοῦ ἀντικειμ. τοῦ ρ. : αὐτ.2,44 **συμπέμψας αὐτὸν ὡς φύλακα**, Πλάτ.Πρωτ.346D **ὡς ταμιείῳ ἐχρῆτο τῷ οἰκήματι**, Ξεν.ΚΠ 3,2,25 **ἔλαβεν ἀμφοτέρους ὡς φίλους ἤδη**· **6**) τίθεται κ. πρὸς περιορισμὸν ἢ ἐπίτασιν τῆς δυνάμεως τῶν ἐπιρρημάτων, ὅθ. μτ. ἐπιρρ. θετικοῦ βαθμοῦ εἰς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ : Σοφ.Ἠλ.1439 **δι᾽ ὠτὸς ἂν παῦρά γ᾽ ὡς ἠπίως ἐννέπειν πρὸς ἄνδρα τόνδε συμφέροι**, αὐτ.1452, Πλάτ.Φαῖδρ.234Ε **ἀλλ᾽ ὡς ἀληθῶς εἰπὲ πρὸς Διὸς φιλίου**, αὐτ.276C· ‖ ὁμ. τὸ **ὡς** ἕπεται ἐπιρρημάτων ἐκφραζόντων ἐκπληκτικόν τι καὶ θαυμαστόν, οἷον **θαυμαστῶς ὡς** ἢ **θαυμασίως ὡς**, - **ὑπερφυῶς ὡς**, ὁπότε ἐν τῇ τοιαύτῃ συντάξει ὑπάρχει ἔλλειψις δυναμένη νὰ συμπληρωθῇ ὡς ἑξῆς **θαυμασίως ὡς μέγα** ἢ **θαυμασίως ἔχει ὡς μέγα** : αὐτ.Γοργ.471Ι **θαυμασίως ὡς ἄθλιος**, αὐτ.Πολ.331Α **θαυμαστῶς ὡς σφόδρα**· ‖ τὸ **ὡς** σπαν. χωρίζεται δι᾽ ἄλλων λ. ἀπὸ τοῦ ἐπιρρ. εἰς ὃ ἀνήκει : αὐτ.Φαίδ.95Α **θαυμαστῶς μοι εἶπες ὡς**, αὐτ.Ἀλκ.2,147C **ὑπερφυῶς δὴ τὸ χρῆμα ὡς**· ‖ μτ. τοῦ ὑπερθ. τὸ **ὡς** καθὼς τὸ **ὅ,τι** κ. **ὅπως** εἶναι ἐν συχνοτ. χρ. ἐπιτεῖνον τὸ ὑπερθ., ὁπότε ἀποδοτέον διὰ τοῦ ὅσον τὸ δυνατόν, οἷον **ὡς μάλιστα** = ὅτι μάλιστα, **ὡς ρᾷστα** = ὅτι ρᾷστα, **ὡς τάχιστα**=ὅτι τάχιστα· ἡ χρ. **αὕτη** εἶναι ἐλλειπτικὴ τοῦ πλήρους ὄντος **ὡς ἔστι δυνατόν**· πρβλ. Ξεν.Ἀν.3,2,6 **ὡς ἐδύνατο κράτιστα**, Ἰσοκρ.265Α **ὡς δυνατὸν ἄριστα**· ‖ σπαν. τὸ **ὡς** κ. τὸ **ὅτι** τίθεται ὁμοῦ, ὁπότε τὸ ἕτερον πλεονάζει : Πλάτ.Νόμ.308Α **ὡς ὅτι μάλιστα**· ‖ ὁμ. τὸ ὡς εἶναι ἐν χρ. εἰς τὰς φρς **ὡς τὸ πολύ**, - **ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ** (κ. νεώτ.) : αὐτ.Πολ.330C, αὐτ.377Β·

|| κ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖον ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον: Θουκ.2,35· || κ. ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος, ὡς πλήθει: Πλάτ.Πολ.364Α, αὐτ.389D· || κ. ὡς τὸ ἐπίπαν: Ἡρ.7,50· || ἐν τῇ αὐτῇ χρ. εὕρηται κ. μτ. ἐπιθέτων, οἷον θετικοῦ βαθμοῦ: Πλάτ.Γοργ.477D ὑπερφυεῖ τινι . . ὡς μεγάλῃ βλάβῃ· || κ. μτ. ὑπερθ. βαθμοῦ: αὐτ.Τίμ.21Β ὡς ἄριστοι τὰς φύσεις, αὐτ.Γοργ.503Α ὅπως ὡς βέλτισται ἔσονται· || κ. μτ. τοῦ ὅτι κτ. πλεονασμόν: αὐτ.Συμπ.218D ὡς ὅτι βέλτιστον· || σπαν. χωρίζεται ἀπὸ τοῦ ἐπιθέτου διὰ προθέσεως: Θουκ.1,63 ὡς ἐς ἐλάχιστον, Ἀντιφ 113,21 ὡς ἐν βραχυτάτοις, Ξεν.ΚΠ 1, 6,26 ὡς ἐς ἐχυρωτάτῳ· **7)** ὡς σύνδ. εἰδ. μτ. ὀνοματικῶν προτ. ἀντὶ τοῦ ὅτι τίθεται εἰς δήλωσιν γεγονότος, ὅτε δυνάμεθα νὰ ἀντικαταστήσωμεν τὴν πρότασιν δι' ἀπαρεμφατικῆς: Ἰλ.Η 402 γνωτὸν . . ὡς ἤδη Τρώεσσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται [ἤπερ ἐφῆφθαι]· || μτ. ρ. φόβου ἢ ἀνησυχίας σημαντικῶν συντάσσεται μτ. μέλλ. ὁριστ.: Σοφ.Ἠλ.1426 μηκέτ' ἐκφοβοῦ, μητρῷον ὡς σε λῆμ' ἀτιμάσει ποτέ· || σπαν. ἐν ᾧ πρότασίς τις ἄρχεται διὰ τοῦ ὡς, διακοπεῖσα ἐπαναλαμβάνεται διὰ τοῦ ὅτι καὶ τἀνάπαλιν: Ξεν.ΚΠ 5,3,30· || ὁμ. τὸ ὡς μτ. ὀρθολεκτικοῦ ρ. μετατρέπεται εἰς ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν κ. τἀνάπαλιν: Ἡρ.1, 82,αὐτ.8,118· || σπαν. αἱ δύο συντάξεις ἀναμειγνύονται ἐν τῷ αὐτῷ κύκλῳ: Ξεν.ΚΠ 8,1,25 ἐλογίζετο ὡς . . ἧττον ἂν αὐτοὺς ἐθέλειν· || ἐπὶ ταύτης τῆς σημ. τὸ ὡς συνάπτεται ὁριστικῇ ἢ εὐκτικῇ, καθ' ὅσον τὸ διὰ τῆς προτάσεως ἐκφραζόμενον ἐκφέρεται ὁριστικῶς ὡς γεγονὸς ἢ ὡς ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς γνώμης τοῦ ὑποκειμένου: Ἡρ. 7,168,Πλάτ.Φίλ.58Α· || συχν. συντάσσεται τὸ ὡς μτ. ρ. δηλούντων αἴσθημά τι: Ἰλ.Ψ 648 χαίρει δέ μοι ἦτορ ὡς μευ αἰεὶ μέμνησαι, αὐτ.Π 600 ἄχος ἔλλαβ' Ἀχαιοὺς ὡς ἔπεσ'· **8)** ὡς τελικὸς σύνδ. ἵνα, ὅπως, ὁπότε τὸ ὡς, ὅπως καὶ τὸ ὡς ἂν κ. τὸ ἐπ. ὥς κεν, καθὼς οἱ ἄ. τελικοὶ σύνδ. συντάσσεται κανονικῶς μεθ' ὑποτ., ἡγουμένου ἀρκτικοῦ χρόνου, κ. μτ. εὐκτ., ἡγουμένου ἱστορικοῦ χρόνου: αὐτ.Θ 37 βουλὴν ὑποθησόμεθ', ὡς μὴ πάντες ὄλωνται, Ὀδ.Ω 8 τύμβον χεύαμεν . ., ὥς κεν τηλεφανὴς εἴη· || τὸ ὡς ὁμ. συντάσσεται μεθ' ἱστορικοῦ χρόνου ὁριστικῆς εἰς δήλωσιν πράγμ., οὗ ὁ καιρὸς παρῆλθε καὶ ὅπερ κατ' ἀκολουθίαν εἶναι ἀδύνατον νὰ συμβῇ: Σοφ.ΟΤ 1391 τί μ' οὐκ ἔκτεινας, ὡς ἔδειξα μήποτε ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν ἔνθεν γεγώς; [ἵνα μὴ ἐδείκνυον ποτὲ εἰς τοὺς ἀνθρώπους πόθεν ἐγεννήθην], Ξεν.Ἀν.7, 6,23 τὰ ἐνέχυρα λαβεῖν, ὡς μηδ' εἰ ἐβούλετο ἐδύνατο ἐξαπατᾶν· || τὸ ὡς μτ. ἀπαρφ. περιορίζει ἰσχυρισμόν: Ἡρ.6,95, αὐτ.1,34, αὐτ.2,53, Θουκ.4,36 ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι, Ξεν.Οἰκ.12,19 ὡς δὲ συντόμως εἰπεῖν, αὐτ.Ἀπομν.3,8,10· **9)** σύνδ. συμπερασματικός, ὥστε μτ. ἀπαρφ.: Ἡρ.7,24 εὖρος ὡς δύο τριήρεας πλέειν ὁμοῦ, αὐτ.4,84 ὑψηλὸν οὕτω . . ὡς τὰς κορυφὰς αὐτοῦ οὐχ οἷά τε εἶναι ἰδέσθαι· || ὁμ. ὥστε μεθ' ὁριστ.: αὐτ.1,163, αὐτ.2,135· || ὁμ. εὕρηται ἢ ὡς προηγουμένου συγκριτικοῦ: Πίνδ.Ο 13,162 μάσσον' ἢ ὡς ἰδέμεν, Πλάτ.Πολ.410D μαλακώτεροι . . ἢ ὡς κάλλιον αὐτοῖς· || τὸ ἢ σπαν. παραλείπεται: Λυσ.111,6 προθυμότερον . . ὡς· || αἱ προτ. αὗται εἶναι κατ' οὐσίαν ἀναφορ. καὶ ὑποθέτουσιν, ὅταν δὲν ἐκφέρεται ρητῶς, δεικτικόν τι, οἷον τὸ οὕτως, ὧδε, ὅδε, τοιόσδε κτт., π. Ἡρ. δὲ σπαν. ὅταν τὰ δεικτικὰ ταῦτα ὑπάρχωσιν ἐν τῇ προτ. παραλείπεται τὸ ὡς: αὐτ.3,12 οὕτω ἰσχυραί, μόγις ἂν διαρρήξειας, αὐτ.1,31 ῥώμη σώματος τοιήδε, ἀθλοφόροι ἔσαν ἀμφότεροι· **10)** μόριον ἢ σύνδεσμος αἰτιολογικός, ὅτι, ἐπεί, ἐπειδή, ἐν εὐθείᾳ συντάξει πάντοτε μεθ' ὁριστικῆς: Σοφ. Φιλ.914 τί ποτε λέγεις, ὦ τέκνον; ὡς οὐ μανθάνω· || κ. μτ. εὐκτ. μτ. τ. ἂν: αὐτ.46 μὴ καὶ λάθῃ με προσπεσών· ὡς μᾶλλον ἂν ἕλοιτό μ' ἢ τοὺς πάντας Ἀργείων λαβεῖν· || συχν. ἀντὶ τοῦ γὰρ βλ.λ., ἰδ. ὅταν προηγῆται ἢ ἕπηται προστ.: αὐτ. Φιλ.464 ἡμεῖς δ' ἴωμεν ὡς, ὁπηνίκ' ἂν θεὸς πλοῦν ἡμὶν εἴκῃ, τηνικαῦθ' ὁρμώμεθα· **11)** κ. μσν. νεώτ. κ. δημ. ὅτι, ἐπεί, εὐθὺς ὡς, ἅμα, μόλις: Ἰλ.Α 600 ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν, ὡς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα, Ἐρωτόκρ.1,1701 ὡς βουληθῶ τσοῦ κύρη μου τὸ δίκιο νὰ μιλήσω, δ.τραγ. ὡς τὸ εἶδε ἡ κόρη ὀδήστηκεν, ὡς τὸ εἶδε δαιμονίστη, - ἐξεμάνη ὡς τὸν εἶδε· || μτ.εὐκτ. εἰς δήλωσιν ἐπαναλαμβανομένης πράξεως ἀδιακρίτως εἰς τὸ παρόν, τὸ παρελθὸν ἢ τὸ μέλλον, ὁσάκις: Ἡρ.1,17 ὡς . . ἐς τὴν Μιλησίην ἀπίκοιτο· || σπαν. μεθ' ὑποτ. ἀντὶ τοῦ ὅταν, εἰς δήλωσιν τοῦ γινομένου ὑπό τινας ὅρους: Ἡρ.4,172 τῶν δὲ ἕκαστος σί μιχθῇ, διδοῖ δῶρον· || ἐν πλαγ. λόγῳ ἐκφέρεται κ. μτ. ἀπαρφ.: Ἡρ.1,86, αὐτ.94· || ἐκφέρεται δὲ τοῦτο ἰσχυρότερον διὰ τοῦ ὡς . . τάχιστα παρεντιθεμένων ἄ. λ. μεταξύ: αὐτ.1,65 ὡς γὰρ ἐπετρόπευσε τάχιστα, Ξεν.ΚΠ 1,3,2 ὡς δὲ ἀφίκετο τάχιστα· || σπαν. τὸ ὡς τάχιστα τίθεται ἄνευ παρεντιθεμένων ἄ.λ.: Αἰσχίν.31,8· || συχν. ἐν τῇ χρ. ταύτῃ ἀκολουθοῦσι τὰ δεικτικὰ ὥς, ἐνταῦθα, ἔπειτα: Ἰλ.Υ 424,αὐτ. Γ 396· **12)** ἕως, ὥστε, ἐφ' ὅσον, ἐν ὅσῳ: Σοφ. αὐτ.Αἴ.1117, Φιλ.1330 ὡς ἂν αὐτὸς ἥλιος . . αἴρῃ, ΚΔ Ἰω.12,35, αὐτ.36 ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς [ἰδ. γρ. ἕως], Ἰω.Χρυσ.8,843Α, αὐτ.9, 458D· **13)** δημ. καθ' ὃν χρόνον, ἐν ᾧ, ἐκεῖ πού: δ.τραγ. ὡς ἔτρωγα κι ὡς ἔπινα σὲ μαρμαρένια τάβλα· **14)** τροπικὸν ἐπίρρ., ὅπως, καθώς: Ἰλ. Β 3 μερμήριζε . . ὡς Ἀχιλῆα τιμήσειε· || συχν. μτ. λ. σημαινούσας φόβον ἢ προσοχήν: Ξεν.ΚΠ 5,2,11 μὴ φοβοῦ ὡς ἀπορήσεις, Δημ.141· || οὐκ ἔσθ' ὡς οὐδόλως εἶναι δυνατὸν νὰ . . : Σοφ.Ἀντ. 750, αὐτ.Φιλ.196· || ὡς ἂν ποιήσῃς ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἐνεργήσῃς: αὐτ.Αἴ.1369· **15)** τοπικὸν ἐπίρρ. ὅπου: Θεόκρ.1,13 ὡς τὸ κάταντες τοῦτο γεώλοφον αἵ τε μυρῖκαι συρίσδεν, αὐτ.5,101,αὐτ. 103,Ἐπιγρ.· **16)** τὸ ὡς τασσόμενον μτ. μτχ. ἐν ἀναφ. πρὸς τὸ ὑποκείμενον δηλοῖ τὸν πραγματικὸν ἢ πιθανὸν λόγον τῆς ἐνεργείας, ἣν τὸ ρ. ἐκφράζει: Ἰλ.Ψ 430 ὡς οὐκ ἀΐοντι ἐοικώς, Πλάτ. Πολ.329Α ἀγανακτοῦσιν ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι· || συχνότ. μτ. μτχ. μέλλοντος: Ἡρ. 6,28 διαβαίνει . . ὡς ἀμήσων τὸν σῖτον, Θουκ.2,7 παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες· || κ. ἐπὶ ἐρωτήσεων: Εὐρ.ΙΤ 557 ὡς τί δὴ θέλων;, Πλάτ. Πρωτ.311Β παρὰ Πρωταγόραν νῦν ἐπιχειρεῖς ἰέναι, ὡς παρὰ τίνα ἀφιξόμενος;· || ὁμ. μτ. μτχ. ἐν ἀναφ. πρὸς τὸ ἀντικείμενον: Αἰσχ.Ἀγ.672 λέγουσιν ἡμᾶς ὡς ὀλωλότας, Σοφ.Φιλ.253 ὡς μηδὲν εἰδότ' ἴσθι μ', ὧν ἀνιστορεῖς, Πλάτ.Πολ.338Ε· || σπαν. ἀπαντῶσι καὶ ἀμφότεραι αἱ συντάξεις ἐν τῇ αὐτῇ προτ.: αὐτ.114Ε τοὺς κόσμους εἴασε χαίρειν ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι, Ξεν.ΚΠ 1,5,9· || κ. μτ. γενικ. ἀπολύτου: Ἡρ.8,144 νῦν δέ, ὡς οὕτως ἐχόντων, στρατιὴν ἐκπέμπετε, Σοφ.Αἴ.281 ὡς ὧδ' ἐχόντων τῶνδ' ἐπίστασθαί τε χρή, Ξεν. ΚΠ 3,1,9 ἐρώτα ὅ,τι βούλει, ὡς τἀληθῆ ἐροῦντος· κ. μτ. αἰτ: Ἡρ.1,84, Πλάτ.Πολ.345Ε μισθὸν αἰτοῦσιν, ὡς οὐχὶ αὐτοῖσιν ὠφέλειαν ἐσομένην ἐκ τοῦ ἄρχειν, αὐτ.604Β· || ἡ σύνταξις αὕτη ἀπαντᾷ συχνότ. μετὰ τὸ οἶδα, ἐπίσταμαι, νοῶ, διάκειμαι τὴν γνώμην, ἔχω γνώμην, νομίζω, ἡγοῦμαι, ὑποτίθεμαι, μεθ' ὧν ἔπρεπε νὰ προσδοκῶμεν ὡς μτ. ὀρθολεκτικοῦ ρ. ἢ ἀπαρεμφατικῆς προτ. **17)** τὸ ὡς προτασσόμενον προθ. πρέπει νὰ ἐρ.

μηνεύηται ὡς ἀνωτέρω : Ἡρ.8,101 ὡς ἐκ κακῶν ἐχάρη, Σοφ.Φιλ.58 πλεῖς ὡς πρὸς οἶκον, Θουκ.1' 48 ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν (ὡς ναυμαχήσοντες), αὐτ.126 κατέλαβε τὴν Ἀκρόπολιν ὡς ἐπὶ τυραννίδι, Πλάτ.Πολ.327ι, Ξεν.Ἑλλ.2,1,22, αὐτ.Ἀν. 4,3,11 φρύγανα συλλέγοντες, ὡς ἐπὶ πῦρ, αὐτ.ΚΠ 8,7,28 ἀπαγγέλλετε τῇ μητρὶ χαίρειν ὡς παρ' ἐμοῦ· **18**) τὸ ὡς συχνότ. τίθεται μτ. τῶν προθ. εἰς, ἐπί, πρὸς καὶ αἰτ., ἀλλ' αἱ προθ. αὗται ἤρξαντο παραλειπόμεναι καὶ οὕτω αὐτὸ τὸ ὡς φαίνεται πρόθ. συντασσόμενον μτ. αἰτ.· ἀλλ' ἡ συνήθεια περιώρισε ταύτην τὴν προθετικὴν χρ. τοῦ ὡς, μ. ὅταν ἡ συντακτικὴ πτ. δηλοῖ πρόσωπον, οὐχὶ δὲ τόπον : Ὀδ.Ρ 218 ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον, Ἡρ.2,121ε' εἰσελθεῖν ὡς τὴν θυγατέρα, Θουκ.8,5 ὡς Ἆγιν ἐπρεσβεύσαντο, αὐτ. 39,αὐτ 4,79,αὐτ.8,81 ναῦς ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ὡς Φαρνάβαζον πέμπειν· **19**) τὸ ὡς ἐν χρ. κ. ὡς ἐμφαντικὸν ἐπιφών. πῶς, πόσον, τί : Ἰλ.Φ 441 ὡς ἄνοον κραδίην ἔχεις, Ὀδ.Γ 196 ὡς ἀγαθὸν καὶ παῖδα λιπέσθαι, αὐτ.Ω 194,Σοφ.ΟΤ 316, Πλάτ.Φαίδ. 116D ὡς ἀστεῖος ὁ ἄνθρωπος (τί εὐγενοῦς ψυχῆς ἄνθρωπος)· ‖ κ. ἐν πλαγίαις προτ. : αὐτ.89Α ἐθαύμασα τοῦτο, ὡς ἡδέως . . ἀπεδέξατο· ‖ συναπτόμενον μτ. ρ. ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπεκτείνεται εἰς ἅπασαν τὴν πρότ. : Ἰλ.Τ 290 ὥς μοι δέχεται κακὸν ἐκ κακοῦ αἰεὶ (ὄντως ἀεὶ δεινὸν ἐκ δεινοῦ ἐπέρχεταί μοι), αὐτ.Φ 273,Ὀδ.Χ 319 ὡς οὐκ ἔστι χάρις μετόπισθ' εὐεργέων (πόσον ὀλίγη εὐγνωμοσύνη ὑπολείπεται!), Σοφ.Ἀντ.82 ὡς ὑπερδέδοικά σου, Εὐρ.Φοίν 148 ὡς ὄχλος νιν .. ἀμφέπει· ‖ ἀλλ' ἐν τοιαύταις ἐκφρ. ὑπάρχει πάντοτέ τι τὸ ἀποσιωπώμενον ἢ παραλειπόμενον, εἰς ὃ τὸ ὡς ἀναφέρεται : αὐτ.625,Ἀριστφ.Ὄρν.1119 ἀλλ' ὡς ἀπὸ τοῦ τείχους πάρεστιν ἄγγελος οὐδεὶς (θαυμαστὸν ἐστιν ὡς οὐδεὶς πάρεστιν)· ‖ ἐν ἀρχῇ πολλῶν προτ. δύναται νὰ σημαίνῃ ταχεῖαν διαδοχὴν γεγονότων : Ἰλ.Ξ 294 ὡς ἴδεν, ὥς μιν Ἔρως πυκινὰς φρένας ἀμφεκάλυψεν, Θεόκρ.2,82 ὡς ἴδον, ὡς ἐμάνην, ὥς μευ περὶ θυμὸς ἰάφθη· **20**) διὰ τοῦ ὡς ἐκφέρεται εὐχή, εἴθε, ὅμποτε, μτ. μ. εὐκτ.: Ἰλ.Σ 107 ὡς ἔρις . . ἀπόλοιτο, Ὀδ.Α 47 ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος· ‖ ὁμ. τὸ ὡς ἂν ἢ ὡς κε(ν) μτ. εὐκτ. : Ἰλ.Ι 444 ὡς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο οὐκ ἐθέλοιμι λείπεσθαι, αὐτ.Ζ 28 ὥς κέ οἱ αὖθι γαῖα χάνοι· ‖ κ. ἀρνητικῶς : Ὀδ.Ο 359 ὡς μὴ θάνοι (εἴθε νὰ μὴ ἀποθάνῃ)· ‖ ὁμ. τὸ ὡς συνάπτεται μτ. ἃ λ. εὐχῆς : Ἰλ.Γ 428 ὡς ὤφελες αὐτόθ' ὀλέσθαι, Ὀδ.Λ 548 ὡς δὴ μὴ ὄφελον νικᾶν **21**) κ. δημ. τὸ ὡς μτ. ἀριθμ. δηλοῖ ὅτι ὁ ἀριθμὸς πρέπει νὰ ληφθῇ οὐχὶ ὡς ἀκριβής, ἀλλ' ὡς κατὰ προσέγγισιν, ὡς ἔγγιστα, περίπου, ἀπάνω κάτω : Ἡρ.7,30 ὡς πέντε μάλιστα, Ξεν.Ἀν.3, 3,5 σὺν ἀνθρώποις ὡς εἴκοσι, - θὰ ἦταν ὡς πενῆντα γυναῖκες καὶ παιδιά· ‖ κ. μτ. λ. συντεθειμένων μτ. ἀριθμητικῶν : Πλάτ.Γοργ.471C παῖς ὡς ἑπταετής, Ξεν.ΚΠ 6,1,30 δρέπανα ὡς διπήχη, αὐτ.Ἀν.5,4,12· **22**) τὸ ὡς εὕρηται καὶ ἔν τισιν ἐλλειπτικαῖς φρ., οἷον ὡς τί (γένηται);, πρὸς τίνα σκοπόν, πρὸς τί; : Εὐρ.Ὀρ.796 ὡς τί δὴ τόδε ;· **23**) ὡς ἕκαστος - ὡς ἕκαστοι ἕκαστος χωρίς, χωριστά : Ἡρ.1,29, αὐτ.114 ὡς ἑκάστῳ ἔργον προστάσσων, Θουκ.1,3· ‖ κ. ὡς ἑκάτεροι : αὐτ 3, 74· **24**) τὸ ὡς κεῖται πλεοναστικῶς, οἷον ἐπὶ παρομοιώσεως δηλουμένης δι' ἃ. λ. ἐν τῇ προτ. : Ἰλ.Ψ 430 ἔλαυνεν . . ὡς οὐκ ἀΐοντι ἐοικώς· ‖ ὁμ. ἐν τοῖς ὡς ὅτι - ὡς οἷον - ὡς οἷα ἢ οἷον ὡς κ. ὡς οἱονεί· **25**) τὸ ὡς παραλείπεται ἐν ζωηρᾷ ποιητικῇ περιγραφῇ : Πινδ.Π 4,515 κεῖνον Ἄτλας οὐρανῷ προσπαλαίει (ἐκεῖνος ὡς ἀληθὴς Ἄτλας, παλαίει πρὸς . .).

ὡς βαρβορισμὸς ἀντὶ ὡς βλ.λ. : Ἀριστφ.Θεσμ.1192.

ὥς ἐπίρρ. μαν. δημ. συντετμημένος τ. τοῦ ἕως βλ.λ. : Ἐρωτόκρ.1,299, αὐτ.3,33.

ὠς, ὠτός (τὸ) μτγν. δωρ. τ. τοῦ οὖς : Θεόκρ.11,32 ἐξ ὠτὸς τέταται ποτὶ θὤτερον ὡς μία μακρά.

-ωσα δωρ. τ. τοῦ -ουσα καταλήξ. θηλ. μτχ. ἐνεστ. κ. ἀορ.

ὦσα ἐπ. κ. Ἰων. τ. τοῦ ἔωσα, ἀόρ. α' ἐνεργ. τοῦ ὠθῶ-έω βλ.λ.

ὡς ἄν κ. μσν. κ. νεώτ. κ. ὡσάν, δημ. σάν, ἐπ. ὥς κε(ν), ὡς ἐάν, ὡς νά : Δημ.519 κρότον τοιοῦτον, ὡς ἂν ἐπαινοῦντες ἐποιήσατε, ΚΔ Κορ.2,10,9 ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς, Ἐρωτόκρ 1,1860 ὡσὰν καὶ πρῶτας ἔκλαιε,-ὡσὰν νὰ εἶχε πάθει μεγάλην συμφοράν· ‖ κτ. τὸ φαινόμενον κεῖται ἀπολ. : Θεόφρ.Φ Αἰτ.1,16,12 ταῦτα προσδέχοιτ' ἂν ὡς ἂν οἰκεῖα, Αἰλ.ΖΙ 4,54 παῖδα ὡραῖον ὡς ἂν Αἰγύπτιον· **2**) μσν. δημ. σύνδ. χρον. ὅτον, εὐθὺς ὡς : Ἐρωτόκρ.1,203 ὡσὰ γνωρίστη ἄνθρωπος, αὐτ.1820. **3**) ὁμ. αἰτιολ. σύνδ. ἐπειδή, ἀφοῦ : αὐτ.1,108 σὰν ἦτο κυνηγάρις, αὐτ.1305 σὰν κεῖνα ποὺ θωροῦσι.

ὡσανεί (ὡς, ἄν, εἰ) ἐπίρρ. κ. νεώτ. ὡς ἐάν, οἱονεί, ὡσάν, σάν : Ἀριστλ 23,28 τὸ . . πνεῦμα ὡσανεὶ προδιαλύεται, Πολύβ.3,15,3 πάλις ἥτις ὡσανεὶ πρόσχημα . . ἦν, Πλούτ.Ἠθ.961Ε μὴ βλέπειν . ., ἀλλ' ὡσανεὶ βλέπειν, - ὡσανεὶ ἐγνωριζόμεθα ἀπὸ πολλοῦ· κ. μτ. μτχ. : Πολύβ.1,46,11 ὡσανεὶ προκαλούμενος· κ. μτ. ὀνομ. : Ἀριστλ Μεταφ. 6,11,5, αὐτ.Θαυμ.19,1, αὐτ.30 μέγεθος ὡσανεὶ βοῦς.

ὡσαννά (ἑβρ.) ἐπιφών. μτγν., μσν., νεώτ. κ. δημ. δόξα τινί· Σαυΐδ. «δόξα, παρά τισι δὲ σῶσον δή» : ΚΔ Ἰω.12,13 ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

ὤσασκε ἐπ. τ. τοῦ ὦσε γ' ἑν. ἀορ. α' τοῦ ὠθῶ.

ὡσαυτά ἐπίρρ. μτγν. ὡσαύτως : ΠΔ Ἐκκλ.9,12 ὡσαυτὰ παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου.

ὡσαύτως ἐπίρρ. κ. νεώτ. ἐπιτεταμ. τ. τοῦ ὡς βλ.λ.1), κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὁμοίως, ἐπίσης, ἐν χρ. π.Ὁμ. μ. ἐν ἀρχ. προτ. παρεμβαλλομένου τοῦ συνδ. δέ μεταξύ : Ἰλ.Γ 339 ὡς δ' αὔτως Μενέλαος Ἀρήϊος ἔντε' ἔδυνεν, Ὀδ.Ι 31, Ἡρ.1,215, αὐτ.2,67, αὐτ.7,86, Πλάτ.Φαίδ.102Ε, Ἀριστλ.Ρητ.2, 9,4, - ἦσαν ὡσαύτως παρόντες καὶ πολλοὶ ἐκπρόσωποι τῶν γραμμάτων καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν· κ. μτ. δοτ. : Ἡρ.2,67 ὡς δ' αὔτως τῇσι κυσὶ θάπτονται, Σοφ.Τρ.372 πολλοὶ ξυνεξήκουον ὡσαύτως ἐμοί· ‖ τὸ ὡσαύτως ἐπιτείνεται ἔτι μᾶλλον διὰ τοῦ οὕτως, δθ. ὡσαύτως οὕτως οὕτω, κατὰ τὸν αὐτόν, καθ' ὅμοιον τρόπον : Πλάτ.Γοργ.460D· ‖ ὁμ. ὡσαύτως κατὰ ταὐτά : αὐτ.Φαίδ.78D πότερον ὡσαύτως ἀεὶ ἔχει κατὰ τὰ αὐτά.

ὦσδε δωρ. τ. τοῦ ὦζε γ' ἑν. παρατ. τοῦ ὄζω.

ὡσεί ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ. κ. ὡς εἰ, ὡς ἐάν, ὡς ἄν, οἱονεί, μτ. διαφόρων ἐγκλ., οἷον μτ. εὐκτ. : Ἰλ. Β 780 ἴσαν . . ὡς εἴ τε πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο· ‖ ὡσεί τε μεθ' ὑποτ. : αὐτ.Ι 481 ἐφίλησ' ὡς εἴ τε πατὴρ ὃν παῖδα φιλήσῃ· ‖ ὡς εἰ - ὡς εἴ τε μεθ' ὁριστ. : αὐτ.Ν 492 ἕπονθ' ὡς εἴ τε μετὰ κτίλον ἕσπετο μῆλα, Πινδ.Ο 7,1 φιάλαν ὡς εἴ τις .. δωρήσεται, - μὲ πιέζει νὰ τὸν προσλάβω εἰς τὴν ἐργασίαν μου, ὡσεὶ εἶχον ὑποχρέωσιν νὰ τὸ κάμω· **2**) ἐπὶ ἁπλῆς παρομοιώσεως, ὡς, σάν : Ἰλ.Π 59 ὡς εἴ τιν' ἀτίμητον μετανάστην, Ὀδ.Η 36, Ἡσίοδ.Α 290, Αἰσχ.Ἱκ.782, Σοφ.Ἀντ.653· κ. μτ. μτχ. : Ἰλ.Ε 374, Ἡσίοδ.Α 194· ‖ ὁμ. κ. ὡσεί περ : αὐτ.189· ‖ κ. ἀπολ. ὡς εἴ τε - ὡσεί περ τε : Ἰλ.Λ 474, Ὀδ.Ι 314, Ξ 254, Ὑμν.Δήμ.215· **3**) κ. νεώτ. μτ. ἀριθμητικῶν ἢ μτ.λ. σημαινουσῶν μέτρον χρόνου ἢ τόπου, ὡς βλ.λ.21), ὡς ἔγγιστα, περίπου : Ἡρ.7,109 ὡσεὶ τριήκοντα σταδίων μάλιστά κη.

ὡσεπιτοπολύ ἐπίρρ. κ. νεώτ. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, κατὰ μέγα μέρος : Ἀριστλ.ΑΠρ.27,1 τὰ ὡς ἐπὶ τὸ

πολὺ ἐσόμενα, - ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνονται αὐτὰ εἰς τὰς ἐπαρχίας.
ὠσία (ἡ) δωρ. τ. τοῦ οὐσία βλ.λ. : Ὀκελλ. ἐν Στοβ.Ἐκλ.Ι,424, Ἀρχύτ. ἐν Στοβ.Ἐκλ.Ι,712.
-ώσιος κατάλ. ἐπιθ. ἐν χρ. ὑπὸ τῶν Ῥηγίνων : Ἀν. Ὀξ.4,329,22 «ὁ μὲν διὰ τοῦ ωσιος Ῥηγίνων ἐστίν, ἐπεὶ συνεχὴς παρ' αὐτοῖς ἀπὸ γενικῆς γίνεται· ἀνάκων ἀνακώσιος χαρίτων χαριτώσιος»: Ἰβυκ.ἀπ 51.
ὦσις-εως (ἡ) κ. νεώτ. ὤθησις, σπρώξιμο : Ἱππ. Ἀφορ.1248, Ἀριστλ. Φυσ.7,2,3, αὐτ. Ψυχ.3,10,9· **2)** νεώτ. κίνησις πρὸς τὰ πρόσω : ὦσις τῆς καρδίας· **3)** μτγν. πλῆγμα, κτύπημα δι' ὤσεως : Πλούτ. Ἠθ.916D οἱ δὲ πληγὰς (ποιοῦσιν), οἱ δὲ ὤσεις.
ὡσιωμένως ἐπίρρ. μτγν. ἐκ μτχ. παθ. παρκ. τοῦ ὁσιῶ-όω, ὁσίως, κατὰ τρόπον ὅσιον : Πολυδ.Ι,32.
ὧς κε(ν) ἐπ. τ. τοῦ ὡσὰν βλ.λ.
ὦσκη Σουΐδ. «ὤσχη, δαχη».
ὠσμογράφος (ὁ) νεώτ. ὄργανον χρησιμοποιούμενον πρὸς μέτρησιν τῆς ὠσμώσεως, ὠσμοσκόπιον, ὠσμόμετρον.
ὠσμοθεραπεία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. εἶδός τι θεραπείας δι' ἐνδοφλεβίων ὑπερτονικῶν ἐνέσεων.
ὠσμόμετρον (τὸ) νεώτ. ὁ ὠσμογράφος, τὸ ὠσμοσκόπιον.
ὠσμορρυθμιστής (ὁ) νεώτ. συσκευὴ ρυθμίζουσα τὸν βαθμὸν τοῦ ἀεροκένου εἰς τὰς παλαιοτέρου τύπου ἀκτινολογικὰς φύσιγγας.
ὠσμός (ὁ) μτγν. ὦσις· Μοῖρ.424 «ὠστισμός, ὠθισμὸς Ἀττικοί, ὠσμὸς Ἕλληνες» : Διόδ.Σ 2,19 ὠσμὸς ἐγίνετο . . ἐπὶ τῆς γεφύρας διὰ τὸν φόβον.
ὠσμοσκόπιον (τὸ) νεώτ. τὸ ὠσμόμετρον, ὁ ὠσμογράφος βλ.λς.
ὤσμωσις-εως (ἡ) νεώτ. φυσ. ἄ. ὄσμωσις.
ὠσμωτικός-ή-όν νεώτ. ἄ. ὀσμωτικὸς βλ.λ.
ὡσομοίως ἐπίρρ. Ἐπιγρ. ὡσαύτως βλ.λ.
ὥσπερ ἐπίρρ. κ. μσν. κ. νεώτ. κ. ὡς περ ἐπίρρ. τροπικόν, ὡς ἀκριβῶς, ἀπαραλλάκτως ὡς, ὡσὰ Σοφ.Φιλ.1396 ζῆν ὥσπερ ἤδη ζῇς, αὐτ.994 ἐσώζετ' ἂν . . ὥσπερ οὐχὶ σῴζεται· || συχν. τὸ ρ. παραλείπεται ὡς ἐννοούμενον εὐκόλως : Ἰλ.Δ 263, αὐτ.Ξ 50, Ὀδ.Η 206 οὔ τι κατακρύπτουσιν . . ὥσπερ Κύκλωπες, Ἀριστφ.Βάτρ.303 ἔξεστι δ' ὥσπερ Ἡγέλοχος, ἡμῖν λέγειν, Θουκ.4,93 τεταγμένοι ὥσπερ ἔμελλον, Δημ.1101 τοῖς ἠτυχηκόσιν ὥσπερ ἐγώ, - ἐφώρμησεν ὥσπερ μαινόμενος ταῦρος· || π. Ὅμ. συχν. παρεμβάλλεται λ. μεταξὺ τοῦ ὡς κ. τοῦ περ : Ἰλ.Ε 806 ὡς τὸ πάρος περ, αὐτ.Α 214, Ὀδ.Τ 885 ὡς σύ περ αὐτή· || τὸ ὥσπερ διαφέρει π. Ὅμ. τοῦ ὡς, καθ' ὅσον ἅπαν ἔχει προηγούμενόν τι ρητῶς ἐκπεφρασμένον : Ἰλ.Ω 487, Ὀδ.Τ 312 ὧδ' . . ὀΐεται, ὡς ἔσεταί περ, Ἡσίοδ.Θ 402· || π. Ἀττ. τὸ ὥσπερ συχνότ. ἕπεται δεικτικῶν : Ἀριστφ.Ὄρν.188· || ὁμ. κ. προηγεῖται δεικτικοῦ τινος : Σοφ.Τρ.475, αὐτ.ΟΤ 276, Ξεν.ΚΠ 7,5, 75· κ. μτ. γενικ. : Πλάτ.Πολ.612D ὥσπερ ἔχει δόξης· || κ. ἐπιτεταμ. διὰ τοῦ γε : Ἀριστφ. Νεφ.673· || κ. διὰ τοῦ καί : Ἰλ.Ζ 477 ὡς καὶ ἐγώ περ, Θουκ.Ι,142 ὥσπερ καὶ ἄλλο· || τὸ ὥσπερ ἕπεται τῷ ἴσος : Ὀδ.Υ 281 μοῖραν . . ἴσην, ὡς αὐτοί περ ἐλάγχανον· || κ. μετὰ τὸ ὁ αὐτός : Πλάτ.Φαίδ.86Α, Δημ.119· || κ. μετὰ τὸ ὅμοιος - ὁμοίως : Αἰσχ.Ἀγ.1311, Θουκ.4,34· || ὥσπερ ἂν μτ. εὐκτ. : Πλάτ.Φαίδ.87Β ὥσπερ ἂν τις . . λέγοι· **2)** ὡς παραδείγματος χάριν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι : Ξεν.Ἀπομν.3,3,12 ὅταν χορὸς . . γίγνηται, ὥσπερ ὁ εἰς Δῆλον πεμπόμενος· **3)** εὕρηται ἐν χρ. καθ' ἣν περιορίζεται ἢ τροποποιεῖται ἰσχυρισμός τις, ὡσπερεί, οἱονεί, ὡς ἐάν : Ἀριστφ.Νεφ.1276 τὸν ἐγκέφαλον ὥσπερ σεσεῖσθαί μοι δοκεῖς, Θουκ.4,73, Ξεν.ΚΠ 4,1,13· || συχν. μτ. μτχ. ἐν ἀπολ.χρ. : Σοφ.Ἠλ.277 ὥσπερ ἐγγελῶσα, Πλάτ.Φαίδ.86Β ὥσπερ ἐντεταμένου τοῦ σώματος, Ξεν.Συμπ.Ι,11, αὐτ.Ἑλλ.2,3,19· || ὥσπερ ἐξὸν ὡς ἐὰν ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν μας : αὐτ.Ἀν. 3,1,14· **4)** σπαν. εὕρηται ἐπὶ χρόνου ὥσπερ ἂν ἕως ἄν, ἐφ' ὅσον, ἐν ὅσῳ : Σοφ.ΟΚ 1361 ὥσπερ ἂν ζῶ· **5)** εὐθὺς ὡς : Ἀριστφ.Εἰρ.24 ὃς μὲν γάρ, ὥσπερ ἂν χέσῃ τις ἢ κύων· **6)** μετὰ συγκριτικόν, ὡς, ὥστε : Ξεν.Ἑλλ.3,3,16.
ὤσπερ βαρβαρ. ἀντὶ ὥσπερ : Ἀριστφ.Θεσμ.1185.
ὡσπερανεί ἐπίρρ. ὡσπερεὶ βλ.λ. : Πλάτ.Γοργ. 479Α, αὐτ.Πρωτ.311Β, Ξεν.ΚΠ 1,3,2, Ἰσοκρ.4,148.
ὡσπερεί ἐπίρρ. κ. ὥσπερ εἰ οἱονεί, τρόπον τινά, ἀκριβῶς ὡς ἐάν, ὡς νά, μεθ' ὁριστ. : Αἰσχ. Ἀγ.1201 ὥσπερ εἰ παρεστάτεις· μτ. εὐκτ. : Σοφ.ΟΚ 776 ὥσπερ τις εἴ σοι . . μηδὲν διδοίη· κ. μτ. ἀπαρφ. : Λογγῖν.Ὕφ.32,3· κ. μτ. ὀνομ. ἢ μτχ. : Ἀριστφ.Λυσ.115 ὡσπερεὶ φῆτταν, αὐτ. Ἐκκλ.537 ὡσπειρεὶ προκείμενον, Πλάτ.Κρατ.422Α ἃ ὡσπερεὶ στοιχεῖά ἐστι.
ὡσπεροῦν ἐπίρρ. κ. ὥσπερ οὖν ἀκριβῶς καθώς: Αἰσχ.Χο.96 ὥσπερ οὖν ἀπώλετο, αὐτ.Ἀγ.1171· **2)** ὡς πράγματι, καθὼς τῷ ὄντι : Πλάτ.Φαῖδρ. 242Ε εἰ δ' ἔστιν (ὡς περ οὖν ἐστι) θεός.
ὡσπεραί κα ἐπίρρ. ποι. ὡσπερεὶ κεν, οἱονεί, ὡσὰν εἰ : Σώφρ.ἀπ.51 ταὶ . . κόγχαι ὡσπεραί κ' ἐξ ἑνὸς κελεύσματος κεχάναντι
ὥστε ἐπίρρ. κ. σύνδ. κ. μσν., νεώτ., κ. δημ. ἔχει τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς τὸ ὡς ἣν καὶ τὸ ὅστε πρὸς τὸ ὅς· π.Ὅμ. ἐν συχνοτ. χρ. τοῦ ὡς ἐν παρομοιώσει, ὅτε συχν. γράφεται κεχωρισμένως κ. ἀναφέρεται εἰς τὸ δεικτικὸν ὥς, τιθέμενον, ὡς τὸ ὡς, μτ. ἐνεστ. ὁριστ. : Ἰλ.Β 459 τῶν δ', ὥστ' ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλά, αὐτ.Μ 421, αὐτ.Ν 703· || σπαν. μτ. ἀορ. : αὐτ Γ 53· || κ. μεθ' ὑποτ. ἐνεστ. ἢ ἀορ. : αὐτ.Β 474, αὐτ.Λ 68, αὐτ.Π 428, Ὀδ.Χ 302· || συχν. τὸ ρ. παραλείπεται : Ἰλ.Σ 513 ὥστε θεοί περ, Αἰσχ.Πρ.452 κατώρυχες δ' ἔναιον ὥστ' ἀήσυροι μύρμηκες, αὐτ.Ἑπτ.13, αὐτ. 62, αὐτ.Πέρσ.424, αὐτ.Χο.421, Σοφ.ΟΚ 343, αὐτ Ἀντ.1033 **2)** ἡ λ. ἐν χρ. πρὸς δήλωσιν δυνάμεως ἢ ἐξουσίας, δι' ἧς πράττει τίς τι, ἅτε : Ἰλ.Γ 381 τὸν δ' ἐξήρπαξ' Ἀφροδίτη ῥεῖα μάλ', ὥστε θεός, Ὀδ.Ι 423· **3)** κ. μσν., νεώτ. κ. δημ ὡς συλλογιστικὸς ἢ συμπερασματικὸς σύνδ. τίθεται εἰς δήλωσιν τοῦ πραγματικοῦ ἢ μελετωμένου ἀποτελέσματος τῆς ἐνεργείας, ἣν ἐκφέρει τὸ ρ. τῆς κυρίας προτ., συχνότ. μτ. ἀπαρφ., ὥστε νά, διὰ νά : Ἰλ.Ι 42 εἰ δέ σοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὥστε νέεσθαι, Ὀδ.Ρ 21 οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμὶ ὥς τ' ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι πάντα πείθεσθαι (Εὐστ. «ἤγουν, οὐκ εἰμὶ τοιαύτης ἡλικίας, ὥστε εἰς πᾶν ἔργον πείθεσθαι τῷ κελεύοντί μοι κατ' ἀγρούς), Ἡσίοδ.Ἔργ.44, Ἡρ.8,96 ὥστε ἀποπλῆσαι τὸν χρησμόν· || ἡ σύνταξις αὕτη γίνεται συχνοτέρα π. Πίνδ. (Ο 9,113, αὐτ.Ν 5,2, αὐτ.64) κ. εἶναι συχν. π. Ἀττ. ἔτι κ. ὅπου τὸ ὥστε φαίνεται πλεονάζον, ἀθ. μτ. τὸ ἐθέλω : Εὐρ. Ἱππ.1327· || μτ. τὸ ἔστι (ἔξεστι) : Σοφ.Φιλ.656· || μτ. τὸ ψηφίζεσθαι : Θουκ.5,17· || συχν. εὑρίσκομεν τἀνάπαλιν τὸ ἀπαρφ. μ. ὅπου τὸ ὥστε φαίνεται ἀναγκαῖον : Ἡρ.Ι,13· || μτ. τὸ οὕτως, τοσοῦτος ἢ ἄ.δεικτ.λ. τὸ ὥστε τίθεται μτ.ἀπαρφ.: Σοφ.ΟΤ 595· συχν. μτ. τοῦ ἢ ὡς β' ὅρος συγκρ., ὅταν ἀποφάσκηται τὸ δυνατὸν τοῦ ἀποτελέσματος : Ἡρ.3,14 μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν, Ξεν.Ἀπομν.3,5,17 μεῖζον ἢ ὥστε φέρειν δύνασθαι κακόν· || π. ποι. σπαν. τὸ ὥστε παραλείπεται : Σοφ.ΟΤ 1293 νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν, Εὐρ.Ἑκ. 1107, αὐτ.Ἀλκ.230· || σπαν. τὸ θετικὸν τίθεται ἀντὶ τοῦ συγκριτικοῦ : αὐτ.Ἀνδρ.80 γέρων ἐκεῖνος ὥστε σ' ὠφελεῖν παρών, Πλάτ.Πρωτ.314Β ἡμεῖς ἔτι νέοι ὥστε διελέσθαι, Ξεν.Ἀπομν.3,13,3 ψυχρὸν ὥστε λούσασθαι· || τὸ ὥστε ἐνίοτε πα-

ραλείπεται ἐπομ. ἀπαρφ. : Ἡρ.6,109 ὀλίγους εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων συμβαλέειν, Θουκ.2,71 ταπεινὴ ἡ διάνοια ἐγκαρτερεῖν· ‖ ὥστε μὴ . ἄν μτ. ἀπαρφ. ἐπὶ πραγμάτων μᾶλλον ἢ ἧττον πιθανῶν : αὐτ.49 οὕτως ἑκάστο ὥστε μήτε .. ἄλλο τι ἢ γυμνοὶ ἀνέχεσθαι, ἥδιστά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν· 4) σπαν. σημαίνει τὸν ὅρον ἐφ' ᾧ γίνεταί τι, ἐπὶ τῷ ὅρῳ νά . . : αὐτ.4,3,7 παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς Ἀθηναίοις, ὥστε βουλεῦσαι ὅ,τι ἂν ἐκείναις δοκῇ· 5) μεθ' ὁριστ. εἰς δήλωσιν τοῦ πραγματικοῦ ἀποτελέσματος μτ. ἐμφάσεων : Ἡρ.2,120 οὐχ οὕτω φρενοβλαβέες . . ὥστε . . ἐβούλοντο, αὐτ.3,12, Σοφ.ΟΚ 82, Ξεν.Ἀν.1,9,28, αὐτ.Ἀπομν.2,2,3· ‖ μτ. τοῦ ἂν κ. παροτ. ἢ ἀορ. ἐκφέρει ὑποθετικὴν περίπτωσιν : Σοφ.ΟΚ 271 ὥστ', εἰ φρονῶν ἔπρασσον, οὐδ' ἂν ὧδ' ἐγγιγνόμην κακός, Θουκ.5,6· ‖ κ.ἐπὶ ἀπιθάνου ἐπακολουθήματος : Ξεν.Ἀγ.1,26· 6) κ. νεώτ. κ. δημ. ἐν ἀρχῇ λόγου ἢ προτ. δηλοῖ ἰσχυρὸν συμπέρασμα, λοιπόν, ὅθεν, ἑπομένως : Σοφ. Φιλ.75 ὥστ' .. ὄλωλα καὶ σε προσδιαφθερῶ, αὐτ.ΟΤ 65, - ὥστε δὲν μ' ἀγαπᾷς, - ὥστε δὲν θὰ φύγετε· ‖ κ. μτ. προστ. : Ἠλ.1172 θνητὸς δ' Ὀρέστης, ὥστε μὴ λίαν στένε, Ξεν.ΚΠ 1,3,18, Δημ.129 ὥστε, ἂν βούλησθε, χειροτονήσατε· ‖ μτ. εὐκτ. μετὰ τοῦ ἂν εἰς δήλωσιν ὑποθετικοῦ ἐπακολουθήματος ἢ μτ. μ. εὐκτ. ἄνευ τοῦ ἂν : Ἡρ.2,26, Σοφ.ΟΤ 857 βρέφος γὰρ ἦν τότ' . . ὥστ' οὐκ ἂν αὐτὸν γνωρίσαιμ' αὐτ.Ἠλ.325, Ἀριστφ.Ἀχ.943, Ξεν.Ἀπομν.3,1,9, αὐτ.Οἰκ.1,13· 7) μτ. μτχ. ἀντὶ ἀπαρφ. κατά τινα ἕλξιν, ὅταν ὑπάρχῃ μτχ. ἐν τῇ κυρ. προτ. : Δημ.28, Ἰσαῖ.76,19 οὕτω σφόδρα μισοῦντα τοῦτον ὥστε πολὺ δὴ θάνατον διαθέμενον, Ἰσοκρ.53D τοσοῦτον ἁπάντων διενεγκόντες, ὥσθ' ὑπὲρ Ἀργείων δυστυχησάντων Θηβαίοις . . ἐπιτάττοντες· 8) νεώτ. κ. δημ. ὡς ἐπίρρ. ἀνταποδοτικὸν τοῦ τόσος ἢ τοῦ ἐπιρρ. τόσον δηλοῦν συνέπειαν, ἀποτέλεσμα : ἔχω τόση δουλειά, ὥστε δὲν μοῦ μένει καιρὸς γιὰ ξεκούρασμο, - εἶναι τόσο πλούσιος, ὥστε νὰ ἔχῃ τρία αὐτοκίνητα· 9) δημ. σύνδ. χρον. ἕως ὅτου : θὰ τὸν δέρνω ὥστε νὰ βαρεθῶ.

ὠστενίτης (ὁ) νεώτ. μεταλλογραφικὸν συστατικὸν τῶν χαλύβων ἀποτελούμενον ἐκ στερεοῦ διαλύματος ἄνθρακος ἢ σεμεντίτου ἐν τῷ σιδήρῳ.

ὠστήρ-ῆρος (ὁ) νεώτ. ὄργανον ἐνεργοῦν ὤθησιν, ὦσιν· 2) ἐλατήριον ὠθοῦν τι.

ὤστης (ὁ) ὁ ὠθῶν, ὁ σπρώχνων, δθ. σεισμὸς ὤστης ὁ σεισμὸς ὁ ἀνατρέπων κατὰ μίαν πρόωσιν : Ἀριστλ.Κόσ.4,3).

ὠστίζω, ἀττ. ὠστιῶ, παθ. ὠστίζομαι, ἀττ. μέλλ. ὠστιοῦμαι, θαμιστ. τοῦ ὠθῶ, ὠθῶ ἐπανειλημμένως, ὠθῶ τῇδε κἀκεῖσε, σπρώχνω συχνὰ ἐδῶ κι ἐκεῖ, ἐν χρ. τὸ παθ. : Ἀριστφ.Ἀχ.844 οὐδ' ὠστιεῖ Κλεωνύμῳ (σχόλ. «οὐδὲ πιεσθήσῃ ὑπὸ Κλεωνύμου»), αὐτ.Λυσ.330 δούλαισιν ὠστιζομένη, αὐτ. Ἀχ.24 ὠστιοῦνται . . ἀλλήλοισι περὶ πρώτου ξύλου· ‖ κ. ἐν κωμ.μτφ. : Τηλεκλείδ.Ἀμφικτ.1,13 τῶν . . πλακούντων ὠστιζομένων περὶ τὴν γνάθον· 2) ἀπολ. ἀγωνίζομαι προσπαθῶν νὰ καταλάβω τι : Ἀριστφ.Ἀχ.42 εἰς τὴν προεδρίαν . . ὠστίζεται.

ὠστικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὦσιν, ὁ συντελῶν εἰς τὴν ὤθησιν, ὁ ἱκανὸς εἰς τὸ ὠθεῖν, ὁ ἔχων δύναμιν νὰ ὠθῇ, σφοδρός, ὁρμητικός : Ἀριστλ.ΖΚ 10,4 ὠστική . . ἡ τοῦ πνεύματος φύσις, Ἀρρ.Ἐπικτ.4,1,84.

ὠστικῶς ἐπίρρ. μτγν. ὠστικῷ τῷ τρόπῳ, μετὰ ὠστικῆς ὠθούσης δυνάμεως : Μᾶρκ.Αὐρ.9,3 τοῦτο μὲν οὖν κατὰ ἄνθρωπόν ἐστι λελογισμένον, μὴ ὁλοσχερῶς, μηδὲ ὠστικῶς.

ὠστισμός (ὁ) κ. νεώτ. Μοῖρ.424 «ὠστισμός, ὠθισμὸς Ἀττικοί, ὠσμὸς Ἕλληνες».

ὤστοργος-ον μτγν. δωρ. κτ. κρᾶσιν τοῦ ὁ ἄστοργος : Θεόκρ.2,112

ὠστός-ή-όν μτγν. ὃν δύναταί τις νὰ ὠθήσῃ, ὁ ἀποδιωκτός : Ἡρωδιαν.Ἐπιμ.103.

ὠστόσο ἐπίρρ. δημ. παρὰ ταῦτα : ὠστόσο θὰ φύγουμε αὔριο· 2) σύνδ. καὶ ὅμως, ἐν τούτοις.

ὠστριμάς-άδος (ἡ) Ἡσ. «ἐρικάς, ὁ ἐρεγμός, Κρῆτες».

ὠσφρησάμην μέσ. ἀόρ. α' τοῦ ὀσφραίνομαι.

ὠσφρόμην μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ὀσφραίνομαι βλ.λ.

ὤσχη κ. ὄσχη Σουΐδ. «κλῆμά ἐστι βότρυς ἐξηρτημένους ἔχον· ταύτην ἔνιοι ὀρεαχάδα καλοῦσιν».

ὦσχος (ὁ) μτγν. κ. ὄσχος νέον κλῆμα ἀμπέλου, ἰδ. μτ. τῶν βοτρύων : Ἀρισφ.Ἀχ.997 ὄσχος ἡμερίδος, Ἀθήν.495F Ἀθήνησιν ἀγῶνα ἐπιτελεῖσθαι τῶν ἐφήβων δρόμου· τρέχειν δὲ αὐτοὺς ἔχοντας ἀμπέλου κλάδον κατάκαρπον τὸν καλούμενον ὦσχαν.

ὠσχοφόρια (τὰ) μτγν. κ. ὀσχαφόρια μία τῶν ἡμερῶν τῆς ἀθηναϊκῆς ἑορτῆς τῆς ἐπικαλουμένης Σκίρα, καθ' ἣν παῖδες εὐγενεῖς ἡβῶντες ἐν γυναικείᾳ περιβολῇ φέροντες κλάδους ἀμπέλου βοτρυοφόρους μετέβαινον ἐν πομπῇ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Διονύσου εἰς τὸν ναὸν τῆς Σκιράδος Ἀθηνᾶς : Φιλόχ.44, Πλούτ.Θησ.22.

ὠσχοφορικός-ή-όν μτγν. κ. ὀσχ- ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ ὠσχοφόρια βλ.λ. : Ἀθήν. 631B, Πολυδ.4,53.

ὠσχοφόριον (τὸ) κ. ὀσχοφόριον· Ἡσ. «τὸ τῆς Σκιράδος Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἐν Φαλήρῳ», ΑΒ 318.

ὠσχοφόροι (οἱ) κ. ὀσχ- οἱ παῖδες οἱ φέροντες κατὰ τὰ ὠσχοφόρια τοὺς ὤσχους : Ὑπερείδ.π.Ἀρποκρ., Φιλόχ.π.Ἀρποκρ.Ἴστρος 13.

ὠσχοφορῶ-έω κ. ὀσχ- Φώτ. «ἑορτάζω τὰ ὠσχοφόρια».

ὠτάγρα (ἡ) (οὖς) μτγν. ὄργανον κολαστήριον, βασανιστικὸν τῶν ὤτων : Συνέσ.201C δακτυλήθρα, ποδοστράβη, πιεστήριον, ῥινολαβία, ὠτάγρα, χειλαστρόφιον.

ὠταιμάτωμα-ατος (τὸ) νεώτ. ἰατρ. ὅ. ὠθαιμάτωμα βλ.λ.

ὠτακίς-ίδος (ἡ) μτγν. φυτόν τι θαλάσσιον : Ὀππ Ἰξευτ.2,7.

ὠτακουστήριος στοά (ἡ) νεώτ. στρατ. ἡ στοὰ ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς ὁποίας διὰ τοῦ ὠτὸς ἢ δι' εἰδικῶν ὀργάνων συλλαμβάνονται οἱ διὰ τοῦ ἐδάφους μεταδιδόμενοι ἦχοι τῶν ὑπονομευτικῶν τοῦ ἐχθροῦ ἐργασιῶν ἐν πολέμῳ.

ὠτακουστής (ὁ) κ. νεώτ. ὁ ὠτακουστῶν, ὁ κρυφίως ἀκραώμενος, δθ. κατάσκοπος ἰδίᾳ ὁ ὑπὸ τῶν τυράννων χρησιμοποιούμενος : Ἀριστλ. Πολιτ.1313b,14 τοὺς ὠτακουστὰς ἐξέπεμπεν Ἱέρων, ὅπου τις εἴη συνουσία καὶ σύλλογος, αὐτ. Κόσ.6,9, Πολύβ.16,37,1, Πλούτ.Ἠθ.522F.

ὠτακουστικός-ή-όν νεώτ. ἐπὶ ὀργάνων, ὁ δι' οὗ ὑποβοηθεῖται ἡ ἀκοή, ὅ. ἀκουστικός.

ὠτακουστῶ-έω κ. νεώτ. ἀκούω, ἀκροῶμαι μετὰ περιεργείας καὶ κρυφίως, προσέχω νὰ ἀκούσω κρυφίως καὶ νὰ μάθω τι ὡς κατάσκοπος, εἶμαι ὠτακουστής, κρυφακούω : Ἡρ.8,130 ἅμα δὲ ὠτακούστεον ὅκῃ πεσέεται τὰ Μαρδονίου πρήγματα, Ξεν.ΚΠ 5,3,56, αὐτ.8,2,10 πολλοὺς ἐποίησεν ἀνθρώπους καὶ ὠτακουστεῖν καὶ κατοπτεύειν, Δημ.434, Πολύβ.31,21,1, Πλούτ.Καῖσ.49 οὐδὲν ἐῶν ἀνεξέταστον, ἀλλ' ὠτακουστῶν καὶ πολυπραγμονῶν συνῆκεν ἐπιβουλήν, Ἀριστείδ.1,62.

ὠταλγία (ἡ) μτγν. κ. νεώτ ἄλγος, πόνος ἐντοπιζόμενος εἰς τὸ οὖς : Διοσκ.2,210, Πολυδ.4,185.

ὠταλγικός-ή-όν κ. νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὠταλγίαν : ὠταλγικὸν φάρμακον (πραϋντικὸν φάρμακον τῶν πόνων τοῦ ὠτός).

ὠταλγιῶ-άω μτγν. ὠταλγῶ βλ.λ. : Διοσκ.2,199.

ὠταλγῶ-έω μτγν. ἔχω πόνους εἰς τὰ ὦτα, πάσχω ὠταλγίαν : Διοσκ.3,35.
ὠτᾶν ἐπιφών. κ. **ὠτάν** κ. **ὦ τάν** κ. **ὦτάν** κλητ. προσφ. τοῦ τάν βλ.λ.
ὠταρία (ἡ) νεώτ. ζῳολ. γένος θηλαστικῶν πτερυγιοπόδων ἐκ τῶν **ὠταριιδῶν**.
ὠταριίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. ὁμοιογένεια θηλαστικῶν πτερυγιοπόδων, ἧς μόνον γένος ἡ ὠταρία.
ὠτάριον (τό) ὑποκορ. τοῦ οὖς, αφτάκι : Ἀναξανδρ.Σατυρ.1, Ἀλεξ.Κρατεύ.1,16 ΑΠ 11,75 **οὗτος ὁ νῦν βέλτιστος Ὀλυμπιακὸς εἶχε τὸ πρόσθεν ῥῖνα, γένειον, ὀφρύν, ὠτάρια, βλέφαρα· 2)** μτγν. λαβή τις ἀγγείου : Ἀθήν.11,783Β Παρθένιος (ἀμφικύπελον λέγεσθαί φησιν) **διὰ τὸ περικεκυρτῶσθαι τὰ ὠτάρια· 3)** ὁμ. ὀστρακόδερμόν τι ὅμοιον πρὸς λεπάδα : αὐτ.3,87F **τὰ δὲ ὠτάρια, γίνεται δὲ ταῦτα κἀν τῇ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν . . , τροφιμώτερα τῶν προειρημένων.**
ὠταρός-ά-όν (οὖς) γλωσσ. ὁ ἔχων ὑπερμεγέθη ὦτα, μεγάλα αφτιά, αφτιάς, αφτουλάς.
ὠτᾶς, ὠταῖς, ὠτῶν Ἐπιγρ.Δελφῶν, ἀντὶ αὐτᾶς, αὐταῖς, αὐτῶν πρβλ. αὐσωτῶν.
ὦτε δωρ. τ. τοῦ ὥστε βλ.λ.(II) : Πίνδ.Ο 10(11),86 **ἀλλ' ὦτε παῖς ἐξ ἀλόχου πατρὶ ποθεινὸς ἵκοντι νεότατος τὸ πάλιν ἤδη,** αὐτ.Π 10,54, αὐτ.Ν 6,31, Ποιητ.π.Ἀπολλ.Δύσκ.Ἀντων.61.
ὠτεγχύτης (ὁ) μτγν. κ. νεώτ. εἶδος χειρουργικοῦ ὀργάνου, δι' οὗ ἐγχεῖταί τι ἐντὸς τοῦ ὠτός : Γαλ.6,437,15 **τοῦ συνήθους ὀργάνου, καλουμένου ὑπὸ πάντων ὠτεγχύτου·** || νεώτ. ἰατρ. εἶδος σύριγγος ἢ κλυστῆρος πρὸς πλύσιν τοῦ ὠτός.
ὠτειλή (ἡ) (οὐτᾶν) τραῦμα, πληγή, κ. ἰδ. πρόσφατος, ἀνοικτὴ εἰσέτι· Ἀμμών.107,15 **«ὠτειλὴν . . τὸ πρόσφατον τραῦμα· οὐλὴν . . τὴν ὑγιασμένην σάρκα ἐκ τραύματος παλαιοῦ»** κτ. Ἀρίσταρχ. τραῦμα προκαλούμενον κατὰ τὴν ἐκ τοῦ συστάδην συμπλοκὴν δι' ἀγχεμάχου δηλου ἢ ριπτομένου ἀκοντίου : Ἰλ.Ε 870 **αἷμα καταρρέον ἐξ ὠτειλῆς,** αὐτ.Λ 266, αὐτ.Π 862 **δόρυ χάλκεον ἐξ ὠτειλῆς εἴρυσε,** αὐτ.Ρ 86, αὐτ.Τ 25 **χαλκοτύπους ὠτειλάς,** Ὀδ.Τ 456 **ὠτειλὴν δ' Ὀδυσῆος . . δῆσαν ἐπισταμένως·** || ἰων. γεν. τραῦμα, πληγή : Ἱππ.788Α **κίνδυνος ἂν εἴη ξυρραγῆναι τὰς ὠτειλάς·** || ἕλκος : Γαλ.Λεξ.Ἱππ 788 Α **«ὠτειλὰς κέκληκε τὰ ἕλκη»· 2)** σημεῖον ἰαθέντος τραύματος, οὐλή : Ἱππ.789C **ὅταν δὲ δὴ καθαρὰ γένηται τὰ ἕλκεα, ἐς ὠτειλάς τε ἴῃ** (κτ.Γαλ. «τὰ ὠτειλὰς ἐνταῦθα κυρίως εἶπεν ἐπὶ τῶν οὐλῶν, οὐχ ὡς ἔμπροσθεν ἐπὶ τῶν ἑλκῶν»), Ξεν.Ἀν.1,9,6 **καὶ τὰ μὲν ἔπαθεν, ὧν καὶ τὰς ὠτειλὰς εἶχεν,** Πλούτ.Κοριολ.14 **εἴτε δεικνύντας οἷς ἦσαν ὠτειλαὶ προφανῆ τὰ σύμβολα τῆς ἀνδρείας,** αὐτ.Ἠθ.276C **τοὺς ἀξίους ἄρχειν τραύμασι καὶ ὠτειλαῖς ἔκρινον.**
ὠτειλῆθεν ἐπίρρ. **ἐκ** τῆς ὠτειλῆς, ἀπὸ τοῦ τραύματος : Ὀρφ.Λιθ.647 **φορέοντο αἵματος ὠτειλῆθεν ἐπὶ τραφερὴν ῥαθάμιγγες.**
ὠτειλοῦμαι παθ. σχηματίζω ὠτειλὴν βλ.λ.2), **οὐλήν,** ἐπουλοῦμαι : Ἱππ.Ἀγμ.769.
ὠτερίβιος βαθμίς (ἡ) νεώτ. γεωλ. ἡ δευτέρα ἐκ τῶν πέντε βαθμίδων εἰς ἃς ὑποδιαιρεῖται ἡ παλαιοκρητιδικὴ ἢ κατωτέρα κρητιδικὴ ὑποδιάπλασις τῆς κρητιδικῆς διαπλάσεως τοῦ μεσοζωϊκοῦ.
ὠτία (ἡ) μτγν. εἶδος ὀστράκου, ἐν λατ. μεταγραφῇ : Πλίν.ΦΙ 32,11,53.
ὠτιαῖος-α-ον νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ οὖς, ὁ τοῦ ὠτός, ἄ. ὠτικός : **ὠτιαία σάλπιγξ, - ὠτιαῖα λεμφογάγγλια, - ὠτιαῖοι μύες** (τρεῖς ὑποτυπώδεις μύες τοῦ ἔξω ὠτός), **- ὠτιαῖον μεῖζον νεῦρον.**
ὠτιατρική (ἡ) νεώτ. ἰατρ. κλάδος τῆς ἰατρικῆς ἔχων ἀντικείμενον τὴν θεραπείαν τῶν νοσημάτων τῶν ὤτων.
ὠτιαφόρος-ον λεξ. ὁ φέρων ὠτίδας· ΕΜ 826,27 **«ὠτιαφόροι, οἱ τὰς ὠτίδας φέροντες ἐργάται».**
ὠτίδα (ἡ) δημ. τὸ καλοβατικὸν πτηνὸν ὠτὶς ἡ μεγάλη ἢ βραδεῖα, ἄ. ἀγριόγαλος.
ὠτιδίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. οἰκογένεια **καλοβατικῶν** μετριοσώμων ἢ μεγαλοσώμων πτηνῶν ἁπαντώντων πολλαχοῦ **τῆς γῆς.**
ὠτίδιον (τό) λεξ. κ. νεώτ.· Ζωναρ.1897 **«ὠτίδιον ᾠόν· τὸ τῆς ὠτίδος»· 2)** αὐτ. **«ὠτίδιον δὲ ἡ μικρὰ ὠτίς»· 3)** νεώτ. ζῳολ. γένος γαστεροπόδων ὠτιδιδῶν μαλακίων.
ὠτιδίφαψ-αβος (ἡ) νεώτ. ζῳολ. **γένος περιστεροειδῶν** πτηνῶν.
ὠτικός-ή-όν μτγν., μσν. κ. νεώτ. **ὁ** ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ οὖς, ὁ τοῦ ὠτός, ἢ ὁ διὰ τὸ οὖς, ἄ. ὠτισῖος : Γαλ.13,392 **ὠτικὸν φάρμακον,** Ροῦφ.237 (ἔκδ.Matth), Παῦλ.Αἰγ.6,59 **ὠτικοὶ κλυστῆρες, - ὠτικὸν βύσμα, - ὠτικὸν γάγγλιον, - ὠτικὸς ἴλιγγος,-ὠτικὸς σωλήν·** || τὸ οὐδ. ὠτικόν ὡς οὐσ. τὸ πρὸς θεραπείαν παθήσεων τοῦ ὠτὸς φάρμακον : Ὀρειβ.2,459,7, Ἀλέξ.Τραλλ.3,178 **ὠτικὸν ἀνώδυνον,** Λέων Φιλ.153,17 (Ermerins) **τοῖς ὠτικοῖς θεραπεύειν,** Θεοφάν.Νόνν.1,284.
ὠτίλοφος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ἀμφιβίων ἀνούρων φρυνιδῶν περιλαμβάνον διάφορα **εἴδη** εὐμεγέθων βατράχων.
ὠτίον (τό) μτγν., μσν. κ. νεώτ. ὑποκορ. τοῦ οὖς βλ.λ., μικρὸν οὖς, αφτάκι, συνήθ. ἄνευ ὑποκορ. σημ.· Μοῖρ.288 **«οὖς Ἀττικοί, ὠτίον Ἕλληνες»** : ΠΔ Βασ 1,9,15 **κύριος ἀπεκάλυψε τὸ ὠτίον Σαμουήλ,** αὐτ.Σοφ.Σειρ.21,6 **δέησις πτωχοῦ ἐκ στόματος ἕως ὠτίων αὐτοῦ,** ΚΔΜατθ.26,51 **ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον .. ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον,** αὐτ.Λουκ.22,51 **ἀφάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ ἰάσατο αὐτόν,** Λουκίλλ.ΑΠ 11,81 **ἔσχον δ' ἐν Πίσσῃ μέν, ἓν ὠτίον· ἐν δὲ Πλαταιαῖς, ἓν βλέφαρον,** Ἀθήν.3,94C **ἔχοντες . . πόδας καὶ κεφαλὰς καὶ ὠτία καὶ σιαγόνας,** Πάπ., Προκ.Βανδ.2,28, 304C, Νικ.Χων.Χρον.2,6, 48C· πρβλ.Λοβεκ.Φρύν.211· **2)** κ. νεώτ. μτφ. μικρὰ λαβὴ ἀγγείου, χερούλι : Ἥρων Πνευμ. ἐν Mathem. Vett.163,8, αὐτ.214,15 **τὸ τῆς λαγύνου ὠτίον,** Πάπ. **ὠτίον χαλκίου· 3)** νεώτ. τὸ κάτω ἄκρον τῶν ὀνύχων τῆς ἀγκύρας· **4)** εἶδος ὀστρακοδέρμου : Ξενοκρ.17 **τὰ δὲ καλούμενα ὠτία γίνονται πρὸς πέτραις,** Σχόλ.Νίκ.Ἀλεξ.213,9 **τὰς ἀγρίας λεπάδας, ἃς ἡμεῖς ὠτία λέγομεν·** πρβλ. ὠτάριον.
ὠτιάρρυγχος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος κολεοπτέρων κουρκουλιονιδῶν ἐντόμων.
ὠτιοφόρος-ον λεξ. ὠτοθλαδίας, ὠτοκάταξις· ΕΜ 826,27 **«ὠτιοφόροι δέ, οἱ τὰ ὦτα συντεθλασμένοι, οἷον ὠτοκατάξιδες· ἦσαν δ' οὗτοι ἀπὸ παλαίστρας»,** ΑΒ 287,10· πρβλ. ὠτιαφόρος.
ὠτίς-ίδος (ἡ) νεώτ. τὸ μέγα στεγανόπουν **καὶ** καλοβατικὸν πτηνὸν ὠτὶς ἡ μεγάλη ἢ βραδεῖα, ὠτίδα, ἀγριόγαλος, ἄγρια μισίρκα· Ἐρωτιαν.398 **«ὠτίδα καὶ ὠτίδος . . ἔστι δὲ ὀρνέου εἶδος, ὃ πλεῖστον μάλιστα ἐν Θρᾴκῃ καὶ Μακεδονίᾳ εὑρίσκεται»** : Ξεν.Ἀν.1,5,2, αὐτ.3 **τὰς δὲ ὠτίδας ἄν τις ταχὺ ἀνιστῇ ἔστι λαμβάνειν· πέτονται γὰρ βραχὺ ὥσπερ πέρδικες καὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι,** Ἀριστλ.ΖΙ 2,17, αὐτ.9,33, Γαλ.6,387 **μεταξὺ δέ πως τῆς τῶν γεράνων τε καὶ τῶν χηνῶν ἡ σὰρξ τῶν καλουμένων οὐτίδων ἢ ὠτίδων ἐστίν,** Αἰλ.ΖΙ 5,24· πρβλ. ὠτός· || νεώτ. ζῳολ. γένος **καλοβατικῶν** μεγαλοσώμων πτηνῶν **ἐχόντων** βραχὺ **καὶ** κυρτὸν ράμφος, πόδας ὑψηλούς, μᾶλλον λεπτοὺς **καὶ** γυμνοὺς πτερῶν, πτέρυγας ἀνεπτυγμένας **καὶ** οὐρὰν βραχεῖαν· **2)** νεώτ ἀρχιτεκτ. ἐξέχον κατασκεύασμα τοῦ τοίχου πρὸς στήριξιν **ἄλλων** κατασκευῶν, τὸ φουρούσι· **3) νεώτ. στρατ. εἰσέχουσα** γωνία **ὀχυρώματος.**

ὠτίτης (ὁ) νεώτ. ὁ μικρὸς δάκτυλος τῆς χειρός, ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ ξέομεν τὸν ἀκουστικὸν πόρον· 2| εἰδ. ζῳολ. γένος διπτέρων βραχυκέρων μυιῖδῶν ἐντόμων.
ὠτῖτις-ιδος (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ὀξεῖα ἢ χρονία φλεγμονὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ κυρ. τοῦ μέσου ὠτός : ἁπλῆ - καταρροϊκὴ ἢ πυώδης ὠτῖτις.
ὠτίχριμπτος-ον ἐπὶ βοῆς, ὁ διαπερῶν, διατρυπῶν τὰ ὦτα : Αἰσχ.Ἑπτ.84 ὠτιχρίμπτῳ βοᾷ (πιθ. εἰκ. ἀντὶ ὠτὶ χρίμπτεται βοαί, ἢ ποτιχρίμπτεται βοᾷ).
ὠτοακαρίασις-εως (ἡ) νεώτ. κτηνιατρ. φλεγμονὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου τοῦ ὠτὸς ζῴων τινῶν ὀφειλομένη εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ παρασίτου τῆς συμβιωτικῆς ἀκαριάσεως, οἷον ἐπὶ τοῦ ἵππου, τοῦ βοός, τῆς αἰ ὀς, τοῦ κυνός, τῆς γαλῆς, τῆς ἰκτίδος καὶ τοῦ προβάτου, ἢ τοῦ παρασίτου τῆς δερματοκοπτικῆς ἀκαριάσεως, οἷον ἐπὶ τοῦ ἵππου, τοῦ βοός, τῆς αἰγός, τοῦ προβάτου καὶ τοῦ κονίκλου.
ὠτογλυφίς-ίδος (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. εἶδος μικρᾶς καὶ λεπτῆς γλυφίδος ἢ μικρὸν τι ὀστέϊνον κοχλιάριον πρὸς καθαρισμὸν τῶν ὤτων : Πλάτ. Κωμ.Συμμαχία 3 **σὺν ἐλαίῳ ὠτογλυφίδα λαβοῦσα ἀνασκάλλεται,** Πολυδ.4,181, αὐτ.10,149, ΕΜ 235,16, Γεωπ.4,7,3 **ὠτογλυφίδι τοῦ κλήματος τὴν ἐντεριώνην λαμβάνουσι.**
ὠτόγλυφον (τὸ) γλωσσ. ἡ ὠτογλυφίς βλ.λ.
ὠτογραφία (ἡ) νεώτ. ἀνατομικὴ καὶ φυσιολογικὴ περιγραφὴ τοῦ ὠτὸς ἀπὸ ἀπόψεως τῆς κατασκευῆς καὶ λειτουργίας αὐτοῦ.
ὠτοδυνία (ἡ) νεώτ. δ. ὠταλγία βλ.λ.
ὠτοειδής-οῦς-ές μτγν. κ. νεώτ. ὁ ὅμοιος πρὸς τὸ οὖς, ὁ ἔχων τὸ σχῆμα τοῦ ὠτός : Ῥοῦφ.59 **ὑμέσι παρ' ἑκάτερα πλατέσι κεχρημένη ὠτοειδέσι, - ὠτοειδῆ ἱστία** (τριγωνικὰ τραπεζόσχημα ἱστία ἐν χρήσει μόνον εἰς στενὰς παλεμικὰς λέμβους κ. ἰδ. φαλαινίδας καὶ κέλητας, δημ. πέννες ἢ ἀφτιά), - **ὠτοειδὴς ἐπιφάνεια ἀνωνύμου ὀστοῦ, - ὠτοειδὴς ἐπιφάνεια ἱεροῦ ὀστοῦ·** κ. ἐπίρρ. μτγν. **-δῶς** : Ῥοῦφ.59 **διὰ τὸ περὶ αὐτὴν ὠτοειδῶς ἐσχηματίσθαι.**
ὠτοθλαδίας (ὁ) μτγν. ὁ ὠτοκάταξις βλ.λ. : Διογ.Λ 5,67 **τὴν πᾶσαν σχέσιν ἀθλητικὴν ἐπιφαίνων, ὠτοθλαδίας τε καὶ ἐμπινὴς ὤν.**
ὠτοκαταξίας (ὁ) μτγν. δ. γρ. ἀντὶ ὠτοκάταξις βλ.λ. : Πολυδ.4,144 **ὕπωχρος, εὐγένειος, πυρσόθριξ, ὠτοκαταξίας** (διορθ. ὠτοκάταξις).
ὠτοκάταξις-ιδος (ὁ) ἐπὶ πύκτου, ὁ τεθλασμένος τὰ ὦτα· Ἡσ., ΑΒ 116,32 «ὠτοκάταξιν· τὸν συντετριμμένον τὸ οὖς», Εὐστ.1324 «ὠτοκάταξις κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, ὠτοθλαδίας, τὰ ὦτα τεθλασμένος **ἐν παλαίστρᾳ»** : Ἀριστφ.ἀπ.72, Πολυδ.2,83, ΕΜ 826· πρβλ. Λοβεκ.Φρύν.628.
ὠτοκεφαλία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. τερατογονικὴ διάπλασις ἔχουσα κύρια χαρακτηριστικὰ τὴν προσέγγισιν ἢ συνένωσιν τῶν ὤτων πρὸς τὴν μέσην γραμμήν, τὴν ἀτροφίαν τῆς κάτω χώρας τοῦ κρανίου, τὴν ἔλλειψιν πολλάκις σιαγόνων καὶ μέρους τοῦ προσώπου καὶ τὴν ὕπαρξιν μιᾶς μόνης εὐσταχιανῆς σάλπιγγος.
ὠτοκέφαλος (ὁ) νεώτ. τέρας ἔχον τὰ δύο ὦτα ἐγγὺς ἀλλήλων ἢ συνηνωμένα, στερούμενον ῥινὸς κττ.· πρβλ. ὠτοκεφαλία.
ὠτοκονία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. λευκὴ κόνις ἐξ ὀργανικῆς οὐσίας καὶ ἀφθόνου ἀνθρακικοῦ ἀσβεστίου εὑρισκομένη συχνὰ εἰς τὸ ἔσω οὖς.
ὠτοκόπτης (ὁ) νεώτ. εἶδος ψαλίδος, δι' ἧς περικόπτουσι κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον τὰ ὦτα τῶν ζῴων κ. ἰδ. αἰγῶν καὶ προβάτων.
ὠτοκοπῶ-έω λεξ.· Ἡσ. «ὠτοκοπεῖ· κεφαλαλγεῖ, ἐνοχλεῖ λαλῶν», Ζωναρ.1897 «ὠτοκοπεῖ ἐνοχλεῖ τὰ ὦτα».
ὠτοκόπωσις εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. παροδικὴ ἀκουστικὴ ἀνεπάρκεια, κόπωσις τῆς ἀκουστικῆς ἱκανότητος ἀποτελοῦσα σύμπτωμα τοῦ χρονίου κατάρρου τοῦ μέσου ὠτός.
ὠτοκόρυς-υος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. ἢ **ὠτοκάρις** (ἡ) γένος ξηροβατικῶν κορυδαλιδῶν πτηνῶν περιλαμβάνον διάφορα εἴδη κορυδολῶν.
ὠτοκροταφικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ οὖς καὶ τὸν κρόταφον : **ὠτοκροταφικὸν νεῦρον** (κλάδος τοῦ ὀπισθίου στελέχους τοῦ τρίτου κλάδου τοῦ τριδύμου νεύρου).
ὠτοκρύπτης (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος σαυροειδῶν ἀγαμιδῶν ἑρπετῶν.
ὠτοκωφῶ-έω σχόλ. εἶμαι κάπως, λίγο κωφός, κουφίζω· Ζωναρ.1897 «ὠτοκωφεῖ βαρέως ἀκούει»: Σχόλ.Σοφ.Ἠλ.30.
ὠτοκύων-υνος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος σαρκοφάγων θηλαστικῶν τῆς οἰκογεν. **τῶν κυνιδῶν.**
ὠτολαβίς-ίδος (ἡ) μσν. κ. νεώτ. λαβὶς συλλαμβάνουσα ἐκ τῶν ὤτων : Ἱππιατρ.238,24· || νεώτ. ἰατρ. ὠτικὴ λαβὶς ἐν χρήσει ἐν τῇ ὠτιατρικῇ πρὸς εἰσαγωγὴν γάζης ἢ βάμβακος ἐντὸς τοῦ ὠτὸς καὶ τὴν ἐξαγωγὴν ἀλλοτρίων σωμάτων ἐξ αὐτοῦ.
ὠτόλιθος (ὁ) νεώτ. δ. στατόλιθος βλ.λ.· 2) ζῳολ. γένος ἀκανθοπτερυγίων **σκιαινιδῶν** ἰχθύων.
ὠτολιθοφόρος ὑμὴν (ὁ) νεώτ. ἀνατ. μαλθακὸς ὑμὴν ἐπικαλύπτων τὴν ἐλευθέραν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐπιθηλίου τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ὑμενώδους λαβυρίνθου (ἔσω ὠτὸς) ἀκουστικῶν κηλίδων, καὶ συνιστάμενος ἐξ ὀργανικοῦ ὑποστρώματος περικλείοντος κρυσταλλικὰ συγκρίματα ἀνθρακικῆς τιτάνου καὶ μαγνησίας, τοὺς ὠτολίθους.
ὠτόλικνος-ον μσν. ὁ ἔχων τὰ ὦτα ὅμοια κατὰ τὸ μέγεθος πρὸς λίκνον. ἰδ. τὸ ἀρσ. κτ. πληθ. **Ὠτόλικνοι** (οἱ) ὡς οὐσ. ὀνομασία ἰνδικοῦ τινος λαοῦ : Τζέτζ.Χιλ.7,635.
ὠτολογία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. μέρος τῆς ἰατρικῆς ἔχον ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν καὶ σπουδὴν τῆς ἀνατομίας, φυσιολογίας καὶ παθολογίας τῶν ὤτων.
ὠτολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὠτολογίαν, ὁ τῆς ὠτολογίας.
ὠτολόγος (ὁ,ἡ) νεώτ. ἰατρ. εἰδικῶς περὶ τὰ νοσήματα τῶν ὤτων ἀσχολούμενος.
ὠτομυκητίασις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. εἶδος ἐξωτερικῆς παρασιτικῆς ὠτίτιδος, ὀφειλομένης εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου τοῦ ὠτὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἀσπεργίλλου μύκητος, δ. ὠτομύκωσις.
ὠτομύκωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. δ. **ὠτομυκητίασις** βλ.λ.
ὠτοπάθεια (ἡ) νεώτ. πᾶσα πάθησις τῶν ὤτων.
ὠτοπαθολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν παθολογίαν τῶν ὤτων.
ὠτοπάροχος-ον (παρέχω) γλωσσ. ὁ τὰ ὦτα, τὴν ἀκοὴν παρέχων.
ὠτοπέτης-ους-ες (πέτομαι) γλωσσ. ὁ ἔχων ὠτοειδεῖς πτέρυγας, δ. ἑρμ. ὁ ἁπλώνων, ἀνοίγων τὰ ὦτα δίκην πτερύγων καὶ ἀκροώμενος.
ὠτοπλασία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. κ. **ὠτοπλαστικὴ** (ἡ) αὐτοπλαστικὴ ἐγχείρησις ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὠτὸς πρὸς ἀποκατάστασιν τραυματικῆς τινος βλάβης ἢ κολοβώματος τοῦ πτερυγίου τοῦ ὠτός.
ὠτοπλαστική (ἡ) νεώτ. δ. ὠτοπλασία βλ.λ.
ὠτορραγία (ἡ) νεώτ. ἰατρ. αἱμορραγία τοῦ ὠτὸς ἐκ τραυματικῆς τινος βλάβης ἢ ἐκ τῆς παρουσίας παρασιτων, ὄγκων κττ ἐντὸς τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου ἢ τοῦ μέσου ὠτός.
ὠτορ(ρ)ινικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὰ ὦτα ἅμα καὶ τὴν ῥῖνα.
ὠτορ(ρ)ινολαρυγγολογία (ἡ) νεώτ. κλάδος τῆς ἰατρικῆς ἔχων ἀντικείμενον τὴν θεραπείαν τῶν παθήσεων τῶν ὤτων, τῆς ῥινὸς καὶ τοῦ λάρυγγος

ὠτορ(ρ)ινολαρυγγολογικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὠτορρινολαρυγγολογίαν βλ.λ.· ‖ ἐπίρρ. -ῶς.

ὠτορ(ρ)ινολαρυγγολόγος (ὁ,ἡ) νεώτ. ἰατρὸς εἰδικῶς ἀσχολούμενος περὶ τὰ νοσήματα τῶν ὤτων, τῆς ρινὸς καὶ τοῦ λάρυγγος.

ὠτόρροια (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ρύσις πυώδους ὑγροῦ ἐκ τοῦ ὠτὸς ἕνεκα ὠτίτιδος, πυόρροια τοῦ ὠτός.

ὠτόρρῦτος-ον ὁ ἐκ τῶν ὤτων τοῦ ὁποίου ῥέει ὑδαρές τι ὑγρόν : Ἱππ.Ἐπιδ.6,1146E οἱ **φοξοὶ .. κεφαλαλγέες καὶ ὠτάρρυτοι.**

ὦτος (ὁ) κ. νεώτ. κ. ὠτάς (ὁ) εἶδος μακροώτου γλαυκὸς βλ.λ., μποῦφος· Ἡσ.«ὄρνεον ὅμοιον γλαυκί· οἱ δὲ νυκτικόρακα λέγουσι», Εὐστ.561 «**ὄρνεον, ὃ περὶ τὰ ὦτα ἔχει πτερύγια· τοῦτο ἐπαινούμενον** καὶ ἀντορχούμενον, ὥσπερ νυκτικόραξ, ἁλίσκεται» : Ἀριστλ.ΖΙ 8,12 **ὁ δ᾽ ὦτος, ὅμοιος ταῖς γλαυξί, καὶ περὶ τὰ ὦτα πτερύγια ἔχων· ἔνιοι δὲ αὐτὸν νυκτικόρακα καλοῦσιν**· πρβλ. Πλούτ. Ἠθ.961E, Ἀθήν.9,390D· ‖ νεώτ. ζῳολ. γένος ἀρπακτικῶν **γλαυκιδῶν** πτηνῶν· **2)** κ. ἐπὶ προσ., **ὁ εὐχερῶς ἐξαπατώμενος**, μωρός, ἀνόητος, μποῦφος : Αἰλ.Δ π.Εὐστ.561,7 «. . διὸ τοὺς χαύνους καὶ κενοδόξους ὤτους ἐκάλουν», Ἀθήν.9.391A «διόπερ καὶ τοὺς ἐξαπατωμένους ῥᾳδίως ἐκ τοῦ τυχόντος οἱ κωμικοὶ ὤτους καλοῦσιν», Εὐστ.1687.

ὦτος λίθος (ὁ) Ἐπιγρ. λίθος κεκομμένος.

ὠτός (ὁ) ἄ. ὦτος βλ.λ.

ὠτοσκλήρυνσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. κ. **ὠτοσκλήρωσις-εως** (ἡ) χρονία πάθησις τοῦ μέσου ὠτὸς ἢ τοῦ λαβυρίνθου ἐπιφέρουσα προϊοῦσαν κώφωσιν.

ὠτοσκλήρωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ἄ. ὠτοσκλήρυνσις βλ.λ.

ὠτοσκόπησις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. κ. **ὠτοσκοπία** ἡ διὰ τοῦ ὠτοσκοπίου βλ.λ. ἐξέτασις τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου, τοῦ τυμπάνου καὶ τοῦ μέσου ὠτός.

ὠτοσκοπία (ἡ) νεώτ. ἄ. ὠτοσκόπησις βλ.λ.

ὠτοσκόπιον (ἡ) νεώτ. ἰατρ. ὄργανον χωνοειδοῦς σχήματος πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου, τῇ βοηθείᾳ εἰδικοῦ φωτισμοῦ.

ὠτοσκόπος (ὁ,ἡ) νεώτ. ὁ ὠτοσκοπῶν, ὁ διὰ τοῦ ὠτοσκοπίου ἐξετάζων τὸ οὖς.

ὠτοσκοπῶ-έω νεώτ. ἐξετάζω τὸ οὖς διὰ τοῦ ὠτοσκοπίου, ἐκτελῶ ὠτοσκόπησιν· **2)** ρηματ. π. ὠτοσκόπησις.

ὠτοσκωληκίδαι (οἱ) νεώτ. ζῳολ. οἰκογέν. ὀρθοπτέρων **δρομικῶν** ἐντόμων.

ὠτοσκώληξ-ηκος (ὁ) νεώτ. ζῳολ. γένος ὀρθοπτέρων **ὠτοσκωληκιδῶν** ἐντόμων περιλαμβάνον εἴδη τινὰ μετριοσώμων ἀκρίδων ἀπαντωσῶν πανταχοῦ.

ὠτοσπογγίωσις-εως (ἡ) νεώτ. ἰατρ. χρονία ἐνδογενὴς κληρονομικὴ πάθησις τοῦ ὠτὸς ἐπιφέρουσα βαθμιαίαν κώφωσιν.

ὠτότμητος-ον μτγν. ὁ τὰ ὦτα τμηθείς, ὁ ἔχων ἀποτετμημένα τὰ ωτα, ὁ ἠκρωτηριασμένος τὰ ὦτα : ΠΔ Λευῒτ.21,18 **ἄνθρωπος τυφλός, ἢ χωλός, ἢ κολοβόριν, ἢ ὠτότμητος,** αὐτ.22,23 **μόσχον ἢ πρόβατον ὠτότμητον.**

ὠτούνιος βαθμίς (ἡ) νεώτ. γεωλ. τὸ κατώτερον τμῆμα τῆς ἀρτινσκίου βαθμίδος τῆς κατωτέρας περμίου ὑποδιαπλάσεως τοῦ παλαιοζωϊκοῦ ἀθροίσματος στρωμάτων.

ὠτώεις-εντος-εσσα-εν ποι. ἐπίθ. ὁ ἔχων ὦτα, ὁ ἐφωδιασμένος μὲ λαβάς, χερούλια : Ἰλ.Ψ 264 **τρίποδ᾽ ὠτώεντα,** αὐτ.513, Ἡσίοδ.Ἔργ.657.

ὠὑ ἐπίρρ. Ἐπιγρ.Θάσου ἀντὶ οὗ βλ.λ.

ὠὑτός ἰων. κ. δωρ. τ. τοῦ αὐτός βλ.λ. : Ἰλ.Ε 396 **εὖτέ μιν ὠὑτὸς ἀνὴρ** (δ. γρ. ωὑτός).

ᾠὕφιον (τὸ) μσν. ὑποκορ. **τοῦ** ᾠὸν βλ.λ. : Θεόγνωστ.Καν.172,2.

ὦφα, ὦφειν ποι. παρακ. κ. ὑπερσ. τοῦ ὁρῶ βλ.λ

ὠφέλεια (ἡ) [ὠφελῶ] κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ποι ὠφελία (ἰδ. χάριν τοῦ μέτρου π. Εὐρ.Ἀνδρ.539, Ἀριστφ.Ἐκκλ.576, κ.π.Θουκ.], ἰων. **ὠφελίη** [π.Ἡρ.κ. Ἀλφ.ΑΠ 6,187, Ἑλλ.Ἐπιγράμμ.780] βοήθεια, συνδρομή, προστασία, ὑποστήριξις, ἐπικουρία, κ. ἰδ. ἐν πολέμῳ : Εὐρ.ἀπ.79 **ὠφελίαν . . ἀνδρὶ φέρειν,** Θουκ.1,26 **ἔπεμπον ἐς τὴν Ἐπίδαμνον . . τὴν ὠφελίαν,** αὐτ.3,13 **τὴν ὠφελίαν παρέχειν τινί,** αὐτ. 2,17 **ὠφελίαν προσλαμβάνειν,** αὐτ.1,31 **ὠφελίαν εὑρίσκεσθαι ἀπό τινος,** αὐτ.39 **τῆς ὠφελίας μεταλαμβάνειν,** αὐτ.1,3 **ἐπάγεσθαί τινας ἐπ᾽ ὠφελίᾳ** [πρὸς βοήθειαν, ὡς βοηθούς, ἐπικούρους], αὐτ.3, 82 **οὐ . . μετὰ τῶν κειμένων νόμων ὠφελίας αἱ τοιαῦται ξύνοδοι** [οὐχὶ δι᾽ ὠφέλειαν ἥτις νὰ συνᾴδῃ πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας νόμους], αὐτ.6,17 **ἀποχρήσασθε τῇ ἑκατέρου** ἡμῶν **ὠφελίᾳ** [κάμετε πλήρη χρῆσιν τῆς βοηθείας, τὴν ὁποίαν ἑκάτερος ἡμῶν δύναται νὰ παράσχῃ], Πλάτ.Λύσ.217A **οὐδὲν ἰατρικῆς δεῖται οὐδ᾽ ὠφελείας** [οὐδὲ ἄλλης βοηθείας], Διον.Ἀλ.Θουκ.31 **οὐ γὰρ ἐπὶ ταῖς κατὰ νόμον ὠφελείαις αἱ τῶν ἑταιριῶν ἐγίγνοντο σύνοδοι**· **2)** κ. νεώτ. κ. δημ. πᾶν ὅ,τι ὠφελεῖταί τις, ὄφελος, κέρδος, χρησιμότης, πλεονέκτημα : Ἡρ.5,98 **ἐξευρὼν βούλευμα ἀπ᾽ οὗ Ἴωσι μὲν οὐδεμία ἔμελλε ὠφελίη ἔσεσθαι,** Σοφ.Ἠλ.944 **ἀλλ᾽ εἴ τις ὠφέλεια γ᾽, οὐκ ἀπώσομαι,** Ἀριστφ.Θεσμ. 183 **τίς οὖν παρ᾽** ἡμῶν **ἐστιν ὠφέλειά σοι ;,** Θουκ. 6,80 **τὴν . . κοινὴν ὠφελίαν . . φυλάξαι** [τὸ κοινὸν πάντων συμφέρον], Ἀνδοκ.1,3 **ὧν ἀπολεσθέντων οὐκ εἰσὶ μείζονες ὠφέλειαι,** Πλάτ.Χαρμ.167B **τίς ἂν εἴη** ἡμῖν **ὠφέλεια εἰδόσιν αὐτό,** Ξεν.ΚΠ 6,2, 13 **ὁπόσων ἀθυμούντων ἐδόκει βλάβη τις γίγνεσθαι καὶ προθυμουμένων ὠφέλεια,** αὐτ.Ἀπομν. 2,3,6 ἐμοὶ **δὲ ὅπου ἂν παρῇ πανταχοῦ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ζημία μᾶλλον ἢ ὠφέλειά ἐστιν,** αὐτ.1, 4,4 **τῶν φανερῶς ἐπ᾽ ὠφελείᾳ ὄντων,** αὐτ.Προσ. 4,35 **ἐν ὠφελείᾳ ἐστὶ** [εἶναι ὠφέλιμον], Ἰσοκρ.4, 29, αὐτ.79 **ἐπὶ τῇ τοῦ πλήθους ὠφελείᾳ,** Πολύβ. 3,82,8 **τῆς ὠφελείας χάριν,** Λασκαρ.Μυστ.59 **φυσικὸν ἤτανε νὰ κοιτάξουνε νὰ βγάλουνε τὴν περσότερη δυνατὴν ὠφέλειαν, - προσεπορίσθη πολλὰς ὠφελείας ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, - ὠφέλεια περὶ τὸ πρᾶγμα** [νομ. ἡ ἄμεσος ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος προερχομένη ὠφέλεια], - **ὠφέλεια ἔξω τοῦ πράγματος** [ἡ ἐμμέσως **ἐκ** τοῦ πράγματος προκύπτουσα ὠφέλεια διὰ τῆς συνδρομῆς διαφόρων ἐξωτερικῶν παραγόντων]· κ. μτ. γενικ. ὑποκειμενικῆς : Ἡρ.7,139 **τὴν . . ὠφελίην τὴν τῶν τειχέων**· κ. μτ. γενικ. ἀντικειμ. : Πλάτ.Πολ.334B **ἐπ᾽ ὠφελείᾳ . . τῶν φίλων καὶ ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἐχθρῶν** [πρὸς ὄφελος τῶν φίλων]· ‖ κτ. πληθ. πηγὴ ὠφελείας, κέρδους : Λυσ.19,62 **ὀλίγα κατὰ μικρὸν παρασκευάσασθαι εἰς τὰς κοινὰς ὠφελείας,** Πλάτ.Γοργ.509C, Ἰσοκρ.4,15 **τὰς ὠφελείας τὰς ἐκ τῆς στρατείας . ἐσομένας,** Δημ. 200 **αἱ παρὰ τῶν μισθοδοτούντων αὐτοὺς ὠφέλειαι**· **3)** κέρδος, ὄφελος ἐκ τοῦ πολέμου προερχόμενον, λάφυρον, λεία : Πολύβ.1,20,1 **ταῖς ἐξ αὐτοῦ τοῦ πολέμου . . ὠφελείαις,** αὐτ.2,3,8, αὐτ. 3,80,3 **τὴν . . χώραν γέμειν . . ὠφελείας,** Διον.Ἀλ. Ρωμ.7,37 **δι᾽ ὠφελείας τίθεσθαι τὰ χρήματα** [θεωρεῖν αὐτὰ ὡς λείαν], Διόδ.Σ 15,36 **πολλῆς ὠφελείας κυριεύειν,** Πλούτ.Κλεομ.12 **ὠφελείας τε μεγάλας ἤθροισε καὶ φθορὰν πολλὴν ἀπειργάσατο τῆς χώρας**· ‖ ὁμ. κ. ἐν τῇ θήρᾳ, θήρευμα, κυνήγι : Ξεν.Κυν.6,4· ‖ κ. ἐπὶ κλέπτου, λεία : Ἀντιφ. 2,1,4 **οὐδεὶς γὰρ ἂν . . κινδυνεύων ἑτοίμην καὶ κατειργασμένην τὴν ὠφέλειαν ἀφῆκεν.**

ὠφελες β᾽ ἑν. ἐνεργ. ἀόρ. β᾽ τοῦ ὀφείλω βλ.λ.

ὠφέλημα-ατος (τὸ) [ὠφελῶ] κ. νεώτ. πᾶν ὅ,τι ὠφελήθη τις, ὠφέλιμον ἀποτέλεσμα, ὠφέλεια, ὄ-

φελος, κέρδος : Αἰσχ.Πρ.251 μέγ' ὠφέλημα τοῦτ' ἐδωρήσω βροτοῖς, αὐτ.501 ἔνερθε . . χθονὸς κεκρυμμέν' ἀνθρώποισιν ὠφελήματα, αὐτ.613 ὦ κοινὸν ὠφέλημα θνητοῖσιν φανείς, Εὐρ.Τρῳ.703 καὶ παῖδα τόνδε παιδὸς ἐκθρέψειας ἂν Τροίᾳ μέγιστον ὠφέλημα· || γεν. ἐπὶ παντὸς ἠθικοῦ ἢ ὑλικοῦ πλεονεκτήματος, κέρδους : Σοφ.ΟΚ 259 τί δῆτα δόξης ἢ τί κληδόνος καλῆς μάτην ῥεούσης ὠφέλημα γίγνεται;, Κωμ.'Ανών.16 ὠφέλημα ἔχειν τινὶ (εἶναι χρήσιμον ἢ ὠφέλιμον εἴς τινα), Ξεν.'Ιέρ.10,3 τοῖς δὲ καλοῖς κἀγαθοῖς ἀπ' οὐδενὸς ἄν μοι δοκεῖς τοσαῦτα ὠφελήματα παρασχεῖν.

ὠφεληματικός-ή-όν νεώτ. ὁ ὠφελῶν.

ὠφέλης 'Ησ. «'Εφιάλτης».

ὠφελήσιμος-ον (ὠφελῶ) ὁ ἐξ οὗ δύναταί τις νὰ ὠφεληθῇ, ὁ ὠφέλιμος, ὁ χρήσιμος : Σοφ.Αἴ. 1022 πολλοὶ μὲν ἐχθροί, παῦρα δ' ὠφελήσιμα, 'Αριστφ.'Ορν.317 λόγον . . ἡδύν, ὠφελήσιμον.

ὠφέλησις-εως (ἡ) ἡ ἐνέργεια τοῦ ὠφελεῖν, βοήθεια, ἐπικουρία, ὑποστήριξις, κ. γεν. ὠφέλεια, ὄφελος, κέρδος : Σοφ.ΟΚ 401 ἡ δ' ὠφέλησις τίς θύρασι κειμένου ;, αὐτ.'Ηλ.1031.

ὠφελητικός-ή-όν μτγν. ὁ βοηθητικός, χρήσιμος : Φίλ.1,120.

ὠφελίη (ἡ) ἰων. τ. τοῦ ὠφελίη βλ.λ. : 'Ηρ.5,98 βούλευμα ἀπ' οὗ . ἔμελλε οὐδεμία ὠφελίη ἔσεσθαι.

ὠφελιμαρχία (ἡ) νεώτ. ἀ. ὠφελιμισμὸς βλ.λ.

ὠφελιμισμός (ὁ) νεώτ. ἡ ἠθικὴ θεωρία καθ' ἣν ἀγαθὸν εἶναι τὸ ὠφελοῦν τοὺς ἀνθρώπους, ἢ τὴν πλειονότητα αὐτῶν, ἀ. ὠφελιμοκρατία, ὠφελιμαρχία, χρησιμοθηρία.

ὠφελιμιστής (ὁ) νεώτ., θηλ. -ίστρια, ὁ θηρεύων τὸ ὠφέλιμον, ὁ ἐχόμενος τοῦ συμφέροντος, ὁ ἐξ ἑκάστης πράξεως προσδοκῶν ἄμεσον καὶ προσωπικὴν ὠφέλειαν· 2) ὁ ὀπαδὸς τῆς θεωρίας τοῦ ὠφελιμισμοῦ, ὁ χρησιμοθήρας.

ὠφελιμιστικός-ή-όν νεώτ. ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ὠφελιμισμὸν βλ.λ.

ὠφελιμοκρατία (ἡ) νεώτ. ἀ. ὠφελιμισμὸς βλ.λ.

ὠφέλιμος(-η)-ο(ν) κ. μσν., νεώτ. κ δημ., συγκρ. -ώτερος κ. ὑπερθ. -ώτατος, μτ. δοτ. ἢ ἐμπροθ. σπαν. ἐπὶ προσ., ὁ φέρων ὄφελος, ὁ ὠφελῶν, ὁ χρήσιμος, ὁ βοηθητικός, ὁ ἐπωφελής : Ξεν.'Απομν. 2,7,9 σὺ μὲν ἐκείνας φιλήσεις ὁρῶν ὠφελίμους σεαυτῷ οὔσας, ἐκεῖναι δὲ σὲ ἀγαπήσουσιν, Πλάτ.Μέν.98C καὶ μὴν ὅ γε ἀγαθὸς ἀνὴρ ὠφέλιμος ἡμῖν ὡμολόγηται εἶναι, - ἐφάνη ὠφέλιμος εἰς τὸν τόπον του· || κ. ἐπὶ ζῴων : Θουκ.4,44 ἦσαν τοῖς 'Αθηναίοις οἱ ἱππῆς ὠφέλιμοι ξυμμαχόμενοι· || συνήθ. ἐπὶ πραγμ. : Εὐρ.'Ιων 128 τὸ δ' ὠφέλιμον ἐμοὶ πατέρος ὄνομα λέγω, Θουκ.2,46 ὠφέλιμον στέφανον, Ξεν.ΚΠ6,2,34, αὐτ.'Απομν.1,2,57 ὠφέλιμόν τε ἀνθρώπῳ καὶ ἀγαθόν, Πλάτ.Πρωτ. 358B τὸ καλὸν ἔργον ἀγαθόν τε καὶ ὠφέλιμον, αὐτ.Χαρμ.174D εἰ αὕτη ἐστὶν ὠφέλιμος, ἡ σωφροσύνη ἄλλο τι ἂν εἴη ἢ ὠφελίμη ἡμῖν, Διον. 'Αλ.Θουκ.25 περιοχὴ ὠφελίμη, ΚΔ Τιμ.1,4,8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος, ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, αὐτ.2,3,16 πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, Σουΐδ. ὠφέλιμον πρᾶγμα· ὅτι τοιοῦτον ὥστε εὐλόγως αὐτὸ αἱρεῖσθαι πρὸς αὔξησιν καὶ προσθήκην, Πάπ., ὠφέλιμον βιβλίον, - ὠφέλιμοι ἐνέργειαι - ὠφέλιμα φάρμακα· κ. συγκρ. : Θουκ.1,91 τοῖς πολίταις καὶ ἐς τοὺς πάντας ξυμμάχους ὠφελιμώτερον ἔσεσθαι, Πλάτ.Πολ.461Α ἐξ ὠφελίμων ὠφελιμωτέρους ἀεὶ τοὺς ἐκγόνους γίνεσθαι· || κ. ὑπερθ.: 'Αριστλ.Ρητ.3 ὅταν ὠφελιμώταται ὦσι καὶ πλεονεκτικώταται αἱ καταλλαγαί· || τὸ οὐδ. ὠφέλιμον ὡς οὐσ. ἡ ὠφέλεια, ἡ χρησιμότης : Θουκ.1, 76 τὰς πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον καταστησάμενος, Πλάτ.Πολ.457Β ὅτι τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰσχρόν, Πλούτ.'Ηθ.39Η ἀνιαρὰ καὶ ἀηδῆ καὶ δυσπρόσδεκτα ποιῶν τὰ ὠφέλιμα διὰ τὸ πᾶσι μᾶλλον ἥδεσθαι τοὺς φθονοῦντας, ΚΔ Τίτ.3,8. φρ. συνδυάζει τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου.

ὠφελιμότης-ητος (ἡ) νεώτ. ἡ ἰδιότης τοῦ ὠφελίμου, ἡ χρησιμότης.

ὠφελίμως ἐπίρρ. νεώτ. κ. δημ. ὠφέλιμα, συγκρ. -ώτερον, δημ. -α, ὑπερθ. -ώτατα, κατὰ τρόπον ὠφέλιμον, χρήσιμον, ἐπωφελῶς : Ξεν.'Απομν.4,4,1 πᾶσι νομίμως καὶ ὠφελίμως χρώμενος, Πλάτ. Πρωτ.322Α ὅταν πράττωσιν ἄνθρωποι . . ὠφελίμως· κ. ὑπερθ. : Ξεν.'Ιππ.6,1 ὡς ἂν ἀβλαβέστατα μέν τις ἑαυτῷ, τῷ δὲ ἵππῳ ὠφελιμώτατα φήχοι.

ὠφέλιος-ον 'Επιγρ. ἀ. ὠφέλιμος βλ.λ.

ὤφελλον ἐπ. ἀντὶ ὤφειλαν τοῦ ὀφείλω βλ.λ.

ὤφελον ἀόρ. β' τοῦ ὀφείλω βλ.λ.

ὦφελος (τό) ἐσφ. γρ. ἀντὶ ὄφελος βλ.λ.

ὠφελῶ-έω (ὄφελος) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., μέλλ. ὠφελήσω (Ξεν.ΚΠ 2,2,27) κ. μέσ. ὠφελήσομαι (Ξεν.Κυν.12,1) κ. παθ. ὠφεληθήσομαι (Πλάτ.Θεαγ. 128Ε), ἀόρ. ὠφέλησα (Εὐρ.'Ανδρ.681, Θουκ.2,42) κ. παθ ὠφελήθην (Πλάτ.Πολ.526Β, αὐτ.'Επιστ.13,360Β), δημ. -ήθηκα, παρακ. ὠφέληκα κ. παθ. παρακ. ὠφέλημαι (Αἰσχ.Πρ.222, Πλάτ.Γοργ.512Α), κ. δημ. μτχ. ὠφελημένος, ὑπερσυντ. ὠφελήκειν (Πλάτ. 'Απολ.31Ε) κ.παθ. ὑπερσυντ. ὠφελήμην (Θουκ.6,60), μτ. αἰτ. προσ. ἐνίοτε μτ. αἰτ. προσ. κ. ἐμπροθ. προσδ. παρέχω ὠφέλειαν εἴς τινα, εἶμαι ὠφέλιμος, χρήσιμος εἴς τινα, κάνω καλὸ σὲ κάποιον : Θωμ.Μ 935 «ὠφελῶ σε πάντες ῥήτορες· πρὸς δοτικὴν δὲ μόνοι ποιηταί» : 'Ηρ.2,95 τοὺς μὲν τὰ ἄνω τῶν ἑλέων οἰκέοντας οἱ πύργοι ὠφελέουσι, Αἰσχ.Πρ. 507 μή νυν βροτοὺς μὲν ὠφέλει καιροῦ πέρα, Εὐρ.ἀπ.85 ἢ τί πλέον εἶναι παῖδας ἀνθρώποις . . εἰ μὴ ἐπὶ τοῖς δεινοῖσιν ὠφελήσομεν, Θουκ.4,75, Ξεν.ΚΠ 2,3,23 ἅμα τὰς ψυχὰς ὠφελεῖτε διδάσκοντες, Πλούτ.'Ηθ.38C δεῖ φιλεῖν μάλιστα τοὺς διὰ τῶν ὤτων ὠφελοῦντας, Πάπ. τὰ γράμματα πολλ' αὐτὸν ὠφελήσει, Θεοφάν.Νόνν.2,126 ῥαγάδας τὰς ἐν αἰδοίοις ὠφελεῖ ῥητίνη φρυκτή, Διήγ.'Αχιλλ.1817 κάλλος τινὰν οὐκ ὠφελεῖ, οὐ πλοῦτος, οὐδὲ ἀνδρεία, δημ.δίστ. τί μ' ὠφελοῦν τὰ δέντρη καὶ τὰ κρύα τὰ νερά· || ὁμ. μτ. αἰτ. προσ. κ. μτχ. : Εὐρ.'Ιππ.970 τὸ δ' ἄρσεν αὐτοὺς ὠφελεῖ προσκείμενον· || κ. μτ. συστ. αἰτ. ἢ ἐνίοτε μ. συστ. αἰτ. κ. μτ. οὐδ. ἐπιθ. : 'Ηρ.3,126 ὠφέλεε μὲν οὐδὲν Πέρσας ὑπὸ Μήδων ἀπαραιρημένους τὴν ἀρχήν, Εὐρ.'Αλκ.875 τὰν νέρθεν οὐδὲν ὠφελεῖς, Θουκ.6,14 ὃς ἂν τὴν πατρίδα ὠφελήσῃ, Πλάτ.Πολ.519Ε ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὦσιν ὠφελεῖν, αὐτ.Εὐθ.275Ε ἴσως γάρ τοι ὠφελεῖ τὴν μεγίστην ὠφέλειαν, 'Ισοκρ. 3,30 τὰς δὲ μετὰ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης γιγνομένας πολλὰ τὸν βίον τὸν τῶν ἀνθρώπων ὠφελούσας· σπαν. μτ. δοτ. προσ. : Αἰσχ.Πρ. 342 μάτην γὰρ οὐδὲν ὠφελῶν ἐμοὶ πονήσεις, εἴ τι καὶ πονεῖν θέλεις, Σοφ.'Αντ.560 ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν, Εὐρ.'Ορ.665, αὐτ.680, 'Αριστφ. 'Ορν.420 ἢ φίλοισιν ὠφελεῖν ἔχειν, 'Αριστλ.Ρητ. 1,1 τούτοις γὰρ ἂν τίς ὠφελήσειε τὰ μέγιστα χρώμενος δικαίως, καὶ βλάψειεν ἀδίκως· || μτ. γενικ. μ. π. Σοφ. : Σοφ.ΟΚ 436 οὐδεὶς ἔρωτος τοῦδ' ἐφαίνετ' ὠφελῶν (σχόλ. «ἀπολαῦσαι ποιῶ ἔρωτος τοῦδε»)· κ. ἀπολ. : Αἰσχ.Πρ.44 τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην, Σοφ.ἀπ.205 ὅπου τὸ δεινὸν ἐλπὶς οὐδὲν ὠφελεῖ, Εὐρ.ΙΑ 348 ἡνίκ' ὠφελεῖν μάλιστα δυνατὸς ἔστιν εὐτυχῶν, Θουκ.2 87 τέχνη ἄνευ ἀλκῆς οὐδὲν ὠφελεῖ, 'Ισοκρ. 8,35 τὸ πολλάκις ὠφελοῦν· || κ. παθ. λαμβάνω ὠφέλειαν, κέρδος, βοηθοῦμαι, ὑποστηρίζομαι,

προάγομαι : Ἡρ.2,68 ἅτε ὠφελεομένῳ πρός αὐτοῦ, Αἰσχ.Πρ.222 τοιάδ' ἐξ ἐμοῦ ὁ τῶν θεῶν τύραννος ὠφελημένος κακαῖσι ποιναῖς ταῖσδέ μ' ἀντημείψατο, Θουκ.3,42 ἡ πόλις οὐκ ὠφελεῖται ἐν τῷ τοιῷδε, Ξεν.Οἰκ.1,15, αὐτ.Κυν.12,1 ὠφελήσονται πολλά, Πλάτ.Γοργ.512Α οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ ὠφέληται, Πλούτ.Ἠθ.38Ε ὠφελεῖσθε δι' ἀκοῆς ἐθισθέντων, Πάπ. μηδὲν .. ὠφελεῖσθαι ἐκ τοῦ ἐπιχειρήματος, ΜΜ νὰ διοῦμε τί ὠφελήθηκες, ὅπου τὸν ἐπαντρεύτηκες, - βγῆκε ὠφελημένος στὴν ἐπιχείρηση· ‖ κ.. μτ. μτχ., ἐνίοτε δὲ κ. μτ. οὐδ. ἐπιθ. : Σοφ.Ἀντ.550 τί ταῦτ' ἀνιᾷς μ', οὐδὲν ὠφελουμένη ;, Ξεν.ΚΠ 3,2,20 πολλὰ ὠφελεῖσθαι οὐδὲν πονοῦντας, Πλούτ.Σόλ.15· **2**) ρηματ. π. ὠφέλημα, ὠφέλησις, ὠφελήσιμος, ὠφελητικός.

ὤφθην παθ. ἀόρ. τοῦ ὁρῶ βλ.λ.

ὦφλον ἀόρ. β' τοῦ ὀφείλω βλ.λ. ἀντὶ ὤφελον· **2**) ἀόρ. β' τοῦ ὀφλισκάνω βλ.λ.

ὤφου μσν. κ. δημ. ἐπιφώνημα σχετλιαστικόν, φεῦ, οἴμοι, ὤχου : Ἐρωτόκρ.2,702 ὤφου κακὸν ὁποὺ 'καμε, ὤφου ἀδικιὰ ποὺ γίνη, αὐτ.2,2379.

ὠφρόν Ἡσ. «ἐλαφρόν».

ὤφυια (ἡ) Ἡσ. «δορά»· **2**) Ἡσ. «βοτάνη τις».

ὤχ μσν., νεώτ. κ. δημ., διμ. κ. ὤχου κ. ὤχοντα, ἐν διπλῇ ἐκφ. ὢχ ὤχ μαγικὴ ἐπιφώνησις προφυλάττουσα δῆθεν ἀπὸ τῶν φύλλων : Γεωπ.13,15,6 εἴ ποτε εἰσέρχῃ ἐν τόπῳ ἔνθα εἰσὶ φύλλαι, λέγε ὢχ ὤχ, καὶ οὐχ ἅψονταί σου· **2**) νεώτ. κ. δημ. ἐπιφώνημα χλευαστικόν, ἰδίᾳ πρὸς ἔκφρασιν ἄλγους, λύπης, δυσφορίας, ἅ. ὤφου : ὤχ, τὸ κεφάλι μου ! - ὤχου παιδί μου!· ‖ κ. ἀπολ. ὡς ἐπιφών. στεναγμοῦ : ὅλη μέρα ἄχ καὶ ὤχ !

ᾦχα παρακ. τοῦ οἴγνυμι βλ.λ.

ᾤχατο Ἰων. τ. γ' πληθ. παθ. ὑπερσυντ. τοῦ οἴγνυμι βλ.λ., ἀντὶ ᾠγμένοι ἦσαν.

ὠχεῖ μτγν. Διοσκ.2,145 «ἀτράφαξις, οἱ δὲ χρυσολάχανον . . Αἰγύπτιοι ὠχεῖ».

ὠχ(ε)ία (ἡ) πάπ. ἡ ὀχεία βλ.λ.2), ἐπὶ φυτῶν.

ὤχηστρα (ἡ) δημ. τὸ φυτὸν ρεζεντὰ ἡ κιτρίνη καὶ ρεζεντὰ ἡ μεσογειακή.

ὤχοντα δημ. ὤχ βλ.λ.2).

ὤχου δημ. ὤχ βλ.λ.2).

ὤχρα (ἡ) κ. μσν. κ. νεώτ. χῶμα ὀρυκτὸν κιτρινωπόν· ‖ κ. ὀρυκτολ. μᾶζα εὔθρυπτος, συχνὰ ἔκλυτος, ἀποβάφουσα εἰς τὴν χεῖρα, συνισταμένη ἰδίᾳ ἐκ μείγματος ὑδροξιδίου τοῦ σιδήρου καὶ ἐξ ἀργιλλωδῶν, ἀσβεστολιθικῶν ἢ ἀμμωδῶν οὐσιῶν, συχνὰ περιέχουσα προσμείξεις φωσφορικοῦ ὀξέος καὶ μαγγανίου, ἐν χρ. ὡς χρωστικὴ οὐσία : Ἀριστλ.Μετ.3,6,11, Θεόφρ.ἀπ.2,40, Γαλ.8,639 ἔστι δὲ τὸ ὠχρὸν χρῶμα .. τοιοῦτον οἷον πῦρ καὶ τὸ τῆς καλουμένης ὤχρας, ὀξυνομένης κατὰ τὴν προσηγορίαν τῆς πρώτης συλλαβῆς, Πλούτ.Ἠθ. 472Α τοὺς τρίβοντας τὴν ὤχραν παῖδας, Διοσκ. 5,112 τῆς ὤχρας καιομένης καὶ μεταβαλλούσης εἰς μίλτον, - ὤχρα βισμουθίου - ἀντιμονίου· **2**) ἡ ὠχρίασις, ἡ χλομάδα : Πρόδρ.442· **3**) μτφ. εἶδος νόσου τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς, ἡ τοῖς στάχυσιν ἐπανθοῦσα ὠχρία, ἐρυσίβη : ΠΔ Δευτ. 28,22 πατάξαι σε κύριος ἐν ἀπορίᾳ, καὶ πυρετῷ... καὶ ἀνεμοφθορίᾳ, καὶ τῇ ὤχρᾳ (δ. ἀνάγν. ὠχρίᾳ). **4**) δημ. τὸ φυτὸν ὤχηστρα βλ.λ.

ὠχραίνω κ. νεώτ., μέλλ. ὠχρανῶ, ἀόρ. ὤχρανα κ. παθ. ἀόρ. ὠχράνθην, καθιστῶ τι ὠχρόν, κίτρινον : Ὀρφ.Ἀργ.1315 δέος ὤχρηνε παρειάς, Νίκ. Ἀλεξ.438 ὠχραίνει δὲ ρέθος, πίμπρησι δὲ χείλη· κ. παθ. : Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.7,193 ὠχραίνονται ἢ ἐρυθραίνονται· ‖ κ. ἀμτβ. γίνομαι, εἶμαι ὠχρός, κιτρινίζω : Νίκ.Θηρ.254 ὠχραίνων δέμας ἀμφίς.

ὠχραντικός-ή-όν λεξ. ὁ ποιῶν τι ὠχρόν.

ὠχραντικῶς ἐπίρρ. μτγν. κατὰ τρόπον ὠχραντικὸν βλ.λ., ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ἰκτερικῶν, οἵτινες τὰ πάντα βλέπουσιν ἔχοντα χροιάν τινα ὠχράν, κιτρίνην : Σέξτ.Ἐμπ.Μαθ.7,192 ὁ μὲν σκοτωθεὶς καὶ ἰκτεριῶν ὠχραντικῶς ὑπὸ πάντων κινεῖται.

ὠχρεία (ἡ) μσν. ἡ ὠχρότης : Πρόδρ.Ροδ.437.

ὠχρεΐνη (ἡ) νεώτ. ὀργανικὴ οὐσία, τὸ δραστικὸν στοιχεῖον τοῦ ὠχροῦ σωματίου τῆς ᾠοθήκης.

ὠχρία (ἡ) μτγν. κ. ὠχρεία (Πρόδρ.Ροδ.437) ἡ ὠχρότης, ἡ κιτρινάδα, ἡ χλομάδα : Ἰω.Χρυσ.1,570D πολλὴν κατασκευάσας τὴν ὠχρίαν· **2**) ἡ ὤχρα βλ.λ.4), ἡ ἐρυσίβη : ΕΜ 378,48.

ὠχρίας (ὁ) ὁ ἔχων ἀεὶ ὄψιν ὠχράν, πρόσωπον κίτρινον, χλομόν, ὁ κιτρινιάρης : Ἀριστλ.Κατ.6,12.

ὠχρίασις-εως (ἡ) (ὠχριῶ) μτγν. κ. νεώτ. ἡ διαφορὰ τοῦ χρώματος, ὁ ἀποχρωματισμός, τὸ ξέβαμμα, τὸ ξεθώριασμα : Πλούτ.Ἠθ 364Β ἡ δὲ πολίωσις οἷον ὠχρίασις ὑπὸ ξηρότητος ἐπιγίνεται· **2**) ἐπὶ προσ., ἡ ἐπὶ τὸ ὠχρότερον μεταβολή, ἡ ὠχρότης, χλομάδα, κιτρινάδα : Πλούτ.Δημήτρ.38 ἀπορία καὶ θάμβος καὶ ὠχρίασις, Γρηγ.Ναζ.1,186Β ὠχρίασις ἄπιστος, - ὠχρίασις τοῦ προσώπου ἐκ φόβου· κ. κτ. πληθ. : αὐτ.652D συμβαίνουσι τοῖς μεθυσκομένοις τρόμοι, βαρύτητες, ὠχριάσεις· **3**) ἡ ὤχρα βλ.λ.4) : Θεοδοτ. π. ΠΔ Ἀμ.4,9.

ὤχρινος-η-ο νεώτ. ὁ ἐξ ὤχρας συνιστάμενος· **2**) ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς ὤχρας βλ.λ.1).

ὠχριῶ-άω κ. μσν. κ. νεώτ., ἀόρ. ὠχρίασα κ. Ἰων. ὠχρίησα (Βάβρ.92,8), παρακ. ὠχρίακα (Πρόδρ. 314), γίνομαι, φαίνομαι ὠχρός, χάνω τὸ χρῶμά μου, κιτρινίζω, χλομιάζω : Σοφ.ἀπ.115, Ἀριστφ. Νεφ.103 τοὺς ἀλαζόνας τοὺς ὠχριῶντας, τοὺς ἀνυποδήτους λέγεις, αὐτ.Βάτρ.307 οἴμοι τάλας, ὡς ὠχρίασ' αὐτὴν ἰδών, Ἀριστλ.ΗΝικ.4,8,15 οἱ δὲ τὸν θάνατον φοβούμενοι ὠχριῶσι, Πλούτ. Ἠθ.528F τῶν νέων μᾶλλον ἀγαπᾶν τοὺς ἐρυθριῶντας ἢ τοὺς ὠχριῶντας, Ἡρωδιαν.Ἱστ.4,5, 17 τρέμοντάς τε καὶ ὠχριῶντας τοὺς πλείστους καταλιπών, Λουκ.ΘεΔ 20,7 τί τρέμεις καὶ ὠχριᾷς;, αὐτ.ΖΤραγ.45, Πρόδρ.314 ὠχριακὼς τὴν ὄψιν, Ζαλοκ. ἡ Τελευταία Νὺξ 10,4 βλέπει τὴν νύκτα προσεχῆ, καὶ ὠχριᾷ καὶ φρίσσει· ‖ κ. ἐπὶ οἴνου : Πλούτ.Ἠθ.692Ε τὸν οἶνον αἴθοπα καὶ ἐρυθρὸν εἴωθε καλεῖν οὐχ ὡς Ἀριστίωνα ἡμῖν ὠχριῶντα καὶ χλωρὸν παρέχεται· **2**) νεώτ. πάσχω διαφθορὰν τοῦ χρώματός μου, ἀποχρωματίζομαι, ξεθωριάζω· **3**) ρηματ.π. ὠχρίασις.

ὠχριότης-ητος (ἡ) μτγν. ἡ ὠχρότης : Εὐάγρ.352 (δ.ἀνάγν. ὠχρότης).

ὠχρο- κ. μσν. κ. νεώτ. θέμα τοῦ ὀν. ὠχρὸς ὡς πρώτου συνθετικοῦ, δηλουμένης οὕτω τῆς ὠχρᾶς ἐξησθενημένης ἀποχρώσεως ἄλλου, χρώματος, οἷον ὠχρόλευκος, ὠχροκόκκινος, ὠχροπράσινος. .

ὠχροειδής-οῦς-ές λεξ. κ. νεώτ. ὁ ὁμοιάζων κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς ὤχραν, ὁ ἔχων ὄψιν ὠχράν, κιτρίνην : Σουΐδ. ἐν λ. ἴκτερος, . . λέγουσι δὲ εἶναι πόνον ὠχροειδῆ ἀπὸ θυμοῦ ἐγειρόμενον· **2**) νεώτ. ὁ ἐξ ὤχρας συγκείμενος.

ὠχροκίτρινος η)-ο(ν) νεώτ. κ. δημ. ὁ ἔχων χρῶμα ἀμυδρῶς κίτρινον, λευκάζον.

ὠχροβαφής-οῦς-ές νεώτ. ὁ βεβαμμένος δι' ὤχρας βλ.λ.

ὠχροκόκκινος-η-ον μσν. κ. νεώτ. ὁ ὠχρὸς καὶ κόκκινος : Πρόδρ.Ροδ.446, αὐτ.449.

ὠχρόλευκος(-η)-ο(ν) κ. νεώτ. κ. δημ. ὁ λευκὸς μετά τινος ὠχρότητος, ὁ κιτρινωπός, ἀσπροκίτρινος : Ἱππ.7,252,25 ἀπόπατος προΐων ὠχρόλευκος, Διοσκ.4,42 φέρει ἄνθος ὠχρόλευκον, χρυσοειδές, Γαλ.8,356,2 ὅμοιον ὠχρολεύκοις πόαις, αὐτ.19,666,7, Ἀέτ.15,7,9, Παλαμ.Περ.Χαιρ.51,2 τῆς λατρείας τ' ὠχρόλευκο λιβάνι.

ὠχρομέλας-ανος-αινα-αν μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων χρῶμα ὠχρὸν ἀποκλῖνον πρὸς τὸ μέλαν, μαυροκίτρινος : Γαλ.5,483.

ὠχρόμμᾰτος-ον ὁ ἔχων ὠχροὺς ὀφθαλμούς, **ἐξ-**ησθενημένον βλέμμα : Ἀριστλ.Φυσιογν.6,812.
ὠχρόμυια (ἡ) νεώτ. ζῳολ. εἶδος μυίας.
ὠχρόξανθος-ον μτγν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων χρῶμα ὠχρὸν ἀποκλῖνον πρὸς τὸ ξανθόν, ὁ ξανθοκίτρινος : Γαλ.6,250,16, αὐτ.14,81,6.
ὠχροποιός-όν ὁ ποιῶν τι ὠχρόν, κίτρινον : Γλωσσ.κῶδ.Μόσχ.Ἰλ.Η 479.
ὠχροπρόσωπος-ον νεώτ. ὁ ἔχων ὄψιν, πρόσωπον ὠχρόν, κίτρινον.
ὠχρόπτερις-ιδος (ἡ) νεώτ. βοταν. γένος ποωδῶν **πτεριδοειδῶν φυτῶν.**
ὠχρόπτερος-ον νεώτ. ὁ ἔχων πτερὰ ὠχρά, ὑποκίτρινα.
ὠχρορρόδινος-ον νεώτ. ὁ ἐλαφρῶς ρόδινος, ὁ ἐπὶ λευκῆς χροιᾶς ἔχων ἀπόχρωσιν ροδίνην : ὠχρορρόδινοι **παρειαί.**
ὠχρός-ά-ό(ν) λ. μαν. κ. νεώτ., δημ. θηλ. -ή, ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς ὤχρας, ὁ ὑποκίτρινος, ὁ χλωμός, ἰδίᾳ ἐπὶ χροιᾶς προσώπου κατόπιν φόβου ἢ σφοδρᾶς συγκινήσεως ἢ ἀναιμίας : Εὐρ.Βάκχ. 438 **οὐδ' ὠχρὸς οὐδ' ἤλλαξεν οἰνωπὸν γένυν,** Ἀριστφ.Νεφ.1016 **πρῶτα μὲν ἕξεις χροιὰν ὠχράν,** Ἀριστλ.Κατ.6,11 **αἰσχυνθεὶς γὰρ τις, ἐρυθρὸς ἐγένετο· καὶ φοβηθείς, ὠχρός,** Πλούτ.Ἀντ.11, Λουκ. Ἑρμοτ.2 ὠχρὸν **ἀεὶ ὑπὸ φροντίδων καὶ τὸ σῶμα κατεσκληκότα,** Καρκθ.Ζητ.191 **βαφὴ ὠχροῦ αἵματου,** Παπαντ.Διηγ.83 **τὰ χωριάτικα μάτια του ποὺ ἔξυπνα μαζὶ κι ἀγαθὰ φώτιζαν τὴν ὠχρή του ὄψη·** || ἐπὶ Πυθογορείου κ. π. Λουκ. συχνὰ ἐπὶ φιλοσόφων : Θεόκρ.14,6 **τοιοῦτος καὶ πρᾶν τις ἀφίκετο Πυθαγορικτάς, ὠχρὸς κἀνυπόδυτος,** Λουκ Ζ.Τραγ.1 **ὠχρός, περιπατῶν, φιλοσόφου τὸ χρῶμ' ἔχων·** || κ. ἐπὶ βατράχου : Βατραχομ.81 **βάτραχος ὑφώσας ὠχρὸν δέμας ὕδατι λευκῷ·** || κ. ἐπὶ τῆς χολῆς : Γαλ.396,14 **ὠχρὰ χολή·** || κ. ἐπὶ οἴνου : Πλούτ.Ἠθ.672Ε· || τὸ οὐδ. **ὠχρὸν** ὡς οὐσ. τὸ κίτρινον χρῶμα : Πλάτ.Τίμ.68C **τὸ δὲ ὠχρὸν γίγνεται λευκοῦ ξανθῷ μεμιγμένου·** || ὁμ. τὸ ὠχρόν, ἐπὶ ᾠοῦ, ὁ κρόκος ἀντίθ. τὸ λευκόν : Ἀριστλ.Ζ1 6,2,1 **δίχροα τὰ ᾠὰ τὰ τῶν ὀρνίθων, ἐκτὸς μὲν τὸ λευκόν, ἐντὸς δὲ τὸ ὠχρόν·** **2)** νεώτ. μτφ. ὁ ἀσθενής, ὁ μὴ ζωηρός, ὁ σκιώδης, ἀσαφής : **ὠχρὰ ζωγραφία - διατύπωσις - ἀνάμνησις·** **3)** νεώτ. ἰατρ. **ὠχρὰ κηλίς** (τὸ κέντρον τοῦ ὀπισθίου πόλου τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, **ἐφ'** οὗ σχηματίζονται τὰ μᾶλλον **εὐκρινῆ εἴδωλα** τῶν ὁρωμένων ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων)· **4)** νεώτ. ἀνατ. **ὠχροὶ σύνδεσμοι** (βραχεῖς σύνδεσμοι τῆς σπονδυλικῆς στήλης **ἐξ ἐλαστικοῦ** ἱστοῦ ὑποκιτρινοι), - **ὠχρὸν σωμάτιον** (σωμάτιον ὑποκίτρινον ἀπομένον μετὰ τὴν ρῆξιν καὶ **ἐκκένωσιν** τοῦ φοθυλακίου ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς φοθήκης), - **ὠχρὰ σφαῖρα διμερής** (τὰ δύο ἐπὶ τὰ ἐντὸς μέρη, τὸ μέσον καὶ τὸ ἔσω, τοῦ φακοειδοῦς πυρῆνος τοῦ τελικοῦ ἐγκεφάλου, τὰ ἐμφανίζοντα χροιὰν ὠχρόφαιον).
ὦχρος (ὁ) κ. μαν., νεώτ. κ. δημ. **ἅπαξ** π. Ὁμ., ἡ ἐκ φόβου ὠχρότης, ἡ **ὠχρίασις,** ἡ κιτρινάδα· Μοῖρ.424 «ὦχρος ἀρρενικῶς καὶ βαρυτόνως Ἀττικοί· ὠχρίασις Ἕλληνες», Ἡσ. «ὦχρος· ὠχρίασις, **χλωρότης»,** Θωμ.Μ936 **«ὦχρος** παιητικόν· Ὁμηρος ἐν γ' Ἰλιάδος . ., ὠχρίασις κοινόν» : Ἰλ.Γ 350 **ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειάς,** Ἀνδρόμ.π.Γαλ.13,875 **εἰ .. κακόεργον ἴδοις ἐπὶ σώμασιν ὦχρον,** Λουκ.Ζ Τραγ.1 **ἢ τί βαρὺ στενάχεις ὦχρός τέ σου εἷλε παρειάς,** Τζέτζ.Ὁμ.367 **χρωτὶ δ' ἐρευθιάωντι καὶ ἄχροος ἔμπεσεν ὦχρος·** **2)** κ. νεώτ. κ δημ. φυτόν τι φέρον δασπριον κίτρινον, σῦκος ὁ ἄγριος, ἡ κομπυλιά· Ἡσ. «ὦχρον· δασπριον λαθύρῳ ἐοικός» : Ἀντιφάν.π.Ἀθήν.2,63Α **ἀσπάραγος ἀγλαΐζετ', ὦχρος ἐξήνθηκέ τις,** Ἀριστλ.Ζ19,40,58 **φυτεύειν περὶ τὰ σμήνη κυάμους, ὤχρους, μήκωνα,** Θεόφρ.ΦΑἰτ.4,2,2 αὐτ.Φ1 8,3,1, Γαλ.1 **παραπλήσιοι μὲν εἰσι τὴν οὐσίαν οἱ λάθυροι τοῖς ὤχροις τε καὶ φασήλοις,** Διογ.Λ 2,139.
ὠχρόσπορος (ὁ) νεώτ. βαταν. γένος **κολεοσποριιδῶν** βασιδιομυκήτων.
ὠχρότης-ητος (ἡ) κ. νεώτ. ἡ ἰδιότης ἢ ἡ χροιὰ τοῦ ὠχροῦ, ἡ κιτρινάδα, ἡ χλομάδα : Πλάτ.Πολ. 474Ε **ἐραστοῦ εὐχερῶς φέροντος τὴν ὠχρότητα,** Ἀριστλ.Κατ.6,12 **ὠχρότης ἢ μελανία,** Πλούτ.Ἠθ. 401Β **Φρύνην, διὰ τὴν ὠχρότητα,** Λουκ.Ἰκαρ.5 **ὡς χρόας ὠχρότητι καὶ γενείου βαθύτητι,** Γαλ.19,471,1 **κεχρωμένον ὠχρότητι,** Γρηγ.Νύσσ.2, 949C, Βασ.1,329Α **ὠχρότητι σώφρονι·** κ. κτ. πληθ : Πλούτ.Ἠθ.84F **ὥσπερ οἱ ἐρῶντες καὶ τραυλότητας ἀσπάζονται τῶν ἐν ὥρᾳ καὶ ὠχρότητας·** **2)** νεώτ. ὁ ἀποχρωματισμός, τὸ ξεθώριασμα.
ὠχρόφαιος-αν νεώτ. ὁ ἔχων χρῶμα φαιὸν **ἀ**ποκλῖνον πρὸς τὸ ὠχρόν, σταχτοκίτρινος.
ὠχρῶ-άω ἐπ., ἀόρ. **ὤχρησα** (Ὀδ.Λ 529), παθ. παρακ. **ὤχρημαι** (Ἄρατ.851), μτ. τοῦ χρόα, ἐπὶ τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου, γίνομαι ὠχρός, κίτρινος, χλομός, κιτρινίζω, χλομιάζω· Ἡσ. «ὤχρα· ὠχρίασεν» : Ὀδ.Λ 529 **ὠχρήσαντα χρόα κάλλιμον·** || κ. παθ. ἐπὶ τῆς σελήνης : Ἄρατ.851.
ὤχρωμα-ατος (τὸ) λεξ. ἡ ὠχρότης, ἡ **κιτρινάδα,** ἡ χλωμάδα· Σουΐδ
ὠψ-ωπός (ἡ,ὁ) π. Ὁμ. κ. Ἡσιόδ. μ. αἰτ. ἐν. **ὦπα** (Ἰλ.Ι 373) κ. αἰτ. πληθ. τοὺς **ὦπας** (Ἀθήν.7,287Α) κ. τὰ **ὦπα** (Πλάτ.Κρατ.409C κτ. διόρθ.), δοτ. πληθ. **ὤπεσσι** (Μάξ.Καταρχ.157), ὄμμα, ὀφθαλμός, πρόσωπον, ὄψις· Μοσχόπ.105 «ὁ ὢψ ἀπὸ τοῦ ὄψομαι, κατὰ ἀποκοπὴν καὶ τροπῇ τοῦ ο εἰς ω· τὰ γὰρ εἰς ωψ ἀρσενικὰ μονοσύλλαβα πάντα διὰ τοῦ ω γράφεται . . κλίνονται δὲ πάντα διὰ τοῦ ω. Ὢψ δὲ ἡ φωνὴ οὐκ ἀρσενικῶς», ΕΜ 826,7;Ἡσ. «ὦπος· ὄνομα γενικῆς πτώσεως» : Ἰλ.Γ 158 **αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἔοικεν,** αὐτ.Ο 147,Ὀδ.Α 411 **οὐ μὲν γάρ τι κακῷ εἰς ὦπα ἐῴκειν,** αὐτ.Χ 405,Ἡσιοδ.Ἔργ.62 **ἀθανάτοις δὲ θεοῖς εἰς ὦπα ἐίσκειν παρθενικῆς καλὸν εἶδος,** Πλάτ.Κρατ.409C, Ἀθήν. 7,287Α **δέον βόωπα ἐπεὶ μικρὸς ὑπάρχων μεγάλους ὦπας ἔχει,** αὐτ.9,367Α,Ἡρωδιαν.469 **ὦπας τοὺς ὀφθαλμοὺς οὐ λέγομεν, ὑπώπια δέ.**
ὠψά (τὰ) Ἡσ. «τὰ ὀπτητήρια».
ὤψεον παρατ. τοῦ ὁρῶ βλ.λ., ἀντὶ ἑώρων: **Σώφρ.** ἀπ.39.**ἐγὼν δέ τοι καὶ πάλαι ὤψεον.**
ᾠώδης-ους-ες κ. μαν. κ. νεώτ. ὁ ἔχων σχῆμα ᾠοῦ ἢ σύστασιν κολλώδη ὡς ἡ τοῦ ᾠοῦ : Ἀριστλ. Ζ1 6,10,9, Λεων.Φιλ.129,27 **ὑγρὸν τὸ ᾠῶδες·** **2)** νεώτ. ζῳολ. **ᾠώδης** (ὁ) ὡς οὐσ. **γένος καραβιδῶν ἐντόμων.**

ΤΕΛΟΣ